

14350. v. III. d. 2.

14350 V. M. d. 4°
4° IV.

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretorū doctoris. capellani episcopi Bosnoniensis. ualde deseruientes populo. sz et clero utcūqz docto eos dignē legenti predicāti. aut audienti. de tempore. et de scīs

i. Serma de Assum. Mariae
~~[illegible]~~ placet mihi!

Hain × 3263.

Gregorius Haumanus.
Sparochus Moraitsensis

K. K. LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

Est Contas Lobacensis Ord: Erem: S. D: V: Annunciata Hugo:

Tabula

Incipit tabula alphabetica super sermones de tpe venerabilis magistri Nicolai de Blony.

Abstinentia usqz ad corporales infirmitates aliqñ est licita. aliquando non. sermõe quinquagesimo. J.
Abstinẽtia mlti decipiũt i hac vita. ſ. l. J.
Achilete ꝟgis fabula ponit. ser. xciiij. c.
Accidie ⁊ auaricie ꝺtestatõ põit. ſ. xxiij. b
Accidiosus debz surgere ad laborẽ ꝓpter tria. sermo. cxxi. c. d.
Accidiosoꝝ tria genera significantur per tres fratres. sermo. cxxi. c.
Accidia cõparatur paralisi. ser. xxiij. b.
Adam perdidit tria. sermo. i. g.
Ade casus ostenditur. ser. ij. in ꝑn.
Grauitas illius casus describit. ſ. ij. i ꝑn.
Ade casum cõseq̃ntia oñdunt. ſ. ij. in ꝑnc.
Adam in suo lapsu fuit ꝑemptus duplici morte. sermone. ij. in ꝑncipio
Ade pcti ꝑcipuꝰ effectꝰ oñdit. ſ. iij. in ꝑn.
Quãtitas pcti Ade oñditur. ſmo. iij. i ꝑn.
Quã graues sint effectus peccati origial. sermone. iij. in princ.
Per que sit reuocata maledictio ade. ibid
Adolescẽtibꝫ sũt tria necessaria. ser. cxv. ꝑn.
Adolescẽtibꝫ sũt tria ꝑcauẽda. ibidẽ. a. b. c
Adolescẽtes q̃re facilia oĩa estimẽt. ibid. c
Adolescẽtes q̃re bñ sperãt. ibidem. c.
Adolescẽtibꝫ sũt tria ĩponẽda. ibid. d. e. f.
Adolescentium obedientia quanta debeat esse ostenditur. ibidem. d.
Adolescentium continentia quanta eẽ debeat. ibidem. e. f.
Adolescentum sanctitudo in conscientijs eorũ quanta esse debeat. ibidem. e. f.
Que sunt periculosa in educatione adolescentum. ibidem. f
Adolescentibꝫ sũt tria ꝑdicẽda. ibidem. g.
Adorandus ẽ deꝰ a nob triplr. ſ. xxiij. d.
Adoratio ẽ multiplex. ibidem. d.
Aduene dñt inq̃ri qui sint. ſmo. viij. a.
Aduene debent inquiri vñ sint ibidem. a.
Aduene dñt inq̃ri cuiꝰ generꝫ sint. ibidẽ. a
Plures cautele debent haberi circa aduenas ⁊ peregrinos. ibidem. a.
Aduẽtꝰ xp̃i triplr describit. ſ. ij. per totũ.
Quid recolat ecclesia prima dominica aduentus. sermone. i. in principio. et e.
Aduentuz dei ad se merentur tres status hominum. sermone. j. a.
Aduẽtꝰ xp̃i ẽ cõmẽdabil triplr. sermo. ij. e.
Aduentum christi desiderabant antiqui patres pluribus de causis. ibidem. b
Aduentu domini fuerunt antiqui multis annis frustrati. ibidem. b.
Aduentus christi fuit desiderabilis propter multas rationes. ibidem. b
Aduentus christi fuit acceptabilis aliquibus hominibus. sermo. ij. c.
Aduentus domini fuit terribilis aliquibꝫ hominibus. ibidem. c.
Aduenit xp̃s mansuetus tripliciter. ibi. c.
Aduentũ dñi desiderans q̃d facere debeat. ibidem. c.
Aduentus dñi q̃re celebret. sermo. j. in ꝑncipio. ſ. iij. in prin. ser. xij. in prin.
Aduẽtus dñi est susceptibilis a nobis tripliciter. sermo. iij. in ꝑnci.
Aduentus dñi est gratiosus. ibidem. b.
Aduenit xp̃s saluare nõ vindicare. ibi. b.
Aduentꝰ dñi est q̃druplex. ibidẽ. b.
Aduentu dñi cõseq̃t homo triplicẽ fructũ ibidem. b.
Aduentus xp̃i est victoriosus. ser. iij. c.
Volens bñdici ex aduentu dñi debz tria facere. ibidem. c.
Quid colat ecclesia scda dñica aduentus sermone. iiij. in princi.
Aduentus xp̃i effectus ostenduntur. ſ. vi in ꝑnci. sermo. viij. d.
Aduentus xp̃i in mentẽ effectus describũtur. sermone. viij. a. b
Quomodo cognoscatur aduentꝰ xp̃i i mẽtem. ibidem. a.
Quõ cognoscant conditiões xp̃i venientis in mentẽ. ibidem. a.
Aduenieti xp̃o plura disponũt habitaculũ. sermo. viij. b. c.
In aduentu suo dedit xp̃s duplicia precepta. ſmo. xiij. in prin.
Aduentus xp̃i in carnẽ cãe describunt. sermone. j. in ꝑn. ser. iij. in ꝑn.
Aduentus dñica ꝑma ꝓponit eccl̃ia sessionẽ xp̃i in asina ⁊c. ser. i. in ꝑn.
Aduentus xp̃i est duplex. ser. i. in ꝑnci.
Non recolit eccl̃ia aduentũ corꝑalẽ xp̃i i ꝑma dñica. ibidem in ꝑnci.
Aduẽtꝰ ꝑma dñica recolit eccl̃ia xp̃m oñdentẽ miscdiam suã. ibidẽ in ꝑn.
Quare eccia istituit aduẽtũ dñi. ſ. iij. i ꝑn.

Benedictio data a xp̄o in p̄mo aduentu suo quanta et que sit. ser. iij. in prin.
Aduenientis xp̄i ꝓprietates debent inquiri a nobis. ſmo. viij. a.
In aduentu xp̄i necessaria est cōnexio gr̄e et veritatis. ibidem.
Aduentus xp̄i in mentem effectus plures sunt. ibidem. d.
Adulatio aliquando cōtrariatur caritati aliquādo non. sermone. vij. e
Adulatio ꝯriatur caritati tripl'r. ibidem.
Adulatio aliqñ est peccatū mortale. aliqñ non. ibidem.
Adulatoꝝ detestatio ponit̄. ser. xv. a. b.
Cautela ꝯ adulatores ponitur. ibidem. b
Aduocatos tres dedit nob̄ de⁹. ſ. lxxij. c.
Affectus carnalis est duplex. ser. cix. a.
Quis affectus generet veram dilectiōez. sermone. cxix. e. ser. cix. a.
Agenti bñ sunt duo necessaria. ser. xv. c
Agens bene debet crescere in septē p̄cipuis virtutibus. ibidem.
Alectori⁹ lapis hz tres v̄tutes. ser. ix. c.
Alimento quadruplici pascit nos christ⁹. sermone. lxiiij. a.
Amen quid significet. sermo. iiij. d.
Amicicia est triplex. sermo. xx. d.
Amicicie p̄conia ponunt̄. ser. ci. c.
Amicoꝝ gen⁹ est duplex. ibidē. c. d. e.
In veris amicis dñt tria esse. ſmo. xli. a
Amorē xp̄i ad aīam tria oñdūt. ſ. xxxix. c.
Amorꝫ dei in hoīe sūt tria sig̃. ſ. lxxv. b.
Amoris xp̄i sunt tres grad⁹. ibidē.
Amor iocund⁹ duo req̄rit. ibidem. c
Amorꝫ affect⁹ sūt q̄nq̄z. ſ. cix. a. ſ. cxix. e
Nō oīs affectus gñat veꝝ amorē. ſ. cix. a.
Quis affectuū generet veꝝ amorē. ibidē.
Amoris carnalis sunt septē signa. sermōe. cix. a. ser. cxix. e.
Amoris est q̄druplex g̃dus. ser. cix. d
Amare tenet̄ hō deū sup oīa. ibidem.
Affectus amoris spūalis fit tripl'r. ſ. cxix. f
Utꝝ hō debeat diligere hoīez ꝓpt̄ se. ibid̄.
Ordo dilectōis ponit̄. ser. cxix. g.
Amoris inceptio qualis sit. ibidem.
Amoris ꝓfectus qualis sit. ibidem.
Amoris ꝑfectio qualis sit. ibidem
Utrum teneatur homo diligere inimicuz ibidem. g.
Utruz homo teneatur magis diligere amicum q̄z inimicū. ibidem.
Amoris vel dilectiōis ꝓximi gradus ponuntur. ſmo. cxix. g. h
Quis sit debitus modus implēdi p̄ceptū dilectiōis ꝓximi. ibidem. h.
Ex amore vt radice omnia mala oriuntur sermone. iiij. b.
Amor sui fecit ciuitatem babylonez. s. diaboli. ibidem. b.
Angelus est duplex. ser. ix. b.
Angelus natura quid sit. ibidem.
Angelus officio quid sit. ibidem.
Angeli vndecim sunt operatiōes circa hominem. ibidem
Angel⁹ hz q̄ttuor ꝓprietates. ibidē. c
Angelus quare mittitur. ibidem.
Angeli creati sūt ꝓpt̄ hoīem. ser. ij. in p̄nci.
Angeloꝝ labor q̄s sit. ser. xxxv. e.
Angel⁹ hz. xi. imitabilia ab homīe. ſ. ix. b.
Johes baptista fuit angel⁹ officio. ibidē.
Angelū debet imitari sacerdos in vndecī ꝓprietatibus. ibidem.
Sacerdos est angelus officio. ibidē.
Angelū dz sacerdos imitari ī q̄tuor. ibi. c.
Angeli ante incarnationē ꝑmiserūt se adorari ab homine. ſmo. xiiij. b.
Angeli mirantur in glorificatione sanctorum hominum. ibidem
Anima a deo creatur. ſmo. xi. a
Aīe rōnal' imortalitas declarat̄. ibidem.
Aīe triplicē defectū ꝯhit ex pctō. ibidem.
Aīa hz septē spūales īfirmitates. ſ. xxiij. b.
Quō curent̄ infirmitates aīe. ibidem
Aīe salutē volens debet venire ad christū q̄nq̄z modis. ibidem. c.
Aīa hz tria p̄ncipalia naturalia. ſ. lxi. f.
In beatitudine quietant̄ tria p̄ncipalia in aīa nostra. ibidem
Aīe nr̄e p̄ciositas appet ex tribꝫ. ſ. lxiij. c
Hoīes hñt se q̄druplr̄ circa aīas suas. ibi.
Aīa iusti dr̄ arbor q̄druplr̄. ser. xcix. b.
Aīe nr̄e effect⁹ sunt plures. ſ. cxviij. f
Corpus hz tria ab aīa. ibidem.
Aīa dz carni tria reddere. ser. cxxvi. d.
Aīa debet sibijp̄i tria reddere. ibidem. e
Quid operetur aīa in homine vel in corpore. ſmo. cxxviij. e.
Aīe spūalia mēbra que sint. ſmo. cxxx. b
Aīe spūalia mēbra quot sint. ibidem
Que sit rectitudo aīe. ser. vi. in p̄nc. b. c.
Aīa dz q̄ttuor cōsiderare. ſ. vi. a.
Anima est nuda sine doctrina apostolorū sermone. j. e.
Aīam euntē in hierl'm gubernat xp̄s. ibid̄

Tabula

Aiam xp̃s inducit in patriã. f. j. e.
Aie peccatricȝ detestatio ponit. f. vi. ī p̃n.
Aia nō recta sp̃ualiter non est amica spon si. f̃mo. vi. in p̃rin.
Aia sancta quō leuetur. ibidem. a
Aie sancte appropinquat xp̃s p̃ suum ad uentū. f̃mo. vi. b.
Scōm modū elevatiōis aīe erit modus approximationis xp̃i ad eā. ibidem.
Aia quanto excellentius approximat deo tanto clarius illuminabitur. ibidem
Aie cultus quis sit. f̃mo. xi. a
Qui degenerent a natura aie. ibidem.
Aie abusus qui sunt. ibidem.
Aie infirmitas grauior est lepra. f. xxiij. b.
Aia peccatrix q̃d facere dēat. f. xxij. in p̃n.
Aie p̃ma infirmitas ē frenesis. f. xxiij. b
Aie scḋa infirmitas ē febris acuta.
Aie tertia infirmitas est febris simplex
Aie q̃rta infirmitas est paralisis.
Aie q̃nta infirmitas ē ydropisis. ibidē.
Aie sexta infirmitas est epilensia.
Aie septima infirmitas est lepra.
Aie alligatura que sit. ser. j. d.
Anne cōmēdatio optima ponit. f. xiij. c
Plures persone cōmendabiles sunt dicte anne. ibidem
Anna fuit fide digna testis incarnationis f̃mone. xiij. c
Anna luc. ij. describit a trib. ibidem
Anna q̃d significet. ibidem.
Anna est interiectio. f̃mo. j. f.
Anna quō interp̃tatur. f̃mo. xiij. c
Anna instruit claustrales in trib.
Anna instruit virgines.
Anna instruit viduas in pl̃ib. ibidē
Anna habuit in se septē virtutes.
Antixp̃i natura oñditur. f̃mo. iiij. c. d.
Antixp̃s erit purus hō. ibidem. d.
Antixp̃s nascetur de tribu dan. ibidem
Antixp̃s fraudulenter obtinebit p̃cipatum. f̃mo. iiij. d
Antichristus regnabit annis tribus cum dimidio. ibidem
Per antichristum doctores ruent. ꝛ p̃ cō sequens alij. ibidem.
In antixp̃m ingredietur diabol⁹. ibidem
Antixp̃s tentabit decipere fideles sex modis. f̃mo. iiij. d.
Antixp̃i adherentia oñditur.
Antixp̃i vita ostendit. ibidez
Antixp̃i operatio ostendit.
Appetibile oīe est triplex. ser. lxx. b.
Aplox instructio ponit. f̃mo. i. e.
Approximatio dei ad hominem est q̃druplex f̃mone. vi. b. c.
Approxiat de⁹ diuerse diuersimode. ibi. b.
Appropinquando anime immittit deus dolorem p̃ro peccatis. ibidem.
Appropinq̃t de⁹ mūdātibꝫ cōscias suas.
Appropinq̃t de⁹ homini immittendo timorem. ibidem.
Appropinquat deus homini immittēdo spem et consolationem. ibidem.
Appropiq̃tōis dine ē donū q̃druplex. ibi
Appropinquationis donū quadruplex liberat a tentatione. ibidem.
Appropinq̃tōis dine donū q̃druplex nos maxime p̃ficere facit. ibidem
Aqua est septuplex. f̃mo. lvij. c.
Aqua est triplex. f̃mo. xx. b
Aqua hȝ tres p̃prietates. f̃mo. xxxix. a.
Aqua est speculū paupex. ibidem
Aqua quid significet. ibidez
Arbor tria habet. ser. xcix. a.
Arbor quibus cōparetur. ser. xcix. in p̃nc.
Arbor est triplex. f̃mo. xcix. b
Arboris bonitas attēdit ex trib. ibiḋ. c
Duo faciūt arborē fructiferā. f̃mo. cxx. e.
Architriclin⁹ q̃d significet. ser. xix. c.
Architriclinus q̃d sit. ibidem.
Arguūt i eccl̃ia gn̄aliter peccātes. f. xxxiij. b
Arguūt i eccl̃ia singulariter p̃sidētes. ibidē.
Arguūt i eccl̃ia virilit̃ pegrinātes. ibidez.
Arguit de⁹ argumenta sua. f̃mo. lxviij. b.
Arguit diabolus argumēta sua.
Arguit mundus argumēta sua. ibidez
Arguit caro argumenta sua.
Arundo hȝ tres p̃prietates. f̃mo. vij. d.
Arundo q̃d significet. ibidem.
Arundo cui comparetur. ibidem.
Ascēsiōis xp̃i cāe que fuerint. f. lxxi. in p̃n.
Ascēdendo habuit christus quadruplicē militiam. ibidem.
Ubi fuerit illa q̃druplex militia a die resurrectionis vsq̄ ad ascensionē. ibidem
Quātū gaudiū fuerit in die ascēsiōis. ibi.
Cui⁹ ꝑtute xp̃s ascenderit. ibidem.
Ascēdit xp̃s p̃pter octo rōnes. f̃mo. lxxi. e.
Quo tpe ascēderit xp̃s. ibidem. f.
Tempus ascensionis fuit cōgruū ascensioni p̃pter quattuor. ibidem.
Dies ascensionis fuit feria q̃nta. ibidem.
Ascendit xp̃s hora nona. ibidem.

Ascendit xp̄s a monte oliueti. f. lxxi. f.
Ascendendū est ad templū. quattuor duplicatis gradibus. ser. ciiij. d
Ascēdere debem⁹ spūal'r triplicit'. ibidem
Ascēdendo xp̄s fecit q̄tuor. f̄mo. lxxi. c
Quid egerit xp̄s ī die ascēsiōis. ibidē. b.
Ascensio spūalis q̄d requirat. ibidē.
Asini ꝓprietates ponuntur. f̄mo. lxviij. c
Asinus quid significet. ibidem
Asina q̄d significet. f̄mo. j. c. e.
Asine pullus q̄d significet. ibidem.
Quare intrauerit xp̄s in hierl'm in die palmaꝝ sedēs sup asinā. f. i. in p̄n. f. i. e. f. ij. c.
Asinū br̄e vel aliud aīal sil'e fuit mos ī opidis ꝑ vsu cōi pauperꝝ. f. i. b.
Asina ⁊ pullus fuer̄t a custode dimissa discipul'eo q̄ xp̄s cor custodis emollierat. ibi
Asinus est animal immundum. stultuz. rude ⁊ infirmū ser. i. c.
Xp̄s sedit in die palmaꝝ p̄mo sup asinā. secūdo sup pullū. t'tio iteꝝ sup asinā. f. i. e.
Quid significet xp̄s.
Quid sit spūalis asina ⁊ pullus. ibidē.
Quō dēamus spūalē asinā subiugare.
Quō debeamus spūalē pullum asine subiugare. f̄mo. i. e.
Asinus significat humilem sicut equus superbum. ibidem.
Qualē asinā eq̄tet xp̄s oñdit'. ibidē.
Auaricie detestatō pōit'. f. v. d. f. cxij. a. b.
Auari hn̄t sedecim penas. f. cij. b.
Auaricia aspicit cari⁹ aurū q̄ꝫ solē ꝓpt' q̄ttuor. f̄mo. cxij. b.
Auari dāna enumerant'. ibidē. a. b.
Auaroꝝ cura oñditur. ibidem. c.
Auaꝝ nō posse satiari oñdit'. ibidē. b
Auaricia cōparat' ydropisi ꝓpter multa. sermone. cxvi. d. e. ser. xxiij. b.
Auaricie q̄ttuor sūt species f. cxvi. d. e.
Auaricie ꝓprietates ponunt'. ser. xxiij. b.
Xp̄s ꝓposuit tres parabolas contra auaros. f̄mone. xxxiiij. a.
Auis p̄dalis quid faciat. f̄mo. xviij. b
Augustini doctoris ⁊ ep̄i p̄conia ponūtur in generali. f̄mo. i. in p̄nci.
Auris dextera q̄d significet. f̄mo. xxiiij. b.
Auris sinistra q̄d significet.
Quidā hn̄t aurē dexterā tm̄.
Quidā hn̄t aurē sinistrā tm̄. ibidē
Quidā nullā aurem habent.
Quidā ambas aures habent.
Quid significent illa spūaliter.

Baptismus iohānis non fuit sacr̄m. f̄mo. x. d.
Que fuerit necessitas baptismi xp̄i. ibidem.
Utꝝ baptism⁹ xp̄i equaliter ꝓsit oīb⁹.
Utrū nō baptizatus saluetur.
Baptism⁹ hz diuersos effect⁹ ī diuer. ibi.
Baptizati ml'ta bona ꝑcipiūt ex baptismo
Infans baptizandus debet teneri versus meridiem. f̄mo. x. d.
Utrum credens se baptizatum cum non sit saluetur. ibidem.
Baptismus xp̄i purificat hoīem f̄m sex successus tempoꝝ. f̄mo. xix. b.
Btitudo in q̄b⁹ consistat. f. xxxiiij. e.
Qui hoīes videāt deū magꝫ ī btitu. ibid.
Quō btitudo sit eq̄lis ⁊ ineq̄lis. ibidem.
Btitudo est premiū. f̄mo. xxxvi. e
Pro q̄bus detur beatitudo vt p̄miū.
Quib⁹ detur beatitudo
Utrū btitudo sit eq̄lis meritꝫ. ibidē.
Utrū btitudo sit excedēs merita.
Utrū btitudo sit deficiens a meritis.
Beatitudinis p̄coniū ponitur.
Uia ad btitudinē ē ꝑ tētatiōem. f. xliiij. c.
Diuerse opiones d̄ btitu. ponūt'. f. ci. i p̄n.
Beatitudo est duplex. f. cviij. a
Btitudo t'rena ē vera miseria. ibidē.
Tria disponūt hoīez ad verā btitu. ibidē.
Que sit via ad btitudinē. f. cxviij. in p̄nci.
Utrū in btitudie vn⁹ alio clari⁹ videat essentiā diuinā. f. lxxvi. f. xxxiiij. e
Btitudis obiectū ē vnū oīm beatoꝝ. ser.
Beati non sunt equalit' dispositi.
Uñ sit diuersitas btōꝝ ī btitudie. ibidē
In quo consistat beatitudo.
Hoīes dicūt' beati triplicit'. f. cviij. a
Bñdictio est triplex. ser. xiij. b. ser. xviij. d. f̄mone. xxvij. a.
Bñficia diuīa recolētes hn̄t tria. f. vi. b.
Multa beneficia dei ad hominez enumerantur. sermo. liij. b.
Beneficia dei sunt tria. f̄mo. lxxv. f
Tria magna beneficia sunt necessaria hominib⁹ inter se. sermo. xc. in p̄nci.
Beneficia diuina recolentes hn̄t deū ꝓpicium ꝑ compassionem. ser. vi. b.
Beneficia diuina recolētes hn̄t a deo subuentionē in necessitatibus. ibidem.
Beneficia diuina recolētes obtinent a d̄o oleū deuotiōis. ibidem.

Tabula

Beneficia diuina recolentes obtinēt a ꝺo
minum dilectionis. ſer. vi. b.
Beneficioꝝ diuinoꝝ amor redimit nos a
cordis puſillanimitate. ſer. vi. c. lxiiij. a.
Benignitaſ dei oñdit i trib. f. xxxiiij. b. f.
Benignitatis ſiue bonitatis dei ſunt tres
pmi effectus. fmo. lxiij. b.
Bethagia eſt duplex. fmo. x. c.
Bethagia qd ſignificet. f. x. c. f. xij. b
Bethānia qd ſiet qd ſignificet. f. xij. b. f. x. c
Bethphage quō interptaf. f. i. a.
Bethphage qd ſignificet. ibidem.
Bethphage vbi ſituetur. ibidem.
Bonū eſt quadruplex. fmo. xxix. a
Bonū factū tioze ñ bñ factū ē. f. v. in pnc.
Bonum nō ex amore factū non bene ē fa
ctū. ibidem.
Bonum ex charitate factuꝫ eſt bene factū
fmone. v. in pnci.
Bona hois ſunt triplicia. fmo. xxvij. i pn.
Species corpis eſt minimū bonū. ibidez
Virtutes ſunt magna bona. fmo. xxi. i pn
Potētie aie ſunt media bona. ibidem
Bōa differre ad mortē q̄ malū ſit. f. xvi. b
Bonoꝝ naturaliū pōit nobilitaſ. f. xxix. a
Bonoꝝ naturaliū abuſus deteſtaf.
Quis vſus naturaliū bonoꝝ ſit vſus
Quis vſ⁹ naturaliū bonoꝝ ſit abuſ⁹. ibiō.
Quis circa qō bonū debeat occupari.
Que debeāt dici bona fortune.
Bonū ē triplex. f. xxxij. a. f. lxx. b. f. cxiij. c.
Tria pcta oia bona denozāt. f. xliij. c.
Que bona ſint optima. f. lxiij. d.
Wali vtiles ſunt bōis q̄druplr. f. xcvi. d
Walū oziri ex bonis oñdit triplr. f. cvij. a
Wundani decipiunt in apprehēſione bo
ni. fmo. cxij. e.

Omes recogno
ſcunt beneficia eis exhibita. fmo
ne. ci. d.
Capharnaum quid ſignificet. f. cxxiij. c.
Caput ſignificat chriſtum propter tria. f
mone. xliij. b.
Caritatis preconia ponuntur. fmo. cix. b
Caritas eſt triplex. ibidem.
Caritatis genite ſunt q̄nq̄ ſigna.
Caritatis pfecte ſunt q̄nq̄ ſigna. ibidē
Caritatis robozate ſunt q̄nq̄ ſigna.
In quibus appareat caritas dei ad nos.
ſer. lxiij. b. c. f. lxiij. in pnci. b.
Quis dicatur bñe verā caritatē. f. xi. c.
Caritate oēs virtutes ornant. ibidem.
Caritatis ordo q̄s ſit. ibidem.
Caritatis ad deū ⁊ pximū gīa oīa ſuadēt
quecūq̄ ſuadent homini. fmo. xi. c.
Caritatis neceſſitas declarat. ibidem.
Caro rebellat ſpiritui. fmo. i. a.
Rebellio illa eſt multū piculoſa. ibidem.
A carnis voluptate redimit nos dolor p
peccatis. fmo. vi. c.
Caſtellū q̄d ſignificet. fmo. i. b. c. d.
Caſtellū moralit ē cor hois pcōris. f. i. d.
Quid ſignificet aſina ligata i ꝺ caſtello
Quid ſignificet pull⁹ i caſtello cordis. ibi.
Quid ſignificēt duo diſcipli in ꝺ caſtello.
Caſus triū i trib⁹ locis tractaf. f. xxvi. i pn.
Caſus ade deſcribit. fmo. i. g.
Caſū ade nō potuit adā repare. f. i. g.
Adā in ſuo caſu tria pdidit. ibidem.
Cauſa eſt duplex. fmo. xiij. d.
Cauſe ſunt quattuor. ſer. xxvij. b.
Cecitates corpales ſunt septē. f. xli. a.
Cecitas corpozalis quid ſit.
Cecitates ſpirituales ſūt septē. ibiō.
Quid ſit cecitas ſpiritualis.
Que ſint ille cecitates corpozales
Cecitas ſpūalis bz tres cōditiōes. f. xli. b
Cecitas mētalis vñ veniat. ibidē.
Ceco exhibuit xp̄s quattuor. ſer. xli. d.
Celi pprietates ponuntur. ſer. v. a.
Celi ſunt decem. ſer. lxxi. f
Celum eſt duplex. ſer. v. a
Celum ſpirituale eſt eccleſia
Quare eccleſia dicatur celū. ibidē
Celum ſpirituale eſt homo.
Quis homo ſit celum.
Celum eſt perſpicuum
Celum eſt firmum.
Celum eſt latum. ibidem.
Celum eſt ſuſpenſum
Hō pſpicuus opione ⁊ vita eſt celū.
Homo purus fide eſt celum.
Homo firmus ſpe eſt celū
Cena xp̄i declaratur. f. lvij. c.
Cena xp̄i multiplr cōmendatur.
Cene xp̄i diſpoſitio ⁊ ordo ponit ibidē
Cene xp̄i fercula deſcribunt
Cōuiue cene dñi q̄ fuerint declaraf
Cenā ſuā habet diabolus. f. lxxxvi. b.
Cena eſt triplex
Qualis ſit cena diaboli. ibidē.
Que ſint fercula cene diaboli
Qui ſint conuiue cene diaboli.

Tabula

Qui sint effect⁹ cene diaboli. f. lxxxvi. b.
Qualis sit cena carnis ⁊ mundi. ibidem. c
Que sint fercula cene carnis ⁊ mundi.
Qui sint cōuiue hui⁹ cene. ibiō
Qui sint effectus huius cene
Cena siue nuptie vel prandium christi est magnū quadrupliciter. ibidem
Triplices excludunt a cena xpi. ibidem.
Triplices homines excusant se venire ad prandium xpi. fmo. lxxxvi. d
Excusantes se a cena domini triplicit puniuntur. ibidem
Centurionis pconia ponunt. f. xxvij. d. e.
Centurio quid sit
Centurionis petitio q̄ fuerit. ibiō
Centurionis petitio qualis fuerit.
Quare dixit xps centurioi. ego veniā cuz nō curauerit seruū ei⁹ absens. ibidem
Quare dixerit cēturio xpo. dic ỹ. f. xxvj. e.
Qualis fuerit fides centurionis.
Quanta fuerit fides centurionis.
Quid crediderit centurio de xpo. ibiō.
Quare xps tm̄ laudauit fidē cēturioīs.
Quare xps nō laudauit fidē leprosi.
Quis fuerit ille centurio. fmo. xxvj. d
Quare xps fuerit miratus de fide centurionis. ibidem
Utr⁹ fides cēturioīs fuerit maxia. ibidem
Cesaris auctoritas declarat. f. cxxix. d
Cibus quid sit. fmo. lxxxiiij. g.
Cib⁹ facilit⁹ digestibil⁹ q̄s sit. ibidē.
Cib⁹ difficult⁹ digestibil⁹ q̄s sit. ibidē
Cinis in die cinez. dz bñdici. f. xliij. d.
Cinis ille quare bñdicat. f. xliij. d
Cinis ille significat quattuor. ibidem.
Quare boies suscipere debeant cinerē benedictum. ibidem
Ciuitas q̄d significet moraliter. f. cij. a
Quid sit murus huius ciuitatis.
Ex qua materia sit murus ille factus.
Fossatum hui⁹ ciuitatis q̄d sit.
Ciuitatis hui⁹ turres que sint.
Ciuitatis hui⁹ ꝓpugnacula q̄ sint
Quid significet murus hui⁹ ciuitatis.
Quid significet fossatū hui⁹ ciuitatis.
Turres quid significent. ibidē.
Ciuitatis ꝓpugnacula q̄d significent.
Ciuitatis h⁹ scuta q̄d sint ⁊ significēt.
Ciuitatis hui⁹ galea q̄d significet
Ciuitatis hui⁹ sagitte q̄d significent.
Ciuitatis hui⁹ arc⁹ q̄d significent.
Ciuitatis hui⁹ iacula que sint
Ciuitatis hui⁹ vexilla q̄d significent.
Ciuitatis hui⁹ lozice q̄d significēt. ibi.
Ciuitatis hui⁹ habitatozes q̄ sint.
Ciuitas hec bz septē vicia. ibidē. b.
Ciuitas hec bz septē plateas.
Ciuitatis hui⁹ debellatio innuit.
Ciuitati huic dñs appzopinq̄uit. ibiō.
Ciuitatē hāc dñs visitauit.
Ciuitatē hāc dñs fleuit.
Que xps gesserit circa illam ciuitatem. f. mone. cij. a. b
Ciuitas est triplex. fmo. cxxiiij. e.
Ciuitas infima quid sit.
Ciuitas media quid sit. ibidē.
Ciuitas superioz q̄d sit
Ciuitatis fundamenta q̄ sint.
Ciuitatis hui⁹ fundamēta vbi sint ibi.
Ciuitatis māsio q̄lis sit declarat
Ciuitatū triū conditiōes ⁊ ꝓpzietates describuntur. ibidem.
Claudicatio q̄d sit. fmo. vij. c.
Claustrales instruūtur in trib⁹. f. xiij. c.
Clemētie pconia ponūt. f. xcvi. in pncī
Clemētia maxie decet pncipē. ibidē.
Clemētia diuina in q̄ cōsistat. f. xxix. a.
Clemētia dīna in q̄ appareat. ibidē
Clerici vita significat p solē. f. v. c.
Clerici vita q̄lis esse debeat. ibidē.
Clerici debent alios pminere ex sorte siue electionis. ibidem
Clerici figurantur p nazareos.
Clericus dz esse sanct⁹ in conscia
Cleric⁹ dz cē mūd⁹ pudicicia. ibidē
Clericus debet esse vnctus sapia.
Clericus dz esse florid⁹ sapia.
Color quid significet. f. lxiij. d
Color ouiū xpi quis sit
Color ouiū diaboli q̄s sit. ibiō.
Colores diuersi q̄d significent
Cogitatio quid sit. f. lvij. c.
Cogitatiōis effect⁹ q̄s sit. f. cxx. a
Damnari potest q̄s pro cogitationibus. sicut pro operibus. ibidem.
Cogitationes sunt duplices. ibidem. a. b
Cogitationes bone vnde sint. ibidē a.
Cogitatiōes male vnde sint. ibidē
Quas cogitatōes dēmōes cognoscāt. f. cxx. b
Quas cogitatōes demōes nō cognoscant.
Quis sit mod⁹ cognoscēdi cogitatōes
Cogitatiōes quō sint pcā. ibi.
Quō diabol⁹ tentet p cogitatōes
Quō cogitatio moueat ad delectationem

Tabula

Quō cogitatio moueatur ad cōsensū. ibi.
Cogitationū malarū tria sunt genera. ser mone.c.xx.b.c.
Cogitationes malas tria precipue repel lunt.f mone.cxx.f.g.
Cogitationum malarum occasiones mlte sunt.ibidem.
Cognitio sui q̄s vtilis sit.f.xlvij.c
Quō q̄s possit seipm cognoscere. ibidem.
Cōpassiōis bonitas declarat.f.xcvi.i p̄n
Cōmunicās dz hr̄e q̄ncq̄.f.lviij.c
Cōplexiōes diuerse diuersimode mouen tur ad diuersa.f mo.cxx.b.
Cōpūctiōis gr̄am q̄lis de⁹ ifūdat.f.xxi.a.
Cōcubinaz filij nō ordinant.f.xix.e
Quare filij cōcubinaz nō ordinent.
Cōcubinat⁹ detestatio ponit. ibi.
Cōcubina abrae fuit vera vxor eius
Cōcubine iacob fuer̄t ꝑe vxores ei⁹
Concubine dauid fuerūt vere vxores ei⁹ ibidem.
Utrū cōcubinat⁹ sit in alīq̄ casu licitus.
Cōculcant tria a secularib⁹.f.xxxix.c.
Cōculcatur sponsa xp̄i a pluribꝫ.
Cōculcat psona xp̄i a pluribꝫ
Cōculcant verba xp̄i a plib⁹. ibiō
Cōculcat xp̄s a peccāte mortalit
Conculcat xp̄s a piurantib⁹
Cōculcat xp̄s ab incantatorib⁹
Conculcantur verba xp̄i ꝓpter reprehensio nem culparum.ibidem.
Conculcantur verba xp̄i ꝓpter asperā cō minationē penarū.ibidem.
Conculcantur verba xp̄i ꝓpter assertiōez veritatis.ibidem.
Confessio dz eē septiformis.f mo.xvij.a
Cōfessio sex dz cōditiones.f.xxij.d.c.
Confessio quid sit.l.f.
Confessionis q̄litas declarat.ibidē
Quō obligemur ad cōfessionē.ibidē
In q̄b⁹ casib⁹ q̄s possit audire confessionē alterius parochiani.ibidē.
Cōfessio est obligatoria ꝓpter multa. ibi.
Confessio q̄re fiat vocaliter.ibidem.
Confessio dz hr̄e.xvi.cōditōes.f.l.g.h
Cōfessiōz iterare tenet q̄s i.iij.casib⁹.f.l.h
Quāta discretio req̄rat i iudicō cōfessiōis
Confitēs tenet req̄rere ptū cōfessorē.ibiō
Querere impitū q̄s malū sit.
Utrū hn̄s plebanū impitū teneat q̄rere aliū peritū.ibidez.
Que sint cōsiderāda in cōfessiōe.f.li.b.
Contra pudorem in confessiōe ponit pul chrū exemplū.f mo.liij.b.
Contra pudorem in confessiōe est triplex medicina.ibidem
Cōfessiōis nc̄itas oñdit mltiplr.f.cx.c.d
Cōfessiōis cōmēdatō pōit.f.cx.c.d.f.l.i p̄
Cōfessiōis omissio detestat.f.cx.c.d
Cōfessor q̄lis eē debeat.f.cx.d.e.f.
Confiteri docto confessori ad q̄d sit vtile sermone.cx.e.f.
Cōfessiōis ples ꝯditōes ponūt.f.xlvij.b.
Cōfessiōis optimi effect⁹ ponūt.f.i.in p̄n
Cōfessiōis mod⁹ q̄s sit.f.xxij.c.
Conscia bois dicit vinea.f.xxxvi.d
Quare cōscia bois dicatur vinea.
Vinee cōscie plura sunt necessaria
Conscia semꝑ debet eē timida. ibiō.
Cōscia dz hr̄e aliquā securitatē.
Conscia non dz nimis eē secura.
Cōscie mūdicia cōsistit in trib⁹.f.xlvi.a.
Mūdicia cōscie cōsulit.f.xlvi.in p̄n.a.
Conscia q̄d sit.f.xlvij.a.f.li.a.
Cōscia q̄lis eē debeat.f.xlvij.a.b.f.li.a
Cōscia quō purget.f.xlvij.b.f.li.b.
Que sint considerāda in purgatiōe con scientie.f.xlvij.b.f.li.b.
Conscientias suas tenent bōies discute re.f mo.xlvij.b.f.li.b
Quare bōies non discutiunt conscientias suas.f.xlvij.b.f.li.b.
Cōscia dz mltiplicē ac.f.xlvij.d.f.li.d.e.
Cōscia q̄druplex repit.f.xlvij.e.f.li.e.
Cōscia cōparat vasi lato.f.xlvij.e
Conscia cōparatur vasi fragili.
Cōscia comparatur vasi leso
Conscia cōparatur vasi cauteriato.
Conscia comparatur rebi.
Conscia dilatata quid sit
Conscia infirma quid sit.
Conscia infirma vnde ꝓueniat
Conscia perturbata quid sit. ibiō
Conscia cauteriata quid sit.
Conscia tranquilla quid sit.
Qui dicant hr̄e conscia latam.
Qui dicantur hr̄e cōscia infirmā.
Qui dicātur hr̄e cōscia ꝓturbatā.
Qui dicāt hr̄e conscia cauteriatā.
Qui dicāt hr̄e conscia trāquillā
Conscia q̄ diligētia debeat seruari ⁊ acq̄ri.f mone.xlvij.e.
Cōscie error aliq̄n cāt ex ignātia.f.xlvij.i.
Cōscie error aliq̄n cāt ex negligētia. ibiō.

Conscientie error aliqñ causatur ex sup-
bia. sermone. xlvij. f.
Conscientie error aliquando causatur ex
singularitate. ibidem.
Conscientie error aliquādo causat̄ ex affe
ctu inordinato. ibidem
Cōscie error aliqñ cāt̄ ex pusillanitate. ib.
Cōscie error aliqñ cāt̄ ex ꝑplexitate. ibidē
Conscie error aliqñ ex humilitate ⁊ cor-
dis puritate. ibidem.
Ultim⁹ ille error ꝓprie nō ē error. ibidē
Primi septē modi sūt vitupabiles. ibidem
Utrū ꝓpter consciam debeat hō neglige-
re famam. ser. xlvij. f. ꝑmo. li. e.
Cōscie dom⁹ itegrat̄ ex tribꝫ. ꝑmo li. a.
A quibꝫ cauēdū sit in domo cōscie.
Conscia in q̄bꝫ obliget. ibid̄.
Quid sit fundamētū dom⁹ conscie.
Inuectio ponit̄ ꝯ ꝑplexos. ꝑ. li. b.
Quō dom⁹ cōscie debeat fūdari. ꝑ. cxxi. b.
Quō domus cōscie debeat ornari.
Quō dom⁹ conscie debeat tegi. ibid̄
Quō domus cōscie debeat purgari
Consiliari⁹ dꝫ eē prudēs. ꝑ. lxxij. in ꝑnci.
Cōsiliarij q̄les eē debeāt. ꝑ. xcvi. a.
Consiliarij debēt hr̄e q̄nq̄ cōditiōes
Consiliū querere est naturale. ibidē.
In consilio sex sunt vitanda.
Cōsolatorē triplicē dat nob̄ de⁹. ꝑ. lxxij. a
Cōsolationē triplicē dat nob̄ de⁹. ibidem
Consolatio quanta tribuatur confugien-
tibus ad christum. ꝑ. xxxi. c.
Cōsolatōꝫ maximā ꝓmittit xp̄s. ꝑ. xxxiij. d
Consuetudo est duplex. ꝑ. xvi. b.
Cōsuetudo mala quō dēat d̄leri. ꝑ. xvi. b.
Consuetudo bona quō sit tenenda.
Consuetudo bona quantū obligat.
Cōsuetudinis bone necessitas oñditur.
Cōsuetudo bona ad q̄d req̄rat̄. ibid̄.
Utrū ꝟtus sufficiat sine cōsuetudine
Cōsuetudines vtrū sint mutande
Parētes debēt asuescere pueros ad bona.
Quā malū sit asuescere pueros ad mala
Contēplatio quid sit. ꝑ. ciiij. d.
Contēplari dēmus tripl̄r. ꝑ. cviij. b.
Cōtēplatiōis genera sūt sex. ser. xx. b
Cōtēpt⁹ terrenoꝝ cōmēdat̄. ꝑ. xxvi. b.
Contēnere mūdū dꝫ oīs xp̄ian⁹. ibidē.
Qualis contemptus terrenoꝝ requirat̄ ī
omni xp̄iano. ibidem
Contemptus terrenoꝝ docet̄. ꝑ. xliij. c.
Contētionis vituperiū ponit̄. ꝑ. j. a.
Cōtritio dꝫ eē septiformis. ꝑ. xvij. a.
Contritio quid sit. ꝑmo. l. a.
Contritionis effectus quis sit
Contritio vñ oriatur
Contritio ⁊ attritio differunt.
Contritio quid sit.
Attritio quid sit. ibidem.
Contritio quid requirat.
Attritio quid requirat.
Attritionis ordo ad cōtritionē ponit̄.
Attritio debet p̄cedere contritionē.
Cōtritōis nec̄itas oñdit̄ m̄ltipl̄r. ꝑ. l. a. b. c
Utrū attritio mereat̄ deletiōeꝫ pcti. ꝑ. l. a.
Utrum contritio mereatur deletionē pec
cati. ꝑmo. l. a.
Cōtritio ē optīa medicina q̄druplr̄. ꝑ. l. c.
Cōtritiōis vtilitas oñdit̄ ex q̄ttuor. ꝑ. l. e.
Quare hoc nomen contritio sit impositū:
et non aliud ibidem.
Cōtritio quāta debeat esse. ibidem.
Cōuersatio bona requirit tria. ꝑ. lxxx. b.
Conuersatio bona q̄d sit. ibidem.
De ꝯuersiōe gētiliū q̄ttuor ponūt̄. ꝑ. xxij. f.
Conuiue xp̄i sunt triplices. ꝑ. lxxxvi. c.
Conuiuij xp̄i magnificentia in gloria pa-
tet ex nouem. ibidem
Conuiuium xp̄i quid sit.
Conuiuium xp̄i quale sit. ibidem
Conuiuij illius fercula que sint.
Ubi sit hoc conuiuium
Cor multiplex est. ꝑmo. xxxviij. b.
Cor bonum quid sit
Cor ignauum quid sit. ibidem
Cor duplex quid sit.
Cor lapideum quid sit. ꝑ. xxxviij. d.
Cor lapideū tria resoluunt.
Circa cor sunt tria facienda ibidē.
Cor habet sex ꝓprietates
Cor hūanū dꝫ deo dari tripl̄r. ꝑ. xviij. b.
Qui hoīes dicant̄ hr̄e duplex cor
Quidā mutuāt cor suum deo.
Quidā vendunt deo cor suum.
De⁹ vult nos sibi dare cor nr̄m liberalit̄.
Deus vult nos sibi cor nostrum dare ite-
graliter. ibidem
Cor nr̄m debemus deo extrahere.
De⁹ vult nos sibi cor nr̄m dare ꝑpetualr̄.
Cor prauū ⁊ rectū quō differāt. ꝑ. vij. b.
Cor prauum quid sit. ibidem.
Cor rectum quid sit ibidem
Corona iusticie ē q̄druplex. ꝑ. xciiij. c.
Correctō filioꝝ ⁊ subditoꝝ dꝫ fic. ꝑ. xvi. d

Tabula

Quō correctio debeat fieri. f. xvi. d.
Aqbus debeat correctio fieri. ibidem.
Corpus xpi est duplex. fmo. cxix. a.
Corpus xpi verū quid sit
Corpus xpi mysticū quid sit. ibidez.
Quis locꝰ debeat corpi glificato.
Corpus nrm est carcer aie. fmo. vij. b.
Creature ꝯre sint cōdite. f. ij. in pn.
Finis cōditiōis creaturaꝝ qs sit.
A quo sint oia creata. ibidē.
Propter quē sint omia creata.
Creaturarū est triplex genus. fmo. liij. b.
Tria faciūt hoiem crescere. f. xv. c.
Crux xpi dr scala. fmo. xxvi. a.
Quare crux xpi dicatur scala.
Crux xpi figurat per scalam Jacob.
Crucis scalam oportet nos ascēdere
Crux xpi dr lectulus. ibidem.
Quare crux xpi dicatur lectulus.
Quō xps dormierit in ꝫ lectulo.
Multa cōcurrerūt ad hūc somnū
In vno lectulo crucis fuerūt duo. scz diuinitas ⁊ humanitas. fmo. xxvi. a
Unus assumebatur in hoc lecto. alter relinquebatur. ibidem.
Quare crux dicitur lectulus ⁊ nō lectus.
Quid significet lectulus ille in nobis.
Crux xpi fuit figurata p lectulū iacob.
Quid significet lectulus ille i eccl'ia vl'i.
Crux xpi dicitur nauicula. ibidē.
Quare crux xpi dicat nauicula.
Crux xpi quō fuerit dispositа.
Crux christi dicitur pons.
Quare crux dicatur pons.
Culpe in pñti est triplex fructꝰ. f. xcix. c.
Curatis ꝑcipiunt qdā q ponūt. f. i. d.

Daniel qd signi-
ficet. fmo. xvi. in pnc.
Dauid aliqñ alios bene rexit et se male rexit. fmo. ij. a. cxxvi. a.
Debitor dei ē hō m'tipl'r. f. lxxvij. i pn. ser.
Debitum est multiplex.
Deo debemus tria.
Illa tria tenemur deo restituere ibidez.
Quō possimus illa deo restituere.
Utruz plene possimus deo debita redde re. fmone. cxxvi. a
Debitorꝝ ꝯntitas oñ. f. cxxvi. a. f. cxxvij. d
Debita dimittunt hoi a deo. ibidem.
Per qd dimittant illa debita. ibidem.
Deceptio hoim m'tiplex oñdit. f. cvij. a.
Defectꝰ alioꝝ nō dēmꝰ cōsiderare. f. cij. e.
Defectꝰ ꝓprios debemꝰ cōsiderare. ibidē.
Defectus aliorū considerare maxime impedit a pfectu. ibidem.
Scia ꝓpriorꝝ defectuū ē vtilissima. ibidē.
Denarius diurnꝰ qd sit. f. xxxiij. a.
Denarius diurnus qbus detur
Denariꝰ diurnꝰ ꝑ qd detur ibidē.
Denariꝰ diurnꝰ est vnꝰ in se. ibidē. c.
In deserto hūerūt filij isrl'tria. f. xliij. b.
Desperatio quid sit. f. lij. b
Desperationē tria inducūt. ibidem.
Detractio quid sit. f. lxxxviij. a.
Detractionis sunt tres modi. ibidem.
Cōtra detractionē sūt tria remedia. ibidē.
Deus est laudādus ab homine triplici ratione. fmone. ij. in pnci.
Deus apparet homini. fmo. vi. b.
Quō deus appareat. ibidem.
In quibꝫ rebꝫ deus appareat. ibidem.
Deꝰ nō est cā mali culpe. fmo. xiij. d.
Deꝰ nō ē p se causa dānatiōis. ibidem.
Potēcia diuīa est infinita. fmo. xxij. g.
Potētia dīna respectu qrū sit. ibidem.
Deus cognoscitur in creaturis. f. xxiij. d.
Deꝰ cognoscit in scripturis. ibidem
Dei cognitio p qd acqratur. f. xxxi. b
Dina cogtio dispositie hr p. vij. ytutes. f.
Deꝰ dz laudari ab oibꝫ. f. xxxij. a. xxxi. b.
De qbꝫ debet deꝰ laudari. ibidē.
Quō debeat deꝰ laudari. ibidē. b.
Ad deū dz homo accedere f. xxxi. d.
Necessitas accedēdi ad deū declarat. ibi.
Diuinis cōsilijs dz hō obedire. f. xxxvi. a.
Quatuor incitāt hoiez ad deū. f. xxxvij. a
Quare deꝰ faciat aliq ꝑ naturā. f. liij. i pn
Quare deꝰ faciat aliq ꝓter naturā. ibidē.
Quare deꝰ faciat aliq supra naturā. ibidē.
Deus est oino imutabilis. fmo. lxiij. a
Deus alia mutat. ibidem.
Nō pt deū cognoscere. f. lxxiij. in pn.
Que possimꝰ de deo cognoscere. ibidē.
Deꝰ ꝓmittit electis suis duo. f. lxxiij. d.
Dei opa ꝓncipalia sūt septē. f. lxxvij. a.
Dine laudis materia ē septuplex. ibidem.
Deꝰ gubernat oia. f. lxxvij. b. f. cvij. b.
Deꝰ fecit tria circa hoiez. f. lxxvij. b.
Deū esse probatur ex tribꝫ. f. lxxxi. b.
Deoꝝ pluralitas venit ex hominibꝫ. ex ꝯtuor causis. ibidem. c
Dei vnitatem probant tria. ibidem. b.
Personaꝝ trinitas, pbat tripl'r. ibidē. e.

Tabula

Personaꝝ trinitas q̄bꝫ significet̄. f. lxxxi. e
Trinitatis vestigiū mltiplex ponit̄ ibidē.
Imago trinitatis q̄d sit. ibidem.
In q̄bus cōsistat imago trinitatis. ibidē.
Dei benignitas oñdit̄ ex plibꝫ. f. lxxxvi. a.
Dine dulcedis effectꝰ sūt q̄ttuor. ibidem.
Deo conueniunt tria. f mo. xcv. a.
Deus est cā efficiens oim. f mo. cvij. b.
Deus est cā finalis oim. ibidem.
Diuina sapia ostenditur. ibidem.
Diuie sapie magnitudo oñdit̄. ibidem.
Diuina bonitas in reparando hominem ostenditur ex tribus. ibidem
Sapia dei est in duobꝫ. f mo. cij. f.
Accedentē ad deū oꝫ hr̄e sex g̃dꝰ. f. cxxx. a
Deꝰ implet oia. ibidem. b.
Deus est in oibus creaturis. ibidem
Deꝰ habitat in aliq̄bꝫ. ibidem.
Deꝰ nō inhabitat in om̄ibus. ibidem.
In q̄bꝫ hoibus non inhabitet deꝰ. ibidez.
Quid sit deus venter. f mo. lxxxiiij. g.
Deꝰ venter hꝫ nouē ꝯditiōes. ibidem.
Deꝰ vltiate fecit oia ꝓpt̄ seip̄m. f. ij. in p̄nc.
Deꝰ angelos creauit ꝓpter hoiem. ibidem
Deꝰ oia creauit ꝓpter hoiem. ibidem.
Deus in vita p̄senti videtur a nobis per speculum. f mo. vi. b.
Deus in vita presenti videt̄ a nobis ī specie peregrini. ibidem.
Accessus ad deū q̄d opet̄ in nob̄. f. ix. ī p̄n
Recessus a deo q̄d opet̄ in nob̄. ibidem
Peccator si velit non potest ꝑ se accedere ad deum. ibidem.
Peccator ad deum ire volens indiget ductore lucido. ibidem.
Peccator ad deum ire volens indiget preparante viam. ibidem.
Peccatoris via ad deuꝫ est tenebrosa ⁊ lubrica. f mo. ix. in p̄nci.
Predicator dꝫ pctōrē r̄ducere ad deū. ibi.
Jo. ba. reduxit pctōres ad deū. ibidem
Predicator habet ex officio reducere peccatores ad deum. ibidem.
Peccator aliquando non reducit peccatorem ad deum vite merito. ibidem.
Diuine potentie infinite totus mundus ē exemplar tantum. sermone. ix. a.
Dine po. ⁊ sapie magnitudo declarat̄. ibi.
Deum offendere est periculosum. ibidem
Dine cognitiōis amplitudo oñdit̄. ibidez
Deum nihil potest latere. ibidem.
Corā deo debemus caute ambulare. ibi.
Ex quibꝰ obligemur deū diligere.
Deus fecit oia potenter. ibidē
Deus fecit omnia sapienter.
Deus fecit oia clementer.
Dei gl̄iam debemꝰ q̄rere ī oibꝫ. ser. x. c.
Deus non est occasio dānationis data: sꝫ accepta. sermo. xiij. d
Diuersa p̄patio hoim est in viā dei. f. ix. d
Dei voluntas ē duplex. f mo. xiij. d
Quid sit voluntas bñplaciti dei.
Quottuplex sit volūtas signi. ibidez
Voluntati signi pōt resisti.
Dine volunt. bñplaciti nihil p̄t resiste. ibi.
Deus p̄t creare q̄ vult. f. xiiij. in p̄nc.
Deꝰ p̄t mutare naturas q̄s cōdidit. ibidē.
Dei opa nō sūt mirabilia cōparādo ad suam oipotentiā. f. xiiij. in p̄nci.
Dei opa hoibꝫ sunt mirabilia. ibidē.
Dei tria opa sūt oino miranda. ibidē.
Deum cōuertere pctōrem est mirabiliꝰ q̄ creare celum. f mo. xiiij. b
Deus habet in se omnem sufficientiā nr̄aꝫ sermone. xvij. in p̄nc.
Dei voluntatē bonā aliq̄ cog̃scūt. ibidē. c.
Dei volūtatē bñplacētē cog̃scūt q̄dā. ibid̄.
Dei volūta. ꝑfectā aliq̄ cognoscūt. ibidez.
Deus pōt impossibilia nature. f. xxij. g.
Utrū deꝰ reprobet aliquē. ibidem.
Que sit voluntas dei. f mo. xxiiij. c.
Dei voluntas est ad quinq̄. ibidem.
Quomodo deus velit om̄es homines saluos fieri. ibidem.
Quomodo intelligatur illa ꝓpositio. deꝰ vult oēs hoies saluos fieri. ibidem
Deus est erga hoiem clemens in suscipiēdo penitentem. sermo. xxxij. a.
Deus est erga homines diligens in ꝓuidēdo. f mo. xxxij. a
Deus est erga hoiem largus
Deus est paterfamilias ibidem
Dei largitas declaratur.
Deo gratias agere monent tria.
Diuina miscdia oñditur. f. xxxiiij. a. b.
Dina ꝓuidentia ⁊ dispēsatio cōmēdat̄. ibi.
Dei ordiatiōi resistit q̄ ptāti resistit. ibidē.
Deo oēs tenentur seruire. ibidem.
Diabolus tripliciter opat̄. ser. xxviij. c.
Malicia diaboli declaratur. ibidem
Diabolus dr̄ homo. ser. xxviij. d.
Diaboli malicia est q̄druplex. ibidem. e
Diaboli figmēta debemꝰ fugere. f. xxxi. b.
Diaboli habitatio vbi sit. f. xxxv. b.

Tabula

Diabolus cognoscit aliquas cogitatiões nostras sermone. xliij. c.
Diabol⁹ ñ cogſcit oēs cogitatões. ibidez.
Quomodo cognoscat diabolus cogitationes nostras. ibidem.
Diabol⁹ tria ꝑncipalr diligit. f. xvij. b.
Diabol⁹ naturaliē ē hoi infest⁹. f. xxviij. c.
Dies multiplex oñdit. ſer. xvij. a.
Tempus dr dies. fmo. xxxv. c.
Triduū multiplex oſtendit. f. xvij. a
Triduum potest dici triplex modus conuersionis. ibidem.
Digestio est duplex. fmo. cxvi. c.
Qui cibi sint facilit digestibi. f. lxxxiij. g.
Digiti ãnq; ꝺd significent. fmo. cvi. b.
Diligēd⁹ ē de⁹ a nob ꝓpt duo. f. cix. c.
In q̃ appareat amor dei ad nos. f. cix. c.
Vtra sūt signa dilectõis dei ad nos. ibiꝺ
De⁹ debet diligi sup oia. ibidē. d.
Diligi dz de⁹ spontanee. ibidē. d.
Dilectõis nr̃e cā efficiēs ē de⁹. ibidē.
Dilectõis nr̃e cā final dz eē de⁹. ibidem
Que dilectio hois sit pfecta. ibidem
Hõ tenet diligere deū pl⁹ q̃s seipz. ibi. d. e
Hõ tenet deū diligere gratis. ibiꝺ. e
De⁹ nõ dz diligi ꝓpt ꝓpria. ibidē. e.
De⁹ nõ dz diligi ꝓpt hoiem. ibidem
Deus dz diligi ꝓpter seipm. ibidē.
Dilectõis ꝑceptū ē pfectissimū. f. cxviij. a.
Diuine dilectiõis pfectio potest probari ex septem. ibidem
Dilectionis preceptum dicitur singulare propter tria. ibidem.
Diligere deū quid sit. fmo. cxviij. b.
Dilectõis obiectū ꝺd sit. ibidem.
Tria mouent hominē ad diligendum deum sup oia. fmo. cxviij. c.
Diligi dz de⁹ pl⁹ q̃s hõ ꝓpt tria. ibidē.
De⁹ triplicit ē magꝭ hoie diligēd⁹. ibidē.
Vxor diligit virū ꝓpt tria. ibiꝺ. d.
In ꝑcepto dilectõis de⁹ tria ꝑcipit. ibi. c.
Dilectõis mod⁹ ꝺs sit. ibiꝺ.
Dilectio hz sex ꝓprietates. ibidem.
Tria mouēt hoiez ad diligēꝺ ꝓxi. f. cxix. a
Homo tenetur diligere ꝓximū triplici necessitate. ibidem. a. b. c.
Dilectio ꝓximi ē vtilis triplicit. ibidē. b.
Quare deus precepit diligere proximū sicut seipm. ibidem. c
Diligentes deum ad quē chorū angelor ꝑtineant. fmo. xxvi. b.
Dilectionē plura nutriunt. ser. xxxi. d.
Diligere inimicū est facile. ibidem. e.
Dilectiõis ꝓximi ē triplex gꝺus. f. lxiiij. e.
Undecim acqrūt dilectiõez. f. lxxiiij. c.
Dilectio diuina magnificat septupliciter. fmo. lxxvij. a
Quare deus sit a nobis diligend⁹. ibidez
Diuina dilectio cõmēdat a septē. ibidem
Dilectio dei ad hoiem oñdit. ibidē. b.
Dilectiõis ⁊ dulcedinis diuine effect⁹ qui sint. fmo. lxxxvi. a
In nr̃a dilectione contingunt q̃ttuor defectus. fmo. lxxvij. d.
Dilectõz suã oñdit fili⁹ ꝺi. iiij. mõis. ibi. b
Dilexerī apli xp̃m ardētissime. f. xxvi. b.
In dilectõe dei sunt gꝺus. ibidem.
Dilectionis grad⁹ sunt plures. ⁊ ordines diuersi. ibidem.
Discipuli xp̃i habuerūt tria. fmo. i. e
Duos discipulos misit in die palmarū ip se xp̃s ⁊ē. fmo. j. d.
Qui fuerint illi discipuli. ibidem. a. d.
Discipuli significant obedientiam deuotam. fmo. i. in prin. c.
Discipli significāt ꝑdicatores oēs. f. j. a
Quare philipp⁹ fuit miss⁹ ꝓ asina. ibidez.
Quare petr⁹ fuit miss⁹ ꝓ asina. ibidē
In discipul fuit mira deuotō obedi. ibiꝺ.
Discipli secuti sūt xp̃m ēt i piculo. f. xxv. a
Discipuli habuerūt ad xp̃m fidelem amicitiam. ibidem.
Quare discipuli sint passi pericula maris ꝑsente xp̃o. ibidem
Vera caritas discipulor ad xp̃m ostenditur. sermone. xxvi. b.
Discipli xp̃i habuerī q̃ttuor ꝟtutes. ibiꝺ.
Discipulos xp̃i debemus sequi in q̃ttuor virtutiby. ibidem.
Discipulat⁹ xp̃i ꝓt duplr intelligi ibidem
Discipli xp̃i dñt eē hũiles. i. iiij. f. xxxij. d.
Discipls xp̃i añ oia sit mãsuet⁹. f. xxvi. b.
Discipul⁹ xp̃i dz cõtenere trena. ibidem.
Relinq̃re oia ñ ē gꝺe discipul xp̃i. ibidem.
Qis hõ ē discipul⁹ xp̃i gñalit. ibidem.
Discordes dicũt aigales. fmo. i. a.
Discordes dicũtur carnales. ibidē.
Discordes dicunt diabolici. ibidē
Discordie virtutiũ multiplex ponit. ibidez.
Discretõis ꝑconiũ ponitur. fmo. xij. a.
Discretio ꝺd sit. ibidem.
Discretio q̃s necessaria sit. ibidem.
Discretio quare dicatur oculus. ibidem.
Sine discretiõe nlla ꝟt⁹ ꝓt ꝑfici. ibidem.

Tabula

Nullū opus est piculosius q̄ sine discretione actum. sermo. xij. a.
Plura bona exempla ponuntur de discretione. ibidem. a
Diuites in senio vix emendant. ser. xv. b.
Diuitib⁹ q̄ttuor sunt necessaria. f. ci. b.
Diuitū picula oñduntur. ser. lxiij. a.
Diuites hñt triplicē ignorātiā. f. lxxxiij. a
Diuitiar⁹ vanitas declarat. ser. xvij. b.
Diuitie non sunt per se male. sermo. xvij. b
sermone. lxxxiij. a.
Diuitie abutentib⁹ sunt male. ser. xvij. b
Diuitie bene vtentibus sunt adiuuamenta virtutis. ibidem. b.
Diuitie ad q̄d sint boi date. ser. xxix. a.
Diuitiarū pericula ostenduntur. ser. xxxij. c. sermone. lxxxiij. b.
Diuitie dicuntur spine. ser. xxxviij. b
Quattuor sunt cause quare dicuntur diuitie spine. ibidem. b
Diuitiarū est triplex gen⁹. f. lxxxiij. a. c. d
Que sint diuitie spūales. ibidem. b.
Que sint diuitie corpales. ibidem. b
Diuitie habent tria. sermone. ci. b.
Diuitie dicuntur māmona iniquitatis p⁹ter tria. ibidem. b
Diuitie dicuntur semen. sermo. xxix. a.
Quid significent quattuor cōditōnes spinarum in diuitijs. sermo. xxxviij. b.
Doctores decipiētur per antixp̄m. f. iij. d
Doctor⁹ puersitas q̄tū nocet alijs. ibiō. d
Doctria est duplex. ser. i. in p̄ncipio.
Doctrina scolastica q̄d sit. ibidē in p̄nc.
Doctria scolastica q̄lis eē dēat. ibiō i p̄nc.
Doctrina vulgaris qualis esse debeat. ibidem in principio.
Dolosor⁹ detestatio ponitur. ser. liij. a.
Dominij xp̄i magnitudo oñdit. f. xxvij. a.
Dominiū xp̄i pbatur a trib⁹. ibidem. a.
Dñs terren⁹ hz tres defect⁹. ser. lxxi. a.
Domino non licet accipere bona subditi ad nutum sermone. cxxix. c.
Domus dei est triplex. ser. lxxvi. f.
Domus quelibet hz māsiones. ibidem. f
Quot mansiones sint i q̄libz domo. ibiō. f
Dona dant diuersis rōib⁹. ser. cxxij. d.
Que dona det deus. ser. xxxij. a.
Dubitatio est triplex. ser. vij. b.
Dubitatio infidelitatis q̄d sit. ibidē. b.
Dubitatō infidelitat⁹ fuit i iudeis. ibiō. b
Dubitatio tarditatis q̄d sit. ibidem. b.
Dubitatio tarditat⁹ fuit i discipul⁹. ibiō. b
Dubitatio pietatis q̄d sit. sermone. vij. b.
Dubitatio pietatis fuit in petro. ibidē. b.
Johannes baptista dubitauit dubitatōe pietatis. ibidem. b
Ducuntur aliqui tripliciter. f⁹mo. xliij. a.
Quid sit educere. f⁹mo. lxxix. b.
Quid sit abducere. ibidem. b.
Quid sit deducere. ibidez. b.
Xp̄s educit oues octupliciter. ibidem. b.
Xp̄s deducit oues quadruplicit. ibidez. b
Quō xp̄us introducat oues. ibidem. b.

Ebrietas q̄d sit.

sermone. xxi. c.
Ebrietatis detestatio ponitur. ibidem. c.
Ebrietat⁹ imago q̄lis sit oñdit. ibidem. c.
Ebrietas aliquo modo est peior pctō sodomorum. ibidem. c.
Ebrietate mortu⁹ alexāder magn⁹. ibi. c.
Ebrietate cōfundunt honesti. ibidem. c.
Ebrietate contaminantur sancti. ibidē. c.
Ecclesia p̄siderat dupliciter. sermo. xx. a.
Quid sit eccl'ia q̄libet modo. ibidem. a.
Eccl'ia est sponsa in nuptijs. ibidem. a.
Ecclesie ornamenta que sint. ibidem. a
Ecclesia dicitur celū. sermo. xxviij.
Ecclesia dicitur vinea. sermo. xxxvi. b.
Ecclesie destructores qui sint. ibidez. b. d
Circa vineā eccl'ie q̄ttuor cōsiderāt. ibi. c.
Quare ecclesia tantū habet spirituale potestatem. sermo. lix. a
In ecclesia est duplex potestas. ibidem. b.
Quid sit secularis potestas. ibidem. b.
Cui cōueniat secularis ptās. ibidem. b
Quid sit spiritualis ptās. ibidem. b.
Cui conueniat spūalis potestas. ibidez. b
Quare ecclesie edificentur versus meridiem. sermone. lxxi. c.
Que sit illa meridies. ibidem. c
Ecclesia iterū capitur dupliciter. ser. xx. a
Ecclesie pulchritudo declaratur. ibidem
Quō eccl'ia sit sponsa xp̄i. ibidem.
Ecclesia quomodo formata sit de latere christi dormientis. f⁹mo. xx. a.
Eccl'a dupl'r clamat exurge. f. xxxviij. i p̄.
Eradicationis periculum in ecclesia oste ditur ex tribus. sermo. xxviij. d
In ecclesia triplices homines exclamant exurge. sermo. xxxviij. in p̄nci.
Quare domin⁹ eligat aliquos ser. xxxi. a.
Quare dominus nō eligat aliquos. ibiō.

Tabula

Hō inducit ad electiōem ex trib. f. liij. c.
Electi odiuntur a mūdo. ser. lxv. b. c.
Electi pstant mūdo q̄nq; bñficia. ibidē. c.
Elemosynā facere dz hōppter tria. f. liij. c
Elemosyna quid sit. ibidem.
Utilitates eccl'ie ponunt. ibidem.
Elemosyna quō sit bona. ser. xc. a. b.
Elemosyna facta i peccato mortali valet ad quinq;. ser. xc. b
Elemosynam faciens debet habere duodecim conditiones. ser. xc. a. b.
Hñs supfluū tenet dare elemosynā. f. xc. c
Quis dicat br̄e supfluū. ibidem.
Duodeci pmia dāt p largitōe el'ie. ibidez.
Elemosynaq; tria sūt genera. ibidem. d
Elemosyne sunt due. ibidem.
Elemosyne cōmendatio ponit. ser. cj. a
Que elemosyna sit maior. ser. xc. d
Elemosyne effectus ponunt. ser. ci. a
Elemosyne bona ponuntur. ser. xvij. a.
Elemosyna vna hora portat in celū omia bona nostra. ibidem.
Elementa vtrū sint aiata. ser. xxv. d.
Elephas dz os monstruosum. ser. xi. a.
Elephas dz multas ꝓprietates. ibidem.
Elephas quid significet. ibidem:
Elephas naturalit bibit vinū. f. xix. i pn.
Esse soli deo ꝓprie cōuenit. ser. lxij. a.
Esse est triplex. ser. lxxv. in pncipio.
Estus quid significet. ser. xxxiij. c.
Etates octo sunt. ser. xxxiij. in pnci.
Etates mundi q̄ sint. ibidem. a
Quātū durauerit q̄libet etas mūdi. ibidē
Quid deus operatus sit in qualibet etate ibidem.
Etates hominis que sint. ibidem. b.
Etates hominis mundi hore diei comparantur. ibidem.
Homines tripliciter se preparant ad eucharistiam. sermo. lvij. c
Hō tenet se ꝑpare ad eucharistiam.
Dupliciter sumitur eucharistia. ibidem.
Quis dicat digne sumere eucharistiam.
Quis dicatur indigne sumere eucharistiā
Qui sint effectus digne cōicantiū. sermo. lvij. c. f. lxxxij. d. g.
Qui sint effectus indigne cōicantium. sermone. lvij. c. ser. lxxxiij. g.
Cōicanti sunt necessaria q̄ttuor. f. lvij. c.
Cōicans debet hre q̄nq;. ibidem.
Eucharistie sunt septē vtilitates. ibidē. e.
Tria impediunt ad dignam preparatōz. sermone. lvij. d.
Cōicans dz imitari xp̄m in trib. ibidez. e
Eucharistie pconiū ponit. f. lxxxij. in pn. sermone. lxxxiij. in pn.
Corp̄ xp̄i sumit sub spē aliena. f. lxxxij. b.
Quare corpus christi non sumit sub ꝓpa specie. ser. lxxxij. b.
Sacerdos dz sumere sub vtraq; spē. ibi.
Ppl's dz sumere tm̄ sub spē panis. ibidem
Non oportere sub vtraq; specie cōicare ꝓbatur multipliciter. ibidem.
Quare ecclesia dispensat ppl'o eucharistiam sub vna specie tm̄. ibidem. c.
Eucharistia sumit dupliciter. ibidem. d.
Quid sit sacramentaliter sumere.
Quid sit spūaliter manducare. ibidem.
Quis dicatur sacramentaliter sumere.
Quis dicatur spūaliter sumere.
Invltoꝝgis gl'iose fuert q̄ttuor. f. lxxxiij. a
Eucharistia mlt; figur; figurat. ibidē. b.
Que ꝑbent veritatē h⁹ sacr̄i. f. lxxxiij. b. c.
Hoies tenent cōicare f̄m quadruplicē g̃dū. ibidem. e
Utrū liceat q̄tidie celebrare. ibidē. f.
Utrū liceat q̄tidie cōicare. ibidem.
Utrum sit cōmendabile quotidie manducare. ibidem.
Preparatio ad eucharistiam consistit i tribus. ibidem.
Eucharistia vnde dicitur. ser. lxxxiij. g
Quare ꝑ sacr̄m dr̄ eucharistia. ibidem.
Eucharistie effectus qui sint. ibidem.
Cōmunicantes indigne incurrunt quattuor pericula. ibidem.
Cautele ꝫ pricula illa ponuntur. ibidem.
Excellens alium in rōnis acuitate debet excellere in honore. ser. cxxv. d.
Excōicatio quid sit ser. xxviij. d.
Facilitas excōicatiōis detestat. ibidem.

Facies est duplex
sermone. xliij. b
Facies spūalis q̄d sit ser. iij. b. lx
Fama dupliciter diuulgatur. ser. xij. a
Fame diuulgatio potest bene t male fieri. ibidem. a.
Familia ē duplex i hūano gñe. f. xcvij. i pn.
Felicitas sanctor̄ ostenditur ex quattuor sermone. xxviij. d
Alla felicitas ē q̄n hēat inimicū. f. ij. in pn
Feria q̄nta ē q̄drupl'r ꝓuilegiata. f. lxxi. f.
Festa dñt deuote celebrari. ser. xvi. b.

Tabula

In festis debent christiani esse sine pecca/
to mortali. sermone. xvi. b
In festo melius aliqui laborarent in agro
q̄z saltarent in festo. ibidem
Ad bñ festiuandū sūt tria necessaria. ibidē
Fictio est multiplex. sermo. lx.
Non omnis fictio est mala.
Aliqua fictio potest licite fieri. ibidem.
Quomodo christus finxerit
Fides est triplex. sermo. xviij. d
Fides dicitur recta tripliciter. ibidem.
Quid sit fides recta. ibidem.
Fides recta dz bñi in aduerſ. ser. xxv. c.
Quid sit fides maior. ibidem. e
Fides dicitur maior dupliciter. ibidem
Quā inq̄sitōz dēam⁹ bñe de fide. ſ. xxxi. b.
Quare nō debeamus discutere occulta fi
dei. ibidem. b.
Fidei preconium ponitur. sermone. xlix. ī
princi. sermo. lxij. per totum.
Fides est quadruplex. sermo. xlix. b.
Fides magna consistit in trib. ibidem. c.
Hortamur ad optimam fidē. ibidē p totū
Fides hz q̄nq̄z nobilissima. ibidem. e
Fides quid sit sermo. lxij. a.
Fides est multiplex. ibidem. b
Fides magna requirit quattuor. ibidem.
Fidei integritas q̄ sit. ibidem
Fidei sufficientia que sit. sermo. lxij. c
Fidei perfectio que sit
Que precedant fidem. ibidem.
Que sequantur fidem.
Fidei effect⁹ ē triplex. ſ. lxij. d. ſ. cxxxi. c. d
Tria sūt nob necessaria circa fidē. ſ. lxij. d
Fidei plures effect⁹ ponūt. ſ. lxxvi. d. e.
Quid sit credere in deū. credere deo. ⁊ cre
dere deum. sermo. lxxvij. e
Fidei conditiones ponūtur. ibidem.
Fides viuificat. ser. cxxxi. c
Fides q̄nta fuerit in discipulis. ser. xxv. e.
Fit malis sicut faciūt alijs. ser. xxx. b.
Ad flagella dei debet homo eē parat⁹ p/
pter septem. sermo. xcvi. c.
Flagellor dei effectus qui sint. ibidem.
Fletus quid sit. sermo. xxij. f.
Dupliciter capitur fletus.
Qualis fletus sit in inferno. ibidē.
In fletu sunt duo considerāda
Frondes significant pietatem. ser. j. f
Fructus est duplex. sermo. xcix. c
Fructus bonor. sunt duplices. ibidem.
Funiculus est duplex. sermo. i. c.
Funiculus quid significet
Funiculus pctōr est duplex. ibidem
Funes samsonis quot sint
Funes samsonis q̄d significent.

Galaad ubi situ/
g tur. sermone. xxv. a.
Gaudiū est triplex. ser. lxx. d.
In quo consistat quodlibet.
Gaudium dicitur mixtura vini.
Mixtura vini est duplex.
Gaudiū mundi aliquib⁹ est mixtum.
Que sint illa de quibus quis vere possit
gaudere. ibidez
Gaudium spirituale quid sit.
Gaudij spūalis est triplex differentia.
Gaudium dei est plenum.
Gaudium nostrum non est plenum.
Gaudij mundani turpitudo ostenditr. ser/
mone. lxv. in pncipio.
Gaudiū mūdanū q̄d sit. ser. lxv. in pnci.
Mūdani gaudēt diuersimode. ibidem. a.
Gaudere in mundi vanitate est vanū pro
pter quattuor. ibidem.
Gaudium electorr est duplex. ibidem. d
Quale sit gaudium electorū. ibidem
Gaudium vite eterne est maximum ppter
quattuor. ibidem.
Gaudium est quadruplex. ser. lxvi. d.
Gentes septem fuerunt in terra promissio
nis. sermo. lxviij. d.
Quid significent ille gentes. ibidem
Genesar ciuitas vbi situetur. ser. xxv. a
Que sint acta iuxta illam ciuitatē. ibidem
Gloria pōt tripliciter appeti. ser. xlij. a.
Glorie appetitus aliquando potest lauda
biliter fieri. ibidem
Glie appetit⁹ aliqñ est pctm̄. ibidem
Glia mūdana ꝓparat trib. ſ. lxxxiij. ī pn.
Gra pōt pmereri ab hoie. ſ. ciij. in pncip.
Que iuuent ad gratiam. ibidem.
Hō non placet deo sine gra. ſ. cxxvij. e
Quō hō possit acquirere gram
Det ñ necessitate absoluta dat graz. ibidē
Qua necessitate det gram.
Gfe dei est triplex gradus. ser. vij. a
Quō gra amittatur. ibidem.
Gfe vsus est multiplex. ſ. vij. a. b. c.
Gfa quidam vtuntur bene. ibidem.
Gfa quidam abutuntur. ser. vij. a. b. c.
Quis sit effectus boni vsus gre. ſ. vij. a
Quis sit effect⁹ abusus gre. ſ. vij. a. b. c. b

Ad gr̃am disponũt tres v̄tutes. ꝟ. viij. b. c
Gr̃a ꝑ se ⁊ directe ordinat̃ in salutẽ homis habentis. ꝟ. viij. d.
Utrũ gr̃a necessario detur facienti qd̄ i se est. ꝟmo. viij. e.
Gr̃a habet octo effectus. ibidem.
Non eodem modo oẽs preparantur ad g̃tiam dei. ꝟmo. ix. d.
Gr̃a xp̄i est triplicit̃ q̃renda. ꝟ. xviij. a
Quid hõ dẽat facere ꝓ amissa gr̃a. ibidem
Gratia datur ꝟm mensuram deuotionis. ꝟmo. xxiiij. in p̄nc.
Timor disponit ad gr̃am. ꝟmo. xxv. c.
Gr̃e necessitas oñditur. ꝟ. xxix. a
Gr̃a dr̃ mane ꝓpt̃ nouẽ rõnes. ꝟ. xciij. b.
Gr̃a subtrahit̃ homi aliqñ. ꝟ. lxv. b.
Gr̃am nihil ita priuat sicut vana gloria. ꝟmone. viij. a.
Gratiam dei recipiunt inuacuum triplices homines. ꝟmone. viij. c
Gr̃e vsus q̄bꝫ ⁊ quõ dẽat fieri. ibid̄.
Gr̃e p̄uatio ẽ argumẽtũ sup̄bie. ibidem.
Gr̃am impetrant oratio. sap̄ia ⁊ memoria diuinoꝝ bñficioꝝ. ꝟmo. viij. c.
Gratũ ꝯseruant exercitium virtutũ misericordia ⁊ circũspectio. ibidem.
Gr̃am meret̃ oĩs disposit⁹ in mẽte. ibidez.
Gr̃e plenitudo est triplex. ser. xvi. f
Ex gr̃a sum⁹ in fide. ꝟ. xviij. in p̄n.
Gratia dei non potest queri sine difficultate ⁊ dolore. ꝟmo. xviij. ibidem.
Gr̃a non inuenitur nisi tempore debito q̃ratur. ibidem.
Gratia xp̄i debet queri vbi debet. ⁊ vbi oportet. ibidem.
Sine gr̃a dei nihil ꝓficit labor noster. sermone. xxv. in p̄nc.
Gratia est multiplex. ꝟmo. xxix. c.
Gr̃as referre debem⁹. ꝟmo. xxxij. a. ꝟ. cxi. c
Gr̃arũactio respectu dei necessaria ẽ ꝓbat̃ tripliciter. ser. liij. b. ser. lvij. c.
Quomodo debeamus gr̃arumactões d̄o reddere. ꝟ. liij. b. ꝟ. cxi. d
Quã vtilis sit gr̃arũactio. ꝟmo. liij. b
Debemus gr̃as agere q̄ntupl̃r. ꝟ. lij. b.
Duo mouẽt nos ad gr̃arũactõz. ꝟ. xcvij. c.
Gr̃arũactõibꝫ sũme laudat̃ de⁹. ꝟ. xiiij. c
Gr̃arũactio sola debet delectari christianum. ꝟmo. cxi. a
Gr̃arũactio est receptorũ augmentatio. ꝟmone. cxi. a. b
Gr̃as agere docuit nos xp̄s. ꝟ. xxxij. a.
Inducunt nos plura ad gr̃arũactionem. ꝟmone. xxxij. a.
Gule detestatio ponitur. ꝟmone. xxiij. b. ꝟmone. lxxxiiij. g. ꝟ. cxij. g.
Gula hz q̄nq̄ malas ꝯditões. ꝟ. lxxxiiij. g.
Gula tria causat. ꝟmo. cxij. g.
Gula cõparatur epilensie. ꝟ. xxiij. d.

Heliseus q̄d significet. ꝟmone. x. in p̄nc.

Helizeum suscitare puerum q̄d significet. ꝟmo. x. in p̄nci.
De helia quattuor ponuntur. ꝟmo. x. b. c.
Helias quid significet. ibidem
Hereticus quid sit. ꝟmo. xcviij. a
Heresis quare ꝑmittat̃. ibidem. b.
Heretici sunt vitandi ꝓpter septem rationes. ꝟmo. xcviij. d.
Confessio christi Math̄. xi. destruit triplices hereses. ꝟmo. xxxi. a.
Hircus hz. xxi. ꝓprietates. ꝟmo. xciij. f.
Hoĩs casus ostenditur. ꝟmone. ij. in p̄nci. ꝟmone. xxix. in p̄nci.
Hoĩs eiectio de ꝑadiso ponit̃. ꝟ. ij. in p̄nc.
Que fuerit causa positionis ade in paradiso. ꝟmone. ij. in p̄nci.
Homo rectus est cõditus. ꝟmo. vi. in p̄n.
Qualis fuerit illa rectitudo. ibidẽ.
Hõ a deo debet esse. ꝟ. ix. in p̄n.
Hoĩs dignitas in sua cõditõe ponit̃. ꝟ. ij. in p̄n. ꝟ. xxix. in p̄n. ꝟ. cvi. in p̄n. ꝟ. lxxvij. a.
In hoĩe sũt tria. ꝟ. xi. in p̄n.
Hoĩs statũ tria dignificãt. ꝟ. xi. a.
Hoĩm q̄rũdã detestabil' vita oñdit̃. ibidẽ.
Hoĩs vilitas q̄ntũ ad corp⁹ oñdit̃. ꝟ. xi. b ꝟ. xlij. b. c. ꝟ. xcix. a.
Hoĩs miseria oñdit̃ sufficient̃. ꝟ. xi. b. c.
Hoĩem sanctũ tria faciũt. ꝟ. xxviij. a.
Homo est duplex. ibidem
Hoĩm triplex gen⁹ odit de⁹. ꝟ. xxxvi. i p̄n
Quid sit agenduz circa tales hoĩes. ꝟmone. xxxvi. in p̄nci.
Homini multũ valet memoria incinerationis sue. ꝟmõe. xlij. c. d.
Hõ est arbor. ꝟ. xlij. c. ꝟ. xcix. a. b
Homo est aliquo modo inferior irrationalibꝫ creaturis. ꝟ. liij. b
Homo obligatur deo. ꝟ. lxiij. a. b.
Homo est dignior aliquo modo angelis. ꝟmo. lxiij. a. ꝟ. lxiiij. c.
Quare deus nõ fecit hoĩem sine incitamẽto ad peccatum. ꝟmo. lxiij. a

Tabula

Hō saluād⁹ idiget triplici testio. f. lxxij. d
Hō habet triplex cē. f. lxxv. in ꝑn
Hō est triplr defectibil'. ibidem
Hō debet triū recordari. f. lxxxv. a.
Istā memoriā impediūt tria. ibidē.
Hois istabilitas, pcēit ex q̄ttuor. f. xcij. a.
Hoies radicāt i tra triplr. f. xcix. b.
Hō assilāt arbori q̄drupl'r. f. xcix. b.
Quanta dona dederit deus homini sub vsura. sermone. c. d.
Que dona dederit de⁹ boi sub vsura. ibi.
Homo debet tria mensurare. ibidē.
Homo debet tria cogitare. f. cij. e.
Hō dz sex in se cōsiderare. ibidē. f.
Hō dz tria in, primo cōsiderare. ibidē.
Hō q̄ ad deū dz tria cōsiderare. ibidē.
Hoim gen⁹ est duplex. f. ciij. a. b.
Qui sint actus cuiuslibet. ibiō. ibiō. c.
Hoi ē duplex ascēsus necessari⁹ ad salutē
Homines pauci cognoscunt diuinā bonitatem. f. mone. cvij. c.
Hō male se habet septupl'r. ser. cvij. c.
Homines circa deuz tria non cognoscūt. ibidem.
Homo infirmatur ꝓter q̄ncq. f. mo. cxx. g.
Hominis status habet triplicem considerationem. ser. cxxvi. in princ.
Hominis dignitas attenditur in pluribꝫ sermo. cxxviij. in ꝑnc.
Hō q̄d cōsiderare debeat. f. mo. cxxx. c.
Homo ponit confidentiaz in diuersis diuersimode. ser. cxxxi. a
Humane conditionis sunt quattuor defectus. sermo. xli. in ꝑnci.
Qualis sit hūana miseria. f. xlviij. in ꝑnc.
Opus creationis humane est opus potētie diuine ⁊ benignitatis. f. mo. lxij. a.
Hominis natura est media inter deum ⁊ angelos. f. mo. i. in ꝑn.
Homo si perseuerasset in dignitate conditionis sue fuisset exaltatus. ibidem.
Homo est prestantior oībus aialibꝫ. ibiō.
Homo quomō sit elongatus a deo. f. j. a.
Homo quō reductus sit ad deū. ibidem.
Hoies misericordes merēt xp̄m in se. ibiō
Hominis defectus est duplex. sermo. i. g.
Homo debet ad deum esse deuotus prōpter multa. sermone. ij. in ꝑncipio.
Homo quanto clamore clamauerit pro aduentu christi. sermone. ij. in principio
Clamor ille non fuit exauditus ex condigno sed ex congruo. ibidem.
Hō q̄re habeat staturā rectā. f. mo. vi. i ꝑn
Hō habet duplicē rectitudinem. ibidem.
Hō pctōr non est rectus. ibidem
Hō dz leuare oculos ad quattuor. f. vi. a
Homo plus deum cognoscens etiam pl⁹ se humiliat. f. mo. x. c.
Hō dz ꝑsiderare suas ꝑditōes. f. xi. i ꝑnc.
Hominis iusti anima compungitur ex q̄ttuor. ibidem.
Homo hz triplicē naturā. ibidem.
Homo quid sit f̄m animam. ser. xi. a
Homini tria insunt f̄m aiam. ibidem.
Homo f̄m aiam est immortalis.
Anima hominis est simplex.
Anima est libere voluntatis. ibiō
Aie imortalitas, pbatur naturaliter.
Hominis ingressus in mundum est abhominabilis. f. mo. xi. b.
Humanum ingressum in munduz multa consequuntur incōmoda. ibidem.
Hominis miseria in senectute qualis sit ostenditur. ibidem.
Homo debet esse misericors ⁊ compassiuus ad proximum. ibidem. c
Hō dz laborare, p veritate. ibidem.
Homo debet crescere precipue in septem virtutibꝫ. f. mone. xv. c
Septem impediunt hominē a, pfectu spirituali. ibidem. d.
Septem iuuant hominem ad profectum spiritualem. ibidem.
Homo hz defectus naturales consequētes naturā totā. f. mo. xviij. d.
Hō hz defect⁹ naturales cōsēqntes naturā particularē. ibidē.
Hō hz defect⁹ penales. ibidē.
Hō hz defectus culpabiles. ibidē
Hō carnalis quis sit. f. mo. xxvi. b
Hō rōnalis est duplex. f. xxviij. b.
Inimic⁹ hō cauēd⁹ ē ꝓpt q̄ttuor. ibidē. e.
Homo est vinea electa. f. xxix. a.
Homo habet naturalia bona. ibidē.
Homo non debet gratis expendere bona naturalia. ibidem.
Quid sit agēdū circa remanē. f. xxxvi. i ꝑ.
Quid sit agēdū circa errātes. ibidez.
Quid sit agēdū circa retrocedētes. ibidē.
Hō dz esse purus in tribꝫ. f. xxxij. d
Hoiem honorauit de⁹ triplr. ibidē. a.
Hoiem ad deū cōpellit timor. f. xxxvij. a.
Hoiem ad deū stimulat pudor. ibidē
Hoiem ad deū vrget temp⁹. ibidē.

Tabula

Homo merek tripliciter. ser. xxxvij. c.
Honor est triplex. sermo. xxiij. d.
Honor quid sit. sermõe. xxiiij. c.
Honorauit deus hominẽ in cõditõne sua tripliciter. sermo. xxxij. a
Hora nona est priuilegiata quattuor priuilegijs. sermo. lxxj. f
Hospitalitas dz quattuor hre. ser. xcj. a
Hospitalitatz sũt q̃ttuor vtilitates. ibiđ. c
Hospes recept⁹ dz in se q̃ttuor hre. ibidez
Humilitas vera quid sit. ser. xxvj. b.
Quãtã hũilitatẽ dẽat hõ hre. ser. xv. a
Humilitatz pconiuz põik. ser. xxxj. a. b. ser. xlij. in pn. f. lj. c. f. xciij. a. f. cv. p to. f. cxvij.
Hũilitatz necessitas declarak. ser. pn. c. xxxi. d. ser. cv. in pnci.
Que sint iductiua ad hũilitatẽ. f. xlij. i pn.
Quid nos pcipue hũiliet ibiđ. a.
Humilitas tria facit. ser. liij. a
Hũilitatz efficacia oñdik. f. cv. in pn.
Hũilitas p q̃nqz acquirik. ibidẽ. d
Hũilitatz ve sũt q̃nqz signa. ibidem. e
Hũilitatis gdus sunt duodecim. ibidẽ
Humiliũ exaltatio erit sublimis triplicik. sermo. cv. f
Ad humilitatẽ tria monẽt. ser. cxvij. c
Hũilis exaltak in pñti triplr. ibidẽ. d
Hũiles exaltabunk in futuro triplr. ibidez
Christus assumpsit humilitatẽ quattuor causis. ser. iij. b.
Hũilitas in q̃ consistat. ser. vij. b
Humilitatis effectus qui sint. ibidem
Hũilitatz gdus sũt duodecim. ser. xj. c.
Quõ ascẽdam⁹ ad quẽlibet gradũ. ibidez.
Hũilitas ꝑa in q̃ ꝑsistat. f. xv. a. f. xxvi. b.
Ad verũ humilẽ duo req̃runk. ser. xv. a
Humilitas debet esse tacita ꝛ leta. ibidem
Quis sit vere humilis. ser. xxvi. b
Quõ homo possit vere hũiliari. ibidem
Hũiliat ẽ maxie nccaria xpiano. f. xxxi. d

Iacent diuersi di

uersimode viciati. ser. cxxi. d.
Ieiunium ãtiq̃tz partz declarak
Utz esus carniũ licuerit in sta- f. xlv. a.
tu nature lapse. ibidem.
Ieiuniũ dictatur a natura. ibidez.
Ieiuniũ psuadek a paganis. ibidem.
Ieiuniũ suadek a ꝓphetis. ibidem.
Quare ieiunemus. xl. dies. ibidẽ. b
Quare nõ ieiunam⁹ sicut xps. ibidem. c
Quare esus carniũ sit vniuersaliter interdictus in ieiunio. ser. xlv. e.
Quare oua interdicank in q̃dragesima.
Quare lac interdicak in q̃dragesima.
Quare case⁹ interdicak i q̃dragesima ibiđ
Quare vinũ nõ prohibetur.
Quare solũ in die semel comedik
Quare pluries bibitur.
Que sit debita hora comedendi in ieiunio sermone. xlv. e.
Quare vespe dicank circa meridiẽ in q̃dragesima. ibidem.
Quare nõ sic fiat in q̃tuor tpib. ibiđ.
Ieiuniũ soluik q̃ntuplicik. ibidẽ. f.
Qui teneank ieiunare ꝛ q̃ nõ. ibidẽ g.
Ieiuniũ meritoriũ dz tria hre. f. xlvi. a.
Que sit potissima ratio institutõis quadragesime. ser. xliij. in pn.
Ieiuniũ nrm dz duo hre. ibidem. b.
Quis sit debitus modus ieiunãdi. sermõe xliij. b. xlvij. in pn.
Debit⁹ mod⁹ ieiunãdi dz hre. iiij. f. xliij. d
Ieiuniũ q̃re ꝓsulak xpianis. f. ij. c
Ieiunij bona ponunk. ser. xvij. a
Jerusalẽ quõ interptek. ser. xxxiij. in pnci.
Jerusalẽ q̃re dicak castellũ ꝛ nõ ciuitas. f. mone. j. b.
Jerusalẽ quid significet. sermõe pmo. a.
Ignis significat caritatẽ ꝓpter q̃ttuor causas. sermo. lxxv. d
Ignis est triplex. sermo. iij. d
Igniũ ꝓflagratio qualis erit. ibidẽ
Ignis infernalis qualis sit. ser. xxij. g
Utz aie torq̃ank igne corporeo. ibidẽ.
Ignorantia est multiplex. ser. xli. b. sermõe lvij. c. ser. cxxvij.
Ignorantia aliqua excusat omnino a peccato. sermo. xli. b
Ignorantia aliqua excusat a tanto non a toto. ibidem.
Ignorãtia aliq̃ accusat ñ excusat. f. xlv. b.
Illabi quid sit. sermo. cxx. b
Quis illabatur anime. ibidez
Illuminat xps multipliciter. ser. lxxviij. a.
Impatientie detestatio ponik. ser. xxvi. b.
Imperium est sub sacerdotio. ser. v. a
Incarnatõis xpi cause q̃ fuerint. f. i. in. pn ser. iij. in pn. ser. xxiij. i pn. ser. lxi. in pn. f mone. lxxij. in pncipio sermo. lxxij. in pncipio
Incarnatõis effect⁹ q̃ sint. ser. ij. i pnci.
Incarnatio nõ est õ ꝓdigno merita ab aliquo. sermo. ij. i pncipio. b. sermo. viij. i pnc.
Quomodo respectu eius fuerit meritum.

Tabula

ſermone.ij. in p̃nci.b.ſer.viij. in p̃n.
Incarnatio fuit mltiplr p̃figurata.f.ij. p̃n
Incarnatō eſt p̃ncipiū merēdi.ſer.ij.b
Induſtria q̃d ſit.ſer.xxv. in p̃rinci.
Induſtria nihil valz ſine adiutorio d̃i.ibi.
In inferno erit fletus.ſer.xxij.f.
Qualis erit ille fletus.ibidez
Infirmitates coꝛporales ſunt vtiles ad q̃t tuoꝛ.ſermo.cxxiij.d.
Ingratitudinis deteſtatio ponit.ſermone lxxv.in p̃n.ſer.cxi.p totū
Innocētie puritas tria req̃rit.ſerm̃.lij.a
Innocētia xp̃iana ꝓſiſtit in tribꝫ q̃ req̃runt alia tria.ibidem
Innocētia hz tres pediſſeq̃s.ſer.xlix.a
Iniuria vtꝛ debeat p̃ſeq̃ coꝛam iudice. ſermone.xcv.d.ſer.cxxvij.c
Quare deus ꝓhibuerit actionem iniuriarum.ſer.xcv.d
Intellectꝰ donū opat in nob tria. f.lxx.b.
Intellectꝰ donū quid ſit. ibidem.
Inuentio reꝛ ē mltiplex.ſer.xvij.b
Inuentio quedam fructuoſa.ibidem
Inuenimus tria in xp̃o.ibidem
Inuidie d̃teſtatō p̃nit.f.xxiij.b.f.xxxiiij.d
Inuidia ꝓpatur ſimplici febꝛi.ſerm̃.xxij.b
Inuitatoꝛū q̃druplex cantat.ſer.cxxij. a
Inuitatoꝛij eſt q̃druplex cantoꝛ.ibidez
Inuitatoꝛium triplex ſibi p̃rium habent malicioſi.ibidem.
Joh.bap.miſit ad xp̃um.ſer.vij.in p̃n.a.b.
Johes fuit captiuatus.ſer.vij.a
Johis diſcipuli fuerūt cōuerſi ad xp̃m. ibi
Johes fecit iquiri a xp̃o.tu q̃s es.f.vij.a.b
Utꝛ dubitatio fuerit cā hꝰ inq̃ſitōis.ibiō
Johes fuit p̃pha.ibidem
Utꝛ fuerit illuminatꝰ de oīb.ibidē.
Johes ꝓmēdat a xp̃o q̃druplr.ſer.vij.d
Johem commendauit xp̃s in abſentia diſcipuloꝛ iohis. ibidez
Johes nō fuit arūdo triplici rōne. ibidem
Johes exceſſit p̃phas alios i tribꝫ.ibidē.
Johānes baptiſta fuit angelus officio. nō natura.ſermo.ix.b.
Johes baptiſta q̃d ſignificet.ſer.x.in p̃nci.
Johannis tempe fuit opinio tempus meſſie eſſe p̃mū.ibidem.a.
Johānem inquiſierunt iudei de xp̃o reuerenter.ibidez
Quattuoꝛ rōnibus fuerꝛt moti iudei ad id faciendum.ibidem
Johem baptiſtam tria extollunt.ibidē.
Johes dicit ſe vocē p̃pter q̃nqꝫ.ſerm̃.x.b
Johi ꝓueniebat baptizare p̃pter tria. ibidē
Baptiſmꝰ iohis erat vtilis ad tria .ibidē.
Quare iohannes miſit diſcipulos ſuos ad xp̃m.ſer.vij.in p̃nci.a
Johannes om̃es quos baptiſauit miſit ad xp̃m.ſer.vij.a
Johis diſcipli ꝛ xp̃i ꝓtenderūt.ibidem
Johis p̃udentia declarat.ibidem
Johes voluit certificari diſcipulos ſuos i morte de xp̃o.ibidē.b
Johem cōmendant q̃tuoꝛ.ibidem.d
Quō iohes p̃pauerit viā xp̃o.ibidez.
Johis hūilitas ſtabil deſcribit.ſer.x.a.
Chriſtus videbat non attingere dignitatem iohis.ibidē
Johes rn̄dit nunciis ad ſe miſſis ad intentionē nō ad verba.ibidē.b.
Quō iohes baptizauerit.ibidē.
Johes nō abſoluit penitentē. ſed penitere docuit.ſer.x.b
Johes mltū acceſſit ad cognitōez.f.x.c
Joſeph q̃d ſignificet.ſer.xij.c.
Joſeph p̃conū ponit.ibidez.
Joſeph nō fuit naturalis p̃r xp̃i.ſz putatiuus.ſer.xiij.a
Joſeph quō interp̃tet.ſermo.xij.c
Ypocriſ d̃teſtatio p̃nit.f.xlij.a.f.xcviij.e.
Ypocritaꝛ ſūt octo ſig̃.ſer.xlij.d
Ypocrita ꝓpat tribꝫ peſſimis aialib.f.mo
Ypocrita ꝓpat hirco p̃pter. xxj. ne.xcviij.f.
p̃uaricatores.ibidem
Ypocrita comparatur vulpi p̃pter.xviij.rationes.ibidem
Ypocrita ꝓparat lupo p̃pter ſex rōnes.ſermo.xcviij.b
Ire deteſtatio ponit.f.xcv.p to.f.xxiij.b
Ire eſt triplex genꝰ.ſer.xcv.in p̃nci.a
Quibꝫ ꝓueniat q̃dlibet genꝰ illoꝛ.f.xcv.a
Ira q̃d ſit.f.xcv.a.ſer.xxij.b.
Ira ē piculoſa ex tribꝫ.ſer.xcv.a
Ira ſub tecto ſuo ſubtrahit tria bōa.ibi.b
Juſtus dz iraſci ꝓtra duo.ibidē.c
Iraſci eſt vtile aliq̃n.ibidē.
Ira q̃dam eſt laudabilis.ibidē.d
Ira q̃dam eſt vitup̃abilis.ibidē
Ira occultat ſe ſub triplici ſpē ſ̃rutz.ibidem
Ira p̃zelū dz hꝰe tria.ibidē
Ira dei quid ſit.ibidem.e
Ira ꝓpat febꝛi acute.ſer.xxij.b
Judeoꝛ p̃uerſitas ꝛ ꝑuerſio p̃nit.f.j.e
Judei ſūt ſcādalizati in xp̃o.ſer.xij.d.

Tabula

Judeoꝝ septuplex malicia oñdit. ser. xl. c
Judei hñt nouē malicias. ibidē
Judea est mr̄ gentiū spūaliter. ser. ꝑmo. c.
Judei in fine mundi iterum recipient ꝓbū dei. ibidem.
Judici sunt tria necessaria. serm̄. cxxix. b
Judex dz hre aliqs cautelas. ser. lxvij. a
Judices q̄d debeant seruare. ibidē. b
Judicū vicia describunt. ser. cxxix. c.
Judicij finalis seueritas oñdit. ser. lxviij. f
Quale iudiciū, phibeat a xpo. serm̄. xc. g
Judiciū est multiplex. ibidem.
Judicij aduētus vtil est sctis. serm̄. iij. b
Judicij vlis terribilitas oñdit. f. iij. i ꝑn.
Judiciū finale dz nouissimū. ibidē
Judicio generali omnia ꝑsentia et ꝑterita iudicabunt. ibidem
Judicij illius memoria facit penitere ꝓ peccatis. serm̄. iij. in ꝑn.
Judicij illius signa apparebunt statim ꝑ tps antixpi. ser. iij. a
Ante iudicium luna non dabit lumen suū ibidem.
Stelle nō cadūt realit̄ de celo. sed fm apparentiam. ser. iij. a.
Stelle obscurabuntur. ibidem
Judicio pacto corpa celestia recipient ma ius lumen. ibidem.
Ante iudicium corpora celestia etiam spiritualiter obscurabunt. ibidem
Ante iudiciū eleuabit aqua extra terminū suum naturalē. ibidem.
Ante iudiciū aqua iterum post eleuationē deprimetur. ibidem.
In iudicio mouebūt ꝑtutes celoꝝ. ibidem
Quare iudiciū tot mirabilia p̄cedēt. ibidē
Utꝝ q̄ndecim signa cōiter poni ꝓsueta ve niant realiter vel spūaliter. ibidem
Post turbatōnes illas erit pax breuꝭ. ibi. b
Post turbationes illas erit vniuersalis re pulsio verbi dei.
Ante tps antixpi erit vniuersalis p̄dicatō euangelij in toto mūdo. ser. iij. b
Ante iudiciū erit abhominabilis concupi scentia hoīm in inuicem
Ante iudicium erit multiplex malicia ho minum. ibidem.
Ante iudicium erit vniuersale odiuꝫ inter homines
Ante iudicium terra erit sterilis
Ante iudiciū religiose erunt hypocrite
Ante iudiciū erit inuentio nouitatuꝫ. ser mone. iiij. b. e
Ante iudicium erit furtiua doctrina hipo critarum. ser. iij. b.
Quomō in iudicio hoīes videbunt filiuꝫ hominis. sermo. iij. c.
Xps ꝑsonaliter veniet ad iudiciū. ibidē.
Quid ante iudiciū faciet ignis conflagra tionis. ibidem.
Judicij p̄cedentia ponunt. ser. iij. d.
Judicij concomitātia ponunt. ibi.
Judicij cōsequētia ponunt. ibidē.
Jugū significat timorē male hūiliātē. f. j. c
Jugū xpi est triplex. ser. xxxj. d
Grauitas iugi quō debeat sciri. ser. xxxj. e.
Justicia est duplex. ser. xciij. a.
Quid sit iusticia platoꝝ. ibidez.
Justicia humana quid sit. ibidem
Justicie est quadruplex gen⁹. serm̄. xciij. b
Justicia phariseoꝝ q̄d sit. ibidem.
Justicia iupabū dans q̄d sit. ibidē.
Justicia corōat quadruplici corona. ibi. c
Justicia necessaria ꝑatis. ibidem. d.
Justicia necessaria est p̄ncipib⁹. ibidem
Justicia in quo ꝓsistat. ibidem
Justicie sunt quattuor partes. sermo. xciij. d. et ser. lxviij. d.
Justicia q̄d sit. ser. xciij. d. ser. lxviij. d.
Quare princeps astringatur ad iusticiam. sermone. xciij. d.
Memoria iusticie valet ad discussionē cō scientie. sermone. cx. a
Justicie diuine p̄conia ponūt. sermo. xxvij a. sermone. lxviij. d
Justicie ꝓprietates que sint. ser. xxix. b
Justicie partes que sint. ser. viij. d
Nō oēs hoies diligūt iusticiā. f. lxviij. e
Quadruplices sunt hoies facientes iusticiā sermone. lxviij. e
Justiciā ꝓcomitant septē ꝑtutes. f. lxvij. c.
Justicie esuries q̄d sit. ser. xlvi. e
Justicie sitis quid sit. ibidē
Justicie generalis sūt due partes. ser. lij. a.
Justicia general hz tres ptes. ser. viij. d.
Justicie mediū debem⁹ tenere in oīb⁹ opib⁹ nostris. serm̄. ꝑ. c

Labor est triplex
sermone. xciij. c. d
que faciāt laborē duꝝ. f. xciij. c d
Que faciāt laborē facilē. ibidem
Labor hoīm multiplex oñdit. f. xxxiij. b
Quis labor sit bonus. ibidem.

Tabula

Quis labor sit malus. sermone. xxxiij. b.
In labore corpali duo psiderāt. f. xxxiij. e.
Labor copalis est vtilis ad tria. ibidem
Homo hortat ad laborē. sermo. xxxv. a. b.
Tempus pens est valde oportunū ad laborem. sermone. xxxv. c d.
Homo tenetur laborare. ibidem d
Quis sit labor oium creatax. f. xxxv. e f g.
Laborāti ñ ociāti dat pmiū. ser. xxiij. c.
Labor peccatox est vilis. serm. xxxiij. b.
Labor pctox est dur⁹ t inutilis. ibidez.
Labor pctox est intminabilis. ibidē.
Labor est duplex. sermone. xxxiij. e.
Labor corpal'nō ē mal⁹ f m se. ibidez
Labor spūalis est melior corpali. ibidez
Labor scox i hac vita exprmit. f. xxxv. i pn
Ad laborē hortat nos mundus. ibidē. a
Mundus est institutus ad laborem. ibidē
Laborantium in hac vita tria sunt genera sermone. xxxv. c.
Labor angelox ostenditur. serm. xxxv. e
Labor corporum celestium ostenditur.
Labor animalium ostenditur. ibidez
Labor elementorum ostenditur.
Labor antiqx patx oñdit. ibidem. g
Laboris meritū oñdit. sermo. xxxvi e
Lacrime sunt multiplices. sermōe. cij. c.
Ad quid sint vtiles quelibet. ibidem
Lacrima pncipalr sanat pctm. ser. cij. d.
Per qd hō meli⁹ puocet ad lacrimas. ibi.
Lectulus quid significet. sermone. xxvi. a.
Quare crux christi nō dicatur lectus. sz lectulus. ibidem.
Leprosos plures mundauit xps. f. xxij. a.
Quare tactu mūdauit leprosos. ibidem
Leprosi⁹ qd significet. f. xxij. a. f. xxiij. a.
Leproso dedit xps tria pcepta. f. xxij. a.
Leprosus quid sit. ibidem
Quō lepra generetur. ibidem.
Lepra significat luxuriā. sermōe. xxij. b.
Mod⁹ mundatiōis ex parte christi est q̄druplex. sermone. xxij. c.
Lepra significat pctm. ser. xxiij. a
Leprosi pulchra depcatio pōit. ser. xxij. a.
Leprosi cōmendatio ponit. ser. xxiij. d.
Que egerit xps circa leprosū. serm. xxiij. a
Lepre effectus qui sint. ibidem.
Lepre signa que sint. ibidem.
Lepra mutat colorē t pilos ibidem.
Lepra quid sit. sermone. xxiij. b.
Leprosi fides habuit tres grad⁹. f. xxiij. d
Lex est duplex. sermo. viij. e.
Lex vet⁹ ē grauior noua. f. viij. e. f. xxxi. e.
Lex noua est pfectior veteri. ibidē.
Lex qualis esse debeat. sermōe. lxvij. a.
Lex est triplex. sermone. lxxv. e.
Lex natural' declarat. ser. xciij. in pncipio
Lex noua excellit oēs leges. f m. xciij. a. c.
Legz noue t veterz dra pōit. serm. xciij. c sermone. xxxi. e.
Leges debēt habere quattuor. ser. cxxix. b
Utrū leges debeant mutari. sermo. xvi. b.
Lex diuina triplici modo est exponenda. sermone. xxxviij. d
Legis diuine hystoriā dēm⁹ tenere. ibidē.
Legem diuinam debemus moraliter interpretari. ibidem
Legem diuinam debemus spiritualiter intelligere. ibidem.
Locutōis indiscrete pcl'a oñdunt. ser. j. d
Pitagore regula pōit de loquēdo. f. xvi. d
Loquendi regula bona dat. ibidem.
Libertas aie i pditōe fuit triplex. ser. xj. a.
Libertas qualis nunc sit in anima. ibidez
Luna significat ecclesiaz. sermone. iiij. a
Luna est duplex. sermone. v. a.
Lune pprietates t significata ponūt. f. v. d
Lupanaria debent poni extra ciuitates. f mone. xxij. b.
Lupus habet sex pprietates. f. xcviij. b
Lupus qd significet. ibidē
Luxurie detestatio ponit. ser. xxiij. b
Diabolus detestat luxuriā. ibidez.
In luxuriosis ē duplex mōtiuū. f. xxxviij. b
Duplex remediū luxurie ponit. ibidem.
Luxurie est triplex via. ibidem. d
Luxuria displicet deo. ser. xx. in pnci
Luxuria nocet corpi et anime. ibidē
Luxuria nocet subē tpali. ibidem
Luxuria significat per leprā. ser. xxij. b
Luxuriā sanare difficile est. ser. xxiij. b.

Magistri bonitas

m iudicatur diuersimode a diuersis. sermo. lxiij. a
Mānsio significat btitudinē. ser. lxxvi. f.
Mānsiones multe sunt in patria. ibidez.
Malum vnde sit. ser. cvij. a
Mala sunt quinqx. ser. cxviij. c
Que sint illa mala. ibidem
Mala cogitatio attenditur penes finem. sermone. cxx. a
Mala cogitatio nō attenditur penes pncipium. ibidem.

Quare malũ nõ dserit ab hoĩbꝫ. ser. viij. d.
Malũ est duplex. sermone. xiij. d
Quare deus instituit mala pene. ibidez
Ubi sit maluz. sermo. xxviij. e
Utrum sit bonum mala fieri. ibidem
Utrum sit malum mala fieri. ibidem
Malũ corrũpit bonũ. sed nõ totum. ibidẽ
Mali dñt dimitti int bonos. ꝟ. xxix. c
Malorum conuersatio inter bonos ẽ vtilis septupliciter. ser. xxx. b. c
Mali sunt ꝑmittẽdi. ser. xxx. in ꝑn. a b c.
Mali separabuntur a bonis in iudicio. ꝟmone. xxx. c
Utrum mali debeant om̃es deleri de hac vita. ibidem
Mali sunt duplices. ibidem
Malum est triplex. sermo. lxx. b
Mali sunt plures q̃ꝫ boni. ꝟm̃. xxxiiij. d
Quare deus mala permittat in mũdo. sermone. xxvij. in ꝑn.
Differt deus aliqñ dare bona. ibidẽ
Malorum eradicatio ꝓhibetur ꝓpter tria sermone. xxviij. d
Malum est in bono. ibidem
Mala fieri nõ est ꝑ se bonum. ibidem
Mala nõ hñt cãm efficientem. ibidẽ
Mala fieri non est fieri. sed deuiare a bono. sermone. xxviij. e
Utrum deus velit mala. ibidem
Malum culpe compatitur secum bonum nature. ibidem.
Mali ꝑcisi dñt extirpari. ser. xxx. c
Mali occulti sunt tolerandi. ibidem
Mali nõ ꝑcisi sunt tolerandi. ibidẽ.
Infirmis est difficile conuersari cum malis. ibidem
Mare q̃d significet. ser. xcj. e
Maris amaritudines dulcorantur tripliciter. sermone. xcij. b
Marꝫ sũt tria ꝑicula metuẽda. ibidez. d
In mari specialiter pereunt quattuor genera hominum. ser. xxvij. c
Mare significat pñs seculũ. ser. j. d.
Mare. i. scl'm ml'tiplr turbat. ibidem
In h̃ mari sunt triplices fideles. ibidez.
In hoc mari est triplex nauis. ibidez
Maris motus dũ xp̃s fuit in naui nõ fuit naturalit ortus sed volũtate xp̃i. ser. xxv. a
Mare obediuit xp̃o. ibidẽ. d
Quare mũdus dicat mare. ser. xxvi. c
Marꝫ hꝰ scl'i ml'te ꝯditões ponunt. ibidez
Maris ptãs q̃d significet. ibidem.
Maria virgo sola inuenit gratiam apud deum. sermone. j. in ꝑn.
Maria virgo attulit mundo gratiã copiosissime. ibidez.
Marie animã pertransiuit gladius q̃dru pliciter. sermone. xiij. b
Marie martyriũ fuit maius martyrijs aliorum. ser. xiij. b. serm̃. xiiij. a
Maria habuit septem dolores successiue. ser. xiij. b
Maria quõ interp̃tet. ibidem
Maria q̃d significet. ibidem.
Marie ꝯueniũt septẽ ꝓprietates. ꝟ. xiiij. a
Quõ btã ꝟgo fuerit plẽa gr̃a oñdit. ꝟ. xvi. f
Maria est vera mr̃ xp̃i. ser. xiiij. a.
Marie ꝑconia ponũt. ꝟ. j. i ꝑn. ꝟ. xiiij. a.
Quomodo beata virgo succurrat nobis in nostris necessitatibus. ser. xxv. in ꝑn.
Maria magdalena cuiꝰ progeniei fuerit sermone. xix. a
Matrimoniũ cõmendat triplr. ibid
Matrimoniũ q̃re ⁊ qñ sit istitutũ. ser. xx. c.
Matrimoniũ q̃d significet. ser. xix. d
Tria excusant actũ mr̃imonialẽ. ibidez.
Matrimonij ꝓprietates ponunt. ibidez
Matrimonij sunt tria bona. serm̃. xix. d
Matrimonij vsus ⁊ abusus ostendit. sermone. lxxxvij. in prin.
Utꝝ senes possint ꝯtrahere. serm̃. xix. d
Matrimoniũ ꝯhere volens meritorie debet plura hr̃e. ser. xix. d
Actꝰ mr̃imonialis ꝑt fieri ꝟtuose. ibidẽ
Matrimonialis actus potest fieri cũ peccato veniali. ibidem.
Matrimonialis actus potest fieri sine oĩ peccato. ibidem.
Matrimonialis actus potest fieri cũ peccato mortali. ibidem.
Mr̃imoniũ ẽ a d̃o approbatũ. ser. xx. i ꝑn.
Medicꝰ ꝑfectus q̃d sit. ser. cxvj. a
Medicꝰ d̃r ꝑfectꝰ ex q̃ttuor. ibidẽ
Quid opet ꝯfidẽtia ifirmi ad medicũ. ibid
Medicina optuna dz hr̃e q̃ttuor. serm̃. l. c
Quid sit medicina oportuna. ibidez.
Meditatio q̃d sit. ser. ciiij. d.
Meditatio mortꝫ tria facit. ser. cxiiij. a.
Mediũ ẽ efficaciꝰ extremis. ser. v. b.
Mediũ est capacius extremis.
Mediũ est equaliꝰ extremis ibid
Mediũ est euidentius extremis. x. c.
Mediũ ẽ locꝰ hũilitatꝫ. cõitatꝫ. ⁊ vnitatꝫ. ꝟ
Mediũ ẽ locꝰ stabilitatꝫ ⁊ ꝓxitatis. ibidẽ.

Tabula

Dediū q̄d significet in nob. ser. x.c.
Dens debet erigi. ser. vj. in p̄n
Deritū quid sit. ser. xxxvj. b
Derēdi mod⁹ fructuosus oñdit. ibidē.
Deretur hō tripliciter. ser. xxxvij. c
Deritū virginū quale sit. ser. xxxviij. b
Deritū viduaꝝ quale sit. ibidem
Deritū ꝓiugatoꝝ quale sit. ibidem
Deritū ꝑm q̄d attendat. ser. lxxvi. f
Deritū nō rñdet p̄mio ꝑm naturalē valorem ⁊ iusticiā. ser. lxiij. d.
Qualis iusticia sit in merito respectu p̄mū ibidem.
Detreta quid sit. ser. xix. a
Diracula facere vtrum attestentur diuinitatem. sermo. vij. c.
Quib⁹ causis miracula fieri debeāt et quibus non. sermone. xix. b.
Ex miraculis xp̄i quidā fuerūt immerito scandalizati. sermo. vij. c
Diraclm hz tres ꝓprietates. ser. xix. b.
Quare christus non fecit miracula in puericia. ibidem. c
Quare xp̄s tam tarde incepit miracula facere. ibidez.
Nō fuerit simplr p̄mū miraclm xp̄i. ibidē.
Dirabant parētes xp̄i de xp̄o. ser. xiij. b
Dirabant angeli in incarnatiōe. ibidē
Que opa dicant mirabilia. f. xiij. in p̄n.
Diseria est q̄ntuplex. ser. xlviij. a
Diseria hūana q̄d sit ⁊ quanta. ibidez.
Diseria nature ꝓsistit in quatuor
Diseria culpe ꝓsistit in septē. ibidez.
Diseria pene consistit in q̄nq̄.
Diseria seruitutis est quintuplex
Nō dz miserері ꝓximi. ser. xc. a
In q̄ debeat hō miserері ꝓximi. ibidē
Diplex miseria h⁹ mūdi oñdit. f. lxvi. c.
Quare deus nō vniuersaliť misereať sine punitione. ser. xlviij. e
Disc̄ie dei sūt septē. f. xlviij. c. f. xcvi. b.
Disc̄ie p̄conia ponūť. f. xc. p̄n. f. xcj. p̄n.
Disc̄ia ꝓsistit in trib⁹. ser. xcj. a.
Disc̄ia dei habet tria. ser. xcj. e
Disc̄ia hominis habet tria. ibidē
Disc̄ia dei est triplex. ibidē.
Disc̄ia ōi appet i octo effectib⁹. f. xcvi. b
Disc̄ia ꝓuenit xp̄o. ibidem
Quid maxime inclinet deum ad misericordiam. sermone. xcvi. c
Disericordie diuine magnitudo declaratur. sermone. ij. a
Ad misericordiā ptinet vt q̄s alteri⁹ defectum reputet suum. ser. xix. a
Dixtura pulchra ire ⁊ misericordie diui ne ostenditur. ser. xlviij. e
Quid sit ira. ibidem.
Quid sit misc̄ia. ibidē.
Dōs ꝑcat altitudinē ꝓplatōnis. ser. j. a
Q̄ monte ascendit moyses postea dsc̄edit quid significet. ser. j. b
Q̄ xp̄s monte ascēdit ⁊ postea dsc̄ēdit q̄d significet. ibidē.
Doꝛs est homini incerta. ser. ij. b
Doꝛs dz meditari ab hoie. ibidē
Optima exempla ponunť de mēoria mortis. sermo. xlij. c
Doꝛs est triplex. ser. cxiij. b c d.
Scti aliq̄ grauiť moriūť. ser. cxiij. b
Dānati moriunť q̄druplici morte. ibidez. c
Doꝛs culpe quid sit. ibidem
Doꝛs culpe assimilať morti naturali. sermone. cxiij. c.
In morte naturali est certus ꝓcessus naturalis. ibidem
In morte anie est q̄dā ꝓcessus. ibidem
Peccatum dicitur moꝛs. ibidem
Aliq̄ religiosi dicunť mortui. ibidē. d
In morte bois vtq̄ dēat fleri. ser. cxiij. e f g
Doꝛs est duplex. ibidem. e
Doꝛs boni bois nō est flenda. ibidē. f
In morte mali bois est flendū. ibidem.
Quis fletus ꝓhibeatur in morte amici. sermone. cxiij. g
Proces⁹ i morte aie cōsistit i. vij. f. cxxx. b.
Doꝛtuoꝝ genus est triplex. ibidē
Doꝛs casualis est piculosa. ser. xxv. c
Doꝛs est duplex. sermone. ij. in p̄nc.
A morte solus liberať qui morti nihil debet. ibidem
Doꝛum indecentia excusať ꝓpter quatuoꝛ. sermo. lxxxiij. f
Q̄ motus rationis sunt tres. ser. cxx. a
Dotus in cogitatōe est triplex. ibidez.
Dot⁹ p̄mi vtq̄ sint pctā. ibidem
Qui mot⁹ dicanť ꝓximi. ibidem
Dulieribꝫ ꝓhibēť q̄druo⁹ ab apl̄o. f. xiij. d.
Dulier chananea q̄d significet. f. xlviij. a
Dulieres nō dñt p̄dicare. ser. xiij. d.
Dulieres aliq̄ ꝓdicauerunt de speciali ꝓuilegio. ibidem.
Dulieres nō dñt esse aduocati. ibidez.
Dundicia quid sit. ser. xxiij. d.
Ad mūdiciā coꝛdis sep̄ē valent. ibidē.

Mundicie effect⁹ qui sint. serm̄. xxiiij. d
Mūdiciā facit aqua sapie. ibidē
Mundiciā facit ꝯfessio. ꝯtritio. oratō ⁊ tribulatio. ibidem
Mūdus est relinquendus. ser. xvij. a
Mundus dicitur mare. ser. xxvi. c
Quib⁹ ꝯsulat̄ relinquere mundū. ibidē
Mundus totus fuit infectus trib⁹ vicijs. sermo. ij. in princi.
Mundi causa fuit bonitas. ibidē
Mun⁹ q̄ntuplex ꝺdit nob̄ ꝺs. serm̄. c. d
Murmuratio ē q̄druplex. ser. xxxiiij. c
Murmuratio de denario diurno q̄lis sit exponitur. ibidem.
Hoīes triplices murmurāt. ꝟ. lxxxviij. a.
Murmurant homines contra deuz ꝓpter quattuor. ibidem.
Murmuratio mltiplex erit ī iudicio. ser.
Murmuratio ꝯfutat̄. ꝟ. xxxiiij. d xxxiiij. c
Murmuratio opariorꝝ quō sit intelligenda. ibidem. c.

Nauis ecclesie periclitat̄. sz nō submergit̄. ser. xxv. b.
Nauis eccie ꝑiclitat̄ ꝓpt̄ tria. ibidē
Nauicula q̄d significet. ꝟ. xxv. b. ꝟ. j. d. ꝟ. xx
Nauicl̄a petri q̄d significet. ꝟ. xxv. b. vi. a
Nauicule periclitāti quadruplicit̄ succurritur. ibidē
Necessitas est duplex. ser. viij. e
Necessitas aliqua est in deo. ibidē.
Necessitas extrema q̄ sit. serm̄. xc. b
Negligētiū hoīz ē q̄druplex gen⁹. ꝟ. cxxij. e
Negligētia cōparat̄ somno. serm̄. xxix. b
Negligētes arguunt̄. ser. ij. b.
Negligētes sedent vel iacent ⁊ nō sequuntur xp̄m. ibidem
Negligētie detestatio ponit̄. ꝟ. xxviij. ī p̄n.
Negociatori sūt tria ꝯsiderāda. ser. lxiiij. a
Negociatores habent statum periculosuz ibidem
Negociatorꝝ ꝑicula q̄ sint oñdit̄. ibidez.
Nobilitas vera q̄ sit oñditur. ser. x. b.
Nouissimos fieri primos et ecōuerso quō intelligendū sit. serm̄. xxxiiij. a. d
Nūer⁹ duodenari⁹ mltiplex ꝺclarat̄. serm̄
Nūeri duodēarij ꝑfectō ꝺclarat̄. ibi. xvi. f
Nuptie q̄d significēt. ser. xix. a.
Nuptie sunt mltiplices. serm̄. xx. in p̄n. a. b
Quib⁹ q̄dlibet gen⁹ cōueniat. ibidē.
Nuptie ꝑ quid figurent̄. serm̄. xx. a
In nuptijs spiritualibus deficit quadruplex vinū. ser. xix. a
Solaciosū ē ꝯiugib⁹ q̄ xp̄s voluit interesse nuptijs. ibidē
Ad nuptias dñt inuitari ꝑsone hōeste. ibi
In nuptijs ātiq̄ꝝ ñ īuenit̄ saltatio. ibidem
Nuptie q̄dā facte sūt sel̄. nec ampli⁹ sūt fiē
Quedā nuptie sepe fiūt ibi. de. ꝟ. xx. ī p̄n. a
Que sint ꝓprietates quarūlibet nuptiarū. ser. xx. in p̄n. a. b. c
Quis sit sponsus ⁊ que sponsa in q̄busdam nuptijs. ibidē
Quō spōsus ⁊ spōsa sint virgines. ser. xx. a
In nuptijs inter xp̄m et aīam corrupte reintegrantur. ser. xx. b.
In nuptijs corꝑalib⁹ ītegre corrūpūt̄. ibid̄
In nuptijs triplicib⁹ mutat̄ triplex aqua ī triplex vinum. ibidez
Que sint ydrie nuptiarū verbi ⁊ nature humane. ibidem
Nuptie in lege nature sunt institute ī officium. ibidem. c
Nuptie ī lege moysi sūt aꝓprobate ī r̄medium. ibidē
Nuptie in noua lege sunt confirmate ⁊ sūt sacramentū. ibidē.
Qualis vxor sit eligenda. ser. xx. d.
Vxor est regenda māsuete
Vxor est corrigenda secrete
Vxor est diligenda cōplete. ibidē.
Dilectionē illā aplus triplr̄ mensurat
Vxores bone sunt grate triplr̄.

O quid significet. sermone. xlix. a
Obedire dēm⁹ ꝓphis. ꝟ. xij. c
Obediētiā dñt sb̄diti p̄latz. ꝟ. xv. a. ꝟ. xvi. e
Obediētiā dñt sb̄diti tꝑalib⁹ dñis. ꝟ. xv. a.
Obediētie nc̄citas oñdit̄. ser. xvi. e
Obediētie xp̄i p̄coniū ponit̄. ibidem.
Obedire dz oīs fidel̄ dño deo. ser. xv. a.
Obedientia vera quid sit.
Obedientia p̄ponit̄ victimis.
Inobediētie morb⁹ ꝓcedit ex suꝑbia.
Obedientie vtilitas ponit̄. ibidez
Obedire deo ī oīb⁹ est ꝑfecta iusticia.
Ociū ꝺtestat̄ nat̄a. ꝟ. xxxv. ꝑ. to. ꝟ. cxv. a.
Ociū dissuadēt tria. ser. xxxv. e. f. g
Ociū detestat̄ scp̄tura. ser. xxxv. e
Ociū detestant̄ sctōꝝ exempla. ibidē.
O dñe. quid significet. ser. j. f
Odij diuini ad hoīez sūt octo sig̃. ꝟ. iij. b
Odiū fratrnū ē maxim viciū. ser. xc v. ī p̄nc.
In offensiōe alic⁹ sunt tria ꝯsiderāda. sermone. cxxvij. b

Homo tenet remittere offensam ex corde sermo.cxxvij.b.ser.xc.e
Hō nō tenet iusticiā nō ꝓseq̄ ꝯ offendentē corā iudice cōpetenti.ser.cxxvij.b
Ad offensam sequunt tria.ser.xc.e
Utrum quis possit cogi ad remittendum offensam.ibidem
Utꝝ quis possit cogi ad recipiendū satisfactionem.ibidem
Oliua quid significet.ser.ꝑmo.a
Oleum q̄d significet.ser.j.a.g
Mons oliueti q̄d significet.ser.j.a.
In monte oliueti quattuor notabilia cōtigerunt.sermo.lxxi.f.
Opa bona vnde sint in hoīe.ser.j.in ꝑn.
Opus meritoriū duo req̄rit.ser.xij.a.
Opa bona diuersi diuersimode opant.ibi.
Opa dei ad ei⁹ potentiā cōpata mirabilia nō sunt.ser.xiiij.in ꝑn.b
Opa dei tria sūt oī mō mirāda.ser.xiiij.b.
Opa in gr̄a facta hn̄t tria.ser.lxxviij.c.
Op⁹ aliqd̄ d̄r puꝝ aliqd̄ impuꝝ.ser.lij.a.
Op⁹ ꝓcedēs ex timore ē ifirmū.ꝟ.v.i ꝑnc.
Opeꝝ nr̄oꝝ finis ē gl̄ia dei ⁊ sal⁹ nr̄a.ꝟmone.viij.a.
Nō oēs bona agentes bn̄ agūt.ser.xij.a
Qui sint optimi operatores.ibidem
Orādū ē in eccl̄ia ꝓpt septē rōnes.ꝟ.ciiij.c.
Orās qualis debeat esse ibidē e
Orās an̄ orationē dz q̄nqꝫ amouere. ibidē
Circa or̄onē aliq̄ errores inciderūt.ibidē f
Supplicationis species ꝟm apostolū sunt quattuor.ser.ciiij.f
Deus differt exaudire orōnes iustoꝝ propter quattuor rōnes.
Orandi mod⁹ est septuplex.ser.ciiij.g.
Quis mod⁹ sit melior inter eos.ibidem
Templū ꝯsecrat ꝓpt q̄nqꝫ rōnes.ibidē.h
Utꝝ tēplū ꝯsecrat ꝓpter q̄nqꝫ.ibidez
Orandi mod⁹ debit⁹ tria req̄rit.ꝟ.xlviij.b
Pro quib⁹ dēat hō orare.ibidē.a.
Orōnis effect⁹ q̄ sint.ser.xlviij.c.ser.lxx.c.
Or̄o nō exaudit aliqn̄ ꝓpter vndecim ratōnes.ser.xlix.d
Or̄onis necessitas on̄dit.ser.lxix.in ꝑnc.a
Oratio in quib⁹ ꝯsistat.ibidez.a
Oratio q̄d sit.ser.lxviij.a.ser.lxx.a
Orōni iungit vox triplici rōe.ser.lxviij.a.
Qua intentōe dēam⁹ deū orare.ser.lxix.b
Or̄o hz q̄nqꝫ nobiles ꝯditōes.ibidem.
Ad orandū debite septē sunt necessaria.ꝟmone.lxix.c.d
Utꝝ or̄o pctōris exaudiat.ibidez.c.
Petitio est triplex.ibidē.d
Oratio quo tpe dēat fieri.ibidē.
Orōnis ē duplex effect⁹.ibidē.e.f.
Orōnis sunt.xviij fruct⁹.ibidem.f
Ad or̄onē hortant nos octo.ser.lxx.a
Xp̄s docet nos orare.ser.lxx.a.b
Xp̄s docet nos duo orare.ibidē
Or̄o dn̄ica optime exponit.ibidē.b
Orōnis forma q̄ sit seruāda.ser.xxij.b
Oratio ordinata que sit.ibidem
Orare ꝯpellūt nos tribulatōes.ꝟ.xxvij.ꝑn
Oratio quid sit.ser.xvij.a
Orationis bona que sint.ibidem
Osanna q̄d significet.ser.j.f
Oues hn̄t.xxiij.ꝯditōes.ser.lxxix.e.

Palma quid significet.serm̄.j.g

Qualis festiuitas sit dies palmaꝝ sermone ꝑmo in ꝑnci.
Quid significet dies palmaꝝ.et ī eo gesta. Ibidem.
Quare sit institutū hoc festū.ibidē
Quare ꝑma dn̄ica aduent⁹ agat de hystoria palmaꝝ.ibidem.
In ꝓcessiōe palmaꝝ tria notant.ibidez.
Quare historia palmaꝝ recolat bis in āno sermone.j.in ꝑn.
Qua intentione hystoria palmarum in aduentu agat.ibidem
Qua ītentione hystoria palmarum in die palmarum agatur.ibidem
Pāe septuplici reficit nos xp̄s.ꝟ.xcvij.a.b
Qui sint illi septē panes.ibidez.
In distributōe panū tria notant.ꝟ.liij.ꝑn.
Pane septuplici reficit nos diabol⁹.ꝟmōe xcvij.b.
Panū multiplex q̄nari⁹ ponit.ibidez
Ad quid sint vtiles illi panes.
Quis reficiat illis panib⁹.ibidem.
Panis doctrine quid sit.ibidē.d.
Pape auctoritas quanta sit.ibidem.
Paralitic⁹ quid significet.ser.xxij.f
Paradisi ꝑconia ponunt.ser.ij.in ꝑn.
Paruul⁹ dz eē pur⁹ in trib⁹.ser.xxxij.d.
Passio xp̄i cōmendat a trib⁹.ꝟm̄.lxiiij.b
Passionē xp̄i meditari q̄ꝫ bonuz sit.sermone.lxiiij.b.ser.xl.in prin.
Passio xp̄i multos operatur effectus ī nobis.ser.lxiiij.c
Qui sint illi effectus. ibidem

Tabula

In passione xpi tristabantur triplices creature. f. lviij. in pnci.
Que debeamus cōsiderare circa passionē dñi. fmone. xl. a.
Passionis christi dolor fuit causat⁹ ex tribus. ibidem. c.
Passiōis xpi dolor colligit ex septē. ibidē.
Passionis christi copiositas colligitur ex tribus. ibidem. d.
Quō nos oporteat pati i hac vi. f. xliij. b.
Pastores duo sūt ⁊ duo dñi. f. lxiij. d.
Pastores duo erūt ⁊ duo dñi. ibidem
Pastor malus in multʒ cogscit. f. lxxix. c.
Pater noster est deus. f. xci. b
Quot modis deus sit pater noster mr̄ nostra et frater noster. ibidem.
Patrisfamilias bonitas commēdat a tribus. sermo. xxviij. b.
Patiētia fideliū cōparat auro. f. lxvi. a.
Patievirt⁹ pt trib⁹ mōis exerceri. f. viij. b
Patie grad⁹ sūt duodecim. f. lxxxv. b.
Paupertas sancta sup oia redditur commendabilis. fmo. ij. in pnci.
Pauperes veri qui sint
Pauptatis diuitie que sint. ibidē.
Pauptas est via ad celum.
Paupib⁹ oia tribuētes, ppter deū sūt multū cōmendabiles. fmo. ij. a.
Paupertas aurea quid sit
Pauptas stat cum diuitijs. ibidē.
Stat hoiem esse pfectum cū diuitijs
Pauptatis cōsiliū quō intelligatur.
Pauptas voluntaria in trib⁹ excellit diuitias bñ dispensatas. fmo. ij. a.
Pauptas tria facit in hoie. ibidem.
Pauptatis pconia ponunt. f. iij. b
Pauptas xpi et mrīs exp̄mit. ibidem.
Pauptatē quare xps elegerit. ser. i. g.
Pax cōmēdat multiplicit. ser. lxi. d.
Xps cōmendauit pacē triplicit. ibidē.
Xps commendauit pacem in morte septupliciter. ibidem
Pax est triplex. ibidem. e.
Pax malor est mala tripliciter. ibidē.
Pax iustor est triplex. ibidem.
Pacis priuatio est inter homines propter septem rationes. fmone. lxi. f
Pax est triplex. fmone. i. a.
Quibus conueniat quelibet pax. ibidem.
Qñ pax insit hominib⁹. ser. xi. c.
In pace duo concurrunt. ser. lij. a.
Pacifici significant p hierlm. fmo. i. a
Pacifici quare dicuntur filij dei.
Pacem attulit xps.
Pax debet habere cum proximo ibi.
Pax debet haberi cum deo.
Pax debet haberi cum seipso.
Pacis necessitas ostenditur.
Pctm̄ vnde pueniat. fmo. xxxiij. in pncip.
Pctm̄ est laborioſiʒ q̄druplicit. f. xxxij. b
Pctm̄ est pond⁹ grauissimū. ibidē. c.
Pctm̄ significat p cecitatē, ppt tria. f. xli. a
Pcti sunt quattuor incōmoda ibidē
Peccandi, pcessus q̄s sit. fmo. l. a.
Ad pctī ablutionē tres act⁹ req̄runt. f. ibidē.
Pcti odiū, pcedit ex q̄ttuor. ibidem.
Recordari odiositatē peccati causat quattuor in anima. ibidem.
Pctm̄ quot mala conferat. ser. lxiij. c
Pctā significat p tenebras q̄druplici rōe.
Pctōr vie q̄les sint. f. cx. a. b. f. xciij. a
Peccandi causa est duplex. f. cxx. a.
Pctm̄ dr̄ debitū, ppt sex cās. f. cxxi. f
Mundus debet argui de tribus peccatʒ. fmone. lxviij. c. d. e. f
Mundus debet argui de tribus negligētijs. ibidem.
Peccati cōditiōes ponunt. f. lxxiij. a
Peccatorum carnaliū et spiritualiū differentia ponitur. fmo. lxxiij. b.
Status pcti dr̄ tenebre. f. lxxviij. b.
Spūssctūs dat i cōtritōe. v. mōis. lxxiij. a
Pctm̄ nocet q̄druplicit. f. lxxviij. c.
Opa pctōr sūt mala ex triplici cā. ibidez.
Pctm̄ facit duo mala. fmo. lij. b.
Plura impediunt hominem ne resurgat a peccato. fmo. cij. in prin.
Pctm̄ sanant septem. ibidem. d.
Pro pctis flendū est ⁊ntupl'r. ibidē.
Pctm̄ cogscit sub q̄druplici forma. ibiḋ. e.
Hoies pūt peccare p tria. fmo. xvij. a.
Pcti malicia ptz ex trib⁹. ibidē. b
Pctm̄ amat diabolus. ibidē.
Pcti multiplex detestatio ponit. ibidē.
Pctm̄ est septuplex. fmo. xxij. a.
Quō curetur quodlibet. ibidem.
In peccato sunt tria. fmo. xxix. b.
Quid causauerint pctā primor parentū. fmo. i. in prin. ser. ij. in prin.
Pctōr cautele sunt quattuor. f. xxij. c.
Que sint ille cautele. ibidem
Pctōr sunt tres cōditiōes. f. lxxix. e
Nihil cogit hoiem peccare. fmo. lxiij. a
Pctōr recedit a deo septuplicit. f. cxxx. a.

Tabula

Peccata septē mortalia sunt similia septez bestijs. fmo. lxviij. c.
Utrū peccatores euadant spe triplici. sermone. lxviij. f.
Peccatoribus quattuor sunt grauia que non sunt grauia iustis. f. lxxiij. b.
Pctōr hz septē infirmitates. ibidē. c.
Pctōr per se pōt cadere. f. cvi. a
Pctōr adducit ad xp̄m triplr. ibidē.
Pctōres se excusant quintupliciter. fmone. cxxvi. e
Pctō ꝓ labor est grauissim⁹. f. xxxiij. b.
Quare pctōr nō sentiat h̄ on⁹. f. xxxiij. c.
Pctōris clamorē ipediūt q̄ttuor. f. xli. c.
Pctōr debet quattuor facere. ibidē.
In conuersione peccatoris christus ostendit quattuor. sermone. xli. d.
Peccatorem debent mouere quattuor ad conuersionem. fmo. xlviij. f.
Peccator astringitur ad satisfaciendū duplici vinculo. fmo. l. f.
Peccatori necessaria est interc̄essio ecclesie. sermone. cvi. a.
Ecclesia adducit peccatorez ad xp̄m multis modis. ibidem
Pctōr significatur p surdū ⁊ mutū. ibiď. c.
Peccatorū miseria habet triplicem conditionem. fmone. i. c
Quomō peccator possit se ad deum cōuertere. fmone. ix. in p̄nci.
Pctōr dz dolere septupliciter. f. xviij. a
In cōuersiōe pctō ꝓ relucet miscōie dine magnitudo. fmo. xxxv. in p̄nci.
Pctōr cōuersus letificat deū. f. lxxxix. d
Peccator cōuersus letificat angelos. sermone. lxxxix. d.
Peccator conuersus letificat alias creaturas. ibidem.
Pctōr cōparat decē relv. f. lxxix. e
Peccatorem conuertere est maius ēē celū creare. fmo. xiij. b
Inter iustum et impium est differentia q̄druplex. fmo. lxxxv. c.
Quare manifestissimi pctōres nō descendunt statim in infernū. f. lxiij. c.
Peccatorum status periculosissimus declaratur. fmo. cx. a.
Pctōr ligat duplici funiculo. f. i. c
Quidā rumpunt vincula pctō ꝓ.
Quidā soluūt vincula pctō ꝓ ibiď
Quidā prescindūt vincula pctō ꝓ
Dis pctōr vocat a xp̄o. fmo. i. b.
Pctā proīcere quid sit. f. ij. a.
Diabolus nunq̄ fatigatur ꝑcurando peccatum. fmo. xvij. b.
Peccatum comparatur febri quartane et alijs. ibidem.
Quando in homine debeat dici esse peccatum. fmo. xxxiij. in p̄nc.
In omni pctō sunt duo.
Quid sit vinculum peccati. ibiď. c
Quid sit iugum peccati
Pctōr quomō soluatur. f. i. c. d
Pene infernales sūt decem. f. lxxv. f.
Pena dignū faciūt hoiem tria. f. liij. d
Pnie sūt q̄ttuor incitamēta. f. lxxxix. a.
Pnie multa sūt impedimēta. ibidē.
Pnie sunt quattuor effectus. ibidē. c
Pnie facilitas declarat. fmo. cxxi. e.
A pnia impedit hō ꝓpter tria. ibidē. f
Pnia dz rūdere pctō triplr. f. lxxiij. a
Pnie sunt tres partes. ibidem.
Penitens dz hr̄e tria. f. liij. in p̄n.
Penitens solet gloriari de trib. ibidē. a
In penitente oportet humiliari tria. ibiď.
Penitens debet tria facere. f. lix. c.
Ad pniam festinandum est propter septez causas. fmo. cx. a.
Penitentia est via. fmo. xij. a
Pnia vera quid requirat. ibidem.
Penitentia quomodo debeat inchoari. fmone. xlij. in p̄nci.
Que penitentia sit iniungenda diuitibus fmone. xlv. f.
Pnie vtilitas oñditur. fmo. xij. b.
In penitente est triplex dolor. f. xviij. a
Utrum dolor penitentis possit esse nimius. ibidem
Que sunt necessaria penitenti. ser. xxvi. a.
Qualis sit pons pnie. ibidem.
Penitens debet hr̄e quattuor. f. l. i.
Pnia est amara propter q̄nq;. f. lij. b.
Penitentie austeritas dulcoratur duplici pisce. fmo. lij. c.
Penitēt̄ mltiplex cōsolatio ponit. ibidē.
Penitentia comparatur naui propter tria fmone. xcij. c.
Via penitentie debet esse clara per sapientiam. fmone. xij. a.
Via pnie debet esse publica. ibidem.
Penitere debet publice qui publice peccauit. ibidem.
In pnie via contingit error. ibidem.
Que sit via regia in pnia. ibidem.

Penitentia est via dñi. sermone. xij. a
Pnie via p qd figuret. ibidem. b
Penitēs dz fructificare opa miscdie. ibidē
Penitentia aliquoꝝ est vtilis. aliquorū in utilis. sermo. xxvi. a
Pnia dr lectulus. ibidem
Periculū est septuplex. ser. xxxv. b
Quid sit quodlibet. ibidem
Persecutio bonorum vl' ecclie aggrauatur ex septem rōnibꝫ. ser. xcviij. i.
Tempore psecutionis oratio multū est necessaria. ser. xxv. c.
Pedes sunt duplices. ser. lvij. c
Pedes spirituales quid sint. ibidē
Pedes spūales sūt lauandi aqua. ibidē.
Qualis sit aqua illa. ibidez
Petra qd significet. ser. xxxviij. b.
Petrus quō interptetur. ser. j. a
Petrus fuit vnus de adducentibus asinā in die palmarum. ibidem
Phariseoꝝ vicia declarant. ser. xxxij. b
In phariseis fuit zelus triplicis vicij. sermone. lxxxviij. a
Pharisei laborauerūt ꝯ tria in xpo. ibidez.
Philippus fuit vnus de adducentibꝫ asinā in die palmarū. ser. j. a
Planetaꝝ circuli quāti sint. ser. xxvij. a
Plenitudo est triplex. ser. xvi. f
Pomposoꝝ iactātia detestat. ser. xi. a
Ponderare debet hō tria. ser. cx. d
Porte sunt septē. ser. lxxix. b
Just⁹ dz ingredi p septē portas. ibidem
Potētie diuine magnitudo ostendit. serm. cvij. a. sermo. xxvij. a
Potentia dei summa quomodo probetur sermo. xxvij. a.
Preceptis sūt qnqꝫ adiūgenda. f. lxxiiij. b.
Precepta sunt adimplenda. ibidem
Quō sint adimplenda. ibidem
Preceptoꝝ obſuātia tria reqrit. ibidem. a
Precepta obligāt ad obseruātiā. ibidez
Precepta dei habent sex optimas conditiones. ser. lxxiiij. c
Preceptum est triplex. ser. xxij. a
Quid sit quodlibet. ibidē
Preceptoꝝ euangelicoꝝ facilitas declaratur. sermo. xxxi. e
Preceptum generale est duplex. ser. j. b.
Precepti in die palmaꝝ forma ponit. ibid
Precepti illi⁹ executio ponit. ser. j. d.
Predicatō ꝟbi dei ꝯmēdat tripl'r. f. lv. a b.
Predicationis infructuositas potest quadrupliciter cognosci. serm. cvi. e
Predicatoꝝ qlitas docet. serm. j. a b c d
Inuectio contra aptos predicare nolētes sermo. j. b c
Predicatoꝝ pceptū insinuat. f. j. d. f. vij. c.
Qua auctoritate predicauerit iohes baptista. sermone. j. b.
Forma predicatoꝝ veritatis exprimitur ī quattuor. ser. vij. in pn.
Predicatoꝝ vtilitas ostendit. ser. ix. ī pnc.
Predicare nō dñt mulieres. ser. xiij. d
Alique mulieres predicauerunt ex priuilegio. ibidem
Predicatōz visitāt aliq laudabil'r. f. xxij. a
Predicatōez visitāt qdā detestabilit. ibid.
Quare xps elegerit pdicatores pauperes sermo. xxxiiij. b.
Predicantiū duo sunt genera. ser. xcvij. b.
Que sint illa genera. ibidem.
Deus vult pdicatores esse. ser. xxxviij. e
Qui debeāt pdicare. ibidem.
Predicationis officiū est graue
Qui teneāt pdicare ⁊ q non ibidez
Predicatori dñt septē adesse
Que sint illa septē. ibidem
Illa septē raro assunt pdicatoribus
Utrum negligens audire verbum dei peccet mortaliter. ser. xxxviij. e
Predicator dr seminator. ser. xxxix. a
Predicatores sunt diligendi propter tria ser. xxxix. c
Que sint illa tria. ibidem
Predicatorꝫ ꝯstātia qnta dēat esse. ibidem
Utꝝ liceat cuilibet pdicare. ser. lxvij. d
Predicatori necessaria est duplex humilitas. sermone. j. b
Predicatori necessaria est theorica et practica. ibidem
Predicatori necessaria est missio a superiori. ibidem.
A quo xps sit missus ad pdicādū
Predicationi vtilius intenditur qꝫ ꝯtemplationi. ibidem.
Quare mūdus sit ꝯ pdicatores. ser. j. c
Predicator meli⁹ docet vita qꝫ ligua. f. j. d
Predicatores piscant fideles hamo. ibidē
Quid sit rūpi rhete pdicatōis. ibidē.
Predicator bonus dignus est duplici honore. ser. j. d
Predicator bonus acquirit auream et aureolam. ibidem.
Predicator dz ppare triplicē viā. ser. ix. d.

Prelatus est vnus homo alteri iuste a natura. sermone. cxxix. d
Angelus non est prelatus homini. ibidez.
Homo homini est prelatus. ibidem.
Prelatus innocens quis sit. sermo. lix. d.
Prelatus penitens quis sit. ibidem
Prelatorum vita qualis esse debeat describitur. sermone. v. a
Prelatoꝝ vicia vituperant̄. ibidem. a b
Prelatus ecclesiasticus dicitur sol. ibidez
Prelat⁹ occidit sic̄ sol q̄drupliciter. ꝑ. v. b.
Prelati dupliciter negligunt. ser. xxviij. c
Quid sit dormire prelatorum. ibidem
Prelatoꝝ negligētia ē ꝑiculosa. ibidez. b c
Negligētia p̄latoꝝ ꝯsistit in trib⁹. ibidez b
Prelatus qualis esse debeat. ser. xxxij. c
Utꝝ q̄s teneat̄ recipe p̄laturā. ꝑ. lxxix. d.
Prelat⁹ mal⁹ ꝯpat̄. xiiij. rebus. ibidē.
Prelatus mal⁹ ē fur ⁊ latro tripl'r. ibidē
Prelatus qñ sit in oriente. sermo. v. b
Prelatus quando sit in occidente
Prelatus quando sit in meridie. ibidez
Prelatus quando sit in aquilone.
Prelatus debet esse medius
Quid sit prelatuz esse medium vel in medio. ibidem.
Que debeant esse in prelato. ser. iiij. in p̄n.
Prelatus quomodo se habeat recte ad deum sermo. iiij. in principio.
Prelatus quomodo se habeat iuste ad ꝓximum. ibidem
Prelatus quomodo se habeat sancte ad se ipsum. ibidem.
Princeps est multiplex. ser. cxxix. a b c.
Qui sint officiales ei⁹. ser. cxxix. a b c
Ptātis secularꝫ nec̄itas d̄clarat̄. ibidem. d
Principat⁹ quare sint instituti. ibidem. e.
Quare tm̄ homo regit hominem et nō angelus. ibidem
Princeps debz habere quinq̄. ser. cxxix. g
Que sint illa quinq̄. ibidem
Principum auctoritas quanta sit declaratur. sermo. cxxix. per totum
Principum auctoritas qualis sit declaratur. sermone. cxxix. per totum
Principes debent leges condere. ibidez b
Princeps bonus est appetendus. ibidem.
Principes debent hr̄e ꝯsiliarios. ꝑm̄. xv. b
Quos debeant habere. ibidem.
Principes plures boni enumerant̄. ibidē.
Prīcipes ꝯmēdant̄ a trib⁹. ꝑ. lxxxij. in p̄nci
Profect⁹ sp̄ual'sūt septē ipedim̄ta. ꝑ. xv. d.
Que sint illa impedimenta. ibidem.
Profectum iuuant septem. ibidez.
Proficiētib⁹ dat̄ sp̄ūsctūs. serm̄. lxxiij. a
Proficiētes dicūt̄ ambulare in via. ꝑ. ix. d
Promissio hoīm est duplex. serm̄. cxxvi. b.
Quid promittat̄ bonis. sermo. xxxiij. c.
Prophete falsi quid sint. ꝑm̄. xcviij. a e i
Prophete falsi dn̄t caueri. ibidē. ꝑ totum.
Prophete sunt secretarij p̄cipui. serm̄. xij. c
Que sit causa ꝯtemptus ꝓphaꝝ. ibidem
Proximo suo tenet̄ homo tria. ꝑ. cxxvi. f
Prudentes qui sint. ser. xxxi. in prin.
Prudentia est duplex. ser. xxxij. b.
Prudētia rep̄hensibil' est triplex. ibidez.
Prudētia bona est triplex. ser. xxxij. c
Quid sit quelibet. ibidem
Puer vnde deriuet̄. ser. xv. a
Pueroꝝ ꝯditiones que sint.
Puer fuit christus ibidem.
Que fuerint ꝯditiōes xp̄i pueri.
Pueri debent assuefieri bonis a iuuentute sermo. xvj. b

Quadragesima

q est instituta ab ecclesia. sermone. xlij. in principio.
Querere deum debemus ⁊ regnum celoꝝ sermone. cxiij. a b
Querere xp̄m est fructuosum. ser. xviij. c
Quis sit fructus ille. ibidem
Quō debeam⁹ xp̄m q̄rere. ser. xviij. in p̄nc.
Xp̄s inuenit̄ a q̄rentib⁹. ibidem. a
Plura requiruntur ad debitam inquisitionem xp̄i. ibidem. b
Que sint illa requisita. ibidem

Racha est interie

r ctio indignātis. sermo. j. f.
Rationis redditio ꝓ opib⁹ nr̄is est timēda ꝓpter tria. ser. c. a. b. c.
Tria impediūt redditionē rōnis. ꝑ. c. a.
Tria erūt in redditiōe rōnis nr̄e. ibidē
In redditione rationis septē accusant hominem. ibidem. b
Ratio erit stricte reddenda. ibidē. c
Rationē reddem⁹ de quinq̄. ibidem
Rationis ordis est triplex. ser. ij. i.
Ramos cedere quid sit. ser. j. g
Ramos palmarū cedere. ibidem
Raptor est triplex. ser. cxxvi. a
Raptorib⁹ suis infligit de⁹ sex. ibidē. b
Que sint illa sex. ibidem

Tabula

Redemptio est quadruplex. ser. vj. c.
Xps redemit per passionem genus humanum. sermo. xiiij. c.
Quare non alio mō redemerit. ibidem.
Difficultas magna fuit in redimendo hominem. ibidem.
Refectio est duplex. sermo. xxxiij. d
Quid sit quelibet. ibidem.
Religiosus dicitur sol. sermōe. v. b. c.
Religiosus debet lucere. ibidem. c
Quomodo debeat lucere. ibidem.
Religiosi habent tria pericula. ibidem.
Religiosoꝝ malorꝝ detestatio ponit. ibidē
Qui sint mali religiosi.
Religiosi hñt octo ingratitudines. ibidez
Religiosi sunt vt asina ⁊ pullus. sermo. j. g
Que debeat religiosus habere. sermo. v. c.
Religiosus eclipsat aliqñ. ibidem.
Religiosi mlti appent scti. ⁊ nō sunt. ibidē.
Religiosus qñ dicat occidere sic̄ sol. ibidē
Reprobatio quid sit. sermone. xxij. g.
In reprobatione tria considerantur.
Reprobare ꝓuenit deo. ibidem.
Quomodo deus reprobet
In reprobatōe sunt tria consideranda
Quis sit modus reprobandi. ibidem
Res humane sunt triplices. ser. xxj. in p̄n.
Respublica quid sit. ser. cxxix. a b c d.
Que sint partes reipublice. ibidem.
Resurrectio general' q̄d sit. f. lviij. in p̄nci.
Qui gaudeant in resurrectione xpi. ibidez
Mulieres quesierunt christum post resurrectionem christi. sermone. lviij. a.
Quō hō fiat ꝓticeps resurrectiōis xp̄i. ibi.
Angel⁹ apparuit in resurrectōe. ibidem. b
Resurrectionis gloria ostenditur. ibidem.
Resurrectionem suam probauit xps quinq; modis. sermone. lviij. c.
Milites fuisse mentitos probatur quintupliciter. sermone. lviij. d
Resurgere christum a mortuis oportuisse probatur octupliciter. ibidem.
Resurrectionis veritas probatur. ser. lix. c
Resurrexit xp̄us veraciter. serm̄. lix. c
Resurrexit christus mirabiliter. ibiō
Xps apparuit q̄ntupl'r p⁹ resurrectōez. ibi. d
Apparitio christi duob⁹ discipul' i emaus diffuse ostenditur. sermone. lx. per totum.
Quare christus apparuerit eis in specie pegrini. sermone. lx. b
Quare discipuli dixerunt christum peregrinum. ibidem.
Quare xps subito disparuit illis. ibidez. e.
Xps stetit p⁹ resurrectōez ꝓpt' tria. f. lxi. a.
Xps stetit in medio ꝓpter tria. ibidem. c.
Reges tripliciter regunt. sermone. ij. a.
In rege necessaria est iusticia. ibidem
Regis gladius est gladius columbe.
Regum terre multiplex defectus ostendit
Regi xp̄i mltiplex ꝓfectio declarat. ibidez
Regem xp̄m tria reddunt commendabilē
Quod sit signuz missionis regalis. ser. iij. c
Regem quid deceat. sermone. ij. a.
Rex dicitur tripliciter. ibidem.
Quis debeat rex dici. sermone. ij. a c.
In rege debent esse tria. sermone. ij. a
Regnuz est quadruplex. sermone. lxx. b.
Quid sit quodlibet regnum. ibidem.
Regnum quomō conseruetur. ser. xiij. i p̄n.
Relinquendus est mundus. sermo. xvij. a.
Ripososum detestatio ponitur. ser. xxvi. b

Sacerdos est angelus officio non natura. serm̄. ix. b.

Sacēdos hz aliq̄ opa ꝓpria. ibidē.
Sacerdotes debent imitari angelos i q̄tuor. sermone. ix. c.
Sacerdos omnis debet venerari a plebe sermone. cx. f.
Sacerdotio subest imperium. sermōe. v. a
Sacerdotis officiuz quod sit. sermo. ix. c.
Sacerdotes ꝓperant christo viam ministerialiter. sermone. ix. d.
Sanctitas vite p quid acquirat. serm̄. xi. c
Scificatio nr̄a ꝓfuit in q̄nq;. ser. xiij. a.
Sanguis hūanus naturalr hz tria. f. xl. b
Sanguis christi est triplex bonum. ibidē.
Cui sit bonum. ibidem.
Sanguis caprin⁹ reloluit adamantez. sermone. xxxviij. d.
Salomō alios bene rexit ⁊ se male. ser. ij. a
Saluos fieri oēs homes vult ds. f. xxiij. c
Illa propositio. deus vult oēs homes saluos fieri exponitur q̄ntuplicit. ibidez
Null⁹ saluat nisi do iuitāte. f. xxvij. i p̄nc.
Salutem nostram propter tria procurare debemus. sermone. xxvij. b
Sunt et alia tria ad idem. ibidem
Salutis nr̄e cause que sint. ser. xxvij. b.
Saluatur homo per multas virtutes
Xps saluat q̄tuor genera hominum. ibid.
Que sint signa perditionis. sermo. xxxi. c.
Que sint signa salutis. ibidem.
Utruz sint aliqua certa signa salutis. ibiō.

Tabula

Utꝛ sint aliq̃ certa signa ꝓditõis. f. xxxi. e
Salutẽ triplicẽ dat de⁹. f. cxxxi. e
Xpianus tendens ad salutem habet sex cõ ditiones. ser. xxviij. e.
Utrum plures saluentur q̃ꝫ damnenturvl̃ econuerso. serm̃. xxxiiij. e
Salus est duplex. sermo. j. f
Salutꝫ nr̃e q̃ttuoꝛ sunt cause. f. xxvij. b
Salutis causa efficiens est deus
Salutis causa formal' que sit. ibiõ
Salutis causa materialis que sit.
Salutis causa finalis que sit.
Sampson q̃d significet. ser. xxviij. in ꝑnc.
Sampsonis capilli q̃d significẽt. f. xxix. b
Sampson quõ interꝓtetur. f. xxviij. i. ꝑn.
Sampsonis hystoꝛia de vulpibus expõit sermone. xxviij. in ꝑn
Sãpsonis ocli q̃d significẽt. ser. xxix. b
Sampsonis septem crines ⁊ carcer q̃d si gnificent. ibidem.
Samuel quid significet. ser. xvi. in ꝑn.
Sapia dina ꝓconsal'. serm̃. xxvij. a
Sapientia est quadruplex. ser. v. e
Sapie est triplex effectus. ser. lxxx. b
Sapientia quid sit. ibidem
Sapia hois de q̃lꝫ sit. serm̃. xxxij. in ꝑn
Sapia mũdana quid sit. ser. cxxxj. a.
Sapie mũdane detestatio ponit. ibidẽ
Sapia est duplex. serm̃. xv. e. ⁊. xxj. d
Sapia mũdi est triplex. ser. xxxj. a
Sapia reꝓhensibilis ẽ triplex. ser. xxxij. b.
Sapia bona est triplex. ibidem. c
Aliq̃ sunt pleni sapia dei. ser. xv. e
Aliq̃ sunt pleni sapia diaboli. ibidẽ
Sapientia hui⁹ mundi est terrena animalis ⁊ diabolica. ser. xxxj. a
Satisfactoꝛia sunt tria. ser. l. i.
Satisfactio tria requirit. ibidẽ
Satisfactio dꝫ esse septifoꝛmis. f̃m̃. xvij. a
Scandalum quid sit. ser. vij. c
Xp̃s non dedit scandalum. ibidẽ
Scandalũ est multiplex. ibidẽ. e
Scandalũ q̃ũ sit pct̃m ⁊ quale. ibidem
Utrumꝓo scandalo vitando debeat veritas relinqui. sermo. vij. e.
Scia differt a prudẽtia. ser. lxxx. b
Donũ scientie quid sit. ibidem.
Scire non possum⁹ tria natural'r. ser. iij. b
Que sint necessaria in acquirendis sciẽtijs ser. xvi. d
Ꝓficere in scia ꝓtingit triplr. ibidẽ. f
Scꝑture sacre ꝓrietates ponũt. f. xxiij. d
Quõ possum⁹ acquirere sciam scripture sacre. sermo. xxxviij. c
Quõ liceat exponere scripturã. ibidẽ. d
Que expositio sit licita ⁊ q̃ nõ. ibidẽ
Secularia desideria que sint. ser. vij. d
Secl'aris stat⁹ significat' ꝑ lunã. ser. v. c
In seculariby dñis dñatur ancilla. ⁊ seruit dña. ibidem
Seculares dñi sunt vacui celestibus bonis. ibidem
Seculariũ dñoꝛ ꝓicula oñdunt. f. v. c d
Semẽ bone volũtatꝫ est i nob. ser. xxviij. a
Semẽ capit' q̃d drupl'r. sermo. xxxviij. d.
Uerbũ dei dꝫ semẽ ꝓter tria. ibidem
Seminauit deus triplex semen. ser. xxix. a
Semẽ triplex supsemiat diabol⁹. ibiõ. c
Semen est multiplex. ser. xxxvij. c
Seminatio est multiplex. ibidem.
Deus seminat triplr. ibidem
Homo viciat seminationem dei triplicit. sermone. xxxvij. c
Circa semen nature omnes homines exercentur. sermo. xxix. a
Circa semen foꝛtune ꝓncipes et diuites exercentur. ibi.
Circa semen gratie occupantur ꝓlati ⁊ spirituales. ibidem
Parabola de semine exponit'. ser. xxxviij. a
Sermo est multiplex. ser. liij. a
Dr̃a est inter sermonẽ dei ⁊ creature. ibidẽ
Sermones illi q̃lꝫ scribant'. ser. j. in ꝑn.
Septuagesima dicit' septuagesima ⁊ carnisꝓriuiũ antiquũ. ser. xxxiij. in ꝑn.
Quare dicit' carnisꝓriuiũ. ibidem
Quare illo tempe ecclesia ꝺponat cantica leticie. ibidẽ.
Sero significat diẽ iudicij ꝓter tria. ibi. c
Seruoꝝ genera sunt quinq̃. ser. cxxvij. a
Seruit⁹ vtꝫ sit licit⁹. ser. cxxv. a
Seruoꝝ diuerse sunt ꝓditiones. ibidẽ.
Serui dñi hr̃e q̃ttuoꝛ ꝓditiones. ibidẽ
Seruoꝝ infideliũ pena describit'. ibi. b.
Seruum debet dominus bene tractare ꝓpter tria. ibidem
In seruis sunt q̃ttuoꝛ laudanda. f. xxviij. e
Seruire deo tenemur. ser. xxiij. a b.
Seruitus est multiplex. ser. cxj. g
Seruiciũ septuplex tenemur deo. ibidem
Seruoꝝ triplex est genus. ser. cxj. ꝓ totuꝫ
Seruoꝝ duo sunt genera. ser. xcvij. i ꝑn
Sexagesima est addita quadragesime. sermone. xxxviij in ꝑn.

Tabula

Quare in introitu sexagesime dicitur ter. exurge. serm. xxxviij. in pn.
Signa multa ostendit deus humano generi. ser. v. a
Signum q̄d sit ⁊ q̄tuplex sit. ser. v. a.
Signum est triplex. ibidem
Quid sit signū benivolētie dīne. ibidē
Quid sit signum dīne reminiscentie.
Quid sit signū divine p̄videntie
Significatur divina sapientia per creaturas multiplr. ibidem
Silencium indiscretum derelinquit in erroze. sermo. j. d
Silenciū est ex diversis causis. ser. xvi. d
Simplicitas est multiplex. ser. xviij. b
Simplicitas aliq̄ ē bona aliq̄ mala. ibidē.
Quis quā simplicitatē habeat. ibidē
Siplicitas intētōis dz hr̄e tria. ibidez.
Symeon fuit triplicit iustus. ser. xij. c
Symeon quid significet. ibidē
Symeon quō interp̄tetur. ibidem
Syrenū. pp̄etates ponunt. f. xxviij. in pn.
Sobrietas in quo ꝓsistat. sermo. viij. d
Sobrietas quid sit. ibidem
Sol quid significet. ser. v. a b
Solis pp̄rietates ostendunt. ser. v. a b
Sol spūalis quid sit. ibidē a
Sol spūalis quō eclipset. ser. v. b
Solis spūalis pp̄rietates ponunt. f. v. a b
Sol habet quattuoz status. ser. v. b
Solis eclipsis quō ꝓtingat. ibidem
Solis spūalis eclipsis quid sit. ibidē.
Soles duo apparent aliquando. ⁊ quid significent. sermo. v. c
Sol habet octo pp̄rietates. ibidem
Solis lux est delectabilis hominib⁹ p̄ter multas rōnes. ser. lxxviij. in pn.
Solennitates iudeoꝝ que sint et quot sermo. xvi. in pn.
Quare sint institute ille solennitates. ibiō
Quo tempe celebrent. ibidem
Solēnitates quō sint celebrāde. f. xvi. b
Utr̄z oēs iudei tenebant visitare hierusalē in oi festo. ser. xvi. in pn
Solēnitates fedant triby vicijs. ser. xvi. b.
In festis sunt tria necessaria. ibidē
Soluere quid sit. sermo. j. c
Ligare quid sit. ibidem
Vinculum quid sit. ibidem
Somnus quid significet. ser. xxix. b
Somnus sampsonis quid significet. ibiō
Somnus ione quid significet. ibidē.
Sortilegioꝝ detestatio ponit. f. lxxxj. d.
Spes est duplex. ser. xviij. d
Spes quid sit. sermo. xxix. b.
Quid debeam⁹ sp̄are ⁊ quō. f. lxxvi. d
Spei sunt multi effectus. ibidem
Ad spei erectionē valent tria. ser. iiij. d.
Duplex gen⁹ hoim est magne spei. f. cxv. c
Spes liberat nos a desp̄atione. ser. vi. c
Spes salutis quid sit. ser. xxiij. d
Spes suffragij quid sit.
Spes salutis in solo deo poni dz. ibiō.
Spes suffragij in hoie poni p̄t.
Spūs est q̄druplex. ser. lxxv. a
Diversi diversis spiritib⁹ diversimode ducuntur. ser. xliij. a
Spūs vitales sunt tres. ser. xj. a.
Spūssanctus apparuit in aliquibus reb⁹. sermo. lxxv. e
Spūssanctus non fuit p̄sonaliter vnit⁹ illis rebus. ibidē
Quid requirat ad missionem visibilē spiritussancti.
Quare mō nō mittit spūssctūs visibilit.
Quare hora tertia apparuerit spūssanctus
Dies loc⁹ ⁊ tp̄s missiōis spūssancti ponit.
Loc⁹ missionis spūssti ponit. ibidē.
Tp̄s missionis spūssancti ponit
Spūssanct⁹ est doctoz ⁊ q̄lis. f. lxxv. f.
Qualis doctrina eius fuerit. ibidem.
Spūssanctus docet hoies tria. ibidē
Spūssancti dona sūt septē. ser. lxxx. a
De donis spūssancti habet tractatus diffusus. ibidem. b
Sex sunt pcta in spm̄sctm̄. ibidē. c
Illa sex pcta dicunt irremissibilia. ibidē.
Spūssanctus habet multiplicē operationem. sermo. cvij. c
Spūssanctus est doctoz p̄fectus in tribus sermo. lxvij. per totum
Quare dicit spūssanctus doctoz veritatis ibidem. per totum.
Spūssctūs ꝓsolat decē mōis. f. lxviij. a
Spūssanctus dz multiplex. ibidē.
Discretio spūssancti ostendit. ibidem
Spūssanctus mittitur ad nos et missus ē sermo. lxxij. in pn.
Spūssanctus hz multa noīa. ibidē b
Multiplex est effectus spūssancti ⁊ decem nomina. ibidem
Spūssanctus in euangelio nominatur triplciter. ser. lxxij. c.
Spūssanctus ꝓsolatur triplicit. ibidez.

Spũssanct⁹ docet triplicẽ ṽitatẽ.ſ.lxxij.c
Spũssanctus docet veritatẽ tripliciter et quos docet.ibidem.
Effectus missionis spũssancti sunt plures ibidem.d
Spũssanctus mittit̃ incipientibus septez modis.ser.lxxiij.e
Spũssancti visitatio impeditur duobus. ser.lxxiiij.e.
Spũssanctus inhabitat hoĩem ꝓpter octo virtutes.ibidẽ
Deus libentissime inhabitat quosdaz propter quattuor.ibidẽ.
Que sit necessitas missiõis spũssancti.ibid̃
Spũssctũs d̃r sctũs triplici rõne.ſ.lxxv.a
Spũssanct⁹ fecit discipulos diligere xp̃m tripliciter.ibidem.
Spũssanctus eternaliter ꝓcedit a pr̃e et filio.ser.lxxv.c
Circa ꝓcessionẽ spũssancti quattuor notãtur.ibidem
Spũssancti ꝓcessio est duplex.
Quid sit ꝓcessio eterna spũssancti
Quid sit ꝓcessio tꝑalis spũssancti. ibidẽ
Missio tꝑalis ad quid sit.
Missio tꝑalis ꝓbatur multipl̃r.
Spũssanctus missus est quintuplici figura.ser.lxxv.d
Spũssctũs missus est in igne.ibidẽ
Spũssctũs missus ẽ in specie colũbe.ibid̃.
Homo non potest certitudinaliter scire se hr̃e spm̃sctm̃.ser.lxxv.e
Utꝝ q̃nqꝫ res in quibꝫ apparuit spũssanct⁹ fuerint vere res.ibidẽ
Spõsus ecclesie q̃s sit.ser.cxxij.b
Status secularium significatur per lunã. ser.v.d
Status tres hoĩm per tria designant̃.ser. ix.d.ser.xiij.c.
Tres status hoĩm significantur per alios tres.ser.xiiij.c
Tres status significant̃ ꝑ tria loca.ser.j.a.
Tres status hoĩm merentur aduentũ dei in se.ibidem
Tres status obsequunt̃ xp̃o.ser.j.g.
Triplex est status hoĩm.ser.ij.c
Quid ꝑtineat ad quẽlibet.
Qui sint illi tres hoĩes.ser.xiiij.c
Stat⁹ xp̃ianoꝝ ẽ duplex.ſ.xciiij.a.
Status spũalis ĩproporcionabil̃r excellit secularẽ.ser.v.a
Status spũalis viri dñt excellere seculares in sanctitate vite.ibidẽ
Stellaꝝ actio in hec inferiora declaratur ser.xix.a
Stelle quid significent.ser.v.e
In stellis ꝯsiderant̃ quattuor.ibidẽ
Stelle significant doctores.ser.iiij.a
Stellaꝝ ꝓprietates ponunt̃.ser.v.e
Stellaꝝ spũaliũ ꝓprietates ponunt̃. ibidẽ
Surdus q̃d significet.ser.cvj.c
Surditas est triplex.ibidem
Surditatꝫ triplicꝫ effect⁹ q̃d sint.ibidẽ.d
Suꝑbia ẽ pctm̃ maximũ tripl̃r.ſ.cv.a
Suꝑbia q̃d sit.ser.cv.a.ser.cxvij.a
Suꝑbia ẽ pctm̃ generosuz nascẽdo.ſ.cv.a
Suꝑbia ẽ viciũ aniosum.ibidem
Suꝑbia est viciũ cautelosum.ibidẽ
Suꝑbie sunt duo genera.ser.cv.b
Suꝑbia occultat se sub tribꝫ.ibidem
Quomodo suꝑbia cognoscatur.ibidem
Suꝑbia fugat̃ per tria.ser.cv.c.
Prima radix suꝑbie est ignorãtia.ibidẽ
Suꝑboꝝ deiectio q̃lis sit.ibidem.f
Nullũ pctm̃ põt esse sine suꝑbia.ſm̃.cxij.d
Suꝑbie detestatio ponit̃.ser.cxij.d e f.sermo.cxvij.a.ser.xxiij.b
Superbia comparatur aque ydropice ꝓpter tria.ser.xvi.c
Tria sunt remedia ꝯ suꝑbiã.ser.cxvij.a.
Suꝑbia est regina oĩm vicioꝝ.ibidem
Regina suꝑbie hꝫ q̃ttuor regna.ibidem
Suꝑbia est ꝑiculosa ꝓpter duo.ibidẽ
Suꝑbia ꝯparat̃ frenesi.ser.xxiij.b
Suꝑbia est euidentissimũ signũ damnationis.sermo.xxxi.in p̃n.
Sustinere debet hõ tria.ser.xcvi.c
Suscitatio spũalis sex req̃rit.ser.cxxx.c

Tabernaculi veteris testamẽti diuisio ponit̃.ſ.cj.e.

Tabernaculi veteris testamenti declaratio ponitur.ibidẽ.
Tabernaculi veteris testamenti mysticatio ponitur. ibidez.
Tabernacula sunt dilecta propter tria.sermone.cj.e.
Hõ ascẽdit ad tabernacula ꝑ tria. ibidem
Tacendũ est ꝓpter quinqꝫ.ser.vi.d
Tꝑantia debet seruari in om̃ibus.ser.xlv.f
Tꝑantie mediũ seruari oportet. ibidem
Templum dei tria requirit.ser.lj.in p̃n
Tempus presens est a nobis quadrupliciter obseruanduz.sermo.xxxvi.a

Tabula

Temporis pñtis multiplex commoditas ad opa meritoria ostēdit. ser. xxxvi. a.
Temporalia dicunt mendacia ꝓpter quat tuor. ser. cxxiij. a
Tempus multiplex ostendit. ser. xxxvi. a.
Tenebre sunt duplices. serm. xxij. f
Tenebre corporales habent quattuor cō ditiones. ibidem
Tentare quid sit. ser. xxiij. a.
Quot modis contigat temptare. ibidē.
Valida temptatio hominis a diabolo o stenditur. ser. xliij. in pn
Quare deus permittat hominē temptari. sermo. xliij. c.
Quinq; modis resistitur omnibus tēpta tionibus. ibidem.
Temptatio quid sit. ibidē.
Temptatio fit sex modis. ibidem.
Temptatōis ꝓcessus ponit. ser. j. b
Tēptatio cōpat. aq. igni. ⁊ oneri. ibidez
Quot mōis capit temptare. ser. xxiij. a.
Testamētū dñi quid sit. ser. vi. c
Testis quid sit. ser. lxxij. b
Testis quid debeat habere. ibidem.
Testi cert⁹ certe ferat testimoniū. ibidez. c
Testis incertus nō ferat certū testimoniuz sup incerto. serm. lxxij. c
In teste septē requirunt. ibiō
Apostoli habuerunt omnes conditiones testis. ser. lxxij. c
Apli fuerūt fidedigni testes xpi. ibidem
Falsi testimonij detestatio ponit. ibidem. b
Quattuor faciunt falsum testimoniū dete stabile. sermo. lxxij. c.
Utrum possit aliquid recipi pro ferēdo te stimonio. ibidem.
Utꝝ testimoniū ex auditu valeat. ibidem.
Thesaurus reponit in trib⁹. serm. xliij. c
Timoris dei preconia ponunt. sermo. v. i pn. sermo. viij. b
Timoris dei necessitas declaratur. sermo ne. v. in pn. ser. viij. b.
Cōtra timorē recidiuādi est triplex reme dium. ser. liij. b
Timor quid sit. ser. lxxx. a
Timor est septuplex. ibidem
Timor ꝓparat trib⁹. ibidē.
Timor pietatis ꝓsistit in trib⁹. ibidē
Tria debemus timere. ser. viij. c
Exasperatio grauis ponit contra nō timē tes omnino. ibidem.
Timoris effectus qui sint. ser. v. in pn.
Timor liberat a psumptōe. ser. vi. c
Timor includit in hūilitate. ser. viij. b
Tria dñt timeri. ibidem. c
Timor est triplex. ser. j. a
In tribulatione est maxima spes nra. serm vi. in pn.
Optima animatio ad patientiā in tribula tione ponit. ser. lxv. p totū. f. lxxvi. p totuz.
Triplex est causa ꝓtristationis electorum pro xpo. ser. lxv. b c
Constans ꝓpessio tribulationū est signum firme fidei. ser. lxvi. a
Deus ꝓmittit suos hic tribulari ꝓpter octo rones. ser. lxvi. b
Tribulationes sunt patienter sustinēde ꝓ pter tria. ser. lxxvi. a b c
Tribulatōes sūt gaudēt ꝓferēde. ibi. b.
Tribulati a deo sūt a nob amādi. ibidē.
Pati magē signū magne dilectōis. ibidē e
Tribulationes remediantur trib⁹ virtuti bus. ser. lxxvi. d e
Tribulatio permittitur super iustos septē rōnib⁹. ser. xcvi. d.
in tribulatōe dēm⁹ recurrere ad xpz. f. vij b
Rectū cor nō murmurat in tribulationib⁹ sed prauū. ibidem
Triduum q̄d significet. ser. xvij. a
Triduū multiplex oñdit. ibidē
Triduū potest dici triplex modus ꝓuersio nis. ibidem
Trinitatis ꝓprietatē describere est piculo sum. ser. lxxxj. in pn.
Productio personarum declaratur. f mo. lxxxj. per totum
Personarum trinitas cum essentie vnitate ponit. ser. lxxxj. per totum.
Tristicia est maxima pena. ser. l. e.
Turbatio est triplex. ser. lxxvi. c
Turbari non debet cor nrm propter quin q;. ibidem
Turbatio ꝓuenit ex multis causis. ibidē.
Turba quid significet. ser. j. in pn.
Turba i die palmaꝝ exhibuit xpo tria ob sequia. ser. j. f
Quō differant turbe ꝓcedentes a sequenti bus. ibidem
Turbam prosternere vestimenta q̄d signi ficet. ibidem
Turbam frondes prosternere quid signifi cet. ibidem
Turbe laus vocalis exhibita xpo i die pal marū q̄d significet. sermo. j. g.

Tabula

Vana gloria quid sit. quō cognoscit̄ ꝑ septē. ꝟ. cv. b.
Que sint illa septem. ibidem
Tria vicia causant̄ ex vana gloria
Octo vicia oriunt̄ ex vana gl̄ia. ibidē
Tres sunt cautele cōtra vanam gloriaꝫ
Nihil ita priuat gr̄am sic̄ vana gl̄a. ꝟ. viij. a
Vanū quid sit. serm̄. lxxvij. a
Venatio aliqñ est licita. ser. xlvi. b c.
Venatio aliqñ nō est licita. ibidem
Venditio reddit̄ licita. x. mōis. serm̄. ciij. c
Venditores et emptores sunt duplices. ꝟ mone. ciij. c d
Spūales vēditores sūt triplices. ibidē
Defectus triplex consideratur circa rem q̄ venditur. sermo. ciij. c
Verbum dei audiētes sunt quadruplices sermone. xxxviij. b
Tedium audiendi verbum dei vituperat̄. sermone. xxxviij. a
Xp̄s locutus est parabolice ꝓpter decem rationes. ser. xxxviij. a d
Quare discipuli inq̄sierūt a xp̄o intellectū parabolaꝝ. ser. xxxviij. c d.
Quare xp̄s ñ sp̄ apte docuit. ꝟ. xxxviij. d
Utrum verba christi sint per doctores exponenda. ibidem.
Utrum negligens verbuꝫ dei peccet mortaliter. ibidem.
Verbi dei preconia ponuntur. ser. xxxix. ī p̄n. serm̄. xcvij. b.
Septē ipediūt fructū verbi dei. ꝟ. xxxix. c.
Verbum dei comparatur tribus. pani. aq̄ et semini. ibidem. a
Verbū dei hꝫ tres ꝯditōes. ꝟm̄. xxxix. b
Verbi dei mira vtilitas oñditur. ibidē
Quintuplices sunt audientes verbum dei sermone. lv. e.
Aliq̄d dr̄ verbū vite ꝓpter q̄ttuor. ibideꝫ b
Quāta sit efficacia verbi dei. ibidem d
Verbū dei hꝫ duodecim ꝯditōes. ibidem
Doctores nō dñt sp̄nere simplices. ibidē e
Verbū dei differt a nr̄o septupl̄r. ꝟ. liiij. a
Verbū di docet māsuete viuere. ꝟ. xxxix. a
Verbū dei docet nullū ledere. ibidem
Verbū dei dat singulis alimentū.
Verbū dei debet teri meditatōe
Verbū dei dꝫ igni assari ibidem
Verbū dei dꝫ simpl̄r ꝓponi simplicibus.
Quō panis verbi dei frangatur
Verbum dei dat mentis sanitatem
Verbū di ipedit pedū ꝯculcatio. ꝟ. xxxix c
Quid significet pedū ꝯculcatio. ibidem
Verbū dei ipedit pluuie carētia. ibideꝫ
Verbū dei impedit spinaꝝ suffocatio
Verbū dei impedit clausure defectus
Verbū dei impedit nimia ꝓfundatio. ibi.
Verbum dei impedit nimia īundatio pluuie. ibidem
Verbū dei impedit lapidū cumulatio.
Verbū dei est aīe illuminatiuū. ꝟ. xxxix. b.
Verbum dei est anime sanatiuū. ibideꝫ
Verbū dei est preparatiuū vite et̄ne ꝛ donatiuum. ibidem.
Quare verbū dei proiectum in via nō fructificet. ser. xxxviij. d
Verbum dei in superbis est frigidum ꝛ durum. ibidem. b
Verbum dei in superbis est infructuosum et ponderosum. ibidem
Veritas est triplex. ser. xi. c. ser. liiij. a c. ser. lxvij. in prin. ser. lxxij. c
Veritas habet obstacula. ser. liiij. in p̄n
Veritas quid sit. ibidem. a
Veritatē triplicē habuit xp̄s. ibidem
Circa veritatē sūt tria obseruāda. ibideꝫ b
Tria faciunt fidem de aliquo dicto. ꝟ. liiij. d. ser. lxxij. in p̄n. ser. lv. c
Dicta xp̄i sunt credibilia ꝓpt̄ tria. ꝟ. liiij. d
Quattuor impediūt a v̄itate. ꝟ. lxvij. ī p̄n.
Predicator v̄itatis dꝫ hr̄e septē. ꝟ. lxvij. d.
Predicator veritatis debet esse idone⁹ triplici idoneitate. ibidē
Qualis debeat esse doctrina veritatꝫ. ibid̄
Quanta reuerentia debeant haberi doctores veritatis. ibidē
Quid sit dictū credibile. ser. lxxij. in p̄n.
Veritas q̄rentib⁹ nō dꝫ occultari. ser. x. c
Vestis quid significet. ser. j. e f g
Immodat⁹ vs⁹ vestim̄toꝝ ē duplex. ꝟ. vij. e
Inordinatio affectus circa vsum vestimētorum culpat̄. ibidem
Vsus vestimentoꝝ est licit⁹. ibidē
Abusus vestimentoꝝ est culpandus. serm̄. vij. e. ser. viij. d. ser. lxxxiiij. d e f
Quib⁹ liceat vti vestimētis p̄ciosis. ꝟ. vij. e
Homines excedunt in vestibus q̄nq̄ modis. ser. lxxxiiij. f
Vestꝫ triplex ē hoī necessaria. ser. cxxiij. d
Vestis nuptialis contexitur ex q̄nq̄. ꝑficitur ꝑ sextum. ibidē.
Vestimenta super asinam strata in die palmaꝝ quid significent. ser. j. f

Tabula

Uestes turbaꝝ q̄d significent. ser. j. f.
Uia ad mortem est lata. serm̄. xij. b
Uia dñi est facilis. ibidem
Septē sunt vie iniq̄tatis. ibidem
Uia triū dieꝝ q̄d significet. ser. xvij. a
Uia est q̄druplex. ser. iiij. d
Uia dñi est difficilis. ser. xij. b
Qua via homo debet incedere
Uia domini in principio est stricta. in fine lata. ibidez.
Uia diaboli in principio est lata. i fine stricta. ibidem
Uia mandatoꝝ quid sit. ser. xxxiij. a
Uia consiliorum quid sit.
Uia superogationū quid sit
Uia mandatoꝝ est latior. ibidem.
Uia consiliorum est securior.
Uia superogationū est splendidior
Qui noscant difficultatem vie diaboli. ser mone. xij. b
Uiā triū dieꝝ impedit diabol⁹. ser. xvij. a
Uiciū ꝑmū nate hūane q̄ fuerit. f. cvij. a.
Diuersi diuersimode sūt vicijs plēi. f. xv. e
Quasi omnia vicia induunt species virtu tum. sermo. xxviij. c
Uicia sunt quasi latrones. ibidem
Uidue instruunt in septē. ser. xiij. c
Uillicus habet q̄ncq̄ officia. ser. cx. e
Ad quid valeant illa officia. ibid̄.
Uinculum anime est multiplex. ser. j. c. ser. vij. b. ser. xxxiij. c
Quō soluatur vinculū. ser. j. c
Ulpecule destruentes vineam eccl'ie que sint sermo. xxxvi. c.
Ulpecule ille capiende sunt in tribus. ser mone. xxxvi. c
Uinea est vniuersalis eccl'ia. serm̄. xxxvi. b
Uinea est ꝓscientia. ibidez
Uinea eccleſie foditur. purgatur. edificaꝝ sermone. xxxvi. c
Quid significent illa. ibidem
Uinea dñi quid sit. ser. xcix. in ꝑn.
Parabola de ꝓductione operarioꝝ in vi neā dñi exponit. sermone. xxxiij. ꝑ totum.
Uinea est duplex. serm̄. xxxvi. b
Uinea est eccl'ia ꝓpter sex rōnes. ibidem
Qui boies possint dici vinea. ibidem. d
Quale vinū det vinea vniuersalis eccleſie sermo. xxxvi. b
Quale vinū det vinea ꝓscie. ibidē.
Uinū est duplex. sermo. xix. a
Quid significz mutatio aq̄ i vinū. f. xix. ꝑn
Quo anno christus mutauerit aquam i vi nuz. sermo. xix. a
Quis fuerit spōsus ⁊ spōsa in illis nuptijs sermo. xix. in ꝑnc. a
Uinū spūale est triplex. ibidem. a
Illud miraculū ꝓbant q̄ncq̄. ibidez. b
Quare christus non creauit vinum nouuz Ibidem
Uinum est triplex. sermo. xxj. in ꝑnc.
Uinū bonū triplex posuit xp̄s. ibidez. a
Uinum nouum diuine gratie habet tres effectus. ibidem
Uinū deuotōis hz tres effectus. ibidez
Uinū felicitaz erne hz tres effectus. ibidē
Uinū multiplex dat diabol⁹. ser. xxj. b.
Uinū diaboli hz tres effectus. ibidē
Uini naturaꝝ effectus ponunt. ibidez. c
Uini abusus nocet quadrupliciter. ibidē
Immoderatus vsus vini quattuor causat sermo. xxj. c
Uinū quibꝫ ꝑncipaliter noceat. ibidem
Utꝝ vsus vini sit homi licit⁹. serm̄. xxj. d
Uinum cupiditatis quid sit. ibidem. b
Uinum carnalis voluptatis quid sit
Uinum superbie quid sit. ibidē.
Quis biberit illud
Uinū quibꝫ potissime noceat. sermo. xxj. c
Uirgines instruunt in septē. serm̄. xiij. c
Uirginū ꝑconiū ponit. ser. xxxiij. in princ.
Uirginitas habet tria. ibidem.
Uirginitatis dignitas caulatur ex quatu or. sermo. xxxiij. a.
Uirginitatis amenitas consistit in quatu or. ibidem.
Uirgitaz vtilitas ꝓsistit i q̄tuor. ibi. c d e
Proprietates viduitatis ⁊ virginitaz po nuntur. ser. xxxiij. c
Uirtutis mediū quid sit. ser. xvi. d
Uirtutis extrema que sint. ibidē.
Nō dz tenere mediū in oi actōe. ibidez
Due virtutes recipient in iudicio copiosū premium. sermo. lxxx. b.
Quid sit medium septē virtutum. ser. lxj. b
Uita pñs est status maxime gr̄e. serm̄. j. a.
Uita contemplatiua est simpliciter meli or actiua. ibidem. b
Uita actiua est vtilior ꝓtēplatiua. ibidem
Uita xp̄iana qualis esse ꝺbeat. ser. xxxj. d.
Uita pñs volunt. vij. eratibꝫ. f. xxxiij. ꝑn.
Uite presentis instabilitas declarat. f mo ne. xxvj. in ꝑnci.
Uita est duplex. sermone. xxvij. c

Tabula

Uita viatoris cõparat sex rebus. ser. xlij. a
Utrum vita quieta sit possibilis in hac vita. ibidem.
Quibus detur vita eterna. sermõe. lxxvij. e
Utrum aliquis possit ex condigno mereri vitam eternam. sermone. xci. f
Uita euangelica que sit. sermone. xxxi. d
Uita presens est via. sermone. i. g
Uocatio boiz a do ẽ qntuplex. f. xxxiij. a.
Utrũ excusentur hi ad quos nõ puenit vocatio vel predicatio. sermone. xxxiij. a
Uocauit nos de⁹ duplicit. ser. lxxxvi. d
Uocauit de⁹ generalit triplicit. ibidez
Uocatio differens est respectu diuersorũ sermone. xxxiij. b
Que merces sit promissa vocatis. ibidem.
Uocatõi xpi obediẽti ẽ xpt duo. f. xxxvi. a
Uocatiõi parere dẽm⁹ xpter tria. ibidem.
Uolũtas di ẽ duplex. f. xij. d. ser. xxiij. c.
Uoluntas signi quid sit. sermone. xij. d.
In quib ꝓsistat voluntas signi. ibidem
Uoluntati signi potest resisti.
Uolũtati beneplaciti nõ pt resisti. ibidem.
Uoluntas beneplaciti quid sit. ibidem
Uoluntas dei est ad septem. serm. xxiij. c
Uoluntas dei est duplex. ibidem
Uoluptatũ carnaliũ detestatio ponit. sermone. lxxxvij. a. serm. cviij. a serm. xxxvij. b
Tria faciunt cautũ contra voluptates carnales. sermone. lxxxvij. b
Uoluptates carnales dissuadent octo. sermone. lxxxvij. a
Uoluptatis sunt tria nocumẽta. ibidem. c
Utr vouẽs teneat stati reddere. f. xxxvi. c
Utrum vouens teneatur omnia implere que vouit. ibidem.
Uotum licitum tria requirit. ibidem.
Usuram detestatur dominus propt duodecim rationes. sermone. xcvij. a.
Uulpes bz. xvij. ꝓprietates. xcviij. g
Quid significet vulpes. ibidem
Uxor quid significet. sermone. lxxxvij. a.

Xps uenit in mundum. sermone. i. a
Xpus in mundo tria ostendit precipua signa. sermone. i. a.
Xps approinquauit tribus locis. ibidem
Xpus debuit recipi a mundo. sermone. i. a
sermone. iij. per totum.
Xpo debetur triplex honor. serm. i. g
Xps attulit tria. ser. i. g. ser. xxxvij. in pnci.
Xps est rex human⁹ tripliciter. serm. ij. a
Xpus vere dr rex multipliciter. ibidem
Quid sit rex. ibidem.
Xps fuit benedictus quadruplici benedictione. sermone. iij. a
Quõ ꝓbatur xpm missum a patre. ibidez. c
Diuinitas christi fuit probata per miracula. sermone. i. c.
Xpi ptãs quanta sit declarat. ser. ix. a
Xpi sapientie pconium ponitur
Xpi clementie preconium ponit. ibidez
Xpi scientie preconium ponitur.
Xps est deus quia facit omnia potẽter ꝛc. sermone. ix. a
Xps regit omnia tripliciter. ibidem
Xps propter quattuor clamauit. serm. x. b
Xpi preconium per os iohannis baptiste ponitur. ibidem. b c.
Quanta debeat in nobis esse hũilitas ad xpm. sermo. x. c
Xpian⁹ verus qs debeat dici. ser. xj. i pnc.
Xpian⁹ qd facere debeat. ibidem.
Xpi parẽtes mirabantur de gestis circa ipsum. sermo. xiij. a
Circa xpm fuerunt tria mirãda. ibi.
Xps fuit mirabilis in oĩb operibus suis ibidem.
Symeonis deuotio circa xpm in purificatione describit. ser. xij. b
Symeonis bñdictio qlis fuerit. ibidẽ.
Xps fuit positus in ruinam quadruplicit. sermone. xij. b
Quomodo xps fuit signum cui contradicetur. ibidem
Quis ꝓtradicat huic signo. ibidem
Xpi natiuitas cum gestis circa ipm describitur. sermone. xiij. c.
In xpo tria dicebant in natiuitate. ibidez.
Xps opere exercuit que nobis operãda docuit. ser. xv. in pn.
Xps pfecit in sapientia. sermo. xv. in pnc. c
sermo. xvj. e f
Quõ creuerit. ser. xv. in pn. c
Xps fuit puer propter puritatem triplicez sermo. xv. a
Xps voluit apparere propter quadruplicẽ rationem. ibidem.
Xpi innocentia describit. ibidem
Xpi plenitudo in virtutibus describitur. sermone. xv. a
Xpi sapientia qualis fuerit. ibidem.
Quõ fuerit amissus a parentib. ser. xvj. a.

Tabula

Xp̃m audire in puericia. stupebāt propter tria sermone. xvj. c.
Gesta circa amissionē xp̃i describuntur. F. mo. xvi. a b c.
Multiplex mediū ostenditur circa xp̃um sermo. xvi. d
Quare xp̃s ostenderit sapientiam in iuuētute. sermo. xvi. f
Quō xp̃s fuerit plenus gr̃a.
Utrum gr̃a xp̃i fuerit infinita.
Gr̃a xp̃i potuit dici infinita triplr.
Scia xp̃i q̃nta fuerit ibidē
Xp̃i potentia q̃nta fuerit.
Xp̃i sapia quanta fuerit.
Xp̃s est falco. sermo. xviij. b.
Xp̃i p̃conīū septuplex ponit. ibidē. c
Improbatio quarūdā heresum circa natiuitatē dñi. ponit. ser. xix. a
Proprietates duarum naturarū in xp̃o ostendūtur. ibidem.
Xp̃m secuti sunt diuersi diuersis ex causis sermone. xxij. a
Utr̃ in xp̃o fuerit vera admiratio. ibidē. e
In xp̃o est multiplex scientia. ibidem
Que sint obiecta sciētie xp̃i. ibidem
Quare xp̃s multos curauit corpaliter. sermone. xxiij. in p̄nc.
Xp̃i humilitas ostendit. xxiiij. a
Xp̃s extendit manum suam ad hominem propter septem. ser. xxiij. a
Xp̃s tetigit q̄nq; modis. ibidē. b.
Xp̃s tangendo semp gr̃am intulit. ibidem
Xp̃s quid significet. ser. j. in p̄n.
Xp̃i visitatio describit qua mūdo appropiquauit. ser. j. in p̄n.
Xp̃s ostendit nobis signa amoris et pietatis. sermo. j. a.
Xp̃s descēdit nr̃e mortalitati. ibidem
Xp̃o incarnato splendor diuinitatis appropinquauit terris. ibidem.
Xp̃m recepit zacheus hospicio. ibidem
Xp̃s insidet asino. serm̃. j. d
Xp̃o debet triplex honor. ibidem. g
Xp̃m dñt fideles p̄cedere p p̃fessionē. ibidē
Xp̃m debent fideles sequi per mandatorū impletionem. ibidem
Xp̃o debent fideles prosternere vestimēta in via. ibidem
Xp̃s attulit pauptatem. humilitatē. & asperitatem. ibidem.
Xp̃s prenunciauit aduentum suū multis figuris. sermo. ij. in p̄n.
Xp̃s prenunciauit aduentū suum multis p̄ conīs. ibidem
Xp̃i aduētū p̄nunciauerunt quidā a longe q̄dā. ppius. q̄dā. ꝓpinquissime. ibidem
Xp̃i aduentus fuit gr̃osus. desiderabilis. & acceptabilis. ser. ij. a
Aduēt⁹ xp̃i ē admirabilis nouitas. ibidez
Xp̃i aduentus est nouus. ibidez
Statum regium extollūt tria que fuerunt in xp̃o. sermo. ij. a
Xp̃s tetigit plures leprosos. serm̃. xxiiij. b.
Quid significet tactus eius. ibidem
Qualis sit tactus dei ante incarnationē et qualis post. ibidem.
Xp̃i volūtas est ad septem. ser. xxiiij. c
Xp̃o dormiente factus est motus in mari. sermone. xxv. a
Dor⁹ ille fact⁹ ē xp̃i volūtate. ibidem
Xp̃s dormiuit tunc ꝓpter tria. ibidem
Xp̃o obediuit mare tripliciter. ser. xxv. d
Xp̃s assumpsit defectus naturales generales nō particulares. sermo. xxv. e
Xp̃s assumpsit defectus penales nō culpabiles quosdam. ibidem
De xp̃o querere quis qualis quant⁹ sit q̄d significet. ser. xxv. e
Xp̃s intrauit nauem. sermo. xxvj. a
Xp̃m dēm⁹ imitari in q̄ttuor. ibidem
Xp̃i dñium ꝓbatur a trib⁹. ser. xxvij. a
Omnia sunt in p̄tate xp̃i duplicit. F. xxxi. b.
Ad xp̃m confugientes recipiunt consolationem. ibidez. c
Xp̃s venit in pauptate & quare. ibidez. e
Xp̃s elegit humiles discipulos. serm̃. xxxij in principio.
Xp̃s hortat oēs ad tria. ser. xxxiij. a
Ad xp̃um venire possumus. ibidem.
Ad xp̃m est multiplex via. ibidem
Xp̃i doctrina qualis sit & de quib⁹. ibidez.
Turbe currebant ad xp̃m. ser. xxxvij. i p̄n.
Xp̃i exitus est quintuplex. ser. xxxvij. b.
Quid sit quilibet. ibidem.
Xp̃s custodit aliqua in nobis. ibidem
Xp̃s bis fecit conuiuium corporale turbis sermone. xxxviij. d
Xp̃s conculcat tribus modis. ibidez
Xp̃s exhibuit iudeis septem beneficia. sermone. xl. c.
Spiritus malus non duxit xp̃m in desertum. sermone. xliij. a.
Xp̃s fuit temptatus in tribus. ibidem.
Que fuerunt illa tria. ibidem.

Xp̄s fuit fili⁹ q̄ntupliciter.ser.xlviij.d
Xp̄s est dn̄s miscdie triplicit̄.ibidē.e
In xp̄o est oīs scīa q̄druplr̄.ser.lv.c
Xp̄s fuit rex potentissim⁹.ditissimus. ⁊ sapientissimus.ser.lvi.a
Xp̄s quoꝝ sit rex.ibidem.b
Xp̄us venit ad quattuor.ibidem.c
Hūilitas xp̄i fuit triplex.ser.lvj.d
Xp̄s exinaniuit se mltipliciter.ibidem
Xp̄s adeptus est tria pro sua exinanitione. ibidem
Xp̄s in cena dedit triplex exemplum. ſmone.lxxxij.in princi.
Doctrina xp̄i ī factꝫ oñdit̄.ser.lvij.in p̄nci.
Xp̄s dilexit nos q̄drupliciter. ibidem.a
Xp̄i dilectio multas habet nobiles ꝓprietates.ibidem
Xp̄i hūilitas sumit̄ a duob⁹.ibidez.b
Xp̄s oñdit q̄druplicē hūilitatem. ibidē.
Xp̄m sequi nolle ex contemptu q̄ꝫ graue sit sermo.lvij.b.
Xp̄s liberauit homines.ser.lix.a
Xp̄s ē a nob rogād⁹ q̄druplr̄.ser.lx.e
Xp̄s in oīb⁹ tenuit medium.ser.lxj.b.
Xp̄s influit vitā duplicem.ibidē.c.
Xp̄s solus p̄t rationabiliter dici dominus ꝓpter tria.serm̄.lxxj.a
Xp̄s in ascensione fecit quatuor notabiles ascensiones.ibidē.b
Xp̄m sedere a dextris de pr̄is quid sit.sermone.lxxj.f
Xp̄s d̄r sedere quadruplr̄.ibidem
Xp̄s habuit nouē testimonia.ser.lxxij.d
Xp̄s d̄r pastor. sermo.lxxix.a
Xp̄s pascit q̄druplici cibo.ibidem
In xp̄o sūt tres sub e.serm̄.lxxxij.a
Xp̄m dēm⁹ audire in q̄ttuor.ser.lxxxviij. c
Xp̄o appropiq̄ntes ꝯsequunt̄ tria.ibidez
Xp̄s sedet tripliciter.serm̄.xcij.e
Xp̄s voluit tradi a iuda propter quinq̄ꝫ.ſmone.cj.d
Xp̄s legit̄ q̄nquies fleuisse.sermo.cij.c
Xp̄s habet quinq̄ꝫ templa.ser. ciij.a.
Xp̄s ingressus est materiale templū sex vicibus. ibidem
Qualia ⁊ quanta xp̄s tolerauerit a iudeis sermone.ciij.b
De xp̄o sūt duo cognoscēda.ser.cviij.b
Xp̄s fuit ꝑfectissimus medicus ex duobus sermo.cxvi.a b
Xp̄i pulchritudo declarat̄.ser.cxxij.c
Quales sint nuptie illius sponsi ⁊ sponse. sermo.cxxij.d
Xp̄ian⁹ de q̄b⁹ interrogabit̄.ſ.cxxiij.b
Xp̄i calciamentū q̄d sit.serm̄.x.c
Xp̄s die quadragesima natiuitatis sue dedit duo p̄cepta.ser.xiij.in p̄n.
Xp̄s fuit fons omnium virtutum et gratiarum.ibidem.a
Xp̄s fuit positus in triplex signū.ibidez.b
Xp̄us positus fuit in signum paupertatis sermone.xiij.b
Ubi fuerit hoc.ibidem.
Xp̄s fuit positus in signum virginitatis. ibidem.
Xp̄s fuit positus in signum patīe.ibidē
Quis ꝯtradicat huic signo.ibidem
Xp̄i propinquus potest homo faciliter fieri.sermo.xiiij.a
Xp̄s est doctor vtilis. vtilior. vtilissim⁹. ſmone.xxxiij.a
Xp̄s positus est in ruinam.sermo.xiij.b.
Xp̄s positus est in resurrectionem multoꝝ ibidem.
Xp̄m confortauit angelus in passione. sermone.xiij.c
Xp̄s liberauit nos a culpa.serm̄.vi.in p̄n.
Xp̄s liberabit nos a miseria.ibidē.
Xp̄s inuisibiliter venit in corda preparata sermone.viij.in principio.
Xp̄s sustinuit omnia mala vt sustinēda doceret.sermone.j.a

Y Pomenei fabula ponit̄.sermone.xciiij.c.

Ydolatria quid sit.ſ.cxxviij.a.
Ydolatrie detestatio ponitur.ibidem
Ydolatrie triplex derisio ponitur.ibidē
Ydropicus quid sit.serm̄.cxvi.c d e.
Ydropicus quid significet.ibidem
Ydropisis sunt q̄tuor species.serm̄. cxvi.d
Ymago est triplex in mūdo.ser.cxxviij. p̄n
Quid sit quelibet.ibidem.
Ymaginum cultus olim fuit illicitus.ſmone.cxxviij.b.
Ymaginum cultus nūc est licitus.ibidem
Ymagines sunt institute in ecclesia triplici causa.sermone.cxxviij.c
Ymago in homine quid sit.ibidem.e
Ymago in homine in quo consistat.ibidez
Ymago virtuosa quid sit.sermōe.cxxviij.f.
Ymago anime est multiplex.ibidem.
Que questiones querunt̄ de qualibet ymagine anime.ibidez

Est Contus Labacensis
B: V: Annunciatae Ord: Erem: St Augustini

Dominica prima aduentus

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de Blony. decretorum doctoris. capellani epi posnoniensis qui viridarius nuncupantur.

Dominica prima in aduentu.
Sermo primus.

Cum appropinqret dns Hierosolymis. Math. xxi. marci. xi. ⁊ Luce. xix Quoniaz vt ait magnū lumē ecclesie excellētissimus pr ⁊ doctor fidei beatissimus augustin⁹ d ciuitate dei li. xij. ca. xxi. Sic de⁹ ops hoiez cui⁹ naturā q̄dāmō mediā int angelos bestiasqz ꝯdidit. vt si creatori suo tanq̄ ꝟo dño subdit⁹. p̄ceptuz ei⁹ pia obediētia custodiret. in cōsortiū transiret angeloꝝ sine morte media. beatā imortalitatē absqz vllo termio ꝯsecutur⁹ Si aūt dñm deū suū libera voluntate supbe atqz inobedient vsus offenderet. morti addictus bestialiter viueret. libidinis seruus. eternoqz supplicio post mortē esset destinādus. Hec Aug⁹. Ex q̄bꝫ ꝟbis pz q̄nta fuerit dignitas hūane ꝯditōis quā i sui creatione accepat. In q̄ si pstitisset obseruando innocētiā. in ꝯsortiū trāsisset angeloꝝ. ppetua cū illis i claritate victur⁹. Si autē a statu innocētie degenerasset ipis bestijs silis fieret. Uerꝫ qr hūana ꝯditio sua su diaboli a primeua iusticia deuiauit. ac p hoc de silitudie dei q̄ cūctis erat p̄stantior. vt dicit Aug. vbi. s. ca. xxiij. versa est in silitudinē bestiarū. Juxta qd cōqueritur ps. dicēs. Hō cū in honore esset nō itellexit. cōparat⁹ ē iumētis isipiētibꝫ ⁊ silis factus ē ill. Quapropt dei fili⁹ ex fōte paterne miscdie ꝓcedēs. venire dignat⁹ ē i hūc mūdū. vt sic hoiez bestialē et brutalē ad p̄mā reduceret diuie silitudis cōditionem Hinc ē q̄ apparēs in carne vt hoi pctōri deformitatē sue ꝯditōis culpabilis oñderet. appropinquando hierosolimis i asina sedere dignat⁹ ē. vt sic hoiem asinina fatuitate igrātia. desidia ⁊ stoliditate corruptū. ad pristinā sapiam intellectū et scientiā cognitiōis sue reducere se velle. ⁊ ad h̄ venisse ostenderet. De qua q̄dē sessione super bestiolā asine ꝓponit hodierna die mr̄ sctā eccl'ia euāgeliū. de quo ⁊ sup quo ad vtilitatē xp̄ifideliū expediret aliq̄ breuit in mediū ꝓponere. q̄ hoies ad desideriū et deuotiōem et cōtēplatiōem tāti doni tantiqz beneficij accenderent et inflāmarent. Sed qr vt dic apl's. ij. Coꝝ. iij. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nobis. sed sufficientia nr̄a ex deo ē. eo q̄ non habet aliq̄d hō qd nō accepit a deo. i. Corinth. iiij. De⁹ em̄ ipe opat in nobis velle ⁊ pficere. Ad philip. ij. Hinc dicit Aug⁹. li. p̄mo de correctōe ⁊ gr̄a. q̄ nullū bonuz faciūt hoies siue cogitādo siue volendo siue agendo sine gr̄a q̄ oim ē cā p̄maria et sufficiēs. eo q̄ ipa sola opat in oi agente. ⁊ p cōsequēs oīs boni cā. inq̄t beatus Thomas li. iij. contra gentiles ca. viij. Ut igit gr̄am oportunā huic opi nr̄o inueniam⁹. ad illā gl'iosissimā in cel' reginā angl'oꝝ. et gratiosissimā i t'ris matrē orphanoꝝ. imo oim pctōꝝ tutricē ⁊ ꝓtectricē singl'oꝝ ad eā clamātiū deuotis ⁊ pijs mentibus. ac affectuosis suspirijs et vocibꝫ recurram⁹ Hec em̄ est illa q̄ sola inuenit gr̄am apud dñm Luc. i. Hec ē q̄ genuit illū p quē gratia et veritas facta est dñm ihesum xp̄m. Joh. i. Hec est ꝓfectus sufficiētis gr̄e. nō solū sibi sz habūdantissime ⁊ copiosissime plenitudinē mundo attulit vniuerso. s̄m Aug. in sermōe q̄dā de ei⁹ natiuitate. Ad illā g̃ cōclamem⁹. vt de plenitudie ei⁹ aliquā stillā effūdat nob inq̄t Januēsis i suo katho. de ip̄i⁹ marie cōmēdatiōe. Qd vt assequamur salutem⁹ eā oīnes corde pio. mēte serena. voceqz amena. dicētes ei illd qd ei angel⁹ d celestibꝫ sedibꝫ attulit Aue maria ⁊c. In isto euāgelio tria tāgūt. s̄m q̄ de tribꝫ fit mētio p̄ncipal. Est em̄ h̄ mētio de xp̄o dei filio. de apl'is ei⁹. ⁊ de turb iudaicz. In xp̄o notat maxīa pietatz miseratō. In hoc q̄ dignatus est appropinq̄re huic mūdo. In discipulis xp̄i notat mira obedientie deuotio. in h̄ q̄ mādata ei⁹ q̄ p̄cepit statim fecerūt. In turbis notat reuerentie ⁊ honoris debita exhibitō. in eo q̄ xp̄o veniēti occurrerūt. vestimenta strauerūt. voces extulerūt. Primū tangit ibi Cū appropinquasset dñs hierosolymis. Scdm aūt ibi. Eūtes aūt discipuli fece-

rũt sicut ꝓceperat eis iesus Tertiũ aũt ibi plurima aũt turba. Et isto mõ obmissis subtilitatibꝫ ꝛ curiositatibꝫ diuisiõis scolastice ꝛ magistralis. ĩ oibꝫ sequẽtibꝫ ꝑmonibꝫ ꝓcedã: vulgari ꝛ simplici ꝙntioꝫ faciliori diuisiõe ꝓtent⁹. ꝑsertim cũ hos ꝑmones. auctore deo. nõ nisi vulgo ꝛ simplici ꝑpõ in eccl̃ia recitandos. nõ in scolis legẽdos ꝑma intentiõe scribere ꝓponã. Et iõ indulgeant doctores si eoꝝ desideriꝫ sufficere simul nõ valeã. Facit eni ꝫ ruditas opis hui⁹. q̃ lac dare in potũ paruulis in ꝑpo nõ escã puectis intendit. Vñ si similã subtilioris diuisionis ꝛ accurationis stili appetant. alioꝝ q̃bꝫ scolas docere cure est. opa subtiliora reqrant. in q̃rũ cõpatõe nostrũ hunc grossiorẽ furfurẽ. vulgaribꝫ vtiqꝫ vtcũqꝫ vtilẽ relinquãt. Videamus igitur auspice deo ỏ prima particula euãgelij. in qua fit mentio de ꝑpo filio dei. in q̃ fuit maxima pietatis miseratio. in ꝫ videlicet q̃ dignat⁹ est appropinq̃re buic mũdo. de quo dicit euãgeliũ in ꝓncipio. Cũ appropinq̃sset ihesus hierl̃imis. Istud euãgeliũ bis legit in ãno. semel vt ꝫ sub mystico sensu. Nõ eni hodie eccl̃ia recolit aduẽtũ ꝑpi in hierl̃im corpalẽ. quo vilitare dignatus est ciuitatẽ ꝛ locũ illũ in quo passur⁹ erat ꝓ nob. sꝫ poti⁹ recolit aduẽtũ ei⁹ quo visitare dignat⁹ ẽ hũc totũ mundũ ꝑ viscera miscõie sue. in q̃bꝫ visitauit nos oriẽs ex alto. vt ỏz Luc̃. i. Qỏ vtiqꝫ factũ fuit ꝑ ei⁹ incarnationẽ. ꝑ quã assũpta carne hũana visibilis fact⁹ nob apparuit Baruth. iij. Post hec in terris visus ẽ ꝛ cum hoibꝫ cõuersatus ẽ. Alio tpe recolit istud euãgeliũ eccl̃ia in dñica ramispalmarũ. sõ sensu ꝑcise l̃rali. recitando historiã sue ꝑsẽtialis visitatiõis ad locũ ꝛ ciuitatẽ in q̃bꝫ passurus erat opando salutẽ in medio terre. Et iõ q̃libet discret⁹ ꝑdicatoꝛ istỏ euãgeliũ debet exponere ꝑm ꝙfomitatẽ repsentatiõis scrẽ mẽtis eccl̃ie. q̃ nũc ꝑ illo nũc ꝑ isto sensu ꝓba scti euãgelij accõmodat. ꝑ ut videt deu otioni fideliũ ꝙuenienti⁹ expedire. qỏ heu paucoꝝ ꝑdicatoꝝ moris ẽ Plures eñ indifferent istud euãgeliũ exponũt ad l̃ram. qỏ tũ non ꝙgruit tpi. ac ꝑ ꝫ cũ eccl̃ia nõ cõcordat sꝫ discordat. Dic ꝙ. Cũ appropinquasset ihesus hierl̃imis. Saluator nr̃ veniens i mũdũ tria nob fecit ꝑcipua signa amoris miseratõis ꝛ pietatis. Prio eni nr̃e mortalitati cõdescendit. vñ dicit cũ appropinq̃sset. Scõo nuncios salutis nr̃e ꝓuidit. q̃ misit duos discipulos. Tertio ꝓcepta ꝛ monita salubria dedit. ibi. Ite i castellũ. Quãtũ ad ꝓmũ xps veniens in hũc mũdũ ꝓmũ signũ sui amoris ꝛ bñficiũ singularis pietatꝫ nobis oñdit. in ꝫ q̃ dignat⁹ est nr̃e mortalitati cõdescẽdere. Ex pcõ eni ꝓmoꝝ parẽtũ elongatus fuit hõ a deo. ꝛ de⁹ ab hoie Juxta illud Isa. lix. Peccã nr̃a diuiserunt inter nos ꝛ deũ nostrũ. Et in ps. Longe a pctoribꝫ salus. Et hãc elongationeꝫ significat ille filius ꝓdig⁹. q̃ recepta portõe sube paterne recessit in regionẽ lõginquã ꝛ viuẽs luxuriose cõsũplit eã vt dicit Luce. xv. Vñ q̃diu erat in eo statu non poterat appropinq̃re deo. venit g̃ filius dei et appropinquit nob ꝑ susceptiõꝫ nr̃e mortalitatis. vt nos possemus appropinq̃re deo ꝑ gr̃am adoptõis. Vñ in ps. Prope est timentibꝫ eũ salutare ipi⁹. vt inhabitet gl̃ia eius in tra nr̃a. Gl̃ia dei ẽ filius dei. Unde dr̃ Heb. i. Qui cũ sit splẽdor gl̃e ei⁹. Quem q̃dẽ gl̃ia tũc appropinq̃uit terre. cũ filius dei carnẽ nr̃am suscepit. in q̃ redẽptõe facta hũanũ gen⁹ ad gl̃iam ꝓduxit. vñ Luc̃. Appropinquãs alligauit vulnera eius. Est g̃ vita ꝑns status maxie gr̃e. in q̃ ꝓpe ẽ dñs oibꝫ inuocãtibꝫ eũ ĩ ꝟitate. Jõ ysaias ꝙsulit vnicuiqꝫ dicẽs. Querite dñm dũ inueniri põt. inuocate eũ dũ ꝓpe ẽ. Isa. lv. Et ꝫ est qỏ nũc apl̃s ꝑnũciãdo clamat dicẽs Nũc eni ꝓpioꝝ ẽ nr̃a salus q̃ cũ credidim⁹ Ro. iz. Circa istã appropinq̃tiõꝫ nr̃i saluatoris aduertẽdũ q̃bꝫ dñs spũaliꝫ appropiãre dignat. Dr̃ eñ ꝫ q̃ appropinquit tribꝫ locis. s. hierl̃im. bet phage. et monti olieti. Et designãt ista tria loca tres status hoim q̃ merent⁹ dei aduentũ ad se. Primi sũt pacifici. q̃ significant ꝑ hierl̃im. q̃ interptat visio pacis. Vñ in ps ỏz. In pace factus ẽ locus eius. Et Math. v. Beati pacifici. qñ filij dei vocabunt⁹. Quo contra seminãtes discordias filij diaboli vocant⁹. vt dicit Greg. in pastorali. Juxta illud Prouer. vi. Hõ apostata vir inutilis Et seq̃t. Jn oi tpe iurgia semiat. Qỏ verbũ tractãs Grego. in pastora. ca. xlvi. ait. Qui iurgia seminãt cui⁹ sint seq̃ces agnoscant. Et sequit. Nisi ꝑus more superbientis angeli a conspectu conditoris mentis

auersione caderēt foras postmodum vsq; ad seminada iurgia nō venirēt. Hec Bre. Quisqs g̃ deū ad se venire cupit p gratiā necesse ē vt pacē añ oia in se habeat. ⁊ hoc triplicē. s. cū deo. cū pximo. ⁊ cū semetipo. In signū hui⁹ xps post resurrectiōem ter legit pacez discipul' attulisse Joh. xxi. Cū deo tūc pax habeb'. cū eius p̄cepta seruant Isa. xlviij. Utinā attendisses ad mādata mea: facta fuisset velut flumē pax tua. Cū pximo pax habeb'. cū eius bonū vt pximū diligit. ⁊ malū eius vt pximū vitat. Juxta illud Math. xxij. Diliges pximū tuū sic teipm. Exponit Ambro. id ē. ad qd teipz Un Tho. iiij. 2. Qd tibi fieri vis. alteri fac. Et saluator Math. vij. ait. Quecūqz volueritis vt faciāt vob hoies: ea dē facite illis. Sed certe multi sūt pori⁹ discordiā q̄s pacē pximoz diligētes: q̄s apls vocat carnales. i. Lor. iij. dicēs. Si int vos est zelus ⁊ cōtentio: nōne adhuc carnales estis. Et Jaco. iij. 2. Si cōtētiōes sūt inter vos: nolite gl'iari ⁊ mēdaces ē aduersus veritatē. Nō est ista sapia desursū. sed terrena. aialis ⁊ diabolica. q̄ aūt desursuz est sapia. p̄mū quidē pudica est. deide pacifica. Ecce quō discordes vocat vnus apls carnales. alter p̄o aiales ⁊ terrenos. imo qd peius est diabolicos. Et merito. quia vt dicit Aug. in li. de lite ⁊ cōcordia Contentio nō fit: nisi p terrenis ⁊ carnalibz. Tertio cū seipo hō pacē hz cum caro obedit spiritui. ⁊ spūs deo. Unde. i. Pe. ij. Abstinete vos a carnalibz desideriis q̄ militant aduersus animā Et ad Gal. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. Certe magnuz periculū vbi caro rebellat spiritui. Sile ē em̄ acsi vxor viro rebellet: qd cū fit. tūc ē ordo quersus in hoie: sicut dicit Seneca Tūc em̄ pendet dom⁹ capite deorsuz cuz mulier viro in domo impat. sic cū sensualitas rōni reluctat. Scds stat⁹ hoim qui merent dei in se aduētuz p gr̄am: est hoim habundātiū in ꝑtutibz: qd designat loc⁹ bethphage. Erat em̄ bethphage loc⁹ seu villa paruula sacerdotū sub monte oliueti sita. in qua pecora ipis oblata ꝓuabant ⁊ nutriebantur. ⁊ expleto officio vicz sue manebant. vt dicit Remigi. ⁊ mgr̄ in vita xpi. Un bethphage interp̄tat dom⁹ buccę siue maxillarum. ꝓm Hiero. Bedā ⁊ Remigiū. Quia maxilla erat ꝓpria pars sacerdotū i lege. q̄rū erat officiū verbū dei p̄dicare ⁊ legē ꝓponere. Per bethphage g̃ mystice significant illi q̄ hūt habūdantiā ⁊ saturitatē bonoz celestiū in aia. ad q̄s dns libenter aduenit. Un zacheus: qz diues i ꝑtutibz erat. meruit xpm suscipere hospitio. Luc. xix. Sic martha: qz habundās erat in opibz pietatis. xpm meruit habere hospitem. Luce. x. Tertius status hoim. q̄ merent hodie suscipere xpm in se p gr̄az est status hoim opibz miscōie insistentiuz q̄ designant p montē oliueti. Mons significat altitudinē cōtēplatiōis erga deuz p opa iusticie. iuxta illud ps. Justicia tua sicut mōtes dei. Oliua significat pinguedinē cōpassiōis ⁊ miseratiōis erga pximū de q̄ oleo 2. Math. vi. Unge caput tuū oleo. Qd exponit ibidē Eriso. Unge caput. i. xpm oleo misericordie. s. pauper reficiendo. vñ Eccs. ix. cōsulit Salomon. Oleū de capite tuo nō deficiet. O salubre oleū cū q̄ tm̄ ꝑgines prudētes ad nuptias spōsi admittunt. Math. xxv. Quisqs g̃ ad se vult hr̄e dñi aduentū. studeat his tribus ꝑtutibz insistere p̄cipuis. vt sit pacificus p quietē ad dñm; pximū: ⁊ seipm. p tranq̄llitatē. habundās ꝑtutibz. p cōuersatiōis honestatē: ⁊ cōpatiens pximoz defectibz. p miseratiōis pietatē. Tūc em̄ erit ille cui merito appropinq̄bit dns: p gr̄e infusionē Seq̄tur lr̄a. Tunc misit duos discipulos suos dicens eis. Jte in castellū qd̄ contra vos est: ⁊ statim inuenietis asinā alligatā ⁊ pullū cum ea. Soluite ⁊ adducite mihi. Hic scdo oñdit signū scdm: p̄cipue benignitatis nr̄i saluatoris. ex eo videlicz q̄ nob nuncios salutz nr̄e puidit. vñ dic. Tūc misit duos discipulos. Isti duo discipuli exp̄mūt in se typū seu figurā oim p̄dicatoz. Est aūt sciēdū q̄ ꝓm Glosam et Eriso. hi duo fuerūt philippus ⁊ petr⁹. q̄z p̄m⁹ samariā q̄si asinā. Scds cornelīū q̄si asinę pullū adduxit ad fidē xpi. Petrus interp̄tat agnoscēs. Philippus p̄o os lampadis. p qd̄ significat ꝓm mgr̄m in de vita xpi. parte p̄ma. ca. xxvi. q̄ ad p̄dicandū tales debēt mitti. q̄ hūt agnitioz veritatis: seu sciam ad intelligendū. ⁊ splendorē honestatis seu gr̄am ad docēdū. ¶ Et p̄ñt h elici plures cōditōes p̄dicatori necessarie. Prima est vt sit intelligens interius diuinas scripturas. qd̄ notat p petruz

Scdo vt sit honeste cōuersatōis exteri⁹. quod notat̄ p philippū. Tertio vt sit disciplinatus in oib⁹. q̄d notat̄ p ß quod dicit discipulos. i. disciplinatos ꝓpter edificationē exempli. vt dicit mgr̄ in de vita xpi. vnō Thimotheo dr̄. Exēplo esto fideliū. Quarto vt sit firmatus in verbo. vñ dicit duos. Tūc aūt est firmat⁹ p̄dicator in ꝟbo cum vita cōcordat doctrine in ipo. vñ canit eccl̄ia. Dū vox vitā remordet. dulcis est symphonia. Vnde Aug. li. de doctrina xp̄iana vocat illos fures verboꝝ dei q̄ boni volūt videri. loq̄ndo q̄ dei sūt. cū mali sint. faciēdo q̄ sua sūt. In hoc etiā xps innuit ꝑm Hiero. duplicē hūilitatē p̄dicatoribꝫ eē necessariā. s. cordis & corpis. & geminā caritatē. s. dei & ꝓximi: siue ꝓpter theoricā & practicaz. s. sciam et opa. vt dicit Beda in Omel. Et Eriso. addit. Ideo duos misit. qr̄ p duo gñalia mādata oīne gen⁹ hoim a pctō absoluit. q̄lia sūt. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. & ꝓximū tuū sicut teipm. Remigi⁹ etiā dicit q̄ duos misit ꝓpter duos ordines p̄dicatoꝝ missoꝝ iudeis & gētilibꝫ. siue ꝓpter duo testamenta: siue ꝓpter lr̄am & spm̄: q̄ debent p̄dicatores xp̄o annūciare. Attēdant ß moderni p̄dicatores. q̄ hmōi cōditiōibꝫ carētes: & in se adhuc tā scia ipē moribꝫ deficiētes: audacter currūt ad cathedras. ignari scripturarū: nō intelligētes q̄d loquunt aut de q̄bꝫ affirmāt. Quos beat⁹ Bern̄. super Canti. ꝑmone. xviij. oñdit siles canalibꝫ q̄ simul accipiūt & effundunt. ß ē q̄ nō expectantes vt doceant. statiz vt se putāt temerarie doctos & intelligentes p̄dicare currūt. vñ dicit ibi Bern̄. Tante caritatis inq̄t sunt p q̄s nobis fluēta celestia manāt vt ante effundere cēpe infundi velint. loq̄ cēpe audire paratiores: & ꝓmpti docere q̄d ñ didicerūt: alios ꝑesse gestiētes qui seipos regere nesciūt. Hec ille. Sunt & alij q̄ & si diuinas scripturas itelligūt. ipi tñ p repro bā vitā. ꝓriā p̄dicatiōz suā cōfundūt. q̄bꝫ ꝓpls tacite in ecclia audiēs ꝑmōes sepius rūdet. Cur g̃ q̄ dicis. ipe nō facis. Delicatus certe mgr̄ ē q̄ pleno ventre de ieiunijs disputat. accusare auariciā & latro potest & raro sacerdotis xp̄i os cū mēte ꝯcordat inq̄t Hiero. i epla ad Nepocianū. Est etiam hic notādū q̄ ante oia p̄dicatori necessaria. ē missio p superiorem. Vñ ß dr̄. Misit

duos Nullus em̄ apl'oz p̄dicare ausus est donec eis diceretur. Ecce ego mitto vos Mat. x. Mar. iij. Lu. vi. & ix. & Joh. xx. & Mar. vl. Vñ Heb. v. dicit paulus. Nemo assumat sibi honorē: sed q̄ vocat̄ a deo tanq̄ aaron. Sic em̄ fecit xps: sic apli. sic oēs eoz successores De xpo nāq̄ dr̄ q̄ ipo baptizato & trāsfigurato audita ē vox paterna de celo intonās. Hic ē filius me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi bene cōplacui. ipm audite Ecce missio. Quā missionē xps affirmās p ꝓphetā Jsaiā. q̄dā vice sūpto libro ysaie legit apte dicens id q̄d de eo scriptū erat. Spūs dñi super me: eo q̄ vnxerit me. ad euāgelizādū pauperibꝫ misit me. sicut habetur Luc. iij. Sic iohes baptista ne putaret̄ ꝓpria temeritate ad p̄dicandū se ingessisse. auctoritatē diuine missiōis allegādo dixit. Ego vox clamātis in deserto: sicut dixit ysaias ꝓpha. id ē de me ꝓphetauit ita Sic fecer̄t discipli. Nā licet paul⁹ in celo auctoritatē p̄dicādi accepat: eo q̄ didicit euāgeliū xp̄i nō ab hoie. sed p reuelatiōez xp̄i. vt dicit ad Gal. tñ & ipe nō pus p̄dicare cepit donec ascēdēs hierosolymā ad petrū cōtulisset cū eo euāgeliū: ne forte frustra curreret aut cucurrisset. vt dr̄ ad Gal. Sup q̄ dicit Hiero. ad augusti. in epla q̄ paul⁹ nō audebat p̄dicare euangeliū: nisi fuisset petri auctoritate roboratum. Hic dñs ait. Rogate dñz messis vt mittat operarios in messez suā. Lu. x. Ecce dicit Rogate. q̄d est dicere. rogate lniam a platis. nō ꝓpria temeritate vos igeratis. Et hoc ꝓtra hussitas dicentes idifferēt oīb⁹ vbilibet sine lnia platoꝝ esse p̄dicandū. Sequit̄r lra. Jte in castellū q̄d cōtra vos est. Hic saluator iniūgit discipulis mandata salubria dicens. Jte. p q̄d arguit accidiosos & tepidos. negligentes & pigros. q̄ q̄si stantes tota die ociosi vt dicit Matthei. xx. Nihil boni annūciāt xp̄i populo. quibus dicitur hic. Jte inquit in orbem p̄dicate euāgelium. Quā multz ß verbū rationabilit̄ posset dici in claustris iacētibꝫ. ad p̄dicādū ꝓpo dei aptis. & tñ tacentibꝫ. Qui licet vite contēplatiue insistāt vt sibi ipis ꝓficiāt. tñ interdū vtili⁹ facerēt si ꝓximorū saluti intenderēt. & ꝟbo p̄dicatiōis parit̄ & exēplo in ꝓpo christiano ꝓficerent exemplo moysi. q̄ nūc ascendit in montem cū deo locutur⁹. nūc descendit de monte

ꝑm instructurus. vt dicitur Exodi. xx. ⁊ exemplo xpi. qui nūc ascendit in montem orare solus. nūc descēdit de mōte turbas refectur⁹. curatur⁹ ⁊ doctur⁹ vt Bat. v. Vñ Bern. tractās illō canti. i. Melioza sūt vbera tua vino. O melia. ix. dicit. Noli nimis insistere osculis ꝓplatōis. quia melioza sunt vbera ꝑdicatōis. Nec tñ ꝓ hoc dico simplicit vitā actiuā eē meliorē cōtēplatiua. ſz hoc dico q̄ntū ꝓ ꝓparatōz ad vtilitatē alioꝝ: qz actiua vtilioz ē ꝓximo rū necessitati licet contēplatiua q̄ ad se sit melioz. ſm Greg. sup Ezech. li. i. omel. iij. ⁊ li. ij. omel. ij. Seqt. Jte in castellū qō cōtra vos est. Hic ponit forma mādati q̄ iubent ire q̄d facere ⁊ quō facere. ⁊ hec est ꝑfecta forma mandati. Primo ḡ determiatur eis locus ad quē debēt ire. qz in castellū: quid facere: qz soluere illā asinā. tertio quō facere: qz allegare necessitatē. ibi. Si quis vobis aliquid dixerit. dicite. qz dñs his opus habet. De ꝑmo q̄ debent ire. qz i castellū. Castellū dicebat hierlim ſm magistrū in de vita xpi. siue ꝓpter situm siue ꝓpter fortitudinē: qz triplici muro ⁊ ꝓpugnaculis ⁊ fortalicijs ad modū castri clausa erat: vel vocauit eū sic despectiue. Jaz eni nomē ciuitatis amiserat: qz ex libertate tpali i seruitutē gētiū redacta ⁊ rōanis subiecta erat. Jte de libertate spirituali redacta erat. in seruitutē viciorū: ⁊ de frēntia ꝓlorū in paucitatē inhabitatoꝝ: et idō dicitur diminutiue castellū. Jtē non vocauit hierlim ciuitatē ſz castellū. qz ibi non erat ciuiū vnitas sed multiplex discordia inter eos: ⁊ qz munita erat armis malicie ꝓtra veritatē. id ē cōtra xpm. Jte ḡ in castellū qō cōtra vos est: siue ꝓ situ: siue ꝓ cōtradictionē futurā. ⁊ statim ſz añ portam in introitu ciuitatis. inuenietis asinam ⁊ pullū eius. sup quē nullus sedit. i. biuio. i. loco publico alligatos ⁊ ad misteria pauperū deputatos. Hos q̄ppe erat i illis regiōib⁹ vt in singulis ciuitatib⁹ vel opidis asinus vel aliud aial ad sedendū aptū ꝓ pauperib⁹ haberet ꝓparatū: ꝓt eos q̄ ꝓpria iumenta nō habebant. Et si cui op⁹ erat itinere vnius diei eo vteret: ⁊ ei ꝓtūc cibū ministaret: ⁊ tandē ad locū cōmunē reponeret: cui hitatores vrb cōit ō victualib⁹ ꝓuidebāt. Soluite ⁊ adducite mihi. ecce forma quid faciēdi. Soluite ⁊ cū hoc adducite. Et tādē adiūgit quō: qz allegādo necessitatē dicite. Si q̄s vobis aliq̄d dixerit. cōtradicēdo ne soluatis. qz dñs oīm ſz generaliter: nō dñs ist⁹ aut ill⁹ terre. sed dñs celi ⁊ terre. rex regū ⁊ dñs dominantiū Apoc. xix. Dicit aūt hic Chriſo. q̄ ꝓtus xpi ꝓparauit coꝝ dñi. i. custodis illoꝝ aialiū: vt mot ad verbū eoꝝ daret eis q̄nis ignotis asinā ⁊ pullū. Et hec ad litterā: q̄tū videt exigere spūalis sensus necessitas: vt clarioz fiat mystica intelligentia. L Mystice itaq̄ castellū istud significat mūdū. discipuli significāt ꝑdicatores. Mund⁹ vero est cōtra ꝑdicatores qz mund⁹ amat diuitias: honoꝝ ⁊ delicias: ecōtra ꝑdicatores ꝑdicāt pauptatē abiectionē ⁊ asperitatē. Asina ꝓlis iudaicus ꝓ stultitiā. Pull⁹ est ꝓlis gentiū. ꝓpter lasciuiā ⁊ peccādi cōsuetudinē. Dicit ḡ discipul: ite ad ꝑdicatores ⁊ ꝑdicatiōis officiū: ad sacramētoꝝ mysteriū: in castellū. id ē mūdū: q̄ multipliciē impugnat deum. ſ. erroribꝫ incredulis ⁊ paganis fictionib⁹ in hypocritis ⁊ falsis xpianis: voluptatib⁹ i impudicis ⁊ delicatis. vanitatib⁹ ⁊ pompis in superbis. cupiditatib⁹ in auaris ⁊ ambitiosis. Vñ iohes dicit. Tot⁹ mundus in maligno positus ē. i. in malo igne. Et vere in malo. quia quicq̄d est i mūdo. aut est cōcupiſcētia carnis aut cōcupiſcētia oculoꝝ. aut superbia vite. Qui q̄dē mūdus ē cōtra ꝑdicatores. dissimili cōuersatione. tumide mētis obstinatiōe. pudibūda oris obiurgatione. Et statim inuenietis asinā. Patet hic q̄ nō est excusatio ꝑdicatoris dicēti q̄ nō habeat cui ꝑdicet. qz ōz hic. statim inuenietis. q̄si sine mag⁹ solicitudine q̄rendi inuenietis asinā alligatā ⁊ pullū cū ea. Judea ē asina. pullus lasciu⁹ ⁊ indomit⁹ gentil⁹ plus. nullo iugo legis assuetus. Judea em ſm deū ⁊ in spūalibus mater ē gentiuz. qz de syon exiuit lex. Et Joh. iij. Salus ex iudeis est Et ponūtur hic tres cōditiōes miserie pcōꝝ q̄ debēt nos mouere ad q̄rēdū. Pria ē bestialis stultitudo. qz de hoie iumētū ē factū Et iō dicit asinā ⁊ pullū eius. Scōa miseria est spūalis ligatio. qz de libero fact⁹ ē captiuus. Et ideo dicit alligatā. Ligatio ista ē ꝓ malā consuetudinē. de qua dicit Aug⁹. in li. cōfessio. Ligatus eram nō ferro. sed mea ferrea volūtate. Est autē sciendū q̄

duplici funiculo ligat hō peccator in aia. scz argenteo ⁊ aureo. Argenteꝰ funiculus est cupiditas argēti. de quo dicit aplꝰ ad Thimo. Qui volūt diuites fieri. incidūt in tēptatōnes ⁊ in laqueū diaboli. Aureꝰ funiculus ē carnal' delectatio. qz dulciter sonās sed irremediabiliter punīes. qz momentaneū est qđ delectat. eternum aūt qđ cruciat inq̄t Greg. De his funibꝰ dr̄ in ps Funes pctōꝝ circūplexi sunt me. q̄ ad pr̄i mū. Et iterꝝ. Et funes extēderūt in laqz q̄ ad scōm. vtrobiqꝫ pluraliꝫ dicit funes. qz q̄plurima sūt vincula in ꝫ mūdo. Uincula sunt desideria vanēdi. oblectamenta voluptatū. Uinculū nostrū. auaricia. vinculū nostrū cōcupiscētia. inq̄t Ambro. sup beati imaculati. Hi sunt funes samsonis. q̄bꝫ fuit alligatꝰ p dalidā. Judic. xvi. Sz q̄d cōsulit ꝓpha dicens. Dirūpamus inq̄t vincula eoꝝ. ⁊ p̄ciamꝰ a nob iugū ipoꝝ vbi dicit Jnno. Uinculū est cupiditatꝭ: ⁊ iugū timoris. Uinculū est amor male accendens. q̄ trahimur ad illicita. Jugū est timor male humiliās. q̄ premimur ⁊ retrahimur ne faciamꝰ vtilia. Dirūpamꝰ q̄ vincula ⁊ p̄ciamꝰ iugū Jsa. lij. Hierlm ꝓsurge ō sub iugo timoris: solue vincula colli tui. Et Jsa. lviij. Dissolue colligatōes iniq̄tatis. solue fasciculos depmētes. Et nota q̄ q̄dā soluūt vincula: q̄dā rūpūt. q̄daz p̄scindūt. Soluūt q̄ pctā cōfitent. Rūpūt q̄ ad artioza se trāsferūt. vt claustrales. vt dicit Hiero. ad paulinū. Prescidūt q̄ ad artissima se cōferūt. vt heremite. vt maria egyptiaca. paulus ⁊ anthoni' ⁊ alī sancti Tercia miseria q̄ cogit nos ad q̄rendū est vniuersalis multitudo. Uñ dr̄. statim inuenietis: qz stultoꝝ infinitus ē numerus. vbiqꝫ em̄ occurrūt pctōres Dicit hic autē Erik. q̄ boies dei filiū nō cognoscētes assimilant asinis. Est em̄ asinꝰ aial imūdū. rude. stultū ⁊ infirmū. Sic fuerunt boies ante xp̄i aduentū alligati prana cōsuetudine pcti. qđ vinculū ē fortissimū. quia veteratissimū. cor rūpit vt alia. sz fortificat. Peccatoꝝ em̄ cū in profundū malꝝ venerit cōtemnet. Prouer. xviij. Soluite g̃ monitꝫ vr̄is ab erroribꝫ ⁊ peccatis cnodādo ⁊ extrahēdo ⁊ solutos oñdēdo. ⁊ adducite mihi in fide ⁊ moribꝫ informādo. vt soluti a vinculis me seq̄ntur imitādo. Et si q̄s vobis aliq̄d dixerit. cōtradicendo. dicite. qz dñs his opus hz. nō ꝓpter suā sz ꝓpter nr̄ā vtilitatez. Vult em̄ oēs homes saluos fieri Thimo. i. et. i. ad Thes. iiij. Hec ē voluntas dei sanctificatio vr̄a. Et cōfestim dimittet eos Dar. xi. dicit. dimittet illū: q̄si diceret ſm Bedā ⁊ Hozrā. dimittet eos sz boies. post eoꝝ cōuersionē in libertate ꝓpr̄ij arbitrij. Naz q̄ vocati sumꝰ dei ē. q̄ aūt digni vocatiōe viuimꝰ. nostrū parit ⁊ dei ē. Hec ille. D Horalit aūt castellū dño ⁊ suis aplis ac sue gr̄e muneribꝫ cōtrariū: pōt dici coꝝ hois pctōris. rōnibus ⁊ excusatiōibꝫ. q̄si muris ⁊ ꝓpugnacul' cōtra dñm munitū. ⁊ p turrim elatiōis ⁊ per murū obduratiōis ⁊ p serā ptinacie firmatū. Asina aūt in eo ligata ē aia vinculꝰ peccatoꝝ ꝓpedita. Pullus lasciuꝰ est affectꝰ lubricꝰ ⁊ malus. Duo discipuli sūt timor ⁊ amor ordiatꝰ: q̄ asinā ⁊ pullū soluūt dū a pctis absoluūt: ⁊ dñm desup stratis vestibꝫ. i. ornatis ꝓtribꝫ ⁊ donis sedere faciunt. Dicit hō Erik. q̄ anteq̄ peccemꝰ. liberū habemꝰ arbitriū an peccare velimꝰ. q̄ si semel peccauerimꝰ. iā q̄ no nr̄a ꝓtute euadere nō possumꝰ: sed sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit. vbi eā tēpestas impulerit: sic hō p pctū diuine gr̄e auxilio p dito nō q̄d vult agit: sed qđ vult diabolꝰ. Et hoc vocat hic alligatura aie. et subdit Erik. Ergo q̄dē nr̄a volūtate ⁊ negligentia alligamur: sed p dei gr̄am ⁊ miscōiam absoluimur. et ideo Bern̄. dicit hanc esse magnā miscōiaz dei p quaz hō excutit iugū peccati a ceruice sua. qđ omno būane ꝓtuti est impossibile. Hoc aūt totū factū est vt adimpleret qđ dictū ē p ꝓphaz dicentē. Dicite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi māsuet'. sedēs sup asinā ⁊ pullū filiū subiugalis. Hic ponit approbatio cōsūmatōnis in adipletōe ꝓphetice auctoritatꝭ Jsta aūt auctoritas q̄tū ad ꝓncipiū. s. dicite filie syon. ponit Jsa. lxij. vltimū vero quod sequit. ponit Zach. ix. ca. Jn Jsa. ponitur Ecce saluatoꝝ tuꝰ venit. Sed i Zach. ponit. Ecce rex tuꝰ venit tibi iustus ⁊ saluatoꝝ. ⁊ ipe paup. ⁊ ascēdens sup asinā ⁊ sup pullū asine. ⁊ disperdet q̄drigas effraiz. ⁊ equū ō hirlm ⁊ dissipabit arc' belli. ⁊ loq̄t pacē gētibꝫ. ⁊ ptās ei' a mari vsq̄ ad mare ⁊ a fluminibꝫ vsq̄ ad fines terre. Hoc q̄si factū sit vt dñs iesus xp̄s in itinere numēro hui' generis vteret. in euāgelio pūri iple

tū est. vt dicit Aug. li. xviij. de ciuitate dī ca. xxv. Unde dicit. Hoc aūt factū ē vt adimpleret. s. consecutiue non causatiue. ſm Bozram. Dicite filie syon. id est. ciui tati hierusalē site sub mōte syon. Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹. Ecce. demōstra tiuū est ostendentis. i. videte. nō carnali a spectu. sed spirituali intellectu virtutē ei⁹ aspicite. nō naturā corporalē in q̄ decipiē di estis. sed ad opera p̄ que saluandi estis. Ita exponit Beda. Ecce rex tu⁹ venit ti bi. Hoc ideo p̄pheta dixit diu ante consti tutus. ac si eū p̄sentialiter videret. quē spi rituali aspectu videbat. q̄ ille anteqū na sceret iā erat. Et ideo dicit venit. Et ad dit tibi. s. si intellexeris venit tibi. i. ad tuā vtilitatē. si nō intellexeris venit contra te Mānsuet⁹ nō rigidus aut seuer⁹. Matth. xi. Discite a me. q̄ mitis sum ⁊ hūilis cor de. q. d. nō venit in fastu regio. p̄pter q̄d est odiosus. sed venit in mansuetudie. p̄pter q̄d esset diligēd⁹. sedens sup asinā ⁊ pullū filiuz subiugalis. i. asine sub iugo ⁊ onere posite ⁊ domite. Asina em̄ grece latie sub iugalis dr̄. in quoz vtroq̄ sedit x̄ps p̄pter mysteriū ad significādū q̄ ipe debuit sub icere in vnā fidē. iudeos ⁊ gentiles. Et tā gunt hic q̄tuor p̄pter que mūd⁹ ⁊ p̄cipue iudei x̄pm merito suscipe debuerūt. scz. p pter dignitatē. q̄ rex. Scdo p̄pter p̄rieta tem. q̄ tuus. Tertio p̄pter vtilitatē. q̄ ve nit tibi. Quarto p̄pter mansuetudinē. q̄ mansuetus. Et pōt addi q̄rtū. p̄pter hūi tatem. sedens sup asinā. Non sicut diabo lus. q̄ est rex sup oēs filios superbie. q̄ nō sup asina. sed sup equo ruffo eidē zacharie ap paruit. Zach. i. Uidi in nocte ⁊ ecce appa ruit sup equo ruffo. et Apoc. vj. dicit de ip so q̄ q̄ sedebat super equo ruffo. datū ē ei sumere pacē. id est. p̄missum ē ei tollere pa cē ⁊ facere guerrā. vt nō esset pax in terra. Isa. xlvij. Nō est pax impīs. Ecōtra d̄ fa milia x̄pi dicit. Pax multa diligentib⁹ le gē tuā. Uenit aūt x̄ps ad mītas vtilitates de q̄b⁹ i seq̄ntib⁹ patebit. Mystice hic da tur p̄ceptū p̄dicatorib⁹ vt annūciēt mili tanti eccl̄ie q̄ est filia ill⁹ eccl̄ie triūphan tis in celo. Ecce rex tuus venit tibi. id est ad tuā vtilitatē. ñ ad suā. Hā de oīb⁹ ope rib⁹ eccl̄ie deus nō vult nisi gloriā. iuxta il lud. Soli deo honor ⁊ gl'ia. Et iterū. Om nia in laudē dei facite. Nobis aūt reliquit vtilitatē. iuxta illud. Facite vob⁹ amicos de māmona iniq̄tatis. vobis dicit nō mi hi Lu. xvi. Moraliter aūt p̄dicatores ⁊ curati hñt h⁹ p̄ceptū vt diligāt aias subdi toz annūciādo illis veritatē oportunā ⁊ necessariā ad salutē. vñ eis dr̄. Dicite. q. d. Nolite tacere: nolite negligere. vñ Isa. lviij. dr̄. Clāma ne cesses. ⁊ annūcia p̄lo meo scelera eoz ⁊ domui iacob pctā eoz. et ob hoc dicit Grego. in pastora. ca. xlij. Sicut incauta locutio in errorē p̄trahit. ita indiscretū silentiū eos q̄ eruditi pote rant in errore derelinq̄t. Unū dr̄ in canōe: q̄ error cui non resistit approbatur. disti. lxxxij. Error. E

Dixi secūdo q̄ in euāgelio p̄ senti fit mentio de discipul⁹ x̄pi: in q̄b⁹ fuit mira obedientie deuotio ⁊ promptitudo. eo q̄ oīa vt eis i iuncta sunt statim fecerūt. vñ seq̄tur. Eun tes aūt discipli fecerūt sic p̄cepat eis ihesus In quo ſm Hugonē de scto victore. dat pfecta forma obedientie. q̄ est nō solū face re q̄d p̄cipit. sed etiā sicut p̄cipit. Unū Lu. xiij. Factū est dñe vt imp̄sti. Et adduxe rūt asinā ⁊ pullū ⁊ imposuerūt sup eū ve stimēta sua. ⁊ eū desup sedere fecerūt. Ista vestimēta ſm Basiliū signant institutā a postolica ⁊ exēpla atq̄ doctrinā ip̄oz. q̄b⁹ cor da hoīm instruxerūt: vt deū habitato rē habere possent. q̄b⁹ receptis a iudeis et gentib⁹ sedit in eis x̄ps: q̄ nisi aīa bis in structa ⁊ informata fuerit ⁊ ornata. deum sessorē hr̄e nō poterit. et Bern. sup Cantica ſmone. xxviij. dicit q̄ vestimēta ista si gnificāt doctrinā ⁊ mores apl'oz. sine q̄b⁹ aīa nuda ē. ⁊ p cōsequēs dñs ei insidere ñ potest. Et iō eccl̄ia curat p̄parare et preor nare se in vestitu deaurato ꝑturuz. Hec Bern. q̄ aūt dñs super vtrūq̄ aīal sedit. primo sup asinā. deinde sup pullū. tertio iterū sup asinā. significat q̄ x̄ps p̄mo vēit ad iudeos. vt dr̄ Matth. xv. Nō sū missus nisi ad oues q̄ perierāt dom⁹ israel. Dein de a iudeis fides eius trāsiuit ad gentes. iuxta illud. Uobis oportuit p̄mū p̄dicari regnū dei. sed q̄ repulistis illud ⁊ indi gnos vos fecistis. ecce cōuertimur ad gen tes. Deinde in fine mūdi iterū de gentib⁹ p̄cedet ad iudeos. q̄ postq̄ plenitudo gē tiū introierit scz in fidē. tūc reliq̄e israel sal ue fient. Romano. xi. Moraliter per asinā

intelligit nra caro pigra. stolida ⁊ lasciua. ab anteriori debilis ad spualia. a posteriori fortis ad tpalia. p pullū carnalis affect⁹ ⁊ vanū desideriū nrm. q̄ tūc ligant cuz vo luptatū illecebris irretiuntur Sed ea solu ere ⁊ subijcere debemus p ornatū ⁊ frutū ⁊ p mortificationē carnis. ⁊ p cōtritionem spūs cōtribulati. Un̄ glosa sup illud ps. xcij. Parata ē sedes tua de⁹. dicit Būilis esto ⁊ q̄et⁹ vt in te habitet de⁹. Hoc significat asina aiaī quietū ⁊ humile. sicut equ⁹ significat supbū. ō quo dicit. Fallax equ⁹ ad salutē ps. xxxij. dicit ibi glosa. q equ⁹ est supba opinio illoz q̄ in viribz suis credūt saluari. Judith. ix. Non in viribz eoz id ē supboz volūtas tua. neq supbi ab initio placuerūt tibi. sed humiliū ⁊ mansuetoz tibi semp placuit oratio. Talē ergo asinā xps eḡtauit. q talem mentem cundo in hierl̄m celestē regit ⁊ gubernat. ⁊ post hanc vitā in celestem patriam introducit fm Remigium. F

Dixit tertio q̄ in verbis p̄missis fit mentio de tribus. in q̄bz fuit reuerētie ⁊ honoris debita ⁊ būilis exhibitio. vñ seq̄t. Plurima āt turba strauerūt vestimenta sua. Ista turba tria fecit obsequia xp̄o valde honorabilia. Primo ip̄m antecedendo ⁊ sequendo Scdo viā p̄parādo. Tertio vocibz laudādo. Unde dicit. Turbe aūt que precedebant. ⁊ significāt sctōs patres veteris testamenti q̄ p̄cesserūt in figura xp̄m. i. Loz. Omnia in figura oringebāt illis. Turbe que sequunt significāt p̄res noui testamēti q̄ xp̄m sequunt p viā p̄ceptoz ⁊ consilioz: inter q̄s est talis differentia: qz sicut p̄cedentes aliquē nō vident eū. sed seq̄ntes bene vident. ita sctī p̄res licet in xp̄m crediderūt: tn̄ eum p̄sentialiter non viderūt. Un̄ Job. Dies mei velociores cursore fugierūt: ⁊ nō viderūt bonū. Dicit Grego. i. xp̄m in q̄ sunt oia bona. Sap. vij. Venerunt mihi oia bona. q aūt dr̄ de abraam. vidit ⁊ gauisus est. Joh. viij. intelligendū est vidit in spū pphetico: nō in p̄tia corporali. Apli āt q̄ xp̄m seq̄bāt. viderūt xp̄m ex quo ⁊ b̄tificantur a xp̄o Lu. x. Bti oculi q̄ vident q̄ vos videtis. Dico vobis qz multi reges ⁊ pphete voluerūt hec videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. Scdo honorauit ista turba xp̄m viam p̄parādo vestibz suis ⁊ ramis. Vestes turbaz significāt n. ādata legis iudaice. Frōdes vo tenent speciē pietatis: ⁊ vtrūq; iā sub pedibz ponūt xp̄iani oz: qz ista oia xp̄iani cōculcāt q̄ fuerūt cerimonialia iudeoz ⁊ solis vestimentis: aplōz institutis ⁊ doctrinis ornātur. Beda tn̄ dicit q turbe q̄ sternebāt vestimēta in via: significāt credētes ex iudeis q̄ gl̄iam quā habebant ex lege videntes xp̄m deiecerūt in terrā: semetipos būiliantes. Qui autē ponebāt frondes: significāt illos q̄ ante faciē gētilis pp̄li exēpla q̄si ramos virētes ponebāt: vt sine offendiculo ambularēt p viā vite isti⁹ donec intrarent in sanctuariū dn̄i. Tertio honorauit ista turba xp̄z. laudādo eū vocibz: ⁊ significat p̄dicatores noui ⁊ veteris testamēti. q̄ oēs vna voce clamabāt. Osanna. i. saluifica filio dauid ablatiue. i. p filiū dauid. i. p xp̄z. Uel datiue. filio dauid. i. xp̄o osanna: vbi cōfitētur hūanitatē. Osanna fm Hugucio. hebreū est ⁊ in alteri⁹ lingue interp̄tationē in toto trāsire nō p̄ot. O si eni salua vel saluifica interp̄tat. Anna interiectio ē deplcātis. Et inde deberet dici osianna integre: sed corrupte dr̄ osanna. elisa vocali: scz i q̄ hebraice salua vl saluifica obsecro interp̄tat: subaudiēdo totū mūdū. Et fm B osanna est ꝑbū: ⁊ habet in se vim isti⁹ ꝑbi obsecro ex vi interiectiōis. in q̄ intelligit ꝑbū obsecratōis. Quidā aūt dicunt q̄ hebraicam linguā nouerūt: magis nos affectū obsecrāt̄ significare: ⁊ ita erit interiectio. qz nec grecus: nec latinus B interp̄tari p aliquā vocem potuit. Sicut nec illd̄ q̄ dixerit fratri suo racha. q̄ est interiectio indignantis. Uel sicut interiectio volentis est ben. ita apud illos obsecrā anna. ⁊ valet apud nos tn̄ sicut vtinā. q̄ est adverbiū optādi fm mgr̄m de vita xp̄i. Et qz hec interiectio anna nō habet in latino eloq̄o. posuit p̄o ea Hiero. osanna. i. obsecro Un̄ in ps. vbi. lxx. interp̄tes posuerūt O dn̄e saluū me fac. in hebreo scriptuz est anna adonay osianna. qd̄ Hiero. transtulit obsecro dn̄e. salua obsecro. Idē nanq; significat o dn̄e p interiectiōem obsecrantis qd̄ obsecro dn̄e p ip̄m ꝑbū obsecratōis Est g̃ osāna q̄si osiana. i. salua obsecro domine. ⁊ est vna dictio ⁊ significat q̄ aduētus christi salus sit mundi. Unde subiungunt. Benedictus q̄ venit. i. gloriosus sit.

Uel ſm Bedam. i. ab omi peccato ſingulariter immunis ⁊ imunes faciēs. q̄ venit p carnis aſſūptiōz. i. incarnat⁹ ē i noie dñi i. in noie pr̄is miſſ⁹. ⁊ a deo pr̄e miſſus ad explendū volūtatē ei⁹ ⁊ glorificandū euz. Deinde iterꝝ v̄ba repetentes cōuertuntur ad ip̄m. dicētes. oſanna in excelſis. i. ſalua obſecro. Bis dicūt oſanna. quia xp̄s ē ſaluator ſm vtrāq; ſubam. ſcz diuinam effectiue. ⁊ humanā meritorie. Et ad ſciendū de q̄ ſalute intelligat̄. determināt vbi ſe velint ſaluari. ſcz in excelſis. i. in celeſtib⁹. nō in infimis ⁊ terrenis. ſalua in excelſis q̄ p̄us ſaluabis ab inferis. Ecce duplex ſalus vna in liberatōe pene: alia in collatōe glorie. vbi manifeſte oñditur q̄ aduētus xp̄i: nō tm̄ hoim. ſed toti⁹ mundi ſalus eſt. i excelſis. id eſt in celis ⁊ in terris. ⁊ terrena iūgens celeſtib⁹. vt omne genu ſibi flectatur celeſtium terreſtrium ⁊ infernoꝝ. B

Iſtum triplicem honorem debent chriſtiani hodie facere xp̄o ſpiritualiter. Primo nāq; debent p̄cedere xp̄m p cōfeſſionē iuxta illd̄. Preoccupemus faciē eius i cōfeſſione. Scd̄o ſeq̄ p mandatoꝝ impletionē vt dicat quiſq;. Veſtigia illius ſecut⁹ eſt pes meus. Sic xp̄s hortatur quēlibet dicens. Tollat crucē ſuā ⁊ ſeq̄tur me. Tertio debēt p̄parare viā chriſto p veſtimētorū in via ꝓiectionē. Uia eſt p̄ñs vita. in q̄ veſtimēta ſternim⁹ qñ proximis exēpla v̄tutum oñdimus. aut p martyriū. aut per cōtinētie ꝓpoſitū. aut p ieiuniū. aut p exercitiū. Uel veſtimēta in via ad aduētū xp̄i ſternere ⁊ deponere. eſt antiquā cōuerſatōnem peccati deponere. Ramos cedere de oliua eſt opa miſcd̄ie facere. Oliua em̄ miſericordiā ſignificat. Ramos palmaꝝ cedere eſt de tēptatōib⁹ triūphare ⁊ victoriā reportare. Palma em̄ victoriā ſignificat. Et ſignificant̄ hic tres ſtatus xp̄o obſeq̄ntes in eccl̄ia. prelati cedūt frondes. ꝓferentes exempla virētia ſctōrum patruz ad exemplū fideliū. Seculares veſtimenta ꝓijciunt. qꝛ temporalia in xp̄i obſequiū expēdūt. Religioſi ſūt vt aſina ⁊ pullus. q̄ dñz in ſe portāt. in cordib⁹ ſuis p gr̄am habitare facientes. Tertio debēt fideles laudare chriſtum cū turbis. p q̄s ſignificant̄ om̄es cōtemplatiui q̄ oratiōi ⁊ diuine laudi magis ſunt intēti. Hic mouentur tria dubia. Primū eſt quare filius dei voluit incarnari. Ad q̄d rñdeo ſm Bern̄. ſuper Canti. ſmone. xx. q̄ hoc fecit vt carnaliū hominū: q̄ niſi carnaliter amare non poterāt. cūctas p̄mo ad ſue carnis ſalutarez amorē affectiōes retraheret. ⁊ deinde gradatim ad amorem ꝓduceret ſpiritualem. Hec ille. Scd̄m dubium ē q̄re chriſtus ñ eſt incarnatus. ante q̄ eo tp̄e quo factum eſt. Rñdeo ſm Tho. ſuper. iij. ſniaruz diſ. i. Et libro. iiij. compendij. c. vij. q̄ hoc decuit. p̄mo ex eo vt homo defectū ſuuz agnoſceret q̄ erat duplex. ſcz in cognitione ⁊ in virtute. defectus in cognitiōe innotuit homini tempore legis nature. q̄ multi nō obſtante lumine naturali in peſſimos errores ydolatrie ſunt prolapſi. Sed defectus in v̄tute innotuit homī tēpore legis ſcripte. quia tūc nullus erudit⁹ p legē potuit iugū peccati a ſe excludere. Ideo decuit. vt poſt iſta duo tēpora quaſi p̄paratoria veniret xp̄s in mundum ⁊ non ante Tertium dubium. Quare ita pauper venire voluit in mūdū. Reſpondeo q̄ h̄ fecit iō vt homī nouā viam ſalutis oſtenderet Adaz em̄ amiſerat honores. diuitias ⁊ delicias. Que tria voluit recuperare p alia tria ſcz honorem p ſup̄biam. diuitias per auariciam. delicias p luxuriam. Quia ergo adam per illa tria recuperare ñ potuit amiſſam dignitatem. venit fili⁹ dei ⁊ attulit alia tria. ſ. paup̄tatem cōtra mūdi diuitias. vt celeſtes acquireret. Secundo attulit humilitatem contra diabolum. per quam eius ſuperbiam deſtrueret. Tertio attulit aſperitatem contra carnem. vt ei⁹ deſtrueret voluptatem. Unde quia totus mundus iſtis tribus vicijs erat infectus. neceſſario chriſtus debuit venire cum tribus remedijs ſupradictis. Quare benedictus ſit: quia ita venit in nomine domini Cuius benedictōnis nos participes faciat idem ipſe benedictus ⁊ glorioſus in ſecula ſeculorum Amen.

Sermo ſecundus dominice prime in aduentu.

Ecce rex tuus ue-
nit tibi māſuetus. Matth. xxi.
Si cōſiderem⁹ fratres cariſſimi hūane dignitatis excellētiā. ⁊ donorū ac beneficioꝝ affluentiā. q̄b⁹ eā diuīe libē

ralitatis erundans ꝓfluuiū miſericordit visitauit. abſq; dubio ſufficienter moueri poterit. imo ⁊ debebit volūtas oīs mortaliū vt in laudē ⁊ gliam tanti largitoris aſſurgat ⁊ deuotiſſime ꝓrūpat. Sicut nāq; magnus ille Aug. li. xi. de ciuitate dei. ca. xxi. ⁊ xxiij. dicit. Tota mūdi hui⁹ ingēs creaturaꝝ varietas. ſolā dei bonitatē habuit cām. eo q; vt dicit Joh. Damaſce. li. ij. ca. ij. Bonos ⁊ ſupbonos deus nō cōtēptus ſuiipius cōtēplatiōe. ſuphabūdantia pietatis ⁊ bonitatis etiā ꝓuidit vt creaturis bñfaceret. atq; iō vt creature bonitatē diuinitatis ſue participarēt. eas ex nō ente ad eſſe ꝓduxit ⁊ cōdidit vniuerſa. ⁊ cuncta ꝓut cuiuſq; natura capax erat. beatitudinis participē effici voluit. vt dicit Plato i thimeo. Quāuis aūt ſic magna ſic decora ſic multiplicia creauit in celo ⁊ in tra in mari ⁊ in oīb⁹ abiſſis. oīa tñ nō ꝓpter ſe. ſed ꝓpter hoiem creare voluit q; ſub celo ſit vt ait Iſido. de ſūmo bono lib. i. ca. xi. Et Hugo. li. iij. de archa myſtica. ca. iij. i ꝓncipio. Nec ſolū ea q; ſub celo. ſed etiā q; ſupra celū ſūt vt angelos cū eoꝝ māſiōibus beatis ꝓpter hoiem creauit ⁊ cōdidit. eo q; oēs adminiſtratorij ſunt ſpūs. ꝓpter eos q; hereditatē capiūt ſalutē. vt dicit ad Heb. j. Merito ḡ ab hoie fuit laudand⁹ quem tantis mirificauit bñficijs. Primo q̄dē dādo ſibi eſſe q̄ vtiq; ſine magna dei bonitate nō fuit. vt dicit Aug. in li. iij. meditationū. ca. v. Scō dando ſibi oīm creaturarū dominiū. vt p̄ſit piſcib⁹ maris et volatilib⁹ celi. Hēñ. i. Tertio ꝓparando ſibi eterne beatitudinis p̄miuꝫ. Ad ħ enī fecit rōnalē creaturā de⁹ vt eā ſūme beatitudiſ faceret participē. vt dicē Aug. in li. o ſuba dilectōis. Ut aūt iſta oīa illeſa hō conſeruaret ⁊ finem debitū p creaturas. ipm videlicet creatorē. cōſequeret. poſit⁹ ē in paradiſo voluptatis. vbi ſm Bernñ. ſup Lāti. ſmone. xxxi. nihil indigētie ſenſit. odoriferis ſtipat⁹ malis. i. pomis. fulcit⁹ floribꝫ glia ⁊ honore coronat⁹. ⁊ ꝓſtitut⁹ ſup opa plaſmatoris. cui ſors erat ⁊ ſocietas cū ꝓncipib⁹ angeloꝝ. ⁊ cū oīm milicia celeſtiꝫ exercitus. Hec ille. Erat itaq; hō in ſuis naturalib⁹ ad imaginē dei. roborat⁹ corpore pict⁹ ſpecie. ſpū adimplet⁹. veſtitus aſpectu. dñs ⁊ mūdi poſſeſſor. vt dicit Aug. ſmone. ij. de annūciatiōe. Erat inſup i gratuitis. ⁊ templator dei aſſiduus. inocētia ſtipat⁹. caritate affiat⁹. ſapia dotat⁹. prudentia fulcit⁹. iuſticia veſtit⁹. fortitudine vallatus. ⁊ pantia cōpoſit⁹. ſtabilitate firmatus. vt dicit Ambro. in epla ad ſabinū. Ecce q̄nta dignitas hūane cōditiōis. q̄nta excellētia dignitatis vltra ceteras creaturas. q̄nto donoꝝ bñficioꝝq; diuinoꝝ ꝓrogatiua in eo relucebat. Uerū qz. vt dicē Aug. i ſmone ꝓdicto de annūciatōe. nulla eſt felicitas q̄ non habeat inimicū. eo q; ſm Saluſtiū. inuidia ex opulentia orta ē ⁊ iuxta Bernñ. in li. de dilectōe dei. Sola miſeria caret inuidia. Princeps oīm viciorū. vt dicē Aug. omelia. xi. dū vidit adā ō limo terre ad imaginē dei factū. ⁊ tantꝫ donis ornatū. mox illis ſpoliauit eundē. pariter ⁊ pemit. Ūñ vulnerauit eū in natura lib⁹. ⁊ gratuitis ſpoliauit. vt patet in parabola de vulnerato. Lu. x. Sicq; adā amiſſa ꝑantia intēperat⁹ fact⁹ eſt. ꝓdita caritate mal⁹ inuent⁹ eſt. vt dicit Aug. vbi ſ. habēt verba de pe. diſ. ij. Princeps. Quo factū eſt vt idē ipe ꝓmus nr̄ parens ō paradiſi delicijs q̄ſi ob crimē leſe maieſtatis a facie dñi ꝑfugatus. vagus fieret in terra ⁊ q̄ vt paradiſi accola fieret deſperit. i terre tugurijū velut i vallē miſerie ⁊ lacrimarū miſerabiliter eſt collapſus. in q̄ quidez valle miſerie. dignū ꝓ ſuis demeritis cuz tota poſteritate ſua. eterne mortis excepit ſniam. vt in eo impleret illud qō ei a dño ꝓdictū erat. Quacūq; die comederitꝫ morieminī. Hēñ. ij. Morte itaq; duplici. ſcz nature ⁊ culpe. vt ſic ⁊ corpus moreret qō aie obedire noluit. ⁊ aīa interiret q̄ deo parere cōtēpſit. Itaq; mors ꝓ vnū hoiem venit in mūdū. vt dicit apls. a qua nullus liberare potuit. niſi q̄ nihil morti deberet. vt ait Iſido. li. i. de ſūmo bono. ca. xiij. ꝓpter quod oēs deſcēdentes ab adam filij ire merito nuncupabant. Sicut dicit apls. Eratis inquit natura filij ire. Neceſſarius igit erat mediator. ħ ē. recōciliator q̄ vt dicit Aug. in li. Enchiridion. capit. xxiij. hāc irā placaret. hoc aūt eſſe pur⁹ hō nō potuit. ſed neceſſe fuit eū eſſe hoiez ⁊ deū. q̄ ſm Anſelmū in li. Cur de⁹ homo deberet ſatiſfacere vt hō. ⁊ poſſet vt deus Sz qz null⁹ tal inueniebat inter homies. eo q; ⁊ ſi oēs debebāt ſatiſfacere. eo q; oēs peccauerāt ⁊ egebāt gra deī. nō tñ oēs po

terant satisfacere. cũ oẽs hoĩes essent potẽ
tie finite. culpa ãt ꝓ qua satisfacere debue
rant erat infinita. vt dicit Tho. sup sniaꝝ
Ideoq; humanũ genus videns se in hmõi
satisfactõe defecisse in terris. clamabat ad
dñm dicens. Emitte dñe manũ tuã de al
to. i. filiũ tuũ vnigenitũ. quo videlicꝫ mor
tem destruas. hoiem eripias. ⁊ ꝑ culpa ire
satisfacias. h̃ est ḡ quod p̃figurabãt patri
arche. qd̃ p̃cinebant ꝓphete. qd̃ optabant
sancti. qd̃ desiderabant iusti. qd̃ inq̃rebãt
pctõres dicentes illud Isa. lxiiij. Utinaꝫ
disrũperes celos ⁊ descẽderes. In q̃ ṽbo
magnus oñdit̃ hũane miserie cumul⁹. ad
quẽ releuandũ nõ sufficiebat tot⁹ mundi
ambit⁹. qꝛ non inueniebat̃ condignus. vt
dr̃ ad Rom̃. viij. Qd̃ patet ex eo. qꝛ isti nõ
petũt remediũ de terra sed de alto ⁊ de ce
lo. Uñ prius dicebãt. Emitte manũ tuaꝫ
de alto. Et postea. Utinã disrũperes ce
los. Magnũ desideriũ. magnã necessita
tem. magnũq; defectũ indicat. Licet aũt
humanũ genus nõ merebat̃ exaudiri ex iu
sticia. tñ cõgruũ fuit exaudiri ex miscdia.
Unde deus pr̃ videns afflictiõeꝫ ꝓpl̃i sui
q̃ erat i egypto diabolice seruitutis. vt dr̃
Exodi. iiij. ⁊ gemitũ ei⁹ audiens. nõ ẽ ob
litus clamorẽ pauperꝫ. eo q̃ de eo scriptũ
est. Quia nõ imꝑpetuũ irascet̃. neq; ineter
nũ cõminabit̃. miscdia mot⁹ filiũ suũ vni
genitũ mittere decreuit in mũdũ. Cuius
missionis aduentuꝫ ne subito insperateq;
veniret. multis voluit p̃figurare mysterijs
⁊ p̃dicere p̃conijs. Int̃ q̃s erãt quidã qui
de longe p̃dicebant. vt patriarche in lege
nature. in figuris obscuris. qui etiã volue
rũt videre eum sed nõ viderũt. vt dr̃ Lu.
x. Quidã ꝓpius q̃ eũ ꝑ legẽ ⁊ ꝓphetias ma
nifestius venturũ oñdebãt. Sꝫ hi clama
bant dicẽtes. Heu q̃s victur⁹ sit qñ hec
fient. videbim⁹ eũ. sꝫ nõ modo. Nu. xxiiij.
Quidã vero ꝓpinquissime eũ p̃dicere me
ruerũt. vt apl̃i qui patriarchaꝝ figuras. ꝓ
phetaꝝ scripturas ipleri vidẽtes. christo
venienti viã p̃parabãt. Fecit hoc baptista
iohãnes q̃ ãmonẽs ꝓpl̃m dicebat. Dirigi
te viam dño. rectas facite semitas dei nr̃i
Fecerũt hoc ⁊ apl̃i. q̃bꝫ saluator veniens
pusq̃ alijs aduentũ suũ tam gratiosũ in
notuit. innotescensq; toti mundo publica
ri mandauit dicens. Dicite filie syon. ecce
rex tuus venit tibi mansuetus. q̃ fuerũt ṽ
ba in p̃ncipio thematis ꝓposita. In quibꝫ
ṽbis tria tangunt̃ circa saluatoris nr̃i ad
uentũ. Primo nãq; describit̃ aduent⁹ filij
dei vt cõmẽdabilis ⁊ gratiosus ex admi
rabili nouitate sue maiestatis cũ dicit̃ Ec
ce rex tu⁹. Scdo describit̃ vt desiderabil̃
⁊ affectuosus ex optabili vtilitate huma
ne fructuositatis. cum additur. venit tibi.
Tertio describit̃ vt acceptabilis ⁊ solatio
sus ex ꝓpiciabili pietate diuine bonitatis
cũ subiũgit̃ mansuet⁹. Nõ ḡ hõ amplius
timeat p̃ncipẽ mundi ipm̃ subiugantẽ. au
diens qꝛ venit rex suus vtiq; fortior ⁊ po
tentior diabolo rege suꝑbie. De quo Job
xli. Ipse est rex suꝑ omnes filios suꝑbie. q̃
fortior xp̃s suꝑueniens eum vicit. vniuer
saq; eius arma abstulit Math. xij. nõ de
speret amplius neq; solicitet̃ de aĩe sue sa
lute. qꝛ venit sibi. Unde. Nihil soliciti sitꝫ
inquit apl̃us. Dñs em̃ ꝓpe ẽ. q̃ scꝫ supple
bit omnẽ indigentiã insufficientie. Phili.
iiij. Non etiã formidet. nec ꝑhorrescat ex
cellentiã imense maiestatis. qꝛ venit man
suetus. vt dirigeret mãsuetos in iudicio.
⁊ doceret mites vias suas. A

Dixi primo q̃ in verbis p̃mis
sis describit̃ ad
uentus filij dei vt cõmendabilis ⁊ gratio
sus ex admirabili nouitate sue maiestatis
cũ dicit̃. ecce rex tu⁹. Tangunt̃ autem hic
tria magna ponderatione digna. Primo
q̃ xp̃i aduentus est admirabilis nouitas.
de qua nouitate dr̃ ꝑ ꝓphaꝫ. Ecce dies ve
niũt dicit dñs. ⁊ suscitabo dauid germen
iustũ. Et certe mirabil̃ nouitas. Quis em̃
audiuit tale. aut q̃s vidit sil̃e vt scilicꝫ dñs
dñoꝝ fieret ꝟu⁹ ꝟuoꝝ. Sicut ipe de se ait
Seruire me fecistꝫ in iniq̃tatibꝫ vr̃is. Est
ḡ nouũ; qꝛ nũq̃ apparuit sil̃e. vnus eni est
⁊ scdm scꝫ sil̃eꝫ in h̃ nõ hꝫ. vt dr̃ Eccs. iiij.
qꝛ supra rõneꝫ ⁊ supra naturã. Uñ ps̃. A
dño factũ ẽ istud. ⁊ ẽ mirabile in ocul̃ nr̃is
Uñ Greg. Mirabil̃ natura. mirifice idu
ta. assumẽs qd̃ non erat. manens qd̃ erat.
Scdo aduent⁹ iste ẽ excellẽtissim⁹ maie
state. qꝛ rex. excelsa regal̃ maiestas ẽ in ter
ris. i. Pe. ij. Siue regi tanq̃ p̃cellẽti obe
dite. Sed qꝛ tanta sublimitas paupi ꝟuo
est formidabilis. ideo tertio addit̃. tuus.
Est eniꝫ rex humanus. Primo ꝓpter hũa
ne nature conformitatem. Gal. iiij. Mi
sit deus filium suum. natum ex muliere.

Secūdo ꝓpter nature vnitatē. Philip. ij. Exinaniuit seipsum formam serui accipiens. ⁊ habitu iuent⁹ vt hō. Tertio ꝓpter dni largitatē Isa. ix. Paruul⁹ nat⁹ ē nobis Ecce oīno rex tu⁹. Ista eīm angelis data nō sunt. qz nusq̄ anglos appēdit. sz semen abrae appēdit. Ad heb. ij. Est ergo rex oīm generaliter. qz ipe est rex regū ⁊ dns dnantiū. Apoca. xix. Et Thim. vi. Sed tm̄ est rex hoīs specialit. ꝓpter p̄dicta sic q̄ nec āgelo⁹. q̄ tali modo nō indigue rūt. nec demonū. q̄ tali mō non meruerūt. sed indigni fuerūt. vt ait Anselm⁹ in libro Cur deus hō. ca. ij. Sed cōtenti de eius admirabili nouitate ⁊ gratiositate. breuit videam⁹ q̄s est iste rex glie q̄ vt hodie ingredit ad laluādas gētes. Est aūt rex vere dict⁹. qz null⁹ regit eo meli⁹. De q̄ i p̄s dicitur. xxij. Dns regit me. ⁊ nihil mihi deerit. Duo dicit de isto rege. Primo quia regit. Et ē triplicit̄ fm Jnno. q̄rtū super isto ꝑsiculo. Primo vt dux viatorē ne deuiet Sap. x. Justum deduxit dns p vias rectas. Scō vt lux in tenebris ambulātē ne exorbitet. Joh. viij. Qui sequit me nō ambulat in tenebris. Tertio vt pastor gregem ne a lupis pereat. Hiere. xxij. Nō sū turbatus te pastorē sequēs. De ꝓmo dī in p̄s. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā rectā. Et abacuc. ij. Deducet me victor i psalmis canentē. De scō Joh. viij. Ego sum lux mundi. De tertio. Joh. x. Ego sū pastor bon⁹. Bene ē dicit rex q̄ sic regit vt nauē nauta. vt rec regnū. vt dux exercitū De naue Jaco. iij. Naues cuz magne sint circūferunt a modico gubernaculo. Hoc dicū gubernaculū apparuit xp̄s veniens i mundū q̄si reputatiōis nullius. qz paruulus natus Isa. ix. De regno in p̄s. Regnū tuū regnū oīm seculoz. De exercitu Isa. vi. Dnm exercituū vidi oculis meis. Bene regit iste rex hoīem sicut oculus cecuz. Job. xxix. Oculus fui ceco. dicit xp̄s. Jtē regit hoīem sicut frenū equū. Ecci. xxviij Facito frenos ori tuo rectos. Nec solū regit freno. sed etiā stimulo. ne dormiter. ij. Lor. xij. Dat⁹ ē mihi stimul⁹. Jtē vt magister scolas. p̄s. Qui regis israel intēde. Scō dicit q̄ nō solū ita prudent regit. sz etiā babūdāt. cū addit. Nihil mihi sub isto rege deerit. hoc nō inuenit apud alios reges. sub q̄b⁹ subditi multa patiunt. defectus ⁊ incōmoda. nec ē talis curia alicuius regis in q̄ nō oporteret seruitores ꝓ se de mītis solicitari. Eccs. Vidi cūcta sub sole. ⁊ ecce labor ⁊ afflictio spūs. hoc nō ē sub isto rege. q̄ suis audacter dicit. Nolite soliciti eē Math. vi. Vñ petrus ꝓfidēt dicit proīcere in cū oēm solicitudinē. qm̄ ipi cura est ō vob. Jdeo bene dicit. Nihil mihi deerit. Vñ aug. dicit. Pascit cōtemnentē se scz gentilē ⁊ iudeū. ⁊ nō pascet sequentē se scz xp̄ianū. q. d. nō est verisimile cū ipe ꝓmisit suis dicens Math. vi. Primū q̄rite regnū dei. ⁊ hec oīa adīcient vobis. Vñ Luc. xxij. dicit xp̄s discipul. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ sine pera. nūq̄d ali q̄d vobis defuit. Qui dixerūt. Nihil. s. defuit nobis. Bñ ergo dī rex a regēdo q̄ nullus regit meli⁹. Est etiā rex quo null⁹ regnat excellētius. qz est rex regū. Apoc. xix vñ respectu eius alij regel sunt. sicut picti respectu regis veri ⁊ viui. Est insup rex a recte opando. Vñ poeta. Si bene regna regis dignus es noīe regis. Vñ Jsido. li. iij. de sūmo bono ca. ix. Recte reges vocāt q̄ seipos ⁊ subditos bñ regēdo modificare nouerūt. Nō est aūt hoc facile inuenire in regib⁹ terrenis q̄n in aliquo deficiāt. Naz quidā ⁊ si subditos bene regāt. seipos tamen male decipiūt. Alexāder magn⁹ bñ iperabat alijs. sed male sibi. Quia vt dr de eo: vastabat eū furor aliena vastādi. ita q̄ ꝓpē nimiā auariciā cū poete cecā eo finxiſ set aliū mūdū ꝓter istū. cupiditate magna vexatus. intra se dicebat. vtinā posset ipz bre. Dauid bene rexit alios. sed se male. eo q̄ cōmisit adulteriū ⁊ homicidiū. Salomon bene ⁊ sapienter gubernauit ꝓlm. sz seipm pessime. qz libidine victus ad idolatriā ē prolapsus. Et q̄d de singulis dicere opus ē. cū nō est hō sup terrā q̄ nō peccet. Sunt alij qui bene se regunt. male vero subditos. vt simplices ⁊ idiote. De q̄bus Hieronymus in prologo biblie in epistola ad paulinū. Sancta inq̄t rusticitas solū sibi prodest. ⁊ quantum prodest ex vite merito. tantū obest si contra eā inimicus surrexerit. Vult dicere q̄ quidā reges et prelati bene viuunt quo ad se ⁊ deum. sz nesciunt gubernare defendendo primuz ab insultib⁹ inimicoz. Sed non sic christus. quia et quo ad regimen vite propzie bonus rex dicit. qz sine peccato. Joh. viij.

Quis arguet me de peccato. Et Petrus. In ore eius nō est inuentū mendaciū. qui pctm̄ nō fecit. Quo aūt ad regimē aliorū bon⁹ rex dicit. qꝛ de eo dr̄ Mar. vij. Bene oīa fecit. qd̄ de nullo rege dici pt̄. iō merito dr̄ rex. Tria aūt attollūt in xp̄o statū regiū ⁊ eius regalē maiestatē cōmēdāt videlicet icōparabil' pietas. inflexibilis eq̄tas ⁊ omp̄s ptās. Et ista tria debent esse in rege. De primo quō in rege debet esse incōparabil' pietas ptz. Nā ⁊ si omnibus pietas suadet̄ Lu. vi. Estote misericordes regib⁹ tn̄ oīno indicit̄ ⁊ precipit̄ eo ꝙ dicit Sen̄. li. ij. de clemētia ad neronē. ꝙ nihil decori⁹ est in regente q̄ clementia. vn̄ ponit exemplū ꝙ in signū hui⁹ rex apum sine aculeo est naturaliter. qꝛ natura nec seuum nec vltorē esse voluit. iō aculeuz detraxit. ⁊ irā e⁹ inermē reliq̄t. Vn̄ d̄ rege dr̄ Miscdia ⁊ v̄itas custodiūt regē. Et q̄s g̊ clemētior rege xp̄o. q̄ ad vni⁹ hoīs deuotū gemitū oīa pctā dimittit ⁊ vindictaz ꝑ petuā in tꝑalē ꝑmutat. Vn̄ de eo Math. xviij. dr̄ ꝙ cū oblatus essz regi debitor decem miliū talentoꝝ. ad simplicez petitionē oīa illi dimisit. ꝑ q̄d significat̄ transgressio decē p̄ceptoꝝ. quā dn̄s ad deuotū gemitū relaxat Ezech. xviij. Quacunqꝫ hora ingemuerit pctōr. oīm iniq̄tatū suaruz nō recordabor. Vn̄ Ecc̄i. xviij. dr̄. Misericordia dn̄i sup oēm terrā. Non est sic de alijs regib⁹. q̄ ⁊ si misericordes sunt in amicos. tn̄ seueri ⁊ crudeles in hostes. iuxta illud poete. Parcere subiectis ⁊ debellare supbos. Nō sic xp̄s q̄ facit solē suū oriri super bonos ⁊ malos. ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Et q̄d mirū ꝙ ita pius est cū habeat p̄rem pijssimū. vt dr̄ Lu. vi. vn̄ ei ꝓpriū est misereri semp ⁊ parcere. vt dicit Greg. in quadā collecta De scdo. s. quō ī rege debet esse inflexibilis eq̄tas ptz. Nam sic dic̄ Aug. li. iiij. de ciuitate dei. c. iiij. Remota iusticia regna nō sunt: nisi magna latrocinia. Et iō ⁊ si rex debet esse pius in bonos tn̄ debet eē iust⁹ in maleficos. iusticia exigente. Ei em̄ dictū est illud a dn̄o. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. Exodi xxij. In eo vt dicit policrat⁹ li. iiij. c. ij. rex ꝑsonā publicā gerit ꝙ oīm iniurias ⁊ dāna. sz ⁊ crimīa oīa media eq̄tate perimit. ⁊ s̄m ipm nō est h̄ odij nō rancoris. qꝛ gladius eius est gladi⁹ colūbe. q̄ sine felle rixat̄ sine iracūdia ferit. ⁊ cū dimicat nullā omnino cōcipit amaritudinē. Talis rex xp̄s est. de q̄ dr̄ Hiere. xxiij. Regnabit rex ⁊ sapiens erit. ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā in tra Ecce rex sapiēs in discernēdo. iudex i puniendo malos. iustus in remunerādo bonos. Quia rex. iō nō pōt in iudicio vinci ptāte. i. Thimo. vi. Solus potens est rex regū. Quia sapiēs. ideo seduci vel errare nō pōt. Quia iust⁹. iō munere vel precio amore vel odio corrūpi nō pōt. Prouerb. vi. Nō accipiet ꝑ redēptōne dona pl'ima. Quia iudex. ideo vlcisci parat⁹. Hiere. x. Quis nō timebit te o rex gētiū. Quia ita q̄ rex. ideo reuerend⁹ a subditis. Quia sapiens. ideo audiēdus. Quia iust⁹. iō metuend⁹. Quia iudex. ideo formidandus. De tertio videlicet quō dz eē potentia in rege pz. Nā Prouerb. dr̄. xx. Rex q̄ sedet ī solio dissipat om̄e malū intuitu suo. Tal' rex xp̄s ē. de q̄ dicit̄ Ecc̄i. xviij. De⁹ solus iustificabitur ⁊ manet inuict⁹ rex inetnū. Vere inuict⁹. ita vt demōes territi dicāt Quis ē iste rex gl'ie. q. d. Nos habem⁹ regem supbie fortē in inferno. Quis g̊ ē iste rex fortior illo. Sed rūdēt angl'i dicētes. Dn̄s fortis ⁊ potēs ī p̄lio. Fortis inquam deijciēdo eū de celo. Potens eū eijciendo de mūdo. Joh. xij. Nūc p̄nceps mūdi huius eijciet̄ foras. Et dn̄s potēs in p̄lio. captiuos auferēdo de inferno Math. xij. c. Uniuersa arma eius auferet. Timenda ē g̊ ista ptās hoīb⁹. ex quo ita intolerabilis ē demōib⁹. Timēda ē paupi s̄uo. ex q̄ ita est formidabilis regi superbo. B

Dixi secūdo ꝙ in v̄bis p̄missis describit̄ aduent⁹ filij dei vt desiderabil' ⁊ affectuos⁹ ex optabili vtilitate hūane fructuositatis cū addit̄ tibi. Multū desiderabilis aduētus isti⁹ dn̄i est quē tot seculoꝝ seculis: et fere quinqꝫ milib⁹ annoꝝ ⁊ vltra totuz expectauit genus humanū. Nec mirū si fuit ita desiderabilis patrib⁹ qui uit ita vtilis oībus. Isa. xxv. Ecce dn̄s de⁹ noster iste. expectabimus eū ⁊ saluabit nos. Ecce fructuosa vtilitas q̄ maior esse nequit. quia salus. que merito fuit sanctis desiderabilis. iuxta illud Aggei. ij. Veniet desideratus cūctis gentibus. Et Gen̄. penultimo. Ip̄e erit expectatio gentiuz. Et ibidem. Expectabo salutare tuum domine.

Circa q̄d sciēdū q̄ antiq̄ p̄res expectabant dñm ⁊ desiderabāt ꝓpter multas vtilitates. ⁊ p̄sertim ꝓpter nouem. put scribit Jnno. iiij. sup illud ps Et nūc q̄ ē expectatio mea. nōne dñs. Ps. xxxviij. Primo nā q̄ expectabant eu3 vt doctorem. Ozee. x. Tempus req̄rēdi dñm. cū venerit q̄ docebit nos iusticiā. Vñ iā q̄si post aduētū ipius 0r Joel. ij. Exultate ⁊ letami i dño do vr̄o. q̄ dedit vob̄ doctorē iusticie. Hoc p̄ mū desideriū exp̄mit in antiphonis. Et p̄mo i p̄ma añ. q̄ icipit. O sapia. vbi habet in fine. veni ad docēdū nos viā prudētie. Et sumit Lu. i. vbi 0r. Ad dandā sciam salutē plebi ei9. Principiū añt añe. sumit. Ecci. xxiij. Scōo desiderabāt ⁊ expectabant eū vt redēptorē. ps. Redemptōz misit dñs pplo suo. Bursa i q̄ p̄posita fuit ista redēptio fuit btā ygo. ⁊ significat ꝟ in secūda añ. O adonay. Et sumit Judith. vl. q̄ moysi in igne rubi apparuisti. Ecce redēptio in bursa. Vñ subdit. veni ad redimēdū nos in brachio extēto. Tertio desiderabāt ⁊ expectabāt eū vt liberatorē a limbo. Zach. ix. Tu q̄z in sanguie tuo eduxisti vinctos de lacu in q̄ nō erat aq̄. qō significat in tertia añe. O radix yesse. Et sumit Jsa. xi. Et in fine subiūgit. veni ad liberandū nos. Quarto desiderabāt eū vt liberatorē a carcere pctōz. Treñ. iij. Lapsa est in lacū vita mea. ⁊ posuerūt sup me lapidē. ꝟ exp̄mit in q̄rta añe. O clauis dauid. Et sumit Jsa. xxij. Et subdit. Veni ⁊ educ vinctū de domo carceris. sedentē in tenebrz ⁊ i vmbra mortz. Et sumit ꝟ Jsa. xlij. vbi 0r. Dedi te in fed9 pplī. ⁊ in lucem gētiū vt apires oculos cecoz. ⁊ educeres de cōclusiōe vinctū. de domo carceris sedentes in tenebris. Quito expectabāt eū vt illuminatorē cordiū Lu. ij. Qō parasti añ faciē oīm pplōz. Lumē ad reuelatiōez gentiū. Hoc exp̄mit in q̄nta añe. O oriēs splēdor. Et sumit Zach. vi. Et ibi subdit splendor lucis eterne. Et sumit Sap. vij. Et subdit. veni ⁊ illumia sedētes i tenebrz ⁊ i vmbra mortz. Et sumit Jsa. ix. ps. Et ortū est in tenebris lumē rectz corde. Sexto desiderabāt eū vt protectorem ꝫ hostes Jsa. xix. Mittet eis saluatorē ⁊ pugnatorē q̄ liberet eos. Hoc petit in septa añe. O rex gentiū. Et subdit. Et dñator eaz. qō sumit Aggei vlti. Et in fine subdit. Veni salua hoiem. Sicut g̃ expectauerūt dñm venturū in carnē. ita nos expectam9 eum venturū ad iudiciū vt remuneratorē ⁊ saluatorē. qō petim9 in septia añe. O emanuel rex ⁊ legifer nr̄ veni ad saluandū nos. Sed q̄ auxiliis sctōz indigem9 in p̄nti ⁊ in futuro. ideo de sctis adduntur alie due añe. Vñ octaua ē. O thoma didime. In q̄ subdit. succurre nob̄ miseris. ne damnemur cum impijs. in aduentu iudicis. Hona añ. ē O ygo yginū. Et bñ imediate añ natiuitatē xpi 0r. q̄ de ygie nat9 ē ille desiderat9 dñs. Sed q̄re scri p̄res tot secul annoz expectantes. in desiderio suo sunt frustrati. Quia Lu. x. 0r de eis. Voluerūt hec videre. et nō viderunt. Glo. Voluerūt videre deū in hūanitate nr̄a. ⁊ nō viderūt corpaliter. licet spūaliter sicut Abraam q̄ vidit ⁊ gauisus ē. Joh. viij. Ad qō breuit dicēdū ꝟm Tho. sup. iij. sniaz. dis. iij. q. ij. ar. i. q̄ antiq̄ p̄res no potuerūt mereri icarnatiōem xpi ex triby. Primo q̄ meritus p̄mi hois nō se extēdit ad totā naturā hūanam. Sed incarnatio ē medicamentū totius nature hūane. nullo g̃ mō potuit ab aliq̄ puro hoie mereri. Scōo q̄ illud q̄d est p̄ncipiū merendi nō pōt cadere sub merito. Sed incarnatio q̄dāmō est p̄ncipiū merendi. imo ē cā oīm meritoz hūanoz. Quia oia merita nr̄a efficaciam habent a xpo p quē gr̃a ⁊ veritas facta est. g̃ nō potuerūt mereri. Tertio q̄ meritū hūanum nō se extendit vltra cōditiōz hūanā. q̄ ꝟ cōstitit vt aliqs mereatur aliquā diuinitatis ⁊ bonitatis participationē. ꝟm q̄ tota plenitudo diuinitatz habitet i hoie. Hoc excedit cōditiōz hūanā ⁊ oē meritū hūanum. g̃ nullo mō cadere pōt sub merito nisi large dicat meritū ois participatio ad aliq̄d habendum q̄ pcessit in genere hūano. Hec Thomas. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describitur aduent9 filij dei. vt acceptabilis ⁊ solaciosus ex propiciabili pietate diuine bonitatz. cū 0r. Mansuetus. Ac si eni diceret. licet sit rex magnus ⁊ terribilis sup oēm terrā. tamen nō venit debellare aut iudicare homines sed demōes. Et ideo demonib9 venit terribilis vt eos iudicet. Joh. xij. Nūc iudiciū ē mundi. hoib9 vero pi9 ⁊ miseri cors ⁊ ꝓpiciabilis. Quia Joh. iij. 0r. Nec

pater misit filiū vt iudicet mundū. sed vt saluet mund⁹ p ipm. Venit g eis mansuetus triplicit. Prio corde Math. xi. Discite a me. q⁹ mitis sū & hūilis corde. Scdo ore. Hiere. xi. Ego q̄si agnus mansuetus q portat ad victimā. Tertio ope. Zopho. iij. Querite iustū. q̄rite mansuetu⁹. Venit g mansuetus vt māsuetudinē doceret seruos suos corde ore & ope. ptra illi⁹ superbiam q totu⁹ gen⁹ hūanū seduxerat. Istud dñs voluit oñdere in eo q tpe passiōis venit sedens sup asinā sicut de eo ꝓpha pdixerat Zach. ix. Qđ dñs facere voluit ꝓpter q̄tuor. Primo vt hoi statū suū qualē tūc habuit insinuaret. Hō enī tūc erat similis asino ꝓter pctm. Juxta illd ps. Hō cum in honore esset nō intellexit. cōparatus ē iumentis insipiētibus. & silis fact⁹ est illis. Sicut enī iumentū ꝺ nullo alio solicitū ē nisi ꝺ terra de q̄ viuit. Vñ ad eā sp inspicit. nihil curās de celestibus ita hō ante xpi aduentū dedit⁹ erat terrenis nihil curās de celestibus. Unde sibi dicebat illud Isa. i. Si audieritis me. bona terre comedetis Nec soluz: q⁹ terrena curabat. sed & dñm terre nō cognoscebat. sicut cōquerit dñs Isa. i. Cognouit bos possessorē suū et asinus ꝓsepe dñi sui. israel aūt me nō cognouit. Nec tūc cognoscebat scipm. sicut dñs flendo sup hierlm oñdit añ hierlm Luc. xix. Si cognouisses supp. statū tuū & mala tibi imminentia fleres etiā. Scdo voluit ꝫ facere dñs vt superbiā iniq̄tat⁹ destrueret Vñ Zach. ix. Postq̄ dictū ē. Ecce rex tuus venit tibi sup asinā. Seq̄tur & dispdā quadrigā ex effraim & equū de hierlm. vñ Cassiodo. tractans illd ps. lxxv. Ab increpatione tua deus iacob dormitauerūt q̄ ascēderunt equos. Dicit q hec ꝓpha dicit de illis superbis q̄ in actibus suis gloriant. in quo nō sedet xps. i. saluator. Juxta illud ps. Nō saluat rex p multā ꝫtutē. ps. xxxij. Glosa. Rex qui carnē suā regit nō saluat p multā virtutē. s. si in ea ꝓsumit ascribēs sibi bona & nō deo. Nec solū rex talis non saluatur. sz etiā gigas q̄si rege fortior. q̄ ꝺ mūdū & suā cōcupiscētiā militat. nō saluabit i mltitudie ꝫtutis sue. si. s. superbiēdo ꝺ deū se exaltat. Cui⁹ rō sequitur q̄re isti ambo nō saluant. q⁹ fallax equus ad salutē. i. superba estimatio q̄ ascēdit estimās se sua ꝫtute saluādū fallax est. Vñ in habū dātia ꝫtutis sue. i. quātūcūq̄ sit ꝓfect⁹. q̄ntocius ꝓperat sic equus tāto ḡuius cadit sessor equi. Tertio voluit ꝫ facere dñs vt se simplices inhabitare oñderet iuxta illud Cū simplicibus sermocinatio ei⁹. Quarto vt pctōres tāq̄ asinos pōderibus pctōꝝ oneratos sibi de cetero associādos mōstraret ꝺm Chriso. Vñ ipe dicit Mat. xi. Trāsite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis Et q̄bus oibus infero tria corrolaria delectabilia mētibus deuotis xpifideliū. Primo q volēs vt xps in mentē hois hodie adueniat. necesse hz carnalia desideria rep̄mere. Istō patet ꝫ q xps venit vt rex q̄ a regendo dict⁹ ē. Rex aūt ꝺm Isido. lib. iij. de sūmo bono ca. ix. dict⁹ est etiā q̄libz de uotus. q̄ recte agit & sensus suos bñ regit. & mot⁹ resistentes sibi rōnabili discretiōe cōponit. Hac rōne hodie ꝓsulit xpianis ieuniū. per qđ ꝓcupiscētia refrenat & caro domat vt obediat impio rōis. Scdo infero q volēs vt xps in mentē hois aduenīat debet hre deuotū desideriū ad celestia. Istō ptz q⁹ xps nō venit i mūdū nisi desierat⁹ a pribus. Vñ de iusta aia ꝺ. De sideriuz cordis ei⁹ tribuisti ei dñe. ps. xx. Notāt dicē desideriū cordis nō carnis. q⁹ tale ñ exaudit Job. xxxix Clamor exactoris nō exaudit. ita expōit Jnno. iij. istud ꝓbū. Tertio infero q volēs mereri xpi aduētū i se ꝫ gr̄az ꝺz hre pfectā māsuetudinē & hūilitatē. Istō ptz q⁹ xps venit sup asinā hūilē & māsuetā. vñ Jaco. i. In māsuetudine suscipite insitū ꝓbū. Et Eccli. i. Bñ placitū ē deo fides & mansuetudo. Primi significāt incipiētes. q̄rū est carnalia desideria rep̄mere: & sic vicia vitare. Scdi significāt pficiētes. i q̄bus sctā desideria ꝫtutū debēt crescere. vt dicit Hugo ꝺ archa mystica. Et tertij significāt pfectos q̄ dñt pfunda hūilitate ꝫtutes ꝓgregatas custodire ne pereāt ꝺm Greg. in Ome. eo q⁹ perit omne qđ agit si nō i hūilitate teneat De oibus his ꝺz in ps. Declina a malo. q̄ ad ꝓmos icipiētes. Et fac bonū q̄ ad scdos. s. pficiētes. inq̄re pacē & pseq̄re eā. i. pseuerāter seq̄re ꝺm Jnno. iij. q̄ ad tertios. s. pfectos. Tales g̃ q̄ sic disponent in eoꝝ cōscientia merebunt hre gratiosū in se saluatoris aduentuz p gr̄am in p̄nti & in futuro p gl̄iam. Ad quā nos ꝓducat rex xps dñs.

Sermo tertius dñice ꝓme aduentus.

Benedictus qui

b venit in noīe dñi. Matth. xxi. Inter oīa q̄ humano generi ex p̄uaricatiōe p̄mi parentis inflicta sunt. vnū ē p̄cipuū q̄ mox vt peccauit hō p̄m⁹ incurrit maledictōnē et obp̄obriū sempiternū. Juxta illud Beñ. iij. Quia audisti vocē vxoris tue ⁊ comedisti de ligno ex q̄ p̄ceperā tibi ne comederes. maledicta terra in ope tuo. Istā maledictiōez se hr̄e bñ sensit p̄pheta q̄ ait Hiere. xv. Ue mihi mater mea q̄ me genuisti virū rixe et virū discordie in vniuersa terra. Et sequit. Oēs maledicūt mihi. Sed q̄ vt dicit magn⁹ p̄r Aug⁹. in li. Enchiridion. ca. xlvij. Tā tū fuit illud p̄ctm ⁊ tā magnū. ex q̄ scz illud maledictiōis obp̄obrium p̄cessit. vt in vno hoie originalit ⁊ radicalit totū genⁿ hūanū dānaret. qđ solui aut dilui ñ potuit nisi p̄vnū mediatorē dei ⁊ hoim ieſuz x̄pm. Hec ille. p̄inde ſacti p̄res sciētes nō p̄ aliū eis restitui posse bñdictiōem q̄ p illū cui dictū ē. In semīe tuo bñdicent oēs gentes. Beñ. xxij. de q̄ ps̄. ait. Eteni bene dictionē dabit legis lator. inuocabāt merito deū vt mitteret eis saluatorē q̄ liberaret eos ab obp̄obrio maledictōis sēpiterne iuxta illud Ysa. vi. Jpi inuocabunt nomen meū ⁊ ego bñdicā. Qđ q̄dem fecit deus p̄r p filiū suū bñdictū ⁊ gl̄iosū in secula. q̄ misit eū in mūdū vt auferret obp̄obriū ⁊ cōtemptū ab hoie. ⁊ redderet bñdictionē p maledictōe. ⁊ vitā p morte. Quā quidē bonitatē diuie pietatis hodie recolit eccl̄ia. reducendo ad memoriā fidelibus tante miseric̄die bñficiū. ⁊ gr̄as agendo deo p̄r̄i. q̄ misit filiū suū benedictū in nomie suo. Ūñ hec fuit cā institutiōis hui⁹ tp̄is ab eccl̄ia vt a fidelibus deuotius celebrare tur. Nā sicut dicit Aug⁹. sup iohem. Nulla fuit cā veniendi x̄pm: nisi pctōres saluos facere. tollere morbos. tollere vulnera. ⁊ nulla erat cā medicine. Uenit ḡ magnus de celo medic⁹. q̄ tot⁹ mūd⁹ vbiq̄ iacebat egrotus. Ben⁹ ḡ hūanū totū perierat. ex quo peccauit vn⁹ in quo totū erat Uenit hō vn⁹ sine pctō q̄ saluos faceret ab oī pctō. Nō eni de celo ad terram trax̄erūt eū nr̄a merita. sed nr̄a pctā. Hec ille Quō ergo nō est celebrandū tantū beneficiū in q̄ venit ille bñdictus in noīe dñi. q̄ a maledictōe peccati ꝑpetua totū liberauit genus hūanū. spemq̄ dedit hominib⁹ quia si tantā benedictōnē dedit in p̄mo aduentu quantā dabit in scō. Ut dicit Beñ. sermone de aduentu dñi. Merito vt dicit Ambr̄o. sup Lucā p̄res sancti statuerūt vt vnusq̄sq̄ hoc tp̄e digne se p̄pararet ad suscipiendū eius natiuitatē. qui vt bñdictus venit in noīe dñi. vt dicūt v̄ba nostri thematis. In quib⁹ verbis aduentus iste describit. in q̄ x̄pi aduent⁹ oñdit a nobis susceptōe dignus tripliciter. P̄mo describit vt venerabilis et magnificus ex gl̄ia aduenientis. q̄ bñdictus. Scō vt amabilis ⁊ gratiosus ex parte vtilitatis p̄uenientis. q̄ venit. Tertio vt potēs ⁊ victorioſus ex auctoritate mittentis. quia in nomine domini. Ā

Dixi p̄mo q̄ in v̄bis p̄missis ostendit aduētus nr̄i saluatoris esse venerabilis ⁊ magnificus ex gl̄ia aduentus. q̄ bñdict⁹. Licet aūt x̄ps fuerit benedict⁹ oī benedictione que pōt cōicari creature. eo q̄ benedictionē omniū gēriū deus pater dedit illi. vt dicit Eccl̄i. ſ. ne facia tediū tanga quadruplicē bñdictionē sibi dinit⁹ in patriarchis ostēsam ⁊ p̄figuratā. Scō quadruplicē bñdictionē sibi in suo aduentu i carnē exhibitā. De p̄mo quō quadruplex benedictio x̄pi fuit in p̄triarchis p̄figurata patet p̄imo. Dicit eni Beñ. xxij. ad abraaz Benedicā benedicentib⁹ tibi. atq̄ in te benedicent vniuerse cognatōes terre. Quō aūt hoc fieri debuit. declarauit angelus. Beñ. xxij. dicens. In semine tuo benedicent oēs trib⁹ tre. Et q̄ null⁹ alius p̄ter x̄pm apparuit in q̄ ista p̄phetia esset adimpleta. ideo oportet dicere q̄ x̄ps sit illud semē benedictū in quo de⁹ benedixit omnes trib⁹ terre. Ūñ apl's ad Gal. iij. dicit Christus redemit nos de maledicto legis fact⁹ p nobis maledictus. qđ tūc factū est qñ pepēdit in ligno. Quia maledict⁹ omnis q̄ pendet in ligno. Et ne q̄s hoc intelligeret de aliq̄ alio. sicut iudei dicūt. stati Apl's dicit. Abrae dicte sunt p̄missiōes ⁊ semini ei⁹. nō dicit et seminib⁹ q̄si multis. sed semini tuo q̄ est x̄ps. Istud semen bñdictū oñdēs iam venisse dicit angel⁹ marie. bñdictus fruct⁹ ventris tui. Scōa figura patet de isaac quā dedit filio suo ia-

cob. Ben. xxvij. Ubi bñdicēs ait illi. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. Seruiēt tibi omnes pli. ⁊ adorent te tribꝰ terre. Esto dñs fratrū tuorū. et incuruent ante te filij mris tue. Qui maledixerit tibi. sit ille maledict⁹. Et q̄ benedixerit tibi. bñdictionib⁹ repleatur. Certū aūt est q̄ hec benedictio nō est adimpleta ad lram totaliter i iacob. q̄ frater ei⁹ esau non seruiuit sibi. imo iacob vocauit eū dominū mittēs ei munera. vt patz Ben. xxxij nec in aliquo alio ita pfecte sicut i xpo. De quo dr. quo ad primū. hic est fili⁹ meus dilectus Matth. iij. ⁊. xvij. Ecce odor filij ad patrē. Seruiēt tibi oēs pli quantuz ad gentes ⁊ adorent te tribꝰ scz iudeoz. Esto dñs fratrū scz xpianorū. ⁊ incuruent añ te filij matris tue. scz sinagoge. Ista oia expse dicunt de xpo. in ps. Deus iudiciū tuuz regi da. Et sequit. Et dñabit a mari vsq̄ ad mare. Et seq̄tur. Oēs reges seruient ei. Et sequit. Sit nomē eius bñdictū in secula. ante solē pmanet nomen eius. Et benedictū nomē maiestatis eius. Tertia figura patet de iacob quā dedit iude Ben. xlix De quo dr. Nō auferet sceptrū de iuda. et dux de femore eius. donec veniat q̄ mittēdus est. ⁊ ipe erit expectatio gentiū. Lauabit in vino stolā suā. ⁊ in sanguine vue palliū suū. Istud nō pōt exponi de alio q̄s de xpo ad quē durauerunt duces iuda et sceptrū regni. ⁊ post eū nō. q̄ etiā de sanguine xpi asperſit corpus suū. vñ dicebat se vitem Joh. xv. ⁊ p cōsequēs sanguinē suū vinū. Quarta figura patet Nume. xxiiij. vbi balaam spūsancto in se irruēte. vt ibidē dicitur benedicens tabernacul iacob dixit. Qui benedixerit tibi. sit ille bñdictus. et q̄ maledixerit tibi. maledictōnib⁹ repleatur. Et sequit. Orietur stella ex iacob. ⁊ virga cōsurget ex israel. De iacob erit q̄ pdet reliq̄as ciuitatis. Hoc nō pōt intelligi de aliq̄ q̄s de xpo. in cuius aduētu in mūdo orta ē stella Matth. ij. Sicut ptestant gentiles magi dicētes. Vidimus stellā ei⁹. in signū q̄ ipe radius sue doctrine illumiauit oēm hoiem venientē in hunc mundū Joh. i. q̄d nullus alius fecit. Fuit etiā virga q̄s tū ad correctionē inimicoz. sicut p̄ p̄ceperat sibi dicēs. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes Et seq̄t. Reges eos in virga ferrea. In aduentu etiā ei⁹ pdite sunt reliquie ciuitatis hierusalē. q̄ pdiderūt iudei locū ⁊ gentem vt dr Joh. xi. Ideoq̄s spūsancto ordinante pueri q̄ exierant obuiā xpo. clamabāt dicētes. Bñdict⁹ q̄ venit in noie dñi. ad significandū q̄ hic est de quo figure sub vmbra figurabāt. de q̄bus dic apls q̄ oia in figura cōtingebāt illis. Restat igit dicere q̄ de xpo ista oia fuerūt impleta. ⁊ p cōseqūns patet iudeos falsum dicere. q̄ adhuc sint implenda in antixpo. Quō aūt ista circa icarnationē xpi fuerunt impleta: ostendit pphe ta. ps. xx. dicēs ad lram de xpo. Qm̄ preuenisti eū in bñdictionib⁹ dulcedinis. vbi dicit Jnno. iiij. Qō xps in incarnatione sua fuit p̄uentus quatuor bñdictōnib⁹ realib⁹ sicut ibi quattuor figuralib⁹. Prima benedictio qua fuit p̄uent⁹ fuit immunitas peccati. vñ dicit. p̄ueniſti. i. ante ortū donasti. q̄ in peccato nō est conceptus. Nos autē preuenimur in maledictiōe amaritudinis q̄ in peccatis ꝯcepit nos mater nr̄a. ⁊ nascimur filij ire. Scda bñdictio fuit in vnione duaꝝ naturaꝝ. de qua Luce. i. Benedictus fructus vētris tui. Tertia in plenitudine gratie ⁊ veritatis Joh. iij. Qz non ad mensurā datus est ei spirit⁹. sed cū plenitudine Joh. i. Plenū gratia ⁊ veritate. Quarta benedictio glorie. q̄ ab instāti cōceptionis sue fuit comprehensor. Isa. xxij. Erit scz xps i soliū glorie domui p̄ris sui et suspendā super eū omnē gloriā dom⁹ patris eius. De his benedictōnib⁹ dr Deutero. xxxiij. Neptalim abundantia pfruetur et plenus erit benedictionib⁹. Hec Innocen. Ecce quomodo plenitudinē benedictionū habuit christus in suo aduētu. quā nullus p̄ter eum habuit nec habere potest Ideo et si alij sancti dicunt benedicti a domino et benedictiones accepisse in mūdo. iste tamē excellentissime omnia que in figuris fuerūt p̄stensa in se habuit. ⁊ cum benedictionib⁹ in mundum venit. Unde de eo dici potuit veraciter. Benedictus qui venit

B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄missis ostenditur aduentus saluatoris nostri gratiosus ex pietate diuine liberalitatis. quia venit Magna siquidē diuine pietatis bonitas apparuit in hoc. quia venit ad hominem q̄ venire nō potuit ad eum. Sed nunq̄d venit ad vindictā faciendā p̄o peccatis ei⁹.

Certe nō. sed venit in hunc mundū pecca
tores saluos facere. vt ōr. i. Thimo. i. Et
ipe solus testat Luce. xix. dicēs. Venit eī
filius hois q̄rere ⁊ saluū facere qđ pierat.
Circa qđ sciendū q̄ xp̄s venit ad hominē
quadruplicit. Et scđm ß erit q̄druplex ad
uentus ei⁹ ſm Bern̄. Prim⁹ est aduentus
ad hoies in mundū. Scđs in hoies scz in
mentē. Terti⁹ ō hoies in morte. Quartus
similit ad iudiciū. Et significant hi quatu
or aduentus p q̄tuor septimanas hui⁹ tem
poris sacratissimi. In primo aduētu venit
ad hoies per carnis assumptionē. In secū
do venit in animū nr̄m p gratie infusionē.
In tertio ⁊ q̄rto veniet in iudiciū p meri
tor̄ discussionē. Propē primū aduentū de
bemus esse humiliati. Propter scđm com
puncti. Propter tertiū cauti. Propter q̄r
tū circūspecti. De primo ōr Joh. xvi. Exi
ui a patre ⁊ veni in mundū. iterū relinquo
mundū ⁊ vado ad patrē. Felix itinerarius
qui sic a pr̄e exit. ita ad p̄iem redit. Iste
aduētus fuit ad saluandū. sic dixit angel⁹
Math̄. i. Ipe eī saluū faciet p̄plm suum a
peccatis eor̄. In isto aūt aduētu xp̄s assū
psit nr̄az humanitatē q̄tuor de causis. Pri
ma vt in ea nob p̄iem ad misericordiā fle
cteret. Unū glo. sup illū locū Apli. Qui eti
am interpellat p nob. dicit. nō voce sed mi
seratiōe ⁊ ostēsione humanitatis sue. semp
eī hoiem assumptū ⁊ graue onus passio
nis qđ sustinuit patri no vultui offert vt no
stri misereat. Et ß est qđ ōr. i. Joh̄. ij. Ad
uocatū habem⁹ p nob apud deū p̄iem ie
sum xp̄m iustū. ⁊ ipe est ꝓpiciatio p peccatz
nr̄is. Et nō tm̄ pro nostris sed etiā totius
mūdi. Scđa causa vt in ea diabolū falle
ret. Adeo eī sapiēter in hac vita ꝓuersat⁹
est q̄ diabolus ex certa scientia nunq̄ po
tuit comp̄hendere eū esse filiū dei. licet be
ne cōiecturabat eū esse filium dei ex signis
sic clamabat dicens. Jesu fili dei vt q̄d ve
nisti ante tp̄s p̄dere nos. vt ōr Mar. i. Vi
dens eī ei⁹ miracula opinabat eum eē de
um. sed videns eius famē ⁊ sitim credebat
hominē. ⁊ ita decipiebat. Et per cōseqūns
vltimo deceptus est. q̄ credens se procu
rare morte homis peccatoris p̄curauit re
demptionē homis. Unū dicit Jsido. li. i. de
summo bono ca. xiij. Ideo diabol⁹ q̄s iu
ste tenuit amisit. q̄ iniuste redemptorē no
strū occidit. Illusus est diabol⁹ morte dn̄i
quasi auis. Nā ostensa xp̄s sue carnis mor
talitate quā interimēdā ille appetebat. ab
scondit diuinitatē vt laqueū quo eū velut
auem imp̄rouidā p̄udēti irretiret decipu
la. Et sequit. Nā si innocēs xp̄s nō occide
ret homo diabolo addictus p̄ p̄uaricatio
nē non absolueret. Hec ille. Tertio assum
psit carnē vt i ea hominē glorificaret. Unū
apl̄s. Mortui estis ⁊ vita vestra abscondi
ta est cū xp̄o. Saluatorē eī nr̄m expectamus
qui reformabit corp⁹ humilitatis nr̄e
configuratū corpori claritatis sue. Quar
to vt in ea hoiem ad suū amorē obligaret.
Quid eī nos tantū ad amorē suū obliga
re potuit q̄s q̄ infirmitates nr̄as ipe portā
uit. Ut dicit Bern̄ in li. de diligēdo deū.
De secundo aduētu q̄ est in mentē per gra
tie infusionē in quo venit xp̄s ad inhabitā
dum. dicit Joh̄. i. Verbū caro factū est ⁊
habitabit in nobis per gratiā. De qua in
habitatione dicit Joh. xiiij. Si quis dili
git me. sermones meos seruabit. ⁊ ad eum
veniemus. ⁊ apud eū mansionē faciemus.
Ex isto aūt aduentu homo cōsequit tripli
cem fructū. Primo gratuitaz in filium dei
adoptionē. quo ad hoc dicit. Pater meus
diliget euz. Scđo gr̄e spūssancti collatio
nē. quo ad hoc ōr. ad eū veniemus. Tertio
collate gratie ꝓseruationē. q̄ ad hoc dicit.
mansionē apud eū faciemus. Jsta est dul
cissima sua inhabitatio. de q̄ dic ipe. Pro
uer. viij. Delicie mee esse cū filijs hominū.
Unde ipe stat ad hostiū ⁊ pulsat p gratiaz
p̄euenientē. ⁊ si q̄s aperit sibi. intrat p gra
tiā subsequentē. ⁊ cenat cū eo p gr̄am perfi
cientē Apoca. iij. De tertio aduentu scz in
morte ōr Lu. xij. Et vos parati estote. q̄a
qua hora nō putatis filius hominis veni
et. In isto aduentu veniet ad discutiendū
nostra merita. Unde Matthei. De omni
verbo ocioso reddent homines rationem
ad exigendū nobis credita. scz bonoz̄ na
turaliū fortuitor̄ ⁊ gratuitor̄. De quibus
Math̄. xxv. Uni dedit quinq̄s talēta. alij
duo. alij vero vnū. Tūc eī requiret lucrū
de oīb⁹ istis. Iste aduentus est valde in
certus. ⁊ ideo vt dicit Aug. ad dioscor̄. vi
gilare debet omnis xp̄ian⁹ ne eū impatuz
inueniat dn̄i aduentus. Quare aūt volu
it esse die aduent⁹ hui⁹ incertū. idē assignat
rōem. ⁊ dic i li. de vita xp̄iana. Ad hoc volu
it dn̄s te nescire die illū. vt q̄ nescz q̄n re-

niat semp sis parat⁹. Et Greg. xij. li. Hora. dic. Ad ħ cōditor noster nos latere voluit vitimū die nr̄m. vt dū ignorat sp. pximus esse credat. Et tanto quis fit feruentior in opatione q̄nto incertus est de reuocatiōe. vt dū incerti sumus q̄n moriamur. semp ad mortez parati venire debeamus. Hec greg. De q̄rto aduētu ad iudiciū dr Mat. xxiij. ⁊ Lu. xxi. Tūc videbūt filiuz homis venientē cū ptāte magna. Iste erit terribil aduētus mal. q2 ad puniendū eos et ad faciendū vindictā in natiōiby. bonis vero delectabil. q2 ad remunerandū. Primis dicet. Jte maledicti in ignē eternum. Secūdis dicet. Uenite bn̄dicti p̄ris mei possidete regnū Matth. xxv. Sic aūt ille prim⁹ aduētus xp̄i fuit desiderabil p̄ib⁹ anticqs. ita iste desiderabilis iustis oīby. Oīes em̄ clamāt illud ps̄. Ostēde nobis faciē tuā scz clare visionis. ⁊ salui erimus. Hec mirū q2 desiderant cū dies iudicij sit eoz maxima vtilitas. Primo q2 tunc exaltabunt iudicādo cū xp̄o Sap. iij. Judicabunt sancti nationes. Et Math. xix. Sedebitis ⁊ vos iudicātes. Secūdo q2 tunc liberabunt ab oīi pena ⁊ miseria Isa. xxv Auferet dn̄s omnē lacrimā ab oīi facie. Apoc. xxi. Absterget deus oēm lacrimam ab oculis sanctoz. i. oēm causam lacrimādi. p2o pena. Tertio q2 liberabunt a potestate peccādi Isa. xxv. Auferet dn̄s obprobriū p̄pli sui de vniuersa terra. Ps̄. Adhuc pusillū ⁊ nō erit pct̄or. Quarto q2 tunc eripient a potestate diaboli Naū. i. Nō adiciet vt ptrāseat in te belial Isa. xi. Nō nocebūt nec occident. Quinto q2 liberabūtur a seruitute corruptōis Rom. viij. Ip̄a creatura liberabit a seruitute corruptionis Sexto q2 tūc videbūt facie ad faciē deuz suū. i. Joh. iij. Scim⁹ q2 cū apparuerit similes ei erim⁹. i. Cor. xiij. Uidem⁹ nunc per speculū ⁊ in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. Hec Inno. sup illud Ps̄. xij. Usq̄q̄ domine obliuiscēris.

E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describit aduētus xp̄i susceptōne dign⁹ vt potēs ⁊ victorios ex auctoritate mittētis. q2 in nomine dn̄i. De quo in ps̄. dr. Beatus vir cui⁹ est nomē dn̄i spes ei⁹. Uere potentissimuz et victoriosissimū nomē. in q̄ vt dic ps̄. fidel penetrat etiā muz. desissimū iuxta illō In nomine dn̄i trāsgrediar murū. In hoc solo nomine dauid vicit goliam. sicut ipse testatur dicēs. Tu venis ad me cum basta et gladio. ego aūt cōtra te in noie domini Potentissimū ⁊ victoriosissimū nomen in quo eiciunt demones Lu. x. In noie tuo etiā demonia subiciunt nobis. Et q2 xp̄s fuit vnus de⁹ in suba cū p̄re. ⁊ p cōsequēs in potētia ⁊ ꝑtute. ideo ad significandum eū esse eq̄lē p2i spūsctūs p oza pueroz clamabat de eo q2 venit in noie dn̄i. Hoc ipe sol⁹ testabat Joh. v. dicēs. Ego veni i nomine p̄ris mei ⁊ nō accepistis me. Q̄ō aūt venerit in noie dn̄i testabant miracla que erant ad gl̄iam patris. vt dicit Lyra ibi. Et q̄ nemo potuit facere nisi esset deus cū eo. vt dicit Nicodem⁹ Joh. iij. Et ipe solus dic Joh. xv. Si nō fecissem opa in eis que nemo alius fecit ⁊c. Est aūt sciendū q̄ signū q̄ alicqs venit in noie regis ⁊ de eius mādato ⁊ volūtate est. q̄n maiores regis ⁊ consiliarij ⁊ generaliter oēs illi q̄ nō nisi regi obediunt. eū audiūt. ei famulant ⁊ obsequiunt. Q̄n aūt subiecti quasi instabiles q̄dam ei obediūt. q̄dam nō. signū est neglcie in subditis. nō in dn̄o venietē. Sic est i p̄posito. Hā ps̄. diu ante clamabat q̄ xp̄us debuit venire in noie patris sui. vtz. psal. cxvij. Bn̄dictus q̄ venit in noie dn̄i. Qui cū venit in mundū mox oēs creature maiores de toto mūdo. ⁊ oēs secretarij scz angeli q̄ nō obediūt nisi soli deo ei seruierūt ⁊ obsecuti sunt hūiliter ⁊ fidelit. Istud patz q2 in natiuitate angeli cātabant gaudent. Glia in excelsis. vt dr Lu. ij. Et hi etiā in vita ministrabāt ei. vt patz Math. iiij. Accedentes angeli ministrabāt ei. Ita etiā et alie creature irrōnales q̄ in opib⁹ supnaturalib⁹ soli deo obediūt xp̄o parebāt ad nutū. sicut ptz trāscurrēdo a p̄ncipio sui aduentus in mundū vsq̄ ad ei⁹ ascensum in celū tota serie euāgelij. Hā in natitate ei⁹ celū dedit stellā regib⁹ in ductorē ad p̄sepiū Mat. ij. Jtē mare solidū calcāti se p̄buit Mar. vi. Et idē mare trāquillitatez in tēpestate dedit Math. viij. Surdi muti. lepr̄osi. ceci a natiuitate. claudi. demoniaci multi curati sūt. Et q̄ō oim maius est mortui suscitati sunt. Quō g̃ iudei p̄nt negare messiā venisse. aut quō expectāt aliuz vētuz. Uñ ptzq̄ ipi sūt sic sb diti istabiles ⁊ nequā. q̄ apte videtes tāta miracla i xp̄o

noluerũt ei obedire. licet venisset in nomine dñi. Cũ aũt venerit antixps in nomine suo illũ accipiẽt. Hinc cõqrit iohes dicẽs In ꝓpria venit. et sui eũ nõ receperunt. Et qõ deteri⁹ est etiã ignominiose tractauerit ps. lxxiij. In terra polluerũt tabnaculum nois tui. i. xpm in quo deus habitauit Ex his oĩbꝫ ad piaꝝ mentiũ ꝓsolationẽ tria infero memorialia. Primo q̃ ad pmã partem sermonis. Qõ volẽs ex aduẽtu xpi bñ dictõez ꝓseq̃ glie ꝛ gre. necesse hz se a vicijs custodire ꝛ pseruare ꝑ sacro tpe. Istud pz qz Eccl. xxxij. dr. Qui vigilauerit ad illuz inueniet bñdictionẽ. Bene aũt vigilat qui oculos mẽtis in ꝙ lumie tenet. ꝑm Greg. in omel. Scõo infero q volẽs ꝓsequi bñdictionẽ ꝛ vtilitatẽ aduẽtus dñi. necesse hz diligenꝫ insistere eloquio diuino ꝛ moni. Istud pz Deute. xxxij. vbi leui dicit patri suo. Qui custodierit eloquiũ tuũ ꝛ pactuz tuũ ꝙuauerit. Bñdic eũ dñe. Tertio infero q volẽs ꝓsequi bñdictionẽ xpi venientꝫ in noie dñi. necesse habet opibꝫ misericordie et pietatis intẽdere. Istud pz. qz nomẽ domini nõ est nisi oleũ misc̃ie. vt dr Lant. i. Et ideo null⁹ eo dignus ẽ nisi misericors. iuxta illud. Qui misericors est misericordiam ꝓsequet. Vñ Eccl. vij. dr. Paupi porrige manum tuam vt ꝑficiatur ꝓpiciatio et bñdictio tua. Cui⁹ ꝓpiciatiõis ꝓtices nos faciat bñdict⁹ q̃ vẽit i noie dñi Amẽ. Dñica scõa aduẽt⁹. ꝑm⁹ Sermo q̃rtus

Erũt signa in so

le ꝛ luna ꝛ stellis Luce. xxi. In hac dñica scõa sctã mr ecclia facit mentionez de vltimo aduentu dñi. qui erit ad iudiciũ finale in ipa consũmatione seculi. Qõ q̃dez iudiciũ appellat generale. eo q in ipo xps vẽtur⁹ est iudicare viuos et mortuos. Dicit etiã nouissimum. qz et si hodie xps iudicat ꝛ ab bũani generis initio iudicauit deũciens de paradiso prios parẽtes. ꝛ hoies sepe luũt p suis factis diuinit⁹ penas. tñ tũc erit nouissimũ. qz post illõ erit bonoꝝ plenissima ꝛ vera felicitas ꝛ maloꝝ digna ꝛ sũma infelicitas. In quo etiã nõ solũ iudicabunt q̃ tunc fuerit iudicanda. vez etiã q̃cuq̃ ab initio iudicata et q̃cuq̃ vsq̃ ad illud tps adhuc iudicãda sunt. apparebunt esse iustissima inq̃t Aug⁹. de ciuitate dei li. xx. ca. i. ꝛ ij. Volẽs igitur mater sctã ecclia filios suos hr̃e illi⁹ aduẽtus memoriã recolit euãgeliũ ꝺ illo nouissimo die ꝛ eius antecedẽtibꝫ signis. vt p ꝫ inducat hoies ad ꝓpunctionẽ ꝛ verã penitentiã. Hã sicut dicit Bre. xiij. moralium Terroꝝ iudicis nõ põt vitari nisi ante iudiciũ. qꝺ vtiq̃ nõ est nisi p satisfactionẽ penitẽtie ꝙ pctis. Nõ solũ aũt memoria illi⁹ tremendi iudicij valet ad inducẽdã ꝓpunctionẽ in hoie ꝙ pctis ptexis. sed etiam ad cautelã faciendã de futuris. Unde Criso. sup Joh. omel. xlv. dic̃ q memoria iudicij impetũ tenebit vehemẽtius oi freno. q. ꝺ. qui tribꝫ cathẽis frenari nõ posset. sola memoria futuri iudicij frenat. iuxtu illud ps. A iudicijs eĩ tuis timui. Hinc Job de se dic̃. Semp eĩ q̃si tumẽtes sup me fluct⁹ timui deũ. Job. xxxi. Sup quo Grego. lib. xxi. moral. in fine dic̃ q terroꝛe iudicij oĩs cura rer̃ tpalium ꝛ carnis delectatio oĩa despiciũt. Et li. xiij. dic̃. Qui puerse agit si iudiciũ tremendũ timeret. male non ageret. Unde Eccl. vij. Memorare nouissima ꝛ ineternũ nõ peccabis. Qõ tractãs Greg. omel. xxix. dicit. Hã ꝑsentis temporis ita agenda sunt gaudia vt nunq̃ amaritudo futuri iudicij ꝼcedat a memoria. Ut igit̃ p preteritis doleamus. a futuris caueamus pñtis euãgelij serie de ipso iudicij generali ordine audiamus. De q̃ alit̃ me vestre caritati dictuꝝ breuiter ꝓpono. Uez qz ista sine spũssancti gratia facere nõ valeo. dicit eĩ Beda in omel. sup illo verbo Johan. Nemo pt venire ad me ꝛc. Et si hoies ab hoibꝫ audiũt. tñ q̃ intelligũt. intus datur intus cbozuscat. itus reuelat. hoies foras verbũ dei seminare pñt. sed in vanũ laborãt nisi itus de⁹ docẽs apiat sensus. Quare ꝓmo p impetranda gra spũssancti vigilem⁹ quã vt facili⁹ impetrem⁹ ad matrem gre q̃ spũsctõ ꝓcepit ꝛ pepit gram mũdo recurram⁹. salutãtes eã ꝙbo angelico ꝛ voce amena dicẽdo Aue maria gra ꝛc. In illo tpe. Erũt signa in sole ꝛ luna ꝛ stell. ꝛ in terris pssura gentiũ. In euãgelio pñti tria tanguñ. Prio nãq̃ describit signa pcedẽtia iudiciũ. cũ dic̃. Erũt sig. Scõo describit iudicꝫ aduẽtũ. cũ dr. Tũc videbũt. Tertio addit ꝓsolatõez iustoꝝ. cũ dr. His aũt.

A Dicit g primo describẽdo signa precedentia iudiciũ. Erũt signa. Circa qõ sciẽduz q xps hec ꝙba dixit apl̃is feria tertia

post dñicam ramispalmar. Hã cũ multas parabolas iudeis in tẽplo ipe die ꝓposuisset. tandẽ exiuit de tẽplo. Et cũ discipli oñderent ei edificia muroꝝ templi ⁊ ciuitatis. xps ꝑdixit eis subuersionẽ illoꝝ. q̃r facta ẽ per titũ ⁊ vespasianũ. ⁊ tãdẽ subiũxit de cõsummatione seculi h̃ qđ dic euãgelium hodiernũ dicẽs. Erũt signa. Sicut aũt dicit Nicolaus de lyra sup Math. xxiiij. c. Qđ post tribulationẽ antixpi antecꝫ appareãt manifesta signa iudicij erit tps breue i quo poterint illi q̃ decepti fuerint p̃ antixpum penitere. Et h̃ significat Apoc. vi. vbi dicitur. Factũ est silentiũ in celo q̃si media hora. Istud em̃ tps nõ durabit nisi. xl. dies vl circiter. Vñ dr Math. xxiiij. Statim aũt post tribulationẽ illoꝝ dieꝝ. i. paruo tẽpore elapso post tribulationẽ antixpi apparebunt signa manifesta ꝓpinqui iudicij. Vñ dicit. Erũt signa in sole. Math. xxiiij. dr. Sol obscurabit nõ p̃ puationẽ lumis sui. cũ sit ei naturale. corpa aũt celestia tũc manebũt in sua natura itegra. Sz ista obscuritas erit p̃ interpositionẽ alic⁹ corpis opaci. quemadmodũ fit in eclipsi. Et luna in matthẽo dr. Et luna nõ dabit lumẽ suum. Qđ põt intelligi dupl̃r. Uno mõ qꝛ erit interposita inter terrã ⁊ solẽ. ⁊ sic ps lune q̃ est versus terrã obscurabit cum nõ habeat lumen nisi a sole. Alio modo per interpositionẽ nubium obscurantiũ. Et stellis. De stellis dicit Math. xxiiij. q̃ cadent de celo nõ q̃ntũ ad eaꝝ substantiã. cũ sint incorruptibiles. sed fm apparẽtiã. qꝛ vere stelle abscondent nubiũ densitate. ⁊ de nubib⁹ versus terrã descendẽt exalatiões ignite q̃ dicunt stelle cadẽtes. Horra autẽ dicit super Math. q̃ ista obscuritas solis et lune põt dupliciter intelligi. vel p̃ subtractionẽ ꝓprie luminositatis. ⁊ sic fm glo. sol ⁊ luna ad tẽpus suo lumine ꝑuabunt. vt iã dictũ est vt vicinũ dñi nuncient aduentũ. Sed pacto iudicio ⁊ mũdo innouato maius lumen recipient. iuxta illud Isa. xxx. Et erit lux lune sicut lux solis ⁊ lux solis septupl̃r. Unđ dicit Crisꝰ. q̃ pfamilias moriente. domꝰ eius turbat. familia plangit ⁊ nigris se vestimẽtis induit. Sic humano genere ꝓpter qđ facta sunt oña circa finẽ ꝓtristato celi mysteria lugẽt. ⁊ cãdore depositio tenebris induunt. vel obscurari dicunt. non diminutione sue lucis: sed supueniente claritate veri solis obscurari videbunt. ⁊ nullius esse luminis. Isa. xxiiij. Erubescet luna ⁊ ꝓfundet sol cũ regnauerit dñs exercituum. Silr qđ dr de stellis. Stelle cadẽt. h̃ põt intelligi q̃ntũ ad mutationẽ luminositatis in obscuritatẽ. ⁊ ita cadẽt nõ a situ. sz a lumine. vt ad tps lumẽ careant. vt vicinũ dñi indicẽt aduentũ. Uel secđo q̃ntum ad apparitionẽ. Sicut em̃ nunc videt vapor ascendẽs inflãmat⁹ cadere ad modum stelle. sic veniente iudice. tales inflãmationes crebrius ⁊ ampli⁹ fient q̃si signa inflãmatõis mũdi. Uel tertio h̃ dr ꝓpter scintillationẽ q̃ apparebit in aere ocul̃ stupefactis. De obscuratõe solis dicit Orige. esse. pbabile ex hoc. qꝛ tunc circa ꝓsummationẽ seculi ex magno fumo eleuato obtenebrabit supior pars aeris. ita vt lumẽ solis non luceat. De lune obscuratiõe. pbabile est. qꝛ cũ luna nõ recipit lumen suũ nisi a sole. igitur obscurato sole obscurabitur luna. De casu stellarũ. pbabile est. qꝛ exq̃ tanta erit obscuritas q̃ obscurabit sol ⁊ luna. multo magis stelle obtenebrabunt. q̃ qm̃ nõ apparebunt iudicabũt ab homib⁹ cecidisse. Hugo aũt de ꝑatis hic dic q̃ tunc erit vniuersal̃ eclipsis p̃ totũ mundũ q̃ nõ fiet p̃ lune interpositionẽ. sed per ꝑtutem diuinã. Et ideo durabit q̃ntũ deo placebit. sicut i passiõe dñi factũ fuit. Secđo põt hoc intelligi methaphorice. qꝛ tunc sol ⁊ luna ⁊ stelle merorez dici illius inspicere nõ audebũt. sicut nec passionẽ xpi. Tertio p̃t hoc intelligi mystice. qꝛ tũc sol. i. xps q̃ est sol iusticie obscurabit. eo q̃ subtrahet suis electis ꝑtẽ faciẽdi ꝑtutes ⁊ miracula. Tũc etiã predicatio cessabit per quã xps mundũ illumiat. Luna etiã ꝓuertet in sanguinẽ. vt dr Joheł. iij Luna intelligitur ecclesia que recipit lumen a sole xpo. que tunc polluet sanguine peccatoꝝ ⁊ tyrannoꝝ. Stelle sunt doctores qui ad iusticiã eruditũ hodie multos. qui tunc cadent. qꝛ a docendo deficient et cessabunt. loco quoꝝ surgent pseudo falsi doctores. vt dr Math. xxiiij. Et in terris pressura gentiũ. Ista pressura in terris erit ex concursu multoꝝ. q̃ fm Horã hic cõsurgent ꝓpter terremotũ maxime de locis mõtanis et insulis. Sed Hugo de sancto victore dic q̃ ista pressura erit duplex. Una propter rugitum maris. quem tũc de propinquo audire erit horribile. Unđ i textu

ꝓre confusione sonitus maris ⁊ fluctuum. Erit enī ꝓmo nimia elevatio maris extra terminū suū naturalē. s. vltra altitudinem montiū. xl. cubitis. iuxta illud ps̄. Mirabiles elationes maris. Scō erit ipius nimia ad infima loca depressio. ita vt vix appareat. Apoc. xxi. Mare iam nō est. Tertio erit ipius horribilis sonitus. iuxta illō ps̄. Elevauerūt flumina vocez suā. Propt ista ergo vt dicit Hugo illi q̄ habitāt i marinis partib⁹ ꝯcurrent ad loca elongata a mari timore rugitus maris p̄ ꝓfusione sonitus maris ⁊ fluctuū. scz inordinata commixtiōe vndaꝝ. Vel ꝯm ipm. ꝓfusionē istā possum⁹ intelligere ꝓturbationē nouā. q̄lis nūq̄s visa ē. Et est ꝟ mīt̄ū. pbabile. Aaz ꝯm Jacobū de alexādria. Facta alteratiōe circa corpa celestia necesse ꝓfundet mare. qđ disponit p corpa celestia. vt ōz. i. Bethoron. Scō ista p̄ssura erit ex psecutiōe antixpi corā q̄ fugient boines de regnis suis ad ꝓpīm altez. Vel q̄a opprimēt vndiq⁹ p ipm. Et hec erit pressura in terris. Ex hoc aūt terroze sequet in boib⁹ immutatio. vñ sequit in lra. Arescētib⁹ homib⁹ p timore. s. maloꝝ q̄ cernēt. ⁊ expectatione maloꝝ q̄ supuenient in posterū vniuerso orbi. i. vniuersaliter. Ita dicit Hugo de sancto victore. Ex isto igit timore arescēt boies q̄ erāt opulenti ⁊ pingues. Quia puer. xvj. dicit Spūs trīstis exiccat ossa. Tūc enī implebit illud Isa. xiij. Oīes manus dissoluentur. ⁊ oīe coz homis cōtabescet. Unusq̄sq̄s ad ꝓximū suū stupebit. ⁊ facies cōbuste vultus coꝝ. Et illud Treñ. iij. Denigrata est sup carbones facies coꝝ ⁊c. Adhesit cutis coꝝ ossib⁹ aruit ⁊ facta est q̄si lignuz. De ista expectatione q̄ supueniet vniuerso orbi q̄ arescere faciet homines ōz Matth. xxiij. q̄ ꝟ erit tpe antixpi qñ erit talis tribulatiō qualʼ non uit ab initio. Et merito qz tunc ꝓfabit illa psecutio ex trib⁹ psecutionibus. s. tyrānoꝝ. q̄ trucidauerūt oli martyres. Hereticoꝝ q̄ impugnauerūt confessōres. Et falsoꝝ fratrū q̄ decipient simplices. Et qz ista simul ꝯcurret. ideo erit persecutio maxima q̄lis nunq̄s fuit ab initio. Hec est mīt̄ q̄ boies arescent cū etiā virtutes celoꝝ mouebunt. Hugo de sancto victore ꝓmo exponit. i. angeli in nouā admirationē trāsibūt. vt etiā dicit glo. ⁊ mīsteriuz pietatis in mīsteriū vindicte ꝓmutabūt moti indignatione ꝯ ꝓtemptoꝝ dīne dignationis ⁊ angelice. Scō mouebunt ꝯm eū. i. cū xp̄o descendēt ad iudiciū. Tertio ꝯm Bozrā mouebunt. i. ad modū timētiū se habebunt. Quarto mouebunt timore reuerentie. q̄ licz semp sit in eis. tamē tūc maxime apparebit Job. xxvi. Colūne celi cō tremiscunt ⁊ pauent ad nutū eius. Dic Greg. Quid faciet ꝙgula deserti dū ꝓcutitur cedrus libani. Quinto mouebunt more terreno sicut milites mouent moto rege ad expeditionē. ciuitas feruet. ꝓpls cōcitat sic xp̄o moto ad iudiciū angeli mouebunt ꝯm Crisō. Sexto ꝯm Lyrā sup Matthēū Mouebunt virtutes celoꝝ. i. illi angeli q̄ specialiter dicunt virtutes. quoꝝ est facere miracula ⁊ signa. q̄ tūc mouebunt ad facienda diuersa mirabilia in celo. in aere. in terra. in mari. ⁊ in oīb⁹ abyssis. ad incutiendū terroꝛē iudicis venientis. Dicunt aūt ꝟtutes celoꝝ āgeli. siue qz mouēt celos ex phos. siue qz inhabitant celos ꝯm Bozraz Hugo de pratis dic pulchrū dictum de ꝟ q̄ mouebunt etiā angeli horroze dīne vindicte. Hā ꝯm Crisō. licet nihil sibi conscij sunt. ⁊ in btitudine ꝓsumati. tū nō sine trepidatiōe ibi astabunt. sciētes qz tunc vix iustus saluabit. vt ōz. i. Pet. iij. Quare autē tot terribilia signa p̄cedent iudiciuz generale plures rationes vident esse sanctoꝝ. Pria ratio ꝯm Bre. est. vt nos xp̄s paratos inueniret tpe aduētus sui. vñ Mat. xxiij. Et vos estote parati. qz qua hora non putatis filiʼ homis veniet. Scda vt nos ab amoze mūdi illicito cōpescat. dum eiʼ mala q̄ sequūt ante oculos mētz nr̄e ostendit. Tertia vt semp i timore dei maneam⁹. vt si deū i tranq̄llitate metuere nolum⁹. saltē eius vicinū aduentū pcussionib⁹ attriti timeamus. Hec oīa Greg. ℣ Ultra ista signa corpalia colligunt alia multa ex euāgelistis ⁊ aplicis scriptz. Magister in scolastica bistoria. Beatus Piero. Hozra et Lyra super Matth. referunt ex annalib⁹ hebreoꝝ. xv. signa prodigia ante aduentum xp̄i. Que ꝓmo referā ꝓpter vulgares ⁊ simplices. Deinde ponā alia magz certioza. pter spūales. Primū signuz corporale erit qz erigatur mare. xl. cubitz super montium altitudies. stans i loco suo quasi murʼ. ⁊ ꝟ erit ꝓmo die. Scō die tīm descēdet qz vix videri possit. Tertio marine belue appa-

rentes sup̄ mari dabūt rugitus vsq̄ ad celū. Quarto ardebit mare ⁊ oēs aq̄. Quinto herbe ⁊ arbores dabūt sanguineū rorem. Sexto ruent edificia. Septimo petre ad inuicē collident. Octauo fiet generalis terremotus. Nono eq̄bitur terra. Decimo exibunt homines de cauernis suis. ⁊ ibūt quasi amētes. nec poterūt mutuo loqui. Undecimo surgēt ossa mortuoꝝ ⁊ stabūt supra sepulchra sua. Duodecimo cadēt stelle. Tredecimo morient viuētes vt cum mortuis resurgāt. Decimoq̄rto ardebit celū ⁊ terra. Quintodecimo fiet nouū celū ⁊ terra. ⁊ resurgent oēs. Ista aūt signa an fiēt successiue aut p̄iunctim. aut interpolatim dubitat. An etiā sint vere futura in rē dubitant doctores. Et iō veniam⁹ ad certiora ⁊ spiritualia q̄ sunt decem. Primū est vniuersal' securitas. Nā sicut fuit in diebꝫ Noe quando homines magis secure nubebāt bibētes et comedentes ⁊ gaudebāt. tunc supuenit diluuiuꝫ ⁊ tulit oēs. ita erit de die iudicij. vt dr Math. xxiiij. Sed ꝓtra hoc vidr q̄ ibi dē dr. surget gens ꝑ gentem. ⁊ sic erūt potius plia q̄ securitas. Rndeo ꝑm Lyr. q̄ p⁹ illa bella post famē ⁊ terremotum erit pax breuis. xlv. diebꝫ. de quibꝫ Dan. xij. dicit ⁊ tunc reprobi pacē ⁊ securitatē sibi repmittent. i. Thessa. v. Cū dixerint pax ⁊ securitas. tunc repentin⁹ supueniet eis interit⁹. id est subitanea diei iudicij p̄ditio. sic exponit ibidē Hugo. Scdo vniuersalis repulsio verbi dei. iuxta illud. Q̄m escā abominata est aīa eoꝝ. Et illud. Mittā famē in terrā. nō famē panis sed famē ꝓbi dei. Sz cōtra dr Math. xxiiij. Prius p̄dicabit hoc euāgeliū regni in vniuerso orbe. ⁊ tūc veniet cōsūmatio. Rndeo q̄ b̄ bene verū ē q̄ aīs tps antixp̄i erit generalis p̄dicatio euāgelij in toto mūdo. sed veniēte antixp̄o cessabit. ita q̄ septē ecclesie vel septem dioceses aut p̄uincie vel regna vix poterūt habere vnū p̄dicatorē. Juxta illud Isa. Apprehēdent septē mulieres. i. septē ecclesie virum vnū. i. p̄dicatorez. Et de hoc tpe dat istud signū. Tertiū signū est apostasia in dignitate ecclesie. Cū Math. xxiiij. Cū videritis abominationē desolationis stantē in loco sancto. Et illud licet ad lram intelligit de antixp̄o. q̄ veniens sedebit in templo tanq̄ deus. vt dr. ij. Thessa. ij. ⁊ Dan. xi. tamē moraliter ꝑm Hugrā intelligit etiā de malo p̄lato qui dr idolū abominatiōis ⁊ desolationis Zach. xi. O pastor ⁊ idolū dereliquens gregē. Tūc em̄ in proximo ante diē iudicij erunt p̄lati pessimi p impssionē secularē per p̄ces. p̄cium. munera. obsequia. p̄cise sicut aī destructōez hier'lm. vtz i libro Dach. Qui dicunt hic abominatio propter fastidiū respectu dei ꝓpter prauitatez cordis. Prouer. xi. Abominatio domino cor prauū. Tota em̄ intentio cordis p̄latorū tunc erit intēta auaricie. Hierem. vi. A minore vsq̄ ad maiorē oēs auaricie studēt Scdo ꝓpter impietatē opis. Prouer. xvi. Abominabiles deo q̄ agūt impie. Tertio ꝓpter indignitatē oblatiōis. Prouerb. xv. Victime impioꝝ abominabiles. Dicit etiam desolatiōis abominatio ꝓpter dispēdium siue damnū respectu p̄rimi. Desolabūtur etiā p̄lati tunc p̄lm. vel p negligentiaz officij. vel p corruptōem exempli. vel p subtractionē tpalis subsidij. Cū Dat. xxiiij. sequit. Tunc q̄ legit intelligat sez ecclie destructionē. p̄lati dānationē. p̄li periclitationē. Hec gorra. Quartū signū erit abominabilis ꝓcupiscētia adinuicez. iuxta illud. ij. Thim. iij. In nouissimis diebꝫ sez circa finē mōi. ꝑm gorrā. erūt homines seipos amātes. gorra. nō deū nec p̄rimū. Ex ꝓprio em̄ amore tanq̄ ex radice omnia mala oriunt. Quia vt dicit Aug. li. de ciuitate dei. Ciuitatē babylonis fecit amor sui vsq̄ ad cōtemptū dei. Quia questio ꝓpietatis nihil hz q̄ de restitutione spoliatoꝝ. lz sequit in aplo. Cupidi. elati. voluptatū amatores. habētes quidē speciē pietatis. Tangit mltiplicē effectū amoris p̄uati. quoꝝ in generali p̄mus est ꝓpetratio omnis mali. Secundus est cōtemptus summi boni. Tertius est simulatio catholice fidei. Erunt ergo cupidi ad lucrū pecuniaꝝ. diligētes pl⁹ nūmū q̄ deū. Elati appetēdo dñiuz. Superbi ex amore sibi impēso. Blasphemi ad dei vituperiū. Vel supbi in depssione aliorū ꝑm lyrā. Quintū signū erit odiū int' cōsanguineos. Cū Math. xxiiij. Tradet autē frater fratrē in mortē. Et. ij. ad Thimo. iij. dr q̄ filij erūt parentibꝫ nō obedientes. qđ vtiq̄ est ex odio. cum naturaliter debeant inclinari ad dilectionē. Et breuit homines tunc habebunt ad inuicem generale odium. tam respectu p̄rimoꝝ superiorū. q̄ respectu equaliū. q̄ respectu inferiorum.

vt dic̃ Hozra ibidē. Erūt em̃ inobediētes parentib⁹ siue carnalib⁹ siue spūalib⁹. ꝛ hoc quantū ad p̄cepta. Scō ingrati quo ad beneficia recepta a pntib⁹. Sceleſti q̄ ad grauiora maleficia etiā in psona parentum perpetrāda. Itē ꝫ p̄mū eq̄lem erunt sine affectione. i. alioꝝ miſerie nō cōpatiendo. Sine pace scz alioꝝ quietem pturbando. Criminatozes. id est crimīa alīs imponētes. eoꝝ fame detrahendo. Incōtinentes. id est pctis carnalib⁹ deseruientes. gule et luxurie vacādo. ꝛ mulieres polluēdo. Itē cōtra p̄mū inferiozē immites. id est crudeles erga eos q̄s pūt oppmere. Sine benignitate. id est sine miſericordia ꝛ largitate erga eos quib⁹ debent subuenire. Prodito res. id est secretoꝝ reuelatozes erga eos q̄bus debent p̄sulere. Itē erūt pterui q̄ ad se id est inuerecūde se hūtes. Tumidi. i. inflati animo. Ceci. id veritatis. ignari. Antiqui tū libri ꝛ greci nō hūt ceci. sz glo. exponit. Sextū signū erit sterilitas terre. iuxta illud Abacuc. vlti. Ficꝰ non florebit. Dentieꝰ opus olīue ꝛ arua nō afferēt cibū. glo. dic̃. Quia i vanū plantabunt. ꝛ arua nō afferēt cibū. id est cāpi carebūt segetib⁹. Absciderē de ouili pec⁹ id est interficiēt vel deficiet. q̄ pter defectū past⁹ nō poterit seruari. Et nō erit armentū in p̄sepib⁹. id est greꝫ boū in p̄sepib⁹ Mat. xxiiij. ꝺz. Erūt pestilētie ꝛ fames et terremotus. Septimū signū erit p̄dicatio generalis euāgelij xp̄i. vt ꝺz Mathꝰ xxiiij. Dicit tñ Augꝰ. ibidē q̄ qñ post p̄dicatiōez euāgelij veniet. incertū est nobis. sed añ nō veniet. Et hoc erit pꝛ inexcusationē ignorantie veritatis. Octauū signū erit hypocrisis religioſoꝝ. vñ. ij. ad Thim̃. iij. Erūt quidem habentes speciē pietatis. id est xp̄iane religiōis in exteriozi simulatōe. q̄a sacrameta xp̄i q̄ religiōis sunt. p̄cipabūt cū bonis. ꝛ ideo periculoſiozes Mat. vij. Attendite a falsis pphetis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiū. intrinſecus aūt sunt lupi rapaces. Virtutē aūt eius. i. rem ip̄ius pietatis scz dilectionē dei ꝛ p̄mi abnegātes corde ꝛ ope. Ad Titū. j. Confitent̄ se noſse deū. factis aūt negant. Nonū signū erit adinuentio nouitatū. vñ. i. Thimo. iiij. ꝺz. q̄ in nouiſſimis dieb⁹ erunt quidam attendentes spiritibus erroꝝ. id est hominib⁹ in erroꝛe ambulantibus. ꝛ doctrinis dēmonioꝝ. id est hereticoꝝ. Et ſequitur. phibētes nubere. hoc est dicētes nuptias eē peccatuꝫ. ꝛ abstinere a cibis q̄s deus creauit. Aliaq̄ multa adinueniēt q̄ oīa vocat apl's ibidē ineptas ꝛ aniles fabulas. i. q̄s vetule ſolent narrare. ꝛ q̄ pro nihilo sunt reputande. Et. ij. Thimo. iij. Semp discentes id est discere volētes noua ꝛ curioſa quemadmodū athenienſes. Actu. xvij. vt exponit Hozra. Decimuz signū erit furtiua doctrina mlt̄oꝝ hypocritaꝝ. de q̄b⁹ ꝺz Mat. xxiiij. q̄ surgent pſeudo pphete ꝛ ſeducent multos. De quib⁹ etiā. ij. Thimo. iij. dicit. Et ex his ſunt qui penetrant domos. id ē qui intrant sub p̄textu religionis penetralia ꝛ secreta i quib⁹ mlieres habitāt. vt eas facili⁹ decipiāt ꝛ captiuas ducāt mulierculas. id ē citi⁹ seducāt pter defectū rōis in eis. vt dicit Lyra. Hozra dicit q̄ erūt q̄rentes occulta loca ad hereſes suas p̄dicandas. cū tñ ap'lis dictū sit. p̄dicate sup tecta Mat. x. Sed Hozra exponit. Penetrant domos spūaliter. cuiuſlibet q̄litatē ꝛ cōditionē rimādo. vnuſcuiuſq̄ p̄sciam inquirendo. Undecimū signū erit abnegatio fidei. vñ Mathꝰ xxiiij. Putas ne filiꝰ hominis veniens inueniet fidem in terra. Et. i. Thim̃. iiij. ꝺz. Spūs āt sup. scīus dic̃. s. reuelando manifeſte. q̄ in nouiſſimis tpib⁹ diſcedēt quidā a fide. i. aliq̄ notabiles p̄sone. Semp em̃ remanebūt aliq̄ fideles xp̄ine. Semp em̃ remanebūt aliq̄ fideles xp̄i vſq̄ ad die iudicij. Duodecimū signū erit diſcessio ab obediētia in vtroq̄ statu spūalium ꝛ secularium. De q̄. ij. Theſſal. ij. dicit. Niſi venerit diſcessio p̄mū ꝛ reueletur ille iniquꝰ. scz antixp̄s. Qō ſm Lyrā q̄daz exponunt de diſcessione a romano imperio. q̄ florebat tempore pauli. a quo iam receſſerunt quasi oīa regna negantia ei subditionē. ꝛ redditionē tributi a multis annis. Illud etiā imperiū caruit imperatoꝛe multis annis. et tamen non venit antichriſtus qui debuit venire sub illa diſcessione. propter quod alij exponunt de receſſu ab obedientia romane eccleſie. a qua iam receſſit diu grecia. Sed ſaluo meliori iudicio mihi videtur melius intelligendum de receſſu a fide catholica. non sic q̄ omnes diſcedant ab ea. sed quia maioꝛ pars credentiū diſcedet ab ea. q̄ tūc refrigeſcet caritas mlt̄oꝝ Mathꝰ xxiiij. et per conſequens vera fides deficiet. ꝛ tunc veniet antixp̄s ſacta diſpoſitione ad receptionem ipſi⁹. Ita

dicit lyra. Sed Gorra precise ⁊ simplicit exponit. Et tunc. id est post manifestā discessionē gentium a romano imperio. ⁊ pticularium ecclesiarum ab obedientia romane ecclesie. ⁊ hominum christianorū a fide tunc quasi parata sibi via veniet antixp̄s. Et hanc sententiā etiam approbat Augu. de ciuitate dei li. xx. ca. xix. circa mediū dicens. Non absurde hunc textum de romano intelligi imperio. E

Dixi secūdo ꝙ secūda particula huius euāgelij describit iudicis aduentū. Cum dicitur. Tūc videbūt filiū homis. i. post illa signa. ⁊ post illos. xlv. dies nō ꝙ determinate post eos. sz sic ꝙ añ illos. xlv. dies ñ erit iudiciū sz post. tpe tñ eo q̄ ignorat̄ ⁊ nō sperat̄. Mat. xxiiij. Qua hora nō putatz filiꝰ hois, veniet. Tunc ergo qñ homies erunt magis securi. tunc videbunt supple. velint nolint etiā mali. Apoc. i. Uidebunt euz q̄ eum pupugerūt. Sz iste aspectꝰ erit terribilis eo ꝙ videntes turbabunt̄ terrore horribili Sap. v. Tūc inquā videbūt filium hois. boni in forma vtraqz. diuina ⁊ hūana. Mali tm̄ in forma humana. ⁊ nō qualitercunqz. sed in nubibꝫ cū potestate mag̃ et maiestate. Plura dicunt̄ de hoc aduētu Primo ꝙ erit clarus ⁊ notabilis. qz videbunt. Isa. lij. Oculo ad oculū videbūt. Et i. Cor. xiij. Tunc aūt facie ad faciē. sed diuersimode sicut supra dictū est. Non enim erit aliquid quod impediat visum humanū. eo ꝙ ignis p̄cedet. q̄ oēs vapores purgabit. in ps̄. Ignis ante ip̄m p̄cedet. Secundo iste aduentus erit p̄sonalis. qz filiū hominis. nō p legatū aut subiudicē vicarium. sz p se. i. Cor. iiij. Qui aūt iudicat me dñs est. Job. In carne mea videbo deum. Tertio iste aduentus erit terribilis. q̄a in nubibꝫ. Actu. i. Quēadmodū vidistis eum sic veniet. Hoc aūt fiet in nubibꝫ. Apoc. i. Ecce veniet in nubibꝫ. Quarto erit potentialis. qz in maiestate ⁊ ptāte. Potestas eiꝰ apparebit ex mūdi conflagratione. qz ignis precedet qui purgabit sup̄ficiē terre. Secūdo in vocis virtute. Ps̄. Dabit voci sue vocē v̄tutz. Mag̃ v̄tus vocis fiet. ad cuiꝰ sonitū nō erit aīa ita alte in celo, nec ita p̄funde in iferno nec abscōdita in cētro. qui stati ꝯpareat cū xp̄o. i. Cor. xv. Canet em̄ tuba ⁊ mortui resurgēt. Tertio ptās erit in promptitudine obediētie oīm angelorū q̄ sibi tāq̄z v̄o deo obsequunt̄ ꝯgregādo pulueres p corpibꝫ suscitādis. Mat. xxiiij. ca. Mittet angelos suos ⁊ ꝯgregabūt om̄es a quatuor vētis celi. Quarto ista potestas apparebit in iudicandi auctoritate. qz pat̄ om̄e iudiciū dedit filio Joh. v. Omne id ē tam omniū hominū q̄z angelorꝫ bonorū et malorꝫ qui omnes iudicabunt̄. vt dic̄ tho. parte. iij. q. xlv. ar. vi. Locus āt iudicij habetur Johel. ij. Cōgregabo om̄es gentes in vallē Josaphat ⁊ disceptabo cū eis. Dicunt aūt doctores ꝙ boni stabunt cū christo in aere. mali vero iacebunt ingrossati ī terra. Ibi etiā ponet̄ signū crucis factū ex aere lucido. Criso. aūt dicit ꝙ apparebit ī christo. Et notandum ꝙ illuc tūc de q̄. dicitur hic erit formidandū peccatoribus et deplorandum propter quattuor. Primo quia tunc non erit tempus meritorie actionis. Secūdo quia tunc non erit tp̄s excusationis. Tertio quia tunc erit tp̄s amarissime separatōis. Quarto quia tunc nō erit tempus fuge vel euasionis. De p̄mo dicit̄ Math. xxij. Tunc dicet rex ministris. Ligatis manibꝫ ⁊ pedibꝫ proijcite eum ī tenebras exteriores. De scd̄o Math. xxv. Dicet rex his qui stabunt a sinistris. Esuriui et non dedistis mihi manducare. Qui dicēt. Dñe qñ te vidimꝰ. Ecce excusatio. sed respondebit̄ eis. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. Discedite g̃ a me maledicti in ignē eternū. De tertio d̄r Math xxv. Tunc sedebit rex ⁊ sep̄abit eos sic̄ pastor sep̄at gregē suum. Istā separationē faciet peccatū. ⁊ ideo maxime fugienduz est. De quarto dicit̄ hic. Tunc videbūt filium hominis venientē in nubibꝫ cū ptāte mag̃ a qua ptāte nō restat fuga. iuxta illud. Si ascendero in celum tu illic es. Dicit Augustinus. In celo te habeo repressorem. in inferno inquisitorem. ergo latere non possum. D

Dixi tertio ꝙ in isto euāgelio saluator addit cōsolationē iustorꝫ. vñ sequit̄. His aūt fieri incipientibꝫ scz q̄ dicta sunt scz signis ⁊ p̄digijs ⁊ alijs. leuate vos capita vr̄a. Respicite per fidē. ⁊ leuate p̄ spem. capita vestra. i. corda vestra exhilarate. Quia s̄m Grego. Cū finit̄ mūdus cuiꝰ amici non estis p̄pe fit redēptio quā quesistis. Et ponit̄ hic ca

put ꝑ mente. qꝛ sicut capite regunt̃ mẽbra. ita cogitationes mente disponunt̃. Capita ergo leuare est mentes ad celestia erigere. Tria aũt valent ad spei erectionẽ. Primo vt malũ transitoriũ non timeat̃. qđ fit cũ homo per rationẽ eleuatur. Vñ in ps̃. Sup inimicos meos despexit oculus meus. id est deorsum aspexit. Scđo vt in bonis tꝑalibus fiducia nõ habeat̃. in ps̃. Nolite confidere in ꝑncipibꝫ. Tertio vt de ꝓprijs meritis nõ confidat̃ Job. x. Si iust⁹ fuero nõ leuabo caput. Qm̃ appropinquabit redemptio vr̃a. scz a tꝑali miseria. Roma. viij. Nosipi intra nos gemimus expectãtes redẽptõem corꝑis nr̃i. Redẽpti em̃ sum⁹ ꝑ passionẽ xp̃i a culpa. sz nõ a miseria sed tũc ab vtroqꝫ redimemur. Addit autez vr̃a scz q̃ redẽpti estꝫ ꝑus a captiuitate culpe. Ps̃. Redemptionẽ misit dñs ꝓplo suo. nõ diabolo q̃ nũqꝫ redimet̃. vt dic̃ Aug. in li. de eccl̃iasticis dogmatibꝫ. Deinde xp̃us adducit similitudinẽ dicẽs. Uidete ficulneã ⁊ oẽs arbores. cũ ꝓducunt iã ex se fructũ. scitis qm̃ ꝓpe est estas. Quia ħ signũ est accessus solis ad nos. Ita ⁊ vos cũ videritis hec fieri. scz signa q̃ dicta sunt. Scitote qm̃ ꝓpe est regnũ dei. Hoc exponit quedam glo. ꝑmo de iudeis q̃ hodie sunt quasi ficus steril̃. significati ꝑ illã ficũ in q̃ xp̃s fructũ nõ inuenit. Cũ g̃ hec ficus. i. populus iudeoꝝ suscepit fidẽ. tunc incipiet quasi fic⁹ virescere. Cũ ãt ore fidẽ xp̃i ꝯfitebit̃. tunc quasi folia mittet. Cuz aũt ꝯm fidem oꝑabit̃. tũc q̃si fructũ dabit. Et ħ erit ꝓpinquũ signũ aduẽtus xp̃i ad iudiciũ. Vñ đr̃ Scitote qm̃ ꝓpe est estas. i. eterna serenitas ⁊ renascẽtiũ nouitas. Et de ħ đr̃ Isa. x. Reliquie israel ꝯuertent̃. Scđo ꝯm Greg. exponitur generaliter de fructu mđi que est ei⁹ ruina. Ad hoc em̃ mũdus germinat vt quecũqꝫ germinauerit casibꝫ cõsumet. Ultimo adducit xp̃s ꝯfirmatõnẽ oĩm ꝑdictorũ dicẽs. Amẽ dico vob̃. Amẽ est signũ certificatiõis. ⁊ tm̃ valet. i. vere. licet ħ nec grecus nec latin⁹ q̃sq̃ trãsferre potuit proprie Est ergo sensus. Amẽ dico vob̃. i. vere dico ego q̃ mẽtiri nõ possum. Nõ preteribit generatio hec scz de mortalitate ad ĩmortalitatẽ totũ genus humanũ donec oĩa fiant. Mat. v. Iota vnũ aut vnus apex nõ preteribit a lege donec oĩa fiant. Celum ⁊ terra trãsibũt. s. ꝑ cõmutationẽ ĩnouatõis. verba aũt mea nõ trãsibũt. ps̃. Inetnũ domine ꝑmanet ṽbuz tuũ. Nõ g̃ trãsibũt sine effectu impletiõis. Beda. celũ ⁊ terra trãsibunt. i. innouabunt̃. deposita ꝑori forma. permanẽte aũt ꝑori suba. vñ. ij. Pe. vlt. đr̃. Elemẽta ignis calore soluent̃. Intelligit̃ ergo ħ de celo aereo seu elemẽtari. qđ ẽ ipe aer sub cõcauo orbis lune q̃ ꝯsumet̃ ⁊ đpurabit̃ a materia grossa ꝑ calorẽ ignis precedentis. Sicut deducit Aug. de ciuita. dei li. xx. ca. xxiiij. tractans illud. Opa manuũ tuaꝝ sunt celi Ipi peribũt. Nõ aũt celi illi in quibꝫ suut sidera ⁊ stelle. vt q̃dam putauerũt. vt dicit Aug. ibidẽ. Circa istũ ꝯmonẽ moueo triplicẽ dubitationẽ. Prima est de qua etiã a pluribꝫ dubitare cog̃ui. Utꝝ ante generale iudiciũ antixp̃s nascet̃ tãqꝫ vnus purus hõ ꝑsecuturus ecclesiam xp̃i. Scđm dubiũ. qualis erit ꝯsummatio huius iudicij. Tertiũ vtꝝ iudiciũ illud erit ꝑ sententiã vocalẽ. Ad ꝑmum rñdeo ꝙ antixp̃s erit vnus hõ pur⁹ sicut aliq̃s nostrũ. ⁊ vnũ suppositũ ⁊ indiuiduũ humane speciei Istud ptz per oẽs scripturas veteris ⁊ noui testamẽti. Et ꝑmo ꝑ illud Gen̄. penulti. vbi đr̃. Fiat dan sic̃ coluber mordẽs equũ ad vngulã. Vbi ꝯm om̃es doctores dicit̃ ꝙ antixp̃s nascetur de ttibu dan. q̃ est maledicta. vñ ideo nõ enumerat̃ ĩ cathalogo patriarchaꝝ sanctoꝝ. vt đr̃ Apo. vij. Secũdo istud ptz ꝑ illud Dañ. xi. vbi đr̃. Stabit in loco ei⁹ scz xp̃i vilissim⁹. Dic̃ Hier̃. in glo. ordinaria. Antixp̃s. s. q̃ in fine mundi ꝯsurget de gente iudeoꝝ ⁊ de gente modica tam humilis atqꝫ despect⁹ vt nõ ei detur honor regius. sed fraudulenter obtinebit ꝑncipatũ. ⁊ brachia pugnantis ꝓpl̃i romani expugnabunt̃ ab eo. ⁊ hec faciet qꝛ simulabit se esse ducẽ veteris testamẽti et legis dei. Et ingredietur vrbes altissimas ⁊ faciet que nõ fecerũt pr̃es ei⁹. Null⁹ em̃ iudeoꝝ ꝑter ip̃m regnauit in toto orbe vnq̃ et ħ ꝯ sctm̃ sctõꝝ inibit ꝯsiliũ. Hec Hiero. Itẽ ibidẽ ostendit̃ q̃diu regnatur⁹ sit. s. ꝑ tꝑs vnius anni. ⁊ tꝑa scz duoꝝ annoꝝ ⁊ dimidiũ tꝑis. i. vni⁹ medij anni. vt hr̃. xij. ca. Et hec exp̃ssi⁹ dic̃ ibiđ text⁹ ꝙ reg̃bit per dies mille. ccc. ⁊. xxxv. Itẽ ibiđ oñdit̃ q̃lis erit ĩ vita. qꝛ ĩ ꝯcupiscẽtijs femiaꝝ. ⁊ sic luxuriosissim⁹. lz palã oñdet ⁊ simlabit se castũ vt dic̃ glo. Itẽ ibiđ oñdit̃ quõ vẽiet ad mõtẽ oliueti. quẽ vocat ĩclitũ ⁊ scm̃. ⁊ veni

et vsq; ad summitatē ei⁹. Et nemo auxilia bit ei. Et glo. dic̄ q; ibi sit peritur⁹. Tertō hoc idē ptz per btm Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. xix. q̄ exp̄sse dicit. Nō veniet ad viuos ⁊ mortuos iudicandos xp̄s. nisi prius veniet ad seducēdas i aīa mortuos aduersarius eius antixp̄s. Et sequitur. Presētia quippe eius erit fm operationē sathane in oi virtute signis ⁊ pdigijs mēdacij ⁊ in omni seductiōe iniq̄tatis his q̄ pereūt. Hec Augu. Itē ß patet p Ambro. sup illō. ij. Thessal. ij. Nisi venerit discessio pmū. Priusq; veniat xp̄us. regni romani defectio fiet. et apparebit antixp̄s q̄ interficiet sanctos reddita romanis libertate sub suo tamē nomine. Item istud patet per Grego. xxv. libro moza. ca. xv. Quomodo antixp̄s regnabit et culpa populi. ⁊ quō sancti predicatores cōtra eū parū, pficient. li. xxxiij. ca. vij. Et quō tota intentio sua erit ad penas corporū. cū se sciat in aīab⁹ nocere nō posse. Ibidē. c. ix. Et quō doctores sancti p eū ruēt p quoz ruinā erit ruina infirmoz. ibidez ca. x. Et quō diabolus ingrediet eūz tāq; vas pprūm. li. xxxij. c. xij. Ecce oēs colūne q̄tuor principales de eo loquunt⁹ cor̄dicter. Itez xp̄s de eo dicit q; veniet alter in noīe suo: quē accipietis. Itē aplus dicit de eo q; in nouissimis diebꝫ reuelabit ille iniquus homo peccati. ij. Thessal. ij. i. homo totalit̄ deditus peccato. sicut dicim⁹. Iste est totalit̄ agro deditus fm Hozā ibidē. Isi. quoq; multa de eo ponit li. i. de summo bono. ca. xxvi. ⁊ xxviij. que longum esset hic ponere In libro aūt vij. ethimologiaz hoc ponit q; antixp̄s hierosolimis templū reparabit et oēs veteris legis cerimonias reparare temptabit. Ad scōm. q̄lis erit ⁹summatio hui⁹ mūdi. Rūdeo q; q̄dā erūt hui⁹ iudicij p̄cedentia. q̄dam comitantia. q̄dā sūb sequentia. Antecedētia iudicij erunt vt pncipatus antixp̄i. q̄ decipere tēptabit fideles sex modis. scz sapia verboz. simulatiōe virtutū. testimonio scripturaz. opatōe miraculoz. pmissione diuitiaz. terroze psecutionū. Secūdo erūt bella ⁊ plia ⁊ cōmotiones locoz. Vñ Math. xxiij. ⁊ alia in sole et luna signa vt hic. Tertio erit mūdi conflagratio p ignē. Iste ignis ⁹sumet omnia vegetabilia. incinerabit humana corpora. et purgabit a feciby elemēta. ⁊ sic clarificata renouabunt. Nō erit aūt in vna pte. sed in oīi parte mundi. ⁊ ascēdet ad tantā altitudinē: ad quantā aque diluuij ascēderūt. vt ōz in. iij. sniaz. dist. xlvij. Et erit ibi virtute supnaturali ⁹cursus ignis elementalis. ignis terrestris ⁊ purgatorij ⁊ inferni. Per infernalē reprobi adurent. Per purgatorium iusti purgabunt. Per terrestrē terrena scentia ⁊ bruta ⁹sument. Per elementalez elemēta subtiliēt. Justis aūt nihil nocebit sicut tribꝫ pueris in camino ignis nō nocuit. Hoz triū ignīū erit actio successiua. habebit eīm initiū. mediū. ⁊ finē. Primo nāq; iudicis aduentū p̄cedet. ⁊ q̄si simul fiet p illū ignē purgatio iustoz ⁊ punitio malorū. et incineratio corpoz humanoz. Quo facto statim erit resurrectio mortuorū. ⁊ aduentus xp̄i ad iudicandū. Et tunc ex illo igne inflāmabit totus mūdus in circuitu. Et hoc erit valde terribile tā magnū ignē Vñ Isa. vlti. Ecce dñs in igne veniet ⁊ inflāma ignis. Terminato vero iudicio tota caliditas exequet sniam iudicis. inuoluet reprobos. ⁊ trabet eos ad infernū. q̄ ardebit vsq; ad inferni nouissima. Deute. xxxij. Post hoc erit celū nouū ⁊ terra noua Sol aūt stabit in parte sua oriētali. Et luna i p̄te occidentali. vt dicit Rich. de media vilula sup. iij. sniaz. Sz si q̄ris. Quare p tātuz ignē erit purgatio mūdi. Rūdeo q; sic ⁊ ardorē luxurie induxit dñs diluuiū aque ad refrigerandū. ita inducet ignē ⁹tra teporē caritatis ad inflāmandū. Tūc eīm refrigescet caritas multoz. Math. xxiij. Et tantū de secūdo dubio. Ād tertiū cū q̄rit. an platio snie illi⁹ iudicij fiat vocalis. Videt eīm quibusdā q; nō. Qz dic̄ Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. xxvi. Deus ⁹scientias reprobo rū cōuincet sine vlla fmonis plixitate. Et idē li. eodē ca. xv. dicit q; oīes iudicabuntur ex libro vite. vt ōz Apoc. xx. Per librū aūt vite intelligit q̄ndā ꝓtutem diuinam p quā vnicuiq; sua facta oīdent. J tē Roma. ij. ōz Testimoniū reddēte illis ⁹sciētia ip̄oz. ⁊ inter se inuicē cogitationū accusantiū. Sz in q̄rū videt esse btūs Gre. li. xxvi moza. ca. xxi q̄ dic̄ q; illa ꝓba iudicij audiēt illi q̄ ei⁹ fidē saltē ꝓbo tenuert. Itē Aug. li. xx. de ciui. dei ca. i. dic̄. Per q̄t dies tendat illud iudiciū. incertū ē. sz si fieret mentalis statim expediretur. ergo erit illa sententia vocalis. Respondeo breuiter fm Tho. in iij. sniarum dis. xlvij. q. i. ar. ij. ⁊ Robertum

Holgot sup li Sap. ca. v. q illud iudiciū quo ad distinctionē bonorū ꝛ accusationē malorꝫ ꝛ cōmendatōem bonorū mēraliter pficietur. Et sic ille processus Matth. xxv. Esurui ꝛ dedistꝭ mihi māducare erit mē talis. Sed holgot dicit. Salua reuerētia sancti thome q erit tā vocalis q̄s mēralis. qz ꝑps q̄ iudicabit erit deꝰ ꝛ homo. Et iō vt deus iudicabit mēraliter. vt hō vocalit Et ꝫ erit maius gaudiū sensibile bonorū ꝛ maior dolor sensibilis malorꝫ. Et ita ipe dicit q erit vocalis accusatio malorꝫ ꝛ vocalis sntia. Dicit etiā ipe q reprobi iudicabunt de duob. s. de p̄ceptis iusticie ꝛ operib⁹ miscōie. hoc est. quia p̄cepta trāsgressi sunt iusticie. ꝛ opib⁹ miscōie nō redemerūt pctā. Pria ḡ sntia de meritis erit mentalis. Scōa de opib⁹ misericordie erit vocal vt appareat eos esse dignos miscōia. Nō aūt dicit Aug⁹. de ꝑmone. nō negat ꝑmonē: sz sermonis plixitatē. Et etiā qz ꝛ si nō i particlari. saltē i vniuersali iudicabūt vocalr.

Dñica scōa aduētus II. Sermo. V.

Erūt signa in so

le ꝛ luna ꝛ stellis Lu. xxi. Quā uis vt ait ille magnus pr̄ Aug. li. ij. ℨ pelagiū qñ timore pene nō amore iusticie fit bonū. nōdum bene fit bonum. Et huius dicti pōt esse ratio. qz opus bonum p̄cedens ex timore nōdum pfectū est. eo q nō p̄cedit ex caritate. sine q̄ nihil pōt esse pfectū. vt ꝺr. i. Cor. xiij. Hinc dicit Jobes in canonica q pfecta caritas foras mittit timorē. Vñ patet q opus p̄cedēs ex timore ideo est impfectū. qz est inualidū ꝛ infirmū seu ꝺbile. cū sit sine caritate. q̄ sola dat robur pfectū cuilibet ꝑtuti. Verūtñ ꝛ si salus hūana non pōt pfecte haberi ex solo timore seruiēdo deo. timor tñ dei ꝛ iudiciorū eius est initiū humane salutis ad seruiēdū deo incitans. Vñ dic̄ Greg. v. li. moza. q via dei a timore icipit. p quez puenit ad fortitudinē sez caritatis. Hinc dic̄ Cassio. de institutis monachorꝫ li. iij. q p̄ncipiuz nr̄e salutis sapiecz ꝑm scripturas est deuz timere. ex quo timore vniuersa vicia expelluntꝫ ꝑtutes fructificāt atcz succrescunt. prout ꝫ clare deducit btūs Anthonius in collationib⁹ patrū. Et q̄b⁹ ego infero q si cut nullus pōt esse ꝓsumatus in caritate p fecta diuine dilectiōis sine vero amore ōdi ita nemo pōt initiare viā salutis ꝛ dine dilectiōis nisi p timorē dei. Hā dic̄ Bern. super Cant. ꝑmone. xxxviij. Quia sic̄ plēitudo legis est dilectio. ita initiū salutꝭ timor dñi. Et ob ꝫ dicit Crisost. in ꝑmone de iohe baptista. q timor dei mētes corrigit. fugat crimina. innocētiā seruat. ꝑperaꝫ tribuit facultatē. que oīa sunt initia humane salutis ꝛ q̄dam ꝑparatiōes ad amorē dei. Vñ Cassio. sup ps. xxxiij. cōcludit q q̄ deū bñ timet. etiā necesse est vt eum amet. Et ecōuerso. Qui deum bene amat. etiā necesse ē vt eum timeat. eo q ille due res in vna celesti deuotione sociate sunt. Et qz scta mater ecclesia dñica p̄cedenti recoluit aduentum dñi in carnē. multū amabilē ꝛ desiderabilē. ꝓpter quē deus merito erat diligendus. eo q venerūt homini oīa bona pariē cū illo. vt ꝺr Sap. vij. Hūc aūt in ista dominica recolit aliū aduentū terribilem ad iudiciū vltimū. ꝓpter quez deus merito est formidādus. vt sic q deum nōdum diligit per amorē. ad diligēdū eū et sibi ꝗuiēdum moueat per timorez. In ꝓmo eīm aduentu erat dñs dulcis. sz in scōo erit rectꝰ ꝛ iustꝰ Vñ ps. de eo. Dulcis ꝛ rectus dñs. Super quo Cassio. dic̄. Cū audis qz dñs tuꝰ dulcis sit. attende q diligas. Cū audis. rectꝰ attēde q timeas. vt timore ꝛ amore dei excitatus legē eius custodias. Et Hugo in li. suo de aia dic̄. Si amor dei tenere te nō pōt. saltē teneat ꝛ terreat timor iudicij. metus gehēne. laquei mortꝭ. dolores inferni. ignis vrēs. ꝑmis corrodēs. sulfur ferēs. flāma tartarea. ꝛ oīa mala. Hec ille. Et qz deus licet apparebit in iudicio cū non sperat tñ oīb⁹ vult innotescere ꝓpinquū die̊ aduentus sui. Ideo vt homines se ꝑparēt. qđ vtiqz ex maxima misericordia facier. ideo premittet quedā signa ꝓpinquum aduentū suum nunciantia. de q̄ib⁹ in verbis ꝑmissis dicit. Erunt signa in sole ⁊c. In quib⁹ verbis tria tangunt seu nobis considerāda occurrunt. Primo nāqz considerandū est de signis in sole. Scōo de signis in luna. Tertio de signis in stellis. Et qz ō his aliquantū tactū est ad litterā in p̄cedenti sermone. Ideo hic videndū est spūaliter de eisdem. Hā ꝑm Aug. super Gen. ad lr̄az in spūalibus expositionibus veritas mlto magis ꝓcordat q̄s in corpalib⁹. Scōm igr

tur hoc notat in ꝟbis ꝓmissis triplex defectus in tribꝫ statibꝫ añ ꝓsummatōez seculi sez in supremo. medio. ⁊ infimo. ꝓio igit describit defectus in supmo. s. in spūali prelatoꝝ. cū ōr. Erūt signa in sole. Secūdo i medio. s. secl'ariū rectoꝝ. cū ōr. in lūa. Tertio in infimo. s. oīm indifferent subditoꝝ. cum ōr. ⁊ stellis. A

Dixi primo q ꝓmo describit defectus p̄cedēs diuinū iudiciū i supmo statu. s. spūaliū prelatoꝝ. cū ōr. Erunt signa in sole. Circa qō sciendū q notant ōr in themate. Erūt sig. ad innuendū q bic nō loquit de q̄buscūq; signis diuinis. sz tm̄ de futuris. vñ non ōr Erāt signa. nec dicit sūt sz dic erūt. Sicut em̄ dic Robertus holgoth sup li. sapie. ca. xvi. Deus hūano generi multa signa ostendit. Quedā de ꝑterito. qdā de p̄nti. qdam ostendet de futuro. De preterito ostēdit signa sue beniuolētie. ad p̄nſ c xēdit signa reminiscētie. sed in futuro oñdet signa puidētie. Sig̃ beniuolētie sūt oēs creature facte ⁊ create homī ad ꝓuidēdū. Est em̄ signū qō vnū offert sensui. ⁊ aliud derelict itellectui Et ita oīs creatura sensibit seipaz offert sensui ⁊ deū repūtat itellectui cuiusłbz boni viatoris. Unō ꝑm Robertum linconiē sem ep̄m in suis collationiby sermone. lix. Oīs creatura speculū est. de quo resultat similitudo creatoris. Et istud deducit per longum passum. pbās q ex q̄ in q̄libet creatura relucet potētia p̄ris p quam de nihilo aliqd facta est. Sapia filij p quā sic pulchre facta est. Bonitas spūsancti per quā in esse suo ꝓseruata est ⁊ in ordine suo collocata. ptz q oīs creatura ē signū benignitatis sui creatoris. Deus em̄ volēs cōicare bonitatē suā creaturis suis. vt dicit damascē. li. ij. imꝑsit cuilibet creature vestigiuz suū p q̄ repūtaret benignitatē dei in sapientia. ⁊ repūtando amāret. ⁊ perpetuo ipo frui appeteret. Et ideo ōr. Oīs creatura ē signū bēignitatis dei. vl'q benignitatē dei ostendit in se. vel q̄a ex benignitate dei data est homi. Alia sunt signa reminiscētie. sicut septē sacra ecclesie. p q̄ reducimur i memoriā passiōis dñice. Unī Bath. xxvi. loquēs xp̄s de sacro corpis tanq̄ de memoriali passionis sue signo dicit. Hoc facite i meā cōmemoratōez. q. d. hoc est signū mee passionis. Hinc ōr ad Heb. ij. Q sal' nra firmata est cōtestante deo signis ⁊ portēz ⁊ varijs ꝓtutibꝫ ⁊ spūsancti distributioibꝫ Alia sunt signa puidētie q̄ dabit deus ad scōm aduentū suū. ne oīno veniat pctōribꝫ improuisus. Inter q̄ signa cuidentissimuz signū erit in sole luna et stell. Qō q̄dē sz ad lr̄am ita futurꝫ sit ūmediate ante diem iudicij in celo visibili. nihilominus tm̄ ꝓmo spūaliter his beu malis tpibꝫ impleri non dubitat in celo spūali ⁊ itellectuali. Et q̄a solem hic accipimus statū altū et supmuz spūalium ꝑsonaꝝ. ideo ꝓmo videamus de celo in quo sol iste positus est. Celum igit vt dicit Bern. sup Canti. ꝓmōe. xxvij. est sancta mater ecclesia q̄ sctōꝝ virtutibꝫ ⁊ sapientia velut celū suis sideribꝫ adornatur. Qui em̄ docti fuerint in ecclesia. fulgebūt sicut splendor firmamenti. Et q̄ ad iustitiam erudiūt mltos q̄si stelle i ꝑpetuas eternitates. Sicut em̄ celū est cōspicuū. purū. firmū. latū. suspensum. ita eccla scā habet hoies vita ⁊ opinione conspicuos. fide puros. spe firmos. latos caritate. ꝓtemplatione suspēsos. Et ꝓm Bern. hi sunt pluentes pluuiā salutarē. ⁊ tonāt increpatoribꝫ. cozuscant miraculis. hi enarrāt gloriā dī. Hec ille. In hac q̄ scta ecclesia velut in quodaz mystico celo sol est stat⁹ spūaliū viroꝝ ⁊ p̄latoꝝ. Sicut em̄ sol ꝓest diei ⁊ luna nocti Bē. i. Sic status spūalis p̄est in spūalibꝫ ⁊ potioribꝫ bonis anime q̄ sunt q̄si lux diei. Sicut dic Plotini⁹ ꝑ̄ narrat Macrobius li. i. de somno scipionis ꝟsus finē. Sol vocat dux ⁊ ꝓnceps ⁊ moderator luminū reliquoꝝ. mens mūdi ⁊ cor celi. Luna vero. i. status secularis p̄est tpalibꝫ que sūt q̄si nox eo q oīa tpalia sunt vmbra noctis. Juxta illd Sapie. v. Trāsierūt oīa velut vmbra. Itē sic sol illuminat ⁊ non illuminat. sic stat⁹ spūal' hz informare scl'arē et nō ab eo informari. Unī prelati spūales dicunt lux mūdi Bath. v. Habet em̄ status spūalis iudicare ⁊ dirigere secularē. et non ecōuerso. Juxta illud. i. Cor. ij. Animalis hō nō percipit q̄ dī sunt. Stulticia em̄ inest illi. Spūalis aūt oīa dijudicat et ipe a nemine iudicat. Unī Cant. ij. ōr de ecclesia. Pulchra vt luna. electa vt sol. Illuminat em̄ in subditis vt luna. sed illuminat in p̄latis vt sol. Ex his infero ꝓmo q ꝓmium nō p̄est sacerdotio. sz subest. vt dicitur de maioritate ⁊ obedientia. Solite.

xcvi. dis. Si impator. Scdo infero q spiritualis status excedit secularē in maxima et dissimili ꝓportione. patet. q tanta est excellentia dignitatis sacerdotal' supra temporalē quāt⁹ est excessus magnitudinis solis ad lunā. Constat aūt ꝑm Ptolomeum in almagesti ꝓpositōe. xviij. q sol excedit lunā ꝯdragesies octies. Et ita tanta eminētia excedit spūalis dignitas secularē. Ita notauit Hostiē. in .c. Solite. de maiorita te ⁊ obedientia. in apparatu suo. Ex his tertio infero q plati spūales ⁊ viri ecclīastici debent cē excellētioris vite ⁊ sanctitatis in maxima ⁊ dissimili ꝓportione supra laicos Patet hoc. q sicut excellunt dignitate. ita debēt excellere sanctitate. cum sctitas vite ponat eos in illa excellētia officij tā sancti Alioqn vt dicit Canon. vilissimus cōputandus est q̄ pfulget dignitate nisi p̄refulgeat sciētia ⁊ sanctitate. Ex q̄ ptz ꝓsequēt q spūalib⁹ viris nō sufficit vita cōis cum laicis. aut eḡlis ꝓuersatio sctitatis cū subditis. Q̄ dicit Bern̄. in epla ad henricum zenonēsem epm. Dignū est vt in aliq̄ dissimil' appareat ab quib⁹ vita pastor⁹. Et Seneca epla. v. dicit. Illud agam⁹ vt meliorē vitaꝫ sequamur q̄ vulgus. Alioqn protecto multū deforme erit. si quos dignitate p̄cedimus ab his virtute separemur. inquit valerius maximus li. ix. c. iij. Hinc est q Bern̄. li. de ꝓsideratōe ad eugeniuꝫ li. ij. ca. xvij. dicit illū platum monstruosuꝫ qui habet sedē supremā. ⁊ vitā infimā. Nō sufficit ergo plato ad salutē adequari subditꝫ in vita ⁊ ꝓuersatione. nisi eos p̄cedat exēplo. vt dicit Beda sup Math. ponunt verba. viij. q. ij. Nō sufficere. Et ibidē ca. qual' erit. Pensandū igit nobis est q si nō sufficit prelato adequari subditis in vita: q̄d dicemus de illo quē subditi p̄cellunt in ꝓuersatione ⁊ moribꝫ. Certe hoc nō est aliud nisi destruere eccliam. vt dicit Hiero. Vehementer eī ꝑm euꝫ destruit ecclesiā xp̄i meliores esse laicos q̄ clericos. Nā qual' erit edificatio discipuli si se intelligit magistro meliorē. Quid aūt dicemus de illo qui neq̄ nō trāscendit subditos in moribꝫ bonis aut eis adequat in vite sanctitate. sꝫ q̄ō deterius est. ipis suis subditis p omnia assimilat' in mor⁹ prauitate ⁊ ꝓuersationis deformitate. vt sit verum illud Ozee. iij.. Erit sicut populus sic sacerdos. Et hoc est certe solem istū eclipsari ⁊ ꝓuerti de luce in tenebras. de die in noctē. Q̄ō tūc fit q̄n viri spūales assimilari studēt secularibꝫ in vanitate vestiū. equor⁹. vasor⁹. edificiorū. familiariū. ⁊ victualiū. Q̄ō prochdolor⁹ est videre ad oculū istis tpib⁹ q̄n viri spūales eḡlē exercent. imo maiorē pompā in vestibꝫ. superfluitatē in cibis ⁊ potibꝫ. bestialitatē in luxuria. fraudē in cōmertijs. dolum in verbis. auariciā in pecunijs. ambitionē in honoribꝫ. Equaliter eī volūt esse hodie clerici diuites vt laici. similiter terrenis inhiant imo abundantius ipam terrenor⁹ percipiunt consolationē. Equaliter incedunt nitidi ⁊ ornati circūamicti varietatibꝫ tā q̄ sponsa ꝓcedens de thalamo suo. inquit Bern̄. li. ij. de ꝓsideratōe. Vñ aūt ista affluentia talib⁹ nisi de bonis sponse christi sancte ecclesie quā negligētes sibīpis omnia vsurpant. ⁊ assignata eius cultui. ꝓ retinere questui nō verent. nō amici spōse. sed emuli. Verba sūt nō mea. sed deuotissimi Bern̄. sup canti. ꝑmone. lxxiij. Et tales dupliciter peccāt ꝑm eundē sermōe. xxiij. ibidē. Quia ⁊ aliena diripiūt. ⁊ sacris in suis vanitatibꝫ abutuntur. Hec ille. B

Sed q̄n in statu spūali triplex est ordo. iō videamus in speciali de q̄libet illor⁹ qualiter in vnoquoq⁹ erūt signa tanq̄ī sole mystico. Est igitur quilibet prelatus ecclesiasticus sol dict⁹ singularit ꝑm itellectū spiritualē. Scdo q̄libet religiosus est sol dictus spēal'r. Et tertio q̄libet cleric⁹ generaliter est dictus sol. Quor⁹ q̄libet ante diem magnū iudicij general' oīdet in se signa. q̄ bus apparētibꝫ ꝓiqu⁹ nūciabit ad iudiciū finale xp̄i aduētus. De ꝓmo. s. de sole singulari q̄ est q̄libet platus ptz. Nā sol iste natural' est. situ cōmunior. aspectu clarior. ⁊ gradu excelsior. Propt̄ ꝓmū scz q̄ est situ communior. significat vitā cuiuslibet plati. ꝓpter scdm q̄ ē aspectu clarior. significat vitā cuiuslibet religiosi. ꝓpter tertiū q̄ ē gradu excelsior significat vitā cuiuslibet clerici. Est igit situ cōior q̄ ad vitā platoꝝ. Nā ꝑm oēs astronomos. Sol est medi⁹ oium planetaꝝ. ⁊ tñ est ꝓnceps ⁊ dūs oim. Vnd Amb. in examerō dicit q sol est ocul⁹ mūdi. iocūditas diei. pulchritudo celi. mensura tpm. virtus ⁊ vigor terrenascentiū. dūs planetarum. decor ⁊ perfectio omniū stellarū. Sic prelatus debet esse superior vita

medius tamē cōmuni influentia. Sic igit̄ prelatus subditis, puideat vt exemplo xp̄i semper in medio sedeat. Est em̄ mediū capacius ⁊ efficacius. eq̄lius ⁊ euidēti⁹. Sedeat igit̄ p̄latus in medio: vt beneficia eq̄lius distribuat. Sedeat in medio vt euidentius per exempla luceat. Sic p̄io dicet cum xp̄o. Ego autē in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Sic dicet illō. iiij Re. In medio populi mei habito dixit bona mulier heliseo. Quod tunc fit q̄n prelatus nec p̄ce nec p̄cio. nec timore nec amore vel odio a via veritat̄ declinat. Habz autez sol materialis q̄ttuor status. sez orientalem. meridionalē. occidentalē. ⁊ septētrionalem. Tūc est in meridie prelat⁹ q̄n medium tenet in oīnib⁹. nō declinans ad dexterā in p̄speris. nec ad sinistrā in aduersis. q̄n nō est alter diuitib⁹. alter pauperib⁹ i iudicijs. Et q⁹ tūc ē hora diei feruentissima per qō significat̄ q⁹ prelatus debet esse caritate feruentissimus. Alias sine caritate si linguis hominū aut angelo⁹ loquat̄ nihil prodest. i. Lor. xiij Secūdo tunc p̄lat⁹ est sicut sol in oriente q̄n totā affectionē conuertit ad cōsanguinitatē. de qua traxit originē. Qō fit q̄n nullū nisi suū, p̄mouet ad beneficia. De tali dicit̄ illud in p̄s. Ort⁹ est sol. i. p̄latus est exaltatus. ⁊ congregati sūt sez ad eū ꝓsanguinei. ⁊ in cubilib⁹ suis. i. in beneficijs collocabunt̄. Vel ortus solis significat ingressum in p̄lationē. q̄ tunc obscurat̄ q̄n per potentiā pecuniā vel alīs iniuste īgredit̄. De quo Isa. xiij. Obtenebratus est sol in ortu suo. Tunc prelat⁹ sic̄ sol est in occidente q̄n habet totā affectionez ad delectationē carnalē. Caro em̄ semper tendit ad occasum ⁊ corruptionē iuxta illud. Corpus qō corrūpit̄ aggrauat aīam Tunc prelatus sicut sol est ad aquilonem qō fit tpe noctis. q̄n imminēte aduersitat̄ obscuritate timet timore vbi nō est timor. Inter oēs tū istos situs sol nūq̄ est i meliori dispositōe q̄ in meridie. Nā tunc clarius illuminat. ardenti⁹ inflāmat. et omnibus equalius se cōmunicat. Sic p̄lat⁹ nū q̄ est in meliori dispositiōe nisi cū p̄ doctrinā ignorātes illustrat. p̄ caritatē negligentes excitat. p̄ opa bona vnicuiq̄ iustum se demōstrat. De tali pōt dici tūc illud Ecc̄i Vas admirabile opus excelsi sol in aspectu annūciās Ecc̄i. xliij. Sed ecce mirabi

be est quod legit̄ in Amos signum terribile. vbi q⁹ ꝙ sol occidit in meridie. q̄ est hora q̄ deberz esse serenior clarior ⁊ feruētior Occidit aūt p̄latus q̄drupl̄r. Primo quādo in ipso veritas vite iusticie ⁊ doctrine corrūpit̄. Scō occidit q̄n deficit i eo veritas bonitatis sciētie et disciplīne. Tertō occidit q̄n qui positus est alīs in exēplu⁹ conuertit̄ in scandalū ⁊ offendiculū. q̄ piu dicio apud deū nullu⁹ maius est. vt dicit. Greg. in omelia. Nullū inquit p̄iudicium maius tolerat deus q̄s a sacerdotib⁹ dum eos q̄s ad alio⁹ correctionem posuit de se dare exempla prauitatis cernit. Quarto occidit p̄latus q̄n eclipsante ipo p negligētiā in subditis. fides nō feruet sz tepet. caritas nō feruet sz torpet. opus nō lucet sz fetet. Heu heu ista eclipsis ⁊ obscuritas nostris tp̄ib⁹ inualescit. Nubes em̄ ambitionis vanitatis auaricie ⁊ negligētie obscurant nob⁹ hūc solē p̄lato⁹ vt impleat̄ illud qō p̄missum est a deo Ezech. xxxv. Solē nube tegam. Fragilitas nubis vanitas est ambitionis. Exponit Hilbert⁹ in quadri partito suo. Et certe q̄d expectam⁹ aliō nisi diem iudicij iminere. de p̄pinquo. q̄ imminente sol conuertet̄ in tenebras. Vt dicit Johel. iij. Q̄n videmus tot mala in statu spirituali ⁊ in hoc mystico sole qui lumen suū perdit ⁊ eclipsat̄ quasi cōtinue. Restat igit̄ vt vicinū aduētū xp̄i suspicemur. Nā vt dicit glo. sup Johelē. Cū oīa fuerint obtenebrata. qō vtiq̄ fiet p̄ obtenebrationem spiritualiū p̄incipal̄r tūc dns q̄si leo de syon. terribili voce clamabit contra reprobos. vt terrar⁹ fundamenta quatiant̄. Hec glosa. Itē sicut illa obscuratio in sole materiali maxime generat̄ p̄ interpositionē lune iter nos ⁊ solem. sic obscuritas status spūalis fit per maximā interpositionē tpalium inter nos ⁊ deū. sicut ait Linconiensis sermone. lxx. in medio. ℭ Secūdo sol mysticus dz status religiōis p̄ter aspectū clariorē. Religiosus em̄ q̄libet ad hoc posit⁹ est vt luceat in cādelabro religionis sue. Tertio in cādelabro vniuersalis ecclesie. debet em̄ habere ꝓbum ꝓitatis in opatiōe. ⁊ signū honestatis in cōuersatiōe De tali dicet̄ illud Ecc̄i. l. Quasi sol refulgēs: sic ille refulsit in templo dei. Sed tūc iste sol eclipsatur quādo per scandalū vite talis religiosi ecclesia denigrat̄. Periculū

est religioso si apud se in conscientia labi. Vnius aũt periculũ si peccat in claustro. Sed maximũ si operib⁹ mal⁹ fideles scandalisat in publico. Et certe si volum⁹ aperire oculos. ⁊ nõ esse ita ceci sicut sum⁹. videbimus istũ solem maxime his temporibus eclipsari. Ita vt dicat de eo illõ Apoca. vi. Sol factus est sicut saccus cilicin⁹. qõ fit qñ religiosi qui deberẽt vti cilicijs ⁊ accingi saccis. vtũtur delicioſis indumẽtis. Et sic cilicijũ vertunt in bissum. Vel factus est cilicinus saccus. qõ fit qñ p hypocrisim exteriorẽ que apparet in sacco. malis operib⁹ deformãt interi⁹ ꝓscientiã ꝓpriam Scõm phos duo soles interdũ apparent in celo. sed vnus est quedã nubes similima soli. ⁊ non est sol. Et vocat pellion. ⁊ est signũ future inundatõnis. Ita spiritualiter multi religiosi apparent esse sancti. tñ sunt maximi nequã. gestantes tñ cappas in plateis. ⁊ multa mala faciũt in angulis. Quorũ multiplicatõ in mundo est signũ future subuersionis. Unde. ij. Paralip. xviij. legitur q⁹ mortuus est achab rex israel mutato habitu occidente sole. Mutatur habitus ⁊ sol occidit cum religiosus terrenis adherens fideles scandalisat. Sed de his sufficiat dixisse pauca. Nõ em̃ sunt de foro nostro. Et potius tegenda sunt verẽda q̃ revelanda. iuxta illud poete. Postulat in facie menda coloꝛe tegi. Tertio sol misticus dicit vita cuiuslibet clerici ꝓpter gradũ celsiorẽ. Sicut em̃ sol materialis alijs corporibus est situ altioꝛ ⁊ statu eminẽtioꝛ. sic clericus quilibet sorte sue vocatiõis ⁊ electionis alijs debet pẽminere. Unde in lege clerici figurant⁹ p nazareos q̃ interpꝛtant⁹ sancti mundi. vncti vel floridi. Debet em̃ cleric⁹ esse sanct⁹ in ꝓscia. mũdus pudicicia. vnctus sapiẽtia. ⁊ floꝛidus innocẽtia. Tales cũ huiusmodi fuerint erunt sicut sol oriẽs in altissimis dei Eccĩ. xxvi. Cleric⁹ vt dicit Hiero. dicitur in sorte dñi vocatus. eo q⁹ scõm Isido. cleros grece sors latine vt dicit. xxi. dist. Cleros ad significãdũ q⁹ ipi sunt specialius deo ascripti. ⁊ in sorte suaꝫ vocati. Unde ipi habent deũ magis diligere q̃ alij. Et causa est quia clari⁹ habẽt cognoscere. de pluribus gras agere. plã bñficia recognoscere. Sz proch dolor iste sol obscurat. Sicut dicit in Apoc. Sol ⁊ aer obscurati sunt de fumo putei. Sol clerus Aer populus. Puteus ꝓcupiscẽtia. Fum⁹ nequitia. Sicut em̃ aer illuminatur a sole sic populus a clero. Sed qñ de puteo conscientie coꝛrupte clericoꝛũ et malicia vite ꝓcedit fumus scandali ⁊ infamie in subditos tunc sol et aer. i. vterq̃ status denigrat. Cler⁹ nãq̃ p ꝓpriã nequiciã. Et ꝑ⁹ per nequitiã cleri deformat. Sicut cecus cecũ ducẽs ambo in foueã cadunt. D

Dixi secundo q⁹ in ꝟbis ꝓmissis describitur defectus status secularũ rectoꝛũ. cũ dicit. Erũt signa in luna. Bene aũt stat⁹ secularũ ꝓparat lune ꝓpter ꝓtinuã mutatiõnẽ. Luna em̃ nunq̃ est in eodẽ statu. Sz quandoq̃ est vacua supius ⁊ plena inferi⁹ Qñq̃ est plena tota. Et qñq̃ nulla. Ita seculares dñi ⁊ ꝑales possessoꝛes. vacui sũt supius quantuz ad celestia bona. sed pleni sunt inferius q̃tum ad bona ꝑalia. Unõ in talib⁹ est ꝓversus oꝛdo. eo q⁹ in eis dña esurit ⁊ ãcilla saturat. ꝺa ania est vacua. caro aũt repleta. Scõo luna qñq̃ est plena. sz postea fit tota vacua. Sic diuites ⁊ potẽtes hui⁹ mũdi. qnto ꝑalib⁹ sunt magis pleni. tãto ꝟtutib⁹ vacui. Luna etiã est qñ q̃ quasi nulla. ⁊ ß est qñ coniungit terre. Sic diuites secli qñ ꝓiungent terre i morte. nihil erũt. iuxta illud Ps̃. Dormierunt somnũ suũ. ⁊ nihil inuenerũt oĩes viri diuitiarũ in manib⁹ suis. Et. i. Thim̃. vi. Nihil intulimus in hunc mundũ. ⁊ nihil intõ recipiem⁹. Eccs. v. Sicut egressus est nudus de vtero matris sue. sic reuertet. et nihil auferet secũ de laboꝛe suo. Sunt aũ tẽ plura signa in hac luna nũciantia futuꝝ ꝓpinquũ aduentũ xpi. Primũ signum in luna est. Si coꝛnua noue lune fuerint obcecata nube. ⁊ reliquum coꝛpus lucidum. signũ est tempestatis. imo si tpe veris appareat vnũ coꝛnu maculosum. ⁊ macula magna ⁊ nigra duret a prima die apparitiõis vsq̃ ad quintã. significat tempestatẽ ⁊ aeris turbationẽ in futura estate. Sic moraliter si dñi seculares ⁊ temporales. q⁹ vt luna mutant⁹ Eccĩ. xxvij. in ꝓlatione ipoꝝ seculari habuerint coꝛpora plationis nebulosa nebula auaricie ⁊ terrene cupiditatis signũ est turbatiõis in populo. Hã ex auaricia taliũ ꝓcedunt oppressiones subditoꝝ per adinuẽtiões nouaꝝ ꝓstitutionũ. iuriũ et legũ. Qñ ergo videbimus multiplicari

dños tēporales. aut eoꝝ pſides ⁊ officiales. procuratores ⁊ capitaneos. iudices ⁊ alios rectores regnoꝝ. ducatuū. terrarū. ciuitatū. villaꝝ. ⁊ ſic de alijs. auaros. raptores. calūniatores. iuētores cāꝝ iuſtaꝝ. exq̄ſitores culpaꝝ. oppꝛſſores inocētū. tūc intelligere poterim⁹ qz dies dñi appropinq̄t eo q̄ in luna ſignū precedet eum aduentū O quantū deberent puidere reges ⁊ pnci pes de bonis officialibus. iudicibus ⁊ rectoribus populi ſui. Nam q̄d eſt dare plationē in pꝛdo homini ſtulto aut auaro: niſi gladiū furioſo. ait Seneca. Impoſſibile eſt enī vt alios vtiliter regat quē pꝛius error ſubuertit. inq̄t Policratus li. v. c. vij. Proinde moyſi oꝛ vt puideat ſibi vizos timentes deū ⁊ odientes auariciaz. Credo mihi q̄ tot mala in ſubditis que cōiter videmus non oriuntur ira ſepe aliunde q̄ꝫ ꝺ peccatz pncipū aut officialiū ipoꝝ. Lege hiſtoriā numeroꝝ. ⁊ videbis. qz propt peccatū zambri q̄ fuit vnus ex pncipibꝫ iſrael in totū populū ira dei deſeuit nec ceſſauit donec phinees vindicauit pcrīn in zambri. ⁊ eū pugione pforauit. Inde ℔mo ad moyſen a dño egreſſus ē vt tollat cunctos pncipes ⁊ ſuſpendat eos in patibulo contra ſolē. Qꝺ tractans Policratus li. v. c. x dicit q̄ rapi pncipes ideo precipiūt. eo q̄ negligentia pſidentiū ſepiſſime ꝓuenit exceſſus ſubditoꝝ. Et certe iſtud vicium. ſ. auaricie. hodie maxime eclipſat hāc lunā Vñ Apoc. v. dr̄ q̄ luna facta eſt ſicut ſanguis. Qꝺ de ſanguine peccati intelligēdū eſt: ⁊ maxime rapine ⁊ auaricie rapacitatꝫ ⁊ crudelitatis. iuxta illud Iſa. i. Manus vr̄e plene ſūt ſāguie. Et Hiere. ij. dr̄. In alis tuis inuent⁹ eſt ſāguis. Quod tūc fit q̄n potētes hui⁹ ſeculi alas ſue potētie ſuperbie ⁊ pompe dilatāt rubricati purpura. ſcarleto aut examento. in veſtibꝫ colorati incedūt de laboꝛe ſanguine ⁊ ſudoꝛe pauperꝝ. Notanꝺ aūt dicit. In alis tuis q̄ ſi cōparādo eos potius aui ꝑdarie vt falconi ⁊ nō homini. Tales enī ſūt falcones diaboli: qz portanꝺ ſup pugnū diaboli. qz cōſtituūꝺ in eoꝝ officijs iniuſte. Vñ locus ſtatus ⁊ gradus q̄ hñt eſt ꝓ manū diaboli vt dicit Robert⁹ bolgot ſup librū Sap. c. v. Caueant tñ ſibi tales: qz i duplici periculo ſunt. Habēt enī oculos coopertos quodā velamie ne circa ſe conſideret. Et habēt pedes laqatos q̄ꝺaz ligaminē ne a dño ſuo aue ent niſi q̄n placet dño ꝓ ſolacio ſuo ⁊ lucro. Ita eſt de iſtis ſecularibus potentibꝫ q̄ excecati ſunt ad oīe illud qꝺ ad verā ⁊ ꝑpetuā felicitatē ꝓtinet. q̄ nō habetur in vita iſta. ij. Coꝝ. iij. Deus huius ſeculi excecauit mētes infideliū. Qñ tñ placet diabolo. deponit eis oēm cecitatē. vt iſta mūdialia venenꝺ. vt videant pdā ſuā. Quo facto itez redeūt ad manū diaboli. qz eius iuſſioni ꝓ oia obtemperant. Sed q̄d cōtingit tali falconi. certe et ſi eſt in reuerentia dñi: qz dū viuit i alto locatꝺ. ſz cū morīt turpiter ejicit canibꝫ ad deuoꝛādū. Sic tales potentes poſt mortē ejcientur ad inferos. Baruth. iij. Vbi ſunt pncipes gentiū q̄ in auibꝫ celi ludūt. Sequit. Exterminati ſunt ⁊ ad inferos deſcēderūt. et alij i locū eoꝝ exurrexerūt. Nota q̄ tales ſunt deteriores falconibꝫ q̄ nō predantur niſi cū eſuriūt. ſed iſti oīni tpe. Vñ Aug⁹. li. ij. de verbis dñi ſermone. ij. Nihil nobiſcum tollim⁹ ⁊ tñ rapim⁹. q̄ ſi aliq̄d tollerem⁹. nōne viuos boes voꝛarem⁹. Que eſt auiditas cōcupiſcētie. cū ipe belue hñt modū. Tūc rapiūt cū eſuriūt. parcūt vero prede cū ſenſerint ſacietatē. Inexplebilis eſt ſola auaricia diuitū ſemꝑ rapiūt ⁊ nunq̄ ſatiantꝺ. nec deū timent. nec hominē verentꝺ. Hec ille. Sicut autē auctoꝛ ſpere dicit q̄ luna nō eclipſatꝺ: niſi ꝓ interpoſitiōz vmbre terre inter ipaz ⁊ aſpectū nr̄m. vmbra terre ſunt iſta tempalia Sap. v. Trāſierūt oia velut vmbra. que quanto plus interponuntur inter oculū cordis in ſecularibus tanto plus eclipſantꝺ in cōſcientia Juxta illud. Peccata veſtra diuiſerūt inē vos ⁊ deuz veſtrum. ⁊c.

Dixi tertio q̄ in verbis premiſſis deſignantur defectus ſtatus infimi omniū indifferenter ſubditoꝝ. cū dicit. Et ſtelle. Sicut enī ſoli cōparanꝺ prelati ſpūales ꝓpter moꝝ et exemploꝝ reſplendētiā. Et lune dñi tpales ꝓpter eoꝝ in ſubditos influentiā. Ita ſtellis cōparanꝺ ſubditi ⁊ oīes fideles chriſti ꝓpter ipoꝝ vite relucentiā. Sicut enim ſtelle de nocte lucent. ita inferiores in nocte ignorantie ſm ſuas viciſſitudines ſtatus ⁊ cōditōes illuminant mūdū. ⁊ lucent in eccleſia chriſti ꝓ fidei ⁊ operationis bone meritū. iuxta illō Ecci. xliij. Species

teli gloria stellaꝝ mundū illuminās. Cō-
siderantur aūt in stellis quattuor que dñt
esse in quolibet christi fidele si vult dici ve-
ra stella. que sunt actus naturalis. effectꝰ
accidentalis. motus circularis. ⁊ cursus
regularis. Lucent eñ stelle naturalit. illu-
minant accidentaliter. mouent orbiculari-
ter. currunt indeclinabiliter ⁊ regulariter
Sic fideles debent lucere in seipis ꝑ pu-
ritatem cōscientie. Illuminare alios exē-
plo bōe vite ⁊ claritate fame. Moueri or-
biculariter. i. faciliter ꝑ promptitudinem
obedientie. ⁊ hoc q̄tuꝫ ad suos supiores.
Currere regulariter quo ad deū per ordi-
nē intentiōis recte. De ꝑmo Apoca. xxij.
Ego sum radix dauid. stella splendida et
matutina. Splendida vt nō sit concupis-
centia in affectu. lasciuia i aspectu. immū-
dicia in tactu. luxuria in actu. Ecce actꝰ
naturalis stelle. Isti eñ sunt actus natu-
ralis innocentie cuiuslibet hominis. De
secundo scꝫ de effectu accidentali dicitur
Matth. ij. Stella antecedebat eos. s. ma-
gos. donec veniens staret supra domum.
vbi erat puer. Stella ꝑm phm nihil aliud
est. nisi lux sui orbis diffundens circūq̄ qua-
q̄ radios sue claritatis. Quia fideles q̄q̄
debent diffundere lucem sui nominis ⁊ fa-
me ad adducenduꝫ exemplo suo alios ad
xp̄m. iuxta illud. Sic luceat lux vestra vt
videant opera vestra bona ⁊ glorificēt pa-
trem vr̄m qui in celis est. Et Apostolꝰ di-
cit ꝙ nobis necessaria est vita nostra. ꝓxi-
mis vero fama nostra. De tertio scꝫ d̄ mo-
tu circulari dicit Baruth. iij. Stelle dede-
runt lucem in custodijs suis. vocate sūt. ⁊
dixerūt. assumus. Quod fit quando quis-
q̄ fidelis reddit se promptum ⁊ obedien-
tem ad preceptuꝫ sui supioris. Iuxta illd̄
ps̄. In auditu auris obediuit mihi. Vñ
Bern̄ Verus obediens non procrastinat
non ꝓtrahit. sed parat aures auditui. ocu-
los visui. pedes gressui. ⁊ sic de alijs. De
quarto scꝫ cursu regulari dicitur Iudicū
v. Stelle manentes in ordine suo ⁊ cursu
suo contra zizaram pugnauerunt. i. cōtra
diabolū. q̄ interp̄tatur exclusio gaudij. qꝛ
nititur nos excludere. de gaudio. Quod
melius fieri nō potest: nisi per regularem
cursum. i. ꝑ rectā intentionē ad deū. Non
sicut hypocrite q̄ faciunt om̄ia vt videant
ab hominibꝫ Math. v. Sed prochdolor
hodie iam incipiunt fieri signa etiaꝫ i stel-
lis: eo ꝙ stelle. i. fideles quidā quodāmo-
do retrahūt splendorē suū. quidā obtene-
brantur. ⁊ quidaꝫ cadunt. Retrahūt splē-
dorē illi q̄ multa bona possent facere ele-
mosynis ⁊ alijs subsidijs pauperibꝫ ⁊ de-
fectuosis: sꝫ ex auaricia ⁊ tenacitate retra-
hunt manū. Vnde de ip̄is dicitur. Stel-
le retraxerūt splendorē suū. Obtenebrant
illi q̄ cū multa bona fecerūt cōmittūt vnū
mortale peccatū. quod totuꝫ splendorem
virtutū obfuscat. De quo Job. xxv. Stel-
le non sunt munde in conspectu eius. Ca-
dūt illi qui post ꝑpetratiōeꝫ culpe despe-
rant de venia. Vnde Apoca. viij. Stella
magna scꝫ ꝑ superbiā. cui nomen absinthi-
um. cadens quasi facula cecidit in aquas.
Nos igitur videntes hec signa timeamꝰ
dñi vicinū aduentū: ⁊ eū solicite expecte-
mus vt tandē eū veniētē iudicē securi vi-
deamꝰ dñm nostrū iesuꝫ xp̄m qui viuit ⁊
regnat in secula seculoꝝ Amen.

Dominica secūda in aduentu. III.
Sermo VI.

Leuate capita ue-
stra quoniā appropinq̄bit redem-
ptio vestra Luce. xxi. Sicut dic
Augꝰ. pater doctissimꝰ super Joh. Hoc
q̄d nos letificat in omnibꝫ laboribꝫ ⁊ peri-
culis vite huius est amor noster in deū et
pium studium ⁊ certa spes ⁊ feruor. Vult
dicere Augꝰ. ꝙ inter pressuras ⁊ tribula-
tiones nr̄as homo per caritateꝫ ⁊ spem re-
frigeratur ⁊ quodāmodo eleuatur a depꝛ-
siōe tristicie. Et qꝛ in secūdo aduentu do-
mini nostri ad iudiciū erit grauis tribula-
tio q̄lis non fuit ab initio ex quo gētes eē
ceperūt. vt dicit Math. xxiiij. ⁊ Danielis
ideo maxime opus est tūc firma spe ⁊ ꝑfe-
cta caritate in deū. Spes enim est q̄ sola
in eternitatē animū erigit. ⁊ idcirco nulla
mala q̄ tolerat sētit. inq̄t Grego. li. vi. mo-
ral. Vt igit tūc hoies non deijciant ꝑ de-
sperationē: sed potiꝰ erigant ad deuꝫ per
spem. informans saluator q̄d facturi sint
sui fideles tēpore hm̄oi tribulatiōis hor-
tatur eos ad erectionem animi di. Leua-
te capita vestra. In quibus v̄bis tria tan-
gunt. Primo nāq̄ hortat saluator fideles
suos hoc sacro tempe ad mētis erectionē.
cū dicit. Leuate capita vestra. Scd̄o ani-

mat eos q aduent⁹ sui approximationē. cū addit. qm̄ appropinquabit. Tertio repromittit eis eternā cōsolatiōz. cū subiungit. redemptio vestra.

Dixi primo q in ꝟbis p̄missis hortatur fideles saluatoꝛ suos hoc sacro tpe ad mentis erectionē. Aia nāq; nostra incuruata est p originalē infirmitatē. ita vt nō possit sursum respicere. sicut cōfitet̄ ps. psal. xxxvij. Miser factus ⁊ curuat⁹ sum vsq; in finez Ubi dicit q̄dā glosa. Miser factus suz qz sapiam ⁊ sciam amittēs. insipientia ⁊ miseria replet⁹ sum. ⁊ curuat⁹ sum. qz doloribus i mortē. q. d. qz em̄ p superbiā fui erect⁹ volens esse vt de⁹. ideo sum in mortē curuatus. Seq̄tur: tota die. i. tota vita ꝓtristatus ingrediebar. ⁊ de peccatis q̄ feci. et de malis q̄ patioꝛ. Nec ibi. Et qz p christi aduentū p̄mū liberati sum⁹ iam a culpa. ⁊ in futuro liberandi sum⁹ p scōm aduentū a miseria. ideo saluatoꝛ bene ammonet ad abiiciendam hmōi tristiciā q̄ causat vult⁹ deiectionē. Et suadet mentis erectōez dicens. Leuate capita vr̄a. Sed nonne hō semper est rect⁹ ⁊ capite sursum incedens. quā ergo rectitudinē req̄rit deus hic i eo. Rñdeo fm̄ Berñ. sup Cāti. fm̄ōe. xxiij. q in talibꝫ locutionibꝫ spūs est q̄ loquitur spūalibꝫ spūalia cōparans. Ergo fm̄ aiaz nō fm̄ carnē deus req̄rit homis rectitudinem. Scōm em̄ aiam deus fecit hominē rectū ad imaginē ⁊ silitudinē suā. Ipe em̄ fm̄ pham rect⁹ est dñs deus nr̄. ⁊ non est iniq̄tas in eo. Rectus igit̄ dñs rectū fecit hoiem sibi simile sine iniq̄tate. sicut et i ipso nō est iniq̄tas. Et quo infert Berñ. q similitudo dei nō est in carnali ⁊ lutea gleba hois sed in aia. Istud patet: qz iniq̄tas nō est viciū carnis sed mentis sine q̄ deus creauit hoiem. Nec tm̄ dicit ipe q etiā rectitudo homis in statura exteriori nō frustra sic creata est. Significat enim ista rectitudo exteriorꝫ illam interiorē rectitudinē in aia. q̄ ideo statura sic recta facta ē exterius. vt argueret ⁊ ām̄oneret illū interiorē hoiem in aia ad seruandam suam rectitudinē a deo sibi ꝑcreatā. videlicet originalē innocentiā ⁊ iusticiā. Et q̄ cōsequenter patet fm̄ ipm̄ q maxima verecūdia et cōfusione digna est aia. q̄ sensus suos declinat ad terrena. cū corpus ei⁹ semp̄ oculos habeat ad celestia. Uñ talis aia nō est iam celestis nature. sed scrofine ē poti⁹ dicenda. Que em̄ debuit nutriri in croceis. amplexata est stercora. Et patet ꝓsequenter q talis aia fm̄ Berñ. ibidē indigne inhabitat corpus hūanū. cū poti⁹ bestijs ⁊ brutis assimilari vult q̄s diuinis spiritibꝫ. Si ergo q̄ris q̄ sit curuitas ista a qua saluatoꝛ cōsulit erigere caput mētis nr̄e. Certe nō alia: nisi sapere q̄ sunt sup̄ terrā. sicut econuerso cogitare q̄ sursuz sunt rectitudo ei⁹ est. Ualde igit̄ homo deberet istā rectitudinē q̄rere. maxime hoc sacro tpe aduēt⁹. Nam alias nō potest esse in dei dilectiōe q̄diu hanc rectitudinē nō habet. Uñ dicit Berñ. q aie nō habentes talē rectitudinē nō sunt amice sponsi. cum sint amice mūdi. Et talis ois est inimica dei Jaco. iiij. De amicis vero ⁊ dilectoꝛibus dei scriptū est. Recti diligūt te. Cāti. i. Et i ps̄. Laudabunt omnes recti corde. Rectus corde fm̄ Berñ. est q̄ recte in oīb⁹ sentit. ⁊ a recto qō senserit in nullo dissentit. hoc est q̄ in se ⁊ in alijs rectitudinē vite diligunt Et hi sunt in quibꝫ vt dicit Berñ. in fm̄one ibidē. xxv. in fine. fides opat ex dilectōne. ⁊ in q̄bus actio terrena nō incuruat fidem sed fides erigit opationem. Et q̄bus patz q homo in peccatis existens nō pōt dici rectus fidelis. patet qz nō est fides recta. ex quo iniq̄tates supgresse sunt caput eius. ⁊ sicut onus graue gnate sūt sup eum. Ex q̄ em̄ iugū diaboli grauatū ē super eū. quō dr̄ rectus. Duo igit̄ requirunt ad hāc rectitudinē. scz opez rectitudoꝛ fidei. Nā alterez sine altero rectū hoiem nō pōt facere. vt dicit Berñ. ibidē. Exēpli gr̄a. Multi sunt q̄ dāt elemosynam ex deuotiōe. vel orare vident deuote. bona sunt ista opa et recta. sed si tales tenent odiū fraternū vel aliud petm̄ in se hūt. nō ꝓsunt illa opa. qe nō recte sunt facta. cum sint sine fide recta opante p dilectionē. q. si forte dicunt tales se habere fidē ad deū ⁊ dilectōz ex q̄ ꝑ faciūt. certe mentiunt. cū fides dei sine dilectiōe ꝓsimi stare nō pōt. ⁊ econuerso. Itē econuerso hūt multi fidē rectā. qz credūt oibus q̄ dicunt de deo. sed nec isti sūt recti. qz nō hūt recta opa etiā si multa habeant Nā quō rectū opus qō causa vane gl̄ie fit quō rectū op⁹ qō maculat fratna inuidia detractio ⁊ silia A Ut igit̄ ꝓpo exhor

tanti ⁊ amnonēti satisfaciam⁹. q̄rtuo⁹ breuiter sunt facienda. ℣Primo nāq; leuādi sūt oculi cordis nr̄i ad cōsiderandū ꝓpria delicta. Scōo dei bn̄ficia. Tertio reprobo⁹rū supplicia. Quarto iusto⁹ diuīa p̄mia De p̄mo quō leuādi sunt oculi cordis nr̄i ad cōsiderāduz delicta ꝓpria. scribitur Hiere. iij. Leua oculos tuos in directū ⁊ vide vbi nūc pstrata sis. Tria dicit. ℣Prio vt leuet oculos q̄s pus habuit in fece trenō⁹ infixos. ℣ps. Infixus sum in limo p̄fundi ⁊ nō est suba. ⁊ hoc q̄ ad derelictiō⁹ mali. qō ptinet ad incipiētes. Scōo vt eleuet eos nō quocūq; in obliquū sed in directum. vbi est mediū virtutis. qō ptinet ad adhesionē boni. ⁊ ptinet ad pficiētes. Tertio vt cōsideret vbi nūc prostrata sit. qō ptinet ad pseuerātiā in bono ⁊ ptinet ad p̄fectos q̄ q̄nto plus pficiūt tanto plus prosternūtur ⁊ humiliant. Scōo leuandi sūt oculi cordis nr̄i ad cōsiderandū dei bn̄ficia. iuxta illud Job. xi. Si iniquitatem q̄ est in manu tua abstuleris. ⁊ non manserit in tabernaculo tuo iniusticia. tunc leuare poteris faciē tuam ad deū sine macula. ⁊ eris stabilis ⁊ nō timebis ꝓposita tibi spe. Cum eñ ab aīa auferē iniusticia. ⁊ nō ē ꝓpositum peccādi in cōscia. stabit aīa in bono. ⁊ tūc aīa leuare poterit faciē ad deū p̄cipiendo plura bn̄ficia. Hā ex hoc cōsequit illustrationē mentis. renouationē virtutū efficaciā oro⁹nis. ⁊ delectatiōem cōtemplatiōis. Tertio leuādi sunt oculi cordis nr̄i ad cōsideranda reprobo⁹ supplicia. Scribitur de dauid. i. ℣Paralip. xxi. q̄ eleuans oculos suos vidit angelū dn̄i stantē inter celū ⁊ terrā ⁊ euaginatū hn̄tē gladiū ꝓsus Hierlm. Angelus iste significat xp̄m q̄ ē medius inter celuz ⁊ terram. q̄ mediato⁹ dei ⁊ hoīm. De q̄ dicit. Medius vestrum stetit quē vos nescitis. Iste hz euaginatuz gladiū. i. sniam mortis oñibz reprobis paratā. ℣ps. Gladiū suū vibrauit nisi cōuersi fueritis. Sed cōtra quē. certe cōtra hierusalē q̄ interp̄tat visio pacis. i. contra hypocritas q̄ vident esse pacifici ⁊ virtuosi apparent. ⁊ sunt magni nequā in occulto. Contra istos g̃ noie ⁊ nō re xp̄ianos sentētiā durā euaginabit. dicens illud Matt. xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Ite g̃ reprobi in ignē eternuz. Quarto leuādi sūt oculi cordis nr̄i ad cōsiderāda diuina iusto⁹ p̄mia. De q̄ Ezech. xi. Leuauerūt cherubin alas suas ⁊ rote cū eis ⁊ gloria dei israel erat sup̄ ea. Qō tunc fit qñ aīa sctā leuat in celū quantū ad intellectū ⁊ affectū. ⁊ volut contemplādo diuersa p̄mia diuersoz ordinū electo⁹. ⁊ tunc replet gloria. hoc ē intellect⁹ replet cognitōe ꝑitatis. ⁊ affect⁹ fruitōe bonitatis. ℣

Dixi secūdo q̄ in ꝑbis p̄missis animat suos fideles p aduent⁹ sui approximatiōez. cuz dz. qñ appropinq̄bit. Aīa eñ incuruata p originalē infirmitatē. clōgat a deo p actualem iniq̄tatē. ideo opus hz gr̄a q̄ eam sibi vniat. Quo g̃ ad h̄ dr̄ q̄ xp̄s p aduentum gratiosum appropinq̄bit aīe. Et q̄ vt dicē Orige. omel. i. sup̄ Eñ. Scōm modū eleuatiōis ad deū fit modus approximatiōis De q̄ ponit exemplū. Sicut inq̄t nō equaliter oculi corpis nr̄i illuminant a sole. sed q̄nto q̄s in loca altiora cōscēderit. ⁊ ortus eius editioris. i. altioris specule intuitiōe fuerit cōtēplat⁹. tāto alti⁹ et splēdoris ei⁹ radios p̄cipiet ⁊ caloris. Ita etiā mēs nostra quāto alti⁹ ⁊ excelsius appropiauerit xp̄o ac se vicinius luci splēdoris eius obiecerit. tanto magnificenti⁹ ⁊ clari⁹ eius lumine radiabitur. Sicut ipe ait p̄phaz Appropinquate mihi ⁊ appropinq̄bo vob dicit dn̄s. Et ire⁹. Deus approp̄inquans ego sum ⁊ nō de⁹ a longe. Hec Origenes Scōm hoc igit videam⁹ quō deus diuersis diuersimode appropinq̄t. Et q̄ q̄druplex mod⁹ eleuatiōis mētis ad deū sup̄a dict⁹ ē. Jō fm h̄ q̄druplex erit appropinq̄tio dei ad hoīem. Ex p̄ma igit eleuatiōe q̄ fit in cōsiderādo ꝓpria delicta. deus appropinquat homini immittēdo aīe quasi motiuū aduēt⁹ sui dolorē. De q̄ Jaco. iij. sic scribit. Appropinq̄te deo ⁊ appropinq̄bit vobis. ⁊ mūdate man⁹ pctōres. ⁊ purificate corda duplices aīo. miseri estote ⁊ lugete. Flotant dicit. Mūdate man⁹ ⁊ corda ad significādū q̄ volētes habere deū ꝓpicium. dn̄t hīe vtrāq; mūdiciā cordis in intentiōe ⁊ manuū in opatiōe. contra hypocritas q̄ mūdāt ea que sūt foris calicis et parapsidis. intus aūt sunt pleni rapina ⁊ dolo Matth. xxiij. Talib ergo q̄ sic mundant cōsciam p simplicē ⁊ rectā intentiōz ⁊ opa faciūt p iustā actiōem. appropinquabit dn̄s dando gr̄am vt p̄moueant in me

lius ⁊ vt liberēnt ab angustijs. Dicit glo. interliniaris sup ꝑba Jacobi vbi. s. Ex se cūda eleuatōe mētis. q̄ est ad recolendum diuina bñficia. approp̄inq̄t de⁹ imittēdo aīe amorē. iuxta illud Lu. x. Samaritanus aūt vulnerato approp̄inquās. misericordia mot⁹ alligauit vulnera eius. infūdens oleū ⁊ vinū. Notant dicit. Misericordia mot⁹. ad innuendū q̄ de⁹ qui loco moueri nō pōt. tū miscōia mouet. in q̄ apparet maxima fortitudo miscōie q̄ etiā deum sufficit mouere. Qui ergo recolit diuina bñficia. ista hz q̄ sequunt. Primo hz deum ꝓpiciū p cōpassionē. hoc notat cum dr Approp̄inquit vulnerato. Secundo alligat vulnera eius. Dando in necessitatibꝫ quibuscūq; remedia ⁊ cōferēdo beneficia. Tertio infundit oleū deuotōis ⁊ vinū dilectōis. Ex tertia eleuatiōe mentis que ē ad recolendū reprobor⁹ supplicia approp̄inquat de⁹ immittēdo timorē. In hui⁹ figurā iesus cū approp̄inq̄ret porte ciuitatis naiz. suscitauit filiū vidue tangēdo loculū Lu. vij. Porta ciuitatis cōsideratō ē extremi iudicij. Nā in porta finis ē ciuitatis. ⁊ a porta vel ingredimur ciuitatez vl egredimur de ciuitate. Sic in extremo iudicio vel ingressus fiet ciuitatē celestē. vel egressus. qđ absit de ea. Loc⁹ ē in q̄ iacet mortu⁹ tāgit ꝑ xp̄z. cū ꝑscia pcōris timore iudicij stimulat. Quē em̄ nō cōcutiat illud. ij. Cor. v. Oēs nos oportet astare et manifestari ante tribunal xp̄i. vt recipiat vnusq̄sq; prout gessit siue bonū siue malū. Et q̄s est iste quē ista nō terreāt. Quid em̄ terribili⁹. q̄d acerbius illa expectatiōe iudicij. cū audim⁹ nos ad generale cōciliuz inuitatos imo citatos. vbi nulli⁹ deerit. nō defendet aliq̄s. nō erit acceptio ꝑsone. nō suffragabit vlla tergiuersatio. vbi nulla erit dissimulatio. vbi reddet de oī verbo ocioso ratio. vbi multomagis discutietur quē gradū quisq; in eccl'ia tenuerit qualit' qua intentiōe. q̄bꝫ meritis. quibꝫ suffragijs ad eū introierit. q̄liter in eo vixerit. q̄liter alijs ꝑfuerit. Et q̄d seq̄t. vt recipiat vnusq̄sq; ūq̄t prout gessit. O durū verbum. vt recipiat mala in illa vita. q̄ nūc recipit bona Luc. xvi. Fili recordare q̄ recepisti bona in vita tua. Et vt recipiat bona. q̄ nunc recipit mala. Ibidē. Et lazarus silr mala. nunc vero hic consolatur tu ꝓ cruciaris

Ex q̄rta eleuatōe. scz mentis ad cōsiderādū iust⁹ꝝ premia approp̄inq̄t de⁹ anime imittēdo spem ⁊ cōsolatiōez. De q̄ Luce vlti. dr q⁹ cū fabularēnt discipuli ⁊ secum q̄rerent ambulāres in via. ip̄e iesus approp̄iquans ibat cū illis. Nō est aūt verisimile q⁹ loq̄rētur aliud extraneū q̄s qđ ꝓtebat in cordibus discipulor⁹. scz de spe resurrectionis ⁊ gaudij celestis. De ꝗ em̄ erat int' eos q̄stio. ideo dñs approp̄inquit eis infundendo spem. ⁊ cōfirmādo gr̄am cōsolatōis. Vñ de eis scribit q⁹ reuersi sunt in hierlim cū gaudio. qđ fit cū nobis in contemplatōe celestis patrie apparet sicut in specie pegrini. q̄s diu em̄ hic sum⁹ videm⁹ eū in enigmate ⁊ p speculū. nō in essentia. Nā videm⁹ eū adhuc more discipulor⁹. ñ in hierlim sed extra hierlim. nō in domo ꝓpria. sed in itinere. Tūc aūt videbim⁹ euz sicuti est. Sed qđ dñs fecit istis sequit. q⁹ finxit se longi⁹ ire. ⁊ sic recessit. Ad significandū q⁹ hic apparet nobis trāsitorie. cuz ad tps dat gr̄am cōsolatōis. quā dū vult subtrabit vt sic auidius reuocet ⁊ fortius teneat. vt dicit Bern. super Cant. sermone. lxxiij. E

Dixi tertio q⁹ in ꝓbis p̄missis saluator reprom̄it fidelibꝫ suis eternā cōsolationē. cuz addit. Redēptio vra. Ex eo nāq; q⁹ p origiale infirmitatē sum⁹ incuruati ad malū. ⁊ clōgati p actualē iniq̄tatē a bono. ide venimus in miseriā ⁊ captiuitatē p temptationis penalitatē. a q̄ liberari nō possum⁹ nisi p aduentū gr̄e diuine. q̄ cū approp̄inq̄uerit menti nr̄e. tūc liberabit eā ab hmōi penalitate. vt cōfiteat aia. Quia apud dominū miscōia ⁊ copiosa apud eū redēptō. Et q⁹ ex q̄druplici dono approp̄inquationis diuine ad nos. imēsum habemus p fectū ⁊ pciū nostre redēptōis a temptatōe cui subiecti eram⁹ ante aduentum gratie. Dolor em̄ pcō⁹ nostroz nos redemit a carnis voluptate Isa. l. Flumq̄d abbreuiata ⁊ paruula facta est man⁹ mea vt nō possim redimere. aut nō est i me ꝓtus ad liberandū. Ecce in increpatōe mea desertum faciā mare. ⁊ ponā flumia in siccū. q. d. Ex magno ⁊ largo bñficio dei est q⁹ dñs mittit nobis redēptiōez. q⁹ increpat p dolorē i lectulo. vt dr Job. xxxiij. ac p hoc liberamur a carnis voluptate. q̄ significatur per

mare eo q̄ om̄is delectatio carnal' ī amaritudinē cōuertit̄. que etiā d̄r flumen. qr a fonte originalis cōcupiscentie deriuatur. Scd̄o amor beneficiorꝫ diuinorꝫ redimit nos a cordis pusillanimitate. De q̄ in ps̄. Redemptiōem misit dn̄s ppl'o suo. mandauit ineternū testamentū suū. Notanter dicit istā redemptōeꝫ testamentū domini Testamentū em̄ qd̄ vltimo nobis dn̄s reliquit est memoria dilectōis sue. quā mandauit ineternū seruare. Hoc est vt semper q̄ꝫdiu viuim⁹ manifestaret̄ p exhibitioneꝫ opis. ⁊ nō interrumpat̄ ex pusillanimitate cordis. Et bene p̄mittit. mandauit ineternū testamentū suū. Cetera mandata qn̄qꝫ expirabūt. sed dilectio ineternū stabit. Jō dicit̄ mandatū et'nū ⁊ testamentū sempit'nū. Tertio timor ex cōsideratōe supplicio rū redimit ⁊ liberat a p̄sumptiōe. Qui enī cōsiderat districtionē extremi iudicij et examinis. nō p̄sumit etiam de opib⁹ bonis. Hiere. xv. Liberabo te de manu pessimorū ⁊ redimā te de manu fortiū. Man⁹ fortium sunt opa virtutū. q̄ tunc bene dirigūtur si eoꝝ extrema pensant̄. Ecc̄i. vij. Recordare nouissima ⁊ ineternū non peccab̄ Nouissima ista sūt. mors. iudiciū. ⁊ gehēna. Morte nihil pōt cogitari horribilius iudicio nihil terribilius. gehenna nihil intolerabilius. Qn̄ em̄ timor ad ista accedit tunc peccatū expellit. ⁊ negligentiā nō admittit. p qd̄ homo d̄r liberari a p̄sumptōe. Quarto spes ⁊ cōsolatio diuīa redimit a desperatōe. iuxta illd̄ Ps̄. A custodia matutina vsqꝫ ad noctez speret israel in dn̄o. Quia apud dn̄z miscd̄ia. ⁊c̄. Desperat hō quia fragilitas inclinat euz ad culpam et seueritas vel iusticia iudicis querit vindictam. Sic videt angelū eiectū de celo et hoīem exulem de paradiso. mundū deleri diluuio. linguas ꝯfundi diuersiloquio. ciuitates exuri diuino incēdio. sanguinem martyrum fundi tyrānorum gladio. Sz nō desperes. qr apud dn̄m miscd̄ia copiosior est q̄ꝫ nr̄a peccata. Nā ⁊ si cōsumpsisti om̄es dies in vanitate inuentutis. saltē in senectute cōuertere ⁊ saluaberis. Quia et dn̄s. xi. hora. i. in vltima etate homis mittit in vineā. ⁊ reddit mercedē. quā nob̄ p̄stare dignetur copiosus redemptor dn̄s noster iesus christus.

Dominica tertia in aduentu. I

Sermo VII

Cum audisset iohannes in vinculis opa christi. Math. xi. Luce. vij. In hac tertia dn̄ica sancta mater ecclesia recolit aduentū xp̄i in mortē cuiuslibꝫ hoīs. in cui⁹ figura inducit euāgelium de Johāne baptista. q̄ ꝓpinquus morti. vinctus in carcere herodis. misit duos discipl'os suos ad xp̄m. ad certificandū eos de aduentu xp̄i. significans p hoc q̄ q̄libet fidelis debꝫ an̄ mortē suā sollicitus esse de salute sua. vt īstante morte sua certus sit de aduentu xp̄i ad ip̄m cōsolandū ⁊ saluandū. Hui⁹ figura habet̄ Josue. ij. ca. Ubi iosue misit duos viros exploratores ad cōsiderādū terrā ꝓmissiōis. Qui reuersi ad iosue narrauerūt ei oīa q̄ acciderant eis. Sic fecit et iohānes mittēs duos discipulos ad xp̄m q̄ ꝓmisit nobis dare terrā viuentiū. nō lacte ⁊ melle manantē. sed gl'ia humanitatis ⁊ diuinitatis sue habundantē. Qui renūciauerūt iohāni ea q̄ viderūt ⁊ audierunt facta a xp̄o. Scd̄o h̄ idē figurat̄. ij. Regū iij. Ubi Abner misit nuncios ad Dauid dicens. Fac mecū amicicias ⁊ reducaꝫ ad te vniuersū isr'l. Abner interp̄tat̄ pr̄is mei lucerna. Et significat iohem baptistaꝫ. de quo saluator ait. Johānes ip̄e erat lucerna lucens ⁊ ardēs. Iste g̊ abner mittit ad dauid. i. ad xp̄m. q̄ interp̄tat̄ manu fortis. De q̄ in ps̄. Dn̄s fortis ⁊ potēs in prelio. Mittit aūt nuncios iohes ad xp̄m vt faciat secū amicicias. n̄ vt ip̄e recipiat̄ ī amicū xp̄i. cū iā fuerit amic⁹ xp̄i ex vtero mr̄is sue. De q̄ saluator ait q̄ ip̄e fuit amic⁹ sp̄ō si cōgaudēs bonis xp̄i. sed vt amicicias ꝓcuraret int' xp̄m ⁊ discipl'os suos q̄ de xp̄o dubitabāt. vt sic videntes signa ⁊ miracula ei⁹ in xp̄m pfecte crederēt. ⁊ ī amiciciā recipent̄ p fidē. de q̄ q̄dē missione ita dic̄ euāgeliū. Cū audisset iohes in vinculis opa xp̄i. In h̄ euāgelio tria describunt̄. Prīo nāqꝫ d̄scribit̄ iohis p discipl'os interrogatio. Scd̄o describit̄ saluatoris ad interrogationē ꝓpositā data rn̄sio. Tertio ꝓponit̄ iohis p xp̄z corā turb̄ cōmēdatio. Primū tangit̄ cū d̄r. Cū audisset iohes in vincul' Scd̄m cū d̄r. Et rn̄dēs ih̄s ait illis. Tertiū cū d̄r. Illis aūt abeuntib⁹ cepit ih̄s dicere ad turbas de iohanne. A

Dominica tertia aduentus

Dixi primo q̄ h̄ p̄mo describit Johannis p discipulos suos interrogatio. cū dicitur i p̄ncipio. Cū audisset iohes in vinculꝰ opa xp̄i. p̄ro quo sciēdū q̄ sicut dicit Sigardus in Cronica sua. Johānes fuit in vinculis p̄mo anno p̄dicatōis xp̄i. q̄ de eisdē vinculis misit duos discipulos ad xp̄m. Sed verius alij dicūt q̄ hoc factuz fuit scdo anno p̄dicatōis xp̄i añ pascha. Causam aūt detentiōis sue p herodē. vt refert mgr̄ in scolastica hystoria. Josephus narrat dicens eū predicasse hoibꝫ iusticiaz. et obtentu baptismi multos congregasse in vnū. Timensq̄ herodes dispendiū populi sui sequentis iohannē captiuauit eū postea z decollauit. Ob qd̄ ip̄e herodes postea solus miserabiliter fuit victus p exercitū arethe regis. Uerius tn̄ dr̄ q̄ ip̄e iohānes audiēs herodē rapuisse vxorē philippi fratris sui. z cū ea publice adulterari exiuit de heremo in quo iaz diu morabat artissimā vitā ducens. z venit ad herodē arguēdo eū de adulterio predicto. Propt qd̄ herodes iratꝰ. misit ministros z tenuit z alligauit in vinculis iohez. vt dr̄ expresse Mar. vi. Et posuit euz in carcerem vt dicit Math. xiiij. Et hoc est qd̄ dicit hic. Cū audisset iohes in vinculis. scz sedens in carcere herodis. Et vt refert Cronica z. xi. liber hystorie ecclīastice hoc factū ē in castello seu opido q̄dam arabie trans iordanē. qd̄ dicebat Hatherūthe. Cū g audisset opa xp̄i. i. miracula tā in doctrina q̄ in ope Actu. x. Pertrāsiuit bene operādo z sanando oēs oppressos. Mittens duos discipulos suos. duos propter h̄ vt eis reuersis magis credat. qz in ore duoꝝ vel triuz stat oīe verbū. Deutero. xvij. Ait illi scilicet xp̄o p discipulos. vel illis. i. discipulis missis vt ponerēt h̄ quod seq̄t. Tu es qui venturꝰ es. an aliū expectamꝰ. q. d. ad discipulos. Si mihi nō creditis q̄ testimoniū phibeo de xp̄o. vos ip̄i interrogate vtz ip̄e sit ille q̄ venturꝰ est. s. messias in lege promissus q̄ debet saluare isrl. an aliū expectamꝰ Ubi dicit Crisо. q̄ duos oīdit vēturos. scz xp̄m z antixp̄m. Joh. v. Ueni ego in nomie p̄ris mei z nō accepistis me. veniet alter in nomine suo. illū accipietis. Sed vt euidentius pateat causa huiꝰ q̄stiōis. est sciendū q̄ vt colligit Joh. iij. c. Cū iohes baptizaret in Ennon. qd̄ idē est qd̄ aq̄. iuxta salem q̄ ē villa a q̄ melchisedech dictꝰ est rex. vbi multe aq̄ erāt. z nōdū iohānes missus essz in carcerē. Extūc facta est questio inter discipulos iohis z int̄ iudeos d̄ baptismo. Discipuli em̄ iohis videntes q̄ iohes oīs quos baptizabat mittebat ad xp̄m. sed xp̄s ecōuerso nō mittebat ad iohannē q̄ se baptizatos. Et ex hoc iudei dicebant xp̄m maiorē iohāne. Et ideo contendebant cū eis discipuli iohis indignati ꝯ eos q̄ eoꝝ mgr̄m minorē reputabāt xp̄o cū tn̄ ip̄i iohem preferrēt etiaz xp̄o. Et xp̄e hoc dicebant iohāni. Rabi. quē tu baptizasti trās iordanē. Et cui testimoniū phibuisti. i. clarū eū z circūspectū hoibꝫ oīdisti. Ecce hic baptizat et oēs veniūt ad eū. q. d. dimisso tez cōtempto. Sed iohes volēs eos ab errore reducere leniter eos corrigebat dicēs. Non potest hō aliq̄d accipere. s. bonitatis: nisi fuerit ei datū desup. q. d. Quicq̄d habet ip̄e a deo habet. z iō si vos ꝯdicitis ei. deo ꝯdicitis. Uerū licet sic iohes discipulos de xp̄o certificasset. nihilominus adhuc de xp̄o dubitabāt an ip̄e esset messias. Cū g iohes postea detentus esset in vinculis z in carcere herodis antip̄is. videns sibi mortē iminere zelās p discipulis suis. ne ip̄i in errore premisso ip̄o decedente p mortē perirent. misit eos ad xp̄m. vt psonaliter experirēt de ip̄o an ip̄e esset q̄ p̄missus erat in lege maior iohānne. Fecit aūt iohes prudent. qz expectauit tps operū xp̄i. vt sic factis docerent q̄ verb erudiri nō poterāt. vt dicit h̄ Crisо. Format aūt eis q̄onē caute. Non ei dicit. Jte ad xp̄m. qz melior me est. Quia sic ip̄i estimassent eū de se humilime sensisse. z p consequēs sibi plus adhererēt. sed formar questionē vt ip̄i interrogent euz. z sic videant opa q̄ p ip̄m fiebāt. z discant distantiā int̄ ip̄m z illū. Sz h̄ q̄rit cur iohes q̄ xp̄m digito mostrauerat dicēs. Ecce agn̄s dei. ecce q̄ tollit pcta mūdi. h̄ d̄ xp̄o dubitādo interrogat an ip̄e esset. Rn̄deo breuit scdz Bre. in omel. vi. q̄ nō q̄rit dubitādo d̄ ad uētu ip̄i in mūdū. Sz req̄rit vt sciat si is q̄ p se in mūdū venerat. p se etiā ad inferni claustra descēdat. vt quē precurrēs nascēdo mūdo nūciauerat. hūc moriēdo z ad inferos p̄currēdo nūciaret. Ait g. Tu es qui vēturꝰ es. ac si aptē dicat. Dicut p hoibꝰ

naſci dignat⁹ es. an etiã p hoibꝫ mozi dig
neris inſinua. vt q̃ natiuitatis tue p̃cur/
ſor extiti. mortis etiã p̃curſor fiaz. vt vẽ
turũ te inferno nũciẽ. quẽ iam veniſſe mũ/
do nũciaui. Sz di. tñ iohes fuit pl⁹ q̃ ꝓpha. vt dr̃ hic in euãgelio. quõ ꝙ ipm p se
deſcẽſurũ ad inferos nõ cognouit. Rñdet
Brego. in omel'. i. ſup Ezech. q̃ ſpũs ꝓphe
tie nõ ſp mẽtẽ eẽlie de oĩb illumiat. qñq;
em̃ de p̃ntibꝫ tm̃ docet. qñq; de futurꝫ tm̃.
qñq; de vtriſq;. Johãẽ ꝙ ſolũ de p̃nti illu
minauerat. oñendo illi oia q̃ circa myſte
riũ incarnatõis ei⁹ fuerũt. ſz nõ que circa
x̃pi mortẽ vel deſcenſũ ad inferos. z ſic ſol
uit dubiũ. ſed Hilarius hic ſimpliciꝰ dicẽ
q̃ nõ ꝓpter ſe ſed ꝓpter diſcipulos ſuos io
hãnes miſit ad x̃pm vt auctozitatẽ dictis
ſuis opa cõferrẽt. Nec x̃ps ali⁹ expectaret
q̃ cui teſtimoniuz opa p̃ſtitiſſent. B
Põt tñ diſtingui triplex mod⁹ dubitatõis
Prim⁹ ẽ infidelitatꝭ q̃ fuit i iudeis. Scõs
tarditatꝭ q̃ fuit i diſcipul'. Lu. vi. Tertius
pietatis vt in petro Mat. xvi. Abſit a te
dñe. Et de iſto mõ vltio dicit q̃dã iohez
dubitaſſe ſicut pr̃ videns filiũ pegrinatu/
rũ. dicit lz ſciat. vis pegrinari. Circa iſtaz
ptem euãgelij trahunt tres mozales doc/
trine. Prima ẽ q̃ iohes exiſtens in carcere
z vincul' ad x̃pm mittit. ad ſignificandum
q̃ nos in tribulatõibꝫ poſiti debemus ad
x̃pz z ei⁹ auxiliũ recurrere. Ad hoc em̃ fre
quẽter de⁹ imittit tribulatõnes in nos vt
x̃pz ex eis req̃ram⁹. Nã ſm Bre. xxvi. mo.
Aures cozdis ſepe pturbatio aperit quas
mundi ꝓſperitas claudit. Vñ ſm Aug. ſu
per ps. xxxi. Inter rectũ z prauũ coz hec ẽ
differẽtia. q̃ prauum coz de tribulatõibꝫ
murmurat. rectũ coz i tribulatõibꝫ exultat
Talis fuit ille q̃ dicebat. Libent' gl̃iabor i
infirmitatibꝫ meis. Debem⁹ g̃ poti⁹ agere
gr̃as x̃po z hũiles p̃ces ad eũ mittere tpe
tribulatõis. vt in ipis cõſolationẽ valea/
mus inuenire. Scõa mozalitas ẽ. q̃ iohã/
nes q̃diu fuit liber extra domũ herodis.
liber de x̃po z palã nũciabat veritatẽ. Sz
intra domũ herodis incluſus. formar q̃ſi
dubitationẽ de veritate. ad ſignificãdum
q̃ p̃dicatozes ꝓitatis q̃diu ſunt liberi ex/
tra curias regũ z ꝓncipũ. libere ãnũciãt ve
ritatẽ. ſz cũ beneficijs detinent et q̃ſi ligan
tur in curijs magnatoz. vt ſepi⁹ ſubticẽt
veritatẽ. De q̃by dr̃ Roñ. i. Cõmutauerũt
veritatẽ dei in mẽdaciũ. Et iſti dicunt ad
ulterãtes ꝙbũ dei. ij. Coz. iiij. Tertia mo/
ralitas eſt q̃ iohãnes iminente morte ſua
diſcipulos certificari de x̃po voluit. ne in
erroze perirẽt. ad ſignificãdũ q̃ pr̃ſſamili
as maxime debent intẽdere ſup oia vt eo/
rũ filij z familia in recta fide z bonis mozi
bus ſuccedant z reliquank. nõ ſicut q̃dã q̃
cogitant pl⁹ quõ filios ſuos in diuitijs z
theſauris relinq̃nt. iuxta illõ ps. Dimiſe/
rũt reliq̃as ſuas paruulis ſuis. nõ curãtes
ſi filij ſint luxurioſi. ebrioſi. iuſtozes. vani z
iſolentes. Allegozice aũt iohes interpꝛat
gr̃a dei. q̃ q̃dẽ tũc in vinculis ẽ q̃n vicijs
carnis vel mũdi obſidet z tenet ligata ne
ꝓficiat Roñ. i. Veritatẽ dei in iniuſticia
detinẽt. Coꝛpus etiã nr̃m carcer eſt impe
diens aiam ne ꝓficiat in cõtẽplatõe veri/
tatis. ſm mgr̃m in de vita x̃pi. Vñ Sap̃.
ix. 0z. Coꝛpus q̃ coꝛrũpit aggrauat aiaz
Et Ro. vij. Quis me liberabit de carcere
mortis hui⁹. Vincula q̃bus homo ligat i
hac vita ſunt multiplicia. Primũ eſt oziginalis culpe. h̃ eſt vinculũ ꝓcupie. Ro. vij.
Nõ q̃ volo bonũ ago. ſed q̃ odi maluz.
Scõm vinculũ eſt oziginalis pene q̃ tene
bant pr̃es in limbo. Iſa. xlij. Dedi te in fe/
dus ꝓpli mei vt educas de cõcluſiõe vin/
ctũ. Terciũ vinculũ ẽ actual' culpe. In ps̃
Funes pctõz circũplexi ſunt me. Hec vi/
cula fuerũt ſedechie Hiere. xxxix. Obſide
tur ciuitas. ſcz aie p prauã delectatõez. ca
pitur per prauã opatiõz. rex excecat̃ p pra
uam cõſuetudinẽ. vincit̃ p obſtinationem
Quartũ vinculũ p̃nis miſerie Ozee. x. c.
In funiculis a de trabam te. p hos em̃ tra
hunt̃ ad deum. iuxta illud Brego. Mala
q̃ nos hic p̃mũt ad deũ ire cõpellunt. De
iſtis vinculis mittẽdi ſunt duo nuncij ad
x̃pm. Et ꝑmo ꝓpoſitũ cõfitendi de p̃teritz
z ꝓpoſitũ cauendi de futuris. Per hec em̃
duo certificat̃ aliqualiter hõ q̃ x̃ps venit
in mẽtẽ ei⁹ p gr̃am. Poſt iſtos duos diſci
pulos itez mittat alios duos. ſ. abſtinẽtiã
z deuotã ozõnẽ. Per ꝑmũ reuocat̃ anim⁹
ad ſapiam. Sicut pz de Daniele Daniel'
i. Et de ſalomone Eccs. ij. Per ſcõm du/
bietates ſi que ſunt circa fidem ſoluunt̃ vt
dicit Aug⁹. Poſt iſtos duos mittat alios
duos. ſ. timozẽ. q̃ ꝑparat viã gr̃e z caritati
in cozde bois. In ps̃. Initiuz ſapie timoz
dñi. z amozẽ q̃ ipaz gr̃az ꝓfuat. Juxta illõ

Ego diligẽtes me. di. i. in dilectione mea conseruo. Ł

Dixi secũdo q̃ in ꝓbis p̃miſſis euãgelij p̃ſentis cõſeq̃nt deſcribit ſaluator noſ ad interrogatõz ſibi ꝓpoſitã data rñſio. cũ ſeq̃t. Et rñdens ieſus ait illis. Euntes renũciate iohãni q̃ audiſtis ⁊ viſtis. Que audiſtis. ſ. ab alijs añq̃ huc veniſtis. ⁊ q̃ viſtis p̃q̃ huc veniſtis. Poterant bñ iſti diſcipli dicere illõ ps. Sic audiuim⁹ ſic vidim⁹. Vel ſic. Que audiſtis i p̃dicatõe ⁊ viſtis i miraculoz opatõe. q. d. Ceſſet ꝓba. vbi loquũt opa. Et ẽ documẽtũ p̃dicatoribꝫ vt nõ ſolũ ꝓbis. ſed etiã factis ꝓpim doceant Ne dicat de eis illud Math. xxiij. Dicũt enim ⁊ nõ faciũt. Quia ſm Bern. Efficaciozeſt vox opis q̃ ſermõis. Sed diceres q̃re dicit Renũciate iohãni. cũ tñ vt dictũ eſt iohes p ſe nõ dubitauerit ſed diſcipuli Rñ. vt p eoz rñſionẽ iohes ꝓſolaret. ſicut p eoz dubitatõez turbabat. Item q̃re xps nõ arguit heſitationẽ iſtoz ſicut illoꝝ Math. ix. Ut q̃d cogitatis mala in cordibus vr̃is. Rñ. q̃ illi ex malicia. iſti ex ignorantia dubitabant. Deinde xps recitãdo miracula coꝝ ipis facta dicit. Ceci vidẽt claudi ambulant ⁊c. Sicut dr̃ Lu. vij. c. In ipa hora xps multos cecos claudos ⁊ infirmos coꝝ iſtis diſcipul' curauit. ⁊ enumerat h̃ ſex euidentia opa q̃ ſm ꝓpharũ vaticinia oſtendebãt manifeſte ipz eẽ xpm. Primo ponit cecoz illũinatõez. vñ dic. Ceci. ſ. pus vidẽt mõ. q. d. Si ſciret⁹ ꝓphaz ſcripta apte itelligeret⁹ me eẽ meſſiã i lege promiſſũ. Nã Iſaias õ me ꝓphetauit di. Iſa. xxxv. De⁹ ipe veniet ⁊ ſaluabit nos. tũc aperiẽt oc'li cecoz. ⁊ aures ſurdoz patebũt. Tũc ſalier ſic ceru⁹ claud⁹. ⁊ apta erit lingua mutoz. Hoc g̃ erat p̃mñ ſignũ aduentꝰ xpi viſio cecoz vt Iſa. xlij. Dedi te i lucẽ gẽtiũ. Iſtud ipletuz ẽ de duob⁹ cecis q̃b⁹ xps donauit viſũ. vt Mat. xx. ⁊ Lu. xviij Et i ceco nato õ q̃ Joh. ix. Claudi ãbulãt h̃ ñ legit exp̃ſſe i euangelio. ſz ꝓbabile ẽ q̃ h̃ feẽ coꝝ eis. vt dr̃ Lu. vij. q̃ coꝝ eis curauit mlt̃os a lãguoribꝫ eoz. Legit̃ preterea Mat. xxi. Et acceſſerũt ad eũ ceci ⁊ claudi in tẽplo. ⁊ ſanauit eos. Claudicatio ãt ẽ q̃dã lãguor i poſitia greſſiua p̃uãs recto iceſſu boiez. Leproſi mũdant Mat. ix. c. Et Lu. xvij. exp̃ſſe de h̃ hr̃. Math. ponit de vno. Lucas de decẽ. et ſic. xl. leproſos mũdauit xps. Surdi audiũt. Iſtd habet Mar. vij. vbi xps feẽ ſurdos audire. moz tui reſurgũt. Iſtud pz de Lazaro Joh. xi. Et de puella archiſi nagogi Mat. ix. Et õ adoleſcẽte Lu. vij. Iſta miracla viſa dabãt vez teſtimoniũ q̃ xps fuit filiꝰ dei vt dic̃ Amb. Paupes euãgelizãt. i. denũciãt hr̃e regnũ ceoz. vt dr̃ Mat. v. Bti pauperes ſpũ. ⁊ſic p euãgeliũ btificãt. Fz Boz. Vl euãgelizant. i. in euãgelio inſtruũt. vt in p̃dicatõe ſit nlla dra inꝛ paupes ⁊ diuites Iſa. lxi. Ad ãnũciãd pauplb⁹ miſit me Antiqtus em ſoli diuites btificabant. iuxta illud ps. Bñ dixerũt ppl'm cui hec ſũt Vel euãgelizant. i. euãgelizãt ſm antiquã gmaticã vt lit deponẽs. vel euãgelizãt. i. p euãgeliũ curãt ⁊ credũt magz euangelio q̃ diuites. vñ Jo. vij. nũq̃d ex pncipiꝰ alĩ q̃s credidit i illũ. ſz turba hec q̃ ñ nouit legẽ. maledicti ſũt. Iſtud hodie videm⁹ pti nue qñ vetule ⁊ pauper̃ in tẽdũt ſm̃õl vel p̃dicatõi. diuites ꝓ vacãt ſomno ⁊ voluptati. Et patẽt h̃ duo documẽta. Vnũ eſt q̃ xps voluit p̃dicare pauplb⁹. Prio vt pncipiũ nr̃e fidei ñ eẽt in magnificẽtia ſeculi ſz in ꝓtute dei Jac. ij. Pauper̃ elegit de⁹. diuites i fide. ⁊ hered̃es regni. Scõo vt oĩ dat nõ eẽ acceptõez ꝑſonaꝝ apud deũ. ſm Hiero. Tertio vt cõfundat ſuꝑbia phariſeoz ⁊ adulãtiũ p̃dicatoz. q̃ ñ niſi diuitib⁹ p̃dicãt. dicẽtes. Et q̃d deberẽ p̃dicare vetule vni q̃ me ñ itelligeret. ℨ q̃s Greg. di. Utinã vel ſaltẽ vnã aiaz p̃dicatõe mea lucrifacerẽ. Sz di. tñ mlti ſcti ꝓphe i veri teſtamẽto ſilia miracla faciebant. quõ g̃ erãt iſta attteſtãtia xpi diuitatẽ. nã thobias ſuit illũiat⁹ p filiũ ſuũ ex iſormatõe ãgli Tho. xi. Helias ſuſcitauit moz. iij. Re. xvij. Rñ. q̃ oẽs illi fecerũt vt miſtri diꝰtute aliẽa. xps ãt h̃ feẽ vt dñs aucte ꝓpa. vñ õ ipo õz i ps Qui facꝫ mirabilia ſol⁹. Dic̃ gl. Alij ſcti fecerũt mirabilia. ſz ñ ſolit ſz cũ do. xps ãt ſolus. q. ꝓpa ꝓtute. vñ Jo. xv. dic̃ õ ſe. Si ñ veniſſez ⁊ opa ñ feciſſez q̃ nemo alĩ⁹ feẽ i eis petiñ ñ hr̃ent ⁊c. ibidẽ. Spũaliꝝ ãt hec oĩa ⁊ hodie xps faẽ i nob⁹ p ſuã p̃dicatiõez nã p ẽbũ dei illũiant errates ⁊ igrates. q̃s excecauit malicia ipoꝝ. vt dicitur Sap. ij. Claudi recte icedũt q̃s icuruat diuturna affectio in malo. iij. Reg. xviij. Vſq̃q̃ claudicatis in duas ptes. Leproſi mũdant

quos maculat imūdicia cōcupiscētie carnal. iiij. Re. v. Erat vir fortis ⁊ diues sz le prosus. Surdi audiūt q̄s detiet duricia obstinate mētis. ps. Ego aūt tanq̄z surd⁹ nō audiebā. Mortui resurgūt. i. separati a vera vita q̄ est de⁹ viuificant p̄ grām inhabitantē. Sap. xvi. Occidit hō p̄ maliciam aīam suā. Paupes euāgelizant. i. defectuosi in grā ⁊ virtutib⁹ ditant p̄ xp̄m. In ps. Paupes facti sumus nimis. Hec sunt q̄ tollit fides ⁊ p̄dicatio xp̄i. Nā rō iā illuminat. affectio rectificat. cōcupiscētia extinguit. obstinatio frangit. peccatū fugat. grā dat. Sic q̄ possumus dicere Venert mihi oīa bona pariter cum illa. Sap. vij. Tandem sequit. Et beat⁹ q̄ non fuerit scādalizatus in me. Hic certificat discipulos illos p̄ opa passiōis sue future. Unde dic̄ Beatus q̄ nō fuerit scādalizat⁹ ī me. Hugo de sancto victore dubitando scz d̄ mea diuinitate sicut vos. ⁊ hoc tūc cū me viderit pati. ⁊ nō me negabit. Et in hoc corrigit inuidiā istoꝝ duoꝝ qui scandalizabāt de xp̄o. Unde beatus q̄ nō fuerit scandalizatus tp̄e passiōis. sicut ille bonus latro q̄ videns eū pati vt hoīem ꝯfessus est eū deum. vt dr̄ Lu. xxiij. Ecōuerso maledict⁹ latro sinister q̄ de xp̄o fuit scandalizat⁹ dicens. Si filius dei es salua temetipsuz et nos. vt ibidem dr̄. Sed certe visis tot signis nō scandalizari debuerūt sed āmirari vt dicit Grego. in Ome. Sed vñ ꝓcessit istud scandalū. certe ex hoc: quia incredul⁹ stultum visum est. vt ꝑ hoībus auctor vite moreret. ⁊ inde ꝯ eum homo scandaluz sumpsit. vnde ei debitor ampli⁹ esse debuit. Inq̄t Grego. in Omel. Nam s̄m ipsuz. Tanto ab hoīb⁹ dignius honorandus ē. q̄nto p̄ hoīb⁹ indigna suscepit. Hec ille. sz di. tñ Math. xviij. dr̄. Ue homī illi p̄ quē scādalū venit. quō ergo xp̄s fuit causa scādali. Rñdeo. q̄ xp̄s nunq̄z fuit causa scandali actiue. sed bene materia ⁊ occasio esse potuit. vnde ⁊ petra scandali dr̄ Isa. viij. Petra em̄ nullū scādalizat. q̄r facit nature sue debitū. Sed de petra cecus vel incautus scandalizat qui ledit. Uñ scandalū in greco. idē est q̄d offendiculū seu ruina vel impactio pedis s̄m Johem in catholicon ⁊ Hugui. Et diffinit sic scādalū. est dictū vel factū vel signū cui⁹ occasiōe trahitur q̄s in cōsensū mortalis peccati. Sed glo. sup̄ Math. dicit q̄ est dictū vel factū minus rectū p̄bēs alijs occasionē ruine. mō cōstat q̄ xp̄s nulli dabat cām actiue ruine licet ipi sumebant tam ex v̄bis q̄z ex factis suis occasionem scandali male interp̄tando ea. ⁊ murmurādo contra illa. Uñ xp̄s nō dicit. Beat⁹ qui nō fuerit a me scandalizatus. sed dicit in me. D

Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis describitur Johānis p̄ xp̄m cōmendatio Et h̄ quadrupliciter. Primo em̄ cōmendat a constantia p̄seuerantie. p̄ cōparationē arūdinis. Scd̄o a vestiū asperitate. p̄ cōparationē curie regum. Tertio ab excellētia ꝓphetie. p̄ cōparationē cuiuscūq̄z ꝓphete. Quarto ab officij dignitate. p̄ cōparatiōem ad ministerium angeli. vnde dicit. Illis aūt abeuntibus. Noluit eū cōmendare corā discipul. Primo ne ei adulari videret. hoc em̄ ē peruersoꝝ q̄ in facie laudāt. ⁊ in parte vituperāt. Scd̄o ne discipuli ī cordib⁹ suis d̄ iohāne extollerent. supra xp̄m eū reputātes Cepit g̊ dicere de iohanne ad turbas. Et causa fuit hui⁹ cōmendatōis vt amoueret de cordib⁹ turbaꝝ dubitatōnē. Ex eo em̄ q̄ iohānes p̄us xp̄m demonstrauit aperte ⁊ nūc de ip̄o querit quasi dubitatiue. potuit turba scādalizari de iohanne q̄ essz leuis ⁊ inconstans. nūc sic. nūc sic credendo Ideo xp̄s cōmendat iohānē de constātia p̄seuerantie fidei quā habuit ad xp̄m a p̄ncipio vsq̄z ad finem. ⁊ taz extra vincula q̄z in vinculis. Dicit g̊. Quid existis in desertū videre. arundinē vento agitatā. Mat. iij: dicit q̄ exibat ad eum oīs hierosolima ⁊ om̄is iudea ⁊ oīs regio circa iordanem. Nec mirū. cuz ip̄e esset p̄mus heremicola noui testamēti. ⁊ vite excellentissime. Est aūt sciendū q̄ arundo est leuis ⁊ vento faciliter cedēs. Scd̄o est int⁹ vacua ⁊ fructu carens. Tertio est in fundamēto valde debili. quia in luto posita. Ista tria remouet xp̄s a iohāne. Non em̄ fuit leuis ⁊ mobilis. quia nec in aduersis nec ī prospe ris a soliditate fidei mouebat. vt dicit Hilarius. Secundo non fuit vacuus. quia gratia dei ex vtero matris sue replet⁹ Luce. i. Tertio non fuit in fundamento debili. sed firmo. q̄r in fide xp̄i fundat⁹. Fides aūt xp̄i est illa petra supra quam fundata est ecclesia. Math. xvi. Super hāc petrā

edificabo ecclíam meam. quasi ergo dicet. vos putatis cum leuem. sed certe non est leuis sed cōstās in oī tpe. Scōo cōmēdat eū a vestimēto⁹ aspitate dicēs. Sed qd existis videre hoiem molliby vestitū. si cut eñ dr Math. iij. Ipe iohes erat in deserto. cui⁹ esca erat locuste q̄ sunt parua animalia volitātia p modū saltus ⁊ repiuntur in deserto iudee. ⁊ frixa cū oleo sūcibi pauper. Silr mel siluestre qō repiri i truncis arboꝝ vel herbis pratoꝝ. vt habet. i. Regū. xiiij. Vestimētū aūt eius erat de pilis camelo⁹. ⁊ zona pellicea p̄cingebatur. Ex q̄bus patet austeritas vite eius. Vult g̈ xp̄s dicere. q̄ si iohes esset adulator. ipse nō esset in deserto. sed in regio palacio vbi molliby vestirēt. q̄by vestiunt q̄ in domib⁹ regum sunt. Ad hoc eñ multi adulātur magnatiby vt cū ipis cōmorātes delicijs vtā tur. Sed hoies veritatē talia aspernant. Vñ narrat Valeri⁹ maxim⁹ li. iij. ca. iij. q̄ q̄dā ariscipp⁹ dixit diogeni olera lauāti. Si dionisio adulari velles olera nō lauares. Cui ille rñdit. Si tu ista edere velles dionisio adulari nolles. Et sequitur. Hic veridicus annūciator veritatis. malēs oleribꝫ sustentari q̄z magnatiby adulari. Tertio cōmendat eū ab excellētia ꝓphetie. Unde sequit. Sed qd ex istis videre. p phetā. s. tm̄. existimantes eū p̄dicere futura solū sicut ceteros. Etiā dico vobis pl⁹ q̄z ꝓpham. q̄ ipe etiā p̄sētialiter xp̄m demonstrauit. quē ꝓphete solū p̄dixerūt. In trib⁹ aūt excessit ꝓphetas. Primo in eo q̄ dīum ꝓpheta⁹ baptizare meruit. Secūdo q̄ ꝓphetie sue effectuz digito monstrauit. Tertio q̄ nōdū nat⁹ ꝓphetauit. p os scilicet matris elizabeth. vt dic Orige. Quarto cōmēdat ab officij dignitate cum dicit Hic est eñ de q̄ scriptū est. scz p Malachiam ꝓpham. ca. iij. Ex psona dei p̄ris ad filium. Ecce ego scz de⁹ p̄r mitto Joh. i. Fuit hō missus a deo. Angelū. Ecce officiuz dignissimū. q̄ angelicū. quoꝝ est reuelare secreta diuina. ⁊ vitā innocentē ⁊ celibem ducere. q̄ pparabit viā ante faciē tuam. i. ante manifestationē tuā in mūdo. Johannes eñ ꝓparauit viā in cordiby fideliū. scz p̄dicatiōi xp̄i. baptismo xp̄i ⁊ vite xp̄i. Nā p̄dicauit pniam. vt dicit Math. iij. Hoc postea fecit xp̄s Math. iij. Johānes baptizauit in aqua. xp̄s aūt in aqua ⁊ spiritu. vt dr Joh. iij. Johānes vitā duxit celibē. vt dr Math. xj. Christus aūt nō habuit vbi caput reclinaret i maxia pauptate. lassitudine ⁊ defectuositate vsq; ad mortem mortem aūt crucis. Unde in p̄s. Pauper sum ego ⁊ in laboribꝫ a iuuentute mea. Et sic ꝓparauit xp̄o viā. i. corda audientium ad recipiendū xp̄m p p̄dicatiōem suam et baptisma suū. Unde de xp̄o dr i psal. Parauī lucernā xp̄o meo. Attendat g̈ quisq; qualis ē hic cui ipa veritas testimoniū p̄hibuit. Et hic expssa est forma p̄dicatoꝝ veritatis in quattuor. Primo vt sint constantis fidei. ne sint arundo q̄ a vento tollit. Sap. v. Scōo vt sint in vita austerine molliby iduāt. Tertio vt sint clari i noticia scripturaꝝ ad modū ꝓphaꝝ. Quarto vt sint celestis cōuersatiōis more angeloꝝ. Philip. iij. Nra cōuersatio in cel est. Ē

Circa materiā p̄fatis sermonis tria occurrūt dubitabilia. Primū est vtrū omne scandalū sit mortale. p̄cm̄. Scōm vtrum vsus p̄cioso⁹ vestimento⁹ sit oibus equaliter p̄hibitus. Tertiū vtrū adulatio sit sē per mortale p̄cm̄. Ad p̄mū rñdo ꝙ Thoscēa scōe. q. xliij. ar. ij. q̄ scandalum est duplex. actiuū ⁊ passiuū. Contingit aūt fieri dictum ⁊ factū alicui⁹ esse occasionem peccādi dupliciter. Uno mō p se qñ scilicet aliq̄s p se suo malo facto vel verbo intēdit aliū ad peccatū inducere. vel etiā si ipse hoc nō intēdit. tū factū est tale q̄ de suī rōne habet vt sit inductiuū ad peccādum. Puta q̄ aliq̄s publice facit peccatū. vl qō habet similitudinē peccati. ⁊ hoc vocatur scandalū actiuū. Sed p accidens qñ p̄ter intentionē opantis ⁊ p̄ter conditionem operis aliq̄s male dispositus inducitur ad peccandū. Puta cum quis inuidet bonis aliorum. ⁊ sic ille qui facit non dat occasionem ruine. sed ille sumit occasionem scādali passiue. Ex his infero q̄ scandalum est semper peccatum in eo qui scandalizatur. similiter actiuū. potest tamen scādalū patientis eē sine pcto agentis. Sed tunc an semp sit mortale. Respondeo q̄ nō semper. quia scandalum ex infirmitate vel ex ignorantia non est mortale. cū sit defect⁹ cōsequēs naturaz sicut ⁊ alij. ⁊ hoc vocat scandalū pusillo⁹. Math. xviij. Sz scādalū ex malicia ⁊ iuuidia malo⁹ puertētiū bona facta vel ꝓba bono⁹. est semp mortale.

Et hoc vocat scãdalũ phariseoꝝ. de qbus dic̃ saluator. Sinite eos. ceci sũt ⁊ duces eoꝝ. Math. xv. Et p tali scãdalo nũq̃ ali qua veritas est obmittẽda. Ad scõm dubi um rñdeo ꝼm Tho. scõa scõe. q. clxviij. ar. i. q̃ in ipis reb exterioꝛib qbꝫ hõ vtiť nõ est aliqꝺ vicium sed ex parte hois q̃ immo derate vtiť eis. Que qdem immoderãtia põt esse duplex. Uno modo p comparati onẽ ad cõsuetudinẽ hoim cuꝫ quibus ali quis viuit. Unde Aug⁹. in lib. confessio. dicit. q̃ ea q̃ cõtra mores hoim sunt flagi cia sũt. ⁊ p cõseq̃ns vitãda. qꝛ turpis ps q̃ nõ cõgruit suo vniuerso. Alio mõ est ĩmo deratio in vsu taliũ rerũ ex inordinato af fectu mentis. Ex quo cõtingit qñq̃ q̃ hõ nimis libidinose talib vtiť. siue ꝼm cõsue tudinẽ eoꝝ cũ qbꝫ viuit. siue etiã p̃ter con suetudinẽ. vt dicit Aug. de doctrina xp̃ia na. Contingit aũt ista inordiatio affect⁹ tripliciter. Uno modo q̃ aliqs ex super fluo cultu vestiũ gloriã querit. sicut diues epulo Luce. xvi. Alio mõ q̃ p istũ cultuꝫ querit delicias coꝛpales. sicut etiã diues idem q̃ induebať purpura exterius ad va nã gloriã. ⁊ bisso subtus ad delectationeꝫ Tertio q̃ nimiã diligentiã ⁊ solicitudinẽ apponit ad exterioꝛem vestiũ cultũ. etiam si nõ sit inordiatio ex parte ĩnis. Alio mõ cõtingit ista inordinatio ex parte defect⁹. Uno mõ ex negligentia hominis quã hõ ñ adhibꝫ ad hoc vt exterioꝛi cultui honeste vtať. Sicut illi qui trahũt vestimẽtum p tr̃ã. quos apellat phs molles. viij. Ethi. Alio mõ ex eo q̃ ipꝫ defectũ exterioꝛ cul tus ordinat ad vanã gloriã. De quo dicit Aug. in li. de ꝼmõe dñi in monte q̃ etiam in sordib ⁊ lutosis vestib põt esse iactan tia. ⁊ tanto periculosioꝛ. quanto sub nomi ne seruitutis dei decipit. Ex his ifero plu ra. Primo q̃ qñq̃ reddũt cultũ ⁊ ornatuꝫ vestiũ peccatũ. scꝫ supfluitas vt vestes mu lierũ p terrã ⁊ lutũ prense. Scõo pcciosi tas vltra statũ cõgruũ. Tertio curiositas vltra cõsuetudinẽ cõis vsus. Quarto mol licies vt ꝓpter delectationẽ. Quinto nimia speciositas ꝓpter vanitatis apparentiam Scõo infero q̃ in dignitatibus constitu ti. ⁊ ministri altaris licite vtunť pciosioꝛi bus q̃ ceteri. pꝫ qꝛ nõ vtunť ꝓpter sui gliã. ꝫ ad significadũ sui ministerij excellentiã vel cult⁹ diuini. Et ideo in eis nõ ẽ vicio sum. Tertio infero q̃ vti vilioꝛib vestib cõpetit his q̃ alios verbo ⁊ facto ad peni tentiã hortanť. sicut fuerũt ꝓphete. De qui bus ad Heb. xi. dicit q̃ circuierũt in melo tis. in pellib caprinis. Un̄ quedã glo. dic̃ Math. iij. Qui pniam p̃dicat habitũ pe nitentie p̃tendat. Ex his patet q̃ ornatus vestiũ nõ eq̃liter oib ꝓpetit. sed ꝼm diuer sas cõditões ⁊ stat⁹. Un̄ Tho. dicit ibidẽ post Aug. in epla ad possidoniũ. q̃ muli eres habẽtes viros p̃nt se licite ornare ad placendũ viris suis. Et tamen si vidua ꝑ faceret vel virgo q̃ nõ intendit habere vi rũ. peccaret mortaliter si ad placendũ vi ris alia q̃ hoc facerent. Sed si ex quadam leuitate ꝑ facerẽt: peccarẽt venialit̃. Oib⁹ tamẽ femis nudare capita. generaliter di cit esse peccatũ. vt dicit. i. Pe. iij. Non ob stante etiam cõsuetudine quacunq̃ que ñ est in hoc laudabilis. Sic̃ dic̃. Omnib femins generaliter prohibita est fucatio. q̃ est quedã species fictionis. ⁊ nõ põt eẽ si ne peccato. Un̄ dicit Aug. Fucari figmẽ tis q̃ rubicundioꝛ vel cãdidioꝛ appareat. adulterina fallacia est. Nõ tñ talis fucatõ semp ẽ mortale peccatũ: nisi qñ fit ꝓpter la sciuiã vel in dei contemptũ. Et in hoc ca su dicit Ciprian⁹. q̃ tales maius deo de decus inferũt qñ id qꝺ ille formauit refoꝛ mare cõtendũt. Dicit tñ q̃ aliud est tinge re pulchritudinẽ nõ habitã. ⁊ aliꝺ ẽ occul tare turpitudinẽ ex aliq̃ causa. puenientes pura ex egritudine vel hmõi. hoc. n. est lici tũ. i. Coꝛ. xi. Que putam⁹ eẽ ignobiliora mẽbra coꝛpis. his honorẽ habũdantioꝛes circũdam⁹. Ad tertiũ dubiũ de adulatõe rñdeo breuiter ꝼm Tho. scõa scõe. q. cxv. ar. i. q̃ pctm̃ mortale est qꝺ ꝛriať caritati. Adulatio autẽ qñq̃ contrariatur caritati qñq̃ nõ. Cõtrariať aũt caritati tripliciter Uno mõ rõne ipi⁹ materie. scꝫ cum quis laudat alterius peccatũ. ⁊ hoc est mortale peccatũ Isa. v. Ue qui dicũt malum bonũ Alio mõ rõne intẽtiõis. cũ vicꝫ q̃s adulať alicui ad ꝑ vt fraudulent̃ ei noceat vel coꝛ poraliť vel spũaliť. Et ꝑ est etiam mortale pctm̃. Prouer. xxvij. Melioꝛa sunt vulnera diligẽtis ipꝫ fraudulẽta oscula odiẽtis. Tertõ cũ laus adulatoris fit alicui occasio peccã di etiã p̃ter adulatoris intẽtõꝫ. Et i ꝑ oporꝛ tet cõsiderare vtꝫ sit occasio data vl̃ acce pta ⁊ q̃lis ruina subsequatur. sicut recte de

scandalo dictũ est. Si aũt q̃s ex sola aui-
ditate delectãdi alios vel etiã ad euitan-
dũ aliq̃d malũ vel cõseq̃ndũ aliq̃d i neces
sitate alicui adulat⁹ fuerit. nõ ẽ cõtra cari
tatẽ Vñ nõ ẽ pctm̃ mortale sz veniale. Ex
his ptz qñ adulatio sit pctm̃ mortale ⁊ qñ
veniale. ⁊ qꝛ ista tria pctã maxĩe nocẽt Jõ
fugiẽda sũt a nobis vt xp̃o veniẽti in mor
te nr̃a. expediti ⁊ parati occurram⁹. letiq̃
eũ videam⁹. Qđ nobis cõcedere dignet̃:
ip̃e dñs nr̃ qui viuit ⁊ regnat i secula secu
lorum Amen.

Dominica tertia in aduentu. II.
Sermo VIII

Tu es qui uentu
rus es. an aliũ expectam⁹. Mat.
xi. Sicut dicit gl̃iosum lumen ec
clesie beatus Aug⁹. sup Joh. Et in glo. i.
Thimo. i. Deũ de celo ad terrã nõ traxert
merita nr̃a sed pctã nr̃a. Nam vt dicit am
bro. sup Lucam. Ille iustus venit ad nos
pctõres. vt ex peccatoribꝫ faceret iustos.
Pius venit ad impios. vt nos faceret pi-
os. Humilis venit ad supbos. vt ex super
bis faceret humiles. Hec ille. Sicut igit̃
xp̃s veniens in mũdũ corpaliter semel. nõ
venit nisi ad faciendũ de pctõribꝫ iustos.
vt p hoc redderet eos sibi habitacula ⁊ re
ceptacula mũda in quibus habitaret. ita
sine dubio vbicũq̃ hodie ⁊ semp inuenit
talia habitacula sibi digne in aĩa p̃parata
nõ differt venire p gr̃am iuisibiliter. Quẽ
quidẽ aduentũ q̃libet fidelis debet in se sẽ
tire. ⁊ sentiendo de eo sepius inq̃rere an i
eius mẽtẽ dei filius p gr̃am dignatus sit
descendere. dicẽs verbis themat̃. Tu es
qui ventur⁹ es. In q̃bus v̄bis circa aduẽ
tũ xp̃i in mentẽ insistendo tria nobis cõsi-
deranda occurrũt. q̃ circa hui⁹ sancte que
stionis nr̃e thematis moueri p̃nt. Primo
igitur inq̃rẽdo de aduentu xp̃i in mentez.
inq̃rendũ est de cõditõe aduenientis. Se
cũdo de cõpetẽti dispositõe suscipientis.
Tertio de fructuosa opatõe inhabitantis
Conditio aduenientis est alta ⁊ mirabil̃.
qꝛ dei filius Dispositio suscipientis ẽ ima
⁊ hũilis. qꝛ mẽs hoĩs. Opatio inhabitan
tis ẽ efficax ⁊ vtil̃. qꝛ sal⁹. Dicam⁹ g̃ iam q̃
rentes a xp̃o. Tu es q̃ ventu. A

Dixi primo q̃ inq̃rendo pri-
mo đ aduẽtu xp̃i
in mentẽ homis salutifero. inquirendũ ẽ
de cõditione aduenientis. Ista est em̃ cau
tela q̃ vtimur erga aduenas alienos ⁊ pe-
grinos ignotos ⁊ extraneos vt q̃ram⁹ ab
eis. Qui sint. vnde sint. aut cuius generis
sint. Sicut q̃situm est a iona ꝓpheta. q̃ ter
ra tua. aut ex quo ppl̃o es. Ecce s̃m Gor.
super Jonam. i. querit̃ regio. persona. ciui
tas. Et sequitur. Quo vadis. ⁊ qđ est op⁹
tuum. Videamus ergo de cõditõe adue-
nientis filij dei. Et breuiter inueniemus
quia nõ venit de terra qualicũq̃ mortali
um. eo q̃ regnũ suum nõ est ex hoc mũdo.
Joh. xix. Venit ergo a regalibꝫ sedib⁹. vt
dicit̃ Sap̃. xviij. ⁊ de terra viuentiũ. in q̃
est om̃e bonũ ⁊ nullũ malũ. Hec est terra
bona et secura ꝓmissa filijs israel. vt dicit̃
Deutero. viij. Venit etiã de ppl̃o nõ qua
licũq̃ sed de celesti. Et ip̃e dñs celoꝝ q̃ di
cit de se. Celum ⁊ terram ego impleo. Ve
rũtamen licet iste nobilissimus hospes in
natura diuina sit altus ⁊ mirabilis. tñ in
natura humana est mitis ⁊ corde humilis
mãsuetus ⁊ amabilis. Math. xi. Ideo cõ
ditio istius aduentus ex duobꝫ cognoscit̃
Partim em̃ est seuer⁹ ⁊ formidabilis. Ju-
xta illud. O rex gentiũ quis nõ timebit te
Pro ista eni parte scz nature diuine ẽ ple-
nus iusticia et eq̃tate. Juxta illud ps̃. Ju
stus dñs ⁊ iusticias dilexit equitatẽ vidit
vult⁹ eius. Ex alia vero parte iste hospes
est mãsuetus ⁊ placabilis cũ sit homo ho
minis filius qui naturaliter ẽ aĩal mãsue-
tum politicũ ⁊ ciuile. Poli. i. Pro ista em̃
parte dicit̃ de eo q̃ diffusa est gr̃a in labijs
eius. Ex quibꝫ patet q̃ aduentus xp̃i in
mẽtẽ humanã ẽ cũ veritate ⁊ gr̃a. Juxta il
lud ps̃. Misericordia ⁊ veritas obuiaue-
runt sibi. Sunt aũt ista duo connexa sibi
in visitatione ⁊ aduentu xp̃i in mentez vt
alteꝝ sine altero plenam visitationem nõ
faciat. Nam sicut dicit Berñ. sup Canti.
s̃mone. lxxiiij. circa mediũ. Seueritas iu
sticie dei sine miscđia. onerosa est. Miseri
cordie v̄o hilaritas sine iusticia. posset vi-
deri dissoluta. Amara est veritas. feruor
leuis ⁊ nesciẽs modũ. plerũq̃ ⁊ insolẽs ip
sa deuotio. E cõuerso aũt mult̃ nõ ꝓfuit
accepisse gr̃az. ꝓ eo q̃ tpamẽtũ đ v̄itate pit̃
nõ acceperũt. Ex hoc em̃ plusq̃ oportuit
complacuerũt sibi in ea. dũ non veriti sũt
veritatis obtuitus. nondũ respexerũt ma

turitatem. magis aūt leuitati hilaritatiq̄ dederūt. Inde factū est vt in q̄ priuatim exultare voluerūt gr̄a priuarentur. Hec Bern̄. vbi supra per totū. Ex his infero p̄mo q̄ gr̄e dei triplex est gradus. Primus in veritate ⁊ iusticia operum nostroꝝ. qd̄ tūc fit qn̄ opus nostrum est bene decenter discrete ⁊ prudenter circūstantōnatū. hec enim est donū dei. q̄ q̄s scit debite exercere actū virtuosum. Nam vt ait Bern̄. sermone. xiij. Continentia carnis. cordis industria. volūtatis rectitudo. dona dei sūt Unde Salomon de se dicit. Sciebam q̄ nō potui esse continens: nisi tu dederis mihi. Sap̄. viij. Et apl̄s ait. Quid habes qd̄ nō accepisti. i. Coꝝ. iiij. Saluator q̄z concludēs ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et vere nihil. Nam om̄e bonum siue sit gratuitū siue naturale a gratia dei est. qꝛ nullum bonū est qd̄ ip̄e non velit esse. cui⁹ velle est facere. Nō est ergo bonū qd̄ ip̄e non faciat. inq̄t Linconiēsis sermone. cxl. Magnū igitur donū gratie est diuine scire aliq̄d facere prout est faciēdū. Secundus gradus gratie diuine est in promptitudine volūtatis ⁊ affect⁹. qd̄ tunc fit qn̄ homo inuenit se promptuz ad opera virtuosa ⁊ salutifera. Et hec voluntas non est nisi a deo q̄ operatur in nobis velle ⁊ proficere. ideo donū dei est. nō eni habet̄ a nobis. iuxta illud Apl̄i. Non eniz sumus sufficiētes cogitare aliq̄d a nobis. q̄si ex nobis. ij. Corinth. iij. Et Bern̄. sup Canti. sermone. lxxiiij. dicit hūc gradū superiorem ad p̄mū. Nam q̄d prodest scire quid te oporteat facere si non det̄ et velle ⁊ facere. Nam scienti ⁊ non facienti peccatum est illi. Item sciens voluntatem dn̄i sui ⁊ non faciens vapulabit plagis multꝫ Luce. xij. Patet ergo q̄ alterū sine altero non sufficit. imo nec expedit. Terti⁹ gradus gratie diuine est in ordinatione operum ad debitum finem. Finis autē operū nostroꝝ est gloria dei ⁊ salus nostra. Un̄ Bern̄. sup Canti. sermōe. lxxiiij. in fine dicit q̄ gratia nō prodest vbi veritas nō est in intentione operū imo plus obest. Ex q̄ infero q̄ nihil ita priuat hominē gratia sicut vana gloria. patet. qꝛ ibi non est v̄itas in intentione. Eo q̄ tales om̄ia operant̄ vt videantur ab hominib⁹. qd̄ est rep̄hēsibile per christum Math. v. ⁊ xxiij. c. O q̄z multi hodie accipiūt munus gratie. sz statim illud amittūt ꝓpter carentiā veritatꝫ. Sicut iudas accepto munere eucharistie quia in veritate nō ambulauit. ⁊ mala intentione scz tradendi xp̄m. quid sequitur de eo. post buccellam introiuit in eū sathanas. Quam multi corrupta intentiōe hodie cōmunicantes similes sunt iude. quia ad tempus a peccatis abstinent. sed intentionem peccandi nihilomin⁹ habent. sūt ⁊ alij qui ꝓ eo q̄ ad suam gloriam ⁊ laudē bona ostentant gr̄am amittunt. Sic diabolus q̄ fuit factus in decore maximo. vt Isa. xiiij. Et Ezech. xxviij. omnia amisit. De quo scriptum ē. Perdidisti in decore tuo sapientiam. Quā multi ⁊ alij qui sibi sufficere credentes. dicūt. Quid mihi deest. sed amittūt om̄ia. dum se sufficere credunt sibi. Sic quinq̄ fatue virgines sufficere credentes lampades vacuas siue oleo. merito audiūt. nescio vos Math. xxv Sed ⁊ illi q̄ pro sue dignitatis merito g̅tiam miraculorum datā credūt ⁊ gloriāt̄ cū acceperint. merito audiūt. Nescio vos Discedite inquit a me maledicti. quia nō noui vos Math. Sed ⁊ alij q̄ singularit̄ acceptam gr̄am sibi datam credūt. dū ceterosq̄ despiciunt. audiūt publicanuz iustificatum. phariseū vero damnatū Luce xviij. Isti s̄m Bern̄. sup Canti. s̄mone. xij sunt fures dei. eo q̄ furant̄ gloriā quaz ip̄e deus sibi reseruauit dicens ꝑ ꝓph̄am. Gloriam meā alteri nō dabo. Sed timeāt isti fures ne cū iuda laqueo inferni suspēsi crepent medij Math. xxvij. B

Dixi secūdo q̄ inq̄rendo de aduentu christi in mētē hominis inquirendū est de cōuenienti dispositione suscipiētis. Sic em̄ quesitū est a iona quo vadis. Certe si q̄ramus a christo q̄ vadat. Breuis est eius responsio. quia ad humilem. Sic em̄ ait ex ꝑsona sui ꝓph̄a Isa. lxvi. Ad quē inquit respiciam: nisi ad humilē ⁊ trementē sermones meos. Duo dicit. s. hūilitatē ⁊ timorē. He sunt due v̄tutes q̄ preparāt habitatōnē dignā gratie diuine. De p̄ma scz humilitate d̄r Jaco. iiij. De⁹ sup̄bis resistit. humilib⁹ aūt dat gr̄am Et ps̄. ait. Qm̄ excelsus dn̄s ⁊ humilia respicit. De timore Luce. i. Misericordia ei⁹ a ꝓgenie i ꝓgenies timentibus euz. Sed quia timor respicit

humilitatem ⁊ includitur in ea. quicq̃d facit humilitas per timorem facit. Videamus ergo qualiter hec hũilitas cum alijs virtutibus disponit habitaculũ huic hospiti veniẽti. Sũt ḡ tres virtutes disponentes hmõi habitaculum gratie diuine Prima est fides. iuxta illud Prouerbio. i. Audi fili mi disciplinã patris tui. ⁊ ne dimittas legẽ matris tue. vt addatur gr̃a capiti tuo. i. menti tue scz in pñti. ⁊ torques scz glorie in futuro. Duo p̃cipit hic seruare. scz disciplinã p̃ceptoꝝ dei patris. ⁊ fidẽ credendoꝝ ecclesie matris. Nam alias fides sine operibus p̃ceptorum mortua est. Jaco. ij. Sed quia cõsilia disponũt ad p̃cepta. vt dicit beat⁹ Tho. hinc ẽ q̃ volẽs p̃parare habitatiõem venture glie debet etiã cõsilia custodire. Juxta illõ Prouer. iij. Custodi legem atq̃ cõsiliũ. ⁊ erit vita aie tue ⁊ gr̃a faucibꝫ tuis. Nec solũ fides meretur dei visitatiõem qualẽcũq̃ vel leuem vel breuẽ. sed etiã gr̃e ipi⁹ diuturnaz inhabitatiõem. Juxta illõ. Habitare christum p fidem in cordibus vestris. Secunda virtus q̃ disponit habitaculum aduenienti gr̃e est patientia. Unde paulo patienti affuctiõz dictũ est. Sufficit tibi gr̃a mea. ij. Coꝝ. xij. Tũc aũt vera patiẽtia est cũ homo se bene circũspecte ⁊ vigilanter habet contra temptamẽta diaboli. cõtra flagella dei. ꝫ contumelias p̃rimi. Naz sicut Brego. dicit sup Ezech. Omelia. vij. Tribꝫ modis virt⁹ patientie exerceri solz Alia nãq̃ sunt q̃ a deo. alia q̃ ab antiq̃ aduersario. alia que a p̃rimo sustinemus. A p̃rximo nãq̃ psecutiões. damna ⁊ contumelias sustinemus. Ab antiquo aduersario temptamẽta A deo aũt flagella tolerabimus. Sed in his oibꝫ modis vigilãti aio oculus mentis dz semetip̃m circũspicere. ne p̃pter mala p̃rximi p̃trahaꝫ ad retributionẽ mali. ne cõtra temptamenta aduersarij seducaꝫ ad delectatiõz vel cõsensũ delicti. ne cõtra flagella opificis p̃uat ad excessum murmurationis. Hec ille. Ecce q̃nta p̃uidẽtia opus est. Tertia ꝟtus ẽ que disponit habitaculũ aduenienti gr̃e diuine in aia hois. Est humilitas vera. De q̃ Jaco. iiij. dicitur. Deus superbis resistit. humilibus autem dat gr̃az. Idẽ dr̃ Prouer. iij. sub alijs ꝟbis noue trãslationis. Illusores ipe deludit. mãsuetis aũt dat gr̃am Et. i. Pe. v. Dñs superbis resistit. humilibꝫ aũt dat gr̃am. Ubi glo. ostendens in quo cõsistat hec humilitas dicit. Humilitatẽ p̃mo dicim⁹ vel q̃ aliqs p̃ abluẽdis peccatis incipit salubriter atteri. vel scõo q̃ spontanea mẽtis deuotõe p̃fectiores deo humiliaꝫ ⁊ p̃rimis. vel tertio q̃ cõtra p̃secutores p patiẽtie virtutẽ animaꝫ armaꝫ ad omne genus hũilitatis. Hec glo. Sz quia hec oia deficerẽt absq̃ timore dei. iõ ad oia ista timor est necessarius. Omnes eñ virtutes p̃parantes ⁊ disponentes habitaculũ gr̃atie dei sine timore sunt debiles. Hec enim est q̃ fortitudinẽ in omnibꝫ gignit. vt dicit Brego. li. v. moral. Uñ ps̃ Firmamentũ est dñs timentibꝫ eum. Iste etiã timor facit vt nihil de contingentibꝫ circa p̃parationem mentis obmittaꝫ. Hã vt dr̃ Eccs. vij. Qui timet deuz nihil negligit. Qõ Breg. exponit. i. li. mora. dicẽs Timere est nulla q̃ faciẽda sunt bona p̃terire. Ex his infero q̃ sicut p̃sumptuosi superbi ⁊ accidiosi negligẽter obmittũt p̃curare ea q̃ sũt saluti ip̃oꝝ necessaria. ita virtuose timentes p̃uident q̃ oportet ꝺ oibꝫ. Figura de Gabaonitis Josue. ix. qui timẽtes a facie filioꝝ israel. caute eis p̃uiderũt ne ab eis destruerẽt. Unde Epimenides phus legitur dixisse. Beata ciuitas q̃ tempore pacis timet bellum. ℰ Que autem debet timere quilibet homo. ostendit in vitis patrũ. li. ij. parte. iij. vbi dicitur q̃ abbas belial dixit. Tres res timeo. Una quãdo aia egressura est de corpe. Alia q̃n occursurus sum deo. Tertiam q̃n de me fuerit p̃ferenda sententia. Da time aũt timor iste valet ad retundendã superbiã que gratiã nititur expellere. Refert Macrobius li. Saturnaliũ q̃ carnes aprorꝝ delate in lumine lune ꝟbunt ex nimio humore putrefactionẽ. ita q̃ nihil videntur valere ad esum humanũ. Contingit aũt q̃ q̃daz venatores istud p̃pendissent. q̃ cum p̃ diẽ nõ possent oñes apros ad ciuitatẽ deferre. vnus prudentior ex eis dixit q̃ carnes illas in multis partibꝫ acutis eneis configerẽt. infixo vnicuiq̃ parti clauo eneo. sic q̃ detulerũt carnes illas saluas a corruptione. Lux lune splendorẽ significat vane glorie. in qua putrefiunt oẽs virtutes. ꝫ quã ẽ remediũ timor dñi. q̃ bõ dz cõfigere cor suũ. Juxta illud ps̃. Cõfige timore

tuo carnes meas. a iudicijs eī tuis timui. Proinde dicit Bern̄. sup̄ Canti. sermone lv. In veritate cōperi nihil eque efficax esse ad gr̄am promerendā retinēdā ⁊ recuperādā. q̄ꝫ si oīno corā deo inueniaris nō altū sapere sed timere. Beatus enim hō q̄ semper est pauid⁹. Hec ille. Et quia gratia diuina qn̄q̄ꝫ arridet cuꝫ aduenit. qn̄q̄ꝫ recedit ⁊ abit. qn̄q̄ꝫ denuo redit. Unde circa oīa ista debet esse hō pauidus. Ideo bene dicit sapiens semp̄. non semel vel aliqn̄ sed pro omni tempore. Sed diceres quare debeo timere ꝓ gratia cum adest. cū vtiq̄ꝫ potius deberē gaudere. Rn̄det Bern̄. vbi supra. q̄ ideo timere debes. ne forte n̄ digne opereris ex ea Nam hoc ammonet Apl̄us. Uidete ne in vacuū gratiam dei recipiatis. Et ad discipulū ait. i. Thimo. iiij. Noli inq̄t negligere gr̄am que in te ē. Et de semetip̄o dicebat Gratia dei in me vacua non fuit. i. Cor̄. xv. Sciebat homo cōsiliū dei hn̄s. redundare ī contemptū donantis donū negligere nec expendere ad qd̄ donatū est. Idq̄ꝫ intolerabilez superbiā iudicabat. O q̄ꝫ mlti sunt hodie vacui receptores gratie diuine. q̄ aut ī dignitatib⁹. honorib⁹. sedib⁹ ⁊ officijs q̄buscunq̄ꝫ aut etiā ordinib⁹ secularib⁹ ⁊ sp̄ualibus cōstituti nō exercent ea que ip̄or̄ officia req̄rūt. Hi ꝓ certo inuacuuꝫ gr̄am dei receperūt. Nā q̄ꝫ plures sunt sacerdotes. sed pauci missas legētes. pauciores ꝯfessiones audiētes. paucissimi p̄dicātes. De q̄bus Criso. dic̄ q̄ mlti sacerdotes pauci sacerdotes. mlti noīe pauci re. q̄ꝫ mlti reges p̄ncipes. milites ⁊ barones. sꝫ pauci pauper̄ defensores. Et vtinā solumet nō fierent egenor̄ oppressores. Similes tutori q̄ in subditū ⁊ sibi cōmissum deseuit pupillum. Qd̄ vtiq̄ꝫ maxime impietatis ⁊ īfidelitatis ē. vt ait Policrat⁹ allegādo platonē li. suo. v. c. vij. Idē etiā ē ī talib⁹. s̄m eū. ac si eū mucrone suo iugules. ob cui⁹ defēsionē ab eodē traditū tibi gladiū accepisti Quā multi sunt alij ī p̄uatis officijs. ⁊ ipsi habentes diuisiones gr̄arum. qui tamē in vacuū recipere se on̄dunt. dū in eis ociantur. Mlti q̄ꝫ ⁊ alij q̄ ⁊ si agūt ex donis gr̄e ip̄is collatis. tn̄ effectū gr̄e arrogāt sibi. ⁊ hi peiores sunt. In q̄b⁹ vt dic̄ Bern̄. sup̄ Canti. sermone. lv. diabolus et si non valet impedire actōnē. saltem curat impedire intentionē. vt dicant tales. Manus nr̄a excelsa. ⁊ nō dn̄s fecit hec oīa. Sed ⁊ hi nō minus in vacuū gr̄am ꝓbant̄ accepisse cū ex eius opatione remanēt vacui ⁊ inanes. Oīa em̄ in eis vento sup̄bie euanescunt. Ex his patet q̄ duplices sūt homines in vacuū gr̄am recipientes. Primi sūt ociosi. Scd̄i sunt vanegloriosi. Ut igitur gr̄am vtiliter recipiamus. vtamur ea corde ⁊ ope. Corde cogitando. meditando ⁊ cōtemplando diuina beneficia. in celo. in t̄ra. in mari. in aere. in teip̄o. ⁊ sup̄ oīa ī domino ihesu xp̄o tibi misero collata. Ore similit̄ de ip̄is loq̄ndo. vt ex habundantia cordis os loquat̄ Colos̄. iiij. Sermo vester semp̄ in gr̄a sale sit conditus. Sed de multis verū est hodie illud. Docuerūt linguas suas loqui mēdaciū. ⁊ in ps̄. Os tuum habūdauit malicia. Sequit̄. Sedēs aduersus fratrē tuū loquebaris. Ecce detractio. Et iter̄ in ps̄. Uenenū aspidum sub labijs eor̄. Quor̄ os maledictiōe ⁊ amaritudine plenū ē. Uere maximū venenum sermo impudicus. qui toxicat etiam aīam. quod nullū venenū facere pōt. Tertio vti gratia in opatione. Quāto em̄ plura operat̄ quis. tanto maiorē gr̄am habere approbat̄. Quia s̄m mensurā opationis bone accipit̄ mensura dilectōis diuine. inq̄t Greg. ī Omel̄. sup̄ illud Joh̄. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. Nō solum aūt timendū est homī cuꝫ habet gr̄am. ne ea indigne vtatur. sed multo plus timendum est ei cū ab eo aufertur. tūc em̄ nō deficit gr̄a sibi. sed ip̄emet deficit. Ut dicit Bern̄. sup̄ Canti. sermone. lv. Audi quid dicat dator gratie. Sine me nihil potest̄ facere. Time ergo subtracta gr̄a cum sis sine deo. ac si mox casurus. Time ⁊ contremisce. deo tibi vt sentis irato. Time quia reliquit te custodia tua. Nec dubites ī cā eē sup̄biam. etiā si nō appareat. etiam si nihil tibi cōscius sis. Quod em̄ tu nesc̄ꝫ. scit deus. ⁊ q̄ te indicat. ip̄e ē. sed nec q̄ se cōmēdat ille probat⁹ est. sed quē deus commendat. Nunq̄d cōmendat te deus cū gr̄a priuat. aut nunq̄d humilibus dat gr̄am. humili aufert datam. Et ergo argumentum superbie. priuatio gratie est. Quamq̄ꝫ tamen interdū nō pro sup̄bia que iam est. sꝫ que futura est etiā subtrahatur. sicut patꝫ de paulo. qui nō quia extolleretur. sed ne

extolleret patiebat stimulū. Sed siue iam existis siue nōdum. supbia tū semper causa erit subtracte gre. Hec Bern̄. Jā si gra redierit ꝓpiciata. multo amplius tūc timendū ne forte ꝓtingat recidiuū pati. Juxta illō. Ecce factus es san⁹. vide ne deterius tibi cōtingat. Jobis. Audiuim⁹ recidere ꝙs incidere esse deterius. pinde inualescente periculo inualescit ꝛ met⁹. Dicit Bern̄. Beatus igit es si cor tuū triplici repleueris timore isto. vt timeas q̄dē ꝓ recepta gra. amplius ꝓ amissa. plus ꝓ recupata. Hec Bern̄. Et q̄ pax esset hoiez parare habitaculuz aduenīēti gre in aia ei⁹. silr modicū vel nihil cōmoditatis foret suscipe gram ad tps nisi eā sciret diuti⁹ ꝓfuare. iō ꝓ oib⁹ istis vltra ea q̄ dicta sunt. ē sciēdū q̄ alie ꝑtutes p̄parāt habitaculum gre aduenīēti. alie eaz impetrāt. ꝛ alie eā ꝓseruāt. Disponūt ꝛ preparāt mentē ille tres de quib⁹ dictū est. scz fides. patiētia. ꝛ hūilitas. Impetrāt. mēoria diuinoz bñficioz q̄ i hoie facit esurire gram. vt sic esuriētes implent bonis Lu. i. Jtē sapia. Juxta illō Prouerb. iiij. Dabit capiti tuo augmēta graz. &z de sapia. Jtē tertio ozo deuota. Ūñ ozantib⁹ aplis cecidit spūssctūs Actu. xi. Cōseruāt vero tres scz iusticia opez seu exercitatio ꝑtutū Prouer. xiij. Inter iustos morabit gra. Et p̄mittit. Stult⁹ illudit pctīs. q̄ scz sine opibus seq̄ntib⁹ se habere gram vel salte in fine inuenire putāt. Scōo pietas ꝛ miserīcordia Eccī. xvij. Elemosyna viri q̄si sacculus in via. ꝛ gram hois q̄si pupillā ꝓseruabit. Tertio diligēs sui circūspectio ꝛ vigilātia ad pseuerandū in bono. Ūñ de incircūspectis &r. Gratie fatuoz effundētur Eccī. xx. Et eiusdē. xxi. Cor fatui q̄si vas confractū. oēm sapiam nō tenebit. Cū igitur sic hō fuerit dispos⁹ ꝛ paratus in mēte. certe et absq; dubio merebitur gratiam diuinam. D

Dixi tertio q̄ in verbis premissis querēdo de aduentu xp̄i in mentē homis. q̄renduz est de fructuosa ei⁹ ꝛ efficaci opatiōe gre inhabitantis. Et q̄ inhabitatio gratie in mente nra ordinat p se ꝛ directe in salutē nostraz Ad hoc em̄ filius hominis dic̄ se venisse q̄rere ꝛ saluū facere. ℔ significat ꝛ nomē suū iesus. qđ interpretatur saluator Matthei. i. Aduent⁹ igit eius in mentē nō aliud opat q̄s ea que sunt salutz. Nā ad hoc venit gra tia vt subueniat lapsis. illuminet cecos. et vacuos impleat. Jta dic̄ Aug⁹. sup illud Ad eū veniem⁹. Ūñ Beda describēs multiplicē opatiōē huius aduentus sup Lāti. li. iij. tractans illud. Veni in ortū meuz sic dicit. Veni vt errātes corrigam. infirmātes adiuuem. ꝛ dubitantes in fide ꝓfortē. bene agentiū fructib⁹ ꝑfectis quasi suauissimis floribus pascar. certātes ab hostiū insidijs defendam. ꝛ victores hostiū perpetue mee visionis corona remunerem. Hec ille Et q̄ salus homis incipit ab vna ꝑte iusticie. ꝛ tendit seu proficit per aliam quousq; consumet per tertiam. que sine gratia eē nō possunt. ideo breuiter videamus de oīb⁹ istis effectib⁹ gratie. quō in mente nostra per gratiā ordinant. De ipa em̄ gratia scribit. i. Joh. ij. Unctio docet de oīnibus scz partib⁹ iusticie generalis. Prima autez pars iusticie est declinatio mali. Secūda adhesio boni. Tertia pseuerantia in bono Jsta oīnia aduenies gratia diuina in mēte hominis opatur ꝛ efficit. Ūñ aplus ad Titū. ij. ca. describens ei⁹ efficaciā sic ait. Apparuit gra saluatoz nr̄i oib⁹ hoib⁹. eruditens nos. vt abnegātes impietatē ꝛ secularia desideria. Ecce declinatio mali. Impietatē dicit auersionē a bono incōmutabili. Secularia desideria dicit q̄ ptinēt ad cōuersionē ad bona cōmutabilia. ℞m Boꝛrā. Uel ℞m Remi. sup istū locū vbi dic̄. Abnegātes. i. a nob⁹ repellētes impietatē. i. omnē libidinē supbiā ꝛ ambitionē. Secularia desideria. i. cupiditatē secularis honoz et cetera carnis desideria. Alexā. tū de Hal dicit impietatē illud qđ est ꝓtra cultū dei. vt pctā ꝛ oīa vicia. vana doctrina. sortilegia. diuinatōes ꝛ similia. Secularia desideria sunt illa que enumerant. i. Johan. ij. Concupiscentia oculoz. cōcupiscētia carnis. ꝛ superbia vite. Et hec ē ꝓma vtilitas gratie aduenientis. expellere. s. peccata et purgare domū mentis ad dignum habitaculum spiritui sancto p̄parandum. Scōa pars iusticie est adhesio boni quam docet gra. Juxta illud Sap̄. viij. Doctrix em̄ est discipline dei ꝛ electrix operz eius. Duo dicit de ea. Primū q̄ est castigatrix passionū quātū ad p̄mā ptem iusticie primo dictam Scōo q̄ est electrix opationū q̄ntum ad exercitationes opationum. Sic exponit

v

Bolgot ibidē. Quid aūt docet opari. subditur. Sobrie q̄ ad nos. iuste q̄ ad proximos pie q̄ ad deū viuam⁹ in hoc seculo. Sobrietas ſm Alexā. de hac ꝓsistit in abstinentia ⁊ ꝓtinentia. nō solū cibi ⁊ potus. sed etiam omniū q̄bus ad necessitatē homo debz vti vt oībus tpare vti sciat. O q̄ necessaria esset ista gr̄a nr̄is tpib⁹ vt ī̄strueret nos sic sobrie viuere q̄ ad nos. q̄ q⁹ proch dolor deficit. ideo in nullo boies habent temperantiā. Hā sine mensura bibunt ⁊ comedunt. sine modo dormiēdo q̄n vigilandū est. ⁊ vigilant q̄n dormiendū est. Sine mēsura vestiunt. Nam que mensura est caudas ꝓtendere pallioꝝ intrātū vt abominatōez ⁊ horrorem bonis viris in ecclesia inducāt. aut que abusio est illa trahere p terrā ⁊ lutum que sufficere possent pro tegumento pauperū ⁊ egenoꝝ. Et que insup impietas ē erga deū ⁊ irreuerētia est erga sacra ⁊ p̄cipue venerabile sacramētū altaris sic caudis illis pulueris are ⁊ altaria squalore pulueris cōspergere. Videāt qui eiusmodi sūt quātā temperantiā hn̄t in talib⁹. Preterea iusticia quaz docet gr̄a est q̄ reddit vnicuiq⁹ iuxta statū suū. ⁊ pſertim primo q̄ suū est. nō solū restituēdo alienū. Iz etiā cōicādo p prīū Lu. vi. Mutuū dantes. nihil inde sperantes. Et illud. Frange esurienti panē tuū Isa. lviij. Nō solū ille iustus est q̄ non recipit alienū vel receptū restituit. sed etiā ille multo iustior est q̄ cōicat proprīū. Nō g̃ dicit. Redde panē alienū. sed frāge tuū. Pietas etiā est cultus dei. quē docet gratia. et est cultus ꝓprie humilis et deuotus q̄ tunc fit q̄n pio mētis affectu dīne ꝓtectioni nos cōtra oīa pericula cōmittim⁹. ⁊ inter flagella etiā gr̄as referimus ei qui prior ꝓ nobis maiora sustinuit. apud quez patientia paupeꝝ nō pibit in finē. Sed q⁹ ista parū ꝓdessent sine pseuerantia in talib⁹. ido gr̄a docet pseuerantiā oīm. Quo ad ꝟ subdit. Expectātes beatā spem. i. tamdiu ista seruate. expectantes beatam spem. i. beatitudinē sperata q̄usq⁹ veniat. ⁊ aduētū magni dei ⁊ saluatoris nr̄i iesu xp̄i. i. aduētū christi ad iudiciū. q̄ est magnus de⁹ ⁊ saluator nr̄. Sic exponit Hozra sup epl̄am ad Titū. Ex his iā patet rūsio ad q̄stionē qua q̄rit. Quare ⁊ vī est q⁹ hodie homines malos mozes nō abiciūt sed eos pot⁹ ꝓtinuant virtutes deserūt ⁊ in eis nō exercitant. in deuotōe ad deū deficiūt. ꝓxios offendūt. et semetipos turpiter ⁊ inhoneste ꝓfundūt in bono cepto nō pseuerāt. nec opa ad finē perducūt. sed potius ante finē deserūt. Et est breuis mea rūsio. q⁹ causa omniū istoꝝ est defectus gratie. cū qua veniente omnia bona veniūt. vt dz Sap. vij. ⁊ ea discedente oīa bona discedūt. ⁊ oia mala ꝓueniunt Juxta illud. Sine me nihil potestis facere Joh. xv. Ut igit̄ aduentū xp̄i p gr̄am in mentes nr̄as mereamur. ꝓparemus corda nr̄a per fidem. patientiā. ⁊ humilē deuotionē. Hā in rei veritate sperare poterimus q⁹ si fecerimus q̄d in nobis est. non fraudabit deus desideriū nr̄m. Juxta illud quod scriptū est. Desideriū inquit paupeꝝ exaudiuit dñs. ꝓparationē cordis eoꝝ audiuit auris tua. Vides q⁹ dic̄ q⁹ desideriū ⁊ cuz hoc preparationē exaudiuit. Multi inquit desiderant vocibꝫ oris ⁊ cordis. sed non ꝓparant bonis opationibꝫ. ideo vtrūq⁹ coniungit. q⁹ alterꝫ sine altero nō suffic̄. Ē

Sed ꝟ merito querit̄ vtrū gratia diuina detur necessario homini se q̄ntum potest ad gratiam preparāti. Ad quod arguitur ꝓ⁹ q⁹ nō. q⁹ cuicūq⁹ ds dat gr̄az. dat eā libere ⁊ gratis ex sola misericordia. Igitur q̄ntūcunq⁹ se bō disponat. i libera voluntate dei est dare gr̄am vel nō dare. Itē bō ꝓparat ad deū sic lutū ad figulū Hier. xviij. Sicut lutū in manu figuli. sic nos i manu dei. Sed lutū q̄ntūcunq⁹ bene preparatū. nō accipit formā a figulo ex necessitate. ergo nec homo gratiā a deo q̄ntūcūq⁹ se ꝓparet. Ad oppositū est glo. sup illud Roma. viij. Justificati p fidē. pacē habeamus. Et est Aug. vbi sic ait. Deus recipit ad se ꝓfugiētes. aliter esset iniquitas in eo. Sed impossibile est q⁹ in deo sit iniquitas Ergo impossibile est q⁹ nō recipiat ꝓfugiētes ad eum. necessario ergo sequit̄ q⁹ dabit gratiā. Preterea Apoca. iij. dz. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si quis aperit mihi intrabo ad eū ⁊c. Sed iste q̄ disponit se faciēdo quod in se est. aperit sibi. ergo necessario intrabit ad eum. Confirmatur. quia isto aperiente sibi aut intrat aut non. Si non. ergo frustra pulsat. quod impium est dicere Si intrat. g̃ gratiaz dat. Preterea Anselmus de casu diaboli ca. iij. dicit. Deus nō dedit diabolo gratiā. i. pseuerātiā. q⁹ ipe noluit accipe. Unde non ideo nō accepit.

quia deus nō dedit. sed ideo deus non dedit. qz ipe nō accepit. Ergo q̄cunq; se ꝑparat vt accipiat. necessario recipiet. Ad istō dubiū rn̄det Holgot super librum Sapientie ca. xij. distinguendo q; q̄dā est necessitas coactionis. z q̄dam est necessitas infallibilitatis. Necessitas coactiōis nullo modo cadit in deo. sed bene necessitas scōa. z hoc ex pmisso suo z pacto siue lege statuta Et hec nō est necessitas absoluta. sed vocatur bene necessitas consequntie. Uñ nō stat cum lege statuta q; viator faciat qō in se ē. disponēdo se ad gratiā nisi habeat gratiā. Posset tñ deus mutare legē circa aliquaz personā si vellet. z talis quantūcūq; se disponeret nec haberet. q̄a dispositio hōis nullā causalitatē habet respectu gratie de necessitate. sed tñ de congruo. qz gratia excedit omnē opationē naturalē. Nec est possibile q; hō recreatur per qōcunq; op⁹ naturale vel morale ꝑmā gratiā de cōdigno. Ad rationes. Ad ꝑmaz concedo q; dat ex misericordia et ex gratia sua. pro tāto q; talem legem misericorditer statuit z obſuat sed stante lege. necesse dat gratiā necessitate consequntie. Ad scōm q̄z uis simus lutuz per comparationē ad deū aliquo mō. non tñ similitudo currit in oīnibus. nec est pactum inter artificē z lutum. z dato q; foret artifex q̄ posset frangere pactuz. pacti lege manēte. Nec lutū potest aliquid apud artificē ꝑmereri. nec ex cōgruo nec ex condigno. In hac tñ questione magis pie q̄z logice loq̄ndū est. Quicūq; tñ est certi sumus q; si ꝑparauerim⁹ corda nr̄a vēiet ad nos saluator nr̄ sicut pmisit aplis dicēs. Ad eū veniem⁹ z mānsionē apud eū faciem⁹. Qō ipe facere dignet qui viuit z regnat in secula seculorum. Amen.

Nota ꝑm Horrā sup epl'am. xiij. cap. ad Hebreos. Gratia dei multos habet effectus. Primo em̄ filios dei gignit. ad eē spirituale producendo. sicut coniunx fecūda. qz viuere idē est qō esse. i. Lor. xv. Gratia dei suz id quod sum. Secūdo genitos nutrit. in esse illa cōseruādo. siē nutrix sedula. Sap. xvi. Oīnia nutrici gratie tue deseruiebāt. Tertio erudit. de necessarijs instruendo. sicut sapiēs magistra. ad Titū. ij. ca. Apparuit gr̄a dei. erudiens nos z̄c. Quarto. pregit. a periculis liberādo. tanq; gubnatrix siue nauis tuta. Ecc̄i. xxxiij. Aliq; tiens vsq; ad mortē periclitatus sum causa hoz. sz gr̄a dei liberatus sū. Quito purgat. a peccatis iustificando. tanq; salubris medicina. Rom. iij. Justificati gratis per gratiā ipius. scz dei. Sexto iuuat in bōis corroborādo tāq; efficax socia. i. Lor. xv. Plus oīnib⁹ laborauī. nō ego aūt. sed gratia dei mecū. Septimo confortat in temptationibus roborando. tāq; stabilis amica. i. Thimo. ij. Tu ergo fili confortare in gratia dei. Octauo saluat in vitā eternaz tanq; fidelis aduocata. Rom. vi. Gratia dei vita eterna. Ps. Gratiam z gloriaz dabit dñs. Quā nobis ꝑstare z̄c.

Dñica tertia in aduentu. III.

Sermo IX.

Ecce ego mitto angelū meū ante faciē tuaz q; preparabit viā tuam ante te. scribit Math. xi. Et Malach. iij. Qm̄ vt ait assertor veritatis ꝑcipuus magnus pr̄ Augu. super ps. lxx. Ad hoc vt sit hō aliquid conuertat se ad illum a quo creatus est. recedendo em̄ frigescit. accedendo feruescit. recedendo tenebrescit. accedēdo clarescit. A quo em̄ habet vt sit. apud illū habet vt bene sit. Qui ergo vult simul esse cū deo. nō ab illo recedat. sed ad illū accedat Hec ille. Uez quia peccator hō et si velit interdū ad deū accedere. per se tñ hoc facere nō potest. eo q; peccata viā qua ad deuz redire deberet infecerunt. Juxta illō. Uia impiorū complantata lapidib⁹. Et in ps. 9z. Uia eoz tenebre z lubricū. z angel⁹ domini. qō deterius est. persequēs eos. Jōo; necesse debet peccator habere ductorez z vie preparatorē. Ex quo enim est in tenebris. debet habere luciduz ductorē. Et ex quo est in lubrico. debet hr̄e vie ꝑparatorē Ex q̄ habet angelū ꝓsecutorē necesse 9z habere angelū ꝓrectorē. Volēs igit saluator nr̄ vt ad eū securi accedam⁹. z p viā tutaz reuertamur. puidere dignatus est de ductore z ꝑparatore. vie salutaris. z p̄ p̄dicatores nūcios z seruos suos. Quoz vnū quēq; dirigens ad hominē dic̄. Ecce ego mitto angelū meū. In quibus verbis tria describunt multuz peccatoribus maxime isto sacro tpe consolatoria. Et licz ista ꝑba sint dicta ad litterā de iohe bapti. q; debuit ꝑparare viā fidei xp̄o in mūdū venturo.

tū congrue possunt ꝓpetere cuilibet predi
catori ab ecclesia misso ad p̄dicandū ⁊ oñ
dendū viā salutis cuilibet peccatori. q̄ nō
minus vtiliter ꝙ̄ alter iohānes baptista. ⁊
si nō vite merito. saltē ordinis sui officio fa
ciet ⁊ ꝓparabit viam fidei ⁊ morū iusti
cie diuine in cordibꝫ fideliū. Uñ vt pecca
tor nō desperet. sed ꝓsolet̄ de salutis sue p̄
sidio. ad eum dicit̄ verbū saluatoris ex per
sona sui. Ecce ego mitto. Ubi p̄mo deseri
bit̄ hec missio nuncioꝝ xp̄i ⁊ reddit̄ cōmen
dabilis tanꝙ̄ autentica a mittētis auctori
tate. cum dicit̄. Ecce ego mitto. Secūdo
reddit̄ cōmendabilis a missi dignitate. cū
dicitur. angelū meū. Tertio reddit̄ cōmen
dabilis a missionis vtilitate. cum dicitur.
qui p̄parabit viam. Uirtutis auctoritā
ti est fideliter obediendū ⁊ obtemperandū
humiliter. Uisus est reuerēter tractād⁹.
et honorādus decēter ⁊ venerabilit. Uisi
onis vtilitati est perseueranter insistēdū
et intendendū vnanimit. A

Dixi primo q̄ hec missio red
ditur cōmēdabi
lis. Primo ex mittētis auctoritate. cui obe
diendū est fideliter ⁊ būiliter. Nō em̄ ē sim
plex ps̄ona. Nō prelatus spiritualis vel se
cularis. Nō rex aut princeps q̄ oñes pos
sunt inobedientes suos i corpe dūtaxat cor
ripe. Sed hic est dñs q̄ cū occidit corpora
liter. habet potestatē aiam mittere in gehē
nā. vt dicitur Math. Hic est qui de se ait.
Ego dñs ⁊ nō alius p̄ter me. Et iterum
Ego dñs formans terrā ⁊ creās celos. Id
circo cū sit magne auctoritatꝭ dñs ē ei obe
diendū. p tanto nāꝙ̄ dicit signāter. Ecce
ego mitto. Certe si angelus. si patriarcha
si ꝓpheta. si papa xp̄i vicarius in terris qui
habet claues regni celoꝝ ex successione pe
tri Math. xvi. si impator aut rex qui non
sine causa gladiū portat. si dux aut comes
vel p̄nceps qui ad vindictā malorum. lau
dem vero bonoꝝ missi sunt. i. Pet. ij. nun
cium suū vel legatū mitteret ad nos iustuꝫ
esset ⁊ dignū vt ei pareremus. q̄nto magis
ergo obediēdū est deo. cui vēti ⁊ mare obe
diunt. Math. viij. ⁊ cui curuat̄ oñe genu.
celestiū. terrestriū. ⁊ infernoꝝ. Phil. ij. Hic
em̄ est qui vt dictū est de se ait. Ego dñs ⁊
nō alius p̄ter me. Et iterum. Ego dñs for
mans terrā ⁊ creans celos. In quo ostē
dit suā immensam potestatē. Flaꝫ formare
terrā ⁊ creare celū est ptātis infinite. cū p̄
ductio taliū sit de nihilo ad aliq̄d. Omis
aūt potentia mensurat̄ per ꝓportionē facti
ad id ex quo fit. Tanta est em̄ potentia fa
cientis. quantū factū excedit illud ex quo
fit. Oñe aūt aliq̄d quantūcunq̄ vile ⁊ par
uū in infinitū excedit nihil. Igitur cum ra
tio inuenerit celū ⁊ terram esse aliquid ex
nihilo. ⁊ decurret ab his ad potentiā facie
tis. mensurauerit q̄ eam per ꝓportionez fa
cti ad illud ex q̄ fit. videt certe hec egressa
non a minori ꝙ̄ ab infinita potentia. Sic
igit̄ celū ⁊ terra sunt simulacrū seu exēplar
infinite dei potētie efficientis. Ita dic̄ Ro
bertus linconiensis in suis collationibus
sermone. lix. Ista potentia infinita parꝫ ex
opez eius multitudine magnitudine ⁊ pul
critudine. Quis em̄ sufficiēter exp̄mat di
uersitates terraꝝ. genera arboꝝ ⁊ herbarū
genera fructuū ⁊ granoꝝ. genera coloꝝ. ge
nera cantilenaꝝ. genera odoꝝ ⁊ floꝝ. gene
ra carnū ⁊ piscū ⁊ sapoꝝ. genera lapiduꝫ
⁊ oñiuꝫ metalloꝝ. genera animaliū ⁊ stel
laꝝ. ⁊ multitudinē angeloꝝ. Quis sufficiē
ter exp̄mat q̄ sit admirabilis in oñib⁹ tan
ta diuersitas faciez. Quis digne edisserat
quanta sit illa sciētia q̄ sciuit distiguere tā
diuersa. Cū em̄ se habeat ad infinita talis
p̄ducēda. cū nihil p̄ducat̄ qđ ꝓpus nō fue
rit in illa sciētia p̄m similitudinē idealē ne
cesse est esse illā sapientiā infinitā. Uñ cuꝫ
ꝓpheta dixisset. Qui numerat multitudi
nē stellaꝝ. et oñibus eis nomina vocans.
Statim adiunxit. Magnus dñs de⁹ no
ster. ⁊ magna virtus eius. ⁊ sapie ei⁹ nō est
numerus. Et. i. Reg. ij. dr. Deus sciētiarū
dñs est. ⁊ ipi ꝓparant̄ cogitatōes. Qr igit̄
sic sapiēs ⁊ potēs est. p sapiam oñia discu
ciet. ⁊ p potētiaꝫ oñia puniet. Unde apo
stolus cōsiderans ista dicit ad Heb. iiij. c.
Uiuus est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabi
lior oñi gladio ancipite. ptingens vsq̄ ad
diuisionē anie ⁊ spūs. Compagū quoq̄ ⁊
medullaꝝ ⁊ discretor cogitationū ⁊ inten
tionū cordis ⁊ nulla creatura inuisibilis ē
in ꝓspectu eius. Sꝫ oñia nuda ⁊ apta sūt
oculis ei⁹. ad quē nob sermo. q. d. de omni
bus istis tenemur sibi reddere ratōnē. Et
hoc infert Bozra sup locum predictum. q̄
ideo timendū est offendere talem iudicem
q̄ scit ⁊ pōt oia. O q̄nta sapia et scientia in
isto iudice. q̄ vt dic̄ Bozra est discretor co-

gitationū cordis scit enim de quo quis cogitat ꝛ intentionē ipa ꝛ cogitationū. Scit em̄ vt dicit Bozra ad quē finē cogitatiões tendūt. siue ad bonū siue ad malum. Scit etiā cuiusmodi peccatū q̄sq; faciat. ꝛ quomodo eadē pctā adinuicem sint connexa. Scit ad q̄ pctā q̄sq; magis afficiat. Nec ē vlla creatura. scz terrena celestis vel infernalis inuisibilis in ꝓspectu eius. i. in p̄sentia diuinitat̄ ei⁹. Job. xxvi. Nudus est infernus coz̄ illo. cui⁹ est diuinitas vicina omni rei. Ūñ oīa celestia terrestria ꝛ ifernalia nuda. i. discoopta ꝛ reuelata sunt ꝛ aperta id est plene manifesta oculi ei⁹. i. visioni ei⁹ filij dei. Eccī. xxiij. Oculi ei⁹ lucidiozes sole. circūspiciētes oīes vias hoīm. Seq̄t. Ad quē nobis semo. Quereret em̄ aliquis quid ad nos si ita clare oīa intueat. iō subdit Ad quē nob ꝑmo. i. cui oportet nos de oībus reddere rōnem. ij. Coz. v. ca. Omnes nos mānifestari oportet ante tribunal christi. Ex quo infert Bozra q̄ valō diligēter debemus nos custodire. exq̄ nihil pōt euz latere. Ūñ Boetius. v. li. de ꝓsolatiōe i fine Magna nob est indita necessitas ꝓbitat̄ si nō dissimulare velim⁹. cū oīa agim⁹ ante oculos iudicis cūcta cernēt̄. Ex his iā pz īmēsitas auctozitat̄ isti⁹ dñi mittēt̄ āgelū suū Jpe em̄ ē q̄ oīa fec. oīa nouit. oīa regit Rom. xi. Qm̄ ex ipo ꝛ p ipm ꝛ in ipo sunt oīa. Jpi honoz ꝛ glia. Et pz vlteri⁹ ꝑm Bozrā vbi supra. Qō ex hoc tenemur deū diligere q̄ fecit oīa ꝓpter nos. q̄ nos summus finis oīm inferioz. Lecus em̄ diligeret eū multū q̄ daret ei visum. sic nos deuz qui dedit aiam ꝛ corpus. Breuiter igitur colligēdo oīa supradicta dico q̄ isti⁹ mittent̄ dñi pt̄z potētia sapia ꝛ clemētia in oībus supradictis. Fecit em̄ oīa potēter. q̄ ō nihilo. Eccī. xviij. Qui viuit ineternū creauit oīa simul. Et. ij. Bach. vij. Peto fili vt respicias in celū ꝛ ad terrā ꝛ ad oīa q̄ in eis sunt. ꝛ intelligas q̄ de nihilo fec ea deus Eccī. i. Unus est altissimus creator oīm. Sc̄o fecit ea sapiēter. q̄ sine vllo vicio Job. i. Oīa p ipm facta sūt ꝛ sine ipo factū est nihil. i. pctm̄. Exponit Bozra vbi supra. ꝛ Ps̄. Oīa in sapia fecisti. Uere in sapia. q̄ oīa in numero pondere ꝛ mēsura Sap̄. xi. Tertio fecit ea clementer. quia sine vllo merito. Ps̄. Oīa quecunq; voluit dominus fecit. q̄ oīa fecit sua clemē ti bonitate ꝛ voluntate. Sap̄. ix. Dñe multe misericoz die q̄ fecisti oīa verbo tuo. Jō dicit Bar. viij. Bene omnia fecit. Nō solum aūt oīa fecit. sed etiam nouit oīa. Hester. xiij. Dñe qui habes oīm scientiaz Nouit aūt oīa primo eternaliter. quia ex se nō ex alio. Eccī. xxiij. Dño em̄ deo ante q̄z crearent̄ oīa sunt agnita. Secūdo ꝑncipaliter. quia sine aliquo medio succesſoze sed in seipo. Unde supra dixit apl⁹. Nō est vlla creatura inuisibilis coram eo. Tertio certitudinaliter. quia sine aliq̄ dubio. Joh. xvi. Nunc scimus q̄ oīa scis ꝛ non est opus tibi vt quis te interroget. Jdeo petrus Joh. vlti. dicit. Domine tu scis oīa Nec solum fecit ꝛ nouit oīa. sed etiam regit oīa. Ps̄. Oīa a te expectant vt des illis escam in tpe oportuno. Regit aūt omnia ꝓfecte sine defectione. Eccī. xlij. Oīa duplicia. vnū cōtra vnū. Et nō fecit quicq̄ deesse. Secundo regit benigne. q̄ sine seueritate Sap̄. xi. Miserereris oīm. q̄ oīa potes. Tertio regit iuste. quia sine inordiatione Sap̄. xij. Cū ergo sis iust⁹. iuste omnia disponis. Jdeo ps̄. dicit. Aperiente te manū tuā oīa implebunt̄ bonitate. Auertente aūt te faciem turbabunt̄ ꝛc̄. Ecce auctozitas mittētis qui tam potens tam sapiens et tam clemēs dicere merito potest. Ecce ego mitto ꝛc̄.

B

Dixi secūdo q̄ hec missio redditur cōmendabilis ex missi dignitate. q̄ tractand⁹ est honorabiliter ꝛ venerabiliter. cū ōr. Angelu⁹ meū. Et q̄m hic nō loquit̄ de angelo ꝑz naturā. sed ꝑm officiū. Johes em̄ baptista de quo ista dicta sunt non erat angel⁹ p naturam. sz ꝑm officiū. Jdeo quilibet sacerdos dei. missus ꝓlo in salutē similit̄ ōr angel⁹ officio. Uel q̄ dicit thema nostrū. Uidit o angelū meū. ex hoc dat intelligi q̄ quidam est angelus nō dñi sz sathane Jōo de oīm⁹ istis videamus. Primo ḡ dico q̄ sacerdos intelligit̄ ꝓgrue p angelū. Sic em̄ scribit̄. i. Coz. xi. Mulier debet hre velamē sup caput ꝓpter angelos. Glo. i. ꝓpter reuerētiā sacerdotū qui nuncij dei sūt. Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam. ꝛ legē requirunt ex oze eius. quia angel⁹ domini exercituū ē. Ratio huius denominatōnis methaphozice scōm Robertum Holgot super librum Sap̄. cap̄. xvi

est. Quia sacerdotem decet angelus in. xi. conditionib⁹ imitari q̄ in his versib⁹ continentur. Pascit ꝛ hortat duc̄ vehit excitat arcet. Orat congaudet punit laudat sine sumptu. Prima igit̄ operatio angeli circa nos ꝑm ordinē ist⁹ versuū est pascere. Cuius exemplū habem⁹. iij. Reg. xix. Ubi legim⁹ q̄ angel⁹ detulit panē ꝛ aquā ad helyā dormientē. ꝛ famelicū inde pauit. Surge inquit ꝛ comede. grandis em̄ restat tibi via. Isto mō moralit̄ p̄riū est sacerdotē pascere p̄dictū ꝑbo ꝛ exēplo ꝛ subsidio t̄pali si possit. Unde Petro ter signant dictū est. Pasce. pasce. pasce Joh. xxi. Bis aūt dictū est ei. pasce agnos meos. ꝛ sel pasce oues meas. Ad inuiendum differētiā inter doctrinā necessariā iuuenib⁹ ꝛ senib⁹. Nā senibus simplex admonitio sufficit. Juuenib⁹ vero opus est tā verbis q̄ ꝑberib⁹ vt debite doceāt. Scōa opatio quā angelū legim⁹ circa nos exercere. est exhortari. Cui⁹ exemplū habem⁹ Math. ij. Angel⁹ dñi apparuit in somnis Joseph dicēs. Surge ꝛ accipe puez ꝛ matrē ei⁹ ꝛ fuge in egyptū. Hāc operationē imitat sacerdos sana cōsilia p̄uatim suggerendo. Tertio tenet ducere p̄ bonā et aptam conuersationē. Exēplo Raphaelis Thobie. v. Ego inquit angel⁹ ducam ꝛ reducā eum ad te. Et sicut victoria exercit⁹ est glozia boni ducis. ita sāctitas populi attribuitur p̄o merito sacerdotis. Unde Crisost. de dignitate sacerdotali li. iij Bene agente populo vnusquisq̄ p̄o merito suo remunerat. Sacerdos aūt pro bonis omniū. Habebit em̄ p̄ ꝑ̄ris bonis aureā. p̄o acq̄sitiōe aureolā. Hec Crisosto. Et ideo ꝑm eundē Crisost. sup Math. omelia. xxx. Sacerdos est in populo sic̄ radix in arboze. et sicut stomachus i corpe. Quē admodū inquit cū videris arborē cū marcidis foljs. itelligis q̄ aliquā culpā habz circa radicē. Ita cū videris p̄lm idisciplinatū ꝛ irreligiosum. sine dubio cognosceq̄ sacerdotiū eius non est sanū. Hec Crisosto. Sed ꝑm Plinīū ꝛ Jsido. xi. ethimologiarū ca. iij. Salamandra est serpens q̄dam. cuius inter venena maxima vis est. Hec si trunco vel radici arboris irrepserit. oīa poma eius intoxicat ꝛ oēs ramos inficit. Reuera isto modo diabolus qui more salamandre semper viuit in igne. radices ecclie. i. sacerdotes sic intoxicat ꝛ infic̄ his diebus q̄si omnes rami ecclie ab eis peccati venenū assumunt. Juxta illud Rom. xi. Si radix sācta ꝛ rami. ꝛ per oppositū. Si radix infecta ꝛ rami erūt nocui. Ulterius dic̄ Crisost. q̄ sacerdos est in grege sic̄ stomachus i corpe. Quēadmodū inq̄t medicus quādo ꝑmo ingredit ad infirmū statim de stomacho eius interrogat. ꝛ euz cōponere festinat. Quia si stomach⁹ sanus est. totum corpus validū est. Si aūt distpatus fuerit totū corpus infirmū est. Ita si sacerdotiuz integrū fuerit. tota flozet eccl̄ia. Si autez corruptū fuerit omniū fides marcida est. Et infra. Sicut stomachus accipiens cibum coquit ipm̄ i semetipo. ꝛ p̄ totū corp⁹ dispgit. Sic sacerdotes accipiūt sciam sermonis p̄ scripturas ex deo. ꝛ excoq̄ntes eā in se. id est. tractantes ꝛ meditātes apud se vniuerso populo subministrant. Et infra. Sicut in corpore si mēbrū aliquod fuerit infirmatū. nō omnino languet ꝛ stomach⁹ Si aūt stomachus languerit. inueniūtur et mēbra infirma. Sic si aliquis peccauerit p̄ianoꝛum non omnino peccat et sacerdos. Si autem sacerdos fuerit in peccatz totus populus cōuertetur ad peccata. Et ideo dic̄ Jsido. li. iij. de summo bono cap. xxxvi. Sacerdotes p̄o populoꝛum iniq̄tate damnantur. si eos aut ignoꝛātes non erudiant. aut peccantes non arguant. dicente domino per p̄opheram. Speculatorē dedi te domui israel. Si nō fueris locut⁹ vt custodiat se peccatoꝛa via sua mala. ille i iniquitate sua morietur. sanguinez vero de manu tua requirā. Quart⁹ actus angelic⁹ ꝑm p̄dictos versus est vehere. ic̄ est trāsportare. Deferūt em̄ boni āgeli animas morientiū i celū Lu. xvi. Factū est autem vt moreret̄ mēdicus ꝛ portaret̄ ab angelis in sinum abrae. Sic sacerdotes angelici de terrenis desideriis ad amorē celestium trāsferunt penitentes. quando eis confitendo peccatis p̄istinis moriūtur. i. Pet. ij. Peccatis mortui iusticie viuamus Quintus actus angelicus est excitare Act. xij. Angel⁹ domini astitit. et lumē refulsit in habitaculo carceris. percussoz latere Petri excitauit eum dicens. Surge velociter. Et Petrus dormiens in carcere ē peccatoꝛ irretitus mala consuetudine. iacet inter duos milites vinctus cathenis duabus. et duo custodes ante ostium cu-

stodiunt carcerē. Duo milites mors ⁊ demon. Mors insidiāt corpori. Demō anie. Due cathene amor delectandi ⁊ cōsentiēdi. Duo custodes ne homo ostium confessionis exeat. ꝓsumptio venie ⁊ confidētia vite prolixe. Huic astare debet sacerdos angelus ⁊ eum corripiendo excitare ⁊ percutere ⁊ nō palpare. Sextus actus angelicus est arcere potestatē demonū. Sicut Raphael de Asmodeo q̄ suffocauerat septem viros Sare Thob. v. Cōsimilit sacerdos debet arcere oēs malos per cēsuras ecclesiasticas. Demones etiā per adiurationes sacras. ne noceāt viris bonis. Septimus actus angelicus est orare. Unō legimus Actu. xvi. q̄ paulo apparuit per visum angelus in specie viri macedonis dicens. Transiens macedoniā. adiuua nos. Qui dicitur fuisse macedonū prepositus. qui eor̄ a paulo supplicauit salutem. Sic sacerdos pro salute populi tenetur orare. Octauus actus angelicus est. quia angelus cōgaudet penitentiby de peccatis Luce. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agente. Et penitētia populi gaudium debet esse boni sacerdotis. Nono angelus punit. iiij. Reg. xix. Venit angelus domini ⁊ percussit in castris assyrior̄ centum octoginta quinq̄ milia. Sic sacerdotū est sentētias excōicationis ferre contra cōtumaces ⁊ rebelles. Decimo angelor̄ officiū est laudare Isa. vi. c. Clamabant alter ad alter̄. ⁊ dicebant. Sanctus sanctus. sanctus. dñs deus. Hoc etiaz sacerdotiby dinoscit conuenire. i. Esdre. iij. Steterūt sacerdotes in ordine suo vt laudarent dñm. Ultimo angelus est sine sumptu. Sicut paruit in angelo Thob. v. qui fuit magne vtilitatis et parui sumpt⁹. Cō similiter sacerdotes relicta cupiditate tpalium. de decimis ⁊ oblationiby tm̄ viuant Similiter cum spiritualia ministerialiter largiunt. nihil pro eisdem recipiant. p̄ mercede ne symonie vicio maculent.

Ubi consequenter aduertendū q̄ angeli q̄ttuor habent conditiones in quiby sacerdotes habent eos imitari. Sūt em̄ immateriales siue substantie separate. intellectuales. pleni scia ⁊ veritate. Sunt motores orbium ⁊ rectores hominū. Primo angeli sunt immateriales. Spiritus em̄ sūt. et carnem ⁊ ossa non habent. Et tales debent esse sacerdotes p̄ ꝓtinentiā vt motus passionū nō sequant. In cuius figura dictum est petro. Caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi Math. xvi. Barbotus de lapidibus ca. iij. dic̄ de alectorio. Primo q̄ lapis ille nō generat nisi in gallis castratis. Secundo q̄ extinguit sitim. Tertio q̄ reddit hominē honorabilē. Et q̄rto diserti. Iste lapis significat moraliter continentiā clericalē. qui non inuenit nisi in his q̄ se refrenant a carnis desideriis propter meritum vite eterne Mat. xix. Sunt eunuchi qui semetipos castrauerūt propter regnū celorum. Hec virtus extinguit sitim fornicationis carnis infecte ⁊ illicite concupiscētie Sap. x. Data ē illi aqua de petra altissima et requies sitis de lapide duro. Lapis durus est ꝓtinentia. Durum est em̄ contra stimulū carnis calcitrare. Hec virtus fac̄ hominē honorabilē. Sicut incontinentia facit hominem confusibilem Judith. xiij. c. Una mulier fecit confusionē in domo nabuchodonosor. Hominem facit disertum id est eloquentē ⁊ acceptum in loquēdo. tā in oratione q̄s in predicatione. Et per oppositum sacerdotes infames de incontinētia nec digni sunt orare nec p̄dicare. Sūt igitur sacerdotes immateriales et substantie separate. In cuius figura dicit de Nathan Ecc̄i. xlvij. Et surrexit Nathan propheta. ⁊ quasi adeps separatus a carne. Et de talibus angelis dicitur in Ps̄. Fac̄ angelos suos spiritus. Secundo angeli sūt intellectuales pleni scientiis ⁊ vitate. Sic sacerdotes dei debent pollere scientia sacre scripture. Et ideo conuenientius sanxitum est de magistris. ⁊ ne aliquid exigant pro licentia docendi. q̄ aliquis magister i theologia habeatur in metropolitana ecclesia qui doceat sacerdotes. Oēs autez tam cathedrales q̄s alie ecclesie quib⁹ suppetunt facultates habeant in grammatica qui clericos gratis instruant et etiaz alios iuxta posse. Et ideo dicit signant Aggei primo. Interroga sacerdotes legem. super quo dicit Hieronymus. Considera sacerdotum esse officium interrogatos de lege respondere. Si sacerdos est. sciat legē domini. Si ignorat legem domini. ipse se arguit non esse sacerdotem. Malach. ij. Labia sacerdotis custodiant scientiam. et legem exquirunt de ore eius. quia angelus

domini exercituuz est. Terrio sūt motores orbiū a quibus causatur ⁊ generatur quicquid inter corporalia procedit ad eē. Sic sacerdotum officiū esse debeat mouere nobiles ⁊ potentes. quoꝝ virtute regant̄ subiecti ad cultum dei. Joh. v. dicitur de angelo qui descēdebat s̄m tempus in piscinā et mouebatur aqua. Ad quā qui p̄mus descendebat sanabatur. Piscina aque est persona magne potentie. In hanc descendit angelus sacerdos vel curatus quādo eius conscientiaz examinat de delicijs. mouet aquā quando limitat suam potentiā ad regulas iuris diuini. Quarto angeli sunt rectores hominū ⁊ custodes. s̄m sanctos. et eodem modo sacerdotes ⁊ curati qui pro subditorū animabus habēt coram deo respondere. In ps̄. Angelis suis mandauit de te. vt custodiant te in om̄ibus vijs tuis Talis igitur sacerdos quisquis fuerit vere angelus domini dici poterit. Et si nō per naturā. saltem per officium ⁊ imitationē. Qui quidē angelus mittit̄ ad deo ad īstruendū. vt dicitur Isaie. xviij. Et est verbum domini mandātis predicatoribꝫ. Ite inquit angeli veloces ad gentē conuulsaz et dilaceratam. ad populū terribilez. post quem non est alius. ad gentem expectantē et conculcatam. cuius diripuerunt flumina terrā eius.

D

Dixi tertio q̄ hec missio redditur commendabilis ex missionis vtilitate. cui perseuerant̄ est īsistendū. cū dicitur. preparabit viā tuā ante te. id est ante ostensionem tuā. Et quia hec preparatio que fit per sacerdotes i mētibus fideliū. nō est nisi ministerialis. Ipsi em̄ sunt ministri per quorum officiū predicationis et doctrine: deus auctor principalis preparat corda fideliū. vt sint digna receptacula gratie diuine. Unde Isaye lxi. de sacerdotibus dicitur. Uos sacerdotes domini ministri vocabimini dei nostri Et paulus pro omnibus dicit. Ministri christi sunt et ego. Qualiter autē deus preparat corda fidelium habitū est in sermone precedenti. Ideo hic solum restat vidēdum de via quomodo diuersi diuersimode in eā preparātur. Alius em̄ de inuio reducitur ad viam. Alius in via deducitur per viam. Alius deducitur sup viā. Alius de via educit̄ ad patriā. De inuio ad viaz ducitur cecus. In via ꝑ viā ducit̄ iustus. In via sup viā ducitur perfectus. De via ad patriā decitur sanct⁹. De p̄mo quō de inuio ad viam ducit̄ cecus. dicitur Ozee. ij. Ecce ego sepiā viā eius spinis. ⁊ sepiaz eā maceria ⁊ semitas suas nō inueniet. ⁊ sequet̄ amatores suos. ⁊ nō apprehēdet eos. et queret eos ⁊ nō inueniet. Et dicet. Uadam ⁊ reuertar ad virū meū priorē. qꝛ bene mihi erat tunc magis q̄ꝫ nunc. Istud alludit facto qđ contingit circa cecos q̄ tūc dirigunt̄ ad viā. quando aliqđ obstaculuz vel impedimentū inueniunt in inuio. Uñ qñ se sentiūt īter spinas aut tribulos. tūc ītelligunt se nō esse in via recta. ⁊ sic coguntur querere viā. Moraliter. Sic etiā de⁹ volens peccatorē reducere ad viā veritatꝭ ⁊ iusticie ponit euz iuter spinas. i. mittit in eū tribulationes ⁊ angustias q̄bus cōpunctus peccator nō valens procedere vlterius ad peccandū reducitur ad viā salutis. Uñ tribulatiōes sūt signa misericordie diuine. Uñ Apoc. iij. đr. Ego quos amo arguo. Et Bern̄. dicit. Nullū testimonium amoris eius credibili⁹. nullū certi⁹ in vita ista q̄ꝫ quod desiderat ꝓpheta dicēs. Corripiet me iustus in misericordia. Licz em̄ videt̄ esse iratus. tamē est misericors. Juxta illud. Cū iratus fueris misericordie recordaberis. Super quod verbū dicit Rich. Uolo irascaris mihi pater misericordie. sz ea ira qua corrigis deuiū. nō qua excludis deuia. Nō em̄ cum irasceris. sz cū te sentio iratū tūc maxime sentio te ꝓpiciuz Ad hoc em̄ irasceris vt sentiā iram. ⁊ sentiens corrigam qđ peccaui. De secundo quō in via per viā ducit̄ iustus dic̄ ps̄. Deduc me domine in via tua. ⁊ ingrediar in v̄itate tua. Et q̄si dñs rñdens dicit ibidē. Oculi mei ad fideles terre vt sedeāt mecū. ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Et iteꝝ. Intelligā in via īmaculata qñ venies ad me. Uia ista īmaculata est via virtutis ⁊ iusticie. q̄ dicit̄ īmaculata. qꝛ nō patitur in se maculas vicioꝝ. De tertio scilz quō sup viā ducit̄ ꝑfectus. loquit̄ sapiens Prouer. iiij. Uiam inquit sapiētie mōstrabo tibi. ⁊ ducā te ꝑ semitas eq̄tatis. q̄s cuz ingressus fueris. non artabunt̄ gressus tui et currens non habebis offendiculū. Ista tria designant tres status. scilz incipientium. proficientiū. et perfectoꝝ. Incipiētes

deserunt malum. ideo quasi ceci reducunt de inuio ad viã. Proficientes operant bonum. ideo ambulant in via. Perfecti perseuerant in bono. ideo gradiunt super viam Non solum em̃ contenti sunt implere p̃cepta. sed etiã consilia. Post hos statim seq̃t alter. qui de via ducitur ad patriã. Et iste est sanctus. Ps̃. Deduc me dñe in via eterna. id est qua itur ad eterna. Et iterũ. Deus in sancto via tua. Hec est triplex via quaz angelus domini. i. quilibet predicator preparat in cordibus fideliũ. Nam eius est officium peccatores quasi cecos ducere de inuio ad viã ne aberrent a salute. Justos ducere per viam in via ne declinent a bono. Perfectos ducere super viam vt proficiãt et perficiant ne cessent. Solius autem dei facere vltimũ. id est sanctuz ducere de via ad patriam vt premium accipiat. Qd̃ nobis prestare dignetur iesus christus per secula benedictus.

Dñica quarta in aduentu I

Sermo X

Miserũt iudei ab hierosolymis Johã. i. In hac quarta dñica sancta mater ecclesia recolit quartũ aduentũ xp̃i in mentẽ homis p gratiã. De quo ip̃e saluator Joh. xiiij. dicens ait. Si quis diligit me sermonem meũ seruabit. ⁊ pater meus diliget eũ et ad eum veniemus. ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. Et Apoc. iij. Ego sto ad ostiuz et pulso. si quis mihi aperuerit. itrabo ad eum ⁊ cenabo cum eo. Uolẽs igit̃ ecclesia fideles inueniri paratos ad suscipiendum gratiã huiusmodi. hodie p iohannẽ baptistã p̃cursorẽ christi intonat dicens. Dirigite viam domini. Uiã vtiq̃z nõ corpalium pedum. sed mẽtaliũ affectionũ. Tenet aũt hic iohannes formã cuiuslibet p̃dicatoris qui venienti xp̃o preparat viaz in cordib̃ fideliũ. Uñ significat̃ per seruũ helisei. d̃ q̃ dicit̃. iiij. Re. iiij. Ubi heliseus misit seruũ suũ ante se cũ baculo suo ad suscitãdũ puerũ mortuũ. sz ñ surrexit puer. Per heliseũ intelligitur xp̃s. per seruũ iohannes. p baculum predicatio. per mortuũ genus hũanũ. Quia sicut dicunt om̃es doctores. Johannes per baptismũ ⁊ predicationẽ peccata nõ dimisit. sed animas hoim ad christi reuerentiam et audientiaz preparauit. Sed heliseus. id est xp̃s adueniens qui interpretat̃ dei mei salutare suscitauit puerũ id est genus humanũ mortuum a peccatz originalibus ⁊ actualib̃ liberauit. Sic et hodie predicatores preparant corda fidelium per verbum sue predicationis. xp̃us aũt veniẽs in mentẽ eoꝝ viuificat corda p gratiã sanctificatõis. Et ideo nemo predicatori docenti tribuat qd̃ ex ore docẽtz intelligit. Quia nisi itus sit qui doceat docẽtis lingua inuanũ laborat. inquit Greg. in omel. Penthe. Quapropter ante omnia p gratia xp̃i per spiritũ sanctũ nobis danda laboremus vt aliquid ad salutẽ de verbis euangelij hodierni intelligere valeamus. Quod vt assequamnr ad matrẽ gratie virginẽ gloriosam recurramus salutãtes eam voce amena dicentes Aue maria ⁊c. In v̄bis p̃missis describit̃ interrogatio facta p iudeos de iohannis baptiste conditione. Circa quã tria ponuntur. Primo nãq̃z describitur querentiũ ⁊ interrogantiũ honorabilis auctoritas. cum dicitur. Miserũt iudei ab hierosolymis. Scd̃o describitur stabilis beati iohannis humilitas. cũ dicitur. Et cõfessus est ⁊ nõ negauit. Tertõ sb̃ditur saluatoris nostri per iohannẽ laudabilis cõmendatio. cum dicit̃. Ego q̃dẽ baptiso in aq̃. medi⁹ ãt vr̃m stetit ⁊c. A

Dixi primo q̃ in verbis euangelij presentis describit̃ interrogatio facta per iudeos de iohannis baptiste cõditione. cũ dicit̃ in p̃ncipio. Miserũt. Istud factũ est circa annũ xxx. etatis xp̃i. vt dicit magister in scolastica histo. Stabat em̃ iohes in deserto predicans baptismũ pnie. Quẽ iudei reputabãt xp̃m ꝓpter vite sanctitatẽ. Et iõ volentes certificari de h̃. miserũt ad euz sacerdotes ⁊ leuitas. Dic̃ aũt hic Lyra q̃ tpe p̃dicationis iohis erat famosa opinio. ⁊ maxime i hierl'm. vbi vigebat studiũ legz ⁊ prophetaꝝ q̃ tps messie eẽt d̃ ꝓxĩo. Prĩo qꝛ videbãt ab eis ablatũ regnũ eẽ. Et h̃ fuit eis datũ p signo Gen̄. xlix. Scd̃o qꝛ videbant cõpletas hebdomadas dictas a daniele d̃ aduẽtu sctĩsctõꝝ. q̃ ꝯplete erãt i natiuitate xp̃i. vt d̃r Dañ. ix. c. ꝓpter qd̃ messiã de ꝓximo expectabãt. Ex alia pte videbãt iohis baptiste mirabilẽ natiuitatem. Secundo eius excellentem sanctitatẽ et meritũ vite Tertio eius doctrine prudẽtiã efficacem.

Quarto baptismi nouitatem. Unde propter ista suspicati sunt eum esse christum. propter quod miserunt solennes nuncios ad eum. volentes scire sup hoc veritatez. Ueruntamē Crisо. dicit q̄ malicioſe venerūt Et potest hoc esse verū de phariseis. qui vt magister in de vita christi audita opinione quā turba habebat de iohāne moti cōtra eū q̄ sibi baptizandi officiū preter ordinem legis. ⁊ traditionem eorum assumpsisset indebite. Et dubitantes an messias esset miserunt ab hierosolymis. Sed quantum ad iudeos simplici animo fecerunt vt dicit Origē. volentes inquirere veritatez Et hoc patet quia in modo querendi habuerunt magnam ad iohannē reuerentiā Et hoc ex quattuor. Primo ex psonis mitten loco missionis. cuz dicit. Ab hierosolymis dic que erat ciuitas sacerdotalis ⁊ regia. ⁊ q̄a era studium legis et pphetaꝝ. ⁊ cultus diuin⁹ loc⁹ vigebat ibi. Similit ipa erat caput regni. qui Tertio ex parte nunciozꝝ cum dicit. sacerstu⁹ dotes ⁊ leuitas. qui erant solennes persovig ne. ⁊ maxime quia illi sacerdotes et leuite Te qui fuerunt missi erant de secta pariseoꝝ dot vt dicitur hic. Et isti erant magis religione. si ⁊ famosi in toto illo populo. Quarto ex qui modo interrogandi. cum dicitur. vt interrogarent eum. Tu quis es. quasi volentes acquiescere dictis eius. Dic em̄ Crisosto. q̄ iudei ita fide dignū estimauerunt esse iohannem. vt ei de seipo dicenti crederent. Querunt ergo dicentes. Tu quis es. Dic hic Crisо. q̄ iudei multuz affecti erant ad iohannem. Indignum em̄ estimabant euz subīci christo. pter multa que iohānis claritatem demonstrabāt. Quorum pmuz est genus illustre. principis em̄ sacerdotū filius erat. Scōm erat dura educatio. Tertium erat humanorū despectio. In xpo aūt videbatur gen⁹ humile. quod ei exprobrabant dicentes. Nonne hic est filius fabri. Similiter dieta fuit in christo competēs et humana. vnde vocabāt eum carnīuvoratorem ⁊ vini potatorē. Similiter vestimenta erant honesta. ⁊ pversatio humana Sz qz iohānes cōtinue mittebat ad xpm. et iudei refutabant xpm. volentes ḡ iohannem magis habere in magistrū. mittūt ad eum opinātes blandicijs eū allicere ad cōfitēdū se esse christū. Unde dicunt. Tu q̄s es. nō quasi ignorātes. sz ad confitendū se xpm inducere volentes. Et patet hic fm Hugo. de sancto victore q̄ isti expresse nituntur pferre iohannē christo. quasi indignum reputantes xpm ⁊ vilem ac contemptibilē q̄ ei merito iohes nō subesse sed p esse debeat. ⁊ ratione generis ⁊ ratione sanctitatis. Unde tm̄ credebant iohanni q̄ si se dixisset etiā dei filiū credidissent. Christo aūt in nullo crederevolebant. Unde ei potius dixerunt. Tu de teipo testimoniuz dicis. testimoniū tuū nō est verum Johā. viij. et alia multa. Moraliter. Isti nolētes subīci christo propter eius genealogiam pauperē ⁊ vitam competentē ⁊ humanam [illegible] nus sanctis minus doctis vel minus sapientibus. Contra quos est apostolus dices Obedite prepositis vestris. nō tm̄ bonis. sed etiā discolis. i. Pet. ij. Hoc fecit ⁊ xps q̄ p oia subdit⁹ erat pentib⁹ suis. Dic bern̄. Quis quibus. deus hominibus. vt pz Luce. ij. Et ipse christ⁹ fecit reddi tributa etiam gētilib⁹ ipatorib⁹. vt Mat. xvij. B

Dixi secū do q̄ in secūda parte huius euāgelij describitur beati iohannis baptiste stabilis et constans humilitas. et hoc in oībus suis responsionib⁹. Unde dic. Et confessus est. Et nō negauit. Et confessus est: qz nō sum ego xps. Dicit h Greg. in omel. q̄ ex ista respōsiōe pmēdat iobis hūilitas qui cū tāte ⁊tutis esset vt xps credi potuisset. elegit solide subsistere in se ne humana opione raperet inanit sup se. Dicit ergo et cōfessus est. Hugo de sctō victore. Cōfessus est publice se nō esse xpm. et nō negauit supple veritatē. scz se esse pcursorē ipi⁹. Vl nō negauit scz silendo. Aliqui em̄ negāt veritatem tacendo. de quib⁹ dicit. Qui tacet cōsentit. de re. iur. q̄ tacet li. vi. Et confessus est qz nō sum ego xps. scz vt quidā vestrū opinantur. Vel ad min⁹ vt h dicerem machinant. ⁊ ita mālfeste pcutit corda coz Licet em̄ vt dicit beat⁹ Thom̄. illi nō q̄rebāt vtrū esset xps ꝑbis. tm̄ intentiōe. Et iō intentōi rūdet magis q̄ q̄stioni fm Horā. De hac fideli confessione dicitur Mat. x.

Omnis q̄ confitebit me coram hominib⁹. confitebor⁊ ego eum. Johannes maxime confessus est. quia cū posset reputari xp̄us noluit. Et sic ꝯm Brego. dum non vult rapere nomen christi. factus est membrū xp̄i Et interrogauerant eum. Quid ergo Helias es tu. Dicit beatus Thomas sup Johā. q⁹ duo querebant. scz psonā⁊ ꝓsone officiū. Prima q̄stio fuit de ꝓsona. oēs alie sequētes sunt de officio. Unde seq̄t. Et interrogauerunt eum. Fraudati ab intentōe sua⁊ remota priori opinione. dicūt. Quid ergo scz es. Non expectant responsionem prioris questionis. sed stati opponūt alioꝝ opinionē dicētes. Helyas es tu. Dic̄ tho. q⁹ a populo iudeoꝝ sicut expectabat xp̄us venturus. sic Helyas ipsum precursurus. Malach. viti. Ecce ego mittam helyā tesbitē. Et ideo videntes iohannē nolle se fateri xp̄m instant vt saltem se dicat Helyam. Unde dicunt. Quid ergo. Helias es tu. Querūt de helya primo. quia helyas apud eos maior ceteris habebatur ꝯm Crisosto. Secūdo quia in helya precessit figura baptismi. vt 3. iiij. Regū. ij. Tertio quia helyas latitauit in speluncis ad modū fere. et qz austere vixit. Sic iohannes. vt ptz Mat. iij Quarto quia sicut helyas maximū zelum habuit in corrigendo. vt ptz. iij. Regū. xix Sic iohānes corripuit herodē. vtz Mat thei. xiiij. ca. Propter ista ergo putabatur helias. etiam in ꝓsona ꝯm errorē illoꝝ q̄ dicebant q⁹ anima vnius hominis p⁹ mortem intrare posset corpus alterius homis et facere similia opera. Maxime autē hoc putabant de helya qui nō fuit mortuus. sz in paradisum translatus. Unde putabant eum redisse de paradiso. et habitare more pristino in deserto. Sed beatus Johānes respondet non sum. Sed contra hoc videtur. Christus enī dicit Math. xi. Si vultis scire. ipe est helyas qui ventur⁹ est. Et eiusdē. xvij. Dico vobis helyas iam venit Et tunc intellexerunt q⁹ de iohāne baptista dixisset eis. quō ergo negauit se h̄ heliā Rūdeo ꝯm Dionisiū. Intellectus dīni. id est angelici distribuunt in substantiā ꝓprietatem⁊ operationē. similit alia oia. Johānes ḡ negat se esse helyā q̄ntum ad substantiā ꝓsone. Christus aūt dicit eum helyam quātū ad ꝓprietatē⁊ operationē. Uñ angel⁹ annūciator sue ꝓceptionis nō dixit. Ipe preibit ante illū in persona helye. sed in spiritu et virtute Lu. i. id ē in similitudine operū ꝯm Tho. Deinde ꝓponunt tertiā q̄stionē dicētes. Propheta es tu. ꝯm Crisō. querūt de illo ꝓpheta quē silem Moysi expectabant. De quo Deutere. xviij. Prophetā suscitabit vobis dominus de fratribus vestris. ipm tanq̄ me audietis. Uel ꝓpheta es tu. id est heliseus quē antonomastice ꝓpheta esse dicebāt. quia duplicē spiritū helye habuit. et o bboc credebaṫ esse iohānes. Qui et diuisit iordanē. qui significat baptismū. Et iohānes baptizabat⁊ sic cum putabāt Heliseum q̄ dicitur auctoritative ꝓpheta. Et respondit. non sum. Sed contra tamē Lu. i. Zacharias spiritusancto dicit eum esse propheram. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. Respōsio q⁹ ꝓprie loquendo ꝓpheta dicit p̄dictor futuroꝝ. Joēs ḡ quia presentē ostendit nō futurū p̄dixit. ideo nō fuit ꝓpheta. sed pl⁹ q̄ꝫ propheta. Ita soluit Brego. Sed contra hoc videt. quia si fuit plus q̄ꝫ ꝓpheta. igit ꝓpheta. quia minus includit in maiori. Rūdeo ꝯm Lyrā. q⁹ vere nō fuit ꝓpheta ille quē moyses p̄dixit iudeis loco sui venturū. Hoc em̄ de xp̄o dictū fuit ad litterā Unō iohannes intelligens ipos querere ō illo magno ꝓpheta recte respondit ad intentionem eoꝝ scz non sum xp̄s quem vos estimatis sicut prius. Dixerunt ergo ei. scz illi nuncij cōsiderantes q⁹ nihil magni dixit de se. volentes autē modū scire ne vacui redirent ad mittentes q̄runt quarto. Quis es vt responsum dem⁹ his qui miserunt nos. quid dicis de teipo Hāc q̄stionē iā fecerāt. sz dolus fec̄ eā iterari. Uñ causam falsam subijciūt dicētes. vt rūsum dem⁹ his. q̄si dicāt. nō aliud q̄rimus nisi vt rūsum reportem⁹ mittentibꝫ. p q̄ō obumbrabāt dolū quē habebāt i corde ꝯm Hugo. q̄ō ptz qz stati vt audierūt rūsum q̄d iohēs diceret de seipo arguerūt eū dicētes. Quid ḡ baptizas. Sz iohēs tanq̄ constās⁊ humilis. humilia⁊ vera de se respondit dicens. Ego vox clamātis i deserto. q. d. ego sum quasi vox respectu xp̄i. qui est verum verbū de corde p̄ris añ secla genitū. ⁊ modo huic mūdo visibilit incarnatū. Nō rndit iohēs ꝓpriā nominationē neq̄ genus nobile neq̄ patriam vt diceret Ego sum iohannes filiꝰ Zacharie ponti-

ficis de hierlm ciuitate. de tribu leui. sic fa
ciũt vani iactitatores cũ q̃rit. imo cũ ñ q̃ri
tur ab eis. Ego sum talis dignitatis filius
palatini. castellani aut alterius ex pauis et
auis ꝛ patrib. despiciẽtes p hoc alios. Cõ
tra quos dicit Hiero. in epistola ad thalã
ciã. Sola apud deum nobilitas est nõ ser
uire peccatis. atq; clarum esse virtutibus.
Quid ergo prodest illi nobilitas quem so
didant mores. Aut quid nocet illi gene
ratio vilis quẽ mores adornãt. inquit Cri
so. super Matthеũ. tractans illud. patres
habemus abraã. Magis ergo iohannes
respondit illud de se per quod ad xp̃m per
tinebat. Unde dicit. Ego vox clamantis
in deserto. Ubi p̃mo affirmat se esse p̃cur
sorẽ xp̃i dicẽs. Ego vox clamãtis in dekto.
id ẽ ego sum ille de quo scriptus est Isa. xl.
Ubi dr vox clamantis in deserto. dirigite
viã dñi. i. ego sum ille q̃ debet clamare i de
serto iudee. vt homies se preparent ad ad
uentũ xp̃i in mundũ. Vocat aũt iohãnes
se vocẽ. xp̃m aũt verbũ. iudeã vero dekt9
Vocem se vocat. Primo quia sicut vox p̃
cedit verbũ. ita iohannes xp̃m. Lu. i. Ipe
preibit ante illũ. Secundo quia sicut vox
est xpinquior verbo q̃ sonus. ita iohannes
propinquior fuit xp̃o quantũ ad presentiã
corporalẽ. quia ip̃m digito demõstrauit q̃
alij prophete qui eum a longe predixerũt.
Tertio quia sicut vox manifestat verbum.
ita iohannes nascendo baptizando p̃dicã
do moriendo xp̃m mãifestauit. Unde Joh. i.
Hic venit in testimoniũ vt testimoniũ per
hiberet de lumine. Quarto quia sicut vox
transit ꝛ deficit. verbũ autẽ remanet. Sic
iohannes transiuit de hoc mũdo. xp̃s aũt
permansit post eũ. Unde Joh. iij. dixit iohã
nes. De oportet minui. illũ autẽ crescere.
Quinto quia sicut vox est inutilis sine ver
bo. ita baptismus iohannis sine baptismo
xp̃i. Unde hic dicit. Ego quidẽ baptiso aq̃.
medius aũt vr̃m stetit quẽ vos nescitis. Di
cit aũt se iohannes vocẽ nõ qualiscũq; ver
bi silenter aut secrete prolati. sed verbi cla
mantis. Ideo dicit. Vox clamãtis. Chri
stus eñ clamabat p̃mo ideo quia manife
stare veritatẽ venerat. Unde Joh. vij. Sta
bat iesus ꝛ clamabat. Secũdo qr iudei ab
ip̃o maxime distabãt. In p̃s. Elongasti a
me amicũ. ideo necesse fuit xp̃um clamare.
Tertio qr surdi erant. Unde Isa. xlij. Quis
surdus nisi seruus meus. Quarto qr xp̃us
p̃pter inobedientiã eor cũ indignatõe loq̃
bat. ideo clamare dr. Unde i p̃s. Tũc loquet
ad eos i ira sua. Et vbi clamat hec vox di
cit in deserto. Judeã vocat desertũ Mat.
xxiij. Ecce relinquet vobis dom9 vr̃a de
serta. Deserta est iudea. i. destituta ꝛ derelic
ta solacio redemptoris ꝛ gratia xp̃i Act.
xiij. Vobis p̃mũ oportuit predicari regnũ
dei. Sed quia indignos vos fecistis vite
eterne. Ecce cõuertimur ad gentes. sic eñ
precepit nobis dñs. Sed quid clamabat
ista vox. certe hoc quod sequit. Dirigite vi
am domini. Ad litterã. Johãnes in deser
to clamabat Matth. iij. Johannes vẽit p̃
dicans in deserto ꝛ clamabat. dirigite viã
dñi. qr predicabat penitentiã. p quã diri
gitur via peccatoris ad deũ. q̃ scz est obliq̃
q̃ diu peccat. dirigitur aũt p mãdator9 ob
seruantiã. Unde Joh. xiiij. Si quis diligit
me sermonẽ meũ seruabit. Et sequit. ad eũ
veniemus. Ecce via. Beatus aũt Thom.
hic dicit q̃ loquit de via iusticie que xp̃o ẽ
preparanda. De qua Isa. xxvi. Semita iu
sti recta est. Quod tũc fit quãdo homo to
tus subditur deo. vt scz intellectus p fidez
voluntas per amorẽ. operatio per obedi
tiam deo subiiciatur. Sed contra Hiere.
x. dicitur. Non est in voluntate homis via
eius. neq; viri vt dirigat gressus suos. er
go hortatur ad impossibile. Respõdeo ve
rũ est q̃ solius dei est dirigere viã hominis
per gratiã ꝛ caritatẽ. sed hominis est p̃pa
rare se quantũ in ipso est ad directionẽ. vn
de Grego. Uia dñi dirigit cũ ad precepta
cor p̃parat. Et qui missi fuerãt erãt ex pha
riseis. Hic describit querentiũ improbita
tẽ. Inter iudeos quidẽ erant tres secte. scz
Saduceor9. Ezeorũ et phariseorũ. inter
quos phariseі erant inuidi ꝛ malicioſi con
tra christum. De quibus hic dicitur q̃ isti
nuncij erant ex phariseis. Qui vt dic Cri
sostomus. nesciunt querere. scz inuidere. vn
de querunt improbe dicentes. Quid ergo
baptizas. Si tu non es christus. neq; he
lyas. neq; propheta. quasi dicant. Unde ti
bi hec auctoritas q̃ vsurpas tibi alienum
officiũ. ꝛ inducis nouum ritum et sectã no
uam. Si tu non es christus qui potestate
p̃pria baptizabit. neq; helyas qui in transi
tu iordanis significauit baptismũ. iiij. Reg.
ij. Neq; ꝓpheta. cui9 officium est baptizare.

vt ptz de heliseo. iiij. Reg. v. qui iussit baptisari Naaman principem. q̄si ergo dicāt Cum te dicis nō esse aliquē illoz trium q̄ bus scriptura p̄cedit baptizare. sine auctoritate facis z stulte. Dicit Cristo. Quia nō potuerūt blandicijs supplantare. accusationes immittere tēptant Origē. hic dicit q̄ isti fuerunt alij nūcij a p̄cedētibus. q̄d ptz quia illi reuerenter. isti improbe q̄rūt. Sz Aug. Bze. z Crisō. dicūt fuisse eosdē sacerdotes z leuitas. tñ nobiliores ex phariseis. inter quos etiā erāt sacerdotes z leuite. Isti ergo videntes p̄cursum populi ad iohannis baptismū. volentes impedire istū nouū ritum tanq̄ inuidi dixerunt iohanni. Quid ergo baptizas. q̄si dicāt. quō audes baptizare. Similes sūt inuidis dicentib⁹ videntibus. Nolite videre. Isa. xxx. Sed audiamus responsiuā prudentē. Rñdit eis Johannes exp̄mēdo veritatē sui officij dicēs Ego baptizo in aqua. i. lauo exterius tñ. nō tanq̄ xps interius sed ad ipum p̄paro. Actu. xix. Johannes baptisauit baptismo penitētie ostēdēs eū cui crederēt. Ego baptizo in aqua in pniam. nō in spū. in remissionē pctōrum. Doceo em̄ penitere. sed nō possum absoluere. p̄paro ergo corpa lauando ad designādū illum q̄ venturus est baptizare in spūsancto auctoritatiue etiā animas abluendo. Nō debetis ergo mirari si nō existēs xps. helyas aut p̄pheta baptizo. Baptismus em̄ meus nō est pfect⁹ nec cōpletus. qz solū est in corpe nō in aīma. Vñ ego lauo corpora in penitentiā. z in signuz penitentie purgantis animas. Nec magister in de vita xpi. Et est sensus ex ista expositione. Ego baptiso in aqua. id ē ego q̄ sum purus homo lauo corpora. sed veniet alter in spiritu. i. qui erit deus z homo. z ille lauabit pfecte vtrūq̄. scz animā z corp⁹. Corpus corpore suo. z animā spiritusancto qui est deus. Actu. i. Johannes quidē baptizauit aqua. vos aūt baptizabimini spiritusancto. Conueniebat autem iohanni baptisare propter tria. Primo qz licz nō esset xps. erat tñ p̄cursor eius. ergo debuit parare viam sua p̄dicatōe p̄dicatiōi xpi. z baptismo suo baptismo xpi. Scdo qz licet nō esset helyas psona. erat tñ ꝑtute Luc. i. Tertio qz licz nō esset ille p̄pheta singularz erat tñ plusq̄ p̄pheta cōmunis. Erat etiaz vtilis ille baptism⁹ ad tria. Prio ad assuefactionē ad baptismū xpi. Scdo ꝓpter remissionē. quia baptizabantur confitentes peccata sua. z tertio propter christi manifestationē. sicut statim sequitur. C

Dixit tertio q̄ in euāgelio p̄sentī ponit xpi q̄ iohannem laudabilis cōmendatio Cū sequitur Medius aūt vestrū stetit. i. xps est iter vos quē predico. qui est mediator dei z hoim. Et dicit. Medius vrūm stetit. i. cōiter viuens. inter homines vitā cōmunem duxit quē vos nescitis. scz q̄ntū ad diuinitatem. Joh. viij. Neq̄ me scitis neq̄ patrē meum imo simplicit̄ eū negauer̄t coram pilato. quē vos nescitis. i. h̄ q̄ ipe sit sctūs hō existens deus capere nō potestis ſm Tho. Et etiā nescitis q̄ magnus sit ſm naturā diuinaz que in eo latet Job. xxxvi. Ecce deus magnus vincēs nr̄am sciam. Exponitur g̃ duplicit. Vel ſm humanā naturā. z sic xpus stetit medius inter iudeos. z qz cōmuniter cōuersat⁹ est cū eis. habitu inuent⁹ vt homo. Ad Phil. ij. Lu. xxij. Ego i medio vestrū sum sicut qui ministrat. Scdo q̄ntum ad diuinā naturā i medio vr̄m est. i. i oībus creatis. Diere. xxij. Celuz z terrā ego impleo. z tñ nemo scit eum propter cecitatem z obstinationē cordis. Johā. iij. Lux venit in mūdū. z dilexerūt homines tenebras magis q̄ lucē. Ipe est qui post me ventur⁹ est scz ad p̄dicandū ad baptisandum z ad moriendū. quē ego vt p̄cursor pronuncio. Tota enim iohannis vita fuit quoddā p̄paratorium ad xpm. qui ante me fact⁹ est. id est qui me precedit honore z dignitate. Et sic precedit me tanq̄ perfectus imperfectū. z tanq̄ dñs seruū. Quasi di. ſm Crisō. Nō g̃ me existimetis maiorē. qz z si tempore sum prior in p̄dicatione. tñ posterior sum ordis dignitate. Licet em̄ post me natus est xps. tñ añ me fact⁹ est dignitate. et mihi p̄latus tanq̄ clarior z honorabilior. seu maior z dignior. Ante me g̃ factus est. sinceritate conscientie. innocentia vite. fame decore. Ante me est diuinitate q̄ ab eterno est. Unde ipse maior me est. Ego enim sum seruus. ille dñs. Ego miles. ille ip̄ator. Ego homo fragilis. ille de⁹ fortis. Cuius non sum dignus corrigiā calciamenti eius soluere. quod vtiq̄ vile z humile officiū est. q. d. tāte dignitatis est. q̄ ego nō sum dignus sibi seruire. nec eius minister vo-

cari etiam in vltimo ministerio. quod est discalciatio. Et hoc ꝑm Hozrā. Veruz est ꝙa nullꝰ quātūcūqꝫ bonꝰ debet se dignum reputare. vt etiā xp̄m discalciet. Vñ Lētu rio Dath. viij. Domine nō sum dignꝰ vt intres sub tectū meū. Ex hoc patz ꝙ iobā nes multū accesserat ad dei cognitionem. inquantū ex ꝓsideratiōe diuine magnitu dinis se totaliṫ vilipendebat ꝛ nihil se esse dicebat. Sic ꝛ abraā cū deum cognouisz dixit. Loquar ad dn̄m cū sim cinis et pul uis Gen. xviij. Et patet etiaz ex hoc ꝙ q̄n to homo se a deo longe in sua impfectione distare conspicit. tanto magis erga deum de se humilia sentit ꝛ seipm reprehendit. Unde Job. xlij. cū deū vidisz dixit. Nūc oculus meus videt te. idcirco reprehendo me ꝛ ago pniam. Sed ꝓtra istā lr̄am vide tur. Cum em̄ xp̄us nō detulerit calciamēta que aplis ꝓhibuerat Luc. x. Et ipse qđ docuit fecit Actuū. i. Quō verū loquiṫ io hannes de calciamētis xp̄i. Propter istam rationē dicit Lyra ꝛ Hozra. sanctus tho mas. ꝛ magister in de vita xp̄i. ꝙ ista locu tio est methaphozica. Vñ dic̄ Lyra ꝙ Jo hānes loquebaṫ ꝑ q̄ndā silitudinez. sic homo aliqs suā paruitatē ꝛ alteriꝰ excellē tiā exp̄mens dicit. Nō sum dignꝰ religare sotulares ip̄ius. Hec miz quia bō cōpara tus deo nihil est ꝑm ip̄m. Allegozice vero ꝑm Hozrā. calciamentū est humanitas xp̄i pes calciatus deitaſ hūanata. cozrigia cal ciamenti est vnio naturaz. Soluere ꝙ coz rigiā calciamenti est explicare mr̄sterium vnionis. ad qđ idignū se dicit iobes. Isa. liij. Generationē eius quis enarrabit. q. d. nullus. qz nemo est dignus. Et intelligen dū est ꝙ licet iobes ꝛ alij doctoꝛes explica uerūt aliq̄ de vnione humanitatis cū dei tate. nō tñ pfecte ꝛ ad plenū. sed impfecte. Alio modo ꝑm Tho. exponiṫ ꝑm illud qđ ponit Deute. xxv. Qđ cū aliqs moziebaṫ si ne liberis. frater eius sez defuncti cogebaṫ recipere vxorē eius ꝛ ex ea semen fratri suo suscitare. Qđ si eā nollet recipe in vxorem tunc aliqs ꝓpinquus defuncti eā recipe vo lens debebat illi discalciare in signū cessi onis huius. ꝛ illā in vxorē recipe. ꝛ domuſ eius debebat vocari domꝰ discalciati. vn de dicit. Cuius nō sum dignus soluere coz rigiam calciamenti. id est non sum dignuſ habere sponsam q̄ sibi debeb̄ sez ecclesiam. q. d. nō sum dignꝰ vt vocer sponsus eccle sie que consecraṫ a xp̄o in baptismo spiritꝰ Ego em̄ baptizo in aqua tm̄. Vñ Joh. iij. Qui habet sponsam sponsus est. Tandem describit locū vbi hec facta sunt ꝓpter meli ozem certitudinē dicēs. Hec in bethagia facta sunt trans iozdanē vbi iobānes erat baptisans. Quidā legūt in bethania. ꝛ ma le. quia bethania est iuxta montē oliueti ꝓ pe hierusalē. Joh. xj. ꝛ Dath. xxvi. Et il la multū distat a iozdane. Est ergo alia be thagia supza iozdanē. ex altera tñ parte flu minis in sozte duaꝝ tribuū ꝛ dimidie. ꝑm Hzeg. Lyrā. Crisо. ꝛ Tho. Et ita etiā ba beb̄ in greco. Sed apud nos vicio scripto rum coꝛruptū sicut alia multa. Ad litteraz ideo ponit istū locū. vbi erat iohannes ba ptizans. vt reducat illis ad memoriaz qui tunc adhuc viuebant. ꝛ locū nouerāt. ꝛ sic magis certi erant ꝛ crederēt. Spūaliṫ be thagia interp̄tatur domus obedientie. ad significandū ꝙ necesse est per obedientiaz fidei ad baptismū ꝓuenire. Jozdanis iter ꝓpretatur descensus. ꝛ significat ꝑm Origē. xp̄m qui descendit de celis nō vt faciat vo luntatē suā. sed voluntatē patris sui. q̄ etiā ideo descendit vt nos lauaret a peccatiz in sanguīe suo Apoc. i. Mozaliter ꝯstruimur de trib. ꝓmo in iohāne ꝯstruimur vt in oñib nostris opibus gloriā dei nō nostrā queramus. sicut ip̄e iohānes qui xp̄o oīa perfectioza ascripsit. et se ad ip̄ius honorē extollendū precursoꝛē dixit. Vñ xp̄s Joh viij. Si ego gloriā meā quero. gloria mea nihil est. Et aplus. Omnia in gloriā dei fa cite. i. Coꝛ. x. Scō ꝯstruimur vt veritā tem a nobis querentib non occultemus. sed quod falsum est negemus. quod veruz asseramus. sicut iohannes negauit qđ non fuit. confessus est quod fuit. Vñ dicit Au gu. in libro de agone xp̄iano. Qui ꝑ̄itatez occultat. ꝛ q̄ ꝓdit mēdaciū. vterq; reus est. Ille q̄a ꝓdesse nō vult. Iste q̄a nocere desi derat. Hec ille. Dicūne aūt veritatem fi dei loco ꝛ tempoze opoꝛtunis quilibet te netur confiteri publice oze. Hā Rom. x. ꝺoz q̄ coꝛde creditur ad iusticiam. oze aute cō fessio fit ad salutē. Tertio ꝯstruimur ꝑ vt in omnibus nostris actōnibus semper me dium iusticie obseruemus. exēplo xp̄i q̄ me dius stetit. Medium cñ est locꝰ hūilitatiz. lo cꝰ cōitatiz. locꝰ vnitatiz. locꝰ stabilitatiz. lo

cus primitatis. Ad significādū q̄a nos de
bemus semp̄ ꝯuersari inter alios humilit̄.
om̄ibus esse indifferēter cōmunes ad vtili
tatem. cū om̄ibus esse pacifici ⁊ vnanimes
in aduersis esse stabiles. om̄ibus esse proxi
mi. Juxta illud Ambro. Omnis hō omni
homini proximus est. D Hic occurr̄t
tria dubia. Primū est vtr̄ baptismus iohā
nis conferebat gratiā. Scd̄m vtr̄ baptis-
mus xp̄i fuit necessario instituendus. Ter-
tium vtr̄ baptismus xp̄i equalit̄ proficiat
omnib⁹. Ad p̄mū rn̄deo q̄ licet baptismus
iohannis potuit dici sacramentū large sic̄
alia sacram̄ta allegia. eo q̄ significabat rē
sacrā. scz baptismū christi. tn̄ non ꝯferebat
gratiā. Unde vt dictū est ido fuit in aqua
solū. qr exterius lauabat. interius aūt non
conferebat gratiā. nec remissionē pctōrum
Unde dict⁹ est baptism⁹ hois. Qr i eo io-
hannis operatio visibilis erat exterius la-
uantis. nō inuisibili gratia dei opantis in
terius. Sed tn̄ ⁊ illa opatio a deo erat. nō
ab homie. Sz hois dictus est. qr nihil ibi
gerebat̄ qd̄ nō ageret homo. Forma āt hu
ius baptismi erat. Ego te baptiso in nomi
ne venturi xp̄i. Et isti sic baptisati p̄ iohā-
nē. rebaptizabant̄ p̄ xp̄m. vt cōiter dicunt
omnes doctores super. iiij. sententiar̄ dis.
p̄ma. ⁊ specialiter iohānes de mōte leonū.
qui hoc ibi ponit p̄ vna ꝯclusione. Ad se-
cundū dubiū respōdeo. Qd̄ baptism⁹ xp̄i
fuit necessario instituendus. Cuius ratio.
qr oīa legalia ⁊ circūcisio p̄ quā originale
abluebatur in morte xp̄i fuerunt termīata
nec extunc profuerunt. sed seruātibus ob
fuerūt. Jdeo necesse fuit instituere vnū sa-
cramentū cōmune ad remissionē pctōrum
in quo daret̄ renouatio mētis a pctō vete
ris homis. ⁊ in quo esset depositio vicior̄.
et collatio virtutū. Hec Joh. ibid̄. Ad ter
tiū dubiū s̄m eundē sup. iiij. dist. iiij. Qd̄ sa
cramētū baptismi diuersi diuersimode re-
cipiunt. Quidā em̄ suscipiūt sacramentū ⁊
rem. vt om̄es paruuli ⁊ adulti deuoti. In
paruulis em̄ delet̄ originale. In adult̄ ve
ro originale ⁊ actuale. Quidā suscipiūt sa
cramentū tantū ⁊ non rem. vt adulti ficti.
non habentes verā cordis contritionem.
Aliqui vero suscipiūt rem ⁊ nō sacram̄tuz
vt illi qui patiunt̄ pro xp̄o habentes fidez
eius. Uel illi q̄ hn̄tes fidē xp̄i nullo modo
possunt baptizari. Ex q̄ ptz q̄ illud Johā.
iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊c̄. in-
telligit̄ de illis q̄ possunt ⁊ cōtemnūt. Se
cūdo ptz q̄ adultus putans ⁊ credēs se fir
miter baptizatū. licet nō sit. p̄sertim si pro-
babilē habet de hoc credulitatē. vt qr ha-
bitat inter parētes ⁊ xp̄ianos fideles ⁊ ge-
rit se in om̄ib⁹ ⁊ reputat ⁊ ab alijs reputat̄
pro xp̄iano. posito q̄ p̄ negligentiā paren
tū nō esset baptizatus in aqua ip̄e saluabit̄
patet quia talis baptisatus est per spirituz
sanctum in fide christi. Jta notant docto-
res de baptismo ⁊ ei⁹ effectu. c. Maiores.

Dn̄ica. IIII. in aduentu. II.
Sermo XI.

Tu quis es. Jo
han. i. ca. Summū decus presu-
lū magnus pater Augustin⁹ de-
scribens verū xp̄ianū sup̄ Ps̄. xxxij. sic ait.
Jpse est christianus qui in domo sua pere
grinū se esse cognoscit. Patria em̄ nr̄a sur-
sum est. Hec August. Et alludit v̄bis apl̄i
Heb. xiij. dicētis. Nō habem⁹ hic manen
tē ciuitatē. sed futurā inquiram⁹. Ex q̄ pa
tet q̄ homo maxie deberet ꝯsiderare suam
conditionē. ⁊ maxie illā que euz facit chri-
stianū. Hec ē āt cōsideratio sue penalitat̄
et miserie. quā deberet hō freq̄nter pēsare.
vt per eā ad ꝯpunctionē afficiat̄ Nā sic̄ di
cit Greg. xxiiij. li. moral̄. Hec est vna de q̄-
tuor q̄litatib⁹ q̄bus viri iusti anima in cō-
punctionē afficitur. cū aut malorū suoruz
reminiscit̄. ꝯsiderans vbi fuit. vbi erit. vbi
est. vbi nō est. Et hanc considerationē di-
cit Greg. xxiiij. li. moral̄. Pro spe fortitudi
nis fundamentū. Et Hugo li. i. de aīa. c.
ix. vocat eam summā philosophiā. Et ve-
re summa sapiētia est seip̄m cognoscere ser
uū dei Per hāc em̄ hō ascēdit ad deum. vt
dicit Cassio. sup̄ illd̄ ps̄. Miserere mei de
us qm̄ infirm⁹ sum. Ut igit̄ hō vere christi
anus dici valeat. vt fundamētū oīm v̄tu-
tū in se ponat. vt summā sapiam acq̄rat. iu
re q̄dā ⁊ merito sibi indicit̄ vt statū condi-
tionis agnoscat. Qd̄ tūc tāto facili⁹ faciet
si se q̄s ip̄e sit interroget p̄ v̄ba nr̄i themat̄
dicēs ad seip̄m ⁊ pie q̄rens. Tu q̄s es. In
quib⁹ v̄bis tria nob̄ ꝯsiderāda occurrunt.
Scd̄m em̄ triplicē naturā in hoīe triplex
sibi q̄stio est necesse formāda. In homie siq̄
dem est anima substantia nobilis. Corp⁹
sub̄a vil̄ et vita mutabil̄. Scd̄m hoc ergo

triplex erit questio de homie. Prima quid sit ꝺm animā. Scōa ꝗd sit ꝺm corporalez substantiā. Tertia quid sit ꝺm vitā. ꝺ quorum ꝙlibet ꝙrendo dicat. Tu quis es. Prima questio respicit hominis dignitatem. Secunda hois vilitatez. Tertia vtriusꝙ hominis sanctitatem. A

Dixi primo ꝙ in verbis ꝑmissis cōsideranda ē questio ꝑma de hominis dignitate. ꝗd sit hō ꝺm animā ꝙrendo. Tu ꝙs es. Et certe si hō vex vult rūdere ꝗd sit ꝺm aiam. dicet nō aliud nisi qz ꝺm aiam est simplex substātia. Scōo ꝙ est imortalis ⁊ ꝑpetua. Tertio ꝙ est sui iuris ⁊ libera. Que tria si ꝓsiderant maxie dignificāt statū ⁊ ꝓditionē ipius hois. Primo igit dic eā esse substātiam simplicē. ꝫ est incorporeā. vt dicit Aug. in li de diffinitione aie. Et ꝑ hoc hō oēm creaturā corpalem dignitate nature precellit inquit Aug. sup Ben. ad lram. Nec solū est simplex suba ꝙlscūꝙ. sed est simplex suba. rōnis particeps corpi regendo accōmodata. dicit idē Aug. li. de ꝙntitate anime. Est aūt talis suba aie nre vt eam nō possit gignere formare vel creare alius nisi de⁹. Vñ Orige. sup Exoꝺ. omel. i. dic. Ego ñ puto ꝙ ꝙlibet hoim possit animā gignere. Unꝺ ipe adam in initio creationis sue dicēs ad euā ait. Hoc nunc os ex ossibꝫ meis ⁊ caro de carne mea. Nec tm ⁊ addidit ⁊ aia ꝺ anima mea. Ecce ꝺm Orige. Que de tra sunt sua esse ꝓfiteꝫ. Que aūt scit de terra nō esse nō audet dicere sua. Sic ⁊ laban. ꝗ cū dic ad iacob. qm̄ os meū ⁊ caro mea es tu Nec ipe amplius aliꝗd videꝫ addere suū. dicēs tm̄ suū ꝙ terrene consanguinitatis agnoscit. Hec Orige. de quo late ⁊ diffuse ꝑ augu. li. vij. sup Ben. ad lram. ⁊ li. i. ⁊. ij. de origine ⁊ natura aie per totū. Scōo ad ustam inquisitionē rūdens homo dicit aiam suā immortalē ⁊ ꝑpetuā. De quo dicit Grego. li. iij. dialogoꝝ. Tres vitales spiritus creauit omps deus. Unū qui carne nō tegit. aliū ꝗ tegit. sed nō cū carne morit. Tertiuꝫ qui carne tegit ⁊ cū carne morit. Primus angeloꝝ. Scōs hoim. Tertius animaliū. Istud aūt ꝙ anima hūana ē imortal. non solū est credibile. ꝺm sctōs per fidē. sed etiā ꝓbabile per phicam rationē ꝺm phos. Unꝺ Plato in thimeo ca. iij. ⁊. v. inter multa erronea ꝙ de ania fingit humana. hoc verum interserit ꝙ ania hūana est imortalis. ⁊ ꝫ ꝙ vicerit passiones vel vincet ab eis ꝑmiabitur vel punietꝫ post mortē. Idem ꝓbat ipe in li. ad fedronem quē de anima ꝓposuit. Idē ꝑz per Ouidium. xv. Methamorphoseos. vbi dicit pytagorā dixisse. Mortе carent anime priori relicta. Sic de nouis domibꝫ viuūt habitātꝫ recepte. Calcidius ꝙꝫ in cōmento sup thimeum platonis dicit. Corpe deposito cū liber ad etheра perges. Euades hoiem factus de⁹ etheris alti. Itē Hermes trimegistus ad asclepiū ꝓpe ꝓncipiū. Quis ania immortalis est. Et Aristo. xvi. li. de aialibꝫ ca. iij. dicit ꝙ intellectus est ab extrinseco ⁊ solus habet esse diuinū. Idē ꝓbat. ij. de aia. vbi dicit ꝙ aia intellectiua distiguit a vegetatiua. sic i corruptibile a corruptibili Ad idē pulcreꝫ li. ꝺ pomo ⁊ morte. Itē Seneca epla. v. dicit ꝙ mors nō eripit vitā sed iterimit. Ueniet itex ꝗ nos in lucē reponat dies. Item epla. xiij. que tm̄ cōmuniter nō habet dicit Juuabit te aliquid de animaꝝ immortalitate querere imo et credere. Uerū quia tā a ꝓphetis qꝫ a sanctis fides de hoc catholica sufficienter diuulgata est. ideo nō oportet vlteriozi persuasioni de hoc insistere. quare ista sufficiāt Tertio homo respondet ad interrogationē sibi factam. dicens animaꝝ suam esse voluntate liberam. Libertas siq̄ dem anime nostre in sui prima creatōne fuit triplex. scz quia fuit creata libera a pcō. a miseria. a necessitate. vt dicit Bern̄ de libero arbitrio. Uerūtamen licet anima per peccatum primi hominis huic triplici defectui iam sit addicta. nihilominus tamen adhuc habet libertatez que est potestas seruandi rectitudinem. vt dicit Anselmus in libꝛo de libero arbitrio ca. i. Que quidē libertas quodammodo naturaliter semper est in homine. licet ꝺm ipsum nō semper ea vtatur. que etiā ita fortꝫ est vt nulla res homini rectitudinē predictā. id est iusticiam quam habet valeat auferre. ꝙꝺiu hac libtate voluerit vti. Hec Anselmus. Ex his iam potest apparere dignitas ⁊ nobilitas anime humane que sic creata est in decoze et nobilitate vt ad imaginem et similitudinem dei dicatur facta. Unꝺ vt ait Bern̄ super Canti. sermone. lxxxi. Per simplicitatem nature imortalitatē ⁊ libratē aia ꝺz ad sīlitudinē dei facta. licet nō ad eqlitatē.

eo q̄ mlto inferiori modo ⁊ gradu aīa habet simplicitatē sui esse silr̄ imortalitatē similit libertatē q̄s deus. Ille em̄ habet esse simplex cui hoc est esse qđ beatū esse. Anie vero est esse qđ viuere. Ūñ deus est vita viuens ⁊ viuificās. Silr̄ aīa hoc idē habet sed dispari mō. q̄ aia est vita a creante creata. que nisi ab illo nō esset. sic nisi ab ipō viuificata nō viueret. Hec Bernar. Sed heu homo parum istam dignitatez aduertit. Uadit em̄ sicut scriptum est de illo in psalmo. Homo cū in honore esset ñ intellexit cōparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis. Heu heu pauci hodie simplicitatē nature aīe sue attendunt. q̄ cū deberent ſm aiam simplicit ⁊ spūaliter viuere sicut ipa simplex et spiritus est. viuūt ecōuerso dupliciter ⁊ carnaliter: et qđ deterius est bestialiter. Dupliciter viuūt q̄ in aliq̄ volūt videri vt homines. sed in aliq̄ viuunt vt anialia. ⁊ ūsti sunt q̄dā monstra in natura. Refert Ualerius maxim⁹ in libro. i. c. iiij. q̄ in quodaz loco infans natus fuit cū elephantino capite. Sic certe multi hodie habent corp⁹ humanū. sed caput. i. mentē. que est caput aīe habent elephantinā. Elephas em̄ habet caput monstruosum cōtra morē aliorz aialiū. habet em̄ os suum sub mento. Sic ūsti habent os suū nō in celū apertum per deuotionē. sed in terrā depressum p̄ vanaz operationē ⁊ locutionem. Juxta illud p̄s. Quoz os maledictōe ⁊ amaritudine plenū est. veloces pedes eoz ad effundendū sanguinē. vt sic vere assimilent elephanti nō solū in capite. sed etiā in ceteris dissormitatib⁹. Dicit em̄ q̄ elephas delectat in sanguine. Unde bellatores ad prouocandum elephantes ad transitū pugne. solēt oñsione vue mori puocare. Mor⁹ em̄ habet similitudinē sanguis in colore rubedinis. Et significat crudelitatem in homie qui delectat effundere sanguinē innocētū Ideo p̄s. bene dicit. Ueloces pedes eorū ad effundendū sanguinem. Sanguinem aūt dico et si nō semp corpalem. tñ victuz ⁊ panē acq̄situm p sudorem. Juxta illud Panis egentium vita eorū. q̄ accipit eum homo sanguis est. Elephas etiā dr̄ habere pedes rectos sine curuaturis genuū et poplicū. Et significat illos superbos qui nulli reuerentiā vel honorem impendunt nolentes cuiq̄s incuruari. Sed illi audiant aplm. Rom. xiij. Cui honorē. honorē supple reddatz. Sz q̄d mirū si hoi nō faciunt reuerentiā q̄ ea deo denegant facere. Uidem⁹ em̄ plerosq̄s in ecclesia dei infra ipa sacra missaz solēnia. erecta ceruice. pede distento. fronte ipudica assistere. ⁊ velut elephantes superbos. ymo velut simulacra insensata ⁊ statuas mutas. pedem in terra rectū defigere. nec ēm etiā vel vix infra eleuationē hostie sacre incuruare. ⁊ illū dumtaxat vnicū nec terre q̄dem pfecte adherentez. cū tñ in nomie ihu oñe genu flectat Philip. ij. Duplices sūt illi etiam q̄ aliud agūt ope aliud intendūt cogitatiōe vt vanegloriosi. q̄ faciūt opa sua vt videātur. Math. v. Duplices ⁊ illi sunt q̄ videri nolūt q̄d sunt. sed q̄d nō sunt. ymo nō solū nolūt videri. sed etiā nec patiuntur ſm Bern̄. super cantica ſmone. lxxxij. Hā vt dicit Prosper in libro de vita cōtēplatiua Superbus vult credi constans. prodig⁹ liberalis. auarus diligens. temerari⁹ fortis inhumanus parcus. gulosus humanus. ignauus quiet⁹. timid⁹ cautus. Hec ille. Duplices sunt ⁊ illi q̄ in aperto fingūt bona. in occulto agunt mala. in vestimentis ouiū venientes intus autem lupi rapaces. Duplices ⁊ illi q̄ cū male fecerint bonis excusationib⁹ se excusant. Nam deprehensi dicunt ſm Bern̄. Et si male feci parū tamen feci. ⁊ si multū nō tñ mala intentiōe. sed vt inde bonū puenire⁹. ypocrita nō sunt facienda mala vt veniāt bona inq̄t apostolus De numero taliū vident esse moderni curienses apud reges ⁊ pncipes. q̄ ppter bonum reipublice multa in supbia ⁊ abusiōe vestiū. equoz. apparatuū. exercitiorū. iocorū. ludoz ⁊ dissolutionū adiuenerunt. asserentes per hoc rempublicam pmoueri ⁊ magis insigniri. Sed certe mentita ē iniqtas sibi. fabricando excusatiōes in peccatis. q̄d tamen est magnū vicii ⁊ tardius penitere pmittit. Sicut dicit Cassiodor⁹ sup illud p̄s. Ad excusandas excusatiōes in peccatis. Certe pudeat tales manifestaro ne cōfundi. Quis em̄ sapiēs dicat laudabilē tantā sumptuositatez vestiū vl' aliorū iocaliū breui tpe duraturā. sine magno dispendio reipublice procedere. certe nullus. Non vult hoc respublica vt fructum longi tpis breuis mora cōsumat in vani-

tatib⁹ ⁊ insanijs falsis. vult respublica nõ superfluis sed moderat⁊ regi sumptib⁹. eo ꝙ in om̃ib⁹ semꝑ regit̃ moderatõne ratõis ꝓut inquit Policratus li. v. cap̃. ij. Ratio autem semꝑ deprecat̃ ad optima. x. Ethi. Et semꝑ mediũ tenet in omnib⁹. i. Ethi. Multũ ergo reprehendẽdi sunt tales qui proprie superbie fastum. abusum. excessuꝫ pompam ⁊ iactantiam. vanitatem ⁊ dissolutionem ascribere reipublice vtilitati nõ verent̃. Quis em̃ nesciat multas prouincias ducatus ⁊ regna sine talibus vanitatibus. non modo bene ⁊ pacifice regi sꝫ etiam disponi feliciter. At vbi superbia et vanitas in omnib⁹: que erit pax ab hostib⁹ q̃ felicitas in reb⁹. creatore omniũ ante oĩa prouocato. Nisi forte quis dicat. deum talibus fore ꝓpicium. quez tamẽ legim⁹ ⁊ angelũ vt fulgur de celo pro eo ꝙ eleuatus esset in decore suo deiecisse. sicut scriptum est. Deiecisti eos dum alleuarent̃. Sꝫ nec primis pepercisse parentibus De quibus scriptum est. Increpasti suꝑbos. Nec dubiũ q̃n de Adam ⁊ Eua loquit̃ ꝟm Aug. ꝙ si illis qui dũtaxat sola p̃sumptione mẽtis elati. iniquitatem meditati sunt in corde suo. diuĩa animaduersio ñ peꝑcit. quõ tibi parcet q̃ nõ solum in corde tuo vana vane cõcepisti. sed ore ⁊ oꝑe multipliciter ac ꝑ hoc damnabiliter multoplus effudisti. Decipieris sane si maiori delicto minora vel nulla adhiberi flagella arbitrar⁊. cũ scriptũ sit. Juxta mẽsurã delicti. erit ⁊ plagarũ mod⁹. Attendãt ꝓinde hm̃õi dignitatem anime sue ⁊ simplicitatẽ eius i vita moribꝫ ⁊ cõuersatione oñdant. ne audiãt illd̃. Ue duplici corde filijs sceleratꝫ. Nec minus a natura anime sue degenerãt qui ĩmortalitatẽ ei⁹ aut nõ credentes aut non attendentes multis eã peccatꝫ mortificãt quod in eis est. Anima siquidẽ ⁊ si omnis immortaliter viuit vita naturali. nõ om̃is tñ viuet vita spũali. Qualis em̃ vita in penis in qua melius foret nõ nasci. mors potius est. ⁊ ideo grauior. quia pctĩ nõ nat̃e. Deniq̃ mors pessima. Ita igitur que ꝟm carnẽ viuit aĩa. viuẽs mortua ẽ. cui reuera bonũ erat om̃ino nõ viuere q̃ sic viuere. inquit Berñ. suꝑ cantica sermõe. lxxxi. O q̃ multi sunt q̃ quasi ĩmortalitatis sue obliti. dicunt illud Sapie. ij. Ex nihilo nati sum⁹. ⁊ p⁹ hec erim⁹ tanq̃ si nõ fuerim⁹ Uenite ergo ⁊ fruamur bonis que sũt. et vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celeriter. Tales q̃ sic vtũt̃ vita ista. nihil curãtes de futura. vocat apostol⁹ miserabiliores oĩb⁹ hoĩb⁹. Sicut patet. i. Coꝝ. xv. c. Si tm̃ in hac vita sperãtes sum⁹. miserabiliores sum⁹ oĩbus hominib⁹. Sũt ⁊ alij q̃ a natura aĩe sue degenerãt in eo ꝙ eius libertatem in seruitutẽ redigũt. ita ꝙ cum aĩa eorũ deberet esse libera vt dña. ipi faciunt eam ancillam. Naꝫ qui seruit pctõ seruus est peccati. Nec tñ volũtas excusãda est. Jp̃a em̃ nõ coacta. sed volens se seruã fecit ⁊ facit. Ideo q̃s excusabit cum ip̃a fecerit. inq̃t Berñ. super cãtica. ꝟmõe. lxxxi. Ut igit̃ attendat homo cõditionẽ aĩe sue sepius eam quantum ad ista tria interroget. Tu quis es. B

Dixi secũdo ꝙ in ꝟbis premissis cõsiderãda est scd̃a questio. que est de hominis vilitate quantũ ad corꝑalem substantiam. ⁊ certe ad istam interrogationem si homo vult verũ respondere. nõ aliud respondebit: nisi illud Job. xiiij. Homo inq̃t natus sum ꝟm carnem de muliere. breui viuẽs tẽpore. repletus multis miserijs. Ecce vilitas triplex est. in ingressu in mundũ. in ꝓgressu per mundũ. in egressu de mundo. s. fragilitas. breuitas. ⁊ calamitas. Primo itaq̃ tangit ingressum in mundum qui est satis turpis ⁊ abominabilis. quia natus de muliere. ⁊ sic de fragili substantia. et de turpi materia. Unde corpus hũanũ inter oĩa corꝑa formatuꝫ est ex viliori materia. Nã celestia corꝑa ex luce facta sunt. pisces ⁊ volatilia ex aqua. flatus ⁊ ventus ex aere gressibilia ex terra sola. corꝑa ꝟo nostra nõ sunt ex terra sola. sed limosa ⁊ lutosa. sicut pꝫ Gen̄. i. Formauit inq̃t hominem deus de limo terre Considerans ergo aquatica. se vilem inueniet. Considerãs aerea viliorem se reputabit. Et considerans celestia vilissimũ se estimabit. Unde Jnno. in libro de vilitate humane cõditiõis li. i. ca. ij. sic de hoc ait. Homo format⁹ d̃ puluere. de luto. de cinere. qd̃q̃ vilius. d̃ spurcissimo spermate cõceptus. in pruritu carnis. in feruore libidinis. in fetore luxurie. in labe peccati natus. q̃d deterius ẽ natus ad laborẽ timorẽ ⁊ dolorem. quodq̃ miserius est ad mortem. Quid igitur homo

nisi lutū ⁊ cinis. Hinc em̄ hō dicit ad deum. Memēto queso ꝙ sicut lutuz feceris me ⁊ in puluerez reduces me. Nōne sicut lac mulsisti me: ⁊ sicut caseum me coagulasti. Hinc ⁊ de⁹ dicit ad hoiez. Cinis es et in cinerem reuerteris. Et Job de se dicit Cōparatus sum luto. ⁊ assimilatus suz fauille et cineri. Quid ergo lutuz superbis. de quo puluis extolleris. vnde cinis gloriaris. Hec ille. Que autez incōmoda cōsequuntur ingressuz in mundū hominez. Certe vt idez enumerat ibidē capitulo. v Quidā em̄ concepti prius q̄ nati moriūtur. Alij ⁊ si nati. tamē deformati ⁊ monstruosi nascuntur. vt non homines sed abominationes videantur. Plerique diminuti membris ⁊ sensibus corrupti. amicoruz tristicia. infamia. verecundia propinquoruz. Et generaliter om̄s sine scientia. sine virtute. sine v̄bo. flebiles. debiles. imbecilles oriuntur. parū a brutis distātes. ymo vilius nascentes. Naz illa vt orta sunt statim gradiuntur. Nos autē non solū erecti pedib⁹ non incedim⁹. verūetiā incuruati manib⁹ non reptamus. Et sequitur. capi. vij. ibidē. Nudus egreditur. nudus reuertitur. pauper accedit. ⁊ pauper r̄cedit. Et capi. viij. O vilis humane conditionis indignitas. Indigna conditio vilitatis humane. herbas ⁊ arbores inuestiga. ille de se producunt flores ⁊ frondes. tu de te lendes pediculos ⁊ pulices ⁊ lumbricos. Ille de se fundunt oleuz. tu de te sputū. Ille spirant odorez. tu fetorē. Qualis est arbor talis fructus. Non potest arbor mala fructus bonos facere. Math. Secunda vilitas hois est s̄m corpus in progressu per mundū. qui est valde breuis. Juxta illud ps̄. Dies annorum nostroꝝ ī ipsis septuaginta anni ⁊ amplius labor ⁊ dolor. Vñ Eccs. ix. dicit. Nemo est qui semp̄ viuat. Vnde Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. Super hoc dicit Grego. vij. lib. moralis. Et super illud Job. x. Memēto ꝙ sicut lutū ⁊c. li. ix. et. viij. multa per longū passuz. Similiter Bernardus in meditationibus suis. Et Seneca in libro d̄ breuitate vite per totū. Et epistola. lxxx. vbi sic dicit. Vita breuis est sicut fabula. ⁊ cōparat̄ puncto cui⁹ ps non est. Vnde Job xxi. In puncto ad infernū descēdent. Super quo Greg. li. xv. Moral. dicit. Om̄is longitudo p̄ntis vite pūct⁹ esse cognoscit̄ cū fine terminat̄. quia de preterito nihil tenet. de futuro nihil habet. Et Seneca epistola. ciij. dicit. Vita nr̄a ꝓxia ē nihilo. Vñ Sap. ij. Exiguū ē tēp⁹ vite nr̄e. Ecce patet breuitas tp̄is. Tertia vilitas hominis est s̄m corp⁹ in egressu de mūdo. q̄ ē penalis dolorosus ⁊ flebilis. iminet eniz tunc circa egressū d̄ mūdo. senectus. febrz ⁊ morbus. Ideo Augustinus libro de verbis domini. sermone. i. dicit. Fragiliores sumus q̄ si vitrei essemus. quia et si vitro casus timeatur. non tamen senectus aut febris. nobis vero si casus nō accidit. tempus annihilat. Quaz aūt misera illa etas sit qua egredimur de mundo ostendit Innocentius quartus. libro primo de vilitate hūane cōditionis. capi. ix. dicens. Si quis ad senectutez processerit. cor eius affligitur ⁊ caput concutitur. languet spiritus. fetet anhelitus. facies rugatur. ⁊ statura curuatur. caligant oculi. vacillāt articuli. nares effluunt. capilli defluūt. tremit tactus. deperit act⁹. dentes putrescunt. ⁊ aures surdescunt. Senex facile ꝓuocat̄ et difficile reuocatur. Cito credit. difficile discredit. Tenax ⁊ cupid⁹. tristis ⁊ querulus. velox ad loquendū. tardus ad audiēdū. laudat antiq̄s. spernit modernos. vituperat p̄ns. cōmēdat p̄teritū. Suspirat et anxiat̄. torpet ⁊ īfirmat̄. Audi poetā. multa senem circūueniūt incōmoda. Hec ille Post oia ista misera mors succedit q̄ ē omnium terribilium terribilior. iij. Ethicoꝝ Querit autē ps̄. Quis est hō qui viuet: et nō videbit mortem. quasi di. nullus. Si igitur omnes morimur: ⁊ sicut aque dilabimur. ij. Regum. xiiij. Quare om̄es humiliari debemus. considerātes quia post mortē nihil erimus: nisi puluis ⁊ cinis: fetor ⁊ horror. Versus. Post hominez vermis. post vermez fetor ⁊ horror. Sic in n̄ hominē vertitur om̄is hō. Vt igitur hō humilietur sub potenti manu dei attenta huiusmodi vilitate corporalis sue substātie. sepius in seip̄o recogitet querendo a se ip̄o. Tu quis es.

E

Dixi tertō ꝙ in v̄bis premissis consideranda ē tertia questō qua queritur. quid sit homo s̄m vitam. Et si respondere velit veruz respondebit vtiq̄ ꝙ homo non est aliud s̄m

vitam nisi sanctus pius verus iustus pacificus. ⁊ alijs virtutibus adornatus. Sicut em̄ dicit Bern̄. super cantica. Hō sic fuit a deo ꝑfecte creatus vt huic nihil deesse putaretur. Naz quid huic deerat. quē misericordia custodiebat. veritas docebat iusticia r̄gebat. pax fouebat. Hec ille. Sicut ergo in his virtutibꝫ creatus fuit ad h̄ vt tandez per eas ad regnū celoꝝ transferretur. Sic exquo peccauit ad hoc de paradiso huc expulsus est vt restauratis eisdem virtutibꝫ. in sanctitate vite ⁊ iusticia corā deo suo viuens. regnū celorum asseq̄retur. Et hec est hominis sāctitas. Et qꝛ omnes virtutes ordinant̄ in charitatem ⁊ charitate informantur. vt dicit Gregori⁹ Ideo quisq̄s vult ad pristinam dignitatē ⁊ innocentiam originalem redire ⁊ sanctitatē acquirere. ante omnia debet studere vt veram dilectionem habeat. Verā autē charitatē habet et ordinataz ille qui ꝑmo non diligit quod non est diligendū. Secūdo ⁊ si diligit nō amplius diligit q̄d minus diligenduz est. Tertio qui ⁊ si diligit nō min⁹ diligit q̄d est amplius diligēdū. Quarto qui non minus nec amplius diligit q̄d eque est diligēdū. Verba sunt Augusti. in libro de doctrina xp̄iana. Quecūq̄ ergo alia homini suadent̄ illa om̄ia suadent̄ causa dilectōis ⁊ ꝑ cōsequens causa salutis. Ut pudicicia corꝑis. castitas aīe veritas doctrine. inquit Augu. ibidē. Si igitur sanctitatē vite acquirere volumus. studeamus insistere illis virtutibus supradictis. vt sic ꝑ misericordiaz primo nostre anime. Secundo proximi defectibꝫ cōpatientes subueniamus. sic enim scriptuz est de nobisipsis. Miserere anime tue placēs deo. Scriptum est ⁊ de proxio. Quomodo potes ita esto misericors Thob. iiij. c. Hec in tantū est necessaria homini vt omnis sūma christiane religionis in ea dicat̄ consistere. inquit Ambrosius super episto. ad Thimo. iiij. ca. Nihil em̄ ita ꝯmendat christianū q̄ꝫ miseratio charitatis. inquit Ambro. de officijs. Et s̄m Hiero. in epl̄a ad nepocianū. Impossibile est talez a deo nō exaudiri. cū habeat multos intercessores. Scd̄o studere debet homo ⁊ diligenter attendere. vt acquirat veritatez. Est autē triplex. scilicet vite doctrine et iusticie. vt dicit Augustinus in libro de libero arbitrio. ⁊ Greg. Tūc autē vt dicit Bern̄. in libro de. xij. gradibꝫ humilitatis. inquirimus veritatez in nobis cum nosmetipsos dijudicamus. in proximis cuz eorum malis cōpatimur. in sui natura cū meditādo mūdo corde ꝯtēplamur. Ad ꝑmū gradū ascēdim⁹ per laborē hūilitatis. Ad secundū per affectū cōpassiōis. Ad tertiuz per excessuz contēplationis. Tanta vero huius virtutis ad salutez hominis est necessitas. vt sine ea cetera non valeant. Ipsa eniz sola liberat. sola saluat. sola lauat. inquit Bern̄. in quodaz sermone. Tertio homo debet studere iusticiaz. Est autē iusticia reddere vnicuiq̄ quod suuz est. s̄m Bern̄. in sermone. scz superiori reuerentiā equali cōsiliū ⁊ auxiliū. subdito custodiaz et disciplinam. Idez ponit Anselmus in libro. Cur deus homo. Vltimo debz hō acquirere pacez. Tunc autez vera pax est hois quando ⁊ caro anio iudice regitur. ⁊ animus deo p̄side gubernatur. inq̄t Leo papa in sermone. Tunc etiaz est vera pax a dei voluntate non diuidi ⁊ in his que solius dei sunt delectari. Quādo em̄ sensualitas nulla parte resistit voluntati. ⁊ volūtas nulla parte contradicit rationi. tūc ē serenitas mentis. ⁊ tunc est regnum dei. Ad quod nos ꝑducat domin⁹ noster. ⁊c.

Dominica quarta in aduentu. III. Sermo. XII.

Dirigite uiaz domini. sicut dicit Isaias ꝓpheta. Joh. i. transumptiue ⁊ originaliter Isa. xl. Quoniā vt ait colūna fidei ⁊ totius sanctitatis exemplar magnus ille pater patrum Aug. in epistola ad Dyoscorū Non aliā quisq̄ ad capescendum ⁊ ad obtinendum salutem veritatis viam debet inuenire q̄ꝫ que inuenta est ab illo q̄ gressuū nostroꝝ tanq̄ꝫ de⁹ vidit infirmitatem Hec ille. Quia igitur multi multas vias viuendi sibi excogitāt. Nam vt Aug. idē testat̄ in libro confessionū suaꝝ. Non solū hodie sed etiā tempe suo. alius sic alius sic in via dei ibat. Inter istos vero sic diuersimode incedentes sunt quidam qui et si in via incedunt. tamē oblique et nō recte. Ideo Johannes baptista veniēs in mundū preparare viam domino. in cordibꝫ fi-

velium. Juxta vaticiniū de se per prophetam Jsaiam diutius promissum. per thema premissum omnes exhortando vt eandem viam rectam faciāt dicit. Dirigite viam dño. quasi diceret. Exquo natiuitas xpi imminet de proximo. per quā venturus est ⁊ nasciturus dei filius in vobis p gr̄az Jdcirco vt via sit in vobis recta et nō obliqua. dirigite viam dñi. Ad hoc em̄ vt dicit Ambro. super Lucam. hoc tēpus non sine causa aduentus dñi vocat. Jdeo em̄ sancti patres celebrare ceperunt aduentū christi vt se vnusquisq; fidelis preparet ⁊ emundet. vt digne dei sui valeat natiuitatem celebrare. Hec ille. Et quia non potest se melius preparare quisq; q̄s si recto corde rectaz viam deo paret. Jdeo hortatur precursor eius dicēs. Dirigite viā domini. sicut dic̄ Jsaias ꝓpha. In q̄bus verbis tria tanguntur. Primo nāq; hortat nos Johannes ad rectā penitentie actionē. cū dicit. Dirigite viā. Secūdo ostendit actionis recte vtilitatē. cum addit. dñi. Tertio vtriusq; subiungit necessitatem. cum subdit. sicut dicit Jsaias.

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis hortatur nos Johannes ad rectaz penitentie actionem. cū dicit. Dirigite viam. Jsta via nō est alia: nisi penitētia que sola est via iustorum qua ad paradisum tendunt. iuxta illud p̄s. Nouit dominus viā iustorū. Que dicitur via recta. quia recte tendit in celū Sicut via impiorū dicitur obliqua. Juxta illud p̄s. In circuitu impij ambulant. Ad hoc autem vt hec via sit bona req̄runtur plura. inter que p̄cipuū est vt sit recta Primo nāq; hec via penitentie debet esse clara per illuminantē sapiētiā ⁊ discretionē. Juxta illō Prouer. iiij. Justoz semita q̄si lux splendens procedit et crescit vsq; ad pfectā diem. i. ad eterne beatitudinis claritatē. Unde sic̄ via noctis obscura multū est piculosa. q; sepe in fine errorez inducit. ita via penitentie sine discretione ⁊ obscuritate intelligentie facta. nihil proficit Refert Henricus de vrimaria libro. iij. de pfectione interioris hois. c. i. q; cū int̄ sanctos patres diutius ō gr̄a acquirēde perfectōis quererēt. que nā esset virt⁹ vel obseruātia q̄ posset hoiez a dyaboli laqueis ⁊ tēptatōib⁹ custodire. vel p quā recto tramite possit ad culmen pfectōis ascendere Uentū est ad scm̄ Anthoniū. Cumq; alij aliā ꝑtutē. alij aliā dicerēt. Nā quidā dicebant ieiuniū. q̄dā continentiā. q̄daz mundi contemptū. quidā charitatē ⁊ humanitatē. Beat⁹ Anthoni⁹ tandē intulit. Oia hec q̄ dixistis vtilia sūt sitientib⁹ deum et cupientib⁹ ad eū peruenire. Sed sola discretio est q̄ oia laudabili fine cōcludit. Quaz multi obmittētes cōuersatiōez suā laudabilē nō laudabili fine cōcluserūt. quia sine discretiōe in inceptis ꝑtutib⁹ nō potuer̄t perdurare. Et subdit Anthoni⁹. Hec em̄ ꝑtus ē q̄ docet quēlibet ad pfectōez tendē tem via regia semp incedere. Est em̄ vt ait idem Henric⁹. c. ij. discretio ocul⁹ aie. Juxta illud. Lucerna corpis tui ocul⁹ tuus. Math. vi. Que iō dr̄ oculus. q; oēs nr̄as cogitatiōes ⁊ actus nr̄os discernit atq; p lustrat. Illa aūt discretio nō est nisi rectuz iudiciū rōnis. q̄ errante oia pctōrū tenebris implicant. Jdeo saluator addit. Si oculus tu⁹ fuerit simplex. totū corpus tuū lucidū erit. si aūt nequā fuerit. totū corp⁹ tuū tenebrosū erit. Jstud patet ō Saul q̄ cōtra p̄ceptū Samuelis estimans victimas magis placere deo q̄s obediētiā. diuinā offensam incurrit. Sili⁹ Achab rex q̄ credens meliorē fore miscōiam parcendo regib⁹ sibi diuinit⁹ traditis q̄s seuerā executionē diuini p̄cepti. iram dei incurrit ⁊ acerba morte interijt. sicut ⁊ Saul. Nō solū aūt discretio lucerna corpis dr̄. sed etiā sol ab ap̄lo appellat. Juxta illud Sol nō occidat sup iracundiā vr̄az. Exponit Hēricus ⁊ oēs alij. i. iudiciū rōis. Hinc Salomon ait. Oīa fac cū cōsilio. i. cū moderamine discretōis. Ex q̄bus infero q; sine discretiōis gr̄a nulla virt⁹ pōt stare vl̄ pfici. Jstud pz ex m Henri. vbi. s. c. iij. Sola discretio quēlibz hoiez fixo gradu pducit ad deū et oēs virtutes illesas conseruat. Sine q̄ multi conatu feruido laborantes a ꝑtutū culmie ceciderūt. Nec mirū cū hec sit oīm ꝑtutū generatrix cōseruatrix ⁊ moderatrix. Unde dic̄ Bern̄. sup cātica sermōe xix. Nō hz hostis callid⁹ machinamētū efficaci⁹ ad tollēdū caritatē ō cordib⁹ fideliū q̄s si efficere possit vt i ea incaute ⁊ nō cū rōne ābulet. Refert Henri. ibidē ex collatōib⁹ patr̄. q; q̄dā senex q̄nq̄ginta annis in heremo maximā continentiā seruauit.

ita vt in die pasce eam etiã nollet relaxare nec ceteris fratribꝫ cõuiuere. Quẽ dyabolus illudẽs accessit in specie angeli. sibiq; psuasit qꝫ iam esset tante sanctitatis vt nulli posset discrimini subiacere. etiam si i fluuiũ mergeret. Quod ipe experiri volens. in puteũ se iecit. ibiq; perijt. ⁊ hoc nõ ꝓpt aliud vt dicit Henricus. qz plus suis diffinitionibꝫ ꝙ patrũ institutis voluit obedire. Refert etiam de quibusdaz duobus fratribus q cũ per heremum transeuntes. fame deficerent occurrerũt eis pagani ferocissimi. offerentes eis panes. quos vñ per virtutem discretionis nõ tanq; ab homine: sed a deo oblatus suscipiens comedit. Alius vero recusans tanq; ab homie nõ a deo datos. fame consumptus est. Refert etiã de quodã qui secũ filiũ in monasterio habuit. cui diabolus persuasit vt eũ exemplo Abrahe immolaret. qõ ipe statiz impleuisset nisi filius videns patrez accutem gladium aufugisset. Ex premissis ꝫ ꝫm eundez Henri. c. ix. ibidez patet. qꝫ discretio est mater ⁊ origo omniũ virtutum que non nisi vera humilitate acquirit qõ tunc fit cum omnia agenda. ymo cogitationes singulares senioꝝ reseruãtur examini. vt in illo suo iudicio credens sibi seniorum diffinitõnibus acquiescat. ⁊ quid bonum quid maliũ debeat iudicare eoꝝ traditione cognoscat. Talis certe tũc nullatenus decipi poterit qui nõ suo iudicõ. sz maioꝝ viuit exemplo. Hec ibi sententialiter. Secũdo via penitentie debet eẽ publica p exemplũ bone operationis. Hume. xx. Publica gradiemur via sine oñi offendiculo. Quod fit p exemplũ sancte edificationis. Prouerbioꝝ. xv. Via iustoꝝ sine offendiculo. Certe nõ bene agit pniaz occultaz q̃s p publico scãdalo. Sicut ille q̃ verecundat in pane ⁊ aqua ieiunare coram hominibꝫ p ebrietate vel fornicatione. de qua pluribꝫ suspect⁹ est. Tertio via penitentie debet esse ipolluta. Juxta illõ ps Ambulãs in via imaculata h mihi ministrabat. Polluta est pnia que de vno pcto facit pniam. ⁊ aliud simile vel aliud cõmittit. Mala pnia: qz ieiunat ⁊ tñ inebriatur Abstinet a cibo. sed nõ a detractõe vel ioco risu ⁊ dissolutõe. Ultimo via pnie debet esse directa per rectitudinẽ intentõis. Hec erit vob via directa vt stulti nõ errẽt pẽ. Stulti dicunt apud seculares penitentes. eo qꝫ deridenꝫ subsannant ⁊ deludunt. Sed certe apud deũ sunt vltra ceteros electi. i. Eoz. i. Que stulta sũt mundi elegit de⁹. Et ecõuerso sapiẽtes reputant apõ seculares astuti. dolosi. supplãtatores fraudulenti. deceptores. de qbꝫ dr. Sapientes sunt vt faciãt mala. Stulti igit reputatõe bũana penitẽtes ipi habẽt viã directã pnie vt nõ errẽt p eã. Error in via fit cũ hõ declinat ad dexterã vel sinistrã. vñ filij israel dixerũt ad Seon regẽ amorreorũ. Hume. xx. Via regia gradiemur neq; declinabim⁹ in agrũ nõ in vineã. nõ bibemus aquã de lacu. Via regia. ꝫm Orig. sup libꝝ Nũeri omel. xij. ad finẽ. ẽ via ꝓpi qui dicit de se. Ego sum via. Et de q̃ rege dr in ps. De⁹ iudiciũ tuũ regi da. Quã. ꝓfitet se q̃s fidelis incedere i baptismo cũ abrenunciat diabolo ⁊ oĩb pompis eius Silr cũ i pnia ꝓponit ñ esse vsurũ vllis voluptatibꝫ ei⁹. non auro auaricie. nõ vinea voluptatis aut gule. ebrietatꝫ. nõ aqua d lacu lasciuie. Sic qꝫ nõ vult declinare ad dexterã vel sinistrã. qz neq; ad opera neq; ad sensus dyabolicos mens fidelis penitẽtis debet recurrere. Policrat⁹ ꝙ. li. iiij. ca. ix. exponit p dexterã vehementiã ꝓtutis. Per sinistrã ꝙ excessum virtutis q̃ in medio cõsistit. Unde sicut oñis vehemẽtia inimica est salutis. sic excessus oĩs culpa. bonarũq; rerũ cõsuetudo nimia. pessima ẽ. Ut̃ Ethic⁹. Insani sapiẽs nomẽ ferat equ⁹ inq̃. Ultra q̃s satis ẽ ꝓtutẽ si petit ipam. Et phs dicit. Laue qd ẽ nimiũ. qz si hec ipa cautela modestiã deserit eo ipso a tramite ꝓtutis incaute recedit. Salomon q̃z dicit. Noli inq̃t nimiũ eẽ iust⁹. vñ ꝫm ipm. Humia hũilitas maxia ps superbie est. Ad sinistrã declinare ẽ p abrupta vicioꝝ ꝓtutũq; deuiare. Hec ille. Sup oĩa ãt via penitentis debet eẽ recta p intentiõez Unde saluator reprehendens phariseos ait. Oñia opa agũt vt videanꝫ ab hoibus Penitentes igit nihil debẽt facere gratia bũane laudis sz ad gliaz dei ⁊ salutez ꝓpriam. Juxta illud. Sic luceat lux vestra coram hoibꝫ vt videãt opa vra bona. ⁊ glificẽt prem vrm q̃ in ceł ẽ. Et his infero pmo qꝫ ad bonũ op⁹ et meritoriũ duo requirũt scz cognitio veri ⁊ amoꝝ boni. Primũ ptz p illud qõ dictũ ẽ supra de discretiõe q̃ do

cet verū cognoscere sine q̄ nulla ꝑtus incipit neq; ꝓficit ꝑm Henri. Scōm patet. s. de amore boni p btm̄ Bern̄. in libro de dispensatōe ⁊ ꝑcepto. Ubi dicit. Ut interior oculus ꝙ simplex sit. duo illi arbitror ee necessaria. s. veritatē in electōe. Ecce cognitio veri p discretiōez. Et caritatē in intentōe. Ecce amor boni. Pro isto sciendū q̄ ꝑm Bern̄. in li. de cōsidera. ad Eugenium. hoies diuersimode se habēt ad bona opa. Quidā em̄ bona diligūt. ⁊ tm̄ mala ne scient vel iprudēt agūt. vt sūt illi q̄ libent bn̄ facerēt. sz qz nō querūt a sapiētib⁹ quō facere debeant. contingit sepius q̄ mala putantes bona agunt imprudent. De q̄b⁹ dr̄ Isa. v. Ue q̄ dicitis malo bonū. Isti n̄ sunt oino mali. qz ⁊ si in eis deest discretō q̄ verū agnoscāt. tm̄ deest peruersitas q̄ iniquitatem nō diligant. In eo g̃ q̄ bonū diligūt. boni sunt. sed qz malū faciūt. mali sūt. Sunt ⁊ alij q̄ bonū agūt sed malū itēdūt. Sunt ⁊ hij mali. qz bonū agunt sed intentione prāua. ⁊ sic pmiscent bonum malo. Alij sunt qui bonū agūt sed malū credūt. Hij peiores sunt. quia bonū nō agerent si ipsum bonum fore scirent. Alij sunt q̄ malum agunt. sed intendunt bonum. ⁊ hij similiter mali. quia non sunt facienda mala vt eueniant bona. Alij sunt qui veritatez nō agnoscūt. ⁊ puersitatem diligūt. hij pessimi. quia ⁊ in ratione ⁊ in volūtate deformati. De hijs dr̄. Corrupti sunt. s. in ratione. ⁊ abominabiles facti sunt in studijs suis. Alij sunt q̄ bonū cognoscunt in rōne et diligunt in operatione. hij optimi. Isti soli sūt q̄ faciunt dño viā rectā in cordib⁹ suis. qz rectū recte faciūt. De q̄b⁹ dr̄ in psal. Et deduxit eos in viā rectā. vt irent in ciuitatē habitationis. Isti em̄ recto tramite ꝓgunt in ciuitatē celestem. ⁊ recte operant ⁊ recto intentione illud amāt. hij ergo ⁊ n̄ alij dirigūt dño viā. Verū qz multi sunt heu his temporib⁹ qui rectū non recte agunt. Ideo hortatur Johannes dicens. Dirigite viam domino B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄missis Johānes oñdit pn̄ie ⁊ cuiuslibet bone actionis vtilitatem. cū subdit. dñi. Ac si em̄ dicat. merito hāc viā dirigere debetis vos serui Et q̄ ea ipe dñs ⁊ saluator vr̄ ꝑ⁹ dilexit. Un̄ dicit glo. sup Mat. Uia dñi pn̄ia ē. p quā de⁹ ad nos descēdit ⁊ nos ascēdim⁹ ad ipm. Istā viā ꝑfigurādo in se cū appropinq̄ret hirlm. Pzio venit bethphage. Secūdo ad montē oliueti ascēdit. Dicit aūt q̄ ꝑmo egressus de Bethania. ⁊ tūc ꝑmo trāsiuit ad ꝑdicta loca. Hec fuit via dñi corpalis eūdo irlm materialē. Sed nr̄a ē moralis tendendo irlm celestē. Primo ergo dñs exiuit de Bethania. Bethania interꝑtat dom⁹ afflictōis. ⁊ significat in peccatore vehementē doloris afflictiōez p cōtritionē. a q̄ ꝑmo viā sue cōuersiōis q̄libet peccator dz incipe. Juxta illud ps̄ Dolor me⁹ in cōspectu meo sp. i. in cognitiōe peccati. Scōo peccator pcedit vsq; bethphage. ⁊ significat cōfessionē. Bethphage em̄ interꝑtat domus buccē seu oris. ⁊ significat cōfessionē vocalē. Juxta illud ps̄. Dixi cōfitebor aduersū me iiustitiā meā dño. Tertio appropinq̄uit ad mōtē q̄ē ⁊ ascēdit. et significat eleuatiōz mētis p deuotōz oronis ad deū. Hā ꝑm Aug. orō nō ē aliō nisi ascensus mētis in deū. Quarto ascēdit ad mōtē. nō quēcūq; sz olueti. ⁊ significat elemosinaz largitionē. ꝙt pinguedinez olei. Debet enim penitens fructificare bōa opa ⁊ ꝑcipue elemosinas. redimēdo p eas peccata. Juxta illud Danie. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Et Luc. xi. Date elemosinam ⁊ oia mūda sunt vobis. Talis g̃ merito dicere poterit. Ego sicut oliua ſpeciosa in campis. Quisq; ergo taliter penitentiā agit vere viā dñi dirigit. Nō ē tam̄ leuiter trāseundū. qz Johānes nō simpliciter dixit Dirigite viā. sz addere studuit. dñi. volēs significare aliquā aliā esse viaz q̄ vadūt pctōres ad damnationē que nō ē dñi sed diaboli. De q̄ saluator Math. vij. dic. Arta ē via q̄ ducit ad salutē. ⁊ pauci g̃ diunt ꝑ eam. Lata ꝙo est que ducit ad pditionē. Et vere lata. Nam dicim⁹ viā lata apud nos in qua possunt cōcurrere ⁊ si bimet inuicē obuiare duo vel tres currus Sic via diaboli est ad tm̄ lata q̄ nō soluz duo aut tres currus. sed etiam septem simul concurrentes possunt sibij inuicem obuiare Sūt em̄ septē genera moralium peccatoz q̄ que in via diaboli simul cōcurrūt. ⁊ vnū nō impedit aliud sed se in pace obuiando ꝑtereūt. ⁊ iō dicit via lata ⁊ ampla. Sed licet sit lata tm̄ est multum grauis et laborioſa. via vero xpi est leuis ⁊ facilis.

Juxta illud Math. xi. Jugum enī meum suaue est ⁊ onus meū leue. Ūñ ps. dicit ō se Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri. cū dilatasti coꝛ meū. Uidet enī a ꝓncipio via dñi arta vt vix possit homo progredi p eā. sz processu temporis ita dilatatur vt libere possit currere per eam. Quod fit cū homo ex charitate omnia facit. Tunc eniz amanti nihil erit difficile. Econuerso via dyaboli a ꝓncipio ita lata est q̄ homo libere discurrit qua vult. Sed postea ita artatur q̄ non potest progredi de loco. Quod fit cū mala consuetudine peccandi ita afficitur vt non possit ad bonū moueri. Juxta illō Peccatoꝝ cum in profundū malorum venerit contemnit. Hinc est q̄ ista via diaboli multum est laboriosa ⁊ ad extremum fatigabilis sicut damnati cōquerunt dicētes Sapi. v. Lassati inquiunt sum⁹ i via iniquitatis et perditionis. Ambulauim⁹ vias difficiles. viam autē domini ignorauimus. Istud verificatur ſm Rupertum bolgot. vbi supra. in oñi genere hominuz peruersoꝝ. qui inter nobiles ⁊ milites prouanitate et fama volantib⁹ in ore hominū totaliter se exponūt. sustinentes plus ō pena in vno torneamento seu hastiludio vel bello. q̄ sanct⁹ monachus in decē annis. Itē mercatores qui mare transeūt ꝑsonaliter sustinentes piculosas latronū insidias maris tēpestates ⁊ naufragia. certe isti experiūt istas vias dyaboli eē difficiles. Similiter clerici vel laici q̄ magnoꝝ regū vl' comitū vel episcopoꝝ curias aggrediunt ad seruiēdū. certe etiā isti sciunt q̄ntū ista via habet difficultatis. vbi seruiunt multis annis cū remorsu cōscientie. cū obiurgationibus dominoꝝ. cū inuidia sociorū. cū oñi infortunio corpali. Et ideo oēs illi siue subditi siue domini q̄ peccato seruiunt p felicitate mūdi dicere possunt. Lassati sumus in via iniquitatis. Sūt aūt septem vie iniquitatis q̄ sunt valde difficiles. ⁊ tñ hominibus valde amabiles. Et huiꝰ causa eē nō pōt nisi ignorantia. Omnis enī via est difficilis. si sit montuosa. spinosa. lutosa. tenebrosa. tumultuosa. sumptuosa. ⁊ tedioſa. Montuosam vadūt superbi et ambitiosi. que via est periculosa. quia de modico lapsu iminet magnū periculū. Quia ſm Grego. quanto gradus altioꝛ tanto casus grauioꝛ. Sed certe ipsi sunt similes leporibus. qui facilius currunt cōtra montem ascendendo q̄ de monte descendendo. Nam isti facile ascendunt ad dignitatem ⁊ cū magno conatu ⁊ velocitate: sed ō dignitate difficulter amouētur Scōam viā. s. spinosā vadūt quari. Spine enī sūt diuitie Lu. viij. Quia hñt punctionez laboꝛis in acq̄rendo et doloꝛis in amittēdo. Tertiā viā. scilicet lutosā eligūt luxuriosi. de q̄b⁹ in ps. Inq̄nate sunt vie illius in oñi tpe. Bene dicit in oñi tempe. Quia tales ⁊ si non agūt turpia. tñ de eis meditant et loquunt. Ideo dicit in omni tpe. sc̄z in mensa. in solaciis. in collatiōib⁹. in somno. in vigilia. in die ⁊ nocte. Quartā viā. sc̄z tenebroſaz eligūt inuidi q̄ p malicia. ꝓpriā sunt excecati. ⁊ vbicūq̄ sunt i tenebrī ambulāt. Prouer. ij. Relinquūt iter rectū ⁊ ambulant p vias tenebrosas. Ps. Fiat via illoꝝ tenebre. Sed tales timeant q̄ nesciunt vbi coꝛruāt. Prouer. iiij. Uia ipioꝝ tenebrosa nesciūt vbi coꝛruāt. Quī tam viā scilicet tumultuosam eligunt iracundi ⁊ plenam pressura. quia vbicūq̄ sūt pressura est. Sicut narrat de quodā Seneca in de ira capitulo. viij. qui dicebatur Eleus qui fuit iracundissimus. ⁊ ideo se ditiosissimus. Unde ps. Contritio ⁊ infelicitas in viis eoꝝ. Sextā viaz eligūt gulosi. videlicet viam sumptuosam. Mercatoꝛes non libenter vadunt vias sumptuosas vbi est caristia panis ꝙpotus. quia pl⁹ perderent in via vna nocte q̄ lucrarentur in die. Uia sumptuosa est taberna. vbi homo plus expendit vna hoꝛa quod sibi sufficere posset tota die. Unde in psal. Hec via illoꝝ scandalum ipsis. Septimaz viam eligunt accidiosi. Isti enim licet nihil faciant boni. tamen sunt quasi cōtinue fatigati. Est enim accidia quoddam spūale tedium in his que dei sunt. Ita q̄ oñe illud quod ad diuinum pertinet officium reputatur ab eis nimis longum. Hij volūt habere longū prandiū sed breues gratias. Garrulationes diuturnas. ⁊ hoꝛas sincopatas. somnū infantis. ⁊ missam venantis. Infans habet necessario dormire et multum. quia in somno maxime nutritur. Hec ergo sunt omnes vie iniquitatis quas debet homo derelinquere. et viam dñi incedere. Juxta illud Isaie q̄nquagesimoq̄nto. Derelinquat impius viā suā. ⁊

vir iniquus cogitatiões suas. Et Ezech. vi. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Veruz quia multi sunt qui in his vijs decipiuntur. Transeuntes em̄ viam diaboli credunt se transire viā dñi. Nam viuentes ad supfluitatem. credūt viuere ad necessitatē. Jō petēd⁹ est dñs vt doceat nos cognoscere vias suas. Juxta illud ps̄. Vias tuas dñe demōstra mihi. Et iterꝫ. Notaz fac mihi viā in qua ambulez. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis Johannes describit hui⁹ vite necessitatem. cū dicit. sic dicit Jsaias ꝓpheta. Magna siquidez necessitas incumbit facere aliq̄d ex p̄cipientis autoritate precipue ꝓphete. Prophete aūt sunt secretarij p̄cipui dei. Ideo q̄ ipsi p̄cipiunt humiliter exequi debem⁹. Quia ergo dirigere viam istam suadet propheta Jsaias. Ideo ei est obediēdū. Ac si em̄ dicat. Non solum ista via est dirigēda. qꝛ est domini. sed etiaz quia hoc suadet ꝓpheta. Circa quod sciendū q̄ necessitas nob incumbit obediendi ꝓphetis. ⁊ h̄ multiplici ratione. Primo propter mittentis auctoritatē. dñs em̄ illos mittit et ip̄i ei⁹ nuncij sūt Hieremie. vij. Misi ad vos seruos meos ꝓphetas. Et Math. xxiij. Ecce ego mitto ad vos ꝓphas ⁊ sapientes ⁊ scribas. Qui ergo obedit nuncio obedire debet ⁊ dño. Unde christus dicit. Qui vos audit me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit euz qui me misit. Und Ezechielis dicitur. iij. Domus israel nolunt audire te. q̄a nolūt audire me. Secūdo ꝓpter dicentis dignitatem. nō em̄ loquunt ex ꝓprio sensu. sed inspirati a spūsancto. ij. Pe. i. Non voluntate humana allata est aliquando prophetia. sed spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei homies. Propter hoc dicebat xp̄s Math. x. Non em̄ vos estis q̄ loquimini. sed spūs patris vestri qui loquit in vobis Tertio ꝓpter doctrinā ꝓphetie ⁊ vtilitatez Illuminat em̄ aiam per spiritualem intelligentiā. ij. Pe. i. Habemus firmiorez propheticum sermonē. cui bene facitis attendentes. Quarto ꝓpter bonorū eterne glorie adeptōnē. ij. Paralip. xx. Credite ꝓphetis eius ⁊ cuncta venient vobis prospera Unde dñs phariseis exprobrans ait. Si crederetis Moysi. crederetis forsitan et mihi. De me em̄ ille scripsit Job. v. ⁊ Luce. xvi. Si prophetis non credent. nec siquis ex mortuis surrexerit credent. O q̄ꝫ parua fides hodie adhibet scripturis prophetarū. quas homines mūdani aut vertunt in dubiū. aut om̄ino non credunt ita esse. Sed q̄d mirū si seruis non creditur. cum dño non creditur. Juxta illud Johānis. Si me audierint et vos audient. Si sermonē meū seruauerint et vestrū seruabūt. Si me persecuti sunt et vos perseq̄ntur. Unde aūt talis contēpt⁹ in hoib⁹ nō credentib⁹ verbis dei et ꝓphetarū. Certe ex defectu charitatis et dilectionis ad deum. Naz scriptū ē. Quod q̄s nō diligit. facile contēnit. Si cōtēnit. igit nō credit. ex q̄ ꝓ nihilo reputat. Cū ergo hodie hoies pro nihilo habeant terram desiderabilem vt dicit in psalmo. Non mirū q̄ etiaz omnia que dicunt de ea nō attendūt neq̄ credūt. Nos igit fratres attendentes ꝓpheticam suasionē. humiliter obediamus ei. vt sic iuxta ꝓphete consiliū viā dñi hoc sacro tempe dirigam⁹ quaten⁹ per eaz gradiendo sine offendiculo ad vitam possimus ꝑuenire eternam. Ad quā nos perducat ipse dñs noster ihs xp̄s. Amen.

Dominica infra octauas natiuita. xp̄i. Sermo. XIII.

Erāt pater et mater Jhesu mirantes super his q̄. Luce. ij. ca. Morale est omnib⁹ regibus et principibus terras suas nouiter ingredientibus. vt se malis et inobedientib⁹ rigidos ⁊ seueros ꝑ iusticiā ostēdāt. bonis vero et subiectis beniuolos ⁊ clem̄tes appareant. Jste em̄ due virtutes maxime conseruant regnū. ꝑ p̄mā irrogant malis supplicia. per scd̄az aūt distribuunt bonis beneficia. De his duabus virtutibus dicitur Prouerbiorum. xx. Misericordia et veritas custodiunt regem. ⁊ clementia roborat thron⁹ eius. Un̄ Virgilius īformādo Eneam troianū romane vrbis fundatorē legitur dixisse. li. vi. Eneidos. Tu regere impio ꝓplos romane memēto. Hec tibi artes erūt paucis imponere mores. Parcere subiectis. ⁊ debellare superbos. Christus dñs noster est rex regū et princeps regum terre. vt dicitur Apocal. p̄mo

Qui veniens vt nouus hō in mundū. noua precepta dedit mundo. ꝟm Gregoriuz in quadā omelia. Dedit autē duplicia precepta que oībus q̄dragesimo die natiuitatis sue in tēplo fecit ꝓponi ⁊ publicari. s. iusticiā supplicioꝝ et clemētiā p̄mioꝝ. Nam ip̄e venit reprobis in suppliciū eternū. iustis vero in vitā eternā Math. xxv. Hinc est ꝙ cum christus esset presentatus in tēplū ip̄o die purificatōis Marie. beat⁹ ille senex Symeon ista duo de ip̄o preconisabat dicens. ꝙ ip̄e positus esset in ruinaz ⁊ in resurrectionē. In ruinam reprobis. ⁊ resurrectionē electis. vt ex ruina reprobi reportarent supplicia. ⁊ ex resurrectione iusti reportarent premia Que quidē audiētes parētes xp̄i. mirabant̄ merito de his q̄ dicebantur de illo. vt dicit euāgeliū. Super quo caritati vestre aliqua breuiter dicere ꝓpono. Uerū quia ista absq̄ saluatorꝫ nostri auxilio facere non valeo. Sicut em̄ dicit Bernardus super cantica. sermone. xiij. Predicatores non imperio: sed ministerio suo nobis exhibent noua ⁊ mansueta verba. deus vero manens in ipsis. ipse facit opera. Hec ille. Eapropter ꝑ impetrāda spiritussancti gratia taz mihi ad loquendū q̄z vobis ad audiendū ad deū recurram⁹. scientes quia benignus est spiritus sapientie ⁊ non cōsueuit dissimilis esse inuocātibus se. Qui sepe ⁊ anteq̄z inuocetur dicit. Ecce assū. inquit Bern̄. super cantica. sermone. xv. in p̄ncipio. Quod vt asseq̄mur matrē gratie salutem⁹ dicentes ei. Aue maria gratia plena ⁊c̄. In euangelio p̄nti tria tangunt̄. Primo tangit̄ parētū xp̄i admiratio. cuz dicit̄. Erāt pater et mater eius mirātes. Scd̄o Symeonis d̄ xp̄o vaticinatio. cū dicit̄. Et benedixit illi Symeon. Tertio Anne prophetisse cōfessio. cum sequitur. Et erat Anna. A

Dixi primo ꝙ in euāgelio p̄senti tangitur p̄mo parentuz christi admiratio. Unde dicitur. Erant pater et mater eius mirātes. Circa quod sciendū ꝙ cuz Maria virgo quadragesimo die post partū christi iuxta legis p̄ceptū venisset in tēpluz ad offerendū xp̄m cū oblatione in lege scripta. scz cū colūbis vel turturib⁹ aut agno. Extunc Symeon qui tunc ministrabat in tēplo veniens in spū accepit pueꝝ i vlnas suas. ⁊ gratias agens deo ꝙ meruit videre xp̄z promissum patribus antiquis cecinit cāticū nouū. carmen deo nr̄o dicens. Nunc dimittis seruū tuū dn̄e. Que oīa vidētes ⁊ audientes parentes xp̄i mirabant̄. Et h̄ est quod dicitur. Erant pater ⁊ mater ei⁹ Pater scz Joseph. qui fuit pater putatiu⁹ xp̄i ⁊ nutricius. Unde Luce. iij. dicit̄ ꝙ xp̄s putabat̄ filius fabri. Bonus faber pater xp̄i. non Joseph qui fabricabat ligna. sed deus qui fabricatus est auroram et solez. ⁊ cetera sidera. Et mater eius. id ē beata virgo Maria. que fuit vera mater christi. eo ꝙ omnia ad conceptionem requisita. que vera mater dare potest puero ministrauit. vt dicit Damascenus. Mirabātur autē non quia ignorarent infantē illū esse deū. sed quia sic cito erat notificatus mundo. pastoribus rudibus. ⁊ deuotꝫ magis. Secundo mirabantur. quia non solū ab angelis. sed etiā ab hoībus cōcorditer iā laudabatur. vt a Symeōe ⁊ Anna et pastoribus. Tertio mirabantur. qꝛ quāto vlterius tanto plura cognoscebant de eius maiestate diuinitatis. Nō ergo erāt mirantes dubitando. sed assentiendo ⁊ cōgaudendo. Juxta illud. Tunc mirabitur et dilatabitur cor tuum Isaie. lx. Causa autē ammirationis ponit̄. cū subdit̄. super his que dicebantur de illo. Om̄ia em̄ mirabilia circa xp̄z. Mirabilis nāq̄z erat cōceptio. qꝛ p̄ter ordinē ⁊ supra naturaz sine viro ⁊ de ꝟgine sola. Quod Aug. dicit mirabili⁹ q̄z mundū creare. Mirabile nomē habuit. quia ih̄s. quod interp̄tatur saluator. Math. i. Ip̄e em̄ saluū faciet ꝓpl̄m suū a pctis eoꝝ. Magnū mirabile ꝙ tam exil̄ infantulus videbat̄ q̄ tamen saluator mūdi predicabatur. Un̄ in ps̄. Admirabile ē nomen tuū in vniuersa terra. Isa. ix. Uocabit̄ nom̄ ei⁹ admirabil̄. de⁹ fortꝫ. p̄nceps pacꝫ. pater futuri seculi. Mirabilia fuer̄t ista. hō fragilis ⁊ deus fortis. filius pauperis et p̄nceps pacis. in tempore natus. ⁊ pater futuri seculi perpetu⁹. Mirabilis etiā fuit eius tota vita. Unde d̄ ip̄o dicit̄ Hester. xv. Ualde mirabilis es dn̄e et facies tua plena est gr̄arū. non vnius gr̄e sz omniū gr̄arū. Ab eo em̄ ꝓcedunt om̄es diuisiones gr̄aꝝ ꝟm mensuraz donationis. Unde ip̄e fuit fons ⁊ origo omniū ꝟtutū et gratiarū. vt dicit Bernard⁹ sup cātica

Et notādū ꝙ tria fuerūt mirāda circa xp̄m. scz q̄ dicta sūt d̄ eo. Scd̄o q̄ dicta sūt ab eo. Tertio q̄ facta sūt ab eo. Dicta aūt erāt de xp̄o multa ꝑ patriarchas ⁊ ꝓphas. Nā Jacob p̄dixit eū diu ante venturum. Gen̄. Nō auferet̄ sceptꝝ de iuda Similit̄ Balaam vocauit eum stellam ex Jacob. Silr̄ Jsaias vocauit eū florem ⁊ matrem eius v̄gam. sup̄ quem florē requiescere debebat spūs dn̄i. Quod vtiq; mirabile satꝫ est. Patriarche etiā multa figurabāt d̄ eo. De q̄bꝫ longū esset tractare. q̄ oia mr̄ non ignorabat. sed spūsancto docta ꝑfecte sciebat. Et iō non mirabat̄. qꝛ ista de eo sūt dicta. sed qꝛ ista excedebant supra intellectū licet non supra fidem. Mirāda etiā erant q̄ dicebant̄ de eo ab Elizabeth que spūsācto repleta ꝓphetauit mariā eē matrē dn̄i ⁊ xp̄m esse bn̄dictū fructū ventris eiꝰ. Similit̄ miranda erāt dicta ꝑ Zachariā ⁊ pastores. vt dictū est. Similiter miranda erant que dicta sunt ꝑ magos q̄ dicebant. Vbi ē q̄ natus est rex iudeoꝝ Vidimꝰ stellā eiꝰ in oriente ⁊ venimꝰ cum muneribꝫ. Scd̄o mirāda erāt que dicta sūt a puero xp̄o. Nam eius rn̄sa ⁊ sermones q̄s ꝓferebat vertebāt hoies in stuporem. Vn̄ Lu. ij. Stupebāt aūt oēs q̄ audiebāt sup̄ prudentia ⁊ responsis eius. ⁊ videntes āmirati sunt. Mirabant̄ iudei quō lr̄as sciuissꝫ cū non didicisset Jo. vij. et Luc̄. iiij. Omnes dabant illi testimonium ⁊ mirabant̄ i verbis gr̄e que ꝓcedebant de ore ipsius. Tertio miranda erant que dicta fuerunt ab eo. Fecit em̄ mirabilia i vita sua. Ecc̄i. xxxi. Mirabant̄ em̄ turbe dicentes. Bene omnia fecit ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loqui. Marci. vij. Vnde ps̄. ad ip̄ius facta cōtemplāda inuitādo dicit. Venite et videte opa dn̄i q̄ posuit ꝓdigia sup̄ terrā. Vere ꝓdigia et mira. Prodigia quia futura gaudia p̄tendūt. ⁊ mira sūt qꝛ nulli alteri: nisi sibi cōueniūt. inq̄t Meldens̄ sup̄ v̄bo p̄dicto. In oībꝫ itaq; dictis ⁊ factꝫ mirabilis apparuit xp̄s. vt de eo ps̄. dicat Mirificauit dn̄s scz deꝰ pr̄. sanctum suū. scz filiū suū. q̄ anthonomasice ⁊ simplicit̄ sine quocunq; addito dicitur sanctus. eo ꝙ ip̄e naturaliter ⁊ ab eterno in essentia sua non participatiue dicitur sanctꝰ. Vn̄ Luce. i. Quod em̄ nascetur ex te sāctū. vocabitur filius dei. Vnde Jnno. super v̄bo ps̄. p̄dicto. Mirificauit dn̄s pater xp̄m q̄ est sanctꝰ sanctoꝝ. i. mirabilē fecit octo modis. scz in cōceptōe Hiere. xxxi. Creauit dn̄s nouū sup̄ terrā. femina circūdabit virū. Interlinearis ibidē. gremio vteri sui. Itez mirabilē fecit eū in natiuitate sua. qꝛ porta clausa exiuit Ezech. xliiij. c. Porta hec erit clausa intranti ⁊ exeunti. Tertio ī p̄dicatōe Joh. vij. Nunquā sic locutus ē homo sicut hic loquitur. Quarto in passione sustinendo Jsa. l. Posui faciem meam vt petrā durissimā. Quinto i morte elemēta motando Math. xxvij. Sol obscuratus est ⁊ petre scisse sunt. Sexto in resurrectione eū celeriter resuscitando. Psal. Nō derelinques aīam meam in inferno. Septimo. quia sepulchro clauso exiuit. Itez in ascensione faciendo euz ascendere in celum cum triūpho Jsa. lxiij. Quis est iste q̄ venit d̄ edom tinctꝫ vestibꝫ. Hec ille. Merito ergo parentes xp̄i mirabantur. vidētes tam mirabilia iam de p̄nti. ⁊ credētes mirabiliora de futuro B

Dixi secūdo ꝙ in euāgelio p̄nti. conseq̄nt̄ describitur Symeonis de christo vaticinatio. cum subditur. Et bn̄dixit illis Symeon. Tria facit Symeon. Primo parentibꝫ christi benedicit. Secundo de xp̄o p̄dicit. Tertio Marie passionis dolorē indicit. Vnde dicit. Et benedixit illis. scilicet Marie ⁊ Joseph Symeon. Hec bn̄dictio fuit ex affectu congaudendo bonis ipsorum. id est Marie et Joseph. Vnde huius benedictionis formam expressam non habemus. Sz benedictio ista potest intelligi gratiarumactio. sic enim benedicit creatura creatori. ipsuz gratiarumactionibus prosequēdo. Vnde benedixit eis id est. quasdā gr̄arūactiones obtulit ꝑ eis deo Erat enim consuetudo apud iudeos ꝙ sacerdos circa oblationez pueri in templo laudibus et hymnis decantatis benedicebat parentibus. Hoc est. quandam īprecationem salutis et prosperitatis dirigebat pro eis ad deum. vt deus eos cōseruaret in bona vita ⁊ casto coniugio ⁊ cōcederet eis bona temporalia et consimilia. Sed contra hoc videtur illud ad Hebreos. vij. vbi dicitur. Quod minus est a maiori benedicit̄. ergo Symeon non debuit nec potuit bn̄dicere marie q̄ fuit eo maior

Rñsio. verũ est q̄ hic maiꝰ bñdicitur a minori. nõ merito sed officio ⁊ mĩsterio. ⁊ sic fuit ℔. qz Symeon ⁊ si non erat maior merito. tñ erat maior officõ. qz sacerdos. Est tamẽ hic sciendũ q̄ triplex est benedictio. Una qua creatura benedicit creaturam. ⁊ hec fit bonũ optando. Alia qua creator bñdicit creaturam bonũ augendo. et ℔ vl̄ in numero vel in merito. Sic eñ crescit ecclesia. Alia ẽ qua creatura benedicit creatorẽ vel laudando vel bonũ ei attribuendo. ⁊ ita etiã maius a minori bñdicit. Seqūtur ⁊ dixit. s. ex reuelatione spũssancti. prophetiam q̄ sequit ad mariã nõ ad Joseph quia illa sola erat mater eius vera. sed ille putatiuus pater. Unde Marie incumbebat cura maior de xp̄o. Ideo dixit ad mariam cõuertẽs sermonẽ ad eam ꝓphetãdo de puero. Ecce posit⁹ est hic. i. xp̄s constitutus nõ p cãm sed p occasionẽ in ruinam Blosa. nõ credentiũ q̄ eius p̄dicationi et resurrectioni ⁊ omnib⁹ alĩs eius factis detrahẽt. ⁊ ex hoc occasionez ruine habebũt Et in resurrectionẽ multoꝝ in ysrael. i. credentiũ q̄ crediderint ⁊ a peccatis mũdati in aĩa spũaliter surrexerit. Scõo in ruinã vicioꝝ. ⁊ in resurrectionẽ ỹtutũ. Ab adaz eñ vsq̄ ad xp̄m regnauit peccatũ. Unde xp̄o adueniente debuit ruere illud regnũ cũ rege superbie dyabolo et renouari regnũ virtutũ Roꝝ. v. Sicut p inobedientiam vni⁹ peccatores constituti sunt multi. ita p obedientiã vni⁹. iusti ꝯstituti sũt multi. Tertio posit⁹ est in ruinã demonũ ⁊ in resurrectiõz multoꝝ. i. angeloꝝ. quoꝝ ruina repata est p xp̄m. Quarto in ruinã superboꝝ ⁊ in resurrectionẽ humilium. Luc. i. Deposuit potentes ỏ sede ⁊ exaltauit humiles. Eccĩ. x. Sedes ducũ superborũ destruxit. ⁊ sedere fecit mites pro eis. Quod factũ est tunc quando superbos iudeos reiecit ⁊ humiles gentiles assumpsit. Et in signum cui contradicetur. scz ab incredul' et crucifixorib⁹. Istõ potest intelligi multipliciter ꝼm q̄d multiplex est signum xp̄i. Nam primo signũ suũ est euangeliũ. De q̄ in ps. Dedisti metuentib⁹ te significatiõez vt fugiant a facie arcus scz diuine sententie. Huic cõtradicũt mali xp̄iani qui contrariant euangelio malis factis. cũ tamen dicat Math. v. Esto cõsentiens aduersario tuo dũ es secũ in via. i. sacre scripture. ꝼm Aug. Scõm signũ xp̄i fuerũt miracula. Sicut etiam de stephano Act. vi. ỏr q̄ faciebat signa. Huic signo cõtradicit ab infidelib⁹ iudeis q̄ videntes signa contra dixerũt xp̄o Joh. xij. Cum ḡ vidissent tot signa nõ crediderũt in eum. ymo blasphemauerũt ea dicentes. In beelzebub principe demoniorꝝ ea facere. Tertiũ signum xp̄i fuit vexillum crucis in q̄ ipe pependit De q̄ Iere. i. Leuate signũ. p̄dicate ⁊ nolite celare. Et istud signũ datũ fuit in signum recõciliatõis hois ad deũ Isaie. vij. Propter ℔ dabit dñs ipse vobis signum. Huic signo cõtradicũt ingrati q̄ rursum crucifigũt filium dei in semetipsis. vt dicitur ad Hebr. vi. Et tales vocat apostolus inimicos crucis christi Philippen. iij. Preterea xp̄us positus fuit in signũ aliud triplex. Signũ scz pauptatis ⁊ humilitatis in p̄sepio. Luce. ij. Hoc vobis signum inuenietis infantem pãnis inuolutũ. Ecce pauptas. Sed huic signo cõtradicunt ambitiosi ⁊ auari Eccĩ. xiij. Sic abominatio superbo hũilitas. ita execratio diuiti paupertas. Scõo positus fuit in gremio virginitatis in signũ castitatis. Isa. Dñs dabit signũ. ecce virgo cõcipiet. Huic cõtradicũt luxuriosi Eccĩ. xxi. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. Tertio positus est xp̄s in cruce in signũ patientie ⁊ obedientie Treñ. iij. Posuit me quasi signũ ad sagittam. s. iudaicus populus. Huic cõtradicunt impatientes ⁊ inobedientes. Et sic patet q̄ xp̄us positus est malis in ruinam p scandalũ ipsoꝝ. q̄ tam ex dict⁹ q̄ ex fact⁹ ei⁹ scandalizati sunt. Un Isa. viij. dicitur Xp̄s petra scandali ⁊ lapis offensionis nõ per causam sed per occasionẽ. Silr posit⁹ est in signum cui cõtradicit a iudeis a gentilibus ab hereticis nõ credẽtib⁹ ipm vez mediatorem ⁊ a prauis xp̄ianis contradicentibus ei per vitã malaz. Ad Titum. i. Confitent̄ se nosse deũ. factis aũt negant. Deinde Symeon cõuertit se ad predicendũ passionis dolorẽ ỹginis marie ex passione xp̄i futurũ. Un dicit. Et tuã ipsius animã pertransibit gladius. Beda sic exponit. id est. gladius ⁊ dolor dñice passionis ptransibit animã ipsi⁹ tuã. id est. tuũ ipsius Non eñ potuit videre filiũ crucifigi sine doloris affectu materni. Secũdo sic pertrãsibit gladi⁹ doloris aiaz tuã q̄ est ipsi⁹

Et notādū ꝙ tria fuerūt mirāda circa xp̄m. scz q̄ dicta sūt d̄ eo. Scd̄o q̄ dicta sūt ab eo. Tertio q̄ facta sūt ab eo. Dicta aūt erāt de xp̄o multa ꝑ patriarchas ⁊ ꝓphas. Nā Jacob p̄dixit eū diu ante venturum. Gen̄. Nō auferet̄ sceptꝝ de iuda Similit̄ Balaam vocauit eum stellam ex Jacob. Silr̄ Isaias vocauit eū florem ⁊ matrem eius v̄gam. sup̄ quem florē requiescere debebat spūs dn̄i. Quod vtiq̄ mirabile satꝫ est. Patriarche etiā multa figurabāt d̄ eo. De q̄bꝫ longū esset tractare. q̄ oīa mr̄ non ignorabat. sed spūsancto docta ꝑfecte sciebat. Et iō non mirabat̄. qꝛ ista de eo sūt dicta. sed qꝛ ista excedebant supra intellectū licet non supra fidem. Mirāda etiā erant q̄ dicebant̄ de eo ab Elizabeth que spūsācto repleta ꝓphetauit mariā eē matrē dn̄i ⁊ xp̄m esse bn̄dictū fructū ventris ei⁹. Similit̄ miranda erāt dicta ꝑ Zachariā ⁊ pastores. vt dictū est. Similiter miranda erant que dicta sunt ꝑ magos q̄ dicebant. Ubi ē q̄ natus est rex iudeoꝝ. Uidim⁹ stellā ei⁹ in oriente ⁊ venim⁹ cum muneribꝫ. Scd̄o mirāda erāt que dicta sūt a puero xp̄o. Nam eius rn̄sa ⁊ sermones q̄s ꝓferebat vertebāt hoīes in stuporem. Un̄ Lu. ij. Stupebāt aūt oēs q̄ audiebāt sup̄ prudentia ⁊ responsis eius. ⁊ videntes āmirati sunt. Mirabant̄ iudei quō lr̄as sciuissꝫ cū non didicisset Jo. vij. et Luc̄. iiij. Omnes dabant illi testimonium ⁊ mirabant̄ i verbis gr̄e que ꝓcedebant de ore ipsius. Tertio miranda erant que dicta fuerunt ab eo. Fecit em̄ mirabilia i vita sua. Ecc̄i. xxxi. Mirabant̄ em̄ turbe dicentes. Bene omnia fecit ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loqui. Marci. vij. Unde ps̄. ad ip̄ius facta cōtemplāda inuitādo dicit. Uenite et videte opa dn̄i q̄ posuit ꝓdigia sup̄ terrā. Uere ꝓdigia et mira. Prodigia quia futura gaudia p̄tendūt. ⁊ mira sūt qꝛ nulli alteri: nisi sibi cōueniūt. inq̄t Meldens̄ sup̄ v̄bo p̄dicto. In oībꝫ itaq̄ dictis ⁊ factꝫ mirabilis apparuit xp̄s. vt de eo ps̄. dicat Mirificauit dn̄s scz de⁹ pr̄. sanctum suū. scz filiū suū. q̄ anthonomasice ⁊ simplicit̄ sine quocunq̄ addito dicitur sanctus. eo ꝙ ip̄e naturaliter ⁊ ab eterno in essentia sua non participatiue dicitur sanct⁹. Un̄ Luce. i. Quod em̄ nascetur ex te sāctū. vocabitur filius dei. Unde Inno. super v̄bo ps̄. p̄dicto. Mirificauit dn̄s pater xp̄m q̄ est sanct⁹ sanctoꝝ. i. mirabilē fecit octo modis. scz in cōceptōe Hiere. xxxi. Creauit dn̄s nouū sup̄ terrā. femina circūdabit virū. Interlinearis ibidē. gremio vteri sui. Itez mirabilē fecit eū in natiuitate sua. qꝛ porta clausa exiuit Ezech̄. xliiij. c. Porta hec erit clausa intranti ⁊ exeunti. Tertio ī p̄dicatōe Joh̄. vij. Nunquā sic locutus ē homo sicut hic loquitur. Quarto in passione sustinendo Isa. l. Posui faciem meam vt petrā durissimā. Quinto i morte elemēta motando Math̄. xxvij. Sol obscuratus est ⁊ petre scisse sunt. Sexto in resurrectione eū celeriter resuscitando. Psal. Nō derelinques aīam meam in inferno. Septimo. quia sepulchro clauso exiuit. Itez in ascensione faciendo euz ascendere in celum cum triūpho Isa. lxiij. Quis est iste q̄ venit d̄ edom tinctꝫ vestibꝫ. Hec ille. Merito ergo parentes xp̄i mirabantur. vidētes tam mirabilia iam de pn̄ti. ⁊ credētes mirabiliora de futuro B

Dixi secūdo ꝙ in euāgelio pn̄ti. conseq̄nt̄ describitur Symeonis de christo vaticinatio. cum subditur. Et bn̄dixit illis Symeon. Tria facit Symeon. Primo parentibꝫ christi benedicit. Secundo de xp̄o p̄dicit. Tertio Marie passionis dolorē indicit. Unde dicit. Et benedixit illis. scilicet Marie ⁊ Joseph Symeon. Hec bn̄dictio fuit ex affectu congaudendo bonis ipsorum. id est Marie et Joseph. Unde huius benedictionis formam expressam non habemus. Sꝫ benedictio ista potest intelligi gratiarumactio. sic enim benedicit creatura creatori. ipsuz gratiarumactionibus prosequēdo. Unde benedixit eis id est. quasdā gr̄arūactiones obtulit ꝑ eis deo Erat enim consuetudo apud iudeos ꝙ sacerdos circa oblationez pueri in templo laudibus et hymnis decantatis benedicebat parentibus. Hoc est. quandam īprecationem salutis et prosperitatis dirigebat pro eis ad deum. vt deus eos cōseruaret in bona vita ⁊ casto coniugio ⁊ cōcederet eis bona temporalia et consimilia. Sed contra hoc videtur illud ad Hebreos. vij. vbi dicitur. Quod minus est a maiori benedicit̄. ergo Symeon non debuit nec potuit bn̄dicere marie q̄ fuit eo maior

tia. Et vixerat cum viro suo annis septem et non plus a virginitate sua. i. a tempore amisse virginitatis sue. Et hec vidua erat vsq; ad annos octuagita quattuor. Et ita fuit in statu virginali. coniugali. ⁊ viduali perfecta. Que non discedebat a templo id est a loco vicino templo. Glosa. quia circa templū frequens erat. ideo eam non discedere dicit. non q; ad horam nō discesserit. Ieiuniis quo ad se. ⁊ obsecratiōib; quo ad deum. Vel ieiuniis cōtra peccata carnis. obsecratiōib; contra peccata cordis. seruiens deo. scilz die ac nocte orans. de die eñ ieiunabat. ⁊ nocte orabat. ꝑs. In die mādauit dominus misericordiā suaz ⁊ nocte canticū eius. Probabile etiā est q; multas elemosynas faciebat. Hec igitur anna supueniens ipsa hora qua Symeon suscepit puerum ⁊ benedixit deum. Superueniēs ergo spiritusancto duce confitebatur dño id est laudabat deum pro tanto beneficio. ꝑs. Confitebor tibi domine in toto corō meo. Et loquebatur de illo. instruens populum. oñibus scilz fidelib⁹ qui iugo herodis alienigene grauati. liberationez populi et ciuitatis expectabant. promittebat eñ per christū in proximo liberationem a diabolo. Et vt perfecerunt oñia ꝛm legez moysi que requirebantur ad purificatiōez Leuitici. xij. reuersi sunt in galileam. non statim. sed post septem annos. Nam sic dicit Matthaeus. parentes christi ammoniti per angelum. recesserunt in egyptū. Ibi q; erant vsq; ad obitum Herodis septem annis. quo mortuo reuersi sunt in galileaz ciuitatem suam nazareth. ⁊ habitabāt ibi. Nazareth ät interpretat flos. Ad significādum q; christus qui erat flos de radice vel se descendēs debuit habitare non alibi q; in florida ciuitate. vt eius conuersatio essz florida. Ibi eñ voluit conuersari vbi conceptus erat de spiritusancto. Puer autez. Commendat hic christū q̄tum ad profectum corporis. Secundo quantū ad profectum anime. Profectus corporis erat. q; crescebat. scz corpore. et confortabatur. id est. roborabat infantilia membra. vel ꝓfortabatur spiritusancto. Sicut etiam Luce xxij. Apparuit ei angelus confortans eum id est ꝛpm hominē. quia in eo habitat ois plenitudo deitatis corporaliter Coll. ij. c. Plenus sapientia quantū ad intellectum. et hoc inquantum homo. non inquantum deus. Et gratia dei erat in illo. id est i xp̄o ꝛm q; homo quantuz ad affectum. Joh. i. Plenū gratia ⁊ veritate. Et vere plen⁹ sapientia. quia in eo sunt omnes thesauri sapientie et scientie abscoditi. Ad Coloss. ij. Moraliter in euangelio tangūtur tres status ad nostram informationē. scz actiorū et secularium. deuotoz et spiritualium. contemplatiuoz ⁊ claustraliū. Actiui et seculares significantur per parētes christi. scz Mariā et Joseph. Maria interpretat amara. ⁊ significat amaritudinē conpūctionis et contritionis. Juxta illd. Magna est velut mare contritio tua. Et hoc pertinet ad incipientes. Secundo Joseph interpretatur accrescens. et significat profectum in virtutibus. in quibus debent crescere actiui. quantū ad proficientes. Juxta illud. Ibunt de virtute in virtutez. Tertio christus significat perfectos. De christo eñ dicitur q; fuit plenus sapientia. ⁊ gr̄a dei erat in illo. Que duo perficiunt hominē. Nam plenitudo sapientie fugat ignorantiā agendoruz. plenitudo gratie fugat culpam noticz. Secundo deuoti ⁊ spūales significantur per Symeonē. Symeō eñ interpretat confitens seu laudans. et h̄ est spiritualiū. qui semper debēt instare diuinis laudibus. Juxta illud. Semp laus eius in ore meo. Et sicut Symeon predixit christū esse in ruinam malis. ⁊ in resurrectionem bonis. Sic spiritualium ⁊ specialiter predicatorum est predicere malis supplicia. bonis vero premia. Juxta illud. Et qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. Qui vero mala in ignē eternū Mat. xxv. Ibunt hij in supplicium eternum. iusti vero in vitam eternam. Tertio contemplatiui et claustrales significantur per annam viduā. Vidua enim est desolata omni consolatione. et contempta ab omnib; etiam suis. Unde. i. Thimo. v. dicit apostol⁹ Vidua desolata speret in deum. Dicit ibi Horra. Desolata. nō habens domū vel familiā. Vel desolata. id est a suis cōtempta et mundi solacio destituta. speret in deo. i. sperare debet in deum. et instet obsecrationibus et orationibus die ac nocte. i. opportunis tempib; diei et noctis. Ecce verum officium claustraliuz. Quorum primuz est carentia domus vel familie proprie. licz in

christi. quia ipse dicit. Omnes anime mee sunt Ezech. xviij. Tertio sic. pertransibit gladius doloris animā tuā. id est nō figet in te perpetuo. sed cito transibit et cessabit vel finietur. Quarto sic. gladius dolorꝫ ꝑtrāsibit animā ipius. i. xpi. tuā. i. quā tu reputas vt tuā. ꝑm Criso. quia ineffabili affectu amoris anima marie erat anime xpi colligata. Sed Bern̄. exponit de gladio amoris. qui per mariā transiens venit vsqꝫ ad nos. quia de plenitudine eius accepimus vniuersi. Ex his patet ꝙ martyriū marie fuit maius martyrio quoruncūqꝫ martyrū. Primo. quia istud martyrium amoris. alioꝝ vero sanctoꝝ fuit martyriū fidei. Maior aūt est caritas q̄ꝫ fides. i. Corinth. xiij. Secūdo quia alij martyres percussi sunt in corpe. ista vero in corde. Tertio quia passa est in parte impassibili scꝫ in mente. ꝑm Hiero. in sermone de eius assūptione. Dolores em̄ quos effugit parturiens hos sustinuit christo compatiens. vt dicit Damascenus ⁊ Anselm⁹. Quarto qꝛ alij martyres passi sunt alijs instrum̄tis q̄ꝫ christus. ista eodem cū christo. Quinto q̄a alij passi sunt post xp̄m. ista simul cum xp̄o et in xp̄o. id est eodē ictu quo christus. Habuit aūt plures dolores successiue. Primū vt hic qn̄ ei Symeon prenunciauit passionē xp̄i. Scd̄m qn̄ angel⁹ ammonuit eaꝫ ad fugā cū xp̄o Math. ij. Tertiū habuit i amissione filij in comitatu Lu. ij. Quartū in captione filij per iudeos. Quintū in flagellatione ipius ꝑ Pilatū. Joh. xix. Sextum in crucifixiōe filij. Septimū quando ip̄m vidit lancea perforari. Istos dolores nos debemus habere per compassionē mēbroruꝫ christi. quotiens em̄ tales iniurias videmus inferri totiens debemus compati. quia qd̄ vni minimo fideli fit. christo fit Math. xxv. Deinde ponitur effectus ⁊ sequela prouenīēs ex huiusmodi passiōe doloris. Un̄ sequit̄. Ut reuelent̄ ex mlt̄ꝫ cordibus cogitationes. Multoꝝ nāqꝫ cogitationes erant clause ⁊ abscondite de xp̄o vsqꝫ ad tempus passionis eius ⁊ resurrectionis. que tūc patuerūt ⁊ reuelate sunt. Nā crucifixo christo reuelate sunt cogitatōes iudeoꝝ. Nam ante eius natiuitatē om̄es Messiā expectauerunt. sed ip̄o nato q̄daꝫ ip̄ius magisterio adheserunt ⁊ in eum crediderunt. quidam vero respuerunt. Tunc ostensum est illud occultū maleficiū iudeorū qui p̄us clamabant. Benedictus q̄ venit in nomine dn̄i. nūc clamauerūt. crucifige eū. Tunc reuelata est fragilitas apl'oꝝ qui p̄us parati erant ⁊ in mortē ⁊ in carcerē cū christo ire. tp̄e passiōis relicto eo oēs fugierūt. Multoꝝ ergo cogitatiōes reuelate sunt. q̄ p̄us dubitabant dei filiū. q̄ videntes eū resurrexisse crediderūt. qd̄ p̄us facere nō audebāt. Et sic reuelate sunt cogitationes seu intentiones multoꝝ qualit̄ se vnusquisqꝫ habuit ad xp̄um in vita sua. Hoc em̄ patuit in passione sua. Quia inimici ⁊ increduli fuerunt scandalisati i xp̄o Amici aūt eius ⁊ fideles in fide fuerunt cōfirmati. E

Dixi tertio ꝙ in v̄bis euangelij describitur cōsequenter anne ꝓphetisse confessio. Und̄ subditur. Et erat Anna ꝓphetissa. Ista confessio anne fuit laudabilis testimonij de xp̄o. Unde licet esset mulier cui⁹ de iure suspectū est testimoniū nisi in certis casib⁹. Tamē ista merito vite sue ⁊ sp̄ūssancti illustratione meruit fieri testis christi ⁊ misterioꝝ eius. Voluit aūt xp̄s hr̄e mlt̄os testes. q̄a debuit habere multos cōtradictores. Un̄ dicit. Et erat anna. Describit eā triplicit̄. Primo a gr̄a sp̄ūssancti. Un̄ dic̄. Erat anna ꝓphetissa. Hoc dicit ad differentiā aliarū sanctaꝝ feminaꝝ eiusdē nois. Fuer̄t em̄ quinqꝫ ꝑsone laudabiles istius nois. Pr̄ia fuit mater Samuelis. i. Re. i. Scd̄a vxor Raguelis Thob. vi. Tertia vxor vl' mater thobie. Thob. i. Quarta mater sancte marie virginis gloriose. Quita fuit filia phanuel. vt hic. Unde secundo eam describens a dignitate nature. dicit. Filia Phanuel de tribu asser. q̄ asser erat vn⁹ de duodecim patriarchis. ⁊ octauus i ordine iter eos. Et sic cōmendat̄ a generis nobilitate Sed diceres. tamen hoc est vanū. cū oēs simus de limo terre nobiles ⁊ ignobiles. Rn̄sio ꝙ nobilitas multum facit ad h̄ ne homo a moribus maiorum suoꝝ degeneret. et in eo est appetenda. vt dic̄ Hieronymus. Tertio commendat eam a sanctitate vite que processerat in diebus multis. id ē prouecte etatis erat. et ex hoc erat magis honorabilis. quia persona senis honorabilis. Leuiti. xix. Item ex hoc erat magis fidedigna. Job. xij. ca. In antiquis est sapiē

vel consilia sua. sicut fecerunt iudei. De q̃bus Actuũ. vij. dicit Stephanus. Dura ceruice vos semper restitistis spiritui sãcto Alia est voluntas beneplaciti. ab eterno intenta a deo. Et huic nullus potest resistere. Unde Job. xi. Si subuerterit oĩa q̃s resistet ei. quasi diceret nullus. Et Hester xiij. Non est q̃ possit resistere voluntati tue domine omniũ tu es. Et tali volũtati nõ potest quis contradicere. Et ideo notãter dicit in littera. Positus est in signũ cui cõtradicetur. id est bene stat q̃ voluntati signi contradicetur. Et hoc de facto tm̃. nõ de iure. sed non volũtati beneplaciti. Tertium dubiũ. Utrum mulieri liceat in ecclesia publice predicare. exq̃ anna hic de xp̃o in templo multa predicauit. Respõdeo q̃ non. Unde. i. Cor. xiiij. Mulieres i ecclesia taceant. Nõ aũt de Anna dicit dicendum q̃ priuilegia paucor̃ legem cõem nõ faciunt. Hoc em̃ fuit priuilegiũ speciale p̃ter eius sanctitatẽ ꝛ merita vite. Unde. i. Thim̃. ij. dicitur. Docere mulieres i ecclesia nõ permitto. Et ratio fm̃ Hozrã ibidẽ Quia si loquitur magis incitat ad luxuriã sicut dicit Blosa Eccĩ. ix. Colloquiũ eius sicut ignis exardescet. Unde Criso. Edocuit quandoq̃ mulier virum. et oĩa subuersa sunt. Alia etiã ratio potest reddi fm eundẽ Crisostomũ. quia hoc genus mulierũ nimis loquax est. Tertia ratio. quia i ea minus viget ratio. Unde Lyra super locum apostoli predictum dicit. Quia docere est opus sapientis. Sapientia vero nõ viget in mulierib⁹ de cõmuni cursu. Quarta ratio. Quia fm Lyram super. i. Corith xiiij. Mulier naturaliter est subdita viro. Ideo non debet p̃cipere. sed audire. Quinta ratio. quia si iste modus esset in ecclesia. tunc videretur esse similis ordo in ecclesia qui apud gentiles. vbi in templis veneris et dyane mulieres predicabant. Et sic fm Lyram videretur ecclesia sumpsisse ordinem suum a gentilibus. non a iudeis. cum tamen salus a iudeis est. Joan. iiij. Sexta ratio. quia mlieribus prohibetur quod est minus. sciz querere publice in ecclesia. igitur quod est maius. De primo habetur prima Corinth. xiiij. Si autem voluerint discere. domi viros interrogent. Septima ratio. Quia fm Lyram prohibetur eis ad uocatio fm leges. igitur predicatio a fortiori. Concludendo igitur dico q̃ apostol⁹ prohibet quattuor mulierib⁹. Primo publice viros docere. vt. i. Thim̃. ij. Secũdo in ecclesia loqui vel prophetare. i. Corith xiiij. Mulieres in ecclesia taceãt. Et si dicitur. Et tamen alique mulieres fuerũt p̃phetisse. vt Delbora. Judicum. v. Et i nouo testamento quatuor filie Philipi Act. xxi. Item Magdalena legitur in partib⁹ Marsilie predicasse. Respondeo q̃ priuilegia paucorum legem communẽ non faciunt. Tertio prohibentur mulieres viris preesse. Ephe. vi. Mulieres viris suis subdite sint. Quarto mulieres debent velato capite orare. i. Cor. xi. Oĩis mulier orãs aut prophetans non velato capite. deturpat caput suũ.

Dñica infra octauas natiuitatis x̃pi. II.

Sermo XIIII.

Erãt pater et mater eius mirantes super his que dicebantur de illo. Luce. ij. ca. Celestium secretorum scrutator mirabilis ille magnus pater Augustinus ostendens opera dei non esse mirabilia. libro. xxi. de ciuitate dei. sic ait. Sicut non fuit impossibile deo quas voluit creaturas instituere. Sic nec ei ẽ impossibile quando voluerit quas instituit naturas mutare. Hec ille. Vult dicere Augustinus. q̃ ꝑsiderata dei omnipotentia in se nullum opus ab eo factum est mirabile. Ueruntamẽ opera dei ex alia parte sunt hominibus multum mirabilia. Nam licet in rebus mirabilib⁹ tota ratio faciendi est potentia facientis. vt dicit Augustinus in libro. lxxxiij. questionum. ꝛ in epistola ad Volusianum. Tamẽ ratio humana mirabiles res reputat quarum rationez et causas inuestigare nõ valet et comprehendere nõ potest. Maxime vero de talibus ammiratur que p̃ter cursum nature contingunt. vel quia rara sunt vel quia nimis pulchra vel quia nimis magna. vel quia nimis parua. vt dicit Hugo in libro de operibus triũ dierũ. Quia igit̃ omnia que contigerunt circa natiuitatem christi fuerunt p̃ter cursum nature. vt est generatio ex virgine. ipsa manente illibata. Fuerunt etiã rara. quia a seculis inaudita. Fuerunt nimis pulchra. quia speciosus

cõmum ista haberi possint Actu. iiij. Erãt illis oĩa cõmunia. ⁊ nihil proprij esse dicebant. Secundũ est desolatio proximoꝝ Juxta illud. Qui non reliquerit patrem ⁊ matrẽ propter me. nõ est me dign⁹ Mat. Tertiũ est vt totaliter spem ponat in deum nihil de presentibus vel crastinis solicitãdo. Unde Philip. iij. Nihil solliciti sitis. Et Math. vi. Et de vestimento quid soliciti estis. Hinc ps̃ dicit. Jacta cogitatum tuũ in domino et ipse te enutriet. Specialiter tamen hic instruuntur virgines coniugate et vidue in ista Anna. Virgines in eo primo vt virginitatis sue castitatez seruent integrã vsq̃ ad coniugiũ. sicut ista de qua hic dicit̃ ꝙ virginitatem suã seruauit vsq̃ dum viruz duceret. Et dicit Jacob⁹ de Alexandria ꝙ seruauit eam tredecĩ annis. et tunc fuit nupta. Sed de multis verũ est hodie illud Hieronymi ad Paulã ⁊ Eustochium in epistola. ꝙ plurime puelle prius fiũt vidue q̃ nupte. Vult dicere ꝙ prius virginitatẽ perdunt q̃ nubant virz in matrimonio. Secundo coniugate ihortantur. vt cum viris suis caste viuãt ⁊ cõtinenter. carnẽ suã non diuidendo in plẽs Unde Beñ. ij. dicitur. Erunt duo. nõ tres vel quattuor in carne vna. Jsta em̃ septem annis sic vixit cũ viro suo. Tertio ihortatur vidue vt post mortẽ maritorũ deinceps continenter et deuote viuant. chr̃isto adherẽtes in virtutibꝫ spiritualibus ⁊ corporalibus. Et hoc exemplo Anne que habuit in se septẽ ꝑtutes. quas etiã describit aplus. i. Thim̃. v. Pria ẽ spes de deo. q̃ debet eis esse loco viri. Unde dicitur hic Et hec vidua. id est separata a viro ⁊ adherẽs deo erat. i. Thim̃. v. Que vere vidua ẽ spret in deo. Secunda eras diuturna vt sit in proposito fixa. Unde. i. Lor. vij. Dico autẽ viduis et innuptis. bonũ est si sic permanserint. Non em̃ debet esse vidua ad annũ vnũ vt tandẽ nubat. sed vt in viduitate perseueret. sicut hec que vidua erat vsq̃ ad octuagintaquattuor annos Et sic erat centũ et quatuor annoruz in toto. Tertio vt frequentet ecclesiã. Est eniz quasi semimonialis ex coloze vestiũ. et ligatura capitis. nisi ꝙ professio deest. Unde ista nõ discedebat de templo. Quarto debet fugere mundi delicias ⁊ vacare ieuniis. per que libidines extinguat. Judith. viij. c. Habebat iudith ciliciũ. ⁊ ieunabat oĩbus diebus vite sue. preter neomenias. id ẽ festa ⁊ sabbatũ. Hinc apls̃ dicit. Q̃ vidua i deliciis viuẽs mortua ẽ. i. Thim̃. v. Lyra. i. ꝑpe mortẽ spĩalem est. Bozra. Uiuẽs vite nature in corpoze mortua est vita gratie i anima. cuius sepulchrũ est corpus deliciis vacans Roz. viij. Si sm̃ carnẽ vixeritz moriemini. Quinto debet orationibꝫ insistere Unde ista insistebat die ac nocte. Sexto vt sit elemosinis intenta. i. Thim̃. v. c. Si sctoꝝ pedes lauit. si hospicio recepit. Uñ de anna dicitur ꝙ seruiebat. q̃ ideligitur de seruitute pietatz. que ad omnia valet. i. Thim̃. iij. Septio debet itendere vt non sit ociosa. i Thim̃. v. Nõ solũ ociose. sed et verbose. id est plene verb iutilibus. loquẽtes que non oportet. Bozra. i. turpia et religioni nociua. Uñ de anna dr ꝙ instabat obsecratiõibꝫ. i. diuinis allocutionibꝫ. non humanis ꝓfabulationibꝫ. i. Loz. vij. Que igit̃ mulier soluta est a lege viri sui meditare debet in lege domini die ac nocte. In lege dei nõ ꝓbis secli ⁊ fabulis vanis. ℣

Hic occurrũt tria dubia. Primũ est vtz deus possit esse auctor mali vt ruine alicuius vel dãnatiõis. Rñdeo. ꝙ aut queritur de causa per se. aut de occasione. seu causa per accidẽs. Jrẽ aut querit̃ de malo culpe. aut pene. Et tunc dicendus ꝙ loq̃ndo de malo culpe. deus nũq̃ est auctor mali culpe. ⁊ p cõseq̃ns nec dãnationis vt causa p se. licet bene sit interdũ causa p occasionez. nõ vtiq̃ p occasionẽ datã ex bonitate sua. sed acceptã a malicia liberi arbitrij. Unde sic iudei in verbis x̃pi bonis ⁊ factis suis sanctis fuerũt scandalisati. ⁊ ita sumpserũt occasionẽ dãnationis ex chr̃isto. sed ipe nõ dedit eis eam. nec intendebat nisi eoz saluterẽ. Sed loquendo de malo pene dr̃ est causa pene. Quia sm̃ eius iusticiam mala culpe ordinantur sub pena. Et sic dictãte iusticia deus fecit ⁊ instituit mala penarũ diuersarũ siue temporaliũ presentium siue eternoꝝ et futuroꝝ. Unde illud. Nõ ẽ malũ in ciuitate quod deus non fecit. Secũdum dubiũ vtz dei voluntati possit aliq̃d resistere. Respondeo ꝙ voluntas dei ẽ duplex. scilz voluntas signi. vt est in preceptz et consilijs. que sunt signa siue voluntatis. et tali bene potest quis resistere cõtẽnendo omittendo vel negligendo seruare ꝑcepta

do. Hoc enim nulli nature conceditur. Nam sancti angeli ꝛ si possunt rogare. non tamen imperare. Unde Hieronymus in sermone de assumptione. Scimus beatꝫ virginem tanti esse penes deum meriti. vt nihil horum quevellet efficere aliquatenꝰ posset effectu carere. De quinto scilicet de facilitate impetrandi dicitur. iij. Regū. ij. vbi Salomon dixit matri sue. Pete a me mater mi quid vis. Non eñ fas est vt auertam faciem. Unde Bernardus dicit. Adhuocatam vis habere apud christū. ad mariam recurre. exaudiet vtiqꝫ matrez filius. De sexto scilꝫ de necessitate diligendi. Si eñ est mater diligit. ij. Reg. i. c. Sicut mater vnicū amat filium. ita te diligebaꝫ. Et in hoc virgo ista excedit omnē creaturam Nam licet seraphin maxime deuꝫ diligūt tamen a Maria superantur. Nam vt dicit Bernardus super cantica. Amor christi non solum animā Marie confixit. sed etiam pertransiuit. vt nullā in pectore virginali particulam vacuaꝫ relinqueret. sed tota anima. toto corde. tota virtute diligeret. Hec ille. Et septimo scilicet de intimitate compatiendi patꝫ. Nam compatitur frater fratri. nutrix puero. sed maxime mater filio. Unde. iij. Regum. iij. Commota erant viscera matris super filio quem rex decreuerat occidere et diuidere. Unde sequitur. Date huic infantem. Hec est enim mater eius. Sic ista virgo compatiendo christo excellētius matrē se probauit. Unde hic dicitur per Symeonē ad eam. Tuam ipius animam pertransibit gladius. Ubi Bernardus dicit. Alij sancti ꝛ si passi sunt pro christo in carne. tamē in anima pati non potuerūt. quia immortalis. Maria i ea parte passa est que impassibilis habetur. Ideo alijs sanctis martyribus plus passa est. quia amplius dilexit. Ideo plus omnibus doluit. Nos igitur si volumus propinquitatem christi acquirere. studeamus matrem istam imitari in suis affectibus et operibus. vt sic primo concipiamꝰ christum per mundam cogitationem. Secundo pariamus eum per bonam operationem. Tertio seruemus eum per solicitaꝫ custodiam. Quarto iubeamus et precipiamus nostre voluntati vt obsequatur preceptis et obediat voluntati diuine. Quinto diligamus eum ex toto corde. Sexto impetremus commissorum veniam. Septimo compatiamur passioni sue per iugē memoriam. Sic poterimus dicere mater eius spiritualis. Hec putes te parue estimationis et commendationis. q mater eius spiritualis dici possis. Nam cum christus commendaretur a muliere quadam inter turbas vt ei diceretur. Beatus venter qui te portauit. volens christus potius gloriari de spirituali cognatione et propinquitate fidelium q̄ corporali matris sue respondit. Quinimo. Beati qui audiunt verbuꝫ dei et custodiunt illud. Luce. xi. Et iteruꝫ dicentibus sibi quibusdam. Ecce mat tua et fratres tui foris stant volentes tibi loq̄. Respondit christus. Que est mater mea. ꝛ qui sunt fratres mei. Et sequitur. Extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et fratres mei. Quicunqꝫ ergo fecerit voluntatem patris mei qui in celis est. ipse est meꝰ frater soror et mr Mat. xij. Uides et audis quia caro non facꝫ proximum deo. sed spiritus. Unde Johannis primo dicitur Dedit eis potestatem filios dei fieri. qui non ex voluntate carnis. sed ex deo nati sunt. Qui ergo fecerit voluntatem christi iste propinquus est christi. Sꝫ que est voluntas eius. ostendit apostolꝰ dicens. i. Thessal. iiij. c. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra. Sanctificatio autem illa cōsistit in eo quintupliciter. Primo vt abstineamus a commissis malis. et de eis peniteamus. ij. Petri. iij. c. Non tardat dominus promissionem suam sicut quidā existimant. sed patiēter agit propter vos. nolens aliquos perire. sed omnes ad penitētiam reuerti. Secundo in eo vt presentes tribulationes sustineamus. i. Petri. iiij. ca. Qui patiuntur ꝼm voluntatem dei. creatori fideli commendēt animas suas in benefactis. Tertio vt in omnibus deo gratias agamus. prima Thessal. vltimo. In oībus gratias agentes. Hec est vountas ōi vt bonum exemplum alijs ostendamus. i. Petri. ij. c. Sic est voluntas dei vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quarto vt p̄ximis misereamur. Ozee sexto. et Math. ix. capi. Misericordiam volo et non sacrificium. Ecce dei volumtas vt simus mise-

forma pre filijs hominū natus est. Nimis magna. quia dei filius de sinu patris in sinu matris visus est. et cum hominibus cōuersatus est. Baruth. iij. Nimis parua. qa in paruo corpore magna virtus occultata est. Paruulus enim datus est nobis Isa. ix. Et cum horum omniū ratio humana causam et rationem inuestigare non valeat. eo q̄ pax dei eruperat omnem sensum Natiuitas enim christi credi potest. inuestigari non potest. vt dicit Ambrosi⁹ libro contra Gentiles et errores eorum. Merito igitur parentes christi mirabātur de oibus que dicebantur de christo. vt dic̄ thema nostrum. In quibus verbis tria notantur. Primo parentum christi commendatio. cum dicitur. Erant pater et mater ei⁹ Secundo describitur eorum de operibus christi meditatio. cum dicitur. mirantes. Tertio subiungitur predicte ammirationis ratio. cum dicitur. super his que dicebantur de illo. A

Dixi primo q̄ in verbis premissis primo describitur parentum christi cōmendatio. cū dicitur. Erant pater et mater eius. Certe magna dignitas esse patrem et matrē christi. Patrem dicit Joseph. matrem dic̄ mariam. Ueruntamen licet ambo cōmēdabiles ex operibus iusticie. quia ambo iusti coram deo. Nam de Joseph dicitur. q̄ cū esset iustus voluit occulte dimittere eam. Martbei primo capi. De Maria loquit prophecta. Dilexisti iusticiam et; odisti iniquitatē. propterea vnxit te deus deus tuus oleo leticie. id est gratia spiritussancti te repleuit pre consortibus tuis. Tamen Marie dignitas incomparabiliter superat et excedit dignitatem ioseph. et in sanctitatis merito. et in singulari propinquitatis ad christum priuilegio. Licet enim Joseph dicatur pater christi. tamen solūmodo putatiuus. et sic fictus. et sic simulatus. apparens et non existens vmbra nō veritas. Non sic autem est de matre. que vera mater extitit. que ex proprijs sanguinibus concepit. vt dicit Johannes damascenus Et proprio lacte pauit vbere de celo pleno. vt dicit Gregorius. Ideo omissa commendatōne Joseph respectu christi intendamus soli p̄mendatōi virgis gliose que fuit vera mater christi. ⁊ per cōsequēs christo propinquissima. Conueniunt autem sibi sex proprietates. que sunt in qualibet matre respectu filij. quas ipsa etiam habuit. ergo vera mater fuit. Que sunt solicitudo prouidendi. auctoritas iubendi. necessitas diligendi. facilitas impetrandi intimitas compatiendi. singularitas concipiendi et pariendi. Nulla autem mater sic proprie et singulariter et vnice est mater prolis sue. vt maria mater christi. Naz sicut dicit Johannes damascenus li. tertio capitulo secundo. post assensum virginis spiritussanctus superuenit in eam purgans ipsam et virtutem susceptiuam verbi dei tribuens simul autem et generatiuā et obumbrauit super ipsam altissimi virt⁹ velut diuinum semen. et construxit sibi ex castissimis et purissimis sanguinibus carnem animatam anima rationali non seminans. sed creans. Itē capitulo. xxiij. dicit. Usq; ad virginem matrem in parentib⁹ et voluntas seminauit et natura germinauit. Sed spiritussanctus virum de virgine mirabiliter propagauit. Hec ille. Sicq; patet primum et secundum. scilicet singularitas concipiendi et pariendi. qua sola maria sic concepit et peperit vt similē nus q̄ habere possit. Juxta illud. Tu sola supgressa es vniuersas. De tertio patet scilicz de solicitudine prouidendi et nutriendi. Sicut enim dicit Bernard⁹. Nunq; martha sic solicita fuit circa christum vt Maria. Martha enim suscepit eum hospicio. sed in vtero maria. Illa operuit veste. hec carne. Illa pane et vino. ista lacte proprio pauit. Uere ergo dici potest ō ea quia sat agebat circa christum. De quarto scilicet de auctoritate iubendi scribitur Prouerbiorum primo. Audi fili mi disciplinā patris tui. et ne dimittas legem matris tue. Hoc vero impleuit christus quando dixit. Non veni vt faciam voluntatem meā. sed voluntatem eius qui misit me patris. Similiter de matre eius scribitur. quomodo erat illi subditus. et descendit cum ea de hierusalem in Nazareth Luce. ij. ca. Unde Bernardus dicit. q̄ deus femine obtemperet. humilitas sine exemplo. q̄ femina deo p̄ciperetur. sublimitas sine mo

ordinem creaturarum. Sed multo mirabilius est cum deus vnum peccatorem cõuertit viuificat et iustificat. Hinc Augustinus dicit. Maius est peccatorem conuertere q̃ creare celum et terram. Sed diceres. Hoc videtur falsum et impossibile. Ad quod respondeo q̃ hoc verum est. Et hoc propter tres ratiões. Primo ideo. q̃a peccator demeruit suam iustificationẽ per quam se fecit inhabilem ad eam per culpã Quod nõ fecit celum et terra que seruant suum ordinem et officium. Deus enim tm̃ odit peccatorem q̃ vix eum tollerat in terris. ⁊ nisi eum refrenaret misericordia faceret in quolibet quod fecit in Dathan ⁊ abyron. quos viuos terra deglutiuit. ⁊ in sodoma et Gomorra. quos ignis celi exussit et consumpsit. Secundo quia ad peccatoris iustificatiõem deus indiget adiutorio quo ad quid scilicet hominis voluntate. Quia qui creauit te sine te. non saluabit te sine te. Ex hoc patet q̃ maius est miraculũ conuersio peccatoris q̃ creatio celi. patet. quia non est dictum in creatione celorum. beati celi. quia creati sunt. sed dicitur in conuersione peccatoris. Beati quoruz remisse sunt iniquitates. Tertio quia oẽs angeli gaudent in peccatoris conuersione Luce. xv. Gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore penitentiã agente. Et tm̃ gaudent ac si munduz in mille solibus faceret clariorez. Hinc dicitur Matthei. xv. c. q̃ cum accesissent quidã ad iesum habentes secũ mutos. cecos. claudos. ⁊ debiles. curauit om̃es ita vt mirarentur. Facit hoc et hodie in animabus quod fecit in corporibus tunc. et tamen nemo miratur. Curat em̃ peccatorez cecum in cognitione. mutũ in oratione. claudum in affectione. debilẽ in dei operatione. Et istud est maius mirabile primo. Tertium opus dei de q̃ mirabantur angeli in futuro. licz et hodie mirentur est beatoruz glorificatio. Cum eniz videbunt angeli homines remunerari in corpore et anima. valde mirabuntur. eo q̃ deus hoc secretũ a seculo solum sibi reseruat. Juxta illud Jsaie. Secretum meũ mihi. Cum ergo hoc primum viderint quod nunq̃ viderunt valde mirabũtur. Et hoc ex pluribus causis. Primo quia ad glorificationem electorum generalem omnes angeli vocabuntur. Quia tamen ad nullum opus dei hucusq̃ cõuocati sunt. Sic enim scribitur Matthei. xxv. Cum venerit filius hominis et omnes angeli cum eo Dicit enim Alexander de Halis. q̃ cũ deus descendit in terram. non omnes angeli descenderunt cum eo. nec cum econuerso ascendit. omnes cum eo ascenderũt. quod tamen fiet in resurrectione generali. De q̃ dicitur. Aduocauit celum desursuz ⁊ terram discernere populum suum. Secũdo. quia ad hominis glorificationem tot⁹ mũdus ornabitur. Ad hunc diem festum nunquã fuit opus tam magnum et laudabile pro quo se totus mundus vestiret. Patet. quia nec in natiuitate. nec in resurrectione nec in ascensione christi. sed tunc primo cũ homo glorificabitur. Juxta illud Jsa. Ecce ego creo celum nouum et terram nouã. Tertio quia vita electorum coram omnibus laudabitur Matthei. xxv. cap̃. Esuriui et dedistis mihi manducare Et sic de aliis. Et certe hoc mirabile est. non minus ceteris. Valde enim mirabile est vt creator creaturam laudet et commendet. cum dominus secularis vix seruum suũ aliquãdo commendet. Jpse tamen dicet non solum vniuersaliter omnibus. sed etiã singulariter. Euge serue bone et fidelis. quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te constituã. iutra in gaudiũ dñi tui.

E

Dixi tertõ q̃ in verbis premissis subditur predicte ammirationis ratio. cuz dicitur. Super his que dicebantur de illo. Que autẽ dicebantur de christo refert sanct⁹ Lucas q̃ tria erant. scilicz ab angelis. a pastoribꝰ et a Symeone. Angeli cantabant gloriaz in excelsis deo ⁊c̃. Pastores annunciabãt que viderant de puero. Symeon benedixit parentibus pueri. et prophetabant de puero omnes tamen glorificabant puerũ. Angeli attribuebant gloriam deo pro incarnatione christi. Pastores reuersi sunt glorificantes ⁊ laudantes dominũ in omnibus que audierunt ⁊ viderunt. Symeon etiam benedixit eum dicens. Nunc dimittis seruum tuum domine scd̃m verbuz tuum in pace. Luce. ij. cap̃. habentur om̃a

ricordes. Quinto vt salutem eterne beatitudinis consequamur. i. Thimo. ij. Deus vult omnes homines saluos fieri. ⁊ ad agnitionem veritatis venire. Ex his patet q̄ facile q̄s istis modis poterit acquirere xp̄i propinquitatem.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis describitur parentum Christi meditatio. cum subditur. Erant mirantes. Quamuis autem omnia mirabilia dei opera sunt. Juxta illud. Mirabilia testimonia tua domine. iō scrutata est ea anima mea. Tamen tria sūt opera dei precipua omni modo miranda. scilicet christi incarnatio. de qua mirabantur parentes eius. vt hic dicitur. Secundo peccatoris conuersio. de qua hodie mirantur homines. Tertio beatorum glorificationem. quam mirabuntur in futuro. nō solum parentes christi. non solum homies moderni et iusti. sed etiam angeli bti. De primo patz quomodo merito parētes xp̄i mirabantur eius incarnatōnem. Et b̄ precipue propter tria. Primo pro eo q̄ tant⁹ fuit humiliatus cuius potentie nullus resistere potest. cuius sapientie nullus respōdere potest. cuius glorie nullus se comparare potest. Unde beatus Thomas cōtra gentiles libro. iij. dicit. q̄ inter opera diuina misterium incarnationis maxime excedit. Nihil em̄ mirabilius cogitari potest q̄ q̄ deus sit homo. Secundo merito mirabantur pro eo q̄ per incarnatōnem christi illa antiquissima discordia que inter deuz et hominem per quinq̄ milia annoz ⁊ amplius durabat reconciliationem sumebat et pacem. Sicut apostolus ait Ephe. ij. c. Tertio merito mirabantur q̄ tam abiect⁹ scilicet homo in deum exaltabatur. et quē angeli imo bruta despiciebant et dedignabantur a deo honorabatur. non solum autem mirabantur opus incarnationis. sed etiā affectum dei patris qui tanta caritate motus est vt filium suum vnigenitū daret Joh. iij. Unde dicit apostolus. Propt̄ nimiā caritatē quā deus habuit ad nos filium sunm misit. Insuper mirabantur et incarnationis modū. Modus em̄ fuit valō sapientissimus ⁊ ordinatissim⁹. Ut sicut a diabolo suggerēte Eua p̄sentiente ⁊ petm̄ producente mors intrauit in orbem terrarū. Sic angelo nūciante. spūsancto obumbrāte. ꝟgine p̄sentiente ⁊ filiū p̄ducēte. vita daretur mūdo. Post hec oīa mirabantur incarnationis effectū q̄ ad hoiem redēptuz. qui ita redemptus est vt in nullo deficiat. Pō. Copiosa apō eū redēptio. Haz redēptus est a culpa originali ⁊ actuali. in gr̄am restitut⁹ originalē. ꝟtutib⁹ decorat⁹ per sanctimoniā spūalē. Certe mirabilia. Mirabant p̄terea de incarnatōe xp̄i. non solū parētes. sed etiā angeli. hoines. ⁊ demones. De angelis p̄mo ptz. Hā cū se ante incarnationē adorari p̄mitterēt post incarnationē nunc̄ adorari voluerūt Apo. xxi. Dixit angel⁹ iohanni cū se adorare vellet. Uide ne feceris. cōserv⁹ em̄ tuus sum ⁊ fratrū tuoz. De secundo patet. quō videz homines mirabantur. Nam multi ita mirantur christi incarnationem ⁊ natiuitatē q̄ vsq̄ modo non possunt credere. vt Judei heretici et pagani. p̄o impossibili habentes huiusmodi incarnationē. Sed certe audiant tales illud quod dicitur Luce primo. Non erit impossibile apud deū oē verbuz. De tertio quomodo demones mirabantur. patet. quia nunc̄ poterant comprehendere q̄ tanta maiestas tīn possz humiliari q̄ deus summus possit fieri homo infimus. Uidebant em̄ eum esurire. sitire. algere. calere. lassari. tristari. et pauere. propter hec non credebant eum deum. Cū vero vidissent eum in nullo peccare. demones fugare. cecos illuminare. mortuos suscitare. leprosos mundare. timuerunt esse deū. Et sic p̄o vtraq̄ parte dubitātes mirabantur esse eum talem qualem nunquā viderunt. Sed diceres. tamen Luce q̄rto capitulo dicitur. Sciebāt euz esse christum. Rūdeo. q̄ nō sciebāt certitudinaliē sed vehementer p̄sumebāt. Uñ vt dictū est. Et parētes ⁊ angeli ⁊ hoies ⁊ demōes mirabant eius incarnationez. Juxta illud Eccī. Mirabilia opa illi⁹ ⁊ gliosa ⁊ absco sa. Mirabilia hominib⁹. gloriosa angelis. absconsa demonib⁹. Secundum opus dei de quo hodie mirātur homines ē peccatoris conuersio. De qua dicit Bernardus ad carthusienses. Uita mirabilis est. homines multum mirantur. quia de⁹ fecit visibilia ex nihilo q̄ creauit mundum et

in exemplū ꝓpositā de christo notant scribere nō omisit dicens. Puer crescebat. nec eīm dubium quin ꝓpter nos ista dicta sunt. Nam sicut idem Lucas in eodē capitu. in fine ait. Proficiebat etate sapientia ⁊ gratia apud deum ⁊ apud homines. dicēs eīm Proficiebat apud deum. addidit. ⁊ apud homines. vt daret intelligere quia q̄ sctūs erat ꝓpter homines. hominib⁹ proficere voluit. ⁊ proficere se ostendebat. Licz igit ꝑm diuinitatē crescere non poterat in sapientia ⁊ gratia. tamen in assumpta hūanitate ꝑm carnis substantiā vere crescebat. ꝑm vero sapientiā ⁊ gratiā anime nō crescebat sed se crescere ostendebat. ꝑm q̄ in corꝓis magnitudine procedebat se maiorem sapientiā habere ostendebat. qui tamen ab instanti conceptionis sue omī sapientia ꝑm etiā animā plenus erat. Propter nos igit sicut factus est puer. ita ⁊ crescebat et confortabatur plenus sapientia. sicut dic thema nostrū. In quibus verbis tria tangunt tur. Primo xp̄i puritas admirabilis. cum dicitur. Puer. Secundo ꝓfectus etatis delectabilis. cum dicit. crescebat ⁊ ꝓfortabat Tertio plenitudo virtutū incōparabilis. cum subditur. plenus sapiētia ⁊ gratia dei erat in illo. A

Dixi primo q̄ in verbis premissis tangit puritas christi admirabilis. cum dicitur. Puer. Sicut aūt dicunt oīes grāmatici puer dicit a pura etate. eo q̄ illa etas pura sit et innocens ab oībus delictis. Jō christus voluit eaz ostendere vt significaret q̄ nō nisi tales qui essent vt pueri mundi intrabunt in regnū celoz. Luc. xviij. Sinite paruulos venire ad me. Taliū eīm est regnum celoz. Voluit ergo apparere paruul⁹ quadruplici ratione. Prio ad docendū homines innocentie puritatē. Puer eīm dicitur a puritate. Christus aūt habuit triplicem puritatē. scz originalis ꝓcupiscentie. actualis ignorātie. ⁊ corꝑalis impotētie. Christus eīm sanctificatus ab instanti cōceptionis sue. xp̄s plenus fuit sapiētia ab eodem instanti. ⁊ xp̄us nullā resistentiā habuit in eodē corꝓre suo. Ideo fuit depuratus ab oīmi infectione. Fuit etiā purus triplici puritate. cogitationis. locutionis. et operationis. Habuit eīm cogitationes mundissimas. locutiones vtilissimas. ⁊ operatiōes sanctissimas. Unde dicitur de eo. i. Petri ij. Qui peccatum non fecit nec inuentus ē dolus in ore eius. Talem puritatē debent habere oīes serui dei. Primo eni debent esse mundi cogitatione. Juxta illud Jacobi. iiij. c. Purificate corda vestra duplices animo. Secundo debent habere puritatem vt sint mundi locutione Job. xxviij. c. Sententiam puram labia mea loquētur. Prouerbioz. xv. Sermo purus pulcherrimus firmabitur ab illo. Tertio debēt habere puritatem operationis. i. Thim. ij. c. Volo viros in omni loco orare leuantes puras manus ad deum. Jacobi. iiij. Emūdate manus vestras peccatores. O q̄s pauci sunt hodie tales pueri q̄ ꝓchdoloz potius habent cogitationes iniquas. Juxta illud. Cogitauerunt iniquitates in cord. locutiones immundas. ps. Vana locuti sunt vnusquisq̄. Et vtinam tm̄ vana ⁊ nō scurrilia vel mēdosa aut etiam dolosa. Timeant igitur tales illud ps. quod comminatur eis dicens. Disperdet dom⁹ vniuersa labia dolosa. et linguā magniloquā. Habent etiam operationes fetidas et infectas fetore luxurie. Juxta illud. De cada ueribus eorum ascendet fetor. Joelis primo. Computruerunt iumenta in stercore suo. Vere magnus fetor quem etiā demones abominantur. Cōmuniter videmus q̄ qui comedit alleum non sentit fetorē alterius comedentis. Diabolus comedit alleum. quia fetidis ⁊ immundis cogitatiōibus. locutionibus. ⁊ operationibus delectatur. In signum huius in quodaz obsesso habitauit in sepulchro fetido vt dicitur Marci. v. Et tamen horret fetorē luxurie presertim ille demon qui est nobiliozis nature vltra ceteros. Istud patet de quodaz astrologo ⁊ nigromantico. De quo refert Robertus holgot super libz Sap. ca. ix. Qd cum quadā vice demonē solito more inuocasset post longā expectationē et carminum suoruz iterationem. tandem apparuit stans a longe et vestibus obturās nares suas. A quo dum quereret incātator. quare ita tardasset. et quare ita a remotis se tenuit. Respondit demon. Fetor inquit luxurie tue non permittit me ad te accedere. O si sic abominantur demones istum fetorem. ḡnto magis angeli boni. Secundo christ⁹ voluit esse puer ad docēdū obe-

ista. Per istos tres significantur tres stat⁹. scilicet incipientium. proficientium. et perfectorum. Qui omnes pro opere incarnationis christi debent laudare deum ⁊ gratias agere deo pro tam magno beneficio et tam immensa dilectione. q̄ videlicet tm̄ se exinaniuit vt pasceretur omniū pastor. et visus est et admatus est. ab inope pauper factus dilectus propter similitudinez. nō solum autem. sed et propter māsuetudinez et iusticiā. Qō per eum scilicet promissiones adimplete sunt. q̄ iniquitates remisse sunt. q̄ superbi demones cum p̄ncipe suo iudicati sunt. Inquit Bernardus sup̄ cantica sermō. lxx. Unde sicut dicit idē Bernardus super cantica sermone. xi. ad finez. Licet christ⁹ potuisset aliter redimere genus humanum absq̄ vlla difficultate maluit tamen cum iniuria sui. Et hoc iō. ne pessimi et odiosissimi vicij ingratitudinis actionem reperiret in homine. Sane multā fatigationis assūpsit ideo vt multe dilectionis hominē teneret. cōmoueret ad gratiarum actiones difficultas redemptiōis quē minus fecerat deuotū conditionis facilitas. Quid em̄ dicebat homo creatus ⁊ ingratus. Gratis quidem conditus sum. sed nullo amoris vel laboris grauamine. Si quidem dixit. et factus sum quemadmodum et vniuersa. Quid magnum est cū quelibet in magna verbi facilitate donauerit. sic beneficium attenuant creatiōis. humana impietas magnitudinis materiam non sumebat. vnde amoris causa esse debuerat. Sed obstructum est os loquentium iniqua luce clarius. Nam iam patet quemadmodum pro te homo dispendiuz fecerit. de domino seruus. de diuite pauper. caro de verbo. de dei filio hominis filius fieri non despexit. Memento iam te et si de nihilo factum. non tamen de nihilo redemptum. Sex diebus condidit omnia. et te iter omnia. At vero per totos triginta annos operatus est salutem tuaz in medio terre. O quantum laborauit sustinens carnis necessitates. hostis temptationes. Nonne sibi crux aggrauauit ignominiam. mortis cumulauit horrorem. Hec Bernardus. Hec itaq̄ cōsiderantes proueniſſe hominibus ex incarnatione christi tam angeli q̄ pastores. q̄ Symeon glorificabant et laudabant deum. Quibus auditis tanquā nouis et insolitis merito parentes eius mirabantur. Nos igitur fratres charissimi pro tam maximo beneficio christi studeamus ei reddere laudem et gloriam. Non solum autem pro isto. sed etiam pro omnibus alijs beneficijs diuinis. Nihil enim deus vult ab homine nisi gloriam et laudem. Nec melius honoratur quibuscunq̄ incensionibus vel oblationibus q̄s gratiarumactionibus. Unde Hermes trimegistus libro suo de natura deorum inquit. Qō exquo in deo sunt omnia. et ipse est omnia. nos nō habentes quod dignum ei reddamus gratias agentes ei ipsum adoremus. Hec enim sūt summe incensiones. cum gratie aguntur deo a mortalibus. Hec ille. Agamus igitur gratias deo pro omnibus. vt per hoc a minimis veniamus ad maxima. Et de opere redemptionis perueniamus ad beatitudinem glorificationis. Quam nobis p̄stare dignetur dominus noster iesus christ⁹. Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis christi. III.

Sermo. XV.

Puer iesus crescebat et confortabatur plenus sapientia. et gratia dei erat in illo. Luce secundo capitulo. Veritatis assertor precipuus magnus pater Augustinus in libro de vera religione scribens de operationibus christi. quas operatus est operando salutem in medio terre. sic ait. Tota vita christi in terris per hominē quā gessit disciplina mortis fuit. Dia enī bōa mundi christus contempsit que contemnenda docuit. ⁊ omnia mala sustinuit que sustinenda precepit. Hec ille. Vult dicere Augustinus q̄ christus veniens in mundum omnia facienda per nos vel vitanda a nobis in se exemplificauit. Juxta illud Johannis. xiij. cap̄. Exemplum enim dedi vobis vt et vos ita faciatis. Unde si cut alia opera sue conuersationis cū fact⁹ esset perfecte etatis nobis proposuit in exemplum. sic et opera sue infantie. vt sic omnibus omnia fieret. ſm Ambrosium super Lucam libro. iiij. Et ideo euangelista pōderans huiusmodi infantie etatem nobis

viuamus. Talis fuit dauid qui de se dice-
bat. Adolescentulus sum ego et cōtempt⁹
Et apostolus. Si adhuc hominib⁹ place
re[illegible] christi seruus non essem. Uere sic ē ꝙ
qui hominibus student placere magne sūt
reputationis. Qui vero diligunt veritatē
et soli veritati intendunt placere nulli⁹ sūt
in mundo reputationis. imo sunt magne
derisionis. Juxta illud. Deridet iusti sim-
plicitas Job. B Unde hodie adula-
tores preualent viris iustis et sanctꝫ ⁊ do-
ctis. quia om̄a ad placitū dominoꝝ dicūt
Et ꝓpter hoc quia ad placitū om̄ia dicūt.
reputant eis amici. Sed in rei ꝟitate sunt
deceptores ⁊ capitales inimici. Nā vt dic̄
Robert⁹ holgot sup librū Sap̄. ca. x. Si-
miles sūt illi qui suauiter radit. sed guttur
amputat. vel genam tergit. sed oculū eruit
Unde Ecc̄i. xij. c. d̄r. In labijs suis indulcat
inimicus et in corde suo insidiat vt sb̄uer-
tat te in foueaꝫ. In oculis suis lacrimabit
inimicus. et q̄si adiuuans suffodiet te. vñ
Seneca epl̄a. viij. dicit. Uenit ad me blā
dus inimicus pro amico. vicia sub virtu-
tum nomine surripiunt. Certe hoc est ho-
die videre ad oculum. ꝙ nullus vicia ma-
iora inducit in regibus principib⁹ ⁊ ceterꝫ
nisi adulatores asserentes ea esse virtutes.
Nam prodigalitatem liberalitatem dicūt
humilitatē fatuitatē asserunt. deuotioneꝫ
et cultū dei monachatū ꝑsuadent. superbi
am honestatē astruūt. voluptatē ⁊ delicias
in solaciū vertunt. Et ita hominē seducūt
et in malis morib⁹ firmāt. vt quādoqꝫ vsqꝫ
ad mortē in malis et prauis moribus con
senescat. ⁊ moritur in eisdem. Unde si q̄s
vult aduertere quare diuites etiā in seniū
vix emendant. facile videbit hoc ex adula
torū blandicijs ꝓuenire. Nam cum se cre-
dūt bonos ex assertiōe adulatoꝝ. quomo-
do possunt conuerti vel in melius mutari
Unde Seneca dicit epl̄a. xcv. Non sumus
cōtēti modica adulatiōe. imo si quis nos
sanctissimos modestissimos predicet totū
acceptamus tanq̄ nobis debitū. Et cum
credimus eis qui nos laudant non corri-
gim⁹ nos. nec mutari volumus. quia nos
optimos credimus esse. Hec ille. Et ideo
sentētia Platonis fuit prout dicit in libro
de dictis ph̄oꝝ. Qd̄ homines ex inimicis
magis q̄ ex amicis ꝓficiunt. Quia dū ini-
mici eis errores improperant corrigunt.
Amici vero nō improperāt eis errores. sꝫ
tollerant et occultant. Hinc d̄r Math̄. x.
Inimici hominis domestici eius. Isa. iij.
Popule meus q̄ te btm̄ dicūt ip̄i te decipi
unt ⁊ seducūt. Tales ergo nō sunt amici. sꝫ
inimici. Nā sicut Policratus dic̄ libro. iij.
ca. iiij. Adulator om̄is virtutis est inimic⁹
eo qꝫ magis cauendus q̄ sub amātis specie
nocere non desinit. donec rōnis obtundat
acumen. et luminis modicū qd̄ adesse vi-
debatur extinguat. Certe vt idem ait. gra
uissime tales peccant. cū eis nocent et sub
eis infideliter agunt quibus fidē debent ⁊
tenent. circūuenientes blandicijs ⁊ in sor-
des vicioꝝ p̄cipitantes. Quid odibilius
fraude ⁊ dolo. quo sub imagine amoris et
fidei in simplicē ⁊ credulū ⁊ quod detesta-
bilius est amicū perfidie et inimiciciaꝝ ne
quicia exercet. O quō mltiplicati sunt ho-
die tales super numeꝝ. dicit Policrat⁹ vbi
supra ca. vi. Et vere ita mltiplicati vt non
sit locus iustis ⁊ bonis viris in curijs p̄n-
cipū ante ip̄os. Ex quib⁹ om̄ib⁹ iam patet
quātū noceāt adulatores ip̄is magnis do
minis. Si igitur volūt ab eis bene cauere
duo eis sunt necessaria. Primo vt in prin-
cipio talib⁹ resistant. Unde dicit Policra
tus libro. iij. c. vij. Primos adulatoꝝ con-
gressus impugna. Qd̄ tunc fit quādo vt di
cit Seneca epl̄a. xcv. nos metip̄os tales re
putamus quales nos esse scimus. nō qua-
les nos adulatores cōmendant. Refert se-
neca ibidem de alexandro. Qd̄ cū ab alijs
diceretur filius Jouis illius dei. contigit
ꝙ in obsidione cuiusdam ciuitatis dū cir-
cuiret muros sagitta percuss⁹ ē. Cūqꝫ vul
nus vehemēter doleret ait. Om̄es me fili
um iouis esse dicunt. sꝫ vulnus hoc me ho
minē esse probat. Sic debet facere tal' p̄n-
ceps vel dominus. Uos me dicitis prudē
tem. sed ego non inuenio hoc in me. Uos
me dicitis temperatū. sed ego sentio in me
defectum maximū in excedendo modum
et tempus. ⁊ sic de alijs. Sic dicebat Uir
gilius de se sicut narrat Policratus. De
quoqꝫ dicunt vatem. sed non ego credul⁹
illis. Unde Catho dicit. Plus alijs de te
q̄ tu tibi credere noli. Secūdo necessariū
est eis vt semꝑ habeant aliquos viros iu-
stos et litteratos secū. q̄ eos cōtra tales p̄-
muniant et precustodiant. et eos euadere
doceant. Ezechias cū esset vir iustissimus

dientiã et subiectionẽ. Puer eñ subiectus est parentibus. imo omnib⁹. sic x̃ps fuit. vt dicit Lu. ij. Erat inq̃t subditus illis. Sic quilibet fidelis debet esse subditus ⁊ obediens supioribꝫ suis. Juxta qõ suadet apostolus dicẽs. Oñis anima sublimioribus potestatibus subdita sit. Et iterũ. Obedite prepositis vestris. Subiecti estote oñi creature humane. i. Pet. ij. Et Ephe. v. c. Subiecti inuicem in timore chr̃isti. Tunc aũt vera est subiectio ⁊ obedientia cũ subditus nihil agit iuxta voluntatẽ ꝓpriã. sꝫ superioris. Unde dicit Bernardus super cantica sermone. lxxi. Grande malum propria voluntas. que facit vt bona tua bona non sint. Hinc est qõ. i. Regũ. xv. dicitur. Melior est obedientia q̃ victima. Quod tractans Grego. xxxv. libro moraliũ dicit. Obedientia merito victimis preponitur. quia per victimas aliena caro. per obediẽtiam vero voluntas propria mactaf. Attẽdant hoc filij erga parentes. attendant serui erga dominos. subditi erga prelatos. ⁊ generaliter oñes fideles erga suos confessores. vt nihil agant contra eoꝝ voluntatem. Nam quicquid contra preceptum illorum. aut consiliũ aut suasum fuerit. mortiferum est ⁊ vane glorie deputatum. Ita dicit Bernardus super cantica sermõe. xix ad finem. O q̃ multi hodie sunt qui oñia iuxta caput suum faciunt tam carnalibus q̃ spiritualibus parentibus non obedientes. et sensum suum preferre ipsoꝝ voluntati conantes. quod vtiq̃ nõ ex alio q̃ ex superbia procedit. Nam sicut dicit Hugo de duodecim abusionibus. Inobedientie morbus ex superbie tumore procedit. Sicut sanies exulcere. sic ex superbia contemptus manat. Sed attendant isti chr̃istum dominũ qui deus existens obediuit parẽtibus. non despexit magister discipulos. deus homines. verbum et sapientia dei patris fabrum et feminã. Dicit Bernard⁹ super cantica sermone. xix. Tertio chr̃ist⁹ voluit apparere puer ad docendum humilitatem. Parulus eñ humilis est et superbire nescit. Sic chr̃istus Philip. ij. humiliauit semetipm formã serui accipiẽs. Per quod x̃ps informare voluit filios fideles q̃ nisi humiliarent sicut paruulus nõ intrarent in regnũ celoꝝ. vt dicit Math. xviij. Nõ est eñ via ad celestẽ exaltationeꝫ nisi ꝑ humilitatẽ. Unde. i. Pet. v. dicitur. Humiliamini sub potenti manu dei vt nos exaltet. Et Eccl. iij. Quanto maior es humilia te in oñibus. ⁊ coram deo inuenies gratiam. Hinc dicit Bernardus super cantica sermone. xxxv. q̃ oportet humiliter sentire de se nitentem ad altiora. ne dum supra se attollitur cadat a se nisi in se per verã humilitatẽ solidatus fuerit. Et subdit. Non nisi humilitatis merito. maxima obtinent. Tunc autẽ ẽ vera humilitas. cũ nõ solum ea per que nos deus per seipm humiliat. libenter accipimus. sed etiã cum ab alijs illata libenter tolleramus. Job per deũ fuit humiliatus. Dauid per hominẽ maledicẽtem sibi. Et dico notanter quando libẽter illata tolleramus. Nam ẽm Bernardum vbi supra. multi humiliantur qui humiles non sunt. Alij eñ cum rancore humiliant. alij patienter. alij et libenter. Primi rei sũt Secundi innoxij. Tertij iusti. Is ergo vere humilis est qui dicere potest. Bonũ mihi quia humiliasti me. Hoc non potest dicere qui inuitus est. Multo minus hoc dicere potest qui murmurat. neutri horuꝫ ꝑmittimus gratiã q̃ humiliatur. Est tamẽ inter istos duos differentia et conuenientia. Nam differunt in hoc. quia qui inuit⁹ patitur. in patientia sua possidet animã suam. Qui vero murmurat simpliciter perit in anima sua. Conueniunt autem in hoc. quia neuter eorum gratiam consequitur. nec meretur. Et si vnus eorum scilicz qui murmurat iram mereatur. quoniaz nõ humiliatis. sed humilibus dat gratiam suaz. Ille vero vere humilis est qui humiliationem vertit in humilitatem. Et ipse est qui dicit deo. Bonũ mihi quia humiliasti me. Ex predictis patet q̃ ad verum humilem requiruntur duo. vt scilicz sponte ⁊ libenter humilietur. Debet ergo tacita esse et leta humilitas. Talis fuit Paulus qui dixit. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. vt in me habitet virt⁹ chr̃isti. Hec Bernardus sententialiter vbi supra. Quarto chr̃istus voluit apparere puer propter parnã reputatõnem. Puer eñ pro minimo reputatur. Sic chr̃istus Jsaie. liij. Despect⁹ est vultus eius. vnde nec reputauimus eũ Abdie in principio. Ecce paruulum dedi te in gentibus. Cõtẽptibilis tu es valõ. ꝑ qõ docuit nos vt simpliciter ⁊ non gl̃iose

gis opprimebant filij isrl. tanto magis crescebāt. D De scdo quo dz ꝓficere hō dr̄. Luce. ij. q̄ ihs ꝓficiebat apd deū. s. per bonā ⁊ rectā intentionē. Et apud hoies ꝑ exempli exterioris oñsionē. Uñ sic nobis necessaria est vita nr̄a. ita ꝓmis nr̄is fama nr̄a. xij. q. i. nolo. Et ido apls ait. Prouidentes bona nō tm̄ corā deo. sed etiā coraz oib⁹ hoib⁹. Sed certe pauci sūt hodie q̄ ita ꝓficiant. cū multi poti⁹ deficiant. Jō videam⁹ que impediūt hoiem. Septē sunt que impediūt hoiem a spūali ꝓfectu. Primū igit̄ est ꝓsumptio sufficientie. sicut in illo q̄ dicit sibi. satis est iam nihil tibi deest. De quo in ps̄. Ego dixi in abūdātia mea nō mouebor in eternū. Sed tales de⁹ permittit cito cadere. Unde sequit̄. Auertisti faciē tuā a me ⁊ factus sum conturbatus. Scōm ē viriū lassitudo. qñ em̄ diu laborauit homo in bello spūali. post tāz vilis fatigat̄ ⁊ lassascit. Talis fuit Helias q̄ petiuit p̄ tedio anime sue. vt moreret̄. Sed certe apls docet huic obuiare Hebre. xij. Recogitate eū q̄ talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipm̄ cōtradictionē. vt nō fatigemini animis vr̄is deficientes. Tertium ē occurs⁹ aduersitatū Juxta illō Utinā mortui essem⁹. Nūeri. xiij. Talib⁹ enim maiora occurrūt tēptamenta. Sz audiāt tales: q̄ fidelis de⁹ ē q̄ nō patiet̄ vos tentari supra id q̄ potestz. i. Lor. x. Quartū gelicidiū tepiditatz q̄ cōstrigit ⁊ ñ ꝑmittit florē vel fruct⁹ egredi. De q̄ puer. xxvi. Dicit piger. leo ē in via. Job. xv. ledet̄ q̄si vinea in ꝓmo flore. Qō tūc fit qñ in talib⁹ nō dū desideria bona roborāt̄. Quitū ē occupatio tpaliū. De h. i. Reg. xvij. figura q̄ mō Dauid in armis Saul nō potuit ꝓcedere. Jō Math. xix. dr̄. Si vis ꝓfect⁹ ee vade ⁊ vēde oia. Qō cū audisset abijt tristis. Sextū ē erubescētia seculi. De h̄ Job vi. Uenerūt vsqz ad me ⁊ pudore coopti sūt. Septimū ē vilescētia spūaliū. De hoc Aume. xxi. Aia nr̄a nauseat. Sūt aūt ecōuerso septē q̄ iuuāt hoiez ad ꝓfectum. Primū est existimatio ꝓprie imperfectiōis Job. xi. Eū te consumptū putaueris oriens vt lucifer. Scōm ē pudor defectiōis. Bern̄. Nō ꝓficere. deficere ē. Hiere. vi. c. Facti sūt retrorsū. Tertiū est timor amissionis Math. xxv. talib⁹ dr̄. Ei q̄ nō habet ⁊ qd̄ videt̄ habere auferet̄ ab eo. Quartuz seueritas exactiōis. Repetit em̄ dñs talētū cū vsura. Lu. xix. Quare nō dedisti pecuniā meā ad mēsā. Quintū hostiū multitudo ⁊ fortitudo. Unde dz hō laborare vt sit fortis ⁊ armat⁹ cōtra eos. Eph. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sāguinē. sed aduersus rectores tenebrarum hui⁹. Sextū ꝑmij magnitudo q̄d mai⁹ dabit̄ magis laboranti. i. Lor. ix. Unusq̄sq; mercedē suā recipiet ꝑm suū laborē. Septimū breuitas tempis cōcessi ad ꝓficiendū Eccs. ix. Quecūq; facere pōt manus tua instanter operare. E

Dixi tertio q̄ in verbis prēmissis tangit̄ plenitudo virtutū xp̄i icōparabilis. cū dicit̄. Plenus sapia ⁊ gr̄a dei erat in illo. Duo dicit de xp̄o. Primo q̄ erat plen⁹ sapiētia Scdo q̄ gr̄a dei erat in illo. Plen⁹ sapia fuit. qz ipe sapia est dei pr̄ūl ꝑ quē facta sūt oia. Prouer. viij. Eū eo eram cūcta cōponēs. Et ꝑmittit̄. Qñ ꝑparabat celos aderam. Et de multis alijs. Uñ apls dicit. q̄ ipe est in q̄ sūt oēs thesauri sapie ⁊ scientie dei absc̄diti. q̄ si sic. merito Jacob⁹ dicit Si q̄s indiget sapientia postulet eā a deo. Jacobi. i. Bene dicit a deo. nō a mundo. nō a carne. nō a dyabolo. Non est hec sapientia de sursum: sed est aialis terrena et dyabolica Animalis est in luxuriosis qui totū intellectū ad voluptatē conuertērūt Qui melius sciunt housare cozisare ⁊ blādiri q̄z orare aut corā deo flectere. Terrena sapia est in auaris q̄ facilius sciunt discurrere decem miliaria ad forum q̄z decem passus facere ad ecclesie chorū. Dyabolica sapia ē in supbis q̄ meli⁹ sciūt cōponere capitis flores q̄z animi mores. meli⁹ sciūt ornare corpus q̄z animam. Isti g̃ tales nō sunt pleni sapiētia xp̄i. sed ab ea vacui. et sūt pleni sapia dyaboli. Sūt aūt diuersi diuersimode pleni diuersis vicijs. Nā q̄dam sunt pleni dolo ꝑ occultā cordis machinationē. Eccl. i. Lor tuū plenū est dolo. Alij pleni maledictione per sermonis seueritatē. ps̄. Quoz os maledictione plenum est. Alij pleni iniq̄tate ꝑ operationē. Ps̄. Repleti sunt iniq̄tate ⁊ impietate sua Alij pleni ypocrisi ꝑ sanctitatis simulatōez Math. xxiij. Ue vob ypocrite q̄ int⁹ estz pleni iiquitate ⁊ omi spurcicia. Alij pleni cupiditate ꝑ auariciam. Roz. i. Repletos

et sanctus. Legit̃ tñ Isaiam ꝓpham in cõsilio habuisse. Dauid ⁊ si sanctissim⁹ et ipse ꝓpha ꝓphaꝝ. tñ habuit Nathan ꝓpham in cõsilio suo. qui eũ de nõ edificando tẽplo premonuit ⁊ pro peccatis adulterij ⁊ homicidij corripuit Salomon licet sapientissim⁹. tamẽ Nathã ꝓphaz ⁊ Sadoch sacerdotem in cõsilio suo habuit Carol⁹ pius imperator habuit doctissimũ Alcuinũ. Trayanus iustissim⁹ imperator sapiẽtissimũ Plutarcũ phm. Nero licet nequã tamen habuit ipe Senecam. Alexander Aristotelẽ prudentissimuz. Ptholomeus septuaginta interpretes libroꝝ. Nec mirũ ꝙ tũc bene stabant eoꝝ principat⁹ ex quo sapientissimis regebant̃. cũ sine sapientia nullus potest stare ꝑncipatus. inquit Policratus libro. iiij. cap. vi. Unde Socrates Appollinis oraculo sapientissim⁹ iudicatus. Tũc demũ fore respublicas beatas asseruit si eas phi regerent aut eoꝝ rectores studere sapientie cõtigisset. Tales g̃ viros honorent ꝑncipes et nõ contemnant si bene volunt impare. Si tamẽ viri boni ꝑ veritate cõtemnant̃ nõ debet ꝑ magno reputari. quia nõ ipis sed ꝯtemptoribꝫ ve. Nam vt ait Cicero. Cuius aures clause sunt veritati vt verũ audire nõ possit eius salus desperanda est

C

Dixi secũdo ꝙ in ꝟbis premissis describitur profectus etatꝫ christi delectabilis cũ dicit̃. Crescebat ⁊ confortabatur. In hoc christus se verã carnẽ assumpsisse demonstrauit nõ fantasticã. Sicut em̃ puer eẽ voluit. sic in virũ nõ nisi successiue adolescere voluit. Unde dicit̃. Crescebat ꝟm hũanam naturã. Nam ꝟm diuinã. Magnus dominus ⁊ magnitudinis ei⁹ non ẽ finis In hoc tamen saluator nos docere voluit vt in nostris actionibꝫ quas bene agendo incipimus non sistamus. sed semper in eis ad meliora tendentes proficiamus. et sic spiritualiter crescamus vsqꝫ in virũ ꝑfectũ Duo tamẽ hic dicũtur de xp̃o. Primo qꝛ crescebat. Secundo quia proficiebat ad significandum cuilibet bene agenti duo esse necessaria. Primo augmentũ virtutũ interioꝝ. Secũdo ꝓgressus in illis virtutibus ⁊ exercitatio exterior. Unde Machab. ix. dicit̃. Cepit Jonathas crescere ⁊ proficere. De primo patet. Debet em̃ crescere in septẽ ꝑcipuis virtutibꝫ. Et primo in certitudine fidei ⁊ cognitõis. Unde. ij. Coꝝ. x. Spem habem⁹ crescẽtis fidei vestre. De modicitate fidei reprehensus est Petr⁹. modice fidei quare dubitasti. Mathei. xiiij. Sed bene creuerat mulier chananea que audiuit. Mulier magna est fides tua. Et Centurio cui dictũ est. Non inueni tantã fidẽ in israel. Scd̃o debꝫ crescere in feruore deuotiõis. q̃ feruor maxie lucet in orõnis continuatione ⁊ lacrimaꝝ effusione. Hester. xi. Fons paruus creuit in fluuiũ maximũ. Hoc est. Parua deuotio in ꝑncipio ⁊ pauce lacrime in puericia debent postea crescere in fluuiuz in senio. Sicut fecit Dauid q̃ dicit de se. Lauabo per singulas noctes lectũ meũ lachrimis. Sed certe multi feruẽt in ꝑncipio q̃ deficiũt in fine ⁊ in senio. Tertio debet crescere in exercitatõne opeꝝ virtutis. Prouer. iiij: Semita iusti quasi lux splendida ꝓcedit ⁊ crescit vsqꝫ ad ꝑfectũ diem. i. diẽ mortis. que est perfecta dies. Hodie em̃ non ẽ perfectus dies. quia interdum habemus lucẽ gratie. interduz tenebras culpe. quia nunc boni: nunc mali sumus. Quarto debet crescere in perfectione charitatis q̃ ad deum. Ephe. iiij. Ueritatem autẽ facientes in charitate crescamus in illo. Berñ. Qui habet magnaz charitatem magn⁹ ẽ. q̃ paruã paruus est. ⁊ q̃ nullam nihil est. i. Coꝝ. xiij. Si linguis hominũ loquar. ⁊c̃ Et sequit̃. nihil mihi prodest. Quinto debet crescere in amore volũtarie paupertatis Gen̄. xli. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Quod tũc fit qñ homo quãto vlterius tanto plus diligit paupertatẽ ꝓpter deũ. Sexto debet crescere ĩ puritate castitatis. erga seipsum. Math. vi. Considerate lilia agri quomodo crescunt. Candor liliorum significat castitatẽ fideliũ. Septimo debet crescere in virtute pietatis quo ad proximuz Job. xxxi. Ab infantia mea creuit mecum miseratio Tria aũt faciũt hoiem crescere. scz gr̃a bñdicens Job. i. Operibꝫ manuũ ei⁹ benedixisti. ⁊ ideo possessio eius scz virtutum creuit in terra. Secũdo doctrina erudiẽs q̃si lac puerũ crescere facit. i. Pet. ij. Quasi mõ geniti infantes lac cõcupiscite. vt ĩ eo crescatꝫ. Tertio tribulatio patiẽs facit crescere sicut aqua arborẽ. Exo. i. Quãto ma

festiuitates iudeoꝝ. tñ tres erāt p̄cipue. s. Pascha Penthecostes et Scenophegia. Pascha erat in memoriā exit⁹ eoꝝ de egypto. Penthecostes in memoriā dat̄ois legis p̄ Moysen a deo. Scenophegia i memoriā habitatiois q̄draginta ānis in deserto. Et ō his ita fuit p̄ceptū Deutro. xij Ad locū quē elegerit dñs accedetz ⁊ offeretis holocausta ⁊ victimas. De victimis hr̄ Leuit. xxiij. de oblatiōib⁹. Hñe. xxviij. et. xxix. Quotiēs aūt oēs vniuersalit ire tenebantur dicitur Exod. xxiij. vbi dicit q̄ trib⁹ vicib⁹ in anno. scz in aprili. in iunio. i septembre. Et subdit p̄ singulos ānos mihi festa celebrabitis. Glo. in pascha. in pēthecostes. in scenophegia. Dicit etiam ibi Ter in anno apparebit oē masculinū coꝝ dño deo tuo. Et sic ois masculus de vniuersis finib⁹ isrl' debebat se p̄tare in irlm ⁊ offerre hostias determinatas in lege. De mulieribus aūt ñ erat p̄ceptū. sed si comitabant viros suos bonū erat. Dicit etiā q̄ q̄ remoti erāt a duab⁹ festiuitatib⁹ p minoribus causis poterāt remanere. sz a festo pasce non excusabant. nisi causa infirmitatis vel causa hostilitatis capitalis. Et ħ ē q̄ ō. q̄ cum x̄ps factus esset annoꝝ duodecim ascendētib⁹ illis. scz Joseph ex necessitate p̄cepti legis. ⁊ Maria ex cōsilio bñplaciti. ⁊ x̄po ex legis edicto hierosolimaz tāq̄ metropolim. vbi erat sacerdotiū ⁊ tēplū. iuxta p̄ceptū dñi. ꝑm ꝓsuetudinē diei festi. i. quā req̄rebat dies fest⁹ pasche ex cōsuetudine laudabili. Nō q̄ in die pasche ascēderēt sed in vigilia. ꝑm Boꝝ. Et ē documentū vt ad eccl'iam etiā in vigilijs venirem⁹ si fieri p̄ot. Consūmatisq̄ diebus. s. azimoꝝ. cū redirēt dicit glosa q̄ illa solēnitas p̄telabat octo diebus. Ita vicz q̄ i q̄rtadecia luna ap̄lis cōueniebāt ad vesperā ⁊ comedebāt agnū paschalē. postea pagebant septē integros dies. vt habet Deutero. xvi. vbi dr̄. Septē diebus comedetz absq̄ fermento. Et nota ħ q̄ iste ascēsus erat occultus ꝑm Augustinū ⁊ mgr̄m in hist⁹ rijs p̄ter metū Archelai. Nam x̄ps etiam ammonitiōe angeli erat in egypto septem annis vsq̄ ad obitū Herodis ascalonite. quo defuncto successit ei filius. Archela⁹ q̄ in iudea regnauit pro eo. Audiens ergo hoc Joseph timuit illuc ire. Ne filius Herodis sequeretur p̄em in malicia ad perdendū puerū x̄pm. Et ideo admonit⁹ ire rū p̄ angelū iuit in Galileam ⁊ mansit in Nazareth. ⁊ sic de nazareth latent ascēdebat ad solēnitatē paschalē cuz x̄po ⁊ Maria in templū irlm. Ita q̄ non essent inter turbas notati ⁊ cōspicui. ⁊ maxime in festiuitatib⁹. q̄ homines sunt alijs intēti. Boni ad cultū dei. mali ad lucra ⁊ vanitates Et cū redirent. scz parentes eius domum remansit puer ih̄s in irlm. Hugo. Preferens scolas theologie parētib⁹. Et nō cognouerūt parentes eius. Sed Beda hic querit. Quō potuit x̄ps a parentib⁹ obliuiscēdo relinqui qui tanta prouidētia parentū nutriebat. Respondendū est q̄ filijs isrl' ad festa confluentib⁹ vel ad p̄dia redeuntib⁹. mos erat seorsum viros et seorsum feminas incedere. pueri vero cum quolibet parente indifferenter ire poterant. Jōq̄ ꝺr̄ Maria ⁊ Joseph vicissim puerū ieſuz putasse quem secū non cernebant cum altero parente reuersum. Unde Zacha. xij. dr̄. Familie ⁊ familie seorsum. ⁊ mulieres eorū seorsum. Et ideo sequitur. Existimātes aūt eum esse in comitatu. cognatoruz vel notoꝝ q̄ simul fuerant comitati. scilicz a Nazareth. venerunt scz eodē die reuersionis iter. scz versus galileaz. ⁊ ħ sine puero. Et requirebant eum sero inter cognatos et notos. Glo. id est inter vicinos inq̄s esse consueuerat aliquando. Et non inuenientes eū p̄mo die reuersiōis in domuz reuersi sunt in irlm scō die. requirebāt eū tertia die. ꝑm glosam. Alij dicūt q̄ venientes domū p̄ma die de irlm querebāt eum inter cognatos ⁊ notos scā die. ⁊ non inuenientes eū reuersi sunt in hierusalem et querebant eum tertia die. Sed modica ē in hoc differētia. Lira dicit. q̄ reuersi domum querebant sequenti die ⁊ non inuenientes eū ibi. reuersi sūt tertia die irlem ⁊ querebant eū q̄rta die. ⁊ tunc inuenerunt

B Et ħ sūt tria documēta moralia. Primū est vt nō solū p̄cepta legis diuine exp̄ssa. sz etiā cōsuetudines laudabiles seniorū nr̄oꝝ obseruem⁹ exēplo parētuz x̄pi q̄ ꝑm cōsuetudinē diei festi ascēdebāt in templū. Et ħ iō ne sociale bonū turbet. q̄ dissimilitudo ois discors est. vt dicit Hugo Vñ dic̄ Aug⁹. li. iij. de doctrina x̄piana. Quisq̄s sic vtit reb⁹ exterioribus vt metas cōsuetudinis bonoꝝ inter q̄s ꝓsit excedat

oīm iniq̄tate ⁊ malicia ⁊ auaricia. Alij pleni adulterio p carnalē voluptatē. ij. Pe. i. Hij sūt oculos plenos habētes adulterij ⁊ incessabilis delicti. Alij pleni vino ⁊ cerusia p ebrietatē Sapie. ij. Vino pcioso nos impleam⁹. Alij pleni ira p indignatōnē Luce. iiij. Repleti sūt ira in synagoga hec audientes. Alij pleni supbia. Sicut legit de Anthiocho. i. Macha. ix. q̄ repletus supbia spirabat in iudeos. Ut igit isti pleni sint sapia xpi euacuēt istā plenitudinē. Hā vt dicit Aug⁹. Si vis recipe qđ nō habes. effunde q̄d habes. Nō em̄ mittit vinū nouū in vtres veteres. Hinc aplus hortat dicens. Expurgate vet⁹ fermentū vt sitis noua cōsperssio. Fuit etiā xps plenus gr̄a. Juxta illud Joh. i. Vidim⁹ eū plenū gr̄a. Et quō nō plen⁹ q̄ nō ad mensurā recepit gr̄am. sed ad abundantiā ⁊ redundātiā. Nam est via veritas ⁊ vita. Ipse est oīb⁹ oia factus. attulit veritatē vt doctor. māsuetudinē vt liberator. iusticiam vt cognitor. inq̄t Aug⁹ sup Joh. Et ideo ipe est fons omniū charismatū ꝑtatū donor ⁊ gr̄arū. Sicut mare oim fontiū ⁊ fluminū origo. inq̄t Bern̄. sup cātica ser. xvi. Rogem⁹ igit vt nob aliquā stillā sapie et gr̄e luc impartiri dignet quatenus p gr̄az eius possim⁹ puenire ad gl̄iam. Ad quam nos perducat pater ⁊ filius.

Dñica infra octauas Ep̄he. I.

Sermo. XVI

Cum factus esset ihs annoꝝ duodecim. Luc. ij. c. Postq̄ mater sācta ecclia descripsit nobis infantiaz nr̄i saluatoris in dñica pcedenti. Nūc in ista dñica intēdit nobis describere puericiā eiusdem ostendendo que q̄nta ⁊ q̄lia xps egit in etate duodeciz annoꝝ: quō ricz audiebat doctores iudeoꝝ attētissime ⁊ rñdebat illis prudentissime. Cui⁹ figura habeb. i. Regum. iij. Ubi Samuel indicauit visionē Heli sacerdoti seniori ⁊ euenit sermo ei⁹ in israel que reuelauerat ei dñs. Samuel interpretat postulat⁹ a deo ⁊ significat xp̄m q̄ postulat⁹ fuit a sanctis patrib⁹. Juxta illud Emitte agnū dñe dñatorē terre. Hic ergo Samuel. i. xps indicauit ⁊ manifestauit visionē. i. sapiam. quā vidit in abscondito cōsilio ōi p̄ris. Juxta illō Joh. Que cūq̄s audiui a p̄re meo nota fecivob. Hoc aūt xps p̄cipue fecit in etate puerili ipsis sacerdotib⁹ iudeoꝝ quoꝝ figuram tenuit Heli sacerdos. ⁊ euenit sermo prout dixerat ei xps. qz oia impleta sunt in iudeis q̄ cunq̄s erant dicta a xp̄o. Juxta illud. Nō p̄teribit generatio hec: donec oīa fiant. Luc. xxi. Simile etiā habeb in figura Danielis. ij. vbi Daniel adhuc puer loquit sapientiā inter sapientes babilonis. interp̄tans oia somnia regis. Daniel puer significat xp̄m. sapientes babilonis significant sacerdotes et doctores iudeoꝝ. Babilon em̄ confusio interp̄tat. ⁊ apud iudeos: tūc omnia erant cōfusa in ordine suo. eo q̄ celestib⁹ preponebant terrena ⁊ derelicto ꝺo adheserūt ꝺyabolo. Juxta illud Joh. viij Vos ex parte ꝺyabolo estis. Unde de ipsis potuit dici illud ps̄. Confusi sūt. q̄nia deus sprecuit eos. q̄ aūt Daniel interpretatus ē somnia regis significat q̄ xps diuites huius seculi q̄ in diuitijs quasi somniant longā vitā: ⁊ tm̄ breuiter viuūt: ⁊ quibus ꝺyabolus ⁊ mūd⁹ pmittit delicias. ⁊ soluit miserias cum expurrexerint de somno mortis. Tales xps somniātes veniens docuit dicens illud Luce. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tat. Et iterꝝ Dives difficile intrabit rē. Et de hac doctrina saluatoris quā cepit facere ānō puericie sue duodecio. hodiernū loq̄t euāgelium. De q̄ loq vr̄e charitati intendo. sed qz sine gr̄a saluatoris nr̄i ista facere nequeo. cū dicat Bern̄. sup canti. ser. xij. Sic origo fontiū ⁊ fluminū mare est. ita ꝺyrutuz et sciaꝝ dñs xps. Quis est ei dñs nisi ipe rex gl̄ie xps. Et iuxta canticū anne Jpe ē de⁹ sciaꝝ dñs. Ut igit de hoc fonte gr̄e diuie aliq̄d hauriam⁹ ad mr̄em gr̄e p̄mū recurram⁹. salutātes eā voce amena dicētes ei. Aue gr̄a plena. In euāgelio pñti tria describūt. Prio nāq̄s describit xp̄i a parētib⁹ suis amissio. cū dr̄. Cū esset ihs duodeciz annoꝝ. Scō describit eius inuentio. cū subdit. Factū est autē. Tertio describitur eius humilis ⁊ mitis subiectio. cuz addit. Et descēdit cū illis. A

Dixi primo q̄ in prima parte euangelij describit xp̄i a parentib⁹ suis amissio. cuz dr̄. Cū esset ihs annoꝝ duodecim. Pro quo sciendū q̄ licet mlte fuissent solēnitates ⁊

dicit Aug. in li. de. x. cordis. q melius faceret aliqs i agro suo aliqd vtile q̄ in theatro solaciosus existeret. ⁊ melius femie eorū die sabbati lanā facerēt q̄ in festis turpiter saltarent. Unde de cōsec. dis. i. Qui die. Dicit q qui die dñico ptermisso diuino officio ad spectacula vadit excōmunicetur. S. cōo p gulam. de qua dicit i epla Hieronym⁹ ad Eustochiū. Valde absurdū ē nimia saturitate velle honorare martirē quē scim⁹ deo placuisse ieiunijs. Tertio p superbiā. homies eñ in festis magis ornanť exterius ⁊ p cōsequēs mutuo ad peccatū se prouocant. Unde q̄si in figura huius Dyna filia Jacob cū egressa esset vt videret mulieres regionis illius a Sichen filio Emor euei pncipis terre Sichimitarū corrupta est. Gen. xxxiij. Dicit autez ibidem magister in scolastica hystoria post Josephū q tūc erat solēnitas Sichimitj in qua Dyna sola transiuit ad vrbem emptura ornamenta puincialiū mulierū. Ecce ꝓpter ornamenta superbie Dyna in festo p didit castitatem. Contra ista tria necessaria sunt alia tria ad bene festiuandū. Occupatio circa licita salutaria ⁊ diuina. vñ si desinas ab omnib⁹ secularibus ⁊ nihil mundanū geras sed spiritualib⁹ operibus vaces. hec est obseruatio sabbati christiani. inqt Orig. sup Exo. Omel. lxix. Secundū est corporis affictio. Unde Leui. xxiij. dr. Affligetisq animas vestras i eo. Et itez. Oīs anima que nō fuerit afficta die hoc. peribit de populo meo. Notāter dicit. anima. Quia ista affactio dz procedere ex deuotione anime interioris affectus per pietatem ad deū nō per exteriorē tm ostentationem vt in ypocritis qui ieiunant vt videantur ab hominibus Mat. vi. Tertiū est humilis ⁊ deuota oratio. q̄ consistit in mentis ad deū erectione. De q̄ dicit Greg. in registro. Die dominico a labore terreno cessandū est. atq̄ oīno orōnibus insistendū. vt quicqd negligentie p sex dies agitur. per diem resurrectiōis dominice expietur.

Dixi secundo q in secunda pte hui⁹ euāgelij describit inuentio xpi. Unde sequitur. Factū est aūt post triduū inuenerūt illū in tēplo. Determinanť hic plura circa istam inuentionem. Primo temp⁹. Secundo locus. Tertio actus. Ut dicit. Factū est post triduū. i. quarto die. ſm Hugonē. inuenerūt illū in templo. i. in atrio templi. nō in theatro vel foro vel ludo vbi lasciui iuuenes inueniri solēt. Sed in loco orationi ⁊ doctrine sacre deputato. In medio doctoꝝ. Glo. pro reuerentia q̄ eminebat ſm Hugo. Uel vt melius posset oēs audire. ſm Liram. ⁊ cū eis melius conferre. Audientē illos ⁊ interrogantē. Pri⁹ audientē. postea interrogantē. Juxta illō sapientis. Priusq̄ audieris non respondeas. Eccl. xi. Stupebāt aūt qui audiebāt eū super prudentia ⁊ responsis ei⁹. Stupor ſm Johannē damascenū est ex inconsueta ymaginatione. Unde quia iudei talem puerū nunq̄ audierant stupebāt. Et hoc ꝓpter tria. Primo quia mira ⁊ occulta misteria de christi aduentu ⁊ de redemptione generis humani proferebat discurrēs per scripturas eorū. Unde de ipso potest dici illud Job. xxviij. Occulta produxit i lucem. Secundo quia iuuenilem etatem pretendebat de qua sapientia antiquorū procedebat. Job. xij. In antiquis est sapientia. Tertio quia hunc nunq̄ ab aliquo per exercitiū exterius didicisse cognouerant. Unde Joh. vij. dixerūt postea. Quō hic litteras scit cum non didicerit. Sup quo aūt stupebant sequitur. Sup prudētia scz interrogādi. Et respōsis ad questiones propositas p xpm datis. Et in hoc vtrāq̄ naturā christus ostēdebat ſm Eriſost. ⁊ Bedam. humanam. quia humiliter audiebat. diuinam. quia subtiliter respondebat. Et videntes ammirati sunt. Glo. Maria ⁊ Joseph. ⁊ mlti alij. Et dixit mater eius ad illū. Mater dixit non Joseph qui ſm Liram non audebat eum arguere sciens ipsum dei filiū. sed mater ex maxia dilectione excellens quia verus amor dominiū nescit. dixit ad eū. Fili q̄d fecisti nobis sic. vt remaneres nob ignorātib⁹. Nō increpat eū virgo fidelis. sed querit vt alij doceanť. ſm glosaz. Ecce ego ⁊ pater tu⁹ dolētes querebamus te. s. de absentia tua que nobis est durissima. Sed heu multi hodie dolent de amissione capzarū plus q̄ filioꝝ. Sz q̄re dolebāt. Nūq̄d quia credebant periisse xpm q nō est dicendū. cuz virgo ⁊ Joseph credebāt eū dei filiū. Glo. Primo dic ideo. q timebāt ne Archela⁹

aut aliquid. aut flagitiosus est. Et idez dicit Thomas scda scde. q. clxix. ar. i. Intātū autem seruanda est bona consuetudo. vt nullus estimet sine ea leges quantūcūqz salubres diu posse subsistere Nam sicut dicit Robertus holgot super librū Sapientie. c. xviij. q ad faciendū homies virtuosos non sufficit solus sermo legū psuasiuus cum multi iuuenes ⁊ alij proterui etiaz metu penarū legaliū a malis nō possunt retrahi. Et ideo requiritur bona cōsuetudo que paulatim exterminat inclinationē passionis ad vicium. Unde ipse dicit q posito q aliqui habeant virtutes ex inclinatione dispositiōis naturalis vt bñ complexionati. alij ex doctrina per exercitiū studij. non sufficit: nisi assit cōsuetudo p quam ipe appetitus inclinet ad bonum. Habet em̄ consuetudo quādā vim et violentiā inclinantē ad bonuz. Et ex hoc patet q ad bonitatez morum requiritur bōa consuetudo. Que quidez cōsuetudo sicut ⁊ lex antiqua nō est aliqualiter sine maxīa ⁊ euidentissima causa mutanda. Nam fm phm. ij. politicoꝝ. nullo modo expedit ciuitati vt faciliter mutet ⁊ abroget antiqs leges ⁊ consuetudines. quia hoc est inducere homines ad obediendū legibꝫ. et p cōsequens mutare eas est inducere ad contēnendū eas. ⁊ sic ad debilitandū ⁊ destruēdum easdem. Et ideo dicit Holgot ibidē q melius est sinere quosdam paruos errores modicos ⁊ leues q̄z soluere leges antiquas. Hec ille. Secundum documentū est parentibus vt assuefaciant pueros suos ex iuuentute ad diuinū cultū ⁊ bonos mores. Unde Treñ. iij. dr̄. Bonū est viro cum portauerit iugū ab adolescentia sua. Et Hieronimus epl'a. lxxxix. ponit exempla de brutis animalibus qualiter nō nisi a iuuētute sua possunt domari. ⁊ de arbustulis quarū arbores flecti possunt: nō nisi in iuuentute. Unde prouerbium est q canis inueteratus nescit ire vinculatus vel cathenatꝰ. Hinc Seneca dicit de se epl'a lxiiij. Ante senectutē oraui vt bene viuerē in senectute curaui vt bene morerer. Hic Salomon cōsulit Eccs. xi. Mane semīa semen tuū. Et Ecci. xxv. Que in iuuentute non congregasti. quō in senectute inuenies. Et beatus Aug. super Johā. omel'. xxiij. reddit horum rationem naturalem dicēs. q memoria iuuenū est quasi thesaurus in quē quicq̄d posuerit in seniū cōseruant. Seneca etiā dat scdam rōnē. Epl'a centesimatertia dicēs. q iuuentus hominis est etas optima. ⁊ sic ad benefaciendū magis oportuna apta ⁊ congrua. Dat et idem Seneca aliam rationez tertiā. quia illa etas est fortissima q̄ntum ad ingeniuz ⁊ vires corporis. Epl'a. cxxxvij. et epistola xcij. Non est igitur spectandū bene operari vsqz in seniū. quia fm Grego. li. i. omeliarū. omel'. i. illa etas est per omnia misera. Et hoc sicut dicit Tulius libro de senectute ꝓpter tria. quia reuocat a rebus agendis. et quia corpus facit infirmū et omibꝫ voluptatibꝫ priuat ⁊ nō procul est a morte. O q̄z multi senes dicūt illud Job. xxix. Quis mihi det vt sim iuxta dies pristios Nunc deridēt me iuuenes pauci tempis. Ista deberent aduertere parentes filios: aut filias habentes q̄z grauiter peccāt assuefacientes eos a puericia ipoꝝ ad malū ad vanitates secli. ad coreas. ad ludos. ad spectacula. ad houisationes. Quos etiam postea in senio retrahere non possunt. Juxta illud. Quod puer assuescit dū vult dimittere nescit. Talibus christus cōminatur in die iudicij ve fletum et planctuz dicens illud Luce. xxiij. Filie hierusalem nolite flere super me. scilicet pro eo q vos condemno iuste. sed super vos et filios vestros flete. quos scilicet sic docuistis peccare. Tertiū documētū est vt dies festos iuxta preceptum diuinū in omni puritate ⁊ deuotione mentis celebremꝰ exemplo xpi Marie ⁊ Joseph. qui fuerūt omni puritate et innocentia preclari. Tales enim debent esse christiani in festiuitatibus vt sint absqz peccato mortali. Alias enim totum erit deo odibile quicquid ab eis fuerit in peccato mortali tūc factū. Unde multis cōminatur dominus illud Malachie. ij. Dispergam super vultum vestrū stercus solēnitatum vestrarum. Et Isa. i. Solennitates vestras odiuit anima mea. Treñ. pmo. Uiderunt eam hostes ⁊ deriserunt sabbata sua. Amos. v. Odi et proieci festiuitates vestras dicit dominus. Ecce quomodo deus vocat tales solennitates stercora ⁊ abominationes. Tribus autez peccatis solennitates nostre viciantur ⁊ polluuntur. Primo per ineptam leticiā De q̄

videt xp̃m audisse q̃ tñ fuit fons sapientie virtus ⁊ sapiẽtia dei p̃ris. vt dicit Beda h̃. Unde Augustinus de se dicit. Ego senex ⁊ episcopus tot annorum a iuuene et collega meo nondum anniculo parat⁹ suz edoceri. xxiij. q. ij. Si habes. Et canon xxxviij. dist. dicit. Null⁹ ꝓter obꝓbriuz senectutis vel nobilitatis a paruulis eruditis ⁊ mimis si q̃d forte est vtilitatis inq̃ rere negligat. Tertiũ documentum est parẽtib⁹ vt filios suos vmo ⁊ subditos examore nõ ex odio corrigant exemplo beate virginis dicentis h̃. Fili q̃d fecisti nobis. Fili dic̃. nõ nequã. nõ maledicte. nõ fatue. nõ q̃ peius dr̃ seu est dyabole. Unde canon dicit. xl. v. dist. Cuz beatus. ꝙ leuiter castigatus reuerentiam exhibebit castigãti. Et est dictum Senece. asperitatis aũt nimie increpatio nec correctõnem recipit nec salutem. Et glosa ibidem dicit ꝙ ex q̃ prelatus non seruat reuerentiam subdito nec subditus tenet sibi seruare eam econuerso. xc. dis. esto. xxij. q. v. de forma. Uez tamen ꝙ grauioꝛib⁹ delictis licituz est corrigere etiam virga filios. Prouerbi. xxiij. Percute filiũ virga ⁊ animam eius liberabis a morte. Hoc fecit beatus Benedict⁹ qui demoniacum quem preciꝫ curare nõ poterat correctione fugauit. Sic xp̃s male versantes in templo flagellauit Marci vndecimo. ⁊ Mathei. xxi. Et apostolus tradidit hominem sathane corpozaliter vexandum. i. Cor. vi. E

Dixi tertio ꝙ in vltima parte huius euãgelij tangitur christi subiectio. Unde seq̃t. Et descẽdit cũ illis. s. Maria ⁊ Joseph ⁊ venit Nazareth vbi erat domiciliũ Joseph. vbi etiã xp̃s cõceptus est. ⁊ ibi ostenditur etiã hodie fons de q̃ xp̃s aquã hauriebat. Et erat subdit⁹ illis. Berñ. Quis q̃ꝫ. deus hominiꝫ. Et mater cõseruabat oia ꝙba hec in archa memorie. cõferẽs ea in corde suo. quõ vicz ꝓphetie implebanꝫ de xp̃o q̃ oia postea ap̃lis declarauit. vt dic̃ Hiero. in sermone de assumptõe. Et hec collatio erat ei dilectabilis. Puer aũt ꝓficiebat etate. h̃ vez ẽ. qz crescebat q̃ntũ ad augmentũ corpalis q̃ntitatis. de infantia ad puericiam. ⁊ vlterius ꝓficiẽdo vt dicit Grego. ⁊ sapientia ⁊ gr̃a. Glo. non p augmentũ sed per exercitiũ. hoc est tñ dicere. ꝙ xp̃s ñ ꝓfecit in maiori sapia ⁊ gr̃a q̃ habuit ab instanti cõceptiõis sue. sed bñ illã sapiam et gr̃az exercuit cozã aliꝫ. ⁊ ita in effectu q̃ntũ ad ostensionẽ magis aparebat illa sapientia q̃m qñ ille crescebat. ⁊ q̃m ꝙ ille volebat sicut ꝓficit sol in luce cuz plurima illuminat Apud deũ ⁊ apud homines. i. ad laudẽ dei ⁊ honorẽ ⁊ ad vtilitatẽ hominũ Roꝛ. xij. Prouidẽtes bona. nõ tñ coram deo. sed etiã cozã hoib⁹. Dic datur forma humilitatis oñib⁹ sapientib⁹ qui videtes filiũ dei sic humiliatũ parentib⁹. ⁊ ipi non dedignenr̃ humiliari ⁊ obedire suis parẽtib⁹. et si non carnalib⁹ saltẽ spiritualibus vt dicit Beda. Unde Aug. in libro d̃ opꝰ monachoꝛ dic̃ cõtra q̃sdã. Quid iniqui⁹ q̃ꝫ velle sibi obtemperari a minoꝛib⁹ ⁊ nolle obtempare maioꝛib⁹. Unde recte obedientia victimis ꝓponit̃. Quia ꝓ victimas aliena caro. ꝙ obedientiã ꝓpria voluntas immolatur. inquit Grego. xxxv. li. moral. tractans illud. i. Regum. xv. Melioꝛ est obedientia q̃ꝫ victima. Et Bernardus d̃ noua milicia dicit. ꝙ nec studiũ bone actionis. nec ocium sancte contemplationis. vt lucerna penitentis extra obedientiam esse poterunt. ꝓpter quod idem Berñ. arguit superbos sermone. xix. super cantica dicens. Non legistis quam formam obediẽdi puer ih̃s tradiderit. Nã cũ remãsisset in hierusalem et dixisset. Jn his que patris mei sunt oportet me esse. nõ acquiescentib⁹ parẽtibus eius. sequi illos i Nazareth non despexit magister discipulos. deus homines. verbum ⁊ sapia fabrum ⁊ feminã. Quid etiaz addit scriptura. Erat inquit subditus illis. Quousq̃ sapientes estis in oculis vestris. deus se mortalibus tradit ⁊ subdit. ⁊ vos in vñs vestris adhuc ambulatis. Hec ille. F Dic occurrunt tria dubia textualia. Primum est de etate christi. Secunduz est de plenitudine gratie. Tertium de plenitudine sapientie ipsius. Primum dubium est quare christus in etate duodecim annoꝛum voluit archana sapientie sue demonstrare. Et respõdetur breuiter ꝙ hoc ideo. quia iste numerus tam in veteri q̃ꝫ in noua lege multis est misteriꝫ consecratus. Nam in veteri testamento duodecim erant patriarche magni. filij Jacob. qui totum cultũ diuinũ p mundũ dilatauerũt. Berñ. ⁊ i no-

aliquid in xpm attemptassz ⁊ ne ipi fuisset occasio mortis xpi. Scdo ꝓm Origenem quia timebant ne sic cito rediisset in celum Tertio ꝓm Grego. qz maternis affecta visceribus cum lamentis inquisitionē dolorosam ostendebat. Sed xps respōdet corrigendo matris dicta. Et quid est q̄ me q̄rebatis. scz inter cognatos ⁊ consanguineos. i. quid in causa est vel propter q̄d ℔ feciſtis. An nesciebatis. q. d. Scio qz sciebatis: quia in his locis templo ⁊ negocijs siue operibus que patris mei sunt. scz celestis non Joseph putatiui. sed dei. oportet me esse. Sicut em̄ ad patrē ita ad filiū cura templi pertinet. inqt hic Beda. Et ipsi. i. circūstantes scribe ⁊ scolares nō intellexerūt verbum ℔ quod locutus est ad illos. i. Joseph ⁊ Maria. quid vellet innuere ꝑ hoc verbū. cū tñ vellet dicere q̄ cura templi et spūaliū gubernatio equalit ad eū cum patre pertineret. ꝓm Bedam Johā. xvij. Mia mea tua sūt: ⁊ tua mea. D Moraliter hic sunt tria documenta. Primū est vt in oīb nostris actionib medium teneamus si volum⁹ amissam sapi⁹ g̃tiā inuenire exemplo parentū xpi. q̄ nō nisi in medio doctoꝝ xpm inuenerūt. Hoc aūt mediū est virtutis nō loci. quelibz em̄ virtus habet duo vicia. vnū superabūdātie aliud defectus. vt liberalitas prodigalitatem et auariciā. Prodigus dat vbi nō debet. Auarus nō dat vbi debet. In medio istoꝝ est liberalis qui dat vbi debet. ⁊ nō dat vbi nō debet. ⁊ sic de alijs. In signum huius xps legit sepius in medio habitasse. vnde in medio hyemis natus est. In medio veris cōceptus. in medio noctz natus. In diuersorio que est media dom⁹ inter duos parietes locat⁹. In medio bouis ⁊ asini posit⁹. In medio doctoꝝ ℔. In medio latronū in cruce. In medio discipuloꝝ post resurrectionē. Cū iple est mediator dei ⁊ hominū. i. Thimo. ij. Scōm documentū est vt in acquirendo scientiaz salutis prius audiamus q̄ loquamur vel doceamus. Unde xps hic prius audiuit postea interrogauit. Hinc Salomon ait Eccl. xviij. Antequā loquarz discе. Et ꝓuerbioꝝ. xviij. Qui prius respondet q̄ audiat stultū se eē demōstrat. Et ideo Eccs iij. ponit regula oīm loqui volenti cū dr. Tempus tacendi tempus loquēdi. prius dicit tempus tacendi esse obseruandum. Unde Hieronim⁹ refert sup Ecclesiastē in origiali. q̄ disciplina pitagoricoꝝ erat tacēdo p q̄nquēniū ⁊ postea eruditos loq̄. vt discam⁹ et nos loqui prius ⁊ postea ad loquendū ora referemus. Unde Gregorius sup Ezechielē Omel. x. dicit. Ille loq̄ veraciter nouit q̄ prius bene tacere didicit. Et ad idē in pastorali libro. ij. ca. xiij. ⁊ xvi. Similiter Hieronim⁹ epla. lvij. prescindēda est lingua vt que loqui nescit discat vel saltem tacere. Est aūt tacēdū q̄ñq̄z ꝓpter plura. Primo ꝓpter signum sapientie. Unde Eccl. xx. dr. Est tacens q̄ inuenitur sapiens. ⁊ est odibilis q̄ procax ē ad loquēdum. Scdo ꝓpter insolentiā auditorum Eccl. xxxij. Ubi nō est auditus nō effundas sermonē. Unde Macrobius li. i. Saturnaliū ca. i. Cuz Socrates in quodam cōuiuio ad loquendū hortaret. respōdit. Que pñs locus et tempus exigit ego nō calleo. ⁊que ego calleo nec locus nec tēpus callet pñs. Calleo idem est q̄ subtiliter sapio vel intelligo. ꝓm Catholicon. Tertio tacendū est ad intelligendū dicta ꝓposita. Unde Hieronim⁹ de se dic epla ij. q̄ voce prompturus eram. mente prius pingebam. Quarto tacendū est ꝓpter assistentiū honorē Eccl. vij. Noli esse verbos⁹ in medio presbyteroꝝ. Et Eccl. xxxij. Audi tacens ⁊ pro reuerentia accedet tibi bona gr̃a. Et sequit. Adolescēs loquere vix in tua causa. Quinto tacēdū est ꝓpter piculi maioris vitationez. Uñ ꝓpha. Auditui meo dabis gaudiū. Sup q̄ Aug⁹. omelia lvij. dicit. Tutius aliq̄n audit veritas q̄z p̄dicat. Quia in ꝑmo humilitas custodit. In secundo vix nō surripit quantulacūq̄z iactātia. Et ē hic spāle documentū oīm̄b plātis q̄ prius debent audire in studio sacrā scripturā q̄z alijs predicare. Ne tūc q̄rant discere q̄ debēt alios docere. xxxvi. dist. §. Ecce. Unde dauid prius ex gratia spiritussancti donum percepit postea gubernationē regni assecutus est. ij. Reg. xxij Et dñs prius posuit verba sua in ore Jeremie. postea constituit eum sup gentes et regna. Hiere. i. Sic xps prius aplos docuit. postea ad predicandū misit. Et de℔ Bernardus sup cantica ser. xviij. circa ꝑncipiū. Et patet ex his q̄ null⁹ habet excusationē addiscendo ⁊ studēdo ab alijs q̄

Sicut ait apostolus. Sufficiētia nostra ex deo est. ij. Cor. iij. Merito itaq; inueniendus est a nobis. eo q̄ omnia bona nobis pariter cum illo veniunt. Sapientie vij. Et sapientia dei que filius suus est dicit. Qui me inuenerit inueniet vitā ⁊ hauriet salutem a domino. Prouerbiorū. viij. Verum tamen: quia multi et diuersi diuersimode hanc sapientiam querunt. nec tamen inueniunt propter defectum loci ⁊ tēporis. ideo christus veniens in mūduz volens in se prefigurare modum sue inuentionis spiritualis: non nisi post triduū a parentibus se permisit in templo inuenire. sicut dicit nostrum thema. In quibus verbis tria circa acquisitionem gratie diuine tanguntur. Primo nanq; describit inueniendi temp⁹. quia post triduum. Scdo inuentionis actus. quia inuenerunt. Tertō aptus locus. quia in templo. A

Dixi primo q̄ circa acq̄sitionē diuine gratie tangitur inueniēdi tempus. quia post triduum. Istud triduum figuratur per illd. Exod. de quo dicitur. Filij israel volentes exire egyptū dicebant Pharaoni. Viam trium dierū itineris ibimus ad sacrificandum domino deo nostro. Spiritualiter ſm Orig. Omelia. iij. super Exod. Non vult Moyses vt seruiat populus in egypto domino: sed vt exeat egyptum in desertum: ⁊ ibi seruiat domio. hoc est sine dubio. quia donec quis in tenebrosis seculi actibus manet ⁊ in negociorū obscuritate versatur non potest seruire domio. Nō eñ potest seruire deo ⁊ māmone. Exeundum est ergo de egypto. relinquendus est mundus. Relinquendus dico non loco: sed animo. non itinere proficiscendo sed fide proficiendo. Audi hec eadem Johannem dicentē. Filioli nolite diligere mundum neq; ea que in mūdo sunt. Qm̄ om̄e qd̄ in mundo est. aut est desideriuz carnis aut desideriū oculorum. aut superbia vite. Quō aūt iubet ꝓficisci ex egypto. seq̄t. Viā inq̄t triū dierū ibim⁹ in heremū Que est via trium dierū que nobis incedēda est vt exeuntes de egypto peruenire possim⁹ ad locū in q̄ īmolare debeam⁹. Ego viaz illū intelligo q̄ dixit. Ego suz via veritas ⁊ vita. Hec via trib⁹ dieb⁹ nobis īcedēda est. Qui eñ cōfessus fuerit in ore suo dñm ihesuz xp̄m ⁊ crediderit in corde suo q̄ deus illū suscitauit a mortuis tertia die saluus erit. Hec ergo est tridui via per quaz peruenitur ad locū in quo domino immoletur ⁊ reddatur sacrificium laudis. Hoc quantū ad mysticū intellectū. Si vero etiam moralē q̄ nobis perutilis ē requiram⁹ locū. Iter tridui de egypto ꝓficiscimur si ita nos ab omni inquinamento corporis et anime ⁊ spūs cōseruemus. vt quēadmodum dixit apostolus. integer spūs ⁊ aia ⁊ corpus nostrū seruetur in diez domini nostri ihesu christi. Tridui iter proficiscimur de egypto. si rationalem. naturalez. moralem sapientiam. de rebus mūdialibus auferentes ad statuta diuina conuertimus. Tridui iter proficiscimur de egypto si purificantes in nobis dicta facta vel cogitata spiritualia opera in nobis cōpleamus. Tria eñ sunt hec ꝑ q̄ hoies peccare possūt Efficiamur mūdi corde. vt possim⁹ deuz videre. Hec Origeñ. Quō aūt dyabolus impedit istam viā tridui in nob. ostendit idem ibidem dicens. Cum populus dei d̄ egypto vellet exire. dicebat pharao. Nō longe abeatis. Non vult lōge a se fieri populum dei dyabolus. Vult eñ et si nō facto. saltem sermone peccare. Et si nō i sermone. saltem cogitatione delinquere. Nō vult vt a se totū triduū ꝓficiscāt. vult i nobis vel vnū suū diem habere. i alijs duos in alijs totū triduū ipse possidet. Sed illi beati qui integrum ab eo triduuz secedūt ⁊ nullam in eis suam possidet diem. Hec ille. Possumus autē breuiter colligere et alio sensu istud triduū intelligere. vt p̄ma dies sit pudor pro cōmissis. Secūda dolor pro bonis amissis. Tertia dies amor desiderij pro bonis promissis. Prima dies pro malis cōmissis inducit nos vt cogitemus quid fecimus. quia patrem misericordem offendimus. quia tam feda tam pessima perpetrauimus. Ista dies in nobis plena est verecundia. Juxta illud ps̄. Tota die verecundia mea contra me est. Secunda dies pro bonis amissis inducit nos vt cogitemus quid amisimus. Et certe inuenimus. quia paradisum in quo creati sumus. celum ad quod creati sum⁹ et etiam angelorum societatem ⁊ perpetuam amenitatem perdidimus. Hec est illa dies plena amaritudinis. Amos octauo.

uo testamẽto duodecim apostoli q̃ p̃dica-
tione sua fidem xp̃i ꝑ orbem terraꝝ diffu-
derũt. vt Luce. Item in veteri testamẽto
duodecim fontes in helym erant. Exodi.
Et in nouo duodecim cophini ex satura-
tione turbaꝝ ꝑ xp̃m apl'ico ministerio col
lecti. vt Math. xiiij. In veteri testamẽto.
xij. erãt boues. ⁊. xij. leones ex p̃cepto dñi
ꝑ salomonẽ in templo facti. Et in nouo te
stamento. xij. iudices ꝑ xp̃m in duodecim
sedibꝫ electi. vt Math. xviij. ⁊ multa sil'ia
Quia ergo iste numerus ẽ ꝑfectus. cõstitu
tus vicꝫ ex duobꝫ senarijs. qui est numerꝰ
ꝑfectus. ideo christo dedicatur ad signifi-
candum in nobis duodenariã ꝑfectionez.
scꝫ decem p̃ceptoꝝ et duplicis charitatis
dei ⁊ proximi. Ad secundũ dubiũ de ple-
nitudine gr̃e: tria sunt consideranda. scꝫ
an christus habuit plenitudinez gr̃e. Se
cũdo an illa gr̃a fuit infinita. Tertio an il
la gr̃a potuit augmentari. Dico ergo pri-
mo ꝟm Tho. sup. iij. Sententiarũ distin.
xiij. ꝙ plenitudo gr̃e est triplex. s. sufficien-
tie. vt in sanctis omnibꝫ in quibus est gra
tia sufficiens ad omnes virtutes ⁊ expul-
sionem omniũ peccatoꝝ. Secũda ẽ pleni
tudo copie sicut in tota ecclesia. quia nul-
la gratia ei deest que non sit in aliquo eius
membro. Tertia est plenitudo singularis
prerogatiue que fuit in beata virgine per
quã ⁊ peccatum ⁊ potentia peccandi etiã
venialiter tollitur. Sed preter has pleni
tudines est plenitudo gratie christi ꝓpter
gratiam vnionis. qua summe deo vnitur
quia in vnitate persone ⁊ ꝓpter gratiaꝫ ca
pitis non solum habuit gr̃am sufficientez
ymo in omnes effudit eam abunde. Ita
vt etiam faceret aliquos per ministerium
ad gratiam inducentes. per quem moduꝫ
caput influit corpori. ⁊ facit ꝙ aliqua mẽ-
bra etiã alijs mẽbris aliquo modo influ-
ant. Et etiam plenitudo gratie singularis
inquantũ habuit gr̃am que ipsum perfici
ebat quantũ ad omnes virtutes et om̃es
virtutum vsus. et quantum ad omnem ef
fectum gratie. Ad scd̃m aũt dicendum ꝙ
gratia dei fuit infinita quantum ad essen
tiam: sicut quelibet alia creatura. Sed ta
men tribus modis potuit dici infinita.
Primo ex cõiunctione ad diuinitatẽ ĩ q̃n
tum vnus xp̃i actus ẽ ⁊ a diuinitate ⁊ ab
anima gratia informata. Secundo quo
ad ip̃am rõnem gratie: quia om̃is rõ gra-
tie q̃ntũ ad omnẽ eius effectuꝫ fuit in chri
sto. nec fuit eius gr̃a finita vel limitata ad
aliquẽ effectũ determinatũ gr̃e. sed omnẽ
modũ. omnẽ gradũ gratie habuit. Tertio
quantũ ad effectũ. quia per gratiã quã ha
buit xp̃s potuit in infinitos operari redẽ-
ptionẽ. Et per hoc patet ad tertiũ ꝙ ex q̃
gratia xp̃i a p̃ncipio fuit fini vltimo vnita
quasi suo termio. quãdo aũt res in suo ter
mino est tunc possibilitas tota ẽ ⁊ capaci-
tas impleta. quare gratia sua augmentari
non potuit. ꝙ ergo h̃ dr̃ proficiebat gr̃a. ĩ-
telligendũ est nõ in re sed ꝟm manifestatio
nẽ in alijs. vt dicit glosa ⁊ Gorra ⁊ Lyra.
Ad tertium dubium de plenitudine scie
christi tria dico ꝟm Thomaꝫ super tertio
Sententiaꝝ. dist. xiiij. Primo ꝙ in chri-
sto fuit sciẽtia creata. Ratio ꝟm ip̃m quia
talis scientia pertinet ad perfectionem na
ture humane. Secundo dico ꝙ christus
per sapiam suam cognouit om̃ia que sunt
vel aliq̃n fuerunt vel aliq̃n erunt. qꝛ alias
nõ fuisset in aĩa oĩquaqꝫ ꝑfectus Verũta-
men dicit Thomas ꝙ eoꝝ que nec sũt nec
fuerũt nec erũt. q̃ tñ deꝰ põt facere. scĩa ta-
liũ xp̃o nõ inest. Quia aĩa xp̃i oĩpotentiaꝫ
dei nõ comprehẽdit. Tertio dico ꝙ xp̃s ꝓ
fecit aliquo mõ in scĩa ⁊ aliq̃ mõ nõ. Pro-
ficere em̃ in scĩa cõuenit dupliciter vel ꝟm
essentiã vel ꝟm exp̃ientiã. Primo mõ non
creuit. qꝛ ab instanti conceptõis aĩa xp̃i ꝑ
fectissima fuit in sapiã. Sed scd̃o mõ cre-
uit ⁊ ꝓfecit inq̃ntũ ea q̃ certissima nouit et
sciebat exp̃imentalit̃ didicit. Et talis scĩa
alicui acq̃rit̃ q̃n rẽ videt p̃ntẽ sensibilit̃ q̃n
tũcũqꝫ ꝑfectã demonstratiõez de ea prius
viderit. Et tanta de istis.

Dñica infra octauas Epiphanie. II.
Sermo. XVII.

Post triduũ ĩue-
nerũt eũ in tẽplo. Luc. ij. Gl'iosũ
vas ⁊ organũ spũssctĩ magnꝰ pr̃
Augꝰ. ondens magnitudinẽ ⁊ sufficiẽtiã
diuine bonitatis cũctis hominibꝫ impen
sam. super Johannem sermone. xix. sic ait
Deus totum tibi est. Si esuris. panis est.
Si sitis aqua tibi est. Si in tenebris es.
lumẽ est Si nudus es ĩ moralitate. vestis
tibi est. Hec ille. Vult dicere ꝙ deus om
nem sufficientiam nostram habet in se.

creſcentibꝫ lignis. Creſcit eñ amor pecu-
nie q̄ plus pecunia creſcit. Dicit Poeta.
Creſcit eñ ſine fine. qz creſcit in infinituꝫ
ſm phm. i. politicoꝝ. Nec mirū. Aia ei ho
minis eſt ſpūs. diuitie vero ſunt corpales
Dō patet q̄ corpus nō pōt implere ſpm
cū nō habeant ad ſeinuicē ꝓportōnē. Actꝰ
aūt actiuoꝝ debēt eſſe in bñ ꝓporcionatis
adinuicē. Unꝰ Beñ. in ſmōe dedicatiōis
dicit. q̄ aia in ꝫ eſt ad dei ymaginē facta.
qz occupari pōt. repleri nō pōt. niſi capa-
citate dei. Quicq̄d minꝰ ē deo. eā nō iple-
bit. Tertio vane ſūt res tpales. qz ſūt ſiles
dormienti. q̄ ſe credit habere mlta ſz euigi
lās nihil inuenit. Job. Dives cū dormie-
rit nihil ſecū affert. Aperit oculos ſuos ⁊
nihil inuenit. pſ. Dormierūt ſomnū ſuū. ⁊
nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in mā-
bus ſuis. Videamꝰ q̄d inuenit dives ille
purpuratus ex diuitijs. q̄ nec guttā aq̄ po
tuit ab Abrahā obtinere. Luc. xvi. Quid
ille q̄ dixit. Aia mea habes multa bona re
poſita in annos plurimos. epulare. Sed
audiuit ſtatim. Stulte hac nocte morie-
ris. demōes repetēt aiam tuā a te. ⁊ hec q̄
cōgregaſti cuiꝰ erūt Luc. xij. Sz diceres
Dirū eſt q̄ vos dñe dānatis diuitias. q̄
tñ ſūt vtiles ad acq̄rendū regnū celorum.
Luce. xvi. Facite vobis amicos de mam-
mona iniq̄tatis. vt cū defeceritis recipiāt
vos in eterna tabernacula. Ad q̄ dicēdū
q̄ diuitie ſimplr nō damnāt ſz abuſus di-
uitiaꝝ. Unꝰ Aug. ſup pſ. lxi. dicit. Diuitie
ſi affluāt nolite cor apponere. Ille q̄ nō ha
bet nō ambiat vt habeat. Qui hz nō ſupbi
at. Et iō nō dicit. Nolite habere. ſz cor ap
ponere. Nō eñ dānat diuitias. vñ merea
mur celū. ſz cor appoſitū. Hec aug. Exp
dicit Ambro. li. viij. ſup Lucā. q̄ diuites
crimen habēt. nō in facultatibꝫ ſed in bis:
qz vti neſciūt. Nā diuitie vt impedimēta
ſūt reprobis. ita bonis ſunt adiumenta
ꝑfectis. Deſcdo quō q̄daz inueniūt aliq̄d
cuius inuentio eſt mala non tm̄ vana. ⁊ ta
lis res eſt peccatū contra deū et primū p̄
petratū. Patet aūt eius malicia ex tri-
bus. Prio. qz ē deformitas. quā ꝓteſtatur
deꝰ. Scdo quia eſt iniq̄tas. quā amplexat
dyabolus Tertia quia eſt infirmitas. qua
diſſipatur totus mundus. De primo patz
quō deus odit eius deformitatē. Nam ſic
dicitur Beñ. vij. Deus videns maliciā bo
minū ſup terrā induxit diluuiū ſuper ter-
ram ad delendū peccatū. Non eſt ira ve-
hementis ire quis. vt deſtruat domū ſuā.
quā alius eam viderit denigratam. ⁊ tñ de-
us deſtruxit mūdū. q̄d erat opus ſuū ꝓp-
pter pctm̄. Non eſt aliquis qui ira deteſta
retur vas aureū ꝓpter vnam maculā in eo
factā. ſed maculā abſtergit ⁊ vas reſeruat.
Et tamē deus aiam que eſt pulchrior au-
ro ⁊ lapide precioſo. cum ſit ad ymaginez
ſuā deſtruxit ꝓpter vnū peccatum. Sap.
xiij. Odio eſt domino impius ⁊ impietas
eius. Super oīa patet q̄ deus odit pec
catū. quia vnigenitum ſuum crucifigi per
miſit ꝓpter illud. Juxta illud Iſaie. lxv.
Propter ſcelus populi mei percuſſi illum
Secundo peccatū eſt maluz. quia placet
dyabolo. Cuius ſignum eſt triplex. Prio
quia ipe non vult aurū nec argentū. ſz tm̄
animas peccatrices quibus diratur ⁊ pa-
ſcit. Beñ. xiij. Da mihi animas. cetera tol
le tibi. Unde ipſe eſt ſicut auis rapax que
diligit cor prede. ſic ipſe cor hominis pec-
catoris. Unde legit q̄ dyabolus interro-
gatus a quodā. quid plus diligeret. Rñ-
dit tria. ſcz primam lunam. rotam ſolis. ⁊
ferrum molle. hoc eſt cor quod componit
ex illis tribus litteris. que habent illas fi-
guras. Secundum ſignum quod dyabo
lus amat eſt peccatum. quia in procuran-
do peccatum nunquam fatigatur. Jam
enim ſunt ſex milia annorum et quadrigē
ti: triginta quinq̄ anni quo nihil aliud fe-
cit: niſi procurauit peccatum. Unde inter
rogatus a domino vbi fuiſſet. Reſpondit
Circuiui terram et perambulaui eā Job.
ꝑmo. Unde idez dicit Job. xxxi. Qui me
comedunt. non dormiūt. quaſi dicat. Nō
bibunt nec comedunt. Tertium ſignum
eſt. quia dyabolus amat peccatum. quia
nunquā peccato ſaturatur. Jam enim de
uorauit multa milia hominum. ⁊ tamē ad
huc eſt famelicus querens quem deuorez
prima Petri. v. Unde Job. Abſorbebit
fluuium et non mirabitur. ſed habet fidu-
ciam q̄ et iordanis fluat in os eius. Ter-
tio peccatum eſt malum. quia corrumpit
totum mundum. Eſt enim ſicut infirmi-
tas qua mundus diſſipatur. et precipue ſi
cut febris tertiana. Quia quicq̄d eſt i mū-
do aut eſt concupiſcentia carnis. aut ocu-
piſcētia oculoꝝ. aut ſupbia vite. i. Joh. ij.

Ponam nouissima eius quasi diē amarā. Tertia dies est dies amoris ⁊ desiderij ꝓ bonis promissis. Hec est dies illa in qua Hester parauerat se ⁊ ingrediebatur ad Assuerum. Unde dicitur. die tertia induta est Hester. Ista dies est serena ⁊ iocunda. quia hominem ponit in bona spe. Dr̄ enim sibi tali die. Delectare in domino: et dabit tibi petitiones cordis tui. Triduuz etiam istud potest dici triplex modus conuersionis ad deum. scilicet contritio. cōfessio: et satisfactio. Nam non nisi post ista restauratur gratia perdita in homine. Contritionis dies si debet esse perfectus. debz esse septiformis. Nam contritio debet esse morosa et intenta non perfunctoria. Solitaria non publica. Integra non diminuta. Ordinata nō confusa. Propria nō aliena. Gemebunda non deliciosa. Iusta non simulata. Hec septem tangūtur in illo ꝟbo Ezechie dicentis Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Secunda dies est confessio. que etiam debet esse septiformis. scz Festina non tarda. Humilis et verecunda. Aperta non palliata. Uera non ficta. Integra non diuisa. Flebilis non ridiculosa. sed lacrimosa. Obediens ⁊ prompta De hac dicitur in Psalmo. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā domino. ⁊ tu remisisti ĩpietatē pec. ⁊c̄. Quasi dixisset Proposui ad te appropiquare. ⁊ tu ad me appropinquasti. Tertia dies est satisfactio que etiā debet esse septiformis. ꝑm ꝙ septē requiruntur ad hoc. vt perfecta mundicia peccati habeatur. Primo em̄ requirit̄ ad perfectam satisfactionem abstinentia a peccato. Sicut primo medicus imponit infirmo abstinere a cibo Johannis. viij. c. Uade et amplius noli peccare. Secūdo requiritur restitutio aliene rei. quia nō dimittitur peccatum: nisi restituatur ablatū Tertio requiritur humilitas. sic dicebat vij. Recordare nouissima tua ⁊ in eternuz nō peccabis. Quinto requiritur ieiuniuz Johel. ij. Cōuertimini ad me in ieiunio ⁊ fletu. Sexto requiritur elemosina. Luce xi. Date elemosinā et om̄ia mūda sunt vobis. Septimo requirit̄ oratio debita ⁊ deuota. Unde hoc gen⁹ peccati nō eijcitur.

bis. Septimo requirit̄ oratio debita ⁊ deuota. Unde hoc gen⁹ peccati nō eijcitur.

nisi in ieiunio ⁊ oratione. Ieiunium curat pestes corporis oratio pestes mentis. Et potest esse spirituale triduū ex his tribus. scz oratione elemosyna. ⁊ ieiunio. Oratio facit nos appropinquare deo in anima. Ieiuniū in corpore. Elemosyna in bonis temporalibus. Bona dies oratio in qua homo tm̄ ascendit ꝙ peruenit in vna hora ad deū. oratio em̄ ꝑm Augustinū est ascensus mentis in deum. Unde Eccl̄i. dr̄. Oratio humiliantis se penetrat celū. Felix dies quo ita iter nostrū prosperatur vt quo nō possemus per mille annos peruenire. in momento in ictu oculi ꝑueniam⁹. Bona etiā dies dicitur elemosina que in vna hora portat omnia bona nostra in celum. que totus mundus portare non posset nec transferre. Eccl̄. Elemosina viri q̄i sacculus ante ip̄m precedet. Sed et ieiunium bona dies est que corpus nostrū ita aptum reddit vt vna hora plus mereatur ieiunijs q̄ꝫ gulosus in mille. Unde Niniuite in triduo ieiunij obtinuerūt veniam delictorum. Jone. ij. Laboremus igitur vt post hoc triduum christū inuenire spiritualiter valeamus. B

Dixi secundo ꝙ in ꝟbis p̄missis d̄scribitur inuentionis christi actus. cum dicitur. Inuenerunt eum. O q̄ꝫ dulce verbuz vere nihil puto dulcius resonare in aure q̄ꝫ cum dr̄. Inuenerunt eum. quem eum vtiqꝫ deū ⁊ hoīem dominū. totius cōsolationis patrē. Inuētio istius igit̄ dñi multū est fructuosa. Pro quo sciēdū ꝙ quidā inueniunt aliq̄d. cuius inuētio est vana vt thesaurū temporalē. Quidā inueniūt aliquid. cuius inuentio est mala. vt peccatū ⁊ eius turpitudinem. Quidam inueniūt aliquid. cuius inuentio est nobilissima et fructuosissima. vt christum. ⁊ igitur gratiam suam. De p̄mo quō quidam inueniūt aliq̄d cuius inuentio est vana. [illegible] est quod teneri nō pōt. sed tot⁹ mūd⁹ non p̄t tenere quin diuitie tp̄ales defluāt. ymo sunt sicut anguilla. que q̄nto plus stringitur ꝑ caudā. tāto facili⁹ elabit̄. Secundo vane sūt etiam diuitie. q̄ mentē hoīs replere nō possunt. Quia scriptū est. Auar⁹ nō implebit̄ pecunia. Crescit em̄ ignis parit̄

re nō possunt. Quia scriptū est. Auar⁹ nō implebit̄ pecunia. Crescit em̄ ignis parit̄

Qui fecerit voluntatē pr̄is mei q̄ in cel' est ip̄e me⁹ frater soror ⁊ mater est. Et ꝑtinet istud ad ꝑfectos q̄ i oib⁹ intelligūt q̄ sit volūtas dei bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. Incipiētes q̄dē intelligūt q̄ sit volūtas dei. scz abstinere a malo. i. Thessa. iiij. Hec est voluntas dei vt abstineatis a fornicatōe. Proficientes ītelligūt q̄ sit volūtas dei bn̄placēs. s. adherere bono. Isa. Ecce seru⁹ me⁹ ītelliget. s. volūtatē meā. Isa. lij. Sz ꝑfecti ītelligūt q̄ sit volūtas ei⁹ bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. s. ꝑseuerare in bono. Et isti deū inueniūt in ꝑfectiori loco. qꝛ ī tēplo. Queram⁹ igit̄ eū etiā ⁊ nos vt inuenire ip̄m possim⁹ h̄ ꝑ g̃tiā et in futuro ꝑ gl̄iam. Amen.

Dn̄ica infra octauas Ephie. III.

Sermo. XVIII.

Dolentes querebamus te. Luce. ij. ca. Egregius ille doctor magnus pr̄ Aug. sup ps̄. ciiij. on̄dens necessitatē querendi deū. tractans illud ps̄. Querite faciē ei⁹ semp dicit. Si semp querit̄ de⁹ qn̄ inueniet̄. et rn̄dens idem ip̄e ait. Semp dixit iō. quia in tota vita q̄ hic viuit̄ ⁊ q̄ꝫ primū nos hoc debere facere cognouim⁹. qm̄ ⁊ inuentus querend⁹ est. Jā deum inuenit fides. sz adhuc eū querit spes. Charitas aūt ⁊ inuenit eū per fidē: et eū q̄rit habere per spēm. Ubi tūc sic inuenit̄ vt vltra non querat̄. Hec ille. Vult dicere Aug. q̄ in tota vita nostra querenda est gr̄a diuina ꝑ quam possim⁹ inuenire tandē gloriā celestē. Nā licet per fidez inuenim⁹ gr̄am. eo q̄ ex magna gr̄a dei factū est vt in fide sua simus. per spem tamē inquirim⁹ rem illi⁹ gratie. scz veritatē patrie celestis apertā quā h̄ in speculo ⁊ enigmate tenem⁹. Verū qꝛ vita pn̄s nō est solatij nec iocūditatis. sic saluator ait. Nūc q̄dē tristiciā habetꝫ Joh. xvi. Ideo de⁹ vult vt nō q̄litercūqꝫ sz dolētes queram⁹ eū. Naz vt dicit Bern̄. ser. xxiiij. Si nolum⁹ frustra querere. queram⁹ veraciter. queram⁹ frequent̄. queram⁹ ꝑseuerant̄. vt nec queram⁹ ꝓ illo aliud nec ī illo aliud. sz nec ab illo ad aliud cōuertamur. Facili⁹ est em̄ celū ⁊ terrā transire. q̄ꝫ vt sic q̄rens nō inueniat. sic petēs nō accipiat. ⁊ sic pulsanti nō aperiat̄ Hec ille. Quisq̄s g̃ querere vult deū attēdat parentes ei⁹. ne frustra querat. Illi em̄ nō ridentes sz dolentes querebant eū. sicut dic̄ nr̄m thema. In q̄b⁹ verbis tria tangunt̄. Primo querendi xp̄m lamentabilis mod⁹. cū d̄r. Dolentes. Scd̄o diligēs inq̄sitionis actus. quia querebamus. Tertio inq̄sitionis xp̄i quesitus fructus. quia te. A

Dixi primo q̄ in verbis premissis circa inq̄sitionē xp̄i tangit̄ querēdi mod⁹ lamētabilis cū d̄r. Dolentes. Nō potuit euāgelista melius facere q̄ꝫ q̄ ita euidens v̄bū ⁊ ad q̄rendū xp̄m aptū a parentib⁹ xp̄i ꝓlatū nō obmisit. Naz gr̄a dei nō pōt queri sine difficultate ⁊ dolore. Et h̄ iō vt dulcius postea ab hoīe teneat̄ et libentius possideat̄. Quod em̄ difficilius q̄ritur. dulcius inuenit̄. inquit Aug⁹. sup ps̄. ciiij. Difficultas aūt ista exp̄mit̄ per hoc verbum dolentes quod designat cordis ardorem. Pro quo sciendum q̄ gr̄a xp̄i querenda est triplicit̄ scilicet in tempore vbi oportz ⁊ sicut oportet. In tempore primo. istud est tempus p̄sentis vite. De quo dicitur. Ecce nunc tēpus acceptabile. Ecce nunc dies salutis. Ideo ꝓpha dicit. Querite dn̄m dū inueniri potest. Et iterꝫ apl̄s. Dum tempus habemus operemur bonum. Non in tempe quesierunt quinqꝫ virgines fatue. quibus dictuz est. Nescio vos Mathei. xxv. Un̄ Bernardus super cantica sermone. lxxv. Nunc tempus acceptabile ad querendū: in quo plane qui querit inuenit. Et hec ē vna causa quare non inuenitur christus a querentibus se. cum non queritur in tempore oportuno. Secūda causa est vt queratur vbi oportet. Dicit autē Job. xxviij. Quia non inuenitur in terra suauiter viuentium. Quia gratia christi in hominib⁹ voluptuosis ⁊ resolutis potius amittitur q̄ꝫ inuenitur. Et ideo ibi frustra queritur. Unde Sponsa. quia quesiuit eum in lectulo per noctem. non inuenit euz. In nocte extra tempus congruum. In lectulo extra locum aptum. Nox significat tenebras culpe ⁊ peccatorum. in quibus quādiu quis moratur non inuenit christum. quia longe a peccatoribus salus. Lectulus significat deliciarum voluptatez. Un̄ de mala muliere scribitur Prouerbiorum Intexui funibus ex egypto lectulum meum. Funes egypti significant consuetudinem deliciarū huius mūdi. quibus lect⁹

Et ex ꝟ dic̃ Jobes q̃ tot⁹ mũd⁹ i maligno posit⁹ ē. Est etiã lic̃ febr̃ q̃rtana ꝑt q̃ druplicẽ gdũ. s. cordis oris opis ⁊ ꝓsuetudinis. Est eĩ pctĩ lic̃ febr̃ q̃tidiana ⁊ cõtinua q̃ ē valde piculosa. ⁊ ꝟ ꝑt pctĩ superbie q̃ ē i oi pctõ. Est etiã pctĩ sic̃ podagra in pedib⁹ ꝑt pctĩ accidie. Paralisis ꝑt pctĩ ire. ydropisis ꝑt pctĩ auaricie. Dolor viscer̃ ꝑt pctĩ inuidie. Squinancia ꝑt pctĩ gule. Lepra ꝑter pctĩ luxurie. Hinc dr̃ Jsa. i. A plãta pedis vsq̃ ad verticẽ nõ est i eo sanitas. Ecce quõ peccatũ corrũpit totũ mũdũ. De ⁊tio. s. quõ aliqui aliq̃d inueniũt cuius inuentio ē fructuosissima. Nõ est eĩ tm̃ bona sed valde bõa. Et hec est inuẽtio xp̃i ⁊ gr̃e ei⁹. Pro q̃ sciendũ q̃ cũ aliq̃d inueniř stati requiřit q̃d sit illud qđ inuẽtũ ē. Si q̃ ds inueniẽs xp̃m p gr̃am vult scire q̃d sit in effectu. certe videbit maximã vtilitatẽ ⁊ maximũ fructum.

Multa sũt q̃ desiderant in hoc mundo que tm̃ nullo mõ pñt inueniri. nisi in xp̃o. Nam ꝓmo desiderãt copiose diuitie. Secũdo in diuitijs multa reḡes. Tertio i diuitijs ⁊ reḡe longa ⁊ salubris vita. Jsta ñ inueniunt̃ h̃ aliq̃ mõ. Sed hec in xp̃o plene habent̃. Primo in eo inuenim⁹ thesaurũ incõpabilem oĩm diuitiar̃. De q̃ dr̃ in ps̃. Glia ⁊ diuitie in domo eius. Et ipsemet dic̃ p Salomonẽ. Mecũ sũt diuitie ⁊ glia. Ũñ Sap. viij. dr̃. Et si diuitie apperãt in vita q̃d sapia locupletius. Et itel ligiř h̃ de sapia increata. q̃ ē xp̃s. vt expõit Robert⁹ holgot. Scõo inuenim⁹ in eo reḡem imperturbabilẽ. Juxta illud Joh. In mũdo pssurã habebitis. in me aũt pacem. Ũñ aug⁹. li. cõfessionũ dicit Jnq̃etũ ē cor meũ dñe: nec põt reḡescere nisi i te. Et idẽ dicit Ue aie peccatrici q̃ sperauit si a te recesserit se aliq̃d melj⁹ habiturã. Jsa ⁊ reuersa in tergũ ⁊ in latera. dura sũt oĩa ⁊ tu solus reḡes. Hec ille. Tertio inuenim⁹ i eo vitã interminabilẽ. Uita eĩ pñs breuis ē ⁊ misera ⁊ afflictionib⁹ plena. Xp̃s aũt ē vita longa. Unde in ps̃. Lõgitudie dier̃ replebo eũ. ⁊ puer. Lõgitudo dier̃ i dextera ei⁹. Et q̃ntа lõgitudo. certe carẽs fine ⁊ termino. Scõo xp̃s ē vita nõ solũ lõga sed oĩno felix ⁊ btã ⁊ ꝓsolatõib⁹ plena. vñ in ps̃. Dñe apud te ē fons vite. Joh. Hec est vita eterna. Et ps̃. Delectationes in dextera tua vsq̃ in finem ⁊c.

Dixit tertio q̃ in ẏbis ꝑmissis describiř apt⁹ locus inuentionis xp̃i. cuz dr̃. In tẽplo. Nec mirũ. Rex eĩ apti⁹ inueniř in aula q̃s i taberna. ⁊ q̃libet in ꝓpio domicilio facili⁹ q̃s in alieno. Cũ igiř tẽplũ sit aula xp̃i ⁊ domiciliũ suũ spẽale. eo q̃ vt ipe dic̃ h. i his q̃ ꝓpris mei sũt optet me eẽ. volẽs significare q̃ iure hereditario ⁊ successione ꝑpetua tẽplũ sit aula ei⁹. Merito g̃ ibi inuent⁹ ē tãq̃ in ꝓpa sede. Ũñ ps̃. Dñs i tẽplo scõ suo. Et iterꝫ ꝑha. Veniet ad tẽplũ sctm̃ suũ dñator dñs. Suũ dic̃ vt innuat ad eũ iure spãli ptinere. Et q̃ vt idẽ saluator ait. Tẽplũ nõ ē aliud: nisi dom⁹ orõnis. Jgiř q̃ vult xp̃m inuenire nullibi apti⁹ eũ inueniet sic̃ in orõne. quãq̃ ⁊ alibi inueniř. Pro q̃ breuiter sciẽdũ q̃ xp̃s inueniř in tribꝰ locis. s. in ꝑsepio afflictõis corꝑal⁹. Presepiũ eĩ in q̃ iacuit durũ fuit. Stramẽta vilia ⁊ dura. q̃ fenũ aridũ. Ad significandũ q̃ ipe inueniř in afflictõe corꝑali ⁊ tribulatõe nr̃a. Ũñ ipe ait ꝑ ps̃. Cũ ipo sum in tribulatõne. Sic inuenerũt eũ pastores. q̃ debẽt specialiter mortificare corꝑa ⁊ mẽbra sua ad exemplũ alijs ostendendũ. Sicut fec̃ apostolus q̃ de se dicit. Castigo corpus meuz ⁊ in seruitutẽ redigo ne cũ alijs ꝓdicaverĩ ipe reprobus efficiar. Per ꝟ etiã significař q̃ pastores ⁊ ꝓlati dñr eẽ solliciti ꝺ scripturis sãctz. q̃ sunt cibꝰ aiar̃. Verbũ eĩ dei ē qđ nutrit aias. Math. iiij. qđ debet inueniri in ꝑsepio sacre scripture. Secũdo inueniř christus in stabulo. Et hoc a magis vt dr̃ Math. ij. Magi significant omnes proficientes diuites in bonis operibus. q̃ etiam debent esse sapientes per discretõnem. Hij ergo inueniunt eũ in stabulo humilitatis. quia quanto maior es humilia te in omnib⁹. Eccl. iij. Magna fuit bũilitas magor̃. q̃ tam diuites et sapientes de lõgiq̃ venerit ad vnũ puerũ. ⁊ cũ hoc ad stabulũ. Et quid fecerũt. certe proficientes adorauerũt. Apertis thesauris obtulerũt ei aurũ. Sic ꝓficientes debent humiliter adorare per deuotionem. offerre p raliũ. thus sancte orõnis. ⁊ mirram mortificationis carnis. Tertio inueniř in templo per deuotam orationẽ. ⁊ hoc a parentibus vt dictũ est. i. ab his q̃ faciũt voluntatem eius. Sicut ipse dicit Mathei. xij.

tellectiu⁹ rapit aliqñ sẽsitiuũ. sic̃ spera spe
ram. Tertio põt capi dolor ille in peniten
tep affictõe corpali. Et isto mõ tertio pos
sibile ẽ ꝙ dolor penitentis sit nimius ꝟm
multos doctores. Sed de isto tertio do
lore q̃ causat̃ ex afflictõe corpali cõstat ꝙ
põt eẽ nimi⁹. qꝛ nõ licet alicui inferre sibi
ipi intentiõe causam mortis. Sed de secũ
do dolore posset eẽ dubiuꝫ. exq̃ ille dolor
causat̃ directe ⁊ naturaliter ex displicẽtia
voluntatis. cũ ipa displicẽtia possit eẽ ni
mia. nõ apparet quõ talis dolor non possit
eẽ nimi⁹. Ideo videt̃ dicendũ ꝙ si penitẽs
ex vehemẽtissimo amore ad deũ tm̃ dole
ret de suo peccato. quẽ causaret dolor i ap
petitu sensitiuo tante intẽsionis ꝙ corrũ
peret armoniã corpis necessariã ad vitaꝫ
⁊ sic induceret mortẽ. nõ esset iste dolor ex
cessiu⁹ in genere mortis. nec supfluus. sed
virtuosus ⁊ opus pfecte penitentie. Hoc
tm̃ supposito ꝙ volũtas sic penitẽtis nõ fer
retur directe in istam passionẽ causandaꝫ
ꝓpter mortẽ consequẽdam. sed tm̃ ꝓpter di
splicentiã ꝑ peccato. inquãtũ offendit de
um. ⁊ sic legim⁹ quosdam cõmendatos ꝺ
pfectione virtutis. B

Dixi secũdo ꝙ in verbis p̃
missis describi
tur diligentis inquisitionis actus cũ dici
tur. Querebam⁹. Ad hoc aũt ꝙ istẽ actus
inquisitionis sit bene regulatus ⁊ ordina
tus plura requirunt̃. que Salomon exp̃
mit dicens Sapie. i. In simplicitate inq̃t
cordis querite illũ. Primo ꝯ req̃rit̃ rectitu
do sancte cõuersatõis. Ideo dicit. In sim
plicitate. Scdo gratitudo pie deuotiõis
Ideo addit. cordis. Tertio solicitudo di
screte inq̃sitiõis. Ideo subdit. q̃rite. Prio
ꝯ requirit̃ ad debitã inq̃sitionẽ rectitudo
sctẽ cõuersatiõis. vt querat̃ in simplicita
te. Ista aũt simplicitas dꝫ eẽ cũ prudẽtia.
sic̃ dr̃ Math. x. Estote prudẽtes sicut ser
pẽtes: ⁊ simplices sic̃ colũbe. vñ Gen. xxv.
dr̃ de Jacob ꝙ vir simplex habitabat i ta
bernacul̃. ⁊ tñ q̃nte prudẽtie fuerit erga fra
trẽ suũ Esau i emẽdo p̃mogenita. erga pa
trẽ in suscipiẽdo bñdictõꝫ. erga auũculuꝫ
i custodiẽdis gregib⁹. erga vxores eas pa
tiẽter regẽdo. ⁊ i multꝫ alijs. Debꝫ ꝯ ista eẽ
simplicitas colũbina nõ asinina. Roma.
xvi. Uolo vos sapiẽtes eẽ in bono. simpli
ces aũt in malo. Maxime aũt debet eẽ
ista simplicitas sine plica vane intentiõis
sine ruga false opatiõis. sine tegumẽto pal
liate fictiõis. Primã simplicitatẽ non hñt
q̃ faciũt opa de genere bonoꝝ intẽtiõe hu
mane laudis vel lucri tpalis. ⁊ nõ ꝓpt̃ lau
dẽ dei. Cõtra q̃s dr̃ Math. vi. Si ocul⁹
tu⁹ fuerit simplex. totũ corp⁹ tuũ luciduꝫ
erit. Qd̃ exponẽs Aug. li. ij. de sermõe dñi
in mõte dicit. Ocul⁹ dr̃ intẽtio. q̃a q̃libet
in opere suo finẽ intuet̃. Per corpus vo cõ
geries opm intelligit̃. Tũc aũt oculus est
simplex qñ intentio solũmodo in deũ diri
git̃. ⁊ qñ sic est. tũc tota ꝯgeries opeꝝ luce
iusticie corã deo resplendet. Vñ Gre. sup
Ezechielẽ. omel. vij. Si nr̃a intentio apd̃
deũ fuerit simplex. eius iudicio nr̃a actio
tenebrosa nõ erit. Secũdã simplicitatem
nõ habẽt heretici qui veris sentẽtijs fidei
xp̃iane errores falsaꝝ opinionũ ingerunt.
De his dr̃ Ecc̃i. ij. Ue duplici corde. la
bijs sceleratis. ⁊ manib⁹ malefacientib⁹. et
pctõri igrediẽti duas vias. Nõne duplex
cor vbi veritatẽ sic palliãt ꝙ eam dũ vidẽ
tur oñdere ad edificatiõeꝫ. laborãt ad sub
uersionẽ. Et iste sunt due vie Math. vij.
Attẽdite a falsis ꝓphetis q̃ veniũt ad vos
in vestimẽtis ouiũ. intrinsec⁹ aũt sũt lupi
rapaces. Tertiã simplicitatẽ nõ habẽt ꝓdi
tores ⁊ dolosi. q̃ p̃tendũt vnũ i ore ⁊ aliud
in corde. De q̃b⁹ in ps̃. Labia dolosa i cor
de: ⁊ corde locuti sũt. De talib⁹ etiã dic̃ Ja
cob⁹. Uir duplex aio incõstãs est in oibus
vijs suis. Dicit Aristo. xviij. li. de aialib⁹.
ꝙ in aiali nõ est nisi vnũ cor ⁊ vna aia. Et
ideo mirabile ẽ ꝙ isti hñt duo corda ⁊ du
as aias. ymo tot corda q̃t dolos. Scdo
req̃rit̃ ad debitaꝫ inq̃sitiõeꝫ gratitudo pie
deuotõis. Ubi sciẽdũ ꝙ de⁹ exigit cor hu
manũ sibi dari tripl̃r. s. liberal̃r. itegralit̃. ⁊
ꝑpetual̃r. Prio vult deus ꝙ dem⁹ sibi cor
nr̃m libere. h̃ ẽ. liberalit̃ Et dico dem⁹. nõ
mutuem⁹. nõ vẽdam⁹. sꝫ ꝙ donem⁹. Illi
sibi mutuãt cor q̃ sibi seruiũt ꝑ tpali ꝓspe
ritate cõseq̃nda. Et qñ eis subtrahit̃ ꝓspe
ritas subtrahũt ⁊ illi cor a dõ. Illi ãt ven
dũt q̃ eũ diligũt ꝑ mercede. Qui tm̃ ꝺ deo
cogitãt q̃ꝫtũ iã de bñficijs ab ipo se ꝑcepis
se cognoscũt. Primi mutuãt sub spe cõmo
di futuri. sꝫ isti vendũt ꝑ mercede iã acce
pti bñficij. De quib⁹ dicit̃. Populus h̃ me
labijs honorat. cor autem eorũ longe est a
me. Illi autẽ cor suũ deo dant q̃ merã dei

voluptuoſoꝝ itexit vt ab eo mūmē aūellat Tertia cā vt querat ſicut oportz. qō fit cū diligenter ⁊ ardent nō pfunctorie aut negligent. ſed corde ardenti q̄rit ⁊ oīno ifatigabiliť vt decet. ſic q̄ſiuit pſ. cū dixit. In toto corde meo exq̄ſiui te. Sz de ꝟ videbitur in ſeq̄nti mēbro Hoc ē tertiū. ſ. cor dis ardorē dic ꝑ ꝟbū nr̄i themat. dolentes. Dz eñ hō ꝓ amiſſa gr̄a vt eā inueniat multuz dolere. ⁊ ꝟ ꝓpter plura. Debet ꝓmo dolere ꝓt dei offenſam quē cōtra ſe grauiť ꝓuocauit. Hā inſuſtētabil' ē ira dei in pctōres. vt dr̄. ij. Parali. xxxvi. Sic dolebat q̄ dicebat. Quādiu ponā ꝙſilia in aīa mea. dolorē in corde meo p diē. Et qz null⁹ poteſt nos recōciliare deo: niſi xp̄s. q̄ eſt pax nr̄a ⁊ mediator dei ⁊ hoīm. Jō cū iſto dolore querēdus eſt. Scō dz dolere peccator ꝓpter vilē fuitutē dyaboli quā incurrit peccando Joh. viij. Qui facit peccatū. ſeru⁹ ē pcti. Ūñ ps. Dolor me⁹ in cōſpectu meo ſemp. Et qz nullus pōt hoīem liberare de hac ſeruitute: niſi xp̄s. De q̄ dr̄. Si filius vos liberauerit. vere liberi eritis. Jō eſt q̄ rendus cū iſto dolore tanq̄ nr̄ pugnator fortiſſim⁹. Jpe eñ dicit Hiere. xxix. Cuz quefieritis me in toto corde vr̄o inueniar a vobis ⁊ redimā captiuitatē vr̄am. Unō ij. Parali. xv. In tota volūtate queſierūt dñm ⁊ inuenerūt. ⁊ p̄ſtitit eis dñs requiez p circuitu. Tertio debet dolere ꝓpter ois boni ⁊ ſpūalis meriti amiſſiōez. q̄ dyabol⁹ eū crudeliter ſpoliauit. qui eñ in vno peccat multa bona ꝑdet. vt dr̄ in Eccīaſte. de hoc Job. xxx. dr̄. Qm̄i nocte perforat os meuz doloribꝫ. Et dauid. Ego aūt paup ſū ⁊ dolēs. q. d. depauperatus ſum. in bonis meritorūſ. Jō ſū dolēs. Ad ꝟ ergo recuperandū dz hō querere dolēdo xp̄m vt oīm bonoꝝ reſtauratorē. Juxta illud ps. Jnq̄rentes aūt dñm nō minuent oī bono. Et Sap. vij. dr̄. Uenerūt mihi oia bona pariter cū illa. Quarto dz dolere peccator ꝓpter naturaliū vulnerationez. ꝑ quā impotens ad bonū reddit ⁊ q̄ſi ſterilē ⁊ infructuoſus efficit. Dyabolus eñ non tm̄ ſpoliat gruitis. ſz etiā vulnerat in naturalibꝫ Luc. x. De hoc doluit Dauid q̄ dixit. Qm̄ defecit in dolore vita mea. Et ſubdit. Qm̄ infirmata ē i pauptate vr̄ mea. Ecce vtrūq; pauptas ꝓpter ſpoliatōz gruitoꝝ ⁊ defectio ꝓtutis ꝓpt vulnerationē naturaliū. Debet ergo peccator q̄rere xp̄m ad medendū huiuſmodi vulneratiōez. q̄ infundat oleū et vinū vulneribꝫ. Luce. x. Quinto debz hō dolere ꝓpter miſeriā ⁊ calamitatē quā patiť. Sicut Job doluit. vi. c. Utinā appenderēť peccā mea q̄bꝫ irā merui ⁊ calamitas quam patioꝝ in ſtatera. quaſi arena maris hec grauioꝝ appareret. Uñ ⁊ ꝟba mea doloze ſunt plena. Pro iſta miſeria repellenda debet pctor q̄rere xp̄m tanq̄ cōſolatorē. De q̄ dr̄ in ps. Adiutor in oportunitatibꝫ i tribulatōe. Et ſeq̄ť. Nō dereliq̄ſti q̄rētes te dñe. Sexto dz pctor dolere timore iehēnalis pene. quam ꝓpt pctm̄ meruit. Roz. vi. Stipendia peri mors. Pro iſto dolebat Dauid q̄ dicebat. Dolores mort⁹ circūdederūt me. i. obligatio ad mortem. Et Job. x. Dimitte me vt plangā doloꝛē meū. Cū iſto doloze dz querere peccator xp̄m vt liberatorē ⁊ redemptorē. q̄ ſol⁹ poteſt eruere de manu inferi Septimo debz dolere peccator de honore ⁊ hereditatis eterne amiſſione. a q̄ ſe peccando excluſit. Juxta illud Jſa. Tollat impius ne videat gl̄iam dei. De ꝟ dolebūt damnati guit. dicentes illud Hiere. viij. Tranſiuit meſſis. finita eſt eſtas. i. tempus aptū ad bene operandū. ⁊ nos nō ſaluati ſum⁹. Cū iſto doloze dz hō querere xp̄m vt hereditatis redditorē Juxta illud Amos. v. Querite me ⁊ viuet⁹. ſupple in eterna vita. Et pſal. Querite dominuz ⁊ viuet anima veſtra.

Sed hic occurrit dubiū. vtz iſte doloz pro peccatis poſſit eſſe nimius. Ad quod ſine argumentis breuiter reſpondēdo fm Robertum holgot ſuper librū Sapiētie. ca. v. dico q⁹ in penitente eſt cōſiderare triplicem dolorem. Unus eſt eſſentialis penitentie. ⁊ eſt in ipa volūtate. videlicet diſplicentia de peccato inquātū peccatū eſt offenſa dei. Et iſta diſplicētia eſt eſſentialiter contritio. Et quia iſte doloz directe cauſatur ex charitate in deum. que fm legem datā nimis intendi non poteſt Jdeo iſte doloz non poteſt eſſe nimius. Alius ē doloz non eſſentialis penitentie. Et iſte ē in ſenſualitate. et eſt paſſio appetitus ſenſitiui. Et iſte doloz cauſatur vno modo ex redundantia doloris vel diſplicentie i volūtate per modum quo vires inferiores ſe obtemperāt in ſuis actibus viribus ſuperioribꝫ. vt dr̄. iij. de anima. q⁹ appetit⁹ in

nitus. Quē nemo ꝫuenit nisi purgat⁹. Secundo te q̄ es medicamentū nō sano. regula prauo. lux tenebroso. habitatio deserto. inquit Aug⁹. in li. de ciuitate dei. Tertio te qui es diues in misericordia. magnific⁹ in iusticia. munific⁹ in gratia. nūerator copiosissimus. remunerator equissim⁹. liberator pīssimus. Gratis respiciens humiles. Juste iudicans innocētes. misericorditer saluās peccatores. ait Bern̄. in sermo. lxij. Quarto te. quē diligendo omnia in te reperimus. te licet qui sis vnus quē querim⁹ tamē omnia in te continent. O lucrū mirabile. O compendiū singulare. cur nos per diuersa fatigamus. Ad ipm ergo vnanimiter festinemus. post quē bona cuncta vltra nō querimus sed tenemus. inquit Cassio. super illō ps̄. Jnq̄rentes aūt dn̄m nō deficient oī bono. Quito te. q̄ es splēdor nūq̄ deficiēs vita indefessa. nō moriēs. fons sp scaturiēs. seminale vite seminariū. sapie ꝓncipale ꝓncipiū Jniciale bonitat̄ iniciū inq̄t Alanus de planctu nature. Sexto te sine q̄ nullū ꝑt esse vez gaudiū ꝛ cū quo est vez gaudiū. qō qui possederit nemo tollet illud ab eo. Cui comparata omnis iocunditas meror est. omnis suauitas dolor est. omne dulce amaz. oīe decoz feduz. oīe postremo qōcunq̄ delectare posset molestiū. inq̄t Bern̄. in epla. Et breuiter et septimo apud quē est sapia sine ignorantia. memoria sine oblīione. intellect⁹ sine errore ratio sine obscuritate. inq̄t Bern̄. in q̄dam ser. Ex his ꝑt̄ fructus inq̄sitiōis xp̄i q̄ cōtinet in se oia bona. ita vt nemī eū deserēti bonū sit. ꝛ cui aduenit oīe bonū ipm inuenienti. Jn ipo nāq̄ est oīe bonū. honestū. delectabile. ꝛ expediens. qō non est in aliq̄ alio insimul inuenire. q̄ multe sūt delectatōnes in creaturis. s̄z tū nō honeste. ꝛ si honeste. nō tū expediunt. Jō petr⁹ bene dixit Joh. vi. Dn̄e ad quē ibim⁹. scilz a te. Nos igit̄ fratres dolētes ꝓ ꝓtritionē. q̄ram⁹ xp̄m per bonā opationē ꝛ pnie actionē. vt cū eo oia bona inueniam⁹. Ad q̄ nos ꝓducat q̄ sine fine viuit ꝛ regnat. p oia deus bn̄dict⁹.

Dn̄ica ꝑma post octauas Epiphanie. I

Sermo. XIX.

In Upte facte sunt

In chana galilee. Joh. ij. ca. Post q̄s sct̄a mater ecclesia fidelib⁹ suis de xp̄o ꝓposuit eius mirabilē natiuitatem. vt in festo natiuitat̄. eius infantiā. vt in ꝑma dn̄ica post festū natiuitatis. eius ꝛ puericiā. vt in dn̄ica ꝓxime p̄cedenti. Nunc in ista dn̄ica ꝓponit eius mirabilē virilitatē in q̄ fuit in. xxxi. anno. Tūc cū xp̄s incepit facere miracula. Quoz ꝑmū fuit istud ō q̄ in euāgelio p̄nti. scz mutatio aque simplic̄ in vinū optimū. Quo viso discipuli ei⁹ fuerūt in fide ꝓfirmati. Jn hui⁹ figura legit̄ q̄ ysaac fodit puteū ꝛ repit aquā viuā Ben. xxv. Xp̄us em̄ in nuptijs istis de puteo sue diuinitat̄ ex aqua mortua terrestri produxit vinū. ex cui⁹ ꝓductione discipuli ei⁹ et plures alij in aīa fuerūt ꝑ fidē ꝛ gr̄am xp̄i viuific ati. Juxta illud ps̄. Vinuz letificet cor hoīs. Jn hui⁹ figura etiā legit̄. iij. Reg. vbi Heliseus misit sal in aq̄s Jericho. ꝛ sanate sunt a sterilitate. Sic xp̄s mediante carne hūana aq̄s in vinū ꝙuertit. Cum de⁹ p̄ sal. i. diuinā sapiam. ꝟ est suū filium in aq̄s Jericho. i. hui⁹ mūdi mutabilitatē disposuit incarnādā. Quas aq̄s pessimas ita sanauit. q̄ nec mortalitas eterne dānationis. nec sterilitas bone opatōis in ipsis nisi voluerim⁹ repiri amplius potuerunt. Sic aūt ōr in naturalib⁹. Elephas naturalit̄ bibit vinū. ꝛ ꝑ ꝟ animal̄ ad ꝑliū. Sic apli ꝛ alij cōuiue ex ꝟ vino fuerūt aīati ad patiēdū ꝑ xp̄o. Cū in fine euāgelij ōr Et reliquerūt in eū discipli ei⁹. Hic ponat̄ text⁹ euāgelij. Sup q̄ euāgelio pauca loqui vfe caritati intendo. Uez q̄ ꝟ sine gr̄a nr̄i salnatoz̄ facere nequeo. Eo q̄ dic̄ Bern̄. sup cant. ser. ij. O m̄a verba etiam ꝓphetar̄ sine gr̄a xp̄i q̄d sunt nisi somniuerbia. oēsq̄ ꝓphete sine xp̄o eligues sunt ꝛ muti. Et ideo necessaria est p̄nti gr̄e xp̄i. cuius admirāde doctrine fluenta sunt velut q̄dam fons fluens ꝛ saliens in vitā eternā. Ipse em̄ est ille q̄ ꝓmittit oīi perenti dare aquā viuā doctrie salutar̄. Ipe ꝛ hodie mutauit aq̄z amarā in vini letificant̄ dulcedinem. Ut igit̄ idē dn̄s nr̄ aquā lr̄alis sens⁹ ꝛ intelligentie mutet nobis in vinū spūalis intelligentie. eo q̄ ꝫm Bedā in omelia hodierna tm̄ distat inter sensum lr̄alē ꝛ mysticū quātū iter aquā ꝛ vinū. Ideo vt facili⁹ assec̄mur ad matrē gratie ad cuius p̄ces hodie mutata est aqua in vinum recurramus. vt ei⁹ interueniente suffragio auxilium gratie p̄cipiam⁹. salutātes eā vocc amena dicētes

bonitatē et bñficia spūalia cogitantes. nec nō ꝛ amore celestis patrie cor suū custodiendū et regendum in manibꝫ dei ponunt. Et istū modū exigit sibi de⁹ si bñ ꝓsideret ·Prouer. xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū. q̄si dicat. Fili p creatōem. fili mi p informationē. fili mi p redemptionē. Vult g̈ de⁹ q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m liberaliter. ꝛ hoc p donationez. p̄bet cor p dilectionē tuū. p ꝓpassionem. mihi p deuotionē. Vult scdo q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m integraliter. Dath. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. Est enīz deus sicut homo zelotip⁹. q̄ nō permittit vxori sue alios diligere. Exo. xxxiij. Noli adorare deum alienū. Dñs eī zelotes nomen eius. Dñs est emulator. Nec mirū certe. solus eī nos redemit. Auis eī genero sa cū diu volauerit ꝛ se fatigauerit ꝛ p̄dā suā ceperit. cor p̄dē sue requirit. Christ⁹ aūt est ille generosus falco qui p̄o nob̄ voluit de celo in ꝑginis vtez. de ꝑginis vtero ad patibulū. de patibulo ad infernū. de inferno in mundū. de mūdo in celū. Et iō merito vēdicat sibi totū cor. ·Parare g̈ debemus cor nr̄m sic aui p̄dali parat cor p̄de sue. ·Primo eī extrahit cor. lauat et cōprimit ꝛ niger sanguis exp̄mit. ꝛ in partes discindit. Sic moraliter extrahamus cor nr̄m p pctōꝫ occultoꝝ recordationē. Vñ ps̄. Effundite corā illo corda vr̄a. Lauet per lacrimaꝝ supinfusionē Jere. iij. Laua a malicia cor tuū vt salua sis. Cōp̄mit per contritionē. Juxta illud. Cor cōtritum et humiliatū de⁹ nō despicies. Et sanguis. id est pctm̄ exp̄mat p ꝓfessionē. Faciam⁹ g̈ vt de corde exeāt cogitatiōes male. furta. adulteria. Et tandē discindat p penosam satisfactionē. Et tūc dz sibi totaliꝫ dari per deuotōnē. Sic ipe de⁹ petit Joel. ij. Cōuertimī ad me i toto corde vr̄o. Ecce quō q̄rend⁹ est deus in toto corde nr̄o. Tertio vult q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m ꝑpetualit̄. Solet eī boies q̄n volūt simplr̄ ꝛ ꝑpetuo aliq̄d dare alicui facere sibi bonā cartaz ꝛ bñ scriptā. ꝛ postea signāt eā sigillo. ꝛ tunc eī ponūt in possessionē. ꝛ tūc est secur⁹ de suo ꝑpetuo. Jsto mō vt deū de aiab̄ nr̄is assecurem⁹ p ꝑpetuo. faciam⁹ ei cartā seu lr̄az de corde nr̄o. scribēdo in ea mādata et p̄cepta sua. ·Prouer. vij. Scribe illā in tabulis cordis tui. Et postea signet sigillo. ꝛz būanitaz xp̄i. q̄ sculptū fuit mlt̄z lr̄is in passione h̄ est. applicem⁹ p deuotā ꝓtemplationē mēti nr̄e illi⁹ passiōis memoriam et h̄ deuote memorādo. Canti. viij. ·Pone me sic̄ signaculū sup cor tuū. ꝛ tūc ponam⁹ in possessionē. i. in habitationē cordis nr̄i per gr̄am. Epbe. iij. Det vobis dñs ꝛm diuitias glorie sue corroborari p spm̄ eius in interiori hoīe habitare xp̄m p fidē i cordibus vr̄is. Hoc est g̈ in simplicitate cordis querere xp̄m. sicut dictū est. Tertio ad debitā inquisitionē xp̄i req̄rit̄ solicitudo discrete inq̄sitiōis. Et q̄ ad h̄ dēm⁹ eū inq̄re sapiēter cū tribꝫ magꝫ. De q̄bꝫ dr̄ Mat. ij. q̄ q̄sierūt eū stella duce. et nos duce maria q̄ stella maris appellat. Vñ Bern̄. sup ·Missus est omel. iij. dicit. Si insurgūt vēti tēptationū. si incurris scopulos tribulationū. respice stellā. inuoca mariā. quere nō solū sapienter. sz etiā diligenter. exēplo mulieris dragmā amittētis. Luce. xv. q̄ lucernā accēdit. Ecce opus discretiōis. domū euertit. ecce opus diligentz inuestigatōis. nec cessat donec inueniat. ecce opus ꝑseuerantis ꝑfectionis. Cōuocat vicinas ad cō gratulandū. Ecce opus leticie spūalis. nec solū q̄ramus sapiēter aut diligenter. sz per seuerāter. Juxta illud. ·Petite ꝛ accipietis pulsate ꝛ aperiet̄ vobis. Et ibi parabola ō amico. media nocte veniēte ad amicū ꝛ petente tres panes Luce. Et sequit̄ q̄ si perseuerauerit pulsans. surget ꝛ dabit sibi q̄t quot habet necessarios. Ł

Dixi certō q̄ in verbis p̄missis tangit̄ inquisitōnis xp̄i quesit⁹ fructus. cū dr̄. Te. Magn⁹ sic̄ dē fructus est q̄rere xp̄m. q̄ adepto nihil vlterius hō desiderare queat. Jstud aūt non p̄t melius ostendi nisi p suū ꝓriū. Sic̄ eī dicit Aug. in li. de ciui. dei. Facilius dr̄ de celesti btitudine q̄d ibi nō est q̄ quid ibi ē. Jta facilius cōprehendere possumus q̄d sine xp̄o incurrim⁹ p abnegationē q̄ q̄d assequimur p affirmationē. Jdeo parentes xp̄i nō valentes ad plenū describere q̄d esset xp̄s quē q̄rebant dixerūt simplr̄. te. Te inquā primo. vt dicit Aug⁹. in soliloquijs qui es vera vita. in q̄ ꝛ a q̄ ꝛ p quē beata q̄ btā sūt oīa. Te a q̄ auerti ē cadere. Jn quē conuerti resurgere est. Jn quo manere consistere est. Te a q̄ exire mori est. ꝛ in quē redire reuiuiscere est. Te quē nemo amittit. nisi decept⁹. Quē nemo querit nisi admo-

et nihil sumpsisse de ỹgine. ꝑ eo q̄ ħ dicit. Quid tibi ⁊ mihi est mulier. q. d. nihil a te habeo. Et est modus loq̄ndi apud nos. q̄ dicim⁹ reprehendendo aliq̄s nobis extraneos ⁊ impertinentes. Quid tu habes ad me. Silr ex ħ verbo valentius heretic⁹ dixit xp̄m nō assumpsisse carnē ex ỹgine. sz attulisse corpus celeste. Ebion aūt heretic⁹ dixit xp̄m natū ex semie viri. ꝑ eo q̄ ħ ōr mulier. vñ iste nec3 dixit. q̄ ꝯ̄uis ỹgo cōcepit virgo peperit. sz post partū ỹgo nō permansit. Et cū isto fuit alter q̄ dicebat Helindius. q̄ ꝑm eos mlier videt importare corruptionē. Sz ꝓtra istos dic̄ Aug. Si credis ħ euāgeliste dicēti. Quid tibi ⁊ mihi ē mulier. crederē eidem q̄ dic̄. Stabat iuxta crucē mater Jesu Maria. Vñ aplus clamat ad Gala. iiij. Misit deus filiū suū natū ex muliere factū sub lege. Et mulier ibi nō dicit corruptōem. sed sexū. ꝑm Augustinum iuxta illud Heñ. iij. quod dictū est de eua Mulier quā dedisti mihi sociā. Cōstat āt q̄ Eua tūc fuit virgo nōdū ab adā cognita. Est ḡ alter sensus catholic⁹ ꝑm Aug. ħ Quid tibi ⁊ mihi est mulier. In xp̄o siq̄dez fuerūt due nature. sz diuina ꝑm quā cōpetebat ei agere ⁊ facere miracula. ⁊ humana ꝑm quā cōpetebat ei pati. Vñ. Quid tibi ⁊ mihi est mulier. i. illud q̄ facio miracla nō recepi a te. Et ideo imperiū tuum non debeo facere q̄ tu vis. q̄ dīnitas mea ñ obedit tibi. sz illō tm̄ in q̄ debeo pati. i. hūanitas illā recepi a te. sed huius passionis nōdum venit hora. Sed Crisosto. dic̄ ad literam. q̄ beata virgo voluit p̄uenire totalem defectū vini. vt xp̄s suppleret añq̄ totaliter deficeret. Sed si ita fecisset xp̄s. nō faisset notum existentib⁹ ⁊ cōuiuantib⁹ ibidem. ideo distulit vsq̄ ad horam total' defectus. Et ideo dicit. Nōdum venit hora. q. d. Ego solus noui meli⁹ tps opportunū ad faciendū miraculū cū mihi soli hoc cōpetat ex deitate in qua tu mecū non communicas. Et ideo q̄d mihi ⁊ tibi. supple est cōmune in deitate. q. d. nihil. Nondum venit hora mea. i. nondū cōuiue cognoscunt vini defectū. ⁊ sic miraculū nō esset eis gratum. Postq̄ ergo cognouerint faciā vt sit eis maius beneficiū Eccs. viij. Omni negocio tempus est. Ex isto ꝑscilliamiste sumpserunt errozis sui occasionē dicentes animam hominis esse subditā fato seu constellationi celesti. ita q̄ homo nō posset aliq̄d facere nisi ꝑm influxum celestiū ꝯporū. sz hoc est falsum. Quia cum intellectus rationalis sit immaterialis. non potest subiici actioni corpali. ꝓpter q̄d influxus siderum non ptingit directe ad ip̄m. Et iō Ptolomeus in cētiloquio dic̄. q̄ sapiens dominabitur astris. sez quia non sequitur appetitū sensitiuū in quē imprimunt astra. Sed seq̄tur dictamen rōnis. Et etiā quia ania rōnalis est potēcia libera. ergo potest q̄n vult et quid vult operari. alias homo excusaretur a peccato. sicut ⁊ bruta que determinata sunt ad vnam partem ⁊ agunt ex necessitate. non voluntate electiua liberi arbitrij Et ideo nec habent meritum nec demeritum. Multo ergo minus in xp̄o hoc ōbuit esse. cui subiecta erant oīa celestia Mat thei vltimo. Data est mihi oīs potestas in celo et in terra. Sed quāuis mater xp̄i fuit repulsa. tamen de misericordia filij nō diffidit dicens ministris. Omnia quecūq̄ dixerit vobis. sez filius meus. facite. Optima doctrine glozioseq̄ virginis per quā docet perfectionē iusticie. Perfecta nanq̄ iusticia est deo in oīb⁹ obedire. Ex. xxiij. Oīa quecūq̄ p̄cepit nobis dīns faciem⁹ Q̄ nō p̄uenit nisi de solo deo. Homo em̄ potest aliq̄n errare. vñ in talib⁹ q̄ sunt contra deum hominib⁹ obedire non tenemur Actuū. v. Oportet magis obedire deo q̄z hominib⁹. Deinde describunt vasa in q̄b⁹ miraculū patratū est. Vñ sequit. Erāt autem ibi ydrie lapidee sex posite ꝑm purificationē iudeoꝝ. Dicit Lyra q̄ ex traditione senioꝝ iudei sepius lauabāt ⁊ purgabāt vasa. vt ōr Math. xxiij. Et ad istuz vsum posita erant ista sex vasa seu ydrie. ab ydoꝛ quod est aqua. quasi vasa aquatica. ex quibus iudei sepius lauabant. q̄n aliq̄s de cōmunis immundū vel mozticinū tangebat Ut ōr Leui. xv. ⁊ Marci. vij. Capiētes sin gule metretas. i. mēsuras binas vl ternas. Metreta ꝑm Jsiō. xvi. et bimo. est mēsura continēs decem sextarios. Sextarius autem ptinet duas libras. Hic eliciūnt tres moralitates. Prima est q̄ iste nuptie significant nuptias inter xp̄m ⁊ ecclesiā. De q̄b⁹ Math. xxij. Fecit nuptias. sez deus pater filio suo. De quib⁹ etiā dic̄ apostol⁹ Ephe. sioꝝ. v. Sacramentum hoc magnum est. Dico autē in christo ⁊ ecclesia. Hę nuptie

Aue Maria gra plena ⁊c. In pñti euāgelio tria describunt circa hui⁹ miraculi patrationē occurrētia. In pma pte describūtur quedā antecedentia miraculū. cum dr Nuptie facte sunt. In secūda describūtur quedā comitātia miraculū. ibi. Dicit ergo eis ihesus. Implete ⁊c. In tertia ponuntur quedā subsequentia post miraculū. ibi Ut autem gustauit ⁊c. A

Dixi primo q⁹ in prima parte euangelij describūtur quedā antecedentia miraculū. cum dr. Nuptie facte sunt. Ista antecedētia fuerunt celebritas nuptiaꝝ. defectus vini. instantia matris xpi. ⁊ obediēcia ministrorū. De qbus p ordinē videamus. Dic̄ g. Nuptie facte sunt. Circa ꝟ est sciendū q⁹ ꝑm magistrū in scolastica hystoria istud factuꝫ est in tricesimo pmo anno etatis xpi. Nā cuꝫ xps esset baptisatus tricesimo anno etatis suc. statim post baptismū iuit in desertū. in quo temptatus fuit a diabolo. Deinde exiens de deserto venit iteꝝ ad Johannem ⁊ ibi aliq̄diu morabat. vt sic Johannes frequent⁹ daret testimoniū de ipo in sui pñtia vt sic ab alijs agnosceret. Cum g iohānes quadā die phibuisset de xpo testimonium dicens. Ecce agnus dei. Statim duo discipuli Johānis. scz Andreas ⁊ Johānes euāgelista ꝑm quosdā. vt etiā Lyra dic̄. secuti sunt xpm. Andreas aūt mox accedēs Petrū fratrē suū adduxit eū ad xpm. quez xps tunc Cephan nominauit. i. capitaneum. ⁊ idem sonat ꝟ nomen Petrus. qō interpretat fundamentū ꝑm Lyrā. In crastinū aūt cum vellet Jesus ire in galileam. in reditu illo iteꝝ vocauit Philippū q̄ statim inueniens Nathanaelē fratrē suū adduxit eū ad iesum. ⁊ sic xps habuit q̄nq̄ discipulos. Post vocationē igit discipuloꝝ tertia die facte sunt nuptie iste. de qbꝫ hic dr. Et ꝟ fuit iā reuoluto integro āno a baptismo xpi. Un vocatio discipl'oꝝ facta est in fine primi anni. Dic̄ g. Facte sunt nuptie i chana galilee. i. in q̄dā villa sic dicta chana q̄ sita est in terra galilee. Et ꝟ ponit ad differentiā alteri⁹ ville q̄ dr etiā Chana. scz sita est in alia terra. Iste nuptie cui⁹ fuerūt nō expmit. sz tn cōiter oēs doctores tenent q⁹ fuerūt Johannis euāgeliste. quē dns tūc de nuptijs nubere volentē vocauit in discipulatuꝫ suum. vt dic̄ Hiero. in prologo Johānis. Spōsa vero dr fuisse maria magdalena. ꝑm quosdā. Sz nō est verisile. ex eo q⁹ magdalena fuit diues ⁊ nobilis atq̄ ꝑm seculū spectabilis ⁊ illustris. que nō desponsaret Johanni piscatoris filio rustico et pauperi. Cui⁹ paupras patz in hoc q⁹ sufficientiā vini hr̄e nō potuit ꝓ celebritate nuptiaꝝ. Ueri⁹ g dr q⁹ spōsa ista nuptiarū fuit q̄dā virgo nomine Anathira. ꝑm magistrū in de vita xpi. Sequitur lra. Et erat mater iesu ibi. Ista lra multū facit ad ꝟ q⁹ iste nuptie fuerūt iobis qui fuit nepos marie virgis. Nā nisi attinuisset ex ꝓpiqua linea ꝓsanguinitatis isti sponso. nō fuiss̄ inuitata. Sed cū maria filia Salome vxor zebedei voluisset facere filio suo iohāni nuptias. misit in nazareth. quarto miliario a chana. ⁊ intimauit sibi istas nuptias. et sic ipa ante alios venit ad preparatōez nuptiarū. Un̄ sequit. Et erat mater iesu ibi. Nō est vocatus Joseph. Quia vt dic̄ magister in scolastica histo. ⁊ magister i de vita xpi credit fuisse iam mortuus. Vocatus ē aūt iesus tanq̄ ꝓsanguineus nubentis spōsi. ⁊ discipuli eius tanq̄ familiares xpi. Nō q⁹ iam fuissent veri discipuli. qz nōdum perfecte adheserant xpo. sed iā seq̄bant eū gra cuiusdā familiaritatiꝫ ⁊ societatis amicabilis cupientes instrui de doctrina eius. Et deficiēte vino. Nō est putandū casu fortuito ꝟ accidisse. sed diuina ordinatiōe. vt scz iste defectus esset occasio miraculi. Quem quidē defectum virgo btā intelligens ⁊ ex corde pīssimo totalē defectū preuenire volens. ne confusio appareret. inuitauit filiū quē sciebat ad hoc potentē. et etiā attēdēs q⁹ iam pfectio etatis in qua xps facere miracula aptus esset ⁊ potentia diuinitatis sue ostendere deberet. Dixit g mater eius ad illū. Uinū nō habent. q. d. Da eis vinum. Uel puideas ꝑm potentiā diuinaꝫ qua de nihilo etiā oīa potes facere. vt habeant sufficientiā vini. In ꝟ notat misericordia maria ꝙginis gliose. Ad misericordiaꝫ em̄ pertinet vt q̄s defectū alteri⁹ reputet q̄si suū. Quia misericors dr q̄si miserū cor hns. ij. Cor. xij. Quis infirmat ⁊ ego nō infirmor Sic btā ꝙgo defect⁹ alioꝝ ꝫleuare volēs dic̄. vinū nō hūt. Sz q̄d ei rñderit xps audiam⁹. Quid tibi inq̄t ⁊ mihi ē mulier Et isto ꝙbo sūpsit occasionē sui erroris Manicheⁱ dicēs xp̄z habuisse corp⁹ fantasticū

vasa aquatica et nunq̄ ad vsum vini ꝺputata. ne quis suspicaretur aquam infusam vel superfusam fecibus saporem vini ꝯtraxisse. Scd̄m est. quia ista vasa erant notabilis quantitatis. quia capientes ydrie singule metretas binas vel trinas. ne quis diceret. et si vinum ibi factuz est. tamē ita modicum ꝙ bene discerni non potuit an fuisset verum vinum. Tertiū est ꝙ ministri impleuerunt illam aquam non discipuli xp̄i. ne diceretur suis discipulis occulte dedisse vinum ad implendum. Quartum fuit qꝛ impleta erant vsq̄ ad summū. Eo ꝙ aliq̄d de aqua ad purificandum fuit ablatum. et sic ille defectus fuit de nouo suppletus. ne diceretur fuisse ibi vinū ab antiquo. Quintum fuit. quia iussit illud afferri architriclino. qui erat senior in conuiuio ad ꝓbandū non sponso aut sponse. sꝫ architriclino. Dicitur autem ab archos quod est princeps. et triclinium quod est locus vbi homines sedent in conuiuio. quia antiquitus comedebant sedentes in lectis. propter quod in scriptura dicuntur comedentes accumbere vel recumbere. Et ideo locus ille vocat̄ triclinium. quasi locus trium mensaꝝ. Est ergo architricli nus nomen appellatiuum. non proprium. et significat illum qui ꝑncipaliter inter conuiuas sedebat. Et ꝓbabile est ꝙ fuerit aliquis sacerdos illi⁹ temporis. qui stabat ad benedicendum nuptias. ad instruēdum qualiter debebant ꝓcedere ꝟm legem ⁊ statuta seniorum. Isti ergo iussit prius afferri. quia iste cui cura fuit totius conuiuij commissa. nō comedebat vsq̄ post alios. et ideo fuit magꝫ sobri⁹ ad iudicandū de vino q̄ qui sunt repleti cibo ⁊ potu. Unde illi iussit afferri prius. vt veritate cognita alijs predicaret. Sed diceres quare hodie prohibent̄ sacerdotes nuptijs interesse. Rñdeo ideo. qꝛ multe ibi fiunt dissolutiones ex quibꝫ possent scandalizari. Unde canon. Hic occurrūt tria dubia. Primū est quia christus prius repressit matris petitionē tanq̄ indignā. dicens non esse faciendū miraculū ad eius instātiaz. ⁊ tamen fecit. Rñdeo ꝑmo ideo. q̄a mat̄ christi petebat ex affectu materno humane nature. Secundo quia petebat pro cōsanguineis. Tertio quia petebat pro supplenda indigentia paupertatis. Modo ꝓ istis tribus non debet fieri miraculū. Primo quia est opus diuinum̄ ergo nihil habet commune cuz potestate humana. sicut virgo putabat. ꝙ ratione humane nature quam habuit christus ab ea. ꝯpetisset xp̄o facere miracula. Secundo. nō est acceptō personaꝝ apud deum. ideo nō pro consanguineis est faciendū miraculū. Tertio nō propter indigentiam. sed dei gloriam declarandā faciendū est miraculū. Ueruntamen quia mater christi sancta mulier erat et illi pro quibꝫ petebat paupes ⁊ humiles erant. ⁊ gloria dei in christo discipulis manifestanda erat. Ideo christus exaudiuit. licet post modicum tempus petitionē matris. Secundū dubium quare nō creauit nouum vinum potius q̄ de aqua mutauit. Respondeo. licet maius et mirabilius est ex nihilo aliquid facere q̄ ex aliquo aliq̄d. Sed tamen nō est ita credibile ⁊ euidens et ideo christus condescēdit capacitati eorum vt crederent citius. Secundo fecit h̄ ad confutandū heresim Marcionis ⁊ manichei hereticoꝝ qui dixerūt ista visibilia esse a diabolo. Ut ergo christus ostendat istas creaturas esse bonas. christus fecit ex istꝫ creaturis plura miracl̄a. Tertio vt oñderet nō se omnino nouam doctrinā cōdere ⁊ veterem reprobare. sed potius adimplere Math. v. Non veni soluere legez. sꝫ adimplere. Tertium dubium quare nō fuerunt ibi tunc pauciores vel plures q̄ sex ydrie. Respondeo. diuina ordinatione factum fuit. Ad significandum ꝙ per aduentum christi baptismus xp̄i habet vim purificandi homines in sex successibꝫ temporꝝ. ꝟm Thomam. scilz in puericia. iuuentute. adolescentia. virilitate. senio. ⁊ decrepitu. Scd̄m Augustinū autez ꝙ capiebant metretas binas vel ternas. significat hoc ꝙ ī nomine trium diuinarum personaꝝ fit baptismi collatio. vel propter duos popl̄os. scilicet iudeos et gentiles. ex quibus constructa ē ecclesia ¶ Dixi tertio ꝙ ī tertia parte euangelij describuntur huius miraculi subsequentia que fuerūt pl̄a. Architriclini publica predicatio. ⁊ discipuloruz in fide confirmatio. Dicit ergo. Ut autem gustasset architriclinus. scilz qui magis sobrius erat aquam. supple prius. vinum modo factā. dicit sponso. arguendo eum rusticitatis. Omnis homo primo bonum vinū ponit. id est in principio conuiuij. vinū bo

celebrate sunt in chana galilee. Chana interp̄tat̄ zelus. Galilea trāsmigratio. ad significandū qꝛ illi sunt digni ꝯiūctōe xp̄i q̄ zelo deuotōis ⁊ feruoris trāsmigrāt de statu cl̄pe ad gr̄am. q̄si de morte ad vitā. His nuptijs interfuit Maria sic̄ nuptiaꝝ cōcilia trix. qꝛ ꝑ eā ⁊ ei⁹ intercessionē coniūgimur xp̄o Ecc̄i. xxiiij. In me oīs spes vie ⁊ veritatis. Discipuli etiā vocati sūt. qꝛ ip̄i sūt q̄si paranymphi ꝯiungētes xp̄o ecclesiaz. ij. Coꝝ. xi. Despondi vos vni viro virginez castā exhibere xp̄o. Qd̄ aūt vinū defuit ibi significat ꝙ vinū sp̄uale triplex ī veteri testamēto ante xp̄m deficiebat. scz vinū mordax iusticie. qd̄ nr̄ samaritanus vulneribꝫ sauciati infudit. Ps̄. Potasti nos vino cōpūctionis. Scd̄o deficiebat vinū letificatiuū. scz sapiētie. In ps̄. Uinū letificet cor hoīs. Meditatio em̄ sapie maxie letificat Sap̄. viij. Nō habet amaritudinē ꝯuersatio illius. Tertio vinū inebriatiuū. scz caritatz. Cant̄. v. Bibite ⁊ inebriamī carissimi. Istud ḡ triplex vinū deficiebat ī veteri lege Prīo qꝛ iusticia legis imp̄fecta erat. sz xp̄s eā p̄fecit Matth̄. vi. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a. Uinū sapie deficiebat. qꝛ occl̄ta ⁊ figural̄ erat ei⁹ sapia. i. Coꝝ. x. Om̄ia in figura ꝯtingebāt illis. sed xp̄s eā lucide manifestauit Prouer. iiij. Uiā sapie monstrabo tibi. Uinū caritatz deficiebat. qꝛ accepant sp̄m seruitutz in timore. sz xp̄s aq̄m timorz ꝯuertit in vinū amorz. Caritas em̄ diffusa est in cordibꝫ nr̄is per sp̄m sctm̄ qui datus est nob̄. Ad Roma. v. Scd̄m documentū qd̄ elicit̄ h̄. est magnū solaciū omnibus coniugibꝫ. Nā xp̄s voluit īteresse nuptijs ex cā. vt dic̄ Beda. vt approbaret et honestaret statū ꝯiugalē. Nā sicut de v̄gie voluit nasci. sic a vidua anna voluit laudari. ⁊ nuptijs postea dignat⁹ est īteresse. vt designaret oēs status esse salubres. Per h̄ etiā dedit exemplū hūilitatz. vt q̄ntūcūq; alti sapiētes sancti ⁊ digni sum⁹ non dedignemur ad inferiores descēdere rōe necessitatis eoꝝ s̄m Crisꝫ. ⁊ Aug. Et ptz dignitas mr̄imonij ex p̄ntia xp̄i. mr̄is sue bn̄dicte ⁊ discipuloꝝ xp̄i ⁊ miraculi ei⁹ p̄mi.

Faciūt aūt multa ad commendationez matrimonij. Primo ei cōmēdat̄ a natura. Scd̄o ex scriptura. Tertio ꝑ scōꝝ exēpla. Primo a natura eo ꝙ nihil ita naturalissimū sic̄ ꝓducere sil̄e. ij. de aīa. Hoc ptz in oībus viuētibꝫ. Uñ sicut naturale est homini comedere ad ꝯseruandū p̄sonā ꝓpriā. ita generare ad ꝯseruandā sp̄em humanā. In signū hui⁹ oīa aq̄tica aerea ⁊ t̄rena aīantia sil̄ morant̄ ⁊ ꝯsorciū ꝓpriū diligūt. extraneorū aūt odiūt. Nā leo adulterā p̄seq̄t̄ ⁊ occidit. Similiter Ciconia. Turtur etiā p⁹ primū aliū nō req̄rit. Scd̄o cōmendat̄ a scriptura Math̄. xix. vbi d̄r. ꝙ d̄s ab inicio creauit masculū ⁊ feminā. ꝓpter quā hō dimittet patrē ⁊ matrē. Item fac̄ ⁊ illd̄. q̄a per istū actū ꝯiugalē vitat̄ fornicatio. qd̄ ē graue pctm̄. i. Coꝝ. vij. Unusquisq; ꝓpter fornicationē habeat ꝓpriā vxorē. Itē facit ad cōmendationē eius indiuidua ꝯiūctio que tāta est vt nō liceat ꝯiugibꝫ ab inuicez separi nisi rōne adulterij. vt ibidē d̄r. Tertio ptz ꝑ sctōꝝ exēpla. Primo qꝛ oēs p̄riarche ⁊ q̄si oēs ꝓphete in isto statu fuer̄t. Itē ꝙ xp̄s matrē suā voluit in isto statu viuere et ipse voluit sub matrimonio nasci. Item voluit nuptijs interesse. ⁊ sic exp̄sse approbauit eas. Tertiū documentū est vt faciētes nuptias nostras honestas p̄sonas inuitemus. sicut isti fecerūt. Nō sicut nos facimus q̄ inuitam⁹ ribaldos. potatores. houisatores. saltatores. citaristas. ꝑ q̄s ḡuia cōmittunt̄ peccata. Cōtra q̄s dicit Aug⁹ in sermone de nuptijs. Nupsit Abrahe sara. Accepit moyses Zephorā. Accepit ysaac Rebeccam. Duxit Jacob Rachel ⁊ Lyam. Accepit Thobias Saram. Tot nuptie antiquoꝝ et verius amicoꝝ dei in q̄bꝫ nullus inuenit̄ saltator nec organū pulsasse. nec citharas percussisse. nec tybias implicasse ⁊c̄. Hec Augustinus. B

Dixi secūdo ꝙ in scd̄a parte huius euangelij describunt̄ quedā cōcomitantia miraculū que fuerūt mīstroꝝ obedientia in ydriarū impletione. in vini ex aqua facti hausione. in ad architriclinū delatiōe. Unde sequit̄ Dicit ergo eis ihesus scz rogatus a matre dicit ministris. Implete ydrias aqua licet em̄ aliq̄ntulū aque fuisset in ydrijs. tamen quia nō plene erāt. ideo iussit impleri ydrias. Uñ seq̄t̄. Et impleuerūt eas vsq; ad sūmū. Et istud fuit ad euidentiam miraculi maiorem ꝙ aqua fuit apposita de nouo per ministros qui sciebant totalem defectū vini. Plura faciunt ad probationem miraculi hic posita. Primum fuit ꝙ iste ydrie erāt

meritorius. Rñdeo ꝙ sic. Sūt aūt tria excusantia istum actum a pctō ⁊ ip̄m faciētia meritoriū. scz fides. proles. ⁊ sacramentuz ꝟm doctorē subtilē sup. iiij. sniaꝝ dist. xxxi. Fides in ꝓposito nō est virtus theologica. de q̄ habet̄ Hebreoꝝ. xi. Fides est substantia reꝝ sperandaꝝ Et. i. Coꝝ. xiij. Nūc autē manēt fides spes ⁊ caritas. Sz ħ accipitur fides ꝓut est quedā ꝟtus moralis ꝯtenta sub iusticia. per quā homo adimplet efficacit̄ illd̄ qd̄ ꝓmisit. ⁊ vocat̄ fidelitas. Vñ ad fidē ꝯseruandā inter coniuges requirit̄ ꝙ neuter corpus suum alteri deneget. nec alieno cōcedet ad opus carnale. iuxta spōsionem in facie ecclesie factam. Ita dic̄ holgot vbi supra. Ex ħ patz ꝙ si quis eo animo contrahit vt non seruet fidez alteri. impeditur matrimoniū ꝟm Archidya. xxvij. q. ij. Omne bonū. Itē in ꝓle attenditur vt amanter suscipiat̄ ⁊ religiose informet̄. Et quo ad ħ mr̄imoniū est quasi naturale. vt dicit Thomas sup. iiij. dist. xxvi. q. i. Quia ad ħ natura inclinat mediante libero arbitrio. vt proles educaret̄ ad ꝑfectum statuz qd̄ fit per obligationē viri ⁊ mulieris. Et hec est ratio quare ī nulla alia specie fit determinatio maris ad certā feminaz. Quia ꝟm eum alia anīalia quoꝝ filij statim possunt sibi victum querere. vel ad quoruz sustentationē sufficit vnum. non indigēt tali obligatione. Et patet ex hoc ꝟm Archidi. in canone. Omne bonum. Qd̄ si quis contrahit intentione non habēdi prolē. impeditur matrimoniū ⁊ nō ꝯtrahit̄. Sz quid dicemus de senibus qui istam intentionez certissime habēt. Rñdeo ꝙ nō obstat. quia non deducunt eam in pactum. Et etiaz qꝛ illoꝝ matrimoniū ⁊ si nō est in officiū. ē tñ in solaciū mutue seruitutis. Tertiū qd̄ excusat istū actū est sacr̄m. Et accipit̄ sacramentū pro illa indissolubilitate. ne aliqñ in vita separent̄. Et ideo si quis intentiōe qñqꝫ separandi ab vxore cōtrahit impeditur matrimoniū. Et istud sacr̄m semꝑ requiritur in p̄ncipio ꝯtract⁹. Vñ quāuis postea mutet alter illoꝝ voluntatē nō nocet dummodo a p̄ncipio ita intendebat. Patet ergo ex his ꝙ q̄libet volēs meritorie ꝯtrahere debet istas tres causas hr̄e in intentōne Vñ si quis habeat istas causas p̄ncipalit̄ pōt etiaz alias hr̄e secūdario. ꝓpter q̄s duc̄ vxorē. vt ꝓpter diuitias. amicos. pulcritudinē. ⁊ sic de alijs. ꝟm Petrū ⁊ Thomā Et vt ista pateant meli⁹. pono ħ sex mēorialia dicta. Primū est actus matrimonialis pōt fieri sine pctō. Istud ptz ex ħ. qꝛ ꝑ ip̄m implet̄ p̄ceptū diuinū Beñ. i. Crescite ⁊ mlti plicamini. Sz implere p̄ceptū est meritoriū. Item ꝑ ip̄m implet̄ actus iusticie illi⁹. De qua. i. Coꝝ. vij. Vir vxori reddat d̄bitū. ⁊ silr̄ vxor viro. Scd̄m documentum. actus matrimonial̄ pōt fieri ꝟtuose seruatis circūstātijs ab hoīe existēte in gr̄a. vt faciendo qñ oportet. ⁊ sic̄ oportet. ⁊ ad debitū finē. Et ħ est ꝟtuose fieri ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns meritorie. Tertiū documentū. actus mr̄imonialis est tūc simplr̄ meritori⁹ ⁊ absqꝫ om̄i pctō mortali ⁊ veniali. qñ ē cā religiōis. i. cā ꝓlis ⁊ causa iusticie reddēdi debitū ⁊ seruandi fidem ꝓmissam. Quartū documentū. accedens ad vxorē ex sola delectatione quā hz ad vxorē. nō vt ad quācunqꝫ mulierē. sed vt ad vxorē. peccat venialr̄. Ptz. q̄a vt sic nō intendit aliqd̄ bonū p̄ncipale de trib⁹ p̄dictis. sed solā delectationē. Igitur peccat venialit̄. qꝛ matrimoniū indultum est ad vitandā fornicationē. talis aūt idulgentia est de peccatis venialib⁹. ꝟm Tho. in. iiij. sniaꝝ dist. xxxi. Et idem ponit Holgoth. Quintū documētū. accedēs ad vxorem ex delectatione excedenti quā habet. nō vt ad vxorē. sz vt ad quācunqꝫ mulierē cū q̄ ita facere vellet. etiā si ñ esset vxor ei⁹. peccat mortalr̄. Patet qꝛ vt sic equipollet fornicationi exq̄ nullū bonū mouet ipsum ad ħ. ⁊ cum ħ qꝛ excedit limites mr̄imonij eo ꝙ accedit simplr̄ vt ad quācunqꝫ mulierē. Sextū documētū. delectatio supflua in osculis tactib⁹ ⁊ abusus in modo delectandi. de facili sunt peccata mortalia. Int̄ cōiuges patet. quia talia excedūt limites matrimonij. et quandoqꝫ sunt occasio peccatorū Sodomiticoꝝ vt sepius audiuim⁹ ī cōfessiōe. Et licet ista sint vilia ⁊ turpia ad dicendū audiendū vel legendū. tñ sūt vtilia ad sciendum cōfessoribus. ꝓpter qd̄ ita distincte sunt hic posita. E Ad tertiū dubiū scz de ꝯcubis habēdis. Rñdeo ꝟm Tho. per tria dicta. Primū est ꝙ hr̄e cōcubinam est contra legem nature. Istud ptz quia cōcubina vt cōiter queritur propter delectationem solam. Et posito ꝙ esset ad prolem procreandam. tamen non est intentio ad educationem prolis debite ordiate

num ponit ad mensam. Hoc est de consue
tudine illarum partium et illius temporis
veteris legis. in quo vigebat carnalis de-
lectatio. ita ꝙ gule intenti optima queqꝫ ⁊
electissima apponebant in principio mēse.
Quod tamen apud christianos non debet
esse magne reputationis. Quia ꝯm Hiero
nymū. Christus voluit nos esse christiāos
nō medicos. Et cum inebriati fuerint dat
illud quod deterius est. quia iam non per-
cipiunt bonitatem nec saporem. Tu autez
seruasti vinum bonum. id est optimum vs
qꝫ adhuc. id est ad finem conuiuij. Dic̄ hic
Crisostomus ꝙ christus omnia miraculo
sa fecit perfectissima. Nam socrum Petri
ita perfecte curauit ꝙ statim surgens mini
strauit Marci. i. Et paraliticum ita perfe
cte sanauit ꝙ surgens tulit grabatum suuz
Joh. v. Sic etiam hic fecit vinum electuz
⁊ optimū quale potuit esse de mūdo. Mo
raliter ita fit ꝙ heretici primo ponunt pul
crum vinum et dulcis doctrine. sed post-
qꝫ homines inebriati fuerint assentiēdo eis
tunc dant id quod deterius est. scz errorez
et perfidiam Prouer. xxiij. Ingreditur vi-
num blande. sed mordet vt coluber. Item
multi sunt qui in p̄ncipio sue conuersionis
dant christo bonum vinum per bonam cō
uersationē. sed postea in vitam carnalē de
generant. Ad Gala. iij. Sic stulti facti estꝫ
vt cum spiritu ceperitis carne consumma
mini. Christus autem in principio nō po-
nit vinum dulce. sed amarum Matth. vij.
Arta est via que ducit ad vitam. Sed po
stea successiue quanto magis homo proce
dit in ea. tanto magis sentit suauitatē ma-
iorem Prouerb. iiij. Ducam te per semitas
equitatis. quas cum ingressus fuerꝫ nō ar-
tabuntur gressus tui. ⁊ currens in eis non
habebis offendiculum. Hoc fecit inicium
signoꝝ suoꝝ iesus in chana galilee. Quidā
dicunt ꝙ christus bene ante hoc fecit plu-
ra miracula occulte. sed manifeste nullum
in chana galilee. nisi hoc primo. Et ido di
cunt ꝙ hoc fuit p̄mū in ordine illoruz que
fecit in chana. Sed hoc est falsum. Nā ꝯm
Thomā xp̄us noluit facere miracula ī pu-
ericia ne viderentur esse fantastica. sed pri-
mo tunc cepit facere ea quando etatem ha
buit perfectam. Ergo istud erat simplicit̄
primum miraculum in ordine omniuz mi
raculorum christi. Et ex hoc patet falsam
esse historiam de infantia christi. in q̄ mul-
ta apocrifa narrantur quomodo xp̄us cre
asset passeres d̄ luto ⁊ euolare fecisset ⁊ alia
huiusmodi. Et manifestauit gloriam suaz
id est potentiam suam. qua gloriosus esset
Et crediderunt in eum discipuli eius. id ē
illi q̄ futuri erāt ei⁹ discipuli. vel discipuli
de presenti. licet nondum perfecti. Eo ꝙ il
li quos iam christus elegerat prius credi-
derunt in eum sicut in virum sanctū ⁊ recta
predicantem. sed modo crediderunt in eū
tanqꝫ in deum. ꝯm Tho. Dic̄ aūt magister
in de vita christi. ꝙ xp̄s post illud miracu-
lum dixit Johanni. Dimitte hanc sponsā
et sequere me. qui statim secutus est eum. ⁊
est argumentū ꝙ sponsus de p̄senti pōt in
trare claustrū de consensu vxoris. Spon-
sus autem de futuro etiā pōt inuita vxore
intrare claustrū. vt patet de sponsalibus.
Sed opponit victor. si Johannes in actū
carnis consenserat. igitur amiserat virgini
tatem. quomodo ḡ virgo in euū permāsit.
vt de eo dicit Hiero. Rn̄deo ꝙ virginitas
aut perditur corpaliter aut mentalit̄. Si
perditur corpaliter. tūc perditur irrecupe-
rabiliter. aut perditur mentaliter ⁊ tunc re
cuperatur per penitentiam. xxxiij. q. i. Si
Paulus. Et sic fuit virgo. D Hic oc-
curr̄t tria dubia. Primum est quare matri
moniū sit institutum. Secundum vtrum
act⁹ matrimonij possit fieri meritorie. Ter
tium vtrum ex aliqua causa possit habere
quis concubinam. Ad primum respondeo
scd̄m Holgoth super librum Sapientie
cap̄. iiij. ꝙ matrimonium institutum est in
paradiso ante peccatum. et hoc fuit in offi
cium nature. scilicet vt fieret ꝓpagatio spe
ciei humane. Et hoc fuit in statu innocen-
tie tantum. Secundo institutum fuit ī sta
tu legis scripte. et hoc fuit in remedium et
in officium. In remedium scilicet infirmi-
tatis humane. propter vitandam fornica-
tionem. In statu autem gratie est in offici
um. in remediū. ⁊ cū hoc in signū. Signifi
cat enim coniunctio maris et femine car-
nalis. coniunctionē christi et ecclesie ꝑ na-
ture conformitatē. qua verbū caro factum
est. Unde Archidiacon⁹. xxvij. q. i. Cum
societas. dicit. Qd̄ licet in desponsatōe re-
presentet̄ illa ꝯiunctio qua xp̄s copulauit
sibi ecclesiā fide ⁊ dilectione. tn̄ in sola car
nis cōmixtōe significat̄ illa ꝯiunctio q̄ sibi
ecclesiā copulauit ꝯformitate nature. Ad
scd̄m dubiuz q̄ q̄rit̄ vtꝝ iste act⁹ possit esse

q̄ supbi scz p̄ncipes demones vna cuz suo rege iudicati sunt. Hec ille. He nuptie figurate sūt Gen. xxviij. c. vbi dicit ysaac ad iacob. i. p̄ ad filiū. Ad duces tibi vxorem de genere chanaā. Surge vade & p̄ficiscere in mesopotamiā Syrie. De caula vero p̄hibitiōis h⁹ habet. xxxij. q. ij. Chanaan int̄p̄tat possidens domos & significat āgelos quoz dñs naturā nō assūpsit. Ipi em̄ semper possidēt domos celestes. Sz humanā naturaz assumere dignat⁹ est. ḡli de syria. Syrij int̄p̄tant sublimes. & significāt genus hūanū qō sublime fuit p̄ creatōem. qz ad imaginē dei factū. Hinc dicit apostol⁹ Nusq̄z angelos apprehēdit. sz semē abrahe ad Heb. ij. Et dicit semē abrahe notanter qz f̄m Bozrā sibi facta est p̄ncipal'r promissio Gen. xv. In semine tuo bn̄dicent̄ oēs gentes. He nuptie facte sunt in chana galilee. id ē in celo trāsmigratiōis filij dei. Chana ei int̄p̄tat zelus. Galilea transmigratio. Per ħ em̄ ostendit quē zelū habuit ad nos dei filius. q̄ p̄pter nos de sede maiestatis in exiliū nr̄e hūanitatz voluit descēdere. itm̄ q̄ oēs defectus nr̄os assumpsit. p̄ter ignorantiā & pcm̄. Ad Heb. ij. Debuit p omnia frib⁹ assilari. i. debuit p oia scz naturalia. i. in oibus defectib⁹ naturalib⁹ q̄ p̄sequūt̄ naturā frīb⁹ assilari. vt scz eēt nat⁹. educatus. passibil' mortal' & hmōi. Et ħ iō vt ibi seq̄t. vt misericors fieret actu. vicz q̄ natura ab eterno erat misericors & fidel'. i. nullū fallēdo. Hec Bozra. Spōsa ꝓ. i. hūana natura fuit traducta in domum spōsi in ascēsione x̄pi qñ natura hūana introducta ē in thalamū celestē Cant. i. Introduxit me rex in cellā vinariaz. Ex his nuptijs secute sunt alie q̄ sunt int̄ x̄pm & eccliam. De q̄b⁹ aplūs dic̄ Ephe. v. Viri diligite vxores vr̄as sicut x̄ps ecclesiā. & tradidit seip̄m p̄ro ea. vt ip̄am sanctificaret lauacro aque in ꝓbo vite. vt exhiberet ip̄e sibi gloriosam ecclesiaz nō habentē maculā neq̄ rugā aut aliquid hmōi. sed vt sit sancta & imaculata. Et p⁹ pauca dicit. Sacramentū hoc magnū est. dico aūt in x̄po et ecclesia. id est inter x̄puz et ecclesiā. In his nuptijs pulcher est sponsus. pulchra est sponsa. Juuenis est spōsus virgo est sponsa. De pulchritudine sponsi dicit̄ in ps̄. Speciosus forma p̄ze filijs hominū. De pulchritudie spōse dr̄ Cant. iiij. Ecce tu pulcra es amica mea. De triusq̄ virginitate dr̄ Jsaie. Habitabit iuuēis cū virgine. Ornatus est spōsus. quia amictus lumine sicut vestimento. Ornata spōsa. q̄a astitit in vestitu deaurato. circūdata varietate ꝓuer. vltimo. Fortitudo & decor indumentū eius. Sed diceret quis. Cetera bene cōueniunt. sed nescio quō dicis sponsam ecclesiā. pulchrā et insup virginē. Quomodo em̄ pulchra de qua dr̄. imo ip̄a de se dicit. Nigra sum sed formosa. Quomō dicis eā ꝑginē que fornicaria appellat Ozee primo ca. vbi dr̄ Sume tibi mulierē fornicariā. Et f̄m glo. ꝑbū ē p̄ris ad filiū vt ducat sibi ecclesiā fornicariā. id est ecclesiā ex gentibus. Respondeo q̄ ecclesia consideratur dupl'r. Vel f̄m statum p̄destinatōis in iustis & innocētib⁹. & sic semp formosa & ꝑgo. Vel f̄m statū p̄tis iusticie. & sic nigra est & fornicaria. Quia denigrat sepi⁹ vicijs et fornicatur cum alienis. scz demonibus. Sicut dicit prophet̄a ex persona dei. Tu autem fornicata es cum amatoribꝫ multis tantūmō reuertere. & ego suscipiā te. Item ecclesia adhuc considerat dupl'r. Uno modo vt a p̄ncipio fidelium. & a p̄ncipio fundationis sue. sic f̄m se tota ꝓsiderata ē pulchra et formosa & ꝑgo. quia ab inicio q̄ deus noticiam et fidem sui patribus inspirauit. semp fuerūt aliq̄ iusti rectā fidē de deo tenentes. Sicut saluator dicit. Incipiendo a sanguie Abel iusti vsq̄ ad sanguinez Zacharie Math. xxiij. Alio mō cōsiderat ecclesia vt est vocata in multa pte de gentib⁹. & sic p̄t dici fuisse nigra olim. sed nūc formosa. olim fornicaria. nūc ꝑgo. qz castitas mentalis recuperat p̄ priam. licet corporal'r nō f̄m Hiero. ad Eustochiū. xxij. q. v. Si paulus. Dicit etiā Bern̄. sup Cant. xxvi. ser. q̄ hoc etiā p̄t intelligi d̄ ecclesia militāte que nigra est p̄ropter conuersationem tetram. quā p̄us habuit p̄pter imaginē huius mundi. Nunc vero est formosa. p̄pter celestem similitudinē. quā sibi cōmutauit ambulans in nouitate vite. Hec ille. He nuptie fuerunt iniciate in patriarchis scz per Abrahe sponsionem. quando credidit deo et reputatum est ei ad iusticiā. p̄ocate per angeli salutationē. Contracte per verbi incarnatōnem. Consummate in x̄pi crucifixione. Quando p̄fluxit sanguis et aqua in redemptionem Joh. xix. c. Tūc em̄ sicut de latere Ade dormientz formata

ad cultū diuinū. Quia vt videmus cōiter pessimā curā gerunt ꝯcubinarij de filijs suis, ꝓpter qd̄ cōiter fiūt male morigerati ⁊ indisciplinati. fures. bibuli. lusores. ⁊ fornicarij. qꝛ sequit̄ pr̄em sua proles. Et hac ratione ꝓhibent̄ etiā tales ordinari. qꝛ timor est ne sint parētū imitatores in malo. Secundo dico ꝙ accedere ad ꝯcubinā semꝑ ē pctm̄ mortale. Patꝫ qꝛ est ꝯ amiciciā. q̄ debet esse ad alterꝝ. Est em̄ ꝯtra ꝓlis bonum. qꝛ ꝯ eius educationē. vt dictū est. ⁊ cum h̄ qꝛ fit ex inordinata delectatōe sine intentione boni finis. scꝫ prol'. Tertio dico ꝙ nūq̄ fuit licitū quacūq̄ dispositōe hr̄e cōcubinā neq̄ ꝑm legem diuinā nec humanaꝫ. Quia h̄ essꝫ ꝯ finē ꝑncipalē matrimonij. s. bonum prolis. Sed diceres. tn̄ Jacob habuit ꝯcubinas. sil'r Dauid. sil'r Salomon Rn̄deo ꝑm Thomā sup. iiij. sententiarum dist. xxxiij. ꝙ fuerunt eis matrimonialiter cōiuncte vsq̄ ad tempa vite. sꝫ ꝓ tanto cōcubine dicebant̄. qꝛ ad eas nō ꝑtinebat dispositio familie. nec operꝝ domesticoꝝ cōmunicatio. vn̄ simpl'r erāt vxores. quia ad thoꝝ deseruiebant viris. Sꝫ ꝑm q̄d cōcubine. qꝛ nō dispensabāt familiā. dicebant̄. Illa ḡ tm̄ dicebatur vxor que habuit regimen totius domus. Sꝫ iterꝝ diceres. tam̄ xxxiiij. dist. Js q̄. d̄r Si q̄s nō pōt hr̄e vxorē. saltē loco eius habeat ꝯcubinā. Rn̄deo ꝙ ibi ꝯcubinā nō vult intelligere mulierē solutā. sed vxorē ductā sine solēnitate dotꝭ vt est modus pauperꝝ. Preterea dico ꝙ habere pl'es viros vni vxori magis est contra naturā. q̄ hr̄e vni viro pl'es vxores. scd̄m Thomam vbi supra.

Dn̄ica p̄ma p⁹ octauas Epiphanie. II Sermo. XX.

Nuptie facte sunt

In Joh. ij. cap. Qm̄ vt ait ille magn⁹ pr̄ Aug⁹. in lib. de doctrina xp̄iana. Luxuria est inimica deo. inimica virtutib⁹. ꝑdit oēm substantiā. ⁊ ad tp̄s voluptatē diligēs: futurā nō sinit cogitare paupertatē. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. ꝙ luxuria tam deo q̄ hoī in corpe ⁊ aīa ⁊ tp̄ali substātia est nociua in pn̄ti ⁊ in futuro egestatis inductiua. Ut igit̄ h̄ malū vitare homines possent. omp̄s deus in p̄ma creatōe mūdi q̄ cito p̄mū hoīeꝫ creauit. sociaꝫ sibi feminā adiūxit in vxorē. vt eēnt duo ⁊ non pl'es ī vna carne. q̄ten⁹ hō sic legitīo vtēs coniugio viciū luxurie effugeret ⁊ euitare posset. Verꝝ qꝛ multi ꝑuersoꝝ in dubiū verterēt talē ꝯiunctionē legitimā masc'li ⁊ feie nō eē sacramētū nec in se licitā. ideo veniens dei filius in mundū. h̄ ip̄m ꝯiugiū tanq̄ licitū ⁊ sanctū voluit approbare ⁊ cōfirmare. Qd̄ q̄dē tūc dignat⁹ est facere qn̄ ad nuptias cū matre sua vocat⁹ nō recusauit venire. sꝫ eas sua pn̄tia dignat⁹ est honorare. ⁊ miraculo in eis facto māifestissime decorare. De q̄b⁹ q̄dē nuptijs d̄r. Nuptie facte sūt ⁊c̄. In quib⁹ verb̄ ꝯsiderāda ē cōmendatio venerabiliū nuptiaꝝ q̄ facte sūt per xp̄m. Et qꝛ q̄dā facte sunt semel ⁊ nunq̄ de cetero faciēde. Alie sepe fiūt. ⁊ sepius sunt iterande. Tertie vero semꝑ fiūt ⁊ cōtinuant̄. Prime sunt inter deū ⁊ humanā naturā. Secunde sunt inter deū ⁊ fidelem animā. Tertie vero inter hoīem et hoīem. id est inter virū ⁊ feminaꝫ. Dico igit̄ ꝙ nuptie sel' facte inter deū ⁊ huanā naturā sūt sacramētales ⁊ mystice. q̄ sunt bonitate incōparabiles. Alie sunt allegorice seu tropologice ⁊ morales. gratia ⁊ pietate amabiles Tertie sunt humane ⁊ corporales ml'tum vtiles.

A

Dixi primo ꝙ quedā sunt nuptie que semel facte sunt inter deum et humanam naturam sacramentales ⁊ mystice. que sunt bonitate ī cōparabiles. Ex q̄ siq̄dem caritate ⁊ bonitate indicibili dei filius. diues in oēs. gl'ia et honore ab eterno coronat⁹. hūanā naturā tam despectā q̄ abiectā paupculā ⁊ ancillā duxit in sponsam et cōiugem dulcissimā. Sicut filius regis amore captus ancille cuiuscūq̄. quē non generis nobilitas nō forme speciositas. nō v̄tutuꝫ dignitas. nō diuitiaꝝ copia. nō parentū amicicia. sꝫ sola benignitas ad viuēdum sibi attraxit. Juxta illud Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitum daret. O q̄ admirabiles nuptie. q̄ sublimes ⁊ incōpabiles. Et vere mirabiles. qm̄ vt dic̄ Bern̄. super Cant. ser. lxx. Omniuꝫ pastor exinaniuit seip̄m ad h̄ vsq̄ vt pasceret̄. ⁊ inuētus ē int' lilia. adamat⁹ ē ab inope. paup fact⁹ dilectus ꝓpter similitudinem. nō solū autem sed et propter veritatem mansuetudinē et iusticiam. ꝙ per eum scꝫ promissiones adimplete sunt. ꝙ iniquitates remisse sunt.

O q̃ pulchra est casta generatio cum cari-
tate s̃m Rabanũ ⁊ Holgot. Et sequit̃ Im
mortalis est memoria illius. quia ⁊ apd̃ de
um nota est ⁊ apud homies. Immortal' d̃r
qr nũq̃ vsq̃ in finẽ deficiẽt boni in ecclesia
dei. Uer̃ quia iste status cõmunior est ce-
teris in ecclesia ⁊ ad ip̃m indifferẽter sepi⁹
cõcurrũt om̃s. q̃ tñ ignorãt se debite dispo
nere ad illũ ⁊ regulate viuere in illo. B

Ideo de q̃ttuor circa h̃ videam⁹. Prio
igit̃ videndũ est q̃liter vxor sit eligẽda. Se
cundo q̃liter corrigẽda. Tertio qualit̃ diri
genda ⁊ regenda. Quarto q̃liter diligẽda
Est em̃ vxor eligẽda discrete. dirigẽda mã
suete. corrigẽda secrete. diligenda cõplete.
Ut sit electio per discretã deliberationem
directio ꝑ mãsuetã gubernationem. corre-
ctio per discretã informationẽ. ⁊ dilectõ ꝑ
cõpletã cõicationem. Primo g̃ vxor est eli
gẽda discrete. nõ subito nec p̃cipitanter ra
pienda. eo q̃ talis feruor in p̃ncipio parit
penã in futuro. Exemplũ habem⁹ in sichẽ.
Gen̄. xxxiiij. q̃ ad p̃mum aspectũ Dyne filie
Jacob eã rapuit ⁊ mori voluit nisi eaꝫ du
cere posset. qd̃ ⁊ fecit. Sed quid factuꝫ est
certe cũ tota ip̃e posteritate sua ⁊ ciuitate
occisus est. Nõ igit̃ i eligẽda vxore habea
tur talis aspectus ad formã vel speciẽ mu-
lieris, ꝓpter quã multi perierũt. Ecc̃i. ix. c.
Nõ ad diuitias. nõ ad parentes. sꝫ p̃cipue
ad bonos mores. Nã intm̃ est gr̃osum ne-
gociũ bñ nubere q̃ teste Salomõe donuꝫ
d ei ꝓprie reputat̃. Prouer. xix. Dom⁹ et di
uitie dant̃ a parẽtib⁹. a dño vxor bona. Di
stinguit Aristo. viij. ethicoꝝ. c. iij. spẽs ami
cicie. vicꝫ. vtile. delectabile. ⁊ honestũ. hoc
est ꝓpter bonos mores. ⁊ ista sola est ꝑfecta
amicicia. ⁊ q̃cq̃d est boni in duab⁹ primis
speciebꝫ. totũ est in ista. vñ ista ꝓprie sola est
amicicia mãsiua. Amicicia ꝓpter vtile q̃ est
mercatoꝝ ⁊ senũ trãsit bñficio vtilitatꝫ ces
sante. Amicicia ꝓpter delectabile q̃ est iuue
nũ. cessat velocit̃ delectatõe trãseunte. Et
ideo dicit Aristo. q̃ amicicie iuuenũ sũt de
facili trãsmutabiles ꝓpter duo. Prio qr s̃ꝫ
etatẽ variam⁹ delectationẽ. nõ em̃ eadẽ de
lectatio placet adolescenti q̃ placet puero.
Scd̃o qr incipiũt amare. nõ ex ꝑfecto iu-
dicio rõnis. sꝫ ex passione. passio autẽ cito
trãsit. ⁊ iõ velociter amãt ⁊ velocit̃ cessant
Sꝫ tertia amicicia q̃ est ꝓpter bonum ho-
nestũ hꝫ istas ꝯditiões. qr mansiua ⁊ rara
quia fundat̃ super bonos mores. q̃ in v̄tuo
sis semꝑ manet. Rara aũt est. qr pauci sunt
virtuosi. ⁊ indiget hec amicicia longo tp̃e
⁊ cõuictu ⁊ exp̃ientia moꝝ. Vñ dicit ibidẽ
Aristo. Nõ est scire adinuicẽ verã dilectio
nẽ nisi modius salis ꝯsumet̃. Cũ igitur vi
ri ad vxorẽ debeat esse amicicia mãsiua. ñ
poterit fundari sup̃ pulchritudinẽ. qr trãs-
ibit illa Prouer. vlti. Fallax gr̃a ⁊ vana est
pulchritudo. mulier timens deũ ip̃a lauda
bitur. Nec poterit fundari sup̃ diuitias. qr
illa amicicia est ꝓpter vtile. ⁊ est amicicia ꝑ
accidẽs. qr bona diligunt̃ ⁊ nõ ꝑsona. Vñ
Hiero. li. i. ꝯ Jouinianũ refert q̃ Marcia
cathonis filia minor cũ quereret̃ p⁹ amis-
sum maritũ. denuo cur nõ nuberet. Respõ
dit se nõ inuenisse virum qui se magis vel
let q̃ sua. Quo dicto vt dic̃ Hieronymus
ostendit diuitias magis eligi solere q̃ pu-
diciciã. Hec Hieronymus. Certe nec ho
die pudicicia nec honestas morum mouẽt
ad nuptias. sed tm̃ diuitie ⁊ libido. Et iõ
nec ꝑseuerat amicicia. nec ꝓuẽit ꝓles apta.
Vñ Crisꝫ. sup̃ Math. omel. i. Salomõ ge
nuit booꝫ de Raab. Qui inquit s̃m impe-
riũ dei accepit vxorẽ ⁊ a deo ꝓmissam i vir
tute. generat filios etiã in seip̃is v̄tutes ha
bentes. Boos em̃ interp̃tatur robur. Qui
aũt accipiũt vxores ex ꝓmissione diaboli.
in infirmitate generant filios nec valẽtes
nec fortes nisi in malo. ⁊ ad penaꝫ sue irre-
gularitatis. nõ ad gaudiũ ⁊ ꝯsolationem.
Et infra Boos genuit Obeth qui interp̃
tatur subditus. Nũc autẽ qui diuitias eli-
gunt. ⁊ non mores. pulchritudinẽ. et nõ fi
dem. ⁊ quod in meretricibus solet queri. h̃
in coniugibus optant. propterea non ge-
nerant filios subditos. vel sibi vel deo. sed
contumaces contra se et contra deũ. Hec
ille. Huius exemplũ habetur exp̃sse Tho
bie. vi. vbi Sara filia Raguel' septem vi-
ris tradita fuerat quos singulos p̃ma no-
cte demon quidam nomine Asmode⁹ suf-
focauit. virgine manente intacta. Et ideo
cũ Raphahel suggereret iuniori Thobie
vt eam duceret. ⁊ q̃ sibi debebat̃ vxor. Ti-
menti ei dixit. Audi me ⁊ ostendam tibi q̃-
bus preualere potest demonium. Hij sunt
nanq̃ qui coniugium ita suscipiunt vt de-
um a se ⁊ a sua mente excludant. et sue libi
dini vacẽt. sicut equus ⁊ mulus i q̃bus nõ
est intellectus. habet sup̃ eos ptãtẽ demon

est Eua. Sic de latere xpi i cruce pendentj formata ē ecclia. Facte sūt aūt he nuptie in chana galilee. i. in celo trāsmigratiōis. Qz ex magno zelo caritatj quā habuit xps ad ecclesiā dedit se, p ea. Juxta qō ipe dicit p pham. Zel⁹ domⁿ⁹ tue comedit me. B

Dixi secūdo q̄ considerande sunt alie nuptie allegozice ⁊ morales. gr̄a ⁊ pietate amabiles. q̄ sepe fiūt inter deū ⁊ fidelē aiam. Iste nuptie sepe celebrāt in ꝓuersiōe pctōz. De spōsat em aia deo. vt dz Ozee. ij. Sponsabo te mihi in iusticia ⁊ iudicio in miscōia ⁊ miserationib⁹. Istud mr̄imoniū figuratū est in ꝓiugio Moysi ⁊ ethiopisse Num. xij. c. De q̄ dicit Bern̄. Moyses duxit ethiopissam. sz non ei⁹ potuit mutare colorē. Sed xps quā adamauit adhuc ignobilē ⁊ fedā gliosam sibi exhibuit. Ūn in ꝓiugio nr̄o ꝑ gines corrūpunt. in ꝓiugio vero xpi corrupte restaurāt. He nuptie iniciāt p ꝓtritōez cordis. ⁊ verā fidē de remissione pctōrum Ozee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Ratificant in sancta opatōne. ⁊ ß tūc cū hō adheret deo exīstēs vn⁹ spūs cū eo. i. Corīt. vl. Cōsūmant in glie adeptōe. q̄n tenebit euz spōsa. vt nūq̄z eū dimittat. Cāt. iij. In his nuptijs dz eē triplex bonū. scz fides. ne vn q̄z aia a spōso suo xpo adulterer cū diabolo. timēs illō ps. Perdidisti oēs q̄ fornicāt abs te. Scdo ples bonoz opm. qz maledicta steril q̄ nō pepit Exo. xxiij. Sic aplus dicit. q̄ mulier saluabit p filioz generationē. i. Thim. ij. i. p bonoz opationē. Tertio reqrit sacrāmtū. i. insepabilitas vt nūq̄z separet a xpo Ozee. ij. Spōsabo te mihi i sēpiternū. Bñ dic̄ in sempiternū. qz deus ex his nuptijs aiam trāsfert in celū. vbi celebrat cū ea nuptias eternales. vt dz Mat. xxij. Ūn figurant ille nuptie celestes p nuptias Asueri regis ⁊ hester. Asuer⁹ interp tat brītudo. Hester interptat hūilis. qz nō nisi hūiles suscipiet xps ad illas nuptias. Lu. xiij. Cū vocat⁹ fueris ad nuptias discūbe in nouissimo loco. Et sequt. Quia ois q̄ se hūiliat exaltabit. Jn his ḡ nuptijs aq̄ mutat in vinū. Nā in ꝑmis aq̄ vindicte diuine mutata ē in vinū amoris. Jn scdis aq̄ legaliū figuraz mutata est in vinū spūalis intelligētie. qz ecclia ꝥba legis recipit vt spiritualia Joh. vi. Verba q̄ locut⁹ sum vob spūs ⁊ vita sunt. Jn vltimis ꝥo nuptijs q̄ sunt inter deū ⁊ aiam mutat aq̄ voluptatj secularis in dulcedinē sctē ꝓtēplatōis ⁊ de notionis. q̄n gustato spū. desipit aie ois caro. vt dicit Bre. Habent ⁊ iste nuptie suas ydrias. Nā ꝑme nuptie int deū ⁊ hūanam naturā scz int q̄tz sensus exteriores ⁊ corsertū. qs deus p suā incarnationē mirabiliter in nobis reparauit ⁊ replenit. cū aliasante ei⁹ incarnationē fuissent q̄si vacui. vt dicit Bern̄. lib. de amore dei ꝙsus finez in nuptijs q̄ sunt int deū ⁊ aiam sūt sex ydrie tribulatiōes. de q̄bz Joh. v. dz. scz fames. sitis. frig⁹. calor. lassitudo. infirmitas ⁊ mors Que oia repleta sūt caritate p⁹ incarnationē xpi ⁊ vnionē ei⁹ cū ecclia. Jta vt boies agētes pniaz. ista nedū ñ refugiūt. sz ēt amplectūt. vt dic̄ bern̄. Jn his tertijs nuptijs q̄ sūt int deū ⁊ hūanā aiaz sūt sex ydrie. scz sex gr̄a ꝓtēplatōis. pur hō ex sex creaturis cōcipit sibi gaudiū spūale p gr̄am inhabitantē. Primū ē circa creaturas que hūt esse tm̄. Scdm circa ea q̄ viuūt. Tertiuz circa ea q̄ sentiūt. Quartū circa ea q̄ discernunt vt hō. Quintū circa ea q̄ apprehēdūt vt angelus. Sextū circa ea q̄ sunt incomphensibilia. vt est de⁹ trinitas creator ist⁹. De m⁹ ḡ opaz ⁊ diligētia ffres carissimi vt has nuptias custodiam⁹ solicite ne rūpam⁹ do nr̄o fidē. diabolo adherēdo p pctm. Ne simus steriles a bonis torpēdo. ne violemus sacrm aū finē vite nr̄e bonū deserendo.

Dixi tertio L q̄ in verbis p̄missis cōsiderande sunt nuptie que semp fiūt ⁊ cōtinuant inter hoiem ⁊ hoiem. i. inter virum et feminā. et sunt multum vtiles. Et certe vtiles. Nam coniugium in lege nature institutum est in officium. Genes. i. et. ix. c. Crescite ⁊ multiplicamini. Secundo i lege scripta fuit approbatum in remediū. vt propter fornicationez vnusquisq̄ haberet vxorem suam. Tertio in lege noua confirmatum per xpm tanq̄z signū sacrāmēti int ipm et ecclesiam. Ephe. v. Jn officium nature fuit institutū. vt scz fieret ꝓpagatio speciei. Jn remediū ꝓcupiscētie vt consulatur infirmitati ⁊ vitet culpa. Et in signum sacrāmēti vt i reuerētia habeat. Hodie tam̄ est tam in officiū q̄z in remediū Et ideo cōiugium est valde ecclesie vtile. quia quodā modo perpetuat ecclesiā et reddit eā quasi imortalem. Unde Sapientie. iiij. dicit.

nam mitti iussit. sustinuitq; in ꝯspectu suo seip̄m interitu serpētis occidi. Ecce amor viri ad vxorem. qꝛ potiꝰ elegit mori q̄ꝫ vxorem permitteret. Scd̄o sunt vxores grate ⁊ pie in ꝯdolendo. Narrat Ualerius ibid̄ Q̄d cū lacedemonij a spartanis essēt capti ⁊ ad decollandū in carcere seruati. ꝯiuges eorū velut allocuture viros suos pituros intrauerunt carcerē. impetrato a custodibus aditu. cōmutataq; veste ꝑ simulatōez doloris velatis capitibus eos abire passe sunt ⁊ saluti restituerunt. Sed heu nostri temporis femine nō solū nō zelant ꝓ salute viroꝝ. sed etiā quedam mortis venena. aut interitū per alios ꝓpinant. Tertio sunt grate in cōmoriendo. Narrat Hiero. ꝯtra Iouinianū li. p̄mo. q̄ indi ⁊ oēs pene barbari vxores plurimas habent. Apd̄ indos lex est vt vxor carissima cū marito defuncto cremet̄. he igit̄ contendūt inter se amore viri. ⁊ ambitio summa certantiuz est ad testimoniū castitatis. Itaq; victrix in habitu ornatuq; pristino iuxta corpus defūctū accubat. amplexans illud ⁊ osculās. et suppositos ignes pudicicie laude ꝯtēnens. Ecce q̄ꝫ grata mutui amoris apud paganos inter ꝯiuges indicia. Nos igitur tāq̄ꝫ xp̄iani premissa studeamꝰ seruare quatenꝰ coniugiū nr̄m possit nobis esse non culpa ad damnationē. sed meritū ad salutē eternam. Ad quam nos deus qui regnat per ī finita secula perducere dignet̄. Amē.

De eadem dominica. III. Ser. XXI.

Omnis homo primum bonum vinum ponit. et cū inebriati fuerint dat qd̄ deterius est. Joh. ij. c. Sicut dicit magnum sidꝰ ecclesie beatus Augustinus in libro de libero arbitrio. et ī li. de verbis dn̄i. Uirtutes quibus recte viuit̄. magna bona sūt. Species aūt quorūlibet corpoꝝ sine quibus recte viui potest minima bona sunt. Potentie vero anime sine quib; recte viui nō pōt media bona sunt. Hec ille. Uult Augusti. distinguere in rebus humanis triplicē differentiā esse. scz quia q̄dam sunt bona sup̄ma. quedam infima. quedam media. Cui cōcordat thema nr̄m qd̄ recōmendans ꝓuidentiā humanam. dicit quoddam vinū bonū p̄mo apponi. quoddā v̄o postea apponi. qd̄ deteriꝰ est. non tñ simplr̄ malū. ꝑ qd̄ ex cōsequēti innuit qd̄dā vinū esse infimū et sic malū de se. Scd̄m h̄ in v̄bis p̄missis tangunt̄ tria. Prīo gratie diuine tāq̄ꝫ boni vini electio cū d̄r. Oīs hō p̄mo vinū bonū ponit. Scd̄o malicie ⁊ culpe diabolice reiectio tanq̄ꝫ vini pessimi. ⁊ hoc ꝑ compatiōnē ad bonū. qꝛ vbicūq; fuerit vnū oppositoꝝ. ibi ⁊ reliquū. ⁊ opposita iuxta se posita magis elucescunt. Tertio crapule hūane regulatio. cū d̄r. qd̄ deteriꝰ est. Primuz vinū est laudabile. scd̄m vituꝑabile. tertiū tolerabile. Primū oīno puꝝ. scd̄m oīno feculentū. tertiū indifferēs. Primū pōit xp̄us. scd̄m diabolꝰ. tertiū caro ⁊ mūdus. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis tāgit̄ gratie diuine tanq̄ꝫ boni vini electio. cū d̄r. Oīs hō primū bonū vinū ponit. Iste homo pōt dici xp̄us. De quo d̄r in pluribꝫ locis. Hō q̄dam fecit cenā magnā Luce. xiiij. Si aūt fecit cenā aut prandium necessario posuit in ea vinū. Nō est autem verisimile q̄ tantꝰ homo regius posuerit vinū malū. sz magnificentia regia dignū. vt dicit̄ Hester. i. Uinū quoq; magnificentia regia dignuz apponebat̄. Unde deus pater ex quo facit hodie tp̄e gratie nuptias filio suo. vt dicit̄ Mat. xxij. ꝓfert vinū electū ꝓ honore suo. Ponit aūt xp̄s triplex bonū vinū. scz compunctionis. deuotōis. ⁊ fruitōis. De q̄ ptz in ps̄. Potasti nos vino cōpunctōis. Istd̄ vinū homini auertēti se a peccato est amarū. q̄ tunc sentit amaritudinē ⁊ dolorez. ac si vinū recens ⁊ forte biberet. De hoc vino dicit saluator Lu. v. Nemo mittit vinum nouū in vtres veteres. Et verū est. qꝛ gratia ꝯpūctionis nō infundit̄ cordi habenti vetustatem peccati. sed ambulanti in nouitate vite. Propter quod clamat apostolus Renouamini spiritu mentis vestre Ephesioꝝ. iiij. ca. Ac si diceret. Uinum nouum gratie diuine prope est. ideo preparate noua vasa. id est preparate corda vestra dn̄o Hoc vinum facit tres effectus. Primo ꝓuocat peccatorum confessionem. Sic em̄ in ebrioso nullum manet secretum. sic in cōpuncto corde ⁊ habente istam gratiā Prouerbioꝝ. xxxi. Nullum secretum māet vbi regnat ebrietas. Qui enim hoc vino īebriatus fuerit quicquid habet in corde reuelat. et quicquid diu latuit patefacit. Et sicut vinum nouum lagenas rumpit. sic gra

Tu aũt cũ acceperis eaꝫ ingressus cubiculũ ꝑ tres dies ꝯtinẽs esto ab ea. nihil aliud nisi orõnibus vacabis. Transacta autem tertia nocte accipies virginẽ cũ timore dei. et magis filioꝝ amore q̃ꝫ libidinis eam duces. ⁊ habebis in vxorẽ. vt in semine abrahe bñdictõnẽ in filijs consequaris. Refert Methodius martyr in libello suo. et Robertus Holgoth sup li. Sap. c. x. ⁊ c. iij. ꝙ vt colligit ex historia Geñ. vi. Cũ cepisset hoies multiplicari in terra ⁊ filios ꝓcreassent Anno. cc. a creatõe mũdi vidẽtes filij dei. i. filij seth. filias cham. ꝙ eẽnt valde pulchre. acceperẽt sibi vxores. Et qꝛ tm̃ eas diligebant ꝙ abutebant mutuo vxoribꝫ fratrũ suoꝝ. Ideo dñs visa eoꝝ malicia induxit diluuiũ. Ideo vxor volenti nubere ẽ eligenda discrete. exemplo abrahe. q̃ adiurauit Eliezer seruũ suum ꝙ nõ accipet vxorẽ filio suo ysaac de filiabꝫ chanaan Genesis xxiiij. Sic iacob sibi etiã mature prouidit de vxoribꝫ seruiens ꝓ illis. xiiij. annis Geñ xxix. Nõ sic nostri qui ad vnã ⁊ ꝑmã visionẽ femine in corea. vel ad vnã collocutõeꝫ blandam cum ea. statim despõsant ei clandestine. Qd apud catholicos debet esse vituperabile. cũ ⁊ apud paganos illicituꝫ reputaret. Nã ꝓut recitat Amb. de quadam virgine q̃ cũ optaret a viro q̃dam respondit. Maritũ nõ est eligere meũ. sed parentũ. Scdo vxor est regẽda mãsuete. nõ cuꝫ tyrannide. nõ cũ austeritate vel rigore. verbis nõ ꝟberibꝫ. amore nõ timore. dulcedie nõ amaritudine. Colos. iij. Viri diligite vxores vr̃as. et nolite amari esse ad illas. Vñ vt dic̃ Robertus Holgot sup li. Sapien. c. iiij. Mulier ideo formata est. nõ de capite. nõ de pede. sꝫ de costa. in signum ꝙ nec debet esse dña. nec ancilla. sꝫ socia viro suo. Sic notat etiã magister sniaꝝ. ij. dist. xviij. ⁊ tale regimen cum ꝯcordia est. Tria em̃ sunt in quibꝫ spũsctũs dic̃ sibi bñplacitũ esse Ecci. xxv. In tribꝫ bñplacitũ est spirituo meo. q̃ sunt ꝓbata coram deo ⁊ hoibus. ꝯcordia fratrũ. amor ꝓximorũ. ⁊ vir ⁊ mulier bene sibi ꝯsentiẽtes. Tertio vxor est corrigenda secrete. nõ cũ ꝯfusione vel verecundia publice vel ꝯtemptibiliter arguenda. Vñ Varro dic̃. Coniugis viciuꝫ aut tollendũ aut ferendũ. Qui tollit viciũ cõmodiorẽ coniugẽ efficit. q̃ fert. seip̃m effic̃ meliorẽ. Et ideo merito fuit arguenda seuera austeritas triũ viroꝝ de quibꝫ narrat Valerius li. vi. ca. iij. Quoꝝ ꝑmus vocabat Sulpici⁹ gai⁹. Hic publice vxorẽ repudiauit. qꝛ in publicũ prodierat discooꝑto capite. Scds dicebat Sempronianus sophus q̃ similiter vxorẽ repudiauit. qꝛ ausa est ludo se spectare marito ignorãte Tertius dicebat Metellus. hic vxoreꝫ ꝓ eo ꝙ vinũ biberat fuste ꝑcussit. Vnoq̃qꝫ existimãte optie illã violate sobrietatꝫ penas exoluisse. Vnde q̃cunqꝫ feia vini vsum ĩmoderate appetit ꝟtutibus ianuam claudit et vicijs aperit. Hec Valerius. Non sic fecit Job q̃ vxorẽ licet pessimã arguebat. sed secrete ⁊ modeste. Quasi inq̃t vna de stultꝫ mulieribus locuta es. Job. ij. ca. Nõ dixit stulta es. sed quasi stulta. vel quasi vna de stultis. O vbi sunt nr̃i q̃ eas meretrices vocant. nec noie proprio appellant. Nõ sic fecit Helcana vir ille bonus pater Samuelis ꝓphete. q̃ vxorẽ suã annã corrigens ait. Anna cur fles. quare nõ comedis. q̃ꝫobrẽ affligitur cor tuum. Nostri aũt dicũt. Comede meretrix pessima. Nõ gratꝫ nõ comdis. forte cogitas de alio. Quarto vxor est diligenda ꝯplete. Istã ꝯpletionẽ caritatꝫ ⁊ amicicie q̃ esse dꝫ inter virũ et vxorẽ apl's mensurat tripliciter. Primo modo per dilectionẽ dei ad ecclesiã. q̃ fuit maxia. Alio modo per dilectionẽ viri ad corpus ꝓpriũ Tertio modo per dilectionẽ viri ad seip̃m Pro ꝑmo dic̃ ad Ephe. v. c. Viri diligite vxores vr̃as. sicut xp̃s dilexit ecclesiam. et tradidit semetip̃m pro ea. Pro scdo dic̃ ꝙ viri debent diligere vxores sicut corp⁹ ꝓprium. Pro tertio dicit ꝙ debent diligere eas sicut seip̃os. Nec immerito bone vxores sunt ita diligende. Sunt em̃ bone vxores grate in cõuiuendo. in condolendo. et in cõmoriendo. Vnde narrat Valeri⁹ de regina vxore Metridatis li. iiij. ca. v. Qd intm̃ amauit virum ꝙ tonsis capillis habituqꝫ virili assumpto. equis ⁊ armis se assuefecit vt virum fugientẽ per terras extraneas sequeretur. Rare hoc faciunt vel nulle nostris temporibus. que mox fugiente marito alteri adherent. Narrat etiaꝫ quomodo Romanus graccus cum duos app̃hendisset serpentes. masculum et feminaꝫ. certificatus fuit per aruspicem ꝙ dimisso masculo. vxor sua moreret celeriter. dimissa femina ip̃e moreretur. Ille statim femi-

longum esset hic tractare. Post istud vinū culpe ministrabit diabolus vinū pene eterne. De quo in ps. Ueruntamē fex eius nō est exinanita. bibent omnes peccatores terre. O vinum pessimum penetrans ad interiora cordis. De quo dicitur Isaie. xxvi. Inebriabimi et non a vino. quasi diceret. immo a pena. Istud vinuz habebit tres effectus maledictos. scz amaritudinē. qz erit amarissimū. Scdo quia erit turbulentissimū. Tertio quia erit mortiferum. De pmo dicitur Deute. xxxij. Uua eoz vua fellis z botr⁹ amarissimus. Hiere. xxiij. Ecce ego cibabo eos absinthio. et potabo eos felle. Habebunt eñ damnati cibum z potū. qa patient in corpore z aīa. Tertio erit turbulentissimū. qz turbabit damnatoz conscientias. Unde in ps. Turbati sūt z moti sunt sicut ebrius Isaie. xxiiij. Clamor erit i plateis super vino. In plateis eñ inferni vnus damnatus litigabit cōtra alium. qz ibi filius maledicet patri. z filia matri. dicens illud. Ue mihi mat mea. quia me genuisti virum doloris Hiere. xv. z Isa. iij. Tumultuabit puer ptra senem. Nec soluz ꝫ sed inuicem litigabūt. verū etiā contra deum. quē blasphemabunt. vt dr Apoc. xvi. Tertio erit mortiferū siue toxicatū. pm illud Deute. xxxij. Fel draconū vinū eoz et venenū aspidum insanabile. Et propter ß dicit Hiere. li. In caloze eoz potus eoz z inclinabo eos vt sopiant z dormiāt somnū sempiternuz. Malus somn⁹ perpetue mortis. Ecce vinū amarū turbulentum z mortiferum. ex quibz patet qꝫ sit pessimū. z per consequens fugiendum. £

Dixi tertio qꝫ in verbis premissis tangit intemperantie humane tanꝫ vini deteriozꝫ descriptio. cū dicit. Quod deterius est. Istud vinū est carnis z mūdi. De quo dr Prouerb. xx. Luxuriosa res est vinū. Et apostol⁹ ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Isto vino ptinue potant mundani z carnales qui nihil aliud qꝫ desideria carnis pficientes. dicunt illud pessimū verbū Sap. ij. Vino pcioso z vngento implea mus nos. z nō prereat nos flos tpis. O qꝫ puersus ordo rōnis in talibz. in eo qꝫ dicūt impleamus. Non sufficit eis bibere ad necessitatē. sed addunt ad superfluitatē impleamus. cum tamen vinum in iocunditate et moderatione sit creatum ab initio. vt dicitur Eccli. xxxi. Unde ibi. Exultatio animē vinū cū temperantia. Ecce quō nō culpat vinū in se. nisi immoderate sumptū. Ideo dixi notanter qꝫ vinū istud est deterius. nō tamen simpliciter malū. sed quasi indifferens. quia sobrie potatū cōfert saluti. iz superflue sumptū nocet aīe z corpori. Quō aūt nocet breuiter audiamus. Unde sciendum qꝫ vsus vini immoderatus nocet homini quadruplicit. Primo qz est detrimentū libertatis. Secundo qz inducit pfusionem honestatis. Tertio quia est cōplementum voluptatis. Quarto quia est experimentum seu signū fatuitatis. De pmo patz. nā prima radix seruitutis z ignobilitatis fuit per vinū. vt dr Gen. ix. Ubi noe cuz plantasset vineā z fructū collegisset exp̄sso succo bibit. z inebriatus est. dormiensqꝫ in tabernaculo nudauit femora. Ad quem accedens filius su⁹ cham. z videns nuditatem ei⁹ patrē derisit. Quod pater resciens ipm cū filijs suis in sempiternū ppetua seruitute dānauit. Et hec fuit origo seruitutis. Sic dicit Aug⁹. xix. de ciuitate dei. c. xv. Ecce plura mala. Primo pdatio vsus rōnis et sensus. vt se nō sentiat vt bestia. et sit quasi dormiēs. Hoc notat in eo qz dormit. Secundo expoliatio virtutū imo erramit. Secundo expoliatio virtutū imo eram diuitiaz. quia communiter magni potatores fiunt pauperes. Juxta illud. Qui amat vinum et pinguia non ditabit. Istō patet ad oculum in nostris artificibus qui continue capiunt pecuniam ex artificio. et tamen non ditantur non ex alio nisi quia amant haustum bonum. et bonum gustuz. vbi eni magn⁹ dñs non daret vnum grossum. ipsi dant duos pro recēti pisce vel carne. Sed quid continget eis in senium. certe egestas maxima. quia tales vt communiter in mendicitate moriuntur. Tertio facit derisibilem. non solum inimicis. sed etiam amicis. quia filijs. Quarto inducit seruitutem in successoribus. Nam filij potatorum communiter subijciuntur seruituti aliozuz. Sic Noe fecit filio. Propter qō sicut dicit beatus Augustinus in libro ad sacras virgines. Multi propter vinum amissis honoribus ignobiles remanserunt. et laribus paternis profugi. vitam nō vbi sumpserunt finierunt. Secundo vinū immoderate sumptum est confusio honestatis

ria cõpunctiõis cor aperit Job. xxxij. En venter meꝰ quasi mustũ absq; spiraculo qõ lagenas rumpit. O q̃ pauci bibũt de isto vino q̃ male ꝓfitent ⁊ peccata abscondunt Scõo istud vinũ inducit ad suũpius hũilitatẽ ⁊ ꝓtemptũ Treñ. iij. Inebriaberꝭ at q; nudaberis. Inebriaberis scz vino compunctiõis. et tunc quasi nudatur hõ quando sibiũpi vilescit. ⁊ cozã alijs ꝺspicit semetipm. Sicut Maria magdalena q̃ ꝑm Bzego. qz semetipam grauiter erubescebat intus. nihil estimabat q̃ erubesceret foꝛz. Jõ ꝺr Hiere. xxiij. Factus sum sicut vir ebriꝰ et quasi hõ madidus a vino. O q̃ optimũ vinũ humilitas sui. Tertio istud vinuz p̃stat securitatem ⁊ audaciam. sicut vinũ materiale. Facit em̃ audacẽ ꝓtra demones. ij. Esdre. iij. Omnẽ mentẽ vertit in securitatem. Bonã securitatez habent penitentes habẽtes pmissionẽ regni celestis. Juxta illud Math. iij. Penitentiã agite. appropinquabit vobis regnũ celoꝝ. Scõm vinum qõ ponit xps est vinũ deuotiõis. Et istud vinũ facit tres effectus. Primo facit timidos audaces ad oĩa faciẽda sustinenda. Roma. viij. Quis nos separabit a caritate xpi Bene potauerat iste in tertio celo. iõ fuit sic audax q̃ nec gladiũ nec ignẽ nec q̃c q̃ durũ timuit. Sic ⁊ petrus q̃ prius fuit timidus negando xp̃m. postea fuit audax cõfitendo qñ dixit Magis oportet obedire deo q̃ hominiby Actu. v. Deb vino letificat tristis vt sit iocundus. Jstud patz de aplis. q̃ cũ musto madere putabant vt dicitur Act. ij. Jbant gaudẽtes a ꝓcilio qm̃ digni habiti sunt p noie iesu ꝓtumeliam pati Actu. v. Vinũ letificat coꝛ hois. O si nos biberemꝰ istud vinũ saltẽ semel vel vnam guttam q̃ libent sufferremus tribulatiões Sicut Paulus q̃ qñ potauerat de ipo. de seipo dicit. Libenꝰ gloriaboꝛ in infirmitatiby meis. ij. Coꝛ. xij. Sed heu pauci bibimus. ideo nihil patimur. Tertio de isto vino ditat pauꝑ. Sicut em̃ ebrius vino materiali oĩa se credit possidere. cũ nihil habeat. Sic deuotus q̃sq; hñs gr̃am. oĩa videt habere. Juxta illud. Nihil habentes ⁊ oĩa possidẽtes. Et quõ nõ oĩa habet q̃ deum habet. Sap. vij. Venerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa. Tertiũ vinũ qõ ponit xps oĩby beatis. est vinũ eterne felicitatz ⁊ fruitõis beate. De q̃ dicunt beati hodie xp̃o. Seruasti vinũ bonũ vsq; adhuc. De hoc etiã diẽ xps Math. xxvi. Bibam illõ nouũ vobiscũ in regno pris mei. Optimũ vinũ. Primũ em̃ est bonũ. scõm meliꝰ. tertiũ vero ꝟ optimũ. qz purissimuz Jsa. xxv. Faciet dñs cõuiuiũ vindemie defecate. id est sine fece tristicie. eo q̃ ibi absterget deꝰ oẽm lacrimã ab oculis sanctoꝝ Apoc. xxi. Optimũ vinũ ꝓpter tres effectus. Prio qz faciet obliuisci oĩm doloꝝ. sicut vinũ materiale facit obliuisci plagaꝝ Prouer. xxxi. c. Bibant ⁊ obliuiscanꝯ egestatis sue. ⁊ doloris nõ recordenꝯ amplius. Scõo qz iducet copiã ⁊ abundantiã scẽ leticie in ania. Ps. Jnebriabunꝯ ab vbertate domꝰ tue. Et certe magna abundãtia vbi omne q̃ volent sancti erit. ⁊ q̃ nolent nõ erit. Tertius effectus. qz gratz dabit vnicuiq; Jsa. Venite ⁊ bibite absq; vlla cõmutatiõe vinum ⁊ lac. i. humanitatẽ tanq; lac. ⁊ diuinitatẽ tanq; vinũ. ⁊ sic erit liberale vinũ. Et sic patet de ꝑmo vino qõ est bonum ⁊ delectabile ꝑm tres gradus. B

Dixi secũdo q̃ in ꝟbis p̃missis describit malicie ⁊ culpe diabolice tanq; vini mali ⁊ pessimi reiectio. qõ ẽ vinũ vituperabile. Jstõ vinũ ꝓpinat diabolus. Primo per culpam in ꝑsenti. scõo in futuro q̃ penã hic dat ꝓgustare. sed in futuro pfecte porabit peccatozes. Dat aũt multiplex vinũ ꝑm mltiplicẽ culpam. Primo vinũ ĩmoderate cupiditatis Jobel. i. Expergiscimini ebrij ⁊ flete et vllulate oĩes qui bibitis vinũ in dulcedine. Hoc vinũ bibebant filij Job cũ sororibus suis in cõuiuio Job. i. Qui postea ĩterempti sunt. Dat secũdo vinũ carnal' voluptatis Prouer. xx. Luxuriosa res vinuz ⁊ tumultuosa ebrietas. Quicũq; his delectatur. nõ erit sapiens. Sic bibit loth Bene. xix. Qui inebriatus cõmisit incestuz cum filiaby. Tertio dat vinũ supbie. De q̃ Prouer. iij. Comedunt panẽ impietatz. ⁊ vinum iniq̃tatis bibunt. Notãter dicitur vinum iniq̃tatis in superbis. i. inequalitatis. Et que maioꝛ inequalitas q̃ nõ subesse superiozi. non conformari equali. ⁊ contemnere inferiozem. O q̃ plures extermiauit vinum istud. vt dicitur Eccĩ. xxxi. Certe multos. quia diabolum de celo. homiez de paradiso. reges de solio. vt Nabuchodonosoꝛ Anthiochum et Saul. De quiby

patet Leuitici. x. ca. ne in sanctitate contaminarentur. Ex premissis patet. q licet oibus sit vinum nociuum. tamē precipue regibus ⁊ pncipibus. sacerdotibus et sapientibus. continentibus ⁊ virginibus. Et est ratio. quia isti tenentur magis esse sobrij et ratione vigere. Unde Hieronym⁹ vocat vinum venenuz. epistola. xcv. dicēs. Spō sa christi vinum fugiat vt venenuz. Refert Papias. q vinum prius vocabatur venenum. sed postꝫ toxicum inuentum est. tūc illud vocatur vinum. istud venenum.

D Circa premissa occurrit dubium satꝫ pulchrum. Utrum vsus vini sit homini licitus. et idem de quolibet potu iebriante. Et videtur q non. quia dicitur Ecclesiastes. ij. ca. Cogitaui a vino abstrahere carnem meam vt animam meam ad sapientiam transferrem. Sed sine sapientia homo non potest saluari. ergo ⁊c. quia Sapiētie vij. dicitur. Neminem deus diligit nisi qui cum sapientia habitat. Igitur necesse est hoi abstrahi a vino. Secundo quia Romanoz. xiij. dicitur. Bonum est non manducare carnem nec bibere vinum. sed cessare a bono virtutis est vitiosum et illicituz. Tertio quia Hieronymus dicit. vinū cuz carnibus post diluuiū est dedicatū. Christus autem venit in fine seculorum. Jō ex tremitatem traxit ad principium. ergo tēpore legꝫ christi est illicitus vini vsus. Ad oppositum est Apostolus. i. ad Thimo. v. dicens. Noli adhuc aquam bibere. sed modico vino vtere. Ad questionem respōdet Holgoth super librum Sapientie capᵃ. ij. dicendo. Q per se loquendo vsus vini homini est valde licitus. potest tamen contingere q alicui homini sit illicitus. vel ex cōditione bibentis vel aliorum qui de suo facto forte scandalizarentur. Ex conditione bibentis. quia forte ex tali potatione perdit caput. linguam. ⁊ pedes de facili. Vel quia ex voto ad abstinentiam se astrinxit. Ad primum ergo dico q licet hoc sit perfectionis et consilij. non tamen vsus vini ideo est illicitus. Aliter dupliciter q sapiētia est duplex. Una que a deo infundit. Alia per studium ⁊ doctrinam acquiritur Et certe respectu prime disponit abstinentia a vino. respectu vero secunde non. Ad secundum dico q Apostolus prohibet solum romanis conuersis ad fidez q nec carnibus nec vino vtantur in scandalum xpi anoꝝ de nouo conuersoꝝ. Ad tertiū dico q Hieronymus vult dicere q xpus a vino retraxit tantꝫ ab impedimento pfectionis si excessiue sumatur. Nos igit fratres potius de illo vino primo. scilz gratie christi compunctiōis et deuotionis sumamus. et vinum diaboli simpliciter malum abūciamus. Quatinus vino materiali tēperate vtentes ad vinum sempiterne fruitionis perueniamus. Ad quod nos perducat Jesus christus.

Dominica secunda post octauas Epiphanie. I. Sermo. XXII.

Cum descendisset ihesus de monte Mat. viij. Marci. i. Luce. v. capᵒ. In hac dominica recolit sancta matᵉ ecclesia duo magna beneficia humano generi per christum impensa. scilicet beneficium curationis lepre et paralisis. Quas duas passiones ⁊ infirmitates christus miraculose in duobus hominibus perfecte subito vnico verbo curauit. significans per hoc q si nos deuote ad ipsum clamauerimus. exemplo istoꝝ ab omnibus infirmitatibus mentis nostre curari merebimur. In figura huius Maria sororꝝ Moysi que propter murmur a dño percussa fuit lepra. clamans ad dominū sanata est. Numeri. xij. Sic debet facere anima lepra peccati infecta. dicens cum ꝑs. Ad dominuz cum tribularer clamaui. In figura huius etiam Naaman syrus curat⁹ est a lepra per lotionē in aq̄ iordanis. ad significandū q nos curari volentes a lepra peccati. debemus lauari in aquis lacrimarum. et hoc septies. id est omni tempore vite nostre. Magna ergo confidentia datur hodie peccatoribus quos deus paratus est ab omni infirmitate mentis curare. si ⁊ dum ad euz deuota humilitate recurrant exemplo istius leprosi de quo ita dicē euangelium. Cum descendisset ihesus de monte Dic rectum hic. Super quo vestre caritati aliquid dicere expediret. Verum q omnes fere infecti sumus lepra peccati. ita q si dixerimus q peccatum non habemus. nosmetipsos seducim⁹ ⁊ veritas in nob nō est. i. Johā. primo. Omnes eniz peccauerūt et egent gratia dei Romanoꝝ. v. Jdeoq; necessaria est nobis gratia spiritussancti q

Confundit eñ ꝛ deturpat hominis bone ſtatem. Unde Innocentius in de vilitate humane conditõnis. Quid turpius ebrio ſo. cui fetor in ore. tremor in corpore. pmit ſtulta. pandit occulta. Cui mens alienat. facies transformatur. nullum erit ſecretuz vbi regnat ebrietas. Et Seneca epla. cxx Non eſt animus in ſua poteſtate ebrietate deuictus. quẽadmodum muſto dolia ipſa rumpunt. Et quod in vmo iacet. i ſummã partem vis caloris eructat. Iſtud videre eſt ad ſenſum. Nã multa ebrij faciunt contra honeſtatẽ que ſobrij erubeſcũt. Jõ Seneca dicit. Ebrietatem nihil eſſe niſi volũtariam inſaniã. Refert Seneca vbi ſupra epiſtola. lxxxviij. de Alexandro macedone Qui inebriatus ritum tirũ ſibi cariſſimuz et fideliſſimũ inter epulas transfodit ꝛ intellecto facinore cũ eſſet ſobrius mori voluit Fingitur a quibuſdã put refert Holgot ſuper libꝛũ Sapientie ca. ij. Qd imago ebrietatis ſic pingebat a romanis. Primo imago puerilis. cornu habens in manu. ꝛ i capite coronã de vitro. Puerilis pigebat in ſignũ qꝫ facit hominẽ puerũ eliinguem ꝛ inſenſatũ more pueri. Cornu habebat in manu in ſignũ qꝫ ſemp tubat ꝛ prodit ſecreta ꝛ clamãdo reuelat. Coronã habebat vitreã quia reputat ſe glorioſum ꝛ diuitẽ. cum nihil habeat. Et hec eſt vna cauſa quare regibꝫ ꝛ pncipibꝫ phibet vinum. Moli inquit ſancta mulier mater ſalomonis o Lamuel vinũ dare regibꝫ. ne obliuiſcant iuſtoꝝ iudicioꝝ. Unde Robertus holgot infert ſuper libꝛũ Sap̃. c. ix. Qd nihil ita periculoſum eſt reipublice ſic ebrietas i rege vl pncipe. Unde dicit Sapiẽs. Ue terre cuius rex puer eſt. ꝛ cui⁹ pncipes mane comedũt Et certe ve. quia vt dic̃ Holgot a tali pncipe vltiones indebite. aut indefinite pcipites irroganꝫ. cõſultatiões accepte in iuriã alioꝝ incaute reuelanꝫ. ordinatiões reipublice ꝓceſſe ꝛ vtiles retractanꝫ. Narrat Ualerius li. vi. ca. ij. Qd mulier q̃dã innocens dãnata fuit a philippo rege temulento et ebrio. que ꝓpꝛie innocentie cõſcia clamauit. Appello inqt a philippo ebrio ad ſobrium. Quo verbo regis ebrietatẽ excuſſit. qui cauſam diligenter inſpexit. ꝛ mulierem liberam a pena dimiſit. Tertio vinuz eſt complementũ voluptatis. Uerecũdia nanꝫ bona mltos cohibet a peccatꝫ. ꝛ vbi illa per vinum aufertur. voluptas que latuit in corde ſine pudore ſe detegit. Unõ Seneca epiſtola. cxx. dicit plures pudore peccandi q̃s bona voluntate prohibiti ſũt a ſcelere. At vbi poſſedit animũ nimia vis vini. quicquid mali latebat emergit. Hec Seneca. Quarto vinum eſt experimentũ fatuitatꝫ. quia ſi homo ſit diſpoſit⁹ ad qõcunqꝫ malum. in ebrietate poteſt de eo capi experimentum Ecc̃i. xxxi. Uinum corda ſupbozum arguit. id eſt oſtendit ꝛ ꝓbit Ex premiſſis infero qꝫ ebrietas ꝛ oñis potus inordinater intemperate ſumptus nocet cuilibet ſtatui. Patet ab inferiori ad ſuperius cũ confuſione arguendo. Nã ſi pauper eſt non ditabit. ſicut ſupra patuit. Si diues eſt depauperabit ꝛ ſubſtantia nudabitur. Si iuuenis eſt nõ docebitur. Quia ſm Boetium. Uinum immoderate ſumptũ turbat acumẽ igenij. Si eſt ſenex ꝛ doctus infatuabitur. Quia vinum ꝛ mlieres apoſtatare faciũt ſapiẽtes Ecc̃i. xix. ꝛ xxxi Iſtud patuit in ſalomone. qui licet ſapientiſſimus. tamen infatuatus eſt ebrietate et voluptate. iij. Regũ. xi. Deniqꝫ ſi caſtus ẽ. ipe polluetur. Patet de Loth qui ebrius inceſtuz cõmiſit cum duabꝫ filiabus. ꝛ quẽ ſodoma nõ vicit vina vicerunt Geñ. xix. c. Et quo ad hoc dicit Orige. ſuper Geneſ. omel. v. Qd licet Loth excuſari poſſet qꝫ ꝓpoſitum et voluntatem peccandi non habuit. inculpandus tamen eſt. quia vino nimis indulſit. Et ideo dicit qꝫ ebrietas peior fuit q̃s ſodoma. qz ebrietas decepit quẽ ſodoma non decepit. Uritur ille flammis mulierum quem ſulfurea flamma nõ vſſit. Preterea ſi quis honeſtus eſt ebrietate cõfundetur. Quia vt dicit Hieronymus ad Occeanum in epiſtola. Noe ad vni⁹ ebrietatis horaz nudauit femora que per ſexcẽtos annos ſobrietate contexerat. Sed et ſi quis fortis eſt vincetur. Patet de holoferne. quem nimia ebrietate ſopitũ iudith vidua occidit. Judith. xiij. Et de Alexandro de quo refert Seneca epiſtola. lxxxiij Qd licet eum totus mundus ſuperare non potuit. tamen ſola intemperantia vicit. qz in ebrietate letale poculum hauſit. a quo ꝛ obijt. Poſtremo ſi quis ſanctus eſt ipe contaminabitur ebrietate. Unde ſacerdotibꝫ qui ſancti erant prohibebatur vinum quãdo tabernaculum ingrediebantur. Sicut

ergo potes me mundare. mihi ad benefici
um. tibi ad laudem. videntibus autem ad
miraculũ et ad proficiendi doctrinã. Hec
Origenes. Deinde sequitur curatio. Un-
de dicit. Et extendẽs manum iesus dixit.
Uolo. Mundare. Licet christus potuis-
set curare vnico verbo sicut confitetur cen
turio infra in euangelio. tamẽ apponit ma
num. quia humanitas christi erat quasi or
ganum seu instrumentũ ipius diuinitatis
Et ideo sicut artifex operatur mediante i-
strumento. sic virtus diuina in christo per
applicationem humanitatis aliqua facie-
bat. vt eam tanq̃ coniunctum instrumen-
tum diuinitatis declararet. Sed contra.
Fuit in lege prohibitum tangere leprosum
ergo christus contra legem fecit. Leui. xiij
Christus autem non venit soluere legem.
Math. v. Respondeo. prohibitum fuit il-
li qui non potuit curare. sed nõ illi qui po-
tuit. Unde Helias et helizeus tangẽdo le
prosos nõ peccauerũt. Similiter nec xp̃s
Et de helia ⁊ helizeo habetur. iij. Regum
xvij. Et. iiij. Regum. iiij. Et iste tactus ne
cessarius fuit propter multa. ſm Gorram
super Lucã. Primo propter exempluz hu
militatis. scz vt doceret nulllũ propter ma
culam corporis esse spernendum. Et h̃ est
contra illas delicatas dominas que dedi
gnantur manib⁹ anulosis et ornatis tãge-
re infirmos in hospitali. Contra quas Au
gusti. in libro de vita xp̃iana multuz inue-
hitur. confundẽs eas nõ vt xp̃ianas. sed vt
peiores paganis. Secũdo fecit hoc xp̃s ꝓ
pter destructionem heresis manicheorum
dicentiuz christũ habere corp⁹ fantasticũ.
Tertio propter ostensionem sue potẽtie ꝑ
quam tulit istius leprosi contagiũ. Quar-
to propter manifestationem temporis gra
tie ⁊ cessationis legaliũ. Und̃ licet christ⁹
aliter curare potuit. nõ tamen aliter decu-
it ex causis predictis. Dicit ergo. extẽdens
manũ. quod fuit liberalitatis contra aua-
ros qui habent manum curtam. breuem ⁊
aridam. Nõ sic xp̃s qui manũ suã aperuit
inopi Prouer. vlti. Tetigit qd̃ fuit humili
tatis contra superbos. vt dictũ est. dicens
Uolo. cõtra inuidos qui nihil boni volũt
Mundare. quod est potestatis cõtra icre-
dulos. Et est hic imperatiuus. id est. mun
deris. vel sis mundus. vt sint due constru
ctiones. Et confestim mũdata est lepra ei⁹
Quia ipse dixit et facta sunt omnia. Augu
stinus dicit hic. Nihil medium inter prece
ptum eius et opus. Mundata est lepra fe-
stinanter. quia confestim. totaliter. q̃a mun
data. non tm̃ diminuta lepra eius. id est tã
notabilis viri qui sic magnifice credit. ple
nissime confitetur. ⁊ fiducialit̃ accedit. vñ
Origenes. Magnifice credis. magnifice ⁊
mundaris. plenissime cõfiteris. plenissime
et letificaris. Deinde sequitur mandatum
triplex. Primum fuit vt taceret miraculũ.
Secundum vt publicaret sacerdotib⁹ mũ
dationem. Tertium vt offerret munus in
testimonium. De primo dicit. Dicit ergo
ei iesus. Uide nemini dixeris. scilz miracu
lum factum. Istud christus fecit non sine
magno mysterio. Sed diceres. tamen
Thobie. xij. dicitur. Opera dei reuelare et
confiteri honorificum est. ergo nõ est ꝓhi-
bendum. Ad quod respondet̃. q̃ p̃ceptum
quoddã est obligans ad faciendum. Sic̃
illud Exodi. xx. Honora patrem. Et hoc
est proprie dictum preceptũ. Aliud est tẽ-
ptans ad ꝓbandũ. ⁊ hoc est improprie di-
ctum. Ut illud Gen̄. xxij. Tolle filiũ tuum
ysaac ⁊ offer mihi illum in holocaustum.
Tertium est preceptum docens ad sciẽdũ
vt hic Unde istud nõ obligat ad faciendũ
sed instruit ad aliquid cognoscendũ. et sic
fuit hic preceptum nõ simpliciter ꝓhibens
actũ. sed aliq̃d circa actum. Unde per hoc
christus docuit nos vt beneficia q̃ facim⁹.
nõ diuulgemus. sed subticeamus. ⁊ hoc vt
abstineam⁹ a mercede humane ⁊ vane glo
rie. Secũdo christus hoc fecit propter fa-
cti sufficientiam. quia ita euidens erat mi-
raculum vt non esset necesse sermone iacta
re quod opere pretendebat. Tertio propt̃
credentium sponte maiorem vtilitatẽ. Un
de hic glosa dicit. Non imperatur silenti-
um. sed quia meliores reputabat qui fide
spontanea magꝫ q̃ qui speratis beneficijs
credidissent. Secundo precepit illi dicẽs
Uade ostende te sacerdotibus. Istud fe-
cit christus propter plura. Primo propter
legis preceptum. Nam Leuitici. xiiij. cap̃.
dicebat. q̃ nullus debuit mundatus resti-
tui ad communem habitatõnem hominũ
nisi prius iudicaret̃ mũdatus per sacerdo
tis iudiciũ. ⁊ fieret pro eo oblatio. Jõ dic̃.
Uade oñde te sacerdotib⁹. Fecit ergo xp̃s
h̃ ꝓpter legꝫ approbationẽ. q̃ ꝓ illo tempore

quā corda nostra ab hac peccati lepra mūdarentur. Nam sicut dicit Beda super illo Johānis xv. ca. Petite et accipietis. Si interiora vestra spiritus domini rectus nō impleuerit. cor mundum vnde sit non habet. Unde dominus testatur q̄ pater dabit spiritum bonum petentibus se. profecto vt ostendat. quia qui ex seipis mali sūt per acceptam spiritussancti gratiam boni effici possunt. Hec Beda. Ut igitur gratiam spiritussancti obtinere mereamur matrem gratie salutemus. dicentes ei voce amena Aue maria gratia plena ꝛc. In euāgelio presenti tria describuntur. Primum est leprosi per christum mundatio. ibi cum dicitur. Cum descendisset Jhesus. Secūdum est serui Centurionis a paralisi curatio. ibi. Cum autem introisset Capharnaum Tertium est gentilium ad christum cōuersio. ꝛ iudeorum reprobatio. Ibi. Dico autem vob. A

Dixi primo q̄ in verbis euangelij describitur p̄mo leprosi per christum mundatio. cum dicitur. Cum descendisset. Pro quo sciendū q̄ ista mundatio facta est primo anno predicationis christi. Christus enim conuocatis apostolis suis quadam vice ascendit in montez thabor. qui mons est in syria. vl scōm alios in galilea. ꝛ ibi eleuatis oculis in discipulos docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu Cui etiam sermoni interseruit orationem dominicam. scilicz pater noster. vt dicit magister in Scolastica historia. Quo facto misit discipulos de illo monte ad predicandum per iudeam tm̄. p̄hibens eis ne intrarent ciuitates gentium nec samaritanorum. Et deinde descendēs de illo monte occurrit ei leprosus in turba que sequebatur christum ab illo monte secundo miliario a carpharnaum. Iste igit leprosus cepit clamare ad christum dicēs. Domine si vis potes me mundare. Et tāguntur hic plura circa istam mundationē. Primo locus quia in descensu montz. Secundo persone coram quibus. quia in presentia turbarum. Tertio grauitas morbi. Ecce leprosus. Quarto deuotio ꝛ humilitas infirmi. veniens adorabat. Quinto deuota oratio ꝛ supplex deprecatio. Domine si vis. Dicit g̃. Cū descēdisset iesus de mōte. scz post completum sermonē coram discipulis in monte factum. Secute sūt eū turbe multe. Diuersi ex causis diuersis christuz sequebant. ſm Origē. Quidam ex deuotione propter sanctitatē sue vite ꝛ doctrine. vt Magdalena. Johāna. ꝛ alie sancte mulieres. Aliq̄ ex curiositate vt viderent miracula ꝛ audirent noua. vt simplices iudei Aliqui vt insidiarentur vt pharisei. ꝛ aliq̄ vt ab eo curarentur. sicut infirmi. de q̄bus erat vnus iste de quo dicit hic. Ecce leprosus. Uersus. Uerbus. signa. cib. blasphemia fuere. Causa cur dñm turba secuta fuit. Sic multi hodie vadunt ad p̄dicatōez non vt edificentur sed vt nouitates audiant. aut vt in sermone sacerdotem capiant et calumnientur. sicut pharisei. qui miserunt ad christum vt caperent eum in ſmone. Sed audiuerunt eis dici. Quid me tēptatis hypocrite. Sequitur. Ecce leprosus veniens adorabat eum. In marco habet q̄ venit genu flexo. Et in Luca habet q̄ p̄cidens in faciē suā rogabat. In q̄ ostendit pfectio sue humiliatōis et deuotio orationis. Quid autē dixerit aut quō orauerit seqtur dicens. Dñe. ecce pfessio veritatis si vis. nō potest simpliciter q̄ eū mūdet. sed hoc posuit in eius voluntate. Ergo iste leprosus confitet in xp̄o posse. quia dñe potes. Deprecatur velle. Si vis. Supponit necesse. me mundare. Sap. xij. Subest tibi posse cum volueris. Et sic patz q̄ iste leprosus habuit magnā fidē de xp̄o ꝛ deuotionē ad xp̄m. Un Origē. in omel. ex persona istius leprosi dicit. Tu qui digne adoraris q̄ merito colerz. te ego vt dñm adoro ideoq̄ ꝛ dñm dico. Per te eīn omnia facta sūt. iō si vis potes me mūdare. Voluisti vt hec imundissima lepra sup me veniret. siue p̄pter mea peccata. siue p̄pter tuā prudentiam. vt mirabiliter me mundās magnificeris. oia dispensanter ꝛ prudenter facis. ꝛ salutē largit tribuis. Siue g̃ hāc leprā p̄pter pctā mea portaui. dimittēs culpas meas. munda me. Siue p̄pter tuā prudentiā. mirabiliter me mūda vt ab oibus magnificeris. Dñe g̃ si vis potes me mūdare. Nō dubito. nō fallor. nō dico sicut ille q̄ filij sui salutē deprecabatur dicens. Si quid potes adiuua me. sed scio quia omnia potes. iō q̄ non potentiam peto. non fortitudinem quero. has enim scio esse indeficientes. sed tantū voluntatem tuam deprecor. Si vis

Et De tertio qs sit modus mundationis spūalis ex parte xpi. Et ptz q iste modus consistit in quattuor. Primū est parata largitas misericordie. Ūñ extendit manū suā Prouer. i. Extendi manū meā ⁊ nō fuit q̄ aspiceret. Scōm est infusio gr̄e. ibi. tetigit eum Apoc. iij. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. Tertiū est desideriuz salutis humane. i. Thimo. ij. Vult omnes homines saluos fieri. Quartū ē remissio culpe. ibi. mūdare. Ezech. xxxvi. Effundā sup vos aq̄m mundā. ⁊ mūdabimini. Sed q̄ parū valeret mundatio aīe a peccato. si nō adhiberetur cautela in futurū. ideo ponunt hic quatuor cautele peccator. Prima est contritō seu dolor ꝑpetuus de pctō. quotiens enim homo recordabitur peccati perpetrati ⁊ iā dimissi vt statim doleat. Unde dr. Confestim discessit lepra. Secūda est erubescentia de peccato vt illud occultet. ⁊ nō publicet alijs. Ūñ dr. Nemini dixeris. contra illos de quib⁹ dr Isa. Peccatum suum sicut sodoma p̄dicauerunt. Tertia est peccati per confessionē mānifestatio. Ūñ dr. Vade oñde te sacerdotib⁹. Jaco. v. Cōfitemi alterutrū pcta vra. Quarta ē satisfactio. De q̄ dr Offer munus tuū. scz tortā panis audiendo verbū dei. qđ ē panis anime. duos turtures. scz pseuerantiā duplicis castitatis. s. corporis ⁊ anime. sextariū olei in sex opib⁹ misericordie ⁊ pietatis. Et ponitur h pulcher modus ꝓfessionis. Debet em̄ cōfessio esse p̄mo spontanea. nō coacta. Ūñ dr. vade. q. d. nō expectes q̄ veniat ad te ꝑsbyter in agone Eccī. xvij. Viues ⁊ sanus cōfiteberis. Ps. Volūtarie sacrificabo tibi. Secundo debet esse nuda ⁊ aperta. nō palliata ad excusandas excusatōes i pctis. Propter qđ dicitur. Ostende. nō inuolue. Prouer. xxviij. Qui abscondit scelera sua nō dirigēt. Tertio debet esse ꝓpria. ideo additur te. nō aliū. Sicut fecit Adam Geñ. iij. imponendo culpā eue. Eccī. iiij. Nō ꝓfundaris cōfiteri pctā tua. Quarto debet esse sacramētalis. vñ dicit. sacerdoti. Nam facta laico non est sacramentalis. licet habeat speciem sacramēti. cū laicus absoluere vel ligare nō possit. Quinto debet esse satisfactoria. Ūñ dicit. Et offer mun⁹. i. satisfac pro peccato. Sexto vt sit ordinata nō cōfusa. Ideo dr. qđ p̄cepit moyses. Debz em̄ penitens parere arbitrio discreti sacerdotis iuxta preceptū scripture. vnde penitentia regularit̄ danda est ſm canones. nisi aliud suadeat necessitas. de quo de pnia. Et tm̄ de p̄mo p̄ncipali. D

Dixi secūdo q̄ i secūda parte euangelij describitur serui Centurionis a paralisi curatio. Unde sequitur. cu introisset capharnaum Ponunt hic tria. Primo petitio centurionis fidelis ⁊ deuota. qz accessit. Secundo p̄missio curationis a xp̄o. ibi. ego veniam. Tertio effectus curationis. ibi. Dixit Jesus centurioni. Dicit ergo. Cū descēdisset iesus de monte. Hoc an statim factuz sit. s. q̄ post descensum mōtis introisset capharnaum. incertū habet ſm Aug⁹. accessit ad eum scz fide ⁊ desiderio. ſm Hugonem nō facie tm̄. sed immaculato corde. ſm Orig. Centurio iste fuit gentilis ⁊ alienigena. et erat centum militū p̄ncep⁹. posit⁹ a romanis ad custodiā p̄ncipalis ciuitatis galilee scz capharnaum. quia tota terra illa subdita erat romanis. ꝓpter qđ iudei dixerūt pilato. Regem nō habemus nisi cesarē. Sz contra Luce. vij. habetur. misit ad eum seniores. Respondeo ſm Augustinum. q̄ accessit ⁊ si nō personaliter. tamen per nuncios. Est autem regula. Quod quis facit p alium. per se facere videtur. de reg. iurz lib. vi. Quod quis. Secundo et si non accessit corporaliter. tamen spiritualiter. Tertō et si non accessit corporaliter. tamen per seniores ⁊ familiares christo legationē suaz misit. Dicit autem Lyra. q̄ nō accessit personaliter. quia gentilis erat. reputans se indignum ad hoc impetrandum. sz misit ad christum p̄ncipes iudeorum vt dicit Luce. vij. vt per eos curationem serui faciliꝰ impetraret. et dicitur accessit ad eum Centurio. scilicet p amicos. Centurio qui habebet centum homines in armis sub se ad custodiam terre ipius. ne forte velit cōtra romanos rebellare. Iste autem Centurio auditis miraculis christi firmiter credidit q̄ possit sanare filium suum qui erat ei valde carus. vt dicitur Luce. vij. capi. Ideo de eius sanatione fuit solicitus. Hoc est ꝓtra malos dominos. qui statim vt seru⁹ egrotare ceperit derelinquunt eum in media via. cum dicat sapiens Seruus fidelis sit tibi sicut anima tua Ecclesiastici. xxxiij. Et ibidem. Quasi fratrem tracta illum.

bona erat. Secūdo ꝓpter potestatis manifestationē. vt ostenderet se posse qđ lex nō posset. Tertio vt haberet testes miraculi. Quarto ꝓpter ipōrum vtilitatem vt videntes crederent ⁊ saluarentur. Quinto ꝓpter honorem sacerdotiū impendēdū. Sexto ꝓpter mysticam doctrinā vt innueret q̄ ad spiritualem mundationē necessarium ē officium sacerdotis in susceptione sacramentorum. Et sequit. Et offer munus qđ precepit moyses in testimoniū illis. Istud habet Leuit. xiiij. Et glosa dicit sup Lucam Q̄ offerebant tortam panis ⁊ duos turtures ⁊ sextariū. i. duas libras olei. Sed Leuitī. xiiij. dicit. q̄ erant duo agniculi immaculati ⁊ ouis annicula absq; macula. ⁊ tres decime simile. ⁊ olei sextarium. Sz hec fuit oblatio diuitum. illa autē pauperū. Sz contra christus venit ad euacuandum legalia. ergo nō debuit ea precipere. Respōsio. Non prius debuit auferri signum omnino q̄ confirmatum esset signatum. id est donec corpus christi fuisset glorificatum ⁊ ideo a resurrectōe dñi legalia ḡntū ad cerimonias cessare debuerunt. nō autē ante. In testimoniū illis. i. vt testimonio ipōrū mundus habearis. vt si forte velint te postea expellere. obȳcias eis. quia a te munera iuxta legis preceptum receperunt. B

Circa mundationē huius leprosi tria sunt noranda spiritualiter. Primo quid significet iste leprosus. Scōo que sūt necessaria ad mundationē lepre spiritual'. Tertio quis sit modus mundatōnis eius. De ꝑmo sciendū q̄ iste leprosus significat genus humanū. Leprosus siquidē est turgidus per supbiam Hiere. xiij. Putrescere faciam superbiā. Rabid⁹ p̄ inuidiā. Zacha. xiiij. Oculi eius cōtabescēt. Tepid⁹ p̄ accidiam Apoc. iij. Utinā calid⁹ esses aut frigidus. sz q̄ tepidus es. Lalidus p̄ auaricia Eccī. xxiij. Anima calida quasi ignis ardens. Putridus p̄ gulā Michee. ij. Propter immundiciā eius corrumpet putredine pessima. Turbid⁹ p̄ iracūdiā. Ps. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius. Fetidus per luxuriā Isa. xxxiiij. Et cadaueribꝰ eorum ascendet fetor. Et bene luxuria ꝓpter suum contagium significat p̄ lepram. Primo quia corpus ꝺ̄turpat. i. Corinth. vi. c. Qui fornicat in corpus suū peccat. Scōo q̄ sitim ⁊ ardorē cōcupiscētie generat. Est enim malū istud tale quod non potest illō odire stomachus saturatus. vt dicit Hiero. Tertio q̄ appropinq̄ntes inficit. Eccī. xiij. Qui tetigerit picē. coinquinabit ab ea et ideo in ciuitatibꝰ bene ordinatis leprosi de ciuitatibꝰ ꝓpellunt. Et p̄ istū modum lupanaria deberent extra ciuitates collocari. Quarto q̄ membra cōsumit ⁊ vastat. Sz oculum intelligētie. Aures obedientie nares discretionis. Lapillos deuotōnis. Manus bone operatiōis. Barbā fortitudinis. supcilia sancte indignatōnis. pedes sancte affectionis. lingnā ꝺ̄onis ⁊ predicationis. Ideo. i. Cor. vi. dicit. Fugite fornicationē. Et sic patet de ꝑmo quid significet ista lepra. De secundo que sunt necessaria ad mundationē. Sciendum q̄ tria. Primū est mentis humiliatio. Unde dicitur in Luca q̄ procidens in faciem adorabat. Et hic dicitur q̄ veniens adorabat que omnia denotant humilitatez per quā homo meretur gratiam. Jaco. iiij. Deꝰ superbis resistit. humilibꝰ autē dat gratiam. Hoc est contra nostrates qui in eccl'ia stāt erecti vt statue et columne. cū tamen in nomine iesu omne genu flectatur. ad Phil. ij. Isti timent pulueremꝫ caligarꝫ. ⁊ nō timēt sordes animarꝫ. vt dicit Augꝰ. in li. de serdñi in monte. Scōm est deuota supplicatio. Unde in Luca habet. Rogabat eum. Math. xviij. Omne debitū dimisi tibi. q̄niam rogasti me. Tertiū est ꝓfidētia de diuino auxilio i eo q̄ dicit. Dñe si vis potes me mūdare. q. d. nō dubito de potestate. sz de voluntate. Et si eī tu omnipotēs. ego tamen indignus. Istā formā cōditionalis orationis deberent seruare orantes. maxime postulantes tēporalia. que tamen nō nisi sub conditione sunt petenda. scz inquantum deseruiunt necessitati temporali ⁊ saluti. vt dicit Augustinus ad probā de ordo deum. Ista enī est ordinata oratio quādo ea que ꝑncipaliter respiciūt salutē simpliciter petimus. ea vero que nescimꝰ quō aut qualiter saluti deseruiant sub conditione petamus. dicit sanctus Thomas. ij. ij. contra illos qui petunt tēporalia. siue vtilia sint ad salutē anime. siue non. cuz tamē Paulus reprehensus est q̄ petebat amoueri a se stimulum qui sibi fuit vtilis. ij. ad Corinthios. xij. Sic patet secundus scilicet que sunt necessaria ad mundationem.

qua cognoscit in ꝓprio genere res. Et hec est duplex vna habitualis. ⁊ in illa non est aliqna nouitas. quia ab instanti conceptõnis aĩa xp̃i fuit ꝑfecta oĩbꝫ habitibꝫ omniũ scientiaꝝ. Alia experimẽtal' sicut aliq̃s habens habitum scientie per doctrinam experitur per intuitionẽ rerũ in effectu. Et isto modo ĩ aĩa xp̃i aliq̃d erat de nouo cognitum. Et sic ex inspectione illius h̃ modo incogniti prius poterat in ip̃o d̃ nouo ammiratio causari. Et sic fuit ĩ proposito. Et sequit̃. Et sequentibꝫ se dixit. scꝫ discipulis. Amen dico vobis. nõ inueni tantaꝫ fidem in israel. id est ĩ ꝓpl'o iudaico. qꝛ lꝫ aliqui de iudeis firmiter crederẽt. vt discipuli eius. tamen ꝑncipales eius nõ crediderũt. vt multitudinem ab ei⁹ fide auerterẽt Et ideo concludit saluator. Amẽ dico vobis. nõ inueni tantã fidẽ. id est fidelitatem id est tantũ signũ fidei vel tantã fidei facilitatem. scꝫ in credendo ꝟm Gorrã. Sꝫ contra. maior fuit fides in dauid ⁊ aliꝫs d̃ tribu israel. quia cum hoc habuerunt cum fide ꝓphetiaꝫ. Respondeo ꝙ nõ loquitur de om̃ibꝫ descendentibꝫ de israel. sed tm̃ tunc p̃sentibꝫ. ꝟm mgr̃m in scolastica histo. Sꝫ Gorra dicit ꝙ notanter dicit̃. nõ inueni. s. antea. ⁊ ꝑ hoc excludit̃ beata virgo. q̃ fuit de israel ꝑtunc. ⁊ ideo nõ dixit nõ inuenio modo. sed nõ inueni ꝑius tantã fidem in iudeis quantã in gentilibꝫ. licet in paucis inuenerim. sicut dicimus. Nemo est ĩ hac domo. cuꝫ tñ sint aliq̃ ad quos loq̃mur. ita in apostolis licet fuit fides ꝑfectior. nõ tamẽ ita facilis sicut in istis. ⁊ sic q̃ntũ ad facilitatem p̃fertur etiaꝫ apostolis. Et ptꝫ ex eo qꝛ Jairus archisynagogus iudeoꝝ petẽs pro filia dixit. Veni anteq̃ moriatur filia mea. Et martha licet dilexerit christũ. tamẽ dixit. Dñe si fuisses hic. Et ita p̃sentiaꝫ solũ optabat. Sꝫ di. q̃re non ita laudauit fidem leprosi. de q̃ habet̃ Math. viij. sicut istius. Rñdeo ideo. qꝛ ille iudeus erat. et ex ꝓphetis instructus. ⁊ ideo merito credere debuit. Iste v̄o tanq̃ gentil' nõ. Vñ Criso. ponit ꝙ sicut in modico sermone sapientie plus laudat̃ rusticus q̃ ph̃s. ita factum est hic.

F

Dixi tertio ꝙ in tertia parte describitur gentilium ad fidem conuersio. ⁊ iudeoꝝ reprobatio. Unde sequit̃. Dico autez vobis. Accepta occasione ex fide huius gentilis p̃dicit hic christus ꝯuersionẽ gentiliũ. ⁊ reprobatõeꝫ iudeoꝝ. Tangit autẽ h̃ quattuor. Prĩo cõuersoꝝ numerositatem. quia multi. Diuersitatem ab oriente ⁊ occidente. viam q̃ veniant ad gloriam. quia recũbent. dic̃ ergo Dico autẽ vobis. qꝛ multi ab oriente ⁊ occidente. Glosa. i. ab omni parte veniẽt ad fidem Isa. lx. Filij tui de longe veniẽt. Et hoc est quod xp̃s ait Joh. x. Et alias oues habeo que nõ sũt ex hoc ouili ⁊c̃. Haymo. Ab oriente venient qui statim illuminati transeunt. Ab occidente q̃ ꝑsecutiones vsq̃ ad mortẽ tolerauerunt pro fide. Vel ab oriente venit qui ab infantia deo seruit. ab occidente qui in decrepita etate ad deum conuertit̃. Et recũbent nõ carnaliter iacẽtes. sed spũaliter requiescentes. non tẽporaliter potantes. sed eternaliter epulantes cum abraham. qui ꝟm Hiero. fuit pr̃ gentium per fidem credendaꝝ. Isaac ⁊ Jacob ab eo d̃scenderũt. Istis autez tribus facta est ꝓmissio terre sancte. ꝑ quaꝫ terra celestꝫ ĩtelligit̃. Filij aũt regni. i. iudeoꝝ vel filij regni vocatione vel electione. promissiõe nõ consecutione. nomine nõ re. q̃ ꝑ regno consequendo facti fuerũt. sed se indignos reddiderunt. ideo eijcient̃ a facie ⁊ a visiõe d̃i in tenebras exteriores. scꝫ gehenne. quia ĩ se habent ĩteriores. Interiores tenebre dicunt̃ cecitas mẽtis. exteriores v̄o nox dãnationis. ꝟm Grego. Et Hiero. dicit. Jõ dicuntur exteriores. quoniã qui a deo expellitur foris amittit lumen. Quid ibi passuri sint ostẽdit. ibi erit flet⁹ ⁊ stridor dẽtiũ Per methaphorã loquit̃ ꝟm Haymonem Solent em̃ oculi ex fumo coacti lacrimas educere. dentes vero ex nimio frigore solent stridere. Ostendit̃ ergo ꝙ reprobi ĩ inferno calorem intolerabilem ⁊ frigus sustinebunt. ꝟm illud Job. xxiiij. Ibunt ab aq̃s niuium ⁊c̃. et per hoc Hiero. arguit. ꝙ erit vera resurrectio corpoꝝ propter passionez membroꝝ ⁊ ossium. Rabanus autem dicit ꝙ etiam hic significat̃ indignatio affectus quẽ mali habebunt seu impenitẽtes. vt dicitur Sap. v. Et sic flebunt super se. Utꝝ aũt ille fletus sit corporalis. dicendum est ꝟm Gorrã ꝙ nõ. qꝛ cum pena illa sit eterna. per consequens lacrime ille in infinitũ resoluerent̃. et excederent quantitatẽ maris. Item ex quo tunc non erit mot⁹ celi. ꝑ

Dnica secūda post octa. epiphanie

et Eccī. vij. Seruꝰ sensatus sit tibi dilectꝰ Sed iam querīt inter seruos vt fidelis ꝙs inueniat. ꝛ Matth. Quisputas ē seruꝰ prudens ꝛ fidelis. Deinde ponit eius petitio Domine puer meus iacet in domo paliticus. ꝛ male torquet. Quattuor exprimit in ista petitione. Christi potentiā. Dñe. serui impotentiā. iacet in domo. infirmitatē magnitudinē. paliticus. magnitudinis angustiam. male torquet. Dicit ḡ dñe. scz ꝙ viuificas ꝛ mortificas. i. Re. i. Puer meꝰ nō abegrate. sed a familiaritate. contra supbos dominos ꝙ seruos ꝓtemnūt vt obnoxios. iacet in domo nō expulsus de domo. contra inhūanos ꝙ pellūt in plateas eos. i. Regū xxx. Dereliqt me dñs meus. qz egrotare cepi. Et nō leuiter infirmꝰ sed paliticus. Paralisis ór a para qō est re. ꝛ lisis solutio. ꝙsi resolutio ꝛ male torquet. Sed q̄re nō attulit eū ad xp̄m sicut illi ꝙ submiserūt aliuz p tectum. Respondeo qz credebat in absentia posse curare xp̄m. Vñ Origē. Non est opus ostendere oīa videnti. Sequit xp̄i promissio cū dicit. Ego veniā ꝛ curabo eū Pulchrū verbū ad ꝓfusionē medicoꝝ qui ad paupes venire dedignant. ꝛ si veniunt extūc nō nisi p̄taxato p̄cio. ad diuites autē currūt irrequisiti. Sed quare dicit. veniā. cū ī eum solo verbo in absentia curauit. Rādeo ꝙ fecit ꝓpter hoc. Primo vt fidem in eo suscitaret. q̄ diceret. nō sum dignꝰ ꝛc. Scōo vt ꝓfunderet supbiā diuitum ꝙ ad paupes in necessitate descendere dedignātur. Vñ Beda ꝛ glosa dicunt ꝙ xp̄s ad filium reguli descendere noluit. vt ór Joh. iiij. ne diuitias honorare videret. hic vero se iurū ꝓmisit ne seruilē conditionē spnere videret. Cū aūt xp̄s esset in via misit centurio nūcios obuiam ei. vt ór Luce. vij. c. dicens. Dñe nō sum dignus vt intres sub tectū meū. Nō dicit palaciū. aulā. curiaz vel thalamū. sed tectū. licet esset p̄ceps. Hoc aūt dixit. qz gentilis erat vnde timebat cōuersari xp̄o. quia iudeis abominabile erat comedere et bibere cum gentilibus. ꝛ etiaz intrare domos eoꝝ. vt ór Actuū. x. Et forte ideo ſm Rabanū. quia gentilis erat. et idola in domo sua habebat. Et ido ex humilitate xp̄m a domo sua repellebat. timēs ne aliqd in domo sua esset qō oculos christi offenderet. ꝛ in ꝑ xp̄m credebat esse deū et omnia scire. Vnde Augusti. dicendo se indignū p̄stitit se dignū. Sed tm̄ dic ꝙ verbo. firmiter credebat ꝙ absens solo verbo seruū suū curare poterat. ꝓpter hoc dic. dic verbo tm̄ et sanabit puer meus. Credidit em̄ ꝙ dei dicere esset facere. iuxta illō. Ipe dixit ꝛ facta sunt. Et ꝑ. ꝓbat ꝙ simile per se dicens. Hā ꝛ ego hō sum sub ptāte constitutus. scilz p̄sidis vel imperatoris. q. d. Si ego ꝙ purus hō sum sub alio positus ꝛ habeo potestatē in seruos. ꝙ mihi obediunt ad volūtatē. mlto magz tu ꝙ nlli es sbdit⁹ et oēs tibi subditi sunt. Vñ ex ꝑ arguit ꝙ possit angelis imperare vt sanarēt filiū ei⁹

℣ Sed ꝓtra. cū xp̄s sufficeret sine ꝙbo curare nō debuit dicere. dic verbo. Rñdeo ꝙ nō dixit ex infidelitate. sed ex discretione. scz ꝙ alij scirent ꝙ a christo curatus esset. ꝛ sic ad fidem eius ꝓuocaret. Vñ dic. Nam et ego homo sum scz fragilis. sub potestate constitutus. habens sub me milites et dico huic vade ꝛ vadit. q̄ntum ad negocium implendū in absentia. Et alio antiq̄ grammatica est. i. alij veni ꝛ venit. q̄ntum ad officium implēdū in p̄sentia. ꝛ ꝙo meo fac hoc ꝛ facit. multo ergo magis tu ꝑ potes facere. Audiens aūt iesus miratus est. audiens scilicet verba centurionis expressiua tante fidei. vt dicit Lyra. ꝙ sub velamento carnis agnouisset excellentiam diuinitatis miratus est. Sz diceres. quomodo in xp̄o fuit āmiratio que cōsurgit in hoīe ex alicui⁹ incogniti ꝛ insoliti inspectione. Christus autē ab instanti ꝓceptōnis fuit plenus sapia. nec aliqd de nouo agnouit. ideo videt ꝙ in xp̄o nō fuit ammiratio ſm rē. sz tm̄ ſm apparentiā. qz ad moduz se ammirantis habuit. nec ibi fuit fallitas. qz ꝑ fuit ad designādū aliqd vez. s. fidē centuriōis ꝛ infidelitatē iudeoꝝ. Sz veri⁹ dicit Lyra ꝙ in xp̄o fuit vera ammiratio. ad ostendēdū veritatem humane nature. Ad cuius euidentiā sciendū ꝙ in xp̄o ponitur duplex sciētia. Una diuina q̄ est eterna. et ſm ꝑ nō pōt esse ammiratio. qz nihil de nouo cognoscit. Alia hūana ꝛ creata. Et hec est duplex. Una visionis rerū in verbo. qz ania xp̄i ab instāti ꝓceptōis cognouit oīa in verbo que cognoscit verbū noticia visionis. ꝛ hec sunt oīa q̄ hūt esse ſm quācūqz differētiā tp̄is. cuiusmōi sūt p̄tia p̄terita ꝛ futura. ꝛ iō ſm hāc sciam nō fuit āmiratō ī xp̄o sic nec inouatio Alia ē scia ī xp̄o

causa hoz nō imittendo culpā sed subtra/
hendo grām. Tertiū scz ordinare culpā p
penā. scit vult ⁊ facit deus tanqz vniuersa
lis puisor. q malū culpe de se ordinat p pe
nā. ne aliquid maneat deordinatū. Item
ōr de⁹ diligere oia. qz oibz vult bonū. ñ tñ
qcūqz bonū. ⁊ ideo malos dicit odire. qz
eis nō vult vitā etnā. qua indigni sūt ꝓpt
demerita ipoz. Ad tertium dōm q ꝑm
Tho. iiij. sniarū. dis. xlv. q cū ignis infer/
ni sit corporeus. notū est aias igne illo tor
queri. cū ibi non sit alius ignis. Nam ꝑm
Greg. in li. dyalo. Ignis infernalis est lo/
cus aiarū dānatarū. ⁊ vt est instrumentuz
diuine iusticie vindicantis detinet aias i
ipo locatas vt exire ab eo non possint nec
suā exequi voluntatē. sed ibi quasi ligate
⁊ in carcere ꝑpetuo tenent. ⁊ ita ille ignis
ꝑm hoc ē aiabz noxi⁹. ⁊ sic aīa ignē se deti/
nentē sētiēs. ⁊ sibi notiū vidēs. ab ipo igne
p hunc modū cruciat. Et ē rōnabile. vt si
cut aī a peccādo corpalibz rebz se subdidit
ita corpali igne q iter corpa sūme ē actiu⁹
cruciet. et sic patet solutio

Dñica scōa post octa. epiphanie. II.

Sermo. XXIII.

Ecce leprosus ue
niens adorauit eū. Math. viij. c.
Magnus pr̄ Aug. super Joh. ⁊
etiā super epl̄am. i. Thimo. i. oñdens cām
aduentus xpi de celo ad terrā dicit in hec
verba. Nulla alia causa veniēdi xpo dño
fuit. nisi pctōres saluos facere. tollere mor
bos. tollere vulnera nulla erat causa medi
cine. Venit g de celo magn⁹ medicus qz
p totū mūdū vbiqz iacebat egrot⁹. Hec il
le. Vult dicere Aug. q ex q tanta fuit in/
fectio in mūdo pctōz. q nullus eā curare
potuit. necesse fuit venire illū magnū me/
dicū xpm q sanat oēs ifirmitates nostras.
Ad h igit oñendū xps multos voluit cu
rare corpaliter vt significaret se eos velle
⁊ posse mūdare et curare spūaliter. De q̄z
numero curauit istū leprosū. De quo dici
tur. Ecce leprosus ⁊c. In qbis tria dicūt
de isto leproso q sūt necessaria cuilibet pec
catori volenti a xpo curari spūaliter in aīa a
pctō. Prio nāqz describit eius morbus de
formis ⁊ cōtagiosus cū dr̄. Ecce leprosus
Scōo addit ei⁹ labor difficil⁹ ⁊ ꝓtuosus.
cū dr̄ veniēs. Tertio notat ei⁹ deuotiōis
feruor mltūdo copios⁹ cū dr̄. adorauit eū. A

Dixi primo q in ꝓbis ꝑmis/
sis describit hu/
ius infirmi morbi deformis ⁊ cōtagiosus
cū dr̄. quia leprosus. Iste leprosus signifi/
cat hoiem peccati lepra infectū. ⁊ h̄ ꝓpter
plures cās. Et ꝓmo in genere. Primo eīm
peccatū aufert homini manus et pedes. i.
bonas opationes ⁊ affectiōes. Unde Ju
dicū. i. legitur q Adonibesech amputauit
lxx. regibus sūmitates pedū et manuum.
Adonibesech interptatur fulgurans. ⁊ si/
gnificat dyabolū. q ranqz fulgur cecidit ō
celo. Lu. x. Iste g amputat man⁹ ⁊ pedes
vt nō ꝓcedāt in opationes bonas nec i af/
fectiones sctās. nec solū pedes ⁊ man⁹ sed
⁊ aures ne legē dei audiāt ⁊ obediant. na/
res ne odorē xpi sentiant Ezech. xxiij. Ha
sum⁊ nares p̄cident tibi. Et breuiter tot⁹
hō maculat. ita vt sit inept⁹ ad offerendū
dño. Leuit. xxij. dr̄ de hostia. Omnis ma
cula non erit in ea. Et iō dr̄ morbi genera
lis. quia omnia corrumpit in hoīe. Sed
tñ diuersimode ꝑm hoc varia sunt ei⁹ si/
gna. put dr̄ Leuit. xiij. Hā qbusdā est mu
tatio coloris in carne vl pilis. ⁊ significat
accidiosos. qz mutāt cor ⁊ variāt. Juxta
illō. Vult ⁊ ñ vult piger. Treno. iij. Quō
mutat⁹ ē color optim⁹. In qbusdā ē infla
tio cutis p supbiā Job. xv. Quid te eleuat
In qbusdam est corrosio carnis siue depl̄
sio p corrosionē musculoz. et significat in
uidiā q corrodit ⁊ ꝓsumit. Prouerb. xiij.
Putredo ossiū inuidia. Quarto in qbus/
dā est ruptura cutis. ⁊ significat iram. q fa
cit furorez cordis erumpe exteri⁹ in opus
vel ꝓbū malū. Prouer. xviij. Spiritū ad
irascēdū facilē. qs poterit sustinere. Quin
to in qbusdā apparet vlcus. ⁊ significat lu
xuriā. q puenit ab intriseco Jac. i. Unus/
qsqz tēptat a ꝓcupia sua. Sexto i qbusdā
apparet vuln⁹ cōbustiōis. ⁊ significat ava
riciā Michee. vi. Adhuc ignis i domo i/
pij ⁊c. Septio in qbusdā apparet flux⁹ ca
pilloz. ⁊ significat gulā q ꝓsumit bōa tpa/
lia. vt ptz in filio ꝓdigo Luc. xv. Sz iste
species curant septē britudinibz. Un xps
postqz ꝓdicauit de eis in monte descēdēs
curauit istū leprosū sub monte. vt daret in
telligi lepra peccati posse curari illis britu
dinibz. Supbia curat eīm pauptate spūs.
id ē humilitate. Accidia. luctu deuotiōis.

cõsequens nõ erit alteratõ in corporibus Et Lyra dicit. In fletu duo considerãda sunt. scz tristicia animi. ex qua pcedit flet⁹ z hic fletus est tam damnatoꝝ hominũ qꝫ demonũ. Aliud ẽ ex parte corporis. lacrimarũ resolutio z turbatio cerebri z oculorũ. z ista nõ possunt esse in spiritibꝫ sepatꝫ. sed post resurrectionẽ ꝯntũ ad aliqd. erit i hominibꝫ dãnatis. quia ibi erit pdicta cerebri z oculoꝝ pturbatio. Sed nõ erit ibi lacrimarũ fluxꝰ a capite. vel resolutio ꝓpter cessationẽ motꝰ celi. Ex quo patet vlterius qꝫ ibi erit stridor dentiũ q̃ nõ importat aliquã corruptiõem. sed tm̃ doloris ostensionem. Et dixit ihs centurioni. Vade et sicut credidisti. s. pfecte. fiat tibi. in sanatõne serui. Et sanatus est puer i illa hora dicit Raban⁹. Fidei merito ostendit impetrasse salutem seruo. vt fidei robur magis i eo cresceret quo perspiceret quecũqꝫ vellet p illam impetrare se posse. z sic vere fieret oĩ homini. ꝯm Orige. qz ꝯm mensurã remetiet ei. Spiritualiter p istum paraliticũ significat peccatoꝝ accidiosus. primo ꝓpter subiectionẽ volũtatis in malo. vñ dicitur qꝫ fuit seruus. z q̃ facit peccatũ suus est peccati. Joh. viij. i. Pe. ij. A quo qs superatus est ei⁹ seruus est. Aug. Peccatoꝝ est seruus tot dominoꝝ quot viciorꝝ. Secũdo ꝓpter fatuitatẽ intellectus. vnde dr̃ qꝫ fuit puer. qui eĩ sectatur ociũ stultissimus est. Tertio ꝓpter puersitatẽ affectus. Unde dr̃ Prouerbi. xiij. Vult eĩ z non vult piger. Trenoꝝ. ij. Jacuerunt senex et puer in terra. Quarto ꝓpter imbecillitatẽ bene operandi. vñ dicit paraliticꝰ. Exoꝺ xv. Fiant ĩmobiles q̃si lapis. Quinto ꝓpter corruptionẽ primoꝝ. quia in domo. i. in societate alioꝝ. Sexto ꝓpter anxietatẽ doloris. qz male torquet. Et hoc ꝓpter vermẽ cõscie q̃ cum semp pungit z rodit. Vñ Aug. Jussisti dñe et sic ẽ. vt sit sibi pena inordinatus animꝰ. Ut ergo curet iste peccatoꝝ debet ratio homis q̃ p centurionem significat accedere ad deũ z sctõꝝ suffragijs ipetrare hũiliter salutẽ hoi peccatori. z hoc p fidẽ verã z pfectã ꝯm quã vni cuiqꝫ fiet, put credit ℞ Hic occurrũt tria dubia. Primũ est vtrũ deus possit ea q̃ sunt nature ĩpossibilia. Scõm vtꝝ ad deũ ptineat aliquẽ reprobare. Tertiũ vtꝝ ignis sit corporeus. Primum dubiũ movetur ex eo. qz lepra est morbus p naturaꝫ incurabilis maxime ĩueterata. Et iõ q̃ritur vtrũ deꝰ possit ea q̃ sunt nature ipossibilia. Ad qõ breuit dicendũ ꝯm Tho. sup ꝓmo sententiaꝝ. dist. xlij. Qz deus põt oĩa facere que sũt ĩpossibilia nature. saltem q̃ non implicant ꝓtradictiõnẽ. Et rõ quia virtus eius ẽ infinita ꝓpter qõ potest operari in instanti. quod nature nõ competit Item quia potest agere imediate sine causis secundis. qõ natura non põt. Item qz potest agere nullo ꝑsuppposito. sicut etiam habet esse non receptum ab alio quod nature non cõpetit. Ex quibus patet qꝫ xp̃o qui fuit verus deus competebat sanare i instanti quamcũqꝫ infirmitatem. sicut istius leprosi qui per naturam fuit incurabil' et istius paralitici. quia in proximo erat moriturus. vt dicitur Luce. vij. Ad secũdũ dubiũ qõ mouetur de iudeoꝝ reprobatione. an ad deũ ptinet aliquẽ reprobare. Respondeo ꝯm Thomã ibidẽ dist. xl. z in ꝑma ꝑme. q. xxiij. ar. iij. videtur enim qꝫ non. quia nullũ reprobat quem diligit. Sed deus omnia diligit Sapi. xi. Sed contra Malach. i. Jacob dilexi. Esau ãt odio habui. Respondeo z dico qꝫ sic. Vñ sciendũ qꝫ sicut predestinatio est preparatio gratie z glorie. sic reprobatio potest dici subtractio gratie et preparatio pene eterne. Patz ergo qꝫ ad deũ ptinet aliquos reprobare. Primo ex ordine iusticie. sicut ei iustũ est bonos premiari ꝓpter meritũ. ita iustũ est malos puniri ꝓpter demeritum. ergo ꝓportionabiliter. sicut dei est illis preparare gloriã quos scit futuros bonos p̃destinando eos ad beatitudinez. sic eius ẽ illis p̃parare penã q̃s scit futuros malos. ordinando eos ad eternã mortẽ. z ꝑ est reprobare. Itẽ sicut figulus ex eadẽ massa facit vas ad gliã z aliud ad contumeliam. z vtrũqꝫ ad pfectionẽ dom⁹. Sic deus q̃sdaz reprobat vt in eis reluceat iusticia. q̃sdam saluat vt in eis reluceat miscõdia. Et sciendũ est qꝫ in reprobatiõe tria cõsiderãtur. scz casus in culpã. amissio gr̃e z ordinatio culpe ꝓ penã. Primũ nõ facit deꝰ vult. scz tm̃ pscit culpã. Secõm nõ facit sed vult et prescit. Vult iõ. qz vult oĩe bonũ sed istũ amittere gr̃am est bonum: quia iustũ. scz hec subtractio gr̃e dr̃ excecatio z obduratio eo qꝫ gr̃a est lumẽ aie. z sic deꝰ est

vno mundo non erat contētus. ſz plures cōcupiuit. Iſta infirmitas ſanat p elemoſinarū largitionē. Iſa. lviij. Frange eſurīēti panē tuū. ⁊ ſequitur. tūc erūpet quaſi mane lumen tuū. ⁊ ſanitas tua citius orietur Sexta ſpiritualis infirmitas eſt gula ⁊ ebrietas ſubuertens iudiciū rōnis. ⁊ cōparatur epilenſie que facit hoīem cadere corporaliter. ſic gula moraliter i oia genera peccatoꝝ. cū ſit ingreſſus ⁊ ianua ad oia vicia Ut dicit Valerius lib. ij. ca. i. Et lib. vi. ca. iij. Et Criſo. ſup Math. Unde vbi regnat ebrietas. ratio exulat. intellect⁹ obtūditur. inqt Petrus Rauanenſis in quodā ſermōe. ⁊ Hugo de ſctō victore. Iſtā infirmitatē patiebatur diues epulo. Luce. xvi Qui epulabat quotidie ſplendide. Hec infirmitas ſanatur p abſtinētiā. Septia ſpiritualis infirmitas eſt luxuria. ⁊ cōparat lepre q̄ naſcit ex calore corrupto ⁊ de ordinato. Iſtā infirmitatē patiebat Salomō qui habuit reginas. lxx. ⁊ cōcubinas. ccc. Qui cū eſſet ſenex depranatuꝫ eſt cor ei⁹ p mulieres. iij. Reg. xi. Hec ē infirmitas cōtagioſa. ⁊ iō dixi q̄ eſt periculoſior ceteris Nā ſicut videmus q̄ homo cōuerſās ſup bo. ſuꝑbiā nō de facili induit. qz q̄nq; et ſi vellet tū facultas deeſt. Silr conuerſans ſic auaris aut iracundis. ⁊ ſic de alijs. ſed conuerſans luxurioſis ſtatim ⁊ ipe tentat ex verbis et factis eorū. Unde vbi ſuꝑbus nō inficit vnū. luxurioſus inficit centum. Et qō deterius eſt. nō pōt ee ita homo ſapiens. ita fortis aio. ita ſctūs, ꝓpoſito quin ex ſocietate malorū et luxurioſorū tangat quia et ferreas mentes libido domat inqt Hiero. ad paulā ⁊ euſtochiū. Et ſicut lepra eſt morbꝫ incurabilis. ita omnia ſunt incurabilia in homine durante vicio luxurie. Quia dicit Brego. in moralib⁹. Ex quo ſemel luxuria mentem occupauerit. vix eam bona deſideria cogitare permittit. Sunt enim vicioſa deſideria. quia ex ſuggeſtione deſiderij oritur cogitatio. ex cogitatōe affectō. ex affectōe delectatō. ex delectatione conſenſus. ex conſenſu operatio. ex operatione conſuetudo. ex conſuetudine deſperatio. ex deſperatione peccatī defenſio. ex defenſione gloriatio. ex gloriatione damnatio. Hec Brego. Ecce cōtagioſus morbus ⁊ incurabilis. igitur merito lepre comparandus.

E

Dixi ſecundo q̄ in ꝓbis ꝓmiſſis deſcribit hui⁹ leproſi labor difficil⁹ ⁊ laborioſus. Cū ōr. Uenies. Nihil em̄ dat ociāti ſed tm̄ laboranti. Nihil ſe elonganti. ſz tm̄ appropinq̄nti Un̄ ōr in ps. Ecce q̄ elōgāt ſe a te pibunt. Et de appropinq̄ntib⁹ dicit Appropinq̄te deo. ⁊ appropinquabit vob Quia igitur iſte impendit laborē veniendo. ideo cōſecutus eſt ſalutē. Pro q̄ ſciēdū q̄ ſi volumus ſalutē conſequi aiarū nr̄arū debem⁹ venire ad ieſū. ⁊ hoc q̄nq; modis. Primo ſcz p fidem credēdo. Sic venerūt tres magi duce ſtella Math. ij. Uidimus inqt ſtellā eius in oriente ⁊ venim⁹ cū muneribꝫ adorare eū. Bona fides q̄ venit cū muneribꝫ. i. cū bōis opib⁹ ſine q̄b⁹ mortua eſſet Jaco. ij. Scōo debemus venire penitēdo. ſic venit filius pdigus cōſumpta tota ſuba ſua Lu. xv. Unde xp̄s vocat taleſ di. Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtꝫ. Et ps. in perſona taliū dicit. Uenite adorem⁹ ⁊ pcidamus añ deū. Tertio debemus ad eū venire amando ſeu deſiderando. iuxta illud Lu. ij. Tranſeam⁹ vſq; bethleem ⁊ videam⁹ hoc ꝓbū. Sic venerunt diſcipuli xp̄i Andreas et philippus. Joh. i. Uenerūt inqt ⁊ viderūt ⁊ manſerūt Notant dicit. ⁊ manſerūt. qz caritas que mouet ad deū. ñ ꝓmittit diſcedere. Quarto debemus venire cōpatiēdo. Sic venerūt oēs miſericordes ⁊ viſitatores pauperū egenoꝝ debiliū ⁊ infirmoꝝ Mat. xxv. Infirmus erā et in carcere ⁊ viſitaſtis me Quinto ⁊ vltimo debem⁹ venire ad deū in morte euolādo. Juxta q̄d ps. Petit di. Qñ veniā et appa. añ fa. dei. O dulcis ⁊ iocūdus aduent⁹. de q̄ idē ps. ait. Uenientes añt venient cū exultatōe portātes manipulos ſuos. Tūc cantabūt ſancti dicentes. Uenite exultem⁹ dño. Sed certe qz venire ad xp̄m ex nobiſmetipſis nō poſſumus ſine adiutorio dei p̄ris. Juxta illud Joh. vi. Nemo pōt venire ad me: niſi pat me⁹ traxerit eū. Cur añt ex nobiſmetipſis venire nō valem⁹. Certe in prompto ē rō ⁊ cauſa ꝓpter multos defectus in nobis. Impedit em̄ ꝓmo infidelitas. Joh̄. vij. Ego vado ⁊ queritis me. ⁊ vbi ego ſum vos nō poteſtis venire. Scōo voluptas carnal⁹ Lu. xiiij. Uxorez duxi. ⁊ ideo non poſſum venire. Tertio fatuitas aīe. Mat.

Ira mãsuetudie Bula. esurie iusticie. Inuidia. miscõia. Luxuria. mundicia cordis Auaricia. pace. qz auari nũq̃ sunt in pace Quia vt dicit Job. Eũ fuerit pax ipe insidias suspicat. B Vbi sciẽdũ q̃ ania nr̃a habet infirmitates multas. quaz oim grauioz est lepra. Et pmo habet frenesim superbie. Et merito superbia cõparat frenesi. Sicut em̃ frenetic⁹ patit mentis alienationẽ. qz nec bñ iudicat de seipo nec de alijs imo seipm iudicat valentiorẽ quãto ẽ infirmior. Eodẽ mõ superbi oẽs contemnit. nec aliquẽ discernit. vel p aliq̃ reputat. z se sufficientẽ solũ estimat. z sibi plusq̃ habet sep arrogat. Istã mentis alienatiõem p̃ suã superbia patiebatur nabuchodonosor Deq̃ Daniel. iiij. Qui dixerat deambulãs i aula sua. Nõne hec est babylon magna. quã ego edificaui in roboze fortitudinis mee z in gl̃ia decoris mei. Sed q̃d ei accidit. Statim em̃ diuina virtute eiectus ẽ ab hoibz z cũ feris vixit z passus est alienatõnem mentis. z videbat sibi q̃ esset bos in anterioribz. z in posterioribz leo. Et p⁹ septẽ menses restituus p̃ces Daniel ad sensum. licet nõ statim ad regnũ. Et tunc legitur dixisse. Oñes vie dñi iudicia z gdientes in superbia põt hũiliare Danie. iiij. Sicut aũt dicũt medici. Cura frenesis i pncipio est euacuatio sanguinis z aliozz supfluoz q̃ ad cerebrũ ascendentes turbãt vsum rõnis. Sic euacuatio oim bonoz̃ que cognoscim⁹ nos hr̃e a deo. facit in nobis hũilitatẽ z sanat superbiam. Eccl. iij. c. Sinagoge superboz̃ ñ erit sanitas. Scõa infirmitas spũalis est ira. z hec cõparat febri acute. Cui⁹ accidentia sũt. q̃ hõ habz cõtinuũ calorẽ z sitim maximã. s̃m Constantinũ li. vij. viatici ca. de causis. Sic ẽ de hoie iracundo q̃ ad q̃dlibet verbũ statim incẽdit in ꝓbis gestu vultu. z sic de alijs. habz etiã sitim maximã. qz semetipm cupit vindicare. Et talis q̃libet die incederet oẽs vicinos suos p nihilo. Hanc infirmitatẽ patiebat herodes. qñ videꝫ qñ illusus esset a magis. irat⁹ est valde. z mittẽs occidit oẽs pueros q̃ erãt in bethleem z in oibus finibz eius. Ecce p̃cessit calor nimius. z secuta est sitis irrõnabilis vltionis. Ista infirmitas curat pietate diuina. quã si inspicit iracũdus, certe cessabit z mitigabit. Nam si dñs est pius z misericors parcens p̃uocãtibz eum. pudeat q̃ seruum esse ira ad vltionẽ pronũ. Istud etiã ẽ oleum quo apli ungebãt infirmos z sanabãt Marci. vi. Tertia infirmitas ẽ inuidia. z hec ꝓparat febri simplici. que nũc calescit nũc frigescit. Sic inuidus modo gaudet de aduersitate bonoz̃. mõ tristat de eoz̃ ꝓsperitate. Nam s̃m Aug. in q̃dam sermone. Inuidia est odiũ aliene felicitatis. Sic infirmabatur Cayn inuidens prosperitati Abel. Sic Rachel Lye fecunditati. Saul dauid felicitati. Sic diabolus homini. Sic ꝓcuratus est lapsus mundi et moꝛs x̃pi. vt dicit idez. Quarta spũalis infirmitas est accidia. z comparat paralisi q̃ est mẽbroz̃ dissolutio z debilitatio. ita q̃ motũ debitũ pficere nõ põt. Sicut ille q̃ iacuit. xxxviij. annis iuxta piscinã. z nũq̃ potuit descendere in eaz Job. v. ca. z figurat inueteratos dieꝫ maloz̃. q̃ sunt iuxta sacrã piscinã cõfessiõis q̃tidie z nunq̃ ingrediunt in eã donec debeant mori. Nescio certe quã spem tales hñt de salute. cũ dicat leo papa in s̃mone de opatione. Nõ dormientibz ꝓmittit regnũ celoz̃. nec ocio z desidia torpentibz beatitudo eternitatis ꝓmittit. Ista infirmitas sanat̃ p valde calida. qz si ex vna parte cõsideret calor pene gehẽnalis z ex alia calor caritatis x̃pi excitantis ad opa virtutis z detestantis accidiam poterit de facili curari Hiere. iij. Cõuertimini filij reuertẽtes z sanabo auersiones vr̃as. Quita infirmitas spũal̃ ẽ auaricia z cõparat̃ ydropisi s̃m Bedã. Cui⁹ ꝓprietas ẽ. qz q̃nto magis bibit: tanto magis sitit. Eodẽ mõ auar⁹ q̃ nũq̃ dicit sufficit. Vñ silis ẽ inferno q̃ q̃ntoscũq̃ deuorauit nũq̃ dic̃ sufficit. Sic nec si oẽs thesauri cõfluxerit i auarũ. vt dic̃ Aug. i epl̃a ad comitẽ. In h̃ etiã ẽ insatiabilioz insatiabilitate bestiaz̃ q̃ nũq̃ rapiũt: nisi cũ esuriũt parcũt vero prede cũ senserint satietatem Sed auar⁹ semp cupit nũq̃ satiat̃. nec deum timet nec hoiem veret. nec pr̃i nec fratri obtẽperat. nec amico fidẽ seruat. viduam oppzimit. pupillũ inuadit. liberos in seruitiũ reuocat. testimoniũ falsũ pfert. res mortui occupat q̃si et ipe nõ moriat̃. Sz q̃ insania acq̃rere aurũ et pdere celũ. Inq̃t Aug. in li. ō ꝓbis dñi. Ista infirmitatẽ habuit diues ille q̃ dixit Lu. xij. Destruã horrea mea et dilatabo ea. Sil̃r alexãder qui

dicus nō quereret. Si medicus cōtemne retur. morbꝰ nō finiret. Ideo vbi suphabū dauit delictū suphabundauit et gr̄a. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. q̄ ꝑm mensurā de uotionis ad deū dat peccatori gr̄a iustificationis a pecatis in aīa. vt quanto ꝙs fer uentius q̄rit etiā si grauius deliqt. faciliꝰ veniā impetrat. Lu. vij. Dimissa sūt ei pec cata multa. qm̄ dilexit multū. Et merito. Est em̄ lex dei. vt qua mensura mensi fueritis remetiet vobis a deo. Luc. vi. Quia igitur leprosus iste magne deuotiōis et fi dei fuit ad x̄pm. Ideo et si morbū habuit būana opinīōe incurabilē. tm̄ obtinuit curationē. Vñ ad p̄mā eius supplicatōis vocem. x̄ps nō tardauit eū curare. Sed extē dens manū tetigit eū dī. Volo. Mundare. In q̄bus verbis tria de saluatore nr̄o circa curationē hui⁹ leprosi tanguntꝰ. Primo em̄ in extēsione ꝛ tactu manꝰ sue x̄ps ostendit humilitatē opis. Scō in volūtate oñdit benignitatē cordis. quia dicit Volo. Tertio in mundatiōe p̄tātē diuinitatis. vnde addit. mūdare impatiue. i. mūderis statim ad verbū meū. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄emissis tāgit in extensiōe ꝛ tactu manꝰ x̄pi humilitas opis. Duo aūt dicunt hic de x̄po. Primo q̄ extendit manū. Scō q̄ tetigit. ꝛ vtrūq; signū humilitatis maxime. eo q̄ in ℔ condescendit cōpatiendo sue creature ꝓpter quā ꝛ carnē assumpsit ꝛ in ea būiliatus est. formā serui accipiens. babitu inuentꝰ vt hō. Philip. ij. Primo igit videam⁹ q̄re x̄ps extendit manū ad hoiem. Et dicendū q̄ ꝓpter septē rōnes. Primo em̄ extendit eam ad temptandū seu ꝓbandū bonitatē hois ꝙ damna aut ꝓpria mala. Vñ Job. ij. Extende manū tuā et tange os eius ꝛ carnes eiꝰ ꝛ videb: q̄ nisi in faciē būdixerit tibi. i. maledixerit. Sed nō fecit Job sicut diabolus estimabat Sed post oia dāna būdixit deū. glorificādo deū in oīb⁹. Iste tactꝰ ꝓbat ꝙs est verꝰ filiꝰ dei ꝛ ꝙs nō. Hā patiens istū tactū est verus filius dei. impatiens nō. eo q̄ patiens dicit. Proba me deꝰ ꝛ tempta me. Sed impatiēs statim murmurat ꝛ scandalizat. Iuxta illud Job. iij. Tetigit em̄ te plaga ꝛ cōturbat⁹ es. Sed diceres. Vñ oia deꝰ nouit. q̄re tangit bominē temptādo. Rñdeo cū Robertū bolgot super libz Sap̄. ca. iij. Q̄ temptare ꝙ ꝓrie est experiri aliq̄d de aliq̄ vt habeat eꝰ cognitionē. Sicut homo tēptat vinū ꝛ magister discipulū. Aliter dī tēptare ꝙs aliquē volēs manifestare cōditiōes eiꝰ aliꝰ. Primo mōdeꝰ tēptare nō pōt. Scōo mō bñ pōt. Vnde Ben. xxij. Tēptauit deꝰ abraam. Tertio mō dī tēptare ꝙs callide accipere experientiā alicuiꝰ bois cū intētōe fallendi. Et sic ꝓprie cōuēit diabolo ꝛ nullo modo deo. Vñ Jaco. i. dī. Deus neminē tēptat. Glo. Deꝰ tēptat eruditēdo. nō seducendo. nec inducēdo ad malū. sed exercendo ꝛ hortando ad meritū. Scōo extēdit manū ad eruditendū ꝑ illatā infirmitatem vel aliā afflictionē Isa. viij. In forti manu eruditiuit me dñs. ꝛ hoc facit ex pietate. Jō dī Apoc. iij. Ego ꝙs amo arguo ꝛ castigo. Tertio extēdit manū ad donandū nobile donū alicuiꝰ beneficij. sicut dī i ps̄. Aperis tu manū tuā: et imples omne aīal benedictione. Hoc mō extendit huic leproso manū. cui contulit aie et corpis sanitatē. Nullū em̄ x̄ps sanauit in corpe quē ꝓius nō sanauit in mēte. Ideo spōsa commendans eū dicit Cant. v. Manus illiꝰ tornatiles auree. plene iacinctis. i. donis gr̄e. Quarto extendit manū ad dirigēdū errantē: sicut ptz in cruce. Surdis em̄ oñditur via signo manꝰ. Jō cōq̄rit dñs Prouer. i. Extendi manū meā ꝛ nō fuit q̄ aspiceret. sed quā viaz oñdit i cruce certe aspritatē passionis. i. Pet. ij. Christus passus est ꝓ nobis. vobis relinquēs exēplū vt sequamini vestigia eiꝰ. Quinto extēdit manū ad erigendū lapsū de ꝓfundo viciorūz ꝑ auxiliū gr̄e. ps̄. Emitte manū tuā de alto. eripe me de aq̄s multis Sexto extēdit manū suā ad flagellandū reprobos. ℔ faci et in die iudicij generalis. Juxta illud ps̄ Extēdisti manū tuā ꝛ deuorauit eos tra. Vnde dī Exodi. Ecce manꝰ mea erit super eq̄s. i. luxuriosos. sup asinos. i. accidiosos. sup camelos. i. auaros. sup boues. i. superbos ꝛ oues. i. ignaros. Septimo extēdit manū suā ad amplexandū. s. aias iustorū i exitu huiꝰ seculi. Vñ Cāti. ij. dī. Dextera illius amplexabit me. Sicq̄; ptz quō septiformiter deꝰ extēdit manuz suā. Secūdo videndū est de tactu. q̄ nō solū extēdit eā. sz ꝛ tetigit. qđ fuit signū maioris pietatis. Dicit aūt in euāgelio. q̄ ℔ factū ē de

ppv. Nouissime venit & relique virgines vi. c̃. O q̃s difficilis aduent⁹ ad xp̃m. Nã nec credendo possum⁹ ad xp̃m puenire: nisi pater traxerit nos. q̃ sensus & rō fidei repugnãt & retrahunt. eo q̃ fides nō habet meritū cui hūana rō p̃bet experimentum. Sil'r nō possum⁹ venire ad xp̃m amādo: q̃ retrahit mūdus & caro. Caro em̃ cōcupiscit aduersus spm̃. Gal. v. Nec pmittit venire euolando. q̃a diabolus retrahit impedietdo. Sed nos nō timeamus: q̃ si p̃ nos trahet. mundus. caro & diabolus nō pficient. ps̄. Et exurgat aduersum me plium. in hoc ego sperabo. D

Dixi tertio q̃ in ꝓbis p̃missis describit huius leprosi feruor multus copiosus. Ex magna em̃ fide & deuotiōe quā habuit ad xp̃m venit & adorauit eū. Magna fuit fides p̃mo q̃ licet lex p̃cepisset oīnib⁹ leprosis ire ad sacerdotes p mundatione lepre. tū ipe obmissis sacerdotib⁹ legalib⁹ quesiuit solum xp̃m credēs q̃ posset eū curare p̃ter sacerdotiū. Et q̃ null⁹ ꝑ ante ipm fecerat. ido dr̃ quasi nouū factū p̃ter q̃ō p̃mittit. Ecce. Scō maior fuit fides in ꝑ. q̃ ls sciret xp̃m sanctissimū & crederet eū verū deū et hoiem. sicut patz ex eo q̃ eū dnm appellās ait. Dne inquit si vis potes me mundare. Et cū sciret & videret se abominabilē & immundū. xp̃m vero mūdissimū & absq̃ oīmi macula non formidauit ad eum accedere Sed fiducialiter accessit di. intra se illud ps̄. Fiducialiter agam et non timebo. & q̃ istud fuit magis mirabile. Ideo dr̃. Ecce veniens leprosus. Tertio fuit in eo fides maxima. Nã cū oīs p̃ncipes & pōtifices. scribe & legisdoctores. pharisei et legisperiti habuissent & tenuissent xp̃m p vno puro hoie nec ei honorē diuinū exhibuissent. ip se solus ei diuios honores exhibuit. & laudes impendit. Quo ad hoc addit. Veniens adorauit eu. Circa q̃ō est sciendū q̃ triplex est honor. quē impendim⁹ supiori. Aut em̃ de⁹ est. & sic eū adoram⁹ & honoram⁹ adoratōe latrie q̃ soli deo debet. vñ Deutero. vi. dr̃. Audi israel dns de⁹ tuus vnus est. Et Deute. xxxij. Videte q̃m ego sum sol⁹ & nō ē ali⁹ p̃ter me. Aut non ē deus: sed aliq̃d excellēt p̃tines ad deum. & sic adorat adoratiōe iperdulie. vt ꝑgo mater xp̃i. Aut est aliq̃d quod pertinet ad deū. sed tm̃ inferiori modo. & sic adorat adoratione dulie. vt sancti in celo. & plati spuales & seculares in terra. sic abraā adorauit angelos ad se venientes Gen. xviij. Sic et Loth. sic Jacob Esau. pcidens coram eo p nus i terrā Gen. xxxiij. sic filij Jacob adorauerunt Joseph in egypto Gen. xliij. ca. Prima adoratio est oīb⁹ excellētior. q̃ fit ex maxima fide & pfectissima. scz informata caritate & maxia hūilitate. Ad maximā em̃ fidē & pfectissimā hūilitatē ptinet q̃ ds subdat se vt suo creatori & oīpotenti bñ factori. Est igit a nobis de⁹ adorand⁹. exemplo ist⁹ leprosi triplicit. Primo fide recta. Scō spe firma. Tertio caritate pfecta Tūc aūt est fides recta q̃n hō credit in deū & credendo tendit in eū per amorez & ei tanq̃ fini vltimo adheret. Scō dr̃ recta q̃n est bonis opib⁹ ornata. Tertio q̃n ē caritate informata. Caritas em̃ dr̃ forma fidei. q̃ p eam actus fidei habet p̃prie iformari & pfici. vt dic̃ Tho. in. iij. sniar. dist. xxiij. Ubi aūt nō est talis fides. nō ē adoratio vera. q̃ & demōes credūt & adorāt & cōtremiscūt Jaco. ij. Scō adorand⁹ est spe firma & sincera. q̃ō fit q̃n in eo totā spez reponim⁹ Joh. xv. Sine me nihil potestz facere. Est aūt duplex spes. Quedā em̃ ē salutis. ista ē in solo deo reponenda. & sic solus de⁹ adorat adoratiōe latrie. & corp⁹ eius rōne ypostatice vniōis. Alia est spes suffragij. q̃ pōt haberi in aliq̃ creatura dignissima & deo p̃pinqua. vt in beata virgine. q̃ adorat adoratiōe iperdulie. Tertio adorādus est pfecta caritate. s ex toto corde & ex tota aīa ipm diligēdo. rone sue dilectioni cōtrariū nō admittēdo. Licet em̃ hō nō pōt diligere deū semp actu. intātū: vt nullū actū extraneū aliq̃ admittat. q̃ hoc nō est p̃ntis stat⁹. pōt tm̃ sic diligi vt ñ admittat act⁹ p̃ri⁹ caritati. qui ē mortale peccatū: & tūc talis adorat deū nihilominus pfecta caritate ꝑ p gr̃az i futuro p gloriā. Ad quā nos perducat.

Dñice scde. III. Sermo. XXIIII.

Extendens manū e Jhesus tetigit eum dicens. Volo mundare. Math. viij. Sicut dicit ille magn⁹ pater Aug⁹. in lib. de verb apl̃z. Si leuis esset morbus. contemneret medicus. Si morbus contemneretur. me

estis sepulchris dealbatis. int⁹ autē pleni rapina. Hi sunt q̄ malūt habere pulchraz caligā q̄ꝫ consciam. Qui purgāt vestē a sordibus. sed dimittūt mentē squalere sceleribus. Cōtra quos Aug. in q̄dā sermōe mirat̄ di. Quid ē qd̄ vis habere malū. dices vtiq; nihil. nō vxorē. nō filiū. nō seruū. nō tunicā. nō caligam. ⁊ tñ vis habere malaz vitā. Rogo te p̄pone aīam tuā calige tue. Hec ille. Quarto voluntas dei est occulte veritatꝫ cognitio. i. Thimo. ij. Vult omnes hoīes saluos fieri. ⁊ ad cognitiōez sui noīs venire. Ista aūt cognitio est per fidei illuminationē. ꝑ quā homo cognoscit eterna gaudia beatoꝝ ⁊ supplicia reproboruz.

Sed diceres. quō verū ē ꝙ de⁹ voluit oēs homines saluos fieri. cum multi damnantur. Math. xxij. Multi em̄ sunt vocati. pauci vero electi. Ad qd̄ rñdeo ꝟm Gorram vbi. s̄. ⁊ ꝟm Glosam ordinariā. ꝙ hoc pōt intelligi q̄nq; modis Quoꝝ tres p̄mi ꝑtinent ad voluntatē beneplaciti. duo v̄o vltimi ad voluntatē signi. Tres p̄mi distīguunt̄ sic. Prim⁹ intelligit̄ cū cōditiōe sic Vult oēs hoīes saluos fieri. s. si volūt. qꝛ ꝑ ip̄m deū nō stat ꝙ oēs nō saluāt̄. Scd̄s modus intelligit̄ cū impletione sic. Vult omnes homines sal. fieri. i. om̄es q̄ saluantur vult saluos fieri. qꝛ null⁹ nisi eo volente saluatur. Sic etiā ītelligitur illd̄ Joh. i. Illuminat oēm hoīem venientē in hūc mundū. i. nullus illuminat̄ nisi ꝑ eū. Tertius modus intelligit̄ cū restrictiōe distributionis. sic. vult oēs ho. sal. fieri. i. de omni genere aliquos. Colliget em̄ electos a quattuor ventis. Ut dicit̄ Math. xxiiij. Alij duo modi distinguunt̄ sic. qꝛ p̄mus ītelligitur d̄ p̄senti ⁊ q̄si affectiue. sic. Vult omnes. i. facit oēs velle. qꝛ oēs naturaliter volūt salui fieri. Quia ꝟm Boeciū. cognitio veri ⁊ amor boni naturaliter vnicuiq; sunt inserta. Et iste modus intelligit̄ d̄ voluntate signi q̄ est impletio. Scd̄s mod⁹ ītelligitur de futuro sic. Vult om̄s ho. sal. fieri. quia p̄cipit ⁊ cōsulit ⁊ hortat̄ vt salui fiant. q̄ oīa signa sunt diuine voluntatꝫ Sic g̊ vult oēs ho. sal. fieri in futuro ⁊ venire in p̄nti ad cognitionē veritatis xp̄i q̄ est veritas. Joh. xiiij. Ego sum via v̄itas ⁊ vita. Itē quedā glosa dicit ꝙ voluntas dei necessitatē libero arbitrio nō īponit. ⁊ sic q̄uis nō oēs ho. sal. vult fieri volūtate cōsequēte nisi peniteāt. vult tñ oēs voluntate bñplaciti. Jō qꝛ ꝟm Joh. Damasceñ. voluntas añcedens seu beneplaciti respic̄ ordinē nature ad salutē q̄ nihil habz ī se ex sua creatione saluti ꝯrium. Conseq̄ns aūt seu signi volūtas respicit ordinē ꝑsone ex actib⁹ suis ad saluationē vel damnationē eo ꝙ ꝑsona ex sua opatione hz multa saluti ꝯria. Qꝛ aūt de⁹ vult oēs hoīes saluos fieri. illud patet per mlta signa. Primo qꝛ omnib⁹ dat documenta cōmunia. Mar. vlti. Euntes in mundū vniuersū p̄dicate euangeliū omni creature. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ⁊c̄. Deus aūt nullum vult violenter saluare. quia iniusticiā faceret qui tñ est iust⁹ ⁊ iusticiaz facere docet. Scd̄o istud patz ex eo qꝛ dat benefica cōmunia Jaco. i. Dat omnibus affluenter. Math. v. Solē suū facit oriri sup̄ bonos ⁊ malos. Tertio qꝛ dat remedia communia. scz sacramenta. Juxta illud ps̄. Qui ꝓpiciat̄ oībus iniq̄tatib⁹ tuis. q̄ sanat om̄s infirmitates tuas Math. xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugum meū super vos. Quarto dat p̄ciū cōmune Roma. viij. Filio ꝓprio nō pepcit. sed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illū. Quinto qꝛ reseruat premiū commune. Ecc̄i. xxiiij. Transite ad me omnes q̄ concupiscitis me. i. Coꝝ. xv. Ut sit de⁹ omnia in omnibus. Dabit enim denariuz diurnū vnicuiq; in vinea sua laboranti. i. in fide vsq; in finem suum. Quinto voluntas dei est. cordis nostri in amorem eius īflāmatio. Luce. xij. Ignem veni mittere īterrā. et quid volo: nisi vt ardeat. Ad istū ignem valet multū meditatio beneficioꝝ Ps̄. In meditatiōe mea exardescet ignis. Sexto voluntas eius tribulationum perpessio. i. Pe. iij. Qui patiuntur ꝟm voluntatem dei. fideli creatori cōmendant animas suas. Sic castrum quod non potest defendere capitaneus commendat domino proprio. Hebreo. x. Patientia vobis necessaria est vt voluntatem dei facientes reportetis repromissionem. D

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis ostendit christ⁹ in mundatione hui⁹ leprosi potestatē sue diuinitatis. cū dicit. Mūdare. Certe potestas singularis ptās ei⁹ solius. potestas eterna. Quia imperat creaturis ⁊ obediūt

scendente iesu de monte. ⁊ bene cū tum ad mysteriū. Anteq̄ dei filius de monte celesti in mundū descēderet p incarnationē. g̃nem nimis tactū habuit ⁊ grauiter tangebat. Tetigit em̄ Jacob ⁊ neruos ei⁹ emarcuit Ben. xxxij. Tetigit p̄mogēita egypti et occidit Exo. xij. Tetigit Job ⁊ oia sua cōsumpsit Job. i. ij. et. iij. Nūc aūt exquo descendit de isto monte celesti ⁊ fact⁹ est hō. leuiter tangit. ⁊ tangēdo gr̃az tribuit. Vñ Lu. vi. dr̃. Q̄ris turba q̄rebat eū tāgere. q̄ virt⁹ de illo exibat ⁊ sanabat omnes. Et Mar. vi. Quotq̄t tāgebāt eū salui fiebant. Nec mirū si tactus xp̄i hoc faciebat cū ⁊ lapides p̄ciosi hoc faciāt. B

P̄ro quo sciendū q̄ ānq̄ modis dñs in euāgelio leuiter tetigit ⁊ sp̄ gr̃am contulit Tetigit leprosū et mundauit. vt hic. Hāc mundationē petit p̄s. Miserere mei de⁹. et seq̄t. A peccato meo munda me. Scō tetigit ocl̄os ceco⁹ et co⁹ corda ad sui cognitionē illustrauit. vt p̄z Math. ix. Nec mirū. Ip̄e em̄ est lux vera q̄ illuminat oēz hoiem venientez in hunc mundū. Joh. i. Tertio tetigit liguā muti. ⁊ ad cōfessionē diuine laudis resoluit Marci. viij. Expuens tetigit eū. ⁊ solutū est vinculū lingue eius. ⁊ loq̄bat recte. Recte loq̄t q̄ peccata sua pure cōfitet. ⁊ in deuota laude dei ⁊ g̃tiarū actione exercet. Juxta illud p̄s. Cōfitebor tibi dñe in toto corde meo. narrabo oīa mirabilia tua Quarto tetigit surdū. ⁊ aures eius ad audiendū celestia patefecit Lu. xij. Cū tetigisset auriculā ei⁹ sanauit eū. Dicitur aūt q̄ illa dextera erat auricula. Dextera est qua audimus celestia. Sinistra qua audim⁹ terrena. Sed p̄ochdoloz quidā hāt tm̄ sinistrā. quibus diabolus amputauit dextrā. ⁊ sunt detractoz auditores. cantilenaz ⁊ verboz ociosoz auscultatores. Quidā ỹo hāt dextrā. q̄ tm̄ audiūt celestia. ⁊ nō attēdūt terrena vana. Quidā hāt ambas q̄ ⁊ celestia audiunt et terrena licita attēdūt ⁊ vtilia. Quidam neutrā habēt q̄ nec delectantur in celestibꝰ nec terrena licita attendunt. De q̄bus dr̃. Aures hāt ⁊ nō audiant. Quinto xp̄s tetigit paruulos gr̃am illis infundendo Math. xix. Oblati sunt ihesu paruuli vt tāgeret eos. ⁊ ait ill'. Sinite paruulos venire ad me. Taliū est em̄ regnum celoz Glosa. Tangit dñs paruulos vt benedicat pusillos cum maioribus. Sic tetigit istum leprosum cui gratiam iustificatiōis in anima contulit. L

Dixi secundo q̄ vobis p̄missis xp̄s oñdit benignitatē sui cordis cū dicit. Volo. Et q̄d vis dñe. Certe ñ aurū nec argētū. nō thesauros p̄ciosos q̄ oēs apō me sunt. Sed q̄d volo. vtilitatē hūanā ⁊ salutē vt oēs saluent ⁊ in celū inducant ⁊ reducant vnde exierunt. Circa q̄ sciēdum q̄ xp̄s habet voluntatē ad septem multū vtilia. P̄rimo em̄ volūtas dei est ad nostram cōuersionē. ij. Pe. iij. Non tardat dñs p̄missionē suā sed patienter agit p̄ter vos. nolēs aliquē pire. sed oēs ad pniam reuerti. Ezeh. xviij. Nunq̄d voluntatis mee est mors impij. ⁊ nō magis vt conuertat ⁊ viuat. Hec aūt cōuersio fit per contritionez Unde cōuersio est quasi balneū in q̄ mali humores exeunt per sudorem cōtritiōis. Sicut āt ad hoc q̄ sudor sit signū sanitatis. oportet q̄ sit generalis. ita oportet q̄ cōtritio sit p̄ oīb⁹ delictis. Juxta illō p̄s. Lauabo per singulas noctes lectū meū. id est cōsciam non p oēs noctes. sed per singulas. i. p singula vicia. Scō voluntas dei est mundatio nostra. Unde in euangelio. Dñe si vis potes me mūdare. Ait ille. Volo. Mundare. Hec aūt fit in confessione. Q̄a em̄ in p̄fessiōe mūdant. Vñ Ambro. Isa. i. Lauamini ⁊ mūdi estote. q. d. lauatoriū paratū ē. tm̄ mūdamini. Signū immundicie ē magnū. q̄n imūd⁹ habēs lauatoriū paratū nō vult se lauare. Nō pōt autē q̄s meli⁹ peccatū mūdare q̄z si eū post lotionē expandat. Expānsio ista cōscie ē apertio coz̄ sacerdote Luce. xvij. Jte ostendite vos sacerdotibꝰ. Et sequit. q̄ cum irēt mūdati sunt. Tertio volūtas dei est sanctificatio nostra. i. Thessal. iij. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra. vt abstineatis ab oīi fornicatōe. vt sciat vnusquisq̄z vas suū possidere in sanctificatione. s. quo ad seipm. ⁊ honore quo ad p̄rimū. Vel sanctificatio refert ad iustificationē interiorem. Honor aūt ē ad opationē exteriorez. vt sic homo mūdetur interius ⁊ exterius. Sed heu multi sunt sicut vasa. mundi exterius p honestā cōuersatōnē. sed sunt pingues ⁊ immūdi interius p malā affectionē. De q̄bus dñs Math. xxiij. Ve vobis q̄ similes

dicit Ambro. Sicut aurũ bonũ ita eccl'ia cũ vrit' detrimentũ non sentit. sz magz fulgor eius augetur. Sed diceres. q̃s est effectus hui⁹ mũdicie. Rñdeo certe ꝙ maxim⁹. Nã talib⁹ de⁹ dat habundant' dona gr̃aꝝ. Job. xvij. Mundis manib⁹ addet gr̃am ⁊ fortitudinẽ. Scdo qꝛ in talib⁹ habitat. Unde Aug. Munda tm̃ cubiculuz cordis. intus est q̃ exaudiat. i. Parali. xxix Non homini preparatur habitatio sz deo Item quia tales amat ⁊ gratiam labiorũ tribuit Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciam habebit amicum regem. Itez quia eos in sui societatem recipit. In ps̃. Domine q̃s habitabit in tabernaculo tuo ⁊ sequitur. Innocens manibus ⁊ mundo corde Math. v. Beati mũdo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Ad quam visionẽ nos perducat deus per secula bñdict⁹.

Dñica tertia post octauas Epipha. I.

Sermo XXV

A Scendente iesu in nauiculã Math. viij. Marci iiij. Luce. viij. Duabus dominicis imediate p̃cedentib⁹ recitata sunt duo magna christi miracula. in quib⁹ apparuit eis diuina potentia ꝑ mutationẽ aque in vinũ ⁊ curationẽ leprosi ⁊ paralitici. Nũc in ista dñica ꝓponit sancta mater eccl'ia aliud miraculũ diuine sue potẽtie. scz subitã mitigationẽ maris. in cui⁹ figura moyses ꝑcussit aquam. ⁊ ꝓpl'o transeunti iter p̃buit Exod. xiiij. Sic christus mari imperauit ⁊ quieuit. Simile etiã habetur Josue. iij. vbi filijs israel portantib⁹ archam domini per iordanem cesserunt aque. ita xp̃o q̃ est archa deitatis existente in mari cessauerunt motus ventoꝝ. De qua q̃dez mitigatiõe sic loquit' p̃sens euãgeliũ. sup quo euãgelio expediret vobis fratres carissimi aliquid audire ad salutẽ. sed quia sine gratia xp̃i nihil possum⁹ facere. ip̃o testante qui ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Super quo verbo Henricus d̃ vrmaria. lib. xiij. de ꝑfectione interioris hoĩs. c. i. dicit. Nihil prodest industria sine adiutorio dei. quoniã nobis magno conatu laborantib⁹ nihil ꝓficimus: nisi per dei gratiam ꝓsperati. Hec ille. Istud bene patuit in euangelio hodierno vbi xp̃o dormiente. id est ad tempus auxiliũ gratie subtrahente discipuli ꝑibant. Si autẽ illi fuerũt in periculo q̃ xp̃m indubie p̃sentialiter habuerunt secũ. q̃d de nobis erit de q̃b⁹ dubium est an nobiscũ sit ꝑ gr̃az. cũ nemo scit an odio vel gr̃a dei dignus sit. Ecclesiastes. ix. Ideoq̃ recurram⁹ ad mr̃em eius benedictã clamantes ad eaz vt mitiget nobis fluctus huius seculi. Sicut enim dic̃ Plinius ꝙ alcion est quedam parua auis que q̃ꝫdiu oua sua tempore hiemali ⁊ tempestatis iuxta mare ponit diebus illis fit maxima tranquillitas. Et Isido. refert d̃ quodã pisce qui dr̃ echinus. Qꝛ in magna tempestate tenet immobiliter nauez ne pereat. Sic beata virgo facit nobis habẽdo de nobis curã in mari huius mundi ponẽdo auxilia sua in periculis nostris. Et tenẽdo nos in manu misericordie sue ne pereamus. ideo ad eius auxiliũ recurramus vt gr̃am impetremus dicentes om̃s. Aue maria gratia In illo tempore. Ascendẽte ihesu in nauiculã secuti sunt eum discipuli eius. ⁊c̃. In presenti euangelio circa istam tempestatem tria describunt'. Prio em̃ describitur discipulorum cũ xp̃o nauigatio. ⁊ circa hoc maris cõmotio. Unde dicit'. Ascendente iesu in nauiculã. Scdo describitur discipuloꝝ xp̃i sollicita postulatio. cũ dr̃. Et accesserũt. Tertio describitur huius cõmotionis mitigatio. cũ dicit' Et surgens ihesus. A

Dixi primo ꝙ in hoc euangelio primo describitur discipulorũ cuz xp̃o nauigatio. ⁊ cũ hoc maris cõmotio. Unde dr̃. Ascendente iesu in nauiculam. Et pro isto scienduz ꝙ cũ xp̃s p̃mo anno p̃dicatõis sue quodã die turbis predicasset ad mare sedens in nauicula de semine verbi dei. quõ diuersimode impedit' fruct⁹ eius. ⁊ de m'ltis alijs extunc eo die cũ sero factũ esset. vt dicitur Marci. iiij. xp̃s iussit discipulos suos ad alias partes nauigare remotas ad p̃dicãdũ. ⁊ sic nauigauerũt a galilea in terram gerasenorum. Genesar enim est vrbs arabie trans iordanẽ iuncta monti Galaad ĩ tribu manasse. non longe a stagno tyberiadis in quo porci precipitati sunt. vt dicit Glosa. Nauigãtib⁹ igit' discipulis facta ẽ tempestas maris. h̃ ẽ g̃ qd̃ dicit. Ascẽdẽte iesu i nauiculã secuti sunt eũ discipuli ei⁹. quia mẽbra debent sequi caput. discipuli

ei. Vñ Baruth. iiij. dr. Stelle vocate sũt
⁊ dixerũt assum⁹. Sic q̃cito dixit huic le
proso. statim mũdat⁹ ẽ. ꝑ qd̃ significat̃ ꝙ si
q̃sierim⁹ mũdari a xp̃o in aĩa nr̃a a pecca-
tis. mũdabimur continuo si ip̃e voluerit.
Est aũt mũdicia ꝟm Alexan. de hal'. vtri-
usq; hoĩs ĩtegritas amoris intuitu obser-
uata. Ad quã q̃dẽ cõseq̃ndã plura req̃rũt̃.
Et p̃mo valet aq̃ sapie seu ꝟbi dei Johã.
xiiij. Jam vos mũdi est; ꝓpter ꝟmonẽ quẽ
locutus sũ vobis. qr ꝟbũ dei q̃si speculum
oñdit macl'as cordis ⁊ dat aquã gr̃e. Pro
uer. xiij. Doctrina bona dabit gr̃am. Figu
rat̃ ꝑ mare eneũ. i. lauatoriũ tẽpli. de q̃ la-
uabant̃ sacerdotes circa qd̃ erant appensa
multa specula ad cõspiciẽdũ maculas ab-
luendas. Exo. xxxviij. Lauatoriũ istd̃ sig
nificat gr̃am q̃ abluit culpas. Ad q̃s ablu
endas dz hõ se disponere ꝑ diligẽtẽ ꝯside
rationẽ cõscie. ne q̃d remaneat ĩmũdũ: ⁊ ꝟ
nõ põt esse sine verbo dei. qd̃ est quasi spe-
culũ ostẽdens vnicuiq; deformitatẽ suaz.
Vñ Sap̃. vij. dr̃ de sapia. ꝙ est candor lu
cis eterne. ⁊ speculũ sine macula dei maie-
statis ⁊ imago bonitatis ei⁹. Quia vt dic̃
Holgot. In scriptura sacra. diuina maie-
stas ꝑ fidẽ inspicit̃ q̃si in q̃dã speculo mun
dissimo in q̃ nulla ẽ macula falsitatz. j. Co
rinth. xiij. Videm⁹ nũc ꝑ speculũ. Vñ to-
ta cognitio quã de deo habem⁹ in p̃nti est
specularz. in q̃ obiectũ nõ rep̃sentat̃ ꝑ se: sz
ꝑ suã sil'itudinẽ ⁊ nõ ꝑ lineã rectã sed refle-
xam. Sed videbim⁹ eũ in futuro sicuti ẽ.
nõ ꝑ creaturas sed ĩmediate q̃si ꝑ lineã re-
ctam. Nõ solũ aũt vt dicit Holgot in spe
culo sapie q̃ est sacra scriptura videm⁹ de-
um sed etiã mores nr̃os. s. quales esse debe
remus si ꝟm legẽ dei viuerem⁹. Vñ Hie-
ro. in epl'a ad demetriadem virginẽ. Vte-
re inq̃t lectione diuina vice speculi. feda
corrigendo. pulchra conseruando ⁊ pul-
chriora faciendo. Scriptura em̃ ꝑ verbũ
dei. est feda oñdens ⁊ corrigi docẽs. sicut
dicit Grego scd̃o moral'. ca. j. Sacra inq̃t
scriptura quasi quoddã speculũ ẽ q̃d ocul'
mentis opponit̃. vt in eo nr̃a facies videat̃
Ibi em̃ feda ibi pulchra nr̃a cognoscunt̃
q̃ ve longe a ꝓfectu distam⁹. Et sicut ille
q̃ habet in facie maculã manifestã abhor-
ret se videre in speculo. ita notabil'r vicio-
si in vita abhorrẽt se p̃sentare. Dicit Hol-
got vbi s̃. Vbi sacra scriptura manifeste
p̃dicat̃. Et tales sunt q̃bus nullũ speculũ
bene placet. sicut narratur de quadaz de-
formi ⁊ turpi domicella. Ista em̃ distortã
habuit faciẽ oblongã. ⁊ quotiens inspexit
speculũ doluit ⁊ offendebat̃. deformitatẽ
tñ suã imputauit sp̃ speculo. Vnde plura
specula fregit q̃ alie oẽs mulieres. Ita di
cit esse in eccl'ia de hoĩb⁹ multum viciosis
nec vitam suã emendare volentib⁹. q̃b⁹ nul
lus bonus sermo placet. cõtra quẽlibet be
ne p̃dicantẽ offenduntur. semp̃ ꝑpendunt
vitã suã esse distortã et turpẽ in isto specu-
lo. nõ tñ se corrigunt ꝑ pniam. Sed quan
tũcũq; audierint se bñ d̃ scriptos. statim ꝓ
pter veterẽ ꝯsuetudinẽ obliuiscunt̃ quales
in speculo describuntur. De talibus dici-
tur illud Jacobi. i. Si quis auditor ẽ ver
bi dei ⁊ non factor. hic comparabitur vi-
ro consideranti vultum natiuitatis sue in
speculo. Considerauit eniz se ⁊ abijt. ⁊ sta-
tim oblitus ẽ qualis fuerit. ⁊ ideo premit-
tit. Estote factores verbi ⁊ nõ auditores
tm̃. fallentes vosmetipsos. Secundo ad
istam mundiciam faciendam valet contri
tio cordis. ex qua est aqua lacrimaruz. cui
admiscendus est cinis. i. memoria mortis
vel ꝓprie conditionis vel christi ps̃. Laua
bo per singulas noctes lectum meuz. Ter
tio valet frequens confessio. i. Mach. iiij.
Judas mundauit templũ. Judas interp̃-
tatur confitens. Et in ps̃. dicitur. Facta ẽ
iudea sanctificatio eius. s. israel. iiij. Regũ
v. Lauare septies in iordane. Septies di
cit ꝓpter septez peccata mortalia. Quarto
valet vite austeritas. sicut defricatio cum
panno aspero. Math. iiij. Johannes ha-
bebat vestimentũ. Item elemosynarũ lar-
gitio Luce. xi. Date elemosynam. Quĩto
valet oratio. Luce. ix. Factum est duz ora
ret species vultus eius altera. ⁊ vestitus
eius albus et fulgens. Orando enim acq̃-
ritur mundicia. Sic iste leprosus volens
mundare lepram orauit deuote. d. Dñe si
vis potes. ij. Machab. xiiij. Sancte san-
ctoꝝ conserua domũ istam impollutam q̃
nuper mũdata est. Sexto valet lima cor-
rectionis. Vnde Berñ. dicit ex ꝑsona dñi
Ille solus amicus est qui ante aduẽtũ di
stricti iudicz maculas mẽtz tergit Sz ml'-
ti sũt q̃ ex lima ꝯbunt rubiginem. De qui-
bus in ps̃. Destruxisti eum ab emundatio
ne. Septio valet ignis tribulatiõis. De q̃

plus fluctuabat tanto plus eleuabatur. qꝛ
eccl'ia quãto plus fluctibꝫ temptatõnũ flu
ctuat̃. tanto plus apud deũ exaltat̃. Unde
Hilarius. Propriũ est eccl'ie vt tũc vicat
cũ ledit̃. tũc intelligat cũ arguit̃. tũc secu-
ra sit cũ superata videtur Archa em̃ ꝑ quã
eccl'ia significat̃ inundatiõibꝫ cõcussa ele-
uata est in sublime. Hec Hilarius. ⁊ Cri
sosto. dicit. Nõ cessat insidias pati eccl'ia.
nõ cessat impugnari. sed in noie xp̃i semꝑ
superat. semꝑ vincit. Et post multa. Qui
impugnat eccl'iam. semetip̃m dissoluit et
fatigat. eccl'iam aũt fortiorẽ ostendit Hec
ille. Uerũtñ ⁊ si nauis eccl'ie submergi nõ
põt. periclitari tñ põt. Periclitat̃ aũt pro
pter tria. vel qꝛ est infirma. vel qꝛ tẽpestas
imminet. vel qꝛ nauta dormit. Ita etiam
aĩa periclitat̃ vel ꝓpter infirmitatem fidei.
Unde petro dictũ est. Modice fidei qua
re dubitasti. vel qꝛ tempestas ĩminet. que
duplicit̃ insurgit qñqꝫ per ventũ. scꝫ ꝑ sup
biam. Unde dr̃. Flauerunt venti ⁊ dirue-
runt domũ. Mat. vij. qñqꝫ ꝑ fluctuũ vali-
ditatem. id ẽ. ꝑsecutionẽ temporaliũ. Uñ
in ps̃. Eleuauerũt flumina fluct⁹ suos. ⁊c̃
Tertio cũ nauta dormit. i. aĩa in vicijs q̃e
scit. Unde dr̃. Nescitis diem neqꝫ horam
Math. xxiiij. Unde saluator hortat̃ nos
dicens. Si q̃s vult venire post me abne-
get semetip̃m. ⁊ tollat crucẽ suã. hoc est di
cere. Ascendat nauem suã. In hanc nauẽ
ascendũt quidã per martyrij tolerantiam
ꝑ ꝓximi cõpassionẽ ⁊ proprie carnis mor-
tificationẽ. Et isti ꝓprie sunt discipuli xp̃i.
Sed notabile est ꝙ xp̃o dormiente in na-
ui nõ extra fit tempestas in discipulos. qꝛ
xp̃o patiente in cruce. oritur tẽptationis ⁊
ꝑsecutionis ꝓcella in eos. vñ Mat. xxvi.
dr̃. Relicto eo om̃es fugierũt. Et Joh. xx
dr̃. ꝙ cõgregati erãt ꝓpter metũ iudeoruꝫ.
Et hoc dicit Glo. Qꝛ nemo p̃t sine tẽpta-
tiõe ducere vitam istam. ij. Thimo. iij. di
cens. Omnes qui pie volunt in xp̃o viue-
re ꝑsecutionẽ patient̃. Dormit aũt xp̃s ta-
libus. qꝛ fides xp̃i in cordibꝫ sopita videt̃
q̃ tꝑalibꝫ affluũt. vel dormire xp̃s dr̃ cum
tardioribꝫ subuenit auxilijs. E

Dixi secundo ꝙ i scd̃a ꝑ-
te euãgelij
describit̃ discipl'oꝝ xp̃i solicita postulatio
cũ sequit̃. Accesserũt ad eũ discipuli eius ⁊
excitauerunt eum dicentes. Domĩe salua
nos perimus. Dicit hic Orige. ꝙ tant⁹ ter
ror inuaserat eos vt nõ leniter aut mode-
ste seu cum decentia suscitarent christum.
sed cum impetu ⁊ clamore. dicentes. Dñe
salua nos perim⁹. q. d. Tu potes adiuua-
re et nos indigemus. ⁊ in hoc allegant po
testatem diuinam. Domine. ⁊ necessitatẽꝫ
humanam. perimus. Sed quid respõdit
eis dominus. sequitur. Dicit eis ihesus.
Quid timidi estis modice fidei. quasi di-
ceret. Si nouistis potestatẽ meaꝫ in terra
cur nõ creditis in mari. Modice fidei eos
dicit. ex eo quia ꝑm Crisosto. credunt euꝫ
tantum vigilantem imperare mari. et tem
pestati. non autem dormientem. In Lu-
ca habetur. vbi est fides vestra. quasi dice
ret. si haberetis fidem nõ timeretis. sic fie-
ret vobis quod velletis et ventos ⁊ mare
placaretis. Unde Luce. xiij. Si habueri
tis fidem vt granum sinapis dicetis huic
arbori ⁊c̃. Omnia enim possibilia sunt cre
denti. Hic sunt tria moralia documenta.
Primum est ꝙ ĩter alia que nos disponũt
ad gr̃am xp̃i. vnum est timor. vnde disci-
puli timore percussi accesserunt ad christũ
Hinc dicit Salomon. Initium sapiẽtie
timor domini. Hinc. ij. Paralip̃. xx. dicit̃.
Josaphat rex timore perterritus totuꝫ se
obtulit ad rogandum deum. Et Jone. i.
dicitur. Timuerunt naute et clamauerũt
ad deum suum. Secundum documentũ
ꝙ in periculis persecutionum necessarius
est recursus ad orationem. hoc autem ma
xime prelatis ecclesie competit. qui tenẽt
loca apostoloꝝ. Isti em̃ debent semꝑ cla-
mare vigilãtes super gregẽ suũ. et dicẽtes
illud ps̃. Exurge quare obdormis dñe. ⁊
iteꝝ illud. Uigila sup nos eterne saluator
sicut canim⁹ in quadragesima. Sed fatui
gubernatores hui⁹ nauis. scꝫ ecclesie. qui
cũ deberent deũ orõnibꝫ excitare. ip̃m ma
gis faciũt dormire in hoc scilicet ꝙ ad hu
manum auxilium magis cõfugiunt q̃ ad
diuinum officium. vt dicit Gorra sup Lu
cam. Tertium documentum est. vt in ad-
uersis fidem rectam ⁊ veram habeamus.
Hec est enim victoria que vincit mundũ
fides nostra. dicit mundum. id est mundi
pericula. i. Johannis. v. D

Dixi tertio ꝙ in vltima parte
euangelij describi-
tur hui⁹ tempestatis mitigatio. Unde se-

magistrū. Ecce fidelis amicicia. qꝛ nō solū sequuntur xp̄m in terra ⁊ in loco securo sed etiā in mari periculoso. ⁊ ideo dicebat eis. Vos estis q̄ permāsistis mecū in temptationibꝫ meis Luce. xxij. Sed sunt mlti qui hominem sequuntur in prosperis. sed non in aduersis. Juxta illud Eccl. vi. Est amicus ꝑm tempus. et non permanebit in tēpore tribulatiōis. Sic ⁊ mlti vellent sequi xp̄m ad terminuꝫ vie scilicet ad gloriam. sed nolūt seq̄ ꝑ viā scꝫ paupertatis ⁊ penitentie. ⁊ sic volunt habere consequens sine antecedente Sequitur littera Et ecce motus magnus factus est in mari. Iste motꝰ nō est ortus naturaliter sꝫ ad imperiū christi. ps̄. Qui conturbas ꝓfunduꝫ maris. sonū fluctuū eius. ita vt nauicula operiretur fluctibꝫ. id est fere fluctꝰ transibant nauem. Et attendendum ē ꝙ christo presente discipuli tempestatez passi sunt. in quo cōdemnatur temeraria presumptio quorundam. qui ita securi sunt ī vita: ac si nullum esset periculum. Unde dicit Aug. Nemo securꝰ dꝫ eē in vita ista que tota temptatio ē. Ubi ḡ securitas. ex quo illi q̄ cū xp̄o sunt tempestatem patiūt Ip̄e vero dormiebat. ⁊ hoc ꝓpt̄ duas causas. Primo vt veritatem in se nature hūane monstraret. Secundo vt miraculo futuro occasionez daret. Unde Glosa dicit ꝙ in hoc facto verus homo monstrat̄ qui dormit. ⁊ verus deus qui tempestatē maris suo imperio trāquillat. quod nulli hominū licet facere. Marci. iiij. dicitur ꝙ erat ip̄e in puꝓpi. scilicet in vltima parte nauis super ceruical dormiēs. Ceruical dr̄ qd̄ sub capite ponit̄ subcapitale vel puluinar ꝑm Catholi. Hug. ⁊ Papiam. ⁊ ꝓducit penultimā. quasi sub ceruice positum. Dormiente ergo christo orta est hec tempestas. et hoc propter tres causas. Primo ꝓpter discipuloꝝ terrorē vt territi clamarent ad dn̄m. Sepe enim tribulatio oculos et os ad deum aperit. quos prosperitas clausit. dicit Grego. Secundo ad ꝓditoris correctionem. Unde Glosa dicit. Merito turbat̄ nauis in qua proditor est cū beatis. Et qui suis meritis firmi erant turbantur alienis. Frequenter enim propter maloꝝ societatem temporaliter boni affliguntur. Tertio ad diuine potestatis ostensionē. q̄ in sedatione ostenderetur. sicut ⁊ factū est. B Mystice tria h̄ sunt consideranda. Primo q̄d significet nauicula in mari. Secūdo quō christum secuti sūt discipuli. Tertio quomodo xp̄o dormiente oritur tempestas. Nauicula ista significat crucē. quā xp̄s ascēdit in passiōe. De q̄ Sap̄. xiiij. Exiguo ligno credūt homines aīas suas ⁊ trāseuntes mare ꝑ ratē liberati sunt. Et dr̄ diminutiue nauicula qꝛ ita stricta erat: ꝙ xp̄s in ea non potuit vtrūqꝫ pedē seorsum ponere nec caput inclinare. vnde inclinato capite emisit spiritū. Joh. xix. Et pede altero sup̄ alteꝝ crucifixus ē. Ista etiā nauicula significat statū pnie. Nā sic dic̄ Hiero. pnia ē scd̄a nauis post naufragiū. scꝫ actualiū pctōꝝ. Et bene pnia dr̄ nauicula diminutiue. qꝛ penitentes debent pati defectū ⁊ diminutōnē in oibꝫ Debent em̄ habere potū parcū: et panē durū. Contra nr̄os penitentes. q̄bus si iniungitur penitentia in pane ⁊ aq̄ ieiunium. ip̄i comedunt pisces assos ⁊ huiusmodi. Et si iniungit̄ eis ieiuniū in cib. ip̄i faciūt eis delicias tantas ꝙ nunq̄ sentiunt se ieiunare. cū tn̄ pnia dicta sit quasi punitentia. ꝑm Hugo. in lib. de mysterijs eccl̄ie dei. Debet ḡ atteri corpꝰ ꝑ abstinētiam q̄tū valet nō q̄tū placet. inq̄t Grego. xxi. libro moraliū. Ista etiā nauicula significat eccl̄iam q̄ significatur per archā noe. in qua q̄cūqꝫ non fuerat perierat diluuio Gen̄. viij. Quia q̄ extra eccl̄iam est. necesse est vt pereat morte et̄na. ꝑm Hiero. ⁊ Damascenū papā. xxiiij. q. i. Qm̄ vetꝰ. Et bn̄ cōparat̄ naui. habet em̄ gubernaculū fidē Jaco. iij. Nōne naues cuꝫ magne sint modico gubernaculo circūferuntur. Per fidē em̄ inter ꝓspera ⁊ aduersa dirigimur. Un̄ sancti per fidem vicerunt regna. Hebreo. xi. Secundo in hac naui est anchora. id ē spes. Hebreoꝝ. vi. Firmissimum solaciuꝫ habemꝰ q̄ confugimꝰ ad tenendū ꝓpositā spez. Tertio velū est caritas Ezech. xxvij. Bissus varia de egypto texta est tibi in velum vt poneret̄ in malo. i. in xp̄o. Qui q̄nto plus vento impellitur tanto citius ad portum perducitur. quia mala que nos h̄ premunt ad deum ire compellunt. Et sicut in illa archa erāt animalia munda cū immundis. sic in ecclesia cuꝫ reprobis electi Math. xiij. Ex omni genere pisciū cōgreganti. Dicitur etiam de archa ꝙ q̄nto

Et pōt dari iterū triplex rñsio. Prīo ꝙ ip se est speciosus Canti. Qualis est dilect⁹ meus. ⁊ sequit̄. Rubicundus et pulcher. Scd̄o ipe est gl̄iosus. Heb. vij. Talis decebat vt nob̄ esset pontifex sctūs. Tertio ipe est virtuosus. i. Cor. xv. Qualis ē celestis. tales sūt celestes. Quantus q̄rit d̄ magnitudine Heb. xij. Intuemini q̄ntus sit iste. Et est triplex rñsio. Primo ꝙ est altior oībus sublimitate. ps̄. Excelsus super oēs gentes dñs. Latior oībus imensitate ps̄. Dñabitur a mari vsq; ad mare. Longior oībus eternitate. Exo. xv. Dñs regnabit ineternū et vltra. Ad quod regnum nos perducat ⁊c̄.

Dñica tertia. II. Sermo. XXVI.

Ascendente iesu in nauiculā secuti sūt eū discipuli eius. Et ecce mot⁹ magnus factus ē in mari. Math. viij. Sicut ait magnus pr̄ Aug. x. li. cōfessionū. Nemo securus debet esse in vita ista q̄ tota temptatō noiat̄. vt q̄ fieri potuit ex deteriori melior ne fiat ex meliori deterior. Hec ille. Vult dicere Aug. ꝙ vita pñs adeo est instabilis ⁊ vaga vt in oībus actionib; hūanis nihil restet nisi timor ⁊ pauor. Qd̄ ostendēs idē Aug. in li. de pctōꝝ meritis ⁊ remissione: sic declarat. Jam inq̄t quisq; nostrū bonū op⁹ suscipe. i. agere ⁊ implere nūc scit: nūc nescit. nūc delectat̄. nūc nō delectat̄. nunc nouit non sue esse facultat; sed diuini muneris esse. vel ꝙ scit vel ꝙ delectat̄. nunc ñ nouit oīa p̄dicta. Hec ille. Et certe ita est ꝙ nō est securitas in oībus. sed cōtinua instabilitas. nedū in mūdo sed etiā in celo ⁊ in paradiso. Nā vt dicit Bern̄. in q̄dā sermone. In celo cecidit angelus sub pñtia diuinitatis. in paradiso adam de loco voluptatis. in mūdo iudas de scola saluatoris. Si ḡ in celo vel in paradiso ñ fuit securitas mlt̄o min⁹ ī mūdo. Ex q̄ īfert Aug⁹ in epl̄a ad dioscoꝝ. ꝙ in mūdo isto nō timere nō dolere nō laborare nō periclitari impossibile ē. Istud bene figuratū est ī euāgelio pñti. Ubi xp̄o ascēdente in nauiculam cū discipulis suis fact⁹ est mot⁹ magnus ī mari vt dicūt ꝟba nr̄i thematis. In q̄bus verbis ꝓpositis de trib; fit mētio notabilis. Primo de xp̄o. Scd̄o de discipulis eius. Tertio de mari. Scd̄m hoc tria hic tangunt̄. Prīo em̄ describit̄ xp̄i hūilitas. in eo ꝙ ascendit ī nauiculā. Scd̄o describit̄ discipl'oꝝ pietas quā habuerūt ad xp̄m. in eo ꝙ secuti sunt eū discipuli eius. Tertio describit̄ vite pñtis instabilitas. ī eo ꝙ motus magn⁹ factus est in mari. A

Dixi primo ꝙ in verbis propositis describitur humilitas xp̄i. eo ꝙ ascēdit in nauiculā. Certe magne hūilitat; signuz in xp̄o q̄ cū posset vt de⁹ ambulare sp̄ sicco vestigio sup̄ aquas. eo ꝙ ipe est q̄ ambulat sup̄ pennas vētoꝝ. Tñ vt hō fragilis apparere volens ascendit in nauiculā. Nō tñ sine occulta causa ⁊ mysterio nr̄e salutis speciali. Per h̄ em̄ significare vult q̄tū nobis ī vita pñti pnia sit necessaria. Si em̄ ipe dñs oīm qui sine peccato venerat illud qd̄ pro pctō institutū est subire dignat⁹ est. Quāto magis nos peccatis obnoxij debemus libenter assumere statū pnie. sine q̄ ad patriā p̄uenire nō possumus. Nauicula igit̄ ista significat crucē quā xp̄s in passiōe sua ascendit. Et certe si cōsiderem⁹ totā vitā xp̄i nihil aliud inueniem⁹ eā: nisi nauiculā. sed tñ in passiōe euidenti⁹ dr̄ ascendisse istam nauiculā. qꝛ corā toto mundo pass⁹ est. De ista naui exponit̄ istd̄ Sapie. xiiij. Exiguo ligno credūt hoīes aīas suas trāseuntes mare per ratē liberati sunt. Pro quo sciendū ꝙ crux xp̄i multa noīa habet ꝓpter multas cōmoditates nobis ex ea p̄uenientes. Naz vt dicit Holgot sup̄ libꝝ Sap̄. ca. xiiij. Prīo dr̄ scala per quā christus ascendit. Unde figurat̄ p̄ scalā quam vidit Jacob cui⁹ cacumen tangebat celū. ⁊ angelos ascēdentes ⁊ descēdētes ⁊ dñm īnixū scale Gen̄. xxviij. Sup̄ hāc ergo scalam ⁊ nos oportet ascendere si volum⁹ ad veram gloriā p̄uenire. Juxta illd̄ Gal̄. vi. Mihi aūt absit gloriari: nisi in cruce dñi nr̄i ihesu xp̄i. O q̄ fatuus esset q̄ ad altitudinem turris sine scale suffragio vellet ascendere. Sic qui altitudinem celestem sine penitentie remedio vult adipisci. Secundo crux xp̄i dicitur lectus in quo ipse obdorminit. Quando dominus in meridie declinat se ad dormiendū in estate. solēt fenestre thalami sui claudi vt quietius dormiat. Isto modo xp̄s qñ fatigatus de misera vita ista dormire volebat ī lectulo crucis. fenestra mūdi. s. sol videbat̄ clausa.

quitur. Tunc surgens ihesus de illo loco in q̃ erat. imperauit tanq̃ dñs vẽtis ⁊ mari. et in hoc ostendebatur deus ſm Glosã. Eccl. xliij. In sermõe eius ventus siluit ⁊ cogitatione sua placauit abissuz. i. pfũduz maris. In luca dr̃. Increpauit ventũ. scz tanq̃ causam tẽpestatis. ⁊ tẽpestatẽ tanq̃ effectũ. Glosa ibidẽ dicit. Dis creatura sẽ tit creatorem ⁊ paret ⁊ sentit increpatiõez Ex isto dixerũt quidã heretici q̃ oia elementa essent aiata ex q̃ sentiũt imperium xp̃i. Sed fallunt. cũ ista increpatio sit methaphorica nõ ꝓpria. Cũ rei nõ intelligẽti nõ sit increpatio. eo q̃ peccare nõ potest Sed sicut q̃s cũ increpat cessat ab opere. sic venti cessabant ad imperiũ ⁊ nutũ xp̃i. Vñ etiã oia inaiata xp̃o sunt sensibilia. q̃ apud nos sunt insensibilia. Vnde dicit Baruth. iij. Stelle vocate sunt. ⁊ dixerũt. assumus. Et facta est tranquillitas magna. In ℟ apparuit magna ptãs. qz magna facta est trãquillitas dicit Glosa. Vnde in ps. Tu dñaris ptãti maris. Et Thob. iij. Post tẽpestatẽ tranquillũ facis. Porro homies mirati sũt. Homes vocat discipulos adhuc mortẽ corpalẽ. i. carnalẽ timentes. vel homes ſm Glo. ⁊ Bedam. qui erant in naui. vel q̃ erant in littore. vt naute ⁊ alij. Sed verisimilius est q̃ vtriq̃ mirati sũt. Sed discipuli minus. eo q̃ magis erant asueti videre miracula. ⁊ magis certi ō potestate diuina Mirati sunt inquã ad inuicẽ dicentes. Qualis est hic. i. q̃s magn⁹ et potens. q. d. Moyses virgam tenebat et orabat vt mare diuideretur. Hic aũt precipit ⁊ obedit ei nõ tm̃ intellectuali obedientia. sed sicut materia obedit artifici. dũ illa volũtas fit artificis. Legit mare xp̃o obediuisse. Primo qz ad eius imperiũ q̃euit vt ℟. Scõo qz se ei calcabile ꝓbuit. vt Math. xiij. qz piscium copiaz dedit vt Luce. v. vbi ad imperiũ christi discipuli cõprehenderũt multitudinẽ piscium copiosã. In quo cõfundit inobedientia homi. qui soli deo obedire cõtemnũt. Prouer. i. Vocaui ⁊ renuistis. ℣ Hic occurrunt tria dubia. Primũ est de dormitõne xp̃i. que ẽ defectus humane nature. occasiõe cuius queritur vtrũ xp̃s debuit assumere humanã naturã cũ hmõi defectiby ⁊ infirmitatibus. Scõm ẽ de fidei magnitudine. vtz ī vno possit esse maior fides ⁊ in alio minor exquo hic dr̃. Modice fidei q̃d timetis. Tertiũ dubiũ ẽ. vtrũ de xp̃o possit queri. q̃s qualis q̃nt⁹. sicut hic homes dixerunt. Ad primũ dubiũ dicendũ est ſm Tho. su per. iij. sniarũ dis. xv. q̃ sic. cuius rõ est. qz quicq̃d deus i nobis fecit assumere debuit. vt sic ea que dei sunt transfunderet i nobis. In nobis aũt deus fecit q̃sdam defectus naturales. sicut famẽ et sitiz. aliquos penales. sicut mortẽ ⁊ infirmitatẽ. ⁊ iõ omnes tales defectus debuit assumere. vt ea in se deo offerret et nobis deum placaret. Nõ aũt debuit assumere defect⁹ peccabiles. qz tales nos a deo deordinãt. Nec debuit assumere defectus q̃ nõ sequunt totã naturã. sed ex particulariby causis eueniunt. sicut lepra febris ⁊ alia. Silr non debuit assumere defect⁹ q̃ importãt defectũ gre. vt ignorantia ⁊ difficultas ad bonuz Et sic patet ad ꝑmuz quare xp̃s dormire voluit. Ad scõm de fidei magnitudine vel modicitate. Rñ. ſm Tho. scõa scõe. q. v. ar. iij. Qz fides põt dici i aliquo maior Uno mõ ex pte intellect⁹ ꝓpter maiorem certitudinẽ ⁊ firmitatẽ. Alio mõ ex parte voluntatis ꝓpter maiorẽ promptitudinẽ seu deuotionẽ vel confidentiã. Vnde chananea cõmẽdat Math. xv. O mulier magna est fides tua. Et petro dictũ ẽ Mat. xiij. Modice fidei quare dubitasti. Modica eñ fuit fides petri. quia timuit mergi. Sic modica fuit fides istorũ discipulorum. quia et si crediderunt christuz posse sedare tempestatem. tamen excitauerũt eum. non credentes q̃ dormiẽdo hoc posit facere. ⁊ propter minorem confidentiã dicitur modica fides. Ad tertiũ dicendum q̃ omnes tres questiones. scilicet q̃s qualis. quantus veraciter possunt queri de christo. Ratõ. quia in scripturis habẽt veras responsiones. Quis enim querit ō persona Luce quinto capit. Quis est hic q̃ dimittit peccata. Et potest ad hoc dari triplex responsio ad designationez sue potentie. Johannis ꝑmo. Hic est qui baptizat in spiritusancto. Alia in designatione sapie Baruth. iij. Hic est deus noster. ⁊ nõ estimabitur alius aduersus eum. Tertia in designatione sue clementie. i. Johã. v. Hic est qui venit per aquam et sanguinem. Et ita hic est potens ⁊ sapiens et clemens. Qualis querit de conditõe. vt hic

Et qz vt dictuz ē qđ opatur nauis in aqs magnis. ℔ pons in paruis. ad ſignificādū q̄ penitentia ē remediū tā cōtra pctā mag̃ z mortalia q̄s etiā cōtra parua z venialia. Eſt tñ notabile: qz ſicut dicit Robertus holgot ſup libꝝ Sap̃. ca. xiiij. Pons penitentie nō eſt ſicut ceteri pōtes. fixus z immobilis. ſed ē pons q̄ itur de die z attrahit de nocte. ita vt q̄ voluerit ſup illū pontē trāſire oporet q̄ veniāt de die. Dies ē vita nr̄a Juxta illud. Ecce nūc dies ſalutis. Nox ē nox i q̄ nihil opari poterim⁹ Juxta illud. Venit nox in qua nemo opari pōt. Tūc ergo pons iſte eleuabit̄ a nob: vt vltra p eum trāſire nō poſſim⁹. qz tunc oia ſatiſfactoria ceſſabūt. z ſola iuſticia exercebit opus ſuū Math. xxv. Amen dico vobis. neſcio vos. Et p̄mittit. clauſa ē ianua. qđ eſt dicere. eleuatus eſt pons miſericordie. et ſola iuſticia iam q̄eſcit in cubili ſuo. Dum g̃ temp⁹ habemus. aſcēdam⁹ nauiculā cū x̄po. ne ſupueniente tēpeſtate maris ſubmergamur. q̄ em̄ ñ fuerit i archa noe pibit regnāre diluuio. vt dr̄ Gen. viij. Qui nō inuent⁹ erit in ſtatu pnie. in morte ſubmergetur in penis inferni. Tūc eniz intrabunt aque vſq̄s ad aiam. Jn ps̄. Intrauerūt aque vſq̄s ad aiam meam. B

Dixi ſecundo q̄ in verbis p̄miſſis deſcribitur apl̄oz pietas quā habuerunt ad x̄pm. in eo q̄ dicit. Secuti ſūt euz. Mira caritas apl̄oz. Nā cū ſcirēt grauia eē pcula maris. x̄pm aūt nōdū vidiſſent imperare mari. nihilomin⁹ p̄ſtia ſui carere nō valētes etiā ſimul cū eo aſcēderūt nauiculaz cōmittētes ſe diſcrimini maris. p̄ deſiderio amoris x̄pi. Et iſtud ē pfectū ſignū caritatis x̄pi in hoie q̄n nō ſolū in pſperis: ſz etiā in aduerſis adheret x̄po nō ſolū in amenitate terreno⁹ ſed etiā in amaritudie tribulationū. Unde Aug. ſuper illud ps̄. Ad annunciandū mane miſericordiā tuā z veritatē tuā p noctē. dicit illos vere laudare z diligere deū q̄ nō ſolū p die p̄ſperitatis ſed etiā p noctē aduerſitatis laudāt deū. Exemplo em̄ diſcipulo⁹ z nos ſequi debemus x̄pm in oñib⁹. maxime autez in q̄ttuoz virtutib⁹ que fuerunt in iſtis diſcipulis in q̄bus x̄pm imitati ſunt. Primo in manſuetudine z hūilitate. Jp̄is em̄ dictū eſt Math. xi. Diſcite a me quia mitis ſum z humilis corde. Scō in humilitate ad deū. Tertio in cōtēptu terreno⁹. Jp̄i eniz ſunt q̄ relictis oīb⁹ ſecuti ſunt chriſtum. Math. iiij. z Lu. v. Quarto in feruēti dilectiōe. Jp̄i em̄ tantū feruebāt in dilectōe x̄pi q̄ parati erāt in morte z in carcere ire. Luce. xxij. Quiſq̄s ḡ vult eſſe diſcipulus x̄pi z eū vult ſequi. neceſſe eſt p̄mo añ oia vt ſit manſuet⁹ q̄ ad p̄imū vt cū eo habeat pacē z cōcordiā in terra. ſi vult hr̄e p̄tez et hereditatē ſecū in celo. Talis em̄ fuit ille q̄ dicebat. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacificus. Sed, pch dolor nobis nō ſufficit nō eē pacificos cū nō pacificis. ſed etiā ipſos pacificos p̄turbam⁹. inuicē irridētes i uicē, puocātes. Qđ etiā ex vicio ſuꝑbie et elationis nō dubitaꝝ p̄cedere. Juxta illō Prouer. xiij. Inter ſuperbos ſemp iurgia ſunt. Maximū ſignū q̄ hō eſt adhuc crudus z carnalis. qñ eſt iniuriaꝝ ipatiens. Unde. i. Cor. iij. Cū ſit inter vos zelus z cōtentio. nōne adhuc carnales eſtis. vnō Jaco. iij. Qđ ſi zelū habetis z cōtētiōes ſt in cordib⁹ vr̄is nolite gl̄iari mēdaces eſſe aduerſus veritatē. Nō ē em̄ iſta ſapia deſurſū ſed terrena aīalis z diabolica. Ubi em̄ zelus z cōtētio ibi in cōſtātia z oē op⁹ p̄rauū. Hec ille. Vides q̄nta mala opaꝝ impatia q̄ hoiem facit eſſe diſcipulū diaboli z ad omne opus malū aptū z paratū. Eſt tñ valde mirabile q̄ hō cōtra p̄imū ſuuz dure ſe habeat. cū naturaliter ſit ad manſuetudinē iclinat⁹. ſicut oñdit tota ſua exterior diſpoſitio. Nam vt dic̄ Erik. ſuper Math. viij. c. Nō ē creatus cū cornib⁹ vt ceru⁹ tigris aut centaur⁹. vt cornib⁹ vēteret aliū. nec cuz pede z calce dura z acuta vt equ⁹ vt calcitret in aliū. nec cū dēte feroci. vt lupus canis z leo vt mordeat aliū nec cū roſtro acuto aut vngula curua z fort vt rapiat aut cōpmat aliū vt falco herodius accipiter aut aquila. ſed creat⁹ eſt cū oñib⁹ membris valde cōpetentibus et manſuetis. vt in oñib⁹ mānſuete ſe haberet erga p̄imū. Ex quo infero q̄ homo riroſus eſt potius beſtia q̄s homo. Unde in ps̄. Comparatus eſt iumentis inſipientib⁹: et ſimilis factus eſt illis. Ecce turpitudo riroſi. Nec ſolum eſt ſimilis beſtie ſilueſtri. ſed vt dictū eſt ſimilis eſt diabolo z eſt diabolus incarnat⁹. Juxta illud quod de diabolo ſcriptū eſt Math. xiij. Jniqu⁹

q̃ facte sunt tenebre sup̃ vniuersam terrã a sexta hora vsq; ad horã nonã. Vñ in figura. ij. Paral. xxiij. dicitur de Joab rege hierlm Occiderũt eum serui sui in lectulo suo ⁊ mortuus est. Tũc ipletũ est dictum xpi q̃ dudũ añ p̃dixerat dicẽs. Erũt duo in lecto vno. Vnus assumet. alter relinq̃t. Duo in lecto crucis xpi fuerũt. diuinitas ⁊ humanitas. Diuinitas relinquebat liberra. sed humanitas fuit ad penã assumpta. Et notanter dicitur crux xpi lectulus ⁊ ñ lectus. Nam ita stricta fuit q̃ non habuit vbi caput reclinaret nec vbi genua collocaret. Unde figuraliter põt de hoc exponi illud Beñ. l. qõ de Jacob legit. Finitis inquit mandatis q̃bus filios instruebat. collegit pedes suos in lectulo. ⁊ mortu⁹ ẽ. Sic q̃libet xpianus volens decedere de hac vita, puidere debz vt nõ moriat extra lectulũ pnie. in quo lectulo debet semp q̃escere. i. q̃etã vitã ducere ⁊ a tumultib⁹ seculi sequestratã. Alias nõ certe bene agit penitentia. si nõdũ mens a curis seculi ẽ seq̃strata. Hinc ẽ qõ Bern. sup Canti. sm̃one xlvij. tractãs illud spõse. Lectulus nr̃ floridus dicit. In eccl'ia dei lectulus in quo quiescit. claustra existimo esse et monasteria. in q̃bus quiete viuit a curis seculi ⁊ sollicitudinib⁹ vite. Sed attẽde q̃ audis. q; cum audis pniam dici lectulũ. audis pariter eũ ⁊ floridũ noiari. ad significandum q; penitenti nõ sufficit dimittere qõ malũ est. nisi etiã bonorum ope; ⁊ virtutũ floribus redoleat. Ex quo patet q̃ pnia illoz qui solũ mala dimiserũt. nõ tñ in bonis operib⁹ se exercent. est inutilis lectulus. nõ vtiq; floridus sed marcidus ⁊ arid⁹. in q̃ xps sponsus aie ꝺdignat quiescere ex q̃ solum in florido consueuit pausare. Sz q̃d dicam. Certe sunt alij deteriores p̃dictis qui nõ solũ habent lectulũ aridũ sed insuper pungitiuũ. scz vrticis vep̃ribus ⁊ tribulis stratũ. Et sunt illi qui licet peccata deseruerunt. tamen nõ ad superioris voluntatem ⁊ obedientiã. sed ad ꝓpriam viuũt. arbitrantes solũ bonuz quod p̃ eos fuerit excogitatũ. factũ aut inuentũ. Malus lectulus inobediẽtie in q̃ xps dedignat q̃escere. q̃ tante obediẽtie fuit vt mori eligeret q̃ nõ obediret deo patri. vt dic̃ Bern. super canti. sermone q̃ supra. Sed si adhuc oculũ mẽtis ad alios cõuertam⁹. Certe iueniemus p̃missis deteriores q̃ nõ solũ lectulũ habent aridũ ⁊ vrticis pungitiuis constratũ. sed insup ⁊ fedũ habent ⁊ putridum seu fetidũ. Vt sũt illi q̃ post confessionẽ ad filia vel deteriora cõuertunt vicia. q̃bus non solũ ꝓpriam cõscientiã. sed ⁊ ceterorũ turbant societatẽ ⁊ cõmunitatẽ. Istorũ lectulus fetidus est ⁊ abominabilis ꝺo eo q̃ q̃cq̃d tales faciũt odit deus Juxta illud. Cum extenderitis manus vestras auertã oculos meos. ⁊ cũ multiplicaueritis oronem nõ exaudiã. O pudeat regẽ glorie ad talẽ lectulũ inuitare. Quisq; g̃ vult vere penitere. Primo necesse est vt malis dimissis nõ ocio torpeat sed virtutib⁹ insistat. puidendo insuper vt non in se solum. sed etiam in alijs per exemplũ bonũ glorificetur xps. Juxta illud Matth. v. Sic luceat lux vestra coram hoibus. Tertio crux xpi ꝺr̃ nauicula q̃ xps p̃ mare h⁹ seculi nauigauit ⁊ puenit in ciuitatẽ suã. Pro q̃ sciendũ qõ in paruis aq̃s opat pons. ℞ idem in magnis facit nauis. ⁊ ita homines vno vtunt̃ p̃ reliquo. Hinc est q̃ xpi crux ⁊ vita sua penalis ꝺr̃ nũc nauicula. nũc autez pons. Nauicula ꝺr̃ ꝓpter strictitudinẽ pncipij ⁊ finis ⁊ latitudinẽ medij. Sicut em̃ xpi crux erat dispositа q̃ in capite erat stricta ⁊ i pedib⁹. sed i medio ad duo brachia erat lata. Sic ⁊ stat⁹ pnie videt̃ esse dispositus. Nã i pncipio cõuersiõis vident̃ penitenti grauia p̃cepta. Juxta illud Jobã. vi. Dur⁹ ẽ hic sm̃o. Silr̃ in fine pnie maxima strictitas ꝓpt̃ gue ⁊ strictã de oib⁹ rõne. De q̃b⁹ maxie timere debz penitens ne p̃ aliq̃ obmisisset satisfacere. Videt̃ etiã penitenti difficil'pnie finis. q; desperat ꝺ viribus suis. timẽs non posse in pnia ꝑdurare vsq; i finẽ. Sz aduertere deberet q; si tot annis potuit g̃uissimũ iugũ diaboli sufferre. multo magis cũ auxilio dei poterit iugũ ei⁹ ferre. Cũ dicat saluator Matth. xi. Jugũ em̃ meũ suaue ẽ ⁊ on⁹ meũ leue. Verũtñ stat⁹ pnie in medio ẽ lat⁹ ⁊ diffusus. Postq̃ em̃ bõ cepit bonũ opus statim caritas paulatim diffũdit̃ i corde suo p̃ spm̃sctm̃. vt ꝺr̃ Rom. v. Que oia g̃uia leuigat ⁊ dura alleuiat ⁊ emollit. Vñ apls ꝺ se dicebat. Omnia possum in eo qui me cõfortat. Dicitur etiam crux christi pons ꝓpter eundẽ vsum. vt dictũ est. ⁊ significat etiaz statũ pnie quo ꝓuenitur ad portũ salutis.

pleuit. i. diligendo ꝓximũ diligit ⁊ deũ. qꝛ
alteꝝ sine alto stare ñ ꝑt. vt dic̃ Aug. E

Dixi tertio ꝙ in verbis premis
sis describit̃ ꝑsentis
vite instabilitas. cũ dicit̃. Ecce motus ma
gnus factus est in mari. Bene autẽ ⁊ cõue
nienter mũd⁹ iste d̃r mare. Sicut em̃ mare
raro quiescit. sed in ꝯtinuo motu est. sic ho
mines in hac vita nũc sani nũc infirmi. ho
die viuim⁹ cras morimur. ⁊ sic hõ nunq̃ ĩ
eodẽ statu ꝑmanet. Et ideo dicit Seneca
Momento mare euertit̃. ⁊ vbi mõ luserũt
nauigia. ibi statim absorbent̃. Itẽ sicut ma
re mortuos eijcit. sic mũdus istos qui sibi
mortui sunt vt viri contemplatiui. De qui
bus aplus dicit. Mortui estis mũdo. Co
los̃. Itẽ in mari pisces magni deuorãt mi
nores. sic in mũdo potentes opprimunt mi
nores. Ps̃. Deuorãt plebẽ meã sicut escam
panis Ecc̃i. xiij. Pascua sunt diuitũ pau
peres. Itẽ mare habet arenã. que sterilis ⁊
grauis est. sic finis mũdi huius est infructu
ositas. Rom̃. vi. Stipendia peccati mors
Itẽ sicut in mari nõ est locus mãsionis. sic
in mũdo. Heb. xiij. Nõ habemus hic ma
nentẽ ciuitatẽ. sꝫ futuram inquirim⁹. Itez
sicut in mari parua nauis nõ valet. sic ho
mo paruus in v̄tute resistendi temptatio
nibus nõ valet in mũdo morari. Iõ tali
bus ꝯsulit̃ intrare claustrũ ⁊ fugere mũdũ
Ouidius epl̃a. xiij. Nõ ideo debet pelago
credere si qua. Audet ĩ exigua ludere cim
ba sola. Istud mare oportet ecclesiã transi
re velit nolit anteq̃ ꝑueniat ad portũ terre
ꝓmissionis. scꝫ terre viuentiũ. De quo ma
ri plura dicunt̃ ĩ ps̃. ciij. hoc mare magnuꝫ
et spaciosuꝫ manib⁹. illic reptilia quoꝝ nõ
est numerus. Draco iste quẽ formasti ad il
ludendũ ei. om̃ia a te expectant. vt des il
lis escam in tpe. Prĩo ergo dicit ꝙ h̃ mare.
scꝫ pñtꝫ seculi est magnũ ⁊ spaciosum mani
bus. i. opibus exercẽdis tã bonis q̃ malis
Et Innocen. exponit. i. difficile opatõib⁹
Scd̃o dicit ꝙ in eo sunt reptilia quoꝝ nõ
est numer⁹. i. hoĩes mali ⁊ spũales neq̃cie ⁊
temptatões diabolice ⁊ ipsi demones. Ec
clesiastici. xi. Mlte sũt insidie dolosi. Ter
tio dic̃. ꝙ in isto mari sunt anĩalia pusilla.
id est falsi fratres ⁊ heretici. q̃ non apte no
cent cũ magnis. i. cũ potentib⁹ ⁊ heresiar
chis. ⁊ tñ illic naues. i. singule ecclesie per
transibunt ad gl̃iam ⁊ req̃em per guberna
torẽ xp̃m q̃ eas gubernaculo crucis ducit.
De quo Sap̃. xiiij. dicit̃. Bñdictũ lignuꝫ
ꝑ qd̃ fit iusticia Quarto dicit ꝙ illic est dra
co iste facinorosus. i. lucifer. siue sit hic ꝑ se
siue per mĩstros. quẽ formasti s̃m substanti
am. nõ s̃m viciũ supbie ad illudendũ ei. scꝫ
vt ei illuderet̃ a bonis angel' ⁊ a bonis ho
minibus. ⁊ xp̃s ꝑcipue illusit ei Job. xl. ca.
Illudet ei quasi aui. Sicut em̃ illudit̃ aui
que dũ vult cape escã capit̃ laqueo vel ha
mo. sic diabolo illusit xp̃s. ꝑtendit ei escaꝫ
humanitatꝫ. sub qua abscõdit ferrũ diuita
tis. ⁊ dũ voluit deuorare humanitatẽ. ca
ptus est potẽtia diuĩtatꝫ. Ad litterã tamẽ
dic̃ Innocen. Q̃ in mari draco maximũ ẽ
anĩal qd̃ in mari habitat. ⁊ licet sit magnũ
et forte. tñ de facili ei illudit̃ cũ gallina as
sata quã ponũt ĩ partica ⁊ ip̃e insequit̃ gal
linã. ⁊ ip̃i insiliũt supra dorsum eius. et sic
capiunt eũ. Sic factũ est diabolo cui ostẽ
sa est caro xp̃i. quam dũ capere voluisset ca
ptus est. Isa. xxxiij. Ve qui predaris. nõne
et ip̃e ꝑdaberis. Inter cetera tñ q̃ de mari
referunt̃ est hic vnum in verbis thematis.
Quia motus magn⁹ factus est in eo. Et re
uera in vita pñti ⁊ in mũdo isto magn⁹ mo
tus est. qꝛ cõtinua instabilitas ⁊ mutabili
tas in om̃ibus. Unde poeta Ouidi⁹ tristi
um li. v. epl̃a. ix. Passibus ambiguis fortu
na volubilis errat. Et manet in nullo cer
ta tenax ve loco. Sed modo leta mãet mo
do vultus sumit acerbos. Et q̃s nõ videt
semꝑ esse mutabilitatẽ tã in natura. vt ĩ cre
aturis q̃ in fortuna. vt in bonis tꝑalib⁹. tã
in culpa vt in peccatorib⁹. q̃ in pena vt in
miseris ⁊ dãnatis. Semꝑ em̃ creature mu
tant̃ ⁊ mouent̃ iã de iuuẽtute in seniũ. iam
de vita in mortẽ. Sic ⁊ tꝑalia nũc crescũt
nũc decrescũt. Sic ⁊ pctõres nũc depmũ
tur ꝑ culpã. nũc eleuant̃ ꝑ gr̃am. Sic mise
ri ⁊ dãnati nũc vadũt ad calorẽ nimiũ. nũc
ad aquas niuiũ. ⁊ ideo bene mot⁹ magnus
est in h̃ mari Singulariter tamẽ hoc ꝑt di
ci de mũdo s̃m allegoriã in quo magn⁹ est
motus tribulatõis ⁊ ꝑsecutiõis tyrãnorũ.
quẽ solus xp̃us mitigat. qui nisi mitigaret
nullus sustinere posset. Unde dauid in ps̃
lxxxviij. dicit de christo. Tu dominaris
potestati maris. motuꝫ aũt fluctuũ ei⁹ tu
mitigas. Ubi dicit Innocẽti⁹. Potestas
maris est altitudo seculi cui dominus dña
tur. qꝛ velint nolint ꝑncipes ⁊ tyrãni sub

hō supseminauit zizania tritico. Et Prouer. vi. dicit. Homo apostata vir inutilis. et sequit. In omni tpe iurgia seminat. Qd tractans Grego. in pastorali parte. iij. dic. Qr si filij dei sunt qui pacē faciunt. procul dubio sathane filij sunt qui pacē cōfundūt Hec ille. Scdo volens seq xpm cum discipulis debet habere humilitatē q ad deum Tunc aūt est vera humilitas. qn homo ex ppria cognitōne sibijpi vilescit. ⁊ oīa bona soli deo attribuit ⁊ sibi mala. Unde dicit Bern. sup Canti sermone. xliij. Qr cum homo sine dissimulatiōe ⁊ palpatione inspic semetipum intus ad lumen veritatis. sine dubio oportet humiliari ⁊ i oculis suis vilior reputari ex vera cognitōe sui. Et istuz vocat pmuz gradū humilitatis. Si vero homo non solum apud se. sed etiā in oclis alioz quantū in se est vult reputari vilis. ⁊ tunc habet perfectiorem gradum humilitatis Sed di. dne hoc est graue q hō reputari velit apud homines inglorius ⁊ vilis. Nā ad hoc oportebit euz omes pprios defectus exponere hominib. Qd phibet Criso. dicens. Nō dico tibi vt te prodas i publicū. Respōdeo q hoc nō pcipit homini vt vilem se habeat seu faciat apud homines. sed dico q hoc sufficit si solum quātum in ipo est velit reputari. ⁊ dico quātuz in ipo est. Quia vt dicit Bern. Plerūqz nō expedit innotescere omnibus omia q nos scimus d nobis. Cū etiā hoc phibetur ne hō notificet mala sua q notificata nocere possent ea scienti vl noscēti. Et ideo dic qntum in ipo est. Tertio volens seq xpm cum discipl'is debet hre ptemptū terrenorum. Sicut em ⁊ apli omia p christo cōtempserunt. sic ⁊ xpianus qlibet facere debet. Un apl'us dicit de se. Omia arbitratus sum vt stercora vt xpm lucrifaciā. Sed di. hoc est valde graue. Respondeo certe q non. Nō em pcipit relinqre omia sz psulit precipit tn ptemnere omia sub pena damnationis. Un dr in ps. Diuitie si affluant nolite cor apponere. Non dicit. Nolite possidere diuitias. sed amare, phibet ergo affect⁹ nō census. Un saluator caute pponit vba sua Si quis inquit venit ad me. s. p fidez ⁊ nō odit patrē suū ⁊ matrē ⁊ vxorē ⁊ filios fratres ⁊ sorores adhuc aūt ⁊ animā suā non potest meus esse discipulus. Lu. xiiij. Ubi dicit Nicolaus de Lyra. Qr hic odiū accipitur large inqntū pturbatio parentum vel amicoz nō dimittit puenire ad fidem sicut ptz de sancto Crisanto ⁊ alijs. vel de seculo ad religionē. Adhuc aūt ⁊ aīam suā id est vitā corpalem eā ptemnēdo ppter deum. paratus vitā suā exponere p fide casu necessitatis occurrente. Et hic sciendum q discipulatus xpi sm Lyrā supra pt intelligi dupliciter. Uno mō generaliter sm statum communē fideliū. sed ad h suffic fides cū obseruatione mandatoz. Alio mō cum h p obseruatiōez psilioz Hec Lyra. Non ergo hic dns phibet possessionē terrenorū q sm Ambro. sup Lucā sunt adiuuamēta virtutis. sz phibet sollicitudinē nimiam et excessiuā circa ea. Math. vi. Nolite solliciti esse dicentes quid manducem⁹ aut quid bibemus ⁊c. Sufficit em cuilibet xpiano contemptus terrenoz in affectu vt ea non diligat. vt in eis spem nō ponat. vt de eis elemosynā faciat. vt ea in honorem dei ⁊ pximi vtilitatem ⁊ suā exponat. Quarto volens sequi xpm cum discipulis istis debet habere feruentē dilectionē Sicut em superius dictum est. Ipi apl'i xpm ardētissime dilexerunt. ⁊ ideo ipi sm doctores comparant ordini seraphin. q semp in dei amore ardent. Ex quo etiam credit q ad illū ordinē supme hierarchie supmū sunt recepti Qd xps ostendēs expsse dixit Johan. xiij. In hoc inquit cognoscent oēs q mei estis discipuli si dilectōnē habueritis adinuicē Sed in hac dilectione sunt gradus. iuxta illud Cant. ij. Ordinauit in me caritatem vt dicit Augu. in li. de doctrina xpiana. q primus gradus diligendi est diligere deum. Secundo animam propriam. Tertio animam proximi. Quarto corpus pprium Quinto corpus proximi. Christus tamen tacet de se hic. tm dicit de dilectiōe nra adinuicē. Licet em vt dicit Bern. sup Cant. sermone. li. In bene affecta mente dilectioni hominis dilectio dei prefertur. tamen i bene ordinata actōne sepe etiā aut semper ordo oppositus inuenitur. Nam ⁊ circa pximi curā et plus vrgemur ⁊ pluries occupamur. ⁊ infirmioribz fratribz diligentiori sedulitate assistimus. ⁊ paci terre magis qz celi glie hūanitatis iure ⁊ ipa necessitudine intēdim⁹. In his tn omib hō semp tendit ad dilectionez dei. Et ideo bene apostol⁹ dixit. Quia qui diligit proximū legem im

atura ad nutum et ad votum. Et ideo timeant peccatores inimici eius in quos cũ vult potest executõni sentẽtiam suã demãdare. Etiã si ad nihilũ velit eos conterere Juxta illud Ps. Ad nihiluz deductus est in conspectu eius malignus. Exponit Innocen. i. diabolus. O si sic potens est ĩ diabolum regem omniũ maloꝝ. quãto magis cõtra subditos eius. Scdo ꝓbatur dominium xp̃i a sapiẽtia lucida. Sicut em̃ potẽtia eius ꝓbatur a magnitudĩe creature. ita sapientia eius a multitudine. Quis em̃ sufficiẽter exp̃mat diuersitates terrarum. genera arboꝝ ⁊ herbaꝝ. genera fructuũ ⁊ granorum. genera colorum. genera cantilenarum. genera odoꝝ et florum. genera carnium. piscium ⁊ saporuz. genera lapidum et omniũ metalloꝝ. genera anĩaliũ. stellaꝝ. et mltitudinẽ angeloꝝ. Quis sufficient exp̃mat. q̃ꝫ sit admirabilis in homib⁹ tanta diuersitates facierũ. Quis igit digne dicere põt q̃ꝫ sit mirabilis ista scia que sciuit distĩguere tã diuersa. Vñ ꝓpha cũ dixisset. Qui numerat multitudinẽ stellaꝝ. ⁊ om̃ibus eis noĩa vocans. Statim adiũgit. Magnus dñs nr̃ ⁊ magna virtus eius. ⁊ sapĩe ei⁹ nõ est numerus. Et. i. Reg. ij. dr. Deus sciarũ dñs est. O admirabil deus q̃ sic om̃ia sapienter disposuit. sic ꝑspicacit intuet vniuersa. vt nõ sit q̃ se abscondat a scientia ⁊ noticia eius. Vñ ad Heb. iiij. dr. Om̃ia nuda et apta sunt oculis eius. Timenda est hec sapiẽtia illis qui abdita ⁊ occulta loca ad peccandũ q̃runt. q̃ ⁊ si hominib⁹ abscondũtur. deũ tñ latere nõ pñt. Ip̃e em̃ est q̃ scrutat corda ⁊ renes hoim. Tertio dominiuz xp̃i ꝓbatur a iusticia firma. Et hoc probat opeꝝ eius rectitudo. Adeo em̃ rect⁹ est iste iudex nr̃. vt nullis verbis. nullis blandim̃tis. nullis donis oblatis. nullis aduenientib⁹ aduocatis a iusticia flecti possit. Hoc patuit p̃mo dũ angel melioribꝫ ⁊ nobilioribus nec ad horã pepcit. sed mox eos a suo cõsorcio reiecit. ⁊ penis etnis reseruauit. h̃ idẽ apparuit in p̃mo hoĩe. quẽ de paradiso expulit. ⁊ posteritatez suã miseriis exposuit. Nulli⁹ g̃ veret potẽtiã. nlli⁹ formidat iusticiã. sic oẽs ꝑcutit. sic exigit ip̃oꝝ culpa. vñ ps. dic. Just⁹ es dñe ⁊ re. iu. tu. Sicq̃ ptz dñiuz dñi isti⁹. cui merito dicũt apl̃i. Dñe.

Dixi secũdo B q̃ in v̄bis p̃missis tangit quõ apl̃i ĩuocãt bonitatẽ xp̃i pietatẽ. cũ dicũt. Salua nos. Duo dicunt. salutis auctoritatẽ. salua. salutẽ ꝯgruitatem nos. De p̃mo videndũ quõ ordinat salus nr̃a a deo. Pro q̃ sciendũ q̃ ad salutẽ nr̃az sic ⁊ ad cuiuslibet alteri⁹ rei naturalis cõpositionẽ ꝯcurrũt q̃ttuor cause. scz efficiẽs formal. materialis. ⁊ final. s̃m Gorram sup epl̃am i. Thimo. ij. Sicut em̃ ad picturaz concurrit pictor efficiens. forma color. materia paries. finis spes vel merces. Ita ad saluationẽ nr̃am efficiens est deus. ip̃o testante. Isa. xliij. Absq̃ me nõ est saluator. Ideo petit Ps. Saluũ me fac deus. Nõ est ei sal⁹ nisi a deo. sic dic Aug⁹. in li. de vera religiõe ca. xx. Ad hanc salutẽ ꝓcurãdã debent nos mouere tria ex parte dei saluatorẽ. Prio q̃ hoc vult deus ⁊ precipit. ip̃e em̃ est q̃ mãdat salutes iacob. Subdit⁹ em̃ debet obedire mãdatẽ p̃lati. deus domin⁹ nos serui. Ip̃e aũt vult oẽs hoĩnes saluos fieri. i. Thimo. ij. Nõ est g̃ culpa dñi sz nr̃a Unde merito subiũgit. Qui respuit volentem se saluare respuet. Scdo q̃ ad hoc veniet in mundũ ⁊ in mortẽ Luce. ix. Filius hoĩs nõ venit anĩas ꝑdere. sz saluare. Merito ꝯtemnit a deo q̃ tantũ bñficiũ eius cõtemnit. i. Thimo. i. Fidelis s̃mo ⁊ om̃i acceptõne dignus. q̃ iesus xp̃s venit in hũc mundũ pctõres saluos facere. Hic est Joseph q̃ dic Gen. xlv. Pro salute vestra misit me. Tertio q̃ gratis salutẽ tribuit. Fatuus esset valde q̃ ꝓ nihilo posset habere regnũ ĩmo oẽ bonũ. ⁊ se faceret indignũ Ps. Pro nihilo saluos facies illos. Ad Tituz iij. Nõ ex opib⁹ iusticie q̃ fecim⁹ nos. Ergo ad ꝓcurationẽ salutẽ nr̃e vrget nos voluntas dei. aduẽtus xp̃i. facilitas dãdi. Ecce cã efficiẽs salutẽ. Scdo ad salutẽ nr̃az materia ẽ necessaria Est aũt materia salutẽ rational spũs. Vñ ps. Anĩas pauperꝝ saluas faciet Ad hanc salutẽ procurandã debent nos mouere tria ex parte aĩe. Prio q̃ deo carior. Deus em̃ amat animas Sap. xi. c. Quanto em̃ vinũ melius et cari⁹ est dño. tanto in meliori custodia ponit et saluiori Ideo. i. Coꝝ. v. dr. Tradidi eũ sathane vt spũs eius salu⁹ fiat in die dñi. Ps. Dic aĩe mee. salus tua ego sum. Scdo q̃ ĩ se est p̃ciosior. Mercator em̃ pannũ p̃ciosiorez ĩtendit saluare magẽ. iiij. Regũ. vij. Reliq̃runt tẽtoria fugierũtq̃. tm̃ anĩas suas sal-

sunt ei. Sz qa posset qs dicere. Si dominat dns potestatib his. qre sustinet q opp munt paupes t sanctos. Ad hoc est respõsio. q dns motũ fluctuũ eius. i. tribulationes t psecutiones qs sanctis inferunt non vult auferre penitus. sed ita mitigat eas vt sustinere possent. t in eis mereant scti Hec ille. Nõ ergo desperemus fratres. quia t si motus insurgunt tribulationũ in h mũdo a diabolo et eius ministris. tamen fidel' est deus qui nõ patietur nos temptari supra id quod possumus. sed faciet cũ temptatione puentũ. vt possim⁹ sustinere. p quib⁹ tribulationib⁹ finaliter nobis retribuet corõnã salutis eterne. Qõ nobis p̃stare dignet ipe dns per secula bñdictus. Amẽ.

Dñica tertia. III. Sermo. XXVII.

Domine salua nos

Operimus Math. viij. Sicut dicit magn⁹ pater Augu. in li. de diffinitõnib⁹. Nullũ credimus ad salutem nisi deo inuitante venire. Nullũ aũt inuitatuz ad salutem nisi deo auxiliante opari. Nullũ insup nisi orante auxiliuz. pmereri. Hec Aug⁹. Et ido apli in discrimie vite constituti ad diuine pietatis p̃sidiũ confugiẽtes orant supplices. di. Dñe salua nos perimus. Si apli a deo vocati electi t p̃destinati in tribulationib⁹ pstituti nõ nisi orantes auxilium meruerũt. qntũ putam⁹ nos mixos et indignos tot temptatõib⁹ pressos t circũdatos oportere clamare. t orando impetrare auxiliũ in tempore oportuno ne pereamus. Jõo eñ differtur bonũ t crebrescũt mala in mũdo vt oño feruescat. Dicit glosa sup ps. lxxxvij. Hinc saluator ait. Oportz semp orare t nõ deficere. Luce. xviij. cap. Si orant illi q deum p̃sentẽ habent t pi quũ. qntũ nos a quib⁹ longe est salus. Dicamus ergo t nos. Dñe salua nos perim⁹ In qbus verbis tria ponunt. Primo enim apli pfitent dñe maiestatis potestatẽ. ibi. Dñe. Scõo inuocant sue bonitatis pietatem. ibi. salua nos. Tertio ostendũt tribulatiõis sue grauitatẽ. fragilitatis sue t resistẽdi infirmitatem. t clamoris sui necessitatem. quia perimus. A

Dixi primo q in verb premissis primo confitẽtur apli diuine maiestatis potestatem. ibi. Domine. Certe magna potestas cui mare et venti obediunt. imo omnia elementa. Et qõ plus est Omnia creata celestia terrestria et infernalia Philip. ij. Omnes eñ creature digne obediunt ei. Omnes homes digne seruiunt ei. Omnes angeli digne iubilant ei. Omnes demones digne tremũt ei. Sed q niam reprobi nõ attendũt xpi dominiũ supra se. Jdeo necesse est vt p̃templemur qle est istud dominiũ. Probat aũt eius dominiũ a potẽtia summa. a sapiẽtia lucida t iustitia firma. De primo quõ dñium istud probat a potẽtia summa que attribuit pri. Patet. Nã potentiã summã dei, pbat opez diuinoz magnitudo. Nã tam magnũ rã altũ tam immensum est facere aliqd de nihilo. vt omnes philosophi nequaqz hoc apprehendere potuissent. Qui nullo mõ h cõcedere voluerũt. vt de nihilo aliqd fieri possit. Nec mirũ cũ nulla potẽtia qntũcunqz magna hoc facere põt fm naturalem ratõnem. Vñ si cõuenirent oẽs potẽtie creaturaz nõ possent vnã muscã aut vnũ granũ papaueris creare. Si ergo omnis mũdana potentia tã spũalis qz corpalis non põt ex nihilo, producere creaturã. Quanta g est illa potẽtia qz immensa qz infinita. q de nihilo fecit tam nobilia tã magna elemẽta tã sublimia celestia corpa tã spũalem creaturam Scripsit Rabi moyses qdam subtil' astronomus t theologus maximus. q quilibet circul⁹ planetaz habz in grossitudine spaciũ qngentoz annoz. i. qntũ homo posset per viam planã in qngentis annis icedere ita q qlibet die iret p quattuor miliaria. t quolibet miliare esset duoz miliũ passuũ. Et addit q inter circulũ t circulũ est similiter spaciũ qngentoz annozũ. Et si tanta magnitudo in qlibet inferiori circulo q postea est in celo stellato. qd vlterius i aqueo qd in empireo. Quãta g istius dñi potẽtia qui tã maxima de nihilo produxit. Vñ Hester. xiij. bene dr. Dñe rex omps in ditione tua cuncta sunt posita. Et non est q possit resistere voluntati tue. Tu eñ feciste celuz et terrã. t omnia q celi ambitu continentur Timẽda est ergo ista potẽtia q sicut de nihilo fecit omnia. Jta omnia potest in nihilum redigere. Multi sunt reges et principes qui vellent suis aduersarijs tantum facere q eos in nihilum redigerent. Sz certe exequi non possunt quod intendũt. Nõ sic iste rex cui paret et obsequitur omnis cre

nati ⁊ de nostra damnatione certi debere/ mus clamare in orationib⁹ vt a peccatis q̄/ bus anima ⁊ corpus nostrū simul periclitā/ tur saluaremur. Circa qđ sciendū q̄ licz multi sint qui pereunt in hoc mari mundi huius. tñ ꝑm Alexandrū quattuor genera specialiter perire legunt. Primi sunt insipi entes in discernendo. qui licz nec creatorez suū cognoscunt. nec res secū creatas estima/ re sciunt. Ut̄ Seneca dicit. q̄ tunc per ra tionē recte homo viuit. si diuina prius esti met. ⁊ dignitatē rebus vt sunt ex eaꝝ natu ra constituat. Hi sunt etiam qui nec preteri tam vitā suam recogitant nec presentem ordinant. nec de futura prouident. Ēt tā men ꝑm Senecā tota vita nostra trib⁹ tpi bus debeat ordiari eo modo. Et ratio. q̄a homo alias est in periculo. Qui enim nihil de preteritis malis cogitat vitā pdit. Qui aūt nihil de futuro meditat. in oīa mala incautus incidit. Ideo dicit Aug⁹. Nulla maior egestas q̄ indigere sapientia. et qui sapiētia nō eget. re nulla egere omnino pt. Prouer. xvij. Quid prodest stulto habere diuitias. cū sapientiā emere nō possit. Itē hi sunt vere insipientes qui in his que igno rant nec correptionē. nec correptorem cu/ rant. Prouer. ix. Noli arguere derisorez ne oderit te. Ideo de talibus dicit Baruth. iij. Quia nō habuerūt sapientiā. perierunt propter suā insipientiā Secundi sūt pigri et tedios⁹ in operando. ⁊ sunt illi q̄ solū cor poris sui commodo intendunt. in nullo la bore vtili ⁊ virtuoso se exercētes. Et hos vocat aplus Phil. iij. inimicos crucis xp̄i. qui terrena sapiunt. quoꝝ venter deus est. et gloria cor in cōfusione ipoꝝ. Hi sūt etiā qui semper viuere incipiunt ⁊ nullum vnq̄ vite sue fructum ostendunt. Et tales vocat apostolus Judas in sua epistola ar/ bores infructuosas bis mortuas. Ideo di cit Bernū. Stultus q̄ viuit mortem pot⁹ dico q̄ vitam. Quō em̄ est vita cum steri/ litate. Arbor arida ⁊ sterilis. nōne mortua iudicatur. Sic stultus coīpo q̄ inutiliter viuit. mortuus iudicatur etiam viuens. et tales quanto diutius viuunt tanto a deo plus elongant. Ideo de eis dicit. Ecce q̄ qui fornicantur abs te. O quanti sunt nūc tempis tales q̄ iam in consumpta etate q̄si incipiunt viuere dū intendūt negociatiōi bus. vsuris. lucris ⁊ alijs. ac si ꝑmo incipe/ rēt viuere. vt dicit Seneca. Quid aūt est turpius ꝑm ipm q̄ senex viuere incipiens. Tertij sunt indisciplinati in conuersando. Et hoc sequit ad duo. Primo. cū em̄ est in sipiens in cognoscendo. ⁊ piger in operan do. sequit indisciplina ⁊ dissolutio in quer sando. Sicut em̄ dicit alexander. ad vir/ turum exercitium in corde interius sequit motuꝝ compositio in corpe exterius. ⁊ ecō uerso. Unde Baruth. iij. Uiam disci/ pline nō inuenerūt. ꝓterea perierūt. Ideo Ps. consulit. Apprehendite disciplinaꝝ ne quando irascat dominus. ⁊ pereatis ⁊ via iusta. Quarti sunt insatiabiles in peccādo et hoc sequit congrue ad ꝑdicta. quia cum est insipiens ⁊ ociosus ⁊ moribus indisci/pli/ natus et curiosus. sequitur q̄ sit ad omne pronus peccatum ⁊ insatiabilis ⁊ fameli/ cus. Quia peccati delectatio nō satietatez sed famem parit. Unde filius prodig⁹ cō/ sumpta tota portione cū meretricibus di/ xit. Ego autem hic fame pereo Luce. xv. Uere fame perit qui i aliquo creato bono extra deum satiari querit. Quia dicit Au/ gustinus in libro confessionuꝝ. Omnis co pia que deus nō est inopia est. Nos igitur ne pereamus de via iusta. semp clamemus ad dñm iesum xp̄m vt nos liberet de peri/ culis vite ꝑsentis ⁊ ꝑducat per h̄ mare spa cios⁹ ad portum salutis eterne. Qō nob prestare dignetur ꝛc.

Dñica quarta post octauas epipha. I.
Sermo XXVIII.

Simile est regnū celorum homini qui seminauit semen bonum Mat. xiij. Mar ci. iiij. Dominicis trib⁹ ꝑcedentibus osten dit nobis mater sancta ecclesia potentiam mirificā nostri saluatoris. ⁊ hoc in operati one miraculoꝝ tam in tra q̄ in mari. Nūc ista dñica sequēti vult oīdere ipius sapiaꝝ ꝓfundissimā. ⁊ hoc per salubrē parabolā et exemploꝝ salutariū eruditōnē. Ut̄ in hac dñica vult nos docere q̄ntū nobis noceat nostra negligentia. ⁊ h̄ in eo q̄ nobis dor/ mientibus ⁊ in custodia nostri corpis tor/ pentibus. diabolus tanq̄ inimic⁹ supsemi nat nob mēti nr̄e vicia. ⁊ ita inficit in nob

uare cupientes. Tertio qz salutis capaciozes. qz sine ea nō est salus hoim. Puer debet discere officiū cui⁹ capacior est. Benek. xxxij. Vidi dñm facie ad faciē. Corp⁹ em̄ nō saluatur nisi p aiam. Vñ ania capacior est salutis. Tertio ad salutē requirit forma. Est ät forma salutis gratia siue virt⁹. Unde pma Thimo. ij. 02. Saluabit p filiozz generationē. Expōit Hozra. i. bonozz opez. producti5ez. Et pro isto sciēdū q saluat hō p virtutes gratuitas. Primo p fidē sicut p lucez dirigit homo ad portū. p recognitionē domini ꝛ seruicij saluat feodū. ꝛ negādo amittit. Marci vlti. Qui crediderit saluus erit qui vero nō crediderit cōdēnabit. Secundo p spem sicut laborās spe mercedis acq̄rit sibi victū. Ps. Saluos facis sperantes in te dñe. Rom. v. Spe salui facti sumus. Tertio p caritatē. Homo em̄ libenter saluat amicū. Unde melius valet amic⁹ i via q̄m inimic⁹ in cozrigia. ij. Thes. ij. Caritatem veritatis nō receperunt. Quarto p temperantiā. sicut infirm⁹ p dietā. Ps. Saluos faciet filios paupez. sicut fruct⁹ p desiccationē ab incozruptiōe. Prouer. ix. Qui applicabit ei descendet ad inferos. Nam qui absceſſerit ab ea saluabit. Quinto p iusticiam sic in oīi curia reus p̄dēnatur ꝛ iustus saluat. Eccl. xxx. Salus anime in sanctitate iusticie. Ps. Salus iusto⁹ a dño. Sexto p prudentiā. sicut serpēs obturaudo aures saluat se. ꝛ ludēs ludo scacco⁹ vando scaccū saluat ludū. Isa. xlvi. Dabo in syon salutē. Et Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapiētia ꝛ scia. Septimo p fortitudinē. Sic miles fortiter luctādo ꝛ pseuerādo. Hierem. xxx. Tps tribulatiōis Jacob ꝛ ex ipso sal. Math. x. Qui pseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit. Quarto ad salutē requirit causa finalis. Finis aūt salutis nr̄e est stat⁹ glorie. ad Phil. iij. Saluatorē expectam⁹ dñm nostrū iesum xp̄m. q̄ reformabit corpus humilitatis nr̄e p̄figuratū corpi claritatis sue. Ad hanc salutē procurandā debēt nos mouere tria. similit̄ ex parte finis. Primo euasio periculi culpe. Uiator em̄ exīs in nemore vel in mari festinat ad locū salutis. vt euadat periculū. Ps. Dominus illuminatio mea ꝛ salus mea quem timebo. Ezech. xxxvi. c. Ero vobis in deū ꝛ saluabo vos ab oīmb⁹ inq̄namentis vr̄is. Sic 02 hic Salua nos perim⁹. Secō amotio mali pene. Homicida em̄ vel latro festinat ad refugiū salutis vt euadat patibulū. Ps. Saluasti nos de affligētib⁹ nos. ps. Salua me de ore leonis. Tertio adeptio celestis patrie ꝛ leticie. Captiu⁹ em̄ solut⁹ a carcere libenter procurat locū recreatōis ꝛ leticie. ps. Saluū fac populū tuū dñe. Nos ergo dicamus iā saluatori nr̄o cū bris apostolis. Salua nos. De secō scz de salutis cōgruitate quā apli exp̄munt in ꝟbis p̄positis. cū addūt. Salua nos. Nos inq̄z q̄s cōgruū est saluare tanq̄z magistro scolares tanq̄z dño seruos. tanquā dilecto amicos. Saluat aūt xp̄s q̄tuoz genera hoim q̄ congruū est sibi saluare. Primo humil'r penitentes. Bat. j. Jp̄e saluū faciet p̄plum suū a pcis eoz. Secō saluat deuote orantes j. Regū. vij. Nō cesses orare p nob ad dñz vt saluet nos de manu philistinoz. Tertō saluat tribulatōes mūdi p xp̄o patient sustinētes. vt h̄ i piculo p̄stitutos cū xp̄o. vñ seq̄t. Surgēs imp̄auit vētis ꝛ mari. Mare aūt significat amaritudinē p̄sentis seculi. vt dictum est. Quarto saluat se longanimiter expectātes. q̄ scz bonū qđ ceperūt vsq̄z in finem p̄ducunt. Apoc. iij. Tene qđ habes ne ali⁹ accipiat coronā tuā. Et apls Qui tenet teneat. donec de medio fiat. Et Bat. x. Qui pseuerauerit vsq̄z in finē hic salu⁹ erit. In persona talū dicit apostol⁹ ad Philip. iij. Saluatorē expectam⁹ dñm iesum xp̄m. q̄ reformabit corpus humilitatis nr̄e p̄figuratū corpi claritat⁹ sue. ℒ

Dixi tertio q̄ in verbis premissis ostendūt tribulatiōis sue grauitatē. virtutis sue ad resistendū infirmitatē. ꝛ clamoris necessitatē. cuz dicūt. Dñe perimus. Magna necessitas ꝛ tribulatōis grauitas est perire in corpe. et subtrahi de hac luce. in qua est loc⁹ merendi. Et multū ꝛ magnū cōsequitur periculuz quo maiuſ esse nō pōt. si homo intēpestiue subtrahat p mortē casualē de hac vita. cuz frequenter ex hac morte rapiāt in pcis incōtritus ad mortem eternā. Ideo apli meritō cōpulsi sunt clamare. allegātes tribulationis grauitatē. s. periculū vite. di. Perim⁹. O si apli piculū vite corpal' metuentes q̄ tū in p̄sciētijs eoz securi erāt ꝛ p̄fecti sicut apl⁹ de se dixit. Nihil mihi conscius sum. cōpellebant clamare. p liberatiōe. q̄ntū nos miseri cōscientia peccatoz gra-

j Cor. 4

homini. non bestie. nam reuera nullus meretur admitti ad regnum celorum nisi rationabiliter viuens. Qd patz ex eo q Adā factus fuit homo in animā viuentem in statu innocentie. qui si tenuisset imaginez dei que est in parte ratiōali ꝑuenisset ad regnū celorum. etiā sine morte media. Sed quid scriptum est de eo in Ps. Homo inquit cū in honore esset nō intellexit. comparat⁹ est iumentis insipientibꝰ. Bern. sup Can. sermone. xxxvi. Ecce qualē se homo inuenit de similitudine dei in similitudinē iumēti. Uñ cui ꝑus ex ꝑsona sancte trinitatꝫ dictū fuit. Ecce adam quasi vnus ex nobis fact⁹ est. illi postea bestie poterant dicere. Ecce adam factus est quasi vnus ex nob. Sz diceres. que est vita rōnalis ⁊ humana. ⁊ q̄ bestialis ⁊ pecorina. Respondeo breuiter ꝯm Bern. in quibusdaz suis sententijs. Qꝛ tria faciunt hoiem rōnalem ⁊ sanctū i vita scz victus sobrius. actus iustus. ⁊ sensus pius. Uictus sobrius. si ꝯtinenter. si socialiter. si obedienter. si caste. si caritatiue ⁊ humiliter vixerim⁹. Sed ꝑ continentiā castitas. ꝑ socialitatem caritas fouetur. Actus iustus erit si fuerit rectus discret⁹ ⁊ fructuosus. Rectus ꝑ bonā intentionē. discretus per mensurā possibilitatis. fructuosus per vtilitatē proximoꝝ. Sensus pius erit si fides nostra deum sentit summe potentē. sūme sapientē. summe bonū. vt per eius potētiam credamus adiuuari infirmitatē nr̄az per eius sapientiā nostrā credamus corrigi ignorantiā. per eius bonitatem nr̄az credamus ablui iniquitatē. Hec ille. Ecce descripsi tibi hoiem rationalē. nō vtiq̄ philosophicū ⁊ naturalē. sed vt catholicū ⁊ fidelem. Si aūt q̄ris. q̄s sit homo bestial. Rñdeo ꝯm Augu. in libro de salutaribꝰ documentis. Bestialis homo est qui facit quod vult. qñ vult. quantū vult. sine tempore. sine mensura. sine modo comedit. bibit. dormit. ludit. quando vult. quantū vult. nullam habens mentē ad celestia. implicatus terrenis. neglectus eternis. Uñ apl's ꝑma Coꝝ. ij. Animalis inq̄t homo nō percipit que dei sunt. stulticia em̄ inest illi. Et vere talis stultus est qui ꝯm carnē viuit. De quo apl'us ibidē. Si ꝯm carnē vixeritis morie mini. Et iteꝝ ad Phil. iij. Qui terrena sapiunt quoꝝ deus venter est et gloria in cōfusione ip̄orum. imo non homo. sed diabolus incarnatus. Secunda cōditio vite rationalis ⁊ humane. vt sit actiuus. nō ociosus. Unde dr. qui seminauit. Uita siq̄dem presens data est homini ad seminandū bona opera. Uñ Job. v. dr. q homo ad laborem nascitur. Quecūq̄ seminauerit hic homo. eadem ⁊ metet. Et notanter dicit. qui seminauit. non qui metit. Ad seminanduz em̄ hic positi sumus. Aliud aūt tempus futurum ad metendū expectamus. Uñ Ecclesiastes. xj. Mane semina semen tuum. ⁊ vespere non cesset man⁹ tua. Ecce tota die vite p̄sentis p̄cipit semiare. certe nō agros terrenos tm̄ qui corpus nutriunt. sz actus iustos qui mentē reficiunt. Prouer. xj. Seminanti iusticiā merces fidelis. Est aūt iusticia rectitudo volūtatis ꝓpter se seruata. ꝯm Anselmū de libero arbitrio ca. iij. Tertia conditio vite rōnalis est. vt sit hō circū spectus. Uñ dr. seminauit semen non dicit paleā. Uñ de multꝫ dr illd Ozee. viij. Uētū seminabūt ⁊ turbinē metēt Hoc faciunt vanegloriosi supbi ⁊ ambitiosi. qꝛ om̄ia faciunt vt videant̄ ab homibꝰ Math. v. Et isti nō semināt semē. sed paleam vacuam ⁊ vento plenā. Quarta conditio. vt sit hō in electione voluntatis rectus. Unde dic. semen bonū. nō malum vt scilz sciat reprobare malum. ⁊ eligere bonum. Quinta conditio. vt sit de gratia diuina solicitus. sine q̄ nihil valent om̄ia. Unde dicitur in agro. nō inter spinas diuitiarū. non in via luxurie. nō in petra obstinationis. sz in agro bene per gratiam dei disposito. Cant. vij. ca. Egrediamur in agrum. Sexta cōditio vt sit magis proprie saluti q̄z aliorum intentus. Unde dicitur. Multi neglecti proprijs seminant in agris alienis. Contra illud. Agris tuis sitientibus alieni irrigandi non sunt. Hinc conqueritur ille sapiēs Posuerunt me custodem in vineis. scilicet alienis. Uineam meam nō custodiui. Mlti enim in prelationibus. officijs. dignitatibus aliorum vtilitati intenti. propriā negligunt salutem. De quibus dicit Bern. sup Canti. sermone. xxxj. Miror iquit audaciam plurimoꝝ quos videmus de suis vineis nō colligere nisi spinas et tribulos. vineis tñ dominicis se ingerere. ⁊ non nisi fures veri sunt ⁊ latrones. nō custodes nec cultores. Hec Bern. Et tantum de ꝑma parte euangelij.

semen diuinū in nobis seminatum. In figura hui⁹ sampson missis trecētz vulpib⁹ cū igne combussit om̄ia sata philistinorū. vt dicit Judicum. xv. Sampson licz sepe significat xp̄m in scripturis. q̄ntū ad q̄daz mysteria sue passionis ⁊ resurrectōis. tamē hic significat diabolū. nec absurde. Sepe em̄ s̄m Grego. p rem iustā significat iniusta Interp̄tatur aūt sampson quasi sol eorum Sol ꝓpter illā claritatez in qua creat⁹ fuit De qua dicit Ezech. xxviij. Tu signaculū similitudinis dei. in paradiso deliciaꝝ fuisti. Sol ergo dicit eoꝝ qui imitant eum in claritate supbie. quia ip̄e est rex sup oēs filios supbie. vt dr̄ Job. xlj. Hic ergo mittit trecentas vulpes. id est. mltas astutias. dolos ⁊ fallacias quib⁹ comburere nitit om̄e semen diuine gratie ⁊ veritatis. Et hoc ē qd̄ dicit de eo. Q̄ dormientib⁹ homib⁹ superseminauit zizania. Simile dicit de syrenibus monstris marinis. que cātu suo sopiunt nautas. ⁊ postea in somno cum naui subuertunt. Sic intendit diabolus. ꝓponit vera ⁊ intendit falsa. ostendens dulcia ⁊ exhibens amara. Sic dic̄ euāgelium presens qd̄ ꝓnūciat ꝓplo ira. Sile ē regnū celoꝝ ⁊c̄. Sicut aūt habet ex eodē capitu. q̄ discipuli exquisierunt expositionē hui⁹ parabole a xp̄o. per quod significant istam parabolā magni fore mysterij et intellect⁹ spūalis. Si ergo apostoli exquisierunt intellectū mysticū. multo magis nos querere debem⁹ gratiā spūssancti a christo. Nā iuxta Aug⁹. Qui sine christo prudentez se existimat. non prouidus. sed stultus appellandus est. xxvi. q. ij. Qui sine. Ab ip̄o eniz dat gratia vnicuiq̄ s̄m mensurā donationis eius. Ad Ephe. iiij. j. q. j. Multe. Ut igitur ip̄e in nobis bonum semen gr̄e sue seminare dignetur ad matrē eius pijssimam que sine virili semine ex sola spūssancti sup uentione semen vite eterne xp̄m filium dei concepit ⁊ peperit recurramus. salutantes eam voce amena dicentes. Aue maria gr̄a ⁊c̄. Simile est regnū celorū homini q̄ seminauit semen bonum in agro suo ⁊c̄. In euangelio p̄senti tria describunt. Prio nāq̄ describit diuina bonitas. in eo q̄ semiauit semen bonū. Scd̄o describit diabolica iniq̄tas. in eo q̄ supseminauit zizania. Tertio describitur diuine iusticie equitas in eo q̄ ordinate iussit segregare zizania a tritico. Primū describit i p̄ncipio. ibi. Simile ē regnū celoꝝ hoi q̄ semiauit semē bonū. Scd̄m. cū dr̄. cū āt dormirēt ho. Tertiū cū sb̄dit. accesserūt ḡ serui eius. A

Dixi primo q̄ in p̄ma parte describit diuia bonitas in eo q̄ seminauit semē bonū. Und̄ dicit. Dixit iesus parabolā hanc. Istd̄ factuz est anno p̄dicatōnis p̄mo. Postq̄ em̄ xp̄us in domo quadam iudeorum predicasz extunc ibidē scribis iudeis ⁊ phariseis confutatis de ip̄oꝝ blasphemia. per quā opa sua diuina ascribebāt beelzebub p̄ncipi demonioꝝ. exiens inde venit ad mare gentiliū. ibiq̄ sedēs in nauicula plures parabolas dixit. Inter quas vna fuit ista p̄cipua. Dicit aūt Hiero. Q̄ parabola est reꝝ discrepantiū sub aliqua sil̄itudine facta collatio Simile est regnū celoꝝ. id est militans ecclesia. q̄ dr̄ celū. scz ꝓpter vite sublimitatē q̄ debet viuere. Juxta illd̄. Nr̄a aūt cōuersatio est in celis. Phil. iij. Propter claritatez doctrine. q̄ debet fulgere Matth. v. Sic luceat lux vr̄a. Tertio ꝓpter stillaꝝ. i. personaꝝ diuersaꝝ mltiplicitatē. De q̄ Gregor. xxvij. li. mora. c. iiij. tractās illd̄ Job. Qui aufert stillas pluuie. Duo inq̄t in hac vita sunt genera hoim. Unū bene viuentiuz. sz nulla docentiū. Aliud nō recte viuentium sz tn̄ recta docentiū. sic i celi facie alie stelle ꝓdeunt q̄s nulle pluuie sequūtur. alie prodeunt q̄ arentē terrā magnis imbrib⁹ ifundunt. Simile est ergo regnū celoꝝ. i. negociū militantis eccl̄ie. hoi. i. xp̄o q̄ seminauit semē bonū. i. fidem suā plātauit in cordib⁹ fideliū p p̄dicationē. vel bonū semē est voluntas bona s̄m Gorrā. in agro suo. i. ecclesia vel mūdo. Suo dicit ꝓpter hereticos q̄ dicebant mundū visibilē a malo deo creatum. qd̄ falsum est. Unde in simbolo. creatorem celi ⁊ terre credim⁹ vnū deū. Sz diceres. quō est semen bone voluntatis in nobis. cū tn̄ nō sim⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob. ij. Coꝝ. iij. Rn̄deo in nob ē ⁊ ex nob q̄ntū ad coopationē nō q̄ntū ad infusionē. B Circa istud ē sciēdū q̄ h̄ tanguntur cōditiones requisite vnicuiq̄ xp̄iano ad salutem cōsequēdaz meritorie. que describuntur in his verbis. Et tangūtur sex ꝯditiones. Primo vt sit homo. per vitam rationalem. non bestia per sensualitatem. Unde dicit. Simile est regnū celorū

nales plerũq; ꝑ insensibilitatẽ mentis non agnoscũt viciũ esse culpabile qđ dignũ videt̃ damnatiõe. Et exẽplificat ibi quomodo sub p̃textu iusticie crudelitas agit̃ Sic remissa segnicies dicit̃ mansuetudo. ⁊ idulgentia pietas. ꝓdigalitas dicit̃ liberalitas. tenacitas temperantia. pertinacia putat̃ constantia. timor dicit̃ obedientia ⁊ humilitas. procacitas vocis pro lubricitate castitas iudicat̃. pigricia ꝓ quiete reputatur. inq̃etudo dicit̃ sollicitudo. p̃cipitatio feruor boni studij noĩatur. tarditas bñ agendi dicit̃ consilij mora. Et ex istis ipe cõcludit ꝙ multi se iustos credũt. cum tamẽ sint reprobi. ꝓpter qđ ꝟm ipm caute est homini ambulandũ. Uicia em̃ sunt quasi latrones qui quasi quieti ꝑ viam nobiscum incedũt sed habita oportunitate nos occidũt. ꝟm ipm. De hoc autẽ Augustinus in libro de conflictu virtutũ ⁊ vicioꝝ. D

Dixi tertio ꝙ i vltima ꝑte euãgelij describit̃ iusticie diuine equitas. in eo ꝙ iussit vtrũq; ab altero segregari. ⁊ vt dignum fuit suo loco reponi. vnde seq̃tur. Accedentes autẽ serui patrisfamilias. i. angeli. vel ꝟm Lyrã p̃dicatores ⁊ p̃lati ꝑ deuotã orationẽ tanq̃ solliciti fideles ⁊ deuoti circa res om̃es. dixerunt patrifamilias. i. deo ꝯsulẽtes eũ in corde suo. Dicit hic Criso. Uolẽtes discere oportet interrogare. Dñe scz qui omnia potes. nõne bonũ semẽ semĩasti i agro tuo scz ꝑ apostolos ⁊ p̃dicatores in mũdo. Ecce tangit̃ seminator. qꝛ deus. Quis aũt cõtra illũ ausus est seminare semen maluz. q̃s ergo ausus est corrũpere i agro tuo. q̃s ausus est intrare. vnde ergo zizania habet. q̃si admiratiue loquunt̃. Et ait illis. Inimicus homo h̃ fecit. i. diabolus qui dr̃ homo ab hoĩe deuicto. sicut scipio africanus ab africa deuicta. Dicit̃ ergo homo. quia sub specie humane rõnis hoĩnem decipit. vel qꝛ ab inicio homini inimicabat̃ Gen̄. iij. c. Inimicicias ponã inter te. vl' qꝛ hoĩem voce hũana decepit. Serui aũt dixer̃t. Uis ibim⁹ ⁊ colligemus ea. id est placet tibi ꝙ eam⁹ ⁊ de medio euellam⁹. vel excõicãdo eos vel separando brachio seculari inuocato. sicut petrus furore succẽsus stati amputauit auriculã dextrã Math. xxvi. similiter discipuli Luce. ix. c. Uis dicamus vt ignis descendat. Et ait illis. nõ. Et rationẽ subdit patientie sue ⁊ expectatiõis. Ne forte colligẽtes zizania de medio ecclesie occidẽdo om̃es pctõres. eradicetis siml' et triticũ. Uñ ꝟm Hugonẽ ꝓhibetur eradicatio festinata. Et glosa dicit. ꝙ hic datur locus penitẽtie. ⁊ monemur nõ cito amputare. quia q̃ hodie errat. forsitan cras defendet veritatem. Et ꝟm Gorrã ꝓhibet̃ eradicatio festinata quã nõ p̃cedit ãmonitio cõminata. De qua ad Titũ. iij. Hereticũ hominẽ post vnã ⁊ secundã correptionẽ deuita. Scđo dãnosa qñ multitudo est in causa vel p̃nceps. vel qñ nõ fuit causa manifesta ⁊ redundans in iniuriã eccl'ie. Tũc em̃ tolerãdi sunt mali ꝓ pace eccl'ie. Tertio suspiciosa qñ nõ habet̃ certitudo de heresi vl' vicio alicui⁹. His trib⁹ modis ꝓhibet̃ eradicatio ne simul eradicet̃ ⁊ triticũ. Qđ fit qñ aliq̃s ex leui suspitione excõicat̃. q̃ putatur zizania cum sit triticũ. vel qñ sine monitione. ex q̃ alij scandalizantur. quia non seruatur iuris ordo. Uel quãdo multitudo. q̃a qui nunc est zizania. cras erit triticũ O vtinã aduerterẽt ista nostri pontifices fulminantes ex talib⁹ qualibuslibet causis etiam sine monitõne precedenti interdicti sententiaz pro duobus grossis. quib⁹ dicit̃ illud quod sequit̃. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. id est iustos et peccatores multiplicari ad tempus iudicij. ⁊ i tempore messis. id est in die iudicij. ⁊ hoc erit prope punctum iudicij. ⁊ hoc intelligendũ est de illis qui non sunt notorij neq; pertinaces neq; conuicti de pertinacia. neq; imminet vniuersale damnum ecclesie. dicam messoribus. id est angelis. Colligite primum zizania. id est. peccatores excludendo eos primum a consorcio btõrum. ⁊ hoc quo ad penã damni. et alligate ea. quo ad penam sensus in fasciculos. id est. diuersis penis plectite. Alligate quo ad perpetuitatem vt nõ possint euadere. Unde in ps̃. Ad alligandos reges eorũ in compedib⁹. ⁊ nobiles eorũ in mani ⁊c̃. Et quo ad penarum varietatem in fasciculos. nõ in vno fasce. quia pro mõ peruersitatis sue vnusquisq; punietur. et quo ad penarum acerbitatem. quia ad comburendum scilicz igne inextinguibili. Triticum autem meum congregate in horreum meum. Notatur hic felicitas sanctorum. Primo ex eo. quia ad eorum consolationem mali

Dixi secūdo q̄ in secūda parte euāgelij describit̄ diabolica iniq̄tas. Unde sequit̄. Cum aūt dormirent hoīes. Hic tāgit tria. negligentiā custodie. in h̄ q̄ dic̄. cum dormirēt. seminationē falsitatis. ibi. venit inimicus. manifestatōnē seminis. ibi. cū aūt creuisset Dic̄ ergo. Cum autem dormirent hoīnes id est praui p̄lati ad custodiā ⁊ cautelā gregis dn̄ici pigritando agerēt. quoꝝ somno id est. negligentia supueniens diabol⁹ sup seminauit zizania. Un̄. j. Pet̄. v. dicit̄. Uigilate q̄ aduersarius vr̄ diabol⁹ circuit q̄rens quē deuoret. q̄ supseminauit zizania. id est errores. Zizania ad lr̄am est nomē cuiusdā herbe nociue segetib⁹. q̄ alio noīe d̄r loliū. et est generis etrocliti. feminini in singulari. ⁊ neutri in pl̄i. Et dicūt q̄dā q̄ i singulari ꝓducit penultimam. in plurali corripit. Unde versus. Est zizania sunt zizanie ⁊c̄. Et ponitur hic pro errore falsitatis quē diabolus per suggestiones suas seminat. vt homines in peccata mortalia iuoluat. ⁊ hoc facit in medio tritici. i. in medio bonoꝝ ⁊ electoꝝ in ecclesia d̄i. Glosa. ꝑmiscendo hereticos electis. vel in medio tritici in corde hoīs in quo erat bona volūtas et abijt. scz aduentum suum occultādo. q̄a transfigurat se in angelū lucis. Notanduz q̄ sicut prelati tripliciter negligūt. ita diabolus tripliciter operat̄. Dormiunt em̄ p̄lati vel torpore inertie Prouer. vi. Festina discurre. suscita amicū tuū. ne dederꝫ somnum oculis tuis. vel cum resoluūtur lasciuia. Amos. vi. Dormitis in lectis eburneis ⁊ lasciuitis in stratis vestris. Uel tertio cum premuntur ignorātia siue culpa. p̄ma Thes̄. v. Nō dormiam⁹ sicut ceteri. sed sobrij simus ⁊ vigilem⁹. Uidēs hec diabol⁹ apponit inter eos triplex studiū. p̄mū venit supseminat. ⁊ abit. venit ꝑ suggestionē erroris.. supseminat. ꝑ consensum hominis ⁊ abit in occultatione erroris sub specie veritatis. Cū aūt creuisset herba. Hic subditur erroris manifestatio. Un̄. cuz creuisset herba. i. cū fideles ꝓfecissent in fide ⁊ moribus. ⁊ fructū fecisset. i. bone spei opa monstrasset. vl̄ creuisset. ꝑ ꝓfectū fidei. et fecisset fructū ꝑ effectū opis boni. q̄z fides sine opibus mortua est Jaco. ij. tunc apparuit zizania. i. manifestauerūt se hereticoꝝ dogmata. Error em̄ manifestat̄ post exitū veritatis. Nō em̄ habet p̄ncipiū nisi in vero. q̄d verū euētus ostēdit. Un̄ post ꝓphas pseudo ꝓphete. post xp̄m antichristus. Hic est argum̄tū q̄ cū homo spūalis esse cepit. tūc iudicat omnia. Scd̄m glosam hic sunt tria moralia documēta. Primum est q̄ negligentia p̄latoꝝ magꝫ ē periculosa q̄z simpliciū. Patet. q̄z eoꝝ occasione diabol⁹ mlt̄a mala facit in subditis. Illa aūt negligētia consistit in trib⁹. scz nō reparando q̄ sūt reparanda in plebe. ij. Paralip̄. xxiij. Leuite negligentius egerunt. ⁊ loquit̄ de sartatectis reparandis. Secūdo recusando disciplinā dei Prouer. j. Despexistis omne consiliū meum. ⁊ increpationes meas neglexistis. Tertio q̄d iustum est non exeq̄ndo Sap̄. iij. Impij autē s̄m q̄ cogitauerūt correptionē habebūt. qui neglexerunt iustum ⁊ a domino recesserunt. Quando ergo defectus nō emēdantur. quando ad ꝓpriam vtilitatem viuitur. quando iusticia nō ministratur per prelatos. dicuntur spiritualiter dormire ⁊ dare occasionē diabolo seminandi mala semina viciorum et errorum. Secūdū documentū est q̄ diabolus ex deprauatione volūtatis sue iā quasi naturaliter cuilibet homini est infestus. vn̄ dicit̄. inimicus ei⁹. Facit aūt hoc i ip̄o inuidia. De q̄ dicit̄. Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum. Dolet enim illas sedes celestes quas aut noluit aut neglexit homines ex lutea materia constantes adipisci. xvi. q. ij. Uisis Et econtrario quasi naturaliter homo odit diaboluz nō inquantum creaturam dei. sed inquantuz sibi aduersum. Unde Matthei sexto cap̄. Aut vnum odio habebit et alium diliget. aut alium sustinebit et alterum contemnet Tertium documentum est q̄ multa vicia et fere omnia sub specie virtutum sepi⁹ introducuntur in medium populi. Et ideo opus est magna cautela. Et de hoc Isid̄. libro tertio de summo bono capitu. xxxv. per longum passum. ponens etiam in hoc differentiam īter peccata spiritualia ⁊ carnalia. Dicit enim. Quedam vicia species virtutum preferunt. ideoq̄z perniciosi⁹ suos sectatores decipiunt. quia se sub velamine virtutum tegunt. Nam vicia que statim virtuti contraria apparent. cito dum palam veniunt emendantur. ꝓpter quod sequaces eorum de talibus erubescunt. car-

Scdo quantũ ad vtilitatẽ cõmunẽ. vt qñ ex peccato suo aliq̃s punitur. exq̃ procreatur pax ⁊ bonus status totius cõitatis. vt qñ aliq̃s ex pctõ alterius detestando ip̃uz feruentius in amorẽ dei rapit̃. Ad tertium dubiũ. vtrũ malũ possit corrũpere totũ bonũ. Rñdeo ꝑm Thomã in p̃ma p̃me. q. xlviij. ca. iiij. ꝙ nõ. Quia vt dic̃ Aug⁹ in Enchiridion ꝙ malũ nõ põt cousumere bonũ Unde ptz ꝙ malũ culpe cõpatit̃ secum bonum nature. ⁊ veritas scripture cum zizania erroris. In diuersis aũt personis ꝫ apparet melius. vbi semen veritatis stat cum zizania corruptionis. Nam fides formata stat cum venialib⁹ malis. ⁊ informis cum mortalibus. ⁊ sic ptz solutio hui⁹ dubij. et tantum de isto ꝑmone.

Dñica q̃rta. II. Sermo. XXIX

Simile est regnũ celorũ homini q̃ seminauit bonũ semen in agro suo. Cũ autẽ dormirent homines venit inimic⁹ ⁊ supseminauit zizania Math. xiij. Sicut dicit magnus pr̃ Augusti. in sermone. ij. de annunciatione. Mox vt deus omnipotẽs locutus est in huius mundi exordio. cũcta creta sunt. illico pepẽdit celũ. stati stetit terra. mare defluxit. Deide fact⁹ est homo simil̃ deo. q̃ roborat̃ corpe. pingit̃ specie. spũ adimplet̃. vestitur aspectu. ꝯstituit̃ domin⁹ ⁊ mundi possessor. Itaq̃ ꝑm Bern̄ sup Canti. sermone. xxxi. Collocat⁹ in paradiso voluptatis nihil moleste. nihil indigẽtie sensit. odoriferis stipatus malis. fulcitus floribus. decoratus gloria. ⁊ honore coronat⁹ et constitutus sup opa manuũ plasmator⁹ Cui sors erat ⁊ societas cum p̃ncipib⁹ angelorum ⁊ cũ om̃i militia celestis exercit⁹. Erat itaq̃ vt dicit Ambrosi⁹ ad Sabinũ Primus homo recens dei opus. confabulator assiduus. ꝯtemplatione dignific⁹. innocentia stipatus. caritate afflatus. sapiẽtia dotatus. prudentia fulcitus. iusticia vestitus. fortitudine vallatus. temperãtia cõpositus. stabilitate firmatus. Hec ille. Ecce quante dignitatis fuit homo in sui prima creatione. Qui vere fuit vt bonũ ⁊ optimũ semen in agro paradisi creat⁹ ⁊ seminatus. Uer̃ qr vt dicit August. vbi supra Nulla est felicitas q̃ nõ habeat inimicũ. eo ꝙ inuidia ex opulentia orta est. vt dic̃ Salustius li. i. Princeps omniũ malor̃ quem scriptura inimicũ hois appellat. duz vidit hoiem de limo terre ad imaginẽ dei factũ et tantis donis ornatũ mox illis spoliauit eundẽ ⁊ peremit. Sicq̃ p̃mus homo amissa temperãtia. intẽperatus factus est. perdita caritate malus inuentus est. Ponuntur verba de pnia. dis. ij. Princeps. Et breuit̃ oib⁹ ꝟtutib⁹ homi a deo infusis. diabolus cõtraria vicia velut zizania tritico inseruit. vt dicũt ꝟba nr̃i thematis. In q̃b⁹ ꝟbis tria tangunt̃. Primo diuine bonitatis clementia. in eo ꝙ semiauit bonũ semẽ i agro suo. Scdo humane tepiditatis negligentia. Cum dormirent hoies. Tertio diabolice iniquitatis ⁊ ꝑuersitatis malicia. quia inimicus venit et superseminauit zizania tritico. ⁊ abijt. A

Dixi primo ꝙ in verbis p̃missis describit̃ diuine bonitatis clementia. in eo ꝙ seminauit bonũ semen in agro suo. Et certe mag̃ bonitas diuine clementie apparuit in hoc ꝙ nullis meritis exigentib⁹ humanã ꝯdidit naturã ita bonam vt esset capax sũme beatitudinis ⁊ diuine fruitiõis. vt dic̃ Damascenus li. ij. ca. ij. Et Augu. li. xi. de ciuita. dei cap̃. xxi. ⁊ li. xij. cap̃. ix. Circa quod sciendum. ꝙ deus in agro mundi huius seminauit triplex semen bonũ. scz nature. fortune. ⁊ gr̃e. De p̃mo quõ seminauit semen bonũ nature. De q̃ semine dic̃ Hiere. ij. ca. ex persona dñi. Ego plantaui te vinea mea electa. om̃e semen verũ. Notanter dicit electa. Non est em̃ cõmunis vinea. sed electa. qr nõ ad cõmunẽ vsum. sed ad electũ opus est creata humana natura. Uñ ꝑ excellentiam d̃r vinea electa. In cuius comparatione oẽs alie creature sũt vt ortuli parui vl̃ vineale paruule. eo ꝙ humana natura immediate ordinat̃ ad deũ. cum omnia propter ip̃am sint creata. ip̃a aũt ꝓpter solũ deum. vt dic̃ Hugo de arca Noe. Que etiaz dicitur om̃e semẽ ver̃ ꝓpter naturalẽ incorruptõem in qua cõdita est. Istud semen est quasi fundamentũ om̃iuz alior̃ seminum. Nã tolle bonũ nature. non est bonum fortune nec gratie. Magne ergo estimatiõis ⁊ põderis deberẽt esse apud nos bona naturalia. sine quib⁹ omnia alia bona nõ subsistunt. Sed di. q̃ sunt ista naturalia bona. aut cuius vtilitatis. Rñ. certe ista sunt

mittentur prius ad gehennam. Unde in ps. Letabitur iustus cum viderit vindictam. man⁹ suas lauabit in sanguine peccatoris Scdo quia habebūt felicitatē ꝓpriaz quia triticum meū. Tertio societatē beatam. q̄a congregate. Quarto ex loci iocūditate. q̄r in horreū meū. scz mee celestis habitatiōis vbi ego p̄mus sum tanq̄ granū frumenti. Johā. xij. E Hic occurrunt tres moralitates ꝑm tres status personaꝝ. que sūt paterfamilias. inimicus eius. ⁊ serui eius. In patrefamilias habemus quid amemus et quid imitemur. Et hec sunt quatuor a quibus per ordinem commendat̄ bonitas eius. Qd̄ patet in seminādo bona in celo. vt angelos bonos. licet aliq̄ sua voluntate facti sunt mali. vt dicit Isid̄. li. i. d̄ summo bono ca. x. Scdm est eius patientia in tolerando mala. Unde ait rñdendo q̄rentib⁹ vltionē. Inimicus hō h̄ fecit. Tertiū est sapientia. qd̄ ptz in p̄cauēdo p̄icula. vñ ait. Ne forte colligētes. Quartū est iusticia in reddendo vnicuiq̄ iuxta merita. Unde dicit. in tempore messis. Scdo i inimico habem⁹ quid vitemus ⁊ detestemur. videlz q̄druplicē eius maliciā. Prima est. q̄r vēit vt inimicus. Scda eius act⁹ p̄iculosus. q̄r sup̄seminauit Tertia quia locus soli deo apt⁹ quia in medio tritici. mediū aūt est loc⁹ ꝟtutis. Quarta q̄r tp̄s improuisum. q̄r dormientib⁹ hominib⁹. Tertio in seruis habemus quid laudem⁹ ⁊ imitemur. ⁊ sunt q̄tuor. Fidelitas in hoc q̄ accesserūt ad patrez ne ꝓditores viderent̄. sollicitudo q̄r quesierunt. dñe. nolentes celare damnū. Obediētia. vis ibim⁹. nō em̄ absq̄ nutu eius audebant facere. Zelus. in h̄ q̄ dicunt. ⁊ colligemus ea. In ps. Zelus domus tue comedit me. Hic occurrūt tria dubia. Primū vnde sit malū. Secundū vtrum mala fieri sit bonū. Tertiū vtꝝ malū corrumpat totum bonū. Ad p̄muz respōdeo ꝑm Gorram sup̄ Math. Q̄r malū licet nō habeat causaz efficientē ex parte actiōis. quia deus non est causa mali. nec causam efficientē ex p̄te sui quia nihil est. nec habet inclinationē naturalē ex parte loci. quia ager bonus est et ad bonuz ordinatus. Sed licet non habeat causam efficientē. sed tñ habet deficientē. scz liberū arbitriū. Unde Aug⁹. dic̄ q̄ malum est actus incidens ex defectu bōi. Itē substantialiter est in bono. ⁊ per ip̄m agit ⁊ corrumpit. Itē licet natura nō ex ei⁹ institutione. tamen ex eius opatione ⁊ corruptione prona est in malū. ⁊ ista om̄ia sunt causa intrinseca mali. causa autem extrinseca ē suggestio diaboli. vt hic dicit domin⁹. inimicus homo hoc fecit. Ex his infero ꝑm Thomā p̄ma p̄me. q. xlviij. arti. i. Q̄r malū non est natura quedam. sed est absentia boni. Unde Dionisius. iiij. ca. de diuinis nominib⁹. Q̄r malum non est existēs neq̄ bonum. ⁊ per hoc dicit q̄ malum non agit neq̄ desideratur in virtute boni adiūcti. per se aūt est infirmū ⁊ preter voluntatem ⁊ intentionem. Secundo infero q̄ malum est in bono vt dicit Augustinus in Enchiridion. ⁊ ita malū est in libero arbitrio ⁊ voluntate. a qua procedit tanq̄ ab origine. et sic voluntas est causa peccati. nō efficiens. sed deficiens. Nam vt dicit Thomas sup̄ ij. sententiaꝝ dis. xxxiiij. Voluntas ꝑm qd̄ habet respectum ad suū p̄ncipiū a quo est. scilicet ad deū. non est nata elicere aliquid ex se nisi bonum. sed scdm quod habet respectum ad principium ex quo est nihil. cū ipsa voluntas sit ex nihilo tendit ad effectum. Si ergo scire volumus vnde sit malum culpe materialiter. Dicimus q̄ ex nihilo. Si vero formalit̄. dicimus q̄ ab absentia boni debiti. scilicz speciei. modi. ⁊ ordinis. Originaliter autem a libero arbitrio et voluntate. Et tantum ad primum dubium. Ad secundum dubium cuz q̄ritur. vtrum mala fieri sit bonum. Respondeo ꝑm Thomā super. i. sententiaꝝ distin. xlvi. Q̄r mala fieri per se nō est bonum. q̄a vt dictum est quia nec a bono causantur. cum non habent causam efficientem. sz deficientem. nec mala fieri est natura. sed p̄uatio. nec mala fieri est fieri. sed ab ordine deuiare. et sic non est per se bonum. sed per accidens. Primo ratione boni quod inde elicitur. vt persecutio tyrannorum nō est per se bona. sed per accidens ratione patientie martyrum que ex ea elicitur. Et per h̄ etiam soluitur dubitatio. An deus vult fieri mala. dicendum q̄ non ꝑm causalitatem. quia non causat ea. Sed bene vult ꝑm nō prohibitionem. inquantum ea non ꝓhibz. voluntate consequente. cū possit ea ꝓhibere ⁊ etiā inquantū ex eis elicit̄ bonuz. Qd̄ fit tripliciter. Primo propter specialez vtilitatem vt firmiores ⁊ abiliores resurgant.

ne ita cito cõsumatur. sicut oleũ ⁊ licmẽ in lampade nõ põt se defendere quin consumatur sed retardatur ab oleo ne tam cito cõsumatur. Omẽs ergo diuitie humãe ad hoc date sunt homini vt eas ad sustentationẽ corpis sui ⁊ vtilitatẽ proximi ꝯuertat Nam sicut sunt diuitie adiuuamenta bonis. sic et reprobis sunt nocumenta si eis abutunt. Dicit Ambro. libro. viij. sup Lucam. Unde Hiero. in epl'a ad Sabinam Diuiti non obsunt opes si bene vtatur eis Bonus vsus diuitiaꝝ est si in eis fiduciã non posuerit vt eas pauꝑibus erogauerit Nã sicut dicit Beda super Lucã. xij. cap. Nõ rep̃henditur diues ꝙ terrã coluerit. vel fruct⁹ in horrea congregauerit. sed ꝙ fiduciã vite in his posuerit vel pauperib⁹ nõ erogauerit. Nec ideo diues nõ exaudi tur in inferno positus. qꝛ diues fuit in mũdo. sed qꝛ in diuitijs posit⁹ pauperẽ exaudire noluit. Augusti. in omelia de diuite. Hinc est ꝙ diuitie bene dicunt semen. qꝛ seminari debent per diuites vt crescant ⁊ multiplicentur. fructũqꝫ afferant in celo. Juxta illud. ij. ad Coꝝ. ix. Mltiplicabit semen vr̃m et augebit incrementa fruguꝫ iusticie vr̃e. Sicut em̃ videm⁹ si semẽ nõ seminat minuit. Si semiat multiplicat et augetur. Unde apl's dicit. Qui parce seminat. parce et metet. Et qui semiat in benedictiõib⁹. de bñdictiõib⁹ ⁊ metet vitã et nam. Ecce bonus fructus hui⁹ seminis. De tertõ quõ deus ex bonitate sua gratuita seminauit bonũ semen gr̃e in agro hui⁹ mundi. De q̃ Jsa. j. dr̃. Nisi dñs reliq̃sset nobis semen sicut Sodoma fuissemns. ⁊ sicut Gomorra similes essemus. Uere sic est. Nam sine gr̃a nihil valent bona naturalia vl' fortuita. Nam quid ꝓdesset homini si haberet vitã nature ⁊ vitã opulentaꝫ fortune. exq̃ nõ hr̃et vitã gr̃e. ꝑ quã solam habet veꝝ ⁊ bonũ esse. Naꝫ ex sola gr̃a habetur humana sufficientia quantũ ad esse bonũ. cũ homo ex suis naturalibus ñ possit aliq̃d cogitare meritorie a se quasi ex se sed sufficientia ei⁹ ex deo est. ij. Coꝝ. iij. et ideo Jsaias bñ dixit ꝙ sine tali semine fuissem⁹. sicut Sodoma et Gomorra. Quarũ ꝓplus viuens vita nature ⁊ fortune ꝓpt defectũ gr̃e abusus est vtraqꝫ illa vita et absorptus est viu⁹ in inferno. Hinc ps̃. ait Nisi quia dñs adiuuisset me scꝫ ꝑ vitaꝫ g̃tie. paulominus habitasset in inferno aĩa mea. Et iteꝝ in alio loco dicit idem. Melior est misericordia tua super vitas. Ubi dicit Innocen. iiij. ꝙ hoc ꝓ tanto dicit qꝛ nullius vita quãtũcũqꝫ sancta sufficit hoĩ nisi assit miscdia vel gr̃a dei. s̃m qd̃ dicit Grego. Uita sanctoꝝ succumbit si pietas dei desit. Et tangũtur hic tres status hominũ q̃ habent singulos respectus ad singula p̃dicta semina. Nam circa semen nature debent oẽs pusilli ⁊ magni. senes ⁊ iuuenes. diuites ⁊ pauꝑes. spirituales ⁊ seculares exerceri. vt de semine naturaliũ bonorũ producãt fructũ honoris ⁊ honestatis. Ecc̃i. xxiiij. Circa s̃m semen scꝫ bonorũ fortune debent occupari maxime diuites p̃ncipes ⁊ habundantes ĩ seculo. vt ꝓducant fructũ elemosyne ⁊ largitatꝫ. vt sic faciant amicos de mãmona iniq̃tatis Luce. xvi. Circa tertiũ debent exerceri p̃lati ⁊ spirituales. qui sunt dispensatores ⁊ administratores multiformis gratie xp̃i. vt ait Apostolus. Ut ex ea ꝓducant fructuꝫ salutis subditoꝝ Jp̃is em̃ dictum est. Curam illius habe Luce. x. B

Dixi secundo ꝙ in v̄bis p̃missis tangitur hũane tepiditatis negligẽtia cũ addit. Cũ aũt dormirent homines. Qd̃ exponit Glosa. i. cũ negligenter agerent per torporẽ ⁊ ocium. Unde ei cuius agrũ spine ⁊ vrtice repleuerũt. Prouer. xxiiij. dicit Usqꝫq̃ piger dormis. Malus somn⁹ ex q̃ proueniũt tot pericula. vt homo amittat fructũ naturaliũ fortuitorũ ⁊ gratuitoruꝫ bonoꝝ Et certe sic est ꝙ negligentia inducit mlta mala. ⁊ ex paruis deuenit ad maxima. Quia sicut dicit ph̃s p̃mo celi. Paruus error in p̃ncipio. maximus fit in fine. Nã s̃m Robertũ Holgot super librũ Sapien. ca. iij. Primodialis causa om̃is penetam in hoĩe q̃ꝫ in angelo fuit negligentia. Si em̃ homo vel angelus a deo creatus in gratia. bene fuisset vsus in naturalibus ⁊ gratuitis sibi datis. nunq̃ꝫ apparuissꝫ angelo cõueniens aliqd̃ deordinatũ Nõ em̃ dei excellentiã appetiuisset. nec vnq̃ꝫ hõ iudicasset dictis ⁊ ꝑsuasionib⁹ serpentis acquiescere. sed quia neglexerunt vti gratijs sibi datis ꝑmissi sunt cadere in errorẽ propter peccatũ negligentie. ⁊ de errore negligentie in peccata superbie ⁊ inobedientie

viuere moueri. sentire ⁊ intelligere. ꝑ que cõuenim⁹ cũ oĩibꝫ creaturis. Nã viuẽdo cõuenim⁹ cũ arboribꝫ ⁊ plantis. Mouendo cũ celestibꝫ speris ⁊ elemẽtis. Sentiendo cũ aialibꝫ volucribꝫ ⁊ pisciby. Intelligendo cum deo ⁊ angelis. Preterea si recurramus ad istarũ potentiarũ officia. ⁊ instrumenta. nõ parua bona eẽ inuenimus. Nam sensus exteriores ad multa nob deseruiũt. Quoꝝ quẽlibet cum amittim⁹ irremediabili dolore ꝓcutimur. in omni precio q̃ possum⁹ redimim⁹. ⁊ ablatũ incõparabili thesauro reparamus. Attendamus igit̃ ꝓ quãto vellemus perdere auditum vel visum vel tactũ. ⁊ sic de aliꝭ. Aut q̃ntũ estimamus bñficiũ si per aliquẽ medicũ infectũ sensum aut debilitatũ nõ dico ablatũ recuperamus. mlto igit̃ magis debemus ponderare dei beneficiũ ex cuius dono ꝑdictos oẽs sensus imeriti ⁊ gratis recipim⁹. Vñ si ꝑ toto mũdo nollet hõ ista naturalia ꝓdere. certe multũ tenetur deus diligere. q̃ tanta dignat⁹ est sibi exhibere. Licet aũt homo gratis ista a deo receperit. tñ non gratis ea expendere debet. sed oĩa ad laudẽ ⁊ honorẽ dei exponere. ⁊ ex eis fructũ bonoꝝ operũ fructificare. sicut dr Colos. i. Ambulate inquit digne deo fructificantes in omni opere bono. Ad hoc eĩm data sunt nobis naturalia ista vt in bonis operibꝫ exerceamr. Unde dñs ꝓparat ea q̃nꝫ talentis q̃ dedit seruo ad negociã dñi fideliter ⁊ fructũ afferendũ. ⁊ lucrũ reportandũ in tpe oportuno. Math. xxiiij. ꝑmittens se remuneraturũ maioribꝫ bõis seruũ fidelẽ q̃ predicta talenta bñ dispẽsaret. vt dicit ibidem Math. xxv. Sed heu multi sunt q̃ naturalibꝫ bonis abutuntur Nã q̃dam ea abscondũt nec ea ad vtilitatẽ ꝓmoꝝ aut ꝓpriaꝫ exercere volũt vt desides ⁊ pigri. Et isti sunt siles illi nequam seruo q̃ talentũ sibi cõmissum abscondit. Nõ fit cũ hõ bonis naturalibꝫ sicut ẽ cognitio naturalis intellect⁹ nõ vtit̃ ꝓpter erna sed terrena. vt exponit Hozra. Alij qui expendũt sed inutiliter vt mundani curiosi ⁊ vani. O quãti sunt tales mali fui prudentes in secularibꝫ. in tpalibꝫ. in vanis ⁊ caducis. in excogitãdis negociatõibꝫ. artificijs ⁊ lucris aliꝭ. in edificãdis domibꝫ. castris. munitiõibꝫ. piscinis. predijs ⁊ q̃stibꝫ aliꝭ in inueniẽdis nouis coloribꝫ. sarturis. inscisuris. foderaturis. in cõponẽdis vestibus criniby. cincturis et picturis diuersis. In his ꝯo q̃ spectãt ad aiam nullã diligẽtiam facientes nec prudentiã scientes. De q̃bus dr ꝓpham. Sapiẽtes sũt vt faciãt mala. bona aũt facere nesciũt. Hi g̃ dicũt abscondere bona naturalia aut saltẽ inutiliter expẽdere. Sed diceres quomodo abscondunt aut inutiliter expendunt. exq̃ ea ita exercent in diuersis actionibus satis vtilibus vsui hũano sine q̃bus vita pñs nõ ducit. Ad qõ rñdeo. Q̃ oĩa ꝑdicta licet sint licita. tñ si nõ ordinant in eterna omnino sunt inutilia. et quasi abscondita. exquo non prouenit inde aliquis fruct⁹ aie. Quis aũt non videat q̃liter multa acq̃rũt diuites ex ꝑdictis. Silr supbi ⁊ vaneglorioſi ambitioſi ⁊ alij. q̃ tñ ex his oĩibꝫ modicã vel nullã faciũt aie vtilitatẽ. In elemosynis. pijs opibus. pauperꝫ sustentationibꝫ eccl'ie ornatibꝫ et aliꝭ honorẽ dei cõcernẽtibꝫ. Vñ dicit Crisos. q̃ sicut ille qui semen accepit causa seminandi. ⁊ accipiẽs tpe seminatõis nõ seminauit. dño suo damnũ facit. ⁊ si semen nõ ꝓdidit. Qui tñ poterat lucrũ facere si oportuno tpe seminasset Ita iste qui bona tpalia accepit a deo ⁊ ea nõ expendit ad honorẽ dei sed ad vanitatẽ seculi. exq̃ lucrũ nõ fecit damnat̃ ⁊ inutilis seruus iudicat̃. Math. xxv. quez dñs iubet mitti in tenebras exteriores vt dicitur ibidẽ. vbi erit fletus ⁊ stridor dentiuz. De scõo patet quõ de⁹ ex bonitate sua g̃tuita seminauit in agro hui⁹ mundi bona fortune q̃si aliud semẽ bonũ quo sustentari possum⁹. De q̃ semine dicit Beñ. xlvij. vbi ꝑs egypti dixit ad Joseph. Eme nos in seruitutẽ regiã ⁊ ꝑbe nobis semen ne deficiente cultore tra redigat̃ in solitudinez. Et ait Joseph. Accipite semina ⁊ serite agros vt fruges habere possitis. Hoc seruauit expresse deus cum ꝓmo homi dixit. Producat terra herbã virentem ⁊ faciẽtẽ fructũ. vt sit vobis ⁊ cũctis animantibꝫ in escam. Per quod significat oĩa fortune bona que homies p̃ industriã acq̃runt. ordinantes ea ad sustentationẽ corpis sui Nã sine ipis subsistere nõ possz eo q̃ calor naturalis agit in corpus. Unde si nõ haberet cibum cõsumeret corpus hominis. Et si enim ꝑ cibum homo nõ possit reparari in humido radicali. põt tñ retardari

oculꝰ visu. nec auꝛ auditu. Eccs. j.

Dixi tertio qꝫ in ꝥbis ꝑmissis describit diaboli ce iniq̃tatis ⁊ puersitatis malicia. cũ addi tur. Uenit inimicꝰ ⁊ supsemiauit zizania in medio tritici ⁊ abijt. Inimicꝰ iste diabo lus ē. De q̃ dꝛ Beñ. iij. Inimicicias ponã int te ⁊ ipm ⁊ inter semẽ tuũ ⁊ semẽ eiꝰ. dictũ ē ꝑmis parentib. Iste ḡ venit per dolũ ⁊ fraudẽ circũueniẽdo astutia sua ꝑmos parẽtes. ⁊ aggrediẽdo eos fallacib ꝑmissis supsemiauit zizania malicie sue in medio tritici. i. in medio bonoꝝ naturalium foꝛtuitoꝝ ⁊ gratuitoꝝ. Unde i bonis nature semiauit zizania cõcupiscẽtie. vt destruat fructũ bonoꝛis et honestatis. innocẽtie ⁊ naturalis iusticie. Istud semẽ male dicit ⁊ increpat Dañ. c. xiij. d. Semẽ chanaan ⁊ nõ iuda. Species mulieris decepit te. ⁊ ꝯcupiscẽtia subuertit coꝛ tuũ. Secundo in bonis foꝛtune supsemiauit semẽ auaricie ne fructificet fructũ liberalitatis ⁊ elemosyne. Istud zizania increpat Salomon Eccl. vij. di. Ne semines mala in sulcis iniusticie. ⁊ nõ metes ea in septuplũ Iniusticia est cũ q̃s habundat. ⁊ nõ largit indigenti. Prouer. xxij. Qui semiat iniusticiã. metet mala. ⁊ virga ire sue cõsũmabitur. Tertio in bonis gr̃e supseminauit zizania. ⁊ ꝫ multiplex ꝓm multiplices gr̃as ⁊ dona dei gratuita. Nã diuisiões gr̃aruꝫ sunt multiplices. Ut dr̃. j. Coꝛ. xij. Diabolus ḡ cuilibet virtuti nitit supseminare viciũ ꝯriũ. Nã si q̃s ē caritatiuus nitit sibi supsemiare discoꝛdiã ꝛ ꝓmũ. silr oditũ iram ⁊ inuidiã. Si q̃s habet sciam dei et sapiam. nitit sibi inducere ⁊ supsemiare zizania heresis ⁊ erroꝛis. sed ꝫ ē maledictuꝫ semen ab initio. vt dr̃ Sap. xij. Sic si q̃s bꝫ abstinentiã ieuniũ. tẽperantiã. nitit inducere ⁊ supsemiare sibi dissolutiõeꝫ. crapulã et lasciuiã. sicut xp̃o ieunãti. Si filius dei es. dic vt lapides isti panes fiant. ⁊ breuiter i oib gratuitis bonis nitit supsemiare zizania vane glie. cũ nõ sit aliq̃ bonũ minimũ cui diabolꝰ nõ imiscere cupiat supbie ⁊ vane glie viciũ. Talit supsemiauerat in phariseis. de q̃bꝫ saluatoꝛ ait. Oia opa coꝝ faciũt vt videant ab hoibus Matth. v. ⁊. xxiij. caplis. Hoc eñ diabolꝰ intendit vt q̃ recta facta sũt ipi laudis cupiditate amittant. Iõ dicit Augꝰ. in epla ad dioscoꝝ. Q̃ cẽtera vicia in peccatis. supbia ꝯ ī recte factꝫ ē timẽda. Nos igitur frẽs carissimi studeamꝰ eẽ vigiles vt astucias istiꝰ inimici ꝑcauẽtes. sem bonũ i nob a deo semiatũ ad fructũ ꝓduc̃ eternoꝝ ꝑmioꝝ. Qđ nob ꝑstare dignet ipe dñs ⁊c.

Dominica quarta. III

Sermo XXX

Sinite utraq; cre scere vsq; ad messem. Matth. xiij. Glosiosus pr̃ Aug. tractãs illud ps̃. Cũ his q̃ oderũt pacẽ. eram pacific⁹. ps̃. cxix. sic ait. Hũc mali a bonis separari nõ pñt. ferẽdi sũt ad tps. mali in area nobiscũ eẽ pñt. in horreo eẽ nõ pñt. Et sequitur. et forte q̃ hodie mali apparẽt. cras boni erũt. Et q̃ hodie de bonitate supbiunt. cras mali inueniũtur. Quisq; ḡ malos humiliter ad tps fert. ipe venit ad reḉz sempiternã. Hec Aug. Ex q̃bꝫ verbis patz q̃ rõne mali a bonis sũt tolerãdi. vt scz ꝺ malo in bonũ cõuertant. ⁊ ita lucrifiãt nobis q̃tinus ad idẽ regnũ celoꝝ nobiscũ pueniant. Ne igit tales a bonis añ tps extremi iudicij deleant. sz potiꝰ tolerent ⁊ expectẽtur. Prouidẽs saluatoꝛ ãmonet. d. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messez. In q̃bus ꝥbis tria sũt cõsiderãda. Prio naq; cõsiderandũ ē de ꝑmixtiõe bonoꝝ cum malis. q̃s vtilis sit cõmunio ⁊ participatio bonoꝝ malis. vt sic vera sit xp̃i admonitio q̃ hortat di. Sinite vtraq; crescere. Scdo cõsiderandũ ē de ꝑmixtõe maloꝝ cũ bonis q̃s sit expediẽs cõuersatio maloꝝ ipis bonis vt sic vez sit ex altera pte ꝥbũ xp̃i q̃ dicit Sinite vtraq; crescere. Nã vtriq; dr̃ Sinite vtraq;. ⁊ bonis ꝑcipit vt sinant cũ eis malos crescere ⁊ habitare si volũt ꝑ eos ꝓficere. ⁊ malis cõsulit vt bonis adhereant si volũt malũ euadere ⁊ ad bonũ tẽdere et ꝓficere ꝑ bonos. Tertio cõsiderandũ ē de vtriusq; ptis pseueranti longanimitate q̃usq; iubent se inuicẽ tolerare. Cũ dr̃ vsq; ad messem. i. ad seculi cõsũmatiõem. A

Dixi primo qꝫ in ꝥbis ꝑmissis cõsiderandũ est de ꝑmixtõe bonoꝝ cũ malis. q̃s vtil sit cõmunio ⁊ ꝑticipatio bonoꝝ malis. vt sic ꝥa sit snia xp̃i q̃ hortat di. Sinite vtraq; crescere. i. bonos mal ꝑmisceri. Pro q̃ sciẽdũ q̃ licet q̃q; boni cõuersantes mal sint

Et ideo ipe Volgot radicem omniuz cul
paz dicit esse negligentiã que finaliter pa
rit contemptũ. Ut dicit Prouerb. xviij.
Et nota q̃ iste est ordo cadendi in homie
quãtũcũq; fuerit in statu perfecto. videli
cet ꝓmo negligere modica. loqui ociosa. ꝛ
raro confiteri. aride dicere diuinũ officiũ.
que vident modica esse. Et ex his diabo
lus inducet in grossissima peccata Sicut
circa doliũ sunt magni circuli q̃ ligãt par
uis funiculis. Solutis g̃ paruis funicu
lis soluuntur magni circuli. ꝛ sic totũ do
liũ. Sic dicit Sapiens Eccĩ. xix. c. Qui
spernit modica. paulatim decidet ad ma
iora. Iste est ergo malus somnus q̃ sic om
nia bona destituit anihilat et confundit.

Recte aũt negligentia cõparatur som
no. Sicut enĩ in somno quieseit homo. et
priuat̃ oib; que habet. sic in somno negli
gentie et culpe oib; virtutib; spoliat̃. Istõ
figuratur in somno Jone. de quo dicitur
q̃ fugit a facie dñi in tharsis. ꝛ intrãs na
uem obdormiuit sopore graui. ꝛ venit ma
gnus ventus. ꝛ facta ẽ tempestas ꝛ nauis
periclitabatur. Finaliter aũt Jonas fuit ꝓ
iectus in mare vbi cadens in ventrem ce
ti. amisit crines capitis. ꝛ factus est calu⁹
Vbi dicit Glosa. Grauis sopor ꝓphete si
gnificat hominẽ torpentem sopore error;
cui nõ sufficit fugere dominũ. sed insup q̃
dam vecordia obtutus ignorat dei iram
ꝛ securus dormit. q̃ tandẽ ꝓiꝯcitur in ce
tu. i. in infernũ. Sicut enĩ cetus habitat
in obscuro ꝛ in fluctib; magnis ꝛ in ꝓfun
do maris. Sic infern⁹ dicit esse in obscu
ritate maxima ꝛ in ꝓfundo terre. Unde in
euãgelio dr̃ in corde terre. Sicut enĩ cor
est in medio aialis. sic ifernus i medio ter
re. Tandẽ capillis decaluat̃. i. virtutibus
et gratijs spoliatur. Qz ergo Jona dormi
ente surgunt venti significat. qz torpente
ocio ꝛ desidia in hoie quolibet surgunt tẽ
ptationes a diabolo. Unde xp̃o dormien
te orta est tempestas Math. viij. Quis ãt
sit modus spoliandi hominem virtutib; ꝛ
gratijs in somno culpe. pulchre figurat in
somno samsonis. De quo iudicũ. xvj. vbi
dr̃. Qz fecit eũ valida reclinare in sinu suo
et dormire sup genua sua. Et ex h̃ tria fa
cta sunt circa eũ. Prio enĩ oculi sibi eruun
tur. Scõo capilli abscidunt̃. Et tertio in
carcerat̃ et laborare cõpellit̃. Spũaliter
aũt per validam q̃ interꝑtatur paupcula
significat̃ caro. super cuius genua dormit
samson. q̃ interpretat̃ sol fortis. ꝛ significat
aiam que pulchra est instar solis ꝛ fortis ꝑ
virtutẽ que tũc dormit cũ carni consentit
Ex hoc tria veniũt ei. Prio enĩ oculi eru
untur. i. cognitio vite ꝑntis ne cõsideret q̃
modo mundũ igredit̃, pgredit̃ ꝛ egredit̃. ꝛ
iste ẽ oculus sinister. Dexter oculus ẽ vite
future q̃ cõsiderat mortẽ corpalẽ. penã ie
hennalẽ. ꝛ gloriã eternalem. Scõo ei cri
nes ꝓciduntꝫ septẽ numero. ꝛ significant
septem virtutes. tres theologice. scz fides
spes ꝛ caritas. ꝛ quattuor cardinales. s. iu
sticia. tẽperãtia. prudẽtia. ꝛ fortitudo. Pri
mo fides in statu culpe anihilat̃. qz ex q̃ de
sunt opa bona. sine illis mortua est Jaco.
ij. Et ideo deo displicet Heb. xj. Sine fi
de ipossibile ẽ placere deo. Scõo spes fru
strat̃. Sperauerat enĩ saluari. sed ecce con
fundit̃ in spe. Unde Aug⁹. super illõ Ro
ma. v. Spes nõ confundit. dicit. Cõfũdi
tur q̃ qõ sperauerat nõ inuenit. Tertio ca
ritas infrigidat̃. qz tũc caritas multoz re
frigescit Math. xxiij. Quarto talis non
habebit prudentiã discernendi Prudẽtia
enĩ vt dicit Grego. est cognitio rez. scz ap
perendarũ vel fugiendarũ. vt dicit Tulli⁹
Prouer. xv. Uir prudens diriget gressus
suos. Quito nõ habebit fortitudinẽ suffe
rendi aliq̃d ꝑ deo. Fortitudo enĩ est in suf
ferendis molestijs ꝑ deo. vt dicit August.
Sexto nõ habebit iusticiã subueniẽdi. qz
iusticia ẽ in subueniẽdo miseris. Justicia
enĩ ꝓprias vtilitates negligit. ꝛ ꝓmoz
necessitatib; magis ꝑ suis subuenit. vt di
cit Ambro. in li. de paradiso. Septimo ñ
habebit tẽperantiã. q̃ cõsistit in coercẽdis
delectatiõib; prauis ꝓm Aug. Tertio ꝛ vl
timo Samson incarcerat̃. i. extũc ania ca
ptiua erit diaboli. Unde seq̃tur. Duxerũt
eũ gazam. ꝛ posuerũt in carcerem. Uñ tũc
dicere põt illud Funes peccatoz circũple
xi sunt me. Malus carcer vbi est obscuri
tas. fetor ꝛ fames. Sic est in peccato. Pri
mo obscuritas agendoz. qz pctõr non no
uit statũ suũ. neq; deũ neq; ꝓximũ. nec co
gnoscit futura mala sibi imminentia. Ja.
xix. Si cognouisses ꝛ tu. Scõo fetor Jo
helis. ij. Computruerũt iumenta in sterco
re suo. ps̃. Putruerũt et corrupte sunt cica
trices mee. Tertio fames. qz non satiatur

li iuncti bonis ꝑsertim hac intẽtiõe vt bonos ꝓturbent ꝓphetãt. dak intelligi ꝙ mali ad sctõs currũt vt ipis cõiuncti a deo illumiatiõem intellectus cõseq̃nt ⁊ in laudẽ dei accẽdant. Quinto vtilis ẽ societas bonoꝝ malis ad ipetrãdũ necessaria. non solũ boiby sed etiã eoꝝ aialiby. Et istud ꝑz de Helia. iij. Reg. iij. vbi ꝓpter honorẽ regis iosaphat deũ vex colẽtꝫ helias ipetrauit aq̃s exercitui dari. q̃ iã tã in se q̃s i aialibus defecerãt. in q̃ tñ erant alij duo pessimi reges. Videãt ꝟ reges ⁊ ꝓncipes p q̃s eis tpalia sepi⁹ ꝓuidenť. qz nõ per alios q̃s per bonos ⁊ sctõs q̃s ipi ñ aduertũt. Sexto vtilis ẽ societas bonoꝝ malis ad vite corꝑoralis ꝓseruatiõz. Istõ ꝑz Dañ. ij. vbi audito crudeli regꝫ mãdato ꝙ deberẽt interfici cũcti sapiẽtes babylõis Daniel iuit ad socios suos vt q̃reret sil' miscõiaz a dño ⁊ reuelata ẽ danieli nocte visio regꝫ. quaz null⁹ magoꝝ cognoscere potuit. Vñ ꝓpter danielẽ pepcit rex vniuerť sapiẽtiby babylõis. Sic certe ⁊ hodie pervni⁹ boni viri cõsiliũ multi inocẽtes saluãť in vita ipoꝝ. imo saluãť in vita oẽs hoies interdũ tota cõitas aut regnũ. Siẽ ꝑz de ioseph q̃ vidẽs ꝙ totũ regnũ egypti fame debaret perire. prudẽti vsus cõsilio. mlta horrea q̃. vij ãnis sufficere potuissent ꝓuidit ⁊ toto regno ministrauit. Certe tñc magꝫ ꝓfuit Joseph sapia q̃s tot⁹ egypti pecunia. Et ꝑz ꝟ sil'r de iuda machabeo p⁹ cui⁹ morte. statim vt bachides cõstituit iniq̃s dños regionis. orta ẽ fames valida. ꝑ qõ dak' intelligi ꝙ viuẽte iuda ñ fuisset. Septio ẽ vtil' ad oia mala facili⁹. leui⁹. libenti⁹. ⁊ pseueranti us ꝓferẽda ⁊ sustinẽda. ꝟ ꝑz ꝺ. vij. frily machabeis q̃ passi sũt sub anthiocho. ij. Macha. vij. vbi cũ ꝑm⁹ posit⁹ eẽt in sartagine ardẽti. reliq̃ ipm cũ mre eoꝝ ad cõstãtiam martirij hortabãť. sicq̃ vsq̃ ad vltimũ. sic certe viri scti ⁊ hodie mltũ valerẽt nobis si eos tpe tribulatõis accederem⁹. Ipi eñ sũt q̃ vices dei agẽtes in tribulatõe sciunt dilatare corda hũana ꝑ spñsctñ q̃ dat⁹ ẽ eis. ꝑ q̃s de⁹ cõsolať suos in oi tribulatõe ipoꝝ. Sic cõsolat⁹ ẽ petrũ i carcere p ãgelũ. Octauo vtil' ẽ societas bonoꝝ mal' ad assequndũ spũsscti illustratiõz ⁊ redũdãtiã. Istud ꝑz Act. ij. de petro ⁊ alijs discipulis ꝓpi. q̃. ss. recipiẽtes stati ꝑdicare ceperũt gẽtily ⁊ iudeis ifidelib⁹ q̃ statim etiã. ss. receperũt. ⁊ idẽ ex ꝑsse hr̃ Act. viij. c. Ubi adpositionẽ man⁹ petri ⁊ iohis samaritãi gẽtiles receperũt. ss. Nono vtilis est societas bonoꝝ malis ad mitigandũ aeris vl' maris pericula. Istud patet Actu. xxviij. vbi legiť ꝙ homines qui erant cũ paulo in naui ꝓpe grauissimo tẽpestatis ꝓpter societatẽ pauli salui facti sunt. Legiť eñ ꝙ angelus sibi dixit. Ecce donauit tibi de⁹ oẽs q̃ nauigãt tecũ. Ecce quõ societas bonoꝝ ꝑdest malis. qz nedũ a morte etna sz etiã a ꝓpali ⁊ subitanea liberat ⁊ ꝑseruat. Propť ꝗ hmõi multiplicia bñficia ⁊ vtilitates ex societate bonoꝝ malis ꝓuenientes. oiby ⁊ singulis pctõrib⁹ ꝑcipiť vt se eoꝝ cõsortio iungant. Unde eis dr̃. Sinite vtraq̃ crescere. hoc est dicere. Sinite sanctos vobiscum viuere ⁊ nolite eos repellere. ℞

Dixi secundo ꝙ cõsiderãdũ est etiaz ꝺ pmixtiõe maloꝝ cũ bõis q̃s sit expediẽs ⁊ necessaria cõuersatio maloꝝ ipis bonis. vt sic nõ solũ mali audiãt. Sinite vtraq̃ crescere. sed ẽt boni attẽdãt diligẽť q̃d eis ꝑcipiť. Sinite vobiscũ malos viuere. ℞ ẽ. Sinite vtraq̃ crescere. Et certe expedit bonis hr̃e in cõsortio malos ꝓpť plẽs vtilitates q̃s lz ipi mali ignorãt. Et ꝑmo mali sũt ꝓmittẽdi crescere cũ bonis. vt boni exercitenť ꝑ maloꝝ cõsortiũ. Juxta illõ Juerciteni ꝑ maloꝝ cõsortiũ. Juxta illõ Juerudiret in eis israelẽ. Et Hiere. ꝑ oẽ flagellũ erudieris hierlim. Flagellũ vocat malos. Filios ꝺo vocat iustos. Qꝺ ꝑ flagellũ ꝑstat filio apud pr̃em. ℞ mal⁹ iusto apꝺ deum ⁊ ei⁹ maiestatẽ. Ecce vtilitas. Vñ Jsi do. li. iij. c. xlij. de sũmo bono dic̃. Idcirco sũt necessarij mali bonis. vt q̃tiẽs deũ offẽdũt flagellenť ab ipis. Hinc ẽ ꝙ Assur virga furoris dñi vocať Jsa. x. Et ℞ dic̃ Jsi. ꝙ habet aliquẽ vsũ in ℞ mũdo maloꝝ inig̃tas. qz boni ꝑ eos ad pñtẽ vitã odiendaz ⁊ futurã desiderãdã erudiunť vt ꝑficiant. Sic ei dũ filij isr'l ad trãpmissiõis ꝑ moysẽ de egypto educi debuerũt. acrius ab egyptijs vrgebanť. vt ꝑm Jsido. ex mal' q̃ patiebanť in egypto discerẽt ad ꝓmissam patriã anbelare. Eandẽ sniam ꝑsẽť Aug⁹. li. de fide ad petrũ. c. xlij. Sꝺo vtiles sũt mali bonis vt boni ex eoꝝ tribulatõib⁹ humilienť. Vñ ps. psal. cv. Tribulauerť eos inimici eoꝝ. ⁊ bũliati sunt sub manib⁹ eo

fm piculo. qz rex natura sic ẽt q̃tiẽs bon⁹ malo cõiũgit. ñ ex bono mal⁹ meliorat. sz ex malo bon⁹ cõtamiat. vt dic̃ Crisost. super Math. Aus q̃s tñ pt eẽ piculũ si mali bõis uersent. qz ex hmõi cõuersatõe succedit ne anim⁹ malox pt iduci ad bonũ. iuxta illũ Alani ó pleumatib⁹. Hurta cauat lapidẽ nõ uisz sepe cadẽdo. Licz g̃ societas malo rũ sepi⁹ bõis mlta generat mala. Tñ econuerso societas bonox mlta generat sp bona. nec vnq̃s pt eẽ inutil' societas bonoruz mal'. eo q bonũ ẽ fort⁹ i agẽdo q̃s malũ in resistẽdo. Eo q bonũ ẽ ens in natura. malũ aũt nihil ẽ. vl' saltẽ puarũ boni. Facilior ẽ ãt actio hit⁹ i puarũz q̃s puarũis i hituz Jõ sp boni utiles sũt mal' sic̃ infra dicet. Si q̃dẽ mal' pmo utiles sũt boni ad salutẽ: qõ pz ex eo. Aã si iuẽti fuisset. x. uiri iusti in. v. ciuitatib⁹ p̃ agelos ppt̃ nefandissimã t detestãdã luxuriã subuersis. ppt̃ illos pepercisset dñs uniuersis. vt legit Beñ. xviij. c. Scõo societas bonox ẽ util' mal' ad bonorũ exterioz ubertatẽ. qõ pz ex illo Genes xxx. vbi dixit Jacob ad laban. Modicuz habuisti añq̃s uenirẽ ad te. Aũc ãt dirat⁹ es. bñdixitq̃ tibi de⁹ ad itroitũ meũ. Sz q̃dã istud nõ attẽdũt. Si nãq̃s de⁹ ppt̃ sanctos hoies regna bñdicit. credũt illud cũ sint mali ac ire t vidicte dei obnoxij se meruisse. Si ꝯo de⁹ bñdictionẽ elõgat t q̃si maledicẽdo trã sterilitate aut alia q̃uis impulsatiõe tundi sinit illud nõ in se sz in iustos t sanctos retorq̃nt. Et vbi ó iustox societate t cohitatõe i gr'arũactões deo referẽdas cõsurgere debebant. ibi remordere eos t q̃nq̃s de finib⁹ suis ppellere nep mali cij⁹ eox redarguank festinãt. Idẽ pz ex illo Beñ. xxxix. vbi bñdixit dñs domui egypti ppt̃ ioseph t diuitias mltiplicauit. Ecce sctõx societas etiã i tpalib⁹ nedũ fidelibus sz etiã infidelib⁹ cõfert opẽ. Tertio societas bonox ẽ util' malis ad belli militiã t ei⁹ exercitationẽ t cõtinuatõez. Istõ pz Josue. xxiiij. vbi legit q seruuit dño isrl' cũctis dieb⁹ ioue t senioꝛ q̃ nouerãt opa dñi q̃ fecerat dñs in isrl'. Ubi argumẽtũ a sensu ꝛrio. q post mortẽ ioue t senioꝛ q̃bꝰ ó mirabilib⁹ dei q̃ fecit israbel cõstabat. nouis insciis de eisdẽ exortz recesserũt a dño et multipl'r claudicauerũt vt p totũ libz̃ Judicũ ptz. Si g̃ saluari cupiũt reges et pncipes ac maiores natu orbis terre intẽdant vt de rectoribꝰ puideãt iustz t sctis. q̃ legẽ dei nouerũt. Multitudini parcit de⁹ ppt̃ paucos bonos. Aum. omel. ix. Orig. O q̃tũ debẽt orare subditi vt det eis de⁹ rectores fm cor suũ t ñ fm duriciã cordis eox. quẽadmodũ i Job scribit q ppt̃ pctã pli facit de⁹ regẽ hypocritã. Aus q̃s autẽ plus timẽdũ est pl'o subdito q̃s sub pside iniq̃ t legis diuine ignaro. Hã q̃d restat: nisi total' cõfusio t deordiatio i tra q̃n pnceps trãsgredit diuia pcepta. Necesse ẽ ei vt alij silr faciãt. qz poeta dic̃. Regz ad exẽplũ tot⁹ cõponit orbis. Hic ẽ q ex pcepto dñi iubet rex recipe legẽ t deuteronomiũ a sacerdotib⁹ vt i ea cõtinue legat t fm legẽ dei iudicet. Deut. xvij. Si forte di. durũ ẽ ꝫ cũ raro reges t pncipes lrati occurrũt. sz lraꝛ t toti⁹ scpture ignari Rñ. q i eo cãu suffic̃ q alios eruditos t pitos i sacrz scpturz secũ hẽant q̃ eos de talib⁹ informẽt. Ut dic̃ Policrat⁹. quẽadmodũ fecisse legunk antiq̃ reges. s. Karol⁹. traian⁹ t alij mlti catholici t gẽtiles. Et de pharaone pessimo i ps. cũ dr Cõstituit eũ dñz dom⁹ sue t pncipẽ ois possessiõis sue. Seq̃t Ut eruditet pncipes ei⁹ sic̃ semetipm. t senes ei⁹ prudẽtiã doceret. Inno. s. de his q̃ dei erãt. Hõ ẽ em̃ credẽdũ vt dic̃ Aug. tm̃ pro phetã itẽdisse opi tpaliũ. ita q ñ intẽderet opi spũaliũ. Sz res ꝑtunk hodie añ oc'os nros huic ꝛria snie. Uiri em̃ prudẽtissimi t exercitatissimi i oib⁹ scietijs p nihilo reputãk. nec vocãk ad pncipũ cõsilia. t si vocãk. ñ stak dictz eox. saltẽ i his q̃ vulnerant cõsciam. Sz certe timeãt pncipes: qz nisi eos hẽant secũ. ncc̃e ẽ eos deuiare ad sinistrã. Quia ceci sũt sine ill'. cecũq̃s oẽ cõsiliũ eox. Ceco ãt si ceco ducatũ pbeat. nonne ambo i fouea cadẽt pcipitatõis. Unde Judicum. xviij. c. in figura legitur. q filij Dan ceperunt lachis ciuitatem. et homines occiderũt. qz cũ nullo hominũ habuerũt q̃cq̃s societatz. Sic cõtigit talib⁹ qz vicini sũt piculo q̃ nolũt hr̃e cõsortiũ bonox viroꝛ secũ: nec eos diligũt. Quarto utilis ẽ societas bonox mal' nõ tm̃ bonis ad aliq̃lẽ mẽtis illustratõz. t ad dei laudis iducriõez. Istud pz. j. Regũ. xix. vbi serui saul missi ad capiẽdũ dauid morãtẽ cũ samuele t alijs ꝓphetz. q̃s cito venerũt stati ꝓphetare ceperũt. Uenit tãdẽ t saul vt caperet dauid. Sz t ipe ꝓphetare cepit. Si g̃ ma

tetigerit picē coinq̄nabīt ab ea Jtē Jsa. lij. Recedite. ī cedite. abite. pollutū nolite tā gere. Jtē in ps. 9r. Superbo oculo ⁊ insatiabili corde cū hoc nō edebā. Et apls. j. Cor. v. di. Si qs frr nominatur fornicator inter vos cū hmōi nec cibū sumere debet. Ad ista breuiter rñdeo. q̄ duplex ē cohabitatō bonor cū malis. Quidā corpe tm̄ in bñanis actib⁹ licitis. vt in cōtractib⁹ ⁊ alijs honestis. Quidā corpe ⁊ mēte. vt i actib⁹ eorū puersis ⁊ cōsuetudinib⁹ aut moribus detestandis. Tūc dico q̄ dñs p oēs scripturas prohibet cohabitatiōes bonor cū malis corpe simul ⁊ mēte. ne eis cōsentiāt in aliq̄bus prauis moribus Et hoc dicūt scripture. recedite secundum mente. sicut dauid noluit cōicare mēte superbis ⁊ auaris. Et qđ dic̄ de pice. vex ē q̄ difficile ē euadere cōtagiū tangēti picē. nō tm̄ ē impossibile. Vñ perfect⁹ ⁊ firmis i sanctitate. facile ē cōicare puersis. licz imperfect⁹ videat difficile. nō tm̄ impossibile. Paul⁹ ait prohibet sumere cibū cū fornicarijs manifestis. p sniam ecclie pcīsis. nō aūt occultis. Vñ i signū hui⁹ dñs cū iuda occulto suo traditore māducauit. Juxta illud. Qui intingit mecū manū in parabside. Hinc est q̄ dicit Jnno. exponēs illud de xpo ps. c. Nō adhesit mihi cor prauū. Dicit cor prauū. scz iude non adhesit mihi in amore. q̄ ipm nō dilexi. declinātē a me malignū. nō cognoscebā. i. nō approbabā. Et seq̄t. Superbo oculo ⁊ insatiabili corde. i. cuz iuda q̄ hēbat oculū superbū. eo q̄ noluit regule et legi subīci saluator⁹. ⁊ cor insatiabile p cupiditatē. q̄ fecit eū vēdere saluatorē mūdi. cū hoc nō edebā. Nō dic̄ nō edebat mecū q̄ edebat corpaliter. sed dic̄ cū hoc ñ edebam. q̄ nō me ei socialē ⁊ consentaneū exhibebā. licz patiēter sustinerē q̄ ederet panes meos mecū. Sed alijs discipul' me socialē exhibebā. q̄ placebat mihi eor societas Hec Jnno. Ex his īfero q̄ licz infirmis difficile ē cōuersari mal' ppt timorē ruine ⁊ cōtamiatiōis. tm̄ perfect⁹ ⁊ firmis in fide. vtile ē ppt lucrādū eos aut arguēdū eor mala. Sic fecit dñs iude. quē vt auerteret a prana intētiōe voluit cōuersari secū. Sic mīti scti legūt inter malos cōuersari. Nā loth castus fuit in sodo. Gen. xiij. ⁊ noe in gñatiōe sua q̄ mala erat iust⁹ vixit Gen. vij. c. Joseph q̄z in egypto cast⁹ permānsit. Gen. xxxix. Sic samuel inter filios bely pessimos sctūs extitit. j. Re. ij. Sic inter idolatras pessimos. vij. milia viror remāserūt intacta. iij. Re. xix. Sic thobias inter alios idolatras mānsit deicola Thob. j. Sic hieremias inter pessimos detractores piratē ñ tacuit Hiere. xliij. Et ezechiel inter icredulos ⁊ subuersores bītasse mēorat Ezech. ij Et q̄by videt bōis ⁊ pfectis malicia ipior ñ obesse. dūmō recedant ab eis mētaliter. ⁊ si habitēt corpaliter. Vñ duob⁹ mōis ñ te maculat malū. Si aut ñ cōsētz aut redarguis xxiij. q. iij. A mal'. Sz h pulsat q̄stio aim. Utrū i aliq̄ cāu mali pñt deleri de hac vita. Ad qđ rñdeo. q̄ mali sūt duplices. Aut eccl̄ie sūt publici ⁊ p eccl̄iā pcīsi. aut occulti ⁊ ab eccl̄ia tolerati. In pmo cāu dr. Malefic os ñ patiar⁹ viuere sup tr̄ā Exo. xxij. In scdo cāu dr. Tu bon⁹ tolera malū. q̄ abel esse rēuit quē Cayn malicia ñ exercet. inq̄t Bre. sup Ezech. ome. lx. xxiij. q. iij. Tu bon⁹. Sic iudā dñs tolerauit. In pl'ib⁹ g̃ casib⁹ mali tolerāt. Prio si ē difficile segregare malos a bōis. ⁊ tūc tolerādi sūt. ne boni ⁊ innocētes sil'peant. xxiij. q. iij. q̄uis. Vñ theodosi⁹ ip'ator Guiter fuit reprehēsus per btm̄ Amb. q̄ innocētes cū iniq̄s ⁊ sceleratz sil'occiderat. Scdo q̄ diu mali p iudiciū eccl'ie ñ publicāt. ij. q. j. Multi circa pncipiū Et ō cohabitatōe clicor. vīa. in. c. vl. xv q. vl. c. vl. Tertō tolerādi sūt vbi eor correctio ñ ōspat. xxiij. q. iij. c. j. Quarto si eorū pcta ñ sūt mānifesta. xj. q. j. Nolite. ij. q. j. mlti. Quito si ex eor pturbatōe pax ecclie vl'is ñ turbat. xxiij. q. iij. tu bon⁹. q̄z ppt pisces malos rhetia ñ sūt rūpēda. neq̄z ppter hedos grex ōserēd⁹. neq̄z ppt paleā area relinq̄nda. xxiij. q. ij. q̄s. Nō sūt g̃ indifferenter deserendi mali. sed patiēt tolerādi. q̄tin⁹ de malo ad bonū q̄nq̄z conuersi possint nobiscū peruenire ad priam claritatis eterne. Ad quam nos ꝛc.

Pñica q̄nta p⁹ oc. ep. I. Ser. XXXI.

Confiteor tibi pa

ter dñe celi ⁊ tre Matth. xj. Lu. x

Pñica prima pcedēti sctā mr̄ ecclesia ppositū nob salutiferaz doctrinā nr̄i saluatoris i parabola semis. nūc i ista dñica pñti ponit nob q̄bus a xpo ista doctrina reuelatur. ⁊ q̄ sunt digni reuelationis doctrine celestis. quia tm̄ humiles. Hi ei sunt speciales discipuli christi. sibi eterna-

rū. Judic. vj. Humiliatus est isrl in cōspectu madian. Et certe ꝫ supbos ⁊ pomposos hoies. necessariꝫ sunt mali hoies. vt qꝫ soli nolunt ꝓpria sponte hūiliari deo. hūilientur saltē inuiti. Sic em̄ factuꝫ fuit filijs israel. De q̄bꝫ dr. Hūiliati sunt sub manibus inimicoꝝ. Expōit Innoc. q hūiliati sunt humiliate subiectiōis non virtutis. Wala hūiliatio. vbi de diuite fit paup. ō rege ribald⁹. de libero seru⁹. de herede exul. de milite rustic⁹. de sacerdote agricola de tēplo stabulū. Ista oīa cōtingūt ꝓpt supbiā. Ad quā hūiliādā ꝓmittūt mali hoies Tertio vtiles sūt mali bonis vt boni p eos purgent. Malach. iij. Sedebit cōflās et emundās argētum. ⁊ purgabit filios leui. Quarto ad ℏ tolerandi sunt mali. vt si velint cōuertāt exēplo bonoꝝ. Isa. xxx. Propterea expectat dns vt miſeat vr̄i. In ps Cū sctō scūs eris. ij. Pe. iij. Nolens aliqs pire expectat. Vñ Aug⁹. sup ps. liij. dicit. Qꝫ ois mal⁹ nō solū iō viuit vt p eū bonū exerceat. sed etiā vt ipemet corrigat. Hec ille. Quinto ad ℏ tolerandi sunt mali vt ḡ nius puniant si cōuerti noluerint. Leuit. xxvj. Si noluerit⁊ recipe disciplinā pcutiam vos septies. Inclinear⁊ Ut sic̄ crescit iniq̄tas. sic crescat ⁊ pena. Vñ Bre. q̄s em̄ diuti⁹ vt cōuertāt expectat. ñ q̄uersos durius dānat. Josue. xj. Dñi sṅia fuit vt indurarent corda. Sexto ad ℏ tolerādi sūt mali cū bonis. ne forte sil cū eis boni eradicēt Sicut ℏ dr. Sinite inq̄t vtraq̄ crescere. malos in malicia. vt q̄ sordet sordescat adhuc Apoc. vl. Malū crementū qō ꝓficit i peius. ij. Thimo. ij. Sic ecōtra boni ꝓficiunt in bonitate ⁊ iusticia. j. Macha. iij. c. Jonathas cepit crescere in virtutib⁹. Sinite ḡvtraq̄ crescere ad messem ne forte eradicantes zizania eradicetis et triticum Hoc ē. ne volētes delere malū deleat⁊ bonū. Sicut em̄ dic̄ Augu. sup Ps. liij. ⁊. lj. Plerūq̄ cū tibi vider⁊ odisse inimicū. fratrē odisti. Septio vt ṽtutes bonoꝝ meli⁹ clarescerent. Hā si nō essent inimici nō essent p̄lia. Si nō essent p̄lia nō essent triūphi. Si nō essent triumphi nō essent milites. Itaq̄ inimici faciunt claros milites. Sic nō eēt ṽt⁹ q̄cūq̄ si nō hr̄et aliqō ꝑrium. nec splēdidior et examiatior fieret. nō ꝓbata vero nec examinata nō ē ṽtus. Ita dicit Orige. super libr̄ Num. omel. xiij. circa p̄ncipiū. Et inducit ibi multa exempla sctōꝝ. Hā si nō eēt malicia ffm ioseph ipe nō creuisset in principem in egypto. et breuiter si non esset traditio iude. nō esset passio xpi. et per conseq̄ns nec redemptio nr̄a. Ex his infert Orige. Qꝫ deus nihil ociosum permittit in hoc mundo. qꝫ non solū vtil̄ bonis ad bonū opus sed ⁊ malis Octauo vt diuina iusticia reluceat eo euidenti⁹. Sicut em̄ de⁹ ex miscōia saluat iustos. ita ex iusticia dānat malos. Jōq̄ vt iusticia dei appareat in eis cū dānabūt nō sunt añ tps delēdi. Nono vt sapia dei reluceat in ℏ mūdo Sic̄ em̄ dicit aplus. Mūdus ē sic̄ dom⁹ mag̃ in q̄ sūt vasa q̄dā i honorē. q̄dā i cōtumeliam facta. ⁊ in ℏ apparet sapia dei q̄ in nullo deficit. sz i oīb⁹ puidit. Si em̄ essent oīa vasa mūda. nō ita refulgeret eoꝝ decor. sicut comparata imundis. Vñ Aug. dicit i Enchiridion. q malū suo loco positū cōmēdat bonuz. qꝫ ꝓria iuxta se posita. magis eluceſcūt. Propter ḡ has vtilitates ferendi sunt mali. pmiscui bonis ⁊ boni mal. Ut vtrobiq̄ illi ex istis ⁊ isti ex illis ꝓficiāt. ⁊ de malo mali in bonum q̄nq̄ successiue consurgant. ⁊ boni ō bono in melius semp. pcedant. proficiētes de virtute in virtutem. T

Dixi tertio q in verbis p̄miſsis considerandu⁊ ē de pseuerāti longanimitate bonoꝝ. s. et maloꝝ. q̄usq̄ tolerādi sunt mali a bonis ⁊ cōuersent mal. vsq̄ ad messē. Messis ista ē dies iudicij extremi ⁊ cōsūmatio seculi. ꝓpt q̄ttuor cās. Prio ꝓpt fructuū collectōz Ps. Uenientes aūt venīēt cū exultatōne portantes manipulos suos. Scdo ꝓpter ampliorē receptōez. Nō ei pax semis pūcit ⁊ mltū recipit. sil̄r ⁊ iust⁹. Ro. viij. Non sūt cōdigne passiōes. vñ Mat. xix. Cētuplū accipiet⁊. Tertio ꝓpt refectōz Prouer. vl. dicetur vnicuiq̄ tūc. Date ei de fructu mānuū suaꝝ. Ps. Labores ma. t. tē. Quarto ꝓpt repositōez in horreū Math. iij. Paleas comburet igni. Triticū autem cōgregabit in horreum suum Et hic dicit. Colligite primum zizania ⁊ alligate ea in fasciculos. Triticum autem meū cōgregate in horreū. Usq̄ ḡ ad hāc messez necesse est iustos cōuersari malis. Sz diceres. ℏ ē durū ⁊ est cōtra scripturā q̄ phibet conuersari bonos malis. Hā dicit Sapiēs. Qui

Et preponitur abscõsio veritatis. quia superbi iudei verbũ veritatis repulerũt. ꝗd postmodũ gentiles humiles receperũt. vt habet Actuũ. xiij. dicit ergo. Abscondisti hec archana fidei ⁊ sapie tue. que in aduẽ tu filij tui sunt impleta. a sapientibꝫ ⁊ prudentibꝫ. scz scribis ⁊ pharisei ꝑm suã reputationem. scz sapientibꝫ in credẽdis. ⁊ prudentibus in agendis. vel sapientibꝫ in lege vel prophetis. ⁊ prudentibꝫ in mundanis. vel sapientibꝫ et prudentibꝫ ꝑm superficiem exteriorem. vel ꝑm humanam philosophiã. de qua. j. Ad Corinth. j. Stultam fecit deus sapiẽtiã huius mũdi. Hec aũt est triplex. s. animalis. terrena. ⁊ diabolica Jaco. iij. Animalis in voluptuosis ⁊ luxuriosis. terrena in cupidis ⁊ auaris. diabolica i superbis ⁊ ambitiosis. Et a talibꝫ abscõsa est diuina sapientia. quia isti sunt sapiẽtes in oculis suis tantuz non simplicit. et reuelasti ea paruulis. id est humilibꝫ. ⁊ intellectũ suũ in obsequiũ fidei captiuãtibꝫ. Ecce ergo depressio superbozꝫ ⁊ exaltatio humiliũ. Et patet hic ꝑm Lyraz ꝙ causa ex parte credentiũ fuit humilitas eorum. que ad sapiam disponit. vt dicit Prouer. xj. Ubi humilitas: ibi sapientia. Ex parte aũt non credentiũ. est eozũ superbia. ꝙ ẽ intellectus excecatiua. Sed ex parte dei causa fuit simplex voluntas diuina. Et ꝟ est qđ subdit. Ita pater quoniã sic placitũ fuit ante te. ante quem nihil iniustũ placere potest. Nullã vero aliam rationem reddere voluit filius dei. quare illos reprobauerit. ⁊ hos elegerit: nisi solum beneplacitum patris. in exemplũ. vt secreta dei discutere non presumamus in confusionez illoz qui de secretis dei volũt querere rõnẽ cum dicit Aug. de ciuitate dei. Humirum que fiũt sola voluntas est ratio facientis. Uerũtamẽ ⁊ si causa huius reprobatiõis vel electionis assignari non possit in speciali. potest tamen in generali ꝑm Lyrã. Ut scz in electis dei appareat dei miscõia. in malis aũt iusticia. Quia sicut ad gl̃iã regz terreni nõ soluz ptinet aula in qua strenui milites honorant. sed etiã patibulum in qꝫ malefactozes puniant. Sic ad gloriã regis celestis nõ solũ pertinet ꝑmiatõ bonorũ. sed etiã punitio reprobozꝫ. In speciali tamẽ non potest ratõ assignari ex parte ꝺi quare istũ eligat ⁊ illum dimittat. nisi sim plex eius voluntas. vt dicit Aug. sup Johannem. Quare istũ trahat. illuz vero dimittat. noli velle diiudicare. si nõ vis errare

B Sed diceres. tamẽ gaudere de excecatione hominũ infideliũ malũ est. Rñdeo ꝑm Criso. Christus non agit gr̃as ꝺ absconsione. sed de reuelatione tm̃. Oia mihi tradita sunt a patre meo. Istud continuatur sic ad precedentẽ clausulam. Dixit em̃ ꝓmo ꝙ causa illius reuelationis ꝓpria ⁊ immediata fuit voluntas patris. ne putetur ꝙ etiã filius nihil operet ad hoc. ideo ponit se vt cãm mediã. Christus em̃ est ꝑ quem oĩs processus gratie deriuatur ad nos. ⁊ hoc est qꝺ dicit. Oia mihi tradita sũt a pr̃e meo. Hoc veruz est tam ꝑm naturã diuinã. ꝑm quã habet esse a pr̃e. ⁊ p cõsequẽs ⁊ posse. licet habeat idem esse et posse cũ ipo. ⁊ sic oia tradita sũt sibi ab eterno. Scõm aũt naturã humanã oia tradita sunt in potestate xp̃i. ⁊ ideo a patre. Et hoc dupliciter. Uno modo q̃ ad auctoritatem. ⁊ sic oia subdita sunt sibi ab instanti conceptiõis. quia eoipo quo natura humana verbo est vnita oĩa creata sũt subdita xp̃o et pedibus eius. Alio mõ ḡtum ad effectũ. ⁊ sic in iudicio oia erunt subdita christo et pedibus eius quando perfecte implebitur voluntas eius in oibus. vt dicit ad Hebre. ij. Sz que oĩa. dicit Hozra. Oĩa scz secreta. superioza. inferioza ⁊ media. celestia. terrestria ⁊ infernalia. cozporalia. spiritualia. ⁊ vtrisꝫ coniuncta. q̃ omnia tradita sunt christo. ad creandum ⁊ recreandum ⁊ ad glorificandũ. vel oĩa etiã increata essentialia. eternalia et spiritualia. vt potentia. sapientia ⁊ bonitas ⁊ eternitas. que dicit plura ꝓpter diuersos modos significandi. que oia tradita sunt filio a pr̃e p gn̈atiõnẽ. cum sibi consubstantialẽ genuit oia possidentẽ ꝑm Rabanum Oĩa ergo. i. dominiũ sup oĩa vel notiziam omniũ. Habuit enim christus omnium scientiam. ⁊ si non omnium potentiaz que creature dari non poterat Sequitur Et nemo nouit filium nisi pater. Hic xp̃s ostendit fore causam huius reuelationis. quia noticiam habet huius ⁊ maiozum. ⁊ boca patre. Quia nullus est in trinitate gradus. nihil prius aut posteri⁹. nihil maius aut minus. et ideo oĩdit scientiã eq̃lẽ eẽ pr̃is et filij dicẽs. Nemo nouit filiũ nisi

liter a deo dati. Unde glosa super illō Johannis. vj. Hec est voluntas patris mei q̄ misit me. vt oē q̄ dedit mihi nō perdaz ex eo. Dicit interlinearis. Christo datus est tm̄ humilis. Et sequitur ibidem. de timentibus perit. de humilibus nihil. Un̄ saluator Math. xxviij. dicit. nō ē volūtas dei vt perdat vnus de pusillis istis. Ubi glosa Hieronimi dicit. Sola hūilitas est signū imitatiōis dei. Et fm̄ Gregoriū. Sicut euidentissimū signū reprobozū est superbia. ita electozū humilitas. Un̄ Jacobi. iiij. dr̄. Et. j. Pe. v. Humilib⁹ autem dat gr̄am suam. Et Isa. lxvj. Ad quē respiciam: nisi ad humilez. In signū aūt huius dei filius allectus humilitate virginis gloriose descendere dignatus est ad homines. Juxta illud Luce. j. Respexit humilitatem ancille sue. Talib⁹ etiam dominus specialiter reuelare dignatus est suozū secretoz mysteria a seculis abscondita. Un̄ in psalmo. Intellectū dat paruulis. Glo. i. humilib⁹. Ideoq̄ dei filius agens gr̄as a deo patri. p talib⁹ dicit in euangelio presenti. In illo tempore. Respondens ihes⁹ dixit. Confiteoz tibi pater domine celi et terre. Iste est textus ist⁹ euangelij. in quo signanter audiuimus q̄ veritas sacre doctrine reuelat a deo humilib⁹. Ut igit̄ reueletur nobis a deo patre per eius vnigenitū filiū ante oia gr̄am eius postulem⁹ sine q̄ indigni ad talia oia sumus. Un̄ Jacobi. j. dr̄. Si q̄s indiget sapia. postulet eā a deo. Christus aūt est sapientia et virtus dei patris. vt dicitur. j. Corinth. j. et. ij. et ad Roma. xj. Hinc Bern̄. super Cantic. fmōe. xxij. dicit. Incassum q̄s laborat in acq̄sitione virtutū et scientiarum si aliunde sperandas eas putet q̄ a domino fructū. cuius doctrina seminariū est prudētie. Unde soli illi prudentes sunt dicēdi qui eius doctrina imbuti sūt. Hec ille. Quod vt facilius impetremus ad matrez gratie virginem gloriosam. cui reuelata sunt secreta celestia recurramus omnes. dicētes voce amena. Aue maria gratia plena dn̄s

In euangelio presenti tria describunt̄. Primo diuina sapientia a sapientibus absconsa humilib⁹ manifestata ostendit̄ cum dicit. Confiteoz tibi pater dn̄e ꝛc̄. Secdo eterna refectio laborantibus in penitētia ꝓmittitur. cum dicit. venite ad me. Tertō iugū legis diuine suaue esse phibetur. cuz concludit̄. Jugū em̄ meū suaue ꝛc̄.

Diripmo q̄ in prima parte euangelij sapientia diuina sapientib⁹ absconsa humilibus manifestata ostenditur. cū dr̄. Confiteoz. Premittit aūt hic determiatio tpis. cum dr̄. In illo tpe. Respondens ihesus. Istud factum est anno predicatōnis ꝑmo postq̄ xp̄s designauerat septuaginta discipulos. ꝛ eos misisset ad predicandum. q̄ reuersi a predicatione dixerunt xp̄o. Dn̄e etiā demonia subiciuntur nobis. qō reprehendit statim et dixit. Nolite gaudere q̄ demonia vobis subijciunt̄. sed gaudete q̄ noia vestra scripta sunt in celis. Jta dicit Luc. x. Et quia interim q̄ apostoli erant in p̄dicatione alibi. xp̄s p̄dicauit iudeis. cū tm̄ p̄dicatiōem eius reiecerūt turpiterq̄rū penā xp̄s dixit fore maiorē in inferno q̄stū ad peccatū incredulitatis q̄s sodomitaz. vt patet ibidem modicū ante. Postq̄ aūt exprobrasset iudeis q̄ eius p̄dicatiōez repulissent. In illo tpe. Respondens ihs scz tacite q̄stioni quā potuissent facere xp̄o scz quare p̄dicasset nō crediturīs. ꝛ nō predicasset crediturīs. Glosa tamen dicit q̄ respondet illi questioni. Que ē ratio q̄ populus iudaicus vni⁹ dei cultoz filiū dei i carnē venientem reiecit. quē gentilitas tā prone recepit. Huic q̄ obiectiōi rndēs dic̄ Confiteoz tibi pater. id est gloriam tuam declaro fm̄ Lyram. Gratias tibi ago ꝛ in te exulto fm̄ Hozram. Unde Luce. x. dr̄. Q̄z in illa hora ihs exultauit in spūsancto ꝛ dixit. Confiteoz tibi. per deuotam laudem. pater per eternam generationē. dn̄e celi et terre. p temporalē creatōnē. Primū est ꝺ Sabellium confundentem psonas. Hic aūt distinguit̄ vna ab alia. q̄z vna cōfitetur alteri. in q̄ patet pluralitas iparuz. Scōm est ꝺ Arriū. q̄ negauit xp̄m dei filium p̄ naturā. q̄z vocat euz patrem. q̄. ꝓprie sic dr̄ per gn̄ationē. Tertiū est cōtra Manicheum. q̄ ponebat duo p̄ncipia. illa sensibilia dicens a malo deo. et celestia a bono. Contra ꝟ dr̄. Hic de⁹ idem celi ꝛ terre. i. creature supioris ꝛ iferioris. q̄z abscōdisti. Ecce rō cōfessiōis siue gr̄arū actiōis scz reuelatō ꝟitatis ipis paruulis. Et hec facta est p̄ miscdiam. ꝛ p̄ oppositū absconsio veritat̄ facta ē superbis. ꝛ ꝟ. ꝓpe iusticiaz.

⁊ onerati estis. Laboratis inquaz siue ꝑm naturā. in q̄ nascimur. qꝛ hō ad laborē nascit̄. Job. v. siue ꝑm culpā. in q̄ transgredimur. Hiere. ix. vt iniq̄ agerēt laborauerūt siue ꝑm penā in qua morimur. Gene. iij. c. Maledicta terra in opere tuo. Specialiter tñ hic xp̄s loquebat̄ ad iudeos. q̄ laborabāt sub onere legis. qd̄ nec ip̄i nec p̄res eorū portare potuerunt. Actuū. xv. Silit̄ loquebat̄ ad gentiles laborantes in cultura idolorum. De quo Isa. xlv. Labor egypti. Nob̄ aūt qui laboramus in voluptatib̄. vt luxuriosi. auari in cupiditatib̄. ambitiosi in dignitatibus. dicitur etiā venite qui laboratis. scz labore stultissimo. Ecclesiastes. x. Labor stultoruz affliget eos. Et vere stultus. quia ad Roma. vi. dicit̄. Stipēdia peccati mors. Ecce merces laboris. Sed nunq̄d vocat ad alium laborem. certe non. Dicit enim. Et ego reficiā vos triplici scilicet cibo. doctrine. eucharistie et glorie. Bona refectio que famem nescit ꝑpetuo. Psalmista. In loco pascue ibi me collocauit. Deinde subdit aliud inuitatoriū ad tollendum iugū suum dicēs. Tollite iugum meum super vos. id est legem meam euangelicaz. que dicitur iugū. quia est lex amoris. et per consequens iungit fideles ad veritatem. iudeos et gentiles. Amor eñ est vis vnitiua ꝑm Dionisi. Et attende benignitatez saluatoris. quia non imponit inuitis iugū suū. sed sponte hortatur. Unde Math. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et Ecc̄i. xv. Deus ab initio constituit hominez in manu consilij sui. Josue vlti. Si malū vobis videtur timere dominū. optio vobis dat̄. Hinc dicitur in canone. Q̄ voluntariuz militem elegit christus. xv. q. i. Non est. et xxxiij. q. v. Tunc saluabitur. D Notāter aūt dicit iugum meū. quod est triplex. scilicet euangelice predicationis. Ecc̄i. vltimo. Collū vestꝝ subijcite iugo illi⁹. Secundo diuine dilectiōis Osee. vij. Reuersi sunt vt essent absq̄z iugo. Tertio iugum crucis. siue mortificationis. quod carnem spiritui subijcit. Trenoꝝ. iij. Bonū est viro cum portauerit iugum. Et dicit meuz. propter exemplaritatē. quia ip̄e tulit illud pro nobis. docendo. diligendo. sustinēdo super vos. id est. vt vobis presideat in omnibus doctrina mea. et precipiat sup̄ vos. id est in ratione vestra et voluntate. q̄ ē superior pars aīe vestre. in qua debet eē dilectio. super vos. i. in corpe vr̄o. Gall. vi. ca. Stigmata dñi in corpore meo porto. Rabanus dicit q̄ hoc dr̄. vt in reuerentia habeamus iugū diuine legis. nō conculcantes. sed venerantes. Et discite a me. scilicz sine fallacia. simpliciter intelligendo. sine postilla memoriter retinēdo. sine pigricia efficaciter complendo. a me. docente verbo ⁊ exemplo. quia mitis sum. in moribus exterius. scilicet nullū ledendo. ⁊ humilis interius in affectibus neminem contemnendo. Istis enim duobus modis maxie nutritur dilectio. corde. non solum exteriori apparentia vt hypocrita. qui humiliat̄ pro humanis laudib̄. Math. v. Receperunt mercedem suā. Et sequitur premiuz. ⁊ inuenietis requiē animabus vestris. scz in p̄senti et futuro. De presenti dr̄ Ecc̄i. vlti. Modicū laboraui ⁊ inueni mihi multam requiem. De secūdo Isaie. xxxij. Sedebit populus meus in multitudine pacis ⁊ in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. Hic eliciuntur tria documēta moralia. Primum est q̄ non est excusatio hoīs cuiuscūq̄z de salute sua q̄n ad deum venire teneat̄. Istud patet. qꝛ ad hoc filius dei descendit vt verbo ⁊ facto vocaret homines ad salutem. Unde ip̄e dicit Joh. iij. Q̄ deus sic dilexit mundum. vt filiū suū vnigenitū daret. vt om̄is qui credit in eū non pereat. Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt. Et Math. xviij. Uenit fili⁹ hoīs querere ⁊ saluū facere quod perierat Idem Luce. xix. Hinc Joh. xv. dicit̄. Si non venissem ⁊ locutus eis non fuissē peccatū non haberent. Ad hoc significandū. xp̄s voluit tam crebrꝫ vicib̄ dicere ad homines istud verbū quod hic ponit̄ venite qñq̄z post me. vt Math. iiij. et Lu. v. qñq̄z ad me. vt h̄. Et Joh. v. Om̄is q̄ venit ad me. cū ergo aperte vocat nullus excusari potest. ad Roma. ij. Quapropter inexcusabilis es o homo Joh. xv. Nūc ergo ñ habent excusationē de peccato suo. Hinc ꝓ regula aplus ponit. q̄ in statu legis euāgelice regula est q̄ ignorās ignorabit̄. i. Corinth. xiiij. Scd̄m documentū est. q̄ licet xp̄ianis necessarie sint oēs v̄tutes. maxie tñ hūilitas. a q̄ se xp̄s denomīare voluit: vt rex humilitatis. ⁊ dominus mititatis.

pater. Nemo hic nõ accipitur proprie. id est nullus homo. sed large. i. nullum suppositũ intellectual' nature nouit filiũ. s. essentialiter plene ⁊ pfecte. Hoc dico ꝓpter homines q̃ cognoscũt per fidem. ⁊ beatos q̃ ꝑ manifestam visionẽ. qui licet clare videant diuinã essentiã. tamẽ eã nõ cõprehendũt. Nisi pater. non excluditur spũsctũs. vt sit exceptio essentialis aut ꝑsonalis. neq̃ nouit patrẽ quis nisi filius. ⁊ cui voluerit filius reuelare. ⁊ ita filius est cã reuelationis. q. d. ne miremini si omnia mihi tradita sunt a patre. quia aliquid maius habeo. scz noscere patrem et esse eiusdem voluntatis ⁊ essentie cum ipo. Et hoc dicit ꝟm Hilari. ne sic q̃d minus in ipo q̃ꝫ i d̃o esse putetur. Per hoc aũt qd̃ dic̃ se ptãtez habere reuelare patrẽ. nõ negat etiã quin habeat potestatem reuelandi se. Nam ꝟm Augu. vij. de trinita. Reuelatur pater per verbum suum. sicut verbum nostꝝ temporale ⁊ transitorium. ⁊ illud d̃ quo loq̃mur ⁊ seip̃m ostendit. sic filius dei ⁊ se ⁊ patrez quia ip̃m ita est. ⁊ hoc patet quod pater.

Hic sumuntur tres moralitates. Prĩa q̃ volentes habere clarã cognitionẽ diuine voluntatis quãta sit ad agẽda ⁊ ad credenda in salutarib. maxĩe dñt studere humilitatem que inter alias virtutes disponit hominẽ ad cognitionem diuine sapĩe. Sunt enim septẽ virtutes que disponũt ad hoc. Prima est castitas. vt in Joseph. cui ꝓpter castitatem datũ fuit donũ interp̃tationis somnioꝝ Gene. xl. Secunda est abstinentia. vt in daniele. Danielis. j. Tertia est oratio. vt in Dauid. ij. Reguz. xv. c. Quarta cõtẽplatio. vt i Salomõe. iij. Regũ. iij. Quinta solicitudo. in mardocheo. Hester. j. Sexta patiẽtia. in Johãne euãgelista. Apoca. j. Septima humilitas in discipulis. vt hic. Secũda moralitas. vt ea que nobis sunt occulta fidei non discutiamus temere. Unde Ambro. libro p̃mo de trinitate. Aufer argumentuz vbi fides queritur. piscatoribus creditur nõ dyaleticis. Et Augu. super Johannẽ. Noli intelligere vt credas. sed crede vt intelligas intellectus merces fidei est. Et ꝓpter hoc dicit Grego. xxv. morali. Ex his v̄bis docemur ne temere diffusa cõsilia de alioruz vocatione ⁊ alioꝝ repulsione p̃sumamus. Et facit hoc ꝯtra illos qui etiã de temporali electione aliquoꝝ disputant. dicẽtes. Ut q̃d istũ de⁹ elegit in talẽ p̃latum. q̃ nõ est alicuius vtilitatis. nõ attendentes illd̃ q̃ deus facit regnare hoĩem hypocritam ꝓpter peccata populi. Job. xxxiiij. Tertia moralitas est vt sortilegia. incantatiões ⁊ alia figmẽta diaboli fugiamus. ex quo audimus q̃ omnia pater dedit filio in ptãtẽ ab illo ergo poti⁹ queramus nostre necessitatis suffragia qui om̃ia potest. nõ a diabolo qui non potest amplius q̃ꝫ permittit̃ vt patet Matthei octauo. ⁊ per beatum Grego. libro p̃mo moraliũ. E

Dixi secundo q̃ in scd̃a ꝑte euãgelij eterna refectio laborantibus in penitentia ꝓmittit̃. cũ subdit̃. Uenite ad me om̃s. Et tria dicit. venite. tollite ⁊ discite. ad innuẽdum q̃ ista tria sunt nobis necessaria. scz fides ꝑ quam accedamus ad deũ. amor ꝑ quẽ voluntarie seruimus deo. ⁊ opus per quod efficaciter implemus mandatuz. dicit ergo venite. q. d. per me filium habetis facilem accessum ad deũ patrẽ Joh. x. ca. Per me siq̃s intrauerit ⁊c̃. et venite ad me scilicet prius credentes in me per fidem. Joh. xiiij. Nemo venit ad patrem: nisi per me. Dicit ibi Thomas q̃ nullus põt venire ad noticiã patris: nisi per verbũ suũ. qd̃ est filius. Sicut em̃ volens se reuelare v̄bo cordis quod profert ore. induit qd̃am modo ip̃m verbũ litteris vel voce. Ita deus volens se manifestare hoĩbus verbum suũ ab eterno carne conceptum carne induit in tempore. ⁊ sic nullus potest ꝑuenire ad noticiã patris: nisi per filium. Hinc ẽ q̃ philipus rep̃hendit̃. petens sibi patrẽ ostendi. cui dictum ẽ. Qui videt me videt ⁊ patrem meuz. Bene ergo dicit. Uenite ad me credendo per fidem Isaie. lx. Uenient ad te curui filij eorum. Ad me inq̃t comitandũ per imitatõnẽ Joh. j. Magister vbi habitas. venite ⁊ videte. venite ad me fruendũ per glorificationẽ. Math. xxv. c. Uenite benedicti patris mei. Uenite ad me vos clausi ad me ostium veritatis Johannis. x. Ego sum ostiũ. vos egri ad me medicũ salutis Luce. x. Samaritanus infudit vinũ et oleum sauciato. vos naufragi ad me portum quietis Johannis. xvj. In mundo pressuram habebitis. ĩ me autẽ pacẽ. Om̃s indifferenter qui laboratis

uissima est. Secundo grauis erat. quia ꝓhibens peccatum. specialem reatum addebat. inq̃ntum nõ soluz naturalem legẽ trãsgrediebat̃. sed etiaz inquantũ legis scripte transgressor erat. Tertio quia solum tẽporalia promittebat. ⁊ si promittebat eterna. hoc satis obscure et in figuris occultz. Vñ Hebreoꝝ. x. dr. Umbram habens lex futurorum bonorum. Modo certum est ꝙ facilius quilibet seruit pro eternis q̃ꝫ pro caducis. Quarto quia illa lex erat timorz. noua autem amoris. qꝛ data est ex maxĩa caritate effusionis sanguinis xp̃i. modo facilius quis implet ex amore q̃ꝫ ex timore preceptum. Quinto lex vetus artabat ad mlta cerimonialia. etiã inuitos Unde ⁊ si nõ fuit peccatũ tangere morticiniũ. tñ si nõ faciebant ea que in lege ꝓpter hoc mandabãtur peccabãt mortaliter. ad q̃ noua lex nõ artat. ⁊ si ad aliqua. tamen ad pauca. Naz sicut refert Augustinus ad inquisitões Januarij. Rabi Moyses enumerat precepta legalia plus q̃ꝫ mille sexingenta. ad q̃ oĩa tenebantur. Noua autem nõ habet nisi septem sacramenta. ad quorum quedam nõ omnes tenentur. vt ad ordinem et matrimonium. Si autem diciturꝙ in moralibꝫ plura prohibet noua q̃ꝫ vetus. Dicendum est. ꝙ hoc verum est. sed cum hoc auxilium gratie confert ad omnia implenda. q̃ gratia omnia leuiat. ſm Augustinũ. ⁊ cuz hoc habemus adiutoria multa sacramentoruz Unde ſm Scotum. Et si potuerunt mereri gratiam pro p̃mo modo. bene quidem sed ad gratiã percipiendã nõ habuerũt aliquod sacramentũ p̃ter circũcisionem. que fuit contra origĩale. Similiter dicẽdũ est de iudicialibus. ꝙ valde pauca sunt a xp̃o tradita. licet per eos qui habent declarare legem christi. et statuere leges ĩ ecclesia vt principes plura sunt superaddita. ad q̃ etiam tenentur fideles obseruanda. vt ĩ canone distin. xix. c. j. Preterea de difficultate vtriusq̃ꝫ legis nũc apparet ꝙ q̃ntũ ad actꝰ exteriores lex vetus est grauior. quia plura cerimonialia ⁊ iudicialia. Quantum autem ad interiores actus qui sũt implere delectabiliter opus virtuosum. grauior ẽ noua. quia prohibet animũ ⁊ motum interiorez. ⁊ ꝙ ex amore impleantur precepta. Et sic lex noua non amanti est difficilior. sz facilima amanti. quia virtus delectationez habet annexam. per quam homo faciliter implet opus v̄tuosum. Ex his infero corelarie ꝙ lex noua est perfectior lege veti. ꝓpter plura. Primo quia fini ꝓpinquior. eo ꝙ ĩmediate aperit ianuã celi. Vetus autẽ destinabat ad limbũ. Secundo qꝛ versat̃ circa bona gratie ⁊ glorie. Illa circa bona nature ⁊ fortune. Isa. j. Si audieritis me bona terre comedetis. Tertio quia cõpletior non indigens supplemento. compẽdiosior. qꝛ vno v̄bo implet̃. Rom̃. xiij. c. Qui diligit ꝓximũ legem impleuit. Utilior. q̃a vtrũq̃ꝫ scz corpus ⁊ animã beatificat. Ido dicit̃ semita salutz nostre. quia pauciorib⁹ instrumentis indiget. Et quia remouet cerimonialia ⁊ ĩmolationes. ⁊ offert deo spiritum contribulatum cordis contriti. Itẽ perfectior in h̃. qꝛ ꝓhibet nõ solum manuz sed etiam animũ. Et si diceres. tamẽ etiaz vetus hoc prohibet dicẽs. Non concupisces. Respõdeo. ꝙ hoc est in paucioribus. quia solum in duobꝫ p̃ceptis. scz mechie et auaricie. Et licet prohibeat mechiã interiorem. tñ transgressoribus nõ infligebat penã. ſm Lyrã in ꝓlogo sup̃ Math̃. Itez patz hoc. qꝛ capto consilio difficillimo noue legis qd̃ est diligere inimicos hoc est facilius q̃ꝫ ĩmolare agnũ pascalem. Ratio. quia ad diligendũ quẽlibet hominẽ natura inclinat. Secundo quia talis dilectio nullũ damnũ infert. sz vtiq̃ꝫ comodũ. Tertio q̃a dilectio magis confortat tã corpus q̃ꝫ animã. q̃ꝫ odiũ. Prouer. xvij. Animus gaudẽs etatẽ floridam facit.

Dominica quinta. II.
Sermo. XXXII.

Confiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre. qꝛ abscõdisti hec a sapiẽtibꝫ ⁊ prudẽtibꝫ ⁊ reuelasti ea paruulis Math̃. xj. Sic dic̃ magnus pr̃ Aug⁹. sup̃ ps̃. lxx. Inter omnia q̃ hominẽ scire optet. h̃ ẽ tota scĩa hoĩs. scire qꝛ ip̃e nihil est p̃ se. ⁊ qm̃ quicq̃d est. ex deo est. ⁊ ꝓpter deũ est. Hec Aug⁹. Vult dicere Aug⁹. ꝙ homo ꝯsiderata sua fragilitate oĩa sua debet referre in deũ. ⁊ de oĩbꝫ gr̃as sibi agere. ⁊ oĩa sibi attribuere. Vñ Gregorius li. xxiiij. moral̃. ostendens q̃ sit vera sapĩa hoĩs. dicit ꝙ vera sapĩa afficit. id est humiliat nõ extollit. nec sup̃bientes quos impleuerit. sed lamentantes facit. Ex q̃bꝫ

Et ideo xp̃us sepius nos ad humilitatem magis q̃ ad alias virtutes inuitat. Sicut ptz Math. xviij. Nisi efficiamini sic̃ puuus iste. Et Luce. xviij. Oīs qui se exaltat humiliabit. Et Luce. xij. Qui voluerit esse maior. sit sic̃ ministrator. Et ratio. quia humilitas est radix oīm virtutum. vt dicit Ambro. Et ideo saluator nō ait. Discite a me mundū fabricare. ⁊ oīa i eo creare. miracula facere. mortuos suscitare. sed discite quia humilis sum. inquit Aug⁹. in li. de ẏbis dñi. vbi etiā vocat humilitatez fundamētum totius fabrice spūalis. Tertium documētū est. q̄ vita xp̃iana debz esse quieta mente. sed laboriosa corpe. ad significandū ħ quod dicit hic christus. Inuenietis requiē animabꝫ vestris. Hoc contra ociosas virgines. viduas. ⁊ vetulas. q̄ in ħ se dicunt maxime esse xp̃ianas ⁊ ꝑtem platinas si ocient nihil laborantes. Cū tamen vita euāgelica est reges animaꝝ. non corpoꝝ. Unde dr in ps̄. Labores manuū tuaꝝ. quia māducabis. Sequit. Btūs es. scz in p̃nti. ⁊ bñ tibi erit in futuro. si hec facies.

Dixi tertio q̄ in vltia ꝑte euāgelij iugum legis diuine suaue esse ꝓhibet. cum dicit. Jugus em̄ meū suaue est ⁊ onus meū leue. q̄si diceret xp̃s. ideo debetis iugum meū potius q̃ iugum veteris legis portare. quia iugū veteris legis erat graue. ꝓpter multiplicitatē moraliū. ꝓpter austeritatē iudicialium. ꝓpter defectum sacramentoꝝ iustificantiuꝫ Sed sic est euangeliū meum. q̄ est iugum suaue ⁊ onus leue. quia ad ipm portandū sufficit sola caritas. Unde Rabanus dic̃. Quid suauius iugo xp̃i. quid onere leuius abstinere a malo. bonum velle. amare oēs. odire nullū. eterna sequi. p̄sentib⁹ nō capi. nulli inferre aliquid quod sibi fieri nō vult Et Grego. iij. moral. dicit. Quod gue mē tibus nostris imponit qui vitare oīa q̄ perturbat precipit. qui declinare oīa laboriosa onera h⁹ mūdi monet. Hic occurrunt tria dubia. Primū est. quare xp̃us voluit apparere mundo ⁊ nō potius nobilibus ⁊ famosis ſm seculū i familia. vectura. eq̄tatura. vestib⁹. cibis. thesaurꝭ ⁊ alijs. Rñdeo ſm Grego. ⁊ Criso. hic q̄ ad ħ humilem se exhibuit. ad hoc ludibria contumeliaꝝ. ad hoc torsionum probra ⁊ passionum tormenta tolerauit. vt superbum hominem nō esse doceret deus. Ecce ꝑma cā scz ratione nostre exemplaritatis. Secundo ideo. quia ſm Grego. ex quo nostre perditionis causa fuit supbia. in saluatore nostro debuit esse humilitas. vt cōtraria contrarijs curarent. Ex quib⁹ patet quare ita diues noluit esse potens. Ratio. quia illa sunt vt cōmuniter signa supbie. Christus aūt venit facere ⁊ docere in se. ideo debuit habere signa humilitatis in vestitu. in familia. ⁊ in oīi vita sua. Ex quo patet q̄ sicut euidentissimū signū perditionis est superbia. ita salutis humilitas. Quod patz. quia sicut illi sequunt diabolum. qui ē rex super omnes filios superbie. ita isti christū qui dicit. Discite a me. quia mitis suz ⁊ humilis corde. ⁊ sic vtrobiq̄ verum signum.

Secundum dubium. vnde est q̄ mlt̄is videntur esse grauia peccata legis euāgelice. cum tamen dicantur leuia. Respō deo ſm Augustinū in li. de verb dñi. q̄ oīe ħ est ex absentia gr̃e spūssancti. qui q̃cito ad est oīa apparebunt facilia. quia spes future beatitudinis omnia alleuiat. Et hoc est quod dicit Rabanus sup illud Math. vij. Arta est via que ducit ad vitam. Arta est inq̄t in ꝑncipio. sed processu temporis inefabili dulcedine dilectionis dilatat. sic̃ dē tibus obstupentibus in hoīne in ꝑncipio grauat comedere quod postea dlectat. Et glosa sup illud. j. Joh. v. Mandata ei⁹ g̃ uia nō sunt. dicit. Que in natura sui dura sunt ⁊ aspera. amor dei ⁊ spes premij facit esse leuia. Propter quod dicit Henric⁹ de vmaria li. xviij. de perfectione interioris hominis. ca. xvij. Nec q̄ dic̃ sibi grauem viam euangelicam. suam imbecillitatem nō illius grauitatem accusat. Tertium dubium. vtrum iugum legis noue sit leui⁹ iugo veteris legis. Videtur em̄ q̄ non. cum ibi ꝓhibeatur soluz manus vt nō occidas hic autem animus. vt non irascaris. ibi actus hic concupiscentia. Qui viderit mulierez ad concupiscendū mechatus est eā Mat. v. Ad hoc respondeo ſm Thomā i. iij. sententiaꝝ. dist. xl. ⁊ ꝑma scde. q. vij. arti. iij. Nec lex vet⁹ ē g̃uior mlt̄iplici de cā. Primo qz lex vet⁹ nllo mō iustificabat causando iusticiā infusam. q̄ est a solo deo per gratiā sed solū docebat. qz in obseruatōne mādatoꝝ eius forma iusticie cōsistit. que gra-

diligens in puidẽdo. Nam ipe est sollicit⁹ de nr̃a salute plus ꝯ nos. Et apparet ista sollicitudo in eo. qz filiũ suũ misit in mõm vt ỏz Job. iij. Qui veniẽs more sapiẽtz mulieris. dragmã pditã tz ouẽ amissam. animã dico hũanã ita sollicite q̃siuit q tiã ꝓpt eã tz ad crucẽ ascẽdit. tz ad inferna vt eã eriper et reduceret descendit. Hinc ps. ait. Dñs sollicit⁹ ẽ mei. Et ꝑe sollicit⁹ est pl⁹ ỏ vna aia humana ꝯ de toto mũdo. Juxta illud Flũq̃d cura ẽ deo de bob. Hic dic̃ Berñ. sup Cãt. ser. lxviij. q licz deo incũbat gub natio tz admistratio toti⁹ create. tñ oia ista de⁹ facit ꝓpter hoiem. de q̃ soloo cura ẽ deo. sicut dicit apls. Omnia iquit ꝓpter electos Et lz puidẽtia dei sit erga oẽm creaturam tamen cura eius est erga solũ hoiem. De q̃ dicit Petr⁹ aplus. Omnẽ sollicitudinem pjciẽtes in eũ. qm̃ ipi cura est de vob. Ue re magna cura deo erga aiaz. quã ita dilexit vt se daret p ea. Hec ẽ em ouis errans. cui⁹ cura etiã supnoz cure gregũ. i. ãgeloz est plata. Denicꝫ illis expositz pastoz descẽdit ad istã q̃siuit diligẽter. Jnuentã nõ reduxit. sz reportauit. noua faciens angel' festa gaudioz. Qui g ꝓpꝛijs hũerz dignatus est ponere. certe curã ei⁹ habebit. Hec ille sniali vbi s. Pro tãto itaq̃ bñficio aie impenso q̃s dubitat dignas esse gr̃az actiones deo refundẽdas. vt sic ille aie liberationi fuit intẽt⁹. ita aia illi⁹ honori intendat. Un̄ dic̃ Berñ. in psona aie sup Cãt. ser. lxviij. tractãs illõ spõse. Dilect⁹ meus mihi tz ego illi. Ille mihi tz ego illi. Ille mihi. qz benign⁹ tz misericors. ego illi. qz non sum ingta. Ille mihi p gr̃am ex gr̃a. ego illi gr̃am p gr̃a. Ille mee liberatiõi. ego illi⁹ honori. Ille saluti mee. ego ipi⁹ volũtati. Ille mihi tz nõ alteri. qm̃ vna sũ colũba ei⁹ ego illi tz nõ alteri. qz nõ audio voces alienoruz. Hec Berñ. Tertio benignitas istius pris apparet. qz ẽ larg⁹ tz magnificus erga petentẽ Job. xvi. Si q̃d petieritz pr̃ez in noie meo dabit vob. Et q̃d dat. ps. rñdet. certe gr̃am tz gl̃az dabit dñs. tz Mat. vij. Lu. xj. ỏz. Si vos cũ sitz mali nostz da re bõa data filijs vr̃is. ꝯnto magz pr̃ vr̃ dabit spm̃ bonũ petẽtib⁹ se. Maxia largitas dare seipm. Spũs aũt sctũs ẽ idẽ cũ pr̃e tz filio. Dãdo g̃ spm̃ sctm̃ dat se tota trinitas Un̄ p tãta gr̃a tz benignitate merito ẽ laudãda clemẽtia tãti pris dicẽdo. Cõfiteor tibi pa. Secũdũ q̃ ỏz mouere hoiem ad gr̃az actionẽ deo faciẽdã ẽ collatio bonoz celestiũ. s. bonoz gl̃ie. tz ꝑ tangit in eo. quia ꝑs ꝓfitet pri tãꝯ dño celi. Un̄ dic̃. dñe celi. Sic laudauit eũ Dauid q̃ dicebat. Cõfiteboz dño ꝑm iusticiã ei⁹ tz psallã noi dñi altissimi. i. ad honorẽ nois dñi. Lu. ij. Gloria in altissimis deo. Et merito laudãdus est tanꝯ dñs celi. Ipe em̃ celũ creauit. nõ ꝓpter se. sz ꝓpter hoies. Nõ em̃ indiguit celo tãꝯ loco ꝓtinẽte. qz ipe manet extra oia tz itra oia. tz supra oia. tz infra oia. inqt Bze go. sup Ezech. omel. viij. Un̄ ipe p ꝓpham dicit. Celũ tz terrã ego impleo. Creauit g celũ ꝓpter angelos. tz angelos ꝓpter hoies. vt ỏz in ps̃. Angel' suis mãdauit de te. Et ad Hebre. ij. Oẽs sũt admistratoꝛij spũs. ad ꝑ vicz vt hoies simł cũ angelis in celesti gl̃ia exultẽt. ps̃. Exultabũt scti in gloria. Merito igit est gl̃ificand⁹ ab hoie q̃ tantã gl̃iam fecit ꝓpter hoiem. vt eũ secũ faceret participẽ. j. Pet. v. Cũ apparuerit ꝓnceps pastoz. tũc tz vos apparebitis secũ in gl̃ia. Gloria aũt illa ꝓsistit in clara noticia visionis dei cũ pfecta laude. Tũc em̃ videbimus eũ sicuti ẽ. j. Joh. iij. Et facie ad faciẽ vt dicit aplus. Tũc laudabim⁹ creatorem oim tz largitorẽ bonoz celestiũ. Juxta illõ ps̃. In deo laudabimur tota die. Tũc ꝓfitebimur ei in seculũ sup oiby q̃ fecit nobis. Tertiũ q̃ ỏz mouere hoiem ad gr̃az actionẽ deo faciendã. est collatio bonoz naturaliũ tz fortuitoz. ꝑ tangit in eo q ꝑs dic̃ prez suũ dñm terre. Sic em̃ est glorioſus i scris suis celestib⁹. vt tñ nõ obliuiscat pauperz suoz in terris. Unde ipe dat escã oĩ carni. tz in ipm oculi oĩm sperant. vt det illis escã in tpe. Aperiente em̃ eo manũ suaz oia implent bonitate. Ipe mltiplicat frumentũ tz fructũ vini tz olei. Ipe dat rorem celi tz pinguedinem terre. Ipe dat panem ur̃z q̃tidianũ. tz ipe dissuade tsollicitudinẽ tpaliũ. se sufficiẽtẽ ponẽs ꝓuisorẽ Mat. vj Nolite solliciti esse di. q̃d mãducem⁹. aut q̃d bibam⁹ aut q̃ opiemur. Scit ei pr̃ vr̃ qa his oiby idigetz Pro his g tz tãtz necessario laudãdus tz glorificãdus est deus. Quatenus p hec tpalia q̃ largit sic incedam⁹ vt ñ amittã⁹ etna. Sz fuera a mltz hodie possz de⁹ querere. Si ego sũ pr̃ vr̃ vbi est honor me⁹. tz si dñs ego sũ vbi est timor me⁹ Malachie. iij. Siquidem honorem ꝓ honore

ptz q nō pdest sapia. imo plꝰ obest. si nō af fuerit hūilitas. Hā sic dicit aplꝰ. Scia in flat. caritas aūt edificat. Quia igit phari sei nec se nec sua in deum referebant. nec ex sapia quā habuerūt hūiles esse volebāt. sz potius supbia inflati. de se t suis meritis p sumebant. Hinc ē q saluatoꝛ veniēs ī hūc mūdū dimissis illis hūiles dignatꝰ est eli gere discipulos qbꝫ sue dīnitatis archana manifestaret. qs approbās. t illos reprobans grās deo pr̄i agit dicēs ī ꝓbis ꝓpositz. Cō fiteoꝛ tibi pr̄ dñe celi t terre qꝛ tc̄. In qui bus ꝓbis ad tria āmonemur. Primo ad di gne agendū gr̄as deo exēplo xp̄i q̄ ait. Cō fiteoꝛ tibi tc̄. Scō inducimur ad ꝺponē dū alas supbie t fugiendū vanā gl̄iam q̄ in phariseis ad tm̄ reprehenditur vt merito ab eis secreta celi abscōdant. cū ꝺr. qꝛ abscon disti. Tertio hortamur ad amplectendum humilitatē q̄ ad tm̄ cōmēdat. vt merito p̄ pter eā aplis abscōdita celestia reuelent. cū ꝺr. Reuelasti ea paruulis. A

Dixi primo q primo in verb̄ pmissis ammone mur ad digne agēdū gr̄as deo exēplo xp̄i. qui ait. Cōfiteoꝛ tibi do. pr̄ tc̄. Et certe di gnū ē agere hoī gr̄as ꝺo. exq̄ filiꝰ dei ꝓsub stātial' p̄ri laudat eū t gr̄as agit sibi. Ecci. xxiij. Magna gl̄ia est seq̄ dñm. t exq̄ ois creatura ꝓfitet t laudat nomē suū. Ūñ ps. de deo dicit. Cōfessionē t decorē induisti. vbi dic̄ Innoc̄. Qꝛ deū laudant t magnifi cāt oēs creature. q̄ꝛ laudibꝫ qsi q̄busdā ve stibꝫ vndiq; circūdatꝰ ē. Ūñ dic̄. Cōfessio nē induisti. Cōfessionē appellat laudes crea turaꝝ q̄ illiꝰ magnitudinē ꝓfitent. t qꝺ ad dit. t decorē. iō dic̄. Quia i decore creatu rarū. decoꝛ illiꝰ agnoscit q̄ creaturas fecit. Sap̄. xiij. Quāto magis speciosioꝛ est dñaꝛ eaꝝ q̄ eas fec̄. Cū g̃ ois creatura ꝓfitet dei bōitatē. dei potētiā t sapiam. magis bō debet assargere ad hmōi ꝓfessionē laudis p̄ deuotā gr̄arūactionē. Sūt aūt tria ī ꝓ bis thematz inducētia t mouētia hoiez ad gr̄aꝝactionē deo faciendā. s. collatio bono rū g̃ruitoꝝ ī eo q ipe fec̄ se nob p̄ez. Unꝺ ꝺr. Cōfiteoꝛ tibi pr̄ do. Scō bonoꝝ gl̄ie t celestiū. in eo q ipe ē dñs celi. q̄ nob celū reseruat in pmiū. Tertio bonoꝝ nature et fortune. i eo q ipe ē dñs terre. q̄ nob oīa terrena sc̄tia dedit ad vsum. Merito igit laudād ē a nob. cū ab eo oia habeā. Et ꝑmo ab ipo hēmꝰ bōa gr̄e. qꝛ ipe est origo oīm bonoꝝ g̃ruitoꝝ. Sic em̄ mare ē origo oīm fontū t fluminū. Ita ꝺs ē origo ꝓtu tū t sciaꝝ. Ipe em̄ ē dñs ꝓtutū vt ꝺr in ps. Et ipe ꝺs sciaꝝ dñs ē. j. Re. j. Ab ipo ē pti nētia carnis. cordis idustria. rectitudo vo lūtatz. Si qs callet ingenio. si qs nitet elo quio. si qs moribꝫ placet. Jnde scie. Jnde sapie ꝑmo. Thesauri siqdē scie t sapie oēs absc̄diti sūt ibi. Quid casta ꝓsilia. iusta iu dicia. sc̄ta desideria. misc̄die fontz illiꝰ sunt Que oia exq̄ a deo effluūt vt q̄dā flumina ne cito exsiccent t fluere cessent. ad deū cō tinuo dñt refluere vt iterꝫ fluant. Quia vt dic̄ Sapiēs. Ad locū vñ exeūt flumina re uertunt vt iterꝫ fluāt. Qꝺ fit p ꝓfessiōez lau dis t gr̄aꝝactiōis. Ūñ aplꝰ dic̄. In omni bus gr̄as agētes deo. Hoc ē vt ait Bern̄. sup Cant. ser. xiij. Quidq̄d sapie q̄cq̄d ꝓtu tis te hr̄e ꝓfidis. ꝓtuti dei t sapie ascribe t deputa. Et licz infinita sūt bona g̃ruita p q̄bꝰ ei dēmꝰ gr̄as agere. tm̄ ist̄ q̄si p̄cipuū occurrit q dignatꝰ ē fieri pr̄ nr̄ Deut. xxxij Nūq̄d nō ipe ē pr̄ tuꝰ q̄ possedit te t fec̄ et creauit te. Et Mat. xxiij. Pr̄em nolite vo bis vocare sup terrā. vnꝰ ē em̄ pr̄ vr̄ in celo Jste pr̄ adeo ē benignꝰ q nino nihil habz seueritatz. ēo q ei ꝓpriū ē sp misereri et p̄cere vt dicit Greg. Propt̄ qꝺ dic̄ aplꝰ eū pa trē misericordiaꝝ t deū totiꝰ ꝓsolatōis. ij. Loꝝ. j. Qñdit aūt hoī cuilibet triplicem gr̄am t misc̄iam. p q̄ a q̄libet ē glorifican dus t laudād. Hā ipe ē clemēs i suscipiē do. erga penitentē t errātē. Diligēs in pui dēdo. erga deficiētē. largꝰ t magnificꝰ. er ga perentē. De ꝑmo quō ē clemēs i suscipi endo. erga penitētē. Habet Lu. xv. ꝺ filio pdigo. quē reuertētē cū lōge adhuc eēt vi dit eū pr̄ p appropinq̄tōez. t misc̄dia motꝰ ē p passionē. accurrēs p pietatz accelerati onē. cecidit sup collū. p gr̄e reconciliationē t osculatꝰ ē p dilectōez. Et ait. Cito pfer te stolā ꝑmā innocētie. t date ei anulum fi dei formate. t calciamēta bonoꝝ opm. Ec ce misc̄dia istiꝰ pr̄is. q̄ a reo reuertētē ñ exi git. sz tribuit. Quicq̄ adeo benignꝰ ē vt q̄n tūcūcq; offendat. ñ possit obliuisci miserati onū suaꝝ. Juxta illꝺ Isa. xlix. Nūq̄d mat pōt obliuisci infantē suū vt nō misereat fi lio vteri sui. Uerūtm̄ t si illa oblita fuerit. ego nō obliuiscar tui. Scō apparet misc̄ricordia t gr̄a istius benigni pr̄is. quia est

pientiby. ℒ Sed nō sic frēs dēm⁹ esse sapientes ⁊ prudentes ąn potius triplicē aliam sapientiā ⁊ prudentiā acquirere debemus. Quaꝝ ꝑma est in expugnanda inimicicia diaboli. De q̄ Math. x. ca. Estote prudētes sicut serpentes ⁊ simplices sic̄ columbe. Dicit Augusti. in ser. iij. ad heremitas. Q̄ prudētia serpētis in hoc maxie cōsistit. qz dū ledi suspicat. totū corp⁹ ꝑ capite exponit. Sic nos libenti⁹ debem⁹ exponere corpus nr̄m oīb⁹ penalitatib⁹ q̄s xp̄s q̄ est caput nostrū in honore suo aut in preceptis suis offendi ꝑmittam⁹. Juxta illud Dañ. xiij. quod dixit Zuzanna. Arcti⁹ est mihi incidere in man⁹ hominū. q̄s derelinquere legem dei mei. Hoc est dicere. melius est vt pcutiar in corpe q̄s in capite. Sic fecit Andreas Petrus Bartholomeus. sic Agnes Dorothea Katherina Margaretha. Et alij q̄ vt gloziarent̄ ibant ad torm̄ta ne fidē pderent xp̄i. Scōa prudētia xp̄i anoꝝ est in dispensanda temporali substātia. De q̄ dr̄ Luce. xij. Quis putas est seru⁹ prudens et fidelis. quem constituit dominus super familiā suam. vt det illis cibum in tempore. Quod Crisō. exponit de quolibet christiano. qui ideo accepit a deo terrenā substantiā. vt de ea faciat opa pietatꝫ Jsta est prudētia formice. q̄ colligit in estate vt habeat vñ viuat in hyeme. Ad quaꝝ Salomon remittēs auarū quemlibet ait. Vade inq̄t piger ad formicā ⁊ disce prudētiam. Sed certe multi dedignant̄ prudentiā formice. qz paruū animal exile ⁊ imundū. Quib⁹ offero camelū qui adeo prudēs est. vt cū sentiat se hr̄e magnā gibbositatez que ꝓhibet eū intrare ostiuꝫ dom⁹ curuat genua. Et sic humiliat⁹ ⁊ incuruatus intrat domū Raro tñ diues eū imitatur q̄ scies qz domū celestē intrare ꝑt̄ diuitias ñ posſit nō depōit eas p distributiōez elemosynaꝝ. Sz qđ deterius est mala malis cumulāſ more herinacij diuitijs velut pomis se inuoluit. quibus grauatus tandem domū redire nō p̄t. ⁊ sic occidit a venatorib⁹ Et de istis verū est illud Luce. xviij. Facilius ē camelū p foramē ac⁹ trāsire q̄s diuitē in regnū celoꝝ. Ponit aūt hic facili⁹ nō ꝓprie nec cōpatiue. sz abusiue. qz ⁊ camelum transire p foramē acus ⁊ diuitē itrare in regnū celoꝝ vtrūq; est impossibile. Tñ possibilius ē camelū trāsire p foramē ac⁹. i. mi⁹ difficile ⁊ min⁹ ipossibile. qz ħ p̄t facere deus sine lesione iusticie sue. qđ nō pōt facere saluādo diuitē impiū ⁊ immisericordē. Et ideo dic̄ Bern̄. Q̄ facilius est camelū trāsire p foramē acus. qz camelus ħz vnū pondus. diues duo. vnū ꝑticulaꝝ possessionuꝫ ⁊ terrenaꝝ diuitiaꝝ. aliud ꝑticulaꝝ pc̄ōrum. Sic ergo exponit. facilius. i. min⁹ ipossibile est camelū trāsire p foramē acus. Tertia prudentia bona xp̄ianoꝝ est in p̄cauenda fallacia. De q̄ dic̄ aplus. j. Pet. iij. Estote prudentes ⁊ vigilate. Jsta prudentia pertinet ad ꝓlatos. q̄ dñt vigilare ⁊ custodire vigilias noctis sup gregē suū. Quā prudētiā xp̄s docēſ aplis ait. Estote prudētes sicut serpētes. ⁊ simplices sic̄ colūbe. Quod tractās Aug⁹ in ser. ad heremitas p̄dicto ait. Duo ħ p̄cipiunt̄. quoꝝ vnū sine alio nō valet. Simplicitas em̄ sine astutia stulticia reputat̄. Astutia em̄ sine simplicitate superbia cōprobat̄. Hoc ē tantū dicere. Volo vos esse sapiētes in bono. simplices aūt in malo. vt dic̄ aplus. Et exponit Bre. j. moraliū. ⁊ in pastorali. c. xxxv. Sic de beato Job legit̄. q̄ erat vir simplex ⁊ rectus. ac timēs deū. Talis debet esse ꝓlatus ⁊ q̄libet dñs temporalis. vt in se sit simplex. simplr viuēdo. Sapiens aūt subditos. pregendo defendendo. gubernando. ⁊ pro eis vigilādo. Et tm̄ de secundo. D

Dixi tertio q̄ in verbis ꝓmissis hortamur ad ap̄lectendū humilitatē q̄ ad tm̄ cōmendat̄. vt merito ꝑt̄ eā ap̄lis celestia secreta reuelentur. cū dr̄. Reuelasti ea paruul⁹. Et q̄d mirꝫ si nō magnis nec ambulātib⁹ i mirabilib⁹ sup se. sz puulis secreta celestia reuelant̄. cū ipe dñs olim nō in forma magni. sz i forma puuli huic mūdo apparere dignat⁹ ē. Juxta illō Jsa. ix. Paruul⁹ em̄ nat⁹ est nobis. Rect⁹ igit̄ ordo imo ꝙa ⁊ sūma eq̄tas ⁊ iusticia. vt puul⁹ dñs puulos hēat discipl⁹os q̄b⁹ secreta suoꝝ misteriozuꝫ reuelet. Circa qđ sciēdū q̄ veri discipli xp̄i q̄ volūt pcipe dona ⁊ secreta celestia ⁊ q̄cūq; gr̄aꝝ dona. debēt esse instar puuloꝝ hūiles. maxie in q̄tuoꝝ ꝓtrib⁹. Primo em̄ puul⁹ est pur⁹ ab oi īmūdicia. qz de talib⁹ scribit̄. Hī sunt q̄ cū mulieribꝫ nō sūt coinq̄nati. Apoc̄. Sic q̄libet hō ⁊ maxime penitēs dz esse purus Jsa. j. Lauamini ⁊ mūdi estote. Debet autem pur⁹ cē ⁊ mūdus. Primo in cogitatōe

et timorē ꝓ om̄ipotētia requirit ab homīe. Honorauit hoīem in creatōe triplr. Prio qꝛ fecit eū cū deliberatōe Gen̄. j. Faciam⁹ hoīem. Scdo qꝛ fecit eū ad imaginē suam ibidē. Tertio qꝛ ꝑposuit eum oībꝫ creaturꝫ ibidē. Debem⁹ ḡ merito honorē. Timorez aūt debem⁹ ei. qꝛ ē dn̄s celi ⁊ terre. ⁊ sic oīpotens Math. x. Timete eū q̄ pōt aīam ⁊ corp⁹ mittere in gehēnā. Nō ḡ frēs pigritemur assurgere ad gr̄am reddendā q̄ nobiscū fecit tantā miscdiaz ⁊ gr̄am in omnibꝫ ꝑmissis. Juxta illud. Danti mihi gratiam dabo gl̄iaz. Un̄ dr̄ Deut. x. Jpe ē laus tua q̄ fec̄ hec magnalia. Et Dan̄. iiij. dr̄. Laudo magnifico ⁊ gl̄ifico regē celi dn̄z t̄re. B

Dixi secūdo ꝙ in verbis premissis īducimur ad deponēdū alas supbie ⁊ fugiēdū vanā gloriā q̄ in phariseis tm̄ rep̄hendit̄. vt merito ab eis secreta celestia abscondant̄ cuz dr̄. Abscondisti hec a sapientibꝫ ⁊ prudentibus. Hoc loco nō rep̄hendit̄ sapīa vt est donū spūssancti. nec prudētia vt ē vna v̄t⁹ de quattuor cardinalibꝫ. sed abusio vtriusqꝫ. Un̄ lz sapīa sit donū spūssancti qn̄ eam hō a deo se hr̄e credit et optat. vt dr̄ Jac̄. j. Si q̄s indiget sapīa postulet eā a deo. Et Ecc̄i. j. Om̄is sapīa a dn̄o deo est. tn̄ si hō credit eā hr̄e a seipo ⁊ ꝓ meritꝫ suis. vel credit hr̄e eā cū nō habeat. nō est donū dei. sꝫ viciū spūs maligni. Tales em̄ arguit ꝓpha di. Ue q̄ sapiētes estis in oculis vestrꝫ. Et apl̄us Roꝝ. j. Putātes se sapiētes. stulti facti sunt. Sic etiā est ⁊ de prudētia. d̄ q̄ apostol⁹ ad Rom̄. xij. ammonet di. Nolite prudentes esse apud vosmetipos. Falsa ḡ est sapientia ⁊ prudētia phoꝝ. qui cum dn̄m sapientie ⁊ prudentie cognouissent. nō sicut dn̄m sapientie ⁊ prudētie glorificauerunt sed euanuerunt in cogitationibꝫ suis. ⁊ obscuratū est insipiens cor eoꝝ. Nā putātes se sapiētes stulti facti sunt vt dr̄. Nō ḡ rep̄hendit̄ hic sapientia vt est virt⁹ aut donū. sed vt elatio mentis ⁊ tumor animi q̄ veritatem impedit. ⁊ vere sapīe aditū claudit. Juxta illud Aug⁹. in libro ꝯfessionū. Tumor mētis obstaculū est veritatꝫ. Pro quo sciendū ꝙ sapīa ⁊ prudentia q̄ hic rep̄henditur est triplex. Prima est in acq̄rēdis diuitijs. Scda in gustandis delitijs Tertia in inferēdis malicijs. De ꝑma dr̄. Baruth iij. Filij Agar exquisierunt prudentiā que de terra est. Qui argentū thesaurizāt ⁊ aurum in quo ꝯfidunt homīes. ⁊ nō est finis acq̄sitionis eoꝝ. nec inuentio opeꝝ illorū. Et seq̄t̄. Quid ꝓfuit ill' illa prudētia. Exterminati sūt inq̄t ⁊ ad inferos descēderūt et alij in locū ipoꝝ surrexerūt. De his etiam prudētibꝫ dr̄ Luce. xvi. Filij inquit hui⁹ seculi prudentiores sunt filijs lucis in generatione sua. Suffecisset si dixisset. ita prudentes sunt sicut filij lucis Nūc autē dicit prudentiores. ad ꝯfusionē vtiqꝫ nostrā. q̄a illi ardētius querūt tꝑalia q̄ꝫ isti etna. Un̄ legit̄ in vitaspatꝝ. ꝙ q̄dā eps videns quādam mulierem ad seculū se ornantez dixit ingemiscendo. O de⁹ om̄ipotens q̄d facio exq̄ vni⁹ dici ornatus istius mulierꝫ. toti⁹ vite mee ornatū supauit. Quāta em̄ diligētia q̄nta pigmenta q̄nta ornamēta ista adhibuit vna die vt placeret seculo ad vnam horā. ⁊ ego nihil hoꝝ apud me feci vt placerem deo in mente in ꝑpetuum. timeo ne hāc mihi deus in iudiciū ꝓductur⁹ sit i testimoniū. Scda prudētia ⁊ sapīa ꝯsistit in delicijs ⁊ voluptatibꝫ. ⁊ ē illoꝝ q̄ sunt sil'es brutis. quoruz sensus est in bonis pascuis eligendis Ecc̄i. xix. Nō est cogitat⁹ bon⁹ prudentia peccatoꝝ. sed cogitatus impij ē execratio. q̄si dicat execrabilis est et maledicta hec prudentia carnis. qꝛ est mortꝫ īductiua. Un̄ ad Rom̄. viij. dr̄. Prudētia carnis mors est. Tertia prudentia ꝯsistit in īferendis malicijs. que est filiorū diaboli. De q̄ dr̄ Gen̄. iij. Serpens erat callidior alia lr̄a hꝫ prudētior. cunctis animantibꝫ terre Qd̄ exponēs apl̄us dic̄. ij. Coꝝ. xj. c. Timeo ne sicut serpens Euā seduxit astutia sua. ita corrumpant̄ sensus vr̄i ⁊ excidāt a simplicitate q̄ est in xp̄o ihesu. O pessima prudentia serpentis. de q̄ dicit Aug⁹. i ser. iiij. ad heremitas ꝙ hꝫ totū venenū in gutture. vt in ꝓmptu possit hoīem occidere. Tales fuerunt isti pharisei q̄bꝫ v̄itas christi merito fuit abscōsa. eo ꝙ fuerunt multū astuti in acq̄rendis ⁊ cōgregandis tꝑalibꝫ in delicijs ⁊ voluptatibus. in inferendis ꝓximis molestijs. et malicijs inexcogitabilibus. Jdeo quia hec sapientia nō fuit d̄sursum sed fuit terrena. quantum ad eorū auariciam. animalis q̄ntum ad eorum gulaz ⁊ lasciuiam. ⁊ diabolica q̄ntum ad odiū fraternū ⁊ excogitatam maliciā. Jdeoqꝫ merito dicit̄ de eis. Quia abscōdisti hec a sa-

ad terras. cōpatiēdo labori ⁊ oneri peccatoꝝ eos reuocare ad se a tam miserabili seruitute ⁊ oppssione dignat⁹ est. Qō factū ē cū eo p̄dicā te ꝓbo suo dulcissimo vocādo ad se pariter ⁊ inuitando cunctos oppssos a diabolo. dicebat. Uenite ad me oēs q̄ laboratʒ ⁊ onerati estis ⁊c. In verbis istʒ tria describunt. Primo dulcis ammonitō xp̄i. q̄ oēs ad se ꝓperare inuitat cū dr. Uenite ad me oēs. Scdo describit tediosa ⁊ miserabilis afflictio hominū q̄ diabolus per peccatū eos fatigat. cum dicit. qui laboratis ⁊ onerati estis Tertio p̄mittitur desiderabil⁹ ⁊ solatiosa ꝓsolatio qua saluator ad se venientes tanq̄ suos fideles seruos cōsolari se obligat. cum dicitur. ⁊ ego reficiā vos. scilicʒ cibo eterne felicitatis.

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis primo describitur dulcis āmonitio xp̄i q̄ oēs ad se ꝓperare inuitat. cū dr. Uenite ad me oēs. Pulcrū inuitatoriū saluatorʒ nr̄i q̄ ad se venire ammonet. Dicit ār Robert⁹ bolgot sup̄ librū Sap̄. c. ij. q̄ in oīb⁹ actib⁹ siue bellis siue pacʒ dulcis est āmonitio. ⁊ āmonitio multum iuuat. qz ꝑm ꝓba sua tot⁹ exercit⁹ regulat. Hec ille. Hinc est q̄ sicut Valeri⁹ refert de q̄dā rege q̄ semp dixit suis militibus. Uenite. Nunq̄ autē dixit. Ite. Sic rex nr̄ xp̄s volens nos animare ⁊ ammonere. facit inuitatoriū dulcissimū dicens. Uenite ad me omnes. Tria dicit. Primo ad vltam hortat. venite. Scdo terminuz vie ostendit. ad me. Tertio generali sentētia nullū excipit. oīes. Primo g̃ ad viam capescendā hortat dicens. Uenite. scilicʒ a statu culpe ad statuz gr̃e. ⁊ a statu gr̃e ad statū gl̃ie. Uenite inq̄t p̄mo p viā mandatoꝝ Math. xix. Si vis ad vitā ingredi ꝑua mādata. Et Math. xxij. Oīa parata sunt venite ad nuptias. Et Lu. xiiij. Dixit ꝑuū suū dicere inuitatʒ vt venirent. scilʒ p viā mādatoꝝ. q̄ est via lata ⁊ patēs. Secundo venite p viā ꝓsilioꝝ. q̄ est via securi or ⁊ q̄si semita a latronib⁹ tuta. Mat. xix. Si vis ꝑfectus esse vade ⁊ vēde oīa. ꝑ est dicere. Si ñ vis spoliari a diabolo. nihil habeas. Diuitie siquidē sunt laqueus oīb⁹ incedentibus ad deuz. Eo q̄ dic̄ apostolus. Qui volunt diuites fieri. incidunt in tēptationes et in laqueū diaboli. Hinc p̄s. ait conquerendo. In via hac qua ambulabā. absconderūt superbi laqueū mihi. Et sequit. Et fu. ex. i la. iu. iter scā. posuerunt mihi. Scandalum dicit diuitias. q̄ multi per eas offendunt. Unde dicit Salomon. Beatus diues qui inuentus est sine macula ⁊ qui post aurū nō abijt. nec speranit in pecunie thesaurʒ. ꝑ est dicere. Beatus q̄ nō fuerit scādalizat⁹ in eis. Multi enī ꝓpter diuitias perierunt. Sicut ptz de diuite Luce. xvj. Et de alio Luce. xij. Qui g̃ oīb⁹ renūciat ꝓpter xp̄m nō bz q̄ scādaliset aut capiat a diabolo Juxta illō. Lan tabit vacuus coz̄ latrone viator. Et Bre go. dicit. Depredari ōsiderat qui thesauz̄ via publice portat. Et vere sic est. qz pauperes semp securi sunt. diuites autem nunq̄. Juxta illud Leui. Terrebit eos sonit⁹ folij volantis. Et Job. xv. Cuz fuerit pax inimicicias suspicatur. Tertio venite per viam superogationum. que est via splendidior Math. xiiij. Domine si tu es iube me venire ad te super aquas. Ad Hebre. xij. c. Curramus ad ꝓpositum nobis certamen. Per viam mandatoꝝ vadit ad xp̄m q̄ dat elemosynā de supfluo Luc̄. xj. Date elemosynam et omnia munda sunt vobis. Sed per viam ꝓsilioꝝ vadit ad christū qui non solum de superfluo. sed etiam de necessario eaz dat. Sicut illa vidua de qua salvator ait. Omnes inquit diuites illud quod supfluum eis erat miserūt in gazophilaciū hec aūt vidua misit totum victū suū. Per viam superogatōnis vadit ad xp̄m qui nō solū amico. p̄mo indigenti in casu necessitatʒ dat. sed etiā inimico ꝑsone sue. extra casum etiam necessitatis būficia spāalia vl̄ corpalia largit. Juxta illud. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. Et illud. Orate p ꝑsequentib⁹ vos. vt sitʒ ꝑfecti sic̄ p̄ vr̄ celestis Math. v. Sz qz pax esset via scire si nesciret mod⁹ incedēdi p eā. iō necessarius est modus veniendi. qui est triplex. Primus scz p fidē ꝓitatis Joh. vj. Nemo pōt venire post me nisi p̄ me⁹ traxerit eū. scz p fidē Scōs p amoꝝ bonitatis. Cant. ij. Veni colūba mea in foramin⁹ petre ⁊ cauernʒ macerie. Tertius p opationē ꝓutʒ. Joh̄. iij. Qui facit ꝓitatē venit ad lucē. ⁊ Lu. ix. Si q̄s venerit post me abneget semetip̄m et sequatur me. Sed quia parum esset scire viam ⁊ modū incedendi per eam nisi sciretur. et terminus vie. ideo sequit. ad me.

Jaco. iiij. Emũdate manus vr̃as pctõres purificate corda vestra duplices aĩo. Secũdo in locutione Job. xxxiij. Sententiã purã labia mea loquent̃. Prouer. xv. Sermo purus pulcerrim⁹ firmabitur ab illo. Tertio in opatione. j. Thim̃. ij. Viros volo in om̃i loco orare. leuantes puras man⁹ id est operatõnes mundas habentes. Secũdo subiect⁹ est paruul⁹ parentib⁹ ꝑ debitam obediẽtiã. Nihil em̃ tunc differt a seruo. vt d̃r Gal. iiij. Sic q̃libet seruus xp̃i debet esse subiectus suo supiori vel p̃lato. vel parẽtib⁹ carnalib⁹ si eos hz. vel sp̃ualib⁹ si illos nõ habet. Vñ. j. Pet. ij. Subiecti estote omni humane creature ꝓpter deum siue regi quasi p̃cellẽti. siue ducib⁹ tãq̃ ab eo missis. Hoc nõ aduertũt hussite heretici. q̃ subtrahũt obedientiã supioribꝫ. non regi. nõ p̃ncipi. nõ ep̃o. nõ cuicũq̃ sp̃uali l'tp̃ali dño obedientes. sed ambulantes in vanitate cordꝫ ⁊ dissolutõe corpis sui iuxta voluntatẽ ꝓpriam. Vñ Ephe. v. ap̃lus dicit. Subiecti inuicẽ in timore xp̃i. O cõfusio ip̃oꝝ xp̃s dñs rex celi ⁊ terre subiectus erat parentib⁹. vt d̃r Luce. ij. Et pontificib⁹ q̃ uis sceleratissimis ⁊ sacerdotib⁹ iudeoꝝ in his que ad deum erant. ⁊ imperatorib⁹ soluendo theloneũ pro se ⁊ Petro Mat. xvij et faciendo reddere cesari que sua sunt. Et isti maledicti omnibus se subtrahũt. Tertio paruulus est humilis et supbire nescit. sic quilibet seruus christi. Unde Matth. xviij. Quicunq̃ humiliauerit se sicut paruulus iste. hic maior est in regno celorum. Unde cuilibet penitenti consulit Jacob⁹ ca. iiij. Humiliamini in conspectu dei ⁊ exaltabit vos Ecc̃i. iij. Quanto maior es humilia te in omnib⁹. Bene dicit Jacob⁹. ĩ cõspectu dei. vt sit humilitas vera non ficta vt ex corde procedat. vbi deus intuet̃. non vt hypocrite humiliant̃ corã hominib⁹ tm̃ Unde et Salomon ait in omnib⁹. non in vna opatione. sed in omnib⁹. Multi enim sunt qui ⁊ si volunt videri humiles in vna opatione non tñ in alia. Et ido dic̃. humilia te in om̃ib⁹. scz in potentijs. scientijs. diuitijs. ⁊ sic de alijs. Quarto ẽ paruul⁹ modice reputationis. Sic q̃libet christianus non debet se reputare nec bona sua ꝑ aliq̃. licet ea alij reputent pro multo. Unde licz ip̃e ab alijs exaltatur et laudatur. tamẽ ip̃e se non debet exaltare. Hinc est ꝙ nõ est dictum. q̃ exaltat̃ humiliabit̃. sed q̃ se exaltat Ubi sunt illi qui de nobilitate se iactãt. q̃ de diuitijs. q̃ de elemosynis. q̃ de ieiunijs. de longis orationib⁹ ⁊ omnia sua reputãt ꝑ maximo. q̃cquid fecerint. dixerint. cogitauerint. Cum tñ xp̃s in tota vita sua noluit reputari pro aliq̃. Unde de eo dicitur Isa. liij. Nec reputauimus euz. Et Abdie Ecce paruulũ dedi te in gentib⁹. Cõtemptibilis tu es valde. Quia ergo erant pharisei apud se magne reputationis superbi elati. Sicut patet de vno eoꝝ Luce. xviij q̃ iactabat se de ieiunijs. de decimis ⁊ alijs Ideo ꝓpter eoꝝ ꝑuersam p̃sumptionẽ et temeritatem absconsa sunt eis diuina misteria. iusto dei iudicio. ⁊ reuelata sunt discipulis christi tanq̃ paruulis. i. humilib⁹ et contemptibilib⁹. nullius apud se estimationis. Nos ergo si volumus vt nobis dñs voluntatez beneplacitoꝝ suorum aperiat et manifestet. studeamus esse paruuli ⁊ humiles. vt sic ad celestem celsitudinem vna cum christo peruenire mereamur. Qd̃ nobis prestare. ⁊c̃.

Dominica quinta. III.
Sermo. XXXIII.

Venite ad me omnes qui laborat̃ ⁊ onerati est̃ et ego reficiam vos Math. xj. Quoniã vt ait magnus pater Augustin⁹ in libro de libero arbitrio. ostendẽs vñ ꝓuenit homini peccatum in hec verba. Voluntas auersa ab incõmutabili bono. ⁊ cõuersa ad ꝓpriũ bonũ. aut ad exteri⁹. aut ad inferius peccat. Et exẽplificat dicẽs. Ad ꝓpriũ ꝯuertit̃ cũ sue volũtatis vult esse. ad exterius cũ alioꝝ opera vel quecunq̃ ad se non pertinent cognoscere studet. Ad inferius cum voluptatem carnis diligit. Ex q̃ dicto colligit̃ ꝙ nusq̃ est pctm̃ in hoĩe nisi cũ auertit̃ a deo ad creaturã. Tũc em̃ efficit̃ mala volũtas. nõ qꝛ malum est q̃ se vertit. puta illa creat̃a. sz qꝛ ꝑuersa ẽ ip̃a cõuersio. Inq̃t idẽ Aug⁹. in li. xij. de ci. d̃i. Quia igit̃ fere oẽs hoĩnes in mũdo auersi sunt a deo salutari suo. ⁊ vniuersi post cõcupiscẽtias suas currunt ad malũ absq̃ vllo pauore. vbi g̃uiter laborãtes onerant̃ ⁊ m̃ltipliciter lassant̃. vt d̃r Sap̃. v. Lassati inq̃unt damnati. sumus in via perditionis. Ideo filius dei vnigenit⁹ descẽdẽs de sinu p̃ris

vere valde ẽ vile. qz in die nouissimo q̃libz
secure noiabit opus suũ vt faber suoz imo
et toztoz. pctoz aũt nõ audebit dicere opus
suũ. Si em̃ apls phibet ne malũ opus no-
minet int vos. multo magis cozã do. Ter-
tio istud ẽ op9 nõ solũ durũ z vile. sz etiam
vanũ z inutile. Si em̃ eẽt vile z inhonestũ
sz tñ vtile. aliq̃d eẽt. sz ecce oino inutile est.
Juxta illud Roz. vj. Quẽ fructũ habuist
tũc in q̃b nũc erubescitz. Et Luce. v. Per
totã noctẽ laborãtes nihil cepim9. Sapi.
iij. Vana est spes eoz z labores eoz inuti-
les z acerbi. vt Boeti9 li. iij. de ꝓsolatu. ꝓsa
vij. dic̃ de voluptatib. Quarto ille morb
q̃s intollerabiles dolores q̃si q̃ndã fructz
neq̃ssime fruẽtiũ solet afferre comedentib.
Vñ Jsaias cõpat pctm̃ telis aranee. q̃ sũt
inutiles Jsa. lix. Telas aranee texuerunt.
Eccl. xiiij. Oĩe opus coztuptibile in fine
deficiet. z q̃ opatur illõ ibit cũ illo. Sicut
Sampson moziẽdoz puertẽdo domũ cuz
inimicis suis pijt cũ illis. Hec solũ ẽ infru-
ctuosuz z dãnosum. sz etiã inq̃etũ ẽ etnal'r.
Si em̃ eẽt post op9 pcri q̃es aliq̃n z q̃d eẽt
Sz ecce labor pctoz intermiabil' erit. Je-
re. xxj. Seruietz dñs alienis q̃ nõ dabunt
vob̃ req̃em die ac nocte. Die scz pñtz vite.
z nocte scz moztz. Vñ ps. Laborabit ine-
ternũ z viuet adhuc in finẽ Jõ 6z Eccl. x
vij. Dũ ꝓsũmauerit hõ tũc incipiet. z cum
quieuerit. i. q̃escere putauerit opabit. Sic
accidit illi diuiti Luce. xij. q̃ postq̃ labora
uit in cõgregãdis diuitijs. z credidit se q̃e
scere dictũ ẽ ei. Stulte hac nocte demões
repetẽt q̃am tuã a te. h̃ ẽ dicere. De labore
isto q̃ laborasti ꝑgregãdo diuitias venies
ad laborẽ supplicioz eternoz. Cũ g̃ taliter
sit op9 pcri ita laborioſum ita duz ita vile
ita inutile ita dãnosũ ita itermiabile. meri
to ẽ fugiẽdũ ab eo ad x̃pm. sic̃ agricola vel
colon9 a tyrãno fugit ad mãsuetũ dñm.

¶ De scdo qđ 6z. Et onerati estz. Sci-
endũ q̃ pctm̃ ẽ nimis gue z tñ q̃ nec celuz
nec terra ipm̃ portare potuerit. sz subito vt
angel9 peccauit penetrãdo celũ z trã ceci-
dit in infernũ. Jõ de ipo scribit ĩ ps. Qm̃
iniq̃tates mee supgresse sũt caput meũ z sic̃
on9 gue guate sũt sup me. Expoit Jnnoc.
Sic̃ on9 gue guate sũt. qz iugũ diaboli n̄
leue nec suaue ẽ. sz guat. z dic̃ guate sũt sup
me. i. guit ipse z guates. Guit depmẽtes et
manẽtes sunt sup me. vñ Job. vij. 6z. Qua
re me posuisti ꝓtiũ tibi. z fact9 sũ mihi met
ipi gnis Jsa. lviij. Solue fasciculos depz
mẽtes. Sz q̃rit Jnno. vñ ẽ q̃ hõ portat tã
tũ on9 z tñ ñ sentit. Rñdet q̃ iõ. qz aut est
mortu9 aut ebz9 vl furios9. vñ pctoz est sic̃
simea q̃ ñ sentit plotã sibi alligatã q̃z diu se
det l'iacet. sz cũ vlt surssũ ascẽdere tũc plota
trahit eã q̃ intdũ cogit̃ cader. sic pctoz ho
die ñ sẽtit on9 pcti. sz cũ voluerit ascẽdere i
celũ tẽ pctm̃ trahet eũ i ifernũ Job. xxj. Jn
pjecto ad ifernũ descẽdet. Jõ ꝓpha ãmonet
di. Disrũpã9 vicia coz. z pjciã9 a nob iu-
gũ ipoz. i. dẽonũ. Duo dic̃. s. viciũ z iugũ.
qz fz Jnñ. ista duo sũt ĩ q̃libz pctõ. aut vin
culũ. i. amoz cupiditatz. aut iugũ tiozz. Vi
culũ ẽ ãoz male accẽdẽs q̃ trahitur ad pctm̃
z ad illicita. timoz ẽ iugũ male bũilians q̃
ꝑmimur z retrahimur ne faciã9 vtilia. vt
q̃ g̃ abiciẽdũ ẽ a nob. Juxta illõ apli De-
bze. xij. Deponẽtes oẽ põd9 z circũstãs nos
pctm̃ q̃ patiẽtiã currã9 ad ꝓpositũ nob̃ cer-
tamẽ aspiciẽtes in auctoꝛẽ fidei z ꝓsũmato
rẽ ihm̃ x̃pm. Duo p̃cipit. z fugã mali. z ꝓpo
sitũ boni. h̃ ẽ dicere. 6cliate a malo z facite
bonũ. q. d. Reiecto ope diaboli qđ ẽ op9 g̃
ue z laborioſũ. assumite op9 di qđ ẽ suauez
leue. vñ. Dãdata x̃pi gnia ñ sũt. 6z. j. Joh
v. Et ꝑe ñ sũt gnia. qz surssũ boiez ferũt nõ
deorsũ depmũt. vñ sũt sic̃ ale auiũ. q̃ sz gra
ues sint ĩ se. tñ aues nõ ferũt eas sibi gues
sz leues. Et sic̃ bacul9 q̃ iuuat boiez ad eũ-
dũ. q̃ sz videat in se põderosus est tñ leuis.
Sic ẽ de p̃ceptz dei. iõo curram9 ad x̃pm
omi excusatõe semota. cũ nõ habem9 aliq̃z
occasionẽ excusandi. vt dictũ ẽ. D

Dixi tertio q̃ in verbis p̃missis
tangit desiderabilis
cõsolatõ q̃ saluatoz ad se vẽiẽtes tãq̃ suos
fideles seruos ꝓsolari se obligat. z ego refi
ciã vos. Dic̃ h̃ Bozra sup isto ꝓbo. q̃ x̃pus
p̃mittit ꝓsolari suos triplici cibo. s. doctri-
ne. eucharistie. z gl'ie. Et ꝑe maxia ꝓsolatõ
q̃ maioz neq̃t itelligi. cũ icludat oẽs alias
siue sint fm̃ natuz. siue fm̃ foztunã siue fm̃
gnaz. Si tñ volũ9 loq̃, ꝑe ad lnaz fm̃ illõ
tps q̃ x̃ps loq̃batꝰ ꝓba ista ad discipulos et
alios pctoꝛes. tũc refectio ista accipiẽda ẽ
fm̃ significatõez, p̃rimã z ũmediatã uetẽtis
x̃pi. Intẽdebat em̃ x̃ps tũc ad se cõuersos
recipe p̃ baptismi sacramẽtum z missionez
spũssancti. De q̃ refectione conuenient ꝓe
dixit ꝓpha in psalmo. xxij. dicens. Super

Pro quo sciendum q̄ quidam veniunt ad christum. quidam post christum. quidaz p̄ christum. Ad christum veniunt. vt h̄. Venite ad me. scz tanq̄ ad magistrum docentem discipuli. audiendo fideliter. Et quid doces domine ihesu Obsecro dic nob. Et certe respondet ip̄e illud Isa. xlviij. c. Ego dominus deus tuus docens te vtilia. Nō dicit subtilia. vel curiosa. vt phi et alij vani. sed vtilia. Que. Certe illa que describūtur Matthei. xxij. vbi querenti q̄d sit mandatum magnum in lege. Respondens dic. Diliges dominū deum tuum ex toto corō tuo. ⁊ ex tota anima tua. ⁊ ex tota mēte tua et primum tuū sicut teipsuz. Ecce doctor vtilis. Docet adhuc et alia vtilia. vt timere deum. Juxta illud in Psal. Venite filij audite me. timorem domini docebo vos. Ecce vtilior doctor. quia docet audire. et cum hoc timere. Docet insuper omnē modum seruiendi deo. Prouerbioz. iij. cap. Audite filij disciplinam patris vestri. Ecce doctor vtilissimus. Quam ergo adhuc scolam meliorem expectamus. aut cur iuanum aurum ⁊ argentum in studijs expendimus. cum habeamus tam sufficientem ⁊ breuem doctrinā ad salutem ⁊ magistrum liberalem ⁊ pium sine precio docentē. Hic Jsaias arguens dicit ca. lv. Quare appenditis argentū non in panibus. ⁊ laborē vestrum non in saturitate Secundi sunt qui veniunt post christum conuersantem tanq̄ discipuli post pedagogum ip̄m imitando. Math. iiij. Venite post me faciaz vos fieri piscatores hominū. Tertij sunt qui venium per christum patientē tanq̄ per ostium in ip̄m credendo Joh. xiij. Nemo potest venire post me ad patrem nisi per me. Et Joh. x. Ego sum ostium. His omnib̄ potest dicere christus. Ego sum via diriigens in conuersatione. veritas instruens i predicatione. vita ad vitam eternam iducens in passione. Sed quia adhuc parum esset viam scire ⁊ modum inueniendi ⁊ terminū. si non esset generalis admissio omnium indifferenter ad x̄pm. ideo addit. oēs. Venite inquit ad me omnes. Non est em̄ acceptio personaz apud deum. sed in oī gente qui bona agunt placitū est deo Act. x. Unde ap̄lus dicit q̄ nō est iudeus neq̄ grecus nō ē distinctio aliq̄ i eccl'ia. sz oēs sūt eq̄les p̄ caritatē x̄pi. q̄ facit diuersoz corō vnū ⁊ aiaz vnā. Un̄ nulla ē acceptio nec q̄ntuz ad etatē. qz ita iuuenis sic ⁊ senex placz d̄o Nec ē distinctio q̄ntū ad p̄ditōez sapiētie. qz ita sapiēs sicut isipiēs seu simplex. Nec quantū ad p̄dtionē diuitiaz. qz ita diues sicut paup. Nec q̄ntū ad generis nobilitatem. qz ita seru⁹ sicut ⁊ dn̄s. Nec q̄ntū ad cōditionez sexus. qz ita mulier sicut vir. Nec q̄ntū ad p̄ditionē quoruncunq̄ donoz naturaliū fortuitoz vl' gratuitoz. qz i fide x̄pi simul i vnū diues ⁊ paup. Jō dr. Oēs q̄ venite ad aq̄s. omnes venite. nullus remaneat i domo mūdi hui⁹. sz oēs exite d̄ domo patris vestri. scz mundi. ⁊ de cognatōe corporalis voluptatis. ⁊ venite ad me. Et tā tum de p̄mo. B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄missis describitur tediosa ⁊ miserabilis afflictio hominum q̄ diabolus p̄ peccm̄ eos fatigat. cum dicitur. Qui laboratis ⁊ onerati estis. Certe verū dicē Salomō. qz miseros facit p̄ccm̄ Prouer. xiij. Que maior miseria q̄q̄ esse in labore. ⁊ cū hoc sub onere. Duo ergo h̄ dicē d̄ peccatore. Primo qz laborat. Secundo qz onerat. De labore dr p̄pham Hiere. ix. Ut inique agerent laborauerunt. Reuera sic est q̄ nō est aliquod opus seculi in q̄ nō oporteat grauit laborare hoiem. Nā i congregatōe p̄seruatōe ⁊ p̄ditiōe diuitiaz nō est nisi labor ⁊ afflictio spūs Eccs. j. Vidi oīa q̄ sō sole erāt. ⁊ ecce oīa labor ⁊ afflictio spūs. Silr i ād̄re delicias ⁊ ābitōe honoz p̄e multū magn⁹ est labor. ita vt dicāt rep bi. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis. Sapi. v Et attende plura circa hunc maledictū laborē q̄ est cū oīb̄ pessimis p̄ditōib̄. Haz labor iste est dur⁹. vilis. inutilis. inemiabil' Dur⁹ ē labor iste. qz hoiez cū oīb̄ viribz fatigat eo q̄ oēs p̄cētie tā exteriores q̄q̄ interiores i eo succūbūt ⁊ deficiūt ab opatōib̄ suis. ⁊ ita fatigant q̄ ad nullu bonuz opus valēt p̄cedere. Un̄ demōes significātur p̄ egyptios q̄ durz laboribz affligebant filios isr'l illudēres eis. Illudūt demones peccatori p̄mittētes delectatōez mom̄tanea. ⁊ soluētes cruciatū etnū. vñ Bre. Momētaneum ē quod delectat. eternū est q̄d cruciat. Sufficeret tn̄ si labor eēt dur⁹. sz tn̄ cuz h̄ pulcer ⁊ decor⁹ aut honest⁹. sed ecce labor p̄cti ⁊ ei⁹ opus ē vile valde. Un̄ de p̄cōre dr Sapie. xv. Luto vilior est vita ei⁹. Et

Sup flumina babylonis illic sedim⁹ ⁊ fleuimus dū recordaremur tui syon. i. ierusalē. In salicibꝫ in medio eius suspēdim⁹ organa nr̄a. Quia illic interrogauerūt nos q̄ captiuos duxerūt ꝟba cācionum. Imnuz cātate nob de cāticis syon. i. sic ꝓsueuistis in ciuitate syon. Quibꝫ illi rnderunt. Quō cātabim⁹ cāticū dñi in tra aliena. Spūaliť autē sctā mr̄ eccl'ia sub ista hystoria recolit mistice statū ouiatōis sue q̄ deuiauit p culpā a gr̄a. Hierusalez em̄ interp̄tatur visio pacis ⁊ significat paradisum in q̄ hō obuit videre deū in pace ꝑpetua. Nabuchodonosoꝛ significat diabolū q̄ est rex cōfusiōis eterne. Qui ꝑpter pctā nr̄a captiuauit nos in vita pñti. in q̄ circūdederūt nos gemit⁹ mortꝫ. ⁊ q̄si dolores inferni. s. frigus. estus. sitis. fames. lassitudo. egritudo ⁊ moꝛs ipa cōscie amaritudo. feroꝛ. ⁊ tenebre iteriores Vñ dicit Vuilhelm⁹ i rōnali pte. vj. Lō parať aūt vita ista tota. lxx. quia septez etatibꝫ voluit. Octaua em̄ etas est resurgētiū Vñ sicut añ finē. lxx. ānoꝛ omes ūdei in terrā suā redierunt. Sic omnes electi ante finē septime etatis redibūt ad p̄riaz celestem. Obmittim⁹ g̃ cātica leticie ad significandū q̄ nō sumus in patria. sz in tra aliena. Juxta illō Heb. xiij. Nō hēm⁹ h̄ manentē ciuitatē. sz futurā iq̄ram⁹. imo sum⁹ in hoc mūdo tanꝫ in graui captiuitate vt nō q̄ volumus bona. sz que odim⁹ mala faciam⁹. Juxta illud apli. Nō qō volo bonū ago. sz qō odi malū. Sum⁹ em̄ etiā in terra inimicoꝛ. q̄ spoliauerunt nos gratuitis vulnerauerūt in naturalibꝫ bonis. et abierunt semiuiuo homine relicto. plagis ipositis mltis Luce. x. Et ideo possumus hodie dicere illud Job. xxx. Uersa est i luctū cythara nr̄a ⁊ organū nr̄m in vocem flētiū Nō g̃ rīdēt hodie nisi stulti ad instar illoꝛ q̄ flentibꝫ alijs sapientibꝫ ipi gaudēt in luctu Cōtra illō sapiētꝫ Eccl. xxij. Musica i luctu ipoꝛtuna narratio. Hinc ē q̄ eccl'ia obmittit hodie cātica oia āgelica. vt alt'a. ⁊ in terra. ⁊ assumit hūana. s. laus tibi xp̄e. nō q̄ eq̄polleāt int'se. sz qz ista vox ē hūilitatꝫ et meroꝛis. Uex qz tristicia secl'i mortē opať. Jō eccl'ia tpando istū gemitū electoꝛū adducit tā i epl'a q̄m i euāgelio triplex remediū ⁊ p̄miū. Tā remediū ēt si vult plene liberari ab his miseriꝫ laboꝛet in vinea dñi pñtꝫ eccl'ie excolēdo diligenť oꝛtulū ꝓscie sue extirpādo de ea vicia. postea i stadio vite pñtꝫ currat p pnīe opa. deinde viriliť in agone pugnet ꝑ diaboli tēptam̄ta. Quod si fecerit triplex p̄miū hēbit. qz laboꝛāti, dabiť denari⁹. curreti brauiū. ⁊ pugnāti coꝛona btitudis eterne. q̄ etiā h denari⁹ nūcupať De q̄ q̄dē denario sic loquiť euāge. In il. t. di. i. d. s. p. hāc. Silē ē regnū celoꝝ hoi p̄i familias q̄ exiit p̄mo mane ꝓducere opaꝛios i vineā suā ⁊c. Sup isto euāge. expediret aliq̄ dicere. sz qz sine gr̄a. s. s. ista facere ñ possum⁹. Dic ei Salomō Eccs. ix. Uerti me ad aliō. s. ꝓsideraōnū. ⁊ vidi. s. itelligēdo nec velociū eē cursum. s. q̄ currāt ꝟtuose sine gr̄a dīna Roꝝ. ix. Nō ē volēt⁹ nec⁹ currēt⁹. sz ōi miserēt⁹. nᶜ fortiū eē bellū. s. victoriosū sine gr̄a dei. j. Mach. iij. de celo ē fortitudo. nec sapiētiū panē. s. doctrie p̄douerbioꝝ. xvj. Hois ē animū p̄pare ⁊ dñi gubnare liguā. nec doctoꝝ diuitias. esse. s. fructuosas sine gr̄a. Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapia ⁊ scia. nec artificū gr̄am. s. ad opandū sine dō. Job. xv. Cū g̃ nihil sine gr̄a xp̄i facere possim⁹. merito recurram⁹ ad eū. Ipse em̄ ē ꝑcuratoꝛ vinee militāt⁹ eccl'ie vt ōꝛ in euāge. pñti. q̄ hz ꝓducere opaꝛios. i. p̄dicatoꝛes in op⁹ salutare aīaꝝ fideliū suoꝝ. Ut igiť p ipm̄ ꝓducamur in vineā sacre scripture. floreſcꝫ doctrīne decerpam⁹. ⁊ fructum salutꝫ deguſtem⁹. recurram⁹ ad ꝟginē gl'iosam salutātes eā voce amena. di. Aue ma. In p̄senti euāgelio describunť tria. Primo diuine bonitatis magnitudo. cum ōꝛ. Similē ē regnū ce. Sc̄o ostendiť eiusdē liberalis remuneratōis rectitudo. cū ōꝛ. Cum sero factū esset. Tertio arguiť humane iuidentie ingratitudo. cū ꝓcludiť. Et rñdens vni illoꝛum dixit. A

Dixi primo q̄ in p̄ma parte euangelij ōscribiť diuie bōitatꝫ magnitudo. cū ōꝛ. Silē ē rece. Circa qō sciēdū q̄ cū xp̄s i fine sc̄i anni sue p̄dicatōis p̄dicasꝫ p̄cepta diuitiaꝝ. auari h audiēres deridebāt eū. Jō ipe ꝓposuit tres pabolas. Una de diuite epulone alia de villico iniq̄tatꝫ. vt ōꝛ Lu. xvj. Tertia ꝟo ista ad discipl'os suos docens p h in hac vita vl'p opa misc'die vl'p opa iusticie eē viuēdū. Postꝫ g̃ docuit opa misc'die exgēis exhibere i diuite ⁊ villico. h iaz docet opa iusticie facere et operari in hoc mūdo vbi sum⁹ quasi in quadā vinea in q̄ bonoꝝ

aquã refectõis educauit me. aĩam meã conuertit. Dicit Jnno. iiij. q aq̃ refectiõis ibi significat baptismũ ad tram. qz i aq̃ fit. sed aq̃ refectiõis õz duob⁹ modis. qz reficere ẽ reformare. et reficere est satiare. Baptism⁹ g reficit. i. reformat silitudinẽ dei. quã diabol⁹ deformauerat p pctm̃ Jsa. j. Lauami et mũdi estote. Glosa. lauami aq̃ baptismi Et Zach. xiij. õz. Erit fons patẽs domui Dauid in ablutõez pctõrz ⁊ mẽstruate. Jtẽ baptism⁹ reficit. i. satiat. qz in baptismo datur spũsctũs q̃ replet ⁊ satiat. Qz autẽ dat spũsctũs in baptismo bt̃ Math. iij. Jpse vos baptisabit spũsancto et igni. Qz spũs sanctus repleat habeẽ Actu. ij. Repleti sũt oĩes spũsctõ. De hac duplici refectõe habeẽ Actuũ. ij. vbi Petr⁹ dixit. Pnĩaz agite et baptiseẽ vnusq̃sq̃ in noĩe dñi nostri Jesu xp̃i in remissionẽ pctõz. ⁊ accipietis donũ spũssancti. Jn remissiõez pctõz. ecce p̀mũ. accipietis ecce scõm. Sup hanc g aq̃z refectõis. dicit iustus educauit me sic̃ puerũ. fidei nutrimento. q. d. recepto sacr̃o baptismi q̃si fundamẽto. paulatim alia sacramenta recepi q̃ nutriunt animã. Abacuc. ij Qui incredulus est nõ erit anima eius recta in semetipo. Justus aũt i fide sua viuet Ezech. xlviij. Aque descendebãt ad lat⁹ tẽpli dextrũ. ⁊ post subiungit. oĩs ania viuens ad quã puenerit torrens iste viuet et ideo dicit bene q sup hanc aquã educauit me dñs. Ad q̃d aũt valeat ista refectio statim subdit. animã meã ad se cõuertit. vt. s. mũdanis opib⁹ nõ insudet vel nõ intẽdat. quo min⁹ ad euz libere possit currere. Sic cõuertat aplm̃ q̃ de se dicebat Hebreo. xiij Nõ habem⁹ h̃ manentẽ ciuitatẽ. sz futuraz inquirim⁹. Hec g bona est refectio que ita mentẽ saciat dulcedine dei in pñti vt obliuiscaẽ delectatõez secli Phil. iij. Oĩa arbitror vt stercora vt xp̃m lucrifaciaz. Si ẏo volum⁹ loq̃ de refectiõe future glie. tũc nõ min⁹ ẽ vex qõ xp̃s pmittẽs dicit. ⁊ ego reficiã vos. Nõ eodẽ mõ refectuz se pmittit vt dictũ est p̀mo. qz reficiet electos in eterna glia. i. reformabit de miseria in glaz. de corruptõe in incorruptõez. de impfectõe ad pfectionẽ. de speculo ⁊ enigmate ad claram visionẽ. Jxta illud. Reformabit corp⁹ humilitatis nr̃e ꝯfiguratũ corpi claritatz sue. ad Phil. iij. Hoc ãt fiet cũ corruptibile h̃ induerit incorruptõez. ⁊ mortale h̃ induerit immortalitatẽ. Et itez. Cũ venerit qõ p̀fectũ est. euacuabit qõ ex parte est. Et itez. Videmus nunc p speculũ in enigmate tũc aũt facie ad faciem. Ecce refectio. i. reformatio pfecta. Scõo i fuko reficiet. i. satiabit totũ hoiez Jxta illõ ps. Satiaboz cũ apparuerit glia tua. Ubi dic̃ Jnnocent⁹. q hec satietas erit in impletione desideriorũ pfecta. ps. Qui replet in bonis desiderium tuum. Quando aũt erit satietas hec aut vbi. statim dicit. Cuz apparuerit glia tua. scz cuilibet iusto in se ⁊ in alijs. j. Joh. iij. Nũc filij dei sum⁹. sed nõduz apparuit qõ erimus. Cum aũt apparuerit similes ei erimus. Ad quam gloriam nos pducat iesus xp̃s. Amen.

Dominica septuagesime. I.
Sermo. XXXIIII.

Simile est regnũ celoz homini pr̃ifamilias Matthei. xx. Dñica hodierna diuersimode a diuersis appellat. Aĩ vulgares nr̃i vocant eam antiquũ carnispriuiuz. Eo q ab hac dominica antiqui patres disponebant se ad ieiuniũ q̃dragesime. Uñ ⁊ nuptiarum solẽnitates ⁊ cantica leticie obmittebant. vt animum suũ ad dignos penitẽtie fructus pagendos in q̃dragesima assuefaceret. Multa etiã in cibis extũc obmittebãt. qz carnes de cetero nõ comedebant. sz tñ oua ⁊ lacticinia. q̃b⁹ vtebantur vsq̃ ad octo dies. Post hoc aũt a dominica Exurge. imediate seq̃nti obmisso esu ouoz soluz lacte vtebaneẽ vsq̃ ad dñicam Esto mihi. i qua dñica deinceps omnia obmiserũt. Qz ergo in hac dominica carnibus priuabãtur. Jdeo carnispriuiũ antiquorum patrũ appellatur. Quem modum adhuc grecoz ecclesia obseruat. Alij autem appellant hãc dominicam septuagesimã. vt lrati ⁊ spũales. Pro ea q i eo recolitur captiuitas. lxx annoz q̃b⁹ iudei capti ducti sunt in babylonẽ p Nabuchodonosoz regẽ Assyrioz̃ vt habeẽ. iiij. Regũ vltimo. Et. j. Esdre. v capz. Sub Joachim rege Juda. et postea sub Sedechia eius successore. Ubi filij israhel in maxima tristicia existentes. habitabant sup flumina babylonis. faciẽtes tuguria ⁊ suspẽdẽtes cytharas ⁊ liras suas. quib⁹ laudare deũ in terra sua ꝯsueuerãt i salicib⁹ ⁊ alijs arboribus Jxta illõ in ps.

vel ebdomadal' ab ebdomada. imo posset dici horinus ab vna hora. qz etiam sufficit ad ipm pmerendū vna hora Ezech. xviij. Quacūqz hora pctōr ingemuerit. oim iniquitatū suaz nō recordabor. Ptz hoc ō latrone. Sequit. misit eos i vineā suā vt colerēt z custodirēt eā. Heñ. ij. Tulit dñs hominē z posuit in padisuz vt opareť z custodiret illū. ñ vticqz vt ibi opareť agricultrā sz vt kuaret origialē iusticiā. ſm Aug. sup Heñ. ad lſaz. qō ē bene notādū. Et egressus circa horā tertiā. Hic pōit scōa missio dina. Ista hora tertia fuit a noevsqz ad abraā. ptinēs gñatōes patz decē. ānos āt duos cētos. xviij. In hac ḡ etate itez ōs exiuit nō p loci mutationē. sz p sue bōitatz diffusiōez in creatura ſbiecta. in q̄ tpe aliq̄ scti ad eruditionē aliox missi sūt. vt noe. sem. z thare. et abraā. Tūc āt ōr magz exisse. qz illo tpe magis se manifestauit. Noe em facta est ex pssa pmissio. sub Noe etiā factū ē diluuiuz p qō figurabať generatio baptismalis ſm Horā. Vidit ḡ tūc alios p miseratiōez. et miſert ē pter tria. Primo qz stātes erāt in quātū recti p naturā. Scōo i foro. inq̄ntū detēti p mūdi pcupiscētiā. Tertio. qz ociosos inuenit. inq̄ntū fugiētes bonā opationē Fox ḡ mūdi est in q̄ ſm Crisť. calūnie. inuidie. ptētiōes. negociox diuersox tumultuositates z oia sūt venalia. Ocioſi ḡ sūt omnes i mūdo q̄ a bono z debito ope deficiūt Quatuor āt sūt pcipua in foro mūdi. Prio deceptio auaricie. Jere. ix. Unusq̄sqz a proximo suo se custodiat. z Mat. xviij. Tradet āt frater fratrē i mortē. Et ve sic est. qz p diuitijs pessimis mutuo se frēs occidūt. Secūdo i mūdo ē luxuriosītas luxurie Habacuc ij. Usqz q̄ aggrauas z te densum lutū. Ps. Eripe me ō luto vt nō infigar. Tertio i mūdo ē volubilitas incōstātie Treñ. j. Peccauit iruſm. ppterea instabilis facta ē. Quarto i mūdo ē ociosītas accidie. qz fere oēs iacuerūt i terra. senex z puer Treñ. ij. Sed Crisť. pōit differētiā int mortuū z ociosū. Nā q̄ drabolo seruit mortuus ē. q̄ āt op dei nō opať ociosus ē. Qui aliēa tollit mortuus est. q̄ sua nō dat ociosus ē Quito i mōdo isto sic i foro oia sunt venalia. Juxta illud Eccēs. x. Pecunie obediūt oia. Et certe ꝑ ē videre in iudicijs secularib. spūalib. i ministris eccliaz. dñoz. in artificijs. i amicis. i subditis. qz null mouet pedē sine pecunia cū multa possent boies mutuo pāre sibi gratis. pſertim q̄ gratis acceperť Lu. vi. Gratis accepistis gratz date. Sequit iuitatio Et ait illis. Itez vos in vineā meā. s. vt colatis z dilaretz z custodiatz. z qō iustū fuerit dabo vob. supple uxta meritū z supza cō dignū Roz. viij. Nō sūt cōdigne ꝛc. Seq̄tur obediēdi. pmptitudo. Illi āt abierť. scilz obediēdo z volūtatē dei faciēdo. Et itel ligēdū est illi. i. aliq̄ ex illis. qz mīti remānsērūt extra hāc vineā i gētilitate. sic oēs ōsce dēres de Caym. z postea de Cham. Sic ptz Heñ. Itez āt exijt circa horā sextā z nonā. z fecē silr. Hic ponit tertia z q̄rta vocatio z missio in q̄ itez exijt de p maiorē manifestationē. s. circa horā sextaz que fuit ab abraā vsqz ad moysen. Et nonam que est a moyse vsqz ad aduētū xpi. Hilari tñ dicit q̄ sexta etas fuit a moyse vsqz ad dauid. et nona a dauid vsqz ad xpm. Que etas ab abrahā vsqz ad dauid ptinet gñatōes. xiij. annos ꝙ nongētos. xlij. Et itez a dauid cōtinet generatōes. xiij. ānos āt. cccc. lxxij Et hec fuit satis plixa hora Si āt dicim nonā a moyse vsqz ad aduētū xpi extūc illa cōtinet gñatōes. xiij. ānos ꝙ quingētos lxxxviij. Circa illā igit horā exijt pfamil. p maiorē manifestatōnē. z fecē silr. s. vocādo et mittēdo in vineā. Et pt dici q̄ etiaz tūc fecit silr. inueniēdo q̄sdā stātes ociosos. eo q̄ multi tūc sub onere legis stantes a pmio regni celestis torpebāt. Juxta illud. Hemi nē ad pfectū pduxit lex. Hebre. vij. In ista etate missi fuerunt operarij ad eruditionez aliox. vt Moyses ꝛc. Circa vndecimā ꝙ horā exijt. Hic ponit vltima vocatio quā fecit dei filius p se. q̄ in vltimis tempib p se aparēs exijt. i. p seipm apparuit. j. Joha. ij Nouissima hora est. z inuenit alios stātes Blosa. gētilez z iudaicū pplm a bono opere torpentē. Stabat aūt iudaicus pplus. stabat z gētilis. vterq tñ ociosus z p supbiaz ceruicosus Job. xv. Lucurrit aduersus deum extēto collo. Et dixit illis scz iudeis p seipm. gētib aūt p aplos. p quos in omnez terrā exiuit son pdicatōis. Sequitur increpatio. Quid hic statis ocioſi tota die. quasi diceret. de opando nō potestis rationabiliter excusari. cum z locus congruat. qz h facultas suppetit. qz adhuc statis. sec esset si iaceretis. z laborare non possetz. tps iuuat. qz tota die ociū dānificat. Jdeo dic

operꝫ fructū faciliter cumulare possumus Ūñ dic̄ lr̄a Sile ē re. ce. hoi pr̄ifamilias. i. pñs ecclesia vl̄ vita iustoꝝ i ꝟ mūdo sic̄is ē negocio cuiusdā hois pr̄ifamilias. qō fit l̄ fieri potuit a q̄dā hoie pr̄efamilias. Et ꝟ i isto. qz sic̄ ille pr̄fa. remunerat p̄mo nouissime veniētes. ita dñs gētiles q̄ in fine sec̄li rū crediderūt p̄us remunerat ꝯ̄ iudeos eo q̄ plenitudo gētiū p̄us dz intrare i regnū celoꝝ. ꝛ postremo ois isr̄l salu⁹ fiet. Cū tamē iudei p̄us tpe p̄cesserāt gētiles i seruitō dei. Sil̄r q̄nꝯ ds p̄us remunerat eos qui posteri⁹ ad pniam ꝓuertūt ꝯ̄ eos q̄ diuti⁹ i ea steterūt ꝯ̄uis eiñ p̄mogeniti ius p̄mogenitur̄e possideāt. tñ sepi⁹ p stulticiā pdunt. Sic̄ ptz de esau ꝛ iacob Ben̄. xxvij. ꝛ ō ruben Ben̄. xlix. Est g ꝟ de⁹ pr̄ifamilias. Xp̄s ꝓo ei⁹ ꝓcurator. Operꝫ p̄dicatores. Denarius vita eterna. Vinea eccl̄ia vel ania iusti. ꝑm Bre. Basiliuꝫ ꝛ Crik. Hore sūt etates mūdi vl̄ hois. Et ꝑm ꝟ plana ē lr̄a sine magna ītricatōe quā sub ꝟ sensu xp̄o duce pse quar. Dic̄ g q̄ iste pr̄fam. exiuit p̄mo mane Iste pr̄fa. est ds ꝛ dñs vniuerse creature c⁹ est terra ꝛ plenitudo ei⁹. Dicit aūt Criso. ꝟ. q̄ de⁹ hz domū magnā q̄si tristegā. in c⁹ supmo sūt victores vt in celo. in infimo victi. vt in inferno. i medio certātes. Qui ex ꝫt p̄mo mane. i. in p̄ma mūdi etate. q̄ hora fuit ab adā vsq̄ ad Noe. Ūñ ꝑm Hugonē totū tempus hui⁹ mūdi est q̄si vn⁹ magn⁹ dies. cui⁹ mane fuit iniciū creatiōis ade. finis ꝓo seu sero erit ꝓsummatio sc̄i in iudicio finali. ꝛ ita etates sec̄loꝝ medie in hac die sūt q̄si hore. Pr̄ia g hora fuit ab adam ad noe. qz illa fuit p̄ma etas. q̄ eras ꝓtinebat. x. gñatiões part̄. q̄z vn⁹ successit alteri ꝓtines in se duo milia ānoꝝ. ꝛ. ccccclx vi. ānos. Que tota perꝫt diluuio. excepto Noe met octauo. Di aūt de⁹ extūc exisse q̄ si p̄ma hora. nō q tūc eēt incarnat⁹ vel de celo descēdēs visibilis fact⁹. ſz qz tunc fuit aliq̄bꝫ hoibꝫ iustis manifestat⁹. Qui eū esse creatorē suū cognouerūt. Et ꝟ dicit Greg in omel. Q̄ñ de⁹ nō cognoscit. in secreto ē. Q̄ñ ꝓo cognoscit. de occulto ꝓcedit. Ad noticiā g freq̄nti⁹ exiuit. q̄nto amplius sui noticiā dedit. Exiuit aūt tūc ds conducere operarios suos. i. iustos ꝛ seruiētes sibi ꝛ nomen suū aliꝫs manifestantes. Et notanter dicit operarios. nō ꝓbarios. non locutores. sed verbi factores Jaco. j. Estote factores verbi. Operarios etiā dicit nō destructores. vt sūt heretici. in vineā suā. i. eccl̄iaꝫ militātē. cui⁹ palmites fuerunt p̄mi iusti. sc̄z abel vsq̄ ad vltimū electū. Operꝫ g i vinea domini sunt p̄dicatores ꝛ iusti recte viuētes. q̄ alios verbo vel exēplo ad bñ viuendum inducūt. Et sic ꝑm Crik. recte viuētes sūt operꝫ. ꝛ ꝑm ꝟ vinea est iusticia. palmites ꝟtutes. vt mansuetudo benignitas. Opa ergo nr̄a sūt opa iusticie. ꝑm Crik. ñ vt agros colam⁹. nō vt diuitias acq̄ram⁹. ꝯ̄uis ꝟ sine pctō facere possum⁹. nō tñ sunt opa nr̄a Attendāt hoc seculares opa iust̄icie negligentes ꝛ solis operib⁹ corpalib⁹ insudātes Attendant quia Adam p̄o eo q̄ iusticiaꝫ originalē neglexit. eiectus est de paradiso. Judei quia solis corpalibus laboribꝫ insistebāt. eiecti sūt de terra p̄missiōis. imo de terra eterne habitatōis. Sic fiet de talib⁹ q̄ colūt ꝟ terras ꝛ negligūt alias. ꝓgregant diuitias et perdunt virtutes. mali operꝫ iniq̄tatꝫ. q̄b⁹ dicet illud Math. xxv. Discedite a me operꝫ iniq̄tatis. qz nūq̄ vos noui. Cōuēt̄ione āt facta cū illis ex denario diurno. Circa istud sciendū q ꝫ deo merito debet seruire creatura etiā absq̄ ylla spe p̄missionis. eo solo q in ipo viuim⁹. mouemur ꝛ sumus. Actu. xvij. tñ hūana creatura spēaliter ei seruire debet. Quia illi deus ꝓpauit ab eterno nō qualecūq̄ esse et viuere. ſz summū esse ꝛ viuere. ꝛ bñ esse ꝛ beatū viuere. Et ꝟ hic dz denarius diurnus Vita etem̄ btā ꝓsistit in visiōe clara deitatis. q̄ in ꝟ assilat denario. qz dat̄ ꝓ impletione decē p̄ceptoꝝ dei. ꝛ qz hz imaginē sup̄mi regis in se. in cuius visiōe tota btūdo cōsistit. Est ergo hec cōuentio ꝑm Crisovite eterne p̄missio p̄ laboꝛe. ex diurno denario. id est ex eternitate vite. Sicut enim in denario nō est finis neq̄ p̄nciꝑiuꝫ. sic in gloria celesti. Et dicitur diurnus. quia dat̄ laborātib⁹ in die gr̄e. Tota em̄ vita p̄sens est dies in qua lucet sol iusticie chr̄ist⁹ dñs. Joh. xij. Ambulate dū lucē habetis. Dicit̄ scdo diurnus. qz dabit̄ in die glorie. In ps̄. Melior est dies vna in atriꝫs tuis Et dicit̄ notanter denarius diurnus. non nocturnus. Primo qz nō dat̄ laborātib⁹ in nocte culpe. Secundo quia ad ꝓseq̄ndaꝫ vitā eternā. sufficit etiaꝫ vna dies laboris meritoꝝ cum gratia diuina. ꝛ ideo non dicitur mensur⁹ a mense. vel annal̄ ab anno

vt dicit Tulius in libro de senectute. Un
decima aũt hora est decrepitus in q̃ est am
plius labor ⁊ dolor. Qualibet aũt istarum
horaꝝ patet homi gr̃a xp̃i. Sz attende qꝛ
cum om̃ib⁹ ꝓmiserit p̃mium. istis nihil pro
missum est. sed eis tm̃ dictũ est. Ite ⁊ vos i
vineã meam. Ad significandũ quia decre
piti nõ ex iusticia. sed ex gratia saluant̃ Et
merito. quia tales offerunt deo feces sue e
tatis pro quib⁹ nõ merent̃ ex iusticia reci
pere p̃mium. sed suppliciũ. Juxta illd̃ Ma
lach. Si obtuleritis cecum aut claudum.
quis accipiet hoc de manib⁹ vestris. Qd̃
vtiqꝫ senes faciunt q̃ cecitatem. curuitatez
clauditatem. ⁊ om̃es defectus deo offerũt
et tm̃ deus ista acceptat. et si non ex iusticia
tamen ex misericordia. Ex his arguit Am
bro. li. vi. Exameron. c. xj. ꝙ satis mag̃ ce
citas est hominũ p̃sentis seculi. qui non co
gnoscunt creatorẽ suum. cum omnis etas
mundi cognouit euz. Et idẽ dicit in libro
de paradiso. c. vi. comparando istas etates
hominis ad etates mũdi satis pulcre. Ter
tia moralitas est ꝙ in ecclesia militãti spe
cialiter tres status argui merent̃ pre ceterꝫ
scz generaliter peccantes. singulariter p̃si
dentes. ⁊ viriliter peregrinãtes. Om̃ibus
em̃ d̃r. Quid statis tota die ociosi. Peccan
tib⁹ em̃ peccati locus. est locus contagij. p̃
sedentib⁹ gradus officij. est locus periculi
peregrinãtib⁹ laqueus mũdi. est loc⁹ exilij
Ergo om̃ib⁹ d̃r. Quid hic statꝫ. q. d. Sur
gite. abite. quia non habetis hic requiem.
Peccantib⁹ d̃r. Surgite ad remediũ que
rendũ. Presidentib⁹. Ite ad exercitiũ cure
faciendũ. Peregrinantib⁹ d̃r. Nõ habetis
requiem p̃rie ad manẽdũ. Et tm̃ de p̃mo.

C

Dixi secũdo ꝙ in scd̃a parte
euangelij tangit̃ diuine remuneratiõis li
beralis rectitudo. cum sequit̃. Cuz sero au
tem factũ essz. Istud sero est consummatio
seculi. quia tunc finiet̃ dies salutis. et nox
perpetua peccatorib⁹ subsequet̃. Tunc em̃
requiescent post laborem anime sanctoruz
Apoc̃. xiiij. Ammodo iam dicit spirit⁹ vt
requiescant a laborib⁹ suis. Contra h̃ fecit
lucifer. qui mane voluit habere mercedem
et quiescere in sede aquilonari. cum tamen
nihil adhuc laborasset. Isa. xiiij. Quomo
do cecidisti lucifer qui mane oriebarꝫ. Si
militer Adam mane voluit esse sicut dij sci
ens bonum et malum. Utinam expectas
set in sero sue etatis prouectioris. Lucifer
enim vix vnam horam in celo stetit. adam
vero vix septẽ. et Eua vix duas. Ecce ma
li operarij Et bene mors hominis dicitur
sero propter obscuritatem. frigiditatez. ob
liuionem. retributionem. et completoriuz.
Item sero potest intelligi dies iudicij. Pri
mo quia tunc vnusquisqꝫ ad domum suaz
reuertetur de agro huius mundi vt recipi
at prout gessit. Secundo quia tunc accen
dentur lucerne quando fulgebunt iusti si
cut sol in regno patris eoruz. Tertio. quia
tunc vnusquisqꝫ apparebit qualis fuit hic
postq̃ꝫ stabit ad dexteram vel sinistrã. In
hoc ergo sero dicet dominus vinee. id est.
deus pater filio suo tanq̃ꝫ procuratori suo
cui omnia dedit in manus Joh. xiij. c. Uo
ca operarios et redde illis mercedem suaz
scilicet sine diminutione. j. Coꝝ. iij. Unus
quisqꝫ propriam mercedem accipiet ꝯz la
borem suum. Ista merces bene intelligitur
gratia. quia est quedã inchoatio glorie cũ
gloria non sit aliud q̃ꝫ gratia consumma
ta. Incipiẽs a nouissimis vsqꝫ ad primos.
Greg. dicit. Qꝛ hoc impletũ est tunc quã
do latronẽ prius q̃ꝫ Petrũ deus saluauit.
⁊ ita nouissimus in labore. s. fit primus i p̃
mio. Hoc ostensum est etiã in gentibus et
iudeis. Quia gentibus conuersis ad fidez
data est prius gratia xp̃i. iudeis pro maio
ri parte in infidelitate remanentibus. Et
est ordo diuersus inter iusticiam et miseri
cordiam. Quia iusticia incipit a maximis.
Ezech. ix. A sanctuario meo incipite. Sz
misericordia a minimis. Et ideo hic scd̃m
Crisostomũ. non fit iusticie contrariũ. sed
misericordie ostensiuũ. Cum autem venis
sent q̃ circa horã vndecimã venerãt. Glo.
id est gentiles. q̃ q̃si decrepiti sunt vocati.
acceperunt singulos denarios. i. singl̃a me
rita in vita eterna. vel eandẽ eternitatem
cum his q̃ ab inicio mũdi sunt vocati. Et
d̃r denarius vita eterna. que erit singulis
equalis. q̃ntum ad durationem. nulli lon
gior. nulli breuior. licet meritorũ diuersita
te alij alijs clarius fulgebunt. j. Coꝝ. xv. c.
Stella differt a stella in claritate. Et licet
sit in se vn⁹ denarius iste. tm̃ est multiplex
ꝓpter accipientium differentiã. Ueniẽtes
aũt ⁊ p̃mi. i. iudei. arbitrati sunt. i. apud se
estimauerunt ꝙ plus essent accepturi. scilꝫ

tota die ociosi. Quid ergo statis. i. qua ratione. cum habeatis conductores collaboratores. laboris suauitatem. mercedis propinquitatē. hic in loco laborioso. periculoso. suspicioso. ⁊ lutoso ad opus dato. Statis aūt mādatoꝝ meoꝝ obliti. ad rugitum leonis stupefacti. carnis illecebris cōfirmati. mundi vinculis detenti. tota die. id ē tota vita. ociosi. vobis nihil ꝓficientes. proximis nō subuenientes. deo non seruiētes hostibus non resistentes. imposteꝝ nō prouidentes. Talibus aūt quid dicat̄ audiamus. Sequit̄ em̄. Ite ⁊ vos in vineā meā Sed audiamus p̄mo quō ip̄i se excusant. Dicunt em̄. quia nemo nos conduxit. Patet hoc de gentilib⁹ esse verū. quia non habuerunt prophetas nec doctores. sicut iudei. qui conducti per legem naturalē ⁊ scriptam erant. Et ideo gentiles dicunt. Nemo nos conduxit. Ideo nō mirū ꝙ hucusq; ad initio mundi stamus ociosi scz a lege diuina. nō tamē a lege diaboli vacui. Sz diceres. tamen gentiles ⁊ si legem nesciuerunt. tamen naturaliter ea que legis sūt faciebant. vt dicit apostolus. Respondeo ꝙ hoc erat valde obscure. ⁊ ideo quia nō habebant expresse predicationis verba et diuina precepta potuerunt dicere. Nēo nos conduxit. Quib⁹ ille ait. Ite ⁊ vos i vineā meam Interponit hic coniunctionē copulatiuā. ad significandum quia gentiles adiuncti sunt iudeis. Quib⁹ d̄r. Ite ⁊ vos gētiles in vineā meam. compatiendo ⁊ credēdo. confitendo ⁊ ope laborando. Et possz hic esse dubitatio. vtꝝ aliqui gentes excusari possint de nō credēdo in xp̄m. Respōdeo ꝙ si essent alique gentes ad quas nō ꝑueniret vnq̄ p̄dicatio xp̄iane fidei possent excusari. Iuxta illud Joh. xv. Si non venissem scz per me et per meos. ⁊ locut⁹ eis fuissem. peccatum non haberent. Dicit ibi Thomas. s. infidelitatis. pro quo nec damnarentur. licet bene actualia peccata sufficerent eis ad damnandū. Sed difficile ē dicere ꝙ ad aliq̄s non peruenisset predicatio christi. cum dicatur in Psalmo de apostolis. In omnē terrā exiuit sonus eorum. Vn̄ apl̄s. j. Roꝝ. j. ⁊. x. ꝓbat oēs esse iexcusabiles. Exq̄ em̄ fides est ex auditu. q̄modo possunt excusari. Exquo in omnē terrā exiuit sonus eorum. scz apostoloꝝ. B

Ex ista littera habemus tres moralitates. Prima est. vt attendamus diuinam̄ erga nos benignitatem. q̄ ostenditur in pluribus nob̄. Primo ꝙ deus fecit se nob̄ piū et misericordē. vn̄ hic dicit̄ paterfamilias. Ex quo patet ꝙ ip̄e est creator nr̄ Deuter̄. xxxij Nunquid nō ip̄e est pater tuus qui fecit te. Secundo ꝙ ip̄e est prouisor noster. Dat em̄ escam omni carni. Etiam pull̄ coruorum inuocātibus eum. Corpus diabolus propter nigredinem vicioruz. pulli ei⁹ peccatores quos etiam pascit domin⁹. q̄a super eos facit solem suum oriri Math. v ⁊. j. Pet̄. v. c. Ip̄i cura est de vobis. Tertio quia ipse est generalis omnium dispēsator Ideo dicitur paterfamilias ꝙ habeat ml̄tā familiā. Reges apud eum sunt p̄lati. q̄ꝝ vnusquisq; dicit de se illud in ps̄. Ego autem ꝯstitutus sum rex ab eo sup̄ syon. i. sup̄ fideles. Principes sunt inferiores prelati. missi a supioribus in vtroq; statu spirituali ⁊ seculari. ad vindictaz malefactorū. laudem vero bonorum. j. Pet̄. v. Serui sunt ministri ⁊ predicatores. quos misit dominus hora cene dicere iuitatis vt venirent. Luc̄. xiiij. Ecce benignitas dei erga gen⁹ humanum ex qua processit ordo ecclesiastice hierarchie. ita vt nihil desit ecclesie in vlla gratia. j. Coꝝ. j. Et ideo dicit apostol⁹ ꝙ que a deo sunt ordinata sunt. Exquo infert ꝙ qui resistit potestati. dei ordinatōni resistit. Secunda moralitas est ꝙ omnes tenentur deo seruire. Patet. quia omnes h̄ vocantur de quacunq; etate. Vnde in prima etate vocantur pueri in statu innocentie. Et bn̄ puericia compat̄ p̄me etati mundi. Sic̄ em̄ in illa fuit diluuiū. ita in puericia fit submersio ꝑ obliuionē. eo ꝙ illa etas valde prona est ad malū Gen̄. viij. xij. q. j. Om̄is etas. Tertia hora est adolescentia. Sicut em̄ in illa tertia etate fuit inuēta lingua hebraica. Sic in adolescentia homo icipit perfecte loqui. Sexta est iuuentus. ⁊ ista includit virilitatem. Et sic̄ in illa fuit prima regum electio. Sic in ista apti sūt homines. ad regendum se et alios. Vnde statutum est vt nullus promoueatur in sacerdotium nisi in vicesimo quinto anno Et in episcopuz non nisi in tricesimo. que est etas iuuenilis et virilis. Nona est senectus. Sicut enim in illa etate plebs hebreorum fuit crebris malis quassata sub moyse. Ita senes multis afficiunt̄ icommodis.

cedem tuā. vade intra in gaudiū dñi tui. vel desine admirari. vel perseuera in incepta iusticia. vel habe patientiā q̄usq; tollas mercedē tuā. Volo āt huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi. Glosa. Gr̄a et misericordia est vt equalis tibi fiat ꝓplus gentilis. huic nouissimo in penitētia feruēti: sicut ⁊ tibi p̄mo in innocentia. An nō licet mihi: tāq̄ iudici. quod volo facere. scz misericordiam ⁊ iusticiā. An oculus tuus neq̄ est: Glosa. vocat intentiōez oculū inuidia plenū. Et exponit̄ hoc simpliciter de iudeis: q̄ ex humana infirmitate murmurabāt cōtra gentiles. Scd̄m hieronimū exponit̄. Nunq̄d benignitas mea est tibi causa inuidie. Si aūt exponam⁹ de electis in futuro iudicio: tunc dicendū est ꝙ ibi ocul⁹ eorum nō dicit̄ neq̄ propter culpam: sed propter admirationē inequalitatis. quia ipsa admiratio ꝓcedit ex ꝯsideratione diuine iusticie magꝫ q̄ eius misericordie infinite. qm̄ ego bonus sum. scz ꝑ essentiam. et ideo nō possum malum agere. sed ex natura bonitatis mee abundanter cōmunico omnib⁹ ꝑm qd̄ mihi placet. Deinde cōcludit sensum misticum quem hic intēdit principaliter inferre. Sic erūt nouissimi primi. id est. in hoc negocio. p̄mi ꝑm tempus. erunt nouissimi ꝑm statum. et nouissimi primi. Deutro. xxvij. Aduena q̄ tecum moratur in terra. ascendet sup te. ⁊ erit in caput: ⁊ tu eris in caudam. Aduena est gētilis populus q̄ iudaico ꝓplo est equatus. Unde Ephe. ij. Jam nō estis hospites et aduene. Et sic erunt nouissimi p̄mi. id est. gentiles q̄ vident̄ minoris meriti erūt maioris premij. Chriso. Non om̄es p̄mi nec omnes nouissimi ad numerū electoꝝ pertinent. Multi enim sunt vocati. scz ad fidem ⁊ meritū ꝑm p̄sentē iusticiā. pauci vero electi: ad premiū beatitudinis eterne. Sicut omnes canonici vocant̄ ad electionem: vn⁹ tñ efficitur ep̄s. Sic Gedeon multos vocauit ad bellū. sed paucos elegit Judic. vij. Sicut omnes currūt in stadio sed vn⁹ accipit brauiū. j. Coꝝ. ix. Sicut in horreo multū est de palea: parū de grano. Sic multi filioꝝ israel exierūt de egypto. pauci v̄o intrauerūt terrā ꝓmissionis. Unde Math. vij. Angusta est porta et pauci intrant per eam. Quare aūt sunt pauciores boni q̄ mali: triplex posset assignari ratio. Una est vt ecclesie defensio attribuat̄ deo. Scd̄a vt nemo cōfidat de viribꝫ suis Hiere. xvij. Maledictus homo q̄ confidit in homine. Tertia vt detur intelligi bonos nō subsistere ex natura sed ex gr̄a. Unde in psal. Cum essent numero breui: paucissimi et incole eius. Et sequit̄ Non reliquit hominē nocere eis. ⁊ corripuit pro eis reges. Unde si boni plures essent q̄ mali in prompto eleuarentur ad sup̄biam cum semp̄ viderent se p̄esse malis et eis esse potētiores. que occasiōes essent eis eleuādi in sup̄biā ⁊ mentꝫ iactantiam.

E Hic occurrūt tria dubia. Primū est de labore vinee. Utrum etiā labor corporalis sit homini meritorius. Secundum de denario diurno. Utrum beatitudo omniū electorum sit equalis. Tertiū de multitudine vocatorū ⁊ paucitate electoꝝ. Utrū plures damnabunt̄ q̄ saluabuntur. Ad p̄mum dubium. Utrū labor corp̄alis sit homini meritorius. videt̄ em̄ ꝙ nō. Dicit̄ enim Ecc̄s. j. Quid habet hō amplius de labore suo q̄ laborat sub sole: nisi vanitatē. ergo labor ille est van⁹. Itē Ecc̄s. iiij dicitur ad hominē sub rep̄hensione. Unus est: scz singulariter. et secundum nō habet: nō filium. nō frēm. ⁊ tamē laborare nō cessat. Et sequitur. Ut quid fraudo animā meā bonis. Preterea vita laboriosa corporalis inquietat hominez. Sed h̄ est malum Prouer. xvij. Melior est buccella panis sicca cum gaudio q̄ plena domus diuitijs cū iurgio. Ubi Hieronim⁹ dicit. Justicia requiē habet: iniq̄tas laborem. Ergo laborare est op⁹ iniquum Sed ꝯtra est ꝙ ociosus arguit̄ Prouerb. vj. Usq;quo piger dormis. Vade ad formicā ⁊ disce ab ea. Et saluator h̄ rep̄hēdit ociosos dicēs. Quid statꝫ tota die ociosi. Sed hoc non potest intelligi solum de labore sp̄uali. eo ꝙ dicitur Job. v. Homo ad laborem nascit̄. Igitur etiam de labore corp̄ali. q̄ homini est cōnaturalis. De q̄ etiam p̄mo homini dictum est. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Genes. iij. Ad istud breuiter dicendū ꝙ sic dicimus de vita cōtemplatiua et actiua. ita de isto labore corp̄ali et sp̄uali. Scd̄m aūt om̄es doctores: vita ꝯtemplatiua est melior q̄ actiua simpliciter. licet q̄ ad aliqua actiua possit esse vtilior. vt dicit̄ de renunciatōe.

digniorem locum in regno celorũ. Acceperunt autẽ et ipsi singulos denarios. id est. singula merita in vita eterna. Et accipientes murmurabant aduersus patrẽfamilias dicentes. Hij nouissimi vna hora fecerũt. id est. non diu expectauerunt. nec sub legis onere laborauerũt. et pares nobis illos fecisti qui portauimus pondus diei et estus. id est. diu sub onere legis sudauimus et longiora carnis temptamenta sustinuimus. Act. xv. Hoc est onus qđ nec nos nec patres nostri potuerũt portare. Et sic onus dicuntur onerosa opa legꝫ Estus vero vrentes temptatões. quas inflamabant maligni spũs ad emulationem et odium gentiũ iudeos irritantes. Sed ista expositio nõ videt̃ ꝓcedere ꝑm litterã que dicit ꝙ nullus in fine mundi murmurabit de premio suo. sed erit content⁹. Et ideo Gregori⁹ dicit ꝙ intelligitur hoc de sanctis in limbo tunc existentibus. qui lõgo tempore ibi fuerũt. Uidentes aũt gentiles nouiter conuersos simul cum eis perduci ad regnũ. quasi murmurabant ꝙ eis similes fierent. Sed hoc iterũ stare nõ potest. cũ murmuratori hic dicatur. An oculus tuus nequã est. quod nõ potest dici de sanctis patribus. Ex quo Lira vult cõcludere ꝙ ista parabola non se extendat ad electos in fine mũdi. sed ad eos qui fuerũt sub statu gratie tempore christi. et ita tempus gratie intelligit hic sero. Sed salua reuerentia istius patris potest intelligi de vtroqꝫ tempore. Nam de tempore gratie non est dubium qñ iudei murmurabãt aduersus gentiles. pro eo ꝙ gentiles recepti erant in cõmunionem et consortium fidelium. Sicut patet Act. xi. vbi disceptabant iudei contra Petrum. pro eo ꝙ communicauit et manducauit cum gentibus. Similiter Actuum. vi. dicitur ꝙ factum est murmur grecoꝝ aduersus hebreos eo ꝙ despicerentur in ministerio vidue eorũ. De tempore autem consummationis seculi potest sic intelligi primo per regulã Ciconij ꝑm quã fit sermo ad alios et alios de eadẽ multitudine nõ mutata voce. Sicut in psalmo. Cũ occideret eos. querebãt eũ. nõ occisi. sed alij remanentes. et sic est sensus ꝙ accipientes vocatione. nõ adeptiõe quia et si laborauerũt. nõ tamen finaliter in gratia perstiterũt. et sic murmurabant. scꝫ mali visa gloria beatoꝝ in iudicio. Secundo exponitur hoc de presenti murmuratione. vt scꝫ in presenti murmurent qui in futuro sunt tale premiũ accepturi. sicut iam dictum est de iudeis et gentibus. Iudei enim mouentur cõtra gentiles. videntes eosdem equalia dona cum eis recepisse et gratiam spũssancti cum eis accepisse. Sicut patet Actuũ. vi. et. x. cap̃. Tertio ꝫ intelligitur per sinthesim talem figuram. id est. per spontaneã ꝯcessionem. id est. ponamus ꝙ sic dixerint extũc ita eis poterit respõderi. Quarto potest dici de murmuratione admirationis. In iudicio eñ erit magna admiratio iudeoꝝ de tanta gloria gentium. et de tanta remuneratiõe sanctorum noui testamenti. quoꝝ multi preferentur antiquis patribus. Sꝫ quomodo tũc exponemus quod sequitur. An oculus tuus nequã est. ibi videbitur. D

Dixi tertio ꝙ in vltima parte euangelij arguitur humane inuidentie ingratitudo. cũ sequitur. At ille respondens vni eoꝝ dixit. Cõfutat hic murmurationẽ per suam equitatem. Et hoc dupliciter. Primo nõ inferendo iniuriam. Secũdo faciendo iusticiam Uni ergo dixit. quia vna et equalis erat omnibus murmurandi occasio. Marci xiij. Quod vni dico omnibus dico. Amice per fidei susceptionem. et si nõ per operationem. nõ facio tibi iniuriam Job. xxxiiij. Absit a deo impietas. et ab omnipotẽti iniquitas. Nonne ex denario diurno cõuenisti mecum. id est. ex conformitate ymaginis et reformationis ꝑm Hieronimum. Istud posset dici multis inuidis qui sibi reputant iniuriam fieri et sibi subtrahi qđ alijs datur. Similiter et superbi cum eis aliquis parificatur. Tanta est peruersitas inuidi ꝙ gratiam fratri impensam estimat suam iniuriam. ⁊ qđ illi fuerit collatũ. inuidia reputat sibi ablatum. Est enim inuidia dolor aliene felicitatis ꝑm phm. Dicit ergo. Nõne ex denario diurno. id est. pro obseruatione decalogi parũ tibi videtur vita eterna pro qua mecũ conuenisti. Uade ergo. de malis exponitur. in ignem eternum. ꝑm interlinearẽ glosam. Reddo tibi ꝑm opus tuũ in te. itaqꝫ iust⁹ sum. De bono sic intelligitur. Tolle quod tuum est. quasi dicat. Parat⁹ sum tibi reddere mer-

tur. et in hoc misericordia dei apparet q̄ aliquos in illam salutem erigit. a qua plurimi deficiunt p̄m omnē cursum et inclinationem nature. Sed quia ista sunt supra nos: ideo dicamus sicut in alijs absconditis diuinorū secretorum: clamantes cum apostolo. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei ⁊c̄.

Dominica in septuagesima. II Sermo. XXXV.

Quid hic statis tota die ociosi. Mathei. xx. Quoniam vt ait magnus pater Augustinus libro de operibus monachorum Nullo modo decet vt in ea vita vbi senatores fuerūt laboriosi fiant opifices ociosi. Hec ille. vult dicere: q̄ valde indignū est vt in p̄senti vita nos peccatores ⁊ peccatis pleni qui p̄ remissione peccatorum merito laborare debemus. ocio et desidia torpeamus. ex quo sancti qui fuerūt quasi senatores et p̄ncipes et erga nos iusti sancti et innocentes tanta passi sunt q̄ null⁹ eorum sine graui labore peruenire potuit ad regnum celorum. Hinc dicit Chrisostomus super Mathеum: q̄ qui habent spiritum dei nō sunt contenti sedere ociosi. Sed ipse spiritus q̄ est in eis vrget eos aliquid bonum apprehendere. Quia igitur homines in hac vita in bonis se exercitare negligunt. et salutem laborib⁹ iustis bonorum operū acquirere tepescunt. ideo saluator arguens eorum accidiam. increp̄ando dicit. Quid hic statis tota die ociosi. Ex quibus verbis arguitur hūana negligentia ab inutili ociositate ex tribus. P̄rimo quidem iuste arguitur et reprehēditur ex parte loci conuenientis: cum dicitur. Quid hic. in ista vita p̄senti. Secundo arguitur ex parte temporis congruentis. cum dicitur. tota die. Tertio ex parte damni subsequentis. cum additur. statis ociosi.

A

Dixi primo q̄ hic arguitur humana negligentia ab inutili ociositate. P̄rimo ex parte loci conuenientis. cum dicitur. hic. in h̄ mundo. in p̄senti vita. vbi est locus conueniens ad laborandum omnib⁹. quia vt dictū est. Hic est vinea fertilis omnib⁹ laborare volentib⁹. Unde hoc ostendit natura loci. quia iste mūdus nō est nisi quasi quidam ager in quo homo p̄mus cū sua posteritate positus est vt operaretur terram. vt dr̄ Genes. iij. vnde ei dictū est. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Nō ergo in ocio: sed in sudore vultus comedē dus est panis noster. Sed vere multi comedunt eum in ocio. vt vsurarij. feneratores. mercatores. ⁊ alij leccatores. q̄ de suis lucris illicitis viuunt. ⁊ alior̄ sudores bibunt et comedunt. cū tamen manib⁹ p̄opr̄ijs esset vnicuiq̄ nostrum laborandum Juxta illud. j. Thes. iiij. O peremini manib⁹ vestris. Et. ij. Thessa. vltimo. Si q̄s nō vult operari nō manducet. Sunt aūt plura que mouent hominē ad laborem salutarem p̄cipue in hoc mundo. que sumuntur ex parte comoditatis loci huius mundi. P̄rimū est. quia in hoc mundo tātum est locus laboris institutus a natura. Job. v. Homo ad laborē nascitur vt auis ad volandū. Et etiam quia vt dicit Holgoth super librū Sapientie. capi. xv. Locus p̄sentis vite est medius inter celum ⁊ infernū. In celo est summa quies et nullus labor. In inferno summ⁹ labor et nulla quies. Ergo conueniens est vt in hoc mundo sit quedam commixtio laboris et quietis. tamen plus debet participare de labore. q̄a vicinior est inferno q̄ celo. Laborem aūt huius mundi facilitant nobis ⁊ alleuiant plura. P̄rimo. quia habemus supra solicitos cōductores. paratos adiutores. ⁊ veraces p̄missores. De p̄mo x̄p̄m. de secundo sanctos patres. De quor̄ persona apostolus dicit. ij. Thessa. iij. Obsecramus vos in domino vt operantes panem suum manducent in silentio qui eusmodi sunt. scilicet curiosi aut ociosi. Ecce quomodo solicitat apostolus ad laborem. Item alius scz Dauid solicitat. Labores manuū tuarū quia manducabis. scz in p̄senti vita. beatus es. scilicet in futura vita. quia quecūq̄ seminauerit homo in mūdo: eadem ⁊ metet in celo. Secūdo. quia in mūdo habem⁹ coadiutores coadiuuantes ad onus ferendum. tot adiutores sunt quot iusti in hoc seculo. quorum vnusquisq̄ alterum iuuat. Juxta illd. Alter alteri⁹ onera portate. Sed tertio quia in mūdo

Nisi cum prudem. Dico ergo q labor corporalis ꝑm se non est malus. licet spiritualis eo sit melior. Unde in labore corporali attenduntur duo. scilicet cupiditas ⁊ necessitas. Quo ad primum finem: labor ille est pessimus: ⁊ dissuadetur a christo Matthei. vj. Quid solliciti estis ⁊c. Quo ad secundum finem est bonus: et suadet a prophetis et sanctis. Unde in psalmo. Labores manuum tuarū qui manducabis beatus es. Et Prouerbior. xij. Qui operatur terram suam: satiabitur panibus. Est aūt vtilis iste labor ad tria. Primo ad vitandum ocium. ex quo multa mala proueniunt. eo q multa mala docuit ociositas. Secundo ad representandum statū huius incolatus. qui est status meritorū. Unde Hugo super Ecclesiasten primo dicit. q labor illorum quibus hec vita amara est: pro patientia coronatur. Tertio ad exercitium pietatis. Unde apostolus. Qui furabatur iam non furetur. magis autem laboret manibus vt habeat vnde tribuat necessitatem pacienti. Ad illa que ante oppositum inducuntur dicendum: q in illis arguitur solicitudo excessiua. que est causa cupiditatis. non autē que est causa pietatis. Unde super illud. j. Thimo. iiij. Exercitatio corporalis ad modicū vtilis est. dicit Augustinus q labor corporalis solū est vtilis ad opera pietatis in presenti vita. et ita non oīno reprehenditur. sed solum in comparatione vite contemplatiue inferior esse demonstratur. quia vita contemplatiua quā ibi vocat pietatem et hic et in futuro permanet. Et ideo pietas ad omnia valet. Ad secundū dubiū. Utrum beatitudo omniū electorū sit equalis. Uidetur eīm q sic. ex quo deus qui est summū bonū ab oīnibus in gloria cognoscitur et videtur: et oīnes eo sufficienter fruuntur. et sic non videtur vnus alio beatior. ⁊ hic dicitur q oīnes receperunt singulos denarios. et sic vnus non magis alio. Sed in contrarium est apostolus qui dicit. Ur vnusquisq; recipiet ꝓpriā mercedē ꝑm suū laborē. Responsio ꝑm Thomā super Johannē. xiij. Et super. iiij. Sententiarum distinc. xlix. Ur loquendo de beatitudine quantū ad obiectū quod deus est: erit in omnibus equalis. quia deus omnibus vt beatificans se ostendet Sed quantum ad dispositionē beatorū nō erit equalis. quia vnus alio clarius videbit. Ad idem Thomas in prima. q. xlij. articulo. ix. Ur sūma veritas ab omnibus beatis ꝑm diuersos gradus conspicitur. sed quantū ad modū visionis prefigitur diuersimode termin⁹ ex intentione dirigentis in finē. Hec ille. Sicut omnia leuia sursuz tendunt. Sed tamen ꝑm magis et minus ꝑm qō participant de leuitate. Unde Lira sup Johan. xiij. tractans illud In domo patris mei mansiones multe sunt. dicit: q licet beatitudo nullā diuersitatē habeat ex parte sui tamē ex parte beator. est diuersitas in participando istud obiectū ꝑm varietatē meritorū. quia aliqui vident clarius alijs: et fruuntur perfectius ꝑm maioritatem habitus charitatis: que facit animā capacez obiecti. Et idem dicit tractans illō psal. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. q notanter dicit in cubilibus suis pro diuersis gradibus seu mansionibus. vbi vnus alio clarius videt ⁊ dulcius fruitur. Ex quo infero duo ꝑm Thomā sup Johan. Primū est q ex quo beatitudo consistit in dei cognitione. ad quam homo disponitur per puritatem intellectus. igitur qui habet intellectū magis mundum et elevatū a terrenis: tanto magis et perfectius deum videbit. Secundū est q ex quo beatitudo consistit in dei fruitione et delectatione: ad quam homo disponitur per amorem. igitur qui habet cor magis feruens in amore dei magis delectabitur in diuina fruitione. Ad tertiū dubiū. Utrū plures damnabunt q̄ꝫ saluabuntur. pro eo q hic dicitur: multi vocati ⁊ pauci electi. Ad hoc dicendū est q istud nō potest diffiniri certitudinaliter. Isidor⁹ eīm primo libro de summo bono. cap. x. dicit. Ur tot saluabuntur quot angeli ceciderūt Gregorius aūt dicit: q tot saluabuntur quot boni ꝓmanserunt. Similiter Anselmus in libro primo Cur deus homo. cap. xviij. Et Augustin⁹ super psal. xlvij. Sed siue sic dicatur siue sic nullū istoꝝ ponit necessitatē q hic plures et illic pauciores saluentur vel damnentur. Ideo Thomas in prima parte. questione. xxiij. articlo. vij dicit. Ur iste numerus soli deo est cognit⁹ Dicit tamen ipse ibidem in solutione argumenti tertij q pauciores sunt q̄ saluan-

det autem frater fratrem in mortem. et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et certe sic est si volumus advertere. Certum est q̄ qui vult hodie veritatem christi verbo et facto dicere: aut annūciare et docere odio habetur a principibus et seculi hominibus. vmo etiam a propriis parentibus. Juxta illud apostoli. Omnes qui pie volunt viuere in christo persecutionez patientur. Ita homo ex omnibus istis habet materiam laboris si voluerit se exercitare in ea. Unde merito hominibus dicitur. Quid hic statis. hic scilicet in hoc mundo tam periculoso. tam suspicioso. tam doloso. cum habeatis solicitos conductores. adiuuantes. auxiliatores. et mercedis promissores. Et tantum de primo. £

Dixi secundo q̄ in verbis premissis arguitur humana negligentia ex parte temporis congruentis. cum dicitur. tota die. Siquidem valde oportunum est tempus vite presentis. Est enim ad modum diei clarissime. De hac die dicitur in Psalmo ciij. Ortus est sol et congregati sunt. et in cubilibus suis collocabuntur. Et sequitur. Exibit homo ad opus suum: et ad operationem suam vsq̄ ad vesperam. Exponit Innocentius. Ortus est sol. scilicet iusticie christus. Quod factum est resurgendo: quando clarificatus est toto orbe. Et sequitur. Exibit homo ad opus suum. id est. quilibet iustus et fidelis ad opus bonum. vt incipiat bene operari dum licet. nec tm̄ ad vnum opus incipiendum: sed etiam ad multa perficienda. Unde addit Psalmista. et ad operationem suam multiplicem. quia dedit eis potestatem cuiuslibet operis. Sicut dicitur Luce. xix. Et hoc vsq̄ ad vesperam. id est. vsq̄ ad mortem suaz. De qua Jobānis. ix. Venit nox quando nemo potest operari. Uel vsq̄ ad vesperam. id est. vsq̄ in finem mundi. in q̄ grauis impetus inferetur ab anticchristo. intantum vt vix liceat tunc bene operari. Tanta enim erit persecutio in illis diebus q̄ si fieri posset etiam electi mouerentur. sicut dicitur Matthei. xxiiij. Quamdiu igitur hec dies lucet nobis operemur bonuz ne tenebre mortis nos comprehendant. Notanter autem dicit prophetа. Exibit homo ad opus suuz. id est. ad bonū. quod proprie est suum. quia naturaliter homini inest appetitus boni. vt dicitur in de Lonet. j. Ethicorum. q̄ ratio semper deprecatur ad optima. Hinc est q̄ omne opus bonum tantum est proprie opus hominis. peccatum autem est opus diaboli. quia p̄ ipsum primo cōmissum est. et per ipsum in mundo adinuentum. Juxta illud. Jnuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarū. Sed reuera pauci sunt hodie qui proprium opus laborant. omnes enim fere p̄ totum hunc diem vite presentis intendūt operi alieno. scilicet diaboli: carnis: vel mundi. Nam quidam laborant circa honores. quidam circa voluptates. quidam circa diuitias. pauci autem sunt qui circa virtutes et opera salutis. Sed certe veniet vespera: veniet sero mortis nostre: quando vnusquisq̄ videbit fructum laboris sui. Unde Anselmus in libro de similitudinibus ponit. Jn hac vita sunt tria genera laborantium a mane vsq̄ ad vesperam in modum molentium. Horum namq̄ primus quicquid molit ponit in saccuz et abscondit. Alter vero partem in flumen negligentie cadere sinit. partem vero vento rapi et dispergi permittit. Tertius autem quicquid molit impetus fluminis secum tollit. vel ventus dissoluit. Veniente autem vespere quando a labore cessatur: et fructus laboris inquiritur. quid putas singulos habituros. Qui farinam totam seruauit totum laborem suum bene recognouit. Qui vero partem recollegit: inde letatus est quod habuit. inde mestus est quod flumen amisit. Qui vero totum amisit: eo tristior fuit. Moraliter flumen cursus seculi designatur. vētus vana gloria. molendinum quod tota die molit. presens labor est huius seculi. qui a mane vsq̄ ad vesperam nunc̄ finitur. Mane nobis erat quando nati sumus. Uespera vero erit: quando per mortis debitum de hinc transibimus. Tempus igitur p̄sens dies est in qua laborare debemus: vt in vespera viuamus. Et sicut mola circumducta ad eundem semper locum reuertitur. Sic labor iste singulis annis more solito reiteratur. Modo nanq̄ aratur: metitur: seminatur: panificatur: comeditur. Et iterum ad idem reuertitur. Jn vespera autez

isto habemus mercedis promisse securitatem. Sapientie. iij. Bonorum operū gloriosus est fructus. Promittitur autem ista merces per christum hic qui promittit denarium diurnum. Promittitur etiam per Johannem baptistam amicum christi dicentem. Penitentiam agite appropinquabit vobis regnum celoz. Mathei. iij. Similiter et p Petrū Actuū. ij. Similiter et p Jacobum Jacobi pmo. Beatus vir qui suffert temptationem quoniam cum probatus fuerit accipiet cozonam vite scilicz eterne. quam repromisit deus his qui diligunt eū. Et ista sunt tria: que mouent hominē ad laborem salutarem in vita psenti ex parte comoditatis loci. ℬ Sunt autem alia que mouent ex parte alia. scilicet maxime incōmoditatis. Unde laborandus est continuo propter vitanda illa incōmoda. Primo siquidem mundus iste est periculosus. quia quasi plenus periculis. que enumerat apostolus. ij. Corinth. xj. dicens. Periculis fluminum. periculis latronū. periculis ex genere. periculis in ciuitate. periculis in mari. periculis in falsis fratribus. vnde homo semp habet materiam laboris meritoz̄ pre manibz. caute se habendo ab istis et cū istis. Unde Job vij. dicitur. Militia est vita hominis sup terram. Periculum fluminū est periculz diuitiarum. vbi perit humilitas. quia vermis diuitum superbia. vt ait Augustinus Ideo ammonet prophetа vt cauti simus in diuitijs dicens. Diuitie si affluant. nolite coz apponere. scilicet ne per supbiam perdatis humiliratem. Sed periculū latronum est periculū deliciarum. que destruūt cordis quietem. Unde Osee quarto. Fornicatio et vinum et ebrietas auferunt coz. Tertiū periculum est ex genere. scilicet ex generis nobilitate. vbi est zelus et inuidia ad inuicem. quia vnus eleuatur contra aliū. contra quos dicit Malachie secundo. Nunquid non est pater vn⁹ omnium nostrū. Quartū periculum ex gentibus. id est. ex superioribus. fratribus. parentibus. qui sepius impediunt profectū salutis. Unde saluator. Qui non odit patrem suum et matrem suam: nō est me dignus. Et Abacuc. ij. Ue qui edificant syon in sanguinibus. Quod faciunt illi qui omnia volunt facere propinquis et amicis. Quintum periculū est in ciuitate. vbi sunt dissensiones. cōspirationes. vbi perit pax et tranquillitas. Psal. Vidi iniquitatem et contradictionem in ciuitate. Sextum periculum est solitudinis. et sunt singularitates vbi perit auxilium et solacium. Eccs. iiij. Ue homini soli. quia cum ceciderit nō habet subleuantem se. Septimū piculum est maris huius seculi. vbi perit charitas. ad Romanos. xij. Nolite cōformari huic seculo. In hoc mari magno et spacioso. vmo et periculoso est ille magn⁹ cetus dyabolus. De quo dicitur in Psalmo. Draco iste quem tu formasti ad illudē dum ei. Contra quem precauendum est semper ne mergat nauem anime in pfundum inferni. Et est mirabile q̄ quocunq̄ se vertat homo semper habet dyabolum sibi aduersum. Nam si vult incedere per terram in vita actiua: statim dyabol⁹ occurrit sicut leo: circuiens et querens quez deuoret. j. Petri. v. Si homo vult eleuari in celum in vita contemplatiua: statim dyabolus occurrit vt pnceps tenebrarum. militans in aere: et volitans inter celū et terram. vt dicitur Ephes. vj. cap. Si vero homo vult ascendere infra p cōsiderationem et meditationem penarum infernaliū. ibi occurrit dyabolus. quia ibi est ꝓprius locus eius. Et sic semp homo habet materiā exercitij cum eo. Secūdo. quia iste mundus est suspicios⁹. ideo merito in eo laborandū est et ambulandum caute. Nescimus enī quis sit amicus: q̄s inimicus. Ezech. ij. Cum scorpionibz habitas. Et apostolus Paulus dicit. q̄ sumus in medio nationis praue. Semper ergo homo debet esse in laboze prouidendo de se. quia semp est in suspitione. Tertio. quia iste mundus est non tm̄ suspicios⁹ sed etiaz omino dolosus. Unde Hieremie. ix. Habitatio tua in medio y doli i dolo renuerunt me scire. Hinc Hieremie ix. dicitur. Unusquisq̄ se a proximo suo custodiat. et in omni fratre suo nō habeat fiduciam. quia omnis frater supplantans supplantabit. et oīs amic⁹ fraudulenter incedet. Et Abdie in pn. Qui comederit tecū ponet insidias subtus te. nō est fiducia in eo. Adhuc enim moratur Judas cū christo in mensa. adhuc manus tradentis nobiscum est. sicut predixit saluator. Tra-

diem nouissimū sunt in quodam exercitio et quasi quodā ministerio diuine seruitutis vnūquodq; iuxta conditionē suam officium suum implendo. Nam supcelestes angeli non sunt ocioſi sed semper laudant deum dicentes. Sanctus Sanct⁹ Sanctus dominus deus sabaoth. ꝛc. Etiam quidā eoꝝ mouent orbes celestes. vt dicit Holgoth Sapientie. xvj. Intellige delectabiliter sine pena et fatigatione. vt dicit philosophus. x. methaphisice. Quidam vero secreta diuina inferioribus annunciant ꝛ alios illuminant purgant ꝛ p ficiunt. Alij vero vt inferiores ad nos in custodiam et protectionem contra demones in mundum diriguntur. vt dicitur ad Hebreos secundo. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt saluris. Dicit Hostra. Omnes de qualiber hierarchia: prima: media: et infima. licet nō semper mittuntur de superiori nisi ex causis specialibus ꝑm eum. Secundo creature celestes. vt stelle: sol: luna: et alia corpora sunt in continuo motu et nunq; quiescūt. Juxta illud. Oritur sol et occidit ꝛ in circulos suos reuertitur. ibiq; renascens girat per meridiem. Q; si cui dubium est saltim per hanc rationem de motu solis continuo certificetur. Quia eo moto crescunt et decrescunt: et eo cessante cessarent viuere. sicut dicit Holgoth super librum Sapientie. capitulo septimo. Unde ⁊Plotinus sicut narrat ⁊Macrobius super somnum scipionis libro primo versus finem. dicit q; sol est cor celi. ideo: quia sicut cor de cessante a motu animal viuere nō potest. Jta nec quicq; viuere potest motu solis cessante. Etiam luna moueri ex eo arguitur. quia ista inferiora motu suo nunc humectantur: nunc desiccantur. sicut dicit ⁊Macrobius in saturnalibus. prope finem. Et ita de ceteris stellis verum est q; sunt in continuo motu. et cursus suos peragunt ꝑm determinata tempora. Tertio creature medie. scilicet aeree: terrestres: et aquatice. sunt in cōtinuo exercitio. Nam aer iste est in continuo flatu et nunc inspiratur. et nunc respiratur. nunc ad orientem: nunc ad occidentem ventilatur. De quo in ⁊Psalmo. Qui producit ventos de thesauris suis. Aues vero in aere semper volitant et circueunt mare et aridā. Aqua semper fluit et refluit. omniaq; flumina intrant mare. et iterum fluunt de mari. ⁊Pisces maris qui perambulant semitas maris quidam vadunt ad reria in vsum hominum. quidam ludunt homini in admirationem et quidam in exercitationem. et quidaz in penam. Similiter animalia pusilla cum magnis omnia suo modo laborant in officijs eis iniunctis. licet non laborant pro necessitate corporis neq; nent ⁊Mathei. vj. Sic ergo omnes creature detestantur ocium: et amplectuntur laborez ad exemplar homini ostendendum. Insuper. Omnis spiritus laudat dominum. vt dicitur in psalmo. cl. Et ignis grando nix glacies spiritus procellarū faciunt verbū eius. Hoc est. officia iniuncta eis pagunt.

℣ Secundo scriptura dissuadet ociū tam veteris q̄ noui testamenti. Et ꝓmo Geneſis. ij. dictum est homini. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Secundo Dauid dicit. In labore hominū nō sunt. Et sequit. Jdeo tenuit eos superbia operti sunt iniquitate et impietate sua. Tertio Salomon dicit ⁊Prouerbiorū. xix. Anima dissoluta esuriet. Exponit Gregorius in pastorali parte tertia. Esuriet. scilicet semper spargendo desideria per voluptates. Et iterum ⁊Prouerbioꝝ. xxj. idem dicit q; in desiderio est omnis ociosus. Dicit eñ. Desideria occidunt pigrum. nolue runt enim quicq̄ manus eius operari. Et ⁊Prouerbiorum xx. ⁊Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo estate. et nō dabitur illi. In nouo etiam testamēto saluator de ocioso dicit. Q; dyabolus inueniens eum vacantem: dicit. Reuertar in domū meam vnde exiui. Et sic assumptis septem nequioribus se ingressi habitāt ibi vt dicitur ⁊Mathei. xij. Ecce graue damnum ex ocio. scz supbia. iniquitas. ꝛ impietas. esuries et mendicitas. et super omnia demonū societas. ℬ Tertio sanctoꝝ exempla dissuadent nobis ocium q̄s veteris tam noui testamenti. Et primo exemplum primi nostri parentis qui expulsus de paradiso habitauit contra eden. ad lignificandum q; vt dicit Aug⁹ in li. de bap. parulorꝝ. Q; in laboribus qui sunt deliciis contrarij. erudienda est caro peccati. Eden eñ interpretatur sedes deliciarum

quando dicetur. Voca operarios. letabũ tur iusti. puta seruata farina tota sua. Alij vero qui non totam eam seruauerunt: in hoc mesti erũt. leti tamen quia ex alia parte fructificauerũt. Qui vero pro laude vanitatis sue fecerunt: isti farinam totaliter perdiderunt et mesti erunt: quia nullum fructum attulerunt. Isti sunt qui dicent. Per totam noctem laborantes nihil cepimus. Luce quinto. ℣ Si igit quis querit propter quid in presenti vita laborare debet. Certe respondeo q ꝓpter tria. scilicet propter conuenientiam temporis. propter penitentiam commissi sceleris. et propter vehementiam promissi muneris. De primo patet. Nam vita presens est tẽpus per modum vigilie precedentis ad festa sequentia. Sicut ait Holgoth super librum Sapientie. capitulo. ix. In vigilijs solent homines laborare feruenter et diu. vnde et prolixiorem horam comedendi differunt quandoq; vsq; in sero. In festo vero solent quiescere et solaciari. Sic in presenti vita tanq; in vigilia debemus abstinentiam longam tenere. Juxta illud prima Petri ĝnto. Sobrij estote ⁊ vigilate. Et. ij. Corinth. vj. In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros. in ieiunijs: in vigilijs: in laboribus multis. Et hoc vt in festo beatitudinis eterne quiescamus. Apocalip. xiiij. Amodo dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis. Et sicut fatuus esset qui in vigilijs vacaret a labore: ⁊ in festo laboraret. Sic qui in psenti ociatur vt in eternum laboret: quando alij festiuabunt. Secundo tenemur laborare propter penitentiam cõmissi sceleris. Sicut enim magna gratia esset rustico si dominus eum a seruitute perpetua absolueret pro labore vnius diei. Sic homini magna fit gratia a deo q pro labore virtuoso sue penitentie dimittitur sibi seruitus perpetua culpe propter quam debuit in inferno perpetue laborare. Qui em seruit peccato seruus est peccati. Johannis viij. Justum est ergo vt nos peccatores diem istum semel in septimana. id est. tota vita nostra laboremus. vt a seruitute perpetua die octaua resurrectionis nostre liberemur. Tertio laborare tenemur i virtuosis actibus propter vehementiam promissi muneris. Nam ẽm Robertum holgoth vbi supra. Consideratio mercedis accendit amorem laboris. maxime si attendat homo quia non nisi per laborem; venitur ad mercedẽ. Narrat sextus Julius Stragematum libro. j. cap. xlj. Q Cirus rex persarum volens animos populariũ concitare ad bellum contra medos. tali vsus est cautela. Duxit exercitũ ad quandã siluam; vbi populum tota die in maximis laboribus occupauit in silua illa succidenda: in crastino vero iussit epulas lautissimas preparare ⁊ exercitũ cũ gaudio et tripudio conuiuari. Et circuiens p turmas interrogauit quis illoꝝ dieꝝ eis magis placeret. Responderũt q dies secundus placuit eis plus ꝯ primus. Quibus ille subiunxit. Sicut p laborem hesternũ ad hodiernũ cõueniistis conuiuium. sic felices beatiq; esse nõ potestis nisi pus medos viceritis Sic moraliter nõ possum⁹ puenire ad beatitudinẽ nisi pus hic deuincamus medos. id est. demones actib virtuosis. nec ad conuiuium peruenire possum⁹ nisi per laborem pntẽ. Refert Boeti⁹ li. iij. metro vltimo hystoriã triũ viroꝝ q maximos labores sustinuerũt p gra tpali ꝓsequẽda. scilicet Agamenon. Ulixes. ⁊ Hercules. Agamenon ita fuit strenu⁹ q Troiã decẽ annis vallãs. finaliter deuastauit. Ulixes ita fuit fortis q Polliferũ gigantẽ monoculũ q omes suos socios deuastauerat per suã audaciã interemit. Terti⁹ scz Hercules. xij. picula. q̃ longũ esset enumerare sustinuit: ⁊ virilit finaliter triũphauit. Si ergo gentiles ranta sustinuerũt pro glozia caduca fragili ⁊ tpali: multo magis nos p gl̃a eterna debem⁹ omia fortiter pati: ⁊ suf ferre labores pntis vite. E

Dixi tertio q in verbis pmissis arguit hũana negligentia ex parte damni subsequentis. cũ ociosi. Certe graue damnum prouenit ex ocio. Sicut em dicit Hieronim⁹ in epla ad Demetriadẽ: nihil i sancto ꝓposito deteri⁹ est ocio. qz nõ solũ nõ acq̃rit noua: sz etiã parta cõsumit. Ecce damnũ grauissimũ. Sũt autẽ tria q̃ dissuadent nob ociũ. scz natura: scriptura: ⁊ sctoꝝ exempla. Et pmo natura dissuadet ociũ. Oes em creature tam corpales ꝯ spũales. tã visibiles ꝯ inuisibiles. tam celestes ꝯ terrestres. tam supercelestes ꝯ infernales. vsq; ad

salutarem laborem animās spe mercedis et congruentie future hortatur dicens. Jte et vos in vineam meā: et quod iustū fuerit dabo vē. In quibus verbis tria describuntur. Primo enim describitur dei ammonētis benignitas cum dicitur. Jte et vos. Secundo describitur merendi oportunitas: cum dicitur. in vineā meam Tertio promittitur premiorū eternorum prompta liberalitas: cū dicitur. quod iustū fuerit dabo vobis.

Dixi primo q̄ in verbis premissis primo describitur dei ammonentis benignitas: cū dicit ex persona sua. Jte et vos. Revera magna benignitas hortari incitare ammonere ad salutem quos iusticia exigente posset in momento etiam deprimere in gehennam. Dicit ergo. Jte et vos. Parendum est huic ammonitioni ymo p̄ceptiōi ꝓpter duo. Primo ex parte precipientis ꝓpter tria. Secundo ex parte nostra ꝓpter alia tria. Ex parte p̄cipientis christi primo ideo. quia est potentissimus. vnde potest etiam inuitos cogere ad eundū. Juxta illud Hester. xiij. In ditione tua cūcta sunt posita: et nō est qui possit resistere voluntati tue. Dominus enim omniū tu es. Secundo. quia est sapientissimus. Vnde nihil potest p̄cipere erroneū: cum sit sapientia dei patris p quem fecit ⁊ secula. Hebre. j. Et per quem attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter. vt dicitur Sapientie. viij. Quia ipse est optimus. vnde nihil in eo maliuolū Juxta illud Luce. xviij. Nemo bonus nisi solus deus. Quid ergo restat ex predictis nisi parere iussioni. obtemperare p̄ceptioni et obsequi sue ammonitioni. Secūdo parendū est huic p̄ceptioni ex parte nostra. eo q̄ non est aliqualis excusatio aut excusationis occasio in nobis nō parendi. per quā iuste et legitime possemus ab executione huius mandati excusari. Et primo ratione cōmoditatis omniū circūstantiarū. scz temporis habitationis et societatis. Tempus siquidē in quo nobis precipitur est multū accōmodū congruū et p omnia arridens. sicut canit ecclesia hodie. Dies absoluti pretereunt. dies obseruabiles redeunt. tempus adest vē. De quo dicitur. ij Corinth. vj. Ecce nunc temp⁹ acceptabile. ecce nunc dies salutis. Ad quid autem acceptabile: ostendit Salomon Ecclesiastes. iij. dicens. Tēpus nascendi. scz virtutes. et tempus moriendi: scz vicia. tempus plantandi. scz bonas cogitationes. ⁊ tēpus euellendi: scz suggestiones dyaboli Tempus occidendi malā voluntatem. et tempus sanandi. id est. satisfaciendi. scz. p cōmissis delictis. Tempus destruendi. et tempus edificandi. destruendi mala. edificandi bona. Vnde idem Salomon hortatur Ecclesiasticī. iij. dicens. Fili obserua tēpus et declina a malo. Et ostendēs quosdam tempore abuti. dicit Ecclesiastici. xx. Lasciuus et imprudens non obseruabit tēpus. Sunt autem quatuor q̄re istud tempus vite p̄sentis est valde a nobis obseruādū. tum quia breue. tum quia instabile. tum quia irreuocabile. tum quia oportet de eo rationem reddere. Primo ergo quia est breue: nō est inutiliter expendendū. Job. xiij. Breues dies hominis sunt. j. Corinth. vij. Tēpus breue est. Sapientie. ix. Homo infirmus et exigui temporis. Vetule peregrinantes non solent in via diu sedere sicut viri. quia tarde ambulant. et quia tota dies quantūcūq̄ longa vix eis sufficit ad attingendū terminū sibi ipsis positū. Ideo scientes suam tarditatez et temporis breuitatē cito festinant. Sic nos facere debemus qui tumus modo debiles sicut vetule. patres nostri erāt gigantes velociter currentes. Plal. Exultauit vt gigas ad currendū viā. Quod potest dici de quolibet sancto. qui erant nimis fortes in diuino seruitio. ꝓpter abundantiā charitatis qua feruebant ad deū. Nos vero in quibus refriguit charitas: vt dicitur Math. xxiij. in comparatione ipsoz sumus vt locuste fragiles ⁊ debiles. ⁊ ideo tempus nobis cōmissum valde debemus ponderare vt vtiliter expendam⁹ Secundo obseruandū est tempus: quia est instabile. quia non potest diu seruari. ⁊ ideo statim est vendendū vel cōmutandū Ecclesiastes. viij. Tēpus velut vmbra pterit. Et Sapientie. ij. Vmbre similis est trāsitus noster. Vmbra ita cito currit sic̄ lux que velocissima est. Sic currit ⁊ tēp⁹. ideo breue est vt dicit philosoph⁹. vj. phi sicoz: q̄ de tēpore nō habemus plus nisi nūc vel instans. quasi nō stans. q̄ nūq̄ in

Item Noe vir iustus in generatione sua centum annis archam fabricauit. vineam plantauit: et labores manuum suarū manducauit. Genesis. vij. viij. et. ix. capitulis. Item Abraham fuit tante prouidentie: vt haberet boues asinos et seruos plurimos. vt dicitur Genesis. xij. et quod plus est tantum diues erat vt scriptura de eo non taceret sed diceret. q̄ erat diues valde in possessione auri et argenti. Genesis xiij. in principio. Isaac q̄z filius eius non ociosus: sed studiosus et operosus circa agrum seminauit in terra sua. et inuenit illo anno centuplum. Benedixitq̄ ei dominus: et locupletatus est homo. et ibat proficiens atq̄ succrescens donec magn⁹ vehementer effect⁹ est. Habuitq̄ possessionē ouium et armentorū et familie plurimum Genesis. xxvj. Sed et Jacob in seruicijs duris seruiuit apud Laban auunculum suū pro duabus vxoribus pascendo greges et fodiendo puteos annis quatuordecim: vt dicitur Genesis. xxix. Lōgum est pertransire omnes patriarchas qui pastores ouium se appellari non sunt dedignati vt patet Exodi. Veniamus ad christum caput nostrum. Et de ipo quoq̄ scribitur p̄ psalmistam. Egenus et pauper ego sum. Et iterum. Pauper sum ego: et in laboribus a iuuentute mea. Q̄ si non credis: audi quid Johānis quarto dicitur. Et ihesus quidez fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem. Fatigatio autem illa erat ex discursu p̄dicationis: quo circuibat ciuitates et castella docens et sanans omnes. vt dicitur Marci sexto. Sed nec minus apostoli hocipsum fecisse legunt. Petrus siquidem primo post vocationem etiaz rediit sepius ad piscationem cum Johanne z Jacobo et filijs Zebedei. vt dicitur Luce q̄nto. et Johānis. xxj. Paulus de se dicit. Q̄ operatus est manibus ne quenq̄ ō fidelibus grauaret. Infiniti sancti laboribus victum quesierunt. Sed quid recenseo hystorias: breuiter concludo. q̄ nō nisi post laborem aliquis sanctorum quieuit in celo. sine sit labor corporis: qui valet ad opera pietatis. Juxta illud apostoli. Laboret autem magis manibus suis: vt habeat vnde necessitatez pacienti tribuat. sine spiritualis: qui dicitur ipe pietas que ad oīa valet. j. Thimo. iiij. Sicut ergo maxima est vtilitas ex labore sine corporali sine spirituali iustis proueniens. sic maximum damnū reprobis ex ocio subsequens. Nam dicit Bernhardus libro secundo de psideratione. Ociositas est mater nugarum nouerca virtutū. Facit eīm virum fortem precipitari in reatū. et suffocata virtute nutrit superbiā et viam construit ad gehennā. Ideo Hieronim⁹ dic. semper opis aliquid facito vt te dyabol⁹ inueniat occupatum. Dyabolus est sicut fur qui videns equum ociosum in campo ascendit ipsum. nō sic autem occupatum labore. Unde ociosus est sicut castrū sine muro: quod ab hoste capitur facile. Et sicut terra sine cultura: que spinas viciorū profert. Et sicut arbor autūnalis infructuosa et mortua. Et sicut vinea neglecta. Ideo fratres charissimi excussa negligentia labori salutifero insistamus. vt per virtutū exercitia possimus peruenire ad eterna premia. Ad que nos perducat pater et filius et spiritussanctus Amen.

Dominica in septuagesima. III Sermo. XXXVI

Te et uos in uineam meam. et quod iustū fuerit dabo vobis. Mathei. xx. c. Sicut dicit maximū et glorioſum lumen omnium ecclesiarum sole splēdidius beatus Augustinus in libro de nouo cantico. Tria sunt genera hominum que odit deus. scilicet remanentes: retrocedentes. et oberrantes. Excitandi sunt remanentes. retrocedentes reuocandi. errantes in viam reducēdi. tardi exhortandi. celeres imitandi. Qui non pficit remansit in via. Qui forte ampliori proposito declinat ad illud quod deterius reliquerat reuersus est retro. Qui fidem deserit a via errauit. Hec Augustinus Cum igitur in vita presenti multi remanentes retrocedentes et oberrantes sint: volens dei filius omnes tatur remanentes vt ad bonū assurgant. reuocat retrocedentes vt in incepto proficiant z bonū nō deserāt. z errantes ad viā reducit. vt rectis gressibus in via salutis incedant. ac per hoc omnes z singulos ad

Alienus. Si ergo quis vult mereri vitaz eternam oportet vt sit in hac vinea. ⁊ cum hoc vt coniũgatur et adhereat viti cristo. scz per caritatem. xxiiij. q. iij. Cum quis. et xciij. dist. legim⁹. Licet aũt vt puto conuenienter in sermone p̃cedenti assignauim⁹ conuenientiã et similitudinẽ ecclesie ad vineã. et posuim⁹ multiplicẽ distinctõem vinee. tñ ꝓ aliquali edificatiõe et diffusione isti⁹ materie h̃ solũ de duplici vinea subiũgem⁹. Est ãt p̃ma vinea generalis omniũ. scz sancta et vniuersalis ecclesia. Est ⁊ alia singularis et specialis cuiuslibz xp̃iani. scz ꝯscia ꝓpria. Et Bern̄. sup cantica sermone xxxi. dicit ꝙ vinea ecclesia sancta est. in q̃ apostoli palmites. dñs vitis. ⁊ pater agricola est. In fide plantata. in caritate radicata nutrita et defossa surculis discipline. penitentiũ lacrimis rigata. stercorata p̃dicantiũ verbis. Et sic sano exuberãs vino in quo est leticia. sed nõ luxuria. vino totius sanitatis nulli⁹ libidinis. Hoc certe vinũ letificat cor hoĩs. hoc constat et angelos bibere cum leticia. Deniqz gaudent in penitentia et ꝯuersione peccatoꝝ salutem hoĩs sitientes. lacrime penitentiũ vinum eoꝝ. Hec ille. De p̃ma dr in psalmo. lxxix. Vineã de egypto trãstulisti. Innoc̃. dicit. Vinea dñi ẽ ecclesia ꝓpter sex causas. Primo ꝓpter inutilitatẽ ligni abscisi. Non em̃ vtile est lignũ vitis abscisum nisi ad combustionẽ. Sic homo abscisus ab ecclesia. Ezech. xv. Fili hominis q̃d fiet de ligno vitis ex om̃ib⁹ lignis nemoꝝ que sunt inter ligna siluaꝝ. Nunq̃d tolletur de ea lignum vt fiat op⁹. aut fabricabit̃ de ea paxillus vt dependeat in eo q̃dcũqz vas. Ecce igni datũ est in escam. Hac rõne ecclesia dr fons a quo si q̃s p̃scisus est arescit. xxiiij q. i. Omnibus. Secũda rõ. qr vinea tormento fructificat. scz in fossione terre ⁊ abscisione ramusculoꝝ. Si autem in pace dimittit̃ tunc degenerat et nõ facit fructum. Sic ecclesia tribulationib⁹ ⁊ oppressiõib⁹ magis magisqz fructificat. Unde dñs cõquerens de vinea ista dicit Isaie. xxvij. In prelio gradiar super eam. succendã eã pariter. quasi di. Parũ fructificat in ꝓsperitate. sed ego faciã eam fructificare in aduersitate. Et tangit consuetudinẽ quarũdam regionum. in quibusdam locis multiplicantur vinee ꝙ quasi in siluas degenerant. et tunc homines cõburunt eas. ⁊ postea optime fructificant. Tertia rõ. quia sola vinea vinum habet. Sic sola ecclesia vinũ doctrine salutaris habet. Unde dicit ecclesia Canticoꝝ. viij. Dabo tibi poculum ex vino condito. Vinum conditu⁊ dulce est et medicinale. Math. vi. Nũq̃d colligunt de spinis vuas. Quasi diceret. Non habetur salutaris doctrina a iudeis aut gentibus aut hereticis. sed tm̃ ab ecclesia. Quia de illis dicitur Deutronomij xxxij. Fel draconum vinum eorum. et venenũ aspidum. Quarta ratio. quia ex pinguedine debilitatur vinea ⁊ luxuriat. Sic in vinea ecclesia ex abundantia temporalium nascitur luxuria in palmitibus. scilz in clericis. et ex hoc debilitatur et insipidum fit vinum. id est. doctrina ecclesie. Quia multis potest dici illud Romanorum ij. Qui predicas non furandũ furaris. qui dicis non mechandum mecharis. Isaie p̃mo. Vinum tuum mixtũ est aqua. id est. carnali voluptate insipidũ factum. Sed olim dicebatur canticorũ. vij. Guttur tuum sicut vinũ optimũ. Guttur sunt predicatores. Sed modo vtinam bonu⁊ esset guttur ecclesie quod tunc fuit optimum. Quinta ratio. quia vinea radicata inter petras in eminenti loco in radijs solis melius vinum facit. Sic illi de ecclesia qui fundati sunt ⁊ firmati in duricia penitentie. in eminentia vite. in feruore caritatis. melius docent et operantur. Hieremie. xxxi. Adhuc plantabis vineã in montibus samarie. Samaria interpretatur custos domini vel cõiuncta domino. Et penitentia et caritas cõiungũt hoĩem deo. et deũ habitũ custodiunt. Math. iiij. Penitentiã agite appropinquabit vobis regnum celorum. Johãnis. xiiij. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit. ⁊ pater meus diliget eum. et ad eum veniem⁹. ⁊ mansionem apud eum faciemus. Ecce custodia domini. Sexta ratio est. quia sicut vinea paxillis et baculis. ita ecclesia dei et sanctoꝝ adiutorio celestium desideriorũ alligata et recta tenetur. Unde sponsa loquens sanctis. id est. amicis sponsi Canticoꝝ. ij. dicit. Fulcite me floribꝫ. stipate me malis. quia amore lãgueo. Desideria eternoꝝ sunt flores. ex quibꝫ fructus bonoru⁊ operũ sequunt̃. Ecc̃i. vi. Vincula illi⁹ sũt

eodem statu pmanet. Unde nescio q̃ rõne
verꝫ dicit homo d̃ se in etate prouecta. ha
beo q̃nquaginta vel sexaginta annos: cũ
nõ habeat vnam diem neqꝫ vnam horam
ꝓpter transitũ precedentem ⁊ ꝓpt̃ fluxum
preteritũ q̃ nihil est in se. Unde Ouidius
Labitur occulte fallaxqꝫ volubilis etas.
Et nichil est annis velocius. tamen quia
labitur occulte multi nõ aduertunt ꝙ pre
tereat tempus. Eccl̃i. xj. Est q̃ locupleta-
tur parce agendo. ⁊ nescit ꝙ tempus pre-
tereat et mors appropinquet et relinquat
omnia alijs. Tertio obseruandũ est tem-
pus quia irreuocabile. Nam si quis pdi-
derit diuitias potest recupare eas. si sani-
tatem potest recupare omnia p̃ter temp⁹.
Reuersio enim finis nostri ꝯsignata est et
nemo reuertit̃. Sapiẽtie. ij. Et Job. xvj.
Ecce enim breues anni transeunt: ⁊ semi-
tam ꝑ quam non reuertar ambulo. Unde
Ouidius. Nec que preterijt iterum reuo
cabitur vnda. Nec que p̃terijt hora redi-
re potest. Quarto est obseruandũ: quia de
ipso rationem debem⁹ reddere. Si enim
tuum esset: posses damnũ tuum tollerare.
nunc autem quia mutuo accepisti oportet
te de ipso rationẽ ponere. ideo illud amit
tere non est damnũ leue. Unde Trenorũ
p̃mo dicitur. Uocauit aduersum me tem
pus. Et Bernhardus dicit. Omne tem-
pus tibi impensum requiretur a te quali-
ter sit expensum. Et Anselm⁹ dic̃. O ani-
ma mea quid dictura es. Si enim seruus
damnatur quia reddit pecuniã non mul-
tiplicatam. q̃d factur⁹ est q̃ nec habet quã
referat. ymo illam amisit. Quid dicturus
est q̃ ita negligenter custodit. qui nec dum
scit vbi vel qualiter amisit. O quid dictu
ri sunt illi q̃ dicunt hodie. deducam⁹ tem
pus in solacijs. O miserabile solaciũ q̃d
sequitur eternũ supplicium. De talib⁹ con
queritur Job. xxiiij. Dedit ei deus tẽpus
penitentie et ipe abutitur eo. Hoc debe-
rent ponderare nostri curienses cõsumen
tes tempus in iocis: vanitatib⁹ et ludis.
in voracitate. ebrietate et luxuria. quorũ
omniũ villani sunt meliores qui nunquã
p̃tereunt tẽpus. ymo causantur ꝙ eis non
suppetat ad labores necessarios. q̃ raro in-
ueniuntur vacare illicitis. Secundo pa-
rendum est huic preceptori ꝓpter commo
ditatem habitationis loci. Habitatio no
stra est in loco ꝯgruo ad laborem et apto
ad opationẽ: qm̃ sum⁹ in loco omnib⁹ ne-
cessarijs sufficienti. ita vt nullus possit di
cere. nõ sufficiũt mihi pro labore alimẽta.
nõ vestimẽta. de his dñs sollicit⁹ est ꝓ no-
bis Math. vj. Hinc ꝓpheta ait. In loco
pascue ibi me collocauit. Optima pascua
nature doctrine et gr̃e. Quid ergo restat
nisi operandũ. Uerum et si locus est apt⁹
ad temp⁹: tñ multũ timendũ est ꝙ nimis
est ruinosus. Unde Augustin⁹ in quodaꝫ
sermone. Ecce ruinosus est mundus. Et
sup epistolã Johannis dicit idem. ꝙ mũ-
dus trãsit ⁊ ꝯcupiscẽtia ei⁹. Tertio ad pa
rendum huic iussioni facit cõmoditas so-
cietatis. Multi enim sancti sunt fuerũt ⁊
erunt in ecclesia dei q̃ nobiscum collabo-
rant. Unde circa p̃mam tertiã sextã nonã
et vndecimã horas exiuit dñs et cõduxit
vniuersos in vineam. Hebre. x. Conside-
rem⁹ inuicem in ꝓuocatione caritatꝫ ⁊ bo
norꝫ operꝫ. Et sequitur. consolantes tãto
magꝫ q̃nto videritꝫ diem appropinquan-
tem retributiõis. Ubi glosa dicit. Sub-
leuatio laboris est visio collaborãtꝫ Cass.
sup psal. lxxx. Perfecti viri cõmunibus se
hortant̃ exemplis. ⁊ alter alteri⁹ virtutes
imitantes mutue dilectionis se incendio
cõprehendũt. Sic econtra mala societas
multũ est ꝑiculosa. Uñ glosa ꝓuer. ij. dic̃.
Malã societatẽ fuge. ne mala q̃ aspicis et
corrigere non vales imitari incipias. Ex
cõuictu em̃ mores formant̃. qꝛ q̃ tangit pi
cem coinquinabit̃ ab ea. B

Dixi secundo ꝙ in verbis
p̃missis de-
scribitur meritorꝫ humanorꝫ fructuositas
cũ d̃r: in vineam meã. Sicut d̃r Joh. xv.
Christus appellat se vitem: discipl̃os aũt
suos palmites. Ex quo oportet ꝙ sit loc⁹
vitis et palmitis: q̃ merito dicatur vinea
Hec autẽ est ecclesia catholica in qua cri-
stus vitꝫ est: et fideles sũt palmites. Quis-
quis g̃ ve vult fidelis appellari. necesse est
vt sit palmes verus et in vite manens. vt
dicitur ibidem. Et ideo dixi ꝙ hic descri
bitur oportunitas meritorꝫ nostrorꝫ. Me
rita enim nostra nullibi possunt esse fruc-
tuosa nisi i vinea dñi. i. in ecclesia. eo ꝙ ex-
tra ecclesiã nõ est merendi loc⁹. qꝛ ibi non
habetur gr̃a nec spũssanctus nec remissio
pctõrꝫ. j. q. j. remissionẽ. ⁊ c. mlti. xxiiij. q. j.

vineã. in nõ vineã. iste negligendo redegit deniqꝫ nõ põt vinea esse. Vaꝫ stultus qui viuit. mortẽ poti⁹ amat. vt dicit Bernũ. ꝗs vitã. Quõ vita cũ sterilitate. arbor arida ⁊ in sterilitate ẽ versa. nõne mortua iudicatur sic stulto⁹ eoipo ꝙ inutiliter viuit mortu⁹ ẽ Soli ergo sapiẽti conuenit habere vineã vel esse vineã. q̃ vitam hꝫ ⁊ lignũ fructiferũ in domo dei. Et sequitur post pauca. Bona vinea. iusti bona vita. imo bona vinea iustus. cui virtus vitis. cui palmes actio cui vinũ testimoniũ cõscientie. cui lingua torcular exp̃ssiõis. Jsta vinea ꝺꝫ curã gerere de duob⁹. scz de freq̃nti putatione ⁊ de custodia forti. De ꝓmo ꝑz. Vã putatio cõscientie adeo est necessaria semꝑ vt ñ modicũ periculũ faciat modica negligentia. Et in hoc reꝓhendit quozundaꝫ falsa securitas q̃ se putant pauca vel nulla emẽdatione digna habere. cũ tñ dicat Bernũ. super cantica sermone. lviij. Quis ita ad vnguem oĩa a se supflua resecauit vt nil se habere putet dignũ putatione. Et seq̃. Credite mihi ⁊ purata repullulãt ⁊ effugata redeunt. ⁊ reaccendũtur extincta ⁊ sopita denuo excitant. Parũ est ergo semel putasse quod sepe putandũ est. imo si fieri posꝫ semper: qz semꝑ qꝺ putari oporteat si nõ dissimules ũenis. Et sequitur q̃ntũ libet in hoc corpore manẽs profeceris. erras si vicia putas emortua. nõ magis compressa. Hec ille. De scꝺo quõ necessaria est fortitudo custodie ꝺr̃ Threnoꝝ. iij. Edificauit in giro meo ⁊ circũdedit me felle et labore. Ecce bonus murus. labor ꝓinu⁹ et affictio carnis. Hec eĩ custodiũt conscientiã. Juxta illud. Castigo corpus meum: et in seruitutẽ redigo. O bona vinea sic plãtata: sic putata: sic fortificata. Quisq̃s ita viuit vt bona plantet ⁊ etiã diligẽtius cõsideret custodiatq̃. bonus ẽ vinde miator. Dicit aũt Bernũ. super cantica sermone. lxiij. Oz maxime cauendũ est vinee a vulpib⁹. Juxta illud. Capite nobis vulpeculas paruulas que demoliunt vineas Vulpes eĩ intelligit detractores ⁊ adulatores. Detractor occulta vulpes. sꝫ adulator manifestus. a q̃b⁹ vulpib⁹ cauenduꝫ ẽ. qz adulator ⁊ detractor capiẽdus est bñ ficiꝫ atq̃ obsequiꝫ. monitis salutaribus et oꝛõnibus ad deũ. quouisq̃ et detractor inuidiã et adulator simulatõem deponat

Hec Bernhardus. E

Dixi tertio q̃ in ꝑbis p̃missis describit p̃miorũ eternorũ congrua liberalitas. cuꝫ dicitur quod iustum fuerit dabo vobis. Premiũ istud est denarius diurnus. i. eterna beatitudo. que finem non habet. ⁊ datur oĩbus in hac vita bene laborantib⁹. Licet autez sit iusta et equa merces ista sanctorũ ⁊ premiũ beatoꝝ quo ad congruentiã. eo q̃ cõgruum est vt illis detur quies in futuro q̃ laborauerũt in p̃senti. Juxta illud Apocal. xiiij. Amodo dicit spũs vt requiescãt a laborib⁹ suis. Et sequitur. Opera eĩ illorũ sequũtur illos Hoc etiã addit ecclesia p̃m quosdam. et iustum est. vt qua mẽsura mẽsi fuerint. h̃ deo seruiendo vt eadem remetiatur eis i futuro. cũ deo cõregnãdo. Luce. vj. tamen non est equalitas p̃miꝫ ad meritũ q̃tũ ad ꝺignũ. Ex condigno eĩ impetrat eq̃litatẽ premiꝫ ad meritũ p̃m rectã existimatiõem. Sed cõgruũ solũ p̃m liberalitatẽ donantis. p̃m qꝺ decet eũ dare ex congruo. quia decet liberalitatem dei vt oĩ qui se non ponit obicẽ vitã etnaꝫ tribuat. Dicit Thomas in scꝺo sñaꝝ distic. xxviij. q. iij. De hac mercede ⁊ p̃mio dicit Beñ. xv. Ego merces tua magna nimis. bñ dicit magna nimis. Erit eĩ magna supra meritũ. sicut dñs promittit cẽtuplũ accipietis ⁊ vitã eternam possidebitis Jac. j. dat oĩb⁹ affluenter. Plus eĩ dat q̃s aliq̃s mereat. Sap. iij. In pauci vexati i multis bñ disponẽt. Roma. viij. Non sũt condigne passiões hui⁹ tp̃is ad futurã gl̃iam. bñ dicit. nõ sũt ꝺigne. qz sunt supra speratũ Phil. iij. Pax dñi exurgat oĩm sensũ. Job dr̃ Jsa. lx. Tũc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor tuũ. Mirabit aũt hõ qz supra q̃s spauit accipiet a dño. iij. Re. x. Nõ credebã narrãtib⁹ dõec ipa venirẽ ⁊ viderẽ. Jtẽ. s. desideratũ. vñ Salomõi dictũ ẽ iij. Re. iij. Hec q̃ nõ postulasti dedi tibi. s. diuitias ⁊ gl̃iaꝫ. Jtẽ. s. cogitatũ. j. Cor. ij Oculꝰ nõ vidit. nec auriꝫ audiuit nec i cor hois ascẽdit q̃ deꝰ ꝓparauit diligẽtib⁹ se. De his q̃ttuor ꝺr̃ Lu. vj. Mẽsurã bonã. ecce p̃mũ. ⁊ ꝓfertã. ecce fꝫ. ⁊ coagitatã. ecce terciũ. ⁊ superfluentẽ. ecce q̃rtũ. dabũt in sinũ vr̃m. Cogita q̃d vis. exopta. desidera. superat et excedit oĩa illa felicitas. illa eternitas. illa beatitudo. Ad quam nos ꝓducat

alligatura salutaris. Recte ḡ ecclia cōparatur vinee. de qua vlterius dr̄. trāstulisti ſcz de infidelitate ad fidem. de errore i veritatē. de prauis moribꝫ in sanctā cōuersatiōez. eiecisti gētes. i. superbos ꝛ voluptuosos. ꝛ idolatras auaricie reprobasti. ꝛ plātasti eaz. ex humilibꝫ et abiectis. j. Lor. j. Videte vocatiōez vr̄am fres. quia nō mꝫ ri nobiles. nō multi sapientes ſm carnem non multi potentes. sed q̄ stulta sūt mūdi elegit deus. In hac ḡ vinea cuilibet ē operandum. Juxta illud Ball. vj. Dum tempus habemus operemur bonū ad omnes O pus aūt vinee est vt plantetur per prelatos ꝛ p̄dicatores. j. Lor. iij. Ego plantaui. appollo rigauit. Viere. j. Lonstitui te vt euellas noxia ꝛ errores. destruas et disperdas. scz prauos mores. ꝛ dissipes occasiones. edifices ad fidem. ꝛ plātes ad ṽtutes. Jsta vinea. i. ecclia habet vulpes ipsam destruētes. de q̄bus in canticis dr̄. ca. ij. Lapite nobis vulpeculas paruulas q̄ demoliuntur vineas. Vulpecule sūt hereticī. quia callidi fedi ꝛ indomiti. ſm Thomam ibidem. Paruuli false humilitatis fictione. crescentis doli suspitiōe. velata veritate. Vel paruas ſm Borram. id est i ipso inicio fraudis. ne maiorē effecte ampliꝰ noceant. cum scz creuerint in dolo. Vt paruule. quia viles sunt qui demoliuntur vineas. i. precipicia faciunt. i. suffossiones Vel demoliuntur vineas falsa scripturarū expositiōe. pestifera conuersatiōe. erratica predicatione. L Sed diceres Mat. xiij. dr̄. Sinite vtraq; crescere. Respondeo h̄ ſm Thomam super Lantica. Ver. est. si est spes de correctōne eoꝝ permittendi sunt. accepta ab eis cautione de fidei cultu. alias si nō est spes d̄ correctiōe tūc nō sunt permittendi viuere. Sed nota supra quomodo sunt capiēdi. L erte tripliciter. retiꝫ. sagittis. et canibꝫ. Retibus id est sententijs scripturarū. Sagittis. id ē perfectione exemplorum bonorum. Canibus. i. sagacitate subtilium disputationū. Secūdo fodiē vinea per confessores. Vñ Ezech. viij. dr̄ confessori. Fode parietem. Et cum fodissem. ꝛ ecce oīs similitudo reptiliū. quia post diligentem inquisitionez in confessione apparent reptilia viciorum Tertō purgaē p prelatos. Joh. xv. Oñez palmitē nō ferentem fructū abscidet eum. ꝛ oñem qui fert fructū. purgabit eū vt fructū plus afferat. Purgatō ista fit p iusticie falcem. Unde Lantico. ij. Tempus putatōis aduenit. Sed diceres. q̄re purgat palmitem ferentē fructū. Rñdeo ppt̄ duo: vt plus ferat fructū. ꝛ cum hoc: qz ab oñi viciosa specie nō solum ab ipo vicio cauēdū est. Unde et si non est malicia in palmite. tñ forte est species vel occasio: nisi purgetur. Hinc apls dicit. j. Thessa. vlti. Ab oñi specie mala abstinete vos. Quarto edificatur vinea p viros iustos. Jsa. v. Sepiuit eam ꝛ edificauit turriz ꝛ torcular extruxit in ea. Sepes eī est munimentū bene operantiū. quo sepiuntur ne exterminētur. Torcular patientia. Turris contemplatio. Vindemiatores eius sunt angeli. Apoc. xiij. Misit angelus falcē in terraz Math. xiij. Messores angeli q̄ colligēt zizania a tritico ꝛ separabunt ab inuicē in fine mundi. D Secunda vinea est singularis. id est conscientia cuiuslibet iusti. Et neglector huius vinee sic increpatur p Salomonem Prouerb. xxiiij. Per agr̄ hominis pigri transiui. ꝛ per vineam viri stulti. Et ecce totum repleuerant vrtice ꝛ operuerant superficiem eius spine. ꝛ maceria lapidū destructa erat. Sed q̄d de malicia vinee dicimus nō dū bonitatē ei⁹ audiētes. Est etiā sciēdū q̄ ſm Bern̄. sup cāntica ſmōe. lxij. ꝛ lxiij. Vinea cuiuslibet hominis est sua cōscia. in qua fides est vitis. virtutes palmites. botrus opus deuotio vinum. Et est vera similitudo. Naz sicut dicit Bern̄. ſmone. lxij. vbi. ś. Nec absq; vite palmes. nec virtus sine fide aliquādo Sine fide eī impossibile est placere deo. Hebreo. xj. In hac ergo vinea vt dicit sermone. lxij. Bern̄. Nihil incultuz. nihil desertum debet sapiens derelinquere. Stultus vero ista cuncta apud eum neglecta inueniens. cuncta iacentia. inculta et sordida nō ē vinea. Stulto quō vinea ē. vbi nil plantatū. nil elaboratuz. nusq; paret. tota spinis siluescit et tribulis. Stulti vita et vinea si fuerit. iam est redacta in solitudinē. vbi vitis ṽturis. vbi botrus boni opis vbi vinū leticie spūal. Q; ḡ irridet sapiēs. vt dictū est. ś. vineam stulti significat ſm Bern̄. q̄ bona nature et gratie que forte p lauacrū regenerationis acceperat tanq̄ q̄ plantauit deus et non homo primam suā

blandit. sed ꝯ ꝑmū increassat ꝓtit in rabiē
t mordet dñm. Dūdus est vt lup⁹ qui si
mulat se sub pelle ouina. sz intrinsec⁹ ē ple
nus rapacitate Matth. vj. Diabol⁹ simu
lat se agnū. vt dicit Aug. in meditatiōib⁹
sed deuorat vt leo. Quis g̃ nō timebit ab
his hostib⁹. Certe sufficiēs est cā timoris.
et p cōsequēs acceleratōis ad xp̃m. q̃ est p⁹
tector refugiū t firmamētū ab oib⁹ istz. vñ
in ps. Dñs firmamentū meū t refugiū me
um. in hoc ego sperabo. O ꝯtū ꝑperaret q̃
pdones equū vel res alias ablaturos sibi
timeret. vel q̃ inimicū post tergū sequētem
cerneret. celerrime curreret. Certe h̃ est de
oib⁹ p̃dictis. qz velocissime psequūt boiez
Treno⁹. iiij. Velociores fuer̃t psecutores
nr̃i aq̃lis celi. Sufficiēs cā fuge. velocitas
psecutoris. Scōa cā faciēs ꝑperare ad de
um est pudor stimulans. Multis curren
tib⁹ spectatores dicunt. intendite nouissi
mū. Multi sanctor⁹ ante nos cucurrerūt
velociter post xp̃m. sicut Dauid qui dixit.
Cucurri in siti. t in quanta siti aperit di
cens. Sicut ceruus desiderat ad fontes
aquar⁹. ita desiderat anima mea ad te de⁹
Similiter alij viri t femine senes t iuue
nes: vt dr̃ in presenti euangelio q̃ de ciui
tatib⁹ ꝑperarēt ad eū. Pudeat nos esse no
uissimos t sustinere insultū sanctorū in no
uissimo die. Grues em̃ nouissimā psequū
tur t mordent. Sic nobis timendū est si
fuerimus vltimi. Tertia causa est tempus
vrgens. Non miruz si patriarche olim nō
ꝑerassent in seruitio dei q̃ diu vixerunt t
multū tp̃is habuerūt. sz nos ꝑperare opor
tet. qz tp̃s breue vite nr̃e. j. Joh. ij. Nouis
sima hora est. glosa. t ideo cōuenit instare.
Eccl. xxxvj. Festina tp̃s t memento finis.
Credunt multi se habere multū de tempe
t ecce mors in ianuis est. cum em̃ dixerint
pax t securitas tunc repentinus eis supue
niet interit⁹. Job. xxj. In puncto ad infer
na descendunt. Quarta cā est locus recipi
ens. Cursores ituri ad villas non multū
ꝑperant. quia omni hora intrare possunt.
sed ituri ad ciuitates que claudi possunt
properant ne foris maneant. Dunitus ē
locus ad quem tendimus. et modo patet
et cito dicetur. clausa est ianua. Matth.
xxv. Vñ Heb. iiij. dicitur. Festinem⁹ igre
di in illā ciuitatē. Sed nec ꝑtereundū est
qd̃ dr̃. ꝑperabant de ciuitatib⁹ ad ihesum.
Si ciuitatenses ꝑperabant ad ih̃m relict⁹
ciuitatib⁹. qd̃ dicturi sūt villani si illi de ci
uitatib⁹ ꝑperabant. Quid dicturi sūt ciui
tatenes⁹ q̃ nec dum in ciuitate volunt sta
tutis diebꝫ venire saltē semel in septimana
ad eccl̃iam. vbi est ih̃s p specialē cultum t
deuotionem. Ciuitas tñ hic bñ significat
mundū. in quo est munitio securās. nego
ciatio ditans. t deductio consolans. Hec
licet olim fuerunt in mundo. tamen iā mū
dus senuit t oīa ista amisit. vt dicit Gre
gorius. Jam em̃ mund⁹ tot amaritudini
bus plenus est. vt ipe mundus iam nos a
se repellat t ad xp̃m inuitet. Verumtamē
si adhuc predicta essent in mundo. adhuc
tamē ꝑperandū esset de mūdo ad xp̃m. qz
in ipso habetur securitas plenior. Johan.
xvj. In mundo pressuram habebitis. i me
aūt pacem. In ipso negociacio vtilior. qz
care emit nostra t in leui foro dat nobis
sua. quia scōm Augustinum Regnum ce
lorum tantū valet ꝯtum habes. In ipso ē
deductio suauior. Sapientie. viij. Nō ha
bet tedium conuictus illius. Properem⁹
ergo ad ihesum dimissis ciuitatibus. id ē.
mundi huius delectationibus. oportet er
go exire de operibus seculi vt quis veniat
in consortium christi. B.

Dixi secundo q̃ in ꝓbis p̃
missis tangit
diuine manifestationis dignatio gratio
sissima. cum dr̃. Exiit. Et q̃s sufficit suffi
cienter cogitare hāc gr̃am aut cōpēsare dig
ne q̃ filius dei exiēs de sinu p̃ris dignat⁹ ē
huic mundo apparere. certe nullus. Unde
aplus dicit. q̃ xp̃s suam misericordiam saluos
nos fecit. ad Titū. iij. Legitur autem q̃n
tuplex exitus nr̃i saluatoris q̃ dignat⁹ est
gratiose exire ad plura. Primo em̃ exiit a
p̃re p eternā gn̄ationem Joh. viij. Ego ex
deo pcessi t veni. Et eiusdem. xvj. Exiui
a p̃re. Michee. v. Egressus eius ab inicio
a diebꝫ eternitat⁹ eius. Scōo venit de ce
lo p incarnatōez. ps. A summo celo egres
sio eius Hal. iiij. Misit de⁹ filiū suū i mū
dū. Missio hec seu egressio incarnatio est
Tertio exiuit ab vtero virginis per tpalē
gn̄ationem. Ipsa est em̃ porta clausa quaz
dñs deus israel egressus est. Ezech. xliij.
Unde cantat eccl̃ia. t exiuit p aureā por
tam Isa. xj. Egrediet ꝟga de radice yesse
id est xp̃s de ꝟgine. Cantat eccl̃ia. Virgo

Dominica sexagesime I
Sermo. XXXVII.

Cum turba mul

Cta esset cū ihū et de ciuitatib⁹ ꝓperarēt ad eū dixit p similitudinē Exīt q̄ seminat seminare semen suū Luc. viij. Sic dic magn⁹ pr Aug. sup Joh. in q̄dā omel. Attulit xp̄s veritatē vt doctor māsuetudinē vt liberator. iusticiā vt cognitor Hec ille. Et merito xp̄s ista afferre debuit mūdo q̄ nemo ali⁹ afferre potuit. p̄sertim cū tot⁹ mūdus in maligno posit⁹ ⁊ error pollutus ⁊ a dyabolo oppressus ⁊ peccatis fuisset obnoxius. Quid g̃ mirū si homines ad se venire attrahebat. q̄ veritatē oēs docebat. in veritate ⁊ caritate nō ficta q̄ māsuet⁹ ⁊ mitis sicut ouis ad occisiōē duct⁹ oīb⁹ se humiliabat. q̄ iusticiaz regni celestis oīb⁹ p̄dicabat. Sic g̃ turbe p̄dicāte xp̄o velut odorifer flor⁹ oblectate currebāt ad eū dicentes illō Cant. j. Trahe me post te. curremꝰ i odorē vngētoꝝ tuoꝝ Qō tractās brūs Ber. sup cāt. ꝑmo. xp̄m dicit q̄ cū xp̄s fact⁹ eēt nob⁹ sapia a deo iusticia iustificatio ⁊ redēptio. ex his tāq̄ vngētis p̄ciosissimis sup mōtes aromatū de celestib⁹ spēb⁹ cōfectis tāta eccl'ie nares odoris suauitas repleuit vt mox a q̄ttuor ptib⁹ mūdi excitata illa dulcedine supnuz ꝓperaret ad spōsū tanq̄ vera illa regia austri festinās a finib⁹ tre audire sapiam Salomōis. opinionis siq̄dē odorē. i. fame bone noticia. puocata. q̄ vlq̄ is q̄ ab etno ex p̄e sapia erat. fact⁹ ē in tp̄e iusticia iustificatō ⁊ redēptio. vt hoꝝ q̄z in odore currere posset. Hec Ber. Merito g̃ ad xp̄m currebāt turbe sic nr̄m thema dicit. Cū turba mlta esset cū ihu. In q̄bus ꝑbis tria describunt Primo describit hoim erga xp̄m affectio ⁊ deuotio feruentissima. cū dr. Cū turba plurima eēt cū ihu ⁊ de ciuitatib⁹ ꝓperarēt Secdo diuine manifestatōis dignio gtiosissima. q̄ exīt q̄ seminat. Tertio eiusdē verbi dei cōmendatio excellentissima. cū dr. seminare semen suum. A

Dixi primo q̄ in ꝑbis p̄missis p̄mo describitur hoim erga xp̄m affectio ⁊ deuotio feruentissima. cū dr. Cū turba mlta eēt cū ihu et de ciuitatib⁹ ꝓperarēt ad ihm dixit p similitudinē &c. Affectio ⁊ deuotio isti⁹ turbe ad xp̄m ex qua ꝓperabāt ad eū. nihil aliud in nobis: nisi celere ⁊ festinā cōuersionem ad xp̄m significat. Ex q̄ eīm nescim⁹ die neq̄ horā mort⁹ nr̄e. ⁊ ex q̄ nescit hō finē suum. certe sine dilatiōe debz ꝓperare ad xp̄m. Juxta illō Eccl'i. v. Ne tardes cōuerti ad deum. ⁊ ne differas de die in die. Et iuis multa sūt hoiem agitantia stimulātia ⁊ attrahentia ad deuz. mirū est tñ q̄ nō ꝓperat ad eū. Primū g̃ agitās seu cōpellēs ad deum est timor. De q̄ dicit poeta. Pedib⁹ timor addit alas. ⁊ reuera si nolum⁹ decipi multas cās ruine homo inuenit in se ⁊ ex se. ꝓpter q̄s necesse est eum ꝓperare ad xp̄m vt euadat ruinam sibi imminentē. Nam si homo cōuertit se ad sanitatē ꝓriā. inuenit. q̄ illa est sicut lasciuus equus. de quo timendū est ne ꝓpter sui vehementiā p̄cipitet vbiq̄ in foueā. Vñ Ben. viij. dr. Prone sunt sensus hois in malū ab adolescentia sua. Si ꝑo conuertit se ad fragilitatez suā inuenit se oīmino infirmū. q̄ spūs qui dē ꝓmpt⁹ est: caro aūt infirma. Mat. xxvj Et ob hoc facile seducibilis ⁊ difficile erigibil'. q̄ p se cadit ⁊ ex se p se aūt aut ex se nō resurgit. vt dic Jsi. li. ꝑmo de sūmo bono. Hinc dr in ps. Q̄ hō est spūs vadens ⁊ nō rediens. Si etiā se conuerterit ad hostem est ibi timor maximus. Nam si consideret hostē carnē hostē domesticū. magn⁹ timor q̄ iuxta Boetiuz. Nulla pestis efficacior ad nocēdū q̄ familiaris seu domestic⁹ inimic⁹. Et iuxta dictū saluatoris. Inimici hois domestici eius. Hic eīm hostis nr̄is armis ꝺ nos dimicat. ⁊ nr̄is sagittis et lāceis ꝺ nos pugnat. q̄ corꝑo q̄ carni subuenimus. hostē nutrim⁹. dicit Bre. in mora. Et Bern. in exhortatiōib⁹. Si aūt homo cōuertit se ad aliū hostē scz mundū. et hic grauior. quia vt dicit Bern. Seuit mundus sicut lup⁹. Vñ saluator mittēs ap'los ait Math. x. Ecce ego vos sic oues i medio lupoꝝ. Lup⁹ aūt nō aliud facit nisi q̄ rapit ⁊ dispgit oues Joh. x. Ecce seuicia Si ꝑo cōuertit se hō ad hostē aliū s. dyabolū. q̄ ⁊ astucia prudētior. q̄ serp̄s erat prudētior cūctis animantib⁹ sup terrā Ben. iij. et diuturnitate tp̄is expientior. ⁊ malicia nocēdi nequior: ⁊ iō deterior. q̄ vt dr. j. Pe. v. Sicut leo rugiens circuit querēs quē deuorꝛet. Unde caro est sicut catul⁹ domesticus. quia q̄ diu macer est obediens est ⁊

p ⁊

fuit vtile ita fructuosum ita efficax hoīb:
sicut semen filij dei. q̄d est donum gratui-
tū. vt dictū est. ⁊ ideo d̄r semen suū per ex-
cellentiā. nō extraneū. nō alienū. s. dyabo-
li vel heretici. q̄r dyabolus semiat zizania
Math. xiij. Et heretic⁹ errores Job. iiij.
Qui seminat dolores. Plures etiā alij di-
uersa semiabant. s3 mala. de q̄b⁹ in ps̄. d̄r.
Semē impioꝝ ꝑibit. Jō xp̄s venit cū op-
timo semīe qd̄ fructificat in cētuplū. Quō
aūt semiat vtilit̄ ⁊ efficacit̄ et excellenter i
suis fidelib⁹ opa bona ⁊ meritoria breuit̄
videam⁹. Unde cū om̄e opus bonū hoīs
non sit aliud: nisi semen dei ex q̄ d3 sperare
fructum in vita eterna. Juxta illud Isaie
xxvj. Oīa opa nostra operatus es in nob̄
dn̄e. Certe impossibile est q̄ nō sit magna
vtilitas aut q̄ nō sequat̄ maxim⁹ fructus
vbi de⁹ semiat aliq̄d in hoīe aut ꝑ hoīem.
Et q̄r hō tripliciter meret̄. sc3 corde ore ⁊
ope. iō triplicē fructū ex triplici semīe cōse
quit̄. De corde siq̄dē ꝑ oculos semīa emit-
tit lacrimaꝝ. q̄tiēs ꝓ pctis plorat ex q̄bus
lacrimis accipit fructū exultatōis ⁊ leticie
Juxta illud ps̄. Qui semiant ī lacrimis in
exultatōe metēt Et Math. v. Bti q̄ lugēt
Ecce semē lacrimosū. qm̄ ip̄i cōsolabunt̄.
ecce fruct⁹ gaudiosus. Scd̄o de⁹ semiat
semē suū ꝑ os hoīs. semē dico sane doctrīe
quo recōciliant̄ discordes. q̄ erudiūt̄ igna
ri. q̄ excitant̄ pigri. Zach. viij. Semē pac3
erit. Sed q̄d operat̄ istud semē. certe mul
tū. Math. v. Beati pacifici. i. pacē ꝓcurā
tes. vt exponit Gorra. qm̄ filij dei vocabū
tur. ecce fruct⁹. Tertio de⁹ semiat semē su
um ꝑ man⁹. i. opa hoīs. vt ꝑ opa miscd̄ie ⁊
pietat3. ij. Coꝝ. ix. Qui semiat in bn̄dicti-
onib⁹ de bn̄dictiōib⁹ et metet vitā eternaꝫ
ecce fruct⁹ ⁊ vtilitas istius semīs. Pro oī-
bus istis dicit Bern̄. sup cātica ser. xxxviij
Semīasti tibi ad iusticiā si ex vera cordis
tui noticia timuisti deū. teip̄m hūiliasti. fu
disti lacrimas cordis. elemosynas profudi
sti. ceterisq̄ pietatis actiōib⁹ mancipasti.
si ieiunijs et vigilijs afflixisti corpus. si pe
ctus tunsiōib⁹. celos fatiscis clamoribus.
h̄ siq̄dem semīare ad iusticiā est. Semina
g̃ sunt bona opera. bona studia. semina la-
crime sunt. Jbant inquit ⁊ flebant mitten
tes semina sua. Sed nunq̄d semper flebūt
Absit. sed venient cū exultatione portan-
tes manipulos suos. Merito cum exulta
tione. quia reportant manipulos glorie.
Hec ille. Unde licet in quolibet homine
p̄ncipalis semiator ad oīa opera bona sit
xp̄s. Isa. xxvj. tamen cum sit homo liberi
arbitrij sepius viciat modū seminandi. et
hoc tripliciter. Primo si nō seminat semē
bene depuratū et electū. Tūc autem non
erit depuratū qn̄ homo mala intentione:
puta vane glorie seminat bonū opus. vel
qn̄ in mortali peccato bona facit. Ideo d̄r
Numeri. xviij. Oīa que offertis dn̄o ele-
cta erunt. Et ratio s̄m aplm̄ Gal. vi. q̄r q̄-
cunq̄ seminat homo eadem et metet. Hic
d̄r Ecc̄i. vij. Fili ne semies mala in sulcis
iniusticie. ⁊ nō metes ea in septuplū. Glo-
sa. in gehenna. vbi sunt septez pene. ignis.
vermis. fetor. fumus. tenebre. vincula. fri-
gus. Secundo viciat modū seminandi. si
parce seminat. debet enim liberaliter semi
nare. alias qui parce seminat. parce ⁊ me-
tet. ij. Coꝝ. ix. Hilarem em̄ datorem dili-
git deus. Unde dicit Bernhardus. Mo
dica seminis detractio. non modicum est
messis detrimentū. Tertio viciat hō mo-
dum seminandi. si non spargit semen ī ter-
ram bonā. aptā ⁊ congruā. sed periculo ex
positā. vel in se periculosam. aut periculo
ꝓximā. Terra ista est bona voluntas. sicut
hic dicitur in qua quicquid seminat̄ cētu-
plū metetur. vt hic dicit̄. Sed accidit se-
pius in terrā malam. ꝓijci semen bonoruꝫ
opeꝝ ⁊ semina virtutū. Et p̄mo secus viā
quod fit cum opus ꝓpter apparentiā ho-
minū fit. Math. v. Om̄ia faciūt vt videāt̄
ab hoīb⁹. ecce seminatio. Et sequit̄. Amen
dico vobis. recepert̄ mercedē suā. ecce fru
ctus inutilis. sic semināt ypocrite. Secū
do semen proijcitur supra petrā. i. cor du-
rū. Est aūt cor durū quod nō dimittit of-
fensam fratri petenti Mathei. vi. Si of-
fers munus tuum ad altare: ⁊ ibi recorda
tus fueris quia frater tuus habet aliquid
aduersum te. relinque ibi munus tuum. ⁊
vade prius reconciliari fratri tuo. q̄si di-
mollias prius ⁊ conteras petre duriciam
⁊ sic seminabis. Tertio proijcitur semē in-
utiliter inter spinas. Spine sunt diuitie
male congregate. presertim vbi homo te-
netur ad restitutionem multorum que illi
cite acquisiuit vel rapuit. et talis quādiu
non restituit aliena. frustra pro deo ad ele
mosynas dat multa. quia nō dimittit̄ pec

dei genitrix ꝓga est. flos filius ei⁹. Quarto exiuit ō mundo ꝑ mortē. Ps. Domini dñi exitus mortis. Dicit q̄daꝫ glosa. Dñi dñi mortis. id est xp̄i. qui est dñs mortis non fuit alter exitus de h̄ mūdo q̄ꝫ ꝑ mortem. Joh. xiij. Sciens ihs qz venit hora eius vt trāseat de hoc mūdo ad pr̄ez. Quito de occulto sue cōuersatōis. ad manifestatiōez sue p̄dicatōis. ō q̄ exitu dr̄ h̄ q̄ exijt semiare. Exijt aūt ad q̄ttuor. Prio ad opandū Juxta illō ps. Exibit hō ad op⁹ suū. Act. j. Cepit ihs facere ⁊ docere. Secūdo ad pugnandū ꝫ dyabolū. Jsa. xlij. c. Dñs sicut fortis egrediet sicut vir prelia/tor. Michee. j. Egrediet dñs de loco sctō suo. veniet vt saluet ꝓplm suū. Mathei. xij Cum fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace sūt oīa que possidet. si aūt fortior illo supuene. ⁊c. Tertio ad cōducēdū operarios sicut patuit dñica precedenti. quō exijt circa horā p̄mā tertiā sextā nonā ⁊ vndecimā. Quarto exijt ad seminandū. sicut dicitur Cantico⁹. vij. Egrediamur in agrū. Et licet diuersimode seminat vt patebit i sequentibus tamen p̄cipuuz semen ad qō exijt in incarnatione in hūc mūdū fuerūt semina donoꝝ gratuitoꝝ. Ante incarnatiōē xp̄i totus mūdus fuit sterilis. sed per ipm fecundatus est semine gr̄e. Jdeo dixi q̄ iste exit⁹ est gratiosissimus q̄ exijt in mūdū seminare semen gratuitū. Sicut autez dicit Alexander de bales. q̄ primo bon⁹ agricola trā excolit. excultā seminat. seminatā irrigat. ⁊ si necesse est extirpatores malarū herbaꝝ cōducit. ⁊ tandē metit. ⁊ messum in horreū cōgregat. Jta dñs q̄ factus est colon⁹ ꝓpter nos exiuit in terram. vt dr̄ Hiere. xiij. primo vt istam terrā. scz cor nostrū excoleret Valde eñ homo indigebat bono cultore. Jsta eñ terra ꝓpt̄ pcm̄ primorū parentum erat plena spinis et tribulis Ben. iij. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Et ita erat siluestris terra. ꝓpt̄ h̄ xp̄s exiuit portās ꝓpijs humeris aratrū crucis. Un̄ Joh. xix. dr̄. Exiuit in eū q̄ dr̄ calvarie loc⁹ vbi crucifixerunt eum. Jbi primo euulse sunt spine parentū nr̄oꝝ. ij. Regum xvij. Prevaricatores aūt sicut spine euellent vniuersi que non tollūt manib⁹. Post q̄ꝫ aūt xp̄s aptauerat agrū mundi hui⁹ et cordis nostri extunc exiuit seminare sicut ꝓmiserat Osee. ij. Seminabo eam mihi i trā. ⁊ miserebor ei⁹ que fuit sine misericordia. Hoc semen petebāt antiq̄ pr̄es Ben. xlvij. Da nobis semina. ne pereunte cultore terra redigatur in solitudinem. Postq̄ꝫ vero seminauerat in terram cordis nr̄i diuersa dona gr̄aruz ꝑm diuersas diuisiōes extunc itez exiuit ad irrigandū. qō factuz est qñ post ascensionē suam misit spiritum scz in corda fideliū. Unde Judicuz. v. dr̄. Celi ac nubes distillauerūt aquas. scz gratiarū spūssancti. Hic est ros de quo Jsaie xxvj. Ros tu⁹ ros lucis. Sic eñ ros ē refrigeriū ꝫ estum in estate. sic spūssanct⁹ cōtra estū cōcupiscētiarū i corde Ecci. xviij. Hōne ardorē refrigerabit ros. Et sic ros est incremētuz oīm frugū. qz eo deficiente deficiūt fructus. sic gr̄a spūssancti deficiēte in mūdo nulli⁹ op⁹ est meritoriū. Unō dr̄ nūc ecclie xp̄i ꝑ ꝓphām Jsa. xxx. Dabit pluuia semini tuo vbicūqz seminaueris in terra. ⁊ panis frugū tre erit vberrimus et pinguis. Hoc est dicere. oñe qōcūqz feceris erit acceptabile ⁊ meritoriū ad salutez Verū quia interdū opus est extirpatione ad agrū purgandū a malis herbis. iō xp̄s nō negligens, puidit de sctis apostol' ⁊ predicatorib⁹ q̄ ad h̄ missi sunt vt destruāt vicia ⁊ euellant errores. edificent virtutes ⁊ plantent vtilia Hiere. j. Ecce q̄nta dilīgētia xp̄i circa culturā cordis nr̄i. Sz qz oīa p̄dicta nihil valerent si custodia seminis deesset. Jdeo ⁊ de hac xp̄s nō minus est solicitus q̄ꝫ de p̄dictis. Custodit ergo semē gratie i corde nr̄o diuersimode. Naz adhibet custodiā sensuū. ne dyabolus sic fur intret ꝑ fenestras in cor hois Joel. ij. Per fenestras apertas introibit sicut fur. Aponit ⁊ sepem timoris sui. quem vidēs dyabolus in hoie nō audet accedere. maxime cū videt hoiez ex timore ad caritatē ꝓcedere alīs nihil timet. Sicut aues primo timent formidinē. sed postea videntes qz nō mouet vt hō. sterco⁹isant super eam. sic dyabolus hominem timoro⁹um primo nō audet temptare. sed si videt q̄ non proficit de bono in melius. post audacter eum aggredit. Et tantū de secundo

Dixi tertio q̄ in ꝑbis p̄missis describit dignationis ⁊ gr̄e xp̄i operatio efficacissima. cum dr̄. semiare semen suū. Multi eñ multa seminauerūt ante xp̄m. sed nullus semen ita

Qz sicut in turba fuit diuersitas psonarū. ita diuersitas voluntatum. qz diuersis de causis sequebant̄ xp̄m. Cuz g̃ conuenirēt simul. z ꝓperarent de ciuitatib⁹ affectuose z desideranter. dixit p similitudinē. Vere magna deuotio turbe fuit q̃ relictis nō tugurijs villarū. nō laboribꝫ agroꝝ. sz pallacijs z delicijs ciuitatum amenissimarum currebant ad xp̄m. cuius sermo videbat eis sup mel dulciꝰ. Ecc̃i. xxiij. Spiritꝰ me⁹ sup mel dulcis. Sed nescio quō istō ita viluit. vt multis vertatur verbū dei in nauseam. dicentibus multis vanis z secularib⁹ Anima nostra nauseat sup cibo isto leuissimo. i. lubrico z abominabili. Sz q̃d mirū ꝙ palato nō sano pena ẽ panis. q̃ sano est suauis. ꝑm Augustinū in lib. cōfess. De talib⁹ dr̄ in ps̄. Omnem escam abominata est anima eoꝝ. z appropinquauerunt vsq; ad portas mortis Audeo dicere ꝙ modernis tpib⁹ multi vadunt ad infernuꝫ. ex isto signo precipue quia abominant̄ ꝟbuꝫ dei. Dixit p similitudinē. Quare christus voluit loqui parabolice z non aperte. Rñ deo ꝓpter plura. Primo ꝑm Gozram propter indignos quibus clausus debuit esse sensus verbi dei. vt videntes non videāt. zc̃. Math. vij. Nolite sanctū dare canib⁹. Vnde Dyonisi⁹ ad Thimotheuꝫ in epl̄a dicit. Tu vero ab immunda multitudine vniformi custodi. Secūdo vt vestigiū diuine sapie in creaturis sumeret̄. sicut hic i semine p compationem ad verbū dei. Ro. j. Inuisibilia dei p ea que facta sūt intellecta cōspiciūt̄. Tertio vt ex vno verbo plures intellectus caperent̄ ad exercendū humanū ingeniū. Vñ Math. xiij. Regnū celoꝝ cōparat̄ thesauro abscōdito. q̃ pōt diuersimode intelligi. Quarto vt predicatō a simplicib⁹ facilius retineret̄. z paulatim ad incognita duceret̄ animꝰ eoꝝ. Quinto vt in maiori reuerentia haberet̄ z studiosius inquireret̄. Vnde in ps̄. Beati q̃ scrutant̄ testimonia eius. addit Ebryc̄. super Math. Sexto vt sit ordo inter doctores z simplices. Si em̃ oia nuda essent. quid opus esset doctoribꝫ. z si oēs oia scirent ordo mundi esset confusus. Nam doctoribꝫ loquitur deus p Isa. Loquimini sacerdotes in cordib⁹ populi huius. Simplicib⁹ aūt loquit̄ illō Deut. xxxij. Interroga patrē tuū z ānūciabit tibi. Septio vt boies in scripturis laborātes mereant̄ h̄ q̃ ocioſi nō pñt. z p orōnē impetrēt sciam cū caritate. Vnde dicit Ebryc̄. Non est abscondita in scripturis veritas. sz obscurata. nō vt nō inueniāt q̃ querūt eam. sed vt nō videant eam q̃ eam querere nolūt. Octauo vt q̃ volūt querere eam humilient̄ Mat. xj. Reuelasti ea paruulis. Nonam causaꝫ dat Isiō. libro. j. de summo bono. cap. xix. Ideo quedā obscura quedā aperta sunt. ne si cūcta paterent statiꝫ intellecta vilescerent. z si cuncta clausa existerent confestim diffidentiā gignerent. Decimam cām dat Greg. sup Ezech. parte pma. omel. j. Plerūq; in sacro eloquio. ideo aliq̃d obscure dr̄ vt dispensante misc̄oia dei multiplicit exponatur. Seq̃tur. Exiit q̃ semiat semiare semē suū Semiator iste xp̄s est. q̃ exiit p mo de sinu p̄ris in vteꝝ mris. ꝑm Grego. Et de vtero mris in mūdū. de mundo ad crucē. Sed quō exiit q̃ vbiq; fuit z ē. Rñ deo ꝑm Crisc̄. nō loco sed habitudie. i. nouo mō z seculis incognito. qz p incarnatiōnē. Joh. xvj. Exiui a p̄re z veni in mūdū sz ad declarandū p̄ris mei voluntatem. vñ dic̄. Qui semiat. s. verbū ꝟitatꝫ q̃ apō p̄rez vidit. istud semiat. i. hoibꝰ idicat per se z p suos apl̄os. semen suū non alienum. Ex quo patet ꝙ semen verbi dei maxie debet esse reuerentie. quia nō est verbum hominis sed dei. Vnde dicit Augustinus in libro de doctri. xp̄iana ꝙ xp̄s est semiator Sed p̄dicatoꝝ ẽ copho⁹ seminātz. Nolite igit̄ attēdere ad vilitatē copbini. sed ad vtilitatē z dignitatē semis z semiantz. Sz multi attēdūt ad eloq̃ntiā p̄dicatorz z pulcritudinē poti⁹ q̃ ad vtilitatē ꝟbi delectātis dulcedie amena ꝟboꝝ. cū tū agricola nō aduertit de q̃ cophino semiet ligneo vl̄ luteo siue etiā lineo vl̄ canapeo Sic nec nos ad eloq̃ntiā p̄dicatorz sim⁹ attēdētes. qz nō pñt esse oia vasa aurea aut argētea. sz etiā fictilia i domo dei. s. eccl̄ia. ij. ad Thimo. ij Quid g̃ de eloq̃ntia. exq̃ verbū euāgelij z exēplū vite vt robiq; ꝓponit̄ equalit. Et dū semiat. i. docet vl̄ p̄dicat. aliō cecidit sec⁹ viā. Hic ponūt̄ q̃druplices differētie hoim audiētiū ꝟbū dei. Quoꝝ ꝑmi sūt q̃ hūt coꝝ vagū p lasciuiā. Via ista mūd⁹ ẽ. cui⁹ viatores sūt boies. In q̃rū ꝑsona dicit ps̄. Aduena ego sū apud te. Sed tū spāles viatores mūdi sūt ei⁹ dilectores

catū: nisi restituatur ablatuz. vt dicitur d̄ regulis iuris. libro. vi. Peccatuz. Nos ergo fratres disponamus terram cordis nostri. ⁊ purgemus eam per confessionē. scindamus per contritionem. ⁊ tunc seminabimus per satisfactōnem opera bona. pro quibus recipiemus mercedem eternam. Quam nobis concedere dignetur pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus.

Dominica sexagesime. II
Sermo. XXXVIII

Exiit qui seminat seminare semen suū Luce. viij. c. Math. xiij. Marci. iiij. Dominica hodierna vocatur sexagesima. et terminatur in feria quarta post pascha. sicut septuagesima terminatur sabbato post pascha. Que q̄dē dominica a sanctis patribꝫ addita est quadragesime. Primo ideo. qꝛ vt dicit magister in rationali. olim fuit institutū. vt sabbatū ieiunaretur. sꝫ quia populus ex ieiunio ferie sexte precedētis debilitabatur. Ideo Melchiades papa et Siluester relaxauerunt ⁊ istam dominicā loco illius ieiunij suppleuerunt. Vocatur autē sexagesima. quia ab ipa vsqꝫ ad quartā feriā in albis sunt sexaginta dies. Secundo ideo ista dominica addit̄ a sanctis patribꝫ ad representandū statū viduitatis sancte ecclesie. q̄ hoc tēpore quasi desolata. spōso suo christo in celū rapto. gemit et meret. Et quia p̄miū viduitatis est fructꝰ sexagesimus. iō ista dn̄ica dicitur sexagesima. ad significandū q̄ om̄es gementes in hac valle miserie fructu sexagesimo consolabuntur. Verū quia spūs tristis exsiccat ossa. Ideo spūssanctus consolatur hodie eccl̄iam tam in epl̄a ⁊ hoc in verbis Pauli hortando vt tribulationes libenter sustineat. ⁊ in eis glorietur vt in ea habitet virtus christi. In euangelio aūt proponit seminationē bonoꝝ operū vt eis insistat. maxime cum christus sit velut seminator optimus qui paratꝰ est seminare bonū semē. dūmodo ager cordis nr̄i ad h̄ preparetur. Sed qꝛ ꝓchdolor h̄ tpe q̄ quasi om̄es v̄tunt̄ in furiā mētis ⁊ alienationē cordis semen diuinū in paucꝫ fructificat. ymo potius cōculcatur destruit̄ suffocat̄ ⁊ corrūpitur diuersis modis et diuersis peccatis. Iō ecclesia clamat ad xp̄m pro suis filijs dicēs in introitu misse. Exurge quare obdormis dn̄e ⁊c̄. Et ponit triplex exurge. Quidā em̄ sunt in eccl̄ia qui a diuersis p̄muntur sed non deiciuntur. Quidā q̄ premuntur ⁊ deiciunt̄. Quidaꝫ vero qui nec premuntur nec deiciunt̄. tn̄ qꝛ aduersa nō tollerāt periculū ē ne aduersa ip̄os frāgāt. Clamat ergo ecclesia ad christum vt exurgat quasi obdormiens. ad confortandum primos quos quasi ad tempus nō curasse videtur. Clamat vt exurgat ad cōuertendū scd̄os q̄s quodāmō quasi repulisse videbatur ⁊ faciem ab eis auertisse. Clamat ad tertios vt exurgat ad adiuuandū eos in ꝓsperis. ⁊ liberādo eos ab aduersis. sic ḡ eccl̄ia que in p̄cedenti dn̄ica quasi desperans clamauerat di. Circūdederunt me. nunc se quasi eripi postulans ait per ītroitū. Exurge. ⁊c̄. In illo tpe. Cuꝫ turba plurima cōueniret ⁊ de ciuitatibus properaret ad ih̄m dixit ꝑ sil̄itudinē. Exijt qui seminat seminare semen suū ⁊c̄. Dicturꝰ aliqua caritati vestre sup̄ euāgelio predicto hoc ꝑ me facere non valeo. qꝛ vt dicit Augustinꝰ. Om̄is p̄dicator nō est nisi cophinus seminātꝫ. Semiator aūt v̄bi dei p̄ncipalis ē spūssctūs. cuiꝰ doctria seminariū ē prudētie. vt dic̄ Ber. sup̄ Cañ. ser. xxij. Et iō in om̄e qd̄ cogitamꝰ in oē q̄d agimꝰ sp̄ orandū ē vt ⁊ ipso aspirāte cogitēꝰ. ⁊ ipso adiuuāte faciamꝰ. inq̄t Greg. sup̄ Ezech. omel. x. v̄sus finē. Quapropt̄ ꝓ impetranda spūssancti gr̄a ad mr̄em gr̄e recurramꝰ salutantes eā more solito ꝑ Aue maria. ⁊c̄. In euāgelio p̄nti tria describūt̄. Prīo em̄ q̄dā ꝑabola ꝑ xp̄m turbis ꝓponit̄. cū dicit̄. Cū turba ⁊c̄. Scd̄o eiusdeꝫ ꝑabole ab apostolis xp̄i sensus inq̄rit̄. cū dr̄. Interrogabāt aūt eū. Tertio dicte parabole per xp̄m ī telligētia apit̄. ibi. Quibꝫ ille ait. A

Dixi primo q̄ ī v̄bis euāgelij prīo ꝑabola ꝑ xp̄m turbis ꝓponit̄. cū dr̄. Cū turba pl̄ima. Circa istd̄ ē sciēdū q̄ istd̄ factū ē circa finē āni p̄mi p̄dicatōis xp̄i Vn̄ cū xp̄s eēt ī domo q̄dā turbis ad eū irruētibꝫ exiuit inde et venit ad mare. ibiqꝫ ascendens nauiculam loquebatur in parabolis ad turbas. Inter quas parabolas primo ꝓposuit istā parabolā dicēs. Exijt q̄ semiat. Dicit ergo Cū turba plurima cōueniret. Beda dicit

Quarto qz amplectẽtes se cruẽtant. Sic diuitie possessores. Eccl. xj. Si diues fueris nõ eris imunis a delicto. vñ Greg⁹. in omel. Diuitie spine sũt. qz cogitatõnũ suarũ pũctõibꝫ mẽtẽ lacerãt. ꝛ dũ vsqꝫ ad peccatũ trahũt q̃si inflicto vulnere cruentãt. Et Jsi. li. iij. de sũmo bono. ca. lxiij. dicit. Quõ diues erit q̃et⁹ quẽ suis stimulis res ipe ne careãt faciũt inq̃etũ. Nõ g̃ mirũ qõ seq̃t. et simul exorte spine suffocauerũt illõ. i. sollicitudies ꝛ inordiate affectões ira oc cupauerũt mẽtẽ q̃ ꝓbũ fructũ spũalẽ i eo facere nõ potuit. Sz ꝑ. Fortι⁹ debuit eẽ semen ꝓbi dei q̃s spine diuitiaꝝ. igit debuit ꝓualere. cũ bonũ fortι⁹ sit i agẽdo q̃s malũ eo q̃ malũ natura ñ ẽ. vt dicit Dyonisius. Rñdeo q̃ ß nõ ẽ ex iporẽtia ꝓbi dei. sed ex malicia volũtatis hũane q̃ semẽ repellit ꝛ spinis se subicit. q̃s extũc necesse ẽ esse fortiores. qz subiectũ auditoris auxiliat eis. Jn ß significãt illi q̃ ꝑmo cõuersiõis calore ad ꝓtutes se accigũt. accedẽte ꝓo. pgressu. dũ imoderate trenis relꝫ incũbũt infirmi appetit⁹ desideriꝫ abstrahũt. Jnquit Jsi. li. ij. de sũmo bono. ca. xj. Et aliõ cecidit. Hic ponit q̃rtã differẽtiã auditoꝝ dicẽs. Aliud. s. semẽ cecidit supra trã bonã. i. õ alto venit. Jsa. lv. Quõ descẽdit ymber ꝛ nix de celo. sic erit ꝓbũ meũ qõ egrediet de ore meo. Terra bona ẽ cor docile ꝛ mite. Jac. j. Jn mãsuetudie suscipite insituz ꝓbũ. ꝛ ortũ fecẽ fructũ cẽtuplũ. Jn Mathh̃. ꝛ fecit fructũ. aliõ triceſimũ. s. i coniugatz aliõ sexagesimũ. s. in viduis. aliõ cẽtesimũ in ꝓginiꝫ. Ad cõiugatos ꝑtinet fides trinitatis ꝛ ipletio decalogi. Ad viduas decalogi ipletio mãdatoꝝ veterꝫ legꝫ ꝛ cõsilioꝝ noue legis. Attẽdãt nr̃i ꝑdicatores q̃ cũ se vident statiz nõ ꝓficere i auditoriꝫ repescũt dicẽtes se frustra laborare. cũ tñ ß iste seminator semiauit ꝑmo scõo ꝛ ttio frustra. ꝛ q̃rto fructũ reportauit. sic Dauid nõ nisi in q̃nto lapide Golie supauit. sic discipuli tota nocte laborãtes nihil ceperũt. ꝛ tñ i vno ꝓbo xp̃i mlꝫ pisces cõp̃hẽderũt. ꝛ iõ dñt Hic excitat auditoꝝ attẽtoz. Vñ hec dicẽs. s. ꝑmissa clamabat. nec mirũ: qz surdis loq̃bat Jsa. xlij. Surdi audite Jn ß q̃ clamabat significat se alta dixisse. Qui bz aures. s. corꝑis. audiẽdi. i. ad audiẽdũ. audiat. auribꝫ mẽtz. i. spũalr̃. i. hec ꝓba ꝑmissa intelligat. Sz Bre. sup Ezech. pre. ij. omel. iij. dic. q̃ ß intelligit de auditu spũali. cũ q̃ laudes dei sine sono audiũt. q̃s aures non habent omnes. Et ideo electis dei dr. qui bz aures tales. audiat. q. d. vos q̃ spũales estis attẽdite. Iz alij seculares ista negligãt Unde apls dicit q̃ aialis hõ nõ ꝑcipit q̃ dei sunt. stulticia em̃ inest illi. spũalis autẽ oia dijudicat. Sed ꝑ de xp̃o dr̃ Jsa. xlij. Non clamabit nec audiet vox eius in plateis. Rñdeo vez est de clamore impatiẽtie non de clamore veritatis ꝛ doctrie. ℒ

Dixi secundo q̃ i scõa ꝑte euãgelij ꝑfate parabole ab aplis xp̃i sensus inq̃rit. Unde sequit. Interrogabãt g̃ eũ discipuli eius. s. vt mgr̃m. serui dñm. cõtra iflatos et superbos. qui cum audiunt aliqua obscura vel non placita in sermone. statiz detrahunt ꝛ cõfũdunt. nõ querẽtes ad quẽ sensum predicatoꝝ locutus est. Dicit hic Lira et idem habetur in glosa q̃ discipuli non statim nec subito interrupto sermone coram turbis interrogauerunt chr̃istũ. sed cum esset iam in domo. et seorsuz a turba. vt dicitur Marci. iij. c. Jn quo docemur de duobus. Primo vt de secretis cõscientie et sacre scripture nõ statim in publico predicatoꝝ quos audimus reprehẽdamus. sed in secreto queramus. Secundo vt si intelligentiam diuinorum assequi volum⁹ postpositz curis mũdi donũ sacre scripture soli cũ solo dño meditãdo ꝛ orãdo instem⁹. Est etiã notandũ q̃ xp̃s sepι⁹ ita obscure p̃dicauit maxie coram turbis q̃ necesse habebãt discipuli eũ querere ꝺ spirituali intelligẽtia. Ad significãdũ q̃ predicatoꝝ nõ semp̃ dz ita plane effundere ꝓba p̃dicatõis q̃ etiaz a quibuslibet capiat fatuis. vñ Hẽricꝰ de vrimaria lib. xiij. de pfectione interioris hois. c. xix. dicit. Cave ne hec que lectione et experientia sudoreꝫ didiceris vane glorie seductus amore immundis hoibus passim ingeras. ne illud incurras quod sapiens ait. Holi inq̃t applicare impium ad pascua iusti. Nõ em̃ expediũt stulto delicie. nec opus est sapia vbi non est sensus. Et alibi. Holite sanctũ dare canibus.

Dixi tertio q̃ in vltima parte

Uñ ſm Hugo. tra ſec⁹ viá ſũt corda pec-
catoꝝ mũdo cõiũcta p amorẽ varijs cogi-
tatõibꝫ; t demonũ ſuggeſtõibꝫ quia t apta
t pꝛõis cõculcata t cõtrita ab eis p maluꝫ
cõſenſum t factũ ſm Lirã. Uñ Job cõq-
rit in pſona taliũ. Uenerũt latrões t fecerũt
ſibi viam p me. Job xix. Et cõculcatũ eſt
ſcz malis cogitatõibꝫ t prauis affectiõibꝫ
Et volucres celi. i. demões. q̃ dicũt volu-
cres celi. qꝛ ſũt ſpũales t celeſtis nature. vl
qꝛ in aere habitãt Vñ lz multi ſint in infer
no. multi tñ habitãt in aere ad tẽptãdum
nos vſq; ad diẽ iudicij. Poſt diẽ aũt illuꝫ
oẽs detrudenẽ in infernũ. Sic dicit Augꝰ
li. iij. ſup Geñ. ad lrãm. t Thomas i pma
pte. q. lxv. ar. iij. Et iſti volucres comede
rũt illud. i. rapuerũt de corde verbũ. qꝛ de
monũ ſuggeſtiõe ꝓbũ amittit. Deut. xxxij.
Deuorabũt eos aues morſu amariſſimo.
Circa ꝫ notandũ q̃ in hoibus luxurioſis
ẽ duplex motiuũ. ſcz extrinſecũ. ipe diabo
lus ſuggerẽs. t intrinſecũ. ſ. cõcupiſcẽtia. Ex
q̃bꝫ duobꝫ fit generatio carnaliũ pcõꝝ
Jaco. j. Cõcupiſcẽtia cũ concepit. tãq̃ ex
pre dyabolo parit pctm̃. Scõo notandũ
q̃ſi luxurioſis hoibꝫ verbũ dei duplex dã
nũ patit. Unũ eſt qꝛ cõculcat a trãſeũtibꝫ
Conculcatio ẽ freq̃ntia malaꝝ cogitatio-
nũ. q̃bus opꝛimit verbũ dei. Scõm eſt qꝛ
deuoꝛatur ab auibꝫ. Comeſtio ẽ ſuggeſtio
demonũ Tertio notandũ q̃ ꝫ iſta debent
eſſe duo remedia. Primũ ẽ vt terrã cordis
nr̃i ſpinis memorie paſſiõis xp̃i ſepiamus
Juxta illud Eccl. xxviij. Populeſepi au
res tuas ſpinis. Nam ſm Orig. Nõ eſt re
mediũ meli⁹ ꝫ malas cogitatiões q̃s me-
moria crucis xp̃i. Scõm remediũ vt traꝫ
clauſam cordis nr̃i coopiam⁹ de ſup ꝓtu-
te charitatis. De q̃ dr̃. Q̃ charitas operit
multitudinẽ pcõꝝ. Et aliõ cecidit ſupra
petrã. Hic ponit ſcõa differẽtia auditoꝝ.
q̃s cõpat ꝫ petre. t ſignificant hoies duri
cordis p ſuperbiã t preruiã mentis. Petra
eñ eſt frigida infructuoſa dura t pondero
ſa. t iſta oia ſunt in ſuperbo t duro corde et
rebelli qõ ꝓmo ẽ frigidũ ad oñe bonũ per
ignauiã mentis t accidiam. Scõo infru-
ctuoſũ in verbis. infructuoſũ in operibus
quia fructus taliũ eſt ſicut lanugo q̃ a ven
to tollitur. Sapientie. v. Et Sapie. iij.
Labores coꝝ ſine fructu. Tertio eſt durũ
ita vt non monitis, non blandicijs. nõ p-
miſſis. non minis. non terroribꝫ conterit.
vt dicit Bernñ. ad Eugenium. Quarto eſt
ponderoſum. quia pondere ſuo deprimit
animam ad infernum. Juxta illud Sapi
entie. ix. Terrena inhabitatio deprimit ſẽ
ſum multa cogitantem. Sed audiat tale
coꝝ q̃d ei dr̃ Eccl. iij. Coꝝ durũ male ha-
bebit in nouiſſimo. Dicit ergo aliud. ſcz ſe
men cecidit ſupra petrã. i. ſupra coꝝ duruꝫ
qõ ẽ coꝝ dyaboli. de q̃ dr̃ Job. xli. Coꝝ ei⁹
indurabitur tanq̃ lapis. Et dicitur illud
coꝝ durũ ſm gloſam q̃d non eſt aliquo vo
mere fidei penetratũ. in quo non eſt verus
amoꝝ nec perſeuerantie virtus. Et natuꝫ
ad horam. Cito eñ ſemen ſupra petrã na
ſcit: qꝛ non habet terre profunditatẽ. Jõo
ſtatim ad ſupficiem erumpit Sed cito p-
ditur. qꝛ nõ habet humorẽ. ſcz deuotiõis
aut gratie. Ozee. viij. Culmus ſtans. non
eſt in eis ſpica neq; granũ. Attendant hoc
ſuperbi qui ſine gratia volunt aliquid bo
ni facere. cum dicatur Job. viij. Nunquid
poterit virere ſcirpus abſq; humore. q. d.
nõ. quia ſine gratia nihil poſſumus facere
Johanis. xv. Sed cõtra. Videt q̃ ſemen
iſtud debuit deſtruere petrã et mollifica-
re eã. Nam dicitur Hieremie. xxiij. Nun-
q̃d nõ ꝓba mea quaſi ignis. et quaſi malle
us conterens petrã. Reſpondeo q̃ petra
fuit obſtinata intantum q̃ non potuit cõ-
teri. Unde etiam argumentuꝫ eſt q̃ ſuꝑbi
non obſtinati conteruntur. obſtinati aũt
nequaquã. Et ita eſt defectus ex parte re-
bellis animi. et hoc eſt valde notabile di-
ctum. Cum deus non faciat alicui violẽ-
tiam propter voluntatem liberi arbitrij.
Et aliud cecidit inter ſpinas. Hic ponit
tertiam differentiam auditoꝝ. per quos
ſignificantur auari. Dicuntur aũtẽ ſpine
diuitie. Primo. quia in oꝛtu molles ſunt.
Job. xxx. Sub ſentibus delicias reputa-
bant. Ita enim oꝛiuntur diuitie. q̃ primo
homo habet bonum propoſitũ congregã
di eas vt habeat vnde faciat elemoſynas.
et ſtatum ſuum honeſte deducat. t ſic pal-
liat inicium ſue cupiditatis. Secundo in
proceſſu pungunt. quia ſm Gregoꝛium ĩ
omelia. cum labore acquiruntur diuitie t
cũ timoꝛe poſſidẽt. Tertio qꝛ currentes
ipediũt Uñ q̃ ſpinã habet in pede currere
nõ pt. Sic q̃ volũt diuites fieri icidũt in
tẽptatões t ĩ laqueũ dyaboli. j. Thim. vj.

Et in signū huius xp̄s nō legitur nisi bis fecisse cōuiuiū corporale turbis vt dicitur Marci. viij. Et Joh. vj. sed tamen sepius legitur fecisse p̄dicationem. que est cibus aiaꝝ. Consequenter audiamus diuersitatē fructificatōis verbi dei. Unde sequitur Qui aūt secus viā. i. illi qui audiunt ⁊ nō faciūt. vt dr̄ Jaco. j. Et hij tante sunt īaduertentie ita ꝙ etiā nec in predicatiōe cōpunguntur vt bene facere incipiāt. Et bene hoc ꝯuenit luxurie. que est via publica Isa. lj. Posuisti vt terrā corpus tuū. ⁊ q̄si viam transeuntib⁹. Et Ezech. xvj. Exposuisti fornicatōnē tuā omni transeūti. Secundo quia via lutosa ⁊ immūda. Tertio quia nulli cogitationi clausa. Deinde venit diabol⁹ ꝑ suggestionē ⁊ temptatiōem. ⁊ tollit verbū de cordib⁹ eoꝝ. id ē impedit ne verbū dei in ip̄is remaneat. sed vt illō dimittant ⁊ potius labant̄ ꝑ consensuꝫ. ne credentes salui fiant. scꝫ per fidem formatam. Et hoc facit ex inuidia ne substituāt̄ sibi homines in locū de quo cecidit. Unde Sap̄. ij. Inuidia diaboli mors intrauit ī orbem terraꝝ. Sed contra. Dyabolus est ita debilis ꝙ nō potest aliquez cogere ad malū. vt dicit Aug⁹. Item non potest illabi anime. quia hoc est solius dei. Ut dicit magister in scd̄o sniaꝝ. distin. viij. Rn̄deo ꝙ non tollit per violentiam sed ꝓcurādo suggestiones et impedimenta. Unde in ps̄. Laqueū parauerūt pedib⁹ meis. s. demones. Et sequitur Et incuruauerūt animam meā. ⁊ iō occasionaliter dicitur dyabolus tollere verbū dei de corde hominis Quātū ad scd̄am differentiā exponit dicens. Nam q̄ supra petrā. hij sunt qui cuꝫ audiuerūt. in gaudio suscipiunt verbū d̄i vt sunt supbi. q̄ audito v̄bo p̄dicatiōis cōtra fastū pompe ip̄oꝝ humiliāt̄ in sermōe: ⁊ suspirant. sed hij radices non habent. scꝫ ꝓfunde firmitatis. Sap̄. iiij. Adulterine plantationes non dabunt radices altas. quia ad tempus credunt ⁊ in tempore tēptatōis recedūt. Sicut Saul qui fuit cū ꝓphetis ꝓpheta. ⁊ cū malis sortilegis sortilegus. vt habetur. j. Regum. xix. et. xxviij. Talis ille fuit Balaam ꝓpheta. q̄ cuꝫ pplo israhelitico voluit bona morte mori. sed cito post in eius perniciē et destructionem scandalū mulierū madianitarū procurauit ad luxuriam et ydolatriam eos inducendo. vt habetur Numeri. xxv. Unde Gre. in omel'. Petrosa terra humorē nō habuit quia hoc quod germinauerat ad fructum ꝑseuerantie nō ꝑduxit. Sic Pharao sepius ꝓponebat dimittere ppl'm dn̄i. Sꝫ cessante plaga mutabat volūtatē. vt dicitur Exodi. ij. iij. ⁊. iiij. Et ideo dicitur de ip̄o Qui induratū est cor Pharaōis. Exo. viij. Similes sūt multi q̄ in eccl'ia suspirāt. cū cōtra vanitatē seculi p̄dicare audiunt. sed mox vt eoꝝ cōspectui species delectabilis occurrerit obliuiscuntur eoꝝ que audier̄t Sed aduertēdū ꝙ tria resoluūt cor lapideum. scꝫ malleus mortis Ecc̄i. vij. Memorare nouissima tua: et in eternū nō peccabis. Secūdo humor sanguinis cap̄ni. qui etiā adamantē resoluit. quē nec ignis: nec ferrū resoluere potest. vt dicit Aug. li. de ciuitate dei Et significat memoriā passionis xp̄i. qua effusus est sanguis eius p̄ciosus. Tertiū est ignis inferni. Job. xxviij. Lapis solutus igne. in es conuertit̄. Sequitur tertia differentia. Quod autem in spinis cecidit. hij sūt scꝫ significati per spinas. q̄ cū audierint verbū. a solicitudinib⁹ et voluptatib⁹. id est desiderijs carnalib⁹ vite huius suffocant. Eūtes scꝫ d̄ loco p̄dicatiōis ad sua negocia. implicant̄ curis secularibus. ⁊ non referūt fructum. i. bona opera. Et notanter dicit. suffocant. quod ꝓprie ꝑtinet ad strangulationē gutturꝫ. vt sit sensus. suffocant. i. bonum desideriū nō ꝑmittūt descēdere ad cor. Deinde concludit dn̄s q̄rtā differentiā. Quod aūt cecidit in terrā bonā. i. in bonos auditores q̄ verbū dei satagūt in ventre memorie retinere. hij sunt q̄ in corde bono ꝑ industriaꝫ naturalē. ⁊ optio. ꝑ gr̄aꝫ. retinēt. s. ī memoria ⁊ fructū. s. bone opatōis affer̄t ī patia. scꝫ expectatōnis p̄mioꝝ. sicut agricola expectat fructū p̄ciosū patient̄. Jaco. v. Aduertendū ꝙ bona terra cordis debꝫ esse p̄mo purgata ꝑ contritionē et humilem cōfessionē ⁊ studiose clausa. Hoc ꝯtra p̄mos qui sunt via. Scd̄o debet esse irrigua non sicca nec arida. contra secundū. et hoc per hūorē deuotionis. Tertio extirpata a vepribus ⁊ curis secularib⁹. contra tertium. Talis terra dabit fructū suū in tp̄e oportuno. E Hic occurrunt tria dubia. Primū vtrū de⁹ vult immutabiliter esse seminatores p̄dicatores verbi sui. Scd̄m

euāgelij dicte parabole sensus misticus p̄ xp̄m aperiē. cū dr. Quibus ille ait. Vobis datū ē nosse. s. tanq̄ a me illūinatis ⁊ spēalib⁹ ⁊ familiarib⁹ amicis ⁊ fidelib⁹ credētibus q̄ habetis oculū purgatū ad itelligendū. Act. xv. Fide purificās corda eor̄. Vobis igit datū ē nō venditū. sed donatum. Jōq̄ qđ gratis accepistis. gr̄tis date. mysteriū regni dei. i. occulta sacre scripture q̄ est introductoria in regnū dei Mat. xxj. Auferet a vobis regnū dei. i. sacra scp̄tura dictū est iudeis. Ceteris aūt in parabolis id est incredulis datū est solū in parabol⁹ ⁊ similitudinibus congruis. Ut videntes. i. sapiētes ⁊ fideles se reputātes ingenio suo nō videant. i. p̄uenīt spūali intellectu. Vel videntes foris humanitatē. nō videāt intus virtutē operantē. ⁊ audiētes. foris v̄bum. nō intelligāt. intus spūalem sensum Isa. vj. Audite audientes et nolite intelligere. Notandū hic q̄ p̄m Greg. q̄dā putabant q̄sdam naturaliter pēitis nature. q̄sdam nō salubris. q̄sdaz v̄o sic se habere vt eor̄ voluntates eos ducāt vel ad melius vel ad peius. Sed hoc falsū ē. Unde hoc vobis datū est. intelligitur. i. vobis volentib⁹ ⁊ simpl⁹ dignis. Et q̄ dr. vt videntes nō videant. ly vt nō est h̄ causatiuū sed consecutiuum. Non em̄ quia christus ita p̄dicauit. ideo isti non intellexerunt. Sed ita consequens fuit. vt non intelligerent. quia spreuerunt. Sed diceres. quare xp̄s eis non reuelauit vt intelligerent. Rūdeo p̄m Theophilū ne grauius peccarent contemnendo si intellexissent. Deinde sequit expositio. Est aūt hec parabola. i. iste ē sēsus mistic⁹ hui⁹ parabole. semē ē v̄bū dei. Aduertendū est p̄m Isiō. li. j. de sūmo bono. c. xix. Q⁹ lex diuina triplici mō sententiāda ē. Prio vt historiace. secūdo tropologice. tertō mistice. i. iuxta lr̄az. iuxta moralē. ⁊ iuxta spūalē sensum. Oportet ergo sic historiā tenere vt eam ⁊ moraliter debeamus iterp̄tari ⁊ spūaliť intelligere. Hoc est contra illos qui omnia ad lr̄am retorquent ⁊ de facili errāt. vt iudei ⁊ multi heretici solā lr̄am sectantes. semen est verbū dei. Et ista lr̄a videtur q̄ istud euangeliū non esset per doctores exponendū. Nam dicit hic glosa q̄ vbicunq̄ dominus aliquid exposuit ad petitionem apostolorum cauendum est ne aliquid plus vel minus verbis eius addamus. Ad quod rūdeo q̄ verbum est aliquod plus vl̄ minus qđ est contrarium vel superfluum. Deutro. iiij. et. xij. Non addetis ad verbū qđ locutus sum vobis. Et Prouerb. xxx. Ne addas quicq̄ verbis illius. Unde expono. Semen est verbum dei. Hic sciendum q̄ in sacris scripturis semen quādoq̄ dicitur homo. vt Mathei. xiij. Bonū semen filij regni. Aliud semen est christus. quod etiam dicitur granum frumenti. Johannis. xij. et Ben̄. xxij. In semine tuo benedicentur omnes tribus terre. Tertium seminatum a nobis. scz bona opera. Ps̄. Euntes ibāt ⁊ flebant mittentes semina sua. Quartum est verbū dei. De quo Isaie p̄mo. Nisi dominus reliquisset nobis semen verbi. sicut Sodoma fuissemus. Et de isto hic dicit q̄ semen ē verbum dei. Et satis competenter verbum dei dicitur semen propter plura. Primo quia sicut semē ē necessariū ad vitā corp̄alē. sic verbū dei ad sustentationem aie. Unde ō officio ordinarij. inter cetera dicit. Inno. tertius. Q⁹ inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei sibi permaxime noscitur necessarium. Quia sicut corpus naturali. sic anima spirituali cibo nutritur Eo q̄ non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Scō quia sicut semen debet esse purum ad seminandum. ita verbū dei debet esse purum a palea vane glorie. ⁊ a luto ⁊ puluere intentionis terrene et erroris cuiuslibet. Unde ad Gall. vltimo. Qui seminat in carne. id est ratione carnalis tm̄ cōmodi. de carne metet corruptionem. Tertio quia sicut semen tpe famis absconditum inducit magnū piculū hominib⁹. sic p̄dicatio tpe et loco oportunis p̄ plō subtracta multa facē incōmoda. Unde Prouer. xj. dr. Qui abscondit frumēta in tpe famis maledicet in populis. Bñdictio aūt sup caput vendentiū Et p̄ h̄ corrigēdi sunt q̄ p̄nt ⁊ nolūt p̄dicare habentes copiā librorum et victualium. Ut sunt multi prelati occupati temporalibus voluptatibus aut etiam laboribus Sed certe hec oportuit facere. et illa nō obmittere. Attēdant hij quid p̄dest puidere familie de cibo corp̄is et negligere cibum mentis. nutrire corpora cito morītura. et mortificare animas in eternum victuras

pientiã verã nisi ꝓitatẽ in q̃ cernit̃ et tenet̃ summũ bonũ. Vult dicere Aug⁹. Q̃ vera sapia ꝓsistit i ꝟbo dei. vbi recõdita est veritas ei⁹. in q̃ q̃dẽ ꝟbo dei cernit̃ de⁹ p fidẽ tenet̃ p spem. Juxta illõ apli. Videm⁹ nũc per speculum ⁊ in enigmate. Verbuz igit̃ doctrine salutaris xpi est tota nr̃a sapia. q̃ alit̃ pascit̃ ⁊ gubernat̃ aia nr̃a. vt dicit Ambro. Uñ sic nihil pt̃ viuere sine cibo sibi cõuenienti. sic nec aia rõnalis põt subsistere sine ꝟbo dei. Et ꝓpt̃ h̃ dic̃ Ambro. tractans illud. Eloquiũ tuũ vinificauit me. Q̃ non ẽ q̃cq̃ aliud qõ viuere faciat aiam rõnalez q̃ eloquiũ dei. Quõ aũt pascit oẽs ostẽdit Aug. sup Gen̄. li. v. c. iij. di. Q̃ altitudie suꝑbos irridet. pfunditate attẽtos recreat virtute magnos pascit. affabilitate paruulos nutrit. Recte ergo saluator ait. q̃ semẽ est ꝟbũ dei. Sic em̄ semẽ est refectio omnium viuentium. ita verbum dei omniũ credentiũ. qõ saginat aiam. qõ impinguat viscera. inq̃t Ambr. in ser. de q̃dragesima. Verũ ẽ g̃ nr̃m thema qõ inuit Q̃ semẽ ẽ ꝟbuz dei. Jn q̃bz ꝟbis circa istud venerabile semen tria ꝓsiderãda occurrũt. Primo g̃ est cõsiderãda verbi dei ad semẽ materiale. ꝑpriet̃ siliitudo. vt sic dicat̃ semẽ. Secundo ꝟbi dei vtilitaꝯ magnitudo. vt sic ꝟbũ dei nõ vacuũ nec inane nec apparẽter. ſz veracit̃ ⁊ vtiliter in nob̄ operet̃. qõ desigt̃. ꝟbũ substãtiale est. Tertio ꝓsiderãda ẽ verbi di impedimentoꝝ multitudo. eo q̃ ad sũilitudinẽ seminis in mltis nõ fructificat. qõ desigt̃ vltimũ. ſz verbũ dei. A

Dixi primo q̃ in verbis p̃missis considerãda est verbi dei ad semẽ materiale. ꝑpriet̃ sũilitudo. vt sic dicat̃ semẽ. Est aũt sciẽduz q̃ ꝟbũ dei ꝟpat̃ triby. ſz aq̃. pani. ⁊ semi. q̃ oia sũt valde vtilia hũano generi. intm̄ vt sine eis vita ista duci nõ possit. Et p̃mo ꝟbum dei hz silitudinẽ ⁊ ꝑpriet̃ ad aq̃z ꝓpt̃ tria. Primo ꝓpt̃ ei⁹ cursus facilitatẽ. Scõo ꝓpter eius humectatõez. Tertio ꝓpter ei⁹ claritatẽ ⁊ ꝓspicacitatem. Primo ꝟbũ dei cõparatur aq̃ ꝓpt̃ ei⁹ cursus facilitatẽ. Aq̃ em̄ morose ⁊ facile currit̃ oñibz se ꝟformat. Sic ꝟbũ dei docet oẽs morose ⁊ mãsuete viuere. nullũ ledere. Uñ ipa ẽ aq̃ siloe. q̃ currit cũ silẽtio. vt ꝟr Jsa. viij. Hoc etiaz ostẽdit sua supficial' ꝓtinuatio. que plana videt. q̃ ꝟbũ dei oia dura aspa ⁊ rixosa cõplanat. et oẽs docet ꝙuersari honeste ⁊ plane sine oĩ asperitate. Uñ apls q̃ hãc aquã bñ bibẽrat instruit di. j. Lor. xiiij. Omnia in vob̄ fiãt honeste ⁊ fm ordinem. Et certe videmus q̃ ꝟbi dei auditores diligẽtes sciunt se cõformare moribz omniũ sine offensa. ꝓ loco. ꝓ ꝓsona. ⁊ negocio. Scit em̄ gaudere cũ gaudentibz. flere cum flentibus. Unde apls dicit sic. Quis infirmat̃ ⁊ ego nõ infirmor. q̃s scãdalizat̃ ⁊ ego nõ vror. q. dicevtiq̃. ⁊ ꝓpter h̃ dicit. q̃ omibz oia fact⁹ ẽ. j. Lor. ix. Uñ Catho. Constans ⁊ leuis vt res expostulat esto. Tempibz mores sapiens sine crimine mutat. Jtẽ Salusti⁹ sup Albertũ. Cõsulo q̃s eris q̃ pacis federa queris. Consonus esto lupis cum quibz vivere cupis. Sed hodie ita ꝙuersi sunt homines. vt cũ viderint virũ vel feminaz moribz illoꝝ q̃bz ꝙuersat̃ se honeste coaptare. inconstantie ascribunt. cũ tñ h̃ nõ sit inconstantie. sed ꝓudentie. Unde Marci⁹ ꝺ formula honeste vite dicit. Si ꝓudẽtiaz amplecteris idem omibz vbiq̃ eris. ⁊ ꝓpt̃ reꝝ aut tẽpoꝝ varietas exigit ita te accommodabis tpi. ne te in aliq̃bz mures sed magis aptes. Sicut man⁹ eadẽ ẽ ⁊ cum i palmã extẽditur ⁊ cũ in pugnũ ꝓstringit̃. Nec ille. Uñ Ambro in li. iij. Exameron dic̃. Q̃ aqua eadẽ est in oñibus locis coaptata ꝟz diuersitatẽ locoꝝ. quia iter vapoꝛosa feruet. inter vmbrosa frigescit. sole repercussa exestuat. niuibz irrigata in glaciem indurescit. Scõo verbum dei ꝓpatur aque ꝓpter humectatõez naturalẽ. Dicit Ambrosi⁹ in Exameron de opibz tertie diei. Q̃ aqua ẽ altrix omnium virgultoꝝ diuersos singulis vsus ministrãs. Sic ꝟbũ dei dat singulis alimẽtũ vt faciãt fructũ iuxta necessitatẽ sue ꝓditõnis tpe opoꝛtuno. Juxta illud ꝑs. Erit tanq̃ lignũ qõ plantatum est secus tẽ. Oq̃ felices sunt q̃ iuxta istam aquã residẽt. ⁊ q̃ infelices q̃ longe ab ea sedent. Uez licet oñis aqua humectatione sua ẽ vtilis. tñ aqua pluuialis incõparabilit̃ est vtilior. Unde videm⁹ q̃ pl⁹ ꝑdest parua pluuia ortulo q̃ magna quãtitas aque fluuialis. sic vtilior est aqua modica verbi christi ⁊ doctrine eius ad salutẽ q̃ multa volumina doctrine phoꝝ aut quoꝛũcũq̃ aliorum Deute. xxxij. Lõcrescat vt pluuia doctrina mea. fluat vt ros eloquium meum. Et ideo vocat̃ ista aqua. aq̃ sapientie salutaris

vtꝝ ad seminandū ⁊ p̄dicādū ꝟbū dei q̄libet sacerdos dꝫ attēdere. Tertiū vtrū negligentia audit⁹ ꝟbi dei sit pctm̄ mortale. Ad p̄mū rn̄deo ꝟm sctm̄ Thomā sup illud Cāticoꝝ. v. Dilect⁹ meus misit manū suā p foramē. ꝙ d̄s vult īmutabilit̄ esse p̄dicatores ꝟbi sui. Qd̄ appet ex q̄nq̄ signis. Primū est. qꝛ ip̄e ad hūc mundū venit nullius egēs ⁊ de sinu p̄ris egrediēs. in terra ꝓ nobis ꝯuersari voluit ⁊ docere. Scd̄m est qꝛ ip̄e p̄dicatores euāgelij elegit Johā. xv. c. Ego vos elegi ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructū afferatꝫ. Tertiū ē. qꝛ sic electos docuit euāgeliū Math. v. Quib⁹ postea dixit. qd̄ in aure auditꝫ. p̄dicate sup tecta. Quartuꝫ est ꝙ doctos misit ad p̄dicādū. Lu. ix. ⁊. x. Misit illos binos ⁊ binos. Quintuꝫ est ꝙ missis etiā tp̄ale subsidiū ordinauit. ibidez edētes ⁊ bibētes q̄ apud illos sunt. Et sic patet solutio ad p̄mū. Ad scd̄m. An q̄libet huic officio debeat intēdere. breuit̄ rn̄deo. ꝙ nō. nisi ad h̄ teneat̄ ex officio sue prelationis vel ex obedientia sup̄ioris. Vn̄ cuicūq̄ istud officiū nō est iniunctū vel ex prelatione cure animaꝝ. vel ex mādato sup̄iorꝫ. non tenet̄ illi intendere. Pro quo fac̄ illud notabile dictū Aug. xix. lib. de ciui. dei ca. xix. versus finē. Ociū sctm̄. scꝫ ꝯtemplationis q̄rit caritas. veritatis negocium iustū accipit necessitas caritatis. Quā sarcinaꝫ si nullus imponat p̄cipiēde ac intuēde vacandū est veritati. Si aūt imponit̄ suscipienda est ꝓpter caritatis necessitatem. Ecce manifeste dicit Aug⁹. Qꝛ si nō imponitur istud officiū non ei intendendū. sꝫ potius vacandū est ꝯtemplationi. Et certe si aduerterent multi g̃uitatē hui⁹ officij potius ab eo abstinerent q̄ꝫ ei intenderent. Dicit em̄ Thomas vbi supra sup Cātica. Qꝛ timendū est officiū predicationis. qꝛ raro assunt p̄dicatori que adesse debent. Et sunt septem. scꝫ perfectio vite Math. xij. Quō potestis bona loq̄ cū sitis mali. Et ps̄. dic̄ Peccatori autez dixit deus. quare tu enarras. Et Luce vi. Eice p̄mū trabē. Roꝝ. ij Qui alium doces teip̄m nō doces. Secūdum est veritas doctrine Trenoꝝ. ij. Prophete tui viderūt tibi stulta ⁊ falsa nec aperiebant tibi ignominiam tuam vt te ad penitentiā ꝓuocarent. Tertium est obꝟuatio cōgrui tempis. Eccc̄. iiij. Ne reuerearꝫ p̄rimū. nec retineas verbum in tempe salutis Quartū est constantia in aduersis Ezech. xiij. Non ascendistis ex aduerso. nec posuistis vos murū fortem pro domo israhel vt staretis in prelio in die dn̄i. Quintū est terrenoꝝ ꝯtempt⁹ Ezech. xiij. Violabāt me ad ꝓplum ꝓpter pugilluꝫ hordei. Michee iij. Hec dicit dn̄s sup ꝓphetas qui seducūt ꝓplum meū. q̄ mordent dentib⁹ ⁊ predicant pacem. Et si quis nō dederit in ore eoruꝫ quippiā sanctificant sup eum p̄liū. Sextuꝫ est excussio corpis Marci. iij. c. Circuibat iesus totā galileā docēs in synagogis eoꝝ Septimum est pietas miꝟatiōis. j. Theꝟ. ij. Neq̄ aliquando fuimus in sermōe adulationis sicut scitis. neq̄ in occasione auaricie. deus testis est. Hec sunt septez lucerne super candelabrū. ⁊ septem spice in culmine vno. Vnde Origen̄. sup cantica dic̄. Time igit̄ ne vita maculosa ne veritas angulosa ne tempus incōpetens ne mens vacillans ne auaricia abducēs ne torpor deprimens ne seueritas obdurans in te ꝑmaneat. Hec ille. Facit istud bene contra hussitas. qui dicunt passim quemlibꝫ sacerdotem debere p̄dicare vbiq̄. quod friuolum est et insanum. De quo alibi dixi in festo diuisiōis aplꝰoꝝ. ⁊ in tractatu meo quē cōtra hussitaꝝ errores scripsi ⁊c̄. Ad tertium dubium. An subditi negligētes audire ꝟbuꝫ dei peccent mortaliter. Respondeo ꝙ sic. Patet istud per Augustinum. ⁊ ponit̄ i decreto. j. q. j. Interrogo. Vbi ip̄e expresse dicit ꝙ negligens auditor verbi dei pariformiter peccat sicut negligēs susceptor corporis christi. Sed iste peccat mortaliter propter irreuerentiam tanti sacramēti g̃ ⁊ ille. Hinc statuit eccl̄ia vt null⁹ īfra sermonē p̄dicationis audeat sine magna necessitate exire. alias exiens ex contēptu excōmunicand⁹ est. Sꝫ null⁹ excommunicatur nisi pro mortali pctō. vt patet. xj. q. iij. per totū. ergo iste peccauit mortaliter. De hoc in canone de consecratione distin. ij. Sacerdote.

Dominica sexagesime. III.
Sermo. XXXIX.

Semen est uerbū dei. Luc̄. viij. Gloriosus pater Augustinus ostēdēs que sit vera christianorū sapientia. sic ait in libro de libero arbitrio. Non aliam putam⁹ esse sa

tatē. vires ⁊ robur fortitudis augeat ⁊ ne hō deficiat sustētat. Sic panis ꝟbi dei operatur sanitatē mētȝ. Ps. Panis cor hois confirmet. Dat fortitudinē in via ⁊ i labore sustentat. qz verbum dei cōtra temptatōes animat ⁊ sustētat. Unū. Si dimisero eos ieiunos deficient in via. Un̄ dicit Hiero. super epl'am ad Ephe. li. j. Qz nihil sic in hac vita virū sapiētē tenet et inter turbines et pssuras mūdi equo aio manere persuadet. sicut meditatio ⁊ scia sacre scripture ⁊ verbi diuini. Tertio verbū dei cōparat semi. vt hic. Et qz supra ostēsum est in ꝓmōe p̄cedēti deum esse seminatorē et auctoritatiuum et principalē. Nūc aūt videndū est quō p̄dicator est seminator instrumental' ⁊ ministerialis. Dicit aūt p̄dicator seminator. ⁊ p̄dicatio seminatio ꝓpter plura q̄ fiunt de semine. Semen eī in manu tenet. in terrā ꝓiicitur. ⁊ oportuno tpe seminat. ⁊ magn⁹ inde fructus expectat. Primo g̈ verbū dei cōparat semini. Sicut eī semen accipit i manu. Ben. xlvij. Accipite semina ⁊ semiate agros. Bene dicit. accipite. id est opibus implere. Manus enim nr̄e opera nr̄a sunt Un̄ Innoc. sup illud ps. Mare magnum ⁊ spaciosum manibꝫ. i. opibꝫ. Semina g̈ accipere est verba dei opibꝫ adimplere. Hinc dixit p̄dicator egregius de se. Non audeo aliquid loq̄ eor q̄ per me non efficit xp̄us. Scō spargit semē ꝟbi p̄dicādo nō tm̄ in vno loco. Isa. xxxij. Bti q̄ seminatis super oēs aq̄s. ꝫ est dicere. Beati q̄ p̄dicatis euāgeliū oīi creature. Marci vlti. Quia aque multe populi multi. Apoc. xvij. cap. Sic fecit xp̄s q̄ seminauit p ciuitates ⁊ castella circuiens. Marci. vj. ⁊ Math. ix. c. Tertio p̄dicator dr̄ seminator ⁊ semē ꝟbum dei, ꝓpter tpis opportunitatē. Tempus enim tacendi et temp⁹ loquendi Eccs. iij. Nūc eī opportune nūc importune seminandum est. j. Thimo. iiij. Dicit tm̄ Salomon Prouer. xv. q̄ sermo oportun⁹ optim⁹. Unde Grego. in pastorali dicit. q̄ p̄dicator debz esse discretus in silentio. vtilis in verbo ne aut tacēda pferat aut pferenda reticescat. Quarto p̄dicator dr̄ seminator et semē verbum dei. qz sicut in semine expectat fruct⁹ hoc est merces eterna Jac. v. Agricola expectat p̄ciosum fructū. sic p̄dicator nō debet desperare si nō statim videt fructū p̄dicationis sue. sed expectet donec afferat tēporaneū et serotinū. quia certe impossibile est q̄ verbū dei sit vacuum quocunq̄ ceciderit. Juxta illd Isa. lv. Quomodo descēdit imber ⁊ nix de celo. ⁊ illuc vltra nō reuertit. sz inebriat terrā ⁊ infundit eaz ⁊ germinare facit eam. et dat semen serenti. ⁊ panem comedenti. Sic erit verbuz q̄d egredietur de ore meo. nō reuertetur ad me vacuum. sed faciet quecunq̄ volui ⁊ prospabit in oīibꝫ ad q̄ misi illud. Hec ibi. Tria ꝫ dic̄ de ꝟbo suo dns. Dic̄ eī esse imbrem hoc est q̄ ego eum cōparaui aque. q̄ de imbre procedit. Dicit illud esse panem. ꝫ ē q̄ ego cōparaui illd cibo ⁊ pani. Dic̄ illd esse semen. hoc est q̄ nō ego sed dns illud comparat semini. Sicq̄ patet q̄ verū dic̄ nr̄m thema. qz semen est verbū dei. B

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis p̄missis cōsideranda est verbi dei vtilitaz magnitudo. vt sic ꝟbum dei nō vacuū nec inane nec apparenter. sed veraciter et vtiliter in nobis operetur qd̄ designat verbū substātiale est. Est eī verbū dei anime sanatiuū illuminatiuū et inflammatiuū et gl'e eterne ꝓparatiuum et donatiuū. De primo patet. Verbū enim dei sanat morbū anīe expellēdo ⁊ curando pctm̄. Dum eī verbū dei deuote auditur homo de pctō cōpungit. ⁊ sic sanata ania gr̄a aduocat. Un̄ dr̄ in ps. Misit verbum suū ⁊ sanauit eos. Et licet ꝫ possit exponi de verbo incarnato qd̄ est xp̄s Johan. j. c. Verbū caro factū est. aut de verbo inspirato. qd̄ est gr̄a. tm̄ nō min⁹ est verū de verbo p̄dicato. qd̄ est verbū doctrine xp̄i. exteri⁹ audito. Un̄ Sap. xvj. dr̄. Filios aūt tuos neq̄ draconum neq̄ venenatorū vicerunt venientes. Misericordia eī tua aduenies sanabat eos. In memoria eī sermonū tuorū exterminabantur ⁊ velociter sanabant. ne in altam incidentes obliuionem. non posſent tuo vti adiutorio. Et sequit. Etenim neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos. sz tuus dns sermo q̄ sanat omnia. Ubi dicit Robertus holgot q̄ sermo dei deuote conceptus sanat oēs infirmitates plusq̄ malagma. qd̄ idez est qd̄ emplastrum ex herbis coctis cum oleo ⁊ butiro vel aliq̄ alio Licet aūt verbū dei nō videt sanare statim Non mirum. Exquo eī est medicina non statim nec subito effectum inducit. sed per processū tpis ⁊ cū mora auditorū corda cō

Eccī. xv. Et in ps. Sup aquaz refectiōis educauit tē. De hac aq̄ dr in ps. lxvij. Pluuiā voluntariā segregabis de⁹ hereditati tue. Inū. i. doctrinā t grām volūtariā. i. gr̄is a te datam. ꝟm qđ glosa adducit illud Jaco. j. Volūtarie genuit nos verbo ꝟitatis sue. Sz qđ dicit. segregabis. s. a iudeis ad gētes sepatā dabis Math. xxj. Auferetur a vobis regnū. Sz certe mirat Augu. in tractatu de bñdictionib⁹ Esau t iacob. Quare cū dñs eq̄liē pluit sup segetes t spinas. nō eq̄liter ista, pficiūt in bonitate fructus. sz fruct⁹ segetis ad horreū. spinaz ꝟo ad ignē. Dicit Aug⁹. q ꝟ ñ est ex parte pluuie. sz ex pte radicis. Videat g̈ vnusq̄sq̄ q̄lē radicē habeat qua trahat pluuiaz bonam. Dulcis em̄ est pluuia. sed radix amara cor malū. Hec ille. Tertio verbū dei compat aque, ꝓpter eius figuralē repsentatiōez. que est pspicax t lucida. Jn aqua em̄ apparēt facies humane. vt dicit Bern̄. siluestris in libro q̄ dr microcosmus. Unde aqua tenet vicē speculi ad vsuz paupez. Prouer. xxvij Jn aq̄s resplendent vultus, pspicientium Sic nos in verbo dei t doctrina sacra facie aie nr̄e. i. mores nr̄os pspicim⁹. Uñ dicit Bre. ū. li. moza. q sacra scriptura ē sicut speculū in q̄ facies nr̄a videt. Jbi em̄ feda. ibi pulcra nr̄a cognoscim⁹. vl q̄ lōge a prōfectu distam⁹ vel q̄ntū, pficimus. Hec ille Preterea dic̄ Bern̄. sup cāti. ser. xxij. Sermo diuin⁹ est aqua nō modo potans. sz et lauans. dicēte dño. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ sum vobis. Sed proch dolor multi spernētes hāc aquaz clarissimā. bibūt de aqua fetida t turbuleta. s. astucia h⁹ mūdi. Ut illi q̄ libenti⁹ audiūt consilia de tpalib⁹ q̄ salutarib⁹ si q̄s eis ad lucra. ad vanitates seculi. ad delectabilia mūdi cōsulat. libēter bibūt aquā istā. Contra q̄s dr Hiere. ū. Quid tibi vis i via egipti vt bibas aquā turbidā. q. d. Quare nō bibis pot⁹ aquā de celo descēdentē. cuius fons est ꝟbū dei in excelsis Eccī. j. q̄ aq̄m de luto seculi t via fetētē stantē. Nō ē turbulētior aqua nisi in via. ita vt eā t pecora munda dedignent bibere. Uerūtamē por ci eā libēter bibūt. sic boies immunde cōscientie immūda libenter audiunt. Refert Senec̄. li. j. de naturalib⁹ q̄stionib⁹. q ea q̄ p medīū aque apparēt grossiora videt. Et idē, pbat in pspectiua. Sic homines mundani. qz sp in aq̄ astutie sec̄laris versant ap parēt eis maiores q̄z in rei ꝟitate sunt. Putant em̄ se nobiliores ditiores t sapientiores. cū tñ sepi⁹ sunt viliores apud boies et deum. Scđo verbū dei cōpat pani ꝓpter tria. Primo ꝓpter similitudinē preparationis. Scđo, ꝓpter similitudinē conditionis Tertio, ꝓpter similitudinē operatōnis. Prio ꝓpter similitudinē preparatōis. Sicut em̄ panis fit de excussis ḡnis a palea. t ꝓtritis in mola. t igne coctis. Sic ꝟbū dei dz esse purū a paleis adulatōis. vt ꝟbi dei predicator nulli blandiat. alias em̄ ē adulter nō p̄dicator. Uñ ap̄lus. Neq̄ adulterātes verbū dei. Scđo dz ꝓteri meditatōe t cogitatiōe deuota. Juxta illud ps. Meditabar i mandatis tuis q̄ dilexi. Hoc ꝫ illos q̄ nihil q̄ sonat littera in scripturis inquirunt cum tñ dicat. Lra occidit. spūs aūt viuificat. Et saluator Joh. vj. Uerba que locutus sum vobis spūs t vita sūt. Tertio debet igni assari. Nā cruda pasta nō valet ad comedendū. Ignis iste est spūsc̄tūs qui in mente nr̄a accēdit cor t omnē humorē carnalitatis desiccat. vt dicit Bern̄. sup Cāt. sermo. xxij. Uñ Ezech. xxiiij. dr de spūsco Consument carnes. i. carnales affectiōes et coquat vniuersa cōpositio. i. ornat⁹ sup fluus et ossa tabescent. i. rigide et rebelles voluntates reducent ad modestiā. ecce vtilitas spūssancti. Scđo dr verbum dei panis, ꝓpter similitudinē cōditionis. Conditio panis est q cōiter in parua q̄ntitate apponit seruo t in grossiori. dño ꝟo vel prelato in magna t subtiliori. Apposit⁹ nō integer glutit sed frangit. Sic verbuz dei simplicib⁹ est, ꝓponendū simplr t grossa exposi tione. Prelatis ꝟo vel sapientib⁹ subtilit t acute. Uñ ap̄lus dic̄ de se. Ego non poteram vobis loqui tanq̄ spūalib⁹ sz tāq̄ carnalib⁹. Et itez. Lac vobis potū dedi non escam. Et itez. Sapientiā loq̄mur int̄ p̄fectos. Jn signū h⁹ xps turbā panib⁹ ordeaceis refecit Joh. vj. Frangit vero iste panis cū expositionib⁹ t gliosis sctōz. patrū interprationib⁹ declarat. Sed forte in ml'tis locis q̄rit hodie eccl'ia illō Treñ. iiij. c. Paruuli petierūt panē t nō erat q̄ frāgeret eis. Notāter dicit frangeret. qz lz ml'ti p̄dicantes. pauci tñ vtiliter declarāt misteria scripturaz. Tertio verbū dei dr panis, ꝓpt silitudinē operationis. qz panis operatur sani

tui. oñi transeunti. i. cuilibet turpi cogitationi. Talis fuit ille q̄ de se dicit Eccs. ij. Non prohibui cor meū q̄n omni voluptate frueret. In his g̃ non fructificat verbum dei. sed q̄cquid audiunt ꝯculcant. Juxta illud Eccī. xxj. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. ⁊ ꝓiciet illō post tergū suū. Sunt autem tria que hodie ab hominib⁹ secularib⁹ ꝯculcañ. que tñ maximo p̄recio essent cōparāda ⁊ oñi studio venerāda. Primo spōsa xp̄i. Scōo ꝑsona christi. Tertio verba christi. Sponsa christi conculcatur cū anima homis vilipendit ⁊ nō reputat pro aliquo. De hac sponsa dic̄ xp̄s Sap. vij. c. Hāc amaui ⁊ q̄siui mihi assumere spōsam. et amator fact⁹ sum forme illi⁹. Hāc sponsat xp̄s in fide ⁊ dilectōe Ozee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Quantū añt amat hanc sponsam. patet p̄mo. qz ꝓpter eam descēdit a supremo celo in ỹginis vter. Scōo mltos labores triginta tres annos sustinuit. Tertio morte durā subīt. Quis igit̄ auderet sponsam reg̃ conculcare. ⁊ tamē spōsaz christi nullus vereť conculcare. Lōculcat añt cū p̄ p̄cīm vilificat Ezech. xvj. Lōclcata es in sanguine tuo. Secundo cōculcat ꝑsona xp̄i. Nō g̃ mirū si spōsa. exp̄ q̄ ⁊ spōsus Istud dictu ⁊ auditu terribile est. ⁊ tñ verū est. Lōculcat añt xp̄s p̄mo. qñ i p̄ctō mortali sumit ⁊ in fetidū cor mittit. Ūñ cōqueritur. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantatōez. Sz o miser quō audes illū indigne sumere quē Johannes baptista nō audebat tangere. aut petr⁹ timuit secū cohabitare. Exi inquit a me domine qz hō p̄ctōr sum. Et Lēturio nō audebat eū in domū suam suscipe. Non sum ingt dign⁹. Jō dñs Mat. vij. c. ꝓhibet. di. Nolite sctm̄ dare canib⁹ ⁊ margaritas nolite p̄icere añ porcos. ne forte ꝯculcēt eas pedib⁹ suis Scōo ꝯculcat xp̄s a ꝓiurātib⁹ De q̄b⁹ dr in ps. Inimici mei subsannauerūt me. Et i alio. Lōculcauerūt me inimici mei tota die. Tertio ꝯculcat xp̄s p incātatōes. Abacuc. j. Taces ꝯculcāte ipio iustiorē se. Tertio ꝯculcāt ỹba xp̄i q̄ lz sit medicine vulnez nr̄oz. tñ p nihilo reputant. ita q̄ ad nihilū iā valēt. sz ꝯculcāt ab hoib⁹ sic̄ sal abiectū Mat. v. Ūñ ät ß puēit certe ex trib⁹. s. ꝓpter durā rep̄hēsionē culpaz q̄ rep̄hēdūt p̄dicatores ipos p̄ctōres. Sz certe felix rep̄hēsio quā seq̄t salutaris ꝯcersio. Nō g̃ sunt ꝯculcādi sz amādi p̄dicatores. qz meliora sūt vulnera diligētis q̄ fraudulēta oscula odiētis. Scōo ꝓpter asperā cōminatōez. Postq̄ enī p̄dicatores cōminant p̄ctōrib⁹ mlta tormēta stati incurrūt odiū. Sic̄ patet de Michea ꝓpha. cui dixit rex. Ego odi eū qz nō ꝓphetat mihi nisi malū. Tertio ꝓpter assertionē ỹitatis. Veritas enī odiū parit. Dic̄ Criso. ⁊ Amb. in glo. sup illud. j. Lor. iiij. Vos nobiles nos autez ignobiles dic̄. Libere ⁊ sine adulatōe veritatē p̄dicantes. ⁊ gesta prauevite arguētes grāz nō būt apō hoies. Hiero. q̄z sup illō Bal'. iiij. Ergo inimic⁹ vob⁹ fact⁹ sum vez dicēs. sic ait. Hec ē p̄ditio ỹitatis vt eaz sp inimicicie p̄seq̄nt sic̄ p adulationē p̄nicios amicicie p̄q̄runt. Hec ille. Nō g̃ dz p̄dicator timere ꝯculcatōez taliū. sz audacť p̄dicare ỹitatē. qz meli⁹ ē p ỹitate pati supplicium q̄m p falsitate ⁊ adulatōe recipe būficiū. Scōm impediñtū semis ē pluuie carētia ⁊ terre siccitas. p q̄ significat indeuotio ⁊ negligētia. q̄ ad accidiā. q̄ caret hūore ꝺuotionis. Et dr cor durū cor accidiosi. qz nec timore ꝯcutit nec amore flectit. ⁊ istō est p̄ prie cor diaboli. De q̄ Job. xlj. dr. Cor ei⁹ indurabit q̄si lapis ⁊ ꝓteret q̄si malle⁹ icudis. Sed de tali dr. Cor durū male habebit i nouissimo. Eccī. iij. Et quō male. certe male. qz p duricia cordis hēbūt duriciā tormētoz. Prouer. xix. Parata sunt deriso ribus iudicia ⁊ mallei p̄cutientes stultoz corporibus. Econtra de bono corde dr in psal. Quā bon⁹ isrl deus his q̄ recto sunt corde Et Matth. v. Bti mūdo corde. Et in ps. Cor mūdū crea in me deus. Sz de mltis hodie pteruis ⁊ rebellib⁹ possz dici illō Jere. v. Indurauerūt facies suas supra petrā Et Zach. vij. Cor suū posuerūt vt adamātē. Tertiū impedimētū semis dīni sūt spinarū suffocatio. Spine sūt diuitie. et merito qz pungūt ⁊ lacerāt. retrahūt ⁊ retardant. Pungūt i acq̄rēdo cū labore Eccs. iiij. Vidi vanitatē sub sole vn⁹ ē ⁊ scōm nō hz. ⁊ tñ laborare nō cessat. nec saciāt oculi ei⁹ diuitijs. Scōo qz cū timore possident Job. xv Sonit⁹ terroz sp i auribus illi⁹. Tertio q̄a cū dolore p̄dūt. Diuitie enī ꝯgregate i malū dñi sui peunt i afflictione pessima. Has p̄ctōes hodie nō sentiūt. sz sentiēt postea infernales. Quartū impedimētū ē clausure defectus. Hoc significat p viā publicaz

uerit. Cum eñ vt dicit Volgoth p vigñti annos quieuerit in aia. tūc ꝓmo incipit opari. Qꝛaūt h dicit de draconе ſignificat diabolū. De q̄ in pſ. Draco iſte quem formaſti ad illudendū ei. Dicit autē Iſidoꝛ ꝓ̄. ethimologiaꝝ cap̄. viij. q̄ draco licz ſit maioꝛ omniū ſerpentū. nō tñ habz venenū in dentiby. ſed habz quandā vim in cauda et ꝑbere poti? q̄s interitu nocet veneni. Innoxius aūt eſt a venenis. vnde ſi quez ligauerit occidit. De q̄ nec elephas tutus eſt. quez nodis ſuis illigat. ⁊ ſuffocatū ꝓmit. Hec Iſidoꝛ. Ariſtotiles tñ dicit in de ꝓprietatiby elemētoꝝ q̄ draco venenoſus ē ſicut contigit tpe regis Philippi in armenia. Et idem narrat Solinus in libꝛo de mirabilib⁹ mundi. q̄ expreſſe dicit q̄ nō in cauda. ſed in dētib⁹ venenū habz. Nec obſtat q̄ carnes eius ethiopes comedunt. vt dicit pſ. Dediſti eū eſcam ꝑ̄lis ethiopum qꝛ poteſt eſſe q̄ ſibi venenū ex dentiby excutiāt. ſicut medici faciunt ſerpētib⁹ p aliquaz artē vel caudā abſcidūt in q̄ latet venenū. Petrus patriarcha hieroſolimitan⁹ dicit q̄ occiſo imediate fel eiꝯ de eo. ⁊ ſic ñ obeſt eſui eoꝝ a q̄bus comedit ꝓpter rēperi em caliditatis. quia eſt frigidiſſimus. Dic̄ ergo Solinus q̄ mercatoꝛes quibuſdam carminib⁹ draconeſ māſuetos faciunt. et eis frena imponunt. q̄s inſident et vſq̄ ad ethiopiam pducentes vendunt. Spūaliť ſerpens ſeu draco diabolus eſt. q̄ licet nō hz venenū in capite. tñ hz vim quandaz ⁊ fortitudinē in cauda. Quia licet in principio bone opatiōis nō inſidiet homini. tñ i cauda. i. fine impedit ne homo bono fine terminet opus ſuū. Vñ in figura h⁹ dꝛ ſerpēti q̄ inſidiari deberet calcaneo femine. id ē fini bone opationis Hēñ. iij. Cōtra g̃ iſtuz draconē ſi q̄q̄s hominē ſua cauda illigauerit ⁊ euz a ꝓpoſito bono deiecerit ē medicina verbi dei. Et certe nō eſt aliq̄ infirmitas que non ſaneť verbo dei. exp̄̄ draconis virt⁹ eo ſuperať. Vñ de verbo dei pōt dici illud Lu. vi. Qꝛ virt⁹ de illo exibat ⁊ ſanabat oēs. Scō diuinū verbū eſt aīe illuminatiuū ⁊ inflammatiuū. Nam ⁊ intellectū dat paruulis. illuminādo rōnez. ⁊ affectū inflāmat. Vñ dꝛ in pſ. Lucerna pedibus meis verbū tuū ⁊ lumē ſemitis meis. i. illuminat ad ꝓcepta ⁊ inflāmat ad ꝓſilia q̄ ſunt quaſi ſemite. Et i alio pſalmo. Preceptum dñi lucidum illuminans oculos. Dic̄ Inno. Oculos cognitōis ꝫ ignoꝛantiam. et oculos amoꝛis cōtra ꝓcupiſcentiaz. Hos illuminat ſacra ſcriptura per verbuz dei et virtutem eius. Hec Innocentius. Tertio verbū diuinū ē vite ⁊ glie donatiuū. Nā poſtq̄s aīa eſt ab oīni pctō ſanata et ab oīni ignoꝛātia illumīata ⁊ inſuper igne diuino inflāmata. nō reſtat niſi vt deducať ad gl̄iam. vt dicit dñs Joh. iij. Qui ꝑbuz meum audit ⁊ credit ei qui miſit me habz vitā etnā. Vñ Lu. xj. dꝛ. Bti q̄ audiūt verbuz dei ⁊ cuſtodiūt illud. Ecce verbi dei vtilitatis magnitudo. L

Dixi tertio q̄ in verbis premiſſis conſiderāda eſt verbi diuini impedimētoꝝ multitudo. cū dꝛ. verbū dei. Mirabile eſt q̄ cum verbuz dei ſit maxime virtutis. Juxta illud. Dñs dabit verbū euangelizantib⁹ ꝑtute multa. Pſalmo. lxvij. Innocentius. Virtute mlta. id eſt virtute ſua que multa eſt. Pſalm̄. Magna virtus eius ⁊ tñ nō ſemper facit fructum. ſed multipliciter impeditur. hoc tamen non eſt ex parte ipſi? verbi. ſz ex pte cordis humani. Vñ licet aqua de ſe dulcis ſit. tñ ſi p terraz ſulfuream excurrit amara efficiť. ſic̄ ptz de aquis marath. et panis licet ſit dulcis palato ſano. tñ infirmo eſt penalis ⁊ amarus. vt dicit Aug⁹. in libꝛo cōfeſſionū. Vñ Amb. ſuper Beati immaculati dic̄. Quō poſſunt verba dei dulceſcere faucib⁹ tuis in q̄bus eſt amaritudo neq̄cie Et licz ſemen purū ſit dum eſt extra terrā tñ ſeminatū in terra. ⁊ paleis ſordidatur ⁊ luto vilificatur ⁊ gelu moꝛtificať ⁊ ſpinis ſuffocatur ⁊ petra aridať. que oīa ſūt ex pte terre ſuſcipientis. ⁊ nō ex parte dei ſeminantis. Sunt igitur ſeptem impedimenta q̄ impediunt ne ſemē ꝑbi dei fructificet in mente hominis. Quoꝝ quattuoꝛ ponūtur in euangelio pñti. Quoꝝ primū eſt cōculcatio trāſeuntiū. ⁊ ptinet ad pctiñ luxurie. Iſa. lj. Poſuiſti vt terrā coꝛpus tuum. et quaſi viā tranſeuntib⁹. Luxurioſi enim aperiunt coꝛ. et apertum dimittunt oīnib⁹ cogitationib⁹ imundis exponēdo. De his dꝛ Hiere. ij. Sub oīni ligno frondoſo tu p ſternebaris. id eſt ad oīne delectabile quod erat aſpectu delectabile. dediſti coꝛ tuum. vt delectatiōe inala fruaꝛ. Et Ezech. xvj Diuiſiſti pedes tuos. i. affectiones cordis

homis vt sugeret vbera regens sydera. et esuriret pāis. sitiret fons. dormiret lux. ab itinere via fatigaret. falsis testibus veritas occultaret. iudex viuoꝝ ac mortuoꝝ a iudice mortali iudicaret. ab iiustis iusticia dānaret. flagellis disciplīa cederet. spinis botrus coronaret. ꝟtus infirmaret. salus vulneraret. vita moreret. Hec Augu. Secundo si attēdam⁹ q̄ntū passus ē. ⁊ certe mltuz qꝛ a plāta pedis nō ē inuenta ī eo sanitas. Nō em̄ in vno mēbro. sz ī oīb⁹ pass⁹ ē. iuxta illd̄ ps̄. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos dinumerauerūt oīa ossa mea. Nec ī mēbrꝫ exterioribꝫ tm̄. sz etiā interioribꝫ. quia ī corde. Iuxa illud. Et cor meum dereliq̄t me. Tertio si ꝯsideremus ꝓpter quos passus ē Dicit aūt Petr⁹ aplus. j. Pet. iij. Xp̄s pro nob̄ mortuus est iustus ꝓ iniustis. ⁊ Paulus Roꝝ. v. dicit. Cum adhuc infirmi essemus xp̄s mortuus ē ꝓ impijs. Vix eniz q̄s ꝓ iusto morit. Nā ꝓ bono forsitan q̄s audeat mori. Cōmendat aūt deus caritatē suā in nobis. Qm̄ cum adhuc pctōres essem⁹: xp̄s pro nobis mortuus es. Hec ibi. Non solū aūt tunc ꝓ iniustis impijs ⁊ pctōribus dignatus est mori. sed ⁊ nunc quotidie īiustis ⁊ peccatoribus permittit se dari in sacramēto altaris. quia iniusti sunt eoīpo q̄ peccando fiunt ingrati. Quod quantum xp̄s sibi ponderet ostendit Augustinus in quodam sermone die iudicij dicens ex ꝑsona xp̄i ad peccatorem ⁊ ingratū. Cur me g̃uiori criminū tuoꝝ cruce q̄ꝫ illa in qua q̄ndam pependeram affixisti. Grauior mihi ē crux criminū tuoꝝ in qua mortuus pēdeo q̄ꝫ illa in qua quondā mortem occisur⁹. tui misertus volens ascendi. Hec ille. Istaz g̃ pietatem amorem et gratiam qua nos ita gratiose redemit. et omni tempore ⁊ maxīe hodie quando maxime temptamur a mundo carne et diabolo debemus meditari et recordari dulciter Hodie em̄ temptat mūdus vanitatibus. quia vnus van⁹ homo alium ad vanitatem protrahit. Caro nostra currit ad deliciosa et suauia. et diabolus suggerit noxia et superba. Cōtra que omnia passio domini est meditanda. p̄sertim recolendo. ex quanta pietate ⁊ gratia fuit pro nobis peccatoribus ⁊ indignis facta. Nihil enim ita hominez excitat ad deuotionem sicut memoria passionis christi Sanguis autem christi est summum medicamentum ariditatis cordis nostri.

B Dicit aūt Robertus holgot super librū Sapie. c. xj. ꝙ sanguis hūan⁹ hz tria naturaliter. Primo quia fecūdat lignū aridū. Scd̄o qꝛ sanat corpus languidū. Tertio quia causat cementū solidū. Prīo fecūdat lignū aridū Dicunt natales ꝙ si lignū fuerit arefactū. optimū remediū est stati in p̄ncipio arefactiōis apponere sanguinē humanū. Narrat etiā Hermes egypti⁹ ꝙ rosarium plantatum in terra cōmixta cū sanguine ad calorē modicū ignis om̄i. tp̄e āni ꝓducit rosas. Moralit̄ hō est q̄si arbor. vt d̄r Marci. viij. Video hoīes q̄si arbores. q̄ arescit tūc ꝑ pctm̄ qn̄ ⁊ de deo nō cogitat vt deberet. q̄ tunc nō hz deuotionē. nec fac̄ delectabilit̄ que dei sunt. Iohelis. j. ca. Ligna agri aruerūt. qm̄ confusum est gaudiū a filijs hominum. In isto ergo casu nō est melius quam ad radicem cordis talis apponere sanguinem christi calidum per meditationem deuotaz. Ista enim meditatio accendit statim amorem in hoīe qui est calor naturalis hominis. Tali amore accensus erat Bernard⁹ q̄ loquēs ad xp̄m ī ser. xx. super Cantica ait. Super omnia reddit te mihi amabilem bone iesu calix passionis tue quem pro me bibisti. opus nostre redemptionis. Hic em̄ sup̄ oīa amorez nostrū sibi vēdicat. hic nostra deuotionē blādius allicit. Hec ille. Et id̄o sicut dic̄ apostolus Heb. ix. Om̄ia pene s̄m legem ī sanguine mundantur. et sine sanguinis effusione non fit peccatoꝝ remissio. Sic ergo sāguis fecundat lignum aridum. Secundo sanguis sanat corpus languiduz. Sic em̄ legimus consultum Constantino imperatori leproso ꝙ balnearetur in sanguine calido pueroruz ⁊ curaretur Refert etiā holgoth vbi supra ꝙ est quedā infirmitas puerorum. et vocatur crugles. periculosa valde nisi per aliquod remedium curaret̄ Est autem remedium tale contra eam. ꝙ puer vngatur sanguine hominis qui prius istū morbum passus fuerit. Isto modo corporis nostri mortalitas est mirabilis infirmitas. quia continue morimur s̄m Senecaz Ut ergo ista infirmitas curaretur in nob̄. id est de mortalibus fieremus immortales passus est christus vt per eius sanguinez ⁊ mortem nos ad immortalitatem perueniremus. Unde Bernardus in quodam ser

que nunq̄ est clausa. Vñ sic ꝥbum dei conculcatur per lutum luxurie in via cordis. ita et volucres celi. i. demones comedūt illud in via cordis. ꝓpter defectum clausure. ⁊ ꝑ ſuꝑbiā. qđ est ꝓprie pctm̄ dyaboli. vt dicit btūs Thomas in prima ꝑme. vbi em̄ ñ est clausura hūilitatꝫ imo vent⁹ vanitatis ⁊ ſuꝑbie oia bona dissipat. Vñ saluator Matth. vj. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatꝫ coram homib⁹. ꝑ hoc dicere ꝓuidete ne iuxta viā seminetꝫ. qz diaboli q̄si latrūculi iter nr̄m obsidēt q̄rētes nos de ꝥutib⁹ spoliare. vt dic̄ Bre. in omel. ⁊ ꝑ maxie ꝑ ſuꝑbiam. Quintū impedimētū extra euāgeliū ē nimia ꝓfundatio gnī in terra. ita q̄ gnū ꝓtez multitudinē terre nō ꝑt libere exire. ⁊ significat auariciā ꝑ quā hō trena diligēs cumulat intm̄ q̄ cor nō ꝑt in deū elevari. Sextū impedimētū ē nimia inundatio pluuie. et significat gulā q̄ semē ꝥbi dei i corde sōmergit. Vñ Lu. xxj. ōr. Attēdite ne gueñ cor da vra crapula ⁊ ebrietate. Ista igitur pluuia dr ee moderata. Septimū impedimētū ē lapidum cumulatio nimia. ⁊ significat irā odiū ⁊ inuidiā. Irat⁹ em̄ ⁊ inuidus oia cū lapidib⁹ vult vlcisci. ⁊ vidicare se de oibus dure ⁊ aspe. Quo ꝺ de mitib⁹ dr Jac. j. In māsuetudie suscipite insitū ꝥbuz qđ pōt saluare aias vras. Quā salutē nob cōcedat seminator ver⁹ xps dns Āmē.

Dñica quinquagesime. I.

Sermo. XL.

Radetur gentibus

⁊ illudet⁹ et flagellabit⁹ ⁊ conspuet⁹ Lu. xviij. Sic dic̄ magn⁹ pr̄ Aug⁹. in q̄dā sermōe. Ostos filios dilexit vnic⁹ filius dei. Emit sibi frēs sanguine suo. approbauit reprobat⁹. redemit vēdit⁹ honorauit ihonorat⁹. vinificauit occisus. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. q̄ homo multū deberet pōderare passionē xpi ⁊ non ita de facili ruere in pcta. Maxie isto tpe q̄ etiam hoies ex sola mala ꝓsuetudie peccāt. ꝑ serti sciētes. qz filius dei ꝓpt ipos tanta sustinuit. ⁊ eos passione sua filios dei adoptios fecit. Vñ sicut dicit idē Aug⁹ in li. de ꝥgnitate Tot⁹ nob dr infigi i corde q̄ tot⁹ ꝑ nobis fuit crucifixus in cruce. Ut igit homines caueāt a pctis ⁊ retrahāt a vanis et noxiis. sctā mr̄ eccla recolit hodie in euangelio xpi passionē. vt ꝓsiderātes eum talia passum ꝑ eis. ⁊ ipi sibi cōpatiēdo nō deliqs resoluāt⁹ cōpunctōe cōpatiātur. Ac si em̄ diceret eccla filiis suis ⁊ vnicuiq̄ ipsoz. O hō noli tm̄ amittere bñficium ꝓpterea xps dñationi mortꝫ se subdidit vt te ꝺ iugo domiatiois dyaboli erueret. Ille suscepit mortꝫ seruiturē vt tibi tribueret vite eterne libertatē inq̄t Ambro. sup ps. Bti inmaculati. Ac si etiā diceret xps. O hō vide q̄ ꝑ te patior. nō est dolor sic̄ q̄ crucior. Ad te clamo q̄ pro te morior. Vide penas quib⁹ affligor. vide clauos q̄b⁹ ꝓfodior. ⁊ ꝫ sit tātus dolor exterior. int⁹ tñ ē plāct⁹ grauior. cū te tam ingratū passiōis mee exptor ⁊ ituor. Ita dic̄ Ber. sup cantica in ꝓsona dñi in q̄dā sermōe. Cū igit passio xpi nr̄m amorez maxie ad xpm afficit ⁊ nrāz deuotōz blandius allicit. iusti⁹ exigit ⁊ artius strigit. vt dicit Bern. sup cantica ser. xx. merito eccla recolēs nrām redēptōz tā caro pcio emptā ꝓponit xps tormēta. sic ipe ꝑdixerat i ꝥbis ꝓpositꝫ. Tradet⁹ inq̄t gētib⁹ ⁊ illudetur. In q̄bus ꝥbis ꝺscribit⁹ modus nr̄e redēptiōis q̄ nō fuit ꝓueniētior q̄ ꝑ passionē xpi Que quidē passio fuit triplici priuilegio ornata Primo siquidem passio xpi fuit gratiosa. Scō quia fuit dolorosa Tercio quia fuit copiosa. Que tria breuiter ꝑ ordinem trās curramus.

B

Dixi primo q̄ in ꝥbis p̄missis describitur passio xpi vt gratiosa. Ista grā apparet ex pluribus. Si em̄ aduertamus q̄s q̄ntuz ⁊ ꝓter q̄s passus est. certe inuenim⁹ qz oia fuerūt de grā. Et ꝓmo si attēdam⁹ q̄s passus est qz vnigenit⁹ filius dei i quē ageli desiderāt ꝓspicere. j. Pet. j. ⁊ q̄ ē splēdor ⁊ figura dei ꝑris Heb. j. Iste inq̄t q̄ cū ꝺo prosedēs sup cherubin ituet abyssos ⁊ q̄ oia q̄cūq̄ voluit fecit i celo ⁊ i terra i mari ⁊ in oib⁹ abyssis nō ē dedigt⁹ pati ꝑ nobis. Vñ ad Tytum ij. ꝺr Dedit semetipz ꝑ nob vt nos redimeret ab oi iniq̄tate. Ista grām erga gen⁹ hu manū admirās ipe filius dei dicit Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret ꝑ nobis. Qđ tractās. Ruper⁹ linconienſ ser. xxv. dicit q̄ optimo mō dādi ⁊ plenissimo dat⁹ ē ꝑ nob creator. cum factus ē talis q̄ perpetuo ⁊ ꝓfecte frui possem⁹ Qđ vtiq̄ factū ē ꝑ ei⁹ natiuitatem et passionem. Certe maxima dilectio apparuit in eo erga hominez quādo deus fact⁹ est filius

Scõm fuit hũilitas. Tertiũ fuit ieiuniuz. Vñ subdit. Humiliabã in ieiunio animaz meã. Hec dubiũ ḋn,p boibꝫ nõ,p se ieiunabat. Quartũ fuit delideriũ q̃ salutem eozũ desiderabat. Sicut patet Joh. vj. Hec est voluntas patris mei q̃ misit me vt oñe qꝺ dedit mihi pater nõ perdã ex eo. Quintuz est quia pro eis orauit. Jdeo subdit. t oratio mea in sinu meo conuertetur. Innocẽtius. Ego homo orabam ad me deũ. Sextum est quia eos diligebat. Vnde addit. q̃ si,primum t quasi fratrem nostrũ sic cõplacebam. id est. habui eos quasi fratres et p̃ximos. Septimum est quia de peccatz eorum dolebat. Vnde addit. quasi lugens t contristatus. Innocentius. de peccatz eorũ. sic humiliabar cõpatiẽdo eis. Luc. xix. Videns ciuitatẽ fleuit sup illam. Quantã autem maliciam retribuerũt sibi iudei pro predictis beneficijs ostẽdit idez psalmista ibidem paulo ante dicẽs in psona xpi Qm̃ gratis abscõderũt mihi interitũ laquei sui supuacue exprobrauerũt aiaz meã. Notanter dicit gratz. i. sine causa. sicut Pilat⁹ cõfessus est palam. ego nõ inuenio i isto causam vllam. Vel dic̃ gtz p̃m Innoc. i. nõ cõducti vt milites Math. xxviij. Bratz q̃ abscõderunt laqueũ fraudulentie vt me interimerent. qñ sez p̃silia faciebant et insidias mittebant vt me ad mortem traherẽt Johan. xj. Collegerunt pontifices et pharisei consilium. Supuacue exprobrauerunt animã. i. obprobrijs accusauerunt animaz meã. querentes eam perdere supuacue. id est inutiliter t sine causa. Et in isto ꝓsu p̃m Innocen. multiplex malicia ipoz designatur. Jnuitur eñ pmo eozũ malicia. qz gtz Secundo fraudulentia. quia absconderẽt. Tertio crudelitas. quia interitum. Quarto stultitia. quia superuacue. Quinto contumelia. quia exprobrauerunt. Sexto p̃sumptio. quia animam meaz. Alias etiam ipoz malicias idẽ ps. ibidem infra enumerans dicit. Primo. quia aduersus xpm letabantur et ei insultabant. Vnde dic̃. Aduersum me letati sunt. Secundo. quia cõtra eum conspirabant. vt ptz Math. xxvj vbi congregati fuerũt vt ihm dolo tenerent et occiderent. Tertiũ ẽ. qz eũ flagellabant. Jdeo addit. Congregati sunt super me flagella. Quartũ est. quia eũ ignorantem reputabant. Vnde addit. Et ignorani. i. ad modũ ignorantis me habui. et etiam reputatus fui. Quintum fuit scisma. Vñ sequitur. Dissipati sunt. i. p scisma diuisi. qz quidam dicebant. Non est hic homo a deo qui sabbatum nõ custodit. Alij dicebant. quõ potest homo peccator hec signa facer t scisma erat inter illos. Sextum fuit eozũ obstinatio. Vñ addit. nec cõpuncti. Septimũ fuit eoz dolositas. Vñ dicit. Temptauerũt me Mat. xxij. Quid me tẽptatz ypocrite. Math. xxvij. Si filius dei es descẽde de cruce. Octauũ fuit derisio eoz cum dic̃ Subsannauerũt me subsannatõne. sez frequẽti. Nonũ fuit crudelitas eoz. vnõ dic̃. frenduerũt sup me more feraz dentibus suis. i. dentiũ collisione seuiciam cordis sui exprimebant. Ecce q̃s dolorosa passio pro tantis beneficijs reddere xpo tanta maleficia. Vñ xps aggrauando peccatũ iudeorũ dicit Canticoz. j. Filij matris mee pugnauerunt cõtra me. Quod expõit Berñ. sup canti. ser. xxx. Filij matris mee. i. annas Cayphas t Judas filij synagoge fuerunt qui pugnauerunt contra xpm suspẽdẽtes eum in ligno. Quantus autez dolor impugnari a fratre matris eiusdem. Sed notãter dicit matris mee. i. synagoge. non patrz quia non habebant deum patrẽ. sed ex pre diabolo erãt. homicide vtiqꝫ sic et ille homicida erat ab initio. vt dr Joh. viij. Tertio ista passio fuit dolorosa ex parte crudelitatz pene. Tãta em̃ fuit crudelitas t acerbitas doloris q̃ oia que potuerunt excogitari ignominiosiora in omnibus membris fuerunt irrogata xpo. Juxta illud qꝺ ipse de se dicit in psalmo. lxxxviij. ad pr̃ez. Super me confirmatus est furor tuus. id ẽ eversus es vehementer et perfecte iratus mihi Et quare. quia omnes fluctus tuos induxisti super me. Jnnocen exponit. id est. omnia genera tormentoruz. Jone. ij. Omnes gurgites tui t omnes fluctus tui super me transierũt. Certe magna crudelitas xpum inter latrones suspendere. Jsa. liij. c. Cum iniquis deputatus est. t maxime iam mortuum vulnerare. vt patet Johannis. xix. c. Hinc canitur in ymno. Quo vulnerat⁹ in super mucrone diro lancee tẽ. Et dicitur dira lancea. cum tamen dicatur. dulce lignum. dulces clauos. Et hoc est ideo. quia magna crudelitas fuit mortuum vulnerare. Hoc est q̃ Salomon in persona cru-

mone. O bone Jesu quid tibi ⁊ morti. nos deliquimus et tu soluis. nos peccauim⁹ et tu luis. Passio ergo tua est opus sine exemplo. gratia sine merito. caritas sine modo. Bene ergo dictum est ꝙ passio sua fuit g̃tiosa. Tertio sanguis causat cementum solidum. Refert. Holgoth vbi supra. Qꝛ anti qui volentes facere edificia perpetua cemẽtum humano sanguine miscuerunt. Unde etiam de Uertigrino rege Brithanie ĩ historia britonum dicitur. Qꝛ cum edificaret turrim in monte Eury in vallia. Quod cementarij de die operabantur. tellus alio die absorbuit. Consuluerũt ergo magi dicto regi ꝙ iuuenem quendam inquiri faceret qui patrem terrenum non haberet. Cuius lapides et cementum sanguine aspersi prestarent solidum fundamentum. Moraliter ante christi passionem sic erat in mundo ꝙ q̃cq̃d hoĩes edificauerũt quantũcunq̃ bene edificarẽt. moraliter bñ viuẽdo. totũ ĩmediate absorbebatur a terra. quia omnes in puteum inferni descenderũt. nec stare potuit edificiũ meritorũ donec aspsi essent sanguine iuuenis qui p̃rem nõ haberz in terra. ⁊ hic fuit xp̃s. qui fuit in celis sine matre. ⁊ in terris sine patre. Heb. xij. c. Accessistis ad mediatorem noui testamẽti Jesum et sanguinis aspersionem melius loq̃ntem q̃ Abel. Isto ergo sanguine cementuz ecclesie melius conglutinatur et solidatur vt deo amore indissolubili inhereamus q̃ prius procul ab eo distabamus. Ephe. ij. Nunc autem in christo iesu vos qui aliqñ fuistis longe. facti estis prope in sanguine christi. Unde statim post passionem christi omniũ credentium factum est cor vnuz et anima vna in xp̃o. Et hoc vtiq̃ non nisi ꝑ passionẽ xp̃i. ⁊ sanguinẽ ꝑ quez caritas xp̃i diffusa est in cordibus fidelium. vt dicitur Roꝝ. v. Sicq̃ patet prima nr̃i thematis particula. que vt deductum est sufficienter ostendit ꝙ passio xp̃i quã mõ recolit ecclesia fuit gratiosa. C

Dixi secũdo ꝙ in verbis premissis considerãdum est quomodo passio xp̃i fuit dolorosa qd̃ ostẽdũt verba thẽatis nr̃i. cũ d̃r. Illudetur flagellabit̃ ⁊ cõspuet̃. Iste dolor causatus est christo ex trib⁹. Primo ex parte tradentis Jude. Secundo ex parte crucifigẽtis synagoge. Tertio ex ꝑte crudelitatꝫ pene. De primo patet in ps̃. liiij. vbi xp̃s cõq̃rendo de malicia dolo ⁊ fraude iude sic ait Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiq̃. Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset. abscondissẽ me forsitan ab eo. Tu ꝟo homo vnanimis dux meus ⁊ notus meus. Qui simul mecũ dulces capiebas cibos. in domo dei ambulauimus cum consensu ps̃. liiij. Et ponuntur ibi plura dolore plena ⁊ intollerabilia ꝑm Innocentiũ. Prio em̃ intollerabilis est persecutio q̃ fit ab amico. Scd̃o qñ est ĩprouisa. Tertio si est illata a socio secretoꝝ. Quarto qñ fit ab illo qui deberet eũ docere. Quinto si infertur a familiari. Sexto si a cõmensali. Septimo si a contubernali. Hec om̃ia fuerunt in Juda. propt̃ qd̃ eius traditio fuit xp̃o nimis dolorosa. Ex q̃ patet ꝙ quanto plura dona q̃s recepit a xp̃o tanto grauius peccat contra xp̃m. Unde grauius peccat senex q̃ iuuenis. quia plura habet. scilicet etatem. ⁊ sapientiam maturam. Et grauius rex vel princeps q̃ miles vel ciuis vel colonus. ⁊ grauius diues q̃ pauper. ⁊ grauius sp̃ualis q̃ secularꝫ. et grauius regularis q̃ sp̃ualis. Unde dicit Innocentius. ꝙ per maliciã Jude h̃ significantur octo partes ingratitudinis religiosoꝝ. scz inhumanitas. inimicicia. scandalum. ꝓditio. consilioꝝ reuelatio. inhospitalitas. deuiatio. et contradictio. que d̃s g̃uius tolerat a religiosis q̃ alijs quibuscũq̃. Secundo ista passio fuit dolorosa christo ex parte crucifigentis synagoge. Christus enim in tota vita sua multa bona fecit iudeis plus q̃ alijs gentibus. Juxta illud. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua non manifestauit eis. sicut iudeis. maxime cum tantum esset notus in iudea de⁹ Et cum vt ipse saluator dixit. Salus tantum ex iudeis est. Johannis. iiij. capitulo. Unde ipse dicebat eis quasi ammirando eorum maliciam per eos contra eum conceptam. Multa bona ostendi vobis. propter quod horum opus vultis me lapidare. Johan. x. cap̃. Ista beneficia enumerãs psalmista ps̃. xxxiiij. dic̃ in ꝑsona xp̃i. Ego autem cum mihi molesti essent. Innocentius. scz iudei. induebar cilicio. id ẽ sb̃ carne mortali latebam. nec ostendebam potẽtiam sumendo vindictam. Ecce primũ beneficium. scilicet mansuetudo cõuersatõis

Cecus quidaz sedebat sec⁹ viā mēdicas Lu. xviij. Sic dic btūs Aug. i li. de caritate. deus medicamentū est non sano. regula ē prauo. habitatio dekto. lux tenebroso. Hec ille. Et expmit h Aug⁹. ḡtuor ofectus hūane ꝺditōis. scz lāguorē in potētia agibili. q̄ntū ad oparionē boni. deprauati onē in ꝺcupiscibili q̄ntū ad electōz boni. ō sertōez i malo q̄ntū ad defectū i irascibili ⁊ cecitatē i electōe q̄ntū ad cognitōz i rōnali Voluit ḡ dicere Aug. q⁹ gen⁹ hūanū ex p̄uaricatōe p̄moz pntū p̄missa mala incurrerat. tū qz lāguidū erat opari bonū ex se. iuxta illō. ij. Coz. iij. Nō sum⁹ sufficientes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nob. tū qz erat deprauatū vt posti⁹ ꝺcupisceret malū p bono Isa. v. Ue q dicitz bono malū ⁊ malo bonū. tū tertio qz erat desertuz i malo a q̄ p se resurgere ñ potat. iuxta illō ps. Infix⁹ sum in limo pfundi. ⁊ ñ ē suba. i. auxiliū. tū q̄rto qz erat obscuz ⁊ tenebrosū vt nō bret debita ⁊ verā cognitōz veri ⁊ falsi. Ūñ ꝑpha cō q̄rebat. Corruit i plateis ei⁹ ꝓitat. Quia ḡ nō fuit q̄ gen⁹ hūanū a p̄missis defectib⁹ liberaret. vēit dei filī⁹ ⁊ fact⁹ ē medicia salutarz nō sano. habitatio dekto. lux tenebroso. Jō cec⁹ sentiēs xp̄m p̄tereūtē cuz turba petijt a tenebrz cecitatz illūinari. Que q̄dē cecitas describit in ꝓbis p̄missis. cū dr. Lecus q̄dā sedebat. In ꝓb p. tria sūt ꝺsiderāda. Prio circa h⁹ ceci curatōz hūane cōditōis infelicitas. i eo q⁹ dr. Lec⁹ q̄dā. Scdo ei⁹ prudēs sagacitas i eo q⁹ clamat ad deū Tertio saluatoz pietas. i eo q⁹ curauit eū.

A Dixi primo q⁹ in ꝓ. p. ꝺsideranda ē circa h⁹ ceci curatōez hūane ꝺditōis infelicitas. in eo q⁹ dr. cecus q̄dā. Int̄ multas miſias ⁊ icōmoda hūane nate ex clpa p̄moz pntū inflicta ē cecitas. q̄ iō dr infelicitas. qz ē pena pueniēs ex illa ifelici culpa p̄moz pntū. p quā felicitatē celestē amisert Et qz ista infelicitas nō vēit sola. scz cū multis alijs comitib⁹ ⁊ miserie sue socijs. ideo h ei⁹ describūt ꝺditōes. scz qz erat q̄dā. scdo Prio ḡ videam⁹ q̄liter cecitas ista que est pctm excecat mētē hois. Scdo quō ex ea multa mala pueniūt ⁊ comittūt. De primo quō ꝺgrue p cecitatē significat pctm. dicit Sophonie. j. Ambulabūt vt ceci. q̄a dño peccauerūt. Ūñ vt dicit Robert⁹ holgot sup li. Sapie. ij. ca. O me pctm natū ē supnaturaliter excecare. ⁊ ob h septē vicia capitalia septē inferunt cecitates mētales. q̄bus coꝛrespōdēt septē cecitates coꝛpales. q̄ i sacra scptura noiant. Prio em mētē excecat supbia p sua nimia claritate Ecc. xlviij. Sol suis radijs effulgēs excecat oculos Sol ē glia pompe mūdialis. ⁊ figurat per Pauli cecitatē. De q̄ Actu. ix. Circūfulsit eū lux de celo. ⁊ cadens in terrā nihil videbat. De hac cecitate pōt exponi illō Roz. xj. Cecitas ex pte ꝺtigit i isrl. Jsrael em in terptat vir vidēs deuz. ⁊ significat hoiem donis nature ⁊ fortune p̄euentū. Cuiusmodi sunt hoies ingenioſi speciosi fortes ⁊ diuites. Hec em oia sunt materia superbie Ūñ Aug⁹. in q̄dā epla. Vicia cetera i peccatz. supbia ꝓ o i recte factz cauēda ē. ne illa q̄ laudabiliter facta sunt ip̄ius laudis cupiditate amittāt. Scribit Seneca ad Lucil lū epla. lxxxvj. q⁹ vxoz sua famulā quandā habuit q̄ subito facta ceca videre desijt. incredibilem rem tibi narro. sed tamen verā. Nescit se esse cecam. scz sp pedagogum suuz rogat vt recedat de domo in q̄ est. dic enitz domū tenebrosam esse. Et subdit Seneca Hoc inq̄t qđ in illa videm⁹ nobis accidit Nemo se auaz intelligit. nemo se cupiduz Leci ducē querūt. nos sine duce erramus. et dicim⁹ nō ego ambitiosus sum. scz vrbs ipa magnas exigit ipensas. nō est meū vicīū q⁹ iracūdus sum. qz nōdum ꝓstitui certū gen⁹ vite. Adolescētia facit q⁹ nos deci pim⁹. nō est extrinsec⁹ malū nostruz intra nos est. in visceribus sedet. Sed ideo ad sanitatē difficulter puenim⁹. qz nos egrotare nescim⁹. Hec Seneca. Hec fuit cecitas epi Laodicie. cui dr Apocal. iij. Dicis q̄a diues sum ⁊ locuples ⁊ nullius egeo. ⁊ nescis quia tu es miser ⁊ miserabilis et pauper et cecus et nudus. Ecce mala cecitas supbia. Secunda cecitas est inuidia. ⁊ hec figuratur per cecitatē Heli sacerdotis. De quo. j. Regum. ij. c. dicitur. Caligauerunt oculi eius ⁊ nō poterat videre lucernā ardentē donec extingueretur. Isto modo est de inuido qui lucernā ardentē. id est. personam gratioſe viuentē ⁊ pspere coram ꝺo ⁊ bonis viris merito approbandam. videre nō potest q̄n ledatur in corde per inuidiā.

cifigentiũ dixit Sapie.ij. Morte turpissima ꝯdemnem⁹ eũ. cõtumelijs ꝛ tormẽtꝭ in terrogem⁹ eũ. Turpissima nõ soluꝫ. sꝫ etiã crudelissima. qz p totũ corp⁹ ita vt etiaꝫ ex dolore illo aia xpi maxime doleret. Juxta illud qđ ipe conquerit in ps. lxxxvij. Repleta est malis anima mea. malis dicẽ Innocẽti⁹ pene nõ culpe. Aia eñ xpi compatiẽs corpi repleta fuit pena ꝛ dolore. Mat thei. xxvj. Tristis est aia mea vsqꝫ ad mor. Ostendit istã dolorosam passionẽ ꝟba thematis. cũ dicit. Illudet. flagellabit. cõspuetur. crucifiget. ꝛ occidetur. Ad quid autẽ ista oia sustinere voluit. certe nõ ad aliđ nisi ad salutẽ nostrã. Haꝫ vt ait Hieronym⁹ sup Math. Conspui voluit vt nos lauarꝫ velari voluit vt nobis velamẽ culpe ꝛ ignorantie cordis nostri auferret. In caput percuti. vt caput nostrum Adam sanitati restitueret. Colaphis cedi ꝛ verbis derideri vt nos ei labijs ꝛ manibꝫ ꝛ verbis ꝛ operibus applaudamus. Tanto ergo deus ab hominibus magis est honorandus quanto pro hominibus indigna suscepit. Inquit Gregorius in quadã omelia. D

Dixi tertio qꝫ in ꝟbꝫ p. describit passio xpi vt copiosa. Qđ colligit ex oibꝫ ꝟbis nr̃i thematis. simꝫ sumptis. cũ đz. Tradet illudet ꝓspuet flagellabit. ꝛ sic de alijs. Ad ħ eñ vt dicit Bern̄. in oĩbꝫ mẽbris voluit pati vt omnibꝫ mẽbris sui mystici corpis. ħ est. oĩb⁹ fidelibꝫ suis copiosam ꝛ sufficientẽ ostenderet redẽptionẽ. Uñ dicit Leo papa in ser. de ieiunio septimi mẽsis. Qz effusio sanguinis xpi. p iniustis tam potẽs fuit ad ꝓmiuꝫ tã diues ad preciũ. vt si vniuersitas captiuorum in redemptorem suũ crederet. nullum tyrannica vincula retinerent. Et Augu. de ꝟbis dñi dicẽ. Qz si tot⁹ mũd⁹ cũ morte xpi appendat minus videt hr̃e. Hinc đz in ps. Quia apud dñm misericordia. ꝛ copiosa apud eum redemptio. Sꝫ di. quõ copiosa redemptio. exq̃ tam multi pereũt quotidie. ꝛ multi vocati. pauci vero electi Rñdeo qꝫ copiosa ẽ redẽptio q̃ntũ ad sufficientiã. qz omnes sufficit saluare qui saluari volũt. licet nõ sit copiosa ad efficaciã. quia nõ oẽs efficit saluos. illos pſertim q̃ saluari nolunt. Uñ ipe xps vult oẽs saluos fieri. vt đz. j. Thimo. ij. non tñ omnes saluifiunt. quia non omnes volunt. Quis ergo locus erit desperationi. exquo tam copiosa ẽ redemptio per passionem xpi. Quis desperabit de christo qꝫ dabit veniam et gloriaꝫ exquo dedit sanguinem suum et animaꝫ ꝓ peccatoribus. Cum enim desperatio surgat ex triplici consideratione. vel culpe sic in Juda. vel offense sicut in Caym. vel pene. vt in Saul. ij. Regũ vltimo. Ecce sanguis xpi mundat culpam. Nam confidendum est qꝫ deus non voluit delectationeꝫ culpe ꝓpter cuius odium effudit sanguinẽ Apoc. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatꝭ Mater lauat pueruꝫ in aqua. Sed xpus nos in sanguine. Secundo cõciliat offensam. ꝓfidendũ est qꝫ pater cõdonabit penitenti filio. exquo dedit sanguinẽ peccatoꝛi. Colo. j. placuit per ipsum reconciliari. Tertio exoluit penaꝫ quia aufert eternitatem et mitigat acerbitatẽ. Unde iam non oportet de pena computare cum aliquo cꝫ cum eius vicario. tam care emit nos qꝫ postea non fuit qui retrahere possit forum. j. Petri. j. Non corruptibilibꝫ auro aut argẽto empti estis. Hec tria figurata sunt i passione. quia inclinauit caput in signũ remissionis offense. Exiuit aqua de latere in signum ablutionis culpe ꝛ sanguis in signũ redemptionis pene Matthei. xxvj. Hic ẽ sanguis qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Et iõ Bern̄. sup cantica sermone. xvij. dicit. Passio tua domine iesu xpe vltimũ refugium. singulare remedium. deficiente sapiẽtia. iusticia non sufficiente. succũbentibꝫ meritis illa succurrit. cuꝫ defecerit virtus mea. nõ conturbor. non diffido. Scio quid faciaꝫ. Calicem passionis xpi accipiam et nomẽ domini inuocabo. Hec ille. Et sermõe. lxj. dicit. Quid tam ad mortem quod non xpi morte saluetur. Si ergo venerit in mentẽ tam potens tam efficax remediũ. nulla possum morbi malignitate terreri. Et ideo liquet errasse illum qui ait. Maior est iniq̃tas mea q̃s vt veniaꝫ merear. Hec ibi. Cõfidenter igitur speremus in passione christi et tuti erimus ab omnibus insidijs mũdi carnis et diaboli. per quam euademus culpam. consequemur veniam gratiam ꝛ tandem gloriam. Ad quam nos perducat pater ꝛc.

Dominica in q̃nquagesima. II.
Sermo. XLI.

cui fonee. cui sine causa vulnera. cui suffos-
sio oculoꝝ. Nonne his qui morãt in vino
et student calicib⁹ epotandis. Vñ dic⁹ Po
licratus li. viij. c. vj. Qz q̃dam phs legitur
dixisse q̃ gula cibos terit sed oculos vorat
Septima cecitas est luxuria q̃ aufert ocu-
lũ mẽtz. Vñ poeta. Quis amor cec⁹ qz nõ ẽ
arbiter equ⁹. Nã deformẽ pec⁹ iudicat esse
dec⁹. Vñ ꝑm Bze. xxj. lib. moral. Cecitas
mẽtz ẽ pria filia luxurie. Jsta cecitas ẽ Sã
sonis q̃ in sinu dalide ꝓdidit oc̃los Judi
cũ. xvj. Custodiẽd⁹ ẽ igit oc̃lus mẽtz ne ex
cecet. Et ẽ mirabile q̃ oculus corpalis in
luxurioso ira vehemẽs ẽ q̃ excecat oculuz
mẽtz. Nã ꝑm Quintilianũ in li. causaꝝ Ui
cijs nr̃is in animũ ꝑ oculos via ẽ. Hier. ix
Ascẽdit mors ꝑ fenestras nr̃as. Hoc aũt i
luxuriosis maxie ꝓtingit vbi ex visu z risu
hõ ꝓuocat ad illicita. Vñ dicit Helinan-
dus. Stulta est castitas q̃ iordinate ridet
vel aspicit indecẽter. Jõ dixit Job. Pepe-
gi fedus cũ oculis meis vt non cogitarem
q̃q̃ de ỹgie. Sicq̃ ptz quõ pctã mortlia
figurãt ꝑ cecitatẽ ꝓuenient. B Restat
subiũgere quõ hec cecitas mẽtz aduẽit ho-
mini cũ pessimis accidẽtib⁹ z ꝓditionibus
Sũt ãt ples ꝓditões ei⁹ h̃ i theate posite.
Prima cõditio cecitatz pcti ẽ ignorãtia re
spectu rez cog̃scẽdaꝝ. qz non videt. Scõo
pigritia respectu rez agẽdaꝝ. qz sedet. Ter
tio penuria z defect⁹ respectu rez habẽda
rũ. i h̃ q̃ mẽdicat. De ꝓmo pz. Nã pctõr ca
ret cognitõe rez cog̃scẽdaꝝ ita oĩno q̃ nul
lã rẽ bñ dijudicat. sic dicim⁹ de ceco q̃ nec
albũ nec nigrũ discernit. Vñ nõ ẽ lip⁹ nec
luscus aut monocul⁹. Sz pfecte cec⁹ Isa. lix
Quasi absq̃ oc̃lis attrectauim⁹. Duo ocu
li aie. s. ꝓsideratio gl̃ie vt ꝓuocemur ad bo
nũ. z ꝓsideratio gehẽne. vt r̃uocemur a ma
lo. Ille dext. iste sinister. q̃a g̃ pctõr nec bz
amorẽ boni nec timorẽ mali. ideo vtroq̃ ca
ret. Qui ãt bz vnũ illoꝝ dr monocul⁹ Ler
te si ꝓsideraret pctõr gl̃iaz btõꝝ in celo. q̃n
ta sit pl̃a bona ꝑ ea ipenderet. Et si ꝓside-
raret penas diuitis epulonis a ml̃tis mal̃
pedẽ retraheret. qz g̃ fact⁹ est oĩno cec⁹. ideo
decipit. qz cecitas cognitõis inducit igno
rãtiã. Ex h̃ ãt q̃ pctõr ẽ cec⁹ in cognitiõe i
currit multiplicẽ ignorãtiã. Nã icurrit ig-
norãtiã sciẽdoꝝ qz nescit q̃ tenet scire Hec
aũt ignorãtia q̃q̃ ẽ gue pctũ q̃q̃ leue.
Vñ q̃q̃ excusat pctũ. q̃q̃ inculat. Est
eñ q̃dã ignorãtia simplicitatz. q̃ aliq̃s ob-
mittit scire ea q̃ ptinẽt ad salutẽ. cũ tñ sciat
se obligari ad sciẽdũ illa. De hac dr. Igno
rans ignorabit. Ignorantia alia ẽ crassa. q̃
aliq̃s negligit scire ea q̃ tenet scire. De q̃ dr
Sopho. j. Tribulabo homines. et ambu
labũt vt ceci Isa. xlij. Quis cecus nisi ser-
uus me⁹. Alia ẽ ignorãtia affectata. q̃ quis
affectat nescire ea q̃ tenet scire Vñ ps. No
luit intelligere vt bñ ageret. Alia est igno
rãtia maligna. q̃ q̃s est ptinax in errore ꝑm
quẽ modũ dr Isa. vj. Excreca cor ꝓpli hui⁹
Hee q̃tuor ignorãtie significãt ꝑ q̃tuor ce-
citates. Nã ignorãtia simpliciũ z idiotarũ
significat ꝑ cecũ mutũ. qz obmittit interro
gare ea q̃ tenet scire. Ignorãtia crassa signi
ficat ꝑ cecũ surdũ. ꝓt negligẽtiã audiendi
ea q̃ tenet scire. Ignorãtia affectata signi-
ficat ꝑ cecũ claudũ. ꝓt volũtatẽ ignorãdi.
Ignorãtia obstinata significat ꝑ cecũ de-
moniacũ Mat. xij. Oblat⁹ ẽ ei q̃dã demo
niũ h̃ns. cec⁹. z mut⁹. Iz g̃ ignorantia simpli
citatz sit venialis in simplicib⁹. tñ ẽ ipla-
tis dãnabil. qz isti tenẽt alios docere illũ
re. Juxta illõ Isa. xlij. Dedi te in fed⁹ ppli
vt apires oculos cecoꝝ. Et Roz. ij. Cõfi-
dis te ducẽ cecoꝝ Et hec ignorãtia i sacer
dotib⁹ dãnabil duplex ẽ. s. sciẽdoꝝ q̃ ad ꝓsi
liũ aiaꝝ. qõ tenent dare pctõrib⁹. discernẽ-
do inter lepr̃ã z lepr̃ã Leuit. xiij. Et docẽ-
doꝝ q̃ ad ꝓdicatõez fideiz mãdatoꝝ. Alia
aũt dãnabil ignorãtia ẽ iudicãdoꝝ. z hec tã i
seclaribus q̃s in spũalib⁹ pnicioſa ẽ. qz subuer
tit iudicia Ecci. xx. c. Exenia z dona exce-
cant oculos iudicũ Mat. xv. Sinite illos
ceci sũt z duces cecoꝝ h̃ vtriq̃ rectoribus om
nibus cõiter dr. Alia est ignorãtia creden-
doꝝ z faciẽdoꝝ. q̃ etiã est dãnabilis i oĩb⁹
cõiter. Nã qui ignorat credẽda. ignorat a
quo est. Qui ignorat facienda. ignorat ad
quid factus est. z vtrũq̃ pessimũ. Secũda
cognitio cecitatis in pctõre est pigritia re
spectu agendoꝝ. q̃ ad h̃ dicit. sedebat. Se
dẽt q̃ pigritãt. Jstos ãmonẽs ps. ait. Sur
gite postq̃ sederitis q̃ manducatis panem
dolorꝝ. quasi dr. Satis diu sedistis q̃ pi-
gritastis. Cantico. v. Surge propera
amica mea. Michee. ij. Surgite et ite q̃a
non habetis hic requiẽ. Nõ est g̃ sedendus
sz currendũ in via dñi. ps. Viã mãdatoꝝ
tu. cucurri. Incõueniẽs ãt ẽ ista sessio pctõ
ris ꝓpter tria. Prio qz via ꝑhibet iuxta illõ Bze.

Auian⁹ narrat de cupido ⁊ iuuido simℓiter agentiby. Uox de celo venit ad eos di. Petat vn⁹ vestrū q̄q̄d voluerit ⁊ hēbit. Sic tñ q̄ soci⁹ siu⁹ habebit duplū. Fuit ḡ mag cōtrouersia inter eos q̄s eoz peteret. tādē inuid⁹ peto inquit vt eruaℓ mihi oculus ꝫ ideo dixit vt socio suo. ſ. cupido eruerētur ambo oculi. In figura hui⁹ dr de Saul. j. Re. xviij. Q̄ nō recto oc'o inſpiciebat dauid postq̄ Dauid triumphauit de philisteo. Unō dr inuid⁹ q̄ſi nō vidēs alioz p̄speritatē vel felicitatē. Tertia cecitas ē ira cūdia. De q̄ ps. Turbat⁹ est a furore oc'us meus. ꝫ ē dicere iuxta Cathonē. Impedit ira animū ne possit cernere verū. Hec significaℓ p cecitatē Lamech q̄ hīs arcū voluit sagittare. ⁊ putās se occidere ferā bestiaz occidit hoiem Caym. sic narrat mgr̄ in hiſtoria sup Ben. c. iiij. Jta ē de hoiby iracundis. ⁊ p̄sertim de iudicib⁹ excecatis p iram q̄ putātes se occidere vicium in hoīe. occidūt ip̄m hoiem. De taliby dr Ephe. iiij. ca. Ignorātia ē in illꝫ ꝑt cecitatē cordis eorū. Dicit autē Petr⁹ de lapiaria i tractatu de oculo morali. q̄ oculi iracūdoz naturaliter sūt infectiui si quē inſpiciāt cū ꝛrigerit eos vehemēter iraſci. Uñ refert Solin⁹ in li. de mirabilib⁹ mūdi. q̄ i ſicilia sūt q̄dā mꝰieres q̄ lucie nuncupanℓ hñtes duplices pupillas in ocul'q̄ solo visu dicunℓ p̄imere. si forte quē respexerit cū fuerit irate Jta ē moraliter de iracūdis q̄ oīa corrūpūt ⁊ destruunt cū fuerit irati nec aliquā ꝑitatē admittūt aut cognoscūt qđ diabol⁹ eis p̄curat. sic piscatoz turbās aquā ne pisces rethe videāt. Sic ipe turbat eis oculū rōis. vt cadāt i laqm diaboli. Et iō expedit taliby vt cū se sentiūt iratos. suspēdere sniam de oiby q̄ tūc agūt siue vlciscēdo siue declarādo. sic fec̄ Archita tarētin⁹ q̄ volēs villicū suū punire ꝓ eo q̄ sibi agros destruxisset. sentiēs se iratū punitionē suspēdit di. Sumerē de te vltionē si irat⁹ nō essem. Inquit Valeri⁹ maxim⁹ li. iij. Unde p̄bus dicit duo esse impedimēta consilij. scz irā ⁊ festinantiā. In hiſtoria Roz legit. Q̄ cuz quidam p̄bus Theodosiū imperatorē nimis p̄nū vidisset ad irā. sibi consuluit vt cuz se iratum sentiret viginti q̄ttuoz lr̄as p̄ius mente recenseret. ⁊ post ꝫ statueret quicq̄d vellet. Hoc ideo dixit. vt saltim tanto tpe recensendo lr̄as deliberaret. Quarta cecitas est accidia ⁊ figuraℓ p cecitatē Thobie qui dormiendo cecitatē incurrit Thob. ij. In accidiosis em̄ oculi mentis sūt semp ḡuati ad torporē Matth. xxvj. Erant enim oculi eoz ḡuati. ido inuenit eos dormiētes. Iſte somn⁹ ⁊ cecitas accidit homini ex cōsideratione pene future ad quā obligatus est. quā si p̄sideraret nō dormiret nec in bono tepesceret. Referℓ in vitaſpatrum q̄ abbas Achilles cuidā fratri cur patereℓ accidiā sciscitāti rndit. Jō accidiā pateꝛ quia nōdū vidisti p̄mia q̄ speramus ⁊ supplicia q̄ timem⁹. Uiruz tñ est q̄ pctōr interdū sentiens se deo obligatū i multꝫ. audaceℓ dormit. Refert Macrobius in saturnaliby q̄ Augustus impator audito eo q̄ q̄daz mercator mltis debitis obligat⁹ obisset. q̄ tamē in vita illa debita penit⁹ nihil curās fortiter dormiebat. iussit sibi ei⁹ culcitrā cōpari. Cūq̄ ei familiares mirarenℓ. respōdit. Habenda est ⁊ diligēda hec culcitra ad sōnum. in qua ille dormire poterat q̄ tātꝫ debitis obligatus erat. Q̄ quāti sūt hodie tales mercatoz q̄ sentientes se obligatos ad eternas penas dormiūt. nec ad eccl'as debito tpe surgunt maledicta taliū culcitra. Helinādus ydrimōtis monachus refert q̄ cū q̄dam epūs Philip⁹ noie belua cēsis in monasterio ipoz p̄nocrasset. cras hora p̄ma veniēs idem Helinād⁹ cepit eū in strato stertentē curiose arguere di. Aues celi ⁊ porci terre iā surrexerūt ⁊ epi adhuc dormiunt. Quod ipse audiens respondit. Uade miser ⁊ occide vermes tuos. Cui ille. Ego quia paup sum occido vermes meos corpales. te aūt quia diues es occident vermes tui in inferno. sicut scriptū ē. Vermis eoz non morieℓ. ⁊ ignis eorum nō extinguet. Quinta cecitas est cupiditas que homines facit similes talpis semp fodientes in terrenis. Et hec cecitas facit hoiem pauperē ⁊ mendicū. Uñ figuraℓ p cecitatē istius mēdici q̄ sedebat sec⁹ viā. Sz diquō dicis auarū ⁊ diuitē pauperē. Rñdeo certe q̄ sic. Nā dicit Seneca epl̄a. xxxviij. Nō q̄ parū hz paup est. sed qui plus cupit. Unde ille diues vere est q̄ modū tenet i diuitijs. Modus aūt est duplex. Prim⁹ habere qđ necesse est. p̄im⁹ qđ satis est. Hec Seneca. Sexta cecitas est gula que freq̄nter excecat hominē spiritualiter ⁊ corpaliter Prouer. xxiij. Cui ve. cuius p̄ve. cui rixe

Nam nō murmurauit ꝓtra defectū cecitatis. ſz eā humiliter ē ꝓfessus. Interrogatus eīm rūdit. Dñe vt videā lumē. nec i tenebrꝫ noctꝫ. ſz de die xp̄m q̄ſiuit cū trāſiret p viā qō vtiqꝫ fuit p viā de die. nec ſe a xp̄o elongauit. ſz ſecus viā ſedit nec tumultū turbe aduertit. ſz turba icrepāte magꝫ clamauit. Jō exaudiť. Sic pctōr q̄libet debet primo oia patiēter a deo inflicta ſibi ferre. dicēs illud. Merito hec patior. q̄a peccaui. Scō oportune peniteret cōfiteri anteq̄ ponať in lecto egritudis. ꝟ ſiḡt dies. Ecce nūc dies ſalutis Roꝛ. vj. Tertio appꝛoximare deo bonis opib⁹ Jaco. iiij. Appꝛopinquate deo ⁊ appꝛopinq̄bit vobis. Quarto nō attēdere impediūta h⁹ ſeculi. ps. Ego aūt tāq̄ ſurdus nō audiebā. Tertia conditio. q̄ pꝛudēter rūdit. Dñe vt videā. nō aurū ſed ſolē. Auarus eīm gratius intueť aurū q̄ ſolē. ⁊ ideo fidelis nihil plus debz petere q̄ vt videat voluntatem domini vt eā ſciat facere. D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄miſſis cōſiderāda eſt chriſti benignitas quā huic ceco exhibuit. Dicunť aūt plā de xp̄o q̄ circa curatiōez h⁹ ceci feē. ſcz lōganimitatē. pietatē. caritatem ⁊ ptātē. Et p̄mo lōganimitatē. q̄ ſtans ihs In q̄ no tať expectatio lōganimis. non eīm ſedet vel iacet. ſz ſtat. ne dicas illud vulgare. Expecta patiēter. tū ſedes in ſicco. ſed ſtat q̄ſi expectās cū labore Jſa. j. Laborauī ſuſtinēs. Jte Jſa. xxx. Expectat nos ds vt miſereať nr̄i. Noli ḡ tardare Eccī. v. Ne tardes q̄uerti ad dñm. Ūñ Aug⁹. in li. de bono ꝓſcie. c. xxij. Tardi⁹ ſiq̄dē videť deo pctōri veniā dare q̄ ipe pctōr veniā accipere. Sic eīm feſtinat abſoluere a tormento ꝓſcie ſue q̄ſi pl⁹ eū cruciet cōpaſſio miſeri q̄ ipm miſerū paſſio ſui. Scō oñdit ei pietatē. in eo q̄ ei ducatū p̄ſtat. Ūñ iubet illū adduci ad ſe. peccatoꝛ eīm cec⁹ i cognitione. infect⁹ in affectōe. depſſus in voluntate. aduerſari⁹ ⁊ hoſtis in ſua opatiōe nec ſciret nec vellet nec per ſe auderet accedere ad appetitum diuine maieſtatis. niſi ducatum haberet. Pꝛouidit ergo nobis diuina bonitas ſufficientē ducatū in ſuis angelis quib⁹ mandauit de homine vt cuſtodiant eum in oīb⁹ vīs ſuis. in apoſtolis. in pꝛedicatoꝛib⁹ quib⁹ dicit illō Math. xxj. Jte et adducite mihi. Tertio oſtendit ei charitatem. q̄ interrogat. interrogando excitat ne ſit negligēs in oꝛando. Ūñ dicit. Quid vis vt faciā tibi. Pctōr deberet potius interrogare cū paulo. Dñe q̄d me iubes facere. Act. ix. et tū dñs poti⁹ interrogat ꝺ. Quid vis vt faciaz tibi. q. ꝺ. Quicq̄d petieris ex coꝛde habebis. Ps. Deſiderīū aīe eius tribuiſti ei Joh. xvj. Si q̄d petieriť prēm in noie meo dabit vob. Sed q̄d rūdit cecus Dñe vt videā. et q̄ꝺ. vt videā et placeā coram deo in lumine viuētium. Quarto oſtēdit xp̄s poteſtatē qua potēter ſanauit eum. Ūñ ait. Reſpice. Et ſeq̄ť. et cōfeſtim vidit et ſequebať eū magnificās deū. Iſta q̄tuoꝛ dñs hodie cōiter in querſione pctōris exercet. Hā p̄mo lōganimiť expectat. Scō ex pietate ducatū p̄ſtat. Tertio ex caritate ad oꝛādū excitat. Quarto oꝛātē potēter ſanat in viſu aīe a cecitate culpe dicens. Reſpice. et quid. certe peccata. vt ea caueas ⁊ doleas. cognoſcas que feciſti. caueas q̄ nō feciſti Hiere. iij. Leua oculos tuos in directū. et vide vbi modo pꝛoſtrata ſis. Pꝛoſternit⁹ anima in cogitatiōib⁹. in verbis in operib⁹. Reſpice ſcō vilitatē pctī et damnū ſuū. Hiere. ij. Scito ⁊ vide q̄ malum ⁊ amaꝛū ē te reliq̄ſſe dñz deū tuū. Reſpice tertio bona vt facias. Roꝛ. xij. Ut ꝓbetz que ſit volūtas dei bona ⁊ bñplacens ⁊ pfecta Reſpice inquā vt volūtatē dei cognoſcas et cognitā facias. Que aūt ſit volūtas xp̄i oꝛ Pꝛouer. xj. pondus equū. i. opus rectū et iuſtū. eſt volūtas eius. Quecūq̄ eīm vis vt faciāt tibi alij ipſe fac illis. Ecce pond⁹ equum. Luce. vj. Qua menſura menſi fueritis. Male menſurat qui recepta bona a deo expendit. non in ſeruitio dei. ſed mūdi vel diaboli. Reſpice quarto inimicum vt caueas. Ps. Illumīa oculos meos ne vnq̄ obdoꝛmiā in moꝛte ne quādo dicat inimicus meus pꝛeualui aduerſus eum. Reſpice quinto iudicū et iudicis ſeueritatem vt timeas. Apoca. xx. Vidi thꝛonum magnum candidum et ſedentem ſuper eum. a cuius conſpectu fugit celum ⁊ terra. ⁊ vidi moꝛtuos puſillos et magnos ſtātes ante thꝛonum. ⁊ aperti ſunt libꝛi. id eſt cōſcientie. ⁊ iudicati ſūt moꝛtui ex bis que ſcripta erant in libꝛo. Reſpice vltimo claritatem celi vt deſideres. Apoca. xxj. Vidi ciuitatē ſctām hieruſalē. Et ſequiť. Ciuitas illa nō eget ſole. Ad quā nos ꝓducat ⁊ē.

Quasi in via sum⁹ q̄ ad patriā pgim⁹. Nō est ḡ sedēdū sec⁹ viā. sz in termio vie Heb. iiij. Festinem⁹ ingredi in illā requiē. Tunc eñ sedebim⁹ q̄cte ⁊ optime Isa. xxxij. Sedebit pplus meus in pulchritudine pacʒ. i tabernaculis fiducie. ⁊ in requie opulenta. Hen q̄nti hodie sedēt mā ducare et bibere ⁊ surgunt ludere. j. Cor. x. Sz q̄d accidit certe pierūt illa die. xxiij. milia. Itē incōueniēs est sedere. qz turba pteriēs sctōz solicitat nos ad transeundū. Jocūdi⁹ est eñ cū turba ire. vt di. Hie. qz labor alleuiat. Itē incōueniēs est sedere. qz ihūs transit q̄diu ē vita pñs. postea q̄escet. ⁊ dicet illud. Nescio vos Mat. xxv. Et ē h̄ sciēdū q̄ i ßval de exp̄mit pctōz ꝓditio in hac vita ⁊statu miserie. qz sedet. In statu eñ nature stabat hō p integritatē nature ⁊ rectitudinē. quā deplorabat Job in carnis putredie sedēs in sterq̄linio. Stabat etiā qz oñib⁹ creaturis p̄erat. quā deplorabat Jeremias Treno. iij. Sedeñt in tra senes. Stabat i copia ois boni. sz abiect⁹ est in statū paupta-tis ⁊ sterilitatʒ. quā deplorauit Helyas sedens sub iunipero. iij. Reg. xix. Ecce mala cōditio cecitatʒ. scz respectu agēdoz. Tertia cōditio cecitatʒ h⁹ pessima ē respectu rerū habēdaz. qz ōz q̄ fuit mēdicās. De qua Ecci. xiij. Aeq̄ssima pauptas in ore impij. ps. Diuites eguerūt ⁊ esurierūt. Sic fili⁹ ꝓdig⁹ cōpulsus ē mēdicare Lu. xv. Tollerabilis est mēdicitas in pñti. sed in futuro nō. Prouer. xx. Mēdicabit estate. i. i futuro q̄n ois messis est ꝓgregata. ⁊ nō dabit ei Sic mēdicauit diues ep̄lo guttam aque q̄ negata ē ei Lu. xvj. Nūc ḡ est mendicāduz Lu. xj. Petite ⁊ accipietʒ. pulsate⁊ apietur vobis. Exp̄missis oñib⁹ colligūt q̄ttuoz i cōmoda pctī. scz errare. palpare. cespitare. ⁊ cadere. Errat pctōz in electiōe siue in discretione boni ⁊ mali Treñ. iiij. Errauerūt ceci in plateis. polluti sūt sanguīe. Secundo palpat pctōz q̄si manib⁹ i opatōe. nō videñs q̄ mō q̄ tpe q̄ ordie, pcedēdū sit i actiōe Isa. lix. Palpauim⁹ sic ceci. Tertio cespitat q̄si pedib⁹. ⁊ ß in psuersatōe qō significatur Thob. ix. Pater cec⁹ cepit pedib⁹ offē dēdo currere. Leuit. xix. Nō ponas coraz ceco scādalū. Quarto cadit ad desperatōz Math. xv. Si cec⁹ ceco ducatū p̄beat nōne ambo in foueā cadūt. Jsta ḡ h̄ notanť p ordinē. Prio cecitas erroz. cū dicit. Cec⁹ q̄dā. Scdo cespitatio. cū ōz. sedebat. Jōo eñ sedebat. qz ābulādo cespitare timebat. Tertio palpatio. qz mēdicās. qz incerte extēdit manū ⁊ palpat cum aliq̄s ei porrigit. Quarto casus. cū ōz. sec⁹ viā. Nō eñ a via lōge recedere audebat. qz ruinaz timebat. Sic ḡ describit stat⁹ pctōz q̄uenienter p infelicitatē cecitatis h⁹ paupis. C

Dixi secūdo q̄ in isto ceco attendenda est prudēs sagacitas. in eo q̄ diligēter ⁊ sagaciter ꝓperauit ad illuminatōz. Tria āt oñdit valde notabilia prudētie opa. Prio q̄ siuit. Prima ꝓditio prudētʒ q̄rere bonū. Scdo qz clamauit seu petiuit Tertio qz respōdit Quesiuit p̄mo q̄d h̄ esset q̄ ihs trāsiret cuz turba. sic tu pctōz q̄re. ecce turba p̄terit. q̄a generatio p̄terit ⁊ generatio aduēit Eccs j. ij. Re. xiij. Oēs morimur ⁊ q̄si aq̄ dilabimur. Quere ḡ q̄d est h̄ Deut. xxxij. Interoga p̄rem tuuz ⁊ dicet tibi. Certe q̄ h̄ q̄reret sepi⁹ ⁊ recogitaret i etnū ñ peccaret. q̄ vicz se cogitaret moritur⁹ Eccī. vij. Recordare nouissima tua ⁊ i etnū nō peccab. hec est ḡ prima cōditio prudētʒ. Scda ꝓditio ist⁹ ceci fuit. qz clamauit seu petiuit dī. Jhu fili Dauid miserere mei. Increpať vt taceat ⁊ tm clamat. Turbe increpātes sm Greg. in omel. sūt cogitatōes viciozum p̄teritoz. q̄ fecim⁹. q̄ bois mētē impediūt ne xp̄m audiat. Sz q̄d faciendū ē. certe mlto magis clamandū. Quia sm Greg. Quāto guiozi tumultu viciozum p̄mimur. tāto magz orōni instare dēm⁹. Sūt āt q̄tuor q̄ impediūt clamorē in pctōre. s. oris obstructio. qō fit p murmuratōz ꝛ deū. q̄ dicūt pctōres pcussi. Et serui tui flagell'cedimur ⁊ iniq̄ agit ꝛ nos. Exo. v. Et isti hñt os obstructū ad bonuz et apertū ad malū. ps. Obstructū est os loquentiū iniq̄. Scdm est obtenebratio. qō fit p mortis occupationē. Portas eñ est sic nor. in qua q̄sq̄ pulsauerit ad ostiū ciuitatis suspectus habetur. Matthei. xv. Nescio vos. Et p̄mittitur. Media nocte clamor factus est. Tertium est elongatio. qō fit per prosperitatis dissolutionem. Unde filius prodigus recessit in regionem lōgi quam cū substātia sua Luce. xv. c. Quartū est tumultuatio. quod fit per terrenoz cupationem. Unde Zache⁹ nō poterat videre ihm p turba Lu. xix. Jsta oīa pauper iste cec⁹ superauit. ⁊ ideo exaudiri meruit.

ñ ꝓpter nimiã curã ⁊ solicitudinẽ familie vellet esse ignobilis. alter orbat⁹ suo filio ꝙ alteri hereditas sua debetur devolui ex trãeo. Tertio ꝓpat vita hũana rori. Osee vj. Vita vra q̃si nubes matutia ⁊ sicut ros mane ptrãsiẽs Aristo. ij. Methaur⁰ dic ꝙ ꝑmanentia roris nõ est nisi vnius diei. Quarto ꝓpat vita nra hospiti Eccl. xxix. Transi hospes orna mensam. ⁊ que in manu tua habes ciba cereros. Quilibet enim nr̃m stat in vita ista sicut in hospitio nõ sic in domo. Vñ Tul⁹ in lib. de senectute. Sapiẽs ex hac vita discedit tanq̃ ex hospitio nõ ex domo. Cõmorandi em̃ diversoriũ natura dedit nubis nõ habitãdi locũ. Receptus in hospitio. vsum habz domus vasor̃. lecti. ⁊ hmõi. sz ñ dñium. qz nihil secũ aufert. sz emit libere ⁊ expẽdit. ⁊ sic in fine ꝑ oib cõputare tenet. Sic est ꝺ nobis in vita ista. Sum⁹ in hospitio huius mũdi. vsũ mundano ꝙ possum⁹ habere. sz nihil nobiscũ aſporrare in morte. Job. xxvij. Dives cũ dormierit nihil secũ aufert. Unde mũdus est sicut burifides. de q̃ dr̃ fabulose ꝙ recipiebat homines sub specie pietatis. sed habita oportunitate eos occidebat. Sic mũdus vocat ad dignitates. ad honores. delicias. sz improvise occidit Luc. xij. Stulte hac nocte demões repetẽt aiam tuã a te. Job. xxj. In pũcto ad inferna descẽdũt. Quinto vita hũana cõparatur cursori Job. ix. Dies mei velociores fuerũt cursore. fugerũt ⁊ nõ viderũt bonũ. Vñ. j. Joh. ij. dr̃. Quid⁹ trãsit ⁊ cõcupiscentia ei⁹. Ecce cursus vite nr̃e dr̃ cursor Sexto vita humana cõparat cineri. ꝓpt ei⁹ vilitatẽ. Quid em̃ ẽ vili⁹ illa materia ex q̃ cõposit⁹ ẽ hõ. Vñ Jnno. iij. li. ij. de vilitate hũane cõditiõis. c. ij. dic. Formauit deus hoiem de limo terre. q̃ ceteris est indignior elemẽtz. planetas fec̃ ex igne ⁊ stellas flat⁹ ⁊ vẽtos ex aere. pisces et volucres ex aq̃. boies ⁊ iumẽta fecit de terra. Considerãs ꝑ aq̃tica se vilẽ inveniet. Cõsiderãs aerea se viliorẽ agnoscet. Cõsiderãs ignea se vilissimũ reputabit. nec valebit se parem facere celestib⁹. nec audebit se ꝓferre ⁊ remis q̃ parẽ se ⁊ silez recoḡscet iumẽtz. vñ Eccs iij. dr̃. Un⁹ ẽ hoim ⁊ iumẽtor̃ interitus ⁊ equa vtriusq̃ cõditio. ⁊ nihil hz hõ iumẽto ampli⁹. ꝺ tra orta sũt ⁊ i traz pit reuertũt. Et seq̃t. Quid em̃ hõ: nisi lutũ ⁊ cinis. hoc em̃ hõ dicit ad deũ. Memẽto q̃ sic lutuz feceris me. ⁊ i puluerẽ reduces me. Et de⁹ ad hoiem ecõtra dic̃. Cinis es ⁊ in cinerẽ reverteris. Nec ille. Jstã vilitatẽ ꝓprie cõditõis bñ aduertebat ille rex Anathoclea q̃ cũ esset rex. Sicilie ꝓpt ei⁹ triũphos laudabiles fact⁹. nũq̃ tñ voluit vti i mẽsa sua aureis vasis ⁊ argẽteis. sz luteis. Introgatus autẽ cur hoc faceret. rñdit ꝙ lz eẽt rex Sicilie factus. tñ erat ozigie lutifiguli fili⁹. Ideo voluit recordari de statu sue ozi ginis per illa vasa q̃ pr̃ su⁹ faciebat ex artificio suo. Jta refert Policratus li. v. ⁊ holgot sup̃ libz̃ Sapie. ca. vij. B

Dixi secundo ꝙ in ꝑ. p. admonebõ ad cõsiderandũ future calamitatis statũ deformẽ ⁊ horribilẽ. cũ dr̃. in cinerẽ reverterz̃ Vere mag̃ imo maxima deformitas. post hoiem ꝑmis. p⁹ ꝑmẽ fetor̃ ⁊ horror̃. vt dic̃ Ber. in suis meditatiõib⁹. Per hec aũt ꝑba ãmonet q̃libz̃ hõ ad mẽoriã mortis sue ꝑ quã redigẽt in cineres. Tũc em̃ reverter̃ puluis in trã suã. vt ór Eccs. xij. Ad cui⁹ mẽoriã hortat nos Salomõ di. Memorare novissima tua: ⁊ in eternũ nõ peccab̃ Eccl. vij. Novissima aũt ista sũt quatuor. Mors. iudiciũ. gehenna. ⁊ gl'ia. vt exp̃onit Ber. in q̃dã ꝑmõe. inter q̃ mors ẽ ꝓncipalissimũ ⁊ q̃si horribilissimum. Juxta illud Alani. Esto memor ꝙ puluis es ⁊ ꝑmix esca. In gelida putrẽs q̃ñ iacebis humo. Nõ erit i mũdo q̃ te velit vltra videre. Cũ tua rãcidior sit caro rupta cane. Et Ber. dic̃. Quid fetidi⁹ hũano cadavere. q̃d horribili⁹ mortuo hoie. Cui⁹ sic erat in vita gratissimus amplex⁹. fit in morte horribil' aſpect⁹. Quãdocũq̃ ḡ recogitat hõ q̃d ẽ. multũ hũiliabit. Sz q̃ñ recogitabit q̃d erit vere oino cõtremiscet. ⁊ seipm coram deo ꝓsternet ⁊ deiciet. vt ꝑz de rege Achab. iij. Re. xxj. q̃ audita ꝓmiatõe mortis sibi fctã ab Helia stati hũiliat⁹ ẽ. Et idẽ ꝑz de niniuitz̃ q̃ audita cõminatõe subuersiõis eo rũ hũiliati sũt. vt dr̃ Jone. iij. Hec ḡ dz eẽ xp̃iani iugz̃ mẽoria vt q̃cũq̃ vadat sp cogitet illud poeticũ. Forma gen⁹ mores sapientia res ⁊ honores. Nõ retinẽt hoiem q̃n redit in cinerẽ. Et ꝑe q̃tiẽs hõ tẽptat superbia nõ ẽ meli⁹ remediũ: nisi dicere intra se ipm illud Eccl. x. Quid superbis tra ⁊ cinis Jstud attẽdẽtes reprobi dicebant. ꝙt dr̃

Quarta feria cinerum. I
Sermo. XLII

Memento homo.

Quia cinis es ⁊ in cinerem reuerteris Beñ. iij. c. Hodie ffres kl̃i icipit tps q̃dragesimale. q̃d q̃dē tps ad ℟ potissime instituti ē a sctis pribz vt in eo pcta q̃ p supbiā ꝯ pcepta dei cōmisim⁹ toto anno. p hūilitatē cordis ꝓtriti expiem⁹ Sicut em̃ supbia ē radix oim̃ malox motiscz fomentū. vt dicit Policrat⁹ lib. iij. c. iij. pcedit inobedientia diuini mādati. ⁊ ℟ fit p supbiā vt dicit Jsiō. de sum. bo. c. xxvij. ita hūilitas ē fundamētū oim̃ virtutū vt dic̄ Aug. li. de ℣. dñi. Propt qđ q̃ vult ꝑe cōuerti ad dñm necesse hz ab hūilitate ichoare. qz hūilitas ē via q̃ redeam⁹ ad patriā. inqt Aug. sup Job. Vñ Aug⁹. cōcludit sup illud. Emūdabor a delicto maxio q̃ sic̄ iniciū hūane apostasie seu recessus a deo ē supbia. q̃ durante nullaten⁹ pōt redire ad innocentiā. nec hr̃e vitā imaculatā. Jta iniciū accessus ad deū ē hūilitas. q̃ habita habeł et restituił innocētia. Exq̃ pz ꝼm ipm. q̃ sic̄ recedētibz a deo ꝑmū vicium supbia. ita redeūtibus ad deū vltimuz viciū supbia ⁊ ꝑma ꝑt⁹ hūilitas. Sz qz nihil ita boiez iducit ad hūilitatē sic̄ cognitio suiꝑi⁹. q̃lis ē ad pñs. q̃lis erit i futuro Juxta illō Lu. xix. Si cognouisses ⁊ tu. ſ. fleres Vñ dic̄ Bre. ij. li. moza. q̃ sic nihil mentē hois ab amore carnaliū voluptatū abstrahit q̃z si q̃le corp⁹ suū mortuū in futurū sit pēset. Jō ecclia volēs hoiez iducere ad cōtritiōez ⁊ verā cōuersiōez reducit i mēoriā ipi⁹ stat⁹ sui ꝓditōz pñtē ⁊ futurā dicēs. Memēto hō qz cinis es ⁊ i cinerez reuerterꝛ. Jn qlz ꝑbis āmonet hō ad duplicē cōsideratōz. Prio āmonet ad cōsideratōz fragilitatꝛ sue. statū vilē ⁊ miserabilē vt eā iugit⁹ i mēoria teneat. cū dr̃. Memēto hō qz cinis es. Scōo āmonet ad cōsideratiōz future calamitatꝛ. statū deformē ⁊ horribilē. qz i cinerē reuerterꝛ. A

Dixi primo q̃ in ℣. p. āmonetur hō ad suā fragilitatē vilē ⁊ miserabilē. vt eaz iugiter in memoria teneat. cū dr̃. Memēto hō qz cinis es ⁊ i cinerē ꝛuerterꝛ. Circa qō sciēdū q̃ int cetera q̃ cozā deo hūliāt nos. vnū p cipuū ē pudor ex cōsideratōe ꝓprie infirmitatis seu fragilitatis. Si em̃ attēdim⁹ materiā ex q̃ sum⁹. certe videbim⁹ eā multuz vilē ⁊ miserabilē. eo q̃ materia ex q̃ sum⁹ ñ est aliud q̃z cinis ⁊ puluis. Eccl. xvij. Dis hō terra ⁊ cinis. Quid aūt vili⁹ aut fragilius cinere. Vilis est cinis ꝓpt cōculcatiōnē. fragilis ꝓpt facilē dispersionez. Sic est certe vita nr̃a. q̃ q̃ntūcūq̃z se eleuauerit nichilomin⁹ vltio cōculcabit. ñ solū ab hoibz sz etiā a canibz. ℣. Eleuans allisisti me. Sicr̃ q̃ntūcūq̃z vita nr̃a videł fortꝛ ⁊ solida. nichilomin⁹ q̃si vapor fumi dissolueł. Jac. iiij. Que ē vita nr̃a nisi vapor ad modicū apparēs. Hinc Jsa. xl. dr̃. Dis caro fenū ⁊ ois gl̃ia ei⁹ q̃si flos feni. ⁊ sec̄ł. Vere fenū ē ꝑ℔s. exsiccatū ē fenū ⁊ cecidit flos Vñ reprobi dicūt Sap. ij. Trāsibit vita nr̃a tāq̃z vestigiū nubis. ⁊ sic̄ nebula dissolueł q̃ fugata ē a radijs sol⁹ ⁊ calore illi⁹ aggrauata. vbi dic̄ Robert⁹ Holgot q̃ vita hūana compar multis rebz. sed nūq̃z comparatur alicui rei stabili aut ꝑmanēti. sed rebus trāsitorijs vel caducis. Compar ei vita hūana aliq̃ herbe vel flori. q̃q̃z nubi. q̃q̃z rori. q̃q̃z hospiti. q̃q̃z cursori. q̃q̃z cineri. q̃ oia sūt transitoria et caduca. De ꝑmo dic̄ ℣. Mane sic̄ herba trāseat. mane floreat ⁊ trāseat. vespe decidat ⁊ aresecat Vbi ꝼm psalmistā diuidiť hūana vita in tria tpa. in puericiā. adolescētiā ⁊ senectutē. Mane est puericia. floridū est adolescētia. vespe ē senect⁹. in q̃ decidit hō p infirmitatē. indurar̃ p mortē. ⁊ aresćit p resolutionē in puluerē. ⁊ sic hō cōpar herbe. Secūdo vita nr̃a compar nubi. Sicut dicit Job. vij. Sic cōsumit nubes ⁊ ꝑtrāsit. sic q̃ descēdit ad inferos nō ascēdet. Sic em̃ nubes de inferioribz eleuar̃ calore celesti. ⁊ ascēdit volatq̃z in altuz ad tps. ⁊ q̃n ē in sua altitudie circūferť ⁊ agitar̃ cōtinue ⁊ sine q̃ere. et tandē ire ꝛ in trā resoluta descēdit. Jta hoies in vita pñti oriunť de terra eleuanť ad dignitates ⁊ honores. vbi circūagitanť fatiganť inquietanť. ⁊ tandē de dignitatibz decidūt ⁊ cōuertunť in terraz Job. xxx. Abstulit q̃si vēt⁹ desideriū meū ⁊ velut nubes ꝑtrāsijt sal⁹ mea. Qualit̄ ät in nullo ḡdu i nulla dignitate est q̃s pfecta. pulchre declarat Boecius li. ij. de cōpsa. iiij. Quis est inqt tam copiose felicitatis vt nō ex aliq̃ ꝑte stat⁹ sui qualitate turbeł. Et ibi oñdit quō licet aliq̃s sit nobil

vbi quō vel qñ. Cū aūt p aliqō tps ꝺ face ret ⁊ oē qō comedebat sibi i tediū verterek dixit ꝓfessori suo q̄ pat⁹ eēt oēz aliā pniaz agere. qz i eo oīno coz erat ꝓturbatū Quic q̄d igit hō facē sp oz hr̄e mēoriaz mort̄ sue dicēs illō Job. xxxij. Nescio q̄diu subsistā ⁊ si p⁹ modicū tps tollat me factor meus. Nā hō ē in cōtinuo cursu ad mortez. sicut dic̄ Aug. in li. de ỹ. dñi ser. xl. et iō sp debz mortē hr̄e p̄ oculꝫ Refert Job. galienꝫ pre ỹ. sui cōiloquū. Et idē hr̄ in vita sci Barlaam q̄ q̄dā fugiēs vnicornē cecidit in q̄n dā foueā. i q̄ vidit arborē quā duo mures vnus albus alter niger ad radicē effodiebāt In fundo etiā vidit draconē terribilē euz deuorare volentē. de pariete ꝯo vidit exire q̄ttuor capita aspidū q̄si eū inuadentiū Et eleuās oculos vidit exiguū mellis de ramis illius arborꝫ descēdere. ⁊ oblit⁹ omniū tradidit se ad querendū dulcedinē illius mellis. Sic est de pctōribꝫ q̄s seq̄tur vnicornis. s. mors. Fouea aūt mund⁹ iste. Arbor est mensura hui⁹ vite. q̄ consumit albo et nigro mure. i. die nocteq̄. Quattuor capita aspidū sunt quattuor elemēta Draco expectans est dyabol⁹. Stilla mellis ē delectatio mundiāl' siue pctm̄ quā in q̄runt toto affectu pctōres. obliti mortis sue. Quos increpat p̄s. di. Ut q̄d diligitꝫ vanitatē. Quia ḡ multi nr̄m ffres isto āno dulcedie delectatōis mūdiāl' illecti. obliti erāt mortꝫ sue. Jō eis reducit illud hodie ad memoriā. Quis est hō q̄ viuet ⁊ nō videbit mortē. Oēs em̄ morimur ⁊ q̄si aq̄ dilabimur. ỹ. Re. xiij. Et. j. Loq. xv. In Adam oēs moriunt. ℣ Scō cinis iste cōseruat deuotōez. Ignis em̄ cineribꝫ coopert⁹ optime cōseruat. ⁊ marie in cineribꝫ iuniperi. Vñ Jsi. vij. ethimo. c. ij. dic̄ q̄ iuniper⁹ arbor sic vocat q̄si gignēs pir. id est ignē generās. eo q̄ prune si ex ei⁹ cineribꝫ cooperiāt p āñū durāt. Spūaliter ignis deuotiōis ⁊ dilectiōis diuie si oz a nobis bñ ⁊ diu cōseruari necessaria ē mortis nr̄e memoria cōtinua. Vñ Leuiti. vj. dr̄. Ignis in altari meo sp ardebit. i. dilectio dei in corde sp viuet ⁊ durabit. Ter cinis iste ornat orōnē. q̄nto ꝯo magis paup se humiliat ⁊ necessitates suas ꝺclarat. tanto facilius q̄d petit impetrat. Sic nos q̄nto magꝫ fragilitatē nr̄am coz̄ deo exponim⁹ tanto citius ab eo exaudimur. Sic abraā fecit cū volēs orare ad deū dixit. loq̄r ad dñz cū sim cinis ⁊ puluis Beñ xviij. Jn hui⁹ figurā iudei orare volētes capita cineribꝫ asperserūt. Unde talit corā tibꝫ dabit corona ꝑ cinere Jsa. lxj. Cōtra vero non curantes habere memoriā hui⁹ cineris dr̄ metrice per q̄ndā Dic hō vas cinerū hic q̄d cōfert flos speciez. Copia q̄d rez. mors vltima meta diez. Flozens marcescens in morte cadens nigrescēs. Et aliter. Forma genus mores sapia res ⁊ honores. Non retinent hoiem quin redit in cinerē. Ortus cuncta suos repetūt matrēq̄ requirūt. Et redit in nihilū quod fuit ante nihil. Nos igit p̄missa attendentes humiliemus aīas nr̄as coz̄ deo. ⁊ pluuerem nos reputātes veniā deuote pctōr̄. postulemus. quatenus obtenta venia pctōr̄. gr̄iā consequamur. per quā ad gloriam peruenia⁹ sempiternā. Ad quā nos perducat ihs xps dñs noster.

Quarta feria cinerū. II

Sermo. XLIII

Cum ieunatis nolite fieri sic ypocrite tristes Mat. vj. Sic dic̄ Aug⁹. in sermone de q̄dragesima. Congruit nr̄e deuotiōi vt q̄ dñi crucifixi passionē celebraturi sum⁹. remendaz carnaliū voluptatū crucē nobisipis faciam⁹. Hec ille. Jn q̄b⁹ ꝺbis Augu. tangit cām p̄cipuā institutiōis ieiunij quadragesimalis. Ex eo em̄ q̄ in ꝓrio celebraturi sum⁹ passionē xp̄i ⁊ redemptōez generis hūani. dignū ē vt xp̄o patienti p nobis etiā ꝟ tpe cōpatiamur. Nam dicit apls. Si cōpatimur ⁊ conregnabim⁹ Et iterz. Sicut inquit socij passionū estis. sic eritis et cōsolationis. Vñ sicut xps p passionē crucis venit ad resurrectionē imortalitatis. ita nos debem⁹ venire per mortificationē carnis ad resurrectionē gratie spūalis. et tandē glorie celestis. Verum qz nihil ita disponit hoiem ad passionem et mortificationē carnis. necnō ad omniū vicioz expulsionē ⁊ virtutūq̄ acquisitiōem sicut abstinentia ⁊ ieiuniū. Jdcirco sancta mater eccl̄ia ante festū pasche premittit ieiuniū quadragesime. Quod quidem ieiuniū vt dicit Aug⁹. in sermone de ieiunio. purgat mentē. subleuat sursum coz̄ contritū ⁊ humiliatū. ꝓscientie nebulas dispgit

Sap̄. ij. Extinct⁹ cinis erit corp⁹ nostrū Istud ꝑbū deberēt sp hꝫe in mēoria hoies dlicati. supbi. elati. ociosi. pigri. ꝺ pulchritudine. fortitudine. vel q̄cūq; speciositate corpis gloriātes. vt recogitēt. qz corp⁹ eoꝝ nō erit nisi extinct⁹ cinis. Job. xxxiij. Deficiet ois caro sil' ꝛ hō i cinerē reuertet. Et Isa. xxxiij. Erūt ꝓpli q̄si de incēdio cinis. Sit ḡ nr̄a meditatio ꝛ freq̄ns recordatio qz extinct⁹ cinis erit corp⁹ nr̄m. In signū h⁹ dat cinis sup capita hūana. vt dic̄ Robert⁹ holgot sup. ij. c. li. Sapie. qz ꝓtūc ꝺz Demēto hō: qz cinis es: ꝛ i cinerē reuertꝫ. ℒ Valet ād recordatio h⁹ icineratōis ad tria. scz ad fugiēdū tēptatōz. ad cōseruandū deuotōez. ad ornādū ornōnē. q̄ tria maxime sūt necessaria h̄ tpe q̄dragesimali. Prio itaq; valet incineratōis recordatio ad fugiendū tēptationē. Experimēt̄ esse dr̄ ꝛ ponit⁹ in alberto libro suo de vegetabilib⁹. q̄ si corvus nidificauerit in arboꝛe ꝛ ova posuerit. p talē cautelā pōt facilit̄ ipediri ne ꝺ ouis pullos valeat ꝓcreare. accipiat⁹ cinis vitri ꝛ subtilit̄ ponat⁹ int̄ lignū ꝛ corticē arboꝝ portāt⁹ nidū. ꝛq; diu ibi cinis durabit nūq; plificabit. Corv⁹ ē dyabol⁹ iuxta illud Theodoli. Corvū p fidie dānat alia q̄q; Hō moralit̄ ē arbor Matth. vij. Arbor bona bonos fructus facit Jn ista arboꝛe dyabolus nōne per temptatiōez nitit̄ nidificare. ova ponere. ꝛ tādem pullos ꝓducere. Nidū facit de ramusculis cogitatōnū diuersaꝝ. Ova ponit ꝺ ramusculis puersaꝝ delectationū. pullos ꝓducit p consensū malaꝝ opationū. Si ḡ istū corvū ipedire volum⁹. ꝛ si nidū fecerit p aduēticias cogitatiōes. ꝛ si ova posuerit p surrepticias ꝺlectatōes. ne ꝓducat pullos p opatōes. accipiā⁹ cinerē vitri. Vitrū ē caro nr̄a. q̄ frāgit̄ cū ictu. Cinis vitri h⁹ ē mēoria stat⁹ quē statū hēbit caro post mortē. q̄ erit stat⁹ cinerꝫ Job xiij. Memoria nr̄a cōpabit̄ cineri. Ponā⁹ ḡ istū cinerē sub corticē. i. sub nr̄a exteriori cōuersatiōe p ꝓuatas ꝛ occultas meditatōes mortꝫ. et infallabilit̄ nūq; cōsentē⁹ suggestiōib⁹ dyaboli p cogitatiōes cōceptas. ꝛ h̄ ē qꝺ dicit ap̄lus ad Heb. ix. q̄ cinis vitule aspersus inq̄natos scrificat ad emūdatiōez carnis. Hui⁹ cinerꝫ mēoriā nō solū xp̄iani sz etiā pagani multū hēbant p̄ oculis. Hā sic̄ refert Jobes galienꝰ in suo cōiloquio parte vij. Et Robert⁹ Holgot sup. ij. c. li. sapie. Et autor li. cordial. ꝛ hēc in vita sc̄i Joh. elemosynarij q̄ sic fuit antiq̄t⁹ ꝺ imperatoꝛe postq; fuit coronat⁹. Tūc cū astātib⁹ exercitib⁹ veniebāt monumētoꝝ edificatores cū marmoꝛib⁹ diuersi coloꝛis ꝛ ḡrebāt ab eo. de q̄li marmoꝛe iuberet sibi fieri monumētū insinuāres p h̄ ei futurū statū sue incineratōis. Postea ꝺo h̄ idē circa electōez pape fieri cōsuetū ē. Hā accēsa stupa vn⁹ corā papa nouiter electo, pclamabat dicēs Pr̄ sctē sic vadit glia mūdi. Hoc idem legit̄ de Jobāne elemosinario. q̄ fuit pr̄iarcha cōstantinopolitan⁹. q̄ dū sepulchꝛuꝫ sibi fieri p̄cepisset nunq; voluit illud pfici sed ordinauit q̄ in magnis solēnitatib⁹ cū essz i honoꝛe suo veniēs vn⁹ ad eū dicebat Dñe sepulchꝛū impfectū ē. iube illud pfici qz nescis q̄ hoꝛa furet⁹ ē. Hec ibi. Refert etiā Jobes galienꝰ sic̄ narrat̄ in q̄dā antiq̄ scripto. q̄ cū fili⁹ vnic⁹ cuiusdā nobilis religionē intrassz. venissetq; pr̄ vt eū abstraheret. Cūq; ei egressū ꝓsuadere non posset. dixit fili⁹ pr̄i. q̄ si auferret vnā ꝓsuetudinē q̄ erat in patria sua egrederet. Ad qꝺ faciendū pr̄ annuit. Cūq; pr̄ req̄sissz q̄ esset illa cōsuetudo. Rñdit q̄ illa. scz q̄ in eius ꝛa eccl̄ie moꝛiūt̄ senes sicut iuuenes. Qꝺ audiēs pr̄ in monasterio eū dimisit. ꝛ cū eo ibidē deo seruire cepit. Refert etiam in li. cordial. ꝛ idē legit̄ in li. de dono timoris. q̄ q̄dā vir magne lr̄ature ꝛ in phia doctus. dat⁹ vanitatib⁹ audiēs semel in matutinis legi de lōga vita patꝝ. ꝛ q̄ sp̄ dicebat i fine ad quēlibz illoꝝ illꝺ. Et mortu⁹ est. Et ex h̄ cōcipiēs q̄ q̄ntūcūq; hō viueret. nihilomin⁹ ꝺberet mori vltio. cōtēpsit oia ꝛ ītrauit ordinē ꝓdicatoꝝ. i q̄ fact⁹ est mgr̄ i theologia parisi⁹ ꝛ vir eximie sctitatis. Legit̄ etiā de q̄dā milite flagicioso q̄ nullā pniaz a papa Alexādro sibi iposītā voluit sustinere. Tandem papa dedit sibi anulū suū vt illū ꝓ pnia portaret. q̄ñcūq; euz respiceret p morte sua cogitaret. Qui cū fecisset. randē post aliq̄t dies redūt ad papā dicēs. q̄ parat⁹ sum quācūq; aliā penitentiā p̄ter istā iplere. Idem legit̄ de q̄dā alio pcr̄oꝛe. q̄ cū nullā pniam vellet acceptare. inīūxit sibi cōfessoꝛ vt p̄cipet suo suo q̄ sp̄ in p̄mo ferculo baculū decorticatū sibi p̄ntaret dicēs. Dñe ad mēoriā reducaꝝ q̄ necessario debitis mori. sz nescitis

Sed quereret qs. Quare dñs dicit illos ypocritas q̃ deformãt vultũ suũ ieiunãdo cũ deformitas nõ sit signũ vane gl̃ie. q̃ sẽpulcra ⁊ formosa reqrit. Rñdeo q̃ vt dicit ꝟ Aug. Jactãtia nõ solũ ẽ in solo corpeaꝝ rez nitore ⁊ pompa. sz etiã in ipis sordib luctuosis ẽ. Et eo piculosioꝝ est q̃ sub noie sanctitatis decipit. Deinde ieiunũ ypocritaꝝ manifestat fructũ di. vt appareãt hominib ieiunãtes. Boꝝ. plꝰ q̃s alij di. Sic ille phariseꝰ Lu. xviij. Nõ sũ sic ceteri hoim Jeiuno bis i sabbato. Sz q̃d talib dñs cõminaf audiãꝰ. Amen dico vobis recepe rũt mercedẽ suã. s. q̃ntum desiderauerunt. vbi cõminaf eis futurã dãnationẽ. Nõ dicit recipiũt de pñti. sed receperũt. qz talis adeo breuis est q̃ nihil hz de pñti. Et ido dicit Hiero. q̃ non est tutũ labijs hoiz cõmittere gl̃iã suã. arche vtiq̃ sine sera ⁊ sine claue. Nam laus tua congesta in os meũ. in ptãte mea est non in tua. Cũ meo libitu possium laudare te vel derogare tibi. ℞

Tu autem cum ieiunas. Hic est secunda pars euangelij in qua intendit tradere debitum modũ ieiunandi. Dicit autẽ. Tu autem cum ieiunas vnge caput tuuz oleo ⁊ faciem tuam laua. Si hoc ad litteraz esset faciendum. certe ridiculum esset vt dic̃ Beda. Et hoc idem Origenes sup Leuit. omelia. x. Et ideo ꝑm Rabanum istud est intelligendum metaphorice. accipitur ꝟ a palestinis. quib mos est in festis caput vngere oleo. Unge ḡ caput tuũ oleo. i. festiuũ ⁊ hilarẽ te exhibe. ⁊ faciẽ tuã laua. ad ifam. s. ne sordidꝰ appareas. Duo dic̃ contra duo. Ungẽ oleo leticie cõtra tristiciaz ypocritaz. Laua faciẽ aqua mũdicie ꝫ exterminationẽ. Vel laua faciẽ. i. cõsciam a malo tergẽdo. Vel vnge caput. i. mẽtẽ in bono cõgaudẽdo. Et iste sunt due partes iusticie. s. declinare a malo. et facere bonũ. ⁊ sic sctificaf ieiuniũ. Circa istud sciendũz q̃ ieiuniũ nr̃m duo dz hr̃e. Prio vt sit mixtũ cũ elemosyna. ⁊ io dic̃. Unge caput tuum oleo. i. xp̃m q̃ est caput nr̃m. oleo misericordie cũ suis paupib Isa. lviij. Frange esurienti panẽ. Hoc aũt reputat xp̃s sibi factũ q̃d fuit suis paupib impẽsũ Math. xxv. Q̃ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Scdo ieiuniũ nostrũ debet habere rectam intentionem Et ideo dicit laua faciem. id est intentionem. ppter deũ ꝟ faciendo. Uñ seq̃f. ne videaris hoĩb ieiunans. In ꝟ remouet itẽtioz prauã. s. appetitũ fauoris ⁊ laudis hũane q̃rere. Suadet em̃ rectã intẽtionẽ. cũ subdit. sz pr̃i tuo id ẽ deo. q̃ est pr̃ tuꝰ p creatõnẽ. p adoptionẽ. p gl̃ificatioẽz. q̃ est in abscõdito. Eloꝛa pr̃i tuo celesti. q̃ ẽ inuisibil. vel q̃ habitat i corde p fidẽ ps̃. Ipe em̃ nouit abscondita cordis Isa. xlv. Uere tu es deus absconditus. Unde deo ieiunat q̃ p amore eius se macerat. ⁊ qõ sibi subtrahit alteri dat. Sequitur. Et pater tuꝰ q̃ videt te in abscõdito reddet tibi. Quasi di. ꝑm Remig. Sufficit tibi vt deꝰ q̃ est inspector cõscie idẽ sit et remunerator. Sap̃. x. Reddet deus mercedẽ laboꝝ sctõꝝ suoꝝ. Circa ista sciendũ q̃ ꝑm Cryf. spũaliter facies anie pscia intelligit. Prio. sic em̃ i cõspectu hominũ gtiosa ẽ facies pulcra. sic in conspectu dei speciosa ẽ cõscia mũda. Scdo. qz sic̃ p faciẽ cogf̃cit hõ ab hoie. sic p cõsciam cognoscit seruꝰ dei a seruis diaboli. Unꝺ Thimo. dr̃. Nouit deꝰ q̃ sũt eiꝰ. q̃ angelis dixit Apoc. vij. Nolite nocere terre ⁊ mari donec signem⁹ seruos dei in frõtib coꝝ. Frons est superior ps rõnis. ꝑm quaz cõscia si bona ẽ signaf signo dei. Si mala signo diaboli. Juxta illud Laureriatã habẽtes cõsciam. Tertio. qz sic̃ in facie modica macula magnã deformitatẽ pulchritudinis i ducit. nõ sic ãt in alijs mẽbris. Sic pcm̃ q̃tũcũq̃ modicũ etiã minimũ veiale. maxime reputatõis ẽ in cõscia humana. Naz oĩe q̃d fit ꝫ cõsciam edificat ad iehẽnam

Scdo sciendũ est q̃ hic per caput intelligitur christus. Primo. sicut em̃ a capite dependent oẽs sensus. sic oĩs sapia intellectus scia ⁊ prudẽtia a xp̃o. Unde apls dic̃ q̃ in ipo sunt oẽs thesauri sapier scie Col. ij. Secũdo. quia sic̃ capite dolente oĩa mẽbra dolent. ita xp̃o p nobis passo debemꝰ cõpati. iuxta illud. Si erimus socij passionum. erimus ⁊ consolationum. Talis fuit Paulus q̃ dixit. Quis infirmaf ⁊ ego non infirmor Tertio. quia sicut p̃o capite omnia mẽbra se exponũt ⁊ opponũt. ⁊ ipm a lesiõe, ptegũt. vt pz de serpẽte q̃ caudã exponit p capite. Sic q̃libet fidelꝰ honore dei sui. corpus suuz ⁊ subam tpalem exponere debet. imo vitã suã corpalem vt saluet hominẽ ⁊ fidẽ xp̃i integrã. vñ dicit saluator. Qui amat aiam suã pdet eã. Augustinus

libidinū ardores extīguit. castitatis lumē accendit. Hec ille. Ex q̄ patet vt dic̄ Hieronim⁹ in epla ad Demetriadē q̄ solū ieiuniū non perfecta virtus. sed ceteraꝝ virtutū fundamentū ⁊ sanctificatio ⁊ pudicicia sine qua nemo videbit deū. Sed quia multi indiscrete ieiunantes fructū sui ieiunij nō consequūt. quia ad vanā gl̄iam ieiunant. Ideoq̄ saluator ponens fundamentum hodie oīb⁹ ieiunare vtiliter volentibus dicit. Cū ieiunatis. vt dicit textus. In illo tpe. Cum ieiunatis nolite fieri sic̄ ypocrite ⁊c̄. In isto euangelio dn̄s ⁊ saluator noster p̄mo intendit nos retrahere ab indebito modo ieiunandi Secundo intēdit tradere debitū modum ieiunandi. ibi. Tu aūt. Tertio intendit debitū modum docere thesaurizandi. ibi. Attendite. ⁊c̄.

Dixi primo ⁊ intendit nos saluator noster retrahere ab indebito mō ieiunandi. cū dicit. Cum ieiunatis nolite fieri ⁊c̄ Extermināt em̄ facies suas vt videantur ab hominib⁹ ieiunātes Amē dico vobis recepe̅rt mercedē suā. Ubi tria tangit. Primo em̄ christus p̄hibet falsā simulationem. vnde dicitur Nolite fieri sicut ypocrite. Hoc ideo dicit. quia vt dicit Chrysostomus sciebat dominus vanam gl̄iam ex oīni opere bono p̄cedere Jō spinā vane glorie que nascitur in terra bona iubz p̄rescindere ne suffocet ieiunij fructum. Non autē potest fieri vt non sentiatur qui ieiunat. sed melius est vt ieiunium te ostendat q̄b⁹ tu ieiunium. Non autē dic̄ non sitis. sed nolite fieri. Prohibet em̄ voluntatem que est radix merendi vel demerendi. Nec dicit. nolite esse. sed fieri. Nam vt dicit Chrysostomus. nō potest fieri vt sit hilaris qui ieiunat. Ideo dixit. Nolite fieri. Qui autem per ypocrisim pallentes apparent. illi non sunt tristes sed fiunt. qui autē naturaliter propter assiduum ieiunium tristis est non fit tristis. sed vere est.

Sed di. vtrū appetitus vane glorie sit peccatum. videtur em̄ q̄ non. quia nullus peccat in hoc q̄ deo assimilatur Ephes. v Estote imitatores dei. Sed in hoc q̄ querit gloriam deū imitatur. Jsaie. xliij. Omnem qui inuocat nomē meū in gloriā meā creaui eum. Item Tullius de Tusculanis questionibus dicit q̄ oēs p̄uocant ad bonū gratia glorie Romāoꝝ. xij. Prouidentes bona non tm̄ cor̄ deo. sed etiaz cor̄ oīnibus hominibus. Item ꝑm Thomā scd̄a scē. qōne. cxxxij. ar. x. Licet appetitus glorie de se non sit vitiosus: tamē appetitus vane glorie est vitiosus. Qui potest fieri tripliciter. Uno modo ex parte rei de qua quis gloriam querit. puta qz res non est gloria digna. quia fragilis vel caduca. Alio modo ex parte eius a q̄ gloriam querit. puta hominis. cuius iudiciū nō est certum. Tertio ex parte ipsius qui gloriam appetit. puta quia appetituz huiusmodi non refert ad vltimū finem. puta ad honorē dei ⁊ proximi salutez. Ad p̄mū dicēdū q̄ bene homo potest appetere gloriā ad vtilitatē alioꝝ Math. v. Sic luceat lux vestra ⁊c̄. Et in hoc deū imitatur q̄ non propter se: sed ꝓpter nos gloriam suā querit. Ad secundū dicendum q̄ quis ꝓpter appetituz glorie celestis bene operās laudatur. Ad tertium dicendum. Q̄ homo potest ostēdere sua facta alijs vt in bono proficiant. Dicit autem Thomas ibidez arti. ij. et. iij. Q̄ christianis gloria q̄nq̄ est peccatum capitale. quādoq̄ etiā est mortale. put videlicet ꝓpter eaz q̄s amittit mercedē eternā. Quādoq̄ etiā est veniale vt quando non repugnat charitati. Dicit ergo Thomas q̄ virtuosum opus amittit in vita eterna si ꝓpter inanem gloriā fiat. si illa etiā sit peccatū veniale. Un̄ subdit. Exterminant em̄ facies suas vt appareant hominibus ieiunantes. vbi adiungit p̄uaā intentionē dicens. Extermināt em̄ facies suas. id est demoliuntur vel decolorant vel deformant. faciem suam. id ē venustatē pulchritudinē ⁊ formositatem faciei sue vt tristiciā simulēt Et ita animo forsitan letantur. ⁊ in vultu gestant luctū. Sicut em̄ dicit Gregor⁹ apud tales ora pallescunt. corpus debilitate quatitur. pectus interrumpentibus suspirijs vrgetur Quid tāto labore aliud nisi estimatio humana cogitatur. Et tale ieiuniū non ē purum cor̄ deo. quia non venit de ratione continentie: sed de arte fallacie. vt dic̄ Leo papa. Q̄ si ille qui ieiunat tristis est. et tristem se facit ypocrita est. Quanto magis iniquior est qui non ieiunat. sed figmētis quibusdam in facie sua pingit vel fingit venalem pallorē quasi ieiunij signum.

sicut pharisei dicentes. Ugī hec dicens contumeliā nobis facis. Septio qz liben ter ociarī: cū tñ amoz dei seruos ei⁹ nō pa tiī ociari. sed opaī magna fm Gregoziuz. Octauo: qz oia opa sua ad ostentationē fa ciūt. vt hic tristes. Secūdo ieiuniuz nr̄m oz esse sanctitate purū. De q̄ Jobel: ȳ. La nite tuba in syon. sanctificate ieiuniū. In q̄ aūt hec puritas sanctitatis cōsistit sub dit dicēs. Cōgregate ꝑlm. Ecce vnitas caritat; que maxime hodie req̄rit. Wale ḡ ieiunat q̄ rancorē in corde ꝓ ꝓximū fuat Et sequit. Egredief sponsus de thalamo suo. ⁊ sponsa de cubili suo. qm̄ in ꝟ sacro ie iunio etiā ab illicitis amplexiōibꝫ ē absti nēdū. Tertio ieiuniū nr̄m oz esse modera tione discretū. vnde dicit aplūs Rom. xij Rationabile sit obsequiū vestrū. Oia em̄ debēt fieri fm discretionē rōnis. cōtra no stros ieiunantes q̄ in nullo seruāt moduz circa ieiuniū. Nam que est discretio rōnis comedere semel ⁊ infinities bibere. absti nere a cibis ⁊ ingurgitari pocul. Aut que discretio abstiere a carnibꝫ ⁊ carnalia opa facere. Uñ dicit Fulgenti⁹. Jeiunijs nr̄is adhibēda est tēperies. vt coꝛp⁹ nr̄m nec sa turitas exciter nec inedia imoderata debi liter. Ecce discretio rōnis. Nos ḡ fratres studeamus in oibꝫ discretionis modū ser uare. quaten⁹ ieiuniū nr̄m sit vicioꝝ nr̄oꝝ ablutio ⁊ acquisitio virtutū. vt non soluz deleat p̄terita que ꝓmisim⁹. sed etiā repel lat futura q̄ ꝓmittere possem⁹. vt di. Ber. sup cantica sermōe. xxxviij. Quarto ieiu niū nr̄m debet eē hūilitate māsuetū. Sic em̄ dicit Hiero. in quadam epla. ieiunia nō solū debēt eē moderata ſz etiā facta in omi mentis hūilitate. q̄ ita attenuēt coꝛp⁹ vt mētē nō eleuēt. ne res hūilitatis gignet superbiā ⁊ vicia de virtute nascāt. Jn signū hoc ponit hodie cinis sup capita nr̄a ad oñ dendū nos merito debere hūiliari ex plu ribꝫ causis. Et ꝓmo in signum recogitāde nr̄e creatōis cui⁹ ꝓmordial' materia fuit q̄ si cinis Job. xxx. Cōpatus sū luto. Scōo in signū recogitāde resolutōis. qz in cine rē resoluemur. fm ꝟ dic̄ Job. xxxiij. Qis caro deficiet. ꝓpter ꝟ dicit sacerdos Me mēto hō: qz cinis es. ⁊ i cinerē reuerteris. Uñ Eccī. xvij. Oēs hoies tra⁊ cinis. Eñ igit hō tā creatōe q̄m resolutōe sit cinis nō audet superbire Eccī. x. Quid superbis terra ⁊ cinis. Tertio ponit cinis in signū hūili tatis Eccī. xl. Occupatio mag̃ creata ē fi lijs Adam. Et post seq̄t. A p̄sidente vsq; ad humiliatū Jone. iij. Peruenit verbū istō ad regē ⁊ sedit in cinere. Quarto in signū cōtritōis. Hiere. vj. Cōspgere cinere. lu ctū vnigeniti fac tibi planctū amaꝝ. Quis q̄s ḡ hodie cineres capit ꝟ, cogitet. qz sicut puluis ⁊ cinis ē ex creatōe. sic erit ⁊ i reso lutōe. Que cogitās cōterabō pctis. q̄ credo gr̄az p quā possit cōseq̄ veniā pctoꝝ. ⁊ tan dem gl̄iam supnoꝝ. Ad quā nos. ⁊c.

Dñica Jnuocauit. I Ser. XLIIII.

Octus est iesus

Di desertū a spū vt tēptaret a dya bolo Mat. iij. Qm̄ vt ait Aug. sup ps̄. lxj. vita nr̄a i hac pegrinatōe ñ pōt eē sine pctō: nec sine tēptatōe. cui⁹ rō ē fm ip̄m. qz pfect⁹ nr̄ p tēptatōez fit nr̄am. nec sibi q̄sq̄ inotescere pt: nisi vicerit. nec pōt vicere: nisi certauerit. nec pt certare: nisi in imicū ⁊ tēptatōes habuerit. Hec ille. Jz āt tota vita hūana ñ sit nisi tēptatio. vt oz Job. vij. Milicia ē vita hois. tñ diabol⁹ ñ eq̄lit' oēs tēptat. nec eq̄lit' oi tpe tēptatos exercz. Nā vt di. Jsi. li. iij. ō sū. bo. c. v. dia bol⁹ suis fautoribꝫ blādit. dei ꝟo fuis mo lit tēptamēta ꝓria exēplo dñi q̄ se p⁹ baptis mū a diabolo passus ē tēptari. Qō innuit fm ip̄m. qz tūc ꝓ eū quē possidet dyabolus seuit aer⁹ qñ se ꝟtute diuīa ab eo expellē dū cogscit. Uñ imūd⁹ spūs tūc discerpsit puer⁹ gui⁹ i q̄ hitabat qñ ad xp̄i iperiū exi re ab eo coact⁹ ē. Hec ille. vñ gre. li. xxvij. moral'. di. Hostis nr̄ q̄nto magis nos sibi rebellare cōspicit. tāto āpli⁹ expugre cōtē dit. Eos em̄ pulsare negligit. q̄s q̄eto iure possidere se sentit. Hec gre. Quia igit tpe isto q̄dragesime ꝟe penitētes dyaboli opi bus renūciātes. ad xp̄m cōuerti nituntur. christoq; adherendo seruire, ꝓnūt. ⁊ ab iecta seruitute diaboli dura. in qua isto to to anno detinebant. ad iugum domini le ue et suaue festinare contēdunt. Jdeo dia bolus contra eos fortius armatur diuer sis temptationibus. Teste beato Remi gio in omelia hodierna. sic dicente. Jstud nobis sollicite cōsiderandū. q̄ statim post baptismū temptatōes dñs ptulit diaboli. vt intelligam⁹: qz tūc tēptatōibꝫ dyaboli artius ꝑmimur qñ ab ei⁹ fuitute vel dñio

exponit. Noli amare vitam tuā pre xp̄o. si vis habere vitā in xp̄o C Seq̄t. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra Superi⁹ docuit simplicitatē in opib⁹ meritorijs. nūc docet simplicitatē in opib⁹ supererogatiōis docēs ꝑfectū ꝯtēptū t̄renorū ꝓpter deū. Et p̄mo ꝓhibitionē ponit d̄ nō collocādis thesauris in v̄o ꝑiculo. Secūdo ponit ammonitionē de reponēdo in tuto. ibi. Thesaurizate vob̄ ⁊c̄ Dic̄ g̊. Nolite thesaurizare vob̄ thesauros in terra. i. ita facietis opa bona nō ꝓpter fauorē humanū. n̄ ꝓpt̄ amorē tp̄aliū. q̄ magis sūt cōtēnēda ꝓpter deū q̄ꝫ cōgregāda ꝓpt̄ suū ꝑiculū. Nolite g̊ thesaurizare ī t̄ra. i. in trāsitorijs t̄re cōgregādo. t̄renū emolimētū q̄rēdo d̄ spūali ope. vbi erugo. i. rubigo aut tinea. i. v̄mis demolit̄. aut vbi fures furāt̄. Raban⁹. Mala depositoria terra in q̄ depositū patit̄ ab om̄i genere corꝑaliū detrimentuꝫ. a sensibili vt ē tinea. ab insensibili vt est erugo. a rōnali vt fures. Per eruginem que inest metallis intelligitur auaricia. per tineam q̄ de veste nascitur ⁊ vestē consumit luxuria. per fures superbia. Ista tria pctā oīa bona furantur ⁊ effodiunt. ī delectatione. in consensu. ⁊ opatōe. Et sciendū q̄ in trib⁹ reponit̄ thesaur⁹. in auro. ī argēto. ⁊ ī vestib⁹ p̄ciosis. Metalla timēt eruginē. vestes tineā. lapides nihil hoꝝ. sꝫ tm̄ fures ꝟm Raba. Et ꝟm Cryꝟ. significatur ꝑ hec triplex interitus oīm bonorum terrenoꝝ. Aut em̄ a semetip̄is veterascunt vel per tineam. sicut vestimenta aut ab ipsis dn̄is luxuriose viuentibus comedunt̄. aut ab extraneis dolo vel vi. calumnijs vl̄ aliquo iniq̄ modo diripiūt̄. Allegorice ꝟm Rabanū. Erugo significat sup̄biā. q̄ d̄ corē virtutū obfuscat. Tinea q̄ vestes latēter rodit inuidiā. q̄ om̄e bonū studiū lacerat: et compositionē vnitatis dissipat. Fures sunt heretici ⁊ demōes qui semper ad hoc sunt intenti vt spiritualibus spolient. Laus ergo celestis cuꝫ sit eterna furto surripi non potest nec tinea demolienda inuidie. nec erugine superbie excecanda ꝟm Hilariū. Et ideo sequitur. Thesaurizate ergo vobis thesauros in celis. vbi nec erugo neq̄ꝫ tinea demolitur. ⁊ vbi fures non effodiunt neq̄ꝫ furantur. Celum autem h̄ intelligit Augustinus non istud corporeum sed spirituale firmamentum quod est locus glorie sanctorum. Unde dicit Crysostomus. Substantiam tuam ergo illuc colloca vbi patriam tuam habes. Ecce tutus locus. scilicet celum. Ubi nec erugo. quia ibi nulla vetustas. nec tinea. quia ibi nulla passibilitas. neq̄ꝫ fures: quia ibi nulla violentia vel fraus. Et sequitur. Ubi ē enim thesaurus tuus. ibi est et cor tuum. Quasi diceret. Bene dico caue. quia vbi est thesaurus tuus. id est si in celo est. in celo est et cor tuum. Si in terra est. et cor tuum in terra. Quasi diceret. ꝟm Chrysostomum. Et si nihil horum que dicta sunt veniat non paruum tamen damnum sustinebis inferioribus affixus. ⁊ eorum seruus factus. et a celestibus cadens nihil celestium cogitare poteris. Hieronimus hoc intelligit non solum de pecunia: sed etiam d̄ cunctis possessionibus. Nam gulosi deus venter est. lasciui thesauri sunt. lubrica amatoꝝ libido. Huic seruit vnusquisq̄ꝫ a q̄ vincitur. Ibi ergo habet cor vbi thesaurū Ex his patet que sit vtilitas elemosyne. Qui enim collocat thesauruꝫ suum in terra. non habet quid speret in celo Ut quid ergo aspicit in celum: vbi nihil repositum est. Unde dupliciter peccat. Primo. quia male congregat. Secundo quia cor habꝫ in terra. D Circa ista notandum q̄d dominus in hoc euangelio intendit tradere debitum modum ieiunandi. Ad q̄d quattuor requiruntur. Debet enim ieiunium nr̄m esse intentione rectū. sāctitate purum. moderatione discretū. et humilitate mansuetū. De p̄mo q̄ debet esse rectū non distortū per appetitum vane laudis. vt faciunt ypocrite. qui plus querunt apparere q̄ꝫ esse tristes. Sūt aūt plura signa ypocritarum. Primū est. quia peccata grauia alleuiant. et leuia aggrauant. sicut fuerūt pharisei qui traditōnes suas ponderabāt sed mādata dei pro nihilo reputabāt. Secundo quia se laudant ypocrite ⁊ alios vituperāt. Sicut pharise⁹ Luc̄. xviij. Tertio quia quicquid peccant in alios retorquent. et sua mala occultant. circumlocutione confitentur. Quarto quia si offenduntur non dimittunt: nisi vlciscantur. soli autem offendentes alios non curant. Quinto quia si cui bene fecerint valde pōderāt. sed alioꝝ bn̄ficia nō curāt. Sexto. quia cū corrigunt̄ egreferūt ⁊ murmurāt.

Q̃ amor hz q̃ndã vim vnitiuã ⁊ transformatiuã q̃ nõ dimittit amatores suos cẽ sz amatorꝫ. Et iõ Valeriꝰ ad rufianũ dicit Ethicũ ẽ videre cui des. i. magꝭ ꝓꝰ moral' ẽ videre cui se hõ det ⁊ cõiũgat i societatẽ Hoc ꝓbũ sũme ẽ notãdũ iuuẽibꝰ q̃ ducũt puersa societate illoꝝ q̃ eos ad vicia iuitãt Sic dicũt reprobi puer. j. Veni nobiscũ insidiemur sãguini. marsubiũ sit vnũ oĩm nr̃m Et Sap. ij. Venite fruamur bonis q̃ sũt. ⁊ vtamur creatura tãq̃ i iuuẽtute celerit. vino pcioso ⁊ vngẽto nos impleam? Et nõ ꝑtereat nos flos tẽpis. Coronem? nos rosis añq̃ marcescãt. Nullũ pratũ sit qõ ñ ptr̃seat luxuria nr̃a. Aẽo nr̃z exsors sit luxurie nr̃e vbiq̃ flinq̃m? sig̃ letricie nr̃e q̃m hec ẽ ps nr̃a ⁊ h ẽ sors nr̃a. O ꝓmã? pauperẽ iustũ. ⁊ nõ pcam? vidue. nec reuereamur canos mlti tpis. hec ibi. Ecce quõ mala societas inuitat se mutuo ad pctã diuersa. Et iõ q̃dã senex informãs filiũ suuz dixit. Talẽ q̃sq̃ sore q̃lẽ sibi nectit amore. Sermo veridic? ait ipe sit alt' amic?. Cui cõcordat Aristo. ix. Ethicoꝝ di. q̃ amic? ẽ alter ipe. Hui? eñ mores imitat' cui? hz amores. Recordẽt igit' oẽs tales illõ Prouer. xvj. Vir iniqꝰ ducit amicũ suũ ꝑ viam nõ bonã. Nec mirũ. Ex q̃ eñ tal' societas puersoꝝ ñ hz ducẽ: nisi spñ malignuz merito ñ ꝓt duci: nisi ad ꝑcipiciũ. eo q̃ cecus cecũ ñ ducit: nisi in foueã Lu. vj. Ipi eñ õmões duces sũt cecoꝝ Mat. xv. nec ducũt: nisi ad tenebras exteriores vbi erit fletꝰ ⁊c. Mat. xxij. Tertio ducebãt q̃dam ísto ãno ⁊ ducũt hodie a spũsco vt sũt oẽs inocẽtes ⁊ pe penitẽtes q̃ ducũt ꝑ viã iustície mãdatoꝝ legis diuie. Juxta illud qõ spũsctũs dic̃ ad aiam tal' hois. Ducã te ꝑ semitas eqtatz ⁊ viã sapie monstrabo tibi. Iste ẽ bonꝰ ductor quẽ petebat ps. dicẽs. Spũs tuꝰ bonꝰ deducet me i trã rectam. Isto spũ q̃ ducũt filij dei sũt. Juxta illud Roma. viij. Qui spũ dei agunt hĩ filij dei sunt. Sz di. quõ iste ẽ bonꝰ spũs q̃ duc̃ in tẽptatiõem. sicut hic duxit xp̃m cũ tam nos oremus vt nõ inducamur in tẽptationẽ Math. vj. Rñdeo ꝑm Henricũ de vrmaria li. ix. c. ix. Q̃ licet spũsctũs ꝓmittit nos tẽptari. nõ tñ ꝓmittit i tẽptatõe superari. Vñ nõ petim? vt nõ tẽptemur. sz vt in tẽptatiõe non supemur. Hoc eñ est ꝑm Henricũ in temptatiõem induci. i. cõsẽtũ ꝑbere tẽptatori. mõ h nõ facit spũsctũs: q̃ potius nos liberat a malo tẽptatõis. non ꝓmittẽs nos tẽptari supra id qõ possum? sz faciẽs cũ tẽptatiõe puentũ vt possim? sustinere. Et Horra sup Math. vj. exponit ne nos inducas in tẽptatoẽz. i. nõ ꝓmittas nos induci in tẽptatoz ꝑ cõsensũ vt succũbam?. Tũc eñ iducimur. i. int? ducimur q̃n hz in nob efficaciã ⁊ vincimur. Hoc ãt a spũsctõ non ẽ sz a maligꝭ. Et iõ lz spũssanctus duxit xp̃m ad locũ tẽptatõis. nõ tam̃ ꝓmisit eũ succumbere in temptatõe. B

Dixi secundo q̃ in ꝓbis ꝓponit loci i quo xp̃s temptat? est descriptio. cuz dicit In desertũ. Per istud desertũ significatur pñs vita. Sicut eñ filij isr'l nõ potuerũt i trare terram ꝓmissiõis. nisi mansissent in deserto sustinentes multa mala. Sic nec nos possumus ingredi in celũ. nisi patiamur hic aliqua dura ⁊ aspera ꝑ penitẽtia. Luce vltimo. Oportuit xp̃m pati. ⁊ ita intrare i gloriã. Et sicut filij israel in illo deserto sustinuerunt tria. scz longã ⁊ periculosam peregrinationem. magnam ⁊ victoriosam hostiũ expugnationem. grauem et intollerabilem sitis arefactionẽ. Sic nos oportet hic agere vitã vt peregrinos. Hebreo. xiij. Nõ habem? hic manentẽ ciuitatẽ. sed futurã quã inq̃rim?. Filij eñ israel i deserto fecerunt eis tuguria. non castra. ñ pallacia. sed de fragili materia tabernacula. Sic nos facere debemus. Quod iñ est contra multos curiosos edificantes edificia delicioſa. qui nimis solicitant circa lapides mortuos. ⁊ negligunt viuos. ac si in eternum hic essent mansuri. Communiter tamen videmus q̃ hij qui talia edificia fabricant breuiter ea inhabitant. vt dicit Holgot Sapientie. xj. non cogitãtes de verbo saluatoris Marci. xiij. Cui cuz quidam discipulus dixisset. Magister aspice quales lapides et quales muri. Cui xp̃s dixit. Amen dico vobis. nõ relinquẽt lapidẽ super lapidem. Tales simules sunt edificantibus turrim Babilonie qui cum ex hoc vellent magnificare nomẽ suũ turpiter fuerunt a deo confusi. vt dicitur Genesis. xj. Hinc Bernardus in libro de cura rei familiaris ait. Ad edificandum cogat te necessitas non voluntas. Secũdo filij israel in deserto habuerũt magnam et

recedere cepim⁹. iusteq; ac pie cũ xp̄o viue re voluerim⁹. ⁊ post pauca. Sic em̄ rex n̄ ꝯ subditos. sed ꝯ rebelles nationes belluz mouet. Ita dyabolus validius eos quos a sua seruitute recedere ⁊ ad leue iugũ xp̄i festinare viderit impugnat. Tunc em̄ gra uiores temptatiões demonũ sentiũt quã do aliqd̄ bonũ inchoare volũt ꝓpositum. Quod in exemplo israhelitarũ discimus. Qui tunc a Pharaone durius afflicti le gunt̄ qñ ꝑ Moysen et Aaron ad terrã ꝓ missiõis sũt vocati. Hec ille. Volens igit̄ eccl̄ia filios suos premunire ꝓposuit hodie euãgeliũ in q̄ legit̄ de tẽptatõibꝫ xp̄i. istru ens oẽs ꝟe penitẽtes vt se caute habeãt cir ca assũptõz pnie ipoꝝ. Et si forte diabol⁹ eos aliq̄bꝫ tẽptatõibꝫ vexauerit recordent̄ de mõ vincẽdi eũ illo vicz q̄ vicit eũ xp̄s. tũc qñ duct⁹ ẽ in desertũ vt tẽptaret̄ a dia bolo. sic dic̄ euãgeliũ. Duct⁹ ẽ ihs i deser tũ a spũ vt tẽptaret̄ a dyabolo. In ꝟbis p̄ missis tria ꝓponũt̄. Prio nãq; ꝓponit̄ xp̄i tẽ ptatõis p̄paratio q̄ fuit ꝑ spm̄scm̄. cũ dr̄. Du ctus est ihs a spũ. s. sctõ. Scdo ꝓponit̄ loci in q̄ tẽptat⁹ est d̄scriptio q̄ fuit desertũ. cũ dr̄. In desertũ. Tertio subiũgit̄ intentio fi nalis dyaboli. q̄ fuit ꝑ spm̄ malũ. cũ addit̄ vt temptaret̄ a dyabolo. A

Dixi primo q̄ in ꝟ. p̄. ꝓponit̄ tẽptatõis xp̄i p̄ paratio q̄ fuit ꝑ spm̄sctm̄. cũ dr̄. Ductus ẽ ihs a spũ. Sic em̄ dicit Remigi⁹ in omel. Absq; vlla ambiguitate credendũ ẽ xp̄m fuisse ductũ a spũsãcto in desertũ. Nec mi retur quis cũ audit christum a spũsancto ductũ ad locum temptationis. Nam nisi xp̄s spũsancto fuisset ductus in desertum nequaq̄ spũs malign⁹ talẽ oportunitatez ⁊ occasionẽ tẽptãdi eũ habuisset. Vñ dic̄ Remigi⁹. qꝛ eũ ibi spũsctũs duxit vbi oc casionẽ tẽptandi malign⁹ spũs inueniret. Dãdus em̄ erat dyabolo loc⁹ tẽptandi vt fieret xp̄o occasio supãdi. Hec ille. Bon⁹ fuit iste ductor q̄ xp̄m ꝓspere duxit ⁊ redu xit. sic ille Raphael ãgel⁹ Thobie ductor q̄ ait. Ego sanũ ducã eum ⁊ reducã. Tali ductore maxime nobis op⁹ est isto sacra tissimo tpe. sine quo nõ possum⁹ cũ dyabo lo bellare. nec in terrã promissionis celestꝫ p̄uenire. Figura Exodi. xv. vbi sine Moy se duce filij israel nõ potuerũt terram pro missiõis intrare. Sed certe multi isto an no ducebantur malis ductoribus. Qui dã em̄ vt dicit Holgoth sup. xix. c. li. Sa piẽcie ducebãt̄ illecebrosa sensualitate. sic illi q̄ nõ ꝟm veritatẽ rõnis sed ꝟm passio nem vixerũt. Qui non quod honestũ. sed quod delectabile est in omnibꝫ sequebant̄. Sic ductus est ille iuuenis vecors qui se quebatur mulierẽ ornatã ⁊ blãdientẽ sibi. vt dr̄ Prouer. vij. De quo ibi dr̄. Secut⁹ est eam quasi bos ad victimam. Mulier ista significat sẽsualitatẽ carnis nr̄e q̄ sepi us seducit iuuenes. q̄ꝫdiu aũt sic rõ sequit̄ sensualitatem et sensualitas ducit rõnem tandiu est necesse hominẽ errare et postea periclitari. et ideo necesse est sensualitatez hmõi hodie mortificando subijcere ratio ni sicut ancillam dñe ne ei dominetur. sed seruiat. Narrat Fulgentius primo mito logiarũ q̄ admetus rex Altestam duxerat in vxorem. Contigit Admetum infirma ri. Consuluit Appollinem deũ quõ possꝫ ab infirmitate liberari. Respondit Appol lo q̄ curari non possit: nisi alia persona de suis ꝓpinquis pro eo voluntarie moreret̄. Quo intellecta Altesta mortẽ spõte subijt ⁊ Admetus fuit curat⁹. Moraliter. Spi ritus ⁊ caro in homine sunt sicut vir ⁊ vx or. Sed cum vir. i. spũs noster infirmatur ꝑ pctm̄. nõ potest alit̄ curari. nisi vxor sua id ẽ caro moriat̄. i. mortificetur ꝑ pniam. quod fit per ieiuniũ ⁊ macerationes alias corporales. Quod cum fuerit reuiuiscet spiritus noster. Juxta illud Romanoruz viij. Si scd̄m carnem vixeritis moriemi ni. Si autẽ spiritu facta carnis mortifica ueritis viuetis. Et apostolus Gal. v. amo nens dicit. Spiritu ambulate et deside rie carnis nõ perficietis. Et infra. Si spũ ducimini non estis sub lege. Si ergo ali qui ducti sunt spiritu carnis isto anno. iaz ducantur spiritu rationis ista quadragesi ma. vt temptationes valeant supare. Se cundo quidã ducebantur isto anno ꝑuer sa familiaritate maloꝝ seu societate. Que quidam societas est multũ periculosa Eo q̄ hominez bonum transmutat successiue in malum. Cuius ratio est. quia vt dicit Hugo de sancto victore. libro suo de arra Ea est vis amoris vt talem te necesse sit esse quale est illud quod amas. et cui di lectionis societate iungeris. Et hinc di cit Dyonisius. iiij. libro de diuinis noibꝫ.

de pe. dis. ij. Int' hec. Tẽptatio q̃ fit p sug-
gestiõz malaz cogitatõnũ cũ ꝓsẽsu ẽ pctm̃
vt dic̃ Bre. ibidẽ Tertia ẽ tẽptatio ab in-
teriori. hec ẽ demonũ. ⁊ hec ẽ valde timẽ-
da: qz i via q̃ ãbulãꝰ nob laq̃os parãt. ps.
Laqueũ parauerũt pedib⁹ meis. Sz di.
erq̃ diabolꝰ ñ ꝑt ab itra tẽptare. quõ g̃ põt
aie hũane añ faciẽ eiꝰ laq̃os tẽptatõnũ po
nere. Et erq̃ ñ ꝑt aiaz nr̃az itrare cũ solus
deꝰ ℔ possit vt illabat aie. vt dic̃ mg̃r in. ij.
sniaz. dis. viij. Et Aug. li. de spũ ⁊ aia ca.
xv. Ad q̃d breuit' dicẽdũ ẽ ꝑm Jsiõ. li. ij. c.
v. de sum. bo. q̃ dyabolꝰ nõ ẽ imissor cogi
tationũ. sic q̃ ibi intrãs in cor homis eas
mittat ⁊ suggerat. sz ẽ bñ incentor viciorz.
qz nullibi ocupie formãta succẽdit nisi vbi
ꝑus ꝓaue cogitatõis delectatões aspexe
rit q̃s si a nob sperni aspexerit. sine dubio
ꝓfusus abscedit. Ex his infero duo. Prio
q̃ dyabolꝰ nosc̃it cogitatiões illas hoim
q̃ sibi aliq̃ mõ p sensus aut alias passiões.
affectões. q̃litates. aut alias dispositiões
exteriores aparẽt. ⁊ ꝑm ℔ put viderit ho-
minẽ ad talia affectũ suggerit sibi taliũ re
rũ tẽptatões. Scõo infero q̃ illas cogita
tiões q̃ nõdũ sunt de interioribꝫ aie nr̃e p
aliq̃ sig̃ ꝓpalate. eas oino adire nõ põt. De
his ita loq̃t aug. li. ij. ꝛtractationũ ⁊ habẽt
ẏba. xxij. q. v. q̃dam loco. vbi dicit. Quo-
dã loco dixi. s. in li. de spũ ⁊ aia. c. xxj. De-
mões aliq̃ hoim dispositiões nõ solũ vo
ce, platas. vez etiã cogitatiõe conceptas.
cũ sig̃ q̃dam ex aio exꝑmũt i corpe. tota fa-
cilitate pdiscere. Et seq̃t. Hã puenire ista
ad noticiã demonũ etiã p nõnulla exprimẽ
ta cõptũ est. Hec ille. Et Cassianꝰ lib. col
lationũ patz. collatõe. vij. ca. xxj. Ita ait.
Nulli dubiũ est q̃ possint spũs imũdi co-
gitationũ nr̃az attingere q̃litates. sz indi
cijs sensibilibꝫ forinsecus eas colligentes.
id ẽ aut ex nr̃is dispositiõibꝫ aut ex ẏbis ⁊
studijs in q̃ ꝓpesi⁹ nos, ꝑspexerint inclina-
ri. Et ez illas q̃ nõdũ de interi⁹ aie, pdie-
rũt adire oino non põt. Jpas q̃z cogitatõ
nes quas ingerunt. vtrũ suscepte vel quẽ-
admodũ suscepte sint nõ p ipi⁹ aie naturã
id ẽ p illũ interiorẽ motum in medullis vt
ita dixerim. ipi⁹ latitantẽ. sed ex motib⁹ at
q̃s indicijs exterioris hois deprehendũt.
Hec ibi. Ex his cõsequẽs pz illud q̃d dic̃
Jsi. li. ij. de sum. bo. c. v. Qz dyabolꝰ q̃ñ de
cipe quẽq̃ querit ꝑus naturaz vniuscu-
iusq̃ attẽdit et inde se applicat. vñ aptum
hoiem ad pctm̃ inspexerit Ex ea ẽm parte
diabolꝰ hoies tẽptat q̃ eos p excrescẽtem
humorẽ facile inclinari ad vicia cõspiẽ vt
ꝑm humoris ꝓspersionẽ adhibeat ⁊ tẽpta
tionẽ. Figura huiꝰ habẽt in Balaam. qui
in figura dyaboli ꝑ pplm dei. ex ea parte
ꝑcepit pniciosos ꝑtendere laqueos ex q̃ sẽ
sit eos facilius esse lapsuros. Hã ⁊ q̃ aquã
ducit alicubi non eã p aliã partẽ mittit: ni
si vbi eius ꝛpetũ attendit. Hec ille. Quar
ta temptatio est a posteriori. ⁊ hec est me-
moria pctoz ꝑteritoz ad delectandũ cuz
videlicet quis exultat in rebꝫ pessimis q̃s
gessit. ⁊ sepe ex recordatione reaccendit vt
redeat q̃s inidipm tanq̃z canis ad vomitũ
q̃d faciũt hoies post pascha redeuntes ad
mores pctoz ꝑstinos. Et tales vocat Am
brosius irrisores ⁊ nõ penitẽtes. qz irriso⁹
est ⁊ nõ penitens q̃ cõmittit itez ea q̃ noui
ter plangebat. Tales fuerũt iudei qui re-
cordati sunt carniũ cepaz ⁊ porroz i egy-
pto. q̃p eo murmure grauiter fuerunt pu-
niti. vt dr̃ Numeri. xj. ⁊ xvj. capitul'. Qui
ta tẽptatio ẽ a dextris. i. a ꝓsperitate. cum
scz arridet homini fortuna. ⁊ ꝓsperitas ei⁹
non miscetur aliquali miseria. Sz q̃d dr̃
Prouer. j. de talib⁹ audiamus. Prosperi-
tas stultoz pdet eos. Sexta tẽptatõ ẽ a si
nistris. Hec est aduersitas ꝑmens. p quaz
interdũ homo cogit̃ aut murmurare aut
blasphemare ꝑ deũ. De scõo quare scz de-
us permittit hoiem temptari. cũ tñ melꝰ
fuisset homini si fuisz intẽptabilis. ⁊ sicut
quidã dicũt. gloriosior fuisset hõ si nõ po-
tuisset temptari. Ad q̃d breuiter dicendũ
q̃ sicut dicit mg̃r sniaz di. xxxiij. c. j. q̃ hõ
multũ gl'iosior ẽ in ℔ q̃ ꝑt nõ consentire tẽ
ptatõi q̃z si tẽptari non posset. Et ideo de
us hoiem temptari permisit vt inde glori
osiorez reportaret victoriã. Exq̃ cõcludit
Holgot. x. ca. li. Sapie. q̃ homo sic est or
dinatꝰ ad beatitudinem q̃ eam mereat' de
clinãdo a malo ⁊ faciendo bonũ. Ex quo
cõsequẽter sequitur q̃ cõis via cõcessa ad
beatitudinẽ nõ est nisi p temptationẽ. Vñ
nec ita conueniens posset homo pertinge-
re ad beatitudinẽ sine temptatõe. Et in si
gnũ huiꝰ dic̃ Holgoth xꝑm sustinuisse tẽ
ptatiões ab extrinseco tam a demonibus
q̃z a malis hominibus. Ex q̃bꝰ pz ꝑm Hẽ
ricũ de vrmaria li. xviij. de pfectõe iterior⁊

victoriosā hostiū expugnatōnē. Sic nos in ꝟ mundo debem⁹ virilit̄ pugnare ꝯ carnē mundū ⁊ dyabolū. Demon pugnat cō tra nos duplici manu. ſ. occulta ſuggeſtione: ⁊ apta ipugnatiōe. Suggeſtionē vincam⁹ p prudētiā. qz rex exit⁹ prudētia metit. Sic fecit xp̄s h. vincendo eū nō potētia: ſed ſapia ſcripturaꝝ. Jmpugnationeꝫ vincamus p patiam. q̄ equanimiter tribulatio tollerat. Dūd⁹ pugt duplici manu. ſcz ābitiōe honorū ⁊ amore diuitiaꝝ. Ambitionē vincim⁹ timore iudicij. qz diſtrictiſſime iudicabūt q̄ pſūt i honorib⁹ Sap̄. vj. Judiciū duriſſimum his q̄ pſunt fiet. Scōam ſcz amorē diuitiaꝝ vincim⁹ amore xp̄i pauris naſcēdo. viuēdo. moriēdo. ⁊ ſm ꝓſiliū ap̄li. habētes alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur his cōtēti ſim⁹. Caro pugnat duplici manu. ſcz gula ⁊ luxuria. Primā manuꝫ amputare debemus p abſtinētiā. moderate bibendo ⁊ comedendo. Secundā p cōtinētiā. Tertio filij iſrael habuerūt in deſerto graue ⁊ intollerabile ſitis arefactōeꝫ Nam ſicut dr̄ de eis. multitudo eorum ſiti aruit. Et Sapie. xj. dr̄. Sitierunt ⁊ inuocauerūt deum. Sed diuina prudentia factū eſt q cū nō potuiſſent bibere aquam p amaritudine. vt dr̄ Exo. xv. jmmiſſo ligno verſe ſunt in dulcedinem. Et cum hoc de petra produxit eis aquas largiſſimas. ſic nos debemus eſſe in continua ſiti diuine dulcedinis. vt nobis omnes delectationes mundi videant amare. Juxta illud Philip̄. iij. Omnia arbitrat⁹ ſū vt ſtercora. Et Gal. vj. Mihi abſit gloriari: niſi i cruce. Dñi dic̄ Aug. Omnis copia que non eſt deus me⁹ inopia eſt. Dicat ergo q̄libet nr̄m illud ps̄. Sitiuit in te aia mea. Ad ſe cūdā ſitim hmōi eſt inuocandus fons aq̄ viue dñs xp̄us. q̄ de ſe dicit. Si quis ſitit veniat ⁊ bibat. Et Johannis. iij. Si q̄s biberit ex hac aqua quam ego dabo nō ſitiet in eternum. Sicut autem deus in deſerto filios iſrael rexit ne victualibus deficerent. protexit ne coram hostib⁹ ſuccumberent. et direxit ne in ſolitudinibus viam perderent. Sic dominus facit nobis ſi in eo ſperabimus. Juxta illud Jſaie. lj. Ponaꝫ deſertum eius quaſi delicias. Ecce p̄mū. et ſolitudineꝫ eius quaſi ortū dñi. Ecce ſecundum. Gaudium ⁊ leticia inuenietur in ea. Ecce tertium.

Dixi tertio q̄ in verbis premiſſis deſcribitur intentio finalis dyaboli. q̄ fuit p ſpm̄ malignū ad decipiēdū xp̄m. cū dr̄. vt tēptaret a dyabolo. Circa q̄d ſciendū q̄ lz xp̄s tentatus eſt a dyabolo finaliter ad ꝟ vt experiret in eo ſi eſſet filiꝰ dei. tñ ſpūſſanctus duxit xp̄m in deſertū vt tēptaretur a dyabolo. ad dandū nobis exēplū reſiſtendi. Nam ſicut dicit Aug. in li. de vera religione ad romanū. c. xix. in p̄n. Hec triplex tēptatio in xp̄o hoīe quē aſſūpſit cauenda miſtrata eſt Et ſm ꝟ tria hic ſunt conſideranda. Primo q̄liter ⁊ vnde p cedit temptatio. Secundo quare de⁹ permittit temptari homines. Tertio quō reſiſtendum eſt temptationi. De primo ſciēdum q̄ temptatio nō eſt aliud niſi probatio mētis humane. qualis ſit in ſeipſa. Ec cleſiaſtici. xxvij. Vaſa figuli pbat fornax ⁊ homines iuſtos temptatio tribulationis. Et fit ſex modis. ſcilicet a parte inferiori. ſuperiori. anteriori. poſteriori. a dextris ⁊ a ſiniſtris. Prima temptatio ab inferiori eſt cōtēptibilis. ⁊ eſt illa q̄ fit a carne. Et cōſiſtit in exceſſu cibi potus. ⁊ in alijs actib⁹ carnalib⁹. ad q̄s caro eſt prona. Et eſt duplex. Quedam ab exteriori. vt in cibis ⁊ potibus. et alijs vanitatibus et voluptatib⁹. Quedam ab interiori. vt in concupiſcentia deſideriorū carnaliū. Scōa ē a ſupiori. i. a rōne que anie pars eſt ſupior. cum ſcz ipa rō conſentit ⁊ delectat ⁊ quaſi captiua trahitur ad obſequēdū carni. Et hec fit tribus modis. ſcz ſuggeſtione. delectatione. et conſenſu. Suggeſtio eſt ex pte dyaboli. Delectatō ex parte carnis. Cōſenſus ex parte rationis. vt dicit Aug. in libro de ſermone dñi in monte. de pe. di. ij Sicut trib⁹ gdib⁹. Et iſte modus fuit in temptatione p̄mi hominis. vbi primo ſerpens ſuggeſſit. poſtea Eua delectata ē. vltimo Adam conſenſit. In ſuggeſtione eſt ſemen peccati. In delectatione nutrimentū. In conſenſu vero perfectio. Et ex his elicitur q̄ non omnis temptatio eſt peccatum. ſicut temptatio que eſt in ſola ſuggeſtione per quam homini peccata aut queuis illicita contra eius voluntatem in cogitatōe occurrūt. ⁊ iſta vocat tēptatio humana. j. Corinth. x. Temptatio vos nō apprehendat: niſi hūana. ⁊ eſt veniale petm̄.

letali vulnere trāsire. nisi ꝓtecti manu dei et eius adiutorio cōfortati. Psal. Inuoca me in die tribulatōis. Ad h̄ em̄ deꝰ ꝑmittit qñq; hominē temptari vt excitetur ad orationis studiū et ꝯfugiat ad deum ⁊ experiatur eius auxilium. Quinto vt homo studeat singulis vicijs singula remedia adhibere. qꝛ nō omnia vicia eodem remedio curantur. Sed sicut diuersis morbis diuersa remedia apponuntur: ita et vicijs. vt lubricis ꝯtinentia. suꝑbis humilitas. auaris largitas. et sic de alijs. que sepius recitantur. Post quaꝝ suꝑationez temptationum nos ꝑducere dignetur ihs xp̄s victoriosissimꝰ triūphatoꝛ sathane ad gl̄az sempiteruam. Amen.

Dominica Inuocauit. II

Sermo. XLV

c Cum ieiunasset quadraginta diebꝫ et quadraginta noctibus postea esurijt. Math. iiij. Sicut dicit Gregoriꝰ ī omel. hodierna. Qui a paradisi gaudijs ꝑ cibuz cecidimꝰ: laborare debemꝰ inq̄ntum possumꝰ vt ꝑ abstinentiā resurgamꝰ. Ex quibus verbis patet ꝙ ieiuniū humane reparationi fuit necessariū. Et ꝓpter h̄ dei filiꝰ videns humanū genus ꝑ pctm̄ gule cecidisse. in assumpta forma humana ieiunare voluit vt sic ieiunādi formā doceret. sicut dr̄ in v̄bis premissis. Cū ieiunasset. Circa v̄o materiā istiꝰ sacratissimi ieiunij tria sūt ꝯsideranda. Primo quidē de ieiunij institutione. Secūdo de ieiunij obseruatione Tertio de ieiunij efficaci ⁊ vtili remuneratione. Institutio ieiunij tangit̄. cum dicit̄. Cum ieiunasset. Obseruationis modus. cū dr̄. qꝛ q̄draginta diebꝫ et quadraginta noctibꝫ. Vtilis remuneratio. cum dr̄. postea esurijt.

A

Dixi primo ꝙ hic ꝯsiderandū est de ieiunij institutione. Circa qd̄ tria sunt videnda. Primo qūo ieiuniū sit a natura dictatū. Secundo qūo a paganis ⁊ gētilibꝫ ꝑsuasum. Tertio qūo a sanctis patribꝫ institutum ⁊ confirmatū. De ꝑmo qūo ieiuniū sit a natura dictatū ptz. Natura em̄ dictabat ab exordio sue creatōis carnes nō esse comedendas. sz tm̄ viuendū esse fructibꝫ oleribꝫ et radicibꝫ. Vñ dicit Boeciꝰ scd̄o de consolatione ꝙ felix nimium ꝑor etas cōtenta fidelibus aruis Ieiunia consueuit soluere glande. Refert magister in historijs super Gen̄. ꝙ filij Ade vsq; ad diluuium. q̄ etas durauit ꝑ duo milia annorum. et. dc. lxvij vixerūt solū herbis ⁊ radicibꝫ et pomis ꝑ tantū tempꝰ ad diluuiū. Et ꝟm Augu. in de ciuitate li. xv. c. ix. Ab adam vsq; ad diluuiū cōputabuntur anni ꝟm codices nostros duo milia ducenti. sexaginta duo. Scd̄m autem hebreos mille sexcenti. lvj. Quibꝫ annis nō comedebāt carnes sz herbas tm̄. Qꝛ autē feras occidebāt faciebant solū ꝓ pellibꝫ: ex quibꝫ vestimenta preparabant. carnes vero canibꝫ ꝓiciebant vsq; ad diluuiū. Et post pauca vinū cū carnibus manducauerūt. Unde dicit Hieronimꝰ li. j ꝯtra Iouinianum. et habet̄ in decreto dist. xxxv. Ab exordio inq̄t ꝯditionis humane nec carnibus vescebamur: nec dabamus libellū repudij. nec prepucia nob̄ eripiebant̄. Hoc cursu vsq; ad diluuium vsq; ꝑuenimꝰ. Post diluuiū aūt cū damnatiōe legis quā nullꝰ implere potuit carnes ingeste sunt ad vescendū. Et post pauca vinū cum carnibꝫ post diluuiū dedicatū est. Glo. id est. in vsum humanū licite assumptum. Constat autē ꝙ lex nature durauit ab Adam vsq; ad Noe ꝟm om̄es. ymo vsq; ad Moysen. In illa ergo etate naturali instinctu dictante. hoies non vtebantur carnibus. nō tm̄ sine misterio ⁊ occulta dei dispensatōe. Nam sic̄ dicit Ambro. xxxv. dist. sexto die. Ideo sexto die create bestie vt sciret hō qꝛ cū bestijs creatis orta est simul illi edendi ptās ⁊ vsus escaꝝ. vbi cibꝫ cepit ibi finis factꝰ est mundi. ibi cepit sua incrementa nescire vbi ceperūt circa eum opa feriari. i. cessare. Quo indicio declaratum est ꝙ ꝑ cibos mundus deberet imminui ꝑ quos desijt augeri. Ex his cōcludit Ambro. in sermone de ieiunio. ꝙ ieiuniuz non est nouellū cum in paradiso ab inicio fuerit institutū. Sed hic occurrit dubiuz. Ex quo enim ꝟm legem nature esus carniū non licuit: quare deus voluit tot diuersa animalia creare nisi vt om̄ia cū gr̄aꝝ actione sumerentur. et nihil esset reiciēdū. vt dicit aplus. Ad q̄d respondeo ꝟm Hieronimū contra Iouinianum. li. ij. Qꝛ licet omnia in vsus hominū creata sunt. nō tm̄ in vsum ciboꝝ. Nam ideo dicunt̄ iumēta

boīs.c.xj. Qsi vir fortis viueret intēptat⁹ ei⁹ fortitudo nō eēt laudabil'. Cui⁹ rō ē fm ipm. qz sic locū victorie hīe ñ possz. ꝛ eodē mō dicēdū ō alīs ꝓtutib⁹. Vñ apls dicit. Virt⁹ in infirmitate pficit. Permittit aūt de⁹ electos tēptari spēaliť ꝓpt tria. vicz ad exercēdū nr̄e nat̄e pbitatē. ad retundendū nr̄e cēsure vanitatē: ad pmerēdū vite eterne felicitatē. Primo pmittit nos temptari ad exercēdū nr̄e nat̄e pbitatē. Habē⁹ em̄ vsū liberi arbitrij p grāz iformatū. Vñ voluit de⁹ vt oñdam⁹ ħ in nob qūo sim⁹ viriles i resistēdo dyabolo ꝛ mādatis diuis obtēperādo. Sic ponit exēplū Holgot sup. iij. c. li. Sap. dicens de illo milite q̄ hīet arma alic⁹ regis cū equo: ꝛ eis vti negligeret p honore regis. Sic hō habēs ymaginez dei ꝛ arma sua. vt ōr Eph. vj. c. Si negligit ꝺ dyabolū pugre multū vilis reputat'. Legit tur de Constantino q̄ semet volēs pbare q̄ essent veri xp̄iani: p̄cepit q̄ oēs q̄ vellēt sec̄ū adorare ydolū r̄manerēt secū i palacio. q̄ ꝺo nollēt exirēt. Quo facto illi q̄ erāt veri xp̄iani exiuerūt. Qui ꝺo erāt ficti ꝛ ypocrite: adulatores regis remāserūt. Quos imperator statim a se reiecit tāq̄s deo suspectos. Illos āt veros xp̄ianos ad se recepit Sic facit de⁹ pbās hoīes p tribulatōes ꝛ tēptatōes. vt appareat q̄s sit ver⁹ xp̄ianus aut q̄s fict⁹ Vñ Eccī. ij. ōr. Fili accedens ad seruitutē dei prepara aiaz tuā ad tēptationē. Scō pmittit nos de⁹ temptari ad retundendū nr̄e cēsure vanitatē. nisi enim tēptaremur nimis cito ꝓpt defectū nostre cognitōis ō acceptis ꝺonis dei supbirem⁹ Sic dicit ō se Paul⁹. Ne magnitudo reuelationū extollat me: dat⁹ ē mihi stimul⁹ carnis mee angel⁹ sathane q̄ me colaphizet. Vñ Bre. ix. li. moza. c. xxxvj. di. Superna dispēsatio idcirco nos tota sibi intētiōe seruientes carnis nr̄e pmittit tēptatiōibus ꝺcuti. ne mens nostra i supbiā audeat psumptiōe securitatis eleuari. vt dū pulsata trepidat in solo auctoris adiutorio fidē robusti⁹ spei figat. Et. xix. li. moz. c. iij. exponēs illō Roz. vij. Videō aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee. dic̄ sic Ad ima caro trahit ne extollat spirit⁹. ad sūma trahit spūs ne pternat caro. Spūs leuat ne iaceam⁹ in infimis. Caro aggūat ne extollar̄ ex summis. Hec ille. Et ideo Psal. tali mō optās tēptatōez dixit. Proba me de⁹ ꝛ tēpta me. Glo. i. indica me esse pbatū. nō tibi q̄ oīa nosti: sz mihi ꝛ hoibus Nisi em̄ tēptaret negligētes essem⁹. Dicit ḡ de⁹ tēptare isto mō vt erudiat. hō vt sciat. dyabol⁹ vt seducat. Uersus. Dat tria tēptare scire seducere pbare. Tertio pmittit nos de⁹ tēptari ad pmerendū vite futu re felicitatē. Jac. j. Bt̄us vir q̄ suffert tēptationē. qz cū pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite. De tertio scz qūo sit resistendū tēptatiōibus. dic̄ Hugo in li. de pfectib⁹. Qz omnibus tēptatōib⁹ q̄nq̄s modis resistit' Prim⁹ est tēptatiōes malas a mēte auertere p aliquas occupatōes q̄b⁹ obliuiscatur hō impugnatiōis. Vñ Hiero⁹. Semp aliquid facito vt te dyabol⁹ inueniat occupatum. Secūdus mod⁹: materias ꝛ occasiones temptationis fugere ꝛ declinare. maxime carnales. q̄ approp̄inquātes sibi incendūt vt ignis. Vñ licet in ceteris vicīs posset expectari ꝓgressus. in vicio tñ carnali nō nisi fuga restat. Vñ apls nō dicit. pugnate ꝺ fornicatōez. sz dixit: fugite fornicatōz Et q̄ ꝓcludit Hugo vbi supra. Qz licz exercitare se ad pugnaz spontaneam ꝺ vicia spūalia. scz iram. inuidiā: vanā gloriā. alii⁹ in carnalib⁹ vicīs ħ facere piculosum est ꝛ stultū. sed fugiendo fugit eoz pugne ꝛ a me moria excludende: ꝛ occasiōes eoz tollende. Vñ ꝓpt ħ fm ipm dñs noluit se ō luxuria temptari pmittere. vt doceret nō debere nos ingerere huic tēptationi etiā in spe triūphi ꝛ pmiī. Cū em̄ hec tēptatio habeat delectationē admixtā. ꝛ in ħ vicio conceptī sum⁹: ita vt nō solū mens: sz etiā corpus in eo delectet'. piculosus est ei⁹ aditus sic̄ hostis qui intra vrbis muros aliq̄s fugētes hz si intra portas irrupit ipaz potētius capit. Vñ apl'us. Omne pcm̄ q̄ cūq̄ hō facit extra corpus est. Qui aūt fornicat' in corp⁹ suū peccat. Tertio patenter ꝛ humiliter virgā dei sustinere: vt se dignū iudicet afflictione ꝛ labore pugne et patienter tolleret: ꝓfidens q̄ ei ꝓueniat in bonum. Quia sic placabilis erit citius dñs: ꝛ ipse purgabitur a peccatis: ꝛ nudabit' a vicīs ꝛ vitabit' virtutib⁹ ꝛ meritis. vt dic̄ Bre. Quarto oz̄oni incūbere ꝛ auxiliū superne virtutis p se ꝛ p alioz suffragia implorare q̄z nec nr̄is viribus nec meritis nec p̄udētia possum⁹ de tot hostib⁹ triūphare vel sine

rum genera erūpe necesse est. Itē Halien⁹ cōmētator ypocratʒ vir doctissim⁹ dicit q̄ homies voluptuosi ꝛ impinguati nō p̄t diu viuere nec diu esse sani. aiasq̄ eoꝝ dic̄ esse q̄si luto inuolutas nihil tenue nihil celeste cogitare. habenk̄ ista de ꝑse. di. v. Morales. Et est dictū Hiero. Item Seneca epl̄a. vij. dic̄ q̄ multos morbos multa fercula fecerūt. Itē sic̄ dicit Hiero. li. ij. ℈ Jouinianū q̄ multi podagrici ꝛ morbos articulares paciēt̄es ꝑ abstinētiā fuerk̄ curati. Un̄ Horaci⁹ irridet bonoꝝ ciboꝝ apperentiā qui ꝑsumpti relinquūt pniaz. Versus. Sperne voluptates nocet empta dolore voluptas. Item Juuenalis poeta. O prodiga rerū luxuries nūq̄ paruo contēta paratu. Et post multa. Discite q̄ paruo liceat ꝓducere vitā. Et q̄ntū nat̄a petat satis est. Boeci⁹ q̄z li. ij. de ꝑsola. dic̄. q̄ tam appetit⁹ ciboꝝ plen⁹ est anxietate q̄ etiam sacietas plena est pnia. dicēs infinitos morbos ꝛ dolores q̄si q̄sdā nequicie fruct⁹ humanis referre corpib⁹. Chrisost. etiā in epl̄a ad Hebre. omel. xix. dic̄. q̄ nihil sic egritudinē fugat vt moderata refectio. Un̄ dic̄ Hiero. lib. ij. ℈ Jouinianū q̄ null⁹ timeat oleribꝫ morbos generari. Refert Policratus li. viij. c. vj. q̄ Halien⁹ cuilibet semper indixit ieiuniū decimo die. asserens nō de facili aliquē sic ieiunantē in morboꝝ infirmitates incidere. Et exh̄ Policrat⁹ valde commendat illas ꝓuincias in q̄bꝫ feria sexta ieiunat̄ asserens h̄ nō solum ꝓuenire religioni et deuotioni xp̄iane sz etiā incolumitati ꝛ sanitati. Refert Pompey⁹ trogus q̄ deterrim⁹ Sicilie tyrān⁹ Dionisi⁹ dum gule ꝛ edacitati deditus erat oculorū lumē amisit. Nihil em̄ est q̄ citiꝰ cē inducit caliginē oculoꝝ nisi ingluuies. quia vt ait Fortunian⁹ Edacitas cibos terit sed oculos vorat. Tertio ieiuniū sc̄oꝝ patrū exempla cōmendat. Et ꝓmo ieiunium ꝓmendat ex eo q̄ beatitudo paradisi sine eo nō potuit dedicari. Nam vt ait Hiero nim⁹ Adam ꝓm⁹ homo p̄ceptū in paradiso receperat ne de vna arboꝛe comederet. q̄d quidē p̄ceptū q̄diu seruauit in paradiso stetit. Comedit ꝛ eiect⁹ est vꝛozez accepit. Quicq̄ ieiunās in paradiso ẏgo fuerat in terra copulat̄ matrimonio. Hec Hieronim⁹ li. ij. ℈ Jouinianū. Preterea tpe diluuij. dñs quedā aialia ꝓcessit ad esū: q̄dā ꝑo immūda dixit ꝛ ꝓhibuit. vt p̄ß in aliq̄ abstinētiā cōmendaret. Moyses. q̄dragita diebꝫ ꝛ noctibꝫ in monte synai acceptur⁹ legem ieiunauit. ieiunus loquebatur cum dño. populus vero saturatus ydola fabricauit. Jn Exo. legit̄ q̄ Moyse orāte ꝛ populo ieiunante: tota die dimicauerūt filij israel ꝓtra Amalech. ꝛ vicerūt. Josue p ieiuniū suū solis ꝛ lune stationē impetrauit. Anna vꝛoꝛ Helchane p ieiuniū impetrauit Samuelē filiū ō se nascitur. Samson et Samuel vinū et sicerā nō bibebant quia filij repꝛomissionis erāt. ꝛ p abstinentiam ieiuniiq̄ ꝓcepti sunt. Samuel congregatū populū in maspha indicto ieiunio roborauit et hostibus fortiorem fecit. Saul cū maledictiōis sniaz ℈ philisteos pugnans, ptulisz in eum q̄ panem vsq̄ ad vesperam comederet. Jonathas q̄ causa victorie fuerat sorte deprehendit: et vix populi p̄cibꝫ liberat̄ a morte. Dauid licet sibi pcm̄ iam dimissum a nathan ꝓpheta audisset. tamen in cilicio et ieiunio penitentiam egit di. Cinerem tanq̄ panem manducabā. Helyas quadraginta dierū ieiunio p̄paratus in monte dominum vidit Et hac de causa saluatoꝛ Moysen ꝛ Helyam ob ieiunioꝝ ꝓsortia in monte transfigurat⁹ secum ostendit in gloria. Achab impiissim⁹ rex ieiunio impetrauit vt sententiā dñi euaderet: et ī posteros ei⁹ vlcio fieret. Ezechias rex ieiunio, et cilicio victoziam cōtra assirios et regem Senacherib impetrauit. Niniuite ieiunio iram deī mitigauerūt. quā vtiq̄ Gomoꝛra et Sodoma mitigassent si ieiunassent. Jn Babilone magi et arioli periclitant̄. quia somniū regi declarare nescierunt. Daniel vero et tres pueri ieiunio reuelationem eius merentur. pastiq̄ leguminibꝫ pulchꝛiores et p̄udētiores inueniunt̄. Deniq̄ Daniel in lacuz leonū missus ieiunio liberat̄. et ad consolandum ei angel⁹ mittitur. et Habacuc cum cibo destinatur. Jn leuitico ꝓcepit dñs: vt omnis aīa decimo die septimi mensis vsq̄ ad vesperā sub pena moꝛtis ieiunaret. Abraham vitulum immolauit. Sed butirum et lac etiam angelis hospitibus exhibebat. Ita dicit Ambrosius in sermone de ieiunio. xxxv. distinctione Sexto die. ad finem. Jn euangelio ꝓpter ieiuniū et abstinentiā Johannes baptista

ꝯſi adiuuamẽta. eo ꝙ adiuuãt hoiez i aliq̃ Uñ Bos creat⁹ eſt ad arandũ. Equus ad inſidendũ. Canis ad ſeruãdũ ⁊ cuſtodiendũ. Capra ꝓfo ad lac. Quis ad lanificiũ. et ſic diuerſitas aialiũ lapidũ ⁊ herbaꝝ non ſunt fruſtra creata. Sz di. Quid fiet de porcis. capreis. ceruis. damulis. leporib⁹. apris. anſeribꝫ. anetis. Si iſta nõ ad vſum comedẽdi creata ſunt. fruſtra ſunt. Rñdeo tibi q̃ſq̃s es. Dic mihi cur elephantes. leones. lupi. vulpes. vippere. ſcorpiõ creati ſũt q̃ nũq̃ ad vſũ hoim pueniũt. Et ex hoc dicit Hiero. ꝙ multa ſũt aialiũ gña. nõ ad eſũ ſz ad medicinã creata. Legat q̃ voluerit libros medicoꝝ. q̃ nullaz herbã. nullũ lapidẽ. nullũ aial ptermittũt qõ ad ſue artz vtilitatẽ nõ referãt. Et breuiter q̃ſq̃s dubitet ꝙ carnes animaliũ pncipaliter ñ ſint date ad eſum. audiat videat vel legat i Geneſi a pncipio pmi capli. quõ de⁹ ꝑus creauit herbam ⁊ olera virentia q̃s animalia bruta et corpulẽta. Ad ſignificandũ vtiq̃ ꝑm Amb. li. ij. Exameron. qz ſimplicẽ ⁊ naturalẽ cibũ voluit de⁹ reliq̃s cibis anteferri qñ iſte ſobrietatz. reliq̃ voluptatis atq̃ luxurie cibi ſunt. Jn ꝟ em nobis oñdit temperãtie documẽtum. vt victu herbaꝝ atq̃ olerũ pomoꝝq̃ ptẽti ſim⁹. quẽ obtulit natura ⁊ donauit libalitas dei. q̃ tã dulcis et gtuſ ẽ vt etiã repletz eſui ſit ⁊ voluptati. vñ ad ſecũdas meſas ſolet dari. Hec Ambro. Et iõ diathearc⁹ ꝑhus dixit aureũ ſclm in q̃ hoies tm̃ oleribꝫ veſcebant. De ſcõo quõ ieiunium a paganis ⁊ gẽtilibꝫ ſit ꝓſuaſum pz tripliciter. Et ꝑmo a ꝑhis pure naturalibꝫ. Scõo a ꝑhis medicis. Tertio a pribꝫ catholicis. De ꝑmo quõ ieiunium ſuadeꝭ a ꝑhis pure naturalibꝫ ⁊ gẽtilibꝫ ptz. Nã vt recitat Hiero. li. ij. ꝯ Jouinianũ monachuz Licet Epicur⁹ q̃dã ꝑhs fuiſſet inuẽtor delicieꝝ ob ꝟ qz in eis ſummã brutitudinẽ conſtituebat. tm̃ ad ꝟ poſtea pueniꝫ ꝙ in oibꝫ libris ſuis nihil de carnibꝫ ⁊ epulis ſumẽdũ eſſe cõſuluit. ſz tm̃ pomis ⁊ oleribꝫ ſuaſit eẽ vtendum rõnem di. qz carnes ⁊ epule exq̃ſite. ingẽti cura ⁊ ſollicitudie ꝓparãtur maioreꝫq̃ penã hñt in ꝓparando q̃s voluptatẽ in vtendo. Jtẽ Diogenes deteſtat epulas carniũ. vt refert Hiero. aſſerens tyrannos ⁊ ſubuerſores vrbiũ bella vl' hoſtilia l' ciuilia mouere. ñ ꝑ oleꝝ ac pomoꝝ victu ſimplici. ſz ꝑ carnibꝫ ⁊ delicijs epulaꝝ. Preterea Hermon ꝑhs narrat qũo egypti ſacerdotes: oibꝫ mũdi negocijs poſtpoſitz. ſp in tẽplo a vino ⁊ carnibꝫ fuerãt abſtinẽtes. ouũ q̃ ⁊ lac ⁊ carnes vitabãt. q̃ꝝ vnũ carnes li q̃das. alteꝝ coloꝛe mutato ſanguinẽ eẽ dicebãt. Joſeph⁹ etiã dicit fuiſſe tres ſectas iudeoꝝ. ſcz phariſeos. ſaduceos. et eſeos. q̃ꝝ eſeos dic fuiſſe a carnibꝫ abſtinẽtes: ita vt q̃tidianũ ieiuniũ in naturã ꝓuerterent. Jtẽ Eubolus ꝑhs. narrat pſarũ magos ⁊ doctoꝛes ſapiẽtiſſimos: excepta farina et olere nihil aliõ i cibo ſumere. Fertur etiaz qũo in Euleſina ꝓuincia nõ ſolũ a piſcibꝫ ⁊ volucribꝫ abſtinet ꝓ̃pus. ſz etiã a q̃buſdã pomis. Jtẽ Xenofon ꝑhus aſſerit polẽta ⁊ cardamomo ⁊ ſale ⁊ pane pſas viuere. Jtẽ Cardeſanes babiloni⁹: apud indos gimnoſophiſtas tãte ptinẽtie deſcribit: vt ſolũ pomis ⁊ farine cibo viuant. et cũ rex ad eos venerit illos adorare ſolit⁹ ſit. ſuecq̃ ꝓ uincie pacẽ in eoꝝ pcibꝫ ſiram arbitretur. Jtẽ Euripedes ꝑhs in creta inſulã refert ꝑhas ⁊ ſacerdotes Jouis nõ ſolũ a carnibus abſtinuiſſe: ſz etiã a coctis cibis. Jtez Xenocrates ꝑhs refert tres leges in tẽplo Deloſine dee Athenis eſſe poſitas. ſcilz deũ venerandũ. parẽtes honorãdos: et a carnibꝫ abſtinendũ. Orphe⁹ etiã i carmie refert Hiero⁹. Arabes et ſaracenos lacte camelorũ veſci. porcoꝝ ꝓfo carnibꝫ nunq̃ vti. Jtẽ Friges ⁊ pontici ꝑmiꝫ albis. ꝓ delicijs vtunt q̃ in cauernis lignoꝝ naſcunt. Oriẽtales et libꝫ ſolũ locuſtis veſcuntur. Siriꝫ ꝓfo cocodrillis trenis. Affri ꝓfo nitidis lacertis ſolent veſci. Jtifagi q̃z gens errãs in littore marz rubri piſces ſup petras aſſant caloꝛe ſolis. ⁊ ꝟ ſolo alimẽto viuunt. Qui ſi oẽs iſtos q̃s ſtulte facere dicat. ⁊ abſq̃ rõne. audiat comicũ poetã de ipſorũ numero. cur hec faciãt dicẽtẽ. Sine cerere inq̃t ⁊ bacho friget ven⁹. Ecce intentio taliũ cur hec faciãt. qz vicz vt caſtitatẽ ſeruẽt. O ſi gẽtiles tãte caſtitatz fuerãt qui ydola adorabãt: q̃nto magis ſtudendũ eſt xp̃ianis caſtitati ⁊ tpantie q̃ deuz celi in ſe recipe intẽdũt. Nã q̃ ꝓpatio xp̃i ad belial. Scõo ieiuniũ ſuadeꝭ a medicis ⁊ ꝑhis etiã ꝑ ſanitatẽ. Dic em̃ ypocras in amphorismis ꝙ craſſa ⁊ pinguia corpa q̃ crescẽdi meſurã excreſcũt. niſi cito ablatõe ſanguinis minuãt. in paraliſim ⁊ peſſima morbo

rationes cōpoti inueniet eū in tertia feria
fuisse baptisatū. et sequēti die intrans de-
sertū ieiuniū inchoauit. Scdo ideo feria
q̄rta. qꝛ Salomon in q̄rta etate templum
edificauit. et nos q̄si fundamentū illiꝰ tem
pli qd̄ ex nob̄ ꝯstruit̄ iacimꝰ ieiunando. vt
in pasca templū dñi esse possimꝰ. Vñ apl's
Templū dī sanctū est: qd̄ estꝫ vos. Tertio
iō qꝛ eccl'a cū in dieb̄ dñicꝫ q̄dragesime ñ
ieiunet ꝓpt̄ gaudiū resurrectōis dñice que
illo die facta est in discipulis. Dñs autē le
gitur bis comedisse: semel cū discipul' eun
tib̄ in Emaus. et iterꝫ cū discipulis qñ in
trauit ianuis clausis. ideo incipit ieiunare
ab hac feria q̄rta antecedēte dñicam illam
q̄ ꝓpt̄ h̄ vocat̄ caput ieiunij. Ex his ptꝫ ꝙ
die dñico nō est ieiunandū cū etiā scti pa-
tres: vt Anthoniꝰ et Paulꝰ: ꝛ heremite ce
teri die dñico nō ieiunabāt. vt dic̄ Isido.
lxxvj. dist. Post pasca. Idē dic̄ Hiero. ad
Lucinū di. Utinā om̄i tpe ieiunare posse
mus. nō tñ h̄ dico ꝙ dieb̄ dñicꝫ ieiunādū
putē. ibidē. c. Utinam. Vñ statutū est ꝙ si
q̄s tāq̄ h̄ ꝯtinētie ꝯuenire iudicās die do
minico ieiunauerit ī eiusdē diei ꝯtemptū.
anathema sit. xxx. dist. Si q̄s. Quarto: qꝛ
h̄ tpe ad bellū ꝓcedimꝰ. Ideoq̄ q̄tuor vir
tutibus q̄ ꝑ q̄tuor dies istos significant̄ ar
mati esse debemꝰ. scꝫ iusticia. fortitudine.
prudentia ꝛ tpantia. De scdo a q̄b̄ et quō
sit isto tpe abstinendū. h̄ est. q̄b̄ cibis vten
dū sit: et q̄b̄ nō. et cum h̄ de modo vtendi.
Ad p̄mū ḡ cum querit̄ a q̄b̄ sit abstinēduꝫ
in isto ieiunio. Rñdeo ꝙ a carnib̄ ouis la
cte ꝛ caseo. et ab om̄ib̄ q̄ sementinā trahūt
originē carnis. vt dic̄ mgr̄ in rōnali sub ti
tulo de ieiunijs q̄tuor tempoꝝ. Vñ dicit
Gregoriꝰ scribens Augustino anglorum
epo. et habetur in decretꝫ. iiij. dist. Deniq̄
Qꝛ equum est vt q̄ his dieb̄ a carnib̄ ani-
maliū abstinemꝰ: ab omnib̄ q̄ꝫ q̄ semētinā
trahūt originē carnis ieiunemꝰ a lacte vi-
delicet caseo et ouis. E Sed hic oc-
1 currūt dubia plura. Primo q̄re esus carni
um generaliter in omni ieiunio sit interdi
2 ctus. Scdo q̄re oua lac ꝛ caseꝰ specialiter
3 isto ieiunio sint interdicta. Tertio quare
ꝑmittit̄ vsus vini ꝛ nō carniū: cum vtrūq̄
4 ad luxuriā disponit Quarto quare sepius
ꝑmittimur bibere: ꝛ semel comedere. Qui
5 to an liceat tpe ieiunij indifferenter om̄ib̄
6 piscib̄ vti. Sexto an liceat electuarijs ꝓ
ꝯseruatione sanitatꝫ vti Septimo q̄ hora
diei sit ꝯueniens ad comedendū isto tem-
pore. Et ꝑ h̄ determinabitur de modo ab
stinendi. De p̄mo q̄re esus carniū generali
ter in om̄i ieiunio sit interdictꝰ Respōdeo
ꝟm Thomā scda scde. q. cxlvij. ar. viij. Qꝛ
ex q̄ ieiuniū est indictū ꝛ institutū ad repri
mendas ꝯcupiscentias carnis Delectatio
aūt carnis ꝯsistit in cibis carnium. q̄ in co-
medendo maximā habent delectationem
et etiā ad venerea ꝓuocāt. et ideo ab his ci
bis q̄ multiplicāt materiā incitamēti car-
nalis ad ꝯcupiscentiā. vt est cibus carniū
ecclesia isto tpe interdixit. Aliā rōnem po
nit mgr̄ in rōnali sub titulo de ieiunijs q̄-
tuor tpm. Qꝛ cū deꝰ maledixisset terre per
ꝯsequens maledixit omnib̄ ꝓcreatꝫ ex ter
ra. vt sunt animalia. Inde est ꝙ om̄e genꝰ
carnis qd̄ in terra versatur tam quadrupe
dia q̄ꝫ aues in ieiunijs nō licet comedere.
Aque autē deꝰ nō maledixit. qm̄ per aquā
baptismi futura erat remissio peccatorum
Hoc em̄ elementum est dignissimū quod
sordes abluit. et sup qd̄ spūs dñi ante mū-
di ꝯstitutionem ferebatur. Sed quereres
Multe sunt aues que circa aquas versan
tur. et que ex eis vel in eisdem nascuntur:
quare ergo nō comedunt̄ isto tpe. Respon
detur ꝟm mgr̄m ibidē. ꝙ ex eo: licꝫ in aq̄s
generant̄ tñ in terra ꝑcipiunt nutrimenta
Et sic ad terrā ꝑtinere dicunt̄. Sꝫ q̄d di- castor
cemus de castore. cuiꝰ caudā in ieiunio co
medimꝰ. Rñdeo ꝟm mgr̄m ibidem. ꝙ om-
nia anialia habentia formā q̄drupedis ex
vna ꝛ piscis ex alia ꝑte possunt comedi ex
ea parte qua apparēt pisces. ex alia ꝟo mi-
nime. vt est biuerus siue castor. Ad secun-
dum qñ querit̄: quare oua lac et caseus in
quadragesima specialiter sint interdicta.
Rñdeo ꝟm Tho. vbi s̄. ꝙ lꝫ ī alijs ieiunijs
seruāda est ꝯsuetudo patrie: eo ꝙ circa ta-
lia vnaqueq̄ ꝓuincia in suo sensu habun-
dat. lxxvj. dist. Utinam. Tum qꝛ ieiuniū
quadragesimale solēniꝰ est. Tum quia ad
imitationē xp̄i obseruat̄. Tum qꝛ etiaꝫ per
ip̄m disponimur ad redemptōis nr̄e miste
ria deuotius celebranda. Et ideo in quo-
libet ieiunio interdicit̄ esus carniū vniuer
saliter. in ieiunio aūt quadragesimali spe-
cialiter lac et oua. Ad tertiuꝫ qñ queritur
quare potiꝰ ꝑmittitur vsus vini q̄ꝫ esus car
niū: cum vtrūq̄ ad luxuriā disponat. Di-

ꝓmēdak a xp̄o q eo maioꝛ int natos mulieꝝ nō surrexit. Jtē Anna ꝓphetissa pꝛ lōga ieiunia xp̄m suscipe meruit. Centurio coꝛnelꝰ vt spūsanctū mereꝛet accipe anteq̄ baptisatꝰ ieiunauit. Paulꝰ apl's post famē ⁊ sitim ⁊ laboꝛes ceteros atq̄ ꝑicula: enumerat etiā crebꝛa ieiunia. Deniq̄ q̄d receſcam plures. cū solꝰ dñi nr̄i ihu xp̄i exemplū abstinētie sufficere possit. q̄ baptismuz suū ieiunio dedicauit. Si g̈ ieiunauit ille q̄ sine culpa fuit nec in maluz flecti potuit. q̄nto magꝫ nos ieiunare debemꝰ q̄ ⁊ vicijs pleni sumꝰ. ⁊ ad cōmittēdū mala ꝓni. eo q̄ ois etas ab adolescētia ꝓna est in malū. Beñ. viij. ⁊ xij. q. j. Oīis etas. Sicq̄ ꝑz institutio ieiunij satis auctoꝛitatiua. que ē a deo ꝑcepta in paradiſo. ante legē p filios Noe et Noyſen seruata. sub lege p ꝓphetas et sanctos. sub gr̄a a xp̄o et discipulis eiꝰ obseruata. B

Dixi secundo q̄ circa istud sacratissimū ieiuniū videndū est de eiꝰ obseruatiōe. q̄ notaꝝ cū dꝛ. quadraginta dieb. Et hic videndū est de pluribꝫ. Primo quāto tpe sit ꝓtinuandū. q̄ quadraginta dieb. Scōo a q̄bꝫ isto tpe sit abstinēdū. Tertio an omnes ad ß ieiuniuz obligant. De ꝑmo q̄nto tpe istud ieiuniū sit ꝓtinuandū. Rñdeo q̄ exemplo xp̄i quadraginta dieb ⁊ noctibꝫ Jste cū numerꝰ videt esse ꝓsecratꝰ ⁊ ꝓuui legiatꝰ multis gratijs. Ulꝫ sic filij israhel nō potuerunt ingredi in terrā ꝑmissionis nisi q̄draginta annis māsissent in deserto. Exo. xvj. Jta nos nō possumꝰ ingredi in celestē hierusalē nisi p tantū tēpꝰ deuote ieiunemꝰ. Jn signū huiꝰ Moyses ⁊ helyas q̄draginta dieb ieiunauerꝝ. Nec tñ vacat a misterio q̄ tanto tpe ⁊ non pluri nec pauciꝰ institutū est ieiuniū ab eccl'a. Nā ꝑm Bre. in oml'. pñtz dñice. Sic omniū bonoꝝ nr̄oꝝ ita ⁊ tpis iubemur decimas dare. Ulꝫ q̄ p totū annū a deo multa bona recepimꝰ. Jdeo deß hodie decimātes q̄draginta dies ieiunamꝰ. A ꝑma em̄ dñica q̄dragesime vsq̄ ad pasca sex hebdomade sunt. quaꝝ dies sunt q̄draginta. et ex q̄bꝫ dum sex dies dñici subtrahunt de ieiunio remanent tm̄ triginta sex dies abstinētie. q̄ sunt q̄si decima anni. Ut g̈ numerꝰ q̄draginta dieꝝ q̄bꝫ xp̄s ieiunauit impleaꝝ recipiunt q̄tuoꝛ dies p̄cedentz hebdomade. vicz feria q̄rta q̄nta sexta ⁊ sabbatū. et ꝑm hoc dꝛ quadragesima. Sz cū triginta sex dies p̄dicti sint decima. cccl'x. dieꝝ tm̄. ⁊ annꝰ cōstat ex. cccl'xv. dieb et sex hoꝛis. ꝑz q̄ cum ieiunamꝰ. xxxvj. dieb rōne decime ꝛēpis. remanēt q̄nq̄ dies indecimati et sex hoꝛe. Sz de illis ieiunamꝰ q̄tuoꝛ dies p̄cedentis ebdōade vt sacer nūerꝰ impleaꝝ. et ꝑm ß adhuc remanēt triginta hoꝛe indecimate. vi delicet vnus dies q̄ ꝓtinet. xxiij. hoꝛas. et sex hoꝛe. Sz p̄t dici q̄ ꝑ decima illiꝰ tpis in sabbato sc̄to tardiꝰ cenamꝰ. Alicubi tardiꝰ de nocte ꝓpt̄ß missa celebraꝝ. lxxv. dis. Quod a patribꝫ. de conse. dist. j. Jeiunijs. Porrunꝝ hec dꝛ ꝑse. dist. v. quadragesima. Est aūt tanta districtio hꝰ ieiunij vt soluēs vnā diē ipiꝰ: totā q̄dragesimā soluere videaꝝ. vt dꝛ de ꝑse. dist. iij. Nō licet. et non oporꝛet. Ubi dꝛ q̄ illi q̄ in cena dñi cenabant totā q̄dragesimā inhonoꝛabant. Ex ß glo. infert q̄ nihil reputaꝝ ieiunasse qui vnū diē non ieiunauit. C Sed di. cū in q̄dragesima imitemur ieiuniū xp̄i. vt p̄ missum est. ⁊ ipse statim post baptismū. sez post Epiphaniā suū ieiunū inchoauit. q̄riꝝ quare ß tpe ieiuniū inchoamꝰ: ⁊ illō cū pasca ꝓtinuamꝰ: et nō eo mō q̄ ipe ieiunauit. cū ipsiꝰ actio nr̄a dꝛ esse instructio. Ad q̄ dupleꝛ ē rō. Prima. q̄ in q̄dragesima repñtamꝰ ꝓplin israel q̄ fuit q̄draginta annis in deserto: ⁊ statim post celebrauit pasca. Scōo q̄ boies tpe verno ad libidinē naturaliꝝ cōmouenꝝ. ad quā restringendā institutū est ß tps ieiunij. Tertio. quia xp̄i passioni resurrectio ꝓtinuaꝝ. igiꝝ rōnabile fuit vt afflictio nr̄a continua esset passioni saluatoꝛis. vt randē cū eo cōregnemus: vt dicꝝ apl's. Quarto. q̄ filij israel ꝑus q̄s agnū comederēt se affligebāt ⁊ lactucas agrestes. i. amaras comedebāt. Jta ⁊ nos p penitentie amaritudinē dēmꝰ ꝑus affligi: vt statim post digne possimꝰ comedere agnū vite. i. coꝛpꝰ xp̄i. vt sic mistice capiamꝰ pascalia sacramēta. Jta dicꝝ Uuilhelmꝰ in rationali sub titulo de quadragesima D

Circa ꝑmissa q̄riꝝ quare potiꝰ feria q̄rta ⁊ nō alio die ieiunū inchoamꝰ. Ad q̄ rñdeo ꝑm mgr̄m in rōnali. vbi s. q̄ hoc est quadruplici rōne. Primo. q̄ xp̄s legiꝝ feria q̄rta suū ieiuniuz inchoasse. q̄ exinde colligiꝝ q̄ natꝰ est die dñica. Et si q̄s diligēter cōputet extūc vsq̄ ad. xxx. annū ꝑm

Preterea ista hora est pueniēs ꝓpt differē-
tiā ieiunij nr̄i ⁊ iudeoꝝ: q̄a vespa i vespaz
ieiunabāt Leuitici. xxiij. A vespa i vespaz
celebrabitz sabbata vra. affligetisq; aias ve
stras. Ut g̃ stat⁹ gr̃e ꝓfectior statu veterz te
stamēti appareat nos comedim⁹ i die hora
nona quod ipi fecerūt nocte Juxta illud.
Nox ꝓcessit: dies āt appropinquauit Rox
xiij. Istā rōnem etiā tangit mg̃r in rōnali
sub titulo de quadragesima dicēs. Quia
tps q̄dragesime est tps pnie. Penitētes āt
puertūt a tenebris ad lucē. Jō hora vesp-
tina pueniēt ⁊ canūt vespe hora nona q̄ cō-
sueuerūt cantari circa tenebras noctz alijs
dieb⁹. Vñ in ꝓcilio Babilonēsi statutū est
de ꝓse. dist. j. Solet. vt null⁹ ante horam
nonā in q̄dragesima comedat. qz nullate-
nus tales credēdi sūt ieiunare si añ mādu
cauerit cū vesptinū celebrēt officiū. Item
alia rō ſm mg̃m i rōnali. vbi s. qz q̄drage
simali tpe ꝓpt dispositōz ad pascalē solēni
tatē ⁊ correctōz delictoꝝ ꝑteritoꝝ sāctiori
bus opib⁹ insistēdū ē. Jō puisū ē vt eo tpe q̄
tuam⁹ illa ieiunia plures ozionū suppletio-
nes ieiunij agam⁹. Et ꝓpt ſ nō solū horas
alias. vez etiā vespas añ cibū dicim⁹. Pre
missis tñ q̄tuor dict⁹ añ Jnuocauit ſ non
tuat. ad significādū pmariā dispositōz ꝑe
nitētiū q̄ in suis pmozdijs nō pñt tot scri-
tatz obtuātijs insudare. Archidiacon⁹ āt
i dicto canone. solet. dicit q̄ cū tps ieiuna
uit q̄dragita dieb⁹ nihil comedēdo. nos q̄
fragiliozes sum⁹ nō valētes eū in toto imi-
tari. saltē tardi⁹ etiaz post vespas comedi-
mus. vt sic i afflictōe maiori sibi cōformē-
mur. Sz di. q̄d erit de simplicib⁹ q̄ ho-
rā nonā pūctualit nō cogscūt. vt villani et
alij. Rñdeo ſm Tho. vbi s. arti. vij. Qz
ieiuniū reqrat horā determinatā. nō tamē
ſm subtilē determinatōez sed ſm grossam
estimationē. Sufficit em̄ q̄ sit circa horā
nonā. ⁊ ſ q̄libet cogscere pōt. Vñ ſm ipm
modicū augmētū vel modic⁹ defectus nō
multū nocere pt. Dicit etiā Thomas q̄ si
cui ꝓpter infirmitatē vel etatē vel aliquid
hmōi ſ cederet in magnū grauamen. esset
cū eo in ieiunio dispensandū vel vt aliq̄n-
tulū pueniret horā. Vñ in dicto ōz ꝓcilio
Si ꝙo alias necessitate cōstrict⁹ fuerit vt
tina hora cōpleta. oratione sua ieiunium
soluat. Hec ibi. Ex his dic̃ mg̃r in rōnali
sub titulo ō q̄tuor rpib⁹. q̄ comedere ante
horā et ante missam in ieiunijs statutis et
necessarijs est mortale pctm̄. in volūtarijs
vero veniale. ℣ Sed ſ occurrūt plu-
ra dubia. Primo q̄re nō est tax⁹ numer⁹
⁊ q̄ntitas ciboꝝ. sic tax⁹ ē numer⁹ come-
stionū ⁊ horaꝝ. Scdo an diuites peccāt
vtendo isto tpe delicatz cibis. Tertio q̄b⁹
modis frangit ieiuniū p gulā. De ꝑmo di-
cendū. q̄ nō potuit taxari numer⁹ ciboꝝ
nec q̄ntitas eadē oñib⁹ ꝓpter diuersas coz
poz cōplexiōes ex q̄b⁹ ꝓtingit q̄ vn⁹ maio
ri alter minori cibo indiget. sz vt plurimū
oēs pñt p vnā comestionē nature satisfa
cere. Et ideo talis taxat numerus come-
stionū et nō numerus ciboꝝ. Vñ. iij. Ethi
coz refert cōmentatoz de q̄dam q̄ come-
dit semel vnū bouē. ⁊ tñ nō dicebat gulo-
sus. qz nature satisfaciebat. et tñ si alter co
mederet in q̄ natura nō indigeret tūc dice
retur gulosus. Hinc dicit Aug⁹ in li. que-
stionū euangelij. q̄ iusticia xpianoz nō cō
sistit in nimia abstinētia a cibis. nec etiam
in manducatione quozūcūq; ciboꝝ sed in
equitate tollerandi inopiam et rēperātiaz
p habundātiā. nō se cozrūpendi atq; opoz
tune sumendi. vel nō sumendi ea quozum
nō vsus sed ꝙcupiscentia rep̄hendenda est
Et sequitur. Nō em̄ interest oñino q̄d ali
mētoz sumas vt succurras necessitati coz
poris dūmodo ꝙgruas in genere alimē-
toz his cū quib⁹ tibi viuendū ē. neq; q̄ntū
sumas interest: cū videam⁹ alioz stomachū
citi⁹ saturari cibis. et eos tñ illi ipi cibo. i.
huic cibo quē ꝙcupiscūt q̄ paruo saturan-
tur ardenter et intollerabiliter et omnino
turpiter inhiare. Alios autez plus paulo
poculo scz sumpto satiari. sed inopiam tol
lerabiliter perpeti vel ante horaz positas
epulas si id in tempe aut opus sit aut ne-
cesse sit cū tranquillitate aspicere neq; tan
gere. Habentur hec. xlj. dist. quod dicit.
Ex q̄b⁹ ꝙcludit Aug⁹. q̄ q̄ntitas ciboꝝ
p ꝙgruentia psone vel necessitate sanitatiz
sumpta nō nocet: si nō fuerit ex gula: sz cū
tranquillitate animi nō cū nimio appetitu
Unde idē Augu⁹. li. de doctrina xpiana.
cap. xv. dicit. Qz in talib⁹ attenditur causa
vtendi et modus appetendi nō ipm factū.
xlj. dist. Quisquis. Ad idem Aug⁹. in ser-
mone de quadragesima. Ad secundū: an
diuites peccant vtendo isto tempe cibis

cit em̃ apl's. Nolite inebriari vino in q̃ est luxuria. Ephe. v. Et puerb. xx. Luxuriosa res vinū. Rñdeo fm Tho. vbi s. Q̃ licet vinum superflue sumptū disponit ad luxuriā calefaciēdo corp⁹. tñ illud cito transit. Non sic aūt multitudo hūoris q̃ ex carnibꝫ pcedit et diu durat. Unde noranter dicit aplus. Nolite inebriari vino. nō autem dicit. nolite bibere vinum. Nam vinū in iocunditate creatū est ⁊ modice sumptum acuit ingeniū. Unde dic̃ magr̃ in rationali in titulo de ieiunijs q̃tuor tēporū. q̃ in ieiunijs vinū ita bibere pmittimur vt ebrietatē oīno fugiam⁹. Alioq̃n si ß concederē restat vt oīa q̃ corpori libēt similiter faciam⁹. iij. dist. Deniq̃. Ad quartū quare pmittimur pluries bibere et semel comedere. Rñdeo q̃ cū multi cibi tpe ieiunij sint de natura frigidi vt legumina. et p̃ sequēs indigestibiles. necesse fuit ꝓpter digestionē ciboꝝ moderatā potus sumptōꝝ pmittere. Unde in pniali romanoꝝ scribit. q̃ penitens debet vti modica ceruisia. sez quantū ad necessitatē digestionis ⁊ sustentationē nature. Sine cibo em̃ diutius durare possum⁹ cū sit nature grossioris. ⁊ per p̃sequens nō cito alterabilis in substantiā Potus aūt cū sit subtilis cito est alterabil. et p̃ p̃sequens indiget ꝓtinuo supplemento Et ß dic̃ Tho. vbi s. ar. vj. Q̃si q̃s inmoderate vtatur potu. potest peccare et meritum pdere ieiunij. Sicut etiaz si immoderate cibum in vna comestione sumat. Hec ille. Ad q̃ntum. an tpe ieiunij liceat indifferenter oīnibꝫ piscibꝫ vti. maxime exquo quidam pisces sunt delectabiliores q̃ carnes vt sturiones. salmones. et alij. Respōdeo q̃ licet hoc verū sit: tñ ecclesia respicit ad illud quod cōmunius est. vt dicit Thomas vbi supra. cōmunius aūt est q̃ carnes delectabiliores sunt piscibus. et iō pisces nō p̃hibent sz carnes. Et q̃ patet q̃ etiam pisces q̃ntūcūq̃ delectabiles in ieiunio licite comedunt. Unde dicit Gregor⁹. iij. dist. Deniq̃. q̃ pisciū esus ita xp̃iano cōcedit̃ vt hoc ei infirmitatis solacium non luxurie pariat incendiuz. Et seq̃t. Deniq̃ qui a lacte abstinet nequaq̃ sumptuosiora marinarum beluarum conuiuia p̃pararet. Unde ecclesia iniungit penitentibus ꝓ cibo paruos pisciculos. vt. lxxxij. dist. Presbyter. Sed multis videtur q̃ etiam pisces quantumcūq̃ magni non nocent si ad necessitatē nō ad superfluitatē sumāt. Ad sextū q̃ quer̃ an liceat p̃ seruatione sanitatis electuarijs vti. Rñdeo fm Thomā vbi s. articlo. vj. q̃ electuaria licet aliquo modo nutriant. non tamen p̃cipaliter assumuntur ad nutrimentū sed ad digestionem ciboꝝ. vnde nō soluunt ieiunium sicut nec aliaꝝ medicinarū assumptio: nisi forte quis in fraudem electuaria in quantitate magna assumat per modum cibi. Magister tamen in rationali de ieiunijs quatuor temporū dicit. q̃ electuarijs nō aliter vti licet nisi sicut alio delicato cibo. secus est in medicina curatiua. p̃seruatiua tamen vbi nullum est signum infirmitatis instantis: recipere nō licet. Unde de conse. distinc. v. Contraria. dicit Ambrosi⁹ sup Psal. cxxx. Q̃ contraria diuine religioni p̃cepta medicine sunt. que a ieiunio reuocāt. quod glosa intelligit in homine sano. Quidam aūt dicunt q̃ ꝓ nulla medicina nec etiam ꝓ electuarijs ieiunium soluitur. nec ꝓ potu ante cibum vl̃ post. Sic enim videtur indictū ex consuetudine eccl̃ie ieiunantis et hoc tollerāris. Et per hoc soluitur dubium de senescalcis et inciſoribus regū et ducum qui p̃gustantes cibos nō soluunt ieiuniū. Ad septimū quādo queritur que hora sit debita ad comedendū isto tempe. Rñdeo fm Thomā vbi supra. arti. vj. q̃ cū ieiunia ab esca sint instituta ad ꝓcupiscentiā refrenanduz. ita tamen q̃ natura saluetur. Ad hoc aūt videtur sufficere vnica comestio p̃ quam homo potest et nature satisfacere et tamē cōcupiscentie aliquid detrahit. dimittendo comestionū vices. Et ideo ab ecclesia statutū est vt semel a ieiunantibꝫ in die comedatur. Huic aūt vnice comestioni deputatur ꝓueniens hora nona. Ideo quia fm Thomā vbi supra. arti. vij. q̃ hora sexta sit cōis hora alijs diebꝫ ad comedendum vt ieiunans aliquā afflictiōem sentiat ꝓ culpe satisfactione cōueniens hora comedendi ieiunātibꝫ taxat̃ circa horā nonam. Cōuenit etiā ista hora fm eū misterio passiōis xp̃i q̃ fuit ꝓpleta hora nona q̃ inclinato capite tradidit spm̃. Jeiunātes aūt dū suā carnem affligunt. passioni xp̃i conformant. fm illud Gal. v. Qui xp̃i sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs et cōcupiscētijs.

salutis ⁊ exteriozis stat⁹ q̄ req̄rūt ad cōser
uationē corpalis vel spūalis vite. nō sunt
ppt hec ieiunia ptermittēda. Si ät imine
at necēitas statim pegrinādi ⁊ magnas die
tas faciēdi vel etiā multū laborādi et cū ꝑ
nō pñt ieiunia obſeruari non obligat hō ad
ieiunādum. qz nō videt fuisse eccle intētio
statuēt ieiunia. vt p ꝑ impediret alias vias
⁊ magz necessarias causas. Dic̄ tñ Tho. q
in his recurrēdū ē ad supioz dispēsatiōez
nisi forte vbi ita ē ꝓsuetū. qz ex ꝑ ipo q pre
lati dissimulāt videt ānuere. Quid ö pau
peribz mēdicātibz. Rñdeo q si pñt sufficiē
ter hre qd eis sufficit ad vnā comestionez.
nō excusant alis si non sufficit excusant. vt
illi q frustatim elemosinas mēdicāt. Sic
qz ptz de ieiunij obſeruatiōe q̄lit̄ sit debite
seruādū. qz ad tps horā ⁊ modū rē.

Dominica Jnuocauit. III

Sermo. XLVI.

Est tñ terciū mēbrū p̄cedentz ꝯmonis.

Cum ieiunasset

c q̄draginta diebus ⁊ q̄draginta
noctibz postea esurijt. vt supza.

A Expeditis duobz p̄cipalibz circa
sacrū ieiuniū occurrētibz scz de ieiunij in
stitutione auctoritatiua: ⁊ de ei⁹ obſeruā
tione debita. restat de tertio scz de ieiunij
remuneratione saluifica. Ubi qz remune
ratio in spūalibz nō dat nisi p actu ꝑfuoso
⁊ meritorio. meritū ät ex circūstātijs debi
tis ponderat. Jō ꝑ videam⁹ de pluribz Et
p̄mo qūo ieiuniū nr̄m dz esse meritorium.
Scdo q̄le recipit p̄miū. Ad ꝑ q̄ ieiuniū
nr̄m sit meritoriū dz esse p̄mo afflictiuum
ad diuinā miscdiaz inclinandā. Scdo dz
esse mūdū ad interiorē ꝓsciaz pulcrificādā
Tertio dz esse piū siue passiuū ad fraternā
miseriā subleuādam. De p̄imo dicit⁹. j.
Mach. iij. Jeiunauerunt in die illa et in
duerūt se cilicijs. Ecce q vult bñ ieiunare
dz adiūgere aspiratē vestiū interioz. vt ñ
vtat delicatz camisijs. sz aspicioz vt sicñ
solū habeat aspiratē ciboz sz etiā vestimē
torū. Sic em̄ rex niniue indut⁹ sacco ieiu
nauit Jone. iij. Ubi canit⁹. Jmmutemur
habitu. Et q ptz q male ieiunat q in aliq
isto tpe habitū si pōt nō imutat. ptz qz ha
bitus taliū indicat in eis vanitatē. Scdo
ieiuniū debet esse munduz ad interiorem
cōscientiā pulcrificandā. mūdicia aūt ista
consistit in tribz. scz vt hō abstineat ab om
nibz iniquitatibz ⁊ ab illicitis voluptatibz
seculi. qd̄ est perfectū ieiuniū De con. dist.
v. Jeiuniū. Secundo vt homo abstineat
ab indiscreta ⁊ immoderata ciboz refecti
one. de con. dist. v. Sint tibi. ⁊ cap. Non
dico. Et hec duo ieiunia licet semper sint
seruanda maxime tñ isto tpe in quo inten
dimus animas deformatas pulcrificare.
Tertio vt homo certos cibos subtrahat.
maxie q̄ ad voluptatē ⁊ ad libidinē indu
cūt. vt dictuz est. de cō. dist. v. Deniqz. Et
q̄bz infero q ad mūdiciā ieiunij necessaria
est abstinētia. nō solū a cibis. sz etiā ab om
nibz dissolutionibz delectatiōibz et volup
tatibz. Nam q̄d prodest ieiunare viscerib
et luxuriari vanitatibz. abstinere a cibis ⁊
errare peccatis. lxxxvj. dis. Quid prodest
Item nihil prodest ieiunare et orare nisi
mens ab iniq̄tate reuocet. ⁊ ab obtractati
onibz lingua cohibeat. de cō. dis. v. Nihil
pdest. Hinc dic̄ Hre. sup Leuiticū omel.
xj. Uis ostendā tibi q̄le te oportet ieiuna
re ieiuniū. Jeiuna ab oīmi pctō. nullum ci
buz sumas malicie. nullas capias epulas
voluptatz. nullo vino luxurie cōcalescas.
ieiuna a malis opibz. abstine a mat ꝯmōibz
cōtine te a pessimis cogitatōibz. Et sequi
tur. Tale ieiuniū ēo placz. Hec ille. Hoc
ē q̄d eccl'ia clamat ī p̄ncipio q̄drageſime.
Cōuertimī ad me in toto corde vro. i. tā ī
exteriori q̄ ī teriori opatōe cordz. p tale ie
iuniū aīa purificat. Et pz ex his q̄nta dili
gētia sit ꝑ tpe a venatōe abstinēdū. cū ieiu
niū ipm nihil valere dicat si in eo venatio
exerceat. Ubi dic̄ Canon. lxxxvj. dis. Et ē
dictū Amb. i ſmōe ö q̄drageſima. An pu
tatz illū ieiunare frēs q̄ prio diluculo non
ad eccl'iaz vigilat. nō beatoz martyz loca
sancta pquirit. sed surgēs ꝓducit seruulos
disponit retia. canes ꝓducit. salt⁹ siluasq̄z
plustrat. Seruulos inq̄ secum trahit. foz
tasse ad eccleſiā magis festinātes ⁊ volup
tatibz suis peccata accumulat aliena. ne
sciēs se reum futurum tam de suo delicto
q̄ de pditione seruoz. Ex hoc dicto duo
colligūtur. Primo q non potest ieiunare
efficaciter ad salutē arti venatice insistens
Sicut dicit gloſa in dicto cap'lo. Secun
do q dñs distrahens seruos a seruitio di
uino. p̄sertim illis temporibz q̄bz tenent
esse circa eccleſias ipsoz: grauiter peccat

delicatꝫ. Rñdeo distiguẽdo. Aut em̃ diuitꝫ ꝑ faciũt ex eo q̃ ñ sẽtiãt afflictõꝫ ieiunij i aliq̃. vt facili⁹ id ꝓtrãseat. ⁊ sic dico q̃ pec cãt: q̃ sic sp volũt ee i eisdẽ delicijs. ⁊ nũq̃ vel saltẽ isto ꝛpe affligi ꝑ pcis. aut ꝑ faciũt ex ꝓsuetudie sue ifirmitatꝫ ita q̃ ñ aliter viuerẽt q̃ cõsueuer̃t: vel q̃ loc⁹ ꝓsona ⁊ tẽp⁹ circa eos ꝓsiderata talia requirũt. ⁊ sic dico q̃ nõ peccant nisi forte venialiter. Vñ di. Aug. li. iij. ō doctria ꝛpiana. c. xv. Jn oĩb⁹ alijs nõ vsus ciboꝝ sz libido ꝓsiderãda ẽ. Et seq̃t. Que igit̃ loc⁹ ⁊ ꝓsonis ⁊ tpibꝰ ꝓuenãt diligẽter attẽdẽdũ ne temere flagicia re ꝑhẽdam⁹ ꝓieri ei ꝑ vt sine aliq̃ cupidinis vicio vl̃ voracitatꝫ pcios̃simo cibo sapiẽs vtat̃. Jnsipiẽs ãt fedissima gule flãma i vilissimũ cibũ erardescat. ⁊ sani⁹ q̃sq̃ malue rit more vñi pisce vesci q̃ lenticula more esau. aut ordeo more iumẽtoꝝ. Nõ ẽ ḡ natura ciboꝝ i causa sz mod⁹ appetẽdi inordinat⁹ ẽ reprobãd⁹. xlj. dis. Quisq̃s. Et q̃ ꝑz ꝑm Aug. sup epl̃az Joh. q̃ delicie q̃libet si absq̃ desiderio ꝓcipiãt nõ officiũt. ⁊ viles cibi apperẽter accepti ipediũt ꝓfectũ absti nẽtie. Dauid ei aquã ꝓcupitã effudit. ⁊ helyas carnem comedit. xlj. dis. Delicie. Et his ifero salubre ꝓsiliũ ꝑ diuitibꝰ i penitẽ tijs iniũgẽdis a ꝓfessoribꝰ obtuãdũ. vt diuitibꝰ iniũgãt poti⁹ elemosinaꝝ largitõꝫ q̃q̃ ciboꝝ ꝓciosoꝝ abstinẽtiã. Jstõ ꝑz ꝑ Augu. in li. de ỹ. do. dicẽtẽ. Nõ cogãt diuites paupes cibis vesci. s. i pnia. ꝑm Hugonem vtãt ꝓsuetudie ifirmitatꝫ sue. i. fragilitatis ⁊ delicatõis sue ꝑm Hugꝫ. Sz doleãt alit̃ se ñ posse sustẽtare: si ꝓsuetudinẽ mutãt egrotãt. vtãt supfluis. i. ꝓciosis. dent iopibꝰ necessaria. s. ad eoꝝ sustẽtatõꝫ. vtãt ꝓciosꝰ dent paupibꝰ vilia. xlj. dis. Nõ cogãt. Et his rñdet̃ ad tertiũ dubiũ q̃ q̃rit̃ q̃t modis ieiuniũ soluit̃. Rñdeo q̃ q̃nq̃s ꝑm Greg. in moral̃ de con. di. v. Quinq̃ modis. Primo si tps statutũ ꝓuenit̃ vt ionathas. Scõo⁹ si ñ ꝓuenit̃ sz cibi lautiores q̃rũt̃. vt israhelite i deserto. Tertio q̃n ea q̃ sumẽda sũt ex petunt̃ ꝓcurari accurati⁹. ⁊ ꝫ intellige sine causa. vt filij Heli i silo vt dictũ ẽ s. Quarto q̃n ⁊ si q̃ritas ⁊ tps ciboꝝ ꝓgruit. sed in ipa q̃ntitate sumẽdi mẽsura refectõis excedit̃. vt sodomite. Quinto q̃n ⁊ si abiecti⁹ est q̃ ō desiderat ⁊ tñ ipo estu immẽsi desiderij deteri⁹ peccat. vt Esau. Et ꝑ isto vltio mõ dic̃ Aug. sup epl̃az Roꝝ. xiij. Nõ ꝓt̃ poꝛcũ sz ꝓt̃ pomũ ꝑm⁹ hõ iterijt. ⁊ esau ꝑma tũ suũ nõ ꝓt̃ gallinã sz ꝓt̃ lẽticulã pdidit nec ꝛps de carne sz ō pane tẽptat⁹ est. Jdẽ Bre. li. xxx. mor. ⁊ Berñ. i apologia. ℔

De tertio ꝓncipali q̃ q̃rit̃: an oẽs fideles ad ieiuniũ q̃ drageſime teneãt. Rñdeo bre uit̃ ꝑm Tho. scõa scõe. q. cxlvij. ar. iij. q̃ ieiuniũ i cõi cadit sub ꝑcepto legꝫ nat̃e. sz de termiatio tpis ⁊ modi ieiunãdi ꝑm ꝓueniẽtiã ⁊ vtilitatẽ ꝓpli ꝛpiãi cadit sub ꝑcepto iurꝫ positiui. q̃d ẽ a ꝓlatꝫ eccl̃e istitutũ. Et q̃ vt dic̃ idẽ. ar. iiij. ꝑcepta ōi sũt ꝑcepta iurꝫ nat̃ale. q̃ ꝑm se sũt ō necessitate salutꝫ. sz statuta eccl̃e sũt ō his q̃ nō ꝑ se sũt ō necitate salutꝫ: sz solũ ex istitutõe eccl̃e. ⁊ iō ꝑñt esse aliq̃ ipedimẽta ꝓt̃ q̃ ad obs̃uanda ieiunia hmõi q̃dã nō tenẽt̃ Et ꝫ pz q̃ vbi ẽ euidẽs cã nō ieiunãdi licite soluit̃ ieiuniũ eccl̃e. sic pz i puerꝫ q̃ ꝓt̃ debilitatẽ nat̃e nō ꝑñt ieiunare cũ nat̃a ipoꝝ idigeat freq̃nti cibo ⁊ ñ multo assũpto sit̃. tũ etiã q̃ idigẽt mlto nutrimẽto ꝓt̃ necessitatẽ augmẽti. q̃d fit ō residuo alimẽti. Et iō q̃diu sũt in statu augmẽti q̃d ẽ vt in pluribꝰ vsq̃ ad finem tertij septẽnij nõ tenent̃ ad ecclesiastica ieiunia. Dic̃ tñ Tho. ibidẽ q̃ ꝓueniẽs ẽ vt etiã i ꝫ tpe se ad ieiunãdũ exerceãt: pl⁹ vel minus ꝑm modũ sue etatꝫ. Qñq̃ tñ ꝑm ipm magꝫ tribulatõe imineẽte i signũ pnie artioꝝ etiã puerꝫ ieiunia indicũt̃ sic̃ etiã iumẽtꝫ. Legit̃ Jone. iij. Boies ⁊ iumẽta ñ gustẽt q̃cq̃ nec aquã bibãt. Sic etiã ōr Joel̃. ij. Sãctificate ieiuniũ. vocate cetũ. ꝓgregate ꝓuulos ⁊ sugẽtes vbera. Concordat Guilhelm⁹ i rõnali sub titulo q̃ruor tpm di. Qr ieiunia eccl̃e solui nõ debẽt. q̃ ad ea tenẽt̃ dolicapaces: cũ ⁊ ipi delinq̃re ꝑñt. Dispẽsari tñ ꝑt circa ꝫ cũ ipuberibꝰ ⁊ etiã cũ ꝓstitutꝫ i maiori etate. et cũ senibꝰ ⁊ ifirmis ac debilibꝰ. Sz q̃d ō mulieribꝰ q̃ sine scãdalo viroꝝ nõ ꝑñt ieiunare. Rñdeo q̃ voluntaria ieiunia debẽt i ꝫ casu dimitt̃e. sz indicta ꝑ eccl̃az nõ. sz forte ꝑm ipm ⁊ i ill̃ sacerdos ꝓter scãdalũ cũ eis valeat dispẽsare. Sz q̃ro an ieiunia ꝑ eccl̃az idicta possint redimi. Rñdeo ꝑm Guil. q̃ non nisi subsit nẽcitas casual̃. Volũtaria tñ ieiunia vel i pnia iniũcta ꝑñt ꝛdimi etiã si nulla cã subsit dũmõ vtilioꝝ sit ꝓpẽsatio Jtẽ q̃d de pegrinãtibꝰ vl̃ laboratoribꝰ. Rñdeo ꝑm tho. vbi s. c. iij. q̃ si pegrinatio l̃ laboꝝ ꝓt̃ ꝓmo de differri l̃ diminui absq̃ ōtrũcto corꝑal̃

a vicijs ⁊ ꝓpria volũtate. Cui⁹ rõ ē. qz iste ē ꝑm⁹ effect⁹ ieiunij q̃ dragesimalis. vt dicit Ber. sup cã. ser. xxxviij. Sz qz nihil ꝓdest abstinere a malo nisi etiaz fiat bonũ. iuxta illõ. Declina a malo ⁊ fac bonũ. Et Isa. j. Quiescite querere agere ⁊ discite bñ facere. Jõ ad pfecte agẽdũ necẽ est vt hõ effugatz vicijs istet ꝑtutibꝫ q̃bꝫ aia scificaꝫ decoraꝫ ⁊ ornaꝫ. Et iõ apls hortaꝫ in ꝑbis thẽatis ad hmõi scificatõz ista tpe acq̃rẽdã dicẽs. Sciat vnusq̃sq; vas suũ possidere i scificatiõe ⁊ honore. Jn q̃bꝫ ꝑbis ãmoneꝫ q̃libet ad puritatẽ cordis ⁊ pscie sue acq̃rẽdã Et q̃ eiꝰ pscia nr̃a ē receptaculũ gr̃e diuine eo q̃ ē tẽplũ spũsci. iuxta illõ Tẽplũ dei sctũ ē qõ estz vos. j. Cor. vj. Jõ pscia hmõi debet ꝫ tpe aptari ⁊ ꝓpari vt fiat dignũ habitaculũ dño do ⁊ receptaculũ spũsctõ. Pro cui⁹ latiori deductõe tria sũt videda. Primo itaq; attẽdẽdũ ē qũo vas cordis nr̃i. i. pscie sit vas itegr̃ ⁊ bñ fundatum. Scõo qũo dz eẽ ornatũ ⁊ decoratũ. Tertio qũor in q̃d officiũ tale vas sit deputatum. Que tria cũ fuerint quilibet hõ possidebit vas suũ in scificatõe ⁊ honore. A

Dixi primo q̃ ad ꝫ q̃ q̃s possideat vas pscie sue i scificatõe attẽdere dz qũo sit vas integr̃ ⁊ bñ fũdatũ. Est ãt pscia ꝛm damascen. lex intellect⁹ nr̃i. Scõm ãt mgr̃m in cõpẽdio li. ij. c. lij. est cognitio suiꝑsi⁹ Et cõstituit seu itegrat ex tribꝫ. scz ex accusatõe ꝓteritoꝝ pcõꝝ. ⁊ r̃murmuratõe pñtiũ. ⁊ cautela futuroꝝ. Qñ q̃ q̃s accusat se ō ꝓteritis remurmurat pñtibꝫ ⁊ cauet fut̃a pcã: tunc bz itegrã pscia. Fũdat ãt pscia sup solidã doctrinã. sic dic̃ saluator Mat. vij. Omis q̃ audit ꝛba mea hec et facit ea assimilabit viro sapiẽti q̃ edificauit domum suã supra petrã. Petra ãt erat x̃ps. j. Cor. x. Sũme ãt cauedũ ẽ ne istõ vas sit erronee fabricatũ. scz ne sit nimis largũ vel nimis strictũ. qz oẽ qõ est ꝫ pscia edificat ad iehennam xxviij. q. j. §. Ex bis. Vñ ꝛm Robertum hol. sup li. Sap. c. viij. Dictamẽ pscie pl⁹ obligat q̃s ꝓceptũ prelati. sic hẽt de sen. ex. Jnq̃sitõi. Et omis pscia siue recta siue erronea siue in p se malis siue indifferẽtibꝫ obligatoria ẽ. qz in oibꝫ talibꝫ viuẽs ꝫ pscia facit ꝫ illud q̃d credit ꝫ legẽ ꝓhibitũ. Vñ dic̃ glo. iij. i dicto Can. §. alligato Ex his Nr̃o omẽ qõ fit ꝫ pscia ꝓceptũ vel ꝓhibitio nis edificat ad iehennã. Exq̃ patz ꝛm glo. ibidẽ q̃ si pl⁹ comedã q̃s debeã. q̃uis est ꝫ pscia nõ in̄ pecco mortaliter. xxv. dist. §. Crimis. Ubi dic̃ Aug⁹. in li. de purgatorio. q̃ q̃tiẽs q̃s accipit de cibo aut ō potu pl⁹ q̃s necesse est peccat venialiter Qõ glo. intelligit qñ nõ accipit ex ꝓceptu ꝫ ex casu ⁊ nõ ad ingurgitatõez: alꝫ esset pcm̃ mortale. vt dz. iij. dist. Deniq;. Si g̃ dz recte fundari hũana pscia, puidendum est ne sit aut nimis larga. qz talis generat pssũptõez ⁊ sepe dic̃ malũ bonũ. saluat etiã damnandũ. vel ne sit nimis stricta. qz talis generat desperatõez. ⁊ sepe dic̃ bonũ malum. et damnat cũ ꝫ saluãdũ. Sit g̃ pscia talis q̃ nõ faciat aliq̃d ꝫ ꝓceptũ diuinũ nec facere intẽdat. ⁊ sit in tali ꝓposito q̃ licz faciat aliquid de q̃ dubitat an sit faciendũ vel non. libẽter illud faceret ⁊ nõ ꝑmitteret quod sciret esse bñplacitũ deo. B

Dixi secũdo q̃ attendere debem⁹ q̃liter vas pscie debeat esse ornatũ ⁊ decoratũ. Sed qz nihil potest ornari nisi pus purget. ⁊ iõ ꝓmo videam⁹ q̃liter istud vas sit purgãdũ Purgamentũ ãt hui⁹ vasis ẽ frequẽs confessio. q̃ ẽ q̃si scopa h⁹ vasis. ad quã totiẽs est ꝓfugiendũ q̃tiẽs nos aliq̃ ꝓcaua cõmisisse cognoscim⁹ Nihil ãt sic boiez ad purgandũ pscias excitat frequenti⁹ sic̃ cognitio ꝓpriaꝝ defectuũ. Sic eiꝰ q̃ clari⁹ diligẽti⁹ ⁊ sepi⁹ inspicit vasis alic̃ ptes: tanto meli⁹ purgat eas. Jta q̃ diligenti⁹ scrutat defect⁹ ꝓprios. eos meli⁹ pfiteb. Exq̃ patz ꝛm Bre. xxxv. moza. q̃ ẽnto ꝙs min⁹ se videt tãto min⁹ sibi displicet. ⁊ q̃nto maioz gr̃e lumẽ recipit: tãto magz reph̃ẽsibilẽ se esse cognoscit. Que ãt pscierãda sunt hoi circa purgatõez pscie dic̃ hugo. iij. de aia. c. ij. Qz illa vt vicz pscideres vñ venis. q̃ tẽ dis. qũo viuis. q̃d agis. quid obmittiz. q̃ntũ q̃tidie pficis: vel q̃ntũ deficis. quibꝫ affectibꝫ frequẽti⁹ tangeris. vel q̃bꝫ tẽptatioꝛibꝫ a maligno spũ acri⁹ impugnaris. nec solũ attẽdas q̃lis sis: iz etiã q̃lis esse debeas. Hec ille. Sz q̃s ẽ nr̃m qui talia diligẽter pscideret: qui pscias suã cũ tali pscideratione discutiat. qui eã cũ debitis circũstãtijs faciat. Jn pfessiõe siquidẽ pctoꝝ cõsiderare oportet ꝛm Augu. in li. de penitentia. vt consideret qualitatẽ criminis in loco. in tpe. in pleuerãtia. in varietate psone.

et tenet p oĩbꝫ petĩs eoꝝ. de testibꝫ. Sic. Et. xxij. q. v. Qui cõpulsus. B Sed diceres: vellẽ dñe scire an semp venatio ẽ mortale petĩ. Rñdeo breuit. de laicis loquẽdo tũc venatio ꝓsiderat dupl'r. aut eñ fit causa voluptatis: aut causa necessitatis Si causa voluptatis tũc est illicita ex tpe. vt diebꝫ quadragesime ⁊ ieiunioꝝ. xxiij. q. viij. Si nulla. Et. lxxxvj. dist. An putatꝫ. vt dic̃ glo. in. c. Qui venatoribꝫ. ibidẽ. Et p isto facit Anthoni⁹ Butrij. in cap'lo de clerico venatore. q dic̃. Q venatio licita ẽ laicis in diebꝫ cõmunibꝫ. sꝫ in q̃dragesima libꝫ ⁊ p̃cipuaꝝ festiuitatũ qbꝫ venire debẽt hoĩes ad ecclesias ordinate: etiã laicis est interdicta. vt p̃allegato. c. Qui venatoribꝫ. ⁊. c. An putatis. ó ꝓse. dist. iij. Irreligiosa. Et dist. v. Ieunia. Si aũt ꝓpt necessitatez sczꝫ p pelliꝫ vel carnibꝫ. ⁊ tũc etiã est licita clericis. Et habet. lxxxvj. dist. Qui venatoribꝫ. in p̃ma glo. Et q̃d mirũ si causa necessitatis ꝓmittit venatio cũ et furtũ causa necessitatis ꝓmittit. vt notat in glo. ij. c. discipulos. de ꝓse. dist. v. de furtis. c. Si q̃s. q̃ necessitas nõ hꝫ legẽ. vt dist. j. Sicut. Uñ ꝓpter necessitatẽ Dauid comedit panes ꝓpositõis. xxv. q. j. § His ita. Et p necessitate famis p̃ p̃ distrahere filiũ vt. L. de patribꝫ q̃ filios distrahũt. l. ij. Et est rõ. q̃ in necĩtate oĩa debẽt esse cõmunia. xlvij dist. Sic hij. maxie cibaria. ff. ad le. Rodi. de iactu. l. ij. L. Cum in eodez natu. L

Sed diceres. Dñe nõne Esau erat venator. vt in Geñ. Nonne Nemroth venator erat. Nõne sanct⁹ Eustachi⁹ venator erat. Rñdeo per singula q Esau venator erat et bñdictionẽ amisit: q̃ pctõr erat. vt dic̃ Hieronim⁹ in psal. lxxxv. bẽt. lxxxvj. dist. Esau. Jrẽ Nemroth venator erat q̃ hominuꝫ raptor et depredator erat. ꝓpter quẽ ꝓfusio linguaꝝ circa turrim Babilonis facta erat Geñ. x. Preterea Eustachi⁹ venator erat. sꝫ nõ ideo sctũs q̃ venator. Uñ inq̃ntũ venator nõ potuit sanctificari nisi alia bona opa affuissent ⁊ a venatione cessasset. vt dic̃ glo. iij. lxxxvj. dist. Esau Et. xxxiij. dist. Quozundã. Uñ dic̃ Hieronim⁹ q̃ penitus in scripturis sanctũ nõ inuenimus aliquẽ venatorem: piscatores aũt inuenimus sanctos. in dicto. c. Esau. Ex his cõcludit Policratus libro. j. cap. iij. q̃ inspiciendo patriarchas in lege nature. Deinde descẽdẽdo ad duces iudices reges ꝓphetas. sub lege veteris testamenti null⁹ legit fuisse venator: nisi tm̃ hismahelite ⁊ gentes q̃ deũ nõ nouerũt. Q si forte cesares aliqui legunt venatores dicit ipse q bñ potuit fieri. nũq̃ aũt legunt venatores fuisse phi aut sapientes. vt Socrates Plato. Aristotiles Seneca Archita tarẽtinus. et sic de aliꝫs. Et multo miñ⁹ in nouo testamẽto tales nõ leguntur. ex quibus ipe dicit. Q venatica si oñino reprobari nõ potest: tñ indifferens videtur. ex eo q̃ vili⁹ animũ ex imoderato voluptatis cursu concutit ⁊ fundamentũ rõnis subuertit non tamen ob hoc erit omnino culpabilis. cum et vinum quod inebriat subuertit rationem. Potest ergo venatica vtilis esse ⁊ honesta ex loco. id est. vt sit in ꝓprio vel in communi. tempore. modo. id est. nõ nimium. persona. et causa. scilicet recreationis. Hec ille.

Dominica Reminiscere. I Sermo. XLVII.

Sit unusquisqz suas suum possidere in sanctificatione et honore. j. Thessa. iiij. cap. Quãuis puritas mentis nostre in omnibꝫ opibꝫ meritoriis necessario sit p̃ponẽda ideo: q̃ nemo prudens mittit vinum nouum in vtres veteres. vt dr̃ Mathei. ix. tñ circa opus ieiunij ⁊ abstinentie summe videt necessaria. alioq̃n nihil pdest homini ieiunare ⁊ orare: et alia religionis bona agere nisi mens ab iniquitate reuocet. de ꝓse. dist. v. Nihil. Unde dicit Augustin⁹ sup Johannẽ. Jeiunij magnum ⁊ generale est abstinere ab iniquitatibꝫ et ab illicitis voluptatibus seculi. quod est pfectũ ieiunium. Tunc ergo ꝑm ipsum bene ieiunamus cũ bene vinim⁹. cum ab iniquitatibꝫ abstinem⁹. Hec ille. Et ideo isto sacro tẽpore q̃dragesime valde necesse est vt quilibet nr̃m abstinendo a cibis: etiam studeat abstinere a vicijs. Ille eñ bene abstinet a cibis qui ⁊ a malicie actibꝫ ⁊ a mundi ieiunat ambitionibꝫ. inquit Jsiõ. li. ij. de summo. c. xliij. Propter quod ꝑm ipm qui a cibis abstinẽt et praue agunt demones imitantur. quibꝫ esca nõ est: et iniquitas semp adest. Ex quibꝫ patet q̃ homo tpe abstinẽtie q̃dragesimalis maxime debꝫ abstinere

ꝛ honore. In sanctificatione virtutū. ps. Domū tuā dñe decet sanctitudo. ꝛ honore ſez ne dehonoret aliqua turpitudine vicioꝝ. ſicut faciūt illi de qbꝫ ps. Dō cū in honore eſſet nō intellexit. Hec Boꝛ. Debꝫ ergo ornari vas ūſtud puritate cōſcie interius. exteriꝰ vero conuerſatōis honeſtate. Refert Aug. li. v. cōtra Julianū et ſcō retractationū. c. lxij. ꝙ rex q̄dam Lipri. deformis ſpecie thalamū ſuum fecit depingi pulchris imaginibus. vt earū aſpectu vxor eius pareret prolē pulchram. Sic hō i mēoria ſua debet collocare pulchras imagines. i. honeſtatē cōuerſatiōis. ꝛ puritatē cōſcie ſctoꝝ patruꝫ vt ipas inſpiciēdo ſilr faciat. Qō cum fuerit. cōſcia nra erit vas ammirabile opus excelſi Ecci. xliij. Vere ammirabile ꝙ in tam fragili coꝛpoꝛe. tam ſpecioſa cōſcia. ij. Coꝛ. iiij. Habemꝰ theſaurū iſtum in vaſis fictilib⁹. D

Dixi tertio ꝙ ammonetur homo ad conſiderandum vas ſue conſcientie quō ꝛ in q̄d officiū ſit deputatū. Circa qō ſciēdū ꝑm Robertū Holgot ſup li. Sap. c. xvij. Cōſcia hois habet multiplicē actū. Eſt em̄ cōſcia accuſatrix ꝓaue tranſgreſſionis ꝛ releuatrix nr̄e depreſſiōis. cōſeruatrix bone poſſeſſionis. ꝛ vindicatrix fracte profeſſionis ſeu ꝓmiſſionis. Primo igit cōſcia eſt accuſatrix ſue tranſgreſſionis. Juxta illud Roma. ij. Teſtimoniū reddente illis cōſcia ipſoꝝ. ꝛ inter ſeinuicez cogitationū accuſantiū. Jſtū accuſatoꝛē maxime debemus timere. Nam vt dic̄ Seneca in lib. d̄ moribus. Nullū cōſcium peccatoꝝ tuoꝝ magis timueris q̄ teipz. Alienū em̄ potes efugere. te nunq̄. Sic̄ aūt caritatiuꝰ accuſatoꝛ ꝓmo accuſat ad patrē. ꝛ poſtea ſi nō emendauerit. extūc publice. pclamat eum Sic cōſcia nr̄a ꝓmo ſecrete hic in p̄ſenti vita nos arguit. ꝛ ſi non emendabimꝰ vitā nr̄am. extūc in gn̄ali iudicio pclamabit. Et iō. j. Coꝛ. xj. Si noſmetipos iudicaremꝰ. nō vtiq̄ iudicaremur. Scō cōſcia eſt releuatrix ſue depreſſionis. In omni ei depſſione vel tribulatione terrena. ſingularis cōſolatio eſt bona ꝓſcia. ij. Eccl. j. c. Blia nr̄a hec eſt teſtimoniū ꝓſcientie nr̄e. Un̄ Ambro. in li. de officijs dic̄. Bene ſibi ꝓſcius. falſis nō dz moueri ꝓuicijs. nec eſtimare plus ponderis in alieno cōuicio q̄z in ſue ꝓſcie teſtimonio. Et Bregoꝛi. ſup Ezech. Omel. ix. dic̄. Quid ꝓdeſt ſi om̄es te laudant ꝛ ꝓſciētia accuſet. aut q̄d obeſt ſi om̄es derogant ꝛ ſola cōſcientia defendat. Propter quod Aug. ſcribens cuidaꝫ manicheo dicit. Senti de auguſtino q̄cquid libet. dūmodo me ſola cōſcia in oculis dei n̄ accuſat. xj. q. iij. Senti. Et Aug. dic̄. Quem cōſcientia defendit liber eſt inter accuſationes. ecōuerſo vero liber ſine accuſatione eſſe nō poteſt. quem ſola que i terius addicit. i. iudicat conſcientia accuſat. Un̄ Aug. ſuper ps. xxxvj. ſuadens cuſtodire cōſcientie innocētiaꝫ dicit. Cuſtodi intus innocentiā tuā vbi nemo oppmit cām tuā. p̄ualebit in te falſum teſtimoniū. ſed apud hoies. Nunq̄d apud deū p̄ualebit vbi cauſa tua dicenda eſt. quādo deus erit iudex alius teſtis q̄z cōſcientia tua nō erit. inter iuſtū iudicē ꝛ conſciam tuā. noli timere. niſi cauſam tuā. Hec Aug. Tertio cōſcia eſt conſeruatrix bone poſſeſſionis. Un̄ Bern̄. Sanū vas cōſcia. ꝛ ſeruandis ſecretis idoneum. nullis patens inſidijs. nullis violentijs cedens. vtpote nec manu nec oculis acceſſibilis. Quicq̄d in eam poſuero. ſecurus ſum ſeruabit. imo et defuncto reſtituet. quocūq⁹ vado ipa erit mecū ferens depoſitū q̄d ſeruandum accepit vbi gloria vel cōfuſio ineſtimabilis ꝑ q̄lita te depoſiti. Hec Bern̄. Propter h̄ Holgot comparat eaꝫ carte. in qua merita noſtra ꝓſcripta ſūt. p quam aſſecuramur de premio paradiſi. j. ad Thimo. j. Finis p̄cepti caritas de coꝛde bono ꝛ cōſcientia pura. Ecce finis. ſ. premiū vltimatū p̄ precepto debitū. vñ eſt ſic̄ ꝓuilegium ſup hereditatē. q̄d eſt bene ſeruandū a tineis ꝛ vermibus. quod ſepius eſt videndū et purgādum. ſic vt fec̄ Paulus Actuū. xxiij. Studeo ſine offendiculo cōſciam habere ad deum. Quarto ꝓſcientia eſt vindicatrix ſancte profeſſionis ſeu promiſſionis. Omnes ſiquidem xp̄iani ſunt profeſſi ſeruare deo fidem. ꝛ eius precepta implere. ideo quotiens hoc infringunt. conſcientia nō ſoluꝫ accuſat. ſed etiā vindicat mordendo ꝛ pūgendo. Juxta illud Prouer. xij. Eſt q̄ promittit. ꝛ quaſi gladio pungit conſcientia. id eſt. ē q̄ promittit ꝛ nō implet. Et vere magna eſt pena remorſus conſcientie in peccatoꝛe. que ſemꝑ timet penam ꝑ peccatis

ꝛ quali hoc fecerit temptatiõe. ꝛ ipi⁹ vicij multiplici executiõe. De q̃ lati⁹ hr̃ de pe. vil. v. cõsideret. Als aũt cõfessio facta. potius ẽ simulatio ficta ꝛ hypocritica q̃s confessio. Vñ Hugo. li. ij. de aĩa. c. xv. vocat eã vulpinã cõfessionẽ. q̃ ẽ ficta breuis rara ꝛ tepida. Refert Oui. li. viij. Methamorphoseos. Et Jsido. li. xv. ethimologiarũ. Q̃ dedalus fecit quandã domũ cũ varijs vijs ita pplexis q̃ null⁹ eã exire potuit sine glomere. Et illa dom⁹ vocabaꝫ laboꝛi tus. qꝛ maximũ laborẽ intus habuit. Et i illa domo inclusit vnũ monstrũ q̃d ex vna medietate fuit hõ: et ex alia bos. ea itentione vt in ppetuũ ibi pasceretur ꝛ nunq̃s exiret. Sic fecit dyabolus q̃busdã cõsciam pplexam diuersis modis. nũc timoꝛe. nũc pudoꝛe. nũc negligentia. nũc dilatatione. ꝛ sic intus occultat monstrum. id est monstruosum peccatuꝫ. vt nullus cõfessoꝛ possit intelligere: nisi cum maximo glomere ꝛ laboꝛe. Et isti sunt multũ fatui q̃ p talẽ cõfessionẽ volũt abscõdere peccatũ. quod tñ deo est notũ. Cõtra q̃s dicit Augu. super Jobem Omel. xli. Quocũq̃ fugerit nõ fugit seipam mala cõscia. nõ est q̃ eat. seqtur se imo nõ recedit a se. peccatũ eĩ quod fecit intus est. Propter quod dat cõsiliũ vicens ibidẽ. Si vis a deo fugere. ad ipsum fuge cõfitẽdo nõ latẽdo. cõfiteri potes. latere non potes. Hec ille. Et Jsiõ. li. ij. de sum. bo. c. xxvj. dicit. q̃ homo poterit omnia fugere p̃ter coꝛ suũ. Non eĩ põt recedere quisq̃s a seipo. Ubicũq̃ eĩ abierit reatus suĩ cõscientia eũ non relinquit. Quãuis eĩ humana iudicia subterfugiat ois q̃ male agit. iudiciuꝫ tñ cõscie sue effugere nõ põt. q̃ plene notat malum quod gessit. Hec ille. ℒ Sed h occurrit dubium quare videlicet hoies hodie non discutiunt bene ꝓpriam consciam nec ꝓprios considerant defectus. Ad q̃ rñdeo q̃ hoc est iõ. qꝛ plus aliena facta ponderant q̃s ꝓpa. Juxta illud Math. vij. Quid vides festucam in oculo fratris tui. trabeꝫ aũt in oculo tuo nõ consideras. Vñ Prosper lib. ij. d vita cõtemplatiua dicit. Tamdiu quis peccata sua nosseꝛ flere debere ignoꝛat q̃s diu considerat aliena. Q̃ si moꝛes ad seipsum cõuersus aspiciat. nõ requirit quod i alijs repbẽdat. sed q̃d in seipo lugeat. Et ideo Marci. xij. dicitur. Videte vosmet ipos. Unde Basilius in exameron lib. iij. dicit. Q̃ omniũ creaturaꝝ difficilimũ est cognoscere seipm. Et ponit exemplum de oculo coꝛpoꝛali qui alia conspicit. se autẽ non videt. Sic dicit ꝛ de cõscientia: que acute delicta aliena cõremplans tardioꝛ ẽ erga suoꝝ cognitionem viciorum. Sz ad huc occurrit foꝛtius dubium vnde videlicet puenit negligẽtia ꝓprie discussionis ꝛ cõsideratio peccati alieni Respõdeo fm Greg. libꝛo. xxxj. moraliũ. Q̃ hoc puenit ex supbia ꝛ elatione. que coꝛdis oculum p elationis tenebꝛas extinguit. ex qua vt dicit Crisso. sup Math. puenit hoc q̃ alter alterius culpam cito intelligit. suam autẽ difficile. Quia homo in causa alteri⁹ tranquillum habet animũ. in sua autẽ turbatũ Perturbatõ aũt coꝛdis non permittit hominẽ considerare quod bonũ est. Et ideo dicit Aug. libꝛo. iij. de ciui. dei. Q̃ remotis obstaculis insane opiniõis scelera nuda iudicentur. nuda perpensentur. nuda inspiciantur. fallacia regimina ꝛ laudes vane glorie auferãt. ꝛ apparebũt miserie peccatoꝝ. Ex q̃bus oibus infero. q̃ nihil ita facit ad veram cognitionẽ sui melius q̃s qui humiliter de se sentit. Jstud patet p beatũ Bernũ. de. xij. gdibus hũilitatis. vbi sic dicit Humilitas est virt⁹ qua verissima sui cognitiõe homo sibimetipi vilescit. Et Cryso. in suo policraticon. li. iiij. dic̃. Qui humilis coꝛde est. alijs se indigniozẽ arbitratur. Ex quo dicto patet q̃ homo p humilitatẽ facile venit ad sui considerationẽ et ecõuerso. Refert Macrobius lib. j. q̃ appollo cõsultus a quodã que esset via certi oꝛ pueniendi ad beatitudinẽ. Rñdit. Si teipm agnoueris. Vñ apud gẽtiles communis erat opinio. hoc dictuꝫ gnotosolitos. i. agnosce teipm de celis descẽdisse. put ait policratus libꝛo. iij. ca. ij. Hoc est ergo pma scientia homis. scire seipm. put dicit Bernũ. sup Cantic. fmõe. xxxvj. que fm ipm nõ inflat. sed humiliat. Vñ Aug. lib. iiij. de ciui. dei. pfert eam oĩbus sciẽtijs. Et Jsaac in suo libꝛo de diffinitiõibꝰ dic̃ eã esse summã phiam. scz cognoscere se ipm. Postq̃s sic vas conscientie p sufficientem discussionẽ confessionis fuerit mũdatũ ꝛ purgatũ. necesse habet oꝛnari ꝛ decoꝛari. Pictura aũt ista consistit in duobus. sicut dicit nostrũ thema. s. in sanctificatõe

supbiam. qz in humilitate pmansit Hec il le. Intantũ aũt est seruanda ista conscia. vt etiã si simul cũ fama seruari ñ possit. potius sit perdenda fama q̃ cõscia. sicut dic̃ Seneca. epl'a. lxxxiij. Nemo inquit põt estimare virtutem q̃ qui hoim famam pdit ne conscientiam pderet. Talem g̃ consciẽtiam habentes tanq̃ vas sanctificatum ⁊ ornatum aptum faciemus ad recipiendã gr̃am. ⁊ tandem ad cõsequendã gloriam.

¶ Circa p̃dicta est sciẽdũ q̃ ꝑm Thomam error conscie octo modis causatur. Primo ex ignorantia. qñ scz nescit q̃s q̃d eligendum sit vel declinandũ. De hoc dr̃ Cum ignoramus q̃d agere debeam⁹ hoc solũ residui habemus. vt oculos nr̃os dirigamus ad te. Scdo ex negligentia. vt cũ quis negligit consciam excutere. vel si nescit se expedire et negligit tũc ab alijs q̃rere. Tertio ex supbia. vt cum quis nõ humiliat intellectũ suũ. vt scz melioribꝫ ⁊ sapientioribus se velit credere. Contra q̃s ait Apl's. Captiuãtes omnẽ intellectum in obsequium fidei. hoc est dicere. Q̃ qui libet in credendis plus debet consentire fidei q̃ sibi. Quarto ex singularitate. quia homo sensum sequẽs ꝓprium nõ cõformat se alijs. nec sequitur vias cõmunes bonorũ. Vñ Num̃. Extrema castroꝝ ꝯsumpsit ignis. Quinto ex affectu inordinato. q̃ sepe consciaz inclinat ad illud quod homo tunc appetit. ⁊ sic facit eam a sua rectitudine deuiare. Seneca. Perit om̃e iudicium cũ res transierit in affectuz. Sexto ex pusillanimitate qua quis timet non timenda ꝑm rectũ iudicium rationis. Isa. Dicite pusillanimes cõfortamini. ⁊ nolite timere. Septio ex pplexitate q̃ homo se credit inter duo pctã positũ. q̃rũ alterũ impossibile est declinare. Sed sciendũ q̃ pplexitas nihil est. potest tñ aliq̃s eẽ perplexus ꝑm q̃d. s. ꝑm erroneã cõsciam. qua deposita erit liberat⁹. Octauo vero mõ ex humilitate ⁊ cordis puritate. Vnde Gregori⁹. Bonarũ mentiũ ẽ ibi culpas cognoscere vbi minime reperit̃. Primis septẽ modis error est rep̃hensibilis. Octauo vero mõ ẽ cõmendabilis nec error dici debet. sed humilis suorum defectuuz recognitio. dummodo non sit nimia. Sed diceres vtꝝ ꝓpter consciam perdẽda sit fama. videt̃ q̃ sic. quia dicit Augusti. ad Constantinum archiepiscopum mediolanẽsẽ. xi. q. iij. Incunctis que in hac vita aduersa ꝓueniũt. sola est sicut nostis omnipotentis dei districtio pensanda atq̃ ad cor proprium sẽper recurrendum. vt nullius ibi lingua iplicet vbi conscientia non accusat. Hec ille. Et Glosa ibi dicit q̃ propter nullius linguam credat se aliquis reum. Sed in contrarium est Canon. xij. q. j. Nolo. vbi dicit Augusti. non solum requiritur consciẽtia ꝓpt̃ nos. sz etiã fama ꝓpt̃ alios Rñdeo ꝑm Glo. in ca. Senti. xj. q. iij. Q̃ quãdo sumus inter tales qui parati sunt imitari ⁊ non reprehendere. vnde ne tales corrumpamus. exemplo niti debemus vt fama nostra luceat coram eis. Sed si sumus inter tales qui parati sunt reprehendere. tunc sufficit conscientia. Vnde Matth. xv. Christus dixit discipulis suis. Sinite eos. ceci sunt et duces cecorum.

Dominica Reminiscere. II. Sermo XLVIII

Miserere mei domine fili dauid. filia mea a demonio male vexatur. Mathei. xv. Sanctus Augustinus diffiniens q̃d sit miseria humana in libro de diffinitionibꝫ sic ait. Miseria est copia tribulationis ⁊ inopia consolatõnis. quando multifarie q̃s patitur ⁊ a nemine releuatur. Hec ille. Ex quibus verbis patet q̃ miser dicitur q̃ et multa mala patitur ⁊ a nemine consolat̃. Talis aũt fuit ista mulier chananea q̃ patiebatur demonẽ in domo sua imo in filia sua. quẽ effugare nõ poterat aliq̃ hui⁹ mũdi potentia vel prudentia eo q̃ nõ est potestas sup terram q̃ cõparet̃ ei Job. xlj. Inde est q̃ audiens dei filiũ huic mundo apparuisse. credensq̃ eum habere potestatẽ sup om̃ia demonia. imo super omnẽ creaturam. merito cucurrit ad eum. exponẽsq̃ miseriã suam coraz illo ait. Miserere mei dñe fili dauid. In q̃bꝫ verbis tria describuntur. Primo huius mulieris instãs petitio. ibi. Miserere mei. Scdo saluatorꝫ ad miserandũ incliatio. ibi. dñe fili dauid Tertio subditur cause curationis allegatio cum dicitur. Filia mea male a demonio vexatur.

sibi debitam. nec solũ timet debitã penam sed etiã multo maiorẽ q̃ actualiter sibi infertur. Juxta illud Sap. xvij. Frequẽt' em̃ p̃occupant pessima redarguente conscia. Ubi dicit Holgot. q̃ iniq̃ sepe p̃occupãt id ẽ p̃cõcipiũt pessima. i. maxima penalia eis inferenda. redarguente eos cõscia que iudicat sibi penã maiorez deberi q̃ actualiter infertur. Hiere. ij. Arguet te malicia tua. Uñ Aug. confessionuz. j. Jussisti dñe vt sit sibi pena inordinatus animus. Et Aug. in de vera innocẽtia li. ix. c. xix. Nulle pene grauiores sunt q̃ male cõscie. in q̃ cum nõ habetur deus. cõsolatio nõ iponitur Est aũt multũ mirabile inter cetera q̃ q̃ntũcũq̃ pctõr ab alijs innocẽs ⁊ iust⁹ iudicatur. nihilominus tñ eum conscia sua mordet ⁊ torquet ⁊ dignũ supplicio iudicat. Unde dicit Juuenalis libro. v. Q̃ sic est de conscia. sicut fuit antiquitus de iudice. q̃ cũ iudicare aliquẽ debuit dignum morte. misit in vrnam lapillos nigros et eos effudit corã ꝓplo. ⁊ sic reum ostẽdit eẽ condemnandũ. Qñ aũt debuit hominem innocentẽ liberare. effudit albos lapillos in testimoniũ innocẽtie. Ex hoc dicit Juuenalis. q̃ q̃uis aliq̃s sue malicie euadat iudiciũ iudicis. tñ a seip̃o cõdemnat. ⁊ dignus supplicio iudicatur. Et iõ dic̃ Seneca in lib. de moribꝫ. Mala conscia sepe tuta est. secura nunq̃. E Est aũt sciẽdum q̃ q̃dam hñt cõsciam ad modũ vasis ip̃oꝝ diuersimode se habẽtis. Quoddam em̃ est vas dilatatũ. q̃ddã fragile et nõ firmũ. q̃ddã ꝑturbatũ seu lesum. q̃ddam cauteriatũ. i. signatum. Sic q̃dam habẽt conscientiã dilatatã. q̃dã infirmatã. q̃dam ꝑturbatã. q̃dam cauteriatã Dilatatã habẽt illi q̃ non ponderãt: nisi grauia peccata. ⁊ istoꝝ cõscia est sicut rethe hñs lata foramina. vbi non comprehendũt: nisi magni pisces. sed parui euadunt. sic tales nõ põderant ociosa verba vel iuramenta vel mendacia. nisi essent coram iudice. vel nisi grauiter offenderent proximũ. et sic de alijs. Sicut hodie multi dicũt. Nõ ẽ pctm̃ spoliare bona eccl'astica eundo ad bella. Quibus rñdeo ꝯm policratũ. Q̃ sicut ille q̃ tenetur pupillũ defendere. si eũ solus inuadat grauiter peccat. Sic miles q̃ eccl'iam defendere debuit. si eã solus impugnat in deũ grauiter peccat. Juxta illud Qui tangit vos tangit pupillã oculi mei. Exq̃ dicit policrat⁹ li. v. c. viij. Q̃ deus honorez vel contemptũ sacerdotũ. suũ reputat. vñ statuit Cõstantin⁹ impator. vt q̃cũq̃ res vel ꝑsonas eccl'ie inuaderẽt capite punirẽt Hodie vero nullus punit' etiã solo verbo vt prohibeat'. Refert Johes Galiensis in suo cõiloquio. Q̃ Juli⁹ cesar ꝓhibuit spoliare templa hostilia sub priuatiõe dextre man⁹. Et policratus li. vi. ca. xvij. narrat Q̃ exercitus Brẽnij ducis mansit inuict⁹ q̃diu nõ spoliauit tẽplũ appollinis. Qui cum illud inuasit. subito cum exercitu suo fuit ꝑemptus. Similiter etiã dr̃ de Alexandro. Q̃ etiã sacerdotibus iudaicis contra quos pugnabat pepercit. Multo igit' magis deberent milites xp̃iani sacerdotium honorare. Alij sunt qui habẽt cõsciaz satis infirmaz per oppositũ. q̃ non magna peccata. sed etiã parua grauiter ponderãt non tamen sicut debent sed plus iusto. ⁊ q̃ non sunt peccata iudicãt esse pctã. Et hec conscientia frequẽter a temptatione diaboli ꝓuenit. q̃ sic inducit hoies ad ꝑplexitatem peccandi. Et tales vidi temptatione cessante habuisse frequenter cõsciẽtias largas. Tertio sunt alij qui habent conscientiã perturbatam. vt sunt illi qui ꝓpt' cõmissa facile desperant. Contra q̃s Berñ. sup Canti. sermone. lxiij. dicit. Q̃ ꝯtra talem consciam nihil est efficacius: nisi vulnerũ xp̃i sedula meditatõ. Quarto sũt alij q̃ habẽt cõsciam cauteriataz. vt sunt illi q̃ ponderant parua. sed de magnis nihil curant. Sicut pharisei colantes culicem. camelũ aũt glutierunt Matth. xxiij. Et hij sunt hypocrite. vt dicit Apl's. j. ad Thim̃. iiij. In nouissimis inquit diebꝫ venient q̃dam hypocrite. cauteriatam habentes cõsciaz. Glo. Gorre. Cauteriatã. i. corruptã tam errore doctrine q̃ culpe q̃ etiaz igne cõcupiscẽtie Isti sunt signati cauterio diaboli. vt dr̃ Apoc. xiij. Nos igitur hmõi cõscientias fugientes. studeamus habere cõscientiam illam de qua Hugo lib. ij. d̃ aĩa ca. ix. dic̃. Tranq̃lla conscia est que om̃ibꝫ est dulcis. nulli grauis. vtens amico ad g̃tiam. inimico ad patientiam. cunctis ad beniuolentiam. quibus potest ad beneficẽtiaz. cui nec deus sua peccata imputat. q̃ ea nõ facit. nec aliena. quia non approbauit. nec negligentiaz. quia non tacuit. nec

abscondūt. ⁊ egra oñdunt. vt magnitudo miserie excitet homies ad miscōiam. Sic nos mala que fecim⁹ cora deo ꝓponere debemus. bona aūt si qua sūt quasi ꝓ nihilo reputare. Tertiū est diuine maiestatis cōsideratio. ps. Vacate et videte. quoniaz ego sum de⁹. Vultū enim nos attentos debet reddere hoc q cū dño loquīt. Gen. xviij. dixit abraam. Loquar ad dñm cum sim cinis ⁊ puluis. Ecce ꝓparatio ad orationem. Scōo quantū ad modū orādi requiritur quid in ea sit faciendū. Et certe in orōne requiritur maxima deuotio. q̄ qdem deuotio tria reqrit. scz intentionis puritatē. desideriū magnitudinē. ⁊ fidei ac spei certitudinē. De puritate habet. j. Pe. vlti. Vigilate in orōnib⁹ dicit glo. ne animus aliud cogitet ꝓter id solū qō precat. Pessima ergo est oro q̄ ad deū oze clamat. et mente turpia cogitat. De talib⁹ dicitur Math. xv. Populus hic labijs me honorat coz aūt eoz longe est a me. De scōo scz de desideriū magnitudine dr Hiere. xxix. Cū q̄sieritis me in toto corde vro. tūc inueniar a vobis. Magnitudo em̄ desideriū dr clamor orantis. Vñ hec chananea dicitur signāter clamasse post xpm. qz ex magnitudine desideriū orabat. iuxta illud ps Clamaui i toto corde meo. exaudi me domine. De tertio scz de fidei ac spei certitudine dr Jaco. i. Postulet aūt in fide nihil hesitans. Nam q̄ hesitauerit similis ē fluctui maris. ⁊ sequīt. Non ergo estimet hō ille q aliquid accipiat a dō. Legit⁹ d Alexandro q cū nō posset potentia sua cōcludere quasdā gētes inter mōtes. orauit ad deū celi cōfident. ⁊ cōclusi sūt mōtes sup illos. Si g̃ factū est ad ꝓces infidelis pagani. q̄nta faciet deus ꝓ suis fidelib⁹ fideliter orantibus. Tertio quantū ad modū orandi reqritur vt hō sciat q̄d debeat seq̄ eius orōnem. Debet em̄ sequi orōnē gratiarū actio. Sicut dic Apls. In oibus gratias agentes. Et dico sequi. non ꝓcedere. Sic em̄ ecclia facit q̄ in fine misse ⁊ cuiuslibet hoze dicit. Benedicamus dño. nos aūt in ꝓncipio. Jdeo phariseus Lu. xviij bus di. Gras ago tibi dñe. qz nō sum sicut ceteri hoim. raptoz es. iniusti. adulteri. vel ut etiā hic publicanus. Nō sic xpian⁹ sed vt dr Prouer. xviij. Justus in ꝓncipio oz esse accusator sui. ⁊ in fine debet gras agere ꝓ bonis sibi collatis a deo ⁊ ꝓ malis amouendis ab ipo. ⁊ sic erit debita oratio. ¶ De tertio ⁊ vltimo. q̄s sit effect⁹ orōnis sciendum q vt dicit Glosa super ps. lxxxvij. Oratio est quasi nuncius. q̄ ad deum intrat et illic mandatū pagit quo caro peruenire nequit. Hugo aūt in lib. iij. de ꝓfectib⁹ nouicioz ca. penul. ponit multos ꝓfectus orōnis q̄b⁹ alias bonas actiones ꝓcellit. Inter q̄s ista est ꝓcipue q ꝓ eam facilius impetramus q̄ petimus a deo q̄s ꝓ alia bona opera. ita vt q̄q̄s breui orōe aliquis obtineat q̄d diutius ꝓ alios labores ⁊ pia opera obtineret. Vnde in omni cāu in oñi piculo. pro oñi desiderato. semp inuenim⁹ sanctos ꝓncipaliter ad orōnis refugium cōfugisse. quasi promptius ibi q̄d peterent cōsequerent. Vnde Mat. xxj. c. Oñia quecūq̄ in orōe petitis. credite. qz accipietis. Quid em̄ oratio ñ potest. Orō iram iudicis placat. Sicut patet Exo. xxxij. Orante moyse placatus est dñs. veniam impetrat. Math. xviij. Omne debitū dimisi tibi quoniā rogasti me. temptationis impetū sedat Num. xi. Et Exo. xvij Orante moyse victus ē amalech. in periculo liberat. ps. Ad dñm cum tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me. Et breuiter tam rēporalia q̄s spūalia dona impetrat. Merito igitur debemus cum ista muliere clamare dicentes. Miserere mei ⁊c. ¶

Dixi secundo q in ꝑbis ꝑmissis tāgitur saluatoris nr̄i ad miserandū inclinatio cū dr. dñe fili dauid. Verba em̄ ista q̄ hic ponūt ꝓ istā mulierē bonā prolata ad xpm valde inclinant xpm ad misericordiam eo q exprimunt xpi vtrāq̄ naturā. scilicet diuinam ⁊ humanam. Scōm em̄ naturā diuinā confitetur eū esse omnipotentem. Jō dicit. Domine. Scōz vero naturā humanam dicit eū filiū dauid. oñibus cōpatiē nam dicit eū filiū dauid. oñibus cōpatiē tem. eo q dauid in misericordia sua conse cutus fuit sedem regni. vt dicit. j. Mach. ij. Fuit em̄ misericors nō solū in amicos sz etiā in inimicos. Sicut patz de Saul. q̄ semei ⁊ absolō. ꝓ q̄bus ipe orauit. ⁊ ad eos se mansuetudie habuit. pluraq̄ beneficia eis pro eoz malicijs rependit. Quasi ergo dicat. Dñe. scilicet qui potens es: eo q subest tibi posse cū volueris Sapie. xij. et

Dominica Reminiscere

Dixi primo q̄ in ꝓbis p̄missis tāgit hꝫ mulieris instans petitio cū dr̄. Miserere mei dñe. Hec mulier significat quēlibet hoiez peccatorē. q̄ hz filiā demoniacā. i. cōsciam pctō occuparam ⁊ obsessam. q̄ si vult euadere. necesse est eū ad deū clamare in orōe. ⁊ maxime isto tpe. Tēpꝫ em̄ q̄dragesimale. est tps p̄cipuū orōnis deuote. vnde isto tē pore q̄libet pctōr debz dicere ad xp̄m pro liberatiōe aie sue a peccato. Miserere mei Circa q̄d tria breuiter sūt consideranda. Primo pro quo sit orandū pctōri. Scōo quō. Tertio q̄s sit effectus orōnis. De primo ptz q̄ hō debet orare. p multis miseriis euadendis ⁊ multis bonis celestib⁹ cōsequēdis. Sūt aūt miserie hois in hac vita scz nāture. culpe. pene. seruitutis ⁊ ignorātie. Vñ Job. xiiij. dr̄. Homo natꝰ de muliere. breui viuens tpe. repletꝰ multis miseriis. Quelibet aūt harū miseriarū. in multis cōsistit. Et prima miseria nature est q̄ hō de nihilo ē. Isa. xlj. Ecce vos estis de nihilo. Scōo q̄ in nihilū fluit Eccī. xiiij. c. Alia generant̄ ⁊ alia deficiuntur. sic generatio carnis ⁊ sanguis. Tertio q̄ cōtinue alterat̄. Fluncq̄ em̄ in eodez statu p̄manet. Job. xiiij. c. Quarto q̄ corrūpitur. ps̄ Immiseriis nō subsistēt. Ecce miseria nature ꝑ qua amouēda debz hō q̄ntūcūq̄ sanctꝰ deū orare. Scōa miseria ē culpe seu pcti. Et p̄mo q̄ pctm̄ anihilat hoiem. Ezech. xxviij. Nihili factus es. Scōo q̄ spoliat. Luce. x. Incidit in latrones q̄ eum spoliauerūt. Tertio q̄ cremat post mortē. Eccī xxvij. Conterēt cum delinq̄nte delictum. Quarto. q̄ corrodit cōsciam sicut ꝑmis. Hiere. ij. Arguet te malicia tua. Quinto. q̄ vulnerat Eccī. xxj. Quasi rumphea bis acuta ois iniq̄tas. plage illius nō est sanitas. Sexto q̄ obstat miscōie dei. Hiere. v. Peccata nr̄a. phibuerūt bonū a nobis. Ecce miseria culpe. ꝑ q̄bus amouēdis peccator sufficientem habet cām orandi isto tpe ad deū. Tertia miseria est pene. Et p̄mo sollicitudinis in hoc mūdo. Eccī. xl. Occupatio magna creata ē omib⁹ hoib⁹. Scōo pena laboris. Job. v. Homo ad laborē nascitur. Tertio morboꝝ. Eccī. xl. c. Mors. sanguis. contentio. Quarto damnoꝝ. s. rerū vel amicoꝝ. Eccī. xl. Dia q̄ de terra sunt in terram conuertunt̄. Quinto mortis. ij. Reg. xiiij. Oēs morimur. ⁊ sic̄ aque dilabimur. Ecce miserie pene huius mūdi. quas etiā null⁹ q̄ntūcūq̄ sanct⁹ ꝑt effugere. Quarta miseria est seruitutis. Et hec ē multiplex. Prima em̄ est seruit⁹ carnis nr̄e. cui etiā inuiti obedim⁹. Rom. vij. Video aliā legē in membris meis contrariā legi mentis mee. Scōa seruit⁹ mundi j. Ioꝝ. vij. Que nupta est. cogitat q̄ sunt mūdi. Tertia est peccati venialis. Ro. vij. Non q̄ volo ago bonū. sed q̄ odi malū scz veniale. Ultima seruitus erit i futuro. scz infernalis. De qua matḥ. xxv. Ibūt hi in supplicium eternū. Quinta miseria ē ignorantie q̄ homo hic ignorat tam suū p̄ncipiū q̄ finē q̄ etiā meritū. De initio scribit iij. Reg. iij. vbi dr̄. Ego sum hō ignorans egressum meū ⁊ introitū meū. De fine scribitur Eccs. ix. Nescit hō finē suū. De merito dr̄ Eccs. ix. Nescit hō vtrū amore vl odio dignus sit. Ecce si homo vult aduertere istas miserias in q̄bz est. cuiuscūq̄ status. dignitatis vel cōditionis fuerit. certe satis inuenit vtilē occasionē orādi ad xp̄m dicens. Miserere mei dñe. vide humilitatem meā ⁊ laborē meū. supradictum. De scōo quō sit orandū. Tria aūt requirūtur ad debitū modū orandi. scz q̄liter homo debet se p̄parare ad orōnē. q̄d in ea facere. q̄d post eā sequi. Precedere dz orōnē ab exteriorib⁹ negocijs cordis reuocatio. ij. Reg. vij. Inuenit seruus tu⁹ cor suū: vt oraret. Horanter dicit inuenit. quasi enim cor suū habet p̄ditū homo q̄ diu est terrenis occupat⁹. Ozee. x. Diuisuz est cor eoꝝ nūc interibūt. Hinc est q̄ ꝑ sacro tpe debe rent cessare negocia seculi. vt nundine et alia foza ꝓpter meliorē recollectōnē cordis. Vñ Mat. vj. dñs dic̄. Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuum. scz recolligas mentē ab exteriori occupatione. ⁊ clauso ostio sensuū. ora patrē tuū. Scōm est suūpsius recognitio. vt videlicet hō ꝑ p̄rios defectus diligenter consideret. ꝑm em̄ q̄ miserias suas supra descriptas diligētius considerauerit. ꝑm ꝑ ad deū deuoti⁹ orabit. Vñ ps̄. Miserere mei de⁹. ⁊ seq̄t. Qm̄ iniq̄tatē meā ego cognosco. Et Ber. dic̄. Debem⁹ nosmetipos q̄si facie ad faciē coram deo cōstituere: ⁊ in lumie eius p̄spicere de nobis ipis tribulationē nobis venire. Modus mendicatiū est vt dic̄ Isid. q̄ sana mēbra

remnit. Scõo dñs est misericors ex gñali ptãte. Quãto eñ hõ vel bestia in potẽtia ẽ maior. tanto est ad clemẽtiã promptior. sicut patet ỗ leone. Juxta illud poete. Parcere pstratis scit nobilis ira leõis. Sic catulus si mordet leonẽ. leo nõ se vindicat ỗ catulo. sed si catulus catulus mordet. mutuo se dilacerant. Similit mulieres quia naturaliter fragiles. crudelissime se vindicant qñ possunt. Vñ Eccli. xxv. Non ẽ ira sup irã mulieris. Quia ergo deus infinit⁹ est in potẽtia. iõ omniũ miserek. Miserer eni omniũ qr oia potes Sap. xi. Tertio ꝑps est misericors ꝓpter experimentalẽ necessitatẽ. Medic⁹ põt scire grauitatẽ alicuius morbi tripliciter. scz per speculationem. vt in libro. per examinationem. vt in signo. per experientiam. vt in corpore suo Qui ergo primo modo scit morbũ. multũ cõpatit infirmo. Sz q̃ scõo mõ. magz. Sz q̃ tertio mõ. maxie cõpatit. Sic ꝑps lz cognouit grauitatẽ infirmitatis nr̃e in libro sapie eterne. r ex ß fuit misericors. sic̃ miseretur pater filioꝝ misertus est dñs. qñ ipse cognouit figmentũ nostrũ. Sed postq̃ incarnatus est et conuersatus cũ hoĩb⁹ et curauit infirmitates eoꝝ. Tũc habuit maiorẽ cõpassionẽ r miscõiam. Postq̃ aũt solus tẽptatus ẽ. esuriuit r sitiuit r occisus ẽ r tũc expertus est infirmitates nr̃as ꝑ experientiã. Et iõ ex ß maxie misericors factus est. Patet g̃ maximã miscõiã esse dei erga genus humanũ. que ita extensa ẽ q̃ a sũmo celo attingit vsq̃ ad infernũ. implet etiã totã terrã ita late q̃ non sit q̃ se abscõdat a calore eius. Hoc aũt facit oĩbus diebus vite humane. Vnõ in ps. Miscõia eius ab eterno r vsq̃ in eternum super timentes eum. In q̃bus aũt apparet ista misericordia dei super homines. certe in pluribꝫ. Hã vt dic̃ Bern̄. sermone. lxxxviij. et Jnno. sup ps. lxxxviij. et. cvj. Septẽ sũt miscõie dei. Prima est. qr hoiem in seculo a multis peccatis custodit. qr sicut in multa mala incidit. ita in maiora potuit incidisse nisi dñs custodiuisset. Scõa dissimulatio r retardatio vltionis. Tertia qr cor ad pniam cõuertit. vt amara fierent que pri⁹ male dulcia erant Quarta quia penitentẽ misericorditer suscipit vt esset de numero illoꝝ de q̃bus dicitur. Beati q̃r̃ remisse sunt iniq̃tates. Quinta qr deinceps dedit abstinendi virtutẽ ne pateret recidiuum. Sexta ẽ. qr dedit gr̃az ꝓmerẽdi bõa etna. Septia ẽ spes obtinẽdi. Dicam⁹ g̃ saluatori nr̃o Dikere mei dñe fili dõ. r danob miscõias ꝑdictas. maxie isto sacro tpe. F

Dixi tertio q̃ in verbis ꝑmissꝰ tangit̃ cause curationis hui⁹ demoniace filie ꝑ matrẽ suã allegatõ cũ õr. Filia mea male a demoniaco vexatur. Pro q̃ sciẽdũ q̃ in ista muliere pt q̃libet peccatoꝝ sibi sumere exemplũ conterendi de peccato suo. Nam sufficiens ẽ materia cõtritiõis si alia ñ adessent ad surgendũ de pctõ r q̃rẽdũ miscõiã dei ipa miseria pcti. q̃ ita vexat hoiem more demõis vt eã nõ sinat ad horã quiescere. Juxta illud. Seruiet⁹ dñs alienis q̃ nõ dabũt vobis requiẽ die ac nocte Et ꝑ isto latius deducendo est aduertendũ q̃ q̃ttuoꝝ sũt cause que sufficient ꝑñt mouere pctõrẽ ad cõterenduz de pctõ. Tres ponit Robertus eps linconien̄ sermone. cxiij. in suis collationibꝫ. Quarta ꝓo sumit̃ hic ex euangelio et verbis thematis. Prima igit̃ causa ẽ timoꝝ pene future ꝑ pcõ. Scõa horoꝝ seditat⁹ pcti. Tertia ruboꝝ r verecũdia pro pctõ. Quarta anxietas r doloꝝ succedens peccato vel ꝓueniens ex pctõ. De ꝓma patet. Nã mirũ est q̃ quis nõ ꝓterat̃ de pctõ timore penaꝝ iehennaliũ si eas intime meditek̄. maxime si constituet sibi añ oculos mentis stagnũ sulfuris ardentis. cuius ignis tenebrosissimus. fetidissimus r vrentissim⁹. insup iextinguibil̃. Si meditetur etiã trãsit⁹ illi⁹ miserabil̃. quo transibunt dãnati ab aq̃s niuiũ in calorẽ nimiuz. vbi erit strid̃oꝝ dentiũ horribilis. meditek̄ insu per lectũ in q̃ post illud balneũ reponetur de q̃ Jsaie. xiij. dr̃. Subter te sternetur tinea. r operimentũ tuũ erunt vermes. Nihil ibi occurret aspectui: nisi dire facies crudeliũ toꝝ. vt dic̃ Eri. Et hec erit pena his q̃ hic hũt oculos vagos ad ꝓcupiscẽdũ. Jbi auris audiet vlulatũ horribilẽ q̃ hic nõ auertebat̃ ab auditu iniq̃tatis. Jbi nares ꝑ suaui odore habebũt ferorem ꝓ zona funiculũ. ꝓ crispanti crine cilicium. De istis dr̃ Jsaie. iij. Jbi os r palatum exardescit siti Job. xviij. Super omnia ista vt dicit Eriso. erit hoc durissimũ q̃ videbunt se ꝓ parua delectatiõe tãtã perpetuitatẽ glorie amisisse r se a conspe-

Hester. xiij. Dñs vniuersoꝝ tu es. Fili dauid. q̄ ita misericors es vt dauid. a q̄ tu descendis. vt dr̄. Mat. i. Unde qz filius dauid es nō decet te degenerare a moribꝫ boni patris. licet ḡ indigna sim ⁊ gentilis ⁊ inimica nois tui. tamē memento dñe Dauid. ⁊ omnis mansuetudinis ei⁹. et noli retribuere mihi mala p malis. sed pot⁹ bona. Christus fuit filius respectu plurium diuersimode. Fuit em̄ filius Abrae ⁊ Dauid p reprōmissionē ad eos factā. qz ex eorū semine nasci debuit. Fuit filius marie p̄ pter nature sue ex ea susceptionē. Fuit filius Joseph per estimationē. Fuit filius fabri p exprobrationē. Fuit filius dei ꝓpter nature diuine in eo et in patre idemtitatē Jn ps. Filius meus es tu. Jsta aūt oīa mouent xp̄m ad miscōiam super peccatore. Jdeo bñ dicit. Fili dauid. ℣ Sciendū aūt q̄ xp̄us est dñs misericordie. ⁊ ꝟ tripliciter. Primo quia habet deū patrez misericordiarum. ij. ad Cor. j. Benedict⁹ deus et pater domini nostri iesu xp̄i. Secundo quia in redemptione sic sanguinez suum fudit vt deinceps sicut pater misericordiaꝫ omibus eam dare posset. Jn ps. Qui redimit de interitu vitam tuam. Tertio qz ipe efficit misericordiā vbi nulla supetūt merita. Uñ sic fabricator vel artifex esset dñs rei corpaliter facte si causaret materiā sicut causat formam. Sic xp̄s ē dñs misericordie ⁊ creator misericordie q̄ facit miscōiam. meritis non exigentibꝫ. ⁊ ꝓpter istas tres cās dr̄ xp̄s deus diues in misericordia Eph. ij. Surgit autem in xp̄o magnitudo misericordie et promptitudo ad miserandū ex tribꝫ. vt dicit Volgot sup libzum Sapie. c. ix. Primo ex naturali ꝓpetate. scōo ex naturali prāte. tertio ex experimentali necessitate. De pmo patet. nam sicut proprium est igni calefacere. soli lucere vel illuminare. ita est proprium xp̄o misereri. Uñ canit ecclia. De⁹ cui ꝓpriū ē misereri semp ⁊ parcere. Et ideo dicūt scti q̄ deus q̄si inuit⁹ punit et coacte ⁊ tarde. sic hō tarde facit illud quod inuit⁹ facit. ſm Crisō. Est em̄ xp̄s tardus in puniēdo. ⁊ velox in miserādo. sicut ignis tarde descēdit et velociter ascēdit. ita xp̄s velocissime miserēt. et tarde ⁊ cū magna expectatiōe punit. Unde in ps. dr̄. Longanimis ⁊ multū misericors. Jn signū aūt hui⁹ q̄ cū dolore punit pcōres dic̄ ꝓphaz Jsa. j. Heu ego ꝑsolabor sup hostibꝫ meis. Ubi ponit interiectionē dolētis. q. d. cū dolore ⁊ displicētia cōsolabor. Sicut ḡ nulla res pōt pdere suā ꝓpriā opationē totaliter q̄diu manet. licet valeat impediri vel retardari ad rp̄s. ita nullo mō obliuiscet miserēri deus nec cōtinebit in ira miscōias suas. imo cū irat⁹ fuerit miscōie recordabitur Abacuc iij. De hac mixtura miscōie ⁊ ire Greg. sup Ezech. O mel. ꝑma pulchre declarās dic̄. Quō deus q̄n irascit nō oīno irascit. sz ineffabili mō ad culpas ꝑsequit ipos ꝓpregit pcōres. Ad qō adducit duas hystorias. Una de captiuitate decē tribuū. quā deus licet ordiaret ad correctionē ꝓpli. simul tñ eis ꝓuidit de ꝓphetis ⁊ scriis q̄ eos i illa captiuitate cōsolarent. Nisi inq̄t irat⁹ eet. ꝓpm in captiuitatē minime tradidisset. et nisi oīno iratus esset. electos suos cū illo i captiuitatē nō mitteret. Alia hystoriā adducit de ꝓplo isrl quō missis exploratorib⁹ decē de eis redeūtes ꝓplm murmurare fecerūt ꝑ deum. intantū vt dicerent se seductos. Dñs ḡ iratus dixit q̄ null⁹ eoꝝ terrā ꝓmissiōis intraret. quo audito. statiz se lachrymis cōpunxerūt ⁊ statim armis ꝓmissiōis. q̄bus dñs per moysen dixit. Nolite ascēdere neq̄ pugnetis. nō em̄ sum vobiscū. ne cadatis coraz inimicis vr̄is. vbi dicit Greg. Pēsandū est si cū ipis nō erat cur eos ne ascenderent ꝓhibebat. Si cuz ipis erat q̄d est q̄ ait. nō sum vobiscū. Sz certe cū ipis erat ne perirent. sed cum ipis nō erat vt vincerent. Et in hoc dicit Greg. q̄ deus gerit morē patris q̄ filio delinq̄nti irascit. reꝑhendit. increpat. verberat. sz si hunc in ꝑcipicia ire cōspexerit ne mortis periculū incurrat. manuz tenet et retinet. Sed diceres ⁊ q̄reres q̄s deū cōpellit punire ⁊ nō ꝑstare miscōiam liberantē totaliter a pena exquo ē potens. Rñdet Crisō. Tu inq̄t pctōr q̄ miscōiam nō desideras. sic ei desideranti miscōiam si denegat crudel ē: ita si nō desideranti miscōiaz ꝑstaret iniustus esset. Qsi q̄ris q̄s est iste homo q̄ non vult miscōiaz. Rñdet. Tu q̄ ꝓmanes i peccatis. Desiderare nāq̄ miscōiaz dei est cōuerti ad deū. Ille ḡ desiderat miscōiā dei q̄ timet irā eius. Qui em̄ irā dei nō timet. nō desiderat miscōiā eius sz spernit ⁊ con-

interiectio admirationis. Et Grecismus ait ꝙ est nota seu signū stuporis. Est ḡ i ꝓposito signū admiratōis vel laudis vel cōmendatōis. vt sit sensus. O mulier. s. fide admirabilis. in fide laudabilis vel in fide cōmendabilis Est aūt fides catholica admirabil' laudabilis ⁊ cōmēdabilis ex mlʼtiplici nobilitate. Cōparat' em̄ diuersis rebus valde nobilibꝫ. Et ꝑmo arche testam̄ti. Scdo stelle firmamenti. Tertio petre fundamenti. Item scdo cōparatur mūdo speculo. dextro oculo. et precioso annulo. Item tertio cōparat' fides signo vexillari scuto militari. ⁊ radio solari. De ꝑmo quō fides cōparat' arche testamenti. dr̄ Exod. xxv. Sicut em̄ archa moysi nō excedebat ꝓpiciatoriū. sed archam propiciatoriū excedebat. sic per fidem ⁊ nunq̄ sine fide habetur ꝓpiciatorium peccatoruꝫ. Unde ad Hebre. xj. dr̄. Sine fide impossibile ē placere deo. Scdo fides cōparatur stelle firmamenti. ⁊ precipue stelle maris. quia oñdit nauigātibꝫ portū. scꝫ gr̄e et salutis. Dr̄ etiā stella matutinalis. quia p̄uenit solem iusticie anteq̄ veniat ad iudiciū. Dicitur etiā stella orientalis. qꝛ ducit reges spirituales. ⁊ facit eos xp̄m adorare. Hec ē stella trium regū q̄ venientes ab oriente xp̄m adorauerunt non alio vtiq̄ q̄ fide. vt dr̄ Math. ij. Tertio fides cōparat' petre fundamenti Sicut em̄ supra petram est forte edificium. sic supra fidem omne opus bonum. Math. xvj. Super hanc petram edificabo ecclesiam meā. i. super hanc cōfessionē fidei. Exponit Gorra. Item fides aliis tribꝫ nobilibus rebus cōparat'. s. mdo speculo. dextro oculo. ⁊ p̄cioso ānulo. De ꝑmo quō cōparat' mūdo speculo. ptꝫ. Nā sicut turris magna cernit' in paruo speculo. sic maiestas ⁊ magnitudo diuina ī speculo fidei rep̄sentatur. Uñ ipa est speculū sine macula. vt dr̄ Sap. vij. ⁊ j. Cor. xiij Uidemus nunc per speculū ⁊ enigmate. Et quid videmus. certe dei potentiaꝫ. sapientiam ⁊ bonitatem. Potentia eius consideratur in magnitudine creature. De q̄ Sap. xiij. dicitur. A magnitudine speciei ⁊ creature cognoscibilit' poterat hoꝝ creator videri. Sapientia eius in ordine ⁊ dispositione. qꝛ om̄ia in certo numero. pondere ⁊ mensura facta sunt. vt dr̄ Sapie. xiij. Bonitas eius oñditur in dulcedine ⁊ vtilitate creature. Uñ Sap. xvi. dicitur. Dulcedinē tuā quā in filios habes oñdebas. Licet aūt ista euidētissima opa deus ostendit nobis ꝑ fidem. plures tamē nr̄m ea nō attēdūt. nec deū per hoc cognoscūt. Juxta illud Isa. j. Cognouit bos possessorem suū. ⁊ asinus presepe dñi sui. Israel aūt me non cognouit. Scdo fides cōparatur dextro oculo. In hoīe siq̄dem sunt duo oculi. Unus sinister q̄ de naturalibꝰ iudicat. Alter dexter. scꝫ fides q̄ om̄ia naturalia q̄ intellectualia in obsequiū fidei xp̄i captiuat. vt dr̄. ij. Corinth. x. Et sicut q̄ amittit oculū dextrū inutilis est ad bellum. quia scutum cooperit sinistrum. sic q̄ nō habet fidem. inutilis est ad pugnandū contra dyabolū. Unde naas. i. diabolus dicit habitatoribus Jabes Galaad. In h̄ feriam vobiscum pactū vt eruam oīm vestrū oculos dextros. j. Reg. xi. Uñ diabolus est sicut coruus. q̄ cū cadauer inuenit ꝑmo oculuꝫ inuadit. Sic diabolus ꝑmo oculū destruere intēdit. Tertio fides comparatur p̄cioso annulo. Sic em̄ in ornatione spōse ꝑmo annulus ponit'. sic in xp̄iano fides ornat rōnem. Unde Ozee. ij. dr̄. Sponsabo te mihi in fide. Et est iste annulus aureus. qꝛ lucidus ꝑ verā cognitionem ⁊ sonorosus ꝑ sinceraꝫ confessionem. Roma. x. Corde creditur ad iusticiaꝫ. ore aūt fit cōfessio ad salutē. Item fides ꝯpat' adhuc aliis tribꝫ. scꝫ signo vexillari. scuto militari. ⁊ radio solari. Fides nāq̄ ē vexillum regis. nā sicut vexillū monstrat ꝙ rex est p̄ñs. maxime vt terreant' hostes. sic fides est signū ꝙ rex regū om̄ipotens deus presens est in pugna vel in temptatiōe vt fugiant hostes. id est demones. j. Petri. v. Cui resistite fortes in fide. Et sicut vexillū ponit' in arce vrbis. sic fides in eminentia rationis. Uñ in ps̄. Posuerunt signa sua signa super summū. De hoc signo dicitur Isaie. xj. Leuabit dñs signū in nationibus. i. fidem sup credentes Scdo fides est sicut scutū militare. Comparatur aūt istud scutum ꝑm Robertū Holgot linconienꝭ in suis collationibus sermone. x. ca. iij. sic. Nam ibi est scripta patris potētia. filij sapia ⁊ bonitas spūssancti. Tegit' istd scutū coreo hūanitatis xp̄i. qd dealbat' iteriꝰ mūdicia ⁊ inocentia xp̄i. ⁊ gl'ia resurrectionis. rubricat' sanguine passiōis. iacin-

ctu sanctoꝝ exclusos esse. Scda cā contri
tionis est horror feditatis peccati. Est em̄
peccatū. diaboli ꝓgenies. mortis parens
nature corruptio. boni priuatio. aīe capti-
uatio ⁊ deformatio. Peccatū nāq; sup̄mā
aīe faciē in qua debet gerere reformationē
summe et ineffabilis pulchritudinis. ver-
tit in deformitatē sūme turpitudinis. Hō
nāq; debet gerere reformatā imaginez tri
nitatis. sed per pctm̄ deformat̄ in similitu
dinem bruti animalis. Dicit nāq; Hiero.
sup illū locum Ezech. Homo homo d̄ do
mo israel. ꝙ bis dicit hō ad denotandū ꝙ
q̄libet debet esse geminus hō. exterior vi-
delicet et interior. Qui vero ꝑ cōcupiam
bestialē iā deformat hoīem interiorē. iam
nō ē hō sed bestia. Quid aūt ē deformius
hoīem esse extra. ⁊ bestiā intra Hāc fedita
tez peccati attendens Seneca dixit. Si
scirem hoīes ignoraturos ⁊ deos ignosci-
turos nō peccarē. Si gentilis tantū hor-
ruit pctm̄ pudeat xp̄ianū d̄teriorē fieri pa
gano. Tertia cā cōtritiōis est verecūdia ⁊
ruboꝝ ꝓ pcō. Magna siq̄dē verecūdia pec
care corā decē viris prudentib; ex senib;.
quid aūt coram deo. longe incōparabili-
or verecūdia. ⁊ ideo maxima verecūdia se-
quet̄ peccatores qñ aperiēt̄ libri cōscie ip-
soꝝ ⁊ iudicabunt̄ de his corā toto mūdo ⁊
angelis dei ex his q̄ scripta fuerint in librꝫ
eoꝝ. vt d̄r Dañ. vij. ca. ⁊ Hiere. xx. Cōfun
dent̄ vehement̄. qꝛ nō intellexerūt obpro-
briū sempiternū. qd̄ nunq̄ delebitur Hec
tria sunt hodie valde ponderāda. Quar-
ta cā cōtritionis ē doloris angustia quam
causat pctm̄ in cōscia hoīs. Vñ quo ad h̄
mulier ista dicit. Filia mea a demōio male
vexat̄. Vexatio ista ē remorsus cōscie q̄ est
maior oī pena in hac vita. Eo ꝙ cūcti di-
es paupis mali. Sicut em̄ nō ē oblectamē
tū sup cordis gaudiū qd̄ ꝓuenit ex v̄tute.
vt d̄r Ecc̄i. xxx. Eo ꝙ virtus hñtez se ꝑfi-
cit ⁊ opus ei⁹ laudabile reddit. ij. Ethi. ⁊
semp opat̄ delectatiōz in hoīe. sic pctm̄ q̄d
libet maximā tristiciā generat in remorsu
cōscie. Vñ Hiere. xxiiij. Dabo eos i vexa
tionē cūctꝫ gentib;. h̄ est g̃ vexari filiā a de
monio qd̄ aīaz remorderi ex pctō. Sz cer
te mirū ē ꝙ pauci hodie istā vexatiōz attē
dūt. q̄ toto fere āno hñtes demoniuz pctī i
aīa. vsq;quaq; distulerūt clamare ad xp̄m
ꝓ liberatiōe. Sz nō miꝝ. facit em̄ diabol⁹
eis delectatōnē q̄ndā ad tp̄s pctī. q̄ illecti
pctōres nō sentiūt anxietatē ⁊ remorsum
cōscie. Sicut em̄ valde ebri⁹ nō sentit pu
lices i dormiēdo. imo nec frig⁹ graue. nec
interdū ictus fortes. ita pctōres inebriati
istis delectatiōib; mūdi nō sentiūt anxie-
tatē pctī. iuxta illud Prouer. xxiij. Verbe
rauerūt me. sz nō dolui. traxerūt me ⁊ ego
nō sensi. Sed certe sentiēt tales grauē ve-
xationē qñ tradent̄ tortorib; Mat. xviij.
Tunc em̄ oculos q̄s culpa clauserat pena
apiet. vt dic̄ Gre. A q̄ nos custodiat pr̄ ⁊c̄

Dñica Remiscere. III. Ser. XLIX.

O Mulier magna
ē fides tua. Mat. xv. Qm̄ vt ait
magnus pr̄ Aug. in li. de verbis
dñi. Nulle maiores diuitie. nulli honores
nulla hui⁹ mdi ē maior sub̄a q̄ ē fides ca-
tholica. Que pctōres hoīes saluat. cecos
illumiat. ⁊ īfirmos curat. cathecumios. i.
nouit̄ credētes baptizat. fideles iustificat.
penitētes reparat. iustos augmētat. mar-
tyres coronat. v̄gines viduas ⁊ cōiugales
casto pudore ꝯseruat. clericos ordiat. sacer
dotes ꝯseruat. ⁊ in et̄na hereditate cū sctis
angel̄ collocat. Hec ille. Ecce q̄nta pōt fi
des catholica q̄ sic oēs stat⁹ fideliū trāscur
rit. vt ñ sit q̄ se abscōdat a calore ei⁹. Et ꝓ
pter h̄ idē Aug. sup Jo. cōparat eā radici.
Sic em̄ i radice arborꝫ. nulla ꝓrsus appet
pulchritudis spēs. ⁊ ñ q̄cq̄d ē i arbore pul
chritudis vel decorꝫ ex illa ꝓcedit. Sic ex
fidei hūilitate q̄cq̄d meriti q̄cq̄d btitudis
aīa susceptura ē ex fidei fundam̄to ꝓcedit.
Hec ille. Quia igit̄ hāc fidē velut bonā ra
dicē hec mlr̄ habuit. iō a xp̄o sanitate filie
īpetrata audire meruit O mlr̄ mag̃ ē fi. tu.
In q̄b; v̄bis circa fidei cōmēdatiōez hic ꝑ
xp̄m factā tria sūt vidēda. Et p̄mo cōside
rāda ē fidei nobilitas ⁊ excellētia. qd̄ nota
tur in verbo exclamatiuo ⁊ admirabili cū
d̄r. o mlr̄. Scd̄o cōsiderāda est fidei īmēsi
tas et magnificētia. qd̄ notat̄ cū d̄r. mag̃ ē
Tertio cōsiderāda ē fidei vtilitas ⁊ effica
cia. qd̄ notat̄ cū d̄r. Fides tua. A

Dixi primo ꝙ p̄mo ꝯsiderā
da est in v̄bis p̄
missis fidei nobilitas et excellentia. q̄d no
tat̄ in verbo exclamatiuo ⁊ admirabili. cū
d̄r. O mlr̄ Sicut em̄ dic̄ Priscian⁹ i maio
ri volumīe. vbi agit de interiectiōe ꝙ o est

prebet experimentū De scdo quō fides ꝛ magna si i aduersitate nō deficiat. sed plꝰ inualescat. De q̄ Math. xvij. Si habueritis fidē vt granū sinapis. q̄d granuz q̄nto plus terit. tanto plus crescit ꝛ fortiꝰ viget Sic illi q̄ hñt ꝓstātiā in aduersis q̄ntoplꝰ patiunt. tanto plꝰ fortificāt. sicut fuerūt sācti martyres q̄ p fidē vicerūt regna. Heb. xj. Vñ. j. Joh. v. Hec ē victoria que vicit mūdū fides vra. Sed multi sūt hodie qui videtes vētū validū stati mergūt ꝛ a tribulatiōib⁹ opprimūt. sil'es petro Math. xiiij ⁊mo deteriores petro. Petrꝰ em̄ videṡ vē tū validū timuit. isti aūt in paruo vēto tēptatōis succūbūt. Et iō petrꝰ audire meruit. Modice fidei. q̄ō isti nō merēt audire. sz portꝰ eis dicēdū ē nulliꝰ fidei. Tertō fides est magꝝ si ꝓpter dilationē petitiōis ñ desistat q̄lsz obtineat. Talē fidez habuit hec mulier. Prio em̄ in solo deo cōfidenti am posuerat. qz ad ipm̄ ō finilꝫ egressa cucurrit. Scdo in aduersis cōstātiā tenuit qz canis appellata sustinuit patient. Tertio qz licet sepius repulsa tamē a petitiōe nō destitit. sed fortiꝰ instit. iō dr magna Talē fidē nos debēꝰ hre. maxie isto sacro tpe ꝓfidētes de xpo. q̄ ꝛ si ñ statī tū suo tpe dabit nob̄ q̄d petim⁹. Ā apud eū q̄ō differt nō aufert. sz misericordit finaliꝫ pficit. Sed prochdoloꝛ sunt multi q̄ statim vt ñ sentiūt a se remoueri tēptatiōes tribulationes ꝛ alios defectus. aut cū nō vidēt eis puenire ad nutū optata ꝓ q̄b⁹ petūt. cessāt et desistunt ab orōne. Sed tales nō attendunt illud q̄ō dr. Si pseuerauerit pulsās dabitur ei Lu. xi. et itez Lu. xviij. dicitur Oportet semp orare ꝛ non deficere. D

Pro q̄ sciēdū q̄ orō non sēp exaudit. ex multis cāis. Primo ex meritis culpaꝝ orātis Isa. i. Cū multiplicaueritis orōnē nō exaudiā. manꝰ em̄ vre plene sūt sanguine. ꝛ Joh. ix. Scimꝰ qz pctōres deꝰ nō audit Scdo qz nō feruent orat sed tepide. Hiere. xxix. Orabitis ꝛ ego exaudiā. cū q̄sieritis me in toto cordevero. Tertio si nō perseuerāter orat. De q̄ Luc. xi. Si perseuerauerit pulsans. Quarto si diffidit orās Jaco. j. Qui em̄ hesitat. ñ estimet q̄ aliq̄d accipiat. Quinto qz nociuū forte petit Mat. xx. Nescitis q̄d petatis. Sexto vt magꝝ ad petendū puocet. Quia dic̄ Bed. Sctā desideria dilatōe crescunt. Septio vt tanto cautius custodiat q̄d impetrat. ſm Crisō. Octauo vt hūiliet orans cū tardiꝰ exaudit. Nono vt in aliud tps differatur exaudit. magis cōgruū petēti. Decio vt aliorū suffragijs q̄rant iuuari. ꝛ p hoc ꝓfectio re primat. sicut Ezechias rex petijt ysaiā vt oraret p eo. Sic paulus petijt alios vt orarent p eo liberando ab infidelib⁹ q̄ erant in iudea Math. xviij. Si duo ex vob cōsenserint de oīb⁹ rē. Undecimo vt nō exaudiat ad voluntatē sed ad vtilitatē. sicut paulus q̄ petijt amoueri stimulū carnis. ꝛ ñ audiuit. Sufficit tibi gra mea. nā vtꝰ in infirmitate pficitur. Ex his ḡ p ordinē colligunt que valent ad exaudition̄ orōnis scilicet culpe remotio. feruoris instātia. fidei confidētia. humilitas. aliox suffragia. studiosa conuersatio. vtiliꝰ petitio. ꝛ pseuerantia. q̄ cuz habuerit impossibile est vt petens non exaudiatur E

Dixi tertio q̄ in ꝑbis ꝑmissis describit fidei vtilitas ꝛ efficacia. cū dr. Fides tua. Et stati sequit. Fiat tibi sicut petisti. Ecce vtilitas Non ḡ est vacua fides xpiana sed vtilis ꝛ fecūda. ꝛ ꝑ ad plura. Est em̄ fides aie viuificatiua. mūdi cōtemptiua. intellectus illumiatiua. diabolice tyrānidis effractiua ꝛ miraculoꝝ impetratiua De ꝑmo quō fides est aie viuificatiua. Unde Heb. x. et Abacuc. ij. dr. Justus aūt meꝰ ex fide viuit. Multi fuerūt illius opiniōis q̄ nullꝰ nisi p martyriū saluaret. Ideo ꝺ hoc dicit Justus aūt meus. i. nō solū martyr. sed etiam fidelis cui nō iminet passio. vt exp̄oit Bozra. Et ꝑ est q̄ dicit. Justꝰ aūt ex fide i. q̄ p me ꝛ fidē iustificatus viuit. i. viuet vita glie in futuro. q̄ interim viuit vita gre ī pñti. Sed di. quō tu dicꝭ. ī vita aie est eiꝰ caritas ſm oēs doctores. j. Joh. iij. dr In ꝑ scimꝰ q̄ translati sumꝰ de morte ad vitā. q̄m diligimꝰ frēs. Ñdeo q̄ bic loq̄t de fide formata q̄ nō ē sine caritate vt ipli cat caritatē nō excludit. O q̄tū debēt pōderare xpiani audientes fidē esse cozū vidaz sine q̄ impossibile ē placere deo. Heb. xj. imo displicere est necesse. vt dicit Ber. super Cantica. Sicut hō sine vita displicet etiā amicis. ꝛ sicut arbores ꝛ plāte nō hñtes vitā squalide apparent ꝛ deformes Et iō maxie homines deberent laborare pro defensione fidei. vt salua sit et illibata

ctinãt amore celestiũ. De hoc scuto dicit. Treno. iij. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. quasi diceret. ex labore passiõis tui ipsi securabunt ab hostib. De hoc scuto dr Ephes. vj. In oib sumentes scutũ fidei i q possitis oia tela neqssimi ignea extingue re. vbi dicit Hozra q fides dr scutũ. Sic em scutũ cetera arma ptegit et pmũ occurrit. ita t fides. Jpa em est pma in cõstructione et vltima in destructione. Et sic diabolus licet plus odiat caritatem. tñ pus impugnat fidem. vt ea destructa noscat etiã destruere caritatẽ. t sic fides est pma in impugnatione: t in destructiõe vltia. Vñ gl. t sumit de prudẽcio poeta. Pria petit cãpum dubia sub sorte duelli. Pugnatura fides. Refert papias t habet in expositiõe sup Juuenalẽ satira scda. t idẽ narrat Robertus Holgot sup librũ Sap. xviij. c. q Numa pompilio sacrificãte cecidit q dã scutũ ꝺ celo qꝺ dictũ ẽ ancile. datũq ẽ responsũ q illic foret romanũ imperiuz. vbi illud ancile foret seruatũ. Numa igit fecit illud scutũ bene occultari. talia. xij. nũero fecit parari. Mozalit scutũ fidei cecidit ꝺ celo. qz xpo veniente de celo. fides inotuit mũdo. Ubicũq aũt hec fides fuabit. demonis fraus extirpab t xpi pseuerabit ipe riũ. De isto scuto pcesserũt alia. xij. qz. xij. sũt articuli fidei xpiane. Sicut aũt scutũ defert in sinistra parte. sic fides nõ ẽ nisi in vita pñti. vt dicit Hozra sup eplam Eph. vi. Põt aũt sinistra intelligi aduersitas q̃ qua armat maxime fides. Tertio fides cõparab radio solari. Sic ei sol videt radijs solũ ꝓprijs nõ alienis. ita de nõ cognoscit nisi p fidẽ pme t sume veritatis nõ lumine naturalis rõnis. Vñ Eccs. xi. Dulce lumen t delectabile ẽ oculꝰ videre solẽ. scilicz xpm p fidem. Sic g̃ ptz quõ fides ẽ admirabilis et cõmẽdabilis ex multis nobilib rebz quibus comparatur. B

Dixi secundo q in ꝓbis pmissis deseribit fidei magnificẽtia. cũ dr. Magna est. Circa qꝺ sciẽdũ q fides q̃dã ẽ extorta. vt demonũ. q credũt inviti t inuolũtarij t ptre miscũt. vt dr. Jac. iij. Alia ẽ fides mortuorũ. vt pctõz. t isti dicũt ipoztuni vt mali xpiani veritati resistẽdo t pseq̃ndo. quasi longe distãtes a portu salutis. De qbz Jac. ij. dr. Fides sine opib mortua ẽ. Et ad Tit. i. Confitent se nosse deũ. factis aũt negant. q. ꝺ. sm Hozrã ibidẽ. q plus est factz q̃ verbis. i. Joh. ij. Qui dicit se nosse deũ t mãdata eius nõ custodit. mẽdax ẽ. Tertia fides ẽ modica. vt imperfectoz. De qua Isa. liij. Dñe qs credidit auditui nro. Et Math. xiiij. Modice fidei q̃re dubitasti. Quarta fides est magna vt pfectoz. De q̃ dr hic. O mulier mag̃ est fides tua. Pria fides scz demonũ est in oĩbus malis xpianis. qui ideo credũt deo. qz ñ valẽt sibi resistere. imo videt q in eis ẽ deterior fides: q̃ in demonib. qz demones credẽtes contremiscũt. Isti aũt sine vllo timore diuini iudicij ꝓperant mala. vt dr Eccs. viij. Fides mortuoz est in oĩbus hereticis fidem xpianam pseq̃ntib. Fides ꝺo modica ẽ in xpianis de dei miscdia diffidentib. q ad temp9 credũt t in tpe temptatõis recedũt. Lu. viij. Contra qs dicit Apls. j. Corin. x. Fidelis est deus q̃ non patiet vos temptari supra id qꝺ potestis. Modica etiaz est in illis q̃ sunt solliciti plus de tpalibus q̃ de etnis Math. vi. Quid solliciti estis modice fidei. q̃si de dei puidentia dubitãtes. Fides pfectorum est corde credere et ore pfiteri. operib agere. t in his oĩbus constanter t firmit stare. Talis fuit fides isti9 mulieris quã xps appellauit magnã. tũ qz pagana existẽs xpm vez deũ cõfessa ẽ. tũ qz magne deuotiõis fuit. q̃ sic sepius clamauit. tũ qz a ꝓposito nõ recessit donec impetrauit quod petijt. Ecce ergo magna fides. ℒ Tũc autẽ in nobis est fides magna si habeat deuotionem magnificaz que consistit in trib. Pzio scz si in solo ꝺo confidat. Scꝺo si in aduersitate nõ deficiat. Tertio si ꝓpter dilationem petitõis ñ desistat. De pmo patet q tunc dicitur fides magna. si in solo deo confidat. etiaz si ratio vel natura q̃dicat. Talem fidem habuit Abzaam qui vetulus de vetula credidit sibi posse dari a deo filiũ. Unde de eo dr. q credidit abzaam deo et reputatum est ei ad iusticiã Bene. xv. Hebze. xi. t Roma. iiij. Talem fidẽ nõ habuit Thomas. q̃ credere noluit donec palparet. Cui similes sunt nostri xpiani qui nolũt credere ꝓdicatoribz donec eis ad sensum probetur. t sicut cecis palpitantibus in manum baculus detur. De his dicit Bregozius. Fides nõ habet meritum cui humana ratio

plura. obstruit os iferni. portas aperit paradisi. Hec ille. Istud bñ oñsum est in illo hoie q̄ ⁊ demoniū habuit ⁊ mutus fuit. q̄ vt euaderet ad xp̄m cōfugit. Quē xp̄s ita curauit vt ⁊ demoniū eijceret ⁊ mutus loqueret et turbe admirarent. significans ꝑ h̄ xp̄s ꝙ qui xp̄o p̄sentabitur isto sacro tp̄e in cōfessiōe. ⁊ a culpa liberabitur ⁊ ad laudes dei reparabitur. ⁊ deus per ip̄m ⁊ alios glorificabitur. sicut dicūt verba nostri thematis. In quib⁹ p̄missis consideranda sunt tria hoc sacratissimo tēp̄e xp̄i fidelib⁹ summe necessaria. Tempus em̄ quadragesime est tempus pnie. per quaz hō a demonio liberatur ⁊ ab ip̄o demoniū eijcitur. ⁊ ideo hic tria tanguntur ad pniam cōcurrentia ⁊ ip̄am pniam sicut eius partes integrales cōponētia. s. cōtritio. cōfessio ⁊ satisfactio. Sicut em̄ trib⁹ modis deū offēdim⁹. s. corde. ore. ⁊ opere. ita his trib⁹ debemus penitere. Corde dolendo ꝓ pctis ꝑ cōtritionē. Ore confitendo ꝑ locutionē Opere bona agendo ꝑ satisfactionē. Prio igit̄ in v̄bis istis notat̄ cōtritio cordis. demonis ⁊ peccati expulsiua. cū dr̄. Cū eiecisset demoniuz. Scdo notatur confessio oris. ꝓpriorum defectuū ostensiua. cum dr̄ Locutus est mutus. Tertio subiungitur satisfactio operis. debitoꝝ solutiua. cū dr̄ Admirate sunt turbe. A

Dixi primo ꝙ in v̄bis p̄missis notat̄ ꝯtritō cordis. demonis ⁊ peccati expulsiua. Sicut em̄ dicit Aug. in li. de sermone domini in monte. Et ponit̄ de pnia dis. ij. trib⁹ gradib⁹. Qm̄e peccatū incipit a suggestione. deinde tendit ad delectationē. ⁊ ꝑuenit ad consensum. Prio em̄ cogitat peccator q̄ mala sunt. Scdo cogitatiōi acq̄escit. Tertio ꝯsentit in opus. inq̄t Hiero. lib. j. sup̄ Amos. ⁊ iō verus penitēs pniaz suam debet incipe a contritōe cordis. q̄ incepit p̄ncipaliter de malo cogitare. Est āt cōtritio gemebundi cordis cōmotio salutaris. seip̄m lacrimaꝝ eruptiōe testificans Ita diffinit Hugo. Oritur autē ista cōtritio ex recordatione pcti ⁊ timore iudicij. ꝟm ip̄m. Aug. tñ diffinit sic. Contritio est dolor ꝓ pctō voluntarie assumptus cū ꝓposito cōfitendi ⁊ satisfaciendi. Hic āt dolor facit h̄ ꝙ pctm̄ in cōtritōe cordis ante oris cōfessionē dimittit̄. Debet tñ penitēs habere voluntatē cōfitēdi eccl'e si tp̄s assit Alioq̄n nō est vere penitens ⁊ nō dimittitur ei pctm̄. Si vero dimisso pctō in contritione cordis etiā habita voluntate ꝯfitendi postea mittit voluntatē ⁊ nolit peccatū cōfiteri. iā est re⁹. nō peccati iā dimissi. sed pcti qd̄ cōmittit nolēdo ⁊ cōtemnēdo cōfiteri qd̄ ē aliud a pctō iam dimisso. ita dicit Guido de Baysio in rosario decreti. de pe. dis. i. c. Quis aliqñ. in glo. fin. Sed qꝛ anteq̄z hō ꝑuenit ad cōtritionem multa sūt necessaria. Et qñq̄z hō decipit̄ credens se habere cōtritionē. cū tñ habeat solā attritionē. Ideo de his trib⁹ est hic videndū. Pro quo sciendū ꝙ tres sunt act⁹ in aīa q̄ req̄runtur ad ablutionē pcti. Primus actus est oditōis pcti. q̄ ꝓuenit ex recordatiōe ip̄ius. Nullus em̄ vere penitet de pctō: nisi odiat illud. Nullus aūt odit: nisi recordet̄ de ip̄o. Vñ dr̄ ep̄o Ephesi q̄ fuerat lapsus in pctm̄ Apoc. ij. c. Memor esto vnde excideris. ⁊ age pniaz. Recordatio aūt illa q̄ttuor facit in aīa. Nam ex ea hō intelligit quō pctm̄ fuit diuine gr̄e peremptiuū. qꝛ eū expoliauit donis gratuitꝫ. Scdo qꝛ fuit lucratiuū ifinite pene. Tertio qꝛ fuit amissiuū gl'ie. Quarto qꝛ est offensiuū maiestatis diuine Ista ḡ q̄ttuor faciunt statim odiū pcti. Oditio aūt ista ꝓcedit ex quattuor. scz si cōsideret̄ quō peccata sunt feda ⁊ inhonesta. Scdo quō anxia sicut bestia hñs aculeū. Tertio quō onerosa. qꝛ celū ⁊ terra ip̄m portare non potuerūt. Quarto qꝛ nociua. qꝛ mergūt corpus ⁊ aīam in ꝓfundū. Istis ḡ ad memoriā reductis ⁊ diligent̄ inspectis. pctm̄ hz odibilē cām. Postq̄z igit̄ hō hz odiū pcti. statim tale odiū seq̄tur tristicia. eo ꝙ naturaliter hō tristat̄ ꝯ illud qd̄ nō vult. sicut naturaliter delectat̄ in illo qd̄ vult. Ista ḡ tristicia de malo nolito dr̄ attritio. q̄ q̄dē attritio nō ē nisi q̄dā assensus ad cōtritionē ꝑfectā. vt dic̄ Guido de Baysio in rosario decreti. de pe. di. iij. ꝓductior. Vñ sic̄ i corꝑalib⁹ illa dicūt̄ attrita. q̄ aliq̄ mō sūt trita sz nō ꝑfecte. sz cōtritio ē qñ sil'oēs ꝑtes sūt trite ꝑ diuisiōes ad mima. ⁊ sic cōtritō ē q̄dā displicentia de peccatis. sed non perfecta contritio autem est perfecta. Et ideo ꝟm Bonāuenturā in ꝟmōe de maria magdalena. Attritio nō meret̄ remissionē pcti mortal'd̄ cōdigno. qꝛ ex purꝫ nat̄alib⁹ nll's

cōseruet. sic aīalia laborāt ꝑ cōseruāda vi-
ta tpali. Sz heu paꝝ ē q̄busdā fidē nō de-
fendere: nisi etiā soli eā īpugnēt. vt hereti-
ci ⁊ falsi xp̄iani ꝑseq̄ntes eccl̄ias. spoliātes
pauꝑes. opprimētes orphanos ⁊ viduas.
Isti nō solū in se vitā fidei suffocant. sed ⁊
in aliis eam suffocare cōtendūt. Scdo fi-
des est intellectus illuminatiua. De quo
Apl's Ephe. v. Eratis aliq̄n tenebre. nūc
aūt lux in dn̄o. Non ē maior cecitas ceci-
tate infideliū q̄ sine fide idola pro deo co-
lunt. ⁊ ita mortuos ꝑ vita depcāt. vt dicit
Sap̄. xiij. Deteriores oib⁹ bestiis Nā oēs
creature cognoscūt deum ⁊ confitent euz
suo mō. qꝛ oīs spūs laudat dn̄z. soli idola
tre nō cognoscūt deū qui dat escam omni
carni. vt dr̄ in ps̄. Et in quo viuimus mo
uemur ⁊ sumus. qui non longe est a quoli
bet nr̄m. Ip̄ius em̄ ⁊ genus sum⁹. Actuū
xvij. Sed q̄d dico de infidelib⁹ cum poti
us mirandū est de fidelibus. Qui cogno-
scentes deū ꝑ scripturas ⁊ verbū dei. ad-
huc nō sicut deū glorificant. sed obscura-
tum est cor insipiens eoꝝ. dū intēdūt ican
tatiōib⁹. sortilegiis. nigromāciis. auguriis
somniis. p̄nosticationib⁹. Quos oēs argu
it Apl's ad Gal'. iiij. Nunc inq̄t cognoui-
stis deum. imo estis cogniti a deo. quō cō
uertimini iteꝝ ad egena ⁊ infirma elemēta
quib⁹ denuo seruire vultis. Dies obserua
tis ⁊ menses ⁊ tempora ⁊ annos. ⁊ p⁹ pau
ca. Ubi ē ergo beatitudo vestra. Attēdāt
ḡ tales. quia pessimā fidē habēt ⁊ nō illu-
minatiuā. sed excecatiuā in cordib⁹ eoruz.
Contra q̄s dr̄. xxvj. q. v. Non liceat. ꝙ at
tendere inanem signoꝝ fallaciā in coniu-
giis seruādis. in domib⁹ edificandis. ⁊ i ar
borib⁹ plantandis. incātatio illicita ē Si
militer incātatio illicita ē ligare pater nr̄
ad collū dolentis. sicut faciūt mr̄es puerꝫ
De quo dr̄. lxxxviij. dis. qm̄. Et tales oēs
sunt infames. vi. q. i. infames. Tales nāq̄
sūt xp̄iane fidei et baptismi sui violatores
xxvi. q. vij. non obseruetis. Tertio fides ē
diabolice tyrannidis expulsiua. Nec mi-
rū. qꝛ omnis diabolica ptās est finita. Fi-
des autē. qꝛ innititur dei potētie infinite.
iō oīa pōt. Uñ oīa possibilia sūt credenti.
Licet ḡ diabol⁹ sit tante potētie vt nō sit
ptās in terra q̄ cōparet ei tñ xp̄s veniens i
hūc mūdū. dedit suis fidelib⁹ ptātē super
oīa demonia. vt dr̄ Luc̄. ix. ⁊ Mar. vltio.
Signa aūt eos q̄ crediderint hec seq̄nt. i
noīe meo demonia eijciēt. Huic ḡ ꝑ fidem
resistim⁹ qñ ei⁹ tēptatiōi nō obedim⁹. ⁊ sic
eum superam⁹. i. Pe. vlti. Cui resistite for
tes in fide. Quarto fides ē om̄is mūdane
opulentie cōtēptiua. Nihil em̄ sic contem
nit oīa ꝑspera mundi: sicut fides vera. Et
quid mirū si cōtemnit caduca. vana ⁊ trā
sitoria. ex quo certa est de eternis ⁊ ꝑpetuis
in infinitū melioribꝫ. Hinc dicit Hieroñ.
Qui verā fidem de deo habet. nō querit i
his miseriis fieri diues. Unde ad Hebre.
xi. Sancti per fidem vicerūt regna. Qui-
to fides est miraculoꝝ impetratiua. Cui⁹
ratio est. quia fides credit ea que sūt supra
naturā et supra rōnem. ⁊ ideo ea impetrat
que etiā sūt supra naturā. Unde dr̄ Apo-
stolis. Habete fidem dei. qꝛ quicūq̄ dixe-
rit huic monti tollere et mittere in mare ⁊
nō hesitauerit sed crediderit. qꝛ q̄dcūq̄ di
xerit fiet ei. Et btūs Grego. ij. dyalogoꝝ
dicit. Qui deuota mente deo adherēt. cuz
rerū necessitas exposcit exhibere signa in
vtroq̄ solent vt mirabilia quoq̄ aliq̄n ex
patre faciāt aliq̄n ex potestate ill'a deo cō-
cessa. Et q̄d mirū si fideles faciāt mirabi-
lia ꝑ fidem q̄d est minus ex quo illis colla
tum est a deo q̄d est maius. s. filios dei fie-
ri. vt dr̄ Joh. i. Rogemus igitur om̄ipotē
tem dn̄m vt in nobis fidem suā taliter au
geat. q̄tinus in ea fideles ⁊ cōstātes hic vi
uamus ꝑ gr̄am. vt tandē ad vitam ꝑueni-
amus eternam. Quam ⁊c̄.

Dominica Oculi I
Sermo. L.

Cum eiecisset de
monium locutus est mutus. ⁊ ad
mirate sunt turbe. Luce. xi. Sic
dicit Augustinus super Johem. Seruus
peccati quo fugit se secum trahit. quocūq̄
fugerit non fugit seip̄am mala conscientia
non est quo eat. sequitur se imo non rece-
dit a se. peccatum enim quod facit intus ē
Uis audire cōsiliū. Si vis a deo fugere.
ad ip̄m fuge cōfitendo. non aliquid ip̄i la-
tēdo. Cōfiteri em̄ potes. latere nō potes.
Hec ille. Uult dicere Aug. Q̄ homo nō
potest melius suos defectus euadere q̄z si
se deo offerat i cōfessiōe. eo ꝙ vt dic̄ Aug.
in li. de pnia. Confessio est salus aīarum.
dissipatrix vicioꝝ. restauratrix virtutū. q̄d

contritiões nře ad delenduz peccata. Ut dr Isa. lxj. Misit me vt mederer contritos corde. ℒ De scdo scz de ꝓtritiõis oportunitate aduertendũ. Quia medicia est summe oportuna qñ habet circa se q̃tuor. Prio qñ est facilima. qz aliq̃ medicie sunt ita difficiles ꝙ hoies ꝑelegerent potius infirmari ꝛ qñq̃ mori q̃s suscipe ipas. Quẽadmodũ dr ꝙ mulier illa quã sanauit xps mlta fuit a medicis ꝓpessa. Mar. v. Scdo qñ ẽ celerrima. qz diuine cure ñ solũ grauãt infirmũ sed attediãt ꝛ medicũ sic dr. Eccl. x. Tertio qñ ẽ integerrima. qz qñ sanatur vnũ mẽbrũ alio in lãguore remanente. totũ corpus infirmum remanet. ꝛ ideo non est medicina oportuna. Et iõ xps sanando cecũ corꝑaliter. sanauit ꝛ mẽtaliter. Joh. ix. ne videret cura partialis. Unde nunq̃s curauit aliquẽ in corpe quẽ non curaret in mente. Quarto quando est saluberrima. Sunt enim nõnulle medicine q̃ licz morbũ ꝑscindãt. tñ nõ statim sanitatẽ perfectã conferũt. Et ideo medicina tunc est oportuna: qñ ipa sumpta mox ẽ sanitatis restitutiua sicut fuit medicina naaman. cui⁹ caro restituta est: sicut caro pueri. iiij. Reg. v. Nunc autẽ ista medicina cõtritionis q̃ est instituta ad curandũ plagã aut morbũ peccati mortal'ẽ facilima. Qz sicut dicit btus Aug. in lib. de libero arbi. Nihil tam est in prãte voluntatis sicut actus eius Cui⁹ signũ ẽ. qz licet aliqua creatura possit nos impedire ad eundũ: nõ tamen simplicit cõpellere ad nolenduz. ꝛ qz ad actũ nolendi sequit attritio. ꝛ ad istam seqtur cõtritio. ideo nihil tam in prãte nostra ẽ sicut cõtritio: ꝛ sic ẽ medicina facillima: ꝛ ꝙ cõsequens magis oportuna. Scdo ipa ẽ medicia celerrima. qz nõ tardat ꝙ horam vel momẽtũ. sed in eodẽ tpe q̃ applicat sanat. sicut sol emittit radiũ suũ. Tertio ipa ẽ integerrima. qz impossibile ẽ vnũ vulnus peccati sanari ꝙ cõtritionem q̃n ꝛ oĩa alia sanent. cum diuina indulgentia non sit diuisa. Quarto ipsa ẽ saluberrima quia nõ solũ plagam curat. sed et gr̃am q̃ẽ vita ꝓfecta. ꝛ anime sanitatẽ inducit. ꝛ demum in posterum a peccatz ꝑseruabit. Jõ ꝑs. dicit. Sanat contritos corde. ꝛ alligat cõtritiões eoz. q̃tum ad peccatorum ꝑseruationem. ℘ Nunc restat videre de tertio. scz de cõtritiõis vtilitate. Istud aũt patet ex q̃ttuor. Prĩa vtilitas ẽ. quia ꝙ ipam pena eterna totaliter dimittit. Quãto em̃ ẽ maior pena condẽnationis. tanto maior est act⁹ absolutiõis. ꝛ iõ cum pena peccati mortalis sit infinita in inferno. certe infinite vtilitatis erit actus quo ista pena dimittit. Hoc aũt est ꝙ cõtritionẽ. Secũdo qz ꝙ ipm pena purgatorij diminuit. Licet em̃ in cõtritiõe pena inferni totalit dimittatur. tamẽ ad penã tpalem obligat si cõtritio nõ sit tanta vt sufficiat ad totũ euacuãdũ. Pena aũt purgatorij diminuit ꝙ penã hui⁹ mũdi. Hoc aũt fit ꝙ tristiciaz contritiõis. q̃ frequẽtata diminuit vel totalit anihilat illam penã. Tertio qz ꝙ ipaz gratia diuina auget. qz ꝑm Aug. Caritas semp meretur augeri. vt aucta mereat ꝛ ꝓficiat. Actus aũt cõtritiõis cũ sit informat⁹ caritate auget gr̃az. ꝛ facit deo maxime eẽ gratũ ꝛ dilectũ. qd homies maxime debẽt desiderare. Quarto qz ꝙ ipam gloria eterna accumulatur. qz per augmentuz gratie ꝛ meritoz augẽtur gradus in vita eterna. Juxta illud. Qua mẽsura mẽsi fueritis remetiet vobis. ℒ Circa predicta mouentur tria dubia. Primũ ẽ quare ille dolor ꝓ peccatis q̃ dicitur contritio sic dictus ẽ ꝛ nõ aliter. scz attritio. cõfractio cõscisso. cõuulsio. ꝑmixtio. ꝛ sic de aliis. Secundo q̃re deus penaz ꝑ peccato mortali voluit esse tristiciã contritiõis magz q̃s aliam. sic dic diffinitio cõtritiõis. Tertio q̃n tus debet esse ille dolor vel tristicia cõtritiõis ꝙ peccato in q̃libet homie. vt sic perfecta cõtritio dicat ꝛ sufficies. Ad ꝑmum dicẽdũ ẽ ꝙ valde cõgrue dolor ille ꝙ peccatis est contritio ꝛ nõ cõfractio vel attritio seu quouis modo. Hã ꝑm Archidiaconum. de pe. di. iij. ꝓductior. Sic in materialib⁹ durũ dr qd̃ ñ cedit tactui. hoc aũt dr frangi qd̃ ꝙ aliqd̃ fortius in ptes magnas confringitur seu diuiditur. Conteri vero qñ totaliter in ptes minimas redigitur ꝛ anihilatur. Ita cor homis duruz dr qñ diuine inspirationi q̃si manui se tangẽti non cedit sed obuiat. scz dum in affectu peccandi morat. Frangi vero qñ a ꝓposito resipiscere incipit. cuius nõdum totaliter cõuertatur. Conteri qñ affectus peccati ꝑm omnẽ sui partẽ in eo totaliter destruitur. ꝛ hoc fit quãdo voluntas ꝓfecte ab effectu peccati resilit Unde talis resilitio cõtritõ

potest resurgere a morte aie. sic nec a morte corpis. qđ est min⁹. Quilibet aũt ex puris naturalib⁹ pōt eē attrit⁹. Similit etiã attritio non merek infusionē gr̃e de cōdigno. qđ est donũ supnaturale. Bene tamē quis merek peccati remissionē ⁊ infusionē gr̃e per attritionē de cōgruo. Ratio. quia cuilibet benivolo dño debz sufficere ad capiendũ eius benivolentiam. si seruus ei offerat seruitiuz qđ pōt. licet eius gr̃e nō sit cōdignũ. Et iō: qz creatura ex puris naturalib⁹ nō pōt plus deo offerre citra ꝑuiuz actũ attritōis deus ꝑ sua benivolētia illũ acceptat. licet sit ei nō cōdign⁹ de cōgruo De cōgruo dr̃ qñ obsequiũ non correspōdet merito. sed est minus merito. Sed de cōdigno qñ obsequiũ correspondet merito. Sicqz ptz de attritōe. Postqz aũt homo fuerit attritus. extũc sequit contritio. quia sicut attritio sequitur odium peccati sic contritio attritionē. Cōtritio em̃ est super naturā. ⁊ iō ꝑsupponit attritionē q̃ est ꝑm naturā. Contritō em̃ est supnaturalis q̃dāmodo. Sed attritio est mere natural' Vñ de attritiōe fit cōtrit⁹ ꝑ solaz gr̃e coniunctōnē. Sicut em̃ eadē est pulchritudo bois in luce ⁊ in tenebris. sed qñ est in tenebris non delectat: nisi ponatur in luce Et ita sunt idē essentialiter isti duo actus. sed differũt accidētaliter. sicut oculus dormientis ⁊ ocul⁹ vigilātz. Attritio eni est sine gr̃a. sz ꝓtritio ī gr̃a. Ex ꝑmissis infero q cōtritio merek remissiōez pcti mortal' culpe ⁊ infusionē gr̃e. nō solũ de ꝓgruo. sz etiaz de condigno. Et rō. qz exq̃ act⁹ in gr̃a merek de cōdigno gl'iam. multo magis gr̃am et culpe carentiã. q̃ sunt ordinata ad beatitudinē sicut ad finē. Scō infero q act⁹ cōtritiōis non est dignus tāt⁹ ꝑmijs ex natura sua sed ex sola ordinatione diuina. Sicut ex institutione ꝓncipis ⁊ voluntate eius denarius valet vnũ panē ex cōdigno instituētis. nō aũt ex natura sua. cũ vn⁹ panis melior sit oĩi auro. Ita ex instituti one diuina ē q cōtritio tantũ valet apud deũ. Tertio ex his infero istud memoriale dictũ. oi veneratōe dignissimũ. Qz cōtritio inē oĩa q̃ sũt saluti bois necessaria. ē magis necessaria. magz opportuna. ⁊ magz vtilis. B De q̃bus tribus videamus ꝑ ordinē. Et ꝑmo cōtritio est magis necessaria alijs oĩbus ad salutē. Dicimus aũt aliquid esse simpl'r de necessitate salutis. sine q̃ salus nō pōt haberi. Salus aũt hũana ꝑ pcti m̃ amittit. et iō nō ꝑt rehaberi: nisi ꝑ illud qđ peccatũ destruit ⁊ gratiam pdita restituit. hoc aũt est cōtritio. ⁊ ideo dr̃ necessaria. patet aũt eius necessitas ꝑ cōparationem ad alia q̃ sunt saluti hũane necessaria. Et ꝑmo patet ꝑ comparationē ad baptismũ q̃ necessarius est ad salutē. Juxta illud Joh. iij. Nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ ⁊ spũsctō. Tamen cōtritio magis est necessaria ad salutē. qz nullus adult⁹ ꝑ baptismũ sine cōtritiōe pōt saluari. qz ficte accedens ad baptismũ suscipit sacramentũ ⁊ nō rez sacramenti. ⁊ sic est in pctō mortali. postea cōuertit et saluatur. Scđo idē ptz ꝑ ꝓparationē ad cōfessionē ⁊ pniam q̃ post baptismũ sacramenti ē necessaria ad salutē. Juxta illud Luc. xiij. Nisi pniam egeritis oēs simul pibitis. ⁊ tñ contritio est magis necessaria ad salutē q̃z istud sacramentũ. cuz sine cōtritione nihil ꝓficiat. ⁊ tñ in casu necessitatis sola contritio sufficit sine isto sacramēto. imo añ istō ꝓfert gr̃az qñ ipz ꝓuenit. In ꝓtritōe ei ejcit demōiũ culpe ⁊ cōfertur gr̃a ad digne suscipiēdũ sacr̃m pnie Vñ in ps. Dixi confitebor. ⁊ tu remisisti. Tertio istud ptz ꝑ cōparationē ad sacrām̃tum eucharistie. que est de necessitate salutis in adultz. iuxta illud Joh. vj. Nisi mā ducaueritis carnē filij hois. ⁊ hoc loco et tpe oportunis. ⁊ tñ cōtritio est ampli⁹ necessaria. qz sine dermiatōe ⁊ loci ⁊ tpis parata ē. In oĩb⁹ em̃ alijs excusat impossibilitas. In ꝓtritiōe aũt nulla cadit excusatō qz si pctōz sine ipa mortk. dānak. Et rō tante artitudinis ꝓcepti ē. qz cōtritio sp ē i voluntatis nr̃e ꝓtāte ꝑuia attritione. Quarto ptz istud ꝑ cōparationē ad sacramentuz redēptōis hũane. qđ fuit sũme necessariũ ad salutē. dicēte Zaypha ꝑ spm̃. Expedit vobis vt vnus hō moriat ꝓ ꝓplo. Joh. xj. Et tñ vt dicit Bonauētura. in isto sacrāmēto act⁹ cōtritiōis aie xpi q̃ fuit i cruce cōtrit⁹ de pctis nr̃is. maxie dr̃ eē saluabris. qz aie passio ē fortioz ad merēdũ i dulgētiã ⁊ efficacioz q̃z passio corpis. De hac aũt cōtritiōe xpi hr̃ Matth. xxvj. vbi dic̃ xps. Tristis est aia mea vsqz ad mortem. et ista tristicia de peccatis nr̃is fuit cũ sũma gratia que est cōtritio ꝓfecta. ⁊ virtute hui⁹ cōtritionis xpi habēt virtutē oĩs

eorū ꝓfessionem. vt dicit Thomas in. iiij. dist. xvj. Scō dicit: q semel tenemur in anno. ꝫ est verū de ꝑcepto. sed de consilio sepi⁹. Tertio dicit: q renemur ꝑpio sacerdoti. ꝑpi⁹ ꝫ intelligit pleban⁹ vel q habet auctoritatē epi vel pape iuxta dispositōez iuris et statutoꝝ puincialiū. Sūt tñ q̄ casus in q̄bꝫ potest quis audire alienū parrochianū. sicut notat Archidiaconus. de pe. dist. v. Placuit. Primo cum ille extraneus in sua parrochia peccauit. Scō si mutauit domiciliū. Tertio si est vagabundus. Quarto si petit et obtinet litteram a ꝑpio sacerdote suo quem videbat imperitum volens ire ad discretum. Unde in eo casu nō peccat si eum vitat tanꝫ insufficiētem. qō facere posset r i baptismo. Quinto in articulo necessitatiꝫ Hec probantur. vj. q. iij. placuit. Ex his patet q ad ꝓsequendum veniam pctōꝝ necessaria est vocalis ꝓfessio. Unde habens q̄ntamcūq; ꝓtritionem si ꝓtemneret ꝓfiteri damnaret. Falsū ergo est et hereticū dicere. sufficit soli deo ꝓfiteri. Nam dicit Canon de pe. distin. j. Taciturnitas. Ubi est taciturnitas ꝓfessionis nō est speranda venia criminis. Jstō exemplificauit ꝯps qui Lazarū suscitatuz iussit discipulis religandū. Johannis. xj. et. xj. q. iij. Tunc vera. Item mittendo decem leprosos ad sacerdotes: q cū irēt mundati sunt. vt dr Luce. xvij. Sed di. q̄re tenetur homo ꝓfiteri sacerdoti ex q̄ dimissa sunt sibi pctā in ꝓtritione. Respondeo ſm Hosti. in summa. de pe. et re. ca. tu dic. Qz peccatoꝝ duplici vinculo ad satisfaciēdum astringitur. Uno q̄ ligatur ad deum Alio q ad ecclesiam. Primū in cōtritione remittit Scōm in ꝓfessione relaxat. Facit de sen. excom. a nobis. ij. De pe. dist. j. multiplex. et. c. Quē penitet. Et ista est prima ratio quare tenet homo ꝓfiteri sacerdoti. scz ꝑpter taxationē pene tēporalis p sacerdotem infligendā. Scda ratio potest esse qz homo nō debet esse deterioris ꝓditiōis bestijs q̄ cōfitent suos defectos naturales homini. eo modo q̄ possunt. vt dicit glo. sup illo versu. Confessio et magnificentia opus eius. Jta homo debet suos defectꝰ ꝓfiteri verbo vocali in q̄ babūdat. Tertia ratio qz ex q̄ hodie verbū caro factū est. et humiliatū p peccatis nr̄is delendis. r vnitum est humanitati obligauit nos q̄ humiliem⁹ verbū nostrū loquendo ꝓtra nos nō solum deo sed homini. q̄d fit in ꝓfessione vocali. Quarto qz cum hodie peccam⁹ nō solum ꝓtra deum. sed etiā ꝓtra hominē debem⁹ ꝓfiteri nō solum deo sicut in veteri testamento. sed etiā homini loco dei cōstituto. nec ꝑpter hoc q̄ dimissa est culpa i ꝓtritione. superflua est cōfessio. quia vt dicit Archidiacon⁹. de pe. dist. iij. productioz. Et Hugo cardinalis. adhuc necessaria ē ad humilitatē et iusticiā exercendā. presertim vt satisfaciat ecclesie. q̄ lesa est ſm Johannē andree. Et etiā ꝑpter fidez quā peccatoz habet credens auctoritatem clauiū in ecclesia. Jtē tertō ꝑpr obedientiā quā exhibet ministris dei. Jtē q̄rto ꝑpter inditoꝝ r amissoꝝ recuperationē ad q̄ restituitur p sacerdotē. ō pe. dist. j. multiplex. r. c. Nonulli. Q̄n q̄ legit q sola ꝓtritio sufficit intelligendū est in necessitate r non aliter. de pe. dist. iij. Baptismi vicem. Preter ar necessitatē: necessaria est vocalis ꝓfessio alteri. Tum quia doloz quez homo habet ꝑ peccato nō potest ꝓstare ecclesie nisi manifestet verbo. de pe. dist. j. Pozro. Tum q̄a q̄ntūcūq; se bō dīudicet sol⁹. etiā si sit doctissim⁹ nō est certus de dimissiōe peccati sibi facta. sed semp pendebit pauidus in altera viā: nisi manifestet ꝫ alteri. vt dic̄ Archidi. in Can. Remittunt. Cuius rō. quia null⁹ in re sua bñ iudicat. xvj. q. vj. c. j. r. ij et. j. q. iij. c. vltio. Necesse est igit vt peccatoz ponat se in manib⁹ alteri⁹ q̄ eū ō remissione pctōꝝ certificabit r iudicabit penāq; satisfactoriā taxabit r auctoritate clauium ecclesie absoluet. Un̄ dic̄ Joh. de lignano. in. c. Omnis vtriusq;. de pe. r re. Qz ad ꝫ requirit ꝓfessio post ꝓtritōez. qz sine ea ꝓtritio nō habet effectū: si habeat opoztunitas ꝓfitendi. Jtē si pctm̄ nō sit omino dimissum in ꝓtritōe remittet ꝑ ꝓfessionem q̄ est sacramētalis r effectiua gr̄e. vt notat de purga. canonica. cap. Accepim⁹. Gra eiñ ꝓfert p man⁹ impositōez. xxiij. q. iij. notandū. ꝫ Consequenter videndū est de modo ꝓfitendi. Est aūt modus ꝓfitēdi vt ꝓfessio sit bñ circūstantionata multiz cōditionib⁹. Quas ponit Archidi. de pe. di. v. Consideret. Primo ergo requirit vt sit voluntaria. Nihil eñ apud deum gratuz nisi voluntariū. Psal. Ex voluntate mea ꝓfitebor ei. Item. Voluntarie sacrificabo

ōz. qz talis resilitio dolōz q̄dā est. ideo per dolōrē diffinit. h̄ q̄uenit ꝓtritiōi vt ē actꝰ ꝑtuꝫ: ſz vt ē pars ſacramēti addit cū ꝓpoſito ꝓfitēdi et ſatisfaciēdi. Ad ſcām dubiū q̄ querit q̄re deꝰ penā ꝑ pctō mortali voluit eſſe triſtitiā ꝓtritōis. Rñdeo p̄m Bonauenturā. Qz cū pctm̄ ſit maxia culpa. ideo reqrit maximā penā Juxta illō Deut. xxv. Scām menſurā peccati erit ꝛ plagaꝝ modus. Nō est ātꝫ maioꝛ pena q̄ triſticia. ido illa a deo est impoſita in ꝓtritiōe. Qz ātꝫ ſit maxia penaꝝ. patꝫ h̄ q̄druplicit. Primo h̄ patet in inferno. qz demones q̄ maxie peccauerūt. vt ōz in Ezech. nullā penā ſenſus habent. niſi triſticiā quā patiunt̄ in voluntate q̄ peccauerūt in q̄ nō poteſt eſſe aliq̄d afflictiuū niſi triſticia. Non em̄ patiunt̄ in natura ab igne ſenſibili vel etiā in intellectu. cū ſint intellectꝰ ſeparati. ideo ſolū patiunt̄ in volūtate triſticiā. q̄ est eis maxima pena. Scōo idē ptꝫ in purgatorio. vbi ita est pena grauis q̄ nō ē ſibi ſil̄is in iſta vita vt diē Augꝰ. et qz illa pena infliget aiaꝫ tm̄ ſeparatā a coꝛpe. ꝛ nō videt in quo alio q̄ in volūtate. hoc aūt tm̄ est ꝑ triſticiā. et ideo illa pena est maxima triſticia. Tertio idē patet in hac vita. qz licet moꝛs ſit h̄ vltimū ſupplicīū. tū aliq̄ eligūt moꝛtē vt euadant triſticiā. Sic̄ pꝫ in illis q̄ interficiūt ſeipſos p̄ triſticia aut moꝛtez ſibi ꝓcurant. Sic̄ fecit Saul. j. Reg. xxxj. q̄ vt triſticiā illuſionis effugeret moꝛtē ſibi ꝓcurauit. Quarto idē patet de gl̄a padiſi. qz ſicut dicit Hugo. Si pena inferni poſſet ſumi cū amoꝛe ꝛ voluptate nō eſſet pena. Ita ecōuerſo ſi felicitas paradiſi eſſet cū diſplicentia nō eſſet gl̄a. ꝛ ideo triſticia ē maxia pena q̄ tantā felicitatē abſoꝛbere poſſet. Jōo deꝰ voluit tantā penā infligi ꝑ pctō. ꝑ quā poſſet iſta maxia culpa expiari ꝛ deꝰ poſſꝫ placari. Vñ ōz in ps̄. Loꝛ ꝓtritū ꝛ hūilia tū deꝰ nō deſpicies. Ad tertiū dubiū quo q̄rit quantꝰ ōz eſſe ille doloꝛ ꝓtritiōis. Rñ deo p̄m Archidiaconū in .c. in accuſatōe. de pe. diſt. j. Qz tantꝰ ōz eſſe ille doloꝛ q̄ ꝓtritꝰ ōz magis eligere eſſe in inferno ſine culpa q̄ peccare. Dicit em̄ Anſelmꝰ in li. de ſimilitudinib. q̄ aliq̄s magꝫ ōz eligere in inferno eſſe ſine culpa q̄ in paradiſo cū culpa. Quia innocens in infeꝛno nō ſentit penā. peccatoꝛ in paradiſo non gaudet de gloꝛia. Vñ dicendū est p̄m btm̄ Thomaꝫ q̄ ꝓtritꝰ ōz ꝛ tenet̄ in generali magis velle pati quācunq̄ penā q̄ peccare. Et h̄ ideo qz ꝓtritio nō poteſt eſſe ſine caritate ꝑ quā oia dimittunt̄ pctā. Ex caritate aūt plus homo diligit deū q̄ ſeipm̄. peccare aūt est facere ꝓ deū. penitere aūt est pati ꝓ ſeipm̄. Vñ caritas h̄ reqrit vt quālibet penā hō ꝓtritꝰ peligat culpe. ſz in ſpeciali deſcendere in hāc penā vel in illā nō tenet̄. imo ſtulte faceret q̄ ſeipm̄ vel aliū ſolicitaret ſuper hmōi penis particularib. qz terribilia in particulari ꝓſiderata plꝰ terrent. ꝛ ido deſcendere ad ꝓſideratiōez hmōi particulariū penaꝝ eſſet boies inducere in deſperationē. ꝛ ꝑ conſequēs p̄bere occaſionē peccandi. Sic igit̄ patet p̄ma pars nr̄i ſermonis q̄ est de vtilitate ꝓtritōis q̄ demoniū ejcit peccati de coꝛde homis. ꝛ hō diſponit ad ſacramentū ꝓfeſſionis. f

Dixi ſecūdo q̄ in ꝟbis p̄miſſis notat confeſſio oꝛis ꝓpꝛioꝝ defectuū oſtēſiua. cū dicit. Locutꝰ est mutus. Nō est maioꝛ mutitas niſi q̄n hō tacet dānū aie. ꝛ illō nō oſtēdit aliq̄ nutu ſigno vel ꝟbo extrinſeco ei q̄ poſſet ſibi ſubuenire. Hoc aūt facit pctōꝛ q̄ diu est in pctō. Et iō poſtq̄ ꝑ grāz dei i cōtritione culpa ſibi fuerit dimiſſa. ſtatim loquit̄ ꝛ exp̄mit ꝓpꝛios defectꝰ. petēs ſibi pnā tēpalē imponi ꝑ ea. Hoc g̃ ſignificat iſte mutus q̄ eiecto demonio p̄ xp̄m ſtatim locutꝰ est. qz vere ꝓtritꝰ nō p̄t diſſimulare pctm̄. ſz ſtatim ſeq̄tur ꝓ ſe. iuxta Job. Loquar in amaritudine aie mee. Hec g̃ locutio ſignificat ſacrm̄ ꝓfeſſiōis in q̄ pctōꝛ loqui ōz coꝛā vicario xp̄i. Circa qō̄ est videndum. primo ō neceſſitate hꝰ ſacramēti. ſcōo de modo eiuſdē. tertio de vtilitate. De pmo ſcz de neceſſitate est ſciendū q̄ ꝓfeſſio p̄m Augu. est ꝑ quā morbus latens ſpe venie apit̄. Et Raymūdus addit coꝛā deo et ſacerdote pctōꝛ declaratio. Ex q̄ diffinitōe habent̄ duo. ſcz q̄ hō ōz declarare ſua peccata vocaliter. Scōo q̄ ōz ea declarare coꝛā ſacerdote. Ex h̄ ſtatuit eccl̄a q̄ libet poſtq̄ ad annos diſcretōis puenerit tenet̄ ꝓfiteri pctā ſua oia ſemel in anno ꝓpꝛio ſacerdoti. Nota h̄ plura. qz dicit omnia ſua pctā. g̃ ꝛ venialia. licet nō ita de neceſſitate abſoluta tenet̄ ad ꝓfeſſionez venialiū ſic moꝛtaliū. tū ex q̄ nō poſſum̄ vitā eternam ꝓseq̄ ſine remiſſione venialiū. tenemur ad

hoc eū natura inclinaret. Sic isti pauꝑes grauioꝛa diuitib⁹ alleuiāt. Jō dicit Aug. in lib. de pe. ⁊ habēt verba sua de pe. di. j. Qui cōfiteri vult oīno cōfiteat sacerdoti quē melioꝛē potest habere ⁊ confiteat illi q̄ scit soluere et ligare. Melioꝛez ħ intellige nō i vita. ſz in scia. qz ħ nō absoluit merito vite ſz clauiū auctoꝛitate. In iudicio igit confessionis maxime req̄rit discretio cōfessoꝛis. vt sciat discernere inter lepꝛā ⁊ lepꝛā Leui. xiij. Et vt sciat appēdere pctm̄ sicut est appendendū. nō ſm caput ꝓprium. ſz ſm statuta sctoꝛū patrū. Juxta illud Hiero. Nō afferamus stateras dolosas. dicentes ħ graue. illud leue. sed afferamus diuinaz staterā de scripturis sanctis ⁊ in ea q̄d sit gue q̄d leue appendam⁹. Hinc dic Bonauētura in q̄da sermōe. q⁹ sacr̄m confessiōis magie institutū est ad pctoꝛū patrocinium acq̄rendū. qz sic videm⁹ in causis ciuilib⁹ q⁹ cōiter hoies indigēt patronis q̄ sint periti in iure vt penas iuris possint vitare. Jta multo magis dicit in spūalib⁹. ⁊ ideo expediens est sacerdoti sua pctā reuelare. q̄ de vitandis eis sanū cōsilium possit dare. ꝓpter q⁹ eligendus ē sacerdos doctus. q̄ tale consiliū sciret dare. Ex q̄bꝫ infero q⁹ non excusatur q̄s. Si habens plebanū vl confessoꝛē minus peritū. non q̄rit magz ꝓpitum. credēs per obedientiā excusari. Nō. qz q̄libet debet esse solicitus de salute aie sue ⁊ querere medicinam meliozem cū eaz pōt habere. Duodecima conditio confessionis est q⁹ debet eē frequens. De pe. dis. j. Quē penitet. Unde licet statutū ecclie sit q⁹ q̄libet cōfiteat in anno semel in pascha. tū p ħ non dat licentia remanendi in pctō vsq̄ ad hoꝛā illā. Sic dicit archidi. ō pe. dis. v. in pnia. Sed bene ecclia puidit ne alicui claudat ingressus ecclie vel sepultura aī vnū annū sicut facit post ānū. Tenetur ħ pctoꝛ cōfiteri freq̄nter. qn̄ habz opoꝛtunitatē ⁊ possibilitatē. Nam ſm archidi. de pe dis. iij. Ille rex. Quilibet tenet eē in tali statu in quo pniam agat ⁊ pctm̄ sibi remittat. Ecci. v. Pctoꝛ em̄ est sicut fur q̄ sēp auget pctm̄. Tenetur aūt quis confiteri citius q̄ in. xl. in quattuoꝛ casib⁹. Primo rōne periculi mortis. Tertio ratione conscie. qn̄ dictat sibi esse cōfitendū. Quarto rōne dubij. vt si non sperat se postea habere confessoꝛē quem nūc habet tūc oꝑtet confiteri. Sicut ecōuerso pōt differre cōfessionem si sperat temp⁹ deuotius vel cōfessoꝛem credit hre discretioꝛē quē expectat. Jta dic Johes de lignano. Tredecio debet eē secreta. siue sint occulta peccata: siue manifesta. semp debet eē in secreto. vt dic Crisō. ⁊ ħ tam q̄ ad confitentem q̄ etiā confessoꝛē. Quartodecimo debet eē accusans vt homo nō excuset se nec pctm̄ suuz. de pe. dis. iiij. Illud vero. Quintodecimo debet esse festina Eccli. v. Ne tardes conuerti ad dn̄m. Sedecimo debet esse parata ad obediendū. scz sacerdoti. de pe. di. v. cōsideret. Et dic Bonaueñ. Qz tal peccat moꝛtaliter q̄ non acq̄escit rōnabili cōfessoꝛi. He sunt g̃ bone cōditiones confessionis quas quilibz dz seruare. Deinde dicendū esset de effectu cōfessiōis q̄s vtilis sit. Sz de hoc in p̄cedenti ſmōe sufficienter dictum est. vnde ibi recurratur. quia ibi plene ō ħ positum est. J

Dixi tertio q⁹ in ꝓbis p̄missis tāgit tertia ps pnie. scz satisfactio opis. diuine indignationis placatiua. Cū dr. ⁊ admirate sūt turbe. Inter alia mirabilia dei satis mirabile est videre hoiem cōuersū a pctō ad deum. cum vt sic de filio dyaboli fit filius dei. Sz mirabilius est talē videre satisfacientē p̄o pctō. contemnētē delectabilia. appetentē tristia ⁊ grauia. Magna g̃ admiratio contempt⁹. gl'e despectus. secularium occupationū segregatio ⁊ terribiliū ꝓpessio. vt dicit Crisō. Et iō merito ipa satisfactio opis ꝓ pctis volūtarie assūpta inducit stupoꝛē ⁊ admiratōnē. De q̄ dr in themate. Qz admirate sunt turbe. s. sup eo q⁹ pctoꝛ dolet i cōtritiōe. loquit̄ ꝑ se in confessiōe. ⁊ bonis opib⁹ insudat in satisfactione. Pro q̄ breuiter sciendū. q⁹ q̄libet accedēs ad sacr̄m penitētie dz hre ista q̄tuoꝛ. Primo ꝓpositū obediendi cōfessoꝛi suo in oib⁹. Secō ꝓpositū nō peccādi. Tertio nō solū ꝓpositū dimittendi mala. sed etiā opandi bona. Quarto ꝓpositū satisfaciēdi. qz satisfactō ē ps pnie. iuxta illō in ꝑs. Qm̄ ego in flagella paratus sū. Jsta aūt satisfactio cōsistit in tribus. scz in ieiunio. oꝛōne ⁊ elemosyna. Nam vt dic Hier. Jeiunio curāt pctā carnis. oꝛōe pctā mentis. elemosina pctā cupiditatis.

tibi. ⁊ ꝓfitebor nomini tuo. vt ñ sit cōfessio anthiochi q̄ pcussus infirmitate ꝓfessus est sed nō exauditus. ij. Bacha. ix. De ℔. xv. q. j. Merito. qz voluntariū militem eligit xps. Scdo dz esse simplex vt nihil plꝰ vel minꝰ dicat q̄ necesse sit. nō simplicitate asi nina vel rudi. nec vulpina et astuta. sz columbina. De qua math. x. Estote simplices vt columbe. Tertio debet esse humil. Eccī. iiij. Coꝝ ꝑsbytero humilia aiam tuam. contra illos q̄ vno genu flectunt ante sacerdotē. vel capuciū non deponunt. vel querunt locū pulchrū ad confitendū. Isti sunt siles pharisco illi q̄ stās egit gr̄as. nō humiliter flectens. Lu. xviij. Quarto debet esse pura. i. recta intentōe facta sine hypocrisi. nec ꝓpter vitandū penam tpalem. vt faciunt rustici. q̄ ne ꝓhibeant cōmedere azimā in pascha confitentur vt non excōmunicentur. q̄d alias nō essent facturi. Quarto debet esse fidelis. vt tam cōfessoꝝ q̄ confitens sint in fide. Alias nec rez nec sacramentū reciperet. j. q. j. Remissio. Ex q̄ patet q̄ cōfessio hereticoꝝ et scismaticorū nulla ē. qz extra eccl̄iam nō ē remissiōis locus. Sexto q̄ fiat spe venie alias nō valet. sicut fecit cayn q̄ dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear Deū. iij. d. pe. di. j. Voluisset. i. magnitudo pcī mei excedit bonitatē dei. q. d. fm Archi. nō pōt deus tantū mihi dimittere pctū. qd̄ est magna blasphemia. Septio debet eē nuda ñ palliata. nō verbis obscuris vel dubijs inuoluta. sed apertis ⁊ honestis. Prouerbi. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur. qui aūt reuelat ea. miscōiam cōsequet. Octauo debet esse verecunda. Quia verecundia magna est pars penitentie. de pe. dis. i. Quē penitet. Nono debet eē amara Job. x. Loquar in amaritudine aie mee. Sic confitebat petrus cū lacrimis. de pe. di. i. ℔ idē. Decio debet esse integra. vt omnia pcā maiora ⁊ minora dicat cū circumstantijs. de pe. di. v. cōsideret. Pcōr em̄ ē sic infirmꝰ q̄ dz oīdere oia vulnera sua si curari desiderat. vt dr̄. i. de conso. Circūstantie vero iste notent in his ꝑsibꝫ. Quis q̄d. vbi. p quos. cur. q̄tiēs. qñ. Et alij. Aggrauat ordo. locus. ꝑsona. scia tēpꝰ. Et as cōditio. nūerꝰ. mora. copia. causa. Et modus in culpa. status altus. lucra pusilla. et hoc est vez vbi ex circūstantijs nō sequit reuelatio vl̄ detectio peccati alterius. quia tūc non est opus. Unde pcōr caueat ne dimidiet cōfessionē. cōfitēdo vni de ℔ alteri de alio ꝓpter ruborē. vel ne de eo sit suspectio. nā. p certo talis tenet iterꝫ ex integro cōfiteri. ℣ Sūt aūt q̄tuoꝝ casꝰ in q̄bꝫ q̄s tenet iterare cōfessionē. Primꝰ si est cōfessus illi q̄ caret vsu clauiū. vt sacerdoti simplici. vel monacho non electo per ordinē. necꝫ cōmisso ꝓ plebanū. Uel si habet vsum clauiū. nō tamē est casus suꝰ. vñ ipm remittit ad superiorē coram quo iterꝫ cōfitetur. Scōs si habenti vsum clauiū cōfitet. sed ille nescit absoluere. Tertius si confitens oblitus est pniam sibi iniunctam. Quartus si dimidiat ꝓfessionē. tacēdo aliq̄d mortale. vt ℔. in his ḡ tenetur iterare. Addit Johēs de lignano q̄ntū casuz. Si confitetur cum ꝓposito nō deserendi pctū. Undecimo debet esse discreta. Exponit Archidi. de pe. di. v. cōsideret. i. separata et distincta. nō in genere. vel vt dicat mortale et veniale. Uel discreta. i. ordiata. vt scz pctū cū circūstantijs ordinate pnunciet. Alij aūt dicūt discreta. i. prudēter et sapienter facta. vt scz ⁊ cōfitens discrete se habeat. et sacerdos discrete absoluat. et non est malus sensus ꝓpter illos qui dicūt Ex q̄ ē meꝰ plebanꝰ. qlis sit talis sit. ego tenet oz sibi obedire et cōfiteri. ipe videat q̄liter me absoluat. Certe tales decipiūt. Quia dicit saluator. Cecus cecū nō ducit nisi in foueam. Unde dicit Johēs de ligna. i. ca. Qis vtriusq̄. de pe. ⁊ re. q̄ libet tenetur confiteri suo ꝓprio sacerdoti: nisi ille sit imperitꝰ ⁊ indiscretꝰ. Tūc cū debz q̄rere parrochianꝰ discretū. qz nō ꝓdest absolutio q̄ ad deū ei q̄ quereret indiscretū. vt per imperitiam eū absoluat. vt notatur. xj. q. iij. Quō. Qō intantū vez est vt etiā sine licētia ꝓpij sacerdotis iperiti ⁊ indiscreti. i. posit parrochianꝰ alteri discretiori confiteri maxime si iminet periculū in mora. vl̄ ipe ꝓprius nō vult dare licentiā alibi confitēdi. de pe. di. vi. Placuit. Hoc ꝫ nostros q̄ q̄runt cōfessoꝝ alleuiātes eis pctā. Sic fecit lupus cōfitens leoni. Hā cū asinꝰ esset cōfessus q̄ comedisset fenū. ō curru cadēs bois cuiusdā in via grauiter fuit inclamatus ⁊ cōdemnatꝰ. Sed postꝫ lupus leōi confessus est q̄ deuorasset oues et boues. Rñdit leo q̄ hoc sibi licuit facere. cum ad

Reuertar in do/mum meam vnde exiui. Lu. xj. Sicut dicit btūs Aug⁹. in quadā Omelia sup Johem. Jeiunium magnū ⁊ generale est abstinere ab iniquitatibus ⁊ ab illicitis voluptatib⁹ seculi. quod est perfectum ieiuniū. Unde ſm ipm. Tūc bñ ieiunamus cū ab illicitis abstinemus. Hec ille. Ult dicere Aug. q ad pfectū ieiuniū reqritur puritas pfecta mentis ab oi iniqtate. qz nihil pdest homini ieiunare et ora re ac alia religionis opa facere: nisi mens ab iniquitate reuocetur. Dicit Hiero. de cōse. di. v. Nihil. Ex qb⁹ ptz q libet nr̄m maxime isto sacro tpe abstinendo a cibis. necessario debet abstinere a vicijs. Jlle ei bene ieiunat a cibis q ⁊ a malicie actib⁹ et a mūdi abstinet ambitiōib⁹. inqt Jsiō. li. ij. de sūmo bono ca. xliij. ꝓpter qō ſm ipm q a cibis abstinent ⁊ ꝓaue agunt demōes imitant. quib⁹ esca nō ē. ⁊ iniqtas sp adest. Est g̃ ꝓmus effectus huius sacri ieiunij in nobis. vel saltē debet esse. vt alia magis abstineat a vicijs ⁊ ꝓpria voluntate. vt dicit Bern̄. sup Cantic. ſmone. xxxviij. Sz qz nihil pdest abstiere a malo: nisi etiā fiat qō bonū ē. Jurta illud ps. Declina a malo et fac bonū. Et Jsa. i. Quiescite querse agere. discite bene facere. Jō postq̃ hō abstinuerit a vicijs. necesse ē vt non ocio torpeat. nec negligētia repescat. sed cōtinue ad quecz bona manū ponat. ⁊ cor suū dirigat Alioquin si ocio resolutus a bono ope desistat. domū conscie sue facit vacuā in quā diabolus faciliter intrat. ⁊ multo grauius post dimissam culpā hoiem vacātē ⁊ ociosum possidet ꝑ ante possidebat. Oīb⁹ igit nuper cōfessis et nouit ad deū post ꝓpetratas culpas cōuersis. timendū ē ne si ociosi inueniant. a demōe grauī occupent. ⁊ illud qō olim iudeis contigit audire mereātur sz verbū durū ⁊ amarū thematis. qō dicit diabol⁹ oīb⁹ ociosis. Reuertar i domū meā vnde exiui. Uerbū istud tangit illos q post remissionē pcrō. nihil boni faciunt. vel q in grauiora pctā recidiuāt. q̃s diabolus dī grauī⁹ possidere. Utrūcz ergo isto. cauēdū est nob hodie. ne videlicz ⁊ ocio torpeam⁹ ⁊ in pctā pristina recidiuemus. ne maiori nūero demonū possideamur plus q̃ ante. ⁊ ꝓpter ingratitudinem. Et qm̃ vt ait Bern̄. sup Canti. ſmone. xliij. Ālia que iā non in carne ambulat sed in spiritu. domus dei efficitur. imo tēplū spūssancti. Juxta illud apli. Templuz dei sanctū ē qd estis vos. Jō puidendum est homini. vt si velit effici vera domus ⁊ habitatio dei. ⁊ repellere a se societatē diaboli. ne ad eam reuertatur. conscīam suam caute ⁊ debite disponat maxime ꝑ sacro tē poze. vt eā toto anno habitaculū dei ⁊ nō diaboli faciat. Ad qd quidem tria sūt necessaria que in verbis premissis sunt considerāda. Primo quidē quō domus conscie nostre sit fundanda. Scōo quō ornāda. Tertio ad quem vsum seu actū sit deputranda. Debet igitur dom⁹ conscie nr̄e habere solidum fundamentū. decēs ornamentū. ⁊ honestum actum

Dixi primo q in verbis premissis circa domū cōscie considerandū est quō sit fundāda vt habeat solidū fundamētū. Debet āt fundamētū conscie fundari sup solidaz doctrinā. Sicut dicit saluator Math. vij. c. Oīs q audit verba mea hec ⁊ facit ea assimilabitur viro sapienti q edificauit domū suā supza petrā. Petra aūt est doctria xp̄i. quia petra erat xps. i. Cor. x. Sup hanc ergo petrā edificauit eccl̄iam suam ⁊ conscientiam cuiuslibet. Est autē conscientia ſm Damascenū. lex intellectus nr̄i. Ul ſm mgr̄m in compendio li. ij. ca. lij. est cognitio sui ꝑius. Et constituitur seu integrat ex trib⁹. scz ex accusatione ꝑterito⁹ peccatoz. ex remurmuratione ꝑsentiū. ⁊ cautela futuro⁹. Quādo ergo q̃s accusat se de ꝑteritis. remurmurat de ꝑsentib⁹. ⁊ a futuris cauet. tūc hz integrā conscīam. Sz qz ista nō possent bene stare nec diu durare: nisi haberent aliquod fundamentū. Jdeo ista oīa debent fundari in doctria xp̄i ſm quā debent regulari. Summe aūt cauendū est ne ista domus erronee sit fabricata vel nimis larga vel nimis stricta. quia omne q̃d fit ꝑ conscīam edificat ad iebennaz. xxviij. q. i. Ex his. ⁊ Roma. j. Unde sicut dicit Robertus holgot super lib. sapie. c. vij. Conscīa plus obligat q̃ preceptum prelati. Sicut habetur exprēsse de sententia excōicationis. Inquisitioni. Et oīs conscīa siue in p se malis siue in indifferentibus obligatoria est. Quia in oīb⁹ talibus

Quicqd em̃ est in mũdo. aut est concupia carnis. aut cõcupia oculoꝝ. aut vite superbia. j. Joh. ij. Jdeo tria debẽt esse remedia satisfactoria qbꝫ placaretur diuina offensa. Primo ḡ requiritur ieiunium. Sic em̃ videmus q infirmis non datur caro grossa aut vinũ inebrians. sed dat eis simplex vieta. s. panis et aqua. Jta infirmis spũaliter. ꝛ maxime infirmãtibus pctõ luxurie vandũ est ieiuniũ ꝛ parcitas cibi. vt i quo peccauerũt puniantur. Sap. xi. Uñ apls alibꝫ dicit. Nolite inebriari vino in quo est luxuria Eph. v. ꝛ saluator Luc. xxj. ca. Attendite inqt ne grauẽtur corda vra crapula ꝛ ebrietate. Sic aũt videmus q infirmis de qbus desperatur oia cõcedunt de licata. illis vero de qbꝫ est spes subtrahũt. Sic facit deus pctoribꝫ. Nã cum eis i cõfessione p sacerdotes imponit abstinentiã ciboꝝ delectabiliũ. signum dat q ipe vult eos saluare. Uñ Joel. ij. dr. Cõuertimi ad me in toto corde vestro. in ieiunio ꝛ fletu ꝛ planctu. Et sequit. Quis scit si ꝓuertat ꝛ ignoscat de⁹. Sed certe mlti in hac abstinẽtia decipiũt. nã qdaꝫ abstinẽt a carnibꝫ. Sed tñ ꝓparant eis loco carniũ ita delicata. q̃ sunt ꝛ difficiliorꝭ ꝓparatiõis: ꝛ precij maiorꝭ. Et isti multũ errant. Nã fm Aug. in sermõe de aduentu. non ẽ hoc suscipe abstinẽtiã. sed nutrire luxuriã. alij sunt q et si abstinẽt a carnibꝫ ꝛ delicatꝫ piscibꝫ tñ stomachũ onerãt vilibꝫ leguminibꝫ ita vt ad illicita ptrahãt. vt dicit Hiero. in epla ad furiã. Alij sunt q per abstinẽtiã carnis ita corpus debilitant q postea reddunt inabiles ad bona opa exercenda. et hec est fatuitas. cũ non caro extinguenda sit. sed vicia reprimenda. vt dic Greg. lib. xxx. moral. Sed hic q̃ro vtrũ illi q sic ex abstinentia infirmitates incurrũt peccant mortaliter Ad qd rñdeo q fm Aug. in glo. sup epl'am. i. Thimo. ũj. capi. deus vult sibi seruiri prudẽter vt non nimieta te debiles fiãt. ꝛ postea medicoꝝ suffragia reqrant. Tñ nõ obstat hoc q aliqui se ieiunando debilitãt ꝛ i infirmitates incurrũt nec ꝫ dei voluntatẽ faciũt. quia non naturam carnis intẽdũt debilitare sed lasciuiam. Uñ tales fm Bozrã sup epl'am predictam nõ peccãt. dũ tñ debitũ modũ nõ excedunt. Qz ḡ Grego. reprobat talẽ abstinẽtiã. verꝝ est. si sit inconsiderate facta et si sit nimia. Hinc dicit Apls. Rõnabile sit obsequium vrm. Rom. xij. Sunt ꝛ alij peiores q̃ licet a cibis abstinent nõ tñ a vicijs. sed mens eoꝝ inflata superbia. ira. odio. ꝛ sic de alijs. Cõtra qs dicit Hiero. ad Celãtiã. Quid virtutis habet vinũ non bibere ꝛ ira ꝛ odio inebriari. Et tales silles sũt de monibꝫ quibus cibꝫ abest ꝛ culpa adest. vt dicit Hiero. sup Amos. Scõo reqrit ad satisfactionem penitẽtis elemosyna. q̃ debeꝫ ab oibꝫ qui auaricia peccauerũt. vt sic illicite cõgregata. licite expẽdãt. ꝛ de mãmona iniqtatꝭ faciãt sibi amicos Lu. xvj. Uñ Thob. iij. dr. Elemosina ab oi pctõ: ꝛ a morte liberat: ꝛ nõ patit aiam ire ad tenebras. Sed aduerte q nõ de oibꝫ illicite acqsitis faciẽda est elemosina. sed solũ de his que non tenetur quis ad restitutionẽ. sicut sunt illa que quis lucratus ẽ diebꝫ festiuis vel ludis phibitis vel alijs fraudibꝫ vel nimia cupiditate et auaricia habendi ductus. Ubi aũt qs tenet ad restitutiõem nõ faciat elemosinã. sed ante oia restituat male ablata. vt in furto. rapina. vsura. et sic de alijs. Sic fecit Zacheus Luce. xix. Si quẽ inquit defraudaui reddo quadruplũ. ꝛ dimidiũ bonoꝝ meoꝝ do paupibus Ecce male acquisita restituit. ꝛ de bonis elemosinã fecit. Tertio et vltimo ad satisfactionẽ requirit ozõ debita. q̃ debeꝫ supbis. vanegloriosis. pomposis. curiosis. vt sic in spiritu humilitatis ꝛ in corde cõtrito suscipiantur ad veniã. Oratio em̃ vt dicit Damascenus. nõ est nisi eleuatio mentis ad deum. Sicut ḡ superbus dum fuit in statu elationis erectus erat contra deũ Sic modo humiliatus debz prosterni añ deum et eleuari ad placandum deũ. Tũc aũt penitens humiliter orat qui seipsum quia puluis sit humiliter videt. qui nihil sibi virtutis tribuit. qui bona que agit cẽ de miscõia conditoris agnoscit. inqt Grego. in lib. moral. Multũ etiam iuuat puritatem orationis si in omni loco. oĩm tẽpore nos ab actibus temperemus illicitis si semper ab ociosis sermocinationibꝫ auditum pariter constringamus et linguaꝫ castigemus. Jta dicit Beda de tẽplo Salomonis ꝛc.

Dominica Oculi II
Sermo LI

laborē intus habuit. ⁊ in illa domo inclu-
sit q̄ddā mōstrū. qd̄ ex vna medietate fuit
homo et ex alia fuit bos. ea intētōe vt in ꝑ
petuū ibi pascerēt et nunq̄ exiret. Sic fac̄
diabolus cuiusdā consciam ita ꝑplexā di-
uersis modis. nūc timore. nūc pudore. nūc
negligentia. nūc dilatiōe. ⁊ sic intus occul
tat monstr̄. i. pctm̄ monstruosū. vt nullus
cōfessor possit intelligere: nisi cū maxio la-
bore. Et vere isti sūt multū fatui. qr ꝑ talē
confessionē volūt abscondere pctm̄. qd̄ tn̄
deo est notū. Cōtra q̄s dic̄ Aug. sup Joh.
O mel. xli. Quocūq̄ fugerit n̄ fugit seipaz
mala conscia. nō est q̄ eat. sequitur se. imo
non recedit a se. pcm̄ em̄ qd̄ facit intus est.
Si vis a deo fugere ad ip̄m fuge. nō latē-
do sed confitendo. Confiteri potes. late-
re non potes. ⁊ Isid. li. ij. de sūmo bono. c.
xxvi. dicit. Qr hō oīa poterit fugere p̄ter
cor suū. Non em̄ pōt recedere q̄sq̄ a seipo.
Ubicūq̄ em̄ abierit reatus sui conscia il-
lū non derelinq̄t. Quāuis em̄ humana iu
dicia subterfugiat oīs qui male agit. iudi-
cium tn̄ conscie sue effugere non pōt. Nā
si alijs celat q̄d agit. sibi tamen celare non
pōt. q̄ plene nouit malū quod gessit. Hec
ille. C Sz hic occurrit dubiū. Qua
re videlicz hoīes hodie nō discutiūt bene
ꝓpriam cōsciam. nec ꝓprios cōsiderant de-
fectus. Ad qd̄ rn̄deo. q̄ h̄ est ideo. qr plus
aliena facta ponderant q̄ ꝓpria. Juxta il-
lud Math. vij. Quid vides festucā in ocu
lo fr̄is tui. trabē aūt i oculo tuo nō cōside-
ras. Unde Prosper in li. ij. de vita cōtem
platiua dicit. Tādiu q̄s pctā sua q̄ nosse ⁊
flere deberet ignorat q̄diu cōsiderat alie-
na. Qr si mores suos ad seip̄m conuersus
aspiciat non requirit qd̄ in alijs rep̄hēdat
sed quod in seipo lugeat. Et ideo Marci
xiij. dr̄. Uidete vosmetip̄os. Quare autē
hoīes facilius aliena dijudicant q̄ ꝓpria
dicit Basilius in Exameron lib. iij. Qr iō
difficile est cognoscere seip̄m. quia sic̄ ocu
lus oīa alia a se cōspicit. se aūt non videt.
sic dicit esse ⁊ de conscia. que acute aliena
delicta cōtēplās. tardior est erga suoꝝ co-
gnitionez pctōꝝ. Sed adhuc occurrit
fortius dubiū. vnde videlicet ꝓuenit ista
negligentia ꝓprie discussiōis et considera-
tio peccati alieni. Rn̄deo ꝑm Greg. xxxj.
libro mora. Qr hoc ꝓuenit ex supbia ⁊ ela-
tione. que cordis oculū ꝑ elationis tene-
bras extinguit. ex qua vt dicit Criso. sup
Math. ꝓuenit cōiter h̄ q̄ alter alteri⁹ cul
pam cito itelligit. suā autē difficile. Quia
homo in cā alterius tranquillū habet ani
mū. in sua aūt turbatū. Perturbatio autē
cordis non permittit hoīem considerare
quod bonum est. Et ideo dicit Aug. li. iij.
de ciuita. dei. Qr remotis obstaculis insa-
ne opinionis. scelera nuda iudicent̄. nuda
pensentur. nuda inspiciant̄ fallacia regimi
na et vane laudis glorie auferant̄ ⁊ appare
bunt miserie pcōꝝ. Ex q̄bꝫ oībus infero q̄
nullus melius ad cognitionē sui ꝑuenit q̄
qui humiliter de se sentit. Istud patet per
beatū Bern̄. de. xij. gradibꝫ humilitatis.
vbi sic dicit. Humilitas est virt⁹ qua ve-
rissima sui cognitione homo sibimetipsi vi
lescit. Et Criso. in suo policraticon li. iiij.
dicit. Qui humilis ē corde. indigniorez se
alijs arbitrat̄. Ex quo dicto ptz q̄ hō per
humilitatē facile venit ad sui cognitiōem
⁊ ecōuerso. Refert Macrobius li. j. Qr ap
pollo cōsultus a quodā que eēt via certior
ꝑueniēdi ad btitudinē. Rn̄dit. Si teipsū
cognoueris. Unde apud gētiles cōis erat
opinionis hoc dictū. Gnotosolitos. i. co-
gnosce teip̄m. quod dicebant de celo des-
cendisse ꝓut ait Johēs policratus li. iij. c.
ij. Hec est g̊ p̄ma scia hominis scire seipsū
prout dicit Bern̄. super Cantica sermōe.
xxxvj. Que q̄dem scientia ꝑm ipsum non
inflat sed humiliat. Unde Aug⁹. lib. iiij. d̄
ciuitate dei. c. i. prefert eam oībus sciētijs.
⁊ Isaac in lib. de diffinitionibꝫ dicit sum-
mam ph̄iam cognoscere seipsum. Postq̄
aūt domus conscie nostre per sufficientez
discussionem cōfessionis fuerit mundata
⁊ purgata. extunc necesse habet ornari et
decorari. Ornatus aūt iste seu pictura cō-
sistit in sanctitate virtutū et iusticia bono-
rū operū. Juxta illud ps̄. Domū tuā dn̄e
decet sctitudo. Et Lu. j. In scitate ⁊ iusti
cia corā ip̄o. seruiam⁹ illi. Hoc ē qd̄ apl's
admonet di. j. Thes. iiij. c. Sciat vnusq̄s-
q̄ vas suū possidere in sctificatōe ⁊ hono-
re. ne. s. inhonoret̄ aliq̄ turpitudie vicioꝝ.
sicut faciūt illi de q̄bꝫ in ps̄. Hō cū i hono
re eēt nō itellexit. Duo g̊ req̄rūt̄ ad ornam̄
tū isti⁹ dom⁹. s. puritas mētꝫ iterior. ⁊ ho-
nestas ꝯuersatōis exterior. Refert aug. li. v.
ꝯ Julia ⁊. ij. retractationū. c. lxv. q̄ rex q̄-
dā Cipri deformis spē thalamū suum fe-

veniens contra conſciam. facit ꝺ illud qꝺ credit contra legē eſſe ⁊ ꝓhibitū. Unde dicit glo. in dicto Canone. Ex his. q̄ omne qꝺ fit ꝺ conſciam p̄cepti vel ꝓhibitionis edificat ad iebennā. Exquo patet vlteriꝰ ꝑm glo. ibidem. q̄ ſi plus comedā q̄ debeam q̄uis eſt ꝺ conſciaz. ñ tamē pecco mortaliter. xxv. diſ. §. Criminis. vbi dicit Augu. ⁊ ſunt verba ſua in li. de purgatorio. q̄ quotiēs q̄s accipit plus de cibo aut potu: q̄ neceſſe eſt. venialiter peccat. qꝺ glo. intelligit. qñ nō accipit ex contemptu ſed ex caſu. ⁊ nō ad ingurgitationē. Alias eēt mortale. iiij. di. Deniq̄. Et ex his iam patz q̄ oīne qꝺ fit contra conſciam. diuerſimode obligat ad iebennā. qz qñq̄ venialiter. ḡn doq̄ mortaliē. Si ergo recte debz iſta domus fundari. tria ſunt illi cauēda. Primo ne ſit nimis larga ⁊ ampla. qz talis gñat ꝑ ſumptionē. ⁊ ſepe dicit malo bonum. ſepe etiā ſaluat damnandū. Scꝺo puidendū eſt illi ne ſit nimis breuis et ſtricta. qz talis generat deſperationem. ⁊ ſepe dicit bono malū. ⁊ damnat cum hoc ſaluandus. Sit ergo conſcia talis q̄ non faciat aliq̄d ꝺ p̄ceptum diuinum nec facere intendat ⁊ ſit in tali ꝓpoſito q̄ licet faciat aliquid de q̄ dubitat an ſit faciendum vel non. libenter tamen faceret. ⁊ nō obmitteret illud quod ſciret placitū deo. Tertio puidendus ē ne hanc domū fundet quis ſup aquas voluptatis. vel ſup arenā cupiditatis. qz talia fūdamēta nō ſūt ſolida. Poſtq̄ eīn flauerint venti. venerint flumina et deſcenderit pluuia. cadet hec domus Qui non fundat bene et firme conſciam ſuam in doctrina xp̄i ſtatim imminente temptatōne carnis que intelligitur per pluuiam. vel terrene cupiditatis. que per flumen. vel ſuperbie. que per ventum intelligitur. anihilatur et ſubuertitur. temptationibus ſuccumbēdo vt exponit Hozra ſup Math. vij. ca. B

Dixi ſecundo q̄ in ver. p̄. circa domū conſcie conſiderandū eſt quō ſit ornanda ⁊ decoranda. Sed quia nihil poteſt ornari: niſi prius purgetur. Unde cōſcia debz prius purgari poſtea ornari. Sicut etiaz dicit euangelium. Inuenit eaz ſcopis mūdatā et ornatam. Ideo prius videndum ē qualiter iſta domus ſit purganda. Purgamentū aūt huius domus eſt frequens confeſſio. que eſt q̄ſi ſcopa huius domus. Ad quā toties ē cōfugiēdū q̄ties nos aliq̄ ꝓua cōmiſiſſe cognoſcim⁹. De hac ſcopa ꝺz in ps. lxxvi. Exercitabar ⁊ ſcopebam ſpīm meū. ſ. p confeſſionē. Exponit Inno. id eſt purgabā in confeſſione ab immundicijs peccatoꝝ venialiū q̄s attrahit ſpūs Vere iſte bene domū ſuā ſeruauit q̄ nihil inuenit: niſi venialia que ſcopebat. De mortalib⁹ eīm non diceret. ſcopebam. quia non ſcopatur lutuz de cloacis vel foſſis ſed tenuis puluis de pauimento. Unde hic dr. Inuenit domū ſuā ſcopis mundatam. ſcz q̄tidiana rū confeſſionū ⁊ ornatā virtutib⁹. Nihil āt ſic hoiem ad purgandū conſciam frequentius excitat. ſicut cognitio ꝓpriozū. defectuum. Sicut enim q̄ clarius ⁊ diligenti⁹ et ſepi⁹ inſpicit dom⁹ alicui⁹ angulos tanto meli⁹ purgat eos. Ita q̄ diligētius ſcrutatur defectus ꝓprios eos meli⁹ confitetur. Ex q̄ patet ꝑm Greg. xxv. lib. mora. Qz quanto q̄s minus ſe videt. tanto min⁹ ſibi diſplicet. Et q̄nto maiozis glozie lumen percipit. tanto amplius reꝓhenſibilē ſe cognoſcit. Que aūt ſunt homini conſideranda ⁊ inſpicienda circa purgationez conſcie dicit Hugo li. iij. de aīa. c. ij. Quilla videlicet vt conſideres vnde venis. q̄ tendis. quō viuis. quid agis. q̄d obmittis. quantū hodie proficis. vel quantū deficz. quibus affectib⁹ frequētius tangeris. vel quib⁹ tēptatiōib⁹ a maligno ſpū acri⁹ impugnaris. nec ſolū attēdas qualis ſis. ſed etiā qualis eſſe debeas. Hec ille. Sz heu quis noſtrum eſt qui talia diligenter cōſideret. qui confeſſionem ſuam cum tali cōſideratione diſcutiat. qui eam cum debitz circumſtantijs faciat. In confeſſione ſiq̄dem peccatoꝝ ē oportet cōſiderare ſm Augu. in li. de pe. vt cōſideret q̄litatē crimis in loco. in tpe. in ꝓſeuerātia. in varietate p ſone. ⁊ q̄li ħ fecerit tēptatōe ⁊ ipſi⁹ vicij multiplici executōe. de pe. di. v. cōſideret. Alis aūt cōfeſſio alit facta. poti⁹ ē ſimulatō ficta et hypocritica q̄s cōfeſſio. Uñ Hug. li. ij. de aīa ca. xv. dic̄ eā vulpinā cōfeſſionez ꝺō. quia eſt ficta. breuis. rara ⁊ tepida. Refert Ouidi. li. viij. methamorphoſeos. Et Iſi. lib. xv. ethimo. q̄ Dedalus fecit q̄ndā domū cum varijs vijs ⁊ ita ꝓplexis q̄ nullus eā exire potuit ſine glomere. ⁊ illa domus vocabatur labozintus. qz maximum

liber est quem cōscia defendit. liber etiam inter accusatiōes vt dic̄ Greg⁹. Hic ē qđ Aug. suadens custodire cōscientie inocentiā sup ps̄. xxxvi. sic ait. Custodi int⁹ inocētiā tuā vbi nemo opprimit cām tuā. p̄ualebit in te falsū testioniū. sz apđ hoīes nunq̄d apud deū valebit. Ubi causa tua dicēda est qn̄ deus iudex erit. alius testis q̄z cōscia non erit. inter iustū iudicem et cōsciaz tuam noli timere nisi cām tuaz. Hec aug.

E Sed hic occurrit dubiū Ex quo em̄. vt dictū est. hic homo nō debet timere detractiōes hoīm dū se sentit in conscia inocentē. Querit̄ vtruz ꝓpter consciam sit ꝑdenda fama. et videt̄ q̄ sic. quia dic̄ Gre. ad Constantinū ep̄m mediolanensem. xj. q. iij. In cunctis q̄ in hac vita aduersa proueniūt sola est sicut nostis om̄ipotētis dei districtio pensanda atq̄z ad cor ꝓpriū semper recurrendū. vt nullius ibi lingua iplicet vel rep̄hendat vbi cōscia non accusat. Hec ille. ⁊ glo. ibi dicit. Q̄ ꝓpter nullius linguā credat se q̄s reum. Sed in cōtrarium est Aug. xij. q. i. noli. vbi dicit q̄ nō solū nobis est necessaria conscia nr̄a propter nos sed etiā fama ꝓpter ꝓpinq̄s. Ad qđ rn̄deo s̄m glo. c. Senti. xi. q. iij. Q̄ qn̄ sum⁹ inter tales q̄ parati sunt imitari ⁊ nō rep̄hendere facta nr̄a ne tales corrumpamus exemplo nr̄o. niti debem⁹ vt fama nr̄a luceat corā eis. Sed si sum⁹ int̄ tales q̄ parati sunt nos rrp̄hendere. tūc sufficit conscientia. Un̄ Math. xv. xp̄s dixit discipulis. Sinite eos. ceci sūt ⁊ duces cecoꝝ. h̄ ē q̄ in isto cāu vt dicit Robertus Holgot sup libꝝ sapie. c. viij. Intātum p̄ponderat bonū cōscie bono fame q̄ ꝓ salute ꝯsciētie perdi debet bonū fame cuz gaudio vbi necessario alteꝝ oportet obmittere. vn̄ Seneca. lxxxiij. epl̄a dicit. Q̄ nemo plus valet estimare virtutem in hoīe q̄z qui perdidit famā hoīm ne ꝑderet consciam. Uult dicere q̄ ꝓ ope virtuoso exercendo etiaz ꝑ mediā infamiā ē ꝓcedendū. Sicq̄z ptz solutio dubij. Tertio cōscia ē cōseruatrix bone possessionis. De q̄ dic̄ Bern̄. Sanum vas cōscia ⁊ cōseruādis secretis idoneum nullis patens insidijs. nullis violētijs cedēs. vtpote nec manu nec ocul' accessibil'. Quicq̄d in eā posuero. secur⁹ sum. s̄uabit viuo. restituet defuncto. Hec ille. Propt̄ qđ Holgot cōparat eam carte in qua merita nr̄a scripta sūt. ꝑ quā assecuramur de p̄mio paradisi. j. Thimo. j. Finis p̄cepti ē caritas de corde puro ⁊ cōscia bona. Ecce finis. scz p̄miū vltimatū ꝓ p̄cepto debituz vnde conscia est sicut priuilegium sup aliquā hereditatē. qđ est bene seruandū a tineis ⁊ vermib⁹. qđ etiā sepius est reuidendū ⁊ purgandum. Illud fecit Paul⁹ Act. xxiiij. Studeo sine offēdiculo cōsciaz habere ad deū. Quarto cōscia est vidicatrix fracte promissionis. Om̄es siq̄dē xp̄iani ꝓfessi sunt fidē seruare deo et eius p̄cepta iplere. Ideo q̄tiēs hoc infringit. cōscia nō solū accusat sed etiam vindicat mordēdo et pungendo. iuxta illud Prouer. xij. Est qui ꝓmittit. ⁊ q̄si gladio pungit̄ ꝯscia. Est q̄ ꝓmittit et nō implet. Et vere mag̃ pena est remorsus cōscie in pctōre qui sēp timet penā sibi ꝓ pctō debitā. nec solū timet debitam penam sed etiaz multo maiorem q̄z actualiter sibi infertur. Juxta illud Sap. xvij. Frequenter eniz p̄occupat pessima redarguente conscia. et sequitur. Semp em̄ presumit seua ꝑturbata conscia Ubi dicit Holgot. Q̄ iniqui sepe preoccupant. id ē preconcipiunt pessima. i. maxima penalia eis inferenda. redarguente eos conscia q̄ iudicat sibi maiorem penam deberi q̄z actualiter infertur. Hiere. ij. Arguet te malicia tua. Unde Augu. j. confessionū. dicit. Jussisti dn̄e ⁊ sic est vt sit sibi pena inordinatus anim⁹. Et Aug. in libro de vera innocen. lib. ix. c. xix. Nulle pene grauiores sunt q̄z male conscie. in qua cū non habet̄ deus. cōsolatio nō inuenit̄. Est aūt multū mirabile q̄ q̄ntūcūq̄z pctōr ab alijs iustus iudicat̄ ⁊ innocēs. nihilominus tamē conscia sua eum mordet et torquet ⁊ dignum supplicio iudicat. Unde dicit Juuenalis lib. v. Q̄ sic est de cōscia sicut fuit antiquitus de iudice. qui cū aliquē iudicare debuit dignū morte. misit in vrnam lapillos nigros. ⁊ eos effudit corā populo. ⁊ sic reuz ostendit esse condemnandū. Quādo autē debuit hominem innocentem liberare. effudit albos lapillos in testimonium innocentie. Ex hoc dicit Juuenalis. Q̄ q̄z uis aliquis conscius sue malicie euadat iudicium iudicis. tamen a seip̄o condemnat̄. ⁊ dignus supplicio iudicatur. Et ideo dic̄ Seneca in lib. de moribꝫ. Mala conscia sepe tuta est. secura nunq̄z. Est aūt sciēdū

cit depingi pulchris imaginib⁹. vt eaꝝ aspectu vtor sua pareret pulchrā prolē Sicut hō deberet i mēoria sua collocare pulcras imagines. i. honestatē cōuersatiōis ⁊ puritatē cōscie sctoꝝ patꝝ. vt ipos inspiciendo silr faciat. Qđ cum fuerit. tūc cōscia nr̄a erit dom⁹ pulcherrima et ornatissima in q̄ libēt reqescet q̄libet. cū sit ad inhabitandū apta. Un̄ Sap̄. viij. Intrans domū meā cōqescā cū illa. s. sapīa. ⁊ seqr̄. Nō em̄ habet amaritudinē cōuersatio illius. nec tediū quictus illius. sed leticiā ⁊ gaudiū. Certe sic ē q̄ hō nullibi melius qescit ip̄s in pscia sua bona. Alibi em̄ qescere non pōt i bonis exterioribus. quia diuitie honores. voluptates habent amaritudinē. ⁊ tedium generāt ⁊ fastidium ⁊ satietatē. ita q̄ homo illud qđ prius optauit. itez fastidit ⁊ ptemnit. Jō dicit Rabanus in glo. libri Sapie. ca. viij. Qr corpales diuitie corp⁹ grauāt. spūales vero mentē releuāt. ⁊ tanto magis esuriūtur q̄nto magis comedūt Jn illis appetitus placet. experiētia displicet. Augent spūales delicie desideriū. q̄nto magꝫ sumunt auidi⁹ amātur. Hec ille. Eandē sn̄iam ponit btūs Greg. Jn tali g̃ loco bonū ē qescere. Sed qr parū valeret purgatio ⁊ ornat⁹ isti⁹ domus nisi bñ cooperirē. ideo cooperimētū eius est honesta exemplaritas conuersatiōis exteriōris vt q̄libet illud qđ habet interi⁹ in cōscia p ferat exteri⁹ in cōuersatōe alioꝝ ad exēplū Juxta illud Math. v. Sic luceat lux vr̄a coꝝ hominibus vt videant opera vr̄a bona et glorificent patrē vr̄m q̄ in celis est. ⁊ ꝑ est qđ dr̄ Math. x. Qđ in aure auditis p̄dicabitis sup tecta. i. sup honestā cōuersationē. Sicꝫ patet scđm quō hec domus cōscie nr̄e debet ornari. purgari ⁊ operiri ad laudem nominis xp̄i.

D

Dixi tertio q̄ cōsiderādū ē circa p̄missa in quem vsum domus cōscie nr̄e sit deputanda. vt sic habeat officiū ⁊ actū seu opus honestū in se. Exquo em̄ est dom⁹ purgata. ornata ⁊ bene cooperta. nō licet in ea q̄cq̄ praui: aut inhonesti agere. Unde dn̄s de domo sua eiecit ementes ⁊ vēdentes boues et ones et columbas dī. Auferte ista hinc. q̄si dicat. nō licet talia officia ⁊ tales actus in domo tam egregia exercere. Sic ē de domo cōscie nr̄e cum sit habitatio spūsancti. non licz in ea aliq̄d aliō exercere q̄ꝫ q̄d concernit honorē spūsancti ⁊ salutē nr̄az. Pro quo sciendū q̄ cōscia nr̄a habz multiplex officium honestum seu actum multiplicem nimis vtilem. Sicut em̄ in domo bene recta. quattuor persone consueuerunt deputari ad singula eoꝝ officia. Nā vna deputat vt accuset oēs transgressores in domo inobedientes patrifamilias. Secunda deputatur vt releuet omnes defectus quibus videntur opprimi i domo habitantes. Tertio vt conseruet oīes possessiones sub bona custodia. Et quarta vt vlciscat oēs iniurias in alterutrū cōmissas. Sic est de domo conscie nostre. que ē accusatrix praue trāsgressiōis. releuatrix nostre depressionis. ⁊ vindicatrix fracte professionis seu promissionis. Primo igit cōscia est accusatrix praue transgressiōis. Juxta illud Roma. ij. Testimoniuz reddente illis conscientia ipoz̄. ⁊ inter seinuicez cogitationum accusantium. Istum accusatorem maxime debemus timere. Nam vt dicit Seneca in lib. de moribꝫ. Nullū cōsciū pctoꝝ tuoꝝ timuerz magis q̄ꝫ teipm. Alienū em̄ potes effugere. te nūq̄ꝫ. Sicut aūt caritatiu⁹ accusator ꝑmo corrigit ad partē. ⁊ si nō emēdauerit extūc publice proclamat eū. vt dr̄ Math. xviij. Sic cōscia nostra primo secrete h̄ in pn̄ti vita nos arguit. ⁊ si non emendabimus vitam nostrā extunc in generali iudicio proclamabit. ⁊ ideo. j. Coꝝ. xi. Si nosmetipsos iudicaremus nō vtiq̄ꝫ iudicaremur. Cum iudicamur a dn̄o corripimur vt non damnemur. Scđa cōscia est releuatrix nr̄e depssionis. Jn oīi em̄ depssione vel turbatiōe terrena. singularis cōsolatio est conscietia nr̄a bona. ij. Coꝝ. j. Hēc nr̄a hec est testimoniū cōscie nr̄e. Un̄ Ambro. in li. de offic̄ꝫ dicit. Bene sibi cōsci⁹ falsis nō debet moueri cōnic̄ꝫ. nec estimare pl⁹ pōderis in alieno cōuicio q̄ꝫ i sue cōscie testimonio Et Bre. sup Ezech. Omel. ix. dicit. Quid pdest si oīes te laudēt. ⁊ conscia te accusat. aut qđ obest si oīes derogēt et cōscia te defendit. Propter qđ Augu. scribēs cuidā manicheo dic̄ ita. Senti de Augustio q̄cq̄d velis dūmō sola me cōscia in oculis dei nō accuset. xi. q. iij. Senti. Unde sicut liber sine accusatione esse non pōt. quem sola que interius iudicat ꝑscia accusat. sic

mihi ē inopia ⁊ egestas. ⁊ subdit. Eya dñe Exq̄ a bonitate tua vnica ⁊ sūma tp̄ali rerū multiformitas p̄ carnales sensus lapsū nāe nr̄e desubstātiauit seu deformauit. et dū multa ab vno diuisit. facta ē habūdantia laboriosa ⁊ egestas copiosa. dū aliud ⁊ aliud seq̄bar ⁊ a nllo ip̄lebar: dū te nō amplectebar incōmutabilē ⁊ singularē ⁊ idiuisum. quē secut⁹ nō erro. quē ꝓsecut⁹ non doleo. quē possidens satiaꝝ totū desideriū meū. Hec Aug⁹. Ult dicere Aug. q̄ sic fuit de ipo sic añ aduentū xp̄i hūanū gen⁹ nō potuit in aliq̄ bono creato satiari. Uñ licet habuerit tūc multiplices delectationes. in creaturis celestib⁹: terrestrib⁹: aquaticis. ⁊ alias ꝓsolatōes multiplr exq̄sitas. oēs tñ ille nō potuer̄t satiare desideriū generis hūani donec veniret fili⁹ dei. Quia vt dic̄ p̄pha. Desideriū paupe exaudiuit dñs. Et itez in alio. Desideriū aie ei⁹ tribuisti ei. Nō vtiq̄ desideriū carnis aut cō cupiscētie voluptatiꝝ: sed aie ⁊ spūs. Iste ḡ dñs veniēs repleuit desideriū aie nr̄e. qz satiauit aiaz inanē: ⁊ aiaz esurientem satiauit bonis. Bonis vtiq̄ celestib⁹ ⁊ ḡtuitꝝ Hoc signare voluit saluator nr̄ satiādo istā turbā. de q̄ in euangelio. quā q̄dē q̄nq̄ panib⁹ ordeaceis ita pfecte saturauit. vt ilup. xij. cophini remanerēt. significās vtiq̄ qz ipse copiose ⁊ habūdāter oib⁹ escā aie administrat Jaco. j. Dat oib⁹ affluēter. De q̄ q̄dez satiatōe loq̄t nr̄m thema. describēs panes ⁊ pisces q̄b⁹ xp̄s satiauit turbā illā vñ erāt qz a quodā puero. de q̄ dr. Est puer vn⁹ h̄ q̄ habet ⁊c. In q̄b⁹ ꝟbis describuntur tria hoc sacro tpe cuilibet xp̄ifideli necessaria. Primo q̄dem describit innocētie puritas. cū dr. Est puer vn⁹ h̄. Scōo pnie austeritas. cū addit. q̄ habet q̄nq̄ panes ordeaceos. Tertio ꝓsolatōis iocūditas. cū subdit et duos pisces. Jsta sunt q̄ h̄ tēpe maxime peccatorib⁹ sunt post remissionē peccator̄ multū necessaria.

A

Dixi primo q̄ in ꝟbis p̄missis describit innocētie puritas xp̄ifideli⁹ p⁹ remissionē necessaria. Sic em̄ dicit Hiero. scōa tabula p⁹ naufragū est pnia p quā hō reuertit ad innocentiā baptismalē. q̄ qz maxie isto sacro tpe omnib⁹ digne penitentib⁹ restituta est. iō maxie debēt esse cauti ⁊ solliciti ne eis quoq̄ modo auferat. Uñ Psal. ammonēs oēs tales q̄b⁹ restituta ē innocētia. dic̄. Custodi innocētiā ⁊ vide eq̄tatē. Dic̄ glo. Custodi innocentiā ne scz extorqueat a te. iux̄ta illud Apoc̄. iij. Tene qō habes ne alius accipiat corona tuā. Et vide equitatē fm Innoc̄. i. vide ne facias aliq̄d nisi equū Et in his ꝟbis tangunt due ptes iusticie generalis. q̄b⁹ se hō hz erga deū debite ⁊ proximū. Unde q̄ ad deū dicit. Custodi innocentiā. Quo ad primū. et vide equitatem. vt scz nō facias alīs qō tibi non vis fieri. qm̄ sūt reliquie hoi pacifico. id est. qm̄ dominus reliq̄t hec duo. scz innocentiam et equitatē q̄si in testamēto paci Ecci. xlviij. Statuit ei testamentū paci. et Joh. xiiij. Pacē meā do vobis. In pace aūt ꝓcurrūt hec duo. scz innocentia q̄ nulli noceam⁹: ⁊ eq̄tas q̄ cūctis vt equū ē subueniam⁹. Custodi ḡ innocentiā. vt nulli malū inferas. ⁊ vide eq̄tatē vt oib⁹ bona facias. qō est esse pacificū. Uñ Tulli⁹. Primū fundamētuz iusticie est ne cui noceas. deinde vt cōi vtilitati deseruias. Istā innocentiā etiaz describēs idem Psal. ait pūs. xxxiij. Diuerte a malo ⁊ fac bonū. inquire pacez ⁊ psequere eā. Et ponit h̄ lari⁹ ptes iusticie seu innocentie. Primo em̄ ad puritatē innocentie ptinet cohibere manū ab ope malo. iō dic̄. diuerte a malo. qz in via h⁹ vite occurrunt sepe pei⁹ ⁊ malū. ⁊ ab vtroq̄ diuertēdū est.

Sed diceres. q̄re nō dic̄ poti⁹ resiste a malo. Rñdeo fm Jnno. q̄ iō: qz nos sum⁹ debiles. modo vbi nō est fortitudo. cōsilio vtendū est. Prouer. xxiiij. Uir sapiēs fortis est. ⁊ vir doct⁹ robust⁹ ⁊ valid⁹. qz cum dispositiōe itur ad bellum. ⁊ erit salus vbi multa sunt ꝓsilia. Scōo ad puritatem innocentie ptinet promptitudo ad bñ agendum. vñ addit. Et fac bonū. non em̄ sufficit diuertere a malo nisi istud sequatur. scz facere bonū. Hoc debēt pensare penitētes hodie. vt nō credant eis sufficere si iam cauent a malo de q̄ penitent. nisi etiaz bonis opib⁹. elemosynis et orōnib⁹ ⁊ ieiunijs intendant. Tertio ad puritatē innocentie requirit inquisitio pacis ad deū et ad proximū. ne si q̄s iniuriā fecerit primo incidat in manus dñi. Et ideo addit. inq̄re pacē. fm Innocē. i. inquire qūo pacem habeas cum deo et primo et cum teipso Roz. xij. Cum oīb⁹ pacem habentes. et cū inquisieris psequere eam. i. pfecte sequere eam.

q̄ diuersi diuersas hñt ꝓscias. Quidā em̄ hñt ꝓsciam dilatatā. alij infirmā. alij pturbatā seu lesam. alij cauteriatā seu signatā. Dilatatā ꝓsciam hñt illi q̄ nō pōderāt nisi grauia pcā. et istoꝝ ꝓscia est sic̄ rethe hñs lata foramina. vbi nō ꝓphendunt nisi magni pisces: ꝫ parui euadūt. Sic tales nō ponderāt ociosa ꝫ̄ba vel iuramēta vel mēdacia: nisi essent coꝝ iudice. vel nisi grauiter offenderēt ꝓximum. Apud istos nulla sunt venialia. Mortalia ꝫ̄o raro nisi grossissima. q̄ clamore ꝓpli eis innotescūt. Alij hñt ꝓsciaz infirmaz ꝑ oppositū. q̄ nō solum magna sed etiaz parua ⁊ minima grauiter ponderāt. et de nō pcō faciūt pcm̄. ⁊ hec ꝓscia frequenter a tēptatione dyaboli prouenit. q̄ sic inducit hoies ad perplexitatez peccandi. Sic̄ legit de q̄dā heremita. qui omnē feminā videns despiciebat ⁊ post eā spuebat. cū tñ femina nō sit malū in se nisi male ꝓuersanti. Tales sunt etiā illi q̄ pectere caput in sabbato dicūt esse pcm̄. ⁊ tñ ducere fimum nō dicūt pcm̄ illo die. Alij sunt q̄ hñt ꝓsciaz pturbatā. vt sunt illi qui ꝓpt̄ pcā ꝓmissa desperāt. Cōtra q̄z ꝓsciaz nihil ita efficax est sic̄ meditatio vulnerum xp̄i. vt dic̄ Bern̄. sup Canti. ser. xpij. Alij sunt q̄ hñt ꝓsciam cauteriatā. vt sunt illi q̄ ponderant parua: sed de magnis nihil curant sic̄ pharisei fuerūt. colantes culicē. camelū aūt glutiētes. Math. xxiij. ℔ est obseruātes mīma: negligētes maxima. ꝫm q̄ exponit Origē. et hi sunt veri hypocrite. vt dic̄ aplus. j. Thimo. iij. In nouissimis inq̄t dieb⁹ exurgent quidā cauteriatā habentes ꝓsciam. Mozra. i. corruptā cū errore doctrie: q̄s culpe q̄s etiā ꝓcupiscētie Isti sunt signati cauterio diaboli. de q̄ Apoca. xiij. Isti omnes hñt ꝓsciam erroneā. et ita domū male fundatā: peius edificatam: et pessime ornatā imo deformatā ꝫ Sz di. vnde ꝓuenit iste error ꝓscie. Rñdeo q̄ ex octo causis. Primo ex ignorātia. qñ hō nescit q̄d eligendū sit vel q̄d declinandū. De ℔ dr. ij. Parat. xx. Cū ignoram⁹ quid agere debeam⁹: ℔ soluz habem⁹ residui vt oculos nr̄os dirigam⁹ ad te. Scōo ex negligentia. vt cū q̄s negligit ꝓsciaz exercere. vel si nescit se expedire et negligit. tunc em̄ ab alijs querere debet. Tertio ex superbia. vt qñ q̄s nō būiliat intellectuz suū. vt sc̄z melioribꝫ ⁊ sapiētioribꝫ se velit credere Contra q̄s aplus captiuantes omnem intellectū in obsequiū fidei. Hoc est dicere. q̄ in credendis pl⁹ debet hō ꝓsentire fidei q̄s sibi. ⁊ in agēdis pl⁹ alijs q̄s sibi. Quarto ex singularitate q̄ hō sensum sequēs ꝓpriū nō ꝓformat se alijs: nec sequitur vias communes bonoꝝ. Numeri. xj. Extrema castroꝝ ꝓsumpsit ignis. Quinto ex affectu inordinato. q̄ sepe ꝓsciaz inclinat ad illō q̄d hō tūc appetit. ⁊ sic facit eū a sua rectitudie deuiare. Seneca. Perit oīe iudiciū cum res venerit in affectū. Sexto ex pusillanimitate q̄ q̄s timet nō timenda ſm rectū iudiciū rōnis. Isa. xxxv. Pusillanimes confortamini Septimo ex perplexitate: q̄n se hō credit inter duo pcā positū esse. quoꝝ alterū est impossibile declinare. pplexitas tñ nihil est nisi simplicitas i se. potest tñ alicui q̄s esse pplex⁹ ſm q̄d. sc̄z ſm erroneā ꝓsciaz q̄ depolita erit liberat⁹ Octauo ex būilitate et cordis pnitate. Vñ Bre. Bonarum mentiū est ibi culpas agnoscere vbi minime reperit. Primis septez modis error est reꝑhensibilis. octauo vero mō est cōmendabilis: nec error dici potest. sed humilis suoꝝ defectuū cognitio. dūmodo nō sit nimia. Preter oīes istas est ꝓscia bona que dicit Hugo. lib. ij. de anima. ca. ix. Tranquilla ꝓscia est que est omnib⁹ dulcis: nulli grauis. vtens ad grām amico ⁊ inimico ad patientiā. cunctꝫ ad beniuolentiā. quibus potest ad būficia. cui nec de⁹ sua pcā imputat: quia nō fecit. nec aliena: quia nō approbauit. nec negligentiam: quia nō tacuit. nec supbiam: quia in humilitate permansit. Hec ille. Istam ergo ꝓscientiā studeam⁹ seruare vt in ea quiescentes ꝑ grāz: tandez possim⁹ gaudere per gloriam. Qd̄ nobis. ꝛc̄.

Dominica Letare. I Sermo. LII.

Est puer un⁹ hic q̄ habet q̄nq̄ panes ordeaceos ⁊ duos pisces. Joh. vi. Sicut dic̄ Aug⁹. in li. Soliloquioꝝ. c. xij. loquēs ad deū in ꝑsona totius generis humani i hec verba. Scio domine deus et hoc ꝓfiteor: quia vbicūq̄ sum sine te. male est mihi preter te. non solum extra me: sed etiam intra me. quia omnis copia q̄ non est de⁹ meus.

mationis reputabor. q̃ tñ ꝑus videbar hominibꝫ pudicus. castus. sobrius. humilis. et quietus. Ecce quō asperꝫ amarꝰ est iste panis ꝑmꝰ volenti penitere. Sꝫ certe mirū est qꝫ diabolus aufert homi pudorē. cuꝫ autē vult penitere tunc ingerit sibi eundē. Vñ q̃dā sctūs vidit diaboluꝫ in ecclīa cū boīes voluerūt ꝓfiteri discurrere ad quem libet. ꝫ cuilibet volēti in faciē insufflari Et adiuratꝰ q̃d faceret. Rñdit. Reddo qꝺ abstuli. Reddo eīm eis mō in ꝓfessione pudorem cū volunt ꝓfiteri quē eis abstulerā cū voluerī peccare. Cōtra hūc pudorē est triplex medicina. Prima. s. ꝑsideratio ratōis naturalis. Si eīm nō erubuisti facere qꝺ inhonestū ꝫ inutile fuit. non debes erubescere confiteri. qꝺ honestū et vtile est. Unde Bernñ. dicit. O insania nimia hoīm. pudet ablui. ꝫ nō pudet coinq̃nari. pudet sordes abstergere. ꝫ nō pudet cōtrahere. Abstergitur caliga. ꝫ ꝓtēnī ablui aīa. Scḋa medicina est ꝟtus diuine intuitōis cui nihil celare potes etiā mīmā cogitatiōz. Heb. iiij Oīnia nuda ꝫ apta sunt oculis eiꝰ. Et Boetius. v. li. de ꝑso. in fine dic. Quōia agimus añ oculos iudicꝫ cūcta cernētꝫ. Ad qd g̃ illi erubescis ꝓfiteri q̃ ꝑ nouit anteq̃z factuꝫ esset. Tertia medicina est reuelatio fuke cōfusionis. Haum. iij. Reuelabo pudēda tua et ostendam gentibꝫ nuditatē tuā ꝫ regnis ignominiā tuā Hiere. xx. Confundent ve hementer qꝫ nō intellexerūt obꝓbriū sēpiternum. quod nunq̃z delebit. Sopho. j. Scrutaboꝛ hierlīm in lucernis. ꝫ visitabo sup viros defixos in fecibus suis. Eccī. iiij Est ꝓfusio adducēs ignominiā. ꝫ ē cōfusio adducēs gl̃iam. Bona ꝓfusio ꝑm Aug⁹. in pñti q̃ bō erubescit ꝑ pctā vt in futuro nō erubescat. Sic g̃ ptz de ꝑmo pane ordeaceo. Scḋs panis ordeaceus siue scḋm impedimētū agēde pnie qꝺ amaricat boi penitentiā est timor recidiuādi. ꝫ iste multos retrahit. qꝛ q̃dā timēt qꝫ nō possint a pctis abstinere. de qbꝫ ꝓponunt penitere. vel q̃a nō pñt ferre pniam eis iniunctā. Dicit eīm Ad quid vis penitere hodie cū cras iterū redibis. Cōtra ꝑ impedimentū est triplex remediū. qꝺ dulcoꝛat istū panē ordeaceuꝫ Primū est ꝑsideratio pene pñtis. qꝛ modicitas. Scḋm eiusdē leuitas. Tertiuꝫ rpis momentanea breuitas. Cū ecōuerso intuetur future pene magnitudo īcō pabil. aeꝛbitas intollerabilis. eternitas īterminabil. De qbꝫ oīb Matḥ. xxv. Ite maledicti i ignē eternū. Unde Job. vj. ꝺr. Qui timet pruinā. id est penā tpalē. irruet sup eū nix mag. Igit alleuiatio ꝫ dulcoꝛatio pnie ē recogitatio futuroꝝ supplicioꝝ. De qbꝫ Isa. xxxiij Quis poterit habitare cum igne deuoꝛante. ꝫ quis habitabit cū ardoꝛibꝫ sempiternis Ecce secundus panis ordeaceus. Tertius panis seu tertiū impedimentū agēde pnie est ardoꝛ delectandi. q̃ diabolꝰ psuadet homi di. Recollige hō miser delectationeꝫ in qua versaris. ꝫ vide qꝫ sine ea nō possis ducere vitā tuā. Sꝫ certe ꝓtra ꝑ est facil' medicina. Recoꝛdari videlicet qꝛ momentaneū est qꝺ delectat. sꝫ eternū qꝺ cruciat. vt dic Bre. Aliud remediū ē recoꝛdari ꝟbi illius qꝺ dic aplus. Oīnia possum in eo qui me ꝓfoꝛtat. Nō solū g̃ talē delectatōeꝫ possibile est vitare. sꝫ etiā qualēcunq̃z maioꝛē. Quia vt dic saluatoꝛ. Oīnia possibilia sūt credēti. ꝫ marie. qꝛ nō ꝑmittit deꝰ tēptari nos supꝛa id qꝺ possumꝰ sustiere. Quartꝰ panis ordeaceus seu q̃rtū impedimentuꝫ agēde pnie ē toꝛpoꝛ ꝑstolādi. q̃ oriꝫ ex duplici ꝑsumptōe. videlꝫ ex ꝑsumptōe vite ꝓlīce ꝫ finalī venie. Uere maxia difficultas ꝫ asperitas istiꝰ panis q̃ pctoꝛ sibi blandit vitā lōgā ꝫ largā dei ꝓpiatione. Sꝫ ꝺ ꝑ remediū illō Augꝰ. Qui tibi veniā ꝓpoꝑdit die crastinā non ꝑmisit. ne tardes g̃ cōuerti ad dñm Eccī. v. c. Quia breues dies homis sunt Job. xiiij. Quintus panis ordeaceus seu q̃ntum impedimētū agēde penitentie est desperatio veniam obtinendi. Hāc inducūt tria. Primo ꝑsideratio q̃ntitatis pcī. sicut Caym Genñ. iiij. Maioꝛ ē iniquitas mea q̃z vt veniā merear. Sꝫ ꝺ ꝑ est passio xp̄i. quā si q̃s ꝑsideret. nō pōt hāc tāta pctā q̃ p eiꝰ passionē nō possent expiari. vt dicit Bernñ. Quia vt ꝺr. in Ps̄. Hon solū sufficiēs. sꝫ copiosa apud deū est redēptio. Scḋo desperatione inducit frequēs casus recidiuatōis Cogitat eīm peccatoꝛ ꝫ desperat. di. Ad qd penitebo. cuꝫ hodie faciam ꝫ cras cadam. Sed contra ꝑ habet remediū qꝺ dulcoꝛat istū panē. illō dictuꝫ saluatoꝛis Matḥ. xviij. Non dico tibi vsq̃z septies. sed vsq̃z septuagies septies. Uñ xp̄s ē sic medicꝰ q̃ nouit cēties infirmū curare recidiuātē. sic dicit Aug. de pe. di. iij. §. Ite qꝫ freq̃nter. ꝫ ca. sequēti. Tertio de

Necessaria enī est diligētia in inq̄rendo. et ideo dicit nō tm̄ quere sz inq̄re. id est intēte q̄re. Itē necessaria est pseuerantia in sequēdo pacē. ꝛ ideo dicit nō tm̄ seq̄re sz psequere. i. pseuerāter seq̄re. Math. x. Qui pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Vel dic̄ inquire. i. interi9 q̄re pacē in cōscientia. q̄a exterius nō est nisi bellū ꝛ turbatio. Job. xvj. In mūdo pressurā habebit3. in me aūt pacem. Eccs. j. Vidi cuncta que sub sole erant. ꝛ ecce vniuersa vanitas ꝛ afflictō spirit9. quia cor semp vult ad exteriora vagari. Vñ p̄ q̄rit Ps. Cor meū dereliquit me. et ideo bene addit psequere eam quasi fugientem Heb. xij. Pacem sequimini cum oīb9. Ex p̄missis colligit q̄ innocētia xp̄iana cōsistit in trib9. sz in abstinentia a malo. Secundo in exercitatione in bono. Tertio in perseuerantia vtriusq;. Et hec tria req̄rūt alia tria. Nā abstinētia a malo requirit bonam voluntatē ꝛ rectā que semp ad bonuz tendit. ꝛ nō flectit ad malū. Alias nō esset recta. Exercitatio in bono req̄rit puritatē opatōnis. vt opus nostruz nō sit permixtū aliq̄ macula. Perseuerātia vero in vtroq; req̄rit cōstantiam. vt homo nūq; recedat a bono. Hec tria tanguit Ps. xvij. vbi dicitur. Et retribuet mihi dñs ſm iusticiā meam. ꝛ ſm puritatē manuū mearū retribuet mihi. Quia custodiui vias dñi nec impie gessi a deo meo. Ecce tria ista. Nam bonā voluntatē tangit cū dicit. Et retribuet mihi dñs ſm iusticiā meā. Bonam opationē tangit. cū dicit. ꝛ ſm puritatē manuū mearū. Perseuerantiā tāgit. cū addit. Quia custodiui vias dñi. Est g̃ sensus. Retribuet mihi dñs ſm iusticiā meā. Inno. exponit id est ſm bonā voluntatē meā. Anselm9 dicit. Q̄ iusticia est rectitudo volūtatis pro pter se seruata. Et ſm puritatē manuū mearū retribuet mihi. Puritas manuū. i. operū. Ubi sciendū q̄ opus ꝺr impurū ratiōe carnalis affectionis. Isa. j. Man9 vr̄e plene sunt sanguine. Itē cū fit ꝓpter mūdi concupiscentiā. Hiere. vi. Ut quid mihi thus de saba affertis. ꝛ calamū suaue olentez de terra longinqua. Et etiā cū fit causa ianis glie. Mat. vi. Attendite ne iusticiā vestrā coram̄ homib9 faciatis. vt videamini ab eis. Alioq̄n mercedē nō habebitis. Vñ Greg. Uecordia magna est magnum agere et laudi inbiare. quia vnde celū mercari potuit inde numū transitoriū sermonis q̄rit. Ultimo addit de pseuerātia. q̄ custodiui vias dñi. Vie dñi sunt opa vel viuendi ordines. Item vie dñi sunt p̄cepta ꝛ phibitiones p que itur ad deum. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata dei Ps. Viam mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. Et bene dicit. custodiui. nō solū ambulaui. Quia mlte sunt insidie ꝛ laquei i his vīs. Ps. In via hac q̄ ambulabā absc̄derunt superbi laqueū mihi. Jō dicit Hiere. vi. State sup vias vestras ꝛ videte. ꝛ interrogate de semitis anti quis q̄ sit via bona. nec postea impie gessi. a deo meo recedēdo. Joh. vi. Dñe ad quez ibimus. ꝙba vite eterne habes. Aug9. in libro ꝓfes. Dñe si vis vt fugiā ad te. da mihi altez te. vt a te fugiā ad te. a te iusto. ad te misericordē. hec est g̃ puritas quā necesse ē custodire cuilibet penitēti. B

Dixi secundo q̄ in ꝙbis p̄missis ōscribit penitentie austeritas. cum ꝺr. hz q̄nq; panes ordeaceos. Recte aūt pnia comparat panī ordeaceo. Tum q̄ dura. tum q̄ aspera. tum quia pungitiua est. Gravis enī videt oīb9 incipiētib9 ꝛ nōdū assuetis. Vñ Isa. xxx. Dabit tibi dñs panē artū et aquaz breuē. Sed certe si homo incipit pēsare gravitatē sue culpe ꝛ asperitatē gehenne future. dulcescet ei sine dubio iste panis. Nam vt ꝺr Prouer. xxvij. Alia esuriēs etiā amaruz p̄o dulci sumet. Tal fuit dauid q̄ de se ait Lineē inq̄t tanq; panē mā ducabam. Vñ aūt, pueniit ista austeritas ꝛ asperitas i peccatore. ita q̄ pnia videt sibi panis nō triticeus. sed ordeaceus. videam9 breuit. Siē aūt ꝺr in ꝙbis thematis. panes isti ordeacei erāt nūero q̄nq;. ad significādū q̄ pnia habet q̄nq; gr̃a impedimēta q̄ amaricant homini pniam, ꝓpter q̄ q̄nq; videt eis pnia multū austera ꝛ dura. Primū impedimentū ē pudoꝝ ꝓfitendi seu reuelandi. Scōm timoꝝ reciduādi. Tertiū ardoꝝ delectādi. Quartū torpoꝝ p̄stolandi. Et q̄ntū desperatio veniā obtinēdi. Primū igit̄ q̄ facit austeritatē pnie est pudoꝝ ꝓfitendi seu reuelandi pcm̄. Qui obuiat oīb9 penitere volētib9 ꝛ maxīe hypocritis ꝛ superbis qui volūt apparere hoīb9 deforis sani ꝛ pulchri. cum tm̄ sint intus fetidi. Pudet enī ꝛ ꝙfundunt reuelare hoī q̄ soli deo notū ē. Ex h̄ ei suspectus habebor ꝛ videbor ꝛ q̄si nulli9 elti

spes mea. dicit. Si seuiat mundus. si fremat malignus. si caro ꝯcupiscat aduersus spiritū. si exurgat aduersum me prelium. ī ħ ego sperabo in te. Isti aūt duo pisces sic se hñt q vnus scz amor capiť in aqua dulci scz caritatz. q̄ dulcior est sup mel ꝛ fauus Iuxta illud. Spūs meus sup mel dulcis. Spes vero capiť in aqua amara. eo q nō ꝑt esse sine meritz hūanis. q̄ vtiqz cū difficultate ꝛ amaritudine ꝓueniūt. ꝑtus em̄ ē circa difficile. vt dr. j. Ethicor. Vñ q̄ spare vellet pmiū sine meritz ꝓsumptuosus ēt set. Et iō iste piscis est ex aq̄ amara. Amor aūt est ex aq̄ oino dulci. Quia amor nō pōderat merita. vt dicit Bre. in omel. de maria magdalena. Audax em̄ ꝛ intrepid⁹ iruit ad pñtiā maiestatis. Et bñ isti duo pisces ꝓiunguntť. Sic em̄ in cōuiuijs magtorum apponunť diuersa. ꝛ nunc pisces recentes ꝛ dulces. nūc vero salliti. vt qui nō pōt gustare de istis. gustet saltez de illis. Sic in cōuiuio xp̄i pñtis vite apponunť ista duo vt q̄ nō audet accedere audacter ad pñtiam diuine maiestatis. vtpote. pusillus in amore sic est incipiēs. saltez speret de dei gr̄a. ꝛ meritz suis q̄libꝫ talibꝫ ꝛ sic nihilomin⁹ reficiať pane pnie ħ p gr̄am vt in futuro possit refici pane eterne ꝓsolationis p gl̄iam. Ad quā nos r̄c.

Dñica Letare. II. Sermo. LIII.

Accepit ieſus panes. ꝛ cuz gr̄as egisset distribuit discūbentibꝫ Joh. vj. ca. Sicut dicit btūs Aug⁹. in li. lxxxiij. questionum Debemus deo illud attribuere vt euz fateamur inuestigare nō posse. In rebꝫ em̄ mirabilibꝫ tota ratio faciēdi est potētia facientz. Vult dicere Aug⁹. q de⁹ multa facit ꝛ pōt facere. quoz rationē nos nescim⁹ assignare. Vnō ꝑm ip̄m. Si querit quare deus aliq̄d facit supra naturā. ꝫ naturā. vel ꝑter naturam. Quare tam mirabilia tā imcōprehensibilia tā insolita tā inusitata fecerit nō ꝑt alia ratio melior reddi nisi q̄a ita sue potentie placuit. Ideo g̃ talia facit qz pōt. Et qz distributio q̄nq̄ panū q̄nq̄ milibꝫ hoim per xp̄m facta ad satietatē fuit opus a seculo inauditū. ꝛ ideo stupendū ꝛ admirabile. iō vere ꝓbauit xp̄m esse verū filiū dei. q̄ cū pr̄e et spūsctō vnus deus existēs. sua admirabili potentia fecit talia. q̄rū rōnez hūana ratio inuestigare nō potuit. Ad ħ igiť oñendū xp̄s accepit panes. ꝛ cū gr̄as egisset distribuit discūbentibꝫ. In q̄bꝫ verō tria dicunť de xp̄o que hoc sacro tpe cuilibet vere penitenti ꝑmaxime sunt necessaria ad salutē. Primo em̄ dr q xp̄s accepit panes Secundo gr̄as egit Tertio distribuit. In acceptione panū notatur eius humilitas. qz cū potuisset nouos panes creare ꝑ oñipotiā. voluit tū ꝑexistētes ꝛ ꝑatos accipe ad ostendendā humilitatē. In actione gr̄arū notatur eius deuotio. q̄ ad deū oñia referebat. In distributiōe panū notať ei⁹ liberalitas q̄ cunctis ad vota ministrabat. et vnicuiq̄ iuxta desideriū suum ꝓuidebat. Que tria quilibet penitens debet hr̄e. Nā ꝓmo ꝓter ħ q exiuit iaz de statu culpe ad statū gr̄e. ꝛ de filio diaboli fact⁹ est filius dei debet esse hūilis ꝛ pauidus coram deo. ne de accepta gr̄a supbiat ꝛ inflet̄ur. Secundo ꝓter ħ q a deo mlta bōa recepit ꝛ amissa recupauit. debet esse deuot⁹ ꝛ sedul⁹ vt gr̄as ꝑ oñibꝫ agat. Tertio ꝓter ħ vt penā transitoriā ꝛ satisfactoriā in ꝓfessione sibi iunctā redimat. debet esse liberalis. vt bōa sua egenis distribuat. Sicq̄ ptz q in bis tribꝫ xp̄m debet imitari. A

Dixi primo q̄ in verbis premissis tāgitur nīl salutaris hūilitas ꝑ quā penitentē instruit. vt sit coraī deo pauidus ꝛ hūilis ne de accepta gr̄a superbiat. in ħ q panes accepit. Hāc hūilitas xp̄i qui cū in forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ est se esse eq̄lē deo. sed exinaniuit semetip̄m. formā serui accipiēs et habitu inuent⁹ vt hō. Ad Phil. ij. c. Et cū eēt eiusdē potētie cū pr̄e. portans oñia verbo ꝓtutis sue. ꝑ quē deus p̄ fecit ꝛ secula. vt dr ad Heb. j. imo cum esset ille q̄ omnia q̄cunq̄ voluit fecit in celo ꝛ in terra in mari ꝛ in oñibꝫ abyssis. ꝛ q̄ dixit ꝛ fcā sunt omnia. Iste talis ac tantus accepit panes ad reficiendum turbas. quas potuit solo nutu satiare. Ad quid autem hoc fecerit nisi ad instruendū nos vt in oīb hūiles simꝰ Vñ Aug⁹. in li de verbis dñi dicit in ꝓlo. na christi. Discite a me. non munduz fabrica creare. nō cuncta visibilia ꝛ inuisibilia creare. non in ipo mūdo mirabilia faceret mortuos suscitare. Sed q̄m mitis sum et humilis corde. Logitas magnam cōstituere

sperationē inducit cōsideratio diuturnitatis. p quā sibi hō dicit. tantū inueterat⁹ sū in ꝟ pctō ꝛ tādiu in eo steti q̄ nunq̄ magis miscōiam obtinebo. ꝛ iō nō cōfitebor. Sz cōtra ꝟ est qđ dr in ps. Misericordia dñi ab eterno ꝛ vsq̄ in eternū. sup timētes eum Et Ezech. xviij. Quacunq̄ hora ingemuerit pctōr. de pe. dis. iij. Adhuc instāt. Vñ Leo papa. Miscōie domini nec mēsuras possum⁹ ponere nec tpa diffinire. Ecce q̄ austeri panes ordeacei sunt ista q̄nq̄ impedimenta penitentiū. q̄ tñ si bene masticati fuerint faciles ꝛ dulces sunt ad manducādum ex grā dīna q̄ vnicuiq̄ hodie pstō est Et ideo nulli est dubitandū q̄ si velit voluntatē apponere. xpiā. oia erūt sibi facilia qr mentiri nō pōt q̄ dixit. Jugū em̄ meum suaue est. ꝛ onus meū leue Math. xj. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describit penitenti um pſolatōis iocunditas. cū dr. Et duos pisces. Licet nanq̄ penitētiby aliq̄ vident aspera austera ꝛ amara ex vna parte. tamē ex alia mlta sūt delectabilia ꝛ iocūda. q̄ ita facilitāt ꝛ leuigāt onus pnie q̄ ñ videt homo in aliq̄ grauari. Sūt autē ista duo. scz amor ꝛ spes. q̄si duo pisces dulces. Amor em̄ est piscis ita dulcis q̄ q̄ gustat de eo nō sentit oēs tribulatōes ꝛ amaritudines h⁹ seculi ꝛ oēs difficultates pnie. ꝛ oia q̄cūq̄ sibi occurrerint in bonū quertit. Vñ Rom. viij. dr. Scimus qm̄ diligētiby deū oīa cooperant in bonū. Et enumerat ibi aplus multa genera penar. passionū ꝛ tormentorū q̄ oia penitenti sunt dulcia xpter amorē quē hz. Dicit em̄ ibi. Quis nos separabit a caritate xpi. q. d. nullus. nec aliq̄ tribulatio pnie. eo q̄ sola pctā diuidūt inter nos ꝛ deū nr̄m. Isa. lix. Quis g̃ separabit nos a caritate dei. An tribulatio. s. corpis afflictio. que fit in pnia. certe nō. qr q̄liscūq̄ sit pena penitentis ipe semp dicit. Si bona suscepimus de manu dñi. mala aūt quare nō sustineam⁹. Job. ij. Querit vltra. An angustia id ē anxietas mētis. Sicut Susanna dixit Angustie sunt mihi vndiq̄. Dan. xiij. q. d. nō. Nec angustia. i. tristicia poterit nobis nocere dūmō fiduciaz cor nr̄m habeat ad deū. Vñ dr Dan. xiij. Querit vltra. An psecutio. ꝛ certe nō. qr dauid multas pſecutiones passus est a saule. que sibi nihil nocuerūt. vtz. j. Regū p totum. Querit vltra An fames. i. penuria cibi. que iniūgit communiter penitenti. ꝛ certe nihil nocebit. qr amor dei in homie oīa ista suffert. ꝛ p dulcedine interiori nō facit sentire famē. sicut patuit in helya ꝛ moyse. q̄ vltra humanam estimationē ieiunauerūt. ꝛ tñ ita alacres ꝛ leti fuerūt ac si delicatis cibis pascerentur Et idē patet de Daniele exp̄sse ꝛ socijs ei⁹ q̄ solis leguminiby vtentes ꝛ cibos regios spernētes. valde alacres ꝛ formosi videbātur. sicut ptz Dan. j. Querit vltra. An nuditas. i. pēuria vestiū. ꝛ certe ire nihil nocet. Quia iobes portabat vestimētū de pilis camelorū. ꝛ tñ fuit maxime cōmendat⁹. Mat. xj. Querit vltra. An piculū. ꝛ certe nō. qr paulus in mltis periculis erat. ꝛ tamē in oiby let⁹ fuit. vt dr. ij. Cor. xj. Querit vltra. An gladius. ꝛ certe nō. qr multi martyres lapidati sunt. secti sunt. i ore gladij occisi sūt. ꝛ tñ oīa vicerūt p fidē ꝛ amorē xpi. vt dr. Heb. xj. Propt q̄ concludit aplus Rom. viij. Q̄r in his oīby positi superamus. i. vincim⁹ xpter eū. i. p virtutē ꝛ amorē ei⁹ qui dilexit nos. Ecce q̄nta iocunditas pſolationis cuilibet vere penitēti, pueniat ex amore dei. quē nec mors nec aliq̄ creatura pōt separare a deo ꝛ p pſequēs nulla tribulatio vel sustinētia corpalis vel mentalis pōt esse sibi difficilis vel amara. si vere diliget deum. Quia vt dicit Hieron. Amanti nihil est difficile. Hinc dr in ps. Laudabunt in te oēs qui diligūt nomē tuum. nō dicit. Tristabunt. Vñ Bern. d. xij. gradiby hūilitatis. O q̄ dulcis ꝛ suauis ē cibus caritas. q̄ fessos alleuiat. debiles roborat. mestos letificat. iugūq̄ veritatis facē suaue ꝛ onus leue. Hec ille. Scōs piscis dulcorans austeritatē pnie et leuigās oēs tribulationes pñtis vite est spes ꝛ certitudo auxilij diuini in oīby aduersitatibus ex certa expectatōe futuror gaudior. puenies. Vñ fm mgr̄m sniar. li. iij. Spes ē certa expectatio future beatitudinis ex dei gr̄a ꝛ meritis pueniens. Quisq̄s g̃ asperitate penitētie se grauari sentit. recurrat ad spē mabit. Nā sicut amor oīa lenit in homine sic et sperantē. Vñ Isa. xl. dicit. Qui sperant in dño mutabūt fortitudinē. assument sibi pennas ꝛ volabunt ꝛ nō deficient. Hinc Bern. sup illud Ps. xc. Quoniā tu es dñe

ramoꝝ fructificatõe. Sic si hũilitas pfectã fuerit in hoĩe. oĩa fructificabũt opa ꝑtutuꝝ q̃ ꝓus mortua fuerũt. Recte siĉ post mortificatõez radicis in hieme. supueniẽte vere restituit pulcritudo ⁊ decor ramoꝝ ⁊ spes est de fructu. Sic recupata hũilitate omnia recupant ⁊ reuiuiscũt in penitẽte: q̃ nõ possent reuiuiscere ex se sine hũilitate: q̃si sine radice. Vñ dic̃ Bre. xxvij. li. moraliũ. Origo virtutꝫ hũilitas est. veraciter illa in nobis pullulãt q̃ in radice ꝑmia. i. hũilitate pdurãt. a qua nimirũ si abscidit arescit. Hec Bre. Et hec est rõ ꝑm Bre. Quia omniũ virtutũ incrementũ est a caritate q̃i ab humore viuificante. Qui humor si dz diffundi in ramos sursum: ꝓus oportet esse i radice deorsum. Qui ḡ hũilitatẽ habet: habet pariter ⁊ caritatẽ. q̃ habita oĩa rehabẽtur. qz oĩa bona reuiuũt cum illa. ⁊ q̃ ad ꝟ scz ad humorẽ viuificantẽ q̃ est in hũilitate. Aug⁹ sup Joh. O mel. vij. de pe. dist. ij. Radix. dicit caritatẽ etiã esse radicẽ omniũ bonoꝝ. q̃ tñ sine hũilitate nõ ꝑt esse. qz hũilitas est ꝑmi⁹ locus caritatꝫ. De tertio qũo hũilitas oĩes virtutes in vere penitẽte custodit. Dic̃ Hiero. sup Math. xix. c. Hũilitas est ꝓseruatrix custosq̃ virtutum Et nihil est qõ ita deo gratũ faciat hoiem ⁊ hoibꝫ q̃s si vite merito nõ magni ſz humilitate esse infirmi videant. Vultũ ḡ debet penitens solicitari de hũilitate: ne bona q̃ agit sine ea amittat. Dicit eĩm Bre. O mel. vij. Qui sine hũilitate virtutes ꝓgregat: i ventũ puluerẽ portat. Et. viij. li. moz. idez dicit. Perit oĩe qõ agitur si nõ humilitate custodit. Ex his oĩibꝫ pz q̃ summa nostre pfectõis. in hũilitate ꝓsistit. Vñ dicit Hugo li. iij. de claustro aie. q̃ ipa est inter ꝟtutes siĉ mel inter apothecarias species. Sicut enim mel ꝓcordat cum omnibꝫ speciebꝫ ⁊ ꝓfectionibꝫ medicine. Ita ex humilitatis dulcedine ꝓdiunt oĩa genera virtutũ. Et ex ꝟ ꝓsequenter ptz q̃ nõ ꝑt quis vere dici pfect⁹ q̃ hac ꝟtute ꝓuat⁹ est. Ita dicit Cassiodo. sup illud Psal. Humiliatus sum vsq̃quaq̃. Per hanc eĩm ꝑm ipm membra xpi sciunt diaboli vicisse supbiaꝫ Per hanc fideles sup regna ꝓficiunt. Per hanc supbia tyrannica supat. Per hanc in eternũ martyres cozonãt. Quisq̃s ḡ digne penitere se dicit: diligẽter attẽdat vt hũilitatẽ hãc studeat: q̃tin⁹ ⁊ mala ꝑterita comꝑmere et bona ꝓdita restaurare et ea cõseruare possit. B

Dixi secundo q̃ in verbis ꝓmissis tangitur nostri saluatoris grãꝝactio: ꝑ quam nos ad deuotionẽ et diuine laudis ꝓfessionem informat. Et certe necessitas magna incũbit homini vt reddat altissimo grãs. exq̃ videt dei filiũ agere grãs deo pri. Si eĩm grãs agit deo patri cõsubstantialis ei⁹ filius q̃ omnia bona omnibꝫ largit̃: et qui existens plenus gr̃a et veritate oĩibꝫ dat dona grãꝝ: cum in ipo sint oĩes thesauri sapientie et scientie dei. q̃nto magꝫ homo paup et mendic⁹ et ꝑ omnia in se defectuosus. merito dz grãs agere ꝑ oĩibꝫ bñficijs sibi a deo ꝓstitꝫ. Circa qõ sciendũ ẽ tribꝫ. scz de grãꝝactionis necessitate Secundo de ipsaꝝ vtilitate. Tertio de eaꝝ qualitate. De ꝓmo scz de necessitate grãꝝactõis patet. q̃ ex triplici genere creaturaꝝ inducit̃ homo ad reddendũ grãs deo scz ex genere creaturarũ q̃ solũ habent esse nature. Scõo ex genere illaꝝ q̃ habẽt esse nature et gr̃e. Tertio ex genere eaꝝ q̃ habent esse nature gr̃e et gl̃e. Primũ patet. Nam creature hñtes esse nature tm: non cessant laudare deũ et sibi grãs agere, put possunt: eo q̃ omnis spũs laudat dñm. Vñ Dañ. iij. inducunt̃ creature terrestres. aq̃tice. aeree ignee. simplices. mixte. sic̃ sunt aque. volucres celi. pisces maris. ignis. grando. nix. glacies. frigus. estas. sol. luna. ⁊ stelle. serpẽtes. ⁊ volucres pennate. et vniuersa germinantia in terra. Hec eĩm oĩa bñdicũt dño. suo mõ. et faciũt homini seipsas materiam bñdicendi ⁊ laudandi deũ ꝑ tantis beneficijs ipi homini a deo in istis creaturis exhibitis. Unde Seneca dicit epla. lxxxij. hanc esse iusticiã naturalẽ ꝑm quã cõuenit vnicuiq̃ qõ suũ est reddere. s. bñficio grãz. Et certe in ꝟ creature irrationales inueniuntur multꝫ hominibꝫ meliozes. qz ille nõ negligũt hãc iusticiã. homo aũt nõ curat. Dicit eĩm Seneca q̃ agri fertiles nõ negligunt hanc iusticiã. q̃ multo pl⁹ reddunt q̃s acceperũt. Si ḡ insensata reddũt gratias Certe maxime homo necessitatur exẽplo eoꝝ ad idem faciendum. maxime cum omnia bona a deo constat hominem habere. Unde omnis ꝓfectus ad diuinitatꝫ numen referendus est. Quia vt dicit Cassio.

fabrică celsitudinis. de fundamẽto ꝓpus cogita humilitatẽ. Hec Aug⁹. Et licet cuilibet homini semp de humilitate ꝓuidendũ est. eo ꝙ hũilitas in oĩb⁹ hominib⁹ valõ est spectabilis. Nã vt dicit Valeri⁹ eps in quodã sermone. humilitas in paupe grata est. in diuite gl̃iosa. tũ homini penitẽti maxime est necessaria. ꝑsertim isto sacro tempore q̃ homo de peccatis veniã accepit i cõfessione. ⁊ tendit ad ꝓtutũ recollectionẽ et ꝓstinã restauratõnẽ. circa q̃ duo maxie sibi est timendũ nisi habuerit hũilitatẽ. ꝓ q̃ sciendũ ꝙ hũilitas tria bona facit penitẽti. ꝓ mo eñ hũilitas oĩa vicia cõꝑmit ne resurgant. Scõo oẽs ꝓtutes perditas acq̃rit ⁊ restaurat. Tertio restauratas custodit De ꝓmo dicit Aug⁹. in li. de verbis domini. ꝙ hũilitas est sicut medicina oĩb⁹ cõsulens. Ipa eñ oĩa tumentia ⁊ supba compꝫmit. oĩa tabescentia ⁊ infirma seu fragilia i hoie reficit. oĩa superflua resecat. oĩa ꝺprauata corrigit. Que eñ supbia sanari põt si humilitate filij dei nõ sanat. q̃ iracũdia sanari põt. si patia filij dei nõ sanatur. Hec Augu. Ecce ꝛm dicta istius sancti. humilitas cõꝑmit vicia ne resurgant. ⁊ maxime deꝑmit supbiam ne mens hois de cetero eleuetur cõtra deũ. Refert phs in li. de aialib⁹. Q̃ ceruus intrans siluã deꝑmit cornua et incuuat ne ꝑ ramos arbor⁹ in cursu retrahatur ⁊ retardet. Sic debꝫ facere penitẽs qui hodie intrat siluã ⁊ solitudinẽ pnie vt deponat cornua supbie. ne ꝑ eam retrahat et retardet a salute sua. Vñ ps. cõsulit peccatorib⁹ di. Dixi iniq̃s. nolite iniquc agere et delinq̃ntib⁹ nolite exaltare cornu. Ps. lxxxiij. Istud maxime tangit penitentes illos q̃ ꝑ eo ꝙ iam mala de quib⁹ penitẽt nõ agũt. magne reputationis se reputãt. Vñ eis ꝺr. Nolite exaltare cornu Qõ exponit Jnñ. Nolite exaltare cornu ꝑ supbiã. dicẽdo vos in ꝑ esse iustos. q̃ pctã nõ cõmittitis. dicentes cum supbo phariseo Lu. xviij non sum sicut ceteri hoĩm. raptores. iniusti Nõ eñ sufficit declinare a malo. nisi etiam fiat bonum. ideo qui declinat a malo ⁊ tam bonũ obmittit. non ꝺberet exaltare cornu ꝑsumendo aut defendẽdo se. quia talibus dicet. Esurui ⁊ nõ dedistis mihi mãducare. Ite maledicti. Hec Jnno. De trib⁹ aũt solet homo penitens gl̃iari ⁊ supbire q̃ necesse est repi ꝑ humilitatẽ. scz de generis nobilitate. de mortis contemptu. ⁊ de vite sanctitate. Credit eñ q ꝑ hec tria possit in celũ ascẽdere. quia nobil⁹ dei creatura quaꝫ impossibile est a deo dãnari cũ sit eius imago. Scõo quia credit se ita forte q̃ etiam mortẽ ꝑ xpõ suscipet. ⁊ sicut strennuus miles eam nõ timeret. Tertio q̃ etiã multa ꝑ abstinentiã ⁊ sanctitatẽ suã ꝓmeruit. Jsta tria tangit ps. dicens. Dixi iniq̃s nolite extollere in altũ cornu vr̃m. i. nolite superbire. quia neq̃ ab oriẽte. i. a generis nobilitate supbire debetis. neq̃ ab occidente. id est a cõtemptu mortis. neq̃ a desertis montibus. i. a sanctitate ⁊ abstinẽtia. Et sequitur medicamentũ humilitatis quib⁹ ista oĩa cõꝑmunt. Q̃m deus iudex est. q̃ ꝛm innocẽtiũ nobilior strẽnuior ⁊ sanctior. ⁊ tũ nõ fuit supbus. sed humiliauit semetipꝫ vsq̃ ad crucis ignominiã. Et certe ista verba satis ostendũt cuilibet vere penitenti q̃ntuꝫ humiliari debet. cũ non habeat materiã supbiendi ex tota vita sua. quia nec a ꝓncipio nec a fine. nec a medio. habet aũt sufficientem materiã ex oĩb⁹ istis humilitatis si velit aduertere. Vñ ꝛm Jnno quartum sensus est. nõ debetis supbire. quia nihil habetis in vobis vnde supbire possitis. sz tm̃ humilitatis materiã in vobis inuenire potestis. quia neq̃ ab oriẽte. i. a ꝓncipio vite vestre. neq̃ ab occidẽte. i. a fine. neq̃ a desertis montib⁹. i. a tota vita vestra scz potestis superbire. sed magis humiliari. ꝑ deꝛtos montes qui cũ magna difficultate colunt. et vix bonum fructũ faciunt. de facili autẽ spinas ⁊ tribulos afferunt. bene significat vita hom̃is q̃ cum magna difficultate ad bonũ trahit. de facili aũt ad malũ. Vñ de his trib⁹ dicit Job. xviij. Hõ nat⁹ de muliere. Ecce ꝓncipiũ vile. Breui viuens tempore. Ecce finis terribilis. Repletur multis miserijs. Ecce medium miserabile. De his ergo non potest superbire. Vnde Innocentius tertius de vilitate humane conditõis. Vñ superbit homo cuius ꝺceptio culpa. nasci pena. labor vita. necesse mori. ne ergo extollat cornu. maxime q̃m de⁹ iudex est qui superbos humiliat. Sic ꝫ patz primũ quomodo humilitas hoiem a malo retrahit. De scõo quõ humilitas oĩes virtutes i homie reparat ⁊ restaurat. Est ei humilitas i virtutibus sicut radix in arboribus. que si sana fuerit. spes est bona de

potens sit ad bonū. Uñ nō suffic̄ vt pena dimittat nisi ꝛ vuln⁹ cureť. Jō de⁹ scōm beneficiū homini ostendit in ℔ ꝙ sanat et curat aīe vulnera De q̄bꝫ seq̄ť. Qui sanat oēs infirmitates tuas Luc̄.x. Alligauit vulnera ei⁹. Sed q̄d est ꝙ sanat omēs infirmitates. Cum ap̄s dicat. ij. Cor.xij. Quia virtus i infirmitate pficit. Solutio. Loquit̄ ℔ de aīa ꝛ ō infirmitatibꝫ aīe q̄s dñs sanat Licet nō sanet infirmitates carnis in quibus virt⁹ pficit. Dicit ār: oēs infirmitates. q̄ mlte sunt infirmitates aīe. Auaricia em̄ est q̄si ydropisis. Ira febris. Superbia apostema. Heresis lepra. Bula bolism⁹ Luxuria gomorra. Tristis inuidia. Has ḡ omnes infirmitates sanat dñs in seruis suis maxime ℔ sacro tpe q̄dragesimali p sacr̄m pnie. Tertium donū est ꝙ nō solum sanat infirmū peccatorē: sed suscitat eū q̄si mortuum Jdeo addit̄. Qui redimit de interitu vitā tuā. s. p̄cio sanguis sui Eccī.xx. Est q̄ multa redimat modico p̄cio. scz xp̄s sanguine suo. Sz nūq̄d xp̄i sanguis modicū est preciuz. Solutio. Modicū q̄ntitate: magnū valore. j. Cor. vj. Empti estis p̄cio magno. j. Pe. j. Nō corruptibilibꝫ auro aut argento empti estis sz p̄cioso sanguine agni. Quartū donū est coronatio. de q̄ sequitur Qui coronat te in miscōia ꝛ miseratiōibꝫ. scz p victoria quā habes ex pugna Sz dicit̄ ap̄lus dic̄. ꝙ corona nr̄a ē ex iusticia. ij. Thimo. vl. Reposita ē mihi corona iusticie. Solutio. Miscōia ē ꝙ dñs p̄misit: iusticia ꝙ reddit. Innoc. ār dic̄ ꝙ iō ōr corona miscōie. qr licet meritz reddat. tñ ex ma ꝓxima miscōia dei ē ꝙ ipe dat grāz. q̄ ē fundamentū meriti. ꝛ f̄m ℔ istud donū est gr̄e collatio. Quintū donū est adimpletio desiderioꝝ. Uñ seq̄ť. Qui replet in bonis desideriū tuū Prouer. x. Desideriū suū iustis dabit̄. Quid aūt desiderat aīa iusti vl̄ quo replebit̄. Certe ipo deo. Quia dic̄ Augu. Animā dei capacē nihil minus deo imple re p̄t Prouer. xj. Desideriū iustoꝝ omne bonū est. i. de⁹. et f̄m ℔ istud donū est precum exauditio. Et notanť dicit. Replet in bonis. q̄n scz bona desiderant. Nam cū bona nō sunt nō adimpleť desideriū. Uñ Luce ix. Petentibꝫ vltionē discipulis: dictū est. Nescitis cui⁹ spūs est. Sextū ē mentis renouatio. Uñ sequit̄. Renouabit̄ vt aquile iuuentus tua. Sic em̄ dicit glo. naťa aq̄le est ꝙ cū senescit hz rostrū durū ꝛ ponderosum. ꝛ ita nō p̄t comedere. sed hāc duriciā deponit: allidendo rostꝝ ad petrā. Hoc faciet de⁹ aīe: q̄n depositā ponderositate corporis ei⁹ in morte ad gustandū suā dulcedinē eam eleuabit. Facit ℔ ꝛ in presenti vita p grām. p quā depositā vetustate culpe: renouat eam in spiritu mentis. vt ōr Eph. iiij. vt sic in nouitate vite ambulet. Rom. vj. j. Regum. x. Mutaberis in virū alium Sunt ꝛ alia plura bñficia que ibidem enumerat dicens. Misericors ꝛ miserator dominus. longanimis. s. p patientiā. ꝛ multū misericors scz expectādo cōuersionē. nō in ppetuū irascet̄. neq̄ in eternū cōminabitur Quasi di. nō vlciscet̄ in futuro sed in p̄nti. Nō f̄m Bre. fit ex miscōia. nō f̄m petā nostra fecit nob. i. nō tm̄ ꝑberat in p̄nti q̄ntū meruim⁹. neq̄ f̄m iniq̄tates nr̄as retribuit nob. qr cū magna flagella deberet retribuere p magnis peccatz: parua ꝛ pauca retribuit. Job. xxxiij. Ut eram dign⁹ non recepi. Dapie aūt in ℔ miseret. qr fugat longe a nobis peccata. Unde ōr. Scōm altitudinē celi a terra corroborauit miscōiam suā sup timentes se. Quantū distat ort⁹ ab occidente. longe fecit a nobis iniquitates nr̄as. Super omnia ista de⁹ ōr misericors maxime: qr omnia homini facit gratz. Uñ sequit̄. Quomodo miseret̄ pater filioꝝ. scz gratis. Pater em̄ miseret̄ filioꝝ. nutriendo eos. necessaria ministrando. docendo. castigando. Sic miser⁹ est dñs timentibus se. Ecce q̄nta bñficia deberent hoiez semp mouere ad gr̄aꝝactiones deo reddendas. Maxime tñ ℔ sacro tpe in q̄ p̄ter bona naturalia ꝛ fortuita hodie maxima bona gr̄e in remissione peccatoꝝ suoꝝ sunt collata. Restat videre de scōo. s. de vtilitate gr̄aꝝ actionis. Est ār vtilitas vna inter plures ista ꝙ hō grās agēs ō paruis meret̄ recipe magna. iuxta illud Laf. lib. iiij. epl̄a. Jnuitat ad magna q̄ grataňter suscipit modica. ꝛ spem de futuris accipit q̄ trāsacta bñficia recogscit. Hec ille. Uñ Ber. sup cāti. f̄m̄oe. xij. ponit exēplū. Q. sic aque oēs in trāt mare vt iteꝝ fluāt. ita hō ōz referre oia bona in deū: vt iteꝝ ꝛ iteꝝ ab eo accipiat eadem vel maiora. De tertio. scz de qualitate gr̄aꝝactionis q̄les. s. debent esse sciendum ꝙ grās debemus agere quinq̄ modis. Primo deuote ꝛ iocūde. ꝛ merito

in quadā epl'a. Nihil ꝯstat esse bonum nisi
qđ ab ip̄o dinoscit̄ esse collatū. Scđo idē
ptz ex genere creaturaꝝ q̄ hn̄t esse nature ⁊
gr̄e. vt fuer̄t scti viri. patriarche ꝓphe. apl'i.
ꝯfessores. martyres. v̄gines. vidue. om̄esq̄
sancti. q̄ dū viuerent in terris ꝑ oib̄ bonis
gratuitꝫ a deo ipsis collatꝫ maximas grās
agebant. Un̄ q̄dam ip̄oꝝ offerebāt dona ⁊
sacrificia. oblatiōes. decimas et holocau-
sta. Quidā vocib̄ in celū dei bonitatez ex-
tollebāt. cantātes et psallētes in cordibus
suis dn̄o. Quidā eū datorē largifluū aliis
p̄dicabāt. Un̄ ille bn̄ grat⁹ fuit q̄ dixit. Re
pleat̄ os meū laude: vt cantem gl'az tuam.
tota die magnitudinē tuā. Tertio idē ptz
ex genere creaturarū q̄ hn̄t esse nature gr̄e
et gl'e. vt sunt angeli beati ⁊ aie scōꝝ ī celo.
De q̄b̄ d̄r in Psal. Beati q̄ habitāt in do-
mo tua dn̄e. in secula seculoꝝ laudabūt te.
Innoc̄. exponit. In domo illa celesti. non
manufacta. in secula seculoꝝ. i. in eternum
laudabunt te. i. grās agent ꝓpt̄ bn̄ficia a te
collata. ⁊ ꝓpt̄ tuā bonitatē. In ps̄. Lauda
te dn̄m qm̄ bon⁹ est. De illa domo d̄r Isa.
lj. Gaudiū et leticia inuenie̅t in ea. gr̄aruz
actio ⁊ vox laudis. Et Apocal'. iiij. d̄r. Qꝛ
sancti requiē die ac nocte nō hn̄t dicendo
Sctūs sctūs sanct⁹ q̄ erat ⁊ q̄ est ⁊ q̄ vētu-
rus est. Si igit̄ in om̄i loco dn̄atiōis eius
bn̄dicit̄ de⁹. vt d̄r in Psal. cij. eo ꝙ s̄m In-
nocen. Ubiq̄ terraꝝ vbiq̄ creaturarū ef-
fluit largitas sue bonitatꝫ Quid facit mi-
ser hō si non laudat deū q̄ adhuc positus ē
in loco horroris ⁊ vaste solitudis cum vi-
deat sctōs angelos laudare eū in loco vo-
luptatis. O si illi laudāt q̄ tn̄ ita securi sūt
de gl'ia vt eam nullaten⁹ amittere possint.
q̄re nō laudat hō q̄ nescit an odio vel amo
re dign⁹ sit. Ecc̄s. ix. Ut qn̄q̄ ꝑuenire ad
gl'az de miseria possit. Sz di. ⁊ q̄d mirū
dn̄e si de⁹ laudat̄ ab aliis q̄b̄ multa bona
fecit et facit. Ego aūt q̄ semꝑ miseriam pa
tior in hac vita: pro quo ei gr̄as agere de-
beo. Ad quod rn̄deo. Qꝛ nō mirū ꝙ grati-
as nō agis ex quo dona tibi a deo data nō
sentis vel non intelligis. Natura porcorū
est ꝙ nō eleuant caput sursum vt videant
quercum. sed tm̄ glandem deorsum consi-
derant. Nesciūt em̄ glandem cadere de ar
bore. sed credūt in terra generari. Sic ta-
les quia nesciūt a deo omnia eis descende
re ideo nō referūt gratias. Unde multi di
cunt Quis ostendit nobis bona. Dicit em̄
Cassiodo. in quadam epistola. Qui quan
ta sibi gratia collata sit nō intelligit vl' ne-
scit quantas largitori gratias debeat. non
intelligit nec enim potest quis plene intel-
ligere quod accepit nisi meminerit q̄d an-
te meruerit. Hec ille. Et ex hoc concludit
Seneca Epistola. lxxxij. Qꝛ nemo scit re-
ferre gratias nisi sapiens. eo ꝙ ipse omnia
examinat secum. quid accipit. quādo. vbi.
et quemadmoduz. Patet ergo solutio du-
bij. de quo queritur ꝙ cristianus nō agēs
gratias deo non facit hoc nisi ex stulticia
sua maxima. Qui si esset sapiens sciret et
vellet eas referre. Sed diceres. Domi-
ne ego libenter scirem et addiscerem istam
sapientiam qua deo gratias scirem referre
Ad quod ego respondeo Qꝛ ista sapientia
faciliter acquiritur si oculus mentꝫ nostre
ad diuina beneficia conuertatur. De qui-
bus Psalmista. psalmo. cij. sic enumerans
ea dicit. Benedic anima mea domino: et
omnia que intra me sunt nomini sctō eius
Et sequitur. Benedic anima mea domio:
et noli obliuisci omnes retributiones ei⁹.
Quasi di. Si alia nō essent sufficeret hoc
ꝙ ipse retribuit tibi bona pro malis. Co-
gita ergo ꝙ male facis et feceris ⁊ inde vi
debis retributiones dei. qui te nō damna
uit sed ad penitentiam vocauit et expecta
uit. et multa bona tibi tribuit. Retributio
nes etiam dicit. id est. iteratas et frequen-
tes donationes et condonationes. Has
ergo non debemus obliuisci Isaie. xliiij.
in fine. Nō obliuiscaris mei. Deleui enim
vt nubem iniquitates tuas. et quasi nebu-
lam peccata tua. Et enumerat ibi Psal-
mista sex magna beneficia: pro quibus hō
maxime deberet gratias agere. Primum
est venia peccatoꝝ. Unde quo ad hoc di-
cit. Qui propiciatur omnibus iniquitati-
bus tuis Isa. xliij. Ego sum: ego sum ipse
qui deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. ⁊ pecca
toꝝ tuorū nō recordabor. Bene dicit: om
nibus. quia simul dimittunt̄ omnia. Unđ
Michee vltimo dicit̄. Deponet iniquita-
tes nostras et proijciet in profundum ma-
ris omnia peccata nostra. Mare est peni-
tentia in quo submerguntur egyptij. id est
peccata et demones. Pctm̄ duo mala fac̄.
Unū ē qđ obligat ad penā eternā. Scđm
est ꝙ vulnerat ⁊ debilitat animam. vt im-

inflatam faciem mētis sue habuerit tumēs
seculari pompa ⁊ vanitate. veritatē nō po
terit cognoscere. Vñ Brego. Tumor men
tis obstaculū veritatis. Cum igit ex parte
xpi nulla causa fuerit q̄re veritati sue crede
re non debuissent. restat vt eor perfidia et
incredulitas ex parte malicie eorum tota
liter existat. Jdeoq; saluator arguens eor
malicia ait. Si veritatez dico vob. quare
vos nō creditz mihi. In quib; ꝑbis tria tā
gunt. Primo sermōis xpi cōmendatio. i eo
q; dicit. Si veritatē. Scō describit eius
dem pia pdicatio ⁊ veritatis salutaris an
nunciatio. Cū dicit. dico vobis. Tertō ar
guitur malicie obduratio. cū dicit. Quare
vos nō creditis mihi. A

Diri primo q; in verbis p̄miſ
sis tangit sermo
nis xpi cōmendatio in eo q; dicit. Si veri
tatē. Sermo siquidē christi maxime repu
tationis. dignitatis aut excellentie fuit vl
tra omnē sermonē humanū aut angelicuz
quia totalis. pura ⁊ sincera ac omnimoda
veritas. Vñ cum omnis homo sit mēdax.
vt dr in Ps. Omnis homo mēdax. Deus
autem verax est Roma. j. Sermo hūanus
pōt interdum esse verus. interdum fallsus.
interdū et si verus. non tamē veritas. Si
cut aplus ad Titū. j. dicit de poeta quodā
Testimoniū inquit hoc verum est. verū est
dixit. non dixit. veritas est. Et notādū ſm
Bedam Ephe. iiij. Veritas est multiplex
quā debem⁹ facere. Prima est scripture. Da
niel. x. Nunciabo tibi quod expressum est
in scriptura veritatz. Scōa veritas pscie
tie. ij. Cor. xj. Est veritas xpi in me. id est
i mea pscientia. Tertia loquele. Prouer. xij.
Labium veritatis firmum erit in ppetuuz
Quarta vite. Jobes in sua Canonica ter
tia Maiorē hoz nō habeo gratiā q̄ vt au
diā tē. Quinta doctrine. Matth. xxij. Sci
mus q; verax es. Sexta iusticie. Isa. xlij.
In veritate educet iudiciū. Septima re
munerans glie. Joh. viij. Veritas libera
bit vos. Sed heu veritas scripture puertit
ab hereticis. Dan. viij. Prosterneꝫ veritas
in terra. Veritas pscie pmutat ab hypocri
tis. Ozee. iiij. Nō est ꝑitas in terra. Veri
tas loq;e deridet a stultis. Job. vj. Quare
detrax istis sermonib veritatis. Jam enim
corrector detractor reputat. Veritas vite
diminuit in mūdanis. Ps. Diminute sunt
veritates a filiis hoim. Veritas doctrine
impugnat ab emul. Gal. v. Quis vos im
pediuit veritati nō obedire. Veritas iusti
cie captiuat ab iniqs qui veritatē dei in in
iusticia detinent. Ro. j. Isa. lix. Justicia
lōge stetit. qr corruit i plateis veritas ⁊ eq
tas nō potuit ingredi. Veritas glie p vili
pcio vendit a reprob. Prouer. xxviij. Qui
cognoscit facie i iudicio. nō bene facit. iste
et p buccella panis deserit veritatem. Jsti
sunt peiores iuda. q xpm vendidit pro. xxx
denarijs. isti oēs cōmutat veritatem dei in
mendaciū. Roma. j. Sil'r sermo angelicus
cū sit creature. q̄ de se deficibilis est nisi cō
seruet p grām. pōt esse interdū ver⁹. si a bo
no angelo, pferat. ⁊ q̄ntūcunq; a bono, pfe
rat. posset ptingere q; etiā esset falsus. consi
derata pditōe mutabilitatz. q̄ ē ſm naturā
licet nō ſm grām. Omnis enim creatura ci
tra deū versibilis ē ſm naturā, p ⁊ contra.
Hinc dic apl's Gal. j. Q; si angel⁹ bonus
p suppositū de celo descēdens euāgelizaue
rit vobis aliud q̄s annunciauimus vobis
nolite credere. imo dicit. anathēa sit. Hoc
aūt nō pōt dici ꝑitas cui apl's facit discre
dere ⁊ nō assentire. cū absit ab apl'o vt veri
tatē, phibeat credere. Et tū si p suppositum
ita contigeret angelū annūciare. nō essz si
bi credendū. Jdeo nullus sermo cuiuscun
q; creature pōt dici simplicit veritas sicut
xpi q̄ est sapia dei pris q̄ aliud annunciare
vel dicere nō potuit nisi qđ i deo prē vidit
Vñ Bedra sup epl'az. j. Thes. ij. verbū dei
differt a nro in septē. Prio i veritate. quia
de⁹ verax. ois hō mēdax. Scōo in muta
bilitate. qr nō est de⁹ vt hō vt mentiat nec
vt filj⁹ hois vt mutet. Num. xxiij. Matth.
xxiiij. Lu. xxj. Celū ⁊ tra trāsibūt. Tertio
in spūalitate. Qui de terra est de tra loqui
tur. Joh. iij. ⁊ Joh. vj. ꝑba q̄ locut⁹ sū vob
spūs tē. Quarto in ꝑtuositate. Matth. vij
docebat eos tāq; ptātē hns. Quito in sua
uitate. Joh. vij. Nunq; sic locut⁹ est homo
Sexto in vtilitate. Joh. vj. Dñe ad quez
ibimus. ꝑba vite eterne hēs. Septimo i p
fectiōe. Eccl. xliij. Cōsūmatio ſmonū ipse
est. Quare bene dictū ē q; sermo christi cō
mendatur excellentissime vltra sermonem
humanuz et angelicum. in eo q; dicit veri
tas. Vñ omia vera ideo vera sūt. qr ꝑita
ti q̄ xps ē adeq̄t. Nam sicut dic Liconie.
in suis collatiōib sermone. xix. Veritas ē

locunde. qꝛ sine merito dāt̄ nob̄ beneficia dei. Juxta illud. Gr̄a dei sum id quod suꝫ. Scd̄o magnifice. quia mag̃ dant̄ nob̄. ij. Mach. j. De magnis periculis a deo liberati magnifice gr̄as agimus. Talis ille fuit q̄ dicit. Magnificate dn̄m mecū. Inno. id est laudando ⁊ p̄dicando eū magnū annunciate. Tertio assidue. qꝛ cōtinue beneficia ipendunt̄ nobis. Ephe. v. Gr̄as agētes semp̄ de oib̄ ⁊ ꝓ oib̄. Quarto ītegre qꝛ oia sūt bona ⁊ ītegra q̄ dant̄ nob̄. j. Thes. v. In oib̄ gr̄as agite. Quito ꝯstanter. s. tā in ꝓsperis q̄ꝫ in aduersis. Un̄ Aug⁹. sup̄ illud ps̄. Repleat̄ os meū laude. dicit ꝙ ē tota die. i. sine intermissiōe laudare in prosperis. quia ꝯsolaris. in aduersis. quia corrigeris. Et Criso. in tractatu de symbolo dic̄. Si venerint mala bn̄dicite vt dissoluātur mala. Si prospera venerint bn̄dicite vt p̄seuerent ꝓspera. C

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis describit̄, saluatorꝫ nr̄i panū distributio. p̄ quā nos ad liberalitatē largitionis elemosynaruꝫ isto sacro tēpore informat. Licet em̄ multa sint inducētia isto sacro tempore ad largitionē elemosynarū tam ꝓphetica q̄ꝫ ap̄lica scripta. tam̄ maxīe exemplū xp̄i mouere nos d̄bet ad h̄ faciendū. Qui d̄stribuit panes esurientib⁹ turbis. cōpassus miserie eoꝝ. Un̄ ista d̄n̄ica vocatur d̄n̄ica panū. ad significandum ꝙ nos debem⁹ nr̄m panē frangere esurientibus. ⁊ eoꝝ esuriem satiare. si volum⁹ satiari a deo cū apparuerit gl̄ia sua. maxīe cum elemosyne nr̄e sint satisfactorie ꝓ pctis nostris. Un̄ Dan̄. iiij. d̄r. Peccata tua elemosis redime. Et Luc̄. xij. d̄r. Date elemosynam ⁊ omnia munda sunt vobis. Pro quo sciendū ꝙ homo inducit̄ ad faciendū elemosynā isto sacro tp̄e ex trib̄. scꝫ si consideret quis petit eam. pro q̄ petit. ⁊ ad q̄d petit. Primo igit̄ ꝯsideret q̄s petit eam. qꝛ deus. ꝓ cuius amore petit eā mendicus. Deus enim intm̄ diligit paup̄es. ꝙ q̄cquid fit eis ꝓpter amorem suum reputat sibi factuꝫ Unde Math. xxv. d̄r. Qd̄ vni ex minimꝫ meis fecistis. mihi fecistis. Petit igit̄ deus elemosynā p̄ pauperē suū a quo diues petit q̄nq̄ꝫ regnū. Et id̄o cū diues negat pauperi modicū frustuꝫ panis timere debet ꝙ deus nō audiet euꝫ cū ab eo petet regnum eterne felicitatis. Un̄ Prouer. xxj. d̄r. Qui obturat aurem suā ad clamorē pauperum clamabit ip̄e ⁊ non exandiet̄. Scd̄o debet cōsiderare q̄d petit. qꝛ petit nō nr̄m. sꝫ suū. Quid em̄ habes qd̄ nō accepisti. dic̄ ap̄lus Et ideo valde ingrat⁹ est q̄ pauperi negat modicā elemosynā. cū ip̄e habeat a d̄o habundantē mensam suā. Hinc d̄r. j. Parali. xxix. Tua sunt dn̄e omnia. ⁊ q̄ de mān tua accepimus dedim⁹ tibi. Tertio debet homo ꝯsiderare ad q̄d petit. deus em̄ petit nō ad dandū. sꝫ mutuādū. nec tm̄ ad duplas. sed centuplas vsuras Math. xix. Contuplū accipietis. Et ideo valde ingrat⁹ ē d̄o q̄ ad tales vsuras non vult mutuare deo. ad quas tn̄ mutuaret iudeo vel saraceno. Un̄ diues est sicut mercator qui nō debet vacuus redire domū. sꝫ cū lucro. lucꝝ aūt diuitiaꝝ est elemosyna. Ad h̄ em̄ de⁹ d̄dit diuitias alicui vt de eis misereat̄ paup̄ib⁹ Alioq̄n tali mercatori inutili tollet̄ talētū. ⁊ dabit̄ alteri meliori. vt d̄r Math. xxv. c. Quia sepe de⁹ tollit diuitias auarꝫ. ⁊ dat eas pijs ⁊ cōpassiuis. O q̄nti mercatores sūt hodie in secl̄o. diuites dico q̄ stulte mercant̄. dātes illis merces suas q̄ eis reddere nō p̄nt in nundinis future gl̄ie. tales sūt multa dantes hystrionib̄ ꝓ vana gl̄ia dilatanda. de q̄ tn̄ nihil īueniēt ī futuro. Quia de talibus d̄r illud Math. v. Receperunt mercedē suā. Nos igit̄ nō sic. sꝫ faciam⁹ nobis amicos de māmona iniq̄tatꝫ. q̄ nos recipere possint in et̄na tab̄nacl̄a tp̄e necessitatis. Ad q̄ nos p̄ducere ⁊c̄.

Dn̄ica Judica. I Sermo. LIIII.

Si ueritatem dico vob̄ q̄re vos nō creditꝫ mihi Johā. viij. Sicut dicit Aug⁹. in li. de agone xp̄iano. Errat quisq̄ꝫ se veritatē cognoscere putat q̄ adhuc neq̄ter viuit. Uult dicere Aug⁹. ꝙ null⁹ mal⁹ efficaciter pōt veritatē cognoscere. Quid igit̄ mirū si iudei mali existentes in se. non poterāt v̄itatē a xp̄o dictā ⁊ factā cognoscere nec suis op̄ib̄ ⁊ s̄monib⁹ credere. p̄serti cū ip̄i forent ita sup̄bi. ita inflati. vt omnez in se sufficientiā habere arbitrent̄. Un̄ saluator ait eis. Quō inq̄t potestis credere qui gl̄iam ab inuicē accipitis. ⁊ gloriam que a solo deo est non q̄ritis. q. d. vana gl̄ia ⁊ superbia vr̄a obstat vobis ne credatꝫ in me. Hinc Aug⁹. de se dicit in li. ꝯfes. Quādiu

nō soluūt nisi inanitatē ⁊ fumi euanescentis fetorē. Hec linconienſ. ⁊ satʒ terribilit cōtra dolosos. Tertia veritas. q̄ hō ita loquit sic ē in re. ⁊ opaſ sicut loquit. ⁊ sic opaſ ita intendit. defecit hodie in terra. eo q̄ homines hodie multa gr̄a vane laudis faciunt ⁊ opanſ. De q̄b dic saluator Mat. vij Attēdite a falsis ꝓphetʒ q̄ veniunt ad vos in vestimētʒ ouiū. intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. ⁊ hi sunt hypocrite. Hos compara Hze. li. viij. mozal. symoni q̄ crucē q̄dez xp̄i portauit. sed tñ in eo mortuus nō fuit. q̄ ois hypocrita corp⁹ p abstinētiā afficitʒ tñ p amorē gl̄ie mōdo viuit. Hō solū ātva cua est terra ꝑitate. verūetiā misericordia. Hā sic patet ex supradictis i illa triplicive ritate exp̄ssus ē amor dei. q̄ qui caret. necessario caret amore ꝓximi. ⁊ sic caret misc̄dia Sicut eīn qui hʒ veritatē. diligit deū. qui est veritas. ita q̄ diligit deū. diligit ⁊ ꝓximū. j. Joh. iiij. Hoc mādatū habem⁹ a do vt qui diligit deū diligat ⁊ ꝓximū. Qui g̃ caret ꝑitate. caret misc̄dia ꝓximi. i q̄ amor ad ꝓximū maxime oñdit. Hā fm Linconiensem. Misc̄dia ē amor relevationis miserie aliene. Hec hodie in terra nō ē. q̄ oīs q̄rūt q̄ sua sunt nō q̄ alterius. Et tal' vt sic nō est mēbrū xp̄i. Hō solū autez veritas et misc̄dia. sed etiā scia dei vacua est in terra. Scientia nāq; dei est cognitio cū amore. q̄ cognoscit hō q̄d debet dei. ⁊ quid dʒ ꝓximo. ⁊ q̄liter se habeat ad deū. ⁊ q̄liter ad ꝓximū. Et quid mirū si abest sciētia dei. ex q̄ spūssctūs q̄ est doctor ꝑitatis ⁊ tot⁹ sapientie. abest ꝓpter immisc̄diam ⁊ impietatē hoīm. Sʒ audiam⁹ mala seq̄ntia. sequitur eīn. maledictū ⁊ mendaciū inundauerunt sc̄z in loco ꝑitatis. homicidiū. furtū. adulterium. loco misc̄die. ⁊ sanguis sanguinez tetigit loco scie dei. Hēdat sermo est cum vnū dr. ⁊ aliud credit. Malus fmo est cuz id q̄ credit dr. sʒ ex malo ⁊ non recto affectu. In vtroq; aūt istoz ꝑitas esse nō pōt. Homicidiū aufert vitā corpis vl' ptes vite vt mēbra corpis. Furtum aufert possessionē vel partē eius. Adulteriū aufert psonaz coniunctā sacro. sc̄z vxorē. qui g̃ ista aufert ꝓximo imisericors ē in ꝓximū ⁊ crudelis. ⁊ p ꝓseqūns nō est in eo misc̄dia. Jta ⁊ ista succedunt hodie in mundo loco misc̄die. Loco aūt scie dei succedit sapia mūdi. q̄ ē stultia apd deū. j. Cor. iij. ⁊ hec est fm Linconienſ. calliditas excogitandi ⁊ adinueniēdi quō acq̄rit ⁊ pficiat in se voluptates carnis mundi ⁊ diaboli. Un̄ dr hec sapia terrena in auarʒ animalis in luxuriosis. ⁊ diabolica in supbis. Jaco. j. Nz aūt dic hāc sapientiā mūdi sanguinē ꝓpha. recte dic. Quia sicut gutta sanguis alteri gutte succedit. et sic cōsequēter. Sic q̄ inuenit vnā voluptatem necesse est inuenire ⁊ aliā. p quā illā cō seq̄tur. ⁊ cū illa nō possit acq̄ri sine alia. necesse est iterū excogitare aliā. ⁊ sic in hac sapientia voluptatē voluptati cōnectit quasi catenas. ⁊ pctm̄ pcrō addit. ⁊ h̄ ē q̄ sanguis sanguinē tetigit. Eradicem⁹ igit hoc sacro tpe ista maledicta semina q̄ succreuerūt loco veritatʒ misc̄die ⁊ scie. ꝓsiderantes enormitatē ip̄oz. Hēdaciū sic̄dē ē ita pessimū q̄ suā crudelitatē exercet in aliaz hois Un̄ Sap̄. j. Os q̄ mentit occidit animā Maledictū est ita pessimū q̄ totā naturaz ⁊ dignitatē hois confundit. Sic eīn dic scriptura. Principiū ois operis verbum. Sʒ si p̄ncipiū fuerit inq̄natum. quō p̄t ee mūdum quod de tali p̄ncipio ē natū. Un̄ Ecclesiastici. v. dr. Honor ⁊ gl̄ia fmones sentati. Tolle ꝑbum. ⁊ q̄d est hō nisi animal brutū. Preterea solū verbū est q̄ iustificat et cōdenat. Un̄. Ex ore tuo iudico te Lu. xix ⁊ ip̄m est q̄ solū coinq̄nat hoīem de corde ꝓcedens. Math. xv. Preterea solū verbuz gerit exp̄ssam silitudinem verbi incarnati. Un̄ si nō esset alia ratio. tamen ob reverentiā xp̄i q̄ est ꝑbū dei p̄ris. cuius ꝑbū nostr̄ gerit silitudinē ex voce visibili ⁊ intellectu i uisibili cōpositū. sicut ex ditate ⁊ carne. ad huc verbū nr̄m esset abstinendū a maledictione. Un̄ aplus dicit. Oīs sermo malus nō ꝓcedat de ore vr̄o. Et itez. Benedicite ⁊ nolite maledicere. Eradicemus et homicidiū. q̄ ita pessimū ē q̄ videt hō talis q̄si sui partē amputare ⁊ ꝓcere a se. Cum eīn oīes hoies sint immice mēbra sub vno capite xp̄o. vt dicit Aplus manifestū est q̄ qui occidit vnū hoiem. ip̄e amputat vnuz membrū de corpe xp̄i mystico. imo ip̄e sibi amputat comēbrū. ⁊ h̄ nō solū corpaliter occidendo. verūetiā spiritualiter in corde ꝓximū odiēdo. q̄m q̄ odit homicida ē. j. Joban. iij. Eradicem⁹ ⁊ furtū. q̄ tā pessimuz est. vt cum homo nititur ditari de alieno corpaliter. ip̄e ad summū depauperat in ꝓximo spiritualit. eo q̄ apud furē lucr̄ est in

adequatio ℔monis ⁊ rei. cū. ſ. res ita eſt ſic̄ ſonat. Precipua itaq; ꝟitas eſt adeq̄tio ſiue coꝛreſpōdentia ſeu ꝯformitas reꝝ ſummo ſermōi. ℔ eſt. ꝟbo pr̄is eterno. Illo inq; verbo ꝑ qō pr̄ eternaliꝛ dic̄. ⁊ verbo ſcripturę qō ꝑ oꝛa eoꝝ ꝺꝛ q̄ ſcripturam ediderunt Hec aūt veritas triplex eſt. ſcz ſermonis. opationis. ⁊ intentōis ℔ Robertum holgoth ſup li. Sapie ca. vj. Veritas ℔mōis eſt qñ ita ſit ſicut ꝺꝛ. ⁊ qō dicens ita credat ſicut dicit. Nā licet ita ſit in re ſicut dic̄ hō ſi dicens aliꝛ credit eſſe ⁊ dicit. ipe loquit cōtra ꝯſciam ⁊ peccat. Uñ apls Ephe. iiij dicit. Deponentes falſitatē. loquimini veritatē vnuſquiſq; cū ꝓximo ſuo. qm̄ ſumus inuicē mēbra. Scda veritas eſt opationis et ꝯſiſtit in ꝯformitate opis ⁊ ſermōis. Huius ꝛrium eſt fraus ⁊ dolus ⁊ ſimulatio. ꝑ quam aliq; dicit pulchra verba ⁊ ſimulat ſe amicū. ⁊ tamē occulte eum odit. ⁊ ponit ei inſidias. de q̄ loquit. j. Joh. iij. Nō diligamus verbo neq; lingua ſed opere ⁊ veritate. Tertia veritas eſt intētōis. ⁊ ꝯſiſtit in ꝯformitate intētōis ad op⁹. vt vicz op⁹ qō de ſuo genere ē bonū. nō fiat ex appetitu laudis hūane. nec ex q̄cūq; vana intentiōe. ſz vt honoꝛ dei ꝑncipaliter intendat. Joh. iiij. Ueri adoꝛatoꝛes adoꝛabunt patrē in ſpū ⁊ veritate. i. ſctā intentōne cōiūcta cū exterioꝛi opatiōe. Hec ḡ triplex veritas in xp̄o fuit. ⁊ ꝑ xp̄um nob̄ eſt reſtituta. Nā ſic̄ dic̄ Linconienſ vbi ſ. Uñ lapſum ꝓmi ꝑntis fuit in terra veritas. Sz eo labente receſſit a terra. nec potuiſſet reuerti i terrā. niſi ꝟitas de terra oꝛta eſſet. i. verbū patris de carne ꝟginis. Chriſtus ḡ iſtam triplicē veritatē habuit. Nā ipe nō potuit aliter loqui q̄ res ſe habuit. Sic̄ em̄ dicit Aug⁹. xij. de trinitate. Ratio humana ibꝛet eternis ſpeculandis ſeu ꝯſpiciēdis aut cōſulendis. Cōſpiciēdis ℔ qō eoꝝ veritatē ꝓtuet ⁊ ſpeculat. Conſulēdis qñ conſulit regulas eternaſ de aliꝛs iudicādo ⁊ oꝛdinādo. Et licet hō ℔ ꝓmū modū inſpiciendo eternā veritatē nō ḅz peccare. qz peccare eſt ꝑ auerſionē ab eternis regulis. qō nō ꝓtingit niſi ꝑ petm̄ mortale. in qō null⁹ cadit dum diuinis intēdit. tm̄ ℔ ſcz modū. ſcz ꝯſulendo eternas regulas pōt ꝯſentire in actum q̄ eſt p̄ter regulas hmōi vl cōtra eas. ⁊ ita pōt peccare venialiter vl mortaliter. Chriſtus ḡ veritatē habuit ſp in ℔mone. qz ſp inſpiciebat eternā veritatē. ℔ quā cognouit res ſic̄ ſe hēbant i ſuo ee. Et ideo decipi nō potuit etiā. qz ſp ab eternis regulis nō diſceſſit nec auerti ab eis potuit. Uñ ipe de ſe veraciter ⁊ ſingulariter dicit. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Secūdā veritatē habuit. qz ſp oīa quecūq; ꝟbo p̄cepit. facto impleuit. Uñ Act. j. Cepit ihūs facere ⁊ docere. Tertiā veritatē habuit. qz q̄cūq; fecit in laudē ⁊ honoꝛē dei patrꝛ oꝛdinauit. Uñ in euāgelio p̄ñti Honorificopatrē meū. ⁊ vos inhonoꝛaſtis me. Sz certe licet hanc triplicē veritatē xp̄s nobis de celo attulit. et poſt lapſum ꝓmi parētis mōo reſtituit. tñ iteꝝ ⁊ iteꝝ ꝟitas iſta i mlta parte deperiit. Unō clamat ꝓpha. Coꝛruit in plateis veritas Iſa. lix. Sufficeret ad penā q coꝛruiſſet tm̄. ſed quod deteri⁹ eſt iam periit quaſi totaliter. Unō Ozeas clamat Ozee. iiij. ca. Non eſt veritas. q̄ ad ſe. nō eſt miſcōia. q̄ ad ꝓximū. nō ē ſcia dei. quo ad deū. in terra. Maledictū ⁊ mendaciū. homicidiū ⁊ furtum ⁊ adulteriū inundauerunt ⁊ ſanguis ſanguinē tetigit. Suf fecisſet q deficiēte ꝟitate in terra. terra eēt inanis ⁊ vacua ſicut in ꝑncipio creatōnis fuit. ſed ecce deficiente veritate. qō deteriꝰ eſt oīa mala que deterioꝛa excogitari pñt repleuerunt terrā. nec ſolū repleuerūt. ſed etiā inundauerūt ad abundātiā. Duo ergo dicit ꝓpha. Primo defectum veritatꝛ miſcōie ⁊ ſciētie in terra. Scōo copiā iniquitatꝛ. In ea defectus ꝟitatꝛ oñdit facilit ℔ oēs tres modos veritatis. Nā pria veritaſ. ſ. q̄ hō ita loquit ſic̄ eſt in re deficit in terra. i. aīa terrena. qñ cogitatio eiꝰ ⁊ voluntas ꝟbo ſcpture ⁊ ꝟbo bñplaciti dei cō formis ⁊ adeq̄ta non eſt. ac ꝑ hoc nec ℔mo exterioꝛ. nec opꝰ eius exteriꝰ. verbo dei. i. filio dei adeq̄tur. Scda veritas. q̄ hō ita facit ⁊ opaī ſicut loquit. defecit etiā hodie in terra. eo q ℔ Linconienſ. dicim⁹ deoratiſſimas oꝛōnes ⁊ ꝟba. volum⁹ aūt ⁊ facimus ꝛria. ꝓmittim⁹ bona ⁊ ſoluim⁹ mala. Et in ℔ ℔ eū ſum⁹ ſimiles vitib⁹. qz ꝓmittimus vuas ⁊ ſoluim⁹ labꝛuſcas. Promittim⁹ eēm̄ ꝓmis nr̄is i folijs ⁊ floꝛib⁹. i terdū in folijs et floꝛe ꝟboꝝ ſimplicitatē ⁊ fructū dulcē. i. opus bonū. ⁊ ſoluim⁹ amarū. Silēs etiā ſum⁹ in ℔ pomis creſcētib⁹ iuxta mare moꝛtuū q̄ coloꝛe ſuo p̄tēdūt maturitatē et guſtū ſuauiſſimū. ⁊ cū carpūtur

audiunt ꝓdicationē fabulis mixtā ꝯ meram scripturā. ⁊ tm̄ illū dicūt bonū ꝓdicatorē q̄ hystorias refert. nō qui ꝓdicat euangeliū. Tertio veritas ē ꝓponēda oīni amico ⁊ cuilibet socio. Dicit em̄ Aristo. j. ethi. Q̄z ambobꝰ existētibꝰ amicis. sctm̄ est ꝓhonorare veritatē. Et ostendit hoc rōne sic. Quia nō amamus veritatē ꝓpter hominē. imo ꝓpter veritatē diligim⁹ hoiem. Ergo magꝫ amāda est veritas. Et ideo plato repbando opinionē magistri sui socratis dic̄ Q̄z oportet magis curare de ꝑitate ꝯ ō aliquo alio. Ex q̄bꝰ ptꝫ q̄ hō tenet rumpe⁊ destruere amicitiā quācūq; ꝓpter ꝑitatez. Alias si nō ꝓhonorat ꝑitatē amico. optet q̄ ꝓ amico dicat falsa vel faciat mala. q̄ tamē si ꝓhonoraret ꝑitatē ñ faceret illa. ¶

Circa ꝓdicta orit dubiū. vtr̄ ꝓ scādalo vitando veritas sit obmittēda. Ad q̄ rñdeo. q̄ veritas est triplex. scz doctrine. iusticie. ⁊ vite. Veritas vite est obꝑuantia legis diuine. Veritas doctrine est ꝓdicatio eiusdem. Veritas iusticie est snīa iudicꝫ vl̄ testimoniū ꝓ veritate. Et ista triplex veritas ꝓ nullo scandalo est obmittenda. Versus. Scandala ꝓ vita doctrina iusticiaq;. Tu nō effugies. q̄ sunt in reliqs fugienda. Primo ꝓ vita. q̄z nullus hō ꝓ aliq̄ scandalo fugiēdo debet peccare mortalit. nec doctor vel ꝓdicator debet falsum ꝓdicare ꝓ q̄ cunq; scādalo vitādo. tacere tm̄ pōt ⁊ debz si ita sit q̄ auditores ex sua doctrina deteriores sint. Silr nec iudex debet ferre falsam snīam. vel testis falsum testimoniuz ꝓ quocūq; scandalo vitādo. pōt tm̄ iudex ex causa interdū differre snīam. vel testis tacere ad tps. Juriste tamē dicūt q̄ lz ꝑitas vite nullo modo ē obmittēda ꝓpter scādalū. tm̄ veritas doctrine ⁊ iusticie bñ obmittunt ꝓpter scandalū. Versus. Est verū vite doctrine iusticieq;. Primū sp habe. duo ꝓpter scandala linque. Sz q̄cq̄d sit ꝫ est tenendū. q̄ licet veritas doctrie ⁊ iusticie ꝓpter scandalū possint differri vel taceri. ñ tm̄ falsa doctrina ꝓpter scādalū debet docere. sicut nec falsa snīa cōtra aliquē ꝓnūciari Tm̄ nō excusat Origꝫ. q̄ falsa docuit ne scādalum generaret inter q̄sdaz hereticos. vt solus testat in planctu suo. sic nec pilat⁹ excusat q̄ xp̄m falsa ꝺēnauit. ne iudeos aduersus se ꝓuocasset. vel ne indignationē cesaris incurrisset. vtz Job. xix. c. O vtinam ista attēderent ūli q̄ ne indignatōem suoꝝ dñoꝝ incurrāt. ꝑitatē subticēt ⁊ cōmēdant falsitatē. aꝓbātes viciosa facta eoꝝ. dicēs facere tō ne scādalisarent dños suos. ⁊ ne eos ꝓuocarent ad indignationē. O nequā et infideles ꝓ tales. Quid em̄ infidelius ē ꝯ eū cui fidē debeas circūuenire verboꝝ blandicijs. Quid odibili⁹ fraude ⁊ dolo q̄ sub imagine amoris ⁊ fidei in simplicem ⁊ credulū ⁊ qđ pl⁹ ē amicū. inimicicias ⁊ ꝑfidie negcia exercet. Jnqt Policrat⁹ li. iij. ca. iiij. Ex q̄ infero q̄ licet adulari cuilibet ꝓrio sit pctm̄. ꝓ iustissimū tm̄ ē si fiat suo bñfactori. Ūñ ꝯm Policratū vbi supra ca. xv. lz tyrāni aures mulcere licitū est. tm̄ amico adulari nō lz. Et nāq; lz adulari quē lz occidere. pozro occidere tyrannū nō mō licitū ē. sz equū ⁊ iustū. Ptz igit ex ꝓmissis q̄ illis maxie tenemur dicere ꝑitatē ⁊ eā nō obmittere ꝓpt̄ q̄cūq; scādalū q̄ nob̄ sunt amicicia magꝫ iūcti. vel q̄ nr̄i sūt bñfactores. eo q̄ talibꝰ tenemur ex caritate magꝫ bonū velle. ⁊ iō tenemur eis ꝑitatē dicere ⁊ ꝓsulere. nō ad volūtatē. sz ad vtilitatē. Nō sic q̄dā curiēses. q̄ dicūt. Ego fuio dño ꝓncipi fidelr. iō optet me facere q̄cq̄d mihi iusserit. O nequā fuit⁹ que ꝺ legē diuinam ⁊ hūanā iussis ꝓncipis ē obedire parata. nō ne hec ē apta adulatio q̄ in oīb̄ obsequitur ad volūtatē. ad ꝑitatē vero nihil. ¶

Dixi tertio q̄ in verbis premissis arguitur malicie iudeoꝝ obduratio. cū ōr. Quare vos ñ creditz mihi. Sic dic̄ Arist. Tria sūt q̄ faciūt dictū alic⁹ credibile. q̄uis ñ ꝺmōstratiue loq̄tur. vicz prudētia. ꝑtus. ⁊ benuolētia. Cui⁹ cā ē ꝯm eū. q̄z ꝓpt̄ opposita istoꝝ discredim⁹ alicui nō ꝺmōstratiue loq̄nti. videlz vt ꝓpt̄ ipsius prudētiā. q̄z reputam⁹ eū ignarū. aut ꝓpt̄ malicia. q̄z q̄uis vez sciat. ñ tm̄ ē amic⁹ veritatꝫ ⁊ iusticie. Aut ꝓpt̄ defectū benuolētie. q̄z in casu lz sit prudēs ⁊ ꝑtuosus. nō tm̄ reputam⁹ eū benuolū q̄ velit cōsulere id qđ nobis expediēt iudicabit. Sz q̄ñ hec tria ꝓcurrūt in aliq̄ q̄ reputam⁹ eū prudentē. virtuosum. ⁊ benuolū. tunc absq; q̄uis dubio credim⁹ dictis suis. q̄uis ea neq; ꝯ ꝺemonstret. Sic de xp̄o loq̄ndo ipe venerat in mundū ꝑsuadere ⁊ ꝓdicare. nō autez dicta sua demonstrare. ⁊ iō doctrina sua nō scia sed fides appellat. vt dic̄ Holgot super li. Sapie ca. xviij Sunt aūt dicta sua

archa ſz damnū in ꝓſcia. cū ſit tranſgreſſor diuini mādati. Vñ aplus ꝓſulit talib⁹ hodie dicēs. Qui furabat iam nō furet: magꝭ aūt laboret opando manib⁹ ſuis vt habeat vnde tribuat neceſſitatē patienti. Eph. iiij. Eradicem⁹ a dulteriū. qđ tam peſſimum eſt. vt ꝓpt illud de⁹ occiderit vna die multa milia hoīm peſte. vt dr Regū. Hiſtoria habet de dauid. Eradicem⁹ a ſanguinē ſapiētie ſeculaꝛ vt ſim⁹ ſapiētes ad faciendū bona nō ad ꝓpetrāda mala. Sic em̄ ꝑmo nō erim⁹ ſapiētes i oculis nr̄is. nec ꝓudētes apud noſmetipſos. ſz erim⁹ poti⁹ diſcipuli veritatis que nos docebit vias domini rectas.

℟

Dixi ſecūdo q in ꝓbis premiſſis tāgitur pia nr̄i ſaluatoꝛ ꝓdicatio a ꝓfitaꝛ ſalutaꝛ pctōꝛib⁹ annūciatio. cū dr. Dico vob. Certe magna pietas. ſi ꝓſiderem⁹ qs. qđ ꝑdicauerit. Quis em̄. q mgr̄ a doctoꝛ ꝓfitaꝛis imo ipa ſumma veritas. Qui licz olim per ꝓphetas a alios ſctōs prēs mūdo locut⁹ ē. nouiſſime āt p filiū ſuū pctōꝛib⁹ loq dignatus eſt. vt dr Hebre. j. Et q olim locut⁹ eſt in viſione ſanctis ſuis. vt dr in Pſal. Nunc loq dignat⁹ eſt etiā pctōꝛib⁹ palam. a in occulto locut⁹ ē nichil Joh. xviij Qui q olim locut⁹ eſt ſemel. vt dr in Pſal. nūc loq dignatus eſt milleſies a pluries. Erat em̄ q̄tidie docens in tēplo. Si etiā ꝓſiderem⁹ qđ locut⁹ eſt: aparebit maxia pietas. q pctōꝛibus et inimicis ſuis capitalib⁹ q̄ eū cū prie ſuo oderūt. vt dr Joh. xv. Bon⁹ g annunciatoꝛ veritatis xps. q omni odio ꝓpoſuit veritatē. nec eā deſeruit ꝓpt odiū. Sic nec ꝓpt amiciciā et fauoꝛē ab ea reſilijt. Vñ ei dictū eſt. Mgr̄ ſcim⁹ q verax es: a viā dei in veritate doces. Nō em̄ reſpicis ꝓſonam hoīm. De ꝫ habet Math. xxij. Circa qđ ſcienduz q cuilibet xpiano tria ſunt circa veritatē ꝓfeſſionē obſeruāda. Primo enim veritas a q̄libet eſt diligēter inquirenda a cū maxio ſtudio. Scđo veritas eſt defendenda cū odio. Tertio q ipa eſt ꝓferenda oīi amico ſeu ſocio. De ꝑmo qūo veritas eſt inquirenda cū ſtudio. de q dr Eccli. ij. Pius a miſericoꝛs eſt dñs a remittit i die tribulatōis pctā. a ꝓtector eſt oīm⁹ inquirentib⁹ ſe in veritate. Ecce veritas nō datur niſi inquirētib⁹ ſe. Qūo g nos volum⁹ ſcire veritatē ſine inq̄ſitione diligenti. Inquiſitio aūt iſta ꝓſiſtit in humili a devota poſtulatione a deo. Vñ Jacobi. j. dr. Si q̄s indiget ſapiētia poſtulet eam a deo Et Salomon de ſe dicit. Optaui a datus eſt michi ſenſus. Sap. vij. Exq̄ Holgot ſup lib. Sap. c. vj. infert. Q pietas. boni mores. et oꝛo devota. ſunt vie ad veritatē acquirendā. Et Aug⁹. li. j. de monomachia ca. iiij. dicit. Q ad ꝫ vt veritaſ ſcia detur nob⁹ a deo: neceſſario eſt diligentia et pietas adhibenda. altero fiet vt ſciētes inueniamur. altero vt mereamur. Hec ille. Sic g ptz ꝑmū. De ſcđo qūo veritas eſt defendenda cū odio patet. Dic em̄ Saluſti⁹. q veritas parit odiū. obſequiū parit amiciciam. ſed tñ veritas ꝑualet finaliter. Unde ij. Eſdre. iiij. dr. Magna eſt veritas oib⁹. Dicit de Jona q dict⁹ fuit filiꝰ veritatis. ꝓ eo q cū ab Helia ꝓpha fuiſſet ſuſcitatus mater ei⁹ dixit Helie. Nūc in iſto cognoui q vir dei ſis. a ꝓbū dñi in ore tuo veꝛ ē. iij. Reg. xvij. Et ex illa hora Jonas vocatus eſt filiꝰ veritaſ. De Jona āt legim⁹ q multa ſuſtinuit aduerſa. ſed tñ finaliter fuit liberat⁹ ab oib⁹. Nam in mari piclitabat. poſtea piectus fuit in mare a deuoratus a piſce. tandem eiect⁹ ad litt⁹ a feruore ſolis aduſtus. Ita vt peteret aie ſue vt moꝛeret. patz Jone. j. a ij. a iiij. caplis. Ecce q̄ntas tribulatōes paſſus eſt filiꝰ veritaſ. In ſignū hui⁹ q q̄ vult dicere veritatē: multa eū opoꝛtet pati a detractoꝛib⁹. ſubſannatoꝛibus. calūniatoꝛib⁹. Sed tñ ſi cōſtans fuerit: finaliter liberabit. Vñ Joh. viij. dicit. Si manſeritis in ſmone meo. vere diſcipuli mei eritis. a cognoſcetis veritatē. a veritas liberabit vos. Vulgariter vidē⁹ q ſacerdos die dñico aſpergit ꝓplm. tūc oēs deponūt capucia. oculos aperiunt. facies exponūt. a aꝛopinquant ſacerdoti. Sz ſi eis habundanter aquaz in faciē fundat. omnes ſtatim oculos claudūt a refugiunt et ſe ab aqua defendūt a manib⁹ ꝓtegunt. Sic eſt de veritate q q̄ ab aliq̄ ꝑdicatoꝛ ter audiūt. ſed ſi valde coꝛrigit a increpat ritas. Juxta illud. Audiet luxurioſus et diſplicebit ei. Vñ de talib⁹ dr. ij. ad Thimo. iiij. A ꝓfitate q̄dē auditū auerrēt. et ad fabulas cōuertent. Hoc q̄z verū ſit hodie apparet i nr̄is auditoꝛib⁹. q ad lr̄am libēti⁹

radicem dulcis est pluuia illa. dulce est verbum dei donec veniat ad cor malū. Hec ille. Ult dicere Aug. Qz verbuz dei variatur ſm varietatē auditoꝝ. Unō ſi inuenit cor bonū fructificat in eo. ſi malū nihil facit Quia ḡ iudei erant peſſimi cordȝ. eo ꝙ diabolū imitabant in ſuis opib⁹. ⁊ ideo verbū xpi in eis fructificare nō potuit. Apli vero erant optimi cordis. ideo qz xp̄m in oīb⁹ imitabant. ⁊ ideo multū fructū in eis ⁊ per eos in alijs fecit verbū dei. Hanc ḡ differentiā auditoꝝ deſignās xp̄s ꝫ ait. Qz qui ex deo eſt: ꝙba dei audit. Propterea vos ñ auditis. qz ex deo non eſtis. In quib⁹ ꝙb tria tangunt. Primo doctrine ⁊ p̄dicatōnis ſalutaris cōmendatio ex dignitatȝ excellentia. in eo ꝙ ōr. verbū dei. Scōo notat ꝙbi dei vtilitas ⁊ efficacia. cū ōr. qui ex deo eſt Tertio notatur auditorū diuerſitas ⁊ differentia. cū ōr. audit. A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄miſſis tangit doctrine et p̄dicatōis xpi cōmendatio ex ſingulari dignitatis excellētia. in eo ꝙ ōr verbum dei Certe nō pōt excogitari maior dignitas p̄dicatōis ⁊ ſermōis xpi cp̄ vt ſit verbuz dei Nā ſi p magno appendunt ꝙba p̄ncipis. et p maiori regis. ⁊ p maxio impatoꝝ vel pape. Quāto incōparabiliꝰ plus appendēda ⁊ pōderanda. dignificāda ⁊ extollēda ſunt verba dei. q̄ nō eſt vt hō vt mentiat. aut vt filius hois vt mutet. Num. xxiij. Si ḡ q̄s dedignat iuſſa p̄ncipis regis vel imperatoꝝ ſeu etiā pape. q̄ qm̄ eſt hō errare pt. certe ñ pōt dedignari ꝙba dei q̄ errare nō pt. Nā ipe iuſtus eſt ⁊ rectū iudiciū eius. ⁊ ipe q̄p cedunt de labijs ei⁹ nō faciet irrita. vt ōr i Ps. Pro q̄ ſciendū ꝙ predicatio doctrine euangelice ſeu ꝙbi dei cōmendat a triplici cā valde dignissima. Eſt em̄ p̄dicatio nr̄a verbū nō q̄lecūq; ſz verbū piratȝ puriſſime Scōo qz ē verbū vite delectabiliſſime ⁊ imortaliſſime. Tertio qz ē verbū dei q̄ ē auctoritatȝ potētiſſime. De p̄mo pz dignitas verbi diuini. ex eo ꝙ ē verbū ꝙbiratȝ puriſſime. Xp̄s nāq; dixit de ſe Joh. xiiij. Ego ſū via veritas ⁊ vita. Si ḡ xp̄s eſt veritas. q̄ mō nō ꝙbū ſuū. cū ex vero nō p̄cedat niſi verū. vt dicit ph̄s. ij. p̄oz. Unū Joh. xvij. dicitur. Sermo tu⁹ ꝙitas ē. Dr̄ aūt ꝙbū ōi ꝙbū veritatȝ multȝ rōnib⁹. Primo qz a veritate originaliꝰ originat. Originat em̄ a ſolo xp̄o q̄ ē veritas. Unū Coloſ. j. dic apls Auditȝ in verbo veritatȝ euāgelij. i. xp̄i q̄ ē veritas. vt exponit ibidē Hozra. Scōo ōr verbū veritatȝ materialr. Act. xxvj. Veritatȝ ⁊ ſobrietatȝ verba loq̄r. Tertio qz i veritate formaliṫ. ij. Cor. ij. Sic in veritate oīa locuti ſunt. Quarto qz p̄pt veritatez finaliṫ. Joh. xviij. Ego in ꝟ nat⁹ ſum vt teſtimoniū ꝙbeā veritati. Eſt aūt verbū p̄dicatiōis verbū veritatȝ nō cuiuſcūq; veritatȝ pmixte ſed puriſſime. Unū in ps. xj. ōr. Eloquia dñi eloq̄a caſta. argentū igne examinatū. Ecce puritas. Sed q̄ igne examinatū. certe igne ſctiſpūs. Unū in ꝙbo ōi nulla eſt rubigo duplicitatȝ vel falſitatȝ. ſz eſt ſicut vas puriſſimū a rubigine purgatū Ut ōr Prouer. xxv. Et q̄ ad ꝟ ibidē ſequitur. pbatū terre. i. a terrenitate. vl purgatū a terra. qz nō p̄mittūt terrā ſz celū. ꝟ nō facit doctrina Ariſtotel. ſocratȝ. vl platōis. q̄ ñ niſi de terra garrūt more ranax in era repentiū ⁊ coaxātiū. Nec ſolū eſt pbatū a terra. ſz etiā purgatū ſeptuplū. i. p ſeptiformē gr̄am ſpūſſcti. De hac puritate ōr ps. xviij Lex dñi imaculata conuertens animas. teſtimoniū dñi fidele ſapiam p̄ſtans paruulis. iuſticie dñi recte letificātes cor da. p̄ceptum domini lucidū illuminās oc̄los Ecce ite xp̄ puritas. ⁊ poſt pauca. Judicia domi vera iuſtificata in ſemetipa. i. incōmutabiliṫ vel nō egētia teſtimonijs alioꝝ vt iuſta eſſe p̄benē. ſm Jnno. ꝟ nō faciūt verba alioꝝ q̄ indigent multis teſtimonijs ⁊ p̄bationib⁹ vt vera eſſe oñdant. qō nō eſt neceſſariū in verbo dei qō ex ſe vex eſt. ita vt nō indigeat p̄batione. Scōo verbuz dei cōmendat ab eo ꝙ ē verbum vite delectabiliſſimer i mortaliſſime. Unū oīa alia ꝙba p̄ter ipz ſūt q̄ſi mortua. qz nos ducūt ad morte. nec habēt in ſe ſpm̄ vite ſeu viuificātē p gr̄am. vt ſūt verba ph̄oꝝ ⁊ ſapiētū h⁹ mōi. q̄x ſapia ſtulticia ē apō deū. ⁊ qō deteri⁹ ē p̄uderia ipoꝝ moꝛs ē. vt ōr. j. Cor. iij. ⁊ Roꝝ. viij. Nō ſic aūt verbū dei. qō ē verbuz vite. eo ꝙ q̄ ſeruat illud. morte nō videbit inet̄nū. vt ōr in euāgelio. Unū ſaluator ait Joh. vj Uerba q̄ locut⁹ ſum vobis ſpūs ⁊ vita ſūt. B Dicit aute verbum vite. p̄pter plēs rationes. Primo quia habet in ſe q̄ndā vitā Heb. iiij. Viu⁹ ē ſermo dei ⁊ efficax. iō cō pat ſemini Lu. viij. Semē ē ꝙbū dei. Secūdo ōr verbū vite. qz indicat vitā ſic lux

credibilia ꝓpter tres rōnes p̄dictas. Tum qz in eo viguit prudētia. cū essz sapia di patris. Tū qz in eo fuit ꝺ̄tus. qz oia bene fec. Dar. viij. Tū qz in eo fuit benivolentia. ad nos. qz dilexit nos z lauit nos a peccatz nr̄is i sanguie suo Apoc. j. Et iō p̄s. signāter dixit Testimonia tua dñe credibilia fcā sūt nimis. Cū igit null⁹ defectus fuerit ex parte xp̄i q̄n sibi credi oportuit. necesse est vt total' defectus fuerit ex parte iudeorūz. q̄ sibi credere nolebant. Et iō ꝓ xp̄m recte tanq̄z inexcusabiles arguunt in verb̄ ꝓpositis. Quare vos nō creditis mihi. q. d. ex sola malicia h̄ ivob̄ p̄cedit. qz credere nō vultis. Et circa h̄ sciendū qz tria reddūt hoies inexcusabiles z pena dignos oñdūt. s. magnitudo scie in peccāte. silitudo culpe i iudicāte. z ineptitudo cause in allegāte. Primū igit qō reddit hoiez inexcusabilē ē magnitudo scie in peccāte. Quanto em̄ hō hz clariorē noticiā de deo. tanto magz peccat ceteris paribz. Et iō de phis dicit apostolus Rom̄. j. c. qz invisibilia dei eis ꝓ creaturas innotuerūt. z tñ euanuerūt in cogitationib̄ suis. z obscuratū est insipiens cor eorū intm̄: vt idola colerēt. Silr dicit saluator de iudeis. Joh. xv. Si nō venissē z locut⁹ eis nō fuissem. pctm̄ nō h̄rent. Nūc aūt excusatōez nō hūt de pctō suo. Quia ḡnotus erat i iudea ds merito debuit agnosci z filiꝰ ei⁹. Sic ip̄e dic̄. Si nō facio opera p̄ris mei. nolite credere. q. d. exp̄ssam similitudinē p̄ris in opib̄ gero. z iō nihil est qō vos excusare possit. q̄re vos nō creditz mihi. Ptz ex his qz ꝓsilis est rō de mal' xp̄ianz q̄ multā noticiā de deo hūtes z cōtinue de ipo audiētes peccāt nihilomin⁹. ac si deuz nūq̄z nouissent. z tanto grauiꝰ q̄nto nozūt eū clariꝰ. Ūñ Luc. xij. dr. Seruꝰ sciēs voluntatē dñi sui vapulabit plagz mltz. Secundū qō reddit hoiem inexcusabilē ē silitudo culpe in iudicāte. Qñ em̄ qs deph̄endit crimie. z vult alios ꝓ eodem punire nullā p̄t excusationē p̄tendere. sic fuerūt falsi iudices Susanne Dañ. xiij. Ideo apls dic̄ Roma. ij. Inexcusabil' es o hō. in q̄ em̄ alium iudicas teipm̄ ꝺēnas. Sic iudei qui voluerūt xp̄m ꝺēnare z lapidare. vt dr in euāgelio. soli digni erāt lapidatōne nec excusari poterāt a morte. Exq̄ em̄ ꝓ blasphemia quā putabant in xp̄o eo qꝺ sibi honorē diuinū ascribebat veraciter voluerunt eū lapidare. multo magis ip̄i iuste lapidandi erant q̄ xp̄m dei filiū esse negātes. deū patrē blasphemabant. z multa falsa ei ascribebant. Tertio reddit inexcusabilē hoiez ineptitudo cause in allegāte. Qñ em̄ cā q̄ allegat in manifesto nulla est vel ꝓficta ꝓ mē daciū. nō est excusatio. sed aggrauatio ad p̄cedens delictū. Sicut ptz de invitatz ad cenā Lu. xiiij. Qui qz fictas excusatōes allegabāt: reiecti sunt z alij loco eoꝝ invitati. Tales fuerūt iudei q̄ allegabāt ꝑ xp̄z falsas allegationes di. eū h̄re demoniū nondum h̄re q̄nquaginta ānos z abraā vidisse z sic de alijs. Nri aūt xp̄iani alit se excusāt sed tñ inexcusabiles sunt apud deū. Nā q̄daz se excusant ꝓ lasciuā societatē. d. Mala societas me induxit ad peccandū. sz mala excusatio q̄ p̄cedit pctm̄ z alios accusat. Cōtra q̄s Seneč dic̄. Obmitte excusationē. nemo peccat iuit⁹. Et Hiero dic̄. Multitudo peccātiū impunitatē nō facit criminū. Alij se excusant ꝓ diuinā voluntatē. q̄z aliq̄ dicūt deū p̄sciuisse eos p̄tōres. z vel le eos tales esse. z sic accusant ꝓstellatiōes et tpa z influxus stellaꝝ. sed certe falsa ē excusatio. qz deus nō ē auctor mali z etiā q̄a vir sapiēs dñabit astris. vt dic̄ Ptolomeꝰ. Alij se excusant ꝓ carnalē fragilitatē. di. se nō posse a talib̄ abstinere cū habeant talē cōplexionē. Cōtra q̄s Hiero. in explanatione fidei. z allegat mgr̄. ij. sniaꝝ dis. xxxvj. Execramꝰ inq̄t eoꝝ blasphemiā qui dicūt impossibile a deo p̄ceptū. nec oia mandata a singul' sz ab oib̄ in cōi posse seruari Alij se excusant ꝓ finalē vtilitatez. sic illi q̄ auferūt alijs bona vt inde faciant elemosynas. z ita vestiūt vnū z spoliāt deū. Nos igit dimittam⁹ excusatōes in pctis. z simplicit' nr̄as culpas ꝓfiteamur. vt gr̄am inueniam⁹ z gl̄iam ꝓsequmur. Ad quā.

Dñica Judica. II. Sermo. LV.

Quia deo est ver

Qba dei audit. Joh. viij. Sic dicit Aug⁹. in li. de b̄ndictionib̄ esau et iacob. Simil' pluit dñs sup segetes z spinas. Sed segeti pluit ad horreū. spinis ad ignē. z tñ vna est pluuia. Sic ꝟbū dei omnes cōpluit. videat quisq̄ qualē radicē habeat. videat q̄sq̄ qui trahit pluuiā bonam Si eam trahat vt generet spinas. nunq̄d iō pluuia dei accusanda. Anteqū veniat ad

det expedire. Vñ ipe p̄pham dicit. Ego deus tuus docens te vtilia. D

Dixi secūdo q̄ in verb̄ p̄miſſis notat ꝟbi dei vtilitas ⁊ efficacia. cū dr. Qui ex deo ē. Auditus ſiquidez verbi dei inter cetera opat q̄ hō ſit ex deo p imitationem ⁊ ꝓformitatē ad deū. eo q̄ verbū dei p amorē in corde transformat amantē in amatuz. Vñ hō libens auditor ꝟbi dei trāſformatur in deū. vt iā potius dicat de⁹ et nō hō tm̄. Juxta illud Ps̄. Ego dixi dij eſtj. ⁊ xp̄s ℔ expōit Joh. x. Q℔ dictuz ē ad eo ad quos ſermo dei fact⁹ eū. Magna igit efficacia ꝟbi dei q̄ facit hoiem eſſe ex deo. Unō .j. Joh. iij. Qui nouit deū audit nos. q̄ nō eſt ex deo nō audit nos. Et p̄t eē ad ℔ alia rō. nā cū de⁹ ſit ſpūs. vt dr Joh. iij. Dō aūt ⁊ ſi ſit ſpūs ꝼm aiam ꝼm quā natus ē cōformari deo tā q̄ ſpūs ſpiritui. tñ exquo habet carnē que militat aduerſus aiam. vt dr Gal. v. ⁊ cui⁹ membroꝝ lex repugnat ⁊ ꝓriatur legi mentis. vt dr Rom̄. vij. Hinc eſt q̄ ſi totus homo dz cōformari deo ꝼm ſe totū. optet q̄ ℔ fiat p aliq̄d mediū q̄ poſſet de carnali homine ꝼm corpus facere ſpūalem ꝼm ſpm̄ vt ſic totus hō eſſet ſpūalis ⁊ totus cōformis deo. ℔ aūt nō p̄t fieri niſi p verbuz dei q̄ de carnali facit ſpūalē Verbū em̄ dei ē gladius q̄ amputat totā carnalitatē a ſpū anime. Vñ dr Eph. vj. ⁊ Heb. iij. dr gladius ſpūs. Quia vt dicit Hozra ibidē. ſpiritū a carne diuidit. ptingēs ad diuiſionē anie et ſpūs. Hec eſt ḡ efficacia ꝟbi dei. q̄ facit hominē eſſe ex deo p ꝓformitatē ad deuz. Vñ j. Joh. iij. dr. Qui ſeruat mādata dei. ī illo manet. ⁊ ipe in eo. Ut aūt cuidēti⁹ pateat efficacia ⁊ multiplex vtilitas ꝟbi dei breuiter ſciēdū q̄ ꝟbum dei facit. xij. fructus in vero auditore. Vñ cōpatur ligno vite q̄ affert. xij. fructus. vt dr Apoc̄. penul. quos fruct⁹ enūerat Hozra ſup ep̄lam ad Colo. j. ca. ⁊ aliq̄s etiā tāgit Archidi. Huido de Bayſio in roſario dcreti. j. q. j. in ca. Interminat p cognitionē. Vñ cōparat lumini. ī Ps̄. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. ⁊ lux cionē. Vñ cōparat igni. Ecci. xlviij. verbū ipius q̄ſi facula. Ps̄. Ignitū eloquz tuum vehemēt. ⁊ ſeru⁹ tu⁹ dilexit illud. Tertio cōpungit p̄ritionē. Vñ cōparat malleo. Hiere. xxiij. Nōne ꝟba mea q̄ſi malle⁹ cōterēs petras. Quarto liq̄facit p lacrimarū puocatōnē. Vñ cōpat flatui. Ps̄. Emittet verbū ſuū ⁊ liq̄facies ea. flauit ſpūs eius et fluent aque. ſcz lacrimarū. Quinto refīcit p ſapozē. vnō cōparat pani Deut. viij. Nō in ſolo pane viuit hō. ſed in oī verbo dei Sexto p̄tegit p virtutē. vnde cōparat gladio. Eph̄. vj. Gladiū ſpūs q̄ eſt verbū dei Septimo ꝓfortat p ſpei longanimitatem. Vñ dr ꝟbū ſolacij. In ps̄. Memor eſto ꝟbi tui ſeruo tuo in q̄ mihi ſpem dediſti. Octauo ꝓfirmat p p̄ſeuerantiā ⁊ fortitudinē vñ dr verbū virtutis. Heb. j. Portās oīa verbo virtutis ſue. Ps̄. Verbo dñi celi firmati ſunt. Nono mūdat p culpe ablutionē vñ dr verbū gr̄e. Actu. xx. Cōmendo vos deo ⁊ verbo gr̄e eius. ⁊ Joh. xv. Jam vos mūdi eſtis p̄pter ſermonē quē locut⁹ ſuz vobis. Decimo ſanat p nature leſe ſanationē id eſt reparationē. vñ dr verbuz ſalutj. Actu. xiij. ⁊ in ps̄. Miſit ſeruū ſuū ⁊ ſanauit eos. Undecimo ḡtificat p gr̄e ⁊ ꝟtutuz infuſionē. p̄pter q̄ dr verbū iuſticie et pacis. Eccī. v. Jaco. j. In māſuetudine ſuſcipite inſitū verbū q̄ pōt ſaluare animas vras. Duodecimo viuificat p vite eterne collationē. vñ dr verbū vite. Act. v. Joh. vj. Verba vite etne habes. Propt hos effectus et vtilitates ꝟbū dei a nob eſt diligenter audiendum. E

Dixi tertio q̄ in ꝟ. p. tāgit ꝟbi dei auditoꝝ diuerſitas ⁊ differētia q̄ colligit ex his verb. cū dr. Qui ex deo ē ꝟba dei audit. q. d. multiplicit ſe hō hz ad verbū p̄dicatōis. q̄a q̄dā audit vt q̄ ex deo eſt. q̄daz nō audit q̄ ex deo ñ ē. Circa q̄ ſciēdū q̄ q̄dā nō audiūt oīno verbū. Quidā audiūt. ſed nō reuerenter. Quidā reuerent. ſed nō tenēt memoriter Quidā reuerenter et memoriter. ſed nō vtiliter nec opabilit. Quidā aūt reuerent⁹ memoriter ⁊ opabilit. De p̄mis q̄ nō audiunt nec audire volūt dr in ps̄. Nō audiuit populus me⁹ legē meā. ⁊ iſrl ñ itēdit mihi. ⁊ de his hic dr. p̄terea vos ñ auditj. q⁹ ex deo nō eſtis. Et q̄d graui⁹ p̄ſo q̄ nō audire legez ⁊ dñm. Et iō notant dic̄ ppl⁹ me⁹. q̄ſi dicat. Si ñ eſſz p̄pl⁹ me⁹ nō eſſet mirū q̄ nō audiret legē meā. Nūc aūt p̄pl⁹ me⁹ ⁊ oues paſcue mee nō curāt audire vocē meaz. Sed ſicut aſpis ſurda obturat aurem ſuā. Ac ſi

viam. Joh. vi. Verba vite eterne hēs. ido cōparat lumini. in pſ. Lucerna pedibꝫ meis verbū tuū. Tertio qꝛ ꝓfert vitam sicut panis. Deut. viij. ⁊ Matth. iiij. Nō in solo pane viuit homo. ideo ꝓparat panē. Eccī. xv Libauit illū pane vite ⁊ intellect⁹. Quarto qꝛ ducit ad vitā eternā. sicut fons q̄ ducit ad alueū sue originis. Joh. iiij. Fiet i eo fons aq̄ viue salientꝭ in vitā eternā. ido cō parat fonti Eccī. j. Fons sapie. Vñ in cōparatiōe verbi dei oēs scie sec'lares sunt sic putei ⁊ cisterne fetidā aquā ꝓtinētes. Juxta illud. Foderūt sibi cisternas dissipatas: que ꝓtinere aquā nō pñt. Sed tñ mirū est q̄ multi carius bibunt aquā istam scientie secularis q̄s verbi dei. sicut mīti legiſte. potete. sophiſte. ⁊ alij q̄s arguit ꝓpha di. Quid tibi vis vt bibas in via egypti aquam turbidā. q. d. q̄re nō bibis potius clarā sciētiā sacre scripture. de q̄ dꝛ Jsa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibꝫ saluatorꝭ. scilꝫ nō alterius. Et Zacharie. Erit fons patēs domui iuda. Notant dicit patens. qꝛ nulli abscondit. vel qꝛ patet ⁊ nō obscure. sꝫ lucide oīibꝫ loquit. Vñ alie scie respectu verbi dei sunt quasi aq̄ furtiue q̄ dulciores apparent. vt dꝛ Prouer. ix. cum tñ sint interdum deteriores ⁊ impuriores. Tertia cōmendatio verbi p̄dicatiōis est. q̄ ē verbū dei. Si alia cōmendatio nō esset. sufficerꝭ ista ad oēm dignitatē ⁊ excellētiā q̄ ē verbum dei habitās in excelsis. Vñ in pſ. xij Eloq̄a dñi eloq̄a casta. Et i pſ. xviij. Lex dñi. testionū dñi. p̄ceptū dñi. iusticie domini. ⁊ iudicia dñi desiderabilia sup aurū et lapidē p̄ciosum multū. ⁊ dulciora super mel ⁊ fauū. ⁊ sic merito p̄ferunt oībus desiderabilibꝫ mūdi. Nō est ḡ excusatio de nō audiēdo ꝙbo p̄dicatōis. cū nō sit verbū hominis. sed dei. nec cuiuslibet dei. sꝫ dei deo rū ⁊ domini dñoꝝ. De q̄ in pſ. dꝛ De⁹ deo rū locut⁹ est. ¶ Tria aūt reddunt dictū alic⁹ esse magne auctoritatꝭ. scꝫ potentia. sapia. ⁊ bonitas. q̄ oīa in deo ꝓcurrūt. et iō ꝙbū suū ē magne auctoritatꝭ. ⁊ p cōsequens a nemine ꝓtenendū. Primo in deo est summa potētia. Vñ q̄cq̄d p̄cipit obediendū ē. ne seq̄t ꝓtēptū vidicta ⁊ rebellē pēa Vñ in pſ. lxxv. dꝛ. Tu terribilis es ⁊ quis resistet tibi. ex tūc ira tua. q. d. Tu terribil' es futur⁹ iudex Eccī. xlij. Terribilis dominus ⁊ magn⁹ vehemēter ⁊ mirabil' potentia illi⁹. Et q̄s resistet tibi. q. d. nullus. qꝛ tu es potētissim⁹ Job. ix. De⁹ cui⁹ ire nemo resistere p̄t. ⁊ ibidē. Quis restitit tibi et pacē habuit. Vere terribil' dñs. nō solum paupibꝫ. sed etiā regibꝫ. Auferet em̄ spm̄ ꝓncipū subito q̄n vult. Vñ dꝛ in pſ. predicto Terribili apud reges terre. Innocē. exponit. qꝛ eos in p̄nti a regno expellit. ⁊ i futuro rediget in carcerē inferni. Si g̃ tam potentissimus dñs ē. iō metuēdus est ⁊ verbū eius necessario est obediendū. Scōm q̄ facit dictū alic⁹ autēticū est magnitudo sapientie. Vñ Salomoni credit ⁊ verba ei⁹ valde p̄derant. qꝛ sapiēs reputabat. Sꝫ certe xps maiꝛ est q̄s salomon. vt dꝛ Matthei. xij. Ecce pl⁹ q̄s salomon hic. Ille em̄ habuit sapiam creatā. ⁊ ab alio mendicatā Jste aūt habet sapiam increatā. de qua dꝛ. Ego ex ore altissimi p̄odij. ß est em̄ verbū q̄ deus p̄ de corde suo eructauit. non factum nec creatū. sed ab eterno genitū. Vñ si q̄s indiget sapia postulet eā ab eo q̄ dat oīibꝫ affluenter. Jac. j. Notanter dicit dat. nō mendicat ab alīs. sed dat alīs. In ipo nāq̄s sūt oēs thesauri sapie⁊ scientie dei absconditi. Coloſ. ij. c. Vbi dicit Bozra q̄ ß dꝛ p tāto. qꝛ in xpo est ois scīa et sapia quia sapie verbū dei in excelsis Ab ipo ei est ois sapia ⁊ scia. Scōo formalit. qꝛ ei⁹ aia oīa sapia ⁊ scia informata est. Joh. xvj. Nunc scim⁹ qꝛ scis omnia. Tertio materialit. q̄a sapientia est de diuinis. ⁊ scia de humanis Jpe aūt est verus deus ⁊ verus homo. iō dicit apl'us. j. Coꝛ. ij. c. Nihil iudicaui me scire inter vos nisi iesum xpm. Quarto exē plariter. Pſ. Omnia in sapia fecisti. Si g̃ ita sapiēs est xps q̄ nulla sapia vel scia sibi deest. certe merito verbū ei⁹ est audiendū. Tertiū qō reddit verbū alic⁹ aurenticū est affectus beniuolentie. Nullus āt habet erga nos maiorē beniuolētiā ⁊ affectū feruētiorē p̄ter xpm. q̄ tñ exarsit bonitate caritatꝭ sue erga nos q̄ posuit aiam suaꝫ p nobis. Joh. xv. Maiorē caritatē nemo hꝫ nisi vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. et morte. nō dico talē qualē subiit p nob. sed cis. Phil'. ij. ⁊ Sap. ij. Morte turpissima condemnem⁹ eū. Merito igit tam bonus dñs tam sincer⁹ amicus a nob est audiēd⁹ q̄ nō ꝓsulit nob aliud q̄s quod nr̄e saluti vi

stodirent in memoria si nō custodirent vita Isti ḡ sunt vtiles auditores ꝑbi dei qui custodiūt verbū dei Math. xij. & Lu. xj. Bti qui audiūt verbū dei & custodiūt illd. Custodiūt inqt. vt illūinent ad cognitōez. vt inuitent ad ꝑtutē. q̄ informent ad sapiaz. q̄ reformenk ad decorē. q̄ fruank ad iocunditatē. inqt Bern. sup Cant. Ad quā iocūditatez patrie celestis nos ꝓducat q̄ sine fine viuit & regnat. Amen.

Dñica Palmaꝝ. Sermo LVI

Ecce rex tuus ue

nit tibi. Math. xxi. & Zach. ix. c. Juxta testimoniū scripture tota vita xp̄i vsq; ad ꝓsummatiōez ꝓtinet simꝫ honorem & ignominiā & luctū. leticiā ꝑeunte et tristiciā subsequentē. Ptz ꝫ primo in ei⁹ annunciatione. vbi angelus leta nūciauit marie di. Aue gr̄a rē. & tn postea Symeon nūciauit sibi tristiciā. qz gladius doloꝛ ꝑtrāsiret coꝛ ei⁹ Lu. ij. Itē i natiuitate vbi nato xp̄o angeli cantabāt. pastores venerūt magi adoꝛauerūt & munera obtulerūt. ſz cito post herodes quesiuit puer ad extinguēdū eū Math. ij. Un statim leticia xp̄i & honoꝛ a magis exhibit⁹ versus est i tristiciaz et ignominiā fuge herodiāe ꝑsecutōis. De nicz xp̄s sepi⁹ a iudeis mgr̄ appellat⁹. ꝓtumeliꝫ ē affect⁹ & quicꝫs. ita vt sup honorē magistralē subseq̄ret ignominia. Qō q̄dez exp̄ssius & euidētius hodie exp̄ssum ē & oñ sum. cū post honorē & reuerentiā ꝑcessiōis post exhibitionē honoris & laudis. cito p⁹ feria sexta ꝓxima morte turpissima fuit cōdemnatus. Un hac de cā hodie post letaz et honestā ꝑcessionē legit passio doloꝛosa. ad significandū q̄ ꝓsperitas honoꝛ & letitia hui⁹ mūdi finaliē intendit ad ꝑpetuam miseriā ignominiā & doloꝛē. Et qz iste honoꝛ xp̄o exhibitus nō fuit ex ꝓtingenti seu ex adinuētiōe būana. ſz poti⁹ ordinatōe diuina. eo q̄ licet xp̄s exinaniuit semetipum formā serui accipiens. ad Phil. ij. sed tn fz formā diuinā mansit semp p̄r eq̄lis in glia diuinitatz. & ideo licz in forma būana quā p nobis assumpsit voluit ꝫ honoꝛari & ꝓfūdi. tn in maiestate diuinitatis merito ꝏbuit venerari & adoꝛari. In būana siq̄dez forma venit vt seru⁹ obediens vsq; ad mortē crucis. In diuina vero venit vt ꝑceptoꝛ & rex destruens ignominiā crucis. Et iō ne cū veniret vt hō ꝓtēptibilis & hūilis ab hominiꝫ despiceret. voluit deus p̄r vt ei⁹ aduentus seclo nunciaret. Un Zach. ꝓpha lōge aduentū ei⁹ ante ꝑdicēs dixit. Ecce rex tuus rē. q̄tin⁹ p ꝫ iudeos redderet inexcusabiles. cū videret eū vt hoiem pctōrē asino insidentē. & tn nihilomin⁹ vt regē susciperent. in glia maiestatis dei p̄fulgentem. Hoc ḡ qō hodie ecclia recitans dic. Ecce rex tuus venit. In q̄b verbis q̄ttuoꝛ ꝓponuntur. q̄ nos ad obuiandū & occurrendū huic regi inducūt. Primo excellētie dignitas. qz rex. Ipe eñ est rex regū Apoc. xix. c. Scōo notat nature ꝑrietas. qz tuus. caro eñ & fr̄ nr̄ est. vt dicit Bern. Tertio foꝛtune cōmoditas. qz venit tibi. Hoc ei datus est Isa. ix. Quarto clemētie pietas. q̄ māsuet⁹ sup asinā. A De ꝑmo sciēduz q̄ licet iste rex appareat debilis. tn est potentissimus. eo q̄ oia sibi subdita sunt Mat. vlt. Data est mihi oīs ptās i celo & in terra & in ps̄. Dns foꝛtis & potēs ipe est rex glie Habet ātē duplicē familiā sui exercit⁹. vnā fm deitatē multū potētissimā. s. ix. ordies angeloꝝ. Job. xxv. Nūq̄d est nūer⁹ militū eius. q̄ꝝ vnusq̄sq; posset subuertere mūdū Scōm vero humanitatē habuit exercitū xij. apl'oꝝ. & lxxij. discipuloꝝ. p q̄s ad fidez totū mundū ꝓuertit. Est scōo iste rex ditissimus. ſz videak pauprim⁹. qz in thesauro ei⁹ sūt diuitie & gloria. vt dic ps̄. Cui⁹ diuitiꝫ nr̄a ditata ē pauptas. Cui⁹ glia nr̄a honoꝛata ē ꝓfusio. Est tertio iste rex sapiētissim⁹. ſz videak stult⁹. qz in eo sūt oēs thesauri sapie & scie absconditi. Ad Coloss. ij. Unctus aūt iste rex ē spūsctō in instāti cōceptōis sue. in q̄ collata sunt ei tria. s. ratio verbi. imunitas pcti. & plenitudo grē spūs scti. Sz insignia accepit in passione gn̄ sa ctus ē ꝓncipat⁹ sup hūer⁹ ei⁹. i. crucē i q̄ ꝓncipal'r triūphauit. sic dicit apl's in epla hodierna. Propt q̄ō & de⁹ exaltauit illū. Antiqtus tria solebāt esse insignia regalia. scz purpura. corona. & sceptrū. Christus autē ꝑ purpura circūdat⁹ ē clamide coccinea ꝑ vadamate corona spinea. ꝑ sceptro virga arundinea. Arma hui⁹ regz nō sunt carnalia sed spūalia. ij. Coꝛ. x. Titul⁹ h⁹ regz est Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. In quo tota virtus h⁹ regz declarat. Hā ꝓmo describi

etiã diceret mirũ mihi est q̃ ꝑlus me⁹ cui mlta bona ſpealit feci. eo q̃ nõ feci talit oi nationi ſicut huic ⁊ nõ audit me. cum tam audit me ꝑls alien⁹. Juxta illõ ps. Ꝑpls quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi. i auditu auris obediuit mihi. Jſti q̃ nolunt audire ſũt multiplices. Hã q̃daz nõ audiũt ex ſimplicitate. vt illi q̃ oino nõ intelligũt ꝑdicantẽ ꝑter ei⁹ ſubtilitatẽ. ⁊ iſti forte im mlta parte excuſari ꝑñt. q̃ libenter audirent ſi intelligerent. in q̃ caſu totus defectus eſt iſt predicante q̃ nõ vult condeſcendere capacitati auditoꝝ. cũ tñ xps turbis ſub mõte ꝑdicauit Math. viij. ſignificans turbis plani ora ⁊ faciliora eſſe ꝑdicanda. et nõ alta nec ſubtilia. Alij nolunt audire ex curioſitate. vt doctⁱ ⁊ ſapiẽtes ſeculares. dicentes. Ad q̃d audirẽ illũ ribaldũ mihi ſcientẽ. cuz tñ ego plã ſcio. Cõtra q̃s ẽ canõ. de ꝓſe. di. ij. Sacerdote. vbi dic glo. Q̃ q̃ exierit de ꝑdicatõe ꝓtẽnẽs ſacerdotẽ min⁹ peritũ excõmunicet. De h. xxxviij. di. Sedulo. Rõ ãt ꝙre doctiores nõ dñt ſpernere ſimplices i ꝑdicatõe ẽ. Prio q̃ vt dic Crik. ſup epl̃am ad Heb. Ea q̃ nouim⁹ ſi sepi⁹ audiamus: ampli⁹ ꝓpũgimur. Uñ plato legit diſcipulos ſuos docuiſſe in morte ſua q̃ libentius magiſtros ſuos audirẽt q̃s eoꝝ ſcripturam legerent. Scõo q̃ q̃ lra vnica facie ſe offert inſpicieti. h mgr̃ ſub plũb facieb ea offert audiẽti. Tertio q̃ ꝑ h dat exemplum alijs audiẽdi. Uñ xps q̃uis eſſet ſapietiſſimus. tñ voluit audire doctores in templo Lu. ij. ad ſignificandũ hic̃m. Jtez illõ ps. ſupra dictũ. Popul⁹ quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi ⁊c. eſt verbuz xpi ad iudeos ꝓncipalit. q̃ diceꝛt xpo. recede a nob ſciam vias tuaꝝ nolum⁹. ⁊ ſic noluerũt audire. ⁊ tñ gentiles q̃ nõ nouerãt deũ audito verbo ꝑdicationis xpi ꝑ apl̃os ſtatim ſuſceperunt obedieter. Uñ Actu. xiij. Quia indignos vos feciſtis ꝙbo vite ⁊ repuliſtis illõ. ecce cõuertimur ad gẽtes. Poteſtis h hodie de multz dicere. q̃ deũ ⁊ ei⁹ ꝑdicatõem minus audiũt. imo audire ꝓtenunt. q̃b tñ de⁹ maiora bñficia exhibuit ⁊ oñdit. Illiꝙo q̃bus minora oñdit magis audiũt. Uñ cõiter videmus q̃ in ꝑdicatõe plures ſunt populares ⁊ ſeclares q̃s ſpũales. et plures ſubditi q̃s prelati. ⁊ plures femine q̃s viri. ⁊ plures pauges q̃s diuites. ⁊ plures ſerui q̃s domi. In ſignũ hui⁹ turbe ſeq̃bant xpm. ſed ꝓncipes ꝑſeq̃bant eũ ⁊ doctrinã ei⁹. Iſta ẽ ergo ꝓma ꝓditio maloꝝ q̃ audire nolũt. Scõi ſunt q̃ licet audiũt. nõ tñ reuerẽter. ſed negligent. Sũt em̃ plẽs q̃ dormitant et ſtertunt infra ſermonẽ. ſicut porci in ſtabulo. ac ſi audirẽt fabulas. ⁊ iſti audiãt terribile dictũ bñ Aug. in q̃dã ſer. ⁊ põit. j. q. j. Int rogo vos frẽs ⁊ ſorores quid vobis plus videt eſſe verbũ dei: an corp⁹ xpi. Et ſi vultis vez rñdere. dicetz. q̃ nõ ſit min⁹ ꝙbum dei q̃s corpus xpi. ⁊ iõ nõ min⁹ reus eſt qui ꝙbum dei negligẽter audit. q̃s ille q̃ corpus xpi negligẽtia ſua in terrã cadere ꝑmittit. Ubi dicit Archidi. in Roſarijs decreti. q̃ inter corpus xpi ⁊ ꝑdicationẽ eſt talis cõparatio q̃ ad nos q̃ nõ min⁹ ꝑdeſt nob predicatio q̃s corp⁹ xpi. argumẽto de ꝓſe. di. j Qñ aũt. qz ꝑ ꝑdicatõez dimittunt mortlia et ita videt pl⁹ ꝓdeſſe. ꝺm Laurẽtiũ. Nam licet ꝑdicatio ſit corpe xpi mior dignitate. eã tñ ſumentibz ⁊ audientibz ẽ maior efficiendi ptãte. Predicatio em̃ eſt cã correctõis ⁊ uerſiõis ad deũ. ⁊ ꝑ conſequẽs cã remiſſionis peccati. Hec Archid. ibidẽ. Tertij ſt̃ q̃ audiũt reuerẽter. nõ tñ tenẽt audita memoriter. de q̃bz Hze. ſup Ezech. omel. x. dicit. q̃ tales ſũt vacui. qz mente intellectum uando q̃ audierũt. in cordis ſui viſceribz. id ẽ in memoria nõ reponũt. Uñ idẽ Hze. in omel. xv. ſup euãgelia põit exẽplũ. q̃ ſic ſignũ languoꝝ ſtomachi ẽ ſi cibũ acceptum reiicit. ſic ſignũ ẽ infirmitatz ſpũal in pctõre q̃n audita ꝙba nõ retinet in memoria. ſed ſtati obliuiſcit. ſic ille qui inſpicit ſpeculũ. q̃cito recedit nõ recordat de pulchritudine ſua. vt dr̃ Jaco. j. Quarti ſunt qui lz audiũt reuerent. ⁊ memoriit retinẽt. nõ tamẽ opabilit ſeu obedient. qz libenter audiunt dulcia ꝙba ⁊ ea dulci⁹ recordant. ſz ꝺm ea facere nõ curãt. ⁊ tales ſunt ſiles illis q̃ veniunt in theatrũ vt audiãt delectabilia. nõ vt edificent ꝑ ea. vt dicit Seneca epl̃a. cx. Quinti ſunt q̃ audiunt reuerent memoriit et effectualiter. ⁊ iſti ſunt optimi cordis. de q̃bus dr̃ Luce. viij. q̃ cũ audierint corde optimo ⁊ pfecto retinẽt. ⁊ fructũ afferũt in patientia. ⁊ de his dic Berñ. in q̃dã epl̃a. Auris bõa ẽ q̃ libent audit vtilia. prudẽter diſcernit audita. obedient opat intellecta Et iõ dicit Aug⁹. ſup illud Ps. In q̃ corrigit adoleſcẽtior viã ſuã. q̃ ꝙba dei fruſtra cu-

quoniam ille in quem angeli desiderant ꝓ spicere. cuius pulchritudinē sol ⁊ luna mirant. ceſus alapis deformat. Unde Isa. liij. Non est ei species neq; decor. Scdo mag hūilitat xpi in ꝟ apparuit. qz accepit formā serui vt subesſz. Lu. ij. Erat subdit⁹ illꝝ nec tm̄ serui. sz etiā mali serui vt vapularet. ⁊ ꝓ ui pcti. vt penā solueret cū culpā nō hꝫet. Un̄ Isa. liij. dicit. Disciplina pacis nr̄e super eū. Ps. Que nō rapui tunc exoluebaz. Ipe fuit tāq; fideiussor q deficiente prīcipali soluit de ꝓrio. ꝓter qđ non est obliuiscendus. Juxta illud Eccl. xxix. Hram fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit ei aiaz suaz ꝓ re. Sed qđ ꝓ ꝟ meruit. ostēdit aplꝰ statim dicēs. Propter qđ exaltauit illū deus. Ubi tāgit tria ꝓmia. Primū accelerātio resurrectōis. qz nō expectauit generalē resurrectōez. sz tertia die resurrexit. Psal. Nec dabis scīm tuū videre corruptionem vñ dic̄. Propt qđ exaltauit illū deus. quia natura humana in resurrectiōe excellētior est facta. Scdo tangit dilatatio nois. vñ dic̄. Et dedit illi nomē qđ ē sup oīe nomē id est manifestū fecit eū esse filiū dei. in quo solo ē sal⁹. Act. iiij. Nō est aliud nomē sb̄ sole ⁊c. Tertiū est iudiciarie dignitas potestatis Math. v. Potestatē dedit ei iudicium facere. vñ dr. vt in noie eius oīe genu flectatur. Isa. xlv. Uiuo ego qz mihi flectetur oīe genu. Nūc videndū est de honore huius regis. Honoratus est aūt duplicit a turbis. Primo verbis. scdo factis. Uerb quidez. qz q̄ ꝓcedebant ⁊ q̄ seq̄bant clamabant. Osanna bn̄dictus q̄ venit in nomine domini. i. bn̄dictione dign⁹ ⁊ grā actione pseq̄ndus. Et in hoc fatent eū a deo venisse tanq; filiū dei in noie patris. Jn ꝟ aūt q dicūt osanna in excelsis. fatent eū saluatorē mūdi. Osanna em̄ interꝑtat obsecro salua. Factis aūt triplr hodie ipm̄ honorauerunt. Primo cū ramis ⁊ floribꝫ obuiando. ramos in via sternēdo. vestimenta ei subiiciendo. Hanc venerationē hodie signauit ecclesia in pcessione. sed multo pfectius eā fecit q̄ illi. Illi q̄dez frondes ⁊ vestimenta sternebant. sed nos corpa ⁊ aias flectimus Illi tpalit. nos eternalr. Illi post gliaz ignominia intulerūt. nos sp glorificam⁹ eundē Illi clamabant ꝓpus. Bn̄dict⁹ q̄ venit i nomie dn̄i. postea ꝯo. Crucifige crucifige eū. Primus dixerūt rex isrl. postea. Regē nō habem⁹. ꝓpus saluatorē appellabāt. postea irriserunt dicētes. Seip̄m saluū facere nō ꝑt. Illi ꝓpus flores obtulerūt. postea spineā coronā imposuerūt. ꝓpus vestimēta ꝓpria strauerūt. postea sua partiti sunt. Sed nos sp et vbiq; benedictū in secula p̄dicam⁹. regē regū ꝓfitemur. saluatorē ꝓclamam⁹ coronaq; glorie ⁊ honore dignū iudicam⁹. Ad quā gloriā nos ꝓducat ⁊c.

In die Cene. Sermo. LVII.

Exemplum dedi vobis. sic scribit Joh. xiij. Licz tota vita xpi nr̄i saluatoris nō sit aliud q̄ nr̄e salutis exēplar. eo q omnis xpi actio est nostra instructio. vt dic̄ Aug⁹ tm̄ xps appropinquāte hora mortis sue pfectiora voluit suis fidelib⁹ exempla oīdere ad oīendū q ipe erat verus mgr̄ ⁊ dn̄s ꝓ ut de se dicit. vos vocatz me magister ⁊ domine ⁊ bñ dicitz. Sū etem̄. Et reuera pfectus mgr̄ erat ⁊ dn̄s. qz q̄cūq; docuit prius ipe fec̄. Juxta illd Act. j. Cepit iesus facere ⁊ docere. Et in ꝟ xps confundit phariseos De q̄lb⁹ dr Math. xxiij. Dicūt em̄ ⁊ nō faciunt. nec solū in ꝟ pfectione suā declarauit. q ea q̄ docuit fecit q̄litercunq;. sz mlto amplius in hoc q ea fecit manifeste. s. ad gloriā dei pr̄is Joh. viij. Honorifico patrem meū. hoc etiam ꝑcepit aplis dr. Math. v. Sic luceat lux vestra coram hoīb⁹ vt videant opa vra bōa ⁊ glificent p̄rem vr̄m ⁊c. Sed nec in ꝟ terminari potuit pfectio sui magisterij. eo q ipe dedit exēplū nō in vno bono. sz etiā i oīb⁹ ꝓtutib⁹. ad Titū. ij. Prebe te exēplū bonor⁹ oper⁹. nec solū i oīb⁹. sz etiam oīnib⁹ statib⁹ Math. v. ⁊ Lu. xj. ca. Nō ponūt lucernā sub modio. sz sup candelabrū. vt luceat oīb⁹ q i domo sūt. Quia igit talꝫ tant⁹ mgr̄ xps fuit q potius i factis q̄ in ꝟbis laborauit. nec solū factz occultis. sz etiā manifestis. nec in paucis. sed in oīb⁹ ⁊ oīb⁹. Jō merito de se dicere potuit ꝟbū ꝓpositū. Exemplū dedi vobis. Dedit aūt xps humano generi i cena hodierna triplex exemplū efficacissimū ⁊ sufficiēs ad salutē. Primo q̄dem dedit exēplū caritatz in ꝟ q vsq; in finē dilexit suos. Scdo dedit exemplum humilitatis in hoc q pedes lauit discipulis. Tertio dedit exemplū benignitatis. in hoc q corpus suuz tradidit discipulis. vnde volens q silr nos faciam⁹

tur ꝙ sit saluator. qꝛ ihesus sic interp̄tatur Math. j. Ip̄e em̄ saluū faciet ꝑplum suuꝫ a peccatis eorū. Scdo describit ꝙ sit amator puritatꝫ. qꝛ nazarenus quod interp̄tat floridus. Cant. ij. Ego flos cāpi. Tertō ꝙ sit strennus gubernator. qꝛ rex iudeoꝝ.

B Scdo notat hui⁹ regis nature ꝓprietas. qꝛ tuus. Xp̄s em̄ est rex nr̄. qꝛ licꝫ sit rex generaliter oīm. āgeloꝝ. s. hoīm. ⁊ dmonū. tn̄ nulli ita spēalr dat⁹ est sic homi. Unde nec in natura angelica nec demonū venire voluit. In natura angelica nō. ꝓpter nature angelice innocentiā. q̄ nō indiguit reparatōe. In natura demonū nō. ꝓpter nature diabolice lapsum irremediabilē ⁊ culpam que nō fuit capax ⁊ digna restauratiōe. Jō soli generi humano dat⁹ ē. qd ⁊ idiguit ratione culpe. ⁊ digna fuit ratione fragil' nature. Est ḡ generꝫ rex hūani ꝓpter pl'a. Primo qꝛ in natura hūana icarnat⁹. Scdo qꝛ in eadē temptatus. Tertio quia in eadem passus. Quarto qꝛ in eadē reparat⁹. Quito qꝛ in eadē vētur⁹. Quocūqꝫ ḡ vertas te. sp̄ est tuus. Uere beneficiū maximū hr̄e deum excelsum ita ꝓpriū ita ꝓximū ita nobis vnitū. Nā si cōuertas te ad opa sue misericordie q̄bꝫ alias creaturas misericordit' regit fouet ⁊ disponit suauit'. multo suauius regit ⁊ gubernat gen⁹ humanū. cui non solū esse ⁊ viuere vt ceterꝫ. sꝫ btm̄ eē ⁊ btm̄ viuere ꝑpetuūqꝫ disponit ⁊ ordinat Lu. xxij Ego dispono vob' regnum. Si vero te cōuertas ad opa iusticie sue. q̄bꝫ alijs creaturis iuxta cōdignum tribuit. multo iustius humana opa remunerat. eo ꝙ ea supra merita coronat Rom̄. viij. Nō sunt condigne passiones huius tempis ad futurā gloriaꝫ et citra demerita punit. eo ꝙ in inferno penam infinitam fac̄ finitā. q̄ntū ad itēsiōeꝫ

C Tertio notat fortune cōmoditas. qꝛ vēit tibi. i. ad tuā vtilitatē dat⁹. Ro. viij Quō nō oīa nob' cū illo donauit. qꝛ p̄ntia ad sustētationē. futura ad fruitiōeꝫ. Uenit ḡ nob' ad q̄tuor. Primo in exēplū ꝯuersationis. Exo. xxv. Inspice ⁊ fac ꝟm exemplar Un̄ Joh. xiij. Exēplū ei dedi vob'. Scdo in p̄ciū redēptōis. Apoc. v. Redemisti nos deo in sanguīe tuo. j. Pet. j. Redēpti estis nō corruptibilibꝫ auro vl' argēto. Tertio ī viaticum pegrinatōis Gen̄. xxviij. dixit iacob. Si fuerit mecū de⁹ et custodierit me in via ꝑ quam ambulo ⁊ dederit mihi panem ad edendū. scꝫ in eucharistia. Joh. vj Ego sum panis viuus. Quarto in premium remūeratōis. Juxta illd Gen̄. Ego sū merces tua magna nimis.

D Quarto notatur huius clemētie pietas. qꝛ mansuetus. de quo dicit Beda in omel'. Uide speciem aduentus ei⁹. nō sedet ī curru aureo p̄ciosa purpura fulgens. nec ascendit super feruidū equū discordie amatorē. nō vides in circuitu eius gladios splendētes aut cetera ornamēta terribiliū armorū. sꝫ ramos florētes. qui sunt testimonia pietatis. Uenit ergo māsuetus vt nō per potentiam timeretur sed ꝑ mansuetudinem amaret'. De hac humilitate loq̄tur apl'us in hodierna epl'a. in qua describit suā māsuetudinē excellētem ⁊ humilitatē. que fuit triplex. magna maior ⁊ maxima. Magna qꝛ ille q̄ fuit inuisibilis factus est visibilis ⁊ de sublimi tam humilis. Maior in hoc ꝙ rex regū factus est seruus. Maxima quia splendor paterne glorie factus est ī similitudinē hominis peccatoris. Un̄ dicit glo. Exinaniuit semetip̄m. i. propria dignitate se exuit vt in humilitate nobis imitabilis eēt. vbi dicit Aug⁹. Ecce habemus humilitatꝫ exemplū. sup̄bie medicamentum. q̄d ergo intumescis o homo. o pellis morticinea q̄d tenderis. o sanies fetida quid inflaris. p̄nceps tuus humilis. ⁊ tu superbꝫ. caput humile ⁊ membrū sup̄bum. Et christus exinaniuit semetipsum quadrupliciter. Primo quo ad diuitias in natiuitate. qꝛ panis vilibus inuolutus. Luce. ij. c. Scdo in conuersatōe. qꝛ sine hospicio. Lu. ix. Uulpes foueas habent. Et Marci. xj. hodie legit' Circumspectis omnibus cum iam vespere esset. Glosa. si eum aliquis hospicio recepisset. nullo eum recipiente exiuit in Bethaniam. Tertio in morte. quia nudus pependit in patibulo. vt reducat nos in statum innocētie. in quo primi parentes nudi erant. et non erubescebant. Secūdo exinaniuit semetipsum quo ad potentiā quādo permisit se capi ⁊ cruci affigi. Unde ei dictum est. Alios saluos fecit. seipsum salum facere non potest Matthei. xxvij. cap̄. Tertio exinaniuit semetip̄m q̄ ad sapientiam. qn̄ corā caypha pilato ⁊ herode nihil respōdit. Ps̄. Ego aūt tanq̄ surd⁹ nō audiebā. ⁊ sicut mut⁹ non aperiens os suum Quarto exinaniuit se q̄ ad pulchritudinē.

potuit vt lauarent pedes apl̃oꝝ ꝙz noluit ꝙz potiꝰ ꝓ seipm fecit. vt exemplū daret nobis sil̃r faciendi. Et in ꝫ dedit speciale documentū nobilib⁹ iustis doctis ꝛ innocētibus: vt nō ꝓtēnāt ignobiles pctōres ignaros ꝛ iniustos. Oñdit aūt xp̃s in vita sua ꝙdruplicē hūilitatē. Primo q̄ ad diuitias qz natus in vili panniculo inuolui voluit Lu. ij. Inueniet⁹ infantē pānis inuolutū. ꝛ positū in p̄sepio. Scōo q̄ ad honores qz rex esse refugit. Joh. vj. Et domū ꝓpriā cōtempsit hr̃e. Lu. ix. Vulpes foueas habēt Tertio q̄ ad delicias. qz esurijt Math. iiij et sitiuit Joh. iij. Quarto q̄ ad potentiam sapiam ꝛ pulchritudinē. qz se impotentem nesciēt̄ ꝛ deformē ostēdit. Condēnauit ꝫ diuitias. honores. ꝛ delicias. potētiā. sapientiā ꝛ pulchritudinē seculi. que sunt porte mortis. ꝛ q̄sq⁹ amicus esse voluerit mūdi. in his inimic⁹ xp̃i ꝓstituet. vt ꝺr Jaco. iiij. Ex q̄b⁹ infero ꝓmo q̄ null⁹ grauiꝰ peccat illo qui ꝓtēnit sequi vestigia xp̃i in p̄dictis exēplis hūilitatis ꝛ appetit ea q̄ ille cōtempsit. Patz qz ꝓtēnit pfectū exēplar. et p cōsequēs necesse est eū errare in via salutis sicut scriptorē auertentē oculos ab exēplari, ꝓpter qđ Moysi dictū est. Inspice ꝛ fac �fm exemplar qđ tibi mōstratū est in mōte. Exo. xxv. Ex q̄b⁹ vlterius iſero q̄ appetēs ea q̄ xp̃s ꝓtemplit. ꝛ cōtemnēs que appetijt peccat mortaliter. ꝛ p ꝓsequēs dānat. Istud patet p Augusti. in li. de vera religiōe. vbi ꝓbat hoc solū esse pctm̄ mortale in p̄dictis duob⁹ casib⁹. vicz appetere ꝛ ꝓtēnere. Et

Dixi tertio q̄ xp̃s hodie oñdit exemplum sue benignitat⁹. in ꝫ q̄ corpus suū tradidit ad māducandū discipul̃. Hodie em̄ xp̃s fec̄ grande cōuiuiū qđ in vita sua nūq̄ fecerat. Nā licet legik q̄nq⁹ milia de q̄nq⁹ panib⁹ satiasse Joh. vi. nō tm̄ de ꝓprio corpe. Et iō istō cuiuiū est summe benignitat⁹. Istud significatū est p cōuiuiū regis asueri q̄ anno tertio imperij sui fecit grāde cōuiuiū cunctis ꝓncipib⁹ suis. Hester. j. Sic xp̃s post legē nature ꝛ legē scriptam sub lege gratie instituit hoc sacr̄m. Grande aūt cōuiuiū ꝺr ꝫ. qz grādis cib⁹ angelorꝫ in eo ꝓponit. Grandes debent esse qui māducāt. Grādia quoq⁹ dona cōfert, ꝓpter qđ necesse est bene esse dispositū. ꝑparatū ꝛ aptatū q̄ ad tale cōuiuium intendit accedere. Istud significauit saluator in lotiōe pedū discipulorꝫ. Et notanter lauit pedes q̄ sunt extrema ꝛ vltima pars corpis. ad significandū etiā minima cē purgāda aī sumptionē hⁱ sacr̄i. Nā caput mysticū in hoie ē intentio q̄ ꝺz esse i hoie recta. Manꝰ ē opatio q̄ ꝺz esse sancta Et facies est ꝓuersatio q̄ ꝺz esse honesta. Sed hec oīa nō sufficiūt. nisi etiaz pedes lauent̄. i. affectiones nr̄e q̄b⁹ adhuc ꝓtinue in puluere terrenorꝫ gradimur. sint mūde. Aliqñ em̄ vrunt̄ caloze ire. inuidie. vl̓ odij. Prouer. vi. Nunq̄d ambulare pōt hō sup prunas vt nō cōburant̄ pedes eius. Aliqñ dissoluunt̄ frigore negligēcie. Mat. xxiij. Orate ne fuga vr̄a fiat in hieme. Aliqñ collidunt̄ ad lapidē fidei hesitatōe. Aliqñ in quinant̄ luto. ſ. carnis voluptate. Treñ. j. Sordes eius in pedib⁹ eius. Aliqñ aſpgūtur puluere vane glozie. Math. x. Excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is. ideo isti pedes indigēt mltiplici et freq̄nti lotione. Et ꝓmo aqua amare cōpunctōis. Ps̄. Lauabo per singulas noctes i. p singula pcta mea dabo ꝓsciam meā. Scōo aq̄ ꝓfessiōis. Prouer. xviij. Aqua, pfunda verba. ſ. ꝓfessiōis ex ore viri Oia em̄ in cōfessiōe lauant̄. Tertio aq̄ corpalis afflictōnis. Psal. Cōtribulasti capita draconū in aq̄s. capita dicit. i. ꝓmos motus peccati. Quarto aq̄ fraterne cōpassionis. Eccl̄i. iij. Ignem ardentē extinguit aqua. Quinto aq̄ deuotiōis. Psal. Exaudi uit dñs vocem fletus mei. Sexto aqua diuini sermonis. Naum. iij. Aquam ꝓpter obsidionē hauri tibi i. retineas verbum dei tibi contra temptationē. Joh. xv. Jaz vos mundi estis ꝓpter sermonē meū quē locut⁹ sum vobis. Pro latiori tm̄ huiꝰ materie declaratione tria sunt hic ꝓsideranda. Prio nanq⁹ videndū est qualiter sit ꝓparandus ad cōionem hⁱ sacr̄i. Scōo de impedimētis hmōi ꝓparatōis. Tertio de effectu huius sacr̄i. De ꝓmo sciendū q⁹ tripliciter se homines ꝓparant ad ꝫ sacr̄m. Quidā em̄ pre parant se sufficient nō �fm veritatē ꝙz ꝙz, ꝓbabilitatem. ita q⁹ estimant se carere pctō. q̄ tm̄ si facerēt maiorē inq̄sitionē cōscie ineniret se reos. Sz tm̄ sunt parati q⁹ si sciret pctm̄ in se vellēt cōfiteri. nō tm̄ apponūt ad hoc omnimodā diligentiā. et hi q̄uis gratiam non recipiant ꝓpter obicem peccati. non incurrūt tamen offensam. quia nec sumūt digne nec indigne. q̄uis sint idigni

et dicʒ trib⁹ virtutib⁹ adornemur. dic̄. Ex emplum dedi vobis. A

Dixi primo q̄ xp̄us hodie dedit nobis exemplū caritatʒ. in h̄ q̄ dilexit suos. Circa q̄d sciēdum q̄ xp̄s dilexit suos q̄druplicit. cuius dilectōis sil'itudinē nō est inuenire. Primo nāq; dilexit nos gr̄tis. nullis em̄ meritʒ exigentib⁹ nr̄is tanta beneficia nobis cōtulit Ūñ Ozee. xiij. dicit ip̄e. Diligā eos sponte. ⁊ j. Joh. iij. In h̄ ē caritas ñ q̄si nos dilexerim⁹ deū. sʒ qm̄ ip̄e p̄or dilexit nos. Propt̄ q̄d Bern̄. dicit. Oz xp̄s dilexit nos p̄rio modo q̄z mundus diligit suos. Mūdus siquidē dicit. Dilige me ⁊ ego diligaʒ te. Christus aūt dicit. Dilige me: qz p̄ius dilexi te. Nam q̄s p̄ior dedit illi ⁊ retribuetur ei. Rom̄. xj. Scđo dilexit xp̄s suos satis. i. sufficiēter ⁊ abundant̄. qz p̄ eis dedit in mort̄ animā suā. Et talem mortʒ qua nec obp̄robriosior nec amarior potuit inuenirī. Propt̄ q̄d Eccī. xxix. c. dr. Hām fide iussoris tui ne obliuiscaris. dedit em̄ p̄o te animā suā. Apoc̄. j. Lauit nos a p̄cīis nostris in sanguine suo. Tertio dilexit resistētes. i. inimicos ⁊ p̄cōres. Et hec fuit magʒ dilectio. nā si magna est dilectio aīaʒ ponere p̄ amicis. vt dr Joh. xv. multo maior dilectio est p̄ inimicis. Ūñ dicit Bern̄. Vere dñe tu maiorē dilectionem habuisti. ponens eam p̄o inimicis. Hinc dicit apostolus. Cuʒ adhuc inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p̄ mortē ei⁹. ad Eph̄. ij. ⁊ ad Rom̄. v. Quarto dilexit nos nōdū existētes. qz non solū p̄ mortuis q̄ iā in limbū descēderunt. nec solū p̄ viuis q̄ tūc in mūdo erāt. sʒ etiā p̄ nob⁹ q̄ nōdū fuim⁹. ⁊ p̄ illis q̄ adhuc futuri sunt post mille annos xp̄s mortuus est. Ūñ Job. xxxviij. dr. Ubi eras q̄n ponebā fundamēta terre. q. d. natus nō eras in die passionis mee. Ex quib⁹ oīb⁹ infero q̄ xp̄i dilectio erga gen⁹ hūanū fuit libalissima. qz gratʒ. fuit p̄ciosissima. qz ex aīa totali. fuit insolita ⁊ stupenda. qz erga peccatores. ⁊ fuit latissima. qz erga nō existentes. Et ex his sequit̄ q̄ fuit p̄fectissima vltra nostram dilectionē q̄ nūq̄z est gratʒ. nunq̄z ex totali anima. nunq̄z erga tot⁊ tales inimicos. nūq̄z erga nondū existentes. Uerūt̄n ⁊ si non p̄ōt esse in nobis tanta dilectio sicut in ip̄o tñ saltem dr esse tal' in nobis sic̄ est possibilis. Juxta illud Matth. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. et p̄rimū tnū sicut teip̄m. Ecce modus nob⁹ possibil'. sc̄z diligere deū ex toto corde ⁊ p̄rimū sicut se Ex q̄ p̄z q̄ homini nō sufficit diligere deum q̄litercūq̄z nisi diligat cordialit̄. nec solū cordialit̄. sʒ totalis. qz dicit ex toto corde Ex q̄ infero q̄ illi q̄ occupant̄ corde circa plurima nō p̄fecte diligūt deū. hoc p̄z. q̄a min⁹ feruent in amore dei p̄pter distractionem. Ūñ Luc̄. x. dr. Unū est necessarium. Hoc deberent cōicantes pēsare hodie. vt obmissis alīs recolligerent cor suū ad diligendum deū. Ūñ caritas est sicut ignis q̄ minus calefacit in domo magna q̄z parua. Sic minus ardet in corde distracto ad diuersa q̄z in recollecto ad vnū. Bene aūt ponitur dilectio dei in corde. ad significāduʒ q̄ hō debet vitare oīne mortale q̄d extinguit caritatē. ⁊ p̄ p̄sequēs vitā anime. Naʒ sic vitat oīne nociuū q̄d extinguit cordʒ vitam corp̄aliter. Unde extincta caritate per mortale homo dicit̄ mortuus in aīa. non est tñ sic de alīs virtutib⁹. vicʒ fide et spe. q̄ nō oīno extinguunt̄ p̄ mortale. sicut p̄obat ap'ls. j. Cor. xiij. Si habuero omnem fidē. ita vt montes transferā ⁊c̄. Compatit̄ tamē caritas veniale. sicut ⁊ cor leue dissipationē q̄ nō infert mortē. Prouer. xxiiij. c. Septies in die cadit iustus. s. sepe. nō tñ a caritate: sed in caritate. ⁊ iō nō desinit esse iustus. Et tantum de p̄mo. B

Dixi secūdo q̄ xp̄s hodie oīa dit nobis exemplū hūilitatʒ. in h̄ q̄ lauit pedes ap'lorum. Ista humilitas ex duob⁹ sumit̄. P̄rio magnitudo h⁹ sumit̄ ex p̄te ei⁹ q̄ lauit. Scđo ex p̄te eor p̄ q̄s lauit. De p̄mo q̄s lauit dicit xp̄s. Si ego mgr̄ ⁊ dñs laui pedes vr̄os. Quib⁹ ātē lauit. piscatorib⁹. ⁊ p̄pter quid. vt nos idē faciam⁹. Legim⁹ hoies hoib⁹ pedes lauisse. vt hr̄ Gen̄. xviij. Itē legim⁹ angel' hoies pedes lauisse Gen̄. xviij. Sʒ nūq̄z legim⁹ āgelos hoib⁹ pedes lauisse. Et mlto min⁹ deū legim⁹ hoib⁹ pedes lauisse Vere ḡ magʒ hūilitas. vere magnū miraculū ⁊ insolitū nonūq̄z factū. qz dñs āgelorū terrestriū ⁊ iferno p̄ potentiā. mgr̄ oīm sanctissim⁹ p̄ singlor occultorum noticiam inclinari dignatus est ad pedes rusticorum piscatorum. Hinc petrus attendens tantam nouitatem dixit. Nō lauabis mihi pedes in eternum. Nonne angelis p̄cipere

subleuat Matth. vlti. Vobiscum sum vsq; ad ꝓsūmationē seculi. Sexto renouat memoriā diuine caritatis. j. Cor. xj. Hoc facite in meā cōmemoratōz. Septio mūdat a venialib. ⁊ ꝓseruat a mortalib. ⁊ omnes virtutes auget. vt dicit Dama. ⁊ Innocē. Ex quib oīb istud colligamus q̄ volens digne accedere ad hoc sacr̄m debz christū imitari tanq; exemplar ꝑfectū in trib ꝑcedentib virtutib. Primo vt sit caritatiu⁹ erga deum ⁊ ꝓximū. Scō vt sit humilis in reputatione ad seipm. Tertio vt sit benignus ⁊ misericors erga egenū q̄ tria cuz habuerit recte accedet. ⁊ p ꝓsequens cōsequet p sacr̄m eucharistie in p̄nti gr̄am ⁊ in futuro gl̄iam. Quā nobis ꝛc.

In die sancto pasce.

Sermo LVIII

Surrexit non est

Hic. Marci vlti. ca. Inter cetera mirabilia diuine sapie opa q̄b⁹ vniuersa in ꝟ mūdo regit ⁊ gubernat. illud quodāmodo nō min⁹ mirabile videtur. q̄ nunq; gaudiū p̄cedit tristiciā. sed semp tristicia p̄cedit gaudiū. Juxta illud Thobie iij. Post tristiciā ⁊ lacrimas gaudiū infundis. Et est hec lex diuine nō solū sapientie sed etiā iusticie contra legē mundane iniq̄tatis ⁊ nequicie posita. Nam iuxta legē seculi semp verecundiam p̄cedit gratia ⁊ honor. sicut grandinē p̄cedit coruscatio vt dicit Ecc̄. xxxij. Ubi Prouer. xiij. Extrema gaudij humani occupat luctus. Ecōtra vero est de lege diuina ꝫm quā gaudiū sequitur tristiciā ⁊ risus dolorē. Hoc apparz hodie in dño nr̄o saluatore. q̄ p eo q̄ nudius tertius grauī fuit tristicia angustiat⁹. Juxta illud. Tristis est ania mea vsq; ad mortem. Matth. xxvj. Nunc resurgēs a mortuis gaudio vniuerse creature est circūdatus Omēs em̄ qui tunc secū tristabant ⁊ cōpatiebant. nūc imenso gaudio gauisi sūt. In passione siquidē christi tristabant triplices creature. scz pure corpales sicut terra q̄ tremuit ⁊ sol obscuratus fuit. Secundo pure spūales. sicut angeli. de quib⁹ dr Isa. xxxiij Angeli pacis amare flebant. Tertio complīte creature. vt homines. vicz apostoli et mlieres. Jste g̃ omēs creature resumpserunt gaudiū cū xp̄o resurgēte. Hā terra p gaudio tremuit ⁊ q̄euit. vt dr in Ps. Sol apparuit clarior q̄; vnq; antea fuerat. vt dicit Aug⁹. in sermōe hodierno. Scdo āgeli gauisi sunt gaudio magno de nr̄a redemptione. ⁊ magis de sua reparatōe. ⁊ marie de dñi sui resurrectōe. Unde Joēl. iij. dicit de eis. In die illa stillabūt montes dulcedinē. ⁊ colles fluent lacte ⁊ melle. Mōtes angeli maiores. colles minores qui hodie dulciter letati sunt. Tertio gauisi sūt apli viso dño. Joh. xx. Gauise sunt mulieres. et p̄cipue mater xp̄i q̄ plena fuit amaritudie. Gauisa est magdalena. q̄ recupauit dilectū a morte ad vitā. Gauise sunt ⁊ alie pie mulieres seq̄ntes xp̄m. q̄ p eū nō fuerunt dsolate. Gauisi sūt insup ⁊ scti p̄res in limbo. ⁊ ꝟ xpter tria. q̄ de loco infimo erepti sūt ad locum superiorē. Scdo q̄ de caligine tenebraz eleuati erant ad clarā visionez dei Tertio q̄ de ꝓsorcio ⁊ vicinitate demonū translati sunt ad ꝓsorciū angelor. Nō solū autē p dictis creaturis. sed etiā nob⁹ pctōribus magnū debet esse hodie gaudiū. ⁊ hoc ex trib⁹. Primo ex parte nr̄i capitz xp̄i. q̄ vt hodie post depssionē eleuat⁹ est ⁊ exaltat⁹ Si em̄ gaudiū est nob⁹ de eo q̄ amic⁹ surgit d infirmitate ad vitā moralē. q̄ntomagz cū surgit de morte ad vitā ꝑpetuā. Hec solū surrexit ad vitā qualēcunq; sz vitā honorabilē. vitā delectabilē. vitā excellētissimā. q̄ vt dr Phil. ij. Exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē q̄d est sup oīe nomē. Secundo gaudiū nob⁹ dz esse ex pte aduersarij nr̄i Si em̄ gaudiū est de triūpho in bello post quē tñ timetur futura seditio. q̄ntomagis gaudiū esse dz de triūpho inimici taliter prostrati. q̄ sic cecidit vt nō adiiciat vt rsurgat ⁊ q̄d plus. nō solū hostis ꝓstratus est. sz etiam tota ꝑda ei⁹ quā tulerat. ⁊ vniuersa arma ei⁹ ablata sūt. vt dr Lu. xj. Tertō gaudium nobis dz esse ex parte nr̄i ꝓximi subiecti. q̄ hodie spes nobis eterne immortalitatis ꝓmissa est. ex eo vicz. quia sicut xp̄s resurrexit. ita ⁊ nos resurgemus. Juxta illud j. Pet. j. Benedictus deus ⁊ pater dñi nostri ihesu christi. qui ꝫm misericordiam suam regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem ieſu christi. Omnibus igitur creaturis. omnibus statibus. ordinibus officijs et dignitatibus Christi resurrectio gaudium esse debet. quia omnibus resurrexit ad vtilitatem. Hinc est q̄ angelus alloquens sanctas mulieres que tunc erant

Scõo quidã se ꝓparant indigne. vt illi q̃ oĩno ꝓtemnunt vel negligũt se ꝓparare et cõscientiã discutere. Et tales ꝛ si ꝓfitẽt alia. nõ tñ volunt apponere diligentiaz ad examinandũ ꝓsciaz. nec hñt ꝓpositũ firmũ penitendi in q̃ntũ occurret eis aliq̃d pctm̃ ꝛ hi sumunt indigne. Hos arguit apls dicẽs. j. Coz. xj. Qui mãducat ꝛ bibit indigne reus erit corꝑis ꝛ sanguis dñi. Glosa. ita incurrit offensam dĩnã ac si xp̃m crucifigeret. Tertio q̃dam se ꝓparãt digne. vt illi q̃ vere ꝓtriti. ꝓfitent pure de sibi notis pec catis. examinantes ꝓscias cũ circũstantijs pctoz. habẽtes ꝓpositũ penitẽdi de oĩbꝫ quecũq; obliti sũt q̃ libent ꝓfiterent si ꝛcordari possent. Et tales in ꝫ casu q̃ ipam cõmunionẽ ꝓsequunt gr̃am remissiõis pctoꝝ rũ nõ solũ ꝓfessoꝝ. sz etiã oblitoꝝ. Ex quo ego infero q̃ in ꝫ casu si q̃s facta diligenti discussione sue ꝓscie cuius nõ sufficienti ad cõionẽ accedit aliq̃ pctõ mortali in eo remanente q̃d eius cognitionẽ subterfugiat nõ peccat. imo magis ex vi sacramenti cõsequit remissionẽ peccati. quia istud sacramentũ venialia delet et mortalia oblita.

Sed di. videt hoc quodãmodo iniustũ q̃ deus imputet homini culpã pctoꝝ obliti oꝝ. cuz nemo ad impossibile obligat. Ad q̃d rñdet Tho. de argẽtina in. iiij. distin. x. Qz triplex est ignorãtia. s. inuincibil'et hec excusat a toto ꝛ tãto. Alia est crassa seu neglecta. ꝛ hec excusat a tanto. sed nõ a toto. Tertia ẽ affectata ꝛ hec nec a toto nec a tã to. imo talis aggrauat. vt dicit mgr̃ i. q̃. sententiaꝝ di. xxij. Modũ aũt ꝓparatiõis ex ꝓesse ponit euangeliũ. Christus eñ volẽs tradere discipulis corꝑ suũ ꝑmo a cena surrexit. scõo vestimẽta deposuit. tertio lintheo se ꝑcinxit. quarto pedes lauit. Que q̃r tuor cõicanti sũt necessaria. Primo eñ debemus gulã fugere. hoc est a cena surgere. Scõo auariciã fugere. ꝫ est vestimẽta deponere. Tertio luxuriã detestari. ꝫ est lintheo se ꝑcingere. Quarto affectiones puras habere. hoc est pedes lauare. Primum significatur per israelitas q̃bus mãna non est datum ꝑus: nisi deficeret farina egyptiScõi significanꝫ p iudã q̃ loculos habuit Uñ post bucellã introiuit in euz sathanas Tertij significanꝫ p dauid q̃ ante esum panũ ꝓpositionis cõtinuit trib⁹ diebꝫ. Quarti p̃ sacerdotes leuiticos. q̃ ꝑus sctificabantur. i. mundabanꝫ anteq̃ offerrẽt sacrificiũ

D Scõo videndũ ẽ de impedimẽtis ꝓparationis. Tria aũt impediũt ꝓparatõez dignam. s. irreuerẽtia accedendi. ꝓpositum peccãdi. ꝛ infectio ꝑcedentis ꝓpositi. De primo dicit apls. Cõuenientiꝫ vob⁹ in vnuz id est simul ꝛ ꝓfuse ꝛ inordinate irruẽtibus ad altare. Et cã hui⁹ subdit. Unusq̃sq; ei cenã suã ꝑsumit ad mãducandũ. q̃d intelligit. qz sic tũc isti q̃ hic arguunt nõ expectabant debitũ tps. puta missam. sz ante sumebant cenã. Ita ꝛ mõ q̃dã ꝓpter festinãtiam eundi ad comedendũ se indeuote ingerũt ad cõionem. Alij etiã ante tps statutũ. puta ante dies istos magne septimane in medio q̃dragesime vel cito post cõicant. putãtes se iã solutos a statuto ecclie. q̃ tñ se decipiũt. eo q̃ canon dic eẽ cõicanduz semel in anno vicz circa festũ pasce. de pe. ꝛ re. Quis Hoc vicio etiã laborãt q̃dã spũales. q̃ interdum ante missam distrahunt ꝛ dissoluũtur iocis ꝛ risibꝫ. ꝛ interdũ verbis turpibꝫ ĩcrepantes ministros altaris de negligentijs. Alij vero trãscurrẽtes ꝓsuetas oões. vt q̃z dilecta ꝛ alia. nõ recordantes seipos q̃d faciũt aut q̃d dicũt. Si g̃ volunt digne et reuerent cõicare sint ꝑmo pacifici ꝛ quieti sint patiẽtes iniuriaꝝ. sint glacres ꝛ leti. sit longanimes ꝛ ꝓseuerãtes q̃usq; diuinũ officiũ finiat. vnus alteꝝ ꝑmittendo ante se. reputando se indignũ ꝛ oẽs alios dignos

Scõm q̃d impedit ꝓparationẽ dignã ẽ ꝓpositũ peccandi. q̃d notat cũ ỏz. ꝛ alius q̃dem esurit. i. famem peccandi patit. Psal. Apposuerunt adhuc peccare. Isti sũt siles iude q̃ mãducauit corꝑ xp̃i. ꝛ tñ habuit intentionẽ tradendi xp̃um. vt ỏz Joh. xiij Tertiũ q̃d impedit dignã ꝓparationẽ ẽ infectio ꝑcedentis ꝓpositi. de q̃ ỏz. Ali⁹ aũt ebri⁹ est. j. Thes. iij. Qui dormiunt. nocte dormiũt. ꝛ q̃ ebrij sũt: nocte ebrij sũt. Inebriat hõ peccãdo. dormit nõ penitẽdo. ꝓpterea ỏz Joel. j. Expgiscimini ebrij ꝛ flete. i. ad piam reuocate. ꝛ dolete pro pctõ. Tertio videndũ ẽ de efficacia h⁹ sacri

E Sũt aũt vtilitates ei⁹ septez. Prima qz vnit ꝛ incorꝑat xp̃o. Joh. vj. Qui mãducat carnẽ meã in me manet et ego in eo. cõfirmat. Tertio ad deuotõz excitat. Sapie. xvj. O ñe delectamẽtũ i se hñs. Quarto augmẽtat fidẽ. iiij. sen. di. xxxij. Quito spẽ

pticeps hodie resurrectiõis spũalis xpi in aĩa sua p gr̃am cõionis eucharistie oz esse feruidus. diligẽs. ⁊ sollicit⁹ circa sui prẽparationẽ. Sicut eñ iste surrexerunt valde mane. sic illi q̃ se ꝓparant ad cõionẽ. debẽt valde mane surgere. Mane surgit ⁊ vadit q̃ aliquot dieb⁹ ante cõionem abstinet ab illicitis. Sed valde mane. i. feruide et sollicite surgit qui ab initio q̃dragesime ñ solũ ab illicitis. sed etiã a licitꝫ abstinet. Sicut fecit ap̃ls q̃ dicit de se. Omnia mihi licẽ. sꝫnõ oñia expediũt. Tertio infero q̃ volens esse particeps resurrectionis spiritualis xpi in aĩa sua p gr̃am cõionis debz esse virilis ⁊ animosus contra temptationẽ. Sicut eñ iste fuerunt animose contra pericula. sic q̃ hodie cõicat debet esse firmus in intentione ⁊ animosus in suo ꝓposito ad exponendũ se oĩb⁹ difficultatib⁹ pñie: Si eñ iniungitur ei ieiuniũ. non reputet difficile. quia hoc possunt vetule aut ꝓgies tenellule: multo magis ipe vir. Si elemosyne iniungunt. nõ reputet difficile. qz per ß nõ minuit bursa. Juxta illud. Sunt q̃ distribuunt opes ⁊ ditiores fiunt. Si iniungunt or̃ones. nõ reputet difficile. qz orantibus nihil est ipossibile. Juxta illud Luc̃ et Math. Oñia q̃cunq; petitis credite quia accipietis. Et q̃ orare reputat difficile. sciat q̃etiã solũ desideriũ paupe. exaudi. dñs vt dicit ꝑs. Oñia ergo amanti sunt possibilia. Et q̃b⁹ finaliter infero q̃ nihil sic hominem animat ⁊ fortificat in via penitentie sic̃ spes de deo. Juxta illud ps̃. Spera in deo ⁊ ipe faciet. Et iterꝫ Augustin⁹ dic̃. Quis sperauit in deo ⁊ derelictus est ab eo q. d. nullus. Sed dice. vnde ꝓcedit hec spes. Rñdeo ꝑm Alexãdrinũ q̃ ex magnitudine amoris. Hã vis amoris ꝑm ipm facit amantẽ bone spei. vt nihil reputet ipossibile. Sed credit esse parata que suffragãtur amoris desiderio. Jdeo dicit Therentius. Qz vbi est min⁹ spei. ibi debet esse pl⁹ amoris. quod intellige ad augendum spẽ.

B Scõo videndũ est q̃lis fuit annũciatoz hui⁹ gaudij. Et ptz ex euangelio. qz fuit angelus dñi bonus ⁊ in specie luciduꝰ Quiꝫ eñ hic dicunt de isto nũcio ꝓmo qz in iuuenili etate apparuit. q̃ est etas floꝛida. ad significandũ q̃ in ista etate xps surrexit. ⁊ nos resurgem⁹. Eph. iij. Donec occurramus oĩes in virũ pfectum in mẽsuraꝫ etatis plenitudinis xpi. Scõo oz de eo qz sedebat sup lapidez. p q̃ significat christũ fuisse eleuatũ sup omnẽ grauitatẽ per dotẽ subtilitatis. quã dotẽ habebunt electi post resurrectionẽ. qz tũc corpus nulla grauitate depmet quin libere possit esse supra omnẽ grauitatẽ. Tertio oz q̃ sedebat i dextr⁹. per quã significabat resurrexisse Christus ad vitã perpetuã ⁊ sic habere dotẽ immortalitatis. vt dicit Greg. in omel. Jam eniꝫ ei vltra mors nõ dñabit. Roma. vj. Unde nullã passionẽ caloris vel frigoris factiõez nec quãcunq; aliã alteritatẽ corpis potuit sustinere. ⁊ sic̃ electi post resurrectõez erũt Quarto oz de isto annũciatore q̃ aspectus eius erat sicut fulgur. q̃d subito mouet ab oriente in occidentẽ. ⁊ significat dotẽ agilitatis p quã corpus xpi nulla grauitate tardabatur q̃n posset libere esse vbi vellet. sic̃ erũt electi post resurrectionẽ. qz sic̃ dic̃ Augustin⁹. Jbi erit ꝓtinus corpus vbi volet animus. Quinto oz de eo q̃ coopert⁹ erat stola candida ⁊ significabat xpum hr̃e dotem claritatis. De quo ps̃. dicit. Amictus lumine sicut vestimento. ⁊ ꝓpter ß corp⁹ ei⁹ nullo vestimẽto indiget. nec ꝓpter aeris intemperiẽ. qz fuit impassibilis. nec ꝓpter erubescentiã. qz innocens. nec ꝓpter ornatum. qz amictus lumine Uñ supflua est q̃stio de hoc quale vestimentũ xps habuit p⁹ resurrectionẽ. aut quale habebũt electi. hoc eñ excludit ꝑ dotem claritatis. Sicut eñ sol nõ indiget alia tunica q̃ vestiat vltra ꝓpriã lucem. sic nec tunc electi indigebunt. Juxta illud Math. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol in regno ꝑris eor̃. Tertio videndũ est ō modo annunciationis seu insinuationis glorificationis corpis xpi. De q̃ dicit angelus qz surrexit. q. d. Ille q̃ erat in monumento depssus ꝓmissione sua. post ignominiã ille idem resurrexit virtute ⁊ potentia sua ad gloriã. Et in hoc ostendit angelus q̃ glorificatio xpi ꝑ resurrectõez fuit virtuosa. qz virtute ꝓpria surrexit. Nõ eñ dixit resuscitatus est ꝑ alium. sed surrexit ꝑ se tanq; potẽs dñs. hoc christus ꝓmiserat iudeis. Soluite templũ hoc et in triduo suscitabo illud Joh. ij. Suscitabo dicit. scz egomet nõ alius. qz vt dicit Joh. x. Ego habeo potestatẽ ponere aiam meã. et iteruꝫ sumere eã. Ex quo seq̃tur q̃ resurrectio xpi fuit multũ gloriosa. ex hoc quia

tristes de morte xp̄i ad noue alacritatis le-
ticiaꝫ eas animās dicit de xp̄o resurgente
Surrexit nō est hic. q̄ v̄ba legunt̄ in euan-
gelio hodierno. In q̄bꝫ verb̄ tria tangunt̄.
Primo nāq̄ describit̄ dn̄ice resurrectōnis
ꝑ angelū annūciatio. cū d̄r. Surrexit. Se
cundo addit̄ vera eiusdē annūciatōis ꝓba
tio. cū d̄r. nō est hic. Tertio ex vtroq̄ colli-
git̄ xp̄i resurgētꝫ ꝯditio. qꝛ surrexit nō est h̄

A

Dixi primo q̄ in verb̄ premissis
describit̄ dn̄ice resurrectōis ꝑ angelū annū
ciatio. cū d̄r surrexit. Circa qd̄ sciē. q̄ r̄sur
rectio dn̄i annūciat̄ mlieribꝫ nō q̄buscunq̄
nec a q̄cunq̄ nec q̄litercunq̄. Et iō tria cō
siderāda h̄ occurrūt. Primo itaq̄ ꝯsiderā
dum est q̄les fuerūt mulieres quibꝫ resur-
rectio dn̄ica nūciat̄. Scd̄o qualis fuit an-
nunciator. Tertio q̄li modo annunciauit.
De p̄mo d̄r in p̄ncipio euāgelij. Qꝛ iste mu
lieres vna sabbatoꝝ. i. p̄ma die post sabba-
tū venerunt mane orto iam sole cū aroma-
tibꝫ ad monumentū xp̄i vt vngerent iesuꝫ
Erant em̄ iste mulieres deuote. quaꝝ d̄uo
tio on̄dit̄ in tribus. s̄m Jac̄. de alexā. Prīo
em̄ fuerunt amorose ⁊ deuote ex emptione
p̄ciosi vngenti. Unde licet scirent q̄ Jo-
seph ab arimathia ⁊ nicodemus q̄ sepelie-
runt corpus xp̄i. q̄ vnxissent illud. vt dicit̄
Joh̄. xix. Eo q̄ Joseph ⁊ nicodemus attu
lerunt mixturam mirrhe ⁊ aloes q̄si libras
centū. ⁊ sepelierūt corpus dn̄i. tn̄ iste muli
eres q̄si ꝓ nihilo reputātes illā vnctionem
voluerūt ꝑ seip̄as eā xp̄o impendere. Naꝫ
sicut dicit Alexandrin⁹. Cōditio v̄i amā-
tis est vt magꝫ eligat ip̄e obsequiū rei ama
te impendere. q̄uis ali⁹ iam impēdit Uis
g̊ amoris agebat in istis mulieribꝫ vt vel-
lent tangere ⁊ vngere corpus xp̄i. qꝛ min⁹
carum reputabant qd̄ ab alijs fuit datū si-
ne illis. Scd̄o iste mulieres fuerūt diligē-
tes feruide ⁊ sollicite. Qd̄ ptꝫ ex eo qꝛ non
expectabant plene diē. sꝫ valde mane. Ue
re magn⁹ amor ⁊ diligēs istaꝝ mlieꝝ fuit.
Cū em̄ incōueniēs sit mulieri foras egre-
di valde mane. impetus tn̄ amoris postpo
nit oēm q̄ videbat̄ incōuenientiā. s̄m Ale-
xandrinū. Tertio iste mulieres fuerūt viri
les ⁊ animose. Qd̄ ptꝫ ex eo. qꝛ nullū impe
dimentū. nec aliqd̄ periculū retardare eas
potuit ab obsequio xp̄i. Fuerūt autē quīq̄
impedimenta. Primo ei fuit lapis magn⁹
appositus. De q̄ dicebāt. Quis reuoluet no
bis lapidē ⁊c̄. Scd̄o fuerūt custodes appo
siti custodie. ne corpus xp̄i subtraheretur.
Tertio erat sigillū p̄ncipis sacerdotum et
phariseoꝝ appositū. Quarto qꝛ nullum di-
pulorum xp̄i audebāt assumere in auxiliū.
ne diceret̄ q̄ discipuli ei⁹ furati sunt eum.
Quinto quia horribile est vald̄ videre cor
pus mortuū in monumēto ⁊ ꝑtractare. ⁊ p̄
cipue de nocte. ita q̄ mr̄ timeat filiū ꝓpriuꝫ
mortuum. Sed in istis mulieribus vince
bat amor fragilitatē nature. qꝛ nō solū non
timebant. sed etiā desiderabant cū feruore
videre ⁊ vngere. Tantū em̄ dilexerunt eū
viuū q̄ nō timebant posse timere de mor-
tuo. Nō g̊ eas retraxit fetor sepulcri. q̄a sic̄
Alexandri. dic̄. sic fuerūt delectate in amo
re viuentis: q̄ nulluꝫ fastidium credebant
posse ꝑcipere de mortuo. Magis g̊ ponde
rabant h̄ vt xp̄i corpus inungerēt qd̄ intā-
tum viuū dilexerūt. vt nō paterent̄ ip̄m pu
trefieri vel incinerari. sed adhibitis reme-
dijs a putredine cupiebant ip̄um incorru-
ptum ⁊ illesum ꝯseruare. Ex quibꝫ īfero q̄
volens esse gaudij particeps p̄ntis solenni
tatis: tria d̄bet habere supradicta. Primo
vt sit deuotus ⁊ amorosus ꝑ ꝓpriaꝫ actiōꝫ
Quāuis em̄ multi mlta faciūt ad honoreꝫ
dei. nō tn̄ ip̄e cesset ꝓpter h̄. sed faciat q̄ pōt
ne reputet aliq̄d factū ꝓ deo ꝑ alios si ipse
nō fecit. Tal' fuit vidua Lu. xxj. q̄ lꝫ sciuis
set mlta fuisse facta ⁊ impensa ad edificiuꝫ
tēpli. tn̄ ip̄a nihilomin⁹ oīa ꝓ nihilo repu-
tās: misit in gazophilatiū era minuta duo
qd̄ est q̄drans. Uolēs g̊ hodie ꝑ gr̄aꝫ cōio
nis eucharistie resurgere cuꝫ xp̄o silr̄ faciat
vt mittat duo era minuta in corp⁹ iesu. id
ē duo p̄cepta dilectōis. vicꝫ dei ⁊ ꝓxi. nec
reputet aliq̄d facta alioꝝ q̄bꝫ ip̄i merent̄ vt
in eis ꝯfidat. sꝫ ꝓpria faciat. Dic̄ em̄ aposto
lus Gal'. vj. q̄ vnusq̄sq̄ on⁹ suū portabit.
⁊ q̄cūq̄ semiauerit hō. eadē ⁊ metet. Und̄
dic̄ Sal'. Ecc̄s. ix. Qd̄cūq̄ p̄t man⁹ tua ī
stant̄ opare. Tua dic̄ nō aliena. Et est h̄ cō
tra illos qui dicunt videntes diuites cle-
ricos aut ecclesias. Isti habent ab alijs. nō
opus est vt eis det̄. Quid enim tibi de al-
terius merito. si tu non dederis. Unusq̄s-
q̄ enim sibi meretur. Nec enim Christus
vituperauit viduam. sed commendauit-
que alijs multa largientibus. ipsa pauca
dedit. Secundo infero q̄ volens esse

dormientiby discipuli essent furati corpus eius. vt dr Math. vlti. Sed ꝫ falsū est. p/pter plura. Primo qz discipuli erāt hoies paupes ⁊ idiote. iō nō audebāt appropin quare sepulchro Exq enim tantū timuerī eo viuente. vt eo relicto oēs fugissent. q̄n/to amplius post mortem. Scōo quia la/pis magnus aduolutus non potuit amo/ueri sine strepitu quin suo sonitu custodes excitasset dormiētes circa sepulchrū. Ter tio qz si voluissent furari. hoc fecissent pri ma nocte sepulture. qū nullus adhuc erat custos. Quarto quia nouus mod⁹ furādi esset mortuū absq; lintheaminiby asporta/re. Quinto qz mirū esset q tantā habuissēt cōmoditatē asportandi q denudassēt cor pus. cui fortiter inherebant lintheamina conglutinata vngētis mirre ⁊ aloes. Sex to qz nemo fur. sic est stultus vt circa rē su/perfluam occupet. cuiusmodi ē lintheami na cōuoluere et cōplicare. ⁊ sudariū simil̄r Ex q̄by oibus patet mendaciū iudeorū p hoc q dicūt iō xp̄m nō resurrexisse. qz non est inuētus in sepulchro. sed potiꝰ eēt furatū. Et ex hoc econtra patz fides veritatis xp̄ianoz. dicentiū xp̄z vere resurrexisse. iō quia nō ē inuentus in sepulchro. Juxta ꝙ/bum angeli dicentis. Surrexit. nō est hic Ecce locꝰ ⁊c. Circa qō sciēdū q velit no lit audire perfidus iudeus. necessario re/surrexit xp̄s Juxta illō Joh. xx. Oportuit xp̄m resurgere ex scripturas. ꝫ mltiplici rōne. Prio q̄dē ꝓpter dignitatē siue sctifica tionis. Neq; enī dignū erat vt sctūs sctō/rū tamdiu in puluere maneret. iuxta illud Ps̄. Non dabis sctm̄ tuū videre corrupti onē. idem hr̄ Actu. ij. Deus suscitauit ih̄z solutis doloribꝫ inferni. iuxta q̄d impossi/bile erat teneri euz ab eo. Scōo oportuit eū resurgere ꝓpter obedientiam passionis. Phil. ij. Factus est obediens vsq; ad mor/tem. Seq̄tur ꝓpt̄ q̄d deꝰ exaltauit illum. Blo. in resurrectiōe. Tertio oportuit eum resurgere ꝓpter eiꝰ vtilē dñatōnē Ro. xiiij. In hoc xp̄s resurrexit vt viuoꝝ ⁊ mortuo rū dñetur. Cū g̃ iaceret mortuꝰ adhuc. ñ posset dici dñs mortis sed subiectꝰ. Unō Roñ. vj. dr̄. Mors illi vltra nō dñabit. Quarto oportuit eū resurgere ꝓpter euan/gelij p̄dicationem. Si em̄ non resurrexis/set nullus predicare ausus fuisset remissio nē pctōꝝ i noie eiꝰ. Un̄ Lu. xxiiij. Opor/tebat xp̄m pati ⁊ resurgere a mortuis ⁊ p̄/dicare pniam ⁊ remissionē pctōꝝ in oēs gentes. Quinto oportuit xp̄m resurgere ꝓ pter nr̄am iustificationē. Juxta illud Ro/ma. iiij. Mortuus ē ꝓpter delicta nr̄a ⁊ re surrexit ꝓpter iustificationē nr̄am. Sexto oportuit eū resurgere ꝓpter fidei cōfirmati onē. qz nisi resurrexisset nequaq̄ filius dei crederetur. ꝓpter q̄d dicit aplꝰ. Dedit illi nomen q̄d ē sup oē nomē. Glo. i. dei. ꝫ no/men q posset vere dici filius dei. nō q ip̄z ante non habuit. sed quia mūdo incogni/tū fuit. Un̄. i. Lozxv. arguit aplꝰ. Si xp̄s non resurrexisset vana esset fides nr̄a. Septimo surrexit ꝓpt̄ spei eleuationē. qz si caput resurrexit nō remanebūt mēbra. j. Pe. i. Regenerauit nos i spez viuā p resur rectiōz ih̄u xp̄i. Octauo oportuit eū resur gere ꝓpt̄ nr̄az resurrectiōez in corpe. Si ei nō resurrexisset. gl̄iam q̄dē beate visionis potuissent hr̄e fideles in aia merito passio nis eiꝰ. sed gl̄iam corpis resurgentis nūq̄ habuissēt. qz resurrectio xp̄i oportebat eē cā nr̄e resurrectōis. Juxta illō. i. Lozxv. Xp̄s resurgēs a mortuis ꝑmitte dormien/tiū. qm̄q̄dē p hoiez mors ⁊ p̄ hoiem resur/rectio mortuoꝝ. Et sic in adā oēs moriūr̄/ur ita ⁊ i xp̄o oēs viuificabūr̄. ꝓpter q̄d arguit aplꝰ. i. Lozxv. di. Si xp̄us resurrexit ⁊ nos resurgemus. Ex his oīb⁹ infero q̄ si participes resurrectōis xp̄i eē cupim⁹ ⁊ cū eo in gl̄ia regnare volumus. necesse ē p̄mo vt cū sctis mulieribꝫ nō vacui sz cū aroma tibꝫ bonoꝝ ⁊ odorātiū opeꝝ ad xp̄m acce/dam⁹. Sūt aūt tria vngēta mētis. s. ꝓtri tiōis q̄ cōficiūr̄ etiā ex vilissimis spēbꝫ orti cōscie nr̄e. scz ex pctis. Ungēta cōpassio/nis q̄ cōficiūr̄ amarissimis speciebꝫ. i. ex oī bus miserijs p̄xioꝝ. ⁊ vngēta deuotōnis q̄ ꝑficiūr̄ ex p̄ciosissimis spēbꝫ. i. oīb⁹ bñficijs diuinis. Ps̄. Introibo in potentias dñi. dñe mēoraboꝝ iusticie tue so. Ungēta lin/gue sunt cōfessio ad accusandū seip̄m. Ex hortatio ad edificādū p̄ximū. Hr̄arūq̄ actō ad laudādū deū. Ungēta manuū sūt opa misericōdie. vicz tā corpalia q̄ spūalia. Cū istꝫ aūt vngētꝫ nō ē tardandū sz festinandū et surgēdū valde māe Ecce. v. Ne tardes cō uerti ad dñm. sed q̄ p̄mū sol intelligentie nobis lucet. statim ꝓperem⁹ q̄tin⁹ xp̄m q̄ē vita nr̄a inuenire mereamur. Ad quā vitā nos ꝓducat q̄ viuit ⁊ regnat deus. Amen.

fuit virtute ꝓpria nō aliena. Ūñ maior honor est duci belli si absq; suffragio medicorū de vulneribꝫ surgit q̄s si cum eoꝝ adiutorio. Et qz impossibile erat oino apud iudeos xp̄m nō solū virtute ꝓpria resurgere. sed etiā virtute diuina. eo q̄ eum nihil cōmune cū deo habere dicebāt. Juxta illud Joh. x. Quia tu cū sis homo facis te eē deum. Et ideo tanto maior glia fuit xp̄o q̄ ꝓpria et non aliena virtute resurrexit. Hic j. Pe. i. dr. Deus suscitauit eū a mortuis & dedit illi gloriā. Et ad Phil. ij. et dedit illi nomen qđ ē sup oē nomē. s. ꝟ nomē q̄ vocatur verus de⁹. Et tantū de ꝑmo. E

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis p̄missis additur vera eiusdem annūciationis ꝓbatio. cū dicit nō est h̄. vnū ꝓfirmabat angelus scz q̄ surrexit. alterꝫ in vim ꝓbationis negabat. scz: quia nō esset in sepulchro. Et vere nō fuit in sepulchro p̄ p̄tiam hūanitatis q̄ iā surrexerat ad gl̄iam maiestatis. Et vt ꝓbaret se verū dicere descendit ad singularem demonstrationē dicens. Ecce locus vbi posuerūt eū. q. d. Si ꝟbis meis nō creditꝭ saltē vacuo credatis sepulchro. Circa qđ sciendū q̄ xp̄s suā resurrectionē multiplicit ꝓbauit. Prima ꝓbatio fuit lapidis remotio. Ūñ dr hic. Quis reuoluet nobis lapidem &c. Et sequit. viderūt reuolutū lapidem. Scda ꝓbatio fuit lintheaminū & sudarij ablatio. Ūñ Joh. xx. dr. q̄ petrus & iohes viderūt lintheamina & sudarium in vnū locum posita. Tertio p̄ tactū magdalene. Quarto p̄ fractionē panis Luc. vlti. Quinto angelico testimonio. vñ hic angelus dixit mulieribꝫ. surrexit. Joh. xx. dr q̄ fuerunt duo angeli. Angelus aūt bon⁹ efficax testis est. qz mentiri nō p̄t. Licet autē & postea multis argumentis seu signis visibilibꝫ hoc idem xp̄s ꝓbauit. tñ ista sunt ipo die resurrectionis facta ad significandū ista eē necessaria oi cōicanti. Primo em̄ verus cōicans debet habere lapidis reuolutionē. i. remotionē duriciei cordis & obstinationē eius. Hā in cor inueteratū ñ descendit gra Sap. j. Nō habitabit i corde subdito pctis. Jō de electis dr Ezech. xi. Dabo eis cor nouū. & spm̄ nouum tribuaz eis. et auferam ab eis cor lapideum. nec aliter suscitatus est lazarus: nisi prius amot⁹ ē lapis Joh. xi. c. Lapideū cor. ꝟm Ber. q̄d nec cōpunctōne mollit nec minis cōteritur. nec beneficijs allicit. paratū ad flagicia ingratū ad beneficia. Scō necessarium est cōicanti ad. ꝓbandū sinceritatē sue cōscie & veritatē spūalis resurrectionis lintheaminum & sudarij ablatio. Sicut enim tūc angelus abstulit lintheamina & sudarium q̄bꝫ corpus xp̄i erat inuolutū. vt nudū appareret et vacuum sepulchrum. Sic necesse est oi cōicanti auferre velamina circūstantiarū & ostendere nuditatem peccati. quia scriptum est Prouer. xxviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur. Tertio est tali homini necessarium ꝓbari p̄ tactū. id ē repbendi a prelato. accusari a ꝓximo flagellari a deo. Sic em̄ ꝓbat de⁹ electos esse filios suos Heñ. xxvij. Dixit Jsaac ad Jacob. Accede ad me fili mi vt tangā te & ꝓbem te si tu es filius me⁹ Apocal. iij. c. Quos amo arguo. Quo ꝫ de reprobis dr argue stultū & oderit te. Prouerb. ix. & Ecclesia. xxxij. Homo peccator vitabit correptionē. Quarto necesse est ꝓbari talē hominē per fractionē panis. scz per largitiōz elemosine. Juxta illud Jsa. lviij. c. Frange esurienti panem tuū. Quinta ꝓbatio ē testimoniū ab his qui foris sunt. & p̄cipue a viris angelicis. scz p̄dicatoribꝫ. p̄latis. doctoribꝫ. confessoribꝫ discretis. Quem enim ipi approbant dignū cōione approbatus ē Math. xvj. Quodcūq; ligaueritꝭ &c. His em̄ argumentis ꝓbatur quis vere spūaliter resurrexisse. Sed quia hic dr per angelum de xp̄o. quia non est hic. Unde merito queritur. vbi tunc post resurrectionez erat. Rñdeo ꝟm Alexandrinū. Q̄z exquo corpori glorificato non debetur determinatus locus hic inferius. patz q̄ xp̄s erat tunc vbi volebat. & forte cum sanctis q̄ cū eo surrexerunt erat in amplissimis finibꝫ orbis & extremis maris. vel forte habitabat in paradiso terrestri. Hec Jaco. de Alexan. & Albertus de padua. D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis colligit ex vtroq; xp̄i resurgentis cōditio. qz surrexit. nō ē h̄. Per h̄ em̄ cōfutat falsitas iudeorū dicentiū xp̄m esse subtractum. & confirmatur veritas fideliū. Circa qđ sciēdū q̄ iudei audiētes custodes p̄dicare xp̄m resurrexisse inierūt cōsiliū dantes pecuniaz copiosam militibꝫ custodibꝫ vt dicerēt q̄ eis

fulgur de celo cadentē. Glo. videbā. i. pñs eram. q d. hoc factū est potestate mea ⁊ si sic subito deiecerat tam altū quid fiet de inferiori. Si sic regē supbie strauit q̄d faciet familiari suo. Si sic potentē q̄ntomagis debilē et infirmū hoiez. Et si sic p̄ sola mētis cogitatione q̄d erit p̄ oris expssione et operis patratione. De ptāte in inferno patet q̄ etiā ibi eam habeat et exerceat. qz ipe est iudex qui tradit reos ministris. ⁊ ministri tradunt tortoribꝫ. Sicut dr̄ Mat. v. c. Ipe est dñs ille q̄ postq̄ occiderit corpus habet ptātē aiam mittere in iehennā. Uere est ergo dñs inferni Luc. xi. Istam ptātem sui dominij xp̄s ostendit maxime in resurrectione sua. Nam separata aia a corpe ipo die parasceues. statim aia xp̄i cū diuinitate descendit ad debellādas tartareas ptātes. Quē videntes demōes territi et cōturbati q̄ nunq̄ talē ad se descēdisse viderant. intra se dixerūt. vt ait Augu. i sermone hodierno. Unde venit tā fortis q̄ ad nos tam potēter ingressus ē? Unde? q̄ nobis subditus fuit nunq̄ nobis talē mortuū misit. Quis ḡ est q̄ sic intrepid⁹ fines nr̄os ingreditur. ⁊ nō solū supplicia nr̄a nō veretur. verū etiaz alios de vinculis nr̄is potenter absoluit. Ecce quō demones sēserunt xp̄i potentiā in inferno. De hoc habetur figura in li. Macha. vbi dicit q̄ iudas machabeus surrexit vt defēderet populū suū ⁊ dilatauit gl̄iam pp̄lo suo. Et sequitur. Silis factus est leoni in opibus suis. Cōparatur leoni xp̄us in hoc. qz sicut leo ad nullius bestie occursum pauet. vt dicit de eo. ita xp̄s intrepid⁹ fuit ad occursum demonū q̄s potenter deuicit et spoliauit. vt dr̄ Lu. xi. Si aūt fortior eo supuenerit vniuersa q̄ habuit auferet ⁊ spolia ei⁹ distribuet. Sed p̄ isto latius aduertendum. Qz cū s̄m fidez catholicā ponit q̄druplex infernus. scz dānatorū. purgatorij. limbus puerorū. ⁊ limbꝫ patrū. Ad nullū tū horuz xp̄s dr̄ descendisse ptērq̄ ad limbū sanctorū patrū. Uerū est p̄ essentiā. licet per effectū ad oēs descendit. aliter tñ et aliter. qz ad infernū damnatorū descendēs habuit hunc effectū. q̄ eos de sua incredulitate ⁊ malicia confutauit. Illis aūt in purgatorio spem cōsequende gl̄ie dedit. Patribꝫ aūt in limbo. p̄ solo pcō originali detentis. lumen etne gl̄ie infudit. Hec Thomas pte tertia. q. liij. ar. q̄. Pro cui⁹ meliori memoria pono triplex memoriale documentū. Primū est q̄ xp̄s eos qui sunt in inferno damnatorū nō liberauit in resurrectōe. Rō h⁹ s̄m Tho. sup. iij. snīa. di. xxij. qz ibi sūt oēs obstinati ⁊ nō sunt capaces liberatiōis. vnō nō ex insufficiētia liberatōis. sed ex indispositiōe eorū nō sunt liberati ppter q̄d canit ecc̄lia. In inferno nulla est redemptio. Scōm documentū. pueri i limbo nō sūt liberati. ex eo q̄ nullus tūc meruit liberari nisi q̄ fuit mēbrū xp̄i p̄ fidē vl̄ fidei sacramentū. vtpura p̄ baptismū in nouo. ⁊ per circūcisionem in veteri testamēto. ⁊ p̄ sacrificia in lege nature. qz tñ nullū horū pueri habuerūt. igit⁹ ⁊c. Tertiū documētū. illi q̄ sunt in purgatorio nō sunt liberati. qz virtus passionis xp̄i nō se extendit nisi ad removendū originale pctm̄ de se. ⁊ ad removendū culpā actualē. q̄d nō fit nisi p̄ susceptionē alicuius sacri vel baptismi vl̄ pnie Jō non decuit eos liberare. nisi forte dicatur q̄ in hac vita meruerūt vt p̄ passionez xp̄i liberarētur. vel forte s̄m Tho. tūc speciali gr̄a factū fuit xp̄o ō nouo passo. q̄ tñ nūc fieri nō pōt. Et ita patet modus quō xp̄s dñium sue ptātis exercuit in inferno. De ptāte in mundo patet q̄ xp̄s est verus dñs post resurrectionē in mundo. sicut de se dixit. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Pro q̄ sciendū q̄ sicut dr̄. xcvj. dist. Duo sūt q̄ppe imperator auguste q̄by p̄ncipaliter hic mūd⁹ regit. scz auctoritas sacra pōtificū. ⁊ regalis ptās. vna spūalis. alia tēporalis est. Sed tñ spūalis ptās longe est excellentior tpali. vñ dicit Amb. in pastorali suo ibidē. xcvi. di. duo sūt. Honor ⁊ sublimitas ep̄alis nullis poterūt cōparatiōibꝫ adeq̄ri. Si regū fulgori ꝓpares ⁊ p̄ncipū diademati. lōge erūt iferi⁹ q̄s si plumbi metallū ad auri fulgorē cōpares. Quippe cuz videas colla regū ⁊ p̄ncipū submitti genibus sacerdotū ⁊ osculata eorū dextera. oz̄ō nibꝫ eorū credāt se cōmuniri. Et seq̄t. Nihil eīn in hoc seculo excellēti⁹ sacerdotibꝫ nihil sublimius ep̄is dici pōt. Et pōt ista ptās spūalis noīe celi. tpalis vero noīe terre intelligi. Xp̄o igit⁹ data est oīs ptās celi ⁊ tre p⁹ resurrectionē. qz sacerdotal'et regalis in ipo excellenter extitit. De sacerdotali dr̄ Heb. vi. Precursor p̄ nob⁹ introiit ies⁹ s̄m ordinē melchisedecb pōtifex fact⁹

Feria scda pasce. Sermo. LIX.

Surrexit dominꝰ

vere ⁊ apparuit Symoni petro Lu. vlti. Qm̃ vt ait Aug. supra ps̃. xcv. Uendere se hoies potuerũt sed redimere non potuerunt. Ideo venit xps q̃ dedit sanguinẽ in p̃ciũ ⁊ redemit orbẽ terrarũ. Hec ille. Ex q̃bus ꝟbis ptz q̃ redẽptio humana consideratꝫ ẽ tũ ad hoiem fuit opus magne miscõie. eo q̃ nõ cadit sb merito alicuius hois viatoris. cũ ois talis sit obnoxius pctõ. Juxta illd̃ Ro. v. Oẽs peccauerũt ⁊ egent gr̃a dei. Et ob h̃ ista festiuitas pascalis vltra ceteras festiuitates xp̃i et sctõꝝ plus debet esse hoiby celebris tãq̃ recordiũ magne pietatis diuine. Juxta illd̃ Isa. lxiij. Miscõiarũ dñi recordabor. Natiuitas siq̃dẽ xp̃i fuit opus magne miscõie ⁊ pietatis. sed resurrectio pfectionis gr̃e ⁊ cõsũmationis iustificatõis. Quia iuxta Gr̃e. Nihil nobis nasci, pfuit nisi redimi, pfuisset. In natiuitate data ẽ spes redemptõis. q̃ tũc debitũ, p nobis soluit. sz in passione expiata est culpa p̃uaricatiõis quia tũc sufficienter reatũ culpe abstulit. In resurrectiõe vero spem adipiscẽde glorie secũ sine oñi impedimẽto oñdit. vnde xp̃s resurrexit vt exemplar nr̃e resurrectionis. sicut clamat eccl̃ia in cantico vulgari dicẽs. Christꝰ surrexit exẽplũ ppl̃o dedit. q̃ resurgemus et sibi cõregnabimus. Qõ canticũ ad honorẽ dñice resurrectõis more solito p̃mo decantemus. ⁊ postea mr̃em dñi salutabimꝰ, p impetrãda gr̃a diuia dicẽdo. Aue maria gr̃a ⁊c. In q̃bꝫ ꝟbis tria tãguntꝫ. Prio nãq̃ describit resurrectio xp̃i: vt potens ⁊ magnifica. quia surrexit dñs. Scõo vt verax ⁊ non fantastica. q̃ vere. Tertio vt potẽs ⁊ publica. q̃ apparuit petro. Sic g̃ xp̃s surrexit potent vt magnus dñs et potẽs in p̃lio. Surrexit veracit vt carẽs oi figm̃to. Tertõ surrexit potẽt ⁊ publice vt oñsus p̃ncipali discipl̃o. q̃ Petro

Dixi primo q̃ describit A resurrectio xp̃i: vt potens ⁊ magnifica: q̃ surrexit vt dñs. Sic em̃ dic̃ apls. j. Cor. viij. Siq̃dẽ sũt dij multi ⁊ dñi multi. nullꝰ tñ est tantus ⁊ talis tãq̃ magnificꝰ dñs sicut xp̃s. ꝺ q̃ dr̃ Tu solus dñs. s. p essentiã. alij vero participatiue. vñ in femore suo scriptũ est. Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ Apoc. xix. Et lz xp̃s ab instanti sue cõceptiõis habuit h̃ dñiuz tñ illud non oñdit: nisi post resurrectiõem suã. In diebꝫ siq̃dẽ suis ante mortẽ legit ꝺ eo q̃ subditus erat parentibus. Luce. ij. c. Sed post resurrectionẽ dicit de se. Data est mihi ois ptãs in celo et in terra. Mat. vlti. Magna certe ptãs dñari a mari vsq̃ ad mare. Et sicut pater dic̃ filio. Dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã ⁊ possessionẽ tuam termios tr̃e. Et itez in alio ps̃. Adorabũt eũ oẽs gẽtes: oẽs reges ꝟr̃ei. Circa q̃ ꝺ est sciendũ q̃ xp̃s est dñs tanq̃ potẽs ⁊ dominãs vniuerse creature. Habet siq̃dẽ triplicẽ ptãtem. scz in celo. in inferno ⁊ in terra. ⁊ ita hz i sũmo ⁊ infimo ⁊ in medio dñationis ptãtẽ. vt nõ sit q̃ se abscõdat ab eo. vnde ps̃. Si ascẽdero in celũ tu illic es. si descẽdero ad infernũ ades. Si sumpsero pennas diluculo. ⁊ habitauero i extremis maris. Ecce celũ infernꝰ ⁊ mũdus. Dñiuz xp̃i in celo apparet p̃mo in h̃ q̃ oẽs angelice ptãtes adorãt eũ. Juxta illud ps̃. Adorent eũ oẽs angeli eius. Et Apoc. iiij. c. Seniores. xxiiij. pcidebant añ sedentẽ in throno ⁊ adorabant eũ mittẽtes coronas suas ante eũ. Ista añt adoratio in celo nõ est aliud: nisi vera et exp̃ssa recognitio sctõrũ angelorꝫ ⁊ hoim in celo regnãtiũ q̃ eorꝫ p̃mia a nullo habẽt: nisi a xp̃o. ⁊ hoc notat in eo q̃ dr̃. subm̃ittebãt coronas suas ante eũ. q̃ oẽ meritũ eorꝫ q̃ sancti adepti sunt p̃mia celestia. nõ sibi ꝟ̃pis sed gr̃e diuine ascribunt. Juxta illud Quid habes q̃d nõ accepisti. Scõo dñium sup ptãtis apparz in celo in h̃. q̃ ipe ẽ q̃ habẽt clauẽ dauid. q̃ claudit ⁊ nemo aperit. aperit ⁊ nemo claudit. Uñ ipe dicit Exo. xxxiij. Miserebor cui voluero. ⁊ ppicius ero in quẽ mihi placuerit. Tante libertatiz ⁊ ptãtis est iste dominus q̃ nullius seruitꝫ. p̃cibꝫ. p̃cijs aut fauoribꝫ aut terroribꝫ põt ab aliq̃ obligari sed oia bñplacito suo reseruauit. vnde ps̃. Oia q̃cũq̃ voluit dñs fecit in celo ⁊ i terra. Tertio apparet ptãs dñatiõis eiꝰ in celo in h̃ q̃ nullũ sibi patit resistentẽ. nõ solũ verbo aut facto sz etiã sola cogitatiõe. vñ lucifer necdum exp̃sserat ore nec oñderat ope q̃ poneret sedẽ suã ad aq̃lonẽ sz ẽz̃cito cogitauit h̃ mẽte. subito dejectꝰ ẽ ꝑ istum dñm Isa. xiiij. De q̃ casu dñs q̃ sua ptãte factꝰ sit dicit Lu. x. Uidebã satbanã tãq̃

debet reponere xpm verus penitēs in orto
florido virtutū. vt sic reflorcat caro eius ⁊
aia p gram q̄ emarcuerat p culpā. Itē de
tertio q̄ xpus surrexit vtiliter. qz capta p̄
da. Sic hō resuscitatus p gram debet vi
uere vtiliter nō ociari tota die Matth. xx.
ſz laborare in vinea dñi ex denario diur
no. vt pz ibidē. Istud em̄ etiā aialia bruta
⁊ virgulta faciūt. nā vermiculi steriles sūt
p hiemē. silr aialia sterilescūt in hieme ⁊ q̄
si mortificant in virtute generatiua ⁊ mo
tiua. Silr arbores mortificāt in hieme in
ꝑtute vegetatiua. Silr grana frumēti ca
dētia mortificāt Joh. xij. Que m̄ oia resur
gūt multo vtili⁹. qz q̄dā cētuplū fructū af
ferūt. Sicut pz de grano milij ⁊ papaue
ris. Sic deberet verus penitēs fructifica
re fruct⁹ honoris ⁊ honestatis. vt dicat il
lud Eccl. xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui
suauitatē odoris. Si em̄ fuit inutilis cor
de: qz iniq̄tatē meditat⁹ ē in cubili cordis
sui. astitit om̄i vie nō bone. malicią aūt nō
odiuit. iā post cōuersiōez lex dei sit i corde
ip̄i⁹ mediteť cū corde suo nocte. Jā exerce
at ⁊ scopet spm̄. i. purget eū ab inani cogi
tatōe. Jā i meditatōe sua exardescat ignis
spūsancti. ⁊ feruor caritatis ⁊ dilectiōis dei
⁊ pximi. Si etiā fuit inutilis ore. qz os ei⁹
forte habundauit malicia. ⁊ lingua ei⁹ cō
cinnabat dolū. i. dolose finxit dolos. Si
datus ad detrahendū sedēs aduersus fra
trē suū loq̄batur. ⁊ aduersus filiū mr̄is sue
ponebat scandalū. Jā os suū aperiat ⁊ me
diteť sapiam. Jā os suuz apiat ⁊ attrahat
spm̄ veritatis. vt loquať pacē cū proximo
suo. Jā ponat ori suo custodiā. vt nō loq̄ť
opa hoim. sed ex ore suo pficiat laudē dui
nā. septies in die laudās dñz. Jam loq̄ť ō
testimonijs dei in conspectu regū. Sic ei
vtiliter surget i verbo. Qz si forte fuit olim
inutilis in facto ⁊ ope. qz forte confessus ē
se nosse deū ore. factz aūt negauit. vt quia
videns furē currebat cū eo ⁊ cū adulteris
portionē suā ponebat. Nā qui furat⁹ est iā
nō fureť. sed iuxta cōsiliū apli magis ope
reť mānib⁹ suis vt habeat vnde tribuat ne
cessitatē patiēti. Hec ē em̄ vera resurrectō
surrexit eternaliter dr̄ Roma. vj. Qz resur
gens ex mortuis. iā nō moriť. mors illi vl
tra non dñabiť. Sic nos resurgere debe
mus vitādo relapsum pcti. qz irrisor est et
nō penitēs q̄ deflenda ite⁹ cōmittit vt diť
Ambro. Jsti nō cū xpo sz cū lazaro resusci
tantur. q̄ ite⁹ mortuus ē. Et qz ista oia in
struunt nos spūaliter resurgere a pctō. Jō
cōcludit q̄ xps resurrexit exēplarit ad no
strā instructōnē. Juxta illud Ro. vi. Quō
xps resurrexit a mortuis. ita ⁊ nos i noui
tate vite ambulemus. D

Dixi tertio q̄ describit xpi re
surrectio vt patēs
⁊ publica. in q̄ oñsus ē pncipali discipl'o
sez petro. Sic em̄ diť xps. Non pōt ciui
tas abscōdi supra mōtē posita Matth. v.
Et Lu. xij. Nemo accēdit lucernā ⁊ pōit
eā sub modio. Quid em̄, pfuisset xpi resur
rectio si nobis non patuisset. si discipulos
latuisset. si ip̄is, pbata non fuisset. Jō xpus
volēs facere fructū sue resurrectionis i no
bis multiplici eā apparitione, pbauit. ma
nifestādo se discipulis suis ⁊ alijs psonis.
Et p̄mo apparuit marie magdalene. sicut
dr̄ Mar. xvj. Surgens ihesus mane p̄ma
sabbati apparuit p̄mo marie magdalene.
Et modū apparitiōis oñdit Joan. xx. c.
Maria stabat ad monumentū foris plo
rans. ⁊ significat statū diligentiū q̄ p̄ amo
re plorātes nolūt recedere q̄ſq̄z dilectum
inueniāt. In hac apparitiōe affuerūt duo
angeli. q̄ eam cōsolabāť de dilecto. nec mi
rū q̄ angelos vidit q̄ pie incepit ⁊ pie p̄se
uerauit. nec etiā mirū q̄ de eoz cōsolatōe
nō fuit cōtēta. qz diligētes deū nō sūt con
tēti cōsolatiōe creaturaz nisi videāt deuz
quē querūt facie ad faciē. Juxta illud ps.
Quid em̄ mihi ē in celo. ⁊ a te quid volui
sup terram. Ex q̄ infero q̄ cōtēt⁹ cōsolati
one terrenoz nō req̄rēs clarā dei visionez
affectualit. nō vere diligit deuz. Patet. qz
spez ponit in creatura. ⁊ p creatorē diligit
creaturā. ⁊ sic nō vere diligit deū. imo taz
nō diligit. De his cōq̄rit dñs p̄ ppheram.
Dereliq̄rūt me fontē aque viue. ⁊ foderūt
sibi cisternas dissipatas. q. d. Dereliq̄runt
me cōsolatorē oim ⁊ foderť sibi cōsolatōes
vanas ⁊ insufficiētes q̄ eos satiare nō p̄nt
Joh. iiij. Qui biberit ex hac aqua sitiet ite
rū. Scōo apparuit mulieribꝫ a monumē
to recedentibꝫ. de q̄bus Matth. vlti. dicit
Qz exierūt de monumēto cū timore ⁊ gau
dio magno currētes nūciare discipul'. Et
ecce ihesus occurrit eis di. Auete Jste signi
ficant statū cōtēplatiū q̄ cōtinue recedunt

De regali dr Malach. j. Rex magn⁹ ego sum dicit dñs exercituū ⁊ nomē meū horribile in gentib⁹ Preter aūt has ptātes est in xpo tertia ptās distribuōis. qz sacerdotiū ⁊ regnū cui vult distribuit. ⁊ ascēdens in celū vtrāq; ptātē reliqt eccl'ie. Un. xxij. dis. dr oēs. Qz xps solus fundauit eccl'iaz romanā ⁊ beato petro etne vite clauigero terreni simul ⁊ celestis regni cōtulit ptātē Sed qz nemo militās deo implicet se secularib⁹ negocijs. Ideo dispēsatiue factū est vt eccl'ia solius spūalis ptātis auctoritatē habeat sed executionē tpalis potestatis regib⁹ ⁊ pncipib⁹ cōmisit. Hm q̄d deducit Bern. li. iij. de cōsideratōe ad Eugenij. ca. iij. B Licet aūt vtraq; ptās. scz sacerdotalis ⁊ regalis sint in eccl'ia. tñ multo excellentior sūt in xpo. Primo ex eo: qz ptās xpi ē pmarie institutōis. Instituit q̄s vult sacerdotes. ⁊ dignitates ordinat Apoc. j. Fecit nos regnū ⁊ sacerdotes deo et pri suo. Eph. iij. Ipe dedit q̄sdā q̄dem aplos. q̄sdam aūt ppbas. alios ꝓo euāgelistas. alios autem pastores ⁊ doctores. Itē distribuit regna. Prouer. viij. Per me reges regnāt. p me pncipes imperāt. ⁊ leguz cōditores iusta decernūt. Scdo excellit dignatiōe. ptās eñ eius est eterna. ⁊ regnuz ei⁹ q̄d nō auferet ⁊ qō nō corrūpet. vt dr Dañ. vij. Et h̄ q̄ ad regalē ptātē. De sacerdotali ꝓo dr Heb. vij. Jesus eo q̄ maneat ineternū. sempiternū habet sacerdotium. Tertio excellit auctoritate. Ipe eñ est pncipalis rex ⁊ sacerdos. alij tanq; ministri. Sap. vj. Audite reges qñ data ē ptās a dño vob. ⁊ virt⁹ ab altissimo ⁊ mistri estis regni ei⁹. De sacerdotib⁹ ꝓo dr. j. Eor. iiij. Sic nos existimet hō vt mīstros xpi ⁊ dispensatores mysteriorū dei. Ecce vtriq; ministri. Quarto excellit efficacia. Reges ei pñt occidere. viuificare aūt nō pñt. Sed de xpo dr Sap. xvj. Tu es dñe q̄ vite et mortis hēs potentiā. deducis ad portas mortis et reducis. Silr sacerdotes licet sacra adhibeāt ad viuificandū aiam. sol⁹ tñ xps cōfert grām p quā ē vita aie. ⁊ liberat a morte pcti Math. ix. Sciatz qz filius hois habet ptātē dimittēdi pcta in terra. Quinto excellit iudicio. qz finale iudiciū vtriusq; ptātis sacerdotalis ⁊ regal' ad eū finaliter deuolueta q̄ nulla erit appellatō Joh. v. Ptātē dedit illi iudiciuz facere: qz filius hois est. Sexto excellit retributiōe pmij. Premia enim regum et sacerdotum sunt tpalia. Sed ipe p meritis vniuscuiusq; habet ptātē dandi pmia vel penas eternas. vt dr Luc. xij. Postq; occidit corpus habet ptātē aiam mittere in iehennaz. De premio vero eterno dr Joh. vij. Dedisti ei ptātē omis carnis. vt omne q̄d dedit ei det ei vitā eternā. Et sic ptz quō xps resurrexit potenter vt dñs. vñ vere ⁊ merito pōt dici q; exā habet ptātem celi mūdi ⁊ inferni vere surrexit hodie vt dñs. E

Dixi secundo q; in ꝓb p. describit resurrectio xpi vt vera; ⁊ non fantastica. qz surrexit carens omi figmēto cū dr Surrexit vere. Circa q̄d est sciendū q; dñs surrexit veraciter. mirabilit vtilit ⁊ eternalit. ⁊ p dñs surrexit exēplarit. De pmo dr qz surrexit vere. Istā veritatē xps pbauit multz argumentis euidentissimis. Primo qz. xl. diebz apparēs discipulis semetipm pbuit viuū in multis argumētis. Actu. j. Scdo qz oñdit manus ⁊ pedes ⁊ latus Joh. xx. Tertio qz comedit. vnde dixit. Habetis hic q̄d māducetur. At illi obtulerūt ei ptē piscis assi. ⁊ ita de multis alijs. q̄ nō pōt facere corpus fantasticū. Sic q̄libz nrm deberet veraciter resurgere vt posset dicere illud. iij. Reg. xx. Demēto dñe q̄mō ambulauerim cora te in veritate ⁊ i corde optimo ⁊ pfecto. Sed econtrario de falso penitēte dr Apoc. iij. Scio opa tua qz nomē hēs q; vivas et mortu⁹ es. Luce. xvi. Vos estz q̄ iustificatis vos cora hoib⁹. de⁹ āt nouit corda vra. Isti sūt sepulchrz dealbatz a foris. int⁹ āt pleni fetore. vt dr Math. xxiij. Et sunt sīles lupis palliatis ouili pelle Math. vij. Scdo surrexit xps mirabilit: qz clauso sepulchro. sic etiā fuit mirabilit natus clauso vginis vtero. Fuit aut̄ posit⁹ in sepulchro nouo in syndone mūda ⁊ in orto florido. Sic ver⁹ penitēs resurgēs a pctis dz xpm reponere in sepulchro conscie sue renouato p pniam. in tali vicz q̄d sit mundū. acsi adhuc in eo null⁹ iacuisset. Debet eñ oīno obliuisci preteritaz delectationū. ac si eas nunq; habuisz debet esse firmi ꝓpositi ⁊ duri ad resistendū tēptatōib⁹. sicut lapis ictib⁹. Scdo dz reponere xpm in syndone mundicie ⁊ castitatis tā cordis q; oris q; operis. Tertio

dicit sic. Duo ex discipul' ihesu ibāt ꝛc. Qui aūt fuerūt isti duo discipuli diuersimode sentiunt doctores. Quidā dicūt q̄ fuit vn⁹ cleophas. ꝛ alt vt dic̄ Theophi. fuit lucas euāgelista. q̄ppter humilitatem se nō noiauit. Hoc sentit Greg. in moza. sz Ambro. videt dicere sup lucā q̄ nō fuit lucas. sed ali⁹ noie almeon. q̄d verī⁹ credit. Haz lucas potī⁹ fuit discipul⁹ ap̄lox q̄s ex discipulis xp̄i. sicut phat p Jeroni. in prologo eiusdē euāgelij ꝛ Aug. quicq̄d tñ sit de isto modice vtilitatis est nob ad sciēdū. Isti g̃ duo discipli ibāt ipa die resurrectiōis dñi post illas tres apparitiōes xp̄i in q̄ddā castellū qđ distabat ab hierlm. lx. stadijs. q̄. s. lx. stadia faciūt septē miliaria cū dimidio. vt dicit Albertus. Nicolaus tñ de Lyra dicit. q̄. lx. stadia faciūt quattuor leucas integras sine quattuor stadijs. sed ꝟ est solū ex diuersa cōputatione illox. noie emaus q̄ fm Bedā dicebat post hoc Nicopolis. que p⁹ expugnatōnē iudee fuit restaurata sub marcho ꝛ armelio et anthonio. sz mutauit nomē. Et ipi loq̄bant ad inuicē non q̄si credētes. vt dicit Theophil⁹. sz vt stupentes in reb⁹ extraneis. De q̄ aūt inter cetera loq̄rent. dicit q̄ de his oib⁹ que acciderant. scz tpe passionis xp̄i in ꝓrio facte. vtputa de traditiōe. flagellatione. crucifixione ꝛ sepultura. ꝛ deinū apparitiōe mulieribꝫ facta. Et credendū est q̄ isti duo discipuli nō sine magno dolore loquebant. de his oib⁹ que acciderāt. exēplo q̄rū nos ea que vidim⁹ ꝛ audiuimus de opib⁹ xp̄i annūciare alijs debemus. ꝛ cōferre inter nosmetipos. Juxta illō Job. vij. Quapro pter ꝛ ego nō parcā ori meo. loq̄r in tribulatiōe spūs mei. cōfabulabor cū amaritudine aie mee. Et factū ē dū fabularent se cū. Fabula dr̄ cōpositio ex mirꝫ incredibilib⁹. q̄ vero isti mirabant de his q̄ acciderant. nec ea plene credebāt mazie de resurrectōne. Ideo fabulari dicunt. ꝛ secum q̄rerent. scz toto conatu adinuicē de salutoze. Un̄. ij. Parat. xv. In tota voluntate sua quesierūt dñm ꝛ inuenerūt eū. De q̄b⁹ aūt q̄sierūt inter se facile est videre. q̄ fortet de illis q̄ fuit tāta quersitas iudeox trade tib⁹ eum. Itē quō xp̄s nō restitit capiēnimes non defenderūt eū sed fugierūt ab eo. Inter cetera tñ querebāt quo deberēt diuerti. exq̄ fuerūt sine p̄re. ꝛ quā vitā eligerent. Ultio an possibile fuisset eū resurgere. ꝛ an illa vera esset q̄ mulieres dicebant. Cū aūt illa cū amaritudine cōfabularent. tūc ipe ihesus. de q̄ scz loquebant. ap propinquās ibat cū illis. Ecce iuxta vulgare puerbiū. Lupus est in fabula. dñs. scz ipe supuenit de q̄ loquebāt. Theophilus spūale corpus qđ habebat xp̄s nulla ipe diebat loci distantia q̄n statim adesset vbi ꝛ cū q̄b⁹ volebat. Attēde quō familiaris ē xp̄s de se loq̄ntib⁹ Dath. xviij. Ubi duo vl' tres cōgregati fuerint in noie meo. illic ego in medio eox sum. Quia aūt in ista. s. cōfabulatiōe occurrebāt dubitabiles qōnes. quas ipi p se nō sufficere poterant ad soluendū. ideo ponit eox ignoratia. vt dr̄ Oculi aūt eox tenebant ne eū agnoscerēt. habebat em̄ passionē in oculis que dr̄ acrisia. vel fm alios acrisia. latine vero dr̄ iuidentia. ꝛ est duplex. vel q̄n rem p̄ntē nō videm⁹. vel q̄n visam nō cognoscimus. q̄n freq̄nter rem visam querimus aut quā manu tenemus. B Theophilus ponit tres cās hmōi apparitōis xp̄i pegrie. Prima vt discipuli nō timērent eū dicerēt totā suā intentōez cozā ipo. Scōo vt intelligerent q̄ licet idē sit corp⁹ xp̄i q̄d resurrexit sicut pus. nō tñ oib⁹ esset visibile. sed q̄bus vellet. Tertio vt intelligerent q̄ p⁹ mortē cōuersatio ei⁹ nō erat digna hoib⁹ sz angelis. Greg. tñ dicit q̄ talē se illis demōstrauit exteri⁹ in oculis corpis q̄lis apud illos erat int⁹ in oculis mētis. Jpi em̄ xp̄m amabant. ꝛ tñ de ipo dubitabāt. Propter amorē igit se oñdit eis. sed ꝓpter dubitatiōz cognitiōis sue speciē ab eis abscōdit. Pōt dici q̄re nō cognouerūt eū ap̄li. Prio q̄ eox oculi tenebant ꝛ forte fuit ex tristicia ꝛ dolore cordis repleti. Vel vt dic̄ Aug. i ipis oculis opatōe sathane caligo q̄dā erat fluxu alicui⁹ hūoris causata. p quā diabolus volebat impedire cognitionē xp̄i. vl' vt dr̄ Dar. q̄ in alia specie oñsus ē eis. Et ait ad illos. Hic ponit xp̄i allocutio de eoz dubitatōe. Exq̄ em̄ ipi nō aduertebāt ꝛ p ꝑs nec loq̄bat sibi. Ipe ꝓuenit eos vt p uocaret eos ad colloquiuz. ꝛ dic̄ eis. Qui sunt hi sermones q̄s cōferit adinuicē. q. d. exq̄ nihil mihi loq̄mi. tūc signū ē q̄ aliq̄ arduū inter vos tractatis. et estis tristes. ꝛ sic nihil loq̄mini mihi. hoc eis p̄dixerat

ab ℞ mũdo ꝑ ꝓtẽptũ q̃si a monumento feti
uo. sic fuit paul⁹. qz oia fetida reputãs dic
Dia arbitrat⁹ sũ vt stercora. Et his ibs oc
currit ꝓsolãdo et adiuuãdo eos Isa. lxiiij.
Occurristi letãti ⁊ faciẽti iusticiã. Sz au
diam⁹ q̃d ꝺz ꝺ ist mulieribꝫ. qz ille accedẽ
tes tenuer̃t pedes iesu. ꝑ q̃d significat ꝙ ta
les debẽt i opibꝫ suis accedere miscdiaz ꝺi
⁊ iusticiã. vt dicãt cũ ps. Miscdiaz ⁊ iudi
ciũ cãtabo tibi dñe. Tertio apparuit petro
vt ꝺz ℞ Luc. vlt. Nescit tñ q̃n aut qũo. Et
ista apparitio est ꝓsolatio pctoz. Dicit eñ
Bed. Mag dignatio dñi ꝙ ei spẽaliꝫ ꝑ ce
teris voluit apparere quẽ de negatõe ꝑ cete
ris rea ꝓscia ꝓfitebat. Significat ꝫ ista ap
paritio statũ penitẽtiũ. nã qz petr⁹ a ꝓspec
tu dñi exiuit foras ⁊ cepit flere. meruit istã
dñi apparitionẽ. Sz q̃re eũ ꝓmiserat cade
re ꝺ eũ ꝑ ceteris pl⁹ dilexit. Rñdeo ꝓm Bre.
Qz in ℞ magne pietatis dispẽsatõez ostẽdit
dñs ꝙ eũ quẽ cũctevoluit ꝓficere ecclie ꝓ
misit cadere. vt i sua culpa disceret qualit
alijs debeat misereri. Eccli. xxxj. Intellige
q̃ sunt ꝓximi tui ex te ipo. Cñ dido enee
rñdit. Nõ ignara mali miseris succurrere
disco. Et ꝺ infero ꝙ licet meli⁹ sit hẽ plã
tũ innocentẽ q̃ntũ ad ꝓtutẽ intercessionis
apud deũ. tñ meli⁹ est hẽ penitentẽ q̃ntuz
ad cõpassionẽ miseratõis. Quarto apparu
it duobꝫ discipulis in emaus eũtibꝫ. q̃d in
terꝓtat ꝓlus abiect⁹. vel desideriũ ꝓsilij. ⁊
significat statũ religiosoz. ꝺ elegẽr̃t esse ab
iecti in domo dñi magis q̃s habitare i taber
naculis pctoz. ⁊ ꝺ desiderãt ꝓtinue iplere
ꝓsilia diuia scz pauptatẽ. castitatẽ ⁊ obedi
entiã. Quito apparuit vndecim discipulis
simul ꝙgregatis Joh. xx. Et significat statũ
pfectoz ꝺ in vnũ ꝙgregãt oia sua opa. et
portas sensuũ suoz clausura discretõis cu
stodiũt. Det ꝫ deus vt ⁊ nobis appareat in
corde ꝑ grãm. ⁊ in futuro ꝑ gliaz. Qõ ipse
nobis ꝓstare dignet. rẽ.

Feria tertia pasce.

Sermo. LX

DUo ex discipulis
iesu ibant ipso die resurrectõis ĩ
castellũ qꝺ erat in spacio stadioz
lx. ab hierlem nomine emaus. Luc. xxiiij.
et Math. xxviij. et Joh. xx. Pro habenda
ꝓtinuatione euangelij hesterni sciendũ est
vt dicit Augustin⁹ de concordia euangeli
starũ. Qz cũ maria magdalena venisset ad
sepulchrum ⁊ nõ inuenisset ihesum in mo
numento sed solũ angelũ sedentẽ sup reuo
lutum lapidem. vt dictũ est heri. Maria
vtiq; ex instinctu angeli ⁊ ꝓcepto iuit sta
tim ad apostolos vndecim. Et signanter
locuta est Petro de resurrectõe dñi. Petr⁹
aũt audita tam expectabili reuelatõe cum
iohãne ibant ad monumentũ. et venientes
nõ inuenerunt quicq; ibi nisi linthea mina
inuoluta in vnũ locũ ibi. vt ꝺz Joban. xx.
Illa aũt volens adhuc certi⁹ experiri ꝺ re
surrectione xpi sequebat Petrũ ⁊ Johan
nem. Cũ illi recessissent. illa sola pitit ibi
lamentando ⁊ mansit. vbi statim apparue
runt ei duo angeli. cũ quibꝫ ipsa colloque
batur de facto ꝓ quo venerat. Et ipa sic
loquente vidit illos angelos attente aspi
cientes in locũ ꝺ erat post eam. Illa autez
ꝓsiderata attenta aspectione angeloz post
se. vt dicit Orige. vtiq; esse aliq̃d suspica
batur post se. Et sic statim retrospexit ⁊ in
uenit iesum stantẽ post se in forma ortula
ni. Jesus ꝙ noiauit eã noie ꝓsueto dicẽs.
Maria. Cui illa. Raboni. et ꝓsequenter vo
luit osculari pedes ei⁹. sed eo nõ ꝑmittẽte.
illa mox cucurrit ad discipulos dicẽs eis
q̃ viderat. et in illo transitu eadẽ maria in
uenit alias mulieres cũ qbꝫ ꝓiuncta ibat ꝑ
viã. Cũ aũt ꝓcessissent occurrit eis statim
iesus. vt ꝺz Math. xxviij. di. eis. Auete. ⁊
ꝑmisit eis tãgere pedes suos. ꝓcepitq; eis
vt dicerẽt aplis. q̃ ⁊ fecerũt dicẽtes. Vidi
mus dñm. Sicq; iam xps eis bis apparu
it. Tertio ãt apparuit Petro redeunti a se
pulcro. vt dicit Aug⁹. Licet null⁹ euange
listaz ℞ dicat expsse. Dis ꝫ iam tribꝫ appa
ritionibꝫ factis eodẽ die resurrectiõis dñi
duo discipuli audita iam nouitate de re
surrectione christi ab apostolis ⁊ mulieri
bus. licet adhuc impfecte crediderunt re
surrectionẽ dñi quasi ex quadam dubita
tione. ibant ad quoddam castellũ nomine
Emaus. quibꝫ euntibꝫ sic in via dominus
apparuit eis. Et hec fuit q̃rta apparitio de
qua dicit in euangelio hodierno. Duo ex
discipulis iesu rẽ. Vbi euangelista tria fa
cit. Primo ostendit qũo xps de se loquẽti
bꝫ apparuit. Scõo qũo eis enarrauit scri
pturas ipis dubitãtibꝫ. Tertio qũo mani
festauit se ipis discũbentibꝫ. ibi. tunc aper
ti sunt oculi eorũ. A Quo ad ꝓmum.

voce ei⁹. ℒ His itaq; auditȝ p xp̃m a discipulis illis duob⁹. et pcepta int̃ cetera eoꝝ dubitatõe ó sua resurrectõe tãq; pius mgr̃ dubitatões eoꝝ ꝓfutat. scpturas alle gat. ⁊ rõne ꝓbat. vt seq̃t. Et ipe dixit ad il los. scz arguẽs eos ex eoꝝ mĩsione. O stul ti. s. p cecitatẽ intellect⁹ ⁊ ignoratiã. maxie ãt stulti. qz credebãt solũ redemptionẽ isrl̃ tpalẽ. ⁊ nõ eternã ⁊ spualẽ. ⁊ tardi corde. i. duri mẽte. ad credendũ in oĩb⁹ q̃ locuti sũt ꝓphete. scz de xp̃i morte ⁊ resurrectõe. Vñ Actu. iij. ór. De⁹ q̃ pnũciauit p os omniu ꝓphetaꝝ pati xp̃m suũ. sic impleuit. Conse quenter arguit rõne. Est em̃ mod⁹ ꝓbandi alicui p auctoritatẽ et rõem. Cũ g̃ xp̃s alle gasset ꝓphas. ꝓseq̃nt arguit rõne. Dicit ad Heb. ij. Decebat em̃ eũ p passionẽ cõsum mari. vbi glo. i. nisi xp̃s pateret hõ non re dimeret. Vñ dic̃. Rõne oportuit xp̃m pa ti et ita intrare in gloriã suã. q̃si arguat. Il lud qõ est diffinitũ ab etno ex ꝓsilio trini tatis nõ ꝑt variari. Sz xp̃m pati fuit diffi nitũ isto modo. g̃ oportuit eũ pati. oportu it q̃dẽ. i. necesse ꝓditionale fuit. scz si redem ptio hois ordinari debuisset. nõ ãt necesse simplr̃. Quia q̃uis ali⁹ modus redẽptõis fuisset possibilis. null⁹ tñ ita fuit ꝓgru⁹ sic passio xp̃i. Sed in ꝓriũ Bre. xxj. li. moral. Qui fecit nos de nihilo. ꝑter suã passionẽ nos potuit redimere. Verũ est de absolu ta potentia non autem ordinata. Et er go oportuit christum pati. vt dicit Lyra. Tum ꝓpter ordinationẽ. tum ꝓpter chri sti exaltationẽ. tum ꝓpter humani gene ris redemptionez. tum ꝓpter scripture im pletionem. Unde Hiero. sup illud Psal. lxvij. Et domini dñi exitus mortis. Glo. ac si di. Quia de morte indignaris hũana ꝓditio. patienter fer mortẽ. quia ⁊ dñi qui peccatũ non fecit. Dñi dico exitus ab hac vita nõ ali⁹ fuit q̃s mortis. i. p mortem. Et ita intrare in gloriã suã. i. in gloriaz p ip̃m acq̃sitam. q̃ gloria ꝓsistit in dotib⁹ anime ⁊ in glorificatione ab omni ꝓplo. Hoc enim merito sue passionis xp̃s acquisiuit. qz me ruit glorificari ab omni ꝓplo sic̃ver⁹ deus. Phil. ij. ℒ Hic notandũ q̃ si christũ oportuit pati ⁊ tũc intrare in gl̃am suã. q̃d nos miseri dicturi facturiq; sum⁹ qui nihil patimur. ⁊ tñ volum⁹ intrare in gl̃az alie nam. Et incipiẽs a moyse ⁊ oĩb⁹ ꝓphetȝ in terp̃tabat illis in oĩb⁹ scpturȝ. q̃ ó ipo erãt in figuris p̃dicte videlicet in Ben̄. qũo de latere viri formata fuit Eua. sic de latere xp̃i ecclesia. Item qũo Abel p sacrificium deo placuit. Cayn ꝯo displicuit. Sic ho stia xp̃i accepta fuit deo. iudeoruz victime displicuerunt. Et Cayn Abel ex inuidia occidit. Sic iudei xp̃m. Item qũo Abra ham obtulit filiũ i monte. Itẽ qũo Jacob vidit scalã celos tangentẽ in mysterio scte crucis. Itẽ qũo moyses eduxit sexcẽta mi lia hoim. exceptis pueris ⁊ feminis. Item qũo Noe crapulat⁹ a vino denudatus est coram filijs. Sic xp̃s potat⁹ in cruce ace to denudat⁹ ab eis. Ps̃. Confusio operu it faciẽ meã. Duo filij illudẽtes ei scz iudei ⁊ gentiles di. Vach qui destruis templuz dei ⁊c. Sed surgens a mortuis maledixit vnũ scz iudeos. Itẽ qũo filij israel peccan tes morsu serpentiũ puniti. sanati fuerunt ex aspectu serpentis enei. Item de samso ne qũo adamauit Dalidã. Nõ em̃ allega uit eis poetica figmẽta. non philosophica argumenta. q̃ licet etiã fuissent alic̃ de xp̃o tñ paruã potuissent facere ꝓbatõez de ipo g̃ poti⁹ allegauit moysen q̃ p̃m⁹ fuit ꝓphaꝝ q̃ de xp̃o multa p̃dixerat. vt ór Deut. xviij. Et ꝓseq̃nt alios ꝓphas allegauit vt Jsaiã liij. q̃ dixit. Sic̃ ouis ad occisionẽ duct⁹ ẽ Item Hiere. xj. Ego q̃si agnus mãsuet⁹ qui portat ad victimã. Et sic de alijs. bre uiter allegauit alios ꝓphetas in quodã ge nerali. adducendo tñ principalia dicta de xp̃o. ⁊ q̃ntũ sufficiebat ad ꝓpositũ oñdẽdũ. vt dic̃ Lyra. Et a ꝓpinq̃bãt castello q̃ ibant. nõ fuit eis tediũ in via audire eũ. et ita delectati in ꝑmõe cito se estimauer̃t ve nisse. Et ipe finxit se lõgi⁹ ire. ac si remoti⁹ intendebat ire ad locũ magȝ distantẽ. Sz a. d. tñ fictio duplicitas est. Et illa est pec catũ. qũo h̃ ꝓuenit. Dicendũ ꝑm Aug. Qz nõ omnis fictio est mendaciũ. sed solũ illa qñ illud q̃d fingim⁹ nihil signat. sed qñ in aliquã rem referr̃ nõ est mendaciũ sed figu ra veritatȝ. vt hic erat. Per istã em̃ fictiõez q̃ finxit se longi⁹ ire. significabat ꝑm Gre gorium q⁹ longe erat ⁊ q̃si pegrinus a fide eorum. Et coegerunt eum. id est. allicie bant eum verbis. et postea forte traxerunt eum honeste dicentes. Mane nobiscum domine: quoniam aduesperascit. id est. in cipit fieri nox. Et q⁹ hoc sit verum osten dunt per signum cum dicũt. ⁊ inclinata est

Joh. xvj. Quia plorabit⁊ vos ꝛc. Sz nevi
derēt aliq̄d ihonestū tractare statim ꝛnde
bat sibi vn⁹ ex illis noie Cleophas ꝛ dixit
ei. Tu sol⁹ pegrin⁹ es. s. p hac vice q̄ veniſti
ad diē festū in hierlm cū alijs. vt ỏz Joh. ij.
et. vij. Et ly solus nō facit exclusionē alio
rū pegrinoꝝ ſz excludit cognitōz ab eo ſic
apparēte. de manifesta morte ieſu. vt ſit ſen
ſus. Cū multi pegrini ſūt in hierlm qui de
ß facto sciūt. tu sol⁹ es inter eos q̄ hec igno
ras. ꝛ ß est mirū. Et bñ dicūt iſti xp̄m per
egrinū. Primo q̄ erat de lōginquis ꝓtib
celi. Scō vt dic̄ Beda. quia lōge natura
ei⁹ ab eis p resurrectōis glaz distat Tertio
q̄ fidei eoꝝ erat extrane⁹ Ps. Extraneus
fact⁹ sum fratrib⁹ meis. ꝛ pegrin⁹. Contra
arguūt eū. Et nō cognouiſti ea q̄ fctā sunt
Acſi dicāt. pegrini ꝓueuerſt inq̄rere ỏ no
uitatib⁹. tu āt existēs circa tales nouitates
mirū est q̄ ignoras. Et ne excuſaret de ob
liuione dicūt notāter. q̄ sūt facta ī illa his
dieb⁹. i. nouiter ꝛ recēter. Quib⁹ ille dixit.
Que. nō q̄rit ex ignorātia. vt dic̄ Lyra. ſed
siē mgr̄ sciēs aliq̄d pfecte. q̄rit nihilomin⁹
a diſcipl̄o. vt audiat intentōz ſuā. Deinde
ỏz rn̄ſio diſcipl̄oꝝ. In q̄ ꝓmēdant xp̄m tri
pliciter. ſ. reſpectu dei. reſpectu ſui ꝛ reſpe
ctu ꝓximi. Et dixerūt ei de ieſu nazareno.
Ecce cōm .datio patrie. i. florido. Eañ. ij.
Ego flos campi. Cōmendāt ꝓtutē. q̄ vir
fuit. i. ꝓtuoſus Luc̄. vj. Virt⁹ de illo exi
bat ꝛ ſanabat oēs. Jtē cōmendāt officium
q̄ dicūt ꝓpha Joh. vj. Hic est ꝑ ꝓpha. Et
dic̄ glo. dicūt eū ꝓphaz. tacent autē de filio
dei. q̄ nō pfecte crediderūt. vel q̄ lz sciūt
ꝛ credūt. tñ timent reuelare ſibi. timentes
ne eſſet vn⁹ ex hoſtib⁹ xp̄i. ꝛ ſic neſciētes cū
q̄ loquunt tacēt de filio dei Jtē cōmēdant
opus dicētes. Potēs in ope et ſermōe. ſm
Lyrā. pdicatōis in ſuſcitādis mortuis. et
ſic de alijs curādis infirmis. Quante autē
ſit potentie xp̄i ſermo ỏz Luc̄. iiij. Stupe
bāt aūt in doctrina ei⁹. q̄ in ptāte erat ſer
mo illi⁹. Jtez cōmendāt eum reſpectu dei.
Eoꝝ deo. accept⁹ ſcz deo in oib⁹ p̄dictis.
Matth. iij. Hic est fili⁹ meus dilectus in q̄
mihi cōplacui. Jtē cōmendāt eū reſpectu
ꝓximi di. Et omni ꝑſo. Omis ꝓfus gau
debat in vniuerſis q̄ glorioſe fiebant ab eo
Luc̄. xiij. Et ita deſcribūt eū in vita. Con
ſequēter deſcribūt. q̄d factū est ī morte. Et
q̄o certe p inuidiā tradiderūt eū ſūmi ſa
cerdotes. ſcz pilato ꝛ gentib⁹. q̄ tñ eum ve
nerari debuerāt. in damnationē mortis. ß
habetur Matth. xxvij. Et inſinuāt genus
mortȝ dicentes. Et crucifixerūt eū. vñ ag
grauant eis cauſe triſticie. q̄ poſt hec om
nia ſperabam⁹ q̄ ipe redempturus eſſz iſrl̄.
q. d. cuius triſtes fuim⁹ ꝓter morte ſuam.
tñ ſpes reſurrectionis ſue mitigabat in no
bis aliqualiter triſticiam: nunc autez quia
non reſurrexit deſperamus multo fortius
Et dicit Theophilus q̄ ipſi eſtimabant
xp̄m ſolum redempturuz iſrahel. i. iudeos
a ſeruitute romanorū. ꝛ fieri ſolum regem
terrenum. quod ꝛ iudei hodie a meſſia ex
pectant. cum tñ querendū est ꝓius libera
ri a ſeruitute peccati. Et nunc ſup hec om
nia dies est tertia hodie q̄ hec facta ſunt.
Hoc dicunt ipi ſm Lyram. reducētes in
memoriā q̄ p̄dixerat tertia die ſe reſurrec
turū. Sicut etiā dicit Theophilus. Con
ſequenter ſubiungūt de reſurrectiōe quaſi
heſitando. adducentes teſtimoniū mulie
rum ꝛ alioꝝ. vnde dicūt. Sed ꝛ mulieres
quedā ex noſtris terruerūt nos. Hoc ītel
ligendū est q̄ ad ablationē corporis xp̄i. ỏ
nō aūt de reſurrectione annūciata p ipſas
q̄ eis erat ꝓſolabilis. Subiūgunt tempus
teſtimonij mulier⁹ que ante lucem fuerunt
ad monumentū. dum adhuc tenebre eēnt.
Joh. xx. Et nō inuento corpore. quia dici
tur Luc̄. xxiij. Q̄ ingreſſe nō inuenerunt
corp⁹ dn̄i ieſu. Et ergo iſti dicūt q̄ nō in
uento corpe xp̄i mulieres exierunt cito de
monumento ad dicendū q̄ factū est apl̄is
dicentes ſe etiā viſionē angelorum vidiſſe
vt habet Joh. xx. vnū ad caput aliū ad pe
des ibeſu in ſepulchro. Qui ſcz angeli. di
cūt eum viuere Luc̄. xxiij. Quem querit⁊
viuentē cū mortuis. ſurrexit non est h̄. Et
abierūt quidā ex nr̄is. ſ. ſocijs ꝛ apl̄is xp̄i.
ſcz petr⁹ ꝛ iohannes. vt ỏz Joh. xx. Et ita
inuenerūt. ſcz corpus xp̄i ſublatū ꝛ monu
mentum apertum ꝛ vacuum. ꝛ lintheami
na ꝛ omnia alia ſicut eis mulieres dixer̄t.
Ipſum vero nō inuenerunt. ſcz ibi in loco
ſepulchri. licet poſtea eum in via inueniſ
ſent. vt dicitur Matth. xxviij. Ecce bone
mulieres ſunt aliquando audiende. Unde
Beñ. xxj. Sara dixit Abrae. Ejice ancil
lā ꝛ filiū ei⁹. Et noluit abraā. Sz dn̄s de⁹
dixit ad eū. Oia q̄ locuta ē tibi Sara audi

amicicia dr̄ Joh. xiiij. c. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. Et pater me⁹ diliget eū. ⁊ ad eū veniemus. ⁊ mansionē apd̄ eū faciemus. Scd̄o de orōnis instātia dr̄ Luc̄. vlti. Coegerūt eum dicentes. mane nobiscū dn̄e. Tertio de mentis opulentia dr̄ Luc̄. xix. In domo tua oportet me manere. Quarto d̄ pacis cōfidētia dr̄ Joh. x. Querebant iesum app̄hendere iudei. ⁊ exiuit de finib⁹ eoꝝ. ⁊ abijt trans iordanē in locū vbi Johānes erat baptizans pri⁹. et mansit ibi. Ecce xp̄s fugiēs ꝑsecutōes manet in loco pacis. Ps̄. In pace factus ē locus eius. Isido. Qui pacē amplectit̄. xp̄o in se mansionē parat. Pro q̄ māsiōe vt maneat nobiscuz hic ꝑ gr̄am. ⁊ in futuro nos cū eo ꝑducat ad gl̄iam. ip̄m glorificantes imploremus. Quod nobis prestare dignetur pater et filius ⁊ spūssctūs. Amen.

In octaua Pasce. I. Sermo. LXI

Stetit iesus ī medio discipuloꝝ et ait. Pax vob̄. Joh. xx. Sicut dicit btūs Aug. sup ps̄. lxviij. sermone. ij. Duo q̄dem nobis in genere hūano nota erant. vnū aūt incognitū. nasci quippe ⁊ mori oēs sciebamus. sed resurgere ⁊ ieternū viuere nesciebam⁹ vt ergo oñderet nobis xp̄s qd̄ nō noueramus suscepit duo que noueramus. Hec Aug. Ex q̄bus verbis patet q̄ xp̄s iō nasci ⁊ mori voluit sicut ceteri hoīes. ⁊ tādē resurgere a mortuis. vt resurrectōe sua doceret se esse supra hoīes. ac ꝑ h̄ spem daret hoīb⁹ resurrectiōis future. Vñ dic̄ Aug⁹. lib. de symbolo tractatu p̄mo in fine. Credimus resurrectionē carnis q̄ p̄cessit ī xp̄o vt hoc speret corpus q̄d p̄cessit in capite. Hec ille. Sed qꝛ hec difficilia sūt ad credendū. Jō xp̄s multiplici argumento suā resurrectionē ꝓbauit. docens non eē īpossibile homībus q̄d in xp̄o fuit iam inchoatū. ꝓpter qd̄ sic dicit Aug. in sermone de resurrectōe dn̄i. Cristus voluit resurgere eo tp̄e q̄ cūcta reuiuiscūt vt oñderet ꝑ h̄ homī esse possibile q̄ q̄ñq̄ rediret ad vitam. ex q̄ terrenascentia videt redire ad vegetatiōz Nā ꝑm ip̄m. Sicut post hiemalis frigorꝫ frigidā sepulturā. q̄dāmō pullulare elemēta oīa festināt. vt resurgente dn̄o et ip̄a resurgere videant̄. Nam ex resurrectiōe dn̄i aer salubrior. sol candidior. terra fit fecundior. extūc surculus virescit in frutice. herba crescit in segete. vinea letat̄ in palmite. Si igit̄ cū florescit xp̄i caro oīa floribꝫ vestiūt̄. necesse est vt aliq̄n hō credat se resurrecturū Hec ille. Ad h̄ igitur ꝓbandū efficacius dn̄s volens resurrectiōis sue veritatem ꝓbare apparuisse legitur apl̄is ipso die resurrectionis. ⁊ post h̄ die octauo eiusdem vt veritate resurrectiōis sue probata nos d̄ resurrectōe nr̄a accertioraret. Quā q̄dem veritatē resurrectōis sue xp̄s ꝓbans stetit in medio discipuloꝝ suoꝝ dicēs. pax vob̄. Principalit̄ tria fecit Jesus p⁹ resurrectionē int̄ discipulos. Primo qꝛ stetit. secundo qꝛ in medio. tertio qꝛ dixit pax vobis. In q̄b⁹ verbis xp̄s post resurrectiōem suā cōsolat̄ suos fideles tripl̄r. Primo q̄dē cōsolat̄ eos tanq̄ fortis ⁊ potēs ad auxiliandū. cū dr̄. stetit iesus. qꝛ expectat Scd̄o cōsolatur eos tanq̄ ver⁹ mediator ad recōciliandū qꝛ in medio. Tertio cōsolatur eos tanq̄ q̄etator ad pacificandū. qꝛ dicit pax vobis. ⁊ ita oñdit se esse auxiliatorem reconciliatorē et pacificatorem. A

Dixi primo q̄ xp̄s cōsolat̄ suos fideles ꝑ r̄surrectionē tanq̄ fortis ⁊ potēs ad auxiliandū in h̄ q̄ stetit. Stetit aūt xp̄s post resurrectionē suā triplici de cā. Primo ad vocādū vt ad pn̄iam veniamus. Oīs em̄ ei⁹ vita. oīs doctrina ad h̄ fuit ordinata. vt factis et verbis nos vocaret ad pn̄iaz. Et iō q̄ ad pn̄iam venire renuit om̄e illud infrigit et destruit ꝓpter qd̄ xp̄s venit. Qꝛ autē xp̄s ad h̄ stetit dr̄ Joh. vij. In die inq̄t magne festiuitatis. scz scenophegie. que dies significabat statū beatitudinis sue ꝑm Lyram. stabat iesus ⁊ clamabat dicēs. Si q̄s sitit veniat ad me ⁊ bibat. Constat aūt qꝛ non vocabat tūc ad bibēdū aquā materialē quā nō habebat in copia cū eā sol⁹ petierit a samaritana Joh. iiij. Et iō intelligit̄ illud v̄bū de aq̄ pn̄ie. ad quā xp̄s vocabat pctōres. O si xp̄m vocantē pctōres multi tūc secuti sūt q̄n tn̄ adhuc nec ei⁹ miracl̄a viderāt nec p̄mia exhibita cōsiderabāt q̄ntū ⁊ nos rei sum⁹. q̄ vt dicit Gre. in omel̄. sup Math. ⁊ miracula audim⁹ ⁊ p̄mia cognoscim⁹. nec tn̄ ad xp̄m venim⁹. Scd̄o stetit dn̄s nr̄ p⁹ resurrectōz suā. q̄si parat⁹ ad auxiliādū ⁊ ꝯfortādū ne ī tribulatōib⁹ deficiam⁹. Quis em̄ int̄ tot ꝑicula īter tot

tã vies ad occasũ. Ex hoc nos tenemur pegrinos nõ solũ hospitare. sed eos etiã ad domos nr̃as cogere ⁊ ipm dñm ihesum depcare vt in ist̃is dieb⁹ ⁊ alijs oibus manet nobiscũ. Et quia iusta petentib⁹ nõ ẽ denegãdus assensus. subdit̃ g exauditio eor̃ cũ dr̃. Et intrauit cũ illis. Cui⁹ rõnẽ assignat lyra di. Quia p̃dictũ desideriũ eorũ disponebat ad fidei cõplemẽtũ. Et factus est dũ recũberet cum illis. ꝯꝯ eũ reputauerũt pegrinũ tñ eũ locauerunt ad mensã cũ illis. ⁊ nõ seorsũ. hoc est ꝺ̃ dños potẽtes Sciebãt em̃ q̃ dicebat eis. Nam semper paupes habebitis vobiscũ. i. habere poteritis. Mathꝺ. xxvj. Et qr dr̃ p̃ter q̃ acus vel subula nõ abscõdit̃ in sacco. iõ narrat euãgelista q̃ xp̃s q̃ bucusq; latuit gl'iã magnifice iã oñdit. vñ dic̃ Accepit panẽ ⁊ bñ dixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Hoc mirũ ẽ q̃ ipe dñs accepit nõ exorat⁹ aut hortatus sed simplr̃ accepit ipis irreq̃sitis panẽ quẽ consueuerat mãducare ⁊ in ipo virtutẽ diuitat̃ sue oñdere. ⁊ bñdixit. i. verb̃ aliq̃b⁹ ꝺ dicauit. ac fregit. p se. talit̃ ac si q̃s cultello acuto scidisset. ⁊ porrigebat illr̃. s. tanq; dispensator eor̃. Et ita dicit Lyra. q̃uis alibi careat auctoritate lr̃a pñs ꝺ fractione. ℰ Et apti sunt oculi eor̃. hec est tertia ps in qua oñdit̃ quõ xp̃s cognit⁹ est ab eis. vñ dic̃. Et apti sũt oculi eor̃. p̃m glo. Lyre. Quia voluntarie se eis oñdit in effigie q̃ erat cognoscibil'ab eis. Vñ scõm Aug. dr̃. Quãuis ipi sine oculis nõ ambulauerũt aptis. tñ impedimẽtũ q̃d fuit hus eis oppositũ fuit remotũ. Erit̃. tñ dic̃ q̃ nõ sensibiles. sed oculi mẽtis fuerunt in eis aperti. et ꝟ bene ꝯcordat cũ lr̃a in q̃ dr̃ in fractione panis. Non em̃ cognouerunt aspectu vel auditu. Hoc em̃ fuit moris ei⁹ vt p̃m modũ solitũ panẽ frangeret. ꝺ q̃ ipi recordati sunt. ⁊ cognouerũt eũ esse xp̃m. Et ipe euanuit ab oculis eor̃. oñdens q̃ habebat corp⁹ glorificatũ q̃d ꝟbito p̃t trãsparere p̃ dotẽ agilitatis vt dic̃ Ly. Quare aũt subito ẽ abscõsus ab eis. q̃ ita eũ diligebant. Rñdet q̃ ppt tria. Primo p̃m Theophilũ vt animus ipor̃ magis accenderet in amorẽ ipius. Scõo ne esset causa erroris. putantib⁹ q̃ tale corpus haberet sicut prius. Tertio p̃m Glo. subtrahit̃ carnalibus oculis species ꝟmitat̃. vt mẽtib⁹ incipiat apparere gl'ia resurrectõis. Quo facto discipuli dixerunt adinuicẽ. sic lamentando qr tamdiu eũ desiderabãt. ⁊ tamen tam cito disparuit. Quaũt desiderasset eũ oñdunt ipi di. Nonne cor nr̃m ardẽs erat in nobis. ac si dicant. quanta nr̃a diligẽtia q̃ nõ aduertebamus tam optimũ socium. cũ tñ cor nr̃m sensit eum esse dñm nr̃m. oñdens ipm q̃s cẽt. Exquo aũt ardebat cor eor̃ subiungunt. Dũ loq̃retur nobis i via scz amicabiliter ⁊ fauorabiliter dulciter ⁊ suauiter. Et aperiret nobis scripturas. qz p̃m Theophilũ. verba xp̃i itrabãt p aures vsq; ad cor eor̃. Et quia nescit tarda molimina spũssãcti gr̃a. Ideo hi discipuli ex accensione amoris. surgẽtes ea dẽ hora regressi sunt in hierl'm. ad alios discipulos q̃ erant in hierl'm congregati ꝓpter metũ iudeor̃. vt dr̃ Joh. xx. ca. Nec tardabat eos via longa nec hora serotina nec causa ardua ꝓpter quam venerant. vt dicit Alber. sed potius instigabat eos amor ad annunciandum xp̃i resurrectionẽ. ideo subdit̃. ⁊ ĩuenerũt eos congregatos. quia adhuc et thomas fuit cũ illis. ⁊ sic erãt oẽs. xi. ⁊ plures alij. s. virgo btã. maria magdalena ⁊ alij amici xp̃i. Ideo dr̃. Et eos q̃ cum ipis erant. di. qr surrexit dñs. Et addũt verecũt manichei. sed vere. i. vivifice vivit cor pus a q̃ aia recesserat in morte ⁊ sanguine sparso reassumpto. Et ad confirmationez dicti inducũt apparitionẽ petri. ac si dicerẽt. Pro certo vera ẽ apparitio quaz vidit petr⁹ qr ipe ẽ. alit̃ ipe nõ crederet nisi esset ita in re. Sed si dicerẽt. tamen iam petrus fuit piurus. ergo non debuit in testimonium induci. Dicendum q̃ fuit secum super eo iam dispensatũ. Sicut patet Dar. vti. vbi angelus insinuauit culpã ei⁹ dimissam. Et ipi narrabãt que gesta erãt in via scz de confabulatione ⁊ negligentia. et de allegatione scripturarũ salutifera. ⁊ sic de alijs. Ultimo quõ cognouerunt eum in fractione panis. Et cõportaueṙ eis gaudiũ in simul de vera visione christi gratiosa. Sed super hoc verbo quod dicit̃. Rogauerunt eum vt maneret cum eis. Exemplo eorum a nobis est rogandus quadrupliciter. Primo per charitatis amicitiam Secundo per orationis instantiam. Tertio per mentis opulentiam. Quarto p pacis confidentiã. De primo scz de caritat̃

bat. nec hō pur⁹. qz peccare potēs erat. nec angelus bonus qz ipassibilis. nec angelus malus. quia iusticie insusceptibilis. Sed hō xps ℔ potuit: qz ⁊ iust⁹ erat cum deo. ⁊ mortalis fact⁹ ē cū hoie. fact⁹ est ḡ mediator ℔m Boz. ibidē ñ vt de⁹ solū sed vt de⁹ ⁊ hō simul q̄ mediator ē mediatōe sublimi qz cōiucat naturaz extremoz. Hec Borra. Scdo cōbinauit hoiem cuz creaturis. qz creature vt angeli qui ꝓius homi aduersabant in veteri testamēto faciētes vindictā in pctōres. nūc gaudēt de pnia pctōz vt dr Lu. xv. Et q̄ ꝓi⁹ ꝓmittebāt se adorari Deū. xviij. nūc phibēt. vt ptz Apoca. vl. Vide ne fecerz. deū adora. Tertio cōbinauit hoiez hoi. qz iudeos cū gētib⁹ fecit vnū de duob⁹ parietib⁹ fecit vnū edificiū. ꝓt quod ⁊ lapis angularz vocat. Ps. Lapidē quē reꝓbauerūt edificātes ℔ fact⁹ est i caput anguli. Tertio xps stetit in medio ad viuificandū mortuos. sic coz i medio coꝛpis. vñ ipe dic Joh. xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Et Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt: ⁊ habūdāti⁹ habeāt. Duplicē vitā xps influit mēbris suis. s. vitam gre ⁊ glē. Et qz ℔ nō est aliqñ factū pfecti⁹ q̄s post xpi resurrectōz: nō ad oñendū noue vite acq̄sitōez xps stetit in medio vt illuminatoz per exemplaris vite ⁊ doctrine splendorē: ⁊ vt cōbinatoz ⁊ copulatoz per caritatis ⁊ dilectōis ꝓiūctōez. ⁊ vt recōciliatoz ⁊ mediatoz p offensa pris p sufficientē expiatōez. ꝓt q̄d de eo merito ōz. qz stetit in medio.

D

Dixi tertio q̄ xps ꝓsolat fideles suos tāq̄s q̄etatoz mitissim⁹ ad q̄etandū ⁊ pacificādū. cū ōz. Pax vob. Pro q̄ sciēdū q̄ ℑm Aug. i li. de ciui. di. Tale ē bonū pacz vt i reb⁹ creatis nihil gratiosi⁹ soleat audiri. nihil delectabili⁹ ꝓcupisci. ⁊ nihil vtilius possideri. Et iō xps intantū bonū pacis sepi⁹ cōmēdauit. scz nasc̄do. moriēdo ⁊ resurgendo. Nā sicut dic Lassi. li. j. epla. Epla. xxxij Ad laudem regnātis ptinet si ab oīb⁹ pax amet. Quid em̄ meli⁹ ꝑncipē ꝑdicet q̄s q̄erū bonestate vestita. Hec ille. Quia igitur dr Apoc. xix. Jō pacē amare docuit verbo pariꝛ et exēplo i vita ⁊ morte ⁊ post mortē In vita q̄dē. nā eo nato angeli cantabant. In ter̄a pax hoīb⁹ ⁊c. Lu. ij. Hāc etiā discipulis ꝑdicandā cōmisit. vt ptz Lu. x. In quācūq̄s domū itrauerit⁊. ꝓmū dicite Pax huic domui. Scdo eā cōmēdauit i morte ex eo q̄ capi et flagellari. crucifigi ⁊ occidi voluit. vt nos ad pacē diuinaz reduceret. Juxta illud Ephe. ij. Vos q̄ eratis lōge facti estis ꝓpe in sanguīe xpi. Et seq̄t. Ipe em̄ ē pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄s vnum. Jō xps dr deus pacz. j. Thes. v. Pr̄io qz ē pacz auctoz Eph. ij. Ipe ē pax nr̄a. Scdo qz ē pacis amatoz. Ps. In pace fact⁹ ē. Jrē. Luz his q̄ oderūt pacē ⁊c. Tertio qz pacz allatoz. Ps. Oriet i diebꝫ ei⁹ iusticia ⁊ habundantia pacz. Quarto quia pacz ꝑdicatoz. Eph. ij. Veniēs euāgelizauit nobis pacē. Quinto qz pacz emptoz Isa. liij. Disciplia pacis nr̄e sup eū. Sexto quia pacz datoz. Joh. xiij. Pacē relinq̄ vob. Septimo qz pacz ꝓmiatoz Math. v. Bti pacifici. Tertio pacē cōmendauit post mortē vt h. Hā resurgens a mortuis pluries legit pacem aplis dedisse. sic ꝓz in euāgelio hodierno. Et q̄ infero q̄ inimic⁹ ē pacz q̄ ea q̄ ad pacē sūt inter hoies destruit. ⁊ ꝑ cōs inimic⁹ xpi. Istud patet ex eo: qz destruit oīe illō fundamentū ꝑ q̄d xps in mūdū venit. i mūdo vixit. ⁊ de mūdo exiuit. ⁊ post mortē in celo regnat. ⁊ qz in oīb⁹ ⁊ ꝑ oīa in pace factus est loc⁹ eius. ℰ Sed ne q̄s decipiatur in noīe pacz. eq̄uoco. iō aduertēdū q̄ triplex ē pax. s. malox. iustox ⁊ btōx. Pria detestabil⁹. scda cōmendabil⁹. tertia desiderabil⁹. Pria igit⁹ pax ē malox detestabilis. ⁊ ꝑ cōs fugiēda. de q̄ dicit ppha. Zelaui sup iniq̄s. pacē pctōx vidēs. Et cōsistit in habundātia diuitiax. deliciax ⁊ bonox sine molestia q̄rumcūq̄s tribulationū aut impedimentox. Juxta illud ps. Promptuaria eox plena. eructātia ex ℔ in illud. Boues eox fetose. habundāres ingressib⁹ suis. Filie eox composite circūornate vt silitudo tēpli. Nō est ruina macerie neq̄ transitus neq̄ clamor in plateis eox. Hec aūt ꝛ videant hoiem pacificare tñ in rei ꝑitate turbant. Est ḡ hec pax malox triplr mala. ꝛ appareat eis bona ⁊ delectabilis eox opinioi. Et ꝓmo ē mala in ℔. qz licet iocunda appareat. tñ ē amaritudie plena. Apparet secura. tñ ē repētini ire rit⁹ Apparet ipūs libera et tñ vidicta plena. Apparet ꝓmo iocunda ⁊ tñ est amara. Hā quō est ꝑa iocūn

mala ⁊ tot aduersariorꝫ discrimia se ponere posset aut auderet. nisi sibi deꝰ adesset et vacillãtẽ animũ confortaret. Quo ꝙ btus ste phãꝰ int aduersarios staret sic int apes nisi xpm stãtẽ ⁊ confortãtẽ videret. Vñ ipe dixit Act. vij. Ecce video celos aptos ⁊ ihm stãtẽ a dextris ꝺi. Stãtẽ dic notãter. i. confortãtem me i tribulatiõibꝫ. Tertio stetit dñs pꝰ resurrectõez suã ad auxiliãdũ vt aduersarios vincam. Quis em̃ tãto hosti tã forti tam sagaci tã nocere cupiẽti resistere posset nisi dñs benignꝰ adiuuaret Juxta illud ps. Nisi qꝛ dñs adiuuisset me. paulominꝰ habitasset in inferno aia mea. Ad ꝗd significãdũ dꝛ Josue. v. In agro. i. certaminis campo lenabat oculos suos ad virũ ꝺ se stantẽ euaginatũ tenentẽ gladiũ Cui dixit. Noster es an aduersariorꝫ. Et ait ille. Princeps sum exercitꝰ dñi. Quis ꝙ timor esse ꝑt ab hostibꝫ vbi talis ⁊ tãtꝰ est ad succurrẽdũ parat dñs Juxta illꝺ. Roꝫ. viij. Si deꝰ nobiscũ ꝙs ꝺ nos. Et itez in ps. Si exurgat aduersũ me ꝓliũ in ꝺ ego sperabo. Et itez. Nõ timebo milia ꝓplꝫ circũdãtis me. scz si tu es mecũ. B

Dixi secũdo ꝙ xps ꝓsolak ele ctos suos tanꝗ mediatoꝛ paratꝰ ad recõciliandũ cũ ꝺꝛ. stetit i medio. Circa ꝗd sciẽdũ ꝙ xps in tota vita sua sp tenuit mediũ. Nã in medio noctis natꝰ est. in medio aialiũ positꝰ. in medio doctoꝛ sedit. i medio ꝓplꝫ stetit. Juxta illꝺ. Medi ãt vñm stetit quẽ vos nescitis. In medio latronũ crucifixꝰ In media nocte resurrexit. In medio discipuloꝛ pꝰ resurrectionẽ stetit. vt ꝓz ꝺ. Ad significandũ ꝙ nos ꝗ resurgere a morte culpe volumus ꝙ grãz. debemꝰ sp in oibꝫ opibꝫ nostrꝫ ꝓtuosis mediuz tenere. Nã nec aliter bri adepti sunt glaz: nisi qꝛ mediũ tenuere beati. Aliter em̃ opa nr̃a nõ essent ꝓtuosa Unde phs. j. ethic. determinat ꝙ ois ꝓtas in medio. Qꝺ ꝓz ꝓmo i virtutibꝫ cardinalibus. Nam prudentiã circũstant duo extrema. Unũ ꝙ modũ excessus. s. nimia curiositas. Aliud ꝙ modũ defectꝰ. s. fatuitas. Prudẽtia ꝺo tenet mediũ. nõ declinãs ad extremũ curiositatꝫ nec fatuitatꝫ Itẽ iusticiã circũstant duo extrema. Unũ ꝙ modũ excessus. s. nimis scueritas. Aliud ꝙ modũ defectus. s. nimia lenitas. Justicia ꝺo tenet mediũ nõ declinãs ad scueritatẽ vel lenitatẽ. Itẽ temperantiã circũstant duo Unũ ꝙ modũ excessus. s. gulositas Aliud ꝙ modũ defectꝰ. s. extenuitas. Tempantia vero nõ declinat ad aliꝗd. Itẽ fortitudinẽ circumstãt duo. Unũ ꝙ modũ excessus. s. crudelitas. Aliud ꝙ modũ defectꝰ. s. pusillanimitas. sꝫ fortitudo tenet mediũ. Hoc idẽ ꝓz in virtutibꝫ theologicꝭ. Nam fidẽ circumstant duo extrema. Unũ ꝙ modũ excessus scz leuitas faciliter omnibꝫ credẽs ꝙ audit Aliud ꝙ modũ defectꝰ. s. tarditas difficulter credẽs. Fides ꝗ tenet mediuz. qꝛ credit credenda. ⁊ nõ credit non credenda. Sili spem circũstant duo. Unũ ꝙ modũ excessus. s. ꝓsumptio. Aliud ꝙ modũ defectꝰ. scz desperatio. sed spes tenet mediũ. qꝛ sperat sperãda. ⁊ nõ sperat nõ sperãda. Caritas ãt nõ hz mediũ. qꝛ nõ tenet modũ. eo ꝙ in diligẽdo deũ nõ est modꝰ ſm Berñ. Hoc em̃ ꝙs tantũ diligere ꝑt deũ ꝙn adhuc plꝰ posset aut deberet diligere. Vñ ſm ipsum Modus diligendi deũ est modꝰ sine mõ. Ad significanduz igit ꝙ nos dẽmꝰ in oibꝫ nr̃is actibꝫ ſuare mediũ ꝓtuꝫ. xps hodie i medio stetit Vñ Ber. dic. Tene mediũ si ñ vis ꝓdere modũ. C Stetit ãt xps in medio ꝓpt tria. Primo vt ꝙsi sol in medio celi illuminaret. Scõ vt ꝙi bitumen disiuncta cõbinaret. Tertio vt ꝙsi coꝛ oia mẽbra debilia viuificaret. De ꝓmo ꝓz. nã sol est i medio planetaꝝ sub se habẽs tres planetas. vicz venerem. mercuriuz. et lunam. supra se. martem. iouem. ⁊ saturnũ. Isti ãt planete nec de se lucent: nec in pñtia solis apparent. ad significandũ ꝙ sine xpo quilibet i se deficit. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et ois bonitas bonitati xpi cõparata nulla esse apparet. Juxta illud ꝓphete Isa. lxiiij. Omnes iusticie nr̃e quasi pannꝰ mẽstruate. ꝙ est res vilissima. De secũdo ꝓz ꝙ xps stetit in medio. vt ꝙsi bitumen disiũcta cõbinaret Cõbinauit ãt xps diuersa. Primo hoiez cũ deo. Vñ. j. Thi. ij. Mediatoꝛ deiꝛ hoim hõ xps iesus. qui ideo mediatoꝛ ꝺꝛ qꝛ recõciliauit hoiez ꝺo. Deut. v. Ego sequester ⁊ mediꝰ fui int deũ ⁊ vos. Vñ dic Bozra sup locũ ꝓdictum ad Thimo. Quante aduentũ xpi nõ erat qui vtriuꝙ. s. deũ ⁊ hoiez possz arguere ⁊ ponere manũ in amboꝫ Job. ix. Deꝰ em̃ purus mediatoꝛ esse non potuit. qꝛ immortalis ⁊ iustus erat vnde in nullo cũ hoie cõuenie-

A

rabilis. ⁊ est illa q̄ electi dei fruunt deo i celo q̄rati ⁊ pacificati in appetitu suo. nihil vltra desiderare volētes ꝑm Boeciū ó cōsola. Sunt em̄ tria i aia nr̄a p̄ncipalia naturalia. Primū est cognitiuū. ⁊ est intellectus nr̄ q̄ vniuersa cognoscimus. Scōm amatiuū. ⁊ est nr̄ affectus q̄ amāda diligimus. Tertiū ē nr̄ effect⁹ q̄ opatiōi insistimus. Hec aūt oia in celo q̄tant ⁊ pacificant. Nā itellect⁹ nr̄ q̄scit in cōtēplatiōe pspicacissime veritatis. q̄scit affect⁹ i dulci pgustatiōe suauissime bonitatis. Tertō quietat effect⁹ in cōtinuatiōe trāq̄llitatis Ibi em̄ est sūma prudētia. sūma scia totuz intellectū implēs. ita q̄ nihil remaneat in eo vacuū. Et satiat intellect⁹ ad plenum. Baruth. iij. Disce vbi sit prudētia. vbi sit. ꝑtus. vbi sit itellect⁹. vt scias simul vbi sit lumē oculoz ⁊ pax. Ubi sūt q̄ multa scire cupiūt. ⁊ ꝫ scire negligūt. q̄ scito oia sciret Dicit tn̄ Bre. Quid ē qō n̄ videāt q̄ videntē oia vident. Ibi etiā est sūmū gaudium. Ideo affectus sūme ⁊ ad plenuz quiescit. Isa. vlti. Ego declinabo sup eā. s. sup aiaz flumen pacis. Nō dicit guttā sed flumē, propter copiā ⁊ habundātiā gaudioz. Ibi ēt erit brītudo etna ⁊ inꝛmiabilis. Et iō effectus seu opatio nr̄a sūme q̄tabit. q̄ sine fine. Juxta illud Isa. xxxij. Sedebit ppls me⁹ in pulchritudie pacꝫ. i tabernacul̄ fiducie. ⁊ in req̄e opulēta. Istam q̄ pacē ffres desiderem⁹ fugiētes pacē seculi vanam et trāsitoriā ⁊ inq̄rentes eternā q̄tinus ó pace gr̄e pueniamus ad pacē gl̄ie eterne. Ad quā nos pducat p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ sc̄. Amen.

In octaua pasce. II. Sermo. LXII.

Beati qui non uiderūt et crediderunt Joh. xx. ca.

Sicut dicit Aug. in li. de verbis dñi. Nulle maiores diuitie. nulli honores nulla bui⁹ mūdi maior ē suba q̄ ē fides catholica. q̄ pctōres hoies saluat. cecos illuminat ⁊ infirmos curat. fideles iustificat. penitētes reparat. iustos augmētat. ⁊ i etna brītudine cū sanctis angelis collocat. Hec ille. Ex q̄bo ptz q̄ hoies maxie debēt eē soliciti ad bn̄dam fidē ⁊ de oibo ptinētibus ad fidē. eo q̄ ꝑm gradū fidei caritate informate recepturi sūt p̄mia in celo. Juxta illud Aug. in li. de ouib. Ille apud deuz plus bz loci q̄ plus attulit nō argēti sed fidei. Hinc saluator ait. In domo p̄ris mei mās̄iones mlte sūt. Joh. xiiij. Nō vtiq̄ nō est nisi ꝓp diuersitatē meritoꝝ ex fidei radice, pcedentiū. in q̄ q̄dam certi⁹ et deuotius se p̄me ꝓitati subiiciūt q̄ alij. Ūñ ꝑm ꝫ etiā fides ē maior in vno q̄ in alio vt dicit Tho. ij. ij. q. iiij. ar. vij. Cū igit ex fide sicut ex radice oia nr̄a merita pcedant. Ita vt q̄q̄d meriti q̄q̄d beatitudinis aia nr̄a susceptura est ex fidei fundamento pcedat vt dicit Aug. sup Joh. recte saluator commendās suos fideles dicit. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. q. d. Si beati sūt illi q̄ viderūt ⁊ crediderūt. q̄nto magꝫ illi q̄ nō viderūt et crediderūt. Ūñ Aug. sup Joh. dicit. Fides est credere quod non vides. sz forte diceres. Ergo fides sancti Thome fuit diminuta ⁊ imperfecta: q̄ visa credidit. Credidit em̄ x̄pm resurrexisse tūc primo q̄n eius vulnera vidit ⁊ palpauit. Rn̄ deo certe nō. imo fuit pfecta fides. q̄ aliō vidit aliud credidit. Uidit em̄ hoiez ⁊ credidit deū. vt dicit sc̄us Tho. ij. ij. q. i. artiiij. in solutiōe p̄mi articuli. Una ē g̃ fides nr̄a cū aplis. q̄ lz viderī hūanitatē xti⁹. tn̄ interi⁹ crediderī deitatē. sic ⁊ nos q̄ nihil horz vidētes vtrūq̄ credim⁹. ⁊ iō eadē est brītudo nr̄a cū illis. Sicut g̃ bti q̄ viderī et crediderūt. ita beati q̄ nō viderūt et crediderunt. Circa ꝙba nostri themat̄ tria sūt cōsiderāda q̄ oibo x̄pianis cōsideratōe sunt digna. Primo de fidei excellentia. Scōo de fidei sufficiētia. Tertio de fidei efficacia. q̄ tria q̄ cōsiderabūt reuera beati erunt. q̄ nō viderunt ⁊ crediderunt. Ad

Dicī primo q̄ ad ꝫ vt homines beati sint q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt requiritur vt cognoscant fidei excellentiā. Tanta siq̄dem est excellētia fidei supra alias ꝙtutes. vt cū oēs ꝙtutes x̄pianis aut p̄cipiant aut psua deantur. a nulla tn̄ earū denoient ꝓterq̄ a fide. Ūñ nec a spe dicuntur sperales nec a caritate caritatiui. nec a fortitudine fortes nec a tp̄antia tēperati. nec a prudētia prudentes. nec a iusticia iusti. sic de alijs. sz a sola fide dicūt x̄pifideles. Et iō Aug. sup Jobem appellat eā fundamētū oīm aliaꝝ virtutū. Q̄ declarās Tho. ij. ij. q. iiij. art. vij. q̄ p se ⁊ simplr fides ē p̄ma ꝙtus inter oēs ꝙtutes theologicas. q̄ natural' cognitio nō pōt attingere ad deuz ꝑm q̄d est ob

ditas in diuitijs vbi timet ꝓtinuari bellū ꝓ eis bellat cōscia arguēs de male acq̄ sitis. Opprimit ꝓximꝰ alienare ⁊ spoliare cupiēs. Caro rebellat habūdātiā ex eis habēs. Diabolus insidiat diuersis petis illa queans. Et sup oia quō ille pacē hz cui sola memoria mortis amara ē. Eccī. xli. O mors q̄ amara ē mēoria tua homi pacem bñti in delicijs suis. dicit glo. Qui mūdi ꝓsperitatē ⁊ diuitias diligit amara est illi mors corpalis: qz talis future vite gaudia paruipēdit. Scōo hec pax ē mala. qz licet apparet secura. est tñ repētini interitus. j. Thes. v. Cū dixerint pax et securitas tūc repentinus eis supueniet interitꝰ. Tertio hec pax ē mala. qz ꝓmittit impunitatē ⁊ libertatē. ⁊ tñ ē vindicta plena. sic ⁊ latrōes sp furant: ⁊ tñ eis impunitatē ꝓmittūt. Similes sūt muri q̄ currit ad caseū vsq̄ q̄ mu scipula capiat. Et vulpi q̄ gallinas inuadit donec laq̄o suspendatur. ⁊ lupo q̄ oues inuadit donec pedica capiat. Et talibꝫ cōminat dñs. Deut. xxix. Ne dicas in corde tuo. pax ē mihi ⁊ ābulabo i prauitate cordis mei. ⁊ seq̄tur. Veniēt sup eū oia maledicta. ⁊ cōsumēt eū i pditiōe. Scōa pax ē iustoꝝ ꝓmēdabilꝫ. ⁊ ꝓ ꝑs diligēda Et illa ē triplex. s. interior q̄ ē cordis. exterior q̄ est tpis. ⁊ supior q̄ dr̄ diuitatis. Prima ē hominis cū seipō. Scōa hois cū ꝓximo. Tertia hois cū deo. De ꝓma pz. nā q̄n nullꝰ est error i itellectu. nullꝰ amor nocꝰ i affectu nulla mala opatio i effectu. tūc vere pax ē i corde bñano. vñ Phil. iij. dic apls. Pax dei q̄ exuperat oēm sensū custodiat corda vra. Corra exponit. i. volūtates vras i caritate. s. a mala affectōe Prouer. iij. Oi custodia serua cor tuū. Et intelligētias vras Corra. i. ab oi errore. De scōa pace. scz exteriori q̄ est pax tpis dr̄ Ro. xij. Si fieri ꝑt q̄d ex vobis ē pacē cū oibꝫ hoibꝫ habētes. Ista aūt pax nō ē aliud: nisi cōcordantiaz in bono aioꝝ tranq̄llitas. vt dicit Eassio. sup psalteriū. Ex q̄ ptz q̄ hoies cōcordes in malo nō ꝑñt veracit dici pacificiliz fingantur pacē hre inter se. Vñ Tullius in li. de officijs vocat eā potius cōspiratiōez q̄ pacē vel amicitiā. sicut patet de pilato ⁊ herode. q̄ in morte xpi facti sunt amici. ⁊ ista pax malorꝝ ē multz ꝓiculosa iustis. Qz dicit Greg. in pasto. Sicut multz nocet si vnitas desit bonis. ita valde est noxium si vnitas assit malis. qz si puersorꝝ negcia i pace iungit, pfecto eorꝝ malis actibꝫ robur auget. Et tō dicit Isido. de sūmo bono. Qz valde optādū ē vt mali sint discordes ad ꝺ vt opa bonorꝝ nō ipediant. Est ꝑ pax bona exterior iustorꝝ. q̄ hō ꝓximo suo cōcordat in bono. ⁊ oia turbātia animū ꝓximi sui vitat ⁊ fugit. oia ꝙ sibi ad salutem pfutura ꝓuidet. ita q̄d vni placet alteri acceptū est. Sed valde mirabile est q̄d dic Hiero. sup ps. lxxxij. tractās illō. Qm̄ cogitauerūt vnanimiter simul aduersum te. Infelix pplꝰ dei ñ ꝑt i bono tātā hre ꝙcordiā quantā mali hñt in malo. Vñ autem turbatur pax ista ꝓximorꝝ adinuicē oñdit Bre. in q̄dā omel. Qz maxie ꝺ fit ꝓ rebꝫ tēporalibꝫ. vt dic Seneca in li. de moribus Quietissimā vitā agerēt hoies in tra si hec duo ꝙba tollerent. s. meū ⁊ tuū. ☞ Et solent reddi. vij. cāe ꝓpter q̄s pax non ē int hoies. Sicut pōit Archi. xxij. q. j. noli. ⁊ Johes andree in ca. de aplice. de sñia et re iudicata li. vi. Prima: qz nō puniunt malefactores. Juxta illud Eccs. viij. Quia ñ fertur cito ꝺ malos sñia. absq̄ timore vltia tpalij Gen. xiij. Facta est rixa int pastores Abraam et loth. Tertia qz nō occupā bis colluctatio aduersus rē. Unde videmus q̄ carentes bellis extraneoꝝ cōiter inter se bellāt. Quarta qz non cōsideramus qz diuitijs corpꝰ et aiam pdimus. Hiere. xlvi. Fortis impegit in fortē: et ambo pariter corruert. Ita qz non cōsideramꝰ dubium euētū belli. ij. Reg. xi. Uariꝰ est euētus belli. ⁊ nūc hūc nunc illū occidit gladius. Sexta qz nō fuamꝰ ꝓcepta dei nec decimas soluimꝰ. Isa. xlviij. Et Baruth. iij. Utinā attēdisses ad mādata mea. facta fuisset sic flumē pax tua. xvi. q. i. Reuertimi. Vñ q̄d nō accipit xps tollit fiscus. xvi. q. vij. maiores. De tertia pace. s. supiori q̄ est deitatꝫ. Dicit leo papa in q̄dā ꝓmōe. Tūc ē vera pax hoibꝫ ⁊ vera libertas q̄n ⁊ caro aio iudice regit. ⁊ animꝰ deo ꝑside gubernat. Hec ē vera pax. a dei volūtate nō diuidi. ⁊ in his q̄ solꝰ dei sūt delectari. Qñ eiꝰ sensualitas nulla parte resistit volūtati. ⁊ voluntas nulla parte cōtradicit rōni. tūc est serenitas mētis. ⁊ tūc est regnū dei. Tertia pax est beatorꝝ q̄ est multū deside-

vj. ꝙntomagis vos modice fidei. Dic̃ Rabanus. Modica fides ē q̃ in deo de tpalibus ſpem non hz. Et hec ē fides impfecto rū. vt dicit Hozra ſup epl̃am. ij. Theſ. iij. de qua dr̃ Iſa. liij. Dñe ꝙs credidit auditui nr̄o. Alia ē fides magna. ⁊ hec ē pfecto rū. de qua Math. xv. dictū eſt mulieri. O mulier magna eſt fides tua. Ad hoc aũt vt magnā fidem ꝙs habeat req̃runt iſta quat tuoz. Prio vt de deo magna ſentiat. vt cẽturio q̃ credidit curari vno ẏbo filiū ſuuz. Math. viij. Cui dictū ē a dño. Nō inueni tantā fidē in iſrl. Scō vt bona trāſito ria intuitu eterne retributionis contẽnat Heb. xi. Fide Moyſes grādis effect⁹ ē relinq̃s egyptū. Dicit Hozra. i. contẽpſit egypti gl̃iam in q̃ oñdit ꝙ p fidē eſt contẽptis bonoꝝ tpaliū. Hec Hozra. Tertō vt in aduerſis de deo ꝑfidat. Uñ. ij. Theſ. j. dicit apl̃s. In oĩb gr̃as agite ꝙ fides ẏr̃a ſupexcreſcit. Hozra. ſupabundātia caritatis. vel ſupexcreſcit. i. in tribulatōibꝫ nō deficit. Exo. j. ꝙnto magis opp̃rimebant egyptij filios iſrl. tanto magis creſcebant. Quarto vt cū hō petit a deo ⁊ ſtatim ñ accipit. q̃ ppoſito nō deſiſtat. ſicut chananea Math. xv. cui dictuz eſt. Magna ē fides tua. De fide implicita quā tenent oēs hr̃e dr̃ Heb. xi. Fides eſt ſuba ſperāda⁹ rerū. q̃d fit cū hō oia credēda in gñe credit. De fide explicita quā tenent ſolū hr̃e plati dr̃ j. Pe. iij. Parati ſẽp ad ſatiſfactiōez oi poſcenti vos rōnem de fide ſpe ⁊ caritate. Et ſic patet de fidei diuerſitate. B Seq̃tur de fidei integritate. Nam q̃d ꝑdeſſet hr̃e fidē in parte ⁊ in parte nō. ſicut credere in pr̃em aut in filiū. vel in patrē ⁊ filium nō aũt in ſpiñſctm̃. ⁊ ſic de alijs. Debet ergo eſſe de oĩb articul' ſil' explicite vl' implicite. Uñ dic̃ ſctūs Tho. ij. ij. q. v. arti. iij. Ꝙ ſicut pcm̃ mortale ꝺriat caritati. ita diſcrepare vnū articulū cōtrariat fidei. Uñ Jaco. ij. dr̃. Qui peccat in vno factus eſt oĩm reus. Sicut ḡ caritas non remanet i hoie poſt vnū pcm̃ mortale. ſic nec fides poſtꝫ diſcredit vnū articulū fidei. Ex his infert ſctūs Tho. ꝙ hereticꝰ q̃ diſcredit vnū articulū fidei nō hz habitū fidei nec formate: nec informis. q̃d mgr̃aliter ibidē deducit. Si aũt q̃rit in q̃ cōſiſtat hec integritas fidei. Rñdeo ꝑm Tho. ꝙ nō ſolū conſiſtit i bis que ſunt vt articuli fidei. ſz ēt in bis q̃ ſũt vt p̃cepta eccl'iaſtica. Et ſic ꝑm iſtū doctorē tūc fides ē integra qñ hō inheret doctrine eccl'ie. q̃ pcedit ex ẏitate ꝑma ⁊ ſcripturis ſacrꝫ. ranꝫ infallibili dine regule. Si aũt ea q̃ ſunt fidei alio mō tenet ꝫ p fidē. nō dr̃ hr̃e fidē ſed opinionē. Uñ ex his ptz ſolutio ad illud dubium q̃ q̃rit. An ille dicat hereticus q̃ ex bis q̃ eccl'a docet. q̃ vult tenet. ⁊ q̃ vult nō tenet. Dom eſt enim breuiter ꝙ talis ſi ꝑtinaciter tenet. ē hereticꝰ. eo ꝙ tal' nō inheret eccl'ie vt infallibili regule ſz ꝓprie volūtati. ⁊ ſic hz pontus opinionē ꝫ fidē ꝑm ꝓpriā voluntatē. Hec Tho. Attēde q̃ audis vel legis dicta iſtoꝝ doctoris dicētis. eccl'ie p oia in bis q̃ fidei ſũt obedire debere. Sz forte diceres. vez ē in bis q̃ fidei ſũt tm̃ nō in alijs. Ad quod ego rñdeo ꝙ nō ſolū in bis. vez etiā i alijs Hā ſic dic̃ Aug. in li. de cura ꝑ mortuis agenda. ꝙ ſi nulla eēt auctoritas ſacre ſcripture q̃ doceret orare p defunctis. tanta ē auctoritas eccl'ie romane ⁊ eiꝰ cōſuetudo ꝙ p lege firmiſſima ſine dubitatiōe ē tenēda. Et hꝫ aperti⁹. Itē Aug. dic̃ in li. cō fauſtū. ꝙ nō crederet euangelio niſi eū auctoritas eccl'e cōmoueret. Hoc etiā aptiſſime ſcribens ad Hieronymū epl̃a. xvij. dicit. Cōtra aptiſſimū morē eccl'ie nemo ſentiat Et Damaſce. li. iij. ſuaꝝ ſniaꝝ dicit. Sēper cōſuetudo eccl'ie ꝓbanda ē. Silr̄ Hieronym⁹ ꝫ vigilātiū in epl̃a dic̃. Quid neceſſe ē in man⁹ ſumere q̃d eccl'ia nō ꝑcipit. Itez Aug. in li. Samſonis. xi. di. eccl'iaſticarū. oñdit multa ex ſola cōſuetudie eccl'ie tenēda. ſicut ſignatio crucꝫ in fronte. bñdictio hoſtie triplex. plitas canonis. orare verſus orientē. bñdictio fontis. oleū vnctiōis in baptiſmo. q̃ oia tacita ac myſtica traditiōe patruz ſunt magis obſeruata ſilētio ꝫ publicata ſcripto. Quāta poſſēt hꝫ argui ꝫ hereticos dogmatizātes ꝺ vtraq; ſpecie. de decimis. de indulgentijs ⁊ alijs. q̃ oia ſunt contra p̃cepta eccl'ie ⁊ conſuetudines ipius approbatas. E De tertio ſcz ꝺ ſufficientia et perfectōne fidei ptz. Hā tūc dr̃ ſufficiens ⁊ pfecta fides. qñ eſt de opib creatiōis. recreatōis ⁊ glorificatiōis. ⁊ habetur in ſimbolo apl̃oꝝ. q̃rū cōfeſſio eſt ſic q̃dam ſcala Jacob. xij. gdibꝫ cōſtructa. cuius cacumē celū tangit. ꝑ quā angeli deſcēdunt ⁊ aſcendūt. Et dñs inſup innixus ē illi. hꝫ eſt dicere ꝙ q̃cq̃d ꝑtinet ad diuinita

iectū beatitudinis, put tendit in ipm spes ⁊ caritas: nisi p fidē. g fides est ꝓma virtus inter ꝓtes theologicales. s. inter caritatē ⁊ spem. ⁊ multo magis inter virtutes politicas seu morales ipa ē ꝓma. qz nō pñt esse vere virtutes: nisi ꝑsupposita fide. vt dr̄ p Aug. in li. 5 Julianū. Ūñ apls dic̄ Heb. xi. Sine fide impossibile est placere deo. ⁊ itez. Oīe q̄d nō est ex fide peccatū ē. Ro. xiiij. Ex his cōcludit apls q̄ fides est substantia sperandarū rerū argumētū nō apparentiū. Heb. xi. Qō Diony. in li. de diuinis noib. c. vij. exponēs dicit. Q̄ fides est manēs credētiū fundamētū collocans eos in veritate ⁊ in ipis veritatē. Et h̄ dicit apls subam sperandaz rez. i. causā substinendi in nobis res sperādas. s. bona futura. Et h̄ vel in futuro: qz faciet subsistere i nobis res sperādas in patria p aptam visionē. vel in pñti. qz iā facit nob eas subsistere p spem ⁊ expectationē. Ūñ glo. sup illō Matth. i. Abraā genuit ysaac. i. fides spez Itē dr̄ argumētū. i. pbatio siue ꝺemōstratio q̄dā rez nō apparētiū. quia fides oñdit nobis inuisibilia. Et h̄ vel fides antiquorū patrū. qz em̄ ita crediderunt. g ita ē. vel fides nr̄a est. quia em̄ fides ita dicit. seq̄t g ita est. Hec Hozra. sup ep̄lam. Heb. xi. ca. Ex his ptz excellētia hui⁹ virtutis: qz in hoc cōsistit ꝑm Tho. ij. ij. q. iiij. arti. i. ē prima inchoatio rez sperandaz in nob. Per Assensū em̄ fidei habemus ꝓtualit oēs res sperandas. In h̄ em̄ speramus btificari q̄ videbimus apta visiōe veritatē cui p fidē adherem⁹. Hec Tho. Et iō saluator beatificat illos qui sibi p fidem adherēt dicēs Beati q̄ non viderūt ⁊ crediderūt. Est tñ hic sciendū q̄ inter fidem spem ⁊ caritatē est talis ordo q̄ per fidem dirigitur homo in via. Et quia via ardua est spe oportēte innitit. ⁊ p caritatē sūmi boni attrahitur. Unde Aug. dicit. Q̄ fides nos deo supponit ⁊ subijcit. spes erigit. caritas vnit. Fide agnoscimus nos sub deo esse. ⁊ debitores nos esse seruicij. Spes nos eleuat vt audeamus aggredi q̄d supra vires nostras est. Caritas autē facit nos esse cum deo. ⁊ tm̄ de primo. B

Dixi secundo q̄ ad hoc vt hoies bti sint requrit vt cognoscāt sue fidei sufficientiam Multi em̄ h̄re se credūt fidē sufficientē et debitā atq; ꝑfectā ad salutē. q̄ tñ in rei veritate eaz nō h̄nt. Et iō necesse ē cognoscere sufficiētiā fidei ad salutē requisitā. Circa q̄d est cōsiderandū de trib⁹. Primo de diuersitate fidei in diuersis hoib⁹. Scdo de integritate fidei. Et tertio de ꝑfectiōe ⁊ sufficientia fidei. De ꝓmo sciēdū q̄ circa fidem sunt multe diuersitates. Est em̄ in q̄busdā fides viua. in q̄busdā mortua. in q̄busdā fides ficta. in quibusdā non ficta. s; vera. in quibusdam fides magna. in quibusdam fides modica. in q̄busdā fides implicita. in q̄busdā aūt explicita. Fides viua est fides q̄ potēs ē elicere debitas operationes. De q̄ Abacuc. dr̄. ij. Just⁹ aūt ex fide viuit. et hec vocat fides p dilectiōem operās ꝑm Hozrā ad Heb. xi. vñ ibi ipe exponit. Justus ex fide viuit. vita gr̄e in presenti ⁊ viuet in futuro vita glorie. De fide mortua dr̄ Jaco. ij. Fides sine opib⁹ mortua est. Et hec dr̄ fides informis. i. carens forma. q̄ ē caritas. sic corp⁹ carēs aīa. q̄ est ei⁹ forma ⁊ vita. Ūñ gl. sup dictū Ja. dic. Fides sine opib⁹ mortua est. Quib⁹ opib⁹ reuiuiscit fides. q̄ ꝓus erat mortua. ⁊ informis fit formata ⁊ viuēs. Hec gl. Sed difficit formata. ⁊ sic ꝺ mortua itez viua. Quis citet quotiēs pctōris fidez p peccatū mortuā itez viuificet. Et sic totiens erit mortuoz suscitatio quotiēs pctōz absolutio. cū tñ nunq̄ pōt ee vnuz. Rñ. ꝑm Tho. ij. ij. q. iiij. arti. iiij. Q̄ qñ de fide formata fit informis. ⁊ econuerso. nō mutat ibi fides. s; mutatur subiectū fidei quod est anima q̄ quandoq; habet fidem sine caritate. qñq; aūt cū caritate. Non est g miranduz q̄ de mortuo fiat viuū. hoc em̄ facit gr̄a. q̄ est vita aie spūalis. q̄ totiens q̄tiēs pōt abesse ⁊ adesse. qꝺ nō fieret si eēt forma essentialis. Fides ficta est eoz q̄ ad temp⁹ credūt ⁊ in tpe temptatiōis recedūt Mat. xiij. ⁊ Luc. viij. Fides non ficta ē de q̄ dr̄. i. Thimo. i. Finis p̄cepti est caritas ex corde puro. cōscia bona. ⁊ fide non ficta. Vide q̄d dicit caritatē ꝓcedere a fide. Expōit Hozra dicens. qz dilectio ꝓcedit originalit ⁊ dispositiue ex potētia cognitiua. imo minimus actus caritatis ex fide ꝓcedit q̄ ē in intellectuali habitu. ꝺ modicitate fidei ꝺr̄ Mat. xiij. Modice fidei q̄re dubitasti. ⁊ Mar.

te filij di erim⁹ p fidē. vt dr̄ Gal. iij. ⁊ mor te eternā cuademus. ⁊ vitā etnā atq; btitudinē consequemur. Quid nobis pstare dignetur. ⁊c.

Pñica scda p⁹ pasca. I. Ser. LXIII.

Ego sum pastor bonus Joh. x.

Quāuis de⁹ omnipotens ab initō mundi mirabili maiestate sua apparuit in vniuersa rerum pductione iuxta illud ps̄. Mirabilia opera tua dñe. ac p hoc oñderit sufficiēter potentiā suam. sapiam ⁊ bonitatē. tñ q; hō ex puaricatiōe diuinoz mādatoz sic fuit infectus. vt nec attēderet dei potentiā p memoriā. nec sapiam p rōnem. nec bonitatez p voluntatē. ppriā. vñ q̄si oblit⁹ tātoz bonoz. dereliquit factorē suū. et recessit a do salutari suo. Juxta illud Deutero. xxxij. c. Deum qui te genuit dereliquisti. ⁊ oblit⁹ es domini creatoris tui. Sz quia scriptū est. quia altissimus benignus est sup ingratos. Nō ex eo patuit. q; lz vidisset hoiem sic ingratū. beneficia sua sibi nō subtraxit: sed auxit ⁊ cumulauit. Nā q; hoies nō curabāt opus creatōis venit fili⁹ dei vt impenderet opus recreatōis seu reparatiōis hūane. vt sic saltē hoies maioribz bñficijs puēti. bonitatē dīnā supza se agscerēt ⁊ eā velut bonū pastorē amarent. Appropinquās igit passioni dñs. vt alias suoz discipulorz ad se amandū erigeret cōmendans bonitatē suā dicit. Ego sum pastor bonus In q̄bus verbis describit bonitas diuina q̄ntū ad impensam homi pietatis clemētiam. Impendit aūt diuia bonitas hoi triplicē bōitatē seu pietatez fm triplex opus sue bonitatis. Nā triplex ē eius op⁹ maxie pietatis. vicz opus creatiōis. opus recreationis. ⁊ opus glorificatiōis. Scōm hoc tria sunt considerāda in ꝑbis pmissis q̄ diuinā pietatē cōmendāt. Primo itaq; commēdat diuina bonitas q̄ ad ei⁹ essentialez entitatē ⁊ ß p opus creatiōis. cū dr̄. Ego sum. Scdo cōmēdat ei⁹ immēsa bonitas q̄ ad ei⁹ inestimabilē caritatē. ⁊ ß p op⁹ recreatiōis. cū dr̄. pastor. Tertio cōmendatur ei⁹ infinita bonitas. q̄ ad ei⁹ ppetuam ⁊ interminabilē iocunditatē. cū dr̄. bonus Quo ad pmū op⁹ de⁹ dr̄ bonus. q̄ ad secūdū melioz. q̄ ad tertiū optim⁹. In oibus aūt simul consideratis apparet bonus. Jō ꝺ se dicere pt. Ego sū pastor bon⁹ ⁊c.

Dixi primo q; in verbis pmissis cōmendat di uina bonitas q̄ ad ei⁹ essentialē entitatez ⁊ ß ex ope creatiōis. cū dr̄. Ego sū. Nulla creatura pōt dicere veraciter istud. Ego sum pter solū deum. cui hoc ppie cōuenit vt dicat. ego sum. rōne triplici. Primo rōne immutabilitatis. q; in essendo sp idem ipe est. et immutabilis est. ps̄. Tu aūt idez ipe es. Vñ ipe dicit. Ego deus ⁊ nō mutor. ⁊ Jaco. j. Apud quē non est trāsmutatio. Hoc confitet balaam Num. xxiij. dicens. Non est deus q̄si hō vt mentiat. nec vt filius hois vt mutet. Vñ permenides phs dixit. q; de⁹ mobilē orbem rotat. sz se immobilē cōseruat. Istud pz in Esau. ꝺ q; dr̄ Heb. xij. q; locū pnie non inuenit q̄sq; cū lacrimis q̄sierit Ben. xxvij. Et ꝺ anthiocho. ij. Mach. ij. Rogabat deū a q̄ ñ erat miscdiam cōsecuturus. Sz di. nōne Hiere. xviij. dr̄ ex ꝑsona dei Si impius egerit pniam sup pctō suo agam ⁊ ego pniam super malo q̄ cogitaui sibi. Et iterꝫ Ezech. xviij Quacūq; hora pctōr igemuerit omniū iniqtatū suaz non recordabor. Ad q̄ rñdeo q; ista mutatō nō est in deo. sz in hoie sic mutato. Vñ volūtas dīne ꝑdestinationis finalis sēp eadē manet q̄ntūcūq; hois volūtas mutet. Dicendū ꝑ q; deus mutat sniam. sed cōsiliū nunq;. Per hūc modum loq̄t Amb. de pe. di. j. Novit de⁹ mutare sniam scz interlocutoriā pnīs iusticie si tu noueris mutare vitā et mutare delictum. Scdo deo cōuenit esse ꝑpe ꝑpter eius oipotentiā. q̄ ꝺ nihilo pōt aliq̄d facere. ⁊ abiectū glorificare. sicut ipe de se dicit Isaie xlv. Ego sū de⁹ ⁊ nō ē alter. formās lucez ⁊ creans tenebras. Tertio conuenit sibi p pie eē rōne sūme benignitatis quā oñdit in dimittēdo culpā ⁊ cōferēdo grām. Isa. xliij. Ego sum q; deleo iniqtates tuas ꝑpter me. Huius aūt entitatis pmo apparet magnū bñficiū in creatōe. vbi de⁹ dedit eē nature. Nā licet ad potētiā ptinet creare. bonitatis tamē est potētiā mouere ⁊ eā operi applicare. Vñ Aug. dicit. q; iō nos sum⁹ q; de⁹ bon⁹ ē. ⁊ inq̄ntū sim⁹ boni sum⁹. et ad idem dicit Damasce. lib. ij. ca. ij. Quia bon⁹ ⁊ supbon⁹ ē de⁹. nō est cōtentus sui ipsius contemplatione. sed superhabūdātia pietatis ⁊ bonitatis mot⁹ attemptauit

tē xpi ⁊ humanitatem eius ad trinitatem psonarum ⁊ ecclesie sacramēta. sufficienter ibi traditū. Unde dicit Tho. ij. ij. q. ij. artic. viij. Qz credere trinitatē explicite est ō necessitate salutis tpe noue legis ⁊ grē. qz oēs q̄ renascunt in xpo ℔ adipiscunt p̄ inuocationē trinitatis. Ām illud Math. vl. Euntes in mūdū vniuersū p̄dicate euāgeliū oi creature. baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſſ.imo vt ipe ibidē dicit. Mysterium xpi explicite credi nō p̄t sine fide trinitatis qz in mysterio xpi hoc cōtinet q̄ filius dei carnē assumpserit. q̄ p̄ gr̄am. ſſ. mundū renouauit. ⁊ itez q̄ de spūsctō conceptꝰ sit. Ex his p̄z q̄ sufficiētia ⁊ p̄fectio fidei nr̄e cōsistit maxime in his duobꝰ q̄ oēs explicite necessario credere tenent. scz trinitatem psonaz in diuinis ⁊ misteriū natiuitatis. passionis. resurrectionis. ascensionis xpi ⁊ missionis. ſſ. et oīa cōtēta in simbolo apostolorz. Ūñ Ām Buil. de lata petra ꝑt hoc particule fidei in simbolo aplorz contente dicte sunt articuli. qz p̄ ipos hortamur ad credendū et ipi crediti arrant nos ad amorē vel timorē dei vel aliā affectionē ad deum. Addit añt p̄dictꝰ doctor q̄ nō oīa credēda p̄nt dici articuli fidei. Sūt em̄ q̄dā que fidē antecedūt. vt q̄ sūt iuris naturalis. sicut est ℔ q̄ p̄rimo nō ē nocēdū. Quedaz ꝯo cōsequūtur fidē. vt ℔ q̄ antixp̄s ē futurus. que tñ sunt credēda. Et p̄z ex his mltos errare di. nihil credēdū ē nisi q̄d ē de deo. q̄d falsū est simpliciter loquendo. cuz credere carnis resurrectionem non sit de deo. sed de homine. et tamē est articulꝰ fidei. Uerūtñ loq̄ndo strictius nō est aliq̄s articulus q̄cūq̄ credit ab eccl̄ia q̄ nō reducat ad deum mediate vel imediate. cū oīa credenda sapiunt vel dei potentiā aut sapiētiā aut bonitatē. sicut p̄z ituēti scripturas et creaturas ⁊c

D

Dixi tertio q̄ ad hoc vt homines beati sint p̄ fidem. simul necesse ē vt cognoscāt eius efficaciā. Est añt effectꝰ fidei p̄cipuus triplex. Primo qz deo multū placet. Secūdo qz diabolo multū displicet. Tertio qz hoīb multū p̄dest. De p̄mo dī Ecci. i. Bñplacitū est deo fides et mansuetudo. Et iō placet deo. qz sine ipa nihil placet deo. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. nec mirū. Ipa em̄ est porta p̄ quā p̄nceps noster xp̄s intrauit ad coz hoīs. Prius em̄ intrauit p̄ fidē in mētē v̄ginis q̄z in ventrē Luce. j. Beata q̄ credidisti. Nō tractans Aug. in lib. de v̄ginitate dicit. Beatior fuit maria cōcipiēdo fidē xp̄i q̄z carnez xp̄i. Haterna, ppinquitas nihil marie, pfuisset nisi felicius xp̄m corde q̄z carne gestasset. Itē ad tantū deo placet q̄ oīa q̄cūq̄ vult impetrat apud deū vnde centurioni dictū ē. Math. viij. Sicut credidisti fiat tibi. Itē iaam deo desponsat Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Scō diabolo displicet multū. quia ipa eū fugat Marci. vl. Signa eos q̄ crediderint hec seq̄ntur. In noīe meo demōia ej̄cient. i. Joh. v. Hec ē victoria que vincit mundū fides vr̄a Heb. xi. Scti p̄ fidē vicer̄t regna. s. mūdi ⁊ carnis ⁊ diaboli. Itē fides ē lorica ⁊ scutū ꝯ diaboli tela. i. Thes. v. c. Induti lorica fidei. In hac em̄ cōsistit tota nr̄a resistētia ꝯ diabolū. i. Pe. vlt. Cui resistite fortes in fide. Tertio fides hoīb multū p̄dest. Hā ipa ē lucerna ad quā i nocte hui⁹ vite ambulat ij. Cor. v. Per fidē ambulam⁹ ⁊ nō p̄ speciē. Itē p̄ ipam fiūt hoies habitaculuz xp̄i spūale. Eph. iij. Habitare xp̄m p̄ fidē i cordib⁹ vr̄is. Itē fides regit totaz vitā hois i gr̄a dei Abacuc. ij. Justus āt ex fide viuit. Exponit Buil. de lata petra. i. vitā suam regit ⁊ gubernat. Itē p̄ fidē habet̄ brītudo vie ⁊ patrie. De p̄ma dī hic. Beati q̄ non viderunt et crediderunt. De scōa dī. i. Joh. v. Uitā habetis eternā qui creditis i noīe filij dei. Hab. ij. Qui ex fide sunt bñdicentur cū filijs abraam. Hec ḡ reportat finem salutis animaz nostrarū. vt dicit. i. Petri. i. Unde Joh. vi. Omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitā eternam. Sed vt hec oīa nobis proficiāt tria sūt nobis necessaria. Primo scilicet vt habeamus fidem rectam seu certam. ne spiritu erroris decipiamur. sicut de multis p̄dixit Apostolus. In nouissimis diebus quidam discedent a fide: attendentes spiritibus erroris. i. Thimo. q̄rto. Secundo vt habeamus fidem fortem. ne per asperitates cadamus. sicut petrus ambulans sup̄a mare. cui dictum est. Modice fidei Matthei. xiiij. capi. Tertio vt habeamus fidem operosam per dilectionem. ne p̄ ocium euanescat. Quia fides sine operibus mortua est Jaco. ij. Qō cū habuerim⁹. cer

hoibꝫ eſt mors angelis eſt caſus. Vñ ſicut hō poſt mortē ē inſanabilis. ſic demões ꝓ lapſum. Jō ps. recolens iſtud bñficiū dic. Benedic aia mea dño. ⁊ noli obliuiſci oēs retributões ei⁹. Et ſequit. Qui ſanat oēs infirmitates tuas Et q̄ infero q̄ hō maxime dz et ſpecialiter amare deū. ⁊ ſpecialit vitare eius offenſam q̄ taliter ſanat eū. vñ ps. dicit. Non fecit taliter oīni natōi. Et vere nō fecit alicui. cui ſic puideret de multipliciby remedijs. ſacris. indulgentijs. q̄bus ſanari poſſum⁹. Magnitudo aūt diuine caritatis i creatōe bōana apparuit i hoc q̄ nō q̄litercūq; recreauit ſed ſic bon⁹ paſtor dedit aiam ſuā ꝓ ouib⁹ ſuis. ⁊ iſtud eſt ſignū excellentiſſime caritatis. iuxta illud Joh. xv. Maiorē hac dilectiōz nemo hz: niſi vt aiam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis Et q̄ ꝓz dignitas aie bōane. q̄ ſic placita fuit deo. q̄ ꝓ eo poſuit aiaz ſuā Jurta illō Sap. iij. Placita erat deo aia illi⁹. ꝓpter ꝟ pperauit illū educere ō medio iniq̄tatū.

¶ Apparet aūt p̄cioſitas anie nr̄e ex triby. Ex ei⁹ dolorosa amiſſiōe. Ex ei⁹ diligēti inq̄ſitiōe. Ex ei⁹ cariſſima redēptione. Prio ꝓz ex ei⁹ dolorosa amiſſiōe. Sapiens em̄ nō dolet multū de amiſſione rei parue. xp̄s aūt ſapia dei p̄ris pl⁹ de dolore monſtrauit de amiſſione paucaꝝ aiarū q̄s ſi totū aurū arabie pdidiſſet. Nā multa talenta auri ſuo tpe pdita ſūt. ciuitates cōbuſte ⁊ deſtructe. ꝓ q̄by xp̄m nullaten⁹ legimus fleuiſſe. Sed certe de pditōe aiarum paucaꝝ legit fleuiſſe. vt dr̄ Lu. xix. Videns ciuitatē fleuit ſup illā. Glo. plāgit reprobos q̄ neſciebāt eriā cur plāgebāt. ſz exultabāt i reby peſſimis. Patet ḡ q̄ xp̄s amat aias. Jurta illud Sap. xi. Parcis ēt oīby q̄ tui ſunt dñe q̄ amas aias. Scō idem ꝓz ex eius diligenti inq̄ſitiōe. Sapiēs em̄ nō multū curat ſi pdiderit aliq̄d vile. Sz xp̄us in remotiſſimis partib⁹ aiam q̄ſiuit. xxxiij. annis laborioſe in pauptate ⁊ labore. Narrāt fabule q̄ Orpheus vxorē ſuaz q̄ſiuit vbiq;. nec eā inuenit donec in infernū deſcendiſſet. Sic xp̄s etiāp redēptōne aiaꝝ in infernū deſcēdit. ps. Dñe eduxiſti ab inferno aiam meā. Tertio ptz hoc idez ex eius cara redēptiōe. ꝓ qua redimēda videns xp̄s totū mūdū nō ſufficere dedit ſe. ip̄m. j. Cor. vj. Empti eſtis p̄cio magno. Et iō ip̄e ē ſol⁹ cuſtos aiaꝝ. cetera cōmi ſit famulis vt tēpalia. Ps. Cuſtodit dñs aias ſctoꝝ ſuoꝝ. Et Sap. iij. Juſtoꝝ aie i manu dei ſūt. Licet aūt ſic deus amat animas hūanas. tñ valde mirū ē q̄ hoies eas ſic vilipendūt. Nā maiorē curā ipendunt ſordidis ſotularib⁹ q̄s aiab⁹ peccatricibus Unde Aug. in quodā ſmone. Quid vis bre malū. nō vxorē. nō filiū. nō filiā. nō tunicā. nō caligā. Rogo ꝑpone aiam tuam calige tue. Sūt aūt hoies diuerſi erga ſuas aias. Nā q̄dam eas pdūt. q̄dā vendūt. q̄dam ipignorāt. q̄dāp nihilo dāt. Uēdūt cupidi. ꝓ diuitijs. exponētes ſe rapinis. furtis. piurijs. fallis mercatiōib⁹. vñ Eccī. x. dr̄. Nihil eſt iniq⁹ q̄s amare pecuniam. Hic em̄ ⁊ aiam ſuā venalē habet. Scō aliq̄ aias ſuas pdūt vt ocioſi. negligentes accidioſi. nō curātes: niſi q̄ vna dies vadat ⁊ alia ſuccedat. Eccī. xx. eſt q̄ pdit aiaz ſuā ꝑ cōfuſiōe. Tertio aliq̄ aiaz ſuā impignorāt. vt ſūt illi q̄ illicite diuitias. delicias honores acq̄rūt. vt ad tp̄s bene habeāt q̄ in ſenectute nō hūtes q̄ ſoluere. qz vitaz cōſuetā dimittere nō p̄ūt. aias demonib⁹ tradūt. ⁊ ſic pign⁹ pdūt. Sūt ⁊ alij q̄ aias ſuas ñ ꝓ ſe ſz ꝓ ſuis ipignorāt vt p̄lati q̄by dr̄ illud. iij. Re. xx. Cuſtodi virū iſtū. q̄ ſi lapſus fuerit. erit aia tua ꝓ aia illius. ⁊ iō deberēt curare vt tēpeſtiue pign⁹ reluerēt a mutuante. Quarto aliq̄ aias ſuas ꝓ nihilo dāt. vt ſūt inuidi. iracūdi. qz cereri peccatores aliq̄d ꝓ aiab⁹ recipiūt. vt ſuperbi honores. auari diuitias. luxurioſi delicias. ſz iſti nullū ōlectabile. ſz plenū amaritudine. Et iō de tali dr̄ illud Heſter. iij. Tradens me morti ⁊ piculo. Cōſiderem⁹ igit tantā dignitatē aiaꝝ nr̄aꝝ ⁊ eas honoremus. ⁊ caro p̄cio appendam⁹. Xp̄s em̄ pro eis dedit aiam ſuam q̄s nō dediſſet ꝓ toto mūdo. Hiere. xij. Reliq̄ domū meā. dimiſi hereditatē meā. dedi dilectā aiaz meā in man⁹ inimicoꝝ. q̄ꝫ ꝟ dr̄ Eccī. xxix. Bñaz fideiuſſoris tui ne obliuiſcaris. Dedit em̄ ꝓ te aiam ſuā. Et tantū de ſcō. D

Dixi tertio q̄ in ꝟ. p̄. ꝑmēdat bonitas xp̄i q̄ ad eius interminabilē iocunditatē. ⁊ ꝟ quo ad opus glificatiōis. Pro q̄ ſciēdū q̄ ly bona nature ſint bona ifima bona gr̄e ſint bona media. nlla tñ ſimpl'r dicūt bona niſi bōa glē. Cui⁹ rō ē. qz oia bona tā nature q̄s gr̄e ordināt in bona glie. ⁊ ſic bona glie cōpre

vt cuilibet generi benefaceret vt sua bonitate participaret. Hec ille. Ex qbꝰ iſero qꝛ opꝰ creatiõis hũane lz sit opꝰ potẽtie diuine. qntũ ad ꝟ qꝛ tãtã creaturã ex nihilo fecit. tñ ẽ opus benignitatis diuie. q ad ꝟ qꝛ eã sine meritis p̃cedẽtibꝫ dignatꝰ ẽ facere. ꝛ cũcta ꝓpter hoiez creare ꝛ condere in mũdo. q etiã deꝰ nõ tam mirabiliꝛ ꝯſ delectabiliter ꝓpter hoiez creauit. Sic vt per illa deũ cognoſceret ꝛ amaret. Vnde Aug. x. cõfeſ. c. vi. dicit. Celũ et terra ꝛ oĩa q̃ i eis ſt. ecce vndiqꝫ mihi dicũt vt te amem. nec ceſſant dicere hoĩbꝫ vt ſint inexcuſabiles. Rom. j. Ex q cõſeqnt̃ infero qꝛ hũanũ genus maxime obligat ad amandũ deũ etiã ſupra angelicã naturã. q̃d pz ex eo qꝛ nulli angeloꝝ tãta bñficia in creatiõe ſunt collata vt homi. Hã angeli bñt eſſe pulchꝝ. qꝛ ſpũale tñ. ſed hoies ſpũale et corporale Angeli creati ſunt ꝓpter deũ. Creature ãt nõ ꝓpter angelos. ſz ꝓpt hoies. et ita hoies maioris ſunt dignitatis. qꝛ creati ꝓpt deũ ꝛ cũ ꝟ creature ꝓpter ipos vt ſint qdãmodo dñi creaturaꝝ. et ſolũ recognoſcant dominũ deũ ſuũ. Propter q̃d dicit Hugo in li. de arra aie. Magno ẽbito obligata es aia mea. ꝛ multũ accepiſti. ꝛ nihil a te habuiſti. ꝛ p̃ bis oĩbꝫ non habes q̃d retribuas niſi tñ vt diligas. Nam q̃d dilectione datũ eſt nec meliꝰ nec decẽtꝰ ꝯſ p dilectiõez rependi põt. Sap̃. xi. Diligis oĩa q̃ feciſti. Hec ille. Sz certe pugnat ꝺ multos ordo iſte. q creaturã ꝑ creatorẽ diligũt. ꝛ nõ ſolũ vt nõ dñentur creature vt dñi ſed etiaz ſubꝯciũt ſibi vt ſerui. ſic ſupbi qbꝫ dñatur diabolꝰ. Auari qbꝫ dñak terra. luxuriosi q bus dñak ꝓpriũ corpꝰ. Et de bis vex ẽ q̃d dicit Sapiẽs. Creature in odiũ homi facte ſũt. q̃d tũc fit qñ eis hõ abutit. Sed diceres. ex q̃ in odiũ homi facte ſũt. g hõ ñ peccat ex ſe ſed ex illis creaturis. Rñdeo ꝟz Holgot ſup libꝝ ſapie. c. xiiij. qꝛ non ẽ imputãdũ creaturis nec bonitati vel ſpeciei creature. ſi hoies i amorẽ mũdanoꝝ cõtra honorẽ dei figank. ſz tñ imputãdũ ẽ homi q male vtit creaturis. Vñ Aug. in li. de vera religiõe. c. xxviij. dicit. Nec aqua malũ nec aĩal malus q̃d in aere viuit. Nam iſte ſube bone ſunt in ſe. ſz malus eſt volũtaria ꝑcipitatio in aq̃ ꝛ ſuffocatio quaz merſus patit. Stilus ferreus alia parte q̃ ſcribamus. alia pte q̃ deleamus fabricatꝰ ẽ. i ſuo genere pulcher ꝛ ad vsũ nr̃m accõmodatus. Et ſi q̃ſq̃ eadẽ parte ſcriberet q̃ delet ꝛ ea velit delere q̃ ſcribit. nullo mõ ſtilum malũ fecerit. ſz ipm factũ i re iturpat. Hec Aug. Et p ꝟ tollũt excuſatones q̃rũdã in pcis dicẽtiũ ꝛ allegãtiũ iterdũ carnis ꝓpe fragilitatẽ eos ipellere ad pctm̃. aut iterdũ diabolũ eos cogere ad peccãdũ. Quibꝫ reſpõdeo qꝛ nullũ hoꝝ cogit eos peccare. ſz ipimet ſũt cã pcti efficiẽs. Nam ꝑm Holgot vbi. ꝟ. Concupiſcẽtia in carne non neceſſitat aliquẽ ad pctm̃. lz bene incitat. ꝛ ꝟ p pctõ ꝑmi parentis. ẽ tñ in voluntate ſua ſi velit vt poſſit ei reſiſtere. Sed di. q̃re deus melius ſine tali incitamento nõ creauit hoiez. Rñdeo ꝟz Bre. li. ix. moza. c. xvi Qꝛ ꝟ iõ fecit. ne hõ in ſupbiã eleuet ex p̃ſũptiõe ſecuritatis. vt dũ pulſata trepidat. i ſolo auctoris adiutorio robuſtius ſpem figat. Hec ille. Siꝛ diabolꝰ non cogit ad pctm̃. Quia dicit Bern̄. ſup cantica ꝑmõe lxxxvi. Impulſoꝝ hois diabolus eſt. ipulſoꝝ mundus. impulſoꝝ hõ. Quis eſt iſte hõ ſi q̃ris. Quiſq̃ ſui. noli mirari. Vſq̃ adeo impulſoꝝ hõ ſui eſt ꝛ ſuimet p̃cipitatoꝝ. vt non ſit q̃d in altero pulſore formides. ſi ip ſe. ꝓpas a te cõtineas manus tuas. ſenſus tuos. Hec ille. Et tñ de ꝑmo. B

Dixi ſecundo qꝛ in ꝑbis p̃emiſſis cõmendatur diuina bonitas q̃ ad eius ĩmenſam caritatẽ. p quã hoiem recreauit. cũ dr̃. Paſtoꝝ. Juxta illud. Pauit eos in innocentia cordis ſui. Hõ em̃ creatꝰ fuit in innocẽtia ſed cito eã amiſit ꝛ ea longo tpe caruit. vñ q̃ſi multz militꝫ annoꝝ famẽ ipius paſſꝰ ẽ. Juxta illud. Famẽ patient̄ vt canes. Venit g̃ filiꝰ dei ꝛ attulit panẽ angeloꝝ. Joh. vi. quo reficit orbẽ terraꝝ. Et ꝟ tũc. q̃ vir tute paſſiõis ſue ſatiauit aiam eſurientem bonis. Tũc em̃ eſurientes ꝛ ſitientes i qbꝫ aia ꝑ expectatõe ſalutz defecerat. ſedẽtes in tenebris ꝛ ĩ vmbra mortz inferni. vinctos in mẽdicitate ꝛ ferro impleuit bonis. Vñ merito dici põt paſtor. q ſic ouẽ p̃ditam ꝓpꝛijs humeris in cruce impoſitã reportauit ad caulas eccl̃ie militantz. ꝛ eã ſaturauit oĩmibus delicijs ſpũalium gaudiorũ. ꝛ ẽ iſtud beneficiũ caritatz diuine erga hoiez maiꝰ q̃ ꝑmũ. qꝛ eſt ſpeciale homi. ſic qꝛ nulli alteri. Hã angeli mali nõ ſunt recreati. ſz tñ hoies. ſicut dicit Damaſce. lib. ij c. iij. Qꝛ

Cū ei amare sit velle bonū alicui. cōstat q̄ ñntū est ex pte boni ipius quod q̄s vult amato. illū dr magis amare cui maior bonū vult. Cū g̈ deus velit nob summū bonuz cōstat q̄ nos maxie diligit. Signū aūt q̄ vult nob sūmū bonū apparuit in ħ. qz vt nos redimeret dedit vnigenitū filiū suum cui nō pepcit sed p nob oīb tradidit illuz. Rom. viij. Cū g̈ nō sit maior signū caritatz intensionis q̄s moz̄ p amicis. z xp̄s hoc fecit. merito pōt ꝺ eo dici. q̄ ipe tanq̄ bonus pastor aiam suā dedit p ouib suis. De tribus fit mentio in hoc verbo. s. de benignitate nr̄i saluatoris seu creatoris. ibi. bonus pastor. Scōo de pciositate redēptōis. ibi dedit aiam suā. Tertio de dignitate hūane cōditiōis. ibi. p ouib suis. De p̄mo i q̄ describit benignitas nr̄i creatorz dr q̄ bonus est pastor. Ista benignitas apparet in multz vt oñsū ē in ꝑmōe p̄cedēti. Sz maxime relucet in trib. s. in bonitate īstructōnis. scōo in bonitate gubernationis. tertō in bonitate educatiōis. A Quantuz ad p̄mū dr bonus mgr. ñntū ad scōm dicit bonus dns. ñntū ad tertiū dr bonus pastor. De p̄mo. s. de bonitate instructōis dr Mat. x. Mgr bone q̄d boni faciā vt habeā vitā eternā. Circa q̄ sciēdū q̄ aliter pueri bonos mgr̄os eligūt. alit adolescentes seu viri. Pueri nāq̄ dicūt illos bonos mgr̄os. q̄ eis obtēperāt ad volūtatē nō ad vtilitatē. q̄ p̄mittūt eos ociari z ludere z dies deducere in solacijs. Sz certe mali sūt mgri tales. qz finaliter sunt ruina z p̄ditio pueroz in senectute. Ecōuerso ē ꝺ mgr̄is adolescentū q̄ eligūt tales q̄ eos cōrigāt instruāt. vacare vel ludere nō p̄mittāt. sed studere in moribz z sciētijs cōpellāt. vt p̄ ħ securi reḋescāt. Prim⁹ mgr significat ꝺia bolū q̄ p̄est vanis hoīb. q̄b oīa ad volūtatē z libitū ipoz p̄cedit. vt postea eos i infernō eternaliť fatiget cruciatibz z penis Vnus mgri discipulus ille fuit q̄ dixit. Aia mea hēs multa bona reposita i annos plīmos Lu. xij. Sz q̄d sequiť stati audiuit. Stulte hac nocte repetēt demōes aiam tuā a te Ecce post breue ociū long⁹ labor Talť fuit z ille q̄ ad breue tp̄s inducebať purpura et bisso. z epulabať q̄tidie splēdide. sed tādez sepultus ē i inferno. Lu. xvj. Scōs mgr̄ significat xp̄m q̄ docet nos vtilia. z nō pmittit ociari ad horā. sed cōtinue laborare vt postea eternaliť reḋescam⁹ a laboribz Apoc. xiiij. Ammō iā diē spūs vt reḋescāt a laboribz suis Docet aūt triplicē doctrinā. s. p̄ceptoz Exo. xx. Nō mechaberis. non furtuz facies. nō occides. z sic de alijs. Cōsiliorū Si vis perfect⁹ ee. vade z vēde oīa q̄ bēs et da paupib. z veni seq̄re me Mat. xix. Tertiā superogationū vt illud. Orate p̄ inimicis vr̄is. bñfacite il'q̄ odeŕt vos. Et illud Si q̄s percusserit te ad vnā maxillā p̄be ei z alterā. Et illō Si q̄s tollit a te tunicā. da ei et palliū Mat. v. O q̄ facil' doctria b⁹ mgr̄i z q̄ vtil'scia. ñ facere alijs q̄d sibimet hō fieri ñ vult. Qō ēt a naťa boi vitor i cor de iscriptū. Ro. j. Nihil g̈ difficultatis p̄cipit q̄ vitare solū malū inūgit. Et certe si q̄s p̄sideret vtiq̄ difficilī⁹ ē hoiez occidere q̄ ñ occidere. Difficilī⁹ ē adulterari q̄ ee castū. Difficilī⁹ ē furari q̄ ꝺ p̄po viuere. q̄ si q̄s dicat. z si p̄cepta sť facilia. p̄silia tñ difficilia. Qz vēdere oīa z dare paupib vt ꝺr Mat. xix. ħ ē maxie difficile. Rñ. ħz Tho. in li. de perfectōe vite spūal. c. vij. q̄ dns nō ea rone dedit ħ cōsiliū q̄si diuites perfecti ee nō possint aut intrare regnū celoz. hz qz de facili nō p̄nt. Unde abraā legiť q̄ fuit perfectus. z tñ fuit dives Gen. xvij. Sil'r z dō zache⁹ z alij. Ex q̄ifero p̄m Tho. q̄ cōstat diuitē ee perfectū q̄ nō hz aiam diuitijs irretitā sed totalr deo cōiunctū. Unde Ecc. xxxj dr. Beat⁹ dives q̄ inuenť⁹ est sine macla. et q̄ p⁹ aurū nō abijt. Magne em̄ ꝑtutis dives ee oñdiť z perfecta caritate ñtus in deo q̄ ex affectu diuitiaz maliciā peti nō trahit q̄ p⁹ aurū cōcupiscēdo ñ vadit. nec i diuitijs cōfidendo se extollit. Sed certe p̄m ipm pauci sunt tales diuites. Nā q̄nto maior ē bitudo z virt⁹ diuitis taliť instituitā to mior alij⁹ ē nūer⁹. Unde seq̄t. Quis est ħ z laudabim⁹ eū. Fecit em̄ mirabilia i vita sua. Vere mirabilia fecit qui diuitijs affluentib cor nō apponit. Et si q̄s est talis vere p̄bať perfect⁹ Sz attēdite q̄d addit iste mgr̄ in hoc consilio. Si vis int̄ perfect⁹ ee vade et vēde oīa que habes. Tria sunt cōsideranda negociatori. q̄d. q̄ñ et quō vendat. Quid vt merces nō membra sua vendat. Illa em̄ vendūt boies prudētes. quibus carere optime p̄nt. Nemo vendit aūt oculū. manū pedē z̄c. Sed domū agrū z̄c Anima autē melior est oculo manu z omnibus membris etiaz glorificatis. vt dicit

hēdūt ī se oīa bōa. Exo. xxxiij. Veni oīdā tibi oē bonū. De q̄ apls dic. nec aurz audiuit n⁹ ocul⁹ vidit n⁹ i coz hois ascēdit q̄ ds ꝓpauit diligētiby se. Ex q̄ ifero q̄ bona glē sūt maxie bona. qz oīm bonoz ī se ꝓtētiua. Scdo ifero q̄ bona glē maxia sūt ⁊ nō cadūt sub merito nr̄az passionū. Istō ptz qz finiti ad infinitū nlla ē ꝓportio. Un̄ Ro. viij dz. Nō sūt ꝑdigne passiões h⁹ tpis ad futurā glaz. Et Sap. iij. dz. Qm̄ donū ⁊ paz ē electz ei⁹ Ex q̄ ꝑñr tertio ifero q̄ ꝑmiū regni celestz nō dar sctis nisi ex liberalitate et acceptatōe diuia. vñ dic Robert⁹ holgot sup libz Sap. c. iij. exponēs lrāz p̄dictā. q̄ paz etne btitudis q̄ ē futura electz ē donū dei liberaliter ⁊ sup cōdignitatē passionū.

Sz d. exq̄ sic ē q̄ hō ex suis nakalib⁹ nō ꝑt mereri ex ꝑdigno vitā etnā. Quero a te. nūqd saltē hō adiut⁹ p gr̄am diuinā possit eā mereri ex ꝑdigno. Videt ei q̄ sic. Quia dic apls. ij. Thimo. iiij. De reliq̄ reposita ē mihi cozona iusticie. Si g̃ est cozona iustitie: g̃ iuste reddit. ⁊ p ꝑñs ex condigno Ad q̄d rñdeo q̄ istō dictū itelligit dupl̄r Uno mō q̄ merita hois tm̄ valeāt naturalr. puta q̄ tāta sit bonitas in naka ⁊ suba meriti q̄ ei debeat vita etna. Alio mō q̄ tātū valeat legalit ex istitutōe legz. Sic ꝓtaua pecunia cuꝑi ex naka sui siue nakali valoze ñ valet tātū q̄ntū vn⁹ panis. sz ex institutiõe ꝓncipis tātū valet. Isto mō opa nr̄a ex sua nakali bonitate nō merēt vitā etnā de condigno sz de ꝑgruo tm̄. qz ꝑgruū ē q̄ hoi faciēti ex suā potētiā finitā detur p̄miū vite etne ex potentiā infinitā. Pōt etiā dici q̄ opa nr̄a sunt ꝑdigna vite etne ex gr̄a nō ex suba act⁹ Statuit em̄ de⁹ q̄ bñ operās in gr̄a hēbit vitā eternā. Et tō p grāz ⁊ legez ꝓncipis nr̄i meremur de ꝑdigno vitā etnā Et ex h̄ dz iustū p̄miū. qz de⁹ ꝓstituit debitoz ex naka sui p̄missi nō ex naka nr̄i debiti cōmissi. Sic dicit mgr̄ sniaz li. iij. di. ix. c. iiij. Ex qb⁹ oīb⁹ infero q̄ licet de⁹ iuste retribuet dādo sctis p̄mia. tm̄ ꝑsiderata insufficiētia meritoz ipoz in se in relatōe ad p̄mia eterna. ex mera bonitate sua eos saluabit. Juxta illud Treñ. iij. Miscdie dñi qz nō sum⁹ cōsumpti. Et apls dicebat. Gr̄a dei sum id q̄d sum. Et iterū. Gr̄a dei vita eterna. Quatuoz āt oīdūt indignitatē nr̄ā ad glaz quā de⁹ dat supza ꝑdignū vicz ꝛmporētia nature. q̄ de se est nuda nō bñs aliq̄d vñ placere possit Juxta illō Dicit. vj. Quid dignū offerā dño Job. xliij. Dō nat⁹ ⁊c. Seq̄t. Et dignū duc sup eum ⁊c. Scōm ē immūdicia culpe. de q̄ Luc. xv. Pater peccaui in celū. nō sū dign⁹ vocari. Tertiū ē insolentia negligētie Mat. xxij. Luce. xiij. Fluptie q̄dē parate sunt. sz qui inuitati erāt nō fuerūt digni. Quartū ē insufficientia pnie. qz licet pnia nr̄a possit eē digna benignitate acceptatiōis ⁊ pietate reputatōis. Juxta illud Math. iij. Facite dignos fruct⁹ pnie. nō tm̄ est digna eq̄litate retributōis vel ꝓportionabilitate satisfactionis. Cui⁹ rō. qz passiões breues ad durandū. leues ad portandū. pauce numero. parue merito. ido nō ꝑñt ꝑparari ad p̄mia q̄ sunt etna. vniuersalia ⁊ delicioſa. ad Ti tū. ij. Nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ sed ſm suā misciāz suam saluos nos fecit Thob. ix. Si meipm tradā tibi in seruū nō ero condignus. qz g̃ nec digni sum⁹: nec digni eē possum⁹ nisi indignos dignificet de⁹ Hester. vj. Hoc honoze dign⁹ est quē rex vult honozare. Ido nō est rogandū quia digni sum⁹ sed vt dignos efficiat. ij. Thes. j. Oramus semp p vobis vt dignet⁹ vos vocare vocatione sua. Et Parab. vi. Quia indignū saluabis me ſm magnā misciāz tuam laudabo te semper omnibus diebus vite mee ⁊c.

Dominica scda post pasca. II.

Sermo. LXIIII

Bonus pastoz aiam suā dat p ouib⁹ suis Joan. x. Et si de⁹ omps diligat omnē creaturaz. vt dz Sap. xj. Diligis oīa q̄ sunt. et nihil odisti eoz q̄ fecisti. Tm̄ multo intēsiori ⁊ feruētiori caritatis affectu diligit genus humanū. Tāto em̄ caritatz feruoze erga hoiez videt esse accēsus. vt q̄i oīm aliorū q̄ ꝓpter hoiem creauit oblit⁹ ipi soli mer hoi tm̄ intendat. vñ illud. Nūqd de bob cura est deo. j. Coz. ix. q̄si di. nō. Hinc dicit Aug. sup Job. Q oīa diligit de⁹ q̄ fecit Sed inter illa magis diligit creaturas rationales. ⁊ de illis ea ampli⁹ q̄ sunt mēbra vnigeniti filij ei⁹. Hec ille. Signū autem hui⁹ dilectōis diuine erga hominē in hoc apparet q̄ ei vult maius bonum q̄ ceteris creaturz. Ex quo signo vt dicit Thomas ꝑma ꝑme. q. xx. arguit magnitudo amoris

q̄ nō audiens verbū dei nō est hō. Unde Isa. j. Nisi dn̄s reliquissz nobis semen ꝟbi sui sic̄ Sodoma fuissem⁹. ⁊ quasi Gomorra similes essem⁹. Constat autē q̄ Sodomite ꝑuertētes ordinē nature. nō merebantur dici homines nec habitare cū homib⁹ in terra. Ideo submersi sunt cū demonib⁹ in infernū. vt dr̄ Gen̄. xix. Tertiuz alimentum est sacramentalis eucharistie. De quo Joh̄. vj. Nisi manducaueritis carnem filij hominis nō habebitis vitā in vobis. Sz attende istius cibi magnitudinē. Dicit̄ em̄ de ip̄o q̄ est panis angeloꝝ Sapiētie. xvj Panē angeloꝝ p̄stitisti eis. paratum de celo. habentē omne delectamentū et omnez saporez suauitatis. Quod pro tanto dico vt sciat se debere fore magnū qui manducaturus est hunc panē. Unde Augustino dictum est in li. ꝯfes. Cibus sum grandiū cresce ⁊ manducabis me. Hinc Salomō ait. Ad mēsam magnā sedisti. scito quia talia te oportet p̄bere. O vtinam recordaremur quid accepim⁹ in hoc sacramento vtinā caueremus a recidiuo isto tempe ne iudiciū manducarem⁹ et biberemus. j. Coꝝ xj. Indigne sumit qui cōmittit ea que nouiter accedēdo dimiserat ad tempus. Indigne cōmunicat q̄ eijcit tantū dn̄m ita recenter hospitatum. Hinc aplus clamat. ij Coꝝ. vj. Hortamur vos ne inuanū gr̄am dei recipiatz. Et iteꝝ. Noli negligere gratiā q̄ in te est. j. Thimo. iiij. Glosa. Gratiaz dei inuanū recipit q̄ post remissionē pctōrū in bonis operib⁹ se nō exercet. Un̄ Gre. dicit q̄ gr̄a vacua cē nō pōt in bonis. quia semp̄ operat̄ magna si est et vbi est. Si autem operari negligit gr̄a non est. Quartuz alimentū est celestis glorie. q̄ non pascunt̄ nisi electi in celo. Un̄ illud Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis in regno meo. Et iterū. Beatus qui manducat panē in regno dei. De his pascuis Ezeh. xxxiiij. dr̄. In pascuis vberrimis pascam eos. in montib⁹ excelsis erunt pascue eorū. Et tm̄ de p̄mo p̄ncipali.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis tangitur p̄ciositas nr̄e redemptionis. cū dr̄. dat animā suā. Magn⁹ affectus caritatis ostēditur in trib⁹ p̄mis effectib⁹ benignitatis. scz q̄ creator nr̄ fact⁹ est nobis bonus mgr̄ instruendo de vita eterna. vt sciamus ad eaz ꝑuenire. Secundo q̄ factus est bon⁹ dn̄s in gubernando ⁊ regendo. ne ꝯtingat nos in aliquo sub eius regimine deordinari. Tertio q̄ factus est bonus pastor in educando. ne cōtingat nos in vita deficere ex defectu nutrimēti et alimenti vtriusq̄ hominis. Sed certe maximū benignitatz est signū q̄ animā suam dignatus est ponere pro animab⁹ nostris. vltra quam caritatez nemo maiorē habet Joh̄. xv. Un̄. j. Johānis. iij. In hoc est charitas dei in nob̄ quoniā ip̄e posuit animā suaz pro nobis. Tria aūt dicūt̄ h̄ de eius mirifica et inenarrabili bonitate quam exhibuit nobis ī sua passione. Primo q̄ passio sua fuit nimis liberalis et gratiosa. Unde dicit. dat. Nō em̄ cōmutauit nobiscuz de simili qui omnino indigni eramus in om̄ibus et insufficientes. Romano. viij. Nō sunt cōdigne passiones huius tp̄is. Nec vendidit pro aliquo precio Job. xxviij. Non dabitur auruz obrisuz. i. fulgidū pro eo. nec accommodauit ad temp⁹. sed donauit se ꝑ nobis perpetuo soluens ꝑ nobis liberaliter qd̄ tenebamur Ps̄. Que non rapui tunc exoluebā. Ideo dicit notanter. dat. Secūdo ostenditur q̄ passio xp̄i fuit nimis cara et preciosa. ī hoc q̄ dedit animā qua nihil preciosius estimari potest. etiam si totus mundus ad vnius anime estimationē conferat̄. vt dicit saluator Math̄. xvj. Quid prodest homini ⁊c. Et Math̄. vj. c. Nonne anima plus est q̄ esca. Et ratio q̄a omnes alie creature species sunt aliqualis similitudinis dei. cum sint quedam vestigia similitudinis dei. sz valde remotissime ab eius perfectione distantes. anima vero humana est ad imaginem dei facta et similitudinem eius. ⁊ per cōsequēs valde ꝓpinqua perfectioni eius. Quod si non esset nō diceretur hominib⁹ Estote ꝑfecti sicut pater vester celestis ꝑfectus est Math̄. v. Cum autē christus non solum fuisset homo. sed etiā de⁹. patz q̄ aīa eius ex cōiunctione cū verbo in vna persona fuit maxime ꝑfectōis. Hinc de ea dr̄ q̄ nō ad mēsurā dat⁹ est ei sp̄us sic̄ nob̄ Joh̄. iij. ⁊. j. Und̄. Uidim⁹ eū plenū gr̄a ⁊ ꝟitate. Tāte ḡ ꝑfectōis aīaz plenā oīb⁹ donis. gr̄tijs. btitudinib⁹. fructib⁹. dotib⁹. ⁊ alijs oībus copiosissime dotataz. dare pro nobis pctōrib⁹ nōne excedit om̄ez nr̄am estima-

Augustin⁹. Nescit ergo negociari qui venalez animā exponit. Docet ergo pfectus magister. vt vendam⁹ quecūqꝫ habemus. nō quod sumus. Nam quid prodest homini si vniuersum mundū lucretur. se autem perdat. Secundo debet scire quando vēdat. scꝫ quando plurimū valet. vt tempore nundinaꝝ. Nundine nostre sunt temp⁹ presentis vite. in quo vnus ciffus aque frigide datus in nomine xp̄i multum valet. Ecce nūc temp⁹ acceptabile. ij. Coꝝ. vj. ⁊ Eccēs. iij. Tempus vendendi tēpus emendi. post mortē vero om̄ia regna mundi nullius sunt estimationis. Tertio scire debet quō vendat vt det vilius et melius recipiat. Stultus mercator qui recipit argenti marcā ⁊ dat marcā auri. Peior qui perdit mēbra in foro. Pessimus qui animā vendit pro obulo. Heu quanti hodie ꝑ dolos. sophisticationes et fraudes in venditione et emptione perdūt animas ꝑ modico p̄cio. decipientes se mutuo. Secundo benignitas istius domini apparet in bonitate gub̄nationis. Omnia enim cū mansuetudine ⁊ tranquillitate gubernat. Sapientie. viij. Disponit omnia suauit. Unde Trenoruꝫ iij. Bonus est dominus sperantib⁹ in euꝫ. Et Naum. j. Bonus domin⁹ cōfortās in die tribulatiōis. Ex quo ergo bonus dn̄s merito ei seruiendū potius q̄ꝫ alteri. Nam iustū. facile. et vtile persuadent sibi esse seruiendū. Justum. quia nobilis quo nullus dignior. Unde nō sufficit ad hoc angelus vt ei seruiat homo. multo minus diabol⁹. Apocal. xix. Uide ne feceris conseru⁹ eniꝫ tuus sum. Item facile. quia mandata eius grauia nō sunt. p̄ma Johannis. v. Math. xj. ca. Jugum em̄ meum suaue est. Non sic diabolus. De quo Hiere. xvj. dicit̄. Seruietis dis alienis qui non dabunt vob̄ requiem. Item vtile est sibi seruire. quia liberalis et potens volens plene remunerare. Matthei. xxv. Euge serue bone ⁊ fidelis. quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te constituā. Non sic diabolus qui seruos suos perdit. Joban. x. Fur nō venit nisi vt furetur et mactet et perdat. Iste est Abimelech q̄ seruos perdit et perditur cum illis. Judicū. ix. Tertio benignitas nostri creatoris apparet in bonitate educatōnis. Un̄ dicit̄ de eo q̄ est bonus pastor. Pascit aūt nos quadruplici alimento. Primū est corporalis alimonie. Hūc cibum etiam p̄stat irrōnabilibus animalib⁹. Und ps̄. Oculi omniū in te sperāt dn̄e. et tu das escam illorum in tempore oportuno. Item idē. Qui dat escam omni carni Sed certe pauci sūt q̄ hunc cibum a deo se habere cōfitētur di. Si nō laborarem nihil haberem. O stulticia. Responde queso q̄s dedit tibi mēbra ad laborandū. secūdo q̄s dedit sapientiaꝫ. ⁊ industriā ad inueniendū. tertio quis dat profectū ad consequendū et perficiendum opus inceptū. nōne deus Ergo q̄d habes quod nō accepisti. j. Coꝝ. iiij. Q̄ si accepisti q̄d gloriaris quasi non acceperis. Nam nec parētes tui tibi relinquere potuissēt nisi thesaurizassent. nec thesaurizassent nisi sciuissent. nec sciuissent: nisi a deo accepissent. Ergo a deo potius habetur q̄d habetur a parentibus. nec fortuna tibi cōferre quicq̄ potest preter deum. Naꝫ ceca est ꝓsperitas sine auxilio diuino. sicut deducit Henric⁹ de vrmaria li. de perfectione iterioris hominis li. xiij. c. j. tractans illd̄ Johannis. xv. Sine me nihil potestis facere. Nōne sic est. Nam quid prodest nostra nidustria sine deo cū om̄ia etiā que toto āno īmo tota vita laboramus et conquirimus vnius hore momento sepius contingit redigi in fauillā deo solo ꝑmittente. q̄d si volente vel precipiente et nosipsi in nihilum verteremur Trenoꝝ. iij. Misericordie domini qꝛ nō sumus ꝯsumpti. Scd̄m alimētum est sp̄ualis intelligētie. Cibus em̄ spiritualis est verbū di. q̄ anima pascit̄ per rectam eius intelligentiā. Und̄ Ps̄. Dominus regit me ⁊ nihil mihi deerit. i loco pascue ibi me collocauit. Super aquaꝫ refectionis educauit me. animā meā cōuertit. Math. iiij. Non in solo pane viuit homo. sed in om̄i verbo quod procedit de ore dei Ex quibus patet q̄ seculares ⁊ vani sp̄nētes auditionē verbi dei. quantūcunqꝫ habundent temporalib⁹ delicijs famelici sūt ⁊ mortui. patet quia in solo pane corporali volunt viuere q̄d esse nō potest. Cuꝫ em̄ compositi sunt ex corpore ⁊ anima. patꝫ q̄ sicut corpus viuit pane materiali. ita ania debꝫ nutriri pane sp̄uali verbi dei. Alioq̄n talis homo non viuit ꝑfecte ⁊ plene. sed semiplene. et per ꝯsequēs est semiuiu⁹. quia solū viuit ꝑm corpus. nō aūt ꝑm aīam. ⁊ ꝑ ꝯn̄s tal' hō nō ē hō. Ecce pulchra ꝯclusio

q̄ ħ est ex passione xp̄i in qua xp̄us posuit aiam̄ suā vt nobis obtineret locū penitē/tie. Vñ ipse dixit Ego si exaltatus fuero a terra. oia trahā ad meip̄m. Quātūcūq; ergo pctm̄ graue sit hodie tanta facilitas ve/nie p̄tz. q̄ ad vnū gemitū pctm̄ dimittitur Sicut patet de publicano Luce. xviij. Et ħ non est nisi p̄ passionem xp̄i. Tertio pec/catum corrumpit affectū. Est em̄ peccatuz sicut humor frigidus et reumatic⁹ q̄ tollit appetituz. Sic peccatoribꝫ nihil spūale sa/pit. q̄ si dulcedinē spūalē gustarent oia mā/dana derelinqueret. Juxta illud Augusti/ni. Gustato spū desipit ois caro. Xp̄s autē per suā passionē nr̄m affectuz accēdit. Jux/ta illud Bern̄. Super oia te amabilē red/dit mihi bone ihu calix passionis tue quez pro me bibisti. Extēsio em̄ omniū mēbroꝝ xp̄i q̄bꝫ nos q̄si ad se trahere videt istuz de/notat affectū. Et sic patz tertia vtilitas ex eo q̄ xp̄s posuit aiaz suā p̄ nobis. Quarto pctm̄ ꝓstringit p̄ reatū ad penā. Hoc ei exi/git iusticia dei. vt q̄cūq; peccat puniat. Pe/na aūt pēsat ex culpa. Culpa aūt dz pēsari ex pte ei⁹ in quē peccat. q̄ maius peccatuz est q̄n peccatur in bonū infinitū. scz in deū cuius p̄cepta ꝓtēnūt. vñ pena p̄ pctō de/bita erat eterna. sed xp̄s p̄ suā passionez pe/nā eternā nobis abstulit. ꝛ ipe in corpe suo peccata nr̄a tulit sup̄ lignū. i. penā pcti ptu/lit in corpe suo. vt dr̄ in ep̄la hodierna. Nā passio xp̄i in q̄ xp̄s posuit aiaz suā fuit tāte virtutis q̄ sufficit ad expiandū oia pecca/ta totius mūdi. etiaz si essent mille mundi. Unde per hanc eius passionez opant̄ om/nia sacramēta. q̄ a passione xp̄i sumpserunt virtutē. vt baptismus. ablutionē. peniten/tiā. remissionē. Hec g̃ fuit necessitas passio/nis xp̄i. quia ita efficax est et vtilis merito dr̄ p̄ciosa ꝛ gratiosa. Et ħ de secundo.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describit benignitas nr̄i redēptoris ex dignitate hūane ꝓditōis. cū dr̄. pro ouib⁹ suis. Certe magna dignitas humane con/ditōis esse ouē dei. Pro q̄ sciendū q̄ sic̄ in p̄senti vita. ita et in futura semp̄ erūt duo do/mini et pastores. ꝛ duplices serui seu oues videlicet xp̄s ꝛ diabolus. Xp̄us aūt habet oues suas signatas ex q̄bꝫ cognoscunt̄ esse sue. ꝛ diabolus suas. Ueruntamen in hoc est differentia. Q; serui dei dicuntur oues ꝓpter innocentiā. Serui aūt diaboli dicū/tur hedi seu hirci ꝓpter fetorem immūdicie Et iste ordo sicut est h̄ in statu vie sic erit in statu future vite. Mat. xxv. Statuet ouel q̄dē a dextris. hedos aūt a sinistris. Scōz ħ g̃ xp̄s dicit h̄ oues suas fideles illos in q̄/bus opata est passio sua effectum salut̄ Si/cut āt videmus q̄ pastor bonus discernit oues suas ab extraneis. aut p̄ colorē. aut p̄ si/gnum. aut per vocez. Ita xp̄s fideles suos cognoscit p̄mo per colorem. Color enim ouium xp̄i est simul mixtus albus et niger Sed ouium diaboli est aut albus tm̄. aut niger tm̄. Figura habet Genesis. xxx. c. vbi oues Jacob erant albe et nigre simil. sz La/ban debuerunt esse nigre tm̄. vel albe tm̄. Color niger tm̄ sine albedine significat tā/tū nigredinē ꝛ obscuritatē ꝓscie nullaz ha/bentem virtutis puritatē. vt est oīno i mal⁹ de quib⁹ dr̄ Roma. j. Obscuratū est insipi/ens cor eor̄. Color albus tm̄ significat hy/pocrisim superficialem illoꝝ q̄ sunt velut se/pulchra dealbata. intus aūt fetida. Mat. xxiij. Et hic est color hedor̄ diaboli. Co/lor aūt ouiū xp̄i est simul mixtus. albo p̄ in/teriorem puritatem innocētie. ꝛ niger per exteriorem humilitatē cōuersatiōis patiē/tie. De quo dr̄ Cantico. j. Nigra sum. sz formosa. Ecce simul nigra aia p̄ humilita/tem exteriorꝭ ꝓuersatiōis. sed formosa per puritatē innocentie interiorꝭ affectionis et recte intentōnis Secūdo discernit xp̄s oues suas per signū. Istud autem signum est caritatis. De quo Eph̄. j. Signati est̄z spiritu promissionis dei. Istud est signum quo postes domus in superliminari signa/ri p̄cipiunt̄. Exo. xij. Et Ezech. ix. Quod si quis non habuerit peribit a vastante an/gelo. quia qui charitatem non habet. fru/stra querit in alīs placere deo. j. Cor. xiij Si linguis hominum loquar. caritatē āt non habeam. nihil sum. Dicunt autem do/ctores q̄ etiam deus in electis suis habet certum signum sue predestinatōnis quo si/gnauit eos. Juxta illud ap̄li. Novit deus qui sunt eius. intim̄q; siue bō peccat siue sit in gr̄a semp̄ illō signū manet in eo in illuz finē ꝛ effectū vt terreant̄ inimici eius ꝛ ac/cedāt amici ei⁹. De quo exp̄sse habetur de/pe. dis. ij. Firmū. et est dictū Augu. in li. de correptione ꝛ gratia. nota in ca. Firmū. sic dr̄. Firmū fundamentū dei stat immobile.

tionē ⁊ suff. ciētiā. Vñ Hiere. xij. dr. Dedi dilectā animā meā ī man⁹ inimicoꝝ. q. d. recordare q̄d fecerim ꝓ te Ecc̄i. xxix. Gr̄az fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit eniz ꝓ te animā suā. Ex his ptz ꝙ magne reputatōis debet esse apud nos memoria passionis xp̄i. q̄ dedit tam liberaliter animā tā p̄ciosam. suam propriam non alienam.

C Si autē queris q̄d lucri aut quid magni nobis acciderit aut euenerit ex morte et passione xp̄i. Rñdeo tibi. certe ꝙ maxīa necessitas fuit vt xp̄s poneret animam suā pro nobis per passionem suam. Peccatum em̄ quantū ad pñs quattuor mala confert nobis. Nam p̄mo tollit nobis locum. peruertit motum. corrumpit affectū. ⁊ ꝯstringit ꝑ reatū ad penā. De p̄mo ptz. Naz omnis creatura habet locū ꝯm exigentiam et forme sue debitū. ita vt quāto creatura nobilior tanto locus ei debet altior. Et h̄ pz in om̄ib⁹ creaturis. Differūt em̄ spēs creaturarū ab inuicē ita ꝙ due equales inueniri nō possunt. Unde ptz ꝙ in celo archangeli sunt sup angelos. p̄ncipatus sup archangelos. ⁊ ptātes sup principatus. ⁊ sic de alijs. Et hoc idē ptz ī corpib⁹. qr sup terrā est aqua. ⁊ sup aquā est aer. ⁊ super aerez est ignis. ⁊ sup ignem est celū stellatū. et super celū stellatū est celum cristallinū. supra qd̄ est celum empireū. qd̄ q̄a est nobilissimum: est sup om̄e celū locatū. Hoc idē patz in rebus elemētatis. Naz supra ligna est metallum. ⁊ super metalla sūt herbe. ⁊ supra herbas sunt animalia. ⁊ sup aīalia sunt hoīes. Et sic ꝯm gradū nature hō est supior in natura. Et ideo om̄ib⁹ creaturis in p̄mordio creationis rex hō om̄ib⁹ est preposit⁹. Vñ Gen̄. ij. Ut presit piscib⁹ maris ⁊ volucribus celi. Sed hunc gradū homo nobilis amiserat ꝑ pctm̄. Vñ sicut in gradu nature hō fuit altior añ pctm̄. ita inferior fact⁹ ē post pctm̄. qr pctm̄ ignobilitat et vilificat aīaz. ⁊ ponit in ea turpissimā formā. ꝓpt qd̄ dicit Augusti. ꝙ pctōr nō est dign⁹ pane q̄ vescit. Rō āt h⁹ pōt eē. qr oīs creatura q̄ntūcūqz sit vilis gerit aliquā sil̄itudinē creatoris ad minus in esse. Pctm̄ aūt est recessus ab esse. Et cū hō peccat efficitur nihil propter qd̄ hz potius dissil̄itudinem q̄ꝫ similitudinē. Unde Aug⁹. dicit in li. ꝯfessi. ꝙ inuenit se longe esse a deo in regione dissimilitudis. Passione aūt xp̄i pctm̄ d̄letur Juxta illud Apoc̄. j. c. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguīe suo. quo peccatores lauantur. sed deleto pctō restituitur locus. Vñ ad Heb. dr. Qꝛ vna sacrificatio q̄cquid erat deleuit. In signū h⁹ sci p̄res de limbo educti ꝑducti sūt vsqꝫ ad celū. Ac si diceret. qr ꝑ passionez xp̄i in q̄ xp̄s dedit animā suā loc⁹ humane nature d̄bitus ꝯm eius p̄meuā originē restitutus est. Et sic patz q̄nta vtilitas fuit dante animā xp̄o ꝓ nobis. Et est triplex gradus dilectionis ꝓximi. Prim⁹ impēdere ꝓ salute ip̄i⁹ tp̄alia. vel ea totaliter vel particularit̄ administrādo. j. Coꝝ. xiij. Tradidi oēm substātiā in vsus pauperꝝ. Scd̄s expōere corpus laborib⁹. fatigatōib⁹. tribulatōnib⁹. ij. Thimo. ij. Laboraui vsqꝫ ad vincl̄a ꝓ vr̄a exhortatōe. Terti⁹ ponere aīam. i. Joh. iij In h̄ cognouim⁹ caritatē dei in nob. vt sic ip̄e posuit aīam suā ꝓ nob. ita ⁊ nos. Et h̄ in necessitate ē p̄cepti. extra necessitatez est ꝑfectionis. Anima aūt h̄ intelligit̄ ꝓut viuificat corpus. nō ꝓut viuificat̄ a deo. Secūdo pctm̄ peruertit motū. Quicūqꝫ ei aliquid opat̄ intendit aliquē finem. alit̄ eius operatio non perueniret in finem. et q̄cunqꝫ mouetur intendit terminū ad quē d̄bet peruenire ⁊ in ip̄o q̄escere. Terminus autē in quo natura rōnalis quiescit est sol⁹ de⁹. Nā appetitus naturalis in nullo bono creato potest habere quietē nisi ꝑuēiat ad deum. Juxta illud Aug. Fecisti nos ad te. ⁊ ī quietū est cor nr̄m dōec reuertamur ad te. Et qr hō locū sue quietis diligit. ⁊ illd̄ qd̄ diligit diligenter inspicit. Juxta illd̄ prouerbiū. Ubi est cor tuū. ibi oculus. Jō natura fecit hoīem rectū ⁊ oculos posuit ei in alto ad respiciendū quietis sue terminum. Juxta illud Ouidij. Os homini sublime dedit celūqꝫ videre. Jussit ⁊ erectos ad sydera tollere vultus. Sed pctm̄ peruertit istum motum. Ratio. quia peccatū est graue. Juxta illud psal. Sicut ouus graue g̃uate sunt super me. Quod patet. quia āgelum peccantem celum ferre non potuit. sz in infernū dimersit. Nec solum aggrauat sed etiam momentanee dep̄mit. Vñ Job xxi. In puncto ad inferna descendunt. Et Luce. x. Uidebam sathanam quasi fulgur de celo cadentem. Sed di. Unde ē domine ꝙ hodie multi peccatores etiā manifestissimi nō descēdunt in infernū. Rñdeo

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis tangit̄ p̄mo filioꝝ hꝰ seculi momētanea vanitas. cū d̄r. Mūdus gaudebit. Est autē sciēdū q̄ seculares ⁊ mūdani gaudēt diuersimode. Quidā em̄ gaudēt in vanitate mūdi. q̄dā v̄o in voluptate pcti. Primum gaudiū est ꝑiculosū ⁊ vanū. Scd̄m ꝑnicio sū ⁊ vesanum. Primū gaudiū ostendūt esse vanū q̄ttuor. scz. falsitas casus. ignorātia status. cause gaudij trāsitus. ⁊ multiplicitas reatus. De p̄mo istud gaudiū ostendit falsitas casus. Merito em̄ qui timet n̄ gaudet. vt qui videt domū ꝓximi cōburi. Sic aūt est de mūdo quez deus exigentibꝰ suis peccatis continue paratꝰ est d̄struere. Juxta illud Hiere. xlv. Quos plātaui ego euello. Istud patet de Lucifero. Adam. Juda ⁊ vniuersa terra que perijt diluuio. Quō g̊ tu queris tibi gaudia. Ex quo infero q̄ h̄ ꝓbat precipue vanitatem gaudij. quia gaudemus in statu in quo possumus damnari Secundo probat istam vanitatē ignorantia status. Merito dolet ⁊ non gaudet viator qui dubitat de rectitudine vie. Nemo autem scit an amore vel odio dignꝰ sit. Ecclesiastes. ix. Thobie. v. Quale mihi gaudium est qui in tenebris sedeo ⁊c̄. Tertio istd̄ gaudium probant esse vanum cause hmōi gaudij transitus. Sicut em̄ videmꝰ q̄ plꝰ dolet q̄ꝫ gaudet pater videns filium hodie nasci ⁊ cras mori. Sic et mundus transit et concupiscentia eius. de quo gaudemus Job. xx. Gaudium hypocrite ad instar pūcti. Quarto gaudium istud probat esse vanum multiplicitas reatus. Vane em̄ expēdit superflua qui obligat̄ ad multa. In mltis autem offendimus om̄es qd̄ emendare tenemur luctu non gaudio. Jō vane gaudemus. Unde Jsa. xxij. Vocauit nos dominus ad fletum ⁊ ad planctum. De secundo gaudio. s. qd̄ est in voluptate de q̄ gaudēt insani. dicit̄ Ecc̄i. xix. Qui in iniquitate gaudet denotabitur. i. de nota libri vite delebitur. Quod ostendunt quattuor. scilz efficiens. materia. forma. ⁊ finis. Aliquando em̄ iudicat̄ res vituꝑabilis rōne efficiētis. vt dona iniquoꝝ. Aliqn̄ rōne materie. vt nummꝰ plūbeꝰ. Aliqn̄ rōe forme. vt homo monstruosus. Aliquādo ratione finis. vt syrenaꝝ cantus. Sic gaudiū peccatoꝝ s̄m quālibet sui causam vituperabile et insanū est. Et primo ratione efficientis. Si laborans ad mortem rideret et gauderet: reputaretur insanus ⁊ freneticus. peccās mortaliter laborat ad mortem anime Jd̄o Ecc̄s. ij. Risum reputaui amentiā. et gaudio dixi quid frustra deciperis. Vere decipitur ꝑ ignorantiā status. quia si aduerteret peccati maculā. offensam et penā fleret s̄m illud Luc̄. xix. Quia si scires et tu. subaudi fleres. Secundo istud gaudiū est insanum ratione materie. Fatuus reputaret̄ qui ignem ad se comburendū vel laqueuz ad se suspendendū vel gladiū ad se interficiendum faceret scient̄ et gaudenter. quod facit qui gaudet de peccato. Jd̄o Prouer. xv. d̄r. Gaudium est stulto facere stulticiaz Hi sunt qui cum male fecerint exultant in rebus pessimis. Tertio ratione forme. Fatua esset mulier que coram viro suo ostenderet signa impudicicie sue. Sic̄ fatui sūt qui in choreis comesationibus ludis ⁊ huiusmodi gaudent. quia in hoc culpam suā deo et hominibꝰ manifestant. sicut illi q̄ dixerunt Sapiētie. ij. Venite ⁊ fruamur bonis. Jsa. xxiiij. Ingemuerunt qui letabantur corde. cessauit gaudiū timpanoꝝ. Jd̄o d̄r. j. Coꝝ. vij. Tempꝰ breue ē. reliquuz est vt qui gaudent sint tanq̄ꝫ non gaudentes. Quarto istud gaudium est insanū ratione finis. Piscis sumens cibum cū hamo. auis granum in laqueo. fatue gaudet. qꝛ ex hoc statim sequitur dolor mortz. Vn̄. ij. Ethi. d̄r. Cuius finis malus ip̄m quoq̄ malum. finis gaudentium in peccato est malꝰ. q̄a Job. xxj. d̄r. Tenent tympanū et cytharaz et gaudēt ad sonū organi. sz in pūcto ad infernū descēdūt. Scabiosus dū fricat gaudet. Sz illa fricatio vertit̄ ei in ꝑniciē ⁊ in angustiā. Sic hmōi gaudiū. Prouer. xiiij Risus dolore miscebit̄. ⁊ extrēa gaudij luctus occupat. Ideo peccatoribus gaudētibus d̄r Jacobi. iiij. Nunc miseri lugete ⁊ vlulate. Sicq̄ patet p̄mum membrū nostri thematis quod ostendit huiꝰ seculi momentaneam ⁊ fatuam vanitatem.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis ostendit̄ electorum dei in hac vita meritoria penalitas. cum dicitur. Vos autem contristabimini. Sic̄ aūt dicūt doctores q̄ ꝑ h̄ verbum xp̄us voluit significare miseriā huiꝰ

habēs signaculū ħ. scz q̄ scit de⁹ q̄ sunt ei⁹ Dicit glosa ꝑma q̄ illi q̄s de⁹ elegit ꝛ īmo biliter i fide fundauit ꝓseuerāt firmi. Qui āt perit nō erat finaliter de fūdamēto ꝛ de p̄destinatꝫ. Quale āt sit illud signaculū q̄ō est impssum taliꝫ dicit glo. ū. q̄ mēti taliū est impssū q̄dā ꝟsigniū. amicis vt accedāt inimicꝫ āt vt territi fugiāt. ꝛ ħ etiā fit dum sunt mali. vñ scit de⁹ q̄ sunt ei⁹. ū. Thō. ū. id est. amat ꝛ defendit predestinatos suos etiā dum sunt mali. Et nota p ħ q̄ eos ꝓtinue munit apparet hostibus ꝛ amicis q̄ ipi sunt signaculū dei inter p̄destinatos. Dñt em̄ p̄destinati etiā dū sunt mali q̄ndā caracterē q̄ distinguunt a damnādis. Unde ex tribu Juda duodeci milia signati. Tertio xp̄s cognoscit oues suas ꝓvocē. Uox enim ouiū xp̄i est blanda dulcꝫ ꝛ hūil. Hā electi dei ꝛ si oia māsuete faciūt. maxie tñ in verbis dulces sūt. Juxta illō Eccī. xlv. In verbis suis mōstra placauit. q̄ō tunc fit q̄ñ electi ꝺi etiā tyrānos mūdi dulcedie verboꝝ cōphendūt. Uñ eis dictū est a xp̄o. Dabo vob os ꝛ sapiam cui nō poterūt resistere omnes aduersarij vr̄i. Lu. xxj. Cōtra āt. ouef diaboli loquūt pacē cū ꝓximo suo. mala āt in cordibꝫ eoꝝ. Et iterꝫ i p̄s. Uerba oꝝ ei⁹ iniq̄tas ꝛ dol⁹. Tales em̄ publice bonos i famāt. occulte detrahūt. ꝛ vbi p̄nt ꝓsequūtur. De q̄bꝫ in p̄s. Sedens aduersus frēꝫ tuū loquebaris. ꝛ aduersum filium matris tue ponebas scandalū ꝛc. Quisq̄s ꝫ habet colorem albū ꝓ interiorē puritatē. nigrum per exteriorīs ꝓuersatōis hūilitatē. signuꝫ caritatis per deuotionē ad dñm. affectiōꝫ et vocis dulcedinē ꝓ pietatꝫ allocutōeꝫ. vere ħ est ouis p q̄ xp̄s posuit aiam suā. vt sic eam per gratiā hic sibi eligeret et in futuro ad dextrā in glīa circa se statuerat. Qō nobis prestare dignetur pater et filius et spiritussanctus. Amen.

Dñica tertia post pasca. I.

Sermo. LXV.

(M)Modicum et iam non videbitis me. et iterum modicum et videbitis me. quia vado ad patrem. Joh. xvj. Si nō esset alia ꝓsolatio electorū dei in hac vita ad tribulatiōes ꝛ miserias b⁹ mundi equanimiter ꝓferendas ꝛ tolerandas. satis posset sufficere p̄ntis euangelij illa xp̄i animatio qua ꝓfortādo suos et mundi trāsitoriā momentaneāq̄ voluptatē. ꝛ perpetuam ac in eternū mansuram iocunditatē oñibꝫ suis ꝓparatam predicit. Quoꝝ vtrūq̄ in ꝟbis ꝓpositis ħ exprimit. quia mundus gaudebit. vos aūt ꝓtristabimi. sz tristicia vr̄a vertet in gaudiū. et gaudiū vtiq̄ tale q̄ō nemo tollet a vobis. Unde Aug⁹. in quadā omel. super ep̄lam Johannis tractans illud. Mundus transit ꝛ ꝓcupiscētia eius. dicit. Quid vis. vt q̄ amare tempalia et transire cum tempore. an xp̄m amare ꝛ ineternū viuere. Ex q̄bus patere potest differentia inter filios seculi et filios dei. quia filij seculi amant gaudia transitoria. filij autem dei gaudia eterna. Filij seculi amāt asperitatē veram. iocunditatem falsam. certum dolorem. incertaꝫ voluptatem. durū laborem. timidam quietez rem plenam miseria. spem beatitudinis inanē. Inquit Aug⁹. supra p̄s. Ecōtra vero electi dei ꝛ filij eius spūsancto adoptati. et si habent tristiciā corporis. sed tñ letitiam retinent mentis. Gaudiū em̄ coꝝ est nō de creatura. sed creatore. cui cōpata. aliunde oñis iocūditas meror est. omisq̄ suauitas dolor est. omne dulce amarū. omne decoꝝ fedum. omne q̄ō delectare potest molestuꝫ inquit Bern. in quodam sermōe. Ecce ḡn ta differentia inter filios seculi et dei. Est insuper ꝛ alia. quia finaliter filij seculi in se merores inuenient. qui derelicto creatore gaudium in se querebant. Inquit Grego. xxj. li. moral. Unde Seneca tale gaudium vocat potius nunciū future tristicie Epistola. lxiij. Econtra vero electi ꝺi qui p̄o creatore suo seculi miserias perturbatiōes et calamitates sustinuerūt. finaliter illuc p ducent vbi erit semp summa securitas. sūma felicitas. felix libertas. felix beatitudo. vbi erunt homines āgelis similes. Inquit Augusti. in li. de vtilitate agende penitentie. Hanc aūt differentiā saluator innuēs in verbis thematis dicit. Mūdus gaudebit. scz ad tēpus. vt postmodū lugeat. vos autem ꝓtristabimini. sz tristicia vestra vertet in gaudiū. In quibus verbis tria tanguntur. Primo filioꝝ huius seculi momētanea vanitas. cum dicit. Mundus gaudebit. Scō do electoꝝ dei meritoria penalitas. cū ꝺr. vos aūt cōtristabimini. Tertio describit eoꝝ ꝑmiatoria felicitas. cū dicit. sed tristicia vestra vertet in gaudiū.

bit correptõez. Imo est signũ hois desperati. qz scptũ est. Pctõr cũ venerit in pfundũ malorũ ptemnet. s. correptionez. Tertio ipi orone uuãt mundũ. Vñ in Ps. Dixit vt disperderet eos. si nõ Moyses electus ei⁹ stetisset i pfractõe tc. Hic ps. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi. ego aũt ora bam. Quarto ipi mundũ sua cohabitatõe cõseruãt. Beñ. xvij. Nõ delebo mũdũ ꝓpt q̃draginta iustos. Et certe quicq̃d ds mũ do facit in bñficijs et donis fortune et gre oñia dat ꝓpter bonos. Math. v. Pluit su per iustos z iniustos. Prius dicit super iu stos. qz ꝓpter merita ipoꝝ etiaz malis pluit q̃ de se nõ merent. qz vt dicit Aug⁹. Pctõr inq̃ntũ talis nõ est dign⁹ pane quo vescit. Quinto ipi mundũ prouidẽtia sustentant sicut Joseph totũ egyptũ prouidẽtia p se ptem annos tempore famis sustentabat. vnde z saluator dict⁹ est a ꝓplo egypti. De q̃ ps. Constituit eũ dñm domus sue. z pn cipem omnis possessionis sue Ut erudiret principes eius sicut semetipm. z senes eius prudentiã doceret. Pudeat xpianos prin cipes deteriores esse Pharaone gentili re ge. qui z si malus in alijs. tamen in h̃ bon⁹ fuit q̃ bonũ z sanctũ virum sibi in ꝓsilium assumpsit. cuius consilio et prudentia rem publicam gubernaret. Tertia cã electorũ dei est in hoc mundo q̃ non solũ despiciũ tur in animo a secularibꝫ. sed etiã pequun tur verbo et facto ab eisdem. Juxta illud. pequimini de ciuitate i ciuitatez. Et apls ij. Thimo. iij. Oñes q̃ pie volunt viuere i xpo psecutionẽ patient. i. q̃ religiose et sctẽ volunt viuere in xpo. Sz certe nõ debz es se magna tristicia ex h̃ q̃ pequunt a mun do: cum xps mgr et dñs omniũ prius pse cutus est ab eo. Joh. xv. Si me persecuti sunt z vos psequẽt. Et etiã cũ oñes sancti q̃ placuerũt deo p multas tribulatões tran sierũt fideles. Judith. viij. Sz q̃d ex tali p secutiõe seq̃t. Audiam⁹ illud Mat. v. Bti q̃ psecutiõez patiunt ꝓpter iusticiã. Si igit beati q̃ patiunt. igit maledicti q̃ eã inferũt Nõ est g̃ tristandũ de penalitatibꝫ h⁹ mun di. sz in dño ꝓfidendũ q̃ de oibꝫ tribulatõi bus libabit electos. Juxta illõ Ps. Multe tribulatões iustoꝝ. et de his oibꝫ liberabit eos dñs. Hic pz q̃re de⁹ pmittit h̃ malos psperari z gaudẽt. bonos aũt ꝓtristari. Ui det ei h̃ q̃si iniustũ. Vñ Boeti⁹. iiij. de ꝓso latiõe psa. vj. Que inq̃t pt ee maioꝝ ꝓfusio q̃ vt bonis aduersa z malis psperа ꝓtigãt Uidet etiã q̃ deus q̃si approbet iniquita tẽ malorũ. p h̃ q̃ eos pmittit psperari. Ad qõ rñdeo ꝑm Hugonẽ sup illud Eccs. iij. Uidi sub sole iniq̃tatẽ loco iudicij. q̃ sem per apud deũ malicia hz penã suã. z virt⁹ pmium. pena tñ culpe nunc est occulta. po stea aũt erit manifesta. Et iõ iustũ est iudi ciũ dei z ipe iustus iudex. Job. xxxiij. De us nõ condemnabit frustra. nec oñipotẽs subuertet iudiciũ. De quo Bre. xxiij. libro moral. ante finẽ dicit. Qz tempalia nõ cue niunt bonis nõ est incõueniens. Hoc eniz est ne longa felicitate luxurient. vt ait Bo etius vbi supra. De h̃ etiaz Aug⁹. li. primo de ciuitate dei. cap. ix. querit cur diuia mi sericordia ad impios ingratosq̃ peruẽiat. Et soluit di. Placuit diuine prouidentie i postez bona dare iustis quibꝫ nõ fruentur iniusti. z mala impijs q̃bꝫ nõ cruciabuntur iusti et boni. Ista ꝓ tempalia voluit vtriq̃ esse cõmunia. Nõ est ergo ꝓriũ diuie iu sticie q̃ mali psperanꝫ hic z letanꝫ. vt in fu turo ꝑpetuo tristenꝫ. Et ecõuerso bõi nũc tristanꝫ. vt in futuro perpetue lerenꝫ. Undõ iustissime pmittit hic bonos tribulari vt ex erceantur z purgenꝫ z purgati glorificenꝫ. In igne eñ. pbat aurũ. z hoies acceptabi les in camino tribulatõis. Eccl. ij. z Sap. iij. Temptauit deus illos z inuenit eos di gnos se. Et tantum de secundo. D

Dixi tertio q̃ in verbis premis sis describit premia tiua electoꝝ felicitas. cũ õr. Sed tristicia vestra vertet in gaudiũ. Est aũt sciendum q̃ licet indubitanter tristicia pñtis vite cõ uertet electis in maximũ gaudium in vita futura. tñ etiã ipi electi habent maxim gau dium hic in spe. expectantes illud gaudiũ in re. Et ideo sicut reprobi hic habent du plex gaudiũ. scz vanũ et periculosum et in sanum et pniciosum. vt dictũ est in primo membro. Ita sancti habent duplex gaudi um. vicz vnũ vez z gr̃osum. z aliõ verus z gr̃iosus. et sic tristicia eoꝝ vertet in duplex gaudiũ. Primũ g̃ gaudiũ hñt iusti etiã dũ sunt in hac vita gr̃osum z vez. qõ ꝓsistit in volũtate boni. Prouer. xxj. Gaudiũ est iu sto facere iudiciũ z pauor est opantibꝫ iniq̃ tatem. Gaudẽt siq̃dẽ boni de bñficijs dei. de edificatõe ꝓximi. de sãctitate stat⁹ ꝓpij

mũdi quam debuerũt pati discipuli sui et oñes electi. ꝛ p quã debuerũt mereri paradisi gloriã. Uez qz miserie pñtis seculi cõmunes sunt oñib⁹ electis dei vltra ꝯs apl'i specialiter debuerũt alias pati Jõ ipi erãt specialiter ꝓtristati p xpo. Erat ãt triplex causa ꝓtristatõis eoꝝ. Primo absentia xpi cui⁹ pñtia erat eis toto mũdo dilectissima Juxta illud Joh. vi. Ad quẽ ibim⁹ ꝟba vite eterne habes. Secũda cã fuit odiũ mũdi. Tot⁹ em̃ mũd⁹ odio habuit apl'os. qõ fuit ꝺd tediosũ ꝛ tristabile Uñ saluator eis pdixerat. Eritꝫ odio oĩb⁹ hoĩb⁹ ꝓt nomen meũ. Tertia cã fuit seuicia diaboli q̃ tyrannos cõmouit ꝛ apl'os. vt psequrent eos verbis ꝛ factꝫ ꝛ infamia ꝛ in reb⁹ ꝛ in corpib⁹. ita vt ois q̃ occiderit eos arbitrarer obsequium se pstare deo Joh. xvi. Ista triplex tristicia figurauit tristiciã oĩm electoꝝ dei in vita pñti. qz ex his trib⁹ hñt cãm tristicie. Et pmo ex absentia xpi qõ tũc fit qñ deus ad tps subtrahit suis grãm vt videant ele cti qsi obliti a deo. Uñ ps. Obliuiscerꝫ inopie nre ꝛ tribulatõis nre. Sũt aũt sbtractiõis h⁹ cãe mltiplices. int̃ qs cã pcipua ẽ supbia. Interdũ em̃ subtrahit grã vt eã affectuosius q̃rat. Interdũ vt aliq̃ inuẽtam meli⁹ ꝛ diligẽti⁹ seruẽt. Interdũ ãt ne negligẽtes fiãt. Interdũ q̃busdaꝫ ꝓt eoꝝ superbiã. Sic em̃ grã pmerer ex humilitate vt dicit Ber. ser. lv. sup Cant. Juxta illud Hũilib⁹ dat grãz. ita subtrahit ꝓt supbiã ad eũ finẽ vt postea tales sciãt q̃ mõ ẽo ser uiẽdũ sit cũ timore. ꝛ exultãdũ cũ tremore. Int̃ idẽ Ber. sup cãtica ser. lxxiij. Et sit magne tristicie causa. qz fm̃ Bern. ibidem Sic aduẽt⁹ grãe cã ẽ oĩm bonoꝝ. eo q̃ quãto cito aduẽit cor dur ꝛ lapideũ facẽ molle. ꝛ sanũ. Incipit q̃z euellere. destruere. edificare. ꝛ plãtare. rigare arida. tenebrosa illuminare. clausa reserare. frigida inflãmare. necnõ mutare prava i directa ꝛ aspa i vias planas. Ita ecõuerso absentia grãe est causa oĩm maloꝝ. eo q̃ statim torpet cor ꝛ lãguere incipit. ac si cacabo bullieti subtraheret ignis. Et ex ꝑ necesse est tristari aiaz. vt dicit Ber. tãdiu donec iter reuertat. ꝛ solito recalescat cor. Ualde g̃ timendũ est homi ĩmo g̃uiter ꝓtristãdũ de eo q̃ grã sibi interdũ subtrahit cũ tũc relinq̃t eũ custodia sua nec dubitet in cã ee supbiã etiam si non appareat. etiã si nihil tibi consci⁹ sis. qõ emiz tu nescis scit de⁹. quãq̃ nõ semp ꝓt supbiam q̃ iã est. fz q̃ futura ẽ vt subtrahat. sic̃ patet de Paulo. j. Coꝝ. xv. Siue g̃ iam existens siue nõdũ sp supbia est in cã. Inquit Bern. vbi supra ser. lv. Et iõ dicit ibidem Bern. q̃ nihil ita ẽ efficax ad grãm ꝓmerẽdam retinendã et recuperandã q̃s si omnino corã deo inueniarꝫ nõ alte sape fz timere. qz btũs hõ q̃ semp est pauid⁹. Et iterꝫ q̃ timet deũ nihil negligit. Scda cã tristicie electoꝝ dei in hac vita est odiũ seculariuz. sed certe nõ dz esse tristicia electis. q̃ odiũ tur a scl'aribꝫ. Hã ꝺd magni ẽ odiũ ab eo q̃ se etiã odit. talis autẽ est mũdus q̃ sanctos odit. q̃ etiã seipm odit. Qui em̃ diligit iniquitatẽ odit animã suã. ꝛ q̃ sibi neq̃s cui bonus. Imo multũ dz esse delectabile bonis q̃ odiũ ꝓt⁹ q̃s diligant a secularib⁹. Hã eoꝝ amor nõ est nisi inimicicia dei Jacobiuij. Qui voluerit esse amicus mũdi. inimicus constituitur dei. Quid g̃ magni si bonos odit mũdus q̃ ꝛ deum odit. Johã. xv. Odio habuerũt me gratis. Hinc Joh. dicit. j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mũdus. Et certe nõ mirandũ. qz opera mũdi sunt operib⁹ electoꝝ ꝛria adinuicẽ. q̃ nullo põt vos inq̃t odisse mũdus. dixit q̃busdaz q̃m testimoniũ phibeo de ipo q̃m eius opa mala sunt. Hinc dz Sapie. ij. in psona reproboꝝ dicentiũ cõtra iustũ virũ. Grauis est nobis ad videndum. qm̃ ꝛius est opibus nr̃is. ¶ Est tñ vtiq̃ satis mirandum q̃ mundus odit electos dei ꝛ probos homines. non habens gratitudinẽ ad eoꝝ beneficia. Ipsi em̃ doctrina sua illuminãt mundum. Hath. v. Sic luceat lux vestra Et ibidẽ. Uos estis lux mundi. Uere magna ingratitudo extinguere lucernaz ĩ medio noctis. Sic odire sanctos et maxime predicatores illuminantes verbo veritatꝫ Secundo ipsi sunt qui disciplina castigãt mundũ. Nam p eos iudicatur mundus. j. Coꝝ. vj. Et si in vobis iudicat mundus. Hoc autẽ iudiciũ est magne pietatis. quia tendit ad cõmendationẽ. Cum em̃ iudicamur a dño corripimur. vt nõ cũ ꝑ mundo damnemur. Et ideo magna ingratitudo est odire tales iudices castigantes et disciplinãtes malicią nostrã. qõ est signũ solius reprobi bois. Juxta illud. Peccatoꝝ vita/

pñtis vite acerba miseria. qz tristicia vra p
qō solidanť in fide. Vñ dic Jacob. Oīne
gaudiū existimate frēs cū invarias tēptati
ones incideritis. Et seqť. sciētes qz pbatio
fidei vre patiam opať. Jaco. j. Ubi dic gl.
ordi. Jō tēptamini aduersis vt p ħ pbare
possitis q̄ firmā fidē future retributionis
in corde gestetz. Et. j. Pet. j. Nūc oportet cō
tristari i varijs tribulatōib vt pbatio fidei
vestre multo pciosior sit auro qō p ignē p
bať. Glo. ordi. Nō eueniūt nobis tribulati
ones ad malū. sz iō vt pbatio. i. vos pbati
fideles in camino tribulationū decocti. oī
rubigine vetustatz careatz. Florant aūt cō
parat patiam fideliū auro. ꝓmo qz fm glo
saz ordō. ibiď. Sic in metall nihil ē auro p
ciosius. ita hec apō deū ē oi laude dignissi
ma. cū in patia alias nras possidebim⁹ Lu
ce. xxi. Sic em aur in fornace examinatuz
z pbatū cui⁹ sit fulgoris apparebit. Ita fi
deliū pstātia inter pssuras videť ptēptibil.
sed finito certamine in iudicio q̄nte sit gle
apparebit. Vñ ōr. Preciosa in pspectu dñi
mors sanctor ei⁹ ꝑpter qō seqť. Inuenia
tur in laudē z honorē z gliam in reuelatōe
ihu xpi. i. in die iudicij. fm iterlinearē. q. d.
vt inueniatur in laudē z gliam vt lauda
biles z gliosi sitz p pstātiā. fm glo. ordi. z vt
inueniať in honorē vrm. vt dicať vob Ve
nite bñ dicti. Scdo patia fideliū pparať au
ro ꝑpter firmā pstantiā. Nā fm Augu. sup
Ps. lx. Sicut in fornace ardet palea z i ci
nerē vtitur. z sic p pñs annihilať. ita auruz
purgaťr a sordib exuriť. Sic est de malis
z iustz. qz mali in tribulatiōib murmurāt:
z cadūt p impatiaz. iusti aūt fortiter stant.
Vñ ponit exemplū Aug⁹. vbi. s. Qsic ar
tifex nouit de artificiato qd faciat. z artifi
ciatū nō murmurat. Sic z iusti. ꝑpt qō di
cūt se aur iusti. tribulatio ignis. artifex ds
Ubi me ponit artifex tollero. iubeor ego
tollerare. Nouit em ille purgare. Propter
qō de iustz ōr Sap. iij. Tāq̄ aur in forna
ce tē. Et q̄b ego infero q̄ sic signuz firme
fidei in xpiano ē pstās patia tribulationuz
ita signū impfecte fidei z debilē impatien
tia earūdē. De ꝓmo ptz Sap. iij. vbi dicť
Tāq̄ aur i fornace pbauit illos z q̄si holo
causti hostiā accepit illos. vbi dic Robert⁹
holgot q̄ pena iustor est vehemens argu
mentū seu testimoniū diuine acceptōis et
dilectōis. z ħ ē itelligēdū qñ ex caritate p
suo amore sustinet fm Robertū. qō dico p
ter hereticos z scismaticos q̄ diabolo in
stigante ardentissime vadūt ad ignē vl' tor
mēta. Sz certe nihil eis pficit pena ad pre
miū. sz porti⁹ incipit ad ꝑpetuū supplicium.
Dicit em Aug⁹. in li. de fide ad Petr. q̄ ta
lib nihil pdest etiā mors ꝑ xpi noie susce
pta. Cui⁹ rō est. qz nō ex caritate sz exvani
tate gl'ie hūane patiunť. Et vide qz Salo
mō ꝑpat patiaz iustor nō solū auro. sz etiā
holocausti hostiā vocat eā. Pro q̄ sciendū
q̄ holocaustū erat pcipuū inter sacrificia q̄
deo offerebanť. z fiebat de armētis z pecu
dib z auib. z de isto nihil habebat sacdos
qui obtulit pro parte sua. sed totum crema
batur deo. Et ideo dicebatur holocaustū.
ab olon quod est totum. z cauma incendi
um. quasi totum incendium. Unde licz sa
cerdos in alijs sacrificijs aliquando sibi re
cipiebat partem. aliqñ dabat offerēti. sz in
holocausto nō. licz fz legē potuit sibi sacer
dos pellē vēdicare. Sic est de martyribus
qui patiunť tribulatōes q̄ totaliť deo sūt i
molati z accepti. licet mundus detraxerit
eis pellē. i. gram secularē. De scdo sz de i
patientia fideliū dicit Hiere. vj. Argentū
reprobuz vocate eos. qz dns proiecit eos.
O q̄ felix erit q̄ possit dicere illud ps. Ar
gentum igne examinatum. probatū terre.
id est a terra. nihil habens terrene vanitatz
sed purgatum igne charitatis septuplum.
id est a septē capitalib peccatis. que sūt ra
dices vniuerse iniquitatis. ħ Quare
aūt deus ꝑmittit suos ħ tristari z tribulari
plures possunt assignari rationes. Prima
est ꝑpter legis diuine ordinationē ab anti
quo statutam. Nam statuit deus per mul
tas tribulationes sanctos intrare i regnū
celor. Unō sicut cōmune est ꝑmiū omniū
elector in celo. qz vnus denarius diurn⁹.
ita voluit esse cōmune pōdus diei et estus
tribulationis. Unde non murmurant ibi
laboratores precedentes contra patremfa
lias q̄ plura vel maiora pondera. sz q̄ ea
dem. diutius tamen q̄ sequentes portaue
runt. Hinc dicit glo. ordi. super illō. j. Pe
tri. iiij. Nolite peregrinari in feruore. quia
antiquū z frequēs est electos dei pro salute
eterna in presenti aduersa pati. Hec glosa
Istud patz incipiēdo ab Abel iusto. Abra
ham Isaac z Jacob Moyse. et sic de alijs
patribus veteris testamenti qui per tribu-

ꝛ de aduersitatib⁹ mūdi. Sz maxime de aduersitatib⁹ mūdi. qz eas sciūt esse vtiles vnde gaudet iustus de aduersitate sic̄ mercator de mercimoniis lucrosis. Matth. v. Beati eritis cū maledixerint vobis hoies Gaudete in illa die ꝛ exultate. qm̄ merces vr̄a copiosa est in celis. Item gaudet sicut debitor in debitis acquirendis. Actu. v. c. Jbāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓcilij. qm̄ digni habiti sunt ꝓ nōie ihu ꝓtumeliam pati Jtē sic̄ miles ꝓbus in torneamēto. qz ibi ꝓbat ꝛ acqrit gl̄iam. Sic hō patiēs i aduersis. Jac. j. Omne gaudiū existimate cū in varias tribulatōes incideritis. Ecce gaudiuz pūtis vite. Scōm gaudiū habēt iusti i spe future glorie. De quo Matth. xxv. Euge serue bone ꝛ fidel. ꝛc. intra in gaudiuz dñi tui. Primo ꝑ gaudiū gl̄iosum ostēdit aspectus gratissime pulcritudinis. Si em̄ delectabile est oculis videre solē siue creaturaz pulcritudinē. quanto delectabili⁹ erit videre pulcritudinē creatoris. Jdeo ps. dicit. Letificab⁹ eos i gaudio cū vultu tuo Secundo oñdit ꝑ gaudium amplex⁹ dei et amplexus summe dulcedinis. Si enim amplex⁹ sponsi delectat sponsā. qnto plus amplexus dei q̄ est splēdor lucis eterne delectabit aiam. Jō Apoc. xix. 6z. Gaudeā⁹ ꝛ exultem⁹ ꝛ dem⁹ gl̄iaz deo. qz venert nuptie agni ꝛ vxor eius ꝑparauit se. Felix aia q̄ pōt dicere. Leua eius sub capite meo. et dextera eius amplexabit me. Tertio ostendit hoc gaudiū expulsus omnis inq̄etudinis. Isa. lxj. Gaudēs gaudebo in dño. Si gaudet q̄ de vno stulto se liberat. qnto magis q̄ de oīb⁹ stultis et stultic̄ijs liberabitur. Jdeo 6z Isa. xxxv. Gaudiū ꝛ leticiam obtinebunt ꝛ fugiet dolor ꝛ gemit⁹. qa absterget deus omnē lacrimā ab oculis eorū Apoca. xxj. Quarto ostendit hoc gaudiuz maximū obtētus eternus dicte beatitudinis. Si quis gaudet quod tamen non durat nisi per dimidiam diem. quantuz gaudebit de conuiuio eterno. Unde in euāgelio. Jterꝫ videbo vos ꝛ gaudebit cor vestrū et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Hoc est plenum gaudium Johan. xvi. ca. Petite et accipietis. vt gaudium vestrum plenum sit. Felix ergo tristicia in labore ꝓsentis vite et penitentie q̄ in illud gaudiuz conuertetur. Hoc gaudium merito appetēduz est vbi vis rationalis videbit primam pulchritudinem. concupiscibilis amplexabitur summam dulcedinem. Jrascibilis renebit omnimodam quietudinem et totus homo eternam beatitudinez. Ad quā nos perducat. ꝛc.

Dominica tertia post pasca. II. Sermo. LXVI.

Tristicia uestra

Tvertet⁹ in gaudiū. Joh. xvi. Sicut dic̄ Raban⁹ sup illō Mat. xxij. Multi sunt vocati ꝛc. Ad fidē plures veniūt. sz ad celeste regnū pauci ꝓducūtur. Omnes em̄ canonici vocant⁹ ad electionem sed vnus eligitur. Unde. multi sunt vocati. pauci ꝯo electi. Hec Raban⁹. Cui⁹ dicti ratio pt esse. qz licet mlti sint fideles nomine. pauci tamen re. Illi enim tm̄ sunt fideles re et nomine. qui ita ambulant in fide sicut xp̄s ambulauit. Juxta illud. j. Johannis. ij. Qui dicit se in xp̄o manere: debet sicut ipse ambulauit ambulare. Xp̄s āt toto vite sue tempore nō nisi in tribulationibus miserijs et defectibus huius mūdi patienter vixit. Unde idem voluit perpeti suos fideles. Juxta illud. Si quis vult venire post me abneget semetipsum. ꝛ tollat crucem suam ꝛc. Crux autem ibi intelligitur mortificatio carnis a ōsiderijs mūdanis. Unde dicit Augustin⁹ in quodam sermone. Nullus seruus christi sine tribulatione est. cum putas te non habere tribulationes. nondum cepisti esse christianus. Talibus ergo et non alijs qui hic tribulātur et tristantur. tristicia vertitur in gaudium. planctus in iubilum. et dolor temporalis in leticiam sempiternam. Hij em̄ soli sunt electi ad premium eternum quib⁹ hic dicitur per christum. Tristicia vestra vertet⁹ in gaudiū. In q̄b⁹ ꝓbis describit⁹ diuīa consolatio qua cunctos fideles ꝓfortando exhilarat. Circa q̄ tria ponit. Primo presentis vite acerbā miseriā. quia tristicia vestra. Secundo huius miserie breuem persistentiam. quia vertetur. Tertio celest̄ patrie ꝓhennam leticiam. quia in gaudiū q̄ nemo tollet a vobis. Per primum solidantur in fide. Per secundum in spe eleuātur. Per tertium in caritate firmantur.

Dixi primo A q̄ primo ponitur

malū. qz ꝫ erudiēdo atterit. ſz ī die iudicij a ꝑbere abſcōdit. Hec ille. Sexto fit ꝫ ꝑ mētz nr̄e ad celestia eleuatōez. Vñ tribulatiōes date ſūt iuſtz ſic̄ pēne volucri q̄bz ad ſupioza volat. ō q̄ ōr Job. v. Hō ad laborē naſcit̄ ⁊ auis ad volādū. Ubi dic̄ iterlinearis Hieronimi. Jnō mens ad ſummā volat vñ caro ī infimis duri⁹ laborat. Hō ꝯ ad laborē naſcit̄ ⁊ auis ad volādū. q. d. Jō corp⁹ flagellat̄ vt mēs ad deū volet. Bre. in glo. ozō. ibidē. Quo exterioz pena caſtigat eo mēs leuat̄ ad ſupna. Vñ ōr. Hō ad laborē naſcit̄. qz impoſſibile eſt in hac pere grinatōe ſine laboze eſſe. ſz in eo q̄ caro affligit̄ mēs ad peręda alta leuat̄. Hec Bre. Vñ ps. Ad dñm cum tribularer clamaui. Septimo fit ꝫ ꝑter meritoꝝ accumulati onē. Dicit em̄ Jſiō. in epiſtola ad Lyprianū. Quāto in ꝫ ſeculo ꝓſecutōibz. pauptate inimicoꝝ potētia vel morboꝝ crudelitate fuerim⁹ afflicti tāto poſt reſurrectiōem ī futuro maioza p̄mia ꝓſequemur. Et Bre. li. iij. moral̄. Tanta ſpes in deo ſolidioz ſurgit: q̄nto. p illo quiſq̄ grauioza pertulit. qz nequaq̄ retributōis gaudiū de eternitate colligit̄ quod nō ꝫ ꝓius pia retributione ſeminat̄. Et li. xxvj. moral̄ dicit. Sancto rū mētes glozioſiozē ſibi non ambigūt manere victoriā q̄ dū p̄mūt̄ aduerſitate. Unde glo. ſuper illud Jacobi. j. Om̄e gaudiū dicit. Tribulatio in p̄nti. iuſticie ī futuro auget coronā. Octauo fit ꝫ ad virtutū approbationē. Aaz nemo quantū ꝓfecerit niſi inter aduerſa cognoſcit. qz vnuſq̄ſq̄ ſup ni doni gr̄am in trāq̄llitate quietis ꝓcipit. ſz q̄ntū ꝓfecerit in aduerſitate ꝑturbat⁹ oñdit. Ait Bre. xxxiij. li. moral̄. Aduerſitas q̄ bonis viris obiic̄it ꝓbatio ſ̄tutz eſt nō indiciū reꝓbatiōis. vij. q. j. Aduerſitas. Vñ tribulatio eſt ſic̄ malleus qui ꝓbat ollaz an ſit firma vel ſolida vel fragilis ⁊ ifirma Si em̄ eſt ſolida ſonabit. ſi fragilis crepabit. Vñ Hiero. ſup illud Job. vj. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea ē. nec caro mea enea eſt. Interlinearis. Ere ac lapidibus inſenſibilia corda ſignātur que ſepe ⁊ mollesc̄ūt. Quo ꝫ de electz ꝓphaz Ezech xxxvi. ōr. Tollā a vob̄ cor lapideū ⁊ dabo carneū. Nō tractās Greg. dic̄ in glo. ozdi. Lapides ꝑcuſſi clazꝝ ſonū non reddūt. qō facit es. Sz qz vt lapis vita caret. ſenſum in ſonitu non hz. Sic aliq̄ ſunt ita duri vt etiā ꝑcuſſi ſonitū nō reddāt būilis cōfeſſionis. Alij vero reddūt. ſz ñ ex corde. ⁊ ita nō ſentiūt bōa q̄ loquūt̄. Hec ille. Ecōtra ꝙ eſt de electz q̄ de oñib⁹ gr̄as agunt di. Si bona ſuſcepim⁹ de manu dñi. mala aūt q̄re nō ſuſtineam⁹. Job. ij. Ita ſuadet aplūs. j. ad Theſ. v. Jn omib⁹ gr̄as agite. ſcz tā ꝓſperis q̄ aduerſis. Qualit̄ aūt tribulantur electi. oſtēdit Robert⁹ ſup ca. iij. li. Sapie di. Sancti tribulant̄ ⁊ tēptant̄ ac vexāt̄ur Primo tribulāt̄ in penis. vexant̄ in verbis tēptant̄ in diuinis ꝑmiſſis. Sz ſ tribulati onē penaꝝ habēt ſpem imortalitatis. ꝓtra vexationē ꝓtumeliaꝝ habēt ſpem eterne trā quillitatz. ⁊ ſ diuinā tēptatōez bñt ſpem ꝓcipue dignitatz. Et tm̄ de ꝓmo. Ł

Dixi ſecūdo q̄ in ỹ. p. deſcribit p̄ntz miſerie breuē ꝑſiſtentiā. cū ōr. vertet̄. per q̄ō in ſpē eleuant̄. Quis em̄ poſſet ſubſiſtere ī tot miſerijs ⁊ tribulatōibz ſi nō q̄nq̄ finem earuz ſperaret. Dicit̄ aūt miſeria p̄ſentis vite breuis. quia vertetur. imo non ſolū vertet̄. ſed totaliter ſubuertetur. quādo abſterget deꝰ omnē lacrimā ab oculis ſanctorum. Propterea chriſtus loquens apoſtolis de vita preſenti dicit. Modicum ⁊ non videbitis me. Quaſi dicat. Tempus tribulationis ⁊ penalitatis quod ex abſentia mea habetis eſt quaſi punctum reſpectu eternitatz Jſa. liiij. Ad punctum in modico dereliqui te. et in miſeratione magna cōgregabo te. Jn momento indignationis abſcondi faciem parumper. et in miſericordia ſempitna miſertus ſum tui. Unde Sapientie. iij. capi. dicitur. In tempore erit reſpectus illoruz Quaſi dicat ꝓm Robertum. In p̄ncto modico ⁊ in inſtanti paſſi ſunt. ſed in tempore prolixo et longo. ſcilicet eternitate erit reſpectus illoꝝ. id eſt. premiatio. que dicitur reſpect⁹. ſicut ſolet dici quando dominus liberaliter remunerat ſeruientem. dando ſibi magnum aliquid. Bene iſte reſpexit eum. Sic certe deus bene reſpiciet ſanctos quando ſupza modum et proportionem retribuet pro laboze mercedem. Juxta illud. ij. Corinthioꝝ. iiij. capi. Illud em̄ quod in preſenti eſt momentaneum et leue tribulationis noſtre. ſupza modum in ſublimitate eterne glozie pondus operatur in nobis. Hoc eſt quod dicitur Sapiētie. iij

latões ꝓbati amici dei facti sẽ vt habeã. Judith. viij. ⁊ Heb. xj. Scõ fit ꝟ ad distinctionẽ electoꝝ a reꝓbis. Nã tribulatões sũt euidẽtia sigñ dilectõis diuĩe. Heb. xij. c. Quis est filiꝰ quẽ nõ corripit pr̃. Et econuerso euidẽtissimũ signũ reꝓbatõis ẽ cõtinua ꝓsperitas. Juxta illõ Job. xxj. Ducũt in bonis dies suos. ⁊ in pũcto ad ifernа descẽdũt. Tertio fit ad terrorẽ maloꝝ Unde dicẽ glo. sup illõ. j. Pet. iij. Tps ẽ vt iudicium incipiat a domo dei. Si ãt ꝓmũ a nob̃ ꝗs finis illoꝝ ꝗ nõ credũt euãgelio. Intelliarꝫ. Si ꝓmũ fit ꝟ iudiciũ a nob̃. si ꝟ cruciat ꝗs amat. si flagellat filios. qd spare debẽt serui neꝗssimi. Et glo. ozõ. dicẽ. Si tanta est fragilitas mortal̃ vite. vt nec iusti ꝗdẽ ꝗ in celo sũt hãc sine tribulatõib̃ ꝓpe innumerã viciate nature labẽ trãseãt. quãto magis hũ ꝗ a celesti gr̃a sunt extranei. i. alieni. certũ dãnatõis sue exitũ expectãt Hic Bre. iij. li. mozal̃ q̃rit. Quid est ꝙ omps deus sic vehemẽter in ꝟ seculo delpicit ꝗs ꝟb̃ limiter ante secula ꝑelegit nisi ꝟ ꝙ fideliuꝫ pietati pateat qñ idcirco eos ꝑmit in infimis. qz videt quõ remuneret in sũmis. Et sequit. Hinc ḡ vnuſqſq colligit quid illic sint passuri ꝗs reꝓbat si hic sic cruciat ꝗs amat. aut quõ feriẽt ꝗ iudicio arguẽdi sũt. si sic vita eoꝝ ꝑmit ꝗ ipo iudice ⁊ teste laudanť. Et Hiero. sup illõ. Et venit sup me indignatio tua. Job. iij. Cõsideret ḡ vnuſqſq ꝗ pena sequat iniqs si ꝟ ita castigat iustos. Hec Hieroñ. Quarto fit ꝟ ad cautelã etiã bonoꝝ. Un Hieroni. sup illud Job vj. Sagitte dñi in me sũt q̃ꝝ indigtio ebibit spm̃ meũ. vbi dicẽ interliniarꝫ glo. Spiritũ elatõis. Spm̃ ḡ hois ebibunt sagitte cũ supne animaduersiões mẽtẽ ab elatione cõpescũt. Justoꝝ eñ mẽs nõ solũ ꝓpendit qõd tollerat. sꝫ etiã pauet qõd restat. videt ꝗ lia in hac vita patiť. metuit ne post hãc vitã gꝛiora patiať. Jam ḡ sniam tollerat ī pena. sꝫ minas adhuc vẽturi iudicꝫ formidet ex culpa. Hoc est qõ dicebat aplus. Nihil mihi ꝓscius sũ. sꝫ nõ in ꝟ iustificatꝰ sum. j. Coꝝ. iij. Quasi eñ di. ꝑm Symonẽ ꝺ cremona. Licꝫ mihi nihil ꝓsciꝰ sũ. ꝓscia r̃moꝛdẽre. sꝫ tũ in ꝟ nõ iustificatꝰ sũ. i. nõ idõ me iustũ reputo. qz ꝑt eẽ aliqõ delictum qõ nescio. Eccẽs. ix. Nemo scit an odio vl amore dignꝰ sit. Hec ille. Magnum ergo donuꝫ est tribulatio iustis qõ datur ad conseruãdam sanctitatẽ et vitandam elationẽ. Naꝫ que videntur nobis sancta. apud deũ sunt valde sepius iniqua. Et ideo ne homo ex suis operibus superbiat. sed potius humilietur: datur ei tribulatio. Unde sup illud j. Pet. iij. Justus vix saluabitur. dicit glo. ozdi. Tanta est iusticia diuina vt interduꝫ que nostro iudicio videntur iusta. dei iudicio inueniuntur iniusta. Juxta illud. j. Regum. xvi. Homo videt que foris sunt. deꝰ autem intuetur coꝛ. Hoc est qõd dicit Hieronymus super illud Job. iij. Uenit super me indignatio tua. Deus pater bona agẽtes flagellat vt purget. qz nostra perfectio culpa non caret. Hec ille. Johis. xv. dicit saluatoꝛ. Omnẽ palmitẽ ferentẽ fructũ pater purgabit vt fructum plus afferat. eo ꝙ ꝗ sanctus est sanctificetur adhuc. Quinto fit hoc ad expiationem vicioꝝ ⁊ conuersionem ad deum. Unde Job. vi. Hec sit mihi consolatio vt affligens me dolore nõ ꝑcat. Quasi di. ꝑm Bre. Hic parcit vt i eternum feriat. sed me hic feriat non parcens. qõd est mihi consolatio. Timet eñ sibi hic parci. Ubi dicit Hieronymus. Electi dñi se perpetrasse illicita nouerint si perscrutãtes inuenerint. quia ꝓ illicitis nulla aduersa perpessi sunt. immensa formidine tabescunt. pauore estuant. suspitõnib̃ malis agitanť ⁊ laborant. Ac si aperte diceretur. hic quidem parcit vt feriat imperpetuũ. et non parcendo imperpetuuꝫ parcat. Exaflictione enim consoloꝛ qui ad spem salutꝫ ex vulnere reddoꝛ. Hec ille. Cui ꝯcordãs Gregorius. super illõ Job. v. ca. Beatus homo qui corripitur a domio. dicit. Duobus modis vulnerat deus suos quos ad salutem reducit. Aliquando enim percutit in coꝛpoꝛe vt mentem sanet. Aliquãdo sine exteriori flagello duriciã mẽtꝫ suo desiderio percutit ⁊ sic sanat eam ꝙ securа ꝗescebat in mundo mortua. Sed duꝫ mens ad deum anhelat et omnia secularia delspicit. omnia ei moꝛ vertunť in temptationẽ. et eam affligunt. Sed dum transitoꝛio laboꝛe affliguntur: a perpetuo liberanť. Unde subditur. In sex tribulationibus liberabit te. ⁊ in septima non tanget te malum. Senario numero ꝓsentis vite operatio et discursus significať. Quia sexto die ꝺs hominẽ condidit. et septio quieuit. In sex ergo tribulatiõib̃ liberat nos in septia tãgat

claudik ꝛ remãsit cũ voce cozuina quia nõ habuit gemitũ colũbinũ. Hec Augustin⁹. Est ergo fatuitas summa iuuentutẽ vel tẽpus presens expendere in peccatis. et ỏ tẽpore futuro qỏ nõ est nr̃m semp spem hr̃e. Unde ỏz Eccs. vij. Ne impie agas multũ et noli esse stultus ne moriaris in tempe nõ tuo. Jdeo ad Gal. vi. ỏz. Bonum faciẽtes non deficiam⁹. Unde metrice sic ỏz. Uita breuis casusq; leuis nec est spes sperandi. Quãta seres tanta feres. sit cura parandi plura. Seras vt nõ plura feras ne non sepuisse Peniteat. dum nil valeat iam penitu

D

isse.

Dixi tertio q; describit celestis patrie perhennem leticiã. qz gaudiũ. p qỏ in charitate confirmamur ꝛ pficimur. Circa qỏ sciendum q; q̃tuoz vicibꝰ fit mẽtio in pñti euangelio de gaudio. sic̃ ptz intuẽti. ideo q̃druplex gaudiũ esse distinguik. Primũ est mundane prosperitatis ad fugiẽdũ. qz ꝓtemptibile. quo ad hoc ỏz. mundus gaudebit. Scõm est interne sinceritatis ad possidendũ. quia delectabile. q̃ ad ꝟ ỏz. gaudebit coz vestrum. Tertiũ est fraterne charitatis ad diffundẽdum. quia cõmunicabile. q̃ ad ꝟ ỏz. Tristicia vestra ꝥk in gaudiũ. Quartũ ẽ eterne felicitatꝭ ad pfruẽduz. qz ꝓtẽplabile q̃ ad ꝟ ỏz. Gaudiũ vr̃m nemo tollet a vob. De ꝑmo gaudio qỏ ẽ fugiẽdũ. qz fermẽtak anxietate. maculak carnalitate. alteratur instabilitate. angustak breuitate. Ex quibꝰ redditur ꝓtẽptibile. Qz aũt sit fermẽtatũ ꝛ ñ purũ ptz. quia non est dare gaudiũ i vita ista in mũdo q̃n plus habeat doloris q; refrigerij. qz risus doloze miscebik. et extrema gaudij luctus occupat. Non est risus sine mixtione doloris. ꝛ non est gaudiũ sine occupatione luctus. ꝓpter ꝟ ỏz in Jobele. Consusum est gaudiũ a filijs hoim. De scỏo vero quỏ maculak carnalitate. ptz. qz ꝑus incenditur inepta leticia. ꝛ tunc accendik cõcupiscentia ꝛ ꝓbitur imũdicia. Et tũc audik vox illa Sap. ij. Uenite fruamur bõis q̃ sũt tã; in iuuẽtute ꝛ vtamur creaturꝭ feruenter. vino pcioso ꝛ vngẽtꝭ nos ipleamus nec ptereat nos flos tpis. coronem⁹ nos rosis añ; marcescãt. nullũ pratũ sit qỏ nõ ptranseat luxuria nr̃a. De tertio q; alterak instabilitate. pz. qz nõ põt esse stabile qỏ fundak in instabili. qz mũdus trãsit ꝛ ꝓcupiscẽtia ei⁹. Berñ. Coz qñ futuꝝ nõ curat gaudiũ implicak amoze terrenoꝝ atq; ill' inuolui k. vanitas recipit. curiositas deducit. voluptas inficit. cupiditas afficit. luxuria inquinat. torquet inuidia. cruciat tristicia. turbat iracũdia. sicq; miseris vicijs oib; q̃si p mꝛta dispgik mẽs. querit nec inuenit vbi requiescere possit. De quarto q; scz angustak breuitate. ptz p illud Job. xx. Scio q; lauk impioꝝ breuis est. ꝛ gaudiũ ypocrite ad instar pũcti. In pũcto nõ est longitudo nec; latitudo nec spissitudo. Ita in gaudio seculi nõ est longitudo duratõis. nec latitudo valoris. nec spissitudo repletõis. Quia ỏz in Job. In pũcto ad inferna descẽdũt. ꝺa in pũctuali gaudio ꝓfidũt ꝛ in pũctuali medio ad inferna descendũt. Tenẽt inq̃t tympanũ ꝛ cythar̃ ꝛ gaudẽt ad sonũ organi. ꝛ in puncto ad inferna descendũt. Secũdũ gaudiũ est interne sinceritatis delectabile ad possidendũ. De q̃ apls. Gloria nr̃a hec est testimoniuꝝ ꝓscie nr̃e. ꝓpter qỏ ỏz Eccl. xxx. Nõ est oblectamẽtũ sup cozdis gaudium. Et Sene. Nõ ẽ gaudiũ nisi ex ꝥrutũ ꝓscia. Jstỏ gaudium purificak aduersitate pulcrificak fertilitate. pacificak securitate. dulcificak suauitate. De ꝑmo tñ qz sanctus hõ ꝓbak ꝛ vẽtilak in tribulatõe. ac rẽptatione purioz efficik. Un̄ Jac. j. Omne gaudiuꝝ existimate frẽs cũ i varias rẽptatões icidericiꝭ. sciẽtes qz pbatio fidei vestre patientiã operatur. Patientia autem opus perfectũ habet. De scỏo vicꝭ fructu bonoꝝ opm sic ỏz Gal. v. Fructꝰ aũt spũs caritas gaudiũ pax patia. longanimitas bonitas benignitas mãsuetudo ꝓtinẽtia castitas Un̄ ꝓpter fecũditatẽ bonoꝝ opm ꝛ ꝥrutũ btũs Ber. ꝓpat ꝓsciam agro bñdictiõis. Cõscia inq̃t bõa ẽ titulꝰ religiõis. ager bñdictõis rẽplũ Salomonis. ozt⁹ deliciaꝝ. aureũ reclinatoziũ. gaudium angelozum. archa federis. thesaurus regis. aula dei. habitaculũ spiritussancti. liber signatus et clausus. i die iudicij aperiendus. De tertio. Ubi enim minus est peccati maioz est securitas. Stimulus autem seu aculeus est peccatuꝭ. Unde qui eo caret nihil sibi est cõscius. audet loqui. arguere. mozi. viuere. iudicis adire psentiam. et expectare sententiam. Non est ergo regnum dei esca et potus. sed iusticia et pax et gaudium in spiritusancto. Roma noz̃. xiij. Ratio ẽ. qz q̃ incũt b⁹ paꝭ ꝓsilia

Dnica tertia post pasca

In paucis vexati in multꝫ bñ disponẽtur Vbi dicit Robertus q̃ si illa q̃ patiunt electi in pñti ꝓpent ad ea q̃ in futuro dabunt bonis ꝑ mercede. licet sint in se valde multa. tñ in compatione eoꝝ valde pauca. Roma. viij. Hõ sunt ꝓdigne passiões hꝰ tpis ad futurã glĩaz. Pro q̃ sciẽdũ q̃ tempꝰ vite nr̃e tria i se ꝓtinet. Primo brevitatẽ duratõis. Scõo penalitatẽ gẽris afflictionis Tertio labilitatẽ ꝓtinue mutatõis. Jõ di cũt reprobi ista tria ꝓsiderãtes. Exiguũ et cũ tedio est tps vite nr̃e Sap. ij. De brevitate duratõis ór Sap. ix. Hõ ifirmꝰ ꝛ exigui tpis. De penalitate ór Job. x. c. Tedet aiam meã vite mee De qbꝫ duobꝫ sil' loquit Seneca epla. iij. Prepone tpis ꝑfundi vastitatẽ ꝛ vniversum ꝓplectere. deinde ꝑ qõ etatẽ vocamꝰ hũanã. opa imensa. ꝛ videbimus q̃ exiguũ sit qõ optamꝰ qõ expẽdimꝰ Ex ꝑ q̃ntũ lacrime. q̃ntũ solicitudies occupent. q̃ntũ more anteq̃ veniãt optata. q̃nvalitudo. q̃ntuz timor. q̃nti labores luctꝰ et pericula ꝛ intelliges etiã vita minimum esse qõ viuit. Hec Seneca. Huic concordans Augꝰ. sup pꝭ. xxxvi. dicit exponens illud. Adhuc pusilluz ꝛ non erit peccator. Si toto illo tempore viueres extra Adam de paradiso eiectus est vsq̃ ad hodiernuz diem. certe videres vitaz tuã nõ fuisse diuturnã q̃ sic auolasset. Uniuscuiusq̃ vita q̃nta ẽ. adde q̃ntoslibet ãnos. duc longissimã senectutẽ. qd est. nonne aura matutina. Et idẽ sup pꝭ. vi. Cũ dies iudicij venerit tũc sentient peccatores. qm̃ nõ sit longa oĩs vita q̃ trãsijt. Et Hiero. lib. iij. sup Amos Nibil fugaci? seculo rebusq̃ seculi. q̃ dum tenemus amittimus ꝛ ꝑ infantiã iuventutem puericiam ac virilem ꝛ ingraviscentẽ et maturã etatẽ annosq̃ vltimos senectutꝫ imitamur ꝛ currimus. ꝛ nescientes ad mortis terminos peruenimus. De penalitate vite dicit Ambro. in sermõe de quadragesima. Tantis malis hec vita repleta est. vt compatione eius mors remediũ putet esse nõ pena. Deniq̃ Job dicit militiã esse vitã hois sup terrã. Et ostendens quare deꝰ eã ita brevẽ fecit. Dicit ideo vt molestie eiꝰ q̃ ꝓsperitate vinci nõ possent tpis exigui tate finirent. Que aũt sunt iste penalitates oñdit Augꝰ. sup illud Jaco. iiij. Que ẽ vita vr̃a nisi vapor. sic di. Uita hec vita dubia vita ceca. vita erũnosa. quã dolores exterminãt. ardores siccãt. aera morbidant. esce inflant. ieiuniũ macerat. ioci soluũt. tristicie ꝓsumũt. solicitudo coartat. securitas debetat. diuitie iactãt. paupies deicit. iuuẽtus extollit. senectus incuruat. infirmitas frangit. ꝛ post hec oĩa mors interimit et vniversis gaudijs finem imponit. ita vt eẽ desierint nec fuisse putent. Hec Augustinꝰ De labilitate continue mutatiõis ór Eccl. ꝓviij. De mane vsq̃ ad vespam imutabilit tẽpus. Et ꝑ e sic est. q̃ Job dicit. Hõ natus de muliere brevi viuẽs tpe repletꝰ mlt̃z miseriis. Et seq̃t. Nũq̃ in eodẽ statu ꝑmanet Semp eĩm est in cursu rapidissimi temporis. puericiã absc̃odim. deinde adolescentiaz deinde senectutẽ. Inq̃t Seneca epla. lxxj. Et Valerius maximus li. ix. de memoria lib̃ dictis dicit. Q̃ cursus medij temporꝫ vite hũane ẽ put fortũa gubernat. mõ aspero mõ trãquillo motu pagit. Existis patet triplex falsitas hominũ mũdanoꝝ. presumentiũ longitudinem nõ obstante brevitate. diligentiũ amaritudinẽ nõ obstante penalitate. differentium morum rectitudinẽ nõ obstante temporis instabilitate. Jdeo q̃ iuxta ꝓsiliũ apli ad Gal. vj. Duz tps habemus operemur bonũ. Senes. debiles. ꝛ impotentes non habẽt tps. sed habenta tpe. Infirmi ꝛ graviter patientes nõ habẽt tẽpus. cũ nõ sint sui cõpotes. mortui transierunt tps suum. Et iõ nec senectus nec morbus nec mors expectande sunt ad bene viuendum. sed statim incipiendum est dum tempus nostrum est. Sed de multis verũ est illud Job. xxiij. Dedit ei deus tempus pẽitentie ꝛ ipe abutit eo i superbiã. Prope q̃ psalmista conquerit. Tps faciendi dñe dissipauerũt legẽ tuã. Uñ ille sapientissimꝰ computat qui dicit. Bene vixi. non q̃ dic. bñ viuã. De q̃ Seneca epla. xlix. di. Btissimus ꝛ securus sui possessor est q̃ crastinum sine solicitudine expectat. ꝛ quisquis dicit vixi. quotidie ad lucrũ surgit. Unde Martialis li epigmatũ. Epigramate. l. Hõ est crede mihi sapientis dicere viuam. misera nimis vita est crastina viuere hora. Et ꝑ ẽ q̃ dic Augꝰ. de ꝓbis dñi. omel'. xv. Age pniaz semp esto correctꝰ. lõge q̃dem est dies iudicij. sed vniuscuiusq̃ dies vltimꝰ lõge esse nõ pt. q̃ brevis est vita. ꝛ ipa brevitas semper incerta ipa res est q̃ multos occidit. dum dicũt cras. cras. ꝛ subito hostiũ

et in malicia ciboꝝ vt odiant habitationē
ciuitatū. nec delectant̄ in delicijs earū. sed
eligunt potius ea in quibꝫ enutriti sunt q̄ꝫ
ea in quibꝫ nō sunt. licet meliora sunt. Hec
ille. Hec autē om̄ia quicunq̄ꝫ velit atten-
dere faciliter inueniet. Naꝫ in nob̄ ē amor
altitudinis et vane glorie. ita vt ꝓpheta co
geretur clamare contra nos dicens. Noli
te extollere in altum cornu vestrum. Dicit
autem Gregorius ꝙ tumor mentis est ob
staculū veritatis. Istud fatetur de se Au-
gustin⁹ in li. ꝯfessio. pluribꝫ vicibꝫ. Secun
do profunditas rerū inuestigandaꝝ tanta
est sicut dicit Aug⁹. in quodā sermone ad
heremitas. ꝙ ph̄i q̄ꝫuis subtiles ad vnius
apis naturā inuestigandam ad plenū pue-
nire nō potuerūt. multo minus ad inuesti-
ganda celestia. ad q̄ se habet intellect⁹ hūa
nus. sicut oculus noctue ad lumē solis. vt
d̄r. ij. Metha. Tertio ignorantia inquisi-
toris siue breuitas potentie que tanta ē in
nobis sicut coclear ad totum circuluꝫ ma-
ris. vt Augustin⁹ dicit de seipso. Vñ Sa
pientie. ix. d̄r. Homo exigui tempis et mi
nor ad itellectū iudicij ⁊ legis. Quarto so-
cietas nutritiua que tāta est in nob̄. vt ani
malis homo non sapiat q̄ dei sunt. sed que
mundi. Cum igit̄ homo ex seipso deficeret
in apprehensione veritatis. necessarius fu-
it talis doctor mūdo q̄ amoueret p̄dictos
defectus. quibꝫ amotis doceret omnē veri
tatem. hic aūt non est nisi spūssanctus. qui
om̄es p̄dictos defectus amouet in nobis
Nam s̄m Grego. in moral'. ipse mouet me-
moriā. ipse mouet voluntatē. ipse docet ra
tionem. Et sicut dicit Bern̄. in quodā ser-
mone. Ip̄e dat robur vite. vt quod per na
turam nobis est scire ⁊ apprehendere ipos-
sibile. ꝑ gratiā fiat possibile. nec soluꝫ possi
bile. sed etiā facile. Ip̄e em̄ est spūs bonus
spūs fortis. spūs rectus. spūs dulcis. infir-
ma roborans. aspera planans. corda puri
ficans. q̄cquid in hoc seculo neq̄ꝫ videtur
difficile ⁊ angustum leue facit ⁊ latū. Hec
idem Bern̄. sermone. lxxiiij. Nec mirū. Nā
sicut dicit Leo papa. Velox est sermo sa-
pientie. ⁊ vbi deus magister est cito discit̄.
qd̄ docetur. Talē igitur ac tantū doctoreꝫ
sufficientissimuꝫ sibi patriq̄ꝫ equalem. at-
tenta nostra ignorantia ⁊ alijs multiplici-
bus defectibꝫ in apprehēdēda veritate ip̄e
dei fili⁹ dn̄s ⁊ saluator noster suis discipu
lis et cōmuniter nobis om̄ibus mittendū
promittit. qui cū venerit docebit nos om
nem veritatē. sine om̄i impedimento. eo ꝙ
nulla in discēdo mora est. vbi spiritusscūs
doctor est. Inquit Beda omel'. j. super Lu
cam. Circa istā materiā que est de spūssan
cti aduentu. tria sunt consideranda maxie
circa hoc nomē dignissimū qd̄ d̄r et appel-
latur spūssanctus et doctor veritatis. Et
quia veritas est triplex s̄m Gregori. Ideo
considerandū est quō spūssanctus nō solū
docet vnā veritatē sed omnē. scilꝫ iusticie.
doctrine. et vite. Est ergo spūssanct⁹ perfe
ctus et vtil' doctor. ex his tribꝫ qꝛ docet ve
ritatem iusticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ et iudici
bus. Est secundo ꝑfectus et vtilis doctor
q̄a docet veritatē doctrine in episcopis. p̄-
latis. et predicatoribꝫ. Est tertio ꝑfectus ⁊
vtilis doctor. q̄a docet veritatē vite in om
nibꝫ generaliter statibꝫ gradibus officijs ⁊
conditōnibꝫ. scꝫ incipientibꝫ. proficientibꝫ
et perfectꝫ. Bene ḡ de ip̄o d̄r. qꝛ docet om-
nem veritatem. A

Dixi primo ꝙ spūssanctus est
perfectus et vtilis
doctor. ex eo quia docet omnē veritatē iu-
sticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ ⁊ iudicibꝫ seruan-
dam custodiendā et diligendā. Vñ Mov
si qui fuit p̄mus iudex populi dei dictū est
Prouide ex omni plebe viros potentes et
timentes deum. in quibꝫ sit veritas et qui
oderūt auariciā. Exo. xviij. Ecce precipit̄
prouideri de viris in iudices assumendos
in quibꝫ est veritas iusticie. Sine eniꝫ hac
veritate nō stant recta iudicia. nec durant
p̄ncipatus aut regna. Circa quod ꝯsiderā
da sunt tria. Primo qualiter se debeat ha-
bere rex p̄nceps aut quilibet iudex ad iusti
ciaꝫ. scꝫ quid circa hoc cauere debeat. Se
cūdo. q̄d circa veritatē iusticie seruare de-
beat. Tertio q̄ virtutes debent cōcomita-
ri iusticiā. De p̄mo scꝫ quā cautelaꝫ debēt
seruare om̄es iudices. Est autē cautela ta
lis vt caueat ne sit maior iusticia q̄ꝫ d̄beat
nec minor q̄ꝫ debeat. Tunc autē maior est
q̄ꝫ debet quando excedit in puniendo sine
om̄i misericordia. Nam h̄ nō est facere iu-
sticiam. sed iniuriā. sicut dicit Tullius i li-
bro de officijs. Summū ius summa iniu-
ria est. Tunc aūt est minor q̄ꝫ debet cē quā
do om̄ino delictū remanet impune. ⁊ quā
do facilitas venie p̄bet incētiuū deliq̄ndi.

sequit eos gaudiū. Prouer. xij. De quarto ad pacem em̄ seq̄t tranquillitas. tranq̄llitatē suauitas. suauitatem iocūditas. Ecc̄i. j. Religiositas custodie iustificabit cor. iocūditatez atq; gaudiū dabit. Multoꝝ beneficioꝝ recordatio iocūdissima ē. Vñ bern̄. sup̄ Cātica. Nihil gloriosi⁹ testimonio cōscientie. cū veritas in mēte fulget ⁊ mēs in veritate se videt. sed qualē pudicā verecūdiam. pauidā circūspectā nihil admittentem qd̄ euacuet gloriā ꝯscientie. attestante sibi in nullo ꝯscientia q̄ erubescat p̄sentiaz veritatis. Sed ecōtrario null⁹ dolor acrior. amarior. ⁊ acerbior. remorsu cōscientie corrupte. vbi remordet ꝓpria conscientia. terret diuina sentētia. incerta possibilitas resurgendi. incerta oportunitas cōfitendi incerta causalitas moriendi. Tertiuz gaudium est fraterne caritatis ad diffundendū cōmunicabile. hoc est gaudiū charitatz que non gaudet super iniquitate. congaudet em̄ veritati. j. Coꝝ. xiij. Gaudiū meuz ait apl'us omniū vestrū est. Hoc enim gaudiū p̄mū est de peccatoꝝ reconciliatiōe et conuersione. Sic paterfamilias ostendit gaudiū ad filiū prodigū Luc̄. xv. Epulari inq̄t ⁊ gaudere oꝑtebat. quia frater tu⁹ mortuus fuerat et reuixit. perierat ⁊ inuentus est Secundo de penitentis ꝯuersione Sic gaudet angelus de sue custodie delegato. dum reductus ad statum gr̄e purgatur et ꝓsperat̄ per opera penitētie. Luc̄. xv Gaudium est angelis dei sup̄ vno peccatore ⁊c̄. Tertio de cōcordi connexione. Sic gaudet prelatus de subdito. Philippen̄. ij. Implete gaudiū meum vt idem sapiatis. Eandem charitatē habētes vnanimes id ipsum sentientes. Et quarto de ꝑseuerantie cōsūmatōne. Sicut gaudet doctor de discipulo Phil'. iiij. Itaq; fratres mei charissimi. Gaudiuz et corona mea. sic state in domino charissimi sicut membra in corpe vt cōdoleatz ⁊ ꝯgaudeatz sic. sic̄ rami in stipite. ⁊ ꝑseueretis sic. sicut palmites in vite ⁊ fructificetis. Hoc em̄ gaudiū charitatis oīa suffert. oīa. credit. oīa sperat. oīa sustiet i. Coꝝ. xiij. Vñ ait Bern̄. sup̄ cātica ser. xix Dulcz ⁊ suauis ē charitas q̄ fessos alleuiat ⁊ debiles roborat. mestos letificat. esurientes reficit. iocūdat reficiētes. qꝛ nō querit q̄ sua sūt. sz q̄ ih̄u xp̄i. Quartū est gaudium eterne felicitatz ad ꝑfruēdū. q̄a ꝯtēplabile Beatitudo est gaudiū de veritate. Aug⁹. li. j. ꝯfes. ñ semiplenū. sz supplenū. Prio. q̄a est incomprehensibile captu. Math. xxv. Intra in gaudiū dñi tui. De quo Anselm⁹ in ꝓsologiō. c. vlt. Inueni plenū gaudiū et pl⁹ q̄ plenū. Pleno quippe corde. plēa mēte. plena ania. pleno toto hoīe gaudio illo. Adhuc supra modū superat illud gaudiū. nō em̄ illud totū gaudiū intrabunt gaudētes. sed toti gaudentes intrabunt gaudiū. Scd̄o quia est impermiscibile luctu. Isa. lj. Gaudium et exultationem obtiebunt et fugiet dolor et gemitus. Tertio quia infastidibile gustu. Isa. xij. Haurietz aq̄s i gaudio de fontibus saluatoris. Et. lj. Gaudiū et leticia inuenietur in ea ⁊ gratiarūactio ⁊ vox laudis. Quarto quia inamissibile statu. Joh. xvi. Gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Istd̄ gaudium promittit christus suis ꝓ tristicia quam hic patiūtur. Ad quod gaudium nos perducat ip̄e gaudiorum eternorum auctor qui viuit et regnat i scl'a ⁊c̄.

Dñica quarta post pasca. I.
Sermo. LXVII.

Cum uenerit ille spūs veritatz docebit vos oēm veritatē. Joh. xvj. Sic̄ ait Aug⁹. in epl'a ad btm̄ Hiero. incōpabilit pulcrior est v̄itas xp̄ianoꝝ q̄ helena grecorū. Mirū certe. cur hoīes xp̄iani in acq̄renda veritate sint multuz desidiosi. cuz vt refert Troiana historia ꝓ acq̄rēda helena. multa paris cū suis Troianis subijt ꝑicula. ⁊ tandem vite discrimina. Sed certe in ꝓmpto causa est triplex. Nā sic̄ dicit Rabi moyses li. p̄mo. c. xxx. allegando Alexandrū ph̄m grecū. Tria sunt q̄ impediūt hoīem apprehendere veritatem. scz amor altitudis. Ecce superbia. profunditas rei inuestigande. ecce reꝝ celestiū excellentia. ⁊ ignorātia inquisitoris siue breuitas potentie. Ecce defectus nature. In nostro autez tempore q̄rta causa est quam non numerat Alexander quia non erat tempore suo. et hec est societas nutritiua. quam dicit Rabi Moyses. In ipsa natura hominis est amor sequendi illud cum quo habet societatem. ⁊ diligere ea in quibns nutritus ē. Adeo q̄ videbis habitatores villarum. licet sint ibi in sordibus et in defectu delectabilium,

Et Tullius libro primo de officijs. capitulo tertio. Unde narrat Julius frātinus Et etiam Valerius libro quinto. Q̄ Lodrus rex Athenienſium conſuluit Apollinem deum ſuuz quomodo victoriam de hoſtibus ſuis Peloponenſibus reportaret. accepit reſponſum. vt non aliter niſi ipſe moreretur in bello. Quo audito ſe in habitu pauperis inter bellantes miſit. Jbiq̄ occiſus eſt. Sicq̄ maluit mori dum vincerēt ſui q̄ viuere ſuis ſuperatis. Duo em̄ erant precepta Platonis volentibus pro deſſe reipublice. vt ait Tullius libro p̄mo de officijs. Unum vt vtilitatem ciuiuz ſic tueantur. vt quecunq̄ agant ad eam referant. obliti comodoq̄ proprioꝝ. Alterū vero. vt totum corpus reipublice curent. ne dum partem aliquaz tueantur reliquas deſerant. Quod quia antiqui ita fecerunt. ideo paruam rempublicam magnam fecerunt. Sicut ait Latho. Cuius verba recitat Auguſtin⁹ libro quinto de ciuitate dei capitulo decimoq̄rto. Unde ⁊ antiqui iudices nunq̄ volebant eſſe ditiores in officio iudiciario q̄ ante. Sicut narrat Vegecius libro octauo de re militari de Aulio regulo. qui adeo pauper fuit q̄ vxorez liberoſq̄ in agello paruulo collocauit. qui ab vno villico colebatur. Jdez narrat Auguſtinus quinto de ciuitate dei cap̄. xviij. de quintino dictatore qui primus fuit p⁹ imperatorem q̄ non plus in dignitate voluit habere q̄ quattuor iugera agri. q̄ pus ipſe colebat ſuis manibus. Unde Cambiſes rex Perſarum iudicem corruptum muneribus excoriari fecit. ⁊ ſuper cutem p̄ris filium collocauit. vt diſceret melius iudicare q̄ pater. Attendant hoc iudices qui ex culpis ⁊ penis pauperum volunt ditari Narrat Auguſtinus vbi ſupra. Q̄ cū quidam rex romanus compertus eſt habuiſſe decem ponderа argenti in vaſis ſuis. ex ſenatu pulſus eſt. Tertio requiritur vt iudices cum deliberatione ſententiam ferāt nō precipitanter. Juxta illud dictum Job. xx ix. Cauſam quam neſciebam diligenter inueſtigabam. De quo per Gregorium. xix. libro moralium. Ad ferendam inquit ſententiam nequaq̄ precipites eſſe debemus ne temere ⁊ indiſcuſſa iudicemus. Et ibidem. Maiora crimina tardius credenda ſunt. ſed cum probata fuerint citius ſunt punienda. Exempla in prompto ſunt q̄ta mala fecit facilis credulitas contra aliquem. Ecce Joſeph ad facilem credulitatem Putiphari incarceratus eſt. Geneſis xxxix. Suſanna ſine diſcuſſione debita cōdemnata eſt. Danielis. xiij. cap̄. Unō Theodoſius imperator ſtatuit. vt nulla ſententia niſi poſt triginta dies exequeretur. Q̄ ⁊ nunc ſeruat eccleſia ad vnguem. Sicut patet de appellationibus in capitulo Ab eo. libro ſexto. Narrat Policrat⁹ de athenienſibus iudicibus. Q̄ in quadam cauſa dilationem fecerunt centum annoz. Cauſa autem erat. q̄ quidam vir cum filio ſuo: preuignum ſuum. id eſt. vxoris ſue filium priorem occiderat. Jlla vero virum et filium eius occidit viceuerſa. Accuſabatur ergo mulier de duplici homicidio. Jlla pietatem maternam quam habuit ad filiū allegabat pro quo vltionem fecerat. Cuz ergo dubitarent multi iudices. ad philoſophos athenienſes cauſa deducta eſt. Quā ipſi videntes dubiam. et ſatis pro vtraq̄ parte ambiguam. centum annis dilationē fecerunt. Non quod poſt illud tempus negocium diffinire vellent. ſed q̄ nullus eorum ſuperuiueret. ⁊ ſic negocium indiſcuſſum remaneret. ne pietati preiudicarent. Ecce quanta fuit in antiquis iudicibꝫ maturitas.

L

De tertio quomodo iuſticia debet ornari virtutibus. dicit Macrobius ſuper ſomnum Scipionis libro primo. ⁊ Bernhardus ſermone quarto. Q̄ iuſticia eſt virtus ſeruans vnicuiq̄ quod ſuum eſt. De q̄ veniunt innocentia. amicicia. concordia. pietas. religio. affectus. ⁊ humilitas. Innocentia debet eſſe primo in his que iuſticie veritatem adminiſtrant. vt nulli iniuriam faciant. Talis fuit Titus imperator. De quo dicitur q̄ nullum factum recoluit in morte quod penitendum eſſet. vno excepto. quod tamen non prodidit. Unde ⁊ in morte cōqueſtus eſt vitam ſibi eripi immerenti. Narrat etiam Solinus libro vltimo. Q̄ in quadaz inſula rex eligitur. qui eſt ſenex moribus. ⁊ clementia inueterat⁹: qui ſine filijs eſt. ne regnum fiat hereditarium. qui ſi in aliquo peccato deprehenditur. morte mulctatur. Jtem amicicia quāta fuit in antiquis. Quilibet enim bonum alterius vt proprium procurabat. ſicut re-

Jōq; spūssanct⁹ dr doctor veritatis iusti-
cie. qr ipe docet sic veritatē vt tñ ñ obmit
tat misericordiā. Nam iuxta Psalmi. Mi
sericordia et veritas sp obuiant sibi. Ergo
sic docet misericordiā vt tñ iusticiā nō ob-
mittat. Rex em̄ nō solū p miscdiam sed eti
az p iusticiā erigit terrā. Prouer. xxix. Se
cūda cautela oīm iudicū dz esse circa obser
uationē iusticie legum. Tūc aūt iusta ē lex
qñ nō discordat a diuina lege. nulla enī lex
vera et iusta ē nisi que est ꝯformis diuīe le-
gi. Unde Deut. xvij. dr. Si difficile ꝛ am
biguū fuerit iudiciū apud te inter sangui-
nem ꝛ sanguinē. ꝛ iudiciū inter portas tu-
as videris variari. surge ꝛ ascende ad locū
quē elegerit dñs deus tu⁹. veniesq; ad sa-
cerdotē leuitici generꝫ ꝛ ad iudicez q̄ fuerit
illo tempe. q̄resq; ab eis q̄ indicabūt tibi iu
dicij veritatē. ꝛ facies qdcunq; dixerit qui
p̄sunt loco quē elegerit dñs deus tu⁹. ꝛ do
cuerint te iuxta legem eius. sequerisq; sen-
tentiā eoꝝ. nec declinabis ad dexteraz nec
ad sinistram. Et post pauca. Cū fuerit rex
constitutus describet sibi deutronomium
legis huius in volumine accipiens exem-
plar a sacerdotibus leuitice tribus et habe
bit secuz. legatq; illud om̄ib; dieb; vite sue
Hec ibi. Ecce qualibus legib; iudices de
bent vti. quia tm̄ illis que sunt ꝯformes le
gi diuine. Unde omniū legū inanis est cē
sura nisi diuine legꝫ imaginez gerat. vt ait
Aug⁹. li. viij. de ciuitate dei. c. vj. Debent
ergo om̄es leges. oīa iura. oīa statuta ema
nare a lege dei. Uñ Prouer. viij. dicit sapi
entia diuina. Per me reges regnāt ꝛ leguz
cōditores iusta decernūt. Attēdant autē h̄
illi qui multa contra deum et iusticiaz sta-
tuunt. prohibentes testari in extremis ec-
clesijs aut paupibus. Item alia mlta ī gra
uamen ministroꝝ dei statuētes. q̄ om̄ia nō
solum discrepant a diuina lege. sed etiā ni
tuntur subuertere diuinam legem. Sblā-
to em̄ ꝛ destructo sacerdotio dei necesse ē ꝛ
legem dei deficere. vt dicit aplus Hebre.
vij. Translato sacerdotio necesse est vt trās
latio legis fiat. Tertia cautela circa iustici
am est ne ab ip̄is iudicib; violet̄ in eorū p-
sonis. sed sicut volunt alijs iuste fieri. ita ꝛ
ip̄i obtempent legib; et constitutiōibus iu
sticie. nec attendant personam diuitis vel
potentis. consanguinei vel affinis. sed se p̄
mo: deinde alios omnes indifferent̄ leguz
iusticia percellant et constringant. Sicut
narrat Johannes Gallensis libro p̄mo in
suo cōiloquio. ꝛ etiā in breuiloquio. ca. iij.
Et Ualerius li. vj. de Seleuco senatore
romano qui constituerat vt dep̄hensus in
adulterio vtroq; oculo orbaret̄. Contigit
g̊ primo suum filiū in adulterio comp̄hen-
di. Cū autem tota ciuitas ꝓpter honorem
patris vellent filiū a tali pena liberare. cla
mantib; cunctis ad p̄rem. pater vt legi per
ip̄m constitute satisfaceret prius sibi oclm
vnū. deinde filio aliū eruit. in quo ostēdit
se et misericordē p̄rem. quia vnū oculuz fi-
lio reseruauit. ꝛ iustum indicem. quia vtiq;
duos oculos iuxta legem eruit. Idez nar-
rat de Carūdo consule. q̄ statuit ne quis ī
consiliuz cū gladio intraret. Cōtigit ergo
q̄ veniens de villa. oblitus gladij q̄ accin
ctus erat. consilium subito vocatus intra-
uit. A cōsedente autem admonitus cur cū
ferro ītrasset. statim extracto gladio se trās
fixit. Ecce qualis fuit obseruantia istorum
circa leges. E contrario ꝟo est hodie q̄ml̄
ti iudices statuunt leges quas cogunt ser
uare inferiores. Soli aūt digito eas tāge-
re nolunt. Ideo Ualerius libro. ix. refert
Anatharsum ph̄um dixisse. leges esse simi
les araneaꝝ telis. que parua animalia reti
nent sed magna transmittunt. Ita his le-
gibus pauperes ꝯstringi. potētes ꝟo absol
ui. B De secūdo que circa iusticie ve-
ritatem iudices et potentes seruare debēt
Primo vt sint diligentes causas audiēdo
et examinando. non sicut quidam cursim
vel raptim transcurrētes causam. cum te-
dio sedentes in iudicio. debent g̊ alijs om-
nibus postpositis se cum diligentia locare
ad iudicandum. sicut narrat Helynand⁹
in gestis romanoꝝ de Trayano imperato
re. qui cum equitare debuisset ad bellum ꝛ
iam equo insedisset. vidua quedam ip̄m ꝓ
iusticia sibi facienda petijt. Cui cum ille re
sponderet se facturum postq̄ de bello redi
ret. Respondit illa. Forte inquit non redi-
bis. Et imperator. alius igitur imperator
tibi faciet. Cui illa. Ergo illi merces erit.
non tibi. Quibus verbis compunctus im
perator de equo descēdit. in loco sedit cau
sam diligentissime examinauit. ꝛ iustā sen-
tentiam tulit. Secundo vt diligant iusti-
ciam publicam magis q̄ vitam propriam
vt dicit Augustin⁹ de ciuita. di li. v. c. xvij

sunt idonei et alios docere. dicit. Idonei. triplici idoneitate. vita. scientia. et facūdia Propter quorum defectum clamat Hieremias. A. a. a. domine deus. Ecce nescio loqui. Hoc idem patet Ysaye. vt dicit Luce quarto capitulo. vbi christus probās se missum a deo. accepto libro Ysaye prophete. legit illud quod de eo scriptum erat sexagesimoprimo capitulo in hec ꝓba. Spiritus domini super me eo ꝙ vnxerit me. ad euangelizandū pauperibus misit me. Hec ille. Secundo idem patet de Johanne baptista qui licet sanctificatus in vtero. tamē non nisi per missionem predicauit. Johannis primo capitulo. Fuit homo missus a deo. Missionem autem suam quia interior erat probauit auctoritate scripture prophetice que de eo dicta erat. Ego vox clamantis in deserto. sicut dicit Ysayas. nō tamen predicare cepit donec fieret ad eū verbum domini in deserto. vt patet Luce tertio capitulo. Vbi dicit Albertus magn⁹ ꝙ per hoc data est sibi auctoritas predicādi. Tertio idem patet de Paulo. qui cum esset doctor omnium gentiū a deo electꝰ. vt dicitur Actuum nono capitulo. tamen non audebat predicare sine licentia Petri vt dicit Augustinus ad beatum Hieronymum in epistola. Sicut etiaz ipse refert de se ad Galathas scribens. Deinde inqt ascēdi hierosolymam et contuli euangeliū cuz Petro ne forte inuanuum currerem aut cucurrissem. Unde ad Romanos decimo capitulo dicit. Quomodo predicabunt nisi mittantur. Et sic patet primum. Secundo videamus qualis debet esse doctrina veritatis. Et patet ꝙ doctrina veritatis debet esse honesta et vtilis et etiam docilis. Et primo honesta. vt sit honestis verbis. Exquo enim doctrina veritatis est verbū dei. certe cum maxima honestate dicendū est et etiam audiendum. Unde Augustinꝰ dicit prima questione prima. Interrogo. ꝙ eadem reuerentia debet haberi ad verbum dei ne aliquid de eo inuanum obmittatur que habetur ad corpus christi ne in terram mittatur. Secundo debet esse vtilis. Non enim multis. sed efficacib⁹ opus est. Inquit Seneca. Tertio debet esse docilis vt grataнter audiatur. Hoc autem quia nō potest predicator habere a se cū sit donum dei. debet multum orare ad deum vt deus det verbo suo virtutem. Vñ Prouerbiorum decimosexto capitulo dicitur. Hominis est preparare animum. domini autem est gubernare linguam. Ante omnia etiam vigilandum est vt doctrina veritatis careat omni adulatione. Nam dicit Crisostomus super Matthеum. Si propter timorem mortis tacere veritatem impium est. propter miserum ventrem et honorem vanī spem. grauioris culpe est. Nemo ergo propter fauorem humanum veritatem occultet sciens quia non est nouum. sed antiquū ꝙ libere et sine adulatione veritatem predicātes et gesta praue vite arguentes. gratiam non habebunt apud homines. Inquit Ambrosius super epistolam primam Corinthiorum quarto capitulo. Et Hieronymus super epistolaz ad Galathas quarto capitulo dicit. Hec est conditio veritatis vt eam semper inimicicie consequātur sicut per adulationem pernicioſe inimicicie conquiruntur. E

De tertio. quante reuerentie debent esse annunciatores veritatis dicit apostol⁹ ad Thimotheum. Presbyteri qui bene ꝑsunt duplici honore digni sunt. maxime qui laborant in verbo dei. Dicit etiaz btūs Gregorius quinto libro Registri sui scribens Mauricio imperatori in hec verba. Non indignetur dominus meus sacerdotibus. sed eis debitam reuerentiam impendat ꝓpter eum cuius serui sunt. quia illi quādoq; dū. quandoq; angeli in scripturis appellantur. vt dicitur Exodi vicesimosecūdo et Malachie tertio capitulis. Unde Cōstantinus vt refert tripertita historia libro quinto. Cum in concilio trecenti essent cōgregati et contra se mutuo querelas conscriptas in libellis sibi obtulissent. omnes libellos igne facto in medio ipsorum combussit dicens. Non est dignum vt ego hō existens deos iudicem. Deus enim deos iudicare debet. Ego enim debeo a vobis iudicari. vos autem a nemine. Et idem imperator legitur dixisse. Si aliquem in clericali habitu turpiter agentem viderem. amictu et clamide mea ipsum cooperirem: ne videretur. Et ideo vt dicit Augustinꝰ Iste imperator diu in magna prosperitate regnauit. libro quinto de ciuitate dei capitulo vicesimoquinto. Idē patet de Theodosio qui propter maximam obedientiꝫ

fert Tullius libro tertio de officijs. Narrat Auicus florus in historia Romanorū. Q medicus Pirri regis nocte ad Fabricium venit promittens se Pirrum occisurū veneno si sibi aliquid polliceretur. Quem Fabricius vinctum iussit reduci ad dominum suum. Pirrus autem admiratus dixit. Difficilius ab honestate Fabricius q̄s sol a cursu suo auerti potest. De concordia que maxime iusticie vtilis est. vt dicit Augustinus Epistola quinta. Qualis fuerit in antiquis narrat Vegecius libro quarto. Q obsidente Hanibale Cassilinam ciuitatem. tantam inopiam perpessi sunt. vt murem centum denarijs emerēt. eiusq̄ vēditor fame periret. Quod ideo fecerunt ciues. vt fidem Romanis seruassent. et concordiam cum eisdem. Cōsimile narrat valerius libro quarto. de vera amicicia ⁊ cōcordia duorum sociorum. scilicet Amonis et phistie. quorum vnus fideiussit pro alio apud Dyonisium cum certa dies hora statuendum. veniente hora cum ille non rediret. omnes fideiussorem morte damnabāt. Et ecce subito redijt ille. De quo admiratus Dyonisius. se in eorum societatem tertium assumi postulauit. De pietate que est cultus veri dei. vt dicit Augustinus Epistola. xxiij. quanta fuit in antiquis dic̄ valerius libro primo. Q non dubitauerunt sacra impijs seruire. et inde se humanarum rerum regimen habere existimantia si diuine potentie fuissent bene et constāter famulata. Unde pari vindicta deorum et parē tum violatio expianda erat. Similit erat in illis affectus et humilitas etiam erga īferiores. ita q̄ legitur de Trayano sicut refert Helynandus. q̄ cum filius eius equitaret in domitum equum habens. ex cuius pedibus filius cuiusdam vidue fuit interfectus. eidem vidue sibi conquerenti filiuz pro filio illius vidue dedit. Hec sunt septē columne que debent sustentare domum iusticie. Prouerbiorum nono. Sapiētia edificauit sibi domum. excidit columnas septem. His enim adornatur veritas iusticie. ⁊ sine ipsis iusticia est sordida et vilis. infirma et debilis. Unde Augustinus de ciuitate dei libro secundo. capitulo vicesimo narrat Ennium poetam dixisse. Moribus antiquis res stat Romana virisq̄. Quasi dicat. Q sine moribus nec viri profuissent reipublice. nec mores sine viris valuissent.

D

Dixi secūdo q̄ spiritussāct⁹ est perfectus et vtilis doctor in episcopis et prelatis et viris spiritualibus. scilicet predicatoribus. per quos docet veritatem doctrine. His enim dictum est illud Marci vltimo capitulo. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Unde Paulus instruens Thimotheuz dic̄. Predica verbum. insta oportune importune. argue. obsecra. increpa. Circa quod tria sunt consideranda. Primo quis est idoneus veritatis doctrine annunciator. Secundo qualis debet esse doctrina veritatis Tertio quante reuerentie ⁊ honestatis debet esse annūciator doctrine veritatis. De primo scilicet quis est idoneus veritatis doctrine annunciator. patet per Augustinuz de Ancona. tertio libro de ecclesiastica potestate. questione decimaquinta. articulo secundo. dicentem tali esse necessaria septē Primum est si per eum veritas fidei non peruertatur. Secundū si per eum ecclesie mādatum non contemnatur. Tertium est. si per eum peccatum accusatione dignum toto conatu fugiatur. Quartum est. si per eū nouus viuendi ritus non inueniat. Quintum est. si per eum verbum dei etiam delectabiliter audiatur. Sextum est. si per euz charitas christi non spernatur. Septimū est. si per eum de operibus bonis mūdi gloria non queratur. Probationes horuz obmitto propter prolixitatem. Cum autē talis fuerit. Extūc vltimo requiritur. vt ab ecclesia ad predicandum veritatem doctrine mittatur. Hoc est contra hussitas dicētes et asserentes cuilibet sacerdoti licere p̄dicare: etiam sine licentia superiozis. Contra quem errozem sunt multe scripture Et primo patet de christo. qui cum esset filius dei. habens omnia in potestate sua Johānis decimotertio capitulo. tamen non prius cepit predicare q̄s de eo pot̄ de celo intonans ex parte patris diceret. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacuit. Et sequitur. Ipsum audite. Luce tertio capitulo. et Matthei decimoseptimo. Hozra super epistolam secunda Thimothei secundo. Commenda fidelib⁹ qui

est quia male a demonio vexabatur Mat
thei decimoquinto capitulo. Et vere mul-
tiplici malo vexabantur antiqui p̄res tūc
Juxta illud. Repleta est malis aima mea
scilicet miserijs presentis vite. et vita mea
in inferno appropinquauit. vbi timor erat
de varijs supplicijs perpetuo tempore. Vi
dens igitur deus pater afflictionem popu
li sui qui erat in egypto huius mundi tan-
q̄ pater misericordiarum. et deus toti⁹ cō
solatōnis misertus est in misericordia ⁊ mi
serationibus. et ex magna misericordia mi
sit filium suum vnigenitum in saluatorem
Ad Titum tertio capitulo. Qui ꝑm suam
misericordiam saluos nos fecit. et ex mise-
rationibus multis post hoc misit spiritu⁊
sanctum nobis in protectorem et consola-
torem. qui ꝑm multitudinem dolorum no
strorum in corde nostro consolationib⁹ su
is letificauit multipliciter animas nostras
vt dicitur Psal. lxxxxiij. quatinus et si ostē
dit nobis tribulationes multas et malas
ad tempus. tamen conuersus ad nos iterū
oculo pietatis et misericordie consolat⁹ est
nos. et de abyssis terre. id ē. de profundita
te tristiciarum reduxit nos. Psalmo septu
agesimo. propter quod idē spiritussanctus
paraclitus dicitur. id est. consolator. cuius
aduentum saluator noster mundo vtilem ⁊
necessarium predicens in verbis thematꝫ
ostendere dignatus est. dicens. Cum vene
rit inquit paraclitus. In quibus verb̄ de-
scribit̄ spiritussanctus Primo vt merentiū
et deficientium consolator. quia paraclit⁹
Secundo vt negligentium et errantiū re
prehensor. quia arguet mundum. Tertio
ostenditur culparum et negligentiaru⁊ q̄s
arguit dignus vltor. quia de peccato. d̄ iu
sticia. et de iudicio.

A

Dixi primo ꝙ primo describi-
tur spiritussanctus
vt merentium et deficientium consolator.
quia paraclitus. Ipse enim ꝑm Bernhar-
dum sermone. lxxiiij. est spiritus bon⁹. spi-
ritus sanctus. spiritus rectus. spiritus dul
cis. spiritus fortis. infirma roborans. aspe
ra planans. corda purificans. Quicquid
in hoc seculo nequam videtur difficile et
angustum leue facit et latum. obprobrium
gaudium iudicat. despectionem exaltatio
nem esse persuadet. Hec Bernard⁹. Que
omnia certe magne sunt hominis consola
tiones. Circa quod notandum ꝙ quando
nutrix recedit a puero. puer tristatur ⁊ plo
rat. et licet ipsa puerum hortetur ⁊ mone-
at ꝙ non ploret nec doleat. puer tamen cū
recesserit statim clamat et plorat. quatum-
cunq̄ cito se redituram promittat. nec ces-
sat a fletu donec nutrix lac in os suum mit
tat. Isto modo christus nutricius fuit apo
stolorum. Osee vndecimo capitulo. Ego
quasi nutricius effraym. Effraym interp̄-
tatur frugifer. et figurat apostolos. qui fru
ges doctrine ferebant. quibus totus mun
dus fuit saturatus. Iste ergo nutricius ac
cepit licentiam ab apostolis recedendi ī ce
lum. vt dicitur Johannis. xiiij. capi. Va-
do et venio ad vos. et tamen isto non ob-
stante ipsi se a tristicia non poterant conti
nere. vt dicitur hic. Sed quia hec locutus
sum vobis. scilicet de meo recessu. tristicia
impleuit cor vestrum. Ideoq̄ christus spi
ritum sanctum eius consolatorem promi-
sit mittere tanquam lac dulcissimum. Isa.
sexagesimo. Lac gentium suges. et mamil
la regum lactaberis. Istud lac est dulcissi-
mu⁊ super mel Ecclesiastici vicesimoquar
to. Spiritus enim meus super mel dulcꝫ.
Isto lacte hodie consolatur nos spiritussā
ctus. ⁊ reficit de die in diem mitigando a-
maritudines huius vite et dulcorādo eas
Veruntamen spiritus sanctus facit inter-
dum sicut prudens mulier que sciēs lac nō
posse durare in propria substantia et dispo
sitione naturali quin corrumpatur et resol
uatur a caliditate simul et corrumpat̄ ad-
miscet dulcedini lactis amaritudinē mor
diciniorum. id est quorundam boletorum
que preseruant lac a putrefactione et con-
densant illud in casium solidum. qui du-
dum durare potest. Isto modo spiritussan
ctus videns ꝙ habens gratiam eius et cō
solationem posset de facili extolli et super-
bire. non estimans se similem esse ceteris. si
cut phariseus. Luce decimooctauo capi-
tulo. ad incutiendum timorem proponit
diuine iusticie equitatē. et ad incutiendū
dolorem proponit proprie culpe iniquita
tem. et sic amaricat sibi consolationes pre
sentis vite ⁊ conseruat eam a putredine su
perbie. Si tamen videt animam multum
timentem seueritatem iusticie. aut excessi-
ue turbatam de iniquitate proprie culpe.

am et reuerentiam quaz exhibuit btō Ambrosio diu regnauit et prosperabatur contra inimicos in omnibus. Econtra vero i obedientes prophetis ⁊ sacerdotibus semper pessime finierunt. Sicut patet de saul Unde Ecclesiastici decimo dicit. Sedes ducum superboꝝ destruxit dominus. ⁊ sedere fecit mites pro eis.

F

Dixi tertio q̄ spiritussanctus ē perfectus et vtilis doctor veritatis vite. que necessaria est oībus hominibus. Hec aūt consistit in sanctitate et in iusticia coram deo. vt dicitur Luce p̄mo. Ita vt homo innocent viuat ad deum ⁊ proximum. seruando mandata dei diligendo deum super omnia. et proximū suū sicut seipsum. habendo etiā deuotionem ad deum et misericordiam ad proximum. Hec est veritas vite que homi mlta bona facit. Nam primo facit placere dō Juxta illud p̄s. Complacui i veritate tua Et recte. quia misericordiam ⁊ veritatē diligit deus. Secundo quia talis veritas in quocūq; fuerit. omnia precellit. vt dicitur ij. Esdre. iiij. c. Omnes enim dicunt et clamant. quia magna est veritas ⁊ omnib⁹ p̄ualet. Et reuera prevalet. Nam tales apō deū mlta mirabilia legūt fecisse. vt apostoli ⁊ eorum sequaces. quia erant simplices sicut columbe. Tertio quia veritas operatores suos in omnib⁹ custodit. Eccī. xxvij Volatilia ad sibi similia conueniunt. et veritas ad eos qui operantur bonum reuertetur. Quarto quia regnū celoꝝ ingredi facit. Isa. xxvj. Aperite portas et ingrediet gens iusta in eas custodiens ꝟitatē. Quito quia op⁹ quodlibet meritoriū efficit. Isa. lxj. cap. Dabo opus eoꝝ in veritate. Sed proch dolor hodie est verum illud p̄s. Diminute sunt veritates a filijs hominū. Diminute dicit. quia et veritas iusticie et doctrine ⁊ vite in omnibus diminuunt. Unde homines hodie diuersimode se habent ad veritatem. Nam quidam eam odio habent. vt homines superbi. Joban. xv. Odio habuerunt me odio gratis. dixit christus prima veritas de superbis phariseis. alij vero detrahunt veritati. Job. vj. ca. Quare detraxistis sermonibus veritatis. ⁊ hoc faciunt inuidi. Alij enim captiuam detinent. vt Romanoꝝ. j. cap. Veritatē in iniusticia detinent. Alij eam impugnāt. vt necesse sit eam cadere. Isa. lix. Corruit in plateis veritas. Alij eaz pro vili precio vendūt. Pro uerbioꝝ. xxviij. Pro buccella panis dēserit veritatē. Sed quicquid sit. in fine veritas triumphabit. ⁊ inimicos suos prosternet ⁊ amicos suos liberabit Job. viij. cap. Vos cognoscetis veritatem. ⁊ veritas liberabit vos scz a culpa. ⁊ tandem a pena ⁊ miseria p̄senti. deinde dabit gloriam. Quā nob cō cedat x̄ps qui est via veritas et vita. Amē.

Dominica quarta post pasca. II. Sermo. LXVIII.

Cum uenerit paraclitus. ille arguit mundū de peccato. et de iudicio. ⁊ de iusticia. Joban. xvi. Inspicientes sane ⁊ considerantes totum illud seculi euum quod a mundi exordio vsq; ad christi defluxit aduentum. absq; dubio nihil in eo inuenire poterimus nisi tribulationes et dolores tristicias turbationes et lachrymas. oppressiones iustorum et angustias multiplices et varias. paucos autem vel nullos consolatores aut liberatores ab eisdem. Juxta illud Ecclesiastes. iiij. ca. Vidi calumnias que sub sole geruntur. et lachrymas innocentum. et neminem consolatorez. nec posse resistere eorum violentie cunctorum auxilio destitutos. Prouide clamabant iusti ad dominum tantis oppressi calamitatib⁹ tantis afflicti mesticijs ac tantis destituti auxilijs vt mitteret eis consolatorem et pugnatorem. protectorem. ⁊ liberatorem. Juxta illud Isaye. xix. cap. Clamabūt ad dominum a facie tribulantis. ⁊ mittet eis saluatorem ⁊ propugnatorem qui liberet eos non solum saluatorem. sed ⁊ protectorem postulantes. Nec mirum q̄ sic clamabant. cum oppressi fuissent non solum tribulationibus multis. sed etiam malis. Psal. lxx. Quantas ostendisti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas. Multas propter diuersitatem temptationis. eo q̄ diabolus tunc non solum impellebat ad peccatum. sz etiam attrahebat. ⁊ malas propter crudelitatem afflictionis. eo q̄ diabolus dire ⁊ crudeliter deseuiebat in sanctos. Unde ⁊ rēpore christi chananea de filia sua confessa

totus in maligno positus est. Quicquid est enim in mundo aut est concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculoꝝ. aut superbia vite. j. Joh. ij. Quō g̃ nō est arguēd⁹ qui nihil boni in se habet. Ubi notandum q̃ merito mūdus arguitur a spiritusancto. quia ipe mundus cū suis socijs. s. carne ⁊ diabolo ꝯ nos arguit. Arguit aūt spūsctūs veraciter ⁊ demōstratiue. ſz mūdus arguit cum socijs suis fallacit ⁊ sophistice seu inductiue. Arguit x̃ps per certas demōstrationes mūdus p rhetoricas psuasiōes. demon per sophisticas obligatōes. caro p insolubiliū deductiones. Primo arguit x̃ps p spūsctm̄ disputādo demōstratiue. vt nos doceat et corrigat. Procedūt em̄ sue demōstratiōes ab inuētis p̄cipijs ⁊ notissimis nob. qz ꝺ pctis nr̄is. vñ ꝺr hic arguendū mundū de pctō. Isti argumēto non est inter nos q̄ sciat respondere. Quia si dixerimus q̃ peccatum nō habem⁹. nosmetipos seducimus. ⁊ veritas in nob nō est. i. Joh. j. Uñ Job. ix ꝺr. Quantus ego sum vt respōdeā ei. et loquar ꝓbis meis cum eo q̄ etiaz si habuero quippiā iustū nō respōdebo. ſz meū iudicē deprcaboꝝ. Sic rñdit ei mulier deꝓhensa i adulterio Joh. viij. qñ x̃ps ei geometricas demonstratōnes digito protraxit in terra Et ideo psusionē ⁊ pclusionē euasit. dicente sibi x̃po. nec ego te condemnabo. vade ⁊ amplius noli peccare. Sic respondit Dauid ad Nathan. ij. Regū. xij. cum eum argueret de adulterio et homicidio. Ille dixit. peccaui dño. Cui statim Nathā dixit. Transtulit dñs pctm̄ tuū. nō est ergo melior rñsio x̃po arguēti nisi humil⁹ ꝓfessio peccatoꝝ. Scōo arguit mūdus p rhetoricas psuasiōes. Apoca. iij. Suadeo tibi emere a me aurū ignitū et probatū vt locuples fias. ⁊ vestimētis albis induaris. Est em̄ psuasio mūdi vt colligas lucreris ⁊ vndecūq̄ poteris pquiras. ⁊ cū dives fact⁹ fueris tunc per opera pietatis satisfacies deo pro peccatis tuis. Unde mūdus p̄mo suadet querere que sunt mundi. ⁊ postea que sunt dei. X̃ps vero oppositus docet Math. vj. Primū querite regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹ Unde sicut rhetor per vera exēpla suadz. Sic mundus dicēs. Nōne Abrahā dives fuit narius ⁊ tamen amici dei singulares facti sunt. Et sic de multis alijs sanctis qui cū sanctitate diuitias habuerunt. Sed certe mentita est iniquitas sibi. Nam dives epulo ad tormenta raptus est. ⁊ alter dives dilatans horrea sua. animam demonibus rapientibus exalauit Et beatus ē dives qui esset inuentus sine macula. Semper enim diuitie maculant et inquinant propter annexas voluptates et alia vicia. Jdo iste rationes mundi non debent christianos mouere. qz licet cū diuitijs christo bene seruire sit possibile. eo q̄ ꝑm Ambrosium super Lucam. diuitie sunt electis adiuumenta virtutum. tamen beatus dives qui nō abijt post aurum. nec sperauit in thesauꝛ pecunie. Quod Salomon pro miraculo cōputat. Jdeo securius est viam paupertatꝭ eligere et maioris est perfectionis. ideo respondeamus mundo illud Actuum vicesimosexto capitulo. Jn modico suades me christianum fieri. Et queramus ab eo quā securitatem nobis faciet q̄ tamdiu viuemus donec diuites efficiamur. et q̄ tūc bonam habebimus voluntatem ad elemosynas faciendas. Jdeo psalmista bene respōdit mundo sic sibi promittenti. Paucitatē dierum meoꝝ nuncia mihi. Et numerū dierum meoꝝ quis est. Refert Marcialis libro Epigramatum. Epigramate decimotertio de quodam rege Romanoꝝ qui dicebatur Priscus. qui frequenter quesiuit a marciali tali magistro qualis ipe foret si ipse fieret dives et potens. Cui marcialis respondit. Oꝛ vellet prius scire a p̄fato rege qualis esset ipse rex si esset vt leo. Quasi diceret. confutando eum et sibi tacite respondendo. q̄ talis ipe esset si fieret dives ⁊ potens q̃lis est leo. eo q̄ esset superbus ratione diuitiarum. quia vermis diuitum est superbia. Juxta illud apostoli. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere. Secundo q̄ etiam esset crudelis ratione potentie. quia potentes sequitur crudelitas. Juxta illud Jacobi secundo capitulo. Nonne diuites per potentiam opprimunt vos. Interliniaris. scilicet auferendo bona vel verberando pauperes. Unde Marcialis ponit predictam historiam in his versibus. Sepe rogare soles qual' sim prisce futurus. Si fiam locuples simꝫ repente potens. Quenꝫ posse putas mores narrare futuros. Dic mihi si fias vt leo q̃lis eris Non ergo mundus audiendus est

statim ne desperet misericordiam propo-
nit propiciationis diuine. per quam erigit
ad spem. Sic mater filio quem interdum
acu pungit tacite ad os ne nimis lacti insi-
stat. Sed videns eum nimium flere. fina-
liter consolatur lactando ad plenum ipm
filium. Sed circa hoc aduertendum qui-
bus datur ista consolatio. Et certe nō da-
tur illis qui hic habent consolationes pro
prie voluntatis et temporalis voluptatis
De quibus dicitur Luce sexto capitulo.
Ue vobis diuitibus qui habetis hic con-
solationem vestrā. id est q̄ abutimini diui
tijs ad voluptatem. vt exponit Nicolaus
de Lyra. Unde dicit beatus Bernhard⁹
Delicata est nimis diuina consolatio ⁊ nō
datur admittentibus alienam. Hec con-
solatio est vana propter durationis parui
tatem. Zacharie decimo capitulo. Uane
consolabantur. Hec solum vana. sed etiaz
onerosa propter fastidij generationē. Hā
ſm beatum Augustinum. Bonum tempo
rale dilectum cum non habetur desidera-
tur. cum adipiscit vilescit. Hinc est q̄ Job
omnibus amicis eum in doloze consolan-
tibus dixit. Cōsolatores onerosi vos om
nes estis. Job sedecimo capitulo. Conso-
latur ergo spiritussanct⁹ illos qui nihil cō
solationis habent in mundo. qui sunt qua
si populus eius specialiter electus. De q̄
bus dicitur Jsaye quadragesimonono ca
pitulo. Consolatus est dominus populus
suum. Consolatur autem eos scōm diuer-
sos status. Consolatur nanq̄ primo con-
templatiuos. infundendo eis dulcedinem
sue cognitionis. per quam vident bonum
eternum. et in eo delectantur. De quo dici
tur Jsaye quinquagesimo primo. capitu-
le. Consolabitur dominus syon. Syon i-
terpretatur specula. Et significat illos qui
speculantur et vident deum per speculuz
scripture et in enigmate fidei. Secūdo cō
solatur sperantes. resurrectionem corpoz̄
expectantes. Psalmista. Hec me consola-
ta est in humilitate mea. Unde de talibus
sperantibus dicitur prima Thessalonicē-
sium quarto capitulo. Consolamini inui-
cem in verbis istis. Et per hoc ifundit de-
us suis dulcedinem sue dilectionis. Ter-
tio consolatur proficientes in virtutibus.
Actuum nono capitulo. Ecclesia edifica-
batur in timore domini et consolatiōe spi
ritussancti replebatur. Quarto consolatur
lugentes pro peccatis, proprijs et alienis.
Matthei quinto capitulo. Beati qui lu-
gent: quoniam ipsi consolabuntur. Jsaye
sexagesimo primo capitulo. Ad annunci-
andum mansuetis misit me. vt consolarer
omnes lugentes. Quinto consolatur om-
nes caste viuentes. Job vicesimonono ca
pitulo. Lor vidue consolatus sum. Sexto
consolatur in libris sacris legētes ⁊ stu-
dentes. Primi Machabeorum duodeci-
mo capitulo. Habemus solacium libros
sanctos. Et Romanorum decimoquinto
capitulo. Quecunq̄ scripta sunt ad nostrā
doctrinam scripta sunt. vt per patientiam
et consolationem scripturarum spem ha-
beamus. Septimo consolatur patientes
acerbitatem presentis tribulationis. secun
da Corinthiorum primo. Cōsolatur nos
in omni tribulatione nostra. Item in eodē
Sicut habundant in nobis passiones xp̄i
ita per iesum xp̄m habundant consolatio-
nes. Octauo consolatur homines in factis
suis. secunda Corinthioz̄ septimo capitu
lo. Deus humiles consolatur. Et Judith
octauo capitulo. Expectem⁹ humiles cō
solationem eius. Nono consolatur deum
timētes. Sicut patet de Symeone timo
rato Luce secundo capitulo. qui expectās
consolationem erat iustus et timorat⁹. De
cimo consolatur pusillanimes. id est. illos
qui non audent aggredi difficilia opa vir-
tutum. timentes succumbere. Uel penitenti
am non audent assumere. timentes nō pos
se perficere. Quibus dicitur Jsa. triceſimo
quinto capitulo. Dicite. pusillanimes con
fortamini. et nolite timere. Hec autem cō
solatio spiritussancti non est vana. sicut il-
la mundana sed plenissima. Jsaye vltio ca
pitulo. vt repleamini ab vberibus consola
tionis vestre. Item non est vilis. sed preci-
osissima. Jsaye sexagesimoquarto. Oc⁹
lus nō vidit. Itē nō est fragilis aut momē
tanea. sed durabilis et longissima. Jsa. tri-
cesimoquinto. Letitia sempiterna erit sup
capita eorum.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis pre
missis describit
spiritussanctus vt negligentiū ⁊ errantiuz
repbensoz. cum dz. arguet mundū. Et me-
rito mūdus arguēd⁹ ē tanq̄ plen⁹ malicia
Hā sicut dz. j. Johannis vltimo. Mūdus

fructus ortorum suorum depasci. imo de-
uastari a septem bestijs. Uel qui se volun-
tarie exhibent lacerando septem crudelissi
mis animalib⁹ et bestijs horrendis. Quas
bestias enumerans Salomon Sapien-
tie vndecimo capitulo. dicit primū esse vr
sum. per quam intelligitur gula. Tum qa
vrsus est animal vorax et in melle speciali-
ter delectatur. Secundo quia fetum pro-
ducit informem. id est. turpem. ⁊ non habē
tem expressam formam corporis et mem
brorꝫ. quia tradunt naturales. qꝫ vrsa mas-
sam carnis parit sine lineamentis et parti-
bus organicis ordinate distinctꝫ. Sic gu
losi et voraces et delectationibus dediti.
quicquid faciunt totuꝫ ad carnis commo
dum conuertunt. Sicut patet de artifici-
bus nostris qui omnia que laborant perdi
bunt et deuorant. Et ideo partus eorum ⁊
proles operum ipsorum non est nisi carna
litas quaꝫ prohibet apostolus dicēs. Car
nis curam ne feceritis. Romanorum deci
motertio capitulo. Secunda bestia est leo
per quā significat superbia. qꝫ ceteris anima
libus appetit dominari. Unde Ambrosi⁹
in Exameron de opere sexte diei dicit. Qꝫ
ex natura sua est ferocissimus et superbus.
aliarum bestiarum seu feraruꝫ quasi rex cō
sorcia dedignatur. Sed neqꝫ ei vlla fera
sociatur. et cum rugit. cetera animalia for-
midant. Hec est regula omnis superbi. qa
dedignatur alijs se sociare. et alij timent ⁊
verentur eum accedere. Propter quod cō
tra tales dicitur Ecclesiastici quarto capi
tulo. Noli esse quasi leo i domo tua sꝫuer-
tēs domesticos tuos Tertia bestia fuit ira
plena. et vocatur iracundia. Et hec figu-
ratur per quoddam animal quod ab Ari-
stotele libro septimo capitulo ꝫ secundo de
animalibus vocatur Abane. quod est ani-
mal quoddam magnitudine quasi ceruus
quod contra consuetudinem omnium ali
orum animaliū habet fel in aure simile fel
li hominis in colore. ⁊ est amarum valde.
causatiuum vehementer ire ⁊ ferocitatis.
Sic homines iracundi videntur habere
fel in aure. Quia quantumcunqꝫ quis eis
loquatur dulciter amicabiliter et pacifice
et honeste ⁊ modeste. ⁊ etiam rationabilit⁹
semper eis videtur sonare in auribus iniu
ria. Unde semper portant fel in aure. quia
quicquid audiunt in amaritudinem con-
uertunt. et quia illud fel dicitur esse simile
felli hominis. hoc ideo dicitur. quia talis
homo iracundus loquitur aut defendere
intendit semper rationibus probabilibus
sicut homo prudens defendere ostendit se
Unde Actuum octauo capitulo dicit de
Symone. In felle enim amaritudinis vi
deo te esse. Et Deuteronomij tricesimose-
cundo capitulo dicitur. Fel draconum vi
num eorum. ⁊ venenum aspidum insana-
bile. Uua eorum vua fellis. ⁊ botrus ama
rissimus. Quasi dicat. Siue verba eorum
siue opera. siue rationes. siue intentiones eo
rū. oia sunt insanabilia. Quarta fuit bestia
ignota. per quaꝫ significatur accidia. Ho-
mo enim pigritie datus non potest cogno
sci de facili. vult modo vnum. modo alte-
rum. Prouerbiorum decimotertio capitu
lo. Uult et non vult piger. Et Prouerbio
rum vicesimoprimo capi. Desideria occi-
dūt pigrū. Et ista bestia significat p asinū.
qui in quibusdaꝫ partibus est animal igno
tum. sicut in Polonia. De quo Boetius ō
consolatione prosa tertia loquens de acci-
dioso dicit. Segnis et stupid⁹ torpet. asi-
num viuit. Est autem proprietas asini qꝫ i
anteriori parte videtur quasi ad modū cru
cis in cruribus priorib⁹ ⁊ brachijs dispo
situs. ⁊ ibi est valde debilis. sed in posterio
ri parte est multum fortis. vnde ibi onera
portat. Sic est de accidioso ⁊ pigris. quia
ea que sunt crucis. id est. pēitentie aut mor
tificationis carnis nihil sufferunt. sꝫ ad ea
que sunt carnalia et lūbos respicientia sūt
nimis fortes. Similes diabolo patri eo-
rum. De quo dicitur Job quadragesimo
capitulo. Fortitudo eius in lumbis eius. ⁊
virtus eius in vmbilico. Sed bonum essꝫ
qꝫ tali asino daretur dictum illud. de quo
Ecclesiastici tricesimotertio capitulo. Ci
baria et virga et onus asino. panis et disci
plina et opus seruo. id est. seruienti corpo-
ri in opere diuino. Quinta bestia fuit spi-
rans vaporem igneum. et vocatur luxuria
et figuratur per duos dracones. qui i duo
bus montibus Armenie viam publicā tā-
ta pestilentia infecerunt qꝫ nullus per eam
transire potuit qui subito mozeretur. Si-
cut narrat Aristoteles libro suo de propri
etatibus elementorum. quod factum So
crates erecta sibi altissima turri in loco mꝫ
tū distāte a mōtib⁹ p speculū factū ō calibe

cum istis sophisticis et deceptoriis argum̄tis. Unde et si nobis talia persuadet. sim⁹ tanq̄ surdi non audientes et non aperientes os nostrum. Mittamus eum latrare sicut canem vbiq; scientes eius astuciam. Quia que promittit non adimplet. aut si implet in malum nostrum conuertit. Ad h̄ enim nobis blanditur vt decipiat. secūdū Augustinum. Quantos enim vidimus ante nos qui mundi promissis illecti laborauerunt. sudauerunt. et vires exhauserūt. ꝓ consequēdis honoribus. dignitatib⁹. aut prelationibus. Postq̄ autem melius eas sunt adepti. transierunt ad patres. Ita vt verum sit illud prima Johannis secundo capitulo. Mundus transit ⁊ concupiscentia eius. Ideo dicunt reprobi hodie in inferno Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia quid cōtulit nobis. scilicet lucri. Sapiētie quinto capitulo. Et sequitur. Transierunt omnia velut vmbra ⁊ tanquam nuncius precurrens. ⁊ tanquā nauis que ꝑtrāsit fluctuantem aquam. cuius cum pertransierit non est vestigium inuenire. neq; semitam carine illius in fluctibus. Certe multi se estimant felices si adipiscerentur honores. ille episcopatum. ille canonicatum. ⁊ sic de aliis. Sed ip̄is contigit ꝙ multo velocius descendunt de illis honoribus ad infernum q̄ prius ascēdant ad talem gradum. Sepius vidimus nostris temporibus atq; vtinam nō vidissemus ꝙ multi pro prelaturis litigauerūt decem annis quas adepti vix vno anno in eis manserunt. Unde ipsis contigit sicut illis qui in mari decipiuntur per insulam ceti. Cetus enim quandoq; colligit ī dorso arenam supra quam crescunt gramina. et herbe virescunt. vnde apparet nauigantibus quasi insula. qui nauigantes decepti descendunt de nauibus volentes pausare ⁊ faciunt ignem ad coquendum comestibilia. Sed cetus sentiens ignem mergitur in profundum. et sic illi precipitantur. Sic est de talibus. Ideo contra talem deceptionem vtamur cautela ipsius vulpecule. que cum ascendit glaciem. prius apponit aurem diligenter. et si sentit sub glacie fluentem aquam: nullo modo in illa glacie moratur. quia signum est ꝙ aqua est prope superficiem glaciei. et sic glacies est tenuis Sic nos perpendamus prius. mund⁹ nō est durabilis. sed fragilis. Ideo non committamus nos periculo. Tertio arguit demon per sophisticas obligationes. Obligat enim hominem ad falsitatem. vnde ante primum peccatum fecit falsam propositionem mulieri. vt dicitur Genesis tertio capitulo. Nequaquā moriemini. sed eritis sicut dij. Sed qui tales obligationes admittunt. adducet eos dominus cum operantibus iniquitatem. Et ideo dicamus nos sibi illud Danielis tertio capitu. Nō oportet nos de hoc respondere tibi. Quarto caro arguit per insolubilium deductiones. quia ipsius argumentationes vix solutiones recipiunt. in quibus quotidiana est pugna. sed rara victoria. Jacobi primo capitulo. Unusquisq; temptatur a concupiscentia sua abstractus et illectus. Interliniaris Bede. Abstractus a recto itinere. et illectus ad maluz. Et quid ex hoc sequitur. certe pessima conclusio. sicut ibidem sequitur. Deinde inquit Jacobus. concupiscentia cum conceperit. scilicet delectando et consentiendo. secundum interlinearem. peccatum parit. scilicet perducendo ad actum manifeste. Peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem. Sed nos scientes quia caro que concupiscit aduersus spiritum non possidebit regnū dei. respondeamus carni illud apostoli. Debitores sumus non carni vt secundum carnē viuamus. Si enim secundum carnem vixerimus: moriemur. Si autem spiritu facta carnis mortificauerimus: viuem⁹ Unde caro est sicut exactor. cuius vox secūdū dictum Job non est exaudienda. Et tantum de secundo.

C

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis ostenditur spiritussanctus culparum et negligentiarum quas arguit dignus eē vltor. cum subditur. De peccato. de iusticia. et de iudicio. Ecce tres culpe et tres negligentie. propter quas homines mundani sunt arguendi in quolibet sermone faciendo per sacerdotem. De peccato quidez qd̄ habent. De iusticia. quam non habent. nec faciunt. De iudicio quod non timent. Circa quod sciendum ꝙ mundani homines septem mortalibus laborantes merito sunt arguendi a spūscō. ⁊ ꝯseq̄nt a p̄dicatoribꝫ ⁊ virꝫ spūalibꝫ sic illi q̄ permittunt optimos

vt dicit Deut. vij. Gergeseus interpretatur colonū eiciens. et significat superbiaz que primum colonum celi. id est angelum z postea Adam colonum paradisi eiecit. Ista gens arguitur per donum spūssancti. scilz per timorem domini. per quem homo vincit aduersa. Unde per timorem dei homo depressus eleuatur ad superiora tanq̄ itre pidus ꝯ aduersa. Juxta illud. Qui timet dñm nō experiet quicq̄ mali. Amorre⁹ interpretatur amaricās vel amara loquens. et significat inuidum qui totus est felleus: semper amara diffundens. Unde Ouidi⁹ primo methamorphoseos. Pectora felle nitent. lingua est suffusa veneno. Risus abest. nūq̄ nisi fauere dolores. Iste arguitur per donum intellectus. quo homo intelligens proximum sue nature comparticipē. dulcem se proximo reddit. Tertius eue⁹. z interpretatur lapides colligens. z significat iracundum z riposum. qui semper colligit lapides offensionis z scandali. quibus alios offendit. Sicut Semei contra Dauid. ij. Regum. xvj. Iste arguitur p donū consilij quo consulitur nobis per christuz. Juxta illud Math. v. Noli resistere malo sed si quis te percusserit ad vnam maxillā prebe ei z alteram. Quartus popul⁹ ethe⁹us. qui interpretatur stupor vel formido. z significat accidiam. que hominem fac̄ stupidum z formidantē opera virtuosa. Iste arguitur per donum fortitudinis. Grego. viij. moral. Fortitudo spiritus est carnem vincere propriis voluptatibus. presentiz vite dilectionem extinguere. Econtra carnis fortitudo est trāsitoria sine cessatione diligere. contra flagella conditoris insensibiliter perdurare. Quintus populus Chananeus. qui interpretatur possessor vel negociator. z significat auarum seu cupidū. qui per varias negociationes possessiones acquirit z auget. Augustinus de verbis domini sermōe quindecimo. Que est ista auiditas concupiscentie. cum z ipe belue habeāt modū. tunc rapiunt quando esuriūt parcunt vero prede cum senserint sacietatem. Insatiabilis est sola auaricia diuitū. semper rapit z nunq̄ satiatur. nec deum timet. nec hominem reueretur. nec patri pcit. nec matrē cognoscit. nec fratri obtemperat. nec amico fidem obseruat. viduam oppримit. pupillum inuadit. liberos in sernicium reuocat. testimoniū falsum profert. res mortui occupat. Que est animaruz insania amittere vitam et appetere mortem. acquirere aurum et perdere celum. Iste arguitur per donum pietatis. que monet adtribuendū pauperib⁹ et misericordia propter deum. Narrat sextus Julius pmo libro stragematum cap. iiij. Q̄ cum emilius Paulus consul in lucanis iuxta littus angusto itinere exercitum duceret et tarentini ei classe isidiati. agmē eius essent aggressi. Ille captiuis eorum latus suum preteruit: quos videntes Tarentini retraxerūt tela et sagittas. Ita qui vult euadere sagittas diaboli habeat ad latus suum paupes. qui sunt quasi quidaz captiui in ꝟ mūdo. Sextus populus est Jebuseus qui interpretatur presepe. et significat gulaz que suadet homini semp stare ad presepe. Iste arguendus est per donuz scientie. per quā homo scit temperate viuere. Philippē. iiij. Scio habundare scio z penuriā pati. Septimus populus est pherezeus. qui interpretatur disseminans terram. et significat luxuriosum. qui illicite seminat semen suum. Ad Galathas. v. cap̄. Qui seminat in carne. de carne metet corruptionē. Iste arguēdus est per sapientiā. i. per sapidam scientiam. id est saporem celestium. quibus gustatis vilescit omnis dulcedo carnalis. scōm Augustinuz. Secūdo mundus merito est arguēdus de iusticia quā non habet. Luz enim iusticia omnib⁹ sit necessaria. vt dicit Tullius. ij. li. de officijs cap̄. xij. intantum q̄ etiam solitario homini. id est. per se moranti opinio. id est. fama est necessaria. Et ꝼm ipm caplo. iiij. Ad rem publicam regēdam tm̄ est necessaria. vt nec illi qui de maleficio vel scelere pascuntur sicut latrones possint sine vlla particula iusticie viuere. Cuius tanta vis est ꝼm eum vt etiam latronum opes firmet atq̄ augeat. Imo vt idem dicit li. j. de officijs cap̄. xij. nullū est tēpus quod a iusticia vacare debeat. Propter quod idem dicit ibidem. ca. iiij. q̄ isti us virtuz splendor est maximus. ex qua viri boni nominant. Et phus. v. Ethicorū. vocat eaz clarissimā virtutū. eo q̄ ꝼm Tullium li. ij. de offic. cap̄. iiij. fundamentū perpetue cōmendationis et fame iusticia est. sine qua nihil potest esse laudabile. Virtutis huius ꝼm Ambro. li. j. de offic. Prima

deprehendit. in quo speculo vidit illos duos manifestos dracones. vnuz ex vno mõte. aliuz ex alio vaporem emittere. quo aer infectus homines inter montes per viam euntes interfecit. Accidit autem istud tempore Philippi patris Alexandri magni sicut ibidem narratur. Per quod significantur duo. status scilicet laicoꝝ ⁊ clericoruz qui hodie dediti luxurie. illi adulteria cõmittentes. isti concubinas fouentes tanq̃ duo dracones venenosi. homines simplices in via mandatorum dei incedẽtes exẽplo prauo scandalizant ⁊ inficiunt. De quibus Johelis. ij. Dabo prodigia. id est mõstra in celo. id est in spiritualibus. ⁊ in terra. id ẽ in laicis. sanguinem scilicet peccati ⁊ ignẽ. id est. ardorem concupiscentie. ⁊ vaporem fumi. idest. famam malã volantẽ ab eis ⁊ inficientem alios. Vocat autẽ ea mõstra seu prodigia quia reuera monstruosuz est vt in talibus dignitatibus ꝯstituti sic agant. Sed hodie non est hoc monstruosum propter vsitatam consuetudinez qua frequenter hoc videmus. Unde non miramur videndo prelatum lasciuuz. nec cõiugatum adulterum. Sicut nec Balaam expauit aut miratus est ad vocem asine loquentis. quamuis monstruosum essz. quia in exercendo artem magicam talibus mõstris fuit consuetus. Sicut magister dicit in historijs super. xxij. capitulum numerorum. Sexto ponit Salomon odorem fumi qui naturaliter est liuidus seu pallid⁹ ⁊ obscurus. per quẽ designat̃ inuidia. Proprium est enim inuidi occultas detractiones. damnationes. ⁊ diffamationes. quasi quendam liuidum fumum emittere. vt claritatem fame beatorum denigret. Hij sũt similes vulpi. que naturaliter fetet. hec habet proprietatem secundum naturales. q̃a cum taxus quoddam animal valde honestum parauerit sibi foueam. vulpes in absentia sui. statim currens mittit ibi fetiduz fimum. ita ꝙ superueniens taxus propter feditatem fouee relinquit vulpi foueam suam. abhominans et contemnens eam amplius. Et sic vulpes sibi acquirit alienum hospicium. non laboriose. sed potius cautelose. Ista est natura inuidorum qui videntes honestum statum aliquorum bonorum hominum. non valentes eos aliter de eorum sedibus aut dignitatibus vl̃ officijs expellere. diffamant ⁊ detrahunt eis ac accusant eos crimine pessimo apud alios superiores. Et tandem contingit ꝙ boni viri antequam lites intrent cum eis. carius dimittunt et resignant illa beneficia quibus illi tanquaz vulpes taxo succedunt. sed certe non diu prosperantur ĩ eis. Sicut sanctus Briccius post sanctũ martinum qui multa passus est. Septima bestia est que ab oculis scintillas horrendas emittebat. ⁊ significat̃ auaricia. Que quicquid videt in mundo concupiscit. et quasi ad omnes diuitias scintillas concupiscentie emittit. Unde comparatur igni qui crescit per appositionem combustibilium. ij. d̃ anima. Prouerbiorum. xxx. cap̃. Ignis nũq̃ dicit sufficit. Et primo Politicoꝝ dicit̃ Concupiscentia crescit in infinitum. Scĩtille ergo ignee in auaro sunt concupiscentie ⁊ desideria plura habendi. Hec concupiscentia significatur per cattum qui habet oculos igneos ⁊ scintillantes. Uñ ſm Papiam. Cata grece idem est quod videt latine. Et ideo dicitur cattus quia videt ĩ nocte sicut de die. Nam ita prudenter venatur predam suam in tenebris: sicut in luce. Isto modo prudentes seculi tam spirituales q̃ seculares venantur in tenebris. id est in curijs ⁊ atrijs principum. tã a dextris q̃ a sinistris. iuste ⁊ iniuste. per phas ⁊ nephas. De quibus dicit Job vicesimooctauo capi. Omne preciosum videt oculus eius. Et Ecclesiastes primo. Nõ satiatur oculus visu. nec aurꝫ auditu impletur. Et Ecclesiastes quarto. Laborare non cessat et nõ satiantur oculi eius diuitijs. Et per oppositum boni talia fugiunt. dicentes illud Psalmiste. Non proponebam ante oculos meos rem iniustam. Hee septem bestie significãtur in dracone magno. qui habuit capita septem. vt dicitur Apocalipsis xij. cap̃. D Secundo mundus est arguendus de peccato. sicut ille rex q̃ potẽs resistere inimicis suis permittit se vltro ⁊ spontanee seu voluntarie ab eis capi. Unde inimici nostri significantur per septem gentes pestiferas quas expugnauerunt et vicerunt filij israhel. Sicut dicitur Sapientie. xviij. ⁊ Judicum. iij. capitu. Fuerunt autem gentes iste scd̃m eorum nomĩa Gergeseus. Amorreus. Eueus. Etheus. Chananeus. Jebuseus. et etiam Pherezeus.

eo q̄ apud eos q̄ plus dat de pecunia pl⁹ reportat ō iusticia Quib⁹ maledicitur per ꝓphām. Isa. v. Ue q̄ iustificatis ipiū ꝓ muneribꝰ. ⁊ iusticiā iusti aufertis ab eo. Quarti sunt dissimulatiui scelez. sic illi q̄ vident eē cōpassiui. ⁊ ita nō vlciscūt nec puniunt delicta. ⁊ isti faciūt ad modū matris. q̄ nō sustinet ligari vel aduri filiā frenetica. quā postea videbit oīno vesanaz. Sic dic Augu. in q̄dā epla. Et ista ē falsa ⁊ insana mā suetudo vel pietas. imo pot⁹ est crudelitas alioz. qz ꝓ ꝑ q̄d dimittit inultū maluz vni⁹. multi exēplo ei⁹ deprauāt. Jō dicit Hiero. Secāde sūt putride carnes. ne totū corpus inficiat ⁊ putrescat. ⁊ vna ouis morbida a caulis est repellenda ne totus grex inficiat. ⁊ vna dom⁹ accēsa extinguat ne tota ciuitas cōburat. Et tm̄ de ista iusticia. ℣ Tertio de iudicio arguend⁹ est mūdus. q̄d nō timet. Et merito. cū em̄ illud iudiciū sit multū horribile in quo ēt bī qui videbant iusti vix saluabuntur. vt dr̄. i. Pe. iiij. multo magis mūdus q̄ plen⁹ est peccatis arguēd⁹ ē. q̄ nō timet tale iudiciū. De q̄ dr̄ Isaie. xxx. Ecce nomē dñi venit de longinq̄. ardens furor eius. ⁊ grauis ad portādū. Ūñ tūc dicēt reprobi ꝓ illud Sap̄. v. Grauis est nobis ad videndū. Et circa ħ notandū q̄ ista est differentia inter bonos ⁊ malos. qz boni timēt de peccatis suis. ⁊ timēt deū ante iudiciū. vñ dicūt illud ps̄. Cōfige timore tuo carnes meas. Hoc em̄ cōsulit sapiēs Eccī. v. ō. ꝓpiciatu pctōz noli esse sine metu. Et iō taliter timenti deuz bñ erit in extremis ⁊ in die defunctiōis sue bñdicet. vt dr̄ Eccī. i. Et p oppositū reprobi: qz nō timent pctā sua nec verentur peccare. Jō etiā nec deū timēt: nec eius iudiciū. Sed certe veniet dies q̄n timebūt q̄n timor erit ad penā nō ad emēdā. q̄n dicēt. Timor ⁊ tremor venerunt sup me. ⁊ cōtexerūt me tenebre. tunc em̄ veniēt in cogitatōe pctōz suoz timidi ⁊ traducēt illos ex aduerso iniq̄tates ipoz vt dr̄ Sap̄. iiij. Propt̄ q̄d dicit Greg. xiij moral. Uitari nāq̄ terror iudicis non nisi ante iudiciū p̄t. nō mō cernit⁹ ꝑ oculos placat. Eū ꝙ in illo tremendo examine sedet. ⁊ videri p̄t. ⁊ placari non p̄t. qz facta reddet irat⁹. Ūñ necesse ē nunc timere iudicem cū nonduz iudiciū exerceat. cū diu sustinet. cum adhuc mala tollerat q̄ videt ne cū hunc in retributiōem vltionis iusticia concusserit. tanto in iudicio districti⁹ feriat quāto diutius ante iudiciū nos expectat. Hec Grego. Pro quo latius deducēdo ad incutiendū metū peccatoribꝰ ō rigore iusticie diuini iudicij est sciendū Q. malefactores ⁊ criminosi et rei ex triplici causa solent cōfidere se euasuros impune. Primo q̄n sperant q̄ p̄t declinare et euitare rigorem iudicij. vt quia sine examine fiat emenda p mediationē amicoz et arbitriū bonoz ⁊ nō p strepitū iudiciale. Secundo sperant se rei ꝓbabiliter euasuros licet non omnino impune si possint subire iudiciū. sic tm̄ q̄ habeant iudices et assessores fauorabiles ipis. Tertio mō per translationē personaz suaz vt quia reus i vno regno potest conuersari in alio. ⁊ sic euadere iudiciū translato domicilio. Sed certe nllo istoz modoz p̄t euadere peccatores Primo qz illud iudiciū erit cum examine rigidissimo. in quo etiam minimū verbuz ociosum ponderabitur Math. xij. c. Imo non solum verba sed etiā cogitationes examinabuntur. et ita tam verba q̄z cogitata q̄z etiā facta q̄z etiam gressus nostri minimi iudicabunt. Job. Tu quidē gressus meos dinumerasti. Nec solū mala cōmissa appendent sed etiā bona obmissa cōpensabuntur. Sicut patet de diuite epulone Luc. xvj. Et de illo q̄ abscondit pecuniā dñi sui. ⁊ nihil lucratus ē. Mathei. xxv. c. Ideo nō poterūt mali declinare rigorē iudicij. Scō iudices erunt seueri ⁊ i nullo fauorabiles reprobis q̄ntūcūq̄z ꝓpinq̄s vl cognatis. Quia sancti ꝑm Greg. tanta rectitudine iusticie diuine constringent. vt nulla ad reprobos compassione moueant Unde dr̄ Sap̄. iij. Judicabunt sancti nationes. Glosa Holgot. tāq̄ assessores xp̄i Math. xix. Sedebitis et vos iudicātes. Bī em̄ sunt seniores cū quibus xp̄s vētus est ad iudiciū Isa. iij. Bī sunt etiā senatores cū q̄b⁹ sedebit nobilis vir i portis Prouer. vlti. Quia ḡ sancti iudicabūt qui sunt veracissimi. ideo nō poterūt flecti q̄n mala facta puniant. Unde nota q̄ duruz ē reo ⁊ gue si rex sit sibi extrane⁹. qui sibi in nullo penitus teneatur. Scō si sit talis q̄ a iuris regla nullaten⁹ abducat. Tertio si est talis de cuius iniuria reus accusatur

est pars in deū. vt scz que sunt dei deo red
dant Math. xxij. Secūda in patriam. vt
scz defendat et in pace cōseruetur. Tertia
in parentes. deinde in oēs. Et sm hoc iu-
sticia describit q est virtus per quā vnicui
qz quod suū est tribuit. sm Augu. xix. de ci
uitate dei. c. j. Et Macrobius dicit. Ju-
sticia est quando vnicuiqz qd suū est serua
tur. Quod expssius declarat Bern. sm oe.
iiij. dicens. Justicia est virtus qd suum est
vnicuiqz tribuens. superiori scz prelato o-
bedientiam et reuerentiam. equali. i. pari
consiliū et auxilium. contra eius ignoran
tiam ⁊ infirmitatē. inferiori custodiā ⁊ dis
ciplinam. Que omia viguerunt in antiqs
patribꝰ. nō solū deicolis sed etiā ydolatrꝫ
⁊ paganis. et iō tunc aureū seculū dicebat
Adeo em viguit in paganis iusticia q eti
am vtilitatē reipublice ꝓprie vite prepone
bant. Sicut ait Aug. li. v. de ciuitate dei.
ca. xvij. Et Tulli⁹ li. i. de officijs. iiij. cap.
Nam sicut Julius frantin⁹ et Ualeri⁹ li.
v. narrant. Codrus rex atheniensiū videns
q aliter ciuitas sua liberari non posset nisi
ipe interficeret. Ipe amore liberatōis ciui
tatis se libere obtulit morti. De q ait Uir
gilius. ⁊ iurgia Codri. Maluit em mori
dum vincerent sui qz viuere suis superatꝫ
Aliqui amore patrie depaupabant ad ex-
tremū. Sicut narrat Augustin⁹ li. v. de ci
uitate dei. ca. xviij. de lucio Ualerio. Et
Uegecius ca. viij. de re militari. de Julio
regulo. qui de summis diuitijs vix in vno
paruo agro collocati sunt cum eoꝝ vxori-
bus. Et idem narrat Augustin⁹ de Quin
cio ⁊ de multis alijs. Non mirum ergo q
tunc mundus ordinate stetit. Nūc aūt ꝓ-
pter defectū iusticie quādo omes in eccle-
sia xpi querunt que sua sunt non que iesu
xpi. necesse est oia deordinari. Eo q scdm
Augu. li. iiij. de ciuitate dei. ca. iiij. Remo
ta iusticia quid sunt regna. nisi latrocinia.
Ideo sapiens clamat vt rectores ⁊ presi-
des prelati ⁊ iudices ad reformandū sta-
tū mundi et ecclie xpi diligant iusticiā di-
cens Sapie. i. Diligite iusticiā qui iudica
tis terram. Notant dicit. Diligite iustici-
am. nō solū. facite iusticiam. Nam sm Ro
bertū holgot. multi sunt qui faciant iusti-
ciā. sed tamē eam non diligūt. ⁊ ideo meri
to sunt a spūsctō arguendi. E Et sūt
eoꝝ quattuor genera. Primi sunt appetē-
tes honores ⁊ reuerentiā. Secūdi vindi-
cantes rancores per impatientiaz. Tertij
lucratiui muneꝝ. Et quarti dissimulatiui
scelerū. Primi sunt qui licet non diligunt
iusticiam. volunt tamen videri iusti. Ar-
guunt delinquentes. vituperāt vicia. ⁊ do
cent virtutes. puniūt sine misericordia. et
tamen cū intentione corrupta. quia nō ob
aliud. nisi vt honorificentur ab hominibꝰ
⁊ vt vocētur iusticie zelatores. Tales fue-
runt scribe ⁊ pharisei. De quibus Matth.
v. Nisi habundauerit iusticia vestra plus
qz scribarum ⁊c. Secundi sunt vindicati
ui rancoris ⁊ impacientie. pretendunt se
amatores iusticie et non sunt. Sicut eniz
iusticia vult vindicare delicta. Sic ⁊ ira
iniuriam. Unde phs dicit. Qr ira ē appe-
titus vindicte. Iratus aūt dolet vindictā
quasi patiens aliquid iniustū. Sed quā-
do punit delectat. sicut dr. iij. Ethicoruz.
ca. xij. Tales fuerunt illi duo senes nequā
qui Susannam condemnabant. Daniel.
xiij. Unde inter passiones malas in iudi-
ce ira est peior. quia impedit animum nē
possit cernere verum. et in penis nescit me
dium tenere. Sicut refert Seneca libro
de ira ad nouatuz. de iudice quodaz iniq.
qui furore accensus condemnauit tres mi
lites innocētes Unū iussit occidi. qr d via
redierat sine socio cōmilitone imponēs ei
q eū occidisset. pcepitqz statim cuidā com
militoni astanti q eū duceret ad supplicij
locū vbi morte plecteret. Cū aūt eēt edu-
ctus redijt socius eius sanus ⁊ incolumis
pro q alius plectēd⁹ ducebat. Uidēs aūt
pmus miles h q primū ducebat ad suppli
ciū redijt ad iudicē. ⁊ ambos milites corā
eo pñtauit. Quos vt vidit tyrān⁹ furore
replet⁹ ⁊ succensus iudiciū tale dedit. Pri
mo dixit. te iubeo occidi. qr iussus es occi
dere ⁊ nō obediuisti. Scdo dixit. te iubeo
occidi. qr dānatus es. Tertio. te silr iubeo
occidi. qr cā occisionis cōmilitoni tuo fui
sti. Et subdit Seneca. O qz solers ē iracū
dia ad fingendū causas furoris. Tres em
puniti sunt ob vnius innocentiā. Et ideo
dr Jaco. i. Ira em viri iusticiā dei nō opat
Et certe nō solū nō opatur sz etiā destruit
Tertij sunt lucratiui muneꝝ. ptendūt em
se iusticiā diligere. sed mentiuntur. qr plus
diligūt pecūiā ꝓpt quā faciūt iusticiā. Isti
nō sūt amatores iusticie sed mercatores.

rat. Hec ille. Ex q̄ ꝓz q̄ ī oꝛõe plꝰ fr̄q̄rit ele uatio mẽꝫ ad deũ q̄s vocꝫ. vñ di. Hre. xxviij. moꝛ. q̄ oꝛare ẽ amaros gemitꝰ i cõpũctõe ñ ꝓba ꝓposita r̄sõare. Et idẽ. xij. moꝛ. Uera postulatio ẽ ñ i oꝛꝫ vocibꝫ sz ī coꝛdis cogitatõibꝫ. Ualẽtiozes voces apõ aures dei ñ faciũt ꝓba sz desideria. Jõ de moyse tacẽte dr̄. Quid clamas ad me. Exo. xiiij. Et de anna. j. Re. i. oꝛ q̄ nõ loq̄ns oꝛabat ꝫ ẽ qõ saluatoꝛ suis electꝫ p̄cipit Mat. vi. d. Intra cubiculũ tuũ. ꝛ clauso hostio oꝛa pr̄em tuũ. Sz di. Ex q̄ oꝛõ nõ ẽ. nisi ascen sus mẽꝫ ad deũ. g̃ frustra voꝛ adiũgit. ꝛ p ꝓñs vocalit nõ ẽ oꝛandũ. Rñ. q̄ sz oꝛõ p̄n cipalit dz cẽ p eleuatõz mẽꝫ. tñ ex cõseq̄nti voꝛ ẽ nec̄aria. vñ di. ps. cxli. Uoce mea ad dñm cla. vo. m. ad dñm dep̄. sũ. Sz tñ plꝰ ẽ mẽte q̄s voce oꝛãdũ seu psallẽdũ. ꝓtra discãtizãtes nimis dissolute ī choꝛo. ꝑ q̄s ẽ extrauagãs Jobis vicesimisecũdi q̄ inci pit. Decrera scrõz. q̄ suspẽdit tales ab offi cio p octo dies k̄m Jero. sup epl̄am Eph. iiij. ꝛ põit. xcij. di. Cãtates. ℔ ñ itelligẽtes hussite errãt di. Deꝰ ẽ cognitoꝛ coꝛdiũ. g̃ñ ẽ oꝛãdũ vocalr. q̄ falsũ ẽ. Hã ꝯz Jo. an. in Clemẽ. Si dñm de reli. ꝛ ve. scrõz. ī glo. magꝫ Voꝛ adiũgit oꝛõi triplici rõe. ꝓio ad excitãdũ iteriozẽ deuotõez. Uerb̃ eñ ꝛ signis nosipos ī teriꝰ excitãꝰ ad scñm desi deriũ augẽdũ. vt di. Aug. ad pbã. Et ea rõe fiũt icliatões capitꝫ. vt ō imunitate ec. de cet. li. vi. ꝛ genuflexiões ad ꝓbil. ij. Sc̃do ad redditõz debiti. vt. s. fuiat deo k̄m scip sũ totũ coꝛde ꝛ coꝛpe. de cõse. di. iiij. Aun q̄s. Tertio ex q̄dã redũdãtia ab aĩa ī coꝛpꝰ ex vehemẽti affectõe. vñ ps. xv. dr̄. Leratũ ẽ coꝛ meũ ꝛ exulrauit ligua mea. Uñ dicit Hugo li. ō. pfecti. nouicioꝛ. q̄ sz deꝰ plus attẽdat coꝛ q̄s ꝓba oꝛꝫ. tñ ió ꝓba apponiñ. vt cũ mẽs pigra ẽ se ad leuãdũ ī deũ. ꝓba oꝛõis sustẽtata iuuek. ꝛ mẽoꝛia ꝺo inbeat. ī telleꝛ surs̃ tẽdat. affectꝰ p deuotõz inflã matꝰ gustet qm̃ suauis ẽ dñs. ex itẽtõe sa cre oꝛõis afflatꝰ. Deꝰ eñ q̄ creauit nos scit q̄d nob nec̄e sit añq̄s petãꝰ eũ. ꝛ ió ñ idiget ℔ fec̄ nos vt bñ faceꝛet nob gr̃uito p semet q̄d dispoſuerat facere. sz ãpliozẽ nob i ℔. p no dispoſuit. ꝛ tñ oꝛõis nr̄e studiũ. ad mul tiplicẽ nob vtilitatez ꝓuertit. atq̄s ita oꝛõ nr̄a ñ ẽ cã eiꝰ bñficẽtie sz via vt si ñ. ppt̄ illã cãz. p illã tñ viã nob mlt̄ eat. ℔ bu. ℔ Sz di. Quid itẽdiꝰ cũ oꝛãꝰ. qz vl peti q̄ opet q̄d dispoſuit se factuꝝ. p tpe. ꝛ ℔ videt tru stra. Hã sine nr̄is petitõibꝫ q̄cq̄d dispoſuit se facturũ pficiet. Uel peti q̄ mutet dispo sitõz ꝛ volũtatẽ suã. ꝛ velit sic̄ nos volum ꝛ ℔ ip̄ossibile ẽ cũ deꝰ ñ possit mutari. Rñ deo k̄m Ro. hol. vbi. s. q̄ ñ itẽdi dñi vel dinã dispositiõez mutare sz magis insta re vt cõpleat. Sic ei deꝰ dispoſuit q̄ ea q̄ circa nos cõsumabũt. p nr̄as oꝛões mere bũt cõsumari. xviij. q. iij. Obtineri. Et ió di. Boe. ō cõs. psa. iij. Q̄q ponũt ō nec̄ita te oia euenire auferẽt illud bũani gñis mu tuũ cũ deo cõmerciũ oꝛõis spandi ꝛ dep cãdi. Nõ g̃ cũ oꝛãꝰ deũ mutare. ꝓponimus vel ad nos icliare. sz magꝫ nos ad deũ le uare ꝛ nr̄am volũtatẽ suo bñplacito cõfoꝛ mare. ꝛ ℔ pulcre ōclarat Dion̄y. c. iij. d di ui. no. p duo exẽpla. Primũ ẽ si imaginemur vnã cathenã vl funẽ ō celo pẽdẽte. ꝛ nos at trahẽdo eã niramur surs̃ scãdere. nõ eam vtiq̄z q̄ surs̃ eẽt ꝛ deoꝛs̃ eq̄ꝛ descẽde facere ꝰ ad trã. sz p eã nosmetipos ad supius erigerẽꝰ. Sc̃dz exẽplũ. Si essemꝰ in nauꝫ exñte i aq̄ ꝛ tenereꝰ funes foꝛtes i mãibꝰ alligatos ad rupẽ imobilẽ. ꝛ trahereꝰ foꝛ titer funes illos ñ mouerẽꝰ rupẽ ad nos. sz ecõtrario nos ꝛ nauẽ mouerẽꝰ ad rupem. Sic cũ oꝛãꝰ ñ trahimꝰ ad nos immobilẽ deũ virtute. sz nos potiꝰ trahimꝰ ad deũ eleuãdo mẽtẽ nr̄az p pũ et bũilẽ affectũ. fi de spe et caritate subnixa. vt ait Hugo de studio oꝛãdi. Sc̃do oꝛõ ẽ scutũ nr̄e defen siõis. Uñ dr̄ de Aaro q̄ oꝛando cũ moyse ꝓ mitigatõe ignis in ppl̃m immissi a deo. Properãs bõ sine ḡrela. sz ipe ꝛ aaro dep cariꝓ pplis. pferẽs kuitutꝫ sue scutũ oꝛõnẽ ꝛ p icẽsũ depcatõz allegãs fstitit ire Sap. xviij. Narrãt bistorie britonũ q̄ rex archi car̃ illustrꝫ depictã bũit imaginẽ ℣gis bñ dicte filiũ suũ i brachijs baiulãtẽ. Ad hãc g̃ vmaginẽ q̄riẽs i pssura belli iciper fatiga ri respexit. ex cui scuti ituitu vires recẽt re cepit Uñ li. vij. ciusdẽ bistorie dr̄ q̄ clipeꝰ suꝰ p̄rescen dicebaꝫ. Dic̄ etiã Jo. an. in cle. Si dñm. in glo. magꝫ. q̄ ī vtalia ī ill ꝑsilv. Exurgat deꝰ. debellari fũt subito mlti ty rãni. q̄ armis debellari nõ potuerũt. Qõ fi guratũ ẽ ī Moyse oꝛãte. q̄ oꝛãte vincebaꝫ ppls ꝛ õficiẽte vincebaꝫ. Exo. xvij. ꝛ xxxvi

Sic erit in iudicio. in quo se scti reddent peccatoribꝫ extraneos. Nec miruꝫ qꝫ xps etiã dicet reprobis Nescio vos Mat. xxv Vñ ꝛ fatuis rñdent prudẽres. Ite ad vendentes et emite vob. Scõo nullo mõ declinabunt a regula iuris. qꝫ sanctitas est iusticia. qꝫ tũc iam erunt induri nouũ hominẽ q̃ fm deũ creatus ẽ in iusticia ꝛ sanctitate veritatis Ephe. iiij. Tertio ipi erũt hostes impioꝝ q̃s impij in hac vita cõculcauerũt Abacuc. i. Respicis cõtẽptores. ꝛ taces cõculcante impio iustũ. ꝛ iõ tũc vice uersa ipi calcabũt eos Malach. vlti. Calcabitis impios cũ fuerit cinis sub planta pedũ vr̃oꝝ. His igit cõpensatis timendũ esset diuinũ iudiciũ semp̃ de ipo fore cogitandũ. Nã dicit Greg. omel. xxxix. Pñtis tpis lecticia sic est agẽda vt nũq̃ amaritudo futuri iudicij a memoria recedat. Et Bern. sup psal. Qui habitat. Quid taz cauendũ. q̃d tam plenũ anxietate et vehemẽtissima solicitudine excogitari põt. q̃s iudicandũ astare illi terrifico et deifico tribunali. ꝛ incertã adhuc subitãq̃ districto iudice expectare sniam. vbi iudex teste nõ indiget. vbi veritas discutit intentiões. Et in q̃dã epla ad Robertũ monachũ dicit. Veniet q̃ male iudicata reiudicabit. illicite iurata confutabit. q̃ faciet iudiciũ iniuriã patiẽtib. vbi plus valebũt pura corda q̃s astura ꝟba. ꝛ conscia bona q̃s marsubia plena. qñ iudex non fallet ꝟbis nec flectet donis. Hec ille Jtẽ q̃ ad tertiũ non poterit reus se tũc trãsferre ꝺ vno regno ad aliud. vt subterfugiat illud iudiciũ. qꝫ oẽs tũc oportet nos astare añ tribunal xp̃i. vt dic apls. nullo excepto. Et Jobel. iij. dr̃. Venite oẽs gẽtes ꝺ circuitu ꝛ cõgregamini Flos ẽ fres pctã detestãtes queram⁹ iusticiã dei iudicãtes nosmetipos i pñti. vt futurũ illꝺ terribile iudiciũ euadere ꝛ p̃mia celestia consequi possimus. Quod nobis prestare dignetur. ꝛc.

Dominica q̃nta Rogationũ. I.
Sermo. LXIX

Petite et accipietis

Joh. xvj. Sic dicit Augu. in li. de diffinitionib. Nullum credimus ad salutẽ nisi deo iuitante venire. nullũ inuitatũ: nisi deo auxiliante opari. nullũ nisi orantẽ auxiliũ p̃mereri. Ex quibus ꝟbis p̃z q̃ licet de⁹ p̃sto sit dare cuilibꝫ auxiliũ salutẽ. illꝺ tñ nõ dat: nisi p̃ mediũ orõnis. imo esto q̃ de⁹ sine orõnis medio nõ nullas virtutes hoib infũdat. illas tñ nõ cõplet nec pficit absq̃ orõis iugitate ꝛ pseuerãtia. fm Henricũ de vrmaria de pfectione interioris hois. li. ix. ca. i. Hinc ẽ q̃ saluator ad iugẽ orõis pseuerantiã exhortans ait. Oportet semp orare Luce. xviij. Jtẽ puocãs nos ad orandũ oñdit orõnis nr̃e exauditiõem facilẽ i hodierno euãgelio dicens. Petite ꝛ accipietis ꝛc. In illo tpe dixit ihs dis. suis. Ame amẽ dico vob. Si q̃d petieritis p̃z in noie meo ꝛc. Se quit thema. Petite ꝛ accipietis. In q̃bus ꝟbis duo tanguñ. Primo hortat ad orõnis deuotionẽ. Petite. Scõo p̃mittit orõnis deuote exauditiõz. ꝛ accipietis A

Circa p̃mũ hortat ad orõnis deuotionẽ dicens. Petite. q̃ ꝑmo p̃miserat dicẽs Si q̃d petieritis p̃rem in noie meo dabit vobis. Vñ sciendũ q̃ vt dicit Henricus de vrmaria li. ix. c. i. de pfectione interioris hois. Cordis pfectio cuiuslibet iusti hois ad iugẽ et indisruptam orõis pseuerantiã tendere dz. et q̃ntũ hũane fragilitati cõcedit ad cõtinuã trãq̃illitatẽ mẽtis niti dz ꝛ ad ei⁹ ꝑpetuã puritatẽ ꝑ quã possidẽdã oẽm laborẽ corpis ꝛ cõcussionẽ spũs indefesse querim⁹ ꝛ iugit exercem⁹. Hec ille Et q̃b ꝟbis p̃z q̃ mltũ nccaria est orõ ad salutẽ. Circa q̃d videndũ ẽ de duob. Primo de cõmẽdatõe orõis. Scõo de forma ꝛ mõ orãdi. vt sic iuxta cõsiliũ saluatoris exhortãtis debite petã⁹. Est ãt circa ꝑmuz sciẽdũ q̃ fm Robertũ hol. sup illud Sap. xviij. Tetigit ãt ꝛ tũc iustos tẽptatio mortis. q̃ orõ ẽ moralit scala nr̃e ascẽsiõis ad deũ. scõo scutũ nr̃e defẽsiõis. tertio nũci⁹ nr̃e legatiõis. q̃rto reddit⁹ nr̃e subiectõis q̃nto ẽ speculũ nr̃e cognitõis. inq̃t Hugo li. de pfectu nouicioꝝ. Prio dico q̃ orõ est scala nr̃e ascẽsiõis. Per hãc ei ascẽdim⁹ ad deũ. ꝛ a trenis ad celestia nos leuã⁹. Eccli xxxv. Orõ hũiliãt se nubes penetrat. vñ orõ fm Damas. li. iij. c. xxviij. diffinit. Est ascẽsus mẽtis ad deũ ꝛ decẽtiũ petitio. Et hugo de pfectib nouicioꝝ di. q̃ orõ mẽtẽ magis a terrenis eleuat ꝛ elõgat q̃s cete actiones. qꝫ ille negociãt cum Martha circa freq̃ns mĩsteriũ inferi⁹. ista cũ Maria pedib dñi inhẽrẽs. eũ solũ sibi ꝑpiciũ cẽ exo-

Petite.

ēt peti tpalia pmouētia ad ipz. ñ tñ vt finē
i eis ꝓstituā⁹. ſz vt adminicla brītudis ꝓse
ḡnde. vt. ſ. iſtrumētaliꝝ nob deſuiāt. q̄ſi ad
ſuſtētatōz vite corꝑal' exercēde ad act⁹ ꝑtu
oſos. ſm Jo. an. i glo. mag. cle. Si dñm. ō
reliquȳs ⁊ veneratōe ſcōz. vñ ⁊ Socrates
put refert Vale. li. vij. c. ij. dicebat. Nihil
vltra petēdū a dīs imortalib⁹ q̄s vt bōa tri
buerēt. itelligēdo indetmiate ⁊ indiſticte.
ſubdēs. Qui tribuere bōa de facili ſolēt ēt
eligere aptiſſime pñt Uerūtñ ſm Aug. ad
pbā. Etiā determiate pñt peti bōa tpalia.
put et ozōe dñica colligit. vbi peti⁹ panē.
tē. Sz ea itētōe vt dictū ē. inq̄ntū valent ⁊
pmouēt ad etna. Ad idē archi. ō pe. diſt. j.
Nō ſufficit. Uñ dic̄ q̄ ñ dē⁹ i ozōe pet'e
tpalia ad ſalutē ñ ptinētia. ſz etna ⁊ ſpūa
lia. vt ſūt fidei. ſpes. ⁊ caritas. De q̄bꝫ Lu.
xj. ⁊ alia ſeptē i ozōe dñica iclusa. Hec Ar
chidia. Sexto oz eē pfectibilitas operis.
Job. xxvij. Neq̄ ꝑphēdit me cor meū i oi
vita mea. vbi dic̄ Greg. xvj. moral'. q̄ ſi id
q̄d ꝓcipit dñs faciā⁹. id q̄d peti⁹ apō deū
obtinē⁹. hec eñ ꝓgruūt vt ⁊ ozōe opatio ⁊
opatiōe ozō fulciat'. Treñ. iij. Leuē⁹ cozda
nr̄a cum manib⁹ ad dñm in celos. Cozda
cū mānibꝫ leuat q̄ ozōez ſuā cū opib⁹ roborat
Septio oz eē idefeſſa ꝓſeuerātia Luc̄. xi.
Et ſi ꝓſeuerauerit pul. tē Et ſaluator Lu.
xviij. Oꝑtet ſp ozare. Et. i. Theſ. v. Sine
itermiſſiōe ozate. pſ. Semp laus ei⁹ i ore
meo. Nōe ozōnis itelligūt bona opa. ſm
glo. ibiō. vt ait Aug. i de pfectōne iuſticie.
Uñ. Nō deſinit ozare q̄ ñ deſinit bñ face
re. Hic ē q̄d apl's ait. ij. Theſ. ij. Gras ſēp
agētes p vob. Qō expōit Haymo di. Q̄
ppt' aſſiduitatē quā p ſingl's dies ⁊ noctes
ferebat h̄ ait. qz i ſcīptur̄ patr̄ legi⁹ q̄ apl's
vſq̄ ad q̄ntā horā labori manuū iſiſtebat.
⁊ ab illa hora vſq̄ ad decimā ho. p̄dicatōi
opaz dabat. ⁊ p⁹ illā dabat⁊ ꝓcurabat pau
per̄ ⁊ pegrior̄ hoſpitalitatez. ſuiq̄ corꝑis
nēcitatē. p noctē vo ozōi inſiſtebat. ꝓpt' illā
ḡ aſſiduitatē p̄dictor̄ ait. ſemp gras agere
Hec ibidē. Nō ē ḡ itelligēduz q̄ oib⁹ alīs
opib⁹ actiue vite obmiſſis ſp eēt ozandum
ozōez recurrēdū. alīs vo horꝫ ⁊ tpib⁹ opi
ſio i roſarijs decreti. ō pe. di. i. Nō ſufficit
in vbo ieiunijs. exponēs p̄dictū vbū apli.
Sine itermiſſiōe ozate. i. nō itermiſſis bo
ris canonicꝫ. De q̄bꝫ pſ. Septies i die tē.
Alias. Sine intermiſſiōe ozate. i. ſēp iuſte
viuite ⁊ etna ō̄ſiderate. Quia ſm ipm. Ju
ſtus non deſinit ozare niſi deſinat iuſt⁹ eē.
Sēper ozat. q̄ ſp bñ agit. Et Aug. dic̄. Jp
ſum deſideriū boni ozō eſt E

Dixi ſecundo q̄ in v. p. pre
mittit deuo
te ozōis exaudit̄. cū ōz. ⁊ accipietz. Hāc
fiducia. maxia ſecuritas ozādi. exq̄ p illam
certificamur ō exaudiēdo quē ozā⁹. q̄ neq̄
q̄s nos ad ozādū. puocaret: niſi dare vellet
ſz Cryſ. Deſcribit igit affect⁹ ozōis vnico
vbo. cū dr. accipietz. ſ. grāz i pñti. ⁊ glāz in
futu. Circa q̄d ſciēdū q̄ ſm Jo. an. in glo.
ma. cle. Si dñm. De reliquȳs ⁊ ve. ſctōz.
duplex ē effect⁹ ozōis. hz ei vtutē merēdi ⁊
ipetrādi. Meremur ād duplr p ozōnē. Pri
mo q⁊ vitam⁹ p eā tēptatōez. q̄d ē maximū
meritū. Unde Jero. ſup Mar. xiij. In tē
ptatiōez intrat q̄ ozare negligit. Et Aug.
di. Ozō ē ozanti pſidiū. aduerſario icēdiū
angelis ſolaciū. deo gtū ſacrificiū. Hā ꝑn
cipalit' valet ꝫ vicia ſpūalia. Uñ Jero. ſu
per math. xvij. tractās illud. Hoc gen⁹ de
monioz nō eicit: niſi in ieiunio ⁊ ozōe. q̄d
hēt ēt Mar. ix. Nō ſanat oculū q̄d ſanat
calcaneū. ſanāt peſtes corꝑis ieiunio. ozōe
ſanant peſtes mētz. Et q̄ redarguit' fatui
tas nō nll'oz q̄ cuilibz pcō idifferēt ſatiſfa
ctōis q̄dcūq̄ remediū apponūt. cū tñ di
uerſ' moꝛb⁹ diuerſa ſmedia ſint apponēda
xxix. di. Hecce. xlv. di. Licet. l. di. Ut cō
ſtituerēt. xliij. di. Comeſatōes. Uñ faciē
tes ꝫriū ſiles ſūt medicꝫ ipitis q̄ vno coli
rio volūt oīm oc'los curare. vt dic̄ Jero. in
ep'la ad Epheſ. Eſt ḡ remediū dandū exē
plo ſaluatoris. q̄ ſm Grego. in omel. ſuper
Mar. Lubricꝫ cōtinētiā. tenacib⁹ largita
tē iracūdis māſuetudinē. elatꝫ būilitatē ꝑ
cepit. Jniūgat' ḡ luxurioſo ieiuniū q̄d idu
cit ptinētiā. auaro elemoſina q̄ iduc̄ largi
tatē. ſupbo ozō q̄ inducit būilitatē. Sc̄o
meremur p ozōez. qz ꝓcedit ex radice cari
tatꝫ. penes quā ꝓſiſtit oē meritū. ⁊ ē fōs vi
uus. ō pe. di. ij. caritas. Extra ō regulari.
lz. in fine. Uñ ipoſſibile ē exiſtētē in carita
te nō exaudiri. pſ. Dilexi q̄m exaudi. dñs
Dicit ād Hugo ō pfec. nouicioz. q̄ de⁹ ñ
tm vult ozari q̄d añ diſpoſuit donare. ſed
vult vt pl⁹ ozādo mereamur p fidē q̄ obtīe
re ꝓfidiū⁹ petita ⁊ p caritatē q̄ exaudit ozē

di.c.vl. Refert etiã triptita hiſtoria Hug. floriacẽ. ꝛ Helinãd⁹. Ruffinus ceteriq; hiſtoriogꝑhi. q; Theodoſius ipator ſenior ſuis oꝛõib⁹ miraculoſã victoriã obtinuit ꝺ Eugeniũ ꝛ Arbogaſtẽ. q; iacula vehemẽtiſſim⁹ vẽt⁹ retoꝛq̃bat i ipos. ꝛ iacl'a ptz theodoſij cũ maioꝛi fortitudie vltra mẽſurã humani ict⁹ ipigebat i illos. Et ꝑ voluit ille Claudiã⁹ poeta q̃ tũc floꝛuit di. O nimiũ dilecte deo cui militat ether. Et cõiurati veniũt ad claſſica venti. Hoc ãt obtinuit theodoſij oꝛõ. q̃ tal' fuiſſe ferũ. Oꝑs ꝺs tu noſti q; i noie xꝑi filij tui vltõis iuſte vt puto ꝑlia ſuſcepi. Sin alit. i me vindica. Si ꝓo cũ iuſta cã ꝛ in te cõfiſus huc veni poꝛrige dexterã tuis. ne forte dicãt gẽtes vbi ẽ de⁹ eoꝝ. Tertio oꝛõ ẽ nũci⁹ nr̃e legatõis Vñ aug. ſup ps. lxv. di. Oꝛõis pure magẽ ꝓt⁹ ꝛ velut fidel'nũci⁹ mãdatũ pagit ꝛ illuc penetrat q̃ caro ñ pueit. vñ ps. Intret in cõſpectu tuo oꝛõ mea Inclina aurẽ tuã ad ꝑcẽ meã. Quarto oꝛõ ẽ redditꝰ nr̃e ſubiectõis. Ladit em̃ oꝛõ ſub ꝑcepto. ꝛ determiate ꝛ indetermiate. Determinate q̃dẽ ſm Holgot. vbi. ſ. q̃ntũ ad miſtros eccl'ie qui ſub ꝑcepto eccl'ie ad horas canonicas obligãt. Indetmiate ꝓo q̃ntũ ad oẽs. Oꝝ ei hõ tenet ſalutẽ ſuã ꝓcurare q̃d ſine oꝛõe adulto ñ cõcedit. Vñ oꝛare mẽtal'r ſm ipſuz ẽ de iure nat̃e. et reducit ad ſcõm ꝑceptũ ꝑme tabule. ſ. Memẽto vt diẽ ſabbati ſanctifices. Tps ꝓo laicꝝ oꝛãdi ñ inſtituit ex ſtatutꝝ canonũ: niſi dieby feſtiuis. q̃ tenẽt diuis officijſ inteſſe vt miſtris ꝑ ꝓpl'o oꝛãtibꝫ ſuã intẽtõez cõformẽt. De hac redditiõe dicit Oſee. xiij. Reddẽ⁹ vitl'os labioꝝ nr̃oꝝ. ꝟz Holgoth. i. deuotas oꝛões. Quito oꝛõ ẽ ſpeculũ nr̃e recognitõis. Vñ dic̃ hugo de ꝓfec. nouici. q; oꝛõ ẽ ſpeculũ q̃d fac̃ cogſcere defect⁹ ſuos vel ꝓfect⁹. q; cõſcia ibi ſe ſibi lucidi⁹ r̃ñtat. vl'ꝑ ꝓfectu i fiduciã ſpei leta erigit. vl'ex defect⁹ ꝓſideratõe ꝓfũdit.

¶ De ſcõdo. ſ. de forma ꝛ mõ oꝛãdi eſt ſciẽdũ q; ad ꝺs vt debite petat ꝛ oꝛõ ſuũ cõſeq̃t effectũ. put dr̃. ij. dialogoꝝ. ſeptẽ ſunt neccaria. Prio ſiq̃dẽ i corde oꝛãtz oz ẽe ꝓt⁹ caritatz. vt. ſ. ex deſiderio amoꝝ deũ petat q̃d tãgit i euãge. vbi dr̃. Si petieritz pr̃ez Scõdo oz ẽe irrepꝛhẽſibilitaſ ꝓſcie. vñ Ja. j. dr̃ q; ille quẽ r̃pꝛhẽdit ꝓſcia ꝺ pctõ dr̃ vir duplex aio ꝛ icõſtãs i oib⁹ vijs ſuis. Vbi glo. dic̃ oꝛdi. Duplex ẽ q̃ genua ad pꝛecem flectit. ꝛ moꝛdẽ reꝓſcia ꝺ ipetratõe diffidit Duplex q̃ vult gaudere cũ deo ꝛ ſcl'o. q̃ de bonis q̃ agit ñ deũ ſz fauoꝛẽ q̃rit. Hec ille. Vñ. i. Jo. iij. Si coꝛ nr̃z nõ repꝛhẽdit nos fiduciã habeã⁹ ꝛ q̃cq̃d petieri⁹ accipiẽ⁹ Et Paul⁹. Volo ei vos oꝛare ꝺ oi loco leuando puras man⁹ ad deũ. i. Thi. ij. Ex q̃bus ꝑz q; oꝛãs ꝺz ee a vicijs imacl'at⁹ ꝛ ꝺo acceptꝰ. Reſpexit iq̃t dñs ad abel ꝛ mũera ei⁹ Beñ. iij. ꝑus ad abel. poſtea ad mũera. hic ẽ q; ex dãtz coꝛde illõ q̃d dat̃ acceptat̃. ait Bre. xxv. moꝛa. Ex q̃bꝫ ꝑz ꝑmã cãz ñ exaudit̃is oꝛõnũ nr̃aꝝ. ee culpã ꝺmeritoꝝ oꝛãtis. ſm Aug. li ꝺ ꝑfec. nouici. Vñ Jſa. j. ꝺ. Cũ multiplicaueritz oꝛõez vr̃az ñ exaudiã. Et ſubdit cãz. Mã⁹ em̃ vr̃e plene ſũt ſãguie. i. pcõ. Et Jo. ix. dr̃. Pctõres de⁹ ñ exaudit Jſa. lix. Pctã via abſcondit̃ facie⁹ Sz. d. g̃ pctõres ñ dñt oꝛare ꝑ eoꝝ cõuerſiõe. q̃d ẽ ꝺ illõ Ezech. xviij. Quacũq; hoꝛa pctõr ige. rc̃. ꝛ Lu. xviij. Oꝛãs publican⁹ ẽ exaudit⁹ Rñdeo ſm Tho. ſcõa. ij. q. lxxxiij. ar. viij. q; oꝛo pctõz ꝓcedẽs ex deſiderio peccãdi nõ exaudit̃. ſz bñ q̃ ꝓcedit ex deſiderio bone fame. ñ q̃i ex iuſticia. q; tal' ñ merek̃ ſz ex pura mia. Jdẽ põit Jo. an. in cle. Si dñm. Tertio ꝺz eſſe irremeabil'ad pctã q̃ plãgũt̃ i oꝛõne ſic̃ dici⁹ ẽt ꝺ pnia. Jrriſoꝝ ẽ ꝛ ñ penitẽs q̃ qꝺ penitet itez cõmittit. ꝺ pe. di. iij. irriſoꝝ. vñ gre. di. x. moꝝ. Cũ mala geſta defleuerz i oꝛõe: neq̃q̃ rurſũ facias qꝺ i ꝓcibꝫ itez plãgas. Quarto ꝺz eẽ recõciliatio offeſe fris Mat. v. Cũ offers mun⁹ tuũ añ al. ꝛ ibi re. fu. q; fr̃ t. hz aliq̃d ad. te. ya. recõ. fr̃i tuo. Et itez dñs Mar. xj. Cũ ſtabitis ad oꝛãdũ dimit. ſi q̃d hẽtis aduerſus aliq̃ẽ Quito ꝺz eẽ oꝛdiabilitas petitõis. petẽdo vnũ qꝺ ẽ nccariũ. Vñ in euãgel'. oꝛ Si q̃d petieritz Expõit Jo. gallẽſ i ſuo cõiloq̃o pte. vj. di. vj. id ẽ. ſi petieritz illõ qꝺ ẽ vez bonũ. put etiã expõit Augu. omk. iij. ꝺ eſt qꝺ p ſe ſaluato⁹ expõit di. Mat. vj. q̃rite ꝑmũ reg. dei. ¶ Circa q̃d ſciẽdũ q; ſm Jo. gallẽſ. vbi ſ. triplex ẽ petitio. ſ. caſta. q̃ venia ꝺ pctis peti⁹. caſti oꝛ. q̃ ſpõſi dona petit̃. caſtiſſima q̃ ipſe ſpõſus petit̃. put lati⁹ deduc̃ cõmẽtato⁹ in li. ꝺ diuis no. Vñ aug. i epl'a. xlvij. ad ꝑbã vꝛoꝛẽ adelphi di. Oꝛa ꝑmũ btãz vitã quã oẽs appetũt. Quid aliꝺ oꝑtet oꝛare niſi q̃d oẽs cupiũt. Vnã inq̃t petij a dño Licz ãt ꝓncipal'r petendũ ẽ regnũ celoꝝ. tũ ꝑnt

petebāt ꝓseqūrēt. Quid ei oꝛo nō ꝑt efficere ꝑm ipm. Qio iudicꝫ ira placat Exo. xxxij. Qrauit Moyses ⁊ placat⁹ est dñs. Scō petōꝛi veniā ipetrat Mat. xviij. Qē debi tū dimisi tibi qm̄ ro. me. Tertio tēptatōis ipetū sedat Nūe. xj. Qrauit moyses et absoꝛpt⁹ ē ignis Exo. xvij. ō amalech. Quarto vicia coꝛdis expellit. ps. Dispge il. i ꝑtu te tua. ⁊ ō pōe eos ꝓtectoꝛ me⁹ dñe. Quinto in picꝛo libat. ps. Jnuoca me i die tribulatōis. Et itez. Ad dñm cū tri. cla. Sexto a picul' defēdit Math. xxiiij. Qrate ne fuga via fiat i hyeme aut sabbato Math. xxvj. Vigilate ⁊ orate ne intrez i tēp. Septimo ab hostib⁹ vidicat. ps ō oꝛōe ezechie ⁊ isaie ꝛ sēnacherib Isa. xxxvij. Octauo difficultatē complanat Josue. vj. Vociferāte ꝑ ꝛo muri iericho coꝛruert. Nono failiaritatez ō ꝓfert. ps. Prope ē dñs oīb⁹ inuo. eū. Isa. Clamab. ⁊ dicet. Ecce assū. Decimo scōz āgelo⁹ pūtiā adduc̄. ps. ꝓuenert ꝓncipes ꝓiūcti psallētib⁹ Undecio. spūssci grāz ipetrat. vñ oꝛātib⁹ aplis cecidit spūssc̄us. Et Lu. xj. Pi dabit spm̄ bo. peten. se. Duodecimo sapiaz donat. Jaco. Si qs idigz sapostu. eā a ō do Ecci. lj. Quesiui sapiaz palā i oꝛōe mea Tredecio. grāz p̄dicādi ipetrat Eph̄. vj. Oꝛātes ꝑ me vt det mihi ꝑmo in aptōe oꝛ mei. Quartodecio reuelatiōez secret⁹ ipetrat Jere. xxxiij. Clama ad me ⁊ ānūciabo tibi gndia ⁊ firma. Quindecio ptātē q̄rūlibz miracl'⁹ Ja. v. Helyas oꝛauit vt n̄ pluerz. ⁊ ꝑ puero suscitādo. iij. Re. xvij. Sedecio aerꝫ tpiez. sic tpe bti gregoꝛij. Decioseptio tpalia subsidia. ps. Oculi oīm i te spant. Deciooctauo q̄rūlibz aduersitatū merek sublatōz. iij. Re. viij. Fames si oborta fuerit aut pestilentia: aut coꝛrupt⁹ aer: aut erugo: aut locusta aut rubigo. ⁊ sic ō alīs. Seq̄t. Si qs coḡuerit plagā coꝛdis sui ⁊ expādit man⁹ suas i domo hac. tu exaudies i celo i loco hitatōis tue. Hc ibi. Decionono q̄rūlibz vtiliū ⁊ nc̄ariō⁹ donationē Roꝛ. x. Quicūq; inuocaue. no. dñi salu⁹ erit. Et breuit oīa saluti ꝛria rep̄mit ꝓfert ⁊ ꝓseruat ꝓticua h̄ i grā. ⁊ p⁹ vitā eternam. Ad quam. ⁊c.

Dñica. v. Rogationū. II Ser. LXX.

Petite et accipietis

vt gaudiū vr̄m plenū sit. Jo. xvj. Aug⁹li. de moꝛib⁹ ecclie. Tāta ē pulcritudo iusticie. tāta est iocūditas lucis eterne. h̄ ē icōmutabil' ꝛitatꝫ atꝫ sapie. vt etiā si n̄ liceret i ea āpli⁹ manere q̄ vn⁹ diei mora. ꝓpt̄ h̄ solū inūerabiles āni h⁹ vite pleni delicijs ⁊ circūfluentia bonoꝝ tpaliū recte meritoq; ꝓrēnerent. Hec ille. Et q̄hybis ꝑz q.p ꝓseq̄nda vita eterna hoies mlt̄ū debe rēt desudare. maxie exq̄ oēs delicie h⁹ mōi ⁊ queꝝ optia ipi⁹ ꝑ nihilo ꝑputēt i ꝛpatōe eiusdē. Hinc ē q̄ saluato⁹ nr̄ volēs nos ee solicitos ō hmōi gaudio vite eterne instruit q̄lr illō acq̄rere debeā⁹. ꝑ mediū scz oꝛōis. cū dic̄. Petite ⁊ accipietꝫ vt gau. ve. ple. sit. Circa q̄ō tria describū. Prio excitat affect⁹ nr̄e deuotōis. cū ōr. Petite. Scō ꝓmittit certitudo diuie assecuratōis. cū ōr. accipietꝫ Tertio oñdit libalitas sufficiētissime remuneratōis. ibi. vt gaudiū vr̄m plenū sit.

A

Dixi primo

q̄ ꝑmo excitat affect⁹ nr̄e deuotiōis. cū ōr. Petite. Merito āt excitat nr̄a affectio ad deuotōz oꝛōnis. Sic ei dic̄ Aug⁹ i li. ō spū ⁊ aia. Qio ē cōuersio mētꝫ i deū ꝑ piū ⁊ būlē affectū. Ad quā q̄dē oꝛōez hortat nos pl̄a Et ꝑmo ois creatā. Dirū em̄ ē valde q̄ hō deū nō laudat. qz q̄libet creatā ad deū laudādū sp̄ inuitat. Dic̄ em̄ Aug⁹. Si placēt opa dei. i. creatē ex ipis deū lauda ⁊ i artificē eoꝝ re torqueamoꝛe. Vñ Lira sup illō ps. Qis spūs lau. dñm. i. oīs creatā ē occasio laudis diuie ipi homini. Scō ad h̄ hortat nos scriptura diuia. Vñ in ps. Jmola ō sacrificiū laudis ⁊ redde altissimo vota tua Et Ecci. xviij. Nō ipediarꝫ oꝛare sp̄. Et. j Mach. iiij. Et nūc clamem⁹ oēs in celum Tertio ad h̄ hortant nos antiq̄ patꝝ exēpla. Prēs em̄ vtriusq; testam̄ti oīa sua opa oꝛōe cōfirmabāt. iuxta illō Joh. iiij. Prēs nr̄i in mōte h̄ adoꝛauert. Vñ Noe ꝑmus edificauit altare dño deo. Hec dubiū q̄n ibidē oꝛauit offerens holocausta. vt dic̄t Ben. viij. Silr ⁊ Abrahā Ben. xviij. Qui oꝛauit ne subuerteret Sodoma. Similiter y saac et iacob. vt patet in multis locis. Silr Moyses Exo. viij. Silr oīs ꝓphe vsq; ad xp̄m. De xp̄o aūt in multꝫ locis euā gelū legit q̄ ascendēs in montē ibi ꝓnoctabat in oꝛōne. Similiter ō apostolis patet Actu. j. q̄ erant perseuerātes in oꝛatione. Petrus quoq; ⁊ Johānes ascēdebāt in tē plū ad horā oꝛōis nonā. Paul⁹ quoq; dic̄

ãpli⁹ amē⁹. iuxta illō. Dilexi qñ rē. Itē vt pl⁹ mereamur p hūilitatē q̄ i supplicatōe p seuerā⁹. Itē vt pl⁹ mereamur p desideriū q̄ bōa adipisci cupi⁹. maxie ꝑtutes vñ ꝺo placeā⁹. Hec hugo. De ꝑtute ꝺo ipetrādi ꝑz q⁹ oꝛō ꝑtute sua oīa ipetrat. iuxta illud Dar. xi. Oīa q̄cūq; oꝛā. pe. credite: qz accipietȝ. Uñ Boe. v. ꝺ ꝓso. i fine dic̄. Non frustra i deo spes pōit⁊ pces ponūt. Preces em̄ q̄ recte sūt inefficaces ee nō pūt Et subdit. hūiles pces i excelsa ꝓrigite. Et Ber. i meditatōib⁹ ꝺi. Ex duob⁹ vnū sperare dēm⁹ idubitāt. aut ꝺabit nobis q̄d petim⁹. aut q̄d nouit eē vtili⁹. Et Aug. in li. snīa⁊ ꝓsperi dicit. q⁹ oꝛās misericoꝛdit audit. ⁊ misericoꝛdit nō audit. Quid em̄ infirmo sit vtile magis nouit medicus q̄ egrotus. De his Ualerius li. vij. c. ij. dic̄. Sepe votis petim⁹ q̄d nō ipetrasse meli⁹ foret. Et ponit duo exempla. Appetis diuitias q̄ multȝ fuert exicō. bonoꝛes ꝺcupiscȝ q̄ q̄ plurimos ad malū exitū ꝺeduxerunt Regna tecū ipe volnis. q̄z exit⁹ sepe miserabiles cernūt. splendidis cōuiuijs man⁹ inicis. at hec vt aliq̄n illustrāt ita nōnūq̄ fundit⁹ domos euertūt. Suadet g̃ celesti arbitrio nos sꝺmitti. qz vt dictū ē. q̄ tribuere bona possūt de facili etiā eligere aptissime pūt. Et ex his ꝑt haberi facilis ꝓiectura et ꝓbabilis agnitio q̄re in oꝛōib⁹ nostrȝ nō sp exaudimur. qz vicz illud nobis inutile est ad salutē q̄d petim⁹. vel forte idiscrete petim⁹. i. licet vtile. sȝ ad finē malū oꝛdinat⁊ p nos. Sic filij Zebedei bonum optabāt. quia sedere a dextris dei ⁊ a sinistris sed mala intētōe. qz ex ambitōne. Jō audi uerūt. Nescitis q̄d petatis Math. xx. Et Ja. iiij. Petitis ⁊ nō accipitis. eo q⁹ male petitis. Fit etiā q̄nq; dilatio exaudit̄ōis ꝺm Hugo. in li. p defectu nouicio⁊. vt magis ad petendū prouocemur. Juxta illō Ber. Sancta desideria dilatiōe crescūt. vt tanto cautius custodiatur acceptū quo difficili⁹ impetratur. Et Chrysostomus dic̄. Deus ad hoc beneficiū suuȝ protrahit vt non sit nobis inutile quod ꝺonat. Fit preterea hoc ad hūilitatē oꝛantis dū tardius exaudit⁹. Et sic duo bona proueniunt. scȝ vt solers repmat⁊ elatio. ⁊ tñ petitiōis ñ cassēt effect⁹. Unde dic̄ Hugo vbi supra Si ꝓ voto non succedit sustineat assidue. Ipa nāq; tarditas proficiēs ē vite ꝓfectus dum humiliamur: ⁊ per hoc melius a superbia defendimur. quia sepe nimia proficiendi securitas mentem extollendo deicit⁊. et feruoꝛ continuatus vires corporis exhaurit. Et ideo deus pie cursum nostrum⁊ temperat vt lōgius procedatur. Hec Hugo. Fit etiā dilatio hec vt ad illud tempus ex auditio differatur quod magis congruū ⁊ vtile est petenti. Sic Moyses gloriā dei sibi ostendi petijt. quam tamē non tunc sȝ post videre meruit. Fit etiam dilatio talis vt etiam aliozum suffragijs querat adiuuari. quia forte ardua ē petitō. vel vt presūptio reprimatur. sicut Ezechias misit ad Jsaiam vt oꝛaret pro eo et populo. Josias ad Oldam. Unde ⁊ apostolus a romanis iuuari in oꝛatione postulauit. Roma. xv. Obsecro vt iuuetis me in oꝛationibus vestris vt liberer ab infidelibus. Hinc saluatoꝛ Matthei. xviij. dicit. Si duo consenserint ex vobis de omni re quamcunq; petierint fiet illis a patre meo qui est in celis. Ultimo fit dilatio ymo negatio exauditionis propter vtilius. contrarium eius quod petitur. sicut apostolo fuit vtilioꝛ stimulus carnis quem petebat ter amoueri. q̄ tamē ab eo nō est amotus. vt virt⁹ in infirmitate perficeretur. Unde dicit Hugo vbi supra. Utilioꝛ est sepe exercitatio tribulatōis q̄s quies prosperitatis. licet hāc plus optemus. Hec Hugo. Unde Jacobus. Tristatur aliquis vestrum. oꝛet equo animo ⁊ psallat. Dicit glosa oꝛdi. Ne murmuret ⁊ iudicia dei vituperet. sed ad ecclesiam currat. ⁊ flexis genib⁹ vt deus cōsolationē mittat oꝛet. ne seculi tristicia q̄ moꝛtem operatur absoꝛbeat. ⁊ crebra psalmodie dulcedine nociuam pestē de coꝛde pellat. Hec ibi. ℣ Ad sciendū autem finaliter ꝑticulariter ⁊ singulariter fructuȝ petitionis nostre. breuiter notandum. q⁹ oꝛō nra impetrat multa nobis bona. tam in ꝑsenti q̄s in futuro. tam aīe q̄s coꝛpoꝛi. tam nobis q̄s alijs nris. nec tantū amicis sed etiā inimicis. Unde dicit Hugo q⁹ ꝓma vtilitas oꝛōis est qz p eā facili⁹ impetram⁹ q̄ a dño desideram⁹. ita q⁹ q̄nq; breui oꝛōe aliquis obtineat quod diuturnis alijs laboꝛibus ⁊ pijs operibus vix obtineret. Uñ dic̄ ipe q⁹ scī. p oīm desiderio in oīm periculo i oī casu sp inueniūt ꝓncipaliter ad oꝛationis remedium refugisse. quia ꝓmptius ibi quod

gr̃e dei ⁊ ꝺ̄struat regnū malicie pci. Quarto regnū eterne gl̃e ⁊ destruat regnuz pn̄tz miserie ⁊ fuke. Notāt āt ꝺ̄r hic. Aduenīat id est ad nos veniat q̄ ℔m Henri. ꝺ̄ vma ria in tractatu ꝺn̄ice ozō̄is. c. iiij. Nos pō dere mortalitatis p̄grauati ad illud veni re nō possumus. nisi p manū gr̃e ⁊ miscoie sue nr̄ affect⁹ ad ei⁹ desideriū ⁊ cōsecutiōz misericoꝛdit subleuek. Sic āt lyra expōit. q̄ exq̄ nō possum⁹ ad ꝺn̄m venīre. nisi ipe p̄ius veniat ad nos. vt ꝺi. Aug. sup Joh. iō petim⁹ aduenire regnū. i. btitudinē eter nā. q̄ bn̄ ꝺ̄r regnū. q̄ ibi habek plena ⁊ pfe cta copia oīum bonoꝝ. ⁊ p hāc petitionem excludik auaricia q̄ nō q̄rit regnū dei. sed regnū h⁹ mūdi. Et ita auaricia spēal̄r ꝺ̄ri atur regno dei ꝓpt̄ inclinatiōez affect⁹ ad ipa terrena. Hec Henric⁹. Per hāc scōaz petitōez petim⁹ donū intellect⁹. q̄ coꝛ mū dak vt de⁹ videri possit. Hoc ei donū tria opak in nobis p q̄ disponimur ad regnum dei cōsequēdū. Nā p̄mo mētē ĩstruit ad sa ne intelligendū ea q̄ fidei sunt. Scōo intellectū instruit ad recte credendū. Tertō mentē purgat ad pure intelligendū. Hec Henri. Tertia petitio. Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in terra. Hic petimus illō p q̄ō possem⁹ cōseq̄ btitudinē ℔m Lyrā. hec āt est impletio diuine volūtatz p scētāz operationē. q̄ freq̄nt volūtas ei⁹ nob ē incognita. ⁊ q̄n cognoscit adhuc ipotētes ⁊ pigri sum⁹ ad iplendū. Jō tertio petim⁹. Fiat volūtas tua. i. inspires nobis ꝓtutē ⁊ p positū ad implēdū tuū bn̄placitū volūtatz Addik aūt. sicut in celo ⁊ in terra. Bti em̄ q̄ sunt in celo: q̄ sunt cōiuncti imediate regule diuine. iō nō p̄nt deficere nec deuiare a diuina volūtate. ⁊ iō nos qui sum⁹ in via q̄ nō sum⁹ sic cōiūcti petim⁹ vt dīna gr̃a ℔ suppleat in nob tenēdo volūtatē nostrā ad suā i opib⁹ nr̄is sic cōformāk illi q̄ se in celis. Hec Lira. Petim⁹ g̃ ℔ donū gr̃e p gr̃am em̄ fit voluntas dei in nobis. ñ oꝛamus aūt vt voluntas dei sit. q̄si nō possit esse sine nr̄a petitōe. q̄ illam facit etiā nobis non petentib⁹. vt dicit Lipꝛyan⁹. sed oꝛamus vt libertas nr̄i arbitrij societur p gr̃am sue voluntati. vt dicit Jeronimus. Henric⁹ aūt pulcre sic exponit generali⁹ sicut exponit Hozra. Fiat volūtas tua. in pcoꝝ cōuersiōe. in cōuersoꝝ sanctificatōe in sanctificatoꝝ gl̃ificatōne. Hec em̄ tria vult de⁹ a nobis. Unde Ezech. xviij. dic. Aūq̄d volūtatis mee ē moꝛs impij. q. ꝺ. ñ Et. i. Thek. iiij. ꝺ̄r. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Et Joh. vi. Hec ē voluntas patris mei q̄ misit me vt omnis q̄ videt filiū et credit in eū habeat vitā etnā Sicut in celo et in terra. i. sicut in angelis ita in hoīb⁹. sicut in iustis ita in pctoꝛibus sicut in xp̄o ita in eccl̄ia. sicut in rōne ita i volūtate. Quarta petitio. Panē nostrum quotidianū ꝺa nobis hodie. Hic ℔m Hoꝛram petim⁹ donū nature. p q̄ō instrumēta liter ducimur ad btitudinē ℔m Lyrā. Et videte quattuoꝛ q̄ petit ℔m Hozrā. Panē inq̄t non carnes nō pisces. i. non aliquod supfluum. sed q̄d necessariuz est nature. q̄d signatur p panē. Eccl̄i. xxix. Jniciū vite hominis aqua et panis. Scōo addit nostrū nō ꝺ̄r meū. ⁊ h̄ iō ℔m Crysо. vt nemo sibi tpalia appꝛopꝛiet. q̄ ℔m ipm oīa que dat nobis deus nō solū nobis dat sed etiaz alijs p nos. nec dicit alienū sed dicit nostrū id ē. de nr̄o iusto laboꝛe nō de alieno sanguine. vt vsurarius facit q̄ de alieno viuit Tertio addit. quotidianū. ita pōit Lucas sed Matheꝰ ponit supsubstantiale. i. supadditū substantie ad sustentationē nature Bn̄ tn̄ dicit. q̄tidianū. nō annuū. i. p annū integrū vel decem annis, puisum vel i hoꝛreis reseruatum. Quarto addit. ꝺa nobis Quasi ꝺi. Quia nec minimū habere possumus. nisi tu ꝺes. Psalmista Qui dat escaz omni carni. Et dicit nobis qui sumus filij. qui etiam subuenimus fratribus indigentibus. Et addit. hodie. id est. in p̄senti vel hodie. quia nescimus si in crastinū peruenīamus. Chrysо. Pro cibo quotidiano iussit oꝛare. vt nequaq̄ vlterioris diei cura cōcurreret. Generaliter tamē exponik ista petitio. Panē nr̄m. de pane q̄ntuplici. De pane penitentie ad releuationē languoꝛis Psalmista. Surgite postq̄ sederitis qui manducatis panem doloꝛis. Panem intelligentie contra famem erroꝛis. Ecclesi astici. xv. Libauit illum pane vite ⁊ itellectus. Panem eucharistie ad impinguationem amoꝛis. Johannis sexto. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. ꝛc. Qui merito dicitur supersubstātialis. quia ℔m Liram transcēdit vitam coꝛpalem. et dat vitā eternā. Peꝛēdo aūt h̄ sacramentū petim⁹ alia oīa q̄ oꝛdinātk ad ipm. vt ptz. iiij.

flecto genua mea ad deū patrez. Quarto hortat nos ad ꝑ dignitas angeloꝝ orōes nr̄as ꝺo offerētiū Thobie. xij. Qñ orabas cū lacrīs ego offerebā orōez tuā deo Quito hortat nos ad ꝑ peniētie ꝺ fructꝫ. liczeīm ieiunīū ⁊ elemosyna sint magne fructis apud deū. tñ vident fuire q̄dāmō orōni. Sūt ei q̄si due ale. De q̄b ꝺi. Jsi. ⁊ Crisꝫ. sup Matth. xviij. Qui vult orōnē suā volare ad deū faciat illi duas alas. s. elemosynā ⁊ ieiunīū Thob. xij. Bōa ē orō cū ieiunio ⁊ elemosyna. Sexto hortat nos ad ꝑ facilitas ꝺ opis. Vñ glo. sup illō Just⁹ āt miserebit ⁊ retribuet. ꝺicē. Sēp ē aliq̄d iusto q̄ꝺ det. saltē orōnē. Septio hortat nos honorabilitas ꝺ opis. Hā fm Jsi. cū legimus de⁹ nobiscū loq̄t. sz cū ora⁹ nos cū ꝺo loq̄mur. Jdē aug. sup ps. lxxxv. Octauo hortat nos necessitas ꝺ opis. Sine ei orōe nullū op⁹ ꝑ valere. ij. Parali. xx. Cū ignorā⁹ q̄d agere ꝺebeā⁹ ꝑ solū hēm⁹ fiducī vt oculos nr̄os ad te leuem⁹ Et iō saluator bñ dixit Luc. xviij. Oportet sp orare ⁊ ñ deficere. Sz ꝺi. placet ꝺñe q⁹ orare me debere scio sz p q̄ orandū sit nescio. Ad q̄ ego rñdeo Si scire ꝺesideras. p q̄ orādū sit. ñ multa phia tibi ē op⁹. Aduerte siq̄dē illō breuissimū. Pr̄ nr̄ qui. nr̄i saluatorꝫ. ⁊ inde cōcipies verū modū orōis. In orōe siq̄dē ꝺñica p̄dicta duo docet orare xp̄s. s. ppt collatōz boni ⁊ amotiōez mali. vñ iste ē totalis finis ⁊ effect⁹ orōis xp̄iane. vt amoueāt mala ⁊ p̄feraāt bōa. De q̄b⁹ duob⁹ breuit trāscurrēdo orōnē ꝺñicā videā⁹. ℟ Est aūt sciendū q⁹ ꝺñica orō cōtinet septē petitōes. i q̄z q̄tuor petim⁹ collatōz bonoꝝ dicēdo Sanctificet nomē tuū. aduēiat regnū tuū. Fiat volūtas tua. Panē nr̄m qui. Jn tribꝰ āt petim⁹ amotōez maloꝝ. Et ꝺimitte nob Et ne nos. Sz libera nos. Dicimus g̃ pr̄ nr̄. vbi p̄mo caprā⁹ diuinā beniuolētiā ꝺicēdo pr̄ nr̄. Pr̄ inq̄z i quē credim⁹ p fidē Joh. Dedit eis ptātē filios dei fieri. nr̄. quē diligi⁹ p caritatē. Qui es i cel. i quē spamus p spem. Sanctificet nomē tuū. Dic̄ h̄ gozra. q⁹ cū oē appetibile sit triplex. s. collatō boni. ablatio mali. cōfirmatio vtriusq̄. Jsta petitio cōtinet h̄ tria. Et q⁹ bonū ē triplex sz celeste. glie. bonū spuale. s. gr̄e. bonū tpale. s. nale Malū āt auferēdū ē triplex. s. pteritū pn̄s ⁊ futurū. vt preteritū remittatur pn̄s vitet. futurū p̄caueat. Pria g̃ petitio est vt cōfirmemur i bono sine malo. vñ ꝺic̄ Sanctificet nomē tuū. Hoz. i. firmet in nob honor tui nois. vel sanctificet nomē tuū i nobis. sz i intellectu p verā cognitiōz. i affectu p sctāz ꝺilectiōz. i mēoria p firmā adhesionē. i exercitio tot⁹ hois p bonā opationē. vt sctā sit in nob sapia filij. ꝺilectio spiritus sancti. firmitas pr̄is. opatō iduisa trinitatis. Sanctificet g̃ nomē tuū q⁹ ē pr̄. vt te tāq̄ filij sp honorē⁹. nomen tuū. q̄d ē ihs. vt te tāq̄ serui sp tuneā⁹. nomē tuū q̄d est ihs. vt a te saluatore salutē habeā⁹. nomē tuū q⁹ ē xp̄s. vt a te xp̄o xp̄ianą sp vitā teneam⁹. ne habeam⁹ nomē xp̄i ⁊ opa ātixp̄i Ergo sanctificet p beniuolētiā in corde. p reuerētiā i ore. p efficaciā in ope. p gliā in remuneratiōe. Hec gozra. Heri. āt devrmaria sic exp̄onit. Sanctificet nomē tuū. i nob p bōa exēpla ⁊ sctā ꝺesideria. i. ita fac nos viuere vt p nos te vniuersi glorificēt. Sēdz Crisꝫ. vt nomē tuū p nos honorificet ⁊ glorificet. vt nūq̄z a laude ⁊ honore tuo cessem⁹ nec i mēte nec i ore nec in ope. Jcordat cū Hoz. Ex q̄ pz q⁹ nō petim⁹ q⁹ nomē ꝺei q̄ ē sctm̄ sanctificet in se. qz h̄ ē supuacuū petere. sz petim⁹ vt h̄ nomē q̄ ē sanctissimū i sanctificet i nob p bōa exēpla ⁊ sctā ꝺesideria Nō g̃ petim⁹ q⁹ aliq̄ sanctitas de nouo deo accrescat. qz h̄ ē impossibile fm Lyrā super Matth. vi. Sz q⁹ sanctitas q̄ ei eternalit̄ inest reluceat i creaturis. Et p̄mo ⁊ p̄ncipalr q̄rat in humanis opib⁹ fm q̄d ꝺicit aplꝰ. i. Cor. x. Oīa i gliaz ꝺei facite. Hec nicola⁹ ꝺe Lira fm glo. Per istā aūt petitiōez petim⁹ ꝺonū sapie. cui⁹ fructꝰ nob cōcedit tur ne a sanctificatōe h⁹ nois discrepem⁹. sz pr̄is celestis nom̄ tāq̄ nomē veri ei⁹ filij i nobis vita ⁊ moribꝰ ostendam⁹. ⁊ p h̄ excludit vicium superbie. que omnia nō ad laudē ⁊ gloriā diuini nominis sz vane glorie operatur. Secunda petio est. Adueniat regnum tuum. Hic petimus ꝺonū glorie. aduenīat. id est ad nos veniat regnum tuum. De quo Matthei. xxv. capi. Veni te benedicti pr̄is mei percipite regnū. Tu eīm regnabis in nobis. non ꝺyabolus. nō mūdus. non carnalis affectus. Hozra sic exponit. Aduenīat regnum ꝺei. q̄druplex sz sacre scp̄ꝛe p cognitōz ⁊ ꝺestruat regnū errorꝫ ⁊ ignorātie. Sc̄ꝺo regnū ecclie xp̄i p ꝺilatatōez ⁊ exaltatōez ⁊ ꝺestruat regnū synagoge antixp̄i. Tertio aduenīat regnū

iusticiã. sexta prudentiã. septĩa tẽpantiã Prima ẽ ꝺ luxuriã. q̃ nõ sãctificat sed polluit nomẽ. Scõa ꝺ auariciã. q̃ non cupit regnũ celi sed terre. Tertia ꝺ accidiã. q̃ nihil facit Quarta ꝺ gulã. cui panis nõ sufficit. Quinta ꝺ irã. q̃ rancorem nõ dimittit. Sexta cõtra supbiã. q̃ in tẽptatiõez inducit. Septima ꝺ inuidiã. q̃ malũ alteri⁹ q̃rit. Ex his pz q̃d petere a ꝺo dẽm⁹. qz collationẽ boni ⁊ ablationẽ mali. Ł

Dixi secundo q̃ i ꝟbis istis tãgitur certitudo dine assecurationis cũ dr. accipietz. non dicit. q̃d accipietis. sed intelligit illõ q̃d dicit ppha. gram ⁊ gliam dabit dñs. Accipietz ẽ idubitãr ⁊ certissime. habũdãt ⁊ copiosissime. De ꝓmo dr h. Si q̃d petieritis pr̃em i noie meo dabit vob. vbi dicit Crisꝰ. Petẽtis negligẽtia reꝓhendit vbi ꝺantis miscꝺia nõ dubitat. Hinc Bern. dicit. Nemo nr̃m quipendat orõnẽ suam. Dico eñ vobis q̃ ipe ad quẽ oram⁹ ñ parpendit eam. sed postẽ egressa sit de ore nr̃o ipe scribit eam in libro suo. Et seq̃tur. Ex duob⁹ vnũ sperare dẽm⁹ indubitãter q̃ aut dabit q̃d petim⁹ aut q̃d nouit vtili⁹. Hec Bern. Quis ẽ nõ petet videns illuz q̃ mentiri nõ ꝓt sic idubitãt ꝓmittere. Nõ solũ aũt ꝓmisit dare sed ⁊ iurauit Luce. i. Sicut iurauit ad Abrahã pr̃em nr̃m daturũ se nob. Si se. mlto magz alia oia a se De scõo dr Jaco. i. Postulet aũt a deo q̃ dat oĩb⁹ affluẽt. ⁊ nõ iꝓperat. ⁊ dabit ei. Econtra diabol⁹ q̃ pauca dat et vana. sz multa iꝓperat. Eccl. xx. Exigua dabit ⁊ mlta iꝓperabit. Certe exigua dat secularib⁹ ⁊ vanis in ꝺelectatõe momentanea. sed multa iꝓperabit. in exactione in pena perpetua. Juxta illud Greg. Momentaneũ est qꝺ ꝺelectat. eternũ qꝺ cruciat. Horanter aũt dicit. dat affluenter. Et certe sic est. qz sepius plus dat q̃ petimus Ephe. iij. Potẽs est aũt oia facere supabundant q̃ petim⁹ aut intelligimus. Patet h in petitõe filij pdigi. q̃ petijt annumerari solũ mercenarijs. sz pr̃ eũ in filiũ econuerso recepit. ⁊ oia vt filio suo restituit Luce. xv. Ptz h ꝺe Job q̃ recepit mlto plꝰ p⁹ tribulatiõem q̃ habuit ante in sua possessi one. Job. xlij. Idem ptz ꝺe Aaron q̃ petijt vt ꝟga flozeret: et tñ accepit nõ solũ flozem sed etiã fructiferã. Hũe. xvij. Idẽ ptz ꝺe Salomone. iij. Reg. iij. qui petijt sapientiam. et accepit insuper pacem et diuitias. Idem ptz ꝺe Zacharia pr̃e sancti Johannis. q̃ petiuit sibi dari filiũ ⁊ obtinuit: non solũ filiũ. sed etiã ꝓphaz maximũ. imo pl⁹ q̃ ꝓpham. q̃ maioz nõ surrexit. Ecce q̃ aperte videmus liberalitatez ꝺantis. Hñ ẽ ꝺicit. Petite ⁊ accipietis. D

Dixi tertio q̃ in ꝟbis pmis. tãgit liberalitas diuina. q̃ est sufficientissime remuneratiõis. cũ dr. vt gaudiũ vr̃m plenũ sit. Circa q̃d sciendũ q̃ triplex est gaudiũ. Quoꝺdã eñ est vacuũ oñino. q̃ꝺdam semiplenũ quoꝺdam plenum omnino. Primum est falsum scõm verũ. tertium perfectum. Primũ mũ di. scõm iusti. tertiuz ꝺei. Primũ abiciẽꝺũ scõm ꝺiligendũ. tertiũ semp inquirenduz. De ꝓmo ⁊ scõo simul tractabimus ꝑ comparationẽ ad seinuicem. vt melius q̃ꝺlibz illoz in suo valore appareat. et cõsequenter de tertio. Sciẽꝺũ igit q̃ gaudiũ mũꝺi cõsistit in vanitatib⁹ ⁊ ꝺelectatiõib⁹ momentaneis ⁊ caducz. De quo Job. xx. dr. Noc scio a ꝓncipio ex q̃ est positus homo super trã q̃ gaudiũ ipioz breue est. ⁊ gaudium ypocrite ad instar puncti. De scõo sz de gaudio iusti et boni hois q̃ꝺ cõsistit i ꝟtutib⁹ ⁊ meritis ac alijs ꝺonis gratuitis. De q̃ Eccl. xxx. Non est oblectamẽtũ super corꝺis gaudiũ. Quõ eñ nõ ꝺebz gaudere vir iustus habens spem certam de remuneratione suorũ meritoz. Roz. xij. In spe gaudentes. Sic gaudebãt apli. qm̃ digni habiti sũt ꝑ noie xp̃i contumeliã pati. Act. v. Differt aũt gaudiũ istud spũale a gaudio mundi carnali in pluribus. Et ꝓmo ex puritate. quia istud gaudiũ spũale ẽ purũ. Sapien. viij. nõ hz amaritudinẽ conuersatio ipsius. vnde est sicut vinuz forte ad inebriandum. Econuerso. gaudium mundi est impurum. De quo Prouerbi. xiiij. Extrema gaudij luct⁹ occupat. vñ Isa. i. Vinũ tuũ mixtũ est aqua. Et Boecius. ij. de cõsolatione ꝺicit. Q̃ multis amaritudinib⁹ ꝺulcedo felicitatz hũane respersa est. Dicruz est autẽ q̃ cũ poloni nõ libẽter bibunt vinũ mixtũ vt ytalici. sed purũ. q̃ etiã non ita libenter bibũt gaudiũ spũale purum ⁊ nõ ꝺimittũt impurũ gaudiũ mundi. qꝺ ẽ pessima mixtura mixtũ. Est ãt ꝓmixtũ ꝺuplici mixta. sz remorsu ꝯscie ⁊ solicitudie

Sñiaz. Dr̃etiã quotidian⁹. qz ꝑm eũ q̃ti die ipm̃ sumũ⁹ ꝑ ministros eccl̃ie. q̃ ꝑ sacramẽtũ ꝓcipiunt ꝑ se ⁊ tota cõmunitate. Jtẽ petim⁹ panẽ gl̃e ad delectatõez saporis. Luce. xiiij. Brũs q̃ mãducat panẽ in regno dei. Jtez petim⁹ panẽ nature. De q̃ habitũ est. nec mirũ. Nam cũ aĩa non exercet operationes meritorias: nisi in corpore. paret q̃ requiritur sufficientia victꝰ ad vitam corpalem conseruãdã ⁊ ꝑ ꝑ ꝑm Lyram petunt oĩa necessaria vite. Sequit̃ q̃nta petitio. Dimitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos dimittimus debitoribꝫ nostris. Hic incipit ꝑma petitio ꝓ amotiõe mali. Et ꝑmo petit ꝑ auferendo malũ ꝓteritũ. i. culpe ꝓpetrate. Vñ dr̃. Et dimitte tu scz q̃ habes ꝓtãt̃ dimittẽdi pctã nob pctõribꝫ. debita nr̃a. i. pctã q̃bꝫ aĩa obligat̃ ad penã. Sz qz q̃ vult miscõiaz impetrare a deo necesse ẽ vt exhibeat eã ꝓximo. Jõ dr̃. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi. no. id est relaxamus irã et maliuolentiã. Juxta illud Eccl̃i. xxviij. Relinque ꝓrio nocenti te. et tũc deꝑcanti tibi pctã soluẽt. Sed videt ex ꝑ q̃ debitũ pecuniariũ sit debitoribꝫ nr̃is dimittendũ. Sil̃r q̃ emẽda ꝑ offensa nõ sit petenda q̃d est valde difficile. Rñdeo q̃ ista dimissio intelligit̃ dupliciter Uno mõ q̃ntũ ad offensam. ⁊ hec ẽ necessitatiſ. qz tenemur oẽs diligere ex charitate Alio mõ q̃ntũ ad iniuriã. ⁊ ꝑ nõ ẽ necessitatis lz sit superogatiõis. Sic eñ ablataz pecuniã nõ tenet̃ q̃s auferenti dimittere. sed eam repetere põt. Sic de iniuria sibi illata põt q̃s recõpensatiõem ꝑ emendã petere ꝑm ordinẽ iusticie. Sic g̃ ꝑm Lyram nec emẽdã nec pecuniã tenetur dimittere. lz solũ offensã. i. rãcorẽ de corde. Et ꝑz ꝑm Henricũ. q̃ oẽs tenemur ad istã orõnẽ. qz nõ est aliq̃s ita sanct⁹ q̃ in aliq̃bus nõ offẽdat vel delinquat. ⁊ ꝑ vel per mentis euagationẽ vel ꝑ inordinate cogitatiõis obreptionẽ. vel labat̃ in ꝓbo ꝑ ignorantiaz vel errorẽ. vel aliq̃d fiendũ obmittat ꝑ obliuionẽ vel ex fragilitate hũana labat̃ ꝑ ociosum sermonẽ. vel q̃ñz titilletur per vane gl̃e subreptiõem vel recedat a districtõe ꝑfectiõis ꝑ aliquã suꝑfluitatẽ ꝓdescẽsiõez. Et qz ista sũt venialia. iõ null⁹ ita est sanctus q̃n teneat̃ dicere. Dimitte nob debita nr̃a Melius ãt dr̃. Dimitte nobis debita nr̃a q̃ ꝓcta nr̃a. qz in ꝑmo petim⁹ dimitti penã ⁊ culpã. q̃d nõ fieret in scõo. qz peccatũ q̃ñz dimittit̃ ad culpã. ⁊ tñ remanet reatus ad penã. Debita ãũt nr̃a dicuntur q̃ te nemur deo. vt religionez et veneratiõem nobilibꝰ ꝓpis debitam gubernatõem. ꝓximis nr̃is mutuã dilectõem. Et ideo q̃n ista debita non soluim⁹ vt dẽmus tũc debita. i. pctã ꝓbimus. ꝓ quibꝫ deo penã debem⁹ Hec debita g̃ nobis dimitti petim⁹. tam quo ad culpã q̃ ad penã. cũ dicimus. debita nostra. Hec Henricus. Et ne nos inducas in temptatiõem. Hic petimus ꝓ cautela futuroꝝ malorum. Quasi di. Et si nos permittas duci ꝑ sensum vt exercitemur. non tñ induci per consensum ne succumbam⁹. tunc eñ inducimur. i. intus ducimur. q̃n habet efficaciã temptatio. ꝑ est. q̃n vincimur. Hec Borra. Et ꝑ ẽ q̃d dic̃ hic Lyra q̃ nõ petim⁹ vt nõ temptemur. qz tẽptari nõ est malũ sed magis ad virtutis exercitiũ q̃n viriliter resistitur. ꝓpter q̃ dicit ꝑs. Proba me deus et tempta me. Sed petimus ne in temptationem inducamur. id est. ne a temptatione deuincamur. Unde ꝑm Henricum petimus vt in omni temptatione que fit vel a carne vl̃ a mundo vel a diabolo possimus per auxilium gratie diuine victorialiter triumphare. Unde ꝑm ipsum in temptationem induci est scienter temptationi consentire. Sz diceres. tamen deus neminem temptat vt dic̃ Jacobꝰ. quomodo g̃ petimus nõ induci in temptatõem. Respondeo. Uerũ ẽ de⁹ non inducit aliquẽ in temptationẽ causaliter ⁊ effectiue. sed bñ permittiue Jdeo sic exposui. ne inducas. id est induci permittas. Sed libera nos a malo. Septima petitio in qua petimus vt a malis ꝑsentibꝫ liberemur. q. d. Dimittas ꝓterita mala precaueas a futuris. ⁊ a pñtibꝫ libera. A malo inquã mũdi q̃ positus est in maligno. i. Joh. vltimo. A malo carnis vt nõ agam quod nolo. Ro. vij. A malo diaboli q̃ male vexat Math. xv. Jta dicit Borra Ly. ãũt dicit q̃ hic petimus liberari a malo ꝓ sentis pene. scz a fomite peccati inclinante nos ad peccatũ. Sil̃r petim⁹ amoueri alia mala pñtis vite q̃ pñt nos ad pcñ̃ ducere. Ame. q̃d ẽ ꝓbũ optatm̃ respectu ꝓcedẽtiũ ꝑm Lirã. et sic ẽ optatio adipletiõis oĩm petitoꝝ. Prima petitõ petit fidẽ. scda spez. tertia caritatẽ. q̃rta fortitudinẽ. q̃nta

nō qō volo ago bonū. sed qō odi malū Et his de causis ōz esse q̄si semiplenum. qz si spūs promptus est. caro aūt infirma. Sed i celo tunc erit plenissimū. qz ad nutum aie seruiet corpus z absedet ois tristicia z impedimentū qōlibet. Isa. xxxv. Gaudium z leticiam obtinebūt. fugietq; doloz z gemitus. Ad qō gaudium pducat nos dñs Jesus xps. Amen.

In Ascensione domini.
Sermo. LXXI.

O Dominus ihesus postq; locutus est eis assumpt⁹ est in celum. z sedet ad dexteram dei Marci vltimo. Quāuis de oīb⁹ xpi opibus que in nra humanitate opat⁹ est opando salutē in medio terre multū gaudenduz eo q; q̄cquid in assumpta humanitate nra fecit. totum nobis cōtulit ad salutē. vñ nobis nat⁹ ē. vt Isa. ix. dz. Hob datus ēi passione. Ps. Propter te sustinui obprobriuz. operuit pfusio faciē meā. Et. j. Pet. ij. Christus passus est, p nob. nobis etiam resurrexit. Quia vt dicit aplus. Resurrexit ad iustificationē nostrā. Roz. iiij. Que oīa plena sunt gaudio. multo tñ maioz exultatio. et gaudium multo incompabilius nob eē debet de opere ascensionis sue in celuz. eo q; gloria ascensionis xpi totius dispensationis diuine quā in carne nra opatus est fuit complementū. Juxta illud Ephe. iiij. c. Qui descendit ipe est et qui ascendit super omnes celos vt adimpleret oīa. Und di es ascensionis est dies requietōis z quietz xpi. in quo requieuit ab omni ope qō reparauerat. Hesa. ij. Unde ipe dicit ad patrem Joh. xvij. Opus consummaui qō dediste mihi. Magno igitur gaudio nobis gaudēdum est hodie. amplioriq; exultatione q̄s de natiuitatis aut resurrectionis eius misterio gratulandū. Nam z si gaudiuz angelus cum multitudine militie celestis annūciauit mūdo in natiuitate. Luce. ij. illō tamen gaudium imperfectuz erat. eo q; nihil nobis nasci, pfuit. nisi redumi, pfuisset. vt dicit Gregorius in cantico pascalis sabbati. licet etiam gaudium magnum et maius p cedenti fuit de xpi passione per quā sumus deo reconciliati. eo q; vt dicit apls Rom. v. Justificati sumus in sanguine ipsius ab ira p ipm. Illud tñ gaudium etiam nōduz fuit plenū z psummatum. eo q; sancti pres de limbo educti celum ascendere non poterant donec ianua celi aperiret. qō nō prius fieri potuit q̄s per ascensionem xpi. Qui ascendens iter pandit ante eos. Michee. ij. Baudiū resurrectōis quāq̄s in se magnū fuit. eo q; corpus mortale stolam tunc idutt glorie immortalis. Juxta illud. Cōcidisti saccuz meū z circūdedisti me leticia. ps. tamen nihilominus illud gaudiū nonduz fuit completū. Prio ex eo quia q̄s diu xpus sic mansisset in carne glorificata cum discipulis conuersando in mundo. spiritus scūs non fuisset datus. eo modo quo datus est de celo. Juxta illud. Nisi ego abiero paraclitus non veniet ad vos. Joh. xvj. Secūdo quia nisi xps ascendisset. spes nra ascendendi in celum frustrata fuisset. Exquo em̄ caput non pcessisset. quomodo membra sequi potuissent. Aut exquo victor mortis ad locum immortalitatis non ascendisset. quomodo spes mortalibus hominibus fuisset illuc ueniendi. Si em̄ filius regis aulam nō ingreditur. quō seruus pānosus ingredi speratur. Propter quod Augustinus in sermone de ascensione dicit. q; resurrectio dñi est spes nostra Sed ascensio christi est glorificatio nostra. Et ibidem. Nos christi mors viuificauit. resurrectio erexit. sed xpi ascensio psecrauit. Dum enim dominus noster naturam humanā sideribus postauit. credentibus celuz patere posse mōstrauit. dum vincentem in celestibus eleuauit. victorē mortis quo sequamur ostēdit. Inquit Aug⁹. sup illud Actuū. j. Eleuatus ē in celum. In hac ergo solennitate deletuz est finaliter cyrographū nostre damnationis. mutata est sententia nostre corruptionis. Illa enim natura cui dictum est. terra es z in terrā ibis. hodie in celū iuit. ait gregorius. omel. xxix. Cui concordans Crisosto⁹ mus in omelia dicit. Natura cuius cā paradisus a cherubi custodiebatur. hodie supra cherubin cum summo honore suscepta est. z natura cui dictum est. terra es z in terram ibis. hodie in celum iuit. et sine termino supra celos regnat. Hec ille. Fateri igitur oportet. quia et si per natiuitatem christi passionem et resurrectionem deo patri sumus reconciliati. et a dyaboli seruiture erepti. per ascensionem tamen christi possessores sumus paradisi effecti et confir-

cruciante. Remorsus conscientie est sic̃ mor
bus regius q̃ rodit carnē ⁊ magnis expen
sis indiget. sicut gallinis ⁊ alijs que ponũ
tur supra locũ. que q̃nto plus ponunt tan
to plus consumũtur. ⁊ plus ꝓsumit morbo
q̃ sustentetur fomento. Ita est in isto gau
dio. quia plus remordet remorsus conscie
tie q̃ delectet dulcedo iocunditatis trãsi
torie ⁊ mundane. Hinc Salomon dicit.
Melior est buccella panis cum gaudio q̃
plena domus diuitijs cuꝫ iurgio ꝓuer.
xvij. Secundo istud gaudiũ est mixtũ soli
citudine cruciante. De qua dicit Bernũ. q̃
diuitie mundane cũ labore acquirunt. cuꝫ
timore possidentur. ⁊ cum dolore amittun
tur. Non est ergo gaudium in diuitijs. in
delicijs. et vanitatibus. sed postea tristicia
et miseria insatiabilis. Juxta illud Johã.
iiij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterꝫ Un
de ꝓcludo cũ Richardo de duodecim pa
triarchis ca. xxxv. Q̃ qui vult in veritate
gaudere: oportet nõ solũ falsã ōlectationẽ
sed etiã vanã perturbationeꝫ excludere. Ex
quo infero q̃ qui adhuc in infimis delecta
tur. interna ꝓsolatione vtiq̃ indignus est.
Secundo infero q̃ null⁹ ꝑe pōt gaudere.
nisi qui de internis et veris bonis gaudet
vt dicit Richardus. Hinc Psalmista ait.
Quam magna multitudo dulcedinis quã
abscondisti. Notanter dicit. absc̃ōdisti. q̃
tractans Richardus dicit. Quid miruꝫ si
eam mundi amator nescit quã diligentiꝰ
se xps̃ abscondit. Hinc ps̃ ait. Dedisti leti
ciam in corde meo. Dicit in corde. ñ extra.
Et xps̃ dicit. Intra in gaudiũ dñi tui. nõ
dicit. exi in gaudiũ dñi Mat. xxv. Ex his
patet ꝟm Richardũ ca. xxxvij. q̃ mẽs que
per varia desideria fluctuat. quã adhuc se
culariũ curarũ procella exagitat. ad illud
internũ gaudiũ non ꝓpingit. Hec Richar
dus. Secũda differentia spũalis gaudij
est continuitas ⁊ discōtinuitas. Prouerb.
xv. Secura mẽs quasi iuge cõuiuiũ. Ecõ
uerso de gaudio mũdi. Job. xx. Gaudium
ypocrite ad instar puncti. Ypocrita ꝺr esse
mundus. q̃ falsus. Tertia differentia ē di
gnitas ⁊ indignitas. q̃ spũale est de rebus
dignis. Philip. iiij. Gaudete in domio sp.
Econuerso seculare de voluptate mẽbro
rum turpium. vt dicit Seneca epl̃a. lxvij.
Hoc enim gaudium nõ est aliud nisi luxu
riari in spectaculis inebriari impinguari.
nihil mali pati. Prouer. iij. Stultoꝝ exul
tatio ignominia. Quarta differentia est sa
lubritas et nociuitas. Nam spũale gaudi
um salubre est in hoc. quia gustato spũ desi
pit omnis caro. vt dicit Aug⁹. Econuerso.
Gaudiũ mundi facit contemnere oĩa ce
lestia. q̃ animalis homo nõ percipit q̃ dei
sunt. Stultitia em̃ inest illi. j. Corinth. ij.
Ex his patet in quo differt gaudium mũ
di a gaudio spirituali. Et ꝓ ēt hic q̃ in in
finitũ beatior et felicior est gaudẽs gaudio
spirituali q̃ corporali. Quia dicit Richar
dus vbi supra ca. xxv. Quanto plus exteri
us iustus videt infelicior eo interius beati
or est. Econuerso ille quanto plus videtur
exterius felicior: tanto plus interius mise
rabilior. De tertio gaudio scz dei. quod est
oĩno plenũ atq̃ perfectum breuiter viden
dum. Istud em̃ gaudium cõsistit in dei vi
sione. Juxta illud Ps̃. Letificabis eum in
gaudio cũ vultu tuo. Istud gaudium erit
plenũ et pfectũ ex diuersis. Prio ex regi il
lius pũcia. quẽ sancti videbũt in mario de
core. quo viso ita iplebunt q̃ vlterius nõ
poterunt velle quicq̃ aliud. De quo isaye
xxxiij. Regem in decore suo videbũt. Illa
visio erit plenitudo pfecta ex tribꝰ. scilz. ex
deitate ⁊ humanitate ⁊ fraternitate xp̃i ad
nos. Secundo erit illud gaudiũ perfectũ
a societate sanctoꝝ. ⁊ ß tripliciter. a multi
tudine. Apocal. vij. Vidi turbam magnã
quã nemo ꝛc̃. A nobilitate. quia maria an
geli ⁊ omnes reges. Apoc̃. v. c. Fecisti nos
deo nostro regnũ. Tertio ab amicabilita
te. quia vnusq̃q̃ gaudiũ alterius reputa
bit suũ. Tertio erit plenũ illud gaudiũ ab
inferno, ꝓpter tria. Primo q̃ illũ euaserũt.
scõo q̃ hostes videbunt cruciatos. tertio.
quia pcm̃ amplius destruet. Quarto erit
plenũ illud gaudiũ a mũdo. ⁊ hoc tripliciꝰ
q̃ miseriam mundi huius euaserunt. Se
cundo quia tãtum hostem tam debiles vi
cerunt. Tertio q̃ amplius eũ nõ timebũt.
Sic ergo sancti perfectum gaudiũ et ple
num non possunt habere nisi in celo. Haꝫ
licet in pũti ꝑ gratiam habeãt verũ ⁊ purũ
gaudiũ. vt dictũ est. tamen habent quodã
modo semiplenũ. eo q̃ q̃diu sunt in corpo
re peregrinantur a domino. et corpus qõ
corrumpitur aggrauat animã et deprimit
terrena habitatio sensum mlta cogitantes
et quia caro cõcupiscit aduersus spm̃. ⁊ q̃

uiendū velit nolit. qz eis nunc̄z bene seruiet aliquis inuitus. Per oppositū autē xp̄s est dñs veraciter z realiter. Primo qz nullo seruo indiget nec p eius seruiciuz sibi aliquid accrescit. imo econtra ipso seruo suo seruit potius quē semper custodit. Ps. Cō serua me dñe qm̄ speraui in te. dixi dño deus meus es tu. qm̄ bonoz meoz̄ nō eges. Et ꝟ ostendit xp̄s spēaliter in ascensiōe. qz eo ascendente licet angeli sibi occurrerunt non tamē in auxilium. non in subsidiū. nō in adiutoziū. Inquit Augustin⁹ super illud Actuū. j. Eleuatus est in celum. Secundo veraciter appellatur dominus xp̄s. quia ip̄e seruiētes liberos facit. imo reges Apoca. v. Fecisti nos deo nostro regnum. et regnabimus. Hoc apparuit in ascensiōe sua in qua xp̄s tanc̄z nobilis homo abiit i regionem longinquā accipere sibi regnuz et reuerti. Luce. xix. Ubi duo dicit ō xp̄o Primo. qz abiit in celū accipere sibi regnū Per ascensionē em̄ suā xp̄s accepit regnuz celeste iure hereditario sibi. nobis aūt iure adoptionis. vnde ip̄e est heres regni. nos autem coheredes eius. Juxta illud Rom. viij. Heredes quidē dei. coheredes autez xp̄i. Scdo oz de eo q debet reuerti. sic angeli hodie aplis testati sunt. dicētes. Sic veniet quēadmodū vidistis eum ascendētem in celum. quod tunc fiet quando ipse vnumquenc̄z visitabit in morte sua particulariter et in iudicio generali vniuersaliter. tunc enim introducet vnumquēc̄z in possessionem huius regni. Juxta illō Joh̄. xiiij. Si abiero z p̄parauero vob locuz iterum veniam z accipiā vos ad me. vnde nos sumus serui illi qui expectant dñm suum quando reuertatur a nuptijs Luc. xij. Tertio nō solū homo. immo tota creatura velit nolit sibi seruit in celo z in terra et in in erno. quia si obediat suis preceptis voluntarie et virtuose seruiet deo ad declarādum diuinam misericordiā in presenti ad tempus. et in futuro perpetue prosperabitur. Juxta illud Romanozum. viij. capitulo. Omnia cooperantur in bonum his q̄ scōm propositum vocati sunt sancti. Si vero nolit diuinis seruire preceptis voluntarie: seruiet deo inuoluntarie. ad declarandum diuinam iusticiam in presenti ad tēpus. et in futuro perpetue. Et ideo omnis homo necessarioz merito seruiet ei vl̄i suo palacio celesti vel in suo ergastulo infernali in eternum. Et ideo dicit Psalmi. Magnus dominus et laudabilis nimis. z magnitudinis eius non est finis. Et itez. Ordinatione tua perseuerat dies. quoniam omnia seruiunt tibi. Et quia hoc nulli cōpetit homini. ideo nemo potest rationabiliter et vere dominus appellari. Jstud satz aduerterat Octauianus augustus. sicut ō eo narrat Sueronius de vita. xij. cesarum Domini inquit appellationē vt maledictū et obprobriū semper exhoꝛruit. dominum c̄z se appellari nec a liberz aut a neporibz suis vel serio vel ioco passus ē. Hec ille. Nō sic est de christo. quem omnes creature etiam inuite dominum proclamant. eic̄z obsequuntur et seruiunt. In signum cuius tā superioz creatura vt angelica. quā media irrationalis. vt nubes. aera. z lucida. c̄z infima rationalis z corporea. vt homines in sua ascensione fuit in suum obsequium ordinata. Et tantum de isto p̄ncipali.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄emissis describit misterium dominice ascensionis quantuz ad eius veritatem. cum dicitur. Postc̄z locutus est apostolis suis. Omnia que christus gessit post resurrectionem suam quadraginta diebus vsc̄z ad diem ascensionis sue et horam eiusdem. fuerunt testimonia veritatis sue carnis. Nam per ea anime simul et carnis immortalitas designabatur et veritas nature humane declarabatur. Sicut ait Leo in quodam sermone. Unde eius comestio. eius locutio. et alia gesta humana fuerunt vera testimonia sue nature humane veraciter reassumpte post mortem per gloriam resurrectionis. propt quod nō ociose nec frustra. hic dicitur per Marcum q̄ dominus ihesus p̄ius locutus est apostolis z tunc ascendit. Circa qō sciendum. q̄ ipso die ascensionis ad cōfirmandam veritatez sue nature fecit quattuoꝛ notabiles operationes. Prima fuit. q̄a discipulos increpauit dure. scilicet de duricia cordis et eorum infidelitate. vt verba que eis diceret artius in ipsis impressa remanerent. ꝯm Gregoriū in omelia hodierna. quia illa que cum passione timoris vel tristicie ingerūtur arti⁹ retinentur. Scōa

mati. Inquit leo papa in sermone hodierno. pluraq; recepim⁹ p ineffabilē ascensionis xpi gl'iam. q̄s per diaboli perdideram⁹ inuidiam. q; quos diabolus de p̄mi hois felicitate eiecit. hos hodie dei fili⁹ sibi corporatos ad patrȝ dexterā collocauit. Hec Leo vbi supra. Merito igit nobis gaudē dum est xpo ascendente in iubilo. cum non solum xpi videamus gloriam. sed etiā carnis nostre in ipo sup omnes choros angelorum exaltationem. sicut hodiernuz testatur euangelium in verbis ꝓpositȝ. quia dō minus Jesus assumptus est in celum. et sedet ad dexterā dei. In quibus verbis tria describunt. Primo nanq; describitur mysterium dominice ascensionis quantuz ad ascendentis ꝓprietatem. cū dr. dñs ihs. Secundo describit quantū ad ascendētis veritatem. quia postq̄ locutus est. Tertio quātū ad loci sublimitatē. q; assumptus est in celū ⁊ sedet a dextris dei.

Dixi primo A q̄ in verbis premissis p̄mo describit misteriū dñice ascensiōis quantum ad ascendentis ꝓprietatem. cum dicit. Dñs iesus. Circa qō sciendū q̄ licet xps in tota vita sua se voluit paupem ostēdere ⁊ defectuosum. Juxta illud ps. Ego autē paup sum et dolens. tamen in ascensione sua voluit se ostendere dīm fortē ⁊ virtuosum. intīm vt etiam angelice potestates admirantes eius virtutis potētiā ab alīs querebant. Quis est iste rex glorie. Et rn̄derunt alie. Dominus virtutum ipe est rex glorie. ꝯm Dyonisiuz. li p̄mo de celesti hierarchia ca. vij. Nec solū angeli inferiores. sz etiā supiores ⁊ deo imediate intra se q̄rebant di. Isa. lxiij. Quis est iste qui venit de edom. q̄ respondente. Ego suz qui loquor iusticiam. statim dixerunt. Quare ergo rubrum est vestimentū tuum. Ubi Hugo dicit. q̄ per istam imediatam interrogationem apparet q̄ fuerunt summe ꝑfectes. nec mireris q̄ ita querebant angeli ab alīs de xpi forti ⁊ potenti ascensione. Licet em̄ mlti scirent ipm hominē esse. non tamen sciebant humanam naturam supra se exaltandam. inquit Hieronymus sup illud Psal. Tollite portas. Jdeo bene et cōgrue xps in ascensione sua dicit. Dominus Jhesus. Qui enim in incarnatione sua apparuit vt paruulus ⁊ egenus. eo q̄ similē vocez emisit oīb⁹ plorans. Sap. vij. Et in passiōe apparuit vt seruulus despectus. quia hūiliauit semetipm formā serui accipiens. fact⁹ obediens vsq; ad mortem. habitu inuent⁹ vt homo. Philip. ij. Iste hodie apparuit vt antiquus dierum Dañ. vij. Plenus iubilo exultationis. Ps. Ascendit deus in iubilatione. ⁊ tanq̄ dñs in voce tube. ꝓpter qō in toto corpore sancti euangelij quatuor euāgelistaꝝ. q̄s xpo multa ineffabilia merita per euangelistas sunt attributa. signanter tamen circa ascensionem suam admirabilē Marcus eum hic appellat dicens. Dominus iesus postq̄ locut⁹ ē eis assumptus est in celū. Pro q̄ sciendū ꝯm Robertum holgoth sup libz̄ Sapientie cap. xij. In toto mundo nō est res q̄ possit rōnabiliter appellari dñs. ꝓter xpm. Et hoc ꝓpter tres causas. Primo quia homo dispensator mutuator et mendicator. et ideo nō potest rationabiliter dñs appellari. Et adde tres ipotentias seu insufficientias in omni dño terreno. Prima est. quia quilibet domin⁹ magis indiget seruo. q̄s seruus eo vt communiter. Unde videmus q̄ centum serui contentantur in vno domino. vnus autem dominus vix contentatur centum seruis. Et hoc signū est q̄ plus indigent dñi seruis q̄s serui dominis. Patet etiam hoc. q; dominus quanto maior ⁊ potentior est. tāto maiori indiget seruoꝝ obsequio et defensione q̄s seruus ꝓtectione domini. Secunda impotentia est. quia nullus domin⁹ terrenus potest facere seruū liberū. cui⁹ probatio est quia ipsemet non est liber. Seruit enī malis affectionibus. cupiditatibus. ire. impatientie. et sic de alīs. Unde Seneca epla xlvij. Seruus es. ostende quis non sit. alius libidini. alius auaricie. alius ambitōni omnes timori seruiunt. Immo sicut docet Seneca in prouerbijs suis. Domini vt cō muniter magis timent q̄s serui. Reuera sic est. quia qui a multis timetur. multos timet. Regibus petius est multo q̄s seruientibus timēdum. quia isti singulos. illi vniuersos. tement. Vult dicere q̄ vna priuata persona habet forte vnum quem timet. et alia priuata persona habet vnum quem timet. ita q̄ singuli habent singulos. sz domini et prelati habent vniuersos. Tertia impotentia est quam domini terreni sustinēt. q̄ nō possunt cōpellere homineꝝ ab eis ser

ascensionis figura habet. ij. Paralippo. xx-
ix. vbi dicit. Consurgens diluculo Ezech
ias rex ordinauit omnes principes ciuita-
tis et ascēdit in domum domini. Sic xp̄s
resurgens diluculo. vt dicitur in Psalmo.
adunatis et congregatis discipulis q̄ sunt
principes ciuitatis sancte videlicet eccl̄ie
militantis et triumphantis. Ps̄. Princi-
pes populorū congregati sunt cū deo Ab
raham. coram eis ascendit in domū domi-
ni. id est. in celū supremuz ⁊ excellentissimū
qui est locus spiritualis domini dei patris
sui in quo sedit ip̄e ad dexterā eius. Circa
quod plura sunt videnda de modo ascen-
sionis xp̄i. Primo igit̄ videndū est qualit̄.
secundo quādo. tertio vnde. quarto ⁊ vlti
mo ad quē locum. Quantū ḡ ad p̄mū qua-
liter xp̄s ascendit est sciendū ꝙ xp̄us ascen
dit in corpe lucidissimo ⁊ clarissimo. Psal-
mista. Amictus lumine sicut vestimēto. Li
cet aūt xp̄us post resurrectionem habuerit
corpus gloriosum ⁊ clarū. illa tamen clari
tas non fuit oculis apostoloꝝ ita manife-
sta ante ascensionem. imo fuit eorum ocl̄is
cōtēpata vt eius corpus possent videre. sz
in ascensione tūc illa claritas fuit eis osten
sa. Secundo ascendit benedicēdo aposto
los et benedicendo deum patrem. id ē lau
dando ⁊ gratias agendo deo patri. Tertō
eleuatis manibus ferebatur. Et quarto o-
culis versis ad orientem. Psalmista. Ascē-
dit sup̄ celos celoꝝ ad orientē. Ex quo pri
mo instruimur vt quanto quis ad maiorez
honorē sublimat̄ tanto magis debet leua-
re manus suas orando et gratias agendo
ad deuz. Psalmista. Leuaui oculos meos
in mōtes vnde veniat ad auxiliū mihi ⁊c̄.
Secundo elicitur ex hoc ꝙ ecclesie debēt
construi ad orientem. vt sacerdos diuina
celebrans vultum habeat ad orientem. sic̄
xp̄us respiciebat ad orientez. Sed nota ꝙ
ecclesia non debet edificari versus quecū-
qz ortum solis. sed solum versus ortum so-
lis equinoctialis. videlicet qualis fit circa
festum sancti Lamperti. ⁊ sancti Gregorij
Non autem versus solsticium estiuale siue
hiemali. Cuius ratio est. quia ecclesia que
militat in terris temperare se debet equa-
nimiter in prosperis ⁊ aduersis. Ita notat
Archidyaconus de consecra. distin. p̄ma.
Nemo. Similiter etiam ⁊ infans baptizā
dus debet teneri verso vultu ad orientem
dum mergitur in fontem. vt sic vultum ha
beat sicut ille in cuius nomine baptizatur.

D Sed diceres. Utrum christus so-
litarius eleuatus est in celum vel cum qua
militia. Ad quod dicenduz ꝙ habuit qua
druplicem militiam. Primo angelorū san
ctorum. qui secum ascenderant de inferno
patrum. qui ibi ministrabant portādo ani
mas eorum in sinum Abrahe. vt patet Lu
ce. xvi. de Lazaro. sicut nunc ministrāt no
bis in mundo. Secundo cum militia san
ctarum animarum quas de inferno extra-
xerat. cuz nulla adhuc ascendere potuit ꝓ-
pter clausuram ianue. Tertio cum militia
sanctarum animarū de mundo cuz in istis
quadraginta diebus post resurrectionem
credendum sit multos iustos homines esse
mortuos. et de paruulis fideliū non est du
bitandum qui omnes christum associabāt
in celum. Ex quo non habebāt necessario
d̄scendere ad infernum damnatorum. nec
purgatorium. nec ad limbum destructum
Quarto cum milicia sanctorum resuscita-
torum qui in corporibus eorum quasi no-
ua milicia ꝑm quosdam cum christo ascen
derunt. licet quidam dicunt ꝙ isti patres
resuscitati per christum tempore resurrecti
onis sue iterum dormierunt. ꝑm Augusti-
num ad Euodium in epistola. quod etiam
communiter tenetur per beatum Thomā
tertia parte. q. liij. articulo tertio. Ista aūt
tota militia dicitur a quibusdam fuisse in
paradiso terrestri vsqz ad horam ascensio-
nis christi. Sed verius est vt dicatur sem
per christo adhesisse. ⁊ eum associasse quo-
cunqz conuerteretur. Qualis autem ⁊ quā
ta fuit exultatio ⁊ iubilatio istius sanctissi-
me milicie. quis sufficit dicere. Nam licet
angeli perpetuum gaudium habent de vi-
sione diuinitatis christi. Sicut dicit Pe-
trus. j. Pet. j. In quem angeli desiderant
prospicere. tunc tamen ex visione gloriose
humanitatis christi sic mirabiliter glorifi-
cate speciale et accidentale gaudium assū-
pserunt. Et quia hoc videtur quibusdam
sciolis ridiculuz ꝙ angelis noua leticia ac
cidat. ideo audiant glosam super verbo pe
tri predicto. vbi sic dicit glosa ordinaria.
Tanta est ei⁹ hominis qui passus est ꝓ no
bis posterior gloria. vt etiā angelice in ce-
lo virtutes cum sunt eterna felicitate pre-
dite. nō solum immortalis deitatꝫ magni-

fuit quia eis officiū p̄dicationis iniūxerat dicens. Euntes in mundū vniuersum. p̄dicate euangeliū. Tertio quia tunc formā baptismi instituit dicēs. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Quarto quia gr̄am miraculoꝝ eis contulit dicens. Signa autē eos ⁊c̄. Ista aūt a fantasmate vel fantastica creatura fieri non potuissent. Secūdꝰ actus quo voluit x̄ps confirmare miraculuz sue ascensionis fuit familiaris comestio. qz pꝰ predicta fuit cum eis familiarissime p̄ā sus. vt dicitur Actuū p̄mo ca. Conuescēs inquit ascendit. Quod tractans Grego. in omelia dicit. Comedit ⁊ ascendit vt p effectum comestionis veritas patesceret carnis. Tertius actus quo x̄ps voluit confirmare istud misteriū fuit assocíalis itineratio. quia post illam benedictā resurrectōez christus egressus est cum eis. vñ dicit Lu. xxiiij. Eduxit eos foras in bethaniā. ⁊ iuit cum eis vsqꝫ ad montem oliueti. In ista aūt processione fuit mater x̄pi cum alijs sanctis mulieribus. que etiam vt pie credit interfuerūt illi refectioni. sicut colligitur Act. j. vbi dr. Qꝫ ascendente iesu regressi sunt discipuli dñi vbi manebant cū mulieribus ⁊ matre iesu. Ista autē regressio denotat qꝫ x̄ps inde exierat qñ post cibum eduxit eos foras. Uñ nō est verisimile qꝫ in tali domo fieret cōuiuiū matre dñi absente. Similit dicendū est de pcessione. Non est enim verisimile qꝫ x̄ps vellet matrē suā carissimaz sic derelinquere desolatā. vt eundo in celū eam non benediceret. Quartus actus x̄pi fuit affectualis statio. Non enim postꝫ puenit ad montē statim euolauit. sed aliqꝫdiu steterit. sicut amici valefacientes in vltia valefactione solent figere gradū. Horum autem istius stationis quattuor x̄pi operationes declarant. Primo. quia apostol'ꝝ rētibus de consummatione seculi. x̄ps respōdit. Non est vestrum nosse tempora vl' momēta que pater posuit i sua potestate. Ex quo elicitur qꝫ predicatoz aut doctoz veritatis non debet se occupare cum inutilibꝰ questionibus. cuiusmodi sunt questiones de futuris euentibus. ⁊ precipue de fine et consummatione seculi. Sed potius de illis que possunt subditos edificare. Quod est contra illos qui vt scioli videant aut fauorem auditoꝝ acquirant introducūt dubia scolastica in predicatiōe. Cōtra quos dicit Hieronymꝰ in epl'a ad Damasuz papam. De scripturis disputantē. non decet articulis argumenta cōquirere. nec ex flumine tulliane eloquentie ducendus riuulus. nec aures quintiliani flosculis et scolari declamatione mulcende. sed pedestris ⁊ quotidiane similitudinis ⁊ nulla lucubratione redolens oratio necessaria est que rē explicat. sensum edisserat. obscura manifestat. Hec ille. Secundo istam morā declarat. quia x̄ps dedit preceptū qꝫ in ciuitate illa manerent donec virtutem celestem reciperent. vt dicit Luce vltimo. Ex q̄ habetur qꝫ volēs gr̄az spūssancti accipere dz q̄etari a tumultu viciorꝝ et secularīū seu ciuilium negociorum. Secundo ex hoc habetur qꝫ nullus debet precipitare ad predicationem faciendam nisi prius sederit ad diuinam virtutē et doctrinā percipiendam. Cōtra nr̄os p̄dicatoz qui quādoqꝫ inde liberati predicant. Tertio in ista statiōe dicit eis promissum de missiōe spiritussancti dicens Actuū p̄mo. Accipietis virtutem spūssancti in vos. Quarto in ista statōe dicit eis benedictionē. vt dicitur Luc. xxiiij. Benedicens eis ferebatur in celū. Et his omnibus colligitur modꝰ spiritualis ascēsionis post christuz de statu culpe ad statū gratie. Ad quod requiritur primo increpatio duri cordis vt conteratur ad dolorem et ad penitentiā. Ps̄. Increpuerunt me retines mei. Sic enim deus increpat supbos vt humilientur. Secūdo requiritur comestio panis doloris. Ps̄. Cinerem tanqꝫ panem manducabam. Tertio requiritur associatio virtutum. Penitens enim debet cōgregare virtutes dispersas. Quarto debet stabiliri in bono. Habacuc. ij. Requiescam in die tribulationis. ⁊ ascendam ad x̄plum Post que omnia meretur homo benedictionem a domino. ⁊ misericordiam a deo salutari suo. Juxta illud Ps̄. Quis ascendet in montem domini. aut quis stabit i loco sancto eius.

E

Dixi tertio qꝫ in verbis premissis describitur mysterium dominice ascensionis quantuz ad loci sublimitatē. quia assumptus est in celū et sedet a dextrꝫ dei. De q̄ sublimitate dicitur in ps̄. A summo celo egressio eius. ⁊ occursus eius vsqꝫ ad summuz eius. Huius

implētib⁹. Sic xp̄s terrā viuentiū anima-
bus impleuit sanctis. Secūdo qꝛ sic̄ nunc
totus orbis letat̄ ꝓpter aeris tēperiē. Sic
sancti tūc exultauerūt qñ amenitatē sue pa
trie viderūt. Tertio sicut nūc aues canunt
cantica suauissima. sic electi angeli cātaue-
runt cātica gloriosissima. Quarto sicut ce-
li nūc serenant̄ magꝫ q̄ꝫ alio tp̄e ꝓpter aeris
puritatē. Sic sancti angeli tūc fuerunt se-
renati ad lr̄am. qꝛ tūc cepit angelos illumi
nare ꝑm actus hierarchicos vt eēnt clario
res q̄ꝫ ante. cū ibi sit hierarchia q̄ntū ad hu
manitatē. Unde Dyonisius dicit de ange
lica hierarchia. ꝙ om̄es angeli gaudēt mo
to pr̄e. quod factū est in ascensione. eo mo-
do q̄ supra dictū est. Nunc videndū est de
die ascensionis. Fuit aūt dies ascensiōis fe
ria quinta. q̄ quadrupliciter est priuilegia-
ta. Primo quia in ea creati sūt pisces. ⁊ bñ
cōgruit mysterio. qꝛ sicut pisces post crea-
tionē remanserūt in aque amaritudinibus
sic discipuli post ascensionē in tribulatōib⁹
sicut eis dictū est. Plorabitis ⁊ flebitꝫ vos
Scd̄o ista die aues fuerunt create. Gen̄. j.
per qd̄ significat̄ gaudiū āgelorū vltra q̄s
hodie saluator volauit supra cherubī. Ter
tio ista die fuit xp̄s in templo oblat⁹. Naꝫ
a dñico die in quo nat⁹ est vsqꝫ ad q̄ntā fe-
riā quadragesime diei post sequentis puri
ficatio dñi terminat̄. Ita hodie fuit ab an-
gelis deo patri oblatus. Juxta illud Dañ
vij. Aspiciebam in visione noctis. ⁊ ecce in
nubib⁹ celi filius hoīs veniebat. et vsqꝫ ad
antiquū dierū ꝑuenit. ⁊ in cōspectu ei⁹ ob
tulerunt eū. ⁊ dedit ei potestatez. Quarto
ista dies cōsecrata est misterio pascalis re-
fectionis. Nā isto die christus comedit pa
sca cum discipulis in cena ⁊ ibi instituit eu
charistie sacramentum. quod fuit imago il
lius eterni conuiuij. ad quod hodie sancti
per xp̄m fuerunt introducti. dicente domi
no apostolis in cena. Ego dispono vobis
regnū sicut disposuit mihi pr̄. vt edatꝫ ⁊ bi
batis super mēsam meā in regno meo. Lu
ce. xxij. De hora vero ascensionis xp̄i scien
dū ꝙ xp̄s ascendit hora nona. quod ptꝫ ex
eo quia post prandium. vt dicit̄ Actuū pri
mo. que hora multuꝫ fuit congrua ad hoc.
Primo quia illa hora Adam fuit de para-
diso expulsus. scilicet ad auram post meri-
diem deo deambulante in paradiso. Gen̄.
iij. Unde congruū fuit vt eadem hora re-
duceretur in paradisum. Sic enim de⁹ sal
uauit humanum genus per similia. vt do-
cet Augustinus in libro de doctrina chri-
stiana. Secundo quia eadem hora fuit pa
radisus clausus et ab angelo custodit⁹. ita
vt a nullo aperiri possit. Sic ecōuerso ho
die per christum est apertus. vt a nll̄o clau
di possit. Tertio. quia ista hora ad infernū
descendit. vt patet Math̄. xxvij. Hora no
na emisit spiritum. Unde quia tunc ml̄tuꝫ
humiliatus fuit descendendo gratiose ad i
feros. debuit hodie exaltari gloriose ascen
dendo ad superos. Quarto. qꝛ illa hora in
fernus fuit spoliatus. debuit ergo eadē ho
ra celum esse ditatuꝫ. Nunc videamus de
loco breuiter ascensionis. Fuit autem loc⁹
ascensionis sue mons oliueti. vt patet Ac-
tuum primo capitulo. Qui mons fuit lo-
cus sue orationis in nocte. vt patet Luce
xxj. capitulo. Ideo sicut ibi eleuabatur spi
ritualiter in oratione ad patrem. sic debu-
it eleuari corporaliter ad patrem de eodē.
Secundo. quia ibi fuit captus. ligatus. ex
pauit. teduit. Luce vicesimosecundo capi
tulo. Ideo cum per meritum sue passionis
debuit exaltari congruum fuit vt inde ex-
altaretur vbi mereri cepit. Sicut de q̄bus
dam etiam sanctis legimus. Tertio. qꝛ ibi
creditur christus antichristum interfectu-
rus fuisse spiritu oris sui. Zach̄. xiiij. Egre
dietur dominus ⁊ preliabitur contra om-
nes gentes. et stabunt pedes eius sup̄ mon
tem oliueti. qui est contra hierusalē ad ori-
entem. Quarto. quia ibi creditur christ⁹ iu
dicium facturus. sicut patet Johelis. iij. c.
Consequenter de loco ad quem assumpt⁹
sit christus sciendum ꝙ assumptus est vsqꝫ
ad supremum celum. Psalmista. Et occur
sus eius vsqꝫ ad summū eius. Et ad Ephe
seos. iiij. capi. Ipse ascendit super om̄es ce
los. Ponunt autem sancti decem celos. vt
patet per beatum Thomam in prima par
te summe. q. lxix. arti. iiij. Primuꝫ celū ascē
dendo est celū lune. Scd̄m mercurij. Ter
tium veneris. Quartū solis. Quintū mar
tis. Sextuꝫ iouis. Septimū saturni. Oc-
tauū sidereū seu stellatū. Nonū cristallinū
seu aqueū. Decimū empireum. in quo sunt
angeli ꝑm Bedam et Basilium. Hoc celū
est super om̄es celos alios corporales. Et
dicitur celum celorum. quia in eo est stabi-
litatio angelorum sanctorum et animaruꝫ

ficentiam. ſed etiam aſſumpte eius humanitatis claritatem ſemper aſpicere gaudeant. Hec gloſa. Et quō rogo nō fuit ſpeciale gaudium angelis videntibus chriſtuz introducere in celuz tantam multitudinē animarum ſanctarū quibus replend⁹ erat caſus demonuz. Epheſ. j. propoſuit i xpō ſcilz deus pater reſtaurare oīa que in celis ſunt. Quanta etiā leticia fuit ſanctoruz patrum propter inferni ereptionem et angelorum aſſociationē et celeſtis regni adeptionem. Sed hic occurrit dubiuz a quo aut per quē chriſtus fuit aſſumptus in celum. eo q hic in themate dicit. aſſumptus eſt. Et Actuū primo dicit. Eleuatus ē. nō autē dicitur. aſcendit propria virtute. Ad quod dicendum q chriſtus primo et principaliter aſcendit virtute ſue deitatis qua etiam et reſurrexit. Unde ſicut ex deitate ſua potuit reſurgere ita et humanitatez ſupra celos eleuare. Pſalmiſta. Exaltare domine in virtute tua. Sed ſecundario etiaz aſcendit virtute anime glorificate ex cui⁹ redundantia glorificabatur corpus. vt dicit Auguſtinus ad Dyoſcorum. Tāta enī eſt obedientia corporis ad animam in glorificatis q vbi volet ſpiritus ibi protinus erit corpus ſm beatum Auguſtinum libro xxij. de ciuitate dei. Et ideo ex virtute anime volentis vt corpus ſuum immortale t incorruptibile eſſet in loco celeſti. corpus chriſti aſcendit in celum. et non ſolum virtute diuina. veruntamen ex quo virtus diuina principaliter mouebat chriſtuz ad aſcendendum. ideo dicitur aſſumptus vel eleuatus. ſcilz virtute diuinitatz ſue que ꝺ principaliter. operabatur. Ꝫ Sz adhuc diceres. Quare chriſtus aſcendit i celum. Reſpō deo q ad hoc duplex eſt ratio ſcilicet tam ex parte ipſius chriſti q̄s etiam ex parte noſtri. quare voluit aſcendere ex pte chriſti quo ad ea que fecit propter nr̄am ſalutem. Nam per hoc primum nobis viā preparauit Johannis. xiiij. Vado parare vobis locum. vt ſcilicet vbi ego ſum. illuc vos ſitis. Secundo aſcendit ad interpellandum pro nobis. licet enī iuſtis ſint omnia facilia preſentibus tamen facilioza. vt dicit Tullius ad Brutum amicum ſuum Et vulgo dicitur. facies hominis. facies leonis. Repreſentatio igitur humane nature quā chriſt⁹ aſſūpſit t in celū itroduxit non eſt niſi quedaz pñtialis interpellatio pro nobis. Ideo Johānes appellat eū aduocatū nr̄m j. Joh. ij. Tertio vt ſpiritū ſanctū nobis mitteret ſicut ipe dixit. Niſi ego abiero. paraclitus non veniet. Si aūt abiero mittam vobis eum. Joha. xvj. Quarto vt reciperet regnū nobis et ius poſſidēdi. Unde xpi aſcenſio eſt cauſa noſtre aſcēſionis inchoatiue. non per modum meriti aut per remotionē phibentis vt ei⁹ paſſio. ſed eſt cauſa exemplaris. quia xp̄us cum ſit caput noſtrum aſcendit in celum ei oportz nos coniūgi. eo q nō p̄t eſſe caput ſine mēbris. ſed vbi eſt gloria capitis illuc tendat mens t corp⁹. Inquit Gregor⁹ in ꝺmone feſtiuitatis hodierne. Ex parte vero nr̄a ē quadruplex ratio. Prima ꝓpter fidei augmentum. Joh. xx. c. Beati q̄ non viderunt t crediderunt. Secunda ratio ꝓpter ſpei noſtre ſubleuationē. Joh. xiiij. Si abiero t ꝓparauero vobis locū. iterꝝ veniā et accipiam vos ad meipm. Tertia ad erigendū caritatis affectū in celeſtia Bath. vj. Vbi ē theſaurus tuus ibi eſt t cor tuū. Col. iij. Que ſurſum ſunt ſapite. non que ſuper terram. Quarto vt augeat reuerētia ad ip̄m dū nō eſtimamus eū hominē tm̄. ſed ſic deum verum. Unde magis reuereat rex in aula t corona ꝓpria q̄s in domo cōmuni t mitra deſpecta. ij. Lox. v. Si cognouim⁹ ſz carnē xpm̄ ſcilicet prius. ſed iam nunc non noui m⁹. Ꝼ Deinde reſtat videre de tempe qū fuit eleuat⁹ t aſſūpt⁹. Et ibi dicēdū eſt de quattuor. Prio de anno. ſcō de menſe tertio de die. qrto de hora. Annus fuit ſm Aug. i li. ō mirabilib⁹ ſacre ſcripture. ōcim⁹ etatz circul⁹. ꝺ ē. i ſexto millenario annoruū ab inicio mūdi. Sic enī. vj. die opa ſua cōpleuit. t. vj. die ꝑm⁹ hō de paradiſo eiect⁹ ē. Sic xp̄s. vj. millenario cōpleuit op⁹ redēptōis t hoiez reduxit ad paradiſū exultationis. Ūñ a creatōe mūdi uſq̄ ad dñicā aſcēſionez fuerꝝ q̄nq̄ milia ducēti. t. xxxiij. anni ſine medio ſm cōmunē ꝓputatōez bede. lz ſm aliq̄s alit. de q̄ nō eſt vis. Aſcēdit aūt xp̄s in menſe maij. Nam paſſus viceſimaq̄nta die menſis marcij t ſurrexit. xxvij eiuſdē mēſ. ſm Aug. de ciui. Ūñ q̄ ab illo fluxerūt. xl. dies ad aſcenſionē. Et ſic aſcēſio fuit q̄nta die menſis maij. Et fuit iſtud tempus congruum primo. quia in iſto mēſe agri adimplent roze t vaporibus terrā

oīa fecit. Mar. vij. tū qꝛ i eo fuit beniuolē
tia ad nos. qꝛ dilexit nos ⁊ lauit nos a pec
catis nr̄is in sanguīe suo. Apoc. j. Et ideo
dicta sua sunt nimis credibilia. Unde ps̄.
Testimonia tua dn̄e credibilia facta sūt ni
mis. Uerūtamē licꝫ xp̄s fuisset ita verax ⁊
prudens vt nō posset in ore eius dol⁹ inue
niri. vt. j. Pet. ij. Ita v̄tuosus et honest⁹ vt
nō possit in tota vita argui de mimo pctō
Joh. viij. Ita beniuol⁹ ⁊ benignus vt etiā
inimicꝫ suis bn̄fecerit ⁊ ꝓ eis orauerit. Tn̄
nihilomiu⁹ ꝑuersi iudei sic erant excecati
malicia. vt ista oīa ꝓ aliq̄ nō reputātes ip̄i
us testimonia q̄ ꝑhibebat de eterna sua ve
ritate ꝓ nihilo habebāt. Un̄ licꝫ xp̄s ī hoc
nat⁹ esset ⁊ ad h̄ venisset in mundū vt testi
monium ꝑhiberet v̄itati. vt dr̄ Joh. xviij.
ipseq̄ spōte se submittebat reprehēsioni vt
si male ī aliquo locutus essꝫ testimoniū per
hiberent iudei contra ipsum d̄ malo. vt di
citur ibidem Joh. xviij. tn̄ iudei videntes
eū ip̄is ꝯriū in eo ꝙ eoꝝ pctā arguebat. eo
rū opibus ꝯdicebat. filium dei se noīabat.
nll̄o mō ei credere volebāt. sꝫ eū poti⁹ ꝑse
quebant̄. dicentes illud Sap̄. ij. Circūue
niamus iustū. i. xp̄m s̄m Holgoth. qm̄ in
util̄ est nobis ⁊ ꝯrius ē opib⁹ nr̄is. ⁊ imꝓpe
rat nobis pctā legꝫ. ⁊ diffamat in nos pec
cata discipline. ꝓmittit se sciam dei hr̄e ⁊ fi
liū dei se noīat. Quia igit̄ mūdus xp̄o cre
dere noluit. nec eius testimoniū tam d̄ pec
catis ꝯtra q̄ testificat⁹ est ꝙ ꝓ eis mundus
esset puniendus ⁊ dānandus q̄ꝫ etiā de se
ip̄o testificat⁹ est se veꝝ dei filiū ⁊ sic oīa
a se dicta verissima. Ideo necesse fuit adiū
gere sibi vnū aliū contestē. scꝫ spm̄sanctuꝫ.
q̄ veniēs in mundū dicta xp̄i ꝯfirmaret in
bonis ⁊ electꝫ. Juxta illud quod sancti pe
tebant. Confirma h̄ de⁹ ꝑ spm̄sanctuꝫ qd̄
opatus es in nobis ꝑ filiū tuū. vt in ore du
orū staret omne verbū. Peruersis autez te
stimoniū ꝑhiberet veritati. ostendēs oīa
a xp̄o dicta esse vera ⁊ ip̄m fuisse veruꝫ dei
filiū. Hinc est ꝙ saluator recedens ab apo
stolis ad pr̄em ne apostoli vacillarēt si mū
dus dictis xp̄i credere nollet. nec ad vocē
p̄dicatōis apl̄oꝝ flecti vellēt. ꝓmittit spm̄
sctm̄ se missuꝝ a pr̄e. q̄ veniēs testimoniuꝫ
ꝑhiberet de xp̄o. sicut verba nostri thema
tis dicūt. Cū venerit paraclit⁹ ⁊c̄. In qui
bus verbis tria ponunt̄ circa missionē spi
ritussancti occurrentia. Primo nāq̄ d̄scri
bitur magna benignitas dei patris et filij
sui. spm̄sanctuꝫ mittentis. cum dr̄. mittam
vobis a pr̄e. Scd̄o īmensa iocunditas spi
ritussancti in mentē homīs veniētis. qꝛ ve
niet vt paraclitus ⁊ spūs veritatis. Tertō
subdit̄ efficacissima vtilitas spūssctī missio
nis. cum dicitur. Ille testimoniū ꝑhibebit
de me.

A

Dixi primo ꝙ primo describi
tur bēignitas ma
gna dei pr̄is ⁊ filij sui spm̄sanctū mittētis.
cum dr̄. Paraclitū mittam vobis a patre.
Pro quo sciendum ꝙ benignitas dei erga
nos peccatores in multis apparuit scd̄ꝫ ꝙ
multiplicem nobis consolatorē misit. Pri
mo nanq̄ apparuit dei magna benignitas
in h̄ ꝙ filiū suū misit in ꝯsolationē omnib⁹
peccatoribus. Juxta illud Isaye. lxj. ⁊ trās
sumptiue. Luce. iiij. Spiritus dn̄i sup̄ me
⁊c̄. Et sequit̄. Ad euangelizandū pauperi
bus misit me. vt consolarer lugentes. Se
cundo dedit spiritūsanctum et misit in cor
da fidelium transfundendo. vnde dicit̄ pa
raclitus. id est consolator. Actuum nono
capitulo. Ecclesia edificabatur ambulans
in timore dei ⁊ consolatione spiritussancti
replebatur. Tertio dabit nobis consolati
onem tota trinitas se nobis in premiū lar
giendo. Isaye vltimo capi. Quomō si cui
mater blandiatur. ita consolabor vos. In
prima consolatione magnam ostendit no
bis gratiam. quia per filium suum vnige
nitum in nostra corporali humanitate ap
parentem dignatus est nos consolari visi
biliter. Baruth. iij. post hoc in terris visus
est. ⁊ cum hominibus conuersatus est. Si
mile ac si filius imperatoris descēdisset ad
reos in carcerem et consolaretur eos. Ue
re magna consolatio facta est a deo homi
nibus in hoc ꝙ filius suus tam familiarit̄.
tam amicabiliter. tam socialiter. ⁊ sup̄ om
nia tam humiliter conuersatus est cuꝫ eis
corporaliter. Sicut dicit Johannes p̄ma
Johā. p̄mo. Quod fuit ab inicio qd̄ audi
uimus et vidimus oculis nostris ⁊ man⁹
nostre contractauerunt de verbo vite. Si
mile ac si medicus de egris comederet et
biberet. Certe magna consolatio esset tibi
tam familiariter conuersari filio regis vt
ad vnam buccellam panis ad te descende
ret quando tibi placeret. Sic est de filio
dei qui etiam ad peccatorem hominem

beatarꝝ ⁊ est locus corporꝝ gloriosorꝝ. ī hoc celū omnes homīes gloriosi euolant. Ibi virgo gloriosa residet super choros angelorū omniū posita. vltra quā christus residet. Juxta illud Ephe. j. Constituit eū super omnem principatum ⁊ potestatem ⁊ super omne nomen quod nominatur siue in hoc seculo siue in futuro. Nec est putandū ꝙ christus in aliquo celorum predictoruꝫ corporeorum circa empireum moratus sit per diem aut etiam per horam vnaꝫ. vt aliqui erronee fingunt dicētes eum in q̄libet celo per vnum diem. aut etiā per horā mā-sisse. et in die penthecostes primo ad dexterā p̄ris venisse in celū empireum. ⁊ tunc mox misisse spm̄sanctū. Puerile est hoc credere de homine puro glorificato. quia corpus glorificatum mox vbi spirit⁹ velit. erit vbi vult. sed sine dubio quilibꝫ sanct⁹ vult citius esse in loco sibi diuinitus deputato Ideo exquo non est retardans statim ibi efficitur vbi est locus eius. multo magis h̄ credendum est de christo quomodo autem sedet a dextris dei. Respondeo ꝑm Bonauenturam ꝙ hoc intelligitur sic. id est sedet in celo empireo ꝑm humanitatem a dextrꝫ dei. id est in potioribus bonis. quia excellit tam angelos q̄ꝫ homines loco ⁊ dignitate. Pro quo sciendum ꝙ ꝑm Thomam ꝑte tertia. q. lviij. articulo secundo. per dexteram ꝑm Damascenum intelligitur gloria diuinitatis. ꝑm vero Augustinum beatitudo patrꝫ et iudiciaria potestas. Sessio ergo regiam et iudiciariam dignitatem designat. Christus ergo ꝑm naturam diuinaꝫ habet cum patre predicta omnia equaliter in eadem maiestate. sꝫ ꝑm naturā humanā dicitur sedere in potioribꝫ bonis vltra alios beatos. intm̄ ꝙ ip̄a natura humana in xp̄o est beatior omnibus creaturis a se. ⁊ super illas habet regiā ⁊ iudiciariā potestatē Licꝫ aūt qn̄qꝫ legitur stare in celo. Sicut Stephan⁹ vidit ih̄m stantē. hoc intelligit̄ quantū ad eius adiutoriū esse paratū. Sedere aūt xp̄o cōuenit vt h̄ d̄r p̄mo ad designandū ꝙ nullū habet defectū. sed habet appetitum quietatum ⁊ satiatū sicut ille q̄ sedet quiescit a motu. Secundo dicit̄ sedere quia est iudex viuorū et mortuorꝝ. Actuuꝫ x. Ad quē pertinet sedendo iudicare. vt de sententia ⁊ re iudicata. Cum eterni. li. vj. Tertio ad significandū quietē post laborē quem per vitam suam totam hic sustinuit. Ps̄. Paup sum ego a iuuentute mea. exaltatus aūt ⁊c̄. Quarto ad significandū stabilitatē ⁊ reuerētiā honoris quā tota curia celestis sibi exhibet. Pluries enim legit̄ in Apocal. ꝙ sancti stant ante thronum agni submittentes coronas suas. ⁊ laudātes eū sine cessatione. Non est ergo putandū deū patrem habere corporalia membra. scꝫ man⁹ aut pedes aut caput. vt sic xp̄s a dextrꝫ patris sederet. sed tm̄ eo modo quo dictuꝫ est istud est per similitudinem moraliter intelligendum. Cuius sedis participes nos efficiat qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Dn̄ica infra octauā ascensionis. I. Sermo. LXXII.

Cum uenerit paraclitus quē ego mittam vobis a patre spm̄ veritatꝫ qui a patre procedit. ille testimoniū perhibebit de me Johannis. xv. c. Sicut dicit philosophus scd̄o Methaphi. in principio. Tria sunt q̄ faciūt dictū alicuius credibile. quāuis nō demōstratiue loquatur. videlicet prudentia. virtus ⁊ beniuolentia. Cuius causa est ꝑm eum. quia propter opposita illoruꝫ discredimus alicui non demonstratiue loquēti. videlicet vt propter imprudentiam. q̄a reputamus eum ignarum. aut propter maliciam. quia quāuis verum sciat. tamen nō est verus amicus veritatis et iusticie. aut ꝓpter defectum beniuolentie. quia in casu licet sit prudens et virtuosus. nō reputam⁹ tamen eum beniuolum ꝙ velit consulere illud quod nobis expediens iudicabit. Sꝫ quando ista tria concurrunt in consiliario ꝙ reputamus eum prudentem. virtuosuꝫ. et beniuolum. tunc absqꝫ dubio credimus dictis eius. q̄uis ea nequaquam demonstret. Loquēdo igitur de christo sic ē Christus venit in mundum persuadere et predicare. non autem dicta sua scientifice demōstrare. ⁊ ideo doctrina sua non scientia sed fides vocatur. Sunt autem dicta sua credibilia. id est. ad credendum possibilia. quibus merito credi debet propter tres rationes predictas. Tum quia in eo viguit prudentia. cum ipse esset scientia dei patris. tum quia fuit in eo virtus. quia bene

ſpūſſanct⁹. licet ipe idem ſit ⁊ vnus i oīb⁹ donis. diuidens ſingulis prout vult. tñ di uerſimode eiꝫ cōuenit noiari. ꝓpter qđ ſm Bern̄. in ſermone. lxxiij. appellat qñq; ſpi ritus bonus. ſpūs ſanct⁹. ſpūs rect⁹. ſpiri tus dulcis. ſpūs fortis. infirma roborans. aſpera planans. corda purificans. quicđ in hoc ſeculo nequā videt difficile ⁊ angu ſtum. leue facit ⁊ latum. obp̄brīū gaudiū iudicat. deſpectionē exaltationē eſſe ꝑſua det. Hec Bern̄. Sed vt magis in ꝑticula ri cognoſcam⁹ effectus ſpūſſcti a q̄ denoia tur aduertendū q; ſpūſſanct⁹ viginti noi bus noiat a Salomone. vtz Sap̄. vij. vbi ſic dr. Eſt em̄ in illa. ſ. ſapia. ſpūs intelligē tie. multiplex. vnic⁹. ſubtilis. modeſtus. di ſertus. mobilis. incoīnq̄natus. certus. ſua uis. amans bonū actū. q̄ nihil vetat bñfa cere. humanus. benignus. ſtabilis. ſecurus omnē habens virtutē. oīa ꝑſpiciens. ⁊ q̄ capiat oīes ſpūs intelligibiles. mundus. ſubtilis. Primo g̃ dr ſpūſſctūs ſpūs intelli gentie ſeu ſapie. licet em̄ filio dei appropet ſapientia. vt dr p̄mo ſniaꝝ. diſ. xvij. cap̄. x. eo q; gignitur a paterna memoria per mo dum verbi. vtz. vij. de trinitate. ca. xiij. Ni hilomin⁹ ſpūſſanctus etiā dr ſpūs ſapien tie ſeu intelligētie. qr a ſapia p̄cedit ⁊ a ſapien tia filio ꝓcedit. vt dr h̄ in euāgelio. Vñ dr ſpūſſctūs ſm Holgoth ſup libꝝ Sap̄. c. vij. qr oīa q̄ facta ſunt ſanctificat. San ctus ātī latino dr idē qđ ē agyos in greco Agyos em̄ grece q̄i ſine terra latīe. Spūs g̃ itelligētie dr p̄mo ſctūs ꝑ tāto. qr eos q̄s ſanctificat purificat ab amore terrenorū ⁊ tranſfert ac p̄iūgit ad amorē celeſtiū. Jō q̄ in ſpecie ignis cōuenienter deſcendit in apoſtolos. nō in ſpecie aque vel aeris q̄ ele menta in diuerſis partib⁹ ſupficiei terre co herent. ſz in ſpecie ignis q̄ immediate coꝛ poꝛibus celeſtib⁹ ꝓtiguat. ſic ꝑtz ꝑmo De therorum circa p̄ncipiū. Jn ſignū h⁹ q; il los q̄s incēdit amore. fac̄ neceſſario ꝛena paruipēdere et ad celū aſcēdere. ⁊ iō vocat ſpūs ſanctificatiōis. Roꝝ. j. Secundo dr multiplex ab effectu. ꝓpt multiplicia dona q̄ ꝑſtat. Jſa. xj. Requieſcet ſup eū ſpūs dñi ſpūs ſapie ⁊ intellect⁹. ſpūs ꝓſilij ⁊ fortitu dinis. ſpūs ſcie ⁊ pietatꝫ. ⁊ replebit eiꝫ ſpi ritus timoꝛꝫ dñi. p q̄ dona q̄ſi p ſeptez gd⁹ hoies ꝑfecti ad itū celeſtis vite inueniunt. Nā p timorē dei humiles. p pietatē miſeri cordes. p ſciaz diſcreti. p fortitudinē liberi p ꝓſiliū cauti. p intellectū ꝓuidi. p ſapiētiā maturi fiūt. Jnqt Breg. ſup Ezech. i q̄daz omel. Tertio dr vnicus formaliter ⁊ cauſa liter ⁊ etiā effectiue. q̄ſi nos vnies deo ſpe fide ⁊ caritate. ⁊ etiā p̄imo. Eph̄. iiij. So liciti ſeruare vnitatē ſpūs in vinculo pacꝫ. Quarto dr ſubtilis. qr viros ſanctos facit ſubtiles in eligendo. docendo. et faciendo q̄b⁹ ſanctos ſuos exoꝛnat. Ezech. xvj. Jn dui te ſubtilib⁹. ⁊ oꝛnaui te oꝛnamēto. Qui to dr modeſt⁹. qr ſuos modeſtos facit. Ad Gal. v. Fructus aūt ſpūs eſt caritas. gaudi um. paꝛ. modeſtia. caſtitas. Sexto dicitur diſertus. q̄ſi diſertos facies de balbucienti bus ⁊ infantib⁹. ſic̄ ꝑtz de ap̄lis in die pen thecoſtes. Sic ⁊ hodie q̄q; vocat ad reli gionē vel ad ſcolam rudes. ⁊ facit p̄dicato res ⁊ doctoꝛes diſertiſſimos. Sap̄. x. Sa pientia aperuit os mutoꝝ. ⁊ linguas infā tium fecit diſertas. i. eloquētes. Et intelli ge eloquētes ſapiēter. Hoc ei eſt ſpēale do nū dei. q; alīq̄s ſapiēter eloq̄t. Nā mlti hñt eloquētiā ſine ſapia q̄ magz officiunt q̄ pfi ciunt. Sicut docet Aug⁹. li. ij. de natura ⁊ oꝛigine aīe. Et Seneca epl̄a cētesima. xij. Septimo ſpūſſctūs dr mobilis. i. moueri faciens, ꝓmpte ⁊ obedient. q̄uis in ſe imo bilis ꝑſeueret Jſto modo apoſtoli moti ſūt ad p̄dicandum. Johan. xv. c. Poſui vos vt eatis et fructum afferatis. O crauo dici tur incoīnq̄natus. et hoc eſt veꝝ tā formali ter q̄ effectiue. qr nō ihabitat niſi loca mūda. Unde de apoſtolis canimus. q; inuēit eos receptacula munda. et tribuit eis cariſ matum dona. Nono dicit certus p̄tra icō ſtantes ⁊ mendaces ⁊ deſperantes. ij. Thi mo. j. Scio cui credidi. Decimo dr ſuauis Sap̄. xij. O q̄ ſuauis eſt ſpiritus tu⁹ dñe. Facit enim ſuaues et mites. non impatien tes ⁊ amaros. non turbidos vel impetuo ſos. ij. Corinthioꝝ. vj. Jn omnib⁹ exhibea mus nos ſicut dei miniſtros. in longanimi tate. in ſuauitate. in ſpiritu ſancto. Unde decimo dr amans bonum actū. Facit em̄ ho mines ꝓgaudere de ꝑfectu alieno. Et h̄ eſt contra inuidos. Romanoꝝ. v. Caritas dr diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris. Duodecimo dr q; nihil vetat facere bonū. Jmmo hoꝛ tat bñ facere bonū ei q̄ poteſt. Prouer. iij. c. Noli, ꝓhibere bonū facere ei q̄ poteſt. ſed et ipe ſi potes bñ fac. Hoc ē ꝑ negligentes et

deſcẽdit ſabbato mãducare panẽ. vt dicit Luce. xiiij. Et ad ꝙndã phariſeũ ſilr. vt ꝺr Luce. vij. Nõne etiã maior ꝓſolatio eſſz tibi ſi tu exiſtens iã morti adiudicat⁹. ad regis filiũ ꝓfugeres ꝓ libatiõe. Sic ei factuz eſt de xpo ad quẽ approp̃inquabãt pcõres et publicani vt eruerenꝯ a morte. Luce. xv Sic Magdalena cucurrit ad eũ. Lu. vij. Sz z maxia ꝓſolatio eẽt tibi ſi inter ipſas medias flãmas poſit⁹ z vndiqz circũſept⁹ ſiẽ tres pueri in camino ignis nõ hñs refrigeriũ. ſz omi ꝓſolatõe z ſpe deſtitut⁹ inuenires. nõ ſolũ ꝓſolatorẽ ꝙ balẽ ꝙ te int̃ flam maz incẽdia ꝓfortaret z animaret ad ꝓſtãtiã. ſz etiã in momẽto oculi de ipis ſine offenſa eriperet. Qõ fecit xps. Nã cũ exigentiby pctis nr̃is nob dictũ eẽt a deo. Pergite in lumĩe ignis vr̃i z in flãmis quas accẽdiſtis vobis. Iſa. l. Ac ſi diceret. Ite maledicti in ignẽ eternũ. Mat. xxv. Ipe de⁹ pr̃ miſit filiũ ſuum ꝙ nõ ſolũ nos ꝓfortauit in penalitatiby z doloriby ac miſeriis ꝓ peccato ſuſceptis. ſz etiã nos de eis in momento eripuit. ita vt dicat hõ illud Eccĩ. ij. Liberaſti me de manib⁹ ꝝrentiũ aiaz meaz z de portis tribulationũ que circũdederẽt me. a pſſura flãme que circũdedit me z in medio ignis nõ ſum eſtuat⁹. Scõo nõ ſolũ ꝺs cõſolatus eſt hoiem ſm ſenſus corꝑales viſibiliter ꝓ filiũ ſuũ in corꝑe apparentẽ. ꝙ pñtia corꝑali viſitauit nos. z ꝓſolatus eſt nos in omni tribulatõe noſtra. quod fuit magnuz donũ. ſed etiam miſit ſpñſctñ tam viſibiliter ſicut in linguis igneis ſuper apoſtolos ad ꝓſolatõez aiaz nraz. Juxta illud Pſal. Scõm multitudinẽ doloz meoz in corꝺ meo conſolationes tue letificauerunt aiaz meã. Et hoc certe fuit tanto maius donuz quãto bonum anime maⁱ⁹ eſt bono corꝑoris. nec in hoc contenta eſt dei benignitas ſed animaby noſtris maiorem conſolatõez per ſpũſſancti aduentũ infudit. eo ꝙ ipſuz nobis dedit ꝙſi quendã aduocatũ. ꝙ oñs neceſſitates nr̃as deo patri exponit. et poſtulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabiliby Roz. viij. i. poſtulare nos facit z docet ꝙd petere debem⁹ nobis vtile ad ſalutẽ. Quãta eſſet cõſolatio homini ſi rex aut ꝓnceps ipius doceret eum de intentõne ſua prius ꝙs ab eo peteret ꝙd ei vtile eſſet petere. aut ꝙd ille vellet ei dare. Sic eſt de deo ꝙ nos docet ꝑ ſpñſctñ ꝙd nob expedit petere ad ſalutem. Sed et maior eſſet cõſolatio ſi iudex ad cauſam iam ꝑditam aduocatũ peritum daret ad eam reformandã. Hoc fecit deus pr̃ homini mittẽs ſpñſanctũ ꝙ in cõſpectu dei allegat ꝓ nobis noſtrã fragilitatem. diaboli iniquitatẽ z inuidiã. z filij dei quã ſuſtinuit ꝓcioſam paſſionẽ. Sz z maxima ꝓſolationẽ nob in h̃ dedit ꝑ ſpñſctñ qñ in ipo nos adoptauit ſibi in filios z heredes. Gal. iiij. Miſit de⁹ ſpñ filij ſui i corda noſtra clamãtẽ. abba pater. Tertio iſuper deus ꝓſolatõez finalẽ ꝓpauit. ſeipm exhibendo omnib⁹ diligentib⁹ ſe. quã oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in corꝺ hominis aſcẽdit. Iſa. lxiiij. que erit tam in corꝑe ꝙs in aĩa in gl̃ia eterna. Ubi exultabimus z ſatiabimur ab vberib⁹ ꝓſolatiõis noſtre. Iſaye. vltimo. Et ibi erit maꝝ conſolatio de viſione humanitatis xpi quã videbimus corꝑaliter. Juxta illud Iſaye. lij O culo ad oculum videbũt. ſed maior erit de viſione deitatis. quã videbim⁹ ſm aiã z spũalr. qz tũc videb z affluet et mirabitur z dilatabiꝝ corꝺ tuũ. non ſolũ corpus. ſed etiã corꝺ tuũ. Iſa. lx. Maxima autẽ erit de vtraqz. ſcz de humanitate xpi. z deitate patris z filij z ſpirituſſancti. Et tantuz de primo. B

Dixi ſecũdo ꝙ in verbis premiſſis deſcribitur immenſa iocũditas ſpũſſcti in mentem hois venientiz. in h̃ cũ ꝺr. ꝙ vẽit vt paclit⁹ et vt ſpũs veritatiz. Circa qõ ſciẽdũ ẽ ꝙ ſpirituſſcũs hz multa noia in ſcripturis rõne multiplicis effectus quez opat in homine. De ꝙ dicit Berñ. in quoꝺã ſmone. Spũs ſctũs multiplex ꝺr. qz mltiplicit ꝓcedit fidelib⁹ z inſpirat. Cõcedit em̃ ad vſũ. ad miraculũ. ad ſalutẽ. ad auxiliũ. ad ſolaciũ. ad ſeruorem. Ad vſum vite bonis z malꝝ communia bona habundantiſſime tribuẽs. ad miraculũ in ſignis z ꝑdigijs. Ad ſalutẽ cũ in toto corde reuertimur ad dominũ deuz Ad auxiliuz cũ in omni colluctatiõe adiuuat infirmitatẽ noſtram. Ad ſolaciũ cuz teſtimoniũ ꝓbibet ſpiritui nr̃o ꝙ filij dei ſumus. Ad feruorẽ cũ in corꝺib⁹ pfectoz vehementius ſpirans validũ ignẽ caritatiz accẽdit. vt nõ ſolũ in ſpe filioz dei. ſed etiã in tribulatõib⁹ gloriemur. ꝓtumeliam gl̃iam reputantes. Hec Berñ. Ex his ꝓtz ꝙ ꝓpr̃ hmõi diuerſos effectus ꝙs in nobis opat

do affectū ad volitionē boni, necnon ꝓmo
uēdo oēs sensus exteri⁹ ad ꝓsecutiōez eius-
dē. Scdo ꝑ scripturas docēdo exteri⁹ ꝑ vo
cē ꝑdicatoꝝ: q̄ꝝ clamore hō inducit̄ ad co-
gnitionē sue deformitatis: ad agnitionē di
uine bonitat̄: ad desideriū iusticie ⁊ sctīta-
tis. Und̄ sacra scp̄tura est sicut speculuz in
quo oīa deformia ⁊ pulcra vident̄. vicz pec
cata ⁊ virtutes: pena ⁊ p̄mia: supiora ⁊ infe
riora. Sed multi sunt certe q̄ nō amāt hoc
speculū: sicut illa mulier q̄ habuit oblōgaz
faciē ⁊ turpē. vñ quotiēs inspexit speculum
sp̄ deformitatē imputauit speclo. et sic mul
ta specula fregit. Sic mlti ꝑsequunt̄ predi
catōem imputātes sermoni ꝙ eos ꝯfundit
et deturpat potius q̄ꝫ decorat: cū tamē ipsi
met sunt in culpa q̄ deformitatē talez nolūt
ꝑ prauā cōsuetudinē deponere. Unde ipsi
sunt sil'es aque bn̄dicte: ad cui⁹ asp̄sionem
oēs aperiūt oculos, sed tp̄e asp̄sionis clau-
dunt. Juxta illud. Audiet luxuriosus ⁊ di-
splicebit ei. Sciendū aūt ꝙ triplex est veri
tas scz. Bone vite. hec nunq̄ꝫ est obmitten
da: etiā si scandalū orit̄, ⁊ ad quēlibet ꝑtinet
Alia iusticie. hec ad iudicē ꝑtinet. Alia di-
scipline. hec ad p̄latū ꝑtinet. In his duobꝫ
qñq̄ꝫ obmittit̄ propter scandalū. sed prima
non. vnde Beda. Utilius scandalū nasci
ꝑmittit̄ q̄ꝫ ꝟitas relinquat̄. de reg. iur. Qui
scandalizauerit.

D

Dixi tercio ꝙ in verbis p̄mis
sis describit̄ effica
cissima vtilitas spūssctī missionis: cum d̄r.
Ille testimoniū perhibebit de me. Reuera
magna vtilitas mūdo facta est ꝑ missionez
spūssctī visibilē ⁊ inuisibilē. Per visibilē in
eo ꝙ ex hmōi missiōe visibili dubij fuerūt
in fide cōfirmati: vidētes et audiētes ꝙ spi-
ritussanctus ꝯfirmat ⁊ approbat doctrinā
christi: fidē eius et opa ꝑ ipsum facta fuisse
diuina virtute confirmauit. Increduli ꝟo
fueruut compuncti ex hoc ⁊ ad fidē incita-
ti: videntes ꝙ xp̄s sicut ꝓmisit mittere spiri
tumsctm̄: ascendēdo: ita impleuit. Uñ ex h̄
eum de cetero firmius vt veꝝ deū ⁊ nō tm̄
vt hoīem ceperūt venerari et in eū credere
tanq̄ꝫ in deum verū qui potest mittere spm̄
sanctum equaliter cum patre. Circa qd̄ sci
endū ꝙ christus multiplex testimoniū legi
tur habuisse. Primū a patre Joh. v. Testi
moniū ꝑhibet de me pater q̄ misit me. Se
cundo a seipso. Joh. viij. Testimoniū ꝑhi
beo de meip̄o quia scio vnde veni. Tercio
a spiritusancto. vt dicit̄ hic: Ille testimoni
um ꝑhibebit de me. Unde hij sunt tres q̄
testimoniū dant in celo, pater: verbū: ⁊ spi-
ritussanctus. j. Joh. v. Et quia ista testimo
nia iudeis videbant̄ suspecta, quia pater ꝓ
filio in testimoniū nō admittit̄, nec filius ꝓ
seipso: sicut ei dicebant. Tu de te testimo-
nium dicis: testimoniū tuum nō est verum
Johis. viij. ideo necesse fuit mittere spiritū
sanctum qui est testis generalis omniū iu-
stoꝝ. Sed certe iudei falsi ⁊ mali testimoni
um patris nō admiserunt ꝓ filio in eius ba
ptismo: vbi vox patris audita est Hic est fi
lius meus dilectus Matth. iij. Et in trās-
figuratione simil'r Matth. xvij. Licz enim
in causa ciuili vl' criminali pater nō admit
titur pro filio in testimoniū, tamen in causa
vbi agitur de etate aut cognatiōe seu linea
consanguinitatis et attinentie ꝓximitatis
admittitur s̄m leges et canones. quod etiā
ipsi iudei fecerunt de ceco nato: illuminato
per christum, in cuius testimonium admi-
serunt patrem ceci ⁊ matrem ad dicendum
et testificandum si esset eorum verus filius
vt dicitur Johis. ix. Nunc autem deo pa-
tri pro filio suo vnigenito credere noluerūt
j. Johānis vlti. Si testimoniū hoīm acci-
pimus: testimonium dei maius est qui te-
stificatus est de filio suo. Sed quid mirum
Ceci enim erant et duces eorum. scz ceco-
rum. vt dicitur Matthei. xv. et ideo in cau
sa ceci recte iudicauerunt, in causa autē lu-
cis scz christi male, eo ꝙ lux venit in mun-
dū et dilexerunt homines magis tenebras
q̄ꝫ lucem. Cuius ratio sequit̄. Erāt em̄ eoꝝ
opa mala Joh. iij. Inde est ꝙ sicut noctue
lumine solis excecate male iudicabāt lucez
tenebras ⁊ tenebras lucem Esa. v. Neces-
se igitur fuit mitti radiuz solarem scz spūm-
sanctum qui illuminaret oculos cecorum.
Hoc est qd̄ ait apl'us ad Ephe. j. Det vo-
bis spūm sapientie in reuelatōez et agnitio
nem eius illūinatos ocl'os cordis vestri vt
sciatis que sit spes vocationis eius, que di
uitie glorie hereditatis eius in sanctis. et q̄
sit supereminens magnitudo virtutis eius
Et quasi cecis grosse et familiariter proba-
ret et testificaretur ꝙ christus est in dextra
dei sedēs cōsubstantialis et coeternus deo

contra malos cõsiliarios q̃ dissuadẽt dñis opa pietat̃ facere. Tredecimo ꝺr hũanus qr hoies diligit. Prouerb. viij. Delicie mee esse cũ filijs hoim. qr facit homies hũanos nõ beluinos nõ bestiales. Sap. xij. Opor tet esse iustũ z hũanu3. Quartodecio ꝺr be nignus q̃si bñ ignit⁹, qr bñ ignitos dispo nit. Sap. j. Benignus est em̃ spũs sapien tie. Epbe. iiij. Estote inuicẽ benigni: miseri cordes donãtes vobis. Decimoq̃nto dicit stabilis. qr stabiles facit z pseuerãtes in bo no. nec obstat q̃ pr⁹ dictus est mobilis. Il lud em̃ ꝑ tãto ꝺr quia facit nos moueri de virtute in virtutẽ. Sz postea facit stabiles in bono. j. Cor. xv. Itaq3 fratres stabiles estote z ĩmobiles. Sedecimo ꝺr securꝰ. q̃a securos nos facit ꝑ spem que est certa expe ctatio future bt̃itudinis ex gratia dei z me ritis ꝓueniẽs. Creditor qñ habet pignꝰ cer tus est de suo. Sic deus certificãs nos de beatitudine: dedit spm̃sanctu3 in pignus. Ephe. j. Signati estis spũ ꝓmissionis qꝺ est pignus hereditatis vestre. Decimoseptimo ꝺr: omnẽ habens virtutẽ. qr est patri et filio coeq̃lis et cõsubstantialis Job. xxxiij. Spiritus dei fecit me z spiraculum oĩpo tentis viuificauit me. Decimooctauo dicit omnia ꝓspiciens. tum qr spũs q̃ oĩa scruta tur. j. Cor. ij. tum quia facit oĩa prudenter ꝓspicere. qr de ꝑteritis dat cautelã. de ꝑsen tibus circũspectionẽ. de futuris ꝓuidentiã j. Cor. ij. Spiritualis homo omnia dijudicat. Decimonono dicit talis. quia capi at omnes spũs intelligibiles et capere faci at omnia dona spũsancti: mediantib⁹ qui bus hõ intelligit. Ecci. xxxix. Si em̃ domi nus magnus voluerit spũ intelligẽtie reple bit illũ. scz iustum. Vicesimo dicit spũsan ctus esse mundus. Hec mirũ. quia ipse est lux vera que illuminat omnem hoiem vẽ. Johannis primo. Et ideo mũdus in se exi stens facit mundos. Psal. Cor mundum crea in me deus.

L

Ultra istas viginti cõditiones spũsan ctus in euangelio noĩat̃ tripliciter. Primo dicit paraclitus: quod idem est qꝺ consola tor vel aduocatus. qr cõsolat̃ pctõres ne desperẽt de venia. nã postq̃ hõ peccat sta tim mordet̃ a ꝓscia dictante q̃ male fecit. et ex hoc hõ incipit erubescere dolere z time re de pctõ cõmisso. q̃ si indiscrete dolet aut timet deũ de offensa: incidit in despationẽ et laqueũ diaboli. Necesse est ergo vt spũs sanctꝰ ꝓsolet̃ dando spem de venia: reducẽ do pctõr miscõiam diuinã. q̃ vincit ei⁹ iu sticiã. z ex hoc q̃si quadam leticia exhilarat mentẽ pctõris. Consolat̃ aũt spũsctus tri pliciter. Prio cõsolatões in tribulatõe lar giendo. j. Thes. j. In tribulatõe mlta cum gaudio spũsanctí. Secũdo dona carisma tũ nobis in tribulatõe augendo. Rom. v. Tribulatio patientiã opat̃. Et post. Cha ritas dei diffusa est in cordibus nr̃is ꝑ spi ritũsctm̃ q̃ dat⁹ est nob. Tercio quãta sint gaudia q̃ recipiemus ꝓ modicꝫ istis tribu latõib⁹ demonstrando. Ro. viij. Ipse spũs reddit testimoniũ spũi nostro. Et sequitur. Existimo q̃ nõ sunt ꝓdigne passiones hu ius tp̃is ad futurã gl̃iaz. ij. Cor. iiij. Id qꝺ modicũ est z leue tribulatõis nr̃e zẽ. Para clitus etiaz interptat̃ aduocatus. Vñ tres aduocatos dedit nobis deus. Primo filiũ suum. j. Joh. ij. Aduocatuz habem⁹ apud deum patrẽ. Secundo spũmsanctũ. vt hic Tercio virginẽ gloriosam. de qua clama mus Eya ergo aduocata nostra. Et hec ẽ magna securitas pctõz. Scdo spũsctus ꝺr doctor veritatis. vt hic ꝺr. Et Joh. xvj. Ipse vos docebit omnẽ veritatem. Docet aũt primo veritatem cognoscere. veritatez diligere. z veritatẽ opari. Docet veritatem doctrine: vt recte de deo credamus. Docet veritatẽ iusticie: vt recte cum ꝓximis viuamus. docet veritatem vite: vt recte nosmet viuendo iuste z sancte regulemus. Hic est magnus doctor quem appellat Salomõ oĩm artificẽ Sap. vij. Omniũ artifex do cuit me sapientiaz. Sed quẽ docet iste do ctor. certe nõ omnes sed tm̃ hũiles z mites Esa. xxxij. Doctor paruulor. i. humilium. Matth. xj. Reuelasti ea paruulis. Et ꝑs. Intellectũ dat paruulis. Et itez. Docebit mites vias suas. Hinc est q̃ spũsanctꝰ in columba apparuit: que est auis mitissima. Docet secundo hoiem spernentẽ mũdi de lectabilia. Esa. xxviij. Quem docebit sciaz et quẽ intelligere faciet auditũ. ablactatos a lacte. i. a dulcedine mũdane voluptatis. Qualiter aũt docet iste doctor. certe tripli citer. Primo interius inspirãdo sancta de sideria. et inflãmãdo ea ad bonũ. illuminã do intellectũ ad cognitionẽ veri. z incitan-

F

spũm veritatis qui a patre ꝓcedit. Et sic ꝑ
sona spũssancti describit̃ in hoc ꝓnoĩe de-
monstratiuo a duob9. ꝟm ꝙ illud ꝓnomen
demõstrat illa p̃cedentia de spũssctõ ꝓmis-
sa, scz ꝙ est paraclit⁹, ⁊ ꝙ a patre ꝓcedit. In
quo describit̃ persona spũssancti q̃tum ad
duo. Primo em̃ describit̃ ꝟm effectuz tꝑa-
lem. in eo ꝙ d̃r paraclitus, quasi cõsolator,
qui ꝯsolat̃ nos in omni tribulatõe nostra,
simil̃r spũs veritatis: quia docet oẽm veri-
tatem, eo ꝙ oĩs veritas a quocunqꝫ dicat̃
a spũsancto est. ꝟm Ambro. sup epl'az. j. ad
Coꝝ. xij. vbi sic dicit̃. Nemo potest dicere
domin⁹ iesus nisi in spũsancto, nec vlla ve-
ritas potest dici sine ipso. Secũdo demon
strat istud ꝓnomẽ ille ꝑsonã spũssancti ꝟm
ꝓcessionẽ eternalẽ, in eo ꝙ dicit ꝙ a patre ꝓ
cedit, que ꝓcessio ꝟm Thomã nõ est aliud
nisi eius emanatio per modũ amoris quo
pater diligit filium et ecõuerso. Sed q̃a nõ
est p̃sentis negocij ingeniosos de altis do-
cere, sed tm̃ lac dare paruulis nõ escã, ideo
obmissa inquisitõe eternalis ꝓcessionis vi
dendũ est de effectibus temporalis missio
nis. Qui q̃dẽ effectus sunt multiplices ꝟm
ꝙ tactum est in sermone p̃cedenti. Sed vt
materiã ampliorẽ de hac habeamus ⁊ tan
ta bñficia gratanti⁹ recolamus q̃ nobis ex
missione spũssancti continue fiunt vltra ea
que dicta sunt: est Sciẽdũ ꝙ est triplex sta
tus fidelium in ecclesia militanti, scz incipi
entiũ, ꝓficientiũ, ⁊ ꝑfectorũ. quibus oĩbus
ꝟm diuersitatẽ capacitat⁹ mittit̃ diuersimo
de spũssanctus. Primus ergo status est in
cipientiuz: cui spũssanctus mittit̃ ꝟm septẽ
modos. Datur em̃ primo omnib9 elect⁹ in
cipientiũ et nouiter ad deum cõuersorũ vt
remissor. Secundo vt viuificator. Tercio
vt mundator. Quarto vt nouator. Quinto
vt liberator. Sexto vt eruditor. Septimo
vt auxiliator. Et sumunt̃ isti septem modi
iuxta tres partes penitentie: que sunt con-
tritio in corde, confessio in ore. et satisfactio
in opere. Et ideo oportet vt penitentia tri-
bus modis respondeat peccato. Datur er-
go in contritiõe q̃nqꝫ modis ꝟm quinqꝫ cõ
ditiones peccati. Per peccatũ em̃ aĩa de-
um offendit. Item ꝑ pctm̃ animaz occidit
Sap̃. xvj. Homo per maliciã occidit ani-
mã suam. Item maculat. Itẽ vetustat ani-
mã. Itẽ subijcit seruituti animã, qꝛ oĩs q̃ fa
cit pctm̃ seruus est pctĩ. Cõtra hoc ergo p̃-
mo ꝙ pctm̃ opat̃ in aĩam offensaz dei dat̃
spũssctũs vt remissor. vñ Joh. xx. Accipite
spũmsctm̃ q̃ꝝ remiseritis pctã remittuntur
eis. Et ꝓpter hoc d̃r Math. xij. Qui dixerit
ꝯtra spũmsctm̃ ꝟbũ nõ remittet̃ ei. Scdo
ꝯtra mortẽ pctĩ dat̃ vt viuificator. Ezech.
xxxvij. Intromittã in vos spũm ⁊ viuetis.
Et ꝓpter hoc Ephes. ij. d̃r. Deus q̃ diues ẽ
in miscdia ꝓpter nimiã charitatez q̃ dilexit
nos cũ essemus mortui pctis: ꝯuiuificauit
nos. Tercio cõtra maculã datur vt mũda
tor. Esa. iiij. Om̃is qui relictus fuerit in sy
on ⁊ residuus ⁊c̃. Et sequit̃. Si sanguinez
lauerit de medio hierusalem in spũ iudicij
Roma. xv. Audacius scripsi vobis fratres
sctĩficans dei euãgeliũ vt fiat oblatio gẽtiũ
accepta deo ⁊ sctĩficata in spũsctõ. Quarto
dat̃ vt innouator ꝯtra vetustatẽ pctĩ. De q̃
Ephe. iiij. Deponite vos ꝟm p̃stinã cõuer
sationẽ vestrã veterẽ hoĩem qui corruptus
est ꝟm desideria erroris, renouamini autez
spũ mentis vestre ⁊ induite nouũ hoĩez. Et
p̃s. Emitte spũm tuũ ⁊c̃. Ezech. xxxvj. Da
bo vobis cor nouum ⁊ spũm nouuz ponã
in medio vestri. Quinto cõtra seruitutẽ da
tur vt liberator. Ro. viij. Lex spũs vite in
christo liberauit me a lege peccati mortis.
Sicqꝫ patet quomõ datur spũssanctus in
contritione. In ꝯfessione aũt datur vt eru
ditor. Spũs em̃ dñi repleuit orbem terra-
rum ⁊ hoc quod continet omnia scientiaz
habet voc⁹ Sap̃. j. Scientia vocis est cõ-
fessio per quam homo scit aperire vulnera
anime sue. Ultio in satiffactiõe dat̃ vt au-
xiliator. Unde apl'us. Spiritus dñi adiu
uat infirmitatem nostram. Nam quid ore
mus sicut oportet nescimus. sed ipse spũs
postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabili-
bus. Prouer. xviij. Spũs viri sustẽtat im-
becillitatez suã. Et Esa. xliiij. Effundã spi-
ritũ meum sup semen tuũ ⁊ bñdictõem me
am super stirpẽ tuaz: et germinabunt inter
herbas quasi salices iuxta preter fluentes
aquas. Unde gl'iose virgini dicitur sub ti-
po anime ꝯcipientis que debet concipere
iesum xp̃m: Spiritussanctus superueniet
in te Luce. j. Quia sine spũsancto nec con-
tritio: nec confessio: nec satisfactio merito-
ria esse potest. Consequenter sequit̃ quali-
ter spũssctũs datur aĩe ꝓficiẽti in virtutib9

patrẽ. et q̃ nõ est aliud nomen sub sole in q̃ necesse est̃ saluari credentes q̃s in noĩe ipsius. Ultra predicta testimonia xp̃s habuit alia. Primo a scpturis Joh. v. Scrutamini scpturas in q̃bꝫ putatis vos vitã eternam hr̃e: et ille sunt q̃ testimoniũ phibent de me. Secõ ab opibꝫ Joh. x. Opera que ego facio testimoniũ phibent de me. Tertio a miraculis Joh. xv. Si nõ venissem et opa non fecissem in eis q̃ nemo alius fecit peccãm nõ nõ haberẽt. Quarto a turbis Joh. xij. Testimonium phibebat de eo turba. Quinto ab aplis Actu. iiij. Virtute magna reddebant aplĩ testimonium. Sexto a Jobãne Joh. j. Hic venit in testimoniũ rẽ. Attẽde ergo tu pctõr. Ecce si xp̃o fuit necessariũ testimoniũ ita verax: ita famosum: ita laudabile: ita multiplex: ita fidele: ita ꝓbabile. q̃ tñ in nullo potuit esse suspectus: nec argui de pctõ. quõ nos pctõres sine testimonio bono pure ꝓscie aut bonoꝝ operũ saluari volumus. Uñ homini saluando triplex testimoniũ est necessariũ. Primo ꝓscie. vt ĩ nullo remordeat eum ꝓscia. ũ. Loꝝ. j. Glia nostra hec est testimoniũ ꝓscie nostre. Secõ bone fame: vt vita nr̃a ĩ nullo sordeat apõ alios. j. Thim. iij. Oportet testimoniũ bonũ hr̃e ab his q̃ foris sunt. Tercio necessariũ est testimoniũ deuotõnis lacrimose, vt in aliq̃ patiamur et tribulemur in presenti, siccꝫ plorem⁹ deuote pcidẽtes corã deo qui fecit nos. De his tribꝰ dr. j. Joh. vlti. Tres sunt q̃ testimoniũ dant in terra. spũs. s. con sciẽtie nr̃e. aq̃ puritatis nr̃e fame. et sanguis tribulatiõis et passiõis q̃ lacrimis eliquat. sicut fuit in xp̃o. cuius sudor fuit sicut gutte sanguinis decurrẽtis in terraꝫ rẽ.

Dñica infra octauã Ascensionis. II.

Sermo. LXXXIII.

Ille testimoniũ

phibebit de me. et vos testimonium phibebitis: q̃ ab initio mecũ estis. Joh. xv. Sicut dicit Rupt⁹ Holgoth sup libꝝ Sap̃. ca. ix. Licet ex cognitione creaturaꝝ assurgere possimus aliq̃liter in dei noticiã q̃ntum ad multa. videlicz q̃ ẽ bonus potens et clemens. Juxta illõ Ro. j. Inuisibilia dei a creatura mũdi p̃ ea q̃ facta sunt intellecta conspiciunt. Tamen ad cognoscendũ euidenter ꝓsilia sua et p̃cepta que vult nos seruare in hac vita: ptingere nõ possumus sine ipsius reuelatione. Uñ Salomon Sap̃. ix. dicit. Quis hoĩm poterit scire consiliũ dei. aut q̃s poterit cogitare quid velit deus. Cogitatões em̃ mortalium timide et incerte, puidẽtie nostre. Et q̃bus ipse infert q̃ cum de bis que deus precepit et cõsulit non potest cõstare nobis nisi p̃ reuelationẽ fidei de credendis et agendis. Ergo talis sapiẽtia per quam hoc nobis reuelet est necessaria. Et q̃a talis sapiẽtia non est nisi a christo in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei absconditi, vt dicit ap̃lus. Ideo merito fuit necessaria filij dei missio in mundum: qui veniẽs annunciauit nobis volũtatẽ cõsilioꝝ et preceptoꝝ diuinoꝝ. et illius eterne et incõmutabilis veritatis quã vidit apud patrẽ esse testis. sicut ipe solus ad pilatũ dixit Joh. xix. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni vt testimoniũ perhibeam veritati. Ipse ergo q̃s diu fuit in mundo quid aliud nisi doctrina sua et exemplis ac miraculis illumina bat mundum sicut verus doctor veritatis imo sicut ipsa vera et sempiterna ꝑitas dei Juxta quod de se ait Johannis. xiiij. Ego sum via veritas et vita. Uerum quia filius dei perfecta salute nostra debuit redire ad patrem: Ideo ne mundus obliuiscerẽtur illius veritatis quam christus verbo et exemplo docuit: necesse fuit mittere spiritũ sanctum qui ea que christus docuit et fecit in cordibus fidelium confirmaret. Unde christ⁹ recedens corporali presentia de mũdo ad patrem promittit apostolis spiritum sanctum vt cõfirmatorem veritatis sue dicens. Ille testimoniũ perhibebit de me rẽ. Circa istam materiaꝫ de tribus videndum est ꝑm q̃ tria tanguntur in verbo proposito. Tangitur em̃ de persona spiritussancti cum dicitur. Ille scz paraclitus spiritussanctus. Secũdo tangit de fidelitate testimoniij. cum dicitur. perhibebit testimoniuꝫ de me. Tercio de ꝓsonis apostolorum qui fuerũt testes christi idonei. cum dicit. Et vos testimoniũ perhibebitis quia ab initio mecum estis.

Dixi primo q̃ hic describit p̃ sona spiritussãcti. cum dicitur. Ille. de quo ꝓmittit. paraclitus quẽ ego mittam a patre

Tercius dixit ita esse: ꝙ si ita non esset: oculis orbaret. Sanctus ꝟo cuius vita ⁊ pudicicia ab oībus noscebat: in desertū secessit. ibiq; pluribꝫ annis delitescebat. Et ecce diuīa vltione factū est ꝙ primo a ꝑua scintilla ignis domo succensa cum omni familia omniq; pecore succensus est et cōbust⁹. Secundus a pedibꝫ morbo regio vsq; ad verticē repleť atq; cōsumit. Tertius vidēs eoꝝ exitiū. nec se potuisse latuisse diuinum oculum: cūctis audientibꝫ sera penitentia vniuersum sceleris pandit ordinem ⁊ in lachrimas ꝓrūpit. sicq; luminibꝫ orbatus est Et Narcissus quasi de celo rediuiu⁹ ex improuiso redijt. et mlto magis erga eū amor hoīm creuit. Ecce q̄d nocuit sctō viro false obiectum crimē. et quantū nocuit sceleratꝫ viris testimoniū falsum. Consimile narrat Hiero. de quadam sancta femīa Epl'a. cxxiij. q̄ falsis testibꝫ cōuicta sup adulterio iussa est cū suo adultero decollari. Cunq; vir ille cum ea infamat⁹ timore penaꝝ false cōfiteret se illud crimen cōmisisse: statim vno ictu decollatus est. Cū aūt ad eā ventū essꝫ Rñdit. Testis est mihi de⁹ nō ideo me negare velle ne peream. sed ideo mētiri nolle ne peccē. Cū igit decollari deberet: ecce ad primū ictū rasure modice sanguinem emisit. Secundo fibulaꝫ auri ex collo excussit. Tercio in ꝑcussorem gladius est reflexus. ⁊ se ferire nō posse confitet. Substituit statim alius ꝑcussor. et simil'r ꝑcussa concutit Secūdo ab eo percussa cessat. Tercio vulnerata ꝓsternit. Quarto ꝑcussa visa est mori. conducta domū a clericis ad tumulū: reuixit dicens. Dñs mihi adiutor nō timebo q̄d faciat mihi hō. Hec Hieronim⁹.

C Ad detestationem huius criminis scꝫ falsi testimonij multa faciunt ꝟm Guilhelmū de lata petra. Primo. quia talis testis manū illam qua periurat diabolo dat. Unde quicquid illa manu tangit siue se signat siue cibum suum: est acsi manu diaboli se signaret vel suum cibum. Secundum est quia talis magꝫ est inuerecūdus diabolo qꝛ fugit crucē vel euāgeliū vel corp⁹ xp̄i. Iste aūt audacter accedit ad oīa ista super que iurat. Terciū est. quia talis est falsari⁹ dei qui iuramentū tm̄ instituit ad cōfirmādum veritatem in modū sigilli. Iste autem isto sigillo regis eterni signat ⁊ ꝯfirmat falsitatem. Quartum est. quia istud pctm̄ habet specialē maledictionē. vt ptꝫ Zacha. v. vbi d̄r ꝙ falsi testꝫ tam ligna q̄ꝫ lapides domus omnia sunt maledicta. Et ergo miruꝫ est ꝙ eum terra nō absorbet. Unde vt cōiter videm⁹ ꝙ tales male hūt in p̄senti. iuxta illud Ecc̄i. xxiij. Vir multū iurans non recedet de domo eius plaga. Attendat etiā talis quia tenetur ad restitutionē omnium que proximus eius amisit per eius testimoniū. vt dicit Thomas scd̄a scd̄e. q. vij. Et facit bene. xiiij. q. v. Non sane. et. q. vj. Si res aliena. Et. ij. q. j. Notum. Item septeꝫ annis penitere debet. xxxj. q. v. Si q̄s. Itē est infamis ⁊ a testimonio repellitur. xxij. q. v. Si quis conuictus consimili penitētia punitur qui ad falsum iuramentū aliqueꝫ inducit vel ꝑmittit. xxij. q. v. Si quis. Bene ergo dictuꝫ est ꝙ quisquis vult esse idoneus testis debet habere spiritum sanctum directorem. Tunc autem spiritussanctus illum dirigit quando vt dictum est purā veritatem dicit. et hoc nō causa alicuius p̄cij vel amicicie vel amoris vl' timoris vl' odij vel cuiuscunq; priuati cōmodi. Hic quereret aliquis Utrum in aliquo casu licet testi aliq̄d recipere pro ferendo testimonio. Respondeo ꝙ non nisi tm̄ expensas. iiij. q. iij. Venturis. Et si accipit: turpiter accipit. et restituet ei a quo recipit. nisi ille dederit ad corrumpendum testem. et tūc debet dare ei in cuius iniuriam accepit. Secūdo quereret quis. quid faciet testis qui non est de facto certus. Respōdeo ꝟm Thomā scd̄a secunde. q. vij. in testimonio nō debet hō incertum ꝓ certo asserere. Sed dubium debet sub dubio ꝓferre. ⁊ de quo certus est ꝓ certo asserere. Veruntamē dicit Thomas Contingit aliquando ex labilitate humane memorie ꝙ quis reputat se certum esse de eo quod falsuꝫ est. Ideo si aliquis cum debita sollicitudine recogitans existimet se certum esse de eo quod est falsum: non peccat mortaliter hoc asserens. quia non dicit falsum testimoniū per se ⁊ ex intentione sed per accidens et ex contingenti extra illud quod intendit. Tercium dubium an valet testimonium illorum qui solum ex auditu aliorum deponūt et an licet iurare. Respōdeo ꝙ testis debet iurare de eo quod vidit audiuit aut manu cōtractauit. vt etiā dicit

et gratiꝰ z pcedẽti de virtute in virtutem. Et certe dat tali spꝰctus q̃nq; modis. Hã pfectus anie aut est in ope boni aut in sustinẽcia mali. Est ergo spũsctus in ope boni vt inflãmator ne torpeat z infrigidet ani ma ad bonũ Lu. xij. Ignẽ veni mittere in terrã et q̃d volo nisi vt ardeat. Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordiby nostris. Secundo dat tali aie vt ductor. Unde in ps. Spũs tuus bonus deducet me in terram rectã. Et Ezech. xxxvj. Spũm meũ ponã in medio vestri z faciam vt in pceptꝭ meis ambuletis. Tercio dat vt roborator ne deficiãt. Ephe. iij. Flecto genua mea ad deuz vt det vobis virtutez corroborari p spm̃ in interiori hoie. Quarto dat in malis sustinẽdis vt defensor ne succũbant. Judicũ. xiiij. Irruit spũs dñi in Samsonẽ et dilacerauit leonem. Quinto dat vt cõsolator ne desperet. Sap. xij. O q̃ suauis ẽ dñe spũs tuus in nobis. Eccĩ. xxiij. Spũs meus super mel dulcis. Ro. xiiij. Pax z gaudiũ in spũsancto. Sic patet de tercio statu. Videamus de tercio statu scz pfectoꝝ: q̃ tã in senectute pseuerant, hiꝭ dat spũsctus aliꝭ q̃nq; modis. Perfectio aũt anie ꝓsistit in tribꝰ. Primũ est firmitas z pseuerãtia in bono, et q̃tum ad hoc dat vt ꝓfirmator. Pss. Verbo dñi celi firmati sunt. Et itez. Spũ ꝑncipali cõfirma me. Secundũ est cognitio arcanoꝝ celestiũ, et q̃ ad hoc dat vt illuminator. qz aĩa obumbrat p carnem. Itẽ vt eleuator. qz erigit aĩam ad hoc quod est supra se. Itẽ vt reuelator mõstrando z offerendo celestia secreta. De illuminatiõe dicit Eccĩ. xxxvj. Ostẽde nob lucẽ miscordie tue. De eleuatiõe dr. j. Lorz. ij. Nobis reuelauit deꝰ p spũmsctm̃ suũ. Spũs em̃ oĩa scrutat etiaz ꝓfunda dei. Ezech. viij. Eleuauit me spũs dñi inter celum z terrã z adduxit me in visione dei. De reuelatione dr Joh. xiiij. Ille vos docebit oĩa. Et Joh. xvj. Que ventura sunt annũciabit vobis. Terciũ in pseuerantiby est bonoꝝ adeptio eternoꝝ. et q̃tuz ad hoc dat vt glorificator. Ephe. j. Signati estis spũ ꝓmissionis sctõ q̃ est pignꝰ hereditatis nostre in redẽptiõez. Sic patet multiplex effectus missiõis tpalis spũsancti q̃ merito dr paclitꝰ ille. q̃si ꝓsolator. qz oĩbus statiby ꝓsolationem sua ꝑsentia affert. vt supra dictum est.

Dixi secundo q̃ in ꝑbis prẽmissis tãgit dr fidelitate et veritate testimonij. cũ dr. testimoniũ ꝓhibebit de me. Nõ põt esse fidelꝭ et verꝰ testimoniũ nisi cũ est a teste vero z dr re vera et intentiõe pfecta seu recta. Ista autem tria hic tanguntr. Testꝭ em̃ verꝰ est spiritussanctus. qz illa res de qua testificat fuit veritas summa. qz vnigenitꝰ filius dei. qz de me. Intentio fuit recta. qz ꝓhibebit. i. ꝑfecte z sine oi fraude exhibebit testimoniũ. nõ mendaciũ. Et circa hoc aduertendũ q̃ q̃ vult testificari in aliq̃ causa debet habere directorẽ spm̃ sctm̃: q̃ vez testimonium ꝓhibere docet de ꝙitate rei z causę. Alias si voluerit aliqs loqui ex ꝓprio certe necesse ẽ vt loquat falsitatẽ: exemplo diaboli. de q̃ dicitur Joh. viij. Cum loquit ex ꝓprijs: mẽdaciũ loquitur. quia mendax est. Tũc aũt dirigit spũsctus hoĩem in testimonio ferẽdo qñ nulli falsitati testimoniũ ꝓhibet. nullam veritatẽ negat qñ debet. nullũ testimoniuz vendit. nihil testificat nisi de q̃ certus est ꝑ sensus ꝓprios. Uñ Exo. xx. dr. Nõ falsũ testimoniuz dices. Et rõ. qz falsus testis tribꝰ psonis ẽ obnoxꝰ. i. culpabilis z ad satisfaciendũ obligatꝰ. deo quẽ ꝓtenit. iudici quẽ decipit. innocenti quem ledit. Et Augꝰ. in sermone de decẽ plagis dicit q̃ octaua plaga qua plagatur iste mundus ad modum egypti est locusta: animal dente noxiũ. z significat falsum testimoniuz. Quid em̃ vult nisi nocere mordẽdo z ꝓsumere decipiẽdo. Ideo Bal. v. dicit apl̃us. Si inuicez mordetis inuicẽ ꝓsumemini. Tales sunt sicut illi q̃ contra xp̃m insurrexerunt testes iniqui Math. xxvj. Unde Ambr. in sermone de passiõe dñi ait. q̃ cũ xp̃s veritas est: q̃ p falsitate vel ꝑ vili ꝑcio veritatẽ vẽdit christuz occidit. Tales sunt deteriores illis custodibus q̃ pro eo ne veritatem resurrectõis dñice publicarẽt pecuniã acceperũt a iudeis. nec tamẽ veritatem tacuerunt sed eã annunciauerũt. Narrat li. vj. ecclesiastice hystorie cap. ix. q̃ tres falsi testes insurrexerũt ꝓtra sctm̃ Narcissum epm̃ hierosolimitanum confirmantes sub sacramẽto iuramẽti quoddam factum cõtra eum. quorũ vnꝰ dixit ita esse: confirmans vt si ita non esset igne consumeretur. Alius dixit ita esse: q̃ si ita non esset regio morbo corrumperetur.

cincti. Lu. xij. Lumbos precingere est carnis lasciuiam per ꝯtinentiaꝫ coartare: inq̄t Gregorius ibidem. Item vt sint ꝑfecte etatis, non vt quidam nescientes quid aut de quibus affirmāt, vt dicit apl'us. Sed certe mult' potest dici illd̄, ij. Reg. x. Et. j. Paral', xix. Manete in ciuitate donec crescat vobis barba. Requirit' etiā discretio ⁊ sufficiens scientia, quia dicit Grego. Indecorum est vt alios debeant regere qui seip̄os nesciunt gubernare. Requirit' etiam fama Nam nobis necessaria est cōsciētia nostra sed ꝓximis fama. vt dicit apl's. Habet'. xij. q. j. Nolo. Debet etiaꝫ esse locuples in virtutibus. vt sic luceat coram omnib⁹ lux ei⁹, Math. v. Ultimo debet esse fidelis deo et proximo. vt sibi dicatur illud Matth. xxv. Euge serue bone ⁊ fidel' ⁊c. Quisquis ḡ talis fuerit recte sibi dicet' a domino: quia ille testimoniū perhibebit d̄ me ꝑ quo accipiet coronam vite.

In die penthecostes. I.
Sermo. LXXIIII.

SI quis diligit me sermonē meum seruabit, ⁊ pater meus diliget eum, et ad eum veniem⁹ ⁊ mā̄sionē apud eum faciemus. Johānis. xiiij. Festiuitatis hodierne solennia sancta mater ecclesia dignis venerat' obsequijs: tantoq̄ spūali iocunditate letat' in domino quāto corda fidelium sanctispūs dulcedīe ꝑfusa in dei dilectione dilatantur. Hodie nāq̄ charitas dei diffusa est in cordibus nostr' per spūm sanctum qui datus est nobis Roma. v. ꝑ quē q̄dem spūmsanctū recepimus pignus salutis: robur vite: scientie lumen. Inquit Bern̄. in quodam sermone. Ab hoc die tuba euāgelice predicationis intonuit Ab h̄ die imbres charismatū: flumina bn̄dictionum omne desertū huius mundi ⁊ vniuersam aridam rigauerūt. Inquit Leo papa in sermone hodierno. Hodie deus pat' digito suo scꝫ spūsancto: noue legis p̄cepta: et legem vite ⁊ discipline in cordibus fideliuꝫ scripsit, nō quidem legem timoris sed amoris Non em̄ accepistis spūm seruitutis iterum in timore, sed accepist' spūm adoptionis. Judeis data est lex quam nec ipsi nec patres eorū portare potuerunt Actuū. xv. Nobis ꝟo iugum suaue hodie impositum est: et onus leue Matthei. xj. Nec mirum quia spiritussanctus qui hodie dat⁹ est spiritus est bonus et suauis Sapie. xij. Qui attingit a fine vsq̄ ad finez fortiter ⁊ disponit omnia suauiter, vt dicitur Sapie. viij. Illos ergo antiquos in voce tonitrui dando legem duram in tabulis lapideis docuit Exodi. xix. Nos in ignis claritate in sono aure dulcessime dando precepta vite et legem gratie suauem in cordibus nostris benigniter informauit. Magna igit' differentia: magna distantia: imo maximū chaos inter nos et antiquos firmatum est eo q̄ lex amoris et dilectionis data est nobis ad vitam, illis ꝟo lex timoris et vltiōis ad mortem. Unde apostolus vocat legem antiquam occisionis, nouam autem viuificationis, ij. Corinth. iij. Illis positum est simul cum lege velamen super cor eorum. Nobis autem ablatum est velamē vt reuelata facie gloriā domini speculātes in eandem ymaginem transformemur a claritate in claritatez tanq̄ a domini spiritu. Inquit apostolus ibidem in fine. Exquo igitur nobis data est lex domini immaculata testimoniū domini fidele. exquo data sunt nobis eloquia domini eloquia casta: argētum igne spiritussancti examinatum: merito ex dilectione seruādū est. quia quod per dilectionem datum est: melius q̄ per dilectionem seruari nō potest. Augustinus in suis meditatiōibus. Unde si fideles veracesq̄ filij sumus patris nostri celestis q̄ dedit nobis spiritum adoptionis filioruꝫ seruemus precepta sua ex dilectiōe. Illud em̄ est signum dilectionis et adoptōnis nostre a deo, Juxta illud Gregorij Probatio dilectionis est exhibitio operis. Sic em̄ saluator ait. Si diligitis me mādata mea seruate. Et sequit'. Qui habet mādata mea et seruat ea: ille est q̄ diligit me Johā. xiiij. Propter quod etiaꝫ saluator noster ostendens veros adoptōis filios suos dicit hic ī euāgelio hodierno, Si quis diligit me sermonem meuꝫ seruabit ⁊c. In quibus verbis tria proponunt'. Primo nanq̄ proponitur mandatorum dei obseruatio: quam deus a nobis exigit et requirit. cum dicitur. Si quis diligit me sermonem meum seruabit.

j. Joh. j. Tamẽ in causa matrimoniali vbi agitur de cõsanguinitate admittunt testes de auditu. Ita tñ q tales audiuerũt a suis senioribus z nõ ab alijs: et cũ hoc si sunt p sone graues, hoc ẽ: bone vite et bone fame. Item si essent plures testes z q̃libet eoz audiuisset ab alio q̃ alter, nõ valeret testimoniũ nisi q̃libet illoz audiuisset a plibꝰ a duobus ad minus, vel nisi ipsi ꝓiũcti audiuissent a duobꝰ, ita notat in cap'lo Licet ext q̃dam. de testib. Secꝰ aũt est quando testes inducuntur ad pbandum prescriptionem. Nã tunc testimoniũ valet de auditu. Possunt enim tunc dicere q semper viderũt z audiuerunt ita esse. nec vnq̃ viderunt vel audiuerunt contrariũ. et q cõmunis est z fuit semper opinio q sic fuit et q non extat contrarij vel initij memoria. Ita notat in glosa vltima ꝺ prescriptõ. ca. j. libro. vij. Sint ergo cauti testimoniũ ferentes: ne cõtra spiritumsanctum ferant si contra veritatem ferant testimoniuz. Nam de spiritusancto et de quolibet fideliter testificante christus solum gloriatur se testimoniũ habuisse in verbo thematis dicens. Ille testimoniũ perbibebit de me, scilicet qui certam veritatẽ testificat.

D

Dixi tercio q in verbis p̃missis fit mentio de psonis apostolorum qui fuerunt testes idonei ad perbibendũ testimoniũ veritati. cuz dicit. Et vos testimoniuz perhibebitis q̃a ab initio mecũ estis. Circa quod sciendum q ad hoc vt quis sit testis legitimus et habeat psonam ꝓ testimonio ferẽdo idoneam requirunt plura, que notant in his ẏsibus. Conditio, sexus, etas. discretio, fama. Et fortuna, fides, in testibus ista requires. Primo ergo requiritur conditio. videlicet vt non sit seruus. quia non recipietur in testimonium. Nam seruus sepe metu dominantis testimoniuz suppꝛimit veritatis. de verboꝛ signifi. Forus. Secundo requirit sexus, quia femina nõ admittit in testem in causa criminali. xxxiij. q. v. Mulierem. nisi cum de crimine ciuiliter agitur. Tunc enim admittitur etiam cõtra clericos. vt de testi. quoniam. Non admittit etiã in testamẽtis Institu. de testamẽt. §. testis. Tercio requiritur etas. Nam in ciuilibꝰ nõ admittit minoꝛ quatuoꝛdecim annis. iiij. q. iij. ca. j. In criminalibus non minoꝛ. xx. vt ibidem dicitur. Quarto requirit discretio, q non admittit in testimoniũ furiosus siue mente captus. iij. q. vij. Tria. Quinto requiritur fama. Nam infames a testimonio repellunt de testi. cogendis. Preterea. Nec ꝑdest penitentia, quia et si animas per penitentiam saluare possumus: infamiã tamen abolere non possumus. ij. q. iij. §. Hinc colligitur. Sexto requiritur fortuna. scz an locuples an egenus, an lucri causa quid faciat. iij. q. iij. Testiuz. Septimo requirit fides, quia infidelis contra fidelem non admittit. ij. q. vij. Si hereticus. Et quia ista omnia fuerunt in apostolis, ideo fuerunt legitimi testes ꝓ christo. Apostoli enim non erant serui sed liberi. Unde Joh. xv. Jam non dicam vos seruos, z maxime post missionem spiritussancti. Tunc enim liberati fuerũt per gratiam adoptionis, quia vbi spiritus dñi ibi libertas. Item, non enim dedit nobis deus spiritum timoꝛis. ij. Thimo. j. et Rom. viij. Non accepistis spiritũ seruitutis itez in timoꝛe. Secũdo erant viri, quia viriles et constantes. ita vt audacter dicerent regibus et principibꝰ: Magis oportet obedire deo q̃ hominibus. non ergo erant vt femine molles, sed vt viri audaces. Tercio erant perfecte etat̃, sicut patet ex eoꝛum legendis. Nam quidaz erant citra triceſimũ annum, quidam citra quadrageſimũ, quidam citra quinquageſimũ. fuerunt etiaz discreti et prudentes sicut serpentes z simplices vt columbe Matthei. x. Fuerunt z bone fame. quia nullis criminibus respersi sz de ꝓpꝛio laboꝛe viuentes. Nam et rbetibus victum querentes. vt dicitur Math. iiij. Fuerunt locupletes non auro sed spiritusancto. Juxta illud apostoli. In omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni sapiẽtia. ita vt nihil deſit vobis in vlla gratia. Tales deberent esse predicatoꝛes moderni successoꝛes apostoloruz qui testimonium perhibebant christo coram omni populo: maxime vt non sint serui viciorum sed liberi. vt videlicet omnia faciãt non ex timoꝛe sed ex amoꝛe filij dei. Perfecta enim charitas que debet esse in talibꝰ foris mittit timoꝛem. j. Johannis. iiij. Itez vt non sint delicijs z voluptatibus resoluti. Unde eis dicitur. Sint lumbi vestri p̃

in persona eorum Psalmista. Iniquitates mee supgresse sunt caput meū: z sicut onus graue grauate sunt super me. Certe maxime grauitatis est peccatum quod ita subito penetrat totā grossitudinē terre z in puncto ad inferna descēdere facit. Job. xxj. Ducunt in bonis dies suos zc. Refert Robertus Wolgoth sup li. Sapie. ca. ij. q si ponatur ferrū ad magnetē in libra eadem: ferrum sibimetipsi non erit graue. boc est: sua grauitas in nullo pmouebit suum descensum, sed tm descendit quantū grauitas magnetis pmittit. Unde non plus ponderabunt ambo q solus magnes. Cuius ratio est, quia magnes naturaliter attrahit ferrum. Ferrum significat duriciam cordis nostri. Magnes significat christū attrahētez nos ad se per gratiam. Joh. vj. Nemo pōt venire ad me nisi pater me⁹ traxerit eū. Quādiu bō coniūctus est deo p gratiā z charitatem: homo nō est sibimetipi grauis. nam deus ipm supportat z confortat. Ad Phil. iiij. Omnia possum in eo qui me confortat Sed si diuidit homo a deo per peccatum mortale et ponit in alia parte libre: statiz fit sibimetipsi grauis in tantū q si moriat statim descēdit ad infernū. Job. vij. Posuisti me cōtrarīū tibi et factus sum mihimetipi grauis. Cur non tollis pctm meū z quare nō aufers iniquitatē meā, quasi di. Aufer a me iniq̄tatez z statim ero iuxta te in alia pte libre: et nullo modo ero mihi grauis. Job. xvij. Pone me dñe iuxta te: z cuius vis manus pugnet ctra me. In figura huⁱ⁹ vidit Zacharias mulierē sedentē in amphora habentē in ore suo massam plūbi, et dictuz est ꝓbete q hec est ipietas. Zach. v. In signū huius q iniquitas opilabit os suum, et q omnis iniquitas grauis est. Eccl. xxij. Supra plumbū quid grauabit. Ideo Esaie. j. dicit. Ue genti peccatrici, populo graui iniquitate, semini nequā, filiis sceleratis. Secundo malis hominib⁹ grauia videnť opera mādatoꝝ: cum tm sint facilia iustis. Nec mirū q eis videnť grauia cum tm in rei veritate non sunt. quia ipsi sunt debiles et infirmi z imporētes. ps. Ipsi infirmati sunt z ceciderunt. Scim⁹ q; ignis est totaliter leuis, terra totaliter grauis, mixtuz ꝯo ex terra et igne est partim leue z partiz graue. Et si terra ꝑdominet: mixtum tale descendet. Si ignis: ascendet. Sic est de anima humana. ps. Anima mea sicut terra sine aq. Charitas est ignis. Luce. xij. Ignem veni mittere in terram zc. Quando ergo anima non est separata a terra fit totaliter grauis. Eccl. iij. Cor nequam cruciabitur doloribus et peccator grauabit. Tunc em descēdit semp ad dilectionē terrenoꝝ. ps. Usq; q grauī corde zc. Sed si fiat cōmixtio charitatis ad animā: tunc eleuat sursuz. Col. iij Que sursū sunt sapite. Quia ergo iusti multum habent de isto igne charitat⁹: ideo oia eis sunt facilia. Juxta illud Tullij ad Brutum in quadam epistola. Justis omia sunt facilia. Unde Leo papa in sermone de apparitione domini. Nil arduum in hominibus, nil aspeq mitibus, facile omnia precepta veniunt in effectum quando z gratia ꝑtendit auxilium z obedientia mollit imperiū, nec dura ibi necessitate seruitur vbi diligitur quod iubetur. Hec Leo papa. Tercium quod videtur malis graue est vicinū beneficium. Displicet enim malis q boni qui viuunt e vicino iuxta eos bene faciunt et bene viuunt. Unde dicunt de bono et iusto viro. Grauis est nobis ad videndum Sapientie. ij. Econtra est de iustis qui cōgaudent aliorum felicitati: gaudentes cum gaudentibus. Quartū quod malis est graue est diuinum iudicium. Esaie. xxx. Ecce nomen domini venit de longinquo: ardēs furoz eius et grauis ad portandum. Nec mirum, quia quanto graue ab altiori loco descendit: tanto fortius premit. Christus autem descendet a summo celo et ideo grauissime eos obruet. Juxta illud. Supq quē ceciderit lapis iste conteret eum. Mathei viceſimoprimo. Electis vero illud iudicium erit optabile et delectabile, quia tunc appropinquabit redemptio eorum. De secundo quomodo mandata dei sunt obseruanda Sciendum q mādato debetur dilectio et voluntatis desiderium. Juxta illud Psalmiste. Expectabam salutare tuuz domine, et mandata tua dilexi. Secundo directio quantum ad rationis consilium. vt scilicet ꝑm ea homo omnia sua consilia dirigat. ps. Ad omnia mandata tua dirigebar: omnēq; viam iniquam odio habui. Tale consilium deberet esse catholicoꝝ um dñoꝝ vt non esset contra diuinū ꝑcep tum

Secundo proponitur obseruationis mā-
datorum dei remuneratio quam deus bo-
mini repromittit, cum dicitur. Et pater me
us diliget eum. Tercio subinferē personā-
rum diuinarum visitatio quam tota trini-
tas homini exhibere intēdit, cum additur,
ad eum veniemus.

A

Diximo primo q̄ in verbis pre-
missis primo ꝓponitur mandatorum dei obseruatio: quam
deus a nobis exigit ꝛ requirit, cum dicitur
Si quis diligit me sermonē meum serua-
bit ꝛc. Sicut enim dicit Lyra super ista lit
ra Obedientia in opere procedit ex amore
existente in corde. Et ideo signum dilectio
nis diuine et dispositio ad habendum spi-
ritumsanctum est amor et obedientia diui-
norum preceptorum. Juxta illud Johan-
nis. xiiij. Si diligitis me mandata mea ser
uate. Pro quo sciendum q̄ circa mandato
rum dei obseruationem tria sunt attenden
da. Primo, q̄ mandata dei sunt necessario
implenda et obseruanda. Secundo, quo-
modo sunt obseruanda. Tercio, q̄ manda
ta dei sunt effectualiter tenenda. De primo
q̄ sunt ex quadam necessitate implēda, pa-
tet hoc, quia mandata nostri saluatoris sūt
mandata magni domini et summi regis q̄
habet potestatem vite et mortis, qui occi-
dit et viuere facit, percutit et sanat, et nō est
est qui de manu sua possit eruere Deutero.
xxxij. Necesse est ergo implere que p̄cepit.
Et hoc tribus ex causis. Primo, quia mā-
data sua non sunt ipossibilia credēti. Deu-
tero. xxx. Mandatum quod ego precipio
tibi hodie non supra te est, Ecce implendi
possibilitas: ex quo non est supra hominē.
Supra te non est quod non nisi per te fie-
ri potest. Supra te non est quod potentie
tue subiectum est. Unde saluator bene di-
xit: q̄ omnia possibilia sunt credēti. Secū-
do, quia non sunt inutilia speranti, iuxta il-
lud ad Hebreos. vij. Reprobatio fit man
dati precedentis propter infirmitatez eius
et inutilitatem, quasi dicat apostolus q̄ p-
pter hoc refutantur mandata, quia sunt de
bilia et inutilia. Unde possumus cōclude
re a contrario sensu q̄ si mandatum repro-
batum fuerit inutile sicut cerimoniale: ne-
cessario mandatū morale est obseruandū
tanq̄ vtile. Inde est q̄ mandata legis vete
ris q̄tum ad ceremonialia hodie sunt omni-
no inutilia, et per cōsequens non seruan
da. iuxta illud. Lex et ꝓphete vsq̄ ad Joha
nem, scz q̄tuz ad ceremonialia. Judicialia
ꝓ in aliquibꝫ sunt seruanda et in aliquibꝫ
non, sed moralia in omnibus. Qualis aūt
vtilitas est seruantibus mandata in noua
lege: certe maxima, iuxta illud. Si vis ad
vitam ingredi serua mandata dei Matth.
xix. Tercio sunt seruanda necessario, quia
non sunt difficilia diligenti. Juxta illud. j.
Johannis. v. Mandata eius grauia non
sunt. Ubi dicit glosa interlinearis q̄ notā
ter dicit: grauia nō sunt, eo q̄ non trahunt
deorsum vt talentum plumbi, sed sursū ve-
hit et excelsos facit custodia mandatorum
Et glosa ordinaria ibidem dicit: rationem
assignando quomodo grauia non sunt, ꝙa
ea que sunt dura et aspera timor dei ꝛ spes
premij facit leuia. Unde dicit glosa Si quis
grauia esse iudicat infirmitatez suam accu-
set, qz fortis sunt leuia. Et vere non sunt gra
uia, quia omne quod natum est ex deo etiā
vincit mundum, et per consequens implet
mandata. Hec glo. Unde Augustinus li-
bro. iij. confessio. Uerus amor non sentit
amaritudines sed dulcedinem, quia sapor
amoris dulcedo est. Et idem ibidem. Qui
amat non laborat. Omnis enim labor nō
amantibus grauis est. Et Hieronimus in
quodam sermone. Nihil amantibus dux
nullus labor difficilis. Ama christū et faci
le videbitur difficile. et Petrus Raueñ, in
quodam sermone dicit. Nil durū: nil ama
rum: nil graue: nil letale cōputat amor ve-
rus, quod ferruz, que vulnera, q̄ pena, que
mors: amorem ꝓualent ꝓdere ꝓfectū. Im-
penetrabilis est lorica, respuit iacula, gladi
um excutit, periculis insultat, mortem irri-
det, si amor est vincit omnia. Hoc est qō di
cit apostolus Ro. viij. Quis nos sepabit a
charitate christi: an ignis: an gladi⁹ ꝛc. Ex
his patet quibus mandata diuina grauia
sunt aut quibꝫ leuia. Nam pcōribus cha
ritatē nō habentibꝫ valde sunt grauia, iu-
stis ꝓ habentibꝫ charitatez facilia ꝛ leuia

B Sunt aūt quatuor grauia pecca-
toribus que nō sunt grauia viris iustis sc̄z
onera peccatoꝝ, opa mādatoꝝ, vicinū bñ
ficium et diuinū iudicium. De primo dicit

discretio sapientie in cognoscendis. Sap. viij. Neminē diligit deus nisi cum quo sapientia habitat. Nonū est puritas innocētie in faciendis Osee. xj. Puer israel z dilexi eū. Decimū est simplicitas intentiōis recte in appetendis. j. Paral. xxix. Scio q̄ pbes corda et simplicitatem diligas. Ultimū est obseruatio diuini sermonis, vt hic dr. Pater meus diliget eum. Certe maxia vtilitas est sermonis diuini auditio z obseruatio, q̄ tanti dñi pcurat dilectiōez, pcurat insuper etiā aiaꝝ nostrarū ab infirmitatibꝫ diuersis curationē. Unde obseruatio sermonis diuini maxime curat et sanat oēs infirmitates nostras spūales, iuxta illud, Sermo tuus dñe sanat oia Sap. xvj. Homo peccator habet septē graues infirmitates scz superbiam tanq̄ frenesim z mētis alienationem que nec se nec alios bñ iudicat. Sz ista curatur sermone diuino: qui suadet humilitatem dicens illud Eccī iij. Quāto maior es humilia te in oibus. Secunda infirmitas est ira, que est quasi febris acuta: patiēs calorem z sitim maximam. Sic ira continue sitit vltionem cum labore iracundie. Sed et istam curat sermo diuinus dicens illud Jacobi. Ira viri iusticiā dei non operatur Jaco. j. Tercia infirmitas est accidia q̄ cōparat paralisi: que est membrorū debilitatio et dissolutio, ita q̄ ꝓprios actus pficere non possunt. Ista curatur per valde calida scz per cōsideratōez ignis infernalis. Quarta est auaricia, z significat per ydropisim, q̄ quanto magis bibit de tāto plus sitit. Ista curatur p elemosinā et opa pietatis, iuxta illud Frange esurienti panem tuū. Isa. lviij Quinta infirmitas est icteritia, z significat inuidiā: que infirmitas facit hominē pallidum z glaucū: et nō pmittit sua siccitate fel diffundi p venas Sic inuidus homo per inuidie siccitatem fit pallidus et glaucus. Unde Ouidi⁹, Inuidus inuidia comburitur intus z extra. Intus scz in aia z extra scz in corpe. Sed talis infirmitas pōt curari sermone diuino, vbi dicit, Diliges deum ex toto corde, et proximū tuum sicut te ipsum. Sexta infirmitas est gula, et significatur per epilensiam que facit hominē cadere corpaliter in ignē z in aquam. Sic gula in diuersa genera peccatoruz, sicut patet de Loth Genes. xix. Ista curat p abstinentiam, iuxta illud apli Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Septia est luxuria que cōpat lepre q̄ nascit ex calore corrupto et deordinato, z est contagiosa. Sic luxuria hec sanatur p continentiā. Juxta illud Luce. xij. Sint lumbi vestri precincti. Ecce quō ad oēs infirmitates sermo diuinus adhibet remedia. z ideo maxime est vtilitatis.

D

Dixi tercio q̄ in ꝑbis pmissis tangitur diuina p sonaꝝ gratiosa visitatio: quaz tota trinitas homini facere intēdit. cum dr. Et ad eū veniemus. scz ego z pater z spūssctūs. z māsionē apud eū faciem⁹. Circa q̄s sciendum q̄ duo hic ꝓponit que deus suis electis reprobis mittit. Prīo suum gratiosum aduentū z descensionē ad hominē: ibi, ad eū veniemus. Scōo suauissimā suā in corde ipsi⁹ homis inhabitatōem, ibi, et māsionem apud eū faciemus. O q̄s dulcis hospes anie dulce refrigeriū homi pctōri. De primo sciendū q̄ dñs venit in mentē hois mltiplr. Ad q̄sdā em̄ dedignatur venire: sicut ad pctōres in pctis manentes. iuxta illō Sap. j. In malivolam aiam nō intrabit spūs sapie. Ubi dicit Holgoth assignādo rōnez hui⁹. quia si vnum ꝓtrioꝝ sit in summo nihil secum cōpatit de suo cōtrario. Deus aūt est summa bonitas. z ideo nullo mō habitat cum malicia. Natura em̄ respuit vt ꝓtraria ꝓiūgantur: dicit Boeci⁹ de ꝑsolatōe. Et iō sapiētia in malivolā aiam nō intrabit. Et dicit notāter: nō intrabit, qz nō solū nō inhabitabit sed nec introibit in eā. Ad quosdaz aūt venit z descendit sed eos nō inhabitat diu, sicut illos q̄ ad vomitū reuertūtur ſm Lyram sup Johem. De q̄bꝫ dr. ij. Petri. ij. q̄ tales sunt siles cani reuertēti ad vomitū et sui lote in volutabro luti. Ubi glo. ordinaria dicit. Canis cū vomit: cibuz q̄ pect⁹ pmebat ꝓjcit. sed cū ad vomitū reuertitur vnde leuigat⁹ fuerat rursus occupat. Sic qui nequiciā que mētis intima pmebat cōfitēdo ꝓjcit: post ꝓfessionē dū repetit resumit. Sus dum in luto lauatur sordidior efficitur z reuertit. sic qui peccatum plangit nec tamen deserit pene grauiori se subjcit: qui et ipsam quam flendo potuit veniam habere contemplit et quasi in lutosa aqua semetipsum volvit, quia dum fletibus suis

Tercio mãdato debetur electio ꝛ libertaſ arbitriũ.ps. Fiat manus tua vt ſaluet me: qñ mãdata tua elegi.qõ fit qñ hõ ex libertate et bona voluntate nõ inuitus nec coactus mãdata obſeruat. Vñ dicit Aug⁹.ſuper ps.cxvj. Nõ eſt amicus recti qñ ſi fieri poſſ mallet illõ q̃d rectũ ẽ ñ iuberi. Quarto mãdata ſunt reuerenter audiẽda. quod fit qñ hõ tam aure corpis q̃ cordis ea attẽdit.ꝛ hoc ptinet ad potentiã intellectiuam. Baruth.iij. Audi iſrael mãdata vite auribus pcipe vt ſcias prudentiã. vbi tãgit duplicem audientiã ſcz intrinſecã ꝛ extrinſecã Contra ſomnolentos in p̃dicatõe.j.q.j. interrogo vos fratres.quid eſt maius. corp⁹ chriſti:an verbũ dei? Quinto ſunt memorialiter cuſtodiẽda.ꝛ hoc ptinet ad potẽtiã retentiuã. Prouer.xix. Qui cuſtodit mãdatũ cuſtodit aiam ſuã. De tercio q̃ mãdata ſũt effectualr implẽda.ꝛ ptinet hoc ad potẽtiã operatiuã. Eccĩ.xxix. Peccator transgrediens mandatũ dñi incidet in p̃miſſiones ne quã. Vñ dicit Aug⁹.ſup illud ps. In quo corrigit adoleſcẽtior viam ſuã. Cuſtoditio verbor̃ dei intelligẽda eſt opatio p̃ceptorũ Fruſtra eñ cuſtodiunt in memoria ſi non cuſtodiuntur in vita. Nam verba dei tenẽdo agunt quidam ne obliuiſcantur. agunt viuendo ne corrigantur.

Dixi ſecundo q̃ in ꝑbis p̃miſſis tangit obſeruatõis mãdator̃ remuneratio. cum dr. Et pr̃ me⁹ diliget eũ. Vñ multiplicẽ remũeratõem hic ꝛ in futuro cõſequunt mãdator̃ diuinorũ obſeruatores. Sunt eñ mãdata dei in hac vita alimenta dulcoris.ſunt medicamẽta doloris. ſunt argumenta diuini amoris.ſunt etiã in vita eterna augmẽta ꝑpetui honoris. ſunt orna mẽta fulgidiſſimi decoris.et ſunt fulcimẽta eterni vigoris. De p̃mo dr Eccĩ.xxiij. Nihil dulci⁹ q̃ reſpicere in mandatis dñi. De ſecũdo Eccĩ.xv. Si volueris mãdata conſeruare ꝓſeruabũt te.ſ.a dolore pcti. De tercio patet hic in euãgelio. Si q̃s diligit me ſermonẽ meũ ſeruabit.ꝛ pr̃ me⁹ diliget eum. De q̃rto ps. Tunc ſcz in futura vita nõ cõfundar cũ ꝑſpexero in oĩb⁹ mandatis tuis. Vnde tũc dãnati dicent q̃ ſpreuerunt mãdata dei illud Thobie.iij. Facti ſumus in obprobrium ꝛ fabulã gentibus.quia non eg̃imus p̃cepta tua. De quinto Math.xiij Fulgebũt iuſti ſicut ſol in regno patris eorũ. Juſti videlicet q̃ iuſticiã preceptor̃ dilexerũt ꝛ iuxta ea iuſte viterũt. De ſexto Prouer.vij. Serua mãdata mea et viues. Sz quia inter oĩa iſta ſalnator ponit vnũ precipuũ ſcz reciprocã dilectionem dei patris q̃ diligit omnes obſeruatores mandatorum Ideo ſciendũ q̃ multa ſunt que acq̃runt dilectionẽ dei ꝛ q̃dãmodo inclinãt deũ ad diligendũ hominẽ. Primũ eſt deuotio mẽtis quo ad affectum. Eccĩ.xlv. Dilectus deo ꝛ hominib⁹ Moyſes.qui interptatur aquacitas.ꝛ deſignat hominẽ deuotũ aquis lachrimarũ abundantez. Vnde Berñ.li. de amore dei cap̃.vij.tractans illud Genes.j. Spiritus domini ferebat ſuper aquas:dicit.Spiritusſanctus p̃cedens a patre ꝛ filio qui ab initio creature ſupfertur ſup aq̃s id eſt ſuper mentes filiorũ hominũ fluctuantes:omnibus ſe offerens:oñia ad ſe trahens inſpirando.noxia arcendo.puidẽdo vtilia.deum nobis ꝛ nos vnidẽdo deo. Hec ille. Secundũ eſt cõtẽplatio regni celeſtiſ quo ad intellectũ. Ps. Diligit dom⁹ portas ſyon ſuper omnia tabernacula Jacob Porte ſyon interpretantur contemplatiui quaſi ſpeculatiui celeſtium gaudior̃.quas portas diligit dñs plus q̃s tabernacula iacob. id eſt actiuos. quia Jacob interpretatur ſupplãtator.ꝛ ſignificat hominẽ incipientem ſupplantare vicia. Tercũ eſt doctrina veritatis quo ad locutionez. Sap. viij. Dominus omniũ dilexit illam.ſ. animam: Et poſt ſequit.doctrix eſt diſcipline. Quartum eſt iuſticia operis boni quo ad actõez Ps. Diligit iuſtos dominus. Prouer.xv. Qui ſequit iuſticiaz diligetur a dño. Quintum eſt honor et gloria ſancte cõuerſatiõis quo ad boni exempli oſtenſionẽ. Eſa.xliij. Exquo honorabilis fact⁹ es in oculis meis et glorioſus:ego dilexi te. Sextũ eſt hylaris et iocunda elemoſinaruz largitio quo ad proximũ. ij. Corinth.ix. Hylarem datorem diligit deus. Septimum eſt virginitatis incorruptio quo ad corpus proprium Johãnis vltio. Conuerſus petrus vidit illum diſcipulũ quem diligebat Jeſus. dicitur de Johãne qui fuit virgo. et Prouerbiorum.xxij. Qui diligit cordis mundiciam habebit ſibi amicum regem. Octauum eſt

erat baptizans. eo ꝙ iudei q̃rebãt eũ interficere Joh. x. Et locus ille vocat⁹ est bethania qui interpretat̃ obedientia. ꝑ quod designat̃ ꝙ xp̃s libẽter morat̃ in loco obedientie: vbi subditi obediũt p̃latis. Cuius ratio est, qꝛ ibi secur⁹ est ꝙ eũ nec mũdus nec diabolus inimici eius eijciũt. Sic puer christus mãsit in hierusalẽ in tẽplo Lu. ij. Hierusalẽ interp̃tat̃ pacifica. in pace ḡ libenter manet. Non miret̃ ergo pctõꝛ ꝙ in eo christus nõ manet. quõ em̃ manebit in illo hospitio vbi dona sua sunt in ꝑiclo. Dicit em̃ Berñ. Periclitat̃ castitas in delicijs. hũilitas in diuitijs. pietas in negocijs. veritas in mltiloq̃o. charitas in hoc nequã seculo. Quarto libẽtissime hoĩes manent vbi diligunt̃ et habẽt amicos. Sic christus apud marthã ⁊ magdalenã mãsit. qꝛ eum diligebant. Signum aũt fuit qꝛ eũ diligebãt. q̃a ad nutuꝫ sibi seruiebant: et oĩa mãdata sua et sermones suos seruabant. Magdalena em̃ sedebat secus pedes dñi audiens ꝟbũ illius. Martha aũt ministrabat. Per que significat̃ amor dei ⁊ ꝓximi. Unde habens amorẽ istũ duplicis vite. scꝫ actiue: qui per marthã. et cõtẽplatiue: q̃ ꝑ magdalenam significat̃: habet xp̃m hospitem. Nos igitur fratres charissimi studeamus xp̃o dignum cordis hospitiũ p̃ꝑare: vt tandem suã societatẽ mereamur obtinere. Quod nobis prestare dignet̃ ⁊c.

In die Penthecostes. II
Sermo. LXXV.

Paraclitus autẽ spũssanctus quẽ mittet vob̃ pater in nomine meo ille vos docebit oĩa. Joh. xiiij. Si cõsideremus fratres charissimi nature nostre cõditionẽ in seip̃a q̃tum ad esse nature. q̃tuꝫ ad esse gratie. et q̃tum ad esse glie: absq̃ dubio nihil ĩueniemus nisi fragilitatẽ: imbecillitatẽ ⁊ vanitatem. Nã q̃tum ad esse nature tota vita nostra nõ est nisi corruptio. eoꝙ oĩs caro corrũpit viã suã Geñ. viij. Unde esse nostruꝫ est valde fragile infirmũ ⁊ debile. Juxta illud. Seru⁹ tuus sum ego: hõ infirm⁹ et exigui tp̃is Sap̃. ix. Exiguũ em̃ ⁊ cum tedio est tẽpus vite nostre Sap̃. ij. Et Job. xiiij. Breues dies hoĩs sunt. Quãtũ etiã ad esse gratie vita nostra nõ est nisi defectio. eo ꝙ quantũcunq̃ hõ sit ꝑfectus et sanctus q̃ntum potest acq̃rere ꝑ naturã sine gratia nihil faciet meritoriũ ad salutem vite eterne. Hinc dicit Salomõ. Si q̃s cõsummat⁹ fuerit inter filios hoĩm si abfuerit ab illo sapiẽtia tua: in nihiluꝫ computabit̃ Sap̃. ix. Quantũ ꝟo ad esse glie vita nostra non est nisi oĩmodo frustratio. eoꝙ si difficile estimamus que in terra sunt et que in ꝓspectu sunt inuenimus cũ labore: q̃nto magꝫ que in celis sunt quis inuestigabit Sapien̄. ix. Quia igitur homo consideratus in se multum defectuosus est taꝫ sua naturalia in vita ista dirigere q̃ꝫ gratuita acq̃rere: q̃ꝫ etiaꝫ celestia possidere sine gr̃a spũssancti. Hinc est ꝙ necessario habet postulare donuꝫ ei⁹ qui cũ venerit docebit oĩa supradicta. iuxta illud Sap̃. ix. Sensum tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiã tuã et miseris spiritum sanctũ tuũ de altissimis. Et Sap̃. xiij. dicitur. Uani sunt omnes homĩes in quibus non subest scientia dei. Ex quibus patet magna necessitas missionis spũssancti. Nam a corruptione inesse nature renouari nõ possumus nisi per ipsuꝫ. eo ꝙ natura nostra corrupta per pctm̃ originale: nõ nisi per ip̃m renouat̃ ab infectõne originalis culpe. iuxta illud p̃s. Emitte spũm tuum ⁊ creabunt̃ ⁊ renouabis faciem terre. Johãnis. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ spũsctõ ⁊c. In signum huius spũssanctus ferebat̃ sup̃ aquas Gen̄. j. Et in colũba super christũ baptisatũ Matth̃. iij. A defectione etiã culpe actualis purgati in esse gratie nõ possumus ꝯfirmari in bono nisi ꝑ spiritũ sanctum. eo ꝙ licet gratiã gratis datã generaliter accipimus oẽs. tamẽ nõ nisi ꝑ spũm sanctũ confirmamur in eo per gratiaꝫ gratum facientẽ. Un̄ petit p̃s. Cõfirma h̃ de⁹ quod opatus es in nobis. In signuꝫ hui⁹ datus est spũssanct⁹ in specie ignis hodie ad ꝯsolidandũ infirma. ad roborandũ debilia. ad fortificandũ dissoluta. Naꝫ ꝑ ip̃m correcte sunt semite eoꝝ q̃ sunt in terris. ⁊ ꝑ eum didicerũt hoĩes que tibi placent Sapiẽtie. ix. Quantuꝫ ꝟo ad esse glorie sumus certificati ꝑ firmam ⁊ indubiam spem eoꝙ accepim⁹ spũm sanctuꝫ pignus hereditatis nostre Ephes. j. In signum cuius spũssanctus dicit̃ descẽdisse de altissimo celo. Sapientie. ix. Nisi miseris spũm sanctũ tuũ de

vite immundiciaz subtrahit añ dei oculos sordidas ipas etiã lacrimas facit. Hec glo. Circa quod sciẽdũ ꝙ duo sunt impedimẽta quibꝫ impeditur visitatio et inhabitatio spũssantti Unũ qđ impedit visitationẽ eiꝰ est mẽtalis malicia. Et quo ad hoc dicitur Peruerse cogitatões separant a deo. i. ꝑuerse affectões cogitatiõis. Secundũ qđ impedit mãsionẽ dei in hoĩe est ĩmũdicia corporalis. vnde licet in maliuolã animã non intret sapientia diuina: tamẽ in corpus subditũ peccatis nõ negat̃ quin intret. sed diu nõ inhabitat. Cuiꝰ dicti põt esse rõ vt ostẽdat differentiã inter pctã carnalia ⁊ spiritualia: ⁊ maxime pctã malicie cuiusmodi ẽ ira inuidia. suꝑbia. quia ista sunt minoris verecundie sed maioris culpe ꝟm Gregoriuz. Sed pctã carnalia sunt maioris ꝟecundie et minoris culpe. ⁊ ideo vt cõiter faciliꝰ cõterunt̃ homĩes de pctõ carnali ⁊ cũ maiori verecundia satisfaciũt q̃ꝫ de pctis spũalibꝫ. Unde peccata spũalia sicut odiuz. inuidia ira. suꝑbia. magis in hominibꝫ ꝯtinuantur q̃ꝫ peccata carnis. Et ideo dicit ꝙ in maliuolam aĩam nõ introibit spũal'r. sed in peccatores ⁊ reos carnaliuz pctõꝝ bene intrat aliqñ sed nõ inhabitat in eis ꝟm Robertũ Holgoth suꝑ librũ Sapĩe ca. j. Un Gregoriꝰ dicit. Maliuola aĩa est que in corde tenet odiũ ⁊ tumorẽ. Corpus aũt subdituz peccatis est qđ (ꝟm apl'm) fornicationi: nõ dño seruit. Propterea dicit̃ Esaie '). Dere linquat impius viam suã ⁊ vir impius cogitatões suas. Ad quosdaz ꝟo deus venit ꝑ iustificationẽ a peccat̃ ⁊ inhabitat ac manet ibidem in cordibꝫ eorũ ꝑseueranter per gratiã confirmantẽ corda eorum in bono. Tales fuerunt apl'i vt dicit Lyra suꝑ Johan. in quibus mansit deus ꝑ gratiã in p̃senti. et postea per gl'iam in futuro. E

Manet aũt pater et filius et spiritussanctꝰ in quibusdã cõiter et libenter. in quibusdã ꝟo specialiter et libẽtissime. ⁊ hoc ꝟm diuersas virtutes q̃bus homo diuersimode meret̃ dei inhabitationẽ in se. Unde p̃ma ꝟtꝰ q̃ meret̃ dei habitatõem in hoĩe est credulitas vera. Ephe. iij. Habitare xp̃m ꝑ fidem in cordibus vestr̃. supple det vobis deus vt hoc ꝯseq̃mini. Scđa est fortitudĩs constantia q̃ habet̃ ꝑ spem Esa. xl. Qui sperãt in dño mutabũt fortitudinez. Ps̃. Tu aũt in sancto habitas laus israel. Sanctũ vocatur firmũ. Unde dicit̃. sanctificet̃ nomẽ tuũ id est firmet̃. Tercia est deuotio interna. j. Regũ. viij. Dixit dominꝰ vt habitaret in nebula. Nebula humida est et designat animã penitent̃ cõpunctiõis lacrimis humectatam. Quarta est conuersatio celestis Ps̃. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. id est in celestibus viris. Quintum est discretio respectu inferioꝝ. Prouerbioꝝ. viij. Ego sapientia in cõsilio habito. et eruditis intersum cogitatõibꝫ. Sextũ est contẽplationis speculatio respectu suꝑnorum. Ps̃. Factus est in pace locus eius et habitatio eius in syon. quod interp̃tat̃ specula. De qua dicit̃ Hier̃. xxxj. Statue tibi speculã. Septimũ est mẽtis humiliatio respectu oĩm istoruz. Esa. lvij. Habitat dñs cũ ꝯtrito ⁊ hũili spũ vt viuificet spũm hũilium ⁊ viuificet cor contritorũ. Octaua est dilectõ operosa. de qua dicit̃ hic. Si quis diligit me ⁊c̃. Sequit̃. Et pater meus diliget eũ. et ad eum veniemꝰ. Special'r autez et libentissime manet deus ⁊ inhabitat q̃sdam ꝓpter quatuor ꝓpter que amicus solet manere apud amicũ. Primo em̃ libentissime manet homo apud illũ qui eum specialiter et instãter rogat ⁊ quasi trahit ꝑ palliũ sicut de illis duobꝫ discipulis đr Lu. xxiiij. ꝙ coegerunt xp̃m dicẽtes. Mane nobiscũ dñe qꝛ iã aduesꝑascit. ꝑ qđ significant̃ illi q̃ totũ tp̃s vite sue in bono deduxerũt: ⁊ tandem feliciter cõsummauerũt. q̃. s. mane puericie. in virilitate q̃si meridie. in senectute q̃si vesꝑe: semꝑ dño placuerunt. Scđo libentissime manet amicꝰ vbi opulẽter reficitur. sicut christus mãsit apud Zacheũ. Lu. xix. Hodie in domo tua oportet me manere. Zacheus em̃ erat p̃nceps. ⁊ ipse diues. Sciuit dñs quia apud diuites est bonuz hospitium. Diuites sunt hoĩes opulẽti virtutibus. scz iusticia. misericordia. humilitate. Unde quanto ditior est homo: tãto maiores habebit amicos. quia dicit̃ Prouer. xix. Diuitie addunt amicos pl'imos. ꝑ hoc etiam significat̃ ꝙ dñs libentissime manet vbi multa pauꝑibus largiunt̃. j. Joh. iij. Qui habuerit sub̃am huiꝰ mũdi ⁊c̃. Et seq̃tur. quõ charitas dei manet in eo. Tercio libẽtissime hõ manet vbi ẽ pax et securitas Sic christꝰ mãsit trãs iordanez vbi iohes

nõ potuerunt in apl'is extinguere charitatem. Tercio amauerunt eũ ꝑseuerant. Jo. xv. Maiorẽ dilectõem nemo habet nisi vt animã suã ponat q̃s ꝛc. B Sed dicere s. Que sunt signa huius amoris spũssancti ꝑ que possum ꝯgnoscere me hr̃e amorẽ suum. Rñdeo tibi ꝙ amor dei in homĩe ex tribus potest cognosci. Primo ex obseruatione p̃ceptoruꝫ. Joh. xv. Vos amici mei estis si feceritꝭ q̃ ego p̃cipio vobis. Scdo ex superogatiõe cõsilioꝝ. Joh. xiiij. Si q̃s diligit me sermonẽ meũ seruabit. Notãter dicit sermonẽ: non p̃ceptũ. vt includat etiã cõsilia que sunt posita in sermone xp̃i euangelico. Tercio ex fide credendoꝝ. Joh. xvj Ip̃e pater amat vos: qꝛ vos me amastis et credidistis. Sunt aũt tres gradus huius amoris christi ſm Hugonẽ in libro de ꝑfectione nouicioꝝ. Primꝰ est sic amare ꝯcessa a deo ꝛ vti eis vt tamen illicita deuitet. ꝛ amori dei nullꝰ rei amorẽ p̃ponat. sicut illi q̃ sic ea que mũdi sunt diligunt. ꝛ tñ in eoꝝ amore vl' cupiditate pctã mortalia deuitãt seruando que deus p̃cipit facere: et tenendo que ꝓhibent' ab eo. Juxta illd Math. xix. Si vis ad vitaꝫ ingredi serua mãdata dei. Et iste est primꝰ gradus amoris ꝑ quẽ homo p̃mo incipit ingredi viaꝫ vite. Propter hoc d̃r Si vis ad vitam ingredi. Secundus est: cũ homo voluntate pleniori et affectu feruẽtiori nõ solum cõmunia precepta ꝯtẽtus est seruare: sine q̃bꝫ nõ est salus. sed etiã ad oĩa que dei sunt studiosus est et volũtarius tam faciendo in se q̃ꝫ in alijs ꝓmouẽdo et cõsulẽdo. quod est ꝓprie bonoꝝ et religiosoꝝ. De q̃bus dicit Bern̄. Nõ est vestrũ circa cõmunia lnaguere p̃cepta. neq̃ hoc solum q̃d p̃cipiat deus: sed quid velit. Vñ apl'us. Probãtes que sit voluntas d̃i beneplacẽs ꝛ ꝑfecta. Quantũ em̄ amas dñm tuũ tantũ studiosior es ꝓmouere bñplacitũ eius vbi potes ꝛ honorem: ꝛ cauere eius offensam ꝛ inhonorationẽ Fidelis etiã famulus ea diligentia qua cauet dñm suum in se offendere per pctm̄: ita etiam cauet ꝛ dolet eum inhonorari ab alijs ꝑ scandalum ꝛ prauũ exemplũ. quia indisciplina famuloꝝ redundat in dedecꝰ dñoꝝ. Quis em̄ fidelis famulus patienter sustineat cõtemptũ dñi sui: iniurias. ne dicã: ꝓmoueat sed augeat. Tercius gradus huiꝰ amoris est: tanto affectu estuare ad deũ ꝙ sine ipso quasi viuere nõ possit coartatus desiderio dissoluendi et esse cum christo. Talibꝫ viuere est in fastidio. et mori in desiderio: etiã ꝑ dura tormenta. Hoc desideriũ fecit Andream amplecti crucem. Sthephanũ orare ꝓ lapidãtibꝫ: q̃ ei celum patefaciebat qd̃ anhelabat ingredi. Laurẽtiũ deridere carnifices. Vincentiũ ꝓuocare tortores. Agatham letissime ire ad carcerẽ. et ceteros gloriosos martires gaudere in tribulationibꝫ. Sic apostoli amore isto hodie inflãmati: ibant gaudentes a cõspectu cõcilij: qm̄ digni habiti sunt ꝓ nomĩe eius ꝯtumeliã pati Actuũ. v. Expiamur igitur in nobis ꝛ ꝓbemus si huius amoris ardorẽ in aliq̃ istorum sentimus: nutriamus istum ignẽ spũssancti inflãmantes nos ad desideriũ celestium et cõtemptum terrenorum. ardeamus pariter mutuo igne charitatis ad ꝓximos vt digna habitacula spiritussancti esse mereamur. Q, si quod absit nonduꝫ igne isto incaluimus. incẽdamus eum in cordibus nostris sanctis desiderijs. orationibus. ieiunijs. elemosinis. Sicq̃ petamus eũ dicentes. Accende lumen sensibus. vt scilicꝫ sensus nostri non dispergantur ad illicita: sed intendant ad recta. vt os nõ loquatur iniqua. oculi non concupiscant lubrica. nares non odorent suauia. aures non delectẽtur in ꝟbis aut sonis lasciuie. ꝛ manus custodiantur ab operibus nequicie ꝛ malicie sed totus homo exterior intendat ad honorem dei et salutem sui proximi. vt sic infuso amore cordibus infirma nostri corporis virtute perpetua firmentur. Et tantum de primo. C

Dixi secundo ꝙ saluator in verbis p̃missis inducit nobis modum possibilem huius amoris ex influentia liberali: cum dicit Quem mittet pater in nomine meo. Vnd̃ deus pater ꝛ filius vnꝰ deus cũ spũsctõ ex magna liberalitate influxerũt spm̄sctm̄ cordibus hũanis: quẽ q̃dãmõ videbat' ĩpossibile exigẽtibꝫ aut potiꝰ ꝓhibentibꝫ peccatꝭ nr̃is q̃bus corda tanq̃ꝫ vasa immũda erãt ad suscipiendum tantũ donum diuine dilectionis. Nunc igitur quia per passionez christi emundata sunt: purificata ꝛ pulcrificata. ideo ĩfusa est dulcedo spiritussancti

altissimis, quia per ip̄m ad altissimū celoꝝ spes est nobis data ꝑueniendi. Altū est celum planetaꝝ, altius stellarū fixarū, altissimū est celum empireū: quod d̄r celuꝫ trinitatis: in quod celum recipiunt̄ anime sanctorum. et hoc non est nisi ꝑ spūsanctum q̄ animas illuc deducit. Psal. Spiritus tuꝰ bonus deducet me in terrā rectam. Ut igitur de tanto renouatore confirmatore ⁊ deductore qui nos docet omnia hec loqui et audire valeamus: ab ipso primū gratiā loquendi ⁊ audiendi imploremus quatenus et si nō visibiliter saltez inuisibiliter in nos descendat in igne deuotionis incendendo nostrū desideriū ad audiendū: et in lingua dirigendo sermonē nostꝝ ad eloquendum vt possimꝰ doceri oīa supradicta. quod vt facilius assequamur matrē glorie imploremus dicētes. Aue maria gratia plena ⁊c̄.

Paraclitus spūssctūs quē mittet pater ī nomīe meo ille vos docebit oīa. Joh. xiiij. Sicut dicit Dyonisius, ij. cap̄. de diuinis noīb. habent causata causalium receptas imagines. Causalia vocat causas, causata vocat effectus, ymagines vocat similitudines. Hoc est tantū dicere q̄ opus factū creatum vel ꝓductū ab aliquo habet similitudinē ad illum a quo factum est creatū genitum vel ꝓductum. Idcirco sicut deus pater per verbum creando imprimit ratōnali creature suā sil̄itudinē quantū ad esse nature, sic appropriate loquendo per spm̄sanctum recreando imp̄mit suam sil̄itudinem q̄ꝫtum ad esse gratie. Juxta illud Augustini li. iij. contra Faustum. Verbo suo sumꝰ conditi ⁊ instituti, sed gratia sua scꝫ spūsancto nos genuit vt essemus filij et discipuli. Propter quod verbum incarnatū qd̄ nascitur ex substantia patris: ipostaticū amorem. i. consubstantialem qui ab eis procedit tripliciter cōmendat in verbis propositis di. Paraclitus. Primo enim proponit nobis istum amorem tanq̄ꝫ clarum ⁊ nobilem ex magnificentia personali: cum vocat eum paraclitū spūmsanctū. Secundo inducit modum possibilem huius amoris ex influentia liberali, cum dicit. Quem mittet pater in nomine meo. Tertio ostendit fructum eius missionis efficacem et vtilem ex sufficientia virtuali, cum subditur. ille vos docebit omnia.

A

Dixi primo q̄ p̄mo proponit nobis amorē qui est spūssanctus tanq̄ꝫ clarum ⁊ nobilem ex magnificētia ꝑsonali, cū dicit̄: spūssanctus paraclitus. Magna plane et ꝑfectissima est ista nobilitas qua maior nequit inueniri inter omnes spūs. Dicit em̄ Bernardus in floribꝫ suis li. ix. cap̄. xxvj. quatuor esse genera spirituum scꝫ pecorū: hoīm: angeloꝝ, quoꝝ nullū istoꝝ possumus appellare nobilitate ꝑfectuꝫ. sed solus spūs dei qui omnes alios ꝯdidit ⁊ modū nature eis tradidit: ille solus est nobilitate ꝑfectꝰ. et illa nobilitas bn̄ exp̄mitur in hoc q̄ dicit̄ spūssanctꝰ. Attribuit̄ autē hoc nomē sibi duplici ratione. Primo, q̄a sicut dicit Augꝰ. iij. li. de trini. Qui cōis est ambobus vocat̄ ꝓprie quod ambo cōstituunt sed quia pr̄ est spūs et filiꝰ est spūs: ⁊ pr̄ est sanctus et filius est sctūs, et quia ꝓcedit ab vtroq̄ꝫ: ideo vocat̄ spūssanctus. Secundo ex ipsa significatione, quia hoc nomē spūs in rebus corporeis impulsionē q̄ndā ⁊ incitationē significat. Nā flatū ⁊ ventū spiritū vocamꝰ. Est aūt ꝓpriuꝫ amoris q̄ impellat et moueat volūtatē amāt̄ in amatū. Sanctitas illis rebꝫ attribuit̄ que in deuꝫ ordinant̄. Ista ergo ꝑsona q̄ ꝓcedit ꝑ modum amoris ꝓprie spūssctūs vocat̄. Tercio qꝛ q̄ sunt vnū amore dicunt̄ vnū spū. ⁊ qꝛ spūssanctꝰ ē amor: iō ꝯueniēter spūssctūs dicit̄. ita dicit btūs Thomas sup. j. Sn̄iaꝝ dis. x. Bn̄ g̊ ꝯgruit hoc nomē spūisctō vt dicat̄ spūs, nā vbi vult spirat Joh. iij. Ex cuius spiratione hō in dilectōe ⁊ amore dei ꝑficitur total̄r Spirauit em̄ hodie in apl̄os. ex q̄ spiratōe fuerunt maxime accensi in amore dei. Ab illo em̄ die amauerunt xp̄m inseꝑabilit̄. vn̄ q̄ prius relicto eo oēs fugerunt. deinceps ⁊ ꝑampliꝰ colla sua ꝓ eo tirannis exposuerūt et submiserūt, ita q̄ nō solū verba tirannoꝝ aspa: obprobriosa: ⁊ cōtumeliosa, sed ⁊ nec durissima verbera et atrocissima tormēta eos a xp̄o seꝑare potuerūt: di. illud. Quis nos seꝑabit a charitate christi. an ignis, an gladius ⁊c̄. Rom̄. viij. Scd̄o amauerūt xp̄m inseꝑabil̄r. iuxta illud Canticoꝝ vltīo. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatez. vbi glo. ordi. dicit. Aque multe sunt persecutiones. Unde flumina persecutionuꝫ vel carnalium voluptatum

in cõgregatiõe charitatiua cõsistit. Et hoc vlteri⁹ patet q̃ tñ duo sunt p̃cepta charitatis, scz dei z pximi, vt sicut a duob⁹ missus est: sic respectu duoꝝ esset missus semel in terris, vt ꝺr Joh. xx. Accipite spũm sanctũ Et semel in celis, iuxta illõ Act. ij. de q̃ habek in epla hodierna. D Circa terciuz q̃ spũssanctus missus est in q̃ntuplici specie seu figura, videlicet in specie ignis ardẽtis, lingue loquẽtis, z colũbe volãtis: sic̃ super christum baptisatũ. tonitrui tonãtis. q̃ fact⁹ est repẽte de celo son⁹ sup aplos. z nubis rorantis sup xpm trãsfiguratũ. In specie ignis ardẽtis z lingue z tonitrui. ideo super aplos descendit quatin⁹ eos potentes faceret z claros. Inter eñ oĩa elemẽta nullum est ita actiuũ. z hoc habet p calorẽ. nullũ ita clarũ. z hoc per splẽdorẽ habet. q̃a ergo vt dicit Holgot sup libꝝ Sap. ca. ix. apostoli potuerunt dicere xpo cũ eos misit ad p̃dicandum in ascẽsione. Domine quõ nos relinq̃s z ad iudeos transmittis: si verba tua falsa dixerũt, si miracula tua demonibus asscripserũt, si tue sanctitatis apparẽtiam in scã dalũ guerterunt. q̃d inter eos facere poterim⁹ nos ignari q̃ habem⁹ paruã sciaz, nos infirmi qui habemus paruã potentiã, nos realiter peccatores q̃ habemus lesam ꝺsciam, nos non reputati qui nullaz habemus in mũdo audientiã. et nos aridi qui nullã habemus celestis rozis abũdantiam. Et ideo spũssanctus missus est. p oĩbus istis vt reformator defectuum. In linguis datus est q̃stum ad oĩm sciaz noticiã p quod designat eloquẽtia vocis: q̃ multũ est p̃dicatoi necessaria. Nõ solum eñ doctor et p̃dicator debet docere eleganter, sed etiã suauiter z delectabiliter ꝼm Aug. iiij. ꝺ doctrina xpiana ca. ij. Scõo in igne dat⁹ ẽ q̃stum ad relucentiam claritatis. q̃stum ad operum z miraculoꝝ operationem. Unõ aplĩ claruerũt miraculis z signis sicut z linguis. Actuũ. ij. Per man⁹ aũt aplorꝝ fiebãt signa z pdigia multa. Per ꝑmũ aũt habuerunt magnã sciam. Per secundũ magnaz potentiã. Spũaliter ignis iste in nobis significat charitatẽ, de quo Lu. xij. Ignẽ ve Unõ spũssctũs q̃ est charitas patris z filij ideo in igne missus est. q̃ inter oĩa elementa ignis est maioris actiuitatis. Scõo. q̃a maxime tendit sursum. Tercio q̃ crescit in infinitũ p apositionẽ cõbustibiliũ. ij. ꝺ aĩa Quarto q̃a est forma oĩm alioꝝ elementoꝝ Sic ꝼm Holgot sup libꝝ Sapie ca. xvj. Inter oẽs ꝑtutes charitas est magꝭ actiua Amor eñ dei ꝼm Greg. opaĩ magna si est. Secundo tendit sursum. naz incipit a deo et oĩa ordinat in deũ. z sicut ignis maxime calefacit ad suplus: minus ad lat⁹: z minime deorsum. ita hñs charitatez maxime in deũ. minus in seipm z proximum. minimũ habet ad corpus suum z mundum. Tercio charitas crescit in infinitum. Nam bonis opibus augeꝭ nec finem habet augmẽti in p̃senti vita. q̃a hic incipit z in futuro nunq̃ terminaꝭ. Quarto est forma omniũ virtutum. q̃ sine charitate nullus actus virtutis est meritoꝛ⁹. Sed certe mirabile est q̃ hodie ignis iste fere extinctus est. ita vt impleatur illud dictũ christi Matth. xxiiij. vbi dixit. quia refrigescet charitas multoꝝ. Uñ hodie potest dici illõ Sap. xvj. Ignis scz spiritussanct et charitatis: virtutis sue id est potentie sue et actionis oblitus est. nec mirum est. quia modo ignis peccatoꝝ tantuz est incensus: vt ignis spũssancti oĩno nõ possit habere virtutem suam. Sicut eñ dicit salomõ. ꝼm ligna silue exardescet ignis. Unde quanto ignis habet materiã ligno rũ magis siccã: tãto facilius exercet ꝑtutem et actionẽ suã. et p oppositũ de materia cruda z humida que resistit actioni ignis: interdum tantũ q̃ etiam eum totaliter extinguit Sic est hodie in mundo. ignis spũssancti habet materiam crudam. quia corda hominum humore voluptatis et carnalitatis madidata. ꝑs. Intrauerunt aque vsq̃ ad animam meam. et ideo ignis spiritussancti refrigescit et extinguitur. Ignis autem peccati et culpe inuenit corda humana sibi bene aptata arefacta z exiccata ab omni humore gratie. quia aruit tanq̃ testa virtus mea. ꝑs. Et semẽ natũ in corde aruit q̃a nõ habuit humorẽ gr̃e Lu. xviij. Ideo bũ incensus ardet z consumit corda peccatoꝝ. Job xxxj. Ignis est vsq̃ ad cõsummationem deuorans. Et Eccĩ. ix. Concupiscentia quasi ignis exardescet. Ad tantũ aũt inflãmatus est vt etiam consumat iam speciosa deserti. Hoc est. non solum ardet ignis carnalis cõcupiscentie aut auaricie in simplicibus.

Circa cuius missionez videndum est de pluribus. Et primo de eius processione eternali: quō procedit a patre z filio. Secūdo de eius missiōe tpali. Tercio de figura visibili in qua semel missus est. et de inuisibili in qua semp aut sepe mittit. Et circa ista de tē pore. die. hora. loco missiōis eiusdē. De p mo sciendū q spūssanct⁹ processione eternali procedit a patre z filio. iuxta illō Joh. xiiij. Paraclitus quē ego mittā vobis a pre spiritū veritatis q a patre procedit. Itez aplus Misit deus spūm filij sui. et in mltis locis scripture. Et hoc pbat quadruplici exemplo. Primū est qz sicut mūdus fuit creat⁹ a patre z filio z spūsancto: ita p eandē voluntatē pr̄ z fili⁹ spirant spūmsctm. Qō est tantum dicere ꝑm Aug. li. de trini. q sicut generatio filij est rō pductōnis in esse eaz naturali: ita processio spūssctī eterna procedentis vt amor patris in filium z ecōuerso est causa et ratio omnis liberalis donatiōis z oīs effectus causati in creaturis. Secūdū exēplum est de mente nostra in qua noticia generat a rōne. z a noticia z ratione procedit amor. qz nullus diligit nisi q cognoscit ꝑm Aug. xiij. de trini. ita spūssctūs a pre z filio Terciū exemplū est de sole q generat radium sicut pater verbū. z radi⁹ cum sole pducit ardorem. sic filius cum patre spūmsctm. Quartū exemplū est Damasce. q dicit q sicut Eua fuit pducta ex substantia Ade: ita filius ex substātia patris. et sicut fet⁹ de substātia vtriusqz: ita spūssctūs de patre z filio. Sed in quē procedebat spūssctūs ab eterno a patre z filio: cū nulla creatura fuit in quā procederet. Rūdeo q procedebat sicut z nunc procedit a patre in ipsummet patrez. qz q cq̄d habet spūssanct⁹ a patre habet. et ideo habet esse in patre ꝑm Aug. Scōo procedebat sicut z procedit nunc a filio in ipm filiū met. qz in ipso habet esse sicut ꝑbū in patre ꝑm Ambro. Tercio procedebat sicut nunc procedit a patre in filiuz. qz q sit in filio habet a patre. Quarto procedebat z procedit a filio in patre. qz habet esse in pre z ecōuerso. Et iō dicit amor mutu⁹. Et illa duo ꝑm Richar. reqrunt ad hoc q sit iocūdus amor q dicit charitas q̄si chara vnitas duoz. Hoc ē cōtra Grecos z ruthenos: rusticanos z rurales ribaldos q negāt procedere spūmsctm a filio in patrē sicut a patre procedit in filiū. nō attēdentes q magnā iniuriā faciunt dei filio in hoc. Nam p hoc asserūt implicite q dei filius nō diligat patrē. qō est absurdissimū. Qō patet sic. qz si spūssctūs q est amor procedit a patre in filiū z nō econuerso a filio in patrē. tūc pater amat filiū. sed fili⁹ nō reamat ipm. z sic valde esset degener filius: qō est stultissimū cogitare: cum z bruta amant parētes suos. De secūdo sciendū est q licet spūssctūs eternal̄r procedit et filio. vt dicit in ꝑbis nr̄is thematis. Quē mittet pater in noie meo. Hec sūt due processiōes spiritussancti sed tm̄ vna. ꝑm Tho. sup. j. sniarū dist. xiij. Hec p istā missionē tpalē facta est aliq mutatio in spūsancto. sed bñ in creatura scz in hoie in q est mutatio ꝑm rē. In spūsancto aūt solum ꝑm rationē. Vñ processio tpalis spūssancti nō est aliud q̄z exit⁹ psone a psona scz nouo modo inhabitantis creatura et cōferētis sibi dona aliq z virtutes Istud aūt cōuenit spūisancto qui est radix omnis boni eoq est amor. Unde ex q dona nō procedūt liberaliter nisi ex amore alicui⁹ ad alterū. idcirco spūisctō merito attribuit dicit spūssanct⁹ procedere tpaliter in creaturas seu hoies. Probat aūt ista missio tpalis multipliciter. Primo per illud Jobelis Effundā de spū meo sup oēm carnem. Itē Dauid. Emitte spūm tuū. Item Esa. Req̄escet sup eum spūs dñi. Et petrus. j. Pe. j. q discipuli euāgelisauerūt spūsancto miso de celo. in quē desiderant angeli pspicere. Que oīa sonāt missionē tpalez. Fuit aūt missus tpaliter a patre z filio. Qō patet primo ex eo. quia ideo dicit pater expectasse filij ascensionē in celū vt ambo mitterēt eum ad significandū q haberent ambo ptātem mittēdi ipm. Vñ Joh. xvj. Nisi ego abiero paraclitus non veniet ad vos. Secundo qz sicut pr̄ et filius pcorditer splr̄āt spm̄ sanctū: ita cōcorditer miserūt. z ideo appellat spūs cōcordie z pacis et vinculum charitatis ꝑm aplm. Ex his infero q sicut a duabus psonis videlicz patre et filio vinculo charitatis colligatis missus est: ita nō potest nisi inter duos haberi ꝑm Greg. Unde dñs. Ubi duo vel tres congregati fuerint in noie meo in medio eoz sum Mat. xviij. Jō xps aplis congregatis binos z binos misit ad pdicādū: ad significādū q spūssctūs

ꝑceptoꝝ.quod significaꝯ ꝑ sonum tonitrui q̄ obedire facit. de hoc sepe dictum est hic. Quīntū.refrigeriū tribulationū. vñ qñ hō in tribulatōibꝫ gaudet: signum est ꝙ habet spūmsanctū. qz habet q̄si rozis refrigerium ne sterilitate tribulationuꝫ terra cozdis sui cōsumaꝯ. Eccī.xviij. Nōne ardozem refrigerabit ros. Unde petit ecclīa. Sanctispiritus cozda nostra mundet infusio ꝛ sui roris intima aspsione fecūdet. In signū hui⁹ datus apparuit in nube. An aūt iste figure et species spūs ignis colūba ꝛ alia fuerunt res vel tm̄ apparētes. Dicit Tho. in.iij. ꝑte q.xlix.arti.vij. ꝙ fuerunt vere res misterio angeloꝝ facte, que expleto officio suo redierunt in priozē materiā. ſm August. in li. de agone xp̄iano. qz nō decet spūmsctm̄ fallacter apparere. Sed an eis fuit vnitus spūs sanct⁹ in vnitate ꝑsone sicut natura humana coniuncta est filio dei. Dicendū ꝙ non. sed tm̄ ꝑ illas figuras visibiles monstrata est spūalis ꝛ interioꝝ missio seu donatio spiritussancti. Unde nec ille res. s. columba et alie fuerunt beatificate sicut hūana natura in xp̄o. ſm mgr̄m in ṗmo sñiaꝝ. dist. xvj Sed q̄re bodie nō fiūt bmōi visibiles apparitōes. Rñdeo ꝙ iam ducti sumus ad fidem Unde sicut cessauerūt miracula: ita ꝛ missio visibilis. Uñ dicit Tho. sup. j. sñiarū. di. xvj. ꝙ ad talem missionē visibilē req̄runt tria. Primo tp̄is opportunitas. q̄ non fuit in veteri testamento. qz nōduꝫ venerat plenitudo tp̄is Gal. iiij. Secundo requiritur gr̄e plenitudo: que nō fuit nisi i christo. In signum cuius misit visibiliter spūmsctm̄ sicut bospes qñ habet abundantiaꝫ vini ꝑ se ꝛ alīs: tunc exponit visibilem circulum, alꝫ nō. Tercio requirit ecclie necessitas, ꝛ ideo soluꝫ debuit fieri in ṗmitiua ecclia ad fidei ꝓbatōem. Unde patet ex bis q̄re nostris ꝑatis nō debet fieri visibilis missio, qz cum fides sit satꝫ cōfirmata non indiget tali missiōe visibili sed potiꝰ iuisibili. Dicit aūt inuisibiliter q̄tuoꝝ personis. Primo existētibꝫ in puritate ꝛ mūdicia. qz ſm apostolū Lozda mūda tēplū sunt spūsscti. Secundo existētibꝫ in statu libtatiſ ꝛ miserie. qz vbi spūs dñi ibi libertas. Tercio existentibus in statu būilitatiſ ꝛ obedietie. Esa. Super bumilem requiescet spūs meꝰ. Quarto existētibꝫ in statu amaritudinis et penitētie Ezech.iij. Abij amarus in indignatōe spiritꝰ mei. Spūs em̄ dñi mecū erat ꝓfortās me. Fuit etiā missus q̄tuoꝝ viciby post xp̄i passionē. Primo discipulis oratibꝫ. vt bodie. Secōo illis q̄bꝫ manꝰ imponebāt apli vt Act. viij. Tercio p̄dicatōem deuote audientibꝫ. Uñ Actu. x. Cecidit spūssctūs super oēs q̄ audierūt ꝙbuꝫ. Quarto sacramētū baptismi suscipientibꝫ. sicut patet cū apꝰ pollo esset Lozinthi. De tp̄e ꝙ missionis sciendū ꝙ missus est. l. die post resurrectiōnem Lu. vl. Sicut em̄. l. die post eductōeꝫ iudeoꝝ de egypto descendit dñs in monte synai: ita christus eductis aīabꝫ de inferno misit spūmsctm̄ in mentem ipsoꝝ. Dies ꝙ missionis fuit dñica, qua die etiā credit⁹ natus ꝛ resurrexit ꝛ mūdū creauit ac angelos in btūdine confirmauit, ita apl̄os recreauit ꝛ ꝑ gratiam confirmauit. Hora ꝙ fuit tercia, vt patet Actu. ij. Illa hora christus electus est de ciuitate baiulans sibi crucē Unde eadem hora voluit reddere bona ꝑ malis. Scōo ad significandū ꝑ hoc legem gr̄e: que est tercia. Nam ṗma fuit nature. Scōa scripta. Tercia gr̄e que tūc incepit. Tercio ad significandū ꝙ spūssctūs est ꝑsona tercia in trinitate. Locus missiōis fuit ciuitas Hierusalē: que interp̄tat visio pacis. qz nō nisi pacificis datꝫ spūssctūs. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabuntur Matthei. v.

F

Dixi tercio ꝙ in verbis p̄missis ostendit saluatoꝝ fructum missionis spūssancti vtilē et efficacem ex sufficientia spūali, cum dicitur. Docebit vos oīa. Nunq̄ apparuit doctoꝝ tantus qui in omni facultate possꝫ docere expedite: eo ꝙ omniū habere memoriam ꝛ noticiā ꝛ in nullo deficere potius ē diuinitatis q̄ humanitatis, vt dicit. C. de veteri iure enucleando. l. ṗma. Et etiam quia oīa nemo habere potest: inq̄t ibidē. Sꝫ spūssanctus disponit omnia suauiter, vt dꝫ Sap. viij. Et etiam repleuit oꝝbē terrarū. et hoc qō continet omnia scientiā hꝫ vocſ. vt dꝫ Sap. j. Ideo docebit vos oīa Est ergo sufficientissim⁹ doctoꝝ. j. Joh. ij. Unctio docet vos de omnibus. Interlinearis glo. de oīby tenēdis. Dicit aūt ss. vnctio ſm glo. ordina. qz sacramentū eius consistit in vnctione visibili. vel dicit vnctio charitatiſ

Sed etiã in doctis ⁊ p̃latis maioribus. eo ꝙ supcecidit ignis auaricie et non viderũt solem. Omnes em̃ a maiore vsq̃ ad minorem student auaricie. Inde est ꝙ hodie nõ apparet ignis diuin⁹ in specie lingue loquẽtis veritatem efficaciter. q̃a oẽs canes muti facti sunt nõ valẽtes latrare. lingue nãq̃ apl'oꝝ claues celi facte sunt Joh. xx. sed nostre facte sunt porte inferni. quia lingue nostre transierunt in terrã: non celestia sed terrena cogitantes. Nec apparet hodie ignis diuinus in specie ignis lucentis. ꝓpter qd̃ non lucet lumen nostrũ coram hoĩb⁹ ꝑ exẽpli boni ostensionẽ. Sed potius descendit fax ticiosa ⁊ fumans fumũ scandali ꝑnicio sum et fetidum. Tertio descendit spũsscũs in specie columbe volantis ꝓpter simplicitatem: innocentiã et patientiam. Math. x. Estote prudẽtes sicut serpẽtes et simplices sicut columbe. Et ista tria data sũt apostolis cõtra tres defectus. Nam apl'i p̃dicare debuerũt p̃ncipib⁹ q̃ fidem impugnabant per potentiã. Itẽ philosophis q̃ impugnabant per sapientiã. Tercio populis rudib⁹ et diuersis q̃ apl'os non intelligebãt ꝓpter idiomatis differentiã. Dedit ergo christus spũmsanctũ apl'is ꝟm Holgoth sup̃ libruz Sap. ca. ix. in specie columbe vt vincerent per patientiã. dedit in specie lingue vt informarent ꝑ sapiẽtiã ⁊ idiomatis differentiaz. in specie ignis vt lucerẽt ꝑ miraculoꝝ euidentiaz. ⁊ vt purgarent mentes hoĩm sicut ignis aurũ: ꝑ fidei potentiã. Actu. xv. Fide purificãs corda eorũ. Quarto datus est in specie tonitrui tonantis: eo ꝙ factus est repente de celo sonus. ad significandũ ꝙ spiritussanctus dat virtutẽ implendi p̃cepta. qꝛ son⁹ facit audire: ⁊ ꝑ ꝯseq̃ns obedire preceptꝫ: quod bñ apparuit in apl'is. Vñ dicit̃ de Petro ꝙ tantã habuit v̄tutem in p̃dicatione: vt vna die tria milia ad ipsius vocez tanq̃ tonitrui magni ꝯuerterent̃. Dicit autem Albert⁹. x. libro de ꝓprietatib⁹ reꝝ. ꝙ tonitruũ cum descendit in fulmine tunc magis ledit ⁊ ml'tũ obest. sed si cũ choruscatõe et sine fulmĩe tunc bñ ꝓdest. Sic est de modernis p̃dicatorib⁹ et p̃latꝫ. Si em̃ tonarẽt id est p̃dicarent cũ choruscatõe. i. cum luce bone vite. vere ml'tũ ꝓdessent sicut apostoli. Sed q̃a tonant cum fulmĩe tm̃ increpationis dure ⁊ sine choruscatione bone vite ideo magis nocent. De q̃bus veꝝ est illud Matth. xxiij. Dicunt em̃ ⁊ nõ faciũt. q. di. fulminant ⁊ nõ choruscãt. imo quod deterius est aliq̃ etiã coreisant. Quinto dat⁹ est spũssanctus in specie nubis rorantis: sicut sup̃ christũ trãsfiguratũ ad ostẽdendum ꝙ mentes spũsctõ afflate irrigant̃ rore sup̃ne bñdictõis. Gen. xxvij. Det tibi de⁹ de rore celi ⁊ de pinguedine terre abũdantiã. E

Ex his colligo breuiter istud documentum: q̃uis hõ nõ possit certitudinal'r expiri se habere spũmsctm̃ sicut nec põt scire se habere charitatẽ. Eccs. ix. Nescit hõ vtrũ gratia an odio dignus sit. q̃nq̃ tñ signa potest habere ꝟm q̃ verisimil'r põt ꝯiecturare spũmsanctũ se habere per gratiam. et accipiunt̃ ista q̃nq̃ signa ꝟm supradictas figuras in quib⁹ apparuit spũsctũs. Apparuit in specie nubis sup̃ xp̃m transfiguratũ. et significat abũdantiã lacrimaꝝ de nube cordis descẽdentẽ. In signuz huius spũsctũs ferebat̃ sup̃ aquas. Ps. Flauit spũs eius ⁊ fluent aque. Qui ergo libẽter plorat ꝓ peccatꝫ signum est doni spiritussancti in eo manentis. Secundũ signũ dimissio iniuriaꝝ quod significat̃ per columbam que felle caret: et ideo ira caret. qñ ergo se homo promptum inuenit et benignũ ad remittendũ iniuriã sibi factam: euidens est signum ꝙ habet spũmsanctm̃: cum q̃ nullum odiũ stare potest cũ sit amor. Terciũ signum est desiderium sup̃noꝝ. ideo spũssanctus apparuit in specie ignis. Sicut ignis natural'r tẽdit sursum ⁊ se celo ꝯiungit: ita spũssanct⁹ corda illorũ quos accẽdit sursum eleuat vt terrena fastidiãt et celestia desiderent. Ezech. viij. Eleuauit me spũs inter celum et terrã. Et bene dicit inter celum. non in celum. et inter terram. non in terrã. quia in celo sunt oĩno beati. in terra auari. ideo medium debent tenere electi: nunc celum cõtemplãdo ꝑ desideriũ: nunc in terra ꝓximorũ vtilitati seruiendo per pietatis officiũ. Sicut moyses nunc ascẽdebat in montẽ ad loquendũ cum dño. nũc descendebat populũ gubernaturus sub mõte vt d̃r Exodi. Et christ⁹ nunc ascẽdit cũ discipulis in montez. nunc descendebat ad turbas sub monte Matthei. v. Ex quo infero ꝙ deseruiens vite cõtemplatiue et actiue: magnũ habet donum spũssancti. Quartum signum est obediẽtia

tentantis deiectiõem. Primo ꝓpter casti-
gantis dilectõem. Ille em̃ q̃ castigat pr̃ no
ster est amic⁹ ⁊ redẽptor. Heb. xij. Quis est
fili⁹ quẽ nõ corripit pr̃. ꝙ si extra disciplinã
estis: cuius ꝑticipes facti sunt oẽs. s. amici
dei. ergo adulteri ⁊ nõ filij estꝭ. Hoc patet ĩ
matre xp̃i ⁊ in discipulis suis q̃ filij dei di-
cunt̃. Non esset magnũ si hõ reciꝑet ictũ ꝓ
amore amici q̃ ꝓ eo fuisset acerrime vulne-
rat⁹. Christus aũt non solũ vulnerat⁹ est ꝓ
nobis, sed ⁊ crucifixus ⁊ occisus. Esaie. liij.
Vulnerat⁹ ẽ ꝓpter iniq̃tates nostras. attri-
tus est ꝓpter scelera nostra. Disciplina pacꝭ
nostre sup eũ. g̃ ⁊ nos ꝓ amore ei⁹ discipli-
nari debem⁹. Heb. xij. Fili mi noli neglige
re disciplinã dñi tui neq̃ fatigeris dum ab
eo arguerꝭ. Dicit Marbot⁹ li. suo de lapi-
dib⁹ cap̃. xix. Si maritus ponet sub capite
vxoris dormientꝭ magnetẽ: experiri poterit
an sit adultera vel fidel', qꝛ si adultera: cadit
statim ex lecto acsi manu hoĩs excussa. Si
fidelis conuersa ad maritũ amplexat̃ eum.
Sic aĩa hũana spõsa dei Osee. ij. Spõsa
bo te mihi in fide, postq̃ habet sub capite
sue dure ceruices magnetẽ tribulatiõis: si ẽ
fidelis cõuertet̃ ad dñm ꝑ gratiarũ actõem
et hũiliatõem: oratiõem ⁊ deuotiõeꝫ. dicẽs
illud Roma. viij. Quis nos separabit ⁊c̃.
Si adultera: cadit d̃ lecto ꝯscie ꝑ impatiẽ-
tiam ⁊ remurmuratõem ꝯtra deuꝫ. Sup-
ponit̃ aũt iste lapis in dormiendo. i. qñ hõ
ad maiorẽ ⁊ tranq̃lliorẽ statũ ⁊ cõuersatõeꝫ
se disponit, tũc de⁹ sibi tribulatões ⁊ disci-
plinã ĩmittit iniurie. Job. xxxiij. Qñ irruit
sopor sup homĩes ⁊ dormiũt in lectulo: tũc
aperit aures viroꝝ ⁊ erudiens eos instruit
disciplina. Qd̃ exponit Greg. xxvj. moral'.
Aures cordis sepe tribulatio apit q̃s mun
di ꝓsperitas claudit. Ex quo ĩfero ꝙ signũ
diuine dilectõis alicui⁹ hoĩs est patiens ꝑ-
pessio tribulationis. Vñ Aug⁹. in quodã
sermone. Nullus seru⁹ xp̃i sine tribulatiõe
est. Si putas te nõ habere ꝑsecutões non
dum cepisti esse christian⁹. Unde Hiero.
sup illud in glo. ordi. Job Nunq̃d hõ dei
cõparatione iustificabit̃ aut factore suo pu
rior erit vir: dicit. Puriorẽ se factore suo vir
estimat si ꝯtra flagellũ querelaꝫ portat. Et
debet scire qꝛ impie non affligit q̃ ex nihilo
fecit, ⁊ cõditor nature nõ est iniquus iudex
culpe. Hec ille. Hieronimus sup illd̃ Job
iij. Venit sup me indignatio tua. in glo. in-
terlineari. Quãuis in loco quolibet positi
cogitãdo: loquendo: ⁊ agendo peccamus.
tunc tamen per tria hec animus effrenaci⁹
rapit̃ cum mũdi ꝓsperitate subleuat̃. San
cti aũt viri cor ad ꝯsiderandũ gloriã suam
reprimũt, linguã ab ĩmoderata locutiõe re
stringũt, opus ab iniq̃tatis captõe custodi
unt. et tamẽ sup hec omnia flagella sustinẽt
in hac vita. Cuius ratio s̃m Grego. in glo.
ordi. reddit̃. Si hec scꝫ bona agẽtes flagel
lat pater vt purget. quia nostra ꝑfectio cul
pa non caret. Und̃ addit̃. Et venit sup me
indignatio. Consideret ergo quisq̃ q̃ pena
manet in iniquos. si ita hic castigat iustos.
Hec ille. Et Grego. super illud in glo. ordi
na. Testa saniẽ radebat. Ideo p̃mit̃ iustus
vt gloriosi⁹ remũeret̃. Et ostendit̃ q̃d expe-
ctet iniquus cum sic premit̃ qui audire lau
dat̃. Hec ille. B Secũdo tribulatio
nes sunt patienter sustinende propter pec-
cantis correctionẽ. ps̃. Disciplina tua cor-
rexit me in finem ⁊ disciplĩa tua ipsa me do
cebit. Unde Petrus rauanenſ in quadaꝫ
epistola. Ideo te forte punit temporaliter
deus: vt eterne mortis ardores pena tꝑa-
lis redimat. In edificatione templi prius
omnes lapides malleis tundebant̃: ne in il
lorum positione sonus mallei audiret̃. nec
in horreo dei reponitur granum donec fla
gellis trituratuꝫ aut pedibus sit excussum.
Unde ad Hebre. xij. dicitur. Omnis disci
plina in p̃senti non videtur gaudij esse sed
meroris. postea autẽ fructum pacatissimũ
exercitatis per eam reddet iusticie. Et Gre-
go. dicit. Ideo domin⁹ quibusdã hic par-
cit vt eos imꝑpetuum puniat. ideo aũt hic
ferit vt ineternum parcat. Multum debet
nos armare ad tolerandũ tribulationes et
tentationes diuĩe pietatis dispensatio que
hostẽ ꝑmittit ⁊ retinet: laxat et refrenat. alia
ad tentãdum dat, sed ab alijs relegat. Ma
la enim cum mltis eueniunt. misericordia
conditoris ex speciali gratia dispensat: vt q̃
coaceruata perimerent, possent diuisa tole
rari. Glosa interline. super illud Job. Ecce
vniuersa que habet ĩ manu tua sunt: tm̃ in
eum ne extendas manum tuã. Item Hie-
ro. super illud Job Sagitte domini in me
sunt: quarũ indignatio ebibit spũm meũ. i.
destruit. ss. cõsolationẽ. Sagitte dei spiritũ

que diffusa est in cordibꝫ nostrꝫ p spūmsanctū q̄ datꝰ est nob. q̄ ad obseruāda mādata cor qđ implet inflāmat. Hec glo. Hic ē doctor q̄ mētes hoīm illūinat ⁊ veritatē ostendit: inq̄t Linconiensꝭ sup. j. posteriorꝭ. Vñ dicit glo. ordi. sup locū. j Joh. ij. ꝑmo allegatū. Nemo docenti tribuat qđ ex ore docentꝭ intelligit. q̄ nisi intus sit q̄ doceat: lingua doctoris exteriꝰ inuanū laborat. De generali doctrina huiꝰ mgrī dicit Sapiens. Ipse eñ dedit mihi hoꝝ q̄ sunt scīaz verā: vt scīā dispositiōem orbis terraꝝ et ꝓtutes elementoꝝ: initiū ⁊ ꝓsummatiōem et medietatē tpm: vicissitudinū ꝑmutatiōes ⁊ ꝓsummatiōes tpm: moꝝ imitatiōes ⁊ diuisiones tpm: anni cursus ⁊ stellaꝝ dispositiōnes: naturas bestiaꝝ: vim vētoꝝ: ⁊ cogitatōes hominū: differētiā virgultoꝝ ⁊ ꝓtutes radicū ⁊ q̄cūq̄ sūt abscōsa ⁊ ipromisa didici. Oīm eñ artifex docuit me sapientiaz. Sap. vij. Docet aūt spūsctūs hoīes scire tria q̄ sunt multū ad salutē necessaria. vicz flagiciozuz turpitudiez q̄ ꝑpetrauim⁹. bñficioꝝ mltitudinem q̄ reportauim⁹. supplicioꝝ magnitudinē que meruim⁹. Prima igit scīa quā docet spūsanct⁹ hoīem ⁊ q̄ nobis est necessaria ad salutē est flagicioꝝ turpitudo q̄ ꝑpetrauimus. vt illa discutiam⁹: nosmetipsos puipēdam⁹: ⁊ nō supbiam⁹. Hiere. ij. Arguet te malicia tua et auersio tua īcrepabit te. Scito ⁊ vide q̄ malū ⁊ amarum est reliquisse te dñm deū tuū. Sed certe mltī habent defectū scie huiꝰ q̄ sūt prudētes in defectibꝫ alioꝝ pōderādis ⁊ circa seipsos negligentes. Cōtra q̄s Bern. in li. suarū meditationū. Multi multa sciūt ⁊ seipsos nesciunt. alios inspiciūt ⁊ seipos deserūt. Jō signāter dicit spūsctūs ꝑ aplm. j. Thessa. iij. Sciat vnusquisq̄ vas suū non alienū possidere in scificatōe ⁊ honore. Secūdo spūs docet ꝓsideratōem bñficioꝝ q̄ reportauimus: inter q̄ primū est creatio. ꝑm oīm creaturaꝝ sub ptāte nostra subiectio. Terciū redēptio in q̄ se nobis q̄dāmodo filiꝰ dī subiecit. j. Cor. xv. Filius erit subiectꝰ ei q̄ subiecit ei oīa. Tertio spūsanctꝰ docet consideratōez supplicioꝝ que meruim⁹. Et certe multa sunt supplicia penalia in inferno q̄ si ꝓsiderarem⁹ a mltꝫ pctīs cauerem⁹. Ponunt aūt breuiter in his ꝓsibꝫ. Sitis esuries frigꝰ ignis fetor et horror. Tenebre desperant vincti vermesq̄ rodentes. De ista scīa dr in ps. Conuertant pctōres in infernū scz p cōsideratōem: oēs gentes. i. gentiliter viuentes q̄ obliuiscunt deū. s. iustū vltorem in inferno. Et sequit. Sciāt gētes q̄m hoīes sunt scz mortales ⁊ puniēdi si delinquunt. Sed certe multi sunt q̄ hanc scīam tāti doctoris nō aduertūt admittentes potius scientiā spūs īmūdi. ꝑ scīa spūsancti. ⁊ ꝑ cōsilio spūs benigni accipiūt cōsiliū spiritus maligni. ꝑ cōsilio spūs veritatis recipiunt cōsiliū spūs erroris. ꝑ doctrina spūs ꝓsolatōis accipiūt doctrinā spūs desperationis ⁊ ꝑpetue desolatiōis. Sed ve talibꝫ discipulis talē magistrū spūm malū habētibꝫ q̄ agitat eos cōtinue. sicut Saul. j. Regū. xvj. trahēdo de pctō in pctm ⁊ tādē impellēdo in infernuz. Ideo seq̄mur diligēter doctrinam doctoris boni spūsanctī q̄ nos ducet p viam rectam in vita p̄senti ⁊ tandē in vitam eternam.

In die Penthecostes. III. Sermo LXXVI.

Non turbetur

Non cor vestrū neq̄ formidet Joh. xiiij. In verbis istꝫ tria tāguntꝰ. Primo xps animat discipulos ad patiēdū virīliter mūdi tribulatōes. dicēs. Nō turbet. Secōo admonet eosdē ad credendū veraciter dei reuelatōes. q̄ creditis in deū ⁊ in me credite. Tercio ꝑmittit eisdem fideliter dādas eternas retributōnes in domo patrꝫ. A Circa ꝑmum dicit. Nō turbet cor vestrū. s. p turbatiōes seculi q̄ mortem opant. ij. Cor. vij. Nō turbet: de p̄sentibus malis. neq̄ formidet de futuris. vtputa de morte eis īminente futura ⁊ xpo passuro. ꝑ pñti. Circa qđ sciēdū q̄ ꝑm Rober. Holgot super illud Sap. Doctrix est disciplīe dei. Disciplīa dei est nobis in hac vita necessaria. iuxta illđ Sap. iij. Sapientiam et disciplīnam qui abīcit infelix est. ideo potius est gaudēdum de huiusmodi disciplīna q̄s turbandum. ⁊ hoc ꝓpter tres ratiōes. ⁊ hoc ꝑm ipsum. Quantūcūq̄s enim disciplīna dei que consistit in tribulationibus huius mundi sit dura: nihilominus est patienter sustinenda ꝑm ipm. Primo ꝓpter castigantis dilectōem. Secundo ꝓpter peccantis correctionez. Tercio ꝓpter

me. Sic Helizeus turbat⁹ erat ꝛ fleuit videns mala q̄ facturus erat Azabel. iij. Regū. viij. Tercio ex gr̄e subtractōne. vt ille q̄ pr̄i⁹ dixerat. Ego aūt dixi in abūdātia mea nō mouebor ineternū. statim dicit. Auerti sti faciē tuā ꝛ factus sum ꝓturbat⁹. Secūda turbatio est ꝑmissibilis. sicut est turbatio silitudis in vita actiua Lu. x. Martha turbata es erga plūa. Hiere. xlix. Turbati sunt p̄ sollicitudīe: q̄escere nō potuerunt. Vñ et Maria turbata est in sermone angeli audiens q̄ puer generaret Lu. j. Tercia turbatio est ꝓhibitōis: q̄ est impatiētie. de q̄ hic admonemur Nō turbet cor vr̄m. Et hoc ꝓpter plura. Primo dñi exēplo Aug⁹. Deuot⁹ miles ꝛc. Scōo int⁹ gratiā cōfortantē. sicut olla plena ad ignē nō crepat. Tercio sacrā scripturā. pō. Parasti in cōspectu meo ꝛc. Quarto dei obediētiā. q̄ sic p̄cepit Matth. xxiij. Videte ne turbemini. Quinto ꝓtēplatiōez supnoꝝ. ij. Loꝝ. j. Sicut abundāt passiōes sic ꝛ ꝓsolatōes. Itē turbatio ꝓuenit ex mlt̄z causis. Primo ex indiscrete ꝑlatoꝝ p̄ceptiōe. sicut de saule qui interp̄tat abutens. j. Reg. xiij. Turbauit pater meus terraz. Sed aplus dicit. ij. Loꝝ. vlti. Potestatez dedit mihi de⁹ edificare nō destruere. Colos. iij. Patres nolite ad iracundiā. puocare filios. Scōo ex subiectoꝝ deordinatōe. Sunt em̄ q̄daz ꝓbosi. de q̄b⁹ Eccl̄i. xxvij. Homo iracūdus incendit litem: ꝛ vir pctōr ꝓturbabit amicos Alij inobedientes. Unde achab ad heliā. Tu ne es q̄ conturbas isr̄l. Rn̄dit Helias Non ego. sed tu ꝛ dom⁹ p̄ris tui q̄ dereliq̄stis mādata dei ꝛ secuti est baalim. iij. Regū. xviij. Tercij sūt ꝓpheterarū. Unde. j. Paralip. ij. dicitur de Achor. Turbauit israel ꝛ peccauit in furto anathematis. Quarti sūt discordes. sed litiosi. sicut dixit Jacob ad simeonē et leui. Turbastis me et odiosuz fecistis chananeis Gen. xxxiij. Nō ergo turbet cor vestrū q̄ tribulatōnes leues ꝛ breues. Et tantū de primo. D

Dixi secūdo q̄ saluator noster ad credendū ve raciter diuinas reuelatōes āmonet: cū dic. Creditis in deū sc̄z patrē. ꝛ in me credite. s. ex ꝓsequnti ꝑm Aug. Et bñ post exhortationem ad tribulatōes patiēter ꝑferēdas subdit de fide q̄ est q̄si remediū tribulationuz. Per fidem nanq̄ illuminat⁹ ꝛ purgat⁹ oculus mētis vt clare aspiciat fruct⁹ tribulationū. q̄ facto libēter tolerabunt. Actu. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Unō dicit Hiero. Fides clarificat picula vt appareāt q̄ in tribulatiōe latebāt. Circa q̄ sciendu⁹ q̄ tres sunt virtutes q̄b⁹ remediant amaritudies turbationū. Prima ē spes. secūda fides. tercia charitas. De spe patet tripl̄r. Nā ipsa ē remediū triplicis pcli. Prio iminēte tēpestate tpal⁹ tribulationis. accidēte necessitate corpalis dissolutōis. ꝛ supueniēte plixitate crimialis desperatōis. Prio sic̄dem est remediū iminente tēpestate tpalis tribulationis. tūc em̄ maxie debem⁹ sperare de di misericordia affutura. pō. Qm̄ in me spauit liberabo eū. Exēplū de hoc in vita scī martini q̄ nunq̄z fuit securior nisi q̄n incidit i latronel inter alpes: vñ tūc vn⁹ latro securim sup̄ caput ei⁹ vibrabat. sciens misericordez deū in tentatōib⁹ affutuꝝ. Sūma cautela militū antiquoꝝ fuit oia q̄ videbant terribilia ꝛ bone spei ꝓtraria: ad ꝓfidētiā interp̄tari. sicut narrat sext⁹ Juli⁹ stragematū li. j. ca. j. Unō cū Scipio affrican⁹ ex italia in affricā exercitū traduxit ꝛ ipe de naui deberet descēdere: cecidit sup̄ terrā. Considerās igit̄ milites attonitos de casu: ip̄m lapsum materiā spei fert. Audite inq̄t milites: affricam opp̄si. Cōsili mō cesar Juli⁹ cū nauē ascēdere deberet: cecidit in terraz ꝛ militib⁹ cōsternatis dixit. Teneo inq̄t te terra ꝛ mare. q. d. nec sic recedo q̄n ad te redibo. et sic ꝓbo illo milites sperare fecit se in terrā ꝑpriam redituꝝ. Itē Strictori⁹ dux q̄dā militū cū equitū scuta equoꝝ pectora cruēta subito pdigia apparuissent: ꝛ milites inde ꝓsternerent. Victoria inq̄t nob⁹ ꝑmittitur. ille ptes nō ꝑpio sed hostili cruore solent aspgi. Itē Barrimūdus theban⁹: cū fax de celo nocte fuisset delapsa. ꝛ eos q̄ tūc secuz erant terruisset: metū ꝓceptū sic fugauit dicens. Lumia numina oñdunt. q. d. Dñ nobis mittūt lumē vt animent. Isto mō viri scī ꝛ iusti oia terribilia q̄ eis accidūt vl̄ maloꝝ ꝑsecutōe seu mūdana mutatōe vel corporis infirmitate interp̄tantur in bonum. Et quanto maior materia timoris incutit: tanto feruentior eoꝝ spes erigitur. iuxta illud Job. xiij. Etiam si occiderit me in eum sperabo. Secūdo sperare debem⁹ ꝓfidēt

hominis ebibūt cū sententie supne aniad-
uersionis mentē ab elatione cōpescūt. Iu-
storū em̄ mens non solum ꝑpendit qđ tole
rat, sed etiā pauet qđ restat. videt qualia in
hac vita patitur, metuit ne post hāc vitam
grauiora patiat̄. Iā ergo sentētiā tolerat in
pena, sed minas adhuc vēturi iudicꝫ formi
dat ex culpa. Hec ille. Item sup̄ illud Job
Que prius tangere nolebat anīa mea: con
siderās q̄ ꝑdidit: nūc pre angustia cibi mei
sunt. Interlinearꝫ glo. i. p̄ desiderio et̄nitatꝫ
Ubi Greg. Aucto desiderio celestiū angu
stiat̄ ⁊ ꝑ illis amara seculi nō metuit. q. d. i.
mala seculi iam sunt dulces cibi pre amore
celi. Et cū hec sunt dulcia: q̄s det vt veniat
petitio mea: vt q̄ cepit ipse me cōterat. Qui
per flagella deo appropinquare desiderat
dicit. Qui cepit ipse me conterat. quia ali-
qñ deus incipit cōtritionē vicioꝝ ⁊ in ipso
initio hō extollit̄. ⁊ sic hostis excussus gra-
uior assumptis spiritib⁹ alijs surripit et vir
tutes cōterit. Ideo subdit. Soluat manū
suā. i. exerceat effectū. Dū em̄ inflatis lōga
ꝓsperitate sup̄bis amorē suū ꝑ flagella exer
cet quasi manū suā ad feriēda vicia ligataꝫ
tenet. et succidat me. Cū em̄ dolor vl̄ tenta
tio nos ꝑcutit elatio mentis succisa cadit vt
iā querat manū leuātꝫ, vñ subdit. Et hec sit
mihi ꝯsolatio vt affligēs me dolore nō par
cat. q. d. Quibusdā hic ꝑcit vt in eternū fe-
riat. sed me hic feriat nō parcens qđ est mi
hi cōsolatio, timet em̄ hic sibi parci ⁊c. Ad
idem Hiero, ibidem. Electi dum se perpe-
trasse illicita nouerunt si ꝑscrutātes inueni
unt quia ꝑ illicitꝫ nulla aduersa ꝑpessi sunt
in formidine tabescūt, pauore estuāt. suspi-
cionibus malis agitati laborāt. Acsi aper-
te diceret̄. Hic q̄dez parcit vt in ꝑpetuū fe-
riat. et nō ꝑcendo in ꝑpetuū saluet. Ex affli
ctione em̄ cōsolor q̄ ad spem salutis ex vul
nere certus reddor. Hec ille. Ibidem Hie
ro. Aliqñ aduersari⁹: aliqñ nos cōterit de⁹
Ex ꝯtritione aduersarij a virtute deficim⁹
Ex contritione dei in virtute laboramus.
Item Grego. vbi supra. Sagitte. i. ꝑcussio
dei que nō me vt multos inemendatos di-
mittit, sed ebibit spiritum. i. elationem com
pescit. vt dicam. defecit spūs meus. et non
solum gemo q̄ patior sed timeo qđ minarꝫ.
et hoc est quod đr Terrores dñi militāt cō
tra me, ne post hec mors et̄na sequat̄. Hec
Gregorius. Item Hieronimus sup̄ illud
Job. Nec fortitudo lapidū fortitudo mea
est. nec caro mea enea est. Interlinearꝫ. ere
ac lapidib⁹. insensibiliū hoīm corda signifi
cant̄. que sepe ⁊ super nos ictus accipiunt:
et tamen nulla ꝑcussione mollescunt. Quo
cōtra de electis per ꝓphetam dicitur. Tol-
lam vobis cor lapideum ⁊ dabo carneum
Grego. in glo. ordinaria. Lapides percussi
clarum sonum non reddunt. quod facit es
Sed quia lapis vita caret sensum in soni-
tu non habet. Sic aliqui sunt ita duri vt
etiam ꝑcussi sonitum nō reddunt humilis
ꝯfessionis. Alij ꝟo reddunt sed non ex cor
de, et ita non sentiunt bona que loquūtur.
Item Hieronimus ibidez. Reproborum
mens quia solum p̄sentia diligit plerumq̄
aliena tanto existit a verbere quanto post
exteriora remanet durabilitate. Ex qui-
bus omnibus infero ꝙ tribulationes tem
porales non solum sunt patienter sustinen
de: sed etiam amanter perferende, patet. q̄a
totaliter cedunt ad nostrum cōmodum et
vtilitatem salutis que est nobis desideratis
sima. Ex quibus vlterius sequitur ꝙ hij ꝑ
quos deus nos tribulatur sunt a nob̄ amā
di. Matthei quinto. Diligite inimicos ve
stros, quasi di. Diligite eos per quos sal-
uamini.

C

Tercio tribulationes sunt sustinēde ꝓ-
pter deiectionem tentantis. Prosternitur
nanq̄ caro: mundus: et demon ꝑ eas. Vñ
contra tentationem carnis solent sancti si-
bijpsis disciplinam infligere. sicut Gregori
us dicit. ij. dialogoꝝ. capi. ij. de beato Be-
nedicto ꝙ cum de quadam muliere quam
prius viderat tentaretur: exutus indumen
to nudum se spinaꝝ aculeis et vrticarū in-
cendijs ꝓiecit. Mundus etiaz deuincitur
per hoc ꝙ quanto homini magis aduersa
succedunt in eo tāto minus curatur ab eo.
Unde Augustinus in libro confessi, regra
tiatur deo ꝙ omnes delectatōes suas mul
tis amaritudinibus resperserat. Demō de
uincitur qñ eius ꝓspera spernuntur. quib⁹
spretꝫ laqueos eius ⁊ tendiculas euadim⁹.
Item nota ꝙ turbatio est ml̄tiplex. Prima
laudabil̄ q̄ est ꝑ pctō ꝓprio. Esa. xxxij. Ob-
stupescite opulente et cōturbemini. Scđa
ex ꝓximoꝝ cōpassiōe Job. xxxiij. De⁹ mol-
liuit cor meuz et omnipotens conturbauit

ditas. Ex quo infero q signũ dilectõnis est magne ad deum si q̃s magna patit̃. ⁊ maioris si maiora.

F

Dixi tercio q xp̃s ꝓmittit premiũ di. In domo patris mei. Circa qd̃ sciendũ q domus di est triplex. Prima: ecclesia militans. j. Thi. iij. Scias quõ oporteat te in domo dei cõuersari. In q̃ domo sunt mlti hoies tanq̃ mansiones: in q̃bꝫ deus manet iaꝫ ꝑ fidem Eph. iij. Habitare xp̃m per fidem in cordibus vestris. in aliq̃bꝫ ꝑ fruitionẽ charitatꝭ. j. Coꝝ. xv. Ut sit deus oĩa in oĩbꝫ. Secunda domus triũphans ecclesia. Ps̃. Replebimur in bonis domus tue. in q̃ tot mãsiones quot sancti in q̃bꝫ deus manet ꝑ gloriam. Tercia domus est ipse deꝰ. ij. Coꝝ. v. Habemꝰ domũ nõ manufactaꝫ in celis. in q̃ domo manet volũtas hoĩs ꝑ fruitionem charitatis. j. Joh. iiij. Deus charitas est et q̃ ma. in cha. in d̃o ma. ⁊c̃. In hac domo q̃ est deus mlte sunt mãsiones. i. diuerse participatões beatitudinis ipsius. qꝛ qui plus diligit ⁊ plus cognoscit: maiorẽ locum habebit. ⁊ ita vnus est alio beatior ꝟm q ẽ melius dispositus. Exemplũ de fonte oĩbꝫ cõi de quo tamẽ plus accipitur maiori vase q̃ minori. licet vnũ sit obiectũ veritatꝭ. vnꝰ denarius diurnus. Eandẽ sentẽtiam ꝓsequit̃ Lyra in glo. sup illud Exultabũt sancti in gloria: letabunt̃ in cubilibꝫ suis. s. diuersis gradibus seu mansionibꝫ. vbi dicit notant̃ q dicit ps̃. de glĩa sctõꝝ pluraliter cubilibꝫ ꝓpter diuersitatẽ graduũ seu p̃miorũ ipsorũ sanctoꝝ. qꝛ licet sit btitudo eadẽ oĩm obiectiue non tñ formalr̃. qꝛ licet oẽs sctĩ vidẽt deũ et eo fruant̃. tñ vnus ip̃m videt clariꝰ altero: et dulciꝰ fruitur ipso. Hec Lyra. Ex hoc infero duo. Primo q q̃ntum est ex ꝑte diuine essentie in se vnus alio nõ magis videt q̃ oẽs. quia oẽs eandẽ vidẽt licet nõ totaliter. Scd̃o q̃ntũ est ex ꝑte videntis vnꝰ alio clariꝰ videt. ꝟm qd̃ magis est dispositꝰ lumine glorie ad recipiẽdũ diuinã essentiã Ex quo tertio infero q licet om̃es beati vident diuinã essentiã eq̃liter q̃tum ad eiꝰ essentiam in se. tñ nõ eq̃liter vident in eo oĩa sed q̃nto quis clarius videt tanto plura in ea videre potest. Sicut q̃nto clarius nouerit quis p̃ma p̃ncipia: tãto plures ꝯclusiones ex eis põt elicere. Hec Tho. super. iiij. Sed q̃re ista beatitudo vocat̃ mansio. Respondet Tho. sup. iiij. dist. xlix. q mãsio d̃r respectu motꝰ. ⁊ in deo btitudo q̃ terminat motũ appetitꝰ tẽdentꝭ in deũ põt dici mansio. et ita diuersi gradus btitudinis diuerse mansiones dicunt̃. Sed quõ attẽdunt̃ isti gradus diuersi mãsionũ. Rñdeo ꝟm diuersos gradus meritoꝝ. Meritũ aũt attendit̃ ꝟm gradũ charitatꝭ informãtis opatões q̃bus meremur Et ideo diuersi gradus btitudinis attendunt̃ ꝟm diuersos gradꝰ charitatis. Ex hoc infero q licet martyriũ. doctoratus ⁊ virgĩtas recipiãt vnã ⁊ eãdẽ aureolã. tñ ⁊ int̃ martyres nõ oẽs eq̃lẽ hñt licꝫ eandẽ. sed ille q̃ fuit fortior in pugna ꝯ mũdũ: habet maiorẽ. Similr̃ inter v̄gĩes non oẽs eq̃lem. qꝛ ille maiorẽ que plus cauebãt occasiões corruptõis q̃ alie. Silr̃ ĩter doctores non oẽs equalẽ. sed ille maiorẽ q̃ sua doctrina magis fugauit vicia de cordibus q̃ alius ⁊c̃.

Feria secunda Penthecostes. I.

Sermo LXXVII.

Sic deus dilexit mundũ vt filiũ suum vnigenitũ daret. vt omnis qui credit in eũ non pereat sed habeat vitam eternã Joh. iij. Sicut dic̃ Aug. in li. supputationũ. supputatõe. iiij. iustũ est vt creatura laudet creatorẽ. Ipse em̃ ad laudandũ se nos creauit q̃ nostris nõ indiget laudibꝫ. eoq ipse ẽ virtus incõprehẽsibil: nullis indigẽs: ipse sibi sufficiens. Licet aũt ad laudandũ deuꝫ hõ obliget̃ multiplr̃. maxĩe tñ debitor est laudare deuꝫ et gratias illi agere ꝓ miscd̃ia eiꝰ ⁊ inenarrabili charitate q̃ nos sic indignos amauit ⁊ saluauit ꝑ vnicũ ⁊ dilectũ filiũ suum. Sic em̃ dilexit mundũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret vt viuamus ꝑ eũ. De q̃ tã ineffabili diuĩa erga nos miscd̃ia idem August. li. p̃dicto. supputatõe. ij. gr̃as agẽs dic̃. Gratias ago deꝰ pietati tue qꝛ ꝑ iesum xp̃m filiũ tuum dñm nostꝝ cũ ꝑditi fuissemꝰ culpa nostra mirabilr̃ recupasti nos. Gratias ago pietati et mltas tibi gr̃as refero ex totꝭ p̃cordijs meis: qui semꝑ tuam inenarrabilem dilectõem qua miseros ⁊ indignos mirabili bonitate amare dignatus es: misisti eundem vnigenitum tuum de sinu tuo ad publicũ nostrum saluare nos peccatores ⁊

accidente necessitate corpalis dissolutiõis. Prouer.xiij. Sperat iust⁹ i morte sua. Et sicut doc⁹ Arist.i li.de pomo r morte. Nõ est phi timere mortẽ sed mag⁹ gaudere r bone spei esse iminẽte morte. Et hoc declarat duab⁹ rõnib⁹. Prima q̃rẽdo ab eis. Creditis inq̃t q⁹ est differẽtia inter hoiem et bestiam. Credim⁹ inquiũt. Et an q̃ inq̃rit veritatẽ r rectitudinẽ merẽt gradus altissimos Et rñderũt. Credim⁹ inquiunt. Quib⁹ ille. Si sic, ergo exq̃ nõ in p̃senti veniũt illa p̃mia q̃ rectis dant:oportz q⁹ in alia vita, qõ si sic,igit aĩa nõ debet timere mortẽ. Scõa rõ. Creditis inq̃t q⁹ moꝛs nõ est nisi sepatio aĩe a corpe. Et rñdẽt q⁹ sic. Quib⁹ ille, exq̃ sic,cũ corp⁹ sit sp ꝓtrariũ aĩe: igit nõ debemus dolere de recessu aĩe a corpe:qõ est cõtrariũ sue pfectioni r delectatõi. Sic deberet facere q̃libet xp̃ian⁹ vt nõ turbet̃ sz gaudeat exire ꝺ carcere b⁹ corpis:di.cũ apostolo. Infelix ego hõ q̃s me liberabit rc. In signũ hui⁹ legit̃ de Aristo,q⁹ facie leta moꝛtuus est. Tercio sperare debem⁹ supueniẽte pplexitate criminalis desperatõis. Eccĩ. ij. Scitote q̃ nullus sperauit in dño r ꝓfusus ẽ. Dicit Ipocras i amphoꝛismis. Desipientie cũ risu facte securioꝛes sunt q̃s cũ tristicia facte, q̃ de p̃mis est spes cure sed nõ de secũdis. Sic pctõꝛ cuz adhuc sperat de deo:facile penitebit,iuxta illõ. Speret qui metuit. moꝛituros viuere vidi Spe duce, victuros spe moꝛiẽte moꝛi. Vñ Bern̄,i sermo. Tu es dñe spes mea. quicq̃d agendũ. q̃cquid declinandũ. q̃cq̃d tolerãdũ. q̃cq̃d optandũ:tu es dñe spes mea. Hec ꝓ vna oĩa,pmissionuz cã. ℰ Scõo fide remediant̃ tribulatões. Vñ ꝺr Heb.xj. Sãcti p fidẽ vicerũt regna, obturauerũt oꝛa leonũ. foꝛtes facti sũt in bello,pbati sunt, tentati sunt rc. Regna dicit:tã carnis:mũdi: et diaboli. Ideo xp̃s dicit. Creditis i deũ et in me credite,q.d. Si vincere tribulatões cupitis necesse est vt in me fidẽ rectã habeatis Et notant̃ dicit:in me credite,nõ me, nec ꝺ me. Hã demones etiã credũt deũ r deo,q⁹ credũt eũ esse punitoꝛẽ maloꝛ. Sed credite in me,s.amãdo me,r bonis opib⁹ eundo in me:que est fides ifoꝛmata charitate. Talis aũt fides vtilis ẽ ad q̃nq̃. Prio ad peccatoꝛ remissionẽ Actu.r. Huic oẽs pphete testimoniũ pbibẽt remissionẽ peccatoꝛ accipere p nomẽ eius. Scõo fides est vtilis ad ꝺmoniũ ꝓfusionẽ. Mar.vl. Signa eos q̃ crediderint hec sequent̃:in noĩe meo demonia eĩciẽt rc. Inde est q⁹ paulus vocat fidẽ scutũ quo vincunt̃ tela diaboli. Ephe. vj. In oĩb⁹ sumẽtes scutũ fidei. Refert Papias in expositõe sup Iuuenalẽ satira.ij. et idẽ habet̃ in glo.q⁹ numa pompilio sacrificante cecidit q̃ddã scutũ de celo qꝺ anchile dictũ fuit,datũq⁹ est respõsum q⁹ illic foret romanũ impiuz vbi illud anchille foret seruatũ. Numa.xj. alia scuta fecit vt essent xij.numero,r q⁹ illud qꝺ de celo datuz fuit maneret occultũ. Sic scutum fidei de celo datũ est p xp̃m:q̃ vbicunq⁹ fuerit:demonũ virtus extirpabit̃ r impium xp̃i pseuerabit Sũt aũt illa scuta.xij.ꝓpter.xij. articulos fidei. Tali scuto fuit munitus Daniel: q̃ credens deo suo liberat⁹ est.vj.eiusdẽ. Tertio fides ꝓfert optatoꝛ ꝓsecutionẽ. Marci.xj. Quodcũq⁹ oꝛãtes petitis credite q⁹ accipietis. Narrat mgr̄ in hystoꝛijs q⁹ cũ Alexander venisset ad mõtes Caspios,miserũt ad eũ filij captiuitatis,r.tribuũ:egrediẽdi licẽtatis:accepit eos recessisse a deo ysrael: vitulis aureis imolãdo,r p ꝓphetas dei ꝑdictũ esse:ideo a captiuitate nõ redituros. Tunc rñdit Alexãder q⁹ arti⁹ eos icluderet. Cũq⁹ infinitis molib⁹ vias ꝑcluderet,videns humanũ laboꝛẽ deficere rogauit deũ vt hoc p ficeret,qꝺ et factũ est. Vñ dicit Josephus Deus quid facturus est ꝓ fidelibus si ranta fecit ꝓ infidelibus. Ad idem Joh.iij. de regulo qui fidem diminutam adhuc habebat:cuius filium sanauit chr̄istus. Idez de Centurione: cuius seruum chr̄ist⁹ sanauit Math.viij. Quarto fides confert electorum benedictionem Joban.xx. Beati qui nõ viderũt. Vbi ꝑm Greg. nos etiaz sum⁹ signati qui eum quem carne nõ vidim⁹ mẽte retinemus. Tercio charitate remediant̃ tribulationes.eo q⁹ amanti nihil est difficile. Vñ dicit apostolus q⁹ charitas omnia suffert. Videmus in secularibus auarꝛ q⁹ multa patiunt̃ ꝓpter impetum cupiditatis r feruoꝛem auaricie. Incõgabil⁹ aũt charitas est feruentioꝛ: quaz si quis habet oĩa libenter patit̃. Dicit enĩ Aug. sup illud Ideo dilexi mandata tua super aurum. q⁹ charitas magis diligit deum q̃s aurũ cupi

dilexerit patebit infra: Scdo cōmēdat̄ diuina dilectio ad hoīem ex ostensiōe sue potentissime virtutis in creatiōe, scz ꝙ ita magna: tā varia: tā solida nobis virtute plena potuit facere, sic facile, sic subito, sic decēter ex nihilo ꝓducere, et sup̄ nihil locare, cum extra mundū nihil sit sup̄ qd̄ moles mundi quasi sup̄ basim, i. fundamentū collocauit. Sap̄. xiij. Si virtutē ⁊ op̄a eaꝝ inuisibilium reꝝ ⁊ factoꝝ mirati sunt: intelligant ab eis qm̄ qui hec cōstituit fortior est illis. In quo quidez ope creatiōis magnalia dei homini collata sunt, ⁊ vsui p̄stita, ⁊ sensui manista. Nam ꝟm Bern̄. in li. de diligēdo deum ca. ij. Neqꝫ em̄ q̄s alius administrat cibum omni vescēti cernēti lucē ⁊ spirāti flatum. Et licet alia innūerabilia deus in creatione homini ꝯtulerit beneficia, ista tn̄ sūt p̄cipua, nō qꝛ excellētiora sed quia necessaria corpi sunt. Hec Bern. Q, si ad supiora respiciam⁹ inueniemus maiora bn̄ficia in creatōne homini collata q̄ntū vicz ad animā. Nā in aīa inuenies tria ista scz dignitatē sciam ⁊ virtutē. Dignitatē in hoīe arbitriū dicit Bern̄. In q̄ ei nimiꝝ datū est nō solum ceteris p̄eminere: sed ⁊ ceterꝫ p̄sidere aīantibꝫ. Scientiā ꝟo q̄ eandē in se dignitatē agnoscat: nō a se tamē. Itē virtutē quascz ip̄m a q̄ dat̄: ⁊ inq̄rat nō segniter: ⁊ teneat fortiter cū inuenerit. Et q̄dlibet istoꝝ duplex beneficiū ꝟm Bern̄. vbi supra. Nā dignitatē demōstrat hūanā nō solum nature p̄rogatiua sed ⁊ potētie dominat⁹. eo ꝙ terror hoīs sup̄ cūcta aīantia terre īminere decernit̄ Gen̄. ix. Scientiaqꝫ duplex erit scz si hancipsam dignitatē vel aliud qd̄cūqꝫ bonum ⁊ nobis inesse ⁊ a nobis nō esse nouerimus. Virt⁹ etiā duplex erit scz si auctorez ꝯseq̄ inq̄rim⁹, inuētoqꝫ insep̄abiliter adheremus. Et ista bn̄ficia sunt ita generalr̄ oībus collata vt nō solū catholici sed etiā pagani ex his deū laudare merito debeāt. nā vt dicit Bern̄. vbi sup̄. Quis fidelis ignorat suo corpori non ab alio in hac mortali vita supradicta illa necessaria mīstrari: vn̄ videlicet subsistat vnde videat vnde spiret q̄ꝫ ab illo qui dat escam omni carni. q̄ solez suum oriri facit sup̄ iustos ⁊ iniustos. Itez quis etiam impius putet aliū eius q̄ in aīa splendet humane dignitatꝫ auctorem preter illuz q̄ in Genesi loquitur Faciam⁹ hominē ad imaginē ⁊ silitudinē nostrā. Quis alium scie largitorem existimet nisi istum q̄ docet hominē scientiā. Quis etiā donū virtutis aut putet datū aut speret dāduz q̄ꝫ de manu dn̄i virtutum. Ex q̄bus infero ꝟm Bern̄. ꝙ ꝓpter p̄dicta de⁹ meret̄ amari etiā ab infideli ⁊ pagano. Rō huius ꝟm euz. q̄a ⁊ si nesciat rationē. scit tn̄ seip̄m. Ex q̄ secūdo infero ꝙ inexcusabilis est oīs infidelis si nō diligit dn̄m deum suuz tota aīa ⁊ tota virtute sua. Ratio hui⁹ ꝟm Bern̄. qꝛ exclamat ei int⁹ innata ⁊ nō ignota rōni iusticia q̄ ex toto se illuz diligere debeat. cui totum se debere nō ignorat. Tertio magnificatur dei miscdīa erga hoīem ex ꝓuidentia ordinatissime sue sapīe. Oīa em̄ gubernat ⁊ regit sapienter ⁊ suauiter Sap̄. viij. Attingit a fine vsqꝫ ad finem fortiter et disponit oīa suauiter. vbi Salomō duo dicit d̄ eo. Primo ꝙ oīa subdunt̄ sue gubernatōi. Scdo ꝙ oīa disponit misericorditer. B Sz diceres, quō oīa gubernat cum videamus multa mala fieri in mūdo, vnde ḡ ista ꝓcedunt exq̄ deus sūme bon⁹ et summe potēs oīa regit. Ad qd̄ rn̄deo ꝟm Holgot sup̄ littera p̄dicta Sap̄. viij. ꝙ de⁹ gubernat oīa cum sit causa efficiēs oīm. ⁊ finis oīm vnd̄ oīa efficit ꝓpter se. Et sicut ad honorem suum ꝯgruit: om̄ia in se dirigit sicut in finem Hoc aūt est gubernare. s. dirigere res in finem aliquē intentuz. Est tn̄ sic gubernator oīm ꝙ gubernat mediātibꝫ causis secūdis. Vn̄ corp̄a grossiora ⁊ corruptibilia gubernat p̄ corp̄a celestia per angelos siue intelligentias. Hui⁹ rō est. qꝛ maioris bonitatis cōicatio est si gubernās et efficiens causalitatē efficiēdi ⁊ gub̄nādi alijs sub se ordinate cōicet q̄ꝫ si supiora priuarent̄ ab inferiorū gub̄natione ⁊ omnia p̄ seip̄m gubernaret. Et ideo ad ostendendū suā p̄fectionem in causando ⁊ cōicando p̄fectōem suā creature sic cōicat q̄busdam gubernatōem aliorū. Ex quo iā patet ꝙ si deus p̄ se in mēte singula gubernaret ⁊ ageret nihil male fieret. modo qꝛ idē effectus fit a deo bn̄ et ab hoīe male, iuste a deo ⁊ iniuste ab homine. et ideo male accidit ex parte hoīs nō ex p̄te dei. De q̄ ponit Holgot ibidem exemplum Si dn̄s dicat seruo traham⁹ leuiter cordā istā sic ꝙ eā nō frāgamus. ⁊ seru⁹ trahēs ruditer frangit eam. Ista fractio est a domio

filios ꝑditionis. Et q̄busdā interpositꝫ: pē-
sans huius diuine pietatis magnitudinez
exclamat dicens. O īmensa pietas. O inef
fabilis charitas vt liberares seruū filiū tra
didisti, deꝰ factus est homo vt ꝑditꝰ hō de
potestate demonum eruereť Hec August.
Quapropter volens sctā mater ecclesia in-
ducere nos ad laudandū et diligendū deū
ꝓ tanto bñficio redēptōnis nr̄e recolit hoc
bñficiū magnū. Quod qꝛ inter dona dei q̄
hodie ꝑ spūmsctm̄ fidelibꝫ collata sunt: p̄ci
puum ⁊ maximū videť vt tāto maiori affe
ctu hō ad diligendū deū ꝑ charitatē q̄ ho-
die diffusa est in cordibꝫ nostris ꝑ spūmsan
ctū qui datꝰ est nobis moueať. ⁊ si alia do-
na paruo pōderāt hoīes p̄cio ⁊ pauca gra
tiarūactōe refundāt. istud saltē tanq̄ euidē
tissimū: tanq̄ vtilissimū mundo: ⁊ tanq̄ di
uine miscdie ⁊ liberalitatis īmēsissimū do-
nū q̄ maiꝰ excogitari nō pōt pijs laudibus
hodie veneremur. Qd̄ q̄dem bñficiū breui
bus ⁊ efficacissimis ꝟbis ꝓponit saluator
dicens in ꝟbis nr̄i thematis. Sic deus di
lexit mundū ⁊c. In q̄bꝫ verbis tria nob̄ de
diuina dilectōe ꝓponunť. Primo nanq̄
describiť diuine dilectiōis pietas gratiosa.
cū d̄r. Sic deus dilexit munduz. Secūdo
subdiť eiusdē dilectōis īmensitas copiosa.
quia vt filiū suū daret. Tercio subinfertur
dicte pietatis vtilitas efficax et dulcorosa.
cum diciť. vt viuamus ꝑ eū. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄mis
sis describiť diui
ne dilectōnis pietas gratiosa: cum d̄r. Sic
deus dilexit mundū. Magna siquidez est
dilectōis pietas eū amare q̄ etiā readamat
Juxta illd̄ Prouer. viij. Ego diligētes me
diligo. Et poeta. Si vis amari ama. Sed
certe maior est dilectōis pietas amare eum
q̄ nondū amat nec readamare cupit. Tali
ter factū est de dei dilectōne. Ipse em̄ ama
uit mundū: cū tamē mūdus eum nō reada
maret. imo odiebat. Juxta illud Ps̄. Su
ꝑbia eoꝝ q̄ te oderūt ascendit semꝑ. Circa
qd̄ sciendū q̄ deꝰ dilectionē suā magnifica
uit ad hoīem pluribꝫ modis. ꝓpter q̄s meri
to a nobis est diligendus laudādus ⁊ glo-
rificandus. Et p̄mo dilectio eius magnifi-
cať. i. magna a nobis diciť et p̄dicať ex p̄uē
tione tarditatis nostre beniuolētie. Scd̄o
ex ostensione sue potentissime ꝟtutis. Ter-
cio ex prouidentia sue ordinatissime sapien
tie. Quarto ex copiosa ⁊ clemētissima chari
tate sue miscdie. Quinto ex benignitate sue
patientissime tolerātie. Sexto ex māsuetis
sima eq̄tate sue iusticie. Septimo ex largis-
sima liberalitate sue remūeratissime leticie.
Que septem faciunt merito in nobis septu
plicē diuine laudis materiā: cui oīa q̄ lau-
dem dei sonāt p̄nt includi. Ista em̄ sūt p̄n-
cipalia d̄i opa ad q̄ oīa alia reducunť. Ita
dicit Hugo li. de ꝓfectibus nouicioꝝ. Pri
mū igiť qd̄ magnificat ⁊ cōmēdat diuinaz
dilectionē erga nos est p̄uētio tarditatꝫ no-
stre beniuolentie. iuxta illud. j. Joh̄. iiij. In
hoc est charitas non qm̄ nos dilexerimus
deū. sed qm̄ ipse p̄or dilexit nos. Sup̄ qd̄
dicit glo. interli. Non prius dileximꝰ deuz
vt merito dilectionis ipse diligeret nos. sed
ipse dilexit nos: vt p̄ueniēte gratia oēs post
ipsum deuz amaremus. Et in hoc deꝰ fecit
ꝯtra cōsuetudinē mūdanā. naz secl'ares nō
diligūt nisi p̄us diliganť. Vñ dicit Bern̄.
in li. de amore dei ca. vj. Hec est iusticia fili
oꝝ hoīm Ama me qꝛ amo te. i. ideo me de-
bes amare qꝛ te amo. Et sic p̄us volūt ho-
mines diligi ab alijs vt sic postea diligant
alios. Sed certe deus pater non sic dilexit
nos: qꝛ nos eū priꝰ dilexerimꝰ. sed ipse nos
p̄uenit. ꝓpter quod Bern̄. dicit vbi s̄. Rarꝰ
est q̄ possit dicere Amo te vt ames me. i. p̄-
uenio te amore prius vt tu post hoc me re-
adames. pauci sunt qui hoc facerent. sed h̄
deus fecit. Vnd̄ subdit Bern̄. Sic domi
ne sic amasti nos prior vt amaremus te. nō
q̄ egeres amari a nobis. sed quia q̄ fecisti
nos esse non poteramꝰ nisi amādo te. Hec
ille. Si ergo merituz queritur quare aut q̄
merito sit deus diligendus. Illa causa pre
cipua: illud meritum precipuum est. quia
ipse prior dilexit nos. dignus plane qui re-
adametur. presertim si aduertatur quis q̄s
quantūq̄z amauerit. Quis eniz s̄m Bern̄.
in libro de diligendo deum capl'o. ij. nisi is
cui omnis spiritus confitetur. deus meus
es tu: quoniam bonorum meoruz nō eges
Et reuera huius charitas. maiestatꝫ quip-
pe non querētis que sunt sua. Quibus au-
tem tanta pietas vel charitas exhibeť. cer-
te indignis. cum adhuc inimici essemus re
conciliati sumus deo. Certe duplex cā. q̄a
dilexit deus gratis et inimicos. q̄ntum ꝟo

das, faciens de inimicis dei amicos: filios et heredes. ⁊ liberꝝ arbitriũ ad bonũ ꝓmouens nec tamẽ libertatẽ auferens: de inuoluntarijs faciens volũtarios non cogẽdo sed inspirãdo ⁊ occasiones ꝓcurando. Ita dicit Hugo lib. de ꝓfectib⁹ nouicioꝝ. Ista benignitas circa pctõres maxime apparet in hoc ꝙ dissimulat eoꝝ pctã ꝓpter penitentiam. i. expectãs sub dissimulatiõe nõ fictionis sed bone affectõnis. ꝓpter penitentiã. i. vt ipsi peniteãt interdũ dũ sic eos clemẽter expectat. Roma. ij. Ignoras qm̃ benignitas dei ad pniaꝫ te adducit. Glosa dic̃ Hic patientia d̃i bonitate plena opus suũ ꝓpter pctã non despicit sed ꝑ pniam abluit et pie fouet ⁊ nutrit. Ezech. xviij. Si impi⁹ egerit pniam ab oĩb⁹ peccatis q̃ fecerit vita viuet et sic omniũ iniq̃tatũ suaꝝ nõ recordabor. Sexto dilectio dei cõmendat̃ erga hoĩem ex mansuetissima equitate sue temperatissime iusticie. Nam q̃uis sit iustus. est tamẽ in tali iusticia mltũ mãsuetus. eo ꝙ temperat rigorem iusticie pietate clementie. Vñ vehementissime miseret̃. sed tardissime punit. ⁊ si punit citra ꝯdignum punit. eo ꝙ in inferno penã infinitã q̃tum ad intensionẽ facit finitã vt tolerari possit. ⁊ etiã qꝛ nõ totaliter cõsumit dãnatos. qd̃ fieret si esset in infinitũ intensa. Vñ dicunt damnati. Misericordie dñi ꝙ nõ sum⁹ cõsumpti. Treñ. iij. Vñ ipse dedignat̃ irasci et quasi inuit⁹ iusticiã exercet. Iuxta illud ps̃. xxix. Quoniã ira in indignatõe eius. vbi dicit Innocenti⁹ quart⁹: exponẽs lr̃am. i. ip̃e indignat̃ irasci. quia inuit⁹ punit Esa. x. Adhuc paululuꝫ modicũq̃ ⁊ cõsummabit̃ indignatio mea. q. d. nolo punire statim. ideo expecto te paululũ ⁊ modicũ adhuc. Vnde Hieronimus. Quicq̃d mali patimur vicij nr̃i est q̃ dulcem deũ vertim⁹ in amaꝝ ⁊ cogimus seuire nolentẽ. Treñ. iij. Non em̃ humiliauit ex corde suo et abiecit filios hoĩm. i. nõ fuit voluntatis sue vt abijceret hoĩes a se. Vnde de eo sicut de clementi ꝑncipe ⁊ mãsueto iudice dicit̃ ꝑ poetã. Est piger ad penas princeps ad p̃mia velox. Quiq̃ dolet totiens cogit̃ esse ferox. Et ideo dicit Ps̃. de eo ꝙ vita in volũtate eius. i. ipse vult vitam hominũ non mortẽ. Vnde in collecta De⁹ cui ꝓprium est misereri semꝑ ⁊ parcere Vnde de his duobus Ezech. xviij. Nunquid volũtatis mee est mors impij dic̃ dominus. q. d. non. In signũ aũt huius ꝙ cũ displicentia punit dicit̃ Esa. j. Heu cõsolabor super hostibus meis. q. d. cum dolore et displicentia consolabor. Vñ sicut nulla res potest ꝑdere suam ꝓpriam oꝑationeꝫ totaliter q̃diu manet licet valeat impediri vl̃ retardari ad tempus: ita nullo mõ obliuiscet̃ misereri deus: nec cõtinebit in ira misericordias suas: imo cũ irat⁹ fuerit miscdie recordabit̃ Abacuc. iij. Vnde Greg. super Ezech. Omel. j. dicit. ꝙ qñ deus irascit̃ nõ oĩno irascit̃. sed ineffabili modo cũ culpas ꝑsequit̃ ipsos ꝓtegit pctõres. Veruntñ licet ita iusticiã cum pietate in p̃senti temperet. veniet tñ tp̃s post dieꝫ iudicij qñ districtissime puniet eos q̃ mõ cõtemnunt benignitatẽ ⁊ patientiã ei⁹. Ideo dicit ps̃. vbi s̃ Ad vesperã demorabit̃ flet⁹. qd̃ s̃m Innocen. quartũ intelligit̃ de vespa finis mundi q̃ndo ꝓijcient̃ mali in tenebras exteriores Math. xxij. Tunc em̃ iusticias iudicabit. Septimo dilectio dei cõmendat̃ erga hominem ex largissima liberalitate sue leticie quã cunctis fidelibus reddet. Et vere largissima liberalitas. q̃a ꝓ paruo ⁊ breui merito eternã et ineffabileꝫ sanctis in celo dat gloriam leticiã et felicitatẽ. et oĩa eis ordĩat in bonũ. tã bona q̃ mala etiã aliena. et non solum mala pene sed etiam culpe vt de bonis ꝓprijs glorient̃. ⁊ de alenis cõgaudẽdo delectent̃. ⁊ de malis ꝓprijs gaudeant quia euaserũt. de alienis q̃a silĩa nõ inciderunt inquit Hugo in libro de profectibus nouiciorũ. Patet autẽ largissima libertas retributionis diuine. quia supra merita premiat ⁊ coronat. ad Roma. viij. Non sunt cõdigne passiões huius tꝑis ad futuraꝫ gloriam. Et reuera non sunt. quia nec oculus vidit. nec aurꝫ audiuit. nec in cor hoĩs ascẽdit que p̃parauit deus diligẽtib⁹ se. Ex his patet. quantũ deus dilexit mundum dando et exhibendo sibi tot et tanta beneficia. Que considerans psalmista miratur dicẽs Quid est homo ꝙ memor es eius: aut filius hominis quoniã visitas eum. q. di. s̃m Innocẽ. Quid ẽ homo tam fragilis. Geñ. vj. Non ꝑmanebit spiritus meus in homine. quia caro est. Item tam breuis vite Iacobi. iiij. Quid ẽ vita vestra. vapor ad modicum parens. Ps̃. Quasi olera herbaruꝫ

et a seruo, & tñ seruus peccat & male facit et nõ dñs. Sic deꝰ statuit q̃ creature rõnali vult cooparí in suis opatõibꝫ: vt cursus nature maneat quã ĩstituit: sine qua nulla res potest aliq̃d agere: imo nec esse ꝑ mometũ. Qñ igĩt creatura rõnalis facit ꝓtra legem dei sibi a deo ꝓfinitã, q̃uis a deo gubernet et ꝓseruet & deꝰ eidez generaliꝫ cooperet, sicut coopatur ígni cõburendo, soli lucendo, tñ creatura male facit legẽ trãsgrediendo, non aũt deus: q̃ sic facit sicut lex sua statuit. Sz q̃stum ad secundũ diceres, Quõ dicꝫ q̃ deus disponit oĩa suauiter & misericorditer cuz videam⁹ puulos nõ baptisatos puniri eternaliter ꝓ pctõ originali, vñ videt q̃ in ĩstos nullã exercet miscõiam. Itẽ Jaco. ij. õr q̃ ḣbusdã fiet iudiciũ sine miscõia. Ad ꝓmuz dico ſm Robertũ Holgot vbi supra, q̃ ex q̃ nõ baptisatis posset infligere nõ solũ carentiã diuine visionis, sed posset oẽs ambilare si vellet, & ideo in hoc agit cũ eis miseri corditer q̃ esse humanũ habebũt & viuent sine pena. Treñ. iij. Miscõia dñi q̃ nõ sumus cõsumpti. Ad illud Jaco. ij. dicendũ q̃ licet imisericordes non ꝓsequunt miseri cordiã eos a pena totaliꝫ liberantẽ, ꝓsequũtur tñ miscõiam aliq̃d de pena debita relaxantẽ, q̃a citra cõdignum punient sicut alij oẽs ꝓ demeritꝫ suis dãnabunt. Quarto cõmẽdat deꝰ dilectio erga hoĩem ex copiosa & clemẽtissima charitate sue miscõie. Tanta em̃ est miscõia diuina ad hoĩem vt nõ solũ misericors dicat sed etiã ipsa miscõia appellet. Juxta illõ ps. Deus meꝰ miscõia mea, nunq̃ aũt dicit deꝰ meꝰ iusticia mea q̃uis iustissimus sit, vñ Salomõ vocat eũ speciaIiter dñm miscõie Sap. ix. Deꝰ patrũ meorũ & dñe miscõie, ij. Lor. j. Bñdictꝰ deus et pater dñi nostri iesu xpi pater miscõiarũ Et Ephes. ij. õr. Deꝰ diues in miscõia. In q̃ aũt apparet hec miscõia: certe in multis. Nam quicq̃d est in mũdo totũ est miscõia ps. Miscõia dñi plena est terra. eo q̃ miserationes eius sup oĩa opa eius. Et reuera sic est. Nam oẽs creature licet ex potentia ꝓducte sint potẽter, tñ cõseruant̃ ex clementia misericorditer. Unõ Sap. xj. dicit Quõ aliq̃d permanere posset nisi tu voluisses, aut q̃d a te vocatũ non esset cõseruaret Parcis aũt oĩbꝫ q̃m tua sũt dñe qui amas aias, ꝓpter q̃d Aug. dicit, xxij. de ciui. õi. ca. xiij. q̃ si deus subtrahat rebus suã potentiã et miscõiam: nec ꝓgredi poterunt et suis diuersis motibꝫ pagere tẽpora, nec prorsus in eo q̃ create sunt ꝑmanebũt. Qõ exꝑssi⁹ idẽ Augustinꝰ in li. de vera religione dicit cap. xxiij. Deꝰ ꝑ summã sapiam oĩa fecit & ꝑ sũmam benignitatẽ oĩa ꝓseruat. Idẽ sup. j. & ij. ca. Heñ. & in li. de trini. & in mltis aliꝫs locis cõsiliem ponit sniam. Sed aduerte, q̃a q̃uis sic generaliter conseruet que ꝓduxit, specialiter tñ homies gubernat ꝑ clemẽtiã Et notãter dicit Salomon, Parcis autez oĩbus q̃m tua sunt dñe. Sap. xj. Parcꝫ inquit dñe oĩbꝫ ſm Holgot, & peccãtibꝫ q̃ digni forent si placeret tibi statim in infernuz detrudi. Sed parcis eis tu q̃ oẽs homies vis saluos fieri. j. Thimo. ij. Ratio aũt huius est, quia tua sunt dñe Sap. xv. Etiam si peccauerim⁹ tui sumus qui aias amas Hoc ideo ponit: non q̃ deus simpliꝫ amet aias tm̃ & nõ corpa, sed priuilegialiter, q̃a seipm eis in ꝑpetuũ fruenduz ꝓparauit. q̃si ergo diceret. ideo primo misericors es q̃a tua sunt, cõtra malos dños q̃ ideo nõ pcũt subdiꝫ: qz eoꝝ sunt. Scõo ideo es misericors qz amas aias, cõtra malos prelatos amãtes decimas & oblatões. Aliã etiã assignat rationẽ diuine miscõie Sap. xj. dicẽs Misereris oĩm q̃m omnia potes. Eccl. ij. Scõm magnitudinẽ illi⁹: sic et miscõia ei⁹ cum ipso est. Tales debẽt esse nr̃i ꝓlati imitatores dei vt quanto essent potẽtiores tãto clemẽtiores. Sicut Alexãder magnus deuictos ꝓlos plus clemẽtia q̃z potẽtia cõstrinxit. Uñ. iij. Regũ. xx. õr. Reges isrl̃ clementes sunt. Ista tria cõsiderãs specialiter Salomõ a deo facta circa hoĩez Sap. ix. dicit. Feciſti oĩa verbo tuo. Ecce potentia, et sapiẽtia tua ꝓstituisti hoĩem vt dñaretur creature tue q̃ a te facta est, vt disponat orbem terraꝝ in eq̃tate & in iusticia & in directione cordis iudiciũ iudicet. Quinto dilectio dei attẽdit ad hoĩez ex benignitate sue potentissime tolerantie qua non solum peccatorez sustinet: sed etiam iustificat et a peccato defendit & gr̃am merẽdi donat, & occasiones merẽdi, puidet, & sacr̃a q̃si vasa gratie instituit, vt ꝑ ea infundat̃ gr̃a iustificãs a pctõ. Dat etiã spũmsctm̃ fidelibꝫ ad compunctionẽ: ad eruditõem: ad cõsolationẽ et ad varias ꝓtutes, & gratiarũ actiões faciẽ-

in sanguine suo. Sanguis designat amorem ⁊ causat amorē. Uñ sanguinee cōplexiones sunt naturalr amatiue et amantes. Uñ iuuenes sunt magis amatiui q̄ senes ꝓpter sanguīs abundantiā ampliorē. Hieronim⁹ ꝯtra Jouinianū li.j. allegās Xenofontē hoc scripsisse de infantia titi maioris Scribit inq̄t Hiero. Xenofon occiso abradago ⁊ viro quē pantheon vxor miro amore dilexerat collocasse se iuxta corpus lacerū ⁊ confosso pectore sanguinem sui mariti vulneribꝫ infudisse. Isto mō anīe nostre fideles deberent corpi christi lacerato ꝓ nobis facere. vt ꝓ eius vulneribꝫ sanguinē cōpassionis infunderent. et eū ita feruēter diligant sicut ipse dilexit eas. Ephe.v. Ambulate in dilectiōe sicut et christus dilexit nos et tradidit seip̄m ꝓ nobis. Tercio dilectio christi supat quātitatem nostre sufficientie. Plura em̄ nobis tribuit q̄ ꝑfecte intelligere vel desiderare sciamus vel sufficiam⁹ suum amorē recōpensare. Unde apl's vocat charitatē christi nimiā Ephe.ij. Sicut em̄ dicit Crisꝫ. de reparatōe lapsi. Nemo amicoꝝ carnaliū etiā si sit in hoc supra moduꝫ insaniens ita exardescere potest in amoreꝫ dilecte sue sicut de⁹ effundit̄ in amorē aniarū nostraꝝ. Quattuor em̄ defectus in dilectione nostra cōtingunt a q̄bꝫ amor xp̄i est alienus. Sūt em̄ aliq̄ qui licent amenť: nō tñ readamāt amatores suos. sicut sunt ingrati. Ecōtra de⁹ dicit Prouerb. viij. Ego diligētes me diligo. Scdi sunt q̄ diligunt sed ꝓpter ꝓpriā vtilitatē. indigent em̄ beneficijs amicoꝝ. Cōtra q̄s Seneca in quadā epl'a. Negociatio est amicicia q̄ ad cōmodū attendit. ſm Aresto. viij. Ethicoꝝ. Cuꝫ sit amicicia ꝓpter vtile: sunt numi amici int̄ omnes. Et hoc etiā plāgit Ouidi⁹. ij. d̄ pōto di. Turpe q̄dem dictu: sed si modo vera fatemur. Uulg⁹ amicicias vtilitate probat Per oppositū xp̄s nō diligit nos ꝓpter suaꝫ vtilitatē. qꝛ nr̄is nō indiget ad fructū suum sed nos ad fructū nostꝝ Ephe.j. Gratificauit nos in dilecto filio suo. i. gratos nos fecit. Osee. xiiij. Sanabo cōtritōes eoꝝ. ⁊ diligā eos spōtanee. Sūt tercij q̄ diligūt hominē sed nō nisi in ꝓspitate ⁊ felicitate sua. Juxta illud Boetij. iij. de ꝯsolatiōe. Felicitas amicū: infortuniū inimicū facit. Unde dixit q̄dam. Exemplo didici q̄ ꝓsperitatis amici Res amplectunť nō nos sed nostra sequunť. Et iteꝝ alter metrista Nō sunt ꝑsone sed ꝓspitatis amici Quos fortuna tenet dulcꝫ: acerba fugat. Per oppositū xp̄s q̄ tunc maxime diligit hoīem qñ a mundo deserit̄ ⁊ a malis hoībꝫ agitat̄. Uñ ipse dic̄ in ps̄. Cū ipso sum in tribulatōe. Et iteruꝫ Qm̄ pater me⁹ ⁊ mr̄ mea dereliq̄rūt me. dominus aūt assumpsit me. Quarto in mundanis amicis inuenit̄ defectus. qꝛ multi diligunt viuentē. sed mortuū ꝑsequunť ⁊ odiunt. cuiusmodi sunt nō nunq̄ fratres filij ⁊ vxores seruus ⁊ executor. Cū em̄ fuerit hō defunctus. tunc isti q̄ de bonis suis eū magis iuuare debuerāt spoliāt et p̄dant̄. Uñ metrice dicit̄. Post mortꝫ morsum ꝟtit dilectio dorsum. Finita vita finit̄ amoris scintilla. Per oppositū xp̄s diligit viatorē duꝫ viuit sed lōge ampli⁹ post mortē Joh. xiij. Cū dilexisset suos vsq̄ in finē dilexit eos. h̄ est imꝑpetuū. Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. Quarto oñdit xp̄s suam dilectionē ad nos voluptatē delitiarū affluētem preparando. Unde. ij. Thessa. ij. Dilexit nos ⁊ dedit consolationeꝫ eternam: que quanta sit sancti nitunť exprimere ⁊ nō possunt. Unde Aug⁹ de morib⁹ ecclesie ⁊ manichei. Tanta est pulchritudo iusticie: tanta est iocunditas lucis eterne. Hec est īmutabilis veritas ⁊ sapientia: vt si etiā non liceret in ea amplius manere q̄ vni⁹ diei hora: propter hoc solum innumerabiles anni vnius vite pleni diuitijs ⁊ circūfluentia bonorū temporaliū recte meritoq̄ contemnerentur. Et Chrysosto. de repatiōe lapsi. Si quotidie oporteret tormenta ꝑferre: si ip̄aꝫ gehennā ꝑuo tamen tꝑe tolerare pro eo vt christū possemus videre in gloria viuenteꝫ eius sanctorū numero sociari: non esset dignuꝫ pati omne qd̄ triste est modo vt tanti boni tanteq̄ glorie participes haberemur. Hec ille.

E

Dixi tercio q̄ in verbis p̄missis nostri thematꝫ subinfertur diuine dilectionis vtilitas efficax ⁊ dulcorosa: cū dicit̄. Ut om̄is qui credit in eū non pereat sed habeat vitā eternā. Certe magna vtilitas ex dilectione diuina. qua factū est vt om̄is credens non pereat. sed eternaliter consequatur vitam eternā. Circa quod sciendu ꝙ sicut hic patet vita

cito decident. Itē putridus p̄ interna3 cor-
ruptionē Job.xxv. Homo putredo ⁊ filiꝰ
hoīs vermis. Itez fetidus p̄ pctm̄ Job.xj.
Quadriduanꝰ em̄ est ⁊ fetet. Itē imbecillis
ad surgendū. ps. Spūs vadens ⁊ nō redi
ens. Itē vanus in ope. vanior in sermone.
vanissimꝰ in cogitatōe. ps. Uniuersa va-
nitas oīs bō viuens. Item seruus diaboli
p̄ pctm̄ Piere.xvj. Seruietis dīis alienis
Joh.viij. Qui seruit pctō seruus est pecca
ti. Et hoc bñ ⁊ notāter exprimit in ꝓbo vl-
timo nr̄e p̄ncipalis particle. cū dr. Sic de
us dilexit mundū. q. d. mundū malignum.
q̄ totus in maligno posit̄ erat. mundū im
mundū. mundū fetidū. turpem ⁊ abiectu3.
et quod plus: inimicū dei. L

Dixi secūdo q̄ subdit̄ in ver-
bis thematis eiusdem pietatis īmēsitas copiosa. Et reuera co
piosior pietas. q̄ nō solū deꝰ pater mundū
dilexit qualecūq; mundꝰ dando aut donum
sed etiam dedit filiū suum vnigenitu3. Un
dr. j. Joh.iiij. In hoc apparuit charitas dī
q̄m deus misit filium suum vnigenitum in
mundū vt viuamus p̄ eu3. Ubi dicit glo.
ordina. In hoc dilectio patris ꝓbata est: ꝙa
misit filiū. dilectio filij: quia venit sicut deꝰ
nō expectauit vt eū diligeremus. Et q̄bus
verbis patet q̄ copiosa mltū est dilectio di
uina erga hoīem. q̄ vt hic dicit glosa: dile-
ctio patris ꝓbata est q̄ misit filiū ⁊ dilectio
filij in hoc ꝙa venit. Unde deꝰ pr̄ misit fi-
liū: nō q̄ indigeret. sed ex sola charitate. et
cum haberet vnicum ⁊ vnigenitum: nolu
it habere vnū. i. solitariū. sed vt fratres ha-
beret adoptauit illi q̄ cū illo possideret vitā
eternā. Hec glo. ordina. vbi supra. Filius
etiam dei misit se ex maxima charitate quā
habuit ad hoīem. Unde dicit Aug⁹. in li.
supputationū ca.ij. Quoniā benigꝰ amato
r omniū filius tuus deꝰ noster loquit̄ ad
deum patrē cuius pēs viscerib; nō satis vi-
sum est vt se inclinaret homo factus ex vir
gine Maria nisi etiam subiret crucis pati
bulum effuso sanguine. ꝓpter nos. in nostra3
salutem venit pius deus. ⁊ venit pietate et
bonitate sua. venit querere ⁊ saluum facere
quod p̄erat. quesiuit ouem p̄ditam. inue-
nit ⁊ eam in hūeris suis reportauit ad cau
las gregis pius deus ⁊ vere multū pi⁹ pa-
stor. O charitas. o pietas q̄s audiuit talia.
quis sup̄ tanta mīsc̄ōle viscera non obstu-
pescat. q̄s non miret̄ ꝓpter nimiā charitatē
tuam q̄ nos dilexisti. Hec Aug⁹. Licet igit̄
illa magna charitas fuit et dilectio quā de
us pater oīb; generalit̄ exhibuit in illis bñ-
ficijs aut saltem exhibere paratus. Ista ta-
men charitas quā filius aut pater p̄ filium
singulariter suis electis exhibuit mlto ma-
ior est et copiosior. Juxta illud ps. Apō eū
copiosa redemptio. Unde dicit Bern̄. lib.
de diligendo deū ca.ij. Jude⁹ sane siue pa-
ganus nequaq̄ talib; aculeis incitat̄ amo-
ris quales eccl̄ia experit̄. que ait. vulnera
ta charitate ego sum. Et rursu3. Fulcite me
floribus. stipate me malis: quia amore lan
gueo. Cernit regem Salomonē in dyade
mate q̄ cōronauit eū mater sua. Cernit re-
gem vnicū patris sui sibi crucē baiulantez.
Cernit cesum ⁊ cōsputum dñm maiestatis
Cernit auctorē vite ⁊ glorie ꝓfixum clauis
p̄cussum lancea. obꝓbrijs saturatū. tan-
dem illam dilectam animā suam ponere p̄
amicis suis. Et post pauca. Uidet deinde
mortē mortuā ⁊ mortis auctorem triūphā
tem. videt de īferis ad terras. de terris ad
superos captiuam duci captiuitatem. Hec
Bern̄. Que oīa vere sunt magne charitat;
et dilectōis filij dei signa erga hoīem. D

Circa quod breuiter sciendū q̄ sicut de-
us pater multipliciter ostendit dilectōnem
suā erga hominē. ita dei filiꝰ etiam eā osten
dit. et p̄cipue quatuor modis ꝛm Holgot
sup̄ librū Sap̄. cap̄. xvj. Primo em̄ dilexit
nos sicut pater summꝰ pueniendo tardita-
tem nostre beniuolentie. Secundo abluit
feditatē nostre ingrate ꝓscie. Tercio supat
quantitatē nostre sufficientie. Quarto p̄pa
rat ad voluptatē delicias affluentie. De pri
mo sez de p̄uentione nr̄e tarditatis. Bern̄.
Dulcis ihesus p̄mus est in accessu ⁊ vltimꝰ
in recessu. ⁊ ideo cōpat̄ cordi quod est pri-
mū viuens ⁊ vltimū moriens. in signū bu-
ius petit sibi dari cor. Prouer. xxiij. Prebe
mihi cor tuum. Unde dicit Holgot. q̄ pri
us hō recedit a deo p̄ peccatū q̄ deus eum
relinq̄t subtrahendo sibi gratiā. Secōo ab
luit feditatē nostre ingrate cōscientie. dele-
uit enim peccatū p̄ ꝓpriam sanguinis effu-
sionem. delet etiam peccatū actuale per sa-
cramentalē penitentie lotionem. Apocal.j.
Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris

hac fide nihil p̄ciosius nihil honorabili⁹. Unde Augustin⁹ de verbis domini. Nulle maiores diuitie. nulli honores. nulla huius mundi maior est substantia q̄ est fides catholica: que pctōres hoīes saluat. cecos illuminat ⁊ infirmos curat. cathecuminos baptizat. fideles iustificat. penitentes reparat. iustos augmētat. martires cordnat. virgines et viduas ⁊ cōiugales casto pudore ꝯseruat. clericos ordinat. sacerdotes consecrat. in eterna hereditate cum sctis angelis collocat. ⁊ breuiter btitudinem cōfert sempiternā. Quia btī qui nō viderunt ⁊ crediderunt Joh. xx. eo ꝙ qui ex fide sunt benedicent. Gal. ij. Ad quā beatitudinē nos ꝑducat qui sine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

Feria secunda Penthecostes. II.
Sermo LXXVIII.

Lux vēit in mūdum et dilexerunt hoīes magis tenebras q̄ lucem Erāt em̄ opa eorum mala Joh. iij. Inter alia quibus homines delectant in hac vita est claritas lucis solaris Juxta illud Eccēs. xj. Dulce lumē et delectabile oculis videre solē. Uñ Thobias cecus effectus angelo sibi annūciante gaudium rñdit. Quale mihi gaudium est qui in tenebris sedeo ⁊ lumē celi nō video. Et licet omnis lux stellarum omniū sit hominibus delectabilis. tamē maxime hoīes diligunt solem. p̄sertim qr vt dicit Macrobius sup somnium scipionis li. j. inter oīa visibilia est deo similius. put etiam dixit Plato Tum ratione quātitatis. qr nullus planetarum eo maior. ⁊ ipse excedit terrā centies sexagesiessepties. vt dicit Alfragan⁹ differentia. xxij. Tum rōne ptātis. quia omnib⁹ influit. et oēs stellas quasi dux ptāte precedit ⁊ princeps. vt dicit Plotinus. Tum ratione claritatis. quia plenus est luce sine oī macula. et ideo dr sol q̄si solus ꝑfecte lucēs Moraliter loquendo christus est ver⁹ sol iusticie. De quo dicit Malach. iiij. Qui in infinitum est simillimus deo patri q̄ iste sol materialis. et ratione quātitatis. quia in infinitum omnia excedit. Attingit em̄ a fine vsq̄ ad finem Sap. viij. Et ipse altior ē celo. ꝓfundior abisso. vt dr Job. xj. Item rōne potestatis. quia ipse cum deo patre eq̄lē habet potestatē ⁊: ei obediūt celestia. terrestria. et infernalia. Phil. ij. Item tercio ratione claritatis. Ipse em̄ habet eternā claritatē cum patre. cum dicit Joh. xvij. Pater clarifica me claritate quam habuisti priusq̄ mundus fieret. Que q̄dem claritas excedit oēm claritatem creatam q̄ntācunq̄. Unde Sap. vij. dr. Candor est lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis et imago bonitatis illi⁹. Et sequit. Est speciosior sole et super omnē stellarum dispositionem luci cōparata īuenit prior. et Eccī. xxiij. dicit. Oculi dñi lucidiores sole. Et ideo concludit Boetius. ꝙ deus potest dici sol q̄si solus lucens. ⁊ hoc idem dicit Homer⁹ in li. de laude solis. Sed q̄uis diuine lucis radius ipse dei filius se nobis tam multipliciter manifestauit in mūdo. nūc se panem vocans in famelicorum satiationē. nūc vitem in desolatorū consolationē. nunc lucem in cecorū illuminationē. vt dicit Hugo de sancto victore sup p̄mū capl'm celestis hierar. Mirum tamen est ꝙ mundus tanta ipsi⁹ beneficia paruipendens magis vanitati labēti adhesit. et ꝑ luce tenebras dilexit. Hic est ꝙ fili⁹ merito dicit mundū esse arguēdū ex hoc ꝙ cum ipse venit vt lux qui per se et ꝑ spūm sanctum mundum illūinare disposuit. tamen mundus plus dilexit tenebras q̄ lucem: que fuerunt verba in principio ꝓposita. In quibus verbis tria describunt. Primo nanq̄ describitur diuine bonitatis magnitudo ⁊ excellentia. quia lux venit in mundum. Secundo humane iniquitatis ingratitudo et maliuolentia in eo ꝙ dilexerunt homines magis tenebras q̄ lucē. Tercio subiungitur huius ingratitudinis origo et causa. cum additur Erant em̄ opa eorum mala.

A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄missis primo describitur diuine bonitatis magnitudo ⁊ excellentia in eo quia lux venit in mundū. Uere magna bonitas dei q̄ videns totum mūdum tenebrosum multiplicib⁹ tenebris dignatus est mittere filium suum qui est splēdor paterne glorie. Ad Hebre. j. Qui ad h̄ venit vt illuminaret omnem hominē venientem in hunc mundū. Erat ergo christus lux arguens malos. Ephe. v. Omnia q̄ ar

eterna nō dat nisi credentibꝫ in xp̄m. Hoc tanter aūt dicit. Dis q̄ credit in ip̄m, nō dicit, q̄ credit ei aut q̄ credit ip̄m. Hā fm glo. ordi. Jaco. ij. Aliud est credere deum, aliō credere deo, aliud credere in deum, Credere deū est credere q̄ sit, Credere illi est credere vera esse q̄ dicit ipse. Credere in illū est diligere illū. Primū et secundū est multoꝝ maloꝝ, sed terciū tm̄ bonoꝝ. Est g̃ fides xp̄ianoꝝ credere in christū. i. bñ opando p dilectionez in ip̄m intendere. Uñ hec est fides formata q̄ sola iustificat. Alias aūt fides informis sine opibꝫ dicit mortua. Hinc est q̄ Jaco. arguēs cōtra phos z fictos xp̄ianos dicit Jac. ij. Quid pderit fratres mei si fidem q̄s dicat se habere: opa aūt non habeat, nunq̄d poterit fides saluare eū. Et post pauca. Sic fides si non habet opa scz q̄bꝫ reuiuificat fm interl. glo. mortua est i semet ipsa. q. d. Sicut aīal mortuū ōr qō nō vllo modo ꝓcipit moueri, sic aīa q̄ dicit se fidem tenere z opa nō ostendit: non est viua, eoq̄ signa vite aīe fidelis sunt motꝰ opeꝝ bonorū. Et ideo Jacobꝫ ibidē subdit dicēs, Sz dicet q̄s. Tu fidē habes, et ego opa habeo Ostēde mihi fidē tuā sine opibꝫ, z ego ostēdam tibi ex opibꝫ fidē meā. Tu credis qm̄ vnus est deꝰ: bene facis, et demones credūt et cōtremiscunt. Et sequit. Uis o hō scire malꝰ. qm̄ fides sine opibꝫ mortua ē. Abraam pater noster nōne ex opibꝫ iustificatꝰ est offerens filiū suū Jsaac sup altare. Uides ergo qm̄ fides coopabat opibus suis, et ex opibus fides cōsummata est, et impleta est scriptura dicens. Credidit abraā deo z reputatū est illi ad iusticiā, z amicꝰ dei appellatus est. Ex q̄bus cōcludit Jaco. dicens. Uidetis q̄ ex opibus iustificat hō, nō ex fide tm̄. Sic aūt z Raab meretrix: nōne ex opibꝫ iustificata est: suscipiēs nūcios z alia via eiciēs. Ex quo ꝓsequēter ꝓcludit p exēplum Jacobus Sicut enī corpus sine spiritu est mortuum: ita z fides sine opibꝫ mortua est. Hec Jaco. Sup quibꝫ verbis dicit glo. ordi. Jdeo debet bene agere, q̄ fallunt qui solam fidem sufficere credūt. Sz diceret quis. Tamen Marci vlti. ōr. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus erit. Soluit hoc glosa ibidē dicens, q̄ hoc intelligit de fide pfecta q̄ p dilectionē operat Jnducit aūt duo exempla ad hoc, pbandū scz de Abraā Gen. xxij. et de Raab Josue. ij. Unde dicit glo. ordi. q̄ abraā licet p fidē quā habebat esset iustus, tñ p opa q̄ addidit amplioꝰ est iustificatꝰ. q̄ nisi fecisset meritū precedētis fidei amisisset. Unde fm glosam ordi. licet aplus ad Roma. dicat abraam fuisse iustificatū p fidem sine opibꝫ. hoc intelligendū est de opibus que p̄cedebant, q̄ p opa q̄ fecisset ante fidem: iustus nō fuit, sed sola fide. Hic aūt dicit Jaco. q̄ abraam p opa iustificatꝰ ē, qō intelligit de opibꝫ sequētibꝫ fidē. p que amplius iustificat: cuz iam p fidem iustus fuisset. Unde Paulus laudat fidei ꝓstantiā. Jacobꝫ aūt opeꝝ magnificentiā Hec glo. Jsta tractās latiꝰ Jsidorus, in libro diffinitionū dicit, Inter fidem z opus hoc distat, q̄ ex fide possibilitas nobis opis inchoat, ex ope ipsa fides pficitur Opus enī fide p̄uenit, fides opibus ꝓsumat. Opera autē sine fide nequaq̄ ꝓdesse possunt, quia non valet a malo declinare z agere quod ptinet q̄ppe ad salutem q̄ ip̄m salutis vel nescit vel negat auctorem. Item fides sine operibus nequaq̄ ꝓdest, q̄a non pōt per fidem deo placere qui deū cōtēnit in ope. Ob hoc et fides sine opibꝫ mortua est iuxta Jacobum, z opus abs fide vacuum est iuxta Paulū. Paulus p̄dicat aūt fidem nullo modo esse opus bonum, Jacobus narrat nihil valere sine ope bono, ac p hoc iuxta primū opera fidem p̄cedentia nihil prosunt. Juxta alteruz: subsequentia multū prosunt. Jacobus dicit Abraaz pater noster ex opibus iustificatus est. Paulus dicit. Credidit abraam deo z reputatū est ei ad iusticiam. Quid ergo vteꝝ se destruunt. Absit, sed vtiq̄ nos instruūt. Naz fm Paulum Abraaz ex fide iustificari meruit quando credidit, fm Jaco. Ex operibus placuit: quoniā tentatus immolandum filium suum nō recusabat. Hec Jsidorus. Est ergo imutabilis sententia, ineffabilis veritas, z indubitata patꝝ autoritas: neminem saluari posse sine fide formata, hoc est bonis operibus adornata, quod etiaz hoc ipsum vocabulū et nomen ostendit. Nam fides dicit a facio et dico. Uñ qui facit qō dicit hic fidelis est. Jnquit Aug⁹, in sermone, xxij. Talis fides vbicunq̄ fuerit oīa potest: omnia impetrat. Marci. xj. Omnia q̄cunq̄ orantes petitis credite et accipietis.

clamat ecclesia Accende lumē sensibus, Et vere necesse est istud lumē sensibꝫ nostrꝫ, nā nisi adsit intus q̄ doceat: doctoris lingua ī vanū laborat extra. Jnqt Greg. in Omel. sup Joh. Unde Linconiensis sup. j. posteriorū dicit, q̄ vnus est doctor q̄ mētes hoīm illuminat z veritatem ostendit. Secō illuminat obedientes ad honestatē mor. Sic scriptor illuminat librū vt pulcrior z p̄ciosi or habeat. Ideo Esa. lx. dictus est. Surge illūinare scz obediēdo, surge et illūinare, scz honeste q̄uersando, quia venit lumen tuum scz christus. Sic mulier honestius se gerit quanto nobiliori desponsat. Tertio illuminat p̄seuerantes ad q̄ueniendū in regnum Sic in die candela illuminante q̄uenit viator ad terminū. Ps. Deduxit eos in nube tota die z tota nocte in illūinatōe ignis. Ecce q̄ vtiliter omnibꝫ statibus hoīm ista lux illuminat in mundo. Secūdo xp̄s illuminat in empireo celo delectabiliter. De q̄ illuminatione Apocal. xxj. Claritas dei illuminabit eam scz ciuitatē supnaz, et lucerna eius est agnus. Jsta autē illūinatio erit etiā nobis vtilis ad tria, videlicz securitatē sine metu, sic illuminatio assecurat timiduz qui in tenebris horret. Ideo ps. dixit. Dñs illuminatio mea. Et sequitur, a quo trepidabo. Si candela illuminās assecurat quantomagꝫ de⁹. Secūdo illuminatio ista causabit in nobis iocunditatē sine fletu. Sic illuminatio delectat oculum. Sic lux mitigat morbū qui de nocte magꝫ grauat. Eccli. xxxiij. Illuminans oculos dans sanitatez et vitam. Tercio causabit in nobis eternitatem sine defectu. Lux em̄ facit ad p̄seruationem inferiorꝫ. sic lux supna ad ꝓpetuitatem verorꝫ. Apocal. vl. Dñs de⁹ illūinabit eos z regnabūt in secula seculorꝫ. De tercia illūinatōe que erit terribilis in iudicio dicitur. j. Cor. iiij. Illūinabit abscondita tenebrarū z manifestabit abscondita cordium. Amos. v. Reuelabit quasi aqua iudicium et iusticia quasi torrens fortis. Quasi aqua dicit ꝓpter nimiā abundantiā penaꝝ quas deus tunc reuelabit quasi impetū aq̄ torrētis. Hec hodie sunt clausa vt dicitur Deutero. xxxij. Nonne hec abscōdita sunt apō me et signata zē. Interlinearꝫ. in futuro iudicio reuelāda. Sed tñ bonis ista illumīatio erit delectabilis. q̄a in ps. dr. q̄ magna multitudo dulcedīs tue quā abscōdisti timentibꝫ te, quā abscōdisti, s. nūc, sed tūc reuelabis illūinādo vultū tuū supꝫ nos, z ostēdendo clare. iuxta illud Oculo ad oculum videbūt Job. xxviij. Abscōdita ꝓducet in lucē. Sicq̄ patz ꝓmū. s. diuīe bonitatꝫ magnitudo et excellentia: in eo q̄ lux venit in mundum. B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄missis tāgit hūa ne quersitatis ingratitudo, cū dr. Et dilexerūt magꝫ hoīes tenebras q̄ lucē. Et q̄s dubitat maximā esse quersitatis ingratitudinem qñ ille q̄ habitat lucē inaccessibilē ad nos veniēs dignat⁹ est nobiscū conuersari vt nos filios lucꝫ efficeret. Et tñ nos pl⁹ diligim⁹ tenebras pctōꝝ q̄ lucē bonoꝝ opeꝝ plus tenebras culpe q̄ gratie, pl⁹ tenebras miserie p̄sentis q̄ lucē glorie future, et ideo multū sum⁹ ingrati. Sicut aūt dictū est q̄a christ⁹ venit nos efficere filios gr̄e, sed nos tendimus ip̄ ad statū culpe, ideo dr nobis. Dilexerunt hoīes magis tenebras q̄ lucez Dicit ergo stat⁹ culpe merito tenebre. Primo quia obscurat intelligentiā. Secundo qr excecat ꝓscientiā. Tercio qr tenebras q̄rit z ad tenebras tendit. Primo ḡ obscurat intelligentiā. Videmus em̄ q̄ quidam q̄n tocū q̄ labore et studio acq̄sierunt scientiaz si ad statuz culpe mortalis declinauerint: nō nisi ea que carnis sunt sapiūt. nec mētꝫ oculum vnq̄ ad spūalia z ad celestia contēplāda subleuant. Juxta illud Ephe. iiij. Hoc dico z testificor in domino: vt non ambuletis sicut et gentes ambulāt in vanitate sensus sui: tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita dei per ignorantiā que est in illis ꝓpter cecitatem cordis ipsoꝝ Hec ibi. Dicit ibi Lyra. Obscuratum habentes intellectū, quia vicia: et maxie carnis: causant ebetudinē mentis. Simile habetur ad Roma. j. vbi dr. Obscuratū est insipiens cor eorum, Dicentes em̄ se esse sapientes scz in temporalibꝫ. stulti facti sunt in spūalibus, exponit Lyra, et huius exēplum habem⁹ expressum in Salomone. cui⁹ cor depranatum est propter mulieres. ita: q̄ p ydolatriam lapsus est. Ecce magna cecitas, Secundo status culpe excecat conscientiam. vt in quanto malo et periclo homo positus sit non agnoscat. j. Johānis. ij

guunt a lumine manifestant. Erat lux diri
gens bonos Joh. xj. Ambulate dum lucē
habetis. Erat lux delectans iustos. Unde
Eccs. xj. Dulce lumē ⁊ delectabile est ocul'
scz iustoꝝ videre solē. Ista lux lucet triplici
ter. In signis ꝑ potentiā. iuxta illud ps. Il
luxerunt choruscatōnes tue orbi terre. In
verbis ꝑ sapientiam Abacuc. iij. Splēdor
eius vt lux erit. In exemplis eius bonitas
Joh. viij. Qui sequit me nō ambulat in te
nebris. Sequitur. s. ꝑ imitationē operum.
Ista lux non minus hodie lucet ꝑ gratiaꝫ
spūssancti in mundo primo lumine sciētie.
Unde in ps. Illuminans tu mirabiliter a
montibꝫ eternis. Montes eterni sunt apo
stoli: qui dicunt eterni. quia ab eterno p̄or
dinati et p̄electi. iuxta illud Ephe. j. Elegit
nos in ipso ante mūdi cōstitutionem. et. ij.
Thimo. j. Uocauit nos vocatōne sua san
cta: non ꝯm opera nostra sed ꝯm ꝓpositū su
um. i. ꝯm suam eternam preordinationem.
Exponit Gorra ibidem iuxta illud Rom.
viij. Scdm ꝓpositū vocati sunt sancti. Hij
montes hodie sunt illuminati a christo per
spūmsanctū qui descendit super eos in flā
ma ⁊ luce ignis. quos ita illuminauit lumi
ne sapientie ⁊ scientie sue: vt haberent scien
tiam omniū lingnarū et oīm ꝑtinentiuꝫ ad
salutem. etiam super omnes sanctos vete
ris testamenti patres. Unde quilibet eorū
potuit dicere illud ps. Super senes ītelle
xi. quod exponit Lyra ad literā de aposto
lis: qui ꝯm ipsum intellexerūt sup sanctos
patres. Ab his ergo montibus sic illumi
natis hodie et nos illuminamur ꝑ eoꝝ do
ctrinam. per illuminationeꝫ saluatoris do
mini nostri Jesu christi qui illuminat nos
per euangelium. vt dicit. ij. Thimo. j. Se
cundo illuminat nos lumine leticie spiritu
alis. ita ꝙ homines post missionē spūssan
cti multo libentius et ardentiꝰ seruiūt deo
q̄ ante. sicut artifices libentius opantur in
luce diei q̄ noctis tenebris. Unde. Nox p̄
cessit dies aūt appropinquauit. Roma. xiij.
Et ideo quilibet christianus dicere potest
illud. Dedisti leticiam in corde meo. Et p̄
mittit. Signatum est sup nos lumen vul
tus tui dñe. Tercio illuminat nos christꝰ
semp per gratiam spūssancti lumine gratie
Eramus em̄ aliquando tenebre: nunc aūt
lux in dño. Ephe. v. Et hoc ꝓphetabat Isa
ias. Orietur in tenebris lux tua Isaie. lviij
Et ideo vnicuiq; dr hodie. Surge illumi
nare hierusalē quia venit lux tua. lux vtiq;
gratie que nos facit filios lucꝭ. Uñ Ephe.
v. Ut filij lucis ambulate ⁊c. Est tñ aduer
tēdū ꝙ xp̄s illūinat diuersimode ꝓ loco et
tpe Nā illūinat in mūdo valde vtilit: in ce
lo valde delectabilit. ⁊ ī futuro iudicio val
de terribilr. De p̄ma illūinatiōe dr Joh. j.
Erat lux vera q̄ illūinat oēm hoīeꝫ veniētē
in hunc mundū. Et ip̄e de se dicit. ego sum
lux mundi Johis. viij. Ista aūt illumina
tio est valde vtilis maxime ad duo. vel con
tra malum. vel propter bonum. Cōtra ma
lum tria genera hominū illuminat. et Pri
mo peccantes ad cognitionem pcti. Sic
sole illuminante vident athomi. Hanc il
luminationē petebat psalmista. Petamꝰ et
nos cum eo dicentes. Domine qui illumi
nas lucernam meaꝫ illumina tenebras me
as. Et istud est primū donum spūssancti in
conuersione peccatoris: quo cognoscit vi
litatem ⁊ grauitatem peccati ex q̄ surgit ad
contritionē. Secundo illuminat christus
penitentes ad expulsionem cogniti peccati
Sicut sole oriente repellunt nebule. ⁊ sicut
illucescente die purgant sordes domestice.
Unde Luce. j. Uisitauit nos oriens ex al
to. Et sequitur. Illuminare hijs qui in te
nebris et in vmbra mortis sedent. Umbra
mortis est peccatū. quia est quasi figura et
imago mortis eterne. Tercio illuminat pu
gnantes ad cautelam recidiui. sic illumina
to malo passu fugiunt hostes ⁊ vitatur ca
sus. Ideo ps. petijt. Illumina oculos me
os ne vnq̄ obdormiam in morte: ne qñ di
cat inimicus meus p̄ualui aduersus eum.
Quia ergo hec tria paratus est nobis face
re christus Ideo vnicuiq; hodie dicenduꝫ
est illud. Surge q̄ dormis et exurge a mor
tuis ⁊ illuminabit te christus. Preterea ad
bonū illuminat christus per spiritumsan
ctum tria genera hominū scz p̄dicantes ad
cognitionem dicendorum. Sic enim luna
illuminata a sole illuminat nos. Uñ in ps.
Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ⁊ intel
lectū dat paruulis. Sicut em̄ oculus non
videt coloratum sine lumīe. sic nec veꝝ pōt
intelligere ītellectus sine spūssancti illumi
natione. Unde ps. Preceptū domini luci
dum. i. luce decoratum ꝑ spm̄sanctū. Hinc

vilia, tum quia vana, tũ quia nociua. Jnd̃ est ꝙ psalmista hortat̃ dicẽs. Qui diligitis dñm odite malũ, exponit Jnnocen. i. diabolũ vel quodlibet pctm̃. Et apl's ad Roma, xij. Odiẽtes malũ. Multũ ergo hõ debet timere ne recedat a gratia christi, sine q̃ veniunt sibi oĩa mala, sicut cum ea veniũt oĩa bona vt d̃r Sap̃. vij. Et certe valde fatuus est hõ qui nõ attendit opa sua dũ sũt in gratia dei facta. Nã tunc sunt valde honesta cõtra vilitatem. Vñ Prouer. vl. Laudent eũ in portis opera eius. i. laudabilem ostendant. ⁊ Roma. xiij. Induamur arma lucis. Secũda qr tunc sunt valde breuia. Ecc̃i. vj. In ope illius exiguũ laborabis, et cito edes de generatõib̃ illius. Tercia. q̃a tunc sunt valde vtilia. qr sunt opera nostre salutis, vt d̃r Phil'. ij. Nos ergo fratres simus grati de gratia q̃ modo lucet nobis tẽpore gratie. faciẽtes nobis opa luc̃: vt tandem mercedem recipiamus in luce eterna. Quam nobis cõcedat ⁊c̃.

Feria tercia Penthecostes. I.

Sermo LXXIX.

Qui non intrat p ostium in ouile ouium hic fur est et latro, q̃ aũt intrat p ostium pastor est ouium. huic ostiari⁹ apit. Joh̃. x. Sicut dicit Ambrosius in quodã sermõe Omnia habemus in xp̃o ⁊ omnia inueniemus. Si grauar̃ iniq̃tate. iusticia est. Si vulnera curare desideras. medicus est. Si febribus estuas. fons est. Si indiges auxilio: virtus est. Si mortẽ times. vita est. Si tenebras fug̃. lux est. Si celum desideras via est. Si queris alimentũ. cibus est Hec Ambro. Ex q̃bus verbis patet multiplex nostri redẽptoris erga nos pietas q̃ oĩbus omnia factus est. Vñ qr hoĩb̃ celum vsq̃ ad suum̃ aduentũ clausuz erat. omnesq̃ errauerunt sicut oues errantes. vt d̃r in ps̃. ⁊ j. Pe. ij. et defecerãt lassati in via iniq̃tatis et pditõis, ita vt non possent portã et ostiũ ingredi paradisi: carẽtes introductore tanq̃ ceci errãtes ĩ plateis. Treñ. iiij. Ideoq̃ christus veniens in mũduz nobis fact⁹ est via salutis Joh̃. xiiij. Ego sum via. nec solum via que ducit nos ad regnum, sed etiã factus est ostiũ regni q̃ intrat̃ ad regnũ, nec solum ostiũ sed etiam pastorẽ se fecit ouium qui introducit oues et ante illas vadit prior. s. ascendendo in celũ. Jnsup dignat⁹ est ordinare pijssimũ ostiariũ spm̃sctm̃: q̃ oĩb̃ p ostiũ, hoc est p fidẽ xp̃i intrãtib̃ apit benigniter. De q̃b̃ oĩb̃ loquit̃ p̃sens euãgeliuz Qui nõ intrat ⁊c̃. In q̃b̃ v̄bis tria ꝓponũtur s̃m tres status triũ p̃sonaꝝ. Primo nãq̃ describit̃ implicite cõditio mali pastoris cum d̃r Qui nõ intrat p ostiũ in ouile ouiũ ⁊c̃. Secundo describit̃ ꝯditio boni pastoris, ibi. Qui aũt intrat p ostiuz. Tercio describit̃ ꝯditio ouiũ respectu quaꝝ tales bonus et malus pastor dicunt̃. cũ subiũgitur Ouile ouiũ. et: pastor est ouiũ ⁊c̃. A

Dixi primo q̃ p̃mo describit̃ implicite cõditio mali pastoris. Sed licet prius describitur conditio mali q̃ boni pastoris. p̃us tñ dicendũ est de bono pastore. secũdo de malo eo ꝙ naturaliter prius est bonum q̃ maluz et tp̃e et dignitate. Cõditio igit̃ boni pastoris describit̃, cũ dicit̃ primo qr intrat p ostium. Scd̃o qr ostiarius ei apit. Et q̃s ẽ iste pastor melior q̃ christ⁹, q̃ s̃m Grego. pascit nos q̃s cõdidit. Nos em̃ sumus oues pascue eius q̃ intrauit p ostium. i. p testimonium sacre scripture oĩm ꝓphetaꝝ in ecclesiã. nõ temeritate ꝓpria aut vsurpata ambitiõe sed dei patris ꝯstitutõe. Vñ Actuũ. x. Huic omnes ꝓphete testimoniũ ꝑhibent. Jp̃e etiã nõ assumpsit sibi honorem. sed vocat⁹ est a deo tanq̃ aaron Heb. v. Vñ de se dicit ps̃. ij. Ego aũt rex cõstitutus sum ab eo scz deo patre. Huic g̃ ostiarius. s. spũssctũs aperuit portas iusticie quas ingressus est christ⁹. Circa qd̃ sciendũ ꝙ xp̃s merito dicit̃ pastor, qr pascit suos. Juxta illud Ps̃. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit Alia littera habet s̃m Jnnocẽ. q̃rtũ. Dñs pascit me Pascit aũt q̃druplici cibo q̃ nihil est meli⁹ Et ideo non solum meret̃ dici pastor bon⁹ sed etiam optimus. Primus cibus est sacramentalis scz corp̃is christi Joh̃. vj. Caro mea vere est cib̃. Sed q̃s pascit isto cibo d̃r in ps̃. Edent paupes et saturabunt̃. Paupes dico spũ. i. humiles ⁊ non inflati. Matthei. v. Secundus cibus est doctrinalis Hiere. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meũ et pascent vos scientia et doctrina. Tercius cib̃ est gratie eternalis. Matthei. v. Beati qui esuriũt et sitiũt iusticiam

Qui odit fratrē suū in tenebris est vsq̄ adhuc. Et infra. Et in tenebris ambulat. ⁊ nescit quo eat. quoniam tenebre obcecauerūt oculos eius. Ideo d̄r Lu. xj. Uide ergo ne lumen quod in te est tenebre sint. i. ne intentio tua mala sit. ex qua ꝯscia obscurat̄ etiaz si illud qd̄ agit̄ aliqñ bonuz videt̄. Tercio stat⁹ culpe tenebras materiales q̄rit. Esaie xxix. Ue q̄ ꝓfundi estis corde vt a dño abscondatis consiliuz. quoꝝ sunt in tenebris opa. ⁊ dicunt. Quis videt nos et q̄s nouit nos. Et sequit̄. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et in euāgelio p̄senti d̄r. Oīs q̄ male agit odit lucem Ephe. v. Nolite cōicare opibus infructuosis tenebraꝝ. magis autē redarguite. Et talib⁹ reducendū est illd̄ poete Cum q̄d turpe facis q̄d me spectāte ruberes. Cur spectāte deo nō magis ipse rubes. Et illud. Quia veniet dñs q̄ illuminabit abscōdita tenebraꝝ ⁊ manifestabit consilia cordiū. j. Coꝝ. iiij. Quarto status culpe ad tenebras ducit Math. xxij. Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ mittite eū in tenebras exteriores. Et Math. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras exteriores. Et Math. viij. Filij aūt regni mittent̄ in tenebras exteriores. i. a facie dñi. Dicit interlinearis. in eternam noctē q̄ hic sponte ceciderunt in tenebras exteriores. i. in cecitatē mentis. Quis ergo nō videat aut intelligat magnā esse ingratitudinē diligere tantā mentis cecitatez obmissa illa claritate lucis gratie. Ideo bñ dictum est ꝙ merito arguit̄ humane ꝑuersitatis ingratitudo. C

Dixi tercio ꝙ in verbis p̄missis describit̄ hūane ingratitudinis origo ⁊ causa. cum dicit̄. Erant em̄ opa eorū mala. Circa quod sciendū ꝙ sicut opa in gratia dei facta sūt meritoria ⁊ bona: ita extra gratiā facta sūt demeritoria ⁊ mala q̄ntum ad vitam eternam licet in genere suo sint bona. Et ratio. quia gratia dat operi nostro formā. Juxta illud j. Coꝝ. xiij. Si linguis hoīm loq̄r ⁊c̄. charitatem aūt nō habeam ⁊c̄. Et ideo quodlibet op⁹ extra gratiam ⁊ charitatē dei factuz est malū. eo ꝙ non tendit finaliter in deum Est aūt regula ꝙ opus denoīat̄ a fine. ⁊ cuius finis bonus ip̄m quoq̄ bonū. ⁊ econuerso. Ideoq̄ qꝛ illi q̄ spreuerāt fidem christi male ordinabāt opa sua in malū. s. finez cū sine fide impossibile sit placere deo. Hebreo. xj. Concludit eis merito xp̄s ꝙ erant eoꝝ opa mala. Sunt aūt opa pctōꝝ mala ex triplici causa. Primo quia multuz vilia. Secundo qꝛ multū vana. Tercio qꝛ multum nociua. Est ergo p̄mo opus pctī malum. quia vile. Dicit̄ em̄ d̄ pctōre Sap̄. xv Luto vilior est vita eius. Et vere valde vile est. quia in die nouissimo q̄libet noīabit opus suum: ⁊ faber ⁊ sutor ⁊c̄. Sed peccator nō audebit noīare opus suū. Quō em̄ audebit noīare op⁹ suū: cū oīs q̄ taliter agit dign⁹ est morte. vt d̄r Roma. j. Nec solum q̄ agūt sed etiā q̄ talib⁹ ꝯsentiūt. vt dicit̄ ibidem. cuiusmodi sunt nouem alienis peccatis laborantes. De q̄b⁹ habēt̄ ꝟsus. Jussio consiliū cōsensus palpo recursus. Participans mutus nō obstans nō manifestans. Scd̄o pctm̄ est opus malū. qꝛ vanū. vnd̄ ps̄. Ut q̄d diligitis vanitatē. Uanū est qd̄ est infructuosum. Si essz vile sed tñ fructuosum: adhuc nō esset mirū si aliq̄s id oparetur. Sed certe pctm̄ nō solum est vile sz infructuosum. Uñ Ro. vj. Quē fructū habuistis in q̄bus nunc erubescitis. Hij p̄nt dicere illud Lu. v. Per totā noctē laborantes nihil cepim⁹. Sap̄. iij. Uacua est spes eoꝝ ⁊ labores eoꝝ sine fructu et īutilia opa eoꝝ. Esa. lix. Telas araneaꝝ texuerūt. Ecce vanū opus. Tercio opus peccati d̄r malū qꝛ nociuū. Juxta illud Ecc̄i. xiiij. Om̄e opus corruptibile in fine deficiet. et q̄ opat̄ illud peribit cum illo. Et si quis vult scire in particulari nocumēta peccati: attendat primo qꝛ aufert gratiā Ecc̄i. xx. Gratie fatuorū. i. peccatoꝝ effundent̄. Ecc̄i. xxj. Cor fatui quasi vas cōfractū. oēm sapiam. i. gr̄az nō tenebit. Secūdo qꝛ debilitat naturam vt patet. quia ꝓpter peccatū esurimus ⁊ sitimus. vt dicit Greg. v. dist. Ad eius ꝟo. Et tandē morte morimur. Hinc ps̄. dicit cōfitendo penā peccati. Miserere mei de⁹ q̄m infirmus sum. sana me dñe quoniā cōturbata sunt omnia ossa mea. Tercio qꝛ peccatū elongat gl̄iam. Ps̄. Longe a peccatoribus salus. Esa. lix. Peccata nostra diuiserunt inter nos et deum nostruz. Ultimo quia obligat ad penam. Prouer. xiiij. Miseros facit homines pctm̄. miseria eterna vtiq̄ Roma. vj. Stipendia pctī mors. Ecce quō opa peccatorū mala sunt. tum quia

j. Paral. xj. Tu eras q̄ ducebas z reducebas ysrael, s. ad plūz. Serto ab actiua vita ad ꝓplatiuā Ezech. xxxvij. Facta est sup me manꝰ dñi z eduxit me i spū dñi. Septimo educa statu meriti ad pmiū Michee. vij. Educet me in lucē z videbo iusticiā eiꝰ Octauo educit anias de corpe Sap. xiij. Placita erat illi aia illius. ꝓterea ꝓperauit illam educere de medio iniqtatum. Itē ducit christus pmo viatorem p viaz mādatorū. Prouerb. iij. Ducam te p semitas equitatis. Itē deducit de bono in melꝰ, pficientem. Et hoc multis modis. qz adducit per viā timoris ad iferioza. scz ostēdēdo penas inferni. Per viā spei ad supioza scz ostēdendo pmia regni. Sap. xvj. Tu dñe ducs ad portas mortis z reducs. Scōo deducit ad hūlitatē p ꝓpriā suū psius dīudicatōnem. Joel. iij. Deducā eos in vallem iosaphat et disceptabo cū eis. Vallis significat humilitatē. Iosaphat iudiciū significat. Tercio deducit p operꝝ moderatōem. Sap. xix. Deducet me in opibꝫ meis sobrie. Quarto deducit p intentionis rectitudinē Sap. x. Justū deduxit dñs p vias rectas. Itē circūducit infirmos q̄si p viā planam z magistutam. Exo. xiij. Nō eduxit dñs ꝓpl'm p viam terre philistinoꝝ q̄ vicina ē, ne forte peniteret si vidisset aduersum se bella cōsurgere et reuerteret in egyptuz. sed circūduxit p viā deserti q̄ est iuxta mare rubꝝ. Et Deutero. xxxij. Circūduxit eū et docuit z custodiuit q̄si pupillā oculi sui. Itē xps adducit ad viam rectā vocādo p gram inspiratōis et signū boni exempli. Esa. xlviij. Vocaui eū z adduxi eū z directa est via eius. Et hic dr in euangelio. Cum emiserit oues añ eas vadit. s. p ostensionē boni exēpli. Itē introducit pmo ad videndū suggestiones malorū vt caueant. Ezech. viij. Introduxit me p ostium domus dei qđ respiciebat ad aq lonez. z ecce ibi sedebāt mlieres plāgentes adonidē. i. amasiū veneris. Scōo ad vidē dum ortū gratie i penitētibꝫ Ezech. xj. Eleuauit me spūs z introduxit me ad portam domus dñi orientalē que respicit solis ortus. Tercio in feruens desideriuz charitatis. Cant. j. Introduxit me rex in cellā vinariā. Quarto in patriā Hiere. iij. Introducam vos in syon. Tercio xps est bonꝰ pastor, qz defendit oues ab insultibꝫ inimicoꝝ. Ps xxvj. Dñs protector vite mee a q̄ trepidabo. q. d, ꝑm Innocē, a nullo. Et potest esse sensus: a q̄ hoīe vel a q̄ re. Vñ sensus est qꝺ quē dñs ꝓtexit nec hoīem nec aliud timere pōt. Prouer. xxviij. Fugit impꝰ nemine psequente. iustꝰ aūt q̄si leo absq; timore erit. vnde bñ dicit. a q̄ trepidabo. q. d, ne q; timebo intꝰ in corde neq; trepidabo exterius in corpe. Ben. xv. Ego ꝓtector tuꝰ sus. Eccī. xxxiij. Protector potentie firmamentū virtutis. Qui ḡ habet talem ꝓtectorē a q̄ trepidabit, certe a nullo. Eccī. xxxiij. Qui timet dñm ñ trepidabit. Hoc est qđ saluator ꝺ se dīc. Ps q̄s dedisti mihi nō qdidi ex eis quenq;. Joh. xvij. Protexit aūt christꝰ a tribus inimicis scz a mūdo quasi a lupo. Math. x. Ecce ego mitto vos in medio lupoꝝ. A carne tanq; ab vrso. Treñ. iij. Ursus insidiās factꝰ est mihi. A diabolo tanq; a leone. j. Pe. v. Circūit q̄rens quē deuoret q̄si leo rugiēs. Lupus est aīal rapacissimū et significat tyrānos mūdi rapientes pauperes xpi. Vñ Joh. x. Lupus rapit z dispgit oues. Ursus est aīal diligēs mel, z significat carnales delectatōes Job. xx. Cū dulce fuerit in ore eiꝰ maluz abscōdet illud sub lingua sua. Leo est aīal supbū. z significat diabolū q̄ est rex sup oēs filios supbie. Aliter possunt intelligi ista aīalia insidiātia homini. De qbꝫ dicit Amos. v. Quō si fugiat vir a facie leonis z occurrat ei vrsus et ingrediat domū z innitat manu sup parietez z mordeat eum coluber. Per leonē ꝑm Innocen. intelligit tyrannica psecutio, qz sup bus est z ferox. Per vrsuz qui infirmus est capite z durissima pelle tegit. significantur heretici q̄ infirmitatē capitis, i. mentis infidelitatem patiuntur et duri z incorrigibiles. Prouerb. xxviij. Leo rugiens z vrsus esuriens princeps impius sup populum pauperem. Per colubrū mordentem in domo: domestic⁹ inimic⁹ intelligit scz falsus frater Ab istis omnibus protegit et defendit suos christus dando scutum patientie. Vnō petit ps. Esto mihi in deum protectorez et in locum refugij. Et bene petit non solum ꝓtectionis auxilium sed etiam refugij suffragium. Homo enim ꝓtegitur in bello, sed refugium habet in castrum vel in turrim vbi iam non pugnat: sed lassus de pugna: reficitur et quiescit. Similiter ꝑm Innoc.

Feria tercia Pentheco.

Quartus cibꝰ est glorie eternalis, Lu.xxij. Ego dispono vob sicut disposuit mihi pat vt edatis ꝛ bibatis sup mensam meã in regno meo. Quis ergo dubitabit nisi insanꝰ de pastu ꝛ cibo tanti pastoris: q̃ sic affluenter et multiplr et ita p̃cipue pascit suos. Vñ bñ dicit in ps.xxij. Dñs pascit me ꝛ nihil mihi deerit. Glo. Innocen. scz in via p̃senti. Propter quod dñs Matth.vj. dicit illos modice fidei q̃ sub eius cura existentes sollicite sunt quid comedãt aut bibant. Et reuera modica fides est ꝟm Rabanũ q̃ nec de minimis certa est: cuiusmodi est pastus et cibus humanus. Vñ Aug⁹. Pascit cõtemnentẽ se ꝛ non pascet sequẽtẽ se. q. d. nõ Et bñ dicit q̃ nihil deerit homi sub isto pastore. Nam nõ solũ pascit cibis vberrimis iuxta illud Ezech.xxxiij. In pascuis vberrimis pascã eas, sed etiam potat aqua refectionis, ꝓpter quod ps. clamat hec duo cõfitendo dicens. In loco pascue ibi me collocauit. Et sequit. Sup aquam refectiõis educauit me. Bene dicit refectõnis, q̃ xp̃s aquã baptismi nobis ministrat q̃ nos reficit ꝛ reformat ꝛ satiat. Reformat silitudinẽ dei in hoie quã diabolus deformauerat p pctm̃. Vñ dicit oib̃ christus. Lauamini ꝛ mundi estote Esa.j. Glosa. Lauamĩ aqua baptismi. Zach.xiij. Erit fons patens domui dauid in ablutionẽ peccatorũ. Reficit etiam, i. satiat baptism⁹, q̃ in baptismo dat spũssanct⁹ q̃ replet ꝛ satiat. Q̃ aũt dat spũs sanct⁹ in baptismo habet Matth.iij. Ipse baptizabit vos in spũsctõ. Q̃ aũt spũssanctus repleat habet Act.ij. Repleti sunt oẽs spũsancto. De hac duplici refectõne habet Act.ij. vbi Petr⁹ dixit. Penitentiã agite et baptizet vnusquisq̃ vestrũ in noie dñi nostri iesu christi in remissionẽ pctõr̃, et accipietis donũ spũssancti in remissionẽ pctõrũ. Sup hac q̃ aqua educauit nos xp̃s sic puer̃ nutrimẽto fidei, q̃ recepto paulatim alia sacramẽta recipim⁹ que nutriũt aniaz. Sz mir̃ est q̃ nos male reficimur tot ꝛ tãtis cibis istius pastoris ꝛ ꝓtinue existentes sup aquã refectõis. vñ sum⁹ sil'es vaccis fetis q̃ exibant de flumie q̃ in pastu paludis virecta carpebãt Gen.xlj. Scõo xp̃s ẽ pastor q̃ introducit oues p ostiuz p q̃ solus intrauit. ℣ Sunt aũt septẽ porte seu decem ostia p que q̃libet iustus debet itrare supnaz hierusalem. q̃ significat p septem portas ciuitatis hierusalez. De quib̃ Aee mie.iij. Prima porta fuit gregis. hec est cõuersio pctõr̃ per quã ꝟm Innocẽ. grex dñi dispsus reducit ad ouile dñi. ps. Introite portas eius in ꝓfessiõe.j. Pe.ij. Erat sicut oues errãtes, sed ꝙuersi estis ad pastorez, et eadẽ porta dicta fuit pbatica piscina. Secũda porta dicta fuit porta pisciuz. Hec est porta mortificatõnis carnis amaritudo: in q̃ viget aĩa sicut pisces in aq̃ maris, ꝛ eadez porta dicta est porta dauid, q̃ interp̃tat manu fortis. Tertia porta fuit porta vetus: q̃ dicta est etiaz iudiciaria p quam significat ꝓtempt⁹ mũdi ꝛ egressus a mũdo, q̃ habet duplicẽ vetustatẽ q̃ cognoscit ab illo q̃ cognoscit mũdũ. Naum.iij. Qui viderit te resiliet a te. Quarta est porta vallis, p quã intelligunt defect⁹ terrenor̃. Et hec porta dr Gyon. i. vallis pietatis vel porta iosaphat id est dñi iudiciũ. q̃ de solis opib̃ pietatis fiet iudiciũ. Matth.xxv. Quinta porta est sterq̃linij: p quã significat humilitas ex cõsideratiõe ꝓprie fragilitat̃. Sexta porta est uote oratõis q̃ debet pcedere ex duob̃ fontibus scz cõtritionis ꝛ charitatis. Per has portas dñs nr̃ introducit suas oues in suã nam hierusalem. Vnd̃ xp̃s est bon⁹ pastor q̃ educit: deducit: ꝛ adducit. Educit de egipto, deducit per desertum, adducit ad terram ꝓmissionis. Primũ fit p fidem, secundum p charitatẽ. terciũ p spem. Et nõ soluz educit deducit et adducit, sed etiã ducit circũducit et introducit. Isti modi habentur hic in euangelio in parte, reliqui alibi. Dicit eñ hic q̃ cum emittit oues ante eas vadit. postea ingredient̃ oues et egredient̃, et sic de alijs. Videam⁹ q̃ breuiter ꝺ bis. Primo ergo christus educit a culpa Sapie.x. Eduxit illũ a delicto suo. Scõo ab amore ꝓprio Sapie.x. Eduxit illum de limo terre Tercio de mala cõsuetudine inolita p peccatum Ose.xij. Eduxi te de terra egypti, de domo seruitutis liberaui te. Sicut eñ egyptij violenter faciebant filios israel seruire sibi: sic consuetudo. Quarto educit a difficultate bene operandi. ps. Eduxit me in latitudinem. Actũ.xij. Petr⁹ narrabat quõ eduxit eũ dñs de carcere. Quinto de sui custodia ad exercitiũ spiritualis pfij

si ꝑces sunt ꝓ digno nō inducunt simoniā. j.q.j. Quibusdā hoc vex est, si nō sunt consanguinei sui, vt de etate z ꝗlitate. Bzixeñ. tñ nō credit q ꝑces ꝓsanguineoꝝ inducāt simoniā: si fiāt ꝓ digno, vt j.q.j. latoꝛē, maxime cū ꝗs possit ꝓ se etiā rogare si dignus est, vt de simonia. tua. Sed hoc vex est de nō curatis beneficijs. Hā curatū bñficiuꝫ nullus ꝗntūcunqꝫ sit idone⁹ potest ꝓ se petere, qz eoipso reddit indign⁹ ſm ſ. Tho. ij. ij.q.c. D Est tñ notandū q ꝗ se credit dignū z platurā sibi oblatā nō recipit: moraliter peccat. viij.q.j. Olim. z ca. Qui episcopatū. z de hoc. ij. ij.q. clxxxv. ar. ij. Hoc ꝭpſſe in glo. habes. viij.q.j. in ſcriptuꝛſ. super ꝟbo minúe. g. Ad ꝗd aūt ꝺbet pastoꝛ et platus intrare: subdit in pō. Cōstitutus sum rex ab eo. a regēdo. Act. xx. Attendite vobis et vniuerso gregi in ꝗ. ſſ. posuit vos regere ecclesiā. Sed hoc multi nō faciunt, de ꝗbus ꝓqrit dñs Ezech. xxxiij. Hō ꝗsi erunt pastoꝛes gregē meuꝫ. Hoc idē addit in eo q ꝺicit sup ſyon. qō interptatur specula vt specl'etur. hoc est officiū prelati vt speculetur z denūciet adnētū hostiū. Esa. xxj. Sup speculā dñi ego sum stans z sup custodiā meā totꝛ noctibꝫ. Ezech. xxxiij. Speculatoꝛē dedi te domui ıſrael. Addit z terciuꝫ. ꝑdicans ꝑceptū ei⁹. hoc reqrit in ꝑlato Aggei. ij. Interroga sacerdotes legez nec sola reqritur scīa. sed ipse act⁹ ꝑdicandi requiritur Uñ nō ꝺicit scīēs ꝑdicare sed ꝑdicans. Ezech. iij. Si ꝺicēte me ad impiū morte morieris: nō annūciaueꝛſ ei. ipse impius in iniqtate sua morietur, sanguinē autē ei⁹ de manu tua reqrā. Et notāter ꝺicit ꝑdicans, vt nō pri⁹ curā recipiat q̄ꝫ ꝑdicare sciat. sicut multi faciūt ꝗ curas recipiunt z tūc ad studiū veniūt, siles stulto medico qui in picis suū curā recipet egrotātꝛ ad moꝛtem: et tūc ꝑmo veniret audire phisicam, et egrotū relinqret incuratū, ꝓpter ꝟ oꝛ ꝓꝛo recipiēdo. deficisti apud extraneū manum tuā. scz apud deū ꝗ extrane⁹ est in exigendo rōnem. Fac g qō ꝺico tibi fili mi z teipm libera. discurre. festina. nō ad studiū. z ꝓpter tum in peccato moꝛtuū. z ꝗd ꝺebet ꝑdicatrufis, sed de diuis, Uñ Autoꝛitas ꝺic. Fc lix lingua ꝗ nescit nisi de ꝺiuinis cōponere sermonē. Hec oīa Innocē. ꝗrt⁹ sup pō. ij. De alijs nō ꝓseqr mēbris, qz istud pōt sufficere ꝓ presenti. Uere g btūs erit talis pastoꝛ ꝗ sic ꝓ ostiū canonice electiōis ingredi tur in ouile ꝑdicatōis. Alias si ꝓ impssiōez vel potentiā secularē vl' ꝓ ꝺsanguinitatem vel ꝑces vel p̄ciū vel seruitū intrauerit: vere nō pastoꝛ sed fur z latro est appellandus Pro ꝗ sciendū q ꝑlat⁹ malus multipl'r vitupatur in scꝑturſ. Pro eī vt ꝺicit Egidius in Serapigra: ꝺr inutile lignuꝫ z muto demone plen⁹. ꝗ cū vacat ora loqle non laxat Et bñ cōparatur ligno putrido quod ō nocte lucem habet apparentē z nō existentem. Secūdo cōparatur lixiuio ꝗd alios lauat z seipm maculat. lxxxij. di.q.vl. Tertio compatur ſm Aug. in li. ꝺra hereticos canali lapideo. j.q.j. Si fuerit. ꝓ qō aq̄ defluit ad oꝛtulos: seipm aūt nō irrigat. Quarto ſm Nicolaū papam cōparatur faci accensepv.q.vl. ca. ſi. que sibi detrimentū prestat et alijs lumē in tenebris. Quinto ſm Augu. cōparatur cani impudico, ꝗ nec regimīs ī se rōnez habet nec sua crimīa deterſit. Sexto cōparatur cozuo. iij.q.vij.c. Hō omnis qz de morte hoīm gaudet sicut de cadauere cozuus. ꝺicēs illud. O moꝛs moꝛde meos meliozes parochianos Per plateas vadas: meliozes sex mihi tradas. Septio cō paratur fonti sine aqua. ij. q.vij.c. Senti. qz nullā sitim pctōꝝ refrigerāt nec aquā sapientie ꝗ potarēt subditos habent. Octauo cōparatur sali ifatuato ſm Hiero. ad Eliodoꝛū. qz ad nihilū valet nisi vt cōculcetur ab rē. ij.q.vij. Non oēs. Nono compatur poꝛco. xliij. di. in mādatꝛſ. ꝓpter fetoꝛem in ꝗ versatur. xix. di. Scōm. Decio cōparatur leoni rugienti z lupo rapaci Ezech. xxij. ꝓpter supbiā et tyrannidē gulositatem z rapacitatē. lxxxiij. diſ. Nihil. Undecimo cōparatur rustico a rusticitate. xlvj. dist. ī pn. Duodecimo cōpatur gallo gallinacio qui ductoꝛ est pullorum sed nō generatoꝛ. z habet modū galline. quia nō cantat sicut gallus. i. nō ꝑdicat vt prelatus: sed rauceſcit et rauce murmurat. Item nō pugnat vt gallus strēnuus ꝓ subditꝛſ. xliij. dist. nulli. Itez sicut ille se impinguat. sic iste intendit epul' et rubentibus buccis christum pauperē ꝑdicat. xxxvj. di. Ecclesie ꝓnceps. Tredeci-

sup̄ ps̄.xxx. Dñs nos ꝓtegit in pugna cum in actiua vita laborantes corroborat vt ie iunio ꝛ oratōe ꝛ opib⁹ miscōie om̄e genus demonioꝝ a nobis effugem⁹. Matḥ.xvij Hoc genus demonioꝝ nō e͡ic̄ nisi ꝑ oratione ꝛ ieiuniū. Et Thob.xij. Bona ē oratio cū elemosina et ieiunio: q̄m elemosina a morte liberat ꝛ ipsa est q̄ purgat pcta. Domus aūt refugij est domus viro iusto in cōtemplatōe: vbi nō pugnat sed ꝓsolatōe dei reficit ꝛ securus q̄escit post laborē. De isto castro refugij habet ꝓuer.xviij. Turris fortissima nom̄e dñi: ad ipsam currit iust⁹ ꝛ exaltabit. Dñs est fortitudo resistentib⁹ in bello. Jaco.iiij. Resistite diabolo ꝛ fugiet a vobis. Sed est refugiū lassis et fugientibus Matḥ.xj. Venite ad me oēs q̄ laboratis ꝛc. ps̄. Dñs firmamentū meū ꝛ refugiū meū. Et iter̄ idē ps̄. Dñs fortitudo plebis sue. Cōtra ḡ istos oēs inimicos armat nos aplus dicēs ad Thi.ij. Sobrie ꝛ pie et iuste viuam⁹. Sobrie ꝓtra carnē, iuste ꝫ mundū, pie ꝓtra diabolum. C

Dixi secūdo q̄ in verbis ꝓpositis describitur mali pastoris conditio, cum dr. Qui nō intrat ꝑ ostiū in ouile ouiū sed ascendit aliunde hic fur est et latro. Circa q̄ sciendum q̄ pastor malus scz ꝑlatus tā spūalis q̄s secularis cognoscit a multis. Et ꝓmo ab ingressu in ꝑlationē. Debet em̄ ingredi iuste ꝛ sancte tanq̄ aaron vocat⁹ a dño. Heb.v. Talis fuit Salomon q̄ de se ait Sap̄.ix. Tu aūt elegisti me regē populo tuo ꝛ iudicē filiorū tuoꝝ ꝛ filiaꝝ tuaꝝ. q.d. ꝯm Robertum Holgot. Nō me ingessi ꝑ ꝓsumptionē, nec me intrusi ꝑ violentā occupationē. Ex qua autoritate informat princeps ꝛ q̄libet ꝑlatus circa statū suū q̄tuor considerare, vicz q̄ nō sit immissus ꝑ intrusionē. q̄ nō sit remissus ꝑ dissimulatōem. q̄ nō sit neglector culparū. q̄ nō sit acceptor ꝓsonarū. Primo ergo ꝓsideret ꝑlatus vl̄ princeps q̄ non sit immissus ꝑ intrusionez, sed vt vere possit dicere verbū p̄dictū. Tu me elegisti. et vt possit dicere illud ps̄. Ego aūt cōstitut⁹ sum rex ab eo sup̄ syon montē scm̄ eius p̄dicās ꝓceptum eius. Et notanter dicit ꝓmo. ego. s. alij⁹ p̄stantior ꝯm Innocen. Sicut dr de Saul q̄ debuit ꝓstitui rex. j. Reg.ix. Nō est vir de filijs israel melior illo. Scōo dicit constitutus .i. cōi ꝓsensu statutus ab eo scz deo. vt etiā in illo ꝓsensu ꝑpter deū ꝛ inspiratōem sanctispūs ꝓueniāt nō ꝑ violentiam. sicut Ozias q̄ voluit sibi vsurpare sacerdotiū et ꝑcussus est lepra. ij. Paral. xxvj Et sicut Alchim⁹ q̄ in congregato exercitu venit in hierusalem ꝛ mortuus est intestatus. j. Macha.ix. Item nec ꝑ sanguinē sicut Abimelech. de quo Judicū.ix. dicitur q̄ fratres matris ei⁹ abierūt de eis ad oēs viros Sichen ꝛ inclinauerūt cor eoꝝ post Abimelech dicētes. frater noster est. Item nec ꝑ ineptū seruitiuz. vt legit in Josepho. q̄ postq̄ romani essent adepti sacerdotiuz: vendiderūt illud Et dico notāter ineptum seruitiū. Nam ꝑ honesto seruitio licite dat bñficium. Vñ notat Archidiac. j. q.j. Ordinatōes. q̄ eps̄ potest dare p̄bendaz ꝑ remuneratione seruitij. ita q̄ ly ꝓ notet nō causam finalem sed excitatiuā. i. non debet eam dare finaliter vt eum remuneret beneficio tali ꝑ seruitio. Sed quia excitat tali seruitio ad dandum tali ꝓsone tanq̄ valenti et idonee: ideo dat bñficiū. Unde obsequiz non debet esse causa finalis sed excitatiua. Sed diceres. Sic pecunia p̄t dari eps̄ vt sit causa excitatiua. Rñdeo ꝯm Archidiaco. vbi supra. q̄ tale obsequium nō debet esse causa excitatiua ad dādū sed ad cognoscendū merita p̄stantis obsequiū. quib⁹ cognitis danda est p̄benda ꝑ ipsis nō ꝑ ipso seruitio. Unde dixit quidam. Curie prelatorum ꝓbatorie sunt clericoꝝ. Si aūt daretur pecunia ꝑ hoc nō ꝓbaret fidelitas aut aliquod meritum honestum. Hec ille. Cōtra omnes modos illicitos supradictos dicitur in canone. viij. q.j. Moyses amicus dei fuit cui facie ad faciem locutus est de⁹. potuit itaq̄ successores ꝓncipat⁹ sui filios facere: et posteris ꝓpriā relinquere dignitatem. sed extraneus de alia tribu elegit iesus. i. Josue vt sciremus ꝓncipatum in populos non sanguini deferēduz esse sed vite At nūc cernimus plurimos hanc rem beneficio habere vt nō querāt eos in ecclesia colūnas erigere quos plus agnoscant ecclesie ꝓdesse. sed q̄s vel ipsi amāt vel q̄ꝝ sūt obsequio deliniti. vel ꝑ q̄bus quispiam maiorum rogauerit. et vt deteriora taceaz qui vt clerici fierent muneribꝫ impetrant. Hec Hiero. vbi glosa dicit. q̄ consueuit dici q̄

in eodem loco.i.in vnitate charitatis. Decimoseptimo sola dolet. ꝓpter illud Eccl'es iiij. Ue soli qꝛ si ceciderit nõ habet subleuãtem se. Ideo Lu.x.dr. Misit dñs binos ⁊ binos. Decimooctauo ruminat orõnes et pater nr̃ Deute.xiiij. Sus q̃ diuidit vngulam nõ ruminat ĩmũda erit. Decimonono innocuo cornu.qꝛ nulli nocet ꝑ tyrannidẽ. Math.xiij. Neminẽ ꝯcutiatis. Uicesimo pede duro ad sustinẽdas ꝑsecutiões. Hiere.xiij. Nũq̃d offendãt pedes vestri ad locũ caliginosuꝫ. Uicesimoꝑmo. ꝟtice duro ad sustinẽda obprobria. Ezech.iij. Dedi faciem ⁊ frontẽ tuã duriorẽ frontib⁹ eoꝝ. Uicesimosecũdo.tonsa tacet.sicut xp̃s Esa.liij Corã tondente se obmutescet.qd̃ fit cũ pro tꝑalibus nõ litigat iniuste. Uicesimotertio morbida ĩficit gregẽ. Eccl.iij. Qui tãgit picẽ coinq̃nabit̃ ab ea. Et hec d̃ bonis ouib⁹

Sũt aũt alie oues male scꝫ hoĩes pctõres q̃ cõparant̃ aĩalib⁹ mutis ⁊ insipientibus. Ps̃. Cõꝑatus est iumẽtis insipientibus. Sicut em̃ iumẽta inclinãt se ad terrena.sic pctõres ad t̃rena desideria. ps̃. Oculos suos statuerunt declinare in terrã. Secundo.qꝛ tm̃ q̃ carnis sunt q̃runt Phil.iij. Quoꝝ deus vẽter est. Roma.viij. Qui ꝟm carnem viuũt q̃ carnis sunt sapiũt. Tercio qꝛ vnus aliũ indiscrete impetit Ezech.xxxiiij. Lateribꝫ ⁊ hũeris vestr̃ impingebat̃ ⁊ cornib⁹ vestris vẽtilabat̃ oĩa infirma pecora donec disꝑgerent̃ foras. Cõparat̃ autẽ pctõr diuersis aĩalib⁹ ꝓpter diuersa peccata Assimilat̃ em̃ porcis ꝑ detractionẽ. Porc⁹ em̃ stercora comedit: sic detractores peccata alioꝝ ⁊ turpitudines.ps̃. Sepulcrũ patens est guttur eoꝝ. Scd̃o cõparat̃ eq̃ ꝑ luxuriã. Hiere.v. In domo meretricis luxuriabant̃ eq̃ amatores in femĩas. Tercio asino ꝑ stoliditatẽ ⁊ pigriciaꝫ. Quarto boui ꝑ sollicitudinẽ tꝑaliũ.qꝛ q̃tidie terrã versant sicut boues. Job.j. Boues arabãt et asini pascebant̃ iuxta eos. Quĩto vitulo ꝑ castri margiã. Hiere.l. Effusi estis sicut vitulus sup̃ herbã. Itẽ symee ꝑ curiosam ꝯuersatõnem. Roma.xij. Nolite cõformari huic seculo. Septĩo leoni ꝑ incõsideratã audaciam. Prouerb.vl. Leo fortissim⁹ aĩaliũ ad nulli⁹ pauebit occursum. Octauo vrso per crudelitatẽ Treñ.iij. Ursus ĩsidiãs factus est mihi. Nono pardo ꝑ varietatẽ. Hiere.xiij. Nunq̃d põt ethiops mutare pellẽ suã aut pardus varietatẽ suã. Decimo vulpi ꝑ dolositatẽ. Math.ix. Uulpes foueas habent. Iste sũt oues infernales ⁊ aĩalia gregis infernalis q̃s mors final'r d̃pascet. ps̃. xlviij. Sicut oues ĩ ĩferno positi sũt. mors depascet eos. Malus pastor diabolus et mors.mala pascua ignis ꝑpetu⁹. Nos igitur tantũ periculũ attẽdentes simus oues pascue dei ꝑ gratiaꝫ vt mereamur duci ad pascua glorie eterne. Quã nobis p̃stare dignet̃ pastor bonus xp̃s dñs ⁊c̃.

Feria tercia Penthecostes.II.
Sermo LXXX.

Ego sum ostium Joh.x. Sicut dicit Aug. in li.de vera religione ca.xxj. Sicut hõ d̃ ꝑadiso expulsus est vt veniret ab et'nis ad tꝑalia.a copiosis ad egena.a firmitate ad ĩfirma. Itaq̃ ꝟm eũ cap̃.xxiij.ibidẽ facta est homĩ abũdantia laboriosa.⁊ si dici põt copiosa egestas. Ista aũt oĩa ꝓuenerũt homĩ ex clausura ꝑadisi ⁊ celestis regni. Ad qd̃ q̃dem regnũ licet hõ desiderasset ꝑuenire.eo q̃ ꝟm Boetiũ.iij.de ꝯsola.omnes homĩes natural'r ad vnuꝫ finẽ btĩtudinis nitunt̃ ꝑuenire. Tamẽ qꝛ ꝓhibente deo et exigente peccato hũano nullus poterat istud mereri ex debito aut cõdigno.eo q̃ nõ sunt condigne passiões huius tꝑis ad futurã gl'iaꝫ. Ro.viij. Ideoq̃ necessari⁹ fuit talis ac tantus ductor ⁊ portulanus q̃ hũanũ gen⁹ potenti ꝟtute ꝑduceret ad regnũ celoꝝ. ⁊ si nõ ex iusticia tamen ex miscd̃ia. Iste autẽ ductor et ostiarius est spũssanctus in q̃ est sũma benignitas sctã et iusta.vt dicit Aug⁹. li.j.sup̃ Geñ.ad lr̃am. Qui q̃dem ꝟm eum nõ ex indigentia sed ex beneficẽtia veniens vt amor in oꝑa sua fact⁹ est eis ianua ꝑadisi.ita vt de se veraciter dicere posset verbũ ꝓpositum. Ego sum ostium.vbi supra. Ob missa curiositate diuisionis thematis p̃ntꝫ breuiter ad vtilitatẽ xp̃ifideliũ duo hic tangunt̃ de spũsancto qui d̃r ostium. Nã ostium habet duplex officium. videlicet excludere seu ꝓhibere malos ⁊ includere bonos Ideo de his duob⁹ est practicandum ꝑ p̃senti. Uerũ quia digni⁹ officium ⁊ principale ostij est includere bonos q̃ excludere

mo dicit mercenarius Joh. x. xliij. dist. sit rector. et habet in pastorali Greg. ca. xv. qz p̃pria lucra et nõ aiaꝝ q̃rit. viij. q. j. Sunt q̃ dam. Decimo q̃rto dr fur et latro. vt hic in euangelio. Primo qz aliũde ascẽdit ad ouile xp̃i Secũdo mactat et pdit hoies malo exemplo. Tercio qz furat aias deo et portat et adducit diabolo. Sed q̃d accidit furi. certe capitis suspẽsio. et latroni capitis decollatio. ita malo plato ꝓuertet dolor eius in caput eius: et in ꝑticẽ ipsius iniq̃tas eius descendet. Ps. vij. Ubi ꝑm Innocen. q̃rtus notat pena dãnatõis mali plati. qz ꝓuertet dolor eius in caput eius. s. si male pest. et in verticẽ ipsius iniq̃tas eius descẽdet. Prelatus em̃ caput et verter est eccl'ie. et ob h̃ non solũ p suis sed p pctis aliorꝝ puniet. Unõ Nume. xxv. Fornicatꝝ est pl'us: et iratꝰ dominꝰ dixit ad Moysen. Tolle cũctos ꝑncipes pl'i et suspẽde eos ad solẽ. Uñ bñ dicit. In verticẽ ipsius iniq̃tas eius descẽdet qz tunc mali plati q̃ modo sunt supra alios in honoribꝫ: tũc erunt infimi in cruciatibꝫ Uñ Osee. x. Cõgregabunt sup eos populi. Ecce q̃ infimi erũt qñ corripient et punient xp̃m duas iniq̃tates suas. Duas em̃ iniq̃tates habet malus plat' xp̃ter q̃s puniet: xp̃riã scz quã gessit. et subditorꝝ scz quã non correxit. Et hic modus dãnatiõis eorꝝ habet a dño: dicẽte Esa. xxij. Uade et dic ad Sobnã ꝑpositũ tẽpli. Ecce dñs asportari te faciet sicut asportat gallus gallinaciꝰ scz pedes sursum et caput deorsũ. ꝑm illõ Esa. xliij. Uerũtamẽ ad infernũ detraberis in p fundũ laci. Hiero. Unde incipit pctm̃ inde supplicium. q̃ fuerũt ꝑmi in ꝑpl'is ꝑmi punient in penis. Uñ Sap. vj. dr Potentes potẽter tormẽta patient. Attẽdite g̃ paupe res pastores difficultatẽ statꝰ vr̃i. et nolite p̃cipitare ad fastigiũ platõis xp̃ter tãtũ piculũ. q̃ si vos pesse ꝓtingat nõ pesse sz pdesse studeatis. et tantũ de secũdo. E

Dixi tercio q̃ in ꝓbis p̃missis describit conditio ouiũ respectu quaꝝ tales bonus et malus pastor dicunt. Circa qõ sciendũ q̃ fideles xp̃iani dicũt oues. iuxta illõ ps. xcix. Dedisti nos tanq̃ oues escaꝝ in gẽtibꝫ. Sũt autem ꝑprietates ouis in hũs ꝓsibus q̃s ponit Innocen. q̃rtꝰ sup ps. ꝑdicto. Feta bidens dormit vestita lupum timet imbres. Larne iuuat pelle vellere lacte fimo. Cernit humũ balans edit herbas hostia velox Pastorẽ seq̃tur in grege sola dolet. Ruminat innocuo cornu pede ꝓtice duro. Tõsa tacet maculat morbida peste gregem. Primo igit ouis est feta. i. fructuosa. ps. Oues eoꝝ fetose. Esa. xl. Fetas ipe portabit. Sic fideles sunt fructuosi p opa pietatis. Scõdo dr bidẽs. qz duos habet dentes incisiuos: q̃bꝫ carpit herbã. et pascit in hortis vbi magna animalia nõ pñt pasci. Sed fidelis debet habere duo scz mũdiciã ꝓscie et hũllitatẽ cordis. vireta q̃bus pascitur est sacra scriptura q̃ puulos pascit et ꝓhos dimittit inanes. Math. xj. Abscõdisti hec a sapientibus. Tercio dormit vestita. Hoc specialr intelligitur ad lr̃am de religiosis q̃ in vestibus dormiunt. Neemie. iiij. Ego et fratres mei nõ deponem̃ vestimẽta nr̃a. Quarto lupũ timet infernalẽ. Joh. x. Lupꝰ rapit et c̃. Quinto fugit imbres id est ꝓscie remorsiones ꝓuer. xix. et xxvij. Tecta iugit ꝑstillãtia litigiosa mlier. i. mala ꝓscia. Sexto carne iuuat. qz carnalia ꝑsidia paupibꝫ xp̃i ministrãt. Job. xxxj. Quis det ꝺ carnibꝫ eius vt saturemur. Septio pelle iuuat. i. carnis maceratiõe sue. ꝑsunt altꝫs. ps. Extendẽs celũ sicut pellẽ. i. hoiez sctm̃. Octauo iuuat vellere. i. exteriore ꝓuersatõe. Job. xxxj. De velleribꝫ ouium mearũ calefactus est pauper. Nono iuuat lacte. i. ꝓsolatõe. Can. iiij Mel et lac sub lingua tua. Juuat etiã fimo id est increpatõe. Eccl. xxij. De stercore bovum lapidatꝰ ẽ piger. Decimo cernit humũ. Ecce hũilitas. Lu. xviij. Nec audebat oculos ad celũ leuare. Bene cernebat humum Abraam q̃ dixit Gen. xviij. Loquar ad dominũ cũ sim puluis. Undecimo balat: nõ vlulat vt lupus q̃ respicit celũ et sitit sanguinem et carnes Math. xxvj. Loq̃la tua manifestũ te facit. Duodecimo edit herbas id est autoritates scꝑture spũalr itelligit. Tredecimo fuit in lege hostia: ita fideles mactant sua corpa in p̃ceptoꝝ obseruatõe. ps. Estimati sumus sicut oues occisionis. Decimoq̃rto est velox Eccl. xxxij. Hora surgẽdi non te trices. i. nõ tardes. Et eiusdez. v. Non tardes cõuerti ad dominũ. Decimo quinto pastorẽ sequit. Joh. x. Sequuntur me et ego vitã eternã do eis. Decioseꝛto libenter est in grege Act. ij. Erãt oẽs pariter

niat inimicus tenendo baculū vel gladiuz penitentie videlicz z pene eterne. Dicit enī peccatori voleti peccare Timete eum q̄ potest occidere corpus: z potestatē habet animā mittere in gehennā. De secūdo quō punit vt iusticiari⁹ patet. Nam sicut iusticiarius ponit in loco eminenti furcas vel suspendiū, ꝓter metum transeuntiū, sic timoz nitit semp crucifigere z suspēdere a delectatiōibꝫ seculi corpus hominis tanq̄ latronis. Ps. Confige timore tuo carnes meas. De tercio quō euigilat sicut speculatoz patet. Nam sicut speculatoz tpe belli nō sinit homines dormire denunciando pericula. sic timoz dñi tempore huius vite mortalis ꝑ hominē monere nō cessat. Juxta illō Pro uer. xxviij. Btūs hō qui semp est pauidus Et notāter dicit semp, q̄ bonus hō tam in malis timet: ne in ea incidat, tam in bonis q̄ nescit an sint deo grata Juxta illō Eccēs ix. Nescit homo an odio vel amore sit dignus. Unde Job. ix. dicit. Uerebar oīa opa mea sciens quia nō parces delinquenti. Et sicut speculatoz tpe guerre mādat custodire portas ciuitatis: Sic timoz portas sensuum quasi ibi sit totū ꝑiculum Unde Hiere. ix. dicit. Moz intrauit per fenestras nostras. ℣ Sequitur de secundo dono. scz pietatis: quod ꝓsistit in tribus. scz in cultu dei. in veneratiōe sacre scripture. z in honoze ꝓximi. Requirit ergo pietas vt dei maiestatem veneremur z ꝓfitear mur. Requirit secundo vt credamus ꝟbis sacre scripture firmiter. et custodiamus ea sollicite. z fideliter dispensemus ea. Req̄rit tercio vt reuereamur seniozes. ꝓfozmemur equalibꝫ. z subueniam⁹ inferioribus. Tria aūt hō consequit ꝑ pietatē. Primo decentem ꝓuersationē. Scō prudentē negociationē. Tercio abundantē remūerationem. De ꝓmo patz. Nam vir pius bñdicetur a deo. placet ꝓtio. z vacat a malo. A deo bñdicit ꝑ gratie spūalis infusionē. placet ꝓximo ꝑ iustā ꝓuersationē. vacat a malo ꝑ internam deuotionem. De secūdo quō prudenter negociat patz. q̄ de sordibꝫ alioꝝ lauat. de malis meliozat. de pauptate ditat. de infirmitate sanat. de onere alleuiat. Uere bñ mercat qui deo tribuit simplū vt recipiat centuplum Lu. vj. Date z dabit vob. Et sequit. mensurā bonam confertā z coagitatam dabunt in sinū vestrū. Et Math. xix. dicit. centuplum accipietis z̄. Nam ꝑ calice aque frigide recipit celum Math. x. vñ Aug⁹. Prebe tectum: accipe celum. Et ideo de⁹ pōt dicere homi illō Osee. xj. Circūuenit me in negociatiōe sua effraim. De tercio quō remunerat abundanter. Pro q̄ sciendū q̄ due virtutes venient ad iudiciū que recipiēt solariū copiosum. scz charitas et misceōia. Charitas enī aliena bona facit sua. iuxta illud. Particeps ego sum oīm timentiū te. Misericordia seu pietas sua facit alioꝝ. ꝰ. Loz. j. Sicut fuistis socij passionū: sic et consolationū. Hec enī est lex iustoꝝ mercatoꝝ. vt sint socij in damno et lucro. Quis aūt potest cogitare aut dubitare quāte ꝓsolatōes iustoꝝ dabunt vni pio homini ꝑ vno obulo quem aliq̄ dedit in vsum vniuersitatis cētum pauperū. Sicut patet de hijs q̄ cōtribuūt ꝑ hospitali. Se quit de tercio dono scz scientie. cuius act⁹ est docere. recte cōuersari in medio natiōis praue et puerse. Tria ꝟo ad hoc requiruntur vt aliq̄s bene ꝓuersēt. Primū est vt habeat rationes q̄bus se defendat ab impugnantibus fidem suam. Secundū est q̄ a malo abstineat. Tercium est q̄ bene z prudenter bona temporalia administret. Jtez ꝑ istud donū scitur ne sub specie boni malum lateat. Jtem ꝑ hoc donū scit hō q̄d sit a quo sit z ad quid sit. Differt aūt sciētia a prudentia. q̄a prudētia ꝓcedit ex ꝓncipijs iuris naturalis. sed scientia ex principijs fidei. Unde eius actus est circa electionem boni et dimissionez mali. Sequitur de q̄rto dono scz fortitudinis. Est autem fortitudo firmitas contra molestias. Unde comparatur triplici generi scz fornaci que aurū probat. radici que lignum portat. et lozice que ictuz portat. De quo patet. Nam sicut fornax facit aurū decorum: sic fortitudo hominem reddit honestū. Prouer. xxxj. Fortitudo z decoz indumentū eius. De secundo patet. Nā sicut radix portat pōdus arboris. frondes. fructꝰ. flozes. folia: sic ꝟtus fortitudinis sustentat omnia merita et opa nostra. Unde Josue. j. Cōfortare z esto robustus. De tercio patet. Nam fortitudo sicut lozica ꝓtegit ab ictibus diaboli: carnis et mūdi. Sicut patet de Barbara. Katherina. Dozothea. Margaretha. z aliꝫ. que

malos. ideo p̄mo spūssanctus describit̄ vt benignus amator ⁊ ꝯseruator bonoꝝ ⁊ iustoꝝ. cū d̄r. Ego sum ostiū scz apiendo talibus regnum celoꝝ. Scd̄o describit̄ vt expulsor ⁊ ꝓhibitor reproboꝝ. cū d̄r ibidem. Ego suz ostiū scz excludēdo malos a p̄mio beatoꝝ. A Uideamus igit̄ de primo quō spūssanctus est benign⁹ amator ⁊ conseruator bonoꝝ ⁊ iustoꝝ. nullū signū amoris mai⁹ esse potest inter amicos ⁊ dilectos nisi benignus respectus et gratiosa munera. sic est de spūsancto qui benigne respicit humiles amicos suos. Juxta illud Sap. iiij. Respect⁹ illi⁹ in electos illi⁹. Et Esa. vl. Ad quē respiciā nisi ad humilē. non solum aūt respicit benigniter sed etiaz donat eos gratiose ⁊ copiose. eo ꝙ ab ipso est om̄e datum optimū ⁊ omne donū ꝑfectuz Jaco. j. Pro quo sciendū ꝙ spūssanct⁹ donat suos dilectos amatores septē donis: q̄bus donis ipsi merent̄ ꝑuenire ad p̄miū regni celestis: ita vt veꝝ sit ꝙ mediantib⁹ donis p̄dictis spūssanctus sit velut ostiuz paradisi oībus suis electis. Sūt aūt septē dona spiritussctī. De q̄b⁹ Esa. xj. dicit̄. Spūs sapientie ⁊ intellectus. cōsilij. fortitudīs. scīe. pietatis et timoris. q̄ dona sunt quasi septem ostia paradisi. Ueꝝ q̄a timor est initiū sapientie vt dicit̄ in ps̄. ideo de ipso tanq̄ de p̄ncipali ostio est dicendū. De q̄ tria sūt videnda. Prīo q̄d sit. Secūdo q̄lis sit. Tercio q̄nt⁹ sit. De primo dicit Aug⁹. ꝙ timor nō est aliud nisi fuga mali. De secūdo qualis sit dicit btūs Thomas. ꝙ sex sunt species eius scz naturalis. mundanus. human⁹ seruilis. initialis. ⁊ final'. Naturalis est q̄n homo timet mortē et omne nociuū nature. Iste timor nō est meritorius nec demeritorius. quia nō subest anīe arbitrio. Hoc timore xp̄s timuit mortē Math. xxvj. Et dicit̄ naturalis nō a natura instituta sed destituta. qz est pena ꝓ pctō p̄morū parentuz inflicta. iste est cum spūsancto sed nō a spiritusancto. Secūdus timor mundanus: q̄n scz aliq̄s nimis timet de rebus suis trāsitorijs mūdanis ⁊ tp̄alib⁹. Et nascit̄ ex nimio amore reꝝ tp̄aliuz. Isto timore peccauerūt iudei in xp̄m: occidendo eū ne ꝑderent locum ⁊ gentē Joh. xj. Iste nec a spū nec cū spiritusancto. Terci⁹ timor est human⁹ qui nascitur ex nimio amore p̄sentis vite. De q̄ Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus ⁊c. Iste q̄nq̄ est mortalis. q̄n scz q̄s potius cōmitteret peccatū mortale q̄ amitteret vitam suā. Talis fuit in Petro q̄n negauit xp̄m ne ꝑderet corpus. Q̄nq̄ venialis: vt cum potius q̄s faceret veniale q̄ ꝑmitteret se occidere. Iste nec est a spū nec cum spūsancto. quia gratiam spūssancti secum non cōpatitur. nec a spūsancto dat̄ sic̄ nec mundan⁹. Quart⁹ timor seruilis q̄ scz q̄s timet peccare ꝓpter gehennā p̄ncipalit̄. tn̄ hz volūtatē peccādi si pctm̄ posset trāsire impunitū. ⁊ q̄ntum in se est vellet iusticiam dei non esse vt posset ꝑpetrare culpam De q̄ dicit aplus Roma. viij. Non em̄ accepistis spūm seruitutis iterū in timore. Et licet iste timor sit donū spūssancti. nō tn̄ cū spūsancto. sicut aurora est a sole nō tamen est cum sole. Ueruntamē prepat locum spirituisancto sicut seta filo. et ratione hui⁹ est bonus. sed ratione primi malus. Iste est a spiritusancto. sed non cū spūsancto. Quintus est initialis. De quo in ps̄. Initium sapientie timor dn̄i. Iste timor duo facit. Timet em̄ puniri ⁊ timet a deo separi. sed p̄ncipaliter a deo separi. Iste licet timeat malum incurrere. tamen plus timet deum perdere: ⁊ ita q̄dāmodo incipit amare. et sic introducit charitatem. Iste est a spūsancto ⁊ cum spiritusancto. s̄m Tho. Sextus filialis. Nā sicut filius ante omnia timet offensam patris: etiam si pater nō intenderet eū ꝑcutere. sic homo iustus nō peccat etiam si nihil mali sibi sciret ex eo accidere. Uñ ꝓprie timet offendere deum: etiā si ꝓpter peccatū non separet̄ ab eo. et in hoc differt ab initiali. quia ille timet separi: iste ꝟo tm̄ offendere. Unde initialis est imꝑfectorū. sed filialis ꝑfectorum. Isti ambo sunt a spiritusancto ⁊ cum spūsancto. Est etiam alius timor qui erit in patria scilicet reuerentie De quo dicitur in Ps̄. Timor domini sanct⁹ permanet in seculum seculi. Reuerētia ꝟo est resilitio considerata magnitudine dei in propria paruitate. De tercio quātus est iste timor. i. cuius et quante vtilitatis. Sciendum ꝙ comparatur tribus. Primo ostiario custodienti ingressum. Secundo iusticiario punienti maleficū. Tercio speculatori euigilanti exercitū. De primo patet q̄modo timor custodit ostium cordis ne ve-

remittet ei. Pro quo latius intelligendo sciendū est ꝙ tripliciter hoīes peccāt. Quidā ex infirmitate. isti peccant ꝯtra patrē. Quidam ex ignorantia, isti ꝯtra filium. Quidaz ex malicia, isti ꝯtra spūmsctm̄. Prima duo sunt remissibilia. tertiū ꝟo non. Ille peccat ex infirmitate qñ ꝓpter impetū passiōis vel illate vel innate iudicium rōis obruit. Ille peccat ex ignorātia qñ ignorat aliq̄d eoruz quoꝝ scīa retraxisset a pctō. Ille peccat ex malicia qñ ex certa deliberatiōe sine tentatione vincēte ꝓpter se placz pctm̄. Sed di. Quō istud pctm̄ est irremissibile: exq̄ q̄dīu hō est in hac vita pōt ꝯseq̄ veniā pctōruz cum sit adhuc viator in via ⁊ nondū in termino vie. Ex hoc enim videt pnīa esse frustra vel insufficiens remedium pctōꝝ. Respōdeo ꝙ nō dr ideo irremissibile ꝙ deus nō possit illd remittere, nec sic: ꝙ est impossibile ad remittendū, qꝛ sic pctm̄ solius diaboli est irremissibile. Sed dicit irremissibile q̄ntum ad pctōrem indispositum qui nō est paratus in aliq̄ suscipe remissionē eius, cum sit ꝑuatus om̄i facilitate ⁊ dispositiōe ad remissionē suscipiendā. Und pctm̄ tale tollit oēm rationē excusatōis ⁊ ponit rebellionē voluntatis ad deū vocantē. vnde talium ꝯuersio est q̄si miraculosa et ex gratia Primo ꝑ abiectionē miscdie, sicut peccant desperati q̄ nolunt ꝯfidere de miscdia sicut Cayn. Secūdo ꝑ abiectionez timoris dei et eius iusticie. Sic peccāt p̄sumptuosi nō timētes deū. Tercio ꝑ abiectionē veritatis cognite. Sic peccāt veritatis impugnatores q̄ scienter viā veritatis repellūt. Quarto per abiectionem diuīe gr̄e alicui collate Sic peccant inuidi fraterne gr̄e. Et nō accipit hic inuidia ꝓut aliq̄s īuidet fratri vel singulari ꝑsone, sed qñ in eo est tanta malicia ꝙ displicz sibi de gratia dei crescente in mūdo. Quinto ꝑ abiectionē turpitudis cōmisse. Sic peccāt finaliter impenitentes q̄ nolunt habere displicentiā, imo si deus daret eis gratiam penitendi nollent penitere tanta est in eis malicia. Sexto ꝑ radicationem in pctō qñ firmāt ꝓpositū oīno in peccato, ⁊ sic est obstinatio. Ex his patet vnde dr pctm̄ in spūmsanctū irremissibile, qꝛ videlicet obuiat directe principio, per quod fit remissio peccatorū. Ista em̄ sex que abijcit a se peccator sunt principia cōuersionis ad deū, q̄bus repulsis nō est via ad cōuersionem. Unde dicitur hoc peccatū ex malicia, quia homo scit ⁊ potest resistere sed ex certa malicia eligit peccare ⁊c.

De sancta Trinitate
Sermo LXXXI.

Quod scimus loq̄mur Joh. iij. ca. Quāuis hūane nature conditio ad cognoscēdum deū naturalr sit inclinata: ipsiusq̄z secretoꝝ multū sit auida. eo nimirū qꝛ in cognitione ⁊ fruitōne ipsius tota sua btitudo ꝯsistit. tam ꝑm philosophicā inuestigatōez q̄ ꝑm sanctoꝝ patrū determīatōem. Et ob hoc nō immerito ad cognitōez dei naturali appetitu stimulat ⁊ cogit cōscēdere. vt q̄s q̄lis aut q̄ntus sit ille q̄ suū est ꝑncipiū ⁊ finis: sua beatitudo ⁊ eterna felicitas cōtempletur ⁊ cognoscat. Ueꝝ qꝛ infirmitate cōditionis sue ꝑpedita mltiplr retrahit. idcirco ab hmōi cognitōe diuersimode abstrahitur ⁊ impedit. Quo fit vt maius sit ꝑiculum circa hmōi inq̄sitionē q̄ lucrum. Nec īmerito. quia scrutatores maiestatis: q̄nto plus se circa eam occupant: tanto plus opprimunt a glia Prouerb. xxv. Propter qd ꝓprietatē ineffabil trinitatis ꝑiculosuz est describere p̄sertiz ex tribus causis. Primo ꝓpter altitudinem mysterij. Scdo ꝓpter magnitudinē ꝑiculi. Tertio ꝓpter penuriā verbi ⁊ ebetudinē intellect⁹. De altitudine mysterij exclamat aplus Rom. xj. O altitudo diuitiaꝝ sapīe ⁊ scīe dei. Uñ Aug. j de trinitate vocat eā excellētissimā rem. Uoluit em̄ de⁹ secretū istd sibijpsi tm̄ seruare. Esa. xxiiij. Secretū meū mihi, secretū meū mihi. Uñ cum posuerit de⁹ tenebras latibulum suum Ps̄. Et summa sapīa q̄ deus est abscondita est ab oculis oīm viuentiuz. vt dicit Job. xxviij. Non īmerito nō est q̄ nouit sensuz dñi. Ro. xj. Solus em̄ ipse se tm̄ ꝑfecte nouit cui⁹ scīe cōꝑatione oīs scīa humana de ipso imꝑfecta est. Ait mgr̄ in. j. li. snīaꝝ dist. xxxv. ca. j. De magnitudīe ꝑiculi dicit Aug. Nullubi laboriosi⁹ q̄rit ⁊ ꝑiculosi⁹ errat. Inq̄t mgr̄ in. j. li. snīaꝝ dist. ij. ca. j. De penuria ꝟbi ⁊ ebetudine intellect⁹ humani dicit Aug. li. vij. de ciuita. ca. viij. Excedit supeminētia diuinitatis vsitati elo-

in fragili sexu deuicerunt hostes. Unde.j. Mach.iij.dicit. De celo fortitudo est. Sequit de quinto dono scz cōsilij. Differt aūt cōsiliū a prudentia. qz consiliū ostēdit vtrū aliq̄d sit agendū, prudentia ꝟo q̄ fine ⁊ q̄bꝫ medijs vel circūstantijs adhibitis. q̄ tpe et qualiter aliq̄d sit agendū. Uñ ꝯsiliū vt est donū non est aliud nisi prudens vel exercitata in medio ꝯtēplatiuoꝝ ⁊ actīoꝝ bonoꝝ deliberatio ꝺ opibꝫ arduis siue mereamur ab ea siue non. Et sicut ad sciam ptinet eligere bonū ⁊ reprobare malū: sic ad consilium ptinet cauere picl'a que sunt in hoc cōsilio. Sicut aūt donū scie habet regere pietatem: ita donum consilij habet regere fortitudinē. Differt aūt scientia a cōsilio. qz cōsilium est circa arduū et difficile. sciētia ꝟo circa bonū et malū. Sequitur de sexto dono intellectus. Circa qꝺ sciendū ꝙ donuz prudentie ⁊ cōsilij differt a dono intellect⁹ ⁊ sapientie. qz consiliū et prudentia ad actiuam ptinent vitā: ⁊ sunt de actiuis. Intellectus ⁊ scia ptinent ad cōtemplatiuā. Unꝺ intellect⁹ est cogitatio specl'atiua. ⁊ q̄si p visum qua cognoscimus deū in cōpatiōe ad creaturas. Sapientia ꝟo est cognitio dei absoluta ⁊ quasi per gustuz. Unde sapientia dicit delectationē quandā supra cognitionē intellectus. De vtroqꝫ ꝺr in ps̄. Gustate ⁊ videte. vñ videre pertinet ad intellectū. gustare ad sapīam. qz qꝺ intellect⁹ acute inuenit: hoc sapientia mature disponit. Ualet aūt intellect⁹ ad tria. qz p ipsum cognoscim⁹ supiora equalia ⁊ inferiora. Superiora iuxta illud Roma.j. Inuisibilia ꝺi per ea que facta sunt intellecta cōspiciunt. sempiterna quoqꝫ eius virtus ⁊ diuinitas. Equalia: iuxta illud Ecci.xxxj. Ex teipo intellige que sunt ꝓximi. Nam ex frigore: siti: nuditate debeo intelligere alteri⁹ miseriam Ps̄. Beatus q̄ intelligit sup egenū ⁊ pauperē. Inferiora etiā ꝯgnoscimus que sunt infra nos. scz animā et corpus nostrū. Uñ intellectus est sicut oculus dirigēs affectū in omni motu inferiori. quia animā informat ⁊ tranq̄llat. corpus aūt quietat. liberū ꝟo arbitriū stabilitat ⁊ cōseruat. Unde de eo dicit. Intellectus bonus oībus facientibꝫ eū. q̄a nō faciens qꝺ intellect⁹ et scientia dictat: nō meret dici bō sed bestia. iuxta illud. Homo cū in honore esset nō intellexit: cōparatus est inmentis insipientibꝫ ⁊c. Sequit de vltimo dono sapīe. Est aūt sapientia donū dei q̄ dulcedinē gustam⁹. vñ sapīa ꝺr q̄si cū sapore ꝟtutū sapida scientia Circa qꝺ sciēdū ꝙ sapīa habet triplicē effectū. Est aūt donū splendidissimū sapidissimū ⁊ ꝓfundissimū. Primo splēdidissimū supra solem ⁊ stellas. qz sol solum oñdit nobis ea q̄ sunt supra nos ⁊ infra celum. Sapientia aūt ostendit oīa videlicet infernuz vt timeamus. mūdū vt ꝯtemnam⁹. celum vt appetam⁹. deuz vt laudem⁹. Uñ Sap̄. vij. ꝺr. ꝙ sapiētia est speciosior sole et super oēm dispositionē stellaꝝ. Scꝺo est donuz sapidissimū ad instar mellis: imo sup̄ mel. Ecci.xxiiij. Spūs meus sup mel dulcꝫ. Et sicut post gustū mellis nō sapit vinum. ita post ꝯsiderationē diuinorū vilescūt tpalia. Grego. Gustato spū desipit oīs caro. Tercio est donū ꝓfundissimū ad instar maris. imo ꝓfundior oī mari. qz nullū habet ꝓfūdum. ꝓpterea ꝺr Roma.xj. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ scie dei. Istud donū ideo dicit donū. qz nunq̄ꝫ p studiū acq̄rit nisi p inspiratiōez habeat. Ideo ꝺr Jaco.j. Si q̄s indiget sapīa postulet eaz a deo. Hec ergo dona q̄squis habuerit: sibi ostium celi patebit. Et tantum de primo.

E

Dixi secūdo ꝙ spūssanct⁹ describit vt expulsor reproboꝝ excludēdo malos a p̄mio beatoꝝ. ⁊ hoc in eodem ꝙ dicitur ostiuz. Nā ostij est arcere malos a ꝯsortio bonoꝝ. ꝓpt hoc em̄ facta est clausura ostij vt arceātur stulti a sapientibꝫ. improbi a probis. inhonesti ab honestis. nullus aūt est stultior: improbior aut inhonestior peccatore. ⁊ p̄sertim peccāte in spūmsctm̄. eoꝙ talis est blasphemus. vt ꝺr Math.xij. Pro q̄ sciendu ꝙ licet oēs pctōres merent excludi a cōsortio btōꝝ. vt ꝺr Apocal'.vl. Foras canes et venefici. tñ peccātes in spūmsctm̄ special'r merent excludi. Unde nota ꝟm Lyraz sup Math.xij.ca. ⁊ Gorrā ibidez. sex sunt pctā in spūmsanctum. scz desperatio. p̄sumptio. obstinatio. finalis impenitentia. inuidētia fraterne gratie. ⁊ impugnatio veritatꝫ agnite. Que pctā dicunt ad tantū grauia ꝙ appellant irremissibilia. saluatore teste. Om̄e peccatū et blasphemia remittet hoībꝫ. Qui aūt peccat in spm̄sctm̄ nec hic nec ī futuro

ſancte trinitatis dicamus certitudinaliꝝ oī-
bus infidelibꝫ, qz qđ ſcim⁹ loq̄mur. Simi
le Joh. xiij. Nos ſcimus qđ adorām⁹: vos
neſcitis qđ adorat⁹. In q̄bꝫ verbis ad bo-
norem ſancte trinitatis tria ſunt ꝓſiderāda
que fidē catholicā ꝛ apoſtolicā roborant ꝛ
cōfirmant. Et quia tria ſunt verba nr̄i the
matis: ideo triplex eſt cōſideratio. Prīo ita
q̄ ꝓſiderādū eſt de hoc q̄ deus eſt. Secū-
do q̄ deus vnus eſt. Tercio q̄ de⁹ in ꝑſo-
nis trinus eſt. Primuz ꝓbat vniuerſalis et
ſumma ꝓfectio, qz eſt q̄ ꝓſupponit omnib⁹
Secundū ꝓbat eſſentialis ꝓiunctio, quia
vnus eſt, vñ in themate ſingulariter dr̄ q̄d.
Terciū ꝓbat nūeralis ꝑſonarum diſcretio
cū dr̄, ſcimus ꝛ loq̄mur pluraliꝝ. Non eſt ḡ
dictū que, ſed quod: ſingl'ariter, vt oſtenda
tur vna eſſe ſcientia, vna potentia, vna bo
nitas patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Vñ qđ ſcit
pater: ſcit ꝛ filius et ſpūſſctūs, nō ergo plu-
ra ille q̄ iſte ſcit aut poteſt aut vult, ideo nō
que ſed qđ dictum eſt: ad ſignificandū vni
tatē eſſentie, qz ſicut vnū eſt oīm ſcire poſſe
et velle: ſic et eſſe. Hec dictū eſt ſcio aut lo-
quor ſingl'ariter, ſed ſcimus ꝛ loq̄mur plu-
raliter: ad ſignificandū pluralitatē ꝑſonaꝝ
diſtinctiuā, qz licet ſit vna eſſentia oīm, eſt
tñ diuerſa ꝓprietas relationuz et pluralitas
ꝑſonarum. A

Dixi primo q̄ conſideranduz eſt de hoc q̄ de⁹
eſt, qđ ꝓbat vniuerſalis ꝛ ſumma ꝓfectio.
Triplex aūt teſtimoniū ꝓbat deū eſſe. Pri
mo nanq̄ hoc teſtant ſcripture. Secundo
clamant creature. Tercio dictatrō nature.
Primo deum eſſe teſtant ſcripture. Hā Ge-
neſ. j. dicit, In ꝓncipio creauit deus celū ꝛ
terrā. Item ps. Ab eterno et vſq̄ in ſeculū
tu es de⁹. Et idē, De⁹ noſter rex ante ſecu-
la, et ipſe vocat deus deoꝝ ꝑ excellentiam.
vñ ps. xlix. De⁹ deoꝝ dñs. qđ exponit In
nocen. q̄rtus. i. deus ſanctoꝝ deoꝝ vel ex-
cellentiſſimus deoꝝ. Item ꝑm aplm. j. Co
rinth. viij. Sunt dij multi ꝛ dñi multi, no
bis tamē vnus eſt deus deoꝝ dñs. ſ. domi
nantiū. j. Thimo. vj. Rex regum ꝛ dñs do
minantium. Hoc idem confitet Plato in
Thimeo dicēs eum deū deoꝝ. i. angelorum.
Et q̄ infinita ſunt teſtimonia ſcripture te-
ſtantia deū eſſe, que inducere eſſet nimis ꝓ
lixū: ideo de ipſis ſupſedeo. ꝑſertim cum ca
tholicis nō paganis loquar: q̄ hmōi ſcptu
ras fideliter credunt tanq̄ fideles ꝛ veras.
Scdo creature clamant deū eſſe. Oīa em̄
ſuo mō clamāt, qm̄ ipſe fecit nos et nō ipſi
nos Vñ Aug. ꝛ. ꝓfeſ. Interrogaui de deo
meo celū. nunq̄d tu es de⁹ meus, ꝛ dixit, nō
ſum. Interrogaui terraz et ea q̄ in ipſa ſunt
et vnumq̄dq̄ rñdit, nō ſum ego de⁹. Sed
ipſe ſcz de⁹ fecit nos ꝛ nō ipi ſupple noſmet
fecim⁹ nos. Creatura nāq̄ eſt q̄ſi q̄ddā ſpe
culū in hoc mūdo in q̄ deus cōſpicit. Et ſi
cut in celo in creatore creatura, ſic in hac vi
ta creator eſt in creatura, iuxta illud. Vide
mus nunc ꝑ ſpeculū ꝛ in enigmate. j. Cor.
xiij. Et Roma. j. Inuiſibilia dei a creatura
mūdi. i. ab hoīe: ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta
conſpiciunt, ſempiterna quoq̄ virt⁹ eius ꝛ
diuinitas. Et hinc dicit Ambro. q̄ deus q̄
inuiſibilis eſt vt a viſibilibꝫ poſſet ſciri: op⁹
fecit qđ opificem viſibilitate ſui manifeſta-
ret, vt ꝑ certū incertū poſſet ſciri. Et ille de
us oīm crederet qui hoc fecit qđ ab homi
ne impoſſibile eſt fieri. Et Bern. ſup ps.
Qui habitat, dando rōnem ꝓſilez dicit q̄
hec viſibilia ideo facta ſunt vt q̄ſi q̄daz ve
hiculo creature ad cognitōem creatoris aſ
ſurgant. Unde de⁹ iſtū mundu viſibilem
ideo fecit vt in eo ſapiam dei legat q̄cunq̄
voluerit. Et notant dixit aplus Inuiſibi-
lia dei pluraliter, qz plibꝫ modis cognoſcit
veritas dei ꝑ ea q̄ facta ſunt. Et ꝓpetuitate
nāq̄ creaturaꝝ intelligit ꝓditor etern⁹. Et
magnitudine oīpotens. Et ordie et diſpo-
ſitione ſapiēs. Et gubernatōe bon⁹. Unde
Eſa. xl. dr̄. Leuate oculos veſtros ꝛ videte
q̄s creauit hec, qui educit in numerū mul-
tiam eoꝝ. Et Job. xij. dicit. Interroga iu-
menta ꝛ docebūt te, ꝛ volatilia celi ꝛ dicent
tibi, loq̄re terre et rñdebit tibi et enarrabūt
piſces maris. Tercio deuz eſſe dictat ratio
ſeu diſcurſus nature. Nam ꝑm diſcurſum
ratōis: ex notīcia effect⁹ deuenimus ad co
gnitionem cauſe. Vñ licet vnus effect⁹ ha
beat multas cauſas ſecūdarias: tñ deueni-
endū eſt ad ꝑmā cāz, alꝫ eſſet ꝓceſſus in in
finitū. Verbi gra. Video ꝓductū eſſe aīal
vnde ſillogiſo q̄ ꝓductū iſtud eſt ab alio ex
ſemine naturali: coagēte celo ꝛ influxu ſtel-
laꝝ. Sed tñ nec illud aīal ꝑ influxū ſtellaꝝ
ꝓduciſſet illud niſi illam virtutem habuiſ-
ſet ab alio quod dat omnibus ꝛ nō reci pit

quū facultatē, ꝙa verius cogitaſ ꝯ dicit, et veri⁹ est ꝯ cogitaſ. Nec mirū cū de⁹ habitet lucē inaccessibilē. j. Thimo. vj. Ad quā intellect⁹ hūanus non pōt ascendere. eo ꝙ habet se ad eam sicut oculus noctue ad lumen solis. ij. Methaphi. Et Aug⁹. j. de tri. ni. dicit ꝙ humane mētis acies in tā excellenti luce nō figit. Tandoꝛ em̄ est lucꝭ eterne ꝛ speculū sine macla Sap. vij. ꝓpter qō a narratione ipsius lingue deficiunt. vt dicit mgr̄ de causis ꝓpositiōe. vj. nec mirū: cū sit sup oēm narratiōem. vt dicit mgr̄ ibidē. Et ipm intelligere est impossibile. vt dicit Dyonisi⁹ li. de diuinis noib⁹. Non em̄ humano aut seculi sensu loquendū est de ipso Job. xxxij. Multa nāꝯ dicim⁹ de eo ꝛ deficimus Eccī. xliij. qz altioꝛ est celo Job. xj. Imꝑfectū igit meū videntes oculi mei clamāt cū apl̄o. O altitudo diuitiaꝝ ꝛc. Defectūꝯ ꝓtius ꝓnūciantes labia mea polluta clamāt. Mirabilis facta est scīa tua ex me. cōfortata est ꝛ nō potero ad eam. s. attingere. Nempe si illustris Hylarius doctoꝛ excellētissimus: q̄ nemo alti⁹ de trinitaſ summe scripsit archano: coact⁹ est finaliꝛ dicere Mihi in sensu labes est. in intelligētia stupoꝛ. in sermone ꝓo nō iā infirmitatē sed silentiū confiteoꝛ. habenḳ ꝓba li. j. sniaꝝ dist. xxxij. ca. v. Et Augu. in sermone. xvij. ad heremitas. cōfitet se nō posse ꝙcꝯ pfecte ō ea cognoscere. Alanus etiam de se loquēs in li. de plāctu nature: ꝓtius cōfitēdo defectum dicit. Ad banc vicꝭ trinitatis excellētiam mei intellect⁹ ebet ingeniū. meecꝯ rōnis cōfundit lumē. Intelligentia ꝓo nō intellecta mirat. insensibilitas sensus obtunditur. et cū in bis oīmbus naturaliū omnium ratio langueat. sola fidei firmitate tante rei veneremur arcbanū. Hec Alan⁹. Ex cuius verbis patet ꝙ tam excelsa maiestas credi potest. inquiri non potest. Sicut em̄ dicit Aug⁹. in tractatu de visitatione infirmoꝝ sermone. ij. circa principium. hoc mirabile de trinitate ꝛ vnitate. de vnitaſ deifica trinitate sacr̄m magis est credenduz ꝯ exponendū. Quid g̃ mihi restat nisi silere: cū videā tot pres imo ꝓphas obmutuisse. Nā Hieremias puer est ꝛ nescit loq̄ ꝙcꝯ. Here. j. Esaias vir polluti labij cēset Esa. vj. Moyses nullū se reputat di. Quis ego sum vt dicā ꝓbū Exo. iij. Paulus ꝛ si vicꝯ in terciū celū raptus fuisset ꝛ vidisꝫ gl̄iam dei. narrare tm̄ nō vult homib⁹. ij. Coꝛ. xij. Quid itaꝯ miꝛ si ego ꝙ sum vir paup et tenuis. j. Reg. xvij. Hō vticꝯ exigui tpis ac minim⁹ ad intellectū iudicij ꝛ legꝭ Sap. ix ponā custodiā oꝛi meo ꝛ tacebo. coꝛde dūraꝝat credēs ad iusticiā Ro. x. oꝛe aūt hūliter hūilia cōsitēs q̄ fidem catholicā possint roborare ꝛ cōfirmare in coꝛdib⁹ fideliuz ac ipos incredulos ad eādē inuitare. Ut aūt hoc facere possim cōpetenti⁹: ad illū recurro ꝙ habet altitudinē diuitiaꝝ sapīe et scīe vt dicit in epl̄a hodierna: in cui⁹ manu ꝛ sumus nos ꝛ ſmones nr̄i Sap. vij. A q̄ oīs sapīa descendit Eccī. j. et Jaco. j. Qui etiā est ꝓsūmatio oīm nr̄oꝝ sermonū Eccī. xliij Dicā ego ad deū: de⁹ meus vita mea: fortitudo mea ꝛ laudatio mea: dignare me laudare te: da mihi lumē in coꝛde: ꝓbū in oꝛe: vt coꝛ meū meditet gl̄iaz tuā: et lingua mea cātet tota die laudes tuas. Sed quia non est pulcra laus in oꝛe pcōris. ꝛ qz vir pollutī labij ego sum: mūda obsecro coꝛ meuz ꝙ in li. suꝑputationū. pte. iij. q̄ oīa vt facili⁹ assecꝙ valeam⁹ ꝙ impetrāda spūssancti gratia matrē gratie salutem⁹ dicētes. Aue maria ꝛc. Qō scimus loquimur Job. iij. Qm̄ vt ait Aug⁹. in li. suꝑputationū. pte. iij. Sāctissime trinitatis īmensaz ꝓfunditatē mēs hūana concipe nō potest. nec oratoria lingua narrare. nec diffusi ſmones. nec bibliothecaꝝ volumia q̄unt explicare. Nam vt dicit idem. Si totū mundū repleant libri. tua scīa dñe inenarrabilis nō pōt enarrari qm̄ vere indecibilis es: nullo modo scribi poteris nec cōcludi. Jdeoꝯ ego nō aliō ꝯ qō scio loq̄r de tāta excellēta sūme trinitatis. Si em̄ filj⁹ dei nō aliud loq̄ voluit nisi qō scivit. quid ego loq̄r ampli⁹ nisi qō scio et vtinā scirē me scire, ꝛ scirē loq̄ illud qō gestio. nō pudebit me tū sup erroꝛe deꝑhēdi et reꝑhendi sicubi me errare contingat: cū ꝛ Nicodemus legisdoctoꝛ ꝛ ꝓnceps iudeoꝝ meruit audire a chriſto. Tu es mgr̄ ī israel ꝛ hec ignoras Sz mirū audiuit. in nocte em̄ veniebat ꝛ noctis ꝑsus tenebris īenigmate ꝙ speculū deuz speculabaſ. Ego ꝓo filius gratie ꝛ luminis reuelata facie deum speculādo lucidi⁹ abscōdita fidei ꝓdūcā in lucē. vt sic ego cū oīb⁹ xpianis de fide.

a deo donū sapientie ꝛ inuenit astronomiā Sicut em̄ potuerūt addiscere ad mēsuran dū q̄ntitatē sol' ꝛ lune ꝛ tre: ita potuerūt di/ dicisse colere vnū deum, hec Volgot. Jsta ideo sic late ꝛ aliq̄liter naturalibus rōnib⁹ deduxi ꝛ pbaui: vt ostenderē nobilitatē hu mani ingenij, quo si homīes recte vterētur p multa parte etiam circūscripta fide in no ticiā dei deuenirent. Tu tñ p̄dicator hmōi rōnes simplicibus ne p̄dices, vel si p̄dica/ re cupis: facilem ex hijs tibi et breuem col/ lige sniam. Lector tñ studiosus p se poterit ex hijs nō paruū elicere pfectū ꝛ specialē in uenire in eis delectatōem et cōsolatōem de noticia diuīa. Et tantū de isto. B

Dixi secūdo q̄ secundo nostri thematis p̄side/ ratio dicit q̄ vnus est de⁹. qō pbat essentia lis cōmunicatio. vnō dicit in themate: q̄d scimus, ad innuendū vnitatē singularē nō pluralē. Jstud aūt pbat autoritate scripture pphetalis. et ratione discursus naturalis. De primo patet. Nam scriptura testat dī. Deutero. vj. Audi israel de⁹ tuus vnus est Jtē Exo. xx. Ego sum deus tuus: nō erunt tibi alij dij p̄ter me. Jn q̄ noīe sm Ambro siū li. j. de trinitate, nomē nature ꝛ ptāt̄ di/ uine insinuat. Jtē Exo. iij. loq̄ns moysi di cit. Ego sum q̄ sum, nō dicit: q̄ sum⁹. Et si q̄sierint nomē meū, vade ꝛ dic eis: q̄ est mi/ sit me ad vos. Quod tractās mgr sniaꝝ li/ bro. j. di. ij. ca. iiij. dicit. Dicēs: ego sum, nō nos sumus, et: qui est, nō qui sumus, aptis/ sime declarat vnū solum deus esse. Jn can tico etiā Exodi legit̄, dñs oīpotens nomē eius, nō ait: dñi. vnitatē volens significare. Jtem ps. Tu es de⁹ solus. vt excludat plu ralitatē essentie nō personaꝝ. Jtem Eccī. j. Unus est altissim⁹ creator oīm op̄s. Ma/ lachie. ij. Nunquid non vnus deus crea/ uit nos. Deuter. xxxij. Videte q̄m ego sum solus ꝛ nō est alius de⁹ p̄ter me. Jtē Sap. xij. Non est alius de⁹ p̄ter te cui cura est de oīb⁹. Jtem Esa. xliij. Ego dñs formās ce/ los ꝛ stabiliens terrā ꝛ nullus mecū. Et ibi dem. Absq̄ me nō est de⁹. Et. xlv. ca. Ego las bic est dñs nr̄ ꝛ nō estimabit̄ ali⁹ aduer sus istū. Jtē Thob. xiij. Nō est ali⁹ de⁹ oī/ potens p̄ter eū. Jtem. j. Lor. viij. Nullus deus nisi vn⁹. Jtē ad Gal. iij. De⁹ aūt vn⁹ est. Jtem. j. Thimo. vj. Solus potens est rex regū et dñs dñantiū. Jtem Math. xix. Unus est deus bonus, p̄ter ergo istū vnū deū oēs dij gentiū demonia, et hij si sūt dij in celo aut ī terra. j. Lor. viij. Certe ipsi nō sunt dij. vt dicit Piere. ij. cum sint solū sili tudines aīaliū aut lapiduz. Sap. xiij. Os habent ꝛ nō loquent, eo q̄ sunt op̄a manu um hoīm. Confundant ergo oēs qui ado/ rant sculptilia. ℒ Sed vnō venit ho mīnibus pluralitas deoruz. Respō deo sm Berñ. de parentinis in tractatu de officio misse, q̄ ex q̄tuor causis. Primo ex imbecil litate humani intellect⁹: q̄ ad tantū debili/ tatus fuit ex pcto q̄ nō potuit suum cogno scere creatorem. Unī boīes inq̄rentes crea torē ꝛ ip̄m nō cognoscentes regere ista sen/ sualia: totū regimen attribuebant astr̄ pul crioribꝫ ꝛ dignioribꝫ. Jdeo aliq̄ colebāt so/ lem. aliq̄ lunam, aliq̄ aerē. aliq̄ ignē aut spi ritū concitatū: orbis terrarū deos putauē/ runt. Sap. xiij. Caldei coluerūt ignem et apud gentiles dicebat vulcan⁹ sm Remi/ gium. Jste fingebat quasi faber claudus ꝛ dicebat fabricare fulmina ioui. q̄ ioui su/ periorē partē aeris dixerunt. Sed vulca/ num mediam regionē aeris. de qua proce/ dunt fulmina. Hoc aūt caldei fecerunt co/ lentes ignem p̄ter nimiā ꝛ fortissimā actio nem ignis. Unde dicebant deū ipsoꝝ esse potentiorē oībus alijs dijs. ꝛ p̄ter hoc se/ pius pugnabāt cū alijs natōnib⁹ p̄bantes coꝝ deum esse potentiorem. Unde q̄dā vi ce obligauerunt se cum egyptijs q̄ cui⁹ de us esset potentior: illi adhererēt. Sed egy/ ptij ponētes q̄ddam vas plenū aq̄ sup ca/ put beli sui dei. factis in eo multis foraminī bus obturauerūt cum cera, postq̄s aūt im/ posuerunt illud idolum igni: resoluta cera: efflux̄it aqua ꝺ vase et extinxit ignem, ꝛ ita fuerunt supati et confusi ab egyptijs. Alij coluerunt neptunum deū maris. Alij plu/ tonem: dicentes eum deum inferni. Alij io uem dicentes eum deum celi. Alij cererem dicentes deam terre. Alij bachum dicētes deū vineaꝝ. Uñ caldei coluerunt figuras solis et lune ꝛ stellaruz. Sed greci figuras boīm tā masculoꝝ q̄s femiaꝝ. Egyptij autē aīalia bruta terrena ꝛ aq̄tilia: arbores ꝛ ger mīnantia coluerunt, vñ colebant deā ysim ꝛ ouem bouem ꝛ byrcū ꝛ vitulū ꝛ porcum

ab aliquo, ⁊ hoc est deus. De isto mō philosophus ꝑ viam motus ꝓbauit deuz esse tanq̄ꝫ primū motorē, viij. Phisicoꝝ. Itē rō naturalis dictat ꝙ creatura mundi nō est ab alia creatura: cū opus toti⁹ creature excedat potentiā creatā, ꝓpter qđ oportet ponere deū qui est tante potētie vt ꝓducat talem creaturā ⁊ faciat tale celū ⁊ talem terrā Unde Aug⁹. Accedat q̄cunq̄ꝫ vis creata et faciat tale celū ⁊ talē terrā, ⁊ dicam: quia deus est. Sed quia nulla creatura talis est nec talia facere valet. cōstat sup oēm creaturā esse illum qui fecit hec, ac ꝑ hoc illuz esse deū humana mens cognoscere potuit. Ex hoc dic̄ Aug. de ciuitate dei, ꝙ postq̄ꝫ summi philosophi viderūt nullum corpus esse deū, viderunt etiā qꝛ q̄cq̄d est mutabile nō esse deū omniūq̄ꝫ ꝑncipiū, et ideo oēm animā mutabilesq̄ꝫ spūs transcenderūt, deinde viderūt qđ mutabile est nō potest esse nisi ab illo qui incōmutabil'r ⁊ simpl'r est. Intellexerunt igit̄ eum ⁊ oīa ista fecisse ⁊ a nullo fieri potuisse. Unđ hec est tota ratio q̄re gentiles ab ignorātia sua de deo sunt inexcusabiles. cū vt dicit̄ Sap̄, xiij. A magnitudine speciei ⁊ creature ꝯgnoscibiliter poterat creator hoꝝ videri. Item sicut deducit magister Alexāder nequā. In omni natura corporea q̄ntūcūq̄ꝫ sit modici valoris potest ratio hūana videre infinitam dei potentiā: infinitā sapīam et infinitā dei bonitatē, ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns deuz esse. Uerbi gratia: vt de athomo fiat exemplū. Satis em̄ approbat hūana rō et acceptat ꝙ mēsura potētie agētis sumat̄ ꝑm ꝓportionez facti ad illđ de quo fit, hoc est tantū dicere breuiter, tanta est potentia facientis quantū ipsum factuz excedit illud de quo fit. Cum ḡ ratio inuenerit athomū esse aliquid ex nihilo, et si sciat ꝙ athomus excedat nihil in infinitū: cōcludet ꝙ potentia educēs athomū de nihilo ad esse est infinita. Secūdo inueniet rō ꝙ cū athom⁹ sit corpus habet in se tres lineas intersecātes se ad angulos rectos, in qua sectione posito circulo circūscribi pōt spera infra athomum, quo facto videbit in spera infinitos circulos posse describi, imo infinita corpa infra sperā esse imaginanda et vltra infra circulos oēs figuras fore inscriptibiles que sunt infinite, sup quas infinite possunt erigi demonstrationes tam de magnitudinibꝫ q̄ꝫ de minimis. Igit̄ videbit rō humana in athomo vel in flore infinitam sciam obiectiue descriptā. Infinitaz ꝟo sciam nō potuit descripsisse quodcūq̄ꝫ agens nisi sapiētie infinite, igit̄ humana ratio inueniet in vno athomo infinitaz sapientiam cōditoris. Tercio videbit̄ ratio humana in assecutōne huius infinite scientie q̄ in athomo est magna vtilitas siue delectatio anīe admirabilis. Et si forent infiniti intellectus infinitas haberet delectationes, imo vnus intellect⁹ in infinitū pōt delectari in acq̄rēdo noticiā istius athomi, ergo pōt ratio ꝯcludere ꝙ ille q̄ athomū creauit est infinite bonitatis, q̄a ratiōe infinite vtilitatis de sua bonitate creauit. Sic igit̄ ex minimo athomo pōt homo concludere deum esse infinite potentie, sapiētie ⁊ bonitatis. Et ꝑ istuz modū veteres philosophi gentilium concluserunt deum esse. Uerūtamē dicit August. xviij. de ciui. dei, ca. xxxviij. ꝙ ipsi philosophi noticiam dei acceperunt a ꝓphetis qui omnes philosophos tā grecos q̄ꝫ barbaros p̄cesserunt, ⁊ tam ꝟbo q̄ꝫ scripto dei noticiam docuerunt. Et ideo deum esse statim a principio mūdi ꝑ Adā ⁊ filios suos extitit ꝓbatum. Cui dicto quidam assenserunt, q̄dam dissenserunt, sicut modo de aliꝭ articulis videmus. Isti ergo philosophi audiētes deum esse et fuisse a dei cultoribꝫ ꝓbatuz: poterant ex regimīe mundi et rerum vniformi gubernatiōe totaliter assensisse. Et quia per reuelatōez antiquam diuulgatum est apud omnes gentes legibus vtentes deū esse, ⁊ quod est oībus notum videtur esse ab ipsa natura notum. Ideo Robertus Holgot sup libruz Sap̄. ca. xiij. existimat Damascenū, ij. sententiaꝝ. cap̄, iij. dixisse, ꝙ cognitio existendi deuz naturaliter nobis inserta est, q̄ꝫuis nō ingenij naturalis inuestigatiōe, sed diuina potius reuelatione dei noticia omnibꝫ fuerit cōmunicata. Unde dico ꝑm Robertuz vbi supra ꝙ multo facilius est deum, id est fidem de deo inuenire q̄ꝫ seculum estimare. quia bene vtentibus naturali ingenio: deus seip̄m aliq̄ modo reuelat, vel ꝑ extrinsecam informationē. vel ꝑ intrinsecā inspirationē. Uñ narrat mgr̄ in hystoriis scolasticis sup Gen̄. de dispersione filioꝝ: Noe habuisse quendaz filiū noīe Jonicū q̄ accepit

ꝛ intercurrat inter eos ſimil᷑r aliud animal. eſtimaꝭ em̄ q̄ hec amicicia ſit diuidenda. Simile eſt: redire domuꝫ ſi bō ſtatim ꝓce dens offenderit. et plura alia recitat ibidez Aug⁹. Tale eſt hodie: ſi monachū quis vi deat nō eſſe ꝓſpeꝝ iter. Sed diceres, tamē mlti ita eſſe ꝓbauerūt q̄ talia ſigna ſunt ve ra, vel etiā q̄ cartule ligature ꝓſonis infir mis facte et alligate ꝓſunt. quō ꝯ nō eſt eis credendū. nā ſepi⁹ comptū eſt nō eſſe ꝓſpe rū iter: ſi auis in ſilua in ſiniſtra manu cla mauerit, vel ſi lepus ꝓ viā trāſierit aut ſimi lia. Jtē multi exptī ſunt labores inchoare feria ſexta nō eſſe bonuꝫ vel iter arripe. Ad q̄ rñdeo ſm Aug. in li. de doctrina xp̄iana q̄ ille ſignificatōes q̄ ſunt cauſe futurozum euentuū bñ p̄nt obſeruari, vt qz eſt tēp⁹ ne bulosum ſignū eſt pluuie. Sed ſi nulla ē in eis cauſalitas, ſed tm̄ dicīt q̄ interdū ſigni ficat talē euentū, ſicut cū pice garriūt ſigni ficaꝭ aduent⁹ hoſpitū. Exq̄ talis ſignifica tio nō eſt a deo inſtituta: Dicunt doctores oēs tales obſeruatōes ſignoꝝ introductas ab būana vanitate coopante demonū ma licia q̄ nituntꝭ hoīes ꝓtrabere in errorē. ꝛ p̄t fieri q̄ aliq̄n ſic accidit opatōe demonum, nō tn̄ ſic ſemp accidit, ꝛ ſi ſequīt hoc eſt per ludificatiōem demonū, q̄ hoc facit ideo vt hoīes ſibi in maioꝝ credant. Un̄ cū nul la rō poſſit eſſe q̄re occurſus ſanctoꝝ bomi nū vt monachi vel p̄ſbiteri: venationē vel piſcaturā impediat: manifeſtū eſt iſtud eſſe ſupſtitioſum ꝛ erroneū. ꝛ hoc etiā oñdīt ex frequēti falſitate ſigni. Dico ꝯ talibꝫ q̄ dicūt ſepi⁹ ꝓbaſſe tanq̄ vez, q̄ hoc fit ꝺ tentatōe demonū: ꝓpter eoꝝ falſaz fidē que alij nullaten⁹ patiunt q̄ de talibꝫ nō curant. Et Policrat⁹ li. ij. ca. j. dicit, Ruſticanū ꝛ forte aſelli puerbiū eſt q̄ ſomnijs aut augurijs credit nunq̄ eſſe ſe curū. ego ſniam veriſſimā ꝛ fideliſſimā pu to. Hec ille. Un̄ qñq̄ talibꝫ demones ꝓcu rant dolorē capitis aut ocloꝝ vt ad eos re currant ſepi⁹ ꝛ eis offerāt ſupſtitioſa facta. ſicut muſcas aut carbones aut crines mor tuoꝝ: q̄ cū appēſa fuerint collo patient᷒ vi denꝭ curari, cū tn̄ in rei veritate nō curanꝭ. eo q̄ ille dolor nō fuit naturalis cōplexio nis ſed ſolū vexatio diaboli: q̄ ad tp̄s illuꝫ hoīem vexauit in capite turbādo ſibi mē bra et cruciādo. Sil᷑r oc̄los aut nares aut aures aut vētrē cōmouēdo ſeu etiā ꝓturbā do, ꝛ cū ad eū recurrit patiēs ꝓbis vel aliq̄ bus factis vel ligaturſ: tūc ceſſat a tali vexa tiōe ꝛ videꝭ curari. Sz di. tn̄ aliq̄n alligan tur ꝓba euāgelij vel p̄ſalterij i collo. Rn̄. q̄ ſi illa ꝓba cū deuotōe alligētur intētiōe bo na: vt deꝰ ad eoꝝ appēſionē curet patientez nō eſt aliq̄d mali. Sed q̄n credit q̄s q̄ illa ꝓba ex ꝓprie ꝓpria curēt febres ꝛ ꝓhibeant morbū caducū. ꝛ q̄n eis admiſcentur cara cteres ignoti ſeu noīa aliq̄ extranea, vel q̄n nō pmittitur q̄ ꝓſona portans ſciat q̄d ibi ꝓtineꝭ, nō eſt dubiū q̄ ꝑ totū ſit ſupſtitioſū. Et tales redarguit Criſ. ſuper Wath. di. Nōne euāgelium ſp in eccl̄ia legiꝭ: ab oībus auditur. Cū igiꝭ euāgelium i auribꝫ poſitū ni bil pdeſt: quō ꝓba ei⁹ circa collū poſita ꝓ deſſe p̄nt. vbi ꝓtus eſt euāgelij i figurſ: lr̄aꝝ aut in intellectu ſenſuū. ſi in figurſ: bñ ꝛ cir ca collū ſuſpēdūtur. ſi in ītellectu: igitur me li⁹ in corde poſita, ꝓſūt q̄s circa collū ſuſpen ſa. Sed p̄nt aūt q̄tuoz modis p̄dicti idolatrie re ꝓbarī ſic moral᷑r. Primo em̄ illi nō credūt deū vnū q̄ oia aſſcribūt aſtris et ſtell᷑, et ſm ꝑ ꝓſperari ſe credūt. Cōtra q̄s Hiere. x. dr̄ A ſignis celi nolite metuere. Alij q̄ pl⁹ bo miniby q̄s deo obediūt. Cōtra illō Actu. v. Wagꝭ oportet obedire deo q̄s hoīby. Alij q̄ plus diligūt parētes q̄s deum. Cōtra q̄s ſaluatoꝝ. Si q̄s pl⁹ diligit p̄rez aut matrez nō eſt me dign⁹. Alij q̄ ꝓ ſanitate vel ꝓſpe rate ꝓſulūt ſortilegos. Quiby oīby dr̄. Non habebitꝭ deos alienos Exo. xx. Scōo de um eſſe vnū ꝓbaꝭ rōne diſcurſus naturaꝭ. Nam ſimplex forma deitaꝭ ſi nō eēt vna ꝛ eadē nūero ſz cōicabil᷑ pluribꝫ: ꝓtraberet aliq̄ addito ad eſſe ſingl᷑are, ꝛ ita apponeretur al teri. nec eſſet ſimpliciſſima. qō eſt falſū. Jtē ſi eſſent pluresꝭ dij aut oēs eq̄ potētes eſſent regere mundū ꝛ creare creaturas aut non. Si ſic, tunc cū vnus eque potens eſt oīby ipſo ſufficiente: alij ſupfluerent. cum pctm̄ ſit fieri ꝓ plura quod poteſt fieri ꝓ paucio ra. Si autē non eſſent eque potentes: tunc non eſſent dij veri. cum deo attribuitur oī potētia. Item aut eſſent eq̄ ꝯcordes aut di ſcordes. Si diſcordes, ſequitur deordina tio creaturarum que nolunt male diſpo

Alij aũt corũ. Alij accipitrẽ picũ ⁊ vultu-
rẽ ⁊ cocodrillũ ⁊ aq̃lam: cattũ ⁊ canẽ: lupũ
ſymeam ⁊ draconẽ. Alij cepe ⁊ alleuz et ſpi
nas ꝓ dijs coluerunt. Sed vñ oĩa iſta niſi
ex inordinata dilectõe ad creaturã. Vñ di
cit Orige. ſup li. Judic. omel. ij. Unuſq̃ſq̃
qđ ꝑ ceterſ colit: qđ ſup oĩa venerat et dili
git: hoc ſibi deus eſt. ſi q̃d illud eſt qđ ꝑpõ-
derat dilectõi tue: hoc tibi de⁹ eſt. Hec Ori
genes. Ex his patet q̃ ꝑdicti gentiles plu-
ralitatẽ deoꝝ habuerũt ẽm pluralitatẽ ⁊ di
uerſitatẽ delectationũ in creaturſ ad quas
erãt affecti. Scõo pluralitas prouenit ex
adulatõe hoĩm. Nã alicq̃ volentes placere
dñis: ipſis ſe ad tantũ ſubijciebãt q̃ hono-
res diuinos eis attribuebãt. Sicut dr Ju-
dith. vj. Sciant oẽs gẽtes q̃ nõ eſt de⁹ in
terra niſi Nabuchodonoſor. Tercio plu-
ralitas deoꝝ ꝓuenit ex cordiali affectione.
Nã alicq̃ pres tãtũ afficiebant ad filios vl
ecõuerſo filij ad pres nimio amore q̃ poſt
mortẽ eoꝝ fecerunt eis imagines q̃bꝫ cultũ
idoloꝝ fecerũt impẽdere. vñ dr Sap. xiij.
Acerbo eñ luctu dolẽs pr̃ ſibi cito rapti fi
lij fecit imaginẽ ⁊ illũ q̃ tunc q̃ſi hõ mortu-
us fuerat: nunc tanq̃ deũ colere cepit. ⁊ cõ
ſtituit iter ſuos ſuos ſacra ⁊ ſacrificia. De-
inde interueniẽte tpe cõualeſcẽte iniq̃ conſue
tudine hic error tanq̃ lex cuſtodit⁹ eſt. ⁊ ty-
rannoꝝ impio colebant figmenta. Hec ibi
Iſtã hyſtoriã de origie idoloꝝ narrat Ful
gent⁹ in li. j. mithologiaꝝ. i. fabulaꝝ in ꝓn
cipio. Et Alexãder nequam in ſcintillario
poeſis ca. j. de Sirophone viro diuiſſimo
in Egypto. q̃ poſt mortẽ quẽ nimiũ dilexe-
rat filij ſui fecerat ſtatuã ad ſilitudinẽ ſuã: ⁊
eam adorari fecit. Serui aũt adulatorie in
fauorẽ dñi flores offerebãt illi imagini ⁊ co
ronas ſeu crinilia plectebant. ad quã ima-
ginẽ ꝓfugientes: veniã ſunt adepti. venera
tiq̃ ſunt illud timoris poti⁹ affectu q̃ amo
ris. Vñ Petroni⁹. Primus in orbe deos
fecit timor. Huius hyſtorie narrator
antiq̃ſſim⁹ eſt Dyaphãtes lacedemonioꝝ
auctor ẽm Fulgẽtius. Wgr̃ in hyſtoriis
ſcolaſticꝫ ſup. xj. ca. Beũ. aliã narrat hyſto-
riã de ortu idolatrie dicq̃ Ninus rex aſſy-
rioꝝ mortuo Belo pr̃e ſuo: in ſolaciũ dolo
ris ſui imaginẽ pr̃is ſui fecit. et ꝓfugientibꝫ
ad eam veniã ꝓceſſit. ꝓpter qđ hoĩes cepe-
runt illi idolo diuinos honores exhibere. et
huius exemplo alij charis ſuis faciebãt ſi-
mulacra. Et Lactanti⁹ dicit q̃ optimi qui
q̃bꝫ viroꝝ deorũ honore ꝓſecrabant. Hinc
romani ſuos ꝓſecrauerunt ceſares. ⁊ ethio
pes ſuos reges. Et tãgit Jſidor⁹. viij. Ethi
mologiaꝝ. ca. ij. Unde apud egyptũ yſis.
apud cretã iuba. apud latinos faun⁹. apũ
romanos quirinus. Et iſtos idolatras lu-
culenter deriſit Didim⁹ rex Bragmanorũ.
vt patz in epla ad Alexandrũ magnũ. vbi
poſt mlta dic. O vos feliciſſimos dixerim
q̃ꝫ ⁊ religio crimẽ eſt ⁊ vita ſuppliciũ: ma-
gna mala pacem appellatis. qđ ꝑ tãto dixit
quia ridiculũ eſt tot habere deos: q̃rũ vn⁹
trahit ad bellũ ⁊ ꝓtentões. alter ad luxuri-
am. alter ad lucrũ. alter ad ebrietatẽ. ⁊ ſic đ
aliꝫs. Quarto pluralitas deoꝝ prouenit ex
demonioꝝ ſagacitate. q̃ a pncipio conabã
tur ſili es eſſe altiſſimo Eſa. xiiij. Unde vſq̃
ad diez iudicij ħ ſp intendũt vt homies ad
ydolatriã ꝓtrahãt: ad qđ vt eos alliciãt re-
ſpõſa in ſtatuis dabãt. nõnunq̃ etiã ſatiſfa
ciebãt deſiderio hoĩm offerẽtiũ eis ſangui
nem aut ſilia. q̃ demones dicunt delecta-
ri in hũano ſanguie. Patet aũt oĩm iſtorũ
fatuitas q̃ petunt auxilia a demonibꝫ q̃ ni-
hil poſſunt niſi qđ dñs ꝑcepit vel pmiſerit
Sicut dr Sap. xiij. Pro ſanitate infirmũ
depcat⁹. ꝑ vita mortuũ rogat. et in adiutori
um inutilẽ inuocat. ⁊ ꝑ itinere petit ab eo q̃
ambulare nõ põt. ⁊ de opando ⁊ de oĩm re
rum euentu petit ab eo q̃ in omnibꝫ eſt inu
tilis. ℣ Ex q̃bus patet ſtulticia malo
rũ chriſtianoꝝ qui ⁊ ꝑ auxilio ad ſortilegia
cõfugiunt: ⁊ futuroꝝ euentuũ ſigna obſer-
uant. que omnia ſunt cõtra cultum vnius
dei. Vñ dicit Aug. de doctrina xp̃iana ca.
ij. q̃ tales obſeruatões ſunt ſupſtitiones.
ſicut cum aliquis videt veſtes in ſomno a
ſoricibꝫ rodi: timet aliquid infortuiti eueni
re. Unde legit Latho quendaz deriſiſſe q̃
ſibi pro mirabili infortuito ſigno nuncia-
uit caligas eſſe ꝑ ſorices corroſas. Ecce in
quit non eſt mirabile. ſed mirabile fuiſſet ſi
calige ſorices corroſiſſent. Item ſupſtitio-
ſum eſt ſi aliquis ſurgens de lecto ad lectũ
redeat: quia ſternutauit anteq̃ſ ſe potuit cal
ciare. Item cum homini ſingultãti dicitur
teneas manu dextera pollicem manus ſini
ſtre. Item cũ ꝑ malo accipit⁹ ſi duobꝫ ami-
cis ſimul ambulãtibꝫ puer medi⁹ occurrat

ista curiositate veniamus ad simplicē veritatē. Relucet enī trinitas psonaꝝ in supioribus creaturꝫ vt in sole scz q mouet: lucet z calet. Sicut g ibi illa tria sunt sed tñ indiuisibilia, ita tres psone ī vna indiuisibili natura inquit Aug⁹, in li. de verbis dñi. Secundo in creaturꝫ inferioribꝫ. sicut in aqua fons generat riuum. Riuus stagnum. z tñ vna est aqua. Itē in ligno, eadem est radix q̄si parens, stipes q̄si filius. et ramus quasi spūssanctus. Tercio relucet in creaturꝫ medijs scz in hominibꝫ in quibꝫ sunt tres ordines electoꝝ, scz ordo cōiugalis quasi pater qui generat alium. z a nullo alio ordine pcedit. clericalis q̄si genit⁹ in cōiugali tāq̄ filiꝰ a patre. et religiosoꝝ ab vtroq̄ scz a cōiugali z clericali. q̄ tres ordies sunt distincti ꝓprietatibꝫ. nō tñ sunt tria corpa mystica sed vnū corpus in xp̄o. Sed qz hoc expressius apparet in homine, ideo de homie sumam⁹ exemplū. Dicit enī q̄ hō creat⁹ est ad imaginē z sili'tudinē dei. De q̄ dicitur in ps. xlij. Signatū est sup nos lumē vult⁹ tui dñe, vbi vultus dei ꝺ essentia vnitatꝫ z trinitatis psonaꝝ. Juxta q̄ sumus similes ꝺo ꝑm Innocen. q̄rtum. Sumus enī sil'es ei q̄tum ad essentiam. q̄a sicut deus etern⁹ est ita z nos ꝑpetui. z q̄tuꝫ ad trinitatē psonarū, qz sil'es sum⁹ patri p memoriā, filio p intelligentiā, spūisancto p dilectiōem seu voluntatē. Hec Jnno. Cui cōcordās Bernū, in li. de amore dei ca. xij. dicit, q̄ sicut ex patre gignit filiꝰ et ab vtroq̄ spūssanctus. sic ex memoria z ratione volūtas pcedit. Ut ergo deo inhereret creata in hoie rōnal' aīa: memoriā sibi vēdicat p̄. rationē filiꝰ, volūtatē ab vtroq̄ spūssanctꝰ. Sed vt ista facilius z latius intelligas z in imagine z sili'tudine creatoris tui ad quā creat⁹ es delectēris nobilitatē tuā attēdens aduerte q̄ duo in quōritate p̄missa innuunt. Prio enī ꝺr q̄ hō creat⁹ est ad imaginē dei. Secūdo dicit q̄ ad sili'tudinē dei. Jmago aūt non est exterius sed interi⁹ ꝑsideranda ꝑm Aug. in li. de spū z aīa. ca. xix. in p̄ncipio. Attendit aūt imago in hoc. Prio qz sicut de⁹ est vbi qq̄ tot⁹ z oīa viuificās mouēs z gubernans Sicut dicit ap'ls Act. xvij. Jn eo viuim⁹: mouemur z sum⁹. Sic aīa in suo corpe tota vbiq̄ viget viuificās illud mouēs et gubernās, nec in maioribꝫ mēbris maior nec in minoribꝫ minor. sz in minimis tota sicut in maximis. z sicut deus est in suo mundo sic aīa in suo corpe exteri⁹: supi⁹: inferi⁹: regendo: portando: replēdo. Et sicut de⁹ nec crescentibꝫ creaturis crescit. nec decrescentibus decrescit. sic anīa nec minuit mēbris minutꝫ. nec auget auctꝫ. Hec est ymago ꝺi optima in aīa. Item ꝑm Aug⁹, ibidē ca. xx. Sicut de⁹ viuit z sapit: ita aīa viuit z sapit ꝑm suū modū. Item licet aīa sit vni⁹ nature, tñ tres vires in se habet. i. intellectū memoriā et voluntatē. Hā sicut ex patre genera' filius, ex patre filioq̄ pcedit spūssctus: ita ex intellectu genera' volūtas. z extūc ex his duobꝫ pcedit memoria, nō tñ tres anīe sed vna aīa et tres vires. Jn his g interior hō diuinā gerit imaginē. et ex his q̄si excellentioribꝫ aīe viribꝫ iubemur diligere cōditorē nostrū, vt q̄ntū intelligi' diligā'. z q̄ntū diligi' sp in mente habeā'. Nec sufficit de eo intellectus nisi assit in amore eius volūtas, nec hec duo sufficiūt nisi memoria addat q̄ semp in mente intelligentis z diligētis maneat de⁹, vt sic nullū sit momentum q̄ pūtem nō habeat eū in memoria. Sz videamus de sili'tudine. Dicit enī Aug. in li. p̄dicto, ca. xxij. q̄ in hoc hō creat⁹ est ad sili'tudinē dei, qz sicut deus est charitas. bon⁹ iustus z patiēs atq̄ mitis mūdus z miseri cors et cetera sanctaꝝ virtutū insignia que de eo dicunt'. ita hō creatus est vt charitatem haberet vt bon⁹ esset et iustus patiens atq̄ mitis mūdus z misericors. quas ꝓtutes quāto plus quisq̄ in se habet, tanto ꝑpinquior est deo, et maiorē cōditoris sui gerit similitudinem. Si ꝓo quod absit aliq̄s p deuia viciorū z diuertic'la maloꝝ ab hac nobilissima sui ꝓditoris similitudine degenerans oberret, tūc fiet de eo qđ scriptū est Homo cum in honore esset non intellexit. Quis maior homini honor potuit fieri q̄s vt ad similitudinē sui conditoris conderet vt eisdē ꝓtutū vestimentis ornare' q̄b⁹ conditor. De quo legit. Dñs regnauit decorez indutus est. i. oīm virtutū splendore z totiꝰ bonitatis decore ornat⁹, vel qđ maius homini potest esse dedecus aut infelicior miseria q̄s vt hac similitudinis gloria sui conditoris amissa: ad informē z irrationalē brutorum z iumentorū similitudinē dilabatur Quapropt' ꝑm Aug⁹, vnusquisq̄ diligēti⁹

ni.xij. Ethaphi. Si cõcordes. igit dato vno supfluunt alij. Itẽ sicut est in naturalibus sic est in diuinis. Sed hic oĩs pluralitas tendit ad vnum. ergo in diuinis simil'r Nã hic in naturalibꝫ oẽs hoĩes reducunt ad vnũ scz ad Adã. Oĩes celi reducunt z cõtinent sub octaua spera. oĩa tpa cõtinent sub vno euo. Vñ sex dies faciũt vnã septimanã. q̃tuor septimane vnũ mẽsem. xij. mẽses faciũt vnũ annũ. q̃nq; aũt anni faciunt vnũ lustrũ. z sic de alijs. et sic oĩa reducunt ad vnũ. Ita etiã erit in diuinis q̃ oĩa reducunt ad vnũ creatorem. E

Dixi tercio q̃ nostri thematis ꝓsideratio dicit q̃ deus est trinus in ꝓsonis. qõ ꝓbat nũeralis ꝓsonaꝝ distinctio. cum subditur: scim⁹ z loq̃mur pluraliter. ad significandũ tres ꝓsonas patris z filij z spũsscti. Hec aũt trinitas ꝓsonarũ ꝓbat tripl'r. Ipsa em̃ patet in scripturis. ostẽdit in figurꝭ. relucet in creaturis. De ꝓmo quõ sancta trinitas patet in scripturis: dicit Beñ.j. Faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ z silitudinẽ nostram. Qõ exponit magister sñiaꝝ li.j. dist.ij.ca.iij. Dicẽs em̃ Faciamus ad nostrã: pluralitatẽ ꝓsonaruꝫ ostẽdit. Dicẽs ꝓo. ad imaginẽ: vnitatẽ ostẽdit essentie. Ut em̃ dicit Aug⁹. in li. de fide ad Petrũ. Si in illa natura patris z filij z spũsscti vna esset tm̃ ꝓsona: nõ diceret: Faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ nostrã. Cũ em̃ dicit ad imaginẽ: vnã esse naturã ostendit: ad cui⁹ imaginẽ hõ fieret. Cũ ꝓo dicit: nostrã. ostendit eundẽ deũ: nõ vnã sed plures esse ꝓsonas. Vñ dicit Hylari⁹. iij. li. de trinitate q̃ his ꝓbis significat q̃ i trinitate nec diuersitas ẽ nec singl'aritas nec solitudo. sed similitudo z pluralitas seu distinctio. Et idẽ li.iij. de trinitate dicit. Per hoc q̃ dicit ad imaginẽ z silitudinem nõ excludit pluralitas ꝓsonaꝝ. ꝓ hoc q̃ dicit: faciamus ad nostram nõ excludit essentie vnitatẽ. Itez hec trinitas exprimit ibi: cum dicit Beñ.j. In ꝓncipio creauit deus celũ z terrã. vbi p deum significat pater. p ꝓncipium: filius. q̃ ait Jobis. viij. Ego ꝓncipium qui et loquor. Item spũssanctus denotat: cum dr ibidez. Et spũs dñi ferebat sup aquas: ferebat intelligẽ nõ local'r sed potentialiter ẽm Aug. ad Orosium. Itẽ ps. dicit. Verbo dñi celi firmati sunt. et spũ oris eius oĩs virt⁹ eorũ. Verbo: ecce fili⁹. dñi: ecce pater. z spũ oris eius: ecce. ss. Itẽ idẽ ps. Bñdicat nos de⁹ de⁹ nr̃ z bñ. nos de⁹. vbi dicit ter de⁹. Itez Esa. vj. dr q̃ seraphin clamabãt ter Sanctus sctũs sctũs dñs. ad significandũ ꝓsonarum pluralitatẽ. ꝓ hoc aũt q̃ dicit dñs z nõ dñi. significat vnitatem substãtie. Item Mar. vlt. dicit saluator aplis. Ite in orbez vniersum ꝓdicate euangeliũ oĩ creature baptizãtes eos in noĩe patrꝭ z filij z. ss. In noĩe dic nõ in noĩbꝫ. ad significandũ essentie vnitatẽ. ẽm Ambro. li.j. ꝺ tri. Tria aũt noĩa tres ꝓsonas ostendũt. Itẽ j. Joh. v. Tres sunt q̃ testimoniũ dant in celo. pater verbũ z. ss. Et hij tres vnũ sũt. Itẽ aplus ad Gal. iij. Misit de⁹ spũm filij sui. Ecce tres persone. Itẽ Rom. xj. Qm̃ ex ipo. i. deo pr̃e. z ꝑ ipm scz filiũ. z in ipso. i. spũsctõ sunt oĩa ẽm Augst. li.ꝺ trini. Scõo trinitas ꝓsonaꝝ ostẽdit in figuris. Significat em̃ ꝓmo ꝑ tres angelos q̃s Abraã vidit z vnum adorauit Beñ. xviij. Scõo significat ꝑ tres digitos q̃bꝫ eq̃liter appẽdit moles tre. Esa. xl. Tercio ꝑ tres ciuitates refugij equaliter a se distantes. Deute. iij. Quarto ꝑ tres digitos eq̃liter in piete scribẽtes Dañ. v. Quinto ꝑ tres. ꝓagies in vna vite fitas Beñ. xl. Sexto ꝑ tres portas ciuitatꝭ q̃s vidit Ezechiel. vt br̃ Ezech. xl viij. Tercio hec trinitas ꝓsonaꝝ relucet in creaturis in q̃bꝫ est vestigiũ trinitatis. De q̃ dicit Weldenk. sup illo ps. Jn factꝭ manuũ tuaꝝ meditabar. Vestigiũ trinitatꝭ relucet in creaturꝭ. Hã potẽtia ꝺi manifestat creaturaꝝ ĩmẽsitas. Ecce pr̃ cui appropiat potẽtia. Sapiaz oñdit creaturaꝝ decor. Ecce fili⁹ cui appropiat sapia Benignitatẽ oñdit creaturaꝝ vtilitas. Ecce spũssctus. Cõsiderem⁹ g̃ in q̃bꝫ hec tria ꝓsistũt. Immẽsitas est in duobꝫ. i. magnitudine z mlitudie. Mlitudo est i tribꝫ vicz visibilibꝫ. invisibilibꝫ. z ꝓmixtꝭ. Magnitudo in mole z spacio. Moles i massa z pondere. Spaciũ in lõgo lato z pfũdo. z alto. Decor in q̃tuor. in situ motu specie z q̃litate. Sit⁹ in cõpositõe z ordie in loco et tpe. Tps in ꝓpetate. loc⁹ natural' aialis z rõnalis. Local' añ retro dextrorsuz et sinistrorsũ. surssũ z deorsum. Natural' in incremẽto et decremẽto. Aialis i sensibꝫ z affectibꝫ. Rõnalis in factꝭ z cõsilijs. ꝑ hec ꝓfi ad cognitionẽ ꝓfitatꝭ summe ꝓcenerũt. Sz obmissa

voluit nos ꝓticipes eē ipsi⁹ ꝑ sacr̄ale mā ducationē ad faciendū ꝑ ħ mēoriā q̄ drupliciſ sui maxīmi būficij. ſ. sue passiōis. sue ꝓpiatiōis. sue dilectiōis: ⁊ sue vnionis.

De ꝓmo scz de passiōe dic̄ ipe Lu. xxij Hoc facite in mea cōmēoratione. q̄ verba repetit apl's in epla hodierna. j. Corinth xj. vbi exp̄sse dic̄. Quotiēscūq; manducabitiſ panē hūc ⁊ calicē bibetis: mortē dñi annūciabitiſ. Semp q̄dez in mēoria dz eē passio xp̄i. Juxta illō Trenoꝝ. iij. Recordare pauptatiſ mee absinthij ⁊ fellis. Aū Grego. li. iiij. dyalogoꝝ. dic̄. Hec nāq; vi ctima ab eterno interitu aīas soluit: q̄ illā nobis mortē vnigeniti repat. q̄ lz surgēs a mortuis iā nō moriē: mors illi vltra nō dñabiē. tñ in scipo imortaliter atq; incorruptibiliter viuens ꝓ nobis iteꝝ in ħ mysterio sacre oblatiōis īmolaē. Et pⁿ pauca. Hic g̃ pēsemus q̄le sit ꝓ nobis istud sacr̄m qō ꝑ oblationē nr̄am vnigeniti filij passionē semp imitaē. Hec ille. Ber. aūt. Mēoria passionis xp̄i habeē in ħ sacramēto si ad mēoriam reuocet quō fiat panis de grano triturato: mola contrito: in clibano cocto Granū xp̄s est Joh̄is. xij. Nisi granū frumenti. Istud granū triturati est in flagellatione Joh̄is. xix. Tūc apphēdit eū pylatus ⁊ flagellauit. ꝓtritus in mola crucis. Figura de Samsone quē philistijm excecantes molere fecerūt. Sic iudei nisi excecati fuissent mola crucis non attriuissent xp̄m Esa. liij. Attritus ē ꝓpter scelera nr̄a missus q̄z est panis iste in clibanū sepulchri q̄ ad corpus inferni q̄ ad aīam. Ecce mēoriale passionis qō toties recoliē q̄ties istud sacr̄m mād̄icaē. De secūdo scz de mēoria ꝓpiatiōis diuine dī Leuiē. ij. Ꝙ sacerdos tollet pugillū plenū silē ⁊ olei ac totū thus ⁊ ponet in mēoriale sup altare. Hoc est mēoriale ꝓpiatiōis. ꝓ oblationē eīus sup altare ꝓpiatio fit. maxīe ꝑ sacr̄m altaris. ſm Grego. Est aūt sciendū Ꝙ in xp̄o sunt tres substantie scz corpus aīa ⁊ deitas. Per similā ergo caro xp̄i significatur ꝓpter carentiā furfuris. In simila ergo corpis xp̄i mūdicia. In oleo aūt anie sue gratia. In thure vero deitas: cui latria ⁊ honoꝝ debeē q̄ in thure oñdiē. Juxta illō Cathonis. Thure deū placa. Per hanc g̃ similā habemus ꝓpiationē ꝓtra culpam

De tertio scz de mēoria sue dilectionis dī Osee. xiij. Diligā eos spontanee: vbi enumerās dilectōis sue būficia: iter alia ħ subiūgit. Uiuēt tritico. mēoriale eiꝰ sic̄ vinū libani. Pro mēoriali g̃ dilectiōis diuine habes triticū corpis xp̄i ⁊ vinū sanguinis eiꝰ. Dilectio aūt dei q̄ nobis in ħ sacr̄o oñdiē euidenter significaē. ij. Regū xij. vbi tria de ouicula pauperis narrantiē q̄ eam paup emerat: q̄ de pane ⁊ calice suo nutriuerat: q̄ in sinu suo dormiebat. Pauper iste est xp̄s. ij. Corinth. viij. Propter nos egenus factus est. Ouicula buiꝰ pauperis est fidelis aīa Luc̄. xv. Jnueni ouē quā ꝑdideraē. Magna ergo dilectō q̄ hec ouis ꝓcio sanguinis emiē. j. Corinth. vi. Empti estis ꝓcio magn̄. Itē pabulo cordis nutriē Sap̄. xvj. Angelorꝝ esca nutriuisti pl'm tuū. Itē sinu mie sue foueē vt tandem in sinū gl'ie recipiaē Luc̄. xvj. Mortuus est mendicus ⁊ portatus est in sinus Abrae. De quarto scz de memoria sue vnionis dī in Ps̄. Memoriā fecit mirabilium suoꝝ misericors ⁊ miserator dñs: escā dedit timentibꝰ se. Sicut eīm magna est vnio escaꝝ ad sumentē: q̄ carni ⁊ sanguini vniunē. Sic nos mirabiliter vnimur esce corpis xp̄i. Aū Aug. dictū ē in li. cōfess. Cibus sum grandiū. Et sequitur Nec tu me mutabis in te: sed tu mutaberis in me. Ex his oīb⁹ infero q̄ ꝓceptio buiꝰ sacramenti ē pfectio oīm virtutū in nobis. igiē merito ē freq̄ntandū. Et ꝓmo ad fidē catholicā extollendā q̄ cū virtus sit de bono ⁊ difficili: quāto est difficilioꝝ tanto est laudabilioꝝ. Et q̄ istud sacr̄m ē arduū ad credendū. ideo dignificat fidez credentis: ⁊ eiꝰ meritū exaltat. ideo dicit mysteriū fidei. i. bñs secretā ⁊ occultā intelligentiā tenendā ꝑ fidē: q̄ aliud videē aliud sub visis esse firmiter crediē. Scdo ad spem de futuro cōfirmandū: q̄ spes ꝓmissi boni maxime cōseruaē ꝑ arrā. Istud aūt sacr̄m maxie est pignus ⁊ arra future beatitudinis quā expectamus. Unde nō solū est signū remēoratiuū sed etiā ꝓnosticū. ſm Dionisiū in libro de eccl'iastica hierarchia. Tertio ad charitatē nobis incendenda: q̄ naturaliter quilibet inclinaē ad diligendū se diligentes. Et ideo xp̄us vt maxie nos incitaret ad charitatē in ħ

attendat ꝓme ꝺditionis sue excellentiã et venerãdã sancte trinitatis in se imaginẽ agnoscat. honorem q̃ similitudinis diuine ad quẽ creat⁹ ẽ. nobilitate mor̃. exercitatione ꝟtutum. dignitate meritor̃. attẽdat vt cũ apparebit q̃lis sit tũc sibi ei appareat qui eum mirabiliter ad sĩlitudinẽ suã in ꝓmo hoie cõdidit. mirabilit⁹ q̃ in secũdo. i. in seip̃o reformauit. Cuius trinitat̃ sanctissime ꝓsequi clarã gloriã ꝛ facie ad faciẽ intueri nos faciat pater ꝛ fili⁹ ꝛ spiritussanctus. Amen.

De corpore Christi. I.
Sermo LXXXII.

Qui mãducat meam carnẽ ꝛ bibit meũ sanguinẽ in me manet et ego in eo. Joh. vj. Tria sunt ex quib⁹ solet cõmẽdari rex vel ꝓnceps terrenus. Primũ est potentia quia ꝓncipatus non est nisi q̃dam ciuilis ptãs. Ideo dicit Salomõ Prouer. xxix. In mltitudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia principis. Secũdũ est clemẽtia. vñ. iij. Reg. xij. r. ij. Paralip. x. Si placueris ꝓpli huic ꝛ leni eris eos ꝟbis clementib⁹ seruient tibi oĩi tpe. Prouer. xx. Roborat clemẽtia thron⁹ regi⁹ q̃ ptãs sine clemẽtia vertit vex̃ principem in tyrannũ. Jõ dicebat artarxerses rex magn⁹ Hester. xiij. Cũ gẽtib⁹ mltis imperassem ꝛ vniuersũ orbẽ ditiõi mee subiugassẽ. nequaq̃ volui magnitudie abuti potentie sed clemẽtia ꝛ lenitate gubernare subiectos. Tertiũ ẽ magnificẽtia. Magnificẽtia enĩ est ꝟtus solis ꝓncipib⁹ ꝺueniẽs. Ideo dicit Hester. j. q⁹ assuerus rex fecit cenã magnã cũcti ꝓncipib⁹. in q̃ fuit ministrãtiũ habundãtia. vinũ quoq̃ magnificẽtia regia dignũ apponebat. Et ꝺa dñs nr̃ iesus xp̃s est ꝓnceps regũ terre. vt ỏr Apoc. j. Idcirco potest ab ℔ triplici ꝓconio cõmẽdari. ꝛ singulariť in sacr̃o diuinissime eucharistie. In quo ꝓmo oñdit suã oĩpotẽtiã quia nõ minoris ꝟtutis ẽ mũdũ ex nihilo creare q̃ totã substãtiam panis subito in corp⁹ suũ incorruptibile cõuertere. Ideo dicit ꝑs. q⁹ mẽoriã fecit mirabiliũ suor̃ xp̃s in ℔ sacr̃o. Opa enĩz mirabilia declarãt diuinã potentiã ꝓ quibus ꝓpheta dicit. Cõfitebor tibi ꝺa terribiliter magnificat⁹ es. mirabilia opa tua et aĩa mea cognoscet nimis. Scõo christ⁹ oñdit ibi suã clemẽtiã. q̃ totũ semetip̃m ꝺedit tã dignis q̃ indignis. Et ideo sequit. Misericors ꝛ miserator dñs. De q̃ clemẽtia dicit ꝓpha in ꝑs. Suauis dom̃in⁹ vniuersis. ꝛ miserationes ei⁹ sup oĩa opa eius. Tertio xp̃s oñdit ibi suã magnificentiã. ꝺa ibi statuit dari vnũ ferculũ q̃d habz plus in se de ꝓciositate q̃ suum totũ regnũ. ideo ꝑs. extollẽs magnificẽtiã diuinam dicit. Oculi oĩm in te sperãt dñe. et tu das escã illis in tpe oportuno. Et ꝺa oportuna man⁹ i ꝓncipe designat magnificẽtiã. ideo dic̃. Aperis tu manuz tuã ꝛ imples oĩe aĩal benedictiõe. Tãtã igit̃ saluator̃ nr̃i potẽtiã. tantã clemẽtiã tãtã magnificẽtiã ꝓsiderãs sct̃a mr̃ eccĩa erga se ex maxĩa xp̃i dilectione ꝛ caritate ostensa. merito ℔ dignissimũ sacr̃m tanto deuoti⁹ tanto celebri⁹ venerari cẽsuit q̃nto maiora ex eodẽ sibi beneficia ꝓcessisse ꝓspicit. Quoz quidẽ beneficior̃ illud q̃dẽ ꝓcipuũ videt q⁹ ℔ venerabile sacramẽtũ facit in nobis manere deũ ꝛ nos in ẽo. Hinc saluator loquẽs de ꝓfectiõe huius sacr̃i dicit in verbis ꝓpositis. Qui mãducat meã carnẽ ꝛ bibit meũ sanguinẽ in me manet ꝛ ego in eo. Circa materiã pñtis sermonis triplex põt occurrere dubitatio. Prima: quare xp̃us instituẽs istud sacr̃m voluit nos participes esse eiusdem ꝓ sacramẽtalẽ mãducationẽ. Scõa quare cũ xp̃s istud sacr̃m instituit sub duplici specie. ecclesia romana nõ tradit laicis illud nisi sub vna. Tertia q̃ ꝛ q̃nta sit vtilitas hui⁹ sacr̃i vltra alia sacr̃a. Ista tria tãgunt̃ ℔ in verbis ꝓpositis. Nã sacramẽtalis ꝓceptio tangit̃. cũ dicit̃. Qui mãducat. Sub duplici specie institutio tangit̃. cũ dicit̃. carnẽ meã ꝛ sanguinẽ meuz. vtilitatis fructus ꝛ effectus salutaris consecutio. cũ ỏr. in me mãet ꝛ ego in eo. A

Dixi primo q⁹ tangit̃ ℔ sacramentalis ꝓceptio hui⁹ digĩssimi sacr̃i cũ ỏr Qui mãducat. Ex q̃ occurrit illa ꝓncipa ꝺubitatio. q̃re xp̃s instituẽs istud sacr̃m voluit nos ptricipes eẽ eiusdẽ ꝓ sacr̃alẽ mãducationez. Ad istud aũt dubiũ rñdet beat⁹ Tho. in q̃dã ꝓmõe di. Q̃ xp̃s instituens ℔ sacr̃m

ptiõe intelligeret. Istud ptz ex eo: qz xp̃s ꝯcludendo post oĩa sua dicta. de h̃ sacr̃o finaliter dicit. Qui mãducat hũc panẽ viuet ineternũ. Cũ ergo sub spẽ panis istud sacr̃m ꝯfert vitã. igit̃ sufficit fidelib⁹ laicꝭ sub vna specie ad salutẽ: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs tal'r suscipiẽs implet p̃ceptũ xp̃i: qd̃ d̃r de carne ⁊ sanguine. Et potest ex his sic ꝯcludi heretico. Aut em̃ totus xp̃us est ⁊ integer sub specie panis aut nõ. Si nõ tunc falsum dicit. Ego sum panis viuus q̃ de celo descendi. Ex quo em̃ nõ ẽ totus: quõ est viuus. Si aũt est totus ⁊ viuus. igit̃ ẽ cũ sanguine. cũ sanguis sit sedes aĩe. que est vita corporis. Si igit̃ tot⁹ cũ sanguĩe igit̃ q̃ sumit corpus sub spẽ panis: sumit ⁊ sanguinẽ. Secũdo idẽ ꝓbat̃ ꝑ illd̃. Ex cũ xp̃s docuisset discipulos orare ꝓ necessarijs ad salutẽ inq̃t. Sic orabitꝭ. Pater nr̃ ⁊c. panẽ nostrũ sup̃substantialẽ da nob̃ hodie. Math. vj. Luc. xj. Ex vtiq̃ de hoc sacr̃o exponit̃ s̃m Hiero. Ciprianũ ⁊ Nicolaũ de lyra. Vñ petendo h̃ sacr̃m petimus om̃ia alia: q̃ om̃ia ordinãt̃ ad ip̃m: q̃ ideo dicit̃ q̃tidianus: qz q̃tidie sumit̃ per ministros eccl'ie ꝓ se ⁊ ꝓ tota cõmunitate Hec Lyra. Nulla aũt fit mẽtio ibi de specie vini. Tertio idẽ ꝓbat̃ ꝑ illud qd̃ in veteri testamento figuratũ est de h̃ sacramẽto. Et p̃mo de Melchisedech. q̃ in figura xp̃i panẽ ⁊ vinũ obtulit. Gen. xiiij. ad Hebre. vij. Istud aũt fuit in figura sicut ⁊ cetera. j. Corinth. x. Om̃ia in figura ꝯtingebãt illis. Non legit̃ aũt melchisedech sic dedisse ꝓpl'o: sed per semet tm̃ sic obtulisse more sacerdotis. Quarto idem ꝓbat̃ de agno pascali. vbi solum p̃cipit̃ esus agni nõ aũt aliqua bibitio vini. Agnus aũt est figura huius sacr̃i: cũ de xp̃o dictũ sit. Ecce agnus dei q̃ tollit pctã. Joh. j. Quito idẽ ꝓbat̃ de manna qd̃ dabat̃ populo isr'l sine aliqua bibitione vini. ⁊ tñ habuit ꝑ se omne delectamentũ suauitatis: vt dicit̃ Sap̃. xvj. Sexto idem ꝓbat̃ ꝑ illud Leuit. j. vbi dicit̃. Ex sacerdos sumens offerat ꝓ peccato sacerdotis vel etiam totius multitudinis: ⁊ aspergat ꝯtra velum sanctuarij: ⁊ de eodẽ ponat̃ sup̃ cornu altaris residuũ fundendo sup̃ basim altaris holocausti. Et. xvij. ibidẽ d̃r. Sanguinẽ dedi vob̃ vt sup̃ altare in eo expietis ꝓ animab⁹ vr̃is. Ecce quicq̃d de sacrificio sanguinis fuit in veteri testamẽto totũ refert̃ ad sacerdotẽ ⁊ nõ ad ꝓpl'm. In cui⁹ signũ soli sacerdotes vtebant̃ libaminib⁹. i. his sacrificijs q̃ fiebant ex fluida materia. scz oleo vino. Septimo idẽ ptz de Abraam q̃ venientib⁹ ad se angelis fecit cõmisceri tria sata farine ⁊ panẽ fieri nulla mentiõe facta de vino. Gen. xviij. Octauo idẽ ptz de comestione helye q̃ comedit panẽ subcinericiũ: ⁊ ciphũ aque bibit. Nõ aũt vini in q̃ sacr̃m sanguis xp̃i ꝯficit̃. Nono h̃ idem ptz ex praxi xp̃i ⁊ apl'oꝝ. Nam nõ legitur xp̃s aliquẽ laicũ sub vtraq̃ spẽ p̃ter solos apl'os. xij. cõmunicasse. q̃s tũc ⁊ sacerdotes ordĩauit: vt ptz Joh. xiij. Mar. xiiij. ⁊ Luc. xxij. Et tamen si ista cõmunio fuisset de necessitate salutis vtiq̃ nõ p̃termisisset matrẽ suã charissimã ⁊ alios minores. lxxij. discipulos. de q̃b⁹ nulla fit mẽtio tanq̃ laicis. Decimo ptz hoc ex pluribus cõuiuijs ꝑ xp̃m factis. in quib⁹ nũq̃ legit̃ xp̃m aliquẽ potasse: vt dicit̃ Math. xiiij. ⁊ Joh. vj. de quinq̃ panib⁹. ⁊ iteruz Marci. vij. de septẽ panib⁹. Vñ ⁊ post resurrectionẽ cũ duob⁹ discipl'is in Emaus solum panem legit̃ fregisse. Luce vlti. Et tamen ille panis figurabat corpus christi s̃m Aug⁹. in libro de ꝯcordia euangelistarũ s̃m Bedam Theophilũ ⁊ om̃s alios. Itẽ Joh. vlti. Christus post resurrectionẽ apparẽs discipulis comedit cũ illis tm̃ piscem assum ⁊ fauũ mellis. De quo dicit Inno. Greg. ⁊ Aug⁹. Ex piscis assus xp̃s est passus. Vndecimo h̃ patet expresse ex praxi apostoloꝝ in p̃mitiua ecclesia. Act. ij. vbi dicit̃. Ex om̃s fideles erant ꝑseuerãtes in doctrina apostoloꝝ ⁊ fractione panis. Et Magister in scolastica hystoria exponit. id est eucharistie. vbi nulla mentio fit de vino. Itẽ nullus apostolus legitur h̃ dogmatizasse vniuersal'r p̃terq̃ paulus solis corinthijs: apud quos erat talis consuetudo. nec apostolus ita p̃cepit faciendũ: sed narrat ꝑ xp̃m ita factum. quos qz abutebant̃ isto sacr̃o in sumendo sanguinem in multa materia reprehendit dicens. Alius aũt ebrius est. ⁊ tamen si fuisset hoc necessitatis quilibet apostol⁹ hoc in verbis docuisset ⁊ scriptis reliquisset. Duodecimo hoc patet ex praxi multoruz

sacro suā maximā dilectionē nob voluit ondere. In q̄ nō sua sed scipm nob dedit. vnde istud sacm est qō maxime eccliam tenet in sanctitate z puritate. Sicut dicit Dionisius de ecclīastica hierarchia. Sic qz ptz ex his solutio pme dubitatiōis que fuit cur xpus instituēs istud sacm voluit nos esse pticipes ipsi⁹ p sacralem pceptionē: q̄ est māducatio: qm vt audistis b exigebat q̄druplex meritale magni beneficij hūano generi impensi. s. passionis. ꝓpiciatiōis. dilectiōis. z vnionis. Insup reqrebat hoc ipm pfectio triplicis virtutis pncipalis. s. fidei. spei. z charitatis. q̄ pb sacm pficiunt. z tantū de pmo. B

Dixi secundo q̄ in verbis p missis tangit hui⁹ sacri sub duplici specie institutio: cū dicit. Hec carnē z meū sanguinez. Exq̄ occurrit illa scda dubitatio. Cū xps istud sacm instituit sub duplici specie. cur eccīa romana nō tradit illud laicis nisi sub specie vnica. Circa cui⁹ dubitatiōis solutionē etiā illud ē ꝓsiderandū. Q̄ cū xpus hic asserat esse carnē suā z sanguinē suum quare sub ꝓpriis speciebꝫ carnis z sanguinis nō potius sumit qz sub alienis. scz panis z vini. Istud igit pmo est soluendum Assignat triplex efficax ratio ad hoc q̄re nō sumit sub ꝓpria specie sed aliena. Prima est: vt fides habeat meritū. dū aliud credit. aliud cernit exterius. Vñ Joh. xx. dictū est thome. Beati q̄ nō viderūt z crediderūt. Nam ſm Greg. ibidē. Fides nō habet meritū cui rō hūana pbet experimētū Scdo iō ne horreret animus qō cerneret oculus. De ꝓse. di. ij. q̄d sit. Horret nāz animus carnē crudā comedere: qō bestiarū ꝓpriū esse videt. Tertio ad ridiculū paganoz euitandū. De ꝓse. dis. ij. Utrū. Nam merito insultare nob possent q̄ deū carnalē hūtes totiens ipm vorauremus. His p̄missis veniam⁹ ad ꝓpositā dubitationē soluendā. Pro cui⁹ solutione pono istam catholicā ꝓclusionē. Cōmunio eucharistie sub vtraqz specie. scz panis z vini nō est necessaria toti plo credentium simpliciter z absolute ad salutē. licz xpus de vtraqz specie in verbis istis faciat mētionē. Istā ꝓclusionē pbo pmo p legē diuinā. Scdo p ꝓsuetudinē z praxim eccle sie ꝓmittue. Tertio p sacra ꝓcilia. Quarto p dicta sanctoz doctoz in lege dei veraciter se fundantiū. Et pmo ꝓbat hoc p legem diuinā tā noui q̄z veteris testamenti. Nā in lege noua xps loquens de b sacramēto. xv. vicib. vl' forte pl'ib fecit mētionē de hoc sacro. De pane q̄dē z de māducatione: tm. xi. vicib. De māducatiōe vero carnis z bibitiōe sanguinis quater. De vino ꝯo in toto pcessu nō fecit mētionē: vt ō: Joh. vj. p totū. ad ostendendum vtiqz manifeste q̄ sumere sub altera specie tm. scz sub specie panis sufficit ad salutē. z q̄ sub specie panis ꝓtinet vera caro xpi: z verus sanguis ipsi⁹. Vñ inquit Oꝑamini cibū q̄ nō perit: sed q̄ ꝑmanet in vitā eternā: quē filius hois dabit vobis. Hūc em pater signauit deus. Ecce ꝓmū testimoniū in q̄ nullā mentionē fac de potu. z dic cibū ꝑmanere z sufficere in vitā eternā. Itē ibidē. Non moyses dedit vobis panē: sed pater meus dat vobis panē de celo vez. nō dicit z sanguinē. Ecce secūdū testimoniū. Itē ibidē. Panis em dei est q̄ descēdit de celo z dat vitā mūdo. Ecce tertiū testimoniū. Itē. Ego sum panis vite. q̄ venit ad me non esuriet: z q̄ credit in me nō sitiet vnq̄z. Itē b in euāgelio. Ego sum panis viuus q̄ descēdi de celo. Item ibidē. Hic ē panis de celo descēdēs. vt si q̄s ex ipso māducauerit nō moriat. Item vij. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. Si q̄s manducauerit ex b pane viuet in eternū. Itē. viij. Panis quē ego dabo caro mea ē p mōi vita. Itē. ix. Amē amē dico vob. nisi manducaueritis carnē filij hois z biberitis ei⁹ sanguinē: nō hēbitis vitā in vob. Ubi pmo incipit facere mentionē de bibitione sanguinis. nullā tm facit mentionē de spē vini. Itē. x. Qui manducat meā carnē z bibit meū sanguinem hz vitā eternā. Itē. xj. Caro mea vere est cib. z san. me. ve ē potus. Itē. xij. in verb nīi thematis. Qui māducat meā carnē z bi. me. san. in me māet. In q̄bꝫ solū q̄tuor locis fit mentio de potatiōe sanguis z nullo mō de potatione vini. Cū igit sub spē q̄ sumit sub vna spē sumat vtrūqz. s. carnē z sanguinē. z iplet dñi mādatū illō. Nisi māducaueritis. dato etiā q̄ de sacrali sum

miniſtrat. ⁊ q̄cūq; hunc panē manducauerit viuet in eternū: qz corpus xp̄i eſt. de ꝓſe. di. ij. Reuera. ⁊. c. oīa. ⁊. c. in illo. ⁊. c. nō iſte. ⁊. c. ante benedictionē. In q̄bus oīb⁹ habet ꝙ ſumptio eucharistie ſine ſāguine ſufficit ꝑ ſe ad ſalutē ſub ſpecie panis. Itē Aug⁹. in epl̄a ad Hircanū. X̄ps panis eſt. de q̄ q manducat viuet in eternū. de ꝓſe. di. ij. X̄ps. Idem in ſimone de verbis dñi. ⁊ habet in gloſa. j. Coz. xj. et ſup Ps̄. xxxiij. vbi ſemp facit ſolum mentionem de pane. ⁊ nihil de potu. Idē Hilarius in mltis locis de trinitate. de cōſe. di. ij. Si nō ſūt. ⁊. c. in xp̄o p̄r. Itē hiero. exponēs illa verba niſi māducaueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis eius ſanguinē. dicit intelligendū eſſe de māducatiōe ſpūali. q̄ eſt incorꝑatio fidelis aie ꝑ gr̄am per quā incorꝑat tāq; mēbz corpori xp̄i myſtico. Itē magnus Inno. de officio miſſe dicit ꝙ vbi vinū nō poſſet inueniri pōt licite alterutrū ſine altero ꝓſecrari. q̄ nō eſt neceſſitatī abſolute. Idē doctor Alexander de hales in q̄rta ꝑte ſūme ſue dicit. ꝙ x̄ps integre ſumit ſub vtraq; ſpecie. q̄ licz ſumere ſub altera ſpecie tm̄. ſicut fit a laicis vbiq;. Oēs aūt Canones in ꝓtrariū allegati ꝑ hereticos. intelligunt de ꝓficiēte p̄sbytero q̄ ſub vtraq; ſpecie dz ſumere Et idē dicit ſup Johem. ℒ Si q̄s aūt q̄rit q̄re ita eccl̄ia ꝓſueuit diſpenſare laicis ſub vna ſpecie. Rñdeo ꝙ h̄ fit ꝓpter plura. Primo ꝓpter periculū infidelitatis q̄ ſe poſſet mentib⁹ infidelitū ingerere ſi ſemp in ſpecieb⁹ panis ⁊ vini dareť. poſſent em̄ ſimplices credere ⁊ intelligere ꝙ ſub altera ſpecie nō eſſet totus x̄ps: ſz tm̄ ſub vtraq;. Itē ꝓpter ꝑiculū effuſionis q̄ de facili cōmitti poſſet in multitudine populi. Itē ꝓpter periculū corruptionis q̄ facile in eſtate ꝓtingeret in regionib⁹ calidis. Itē ꝓpter ꝑiculū q̄ poſſet ꝓtingere in portando ad infirmū. Idē tenet albertus magnus in tractatu de officio miſſe ⁊ etiā ponit ꝙ in regionib⁹ carentibus vino poſſet diſpenſari etiā cum ſacerdotib⁹ vt ſine vino conficerent in ſolo pane hoc ſacramentū. Idem beatus Tho. in. iij. ꝑte ſūme ſue. q. lxxx. arti. xj. dicit. Q̄ duo ꝓſiderant circa vſum huius ſacramēti. vnū ex parte ipſius ſacramēti: aliud ex parte ſumentiū. Ex ꝑte ſacri cōuenit ꝙ vtrūq; ſumat: qz de vtroq; ꝓfiſtit perfectio ſacramenti. Et ideo: q̄ ad ſacerdotē ꝑtinet h̄ ſacramentū ꝓfecrare ⁊ ꝓficere. nullo mō debet corpus xp̄i ſumere ſine ſanguīe. Ex ꝑte aūt ſumentiū requirit ſūma reuerētia ⁊ cautela ne aliquid accidat q̄d vergat in iniuriā tanti ſacramenti. q̄d p̄cipue poſſz accidere in ſanguinis ſumptiōe. q̄ q̄dez ſi incaute ſumeretur defacili poſſet effundi. Et q̄ creſcente multitudīe ꝑſ̄i xp̄iani. in q̄ ſunt ſenes ⁊ iuuenes ⁊ paruuli: quoz q̄dam nō ſunt tante diſcretiōis vt cautelaz debitā circa huius ſacramēti vſum adhiberent: ideo ꝓuide ordinatum eſt vt ꝑſ̄is ſanguis ſumēdus nō deť: ſed ſolū a ſacerdotib⁹ ſumať. Hec ille. Idē dicit ſup Johānē in poſtilla. ⁊ ibidē Nicolaus de Lyra ſil̄iter. Si q̄ querat hereticus q̄re ſacerdotib⁹ ſic licet ⁊ nō laicis. Rñdeť ꝙ h̄ eſt ꝓpter ꝓfectionē ſacramenti quā ſoli ſacerdotes ⁊ nō laici debent ꝓpagere. vt dicē Tho. ſup. iij. ſenten. di. xij. Scōo hoc fit ꝓpter ꝑiculum effuſionis: qz facilius vna gutta ſanguinis laberet q̄z vna particula corꝑis xp̄i ſm̄ ſe ꝑm̄. Idē ponit Bonauentura diſ. xj. q̄rti ſenten. di. ꝙ q̄tū ad efficaciam huius ſacri ſufficit ſub altera ſpecie ſed q̄tum ad ſignificantiā nō ſufficit. ⁊ iō ſolus ſacerdos q̄ ſignificat paſſionez xp̄i in h̄ ſacro ſub vtraq; ſpē ſumit. Populꝰ aūt q̄ efficaciā ⁊ vtilitatem gratie querit ſub altera tm̄ recipit. cum ſub altera tota gratia xp̄i ꝓtineť. Hec ſentētialiter ibidē Sil̄iter Richardus de media villa. Idē petrus de tarentaſia diſ. xj. q̄rti ſentētia x. Petrus de palude patriarcha Hieroſolimitanus. Sil̄r Scotus ſubtilis doctor Thomas de argentina: ꝙ q̄tum ad rem ſignificatam ſub altera ſpecie dať vtrūq;. licz nō q̄ ad ſpēm ſignificantē. Dicit etiā ibidē ꝙ ſacerdos ꝓficiens ſub vtraq; ſpecie. ideo facit vt ſignificet ꝙ ꝑ paſſiōis chriſti fuit ſanguis ſeparatus a corꝑe ꝑ effuſionē. Ad idem Hugo poſtillator totius biblie. Sil̄iter q̄dam doctor anglicus q̄ dicit ſiſcare ſup quarto ſententiaz. diſ. xj. dicit addens vltra predicta hanc rationē Q̄ ſicut in veteri teſtamēto de ſacrificijs ⁊ oblationibus ſumebāt omnes offerentes. de libaminib⁹ que ꝓſiſtebant in mate

sanctoꝝ qui in infirmitate positi sub vna specie solũ cõmunicabãt ꝑ modũ laicoꝝ. licet etiã fuissent sacerdotes. sicut patz de beato Hieronymo. De q̃ scribit eusebius in epl'a ad Augustinũ. Sil'i mõ beatus Ambrosius legit̃ cõmunicasse de manibꝫ beati honorati vercellẽsis epi. Idez legit̃ fecisse beatus Bñdict⁹: Idẽ legit̃ fecisse beatus Agapitus papa q̃ quendã claudũ sub vna specie cõmunicans fert̃ ꝑfecte curasse. Idem narrat Guilhelmus in suo sacramẽtali Hugonẽ de sancto victore: doctorẽ maximũ in extremis fecisse. Tredecimo hocidẽ ꝓbat̃ ꝑ canonẽ Isidori ex libro ꝯcilioꝝ: q̃ in sexta synodo Constantinopolitana dicit. Citra sanguinẽ. i. excepto sanguine cerimonias in ecclesijs celebramus. q̃si di. laicalẽ cõmunionẽ: q̃ ẽ ex statuto ⁊ p̃cepto eccl'ie introducta: q̃si q̃dam cerimonie sine sanguine damus. Et sequit̃ de cõione sacerdotali. Ita quippe accedimus ad bñdictiones archanas et sanctificamur ꝑticipes effecti tam sancte carnis q̃ꝫ p̃ciosi sanguinis xp̃i. Hec ille. Hocidẽ oñdit ꝯciliũ. xij. toletanũ qd̃ narrat mltos infirmos reiecisse eucharistiã. ꝑ eo q̃ dat̃ sine haustu dñici calicis: cum alias multi infirmi nõ possent q̃cq̃ꝫ deglutire ꝓpter siccitatẽ oris. Idẽ patz ex ꝯcilio Remensi. de ꝯsecra. di. ij. Peruenit. Ubi declarat̃ q̃ sufficit dare eucharistiã infirmis sine vino. Idem dicit ꝯciliũ wormacien̄. qd̃ p̃cepit hr̃e paratã hostiã ad cõicandũ infirmũ nulla mentiõe facta de vino. vt de ꝯse. di. ij. Presbyter. ⁊ hec vocat̃ sepius laica cõmunio: vt. l. dis. Si eps. ⁊ lv. dis. Si euãgelista. vbi d̃r q̃ ep̃us vel p̃sbyter ꝓpter crimẽ capitale ꝑ ip̃m cõmissum depositus: laicalẽ cõmunionẽ tm̃ accipiat q̃ꝫdiu vixerit. Idez habet̃ ex ꝯcilio Sardinen̄. ꝑ duo decreta. vbi sil'iter laicam cõmunionẽ vocat sub vna specie. scz corpus xp̃i. ꝑm Abbatẽ. ꝑm Inno. i. viaticũ. ꝑm Hostien̄. i. panis bñdictus vel corpus xp̃i. Idẽ Joh. andree in nouella de electione. osius. Idez patet de ꝯse. dis. ij. In tribꝫ. vbi p̃cepit clemẽs papa p̃sbyteris reliq̃as fragmẽtoꝝ corporis xp̃i custodire. nulla mẽtione facta de vino. De cuius tñ custodia si fuisset in vsu maior cautela fieri debuisset. Unde dicit Archidia. de ꝯse. dis. ij. Presbyter. q̃ nõ p̃cipit ꝑuare sanguinẽ: qꝛ opus esset nimia cautela ĩ eo ꝑuando. Et sequit̃. Nec ẽ opus: qꝛ vbi est corpus ibi est sanguis. Itẽ sancta synodus romana cui presedit Leo papa. de ꝯse. di. ij. in q̃bꝫ. dicit. Idez est corpus de q̃ dictũ est. Caro mea vere est cibꝫ: ⁊ sanguis meus vere ẽ potus. Et sequit̃ ibidẽ. Corpus xp̃i edimus vt vite eterne possimus esse ꝑticipes. Ecce quõ illa copulata solo corꝑe xp̃i attribuit ꝯciliũ vt ĩnuat q̃ sufficit sumere sub altera spẽ. Quis autez nisi fatuus audeat ꝯtradicere tantis ꝯcilijs quoꝝ est saluberrima auctoritas: ⁊ q̃bus eccl'ie negocia terminãt̃: vt dic̃ Aug. ad Januariũ ⁊ Grego. xv. dis. Canones. dic̃. Ex sicut q̃tuor libros euãgelij: sic q̃tuor ꝯcilia suscipe ⁊ venerari debem⁹. Decimoq̃rto hoc idẽ ꝓbat̃ ex antiq̃ssima consuetudine eccl'ie. Sunt em̃ fere ducenti ⁊ plures anni: ex quo doctores catholici scribentes de h̃ sacr̃o nihil faciũt de ꝑceptione vini in calice. ĩmo a tanto tempe semꝑ astruũt scripturis ⁊ exẽplis nõ esse necessariam sumptionẽ sanguinis xp̃i in calice ipsis laicis ꝑsonis. Unde indubitant̃ tenendũ est q̃ nũq̃ꝫ fuit in eccl'ia de vniuersali ꝯsuetudine eccl'ie: sed ꝑm variũ exemplũ xp̃i in cena. varia fuit ꝯsuetudo in diuersis ecclesijs. Cũ ḡ generalis ꝯsuetudo iam a tot annis sic obtinuit. nõ licz eã immutare. eo q̃ maximã vim habet legis vt dicit Tho. ij. ij. q. iiij. arti. xij. Et ideo dic̃ Aug⁹. ad Cassulanũ. Ex ꝯtẽptores ꝯsuetudinis eccl'ie vniuersalis sicut ꝯtemptores legis puniendi sunt. xij. dis. De his. Turpis em̃ ꝑs est que toti nõ ꝯgruit vniuerso. viij. dis. Quo iure. Ex his infero q̃ sentiens ꝯtra ꝯsuetudinẽ ecclesie vniuersalis in sacramentis: hereticus est censendus. ptz ꝑ beatũ Thomã. ij. ij. q. xciij. vbi dicit. Sicut em̃ falsarius eẽt q̃ aliqua ꝓponeret ex ꝑte alicuius q̃ nõ essent sibi cõmissa. ita vitium falsitatis incurrit qui ex parte ecclesie cultũ exhibet diuinũ cõtra diuinam auctoritatẽ ab ecclesia consuetã

Decimoq̃nto hoc idẽ ptz ꝑ sanctos doctores antiquissimos. Nã Ambro. in lib. de sacramentis: ⁊ in libro de paradiso dic̃ Ista esca quã accipitis. iste panis viuus q̃ de celo descẽdit vite eterne substãtiã ad

mãserint. quodcũq; volueritꝭ petetis fiet vobis. Maneamus ergo in xp̃o ꝑ huius sacr̃i gratiã vt secum tandẽ manere possimus in celo ꝑ gl̃iam. Ad quã nos ꝛc.

De corpore Christi. II.
Sermo LXXXIII.

Qui mãducat hũc panem viuet in eternũ. Joh. vj. Qm̃ vt ait Alexander papa q̃ntus a beato petro. cuius verba ponunt̃ in decreto. de ꝯse. dis. ij. Nihil inquit in sacrificijs maius esse potest q̃ corpus ꝛ sanguis xp̃i. nec vlla oblatio hac potior esse potest. sed hec oẽs p̃cellit que pura ꝯsc̃ia dño offerenda est. ꝛ pura mente sumenda atq; ab oĩbꝫ veneranda. ꝛ sicut est potior ceteris. ita potius excoli ꝛ venerari debet Nec ĩmerito in hoc sacr̃o nõ figura sꝫ res nõ creatura sꝫ creator. nõ quicq̃ terrenũ sed totũ celeste ꝯtinet̃. eo ꝙ hic est panis q̃ de celo descendit. hic est caro vera data ꝑ mũdi vita. nõ alia plane caro q̃ q̃ nata est de virgine maria ꝛ passa in cruce ꝛ resurrexit de sepulchro. Ita dicit btũs Ambro. Hec inquit caro est: vt ait Aug. in libro de verbis dñi. in qua dei patris filiꝰ sacerdos f̃m humanitatẽ se ꝑ nobis acceptabile fecit sacrificium ꝛ obtulit deo. vt ipse idem sit sacerdos ꝛ sacrificium: ꝑ qđ q̃dem sacrificium nos cũ xp̃o vnũ efficimur: qꝛ pater in illo est: ꝛ ille in nob̃. Ait Hilarius de trinitate lib. viij. Quis igit̃ tanti doni digne poterit enarrare magnalia: quis effari ꝛ eloqui mysteria aut ꝓnũciare sufficiat fructuosissima hũano generi misericorditer in ipso collata oblectamenta. Hic est em̃ panis p̃stitus de celo homini: habens in se omne delectamentũ ꝛ oẽm saporem suauitatꝭ. Sap̃. xvj. Est itaq; panis iste pãis vite: datꝰ nob̃ in mẽoriam illius q̃ nos esurientes impleuit bonis Luẽ. ij. Et mortuos morte sua ad vitam reduxit eternã. quẽ qui mãducat panem viuet ineternũ. Unde istud sacramẽtum merito dicit̃ sacramentũ pietatis. vl̃ qꝛ est sacramentum sancte religionis ꝛ diuine culture. vel quia deus ex pietate hoc instituit: vt dicit archidi. xxiij. q. iiij. Ip̃a pietas. Magna reuera pietas diuina in hoc apparuit. que videns mundum languidum medicinã sui corporis ꝛ sanguinis reparauit. dicẽte beato Aug. sup̃ Ps̃ xxxiij. Omelia. ij. Uere magnus deus et magna misericordia eius: qui nobis dedit manducare corpus suũ in q̃ tanta perpessus est. Hec Augꝰ. Magne igit̃ debet esse mẽorie apud nos: ĩmo iugis ꝛ ꝯtinue recordationis tante pietatis beneficium ꝛ nũq̃ obliuiscenda tante clementie miseratio. ꝓpter qđ sancta mater eccl̃ia spũsancto afflata mellifluam dulcedinem tante benignitatis nolens obliuisci qua deus om̃ipotens ꝑ viscera misericordie sue eaꝫ visitauit. ꝛ q̃si esurientem ꝛ inanem aĩaꝫ eius repleuit bonis ꝛ satiauit. ꝛ si ꝯtinue ipsius tam visceralis pietatis memoriaꝫ cõgruo recordio ageret tam in missaꝝ celebrationibꝫ q̃ in ꝓpl̃oꝝ ꝓcurationibus ꝛ manducationibꝫ. dignũ tñ duxit solẽniori nihilominus ꝛ honore ꝛ gratiarũactione clariori memoriale dilectissimũ institutionis tanti sacramenti. necnõ mortis pariter ꝛ passionis christi cuius illud memoriale existit semel in ãno deuotissime ꝛ honorificentissime celebrare. Nam vt dicit Aug. sup̃ Ps̃. xx. Licet xp̃s sel̃ mortuus est iustus ꝑ iniustis: ꝛ scimus ꝛ certũ habemus ꝛ spe ĩmobili retinemus: qꝛ xp̃us resurgẽs ex mortuis iam nõ morit̃: mors illi vltra nõ dñabit̃. sicut dicit apostolꝰ. tamen ne obliuiscamur quod semel factũ est: in memoriã omni anno fit: quotiens pasca celebratur. nunquid totiens christus moritur ꝛ occiditur. Absit. Sed tñ ãniuersaria recordatio representat quod olim factum est: ꝛ sic nos facit moueri tãq̃ videamus p̃sentẽ christũ in cruce. habentur verba de ꝯse. dis. ij. Semel xp̃us Quia igitur memoria tanti sacramẽti cõgrue feria q̃nta in cena dñi locum habere nõ potuit ꝓpter alioꝝ officioꝝ ecclesasticorum occupationem. Ideoq; visum est ecclesie spiritusancto afflate vt expeditis festiuitatũ scꝫ pasce. ascensiõis: ꝛ penthecostes: necnon sancte trinitatis solennijs. hodierna die recolatur mẽoria istius sacramẽti ꝛ cibi dulcissimi. cuius recordiũ mentem delectat: quia esca angelorum Sapientie. xvj. virtutem roborat: qꝛ panis cor homĩs ꝯfirmet: ꝛ vitam gratie ad

ria liquida soli sacerdotes. Ita circa hoc sacr̄m ꝓpl's debet sumere tm̄ spēm panis solidā: sacerdotes aūt spēm vini liq̄dam. Ex his potest patere ꝙ verbū nr̄i thematis de carne ⁊ sanguine xp̄i intelligenduz est de spūali manducatiōe ⁊ bibitiōe: que est incorꝑatio corꝑi xp̄i ꝑ gr̄am ⁊ charitatē. ⁊ hoc ostendit istud verbū. qd̄ sequitur In me manet ⁊ ego in eo: vt dicit Aug⁹. sup Joh̄em Omel'. xxiij. vbi ip̄e dicit ꝙ si h̄ intelligeret̄ de manducatōe sacr̄ali: tūc falsum est: qꝛ multi manducāt sacr̄al'r. et tn̄ nō manent in deo. nec deus in eis. igit̄ s̄m ip̄m intelligit̄ de spūali ꝓut ipse etiaz dicit Thomas in postilla. Christus ergo hic intelligit cibū ⁊ potū societatē sanctorū. corꝑis ⁊ membroꝝ suoꝝ qd̄ est sancta eccl'ia in p̄destinatis ⁊ vocatis ⁊ sanctis ⁊ glorificatis ⁊ iustificatis ⁊ fidelib⁹ eius Et qꝛ ꝑ alterā speciē sufficienter hō incorporat̄ corpori xp̄i mystico. ideo sufficit sūptio alteri⁹ spēi. ⁊ tantū de scd̄o. D

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis tangit̄ hui⁹ sacramenti vtilitatis fructus ⁊ effectus salutar⁹ ꝯsecutio. cū d̄r. In me manet ⁊ ego in eo. In quo denotat̄ vtilitas hui⁹ sacramenti vltra om̄ia alia sacramenta. Pro q̄ sciendū ꝙ s̄m Tho. sup illud Joh̄is. vj. Ego sum panis viuus. Hoc sacr̄m ē dn̄ice passionis remēoratiuū. Et ꝯtinet in se xp̄m passum. Un̄ quicq̄d est effectus dn̄ice passionis ad nos. totū etiaz est effectus huius sacr̄i. Nihil em̄ aliud ē hoc sacr̄m q̄ applicatio passionis ad nos. Nō em̄ decebat xp̄m s̄m suā p̄sentiam semꝑ esse nobiscum. ⁊ ideo hanc voluit supplere ꝑ hoc sacramētū. Unde manifestū est ꝙ destructio mortis quā christus morte sua destruxit: ⁊ reparatio vite quā christus reparauit resurgēdo est effectus huius sacramēti. Et qꝛ vita quā confert nō est solum vita vnius hominis: sed quantū in se est vita totius mūdi: ad quā sufficiēs est mors xp̄i. j. Joh̄. ij. Ipse est ꝓpiciatio ꝑ peccat⁹ nostris: ⁊ nō solū nostris: sed etiaz totius mūdi. Et sequit̄. Alia sacramenta habēt singulares effectus sicut in baptismo sol⁹ baptizatus suscipit gratiaz. Sed in īmolatione huius sacramenti est vniuersalis effectus: qꝛ nō solum sacerdos consequit̄ effectum. sed etiaz illi ꝑ quib⁹ orat. ⁊ ecclesia tota tam viuoꝝ q̄ mortuoꝝ. Cuius ratio est. quia in ipso ꝯtinet̄ causa omniū sacramentoꝝ scz xp̄us. Hec Thomas. Ille aūt est p̄cipuus effectus huius sacramenti: qꝛ incorporat hoīem xp̄o. Unde dicit̄ in verbo nostri thematis. In me manet ⁊ ego in eo. Et ꝑ consequens qui coniungitur mihi habet vitam eternā. Manet autem in nobis christus dupliciter. scz in intellectu per fidem. in affectu per charitatem que informat fidem. ⁊. Joh̄. iiij. Qui manet in charitate in deo manet ⁊ de⁹ in eo. Qui ergo sic credit christū vt in eū tendat habet ip̄m in affectu ⁊ ītellectu. ergo qui sic credit ꝑ fidem informatā charitate in xp̄m vt intendat in ip̄m ꝑ charitatē. spūaliter manducat christū. ⁊ talis habet christum in se manentē. Et quia christus diligentes se transformat in se. eo ꝙ s̄m Dionisium amor est vis vnitiua transformans amantē in amatū. Ideo quicunq̄z sic diligit christū manducando eum spūaliter manet in ip̄o. Unde Aug. exponens illud Joh̄is. xv. Qui manet in me hic fert fructū multū. dicit. Manemus in christo credendo. obediendo. perseuerādo. Manet in nobis christus illuminando. subueniendo. ꝑseuerantiam dando. Maxime autem hec mansio fit ꝑ participationem sacramentoꝝ. ⁊ maxime huius sacramenti eucharistie. vt hic dicit̄. Utilitas autez ex hac mansione reciproca christi in nob̄ ⁊ nostra in christo multiplex est. Prima purgatio omniū peccatoꝝ. Unde Joh̄is xv. Omnē palmitē ferentem fructum purgabit vt fructū plus afferat. Scd̄a diuīa assoacitio. Unde Joh̄is. xv. Qui manet in me ⁊ ego in illo. Magna vtilitas in associatiōe diuina. Quid em̄ deesse poterit illi qui habet secum deum. Uenerunt em̄ omnia bona cum illo. Sapiētie. vij. Unde Eccs. iiij. Ue soli scz sine deo. Hinc Seneca. Nullus vir sine deo bonus esse pōt. Tertia est fructificatio bonoꝝ operū Unde Joh̄. xv. Qui manet in me hic fert fructū multū scz cordis ꝑ sctās cogitationes ⁊ meditatōes: oris ꝑ ꝯfessionē ⁊ gr̄aꝝ actionē. opis ꝑ penitentie satiffactionem Quarta īpetratio petitoꝝ. Und̄ Joh̄. xv. Si mā̄serit⁹ in me ⁊ verba mea in vobis

Itē Sapīe.xvj. Angeloꝝ esca nutriuisti
ꝓpl'm tuū. ⁊ panē d̄ celo p̄stitisti illis sine
labore. Et ꝙ dicit̄ nutriuisti: ponit̄ p̄teri-
tū ꝓ futuro ⁊ p̄nti. sicut sepius in scriptu
ra d̄r. Et licz illud intelligat̄ de mā̄na ad
lr̄az. tn̄ q̄ꝫtū ad ꝓprietatē significatiōis dz
intelligi de corpe xp̄i. ſm Robertū Hol-
got. cū mā̄na nō pōt ꝓprie intelligi panis
angeloꝝ. eo ꝙ nullū habent ex ea delecta
mentū aut nutrimētū: sed bn̄ ex corpe xp̄i
ex quo sumūt nouū gaudiū: vt dictū ē in
sermone ascensionis. Itē Joh. vj. ꝑ totū
clamat ip̄a v̄itas: ꝙ hic est panis vi. hic
est caro ꝓ mūdi vita. Et Math. xxvj. et
Luc. xxij. Hoc est corpus meū qd̄ ꝓ vob̄
tradet̄. Itē. j. Corīth. xj. sil'ez ponit sniaz
⁊ in ml'tis alijs locis sacre scripture. Se
cūdo veritatē istius sacr̄i ꝓbat similitu-
do nature. Nam videmus ꝙ actione na
ture grana ꝯuertunt̄ in gramina. nucleꝰ
in arborē. poligrana in pisces. ligna in la
pides. cinis in vitrū. terra in aurū. Itē ꝑ
diuinā potentiā virga versa est in colubꝝ
Exodi: vij. Item aque marath amarissi-
me subito ad p̄ceptū moysi ꝓphete dulco
rate sunt. vt d̄r Exodi. xv. Itē flumīa in
sanguinē ꝯuersa sunt ⁊ ecōuerso ministe-
rio moysi Exodi. vij. ⁊. viij. Itē mare de-
dit iter siccis pedib̄ hebreis. Item petra
dedit aquas Exodi. xvij. Item ferrū ceci
dit in aquā. ⁊ ad mandatū ꝓphete supna
tauit. iiij. Regū. iiij. Itē sermo helye tra-
xit ignē de celo. iiij. Regū. j. Que oīa con
cludūt possibilē veritatē huius sacr̄i. Si
em̄ natura tm̄ potest vt oīno vnā rē vniꝰ
spēi mutet in aliā alterius spēi. ⁊ si diuīa
potentia in patrib̄ veteris testamēti tāte
fuit efficacie vt oīno res impossibiles fa-
ceret ministerio ꝓphaꝝ. q̄ntomagis ꝑ mi-
nistros noui testamenti vbi supabundat
gr̄a hoc pōt facere vt substātiā panis cō
uertat in substantiā corpis xp̄i. cū h̄ etiaz
ꝑ longā transmutationē faciat natura de
cibo panis facit corpꝰ: ⁊ de vini potu fac̄
sanguinē in hoīe. Tertio veritatē huius
sacr̄i ꝓbat exēplatio figure. Licz aūt sūt
q̄si infinite figure huius sacr̄i. tn̄ paucas
cōmēorasse sufficiat. Prima igit̄ figura
fuit in oblatione melchisedeh: q̄ fuit rex
⁊ sacerdos offerēs panē ⁊ vinū Gen. xiiij
significans oblationē xp̄i ⁊ institutionez
huiꝰ sacr̄i sub speciebꝫ panis ⁊ vini. Et
ideo dicit ꝓpheta. Tu es sacerdos in eter
nū ſm ordinē melchisedech. Scd̄a figu-
ra fuit in īmolatione agni pascalis q̄ fuit
īmolatus ꝓ salute ꝓpl'i isrl'. Sic xp̄s quē
Johes p̄dicabat ⁊ demonstrabat digito
agnū venisse xp̄m ꝓpter innocentiā ⁊ mā
suetudinē īmolatus est ꝓ salute totiꝰ ge-
neris hūani. Unde sicut post esum illius
agni secuta est liberatio iudeoꝝ de ſuitu
te egyptiaca. Sic post institutionē huiꝰ
sacr̄i q̄ facta est feria q̄nta magna. facta ē
cras liberatio generis hūani a seruitute
diabolica. Nā q̄ fuit peccato ſuus ē pec
cati. Joh. viij. Et q̄ seruit peccato manet
in morte. j. Joh. ij. Et ideo h̄ sacr̄m vtrā
q̄ destruit ſuitutē: qꝛ si filius vos libera
uerit. vere liberi eritis Joh. viij. Qua li-
bertate liberauit nos xp̄s. ad Gal'. iiij. Et
mortē mortificauit: qꝛ q̄ mā̄ducat me ip̄e
viuet ꝓpter me. Joh. vj. Tertia figura q̄
ꝓbat veritatē huiꝰ sacr̄i est de manna. de
q̄ d̄r Sap̄. xvj. Panē de celo paratū p̄sti
tisti eis. cuiꝰ gustus erit q̄si sil'e cū melle:
vt d̄r Exodi. xvj. Et sicut dicit aug. in li
bro retractationū ca. ij. ⁊ in libro q̄stionū
ad inquisitiones ianuarij vnicuiq̄ sapie
bat ſm suā ꝓpriam voluntatē. Unde ſm
Robertū Holgot sup libꝝ Sap̄. c. xvj.
In diuersis ꝑsonis ⁊ in eadem ꝑsona di
uersis tp̄ib̄: diuersos sapores habebat.
Et h̄ intellige q̄n cogitabant actualiter
de sapore alicuius alteriꝰ cibi: sed si non.
tūc habebat saporē sibi ꝯnaturalē q̄si sil'e
oleo ꝯsperse. Per qd̄ mā̄na significat̄ sa-
cramentū eucharistie ſm Holgot: vbi su
pra. Sicut em̄ filij isrl' ꝑ desertū transeū
tes versus terram eis a dn̄o repromissam
tali refocillabant̄ alimēto. Ita nos ꝑ mū
dum ad celum pergentes corporis ⁊ san
guinis xp̄i q̄tidiano viatico recreamur.
Uocatur autē panis angeloꝝ primo ſm
Holgot ꝓpter conficientes eucharistiam
scz sacerdotes q̄ puri debent esse vt ange
li. Malach. ij. Angelus dn̄i exercituū est
s. sacerdos. Et apl's dicit. Mulier dz h̄re
velamen in eccl'ia ꝓpt̄ angelos. j. Coꝝ. xj
glo. i. sacerdotes. Dicit̄ etiā panis ange-
loꝝ ꝓpter vescentes: qꝛ debēt esse puri cōi
cantes vt angeli: qꝛ in maliuolā aīam nō
intrabit sapīa. Scd̄o sicut illud manna

vitã glie ꝓtinuat. Unde q̃ mãducat hũc panẽ viuet in eternũ: que fuerũt verba in ꝓncipio ꝓposita. ꝑ quoꝝ deductiõe clariori necessaria est inuocatio spũssancti quaꝝ vt assequamur matrẽ gr̃e salutemus dicẽtes. Aue maria. In q̃bꝫ verbis tria describunt̃ de tam ineffabili sacr̃o. Primo nãq; describit̃ huius sacr̃i ꝓpetas glioſa seu gratioſa. ꝑ quã istud sacr̃m est nobis factum tãq; ferculũ alitiuũ in ħ q̃ appellat̃ panis Scõo ꝓponit̃ sumentiũ ipm suauitas saporoſa ꝑ quã istud sacr̃m est a nobis accipiendũ tanq; mentis nr̃e ꝓparatiuũ. Cũ ór. Qui mãducat. Tertio subiũgit̃ digne sumentis vtilitas fructuoſa. ꝑ quaꝝ istud sacr̃m nob est glie collatiuũ in ħ q̃ dicit: viuet ineternum. A

Dixi primo q̃ ꝓmo describit̃ huius sacramenti ꝓpietas gratioſa. ꝑ quã istud sacramẽtũ nobis est factũ tanq; ferculũ alitiuũ in hoc q̃ dicit̃ z appellat̃ panis. Circa quod sciendũ q̃ saluator noster loq̃ns de ꝓpietate sui corporis sanctiſſimi appellat eum panẽ. Sicut em̃ dicit Greg. in Omel. pascali. In hoc sacramento aliud est qđ cernit̃ z aliud est qđ credit̃. Illud em̃ qđ cernit̃ est species panis in hoſtia: z spẽs vini in calice. Illud aũt quod credit̃ est verꝰ cas carnis z sanguinis christi. Et ꝓpter ħ saluator ꝓmittit in euãgelio dicens de veritate que credit̃ in ħ sacramento. Caro mea vere est cibꝫ. Et tandem subiũgit id quod cernit̃ hic est panis viuus q̃ de celo descendit. Cũ ergo dicit̃ hic. Qui mãducat hũc panem viuet ineternum. est sensus. Qui manducat verũ corpus xp̃i contentũ sub specieby panis viuet ineternuꝫ. Ex quo elicit̃ illa catholice fidei veritas: Q̃ facta ꝓsecratione ꝑ sacerdotẽ amplius nõ manet ibi substãtia panis in sacr̃o corꝰ poris christi. sed ẽ ibi vez corpus xp̃i ꝓncipal'. z sanguis eius ex cõcomitantia i/mediata: qz sanguis imediate dispõit corpus ad vitã. Tertio est ibi aĩa ex cõcomitãtia ꝓpinqua: qz licz aĩa nõ vnificet corpus nisi mediante sanguine: tñ ꝓtinet ad eãdẽ naturã. z ideo cõcomitat̃ ipm a ꝓpinque. Quarto est ibi diuinitas verbi ex ꝓcomitantia remota: qz licz diuinitas cũ tribꝫ p̃cedentibꝫ faciat vnuꝫ suppositũ: tñ nõ ꝓtinet ad eandẽ naturã. z ideo ꝓcomitat̃ ex ꝓcomitantia remota. Et ꝓpter ħ dicit Ambro. in libro de sacr̃mẽtis: q̃ illa q̃ fuerũt in vtero virginis inueniunt̃ in ħ sacr̃o: Ista aũt quatuor fuerũt in vtero ꝙginis. scz caro sanguis aĩa z diuinitas. sicut ꝓz ꝑ Anſel'. i libro de ꝓceptu virginali. Et ista quatuor tangẽs saluator hic dicit. Hic est panis viuus. id est caro viua. z sic corpus animatũ. Et sanguis meus vere est potus. Et qđ addit. Qui de celo descen. deitatẽ significat. Ex his ꝓuincit̃ error huſſitaꝝ dicentiũ post ꝓsecrationez factã remanere substantiã panis in ħ sacrameto. qđ tñ est falsiſſimũ. cũ ibi statim amplius deficit esse substantia panis z remanet vez corpus christi. Unũ dicit Ambro. in lib. de sacr̃is. Panis est vsitatus in altari ante ꝙba sacr̃oꝝ: vbi accessit consecratio de pane fit caro xp̃i. Et post pauca. Anteq̃ consecret̃ panis est. vt autem verba xp̃i accesserint corpus xp̃i est. ante verba christi calix est vino z aqua plenus vt aũt ꝙba xp̃i opata fuerint ibi sanguis efficit̃ q̃ plebẽ redemit. Hec ille. Habent̃ verba de ꝓse. dis. ij. Panis. Et ꝑ ista veritate sunt oẽs catholici doctores. sic̃ Hiero. Aug⁹. Ambro. Greg. z oĩs moderni nullo penitus discrepante. Scõo ex his elicit̃ q̃ rõnabilis est institutio eccl'ie moderna. q̃ tm̃ sub vna specie. s. panis corp⁹ ministrat fidelibꝫ: qz cũ circa spẽs vini z calicis multa ꝑicula acciderũt fidelibꝫ. s. periculũ effusionis z infidelitatis. institutũ est sub spẽ panis tm̃. ad euitandũ ꝑiculũ effusiõis. z etiã ad significandũ q̃ ibi est sanguis christi ex ꝓcomitãtia vt fide credit̃. Sz obmissa curioſitate subtiliori circa istud sacr̃m dignissimũ. de ipsi⁹ ꝙitate ẽ inq̃rendũ. B Circa qđ sciẽdũ q̃ lz ħ dicat̃ panis. est tñ verissimũ corp⁹ xp̃i qđ natũ est de maria ꝙgine: qđ passum ẽ z resurrexit: vt dicit Amb. Et tale ac tantũ corpus glioſum z imortale z ipassibile sicut mõ sedet ad dextrã ꝓis. Quã q̃dez veritatẽ ꝓbat auctoritas sacre scripture. siltudo nature. exẽplatio figure. miracl'oſa oñsio. z natural' discurſus rõnis. De ꝓmo ꝓz quõ scꝑtura clamat ꝑ ꝓphaz in ꝑs Deũ memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ misericors z miserator dñs escam dedit timentibꝫ se

nr̃e sanatiuñ. cũ dr. Qui mãducat. Sicut enī dic̃ Bern̄. in li de amore dei. Ante aduẽtũ mediatorꝭ oẽs sensꝰ nr̃i langue/bãt corpe emortuo ꝓpt vniꝰ sensꝰ defectũ scz ꝓpter gustꝰ absentiã sine cuiꝰ ãminiculo nec viuere corpꝰ. nec sensꝰ vim viuacitatꝭ exercere potuerũt. Quicqd ei ad totius corpis spectat alimentũ cũctis sensibꝰ z vniuerso corpi appone suppone circumpone. si solꝰ gustꝰ deerit qd ꝑderit infunde auribꝰ. intrude naribꝰ p quãuis aliam partẽ. obesse poterit nõ ꝑdesse. Gustũ autẽ q̃daz seqt̃ saporꝭ dulcedo quã in interiori suo sẽtiẽs aia mõ q̃dã singlari z ceteris sẽsibꝰ incõicabili q̃ suscipit cũcta diiudicat discernit. sicqz oẽs sensꝰ vegetat et ꝓfirmat Hec lile. Ut ꝙ xp̃s gustũ nr̃z reformare valeret. z vt hoi se suauẽ oñderet ac p ꝑ ad maiorẽ sui dilectionẽ ꝓuocaret. carnẽ assũptã ꝓposuit in eduliũ. vt p cibũ carnis ad gustũ inuitaremur deitatꝭ. Ait Hugo super glo. anglice ierarchie. Hinc dic̃ vercellenꝭ sup. j. c. Cãti. Habit est qd tã gratã mẽtibꝰ ꝓstet refectionẽ sic̃ panis supsubalis. Hec enī refectio nõ fit p speculũ sed p diuine dulcedis experientiã. Iuxta qd gustꝰ z tactꝰ nõ exercet p speculuz sic̃ visꝰ. Sz q̃uis sit tãte suauitatꝭ. tũ palato nõ sano. i. hoi male disposito. pena ẽ panis q̃ sano ẽ suauis. inq̃t Aug. vij. li. cõfeꝭ. suarũ. Quia igit̃ nõ oẽs eq̃liť mãducant aut gustãt hunc cibũ Jõ de diuersis modis mãducãdi breuiter ẽ sciẽdũ. Qꝛ fm documentum apli. j. Corum. xj. Istud sacr̃m ꝓt sumi z manducari q̃tuor modis. Primo nõ sacramẽtaliť nec spũaliť. sic̃ illi q̃ speciebꝰ istꝭ vtunť sicut cõibꝰ cibis ad satietatẽ z ebrietatẽ. De quibꝰ dic̃ Apls. Aliꝰ qdẽ esurit. aliꝰ ebriꝰ ẽ. Scdo mõ nõ spiritualiť sed sacramẽtaliť. sic̃ q̃ sumunt cũ peccato mortali. De q̃bꝰ dic̃ apls ibidẽ. Qui mãducat z bibit indigne: reꝰ erit corpis z sanguinis dñi. Ubi dicit Amb. Reꝰ erit: id ẽ ac si xp̃m occidisset puniet. Et de his dr in ps. xxj. Mãducauerunt et adorauerũt oẽs pingues terre. in ꝓspectu eiꝰ cadent oẽs q̃ descẽdũt in traz. z est sensꝰ fm Inno. Oẽs pingues tre. i. terrena diligẽtes z subpbi mãducauerũt corꝑ xp̃i sacramẽtaliť: z adorauerũt exteri genua flectẽdo. sed nec mãducatio ejs ꝓfuit nec adoratio deo placuit. De manducatiõe dic̃ apls. Qui manducat indigne. De adoratiõe Isa. j. Cũ venireť añ ꝓspectũ meuz q̃s q̃siuit hec de manibꝰ vr̃is. Et seq̃tur. Manꝰ enī vr̃e plene sunt sãguine i. pctõ. ideo addit. In ꝓspectu eiꝰ cadẽt. id est peccabũt oẽs q̃ descẽdũt in terraz. scz terrena diligẽdo. Uñ eoipo q tales ꝑsumũt accedere ad sacr̃m peccabũt. Tertio mõ mãducãt q̃dã spiritualiť nõ sacramentaliť. sic̃ illi q̃ fide z deuotiõe ad istud sacramẽtũ desiderãt accedere existẽtes in gratia. sed ꝓpt aliq̃d impedimẽtũ non ꝑñt ipm recipere. Quibꝰ dic̃ Augustꝰ. Crede z mãducasti. Et de his dic̃ in ps. xxj. Edẽt pauperes z saturabunť. Qõ exponit Inno. q̃rtꝰ de mãducatiõe spirituali. Uñ sensꝰ est Edent. i. spũaliť comedẽt. Et q̃d edẽt determiat Joh. vj. Panis quẽ ego dabo caro mea est. Bene autẽ dicit edẽt pauperes: qz nõ comedũt eũ spiritualiť nisi pauperes. i. ꝓẽptores diuitiarũ z hũiles. Qui enī plus diligũt secl̃mq̃ deũ: nõ comedũt eũ spiritualr ad salutẽ. licz comedãt sacramentaliter ad damnationẽ suã. Uñ dicit Augꝰ. Quid ẽ mãducare nõ ꝑ solũ scz in sacro corpus xp̃i accipere. multi enī indigne accipiũt: q̃z ꝑ est mãducare in ipo manere. z ipm in se manẽtẽ habere. fm q̃d ipe met dicit Joh. vj. Qui mãducat carnem meã z c. in me mãet z ego in eo. Quẽ modũ mãducãdi clariꝰ deducẽs beatꝰ Bern̄. dicit. Mãducare spiritualiter corpꝰ xp̃i est passionis z redẽptionis eiꝰ sacramẽta attẽtiꝰ colere ad sumẽdũ suauiť in ꝓscia. et ad recolẽdũ fideliť in mẽoria. Quarto modo quidã mãducãt sacramẽtaliť z spiritualiť. sicut illi q̃ cũ debita ꝓparatione ipm ꝺ facto accipiũt. De quibꝰ dic̃ apls. Probet aũt seipm homo z c. E Sciẽduz autẽ ꝙ ad istud sacramẽtũ fideles obligãtur fm q̃druplicẽ gradũ. Quia aliq̃ ꝓmo obligãť solũ ad credẽdũ z amãdum. sicut illi q̃ sunt inter infideles. vbi nullo modo possunt habere copiã. z tales sic saluanť. Quia fm Hieronymũ nemo ad impossibile obligatur. Unde dic̃ Augu. Qꝛ deꝰ seruum pigrũ nõ dãnaret: si ea que nullo modo fieri poterant imperaret. Scdo aliqui nõ solum ad credendũ z diligendum sed etiã venerandũ obligãtur. sicut inter

colligentes nō habuerūt plus q̄ illi q̄ minus collegerāt. ita capientes maiorē hostiā nō plus sumūt q̄ illi q̄ minorē aut q̄ vnā micā q̄ vix videri possit cuz vtrobiq; sit idē xp̄s eque magnus. Sicut patz de speculo integro z ꝓfracto in quo videtur tota imago z in q̄libet eius pte. Tertio sicut illud māna ad modicū radiū solis liq̄scebat. ab igne durescebat. Sic istud sacramentū sumētes a deuotiōe liq̄scūt in lacrymas cōpunctiōis. Sed ab igne cōcupiscētie indurant z obturant. Quarto sicut illud māna bonis erat dulce. malis aūt vertebat in nauseā. Sic istud sacr̄m est bonis ad meritū. malis ꝯ supplicium Juxta illud qđ cant̄ in seq̄ntia eccl̄iastica. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ inequali. Patz de iuda in quē post buccellā introiuit sathanas. Quarto istud sacr̄m figuratū est in panib; ꝓpositionis. j. Reg. xxj. Quia sicut illi panes nō mīstrabant nisi a sacerdotib; z nō dabant laicis z secularib; nisi p̄requisita puritate. Sic̄ patz de dauid. cui abimelech nō ꝑus dedit nisi de ꝓtinentia req̄sisset. Sic istud sacr̄m nō nisi a sacerdotib; mīstrat̄ z ꝓtinētibus dat̄. Quinto istius sacramēti ꝟitatē ꝓbat miracl̄osa oñsio. ¶ Sūt autez plura mirabilia ꝓbantia hui⁹ sacr̄i veritatē. Primū est qđ accidit tēpe Gregorij. vbi ꝓter dubitationē cuiusdā femine hostia versa est in cruentā carnē. Scōm est de q̄dā rustico q̄ de ꝓsilio phitonisse hostiā ꝓseruauit in vase: q̄ cū post ꝑ venisset inuenit matrē puez tenentē. Tertiū ē cuz q̄dā sacerdos rogasset in fide ꝓfirmari vidit post ꝓsecrationē matrē cū puero in hostia dicentē sibi. Ecce habes quē desideraſti. Jtē Quartū cū q̄dā demoniac⁹ adiuratus esset q̄d esset in hostia. Rñdit panis. postea fortius adiuratus dixit. panis vite. panis angelor̄. vltimo dixit. deus z hō. in cui⁹ noie exiuit. Quintū miraculū de sacerdote Egidio. q̄ cū postulasset sibi reuelari naturā sacr̄i. vidit puerū ex hostia factū z angelū dicentē sibi. Si xp̄m videre placz. deest tibi quō illi pectori cōiūgeris. deoscul̄atus ē z tandē petunit cōuerti in ꝓrē formā: qđ z factū est. Jtē venerabilis Hugo infirmabat ad mortē. cū xp̄i vomitū frēs sibi corpus xp̄i negabāt z hostiā nō ꝓsecratā sibi dare vellent. Dicebat. Nō est iste de⁹ meus. Jtē q̄dā iudeus vidit in eccl̄ia cōmunicādo ꝓb̄m q̄si puez diuidere xp̄ianis. Jtē duo ꝓsbyteri venerūt ad domū cuiusdā dubitantz de veritate sacr̄i. Cōtigit aūt q̄ puer illi⁹ cucurrit post vnū ad eccl̄iam: z eo celebrante vidit puer sacerdotē q̄si vnū puerū comedisse. Currens igit̄ in domū. sub lecto se abscondit. Req̄situs aūt a p̄re cur ꝑ facereet. Rñdit. vidi illū sacerdotē q̄ ꝑ nos visitat in eccl̄ia puerū comedisse: vnde timeo ne me sil̄iter comedat. Et hec ad ꝓsens sufficiāt. Sexto veritatē hui⁹ sacr̄i ꝓbat naturalis discursus rōnis. Dic̄ enī subtilis doctor q̄ naturalis discursus dictabat talē mutationē q̄ est in sacramēto de ꝓfectiōe mūdi esse necessariā. Nam sicut fuit mutatio accidētis sine subiecto. sicut in aquis marath multū amaris: sz in dulcedinē puersis: remanēte nihilomin⁹ aque substātia Jtē fuit mutatio substātie in substātiā cū mutatiōe accidētis: vt q̄ in vinū in chana galilee. Jo necesse fuit esse mutationē substantie sine mutatione accidentis: eo q̄ hic substātia panis mutat̄ in substantiā corpis xp̄i: sed remanēt accidētia. s. sapor idē. color. z sic de alijs. Jtē dictat ratio naturalis ꝓus hoiem eē alendū cibo subtili z leui q̄s fortī z valido Sicut etiā dicit ap̄l's. Lac vobis potum dedi nō escā: ita debuit nobis xp̄s ꝑus dari in ꝑ sacco sicut pullis z infantib; vt q̄ si sugendo ipsius carnē sumerem⁹. z tandem in patria fortiorē z imensum capere mus. Unde dicit Jsidorus libro. j. de sūmo bono cap̄. xv. Sicut cibū fortem infans inualidus capere nō pōt nisi a mīe ꝑus editus in lactis succum vertatur: vt quod in cibo nō potuit vti: sugēdo potet in lacte p carnem. Jta z nos duz essemus infirmi ad ꝓspiciendam verbi eternitatē factum est verbum ip̄m caro: vt enutriti p carnē fortiorez̄ effecti: cibum solidum id est verbum diuinum patri coeternum comtemplando vt angeli satiemur. Hec Jsidorus: D

Diri secūdo q̄ in ꝟbis ꝓsitis tangit sumētiū ꝑ sacr̄m suauitas saporosa: p quā istō sacr̄m est a nobis accipiendū tāq̄ mentis

collatam. Vñ sicut cibꝰ corpalis hꝫ vitaꝫ ꝓseruare in corpore. ita istud sacrm: cū sit cibꝰ anime habet ꝓseruare gr̃am q̃ est vita aie. Joh. vj. Nisi manducaueritis ⁊c. nō habebitis vitam in vobis. Conseruat ergo in vita gratie ⁊ ꝓducit ad vitā gl̃ie. q: si q̃s manducauerit ex hoc pane viuet ineternū. Vñ hic est panis vite ad intelligentiā pñtis dignatiōis. lignū vite ad ꝓuidentiaꝫ future tētationis. liber vite ad mēoriā exhibite dilectionis. In eo q̃ est cibꝰ vite reficit ꝓditionis humane naturę amaritudinē: q: lignū vite. perpetuat ꝭ breuitatē: quia liber vite. erudit ⁊ fit treme dū ꝓtra iniq̃tatē. De ꝓmo dicit Eccl. xv. Libauit illū pane vite ⁊ intellectus. Bene dicit ⁊ intellectus. eo q̃ hō debet intelligere spūaliter ea q̃ dicunt de hoc sacro. Sic q̃ ꝑ istud sacrm habemus vitaꝫ spiritualem. Vñ saluator. Verba que locutus sum vobis spūs ⁊ vita sunt Joh. vj. De secūdo de ligno vite Prouerb. iij. Fructus iusti lignū vite. vnde sicut mors intrauit ꝑ lignū. ita vita inuenta est ꝑ lignū crucis in q̃ corpus christi pependit ⁊ vitā nobis reparauit. De tertio scz de ligno vite Apoc. xx. Apertus est liber vite. Certe hodie aperit ⁊ quotidie oīb⁹ in q̃ quilibet docet q̃ntū xp̃s nos dilexit. q̃ nobis sic se ipm dedit in cibū tpaliꝫ ⁊ seruat in p̃miuꝫ eternaliter. Sūt aūt plures vtilitates cōsequntes digne manducantib⁹. Prima est spūalis mentis repletio. Prouer. xiij. Justus comedit ⁊ replet aiam suā. Scōa est familiaris dei inhabitatio Joh. vj. Qui mādducat meā carnem in me manet ⁊ ego in eo. Tertia est gl̃iosa corporis resurrectio Joh. vj. Qui manducat meaꝫ carnē ⁊c. ⁊ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Quarta est vite eterne adeptio: vt hic dr. Viuet ineternū. Et ꝓ opositū est de indigne sumentib⁹ quos sequit multiplex dānū. Primū est periculū mortalis culpe Leuit. xxij. Homo q̃ accesserit de stirpe vra ad ea que consecrata sunt in quo est imūdicia: peribit de populo. Secūdum ē crimen lese maiestatis. j. Corint. xj. Qui mā ducat indigne reus erit corporis ⁊ san. ⁊c Tertiū est spiritualis satietatis carentia. Aggei. j. Comedistis ⁊ nō estis saturati. Michee. vj. Comedes ⁊ nō saturaberis Quartum est damnatio eterne mortis: vt ptz. j. Corinth. xj. Judiciū sibi mādducat ⁊c. Ut igit̄ hec damna caueant ⁊ vtilitates ꝓsequant: plura sunt necessaria. Primo fides cū qua accedendū est Exod. xij Omnis alienigena non comedet ex agno. Scōo cū charitate. Cant. j. Comedite ⁊ bibite amici. Tertio cum humilitatis simplicitate Prouerb. ix. Si quis est parvulus veniat ad me. ⁊ insipientib⁹ locutus ē Comedite panē meū ⁊ bibite vinū quod miscui vobis. Quarto cum metu ⁊ terrore Thobie. ij. Panē suū cū luctu ⁊ tremore comedebat. Quinto cū prauoꝝ motuū restrictiōe Exo. xij. Renes vestros accingetis. Sexto cū ꝓscie discussiōe. j. Corint. xj. Probet aūt seipm hō. Septimo cum amaritudine ꝓtritionis Exod. xij. Cū lactucis agrestib⁹. Octauo cū amotiōe ꝓcupiscentie carnalis. Exo. xij. Seruus oīs emptitius circūcidet ⁊ sic comedet. Nono cū suspiriis clamoris. Job. iij. Anteqū comedā suspiro. Decimo cū vite sanctitate. Unō Mūeri. xj. Sanctificamini cras comedetis carnes. Undecio cū gr̃arūactione. Ps̄. Comedent ⁊ saturabunt ⁊ laudabūt dn̄m. Duodecimo cū mandatorū diuinoꝝ obseruatione Esa. lv. Audite audientes me ⁊ comedite bonum: ⁊ delectabitur in crassitudine anima vestra. Beatus q̃ sic manducat hūc panem. Tam talis viuet vita gratie in p̃senti ⁊ vita gl̃ie in futuro. Ad quam nos perducat auctor vite xp̃s dn̄s noster q̃ est per secula benedictus. Amen.

Dn̄ica p̃ma post trinitatis. I.

Sermo. LXXXIIII.

Homo quidā erat diues ⁊ induebat purpura ⁊ byssō ⁊ epulabat quotidie splēdide Luce. xvj. Si diligenter considerare velimus fratres charissimi mundane glorie vanam excellentiam necnon opulentiaꝫ q̃bus diuites peccatores ⁊ abundantes in seculo. affluunt miserabilē in seipso copiam. Revera nihil est de quo eis electi dei existentes tam pauperes tam viles tā abiecti ꝯ despecti inuideant. eo q̃ tota illoꝝ gloria in ignominia ⁊ abundantia in

fideles q̃libet nõ legitime ĩpeditus tenet̃
in dieb⁹ dñicis ad minus vt audiat missã
q̃ ad h̃ obligat̃. Nam p̃ceptũ de sabbati
obseruatione ad istũ cultũ est translatum
Tertio aliqui nõ solum ad venerandum
sed etiã ad sumendũ istud sacr̃m obligan
tur. sicut om̃s ꝑfecte etatis ad minus sel̃
in anno vt circa festũ pasce. q̃ tunc istud
sacr̃m fuit institutũ. Quarto aliqui tenen
tur nõ solum ad venerandũ ⁊ sumendum
sed etiã ad ꝯficiendũ sicut oẽs sacerdotes
⁊ p̃sertim curati ⁊ tanto frequentius q̃to
ꝑ pl̃ib⁹ obligant̃. Vñ dicit Greg. iiij. dia
logoꝝ. Debemus itaq̃ deo q̃tidiana la-
chrimaꝝ sacrificia q̃tidianis carnis ⁊ sã
guinis ei⁹ hostijs ĩmolare. Nota s̃m Au
gu. in li. de eccl̃iastic⁹ dogmatib⁹. de ꝯse.
di. ij. Quotidie. Singulis aũt dieb⁹ dñi-
cis ⁊c̃. Tho. sup. iiij. di. vij. Si q̃s ex q̃ti-
diana sumptiõe noscit feruorẽ augeri ad
deũ ⁊ reuerẽtiã ad sacr̃m nõ minui. talis
potest quotidie celebrare: Si autẽ sentit
reuerentiã minui. feruorẽ nõ multũ auge
ri debet abstinere: vt cũ maiori deuotione
postea accedat. ⁊ sic quilibet est suo iudi-
cio relinquẽdus. Aug⁹. ad Januariũ. Et
Amb. lib. j. de sacramẽtis. Qui quotidie
peccat quotidie debet sumere medicinaꝫ.
de ꝯse. dis. ij. Si quotienscũq̃. Itẽ de cõ
se. di. ij. Non iste. vbi d̃r. Accipe quotidie
q̃d quotidie tibi ꝑsit. R̃ndeo. Om̃ia ista
intelligunt̃ ad p̃parationẽ animi in quo
debet esse xp̃ianus. de ꝯse. di. ij. Vt quid
Ex q̃ dicto ptꝫ s̃m Scotũ. q̃ existens in
gratia indeuotus laudabiliter abstinet.
nec est ꝯsiliũ sanctoꝝ ꝑ hoc sacramẽtũ ex
citare deuotionem. sed ꝑ alia scꝫ elemosy
nas. F Sed nota an sacerdos pec-
cat nõ sacrificando q̃tidie. videt̃ q̃ sic: q̃
ꝑ sacr̃m tollunt̃ pctã. j. q. j. Ipsi sacerdo-
dotes peccata populi comedũt. ⁊ eis iniũ
gitur vt semꝑ assint ad altare. xxxj. dis. sa
cerdotib⁹. Et q̃ q̃tidie peccamus saltem
peccatis sine q̃b⁹ bũana fragilitas nõ po
test ꝯsistere. debemus q̃tidiana celebrati
one purgare. de ꝯse. dis. ij. iterat̃. R̃ndeo.
Si ex hũilitate desistat nõ peccat. si ꝓpt̃
grauitatẽ pcti p̃teriti facit. di. v. ad eius.
Si ex pigricia vel ex leuitate licet sentit
se dignũ. ⁊ sic h̃ret ꝯsciam: peccaret ꝯtra
deũ ⁊ ꝓximũ. Qualiter ꝑo hospicium cor
dis sit p̃parandũ tanto hospiti vt digne
possit manducare sp̃ualiter docet Hugo
in lib. de p̃paratione cordis. c. j. Vñ hec
p̃paratio in trib⁹ ꝯsistit. Primo vt hospi-
ciũ cordis mũdet̃ q̃d fit ꝑ timorẽ dñi Eccl̃i
j. Timor dñi expellit pctm̃: ⁊ h̃ fit mediã-
te ꝯfessiõe. Aĩa em̃ sua peccata cog̃scens
ꝑtimescit diuinũ iudiciũ ⁊ inde ꝯfitet̃ Et
hec ꝯfessio debet esse p̃meditata: ad sil̃itu
dinẽ purgantis domũ q̃ ꝑus ĩmundicias
om̃es in vnũ cumulũ ꝯgregat anteq̃ eos
extra eijciat. Itẽ dꝫ esse p̃meditata ad sil̃i
tudinẽ dispensatoris. q̃ ꝑ lapillos ꝑus cõ
putat q̃ dño rõnem reddat. Debet em̃ at
tendere om̃ia bona nature. gr̃e fortune. q̃
bus vsus est. Itẽ debet esse p̃meditata ad
similitudinẽ illius qui ingredit̃ iudiciũ q̃
ꝑus p̃meditat̃ anteq̃ loquat̃ corã iudice
Sed sunt q̃dam q̃ imp̃meditati ⁊ indeli
berati confitent̃. narrantes sup̃ficialiter.
Sicut ancilla pigra lauat exta ollã ⁊ in-
tus nõ aduertit pinguedinẽ adustam. ⁊ si
cut ancilla purgãs domũ colligit sordes
in vnũ locũ ⁊ abscondit sub scamno. Ta
les sunt qui boni apparere volunt vel bo
na agũt sed peccare nõ cessant ⁊ peccata
abscondũt tacentes circũstantias. Secũ
do p̃parat̃ cordis hospiciũ ornando do-
mũ cordis. Quod fit ꝑ veram pacificatio
nẽ ꝯscientie. Ps̃. In pace factus est loc⁹
eius. ⁊ h̃ cũ hõ pacem habet cum vitijs.
Tertio p̃parat̃ custodiendo atriũ cordis
ne fur diabolus ingrediat̃ suis machina
tionibus ⁊ furetur virtutes quas homo
collegit. Vnde salomon. Omni custodia
custodi cor tuũ. Bene dicit omni. nõ vna
scꝫ vt oẽs sensus tuos bñ custodias. Qui
sic p̃parauerit domũ conscientie: diguus
erit tanto hospite. ⁊ hic est qui digne mã
ducat hunc panem. B

Dixi tertio Ex in verbis p̃mis
sis subiungitur di-
gne sumentis vtilitas fructuosa ꝑ quam
istud sacramentũ nobis est glorie collati-
uũ. cum dicit̃. Viuet ineternũ. Hoc enim
sacramẽtũ est panis viuus: vt dicit̃ Joh.
vj. Vnde confert vitã gl̃ie. licꝫ nõ confe-
rat vitam gratie. eo q̃ requirit hominem
existentẽ in gratia. Vnde gratiã p̃mo nõ
donat sed eam augmentat. Et ideo dicit̃
eucharistia q̃si bona gr̃a: q̃ ꝑficit gratiã

diuitiaꝝ abusus. qui maxime fit ꝑncipaliter ꝑ suꝑbiam. Propter qđ dicit Aug⁹. suꝑ Ps̄. lxviij. ꝙ diuites intelligunt̄ suꝑbi in scripturis. Nam q̄ habet multas facultates pecuniaꝝ si in eis non extollitur pauꝑ est. Et modo si nō habeat aliquid. ⁊ cupiat ⁊ inflet̄. iter diuites reprobos eū computat deus: qꝛ diuites ⁊ pauꝑes ī corde interrogat deus nō in archa aut in domo. Hec Aug. Ex q̄bꝫ oībꝫ ego infero primo ꝙ possessio diuitiaꝝ ꝟm se illicita non est: si ordo rōnis seruet̄. Ad q̄d ꝟm Tho. lib. iij. ꝯtra gentiles. ca.. cxxv. ꝑmo requiritur: ꝙ iuste possideat que habet. Secūdo ꝙ in eis finem nō cōstituat. Tertio ꝙ ipsis debito modo vtatur scꝫ ad suaꝫ ⁊ ad alioꝝ vtilitatem. Uñ aplus. diuites non cōdemnat: sed eis certā regulā vtendi diuitijs tradidit. dicēs. j. Thimo. vj. Diuitibꝫ huius seculi ꝑcipe non sublime sapere nec sperare in incerto diuitiaꝝ. bñ agere. facile tribuere. cōicare ⁊ thesaurizare sibi fundamentū bonū in futurū. Uñ patet ꝙ diuitie stant cū beatitudine vie: qꝛ nec spem nec charitatē nec fideꝫ excludūt Ideo dr. Ecc̄i. xxxj. Btūs diues sine macula q̄ post aurū non abijt nec sperauit in thesauris pecunie. imo dico ꝙ diuitie sūt necessarie ad beatitudinē. Nam ꝟm Thomā vbi supra cap̄. xxxj. Tam virtutes vite actiue q̄ꝫ cōtēplatiue diuitijs indigent. sed differenter: qꝛ ꝯtemplatiue ad solā sustentationē nature. Sed virtutes actiue ad hoc ⁊ ad subueniendū alijs cū q̄bꝫ cōuiuendū est. verūtamen cōtēplatiua in h̄ ꝑfectior est. qꝛ paucioribꝫ indiget. j. Thimo. vj. Habentes alimenta ⁊ quibꝫ tegamur his contenti simus. Sed vt habeamus materie huius latiorem tractatū ad inueniendū veras diuitias. videamus de multiplici genere diuitiaꝝ. Est igitur triplex genus diuitiaꝝ. Nam quedam sunt diuitie temꝑales ⁊ periculose. Alie sunt spirituales ⁊ virtuose. Tertie sunt eternales ⁊ gl̄iose. Prime sunt rōnabilit̄ paruipendende. Secūde laudabiliter exercende. Tertie ineffabiliter appetende. Prime diuitie sunt periculose: qꝛ repellūt veritatem a cognitione. securitatem ab estimatione. tertio puritatē ab affectiōe. Primo repellūt veritatē a cognitiōe. Diuites em̄ nec possunt h̄re verā cognitionem dei nec sui nec ꝓximi. Primo nō habent cognitionē dei. Quia Math. xiij. dr. Fallacia diuitiaꝝ suffocat verbū. ⁊ sine fructu efficit̄ In cuius figura regibꝫ diuitibꝫ angelus dñi apparuit in somnis. sed pauperibꝫ pastoribꝫ in vigilia perfecte se ostendit. in signū ꝙ pauꝑes de eo clariorem habent noticiā q̄ꝫ diuites. Unde Lu. xix. dr. Ꝙ Zacheus q̄ fuit ꝑnceps publicanoꝝ ⁊ diues ⁊ tñ statura pusillus erat: ⁊ nō poterat ꝑ turba videre iesum donec in arborē ascendit. Sic diuitijs cōstipati ⁊ familia multa circūdati sunt paruuli in statura virtutū. ⁊ compmunt̄ solicitudinibꝫ ⁊ ꝑssuris negocioꝝ ⁊ officioꝝ: ita ꝙ eis nō vacat tēpus ad cogitandū de deo nisi valde raro. forte semel vix in anno in quadragesima vel in pasca arborē penitētie ꝯscendūt vt iesum videant aut deuote inuitent in domū suā. Et iō diuitie sunt pulueres excecantes oculos spūales. Uñ cuidā diuiti dr Apoc̄. iij. dicis ꝙ diues sum ⁊ nullius egeo. ⁊ nescis qꝛ miser es ⁊ miserabilis et pauper ⁊ cecus ⁊ nudus. Item secūdo nō habent noticiaꝫ sui. ꝓpter duo impedimēta. ꝓpter vera dicentiū raritatē. ⁊ ꝓpt̄ adulatiuā falsitatē. De primo dicit Seneca. Monstrabo tibi quid om̄ia possidentibꝫ desit. Deest em̄ eis q̄ dicat veritatem. De secūdo ptꝫ: qꝛ tot sunt adulatores diuitū de familijs de amicis de vicinis de extraneis ꝙ ꝓprios defectus nō possunt aduertere Ecc̄i. xiij. Diuiti decepto multi recuperatores. locutus est suꝑba. ⁊ iustificauerūt illū. Diues locutus est. ⁊ oēs tacuerūt. ⁊ verbū illius vsq̄ꝫ ad nubes ꝑducent Tercio nō habent cognitiōem de ꝓximo quia nesciūt qui sunt eoꝝ amici. q̄ hostes Uñ Seneca de remedijs fortuitoꝝ. Iste quē tu dñm pecunie estimas. loculos habet. ignoras an auarus an ꝓdig⁹ sit. Si ꝓdigus nō habebit. Si auarus nō habꝫ Iste quem tu admirantibꝫ cūctis felicem credis. sepe dolet. sepe suspirat. multi illū comitantur. mel musce sequūtur. cadauera lupi. frumenta formice. predam sequitur ista turba nō hominem. Et ideo bene deducit Boecius. ij. de ꝯsolatione prosa. viij. Ꝙ aduersa fortuna plus prodest q̄ꝫ ꝓspera. Illa semper spem felicitatis cum

defectum ꝑpetuū. ⁊ istoꝝ paupertas ⁊ vilitas in ꝑpetuū gaudiū ⁊ ꝑsolationē eternam conuerti nō dubitaꝫ. Sicut ꝑtz hic in duob⁹ hoīb⁹ diuite ⁊ Lazaro. Illaz em̄ gl'iam ⁊ copiam diuitiaꝝ nō nisi labor et afflictio spūs in ꝑsenti. Eccl'es. j. ⁊ in futuro dolor acerbissimus ⁊ perpetuus cruciatus comitaꝫ. Sicut patz in diuite isto de q̄ mō canit euāgeliū. Uere ergo bene dixit ꝙ vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas q̄ sub sole sunt. Eccl'es. j. Et quō rogo nō vanitas. cū vt ōr in ꝑs. Dormierūt somnū suū. ⁊ nihil inuenerūt oīes viri diuitiaꝝ in manib⁹ suis. Unde damnati hodie ꝓquerunt ꝓtra seipos. dicentes illud Sapīe. v. c. Quid ꝓfuit nobis superbia aut diuitiaꝝ iactantia: quid contulit nobis. Et certe facilis est responsio ꝙ nihil ꝓfuit sed obfuit. vt dicit Holgoth ibidē. Cuius rō ibidem sequiꝫ. Transierūt oīa velut vmbra. ⁊ tanq̄ nuncius ꝑcurrens ⁊ tanq̄ nauis que ꝓtransit fluctuantē aquā cuius cum ꝑterierit nō est vestigium inuenire neq̄ semitam carine illius in fluctib⁹ Ubi patz quō dānati cōparant tpalē felicitatem vmbre ꝓpter eius breuitatem: ꝙ moto homine statim vmbra mouet ⁊ anihilaꝫ. sic felicitas humana mortuo hoīe statim desinit Job. xxvij. Dives cum dormierit nihil secum afferet. Secūdo comparaꝫ nuncio ꝑcurrenti. licet em̄ oīs nūcius habeat festinare. ille tamen maxime q̄ ꝑcedit dōm suū ꝑ hospicio suo ⁊ cibo ꝑparando. ⁊ ideo felicitas mūdana nō cōparaꝫ cuiq̄ nūcio sed cursori velocissimo qui ꝑcedit dōm suum. Job. ix. Dies mei velociores cursore transierūt. ⁊ non viderūt bonū sc̄z eternum. licz tempalia bona viderūt ad tempus. Unde dicitur isti diuiti. Recepisti bona. Tertio comparatur naui transeunti per mare. ⁊ quo ad hoc dicit tanq̄ nauis que ꝓtransit fluctuantē aquā. cuius cū ꝓtransierit non est semitā inuenire neq̄ vestigiū in fluctibus. Sic est de vita hoīm mūdialium que nullā relinquit memoriā transactis pauc̄ annis. Et hoc est verū. Plures em̄ nobiles transierūt ⁊ perierunt q̄s habeaꝫ in memoria siue ꝑ scripturā siue ꝑ memorialia quecū q̄s. Unde ⁊ iste dives licet fuit famosissimus in seculo tam ex ꝑdīs ⁊ possessionib⁹: q⁹ dives in censib⁹ tā ex operimentis ⁊ vestib⁹. q⁹ induebaꝫ purpura ⁊ byſſo q̄s etiā ex ferculis ⁊ victualib⁹: q⁹ epulabaꝫ q̄tidie splendide. tñ nulla ipsius habetur mēoria. eo ꝙ nec nomen suū hic dī nec genealogia parentum describiꝫ. nec qō oīm potissimū est ꝑmiū virtutis ⁊ ꝓbitatis: sz potius vitioꝝ demeritū pena ⁊ tormentū recitaꝫ. Uera ergo est illa sententia Psalmiste. q⁹ tm̄ in mēoria erit iustus. vt patz hic de Lazaro. Reprobor̄ vero mēoria ꝑibit cū sonitu. Sicut patet hic de diuite. cui⁹ mēoria in pessimo recordio singulis annis recolitur. vita sua enormis ⁊ mors pessima recitaꝫ: vt dicit in themate. Homo q̄dā erat dives. In q̄b⁹ verbis tria de istius diuit⁹ vita reproba ⁊ nephanda ꝓponūt fm ꝙ triplici victo tota illius etas deformata ostendit. ⁊ nobis in exemplu⁹ ⁊ cautelā fugiendi declaraꝫ. Primo itaq̄ describit status huius diuit⁹ tanq̄ supbo ⁊ inflatus. q⁹ superfluus in censib⁹. Cū dr. dives erat q̄dam. Secūdo status hui⁹ diuitis describit vt vanegl'iosus ⁊ pompaticus. q⁹ vanus ⁊ curiosus in vestib⁹. cum additur. Et induebatur purpura ⁊ byſſo Tertio describit status huius diuitis vt gulosus ⁊ repletus: q⁹ vorax ⁊ epulosus. cum subdit. Et epulabatur quotidie splēdide. Et in his omnibus tacite reprehenditur vt impius ⁊ īmisericors respectu ꝓximi. Cum dicit ꝙ erat sibīpsi tm̄ dives. solus induebaꝫ ⁊ nō induebat aliquem. Solus epulabatur ⁊ non reficiebat pauperem: sc̄z Lazarum. A

Dixi primo Q⁹ ꝓmo describit status huius diuitis vt supbo ⁊ inflatus: quia superfluus in censib⁹. Cū dicit dives. Circa qō sciendū ꝙ fm beatū Bern̄. in libro de consideratione. aurū ⁊ argentū ⁊ cetera hmōi: que diuites habent ꝑ censib⁹ coꝝ. quantū ad animi bonū spectant. nec bona sunt nec mala. vsus tamen boꝝ bonus. abusio mala. solicitudo peior. questus turpior. Hec Bern̄. Hinc est ꝙ dicit Ambro. lib. viij. sup Lucam. Diuites crimen habent. non in facultatib⁹ sed in his q⁹ vti nesciūt. Et subdit. Nam diuitie vt impedimēta sunt ꝑobis: ita bonis sunt adiuuamēta. Hec ille. Nihil q̄ in diuite repbendit plus nisi

cijs ⁊ voluptatib⁹: q̄ tpe mortis quasi tpe
estatis: cū essent magis necessarie expicca/
te sunt ⁊ ambilate sunt. Istam cisternam
gdiderat iste diues in estate. quā copiosā
habuit in hyeme hui⁹ vite. q̄ positus in
igne infernali nō potuit vnā guttā aque
īpetrare. vere ex ꝓ ꝓuinciē q̄ diuitie nihil
sunt: quia ꝑ oīib⁹ p̄ciosissimis reb⁹ toti⁹
mūdi quas iste habuit in auro ⁊ argento
gēmis ⁊ lapidib⁹ equis vestib⁹ edificijs ⁊
possessionib⁹ nō potuit emere vnam gut/
tam aque in vita futura. D

Dixi secūdo q̄ status hui⁹ diuitis describi
tur vt vane gl'iosus ⁊ pompaticus: q̄ va
nus ⁊ curiosus in vestibus. Cum dicitur
Induebatur purpura ⁊ byſſo. In quo no
tatur istius diuitis lasciuia. delicatus em̄
ornatus indicat mentis lasciuiam. Eccle
siasti. xix. Amictus hominis ⁊ risus den
tiū ⁊ ingressus hominis satis nūciant de
illo. Unde Seneca epl'a. lxxxix. Omniū
rez si obseruentur indicia. sic em̄ argumē
tum morum ex minimis solet capi. Et se/
quitur. Impudicum hominē ⁊ incessus
ostendit ⁊ manus mota. ⁊ interdum vnū
responsum. Hec ille. Circa q̄ sciendū
q̄ iste diues rep̄hendit de duob⁹ scz de ab
usu vestium quo ad exteriorem ostentatio
nem: que erat pompatica. quod denotat
purpura qui color ē regū apparatus: vt di
cit Beda. Secūdo quo ad interiorez de
lectatiōem: que erat lasciuia. quod deno/
tat byssus: quo vtebat ꝓter molliciē car/
nis in camisijs. quoz vtrūq̄ damnabile
est. eo q̄ vestimenta hominis debent esse
sic tpata vt nihil desit honestati ⁊ necessi
tati. nihil accidat nitori. Ait Amb̄. libro
p̄mo de officijs. Unde in signū huius p̄
mis parentib⁹ fecit deus perizomata post
peccatū. Superb⁹ igitur est homo: vt di/
cit Inno. iij. libro de vilitate humane cō/
ditionis: qui vt magnificus videatur sa/
tagit vestiri duplicib⁹: indui mollib⁹: p̄ci
osis ornari. Sed quid est homo p̄ciosis
ornatus nisi sepulchz foris dealbatū. in/
tus autem plenuz spurcicia. Jacinctus ⁊
purpura coccus ⁊ byssus i luto putrescūt
aurū ⁊ argentū ⁊ gēme in luto sordescūt.
dignitas ⁊ potestas male iacent in pulue
re. honoz ⁊ gloria male sedent in cinere.
Quid ergo supbe philateria tua dilatas.
⁊ magnificas fimbrias. diues ille qui in/
duebaꝫ purpura ⁊ byſſo: sepultus ē in in/
ferno. Dina filia Jacob patriarche añ̄ꝫ
egrederet: vt ait Josephus vt emeret or/
namenta mulierū cōprouincialium virgo
permansit. cū autē exiuit sichen filius re/
gis eā violenter oppressit Beñ. Holofer/
nes q̄ sedebat in canopeo. i. linthiamine
seu velo quod ex purpura auro ⁊ sr̄gra/
gdo ⁊ lapidib⁹ p̄ciosis intextum erat in/
gulatus est a Judith. que cum prius vte
retur cilicio tunc ornamentū tocūditatis
assumpsit. vt habeꝫ Judith. Audi ḡ sup
hoc consilium sapientis: qui dicit. In ve
stitu ne glozeris vnq̄ꝫ. Cuius ratio est: q̄
talis gloria est multū vanissima: eo q̄ est
diuine operationi contraria. p̄sertim illis
qui corpus suum figmētis colorū colorāt
vel potius decolorant. cū tamen naturaꝫ
color eis sufficiat. vnde isti videnꝫ cōtem
nere dei creaturā naturalē: ⁊ ꝓriā supdu
cere quasi meliorē. Contra quos dicit Jn
no. vbi supra. Artificialis spēs supducit
⁊ facies obducit naturalis tanq̄ hois ar
tificiuz artem superet creatoris. Non sic.
nō sic. Considerate inquit lilia agri quō
crescunt nō laborant neq̄ nent. Dico aūt
vobis qm̄ neq̄ Salomon in oīni gloria
sua fuit coopertus sicut vnuz ex istis. Ab
sit vt adulterinus color comparabilis sit
natiuo: quoniā cum facies adulterina fu/
catur. os ab horribili fetore corrumpitur.
vniuersa vanitas omnis homo. Quid em̄
vanius q̄ pectere crines. planare cesari/
em. pingere genas. vngere faciem. ꝑduce
re supcilia. quādoquidem vana est gloria
⁊ vana pulchritudo. Prouerb. vlti. Om/
nis em̄ caro fenum. ⁊ omnis gloria quasi
flos feni. quoniā tanq̄ flos velociter are/
scent. ⁊ sicut olera herbarū cito decident.
Hec Jnnocen. Contra hos loquitur do/
minus per prophetam Esaie. iij. Pro eo
q̄ eleuate sunt filie syon. ⁊ ambulauerūt
extento collo ⁊ nutibus oculoz ibant. de/
caluabit dominus verticem filiaruz syon
⁊ crinem earum nudabit. In die illa aufe
ret dominus ornamenta calciamentoruz
⁊ torques ⁊ monilia ⁊ armillas. ornamen
ta armoz. ⁊ mitras. scilicet capituz. di/
scriminalia. ornamēta criniū. ⁊ perischeli/

videt blanda mentit. hec semp vera ē cuz se instabilē mutatione demonstrat. Illa fallit. hec instruit. Sic ergo diuitie repellūt veritatē a cognitione. securitatem ab estimatiōe. diuites em̄ sunt semp in timore pdendi pecuniā. terras ⁊ thesaurū. ⁊ cū sunt. sine securitate sunt. ⁊ p ꝯñs sine intrinseca iocūditate. Unde Aug. vj. ꝯfess. narrat q̄ transiens p quendā vicū: vidit pauperē mendicū iocantem: ⁊ innuit loquens ad socios. Om̄ib⁹ inquit conatib⁹ quibus laboramus nihil aliud vellemus nisi ad securā leticiā puenire: quo nos iste mendicus p̄cessit. Et sequit. Iste letabat ego anxius eram. Ille securus. ego trepidus. Et ideo notāter in suo cantico dixit beata virgo Luc. ij. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes. Istud eī ē qd̄ apparet esse repletū: ⁊ tñ ē vacuū ita diuites vident exterius sine solicitudine. ⁊ tamen interius sunt pleni tristicia ⁊ timore. Tertio repellūt vnitatem ab affectione. Causant em̄ inuidias ⁊ turbationes ⁊ bella brigas ⁊ discordias mor. Unde Jaco. iiij. dr. Unde bella ⁊ lites in vobis nōne ex ꝯcupiscētijs vr̄is. vbi dicit Glo. ordina. Qui em̄ cupit p̄ferri ⁊ tēporalib⁹ abundare odit: inuidet: occidit. Istud bñ patet Genes. xiij. de Abraam ⁊ loth consanguineo suo. de quib⁹ dicit. Erat eorū substantia multa ⁊ nō poterant habitare cōmunit. Ecce diuisio fraterne vnitatis ⁊ charitatis. Unde ꝓpter meū ⁊ tuū fit bellum. dicit Seneca. B Secūde diuitie sunt spūales ⁊ virtuose. ⁊ he sunt gr̄e ⁊ opationes virtutū. ⁊ boni mores. Unde dicit Grego. Omelia. xij. sup illud. Exijt q̄ semiat. Sole diuitie vere sunt que nos virtutib⁹ diuites efficiunt. Et sequit. Si ergo fratres diuites esse cupitis. veras diuitias adamate. De his diuitijs Esa. xxxiij. Diuitie salutis sapientia ⁊ scia. Prouerbior. x. Benedictio dñi diuites facit. Et Sapie. viij. Et si diuitie appetant in vita: qd̄ sapientia locupletius. Sunt autem iste diuitie multiformes. Prime recte credulitatis Jaco. ij. Nonne deus elegit pauperes in h̄ mūdo. diuites in fide ⁊ heredes regni qd̄ repromisit diligentib⁹ se. Secūde sunt bone opationis. j. Thimo. vlti. Diuitib⁹ huius seculi p̄cipe nō sublime sapere bñ agere. diuites fieri in bonis opib⁹. Tertie sūt diuitie sancte ꝯtēplationis Esa. xxxiij. Diuitie salutis sapia. i. sapida scia. que habet in illis q̄ gustāt q̄tidie. qm̄ suauis est dñs. Et iste sūt nobilissime diuitie. Uñ de aīa ꝯtēplatiua dr. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias. scz in vita actiua. tu supgressa es vniuersas. Prouerb. vlti. C Tertie diuitie sunt eternales ⁊ gl'iose. In istis est perpetuitas sine transitione. securitas sine fatigatione. iocūditas sine defectione. De q̄b⁹ in Ps. Gl'ia ⁊ diuitie in domo eius. Et iterum. Spera in dño ⁊ fac bonitatē: ⁊ pasceris in diuitijs ei⁹ Iste diuitie sunt incorruptibiles. Math. vj. Thesaurizate vob thesauros in celo. vbi nec erugo nec tinea demolit. Sunt etiam iste diuitie multū gloriose Prouerb. viij. Mecū sunt diuitie et gloria. Sunt insup deliciose. qr benedictio dñi diuites facit: ⁊ non sociabit illis afflictio. Quia ergo diues iste d̄ quo hic: nō aduertebat diuitias spūales ⁊ eternales. ideo transiuit ad inopias ⁊ afflictiones infernales. Sic em̄ accidet om̄ib⁹ diuitias spūales ⁊ eternales nō curantib⁹ ⁊ diuitias tpales amantibus. Prouerb. xj. Qui ꝯfidit in diuitijs corruet in eis. Propter qd̄ Salomon paruipendens huiusmodi diuitias de se dicit Sapie. viij. Diuitias nihil esse dixi in compatione illius scz vite eterne. Et bene appellat diuitias nihil s̄m Holgoth. quia p eis se homies anihilant irritando ⁊ insidiando machinando ⁊ bellando vt dictum est. Secundo qr in maxima necessitate nō iuuant. s. in morte ⁊ in iudicio quādo homo maxīe indiget. quia tunc suū dñm derelinquent Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum affert. aperiet oculos suos ⁊ nihil inueniet. Tertio quia nūq̄ satiant animā. nec mirū: quia omnia terrena vacua Hieremie. iiij. Aspexi terrā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil. Unde stultissimus est diues hui⁹ seculi qui p nihilo habet terram desiderabilē regni celestis ⁊ adheret huic vacuo ⁊ nihili. Propter qd̄ ꝓpheta vocat diuitias cisternas dissipatas que continere nō valent aquas. Hieremie. ij. cap. Foderunt sibi cisternas dissipatas que continere nō valent aquas. q. di. Laborauerūt p diui-

iusto iudicio sentiant ꝑncipatũ tuũ male factores. rebelles. viduaꝝ oppressores. calumniatores. ꝑdones viaꝝ. latrons ⁊ spoliatores. Tunc em̃ melius apparebis. melius claresces. si que sunt ꝑncipis cogitabis adimplere. tunc remotiꝰ fama tua volabit q̃ꝫ vestis resplendere possit. Deferas in noie dñi vestem tuo statui cõgruã: sed facias iusticiam ⁊ iudiciũ iniuriã patientibꝰ. que te ꝑclarissimũ faciet. vt dicit̃. v. Ethicoꝝ. nõ es intitulatus in merito tuo a ꝑclaritate vestiũ: sed iusticie ⁊ virtutuꝫ Sil'iter si es miles deferas aurũ in noie christi ⁊ vestem tuo statui ꝯgruam. sed recorderis officij tui: vt illud debite exequaris. ne aurũ in ꝯfusionẽ tuã deferas ⁊ perditionẽ. Nam sicut dicit Johes galensis in suo cõmuniloquio dis. ix. parte media cap̃. iij. Consuetudo fuit antiqua vt ipsa die qua quis militari cingulo decorabat̃ eccl'iam solẽniter adire debuit. gladioq̃ sup altari posito ⁊ oblato quasi celebri ꝓfessione ⁊ voto seiꝑm obsequio altaris deuouebat: ⁊ gladij sui. i. officij sui continui deo spondebat famulatũ. Exquo igit̃ gladium suum obtulit altari: ⁊ de altari recepit. vouitq̃ seruire ecclesie ꝓtegendo eaꝫ. certe nõ debet militare nisi ad ecclesie catholice ⁊ populi christiani vtilitatẽ ⁊ honorem. Unde dicit idem Johes Galensis ibidem dis. x. ꝑtis ꝑme cap̃. vij. Usus militie ordinate est tueri ecclesiam. perfidiam impugnare. sacerdotiũ venerari. et pauperũ ꝓpulsare inopiam. pacare ꝓuinciam. ꝓ fratribꝰ fundere sanguinem. ⁊ si opus est ponere animã: vt de his verificetur illud. Gladij ancipites in manibꝰ eoꝝ ⁊ hoc nõ ad rapiendũ ⁊ ꝑdandum vel ad iniustum bellum inferendũ sed ad defendenduꝫ. Unde s̃m ip̃m antiquoꝝ militũ mos fuit spolia hostiũ ꝯsecrare dijs suis. Et Ualerius libro. iij. cap̃. ij. ponit exempla multa. Primo de Julio qui ꝓhibuit spoliare templa. ⁊ exercitus Birẽnij ꝑncipis. mãsit inuictus donec ausus est insurgere in deos. delphicũ inuadens templũ ꝓut appollo quoddam idolum reuelauit: vt dicit Policratus libro. vj. capl'o. xvij. Alexander etiam magnus pepercit tẽplo ditissimo in hierl'm. vt dicitur in hystorijs Multo igitur magis milites xp̃iani debent ecclesias honorare si volũt aurũ portare digne. Sed ecce res versa est in ꝯtrariũ nostris tꝑibꝰ: quibꝰ milites euntes ad bella ꝓ defensiõe patrie. Primũ bona ecclesiaꝝ sue patrie deuastant ⁊ ꝯsumũt sic̃ hostes. dicẽtes eis h̃ licere: eo q̃ pugnãt ꝓ patria ⁊ ecclesia. Sed quisq̃s es. certe te decipis. ⁊ districtã redditurus es rõnẽ in futuro ad nouissimũ quadrantẽ de oĩbus que ecclesie ⁊ sacerdotibus rapuisti. Nam scriptũ est. Semel deo dicatũ amplius ad hũanos vsus non debet ꝯuerti: vt dicit̃ de regulis iuris. Semel. Sunt alie q̃ se excusant dicẽtes. Dñe ego me iõ sic pulchre vestio vt marito meo cõplacerẽ ne aliã ꝑter me querat. Uere bñ dicis bona dña: sed si sic ornaris si tm̃ ista intẽtione vestiris: q̃re h̃ tm̃ nõ facis in domo tua vbi te solus maritus videret. Sed ꝓcedis ad eccl'iam ⁊ in via eundo ⁊ redeũdo: ⁊ in ecclesia stando ml'toꝝ te aspectui ostendis. ⁊ scandalizas corda plurimoꝝ. ⁊ vulneras ꝯscientiã interdũ sacerdotum Cum tamen dicat apl'us. Mulier debet habere velatum caput in ecclesia. scꝫ hũiliter coopertũ. nõ ornatum. ꝓpter angelos Glosa. i. ꝓpter sacerdotes qui dicũtur angeli. Malachie. ij. Angelus dñi exercituum est. Et vere: vt dicit Hiero. in quadam epl'a. Sunt quidam viri qui carius vident vxores naturali colore coloratas q̃ꝫ ficticio colore ornatas. nisi forte illis h̃ placeat qui modo adulterino diligũt vxores ⁊ delectant̃ illicite in earum pulcritudine. Non ergo tibi bona dña prohibeo ornari s̃m veniam marito tuo ad complacendum: sed prohibeo ne forte scandaluꝫ facias in populo.

Sed forte tu diceres. Ego non intendo scandalizare quẽq̃ꝫ: sed solum marito meo complacere. Adhuc tibi dico. non te decipias. Dicit em̃ Hieronymus in quadam epl'a. Si vir vel mulier se ornauerit ⁊ vultus hominis ad se ꝓuocauerit: ⁊ si nullum inde sequatur damnũ. iudicium tamen patietur eternum: quia venenũ attulit si fuisset qui biberet. Tangã hic desuper fratres meos spũales de abusu vestiũ. q̃ in sup̃bia ⁊ abusione seculi ornamẽta ꝯquirũt. q̃bꝰ cura ẽ vt vestes bñ oleant vt pes laxa pelle nõ folleat. i. non infletur

des ⁊ murenulas q̄ auri ⁊ argenti texunt virgis. anulos ⁊ gemas in fronte pendentes: ⁊ mutatoria. id est vestimenta festiualia. ⁊ pallia ⁊ linthiamina ⁊ acus ⁊ specula. Alij libri habent et spicula. Et sunt instrumenta quib⁹ purgant dentes vel vngues: ⁊ sindones. i. linthiamina. ⁊ virtas id est pepla. ⁊ teristra. i. pallia que fiunt ex subtili lino. Et sequitur. Et erit p suaui odore fetor. ⁊ p zona funiculus. ⁊ p crispāti cirne caluicium. ⁊ p fascia pectorali cilicium. Et ita ſm Innocē. p culpa reddet similis pena: vt in eo puniant⁹ in quo peccauerūt Sapientie. xj. Sed quid prosūt hec omnia cum homines adinuenientes excusationes in peccatis liberrime peccāt in delicijs vestimento⁹ ⁊ ornatu adulterino. Quidam em̄ dicunt excusantes eorum pompam. Dñe reuerende ⁊ pater dilecte. Ego non libenter ita incederem. sed propter homines ita facio ne contemptibiliores ceteris sim. Scitis em̄ quia mundus ista requirit. Nonne legistis de quodam philosopho. qui in habitu ꝓtemptibili veniens ad aulā ꝓncipis fuit repulsus. post q̄ autem assumpto solenni habitu redijt. fuit honorifice susceptus. Sic timeo ne mihi accidat similiter. Sed. O pauper homo quisq̄s ita cogitas nōne audis quid Apostolus de se loquitur. Si adhuc hominib⁹ placerem. seruus christi nō essem. Nonne hos quos despicit mūdus. in futuro iudicio p̄claros facere ꝓmittit ⁊ nobiles christus: vt dicit glosa sup illud Jacobi. ij. Pauperes elegit de⁹. Quid ergo fauore hoīm vestimenta tibi p̄ciosissime comparas. ⁊ vtinam nō de vsuris aut malis lucris. de falsis mensuris. ponderibus iniustis ⁊ fraudib⁹ iniquis. in emptione ⁊ venditione. O christiane q̄d dicis. oportet me similem esse alijs vicinis in ciuitate in vestimentis. Certe bene dicis dūmodo esse similis ꝓximo. vtinam solum in bono vtinam iuste ⁊ licite acquireres bona ⁊ p eis comparares vestimenta vt similis ꝓximo fieres. vtinam nō excederes vicinū tuū abundantiorem ⁊ ditiorem te. q̄ plus habet de iusto labore suo aut de patrimonio proprio. Certe vidi q̄ sine lachrymis nō est dicendum miseram quādoq⁹ feminam sutoris aut fabri vxorem ⁊ q̄ peius est penesticam melius ⁊ ditius ⁊ p̄ciosius incedere q̄ burgensem. pconsulis vxorem vbi est ergo verbū eox. qui dicūt. volo esse similis vicino. O verbū mendax. Tales ꝓfūdit beatus Petrus. j. Petri. iij. dicēs Non sit exterius mulier⁹ capillatura aut circūdatio auri aut indumenti vestimentox cultus: sed qui absconditus est homo cordis in īcorruptibilitate ⁊ q̄eti ⁊ modesti spiritus qui est in conspectu dei locuples. Sic em̄ aliquando: scz ante temp⁹ gratie. ſm Interlineare. sancte mulieres sperantes in deo ornabant se. Interlineatis. nō ornatu vestiū: subiecte ꝓpr̄ijs viris vbi dicit Lyranus in glosa ordina. Seric⁹ ⁊ purpura indute. christū induere non possunt. Auro ⁊ margaritis ⁊ monilibus adornate. ornamenta cordis ⁊ pectoris p̄ diderunt. Hec ibi. Quod dictum intellige de illis qui causa fastus pompe superbie aut vane glorie se ornant aut vt alijs placeant ⁊ ad petīm trahant. E

Ex quo infero q⁹ mulieres aut viri ornantes se vltra ꝓprium statū. scilicet quia nec eox status. pura officiū aut dignitas ista requirit. nec substantia iusta sufficit ornantes se. sunt in statu dānationis. patet. quia ista ꝓcedūt de vana gl̄ia. Certe magnū signū vane gl̄ie existentē in statu subiectionis aut seruitutis aut alias in artificio vel officio despecto ⁊ ꝓtemptibili aut sordido velle apparere sil'em digniori. honestiori. ditiori. potentiori. aut in officio seu dignitate p̄lationis ꝓstituto. cū dicat ap'lus. Ambulate vocatiōe q̄ vocati estis. Seruus vocatus es. non sit tibi cure. j. Eox. vij. q. d. nō cures velle apparere aliter q̄ seruus. Sunt alij q̄ dicūt. Dñe mi. ex q̄ nobilitas mea aut dignitas hoc requirit oportet me vestem p̄ciosam deferre. Ego em̄ sum ꝓnceps. Ego sum miles aut baro oportet me deferre aurū ⁊ argentū ⁊ purpurā. Ego sum talis dignitarius. iudex. capitaneus vel officialis ꝓncipis. Ego ciuis. consul. oportet me vltra simplicem ribaldū incedere. Ego nobilis oportet me vltra simplicē ciuem vestiri. Quisq̄s ista dicis: bñ dicis. dūmō supbiā in vestitu nō q̄ras. ⁊ ꝓpr̄ium tuū officiū in q̄ es exequaris iuste. Si em̄ ꝓnceps es sicut vis apparere ꝓnceps in vestimēto. sic appareas i tuo

versat excedat aut aliquid significat aut flagiciosus ē. Vñ Si q̄s assumit habitū supioris status vel ordinis vl' alterius sexus: vt mulier virilem: ⁊ ecōuerso: p̄ter casum necessitatis peccat. Sit ḡ vnusq̄sq; ꝯtentus habitu status sui: magisq; curet de ornatu mentis q̄ꝫ corporis. Ornamenta aūt mentꝭ sūt charitas. fides. hūilitas benignitas. Vñ Aug⁹. ad matrē suā ca. vij. Indecentia oīm moꝝ excusatur ꝓpter ꝯsuetudinē. Scdo ꝓpter dignitatē. Tertio ꝓpter necessitatē. Quarto ꝓpter cautelam. ⁊ tantū de secūdo. B

Dixi tertio Ex in verbis ꝓpositis describit iste diues vt gulosus ⁊ replet⁹: quia vorax ⁊ obesus. cū addit. Epulabat q̄tidie splendide. Epulatio ꝓprie est comestio leticie sociata: q̄ rep̄hendit Jaco. v. Epulati estis sup terram. ⁊ in luxurijs enutristis corda vr̄a. vbi glosa interlinearꝭ dicit. Om̄i voluptate vsi estis. ⁊ nullā de paupeꝝ nutrimento curam habetis. Et glosa. Epulati estis. s. neglectis gaudijs celestib⁹ ad q̄ ꝑ ieiuniū ⁊ afflictiōes venire oportꝫ. carnales epulas diligitꝭ q̄s tanta fames ⁊ sitis in futuro iudicio sequet: vt nec gutta aq̄ īueniri possit. ꝑ quā ardens lingua possit refrigerari. Rep̄hensibiles igit epule q̄ ex gula ꝓcedūt: q̄ sobrietatē ꝑdūt ⁊ castitatē multaq; ꝑicula ⁊ incōmoda corꝑis ⁊ aīe inducūt tā in p̄nti q̄ꝫ in futuro. Et p̄mo rep̄hensibiles sunt epule. qꝛ sunt ꝯtra naturā.. Nam sicut dicit Salomon. Initiuꝫ vite hoīs est aqua ⁊ panis. nūc autē gulosis nō sufficiūt fructus arboꝝ: non grana leguminū. nō radices herbaꝝ. nō pisces maris. nō bestie terre. nō aues celi. Sed ſm Innoc. lib. de vilitate hūane ꝯditiōis querunt pigmenta. comparant aromata. nutriunt altilia. que studiose arte cocorū parant. Alius ꝯtundit ⁊ colat. Alius infundit ⁊ ꝯficit ⁊ substantiā vertit in accidens. naturā mutat in artē: vt saturitas transeat in esuriem. ⁊ fastidiū vocet appetitū ad irritandā gulam nō sustentandaꝫ naturā. nō ad necessitatē supplendā sꝫ ad auiditatē explendā. Hec Inno. Et Hugo in suo libello claustrali de honestate moꝝ dicit. Supsticiosum q̄dem in sumēdis cibis studiū hoīes adhibent infinita decoctione frixoꝝ ⁊ ꝯdimētoꝝ genera excogitātes. modo mollia. mō dura. mō frigida. mō calida. mō cocta. mō assa. mō pipere. mō alleo. mō cimino. mō sale ꝯdita ſm ꝯsuetudinē pregnantiū mulierū desiderantes. ita q̄ ibi desudant cocoꝝ artes ⁊ fiūt varie q̄stiones vtrum fieri debeant assa vel frixa vel elixa. ⁊ tanta solicitudie fiūt: vt deuoratis q̄tuor aut q̄nq; ferculis prima non impediāt nouissima. Propter qd Seneca deridens hmōi multiplicitatem ferculoꝝ. epl'a. viij. dicit. Una silua pluribꝫ elephantibꝫ sufficit. homo v̄o pascitur terra ⁊ mari. Et lib. x. declamationū dicit. Quicquid auiū volitat. quicq̄d pisciū natat. quicq̄d feraꝝ discurrit. nr̄is sepelit ventribꝫ. q̄ om̄ia in reiueritate sūt ꝯtra naturā ⁊ artem. qꝛ ars ⁊ natura prohibent ne cōtraria misceant simul. quod tamen hic sepius fit. Secūdo rep̄hensibilis est gulosa epulositas: quia quodāmodo ad idolatriā ꝑducit gulosos. De q̄bus dicit apl'us ad Phil'. iij. Multi ambulant quos sepe dicebam vobis. nūc autē ⁊ flens dico inimicos crucis xp̄i. quoꝝ finis interitus. quoꝝ deus venter ē. Vñ super illum locum. Esto mihi in deum ꝓtectorem dicit Inno. Non in deum vastatorem. qualis est venter. Danielis. xiiij. Nōne videtur tibi Bel deus viuens. an non vides quanta comedat ⁊ bibat. Bel interp̄tatur deuorator. Isti ſm Robertū Holgoth sup libꝝ Sapie. colunt serpentem ꝓ deo. scilicet ventrem suum. Habet autem iste deus omnia que ad eum pertinent. Nam habet tabernam pro templo: quod templū a mane vsq; ad vesperā plenū est gulosis. ij. Machabeoꝝ. vj. Templum luxuria ⁊ comesationibus plenum erat. De hoc verificat illud Apocal'. vij. Seruiunt ei die ac nocte in templo eius. Istud est templum insolentie nō quietis aut pacis in quo rixe ⁊ homicidia ⁊ odia cōmittunt. Secūdo habet iste nephandissimus deus altare affluentie. scꝫ mensam. de qua Ps̄. Fiat mensa eoꝝ coram ipsis in laqueū. Unde ibi diabolus spargit delicias sicut auceps triticum auibus vt laqueū postea iniciat Eccl'es. ix. Sic comp̄hendunt aues laqueo. sic capiunt homines. Aliqui ibi capiūtur per guttur

vt follis. sed sit artus vndiq; ⁊ bene ad-
hereat pedi. q̄b; studiū est vt crines cala-
mistro rotent vt digiti anulis radiēt. ⁊ si
via hūidior fiat: vix in eā pedum vestigia
imp̄mant. Uerba sunt nō mea. sed illius
celestis doctoris Hiero. in epl'a ad custo
chiū. Tales vt dicit Bern̄. sup Cant. ser-
mone. lxxiij. incedūt viridi ornati circum
amicti varietatib; tanq̄ sponsus ꝓcedēs
de thalamo suo. vñ nō hūane illis exube-
rare putas rer̄ affluxionē. vestiū splendo
rē. vasor̄ ꝯgeriē. nisi de bonis sponse. In
de est ꝙ illa paup inops ⁊ nuda relinquit̄
facie miseranda ⁊ inclita ⁊ hyspida ⁊ ex-
anguis. Et sequit̄. Non sunt amici spōsi
sed emuli. Tales vt dicit idē Bern̄. ibidē
s̄mone. xxiij. dupliciter peccāt. Primo q̄
aliena scz bona pauperū quib; debuetūt
subuenire diripiūt. Scd̄o q̄ in vanitati
bus ⁊ turpitudinib; suis abutunt̄. Sz di
ceres forte. Prelatus sum. plebanus sum
ep̄s sum. canōicus sum. oportet me solen
nius incedere q̄ simplicē sacerdotē. Uer̄
dicis. oportet te melius incedere in orna
tu mor̄. nō vestimentor̄. nō pellium. hoc
em̄ significant vestimenta ⁊ indumēta p̄
lator̄. Nam suppelliciū album significat
castitatē. dalmuciū hūilitatē. ⁊ sic de alijs
Si g̃ oportz rōne status p̄lationis tue in
cedere ⁊ vestiri p̄ciosius. fiat illud rōne
edificatiōis alior̄ subditor̄. fiat ratione
hmōi significationis. vestimēta tua vt si
gnificent te esse castum ⁊ humilē. tu autē
in om̄ib; istis p̄ciosissimis ornament; ha
be humilitatē. dicens cū Hester. Tu scis
dñe necessitatē meā ꝙ abominer signum
sup̄bie ⁊ glorie mee quod est supra caput
meū in dieb; ostentatōnis mee. ⁊ detester
illud quasi pannū menstruate. Sz vt re-
gulariter de hac materia instruaris. scien
dū est ꝙ quinq; modis excedūt hoīes in
vestib;. Prīo in sumptuositate qñ nimis
p̄ciosa comparant. sicut aliqui vendētes
patrimonia emūt tunicas subductas. vñ
dicit Grego. Si cultus p̄ciosar̄ vestium
culpa nō esset. nequaq̄ sermo dei tam vi-
gilanter exp̄meret ꝙ diues qui torquetur
apud inferos bisso ⁊ purpura induebat̄.
Scd̄o excedunt in sup̄fluitate. Unde dr̄
Luc̄. iij. Qui habet duas tunicas det vnā
nō habenti. Propter hoc Jaco. in cano-
nica sua diuites rep̄hendens in hoc dicit
Agite nunc diuites. plorate vlulantes in
miserijs q̄ adueniēt vob̄. diuitie vr̄e putre
facte sunt. ⁊ vestimēta vr̄a comesta sunt a
tineis. Interlinearis. i. diuitie vr̄e in q̄b;
ꝯfiditis ⁊ que sup̄flue ꝯgregastis: ⁊ vesti
menta vr̄a q̄ ad ornamētū corp̄is fecistis
q̄b; indigentes vestire potuistis comesta
sunt a tineis: nō vsu necessario attrita. au
rū ⁊ argentū vr̄m eruginauit: ⁊ erugo eo-
rū erit in testimoniū vobis. q. d. s̄m Inter
linearē. Talia sup̄flua ꝯgregata que non
erant necessaria putrefiebant. ꝓpt̄ q̄d seq̄
tur. Et erugo eor̄ erit in testimoniū. i. erit
causa quare caro vr̄a cruciabit̄. Hec glo.
Tertio excedūt in delectatione Math̄. xj
Ecce q̄ mollib; vestiunt̄: quod fit qñ ho-
mo querit subtilia ⁊ mollia vt melius in-
cedat aut dormiat aut req̄escat. sicut iste
diues habuit bissinas camisias ⁊ linthia
mina. Contra que de Johe Math̄. iij. di
cit ꝙ habebat vestimēta de pilis camelo
rū. Glosa ibidē. Seruus dei nō debet ha
bere ad decorē vel ad delectationem vesti
mēta: sed ad necessitatē ⁊ ad tegendū nu-
ditatē. Sed diceres. dñe. Certe delicate
cōplexionis sum. nō possum dure iacere.
Nam nec possem obdormire. Certe dico
tibi cū Bernardo in epl'a ad Robertū ne
potē suū. Fletus eternus ⁊ stridor dentiū
añ ocl'os cordis reductus pares tibi red-
det mattā lecti ⁊ culcitrā vel plumaticam
Uñ si delicatus es: tāto plus timeas. q̄a
dolebis ⁊ cruciaberis si q̄d absit veneris
ad lectū inferni. tanto plus dolebis q̄nto
delicate magis cōplexionis es. Quarto
excedūt in curiositate vel singularitate q̄
ꝯsistit in texturis. in foderaturis. in inci-
sionib;. in colorib;. ⁊ nouis adinuētionib;
que omnia fiunt ꝓpter vanam gl'iam. Sz
timeat paup iste qui excogitat tales no-
uas sarturas aut foderaturas. q̄ sicut no
uis modis gaudet in culpa. sic nouis ad-
inuentis vltra ceteros supplicijs cruciabi
tur in pena. Uerba sunt Grego. in mora
lib;. Unde illud. Juxta fructū adinuen-
tionū suar̄ sic sustinebūt. Quīto excedūt
in deformitate: que respicit statū ordinem
vel sexum. Unde dicit Aug. de doctrina
xp̄iana. Quisq̄s sic vtit̄ exterioribus reb; vt
in decētia metas ꝯsuetudis bonor̄ int̄ q̄s

sanissima sunt. Et siqua infirmāt̄: illa potissime q̄ hoīm voluptas ꝑ varietates ciboꝝ nitit̄ saginare. Scdo qꝛ oīs cibꝰ simplex facilius digerit̄. in signū huiꝰ oīs medicus infirmū simplici cibo reficit: vt natura facilius simplicē cibū cōuertat in se. Tertio qꝛ sicut plus nocet varietas vini q̄ idē vinū in eadem q̄ntitate. ita diuersitas ciboꝝ. Quarto qꝛ q̄ simplicē cibū sumit faciliꝰ causā sue infirmitatꝭ ꝑpendit. si postea infirmet̄. ⁊ ꝑ ꝯñs pōt faciliter cauere a tali cibo. qꝛ si varijs vteret̄. nesciret cui de multis posset imputare. Quito qꝛ diuersoꝝ ciboꝝ in stomacho diuersa ē natura. Jō agente natura vniformiter ex ꝑte sui q̄dā citius digerunt̄ alijs manentibꝰ adhuc crudis. ⁊ ꝑ ꝯñs putrefit: qd̄ ē postea digerendū. Quia igit̄ potentes diuersis ferculis vtunt̄. ideo eoꝝ vita abbreuiat̄. Unde Ecc̄i. xxxvij. dr̄. Qui abstinēs est adijciet vitam. Et sicut gula generat infirmitates corꝑales. ita spūales. eo ꝙ ē via ad oīa genera peccatoꝝ. Est em̄ infirmitas q̄ nunq̄ sola venit. sicut dicit Holgoth sup̄ libꝝ Sapie. c. xiij. Inter oīa autē magis generat pctm̄ luxurie. Dicit em̄ Johes Cassianus de institutione monachoꝝ. Uenter escis refectꝰ: seminaria luxurie parit. Et iste in tribꝰ excessit. iō istiꝰ diuitꝭ voracitas exp̄mit̄: cū dr̄. Epulabat̄ Scdo assiduitas: qꝛ q̄tidie. Tercio artificialitas: qꝛ splendide. Quō aūt excedūt hoīes in ciboꝝ sumptione docet Grego. de ꝯse. dis. v. Qñq̄. ⁊ dicit ꝙ q̄nq̄ modis Primo p̄ueniēdo tp̄s indigentie. sic̄ Jonatas qui p̄uenit horam comedendi a patre statutā. j. Reg. xiiij. Scdo cū nō p̄uenit horam sed cibos lautiores parat sicut iudei in heremo. appetentes ollas carniū Numeri. xj. Tertio qñ que sumenda sunt accuratius expendit. hoc est cū nō solum q̄rit̄ gustus satiatio sed etiā alioꝝ sensuū delectatio. sicut pꝫ de illis q̄ habent citharistas in mensa ⁊ vasa argentea: vt delectent̄ tam in visu q̄ in auditu. Talis fuit Balthasar. q̄ in conuiuio interfectus est. Dañ. v. Quarto ⁊ si tp̄s ⁊ eq̄litas ciboꝝ ꝯgruit: tñ mēsura nō seruat̄. Sicut esau peccauit in lente. qꝛ nimis ardenter ⁊ gulose comedit. Geñ. xxvij. Quinto qñ nimis studiose p̄parat. Sicut dr̄ de Phinees ⁊ ophni. j. Regum. ij. Qui studiose tridente eripiebāt carnes de ollis: vt eas per se coquerent. Nos ergo studeamus vitare gulam ⁊ epulas cum diuite ⁊ seruare temperantiā cum xp̄o: vt cū eo epulari possimus in ꝑpetuū in patria celesti. Ad quas epulas ⁊c̄.

Dñica p̄ma post trinitatis. II. Sermo. LXXXV.

Fili recordare qꝛ recepisti bona in vita tua ⁊ Lazarus sil̄iter mala. nūc vero hic ꝯsolatur: tu vero cruciaris. Luce. xvj. Inter om̄ia que hoīem ducūt in ꝑditionem magis videt̄ ducere ingratitudo ꝑ quam homo obliuiscit̄ creatoris sui ⁊ suoꝝ beneficioꝝ. Juxta illud. Incrassatus impinguatus dilatatus dereliquit deū: ⁊ oblitus est creatoris sui. Deut̄. xxxij. Et sequitur pena ad quā talis obliuio deducit ibidem. Ignis succensus est in furore meo. ⁊ ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. Uñ dñs de multis hodie ꝯquerit̄ dicēs illud Ps̄. Obliuioni datus sum tanq̄ mortuꝰ a corde. q. d. nō est q̄ cordialiter recordet̄ beneficioꝝ meoꝝ. De tali dr̄ Ecc̄i. xxix. Ingratus sensu derelinquit dñm liberātem se. Et bene dicit̄ ingratus sensu ille q̄ memoriā perdidit illius qd̄ semꝑ sensisse debuit. Cum igitur homo cōtinue bonis dei vtat̄. nec est momētū aliqd̄ quo semꝑ nō vtat̄ vt dicit Hugo de claustro anime Et Augꝰ. in lib̄. de spū ⁊ aīa. Multū videt̄ esse arguendus si gr̄as d̄o nō agit de suis donis ac datis. Cum vt dicit Augꝰ. in epl̄a ad marcellinū nihil dicere possumus melius q̄ deo gr̄as agere. Et Hermes Trimegistus in libro q̄ logostileos dicit̄: in fine dicit ꝙ nō est deo cōueniens thus vel mirram incendere ⁊ sic eum adorare. Sed nos inquit gr̄as agendo adoremus eū. He sunt em̄ summe incensiōes cum gratie deo agunt̄ a mortalibꝰ. Hec ille. Quia igitur diues iste in vita sua de bonis sibi a d̄o collatis ingratus fuit nec deo gratias egit nec recordatus est bonorū q̄ recepit a deo ad suā salutē ⁊ ꝓximoꝝ subuentionē: vt ꝑ opera mīe ꝓximis. im-

qui loqui non possunt. Aliqui p pedes q̄ ambulare nō possunt. Tertio iste deus hz suū festum scz quietē somnolentie. Nam fatigati in taberna dormiūt cras tota die z ita q̄si festinant: qz nullū laborē pagāt. Quarto iste deus habet sacrificia sng̃ fluitatis. scz diuersitatē ferculoz q̄ interdum tanta sunt q̄ etiā in fastidiū vertunt. nescio si veri xp̄iani tanta deo oīpotenti offerūt q̄nta isti ventri. Refert Policratus lib. viij. c. vij. se interfuisse in Apulia cuiusdā diuitis cene. q̄ ab hora diei nona q̄ est hora prandij. fere vsq; ad duodecimā q̄ est hora medie noctis fuit protensa. Et certe ego etiam interfui simili cene apud regem Polonie. in qua fuerunt fere ducenta fercula in q̄ multi diuersas infirmitates incurrerūt. In talibus plūs prandijs vēter pōt dicere saturat⁹. illud Esa. j. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. scz qz iam p̄tinere nō possum. Quinto hz iste de⁹ oblatiōes inq̄tat: q̄ sunt scortatiōes z sūbolisatiōes in eccl̄ia. Sexto hz incensum voluptatis: hoc est spēs p̄fectōis electuaria odorifera palatuz inflāmātia. De q̄ Esa. j. Incensum abominatio ē mihi. Septimo hz sacerdotes laboriosos. Hi sunt piscatores. venatores. pistores. coci. pō. Moyses z aaron in sacerdotib⁹. Moyses interp̄tat assumptus de aquis: z significat piscatores q̄ sumūt de aquis pisces. Aaron fuit sacerdos q̄ iugulauit vitulos: z significat maccellariū z carnificem. Inter istos epūs est tabernator. q̄ potū q̄si crisma cū balsamo p̄ficit. vt faciat cruces multas: qō septus p̄tingit. quia ebrietatē sequit̄ pcussio z cruciatus. z interdū occisio. vbi in loco ponit̄ crux iuxta viā. Vñ ad significādū h̄ appendit tabernator crucē ante domū cū p̄pinat medonē q. d. Quicūq; intrauerit ex h̄ medone oportet eū crucifigi. i. in oib⁹ mēbris cruciatū pati. Octauo hz cantores luxuriosos: q̄ cāntilenas lasciuas vocib⁹ effeminatis z gestu meretriceo cū musicis instrumentis decantant. Esa. v. Ue q̄ p̄surgitis mane ad ebrietatē sectandā z potandū vsq; ad vesperā vt vino estuetis. Cythara z Lyra z tympanū z tibia z vinū in potuūs vr̄is z opus dñi nō respicitis. Nono hz lectores. hystriones. ioculatores. adulatores. z mendaces q̄ legūt gulosis tā ad mensā q̄s ad collationē. De q̄b⁹ p̄s. Docuerunt linguas suas loqui mendaciū. Tertio repbensibilis ē gulosa epulositas: qz generat infirmitates diuersas. imo q̄q; mortem. Juxta illud Eccl̄i. xxxvij. In multis escis nō deerit infirmitas Et sequit̄. Propter crapulā multi perierūt. Vñ Seneca. declamationū. z. r. Rethorice dic̄. Ideo subito morimur. qz de mortuis viuimus. Et ad Lucillum. viij. ep̄la. Multos morbos multa fercula fecerunt. Propter qō dicit Policratus libro. viij. c. vj. Qui intēperantia cibi mores subuertit. z totū hominis saluti p̄iudicat. Et allegat Ypocratem q̄ dicit crassa z obesa corpora que crescendi mensurā excreuerūt nisi cito ablatione sanguinis minuant̄ in paralysim z pessima morboz genera erumpūt. Habent̄ verba de p̄se. dis. v. Ne tales. Criso stomus dicit q̄ excessus ciboz consumit z putrescere facit corpus hūanū z macerat egritudine diuturna z vltio morte crudeli p̄sumit. de conse. dis. v. Nihil. Salie nus quoq; interpres Ypocratis doctissimus dicit in exhortatione medicine. illos boies quoz vita nimis pinguis ē nec viuere posse diu nec diu esse sanos. aiasq; coz ita nimio sanguine z adipib⁹ quasi luto inuolutas nihil tenue nihil celeste: sz semp de carnib⁹ z victu cogitare. Refert etiaz Policratus vbi supra q̄ teterrimus Sicilie tyrannus Dionisius dū gule et edacitati deditus erat oculoz lumen amisit. Nihil em̄ est qō citiorē inducat oc'loz caliginē nisi ingluuies. quia vt ait Portumanus. edacitas cibos terit. sed oc'los vorat. Quid ergo mirū si dixit Salomō Eccl̄i. x. Omis potentatus breuis vita. cū ad litteram malū regimen corporis z excessus deliciaz in cibis z potib⁹ vite hui⁹ semp agit ad eoz brevitatem. Et quidaz medicoz dicit q̄ diuites corrūpunt totuz mundū: sed primo seipos ex diuturna sessione in mensa. Disputat Macrobius. ij. Saturnaliū. verum difficilioris digestionis sit cibus simplex z vniformis q̄s multiplex z difformis. Et respondet ad hoc rosarius p̄bs q̄ difformis z multiplex est difficilioris digestionis. Qō p̄mo p̄z in bestijs: que qz simplici alimēto vescūt

bñficiū recipio: ⁊ postea ꝓ viribꝫ tibi pos-
sibilr retribuo iuxta leges gratitudis ap-
te ludo. Si vero beneficiū acceptū obli-
uioni cōmendo. nec tibi vbi possum recō
penso.: ludendi finez facio. Si ḡ sic nos
debemus habere ad hoīes: multo magis
ad deū nos ꝯuenit esse gratos. Uñ Hu-
go de claustro aīe. Sicut nullū est momē
tū quo hō nō vtat dei bonitate ⁊ miseri-
cordia: ita nullū debet esse momentū quo
eū pñtez nō habeat in mēoria Treñ. Me
moria mēor ero ⁊ tabescet in me aīa mea.
Scdo istam mēoriā impedit curiositas
⁊ solicitudo nimia circa mundū. Sicut
em̄ dr cōmuniter. Pluribꝫ intētus minor
est ad singula sensus. Unde in Ps. Ob-
liti sunt beneficioꝝ ⁊ mirabiliū eius. Uñ
saluator: dicit ꝙ solicitudo seculi suffocat
verbū dei. eo ꝙ spine diuitiarū suffocant
semen verbi dei in corde Lu. viij. Tertio
istā mēoriā impedit voluptas carnis. Uñ
Boetius. iij. de ꝯsolatiōe metro. ij. vocat
corpus sm imaginationē platonicoꝝ ob
liuiosum. Fuit em̄ opinio platonis: sicut
tāgit Aristoteles. j. posterioꝝ. Ex aīa ha-
bet noticiā oīm rerū sibi inditā a deo. sed
tñ cum infundit corpori terreno tunc tra
dit obliuioni illam noticiā nec postea po-
test ea vti donec ꝑ sensus excitet. Ita mo
raliter quisquis corꝑalibꝫ voluptatibus
fuerit īmersus necesse est vt dñi obliuisca
tur. Sicut ipse diues in purpura ⁊ bysso
in epulis splendidis oblitus est dei. Uñ
ei dr in inferno. Recordare qꝛ recepisti ⁊c̄
De scdo scz bñficio redēptiōis dr Treñ.
iij. Recordare pauꝑtatis mee absinthij
⁊ fellis. Hec recordando contēne diuiti-
as: honores: ⁊ pōpas. carnis delitias et
voluptates. Sed certe de mltis dicit in
Ps. Non sunt recordati manus eius die
qua redemit eos. De tertio scz beneficio
glorificationis dr in Ps. Adhereat lin-
gua mea faucibꝫ meis si nō meminero tui
Si nō ꝓposuero tui hierlm in ꝑncipio le
ticie mee. Principiū leticie nostre est glia
eterna. Et dr ꝑncipiū tm̄: qꝛ semꝑ est ꝑn-
cipiū ⁊ nūq̄ finē habebit. Scdo dz hō re
cordari tria que ꝑtinent ad seip̄m. Et pri
mo iniq̄tatis ꝓprie ad dolendū. Scdo fra
gilitatis hūane ad malū ꝑcauendū. Ter-
tio mortis incerte ad se ꝑparandum. De
ꝑmo dr Leuit. xxvj. Propter peccata sua
⁊ suoꝝ affligent donec ꝯfiteant iniquita
tes suas ⁊ recordent maloꝝ in quibꝫ ꝑua
ricati sunt cōtra me. De secūdo scz de fra
gilitate dr in Ps. Recordatus est scz dñs
qm̄ puluis sumus. hō sicut fenū: dies eiꝰ
tanq̄ flos agri sic efflorebit. Qm̄ spūs ꝑ-
transibit in illo ⁊ nō subsistet ⁊ nō cogno
scet amplius locū suū. Compat ḡ hō pul
ueri ꝓpt vilitatē materie Gen. iij. Memē-
to hō qꝛ cinis es ⁊c̄. Feno ꝓpter breuitatē
vite. qꝛ fenū hodie est ⁊ cras in clibanum
mittit. Math. vj. Et flori agri ꝓpter mu-
tabilitatē fortune. Flos primo florescit ⁊
crescit. postea arescit ⁊ putrescit in pulue-
re. De tertio scz de mortis incertitudine
dr Treñ. j. Recordata est hierlm dieꝝ af-
flictionis sue scz dieꝝ senectutis ⁊ mortꝭ
⁊ iudicij sui. Recordari dz hō quō senes
affligunt languore: morientes vexant la-
bore. pctōres ꝯcutiunt in iudicio timore.
Tertio hō dz recordari triū q̄ ꝑtinent ad
ꝓximū scz bonoꝝ opeꝝ ad imitandū ⁊ bñ
ficioꝝ. Scdo iniuriaꝝ ad emendandum
Tertio elemosinaꝝ ad largiendū. De pri
mo scz de bonis opibꝫ ꝓximoꝝ q̄ debemꝰ
hr̄e in mēoria ad imitandū. Nā recorda-
ri debemus hūilitatis beate v̄ginis ⁊ fu-
gere suꝑbiā. Que cū esset regina celi. dña
mundi. vocauit se ancillā dñi. Recordari
debemus charitatꝭ Stephani: q̄ ꝓ inimi
cis orauit. Recordemur castitatem beate
Agnetis. q̄ nullis tormentis potuit tradi
ad lupanar. Recordemur sobrietatē beati
Nicolai. q̄ in infantia ieiunauit. Mānsue
tudinis Moysi. pietatis Abrahe. miseri
cordie Dauid. largitatis sancti Martini
⁊c̄. De secūdo scz de mēoria iniuriarū ad
emēdandū dr in euāgelio. Si offers mu
nus tuū ad altare: ⁊ ibi recordatus fuerꝭ
qꝛ frater tuus hz aliq̄d aduersus te. relin-
que ibi munus tuū: ⁊ vade ꝑius recōcilia
ri fratri tuo. Ubi dicit Chris. Hic ḡ ꝑpē
dite fratres q̄ malū sit discordie crimen:
qꝛ ꝑ hāc id abijcit: ꝑ qd peccatū remittit
De tertio scz de memoria elemosinaꝝ ad
largiēdū dr Luc. vj. Estote misericordes
sicut ⁊ pr̄ vester misericors est. Quasi di.
Recordamini misericordie dei pr̄is ⁊ sta-
tim habebitꝭ viscera cōpassionis de defe-
ctu ꝓximi. Sicut em̄ deus fecit mēoriaꝫ

pensa deo gratū se redderet ⁊ per elemosinas grās deo offerret. Juxta illud Prouerb. iij. Honora dñm de tua substantia. Ideo bona ꝑ eū hic accepta sibi reducūt in inferno in mēoriā q̄tin⁹ ex mēoria ipsorū crescat ei cumulus penaꝝ ⁊ augmentū doloris. Juxta illud maximiani. Dura ē miseris mēoratio ꝑstina bonoꝝ. Nā grauius sūma culmina vincta iacent. Et glosa sup illud Jaco. v. Thesaurizastis vob irā in nouissimis diebꝫ. dicit. Non solum īmisericordes diuites ignis visibilis gehēne cruciabit: sed etiā mēoria inaniū diuitiarū q̄bꝫ suas culpas redimere potuerūt ⁊ ante iudiciū aīas eoꝝ. ⁊ post resurrectionē corpoꝝ etiam carnes exuret: Unde irasci incipient: quare culpas elemosinis nō redemerūt. Unde dicit diuiti. Fili recordare: quia ⁊c. Hec glo. In q̄bꝫ verbis tria ꝓponunt. Primo diuitis miserabilis ad mēoriam reductio bñficioꝝ q̄ recepit. cū dr. Fili recordare: qꝛ recepisti bona in vita tua. Scdo Lazari patientissima maloꝝ tolleratio. cū dr. Et lazarus similiter mala. Tertio vtriusq̄ equissima ⁊ iustissima remuneratio cū subdit. Nunc ꝟo hic ꝯsolat. tu ꝟo cruciaris. A

Dixi primo q̄ ꝑmo in verbis ꝑmissis ꝓponitur huius diuitꝭ miserabilis ad mēoriā reductio bñficioꝝ que recepit. cū dr. Fili recordare. Per qd verbū quilibet nostꝝ admonet vt mēoriā habeat sue salutis ne tūc recordari incipiat cum nihil facere possit sicut iste diues. Circa qd sciendū q̄ quilibꝫ hō debet recordari tria. Primo ꝑtinentia ad dñm. Scdo ad seip̄m. Tertio ad ꝓximū. Ad dñm vt offerat sacrificiū gratum ⁊ acceptū. Sūt aūt tria ꝑtinētia ad dñm q̄ hō debet recordari. videlicet mandata ꝑtātis. iudicia eq̄tatis: ⁊ beneficia bonitatis. De ꝑmo dr. Nūeri. xv. Precipe filijs israel vt faciant fimbrias in quatuor angulis pallioꝝ. ponētes in eis vittas iacinctinas. Quas cū viderint recordent oīm mandatoꝝ dñi. Palliū sub q̄ viuimus est vita pñs: q̄tuor anguli sunt q̄tuor nouissima nr̄a scꝫ mors iudiciū. gehēna. ⁊ gl'ia. Habeamus fimbrias istas ꝑ oculis nr̄is ⁊ facile vitabimus pctm̄. Recordare ergo mortis incerte iudicij districti ⁊ gehenne horribilis. ⁊ gl'ie ineffabilis: ⁊ vix peccab Ecci. vij. Mēorare nouissima tua. Ista sunt q̄tuor nouissima q̄ cuilibet final'r occurrēt. Scdo debet recordari hō iudicia diuine eq̄tatis: vt sciat hō qm̄ de similibꝫ sil'e fiet iudiciū. Cornicula viuens videns corniculā mortuā suspēsaꝫ in agro seminato. timet ne sibi sil'r fiat ⁊ nō audet accedere. Sic hō deberet attendere istū diuitez dānatuꝫ cui dr. Fili recordare. Tertio dꝫ recordari hō bñficia diuine bonitatꝭ. Et h̄ q̄tū ad tria. scꝫ q̄tū ad bñficiū iustificationis redēptionis. ⁊ glorificationis. De bñficio iustificatiōis dr Deut. xvj. Recordaberis qm̄ ſuus fuisti in egypto. id est. ī pctō. ⁊ eduxi te. Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas: ⁊ nō recordabor peccatoꝝ tuoꝝ. Deduc me in mēoriā tuā. i. bōa q̄ tibi feci. ſm glosam creando ⁊ redimendo ⁊ beatitudinē ꝑparādo. Ecce illa tria simul. Sed certe istam mēoriā tria impediūt. scꝫ ꝓsperitas curiositas ⁊ voluptas Prosperitas facit ingratos obliuisci amicoꝝ: q̄ eos in angustijs adiuuerūt. Sicut Gen. xl. dr. Ex ꝑpositus Pharaonis pincerna succedentibꝫ ꝓsperis oblitus ē sancti Joseph interp̄tis sui q̄ sibi liberationē interp̄tatus est in carcere. Narrat vincentius. iij. lib. sui libri historiaꝝ. q̄ semel in Ethiopia tanta contigit pestilētia quo ad mēoriā hoīm q̄ hoīes obliuiscebantur patrum noīa ⁊ suoꝝ filioꝝ: ⁊ etiam ꝓpria. Et oriebat ista pestilentia ex fetore ⁊ putrefactione quorūdam cadauerū interfectoꝝ in bello. Sic hodie ꝓchdolor vrget pestilentia q̄ multi nō recordant noīs patris sui dei. nec grati sunt amicis. nec aīabus defunctoꝝ nec prudentes sunt ad seipsos. Ecclesiastes. ix. Obliuioni tradita est mēoria ipsoꝝ. Ideo seneca lib. ij. de beneficijs cōparat legē gratitudinis ⁊ bñficentie mutuo ludo pile: Quando em̄ duo hoīes ludūt ⁊ eam alternatim recipiūt inter se tamdiu durat ⁊ ꝯtinuat ludus inter eos q̄diu ꝯuenienter reproijcit ⁊ iactatur Si ꝟo vnus recipiat ⁊ retineat vel incōueniēter reproijciat desinit ludus q̄ desinere nō potest. Sicut dicit seneca. nisi vl' ex mittentis vel recipientis defectu. Isto mō ymaginat Seneca q̄ dꝫ esse de beneficentia mutua inter amicos. Si em̄ a te

odoris. Et sequit. Abel esse renuit quez Laym malicia nō exercet. Nonus gradꝰ est tribulationē salutē reputare. Medicina em̄ z si amara est. tñ qz causa est salutis dulcis reputat. Greg. v. moral. Si mens in deū forti intētione figit quicqd in hac vita amaz est existimat sibi dulce. z oīe qō affligit requiē putat. Decimus est de tribulationibꝫ grās agere. j. Thess. v. In oīibꝫ grās agite. Nam fm Greg. sine ferro martyres esse possumus si veraciter patientiā in animo conseruamus. Augu. in lib. de verbis apli. sermone. xv. Si in te fuerit charitas dei. cōmunicabis passionibꝫ xpi z verus martir eris. Undecimus gradus est ad alia sustinenda se pparare. Math. v. Qui vult tecum ptendere iudicio z tunicā tollere. dimitte ei z pallium. Unde Augꝰ. in epistola ad Marcellinū. Precepta patientie semp in cordis pparatione sunt retinenda. ipsaqz benuolentia ne reddat malum p malo semper in volūtate implenda sunt. Duodecimus gradꝰ est in flagellis dolorem nō sentire. sicut dicebat Tiburtius super prunas ardentes incedens. Uidetur mihi q̄ super roseos flores incedam. in nole dñi nostri ieſu xpi Istos gradus optime seruauit Lazarus Nec em̄ malo restitit. non p malo malus reddidit. imo bonum pro malo restituit. z malefacienti bene fecit. Nam cū diues ei micas negaret. ipe canes diuitis viceribus saturabat: vt dicit euangelium. Credendum etiam est q̄ p diuite orabat: sed quia diues nō se disponere curauit ad veniam obtinendam. ideo dānatus est. non obstantibus orationibꝫ Lazari. Non etiam murmurabat in flagellis infirmitatis sed gaudenter sustinuit. Ideo p pacientiam adeptus est patriaz: z p malis recepit bona in futura vita. £

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis tangitur tā diuitis q̄z Lazari equissima z iustissima dei remuneratio: cū dicit. Nunc vero hic cōsolatur. tu vero cruciaris. Potetat Lazarus dicere illud Ps̄. Scōm multitudinē dolorꝫ meorꝫ in corde meo. consolationes tue letificauerūt aiam meam. Poterat cōtra dicere diues. Tribulationes cordis mei multiplicate sunt. Poterat dicere Lazarus. Transiui p ignē z aquā scz tribulationis z miserie: z eduxisti me in refrigeriū. Poterat dicere diues. Quātū magnificaui me in delitijs. tātū dedisti mihi tormentū z luctū. Apoc. Ecce magna sz diuersa retributio meritorꝫ. Circa quod aduertendū q̄ inter iustum z impiū quadruplex est differentia. Differunt em̄ viuēdo moriendo. patiendo. z puniendo. Uiuendo: quia iusti viuūt in pace z tranquillitate. impij in discordia z ptrarietate. De iustis dr. Pax multa diligentibus legē tuā. De impijs dicit Esaie. xlviij. Non est pax impijs dicit dñs. Justis dicit Jobis. xiiij. Pacē relinquo vobis. Et Eccl. xlv. Statuit illi testamentū pacis. Impijs dicitur Seruietis dijs alienis. qui nō dabūt vobis requiē die ac nocte. In signuz huius hic de isto impio diuite dī q̄ erat diues. Diuitie aūt semp inquietāt: eo q̄ sunt spine pungentes. Luce. viij. De Lazaro vero dicitur q̄ quiescebat in pace: quia iacebat ante portā diuitis quiescendo. Secūdo differūt moriendo: quia mors iusti est spes z consolatio eius. Mors iniusti est desperatio z desolatio. Prouerb. xiiij. In malicia sua expelletur impius. sperat aūt iustus in morte sua. Et Prouerb. xj. dicit Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. Si oīes sacerdotes iusti in mundo celebrarent vsqz ad diem iudicij pro anima istius diuitis z oīes sancti rogarent frusta rogarent: quia nō plus q̄z p diabolo orarent. fm Augustī. vij. libro de trinitate cap̄. ij. In signū huius dicit de diuite hic q̄ sepultus est in inferno. Quasi di. Ita p funde est imersus penis inferni q̄ nō est spes aliqua de eo. sicut de mortuo sepulto Lazaro quadriduano desperauerat martha dicens. Dñe iam fetet in sepulchro Quasi di. Non est possibile vt resurgat. De lazaro dr. Portatus ē in sinū Abrahe Qui locus fm Augu. xij. libro sup Gen. fuit requies sanctorꝫ. Et erat locus spei z psolationis. eo q̄ sancti patres ibi existentes habuerūt spem perueniendi ad celuz: sicut modo anime in purgatorio. Tertio differunt iustus z impius in patiendo: qz sustinēdo aduersa iustus se exhilarat. impius aūt murmurat z reijcit a se aduersa: z sequit̄ ꝓspera. De iusto dr. Prouer. xij.

mirabiliũ suoꝝ. dando escam timentibus se. Ita hõ debet hr̃e memoriã defectuũ ꝓximi sui. Unde hodie dr̃ a deo patre. Recordare fili: qꝛ recepisti bona in vita tua: ⁊ Lazarus similiter mala. Quasi diceret. si filiũ te meũ noĩas: esto misericors in ꝓximũ tuum sicut ego in te. Matth. xviij. Nõne ⁊ te oportuit misereri conserui tui sicut ⁊ ego tui misertus sum. Ad hoc em̃ recepisti bona in vita p̃senti: ⁊ pauꝑ mala: vt tu ꝑ bona tua releues mala sua ⁊ cõsequaris ꝑiter bona celestia. Ad h̃ ip̃e patitur mala ne tu patiaris. Ad hoc tu bona recepisti in vita tua vt euadas mala in vita futura. Sed qꝛ ista minime curauit diues epulo q̃ nullaꝫ mẽoriã habuit de malis Lazari pauꝑis in vita p̃senti. Ideo in vita futura nullã eiꝰ mẽoriã Lazarus habere voluit. nolens guttã aque ministrare in refrigeriũ lingue. Sed potius audire meruit ab Abraham. Fili recordare qꝛ recepisti bona in vita tua. B

Dixi secundo ꝙ tangit̃ Lazari patientissima maloꝝ tolleratio. Cum dr̃. Et Lazarus similiter mala. In q̃ a ꝓparet veꝝ esse illud verbũ. Patĩa pauperꝝ nõ ꝑibit in finẽ. Et certe nõ ꝑibit sed ꝑmanebit: qꝛ in patiẽtia vr̃a possidebitis aĩas vr̃as. Uñ non laudat̃ iste Lazarus: qꝛ mala recepit tm̃: sed qꝛ mala patienter tollerauit. Sine em̃ patientia mala p̃sentia sunt dãnabilia ⁊ infructuosa. Ideo opus ẽ multa ⁊ perfecta patientia in malis presentis vite De qua dicit Bernhardus. Cum cuncte virtutes currant ad brauiũ: sola patiẽtia coronatur. Patientia aũt ſm Gregorium solum in aduersis nõ in ꝓsperis consideraṫ. Nam patientie virtus nunq̃ est in ꝓsperis. Ille vero patiens est qui ⁊ aduersis atterit̃: ⁊ tamẽ a specie rectitudinis nõ curuatur. Ita dicit Grego. xj. libro moraliũ. Huius vero patientie sunt duodecim gradus. Primus est. malo non resistere. Matth. v. Noli resistere malo. Secũdo malum ꝓ malo non reddere. Romanoꝝ. xij. Nulli malũ ꝓ malo reddentes. Unde glosa. Math. xvj. Patientia est equanimiter mala aliena tolerare ⁊ contra eum qui irrogat mala nullo animi dolore moueri. sic em̃ tela hostiũ in cor eoꝝ retundit Iuxta illud. Gladius eoꝝ intret in corda ip̃oꝝ. Tertius gradus est malo nõ rñdere. Prouerb. xxvj. Non rñdeas stulto ſm stulticiã suã ne efficiarꝫ sil̃is sibi. Uñ Amb. lib. de offic. cap. vj. Qñ aliq̃s nob̃ ꝯuiciat̃ ⁊ ad iurgiũ ꝓuocat. tunc silentio muti fieri nõ erubescamus. Peccator em̃ est q̃ nos ꝓuocat ⁊ nos sil̃es sui fieri desiderat. Deniq̃ si taceas si dissimules solet dicere. q̃d taces. loquere si audes: si non audes. mutus es. elinguẽ feci te. Si g̃ taceas. plus rumpit̃ victũ se om̃ino putat ⁊ illusum. Si rñdeas suꝑiorem se factũ arbitrat̃. qꝛ parẽ inuenit. Talis erat Psalmista. q̃ dic̃. Obmutui ⁊ humiliatus suꝫ ⁊ silui. Quartus est inimicum diligere. Math. v. Diligite inimicos vr̃os. Quia ſm Grego. sup Ezech. Omelia. vij. Uera patientia est que etiam ip̃m amat quẽ tollerat. Nam tollerasse ⁊ odisse nõ est virtꝰ mansuetudinis: sed velamentũ furoris ẽ Quintus est male facienti bene facere. Math. v. Benefacite his q̃ oderunt vos Et infra. Orate pro persequentibus vos Unde patiens est sicut asinus qui se pũgenti deseruit. Sextus est contra flagella nõ murmurare. j. Corint. x. Neq̃ murmuraueritis sicut quidam ex illis. Non aũt semꝑ hoc fiat. sed interdũ instruendi sunt iniuriã inferentes. sicut christus percutienti dixit. Cur me cedis. Nam in aĩo debet esse patientia ad plura sustinenda: sed in voce instructio iniuriantꝫ. Septimus est. quelibet aduersa sustinere libenter. sicut Salamandra libent̃ in igne viuit. Et dicitur ꝙ alexander papa habuit subducturã de pellib̃ eius: que dũ ablui debuit ꝓijciebat̃ in ignem ⁊ fuit pulcrior. Sic sancti. sicut de Laurentio ⁊ alijs q̃ in igne delectabantur. Sicut etiam tres pueri qui cantabãt in camino ignis. Danielis. iij. Octauus est de flagellis gaudere. ij. Corinth. xij. Libẽter gloriabor in infirmitatib̃ meis. Unde Gregorius super illud Job. xxx. Frater fui draconũ ⁊ socius strucionũ. lib. xx. moral̃. dicit. Sicut in tritura palee grana p̃munt̃. sicut spine inter flores ꝓdeunt: ⁊ rosa que redolet crescit cũ spina que pũgit. Sic necesse est vt aduersitate p̃maris: ⁊ spinarum aculeis pungarꝫ: vt maiorẽ deo offeras suauitatẽ

quē ꝓuenerūt oēs q̄ erāt in angustia ꝓstitutꝛ oppressi ere alieno. i. pctis obligati. ſz tū ſi ſint amari aīo. i. ſi ſint ꝓtriti ō peccato fiet eoꝝ ꝓnceps: vt ōz. j. Regū. xxij. Scōs effectus diuine dulcedis ē. qz inimicos ſuos cuſtodit. Uñ in ꝑſona penitētiū dixerūt filij iſrl ad Dauid. ꝑ quē ſignificat xp̄us. Heri z nudiuſtertius dñ eſſet Saul. i. diabol⁹ rex ſup nos. tu eras educens z reducēs nos. ij. Reg. v. Quaſi dicat. Cū eſſemus in pctis ꝓtegebas nos. ꝑ mlt̄o fortius cū penitētes volum⁹ ſibi fuire vt dicit a. ꝑ's ad Ro. v. Cū inimici eſſem⁹ reconciliati ſumus deo ꝑ mortē filij ei⁹: mlt̄o magis reconciliati ſalui erimus in vita ipſi⁹. Tertius effectus diuine pietatis: qz dat dulcedinē ſuā ad ꝓgſtandū. Uñ in ps̄. Guſtate z videte qm̄ ſuauis eſt dñs. Prouerb. xxxj. Guſtauit z vidit. qm̄ bona ē negociatio ei⁹. Quartus effect⁹ diuīe dulcedis ē. qz ita cito dimittit pctā. Uñ Ezech. xviij. In quacūq; hora ingemuerit pctōr zc. z Dixi ꝓfitebor: z tu remiſiſti Nec ſolū dimittit ſel aut bis: ſed q̄tēſcūq; peccauerit hō z penituerit. Mat. xviij Non dico ſepties: ſz ſeptuagies ſepties. nec ſolū dimittit: ſz pfecte dimittit. Unō Ezech. xviij. Oīm iniquitatū ei⁹ nō recordabor amplius. In his ꝑ mult̄ effectib⁹ innuit mlt̄itudo dulcedis dei: ſed magnitudo ei⁹ ex ſeipa exprmi nō pōt. Uñ nō dicit ſimplr mag: ſz q̄ magna. q. d. ineſtimabilis. Et vere: qz dicit apl's. j. Corinth. ij. z Eſa. lxiij. Oculus nō vidit: nec auris audiuit. nec in cor hois aſcendit q̄ ꝓparauit deꝰ diligentib⁹ ſe. Sed cui ꝓparauit. certe paupib⁹. ps̄. Paraſti in dulcedine tua paupi deꝰ. Exquo igit̄ habemus dñm tā ꝓpicuū. tā dulcē: z tā benignissimū. merito ꝓperare debemus ad cenā ſuā tāq; amici pris ſui. tāq; bñfactoris dulcissimi. B

Dixi ſecūdo q̄ in ꝑ. p. tāgit̄ diuine pietatis liberalissima z curialis largitas: qz fecit cenā magnā. Circa qō ſciēdū q̄ triplex ē cena. Prima eſt culpe. q̄ eſt aīaꝝ infectiua. Scōa eſt gr̄e q̄ eſt aīaꝝ refectiua. Tertia eſt glōie. q̄ eſt oim electoꝝ ſaciatiua. Prīa eſt fugienda vt venenoſa. ſcōa eſt amplectenda vt gr̄oſa. tertia deſiderāda vt eternaliter ſolacioſa. De ꝓma cena ſeu cōuiuio ſciēdū q̄ diabolus: mūdus: z caro faciūt cenā magnā pctōrib⁹. inuitādo eos ad diuerſa pctā. ad diuitias: delitias: z honores. Cena diaboli ſignificat ꝑ cenā Abſolonis. ij. Reg. xiij. Fecit Abſolon conuiuiū q̄ſi cōuiuiū regis. Abſolon interp̄tat̄ pīs mei amaricatio: z ſignificat dyabolū q̄ q̄tum in ſe eſt nititr nob⁹ p̄m celeſtē amaricare ꝑ pctm̄. Iſte facit conuiuiū q̄ſi regis xp̄i nobilitatē ferculoꝝ z ſocietatem inuitatoꝝ. Job. xli. Ipſe ē rex ſup oēs filios ſuperbie. Sed iſtud conuiuiū eſt periculoſum: qz non fit cā refectiōis: ſz cā pditiōis. Uñ Abſolon fecit illud grande conuiuiū vt in eo poſſet occidere Amon frēm ſuū. Sic diabolus ad conuiuiū nos inuitat ꝑ pctm̄: vt nos inebriatos intoxicatos occidat. Uñ Job j. Filij Job dū conuiarēt in domo frīs ſui ꝓmogeniti. repēte vētus vehemēs irruit a regione deſerti: z concuſſit angulos domꝰ z oppreſſit oēs. Dat aūt diabolus in iſto cōuiuio pdices iniuſticie. Perdit̄ fm naturales q̄litꝑia ona pdit furat ona alienat. vt ſuoꝝ onoꝝ numeꝝ reſtauret. Ita malo dñi cū bona ſua ꝑ inutiles z vanas ꝓſumptiones pdiderint bona pauperꝝ auferūt ꝑ iniuſtas extorſiōes. Iſto ferculo paſcūtur cōiter negociatores q̄dā: q̄ cū in vna re pdiderint reſtaurāt duplū in alia cariꝰ q̄ valuiſſet vendēdo eā. Iſtud etiā nō nulli multū nobiles noīe nō re ferculū comeſti dūt: q̄ eūdo ad bellū ꝓſumūt bona eccl'iarū: q̄ſi nō poſſent ſuſtentari ꝓpr̄ia. Et forte ſic eſt: qz ꝓpr̄ia in vanitatib⁹ ſeculi z pōpa ſuperbie ꝓſūpſerūt. Sed q̄d accidit in Bohemia vbi laici nobiles poſtq̄ ꝓſumptis ꝓpr̄ijs inuaſerūt eccl'ias. tādē ribaldi ipſoꝝ inuaſerūt eoꝝ bona z tenēt ea. Iſti faciūt ꝺ illud ꝓ aliū Joh̄is baptiſte Luc. iij. Neminē ꝓcutiatis: ſed ꝓtenti eſtote ſtipendijs vr̄is. vbi dicit Lyra q̄ ſtipendia militū ſunt hoies eoꝝ ſubditi dati eis a ꝓncipib⁹. Cōtra iſtos ōz in canone. xxj. q. ij. Nulli licz ignorare. Oīe qō dño ꝓſecrat̄ ſiue fuerit hō ſiue aial. ſiue ager. vel q̄cq̄d fuerit ſel ꝓſecratū ſcīm ſcōꝝ erit dño z ad ius ꝓtinebit ſacerdotū. xp̄i qō ſexcuſabilis erit ois q̄ a dño z eccl'ia cui ꝓpert aufert vaſtat̄ inuadit vel eripit z vſq; ad emēdationē eccl'ieq; ſatiſfactionē vt ſacrileg⁹ iudicet̄. z ſi emēdar̄ noluerit excōicet̄ Hec canō. Ad idē ōz. xxij. q. viij. Cōuenior. vbi dic̄ amb. Noli gaudere īpator vt

Non ꝯtristabit iustũ quicq̃d ei acciderit Et Prouerb. x. Labia iustoꝝ cõsiderant placita scꝫ deo. ⁊ os impioꝝ ꝑuersa. In signũ huiꝰ Lazarus hic patienter tulit vlcera. Nec stultũ q̃d ꝯtra deũ aut diuitem locutus est. sed cupiebat solũ micis saturari. De diuite d̃r ꝙ nihil aduersitatis ferre voluit: sed induebat purpura ⁊ bysso. ⁊ epulabat quotidie. i. singulis diebꝫ: ita ꝙ nec vnã diem in septimana ieiunabat. Quia ergo ita differũt in meritis: igit̃ etiam differre merito debent in p̃miis. vnde ne diues sit melior xp̃o quẽ oportuit pati ⁊ ita intrare in gl̃iaꝫ Luce vltimo. Et sancti nõ nisi per multas tribulationes intrauerũt regnũ: iuste de deliciis vadit ad supplicium. Quia s̃m Gamfredũ. Non itur ad astra deliciis. Ne ꝟo Lazarus sit deterior inter eos q̃ sufferũt tẽptationes. ⁊ cũ ꝓbati fuerint accipient coronã vite quaꝫ repromisit eis deus Jacob. j. Ideo de tribulationibꝫ vadit ad consolationẽ. vt sic vtrobiq̃ s̃m diuinã iustissimã equitatem nullũ malũ maneat impunitũ: ⁊ nullũ bonũ irremuneratũ: ⁊ impleat̃ illud Marie dictũ. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes. Nos ergo ⁊c̃.

Dñica secũda post trinitatis. I. Sermo. LXXXVI.

Homo quidaꝫ fecit cenam magã ⁊ vocauit multos. Luce. xiiij. Qm̃ vt ait beatus Berñ. in lib. de diligẽdo deũ. c. v. Deus oĩa fecit ꝓpter semetip̃m. ad h̃ vicꝫ vt factura sese q̃nq̃ ꝯformaret creatori suo. vñ oĩa deus fecit ⁊ creauit ꝓpt̃ hoĩem: deditq̃ ei in dñium. Juxta illud ps̃. Om̃ia subiecisti sub pedibꝫ eius. Ad h̃ vicꝫ vt ꝑ ista deũ amaret ⁊ eũ ꝯseq̃ret̃. Sꝫ ecce hõ cũ in honore esset nõ intellexit ꝯpatus est iumẽtꝫ insipiẽtibꝫ: q̃ honore suo oblita nũ q̃ꝫ celestia recordant̃: sed semꝑ de terrenis cogitant: vt carnis curã tm̃ faciãt in desideriis. Vñ factũ ẽ ꝙ ex deprauatiõe ꝑuerse volũtatis hõ neglecta dulcedĩe diuine bonitatis totũ se amaritudini huiꝰ seculi ĩmersit. ꝯcupĩam carnis ⁊ ocl̃oꝝ aut sup biã vite p̃sentis inq̃rendo: vt q̃ꝫuis multꝫ ⁊ variis dei internunciis iã vicꝫ instinctu naturalis rõnis q̃ semꝑ ad optĩa dep̃cat̃. iã creaturaꝝ speciositate. iã ꝓphetico clamore ad seip̃m reuocare conatus ẽ. vt obmissis huiꝰ secl̃i oblectamẽtis fallacibus ad cenã sibi diuinitus p̃paratã oĩm delectatõe suauitatũ refertã rediret. nihilominus mala mal̃ cumulãs multipl̃r hõ ipse miserabilis renitebat̃: ꝯfingendo excusatiões in pctĩs. sed ne tãta creatura final̃r a tãtis deliciis deficeret vbi venit plenitudo tp̃is misit deꝰ filiũ suũ in mũdũ ad vocandũ inuitatos. Ueꝝ qꝛ ip̃e dei filiꝰ regressurꝰ erat ad patrẽ. iõ misit s̃uos suos hora cene vt vocarẽt mltos: q̃ fuerũt ꝟba nr̃i thematis: vt dicit euãgeliũ. In q̃bus verbis tria ꝓponũt̃ q̃ cenã magnã magni dei cõmendãt ⁊ attollũt. Primo itaq̃ describit̃ facientꝫ hãc cenã excellentissima ⁊ singularis dignitas: qꝛ hõ q̃dã. Secũdo subiũgit̃ eiusdẽ liberalissima curialis largitas: qꝛ fecit cenã magnã. Tertio subinfert̃ ꝯuiuaꝝ mltiplicitas generalis: quia vocauit multos.

A

Dixi primo ꝙ hãc cenã cõmẽdat excellentissima ⁊ singl̃arꝫ dignitas faciẽtis. Quis em̃ facit eã nisi deꝰ deoꝝ dñs. Qui licꝫ d̃r hic hõ. est tñ dñs dñantiũ: ⁊ rex regũ. Et licꝫ sit deꝰ: tñ se appellat hoĩeꝫ. ⁊ licꝫ sit hõ nõ est tñ hõ cõis ⁊ ꝯtẽptibilis vt alij. sed certe singularis ⁊ venerabilis: qꝛ q̃dã. Unꝰ em̃ ẽ ⁊ secũdũ nõ hꝫ sibi sil̃em. Est g̃ deꝰ hõ q̃ꝫdiu sumus in hac vita gr̃e. Oĩa em̃ mansuetissime ⁊ gratiosissime facit sic̃ hõ cũ hoĩe. iõ d̃r hõ: Circa qd̃ sciẽdũ ꝙ in p̃senti vita habemus deũ multũ nobis ꝓpiciũ tãq̃ꝫ hoĩ hoĩem. Cuiꝰ rõ est. qꝛ oĩa dulciter disponit. vt d̃r Sap̃. viij. Qd̃ ps̃. cõfitens ait. Quã magna multitudo dulcedinis tue. Ps̃. xxx. Certe magna multitudo dulcedinis dei est. s̃m Cassiod̃. ibidẽ. qꝛ multis modis indicat̃ suauitas eius. Nam dulcis est ⁊ pius cũ corrigit. dulcis dũ parcit. dulcis dũ credentibꝫ p̃mia eterna repromittit: ita dicit Cassiod̃. Nos autẽ possumus ostẽdere multos adhuc effectus dulcedinis. Quoꝝ p̃mus est s̃m Inno. iiij. sup verbo ps̃. p̃dicto: qꝛ om̃es generaliter recipit Math̃. xj. Uenite ad me om̃s qui laboratꝫ ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos. Hic est em̃ verus Dauid ad

Matth. vlti. Ego vobiscū sum vsq; ad cōsumationē seculi. Sūt aūt iste nuptie magne: seu h̄ prandiū magnū qđ facit nobis dei filius cōtinue in vita gr̄e. Primo ꝓpt̄ sponsi magnitudinē: qr filius dei ē sponsus: q̄ p fidem t amorē nos desponsauit. Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide t̄ē. Sponsus iste est nobilissimus ditissim⁹ qr heres vniuersoꝝ. sapiētissimus. p quē deꝰ fecit secula. speciosissimus. qr splēdor glīe dei p̄is. honorabilissim⁹. qr sedet ad dexterā dei p̄is in excelsis. Jsta oia bñt Deb. j. Scđo istud prādiū ē magnū ꝓpt̄ sponse pulchritudinē. Apoc. xix. Venerūt nuptie agni: t vxor ei⁹ ꝑparauit se t datū est ei: vt operiat se bissino. i. iustificatione virtutū. Cant. iiij. Tota pulcra es scz taz in vestib⁹ q̄ in mēbris. Caput sponse ꝑlati. oculi ꝓfessores t doctores. aures ꝓfessores t penitētiarij t iudices. nares sponse maloꝝ t bonoꝝ discretōnes. collū clerici t cantores t laudantes deū. pectus t brachia potentes t nobiles. manus operij t artifices. crura famuli t fuitores. pedes q̄ portant totū corpus suū agricole t rustici. Sed licz x̄ps fecerit istā spōsam pulchrā. tñ proch dolor hodie deformata est in multis mēbris. Juxta illud. Egressus est a filia syon oīs decor. Treñ. j. Dis dicē qr de oīb⁹ mēbris aliqui deformati sūt. Tertio istud prandiū x̄pi est magnū ꝓpter ei⁹ plenitudinē. Vñ Hester. j. dr. q; Āsuerus iussit ꝑparari ꝓuiniū vbi positū ē vinū magnificentia regia dignū. Ad qđ bibendū nemo cōpellebaţ. Dedit etiā dona multa. Sic in ꝓuinio x̄pi gr̄e est panis t vinū corpus t sanguis eius. multa ferc̄la. qr multe sunt ꝓsolatiōes spūales. Vñ fm diuersitatē donoꝝ gr̄aꝝ t carismatuz spūssancti ita dantur t dona: qr diuisiones gr̄auaꝝ sunt. Sed notabile est q; ad bibendū illud vinū in ꝓuinio nemo cogebaţ. sed put quis volebat bibebat. Dicēres tñ: quare nō sic est in eccl'ia x̄pi vbi sacerdotes cōpellūt p excōmunicationē nostos cōicare. Rñdeo q; nō cogunt inuitib⁹ fiant volentes. sicut etiā Bern⁹. dicit de deo. tractans illud Trahe me post te. q. v. ad fidē. q; nemo cogit bñ facere. vex est. cū coactiōe absoluta. sed bñ ꝓditiona ta. xlv. dis. De iudeis. Et Aug⁹. in enchiridion. xxxvj. c. xlv. dis. Et qui emendat. Vñ dr q; multa bñficia p̄stant inuitī. qđ intellige de spūalib⁹ bonis. Jtez glo. xxiij q. iij. Aimiū insup inquieti dicit. Nemo ab initio cogendus est ad bonū sed cogit aliquis ꝓseuerare in eo qđ incepit. Quarto istud prandiū est magnū ꝓpter vocatoꝝ mlt'itudinē: qr congregauerūt oēs: vt dr Matth. xxij. bonos t malos. Vñ fm Gregō. ista vita dr mediū inter celū t infernū qr in inferno tñ mali. in celo tñ boni. in mūdo boni t mali. Sunt aūt mali nō vita aut merito in eccl'esia: sed tñ numero. sicut Judas vnus de duodecim discipul' Joh. vi. Sed quō cognoscit q̄ sunt veri ꝓuine x̄pi p gr̄am. Rñdeo p hūilitatem. Luce. xiij. Cū invitatus fueris ad nuptias nō discumbas in ꝓmo loco: sed in nouissimo. Scđo p charitatē. Matth. xxv. Que pate erant cū lampadib⁹ t oleo charitatis intrauerūt ad nuptias. Tertio per opa sanctitatis: q̄ sunt tpantia. castitas. prudentia. t sic de alijs. q̄ intelligunt per vestē nuptialē. Matth. xxij. Et q̄ pz q; triplices boies excludunt ab h̄ prandio. scz superbi. ūnundi t accidiosi. Tertiū ꝓuiniū facit x̄ps in gl'ia eterna: qđ est aīe saciatiuū. t illud est liberalissimū. qđ pz ex plib⁹ s. ex mlt'iplici notificatōe. ex magnitudie cene t tpis diuturnitate. ꝓuinaꝝ dignitate ferculoꝝ diuersitate. mīstroꝝ nobilitate vocatoꝝ mlt'itudie. ex ire magnitudie. ex cōpulsiōis seueritate. De ꝓmo scz de multiplici notificatiōe pt̄z q; auarus cū facit cenā occultat eā. deus aūt vult oīb⁹ notā fieri. t iō ꝓmittit mlt'os notificātes hanc cenā. Talis fuit Jsa. xxv. Qui clamās ait lōge añ te. Faciet dñs cōuiuiū vindemie defecate. Jtē Esa. lxiij. Oculꝰ nō vidit t̄ē Jtē filiꝰ dr clamat Lu. xxij. Ego dispono vob⁹ regnū vt edatis t bibatis. De diuturnitate tpis hui⁹ cene dr Esa. lxv. Gaudebitis t exultabitis in sempiternū. Et. lj. eiusdez. Letitia sempiterna sup capita ipsoꝝ. De ꝓuinaꝝ dignitate dr Hen. penl'. Prebebit delicias regib⁹. Oēs q̄ ibi erūt reges Apocal'. v. Fecisti nos deo nr̄o regnū t regnabim⁹. De ferculoꝝ diuersitate dr Joh. x. Ingredieris scz in p̄eplatiōe diuinitatis. t

putes te in ea q̃ diuĩa sũt ĩpiale ius aliqd̃ hr̃e Noli te extollere pctõr sz si vis diuti⁹ impare esto deo subiectus Scriptum est Que sunt dei deo: q̃ cesaris cesari. Scd̃o dat fercula de venatiõe. vult em̃ ꝙ frater frẽm venet̃ in mortem. sicut patuit supra Michee. vij. Frater frẽm venabitur vsq̃ ad mortẽ. Dat etiã pauones supbie. Sic em̃ refert Aug⁹. xxj. de ci. dei ca. ij. Caro pauonis bene cocta iterũ deuenit cruda sicut ip̃e expertus est post anni spaciũ iam transactũ. Sic moral̃r supbia q̃ntũcũq̃ vincat̃ semp recrudescit. Unde Augustinus in libro de natura ⁊ gr̃a. Cetera vitia in male fact̃ p̃ualent. supbia etiã in recte factis est cauenda. Ista fercula q̃uis videant̃ dulcia. sunt tñ nimis amara. eo ꝙ ⁊ hic ⁊ in futuro amaritudinẽ post se relinquũt. Nam pctm̃ post sui ꝑpetrationẽ nihil hz nisi remorsum ꝯscientie. De q̃ Augu. p̃mo ꝯfess. dicit. Jussisti dñe ⁊ sic ẽ vt pena sit sibi inordinatus animus. Et idẽ Aug. lib. de vera innocentia. lib. ix. c. xix. Nulle pene grauiores sunt q̃ ꝯscientie in qua nõ habet̃ deus ꝯsolatio nõ inuenit̃. Boecius etiã. iiij. de ꝯsol. ꝓsa. iij. dicit. ꝙ sicut ꝓbitas ꝓbis ẽ solaciũ. ita improbis nequicia est suppliciũ. Ex q̃bꝫ infero ꝙ circũscripta ꝓhibitione legis diuine scripte q̃ pctm̃ vetat ꝓpter penã eternã. Juxta illud. Anima que peccauerit ipsa morietur Ezech. xviij. Adhuc hõ peccare nõ deberet ꝓpter penã tꝑalem: q̃ est remorsus conscie: qua pena s̃m Aug. nihil est grauius in pñti. eo ꝙ cũcti dies pctõris mali. Secura vero mens quasi iuge ꝯuiuiũ. Prouerb. xv. Si g̃ cuncti dies mali sũt. g̃ nulla est ibi requies. nulla alleuiatio doloris qd̃ nõ est inuenire in alijs doloribꝫ naturalibꝫ vbi interpolatis tẽpibꝫ cruciat̃ hõ. Et ex h̃ infero ꝯseq̃nter ꝙ remorsus ꝯscientie ex pctõ est q̃dãmodo hoĩ pena naturaliter ꝯsequẽs pctm̃. Unde si nõ essz lex diuina scripta. adhuc remorsus conscientie sequeret̃ ex peccato ꝓpter legem nature. Istud patz ꝑ illud Juuenalis libro. v. vbi dicit. Extemplo quodcũq̃ malum cõmittit̃ ipsi displicet auctori. Per quẽ autẽ modũ hoc fiat. dicit Salomon Sapie xvij. Semp eĩ p̃sumit seua ꝑturbata ꝯscientia. Qd̃ exponit Holgoth. Presumit p̃concipit sibi euẽtura mala penalia ⁊ crudelia. Uñ dictat sibi ꝙ tale pctm̃ dz puniri. ⁊ illa p̃conceptio causat timorẽ. Et h̃ ẽ verũ nõ solũ de lege scripta vbi determiãta est certa pena vnicuiq̃ pctõ: sed etiã ex iusticia naturali. s̃m quã cuilibz dictat cõscientia omne malũ esse puniendũ. quod fit aut contra supiorem aut contra parem aut cõtra cõmodũ ꝓprium. cuiusmodi est peccatũ carnis. Ideo Seneca legit̃ dixisse. Si scirem hoĩes ignoraturos ⁊ deos ignoscituros nollẽ peccare. scz ꝓpter turpitudinẽ actus quo deformat̃ naturalis iusticia. ⁊ ꝓpter remorsum quo cruciat̃ ꝑturbata ꝯscientia. ¶ Secũduz ꝯuiuiũ facit mũdus ⁊ caro. ⁊ apponũt tria fercula suauissima. delicias. diuitias. ⁊ honores. In q̃ cõuiuio fuerunt isti tres de q̃bꝫ hic dicit̃ in euãgelio. Sed istud cõuiuiũ est ꝑiculosum: qr plenum veneno. Unde Bern̄. Periclitat̃ castitas in delicijs. veritas in diuitijs. hũilitas in honoribus. Malum est ferculũ qd̃ nõ potest retineri diu in ventre ad sanitatẽ: sed cito euomit̃ Tales sũt diuitie. delicie. ⁊ honores Job xx. Diuitias quas deuorauit euomet. ⁊ d̃ ventre eius extrahet illas deus. Scd̃m cõuiuiũ qd̃ est appetendũ tanq̃ refectiuũ est ꝯuiuiũ seu cena gr̃e. quã facit de⁹ suis dilectis amicis. ⁊ significat̃ ꝑ cenã seu cõuiuiũ Asueri regis. De q̃ Hester. j. d̃r. Fecit Asuerus rex grande conuiuiũ cunctis p̃ncipibus ⁊ pueris suis. Facit aũt istud cõuiuiũ vel qui ecõuerso faciũt sibi cõuiuiũ: sicut Mattheus ꝑ cõtritionẽ ⁊ ꝯuersionem. Magdalena ꝑ dolorẽ ⁊ dilectionẽ. Zacheus ꝑ satisfactionẽ. Uñ dic̃ Grego. xxj. moral̃. Dei refectio est ꝯuersio peccatoris. Sed videamus qd̃ sit h̃ magnũ cõuiuiũ seu potius prandiũ. vt d̃r Math xxij. Ecce prandiũ meũ paraui. Attendamus g̃ magnitudinẽ prandij hui⁹: ⁊ inueniemus liberalissimã largitatẽ dei. Prandiũ hoc intelligit̃ incarnatio filij dei. Uñ vocant̃ nuptie q̃s deus pr̃ fecit filio suo qñ naturã hũanã copulauit diuĩe in vno supposito: q̃ celebrate sunt in vtero virgiali: de q̃ ꝓcessit xp̃s tãq̃ sponsus de thalamo suo. Et ex his nuptijs ꝓcesserũt alie. scz cõiunctio xp̃i cũ eccl̃ia fideliũ: que celebrant̃ ꝯtinuo vsq̃ ad cõsumationẽ secl̃i

exemplor. pmissionib⁹ p̄mior: ⁊ pcussiõi bus flagellor. De ostensionib⁹ exemplor. pt̄z Joh. xiij. Exemplũ eñ dedi vobis vt ⁊ vos ita faciat̄. Hoc eñ fecit p̄ sanctos martyres. pfessores. virgines. quor. multa milia ꝓposuit nobis in exēplũ. Istã vo cationẽ attendebat aplus: qui de se dicit Phili. iij. Ea que retro sunt obliuiscẽs ⁊ ad ea que p̄ora sunt extendens meip̄m ad destinatũ p̄sequor brauiũ superne vocatiõis. De pmissionib⁹ p̄mior. patet: ꝗa multa valde pmisit que nec oculus vidit nec auris audiuit. j. Corinth. ij. Unde. j. Petri. iij. In hoc vocati estis vt benedictionem hereditate possideatis. De percussionibus flagellor. patz. quotiens eñ infirmitatibus fatigamur. totiens a deo vocamur. Unde Greg. dicit. Mala que nos hic p̄munt ad deum ire compellunt. Sicut autem deus vocauit homines tripliciter. ita tripliciter se excusant. Super bi ꝓpter sublimitatem dñationis. Auari ꝓpter difficultatem terrene occupationis. Luxuriosi ꝓpter voluptatem carnalis delectationis. Istos tres signant illi qui ponunt in euãgelio: quor. p̄mus dicit. Villam emi ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illam. Rogo te habe me excusatum. Secũdus dixit. Quinq; iuga boũ emi: ⁊ eo p̄bare illa. Rogo te habe me excusatũ. Tertius dixit. Uxorẽ duxi: ⁊ ideo nõ possum venire. Primus designat superbos ꝙ p ambitionib⁹ terreni dñij ⁊ dignitat̄ terrestr̄ gl̄iam amittũt regni celestis. Iste in sua excusatione bene se fatet fatuũ fuisse ꝙ se p̄us dicit villam emisse q̄z vidisse. Facile eñ quilibet fallit qñ illud emit quod ab eo abscondit. Et certe si hõ videret ⁊ considaret quid est in dignitate dñij temporalis illud nõ emeret nimis care: quia videret eius breuitatem. Ecclesiastici. x. Omnis potentatus breuis vita. sic rex hodie est ⁊ cras non erit. Secũdo si diligenter considaret videret p̄cipitij grauitatem quia quãto status altior. tanto casus grauior. Cecidit enim Petrus sed ab infimo ideo cito resurrexit. Cecidit Dauid sed ō plano eo ꝙ se in altum non erexit. Juxta illud Ps̄. Dñe non est exaltatũ cor meũ Et ideo cito resurrexit. Cecidit adam sed de alto: quia de paradiso. ideo cum difficultate est erectus. Cecidit ⁊ lucifer q̄z de celo altissimo. ideo nũq̄z resurgere potuit Secũdus excusans se signat auaros qui dicit. Quinq; iuga boum emi. Per quinq; iuga boũ intelligunt quinq; sensus exteriores corporis. Et dicunt iuga ſm Gregoriũ ꝓpter diuunctionem duplicis instrumenti cuiuslibet sensus. Duo eñ sũt oculi. due aures ⁊c. Sicut igitur boues terram versant. sic auari circa terrena cõtinue delectantur. Delectabilior enim est auaro bursa argenti ad videndum q̄z corpus christi. Et iste fatuus est similiter vt primus: quia nõ p̄bauit p̄us q̄z emit. Cũ tamen dicitur de sapiente. Consideauit agrum ⁊ emit illum. Tertius excusans se signat luxuriosos. qui dicit. Uxorẽ duxi. ⁊ ideo nõ possum venire. Non eñ coniugati excludũtur a cena: sed aliqualiter retardantur. Unde ille dicitur vxorem duxisse: qui tota affectione se tradidit voluptati. ⁊ talis ad cenam celestem nõ potest venire nec debz. nec est dignus: nõ potest ire. qz est cõpeditus. nõ debet. quia est fetidus. nõ est dignus. qz est sordida veste indutus. Et quia tot sunt qui se excusant ideo licz multi sunt vocati: sed pauci electi. Matth. xxij. In figura huius Hũeri. xxxj. legimus ꝙ de sedecim milib⁹ hoim nõ cesserũt in partez dñi nisi triginta due anime. Ultimo videdum est que sunt punitiones excusator. ⁊ sunt tres. segregatio a cõsortio beator. Unde hic. Nemo virorũ illorũ gustabit cenam meã. Secundo subsannatio ⁊ improperiũ peccator. quia in iudicio deus ⁊ angeli ⁊ homes et demones subsannabũt ⁊ deridebũt pctõres q̄ diuinas vocatões neglexerũt. Pro uerb. i. Vocaui ⁊ renuistis. ego q̄z in interitu vr̄o ridebo. Tertio cruciatio ꝓpetua tormẽtor. Esa. vltimo. Eligã illusiones eor. ⁊ q̄ timebant adducã eis. qz vocaui ⁊ nõ erat q̄ rñderet. Nõ sic de bonis ⁊ iustis q̄ deũ vocantẽ audiũt p obedientiã p̄ceptor. bñ in celo ponent lucentes sicut stelle in ꝓpetuas eternitates Baruth. iij. Stelle vocate sunt ⁊ dixerũt. assumus. ⁊ luxerũt ei cũ iocũditate q̄ fecit illas. Nos ḡ fr̄es charissimi nõ habeamus istas excusationes sed ad cenam ꝓpetuam ꝓperemus. Ad quã nos ḡducat ⁊c.

egrediet̃ scz advisionē hūanitatis xp̄i. Certe magna fercula q̄z vnū sufficeret mille mūdis Joh. xiiij. Ostende nobis p̄rem ⁊ sufficit nob. Vñ Exo. xxxiij. dr. Ego ostēdā tibi om̄e bonū. De nobilitate mīstrantiū dr Heb. j. Ex angeli sunt oēs administratorij spūs q̄ honorifice ducūt hoīes ad illam cenā. Sed mīstrans ip̄e xp̄s erit sicut ꝓmisit Luc. xij. Transiēs ministrabit illis. Iste nō solum ministrabit: sed vnūquēq̄z hortabit̃ affectuose dicēs. Comedite amici ⁊ inebriamini charissimi. Qd̄ v̄bū tractans Bern̄. lib. de diligendo deuz cap̄. vj. dicit. Comedite ante mortē. bibite post mortē. inebriamini post resurretionē. Merito iā charissimi q̄ charitate inebriant̃. Merito inebriati qui ad nuptias agni introduci merent̃. edentes ⁊ bibētes sup̄ mensam illius in regno suo. qñ iā sibi exhibebit gl̄iosam eccl̄iam. nō habentem maculā neq̄z rugam. tunc prorsus inebriabit charissimos suos. tunc torrente voluptatis sue eos potabit. qñquidē amplexu suo artissimo ⁊ charissimo sponsi ⁊ sponse fluminis impetus letificat ciuitatem dei. quod nō aliud arbitror q̄z dei filiū q̄ transiens ministrabit. quēadmodū ipse ꝓmisit. vt ex hoc iam iusti epulent̃ ⁊ exultent. Hinc illa sacietas sine fastidio. hinc insaciabilis illa sine inquietudine curiositas hinc eternū atq̄z inexplebile desideriū nesciens egestatem. hinc illa sobria ebrietas nō merore ingurgitans. nō madens vino sed ardens deo. Hec Bern̄. De vocatoꝝ multitudine huius cene patet: quia dicit̃ ꝙ vocauit mlt̃os. Math. xxij. Multi em̄ sunt vocati ⁊c̄. imo omnes. Matthei. xj. Venite ad me omnes. Quare. quia vult omnes homines saluos fieri. j. Thimo. ij Nec solum multi: sed etiam multis modis: vt infra patebit. De magnitudīe ire qua iratus est ꝯtra nolentes venire. Prouerbioꝝ p̄mo. Vocaui ⁊ renuistis. Et sequitur. Ego quoq̄z in interitu vestro ridebo. Signum magne ire in patre est quando ridet de malo filij. Unde licet deus cū amaritudine punit peccatores alios Esa. p̄mo. Heu consolabor de inimicis meis tamen ingratos ⁊ negligentes letan t̃ punit. Psalmista. Letabitur iustus cum viderit vindictaz. De compulsionis magnitudine patet ibi. Compelle intrare pauperes. cecos. claudos. debiles. ⁊ vnde de diuersis locis. quia exi cito in vicos ⁊ plateas. Sic compulit intrare paulum Actuum. ix. Sic filium prodigum Luce. xv Quod fit quando deus de nolentibus ꝑ ꝓspera ad eum conuerti infert eis aduersa. vt fiant volentes. Hoc est enim trahi ad istam cenam. sicut dicit Bernhardus. Trahimur in tribulationibus ⁊ aduersitatibus exercemur. Multos deus trahit per infirmitates. per damna. per diuersas tribulationes. ⁊ precludit eis viam damnationis. Ozee secundo. Sepiam viam tuam spinis. ⁊c̄.

D

Dixi tertio Ex hāc cenam cōmendat conuiuaꝝ multiplicitas generalis cum dicitur. Vocauit multos. Circa quod sciendum primo que sunt diuine vocationes. Secundo que sunt humane excusationes. Tertio que sunt excusantium punitiones. De p̄mo sciendu ꝙ deus vocauit nos dupliciter. scz generaliter ⁊ specialiter. Generaliter vocat nos tripliciter. per verbum. per signum. per nunciū. Per verbuz in filij sui incarnatione: quādo verbum caro factū est Joh. j. Magna foret rusticitas si rex Polonie mitteret filiū suū ad vocādum ad se aliquē pauperē si ꝯtēneret venire. Et multo maior ex quo deus ꝑ filiū suū vocauit. Vñ ꝯquerit̃ ꝯtra eos Job. xix. Seruū meū vocaui ⁊ nō rñdit mihi. ore ꝓprio dep̄cabar illū. Os dei est filius dei. Juxta illud Cant̃. j. Osculet̃ me osculo oris sui. Scd̄o vocauit nos xp̄s signo Signū illud fuit corpus suuz extensum in cruce ⁊ exaltatum in monte. ⁊ rubricatum proprio sanguine. sicut volens reclamare falconem stat in loco apparenti cuz reclamatorio rubricato. Ita xp̄s volens reclamare hoīem qui euolauerat de paradiso ascendit montem caluarie cum latere cruentato. Sed nihilominus homīes ingratissimi nolunt redire. Prouerbioꝝ. j. Vocaui ⁊ renuistis. extendi manus meas ⁊ nō fuit qui aspiceret. Tertio vocauit nos ꝑ nunciū. id est ꝑ p̄dicatoꝝ officium. Unde dicit̃ hic ꝙ misit seruū suū. Quem locum exponit Gregorius de p̄dicatoribꝰ Specialius autē vocat nos ostensionibꝰ

Unde nō solū ꝓfitebunt: sed etiā sibīpis vehementer insultabūt p ineffabilem remorsum ꝓscientie sue. Sed tarda est ista penitentia ⁊ inutilis. ideo quia. tarde fuit doctus post vulnera q̄ sibi cauet. Sero medicina parat. dum mala p longas cōualuere moras. Propter ergo istas tres causas meritovoluptas carnis dr esse vana. Tum quia fragilis ⁊ caduca. Tū qr sumptuosa. tum quia onerosa. Ex quib⁹ arguit esse transitoria ⁊ vana. Hinc salomon ait Ecclesiastes ꝑmo. Vanitas vanitatū ⁊ omnia vanitas. Exponit Hugo de vanitate mutabilitatis: que est in reb⁹ istis. siue qr inanes sunt. siue quia transitorie. imo in eo vane sunt: quia ostendūt qō nō habent. In isto vane sunt: qr non ꝑmanent in eo qō habent ibi. Vane sunt qr solā formā habent: essentiā nō habent. Hic vane sunt: qr si aliquā essentiā hñt: sed substantiā nullaz habent. Illic vane sunt. qr sine veritate spēm apponūt. Hic vane sunt: qr statim ꝑcedūt ⁊ transeunt. Hec Hugo. Ex q̄bus pōt trahi descriptio cōmunis. Q̄ vanū est qō nō ꝑbet fructū famulanti. nec fulcimen innitēti. nec pulchritudinē ꝓtinenti. Et qr oīa in quib⁹ mundani querūt voluptatē ita caduca ⁊ vana ⁊ deficientia sunt. ptz q̄ q̄ ea diligūt non solū vani sed ipa vanitas facti sunt. Juxta illud Hiere. ij. Ambulauerūt post vanitatē. ⁊ vani facti sunt. Unde clamat ꝓpheta. Filij hoīm vsq̄quo graui corde. vt quid diligitis vanitatē ⁊ queritis mēdaciū. Imo non solū tales dicunt amare mendaciū: sed etiaz dicunt insanire. Uñ ꝓpheta. Beatus vir qui nō respexit in vanitates ⁊ insanias falsas. Patet igitur q̄ tota voluptas seculi siue consistit in opulentijs ⁊ diuitijs: siue ī delicijs ⁊ lasciuijs nō est nisi vanitas. Unde Salomō enumeratis multis talib⁹ scz edificioz ⁊ habitaculoz amplificatione seruientiū ⁊ famulantiū multiplicatione. armentoz numerositate thesauroz multiplicatione. in quibus oīb⁹ dicit se abundasse. Statim subdit. Cūq̄ cōuertissem me ad vniuersa opera ⁊ ad labores in quib⁹ frustra sudaueram: vidi in omnib⁹ vanitatē. Ec ce natura voluptatis que in se est vana ⁊ transitoria. Et tm̄ de ꝑmo.

Dixi secundo q̄ circa repssiōnē carnalis voluptatis attendenda est maxima cautela. Sicut em̄ dicit iurisc̄onsultus. Ubi maius periculū iminet. ibi cautius ē agēdum. Et quia oīa fere peccata ꝓcedūt ex voluptate ⁊ delicijs mūdi eo q̄ sunt q̄si quedā impedimenta spiritualis exercitū: vt dicit Bernhardus sermone. xxxiij. Corpore em̄ molliori reddito ⁊ delicato necesse est etiā aīaz ꝓcipitari ex corporis morbo. Inquit Crisost. sup epl'am ad Hebreos. Omelia. xxix. Et ideo magna cautela opus est ad occurrendū eidem. Sūt aūt tria ꝑcipua q̄ nos cautos facīūt circa voluptatē carnalē ⁊ vanitatē huius mundi. Prima cautela ē aliqualis subtractio nō solū illicitoz ⁊ ꝓhibitoz: sed etiam licitoz necessarioz ⁊ concessoz. Nam ⁊ si oīa possent licere nō oīa tamen expedīūt: vt dicit apl'us. Uñ dicit Richard⁹ in libro de ꝓtemplatione. Nūq̄ affectus noster ad desiderīū eternoz ꝓfecte accendit. nec intellectus ad celestium ꝓtemplationē ꝓfecte acuit. nisi cura carnis etiā illicitis ⁊ necessarijs frequēter ⁊ fortiter repellat. Hec ille. Et certe sic videmus ad sensum q̄ hij q̄ tempate viuūt ⁊ moderate. nō de facili possunt inclinari aut deduci ad voluptates que in quadā superfluita te resoluunt: qui ⁊ ipsi de necessarijs sibi ⁊ licitis multa subtrahūt. Secūda cautela est repulsio quarūlibz deliciaz in ꝓncipio. Nā sicut ait Seneca Epl'a. xxviij. Hij q̄ se voluptatib⁹ iungūt ⁊ in ꝓsuetudinē deducūt nō possunt eis postea carere. Ad hoc em̄ vsq̄ ꝓueniūt miserrimi vt illa q̄ supuacua fuerunt sint necessaria. seruiunt itaq̄ voluptatib⁹ suis tales non fruūt ⁊ mala sua quod maloz est vltimū amant. Hec seneca. Et ideo dicit Augustinus libro sexto de musica. Q̄ consuetudo est quasi affabricata nature. Resistendum ergo est in ꝓncipio talib⁹: ne homo veniat in ꝓsuetudinē. Nam postea vincere ꝓsuetudinē dura ē pugna. Inqt Aug. sup ps. xxx. Et hec est ratio. quia vt dicit Holgoth sup libz Sapientie cap'lo. xij. Consuetudo magnā habet violentiā inclinādo voluntatē ad se. Et iō sicut optimū ē assuesci ad bonas ꝓsuetudines ⁊ vir

Dñica secūda post trinitatis. II.
Sermo. LXXXVII.

Vxorem duxi ⁊ iō nō possum venire. Lu. xiiij. Sicut dicit Grego. Moraliū. xxij. Bonū est ꝯiugium: sed mala sunt ea que circa illud ex huiusmōi cura succrescūt. Dum ꝯ tenent illud qđ nō nocet. ex rebꝫ iuxta positis cōmittit plerūq; qđ nocet. sicut sepe rectū mundūq; iter ꝑgimus: ⁊ tñ iuxta iter vepribꝫ ꝑ vestimēta retinemur. in via q̄dē mūda nō offendimur sꝫ a latere nescit q̄ pungamur. Hec ille. Ex q̄bꝫ ꝟbis ptꝫ ꝙ licꝫ mr̄imoniū in se sit bonū: ⁊ a deo ad bonū finē institutū. tñ sepe ꝑ abusuꝫ hūanū vertit ī ꝑniciē: ita vt qđ fuerat inuentū ⁊ ꝓuisum ad vtilitatē salutis: si ī debite fuisset seruatū fiat occasio dānationis: dū male ⁊ inordinate in eo viuit. cum omissa dulcedine celesti ad quā suspirare ⁊ aspirare hō debuerat totū se delicijs terrenis ⁊ voluptatibꝫ īmergit. Ex q̄ ꝓuenit vt talis ad celestes delicias vix ꝑueniat. Istud pꝫ in isto de q̄ euāgeliū hodiernuꝫ refert: q̄ nimio vxoris amore ꝯplexus ad cenā celestis ꝯsolationis se nō posse venire asseruit dicēs. Vxorē duxi: ⁊ iō nō possum venire. In istis ꝟbis dissuadet nobis uō ꝯiugiū carnale sed voluptas carnalis q̄ sepius in ꝯiugio ꝯtingit. Et ideo nemo putet ꝑ saluatorē nr̄m. hanc ꝑabolā in detractionē aut suggillationē mr̄imonij legittimi fuisse ꝓpositā: sed potius in ꝯfutationē ⁊ cōfusionē illoꝝ q̄ bonis rebꝫ male vtentes terminos ꝯcesse libertatꝭ excedūt Vñ dic̄ Grego. ꝙ sicut sepe in alijs locis sacre scripture: ita ⁊ hic ꝑ rem iustā significat res iniusta: vt ꝑ carnale ꝯiugiū voluptas carnalis īmoderata. Circa cuius repssionē tria sunt ꝯsiderāda. Primo de voluptatis vanitate trāsitoria. Scđo de ipius sagaci cautela. Tertio de ipius ꝑuersitate nociua. Primū tāgit in eo ꝙ đr Vxorē. Scđm in eo cū addit. duxi. Tertiū in eo qđ adiūgit. nō possuꝫ venire. ⁊c. A

Dixi primo ꝙ circa repssionē carnalis voluptatis considerandū ꝑmo occurrit de ipius vanitate trāsitoria: q̄ notat in eo ꝙ đr. vxorē duxi. Et ꝯgrue ꝑ vxorē intelligitur carnalis voluptas ꝓpter tria. Primo qꝛ sicut vxor est naturalr creatura fragilis et debilis: īmo q̄dāmodo mortuis silis. Iuxta illud. j. Thimo. v. Vidua in delicijs viuēs mortua ē. Dicit glosa. Non sobrie viuēs vita nature. mortua est vita gr̄e in aīa. Cuius sepulchꝝ ē corpus in delicijs vacās. Roꝝ. viij. Si fm carnē vixeritis moriemi. Scđo voluptas carnalis cōparatur vxori. qꝛ sicut ꝓ necessitate vxoris mlte impense sunt necessarie. sic ꝓ voluptate carnali ꝯseq̄nda multis opus est vanis ⁊ seclaribꝫ q̄ntas isti vigilias. timores. expensas. solicitudines faciūt vt vitam taliter q̄lr deliciose deducant in peccatꝭ carnalibꝫ. Patet hoc in filio ꝓdigo: qui totā suam substantiā ꝯsumpsit viuendo luxuriose Luce. xv. Tertio voluptas carnalis comparat vxori. Sicut enim non est aliqua vxor tam bona in qua nō īuenies qđ conqueraris: vt dicit Diogenes philosophus. Ita est de voluptate carnali: ꝙ nō est aliqua vlouptas ita delicata que non habeat amaritudinē admixtā. ⁊ maxime in fine. Vñ Prouerb. v. đr de voluptate. Nouissima illius amara quasi absinthiū ⁊ sicut nō est nec fuit aliquis qui nō peniteret post paruū tēpus de vxore deducta: vt dicūt cōmuniter vulgares: ita non est nec fuit aliquis ita voluptuosus ⁊ delicijs affluens q̄ finaliter non peniteret: aut hic aut in futuro. Vñ de his qui satiati sunt voluptatibꝫ. quomodo in p̄senti penitent dicit Boecius in de consolatione in hec verba. Quid autem de corporis voluptatibus loquar quorum appetentia plena ē anxietatis. sacietas vero plena penitentie ⁊ exitus tristes. Hinc Oratius irridet voluptatem ciboꝝ qui consumpti relinquūt penam. De cose. dis. v. Ne tales. prout refert Hieronymus ibidem. De his vero q̄ de talibus penitent in futuro etiam in inferno dicitur Sapientie q̄nto. Ꝙ erunt gementes pre angustia spiritus penitentiā intra se agentes. Et post pauca. Quid igitur ꝓfuit nobis superbia: aut diuitiarū iactantia quid ꝯtulit nobis. Dicit ibi holgoth. ꝙ damnati non soluꝫ recognoscent se amādo ista transitoria fuisse deordinatos: sed etiam peccata sua cum improperio quodam sibijpsis obiecto cōfitebunt

erant auferrenᵗ ꝛ ſubmouerenᵗ. Uñ ſiᵗ ꝛ ſemel duo milia ſcoꝛtoꝝ leguntur abiſſe ab exercitu romanoꝝ. O q̄ꝑ prudens p̄ ceps q̄ ſic puidit ſuis exercitibus amouē do voluptatem: q̄ milites fortiſſimos effe minat vt agnos. Refert em̄ valerius lib. v. ca. j. de Hanibale duce Carthagineñ. quē mulier q̄dam pditioſe romanis tradi dit occidēdū. Cāpania inquit luxuria in uictū Hanibalē armis ꝓpleta vincendū Romano militi tradidit. Uñ fingit Qui dius de arte amandi lib. ij. Q̄ mars q̄ de us eſt bellantiū cū venere captus fuit vxo re vulcani inuiſibilib⁹ cathenis: ꝛ oñib⁹ dīs celeſtib⁹ in deriſionem oſtenſus. Cui hiſtorie alludēs Hieronymus ad Ruffū de vxore nō ducenda. dicit. Mars q̄ cum bellantiū deus dici meruit ꝓpter eius ma xīmā ſtrenuitatē nihil ſibi metuens a vul cano ligatus eſt cū venere inuiſibilib⁹ ca thenis. ſenſibilib⁹ tñ. Hoc aūt ad applau ſum feminaꝝ ꝛ celeſtiū curie deriſum vult dicere q̄ vulcan⁹ fecit cathenas occultas q̄s nō puidit vxoꝛ eius. ꝛ poſuit eas in le cto in quibus cū Mars intraſſet lectū ca ptus ē ꝛ detent⁹ donec tota celeſtis curia eū conſpexiſſet. Et ideo dicit Job. xxxvj. Moꝛietur in tempeſtate anima eoꝝ ꝛ vi ta eoꝝ inter effeminatos. Iſtud patet ex preſſe de holoferne. de quo hiſtoria Iu dith. xiij. Secūdo iſtud vitium eſt accu mulatiuū doloꝛis vel meroꝛis ꝛ diſplicen tie. Naturaliter em̄ poſt voluptatem ſeq̄ tur triſticia. Sicut deducit Boetius. iij. de conſo. proſa ſeptima. Unde infra me tro ſeptimo ſequenti comparat eam api. q̄ p̄mo fundit mel. ꝛ poſtea aculeum recedē do infigit. Hoc bene attendit Demoſte nes philoſophus a quo cum Lays mere trix ſolēnis de Coꝛintho centum talenta petiit ꝓ concubitu. ille in celum ſuſpiciēs ait. Non emo inquit tanti penitere. quod tamen neceſſarium foꝛet ſi tua fruerer vo luptate. In ſignū huius fingit Ouidius q̄ virgo quedam noīe Mirthaponis de ſideꝛauit inceſtum: ꝛ deſideratum perpe trauit nutrice adiuuante: tandem cū eſſet perceptū fugatur a patre ꝛ in tantam tri ſticiam incidit q̄ a fletu ſuſpiriꝝ ꝛ gemi tibus alterata moꝛtua eſt. in ſignum hu ius q̄ voluptatem ſequit doloꝛ gemitus ꝛ ſuſpiriū. Tertio iſtud vitiū eſt obfuſca tiuū decoꝛis ꝛ ſapientie ſalutaris. Huius exēplū habemus in Salomone. q̄ licz ſa pientiſſimus: tñ voluptate carnis decept⁹ ad hoc ꝓductus eſt q̄ ꝓ ydolatriā quā ra tione amoꝛis ꝓcubinaꝝ ſuaꝝ exercuit to tam gl'iam ſuā confudit. Unde ōꝛ de eo: Dediſti maculā in gloꝛia tua. Cui hiſto rie alludens Hieronymus ad Ruffum di cit. Sol hoim Salomon theſaurus de liciaꝝ dñi. ſapientie ſingulare domiciliū craſſo tenebraꝝ fuſcatus atramento lucē anime ſue. odoꝛem fame. gloꝛiam domus ſue: amoꝛe mulieꝝ amiſit. Et ſic ex mem bꝛo dei mutatus eſt in membꝛum diaboli Sunt ꝛ alia plura nocumenta huius vi tij. intantū em̄ nocet hoc vitiū q̄ homo q̄ dāmodo occaſionaliter ex eo moꝛitur vel ſaltez infirmatur: vt dicit Seneca. Hoc autem fit ꝓ conſuetudinem: vt dictum eſt ſupꝛa. Item coꝛpus contra ſpm̄ rebellare facit. Qui em̄ delicate nutrit ſeruū ſentiet poſtea ipſum contumacem. Et Bernhar dus dicit. Si concupiſcentia ceperit ha bere irritamenta: fiunt duo contra vnum ꝛ ſic perit ꝓſcientia. Item a ſapientia in tellectum abducit. Job. xxviij. Non inue nitur ſapientia in terra ſuauiter viuentiū Item incompaſſibilē hominē facit. ſicut patet de diuite epulone. qui affluens deli cijs noluit miſereꝛi Lazaro. Luce. xvj. Et Amos ſexto. Bibentes vinū ꝛ vnguen to delibuti non compatiebanᵗ ſuper con tritione Joſeph. Ultra omnia p̄dicta h̄ poſtremo malum facit: q̄ in penam eter nam cōmutatur. Apocalip. xviij. Quan tum gloꝛificauit ſe in delitijs. tantū ei da te tꝛmentum ꝛ luctum. Et quibus patz quare voluptas carnalis eſt fugiēda que tanta mala infert. nō ſolum anime: ſed ꝛ coꝛpoꝛi. ꝛ ex qua omnia mala ſicut ex fon te ꝓcedunt. Hec ergo eſſent nobis ante oculos mentis ꝓponenda. Hec memo riter retinenda ꝛ ſepius oꝛe recitanda. vt ſcriptis relegenda. preſertim quando ani mus noſter ad voluptates coꝛpoꝛis incli natur. Attendentes finaliter: q̄ ſi centuz annos imo decies centum annos volu ptatibus demus: quaſi vnius noctis ſom nū ad eternitatis comparationem vide bunt. Inquit Criſ. de reparatione lapſi.

tuosas. ita periculosum ꝛ pessimū asuescī ad vitia. Unde narrat Ualerius lib. vij. ca. ij. in fine. Q̄ cretenses cū acerbissima execratione vti voluerunt aduersus eos quos vehementer oderūt. optant vt mala cōsuetudine delectenť. molestoꝫ voto grauem efficacissimū vltionis aduentum reperiant. Hec ille. Et Augustinus libro vij. Confessionū ca. v. conquerit de mala cōsuetudine que eū tenebat in errore plurimo tpe. ita q̄ de consuetudine facta fuit peccādi necessitas. Refert Haymus in sermone de sancto Johe baptista: quēdā sapientē dixisse. Bene consuescere pudebit dissuescere. Et itex. Bona loquamur transiet sermo in effectum. Ecce q̄ malus est malis consuescere. Unde metrice dicitur. Qui nō asuescit virtuti dum iuuenescit. A vitijs nescit discedere quando senescit. Tertia cautela est ꝓsideratio oīm indecentiū ad hoc cooperantiū. Oīa em̄ hic bene considerata disuadent: ꝛ nō promouent voluptatem. Et ꝓmo locus in q̄ sumus. Qui fm Aug⁹. est locus miserie ꝛ vallis lachrymax in quo magis flendus est q̄to minus flemus. Secūdo tempus in quo sumus. Uniuersum em̄ tps p̄sentis vite vigilia quedā est solēnitatis magne ꝛ eterni sabbati qō p̄stolamur. Uigilia em̄ nō est tempus deliciax: sed festum Inquit wilhelmus de lata petra. Tertio disuadet hoc christus cuz suis sanctis q̄ oīs elegerunt illud qō carni est molestū Et quisquis aliud docet aliud suadet ab eo tanq̄ a seductore est cauendum. dicit Bernardus. Quarto disuadet hoc earū breuitas. quia breues dies hominis sunt Inq̄t Job. xiij. Quinto eax indignitas. Dicit em̄ Seneca. In voluptate nihil ē magnificū. aut qō naturā primā deo doceat. Nō est animi virilis: sed puerilis voluptates carnis amare. Juxta illud Beñ. xvij. Postq̄ consensi. voluptati operam dabo. dixit Sara vxor Abrahe. Sexto disuadet hoc indigentia proximoꝫ dicentium. Nobis inquiunt fame. siti. nuditate. ꝛ frigore laborantibꝫ. quid cōferūt tot mutatoria vel extensa in perticis. vel plicata in manticis. Nostrū est quod effunditis. nobis crudeliter subtrahitur quod inutiliter expendit. Ideo inuenitur curiosi quo delectenť ꝛ nō inueniunt miseri q̄ sustentenť. inquit beatus Bernardus in quodam sermone. Septimo dissuadet ℔ voluptatuz vanitas. Ecclesiastes duodecimo. Adolescētia ꝛ voluptas vana sunt Uanum est quod non confert plenitudinem continenti. Unde Hieronymus dicit in quadam epistola. Semper voluptas famem sui habet. ac transacta nō satiat. Hinc dicitur Ecclesiastes ꝓmo. Nō satiať oculus visu. nec auris auditu. Ubi dicit Hugo. Q̄ totus mundus non sufficit cordi humano. nec cor humanū sufficit toti mundo. Omnis enim sanitas omnis pulchritudo. omnis iocunditas rerū conditaꝫ afficere potest cor humanum satiare nō potest: nisi illa dulcedo ad quam factū est. Juxta illud Grego in moral. xx vj. ante finem. quia ad deum appetenduz anima facta est. ture ei nō sufficit quicq̄d deus non est. Hec ille. Octauo disuadet hoc impuritas voluptatis. Nam vt dicit Boetius tercio de consolatione. dulcedo humane felicitatis multis amaritudinibus respersa est. Et quibus omnibus patet q̄ quicūq̄ bene considerauerit ꝓditio nes huius miserabilis voluptatis resiliet ab eis. Juxta illud Naū. iij. Omnis qui te viderit resiliet a te.

Dixi tertio

Q̄ circa repressionem carnalis voluptatis attendenda est eius peruersitas nociua. Sunt autem multa nocumenta istius miserabilis voluptatis. Est em̄ hoc vitium effeminatiuū potentie virilis. Secūdo est accumulatiuū doloris ꝛ displicētie singularis. Tertio obfuscatiuū decoris ꝛ sapientie salutaris. De primo patet hoc in Sampsone. Judicū. xvj. Qui p eo q̄ dormiuit in sinu Dalide vxoris. per quā significatur voluptas carnalis. excecať est. Refert Ouidius. xv. Methamorphoseos. de fonte salinatio: quia talis virtutis erat q̄ sexum abstulit viro qui se balneauit in illo. Isto mō est de voluptate. Nam si homo virilis balneat se in delitijs voluptatis effeminabitur ꝛ mollietur ꝛ animositatem amittet. Unde narrat Ualerius libro ꝓmo. q̄ Cornelius scipio missus ad hispaniam eo momento quo intrauit castra edixit vt oia q̄ cā voluptatis cōgata

aliud nisi salus aīarū quā ipse in affectu
suo sitiuit. vt dicit Jnno. iiij. sup ps̄. alle-
gato: ⁊ cū hoc gl'iam dei pr̄is. Joh. viij.
Ego quero gl'iaz dei patris mei. Vñ ipe
in orone sua quā in figura mēbroꝝ suorū
fecerat: a volūtate pr̄na nolens discedere
subiūxit. Uerūtñ nō sicut ego volo pr̄: sz
sicut tu vis. Matth. xxvj. Scdo verba
sua erant sancta ⁊ salubria. Unde Petr⁹
dixit Joh. vj. Ad quē ibimus. verba vite
eterne habes. Et illi qui missi erant appre
hendere xp̄m ministri iudeoꝝ redeuntes
de sermone eius dixerūt. Nunq̄z sic locu-
tus est hō sicut hic loquit̄ Joh. vij. Ideo
magister legis ipoꝝ lz callide tētans chri
stum ꝯfessus est xp̄m veracem esse in ver-
boꝝ suoꝝ doctrina. Matth. xxij. Magi-
ster scimus quia verax es: ⁊ viam dei in
veritate doces. Tertio facta xp̄i erant ex
cellentissima: eo ꝙ ipse fecit talia q̄ nemo
ante ip̄m facere potuit neqz fecit: vt dicit̄
Johis. xv. Unde Nicodemus ad xp̄m.
Nemo potest hec signa facere que tu facis
Joh. iij. Pharisei igit̄ zelo nequicie infe-
cti nō valentes om̄ib⁹ istis contrauenire
saltem ꝓut poterant: christo in omnibus
resistebant. Cogitationes em̄ ⁊ desideria
sua interp̄tabant̄ esse diabolica. q̄si chri-
stus omnia in noīe diaboli faceret: ⁊ intē
tione ista demonia eijceret. Unde dictū ē
Luce. xj. In beelzebub p̄ncipe demonioꝝ
eijcit demonia. Quasi dicant. Iste nō at-
tendit gl'iam dei. sed vanitatem diaboli.
Secūdo verba sua peruertebant. Unde
cum ipse diceret Johis. viij. Si quis ser
monem meū seruabit mortem nō videbit
Ipsi statim asseruerūt ip̄m dixisse. mortē
nō gustabit. Et iterū cū christus diceret.
Soluite templū hoc ⁊ in triduo excitabo
illud. Illi postea ip̄m asseruerunt dixisse.
in triduo reedificabo illud. Et sic de plu-
ribus alijs. Tertio opa sua calūniabant̄
dicentes ea esse ꝯtra mandata dei. Und̄
illud. Non est hic hō a deo qui sabbatuz
nō custodit. Joh. ix. Ex his igitur patz ꝙ
iudei ⁊ pharisei ipsoꝝ ꝯtra christi sancta
desideria ⁊ cogitationes pacificas grauē
habuerūt inuidiam. Contra eius facta ⁊
salubria verba habuerūt murmurationē.
Contra eius sanctissima opera habuerūt
detractionē. Et reuera non minus hodie
diabol⁹ ista facit ꝑ modernos phariseos
⁊ malos christianos. q̄ ⁊ si fide ꝯiūcti no
bis sunt: opib⁹ tamen valde diuisi. Juxta
illud apl'i. Confitent̄ se nosse deum. scz ꝑ
fidem. factis autē negant. Hij ergo mali
pharisei ⁊ hodie in sancta ecclesia hoc tri
plici vicio ꝯtra bonos ⁊ electos dei. ac si
ꝯtra xp̄m tūc pharisei laborant. Inuidēt
em̄ sancto ꝓposito electoꝝ. Unde dicūt il
lud Sapie. ij. Grauis est nobis ad vidē-
dū. Sed Johes dicit consolando tales.
j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mun-
dus. Quasi di. Nolite mirari si mali inui
dent bonis cū canis domesticus inuidet
extraneo. Et q̄ miser est ⁊ pauper inuidet
ditiori: vt dicit Bern̄. in libro de diligen-
do deum. Sic egyptij inuidebant filijs
israel in egypto: vidētes eos ꝓsperari: vt
dicit̄ Exodi. Sic romanis ꝓsperantibus
inuidere ceperūt circūiacentes nationes:
vt refert salustius libro p̄mo. c. j. Secun
do vitio laborant hodie mali contra bo-
nos murmurando. In figura cuius po-
pulus dure ceruicis murmurabat contra
Aaron ⁊ Moysen: vt dicit̄. Est aūt mur-
mur querela cum impatientia in his que
homo debet ferre vel sustinere patienter.
⁊ cōmittit̄ quandoqz contra p̄latum per
inobedientiā. quandoqz contra ꝓximum
ꝑ inuidentiam: contra deū ꝑ displicentiā
Per inobedientiā murmurant om̄s ꝓprie
volūtatis nolentes subijci p̄lato aut dño
temporali. Cum tñ dicat Petrus. Obedi
te p̄positis vestris. non tm̄ bonis: sed eti-
am discolis. j. Petri. ij. Et Paulus. Om
nis anima sublimioribus potestatib⁹ sub
dita sit: quoniā sic est volūtas dei. Et ipe
christus. Qui vos audit me audit. Unde
Moysi dictū est. Non te reijcient: sed me
Quanta aūt fatuitas est murmurare con
tra illos: aut resistere illis q̄ vices dei ge-
runt. vt dicit̄ Romanoꝝ. xiij. ⁊ quoꝝ pre-
sidio in pace ⁊ tranquillitate conquiescūt
Hos dicit Horosius libro p̄mo similes
egyptijs qui ingrati beneficioꝝ Joseph.
filios eius seruituti addixerūt. Sic isti
asserunt se operibus eoꝝ grauari: quoruz
meritis liberant̄. Secundi sunt qui mur
murant contra ꝓximū ꝓpter inuidentiaz
sicut Saul nō recto oc'lo aspiciebat Da-
uid dicens ⁊ murmurans. mihi dederūt

Demus ergo operā delicijs spūalibꝫ que sunt opera sancta ⁊ mūda. De q̄bꝫ in ps̄. Et nox illuminatio mea in delitijs meis. Glosa. Per delicias ꝑ quas q̄dē delicias ꝑuenit̄ ad delicias sempiternas. De q̄bꝫ Gen̄. xlix. d̄r. Prebebit inq̄t scz ip̄e xp̄us. delicias regibꝫ. i. oībꝫ electis in regno suo habitantibꝫ. Ad q̄s nos perducat ipse q̄ per secula viuit. Amen.

Dñica tertia post trinitatis. I.
Sermo. LXXXVIII.

Hic peccatores recipit. Lu. xv. Sicut dicit Aug. sup̄ Johem. Attulit xp̄s veritatē vt doctor. mā̄suetudinē vt liberator. iustiā vt cognitor. Vult dicere Aug. ꝙ xp̄s om̄ibꝫ om̄ia factus est. Ignaris vt doctor veritatis. peccatoribꝫ mansuetudo vt liberator. iustis merces vt cognitor: ⁊ meritorū inspector ⁊ ponderator. sicut de eo scriptū est. Spirituū ponderator ē dñs. Prouerb. xvi. Cum igit̄ pctōres cognouissent xp̄m doctorē veritatis ⁊ mansuetū liberatorē. hoc est relaxatorē ⁊ remissorē humane iniquitatis. merito appropinquabant ad eū sciētes illud de eo: quia q̄ appropinquant pedibꝫ eius accipient de doctrinis illius. Deut̄. xxxiij. Sic em̄ hortabat̄ Dauid diu ante dicens. Accedite ad eum et illuminamini. ⁊ facies vestre nō confundent̄. Et certe non confundent̄ appropinquantes ad xp̄m q̄r nō repellet dñs plebē suam. sed recipiet eam ꝑ gr̄am suā quicūq̄ ad eum accesserit. sicut ipse de se dicit Joh̄. vi. Eum qui venit ad me nō eijciaz foras. sz benigne recipiā ⁊ peccata dimittam. Ad hoc em̄ veni in mundū vt quererem ⁊ saluū facerē quod perierat. Unde dicit Augustinus super Johannē in glosa super epistolam. i. Thimo. i. Ex christū ad terram non traxerūt merita nostra sed peccata nostra. Et Ambrosius super Lucam dicit. Ex christus iustus vēit ad nos peccatores: vt ex peccatoribus faceret iustos. pius venit ad īpios: vt nos faceret pios. humilis ad superbos: vt ex sup̄bis faceret humiles. Hec ille. Verū licz christus ad hoc venerit vt peccatores lapsos reparet. errantes corrigeret. infirmantes adiuuaret. vt dicit Beda super Cantic̄. libro. iij. Ac per hoc iuste ⁊ sancte faceret: quia operi ad quod a patre missus fuerat insisteret p̄sertim peccatores ad se trahēdo. quos vt benignius alliceret ad penitētiam. cum eis etiaz manducare consueuerat. Tamen pharisei zelo ducti inuidie cōtra christum molientes insidias de omnibus suis siue dictis siue factis scandalisati omnia sinistre interp̄tantes calumniabantur. Unde non valentes facta sue benignitatis aliter inficere saltem murmurabant contra christum peccatoribus cōuersantem dicentes. Hic peccatores recipit: vt dicit euangelium.

In illo tempore. Erant appropinquantes publicani ⁊ peccatores vt audirent illum. In verbis istis fit mentio de triplici persona. scz qui ea dixerūt. secūdo contra quē. tertio in cuius iniuriā. Fuerūt em̄ dicentes scribe ⁊ pharisei. Christus aūt fuit dei filius contra quē ea dixerūt. Peccatores aūt qui ad xp̄m cōuenerant magnam iniuriam ex verbis illis patiebant̄. Et sic tria hic sunt ꝯsiderāda que fuerūt in istis tribꝫ ꝑsonis. In phariseis fuit zelus malus cum essent inimici christi occulti. ⁊ h̄ triplicꝫ vitij scz inuidie. murmuris. ⁊ detractionis. Uñ hic d̄r. Et murmurabant scribe ⁊ pharisei dicētes: qd̄ vtiq̄ fuit ex inuidia. ꝑ modū detractiōis. In xp̄o fuit mira patientia. prudentia. ⁊ benignitas. ꝑ modū pie miserationis. In peccatoribꝫ fuit mira ⁊ deuota affectio. ꝑ modū salutifere ad deum ꝯuersionis. Que tria sic tāgunt̄. Nam de phariseis d̄r ꝙ murmurabant de christo ꝙ recipiebat ⁊ rñdebat. de pctōribꝫ ꝙ appropinquabāt. A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis describitur cōditio phariseoꝝ in quibꝫ fuit zelus malus triplicꝫ vitij. scz inuidie. murmurationis ⁊ detractiōis. Xp̄s siquidē habuit in se tria elegantissima que iudei equanimiter ferre nō poterant: cum essent ꝑuersi et iniquitate pleni. scz sancta desideria. sancta v̄ba. sanctissima opa. Desideria itaq̄ erāt sancta. ita ꝙ nō potuit aliquid aliud desiderare q̄ quod deū patrē sciret velle. Uñ de eo d̄r in Ps̄. Desiderium aīe eius tribuisti ei. Desideriū aūt christi non erat

profectū anime. sic̄ dixit Paul⁹. Cum in-
firmor tūc fortior sum ⁊ potēs. ij. Cor. xij
Ecc̄i. xxxj. Infirmitas carnis sobriā facit
animā. Unde in vitis patrū legit̄. Qꝛ cum
quidā peteret a terciana liberari. Respon-
dit Johānes heremita. Rem tibi necessa-
riā cupis abijcere. Quarto murmurāt qui
dam de inuolūtaria pauꝑtate. q̄ necessita-
te ⁊ nō virtute ad pauꝑtatē coguntur. Sꝫ
certe istis dicendū est vt de necessitate face
rent virtutē. scientes illud Jacobi. ij. De⁹
elegit pauperē in h̄ mundo diuitē in fide ⁊
heredē regni. Et iterꝫ Psal. Ego āt egen⁹
⁊ pauꝑ sum: dn̄s sollicit⁹ est mei. Si ergo
dn̄s sollicit⁹ est taliū quare murmurāt: cū
sciat quid eis deficiat Math. vj. Hinc d̄r
in Psal. de malis. Qꝛ si nō fuerint saturati
et murmurabūt. Non sic nos nō sic. sꝫ om-
nia sine murmuratione faciamus. vt dicit̄
ad Philippen. ij. Tertio laborant vicio ho
die xp̄iani mali detrahentes bonis ꝓximi.
Isti figurant̄ ꝑ illam bestiā quā vidit. Da-
niel habere tres ordines dentiū. Dan̄. vij.
Cui dictum est. Surge ⁊ comede carnes
plurimas. Tres ordines dentiū sunt tres
modi detrahendi. Primus bona que facit
homo diminuere vel male exponere tanq̄ꝫ
corrupta intentione sint facta vel ex cōpa
ratione ad aliū ostendere ꝙ non sit ita vir
tuose vel excellenter suū factū vt decebat.
Secūdus modus est defect⁹ occultos de
lege charitatis celandos publicare ⁊ ꝓpo-
nere. sub intentione famā delendi. Terti⁹
modus qui est pessim⁹. falsa crimina cōfin
gere et innocentib⁹ opponere. Istos dētes
facit deponere beatus Petrus. j. Petri. ij.
Deponentes omnē maliciā et omnē dolū
et simulationes ⁊ inuidias et detractōes.
lac cōcupiscite. Et certe facile suadet apl's
lac ꝯcupiscere et detractōnes fugere. Lac
dicit verba suauia et charitatiua. Dicunt
naturales ꝙ psitacus potest doceri ad lo-
quendū. sed tn̄ nihil aliud naturaliter no-
uit loqui nisi verba salutatiua. Unde legi
tur ꝙ cum Karolus rex francie erraret in
desertis. psitaci eū salutauerunt dicentes.
Chere cesar onicos. Un̄ Marcial'. Epi-
gramatū. xiij. Psitac⁹ a vob̄ alioꝝ nomina
discam. Hoc didici ꝑ me dicere cesar aue.
Ex q̄ infert Holgoth sup librū Sapien-
tie. ca. j. Qꝛ naturale est officiū lingue ami
cabilia loqui. et ꝑ consequens innaturale
est detrahere. Quare nobis cōtra istud vi
cium triplex remediū est adhibendū. Pri-
mo ne detractionem faciam⁹. Secūdo ne
libenter audiamus. Tertio ne eam pusilla
nimiter timeamus. De primo Jacobi. iiij.
Nolite detrahere alterutrum fratres. Et
huius ratio est. quia detractor similis est
sepulchro fetido. de q̄ exit putridus et feti
dus aer ⁊ venenosus. Un̄ in Psal. Sepul
chrum patens est guttur eoꝝ. linguis suis
dolose agebant. venenū aspidū sub labijs
eoꝝ. Patet aūt ꝙ h̄ est valde abhominabi
le. Bern̄. sup cantica. sermone. xxiij. dicit.
Qꝛ detractor primū ostendit se vacuū esse
charitate. et charitatem in alijs extinguit.
Et h̄ est officium diaboli. Similis est de
tractor cuidam regi Grecorum qui dice-
batur Cadmus. De quo dicit Ouidius
libro. iij. Methamorphoseos. Qui semi-
nauit in terra dentes serpentinos ex q̄ sur
rexerūt homines qui se mutuo occiderūt.
Ita detractor nō nisi seminat pessimuꝫ se-
men. ex quo inter homines oriunt̄ lites et
bella. Unde Prouerb. vj. d̄r. ꝙ septimum
quod detestat̄ deus est qui seminat discor
dias. Et Roꝝ. j. Detractores deo odibi-
les Ecce detractor similis est sepulchro fe
tido et venenato. similis diabolo ī officio.
et odibilis deo. Secūdo prouidendū est
nobis ne detrahentes audiamus. Nam
Bernhardus super cantica. sermone. lxiij.
dicit. Detrahere aut detrahentem audire
quid hoꝝ damnabilius est. non facile dixe
rim. ⁊ certe abominabile loqui cum homi
ne infecto vel fetidi anhelit⁹. Talis est de-
tractor Prouerbiorū. xxiiij. Abominatio
hominū detractor. Unde de Augustino
legitur. ꝙ voluit surgere a mensa audiens
detractorem secum sedentem Unde dixit
Si quis absentū vitam solet rodere den-
te. Hanc mensam indignam nouerit ipse
sibi. Tertio prouidendum est ne detractio
nem pusillanimiter timeamus. multi em̄ ꝑ
verba detractorū a bono proposito retar-
dantur. quod tamen est fatuum. qꝛ potius
detractiones hominū despiciendo ⁊ con-
temnendo superamus. s̄m Gregoriū li. vj.
Moralium. cap̄. xvij. Et de hoc publice
Boecius primo de ꝯsola. prosa. iij. Sene
ca de copia verboꝝ. Uerūtamen aduertē
dū est illud q̄d dicit Gregori⁹ sup Ezech.
Omel. ix. Sicut nostro studio nō debem⁹

mille et Dauid decẽ milia. j. Regum. xviij Sic frẽs Joseph oderũt eum nec poterãt illi quicq̃ pacifice loqui Heñ. xxxvij. Sic iudei xp̃m p̃ inuidiam Pilato tradiderũt Joh. xix. Tertij sunt qui murmurant contra deũ p̃ displicentiã quã habẽt de sua administratiõe seu mundi regimine quod facit circa hoies. Sed vere hoc fatuũ est. qz dicit Seneca. Optimũ est pati qõ emẽdare nõ possis. et deũ quo auctore cũcta p̃uenũt sine murmuratiõe comitari. Hec ille Dalus miles est qui impatorem gemens insequit. subtiles artifices dedignant cuz instruuntur ab ignaris et insciis artis sue. Nos sum⁹ valde ignari de gubernatione mũdi: ideo debem⁹ patiẽter tacere Eccĩ. x Vir prudens t disciplinat⁹ nõ murmurabit. De q̃b autẽ murmurãt homies ꝑ deũ ponit Holgoth sup li. Sap̃. c. j. de q̃tuor. Primo q̃ temperiẽ aeris eis nõ tribuit ad nutum. Secũdo quia ꝓsperitatẽ t aduersitatẽ nõ distribuit in vita ista iuxta demerita et merita hominũ. Tertio q̃ domin⁹ frequẽter mittit tribulationes t aduersitates in hoies. Quarto murmurãt inuoluntariã pauptatẽ sustinẽtes: de eo q̃ eis non tribuit sicut alijs diuitijs. Primi faciunt ꝓtra seipsos: qz impediũt p̃priam trãquillitatẽ et pacẽ nõ cõformãdo se diuine volũtati. vmo si sic esset sicut vellent mũd⁹ piret quia vni placet tale tempus p̃ agro. alteri non placet pro alio negocio vel artificio. Flam̃ p̃ oꝛtulano valet temp⁹ pluuiosum. sed p̃ lutifigulo nõ valet nisi siccum. Narratur de quodaz heremita qui impetrauit a deo temp⁹ quale voluit. et tñ in oꝛto suo nihil creuit. credebat ergo q̃ ita esset in toto mũdo. Sed cũ venisset ad aliũ heremitam inuenit abundantiã oleꝛ. Queꝛuit q̃ quare ipe similiter nõ haberet in oꝛto suo cũ haberet temp⁹ ad placitũ suũ. Cui ille respondit. iõ qz te sapiẽtioꝛẽ deo facere voluisti: cũ tñ de⁹ sciat quale tempus sit nob oportunũ. Unde in Psal. Pluuiã voluntariam segregabis deus. id est. iuxta volũtatez tuã donabis nõ iuxta nostrã. Fertur etiã de quodaz agricola q̃ habundabat sp̃ fructibꝰ. et cũ quereꝛet ab eo causa. Respõdit. quia habeo temp⁹ quale volo. hoc est. quale deus dat. Pheton fuit filius Phebi qui petijt patrez vt posset vehere solẽ. Cui cum fuisset concessum: ipse tanq̃s ignarus q̃nq̃ vexit solem ita supra a terra q̃ omnia infrigidabanꝯ. et q̃nq̃ ita basse q̃ omia cõburebãt. Ideo a Joue p̃cussus fulmine in terꝛ. Refert Seneca libro primo de Dario. et Suetonius in libro de vita. xij. cesarũ. q̃ Gayus cesar fecit solẽnissimũ festũ suis militibꝰ. ꝓtigerunt tũc maxima fulmina choꝛuscationes t tonitrua. Irat⁹ cesar mandauit contra deũ Jouem sagittas in altum mittere. que descendentes multum p̃lm occiderũt. Similiter filij israel quia murmurauerũt contra deum non introiꝛerũt in terrã p̃missionis Numeri. xiiij. Uñ Sap̃. j. Custoditevos a murmuratione q̃ nihil prodest. Et. j. Coꝛ. x. Neq̃ murmuraueritis sicut quidã ex illis. Secũdi sunt qui murmurant ꝓtra distributionem diuinam tam aduersitatis q̃ ꝓsperitatis Uident eñ bonos deꝓmi. malos desperari Et q̃ p̃uria mendacia t alia scelera nil videntur nocere malis: aut bonis p̃desse virtutes. vt tangit Boecius li. p̃mo de cõsolatione q̃nto. t lib. v. prosa. v. Et Claudianus in maioꝛi volumine in p̃ncipio. Sepe mihi dubiã traxit sententia mentẽ. Occurrent mihi superi terraq̃ aut null⁹ inesse rectoꝛ et incerto fluerent mortalia casu. Iste erat murmur gentilium philosophoꝛum. Sancti etiã quadã admiratiõe videbanꝯ de hoc dicere sicut Job. xxj. Quare impij viuunt sublimati sunt: confoꝛtatiq̃ diuitijs. Et Hieremie. xij. Quare impioꝛum via p̃speratur. bene est omnib⁹ qui p̃uaricanꝯ et inique agunt. Item Psalmista Usqueqũ domine peccatoꝛes gloriabũtur Similiter Abacuc p̃mo. Taces cõculcãte impio iustioꝛem se. Sed certe respondetur istis illud Gregoꝛij. ij. Moꝛal. cap. iiij. sup̃ illud Job. xxj. Nũquid nõ est perditio iniquo. Iniustus inquit ad debitam moꝛtem currens effrenatis voluptatibus vtitur. quia et vituli qui mactandi sunt in vberioꝛibꝰ pascuis relinquunꝯ. ecõntra iustus a delectationibꝰ transitoꝛie iocũditatis restringit. qz vitulus ad laboꝛis vsum deputatus sub iugo retinet. Et sic malus quasi per amena p̃ata in carcerem p̃uenit vt dicit Gregoꝛius libro. vj. moꝛal. ca. iij. Et ibi de agro desperato in quo nichil semꝫinatur. Tertio murmurant quidam inter tribulationes quib⁹ a deo flagellantur Sed hoc est fatuũ cum frequenter sint ad

quereť ꝙ multi de eo male loq̃renť. Rñdit Nolum⁹ indignari si de te q̃sq̃ male loq̃ť. satis est si ħ habuerꝫ ne q̃s nob̃ male facere possit. Ecce prudens respõsio ad iniurias quã xp̃s legiť inimicꝫ suis dedisse pacienť ꝑ modũ iuste rep̃hensionis. Tertio xp̃s habuit benignitatem ꝑ modũ pie miseratõis vere magna benignitas recipe peccatores ad se. et cum eis ita familiariter cõuersari. Considerem⁹ tria ⁊ inueniem⁹ maximam benignitatẽ in xp̃o. Et p̃mo ꝯditões suscipientis. qꝛ iustissim⁹ ⁊ nulli⁹ egens. Itẽ cõditiones receptoꝝ. qꝛ vilissimi peccatores indigni etiã pane q̃ vescerenť. Tertio conditiones ⁊ modos receptiõis. qꝛ celeriter: iugiter: ⁊ clemẽter. Et in his omnib̃ notatur benignitas pie miseratõis. De q̃ Roꝝ ij. d̃r. Ignoras qm̃ benignitas dei ad penitentiã te adducit. Non dicit. maiestas. sapientia. veritas. et equitas. sꝫ benignitas. Et ratio. qꝛ sapientia considerat culpam. Job. xj. Ipse nouit hominum vanitatem. Maiestas concitať ad iram Deutro. xxxij Uidit dominus ⁊ ad iracundiã concitat⁹ est. Et ait. Abscondã faciez meam ab eis. Item veritas profert sententiã Prouerb̃. viij. Ueritatẽ meditabiť guttur meũ. Itez equitas infert vindictã Isa. j. Heu consolabor de hostib̃ meis. Non est ergo peccatori recursus ad sapientiã. maiestatẽ. veritatem. equitatẽ. sꝫ ad benignitatẽ q̃ pie expectat hominẽ peccatorẽ ad penitentiam. Eccs. viij. Peccator centies facit malum. ⁊ ꝑ patientiã expectať. Olim dixit peccator. Expectãs expectaui dominũ: et intendit mihi. Sꝫ modo dñs expectat peccatorẽ Ecce q̃nta paciẽtia. prudẽtia. ⁊ benignitas in xp̃o pie miseratõis. erga peccatores Et tm̃ de secũdo. C

Dixi tertio ꝙ in istis peccatoribus fuit deuota affectio ꝑ modum salutifere conuersionis. in eo ꝙ appropinquabant ad christũ. Est autem sciendu ꝙ anima peccatoris elongať a deo ꝑ pctm̃. Hiere. ij. Quid inuenerunt in me patres vestri iniquitatꝫ: quia elongauerunt se a me. ⁊ ambulauerunt post vanitatem. ⁊ vani facti sunt. Et quid de talib̃ dicitur in Psalmo. Longe a peccatorib̃ salus. Et iteruꝫ. Ecce qui elongant se a te peribunt. Cũ ergo anima dimisso dyabolo cui seruiuit de siliquis porcoꝝ in regione longinqua Luc̃. xv. redierit statim appropinquat ad xp̃m. ea tñ intentiõe vt audiat illũ. id est. vt ei obediat in oib̃. Unde Ecclesiastes. iiij. Custodi pedem tuum ingrediens domũ dei. et appropinqua vt audias. Ista appropinquatio nõ est pedibus corporis sed affectib̃ mentis. vt ait Aug⁹ Epistola. xxxiij. Appropinquam⁹ em̃ deo nõ ambulando sed amando. itur ad deum nõ pedib̃ sed morib̃. Ido ipse clamat Ecclesiastici. xxiiij. Transite ad me om̃es qui cõcupiscitis me. Sed certe non potest q̃s appropinquare xp̃o nisi p̃us recedat a carne mundo et dyabolo. Isa. xxviij. Quem docebit scientiam. ⁊c̃. Ablactatos a lacte scꝫ carnalis voluptatis. Nõ sufficit enim appropinquare deo qualitercũq̃. sed eo fine vt audiat eũ peccator. Debet em̃ peccator libentissime audire om̃ia p̃cepta salutꝫ omnia consilia. omnia etiam dura in penitentia sibi iniuncta ꝑ confessorẽ. Hoc dicitur hic. Erant appropinq̃ntes vt audirẽt. Luc̃. xix. Omnis populus suspensus erat audiens illũ. Exemplo ergo istorũ et nos audiam⁹ xp̃m. Et p̃mo bona nobis inspirantem. Psalmista. Audiã quid loquať in me dñs de⁹. Secũdo in alijs p̃dicantem. Luce. x. Qui vos audit me audit. In pauperib̃ clamantem. Mathei. xxv. Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi mãducare. Taliter appropinquans merebitur multa bona. Et p̃mo gr̃e recuperationez. Jacobi. iiij. Appropinquate deo et appropinquabit vob̃. Secundo interne leticie delectatõz. Ps̃. Imnus omnib̃ sanctis eius: filijs israhel populo appropinquanti sibi. Tertio mentis illuminationẽ Luce. xviij. de ceco qui cum appropinquauit ad xp̃m: illuminauit eũ. Uñ in ps̃. Accedite ad eũ ⁊ illuminamini. scꝫ ꝑ grãz ħ et in futura luce ꝑ gloriã. Quã nobis ꝯcedere digneť. Amen.

Dominica tertia post trinitatꝫ. II
Sermo. LXXXIX

Gaudiũ est ãgelis dei sup̃ vno peccatore penitentiaꝫ agente. Luc̃. xv. Licet homo pro bñficio sue creatiõis multũ deberet diligere deũ. eo ꝙ om̃ia ꝓpť eũ fecit. vt d̃r Genesis. j. Tamen ꝓ beneficio recreationis sue plus debet eum diligere: eo ꝙ ip̃m non ita

excitare ne ip̄i peccent. ita ꝑ sui maliciā excitatos debemus equanimiter tollerare. vt nobis meritū crescat. Aliquādo autem cōpescere ne dum mala de nobis dissemināt. eoꝝ qui audire nos ad bona opera poterant corda innocētū corrūpant. Hec ille. Hoc est dicere. Q̄ interdū etiā talib⁹ ē obuiandū ne alij ex eoꝝ verbis scandalisētur. Nam sicut dr̄ in glo. Romanorū. xij. Nobis necessaria est conscientia nostra. sz proximis nostris fama nostra. Hinc ꝯcludit Augustinus. xij. q. i. Nolo. Q̄ qui negligit famaz crudelis est. Et quidam philosophus legitur dixisse. Qui famam perdit non habet amplius quod perdat. Caueamus igitur a detractōne. vt dicit̄ Sapientie p̄mo. Ab inuidia a murmuratōne contra deum et proximum.

B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis tangitur patientia. prudentia. ⁊ benignitas. per modum pie miseratōis. Sequidē xp̄s in euāgelio presēti ostēdit istas tres virtutes habere Et p̄mo patientiam Nam cum posset vlcisci in aduersarijs suis. patienter tamen iniuriā sustinuit. nullā vindictam de eis expectando. Sicut eīn dicit Gregorius super Ezechielē omelia. vij. Pacientia vera est que et ipsum amat quē portat. Nam tollerasse et odisse n̄ ē virtus mansuetudinis sed velamētū furoris. Hec ille. Hoc aūt fecit xp̄s qui ita patiēt̄ tulit iniurias phariseorū vt ip̄os quoq̄ diligeret ⁊ ꝑ eis oraret. Et quō non orauit pro phariseis qui pro crucifixoribus exorauit. Luce. xxiij. Ignosce illis inquit pater: quia nesciunt quid faciunt. Hinc Augustinus in libro ad Probam viduam dic̄ Perfacile est vestem contemptā habere. inclinato capite incedere velum sup̄ oculos demittere. sed verū humilē pacientia ostēdit iniurie. Legit̄ de Alexandro in li. d̄ nugis ph̄oꝝ. Q̄ cum antigonus miles ei dixisset. Etati tue iam regnare nō conuenit. Quasi di. Indignus es regno rōne etatis ⁊ voluptatis. Ip̄e hoc pacientissime tulit Idem narrat in eodez libro de pacientia Julij cesaris. qui cū grauiter ferret caluicium. audiēs sibi dici a quodā milite. Facilius est te cesar caluuz nō esse q̄ me in romano exercitu timidū fuisse. ipse pacienter tulit. Et de eodē cesare legitur in Codice. qui ita statuit. Si quis nomīa nostra crediderit vel maledicto lacescēda. eum nolumus pene subicere. quoniam si ex leuitate ꝓcessit contemnendū est. Si ex insania miserandū. id est miseratione dignuz. Si ab inuidia remittendū. Sic xp̄s fecit. ⁊ multo amplius. qui per pacientiā interdū iniuriā inimicoꝝ contempsit. interdū misertus est illis. interdū remisit eisdē. Unde d̄ eo scriptū est in Psalmo. Ego tanq̄ surd⁹ non audiebam. et sicut mutus nō aperiēs os suū. Secūdo habuit xp̄s prudentiā erga inimicos suos in eo q̄ eis conuenientia dabat responsa. Sicut patet hic d̄ dragma et oue per que probat se iuste et legittime conuersari cum peccatoribus: cū ꝓpt̄ eos lucrandos venisset. vt sicut mulier ꝑditam dragmam. et pastor ouē querēs nō meretur argui sed cōmēdari. ita quoq̄ ipse cōuersās peccatorib⁹ merito deberet excusari. Et ista est vera prudētia quaz ph̄s in p̄mo Posterioꝝ vocat solertiam que est promptitudo inueniendi mediuz. vel aliquā certam rationē subito et excusationez probabilē in nō prospecto tempore. Et talem prudentiam multi leguntur habuisse antiquorum. Unde refert Seneca libro tertio de ira. Q̄ cum legati Attheniensiū venissent ad regem Philippū. Ip̄e eoruz legatione benigniter audita fertur dixisse Dicite mihi quid possum quod sit gratuz Atheniensib⁹. Cui respōdit Democrates vnus ex legatis. Te inquit suspendere. scz esset gratum Attheniensib⁹. Et cum circū stantes essent indignati et vellent in illum irruere. Jussit rex illū incolumē dimittere dicens ceteris legatis. Nunciate Attheniensib⁹. multo sup̄biores esse qui illicita ita dicūt q̄ qui ea impune audiūt. Quasi di. Dicite Atteniensib⁹ quia ip̄i tam alti⁹ suspensi sunt per superbiā mentis. ex quo nobis ita nūciant q̄ nos qui ita humilit̄ respondemus. Ecce prudentia in respōsis. Consimile narrat de Diogene. cui cum lētulus attracta pingui saliua inspuisset in frontem quātum poterat extersit dicens. Affirmabo inquit om̄ib⁹ o lētule falli eos qui te negant os habere. Idem fertur alteri adolescenti spuenti in eum respondisse. Non irascor. sz dubito an irasci oporteat De Augusto etiam cesare in libro de nugis ph̄oꝝ legitur. Q̄ cum Tiberius ei lo-

in man⁹ dei viuēt. Et ꝑe horrēdū. Nāvt dic̄ Bre. ix. li. Horal. Horrēdo mō fit iꝯ ꝓs mors sine morte. finis sine fine. defect⁹ sine ōfectu. qz ꝛ mors semꝑ viuit ꝛ finis sꝑ incipit. ꝛ deficere defect⁹ nescit. mors perimit ꝛ nō extinguit. dolor cruciat sed pauorē non fugat. flāma cōburit sz tenebras nō excutit. Hec Bre. Talit̄ fuerūt incitati illi ad pniam qb⁹ dixit Johes bap. Progenies viperaꝝ qs ōmōstrabit vob fugere a vētura ira. Facite g̃ fructuz dignum pnie. Math. iij. Ubi dic̄ Lyra q⁹ tales fuerūt i citati ad agendū pniam metu pene eterne eis cōminate. Quartū incitamētū pnie est timor mortis ad quā trāscurrim⁹. Hec ei ē rō fm Bre. xij. mora. quare dic̄ mortz nostre nob icertū eē voluit. vt dū sꝑ ignorat sꝑ ꝓxima eē credat. Et iō vt sꝑ parati iueniamur vult g̃ dns vt añ mortē agam⁹ penitentiaz. Nam in fine vite pnia sera raro vera. vt dic̄ Aug. ser. xxv. Et ponit̄ de pe. dis. iij. Age. Cū sivis agere pniam in morte qñ pctā te dimiserūt ꝛ qñ peccare nō potes. nō tu dimisisti pctā. sz pctā te. ꝛ g̃ pnia periculosa ꝛ dubia. Cui⁹ rō est. qz tūc bō hz infinita impedimēta. Primo em̄ si sentit se grauari ad mortē ꝛ ponit executores testamēti sui. cū illis hz maximā occupationē. Nā iste querit qd dandū sit amicz. qd famulis. qd restituendū male ablatz. qd faciēdū ꝑ sepultura. qd ꝑ eccl̄ia. Fit etiaz ibi scdo impedimentū a medicis qui celāt diem ꝛ horā mortis. pmittentes vitā lōgiorē ꝛ sanitatis restitutionē. Jra q⁹ qñqz morit paup bō insperate ꝛ inopinate. etiā sine ꝑcuratōe sacramētoꝝ. q̄ stulti medici phibēt ne terreat infirmus. cū tñ medicina aie dz p̄cedere medicinā corpalē. Tertio fit impedimentū ꝑ vxorē amicos ꝛ filios cōsolantes infirmū etiā ꝫ cōsciam mētientes. ꝛ sic miser nō pmittit de pctis suis cogitare. ꝛ si interdū talis dolet de pctis. tñ exq̄ impedit dolore infirmitatis ꝛ timore mortz dubiū fit an sit dolor ꝑ culpa vel ꝑ infirmitate. cum ptūc cor sit occupatū dolore ꝛ anxietate infirmitatis corpalis. Propter hoc dicit Augustinus. Qz talis quem morbus vrget ꝛ pctā tenēt. ad verā vix veniet satisfactionē. Hec mirū. quō em̄ tūc pt̄ bō debite cōfiteri cū circūstātijs pctōꝝ ad plenuz cū tūc nō possit deliberare ꝛ pcā memorie reducere. cū tñ deliberatio necessaria ē añ confessionē. Juxta illud. Recogitabo tibi oēs annos meos. Jsa. xxxviij. Et ps. Dixi ꝯfitebor aduersū me. Glosa Inno. i. ꝑsi deliberaui apud me: h̄ scz. qō confitebor. Quō g̃ deliberabit sufficiēt in vna hora infirm⁹ cui vix suffecisset deliberare vna septimana. Jdeo q̄libet disponat se añ mortē. ꝛ expediat pniam suā vt securus expectet mortem. Narrat Vincenti⁹ in speculo naturali de q̄dā pisce marino q̄ dr̄ cētipes a multitudine pedū. Jste piscis dū hamū piscatoriū sentit suis visceribus iherere timore mortis imminentis viscera quadā sua industria naturali effundit ꝛ hamum euomit. ꝛ iterū viscera sua resumit. ꝛ sic mortē euadit. Sic nos sentientes nobis mortez imminere de die in diē non expectem⁹ horam mortis. sz eiciam⁹ hamū mortz. i. peccatū de visceribus nostris ꝑ confessionem De hamo isto dicitur Eccs. ix. Sic capiuntur pisces hamo. ꝛ aues laqueo. sic comꝑhenduntur hoies in tpe malo. Eiciam⁹ g̃ istū hamum ꝑ os. Juxta illud ps. Effūdite coram illo corda vestra. cor lotum et album per penitentiam resumamus. Et tñ de primo B

Dixi secundo q⁹ si considerem⁹ pnie impedimēta absq; dubio sufficiēt moueri poterim⁹ vt eā q̄nto cit⁹ faciam⁹ ꝛ ꝓgam⁹ Sūt aūt quattuor impedimēta pnie. s. pudor ꝓpalandi. timor recidiuandi. ardor delectandi. torpor prestolandi. Primo igit volenti penitere obicit se pudor ꝓpalādi q̄ homo cōfundit alteri reuelare illud qd solū notū ē deo ꝛ angelo ac demonib⁹. Jste pudor ꝑmus est armiger quē dyabol⁹ mittit ꝫ volentē salubriter penitere. Unde q̄dam sctūs vidit dyabolum inter penitentes incedere ꝛ facientē eos erubescere i ecclesia dū se ad cōfessionē ꝑpararēt. q̄ admiratus a sctō. ꝛ interrogat⁹ qd inter penitentes faceret. Rñdit. Reddo qd abstuli. Ue recūdiā eis abstuli qñ peccauerūt: ꝛ mō eā restituo ne possint confiteri. Sicut em̄ lupus ouem ꝑ guttur accipit et non ꝑ pedē. ꝛ vulpes gallinā. ita dyabolus hominem semꝑ ꝑ verecūdiam strāgulat. Unde Augustinus super Psalmistam. O homo q̄d times confiteri. Illud quod per confessionem scio. minus scio ꝙ illud quod nescio. Cur cōfiteri erubescis peccata tua pecta-

recreauit vt alia oīa sed multo benignius Nam fecit eum talem post recreatōez ꝛ redeptiōez q̄ si laberet in pctm̄ posset sanari p̄ pnie sacramētū. Vñ Sap. j. dr. Sanabiles fecit natōes orbis terraꝝ. i. hoies habitantes in orbe terraꝝ vel q̄ nascūt de terra. ꝛ hoc ē spēale būficiū solis hoīb⁹ collatū. Angeli em̄ insanabilit peccauerūt. Nā ꝑm Damascenū li. ij. ca. iij. Quod angelis casus. hoīb⁹ est mors. Et p̄ consequēs: sic̄ homo post mortē est insanabilis per naturam. ita angeli post casum. Sed homini ē hoc collatū q̄ licet multotiens infirmet p̄ pctm̄ tamen sanabilis est citra mortem. et hoc p̄ pnie sacramentū. Ideo Psalmista inuitans aiam dicit. Benedic aia mea dño. Et sequit. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Quasi di. q̄ nō fecit taliter omni nationi aliaꝝ creaturaꝝ. Et q̄bus patet q̄ liberter homo debet agere pniaz tanq̄ sue infirmitatis sanatiuā ꝛ curatiuā medicinā et maxime etq̄ haber loci oportunitatem. Juxta illud Job. xxiij. Dedit ei dñs locū pnie. Habet etiā dei benignitatē sibi multum ꝓpiciā. Juxta illud Romanorū. ij. ca. Benignitas dei ad veniā adducit te. Super oīa autē maxime debet homo moueri in pñti ad pniam agendā ꝓpter imensitatē piculi. Nam dr Luce. xiij. Nisi pniaz egeritis. scz in pñsenti. omnes simul peribitis. et propter vtilitatem cōmodi q̄d est p̄miū regni celoꝝ. Juxta illud Matth. iij. Pniam agite appropinquabit vobis regnum celorū. Vñ Aug. de mirabilibus sacre scripture. Qui p̄ pniam pctā diluit angelice felicitatz consors in eternū erit. ecce regnū celo. Insup dz hō moueri ad pniaz in pñti agēdā ꝑ spēale cōsolatōz ageloꝝ celestiū. Nā sic angel' ifernalib⁹ ē magnum gaudiū de hoīb⁹ agētib⁹ pniaz i iferno: ita ecōuerso maximū est angelis dei sup vno pctōre pniam agente in pñti vita. vt testatur ꝓba nr̄i thematis. In q̄b⁹ ꝓbis homis pnia multū reddit cōmendabilis et triby. que hoiem dñt mouere ad eā faciēdā. Si em̄ consideremus pnie incitamēta ꝛ pnie emolimēta. certe sufficienter moueri poterim⁹ vt eā q̄nto citius faciam⁹ ꝛ pagam⁹.

Dixi primo q̄ si cōsideremus pnie incitamēta sufficient moueri poterimus vt eā q̄nto cit⁹ pagam⁹. Sūt aūt q̄tuor pnie incitamēta. Prio. s. amor xp̄i quē offēdim⁹. Dolor p̄ gr̄a quā amisim⁹. Dolor pene quā incurrim⁹. Et timor mortis ad quā decurrim⁹. Int hec q̄tuor ꝓmum incitamētū ad penitēdū ē amor xp̄i quē offendim⁹. Si em̄ xp̄i būficia cogitē⁹ ꝛ nr̄az ingratitudinē pōderem⁹ nō est dubiuz q̄n si vsum rōnis hēm⁹ occasionē pnie sentiē⁹ Scribūt em̄ naturales sic̄ refert Robert⁹ holgot sup li. sap. ca. xi. q̄ arpia auis ē hūs faciez q̄si hois. et est auis multuz crudel' et feroz. intantū q̄ aliq̄n fame stimulata hominē inuadit ꝛ occidit. Sitiēs ad aquam volat vt bibat. vbi faciē suā intuēs. ꝛ silez occidisse recolēs tāto dolore cōpatit q̄ ex inde q̄nq̄z moriť. Sic nos r̄colētes in p̄dicatiōe q̄si in speculo vel in aqua pura conspiciētes: q̄z xp̄m q̄ntū i nob⁹ ē crucifixim⁹ ꝛ occidim⁹ p̄ pctm̄. Juxta illud Heb. vi. Rursū crucifigentes filiū dei in vobismet ipis. dēm⁹ cōpati ꝛ pniam agere. Scōm incitam̄tū pnie ē dolor p̄ gr̄a quā amisim⁹ Efficimur em̄ p̄ culpā de filijs dei filij diaboli. ꝛ de familiarib⁹ ꝛ amicis xp̄i hostes p̄ditores ꝛ emuli. ꝛ de regni celestis heredibus sum⁹ exules ꝛ pscpti. Dr i li. ō naturez ꝓter insignē pulcritudinē sic vocať. Sūt em̄ pulcre ꝛ amabiles adeo q̄ null⁹ coloz ei deesse credať. vox est ita dulcis et pia q̄ possit in hoie deuotiōez ꝛ gaudiū excitare Hec auis si capta fuerit et illaqueata irremediabiliter plangit. nec vnq̄z plāgere desinit donec reddita fuerit libertati Dorata liter. Auis ista significat aiam hūanam. q̄ q̄n est in gr̄a tūc est pulcerrima. q̄z in ea relucet ymago sancte trinitatis naturaliter sibi impssa. naturaliter decorata ꝑ virtutibus et gr̄a. et nihil sibi desit q̄n sit dei filia. ꝛ patrie celestis incola gratiosa. Sed ista auis illaqueať laqueo pctōz. q̄d ḡ restat sibi: nisi dolere ꝛ flere vsq̄q̄ ad gr̄am reducať. ꝛ ō bufone dyaboli fit iterꝝ auis paradisi. Sic ingemebat Dauid post pctm̄. de quo i ps. Et gemitus me⁹ a te nō est absconditus. Sic magdalena ꝛ alij multi donec i gr̄az simt restituti. Tertiū incitamentū pnie est horroz pene quā incurrim⁹. Istū horroz̄ impresserat sibi Job q̄n dixit. Dimitte me dñe vt plāgā paululū doloz̄ meū. ꝛc. Et seq̄t. Sz sempiternus horroz inhabitat. Et apls ad Hebre. x. Horrenduz est incidere

egerit gens ista a malo suo quod locutus sum aduersus eam: agã ꝛego pniam super malo ꝙd cogitaui vt facerẽ ei. Ecce mirabilis modus recõciliatiõis tanti domini qui vult quasi ad paria iudicari: cuꝫ hoie seruo suo. Unde ad modũ hominis loquitur de seipso. si homo vult penitere ꝛ ipse vult penitere. hoc est ad modũ penitentis se habere. Sic ꝛ nobiles tpales pulchꝛuꝫ vindicte genus putauerũt ignoscere ꝛ noxijs ꝛ penitentibꝫ cõcedere veniã ꝓ reatũ Sicut dicit ꝓ Petr⁹ de vineis in ꝙdã epla Secũdo p pniam nos reformamus. Sic em̃ docet Boecius de cõsola. phie. hõ ꝑm varia vicia ꝙbꝫ indulget. i natura bestiarũ trãsformatur. sicut inꝙetus in lingua comparat cani. Insidiator callidus vulpi. Accidiosus asino. ꝛ sic de alijs. Rõ h⁹ ẽ. quia hõ est sic̃ cera mollis. Cera em̃ calefacta ꝛ mollificata recipit effigiẽ illius rei cui applicat. Uñ si applicet sigillo cui insculpta est forma leõis induet cera effigiez leonis. et si applicet sigillo cui insculpta est forma lupi vel vulpis cera silez induit formã. Isto mõ aia nr̃a induit effigiẽ rez ꝙbꝫ se applicat p amorẽ ꝛ in illa se trãsformat. Uñ Hugo ō arra aie dicit. Ea est vis amoris vt talẽ necesse est eẽ ꝙle est illud ꝙd amat. ꝛ cui p affectũ cõiũgit in ipi⁹ silitudinẽ dilectiõis societate transformetur. De hoc patet figura Dañ. iij. de Nabuchodonosoꝛ. qui ꝓpter culpam suam ab hominibꝫ ẽ eiect⁹ et fenũ vt bos comedit. sed postea recuperauit penitens ꝙd amisit. Tertiũ emolimentũ pnie est ꝙ p eam demones cõfutamus. vehementer em̃ ꝓfundunt. qñ coꝛ. pdim⁹ ꝓsiliũ. qñ coꝛ euadim⁹ carcerẽ. ꝛ a suis ꝓncipibꝫ grauius affligunt. sicut custos carceris. p euasiõe latronũ punit. Valde ḡ agitant inuidia qñ vident nos eis ꝓs similes deformatos p pctm̃. ire ꝛ p sacrm̃ pnie restitutos. ꝙd nullo mõ eis concedit. Uñ de hoibꝫ singulariter dicit ꝓ Petrus. ij. Pet. iij. Non tardat dñs ꝓmissionẽ sed patient agit ꝓpter nos nolens aliqs pire sed ad penitẽtiã reuerti. Penitemini igit ꝛ cõuertimini vt deleãt pctã vr̃a. Actuũ. iij. Quarto p pniam ãgelos letificam⁹. Uñ dr̃ hic. Gaudiũ ẽ angel⁹ dei sup vno pctõre pniaz agente. Legit. iij. Regũ. vij. ꝙ Salomon fecit in ꝓpiatorio tẽpli angelos. ō ꝙbꝫ ibi ꝗtuoꝛ legimus. Fuerũt em̃ ille ymagines de lignis oliuaꝝ. scõo habebãt alas extensas: tertio habebãt pedes obliqs ꝛ erectos quasi ad ambulandũ paratos. quarto perversis vultibꝫ mutuo se respiciebant. ꝓio fuerũt isti angeli Salomonis ō lignis oliuaꝝ. antiquitus fuerunt ferrei ꝓpter iõpassionẽ ꝛ duriciã. qꝛ hoibꝫ nõ cõpatiebant. Nũc aũt de lignis oliuaꝝ qꝛ misericordes ꝛ pij. ꝓi⁹ habebãt alas demissas quasi inuite ꝛ cũ difficultate ad hoies veniebãt. ſ modo ad nos cito veniũt. ꝛ ideo alas extensas habent. olim laudabãt deũ soli. sed modo in laudando hoibꝫ se associant. O liz naturã nr̃az ꝗsi ifirmaz despiciebant. mõ videntes ipam in xpo exaltataz. in stupoꝛẽ ꝛ admirationẽ cõuertunt. vnde se mutuo dicunt respicere. ꝗsi de nature innouatione spũaliter admirent. Gaudent ergo angeli de pnia hominũ. ꝙa p eam innouatur natura destructa. Et nota ꝙ dic̃ Sup vno peccatoꝛe pniaz agente. nõ dic̃ pniam cogitãte. q̃ ẽ pnia ꝑastinatiũ. nec dicit. pniam docente. et non faciente. que pnia est puersoꝝ ꝓdicatoꝝ. Nec dicit. penitentiã ostendente. que est pnia ypocritarũ et simulatoꝝ. Sed dicit pniam agente que penitentia est deuotoꝛuꝫ. D ꝓ quo lacius sciendũ ꝙ pnia conuersi peccatoris letificat dominum angelos et ceteras creaturas. ꝓmo quidez letificat deũ Dicit em̃ Isido. li. ij. de summo bono. c. xv Amplius letatur deus de aia desperata ꝛ aliqñ cõuersa ꝙ̃ de ea q̃ nũq̃ extitit ꝓdita Sic̃ de ꝓdigo filio. de cui⁹ regressu magnũ fit gaudiũ. Nam copiosius fit gaudiuꝫ de eo ꝙ a piculo liberatur ꝙ̃ de eo qui nunq̃ nouit piculum Quanto enim res ꝓdita contristat. tanto magis si fuerit inuenta letificat. sicut in euãgelio p̃senti pastoꝛ exultat ꝙ ꝓdidit ouem. ꝛ inuentaz in humeris suis portat. Et Brego. in omel. dicit. Pl⁹ de peccatoribꝫ conuersis ꝙ̃ de centũ stantibꝫ iustis in celo gaudiũ fit. quia plerũq; hij qui nullis se oppressos peccatoꝝ molibus sciũt stant quidẽ in via iusticie. sed tamen ad celestem patriã anxie nõ anhelant Et plerũq; pigri remanent ad exercenda bona precipua. quia securi sibi sunt. quia nulla cõmiserunt mala grauiora. At contra vero. non nũquã hij qui se aliqua illicita egisse meminerint. ex ipso suo dolore compuncti ad amorem dei inardescunt.

tori homini ꝛc. Scōm impedimētū est timor satisfaciendi et reciduandi. Timet ei homo onus pnie assumere ne succūbat sb eo. Fingit eī se debilē vel infirmū ad satisfaciendū pro peccatis. Narrat Ambrosi⁹ in Exameron de opib⁹ sexte diei. Q̄ Elephas est tante fortitudinis ꝙ sufficit turrim ligneā cū multis armatis portare. tāte audacie ꝙ nullo clipeoꝝ retardat obiectu. nec aliqua militū constipatiōe terret. mirabiliter tū timet murē. Sic est de multis. q̄ ad opa mundi, p lucro vel negocio seculi inueniuntur fortissimi. ieiunant. vigilant. transeūt maria. fatigātur infatigabiles. sed ad faciendam vnā modicam penitentiā pro peccatis suis timent. Psalmista Trepidauerunt timore vbi nō erat timor Alij vero timentes recidiuū peccati eiusdem nolunt penitere. Dicit eī dyabolus in corde ipoꝝ. Ad q̄d vis pniam agere cū non possis continere perpetuo a tali pctō sed forte cras iterū ppetrabis simile. melius ergo dimittas adhuc ne iutiliter agas pniam. Sz vere fatuus est iste sic cogitās quia scriptum est. Septies in die cadet iustus. ꝛ totiens resurgit. ꝛ domin⁹ dedit Petro protestarē ꝛ suis successoribus. non solum septies in die sed septuagies septies Matthei. xviij. Tertium impedimentuz est ardor delectandi qui dicit homini. Recollige delectationem prohibitam in tali facto. ꝛ videbis ꝙ sine ea non poteris ducere vitam tuam. nec digne penitere stante tali affectione. ꝛ ideo expectes donec in te cessabit talis affectio et delectatio. Sz iste miser fatuus est. cū non per additionē lignoꝝ sed per subtractionem ignis sit extinguendus. ita et delectatiōes tales. Nō per morosam in eis stationem sed per asperam penitentiam ꝛ subtractionem occasionum inducentium ad eas sunt extinguende. Juxta illud Alani. Subtrahe ligna foco si vis extinguere flammam. Sic carnis vicia. ocia vina dapes. Quartum ipedimētuz pnie est torpor prestolandi q̄ oriꝝ ex duplici presumptione. scz ex presumptione prolixe vite ꝛ venie finalis diuinitus concedende. Isti enim fingunt sibi annos multos vite eorum. sicut ille diues qui dixit anime sue. Anima mea habes mlta bona reposita in annos plurimos. Sed audiuit. Stulte hac nocte moreris. Dicūt etiam tales. Deus est propicius ꝛ multuz misericors. quacunq̄ hora ingemuero oium iniquitatum mearū non recordabitur Ezech. xviij. Sed nescit miser: quia etiaz est iustus q̄ et si veniā, pmisit. diem tamen crastinā non, pmisit. Et ita paratus est q̄tidie punire peccata. Propter quod Eccī q̄nto dr. Ne tardes conuerti ad dñm. et ne differas de die in die. subito eī veniet ira illius. et in tempore vindicte disperdet te. Sed vnde, puenit ista dilatio seu procrastinatio in homine. Respondeo ꝙ ex b. q̄a peccator habet oculum conuersum tm ad leta ꝛ pspera. cū tamē potius debet habere ad tristia. Unde dr Sophonie. ij. c. Q̄ dñs non ingreditur in domum vbi est habitatio onocrotali et hericij. et vbi est vox cantātis in fenestra ꝛ corvus in superliminari. Per que designatur status peccatoris qui sicut onocrotalus crocitat. ꝛ sicut corvus procrastinat. et sicut erinacius inter poma voluit. Sed isti decipiuntur p vocem corvinam. longam vitam promittentem. quia ꝛ dominus licet promiserat peccatoribus tempe Noe cētū viginti annos ad agendū pniam. tamē illud tempus abbreuiauit et diluuio omnes consumpsit. Unde dixit. Non permanebit spūs meus in homine centū viginti annos. scz q̄s promisi eis pro agenda penitentia sed citius eos delebo. Hinc dr Eccī. xxix. Promissio nequissima multos decipit et pdit. Notanter dicit. nequissima. Nam promissio nequā est. q̄ vsurpat sibi de futuro tpe diffinitionē quā dñs solū sibi reseruauit. vt dr Actuū pmo. Nō est vestr⁹ nosse tempora. ꝛc. Sed nequior est qui presumit ad hoc ꝙ deus sibi dabit adhuc vlterius et diutius tempus ad peccanduz. Sed neq̄ssim⁹ qui non solum non dolet de hoc ꝙ inutiliter expendit tempus. sed adhuc disponit i animo in contumeliam sui creatoris expē dere residuitatem temporis.

E

Dixi tertio ꝙ si consideremus penitentie emolimēta. i. vtilitates absq̄ dubio sufficiēt moueri poterimus vt eā q̄nto citi⁹ faciamus Ubi notandū ꝙ p pniam xp̄m nob recōciliam⁹. animas reformam⁹. demones cōfutam⁹. ꝛ āgelos letificā⁹. Pro p pniaz xp̄z nob recōciliam⁹ Hiere. xviij. Si pniam

quã iam habẽt in aiabꝫ. Bonis etiã q̃ cum deo sũt est vtilis. qz eoꝝ nũeꝝ sua pnĩa auget. Et illis q̃ sunt in patria vel qui futuri sunt prodest. qz locũ in illo cetu bonorum implent. q̃ nullo mõ in fine vacuus ꝑt esse. Malis etiã vtilis ẽ. qz eoꝝ malicĩa excludit exẽplo sue bonitatis. Soli ⁊ lune vtil' ceterisq; creaturis. qz in cõsũmatiõe iustorũ cõmutabunt in meli⁹ quicq̃d est omniũ creaturaꝝ. Sol eñ sicut prophẽta dicit. septupliciter lucebit. sicut luxꝰ septem dierum: ⁊ luna sicut sol. Alie creature licet sint pulcre mutabuntur in melius. cum eas mutabit deus in meliorem statũ exinde nõ commutandum. Hoc est quod dicit apostol⁹ Roma. viij. Scimus quia oñis creatura ingemiscit ⁊ parturit vsq; adhuc. Sed et nosipi primicias habentes spiritus intra nos gemimus adoptionẽ filiorum dei expectantes. scilicet redemptionem corporis nostri quando fiet corpus nostrũ immortale. Quasi diceret. q̃ oñis creatura mortalis expectat glorificatõnem hois in corpore ⁊ anima: quod non prius fiet: nisi p⁹ diem iudicij. Et quia hoc fiet maxime per penitentiam per quam appropinquat regnum celoꝝ. Jõ homo penitens letificat oẽs creaturas. Nos igitur tam propt̃ nostri conditoris et supernorum angelorum necnon omniũ creaturarũ gaudiũ et nr̃m cõmodũ ad pniam ꝓperemus. quatinus p eam gr̃am acq̃rẽtes tãdẽ gl'iam cõsequmur. Ad quã nos perducere dignet: pater ⁊ filius et spũssanctus. Amen.

Dominica quarta post trinitatis. I.

Sermo. LXXXX.

Bote misericor

Lucẽ. vi. Sicẽ dicẽ Ambro. super ep̃lam. j. ad Thimo. iiij. ca. tractans illud Pietas ad oñia valet. Omnis sũma christiane discipline in misericordia ⁊ pietate consistit. nec immerito. Nam ꝓ oñi statu suo hõ semꝑ indiget miscõia diuina. Et ideo sꝑ deberet exercere miscõiam. Sunt aũt tres status hois scz in mundo. q̃ntum ad progressum. In extremo. quantum ad egressum. In iudicio quantũ ad successuꝫ Et in quolibet istoꝝ statuũ indiget misericordia. ꝓpter q̃d quilibet nostrũ multuꝫ debꝫ esse misericors. quia miscõiã dei consequi nõ ꝑt nisi ꝑ misericordiam ꝑ semetipm factã ⁊ ꝓximis exhibitã. De miscõia i mũdo q̃ntũ ad pgressũ ꝑz ꝑ illud Prouer. iij. vbi dr̃. Miscõia et veritas non d̃relinquant. ⁊ inuenies gr̃am coraꝝ deo ⁊ hominibꝫ. Unde misericordes hoies licet i hac vita multas habeant temptatiões tamen ab eis liberantur per misericordiã. Juxta illud Ambro. vbi supra. Misericors et si lubricum carnis patiatur. rapulabit quidem. non tamen finaliter peribit. De misericordia quantũ est necessaria in extremo dr̃ Thobie. iiij. Fiducia magna erit coraꝝ summo deo. Et ꝓmittit. Quomodo potes ita esto misericors. Unde Hieronim⁹ in epistola ad Nepocianum. Non memini me mala morte mortuũ qui libẽter opera misericordie exercuit. habẽt eñ multos intercessores. ⁊ impossibile est multorũ ꝑces non exaudiri. De miscõia quantũ est necessaria in iudicio dicit Jacobi. ij. Judiciũ sine misericordia fiet ei qui ondegat misericordiã patienti. Cũ igitur hõ tm̃ indiget misericordia. merito debet esse misericors vt misericordiam consequatur. Ad quã ipm multa inducunt. Et ꝓmo ad misericordiã natura iducit. ꝑz qz oia mẽbra se diligũt. nutriũt. seruiũt. adiuuãt se custodiũt se. protegunt se. Jtẽ ois creatura suo modo impẽdit miscõiam. terra sustentat. aqua potat ignis cosumit ⁊ calefacit. ⁊ sic ꝺ alijs. Secũdo inducit scriptura Mat. vij. Oñia quecũq; vultis vt faciant homines vobis. ⁊c̃. Michee. vi. Indicabo tibi homo. Mathei. ix. Misericordiã volo. Tertio exempla de Cornelio Actuuꝫ. x. de Eustachio. Item exemplũ xp̃i de adultera. Johãnis. viij. Jtẽ Job. Thobias. Martinus. Item etiã in gentilibus inuenitur. sicut in Antiocho. qui audita morte Onie pontificis fleuit. ij. Machabeorum quarto. Jtẽ Samaritanus misericordia motus Luce. x. Jtẽ a brutis. Nam leo homini flecrenti coraꝝ eo parcit. Unde poeta Parcere prostratis ⁊c̃. Jtẽ lupa pueruꝫ exꝓsitũ a matre nõ deuorat. sed lactat. Jtẽ Crocodilus postquam hominẽ occiderit super eum plorat. Inuenti sunt equi post mortem dominorum non sumpsisse cibuꝫ Similiter canes ꝓ oñis bellauerũt. Jteꝫ Rome canis fuit qui cũ domino carceres

Et quia a deo errasse se considerant dāna precedentia lucris sequentibus recōpēsāt Fit igitur maiꝰ gaudiū in celo. qꝛ ⁊ dux i prelio plus illū militē diligit qui post fugā reuersus hostem fortius premit q̄ eum q̄ nunq̄ terga prebuit et nunq̄ aliq̄d fortit̄ fecit. Sic agricola amplius terram illam diligit que post spinas vberes fruges profert q̄ eam que nunquā spinas protulit et nunquā fertilem messem dedit. Hec Gregorius. Sed diceres. Hoc est mirabile ꝙ deus plus diligit penitentem q̄ innocentem. cum tamen ceteris paribus innocentes deberent plus diligi propter innocentie dignitatez. ad quam non possūt penitentes peruenire. Ad quod respōdeo ꝟm Thomam super tertio Sententiaruz distinctio. xxxij. Qꝛ penitentes ⁊ innocentes se habent vt excedentia et excessa. Nā siue aliqui sint penitentes siue innocentes illi simpliciter sunt meliores et magis dilecti qui plus habent de gratia. tamen ceteris paribus innocentes plus diliguntur propter dignitatem innocentie. vt dictum est. Dicitur tamen deus plus gaudere de penitente. quia licet equale sit donū penitentis ⁊ innocentis consideratum in se. tamen per comparationem ad innocentem maius est donū in vno q̄ in alio. Sicut quanto plus homo indiget tanto beneficium sibi collatū amplius reputatur. Deus ḡ dicit̄ plus gaudere de penitēte. qꝛ interdū cautiores ⁊ humiliores et feruentiores redduntur penitentes post casum. Unde Ambrosius in omelia p̄ma. libro. j Fidelior factus est. Petrus postq̄ fidem se perdidisse defleuit atq; ideo maiorē gratiam reperit q̄ amisit. Ponuntur verba. l. distin. Fidelior. Et Beda super Hesdraz Qꝛ multis in aliqua flagicia cecidisse profuit dum post casum penitendo erecti vigilantius domino seruire ceperūt. Hinc etiam Gregorius in pastorali capl̄o. lj. dicit. Sepe nōnulli ad dominū pꝰ carnis peccata redeuntes tanto ardentiꝰ se in bonis operibus exhibent quanto damnabiliores se de malis vident. Sepe quidem in carnis integritate perdurantes cum minus in se respiciunt quod defleāt. plene sibi innocentiam sufficere putāt. atq; ad feruorem spiritus nullis se ardoris stimulis inflāmant. Et fit plerumq; diuino amore ardens vita plus post culpam. q̄ securitate torpens innocentia. Unde voce redemptoris dicit̄. Remittūt̄ sibi peccata multa quoniā dilexit multum. Hec Gregorius. Ex his omnibus patet ꝙ homo post lapsū frequenter surgit in maiori charitate. sicut patet de petro ⁊ Maria magdalena. Secūdo peccator cōuersus letificat āgelos. Sicut em̄ demonibus est magnū tormentum et intermiabile suppliciū bonitas hominis eo ꝙ nō latet demones. Uñ omnibus modis elaborant sanctoꝝ incremētū impedire. quia donec eorū vltimus finis eis associetur nō includuntur. sed hn̄t potestatē tēptandi electos. Ita econuerso angelis est magnū gaudiū. qꝛ illis se amicum facit. vt dicit Anselmus in libro de similitudinibus. capl̄o. xxxvi. Gaudent ergo angeli oēs. sed specialiter gaudet angelus ille qui homini penitenti deputatꝰ est ad custodiā. Nam ꝟm mgr̄m Sententiarū libro. ij. distinc. xij. cap̄. j. Unicuiq; homini assignati sunt duo angeli. scz bonus et malus. Quod intelligenduz est in exitu hominis de vtero materno ꝟm Thomaz in p̄ma pte. questiōe cētesima. xiiij. arti. v. Bonus aūt dat̄ ad custodiā. malus ad exercitiū Licet ergo om̄es angeli gaudeant de salute hominis. specialiter tñ ille q̄ ē deputatus ad custodiā qui hortat̄ ad bonū. Et similiter malus letatur int̄ omnes magis de damnatione impellens ad malum Quia igitur bonus videt tam gloriosum fructum sue custodie in homine penitente ideo specialiter gaudet. Sicut medicus specialiter gaudēt quando videt hominē sanitati restitutū per eius curatiōem. Omnes tñ alij angeli gaudent. quia vident ex peccatoribꝫ conuersis q̄nq; adimpleri suū numerū. Et etiā qꝛ vidēt ad laudādū deū tale se habere cōsortiū. Tertio pctōr conuersus letificat alias creaturas. Sic̄ ei dicit Anselmꝰ in li. d̄ similitudinibꝫ. c. xxxvi Bonitas hominis penitentis nō solū angelis sed oībꝫ creaturis est vtilis. Nam p̄mo hominibus est vtilis q̄n etem̄ quis ex vite merito ad eternā btitudinē ꝑuenerit numerꝰ electoꝝ incremētū accipit. q̄ q̄nto amplius creuerit. tanto minus eterna retributō expectanda erit. Nam cū numerꝰ sanctoꝝ completꝰ fuerit. retributio iustoꝝ mox accipiēda erit. tūc quidē in corporibꝫ

intelligiꝫ de illis qui sunt sine peccato. qui per elemosynas satisfaciũt p peccatis. Et ita cessantes a peccatꝫ postꝫ fessionẽ faciũt elemosynas redimendo peccata p quibus erant puniendi in purgatorio. Unde saluatoꝛ ait Matthei. xxiij. Primo mundate que intus sunt. Quasi di. Immũdis omnia immũda sunt. Hinc dicit Gregoꝛius xij. libꝛo Mꝛal'. Qui semp peccare vult et quasi semp elemosinam largiri. frustra p cium tribuit. quia nõ redimit animã suam quã a vicijs nõ compꝛessit. Propter quod idem in pastoꝛali. capꝫ. xlij. consulit dicens Qui sua misericoꝛditer largiunꝫ. sollicite custodire studeant. ne cũ cõmissa peccata elemosina redimunt. adhuc rediměda cõmittant: ne venalem dei iusticiã vt sic pꝛo peccatis curent minima tribuere. ac per ꝟ arbitrenꝫ se posse inulte peccare. Plus est nãqꝫ anima q̃ esca. ꝛ coꝛpus q̃ vestimẽtũ. Qui ergo escam et vestimentuꝫ pauperibꝫ largitur. sed tñ anime sue vel coꝛpoꝛis iniquitate polluitur. quod minus est iusticie obtulit. et quod maius est culpe admisit. Sua eñ dedit deo. et se obtulit dyabolo. Hec ille. Ex quibꝫ infero q elemosinaruꝫ largitio q̃ntũcunqꝫ magna: nõ est deo accepta si fuerit vnico peccato moꝛtali permixta. Istud patet p Gregoꝛiũ li. j. moꝛal. qui tractans illud Job. Timens deum et recedens a malo. Nonnulli sic bona quedã faciunt. vt tamen a quibusdã malis minime suspendanꝫ. Unde postq̃ timens deũ dicit et recedens quoqꝫ a malo phibetur. Scriptũ quippe est. Declina a malo et fac bonum. Neqꝫ eñ vota deo accepta sunt q̃ ante eius oculos maloꝝ admixtione maculantur. B

Sed diceres. Exquo talis elemosyna deo nõ est accepta que fit in moꝛtali peccato. Igitur nõ est facienda. Quod tamẽ est contra Augustinũ in libꝛo de pe. Qui consulit talibꝫ facere opera misericoꝛdie ꝛ alia Respondeo. licet talibꝫ non pdest elemosyna huiusmodi ad eternũ pꝛemiũ. tamẽ ad alia bene pꝛodest. scz vt deus multiplicet tali homini tempalia. Secũdo vt illustret coꝛ eius ad penitentiã. Tertio vt citiꝰ conuertat. vt patet de Coꝛnelio. qui pꝛopter hoc q̃ erat elemosinis intentꝰ ad fidem ciꝛtius fuit diuinitus aduocatus. vt dicitur Actuũ. x. Quarto valet ad assuefactionez bonoꝝ operũ. Quinto quia dyabolus nõ habet tantam potestatez in eo sicut in alio peccatoꝛe. Secundo requiritur q̃ hõ det de sua substantia nõ de aliena. Prouerbioꝛum. iij. Honoꝛa dominũ de tua substantia. Hoc est contra multos qui de vsuris et rapinis et alijs male acquisitis que restituere iure tenenꝫ faciunt elemosynas. De quibꝫ dicit Gregoꝛius. xij. Mꝛaliũ. Elemosyna superbi diuitis eum redimere nõ valet quã pꝛepetrata simul rapina pauperũ ante dei oculos ascendere non pmittit. Et Augustinus in libꝛo de vita xpiana. Quidam per hoc iustificari se existimãt q̃ de substantia pauperũ exiguam elemosynam faciũt. ꝛ de eo q̃d plurimis abstulerꝛt: paucis largiunꝫ. Libatur vnus vnde pluꝛes esuriũt. Et de multoꝝ spolijs vix pauci tegunꝫ. Non talem deus querit nec vult pietatem. Illam aũt deꝰ elemosynã appꝛobat. q̃ de iustis laboꝛibꝫ ministrat. ꝛ illã ꝛepꝛobat que de lacrimis pꝛestatur alienis. Quid eñ pꝛodest q̃ te benedicat vnꝰ vnõ plurimi maledicũt. Reuera times q̃ deus non habeat vnde suos paupes pascat nisi aliena diripias. Propter quod Gregoꝛiꝰ in pastoꝛali. capꝫ. xlij. dicit. tractans illud. Esuriui ꝛ non dedistis mihi manducare. Hinc intelligendũ est quanta damnatione plectendi sunt qui aliena rapiunt si tanta animaduersione feriunꝫ q̃ sua indiscrete tenuerũt. Et. xliij. capꝫ. dicit ibidẽ. Cũ q̃nta deus animaduersiõe eos remunerat qui subtrahentes indigentibꝫ deo largiuntur p sapientẽ dñs demonstrat dicens Ecclesiastici. xxxiij. Qui offert sacrificium ex substantia pauperũ quasi qui victimat filiũ in conspectu patris sui. Quid nãqꝫ intollerabilius potest esse q̃ꝫ moꝛs filij ante oculos patris. Hoc iꝛaqꝫ sacrificiũ quanta ira conspiciꝫ ostendiꝫ. q̃ oꝛdati patrꝫ doloꝛi comparaꝫ. Hinc dominꝰ per xphetaꝫ ait. Ego dominꝰ diligens iudiciũ. ꝛ odio habens rapinaꝫ in holocaustũ. Isaie. lxj. Et Pꝛouer. xxj. Hostie impioꝝ abhominabiles que offeruntꝫ ex scelere. Istud patꝫ de Gedeone qui ō pꝛeda fecit vestes sacerdotales. et factũ est ei in scandalũ Judicũ viij. Propter quod Dauid ad Oꝛnan legitur dixisse. Neqꝫ eñ tibi aufferre debeo et offerre domino holocausta gratuita. j. Paralipo. xxj. Et. ij. Regum. xxiiij. legiꝫ

intrauit et dño mortuo panem ad os portauit. et tandem p̄cipitatū dñm in flumen ipse se proiecit vt dominū sustentaret. Itē Elephas homini in deserto obuians viā parat et ostēdit. ⁊ ne terreat̄ de via secedit. Item belua sentiens fluctus: paruulos in ventrem recolligit et ab om̄i lesione custodit. Contra matres nostras q̄ filios occidunt. Item supplicia sicut patet Mathei xxv. Ite maledicti. Itez Jacobi. Judiciū sine miscdia ⁊c̄. Item d̄ Juda. Ps̄. Pro eo q̄ non est recordat⁹ facere misericordiam. Item Mathei. xviij. Serue nequā. Itez p̄mia. Mathei. v. Beati misericordes ⁊c̄. Mathei. xxv. Uenite benedicti. Und̄ dicit Augustinus super Psal. cij. Exercete fratres misericordiam nō est aliud vinculum charitatis. nō est aliud vehiculum q̄ perducamur de hac vita ad celestē patriā. Sciens itaq̄ filius dei neminem posse cōsequi vitam eternam nisi per misericordiā descendit de celo vt misericordiam predicaret. misericordiam exhiberet. et misericordiam doceret. quatinus verbo patiter et exemplo homines ad misericordiam inuitaret. Et ne quisquā excusationes pretēderet dicens se nescire misericordiā et modum miserandi patrem celestez nobis proponit in exemplum dicens. Estote misericordes sicut et pater vester celestis misericors est. vt dicit textus euangelij.

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est ⁊c̄. In quibus v̄bis saluator nos inducit ad misericordiaz tripliciter exhibendam s̄m triplicem gradū beneficentie ꝓximo impendende. Nam tria magna beneficia sunt necessaria hominib⁹ inter se bene ⁊ meritorie viuere volentib⁹. Primū consistit in cōmunicatione rerum ⁊ bonoꝝ tam nature q̄ fortune. q̄ etiā gr̄e Quo ad hoc dicit̄. Date ⁊ dabitur vobis. Secundū consistit in dimissione iniuriarum. Et quo ad hoc dicit̄. Dimittite et dimittetur vobis. Tertiū consistit in conseruatione fame ꝓximoꝝ. Quo ad hoc dicit̄. Nolite iudicare ⁊c̄. Ex quibus patet q̄ si liberaliter bona nostra ꝓximis cōmunicauerim⁹: si iniurias eoꝝ quas in nos cōmittūt libenter relaxauerim⁹. ⁊ si facta eorum pie et benigne iudicauerim⁹ vere vt pater celestis misericordes erim⁹.

Dixi primo A q̄ si liberalit̄ bona nr̄a ꝓximis cōmunicauerimus: vere vt pater celestis misericordes erimus. Circa qd̄ sciendū q̄ volēs miscdiaz exhibere ꝓximo in cōicando bona sua liberalit̄. necessario debet ordinate ⁊ regulariter ꝓcedere si p̄miū ⁊ fructū h̄ ⁊ in futuro vult ꝯsequi et obtinere. Et ideo circa h̄ duo sūt ꝯsiderāda. Primo de modo dandi elemosynam. Scd̄o de p̄mio dantis eam. De p̄mo sciēdū duodecim requirunt̄ conditiones diligenter obseruande a quolibet faciente elemosynā. Primo em̄ requirit̄ q̄ hō volēs dare elemosyna ꝓximo debet animā suā imaculatā ⁊ innocentē deo exhibere. Non em̄ est acceptū apud deū vt quis det se diabolo ⁊ res suas deo. Sic̄ fecit Caym. qui dabat decimas deo: sed ꝑ pctm̄ fratricidij seipsum dedit dyabolo. Un̄ dicit Gre. xix. li. Moral̄. Qui vult miseri ꝓximo necesse est vt a se miserendi trahat originē. Scriptum nāq̄ est Ecc̄i. xxx. Miserere aīe tue placens deo. Et diliges ꝓximuz tuū sicut teipsum. Qūo ḡ miserendo alteri pius sit q̄ adhuc iniuste viuendo fit impi⁹ sibijpsi. Hinc d̄r ꝑ Salomonez. Qui sibi neq̄ cui bonus Ecc̄i. xiiij. Ad exhibendam quippe miscdiaz vt indigentib⁹ plene exterius valeat impendi duo sibi necessaria congruūt id est. homo cui p̄beat. et res que prebetur Sed longe incōparabiliter melior est homo q̄ res. Qui itaq̄ indigenti ꝓximo exteriorem p̄bet substantiā. sed vitam suā a nequicia non custodit. rem suā deo tribuit et se peccato. Hoc quod min⁹ est obtulit auctori. et h̄ quod maius est seruat iniquitati Hec ille. Cui ꝯcordās Isidor⁹ de sum. boli. iij. c. lxv. di. Tūc fructū elemosynaꝝ indulgenti⁹ cōseq̄ d̄r quando a scelere operū desinitur. Talis fuit elemosina phariseoꝝ qui s̄m Augustinū in libro Enchiridion. iij. cap̄. lxxviij. Pretereuntes charitatem ⁊ iudicium decimabāt tm̄ ꝓpter elemosynas fructus suos. et non dabant elemosynas a seipsis. secum prius elemosynas facientes Hec elemosyna s̄m Augustinum ibidem. capitulo. lxxix. fallit et decipit homines.

Sed diceres. tamen saluator dicit Luce. xj. Date elemosynam et omnia munda sunt vobis. Respondeo s̄m magistrum in iiij Sententiaꝝ. distin. xv. cap̄. ix. Q̄ hoc

Sed diceres. Quō possum cognoscere q̄ mlt̄ū habeo. Rñdeo tibi ſm Tho. ij. ij. q. xxxij. c. vj. Q̄ tūc hō ōr mlt̄ū hīe ꝛ sup/ fluū qñ hz vltra ꝓgruā necessitatē ꝓxīj sta tus. ita vicz q̄ hō mlt̄is ꝓtib⁹ sue substan tie subtract⁹: adhuc ꝓuenient põt sustēta/ ri ſm ꝓxīū statū. Sexto req̄rit vt det cha ritatiue: quia sine charitate nihil valet. j. Lor. xiij. Si distribuero oēs facultates meas in vsus paup̄ charitatē si nō hūero nihil mihi pdest. Septio dz distribuere ꝓtinue. Eccs. xj. Mane semina semē tuū ꝛ vespe nō cesset man⁹ tua. ꝛ ꝓuer. xxj. Just⁹ distribuet ꝛ nō cessabit. Octauo oc culte ꝓuer. xxj. Mun⁹ occlt̄ū extīguit iras. Nono discrete. Eccī. xij. Si bñ fece ris scito cui feceris. Ūñ ſm Tho. vbi sup. Paupi sāctioni meli⁹ ē dare q̄stū ad retri/ butionē vite eterne. qz ex merito ei⁹ maior ē pfectus dāti p q̄ orat. Imo dicit Tho. q̄ pſone sanctiori ꝛ magꝫ indigēti ꝛ magꝫ vtili ad cōe bonū est magis elemosina fa/ ciēda q̄ pſone ꝓpinq̄ori. maxīe ꝓtīcte. cu/ ius cura spēalis iminet. ꝛ si magnā necessi/ tatē nō patiat. Hec tho. ij. ij. q. xxxij. ar/ ti. ix. Preter aūt istū casum pſone ꝓpinq̄o ri ē melius facienda elemosina. qz ꝫ debe at ordo charitat⁹ ſm ipm. Decio danda ē dulciter. Juxta illud Eccī. xviij. Fili in bo nis ne des q̄relā. ꝛ in oī data ne des tristi ciā ꝓbi mali. Eccī. xviij. Stult⁹ acriꝰ im properabit. ꝛ. Eccī. iij. Nō exaspes pau/ perē in inopia sua. Undecio dāda ē hila/ riter q̄stū ad aspectū exteriorē ꝛ interiorē. Eccī. iij. Declina paupi aurē tuā sine tri/ sticia Rox. xij. Qui miserē in hilaritate. ꝛ. ij. Lor. ix. Hilarē datorē diligit deus. Unde Jsiō. lib. iij. de sūmo bono. c. lxv. Tūc bñ tribuit qñ cū mētis alacritate p/ bet. Metuendū est itaq̄ ne paup aut cuz tedio ꝫra oblata recipiat aut oīone ꝓter/ missa merēs tristisq̄ abscedat. Duodecio danda est velociter Eccī. iij. Lor inopis ne affligas ꝛ nō ptrabas datū angustiāti Ūñ sapiēs. Qui cito dat: bis dat. Sz qz Jō videdū est q̄d dabit. Dant aūt hoīb⁹ p opib⁹ misericordie duodecim ꝓmia taz in pñti q̄s in futuro. Et ꝓmo vitā tpalem ꝓseruat ꝛ plongat. Ps. B tūs q̄ intelligit sup egenū ꝛ paupere. Et seq̄t. Dñs ꝓser/ uet eū ꝛ viuificet eū ꝛ btm faciet eū in tra Scdo tpalia augm̄tat Eccī. xxxv. Retri buēs ē dñs ꝛ septies tm̄ reddet tibi. ꝓ/ uer. xj. Alij diuidūt ꝓpria ꝛ ditiores sunt. Tertio resistit tēptatiōi diaboli. Eccī. iij Elemosina resistit pctis. Quarto liberat a culpa ꝛ a pena eterna. Thobie. iij. Ele mosina ab oī pcō ꝛ a morte liberat ꝛ nō patiet aīas ire ad tenebras. Quito ꝫ dia boluz munit ꝛ tuet. Eccī. xxix. Conclude elemosinā i sinu paupis. Et sequit. Sup scutū ꝛ lanceā potentis aduersus inimi/ cū tuū pugnabis. Sexto ꝓseruabit gr̄az. vñ vocat saccul⁹ Eccī. xxix. Elemosina vi ri q̄si sacculus. Septimo pctm̄ debilitat. Eccī. iij. Sicut ignē ardētē extinguit aq̄ ita elemosina resistit pctis. Octauo inter cessiões sctōz multiplicat. Act. ix. Circūsteterūt eū vidue flētes. vbi loq̄t de Tha bita p cui⁹ suscitatiōe orabāt petz. ꝛ Lu. xvj. Facite vobis amicos ꝛc. Nono illūi nat intellectū in agēdis Esa. lviij. Frāge esurienti panē tuū. Et seq̄t. Tūc erūpet q̄ si mane lumē tuū. Decio mūdat affectuz Lu. xj. Date elemosinā ꝛ oīa mūda sūt vo bis. Undecio ꝓfert gr̄iam. ꝓuer. xiij. Qui miserē pauper btūs erit. Et Esa. lvij Hl'ia dñi colliget te Matth. xxv. Uenite bñdicti p̄ris mei possidere regnū. Duode cimo ꝺo assimilat. vt hic. Estote misericor/ des sicut ꝛ p̄r vr̄ misericors ē. Uere mag̃ ꝑtus est q̄ sil'em facit deo. Et ꝓter ꝫ dei fi lius in q̄cūq̄ nō inueniet sil'itudinē illaz dei p̄ris in iudicio finali grauit puniet si/ cut solus cōminat. Matth. xxv. Ite ꝛc. Ūñ licz iudiciū finale fiat de p̄ceptis iusti cie q̄ trāsgrediēdo reprobi peccauerūt. tm̄ q̄si p̄ncipal'r fiet ꝺ opib⁹ mie p q̄ ñ redime rūt pctā sua. Et iō dicit Robert⁹ bolgoth sup. v. cap. li. Sap. Q̄ q̄ ad p̄ceptoz trās/ gressionē erit discussio in iudicio mētalis Sed q̄ ad opa mie erit discussio vocalis sicut sonat textus euāgelij. D

Dixi secūdo Q̄ si ꝓximoz in iurias q̄s in nos cōmittūt libenter relaxauerimus vere vt pater celestis misericordes erimus. Circa qō sciendū q̄ ſm Aug⁹. in suo Enchiri/ dion. ca. xxxvj. Non solū est elemosinam dare indigenti sed etiā dimittere ex corde offendenti. Habentur verba ista. xlv. dis.

dixisse eidez. Emam p̄cio a te scz aream ⁊ offerā dño holocausta gratuita. Legit̄ de q̄dam q̄ edificauit eccl'iam de vsuris ⁊ rapinis. quā cū dedicare vellet ep̄us. diabolus apparens in forma pontificis retro altare fert̄ dixisse ep̄o. Cur te intromittis de domo mea q̄ mihi edificata ē. Statimq̄ ep̄us territus egressus ē. ⁊ eccl'ia fundit⁹ corruit. Tertio requiritur intentio recta. Math. v. Sic luceat lux vestra corā hoībus vt videant opa vr̄a bona ⁊ gl'ificent patrem vr̄m. Et ibidē. vj. Cum facis elemosynā noli tuba canere. i. innotescere vt gl'ificeris in laude tua. s̄m Boram. sicut hypocrite faciūt. Ideo bene dixit poeta. Affectum dantis pensat censura tonātis. Jupiter vt centū thauroꝝ sanguine fuso Sic capitur minimi thauri amore deus. Et Hiero. sup̄ Amos dicit. Non sacrificioꝝ magnitudinē: sed offerentiū merita causasq̄ dijudicat. Vñ ⁊ vidua que duo minuta in corbanā miserat omnib⁹ a saluatore p̄fert̄. Luce. xxj. Quia dñs nō ea que offerunt̄: sed offerentiū requirit voluntatem. xxiiij. q. j. Odi. Ex q̄b⁹ patz q̄ recta intentio ⁊ bona volūtas plus valet q̄ magna maloꝝ facultas. Sicut dic̄ saluator Matth. x. de dante calicē aque frigide q̄ nō perdit mercedem. Quarto requirit̄ vt det pauperi: ⁊ maxime bono Ecc̄i. xij. Benefac iusto ⁊ ne recipias peccatorē: Vñ dicit Tho. Ex si ꝯstaret aliquē abuti elemosyna non debet ei dari nisi in extrema necessitate: qꝛ sic ⁊ peccatori datur nō ad fouendam maliciā sed naturā. In quo casu loquit̄ Grego. in pastorali ca. xlij. Qui indigenti etiam peccatori panē suū nō qꝛ est peccator tribuit: sed qꝛ homo nō peccatorem sed pauperem nutrit. qꝛ in illo non culpā sed naturā diligit. Et Hiero. super illud Ecc̄i. xij. Da misericordi ⁊ ne suscipies peccatorē. dicit. Natura respiciēda est nō p̄sona. Qui em̄ dat indigenti peccatori nō qꝛ peccator: sed qꝛ hō. nō peccatorē sed iustū nutrit. Ex q̄ infero duo. Primū q̄ si ꝯstat aliquos esse sanos ⁊ potentes ad laborandū q̄ publicas petūt elemosynas: ⁊ eis abutunt̄. vt puta q̄ cū mulieribꝫ de ciuitate in ciuitatē vagant̄ ⁊ in vanitatib⁹ ꝯsumūt elemosynas: nō ē eis dāda elemosyna. īmo sunt corrigendi vt a talib⁹ desistant. Juxta illud Aug. Utilius esurienti panis subtrahat̄ si de cibo securus iusticiā negligat: q̄ esuriēti panis frāgat̄ ⁊ iniuste seductus viuat. Et q̄dā glo. sup̄ Math. dicit. Justius feceris si iniuste petētes correxeris q̄ si dederis eis. Hic est q̄ in lege statutū est q̄ si is q̄ laborare pōt se īmiscet elemosine redigit̄ in s̄uitutē imp̄atoris: vt codice de mendicantib⁹ validis. lege. j. Et notanter dixi si ꝯstat. q̄a si nō ꝯstat aliquē esse suspectū nō de facili dz iudicari. Vñ dicit Crisost. sup̄ Math. s̄mone. ix. Si indifferenter omnib⁹ dederimus semp̄ miserebimur. Si aūt discutere ceperimus nūq̄ misericordiā p̄stabim⁹ Secūdo infero q̄ in extrema necessitate indifferenter danda est elemosyna. Nam tunc elemosynā de sup̄fluo dare est in precepto. Juxta illud Ambro. lxxxvj. di. Pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. In h̄ em̄ casu q̄ntūcūq̄ sit peccator. iudeus aut paganus pascendus est. Vñ dicit Valerius ep̄s in quodā s̄mone. Ubi incūbit necessitas nō est opus vt p̄sonā discutias. ne cū indignis misericordiam segreges. ⁊ dei filiū p̄iter amittes. Et Crisost. dicit. Quiescamus ab hac diabolica curiositate discernēdi inter pauperē ⁊ pauperem. Non enim ex eoꝝ vita quos recipis mercedem tibi tributurus est dñs. sed ex voluntate bona ⁊ miseritordia. ⁊ bonitate multa quam ipsis impendis. Sed diceres. Que est ista extrema necessitas. Dico q̄ illa q̄n homo ꝯsiderat totū defectum pauperis q̄ si tuipse nō dederis sibi ip̄e morietur: vt qꝛ ab alijs nō de facili inueniet̄. qꝛ forte nō est in loco publico vel nullus sui miseret̄. Quīto requirit̄ vt det s̄m facultatē suā Thobie. iiij. Fili si multū fuerit tibi abūdant̄ tribue. si modicū: modicū etiā imp̄tiri libenter stude. Qd̄ intellige s̄m Tho. scd̄a scd̄e. q. xxij. s̄m p̄portionem p̄prie facultatis ⁊ sufficientiaz illius pauperis cui das. Unde si q̄s est diues ⁊ multa habet sup̄flua. ⁊ videt multū pauperē. si releuet suos defectus sufficiēter. i. q̄ntū illi pauperi opus est. abundanter d̄r tribuere. Si autem daret vni pauperi ad superfluitatem. non est laudabile: sed vituperabile: quia sic melius esset pluribus indigentibus dare s̄m Thomā.

dis. Si q̄s ꝯtristatus noluerit recōciliari fratri suo satisfaciēte eo qui contristauit. acerrimis maceret̄ iedijs. Qd̄ expōit glosa.i.excōicatōe tādiu vsq; dū gratāti aīo satisfactionē accipiat. Pena aūt nolentiū dimittere ⁊ p̄miū facile indulgentiū pōit̄ Math.vj. Dimitte nobis debita nr̄a sic̄ ⁊ nos dimittimus. Ecce p̄miū. Et Mar. xj. Ex si vos nō dimiseritꝫ nec pr̄ vr̄ celestis dimittet vob̄. Et Math.xviij. cōminat̄ grauissimā penā nō dimittētib; ex corde. Qd̄ tractans Aug⁹.in suo Enchi.ca. lxxvj.dic̄. Quisq̄s rogat⁹ petēti ex corde nō dimittit.nullo mō a dño existimet sua pctā dimitti.q; veritas dixit. Si dimiseritis hoīb; pctā dimittet vobis pr̄ meus ⁊ vr̄ pctā vr̄a. Ex si nō dimiseritꝫ nec pr̄ vr̄ dimittet vobis. Et subdit. Ad tā magnū tonitruū q̄ nō expgiscit̄ nō dormit sz mortuus ē. Cui ꝯcordās Isid̄. de sūmo bo.li. iij.c.xxvij.dicit. Cito est ignoscēdū cuiq̄ dū veniā postulat. Nō em̄ pñt ei pctā dimitti q̄ in se peccāti pctā nō dimittit. Formā em̄ indulgētie nob̄ de⁹ ex merito nr̄e ꝯditōis imposuit.dū ita nos orare p̄cepit Dimitte nob̄ debita nr̄a sic̄ ⁊ nos ⁊c̄. Iustū em̄ iudiciū dei exigit tm̄ pctōri a se indulgeri q̄tū ad alter̄ vnusq̄sq; in se offenso indulget. Quidā de suis meritꝫ ꝯfidentes pigre in se delinq̄ntib; veniam p̄stant Sed nihil ꝓficit illibatū esse a culpa qui nō est ꝑatus ad veniā. Et sequit̄. Frustra sibi ꝓpiciari deū q̄rit q̄ cito placari in ꝓximū negligit. Et tm̄ de scd̄o. F

Dixi tertio Ex si ꝓximoꝝ fctā pie ⁊ benigne iudicauerimus ꝟe misericordes vt pr̄ celestis erimus. Pro q̄ sciēdū q̄ s̄m Robertū holgoth sup li. Sap̄.c.xvj. Sicut impiū est pctā q̄ cōmisimus ꝑtinaciter excusare.ita ꝟtuosum est valde pctā ꝓximi non facil̄r iudicare sz cōpatienter aliqual̄r excusare Et h̄ ꝓpter triplicē rōnē. Primo ꝓpt̄ cōis fragilitatis ꝯditionē. Scd̄o ꝓpter sincere familiaritatꝫ cōionē. Tertio ꝓpt̄ vere pietatis exercitationē. Primo q̄dē debemus benigne ac pie iudicare ꝓxīoꝝ pctā ꝓpter cōis fragilitatis ꝯditionē. Oēs em̄ freq̄nter erramus: vt qd̄ illi accidit p̄t alteri accidere. Et iō Bern̄. sup Cant̄.ser.xlj.instruens excusare benigniter pctā ꝓximoꝝ dicit. Noli iudicare ꝓximū sed magis excusa intentionē si opus nō potes.puta ig̃rantiā.puta surreptionē.puta casum. Ex si oēm oīno dissimlatione rei certitudo recusat.suade nihilomin⁹ tibi. ⁊ dicito apd̄ teip̄m. vehemēs fuit tēptatio.q̄d de me illa fecisset si ptātē accepisset in me. Scd̄o debem⁹ benigne iudicare ꝓxīoꝝ pctā ꝓpt̄ sincere familiaritatꝫ cōionē: vt saltem de amicis mala facil̄r nō credamus. nec de p̄latis.nec de etate ꝓuectis. Vñ Hiero.ī epistola ad Rusticū. Non est facile iudicandū de ꝑfecta etate ⁊ credendū quā vita p̄terita defēdit ⁊ honorat nobilitas dignitatis. Vñ cū q̄dā platoni retulisset de Xenocrate amico suo q̄ diceret de platone malū. Rñdit nō eē credibile q̄ ille quē tm̄ amabat.eū nō diligeret. Cūq; dictum suum narrans se ꝓbatur̄ assereret. Rñdit Plato. Nunq̄ Xenocratē talia dixisse nisi expedire iudicasset. Tertio debemus iudicare ꝓximoꝝ defectus ꝓpter pietatꝫ exercitationē. Nam pietas exigit vt excusemus alienos defectus q̄tū possumus sine lesione iusticie. ⁊ famā ꝓximoꝝ illibatā ꝯseruemus. Vñ Orige.sup Leuit̄.c.xxiij Non vult te dñs si forte videris pctm̄ fratris tui ꝯtinuo reuelare ad publicū ⁊ ꝓclamare passim ⁊ diuulgare aliena pctā. qd̄ esset vtiq; nō corrigentis sed infamantꝫ. Vñ apl̄i Simon ⁊ Iudas legunt̄ dixisse Nos innocentes absoluere licz.nocentes ꝓdere non decet. G

Et sciendū q̄ hic ꝓhibet̄ iudiciū nō oē generaliter. Nam in reb; certis ⁊ manifestis concedit̄ omnib; iudicare.j. Coꝝ.ij. Spūalis hō oīa dijudicat. Sed ꝓhibet̄ iudiciū temerariū. Et hoc ꝓpter duo. Primo rōne iudicantis.quia nō habet auctoritatē Romanoꝝ.xiiij. Tu quis es q̄ iudicas s̄uū alienū. Glosa. Iudiciū temerariū est qñ q̄b; nō est cōmissum iudicant siue de manifestis siue de occultis. Scd̄o quia nō habet dignitatem Roꝝ.ij. In q̄ alterum iudicas teip̄m ꝯdemnas. Eadez em̄ agis que iudicas. Tertio quia nō habet sapientiam Deut̄.j. Tuli de tribubus vestris sapientes ⁊ constitui eos iudices. Secūdo dicit̄ temerariū iudiciū ratione rei iudicate. Primo quia nō est verū. Danielis.xiij. Sic fatui estis filij israel non

Et q̄ emēdat. Nota in vitis pho. legit: z ꝟ idē scribit valer⁹. q̄ Simonides phs nauigans p̄ mare littus applicuit z ibi hominē inhūatū inueniēs sepeliuit. Qui tādem p̄ somniū ei apparens eū āmonuit ne die seq̄nti nauigaret. q̄ ita fecit. Cōtigit ꝫ q̄ alij nauigauerūt z oēs sunt submersi. Itē cū apud Scopam cenaret nunciatū est ei duos iuuenes stare ad ianuā rogantes vt ad eos exiret. q̄ cū exisset neminē reperit. Eodē aūt mometo triclinū corruit z oēs quinas oppressit. Ecce q̄s tū valet pietas etiā in paganis. Unde ſm Alquinū tria sunt genera elemosinaꝝ. Una corpal' egenti dare q̄cq̄d poteris. De q̄ dat versiculus. Poto cibo redimo tego colligo visito condo. Altera spūalis scz dimittere a q̄b⁹ Ihesus es. Tertia delinq̄ntes corrigere z errātes in viam reducere ꝑitatis. De q̄ dat ꝑsus. Consule castiga solare remitte fer ora. Sūt ꝫ due elemosine. vna cordis alia pecunie. ſm Aug. Elemosina cordis est dimittere a q̄b⁹ Ihesus es. Et vocat cordis: q̄ solo corde pōt fieri. Nam dare indigenti aliq̄d aliq̄ queris z non habes. Indulgere vero petenti q̄s tū voluer⁹ abū dat tibi. Et sicut dicit Aug⁹. Elemosina cordis multo maior est q̄s elemosina corporis. Nam charitat⁹ elemosina sine terrena substātia sufficit si desit facultas. Illa ꝙo que corpaliter dant si sine benigno corde tribuūt omino nō sufficiūt. Cui cōcordat illud Ysiō. lib. iij. de sūmo bono. c. lxv. dicentis. Non solū q̄ esurienti z sitiēti. z nudo beneficiū largitatis impendit. sed z q̄ inimicū diligit scz dimittēdo iniuriā. Et q̄ lugenti affectū cōpassionis impt. aut in q̄buslibet necessitatib⁹ ꝓsiliū adhibet. elemosinā ꝓcul dubio facit. Hā doctrina bona elemosina est. z misericordie corpali eminētior est. Et post pauca subdit. Due sunt spēs elemosine. Una corpalis vicz egenti dare q̄cq̄d poter⁹. Alia spiritualis dimittere a quo Ihesus es. Prima adhibēda est miseris. secūda malis. Erit ꝫ semp q̄s imptiar⁹ z si nō pecuniā. tñ venie grām. Et Aug⁹. in Enchiridion. ca. lxxij. dicit. Non solum q̄ dat esurienti cibū. sitienti potū. nudo vestem. pegrinanti hospiciū. fugienti latibulū. egro vel incluso visitationem. captiuo redemptiōez. debili subuentionē. ceco conductionē. tristi consolationē. nō sano medelam. erranti viam. deliranti consiliū. z quodcūq̄ necessariū indigenti. Uerū etiā q̄ dat veniā peccanti elemosinam dat. z qui emendat eum verbere in quē potestas datur vel cohercet aliqua disciplina. z cū peccatū ei⁹ quo ab illo lesus est vel offensus ē dimittat ex corde vel orat vt ei dimittat. Non solū in eo q̄ dimittit vel orat. verū etiam in eo q̄ corripit aliquē emendatoria pena elemosinā dat. quia misericordiā p̄stat. Multa em̄ bona p̄stantur inuitis quando eorum consulitur vtilitati nō volūtati. Hec Aug⁹. Ex quib⁹ patet q̄ sicut homo tenet ad elemosinam corpalem faciendam indigenti in casu necessitatis sub pcō mortali. ita tenet ad elemosinā spiritualem. scz ad rancorem dimittendum ex corde. petenti ipsum.

Pro q̄ sciendū q̄ ſm Petrū de tharantasio tria sequunt ex offensa alicui illata. Primo q̄dem rancor in affectu. Secūdo signum rancoris in effectu scz in exteriori p̄uersatione. Tertio actio iuris. i. repetitio satisfactionis in iure. Inter que talis est ordo. quia p̄mū scz rancorē z odium ex corde tenemur dimittere etiam nō roganti. vt dicit de pe. dis. v. Fratres. Ubi dicitur. Falsa penitentia est illius q̄ offensus offendenti nō indulget. Et dico notanter nō roganti. q⁹ nō licz aliquē odio hr̄e etiam p̄ vnū mometū. Unde istud ē p̄cepti. nec tali odio durante pōt quis digne penitere. Scō ꝙo scz signū rancoris i effectu. scz in exteriori p̄uersatōe nō tenemur dimittere nisi roganti: vt dicit Aug⁹. in suo Enchiridion ca. lxxiij. Q̄ si quis nō ꝓficit ad tm̄ vt diligat inimicū sufficit vt dimittat quādo rogat. Sic debet esse intelligendum illud. Dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittimus rogantib⁹ debitorib⁹ nostris. Sed tertium scz actio nē iniuriaꝝ nō tenet hō dimittere etiā rogatus. quia hoc ē p̄fectoꝝ nisi satisfactione habita. si tñ eā dimitteret p̄fectus esſz Juxta illud. Tollenti tunicā relinquēdū est z palliū. Math. v. Ex his infero q̄ lz quis nō possit cogi vt offensam dimittat tm̄ bene pōt cogi vt p̄ ea satisfactionē accipiat. Hoc exp̄sse habet in Canone. ꝛc.

ricordiam inuitatio. ibi. Estote misericordes. Secūdo ostendit dei magna dignatio in hoc ꝙ se patrē nostrū appellat. cum dicitur. Sicut pater vester. Tertio subinfertur diuine pietatis ostensio. cum dicit. quia misericors est: A

Dixi primo Ex in verbis premissis ꝑmo ponitur ad misericordiā inuitatio. cū dicitur. Estote misericordes. Circa quod sciendū ꝙ ſm Aug. ix. de ciuitate dei. c. v. Misericordia nō est aliud q̄ aliene miserie in nostro corde cōpassio q̄ compellimur subuenire si possimus. Licz aūt misericordia ꝯsistat in multiplici opatione subuentionis ſm multiplicē effectū hūane ꝯditiōis tñ solū hic in euangelio fit mentio de triplici. scz illa q̄ ꝯsistit in dando remittēdo ⁊ iudicando. Et qꝛ de duabꝰ vltimis sufficienter dictuz est. igitur restat adhuc de ꝑma dicere que consistit in dando. Et qꝛ dare ꝯtingit dupliciter vel querendo indigentes ⁊ eundo ad eos ⁊ iuxta eorū indigentiā tribuendo. Sicut fecit beatus Laurentius q̄ dispersit ⁊ dedit pauꝑibus veniētes indigētes suscipiēdo ⁊ eos hūanitus reficiendo: vt fecit Abraam Loth ⁊ alij sancti patres. Unde qꝛ dictū est de ꝑma que fit in dando ꝑ dispersionē pauperū. Ideo videamus de secūda que fit in recipiendo per hospitalitatē ad quā āmonemur hic. Estote misericordes. Istud suadet apl'us dicens hospitales inuicē. j. Petri. iiij. Et iterꝝ Romanoꝝ. xij. Hospitalitatē sectantes. Est aūt sciendū ꝙ ad h̄ vt hospitalitas sit grata deo: quatuor debet habere ꝯditiōes. vicz hilaritatē sine murmuratione. securitatē sine turbatione. saturitatē sine diminutiōe. ⁊ pietatē sine negatione. Primo igit debet habere hilaritatē sine murmuratione. vt hilarē se ostendat. Sicut miles si ad suū tuguriū descēderet rex. Quia ergo quotiens hospitem suscipimus totiens regē xp̄m suscipimus Sicut ip̄e ait Math. xxv. Hospes erā ⁊ collegistis me. Et sequitur. Quod vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistꝭ. Ideo cū magna hilaritate sunt suscipiendi hospites exemplo Abrae Genes. xviij. Qui cum vidisset tres viros occurrit eis ⁊ adorauit in terra. Similiter Loth. Gen. xxj. Et apostoli Luce vltimo. Coegerūt illuz scz christū manere ad cenam. Ubi glo. dicit. Ex exemplo eoꝝ docemur ꝙ peregrini non solum sunt ad hospicium vocandi sed etiā trahendi. Secundo debet hospitalitas habere securitatem sine turbatione. Antiquitus em̄ hoīes defendebāt hospites suos sub periculo ꝓprio. Sicut narrat policratus libro. viij. cap̄. xix. vbi dicit ꝙ criminis incurrebāt notam. sicut patz de Loth. qui angelos hospites suos defendebat a Sodomitis. Maluitq̄ a ꝯciuibus luxuriosis insignem recipere iniuriā in sobole sua q̄ in hospitibus suis. Refert etiam ibidem de quodaz qui dicebatur Albanus in Britania. qui seipsum maluit tyrannoꝝ exponere telis q̄ hospitem quē susceperat. Tertio hospitalitas debet habere saturitatem sine diminutione. vt omnia necessaria ipsis hospitibus ministrentur. Unde cuz leuita dixisset seni Judicum. xix. Nulla re indigemus nisi hospicio. Respondit senex Gabaonita Ego prebeo omnia que necessaria sunt tibi. tm̄ queso ne in platea maneas. De hoc etiam habetur exemplū in sunamite. iiij. Regū. iiij. que dixit viro suo. Animaduerto ꝙ vir dei sanctus est iste qui transit ꝑ nos frequenter. faciamus ergo ei cenaculum paruum ⁊ ponamus ei in eo lectulū ⁊ mensam ⁊ sellam ⁊ candelabrū ⁊ cuz venerit ad nos manebit ibi. Sed istud est contra multos qui ostendunt hospitibus pulchrum vultum ⁊ de peiori potu quem habent in domo ministrant. Unde Ethnicus statuit vt recitat Policratus libro viij. cap̄. xiij. versus finem. vt ea que intus sunt hospitibus hilari modestia apponantur. quodq̄ domi nō est. ⁊ habet vicinus. ematur. Propter quod idem Policratus reprehendit ibidem consuetudinē Cisterciensium tanq̄ ab omni ciuilitate alienam. scd̄m quam nec carnes apponūtur hospitibus. nec aliquid propter eos emit. cum tamen ipse dicit. etiā ipsa ieiunia propter hospitez viri perfecti soluant ⁊ in multis de rigore suo plurimū indulgeant charitati. Hec ille. Unde legitur in vitis patrū. Ex abbas Cassianus veniens de palestina in Egyptū ad quendaz patrē. ⁊ cum ei hospitalitatem impendis-

iudicantes neq; quod verũ est discernentes. Tertio qr nõ est certũ. Et h̃ duplicit. vel qr nescit intentio scz quo animo fiat. Roꝝ. xiiij. Qui nõ manducat mãducantẽ nõ iudicet. Unde in vitis patrũ legit de quodã monacho q̃ videns manducantez fratrem feria sexta mane iudicauit eũ male agere nesciens ei⁹ intentionẽ. Forte em̃ erat infirmus: ⁊ ob hoc perdiderat gratiã dei ita ꝙ vix ꝑ duas hebdomadas veniã a deo impetrauit. Aut quia nescit rei euẽtus Johis. vij. Nolite iudicare s̃m faciez sed iustum iudicium iudicate. Prohibet ergo hic iudiciũ temerariũ. qd̃ fit cum de dubijs certa fertur sententia. Cum tamẽ dubia in meliorem ꝑtem sunt interp̃tanda. xj. q. iij. Graue. xxx. q. vltĩa. Qui vult de sponsalib⁹. De muliere. Nã in dubijs qd̃ certius est estimandũ estimamus. de sponsalib⁹. Juuenis. de pe. dis. vij. cap̃. ij Unde illud. A fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Math. vij. Dicit Aug⁹. contra Manicheos libro. ij. esse intelligendũ de manifestis que nõ possunt bono animo fieri. nõ aũt de illis q̃ possunt fieri bono ⁊ malo animo. Propterea idem Aug⁹. in libro de sermone dñi in monte dicit. Ex de illis que nõ possunt bono animo fieri: vt sunt blasphemia ⁊ similia. nobis bene permittitur iudicare. Nos igitur sic iudicemus alioꝝ facta benigne ac pie sicut nostra a deo volum⁹ iudicari. vt sic ꝑ iudicio pio ⁊ misericordi pietatẽ ⁊ misericordiam dei in iudicio inueniamus. ⁊ ꝑ nr̃is opib⁹ nõ iudiciũ sed misericordiã sentiam⁹. p̃stante dño nr̃o iesu xp̃o iudice viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ pijssimo. qui viuit ⁊ regnat cum deo patre in vnitate spũssancti Amen.

Dñica q̃rta post trinitatis. II. Sermo. XCI.

Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. Luc. vj. Licet deus pr̃sit om̃ia in om̃ib⁹. eo ꝙ quicq̃d est ꝑfectionis virtutis ⁊ bonitatis in creaturis ꝑfectius inuenit in deo. Unde in ipso sunt om̃es virtutes perfectissime. vt dicit ph̃s ij. Methaphisice. Nihil tamen sic relucet in eius ꝑfectione quo ad creaturas sicut misericordia. Un̄ dicit beatus Tho. scd̃a scd̃e. q. xxx. arti. iiij. Ex licz charitas sit melior q̃ misericordia. hoc tñ soluz est in homine q̃ ꝑ eo ꝙ habet supra se supiorem cui ꝯiungi debet. melior est sibi q̃ ad hoc charitas. ꝑ quam cõiungitur deo q̃ misericordia ꝑ quã supplet defectũ inferioris. Quo ad deũ tñ q̃ hz nullũ sup̃ se. misericordia est maxima. quia cũ sit supior ad eum ꝑtinet ꝙ alijs effundat bonitatez ⁊ subleuet defectus eoꝝ: qd̃ est superioris Propter quod Ps̃. quid magis ꝓprie d̃o attribueret aut quẽ ip̃m appellaret ad misericordiã recurrens ait. Deus meus misericordia mea. psalmo. lviij. Ubi dic̃ Innocentius quartus. Recte loquit homo que ex affectu loquit. qui nõ valens exp̃mere quod sentit. diuersa verba ad vnum exp̃mendum inculcat. ita hic ꝓpheta post mlta verba sub vno noĩe misericordie includit quicq̃d dixerat. ⁊ vocat deũ misericordiã suam. quia habet omnia ab ipso ꝑ misericordiam. Hec ille. Et Aug⁹. sup eodem versiculo dicit. Attendens ꝓpheta omnia bona sua esse deum nõ inuenit q̃d appellaret deum suum nisi misericordiam suam. Et subdit. O nomẽ sub quo nemini desperãdum est. Si em̃ interfectio xp̃i dimissa est penitentibus quis vult desperare. Deus meus inq̃t misericordia mea. Quid est misericordia. si dicas salus. intelligo quia dat salutẽ. Si dicas refugiũ meũ. intelligo quia confugis ad euz. Si dicas fortitudo mea. intelligo qr dat tibi fortitudinem. Misericordia mea quidem totũ est. quicq̃d sum de misericordia tua est. Hec Aug⁹. Ex quibus patet ꝙ licet deus includat in se om̃ia bona nostra. nihil tamen miseris sic sapit sicut misericordia. Propter qd̃ licet diuersis bonis quibus nos dotauit diuersimode a nobis nominet. tamẽ nihil est gloriosius illo noĩe quo pater misericordiaꝝ ⁊ deus toti⁹ cõsolationis appellat. Unde ⁊ filius dei eũ p̃rem nostrũ dignatus est appellare: cũ formã orandi ip̃m ꝓponeret. Et patrem misericordie cum nos ad misericordiã dignatus est excitare sicut in verbis thematis ꝓponit. cũ d̃r. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. In quib⁹ v̄bis tria tangunt. Primo em̃ ponitur ad mise

Hospitalitatem nolite obliuisci. Per hāc
em̄ quidam placuerunt angelis hospicio
receptis. Sicut Abraam Gen̄. xviij. Et
Loth. xix. Refert Robertus Holgoth sup
lib. Sap̄. ca. xix. q̄ q̄dam senator sibi ca-
strū ꝯstruxit pulcherrimū: super cuius ia
nuā sic metrice inscripserat. Decretū det̄
ne dormiat aut epulet̄. Hic gens villana
sed Achilles Plato Dyana. Intendēs p
h̄ ordinare q̄ nullus ad castrū ad hospi-
ciū ad prandiū reciperet̄ nisi essz miles vl̄
ph̄us vel dn̄a. Cui xp̄us apparuit in som
nis ⁊ ait. Me ⁊ meos a tuo castro conarꝫ
excludere ꝓpter qd̄ te castro meo qd̄ ē celū
debeo nō iniuste priuare. Quo facto cum
miles debuit excipere sententiam. mater
dei se opposuit: ⁊ obtinuit vt ꝯtraria me-
tra scriberent̄ sub hac forma. Muta de-
cretū sanctoꝝ suscipe cetū. Audū Mar-
tinū Lazarum Jacobū peregrinū. B

Dixi secūdo Ex in verbis p̄-
missis ostendit̄
magna dei dignatio in hoc q̄ se patrē no-
strum appellat. cum dicitur. Sicut pater
vester. Vere magna dignatio d̄i erga ho
mines q̄ se patrem fecit. Ps̄. Ego ero ei
in patrem ⁊ ip̄e erit mihi in filium Deut̄.
xxxij. Nunquid non ipse est pater tuus q̄
possedit te. fecit te. ⁊ creauit te. Creauit q̄
ad animā que est ex nihilo. fecit quantuꝫ
ad corpus. quod est ex aliquo simili pos-
sedit te quantum ad vtrumq̄. Unde sal-
uator Math̄. xxiij. Patrem nolite voca-
re super terram. Unus est enim pater ve
ster qui in celis est. Iste pater ē pater san
ctitatis Johannis. xvij. Pater sancte san
ctifica eos in veritate. Secūdo est pater
maxime pietatis. quia om̄ia potest. Mar
ci. xiiij. Om̄ia possibilia tibi sunt. Tertio
est pater misericordiarū. ij. Coꝝ. j. Pater
misericordiaꝝ ⁊ deus totius ꝯsolationis
que om̄ia sunt magne dignationis ⁊ cle-
mentie respectu hominis. Quia igitur ē
pater sanctitatis debemus eū deprecari p
deuotionem. Quia pater potestatis. debe
mus eū venerari per subiectionem. Quia
pater misericordie ⁊ pietatꝫ. debemus eū
imitari p misericordie assimilationē. Pri
mo quia est pater sanctitatꝫ. debemus eū
dep̄cari p deuotionem. Math̄. vj. Pater
noster q̄ es in celis ⁊c̄. In q̄ oꝛone nob̄ ne
cessaria paucissimis petitionib̄ includūt̄
que oēs oꝛones alias antecedit vtilitate
⁊ cōpendiositate. Unde si eam fideliter
dixerimus impetrabimus quicq̄d est ne-
cessariū ad salutē. Joh̄. xvj. Si quid pe-
tieritis patrem in noīe meo dabit vobis.
Secūdo quia pater est potestatis. debe-
mus eū venerari p subiectionē. Malach̄.
j. Filius honorat patrē ⁊ ꝑuus dn̄m suū.
Si ergo ego sum pater: vbi est honor me
us. Si dn̄s. vbi est timor meus Ecc̄i. iij.
d̄r. Magna est potētia dei solius ⁊ ab hu
milib̄ honorat̄. Tertio quia est pater pie
tatis. debemus eū imitari p assimilatio-
nē. vt hic. Estote misericordes sicut ⁊ pa
ter vester misericors est. Sicut em̄ dicit
Robertus holgoth sup libꝝ Sapīe. c. xj.
Laudabile est ⁊ honorabile in filio bonā
ꝓprietatē patris effigiare. Proprietas dei
est misereri. Et ideo Beati misericordes.
Math̄. v. Exquo igitur tam excellentissi
mū in sanctitate. tam vigorosum in pote
state. tam clementissimum in pietate ha-
bemus patrem. reuera nobilissimū genus
sumus. Unde apl̄s Act̄. xvij. Ipsius em̄
genus sumus. Circa qd̄ sciendū q̄ genus
humanū habet patrez nobilissimū matrē
humilimā. germanos seu fratres stabiles
Et ideo filios debet habere vtiles. Pater
nobilis est deus: quem nos sequi debem⁹
in nobilitate moꝝ. Unde omnis virtuo-
sus est nobilis ⁊ generosus. Et omnis vi
ciosus est degener ⁊ ignobilis. Unde pa
rum ꝓdest nobilitas generis ꝑm carnem.
si non fuerit nobilitas moꝝ scd̄m virtutē
Nam nobilitas generis scd̄m carnem in
hoc est defectuosa. quia est similis in ori-
gine cum ignobilissimo genere. Sicut di
cit Boecius secūdo de consolatione. me-
tro quinto. Omne genus hominū in ter-
ris simili surgit ab ortu. Et sequit̄. Unus
em̄ est pater: vnus qui cuncta ministrat.
Et infra. Mortales ergo cūctos edit no-
bile germen. quasi di. Omni nature simi-
les sumus: sed nobiles facit inter nos q̄d
dam germen nobile morum ⁊ virtutum.
Unde Job tricesimop̄mo. Nunquid nō
in vtero fecit me qui ⁊ illū. Et ideo Apu-
leius de deo socratis dicit. In omnibus
considerandis noli illa estimare aliena:
que parentes pepererūt. Et Hieronimus

set interrogauit eū quare tpe susceptionis fratrū regulam ieiunij nō custodiret: quia forte cum hospitib⁹ comedebat. Respondit ille. ieiunū mecū semp est. vos autem semp mecū tenere nō possum. Et ieiunū cuius vtile ē ⁊ res necessaria. in nostra tñ voluntate est. Charitas aūt plenitudinez legis exigit a nobis. vñ suscipiens in vobis christum: debeo exhibere que charitatis sunt. cum autem dimisero vos regulā ieiunij potero obseruare. Hec ille. Quarto debet hospitalitas habere pietatē sine negatione. vt p diuino amore nō p nummo vel lucro fiat. Ad Hebreos. xiij. Charitas fraternitatis maneat in vobis. ⁊ hospitalitatē nolite obliuisci. ℞ Econtrario vero qui recipitur in hospiciū quatuor in se debet habere. Primo sit ꝓtent⁹ p acceptationem. vt scz acceptando q̄ apponūt sit ꝓtentus. Luce. x. Edentes ⁊ bibentes que apud illos sunt. Et in hoc apparet bonitas peregrini. Nam sicut dicit Socrates. Cum hospites suos satis tenui cene susciperet pararet ⁊ amicus eius hoc vituperaret. Respondit. Si boni sūt equanimiter ferent. Si mali curabuntur Hoc est contra nostros visitatores. q̄ exquisita fercula ⁊ pabula equoꝝ faciūt parare vltra vires illoꝝ ad quos descendūt Contra quos est Canon. x. q. iij. Illud te Ubi pelagius hoc ꝓhibet. Ubi dicit glosa. q̄ nō debet fieri vltra vires. ne breuis hora victum longi temporis consumat. Comedat ergo lardū ⁊ carnes vaccinas nō ferinas cum aceto. nec bibat vltra tertiam vicem. xlviij. dis. Quando p̄sbyteri. Uerum licet ita sit de iure stricto. consuetudo tamen contrarium habet. cui standum ſm Archidia. Scō sit hospiti suo gratus. sicut narrat Dares phrigius de bello Troyano q̄ Thelephus impediuit socium Achillem ne regem temere occideret memor q̄ cū patre suo Hercule apud eū olim fuisset hospitatus. Et Seneca libro q̄rto de bñficijs dicit. Q̄ miles ingratus hospiti stigmatib⁹ inſignitur. Et ibi narrat de quodā milite naufrago q̄ littori appulsus p quendam fuit hospicio per duos dies susceptus ⁊ refocillatus. Qui tandem adiens imperatorem Philippuz regez macedonū p̄dia illius benefactoris impetrauit. Quo facto ille accessit ad imperatorē ⁊ causaz ingratitudinis illius mi litis exposuit. Tandem imperator iussit vt ingratissimo militi stigmata infligerētur que eis ingratitudinē ꝑpetuo testarent. ⁊ hospiti iussit oīa reddi. Hec Seneca. Tertio caueat hospes nimiā dñationē in domo vel familia sui hospitis. q̄nimo dño domus obtēperare studeat diligēter. Est em̄ reprehensibile si ordinatā domū hospes p̄sumpserit ordinare vel etiam reprobare q̄ tenet in oīb⁹ modestiā obseruare. Juxta illud metriste. Cū facis ingressum studeas sic esse modestus. Ut post egressuz de te sit rumor honestus. Quarto caueat nimiā frequentationē. Juxta illud Prouerb. xxv. Subtrahe pedē de domo p̄rimi tui. ne forte saciatus oderit te. Et p̄ eandē causaz caueat magnā moraz. Juxta illud. Post tres sepe dies vilescit piscis ⁊ hospes. Ni sale cōditus vel sit specialis amicus. ℞ Sunt aūt quatuor emolimenta. i. vtilitates hospitalitatis. Haz disponit ad dei cognitionē. vt dicit Luce vlt. Cognouerūt dñm in fractione panis Sic em̄ ſm Robertū holgoth super. xix. cap. lib. Sap. Q̄ñq̄ diuina cognitio alicui infundit occasione viri in hospicio susceptī. Sicut patz: cū viri litterati vel cōtēplatiui hospitantur: a quib⁹ in collatione mlta bona reuelant. Secūdo confert tēporaliū multiplicationē. sicut patet de vidua. iij. Regū. xvij. que Helyam in hospicio suo suscepit. nec tamen defecit farina nec oleū. Patet hiſtoria de duob⁹ fratrib⁹ in q̄dam monasterio. scz date ⁊ dabitur vobis. Est tñ de talib⁹ sicut de quo dā lapide qui dicitur Eneidros. de quo dicit Barbotus in libro de lapidib⁹. ca. xlvij. q̄ semp emittit aquā in abundantia ⁊ tamen nunq̄ liquefcit nec vnq̄ minuit. Sic tales semp abundanter dant. ita q̄ q̄ñq̄ plures mirant quō sufficiāt. Juxta illud Prouerb xj. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores fiūt. Alij rapiūt nō sua ⁊ semper in egestate sūt. Tertio excludit diuinā vltionē. Sicut ptz de Raab q̄ saluata ē a vindicta dei. eo q̄ exploratores suscepisset hospicio Josue. vj. Quarto meret dei ⁊ angeloꝝ susceptionem Matth. x. Qui vos recipit: me recipit. Et Hebreorum. xiij.

oīa opa eius. Tertio est fortis duratiōe qz q̄ntūcūq; q̄s excedit ꝺ eu3 expectat vt misereat᷑ z parcat. ꝓper oppositū est de humana mīa q̄ est debilis z modica intensiue. i. parue potentie. Siliter extensiue qz ad paucos extendit᷑ z diffundit᷑: z est breuis duratione. Primo est modica intensiue. qz vix aliq̄s mouet᷑ p̄cib3 gemitib3 z lachrymis vt misereat᷑. Unde h3 se respectu diuine mīe sicut scintilla respectu magni carbonis. Scintilla em̄ qz h3 modicū de igne: ideo si h3 ex ea accendi cādela oportet q̄ multū sufflet᷑ in eā. sed carbo magn9 ignitus statim accendit. Sic est de hoīe q̄ nō cito miseret᷑ sicut deus. ꝓpter qō ap̄lus dixit. ij. Thimo. iij. Erūt hoīes seipos amātes. nō dixit. alios. Extēsiue etiam mīa hoīs est parua z debilis: qz naturaliter extenditur p̄us ad parentes ꝓsanguineos aut amicos. raro aūt ad extraneos. z nūq̄ ad inimicos. Et ideo signant h3 Eccī. xviij. Miseratio hoīs circa p̄ximū suū. Est etiā breuis duratione. qz nō durat diutius q̄ hō cernit᷑ oculis. Sicut porcus cōpatit᷑ socio q̄diu audit eius clamorē Osee. vj. Misericordia vra q̄si nubes matutina: z quasi ros mane pterāsiēs Est igit᷑ misericordia dñi magna maior z mag̃ia. z p ꝓfis multiplex. Magna in cōferēdo tpalia: qz dat escam oīi carni etiā pullis coruoz. Et Matth. v. Facit solem suū oriri sup̄ iustos z iniustos. Et in h̄ instruit nos vt sīr̄ simus misericordes inimicis nr̄is eis bñ faciendo p eis orando. ipos diligendo. Secō mediocris est misericordia dei expectando ad pniam. Treno. iij. Misericordie dñi q̄ nō sumus cōsumpti: vt dicit Aug9. Si misericors nō esset deus: nō b̄remus de petōrib3 iustos. Propter qō ap̄lus reph̄endit Romanos dicēs. An diuitias bonitat᷑ z patientie z longanimitatis eius ptemnitis. Roz. ij. Nec solū expectat ꝫ solus reuocat ad penitentiā Esa. xxx. Aures tue audient ꝙba post tergū monētis. Un̄ Greg. Debem9 pietatē erubescere monētis si iusticiā eius nolumus formidare. Sic nos debemus esse misericordes nō statim vlciscendo iurias nr̄as. Sed aut indulgendo aut expectando z patientiā h̄ndo: quousq; p̄ximi recōcilient᷑ Matth. xviij. Nonne z te oportuit misereri ꝫserui tui. Et etiā aliq̄ reuocare ab erroze. vel iam cōmisso. qō ptinet ad vnum. vel cōmittendo qō ptinet ad oēs. Eccī. xvij. Unicuiq; deus mādauit de p̄mo suo vt eripiat eū. Mediocr᷑ etiā gratia dei apparet in conferendo gratiam gratis. ad Thitū. ij. Scōm misericordiā suaz saluos nos fecit. Et Roz. v. Cuz adhuc inimici essemus cōmendauit deus misericordiā suam in nobis. Itē protegendo iustificatos. Psal. Custodi me dñe vt pupillā oculi. Item bona eoz multiplicando. Psal. Ibunt de virtute in virtutē. In quo homo deberet etiaz deū imitari gratiā scz beneficentie gratis dando Matth. x. Gratis accepistis gratis date. Contra vsurarios qui vnicam horam nolunt gratis expectare. Deberet etiam hō ptegere p̄imos Iuxta illud. Erue eos q̄ ducunt᷑ ad mortem. Similiter bona eoz deberet multiplicare vbi posset tam fortune q̄ gratie. Tertio mag̃ia dei misericordia est in remunerando supza condignuz Roz. viij. Non sunt condigne passiones huius tēpis ad futurā gl̄iam que reuelabitur in nobis. Et ꝓpter hoc vocat᷑ vita eterna donū. Un̄ Sap. iij. Donū z pax̄ē electis eius. Ubi dicit Holgoth q̄ h̄ p̄ totāto dicit Salomon quia posset aliquis credere q̄ ista remuneratio fiat sancti ꝓpē valorem suoz operū: quasi opa nostra ex sui conditione forent cōdigna tanta remuneratione. ideo dicit q̄ nō. sed fiūt ex dei liberalitate z acceptione: q̄m donū z pax̄ est electis eius. q. di. Pax eterne beatitudinis. que est futura electis est donū dei liberaliter ꝓcessum z sup̄ ꝓdignitatē passionū p̄sentium p̄miantis.

Circa qō breuiter quero. vtz hō adiutus gr̄a possit mereri vitā eternā ex ꝓdigno. Uidet᷑ p̄mo q̄ nō. Quia q̄cq̄d facimus nos p deo oīa tenemur facere ex debito etiā si ampli9 facere possumus. Naz bito etiā si ampli9 facere possumus. Naz ꝑm Aristo. viij. Ethicoz. c. ix. Dīs nō p̄t reddi eq̄ales. Si g̃ ex debito g̃ nō meretur. Un̄ Luc. xvij. Cū oīa feceritis. dicite fui inutiles sumus. fecimus qō debuimus. Itē quisq; mereat᷑ ab aliq̄. constituit illū debitorē suū. Sed de9 nulli est debitor. g̃ nō possumus apud deū mereri. Ad oppositū ē illud Dier. xxxij. Erit merces

Epla.cxxvj.dicit.Q nobilitas nō ē ipo nenda filijs nisi sint imitatores parentū. Cui ꝓcordat Crisᵏ. Omel'.x.dicēs. Nobi litas cognatoꝝ nō valet nisi fuerimus ipi boni. Et idē Omel'.lxxxix.sup Joh.dicit Q nō ꝓdest hīe pīem Jacob aut abraaz sine opib⁹. Et idē sup Matth. Omel'.ix. Non ꝓdest malis bonitas parentū. Uñ infert Omel'.xxxij.sup Joh. ꝓcludendo ꝙ nobilitas carnalis nō valet sine nobili tate spūali. Ex q̄b⁹ ptz ꝙ frustra sibi q̄dā blandiunt de nobilitate generis nō habē tes nobilitatē moꝝ q̄ potius sunt mōstra nobiliū q̄s filij. Sicut ꝓbat de q̄busdam Valerius li.ij.c.xx. Uana est ḡ talis no bilitas atq⁹ infructuosa ꝛ pudorosa: put ait Juuenalis. Si aūt q̄rat q̄s. quō aq̄ri tur ista ꝑa nobilitas. Rñdet Crisᵏ. super Matth.omel'.xij. Q ꝑa nobilitas ē dei volūtatē facere. Uñ Hiero.in lib.de ꝓfu gio. Sola libertas ē nō fuire pctō. Sū ma aūt apud deū nobilitas clarere ꝑtuti bus. Et Bern̄.in lib.de considerationē ad Eugeniū. Genus apl'oꝝ nō aliūde nobi le est q̄s moꝝ ingennitate ꝛ fidei fortitudi ne. Hec ille. Ex⁹ ꝓcludit Hēricus de vi maria in tractatu de oꝛone dñica. Q de⁹ solū illoꝝ est ꝑe pī ꝑ charitatis ꝛ grē ad optionē q̄ secū cōicant in esse grē q̄ ē esse ꝑtuosum ꝛ nobile fm aiam. Scōo habe mus matrē humilimā. vñ debemus ex p te ipsi⁹ fuare hūilitatē. Terra em̄ fm Pli niū est infimū ꝛ hūilimū elemētū. Refert Valeri⁹ li.vj.c.ij.q̄ duo iuuenes Appol linē ydolū ꝓsuluerūt q̄daz tpe. q̄s ex ipis Rome regnaturus eēt: aut q̄s deberet im perare. Et rñdit. ꝙ ille esset regnaturus q̄ ante eius oculos osculū matri dedisset. Tūc vnus ex eis qui dicebaᵗ Buthus se statim ad terrā ꝓiecit. terrāq⁹ matrē oīm existimans osculatus est. ꝛ factus fuit rex Romanoꝝ. Isto mō q̄cūq⁹ ꝓsequi regnū patris celestis vult. necesse dz hūiliari et terrā se estimare Ecci.x. Quid superbis ter ra ꝛ cinis. Tertio hēmus frēs stabiles. vñ debemus seruare stabilitatē in bono. Isti frēs sunt angeli in bono ꝓfirmati ꝛ nobis in adiutoriū dati. Uñ Raphael querenti Thobie legitur dixisse. Ego sum azarias Ananie magni filius. Thobie.v. Uer⁹ dixit angelus fm interp̄tatōez: q̄ Ananias interp̄tat adiutor. Ipsi em̄ sunt admini stratoꝛij spūs. vt ꝛ Heb.j. Et ob hoc si ad pīem celestē puenire volumus ipsoꝝ au xilia req̄ramus. Quarto habemus filios vtiles. filij nostri opera nra Ecci.xj. In fi lijs suis cognoscit vir. id est in operib⁹ ꝙ fectis. fm glo. Apoc.xx. Judicatuz est de singulis fm opa eoꝝ. Opera em̄ illoꝝ se quūt illos. Apoc.xiij. In istis ḡ filijs ser uemus vtilitatē: vt ꝓsint nobis ad gl'iaz nō ad penā. Et tantū de scōo. C

Dixi tertio Q in verbis ꝓmis sis oñdit diuie pie tatis multiplicatio. cū ꝛ. Misericors est Circa q̄ sciendū ꝙ licz salnator tradat hic doctrinā exemplarē de opib⁹ misericor die in patre vt ad sil'itudinē eius faciam⁹ misericordiā. Non est tñ oīmoda sil'itu do inter nostrā misericordiā ꝛ dei ꝓis. q̄ scriptū est Ecci.xviij. Misericordia hoīs est circa ꝓximū. misericordia aūt dñi ē su per oēm carnē. Est tñ aliqua sil'itudo int eos. scz vt sicut ille dona sua largitēdo mⁱ tiplicat. sic ꝛ hō dona sua debet multipli care ꝓximis. Unde notandum ꝙ miseri cordia dei est fortis intensiue. extensiue. ꝛ duratiue. hominis vero debilis infirma ꝛ breuis. Primo misericordia dei est for tis intensiue. i. maxime est potentie quan tum ad fortitudinem ꝛ potentiam destru endi humanā maliciā. Nam non est pec catū aliquod ita magnū: ita turpe. ita ma licioſum. ita deforme q̄n misericordia dei sit maioꝛ ad remittenduz. ꝛ potentioꝛ ad destruendum. Unde Isaie ꝓmo. Si fue rint peccata vestra sicut coccinū: quasi nix dealbabunt: quod est opus maxime potentie. In hoc etiam eius misericordia apparet fortis potens ꝛ magna: quis q̄n cūcūq⁹ iratus fuerit deus semp misericor dia vincit iram eius. quā totus mundus vincere nō possit. Juxta illō ps. Abacuc. iij. Cum iratus fueris misericordie recor daberis. Et ideo Jaco.ij. dicit ꝙ miseri cordia superexaltat iudiciū. Secūdo mi sericordia dei est fortis extensiue. eo ꝙ mi sericordia dñi extenditur ꝛ dilatatur sup omnē carnē. Ecci.xviij. Uñ in ps. Mise ricordia dñi plena est terra. Unde ipse est sicut fons a quo ꝓcedunt riuuli miseratio num. Psal. Et miserationes eius super

sanitatis. Primo mūdus compat̄ mari ꝓ
pter inquietudinē tēpestatis. Semꝑ em̄
fluctuat: vnde nauigātes semꝑ sunt in pe
riculo Ecc̄i.xliij. Qui nauigāt mare enar
rant pericula eius. Sic in vita p̄senti sꝑ
sunt ꝓcelle ⁊ fluctuationes vndaꝝ. Mo
do hō deꝑmit̄ ꝑ aduersitatē. modo eleuat̄
ꝑ ꝓsperitatē. modo languet ꝑ infirmitatē
modo gaudet ꝑ sanitatē. modo dolet. mo
do ridet. modo circūdat̄ turbis amicorū.
modo turbis hostiū ⁊ inimicoꝝ. modo ex
altat̄ ad dignitatē. mō humiliat̄ ad pauꝑ
tatem. Unde Ps̄. Mirabiles elationes
maris. Ideo Aug. in soliloquijs ca.xxxv
cōsiderans tot pericula clamat. Quādiu
miser iactabor in fluctibꝫ mortalitatꝭ mee
clamans ad te dñe ⁊ nō exaudis: audi cla
mantem dñe in hoc mari magno: ⁊ redde
me ad portū felicitatis eterne. Felices q̄
de ꝑiculo maris huius educti ad te deuꝫ
portū tutissimū ꝑuenire meruerūt. Hec il
le. Dicit Rabanus libro.iij. de ꝓprietatibꝫ
reꝝ. ꝙ mare a meando dictū est. eo ꝙ sem
ꝑ meat ⁊ redeat. Sic ⁊ res huius seculi
Ecclesiastes.j. Quid est qđ fuit ipsuꝫ qđ
futurū est. quid est quod futurū est ipsum
quod faciendū est. ergo mūdus iste in cō
tinuo motu est. Unde homo in eodē sta
tu nūq̄ ꝑmanet ⁊ nunq̄ stat. sed est in cō
tinua mutatione ⁊ instabilitate. Ista aūt
instabilitas ꝓuenit ex quatuor vel ex cul
pa vel ex stulticia vel ex impatientia. vel
ex negligentia. Primū patet Trenoꝝ. j.
Peccatū peccauit hierl̄m. ꝓpterea instabi
lis facta est. Sicut em̄ pila de vno ꝓijcit̄
ad alterum ⁊ tandem cadit ad puteū: ita
homo de peccato in peccatū ⁊ tandem ad
infernū. Unde Esa.xxij. Ponam te qua
si pilam in terram latā ⁊ spaciosam. Hu
ius aūt ratio est s̄m apl̄m. Nā q̄diu pec
cator habet velamen suꝑ cor suum neces
se habet tendere de malo in peius. vt dici
tur.ij. Coꝝ.iij. Ideo cito est resurgendū
de peccato. Secūduꝫ patet: quia stultus
vt luna mutatur que nunq̄ videt̄ in vna
nocte in ea figura in qua videtur in alia.
Ita stulti mutant̄ om̄i hora de vna affe
ctione in aliam. Tertiū patet Prouerb̄.v.
Cur detestatus sum disciplinā ⁊ increpa
tionibꝫ nō acquieuit cor meū. Est em̄ aīa
que sine patientia est sicut nauis sine gu
bernaculo. Uñ cū tribulationibꝫ agitat̄ si
defuerit pacientia collidet̄ ad rupē. Quar
tū patꝫ: qꝛ aīa est sine timore multū negli
gens. Uñ timor est sicut lapides suppositi
asseribꝫ ne a ventꝭ moueant̄. Sic timor
dñi custodit hoīem Ecc̄i.xxv. Timor dñi
suꝑ om̄ia se supposuit. Refert Macrobiꝰ
ij. Saturnaliū ꝓpe finē ꝙ aqua maris ꝓ
iecta in ignē eū nō tam extinguit q̄ accen
dit. Cuius rō est natural̄ pinguedo aque
marine: que ē densa salsa ⁊ pinguis ⁊ gra
uis. Aqua maris est iocūditas secularis
Hec iocūditas adiuncta flāme iuuenilis
ardoris eam accendit vltra omnē modū
recte rōnis. Et ideo deberēt iuuenes vir
tuosi se ab istis aquis subtrahere ⁊ feruo
rem sue iuuētutis in aqua dulci extingue
re Ecc̄i.iij. Ignē ardentē extinguit aqua
Est ⁊ alia ꝓprietas maris ꝙ sepius incipi
entibꝫ nauigare mare blandit̄ dulci aura
Sed post paruū tp̄s q̄nto magis fuerint
eleuati deijcit eos in ꝓfunduꝫ. Sic facit
mūdus suis amatoribꝫ q̄bꝫ p̄mo fauet dā
do honores ⁊ diuitias: sed postq̄ fuerint
melius ꝓsperati ⁊ eleuati deijciunt̄ in in
fernū. Ps̄. Deiecisti eos dū alleuarentur
Sic ꝯtigit Nabuchodonosor regi chal
deoꝝ. q̄ postq̄ fuit magꝭ ꝓsperatus in vi
ta sua deiectus est a solio regali ⁊ brutis
associatus. ⁊ sic ꝓ corona regali cornua se
hr̄e putauit bestialia. Uñ mūdus ē sicut
alchimista q̄ pueros decipit oñdendo eis
pomū q̄ ludit añ eos: ⁊ dando fimū scro
phinū in os eoꝝ ponit loco pomi. Cyrus
rex postq̄ tres reges deuicisset sedissetq̄
in solio gaudens. regina Thamarꝭ vxor
vnius ocisi regꝭ sibi caput amputauit. in
doliūq̄ plenū sanguie ꝓiectū intinxit di
cens. Sanguinē sitisti. sanguinem bibe.
Alexāder cū esset ī maxīo culmine ꝯstitu
tus: ⁊ iret ꝯ romāos. soror sua Cleopatra
eū veneno īteremit: Julius cesar in sūmo
dñio cōstitutus cū iret in capitoliū ⁊ sibi
suꝑ ꝓditiōe sua lr̄e p̄ntarent̄. nec ip̄as di
gnabat̄ aspicere. moxq̄ ab inimicis occi
sus ē. ⁊ sic de alijs. Scđo mūdus đr ma
re ꝓpt̄ amaritudinē acerbitatꝭ. totū eī gau
diū hꝰ vite aspsuꝫ ē amaritudie. Uñ gre.
in q̄dā omel̄. Ubiq̄ mors. vbiq̄ desolatō
vbiq̄ luctꝰ. vndiq̄ ꝑcutimur vndiq̄ ama
ritudīe replemur. ⁊ tñ tota mēte carnalis

operi tuo. Sed merces q̄ dat̄ operi corrñ det dignitati opis. Itē. j. Thimo. iiij. De reliq̄ reposita ē mihi corona iusticie. Si g̃ iuste g̃ ex ꝯdigno. Ad qd̄ rñdeo ꝯz Hol goth. sup. iij. c. Sap̄. Ex hoīem adiutuz gr̄a mereri ad vitā eternā de ꝯdigno pōt intelligi dupl'r. Uno mō ꝙ merita hoīs tm̄ valeant natural'r: puta ꝙ tanta sit bonitas in natura ⁊ substantia meriti qd̄ ei debeat̄ vita eterna. Alio mō. ꝙ tm̄ valeat legaliter ex institutione legislatoris. Sic̄ ꝑua pecunia cupri ex natura sui sine naturali valore nō valet tm̄ q̄tū vnus panis. sed ex institutione ꝑncipis tm̄ valet. Isto mō opa nr̄a ex sua naturali bonitate non merent̄ vitā eternā ex ꝯdigno sz de ꝯgruo tm̄. qꝛ ꝯgruū est ꝙ hoī facienti ꝯm suā potentiā finitā det̄ ꝑmiū vite eterne ex gr̄a: nō ex substātia actus. Statuit em̄ de⁹ ꝙ bñ opans in gr̄a habebit vitā eternā. Et ꝑ legē ⁊ gr̄am ꝑncipis nr̄i iesu meremur vitā eternā de cōdigno. Qñ g̃ dicit. Non sunt ꝯdigne passiōes. Uerū ē natural'r sz bñ legaliter: vt dictū ē. Ad illud. Lu. xvij Fecimus qd̄ debuim⁹. d̄o xp̄o sic statuēte ⁊ ordināte: ⁊ nō absolute ex natura redēptiōis. Ad scd̄m ꝙ de⁹ ꝯstituit̄ debitor ex natura sui ꝓmissi: nō ex natura nr̄i cōmissi. Sic̄ dicit mgr̄ sen. li. j. di. xiij. c. iiij.

Dñica q̄nta post trinitatis. I. Sermo. XCII.

Sedēs de nauicula docebat turbas Luc̄. v. Sic̄ dicit Aug. in lib. de v̄a religione Tota vita xp̄i in terrꝫ ꝑ hoīem quā gessit disciplina moꝝ fuit. Om̄ia em̄ bona mūdi xp̄s ꝯtēpsit q̄ ꝯtēnenda docuit. ⁊ om̄ia mala sustinuit q̄ sustinēda docuit. Uñ de eo bñ d̄r Actuū. j. Cepit iesus facere ⁊ docere. Sicut igit̄ ꝑ alia sua facta xp̄s exēplū nobis viuendi ostendit. vt quēadmodū ip̄e fecit ⁊ nos faciamus Joh: xiij. ⁊ si nō corpal'r tñ spūaliter. Ita etiā ꝑ hoc ꝙ super mare nauigabat ⁊ de nauicula sedens docebat turbas. vniuersaliter totuz mūdū instruebat vt ꝑ mare huius secl'i in naui pnīe nauigemus. Ad h̄ em̄ de nauicula sedēs docebat supra mare vt doceret fugere inter ꝑicula hui⁹ mūdi ad securitatē pnīe: q̄ ꝯm Hiero. in epl'a. lxxxviij. est secūda tabula seu nauicula post naufragiū Nā sicut baptism⁹ est ꝑma nauicl'a post naufragiū originalis peccati. ita pnīa est secūda nauicula post naufragiū actualis culpe. Unde si quis innocentiā in baptismo acq̄sitā. peccatoꝝ actualiū inundatione fedauit. ⁊ de illa naui cadens naufragiū passus est. recurrere necesse habet ad istā secundā nauiculā pnīe sine qua nō ē salus. Juxta illud. Nisi penitentiā egeritis oēs sil' ꝑibitis. Ex si xp̄s potens siccis pedib⁹ mare ꝑtrāsire nō aliter etiā q̄ ꝑ nauē voluit transfretare. Juxta illud. Ascendens in nauim ⁊ trāsfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā. Matth. ix. Quāto magis nos fragiles ⁊ debiles h̄ mare magnū ⁊ spaciosum ꝑtransire nō licz sine nauis auxilio vt ad portum veniamus. Et si ille nō alit̄ q̄ nauis beneficio venit in ciuitatē suam eo ꝙ oportuit xp̄m pati: ⁊ ita itrare in gloriam suā. Luce. vlti. Quanto magis nos peccatores qui culpis omnibus pleni sumus pati debemus vt in eius ciuitatem ꝑueniamus. hoc em̄ xp̄us signat in naui nauigans: hoc est verbo ⁊ exemplo suo sedens de nauicula docebat turbas. sic̄ narrat p̄sens euangeliū. Cum turbe irruerent ad iesum vt audirent verbū ⁊c̄. Circa que verba tria nobis sunt consideranda. Prīo q̄d significet mare in quo christus dicitur nauigasse. Secūdo quid nauicula: de qua dicit̄ sedens docuisse. Tertio que fuerit sapientia ⁊ scientia quā turbis legitur predicasse. A

Dixi primo Ex ꝑmo ꝯsiderandū ē q̄d significet mare in q̄ xp̄s dicit̄ nauigasse. Dicit btūs Grego. in Omel'. iiij. Ex mare significat mundū qui tumultib⁹ causarum quasi q̄busdam vndis ⁊ fluctib⁹ concutit̄. in quo sunt pericula ⁊ reptilia. quoꝝ non est numerus. Bene etiam ꝯm ipsum. xvij. libro Moraliū. Mundus mare dicit̄. in quo corda hominū terrena querentiū diuersis cogitationū fluctib⁹ intumescunt. ꝑ illud tñ mare necesse est nos ire ad terrā ꝓmissionis eterne. Dicit̄ autē recte mare mundus iste ꝓpter tria. Primo ꝓpter inquietudinem tēpestatis. Scd̄o ꝓpter amaritudinē acerbitatis. Tertio ꝓpter inualitudinē

dicitur docuisse. Est igit̄ dicendum ꝙ ista
nauicula que fuit Petri significat ecclesiā
militantē. cuius caput ⁊ vicari⁹ est ip̄e Pe
trus et eius successores. ī qua qui nō fuerit
peribit regnante diluuio. inquit Hierony
mus ad Damasum. Et ponitur. xxiiij. q. j.
Qm̄ vetus. Quia in hac ecclesia sub obedi
entia Petri constituta et non in alia inue
nitur remissio peccatoꝝ per sacramentum
penitentie. Ideo congrue penitentia dici
tur nauicula Petri. quia petro date sūt cla
ues ligandi ⁊ soluendi in foro pnie. Mat.
xvi. Comparatur autez status penitentie
nauicule triplici ratione. videlicet ꝓpter fi
gure qualitatem. propter vecture commo
ditatem. ⁊ iacture possibilitatem. Prīo igi
tur propter figure qualitatem. Nauis em̄
figura stricta est in extremis. scilicet in p̄n
cipio ⁊ in fine. ⁊ lata in medio. Et isto mo
do est de penitentia. quia in p̄ncipio diffi
cilis est ꝓpter defectum assuefactionis. ⁊ re
sistentiā carnalis delectatōnis. Iuxta illd̄
Matthei. vij. Arta est via que ducit ad vi
tam et pauci ambulāt per eam. In fine eti
am est angusta. quia diabolus insidiat̄ fini
iusti cuiuscunqꝫ. Unde dicit glosa Thob.
serto. Exiuit piscis immanis ad deuoran
dum euz ⁊c̄. Domino in cruce passo diabo
lus quo mouente crucifixus erat. aduenit
q̄rēs si q̄d peccati i eo inuenissz. Uñ mors
est illa angusta porta. de qua dicitur Luc̄
xiij. capitulo. Contendite intrare per an
gustā portā. Ista porta est ita stricta ꝙ nul
lus oneratus diuitijs. nullus impinguat⁹
delicijs. nullus ornatus preciosis vestib⁹
poterit transire donec deponat omnia et
nudus vadat. Job primo capitulo. Nud⁹
egressus sum de vtero matris mee. nudus
reuertar illuc. id est. in terram. que est ma
ter omnium. In medio est via penitentie
aliquantulum lata et sufficiēter ampla. q̄a
s̄m Boetiuz. paucis minimisqꝫ natura cō
tenta est. Unde beatus Gregori⁹ ait. Uia
domini non nisi in arto itinere inchoatur.
sed amoris dulcedine dilatatur. Prouerb̄
quarto. Ducam te per semitas equitatis.
quas cum ingressus fueris non artabūtur
gressus tui ⁊ currens non habebis offendi
culum. Ubi etiam glosa dicit. Semite eq̄
tatis dum inchoantur arte videntur et an
guste. Cum vero profectum capiunt. iam
ex consuetudine spaciose videntur et late.

Unde licet Psalmista prius dixerat. Ego
custodiui vias duras. Tamē postea dixit.
Uiam mandatorum tuorum cucurri cum
dilatasti cor meum. E conuerso mali ingre
diuntur latam viam in principio. sed in fi
ne artabuntur. Job. xviij. Artabunt̄ gres
sus virtutis eius. Est ergo vna conditio
nauis. quia est stricta in extremis ⁊ ampla
in medio. Alia vero conditio eius est ꝙ est
clausa versus mare et aperta versus celum
Sic anima penitens claudi debet ad mū
dū et aperiri ꝟsus celū. Unde sicut nauis
facta est ad calcandum mare. Sic anīa pe
nitentis debet calcare mundanā gloriam.
Secundo comparatur penitentia naui ꝓ
pter vecture commoditatē. Faciliter eī de
portantur merces de terra ad terrā per na
ues. Item existens in insula nullo mō po
test exire nisi per nauez. Isto modo nos su
mus in insula hui⁹ mūdi. nullo sensu exire
poterim⁹ ad celū nisi per nauē penitentie.
Et ideo istā nauiculā xp̄s et eius discipu
li p̄mo intrauer̄t vt nos audaces efficerēt
Illi qui non sunt experti cū timore intrāt
naues. experti vero et assueti sine difficul
tate. In cuius figura dicitur Mathei. viij
Ascendente iesu in nauiculam secuti sunt
eū discipuli ei⁹. Itē nauis est vas cōmune
preciosa et vilia om̄ia recipit et saluat ⁊ ad
portum perducit. Isto mō penitentia nul
lum respuit peccatorem q̄ntumcūqꝫ sit tur
pis dummodo se proijciat in nauē penitē
tie saluabit̄. In cuius figura Gen̄. viij. legi
mus. ꝙ omnia animalia que ñ itrauerunt
nauem. q̄ fuit archa Noe mortua sūt. Ter
tio penitentia comparat̄ naui ꝓpter iactu
re possibilitatem. Est enī nauis quasi in cō
tinuis periculis ꝓpter scopulos. ꝓpter flu
ctus. ꝓpter voragines. Ista enī sunt pericu
la que bene noscunt nauigātes maria. Ec
clesiastici. xliij. Qui nauigāt mare enarrāt
ꝑicula eius. Et iō naui ꝑiclitanti q̄drupli
citer succurrit̄. Prīo ꝑ exonerationē. Se
cundo ꝑ foraminū obturationez. Tertio ꝑ
aque eiectionē. Quarto per anchore fixio
nem. De primo prudens nauta quādo ve
nit ad passum periculosum vbi timet sub
mergi exonerat nauem suā sicut d̄r Actuū
xxvij. cap̄. Q̄ illi qui cum paulo erant in
naui armamenta nauis eiecerūt. Isto mo
do qui sunt onerati diuitijs vel peccatis.
anteq̄ꝫ veniant ad passum periculosuz sue

concupiscētie eius amaritudines amam⁹. fugientē sequimur. labēti inherem⁹. Et qz labentē retinere nō possum⁹ cum ipso labi mur. ipo cadente cadim⁹. Hec Gregorius Inter hec tū deus multum clementer nobiscū agit. q ita mūd⁹ h⁹ psolatōes amari cank ne nimis acriter amarent. Unō dicit Aug⁹. O mūde quō non deciperes dulcis si sic amarus blādimenta mētiris. Et Jsidorus libro. iij. capi. xvi. de summo bono. Seruis dei cuncta h⁹ mūdi ptraria sūt vt dum ista aduersa sentiunt ad celeste desiderium magꝭ excitent. Hec ille. Facit domin⁹ electis suis sic nutrix puero. q̄ volens ablactare puerū linit māmillam sinapio. ita ōs amaritudines delectationib⁹ hui⁹ secli mi scet. Unde Gregor⁹. xxiij. Moraliū. reddens rōnez h⁹ dicit. Electis suis ad se pergentib⁹ dñs huius mūdi asperū iter facit. Ne dū q̄s pñtis vite requie q̄si vie amenitate pascit. magꝭ eum diu pgere q̄ citius p uenire delectet. Ne dū delectat⁹ in via obliuiscat q̄ desiderabat in patria. Hec ille. Licet aūt aqua maris sit amara. z per consequēs inutilis ad potandū. est tū vtilis ad nauigandū vltra alias aquas. et etiam ad potandum si fuerit artificialiter dispositā. De pmo dicit Aristo. de pbleumatib⁹ particula. ij. pbleumate. iij. Q aqua salsa fortius supportat nauē q̄ aqua dulcis. Unde si ouum ponatur in aqua salsa supnatat. Si in aqua dulci submergit. Et idō securius cōtingit nauigare in mari q̄ ad h̄ q̄ in alijs aq̄s. Ita est de viris iustis q̄ securi⁹ viuūt in tribulationib⁹ z amaritudine aduersitatū q̄ in pspitate z delicijs. Un Jsa. xxxviij Ecce in pace amaritudo mea. Tūc enīz est pax pscientie qñ amaricank ei delectatōes scli a q̄bus retrahit. Dicit eñ ibidē Aristo. de pbleumatib⁹ particula. xxij. q p⁹ stiptica z amara pot⁹ dulcior apparet. Cui⁹ ratio. quia cōtraria posita circa se magis sentiunt. z etiā q̄a p tales sapores pori lingue melius aperiunt. Sic post pñtes amaritudines melius sentient electi celestes consolationes. Sicut exeunti ō tenebris est lux accepta. ℬ Sed q̄b⁹ modis dulcorā tur iste amaritudines. certe trib⁹. Prio per solis eleuationem. Sicut eñ sol eleuat vapores a mari q̄ postea congelank in nubes de quibus dulcissima reddit aqua. Sic viri sancti agitati a tribulationibus si eleuā tur p psiderationē eternoz gaudiorū dulcia reputant q̄ patiunt. Un Bre. Consideratio pmij minuit vim flagelli. Scdo aq̄ fiunt dulces ex conditione terre p quā trasiunt. Unde aque trāseuntes p terram arenosam fiūt dulces. Sic nos si cogitaueri mus nos puluerē et cinerem dulciter oīa hec sustinebim⁹. Unō Hieronim⁹ ait. Facile ptēnit oīa q̄ se semp cogitat moritur. Et Bern̄. in epla ad Rupertū nepotē suū. Ignis ppetu⁹ inferni ad memoriā reduct⁹ parē tibi reddet mappā z culcitraz. Tertio aque dulcorank. si vas de cera ꝑginea mittatur in mari replebit⁹ per poros cere aqua dulci. quia cera nō pmittit nisi dulcē aq̄m penetrare. Istud vas est xp̄s pcept⁹ de virgie. spūsancto coopante. q̄ cū sit dulcis. Ecclesiastici. xxiiij. Spūs meus sup mel dulcis. nō pmittit p poros suoz vulnez aliq̄d amaz intrare. Unde si cogitem⁹ eius sctā vulnera. oīa erūt nobis dulcia. Juxta illud Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit aduersus semetipm a peccatoribus ptradictionē. vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Un Ambro. in quodam sermōe. Xp̄s est oīa oib⁹. Si vulnerat⁹ es medicus est. Si febrib⁹ estuas: fons est. Si grauaris inique: iusticia est. Si indiges auxilio. virtus est. Si mortem times: vita est Si tenebras fugis: lux est. Si celū desideras: via est. Hec ille. Hinc dicit Jsa. lj. c. Posuisti pfundū maris viā vt trasceāt liberati. Hoc est dictū. q̄ntūcūq̄ hō sit in profundo tēptatōis z tribulatōis in hoc mari magno. viā tamē habet p quā xp̄s p̄cessit. Tertio mūdus ō⁹ mare ꝓpter inualitudinē sanitatis. Non est aliq̄s q̄ntūcunq̄ bōe cōplexionis q̄ ita bñ possit esse san⁹ in mari sicut in terra. Illi vero qui in tra nutriti ad terrā sunt assueti. qñ ad mare veniunt pessime patiunt z abhominationē tantā hūt: q̄ iter nautas nō pñt capita eleuare. Qui aūt ibi nutriti sunt nihil sentiūt. Isto modo moralit nō est aliq̄s ita scūs q̄ si in seclo morek nō inficiat pctis. Un sep⁹ viri iconsueti seculo. cū veniūt ad seculares patiunt nauseam. eo q̄ displicē: eis opa eoz. Sed qui quotidie nutriūt i seculo non sentiunt fetorem suum. L

Dixi secūdo q̄ considerandū nobis est q̄d significet nauicula in qua christus sedens

dicitis. sum etēm. Et ideo merito sedens docebat. Matthei quinto. Et cū sedisset: aperiens os suum docebat aplos. Ubi dicit Beda. Sedens docet quod ad magisterij pertinet dignitatem. Est etiaz iudex equissimus: et ideo sedens sententiam fert de operibz singulorū. Nam sententia non est ferenda nisi sedendo. De sen. z re iu. Cū eterni. de sen. excom. Cum medicinalis libro sexto. Est insuper remuneratoz largissimus. et ideo nature vnicuiqz debitat reddere iuxta opus suum. De primo scilicz cū sit magister doctissimus. ideo sedens docet de nauicula. quietus docet. quia sedēs. vt quietos esse doceat qui docentur. Nullus enim doceri potest ab hoc magistro meli⁹: nisi sedeat. id est. quiescat a peccatis. Juxta illō. Quiescite agere peruerse. discite bñ facere. Docentur autez ab isto magistro diuersimode. Nam reges et principes et omnes iudices terre docentur iuste iudicare. Sap. primo. Diligite iusticiam qui preestis populis. Et Psalmista. Recte iudicate filij hominum. Et ponitur Luce sexto ratio Jn quo enī iudicio iudicaueritis iudicabimini. Sed heu iusticia z veritas corruit in plateis. Jsaye. lix. Docet mercatores vt non habeant diuersa pondera. Deutrono mij. xxv. Nō habebis in sacculo tuo diuersa pondera. scz maius quo ad te. et minus quo ad proximū. Nec erit ī domo tua maioz et minoz modius. Docet agricolas et mechanicos. ne vile pro bono vendant. ne fraudem faciant. ne cōtra proximū falsē iurent. ne ad vsuram mutuēt. De quibz psalmista. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Et sequit. Qui loquitur veritatē in corde suo. q̄ non egit malū in lingua sua nec fecit proximo suo maluz z̄c. Docet mulieres esse obedientes suis soceris diligentes maritos. sicut parētes docuerunt Saram vxorem Thobie minoris. vt habetur Thobie tertio. vbi dicitur. Apprehendentes parentes filiā suā monuerūt eā honorare soceros. diligere maritū. regere familiā. gubernare domum. z seipam irreprehensibilem exhibere. Secūdo sedet xp̄s vt iudex equissimus z secretissim⁹. Unde in Ps. Directionis virga regni tui. Virgam vocat gladium bis acutum quo pscindet corpus ab anima in iudicio. Unde in Ps. Reges eos ī virga ferrea. Hec virga corriget illos qui hodie se non corrigūt. j. Cor. xj. Si nosmetipos iudicaremus. non vtiqz iudicaremur. Unde. Qui se corrigit non ē corrigendus. Tertio christus sedet vt remunerator largissim⁹. Jstō erit qñ vocabit operarios reddere illis mercedem suā. Matth xx. Tunc enim non qualitercunqz euadet. sed mature deliberate et successiue reddet vnicuiqz ſm opera sua z̄c.

Dominica quinta post trinitatis. II Sermo. LXXXXIII.

PEr totam noctez laborantes nihil cepim⁹. Luce. v. Inter cetā mala penalia que hominī acciderūt ex peccato primorum parētum est vnum pcipuū. difficultas ad bona opera. ita q̄ non pt homo expedite ſz sua naturalia in operatōne boni pcedere. Ūñ ſm Robertum Holgoth super librū Sapien. cap. ix. Si primus homo in statu innocentie pstitisset: omēs eius posteri meruissent sine labore. Cui⁹ ratio est ſm ipm. q̄a pfecta fuisset obedientia carnis ad spiritū. Sic enī mouet celū sine fatigatione z labore. eo q̄ suo motori nō resistit. ita corp⁹ tūc ab anima sine labore fuisz motū. Jaz vero nec cogitare deum. nec de eo loqui possumus sine labore corporis. et multo fortius nec operari meritorie ex nobis sine magno labore. Unde in Ps. Existimabā vt cognoscerē. hoc labor est ante me. Intm̄ versa est in ptrariū nostra conditio. vt q̄ nati fuissemus ad quietē si pctm̄ nō esset. generaliter et quasi naturaliter nascimur ad laborē. dicente Job. v. c. Homo ad laborē nascitur. Sicut aūt pegrinus veniens ad concursū viarum. eligere poterit p quā viā voluerit ambulare. nullā tñ ibit sine labore. Ita homo positus in hac vita multas vias viuēdi inuenit. in diuitijs. i pauptate. in honore. in seruitute. in delicijs. i miserijs. ſz nullam arripiet in qua vllū laborē nō inueniret. Si diues esse voluerit in diuitijs cōgregandis seruādis z dispēsandis necessario laborabit. Eccl. xxxi. Laborabit diues in congregatōe substātie sue. Et statim sequitur. Laborabit paup in diminutōe vict⁹. Et sic vbiqz discurrēdo sp laborē inuenit. qñ hec est maledictio toti generi hūa-

mortis exonerent se per confessionem ⁊ elemosynarū largitionem. Secundo iuuat nauis cōtra periculū p foraminū obturationem. Sensus sunt quasi quedam foramina vel fenestre per quos aque temptationum ingrediunt. Et ideo isti debent obturari p custodiā bonā rationis. ad quā quia hō ex se nō sufficit: debet inuocare diuinū auxilium dicens. Saluū me fac deus quoniā intrauerūt aque vsq; ad animā meā. Debz ḡ tertio aqua eici. ita ꝙ si aliqua noxia delectatio intrauerit mentem: debet eici per cōfessionem. Quarto debet figi anchora in re firma. Hoc est. in deo qui non mutat. Anchora est spes. Ad Heb. vi. Confugimus ad tenendum ꝓpositaz spem. quā sic̄ anchoram habemus tutam et firmā. Ad Roma. viij. Si deus pro nobis quis contra nos

D Sed est notandum ꝙ inter pericula nauis insolita tria sunt metuenda. scilicet sirenū cantica. circis pocula. ceti fallax insula. Syrenes fm fabulas fuerunt ex parte virgines ⁊ ex parte volucres habitātes in mari. Et dicebantur Sirenes. quasi attrahētes. Syren vel syrene grece trahо dicitur latine. eo ꝙ per dulcissimā armoniaz homines auscultantes ad se trahunt. ⁊ attractos occidunt. Una enim canebat voce humana. alia tybijs seu fistulis. et tertia lira sonabat. Sicut refert Alexander neq; in scintillario poetarum. Ulixes igit̄ transiturus per eas tali cautela vsus est. Aures sociorum suorum obturauit cera ne aliq̄d de armonia audirent. semetipsuz malo. id est arbori que erat in medio nauis alligauit. et sic euasit. Moraliter vlixes sapiens interpretatur et designat mentem in qua prudentia inhabitare debet. Tres iste Sirenes corporales disignant illecebras que per diuersas lasciuias attrahunt ad peccatum nauigantes per mare huius mundi. Sed mens prudēs aures sociorum. id est. sensuum corporeorum potentias obturat cera. id est memoria nostre fragilitatis. ⁊ alligat semetipm ad lignum crucis quod est malus nauis penitentie. et sic euadit. Secundum periculum in mari est circis pocula. Narrat Boetius de consolatiōe metro iij. li. iij. Q; Ulixes rediens de bello Troiano decēnio erraruit per mare. vnoꝰ tē pore videns quandā insulā in qua Circes pulcherrima dña. que filia solis dicebatur habitabat. ad eā applicuit et intrauit. Ista per incantationes et carmina miscuit quedam pocula per que omnes bibentes trāsmutauit sicut voluit a natura hūana in bestias. Unde socijs Ulixis porexit de potione sua. et mutauit vnum in aprū. alium in leonez. tertium in ceruum. et sic de alijs. Ulixi vero dederat Mercurius vnuz florem quo posset contra tales incantatōnes resistere. Unde non patiens tantam iniuriā euaginato gladio magam insequitur. ⁊ eā in reparationē socioz coegit. Moralit̄ ista maga fuit cupiditas seculi. que per incantatōes suas homines transformat i bestias. spoliando eos ratione et mansuetudine. Per que duo homo efficit̄ bestialis ⁊ inabilis ad conuictū. Unō ex hoc fiunt q̄dam quasi lupi rapaces. vt iniusti milites. quidam vulpes subdoli. sicut mercatores. quidā canes minaces. sicut falsi aduocati. qui contra quēlibet latrāt: nisi ab eo aliq̄d recipiant. Tertiū periculū est ceti fallax insula. Est ei cete belua marina que colligēs arenaz in dorso apparet exterius. supra qō lutum crescunt gramina ⁊ herbe virescunt Unde quasi monticulus virens nauigantibus apparere dicit̄. qui decepti applicant vela et soluūt et ibi figunt. Cum autez estimant se in terra ignem accendunt. p necessarijs coquendis. bestia ignem sentiens se in mari subtrahit ⁊ submergit. cū q̄ oēs pariter ferunt. Hec bestia statū nobilium ⁊ honoratoz significat. Nam multi simplices in seculo desiderant dignitates estimantes in eis securitates. Unde vnus desiderat episcopatum. alter prelaturam. alter parrochialē curā. alter pallatinatū. alt iudicatum. et sic de alijs. putātes se felices si status h⁹ mundi assequunt. Sed postq̄ se credunt securiores. tūc submergunt ⁊ mlto velocius descendunt ad infernum q̄ p⁹ ascendebant ad talem gradum. Et tantum de secundo.

E

Dixi tertio ꝙ cōsiderare debemus que sit sapientia et scientia quam christus legitur sedēs turbis predicasse. Duo autez dicuntur de christo. Primo ꝙ predicabat. Secūdo ꝙ predicabat sedens. et virūq; sue dignitati cōuenit. Est em̄ magister verus. Johānis xiij. Vocatis me magister et domine. ⁊ bñ

ta a diabolo gaudio. sed decepta a diabolo. et maledicta a diabolo. vt patz Gen. iij.

B Sed diceres. Ex quo vt supra dictum est. nox ⁊ tenebre culpe causant̄ in homine ꝑ subtractionē luminis diuine gratie videt̄ ꝙ homo sit excusabilis qui tales tenebras incurrit. cū deus subtraxit sibi eas sine voluntate. Ad qd̄ respondeo. ꝙ aliter causatur nox ista materialis q̄ꝫ spiritualis Nam materialis causatur per recessum luminis a nostro empireo seu aspectu. Quoniam postq̄ꝫ sol incipit sub terra moueri et a nostro aspectu subtrahitur. statim causat̄ nox. ⁊ sic subtractio solis ⁊ recessus ei⁹ a nobis causat noctez. Sed sic nō est de nocte spirituali que non fit per recessum gr̄e dine a nobis. sed per recessum nostrum ab ea Ipsa enim gratia quantum ad se semꝑ presto est adesse homini et illuminare cōtinue animam eius. Sic ꝙ postq̄ꝫ se volūtas nostra subtrahit ab ea per inclinationem ⁊ cōuersioneza bono incommutabili ad bonū commutabile. tunc recedit ab eo gratia diuina. Propter quod Innocentius quart⁹ dic̄. Q̄ christus est fidelis socius. quia nō dimittit hominem nisi prius dimittatur. Et Augustinus in libro Supputationuz capitulo tertio dicit. Deus a quo auerti cadere est. ad quem conuerti surgere est. in q̄ manere consistere est. Deus quem nemo amittit nisi deceptus. nemo querit nisi āmonitus. Nemo inuenit nisi purgatus. Dicit etiam Robertus Holgoth super decimū capitulum libri Sapientie. Q̄ Cayn recedendo a sapientia incurrit homicidium et ex hoc dicit quia prius ordīe nature homo dimittit deum et recedit ab eo. Prius enim ordine nature homo peccat q̄ꝫ priuatur gratia. licet simul tempore. Unde beatus Bernhardus. Dulcis Jesus prim⁹ est in accessu. vltimus in recessu. Unde Job vicesimo primo ca. dicitur de peccatoribꝫ. qui dixerūt deo. Recede a nobis. scientiaz viarū tuaꝝ nolumus. Et glosa ordinaria super illud Threnoꝝ. Misericordie domini ꝙ non sumus consumpti. dicit. Fōs misericordie non exiccatur: nisi prius fuerꝫ exiccatus. Unde ymaginandum est. ꝙ sicut suspensio nubis condensat tenebras hic inferius. Sic quando in anima est ira et rācor vel inflatio supbie. vel obnubilatio carnalis concupiscentie. Tunc ex recordatōe rancoris vel delectatione superbie. vl̄ carnalitatis causatur nebula tenebrosa obscurans animam. que a se excludit gratiaz diuinaz. Et ista vocatur macula seu tenebre interiores. s̄m magistrum in libro sententiarum. Non ergo subtractio gratie diuine est in causa huius noctis ⁊ macule tenebrose effectiue. sed ipsa volūtas liberi arbitrij que prīcipaliter remouet se ⁊ subtrahit ab hac luce. et obturat fenestram cordis ne intret lumen solis gratie diuine. Unde sicut obscuritas causata in camera per clausurā solis. non est effectiue a sole. sed a claudente fenestram. ita et hic. Bene tamen concedi potest s̄m quosdam. ꝙ gratia diuina est causa permissiua huius obscuritatis hominis. quia permittit obscurari animam per peccatum. sꝫ cum operante libero arbitrio cui totum hoc imputatur. Unde licꝫ op⁹ meritorium non est soli arbitrio deputandum. sed magis gratie. ita econuerso opus culpabile ⁊ demeritorium totaliter est attribuendum libero arbitrio. Est ergo dicēdum ꝙ hec nox culpe causatur per auersionem liberi arbitrij a deo. cui merito subtrahitur gratia. quia non est conuentio lucis ad tenebras. Unde sicut recte post pluuie inundationem relinquuntur vapores ex q̄bus causantur nebule tenebrose et obscure ita p⁹ pluuiaz carnalis concupiscentie vl̄ alterius peccati. relinquitur tenebrositas que prohibet ne homo clare deum videat et quod plus est ne lucem a tenebris discernat. Intantū enī obtenebrantur carnales homines vt illecebrosum amorem et fetidum verum factum esse dicant. Und̄ Job xxiiij. capitu. Perfodiunt in tenebris. scilꝫ carnalis amoris. domos. ⁊ ignorant lucē. scꝫ spiritualis amoris. Secundo tenebre corporales sunt causa erroris ⁊ stupefactionis. Isaye. xxi. cap̄. Tenebre stupefecerūt me. Et Gen. xv. Horror magnus et tenebrosus inuasit Abraham. Eodem mō peccata in p̄senti vita reddunt hominez stupidum ⁊ timidum. dictante consciētia ꝓpria fore puniendum a deo. Juxta illud. Testimoniū reddente illis conscientia ipsorum Et Sap̄. Semper enim presumit. id ē p̄cogitat sibi penam futurā seua ⁊ ꝑturbata conscientia. Und̄ potest peccator dicere illud Psalmiste. Timor ⁊ tremor venerunt super me ⁊ contexerūt me tenebre. Tertio

no inflicta. Gen. iij. Maledicta terra i ope tuo. In laboribꝫ comedes ex eo oibꝫ diebꝫ vite tue. Propter qđ Salomon attendẽs tantã anxietatẽ dixit Eccs. j. Vidi oĩa q̃ cunqꝫ sub sole erãt. ⁊ ecce labor et afflictio spũs. Ex q̃ necessario ꝯcludit q̃ boies p̃m sua naturalia q̃ntũcunqꝫ laborauerint sine auxilio gr̃e diuine nõ pñt aliqđ meritorie agere seu mereri quantũ ad vitã eternam. Vñ laborare pñt. fatigari pñt. sꝫ vltio sine gr̃e diuine auxilio nihil pñt capere eo q̃ gr̃a dei vita eterna. Romã. vi. Et ob ħ p⁹ omnem corpis fatigationẽ. post totalẽ virium cõsumptiõem nihil inuenientes vtilitatis vltimo hñt clamare ⁊ pfiteri corã deo suuꝫ defectũ dicentes. Preceptor p totã noctẽ laborãtes nihil cepim⁹. Nos igit vt aliqđ capere mereamur ex pñti sermone non in nostris viribꝫ confidẽtes recurram⁹ ad p̃ceptorem. In cui⁹ ꝙbo laxare debemus rhetia p̃dicationis cui⁹ gr̃am vt impetrare valeamus: ad matrẽ eius benedictã recurram⁹ vt nos doceat laxare rhetia. salutãtes eam cum angelo Aue maria ⁊c. In quibꝫ ꝙbis tria describunt. Primo humane vite dꝰformitas. quia p totã noctẽ. Scõo mundane calamitatis penalitas. qz laborãtes. Tertio hmõi laborioſe penalitatis vanitas. qz nihil cepim⁹. Et ita tangunt ħ tres defectus hoīs. obscuritas ex pte tpis. quia p noctẽ Scõo penalitas ex parte oneris. qz laborãtes. Tertio vanitas ex pte operis. qz nihil cepim⁹. Contra q̃s tres defectus ponunt cõsequẽter tres pfect⁹ gr̃e in statu gr̃e ⁊ glie. sꝫ luciditas ⁊ pclaritatꝫ pulchritudo contra obscuritatẽ. quia in verbo tuo Facilitas amenitatis. q̃a laxabo. cõtra penalitatẽ satietas ⁊ capacitatis plenitudo. quia rhete. ⁊c. contra vanitatem.

A

Dixi primo q̃ hic describit humane vite deformitas. qz p totã noctẽ. Status eĩm vite hũane compar nocti, ꝓpter tenebras culpabiles. Unde pctã quibꝫ ista vita plena est designant⁹ p tenebras i scripturꝫ. Juxta qđ dr de Egyptijs peccatoribꝫ. Sap. xvij. q̃ ipſi fuit supposita grauis noctis imago tenebrarũ q̃ superuentura illis erat. Ipsi igit gũi ores sibi erant tenebre. Designantur autez peccata per noctem ⁊ tenebras quadrupliciter ratione. Sũt eĩm corporales causa erroris ⁊ deceptionis. causa horroris ⁊ stupefactionis. causa languoris ⁊ desolatõis. causa timoris ⁊ dormitionis. Sic etiã ē ō peccatis. De ꝓmo quõ tenebre corpales sunt causa erroris ⁊ deceptõis. Vñ q̃ ambulãt in nocte faciliter deuiant. faciliter cespitãt et faciliter cadunt. Joh. xij. Qui ambulat in tenebris nescit q̃ vadit. Et generaliter nullus artifex nullus operari⁹ potest in tenebris artẽ suã sine erroris periculo exercere. Vñ sicut narrat Marcialis cocus Epigramatũ. li. j. Pictor q̃dã redargutus fuit a q̃dam parasito. quare tam pulcherrimas imagines pingeret ⁊ turpissimos filios generaret. Ille rñdit q̃ ideo. quia generauit in tenebris ⁊ pinxit in luce. Vñ metrice dicitur. Balba pictor bonus boies pinxisse decoros. Ferꝫ et indecoros progenuisse natos. Intrũ etiã mortis tenebre ocupiũt homines vt oĩs q̃ vult male facere vt apti⁹ faciat odit lucẽ. q̃a p tenebras malefactor se, ptegit et alios improuisos circũuenit. ⁊ ideo oĩa vicia vt cõmuniter fiunt de nocte Sicut patet de Loth peccante cum filiabus. Gen. xix. Et de duabꝫ mulieribꝫ. quarũ altera subtraxit alteri filiũ viuũ. iij. Regũ. iij. Et xps de nocte fuit capt⁹. patꝫ per oes euangelistas. Vñ Luce. xxij. dixit eis xps. Hec est hora vra ⁊ ptãs tenebrarum. In tenebris noctis capta fuit Troya. sicut narrat Dares frigius. In tenebrꝫ furãt fures. Job. xxiiij. Perfodiunt in tenebris domos. Sic igit ille tenebre corpales multis sũt occasio pcti. ita ⁊ tenebre spñales q̃ sũt subtractio gr̃e diuĩe ab aĩa. sũt occasio homini ad peccandũ. Naz q̃cito aufert lumẽ seu sol discretõis a ratione in homine. stati cadit in tenebras pcti. Juxta illud Psal. Nescierunt neqꝫ intellexerunt. Ecce defectus vere discretõis in cognoscẽdo. Et sequit. in tenebris ambulãt. Iste tenebre morũ cẽnt plus metuẽde q̃s oculoꝝ. Sic dic̃ Augustin⁹ in sentẽtijs prosperi. cap. xxxiiij Et fingunt poete. Et sic tangit Claudianus in maiori li. j. Q̃ oes pestes ifernales q̃ dicunt cẽ vicia ⁊ supplicia nate fuerũt de nocte ⁊ achironte. Est aũt achiron fluuius infernalis. Et dr ab a qđ est sine et chiron gaudiũ. q̃si sine gaudio. Vel ab a qđ ẽ sine ⁊ cheron. qđ est salutatio. q̃si sine salutatõe Eodẽ mõ moraliter oĩa vicia generata sũt p noctẽ. i. diabolũ. ⁊ Euã q̃ non fuit salura

decursus presentis vite q̄ntūcunq; d̄lectabilis apparet nō est aliud in rei veritate nisi penalis laborint⁹ et onus grauissimum. De q̄ ꝯquerūt̄ tam iusti dicētes illd̄ Mat. xx. Portauim⁹ pond⁹ diei ⁊ estus. q̄ etiaz reprobi. dicētes illud Sap̄. v. Lassati sumus in via iniquitatis ⁊ ꝑditōis. Vñ non est differentia in hoc inter iustū et impiuz oīs hō indifferenter ad laborē nascit̄. Job q̄nto. Nō est quicq̄ sine labore sub sole. nō est sine defectu sub luna. nō est sine vanitate sub tempe. Inquit Innocenti⁹ quartus de vilitate hūane conditionis. cap̄. x. O q̄ vana ꝑm ip̄m sunt studia hoīm q̄ diuersa sunt exercitia. vnus est tñ finis omnium. ⁊ idem affectus et afflictio spūs. Occupatio magna creata est omnibus hominibus. et iugum graue super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum. in diem sepulture in matrē omniū. Ecc̄i. xl. Et ibi deducit de diuersis laboribꝫ diuersoꝝ statuum. Nam oēs stat⁹ hominū sunt ī ꝯtinuo labore ⁊ afflictiōe sic̄ ꝓbat inductiue. Verunta mē licet indifferent̄ tā iusti q̄ peruersi ⁊ reprobi laborare nō cessant sic̄ ꝓbat inductiue. diuersimode tñ ꝓcedūt. Vñ diuersi sūt eoꝝ labores. Est em̄ labor q̄dā cōis tā bonoꝝ q̄ maloꝝ. Alter est labor tm̄ maloꝝ. et tertius labor tm̄ bonoꝝ. Prim⁹ labor habet vtilitatꝫ tp̄alis fructū. Scd̄s hz luctū pene gehēnalis. Tertius hz fructū mercedis eternal̄. De p̄mo labore scz cōi omniuz ptz. qꝛ tam sapiētes q̄ insipiētes. tam diuites q̄ pauꝑes. tā serui q̄ dñi. iusti ⁊ iniusti subdunt̄ g̃ui labori iuxta ꝯditōem stat⁹ sui Nā sapiētes indifferēter taz iusti q̄ iniusti habent magnā difficultatē in cognoscēdo veritatē. req̄rendo sapientiā et acquirēdo. Sicut deducit Innocenti⁹ q̄rt⁹ li. de vilitate hūane cōditōis cap̄. xi. Vbi pōit exempluz de Salomone q̄ de se dicit. Dedicor mēñ vt scirem prudētiā atq; doctrinaz erroresq; ⁊ stulticiā. ⁊ agnoui q̄ in his esset labor et afflictio spūs. eo q̄ in multa sapiētia multa indignatio ⁊ qui addit sciam addit laborem. ꝓpter qd̄ dicit idez cūctas res difficiles. nemo eas potest explicare sermone. Vnde Ecclesiastes primo. Et Ecclesiastes. viij. Est hō qui diebꝫ ⁊ noctibꝫ somnū. nō capiet oculis suis. nulla opera d̄i p̄t indagare ratione. ⁊ quanto magis laborabit ad inquirendum: tanto minus inueniet. Hec Innocentius. Cum ergo nullus sit sapiens a natura. vt dicit ph̄s. vi. Ethi. cap̄. viij. Certe tā iustus q̄ iniustus oꝑtet eā acquirere. nō tñ sine labore ⁊ difficultate. Dic̄ em̄ Aug. de moribꝫ eccl̄ie ⁊ māiche orū. li. j. ca. xxix. Sapia si nō totis viribus cōcupiscat̄ inueniri nō p̄t. Propter qd̄ narrat Hugo in li. Didascolō ꝑte. ij. Q̄ lectū sapie q̄ttuor iuuenes portabāt duo adolescentes. ⁊ due puelle. scz amor ⁊ labor. cura et vigilia q̄ om̄ia plena sūt difficultate. Et Johannes in Policraton li. iiij. narrat. q̄ sapia apud gentiles scribebat̄ pre foribꝫ in ymagine p̄ncipis. cum his versib⁹. Vsus me genuit mēoria peperit. Sophiā me vocant greci latini sapientiam. Hinc Salomon ponens modum acquirendi eam. dicit q̄ sit querenda ⁊ effodienda cum labore graui. sicut effodiunt̄ thesauri de terra. Prouer. ij. Patz iste labor in antiquis philosophis qui pro acquirenda sapientia mlt̄a sustinuerunt. Nam quanta sustinuit plato peregrinando Egyptum ⁊ magnā Greciam vt sapiam acq̄reret. Simil̄r refert valerius libro. viij. Q̄ Carneades laboriosissimus ac diuturnus ph̄us fuit. qui vsq; ad nonaginta annos studuit. Socrates vsq; ad centum quatuor annos studuit. Crisippus vsq; ad octuaginta ānos studuit. Sophacles ꝓpe centum vnum annos. Simonides vsq; ad octuaginta annos. Si ergo isti tantū studuerunt in acquirenda veritate et sapia humana. ⁊ cum tanta difficultate et labore inquisierunt eam. quāto magꝫ xp̄iani deberēt subire labores acquirendo sciam salutarē. audiendo verbum dei. in q̄ consistit tota sapientia audiētis Dico non tm̄ in iuuētute. sz etiam q̄usq; ad seniū nūq̄ desistētes. sicut audire ⁊ sic bñ facere. Ecclesiastici. vi. Fili accipe ī iuuētute tua doctrinā. ⁊ vsq; ad canos inuenies sapientiā. Sic fecerunt sancti qui lōgo tp̄e desiderabant pro acquirenda sapientia diuīa. Naz Hieronymus. Augustin⁹. Ambrosi⁹. Gregorius. ⁊ Bernhardus. ⁊ sic de alijs. q̄ etiam eam nobis in scripturis reliquerunt. Sed ecce hodie contrarium inuenitur in christianis. qui negligentes sunt in addiscendo modo bene viuendi. et morum sanctitatem. sed sunt diligentissimi in acquirē

tenebre corporales sunt causa languoris ⁊ desolationis. Omis em infirmitas vt cōiter plus de nocte q̄ de die affligit infirmū et magis patiunt languidi in nocte q̄ i luce. Unde Thobie q̄nto. Quale gaudium mihi est qui in tenebris sedeo ⁊ lumen celi non video. Propter quod dixerunt antiq̄ quidam. q̄ anima intellectiua cōiungitur corpori mediante quadam luce. Et iteruz q̄ omnis sensus operatur quadā luce. Et Aristoteles. ij. de anima dicit. Q̄ itellect⁹ agens est habitus velut lumē quoddā. Et Augustinus dicit in diuersis locis. Q̄ veritas non videtur nisi in quadam luce sui generis. que omnia lucis nobilitatem ostēdunt. Et iō sic in luce est vera hominis salus et solaciuz. ita in tenebris est desolatio ⁊ omnis languoris augmentatio. Sic autem gratia lux est. ita absentia gratie tenebre sunt. vt dictum est. que hominez ad lāguorem desperationis inducunt. Unde omnes dies peccatoris sunt tristes ⁊ desolati. Justi autem solaciosi et leti. Juxta illud. Cuncti dies peccatoris mali. Secura mens quasi iuge conuiuium. Hinc dicitur de peccatore Eccs. v. Cunctis dieb⁹ vite sue comedet in tenebris et in curz multis et in erūna et tristicia. Quarto tenebre corporales sunt cause torporis et dormitionis. Nec mirum. Absentia em gratie diuine reddit potentias sensitiuas ligatas. ⁊ p̄cipue potentiam motiuam ligatam vt nihil bonum et meritorium ad premium vite eterne possit homo interim opari. j. Regum. j. Impij in tenebris conticescēt. Et vere conticescent. quia nō est speciosa laus in ore peccatoris. Psalm̄. Peccatori dixit deus. quare tu enarras iusticias meas. vnde q̄cito diabolus peccauit factum est silētium in celo. Apoc. xij. Qui mox vt peccauit a laude dei ꝯticuit. vt dicit Hugo. vnde ei dicitur. Ubi eras cum laudarent me astra matutina. Additur autem. j. Regum j. in auctoritate predicta. Quia non in fortitudine sua roborabitur vir. Hoc est dicere ꝑm Robertum Holgoth super librū sapientie. Quia naturalia non sufficiunt ad merendum vitam eternam sine lumie gratie diuine coagente. Juxta illud apli. Nō ego operor solus bonū. sed gratia dei mecum. Uñ gratia dei vita eterna. Romañ. vj. Uñ sicut pctm̄ dicit nox ⁊ tenebre. ita gr̄a dicit mā̄e ⁊ diluculū ꝓpt mltas causas quas ponit Innocentius quartus super illud Ps. Mane astabo tibi. ps. v. Prio q̄a sicut mane latrones fugiūt. sic ⁊ i infusione gratie fugiūt demones. Exo. xiiij. Jamq̄ aduenerat vigilia matutina. ⁊ ecce dñs respexit sup castra Egyptioꝝ ⁊ interfecit exercitus eoꝝ. Job. xxiiij. Si subito apparuerit aurora arbitrat vmbrā mortis. Johā. iij. Qui male agit odit lucē. Scda rō. q̄ fere tūc abscondunt. i. praue cogitatōes. ps. Posuisti tenebras et facta est nox. in ipsa pertransibunt om̄es bestie silue. Et sequit Ortus est sol ⁊ ꝯgregati sunt. scz ad cubile. Tertia rō q̄ sic mane diei alleuiant īfirmitates. sic in ortu gr̄e tēptatiōes mitigāt Isaye. xxxviij. Sperabam vsq̄ ad mane. Job. viij. Si diluculo consurrexerz ad deum ⁊ om̄ipotentē fueris dep̄catus si mundus ⁊ rectus incesseris. stati euigilabit ad te ⁊ pacatū reddet habitaculū iusticie tue. Quarta rō. Sicut mane diei cantāt aues sic in aduentu gratie cantat turtur contritionis. Cant. ij. Uox turturis audita ē in terra nostra. Item philomena leticie. Job xxxviij. Ubi eras cum me laudabāt astra matutina. Quinta ratio. quia mane excitātur homines a somnis. Canti. vij. Mane surgamus ad vineas. Hoc significatuz est iij. Regū. xix. Ubi angelus domini excitauit helyam dormientē. Sexta ratio. quia tūc homo preparat se ad bene operanduz Psalmista. Exibit homo ad opus suū Romanoꝝ. xiij. Hora est iam nos de sōno surgere. Septīa. quia tunc homines surgunt de suis lectulis. i. a carnalibus desiderijs. Canti. iij. In lectulo meo per noctem quesiui quem diligit anima mea. quesiui ⁊ non inueni. Octaua. quia tunc homines expellunt tenebras ignorantie. Job. xvij. Rursus post tenebras spero lucez. Nona. quia tunc homines ad prandium incipiūt preparare. Unde Exodi. xvj. dicit. Q̄ filij israhel mane colligebant manna. In hoc ergo mane. id est in ortu gratie. dicit psalm̄. Astabo tibi. preparatus scz ad seruitiū Et in isto mane q̄cūq̄ laxat rhetia sua mltū capit.

C

Dixi secūdo q̄ describit mūdane calamitatis penalitas. Quia laborantes. et est ista calamitas ex parte oneris. Totus nanq̄

eis optimam cenā cum gaudio et leticia. ⁊ demū iterrogauit. quis dies eis magꝫ placuisset primus an secundus. Qui respōderunt ꝙ secundus. Quibus ille subiunxit. Sicut per laborem hesternum ad hodiernū ꝯuiuium ꝑuenistis. Sic felices beatiq̄ꝫ non potestis esse nisi prius medos viceritꝫ Sic posset dici penitentibus laborantibꝫ quia felices esse non possunt nisi prius laborauerint. Formā aūt laboris ponit Ps. dicens. Laboraui in gemitu meo lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū lacrimis meis stratū meū rigabo. Iste labor licꝫ sit durus et difficilis. tamen facilis potest esse tripliciter. Primo ꝑ occupationū variatiōeꝫ Secūdo per collaborantiū considerationem. Tertio per magne mercedis expectationem. De primo quō labor bonoꝝ sit facilis per occupationū variationē. Nam si homo nunc orat. nūc legit. nūc scribit. nūc laborat. facile videbunt̄ omnia. Iuxta illd̄ Nūc lege nūc ora. nunc cuꝫ feruore labora Sic erit hora breuis ⁊ labor ip̄e leuis. Et h̄ etiā est qd̄ docet Aug⁹. in libro de scā virginitate. Diuersis inquit seminibus pectoris tui colles sere. nunc ieiuniis mediocribus. nunc parcioribꝫ. lectione. opere. prece vt mutatio laboris inducie sint q̄etis. Secundo facilitat laborē collaborantiū cōsideratio. Si em̄ ꝯsideram⁹ xp̄m ducez qui de se dicit per Psalmistā. Pauꝑ sum ego ⁊ in laboribꝫ a iuuētute mea. Item apostol⁹ j. Coꝝ. iiij. Usq̄ꝫ in hanc horā esurim⁹ ⁊ sitimus. ⁊ nudi sumus ⁊ laboram⁹. Vn̄ apostolus cōmendat non solum viros. sꝫ ⁊ mulieres que multū laborauerunt in domino Ad Philip̄. iiij. Propter qd̄ dicit Greg. v. li. Moraliū. Subleuatio laboris est visio collaborantis. Et Jacobꝫ. Exemplū accipite fratres laboris ⁊ patientie ꝓphas q̄ locuti sunt in nomine domini. Tertio laborē sctm̄ facilitat in p̄senti magne mercedis expectatio. Athletis hinc currētibꝫ ꝓponitur brauium in fine stadij. Nullus g̊ labor durus est ꝟm Hieronymū quo gloria eternitatis acquirit̄. Sap̄. iij. Bonoꝝ operuꝫ gloriosus est fructus. Et Sap̄. x. Reddet deus mercedem laboꝝ sanctoꝝ suoꝝ.

D

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis describitur laboboriose penalitatis vanitas. cum dicit̄. Nihil cepimus. Et iste defectus est ex parte operis. De q̄ q̄dem vanitate dicit̄ Sapi. iij. Vacua est spes illoꝝ ⁊ labores eoꝝ sine fructu. intellige sine fructu salutꝫ. licet non sine fructu temporali. Naꝫ receperunt hic mercedem suā Mat. v. Sed sunt sine fructu eterne remunerationis. Sapiētie. iiij. Fructus eorū inutiles ⁊ acerbi ad manducandū. Et reuera laborantiū male in hac vita fructus acerbus erit. quia ꝑpetua cōfusio. Romanoꝝ. vi. Quem fructum habuistis in quibus nunc erubescitis. Est autē sciendū ꝙ tota vita mundialium quā quasi in quadam nocte ducunt. eoꝙ non lucet eis lumen intelligentie superne nō est aliud nisi vanitas. inutilitas. ⁊ finalis infructuositas. ita ꝙ tales in fine nihil aliud dicere poterunt nisi illud verbum. Per totā noctem laborātes nihil cepimus. Hoc patet. quia auarus q̄ntūcunq̄ꝫ congregat hic diuitias nihil capiet in futuro ex eis cū eas secum capere nō possit. Ps̄. Cū dormierit diues non sumet secum omnia. Unde merito dicet. Nihil cepi. quia relinquet alienis diuitias suas. Similit̄ suꝑbi q̄ntūcūq̄ꝫ se glorificauerunt in hac vita. tamē finaliter dicent Nihil de gloria nostra cepim⁹ eo ꝙ gloriā eorū in confusionem mutabit deus. vt dicit per prophetā. Et psalmista dicit. Q̄ non descendet cum eo gl'a dom⁹ eius in sepulchrū. Unde ip̄i suꝑbi dicunt ī inferno. Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis transierūt omnia quasi vmbra. Sapientie quinto. Et certe facilis est responsio. q̄ꝛ nihil ꝓfuit: sed obfuit. quia suꝑbis deus resistit. Jacobi. iiij. Et bene cōiungit suꝑbiaꝫ ad diuitias. Quia vermis diuitum superbia ꝟm Augustinū. ser. xxxi. Unde eundeꝫ fructum habent. scꝫ vanitatem finalē. quia tam diues q̄ꝫ superbus cum dormierit nihil secum afferet. Job. xxvij. Et Boetius iij. de consolatōne. Defunctumq̄ꝫ leues nō comitantur opes. Et hoc est quod d̄r Job xxvij. ca. Q̄ diues aut suꝑbus aperiet oculos suos et nihil inueniet. Psalmista. Dormierunt somnum suum omnes viri diuitiarum. ⁊ nihil inuenerunt in manibus suis Istud patet in diuite purpurato. qui nec guttam aque inuenire potuit ex om̄ibus diuitijs suis. Nec mirū. Omnia eniꝫ terrena nihil sunt in hac vita. Iuxta illud. Aspexi

do iura ciuilia propter temporalium vtili
tatem. artem bellandi propter rapacitatē
artem negociandi propter paupertatem ⁊
sic ꝺ aliis. Que acquisierūt propter vite p̄
sentis promotionem ⁊ administrationem.
Cuꝫ tñ dicit Seneca pagan⁹ Epl'a. xviij
Vel ſm cōmunes libros. xxxvi. Q̄ omnia
alia negligēda sūt. vt studio bñ viuēdi assi-
deam⁹ cui nullū tp̄s satꝫ magnum est. ⁊ si a
puericia vsqꝫ ad hūani eui termīos vita p̄-
ducat̄. nō solū aūt in acq̄rendo sapiam. sed
etiā vict⁹ necessaria. mlti sunt labores om
niū mortaliū. eo q̄ oēs in sudore vescūt̄ pa
ne. Gen̄. j. Vñ oēs currūt ⁊ discurrūt p̄ se-
pes. p̄ semitas. ascēdūt mōtes. trāscendunt
colles. transuolāt rupes. p̄uolāt alpes. trās
grediuntur foueas. ingrediūtur cauernas
rimāt̄ viscera terre. profunda maris. incer
ta fluminis. opaca nemoꝝ. inuia solitudis
exponunt se ventis ⁊ ymbribꝫ. tonitruis et
fulminibꝫ. fluctibus. p̄cellis. ruinis. ⁊ preci
piciis. metallū cudunt ⁊ conflant. lapides
sculpunt. lingna scindunt ⁊ dolant. telas
ordiunt̄ ⁊ texūt. vestes incidūt ⁊ ꝯsuūt. edi
ficāt domos. plantāt vineas ⁊ ortos. exco
lūt agros. succēdūt clibanos. exstruūt mo
lendina. piscant̄. venant̄. ⁊ occupant̄. me-
ditantur. ⁊ cogitant. consiliant. ⁊ ordināt.
Et hec omnia ſm Innocentium faciūt ho
mines vt nutriantur. Nō solum autez hoc
faciunt iniusti. sꝫ etiam iusti ⁊ sancti. q̄ labo
res manuū suaꝝ māducāt. vt ꝺr i ps̄. Ma
gis istis laboribꝫ iustis ⁊ licitꝫ inuigilāt vt
habeāt vñ necessitatē p̄priā sustentēt. et vn-
de necessitatē tribuāt patienti. vt dic̄ apl's.
Iniusti vero qui de mendacio viuūt. lꝫ ali
qñ laborare vident̄. tñ magꝫ ſm Innocen
tium furantur. mercantur. contendunt. p̄li
ant̄. ⁊ innumerabilia talia vt opes conge-
rāt. ⁊ questus mltiplicent. sectant̄ lucra vt
dignitate excellant vt potestate excedant.
Et h̄ quoqꝫ labor et mentis afflictio est vt
probat Salomon Ecclesiastes. Quid de
pauperibus qui inedia premunt̄. fame cru
ciantur. erumna. fame. siti. frigore ⁊ nudita
te. frigescunt. tabescunt. spernuntur. ⁊ con-
funduntur. O miserabilis conditio mēdi-
cantis. et si petit pudore confunditur. et si
non petit egestate consumitur. sed vt men-
dicet necessitate compellitur. De afflictio-
ne dominorum et seruorum quid attineat
dicere. At seruus minis terretur. angariis
fatigatur. plagis percutitur. Dominus si
est crudelis oportet euꝫ timere propter ne
quiciam subditoꝝ. oportet esse vndiqꝫ sem
per munitum vndiqꝫ esse paratum. vt pos-
sit malignantium insidias precauere. im-
pugnantium iniurias propulsare. hostes
atterere. ciues tueri. Nec sufficit diei mali
cia sua. Sed dies diei labores eructat. et
nox nocti sollicitudinem indicat. Dies er-
go laboriosi ducuntur. ⁊ noctes insomnes
impenduntur. Hec Innocentius vbi su-
pra capitulo decimoquarto. Et iste est la-
bor communis bonorum et malorum. q̄a
quo ad hoc equa est vtriusqꝫ cōditio. Se-
cundus labor est malorum tm̄. qui dicunt
Lassati sumus in via iniquitatis. Sapiē
tie quinto cap̄. Hic labor est difficilissim⁹
⁊ cum maiori labore perfici poterit. Pec-
cator autem seruit mundo. diabolo. ⁊ car-
ni. Hiere. ix. vt inique agerent laborauer̄t
Sed certe q̄uis sit labor iste difficilis. ta-
men a peccatoribus nō sentitur. Sicut di
cit Leo papa in quodam sermone de ieiu-
nio. Q̄ libentius suscipitur labor pro desi
derio voluptatis q̄ pro amore virtutꝫ Et
Gregorius super Ezechielē. Quibusdam
prauis mentibus nihil est laboriosius q̄ si
eis precipiatur vt huius mūdi actibꝫ non
laborent. ⁊ q̄ntus est labor sustinere hasti-
ludia torneamenta militibꝫ. q̄nt⁹ labor trā
sire maria. periculosos passus spaciari mer
catoribus. seruire in curiis regum vel p̄n-
cipum. adulari cum obiurgationibꝫ domi
norum. cum remorsu conscientie. cum inui
dia sociorum. cum omni infortunio corpo
rali. pro prebendis et dignitatibus. pro e-
piscopatibus ⁊ prelaturis. Tertius labor
est bonorum tantum seu penitentium ⁊ cō
tritorum. per quem dimittuntur peccata ⁊
acquiritur consolatio eterna. De remissio-
ne peccatorum dicitur in Psal. Vide hūi
litatem meam ⁊ laborē meū. ⁊ dimitte om
nia peccata mea. De consolatione eterna
dicit̄ Mat. xi. Venite ad me om̄es qui la
boratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego reficiam vos.
Narrat sextus Julius Stragematuꝫ li. j.
cap̄. lj. q̄ Cirus rex persarum volens mili
tes suos concitare cōtra medos duxit eos
ad quandā siluā. ⁊ ibi eos tota die fecit la-
borare succidēdo ligna. In crastino āt fec̄

Erat etiam lex illa in sua iusticia quodam modo immūda. quia pfecte mūdare nō poterat a pena ⁊ a culpa. in eo q̄ nihilomin⁹ nēce fuit suos obseruatores descendere ad limbū. vbi ⁊ si nō fuit pena sensus. tñ erat pena damni temporalis que est grauissima Et ideo Isayas vocat omnes iusticias veteris legis pannum mēstruate. Isaye. lxiiij Erat etiam quodammodo obliq̄. Vñ Johannes veniens disponebat ad rectificandū viā dñi. Dirigite inq̄t viam dñi. rectas facite semitas dei nr̄i. Sz iusticia x̄pi immaculata est lex. quia mundat vtrūq̄. scz corpus et animā. Johannis. xv. Jaz vos mūdi estis ꝓpter sermonē meū quem locut⁹ sum vobis. Et in Psal. Lex domini immaculata. Similiter est lex recta. pō. Justicie dñi recte. Et notanter dicit domini. id est christi. cuius proprie est lex noua. quia per ipm immediate data et promulgata ⁊ executa. quod de veteri lege nō pōt dici. Quia et si fuit auctore deo imperata ⁊ dictata. tamē nō fuit per ipsum deum immediate ꝓmulgata. sed per Moysen. ⁊ executa per ꝓphm Johan. Lex per Moysen data est. gr̄a vero per iesum christum facta est. Et apostolus dicit q̄ Moysi lex ordinata est per angelos i manu mediatoris. scz Moysi. Volens igitur dei filius ab imperfecto ad perfectum. ab immundo ad mundum. ab obliq̄ ad rectum trahere. venit in hunc mundum legemq̄ nouam. legem gratie et gratiose ac perfecte iusticie dedit et condidit. et vt ea tanto gratiosius commendaret ⁊ perfectā ostenderet per seipm eam docuit. publicauit ⁊ promulgauit. Sed ne adhuc in aliq̄ deficere videat volens amplius eius perfectionem declarare eam solus obseruauit ⁊ ei se subiecit. Cepit enim facere ⁊ docere Actuum. j. Itaq̄ iam recte clamat ad nos. nos docens. Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̄ scribarum ⁊ phariseorum. non intrabitis in regnum celorū. Sicut nec illi propter eorum imperfectum itrauerunt.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Amen dico vobis. Nisi abundauerit iusticia vestra ⁊c. In quibus verbis tangitur saluator noster durissima comminatio timorem incutiens iusticiam pfectam non obseruantibus. Circa quod tria sunt cōsideranda. Primo siquidem describit x̄pīane iusticie copiosa perfectio. Cum dicit. Nisi abundauerit iusticia vestra. Secūdo sb iungitur iudaice iusticie defectio. cum dicitur. plus q̄ scribarum et phariseorum. Tertio describitur pene formidabilis commiatio. cum dicitur. Non intrabitis in regnū celorum. A

Dixi primo q̄ i verbis premissis describitur p̄mo christiane iusticie copiosa pfectio. cum dicit. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a. Pro q̄ sciēdū q̄ xp̄iana iusticia ⁊ ei⁹ pfectio ꝓsistit in duobꝫ. scz in ope. ⁊ mō opandi. Nā dicit Deut. xvj. Juste qđ iustū ē exequar⁊. Ubi duo p̄cipit. scz iusticiā facere. et iuste facere seu exeq̄. De p̄mo igit videndū ē. q̄ sic duo sunt stat⁹ x̄piane religionis. scz platorum ⁊ subditorum. Sic est dūplex iusticia perfecta differēter necessaria vtriq̄. Prelatorū iusticia dz esse abūdans supra vitā alior⁊ tripliciter. Primo q̄ntū ad primum. qz dz esse exemplū ad alior⁊ edificatōez. Scđo q̄ntū ad deū. qz dz fulgere hoibꝫ ad dī glaz ⁊ honorem. Tertio q̄ntū ad seipm. vt pfecte impleat p̄dicatōez suā. Quantū ad primū dz plat⁹ se hr̄e exēplarit. vt ei⁹ exēplo alij melioren⁊. Et ideo cōparat sali. Matthei. v. Vos estis sal terre. qz eor⁊ exēplo sb̄diti sic cibus sale codiunt. Quantū ad deū dz fulgere hoibꝫ. Ideo cōparat luci. Ibidez. Vos estis lux mūdi. Quantum ad seipm debet prelatus opere quod docet adimplere. vñ docens et non faciens minimus vocabit⁊ i regno celorum. Matth. v. Scđa iusticia pfecta siue sufficiēs que ptinet ad oēs cōsistit in inchoatiōe. nō solum operis. sz etiam cognitionis. Unde christus dicit. Dictum est antiquis. Non mechaberis. Ego autem dico vobis. Omnis qui viderit mulierem ad concupiscendū eam. id est ea intentione ⁊ animo vt concupiscat eam. ſm Horam. iam mechatus est eā in corde suo Dictum est antiquis. Redde domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis. non iurare omnino. id est. iurare. sz nō omnino id est. in omni casu. quia in aliquo casu iurandū est. ⁊ in aliquo non. ſm Horaz. Et ista erant quo ad moralia. Deinde descendit ad iudicialia ostendens quomodo deberent se habere christiani. Dictum est. et non dicit antiquis sicut supra. Quia moralia sunt iuris antique legis sed naturalis ab inicio impressa mentibus hominuz.

terram et ecce erat vacua et nihil. Hieremi iiij. Et ideo merito post hanc vitam reuertuntur in nihilum. Juxta illud poete. Et redit in nihilum qđ fuit ante nihil. Eadez enim sunt principia resolutionis et cõpositionis. j. Phisicoz. et primo de generatione. Nam omis res per quas causas nascit per easdẽ dissoluitur. De regulis iurꝫ. Omnis res. Econtrario vero erit de iustis laborantibꝫ in luce. et de die gratie presentꝫ quibus deus reddet mercedem laborꝫ suorum. Sapientie decimo capitulo. Reddet autem eis fructus claros et lucidos cõtra obscuritatez noctis. fructus leues et delectabiles contra fatigationem laborꝫ et fructus plenos contra vanitatem inutilitatꝫ. vt dicant sancti illud Philippensi. iij. capi. Reformasti corpus humilitatis nostre cõfiguratum corpori claritatis sue Tunc em fulgebunt iusti sicut sol et tanquam scintille discurrent. vt dicitur Sapientie. iij. ca. Nec mirum. quia hic fulgebãt claritate fame. vite. et doctrine. Unde merito tũc fulgebunt luce splendidi. vt dicit Thob. xiij De ipis em dicitur in vita presenti et de qlibet ipsorum illud. Quasi sol fulgens. Et iterum. Quasi sol refulgens. sic ille refulsit in templo dei. Propter quod ipsi merito i vita futura et beata fulgebunt sicut sol i regno patris eorum. prout eis promittit dominus. Matthei. xiij. cap. Fulgebunt sancti sicut sol in regno patris eorum Di pro certo dicent in gloria. Portauimus pondus diei. penitentie videlicet sancte. et estꝰ scilicet tribulationum. p totã diẽ transiuimus per ignem et aquã. et ideo eduxisti nos ad refrigeriũ. Unde quia in die laborauimus. merito multũ cepimus et plenuz gaudium reportauimꝰ. Johãnis. xvj. Gaudium vestrum plenuz sit quod nemo auferet a vobis. Cuius gaudij participes nos faciat dominus noster Jesus christus.

Dominica sexta post trinitatis. I Sermo. XCIIII.

Nisi abundauerit iusticia vestra plus qꝫ scribarũ et phariseoz. nõ intrabitꝫ in regnũ celoz. Mat. v. Sicut dicit Henricꝰ de vmaria de perfectione interioris hominis libro septimo. capitulo duodecimo Qđ lex naturalis homini in sua creatione indita. per abusum peccandi iam fuit obruta. et quasi obliuioni tradita. Ideo necessarium fuit eam per legem scriptam posteris innouare. Quia vero vt idem ait capitulo. xiij. ibidem. Antiqui patres sub lege veteri degentes. non fuerunt capaces legꝫ euangelice. quam magister profectus ỏdit et eam in seipso perfectissime adimpleuit. i eo qđ nondum poterant audire illud perfectionis consilium. Qui te percusserit ad vnã maxillam prebe ei alteram. Qui taliõis lege non contenti p vna alapa telorũ vulnera mortalia rependebant. Hec etiam illꝫ dici poterat. Diligite inimicos vestros. quibus propter sui cordis duriciam concessũ fuit inimicos odire. ne amicum pariter odissent. Hec ille. At vbi vẽit plenitudo tẽporis. postqꝫ videlicet deus pater misit filium suum in mundum. vt dicitur Galatarum quarto capitulo. Qui veniens fecit sibi populum acceptabilem sectatorez bonorum operum. vt dicit apostolꝰ. Itaqꝫ huic populo tanquam ad legez perfecte iusticie bene disposito. et alibi. tanquam dulcis et rectus dominus legem dedit perfectaz de linquentibus in via iusticie. imperfecte scilicet legis antique. prout promiserat p prophetam Hieremi. xxxj. Dabo legem meaz in visceribus eorum. et in corde eoruz scribam eam. Per quam quidem legem rectificauit deuia. complanauit aspera. leuigauit difficilia. purgauit immunda. abstersit feda. et reliquit perfecta. Lex nanqꝫ Moy si erat imperfecta. eo qđ neminem ad perfectum adduxit. vt dicitur ad Hebreos. vij Et ideo christus venit vt daret legez perfecte libertatis. De qua Jacobi primo dicitur. Qui inquit perspexerit in lege perfecte libertatis. Interlinearis. Audiẽdo verbum euangelij. Et glosa ordinaria ibidez dicit. legem perfecte liberiatis dicit gratiam euãgelij que perfecte liberos facit a seruitute timoris. Qui enim legem tenebant in timore seruiebant. Quisquis enim eam transgrediebatur sine miseratione lapidabatur. Sed hec lex neminem ad pfectũ pduxit. quia et si timore cogebat seruire. nõ tamen dabat gratiam vt complerent amore et a penis inferni nõ potuit libari. Sz caritas que datur in euangelio. foꝛz mittit timorem. et ducit ad vitam. Hec Glosa.

rudi ad euitandū maiora mala. Ideo dicit saluator. Mat. xix. q ad duriciā cordis eoꝝ fuerunt permissa. Non sic aūt lex euangelica. que prohibet oīa mala. quia etiaꝫ verbum otiosum. Math. xij. Si de otioso. multo magis de nociuo. Si de verbo. multo magis de facto. Secundo excellit in ordinatione moꝝ. Quia ſm philosophuꝫ. ij. Ethicorum. Intentio legis est ciues facere bonos. In hoc autem deficit lex humana. quia de secretis cordium non potest iudicare. sed tm̄ de exterioribus actib⁹. ꝓmo Regū. xvi. Homo videt ea que patent. deus autem intuet cor. Similiter lex vetus in hoc fuit defectiua. ꝓpter quod antiquis doctrinis dicit. Q̄ illa lex prohibet manū nō animū. vt habet in glosa ad Philippen. iij. Sed hoc male intelligūt iudei. videlicet q mala voluntas nō est peccatum nisi exeat in actū. vt patet p Josephū. xiij. libro Antiquitatum. Et q̄ arguit contra eos. Exo. xx. vbi dicit. Non cōcupiscas vxorē proximi tui. Rñdent q ibi nō phibet concupiscentia interior. sed manifesta exterior id est. signa cōcupiscentie nō facias vt amplexus. et oscula. Sed hoc est falsum. quia actus exterior nō habet maliciā vel bonitatē nisi inq̄ntum procedit ab actu interiori. quia peccatū nō est nisi volūtariū. Potest tm̄ intelligi sic ꝑe. q lex vetus prohibz manū nō animū seu ꝓcupiscentiā interiorē. videlicet in vicio mechie et auaricie tm̄. Et adhuc licet prohibeat talē ꝓcupiscentiam. nō tm̄ trāsgressoribz infligebat penā aliquā. Et ideo in talibz inuenit imperfectio Lex aūt euangelica. phibet generaliter cōcupiscentiā malā. et ꝓcupiscentibz indicit penā infligendā. Unde hic dicitur. Audistis quia dictū est antiquis. Nō occides. Qui aūt occiderit. reus erit iudicio. Ego autez dico vobis. quia omnis qui irascit frī suo: reus erit iudicio. Et eodem modo in alijs preceptis. Ex quo patz q ista lex noua nō solum ordinat actus exteriores. sed etiam interiores. Tertio excellit lex noua omnez aliā. quia pfectius ordinat homines ad felicitatē. Nam lex humana in hoc est defectiua. q̄a ordinat homines solū ad felicitatem politicam et terrenā. que est tranquill⁹ status et pacificus ciuitatis in ista vita. Nō aūt ordinat immortale. Et iō necessaria est lex diuina que hoc facit. Ueruntamen lex mosaica in hoc defectiua est. quia beatitudo non habetur supnaturalis nisi ꝑ gratiam. Romanoꝝ vj. Gratia dei vita eterna. Hanc gr̄am lex mosayca nō dabat. sed tamen ad eam disponebat. Propter hoc dicitur Hebreoꝝ. vij. Q̄ neminē ad pfectus adduxit. sed hanc a xp̄o dandā expectabat per quam gratia et veritas facta est. Johannis ꝑmo. Quarto excellit in hoc omnes leges. quia lucidius et planius veritatē ostendit. in quo deficit humana lex que obscure et prolixe posita est. cū tm̄ in multiplicatiōe populi plures sunt rudes et grossi cū stabiles. Similiter lex mosayca. q̄a in velaminibus et figuris tradit veritatē de agibilibus et credēdis. In cuius figura Moyses velata facie loquebat ad populuꝫ. Exodi xxxiij. Propter quod aplus. j. Coꝝ. x. ca. Omnia in figura contigebant illis. Sed lex euāgelica in hoc est perfecta. quia oīa que in veteri testamēto erant sub figuris velata in ipsa sunt per euidentiam facti manifestata. In cuius signum in passione dominī quando misteria noue legis fuerunt impleta velum templi scissum est in duo media. Luce. xxiij. cap. Propter quod saluator Johannis. xv. cap. dic. Uenit hora cū iam nō in prouerbijs loquar vobis. sed palam de patre meo annunciabo vobis.

B

Dixi secūdo q subiungitur iudaice iusticie defectio. cum dicit. plus cū scribarū et phariseoꝝ. Est autem quadruplex genus iusticie. Prima est deficiens. secunda sufficiēs. tertia abundans. et quarta supererogans. Prima scilicet deficiens fuit scribarum et phariseorum. quia fuit in ostentatione operis sine rectitudine intentionis. Omnia enim faciebant vt viderentur ab hominibus. Matthei. xxiij. capitulo. Secunda fuit imūdicia exteriori sine interiori. Mat. xxiij. Ue vobis qui mundatis quod foris est calicis et parabsidis. intus aūt pleni estis rapina. Tertia fuit in iudicio alieno. relicto proprio. Matthei. vij. Quid vides festucam in oculo fratris tui. trabem autē in oculo tuo nō cōsideras. Romanoꝝ. ij. In quo aliū iudicas teipm̄ cōdemnas. Quarta fuit in affectu. et non in effectu. Quia habebant dei cognitionē. et nō amorem. Luce. xj. ca. Ue vobis qui tulistis clauem sci-

Non sic autē de iudicialibus. Unde dicit Audistis quia dictum est. Oculm pro oculo. dentem pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo. scilicet pene. Sed si quis percusserit te ad dexteram maxillam prebe et aliā. id est. paratus sis ad ampliora patiēter sustinenda. Et in hoc est consūmatio euāgelij. Audistis quia dictū est antiquis. Leuitici. xix. Diliges proximū tuū et odio habebis inimicū tuū. Istō vltrimū non est scriptum in legē sed est traditio scribarum. Ego autem dico vobis. Diligite inimicos vestros. Tum propter deū. quia omnia dilecti diligenda sunt. non tm filij sed etiam canes. non tm agri sed etiaz segetes et spine et sepes. Tum propter se. quia filij dei sunt. licet insani. quia fratres tui. licet infirmi. Ideo magis indigēt diligi. tuz propter nos. O si deus faber et ipi lima sine mallei. Unde illi remouēt rubiginem t soluunt debita peccatorum. Bene facite bis qui oderunt vos. Tum propter naturē conformitatez. quia homines sūt. Ysaie lvij. Carnem tuam ne despexeris. Tuz pter vtilitatem propriam. Chrisostomus. Si bene feceris inimico tuo amplius fecisti propter diuinam imitationē. Hieron. Noli negare qđ ōs nlli negat. et orate pro persequentibus vos. scilicet propter manifestam iniuriam. Et calumniantibus vos pter apparentem iusticiā. sed tamē occulte fraudulentiā. vel pro persequntiby facto. calumniantiby verbo. Uel psequētibus i plona calumniantibus in rebus vel fama falsē criminantiby. Actuū. vij. Ne statuas illis hoc peccatū. vt sitis filij patris vestri qui i celis est. scz p imitationē nobilitatis paterne. Qui solē suū facit oriri sup bonos t malos. et pluit super iustos et iniustos.

B Secūdo de modo operandi predictam iusticiā est videndū. Est autē modus operandi christianā iusticiā multiplex. Prio vt qcquid facit christian⁹ faciat simpliciter in operando. id est intentiōe debita. nō ratione vane glorie. sed ratione salutis pprie t honoris dei. Matth. vj. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominiby vt videamini ab eis. id est pter glorią t fauorem mundi. non pter laudem dei. nō pter edificationem primi. Unde cuz facis elemosynā noli tuba canere sicut ypocrite faciunt qđ mercedē suā hic recepērt. Secūdo vt quicquid facit christian⁹ faciat prudenter in discernēdo. Matth. x. Estote ergo prudētes sic serpētes. Et Mar. vij. Attendite a falsis pphetis. Et quia innumerabiles sunt circūstantie ad hoc vt aliqd fiat iuste. Ideo pps reducit oēs ad vnum modum. scilicet ad debitā intentionē dicens. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominiby vt videamini ab eis. id est pter gloriaz et fauorē mūdi. nō pter laudē dei. nec propter edificationē primi. Gal. j. Si adhuc hominiby placerē: seruus pi nō essem Un seqtur. Alioquin mercedem nō habebitis apud patrē vestrū q̄ in celis est. cui⁹ amore nō fecistis. Cum ergo facis elemosynā noli tuba canere ante te. id est. innotescere. ne glorieris in laude tua t forte tuba canebāt cōuocādo plum vt oēs cōuenirent quasi ad spectaculū qñ elemosynā dabāt. Sic ypocrite faciūt. Augustin⁹. Ypocrita est q̄ simulat illud quod nō est. repntator alicuius psone. Et ōz ab ypos quod est subz crisis aurū. quasi latens sub auro. Chrisosto. Nō est deo ingrata elemosyna que videt. sed que ideo fit vt videat. quia tales principaliter intendūt honorē vanū et trāsitorium. ideo amittunt verum t eternum. Et q̄ bus omnibus patet perfectio iusticie legis christiane. que excellit antiquā. imo quācūq̄ aliā legē siue humanā siue diuinaz. Sic enim dicit Lyra in prologo super Matth. Legis est proprium vicia extirpare. mores aut actus hominum ordiare. inducere ad felicitatem. et plane et lucide tradere veritatem. Hoc autem facit lex christi melius q̄ quecunq̄ alia lex. Ideo eius iusticia est perfectissima. Nam primo vicia perfectissime extirpauit. quia omnia mala prohibuit et nulla permisit. Unde in hoc leges humane sunt defectuose. quia permittunt minora mala ne veniant maiora. Sicut permittuntur meretrices in ciuitate ne veniant adulteria. Ut dicit beatus Augustin⁹ de ordine. Ueruntamen ista mala que bono modo punire non potest: relinquit diuino iudicio punienda. Ut dicit beat⁹ augustinus in libro de libero arbitrio. Talis fuit lex mosayca que permisit dare libellum repudij ne vxores interficerentur. Deuteronomi. xxiiij. capitu. et tradere ad vsuras extraneis ne frēs pros grauarēt Deutero. xxiij. ca. Que omnia data fuerunt populo

Dixi tertio q̄ in verbis premissis tangit pene formidabilis comminatio. cum dr. Non intrabitis in regnū celorum Circa quod sciendū ſm Dyonisium. c. iiij de celesti hierarchia. Noua lex est media inter veterem et celestē. quod patet. quia in celo dabunt aperte bona eterna. In veteri aūt solum promittebant occulte. ad Hebreos x. Umbram habens lex futurorū bonorum. Ideo necesse fuit ponere vitam gr̄e in qua lex promittit celestia aperte. Sicut ergo lex vetus promittebat suis obseruatoribus tēporalia manifeste. vt pt̄z Deute. vij. vbi dicit. Custodi ergo precepta et cerimonias atq̄z iudicia que ego precipio tibi. Et seq̄t Benedicet deus fructui ventris tui. et fructui terre tue et frumento tuo atq̄z vindemie oleo et armentis gregibus ouium tuarū super terram. Ubi apparet benedictio tēporalis in bonis terre. Sic ecōuerso trāsgressoribus preceptorum eadem lex maledictionem temporalem predicebat. Sicut patet Deuteronomij. xxviij. vbi dicitur Q̄si nolueris audire vocem domini dei tui. vt custodias omnia mandata eius. maledict⁹ eris in ciuitate. et in agro. et maledictū horreum tuum. et maledicte reliquie tue. maledictus fructus ventris tui. et fructus terre tue. et sic de alijs. que omnia sonāt penā temporalem. Quia vero lex noua promittit suis operarijs vitam eternam pro mercede. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi. serua mandata dei. Igitur econuerso suis transgressoribus comminatur repulsaz ab eadem. vt patet hic. Non intrabitis in regnum celorum. Ex quibus patet q̄ sīc iusticie legis christi obseruationis est maximus fructus. sic et transgressionis est maximū damnum. Sed quia deo ꝓpicio intēdimus euitare damnum et consequi fructū Ideo breuiter vidēdum est de eius fructu Est autem eius fructus tam in vita p̄senti q̄z in vita futura. Nam ipsa iusticia ē munimentum preliantis. instrumentum iudicantis. et ornamentum triumphantis. De primo q̄ iusticia est munimentum preliantis. Comparatur enim lorice. Juxta illud Ephe. quito ca. State induti lorica. Est em̄ lorica genus armoz defensiuoruz et inuasiuorum. et disponit hominem ad sustinendum inuasiones aliorum. sine lesiōe vulnerum. Isto modo iusticia munit hominē inter p̄secutiones. ita vt nihil ei noceant si iusticiam habeat. Mathei. v. Beati qui p̄secutionem patiuntur propter iusticiā. Et ꝑma Petri tertio. Et quis est qui vob noceat si boni emulatores fueritis. Ista lorica debet indui homo vt omne opus suum iusticia reguletur. Justiciam hic intellige virtutem generalem ad omne op⁹ bonum. ſm Chrysostomum. Unde sicut lorice arma valent ad caput. brachia. manus et corpus. ita iusticia ad omnes virtutes. Unde de viro iusto dicitur. Indutus iusticia vt lorica. et galea salutis in capite ei⁹ Isaye quinquagesimonono. Hinc Gregorius. xix. Moraliuz capitulo. xij. exponēs illud Job. xxix. ca. Indutus sum iusticia et vestiui me sicut indumento. Dicit sic. Ille iusticia sicut vestimento vestitur. qui se vndiq̄z bono opere protegit. et nullam partez actionis sue peccato nudaz relinquit. Secundo iusticia est instrumentum iudicantis. Unde comparatur regule seu mensure. vt linee qua regulatur opus. Sine em̄ iusticia nullus bene iudicat. nec disponit. Lathomus qui cedit et planat lapidem. duo semper facit in prompto. scilicet regulam et martellum. Cum martello percutit. et cum regula dirigit et examinat planiciem. Ita bonus iudex vel prelatus duo debet habere in manibus. Malleum ad corrigendū delicta. et regulam legis et iusticie. ne fiat excessus in vindicta. Isaye viceſimooctauo cap. Ponam iudicium in pondere. et iusticiam in mensura. Unde Augustinus de doctrina christiana. Peruerse plus amas mortem q̄z viuere. amas tunicam tuam q̄z bona est. villam quia bona est. filium tuuz quia bonus est. domū tuā quia bōa est. bonam vis habere mortem. et tamen nō vis habere bonam vitam. Plus amas mortez tuam q̄z vitam. Male mori times. et male viuere non times. Corrige male viuere. time male viuere. z noli timere. quia nō potest male mori qui bene viuerit. Hec Augustinus. Ecce quantum valet iusta vita. Tertio iusticia est ornamentū triumphantis. Unde comparatur corone in ludz agoniarum. Sicut in palestra vel cursu brauium proponitur in fine stadij. et illud est p̄mium certantis. Sicut tangit apostolus j. Corinth. ix. Stadiuz in quo certamus

et dicuntur ſre
folio A ſequenti

entie. id est. cognitionis diuine. et nõ intro istis. scz ꝑ amorẽ. Quinta fuit in doctrĩa q̃ erat eis in ore nõ in opere Math. xxiij. ca. Super cathedram Moysi sederunt scribe ⁊ pharisei. omnia quecunqꝫ vobis dixerint facite. sed eorum opera nolite facere. ⁊ sequitur. Dicunt enim et non faciunt.. Et Mathei. xv. c. Populus hic labijs me honorat. cor aũt eoꝝ lõge est a me. Sexta fuit in suꝑstitione traditionũ. ⁊ transgressiõe mandatoꝝ. Matthei. xv. Quare vos trãsgredimini mandata dei ꝓpter traditionez vestrã. Septima fuit i discursu sine fructu Matth. xxiij. Ue vobis scribe q̃ circuitis mare et aridam vt faciatis vnum proselitũ et cum feceritis facitis eum filium gehẽne duplo maiorem q̃ꝫ vos. attrahebant enim gentiles ad ritum ꝓprium Et cum attracti fuerant ꝓpter eorum mala exempla que viderunt. iterum ad gentilitatem reuertebãtur. ⁊ ita preuaricabant legem. et sic grauius peccabant q̃ꝫ prius. ꝟm Hieronymum Istis autem sunt similes aliqui claustrales qui libenter attrahunt paruulos ad religionem. qui postea malis eorũ exemplis scãdalizati. fiunt magni neq̃ꝫ. Contra q̃s dic̃ Hieronimus. Non eo studio seruam⁹ que sita quo querimus. Octaua fuit iusticia eorum in alligando et non portando. Matthei. xxiij. Alligant enim alijs onera g̃uia et importabilia. Soli autem ea digito mouere nolunt. Contra prelatos et predicatores ac confessores multa de abstinẽtia et continentia ⁊ sic de alijs virtutibus predicantes. soli autem voluptuose ⁊ incontinẽter viuentes. Nona fuit iusticia eorum i ꝑsumptione cordis. Sicut patet de illo misero phariseo qui iactitãdo se de bonis presumptuose dicebat. Ieiuno bis in sabbato Luce decimooctauo capitulo. Decima fuit iusticia eorum in exercitatione corporis et non pietatis. quia multa patiebant̃. sed nõ ex pietate. id est. nõ bõa intentõe. Matthei. ix. Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus. discipuli aũt tui non ieiunant. Per hec ergo decem vana ⁊ suꝑstitiosa ipsorum opera transgrediebantur dei mandata. Et iõ iusticia eorum erat imperfecta. ⁊ per consequens defectuosa. Secunda iusticia ẽ sufficiens. et est impletio mandatorum decalogi in charitate non ficta. quantum ad actus exteriores. sicut fuit in veteri lege. Patribus sufficiebat decalogus impletus ex caritate per actus exteriores. per quod sufficienter euadebant penam damnationis inferni perpetui. licet quo ad ingressuꝫ regni non erat sufficiens ex se. quia ianua nondum fuit aperta. Similiter gratia dei cum innocentia vite est sufficiens iusticia. Tertia iusticia est superhabundans. Que habet fieri pluribus modis. Primo vt fiat ex charitate. vt iam dictum est. ⁊ sic ad eaꝫ omnes tenentur. ꝟm Chrysostomuꝫ. Secundo. vt impleatur non solum actu exteriori. sed etiam interiori. et vt cohibeat̃ nõ solum manus. sed etiam animus. Sic ad eam omnes tenẽtur scd̃m Augustinũ. Tertio vt non solum impleatur corporalit̃. sed etiam spiritualiter intellecta. Unde nõ solum debet christianus non adorare deum alienum faciendo ydolum. et offerendo ei. vel flectendo coram eo. sed etiam non debet amore indebito adherere creature cuicunqꝫ. vt in ea finaliter sistat. quia hoc est ydolatria spiritualis. Unde non soluꝫ nõ debet assumere nomen dei inuanum. sꝫ etiam nec dicere verbum ociosum debet. Itẽ non solum non debet laborare in die solenni corporaliter. sed etiam abstinere ab omni inquietudine mentis. que contemplationem eius turbare posset. Item non soluꝫ debet honorare parentes corporales. sꝫ etiam spirituales. Item non solum non debꝫ occidere. sꝫ nec irasci. nec maledicere. nec cõtumeliam inferre. Item non solum nõ debet mechari. sed nec concupiscere vxorem proximi. Item non solum non debet furari res proximi. sed nec concupiscere. Item non solum falsum testimonium non dicere sed nec verum subticere nec celare. Quarta iusticia est supererogans. sicut diligere inimicos. orare pro eis. Et hec est ꝑfectorum vt dicit glosa Luce sexto capitulo. super illud. Diligite inimicos vestros. licꝫ in certo casu. etiam sit preceptum omnibus: scilicet vt nullis noceamus nec optemus malum per se. nec eis benefaciam⁹ quo ad bona spiritualia. et in articulo necessitatis bona temporalia ministremus etiaꝫ inimicis. alias preter istos casus non est ꝑceptũ sed consilium. et hoc est de inimicis persone. quia de inimicis ecclesie nec est ꝑceptũ nec consilium ecclesie. Et tantum de secũdo.

ꝛ īmutauit vt amara fierēt que male dul/cia prius erant. Quarta ꝙ me penitentez misericorditer suscepisti. vt in numero eo rum inuenirer. De quoꝝ .Psal. dicit. Be/ati quoꝝ remisse sunt iniq̄tates ꝛ quoꝝ tē Quinta ꝙ quā mihi ꝓtinendi deinceps ꝛ emendatius viuendi prestitisti virtutē. ne recidiuū paterer. ꝛ esset nouissimus error peior priore. Postꝫ autē in istis quinq̄ miserationibus a malis liberabis. in duo bus alijs bona largiris. De due sunt gra tia ꝓmerendi. qua videlicet donans mu/nus bone ꝓuersationis indulgeſ. Et spes obtinēdi quā donas homini indigno pec catori de tua toties experto bonitate. vſ q̄ ad celestia speranda presumere. Dec Bernhardus. De sunt igitur miseratio/nes quibus christus miserek vti pater fi/lioꝝ. Et hoc nō vni tm̄ aut duobꝫ. sed sup totam turbam peccatoꝝ famelicam esuri entem ꝛ sitientem ipsius misericordiam. Et tantū de secundo. L

Dixi tertio Q̄ in verbis p̄mis sis describitur hu/mane nature defectio ad misericordiā im plorandā inclinans faciliter. Cum dicit. Quia iam triduo sustinent me. nec habēt quod manducent. Circa quod sciendum ꝙ nihil sic deum inclinat ad misericordiā sicut ꝓseuerantia ꝛ sustinentia in tribula/tionibus. Nam taliter ꝓseuerantibꝫ cele/rius ꝛ ꝓmptius deus misereturꝫ alijs. ꝛ eos adiuuat ꝛ pregit specialius. Unde psalmo. xxxij. dicit .Psal. Anima mea su/stinet dñm. scz vel p̄mia differentē. vel fla gellantē. vel sustinet flagella ꝓpter deum. scm Innocē. Et sequitur. quia adiutoꝝ et protectoꝝ noster est. .Psal. Cum ipso sum in tribulatione. Et iterū. Adiutoꝝ in tribu/latione. Sunt autem sustinenda tria p̄/cipua si volumus a dño adiuuari ꝛ satia ri pane celestis consolationis. scz onera p̄ ceptoꝝ diuinoꝝ. flagella dñi: ꝛ molestias illatas ab inimicis. De p̄mo scz de onere p̄ceptoꝝ dei dicit Gregorius. Qui ad ce/lestem patriam venire desiderant manda toꝝ onera libenter portent. Ad hec portā da ꝛ sustinenda hortak nos dñs Math. xj. dicens. Tollite iugum meum sup vos tē. Et sequitur. Jugū em̄ meū suaue ē: ꝛ onus meū leue. De flagellis diuinis dicit ibidem. Tanto ferramentū libentius tol/lerat quanto putriduz videt quod secat. Unde .Psalmista dicit de se. Quoniam ego in flagella paratus sum. Quod expo nit Innocen. id est bene merui flagellari. .Prouerbioꝝ. xix. Parata sunt derisoribꝫ iudicia. ꝛ malleꝰ penitentes stultoꝝ co/poribꝫ. Ecce grauia flagella. Ad ista fla/gella debet homo esse paratus ꝓpter mul tas causas scm Innocen. Primo propter magnitudinem p̄mij. Augꝰ. Labor te ter ret vide mercedem. ꝛ. Corinth. ix. Illi q̄/dem corruptibilem coronaz accipiūt. nos aūt incorruptā. ij. Corinth. iij. Id em̄ qō in p̄senti est momentaneū ꝛ leue tribula/tionis nostre supra modū in sublimitate eternū glorie pōdus operak in nobis. Ad Romanos. viij. Non sunt condigne pas/siones huius tēporis ad futurā gloriam. Secūdo quia ꝙ illa scit se eternam penā euadere. Unde Grego. Sancti tempora lem penam lucrum putant: quia ꝙ hanc euadere eternam penā nō ignorant. Aba cuc. iij. Ingrediatur putredo in ossibus meis. ꝛ subter me scateat. vt requiescam in die tribulationis. Tertio quia videt se meruisse illa. Unde Michee vltimo. Irā dñi portabo quia peccaui ei. Hie. x. Dec infirmitas mea portabo illaz. Quarto ne cesse est vt paciak illa. quia aut homo pu nit in p̄nti. aut deus puniet in futuro vel etiam in p̄senti. Unde debet facere de ne cessitate virtutē. Hiere. xlix. Ecce q̄bꝫ nō erat iudicium vt biberent calicem biben/tes biberūt. ꝛ tu quasi innocens relinque ris. Quinto quia per hec discipulus chri sti esse ꝓbaris. Un̄ Math. xvj. Qui vult venire post me abneget semetip̄m ꝛ tollat crucē suā ꝛ sequat me. Unde Bern̄. To/tus debz eē in disciplinis discipulus chri sti vt humiliek ad timorem. erudiatur ad sciētiā. exerceak ad penitētiā. coronek ad gloriam. Sexto quia quāto hō ꝓnior est ad sustinendū flagella. tanto deus est p/nior ad miserandū ei. ij. Regum vltimo. Ego sum q̄ peccaui. ego inique egi. Ver tatur obsecro manus tua cōtra me. ꝛ tūc quādo dixit hoc dñs misertus est ei ꝛ ipi us ꝓp̄li. scz dauid. Septimo quia sunt si gna ad bñdam eternā beatitudinē. Heb. xij. Flagellat omnē filium quem recipit.

Dixi secundo B Ex in verbis
p̄missis tangit̄ saluatoris nostri cōpassio
ad miserandū vtiliter. cū dicitur. Misere
or sup̄ turbā ꝛc̄. Competit quippe misere
ri christo ex assumpta hūanitate s̄m Gor
rā. Unde glosa dicit. Hic compatitur vt
homo. pascit vt deus. Et hec est nature
diuine proprietas quia suū ꝓpriū est mise
reri semp̄ ꝛ parcere. Non solū autē mise-
retur huic aut illi p̄ticulariter: sed omni-
bus: bonis ꝛ malis: electis ꝛ reprobis ge
neraliter. Juxta illud Psal. xxxv. Hoīes
ꝛ iumenta saluabis dñe quēadmodū mul̄
tiplicasti misericordiā tuā deus. Ubi di-
cit Innocen. quart⁹. Homines. i. electos
ratione vtentes. ꝛ iumenta. id ē reprobos
irrationabiliter viuentes saluabis domi-
ne tēporali salute ꝛ corporali. De qua sa-
lute dicitur. iiij. Regū. vj. Salua me do-
mine mi rex. Qui ait. Non te saluet dñs.
Et hoc. quēadmodū multiplicasti. id est
multiplicē ostendisti misericordiā tuam
deus. Homines aūt dicunt̄ electi Juxta
illud Ezechielis. xxxiiij. Vos autem gre
ges mei ꝛ greges pascue mee estis homi-
nes. Et iumenta dicunt̄ peccatores Jobe
lis. j. Computruerūt iumenta in stercore
suo. Vel ad litterā. Homines ꝛ iumenta
quia nō solū hominibus dat escam deus
sed etiam brutis animalib⁹. Psalmista.
Qui dat iumentis escam ipsoꝝ. Matth.
vj. Repsicite volatilia celi. quō nō serunt
neq̄ metunt: neq̄ congregant in horrea.
ꝛ tamen pater vester celestis pascit ea.
Quēadmodū multiplicasti misericordiā
tuam deus. Vere ab initio mundi magis
ꝛ magis multiplicatur misericordia dei.
Noe enim p̄misit deus vt saluaret̄ a dilu
uio. postmodū Abrahe p̄misit semen tan
dem nobis dedit filium suum. ꝛ cū eo om
nia. Juxta illud Romanoꝝ. viij. Qui eti
am ꝓprio filio suo nō pepercit: sed pro no
bis omnibus tradidit illum. Quō nō eti-
am cum illo om̄ia nobis donauit. Homi
nes ergo ꝛ iumenta saluat deus p̄ miseri-
cordiam. quia bonos ꝛ malos pascit in p̄
senti: que est magna misericordia. Unde
licz s̄m Innocentiū. Ex iusto dei iudicio
tamen occulto: malis hominib⁹ nō dat de
us bona gratuita. tamen de sua misericor
dia dat eis bona tēporalia. Ad qd̄ signi-
ficandum christus voluit hic pascere nō
tm̄ electos apostolos: sed etiam turbā in
qua sunt mali p̄mixti bonis. Sunt autē
octo effectus in quib⁹ apparet diuina mi-
sericordia om̄ib⁹ generaliter exhibita. dū
mō nō ponāt obicem. Primus est tā no-
bilis ꝛ excelsa plasmatio. De qua Gen. j.
Faciamus hoīem ad imagine ꝛ similitu-
dinem nostram. Secūdus creaturarum
oīm vniuersalis subiectio. Psal. Omnia
subiecisti sub pedibus eius. Tertius post
peccatū longanimis expectatio. Sapie.
xj. Misereris omniū dissimulās peccata
hoīm ꝓpter penitentiā. Quartus lapsi fre
quens ꝛ pia reuocatio Esaie. xxx. Aures
tue audiant verbū post terguz monentis
Canticoꝝ. vj. Reuertere reuertere suna-
mitis. Quintus redeuntis libens ꝛ beni-
gna susceptio. Luce. xv. Cum aūt adhuc
longe esset vidit illum pater suus ꝛ mise-
ricordia motus est. Sextus post redituz
clemens ꝛ paterna correctio. Psal. Visi-
tabo in virga iniquitates eoꝝ. misericor-
diā aūt meā nō dispergam ab eo. Septi
mus captiui seu perditi copiosa redeptio
j. Corinth. vj. Empti estis p̄cio magno.
j. Pet. j. Non corruptibilibus auro ꝛ ar
gento empti estis. Psal. Visitabo in vir
ga iniquitates eorum. vt supra. Copiosa
apud eū redemptio. Octauus in fine sup̄
abundans remuneratio. Math. xxv. Eu
ge serue bone ꝛ fidelis. Ultra istos autez
adhuc septem effectus ostendit peccatori
bus s̄m Bernardū super Cantica sermo
ne. lxxxviij. dicens. Septem in me video
misericordias dñi quas ꝛ vos ipsi facile
inuenietis in vobis. Prima est q̄ a mul-
tis peccatis adhuc in seculo positū custo
diuit. Nam in multa cecidi. ꝛ in alia po-
tuerā cecidisse peccata. nisi om̄ipotentis
pietas seruasset. Fateor ꝛ fatebor nisi q̄a
dñs adiuuisset me paulominus cecidissz
in om̄e peccatū anima mea. Secūda mi
seratio que nō potest explicari sermone q̄z
benigna q̄z libera q̄z gratuita. Ego pecca
bam ꝛ tu dissimulabas: non continebam
me a sceleribus. ꝛ tu abstinebas a verbe-
ribus p̄longabam ego dñe multo tempo
re iniquitatē meā. ꝛ tu dñe pietatem tuaz
nō abstulisti. Tertia q̄r visitauit cor meū

Dñica septima post trinitatis. II. Sermo. XCVII.

Accipiens septem panes gratias agens fregit ⁊ dedit discipulis suis vt apponerent turbe. Matth. xv. ⁊ Marci. viij. In pñti vita duo sunt genera famulantiũ ⁊ seruorũ. Quidam em̃ sunt qui receptis victualibus recedũt a dñis ad labores exteriores ad siluas ⁊ nemora. quibus dñs non adest p̃sentialiter. Sed hij sunt freq̃nter in periculo. qꝛ si deficiũt in victualibꝫ famẽ patiunt̃ ⁊ cũ difficultate supportant̃ ꝑ inimicos. Quidam sunt qui ꝯtinue in p̃sentia dñi laborãt. quoꝝ indigentiã dñs releuat ⁊ supplet: ꝓut viderit expedire. Et isti nõ sunt in periculo: quia si oculus dñi impinguat equũ: vt dicit Sapiens. multo magis seruũ. Sic etiaꝫ spiritualiter loquendo de genere humano in quo est duplex familia. Una que a deo elongatur ꝑ laborem perditionis ⁊ vanitatem seculi. Sapientie. v. Lassati sumus in via perditionis. Et hec est in periculo. quia consumptis bonis nature ⁊ fortune finaliter deficit ⁊ famẽ patitur vt canis. ⁊ tunc circuit ciuitatem. Quoꝝ figurã expressit filius ꝓdigus q̃ abiens in regionẽ loginquã consumptis omnibus bonis paternis cupiebat saturari de siliquis porcoꝝ. ⁊ iam fame peribat. Luce. xv. Alia aũt familia est christi: que continue adheret deo: ⁊ est mens iustoꝝ que in tempe quãtũcũq; malo nõ est sollicita de refectione sua. Unde Psal. psalmo. xxxvj. De talibꝫ dicit. Non ꝯfundent̃ in tẽpore malo: ⁊ in diebus famis saturabunt̃. Hoc em̃ ꝓmittit eis saluator dicens. Nolite solliciti esse dicẽtes quid manducemus ⁊c̃. Scit em̃ pater vr̃. celestis qꝛ his om̃ibꝫ indigetis. Uñ Job iiij. dicit̃. Recordare obsecro q̃s vnq̃ innocens perijt. aut quãdo recti deleti sunt q. d. nunq̃. Et psalmo. xxxvj. Nunq̃ vidi iustũ derelictũ: nec semen eius querẽs panem. Propter quod Psal. dicit. Mihi aũt adherere deo bonũ est. ponere in dño deo spem meam. Et certe bonũ quia dñs ꝓuidet de talibꝫ. Juxta illud Petri. Oẽm sollicitudinem vestram ꝓijcientes in euꝫ quia ipsi cura est de vobis. Istud bene et expresse figuratũ est in hodierno euangelio. Ubi cuꝫ turbe defecissent in ꝓprijs victualibꝫ in solitudine. quia tamen christo adherebant ⁊ sub eius cura tũc erant. ipe videns eoꝝ defectum. accipiens septẽ panes gratias agens fregit ⁊ dedit discipulis suis vt apponerent turbe: que fuerunt verba in p̃ncipio ꝓposita. In quibus verbis tria tangunt̃. Primo nanq̃ describit̃ materia refectionis ꝑ quã christus turbã satiauit. quia accipiens septẽ panes. Secundo describitur gratiarũ actionis doctrina ꝑ quã christus nos informat: quia gratias agens fregit. Tertio subditur excellentia apostolice auctoritatis per quã eos christus designauit: quia dedit discipulis suis vt apponerent turbe. A

Dixi primo Q̃ in verbis premissis p̃mo describitur materia refectionis ꝑ quã christus turbas saturauit. qꝛ accipiens septem panes. Circa quod sciendũ: aliter reficit suos deus. et aliter reficit dyabolus suos. Dñs nanq̃ reficit suos septuplici pane. Primus est naturalis: qui datus ẽ ad sustentationẽ corporis. Genesis. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Bene dicit. In sudore vultus tui. Non em̃ debet comedi panis ex illicitis laboribꝫ. vel potius ex illicito ocio. sicut ip̃m comedũt vsurarij. q̃ nõ in sudore sed in ocio comedũt ⁊ ꝯsumũt oẽm substantiam ꝓximoꝝ. Cõtra quos dicit̃ Math. v. Uolenti mutuare a te nõ auertaris. scꝫ nõ mutuando vel mutuũ differendo vel diminuendo. Deut. xxiij. Fratri tuo absq̃ vsura id qd̃ indiget accõmodabis. Et Luce. vj. Mutuũ dantes ⁊ nihil inde sperantes. Ezech. xviij. Si ad vsuram nõ accõmodauerit ⁊ amplius nõ acceperit vita viuet. Unde Psalmista postq̃ requisiuit dñm. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. audiuit a deo. Qui pecuniã suã nõ dedit ad vsuram. Psal. xiiij. Ubi dicit Innocen. Q̃ vsuram detestat̃ dñs ꝓpter multas causas. Prima est. quia vsura directe opponitur charitati. j. Coꝝ. xiij. Charitas paciens est. benigna est. non querit q̃ sua sunt Josue. j. Oẽm locum quẽcũq; calcauerit vestigiũ pedis vr̃i vobis tradã. Per pedẽ

Ubi dicit Aug. Si es exceptus a nūero flagellor: exceptus es a numero filiorū. Hec Innocē. Tertio debet homo ſuſtinere moleſtias illatas ab inimicis. De quo dicit ſaluator Luce. xxj. In patientia veſtra poſſidebitis aias veſtras. Ubi dicit Greg. Per patientiā animas noſtras poſſidemus: quia dum nobiſipis dñari diſcimus. hoc ipm incipimus poſſidere quod ſumus. Mathei. v. Beati mites qm ipſi poſſidebūt terrā. Jaco. v. Exemplū accipite fratres mei exitus mali ⁊ longanimitatis ⁊ pacientie pphetas. qui locuti ſunt in noīe dñi. Suſtinere autem debet tam in pſperis q̄s in aduerſis. Unā Eſa. xxvj. Anima mea deſiderauit te nocte. ſed et ſpiritu meo in p̄cordijs meis de mane vigilabo ad te. Debet ergo anima ſuſtinere dñm ſicut domus habitatorē ſuū. aut ſicut ſponſa ſponſum. aut ſicut familia dominū. Luce. xij. Uos ſimiles hominibus expectantib⁹ dñm ſuū. Et Mathei. xxv. Horam autem faciente ſponſo. ℣

Sunt aūt mali homines ⁊ inimici vtiles bonis pter plura. Primo quia ſunt virga ⁊ baculus quib⁹ corrigunt a dño: quando delinquūt. Unde Eſa. x. Ue aſſur. ỹga furoris mei ⁊ baculus meus ipe eſt. Secūdo. quia ſunt malleus ⁊ inſtrumētū quo dñs eos fabricat in vaſa glorie Unde Hieremie. l. Quomodo fractus ē malleus vniuerſe terre. Tertio. quia ſunt ſtimuli quib⁹ dñs ſtimulat bonos Hiere. xlvj. Uitula elegans atq; formoſa Egyptus. ſtimulator ab aquilone veniet ei. Gregorius. Mala que nos hic pmūt ad deū ire compellunt. Exo. xij. Urgebātq; Egyptij populū iſrael de terra ſua exire. Quarto. quia ſunt pbatorū quo dñs probat iuſtos. qui ſunt recipiēdi ab eo in patriam. ⁊ qui nō. Eccī. ij. In igne pbatur aurum ⁊ argentū. homines vero receptibiles in camino tribulationis. Dñs em̄ facit ſicut ille qui emit vaſa figuli percutit vt videat ſi eſt ibi aliqua fractura latens. ⁊ cum groſſum ſonū reddit dimittit illud. Sic dñs eos qui groſſe reſpondent p impatientiam nō approbat Gregorius. Qualis quiſq; apud ſe lateat. contumelia illata pbat. Non ſolū aūt chriſtus ad miam inclinat iſtarū turbaz patiens toleratio. ⁊ ſuſtinentia tridui. ſed etiā defectus victualiū. Unde additur quaſi ſecūda cauſa miſerationis. Nec habent qō manducent. Permiſit chriſtus vt turbe conſumerent que habebant ⁊ deficerent in victualibus. vt oportunius eis miſereret. quod facit ⁊ hodie cū dñs exponit iuſtos tribulationib⁹. ⁊ ſubtrahit eis tpalia pter plures rationes ſm Innocentiū ſup Pſal. xlij. Prima eſt ne temporalib⁹ adhereant: ⁊ dñm derelinquant. ſicut corvus non redijt ad Noe in archam. Geñ. viij. Et dicitur q̄ a cadauere alicubi allecti fuit. Gregorius. Qui in p̄ſenti felicitate queſitum inuenit: auctorem qui eam tribuit nō requirit. Secūda eſt vt homo ſe exerceat. Roz. v. Tribulatio patientiā operat. Gregorius. Tribulatio tētationis cui nō conſentitur. nō eſt vorago vicioz. ſed exercitiū virtutum. Tertia ratio eſt vt eū attentius queramus. Pſal. Imple facies coz ignominia ⁊ querēt nomen tuū dñe. Unde p contrariū dicit Eſaie. lvij. Uiam manus tue inuenisti. pterea non rogaſti. Et Genes. xl. Succedētib⁹ pſperis oblit⁹ ē pincerna interptis ſui. Quarta eſt. vt eū ardentius diligamus. Pſal. Dum ſupbit impius incendit paup. Danielis. iij. Non ceſſabant mīſtri regis succendere fornacē. Quinta vt ſciamus bona noſtra non habere a nobis Eſaie. xlv. Accinxi te. ⁊ nō cognouiſti me. Sexta vt exemplo eoz ad patientiam infirmi roborent. Gregorius. Facta p̄cedentiū recolamus ⁊ grauia nō erūt que ſuſtinemuſ. Et Jacob⁹. Exemplum accipite fratres mei exitus mali ⁊ longanimitatis laboris et pacientie pphetas. Et ſequit. ſufferentiaz Job audiſtis. Septima vt mali terreantur. Prouerb. xj. Si iuſtus in terra recipit. q̄nto magis impius ⁊ peccator. Luce xviij. Si in viridi hoc faciūt. q̄d in arido fiet. Taliter ergo ſuſtinentes ⁊ deficiētes in p̄ſenti dñs reficiet ⁊ ſatiabit in futuro. vbi ſatiabit iuſtus cū apparuerit gl'ia dei Tunc em̄ ſm dolor multitudinem in cor de eius conſolationes dei letificabūt aiam ei⁹. tunc videbit ⁊ affluet eternis delicijs Quas nobis pcedat dñs deliciarū: ⁊ de⁹ totius conſolationis. qui viuit ⁊ regnat p ſecula benedictus. Amen.

to plus augeꝫ. Et iō ꝑdicator libenᵗ dꝫ ꝑdicare ꝓbū dei. sciens qꝫ ex freqñti ꝑdicatiōe augeꝫ in eo intellectꝰ sacraꝝ scꝑturarū. Sicut dicit Augˢ. li. j. de doc. xp̄iana c. v. Sic ptꝫ in ꝓmiti euāgelio vbi de septē ꝫ panib⁹ supfuerūt septē sportē fragmētoꝝ. Joh. vj. ōr q⁹ de q̄ꝫ panib⁹ supfuerūt duodecim cophini fragmentoꝝ. Et ꝑ hec duo ꝑm Robertū Wolgoth sup librū Sapie. c. vij. significat duo genera doctriū. scꝫ ꝑdicatoꝝ. Quidā em̄ docent ⁊ predicant simplicib⁹ ⁊ deuotis. Et isti quasi q̄ꝫ panib⁹ reficiunt turbā popularē. De quib⁹ ōr ꝑ ap̄lm. v. Coꝝ. xiij. Volo in ecclesia q̄ꝫ ꝓba loqui sensu meo vt alios instruā. Jsta q̄ꝫ verba sunt q̄ꝫ panes scꝫ q̄d faciendū. quid cauēdū. quid timēdum: quid credendū. q̄d appetēdū. Quid faciendū. qꝫ decem p̄cepta dei. Quid cauendū. qꝫ septē peccata mortalia. Quid timendū. qꝫ inferni supplicia. Quid credēdum. qꝫ duodecim articulos fidei. Quid appetendū. qꝫ gaudia paradisi. Alij autē docent ꝑf̄m subtilius ⁊ ꝑfectius. ⁊ hꝫ significāt ꝑ refectionē septē panū. qꝫ septez est numerus vniuersalis. Et hij sunt subtiles doctores in vniuersis instructi. Et in libro mystico q̄ est scriptus intus ⁊ foris ⁊ signatus septem sigillis. Apoc. v. sufficiēter eruditi. Tertius panis est gr̄a spūalis reficiens affectū. Esa. lv. Quare appenditis argentū vestrū nō in panib⁹. ⁊ labores vestros nō in saturitate. Sed attende qꝫ sicut xp̄s nō reficit turbā nisi esurientem ⁊ panes desiderantē. Jta ⁊ panē gr̄e nō dat hoī nisi esurienti ⁊ optanti. Hoc ē ꝑ affectū volūtatis dispositō. Jsta em̄ est diuine liberalitatis cōsuetudo. vt nō nisi volentib⁹ det gr̄atiaꝫ. Unde dicit Hugo lib. iij. de archa Noe. ca. iij. Ordinatissimū erat de nostra reparatione dispensationis ꝓsiliū. vt q̄ sponte cecidit. nō coactus sed sponte resurgat. Et q̄ ꝑ liberꝫ arbitriū infirmatus est sanitatē nō accipet donec ꝑ liberꝫ arbitriū sanari velit. Hec ille. Quartus panis est penitentie restaurans q̄ cultam deperditū. ps. Quia cinerē tāq̄ panē manducabā. Et itez. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. Jste est panis durus ⁊ ordeaceus Joh. vj. Est puer vnus hic q̄ habet q̄ꝫ panes ordeaceos. Quinq⁹ dicit ꝓpter q̄ꝫ partes penitētie. que sunt ꝓtritio. confessio. satisfactio. vitatio de cetero mali. ⁊ ꝑseuerantia in bono. Et qꝫ ista sūt dura incōsuetis ideo ordeacei dicunt panes. Sicut. iij. Regū. xix. appellat subcinericius. Quintus panis est eucharistie. ꝓfortans ꝑ ꝓcupiscentiā debilitatum. Juxta illud ps̄. Panis coꝝ hois confirmet. Hic est panis q̄ de celo descendit. Si q̄s māducauerit ex hoc pane viuet ineternū. Joh. vj. Non solū aūt isto pane xp̄s reficit hoies viuentes in mūdo: sed etiam defunctoꝝ aīas in purgatorio. Et in hoc est mirabile q⁹ defuncti possunt refici. Figura huius habet Daniel. vltimo. vbi cum Abacuc intricasset panes in alueolo: volens eos deferre messoribus. de p̄cepto dñi iussus fuit vt deferret eosdem Danieli in lacu leonū posito. Jta xp̄us in hoc sacramento q̄ fuit attritus panis. Esa. liij. Attritus est ꝓpter scelera nostra. mittit quotidie aīas in lacu purgatorij existentibus vbi nō est aqua ꝓsolatiōis. ꝓter spem aliq̄ euadendi. Unde canit ecclesia. Libera eas de ore leonis: ⁊ de profundo lacu. Sextus panis est deuotiōis impinguās ⁊ satians in ore. Esa. lviij. Cibabo te hereditate patris. Et Esaie. xxx. Dabit ei dñs panē artū ⁊ aquā breuem. Qō tūc fit q̄ anima deuota post contēplationē oīm bus huius seculi oblectamentis dimissis in vno vero eterno bono delectat Luc. x. Optimā ꝑtem elegit tē. Et ꝑmittit. vnuꝫ est necessariū. Et bene dꝫ artus panis. q̄ q̄nto magis tribulationib⁹ seculi ꝑmit tāto plus spūali gaudio ꝑpinguat. ps̄. In tribulatiōe dilatasti mihi. Septimus panis ē celestis ꝓsolationis satians perfecte appetitū. Psal. Satiabor cuꝫ apparuerit gl̄ia tua. Tunc em̄ panē angeloꝝ manducabit homo habentē oīe delectamentū. Sap. xvj. Luce. xiij. Beatus qui māducat panē in regno deoꝝ. ⁊ nō solū tūc erit deus panis noster in cibū nobis datus. sꝫ etiam nos quodāmodo eius cib⁹ erimus. Quia vt dicit Hugo li. iij. de archa Noe ca. penl̄. Complacebit deo in nobis ⁊ ipe cib⁹ noster erit. qꝫ delectabimur in ipo. facie ad faciez gl̄iam eius ꝓtemplantes. Hec hugo. Jstis ergo septem panib⁹ xp̄s suos reficit in vita p̄senti ne deficiāt in futura.

significat caritas. q̃ facit suũ q̃q̃d calcat Uñ oñia facit cõia charitas. vsura autẽ oĩa appropriat. Scõa causa est: qr vsura est homicidiũ. Eccĩ. xxxiij. Panis egentiũ vita pauper ẽ. q̃ defraudat illũ hõ sanguis est. Tertio qr furtũ. lz curiale. Exo. xx. Non facies furtũ. vbi Aug. Furtũ est attractio rei aliene inuito dño. Quarta cã est. qr vsurarius cõpat inferno. Abacuc. ij Dilatauit q̃si infernus aiam suã: z ipe q̃si mors z nõ implebit. Et sicut in inferno nulla est redemptio. sic in istis. Imo peiores sunt inferno z diabolo. qr q̃ dño descendit ad infernũ. infernus z diabol⁹ reddiderũt ea q̃ iniuste detinebãt. scz aĩas iustoꝝ. Sed vsurarius q̃ visitat eũ dñs p infirmitatẽ vel pdicationẽ vl hmõi. nihil vult reddere. Esa. v. Tenebit pdaz z amplexabit z nõ erit q̃ eruat. Quinta ẽ. quia nũq̃ dormit. sicut diabolus. j. Pet. vltio Uigilate in oronibꝫ qr aduersarius vr diabolus tãq̃ leo rugiẽs circuit querẽs quẽ deuoret Esa. v. Non dormitabit neq̃ dormiet Job. xxx. Et q̃ me comedũt nõ dormiũt. scz vsurarij. dicit paup. Sexta. qa nũq̃ hz treugas cũ dño. lz alia pctã aliq̃n hñt requiẽ. j. Mach. ij. de Antiocho dr q̃ pstituit aduersus eos pliũ in die sabbatorũ. Crudeliores etiã sunt Herode q̃ dñm natiuitatis sue hora nõ est psecutus. Sz ipi ipsa hora natiuitatis sue psequunt eũ Septima ẽ. qr est ꝑria oñi iuri. Est enim ꝑraria iuri diuino Luc. v. Date z dabit vobis. Itẽ ẽ ꝑria iuri vniuersali. de q̃ Augu. Judiciũ diuine ptãtis est q̃ q̃libet creatura cogit seipam dare. Itẽ ꝑria est iuri naturali. de q̃. Math. vij. Oñia quecũq̃ vultis vt faciant vobis homes z vos eadẽ facite illis. Octaua. qr fenus interficit misericordiã. Uñ z feneratoꝝ miaz nõ habebit. Nona rõ est. qr ꝑria nature est. facit em̃ vt granũ nõ semiatũ crescat. z nõ mortificatũ reuiuiscat. vando duos modios frumenti p tribꝫ. vel hmõi. Contra illud Joh. xij. Nisi granũ frumenti cadens rẽ. Decima ẽ. qr feneratores sũt incãtatores. Faciũt em̃ trãsmutationes metalloꝝ sine aliq̃ pcussiõe malleoꝝ. Faciũt em̃ de polonicali moneta bohemicalẽ. bij sunt magi Pharaonis Exo. vij. q̃ virgas puerterũt in colubros. ꝓga em̃ sustentat hõ. ita mutuo sustentant pauꝑes z pupilli. Sz vsurarij cõuertũt illud in serpentẽ vsure. que eos deuorat z interficit. Uñ Crisost. super Math. Silis est pecunia vsuraria morsui aspidis. pcussus ab aspide delectatus inuadit in somnũ. z p suauitatem soporis morit. venenũ latẽs p oĩa mẽbra discurrit Sic q̃ sub vsura accipit suo rpe q̃si bñficiũ sentit. Sed vsura p oẽs ei⁹ facultates discurrit z totũ in debitũ puertit. z sic totã massam corrũpit. Jõ Luc. vj. dr. Mutuũ dãtes z nihil inde sperãtes. Undecima rõ ẽ. qr illas psonas psequũt q̃ deo familiarius sunt ascripte. scz pupillos z viduas Job. xxij. Uiduas dimisisti vacuas z lacertos pupillorꝝ cõminuisti. Duodecia ẽ. qr fenus ꝑriũ est pme quã dñs iniũxit ꝑmo hoi Gen. iij. In sudore vultus tui vescẽris pane tuo. Ipsi aũt feneratores nõ comedũt nisi de sudore alieno. Uñ de eis ꝓphẽt dñs. Deuorãt plebẽ meã sic escã panis. Habac. iij. Qui violent tollitis pelles eoꝝ desup eis. z carnes eoꝝ desup ossibus eoꝝ. q̃ comedũt carnẽ ꝓpli mei. Jsta est refectõ diaboli q̃ tales isto pane reficit vt eos ꝑpetue strangulet z interficiat. ps. Mors depascet eos Job. xx. Panis eius vertet in vtero illius in fel aspidũ. B

Scõs panis ẽ sacre scripture reficiẽs intellectuz. Treñ. iij. Paruuli petierũt panẽ. z nõ erat q̃ frãgeret eis. Nõ est ꝑ negligentes ꝓlatos z rectores prochiales q̃ suis plebibꝫ aut nesciũt aut nolũt pdicare ꝓbũ dei. Sz attẽde qr dicit. nõ erat q̃ frãgeret. Nõ aũt dicit. q̃ daret. Nam z si inueniunt aliq̃ q̃ pdicant: tñ pauci q̃ vtiliter z discrete pdicãt. Duo em̃ sunt genera pdicantiũ. Quidã em̃ pdicãt subtilia z nõ vtilia. z bij apponũt integrũ panẽ puulis q̃ potius iugulant q̃ reficiunt. Alij sũt q̃ pdicant vtilia faciliter z plane. Et bij frangũt panẽ in ptes. iuxta vniuscuiusq̃ oportunitatẽ. Cõtra illos q̃ nõ lucide neq̃ clare sed obscure z implicite pdicãt. dr. Parvuli petierũt panẽ: z nõ erat qui frãgeret eis. Iste panis ꝓbi dñi multũ est necessarius: qr dr Matth. iiij. Non in solo pane viuit hõ: lz in oi ꝓbo q̃d pcedit de ore dei Est aũt mirabile q̃ddã circa istũ panẽ. qr panis materialis cũ distribuit deficit z diminuit. Iste aũt q̃nto plus distribuit tan

Hoc aũt qđ ait Thus deo incendere simi
le esse sacrilegio intellexit ipse si fiat sup-
sticiose. scz cũ estimatione. ꝙ deus in cor-
poralibus odoribus delectetur. Ad quez
sensum dicit ꝓpheta in Ps̃. in ꝑsona dei.
Si esuriero nõ dicã tibi. Et sequit̃. Nun
quid mãducabo carnes thauroꝝ: aut san
guinem hircoꝝ potabo. Et subdit. Imo-
la deo sacrificiũ laudis ⁊ redde altissimo
vota tua. Et tantũ de secũdo. D

Dixi tertio Ex subditur excel-
lentia apl̃ice digni
tatis ⁊ auctoritatis ꝑ quã eos xp̃s digni
ficauit. cũ đr. Quia dedit eis vt appone-
rent turbe. Dicit autẽ Gorra sup Math.
Ex ꝑ hoc significat̃ ꝙ dñs per apl̃os vole
bat cibaria vite distribuere ⁊ etiam solue
re mortuos. vt đr Joh. xj. Soluite euz et
sinite abire. Similiter adducere asinam
ad se Math. xxj. Soluite ⁊ adducite mi
hi. Eoꝝ enĩ ministerio fit adductio ad fi-
dem ⁊ resolutio ad ꝯciliationẽ. ⁊ distribu
tio ad refectionẽ. Hiere. j. Ecce dedi ꝟba
mea in ore tuo. Hec Gorra. Huic concor
dat Beda in omelia dicẽs. Spũalia do-
na scire dedit apostolis deus ⁊ ꝑ eoꝝ mi-
nisteriũ voluit deus eccl̃ie sue necessaria
distribui. Hec ille. Ex quo ptz ꝙ scriptu-
raꝝ intelligẽtia que est cib⁹ anime a solis
apl̃oꝝ successorib⁹ ẽ req̃rẽda. Cuiusmodi
ẽ papa cũ suis ep̃is catholicꝫ. q̃ sunt suc-
cessores apl̃oꝝ. Vñ đr de sacra vnctõe. c.
qꝛ veꝝ. Alij ꝟo simplices sacerdotes sunt
successores septuagĩta duoꝝ discipl̃oꝝ vt
dicit Tho. ij. ij. q. clxxxiij. art. vj. Magi-
ster in q̃rto sen. dis. xxiiij. Inter q̃s om̃es
papa est plenitudo potestatꝫ. vt đr de vsu
pallij. Ad honorẽ. Quotiens ergo fidei q̃
stio ventilat̃. quotiens dubia occurrunt ⁊
ꝓplexa circa fidem credendoꝝ. ad ip̃m est
recurrendũ. xxiiij. q. j. Quotiens. Contra
cui⁹ auctoritatẽ nec Hiero. nec Aug⁹. nec
aliquis doctoꝝ sapientissimus suã sniam
defendit. Non igit̃ ꝑdicanda sũt. nec etiã
a ꝑdicatorib⁹ audienda quecũq; dogma
ta. sed solũ ea que a catholicis doctorib⁹
⁊ sanctis patrib⁹. ⁊ ꝑsertim que ab eccl̃ia
vniuersali ꝑdicant̃ ⁊ approbant̃. vt dicit
Aug⁹. ad Vincentiũ. Et habet̃ in. c. No
li frater. ix. dis. Et in epl̃a ad Fortunatũ
ibidẽ in ca. Neq;. Et latius de h̃. xxiiij. q.
j. ꝑ totũ. Vbi expresse Hiero. scribẽs da-
maso pape. dicit se nolle aliq̃d sentire đ fi
de sũme veritatꝫ. quod foret determinatio
ni sedis apl̃ice aduersum. a q̃ petit emen-
dari tanq̃ ab eo q̃ fidẽ ⁊ sedẽ Petri tenet
Si igit̃ tantus vir quẽ Aug⁹. in epl̃a ad
Cirillũ Johãni baptiste Samueli ⁊ He
lie ꝓphetis adequat scripta ⁊ dicta sua pa
pe subiecit correctioni. qua temeritate. q̃
fatuitate viles heretici Hus ⁊ wicleph.
bohemice ꝑfidie auctores. dicunt nõ esse
obediendũ pape nec eius standũ determi
nationi in his que spectant ad fidẽ. Vnđ
ptz ꝙ eoꝝ sequaces multũ errant. Qui di
misso fonte veritatis. scz sede Romane ec
clesie. querũt sibi cisternas ⁊ riuulos. id ẽ
prauos doctores. vel potius seductores.
cũ quib⁹ ꝑiter damnabunt̃. Dicit em̃ Hu
go in libro de ꝓfectib⁹. iij. cap̃. vlti. Non ẽ
recipiendũ qđ ab ecclesiasticoꝝ doctrina
magistroꝝ ⁊ approbatoꝝ theologoꝝ tra-
ditiõe discordat. nec reuocandũ in dubiũ
quod ab eis vniuersaliter cũ testimonijs
sanctoꝝ patrũ fuerit rationabiliter diffi-
nitum. Quia veritate comperta q̃ coram
se ꝑ supuacuam subtilitatẽ altius ꝑscru-
tando fodere nititur. profunda scriptura
rũ quasi nouiter aliquid inde eructãs qđ
ab alijs nõ est inuentũ vanitatẽ diligens
mendacium querit. Hec ille. Et Bernar
dus in libro de dispensatione ⁊ ꝑcepto di
cit. Ex melius est obedire deo q̃ homini-
bus. ⁊ melius est magistris q̃ discipulis.
⁊ ipsis magistris nostris melius q̃ extra-
neis. Hec Berñ. Notanter autẽ Hugo
dicit vbi supra. Illud esse recipiendum a
doctoribus quod fuerit ab eis vniuersali
ter ꝑ oĩm cõsensum ⁊ approbationẽ ratio
nabiliter diffinitum. Non autẽ quod est
ꝑticulariter ꝑ vnã vniuersitatẽ vel duas.
sed ꝑ totam ecclesiam Romanã approba
tum: illud est tenendũ. Det ergo deus vt
sic panẽ sancte doctrine de manib⁹ succes
soꝝ apostolicoꝝ hic in vita recipiamus.
quatinus post hanc vitã in patria. a dño
nostro iesu christo pane eterne ꝯsolatiõis
refici mereamur. Ad quod nos perducat
pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus. Amen.

Dñica. VIII. post trinitatis. I.
Sermo. XCVIII.

vt semꝑ sufficiant ⁊ affluant. Sed econ-
uerso diabolus reficit suos. imo inficit a-
lijs septem panibꝫ. Quoꝝ ꝑmus est erro-
ris. Prouerb. ix. Panis absconditus sua
uior. In isto pane reficit hereticos. qui oc
culte docent ⁊ docent. Secūdus panis ē
mendacij. Prouerb. xx. Suauis ē hoī pa
nis mendacij. sed implebit os eius calcu-
lo. id est lapide ignito. Isto reficit falsos
ꝓcuratores. Tertius est delectationis car
nalis. Job. xx. Panis eius in vtero illius
vertet in fel aspiduꝫ. Isto pane reficit ho
mines lubricos ⁊ luxuriosos. Quartꝰ pa
nis est adiutoriū ad malū. Josue. ix. Pa
nes calidos sumpsimus. Quintus est hy
pocrisis. Osee. vij. Effraim factus est pa-
nis subcinericius. qui nō reuersat. Luce.
xij. Attendite a fermento phariseoꝝ. qđ ē
hypocrisis. Sextus ē panis rapine ⁊ op-
pressionis pauperꝝ. Eccl'iastici. xxxiiij. Pa
nis egentiū vita eoꝝ. qui defraudat eum
homo sanguinis est. Isto pane cibantur
tyranni. Septimus est panis damnatio
nis infernalis. Psal. Sicut oues in infer
no positi sunt. mors depascet eos. Et tan
tum de ꝑmo. C

Dixi secūdo Ex in verbis ꝑ-
missis describit
doctrina gratiarūactionis ꝑ quā christus
nos informat. cū dicit. Gratias agēs fre-
git. Circa quod sciendū ꝙ ſm Gorrā sup
Matheū In hoc christus nos instruebat
ad reddendū gratiarūactiones deo ꝓ bo
nis nobis collatꝫ. ostendens nos differre
a bestijs vt cognoscentes a quo: aut quid
dat nobis. gratias patri luminum refera
mus. a quo omne datum optimū. ⁊ omne
donū perfectū Jacobi ꝑmo. Hec Gorra.
Duo autem sunt que possunt mouere ho
minē ad agendum gratias deo. ꝓut dicit
Robertus Holgoth super librum Sapi
entie cap. vij. Primū est. cuꝫ cognoscit eū
esse sapientie largitorem. Secūdum cum
recognoscit eum gratiarū oīum continuū
gubernatorē. Ista duo sapiens recogno-
scens dicebat Sap. vij. Mihi aūt ds de
dit dicere ex sententia. id est ex certa scien
tia. ⁊ ꝑsumere digna hoꝝ. id est ꝑ alijs ad
dicendum ⁊ docendū digna hoꝝ. que mi
hi dant. quoniā ipse dux est sapientie ⁊ sa
pientum emendator. In manu em̄ illius
⁊ nos ⁊ sermones nostri ⁊ omnis sapien-
tia ⁊ operū scientia ⁊ sapiens disciplina.
In quibus verbis ponit sapiens sufficiē-
tem causam quare debemus gratias age
re deo. quia in eo ꝓfitetur esse nostrā sub-
sistentiam eloquentiā ⁊ operum efficaciā
Unde. ij. Corinth. iij. Non sumus suffici
entes aliquid cogitare a nobis. quasi ex
nobis. sed sufficiētia nostra ex deo ē. Un-
de sicut om̄ia flumina intrant mare vt ite
rum fluant. Ita omnes gratie quas habe
mus a deo ꝓcedūt ꝑ largitionem. ⁊ ad de
um redire debēt ꝑ gratiarūactionē. Hinc
dicit Bern̄. super Cantica ser. xiij. Origo
fontiū ⁊ fluminū oīm mare est. virtutuꝫ ⁊
scientiaꝝ dn̄s iesus xp̄s. ꝯtinentia carnis
cordis industria. volūtatꝫ rectitudo. casta
consilia. iusta iudicia. sancta desideria ex
illo manant. Si q̄s callet ingenio. si q̄s
nitet eloquio. si q̄s moribꝫ placet. inde sci
entie. inde sapientie sermo. ad locū vnde
exeunt reuertunt flumina gratiarū vt ite-
rū fluant. Quare dicit apl'us. In omnibꝫ
gratias agentes. quicq̄d sapientie. q̄cq̄d
virtutis te habere consideres dei virtuti
⁊ dei sapientie deputa christo. Sic q̄dem
fluens aqua si stare ceperit computrescit
Sic plane si gratiaꝝ cesset decursus vbi
recursus nō fuerit nullo mō auget in in-
grato. sed ⁊ hoc qđ receperit vertit ei in ꝑ
niciē. Hec Bern̄. Unde Hermes trime-
gistus libro suo de natura deoꝝ versus fi
nem narrat. quō post longam discussionē
diuinaꝝ reꝝ ⁊ hūanarū. cū aduespasceret
Trimegistꝰ ⁊ Asclepius ⁊ Stacius ꝑaue
rūt se ad cenā. ꝑus tn̄ volebāt deū adora-
re ſm modū ꝑhoꝝ. Exeūtes igit sole occi
dente ad austrū respexerūt ⁊ p̄ces dixerūt
Sicut em̄ sole oriente ad locū q̄ dicit sub
solanus seu oriens se ꝯuertebant ad oran
dū. Sic sole occidente se ꝯuertebant ad
austrū ſm eoꝝ antiquā supstitionē. Dixit
ḡ Asclepius ad Staciū ꝙ rogarēt Tri-
megistū vt dignaret apponere thura ⁊ pi-
gmēta ad p̄ces eoꝝ. Quē intuēs Trimegi
stus cōmotus ait. ꝙ istud esset sil'e sacrile
gio. scꝫ incendere thus aut aīalia offerre.
cū sibi nihil deessꝫ. qꝛ ipe est om̄ia. ⁊ in eo
sunt om̄ia. sed gratias nos agentes ado-
remus. Hec em̄ sunt sūme incensiōes. cū
gr̄e agunt deo a mortalibꝫ. Hec Hermes

ſuper epl'am ad Gal'. dicit Hereſis gre-
ce dr ab electione. eo q̄ ſibi eam vnuſq̄ſq̄
eligat diſciplinā quā putat eſſe meliorem
Quicūq̄ igit aliter ſcripturam intelligit
q̄ ſp̄ūſſanctus efflagitat a quo ſcriptura
eſt. licz ab eccl'ia nō receſſit tñ hereticꝰ ap-
pellari poteſt. quia de carnis operibus ē
eligens q̄ peiora ſunt. Hec ille. Ubi Hie-
ro. tangit illa duo. ſcz errorē z intellectū.
Cum dicit. Aliter ſcripturaz intelligit q̄
ſp̄ūſſanctus efflagitat. z ptinaciā in volū
tate. Cum dicit. Eligit ſibi diſciplinam
quā meliorē putat. Cōtra iſtos loquitur
Leo papa. xxiij. q. iij. Quid iniquius eſt
q̄ impia ſapere z ſapientioribꝫ doctoribꝫ
non credere. q. d. Nihil damnat in talibꝫ
niſi pertinacia. Unde autem hec prouē-
nit ſubdit dicens. Sed in banc inſipien
tiam cadūt quicūq̄ ad cognoſcendā ve-
ritatē aliquo impediunt obſcuro. non ad
p̄pheticas voces. nō ad apoſtolicas l'as
nec ad euangelicas auctoritates: ſed ad
ſemetipſos recurrūt. z ideo magiſtri erro
ris fiunt. quia diſcipuli veritatis nō fue-
rūt. Hec Leo papa. Ex quibus patet q̄
nihil ad errorē ſic hominē perducit ſicut
confidentia p̄pria ingenij. Unde dicit Cle
mens papa. xxxvij. diſ. Relatū. Diligēter
obſeruandū eſt vt lex dei cū legit non ſm
p̄priam ingenij virtutē vel intelligentiam
legat vel doceat. Sunt em̄ multa verba
in ſcripturis diuinis que poſſunt retrahi
ad eundē ſenſum quē ſibi quiſq̄ ſponte p̄
ſumpſerit: ſed nō oportet. Nō em̄ ſm ſen
ſum extrinſecū z alienū debetis querere
vt quoq̄ ipſum ex ſcripturarum auctori-
tate cōfirmetis: ſed ex ipīs ſcripturis ſen
ſum capere veritatis oportet. Hec ille.
Cui cōcordans Hieronimus ſup Leuit.
dicit. xxxvj. diſ. Si quis. Q̄ illa quiſq̄
debet docere que ipſe a deo didicit nō ex
p̄prio corde vel etiam ex humano ſenſu: ſz
que ſp̄ūſſanctus docet. Hec Hieronim⁹

B Sed quereres quare hereticī ſic
errant in expoſitione ſcripturaz. Reſpon
deo ſm Iſidoz libro. j. de ſūmo bono. c.
xvj. Q̄ cauſa hereſis ob quā fit eſt exerci
tatio fidei. Uis vero per quā fit eſt obſcu
ritas diuinaz ſcripturaz: in qua caligan
tes hereticī aliud q̄ ſe habeat intelligūt.
Ex quibus verbis duplex habetur cauſa
hereſis. ſcz exercitatio fidei. z obſcuritas
diuinaz ſcripturaz. De p̄ma dicit Aug⁹
xxiij. q. iij. cap. vltimo. Ideo diuina pui
dentia multos diuerſi generis hereticos
eſſe p̄mittit. vt cū interrogant nos ea que
neſcimus ſic diſcutiamus pigritiā noſtrā
z diuinas ſcripturas capiamus. Propte
rea ap'lus ait. Oportet hereſes eſſe: vt qui
p̄bati ſunt manifeſti fiant. Hij aūt p̄bati
ſunt q̄ bene poſſunt docere. Et Bern̄. ſup
Ps̄. Qui habitat. dic̄. Q̄ hoc ideo fit vt
tota ſollicitudie meminerimus aduerſus
quos nobis ſit colluctatio, nequādo aut
ignari hoſtilis inuidie. aut p̄tectione di-
uina inueniamur ingrati. Quod exp̄ſſius
tractans Aug. ſup Pſal. liij. dicit. Ideo
ex hereticis affecta eſt eccleſia. vt ex his q̄
male ſentiūt. p̄bati ſint qui bene ſentiunt
Multa em̄ in ſcripturis latebant z cuz p̄
ciſi eſſent hereticī queſtionibꝫ agitabant
eccleſiā dei. z ſic aperta ſunt que latebant
z intellecta voluntas dei. multi qui optīe
poſſunt ſcripturas dinoſcere z p̄tractare
latebant in populo dei. nec aſſerebant ſo-
lutionē queſtionū difficilem cū calumnia
toz nullus inſtaret. Nunquid enim p̄fecte
tractatū eſt de trinitate anteq̄ oblatrarēt
Arriani. Nūquid perfecte tractatū eſt de
penitentia anteq̄ obſtiterant Nouaciani
Sic nec perfecte de baptiſmate tractatū
eſt donec ꝓtraderent foras poſiti reba-
ptiſatores. Hec ille. De ſecūdo ſcz de ob-
ſcuratione diuinaz dicit Iſidorus libro
ij. de ſummo bono. cap. xj. in hec verba.
Pleriq̄ ſciētia accepta ſcripturaz nō ad
dei gl'iam ſed ad ſuā laudē vtunt. dum ex
ſua ſcia extollunt. z ibi peccant vbi pec-
cata mūdare debuerunt. nunq̄ ꝓſequunt
legendo p̄fectam ſcientiā arrogātes. Hā
q̄uis ſapientes in ſupficie videantur. me
dullitus tamen archana veritatis nō tan
gunt: quia ſuperbie nube impediuntur.
Semper enim ſuperbi legunt querunt z
nunquā inueniunt diuine legis penetra-
lia. humilibus z bene ad deum intranti-
bus patent. p̄auis autē atq̄ ſup̄bis clau
duntur. Iam quāuis diuina eloquia in
lectione arrogantibus ſint aperta. in mi-
ſterio tamen clauſa ſunt z occulta. dū ſer-
mo dei fidelibus lux ſit. reprobis autem
z ſuperbis quodammodo tenebre ſint. et

Attendite a falsis
a ꝓphetis qui veniũt ad vos in ve-
stimentis ouiũ: intrinsecus autez
sunt lupi rapaces. Math. vij. Quoniam
vt ait Ciprianus in quadam epl'a. Faci-
lior est congressus vbi manifestus est ini-
micus. plus timendus ⁊ cauendus est cũ
latenter surripit cum ꝑ pacis imaginẽ fal
lens occultis accessibus serpit. Hec ille.
Quia vero in vita spirituali diabolus est
positus sicut leo in abscondito. vt dicitur
Trenoꝝ. iij. Qui nõ aperte aut manifeste
cõtra hominẽ ꝓcedit. sed circuit sicut leo
querens quẽ deuoret. j. Petri. ij. Et scdm
Grego. super Matheũ in Omelia de the
sauro abscondito in agro. Nos in hac vi
ta sumus quasi in via qua ad patriã per-
gimus. Demones vero quasi q̃dã latrun
culi iter nostrũ obsident in occulto vt nos
bonis spoliarent. Unde ipe diabolus nõ
habet efficacius machinamentũ ad nocẽ
dũ nobis q̃ si efficere possit vt in hac vi-
ta incaute ⁊ nõ cũ rõne ambulemus. In-
quit Bern. sup Cant. sermone. xix. Pro-
pter quod vt ibidem dicit. In cunctis no
bis semꝑ debet esse discretio. ⁊ quasi mo-
derando singulas discernere voluntates
ne opinio verisil'is fallat. ne decipiat ſmo
ꝟsutus. ne qd̃ bonũ est malũ. ⁊ malũ bo-
nũ esse credat. Hec ille. Saluator igitur
volens nos edocere discrete ambulare: et
caute incedere in via salutis. docet nos p̃
cauere a falsis ꝓphetis qui nos decipe co
nant. sub specie amicicie ⁊ sanctitatis fa-
cientes sicut venefici ⁊ hominũ intoxica-
tores: qui venena melle circumlinita offe
rũt ne caueantur. Sic em̃ diabolus facit
qui per vitia sub vmbra virtutũ palliata
christifideles decipit: vt dicit Ambrosius
in libro de virginitate. Et Crisꝰ. in opere
imperfecto Omelia. xlij. Attendite vobis
ab hominibus quasi a quibusdã pessimis
malis ⁊ sup om̃ia mala malis: quia super
omnia mala homo est pessimũ malũ. Ho
mo em̃ malus: peior est diabolo: qui non
audet accedere iustũ. Malus autẽ homo
nõ solũ eũ nõ timet. sed magis eum ꝯtem
nit. Non em̃ diabolus p̃stat homini vir-
tutem: sed homo diabolo. Arma em̃ dia-
boli est malus homo. Sicut enim homo
sine armis nõ potest facere contra hostes
sic diabolus sine homine facere aliquid
nõ potest contra sanctos. Hec Chrisosto
mus. Et ideo nobis caute ꝓuidendũ ẽ ne
per eos seducamur qui veniũt ad nos in
vestimentis ouiũ: intrinsecus autem sunt
lupi rapaces. Sicut dicunt verba nostri
thematis. quod sequit. Attendite a fal
sis ꝓphetis qui veniũt ad vos in vesti. ⁊c.
In quibus verbis ãmonemur ad cauen-
dum a falsis ꝓphetꝫ tanq̃ saluti nostre ad
uersis. Sunt autẽ tres falsi ꝓphete a qui-
bus nobis est cauendũ. Primi sunt here-
tici veritatis subuersores. Secundi sunt
hypocrite sanctitatis simulatores. Tertij
sunt ficti christiani charitatis destructo-
res: qui om̃es veniũt in vestimentis ouiũ
sed intrinsecus sunt lupi rapaces. Ideo
caute vitandi sunt ⁊c. A

Dixi primo Ex ãmonemur ad
cauendũ a falsis
ꝓphetis qui sunt heretici veritatꝫ subuer-
sores. Circa qd̃ sciendum ꝙ heretici sunt
falsi ꝓphete. ex eo qꝛ p̃tendunt vite sancti
tatẽ: vt possint falsaz doctrinã ingerere: ꝓ
ut ait Augꝰ. contra Faustũ. Alias em̃ nõ
possent simplices decipere. ⁊ sub bonita-
te vite lupinam doctrinam semiare. Tria
autẽ sunt circa hoc consideranda. Primo
quid sit hereticus. Secũdo quibꝫ signis
cognoscitur. Tertio quõ punitur. De pri
mo sciendũ ꝙ hereticus est qui falsaz opi
nionẽ de fide inuenit: vl' inuentam sequit
xxiiij. q. j. Hec est fides. Secũdo dicitur
hereticus ille qui est in fide dubius. Hoc
est. qui in dubietate fidei ꝑsistit. vt de he-
reticis. ca. j. Tertio ille d̃r hereticus qui
male sentit de sacramentis ecclesie. vt de
hereticis. ad abolendum. Quarto dicitur
ille hereticus qui male sentit de veritate
sacre scripture. xxiiij. q. iij. Heresis. Quin
to ille dicitur hereticus qui aduersus Ro
manã ecclesiam agit ⁊ eius dignitatem a
dño traditam aufferre conatur. Disti. xxij
Om̃es. Sexto dicitur ille hereticus qui
se scindit ab vnitate ecclesie. vij. questiõe
prima. Deniq̃. Duo autem requiruntur
ad hoc ꝙ proprie quis dicatur hereticus.
Unum est heresis initium. scilicet error
in ratione. Alterũ heresis complementus
scz pertinacia in volũtate. Unde Hiero.

Cayphas. z tamen ꝯuis peccator in dominū sententiā mortis dictabat. Apostolus erat Judas. z licz auarissimus z sceleratissimus. electus tamē a dño. Audis eū aplm fuisse z diabolum. Super cathedrā Moysi sederūt scribe z pharisei. z q̄ nō obedierūt eis tanq̄s epis inobedientie rei fuerūt. Multa z alia huic populo stulto z insipienti mala psuasa sunt sed non est respōdere ad oīa. Quis eīm oīa nouit. Deinde labor infinitus esset z mīme necessarius. Nam quātū ad istos nec rationibꝫ vincunt. qz nō intelligūt. nec autoritatibꝫ corrigunt. qz nō recipiūt. nec flectunt suasionibꝫ: quia subuersi sunt. Hec Beriū. Sexto cognoscūt ex vita. quia vitam habent hipocriticam. Nam vt dicit Beriū. vbi supra. Non sufficit eis hereticos esse nisi z hypocrite sint. vt sint supra modū peccantes peccatū. Hȳ sunt q̄ veniūt in vestimentis ouiū ad mandendas oues z spoliandos arietes. an nō tibi videtur vtraq̄s res impleta. vbi z fide plebes z plebibꝫ sacerdotes depredati inueniunt: quoniā isti p̄dones. hȳ sunt oues habitu. actu vulpes. z crudelitate lupi. Hȳ sunt qui boni videri nō esse. mali nō videri sed esse volūt. Mali sunt z boni videri volunt ne soli sint mali. Mali videri timent: ne paꝛ sint mali. Hec ille. D

De tertio sciendū ē. scz quō punit hereticus. Punit aūt quadrupliciter. Primo excōmunicatione: quia siue occultus siue manifestus: est ipso iure excōmunicatus xpīj. q. j. c. j. z. ȳ. de hereticis. Ad obolendam. Secundo punitur depositione ab omni dignitate. siue papa siue imperator. xl. dis. Si papa. z ab omni beneficio priuat. Tertio punitur rerū ablatione. qz bona eoꝛ ipso iure confiscata sunt. de hereticis. Cum fm leges. libro sexto. Quarto punitur militari persecutione. quia si aliter fieri non potest. manu armata sunt ab eis bona aufferenda. Non solum autē ipsi heretici. sed etiam credentes eis. receptatoꝛes coꝛ. defensoꝛes z fautoꝛes sunt excōmunicati. Et si nō satisfecerint infra annū extunc ipso iure sunt infames. nec ad testimonia admittunt. Ut de hereticis excōmunicamus. Primo quia credentes ꝓpter hec pericula z damna tam spiritualia q̄s corporalia p̄hibet apostolus cū eis conuersari ad Thitū. iij. dicens. Hereticum hoīem post vnam scz secretam. z secundam scz publicam correctionē. id est postq̄s bis correctus fuerit fm Borrā ibidem. tunc si se noluerit corrigere vitandꝰ est. Cuius ratio est fm ipsum. quia nō est illi cōmunicandū qui se cōmunione fidei catholice. i. cōmunicatione separat. Sūt autē vitandi fm Borraz vbi supra. ꝓpter septem rationes. Primo quia habent credulitatē erroneā. ȳ. Thimo. iij. Hominēs corrupti mente reprobi circa fidem. Sic solet vitari canis rabidus. Secūdo quia habent conscientiā cauteriatā. fm Borrā id est corruptam. tam errore doctrine q̄s culpe. tam etiā igne concupiscentie. Unde isti sunt signati cauterio diaboli. Apocalip. xiij. licet exterius sic in corpore videnī stigmata portare dñi nostri ihesu xpi ad Gal. vlti. Tertio quia habent familiaritatē deceptoriā. Roꝛ. xvj. Per dulces sermones seducunt coꝛda innocentum. Sic solent vitari Syrene. Quarto quia habent vitam simulatam. ȳ. Thimo. iij. Habentes speciem pietatis. Borra. id est christiane religionis exteriori simulatiōe quia sacramenta christi que sunt religionis christiane participant cum bonis. virtutē aūt eius abnegantes. id est rem ipsi⁹ pietatis scz dilectionē dei z p̄mi abnegantes. scz coꝛde z opere. Ad Thitum. ij Confitent se nosse deum. factis autez negant. Quinto habent doctrinā pestiferaz j. Corinth. xv. Coꝛrūpunt moꝛes bonos colloquia praua. Sexto quia habent intentionē puersam. Unde hic dicitur. Veniūt in vestimentis ouiū. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Septimo habent mentē obstinatam. ȳ. Thimo. iij. Quēad modū iamnes z mābres restiterūt Moysi. sic isti resistunt veritati. Isti fm Borrā fuerūt duo magi pharaonis. Exō. vij. Quoꝛ aplus noia nō inuenit in diuinis libris sed in apocrifis. Et sicut isti restiterūt Moysi donec victi fuerūt. ita heretici resistūt pinaciter veritati. etiā vsq̄s ad sanguinē z ignē. Job. xxvij. Ipi rebelles fuerūt lumini. Et in ꝫ similes sunt catto q̄ lumē diei abhoꝛret. eo q̄ in lūne modicum vel nihil venaī. sed potius in nocte.

Sic hetha. q̄z
in vna folij
sequi

vnde illi illuminant, isti excecant. Hec ille. Ex quib⁹ patet causa erroris in hereticis ꝓpter quā scripturas sane nō intelligunt est superbia. Iuxta illud Grego. Tumor mentis est obstaculū veritatis. Hec autē superbia oritur in eis ex p̄sumptiōe z inani gloria. ꝙ quā nolunt subiicere humanū intellectū suum regulis fidei z sanō intellectui patrum. Hinc Gregorius. xxxvij. libro Moral. dicit generalem causam omniū nouitatū esse inanē gloriam. Et Aug. in libro de vtilitate credendi dicit causam esse. cōmodū temporale ꝓueniens ex huiusmodi gloria inani. scz ꝓcipatum super alios. Vnde btūs Bernardus sup Cantica sermone sexagesimoqnto. dicit. Omnib⁹ intentio vna hereticis semp fuit captare gloriā de singularitate scientie. ℒ De secūdo scz quibus signis hereticī cognoscunt. sciendū ꝙ cognoscūt doctrina z vita. Primo doctrina. quia scripturas sacras vt cōmuniter ad litterā iuxta primū sensum exponunt. Sicut dicit Isiō. libro. iij. de sūmo bono cap. xij. Sicut patet de Hussitis hereticis. qui omissa expositione spirituali beati Augustini z alioꝝ doctoꝝ de manducatione spūali corpis z sanguinis christi simpliciter dicunt illum tertiū intelligendum Joh. vj. Nisi manducaueritis carnem filij hominis z biberitis eius sanguinem nō habebitis vitam in vobis. Cum tamen saluator ibidē dicit. Verba que locutus sum vobis spiritus z vita sunt. id est spiritualiter intelligenda sunt. Secūdo cognoscunt ꝙ hoc. quia suis superioribus vt cōmuniter sunt rebelles. z eos confundūt vbi possunt. vt dicit Aug. in libro de vtilitate credendi. cum tamen dñs bonorauit parentes tam corporales eis obediendo. Luce. ij. Erat subditus illis: ꝙs etiā spirituales. scz sacerdotibus: eos honorādo. in hoc ꝙ ad eos leprosos per se curatos mittebat. z eis offerri precipiebat. vt habetur Luce. xvij. Tercio cognoscūtur in hoc quia nō simpliciter iurare docent. cū tamen soli contra veritatem coniurantes z conspirantes. etiaz sepius z sepius in erroribus reprehensi iurant z piurant. nec tamen verum fatent. Juxta illud qō de eis allegat Bernhardus super Cantica sermone. lxv. Jura periura secreūt prodere noli. Alios etiam nullatenus iurare acquiescūt. Juxta illud Math. v. Nō iurare oīno. neqz ꝙ celum neqz per terram Cum tamē illud intelligendū est fm Gorram. vt homo nō iuret in omni causa indifferenter. sed ex causa necessaria bene. Nam z christus iurauit dicens. Amen amen dico vobis. Non ergo phibetur iuramentū in causa licita. sed phibetur periurium z iurandi facilitas. z consuetudo ꝙ quā z ad periurium deuenit. vt dicit Aug. in libro contra mendaciū. Permittit ergo iuramentū licitū Deut. vj. Per nomen dñi iurabis. Et Hieremie. iiij. Jurabūt viuit dñs in veritate z in iudicio. et in iusticia. xxij. q. j. Et iurabunt. Sic iurauit Paulus. ij. Cor. j. Testem inuoco deū in animā meam. Sic dauid iurauit dño. votum vouit deo Jacob. Sic z dñs iurauit z nō penitebit eū. Ps. cix. Quarto cognoscunt in hoc: ꝙ tm̄ seipsos dicūt ecclesiam dei. omes vero alios dicūt esse canes z porcos: ac etiam extra ecclesiam z veniam: vt dicit Bernhardus sup Cantica fmone. lxv. Tales vt dicit idem ibidem sermone. lxvj. Tanqz detractores irrident nos: tāqz canes ꝙ baptisamus. scz cum solennitate infantes: ꝙ oramus pro mortuis: ꝙ sanctoꝝ suffragia postulam⁹. in omni genere hoim. atqz in vtroqz sexu festinant ꝓscribere christū in adultis. in paruulis. in viuis z mortuis. Sed cōtra eos est fm ipm aperta scriptura: quia licz infans nō respondeat ꝓ se. tamen ꝓ eo respondet ecclesia. z ipe infans videtur clamare suis vagitib⁹ dicens. Vim patior: scz a natura. Similiter ꝙ oramus p mortuis. exemplū habemus i Chananea. ad cuius fidem z p̄ces liberata est filia a demonio. Similiter de paralitico. quē amici miserūt ꝙ tegulas de domo. Quinto cognoscunt in hoc. quia ordinibus ecclesie detrahūt in suis fmonib⁹. Nā iō sacra cōtemnūt. ꝓlatis nō obediūt. institutа nō capiūt. quia papam epos p̄sbyteros peccatores dicūt. qui nec dandis ne percipiendis idonei sunt sacramētis. dicētes. Nū quid ista duo conueniūt episcopus z peccator. Cōtra qs dicit Bern. sup Cantica fmone. lxvj. Falsum est inquit. Epus erat

terrā. Nihil eñ ita clarum reddit p̄ncipez sicut iusticia. eo q̄ eius splendor inter omnes virtutes ē maxim⁹. vt dicit Tullius. ij. de officijs. cap̄. quarto. ex qua boni viri nominantur. Et Phūs q̄nto Ethicor̄ dicit. Q̄ ipa est preclarissima virtutum. Et quo prouenit. q̄ p̄ncipes scribuntur preclari non solum in hac vita sed etiam i futura. Eo q̄ f̄m Tulium vbi supra. Fundamentū perpetue commendatōis et fame. iusticia est. sine qua nihil potest esse laudabile. Unde in psalmo. In memoria eterna erit iust⁹. Istud pz de imperatore Trayano. cuius laudes supprimi nō possunt. pro quo Gregorius legitur orasse. z animā ei⁹ de penis liberasse. Sed si queris i quo cōsistit hec iusticia. Respondeo f̄m Hugonem q̄ in hoc si vnicuiq; sua reddantur f̄m Augustinum. xix. de ciuitate dei. capi. p̄mo. Cuius tanta vis est vt etiam latrones sine ea substare non possunt. f̄m Tullium lib̄. ij. d̄ officijs. c. iij. Sūt partes ei⁹ libro. j. de officijs quattuor. Prima pars in deum. vt que dei sunt d̄o reddāt. Hec intantum necessaria est vt f̄m mensuram timoris dei p̄ncipes timeantur. Unde dicit Ambrosius ad Theodosiuz. Si vis diu regnare esto deo subiectus. Et hoc p̄nceps debet instrui ad humilitatem. Quia licet se sciat dominū esse. debet tamen recordari quia etiaz habet supra se dominū vt dicit Policratus libro. iij. ca. vij. Unde Deutrono. precipitur p̄cipi vt discat timere deū z custodire verba eius. z vt nō eleuetur cor eius in superbiā vt longo tpe regnet ipe et filius eius. Ecce expresse habes q̄ principatus talium perpetuatur q̄ iusticiam seruant. patet de Tarquino. qui propter superbiam suam nouissimus regnauit. post quē cōsules sunt inuenti. Plena est hystoria illor̄ qui per superbiā et iniusticiam ceciderunt. Secunda pars iusticie est in patriam. vt scilicet defendatur et in pace conseruetur. Tertia pars est in parētes. vt honorent et conseruent. Quarta in omnes Scōm hoc describitur iusticia est tribuens vnicuiq; q̄d suum est. superiori scz deo honorem. equali consiliū z auxilium iferiori custodiā z disciplinā. Int̄ ista tamen est talis ordo. vt dicit Policratus libro q̄rto. cap̄o. iij. Q̄ princeps tunc gerit fideliter suum ministerium cum sue cō-

ditionis memor vniuersitatis se psonā gerere recordat. et se non sibi suā vitā sz alijs debere agnoscit. z eam illis ordinata charitate distribuit. Totū ergo se deo debz. sz plurimū patrie. multū parētib̄ z pp̄inq̄s. extraneis minimū. itaq; debitor est sapientib̄ z insipientibus. pusillis z maioribus. Hoc contra illos qui libenter z citius audiunt causam potentum q̄z pauperum. cū tamen omnibus debitor est. Hec ergo iusticia requiritur in p̄ncipe vt vtilitatez rei publice p̄ponat vite p̄prie. multo magis voluntati sue. Sicut fecerunt antiqui vt ait Augustinus libro primo de ciuitate dei. cap̄o. xij. Et Tulius libro p̄mo d̄ officijs. cap̄. iij. Et Valeri⁹ libro septimo d̄ Codro rege Atheniensi. qui p̄o liberatione ciuitatis seip̄m morti exposuit. Ideo Policratus libro q̄rto. cap̄. v. Attendant ergo qua necessitate astrict⁹ est ad faciēdā iusticiā p̄rinceps subditis. vt nisi q̄ illaz p̄nceps esse non meretur. Si eñ non esset opus iusticia. nec opus esset p̄rincipe. Unde fertur. q̄ cū Alexander Bragmanos subicere vellet ad quem ipi rescripserūt. Audiuimus inuictissime rex p̄relia tua. z felicitatē victorie vbiq; subsecutaz. Sed q̄d erit. habetis satis si totus non sufficit orb̄ Diuitias non habem⁹. quaruz cupiditate nos debeas expugnare. oīa bona omnibus cōmunia sunt. Ista est nobis p̄o diuitijs p̄o cultibus et auro vilis vestis. femine nostre non ornantur vt placeant. Nesciunt enim affectare in pulchritudine q̄z q̄ nate sunt. Antra nobis in vita tegumētum. In morte sepulturā p̄stant. Regnū habemus non p̄o iusticia sed nobilitate. Quem enim locum haberet vindicta. vbi nulla iniuria. Hec audiens Alexāder eos in pace dimisit. Secundo astringitur ad iusticiam. quia si fuerit iniustus principatus eius deficiet. Juxta illud sapientz. Regnum a gente in gentem transfertur p̄pter iniusticias iniurias contumelias z diuersos dolos. patet de Saule et alijs. Unde frustra recurrit ad munitiones si deuz habet iratuz. Unde iniusticia est cū nocet vl̄ nocenti non resistit. Contumelia est quando manifeste per superbiaz quis opprimit alium nec ei honorem quem debet impendit. Dolus est quando aliud agitur aliud cogitatur. Iniuria est quādo alteri infert

Legito.

⁊ currimus ē vita pñs. cuius terminus est mors. In isto termino reponitur merces nostra finalis iusticia. Ecci. quarto. Usq; ad mortem certare pro iusticia. Sed certe contingit quibusdam in currendo ꝙ deficiunt in via a triumpho. Sicut contigit Achilete virgini. De qua narrat Ouidius. x. Methamorphoseos prope finez. que tante agilitatis extitit in currendo. ꝙ nullo viuente vinci potuit. nec aliquez virum dignabatur accipere nisi qui eam cursu vicisset. Et simul cum hoc fuit tante venustatis et pulchritudinis. ꝙ ab om̄ib⁹ nobilibus hominib⁹ amabatur. Currunt mlti omnes nuptias affectantes. sed deficiūt omnes et capitibus plectuntur. Tandem iuuenis quidam ypomeneus informatus a venere nuptias Achilete offert se certari. Cui venus tria aurea poma dederat vt ea iuxta stadium proij ceret. et sic a cursu suo faceret virginem retardare. currūt agilime hinc et inde. Incipit ypomeneus fatigari proijcit pomum aureum. Illa videns pomum diuertit se a stadio. ⁊ ille eam preterijt et precucurrit. Illa deuiationem velocitate compensans celeriter eum attigit Ille proiecit secundum pomum. de quo consimiliter illa fecit. tandem cum prope esset metam fortiter proiecit tertium. ⁊ longius a stadio q̄ prius. Illa cupiditate illecta cucurrit etiam ad pomum. et interiz ypomeneus terram contigit et metam. et sic de virgine triumphauit. Sic in cursu vite presentis anime nostre tanq̄ pulchre virgini ad ymaginē dei create. cursor dyabolus. qui non potest eam virtute ⁊ velocitate vincere. vincit eam arte. proijciens tria poma. scilicet lasciuie iuuenibus. supbie viris. auaricie senibus. Et si contigat ꝙ quis non capiatur duobus pomis primis. difficile tamen euadit tertium. ⁊ sic a triumpho retardabit. Ideo necesse est ab istis pomis abstinere. Iuxta illud. j. Cor nono. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstiet Ecclesiastici. xv. Qui continēs est iusticie apprehendet eā. Sic certauit Paulus. ij. Thimo. quarto. Bonum certamen certaui. cursum cōsumaui. Ideo de reliquo reposita est mihi corona iusticie. Que est quadruplex. Naz iusticia coronat corona de spina. corona de oliua. corona laurea. et corona aurea. Corona spinea datur peccatoribus propter remorsum conscientie ex peccato Isaie. xxij. Coronans coronabit te dominus tribulatione. Narrat Plinius in historijs libro vltimo. Q̄ corona qua coronabatur cesar rome olim fuit spinea. In signum ꝙ difficile est in honore esse sine punctione. Secundam coronam dat de oliua penitentib⁹. q̄bus iusticia imponit opera pietatis ⁊ elemosyne. Danielis quarto Peccata tua elemosynis redime. Narrat Ualerius lib. ij. capitulo p̄mo. de institutis Athenien̄. Q̄ Athenienses p̄mo coronauerunt perichilem de duob⁹ ramis oliue contextis adinuicem. Et postea statuerunt ꝙ quilibz bonus ciuis sic coronaretur. Et nos sumus ciues ecclesie. Ephes. ij. Estis ciues sanctorum et domestici dei. Hij debent coronari operibus pietatis. j. Thimo. quarto. Pietas ad om̄ia valet. Ecclesiastici. xxxij. Ornamentū gr̄e accipias coronam. Tertiam coronā dat lauream iusticiā viris p̄fectis et coronam sapientie. qua virtuose se gerant in aduersitatibus ⁊ vincant vndiq;. Narrat Suetonius de vita duodecim cesarum. ꝙ supra modum expauit tonitrua. Unde semper gestabat coronaz de lauro. quia illa arbor prohibet fulmina. Sic nos portemus coronam sapientie et iusticie. ne feriamur fulmine diuine sententie. Luce. xvij. Sicut fulgur choruscans de sub celo in ea que sub celo sunt fulget. Ita erit aduentus filij hominis in die suo Ecclesiastici p̄mo. Corona sapiētie timor domini Quartam coronam dabit iusticia auream in vita futura. videlicet coronam glorie. Ecclesiastici. xlv. Corona aurea super mitram eius Isaie. xxviij. In die illa erit dominus corona glorie ⁊ sertum exultationis residuo populi sui. Quā nob cōcedere dignetur. pater et filius ⁊ spiritus sanctus. Ameu.

D

Unde nota ꝙ q̄uis omnib⁹ precipiatur iusticia ideo ꝙ portam celestis regni nullus intrare potest: nisi iustus. Psalmista. Hec ē porta domini. iusti intrabunt in eam. s̄m Tulium de officijs capitulo duodecimo. principib⁹ et prelatis maxime est necessaria. Unde eis dicitur specialiter illd Sapientie p̄mo. Diligite iusticiā qui iudicatis

actionis impediunt. Idcirco non homini bus plerūq; sed etiam calamis irascimur scribendo et eos confringimus ⁊ collidi mus. et aleatores tasseres. et pictores pin sulas. et quilibet illud ex quo difficultatē facti arbitratur. Ex huius aūt ire assidui tate dicunt medici fel crescere. ex cuius cre mento facile homo etiā sine omni cā irasci tur. Hec ille. Et hanc dicit Augustinus i sermone. viij. ad heremitas irā humanaz. quia humanū est turbari et irasci. Et iraz incurrere bonorum et malorum conditio est cōmunis. sed in ira perseuerare vl odio dyabolicum est. Secundum genus ire est quod extrinsecus in verbum vel op⁹ pro rūpit ſm Henricū vbi supra. Uel est vehe mens inflāmatio cordis. ex qua quādoq; facies inflāmat. ſm Hugonē. Aliquando etiā gestus ⁊ mores mobilitate quadā no tabili agitant. ex qua interioris animi cō motio demonstrat. vt sternutatio narium pallor. rubor vultus. depressio palpebraz tremor labioz. et inquietudo toti⁹ corpo ris. Aliquando per verba erūpit in clamo res vel in cōuicia. contumelias. maledicti ones. et minas. ⁊ periuria. ⁊ blasphemias. Aliquando quasi febris concutit corpus quasi freneſis mētē in furorē vertit. Aliqñ manus leuat ad ledēdū aliū. Aliqñ semet ipm. ita vt sibi quādoq; inimicat. ⁊ ea que parauerat abiciat et destruat. Aliquando non sinit audire que dei sunt et sibi vtilia. vt cibum. et huiusmodi. et multa alia ira operatur. pacem cordis turbat. rationem obnubilat. et memoriaz confundit. et sicut fumus hominem de domo expellit. ita ira spūsanctū. qui tantūmodo super quietuz requiescere querit. de cordis habitaculo excludit. Hec Hugo. Tertiū genus ſm Henricum est pernicioſum. quia non vt il la duo ad horam digeritur. sed per plures dies et tempora diutius reseruatur. Et hec ſm Hugonem est diuturna commo tio q̄ aliqñ rancorē fouet. Hanc Augusti. vocat sup ·Ps. liij. odium. quod sequit ex inueterata ira. Unde ira est quasi festuca. sed odium trabes. q̄d tunc fit quando iu sti doloris admixta dulcedo diutius eā in vase detinet donec totū acescat. vasq; cor rūpat. vt Augusti. dicit ad Dyoscoz. De istis generib⁹ quidā habent primū. q̄dam secundū. q̄dam tertiū. Et isti sunt pessimi ſm Hugonē. Quāuis aūt p̄ma species ñ sit interduz ita nociua et culpabilis. q⁹ vt frequenter est venialis. tñ est cuz alijs dua bus fugienda. q⁹ est periculosa. Est autez ira sic culpabilis periculosa homini ex tri bus. ·Primo quia facit iniuriā deo. proxi mo. et proprio subiecto. Subtrahit em̄ ef fectū deo sue potentie. proximo affectū be niuolentie debite. ⁊ ꝓprio subiecto aspectū rōnis et intelligentie. ·Primo em̄ conuenit deo ratione potentie. culpas iudicialiter vindicare. bonos spūaliter inhabitare. et eis liberaliter bona sua legare. Sed cōtra ista iniuriat deo iracundus in oīb⁹. ·Prio aufert a deo vindictam. q⁹ ira est deordia tus appetitus vindicte. Et deus dic̄ Mi hi vindictam et ego retribuam. ·Romano rū. xij. Et Deutro. xxxij. Mea est vltio et ego retribuam. Deus em̄ duo sibi reserua uit. gloriā ⁊ vindictam. Alterū aufert sup bus. alteq; aufert iracundus. Isaie. xlviij. Gloriam meā alteri non dabo. Secundo iracundus deo iniuriatur. q⁹ expellit eum a quiete sue habitationis. Unde i psalmo In pace factus est locus eius. Ira autem turbat pacem et destruit. ·Prouerbioz. xv Uir iracundus prouocat rixas. Domū q̄ tota die moueret et tremeret nullus mag nus dominus libenter inhabitaret. Ter tio deo iniuriatur impediendo ne legatuz dei stare possit. Legauit em̄ deus pacē ho minib⁹. Joh. xiiij. ·Pacē meā do vob. pacē meā relinquo vobis. Et iō iracundus tā q̄s excōicatus est vitandus. ·Prouerbiorū xxij. Noli esse amicus homini iracundo. neq; ambules cum viro furioso. B

Secundo principaliter ira subtrahit proximo affectum debite beniuolentie. Tenemur enim proximi seruare substanti am. famā et personā. Et contra ista ira cō pellit ad nocendū proximo. in substantia depredando. in fama diffamando. in pso na trucidādo. Ecclesiastici. xxvij. Ira ⁊ fu ror vtraq; execrabilia. Et Eccī. xxi. Ob iurgatio et ira anichilant substantiā. Dic̄ Aristoteles. iij. de animalibus. Q⁹ apis cū eicit aculeum morit. Et ita est mortalit de iracūdo et appetitiuo vindicte. Dū em̄ ex ercet maliciaz suā contra primum verbo vel opere. ledendo in substantia. psona vel fama. prius interficit spiritualiter semetip sū. Job. v. Uirū stultuz interficit iracun

quod sibi non vult. hec subuertunt cathedras presidentiū principum. et sic de alijs

Dñica sexta post trinitatis. II
Sermo. XCV

Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio.

Mathei. v. Inter cetera que hominem elongant a deo. vnū est fraternum odium. quod ex ira sepius generatur. per q̄d charitas dei ⁊ proximi faciliter amittitur. et in homicidium vel corporale vl'spirituale peruenitur Istud patet de impijssimo Cayn. qui factus iniustus per iram recessit a deo. ⁊ fratricidium cōmisit occidēdo Abel fratrem suum. Unde Sapientie decimo de eo dicitur. Ab hac scz sapiētia diuina vt recessit iniustus in ira sua homicidij. id est per irā suā. ſm Robertū holgot fraternitas deperijt. id est cessauit esse fraternitas. vel per iram homicidij frater deperijt. id est amor et gratitudo que inter fratres debet inueniri. Propter quod Cayn factus est vagus et profugus a facie domini super terram. vt dicitur Geneſis quarto. Ad figurandum q⁹ homines iracundi elongatur a deo per iracundiam. Nec mirum. Nā cum deo sit cōnata pietas ⁊ mānsuetudo. profecto quisquis ab hac degenerat per iracundiam vel furorem a diuine similitudinis participatione elongat. Propter quod Augustinus exhortans in ſmone. viij. ad heremitas dicit. Discite fratres mei ab illo qui dixit se humilem esse ⁊ mitem. discite opere quod sepe legistis ore. Sol non occidat super iracundiam vr̄az Si enim frater tuus in te peccauerit. vade ad eum et inuita eum ad pacem. Da ei osculum. et lucratus es fratrem tuum. Tu vero qui offendisti non differas pergere. non differas fratrez reconciliari. vade ad eum pete veniam. Et si verbo offendisti. et tu verbo reconcilia. Si vero facto. qō deus auertat. placa eum facto. Sic enim decet seruos dei facere. sic eos decet demones expellere. ⁊ sanctos angelos introducere. Nam vbi ira regnauerit ibi omnino princeps dyabolus erit. nec inde aliquid boni exire poterit. Fugiamus igitur fratres iram. que rationem suffocat mensurā iusticie ignorat. solem iusticie nescit amicias rumpit. de facili aufert pacem mentis. sapientiam calcat. sapientes infatuat. monachos deuincit. sacerdotes suffocat. castitatem euacuat. grauitatem in pastoribus dilacerat. Nec ira repletus cōsilij potest esse efficax. Hec Augustinus. Cū igit tot ⁊ tanta damna ex iracundie vicio proueniant. ⁊ presertim quia iracundus i cor de suo dyabolo principi locū parat. Qui quidem dyabolus tanq̄ princeps mundi iam iudicat⁹ est. vt dicitur Johānis. xvj. nō immerito quilibet iracund⁹ tanq̄ mēbrū suū sibi conforme et adherens. cū ipso consimili sicut dign⁹ est supplicio. sic ⁊ cōsilli plectendus ē iudicio. Hinc igit recte p saluatorem dicitur. Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. In q̄bus verb saluator detestatur iracundie vicium ostēdens imminēs periculū. Circa quod considerare debemus triplex genus ire. Est em̄ ira impiorum culpabilis et nociua. ⁊ p consequens detestabilis et fugiēda Secūda est iustorū ira cōmēdabilis et proficua. ⁊ per consequens amplexabilis ⁊ prosequenda. Tertia est ira diuinorum iudiciorum formidabilis et ardua. et per consequens vitabilis et timenda

A

Dixi primo in verbis premissis cōsiderare debemus q⁹ ira impiorum est culpabilis et nociua. ⁊ per consequens detestabilis ⁊ fugienda. Ira. vt dicit Augustinus nō est aliud nisi appetitus vlciscendi. Que q̄dem ſm Henricū de Urmaria libro p̄mo de perfectioe interioris hominis cap. iiij. Eo ipo deordinat hominem. et quantum ad deū et q̄ntū ad p̄rimū. quia vult expetere vindictam ex se. quaz a solo deo debz expetere. vel etiam a iudice sub deo constituto. Cuius tria sunt genera ſm Serapionem in collationibus patrum. Primum quidem per cōmotionem anime solum intrinsecus exardescit. et fit ex causa leui et et subita. vel ex leui vel ex facili facto vl'v̄bo. vel ex sola vacua suspitione. ſm quam vt dicit Hugo in libro de profectibus noticiorum. etiam contra insensata cōmouemur et irascimur bꝛutis et lapidibus et ligno. Unde autez hec generatur dicit Augustinus in epistola ad Nebꝛidium. Q: ex affectu turbulento auferēdi ea q̄ facilitatē

homine qui ad quodlibet verbum statim calorem suũ exurit gestu verbis et vultu. habens sitim maximam vindicandi. ⁊ tal' incendit omnes vicinos suos pro nichilo Nec solum quẽlibet incendit. sed quod deterius est intoxicat. Nam similis est cuidã animali. quod dicit' Abbane. De quo dic' ph̄us. ij. de animalibus. q̄ est animal magnitudine quasi cerui. quod contra consuetudinem omniũ animaliũ habz fel i aure. Sic iracundus q̄ntũcunq̄z ei mãsuete dicatur omnia accipit cum amaritudine. et sp̄ amare respondet. Unde ei potest dici illud Actuũ. viij. In felle amaritudinis video te esse. Et tm̄ de p̄mo.

C

Dixi secundo q̄ secũda ira est iustoꝝ cõmendabilis ⁊ ꝓficua. ⁊ ꝑ cõsequẽs amplexabilis et ꝓsequẽda. Ista ira vocat' ira per zelũ. Hec est ira de qua dr̄ in psalmo. Irascimini ⁊ nolite peccare. Pro q̄ sciendũ q̄ iusti ⁊ electi in p̄nti sic̄ imitant' xp̄m patrẽ eoꝝ in miscd̄ia ⁊ pietate et mansuetudine ita etiã in seueritate ⁊ ira. Xp̄s em̄ in ꝓprijs iniurijs fuit pius ⁊ mãsuet⁹. sed in dei iniurijs fuit multũ seuer⁹ et quasi irat⁹. Sic̄ patet de ip̄o qñ dyabolũ ip̄m tẽptantem ⁊ sibi iniuriantẽ i ꝓpria ꝑsona nõ increpauit Qñ aũt ventũ est ad dei iniuriã. scz cum se fecit adorari. ip̄um seriose repulit dicens. Uade sathana. Ibi ei erat iniuria dei trãsferre honorẽ dei ad dyabolũ. Et ideo q̄si irat⁹ ⁊ zelo cõcitat⁹ diuio dixit. Uade retro sathanas: Silr̄ petrum increpauit qñ gloriaz eius eternã impedire voluit dicẽs Faciam⁹ h̄ tria tab̄nacula. sz audiuit. Uade retro sathanas. Quotiẽs g̊ xp̄s in ꝑsõa ꝓpria cõuiciabat' inique pacient' sustinuit. Qñ aũt honor dei minuebat' nullo mõ tollerauit. Et hec ꝓprie dr̄ ira ꝑ zelũ. non aũt ira simplr̄. Exemplo igit' isti⁹ magistri optimi iniurias nr̄as pacienter ferre dẽmus Iniurias v̄o dei nequaq̄z sustineam⁹. Dupliciter aũt homini iusto ꝑmittit' irasci. lz improprie tũc irasci dicat'. quia nõ est ira ꝑ viciũ. q̄ nullo casu ꝑmittitur. sed per zelum. que non solũ ꝑmittitur. sed etiã p̄cipitur ⁊ multipliciter cõmendat'. Just⁹ em̄ cõtra duo debet irasci. que ip̄e contra deum vel ꝓximũ cõmittit. scz cõtra vicia propa ⁊ contra vicia ꝓximi. que in deũ cõmittũt

De p̄ma ira in Psalmo. Irascimini et nolite peccare. Irascimini s̄m Innocentiuz vobismetip̄is ꝓpter peccata vr̄a. ⁊ ampli⁹ nolite peccare. Et ita s̄m Innocẽ. p̄ceptõ est de hac ira. Unde Henri. de Urmaria de ꝑfectõe interioris hoĩs li. j. ca. iiij. dicit Qz in his v̄bis ostendit' qualiter et quib⁹ modis nobis vtile sit irasci. qz contra nosmetip̄os ⁊ cõtra passiones viciosas in nobis surgentes. nobis salubriter ꝯcedit' irasci. cuz dicitur. Irascimini et nolite peccare. Inuenit' itaq̄z irasci salubriter. sz nobismetip̄is ⁊ nostris suggestionib⁹ prauis. et iubemur nõ peccare. ip̄as passiones restrĩgẽdo ⁊ eas ad effectũ noxiũ nõ ꝑducẽdo. Et iõ cum apl'us dixisset. Irascimini ⁊ nolite peccare. subiunxit. Sol non occidat sup̄ iracũdiã vr̄am. ⁊ nolite locũ dare dyabolo. Hec ille. De secunda ira scz qua debemus irasci cõtra vicia ꝓximoꝝ. q̄ cõmittunt' in deũ. Et dico notanter q̄ cõmittuntur in deũ. nõ in nosmetip̄os. qz iniurias nostras patienter tollerare debem⁹. Juxta illud Math. v. Ego dico nolite resistere malo. Et apostolus. Non vosmetipsos defendentes fratres charissimi.

D

Sed diceres. ergo non est iniuria prosequenda corã iudice. sz pacienter tollerãda. Rñdeo q̄ xp̄s et apl's ꝓhibet resistẽtiã temerariã ⁊ defensionẽ q̄ fit ꝑ illos q̄ defendendi aut resistendi nõ habẽt ptãtẽ. Unde simplex ꝑsona non debet ꝓpria auctoritate mouere bellũ ꝓ rebus suis repetẽdis. sz debet implorare auxiliũ supioris. Non g̊ ꝓhibet' nobis defensio iuris quelibet. sed solũ illa q̄ fit ꝓpria temeritate. Nã lz hoĩ p̄cipiat' vt dimittat rancorẽ statim q̄z p̄muz ꝯ ip̄m q̄s peccat. etiã si ñ sit rogat⁹. ⁊ etiaz signũ rãcoris i exteriori ꝯuersatõe si fuerit petit⁹. nõ aũt ei p̄cipit' vt cedat actiõi iurĩ ⁊ suã iniuriã nõ ꝓsequat' in iudicio. qz hoc est solũ ꝑfectoꝝ. Juxta illud. Tollenti tunicã reliquẽdũ est ei et palliũ. Math. v. c.

Sed diceres quare deus voluit ꝓhibere nobis vidictã nr̄aꝝ iniuriaꝝ. cũ ita malus homo iniuriãs nobis peccat cõtra caritatẽ ꝓximi. sicut iniuriãs deo vni peccat ꝯ charitatẽ dei. cum vtrobiq̄z peccat contra deum. qz ꝓxim⁹ in deo est diligendus. Rñdeo q̄ h̄ ẽ ideo. qz nullus est bonus iudex in ꝓpria causa durãte offensa fraterna Sicut dicit Tullius. Hoc aũt fit ꝓpt im

dia. Tertio ira ꝓprio subiecto subtrahit et destruit tria bona. Ira nanq̄ destruit honestatē corpalis dispositōis. impedit potestatē naturalis rōnis. ⁊ minuit quantitatē vitalis durationis. Primo igitur destruit honestatez corpalis dispositōis. q̄ntūcūq̄ ꝑsona sit pulcra subuertit oculos. vel gene sunt nimis rubee vel nimis pallide. gestus tremul⁹. lingua cespitat. ⁊ tot⁹ hō dehonestat. De isto loq̄t Seneca ca. ij. ⁊ iij. de ira. Nihil eque ꝑfuit iratz; sic intueri deformitatē rei scz ire. Nam in ea facies turbationū ora pulcerrima fedat. toruos vultus et tranquillissimis reddit. linq̄t decor oīs iratos. Et sequit. Qualē putas esse animū cū ymago tam feda. Ideo dixit q̄dā ꝑbus q̄ ideo iratz ꝑfuit aspexisse speculū vt ymago repcussa ostēderet homini suā deformitatē. Hec Seneca. Idē in li. de ira dicit. Nulla facies terre q̄ntūcūq̄ agit ē ira turpis sic bois ira flagrantis. Narrāt fabule q̄ minerua aliq̄n est delectata in musica tibiaz. cū ḡ semel inflaret tibias iuxta quendaz fluuiū. vidit buccas suas turpiter tumescentes statim fistulas suas piecit. Minerua est dea sapie. ⁊ sapiētes sunt interdū indignātis nature Eccs. j. In multa sapientia est multa indignatio. Cōtingit ḡ q̄ aliq̄s sapiēs p motū iracūdie q̄nq̄ tangit sed statim sic sapiēs ꝓsiderat indecentiam sui stat⁹ et alias sibi cauet. Scō impedit ptātem naturalis rōnis Juxta illud Lathonis Ira impedit animum ne possit cernere verū. Et ideo dyabol⁹ facit sic astut⁹ piscator. qui q̄n faciliter vult decipe pisces turbat aquā. ⁊ tūc est secur⁹ q̄ nō poterūt ꝓuidere rete suū. Eodē mō dyabol⁹ fac in cōgregatōe q̄ntūcūq̄ potest ūmittit turbationē p aliquē iratū in totā congregatōem. ⁊ tunc ducit eos ad petā ⁊ ad malicias excogitandas. sic sibi placet. ⁊ totā congregatōez reddit fatuam. Dicit Aristot. j. Topicoz. q̄ irascibilis nō imperat rōnali nisi cū fuerit ꝓuersa anima bois. Et ita q̄n peruersa fuerit anima dominat et nūq̄ alias. Dicit ār Aristotiles. j. Elencoz. q̄ ista ē cautela specialis zophiste. vt videlicet ꝓuocet sociū ad iram. quia impedit eum tē. Iste zophista est dyabolus Eccī. xxvij. Qui zophistice loquit odibilis est. Item dic Aristotiles primo de animalibz. cap. ij. q̄ ista tria coniungunt. ira. insipientia. ⁊ indocilitas. Et ponit exemplum de apro agresti. Et ita est moraliter. Iracundus nūq̄ bene docebitur. Et ideo bene dicitur Eccle siastes. vij. Ne velox sis ad irascendum. qz ira in sinu stulti requiescit. Tertio ira minuit quantitatē vitalis durationis. Anima lia em excessiue colerica sunt naturaliter breuis vite. Sicut maxime patet de cane. Et hoc est quod dicitur Eccī. xxx. Zelus et iracundia minuent dies: ⁊ ante temp⁹ senectam adducent. Unde antiqui dixerūt iram esse breuem insaniā. ſm Senecā. iij. de ira. Eque em impotens sui est decoris oblita. Hec est igitur ira ꝑcipue cauenda: que iustum canem facit. et quēlibet cum inuadit facit iniustuz. Juxta illud Jacobi. j. Ira em viri iusticiā dei nō operatur. Cū ira merito comparat cuidam gemme q̄ vocatur onix. cui male ꝓprietates attribuuntur in lapidario. capitulo. ix. Ad collū suspensus onix in magicam versus ligat in somno lemures. et tristia cuncta figurat. multiplicat lites. et cōmouet vndiq̄ rixas. Hec gemma venit de India ⁊ de Arabia ⁊ nullam bonam virtutem dicitur habere Et merito designat iracundiā que ad nihil vtile valet. Sed sapere facit lemures. id est. dyabolicas ymaginatiōes. seu ymagines que irruunt in hominē ⁊ turbant cerebrum. ⁊ commouent lites ⁊ rixas. Prouerbioz. xxvij. Graue est saxum et onerosa arena. sed ira stulti vtroq̄ est grauior. Unde Seneca ō ira. iij. assimilat iram pestilentie. Et dicit. Sicut contra pestilentiā nulla bona dispositio valet. ita nec contra iram aliqua compositio morum. Sed tam bonos mores q̄ malos corrumpit et lacessit. Sed tamen sicut in lapidario dicitur contra malicia predicte gemme inuenitur virtus alterius que vocatur Sardius. in cuius ꝑsentia nō potest onix nocere. Moraliter autē ista secūda gemma designat patientiā. Prouerb. xv. Responsio mollis frāgit iram. Seneca. iij. de ira. Si amicus est qui offendit. fecit quod noluit. Si inimicus: fecit vt debuit. Propter hec damna ⁊ pericula ira a sapientibz est fugiēda. Nec mirum. Est em ira sicut febriz acuta: quam omnes fugiūt. cuius accidentia sunt q̄ hō hz cōtinuū calorē ⁊ sitim maximam. ſm Constantinū libro. vij. viatici. cap. de causis. Et isto modo est ō iracūdo

Dixi tertio E ꝙ tertia ira est diuinoꝝ iudicioꝝ formidabilis et ardua. ⁊ ꝑ consequens vitabilis ⁊ timenda. Jra aũt dei nõ est aliud: nisi vindicta. ꝟm Rober. sup libꝝ sapie. ca. xix. Et ꝟm Augustinũ d̄ ciuitate dei. libro. xiij. ca. iiij. Que q̄dẽ merito est formidabilis et timẽda propter q̄t tuor. Primo quia nõ declinatur viriũ potestate. Scd̄o qꝛ nõ debilitat̄ tempis tarditate. Tertio qꝛ in plures excitat̄ vnius prauitate. Quarto quia nullaten⁹ mitigatur sine hũilitate. Pria igit̄ cõditio ire dei est ꝙ nõ declinatur virium potestate. Ab ira em̄ hoĩs potest se aliq̄s forte absconde re vel subterfugere. sed ira dei nec loco metitur. nec tempe finit̄. nec virtute transcenditur. ps̄. Quis nouit potestatẽ ire dei. et ꝑ timore tuo irã tuã dinumerare. Probat Boecius de cõsola. metro. iiij. Q̄ sapiens nõ hꝫ timere cuiuscũq̄ tirãni irã q̄ntũcunq̄ seuiat ꝯtra eũ. Nam in ptãte sua est iraꝫ ei⁹ facere inermẽ. q̄a sapiens nihil timet ꝑdere qd̄ tirãn⁹ potuit aufferre. Nec aliq̄d sperat ab eo recipe q̄d tirãn⁹ potuit ei conferre. Reddit ḡ irã eius totaliter impotẽtẽ. ⁊ priuat eũ penitus armis suis. Vñ ipse exẽplificat ꝙ si q̄s appetit immoderate honores ⁊ diuitias h⁹ vite ⁊ timet pusillanimiter aduersitates fortune. talis de suis possessionib⁹ ⁊ affectionib⁹ facit magnã cathenã. qua hac ⁊ illac ꝑ amorẽ et iram alterius possit trahi. Non sic aũt est de deo. qꝛ non possum⁹ eũ facere impotentẽ. scꝫ non appetẽdo q̄d potest cõferre. aut nõ ꝑtimescẽdo q̄d põt inferre. Nam btitudinẽ quã potest cõferre oẽs naturaliter appetimus. ⁊ miseriã quã potest inferre oẽs ꝑtimescimus. Oẽs em̄ hoĩes beati esse volunt idq̄ vno ardentissimo amore appetũt. Sicut dicit Aug⁹. xiij. de ciui. dei. capl̄o. v. Necesse est ergo deũ timere. tum ꝓpter amorẽ boni. tum propter terrorẽ mali. Scd̄a cõditio ire dei ꝙ nõ debilitat̄ tpis tarditate Vnde Valerius. Lẽto q̄dẽ gradu ad vindictã sui diuina ꝓcedit ira. tarditatẽq̄ vindicte supplicij grauitate compensat. Eccĩ. xvi. In gẽte incredibili exardescet ira Fertur d̄ quadã ciuitate ꝙ bellis fatigata misit ad quẽdã ꝑncipeꝫ pro succursu habendo. ⁊ vt eius animũ citius inclinaret. exposuit sibi fortitudinẽ ciuitatis in muris turribus ⁊ fossatis. quib⁹ ille remisit. Est ne inquit ciuitas vestra superius cooperta. ita ꝙ ira dei super illam descẽdere neq̄at. Quod si est. libenter veniã ⁊ defendam vos. Si autẽ ꝓpter peccata vestra expugnamini. contra iram dei pugnare non audeo. In quadã etiã patria in Anglia que Merchisolia dicitur. fertur contigisse ꝙ blada in estate pulcerrime creuerant. Et ecce appropinq̄nte tpe messiũ venit gen⁹ musce in maxima multitudine q̄ totũ illd̄ bladũ pulcerrimũ intantũ consumpsit ꝙ vix infra q̄nq̄ miliaria vnũ quartariũ inueniretur. Homies vero illius patrie q̄sdam de muscis illis ceperant. et diligenter inspicientes inuenernnt eas habentes litteras depictas in alis suis. In vna ala scribebat̄ ira. ⁊ in alia dei. vt manifestum esset ꝓpter demerita populi vindictã diuinã fuisse. Juxta illd̄ Hieremie. xij. Seminauerunt triticũ et messuerunt spinas. hereditatẽ acceperũt. et nõ eis proderit. Cõfundamini a fructib⁹ vestris propter iram furoris domini. Tertia conditio ire dei ẽ ꝙ in plures cõcitat̄ vnius prauitate. ꝓpt̄ quod ꝓpter vnius ꝑsone maliciã deus aliquando flagellat totam patriã. Exemplũ Genes. xx. Q̄ tota domus Abimelech sterilis fuit ꝓpter demerituꝫ Abimelech. Et totus pplus ꝓpter peccatũ Achor punit⁹ est. Non poteris inq̄t stare contra inimicos tuos donec deleatur q̄ contaminatur scelere. dixit domin⁹ ad Josue. capl̄o. vij. Subtraxerat em̄ iste Achor cõtraꝓhibitionẽ Josue regulam aureã. id est quoddaꝫ ornamentũ virgineũ. forte crinale. Hinc ẽ ꝙ Josue dixit filijs isrl̄. vt dr̄ Josue. xxij. Vos hodie reliquistis dominũ. ⁊ cras in vniuersum israel ira eius deseuiet. Nonne Achor filius Zare ꝑterijt mandatũ dñi et sup omnẽ ꝓpl̄m ira ei⁹ incubuit. Deus em̄ aliq̄ñ punit hoĩem ꝓ pctõ alteri⁹ tꝑaliter. sed nũq̄ꝫ etnaliter. qꝛ pena eterna nõ punitur filius ꝓ pr̄e. nec ecõuerso. sed aĩa q̄ peccauerit ipa morietur. Ezech. xviij. Sed bñ punit̄ fili⁹ ꝓ pctõ pr̄is tꝑaliter. vt in crimine lese maiestatꝫ ⁊ i heresi. vbi bona paterna cõfiscant̄ ꝑncipi ⁊ a filijs auferũt̄. vt dr̄ de hereticis. Vergentis. et. c. Cum scd̄m libro. vi. Ratio aũt quare tempaliter punitur filius ꝓ pctõ pr̄is i istis criminib⁹. qꝛ timetur ne imitetur patrẽ in eodeꝫ crimine.

peditū iudiciū rōnis in hoīe q̄d in ꝓpria iniuria maxime turbat. Propter q̄d nō solū sancti sz etiā phi gētiles legunt a ꝓpriarū iniuriarū vindicta abstinuisse durante ira Sicut legit in vitis phoꝝ ō Archita tharentino. cui⁹ Pitagoras ꝛ Plato discipuli fuerūt. Qui irat⁹ villico ꝓpter q̄ndā excessū. legit dixisse. Sumerē a te supplicium nisi iratus essez. Maluit em̄ impunitū relinquere seruū q̄s in ira iuste punire. Idez legitur de Platone cū seruū verberare voluisset ꝛ iratus fuisset. Interroganti Spō sippo amico suo q̄d faceret. dixit. Exigere volo plagas ab hoīe. sed qz iracund⁹ sum timeo excedere modū. Tu ergo Sponsippe exige. Idem legit de Plutarcho. q̄ cuz seruū verberare iussisset et seruus sibi dixisset. Ex hoc te iam non habeo vt sapientez et phm. quia iratus es. Respondit nunq̄d qz te vapulo. irasci tibi videor. Est ne ira in me. qz a me debitum accipis. Nō sic autē est in iniurijs dei. ꝓ q̄bus nos cōtīgit moueri zelo amoris ꝛ diuīe dilectōis. Et dico notanter zelo dilectōis diuine. Naz plures sunt q̄ etiā iniurias diuinas vindicāt animo furibūdo ꝛ nō caritatiuo. Quales fuerūt duo apli sz Jacobus ꝛ Johannes. De quibus Luce. ix. dicitur. Qz cum samaritani xp̄m nollent suscipere hospitio ipi petebāt ignē descēdere de celo ad cōsumendū illos samaritanos. Qui licet dixerūt bono zelo ſm Bedam. tamē indiscrete q̄a tanq̄ impatientes. ꝛ sicut adhuc carnales volentes vindicari. Et ideo reph̄dētur a xp̄o de indiscretione ſm Ambrosiuz ꝛ de impacientia ſm Bedam. Unde eis dicitur. Nescitis cui⁹ spūs estis. quia ſm Liram. In nouo testamento quod est lex amoris non timoris sicut vetus testamentū. ꝓcedēdū est suauiter ꝛ benigne. ſm Lyram. Unde subdit ibidem. Filius homis non venit homines perdere. statim scilicet inferendo penā mortis sicut vultis. sed sanare. In hoc datur exemplum prelatis vt non statim cum impetu peccata puniāt: sz tempus et locum expectent. ſm Liram. Hoc est quod dicit Bernardus ad prelatos. Et si correctione est opus. paterna sit non tirānica. Talis ergo ira que fit de iniuria dei. laudabilis est. dūmodo sit discreta ꝛ bono zelo facta. Unō in hoc casu qui irascitur tali modo scilicet ex causa inurie diuine non fratri irascit sed vicio fratris vt dicit Rabanus sup Mattheuz. Sine em̄ tali ira nec doctrina proficit. nec iudicia stant. nec crimina ꝓpescunt. Itaq̄ qui cū causa nō irascitur peccat. Pacientia em̄ irrōnabilis vicia seminat. negligentiā nutrit. ꝛ non solum malos sed etiam bonos inuitat ad malum. Inquit Chrysostom⁹ super verbum nostri thematis. Sed certe sunt nōnulli qui sub specie virtutis et zelꝰ vltionis diuine iniurie palliant peccatuz ire. In quibus ira sub triplici specie ꝑtuz se occultat. Primo quidem sub specie zeli iusticie ꝛ rectitudinis. De quib⁹ dic̄ Gregorius. xxv. Moraliū. Plerumq̄ mentez sub obtentu iusticie ire immanitas vastat. et dum seuit ex zelo rectitudinis. rabiem explet furoris. Justeq̄ se facere existimat. quicquid ira nequiter dictat. Secūdo se occultat sub specie charitatis ꝛ vtilitatis ꝓximi. Quod maxime apparet in illis q̄ dicunt se non irasci ꝓximo. sed eius vi ipsius salutem. Sed in hoc plerumq̄ hoc cijs. quia res gesta per eum vergit contra mines decipiuntur. quia talis indignatō nonnunq̄ ꝓcedit ab eodem fomite. q̄ nō a charitate creditur emanare. Hec miruz ſm Henricum de Urmaria. si in hoc homines decipiūtur. Quia sicut in aqua turbata vera rei ymago non apparet. Sic in mente turbata verū rei iudicium non apparet. Tertio occultat se sub colore mansuetudinis et patientie. Quod maxime cō tingit in illis qui se grauius vlciscunt tacendo et nihil respondēdo. Quia forte ex hoc vel intendunt animum ꝓximi magis irritare vel intendunt gratiam affabilitatis aut veritatem sibi vtilem subtrahere. vt ex hoc ꝓximus maius possit nocumentum incurrere. Que omnia sunt vicio sa. Et ideo si debet esse ira per zelum oporet q̄ fiat ꝓmo zelo iusto. vt scilicet a more iusticie hoc faciat. vt puta quia libenter videret q̄ iusticia dei locum haberet. Secundo vt sit animo recto. scilicet non intē tione vlciscendi se. sed vt ille corrigatur. Tertō vt sit modo discreto. ne sz ille scādalizetur aut plus ꝓuocetur. sed vt īducatur bono modo ad sustinendum h̄ ꝓ pec cato suo. ne puniatur a deo ꝑpetue. Qui ḡ sic irascitur multum ē commendabilis. Et tantum ō secundo.

curando. in tribulationibus consolando. famelicos ac deficiētes recreando ⁊ reficiendo. Unde in persona ipsi⁹ dicitur Job xxxj. Si comedi buccellam meā solus et non comedit pupillus ex ea. Quasi di. nō Cuius rōnē subdens ait. quia ab infantia creuit mecum miseratio. et de vtero matris mee egressa est mecum. Non igitur miruz si miserebatur xp̄s super turbas qui miserationes suas diffudit super omnia opera eius. Verūtamē mirū erat ꝙ miserebat̄ super turbas inimicoꝝ. quia peccatorū. Romanorū. v. Cum adhuc inimici essem⁹ cōmendauit deus misericordiam suam. ⁊c. Quas non solum docebat et ad viam reducebat veritatis ⁊ salutis. sed etiā īfirmitates eoꝝ adiuuans ne deficerēt in via reficiebat pane vite ⁊ intellect⁹. Unde compatiens defectib⁹ turbe prius q̄ꝫ bn̄ficium eis impendit affectum cōpassiōis discipuloꝝ collegio voluit intimare. Quibus cōgregatis dixit. Misereor super turbaz. qꝛ iam triduo sustinent me. ⁊c. vt patz in euāgelio quod sequitur.

Cum turba multa esset cum ihesu nec haberent quod manducarent ⁊c. In quibus verbis tria tanguntur circa miraculum per christum faciendū. Primo describitur discipulorum christi cōgregatio ad consulendum prudenter. cuz dicitur. Cōuocatis. Secundo describitur saluatoris nostri compassio ad miserandum vtiliter. Quia misereor. Tertio describitur humane nature defectio ad misericordiam implorandam inclinans faciliter. quia iā triduo sustinent me. In discipulis fuit discretio matura. In christo cōpassio vera. In turbis fames miseria plena.

A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis describit̄ primo discipulorum christi congregatio ad cōsulendū prudenter. cum dicitur. Cōuocatis. Ad hoc nāq̄ conuocat discipl̄os s̄m Gorram vt exemplum miserandi accipiant. et collocutione signi magnitudinē colligant. et vt instruat nos ꝙ consulere īuicē debem⁹ quādo aliquid magnū facere ꝓponim⁹. Item vt doceat maiores int̄dum consiliū habere cum minorib⁹. Huic concordat Haymo dicens. Quare cōuocat discipulos suos. nunquid sine illorum consilio nō poterat hoc agere. Sed ideo cōuocauit vt daret exemplū regib⁹. comitibus. episcopis. et ceteris potentib⁹ hui⁹ seculi. ne despiciant subiectos suos in consilio suo. quia sepe reuelat deus minoribus suis quod melius est. Hec ille. Glosa autē ordinaria super hunc locum dicit. ꝙ dn̄s discipulos cōuocauit. vt doceat maiores consilia sua cōmunicare minoribus. Hec glosa. Circa quod notandum est de trib⁹. Primo querere consiliuz est necessarium. Secundo quales debent esse consiliarij. Tertio qualia debent esse consilia. De primo quō querere consiliū est necessariū dic̄ Salomon Prouerbio. xj. et. xxiiij. ꝙ vbi multa consilia ibi multa salus. Unde rectores reipublice antiq̄tus dicebant̄ cōsules a consulēdo, put ait Augustinus libro v. de ciuitate dei. ca. xij. Sūt aūt consilia necessaria intm̄. vt etiam arma bellica quecūq̄ foris nihil valeant si non fuerint domi cōsilia. vt ait Tullius libro p̄mo de officijs. cap̄. xx. Et Augustinus vbi supra. ꝓpter quod Seneca libro de tranquillitate animi. post principium concludit. ꝙ cōsiliarij non minus sunt vtiles patrie in cōsulendo q̄ꝫ milites in protegendo. Nam ⁊ si morantur in priuato publicum tamē gerunt officium. Imo vt dicit Tullius in libro de senectute cap̄. iij. Dantes consiliuz in republica plus agunt q̄ꝫ alij. Nam sunt sicut gubernatores in naui. qui licet sedet quietus tenet tamen clauum quo tota nauis gubernatur. Propter quod subdit ꝙ licet multi in republica discurrant huc atq̄ illuc. ⁊ viribus suis multa efficiant. tamen consiliarij sunt vtiliores. quia non viribus aut velocitate. aut celeritate corporis res magne geruntur. sed consilio ⁊ auctoritate et sententia. Hec ille. De secūdo quales debent esse consiliarij. scienduz est ꝙ debent esse primo senes ⁊ maturi. Nam in antiquis est sapientia. ⁊ in multo tempore prudentia Job duodecimo. Unde ⁊ Roboam qui dereliquit consilium senum et adhesit consilijs iuuenum amisit regnū iij. Regum duodecimo. Narrat Augustinus Epistola quinquagesima octaua de Themistode philosopho ad Dioscorum qui cum in quodam conuiuio reputatus esset ceteris indoctior. pro eo ꝙ nesciret cātare cum alijs. Requisitus est quid ergo

Et etiam propter horrorem criminis. et etiam quia cum filius ꝑm corpus et ꝑm tẽporalia sit quedam res patris. vt pater tãto seuerius puniatur in filio ꝑm corpus. ⁊ in temporalibus. non autem in anima. qꝛ animam non habet a patre sed a deo. Et ideo punitur in corpore tantũ quod a patre habet per generationem. Nec eternaliter. quia ibi pena non est satisfactoria. sed peremptoria. et ideo non punitur ibi vbi satisfacere non potest. Quarta cõditio ire dei est ꝙ non mitigatur nisi humilitate. pꝫ de Niniuitis. patet etiam de Ezechia. pꝫ de Dauid. qui ad vocem prophetarũ humiliati iram dei euaserunt. Natura leonis est non irasci nisi ledatur. Unde prostratis etiam parcere dicitur Iuxta illd̃. Parcere prostratis scit nobilis ira leonis. Eodem modo christus non irascitur: nisi lesꝰ Isaie. lxiiij. Ne irascaris domine satis. et ne vltra memineris iniquitatis nr̃e. Imo quantũcunqꝫ offenso humilitas occurrit eundem placatura. Unde. ij. Paralippo. xij. Quia humiliati sunt auersa est ira dei. Nos igitur si volumꝰ iram dei fugere. studeamꝰ humiliter coram eo procedere plorantes coram domino qui fecit nos. qui iram conuertet in misericordiam et propicius erit peccatis nostris. propter nomen sanctum suum. dabitqꝫ tempus penitendi ad remittendum culpam. et satisfaciendi pro pena. et post hoc perducet nos ad gloriam. Ad quaꝫ nos perducat dominꝰ misericordie et pietatis. qui sine fine viuit et regnat ⁊c̃.

Dñica septima post trinitatꝫ. II.
Sermo. XCVI

Conuocatis iesus duodecĩ discipulis ait illis. Misereor super turbam. quia iam triduo sustinent me nec habent quod mãducent. Marci. viij. et Matthei. xv. Sicut dicit Policratus libro q̃nto. cap̃. vj. Jocũda res est cum potestas publica studet sic p̃esse vt in vniuersitate sua tristem aliquẽ non esse patiatur. Hec ille. Ex quo dicto patet. ꝙ ad principem et ad quẽlibet prelatum maxime pertinet cõpassio super defectibus subditorum. Hinc est quod Job de se dicit. Cuꝫ sederem quasi rex circumstante me exercitu. eram tamen merentiuꝫ consolator. Job. xxix. Unde et si omnibꝫ dicitur a christo. Estote misericordes. Luce sexto. tamen specialiter cõuenit p̃ncipi. ꝑm Johannem Gallensem in suo communiloquio. vt clemens sit. eo ꝙ princeps vl̃ quicunqꝫ prelatus. aut senior in aliqua dignitate est quasi pater. prout dicit Sene. Ibidem capitulo quinto. Qꝛ nullum magis clementia q̃ꝫ regem et principem decꝫ Propter quod antiqui reges et p̃ncipes leguntur fuisse multum pij et misericordes et compassiui super defectus subditorum. Nã de Alexandro magno narrat Ualeri. et Johãnes Gallenꝭ in breuiloquio. capi. xxij. Et Policratus libro q̃nto. capl̃o. vij. ꝙ tante fuit cõpassionis super miseria suorũ militum ꝙ cũ quadã hyeme ducens exercitũ ad ignem resideret. Uidens militẽ confectum senio. et exanimatũ frigore misit eum sedere in solio suo dicẽs. Si in p̃sis natus esses in regia sella residere capitale esset. sed in Macedonia nato conceditur. Narrat similiter Policratus libro q̃nto. capl̃o. viij. de Trayano imperatore ꝙ tante compassionis fuit ꝙ etiam milites suos egrotantes visitabat. Et quod mirabilius est dicit. Non soluꝫ super defectibꝫ amicoꝝ et suoꝝ fideliuꝫ. sed etiã inimicoꝝ antiqui principes compatiebanꝭ. Sicut narrat Ualerius libro quinto de Marco marcello. qui captis siracusanis cernẽs casum lugubrẽ ciuitatis inimicoꝝ suoꝝ a lacrims continere non potuit Idem narrat de Pompeyo. qui regẽ armenie a se victuꝫ supplicem in conspectu suo iacere nõ ẽ passus. Consimiliter narrat de quodaꝫ Paulo consule Romano qui captũ a se regem volẽtẽ ꝓcũbere ad genua dextera sua leuauit. eumqꝫ ad mensam secum locauit. Si igitur sic cõpaciebanꝭ p̃ncipes terrenũ q̃nto magis filius dei. cui ꝓpriuꝫ est misereri. Cũ igiꝭ xp̃s fuisset rex reguꝫ ⁊ dñs dominantiũ. q̃ venerat ꝑ viscera miscd̃ie visitare pctõres. merito debuit esse misericors ⁊ cõpassiuꝰ sup̃ miserijs hoim. non solum iustoꝝ. sed etiã peccatoꝝ. Cuiusmodi tunc erant turbe sequentes eũ. in q̃bꝫ erant multi peccatores. q̃bꝫ ip̃e licꝫ nõ ip̃iꝰ meritꝫ sꝫ suis. multa compassionis et miscd̃ie opera exhibuit et impendit. videlicet languores

propriū vtilitati cōmuni. quia sūt semper instabiles ⁊ variabiles ꝑm varietatem cō modorum. A talibus consulit abstinere Salomon Ecclesiastici. xxxvij. A cōsiliario malo cōserua animā tuā. Unde consilium non est querendū ab illis qui diligunt bona hominis non hominē. Ecclesiastici xxxvij. A zelantibus te absconde consiliū Unde Gregorius libro ꝑmo Registri dicit. Nullus tibi fidelior esse potest ad consiliū q̄ ille qui non tua sed te diligit. Hec ille. De tertio qualia scilicet debent esse cōsilia sciendū. Dicit em̄ Albertanus Brixiensis in libello de consilijs. q̄ plura sūt vitanda in consilio. Primo nāq̄ vitanda est ira. quia iratus plus putat se posse facere: q̄ possit Et ideo quasi posse suuz superat. Juxta illud. Qui plus posse putat sua q̄ natura ministrat. Posse suum superans se minus ipse potest. Secundo quia iratus nihil: nisi crimina loquitur. Tertio quia impedit ira animū ne possit cernere verū. Unde dicit Seneca. Qr lex videt iratuz sed iratus nō videt legem. Et Tulius dicit. Qr cum ira nil recte fieri vel considerari pōt. Secundo in consilio vitanda ē festinantia. Nam Socrates dixit duo ista esse vitanda. scilicet iram et precipitatiōez Velox enim consiliū sequitur pena. ꝑm ipsum. Unde Ambrosius. xxxij. questione. scda. Ancillam. dicit q̄ nō omne quod differtur auffertur. sed sepe maturiori consilio perficitur. Unde dici solet. Optimum existimo iudicem. qui cito intelligit ⁊ tarde iudicat. Tertio vitanda est reuelatio vl' publicatio consilij. Ecclesiastici. viij. Nō omni homini cor tuum manifestes. ne forte inferat tibi gratiam falsam. et conuicietur tibi. Unde quidam dixit. Quod secretum esse vis nemini dicas. Est autē cautela circa hoc ꝑm Albertanum seruanda. qr si homo non credit conditionē suam facere meliorem per consilium alterius. meli⁹ est non reuelare secretum cordis sui. Nam vt dicit Petrus Alphini⁹. Consiliuz absconditum quasi in carcere tuo est. Reuelatum vero te in carcere suo tenet ligatum Quare idem dicit. Qui consiliū in corde suo retinet sui iuris est. Nam tutius est tacere q̄ vt taceret alium rogare. Unde dic̄ Seneca. Si tibijp̄i non imperasti vt taceres quomodo ab alio silentium queres.

Quarto vitandum est ne super consilio petendo volūtatem suam quis prius cōsiliarijs ostendat. Nam adulatores statim vt cognoscunt voluntatem domini. sic ei cōsulunt q̄d ei placere credunt. Quinto vitandum est consilium illorum qui aliquid occulte consulunt. sed tamen illud non defenderent publice. Dicit enim Cassiodo. Lesiōis genus est occulte aliquid dicere et aliud velle monstrare. Sexto vitandū est consilium imprudentum et stultorum. Est autem stultus ⁊ imprudens qui nō attendit ad finem negocij. sed tm̄ ad principium vel medium. Unde dicit Pamphilus. Principium finemq̄ simul prudentia spectat. Et Boecius de consolatōne. Nō quod ante oculos est sufficit intueri. rerū exitus prudentia metitur. Et Seneca de forma humane vite. Si prudens est animus tuus tribus dispensetur temporib⁹. presentia ordīa. futura prouide. preterita recordare. Finis autem omnium cōsilioꝝ nostrorum debet esse honor dei. et vtilitas salutis nostre. Unde quecunq̄ sunt cōtra honorem dei ⁊ nostram salutem. non sunt consilia sed proditiones. Consiliū igitur christi fuit saluberrimum. quia habuit ꝯsiliarios senes ⁊ maturos. vita sanctos et ꝓbatos. veritate preditos. expertos et stabiles. Et ideo bene fuit conclusum. quia ad honorem dei patris fuit ordinatum istud miraculum. ⁊ ad fidem confirmandam in cordibus turbarum. Docemur autem specialiter a christo in hoc q̄ licet fuerit ip̄e sapientissimus ⁊ nullius consilio indigens. sic ip̄e de se dicit Prouerbiorū. viij. Meū est consiliū et mea est sapientia. tamen ex humilitate conuocauit ad suuz cōsiliū discipulos. vt doceret quemlibet quātūcunq̄ sapientem ab inferiori suo nō dedignari consilium. Nam et Moyses sapientissimus audiuit consilium Jetro qui erat eo inferior dignitate Exodi. xviij. Unde Jeronimus super illud Jsaie. Et consiliarius non est tibi. dicit. Qr greci poete laudabilis fuit sententia. Primum illuz esse beatum qui pro se sapiebat. Secundū qui sapientem audiebat. Qui autem vtroq̄ caret inutilis ē tal'tā sibi q̄ alijs. Hic Seneca in epistola ad Elbinam dicit. Sapientibus viris me tradidi nondū validus in auxilium meum. Et tm̄ de primo.

sciret cum hoc nesciret. Respondit rem-
publicam magnam ex parua facere. si eius
consilijs acquiesceret. Et Ualerius libro
sexto. capi. q̄nto. narrat de quodam qui al
teri minabatur ꝙ haberz contra eum mul
tos gladios. Cui ille respondit. et ego mlt
tos alios. quasi di. Tu habes gladios fer
reos. et ego consiliarios discretos. Secū
do debent esse consiliarij vita sancti ⁊ pro
bati. prout ait Ambrosius libro secundo
de officijs diuinis. In acquirendis consi
lijs plurimum requiritur vite probitas.
virtutum prerogatiua. beniuolentie vsus
facilitatꝫ gratia. Et ponit exempla. Quis
in sceno fontez requirat. Quis ex turbida
aqua potum querat. vbi luxuria. vbi intē-
perantia. vbi viciorꝫ confusio. quis non
horrendum existimet. quis non desipiat
morum cauillationes. Quis vtilem cause
aliene iudicet. quem videt inutilem sue vi
te. Hec ille. Ex quo concludit Ambrosi⁹
ꝙ prestantior debet esse a quo consilium
petitur. q̄ ille qui petit. Tertio consiliarij
debent esse veritate prediti siue veridici.
vt in veritate consulant illis quorum sūt
consiliarij. vt scilicet non ad placitum do
minorū. sed ꝑm veritatē consulant. ꝓut di
cit Seneca libro sexto de beneficijs. capi-
tulo. xxiij. Hoc est contra adulatores ī cō
silio. qui q̄cito cognouerint voluntatem
dominorum consulunt omnia ad eorum
placitum. quod est multum damnosum.
Sicut narrat Iuuenalis de Xerse rege
Medorū. qui cum bellum grecis indixis-
set. et quidam ex consiliarijs dicebant gre
cos inicium belli non expectare. sed ad pri
mā vocē et aduentus famā terga versuros
Alius autem dicebat greciam non solum
vinci sed obrui. Alius dicebat timendum
esse ne vrbes vacuas inuenirent. Alius di
cebat illis vix naturam rerum sufficere. et
sic de alijs. Surgens Damarathus fide-
lis cōsiliarius dixit regi. Multitudo ista
exercitus tui tibi timenda est. verum ē em̄
immodica. id est magna nunquā posse re-
gi. nihil tam magnum quod perire nō pos
sit. Acciderunt autem que dixit Damara
thus. Fuit enim iste rex confuse deuictus.
Sicut narrat Trogus pompeyus libro
quinto. Et Uegecius libro quinto. Un-
de lꝫ habuisset q̄draginta milia armatoꝝ
propriorum. et tricenta milia auxiliatoꝝ.
et centum milia nauium. tamen omnes cū
eo fuerunt in fugam cōuersi timore aduer
sariorum. Unde dicit Ualerius libro pri
mo. capl'o. iiij. In eius exercitu equa pepe
rit leporem qui est fugax animal. ad signi-
ficandum eius fugam cū suis. Quarto de
bent esse consiliarij multiplici experientia
industrij ⁊ perspicui. Ideo em̄ precepit de
us moysi seniores ad cōsiliū recipe. Exo.
iij. Et Numeri. xj. Quia ꝑm Ambrosium
in Exameron omel'. j. Senectus in consi
lijs est vtilior. Iuxta illud Ecc̄i. xxv. Quā
speciosa veteranis sapientia. et gloriosis ī
tellectus et consiliū. Narrat Papias ꝙ in
p̄ncipio romanoꝝ Romulus cōdita vrbe
centū ex senioribꝫ elegit. quorū cōsilio oīa
ageret. Similiter narrat Augustinus lib.
xviij. de ciuitate dei. cap̄. x. de Athenis. ꝙ
in speciali platea. que dicebatur Ariopa-
gus sapientes senes fuerunt constituti. ad
consulendum. Et hos senes constituerat
Salomō phos. vt ait Tulius libro p̄mo
de officijs. cap̄. xxv. Et ibidez narrat Po
licratus lib. v. cap̄. viij. Quinto debent es
se stabilitate solidi. vt non moueātur timo
re vel amore vel cupiditate in cōsilijs dā-
dis. Ecc̄i. xxxvij. Ante omnē actū consili
um stabile. Maxīe aūt requirit̄ vt sint sta
biles in iusticia diuina. ꝑm Johannē Ga-
lensem in cōmuniloquio parte. j. disti. vj.
Narratur de constantino libro p̄mo trip-
tite historie. cap̄. vij. Q̄ cum ecclesie pate-
rētur ꝑsecutiones cōcessit licētialiter xp̄ia
nis in sua religione consistere. Uolens au
tem probare quosdā de pallacio suo xp̄ia-
nos si essent stabiles. p̄cepit ꝙ si qui veni-
rent ad sacrificandū dijs suis hij essent cū
eo in pallacio suo. Si qui autem nollēt sa
crificare de pallacio exirent. Et tandē ali
qui pensantes fauorez regis obtulerunt se
paratos ad sacrificandū dijs. Alij vero q̄
erant in fide christi bene firmati exierunt
de pallacio nolentes sacrificare. Quod vi
dens Cōstantinus istos vltimos qui deo
fuerunt suo ita fideles in consiliarios ac-
ceptauit prioribus illis refutatis. qui fue-
runt dei sui proditores. ij. questione. vij.
Non potest erga homines esse fidelis qui
deo est infidelis. Ecclesiastici tricesimo se
cūdo. Fili sine cōsilio nihil facias. et post
factum non penitebis. Tales ergo consili
arij sunt vitandi qui preponunt cōmodū

ꝓpietates q̄ ponunt in ħ metro Lana cibꝰ visus sanguis caro cornua fetus. Hostia mons vitis dentes vox pes barba libido. Lauda brevis corrigiū sotularibꝰ vtribꝰ aptū. Lacte caret fetet emissus rūinat hircus. Hec oīa ꝙuenīūt hypocrite. Ipse em̄ extra portat lanā caprinā. i. signū pnie Leuit. xxvj. ōr. q̄ tabnaculū tegebāt sagis extra. sz intra erāt res p̄ciose. s. aux māna. vrna. ẏga thus aromata redolētia. Sz sub sagꝭ ypocritaꝝ nō sūt nisi stercora. Scō cibꝰ hircoꝝ ē amare frondes: z hypocrita rū detractiōes. Job. xxx. Qui rodebāt in solitudie. z mādebāt herbas z arboꝝ cortices. z radix iuniperoꝝ erat cibꝰ eoꝝ. Tertio acute vidēt. Sic hypocrite mala aliorū ꝙsiderāt Ecci. xiij. Oculꝰ malꝰ ad mala. Quarto sanguis hirci frāgit adamātē. z lingua hypocrite vix ꝙstātē Prouer. xv Lingua placabil' lignū vite q̄ aūt īmoderata ē ꝓteret spm̄. Quinto caro eiꝰ ē dura i. carnalitas obstiata Hier. xxx. Dura facta sūt pctā tua. Sexto hz cornua excelsa i. supbiā elatam. Dañ. viij. Hircus hēbat cornu in īgne. Septio fetus eiꝰ est bonꝰ. Et hypocrite q̄ꝝ bona docēt. q̄ licz ipi vadāt in ifernū. alios tñ docēt ire in celū. Et ē miraculū fm q̄ ōr Hūe. xxvj. Spectaculū est grāde z miraculū vt chore pcūte filij eius nō pirent. Octauo q̄ ex hirco fit hostia. sic de hypocrita Leuit. x. Hircū q̄ oblatus fuerat p pctō cū q̄reret moyses repit exultū. Nono q̄ libenter ascendit mōtes. sic hypocrita ad dignitates Hier. xlix Habitas in cauernis petre z apꝑhēdere niterꝭ altitudinē collis. Decio vites ledit sic hypocrita famā iustoꝝ Joh. xv. Ego sum vitis: vos palmites. Undecio dētes nō hz hircus in suptori mandibula. Sic hypocrita nō hz charitatꝭ ẏba ad rep̄hendendū. sz ẏba timoris Treñ. iij. Cōfregit ad nūeꝝ dētes meos. Duodecio pes eius nō ē integer. sic affectus hypocrite in pla diuisus ē Ecci. xxj. Corfatui q̄si vas ꝓfractū Osee. x. Diuisuz est cor eoꝝ nūc interibūt. Tredecio vocē balantē hz sicut ouis. sic hypocrita verba simplicia Ben. xxvij. Vox q̄dem vox iacob. manus autē esau. Quartodecio barbā hz plixā. sic hypocrita ad īram in signū scrutatis. ij. Regꝭ. xix. Miphiboseth vēit illotis pedibꝰ z intonsa barba. Et interp̄tat os ꝓfusiōis. vl' os ignominie vel verecūdū. Quintodecio libidinosus ē hircus. sic hypocrita Zach. x Sup hircos visitabo. Sedecio cauda eiꝰ ē brevis. sic finis hypocrite velox Job xx. Gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Decimoseptio corrigiū ē aptū sotularibus z vtribꝰ. Corrigiū hypocrite ē exteriorꝭ puersatio q̄ vtilis ē alīs: z munit pedes. i. affectus eoꝝ. Et si eēt mūdicia interiꝰ cordis possent recipe vinū nouū in vtres veteres Bath. ix. Nō mittūt vinū nouū in vtres veteres. Decioctauo lacte caret. sic hypocrita dulcedie ꝓsolatiōis. z si increpatiōes hēat q̄d ꝓphatū est Osee. ix. vbi ōr. Da eis dñe vbera arentia. i. sine lacte ꝓsolationis. Decionono fetet. sic hypocrita Bath. xxiij. Ue vobis hypocrite q̄ estis sic sepulchra plena ossibꝰ. Uicesimo hircus emittebaꝭ in desertū deferens scripta pli pctā Leuit. xvj. Sic ypocrita q̄ attenuat pctā pli assumit sup se z mittit i desertū inferni. Uicesimoprimo ruminat. sic hypocrita mltos ps. rūinat in ore Bath vj. Putant in mltiloq̄o exaudiri. sz in multiloq̄o nō deest pctm: vt ōr Prouer. x.

Scō hypocrita cōpaꝭ vulpi. de q̄ in ps. lxij. ptes vulpiū erūt. Per vulpes ḡ intelligunt hypocrite. ꝓpt plures ꝓpietates q̄ hñtur in his metris. Fetor auis lar vox via cauda color Caro pes fraus taxo pulex pellis ꝓles pilus vnda canis lux. Primo ḡ hypocrita cōpaꝭ vulpi ꝓpt fetorē. q̄ fetet corā deo q̄si mortuus Esa. xxx iij. De cadaueribꝰ eoꝝ ascēdet fetor. Secūdo q̄ insidiaꝭ auibꝰ p q̄s significāt virt spūales. Un herodes insidiabaꝭ xp̄o. ꝓpt qđ appellaꝭ a xp̄o vulpis Luc. xiij. Dicite vulpi illi. Tertio habz foueā Bath. viij. Vulpes foueas hñt. sic hypocrite meretrices. Prou. xxiij. Fouea ꝓfunda ē meretrix. Quarto voce gānit z fingit se latrare Esa. x. Nō fuit q̄ moueret pennā z apiret os z gāniret. Quito q̄ via nō vadit recta sz p amfractꝰ Prouer. ij. Quoꝝ vie puerse sūt. z infames gressus eoꝝ. Sexto cauda magna z pilosa. sic diabolū p̄cz hypocritaꝝ sequūt magni z diuites mūdi Esa. ix. Propheta docēs mendaciū ipe est cauda. Septio colorē ruffum habet. q̄ angelus sathane trāsfigurat se in hypocritꝭ in

Sic heretici in occulto docent nõ in aperto. Et sicut cattus bufones ⁊ ranas lambit qñq; vsq; ad sanguinẽ ⁊ venenũ in q̃ est q̃dã dulcedo. q̃ fit nimis sitibũdus. ⁊ si potũ nõ inuenit. aret. sed si ĩuenit extũc in vas sternutat. ⁊ venenũ ĩmittit. ⁊ q̃ ex h̃ biberit moriť vel grauiť infirmať. Sic hereticus venenum qđ errore scripturaꝝ hausit in vasa seu in corda hũana infundit vt hoĩes intoxicet. Cattus etiã libenť ꝯuersať hoĩ. ⁊ qñq; insidet ori hoĩs in sõno ⁊ suffocat puerũ obstruẽdo respirationẽ ⁊ anhelitũ. Sic heretici insidẽt hoĩbꝫ ⁊ opprimũt eos falsitate. ꝑ qđ hoĩes suffocant in se spm̃sctm̃ ⁊ spũal'r moriũť. E

Dixi secundo ꝙ secũdi falsi ꝓphete sũt hypocrite sanctitatꝭ simulatores. eo ꝙ p̃tendunt foris sanctitatẽ. sed occultant in cordibꝫ iniq̃tatẽ. ⁊ ꝑ hoc decipiũt hoĩes: sicut serpens vel scorpio q̃ lingit ore blandiendo. sed cauda pungit occidendo. Vñ Augu. sup Ps̃. cxxxix. Ille difficile vitať qui in labijs bona portat. ⁊ in corde occultat mala. Acuerũt inq̃t linguas suas sicut serpentes. qꝛ nec pedes habent vt eoꝝ vestigia cũ venerint audianť. leniter serpit sed nõ recte. habens occultũ venenũ sub leni tractu. Hec ille. Sic faciũt heretici ⁊ hypocrite q̃ abscondũt ⁊ ꝯtegũt vestigia suarũ opationũ ne cognoscanť. Nam sepius orant vt videanť deuoti erga deũ. sed cor eoꝝ longe est ab eo. Ostendunt se facere opa misericordie vt elemosinã dantes vt videanť pij erga ꝓximũ. sed in corde appetunt vanam gl'iam: vt videanť ab hoĩbꝫ. fingunt se macerare carnem suam ꝑ ieiunia. vnde exterminant faciem suã vt alliciant matronas ⁊ feminas ad dandũ eis tãq̃ bonis vltra ceteros. Sicut dicit apostolus. Captiuas circũducunt muliercu las oneratas pctis. Et saluator Matth. Exhaurientes inquit bursas matronarũ sub p̃textu longe orõnis. Vnde Job cõparat eos scirpo seu carecto exterius florido ⁊ viridi. intus aũt arido ⁊ sine fructu. Job. viij. Nunq̃d põt virere scirpꝰ absq; humore. Sup quo dicit Grego. in glosa ordina. Hypocrita nõ est sine aqua. quia gratiam accipit vt ꝓphetet. demones eijciat. languores sanet. sed ⁊ colore viridis. dum laudes extra querit supbꝫ in altũ crescit. sed a fructu marcescit. Et Hiero. ibidem dicit. Scirpi vel carecti noĩe hypocrite designanť. q̃ spẽm veritatis p̃tendẽtes fructũ vtilitatis nõ hñt: sed aridi sterilitate opis. solo sanctitatis colore viridescũt. Quia hypocrita ad bona opa infusionẽ supni muneris ꝑcipit: sed in cũctis q̃ agit exteriorẽ laudẽ appetens a fructu percepte infusionis marcescit. ⁊ cũ adhuc sit in flore ne capiať manu ante oẽs herbas marcescit. ꝑ quod significať ꝙ hypocrita corripi nõ patitur ab aliq̃. ĩmo asperitate sua vitã corripientis secat. deꝑhensum se in prauitate irascit. loqui sibi redarguentẽ ꝓhibet. ⁊ qđ deterius est etiam vt dicit Greg. se innocentẽ nõ suis actibꝫ sed alienis criminibꝫ ostendere nitiť. Ex quibꝫ pꝫ eoꝝ stulticia: qꝛ gr̃as a deo receptas: q̃s ad salutis fructum ꝯuertere debuerũt ad inanẽ gl'iam cõuertũt. Vnde Hiero. sup illud Job. Non ei placebit vecordia sua dicit. Magna vecordia est laboriosa agere ⁊ vane laudi inhiare. p̃ceptꝭ celestibus inseruire ⁊ terrenã retributionẽ querere. Quia q̃ hic ꝓ veritate quã agit humanũ fauorẽ đsiderat. rẽ magni meriti vili p̃cio venalẽ portat. Vnde bene opera eoꝝ tele arance companť. Cũ subdiť. Et sicut tele araneaꝝ fiducia eius. Interlinearis dic̃. Bene hypocritaꝝ fiducia tele araneaꝝ similis đr: qꝛ tela illa ꝑ ordinem ⁊ studiose texitur. sed flatu dissipať. quia quicq̃d hypocrita cũ labore ꝑagit. aura humani fauoris tollit. Hec glosa. Propter huiusmodi duplicitatem ⁊ infructuositatez ac inutilem eoꝝ opationem deus spernit hypocritas ⁊ odit eos. Juxta illud Ps̃. xlix. Nunq̃d manducabo carnes thauroꝝ. id est nunq̃d delectabor in maceratione supboꝝ: qui per thauros significanť. aut sanguinem hircoꝝ. id est hypocritaꝝ potabo s̃m Innocen. iiij. Et in eo p̃mittitur. Nõ accipiam de gregibꝫ tuis hircos. Per hircum s̃m Innocen. q̃ habet exterius asperitatem in pelle significať hypocrisis. de q̃bus đr. Non accipiã de gregibꝫ tuis. i. de ꝯgregationibꝫ tuis hircos. i. hypocritas. F Comparať autem hypocrita tribꝫ pessimis animalibꝫ. scꝫ hirco. vulpi ⁊ lupo. Primo comparať hirco ꝓpter eius

ſmpleta eſt illa ꝓphetia. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Amara prius in nece martyrū. amarior poſt in ꝑflictu hereticoꝝ. amariſſima nūc in moribꝫ domeſticoꝝ. nō fugare: nō fugere eos pōt. Tertia rō eſt qz talia ſunt illata a ſocijs ſecretoꝝ. vñ dicit. Tu ẏo hō vnanimis. Quarta qz illata ſunt ab eis q̄ deberent eū docere. Vñ dicit. Dux meus Bath. xv. Ceci ſunt z duces cecoꝝ. Quinta qz a familiaribꝫ inferūt. vñ addit. Et notus meꝰ. Septa qz a ꝓtubernalibꝫ. vñ dicit. In domo dñi ambulauimus cū ꝓſenſu. ſ. tu z ego. z tñ tu ꝓſecutus es me. Hec Jnno. Unde aūt iſta pueniūt niſi ex defectu charitatis quā in ſe tales falſi xp̄iani nō hñt. z in alijs eā deſtruūt vbi pñt. Propt̄ qō falſi dicūt. qz nomē hñt xp̄ianū: ſed rē eiꝰ nō hñt. Cōtra q̄s dicit Aug. in lib. de vita xp̄iana. c. ij. Quid tibi ꝓdeſt vocari quod nō es. z nomē vſurpare alienū. Si xp̄ianū te eē delectat. q̄ ſunt xp̄ianitatꝭ gere. z merito nomen xp̄ianū tibi aſſume. ſz forſitan nō eſſe. ſed vocari deſideras. ß ſatis fedū z miſerū ē. ſcz velle vocari te qō nō ſis. Nemo eñ ita trāſit ad xp̄m vt xp̄ianus aꝑpellet z nō ſit. Qui igit̄ xp̄ianus ōr. xp̄m hre dñm pfitet. z vere hz ſi in oibus obſequat̄ z fuiat. Hec ille. Hic dicit Johes ī canonica. Uidete q̄lē dilectionē dedit nobis pr̄ vt filij dei noiemur z ſimꝰ Qō tractans Aug. Omel. ij. ſup canōica ꝓdicta dicit. Nam q̄ vocant̄ z nō ſunt. q̄d illis ꝓdeſt nomē vbi res nō ē. q̄ multi vocant̄ medici q̄ curare nō nouerūt: q̄ multi vocant̄ vigiles q̄ tota nocte dormiūt. ſic multi vocant̄ xp̄iani. z in rebꝫ nō inueniunt̄. qz hoc qō vocant̄ nō ſunt in vita. in moribꝫ. in fide. in ſpe. in charitate. ꝓpt̄ qō Aug. ibidē paulo ſup̄. tales aꝑpellat mendaces z falſos xp̄ianos dicens. Tu noli eſſe mēdax vt aliud ꝑfitear̄ z aliud agas Sed q̄reres q̄d ē verus xp̄ianus. Rñdet Aug. in li. de vita xp̄iana dicēs. Chriſtianus ille eſt q̄ nō noie tm̄: ſed etiā ope xp̄ianus ē. Ille vicz q̄ exemplo xp̄i nec inimicos nouit odire: ſed magis aduerſantibꝫ ſibi bñfacere z ꝓ ꝓſecutoribꝫ ſuis exorare Nam quiſq̄s eſt paratus alicui nocere vl̄ ledere ille xp̄ianū ſe eſſe mēnt. Chriſtianꝰ ille eſt q̄ pōt iuſtiſſima voce dicere. Nemini hoi nocui. iuſte cū oibꝫ vixi. Hec ille. Nos ergo ſi volumus eſſe veri xp̄iani et nō falſi. ſtudeamus in nobis z in ꝓximis nr̄is hr̄e nō ꝓſequi charitatē q̄tenus velut arbores bone bonoꝝ operū facientes fructū. fructū eterne beatitudinis in celeſti gl̄ia cōſequamur. Ad quā nos ꝓducat pater z filius z. ſſ. Amen.

Dñica octaua poſt trinitatis. II.

Sermo. XCIX.

Omnis arbor bona fructus bonos facit. Math. vij. Sicut dicit Hugo lib. iij. de archa Noe. c. iiij. Uita pñs fideliū nō eſt aliud niſi vinea dñi. vinea fidelis. vinea iuſta quā ipſe bonus agricola plantauit. imo trāſplantauit. qz de egypto trāſtulit z eiecit gentes z plantauit eā. De q̄ alibi ꝑ ꝓphetā loquit̄. plantabo eos ſup humū ſuā z nō euellā eos ampliꝰ. Hec ille. Uolens igit̄ ſaluator ſuos inſtruere q̄liter in p̄dicta vinea viuere debemus inducit ſili tudinē de arbore bona que fructus bonos facit. oſtendens q̄ exēplo arboris naturalis q̄libet fidelis hō in vita pñti tāq̄ in eſtate debet fructificare ꝑ bona opa ſibi mercedē eternā. Vñ dicit Jnno. iij. ſuper ꝓmū pſ. Q̄ tps vniuſcuiuſq̄ ad operandū eſt pñs vita. Joh. ix. We oportet opari opa eius q̄ miſit me donec dies eſt. venit nox in q̄ nemo opari pōt. Propter qō de quolibet iuſto dicit Pſ. Q̄ erit tāq̄ lignuz qō plantatū eſt ſecus decurſus aquaꝝ. i. gratiaꝝ. quod fructū ſuū dabit in tempore ſuo. Fructum ſcz boni operis in tpe ſuo. ſcz vite pñtis. z in tpe eterne et finalis retributōis. Juſti eñ in ſupna patria quā in hac vita ꝑ amorē ſemp requirūt dona vite poſtmodū in retributiōe ꝓcipiūt. Jnquit Hugo vbi ſup̄. Ut igitur ad bene operandū animemur oſtendit in verbo ꝓpoſito magne retributionis copia in vita futura. quia fructus bonus ei ꝓmittit̄. Cum dicit̄. Omis arbor bona fructus bonos facit. In quibꝫ verbis cōmendatur vita iuſtoꝝ z fideliū exemplo bone

angelū lucis. ij. Coꝝ. x. Octauo carnē hz mali saporis: ⁊ comedit ꝓ podogra ⁊ arte tica. Infirmas iūcturas hñt q̄ caritate carēt: q̄ ē viculū. Et hi cū masticāt ⁊ sentiūt amaritudinē diaboli curant. Ps. Dedisti eū escā ꝓplis ethiopū. Nono hz pedē tortuosum ⁊ tibiā curtā. Ecōtra iusti hñt rectos Ezech. j. Pedes eoꝝ pedes recti Leuit. xxj. Fracto pede nō offerat. Decīo est fraudulēta Esa. xxxij. Fraudulenti vasa pessima sunt. Undecimo qꝛ cū taxus illd aīal fac̄ sibi foueā. vulpes eo absente stercorisat ibi. ⁊ taxus ꝓpt̄ īmūdiciā recedit. Sic hypocrita expellit ꝑ īmūdiciā detractiōis virū iustū infamādo eū: interduz de ciuitate vt solus honoret. Duodecimo dr̄ qꝛ vulpes tenet lanā in ore. ⁊ paulatim se mergit in aquā apta cauda donec pulices fugiāt ad lanā. ⁊ tñc deserit eā in aq̄. Pulex significat mordacitatē rep̄hensionis. Sicut ḡ vulpes pulices mergit. sic hypocrita rep̄hensorē suū ne eū corrigat ꝑseq̄t. j. Re. xxiiij. Canē mortuū ꝑseq̄rs ⁊ pulicē vnū. i. rep̄hensorē mordacē. Tredecīo pellis sola est cara venatoribꝫ. sic exterior cōuersatio hypocritaꝝ q̄ est in mortificatōe quam debēt sibi boni assumere ⁊ cadauer ꝓijcere qd̄ sub pelle abscondit Math. iij. Zona pellicea ad lūbos eiꝰ. Quartodecimo hz ꝓlem multā ⁊ patrisantē Job. xxj. Egrediunt q̄si greges ꝑuuli eoꝝ. Quītodecimo hz pilū longū ⁊ densum. i. tꝑalia multa Esa. iij. Erit ꝓ crispanti crine caluiciū. Sedecimo qꝛ qñ eā insequūt canes tūc totū p̄ter nasum se suspēdit in flumīe ꝑ ramū: ⁊ sic latet. sic heretici ⁊ hypocrite abscondūt se a canibꝫ. i. a p̄dicatoribꝫ. sed tñ nasus emittit spm̄ male suggestiōis. sz eis dicit Amos. ix. Et si celauerint se ab oculis meis in ꝓfundo maris. ibi mandabo serpēti ⁊ mordebit eos. Decimoseptīo qꝛ videt esse q̄si canis in anteriori ꝑte. sz non in posteriori. vbi cauda maior. sic illi vident sil'es p̄dicatoribꝫ in p̄mis v̄bis. sz in fine mordent vt coluber. ⁊ q̄si regulus venena diffundūt Prouer. xxiij. Decimo octauo luce ocl'oꝝ micant de nocte Hier. iiij. Sapiētes sunt vt faciāt mala. bñ aūt facere nescierūt. ⁊ ita in nocte vident. sed in die nō vident. H Tertio hypocrita cōparat lupo. Lupus ꝑm Isid. xij. ethimologiaꝝ ē maxīe rapacitatis. Et dr̄ lupus q̄si leoni pos. i. sil'is. qꝛ sil'is ē ei in rapacitate. Rapit em̄ nō in apto sed furtim ⁊ in abscōdito. Sicut hypocrite in apto nolunt cape vt videant sancti: sed occulte exhauriūt bursas matronaꝝ. Scd̄o rōne fortitudinis pedū. eo qꝛ sic lupus magnā virtutē habet in pedibꝫ. vñ quicq̄d p̄sserit pede: nō viuit. Sic hypocrite magnā virtutē habēt simulatiōis in affectibꝫ. ⁊ quē cūq̄ sua simulatiōe decipiūt. mortificant in vita gr̄e. Tertio qꝛ sicut lupus quē p̄us viderit raucescere facit. Sic hypocrita oēs spēs sanctitatis sue q̄si in raucitatem ꝯuertit. qꝛ nullus audet de eo verbū dicere malū. sed semꝑ opinari bonū. Quarto nō plures q̄z. xij. diebꝫ in anno coit. sic hypocrita ne dep̄hendat raro fornicat. Quīto qꝛ lupus famē diu tolerat. ⁊ post multa ieiunia ml'ta deuorat. sic hypocrita interdū ieiunat tota die: sed grauit vorat in sero. Sexto qꝛ lupus p̄uisus deponit audaciā. Sic ypocrita cognitus talis ab alijs nō audet se simulare sanctū ne derideat. Et tantū de secūdo. J

Dixi tertio Ex tertij falsi ꝓphete sunt falsi xp̄iani caritatis destructores. De q̄bꝫ dr̄ in Ps. Loquūt pacē cū ꝓximo. mala aūt in cordibꝫ eoꝝ. Non solū aūt patit eccl'ia vel iustus vir ab aptis inimicis. sed etiā ab occultis falsis fratribꝫ. q̄ passio multo videt intolerabilior q̄z aperta. q̄ est ab hereticis vel alijs inimicis. Vñ dauid q̄si cōpando hmōi ꝑsecutionē ꝑsecutōi manifestoꝝ inimicoꝝ dicit eā grauiorem Ps. liiij. di. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiq̄. Ubi ponit plures rōnes aggrauantes hanc ꝑsecutionē. Prima est qꝛ non est ab inimicis. ideo dicit. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiq̄. sed istud nō possuz sustinere. qꝛ amicus maledicit mihi Michee. vij. Inimici hoīs domestici eius Cañ. j. Filij matris mee pugnauerūt ꝯtra me. Secunda ratio quare intolerabilia sunt ista mala ē qꝛ sunt improuisa. Unde sequit. Et si is qui oderat me sup me magna locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo. Sz ab his q̄ vident me amare nō possum me abscōdere. Vñ dicit Ber. Nunc in eccl'ia

cĩũt opa de genere bonoꝝ apparentia. sed nõ recta intentiõe. j. Thim. iij. hũtes q̃dẽ speciẽ pietatis. ꝑtutẽ aũt eius abnegãtes Job. viij. Cũ adhuc sit in flore vt capiat mãu. Sic vie hoĩm qui obliuiscũt deũ. t spes hipocrite gibit. Alie sunt arbores q̃ faciũt fructus inutiles penitus. Sap. iij Fructus eoꝝ acerbi. Et iste sunt arbores ad ignẽ apte: vt dr in euãgelio. qr nõ valent hoibꝫ ad comedendũ in recentia: sed de mõibꝫ tm̃ assata. Et q̃bꝫ colligimus bonitatẽ arboris q̃ bz frondes bonoꝝ ꝓboꝝ flores bonoꝝ opeꝝ. t fructus intentionis sancte t recte. Est aũt aĩa iusti hoĩs arbor bona ad siℓitudinẽ bone arboris naturaℓ Primo viuẽdo. scõo crescẽdo. tertio fructũ ferendo. t q̃rto finaℓr decedendo. Primo cõpaℓ in viuẽdo. qr sicut arbor naturalis nõ viuit nisi ꝑ calorẽ celestẽ t humorẽ terrestrẽ. Sic aĩa bona nõ viuit vita gr̃e nisi ꝑ charitatẽ celestẽ. t ꝑ hũilitatẽ terrestrẽ. Et sicut illa arbor crescit altius q̃ pfũdius radices suas in terrã mittit. Sic hõ q̃tũ plus hũiliaℓ ex ꝯsideratiõe terrestriũ defectuũ. tanto plus eleuaℓ ad superiora. Tales arbores q̃ sic in locis bassis t vallosis crescũt. sunt multo securiores a vento q̃ q̃ in montibꝫ. qr viri hũiles refugientes dignitates t ambitiões mũdi t honores ꝓtenti sua simplicitate. multo firmiuſ in suis ꝓsciẽtijs stant q̃ illi qui se ingerũt ad officia dignitates t ambitiões mũdi. Sz attẽde q̃ tripℓr hoies radicanℓ in terra: vt dicit Hugo de archa Noe lib. iij. c. iij. Quidã em̃ sic radicãℓ in terra vt oĩno in terrã infiganℓ t terre adherẽt. t sunt infideles t gẽtiles: q̃ nõ credentes euãgelio xp̃i. ꝓter hanc vitã tpalẽ aliã nõ credunt. Et hi in terra radices figũt t sursum non crescunt. qr eo magis ꝓncipibus inhiant q̃ bona ꝑpetua secutura nõ nouerũt. terrena ambiũt. felices eẽ querũt. q̃ post hãc vitam futuros se nihil existimãt. De quorũ numero fuit ille qui p eliphaz subsanℓ Job. v. Vidi inquit stultum firmatum dice t maledixi pulcritudini eius statim. Stultus em̃ ille est ſm Hugonẽ q̃ ignorat ad q̃d factus est. qui ꝓter illud qõ videt nihil esse credit. q̃ que sibi mala resẽt puidere neseit atq̃ hec pritura t falsa q̃dem bona quasi semꝑ sint ꝑmãsura semꝑ diligit. Hic aliq̃ radicatus esse videt dũ coꝝpaliter floret. Sed sapiens statim ei pulcritudini maledicit. qr ꝑ hec momentanea bona ad que sit male recipiendus agnoscit. De ħ stulto ps. dicit. Dixit insipiens in corde suo: nõ est deus. Et deinde enumeratis cõplicibꝫ suis dicit. Non est timor dei ante oculos eoꝝ. Quõ g̃ deũ timere possunt q̃ deũ esse nõ credunt. Ex q̃ infero ſm Hugo. Q̃ merito gẽtiles stulti sunt: qr ad eos ꝓncipiũ sapiẽtie ꝓgere nõ ꝓtingit. Principiũ aũt sapiẽtie est timor dñi. Alia arbor q̃ radicaℓ in terra: sed tñ debiliter t mobiliter est homo infirmus in fide. q̃ instructus in fide nouit celestia ꝑmia t supplicia infernalia. Sed hic non oĩno ꝓficit nec oĩno acquiescit. Cõsiderant quippe gentiles oĩa in mundo sic agi. ex quibꝫ t deum esse t cũcta gubernare cognoscũt t ad futurũ iudiciũ oĩa ꝓseruare t sic incipiũt timere illud qõ minaℓ deus. t ꝑ ꝓsequens benefacere cõpellunt hoc qõ iubet deus. t qõ ꝓhibet vitare ꝓponũt. t q̃ñq̃ ñ solũ ita timore isto exercenℓ vt timeant tales qõ deus minaℓ. sz t q̃dam mentis affectu appetere incipiũt qõ ꝓmittit. Sed tñ cũ malos florere in ħ mũdo ꝓspiciũt t mℓta alia in hac vita ita ꝓfuso ordine volui vt nequaq̃ mũdus ꝑ puidentiã dei gubernari. sed oĩm rez eue tus fortuitis subijcere casibꝫ videaℓ continuo zelare incipiũt pacẽ pctoꝝ in ħ mundo. ipi q̃z florere ꝓcupiscũt. Tacitis enim cogitatiõibꝫ sibi dicũt. vanũ esse timere iudiciũ. nihil esse qõ stulti hoies de penis iferni t de supplicijs maloꝝ sibi ꝓfingerũt t ex timore non ex veritate ħ ꝓcessisse. Et de his dr Luc. viij. q̃ ad tps credũt: t in tpe tẽtationis recedunt. In quoꝝ ꝑsona dauid dicit. Mei aũt pene moti sunt pedes. pene effusi sunt gressus mei. Ex q̃ dicto infero q̃ in fide xp̃i multũ ꝑiculosa est ꝑplexitas cogitationũ. Nã sicut dicit hugo. Vbi ẽ assertio dubia. ibi t fides suspecta. Ex ħ infero ꝓsequẽter q̃ fidelis xp̃i si vult esse arbor debet firmiter oĩa credere in scripturis sanctis posita siue sint ꝓmissoria siue cõminatoria. Quo facto taℓ nõ poterit defacili moueri tempe tẽtationis. Alia est arbor q̃ radicaℓ in [illegible]ra firmiter t frondes mittit sublimiter. t significat bo

arboris. ⁊ p oppositū dānat vita reprobo
rū ⁊ maloꝝ exēplo male arborū. Circa qō
tria nob occurrūt ꝓsiderāda. Primo nāq;
ꝓsiderare dēmus arboris cōpationē gene
ralē. cū dr. Omis arbor. Scō dēm⁹ ꝓside
rare bone ⁊ male arboris differētē ꝓditōz
Cū dr. Bona. Tertio cōsiderare dēmus
fructū earūdē arboꝝ diuersaz generatio
nē. Arbor bona describit p bonitatē fru
ctus q̄ sunt ficus ⁊ vua. Arbor mala de
scribit p plante naturalē ꝓpagationē exē
plo spine ⁊ tribuli. Fructus bonus descri
bit p dulcedinē. malus ꝯo p amaritudinē
naturalē. ⁊ hoc in ficu respectu tribuli. ⁊ i
vua respectu spine. A

Dixi primo Q̄ primo dēmus ꝓsiderare arborū cōpationē generalē. cū dr. Omnis arbor. Compat aūt in scriptura sacra hō arbori Juxta illud Marci. viij. Video hoies q̄ si arbores. Dñt em̄ q̄ndā silitudinē viuē do. Sūt aūt tria in arbore. scz ingressus vt plantatio. progressus vt pullulatio: ⁊ egressus vt defectio. Plantat hō cū ꝓcipi tur. ⁊ q̄ ad hoc cū dolore ⁊ fetore. Unde Jnno. iij. de vilitate hūane ꝓditiōis. Si ꝓsideret hō pisces q̄s fecit deus ex aqua astra ⁊ planetas ex igne. hoiez ex terra vi lissima. Job. iij. Cōpatus sum luto ⁊ assi milatus sum fauille ⁊ cineri. Sicut autē post plantationē nutrit arbor humore ter reo. Sic hō post ꝓceptionē sanguine mē struoso satis horrido. ex cuius ptactu fru ges nō germināt. arescūt arbusta. moriūt herbe. canes in rabiē vertūt. Et hoc cibo vtunt tam nobiles q̄s ignobiles. ām magi strū de naturis rer. Progressus hois est crementū post natiuitatē. qō est miserabi le. Nā cū terrena scētia ꝓducūt ex se fron des flores fructus ⁊ honesta semina. Hō ꝓfert ex se lendes. pediculos. lumbricos ⁊ stercora. Ex illis ꝓdit vinū oleum ⁊ balsa mū. Ex hoie sputū vrina ⁊ fetor stercoꝝ. Uñ hō est arbor euersa. qz capilli sunt q̄si radices. caput trūcus. pectus vt stipes brachia cū ubijs vt frondes. digiti cū ar
ticulis vt folia. In egressu etiaz hō cōpat arbori. qz sicut arbor aduenīēte hieme de clinat ⁊ arescit. Sic hō moriendo oia p
dit ⁊ ꝓuat oib⁹. Hoc ostendit status mor tis scz senectus. cui⁹ cor affligit. caput cō cutit. languet spūs. fetet anhelitus. faciet rugat. statura curuat. caligāt oculi. vacil lant articli. nares effluūt. capilli defluūt. tremit tactus. deperit actus. dētes putre
scūt. aures surdescūt. Uñ tūc hō est sicut arbor antiqua q̄ ad nihilum valet nisi ad ignē. Et in hac generali cōpatione oīes hoies ꝓueniūt. vñ q̄ ad ꝟ bene in thema te dr. Omis arbor. q. d. Omis hō tā nobi lis q̄ ignobilis. diues ⁊ paup. puus ⁊ ma gnus q̄ ad naturalē ingressum ꝓgressum ⁊ egressum est sicut arbor. B

Dixi secūdo Q̄ debem⁹ con siderare bone et male arboris differentē ꝓditionē in hoc. Cū addit bona. Est ei arbor triplex. Que dam em̄ est q̄ affert fructū malū. Scōa q̄ affert fructū vanū ⁊ nullū. Tertia q̄ affert bonū. De ꝓma arbore dr Amos. vj. Con uertisti fructū iusticie in absinthiū. Omne ꝯo malū ē malū. sed ꝓuertere bonū in ma lū est pessimū. Multi sunt q̄ bona faciūt. sed illud prāua intentione corrūpunt. Et sic tales sunt silles arboribꝫ q̄ fructus pul chros in apparentia faciūt. ⁊ intus ama ritudie pleni sunt. Et isti sunt silles cigno cuius penne sunt exterius albe: caro autē multum nigra ⁊ macra ⁊ ad digerendum dura. Scōa arbor ē q̄ affert fructū vanū vel nullū. De q̄ dr Osee. ix. Cū radix eoꝝ exiccata sit nequaq̄ fructū faciēt. Hij sūt de q̄bꝫ dr Luc. viij. Q̄ aliud semē cecidit sup petrā. ⁊ natū aruit. qz nō hēbat hūorē ⁊ significat cor prauoꝝ humore gr̄e caren tium. in quo quicq̄d ad tēps nascit boni. cito arescit ꝓpter frigiditatē ⁊ siccitatē cor dis. i. male ⁊ obdurate volūtatis. Tertia arbor est que affert fructuz bonū. De qua hic dicit q̄ affert fructum bonū. Ubi sciē dum q̄ bonitas arboris attendit ex tribꝫ scz ex frondibꝫ: ex floribꝫ: ⁊ ex fructibus. Sunt em̄ quedā arbores q̄ habent fron
des sine floribꝫ. ⁊ significāt illos q̄ hūt ꝟba sine opibꝫ Math. xxj. Ubi xp̄s videns arborē fici sec⁹ viā venit ad eā ⁊ nō inuenit i ea nisi folia tm̄. Et ait illi. Nūq̄ ex te fru ct⁹ nascat ampli⁹. Sic erit hoibꝫ hūtibꝫ pulcra ꝟba de ō sine opibꝫ. de q̄bꝫ in fine hic dr. Non ois q̄ dicit mihi dñe dñe tē. sed q̄ facit tē. Alie sunt arbores habentes flo
res sine fructibus. ⁊ significant illos q̄ fa

ꝛ ꝯgratulatione. Tunc em̃ occurrẽt angeli ſancti aie beate Darth. xxiij. Mittet angelos ſuos ꝛ cõgregabũt electos eius. Iſtud ptz de lazaro Luce. xvj. Ecõuerſo aũt maloꝝ hoim̃ ſunt duplices fructus. ſ. mali in pñti culpa. ꝛ peſſimi in futura pena. In pñti nãq culpa triplicẽ fructũ malũ hñt. ſ. plenũ vermib⁹ corroſiõis. Cuiuſmodi ſunt fructus laſciuie ꝛ carnalis delectatiõis q̃ ad modicũ apparent delectabiles. ſed poſt ꝓpetrationẽ hñt vermẽ remorſionis ꝯſcie Eſa. vlt. Vermis eoꝝ nõ morietᷣ. Hic eſt vermis q̃ corroſit ederam cui⁹ ſub vmbra Jonas delectabat Jone. iiij. vbi ór. Letatus eſt Jonas leticia magna. ſed ſtatim edera morſu vermis aruit Roꝝ. vj. Quẽ fructã habuiſtis in q̃b⁹ nũc erubeſcitis. Secũdus fructus eſt plenus ſaporib⁹ amaricatiuis. ꝛ ſunt fructus auaricie ꝛ mũdialis poſſeſſiõis. Uñ ſic comedentib⁹ fructus imaturos ꝛ crudos cibi fiũt inſipidi. Sic diuitib⁹ q̃ delectanᷣ in diuitijs vel honorib⁹ ꝯgregãdis diſpẽſandis ꝛ ꝯſeruãdis. cib⁹ ſpũalis gr̃e ꝛ deuotionis oõnis ꝛ ptẽplationis aparet inſipidus Joſue. v. ór. Q̃ ꝙcito filij iſrael ceperũt veſci fructib⁹ terre ſtatim defecit manna. Uerũtñ qz neceſſe ẽ ꝑ bona tpalia trãſire ad eterna. ſm Grego. Et iõ vt iſti fructus ſint dulces apponãᷣ ad ignẽ vt aſſentur. Ad ignẽ dico charitatᷤ. Hã adminiſtranti ex charitate tpalia meritoꝝ eſt. ſ. Coꝝ. xvj. Oñia vĩa in charitate fiant. ℏ ꝓcipiᷣ de agno Exo. xij. vt nõ comedatur ex eo q̃ꝙ coctũ aqua aut crudũ: ſed aſſuz igni. i. feruore charitatis. ad honorem ſcz dei ꝛ vtilitatem ꝓximi. Alioq̃n q̃ amat diuitias aliter: fructũ nõ capiet ex eis Ecc⁹ v. Hiere. xij. Confundemini a fructib⁹ veſtris ꝓpter irã furoris dñi. Tertius fructᷤ ſunt inutiles ſupbie ꝛ tpales ambitiones Et iſti ſunt pleni humorib⁹ inflatiuis. De q̃b⁹ ór Eſa. x. Uiſitabo ſup fructũ magnifici cordis. Licz em̃ fructus honoris ſuauiter ſapiat. tñ periculoſe inflat. In geſtis Alexãdri narratᷣ q̃ ſui milites in india inuenientes fructus dulces nõ poterãt ſatirari ex eis. ꝛ orta peſtilentia mortui ſunt. Ecce dulcedo fructus affert mortẽ. Et iõ ſapientes comedũt fructus cũ ſale diſcretiõis ꝛ modeſtie Job. vj. Nunq̃d poterit comedi inſulſum. q̃ nõ eſt cõditũ ſale. ſ. ſapie. Alius eſt fructus maloꝝ in pena futura. De quo Hiere. xxj. Uiſitabo ſuper vos iuxta fructuz ſtudioꝝ veſtroꝝ. Tunc em̃ cũ venerit x̃ps ad iudicandũ dicet illud Dañ. üj. Succidite arborẽ ꝛ diſpgite fructus ei⁹. Quõ aũt diſpergeᷣ. ór hic. qz ꝓmo excideᷣ ꝛ tũc in ignẽ mitteᷣ. Fructus aũt eoꝝ in ſpeciali deſcribit ſapiens Sap. iiij. dicens. Erũt poſt hec deciden̄tes ſcz tãq̃ fructus de arbore maturati. ſine honore ꝛ ꝓtumelia inter mortuos in ꝑpetuũ. Qm̃ dirũpet illos inflatos ſine voce ꝛ mouebit illos a fundamentis ꝛ vſq̃ ad ſupm̃ deſolabunᷣ. ꝛ erũt gementes. ꝛ mẽoria eoꝝ ꝑibit. Ubi ſm. Robertũ Holgot deſcribit ſeptẽ penales ꝯditiones dãnandoꝝ: qz deñcienᷣ ꝓfuſione. affligentur cũ deſperatione. repellenᷣ ſine reſponſiõe deſtruenᷣ cũ autentica rõne. punienᷣ ſine conſolatione. conterentur ſine contradictione. ſupprimenᷣ ſine recordatiõe. Nos igit̃ fratres chariſſimi ſtudeamus eſſe bone arbores quib⁹ bonos fructus facientes ꝑ gratiã fructum gl̃ioſum celeſtis retributiõis ꝓſequi mereamur. Quod nobis cõcedere dignet̃ pr̃ ꝛ filius ꝛ. ſſ. Amen.

Dñica. IX. poſt trinitatis. I.

Sermo. Q.

Rẽdde rõnẽ villicationis tue. iam em̃ nõ poteris villicare Luce. xvj. Inter cetera x̃pianos a malo retrahentia ꝛ ad bonum cõmouentia ſeu inducentia maxie neceſſaria eſt ꝓſideratio vite pñtis: que nõ eſt aliud niſi q̃dã pegrinatio q̃ tendimus ad futurã gl̃iam ꝛ patriã. Juxta illõ apl̃i ad Heb. xiij. Non em̃ hẽmus hic manentez ciuitatẽ: ſed futurã inquiramus. Neceſſe eſt igit̃ hoi ꝓſiderare. ꝛ ꝓmo ꝑ oculis ſemper ponere. qz hac ꝯditiõe ĩtrauit hũc mũdũ vt q̃ꝙ ereat. vt dic̃ Seneca. li. de remediis fortune. Jp̃e ꝙ x̃pianus vere eſt q̃ ſm Aug. ſup ps. xxxviij. in domo h⁹ mũdi ſe pegrinũ cognoſcit. Et ſi igit̃ nobis cũcta cedãt ꝓſpera. ꝛ ſi affluant diuitie. ꝛ ſi ꝓfluãt delicie. pñtis tñ tpis ita agẽda ẽ leticia vt nũq̃ amaritudo ſeq̃ntis iudicij recedat a mẽoria. Ita dicit Greg. Omel. xxxix. Et merito. Hã de oĩb⁹ in hac pegri-

minē fidelē ꝙ radices figit p fidē ⁊ dilectionē in deo. de qbꝫ dr Esa. xxxvij. Qđ relictū fuerit de domo iuda mittet radicē deorsum. ⁊ faciet fructū sursuz. Per relictos significant fideles. ꝙ radicē mittūt deorsū qz omnē cogitationē cordis sui in eterna gaudia defigūt. fructū aūt sursum faciūt. qz in eterna pꝛia quā in hac vita p amorē semp desiderauerūt. vite dona postmodū in retributiōe ꝓcipiūt. Tertio ḡ infideles negant. de ꝙ infirmi dubitāt. ꝫ fideles credūt ⁊ expectāt. qđ aūt infideles diligūt et infirmi in fide zelāt. ꝫ fideles fugiūt. hec Hugo. Scđo assimilat hō arbori in crescendo. qz ꝯuis inferior ꝓs arboris terre adhereat. potior tñ ⁊ pulcrior supeminet ꝯsus celū tendēs. Sic oꝫtet nos aliquā solicitudinē circa trena gerē. tñ potior ꝓs nꝛa scz volūtas nꝛa. dz tēdere ꝯsus celū: vt dicamus cū apl'o. nꝛa cōuersatio in celis est. Et itez. Que sursum sunt sapite nō q̄ sup̄ terrā. Tertio assimilat hō arbori in fructu gerēdo. Sicut eñ arbores ꝓmo germināt. scđo florent. tertio portāt fructū. Ita fm Crisē. germina aīe sunt bone volūtates. fructus bone operationes. Quarto assimilat hō arbori in cadendo. Arbor ꝙ diu creuit ⁊ vixit cū ad cadendū ꝓ senio deficit ad illā ptē cadit ꝯsus quaz viuendo plures ramos extendit fm Robertū Holgoth sup. iij. c. lib. Sap. Sic homo moriens ad illam partem cadit ad quā plures affectiones ⁊ cogitatiōes viuendo trāsmiserit. Si in terram. cadit in infernū. Si in celū. illuc deportat Eccs: xj. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonem in q̄cūq̄ loco ceciderit ibi erit. Et tantū de secūdo.

Dixi tertio Qꝛsiderare debemus fructuū dictarū arboꝛ diuersam generationē. Cū dicit Fructus bonos facē. Est aūt regula phie generalis ꝙ ex vno oppositoꝛ dat intelligi reliquū. Jō cū mentio est de bonis fructibꝫ intelligit ꝙ etiaz sunt aliqui fructus mali. Sūt igit duplices fructus. Quidā bonoꝛ hoīm. ⁊ q̄dam maloꝛ. Bonoꝛ sūt duplices. q̄dam sunt pñtis iustificatiōis q̄dam celestis retributionis. de vtrisq̄ dr Ezech. xlvij. Et vtraq̄ ptē torrentis oriebat lignū pomiferū. Torrens est mors. q̄ diuidit istā vitā a futura. Lignū est xp̄s q̄ dat fructū a dextris in futuro. a sinistris i pñti. ℔ est ex vtraq̄ ptē fluuij. De fructu pñtis vite dr Bal'. v. vbi nūerant duodecim fructꝰ. Fructus aūt spūs est charitas gaudiū. pax. patia. benignitas. bonitas. lōganimitas. māsuetudo. fides. modestia ꝯtinētia. castitas. De fructibꝫ quos hēbit ista arbor in pꝛia dr Esa. iij. Dicite iusto qm̄ bene. qm̄ fructū adinuētionū suaꝝ comedet. Et ad Heb. xij. Oēs q̄dem disciplina in pñti videt nō esse gaudij sed moroꝛis. postea aūt pacatissimū fructū exercitatis p eā reddet iusticie Sap. iij. Bonoꝝ laboꝝ gl'iosus ē fructus. Et hic fructꝰ erit multiplex. Primus erit gaudiū de euasione carceris. de q̄ clamat Ps̄. Educ de carcere aīam meā. Et paulus. Infelix ego hō q̄s me liberabit de carcere mortis huius Roꝝ. vij. Scđs fructus ē gaudiū de vinculoꝝ ruptiōe: q̄ sūt septē corpis necessitates. i. fames. sitis. frigus. calor. lassitudo. ⁊ infirmitas. ⁊ vltio mors. qbꝫ vinculis ligauit deus hoīem q̄si insanū ne in seip̄m ⁊ in alios seuiret. Sed multi ista vincla rūpunt Hiere. ij. A seculo ꝯfregisti iugū meū. rupisti vincula mea. Rūpūt vincula famē ⁊ sitim p crapulā ⁊ ebrietatē. frigus p vestiū mꝫltiplicitatē. calorē p vestiū subtilitatē. laborē p ocij q̄tē. infirmitatem p medicinas. sz mortē nō pñt oīno rumpe. Sed ecōuerso scī expectāt vsq̄q̄ dñs dirūpet ista vincula. Ps̄. Dirupisti dñe vincula mea. Tertius fructus de exilij terminatiōe. i. mūdi egressiōe. Ps̄. Jncola ego sum in terra. Et dr mūdꝰ exilium. qz ē pnicios⁹ ⁊ solitari⁹ Deut. xxxij. Jnuenit eū in terra deserta in loco horroꝛis. Ecōtrario pꝛia ē locus fecūdus ⁊ amenus ⁊ securus Esa. xxxij. Sedebit pl's me⁹ in mꝫtudine pacis ⁊ in tabnacul' fiducie ⁊ i requie opulenta. Quart⁹ fruct⁹ est gaudiū de hostili euasione Ps̄. Bñdictus dñs q̄ nō dedit nos i captiōz dentibꝫ eoꝝ. Nō solū aūt erit de euasione. sz etiam de hostiū ꝓstratiōe. Ps̄. Letabit iustus cū viderit vindictam Quint⁹ fruct⁹ de tenebraꝝ exterminatiōe j. Coꝝ. xiij. Videmus nūc p speculū ⁊ in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. j. Joh. iij Cū apparuerit videbim⁹ eū sicuti ē. Sextus fructus ē gaudiū ō amicoꝝ occursiōe

q̄bꝫ nihil est crudelius. vñ Ezech. vij. dr̄ ī
ꝑsona dñi. Immittā furorē meū ī te. ⁊ pꝰ
pauca. Effundā irā meā sup̄ te ⁊ cōplebo
furorē meū in te. Tertio nō erit post hanc
rōnē reditus ad vitā pñtē in q̄ possz hō sa
tisfacere ꝑ pctis ⁊ supplere defectū opatio
nū. Vñ hō ē spūs vadens ⁊ nō reuertens
qr̄ dr̄ huic villico. Jā vlterius nō poteris
villicare. Ista tria ponūt̄ in Ps̄. Posue-
rūt me in lacu inferiori. de q̄. s. egredi non
possuz. Ecce redeūdi nō possibilitas. in te
nebris ⁊ in vmbra mortꝭ. Ecce tp̄is īpor-
tunitas ⁊ obscuritas. Sup̄ me ꝯfirmatꝰ
ē furor tuꝰ. Ecce iracūdie seueritas. B

Scdo ista rō timēda est ꝓpt̄ accusantiū
multiplicationē. Sūt aūt septē q̄ hoīem
accusabūt circa suā rōnē. Primo em̄ accu
sabit eū ꝯscīa nō in occulto vt nūc. sed pu
blice corā oībꝫ Dañ. vij. Judiciuz sedit ⁊
libri aperti sunt. i. ꝯscīe q̄ oībꝫ ap̄ient̄. Et
Apoc̄. xx. Judicati sunt mortui ex his q̄
erāt scripta in libris. i. in ꝯscientijs ip̄oꝝ.
Vñ apl's exp̄ssius dicit Roꝝ. ij. Ex testio
niū reddet illis ꝯscīa ipsoꝝ. Scdo accu-
sabūt eum diaboli. qr̄ licz suggesserūt hoī
male facere. tñ ꝓdent eū. Sicut socius fu
ris interdū accusat furem sociū cū quo fu
ratus est. ⁊ hoc maxime fit qñ iā vadit ad
suspendiū. desperans de vita post sniam
latam ꝯtra ip̄m. Sic diabolus videns se
iam finaliter retrudi ad infernū ꝓdet mul
tos vt secū dānent̄. Vñ Apoc̄. xij. diabo-
lus appellat̄ accusator fratꝝ. De q̄ aūt ac
cusabit diabolus ostendit Aug. in q̄dam
epl'a ad comitē charissimū dicens. Dictu
rus est diabolus q̄ recitabit verba ꝓfessio
nis nostre ⁊ obijciet nobis in faciē q̄cq̄d
fecerimus ⁊ in q̄ peccauimus: ⁊ quicq̄d
facere dēbamus. Dicturus est em̄. Equis
sime iudex iudica istū esse meū ob culpaz
q̄ noluit esse tuus ꝑ gr̄am. Tuus est ꝑ na
turā. meus est ꝑ miseriā. tuus ꝑ passionē.
meus ꝑ suasionē. tibi maledicēs. mihi cō
sentiens. a te accepit īmortalitatis stolā. a
me v̄o pannosam tunicā. tuā vestē assum
psit. in mea huc venit. Equissime iudex.
iudica illū esse meū ⁊ mecū fore ꝯdēnan-
dum. Hec Aug. Tertio pctōrem accusa-
būt angeli sancti. ⁊ p̄cipue illi qui nos cu
stodiūt. vnusquisq̄ suū accusabit quē cu-
stodit. Sicut medicus peritus oēm defe
ctum mortuo imputat q̄ eius p̄cepta aut
monita aut suasiones ꝯtempsit. neglexit
aut seruare nō curauit. Vñ angeloꝝ ver-
bū erit illud Hiere. lj. Curauimus baby-
lonem ⁊ nō est curata. q. d. fecimus qd̄ in
nobis erat. sz ip̄a aīa nō curauit. Quarto
accusabūt pctōrē creature Job. xx. Reue-
labūt celi iniq̄tatē impij. ⁊ terra aduersus
eū ꝯsurget. Aduocabit em̄ dñs celū desur
sum. ⁊ terrā discernere ꝓpl'm suū. vñ Crisꝰ
sup̄ Math. In illo die nihil est qd̄ respō-
deamus. vbi celū ⁊ terra. sol ⁊ luna. dies
⁊ noctes: ⁊ totus mūdus stabit ꝯtra nos
in testimoniū peccatoꝝ nostroꝝ. Quinto
accusabūt peccatorē miserabiles ꝑsone q̄
ab eo iniuriā sunt passe. tūc em̄ faciet dñs
iudiciū inopis ⁊ vindictā pauperū. Ipse
em̄ est pater orphanoꝝ ⁊ iudex viduarū.
vt dicit̄ in Ps̄. Et ergo Grego. dicit. Si
queris. quis te accusabit. certe totus mū-
dus. Non solū autē accusabit: sed etiā cō
surget in vindictā ꝯ pctōres. Sap̄. v. Ar
mabit creaturā ad vindictā ⁊ vltionē ini-
micoꝝ. ⁊ pugnabit cū illo orbis terraꝝ ꝯ
insensatos. Deus em̄ nō solū tunc arma-
bit seip̄m: sed etiam exercitū suuz. dando
videlicet tam angelis bonis q̄ꝫ hoībꝫ vir-
tutem ⁊ voluntatē accipiendi illud iudi-
diciū ⁊ penā faciendam in reprobis. Erit
em̄ om̄is creatura ꝯcors in sententia cum
deo illa die. sine misericordia: sine cōpas-
sione aliqua miseris exigenda. Vñ dicit
Holgoth ibidē. Ex sicut deus oīa creauit
ꝓpter electos. ita oīa mouebit suo mō ad
se vindicandū de reprobis. Vñ sicut ele-
menta seruiūt hoī vt ip̄e deo fuiat. ita ser
uient deo. vt de reprobis q̄ ei seruire no-
luerūt vltionē accipiat Sap̄. xvj. Crea-
tura tibi creatori deseruiens excandescit
in tormētū aduersus iniustos. Sexto ac
cusabit hoīem pctm̄ eius Hiere. ij. Argu-
et te malicia tua. ⁊ auersio tua increpabit
te. vnde colligata erunt peccata hominis
ad collum sicut furtū eius Osee. xiij. Col
ligata est iniquitas effraim. Et Trenoꝝ.
j. Conuolute sunt ⁊ imposite collo meo.
Et Prouerbioꝝ. v. Iniquitates sue capi
unt impium. ⁊ funibus peccatorum suoꝝ
vnusquisq̄ constringit̄. Septimo accusa
būt hoīem tormenta ⁊ instrumenta dñice
passionis de ingratitudine maxīa. Vnde

natiõe ꝓcessis nõ hẽmus maius dñiuꝫ q̃ꝫ q̃ comedimus aut q̃b tegimur ad necessi tatẽ tñ. Juxta illud apli. Habẽtes alimẽ ta ⁊ q̃b tegamur his ꝛtenti simus. Alio q̃n q̃cq̃d de bonis nobis collatis ad sup biã vite. ⁊ ornamentũ luxurie. ad vanita tẽ mũdi ⁊ pompã diaboli dissipauerimus districtissimã nos sciamus saluatori nr̃o rõnẽ reddituros. Hã sicut pegrino nõ lꝫ tollere in via vltra victũ ⁊ amictũ corꝑis Sic nec nobis ꝓcedit bonoꝝ pñtiũ dispẽ satio nisi ad vtilitatẽ ꝓximã. reliquũ ꝯo dis pensandũ est ad honorẽ dei ⁊ vtilitatẽ p ximi. Qõ si aliter factũ fuerit: exiget a no bis districta rõ dispensatiõis vel potiꝰ illi cite dissipationis. Sumus eñ in vita p senti nõ dñi: sed dispẽsatores bonoꝝ. Uñ ꝺr. j. Pet. iij. Sicut boni dispensatores multiformis gr̃e dei. Et queret a nob̃ de fidelitate dispensationis. ⁊ siquidẽ malus dispensator q̃spiã nr̃m suspectus de dispẽ satione fuerit merebit audire durũ verbũ thematis Redde rõnẽ villicatiõis tue. iã eñ nõ ⁊c. Homo q̃dam erat diues q̃ ha bebat villicũ. ⁊ hic diffamatus est apꝺ il lum ⁊c. Et sequit thema. Redde rõnem villicatiõis tue. In q̃b ꝯbis tria describi tur. Primo nãꝫ describit seueritas diuie iustitie. ꝑ quã ab hoie rõnẽ exigit. Cũ ꝺr. redde rõnẽ. Scõo subdit diuine gr̃e liba litas: quã hoi ad merendũ bona ꝓtulit. cũ ꝺr Ullicationis t. Tertio infert eq̃tas di uine mie q̃ hoiem a bonis hui⁹ vite depo nit. cũ ꝺr. Jã eñ nõ poteris ⁊c. A

Dixi primo q̃ in ꝯbis ꝓmis sis describit seue ritas diuine iustitie ꝑ quã ab hoie rõnem exigit. cũ ꝺr. Redde rõnẽ. Circa qꝺ scien dũ q̃ nihil est hoi ita vtile ad salutẽ ⁊ psci entie ꝓprie discussionẽ ꝓtinuã q̃ hẽ ante oculos mẽtis seueritatẽ diuie iustitie. per quã discreta rõ ab hoie in suo nouissimo tꝛe vel circa mortẽ ꝓpriam vel in iudicio generali finaliter exiget. Cuius rõ est: qꝛ talis cogitatio in hoie generat timorem dñi. q̃ hoiem retrahit a multꝫ voluptatib⁹ hui⁹ secli. delicijs ⁊ vanitatib⁹. Uñ Crisꝰ. in ſmone de Jobe baptista dicit. q̃ talis timor mentẽ corrigit. fugat crimia ⁊ inno centiã fuat. Et Jobes Cassia. li. iij. de in stitutis monachoꝝ dicit. q̃ talis timor ẽ ꝓncipiũ nr̃e salutꝫ ⁊ sapie dei ex q̃ na scũt oẽs ꝯbutes. Ponit aũt Cassio. sup ꝑs. ij hui⁹ rõnẽ dicẽs. q̃ sicut remissa securitas culpas admittit. ita timor desiderabil̃ sꝑ delicta excludit. Quapropt Jsiõ. lib. iij. de sũmo bo. c. vij. dicit. Sollicite ꝺz vnuſ q̃sq̃ viuere ⁊ semp terminũ hui⁹ vite ꝓsi derare vt ꝓtẽplatiõe illius. hui⁹ secli blan dicias caueat. Scriptũ est eñ. In oĩbus opib⁹ tuis mẽorare nouissima tua: ⁊ i eter nũ nõ peccab̃ Eccl. vij. Uolẽs igit̃ salua tor nob̃ incutere timorẽ. ꝓponit sili tudinẽ villici de reddẽda rõne quã a nobis fina liter exiget. Que q̃dẽ rõ ẽ timẽda ꝓpt tria. Prio ꝓpt tꝑis iportunitatẽ. Scõo ꝓpt ac cusantiũ multiplicationẽ. Tertio ꝓpt exa ctõis seueritatẽ. Prio timẽda ẽ rõ ista ꝓpt tꝑis importunitatẽ. ista eñ tõ fiet in hora mortꝫ nr̃e vel in iudicio finali. q̃ hora erit toti⁹ vltiõis ⁊ nullius ꝓpiciatõis Esa. xiij Ecce dies dñi veniet crudel̃ plen⁹ ira ⁊ indi gnatiõis. Et Hier. xlvj. Dies illa dies vl tiõis vt sumat vindictã de inimicis suis. Ultũ timebãt scti hũc diẽ ⁊ horã mortꝫ sue ⁊ finalis iudicij. Sic ꝑtz de Hiero. q̃ dixit. Siue bibo siue comedo sꝑ in auribꝫ meis sonat illa vox. Surgite mortui veni te ad iudiciũ. Tria eñ sũt q̃ mltũ ipediũt rõnis positionẽ. Primũ ẽ tꝑis obscuritas nã tꝑe noctꝫ nõ ꝓgruit facere rõnẽ. eo q̃ ñ ꝑt tñ bñ libꝫ inspicere in q̃ hꝫ mẽoriã de bitoꝝ: ⁊ de facili ꝑt errare. Scõm ẽ illius qui ꝑsidet rõni indignatiõis aduersitas. Hã corã irato ⁊ cũ ꝶ aduersario. nẽo põt bñ rõnẽ facere. Tertiũ ẽ satisfactiõis ipoſ sibilitas. Hã ⁊ in picto eẽt faciẽs rõnẽ. q̃ si ineniret defecisse in rõne. nõ hꝫet facul tatẽ reddẽdi dño ad supplendũ illi⁹ rõnis defectũ. Jsta tria erũt tꝑe nr̃e rõnis. Ho ra eñ erit in medio noctꝫ qñ ꝓfundissime sũt tenebre Math. xxv. Media nocte cla mor factꝰ ẽ. Tũc ei obscurabũt ocli pctõꝝ q̃ ampliꝰ lucẽ dine gr̃e nõ videbũt. tũc oc cidet sol dine mie. ⁊ sole culparũ tenebre ꝓhendẽt pctõrẽ. Scõo xps p̃sidẽs in iu dicio erit iratꝰ ⁊ aduersabit̃ oĩb⁹ pctõrib⁹ Juxta illõ Osee. xiij. Ero eis q̃si leena ⁊ sic pardꝰ in via assyrioꝝ. Occurrã eis q̃si vrsa raptꝫ catul̃. ⁊ dirũpã ĩteriora iecoris eoꝝ ꝓsumã eos ibi q̃si leo. Ecce furoꝝ ꝓ sid entis huic rõni. designatus in bestijs

deus vias cōsiderat ⁊ gressus nūerat. vt nec mīme cogitatiōes aut verba minutissima q̄ apud nos viluerūt in eius iudicio remaneāt indiscussa. Quinto erit reddenda rō no solū de malis cōmissis: sed etiaz de bonis omissis. Sicut patz de his q̄bꝫ dicit dn̄s Math. xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Istud iā patuit in diuite epulone. q̄ ꝓpter omissa opa pietatis in lazaro dānatus ē. Luc. xvj. Itē de tpe ꝑdito inutilit in q̄ multa vana sunt facta multa salutaria obmissa ⁊ p̄sertim de tpibus festiuis que cōsumūt hoīes in gula ⁊ ebrietate. in suꝑbia ⁊ vanitate. in leticia carnali ⁊ alijs vitijs. Cū tn̄ dicat Ber. in ſmone ad scolares. Nihil p̄ciosius tēpe. Sz heu nihil hodie vilius reputat. Trā seūt dies salutis. ⁊ nemo regogitat. Sed certe sicut nō ꝑibit capillus de capite. sic nec momentū de tpe. scz de q̄ rō nō exiget Anselmus in meditatiōibꝫ. Om̄e tp̄s impēsum tibi. q̄ret q̄lr a te sit expensuz. D

Dixi secundo Ex in verbis p̄missis subditur liberalitas diuine gr̄e quā hoī ad merendū bona ꝯtulit. cū dr̄. Uillicatōis tue Pro q̄ sciendū ꝙ licz hō recepit oīa bona a deo. ⁊ ea q̄ in celo: ⁊ ea q̄ in terra. mari. ī aquis. in siluis: ⁊ abissis. eo ꝙ oīa ista facta sunt ꝓpter hoīem: vt dicit hugo Juxta illud Ps̄. Om̄ia subiecisti sub pedibꝫ eiꝰ oues ⁊c. tn̄ in his oībꝫ hō nō pōt dici dn̄s verus. sed tm̄ villicus seu dispensator. eo ꝙ oīa ista recepit ad dispensandū. nō ad dissipandū. Recepit em̄ bona nature. bona fortune: ⁊ bona gr̄e. Bona nature scz aīam ⁊ corpus: ⁊ quinqꝫ sensus ⁊ tres potentias anime. scz intellectum: voluntatē ⁊ mēoriā. Bona fortune. vt diuitias. honores. aurū. argentū. ⁊ possessiones. Bona gratie. scz ꝟtutes: ⁊ dona spūssancti: q̄ om̄ia recepit quasi sub mutuo: ⁊ q̄dāmodo sub vsuris. eo ꝙ dn̄s vult nos negociari ꝑ ista Math. xxv. ⁊ Luc. xix. Negociamini dū venio. Ipse em̄ est homo ille nobilis q̄ abijt in regionē longinquā. accipere sibi regnum ⁊ reuerti. qui in suo recessu ꝯuocatis seruis suis. vni dedit quinqꝫ talenta. alij duo. alij ꝟo vnū. Dedit autem omnia ista sub vsuris. qꝛ bona nature ad opandū: bona gr̄e ad merendū. bona fortune ad distribuendū. bona sciētie ad docendū. bona potentie ad defendendū. bona opulentie ad sustentandū. Usure istorū bonoꝝ sunt lucra animarū. q̄s lucrant hoīes ꝑ ista dona eis ꝯcessa. ſm Horram sup Math. xxv. c. Que vsura maxīe placet deo. Prouerb. xix. Fenerat deo q̄ miseret ꝓximo. Sed quia peccator dissipat ista bona. nec de eis lucrū reportat. quod tunc fit qn̄ ea nō ad honorē dei nec ad salutē ꝓpriam nec ꝓximi vtilitatem ꝯuertit. Ideo tunc dr̄ dissipator ⁊ non villicus. Unde ꝓdigo filio dicit Luc. xv. Ex recepta portione sua filius adolescentior iuit in regionē longinquā. ⁊ ꝯsumpsit eā cum meretricibꝫ. ⁊ dissipauit viuēdo luxuriose quod tunc fit quādo homo peccat mortaliter. qꝛ tunc om̄ia bona dissipat. Primo bona nature ſm Franciscū abbatē astensem: vt intellectum male opando. volūtatem. ꝓximū odiendo. ⁊ memoriā. ad mēoriam iniurias ꝓximi reminiscendo. Item oculos dissipat vana respiciendo. aures mala audiendo. ⁊ sic de alijs. Postea bona fortune dissipat male acq̄rendo. auare retinēdo. ⁊ male expēdendo vsuras ⁊ mercantias exercendo. Postea bona gr̄e ⁊ ꝟtutes quas deus reposuit in aīa eiꝰ. sicut thesauꝝ in archa ipse pctōr proijcit extra dū peccat. qꝛ ꝯtraria cōtrarijs expellunt. vt hūilitas ꝑ suꝑbiā. pietas ꝑ auariciā. castitas ꝑ ꝯcupiam. ⁊ sic de alijs. Et sic peccator totā suā sub̄am dissipauit. Un̄ Prouerb. xxix. dr̄. Hoīes pestilentes dissipāt ciuitatē. i. totā ꝑsonā suā cū om̄ibꝫ bonis cū om̄ibꝫ potentijs aīe ⁊ corporis. Ita exponit Franciscus astensis sup Lucā. c. xv Sed qꝛ deꝰ oīpotens tradendo bona homini p̄dicta ad vsum dedit ea in numero pondere ⁊ mensura: vt dr̄ Sap̄. xj. ⁊. viij Methaphisice. ⁊. ij. de aīa. Ideo villicus iste si vult bn̄ dispensare bona dn̄i sui maxime habet inter cetera: opus aspicere ad nūerū. pondus ⁊ mensurā. ita vicz vt oīa nostra facta in mensura numero ⁊ pondere disponamꝰ. vt dicit Robertus Holgot sup lib. Sap̄. c. xj. In cuius figura legimus. iij. Esdre. iiij. versus p̄ncipium. Ex angelus ad esdram missus dixit sibi sic. Tres vias missus sum on̄dere tibi. ⁊ tres silitudines ꝓponere corā te. Uade ponde

Hiero. Crux xpi ꝓtra te pugnabit. xpus p vulnera sua ꝓtra te allegabit. cicatrices ꝓtra te loquent. ⁊ claui de te ꝙquerentur. Hinc Aug⁹. de simbolo dicit in tractatu suo. Fortasse ideo dñs in corpe suo cicatrices obseruauit vt in iudicio pcōtibꝫ ex probraret ⁊ conuincens eos diceret. Ecce hoiem quē crucifixistis. ecce deū ⁊ hoiez in quē credere noluistis. videte vulnera q̄ inflixistis. agnoscite latus qō ipugnastis qō ꝓpter vos aptū est ⁊ intrare noluistis. Vñ Apoc.i. Videbit euz oīs oculus ⁊ q̄ eū pupugerūt. ¶ Tertio ista rō est timenda ꝓpt exactiōis seueritatē. Strictissime aūt ponet. nō solū de magnis: sz etiā de mīmis pctis. Erit ār illa rō de pluribꝫ Et ꝓmo de aīa a deo data. quā de⁹ dedit in sollicitā custodiā. sic rex filiā suā. Deut. iiij. Sollicite custodi teipm ⁊ aiam tuaz. vtrūqꝫ dicit corpus ⁊ aīam. Sed ecōuerso mltī hodie faciūt curā carnis tm̄. seqntes ei⁹ desideria. curā aūt aīe pauci faciūt ⁊ ita ꝓmittūt ancillā dñari: vt dicit Bern̄. li. de ꝓtēplatione mūdi. cū tm̄ tot⁹ iste mūdus ad vnius aīe p̄ciū estimari nō possit vt dicit Bern̄. in li. meditationū. Et Erif de repatione lapsi dicit. Si aīam negligimus. nec corpus saluare poterimus. sz bn̄ ecōuerso. Jō dicit. vtrūqꝫ custodi solicite Scōo exiget rō de corpe nr̄o sicut de custodia boni castri. i qō sepius inimici dei scz carnis voluptates ⁊ alia vicia īmissa sunt. ⁊ alij amici expulsi. i. ꝓtutes. Est em̄ corpus nr̄m sicut iumētū nobis a deo cōcessum ad vtilitatē aīe. cui debemus cibū disciplinā ⁊ onus Ecci. xxxiij. Cibaria et ꝓga ⁊ onus asino. Exigetur ergo a nobis quō corp⁹ nr̄m cibauimus supflue: vl laute ad lasciuiendū. quō ipm nō disciplinauimus cū supbiuit. quō nulla onera pñie in ipo portauimus: sz potius onera diaboli. Tertio erit rō reddenda de ꝓmissis. Et ꝓmo pr̄ de filio. ⁊ siquidē malus fuerit filius ꝓpt negligentiā p̄is puniet pr̄ cuz filio. sicut heli cū filijs suis. j. Reg. iij. Vñ p̄ii dr̄. Prouer. xix. ⁊. xxix. Erudi filiū tuū Uersus. Si tibi sit natus peccantē corrige natū. Ne suū lugere possis de iure reatū. Itē ꝓlatus de suo subdito Juxta illud Ezech. xxxiij. Fili hois speculatorē dedi te domui israel. Audiēs ꝙ ꝑmonem ex me annūciabis eis. Si me dicēte ad impiū. impie morte morieris: ⁊ nō fuerīs locutus vt se custodiat impius a via sua. ipe in iniq̄tate sua morief. sanguinē aūt ei⁹ de manu tua requirā. Vñ Aug. in epla hortat ad comitē. Queso mi frater vt oibꝫ subiectis i domo tua a maiore ad minorē. amorē ⁊ dulcedinē regni celestis. amaritudinē ⁊ timorē gehēne annūcies. ⁊ de eoꝝ salute sollicitus ⁊ vigil existas. q̄ de oibꝫ subditis q̄ in domo tua sūt rōnē reddes. Hec Aug. Itē ꝓnceps terrenus reddet rōnem de suo inferiori. Nam dicit Jsiō. de sūmo bo. lib. iij. c. xxiij. Siue augeat pax ⁊ disciplina eccl'ie p fideles ꝓncipes siue soluat ab eis. ille rōnē exiget q̄ eoꝝ potestati suā eccl'iam tradidit. Unde in figura huius ꝓpter delicta populi ꝓncipes iussi sunt suspendi ꝓtra solem Nūeri. xxv. Hinc etiam Sapie. vj. dicit. Judiciū durissimuz erit his qui p̄sunt. Quarto exigetur ratio de malis cōmissis. Unde in simbolo dr̄. Redditurī sunt rōnē de ꝓpꝛijs factis siue bonis siue malis. ij. Corinth. v. Recipiat vnusquisqꝫ ꝓut gessit. Tanta autē erit seueritas circa mala cōmissa vt etiā passus minimus requirat Job. xiij. Obseruasti oēs semitas meas. ⁊ vestigia pedū meoꝝ considerasti. Et eiusdem. xiij. Tu q̄dem gressus meos dinūerasti. Et eiusd. xxxiij Oculi eius sup vias hoīm. ⁊ oēs gressus eoꝝ considerat. Hodicum apparet apud hoies verbū ociosum. ⁊ tm̄ ratio districtissima de eo exiget Math. xij. De oīm verbo ocioso quod locuti fuerint hoies reddent rōnem. Ociosum aūt verbū ꝙm glo. ordina. ibidē: est qō caret ratione iuste necessitatis. aut intentione pie vtilitatis. Et Hiero. super Leuit. ca. xxj. dicit. Quicq̄d non edificat audientes in periculū vertit loquētiū. Et ibidē. Qui scurrilitatē explicat ⁊ aliquid pfert turpitudinis hic non ociosi sermonis. sed criminosi reus tenebitur. Et de his Sapie. j. dicit. Qui loquitur iniqua nō poterit latere. nec p̄teriet illū corripiens iudicium. Hodica apparet cogitatio vana. ⁊ tm̄ veniet ad iudicium. Sapie. j. In cogitationibꝫ impij interrogatio erit. Et eiusdē. vj. Ipse cogitatōes nr̄as scrutabit. Vñ Brego. sup Math. r. Oīnes capilli vīi nūerati sunt dicit. Sic

mūdus trāsibit ⁊ ꝯcupīa eius. Ideo dr̄. Celū ⁊ terra transibunt Math̄.xxiiij. Et tūc oīa instrumēta bñ opandi cessabunt. ꝓpt̄ qd̄ dicit Isid̄.li.iiij.de sum.bo.c.xxxj Tm̄ in hac vita licitū est opari bonū. Illic nāq; scz in futura vita iā nō opatio expectat̄: sz retributio meritoꝝ. Hec ille. vñ apl̄s dicit. Dū tp̄s hēmus opemur bonū. Certe fatue v̄gines qꝛ tūc voluerūt emere oleū qñ sponso debuerūt occurrere: ⁊ cuz eo ad nuptias intrare audiunt a sponso. Nescio vos Math̄.xxv. Nec mirū si ita subtrahit̄ ⁊ denegat̄ tp̄s bñfaciendi post hanc vitā negligentib̄. cū s̄m equitatē diuinā oīa tp̄a tp̄s suū hñt. Sicut g̃ est tp̄s laboris. ita debet esse ⁊ q̄etis. Apoc̄.xiiij. vt req̄escant a laborib̄ suis. Vñ Esa.xxviij.dr̄. Nunq̄d tota die arabit arans vt serat. proscindet ⁊ sarriet humū suam. Et sequit̄. Verū nō in ꝑpetuū triturans triturabit. Et h̄ a dño deo exiuit ꝯsilium vt magnificaret iusticiā. Ecce equitatē ⁊ iusticiā in h̄ ꝙ denegat̄ tp̄us negligentib̄ ⁊ reddit̄ merces opantib̄. Audiat g̃ villicꝰ iniq̄tatis. oparius in vinea dñi negligēs dissipator inutilis bonoꝝ. s̄uus nequā et infidelis ꝯstitutus sup̄ multa talēta ⁊ sup̄ multas mnas Math̄.xxv. Et Luce.xix. Quia nūc tp̄s ē acceptabile. sicut clamat apl̄s. Ecce nūc tp̄s acceptabile. Est autē acceptabile ad multa villicoꝝ officia exercenda. Nā villici officiū est de agris colēdis ⁊ seminādis. Juxta illud. Diligenter exerce agrū tuū. Hoc aūt est tp̄s pñs: q̄a in futuro erit tp̄us metendi. Ps̄. Euntes ibant ⁊ flebāt. qd̄ dz facere ꝑ labores meritorios ⁊ ieiunia. Necnō ꝑegrinationes ⁊ afflictiōes corꝑales amputādo nociua desideria carnalia ⁊ ea funditus eradicādo Cant̄.ij. Tp̄s putatiōis aduenit. Jō dicit Ps̄. Tp̄s faciēdi dñe. Secūdū officium villici est edificare noua edificia vl̄ antiqua reparare. Et quo ad hoc hodie ē tp̄s edificandi Eccl̄es.ij. Tp̄s edificādi. scz nūc est. sed in futuro erit tp̄s destruēdi scz mala. Tertiū officiū villici est diligenter custodire bona dñi sui. ⁊ ea vtiliter dispensare. scz ad honorē dñi ⁊ vtilitatē familie eius. Math̄.xxiiij. Fidelis s̄uus et prudens quē ꝯstituit dñs sup̄ familiā suā vt det illis cibū in tēpe. Qd̄ fit ꝑ elemosinaꝝ lagitionē. qñ villicus dispersit dedit paupib̄. Hoc aūt tp̄s est p̄sens qꝛ in futuro ligabunt̄ manus vt nō possint aliquid distribuere Math̄.xxij. Quartū officium villici est resartire ⁊ repare om̄ia damna ⁊ recōpensare in domo dñi ante aduentū eius. ne scz in aliquo de negligētia notet̄. Sicut legit̄ de Jacob qui om̄ia damna in grege ouiū a lupoꝝ incursib̄ vel alias a quocūq; illata recōpensabat labore vt dr̄ Gen̄. Sic villicus xp̄i om̄ia neglecta tp̄e iuuētutis in ꝑsona ꝓpria ⁊ etiā in subditis sibi cōmissis debet ꝑ satisfactionem ꝯdignā reparare. qꝛ nūc est tp̄s repandi. Quintū officiū villici est dñm cū gaudio ⁊ leticia expectare. ⁊ de eius aduētu semp̄ sollicitū esse Luce.xij. Beatus s̄uus quē cū venerit dñs inuenerit vigilantē. Et qꝛ illa hora aduentus est incerta. Ideo dicit saluator. Vigilate itaq; qꝛ nescitis q̄ hora filius hoīs veniat Luc̄.xij. ⁊ Math̄.xxiiij. Magna cōfusio hoī est nō aduertere aduentū tanti dñi. cū tamen hyrundo et ciconia custodiūt tp̄s sui aduentus. vt dr̄ Hieremie.viij. Nos igitur fratres attendentes ꝙ post hanc vitam nō est tp̄s villicandi in p̄dictis. sobrie ⁊ iuste viuamus in hoc seculo. expectantes beataz spem ⁊ aduentū magni dei ⁊ saluatoris nostri: vt tandem tanq̄ veri villici rōne facta debita cū eo ad gaudia eterna introire mereamur. Audientes illud. Euge serue bone ⁊ fidelis: qꝛ in pauca fuisti fidelis: sup̄ multa te ꝯstituā. intra in gaudiū dñi tui. Ad qd̄ nos ꝑducat villicoꝝ dominus ⁊c̄.

Dñica. IX. post trinitatis. II.

Sermo. CI.

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula Luc̄.xvj. Qm̄ a multis sapientib̄ huius seculi. imo verius amatoribus mūdi sepe dubitatū fuit in quo ꝯsisteret beatitudo. Et q̄daz eoꝝ in voluptatib̄. quidam in honorib̄. quidam in diuitijs eam posuerūt. Nam beatum dixerūt ꝓpl̄m cui hec sunt. Sed qꝛ ista sententia fuit falsa ⁊ erronea. qꝛ nullus alter est beatus nisi qui habet xp̄m ꝓpiciū. Juxta illd̄ Ps̄. Beatus ꝓpl̄us cuius dñs deus eius

ra mihi pondus ignis aut mensura mihi flatū venti. aut reuoca die q̄ p̄terīt. q. di. pondera penā infernalis acerbitatis. mē sura flatū tpalis vanitatis ⁊ reuoca. ħ est numera reatū ꝓprie prauitatis. Ista bene deberet metiri q̄libet hō si vult euadere districtā rōnem villicationis sue. Nam p hec multū pficiet in dispensatiōe bonorū sibi collatoꝝ a deo. ⁊ ea nō nisi ad salutis sue comodū ordinabit. Debet siquidē hō mēsurare mūdane gl'ie leuitatē p̄sentī trā situs breuitatē ⁊ future vite iocūditatem Et cū mēsurauerit dz nūerare q̄ recepit di uina munera. q̄t cōmisit horrenda crimia q̄t obmisit ꝯcessa tpa. Et post q̄ sic nūera uerit ponderet q̄ntū debet. ponderet q̄tū ingratus fuit. ponderet q̄tum meruit. Et sic erit optimus villicus villicatiōis sue. Quia oīa in nūero pondere ⁊ mēsura suo dño sicut accepit reddet. Sed q̄tū ista p ficiant villico ꝯsiderāda videam⁹. Certe eīm si mensurabit mūdane gl'ie leuitatē vi debit q̄ ipa est paꝝ appreciāda. vñ Aug⁹. sup Ps̄. cxliij. dicit. Inanis huius seculi fallaꝝ est suauitas. infructuosus labor. et ꝓpetuus timor. piculosa sublimitas. ini tiū sine prudentia. finis cū pena. Hāc va nitatē mēsurabat ille rex de q̄ Ualerius lib. vij. c. ij. dic̄. Rex inq̄t ille subtilis iudi cij. cuꝫ sibi traditū fuisset diadema. puſq̄ capiti īponeret. ferk retetū diu ꝯsiderasse ⁊ dixisse. O nobilē magis q̄ felicē pannū quē si q̄s penitus cognoscat q̄ mltis sol licitudinibꝫ ⁊ piculis ⁊ miseriꝭ sit refert⁹ nec humi q̄dez iacentē tollere vellet. Si sic mēsurarēt hodie villici nr̄i gl'iaꝫ tpalē certe nō supbirent tātū. sz dicerēt illud. ij. Eoꝝ. x. Nos aūt nō in imensum gl'iabi mur. sz ſm mensurā regule q̄ mēsus ē nob de⁹. Ista regula ē regulata ꝯscia. ij. Eoꝝ. j. Gl'ia nr̄a hec ē testionū ꝯscie nr̄e. Non solū aūt dēmus mēsurare p̄ntis vite vani tatē sz etiā breuitatem. Juxta illud. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. ⁊ suba mea tanq̄ nihilū ante te. Unde Job. vij. Memento mei quia ventus est vita mea Et ibidē. Nihil eīm sunt dies mei. Et Ja co. iiij. Uapor est vita nr̄a ad modicū pa rens. Ista breuitatē aduertebat bene par ses rex. q̄ aspiciens de sublimi exercitus sui mltitudinē flere cepit. Interrogat⁹ ꝓ q̄re fleret rn̄dit. q⁹ nullus istoꝝ p centum annos remanet. Debemus etiā tertio mē surare future vite iocunditatē. recolendo q̄t brīudinis gaudia recipiemus p moīn taneis meritꝭ in p̄nti. ⁊ certe nō inueniem⁹ mensurā. q⁹ p̄miabimur vltra ꝯdignum. Sicut pz Luc̄. vi. De mēsura supefluen te. ⁊ Roꝝ. viij. Nō sunt ꝯdigne passiōes hui⁹ tpis ad futurā gl'iam. Scō nūere mus diuina mūera. ⁊ ea inueniemus infi nita. q⁹ mūerari nō p̄nt. Pio munus cre ationis ad eius similitudinē. Scō mun⁹ creaturaꝝ subiectionis. Ps̄. Oīa subie cisti sub pedib⁹ ei⁹. Tertio munus recrea tionis Roꝝ. v. Cū adhuc inimici essem⁹ ſm charitatē suā recōciliauit nos. Quar to munus pctōꝝ remissionis Apoc̄. j. Di lexit nos ⁊ lauit nos a pctis. Quinto mu nus gl'ie celestis. Itē nūeremus q̄t cōmisi mus horrēda crimina ⁊ itez inueniemus infinita. Ps̄. Delicta q̄s intelligit Job. xix. Propter maliciā tuā ⁊ infinitas ini ꝯcessa tpa. ⁊ inueniemus q⁹ infinita Ecci xvij. Nūez diez ⁊ tps dedit illi. Sed ad q̄d dedit dr̄ Job. xxiij. Deus dedit ei lo cū pnie ⁊ ipe abutit eo in supbiā. Tertio dēmus pōderare q̄tū dēmus p̄ sertim ꝓpt bñficiū incarnatiōis ei⁹ q̄ natura nr̄a cuꝫ natura diuina cōiunctionē cepit hīe Ecci. xvij. Pondus sup se tollit q̄ honestiori se cōiungat. Scō ponderemus q⁹ ingrati fui mus ⁊ ingratitudis nr̄e pondera depona mus Juxta ꝯsiliū ap̄li ad Heb. xij. Depo nētes oē pōdus ⁊ circūstans nos pctm̄. p patiaꝫ curramus ad ꝓpositū nob certamē Tertio ponderem⁹ q̄d meruimus. q⁹ totū siue bonū siue malū in iudiciū adducetur Esa. xxvj. Ponā iudiciū in pōdere ⁊ iusti ciā in mēsura. Et sic disponam⁹ nos i mē sura nūero ⁊ pōdere. Et tm̄ de scō. E

Dixi tertio Q⁹ in ꝓbis p̄missis describit eq̄tas di uine sententie: qua boīem a bonis huius vite deponit. Cū dr̄. Jam eīm nō poteris villicare. Equissima siquidē est illa snia: vt pctōr qui in hac vita tempus concessū ad benefaciendū inutiliter ꝯsumpsit post dū: sed patiendū. Uñ ei iuste dr̄. Jam nō poteris villicare. Cuius ratio est: q⁹ iam

vestit alienis. Cũ scriptũ sit. Qui offert sacrificiũ de substantia paupis q̃si q̃ victimat filiũ in ꝯspectu pr̃is. Hec ille. Tales certe multiplicant eis inimicos magis q̃ꝫ amicos. ⁊ cũ filijs suis q̃bꝫ thesaurizãt ꝑibũt. Sicut em̃ misericordes etiaꝫ cũ suis filijs bñdicent̃. de quibꝫ d̃r. Tota die miseret̃ ⁊ cõmodat. ⁊ semen eoꝝ. i. tã filij q̃ꝫ opa. ſm Inno. iiij. in bñdictiõe erit: etiã ĩ pñti: qꝛ ad lr̃aꝫ paupes bñdicũt eis ⁊ filijs suis qñ recipiũt elemosinã ⁊ dñs etiã dat eis bñdictionẽ gratie. ⁊ post bñdictioneꝫ gratie bñdictionẽ glorie. Vñ. ij. Coꝝ. ix. Qui seminãt in benedictiõibꝫ: de bñdictionibꝫ ⁊ metent vitã eternaꝫ. Unde Crisꝰ. dicit. Considerate q̃liter paupes bñdicũt q̃ recipiũt. ⁊ cogitate qualiter dñs remũerat cui plus placet. Hec ille. Ita ecõuerso ĩmisericordes ⁊ impij maledicunt̃ cũ eoꝝ filijs. Vñ d̃r in Ps̃. p̃dicto. Iniusti puniẽt̃. Glosa. Sicut iusti remũerant̃. ita impij puniunt̃. Math. xxv. Ibũt hi in suppliciũ eternũ. iusti aũt ⁊c̃. Ecci. vij. Vindicta carnis impij ignis ⁊ vermis. Et semen impioꝝ peribit. i. opa siqua fecerint nõ afferent fructum. Osee. ix. Radix eoꝝ exiccata est. fructũ nequaq̃ꝫ faciet. Radix est charitas. Unde nihil hꝫ viriditatꝭ ramus boni opis nisi mãserit in radice charitatis. j. Coꝝ. xiij. Si distribuero in cibos pauperꝫ om̃s facultates meas. charitatẽ aũt nõ habeã. nihil mihi ꝓdest. Hoc est ꝯtra illos q̃ in mortali peccato faciũt elemosinas credentes ꝑ hoc mundari. cũ tamen dicat̃ in Ps̃. Declina a malo ⁊ fac bonũ. Prius ergo malum culpe est delendum ꝑ ꝯtritionẽ ⁊ ꝯfessionẽ. ⁊ postea faciendũ bonũ elemosinaꝝ ad delendũ malũ pene ꝑ satisfactionẽ. Sic em̃ intelligitur illud Luc̃. xj. Date elemosinã. ⁊ ecce oĩa mũda sunt vobis. scꝫ mũdis. qꝛ iuxta sententiã saluatoris om̃ia mũda mũdis. ĩmũdis aũt ĩmunda om̃ia. Prius itaq̃ꝫ recõciliemur deo ꝑ hũilitatẽ cordis ⁊ ꝯfessionẽ oris. ⁊ tũc postea faciamus nobis amicos de mãmona iniq̃tatis. ꝑ q̃s amiciciã dei acquirere valeamus. B

Dixi secundo Ex in verbis p̃missis sb̃dit̃ diuitiaꝝ vilitas. cũ dicit̃. De mãmona iniquitatis. Certe magna vilitas cũ q̃s vocat̃ noĩe demonis. Hoc aũt est de diuitijs q̃ vocant̃ noĩe demonis p̃sidentis auaris ⁊ supbis diuitibꝫ. Dicunt̃ aũt mãmona iniquitatis. qꝛ nõ sunt vere diuitie sꝫ paupꝛtate plene. vt dicit Aug. in lib. de verbis dñi. Quãdiu em̃ sũt diuitie ĩ terra. nõ sũt vere diuitie. vñ illud. Dextera eoꝝ dextera iniq̃tatis. hoc dixerũt illi quoꝝ os locutũ est vanitatẽ. Vñ ꝯcludit Augꝰ. in lib. l. q̃stionũ. Ex vanũ est dicere tales esse beatos q̃bꝫ hec sunt. Sed postq̃ꝫ hmõi diuitie trãsmigrauerint ad celos ꝑ manꝰ pauperũ vere pñt dici diuites. Scd̃o dicunt̃ iniq̃tatis: qꝛ inique. i. non equal̃r habent̃ nec dispensant̃. qꝛ ille nihil portat: tu nimiũ onerarꝭ. ille nihil secũ portat. tu plus portas q̃ꝫ opus est. Ita dicit Aug. in li. j. de ſmone dñi in monte ſmone. v. Tertio dicunt̃ iniq̃tatis. Quia ſm Aug. Omnis diues aut iniquus aut heres iniq̃. Et difficile ẽ diuites saluari. Vñ Hugo de claustro aĩe lib. ij. c. iiij. in fine dicit diuitibꝫ q̃tuor esse necessaria. Primo ne licita iniuste acq̃rant. Scd̃o ne iuste acq̃sitis illicite perfruant̃. Tertio ne multa q̃ꝫuis licita possideant. Quarto ne licita illicite defendant. Primũ facit de licito illicitũ. sil̃iter secũdũ. sil̃r tertiũ. q̃rtũ ꝟo cupiditati ẽ ꝓximũ. Duo acquirunt̃ iniuste seu illicite. scꝫ supbia ⁊ cupiditas. Duo q̃ male fruũt̃ acquisitꝭ. scꝫ gula ⁊ luxuria. Duo q̃ male possidẽt. scꝫ ꝓdigus ⁊ auarus. Unus em̃ ꝯgregat iniq̃. ⁊ alter iniq̃ dissipat. Duo q̃ male possessa defendũt. intꝑantia ⁊ prudẽtia seculi. Sicut saluator dicit in euangelio. Ex tales prudẽtiores sunt filijs lucis q̃ prudẽtius sciũt defendere suas possessiones seculi q̃ꝫ filij lucis possessiões celi. Illi em̃ exponũt corpus ⁊ aĩam ꝓ suis diuitijs acq̃rendis ⁊ defendendis. filij aũt lucis vix corpus exponũt. Dicunt̃ etiã diuitie iniq̃tatis mãmona: qꝛ hoĩem p̃cipitãt ⁊ demergũt ad iniq̃tatẽ. ⁊ ad multa mala ⁊ p̃sertim ad tria. Primo em̃ hñt ex parte materie vilitatẽ. ſm quã aĩam vilificant ⁊ corrumpũt. Unde Petrus hortat̃ fugere ab eis. ij. Pe. j. Efficiamĩ diuĩe ꝯsortes nature. fugiẽtes eiꝰ q̃ in mũdo est ꝯcupĩe corruptionẽ. i. terrenoꝝ ꝯcupĩam ex vili ⁊ corruptibili materia ortã. Quid eĩ sũt aurũ ⁊ argẽtũ aut vasa p̃ciosa nisi q̃dã terre

Ille aũt hz specialr xp̃m sibi ꝓpiciũ z sibi gratiosuz.q̃ in suos pauꝑes ꝓpicius z misericors est. Añ Aug. ſmone. xij. Ille ꝙ dives ē q̃ in deũ dives est.q̃ aīam magis opulentiꝰ q̃ corpus diuitiꝰ replet. z facultates suas cũ pauꝑib⁹ diuidit. Qui locupletē se dando magis q̃ hñdo oñdit.q̃ in ꝫ se meminit hīe diuitias vt fenerer.i. mutuet deo.pascat xp̃m.vestiat dñm.qui p̃imoniũ suũ nõ ingrato heredi acq̃rit relinq̃re.sz ꝑ pauꝑes illud xp̃o desiderat accõmodare.q̃ diuitias celo magis q̃ mũdo cõmẽdat.q̃ ꝺ̃siderat potior esse ope q̃ substãcie.q̃ thesauros suos ad supna trãsmittit.ꝫ aug. Nos igit saluator volẽs ad pfectã btitudinẽ z felicitatẽ pducer.viã nob illuc q̃uiẽdi oñdit.s.miam z elemosinaꝝ largitionẽ. ꝑ quã nobis amiciciam illoꝝ possumus acq̃rere.q̃ nos cũ defecerimus post hãc vitã recipiãt in eterna tabernacla: vt dic̃ thema. In q̃b ꝙbis tria tãguñ. Primo suadet nobis elemosinaꝝ largitas.cũ ꝺr. Facite vob amicos. Secũdo subdit diuitiaꝝ vilitas.cũ addit.de mãmona iniq̃tat. Tertio subdit amicicie vtilitas.cũ ꝺr. Ut cũ defeceritis recipiãt vos in eterna tabernacula. A

Dixi primo Q̃ in ꝙbis p̃misis suadet nobis p̃mo elemosinaꝝ largitas.cuz ꝺr. Facite vobis amicos. Et certe magna dignitas est hīe deũ amicũ z angelos z oñs sctos dei z electos hoi pctõri q̃ aliq̃n fuit ꝓuus diaboli z amicus secli z inimic⁹ dei. Añ de elemosina põt dici illꝺ. amicos dei cõstituit. Istud ptz de abraã q̃ ꝑ eo q̃ misericors fuit z diuitias pauꝑib⁹ distribuit. amicus dei est appellatus Ben. xviij. Magna dignitas hoi ē dare deo oĩa hñti z in oĩb⁹ abũdanti. In seculo siquidẽ sic ē. q̃ ille ꝺr mlto felicior z beatior q̃ dat q̃ q̃ accipit. Sicut dicit apls Act. xx. Beatus ē dare q̃ accipe. Añ honorabilior reputatur ille qui dat illo q̃ accipit. Cũ g̃ hõ dat pauꝑib⁹ certe xp̃o dat. z in ꝫ videt mltũ honorabiliꝰ. Q̃ aũt xp̃o dat licz ꝑ hoiez pz Matth. xxv. Qꝺ vni ex mimis meis fecistis rẽ. Narrat Greg. q̃ q̃dã bon⁹ hõ erat q̃ libenꝰ recipiebat z pascebat pauꝑes. et q̃daz die venit dñs ad domũ illius in spẽ peregrini pauꝑis. Quẽ cũ ille recepisset z vellet dare aquã manib⁹ illi⁹ vt prãderet ꝫtit se vt accipet aquã. z dñs dispuit. q̃ facto cũ ille stupefactus essz in seq̃nti nocte ei in visu dñs dixit. Hodie me in ꝓpa pſona recepisti. vñ ps. oñdens talẽ dignitatẽ dic̃. Tota die miserer z cõmodat Prouer. xix. Fenerat dño q̃ miserer pauꝑi. Greg. Qui in terra iacẽti porrigis: in celo sedẽti accõmodas. z Aug. Qui pauꝑi dat ꝺo accõmodat. Et seq̃t in ps. magna dignitas z semẽ illius.i.opa ista mie ſm Jnno. q̃ facit vt fructũ eternũ recipiat. in bñdictiõe erit.i.affert ei bñdictionẽ eternã. Unde Deut. xxiij. Fratri tuo absq̃ vsura id q̃ indiget accõmodabis vt bñdicat tibi dñs de⁹ tu⁹ in oi ope tuo in tra ad quã ingrediẽs possidendã Matth. xxv. Esurui z dedisti mihi mãducare. Et seq̃t. Uenite bñdicti p̃is mei. Certe istã dignitatẽ deberemus multũ aduertere z ꝓponere etiã nr̃is filijs. Maior em̃ dz esse xp̃i amor et pauꝑ. ei⁹ q̃ filioꝝ. Unde Aug. in li. de doct. xp̃iana dicit. Eget xp̃s in pauꝑe.petit z nõ accipit. Que iusticia vt bẽat fili⁹ tu⁹ vñ luxuriet z egebit ds tu⁹. q. ꝺ. Nulla est iusticia sz pot⁹ iniusticia. Sz pch̃ dolor multi sũt q̃ tm̃ thesaurizant ꝑ filijs q̃ nõ solũ nõ dãt. sz rapiũt pauꝑib⁹ bona ipsoꝝ. Cõtra q̃s dicit Aug. in li. xij. ſmonũ. vltio ſmone. Nõ p̃t iniq̃t ille miam facere q̃ possessionib⁹ lõge lateq̃ diffusis in ꝓfinio alioꝝ possidere nõ patr̃. dũ termi nos iũgit fines ꝓducit.calũniat pauperi. mediocrẽ p̃mit. vicinũ excludit. oẽs circa se positos infestando ac pſeq̃ndo depellit q̃ nõ acq̃rit nisi alius fleuerit.lucra nõ cõdit nisi alius gemuerit.cui solũ bonũ ē publicũ malũ.cũ aũt fructus fuat aut annonã coaptat vt p̃cia multiplicet. aut fenus exaggerat dũ acq̃rendi lucri ꝑ nocẽdi exq̃rit ingenia. Põt ne talis mie implere officia.cui pupilloꝝ est dulcis gemitus. z viduaꝝ suauis ē fletus. dũ p̃da bmõi pascit z spolijs taliũ delectat. q̃ dives ē archa ñ merito. possessiõe nõ genere. voce nois nõ dignitate. Põt ne mia tangi aut hũanita te moueri cuius auaricie nec ꝓpriũ sufficiat q̃ etiã modicũ alienũ ponit ad ꝓpriũ multũ. q̃ z si pauꝑi tribuat hic magis deteriora dat. z sic alij tollit qꝺ alteri porrigit. z esurietis pane esurietẽ reficit. z nudũ spolijs

tio ꝓprioꝝ defectuũ. sicut docet Seneca ĩ epl̃a. xcvi. vbi narrat de Alexandro. q̃ dũ in obsidione cuiusdam ciuitatis circuiẽs muros sagitta fuisset ꝑcussus. dum vulnꝰ vehementer doleret ait. Oẽs inquit iurãt me esse iouis filium. ⁊ vulnus ꝫ hoĩem me esse clamat. Sic nos faciamus contra adulatores dicentes. Uos dicitis me prudẽtem. sed ego video q̃ꝫ multa inutilia cõcupiscam. Nec hoc quidẽ intelligo quod aĩalibus satietas monstrat q̃s cibo quis potui debeat eẽ modus. De tali ḡ inimico sꝑ intelligendũ est illud Ecc̃i. xij. Ne credas inimico tuo in eternum. D Scd̃s est amicus fictus ⁊ simulatiuꝰ. De quo dicit̃ Ps̃. xl. Etem̃ homo pacis mee in q̃ speraui. qui edebat panes meos magnificauit suꝑ me suꝑplantationem. Et ibi loquitur de iuda qui fictus erat amicꝰ xp̃i ⁊ finalit̃ suꝑplantauit eum. Isti amici licet sint ficti tñ sunt tolerandi. qꝛ omnino vitari ñ pñt. sicut xp̃s tolerauit iudam fictum amicum dans nobis exemplũ tolerandi fictos amicos. Unde dicit Inno. q̃rtus suꝑ Ps̃. xl. Uoluit tradi a iuda q̃ videbat̃ esse amicꝰ Ideo. Primo ne homo ponat spem in homine. qꝛ dr̃ Hieremie. xvij. Maledictus homo q̃ cõfidit in hoĩe. et qui ponit carnẽ brachium suũ. Scd̃o ideo ne credat se hõ homini Joh̃. ij. Ip̃e autem iesus nõ credebat semetip̃um eis. eo q̃ ip̃e nosset omnes Hiere. xij. Fratres tui ⁊ domus patrꝫ tui ip̃i etiã pugnauerũt aduersum te. ⁊ clamauerunt post te plena voce. Ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Tertio ideo vt hõ xp̃ianus discat ꝑsecutõnes sustinere non solum ab inimicis. sed etiã a domesticis. Joh̃. xv. Non est seruus maioꝛ domino suo. si me ꝑsecuti sũt et vos ꝑsequentur Quarto ideo vt hõ ab inimicis ⁊ familiaribus sibi caueat Ecc̃i. vi. Ab inimicꝫ tuis separare. et ab amicis tuis attende Michee. vij. Ab ea q̃ dormit in synu tuo custodi claustra oꝛis tui. Et ibidem. Nolite credere amico. ⁊ nolite cõfidere in duce. Quinto ideo vt oñderet qꝛ domestici efficaciores sunt ad nocendũ. Unde dicit Grego. Cũ dyabolꝰ se ꝓprijs viribꝫ nihil aduersũ nos posse cõspicit ꝓficere. ꝑ linguas nobis adherẽtiũ seuit. Jõ nulla pestis ad nocendũ efficacioꝛ q̃ꝫ familiaris inimicus. Inq̃t Hieronimꝰ Math̃. x. Et inimici homĩs domestici eius. Sed valde mirabile est ꝫ ĩ homine. quod non est reperire in cane. nã canis et alia bruta beneficia sentiũt ⁊ recõpensant amicicia. Homo aũt fictus beneficia recipit. ⁊ tñ maleficia reddit vel saltẽ bona reddere non curat ⁊ si mala nõ reddat. Narratur de quodã cane Rome. qui circa corpus dñi sui defuncti tamdiu non comedens stetit. q̃ ꝑ fame langueret. ⁊ cuꝫ sibi panis proijceret̃ ip̃ꝫ ad os dñi mortui portauit. Similit̃ de alio cane narratur. q̃ cum quidam armatus miles dñm suuꝫ in nocte inuasisset. ip̃e q̃ꝫtum potuit ꝓ dño pugnauit. sed cum resistere armato nõ posset. dominus fuit occisus. Eras vero summo mane conuenit turba ciuitatis ad tantum spectaculum in q̃ etiam affuit ille miles. vt se nescire fingeret. et homicidiũ per ip̃m factũ dissimularet. Sed canis ip̃o viso in tota turba in eum irruit. ⁊ tãdiu ip̃m momoꝛdit quousq̃ꝫ fuit homicidiuꝫ illud coꝛã oĩbꝫ hoĩbꝫ cõfessꝰ. Silr̃ narrat Aug. in li. de q̃ntitate aĩe de cane vlixis q̃ pꝰ viginti annos dñm suũ cognouit. ⁊ alio relicto cui sociatꝰ erat. prioꝛi adhesit. Ista nõ faciũt amici ficti q̃ nõ ꝑmanẽt in tꝑe necessitatis. sed tm̃ ꝓsperitatis Ecc̃i. vi. Est amicꝰ mẽse. sed nõ ꝑmanebit in tꝑe necessitatis. Istoꝝ amicicia nõ ẽ nisi ꝓꝑter bonũ vtile aut delectabile. q̃ cessante cessat amicicia. Uñ Qui. de ponto dicit. Illud amicicie comodũ venerabile nomen. Prestat. ⁊ in questu ꝓ meretrice sedet. Diligitur nemo. nisi cui fortuna secundat. Turpe q̃dẽ dictu. sed si modo vera fatemur. Uulgus amicicias vtilitate ꝓbat. Ideo Arist. viij. Ethico. dat bonũ cõsiliũ vt non de facili nos cõmittamꝰ talibꝫ amicis. Dicit em̃ q̃ nõ est amicꝰ facile assumẽdus nisi cũ eo salis modius cõsumat̃. Illa ḡ vera est amicicia et diu mãsiua q̃ ẽ caritatis glutino copulata. vt dicit Hiero. in epl̃a. lxxxviij. ⁊ Seneca epl̃a. xci. Qui habet talem amicũ coniunctum caritate. non est maluꝫ qd̃ patiatur. vt dicit Criso. super Johan. omel̃. lxxxviij. quia ab eo in omnibus suꝑportatur. E Tertius est amicus fidelis et saluatiuus. qui non soluꝫ in p̃senti diligit sed etiam in futuro fideliter amici causam agit. De quo dicit̃ Ecc̃i. vi. Amicꝰ si ꝑmãserit fixus erit tibi coequalis. ⁊ in domesticis tuis fideliter aget. Iste amicus est qui

egestiones ⁊ stercora. Sz diceres quō possibile est aīam corrumpi ab istis īmundis rebus. Rñdeo breuiter cuz ꝓpheta. ꝙ hoc fit ꝑ amorē ꝑ quem quis efficitur simil' illi quē amat. eo ꝙ amor transfert amantem in amatū ꝟm Aug⁹. et Dyonisiū. Unde ꝓpheta dicit de talib⁹ ꝙ facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Secūdo diuitie habēt ex parte finis infructuositatem qꝛ q̄ volūt diuites fieri incidūt in temptationes ⁊ in laqueū diaboli. ⁊ in desideria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua que mergunt hoīem in interitū et in perditionem. Ecce vilitas diuitiarū ⁊ iniquitas. qꝛ hoīez tanq̄ auem vilē illaqueāt vt cibus diaboli fiat. Quanta iniq̄tas mergere hoīem in ꝓfundū inferni. q̄ factus ē vt fieret ciuis celi Sed nō mirū. quia aurū et argentū grauia sunt. ⁊ trahuntur ab inferioribus partibus terre. ⁊ ideo cū auaricie rubiginem sibi coniunxerunt. suā repetūt originem ⁊ miseros amatores suos ad infernū demergunt Tertio diuitie habent ex parte durationis breuitatē. Job. ix. Dies mei velociores fuerūt cursore. fugerunt et non viderunt bonum. Pertransierunt quasi naues poma portantes. Existentes in naui nō ꝑcipiūt velocitatē nauis: nisi ꝑ cōparatiōz ad arborem in littore. sic nos non ꝑcipim⁹ breuitatē vite huius: nisi ꝑ cōparationem ad eternitatem. Et sicut nauis portans multitudinem pomoꝝ relinquit in littore odorē nō refectionē. Sic tꝑalia que fugiunt solā relinquūt affectōez ad confusiōez nō ad remunerationē. C

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis subiungit' amicicie vtilitas. Cū dicit'. vt cū defeceritꝫ recipiant vos in eterna tabernacula. Certe magna vtilitas amicicie quā acquirūt homines ꝑ miscdie opera vt mereant' ꝑ hec intrare eterna tabernacula. De q̄b⁹ dicit' i ps̄. q̄ dilecta tabernacula tua dñe virtutū Et vere dilecta. quia om̄i dulcedīe plena Ps̄. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timentib⁹ te. Ad ista tabernacula desiderat naturaliter oīs homo: vt dicit Boecius. iij. de cōsola. qꝛ naturaliter q̄libet vellet cōsequi beatitudinē Uñ in figura dr̄. j. Regū. iiij. Qꝛ om̄is isrl' fugit i tabnacl'a. Quilib⁹ ei q̄ntūcūq̄ pauper. q̄ntūcūq̄ abiect⁹ ⁊ despect⁹ a secl'o. dicit ⁊ dicere intra se nō cessat. Trāsibo ī locū tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. Ex quo autē sic cōmunis est intentio omniū vt transeant in ista tabernacula necessaria est via illuc veniendi. ⁊ duces dirigentes nos. q̄ nos illuc ꝑducāt. Uia aūt non est alia nisi miscdia. ꝟm Aug. Per hāc em̄ necesse est intrare quemlibet Luce. vi. Estote misericor. Duces illuc dirigentes et nos introducentes sunt pauꝑes christi. amici nostri veri. quoꝝ amiciciam misericordie operibus acquiramus. Sed quia dicitur hic. Facite vobis amicos nō q̄scūq̄. sed q̄ possunt vos recipe in eterna tabernacula. Ideo videndū est de triplici genere amicoꝝ. Est em̄ amic⁹ ꝑniciosus ⁊ nociuus. Est amicus fictus ⁊ simulatiuus. ⁊ est amicus verus ⁊ saluatiuus. De primo amico dicitur Ecc̄i. vj. Est amicus q̄ ad inimicicias cōuertit'. et qui odiū ⁊ rixas. ⁊ cōuicia denudabit. Iste est similis scorpioni. q̄ lingua blandit' ⁊ cauda mordet. Tales sunt oīno fugiendi. quia sunt periculosi. Talis fuis absolon. ij. Reg. xiij. Qui facto conuiuio fratrē secum comedentē occidit. Talis etiā fuit gener symeonis Machabei. qui facto cōuiuio ip̄m occidit. Isti amici dolosi designant moraliter blādos adulatores. qui licet apparent amici. tñ in reiueritate sunt inimici ⁊ occisores animarū nr̄arum. quia licet suauiter radunt. tam̄ guttur amputant. et licet genam tergūt tñ oculū eruūt. Uñ de eis dicit' Ecc̄i. xij. In labijs suis indulcat inimicus et corde suo insidiatur vt subuertat te in foueā. In oculis suis lacrimabit' inimic⁹. et q̄si adiuuās suffodiet plantas tuas. De his etiaz dicit Seneca epistola. lxxx. Adulatio q̄si simil' est amicicie. nō imitat' tñ illā sed vincit ⁊ p̄terit. apertis ⁊ ꝓprijs aurib⁹ excipitur. et in ima p̄cordia descēdit. eo ip̄o gratiosa quo ledit. Et sequitur. Uenit ad me ꝓ amico blando inimicus. vicia sub virtutum specie surrepunt. Hec ille. Istorum amicicia multū periculosa est. quia hominem occidit in anima dum eius vicia laudantur. ⁊ sententia platonis fuit hominem magis ꝓficere ex inimicis q̄ corrigūt hoīs crimina q̄ ex amicis qui tolerant vel occultant ea Isaie. iij. Popule meus qui te beatum dicunt. ip̄i te decipiunt. Sed quid faciēduz est contra tales. certe habēda est considera

Propter quod homines proni ad mala. ⁊ ad bona pigri reddūt. Nihil igitur homi tātū ꝓdest sicut futura p̄mia ꝓ bñfactis cō siderare. et eterna supplicia ꝓ malis opib⁹ vnicuiq; reddenda pōderare. hoc em̄ hominē reuocat a peccato. h̄ ad pniam ꝓuocat. h̄ ad satisfactionē inducit. h̄ ad bene agendū efficaciter ⁊ salubriter ꝓmouet ⁊ erigit. Sz qz nihil sic excecat oculū cordis ne futura mala pctis suis debita consideret sicut obliuio ꝓprioꝝ defectuū. Nam talis īcōsideratio suiꝑius hoiem in malo cōfirmat. Eo ꝙ dicit Grego. xxxv. lib. mor. Quāto q̄s se minus videt. tanto minus sibi displicet. Ideo necesse est homi cōsiderare ꝓprios defectus. ex quoꝝ cōsideratōe videbit q̄nta mala in futuro meruit. ⁊ q̄ntis supplicijs dignus existat. Quia igitur mūd⁹ iste ꝓpria mala cōsiderare noluit. qz pctā deflere nō curauit. qz futura supplicia sibi p̄parata cognoscere mīme voluit. sed tm̄ p̄ntib⁹ oblectamētis illaqueatus mala penalia ⁊ dolore serpentino plena nō pensauit. Ideo vnigenitus dei filius veniēs ī mundū vt deflenda nr̄a crimīa a nobis merito oñderet. sub tipo ⁊ figura aīe nostre videns ciuitatē hierusalem fleuit sup illā. dicens. Si cognouisses ⁊ tu. vt dicit euāgelium. In illo tpe. Cū appropinquaret ihesus hierosolymā videns ciuitatē fleuit super illā ⁊c. In quib⁹ verbis describit̄ christi cōpassio sup ista ciuitate que oñditur ex trib⁹. Primo nāq; oñdit̄ xp̄i cōpassio ex calamitatis p̄cognitione. Cū dicitur. vidēs ciuitatē. Scdo describit̄ eius cōpassio ex lacrimarū effusiōe. Cū dr̄. fleuit sup illaz. Tertio describit̄ dicta cōpassio ex pia allocutione cū subiungit̄. Si cognouisses ⁊ tu. Istaq; tria signa compassiōis ostendit xp̄s circa hoc. quia vidit misericordit̄. qz fleuit acriter. quia dixit affabiliter A

Dixi primo ꝙ in verbis premissis describit̄ xp̄i cōpassio ex calamitatis p̄cognitiōe. cū dr̄. videns ciuitatem. Visus nāq; xp̄i nihil aliud fuit nisi p̄cognitio mali culpe ⁊ pene. vt dicit Lyra. quibus malis ista ciuitas fuit inuoluta. Sed qz sufficiēter textus expedit calamitatē hui⁹ ciuitatis materialis. iō ad mysteriū trāseam⁹. Ciuitas itaq; ista moraliter et allegorice significat hunc mundū. cuius incole ꝓpter maliciaz eoꝝ merito sunt deflendi. quia non cognoscunt finē dānationis sue. Circa q̄d sciendū tria sunt cōsideranda. Primo q̄modo mūdus iste in se gerit similitudinem ciuitatis. Scdo quō videtur a domino. Tertio quō appropinq̄t huic ciuitati dñs. De p̄mo sciēdū ꝙ dī filius visa multa malicia in mundo. videns etiā ꝙ nec patriarche: nec ꝓphete ꝓficerent in corripiēdo ei⁹ maliciā. misericordia motus optauit diu ante venire in mundū. vt ei⁹ pctā oñderet et ea argueret. et ad agendā pniam ꝓ eisdem hoies incitaret. Vñ ꝑ ꝓphaz diu clamauit Quis deducet me in ciuitatez munitam. Ps. lix. Quod exponit Innoc. q̄rtus. i. in mundū qui est ciuitas munita. cōtra deuz et viros iustos. Sūt aūt multa ꝑtinentia ad munitionē hui⁹ ciuitatis. Habet eniz murū diuitiarū. Vñ Naum. iij. Aque muri eius. i. diuitie que fluunt ⁊ refluunt sicut aque. ps. Sup muros ei⁹ iniquitas. quia vt frequenter diuitie aut inique acquirūt̄. aut inique possident̄. Unde vocant̄ mammona iniquitatis Luce. xvi. Et bñ pctm̄ murus dicitur. qz sicut mur⁹ separat nos ne videamus vel intrem⁹ ad illud qd̄ ē intra murū. Sic pctm̄ separat nos ne videamus vel intremus ad deū Isa. lix. Iniq̄tates nostre diuiserūt inter nos ⁊ deū nr̄m. De hoc muro dicitur Ezechielis. iiij. cap. Sume tibi sartaginē ferream ⁊ pone eam in murum ferreū inter te ⁊ ciuitatē. ⁊ obseruabis faciē tuā ad eam. Iste aūt murus fit ex luto luxurie ⁊ latere auaricie. ⁊ palea in anis glie. ⁊ cemento amoris mūdi. ⁊ lapidib⁹ duricie cordis. Fossatū hui⁹ ciuitatz est auaricia. q̄d impleri nō pōt. Eccs. v. c. Auarus nō implebit̄ pecunia. Turres sūt dignitates ⁊ honores mundi Isa. xxx. In die interfectionis multoꝝ cū ceciderit turres. erit lux lune sicut lux solis. i. in die iudicij. s̄m Innocen. quādo cadēt honores ⁊ dignitates. Quia sicut dr̄ Isa. ij. Incuruabit̄ altitudo virorū. ⁊ exaltabitur dñs solus in die illa. tunc lux lune. i. ecclesie militantis erit sicut lux solis. i. ecclie triumphantis. quia tunc adueniet regnum dei. id est regnū militātis ecclesie veniet ad regnū triūphantis s̄m Innocē. Propugnacula huius ciuitatis sunt scientie seculares Iudicū. ix. Erat turrz excelsa in medio ciuitatis. id est dignitas in medio mūdi. Et

libet paup xp̄i. q̄ in presenti est fidelis. qꝛ ꝓ curat negociū salutis nr̄e ꝑ suaꝝ orōnū suffragia. ⁊ in futuro dabit nobis xp̄s ꝓ eo et̄na p̄mia. Et hoc ē qd̄ dicit. Recipiāt vos id est recipi dignos vos ostendāt. in eterna tabernacula. Sciendum est autē ꝙ regnum celoꝝ dicitur tabernaculū. ꝑ silitudinem ad tabernaculum moysi. De q̄ dicitur Exod. xxvi. ⁊ ad Hebreos. ix. Qd̄ q̄dem tabernaculū erat diuisum in duas ꝑtes. Prima continebat viginti cubitos. Scd̄a decē. In p̄ma parte erant candelabra et mensa ⁊ ꝓpositio panum. i. duodecī panes q̄ singulis sabbatis ꝓponebant̄ recētes sup mensaꝫ Leuitici. xxiiij. In scd̄a ꝟo parte erat aureum thuribulum. altare incensi. archa testamenti aurea circūquaqꝫ. In qua erat vrna aurea habēs māna. ⁊ ꝟga aaron q̄ fronduerat. ⁊ tabule testamenti. sup quā archam erant cherubin glorie obumbrantia ꝓpiciatorium. Prima ꝑs istius tabernaculi significat eccl̄iam militātē in qua est xp̄s velut candelabrū. Mensa sacra scriptura Panes. xij. duodecim apostolorū officium. Thus oratio. Scd̄a ꝑs tabernaculi significat eccl̄iam triumphantem. s. regnū celoꝝ. in qua est thuribulū aureum. siue altare incensi. q̄d significat caritatem ꝟm Gorram sup epl̄am ad Hebreos ix. Archa cum māna diuine fruitiōis dulcedinem. Virga aaron ptātem sacerdotalem. Tabule testamenti legislatoris dignitatē. Cherubin glorie obumbrantia ꝓpiciatoriū angeloꝝ reuerentiā et honorē ꝓpiciatoriū eius pietatem ⁊ ꝓpiciationē. Ad istud igit̄ celeste tabernaculū ꝑducunt̄ misericordes hoīes suffragio pauperꝝ. De q̄ tabernaculo dicit ps̄. Exclamādo ⁊ admirando. q̄ꝫ dilecta tabernacula tua dn̄e Et vere dilecta ꝟm Gorrā ꝓpter tria. Primo q̄a iocunda ⁊ gaudiosa. Ps̄. Transibo ī locū tabernaculi admirabilis vsqꝫ ad domū dei. Et sequit̄. In voce exultationis. Dilecta ḡ ⁊ ꝓpter societatem. quia ad domū dei. ⁊ ꝓpter rei exultationē. qꝛ in voce exultationis. ⁊ ꝓpter veram refectionez. qꝛ sonus epulantis. Scd̄o qꝛ pacifica ⁊ secura Isaie. xxxij. c. Sedebit ꝓplus meus in pulchritudine pacis. et in tabernaculis fiducie ⁊ req̄e opulēta. Ergo dilecta ⁊ propter pulchritudinē pacis. et ꝓpter fiduciā securitatꝫ. ⁊ ꝓpter opulentiā quietis. Tertio qꝛ eterna mansibilia Isaie. xxxiij. Respice syon ciuitatē solennitatis tue. Oculi tui videbūt hierusalē opulentā. tabernaculum q̄d nequaq̄ꝫ trāsferri potit. Ergo dilecta ⁊ ꝓpter leticiā solēnitatis. et ꝓpter opulentiā ciuitatis. ⁊ ꝓpter immutabilitatē eternitatis. Ad ista tabernacula ascēdit hō ꝑ tria: sicut ꝑ gradus. Primū est mūdicia castitatis. Ps̄. Domine q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Et sequit̄. Qui ingredit̄ sine macula. Ideo in Canonica Jude dicit̄. Odientes et eam que carnalis est maculatā tunicā. Scd̄m est lux bone operationis cuꝫ rectitudine intentionis. Ps̄. Emitte lucē tuam ⁊ veritatem tuam. ipa me deduxerūt ⁊ adduxerunt in taber. ⁊c̄. Non dicit luce sine veritate sicut in hypocritis. q̄ sicut bel sunt interius lutei et exterius lucidi. Tertium est opus pietatis. vt dicitur h̄. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. vt cū defeceritis recipiant vos in et̄na taberna. ⁊c̄. Distinguitur aūt hoc tabernaculū in plura. vt in p̄mo sit tabernaculum trinitatis. In scd̄o marie virginis. In tertō totius curie celestis. De quo Nume. xxiiij q̄ꝫ pulchra tabernacula tua iacob. vt valles vt orti quasi cedri que fixit deus. Cōmendant̄ aūt hic a pluribus. Primo quia speciosa. q̄a pulchra. quia amena. vt valles quia fertilia vt horti. qꝛ sublimia q̄si cedri qꝛ inamissibilia. qꝛ que fecit deus ⁊ nō hō Ad que nos perducat ⁊c̄.

Dominica decima post trinitatis. I. Sermo. CII.

Videns iesus ciuitatem fleuit super illam dicēs. Si cognouisses ⁊ tu Luc̄. xix. c. Inter cetera que hominē a peccato resurgere nō ꝑmittunt. vnum est ignorantia pene future ꝓ peccato imminētis. quia enim peccator sola p̄sentis vite gaudia momentanea conspicit et futurarū penarum acerbitatē peccato debitam nō attēdit. ideo intrepide peccat. Juxta illud Ecc̄s. viij. ca. Quia non profertur cito contra malos sētentia. absqꝫ vllo timore filij hominū ꝑpetrāt mala. Vita siquidem p̄sens est dubia ad vtrāqꝫ partem. quia nec bonorum premia patent. et malorū supplicia latent. sed om̄ia in futurū reseruant̄ incerta Ecc̄s. ix.

nocte. quia inuidus de bonis alioꝝ quevi
det dolet. et de malis gaudet. Prouerbio.
xiiij. Putredo ossiū inuidia. Quarta pla
tea ē curiositas. ō q̄ addiť. ꝛ labor i medio
ei⁹. i. i corde Ecci. iij. In pluribꝫ opibꝫ ei⁹
ne fueris curiosus Ysaie. lix. Telas aranee
texuerūt. Quintus vicus vel platea ē ira.
vnde addiť. et iniusticia. i. Joh. iij. ca. Qui
odit fratrem suū homicida est. Et huic cō
petit meli⁹ q̄d habet alia lr̄a. Insidie i vi
talibꝫ ei⁹. Unde Aug⁹. Qui aliū vult le
dere. similis est transuerberanti corp⁹ suū
vt vestem alterius ꝓforet. Sexta platea ē
rapina vel cupiditas. Septima est hypo
crisis. Et de his duabꝫ addiť. Et nō dese
cit de plateis ei⁹ vsura ꝛ dolus. De auari
cia dicit Hieremias. vi. ca. A minore vsq̄
ad maiorem oīes auaricie studēt. De hy
pocrisi Luce. xij. Attendite a fermēto pha
riseoꝝ. q̄d est hypocrisis. Hypocrisis fer
mentū dr̄. quia fere omnes corrumpit. De
vsura dr̄ Deute. xxiij. Non fenerabis fra
tri tuo ad vsuram Luce. vi. Mutuū dan
tes nihil inde sperantes. Ecce pessima ci
uitas. quā vidit domin⁹ cum his plateis.
i q̄bꝫ si q̄s morabiť. certe occideť ꝛ ducetur
ad ciuitatē inferni. i. Habba. ij. Trucida
ti sunt senes in plateis iuuenes ceciderūt
in gladio inimicoꝝ. Unde Judicū. xix. di
xit senex leuite cū sponsa sua. Ego ꝓbebo
oīa q̄ necessaria sunt. tm̄ in platea ne mane
atis. Ita christus dixit. corpori ꝛ aīe hoīs
oīa ꝓbeo. scz ad salutem temporalem et et
nam. tm̄ in platea huius mundi nō mane
atis. sed in domum meam. scilicet dilecti
onem caritatis mee intretis. Qui vult er
go istam ciuitatē debellare. debet eam cir
cūire septies. sicut fecit Josue expugnādo
iericho. scz cogitando et penitendo de ill'
septem vicijs ꝛ derestando ea Ysaie. xxiij.
Sume cithāram. circui ciuitatē. dicit aie
peccatrici. q̄ circuitus fit p̄ contritionem.
Ysaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes an
nos meos. in amaritudine aīe mee. Tertō
dr̄ q̄ xp̄s appropinquauit huic ciuitati. ñ
enim vidēs ciuitatē fugit ab ea. sed appro
pinquauit misericordiť et compassiue ad
erudiendum eam ꝛ ad docendum de peni
tm̄ se ab eo elongabant. dicētes. Recede a
nob. sciam viarū tuaꝝ nolumus quanto
magis appropinquabit nobis peccatoribꝫ
ad eū appropinquantibꝫ Jacobi. iiij. Ap
propinquate deo. ꝛ appropinq̄bit vobis.
Hic ē samaritanus q̄ vidēs vulneratū ap
ꝓpinq̄uit sibi ꝛ alligauit vulnera ei⁹ Luc̄
x. Qō fit q̄n xp̄s miscōiam exhibet pecca
toribus dimittendo peccata eorum.

L

Dixi secundo q̄ in verbis p̄
missis descri
biť xp̄i cōpassio sup̄ ista ciuitate quā oñdit
in effusiōe lacrimaruꝫ. ꝛ hoc cū dr̄. Fleuit
super illā. Pro quo sciendum q̄ xp̄s legiť
q̄nq̄ vicibꝫ fleuisse. Primo in infantia. ꝛ ꝓ
pter duo. Primo vt verū se esse hominē
oñderet. q̄ corpus fantasticum flere non
potuisset. Scōo vt vitam p̄nem flebilem
ꝛ miserabilem oñderet. Ūñ in p̄sona ip̄ius
dicit sapiens Sap̄. vij. Similē vocē emi
si oīb⁹ plorans. vbi sapiēs oñdit vitaꝝ istā
eē miserabilē. taꝝ ex parte natiuitatis q̄m ex
parte educatiōis. dicit em̄ ibidē sic de se.
Et ego natus accepi cōem aerem et in si
militer factam decidi terrā. ꝛ ꝑmam vocē
similem oīb⁹ emisi plorans. In inuolu
mentis nutritus sum ꝛ curis magnis. Ne
mo em̄ ex regibꝫ aliud habuit natiuitatis
initium. Unus ḡ introit⁹ est oīb⁹ ad vitaꝝ
ꝛ similis exitus. Ubi sapiēs fatetur se ha
buisse inchoationē dolorosam educatiōē
curiosam. Fatetur autem se in natiuitate
miserabilem ꝓpter tria. Caruit em̄ diuitiaꝝ
ꝓpietate Juxta illud Job. j. Nudus egres
sus sum de vtero matris. Et. j. Thim̄. vi.
Nihil intulim⁹ in hunc mūdū. Caruit vi
rium potestate. ꝺa repens sicut cancer. vel
sicut vermiculus voluebať. ꝛ omniū deli
tiaꝝ iocūditate. ꝺa tm̄ lacte nutriebať. Be
ne ergo dicit. Accepi cōmunē aerem. q̄ ad
primū. q. d. nec tm̄ mecū apportaui de ꝓ
prio vnde possem respirare. sed vsum com
munis alimenti tam bestijs q̄m hominibus
mihi ꝓpriaui. Necꝫ enim ego aerez creaui.
sed creatum accepi. nec pro me creatuꝫ sin
gulariter. sed pro oīb⁹ generaliter. Sili
ter decidi in terram factam. quo ad secun
dum. non ambulans. necꝫ volans aut mo
biliter nauigans aut equitans. sed sine q̄
cūq̄ fortitudine decidi de vtero mr̄is mee
receptus per manus alioꝝ. reclinat⁹ sum
ad terram ꝛ decidi in terrā. nō ꝓpter me de
nouo factam. sed diu factam. et primaꝫ vo
cem emisi similem omnibus plorās. quasi

paulop⁹ dicit. Et sup turris tectū stantes p ppugnacula. i. scie seculares. Per has ei multi stant in turribus dignitatis. Scuta sunt excusationes Job. xli. Corpus ei⁹ q̄si scuta fusilia et cōpactum squamis sese prementib⁹. Una vni cōiungit̄. et ne spiraculum quidē incedit p eas. Balea est vana spes de satisfactione ⁊ venia Ecc̄i. v. c. Ne tardes cōuerti ad dn̄z. et ne differas d̄ die in diē. ⁊ ne adijcias pctm̄ sup pctm̄. ⁊ dicas Miseratio dei magna ē. pctōꝝ meoꝝ miserebit̄. Sagitte sunt detractiōes Hiere. ix. Sagitta vulnerans lingua eoꝝ. Arc⁹ est prauum iudicium. quo se hoīes inuicez iudicant Ozee. vij. Facti sunt q̄si arc⁹ dolosus. cadent in gladio. Arcus dolosus ē q̄ p̄mo dn̄m suum vulnerat. hoc est iudicē ppicium. Quia sicut Romano. ij. dicitur. In quo alium iudicas teipsum condemnas. Jacula sunt verba adulationis. Ps̄. Molliti sunt sermones eius sup oleum. ⁊ ip̄i sunt iacula. Vexilla sunt praua exempla Sap̄. ij. Nemo expers sit luxurie nr̄e. vbiq̄ relinquam⁹ signa leticie nostre. Lorice sunt delectationes sibi cōnexe. Eccl̄i. xliij. Induet se quasi lorica aq̄s. i. delectatōnib⁹ que terminū habent mare amaritudinis eterne. Habitatores huius ciuitatis determinantur. Ezech̄. xxvij. Perse et lidi ⁊ libies erant in exercitu tuo. Perse ī terp̄tant̄ latera sua dissuentes. ⁊ significāt sup̄bos qui nō possunt habere latera. i. aliquos pares. q̄s ip̄i dissuūt ⁊ dilaniant. q̄ volūt eos sibi subijcere. Lidi interp̄tātur nati vel generati. ⁊ significant luxuriosos qui semp̄ student generationi. Libies int̄pretatur introiens. et significat cupidos. qui semp̄ sunt in introitu rei. Versus. Dū q̄ sitim sedare cupit sitis altera creuit. Hi sunt g̊ habitatores istius ciuitatis. De q̄bus dr̄. i. Joh̄is. ij. Om̄e q̄d est in mundo. aut est concupīa carnis aut concupīa oculoꝝ. aut sup̄bia vite. Iste aūt sūt ciuitates tres paruule quas edificauerunt filij israel pharaoni. scz phiton. ramesse ⁊ oy. vt habetur Exod̄. j. Phiton interp̄tatur os abyssi. vel os profundū. et hoc est cupiditas que non potest impleri Ecc̄i. xiiij. Insatiabile est os cupidi. Ramesse interp̄tatur cō motio tinee. Per tineam que de veste nascitur ⁊ eam consumit significatur carnis illecebra que de carne nascitur. et eam ꝯsumit. nō solū in futuro in iehenna. sed etiaz in pn̄ti. quia qui fornicatur in corpus suū peccat. j. Coꝝ. vi. Per oy q̄ dicit̄ ciuitas solis significatur sup̄bia q̄ semp̄ lucere appetit. Has tres ciuitates visitauit xp̄s et eas defleuit. vt eas deflendas monstraret Scd̄o dr̄ Q̄ xp̄s vidit ciuitatē hierusalē ⁊ p̄ hoc significatur q̄ xp̄s vidit ⁊ cognouit mala in hoc mundo. Juxta illud psal. liiij. Vidi iniquitatē et contradictionez ī ciuitate. vbi enumerat plura mala q̄ xp̄us veniens in hunc mundū vidit. Et inuēit in ea plura mala quib⁹ laborat iste mūdus. ⁊ hec sunt septem vicia. Vn̄ ip̄e dn̄s p̄ prophetam dicit. Vidi iniquitatem ⁊ contradictiōez in ciuitate. scz diaboli q̄ est mundus. s̄m Innoc̄. q̄rtum. B Hec autē ciuitas habet in se septē vicia q̄si septē vicos vel plateas quas dominus vidit. Prima est quasi p̄ncipalis iniquitas. ⁊ ē sup̄bia. que ē nō equitas. q̄ sup̄bus neminem coequat. sed oībus vult preesse etiā maioribus. cū vere humilis velit subesse etiam minorib⁹. Vn̄ de sup̄bia dr̄ Ezech̄. xxj. c. Nōne hec est q̄ humilem subleuauit. ⁊ sublimē humiliauit. iniquitatem. iniquitatez. iniquitatē ponā eā. Sup̄bia em̄ humilem hoīem. i. vilem ⁊ abiectū subleuat per p̄sūptionē. ⁊ in corde ei⁹ sublimē humiliat. q̄a etiā venerabiles p̄sonas eum contemnere facit. Hec est iniquitas magna. Et dicitur iniquitatem cōtra triplicem gradū humilitatis. Primus est subijcere se maiori. Scd̄us subdere se pari. Tertius subdere se minori. Scd̄a platea est contradictio. Unde post iniquitatem addit. ⁊ cōtradictionē. que bn̄ sequit̄ superbiam. Quia vt habetur Prouer. xiij. Inter superbos sēp̄ iurgia sunt. Omnes cōtētiosi iurgiosi homicide ⁊c̄. sunt in hoc vicio seu platea. Et isti excludunt̄a ciuitate dei. i. Coꝝ. xi. Si quis videtur esse contentiosus. nos talem cōsuetudinē n̄ habem⁹. neq̄ eccl̄ia dei. ps̄. Dissipa gētes que bella volūt. Tertia platea est inuidia. De qua dicit̄ ibidē. Die ac nocte circundabit eam sup̄ muros ei⁹ iniq̄tas. i. nequā inuidia Mat. xx. An oculus tuus nequā est. q̄a ego bonus sum. Iniquitas enim his duob⁹ modis accipitur. s. vt iniquitas dicatur nequicia. vel malicia. ⁊ sic est inuidia. que bene dr̄ circūdare super muros ei⁹. q̄a altitudini inuidetur die ac

Nos si. alias nõ debet publice subditꝰ prelatũ informare. quia dr̃. xcvi. dis. In scripturis. Q̃ peccatũ prelatorũ ꝓpter maiꝰ scãdalũ est occultandũ. Quinto xp̃s fleuit in cruce. vt dr̃ Hebreo. v. Cum clamore valido et lacrimis offerens deo se. exauditꝰ ẽ pro sua reuerentia. i. merito reuerẽtie q̃ deum pre ceteris reuerebat̃. Ecc̃i. xxxij. Pro reuerentia acced et tibi bona gratia. Vel pro reuerentia passionis sue. eo ꝙ scz ex sola caritate passus est. ⁊ ꝑ hunc fletum xp̃s exprimebat acerbitatem passionis ⁊ mortis. vt nos ad sibi cõpatiendum excitaret. ⁊ vt patrẽ ad miserãdũ hũano generi prouocaret. In oĩbus aũt istis xp̃s fletib⁹ suis lacrimas magꝫ autenticas ⁊ magne vtilitatis seu precij apud deũ esse ostendebat Nã lacrima hominis penitẽtis multũ accepta est apud deum. Juxta illud ps̃. psalmo. lv. Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Exponit Inno. i. acceptas habuisti. Quod patet in magdalena. quia aliter nõ legitur satisfecisse ꝑ pctis: nisi lacrimis Luce. vij. Et notanter dicit in conspectu tuo. Quia ꝯm Innoc̃. libenter videt deus lacrimas. Isa. xxxviij. Audiui orationem tuã et vidi lacrimas tuas. Unde ponunt̃ lacrime in cõspectu domini sicut vinum. ps̃. Potum meũ cũ fletu miscebam. Certe magne virtutis sunt lacrime. q̃ nõ solũ incitant deũ sed etiã cogũt ad miserandũ. qꝛ dicit Ambro. Orõ deum lenit. lacrima cogit seu pungit Judith. viij. Indulgentiaꝫ eius fusis lacrimis postulemꝰ. vbi glosa dicit. Lacrime pondera vocꝫ hñt q̃ imperãt nõ supplicãt. Sed intelligẽdũ est de lacrimis q̃ fiũt ꝑ pctis. nõ de illis q̃ fiũt pro tẽporalibus. q̃ inutiles sunt et nociue. Unde Gene. xxvi. Dicunt pastores gerare id est demones. Nostra est aqua. i. lacrime tales Lacrime etiã que fiũt contra oppressores magnũ effectũ habẽt apd̃ deũ Ecc̃i. xxxv. Nonne lacrime vidue ad maxillã descendũt. ⁊ exclamatio eius sup deducentẽ eas. A maxilla eñ ascendunt vsqꝫ ad celum. et dñs exauditor non delectabitur in illis.

D Sũt autem multa q̃ sanant pctõrẽ. iter que precipuũ ẽ lacrima. Primũ est baptismꝰ Joh. iij. Nisi q̃s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊c̃. Scd̃m elemosyna Ecc̃i. iij. Ignẽ ardentẽ extiguit aqua. ⁊ elemosyna peccatũ. Tertiũ est martyriũ. Augu. Dia falce martyrij resecant̃ Jaco. j. Beatus vir qui suffert temptatõem. Quartũ est cõuersio fratris errantis Jaco. vlti. Si quis ex vobis errauerit a veritate. et conuerterit q̃s eum. saluabit aĩam eius a morte ⁊ opit mltitudinem pctõrum Hiere. xv. Si cõuerteris cõuertam te. Quintũ est remittere in se peccanti Luce. vi. Dimittite ⁊ dimittet̃ vobis Ecc̃i. xxviij. Relinque ꝓximo nocẽti te. et tũc tibi depcanti pctã soluẽt̃. Sextum est ꝑceptio corꝑis xp̃i Joh. vi. Si q̃s manducauerit ex h̃ pane viuet in eternuꝫ. Septimũ est fletꝰ satisfactiõis Math. v. Beati q̃ lugent. Qualiter aũt est flendũ ꝑ peccato. docet ps̃. in se dicẽs in ps̃. vi. Laboraui in gemitu meo. lauabo per singulas noctes lectum meũ. lacrimis meis stratũ meũ rigabo. Primo eñ dicit. Laboraui. scz vigilando. orando. ieiunando. Roma. vi. Sicut exhibuistis mẽbra vr̃a seruire iniquitati ad iniquitatem. ita nũc exhibete mẽbra vestra iusticie in sanctificationẽ. Scd̃o dicit in gemitu Hieremie. vi. Luctũ vnigeniti fac tibi planctum amaꝝ Mich. iiij. Dole et satage quasi parturiẽs Ps̃. Rugiebam a gemitu cordis mei. Tertio dicit lauabo. scz aquis lacrimaꝝ Aug. Lacrime lauãt pctã. que pudor est ore cõfiteri Hieremie. iiij. Laua a malicia cor tuum. Isaie. i. Lauami ⁊ mũdi estote. Quarto dicit per singulas noctes Treno. ꝑmo. Plorans plorauit in nocte. cõtra hypocritas. qui flent in die vt videantur ab hoĩb⁹ Quinto dicit lacrimis meis stratum meũ rigabo. q. d. nõ solũ lauabo in superficie sꝫ rigabo vsqꝫ ad intima. Et dicit lectũ lauabo. i. voluptatẽ peccati lauabo. sed stratuꝫ id ẽ cubiculuꝫ pctõꝝ rigabo. Et dicit per singulas noctes lauabo lectuꝫ. id est ꝑ singula pctã voluptatẽ deflebo. sicut lauatur sordida cutis ne macula maneat. Trenoꝝ ij. Deduc q̃si torrẽtẽ lacrimas ꝑ diem ⁊ noctem. Vel lectũ dicit consciam. stratũ aũt sensualitateꝫ. Unde dicit. lauabo cõsciaꝫ flendo singula pctã. stratum. i. sensualitatem rigabo. i. fertilem faciam Ecc̃i. xxiiij. Dixi. rigabo hortũ plantationis. Sed diceres ꝑ q̃d hõ p̃t ꝓuocari meliꝰ ad lacrias Certe dico ꝙ ꝑ nihil aliud nisi cum considerat peccati vilitatẽ. diuiue maiestatꝫ offensionẽ. et pene quam demeruit p̃paratõnem. De peccati vilitate ptꝫ ꝑ illud q̃d di

di. Ita carui omniū deliciarum iocunditate quo ad tertium. quia prima vox quaz emisi in mundum fuit vox ploratus ⁊ fletꝰ et non solum ego hoc feci. sed sic omēs clamant in mūdū venientes. qz. Omnes clamant E vel A quotcūq; nascuntur ab Eua Si sunt masculi conquerunt de Adā. Si femine conquerunt de Eua. quia propter eorum peccata sunt in mundo victuri. Jō narrat beatus Aug. in libro de visitatōne infirmorū. Quidam populi fuerunt qui in natiuitate hominis plorabant. ⁊ in morte gaudebant. Et bene dicit. primā vocez emisi plorans. noñ solū ꝑma vox hominis sed etiā vltima hominis est ploratus ⁊ gemitus. quia extrema gaudij occupat luctꝰ Prouer. xiij. Narrat Solinus in libro d mirabilibus mundi. libro. ij. c. viij. Nascētium prima vox est vagitus tristicie. Solus autez Zoroastres eadem hora qua natus est risisse legitur. nec hoc in natura bonum portendebat futurū. Fuit eñ inuentor artium magicaz. cuius anus Aulius Crassus quē bella persica rapuerunt nunq; risit. Et ideo agelatus cognominabatur ſm Solinum ibidem. Et non solum etiā natiuitas. ⁊ mors nostra est miserabilis. ſz etiam tota vita media inter natiuitatem ⁊ mortez. Quia vt dicit Salomon. educat homo curis multis. ⁊ inuoluitur pannis. Nulla auis. nulla proles in mundo bestie vel auis tanta sollicitudine indiget educationis sicut homo. Unde Hugo. lib. i. didascolon dicit. Singula queq; nascentiū propria quedam habent munimenta. quibus naturā suā ab incōmodis defendunt cortex arborē ambit. penna tegit volucrē. piscem operit squama. lana ouem induit. pilus iumenta vestit. concha testudinem includit. Non tamen sine causa factum ē. q; cuz singula animantia nature sue arma habent secū nata. solus homo inermis nascitur et nudus. Oportuit eñ vt illis qui puidere sibi nesciunt natura cōsuleret. homini autē ex hoc experiendi occasio prestaretur. cum illa que ceteris naturaliter data sunt propria ratōe sibi querat. Et Crysosto. sup Matthēū. vi. cap. dat aliam rōnem huius dicens. Qr ideo sit natus nudus homo vt necessitate coactus infirmitatis sue semp necessario habeat dominuz suum inqrere. Secūdo xps legitur fleuisse in resuscitatiōe lazari. vt exhiberet ei officiū humanitatis. Scdo vt daret signuz intime caritatis. ⁊ vt ꝓpateretur amico. q; reuocabat ad statū mundane calamitatis docēs nos flere super illis qui mortui sūt in aiabus eoruz p peccata. Tertio legitur fleuisse super ciuitatez. vt hic. vt doctrinā quam docebat. p persecutoribus exorare confirmaret. et vt se fontem pietatis oñderet. vt tyrannidem psecutorū suorū ostenderet. Hoc est contra multos. q; de malis inimicorū suoz gaudent et letantur. cū tñ eis compati deberent. Quarto legitur fleuisse super Judam. Nam sicut dicit Augu. Postq; Judas exiuit ad iudeos a xpo ad tradendū eis xpm post cenaz. christus fleuit eiꝰ malū ꝓpositū. per quod docebat nos flere casum prelatorū nostroz. Et merito. Nam sepius. p meritis prelatorū depranatur vita subditorum. i. q. iij. Ecclia Et casus prelatorum est ruina subditorū Nā. p meritis plebis sepe pastores deprauantur ecclesie vt procliuius corruant q; sequūtur. Ita dicit Isidorꝰ. vi. q. i. Et merito. Legat hystoria de dauid vbi. p peccato dauid ira dei contra populū deseuit. vt habet. ij. Reg. xxiij. Un dicit poeta Oracius. Quicquid delirant reges plectunt achini. Qua ergo temeritate quis non cō patitur lapsui prelati sui cuius lapsus est ruina subditi. Isti sunt similes Cham filio Noe maledicto. Hoc est contra illos q; proprios prelatos interdum lapsos deridēt. non solū autem non compatiuntur eis. sed eoruz peccata publicāt. et cos vbi possunt confundūt. Attendāt isti illud qđ dicitur in Canone. i. q. i. Multi. et ca. Christus quid fecit. quia prelatꝰ malus q̄diu toleratur ab ecclesia. non est contemnendus. xv. q. viij. ca. vltimo. Exēplū in Cayphā et pylato quibus christus reuerentiā detulit. xcij. distin. dominꝰ. Unde statutū est vt quātūcunq; sanctus sit subditꝰ ñ debet corrigere prelatum suū malū q̄diu toleratur. ij. q. vij. Plerūq;. Figura in Dauid. qui dolendo regis clamidez prescidit vt dicitur. i. Regum. xxiij. Bene tamē potest subditus monere caritatiue et humiliter prelatum vt caueat a tali scandalo qđ oritur de eo. Exemplum in Nathan. qui licet esset minor. tamen monuit Dauid de peccato. scdo Regum. duodecio. ij. q. vij.

hominē considerare quod bonuz est. Hec ille. Ex quo patet ꝙ cōsideratio defectuū alienoꝝ magnū est impedimentū in cognitione ꝓprioꝝ. Dicit em̄ Prosper lib. ij. d̄ vita cōtēplatiua. Tamdiu q̄sq; peccata sua que nosse ⁊ flere debet ignorat q̄diu curiose aliena considerat. Et ex hoc ip̄e infert ibidem. Q̄ si mores suos ad seip̄m conuersus quis aspiciat. certe non requirit q̄d in alijs rep̄hendat. sed potius q̄d in seip̄o lugeat. Hec Prosper. Ex his infero ꝙ inter oēs scias vtilior est scia ꝓprioꝝ defectuum Naz q̄d prodest scire alta montiū cacumina. ⁊ ingentes fluctus maris. ⁊ lapsus fluminū ⁊ occeani ambitū ⁊ gyros syderū. et relinquere seip̄m. dicit Aug. x. lib. Cōfes. Cuius rō est. quia s̄m Cryso. super illud Ps̄. Miserere mei deus: qm̄ infirmus sū. talis scientia facit hominē ꝓpriam infirmitatē recognoscere. ⁊ in suis viribus aut meritis nullam fiduciam habere. ⁊ ex h̄ incipit homini adesse virtus diuina. qn̄ deficere incipit presumptio humana. Hec ille. Ex quo concludit Hugo. li. j. de aīa. c. ix. Q̄ sūma ph̄ia est cognitio sui. Et Richardus in lib. de. xij. patriarchis ca. lxxiiij. dic̄ Q̄ magna altitudo scientie est scire ⁊ cognoscere ꝑfecte seip̄m. Verūtn̄ et si vtilissimū est cognoscere seip̄m. est tn̄ multū difficile. Sicut dicit Basilius in suo examerō lib. ix. ¶ In quo aūt consistit hec cognitio sui. certe in multis. Nam hō debet ī se considerare sex. Primo considerare debet q̄d sibi desit. quid assit. q̄d habet ne ꝑdat. scz premia. q̄d cauere debet scz supplicia. in quo p̄cessit alteꝝ. in quo p̄cessit eum alter. Inq̄t Aug. super Math. sermō. liiij. Debet etiā scd̄o cognoscere q̄d supra eum quia deus. q̄d infra qꝛ pecora. Ait ibidem Aug. super epistolam Joh̄is omelia. viij. Consideret etiam tertio. vbi est. vbi erit. vbi non est. Vbi est. quia in loco meroris ⁊ valle lacrimarū. vbi erit. quia in superna patria. quā qꝛ necdū adipiscitur lugēs cōspicit. vbi non est. Inquit Grego. in mor. lib. xxiiij. Debet q̄rto considerare. q̄d mō ē ⁊ q̄d ante fuit. qꝛ mō est in gr̄a q̄ olim fuit ī culpa. Et ex hoc attendēs humiliter ꝙ ꝑ meritū inuentus est. nequaq̄ arroget ꝙ ꝑ gr̄am inuent⁹ ē. Inquit Grego. lib. xxviij. moral̄. Debet q̄nto considerare q̄d ip̄e sit. q̄d intra se habet. q̄d infra se. q̄d supra. q̄d contra. quid ante. quid post s̄m Crisosto. in libro quarto de symbolo. Et breuiter ī summa debet considerare homo vnde venit quo tēdit. quomō viuit. q̄d amittit. q̄ntū quotidie ꝓficit. q̄ntuz deficit. quibus cogitationibus magis afficitur. aut machinationibus temptatur. ⁊ non solum qual' sit considerare debet. sed qualis esse debeat attēdat. qꝛ sic de cognitione sui poterit eleuari ad cognitionem dei. Inquit Hugo libro. iij. de anima cap̄. ij. Sic em̄ hō p̄mo cognoscet seip̄m debite. Secundo dz cognoscere in ꝓximo tria. Primo prelatorū vtilitatem. vt eis obediat et seruiat. sic̄ eger obedit et honorat medicum. seru⁹ dominum propter vtilitatem. Vnde ad Hebreos vltio dicit Paul⁹. Cognoscite fratrem vestrum Thimotheum. Quod exponit Gorra. Cognoscite honorando. seruiendo. Secundo debet considerare subditorum vtilitatem. vt eos regat et cognoscat. et eis prouideat sicut pastor gregi. medicus egris. De primo Joh̄. x. c. Ego sum pastor bonus et cognosco oues meas. De secundo Prouerbioꝝ. xxvij. c. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Tertio debz agnoscere in ꝓximis omniū naturam cōez vt omnes diligat ⁊ subuēiat. sicut Joseph cognoscens fratres. exhibuit opera pietatis eis Genes. xliij. Vnde et Ps̄. conqueritur de talibus. Considerabam ad dexteram inquit ⁊ videbam. ⁊ non erat qui cognosceret me. Tertio debet cognoscere homo et attendere ea q̄ sunt ad deuz. Et hec tria. Primo admirabilē potentiā q̄ apparz in duob⁹. vicz in opando. sicut res cognoscitur ꝑ vestigium Sap̄. xiij. A magnitudine creature poterat creator horū facilit̄ videri Valde mirabile est de nihilo aliq̄d facere Joh̄. i. Omnia per ipsum facta sunt Secundo debet attendi eius potentia in iudicando. Nam suspendium latronum ostendit iudicis potestatem. Ps̄. Cognoscetur dominus iudicia faciens. Terribile iudicium eternaliter dānari. Ideo ps̄. dicit. Confitebor tibi dn̄e: qꝛ terribiliter magnificatus es mirabilia opa tua. Sz heu dr̄ Michee. iiij. Ip̄i aūt non cognouerūt qꝛ cōgregauit eos sicut fenum. Tertio debet homo attendere mirabilem bonitatez in deo que specialiter apparet in duobus. videlicet in destructione peccatoꝝ. quia ⁊

citur. ps̄. ix. Propt̄ q̄d irritauit impi⁹ deū q̄si di. p nihilo. qz p peccato. quod nihil ē. Unde Ezech. xviij. Quare moriemini domus israel. q. d. p peccato quod vilissimuz est. Unde Seneca. Si scirem deos ignoscituros. ⁊ hoies ignoraturos. adhuc dedignarer peccare. Non solum autē est vile sed etiam sordidū. non solum sordidum. sz etiam momentaneum. Gregorius. Momentaneum est ⁊c̄. Non solum momentaneum. sed laboriosum Sap̄. v. Lassati sumus in via iniq̄tatis. Hiere. ix. Ut inique agerent laborauerūt. Et Grego. dic̄. Uigilijs ⁊ cruciatib⁹ reprobi cruciatū merentur eternū. Debet ḡ multū ꝓuocari hō peccator ad lacrimas. ꝙ tam vile sordidū momentaneū et laboriosum opus fecit. Multum etiam mouet ad lacrimas ꝙ homo ꝓpria sponte se subijcit diabolo debiliori se Hieronymus. Debilis ē hostis qui nō potest vincere nisi volentem. Et cum hoc qz habet presidiū dei ⁊ angeloꝝ. ps̄. Angelis suis deus mandauit de te. Et de christo. Ps̄. Cum ip̄o sum in tribulatione. j. Corinth̄. x. Fidelis est deus qui nō patiet̄ vos temptari supra id q̄d potestis. sed faciet cū temptatione ꝓuentum. Glosa. i. virtutis augmētū. vt sic possitis sustinere. i. diabolo viriliter resistere ⁊ ip̄m superare. Exemplū in vitis patrū de beata Sincletistica que cum fuisset temptata a diabolo. ⁊ ip̄m superasset. Ait diabolus. Uicisti me mulier. At illa. Non ego vici. sed dominus meus ih̄s xp̄s. Cū igitur pctm̄ sit tam vile. ⁊ hostis tā debilis. ⁊ de⁹ parat⁹ in auxilium cum angelis vere potest queri a peccatore ꝓpter quid irritauit deum tam pium tam dulcem tam benignum. qui in se nescit irasci. et si consideraret penam iehenne et cōfusionē ꝑpetuam, vere nescio ꝓpter q̄d irritauit deum vltorē peccādo. vbi erit om̄is boni defectus et carentia. ⁊ totius mali affluentia. Ista certe si reuoluantur aīo sufficienter mouebunt peccatorem ad flenduz sup̄ ciuitatem cōscie sue. in qua multa mala commissa sunt. E

Dixi tertio ꝙ in v̄bis p̄. subiūgitur christi compassio ex pia allocutione. Cum dr̄. Si cognouisses ⁊ tu. Circa q̄d sciendū ꝙ homo debz cognoscere tria ad que tenetur recte ordinare. scz semetip̄m. ꝓximū ⁊ deū. In se ip̄o debet cognoscere ⁊ inuestigare vt cognoscat tria. Primo ꝓpriam iniq̄tatē. vt doleat ⁊ deleat. sicut mulier respicit in speculo si ē macula in facie vt abstergat. Ps̄. A peccato meo munda me. Cui⁹ rōnē p̄mittit. Quoniā iniquitatem meā ego cognosco. Sic eger cognoscens infirmitatē implorat medicū. iij. Reg. viij. Si q̄s cognouerit plagam cordis sui. ⁊ expanderit manus suas in domo hac. tu exaudies. Cognoscitur aūt peccatū mltis modis s̄m Innocenti. q̄rtum sup̄ Ps̄. l. Ut meretrix. vt monstrū. vt gladius. vt serpens. Cognoscitur vt meretrix multipl̄r. scz facie ꝓcaci. Prouerbio. vij. Procaci vultu blanditur. Itē elatis ocul̄ Ecc̄i. xxvi. Fornicatio mulieris in extollētia oculoꝝ. Itē manu rapaci Prouerbi. vi. Mulier viri p̄ciosam animā rapit. Itez voce. Prouer. v. Fauus distillans labia meretricis. Itē qz habz plūbum in ore. q̄a verba eius semp̄ tendūt ad infernū Zacharie. v. Ecce mulier vna sedēs in medio amphore. ⁊ dixit. Hec ē impietas. ⁊ ꝓiecit eam in medio amphore. ⁊ misit massam plumbeā in os eius. Itē cognoscitur peccatū vt monstrū Num̄e. xiij. Ibi vidim⁹ mōstra q̄dā. Pctā em̄ faciunt hoies monstra. Itē cognoscit̄ vt gladius. Ecc̄i. xxi. Quasi rumphea bis accuta oīs iniq̄tas. Item vt serpens Ecc̄i. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctā. Scd̄o debz cognoscere hō spūalē infirmitatē vt caueat. Sic cognoscens malū passum cauet ⁊ timet. Sic adam ⁊ eua cuz cognouissent senudos. glo. i. sentiētes pruritū carnis. consuerunt eis folia. Tertio debet cognoscere hō incertā horā mortis ⁊ penā debitaz. vt h̄. Si cognouisses. h̄ em̄ s̄m Horrā super epl̄am ad Hebreo. vlti. significauit xp̄s in his v̄bis. dicens. Si cognouisses alloq̄ns etiaz aīam cuiuslibet vt sibi ante ꝓuideat. Hoc petijt Ps̄. dicens. Notum fac mihi dn̄e finē meū. Un̄ de iusto dr̄ in Ps̄. Sol cognouit occasū suū. i. hō bon⁹ ⁊ iust⁹ finē suū cogitat. Sed certe pauci sūt q̄ cognoscūt hos defectus suos attēdentes et cōsiderātes poti⁹ alienos. De q̄b⁹ dic̄ Criso. sup̄ Math̄. ca. xxiij. in hec verba. Alter alterius culpā cito intelligit. suam aūt difficile. Cui⁹ rōnē subdit. qz homo ī causa alteri⁹ tranquillum habet cor. in sua aūt turbatū. Turbatio aūt cordis non permittit

vbi dicit Inno. Q̃ virgo maria est tẽplũ quia per eam preces porrigimus ad xp̃m Ezechiel. xlvj. Et adorabit populus ad ostiũ porte in sabbatis. Fuit aũt ꝑm eũ tẽplũ sanctificatum. quia sanctificata fuit in vtero. mirabile in equitate. id est in incarnatione filij. que dicit̃ equitas. q̃ iustuz fuit vt qui faceret reficeret. Item ꝑ hominez mors ita ꝑ hoĩem vita gr̃e. Item vt ille q̃ erat medius in ꝑsonis. scz filius esset medius in naturis. Item vt qui occasionẽ ruine dederat damnũ ꝑsolueret Jone primo Mittite me in mare. q̃ ꝓpter me tempestas hec exorta est. Fuit aũt ornatum sanctis operationibus. q̃ oẽs ordines hostiorũ erant ex auro. scz caritatis. qua oẽs sensus refulgebant. iij. Reg. vj. In hoc tẽplũ ingressus est christus in sua incarnatione. Ezechiel. xliij. Maiestas dei ingressa ẽ in templum. In hoc templo vteri virginalis fecit sibi christus aliud templũ. seu capellam pulcherrimã. scz assumendo corp⁹ humanitatis sue. Vñ in ps̃. competit sibi illud. dñs ĩ templo sancto suo. id est diuinitas in humanitate. Sicut aũt templũ est locus exauditiõis. ita xp̃s in humanitate exaudiuit pctõres. Ps̃. Exaudiuit dñs d̃ templo sancto suo. Sicut patet de chananea latrone ⁊ alijs. De hoc templo exiuit a latere dextro aqua. que oẽs ad q̃s ꝑuenit saluos fecit Ezechiel. xlvij. Vnde ex eo ꝓfluxerunt oĩa sacramenta. Scd̃m templũ est ecclesie militãtis quod deus fundauit in sanctis patribꝫ patriarchis ⁊ ꝓphetis ⁊ apostolis. Figura. iij. Reg. vi. p̃cepit Salomon vt tollerent lapides grandes ⁊ preciosos in fundamentum templi et quadrarent eos. Grandes ⁊ p̃ciosos caritate. quadratos ꝑfectione virtutum q̃ttuor cardĩalium. Istud templũ continue edificatur ĩ iustis Ephes. ij. Supedificati supra fundamẽtũ apostoloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ cõsumat̃ ĩ beatis Hieremie. xxx. Edificabit̃ ciuitas in excelso. et templũ iuxta eam. Istud templũ debent edificare p̃lati verbo p̃dicationis. j. Esdre. v. Nos serui sumus dei. ⁊ tẽpli edificatores. ornare exemplis conuersatõis. i. Machab. iiij. Ornauerũt faciem templi coronis aureis. custodire vigilias sollicitudinis pastoralis. Sicut leuite fecerunt. i. Paralip̃. ix. Tertiũ est templum materialis ecclesie. in quo dñt subditi orare diuinã potẽtiã. ps̃ Adorabo ad templũ sanctuz tuũ. Laudare diuinã sapiam ps̃. In templo ei⁹ oẽs dicent gloriam. Offerre cõfitendo diuinã bonitatem. ps̃. A templo sancto tuo q̃d est in hierusalẽ. tibi offerent reges munera. Debent ergo adorare corde. laudare ore. offerre ope. In hoc tẽplum frequenter ingressus ẽ xp̃s corporaliter. sed nunq̃ gratis. Nã ingressus ẽ ĩ iuuentute. vt audiret doctores docẽtes. Luce. ij. Scd̃o ingressus est in etate adulta. vt corrigeret delinquentes Joh. ij. Facto funiculo eiecit omnes vendentes colũbas Tertio ingressus est ad instructionem. vt erudiret ignorantes Matth. xi. Discite a me: q̃ mitis sum. Et de h̃ patet clare Johan. viij. Quarto ingressus est ad absoluẽdum pctã. vbi mulieri dixit Joh. viij. Nec ego te condẽnabo. Quinto ingressus est h̃ post honorem sibi in dñica palmarũ a turbis exhibitũ. Et hoc ad agenduz gratias deo patri ꝓ tanto honore sibi exhibito qui honor cedebat ad gl̃iam deitatis sue ⁊ patris sui. Sexto ad mundãduz templũ ab operibus malis. In hoc ergo templo sex ista nobis hodie fiunt. Nam audiunt̃ ibi dei p̃cepta. ibi corriguntur delicta nr̃a. ibi erudiunt̃ nostra errata. ibi absoluũtur nostra pctã. ibi agunt̃ actiones gr̃aꝝ pro perceptis bñficijs. ⁊ mundat̃ cõscia a vicijs. Quartũ templũ est nostre aĩe. j. Corinth. iij. dr̃. Templũ dei sanctum est. quod estis vos. Hoc templuz non debet violari peccatis. Nam. i. Coꝝ. iij. dicitur. Si q̃s tẽplum dei violauerit. dispdet eũ dñs deus q̃ ergo est loc⁹ soli⁹ dei. Jõ debet discedere dyabolus. q̃ nõ est cõuentio xp̃i ad belial. ij. Coꝝ. vi. Sed ꝓchdolor istud templũ sepi⁹ violat̃. ps̃. Deus venerũt gentes ⁊c̃. polluerunt templũ sanctum tuũ. potest tñ mũdari ꝑ sacramentũ pnĩe. In hoc templũ sepius dñs ingredit̃ Apocalip̃. iij. ca. Ego sto ad ostiũ et pulso. Cum tali hospite veniunt omnia bona pariter. Sap̃. vij. Quintũ tẽplũ est gl̃ie celestis. Apoca. xi. c. Apertũ est tẽplum dei in celo. Ps̃. In tẽplo eius omnes dicent gloriam. Istd̃ templũ est desiderabile recordantibus. mirabile contemplantibus delectabile intrantibus. quia offerentur in leticia et exultatiõe. adducentur in templuz regis. Istud templuz ingressus est christus semel. quia

ob hoc datus est filius dei. j Joh. iij. In h cognoscimus caritatē dei. quoniā ipe pro nobis aiam suam posuit. Sed heu dicit̄ peccatore. Vir insipiens non cognoscet hec. Scdo in promissione p̄miorum Mirabilis bonitas ꝓ nihilo dare regnū Job xxiij. Quis mihi det vt cognoscam ⁊ inueniam illum. Tertio debz attendere homo in deo eius fidelem sapientiam que specialiter est in duobus. videlicet voluntatem eius cognoscere in doctrina veritatis Johan. vij. Si quis voluerit voluntatē eius facere. cognoscet de doctrina mea vtrum ex deo sit Scdo in disciplina equitatis. q̄ ꝓbando verberat. ps̄. Cognoui dn̄e quia equitas iudicia tua. Det igitur nobis de⁹ vt cognoscentes nostros defectus. ipi⁹ mltiplices potentie. bonitatis ⁊ sapie cognoscamus hic effectus per gr̄am ⁊ tādem ad eius claram cognitionem mereamur ꝑuenire ⁊ ad eius gl̄iam. Quā nobis concedere dignetur pater et filius ⁊ spiritussanct⁹ Amen.

Dominica decima post trinitatis. II. Sermo. CIII

Ingressus i templū cepit eijcere vendētes ⁊ emētes in illo. Luce. xix. Si cōsiderare volumus fratres carissimi diuersitatem imo ꝯrietatem operum dei ⁊ dyaboli inter se adinuicem. videbimus clare ꝙ nūq̄ possunt se compati in eodem subiecto. Nā opa dei sunt opa lucꝫ. eo ꝙ deus ē lux ⁊ tenebre non sunt in eo vlle. vt dr̄. i. Joh. j. Ecōtrario vero opera diaboli sunt opera tenebrarū. Unde ipe appellatur princeps tenebrarū Juxta illud. Non est nob colluctatio aduersus carnē et sanguinem tm̄. sed aduersus p̄ncipes tenebrarū. Itez opera dei sunt opa iusticie et equitatis. eo ꝙ ipe diligit iusticiā ⁊ iudiciū. scz eq̄tatis. vt dr̄ in ps̄. Opa vero diaboli sunt opa iniusticie ⁊ iniquitatis. Juxta illud. Iniquitatez meditatus est in cubili suo. quod tūc fecit quando cōtra deū se erexit. Et q̄ maior iniq̄tas aut iniusticia q̄ insurgere creaturā contra creatorē. ⁊ ei velle assimilari i maiestate ⁊ oīpotentia deitatis. Unde ipse est qui tunc cōcepit dolorē. id est penam dolorosam sibi. ⁊ peperit iniq̄tatē veniēs i mundum. Item opera dei sunt opa mundicie ⁊ sanctitatis. eo ꝙ ipe vult sibi seruiri in sanctitate ⁊ iusticia Lu. i. Ecōtrario ꝟo opa diaboli sunt opa spurcicie et toti⁹ feditatis. vnde petijt se mitti in porcos. vt dr̄ Math. viij. Cum igitur xp̄us habeat opa ꝯria opibus diaboli. nimirū ꝓfecto ꝙ nulla potest esse conuenientia ⁊ cohabitatio eorum simul. eo ꝙ non est cōparatio lucis ad tenebras. xp̄i ad belial. scti ad canē. ij. Cor. vi. Ideoq̄ necesse est vt xp̄s inueniens opa diaboli in domo sua. ea potent̄ merito eijciat. Nā i h apparuit caritas di vt dissoluat opa diaboli. vt dr̄. j. Johā. iij Et itez ibidem. In h apparuit filius dei in mundo vt tolleret pctā. scz eijciendo ea tanq̄ membra cū capite suo diabolo. Joh xij. Nunc p̄nceps huius mūdi eijcietur foras. Mundus siq̄dem iste fuit cōtaminatus opib⁹ diaboli et om̄i spurcicia pollut⁹ eo ꝙ quicq̄d erat in eo aut erat concupiscētia carnis. aut concupīa oculoꝝ. aut superbia vite. Un̄ tot⁹ dicebat̄ positus in maligno. vt dr̄. i. Joh. ij. et. v. ꝓpter q̄d venit filius dei in mundū. vt nos redimeret ab oī iniq̄tate et mundaret sibi ꝓplm acceptabilē. sectatorē bonoꝝ opeꝝ. ad Titū. ij. c. In cuius figura veniēs in templuz materiale eiecit oparios diaboli. scz emētes ⁊ vendētes i illo. In q̄b⁹ verb̄ saluator zelū ⁊ amorē quē habuit ad dei patris honorē ⁊ reuerentiā oñdit efficaciter in eo ꝙ auaricie q̄stuarios eiecit de tēplo. Circa q̄d tria describunt̄. Primo xp̄i ad tēplū visitatio gloriosa. Cū dr̄. Ingressus in templū. Scdo expulsio maloꝝ seriosa. Cuz addit̄ eiecit. Tertio subiungit̄ opatō impioꝝ scelerosa Cū dr̄. Uendētes et emētes i illo. A

Dixi primo ꝙ describit̄ xp̄i ad tēplū visitatio gl̄iosa. Cū dr̄. Ingressus in templum. Propriū em̄ erat. vt dicit Cryſ. boni filij visitare domū p̄ris sui. In q̄ nos informare voluit. vt q̄cūq̄ irem⁹ p̄mo domū orōnis adeam⁹. ⁊ ꝑ orōes deo cōmendati. ad alia negocia agēda secedam⁹. ita dic̄ Gorra sup Math. xxi. Circa q̄d sciēdū ꝙ xp̄s plura tēpla habuit. ⁊ ꝑm h pluries ⁊ diuersimode ingressus est ea. Primū templum est vteri virginalis. quod fuit sanctificatū in cōceptōe. Ps̄. Sctificauit tabernaculū suum altissimus. tunc potuit dici de eo. Sanctū est tēplū tuuz mirabile in eq̄tate.

sup illud Math. vij. Excidetur. ⁊ in ignē mittetur. dicit. Intolerabilis res est gehēna. quis nescit supplicīū horribile. tamen si mille quis gehēnas ponat. nihil tale est dicturꝰ quale est ab honore illius glie ꝓpelli. ⁊ exosum esse christo. Hā fm Augu. reprobi mallēt oīe tormentū sustinere: q̄ videre faciē irati iudicis. Ūñ Joel. ij. A facie eius terra ꝓtremuit. moti sūt celi. sol ⁊ lūa obtenebrati sunt. Certe tūc peccatores infirmabunt ⁊ pibunt a facie dñi. ⁊ p̄ dolore nimio. cum viderint eam a se auersam. ⁊ ipsos finaliter ab ea electos. Et tantuꝫ de

C

secundo.

Dixi tertio q̄ in verbis premissis describit operatio impiorum sceleroſa. cum subiungit. vēdentes et ementes in illo. Et certe nō mittit q̄ eiecit ita sceleratos auaros. Hā put dic aplūs Ephe. v. Auaricia est idolorū seruitus. Exquo igit domus dī facta est ad cultum dei. Certe filius dei inuenies i ea cultum diaboli. merito eiecit hmōi ydolatras scz auaros. cuiusmodi erant tunc sacerdotes iudeorum. De quibus dicit Ozee. viij. Argentū suum ⁊ aurū suū fecerunt sibi idola vt interirēt. Pro quo sciendum q̄ vt supra dictū est multiplex est templū. ⁊ ita multiplices sunt ementes ⁊ vendentes seu mercatores. Nam quidam sunt corporales. q̄dam spirituales. Corporales sunt q̄ p fraudes ⁊ dolos merces suas faciunt ⁊ vendūt De quib⁹ dicit Eccī. xxvi. Difficile exuit negocians a peccato. Et vere difficile. q̄a multa ad hoc requirunt q̄ quis sine peccato emptionem ⁊ venditionem exerceat. De multis tñ pauca ꝓmemorasse sufficiat. Pro igit requirit q̄ ille qui emit aut mercatur aut negociatur nō faciat hoc ꝓpter auariciā ⁊ improbam cupiditatē diuitiarꝫ. sed ad necessitatē tñ ⁊ aliorꝫ vtilitatē. Contra quod faciunt auari mercatores ⁊ vsurarij. qui solum ad hoc mercant ⁊ vendunt vt p minori pecunia maius lucruꝫ pecunie habeant. ⁊ hanc mercaturā vocat phs. ij. politicoꝝ campsoriā vituperabilem. q̄a a pecunia incipit. ⁊ pecunia terminat. qō est cōtra naturā pecunie. q̄ pecunia fm ipm ordinata est ad vsum naturaliter. non ad lucrum. Scō redd it illicita emptio vel vēditio ex tempore. vt si fiat diebꝫ festiuis in quibus ab hmōi operationibus cessandū est. de conse. di. iij. Rogationes. ⁊ ca. oīes Et. xv. q. iiij. ca. ij. ⁊ iij. Tertio redditur illicita ex persona. vt si clericus vel religiosus talia exerceret. ij. Thimo. ij. Nemo militans deo implicet se secularibꝫ negocijs. Ūñ Hieroni. Negociatorē clericū ex paupere diuitē. ex ignobili glorioſū q̄si quādā pestem fuge. Quarto ex loco. vt puta si fiat in loco sacro. sicut hic patet. Nam q̄uis essent licite emptiones si fuissent alibi. tamen eoipo quo fiebant in ecclesia erant illicite. fm Franciscum Astensem. Quinto redd it illicita venditio ex superflua ⁊ curioſa rerum adinuentōne. Nam fm Thom. ij. ij. q. xvi. Licet artifices facientes ornamenta prudentia status mulierū. vel vt placeant viris. ꝓpter vendendo talia nō peccant. tñ si adinueniunt aliq̄ superflua ⁊ curioſa peccāt. Unde Criſo. sup Math. dicit. q̄ ab arte calceatorū ⁊ textorū multa abscidere oportet. etem ad luxuriā deduxerūt necessitatē eius corrūpentes artem. mala arti bōe cōmiscentes. Sexto redd it illicita venditio si res carius vendit q̄ valet. qō intelligendū est sic. q̄ carius vendere rem q̄ valet est illicitū. nisi res que venditur cederet in detrimentū venditoris. qui multum re illa indiget. Nam in tali casu iustum preciuꝫ erit et non solum respiciatur ad rem que vendit tur. sed etiam ad dam nū qō venditor incurrit ex venditione. Unde licite potest vendere plus q̄ valeat fm estimationeꝫ. q̄uis nō vendat plus q̄ valeat venditori. Q si emptor multū iuuetur ex re quā emit. scz vēditor nō damnificat carendo ista re. nō debet eā supuendere. quia vtilitas que alteri accrescit nō est ex vendente. sed ex conditione ementis. Nullꝰ aūt debet vendere alteri quod non est suuꝫ. Sed diceres. tñ hoc non prohibet lex humana. Rñdeo fm Thomā. ij. ij. q. lxxvij. Licet lex hūana solum punit ⁊ cogit ad restitutionē q̄ quis est deceptus vltra dimidiū iusti precij. tamen lex diuina que nihil impunitum relinquit hoc non ꝓmittit. Septimo redd it illicita venditio. si quis vendit carius q̄ solus emit. ⁊ hoc est vere si excessiue carꝰ vēdit. quia moderatum lucrum permittitur illis qui propter publicū bonum negociātur ne res necessarie perirent. vel quia rem meliorant. vel quia pericula patiuntur. vl quia precium mutatum est ex diuersitate

ascendit in celum captiuā duxit captiuitatem. Ad Ephes.iiij.⁊ ad Hebreos.ix. Introiuit semel in sancta eterna redemptōne inuenta. Et tantum de p̄mo. B

Dixi secūdo q̄ i verbis premissis describitur expulsio maloꝝ seriosa. Cuz dicit̄. Cepit eij cere. Circa quod sciendū q̄ christus multa obprobria tolerauit a iudeis. que vergebant in propriam personam tanq̄ hominis. vt dicit̄ in Psalmo. Obprobria exprobrantiū tibi ceciderunt sup̄ me. Sed postq̄ vidit obprobriū ⁊ iiuriā dei patris nullo modo tolerare potuit. Unde postq̄ vidit ementes ⁊ vendentes in templo statim eos eiecit cum indignatione ⁊ seriositate. Ista autem eiectio maloꝝ de templo significabat eiectionē oīm peccatoꝝ de ecclesia militante p̄ sententiam. ⁊ a triūphante per penā. Et q̄a s̄m Gorram sup̄ Mattheum de prima eiectione per sententiaz ab ecclesia militante solus loquit̄ Johan.ij.c. Alij vero tres. scz Lucas. Marc⁹. ⁊ Matthe⁹ loquunt̄ de eiectione per penā ab eccl̄ia triumphante. Ideo nunc de ista videamus. Significat igit̄ ista eiectio maloꝝ de templo eiectionē finalē omniū peccatorū a facie dei in extremo iudicio. De qua eiectiōe dicit̄ Math.xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Circa qd̄ sciendū q̄ eiectio ē ml̄tum miserabilis ⁊ flebilis. qꝛ vt dicit̄ i ps̄. In ignem deijcies eos. in miserijs non subsistent. ⁊ ideo multū est formidabilis auaris. dolosis. cupidis et vsurarijs. q̄ sunt eijciendi de templo curie celestis. Quoꝝ pena est multiplex. Prima quam sustinebūt est fames insatiabilis. Isa.lxv. Serui mei comedent et vos esurietis. Deute.xxxij.c. Consument̄ fame. Scd̄a erit sitis inextinguibilis. Isa.lxv. Serui mei bibēt et vos sitietis. vnde ⁊ diues epulo ardens i lingua petijt guttam aque. quā tñ nō habuit Luce.xvi. Tertia est estus seu calor irremediabilis. Apoc̄.xvi. Estuauerūt homies estu magno. Quarta erit frigiditas intolerabilis. Job.xxiiij. Ad nimium calorem transient ab aquis niuium. Ecce frigiditas siml̄ et calor. Math.xxij. Ibi erit fletus et stridor dentium. Quinta ignis inextinguibilis. Apocalip̄.xiiij. Cruciabitur igne ⁊ sulfure in conspectu angelorū sanctoꝝ. Sexta fetor. Isaye.xxx.c. Torrens fetor pulueris et sulfuris succendēs eaz. Psal. Ignis et sulfur pars calicis eorū. Septima fum⁹ Isaye.xxxiiij. Ascendet fumus eorū in generatione ⁊ generationē. Octaua latratio bestiarum. Ecc̄i.xxxix. Omnia hec ad vindictam creata sunt bestiarum dētes ⁊ scorpij et serpētes. Deutero.xxxij. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Nono dolor vehementissimus. Apoca.xvi. Cōmandu cauerunt linguas suas pre dolore. Isa.xiij Torsiones et dolores tenebunt eos. quasi parturientes dolebunt. Decima horror ex cōspectu demonuz. Job.x. Sempiternus horror inhabitat. Johelis.ij. A facie eius. id est diaboli cruciabuntur populi. Undecima clausio carceris. Math.xxij. Ligatz manibus et pedibus proijcite eum in tenebras exteriores. Isa.xxiiij. Claudentur ibi in carcere. Duodecima desperatio. Sap̄.v. Spes impij quasi lanugo que a vento tollitur. Tredecima timor semp̄ impetētis mali ⁊ ira contra ip̄os. Ecc̄i.xl. Tior mortis et iracūdia perseuerās. Quartadecima inuidia. Psal. Peccator videbit ⁊ irascetur dentibus suis fremet ⁊ tabescet ⁊c̄. Quītadecima vermis comedens eos. Isaye vltimo. Uermis eorum non morietur ineternum. Ecc̄.x. Cum morietur homo heredibit serpentes bestias et vermes. Ultio qd̄ est omnium penarum grauissimum. est eiectio a facie dei et separatio illa perpetua a consorcio sanctoruz. que plus cruciabit q̄ mille inferni pene. Unde Bern̄. in meditationib̄ suis. Et quisputas meror erit quis luctus que tristicia cum separabuntur mali a consorcio iustorum et a visiōe dei ⁊ tradent̄ in potestatem demonū. Ibunt cum illis in ignem eternū. Ibiq̄ erunt ineternuz sine fine in luctu in gemitu procul religati a beata patria paradisi. ⁊ in gehenna nunq̄ lucem habituri. De hac separatōis ⁊ eiectionis pena dicit Criso. in libro de reparatione lapsi. in hec verba. Nōnulli imperitoꝝ putant sibi satis esse et optabile videre si tm̄modo careant gehenna. Ego autē multo grauiores q̄ gehenne dico esse cruciat⁹ remoueri ⁊ abijci ab illa gl̄ia. Nec puto ita esse gehenne supplicia vt sunt illa de quibus dicit petrus. Torquetur is qui arcetur a conspectu christi. hoc cedere mihi omnibus penis grauius est. hoc solum qd̄ superat et gehennam. Et ibidem Chryso-

sunt falsi mercatores. quia fingũt se esse in ecclesia columbas simplices. ⁊ sunt lupi rapaces Math. vij. Uendunt autem isti primo falsum aurũ. quia ostendunt in se diuinam sapientiã. ⁊ habent diaboli astutiam. Uendunt etiam eloquentie argentũ. quia ad hoc blandiuntur ⁊ loquunt̃ blande vt hic sancti videantur. Uendunt lapides p̃ciosos. i. eminentiã sancte conuersationis. vt boni ⁊ virtuosi in publico videant̃. Uẽdunt margaritas. i. candorẽ sanctitatꝫ. byssum iustificationez. purpurã martyrij amorem. Apparent em̃ multum appetere martyrium pro christo. vendunt etiam sericũ virginitatis castitatem ostendentes. Coccuz caritatem ad deum ⁊ ꝓximum. lignũ cipri. id est constantiã indeficientẽ. qꝛ tale lignũ est imputribile. Ebur castimonie. q̃a apparent casti. sed in occulto luxuriosi. Es longanimitatis. Ferrum patientie. Marmor inuicte humilitatis. Cinamomũ pallorez penitentie. Amomũ opinionis ⁊ fame redolentiã. Ornam̃ta. i. dona spũssctĩ. Merces thuris. i. deuotõis. Uinũ ꝯpunctiõis. oleum pietatis cõpassionis. merces siliginis puritatis consciẽtie ⁊ tritici. i. infirmitatẽ. frumẽtoꝝ. i. laboꝝ spũalium ⁊ ouium scꝫ simplicitatẽ innocẽtie. ⁊ equoꝝ. i. fortitudinis strennuitatẽ. ⁊ redarum. i. auxilij ⁊ consilij supportãdo onera infirmoꝝ. mancipioꝝ. i. mutui seruicij ⁊ animarũ hoĩm. id ẽ rõnabilitatꝫ. qꝛ oĩa dicũt facere cũ plẽa ratione. ⁊ poma. i. odorẽ bone fame. ⁊ omnia pinguia. i. oẽs deuotiones. Isti mercatores ⁊ si hic nõ eijciunt̃. qꝛ nõ discernũt̃ in ecclesia militanti. tñ finalit̃ eijcient̃ de tẽplo celesti. Juxta illud Zacha. vlti. Nõ erit vltra negociator. Dicet em̃ dñs demonib⁹ illud Johis. ij. Auferte ista hinc. i. a cõsorcio meo ⁊ beatoꝝ. ⁊ mittite in tenebras exteriores. vbi erit fletus ⁊ stridor dentiũ.

Dñica. XI. post trinitatis. I.

Sermo CIIII.

Duo hoies ascenderũt in templum vt orarẽt. Luce. xviij. Qm̃ vt ait btũs Bern̄. super cantica. Nihil ita efficax est homini ad gratiã ꝓmerendam recipiendãq̃ ⁊ conseruandã q̃ si homo omni tempore inueniat̃ nõ alta sape sꝫ timere. Nec immerito. Quis em̃ ita secur⁹ est de gr̃a acq̃sita q̃ nõ trepidet ⁊ timeat de ip̃ius amissiõe. Cũ dicat apl̃us. Qui se existimat stare videat ne cadat. Sicut aũt nullus d̃bet esse ita securus de adeptis virtutib⁹ qui eas possit amittere. ita null⁹ debet de ꝯseq̃nda venia pctõrum desperare q̃n eam possit ꝓmereri. Juxta illd̃. Quacũq̃ hora ingemuerit peccator. omniũ iniquitatũ eius non recordabor. Ezech. xviij. Quisquis ergo in culmine virtutũ se stare credit. timeat ne cadat ꝑ supbiã. ⁊ ecõuerso. Quisquis in profundo peccatoꝝ se iacere cõspicit. speret q̃a ꝑ humilitatẽ resurget. Ista em̃ sunt occulta iudicia dei abyssus mlta. que considerare homini multũ est vtile. eo q̃ talis consideratio hominẽ ⁊ a tũore supbie reprimit ⁊ ad confidentiã erigit. Uñ Grego. omel. xviij. super Ezech. Sepe sanctoꝝ cogitatiõib⁹ ip̃a que bñt bona blandiunt̃ vt eoꝝ mẽtes in aliqua fiducia sui eleuẽt. sed ꝓtin⁹ ad d̃i occulta iudicia recurrũt quõ alij ex virtutibus ad infernũ ꝑ elationez corruunt. alij ex vicijs correpti ad celũ ꝑ humilitatẽ leuãtur. Uñ nos ad humilitatẽ reuocans ꝓpheta terret ⁊ ammonet dicẽs. Uenite ⁊ videte opa dei. q̃ terribilis est in cõsilijs sup filios hominũ. Quis eniz considerare valeat quantus sup nos terror sit consilioꝝ dei quãdo ⁊ alter ex virtutib⁹ in finem tendit ad vicia. ⁊ alter ex vicijs in virtutib⁹ cõcludit finem. Uñ Salomon ait. Est via q̃ videtur hominibus recta. ⁊ nouissimũ ei⁹ ducit ad infernuz. Prouer. xiiij. Hec itaq̃ occulti iudicij ꝓfunda cogitare quid est alid̃ q̃ alas deponere. i. de nulla virtute confidere. sed sub magno timore trepidare Hec ille. Ista duo bñ patuerũt in his duobus hominibus quoꝝ mentio est in p̃nti euangelio. Quoꝝ vnus ex virtutib⁹ ꝑ elationẽ deprauat⁹ finaliter corruit ad vicia et demũ ad supplicia. Alter vero ex vicijs ꝑ humilitatẽ sublimatus ad virtutes peruenit ad p̃mia. Quoꝝ vita in verbis ꝓpositꝫ breuiter describitur. Cuz dicit̃. Duo homies ascenderũt in templũ. vt dicitur in euãgelio presenti. In illo tempore. Dixit Jesus ad quosdã qui in se confidebãt tãq̃ iusti ⁊ aspernabant̃ ceteros ⁊c̃. In quib⁹ verbis circa statum humane conditionis describitur primo humanoꝝ actuum diuersitas. Cum dicit̃. Duo homies. Scd̃o subditur bonoꝝ et malorũ operandi exterior

loci vel tpis. vel quia emit in polonia ꝑ cō
muni monera. ꝛ vz̄atislauie vendit pro la
tis grossis. vel emit circa festuꝫ michaelis
bladum qñ erit copia. ꝛ vendit circa carnis
priuiū qñ erit penuria ipius. Hec Raimū
dus. Quarto reddit illicita ꝓpter defectuꝫ
rei vendite. Nam ſm Thom. ij. ij. q. lxxvij
Circa rem que vendit triplex defectus de
bet considerari. Unus q̄dem ſm speciē rei
vtputa si vendat auricalcū ꝑ auro. aut vi
num mixtum aqua quasi purū. Alius de
fectus est ſm quantitatē ponderis vel mē
sure. vt si q̄s scienter vtatur deficiente pon
dere vel mensura. Tertius defectus est ex
parte qualitatꝫ. puta si animal infirmū ven
datur quasi sanū. In his tribus casib⁹ ven
dito⁹ scienter vendēs fraudem cōmittit. et
tenet ad restitutionē. ſm Ambro. in li. ō of
ficijs. Sed si ignoranter ita vendit ñ pec
cat. Sed postꝫ ad noticiā eius deuenerit
tenet ad restitutionē damni. Et econuerso
si vendito⁹ credens aurū impurū vendit le
uius q̄ purū. vel credēs animal morbiduꝫ
cū tñ est sanū vēdit facilius. emptor postea
comperta reiueritate tenet ad recompēsa
tionem. Ex his infert Thomas q̄ vēdito⁹
tenet dcere viciū rei vendite. alias dat oc
casionē damni vel periculi ipi emptori. vñ
si talia sunt vicia occulta. ꝛ ipe vendito⁹ ea
non dicit. tenet ad damni recompensatio
nē. Si vero est viciuꝫ manifestum. vtputa
equus monoculus. vel si vsus rei nō com
petit vni. competit tñ alteri ꝛ vendito⁹ ꝓ
pter huiusmodi viciū subtrahit de p̄cio ali
quid quantū oportet. non tenet ad manife
standum viciuꝫ rei. quia forte propt hmōi
vicium emptor vellet sibi plus de p̄cio rei
subtrahi. Unō in tali casu vendito⁹ pōt li
cite viciū rei reticere. Nono illicita est ven
ditio si mercatores inter se conueniūt ꝛ sta
tuunt vt certo precio vendant. vel q̄ vnus
solus tales merces vēdat. ꝛ talis debet bo
nis suis spoliari. ꝛ exilio tradi. secunduꝫ le
ges. Decimo illicita est emptio vel vendi
tio si fit cum mendacijs vel periurijs. et ꝑ
si sciēter dicūt falsum. et tales tenent ad re
stitutionē. Si q̄s añt credens dicere ver.
dicit falsum. vel per ꝑ nō intendit ꝓprio no
cere scienter. sed se indemnē seruare. nec ꝓ
pter hoc rem carius supuēdit. tale menda
cium potest dici veniale. si tamen iurat vel
periurat peccat mortaliter. Et tñ de istis
emptoribus ꝛ venditoribꝫ corpalibꝫ. Qui
si ita negociantur: ejcientur de templo ce
lesti. D Secundi sunt emptores ꝛ vē
ditores spirituales. Et sunt triplices. scilꝫ
auari. symoniaci. ꝛ hypocrite. Primi scili
cet auari vendunt celum ꝑ terra. ꝛ sūt hij q̄
ꝑ pecunia falsa testimonia ferunt. ꝛ alia vi
cia cōmittūt. de q̄bꝫ dicit Beda sup Mat.
Et habent ꝓba. xj. q. iij. Abijt iudas. Ut
ti hodie scelus iude detestant. quia deū ac
magistrū dominūq̄ suum pro pecunia vē
didit velut imane ꝛ nephariū exhorrēt. nᶜ
tamē cauēt. Nam cū ꝑ muneribꝫ falsum cō
tra quēlibet testimoniū dicūt. pfecto q̄ ve
ritatē pro pecunia negāt. deū pecunia ven
dūt ꝛc. Symoniaci sunt mali mercatores
qui vendunt sacramēta. ꝛ dona spūssancti
pro pecunia. Et hoc dñs hic ejciēdo figu
rauit ſm Origenē. xvi. q. vj. Et hec diximus. vbi dicit. Hoc verbū euangelij pue
nit illis qui tradunt ecclesias auaris ꝛ tyrā
nis indisciplinatis ꝛ irreligiosis epis ꝛ ꝑ
byteris. quod cōmunit fit ꝑ symoniā. Istis
dicit illud Actuū. viij. a beato petro. Pe
cunia tua tecum sit in perditionē. Istud est
grauissimū peccatū ꝛ crimen. ita q̄ omnia
crimina in cōparatione sui pro nihilo repu
tantur. vt dicit. j. q. j. Eos. ꝛ ca. vlt. Scien
dum q̄ symoniacus electus ad dignitatē
ecclesiasticam est nociuus tribus. scilꝫ ele
ctoribus. ecclesie. et deo. Electoribꝫ. q̄ est
materia peccati. q̄ contra deum delinquūt
et deum ꝛ legē ei⁹ transgrediunt in q̄ ꝑ. phi
betur. Scō nocet ecclesie. quia ipam de
cipit. eo q̄ talis fingens se habere executio
nem ordinis. qua caret in suo officio admi
nistrat. cū tñ nihil faciat. vt de symonia. ac
cusatum. Unde dicit Thomas. ij. ij. q. c. ar
ti. vi. Q̄ episcopus symoniacus ꝓpter pro
motionem suam si confert ordinem. tamē ca
ret ordinatus executione ꝛ indiget dispen
satione. quia sic ille episcopus suspensus ē.
ꝛ quo ad se ꝛ q̄ ad alios. Tertio nocet deo.
quia in modum iude recedens ab eo tradi
dit eum in manus peccatorum. de q̄bꝫ cō
queritur dominus Ozee. vij. Ue eis quoni
am recesserunt a me. de pe. dist. iij. ca. Ue
rū. Et Isaye. xxxiij. Ue qui predaris. non
ne ꝛ ipe predaberis. scilicet finaliter. Ter
tij vendentes et ementes spirituales sunt
hypocrite. De quibus dicitur Apocalip.
xviij. c. Mercatores stabunt a longe. Isti

qui et si agũt aliqua de genere bonoꝝ. finaliter tamen damnanꝫ. De quib⁹ dic̃ Bern̄. super Cantica sermõe. xxiij. Est loc⁹ apud deum de q̄ super rationalem reprobā quidem creaturā īmobilis vigilat secretissima ⁊ seuerissima animaduersio iusti iudicij dei terribilis in ꝓsilijs super filios hoīm. videtur inquit a timorato contemplatore h̄ loco deus iusto sed occulto iudicio suo repro boꝝ. nec diluens mala nec acceptans bōa Insuper ⁊ corda indurans. ne forte doleāt et resipiscant ⁊ conuertanꝫ ⁊ sanet eos. Et hoc non absq̄ certa ⁊ eterna ratõe. Quod tanto formidolosius constat esse quāto immobilius fixum extat in eternitate. Pauēdum est valde quod in ꝓpheta de huiusmodi legimus. vbi loquens deus ad angelos sic ait. Miseream⁹ impio. quib⁹ pauēt⁹ atq̄ q̄rent⁹ nō discet facere iusticiā non inquit. subdens causam. in terra inquit scōrū iniqua gessit. non videbit gloriā domini. Hec ille. ℬ Scōm genus hoīm ē qui ⁊ si agunt tales aliqua mala. tamē finaliter saluabunꝫ. De quib⁹ idem Bern̄. vbi supra dicit. Astat ꝓpositum ⁊ distat sententia pacis super timentes. ipoꝝ ⁊ dissimulans mala ⁊ remunerās bona. vt miro modo eis nō bona sed ⁊ mala cooperantur in bonum. Et per hoc idem inducit illud. j. Johis. iij. Omnis qui natus est ex deo nō peccat. quia generatio celestis. i. eterna predestinatio custodit eum. non q̄ tales nūq̄ peccassent. Juxta illud. Beatus vir cui nō imputauit dominus pctm̄. Hos ergo dic̃ quasi nunq̄ peccasse. q̄niam ⁊ siqua deliq̄ se videnꝫ in tempore. nō tm̄ apparent i eternitate. quia patris eoꝝ caritas opit̄ multitudinem peccatoꝝ. Hos dicit Ps̄. btōs quoꝝ remisse sunt iniquitates. ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. Ex quo accipi potest q̄ electi ⁊ si q̄nq̄ exorbitant. correcti tm̄ emēdantur. Et q̄dam eorū etiā si ab hominib⁹ corripiuntur in viam quā reliq̄rant redeūt vt dicit Aug. in li. de correpti. ⁊ gr̄a. de pe dist. ij. Quicunq̄. Ex quo dicit Aug⁹. ibidem. q̄ in talibus stat immobile ⁊ firmum fundamentū dei habens signaculum hoc. Scit deus qui sunt eius. Et horū fides q̄ per dilectionem operat̄ ꝓfecto aut oīno nō deficit. aut si q̄ sunt quoꝝ fides deficit. reparanꝫ anteq̄ vita finiat̄ ista. ⁊ deleta iniq̄tate q̄ intercurrerat vsq̄ in finem ꝓseuerā-

tie deputanꝫ. Patet itaq̄ fm Aug. q̄ nullus p̄destinatoꝝ ex bono in malū cōmutatus finit hanc vitam. Sicut patꝫ de Paulo Petro ⁊ Magdalena ⁊ publicano. imo fm Aug. etiam hoc ipm̄ q̄ deuiant ⁊ exorbitant. scz peccādo mortaliter. vt dr̄ ad Roma. viij. Deus faciet eis ꝓficere in bonum. qō intellige occasionaliter. quia fortiores resurgunt. vt dr̄. xiij. dist. Nerui. in fine. et dist. l. Cōsiderādū est. ⁊ c. Fidelior. Istud patꝫ de petro. de q̄ dicit Ambr̄o. in omel. Fidelior fact⁹ est petrus postq̄ fidem se ꝓdidisse defleuit. atq̄ ideo maiorē gr̄am reperit q̄ amisit. Qd̄ exponit Archidiac̃. i. di. Fidelior. i. in fide firmior. ⁊ maiorē gr̄az reperit. i. digniorē virtutem. Cooperāt ergo eis etiā mala in bonū. Vñ dr̄ Rom̄. viij. qz occasionaliter faciunt eos ꝓficere vt habeant verum bonum. vl̄ illa deuiatio ⁊ exorbitatio. i. pena quā subeūt ꝓ deuiatõe facit eos ꝓficere. qz cū affligunt̄ pena se recognoscētes humiliant̄. i. humiliores fiūt. Ex quo concludit glosa in dicto ca. Quicunq̄. ⁊ cañ. Firmum. tamen alibi habent̄ ꝓ vno. q̄ predestinatos etiā dum sūt mali scit eos. i. amat ⁊ defendit deus. Et per hoc q̄ eos defendit apparet hostibus ⁊ inimicis q̄ ipi sunt signaculū dei. Habēt enī predestinati etiam dum sunt mali quendā caracterem q̄ distinguunt̄ a dānandis. vt de ex tribu Juda. xij. milia signati. Iste autem caracter est signum amicis ⁊ inimicis. Amicis vt accedant. inimicis vt territi fugiant. Quia igit̄ ista nobis incerta sunt et dubia. q̄s scz sit p̄destinat⁹ ad vitā. q̄s prescitus ad damnationē. Ideo non restat nobis nisi tremendum et trepidandum in cōspectu dei. Nam tota salus nostra in ō est. Unde sicut nullus potest deo deserēte penitere. ita nullus potest peccata sua cogitare ⁊ videre ⁊ plangere vnde ceciderit nisi deo respiciente. ⁊ vtrūq̄ fit iusto dei iudicio. Nam vt dicit Jsidorus li. ij. de sūmo bono cap̄. xv. Quidam reproboꝝ in potestate demonum relinquuntur occulto dei iudicio ⁊ iustissimo. Et quidam electoꝝ dimittunt̄ diuina iusticia incidere in errorem peccati. sed tamen miseratione eius reducti denuo conuertuntur. Sicut patuit de istis duobus. scz pharisco ⁊ publicano. per quos duo significātur duo genera hominum.

equalitas. Cum dicit. ascenderũt in tẽplũ Tertio subdit intentionis finalis vtilitas quia vt orarent. A

Dixi primo q̃ in verbis premissis describitur primo humanor actuũ diuersitas. Cuz dicit Duo homes. Pro quo sciendũ q̃ in vita presenti duo sunt genera hoim. ẽm Aug. in li. de ciuitate dei. scz ciues babylonis. i. vicioꝝ ꝛ inferni. ꝛ ciues hierlm. i. virtutũ et paradisi. Primi semp superba loquunt. superba agunt. superba cogitant. ꝛ ecõuerso. Secundi oia ista humiliter exercẽt. Primi p superbiã oia bona pus acta destruũt. Scdi p humilitatẽ oia mala pus ꝑpetrata redimũt. Primi apd homes apparent esse qd fuerũt. et tñ in dei oculis ceciderũt. Scdi humano iudicio adhuc apparẽt esse qd fuerũt. ꝛ tamẽ in oculis dei surrexerũt. De quibꝫ loquẽs Jsidorus li. ij. de summo bono. c. vij. dicit Quidam sunt q̃ iam secrete ꝓuersi sunt. q̃r cõuersio ea nõ ꝓcedit ad publicũ apd estimationẽ humanã. quales fuerunt tales adhuc esse putant. iaz tñ in oculis dei surrexerunt. multi reprobi apud homes sunt ꝛ apd deum electi. Atq; item. i. iterum apud homines multi electi putant. ꝛ apud deũ reprobi existunt. Salomone dicẽte. Vidi inquit impios sepultos q̃ etiã cũ adhuc viuerent in loco sancto erãt. ꝛ laudabant in ciuitate ẽqsi iustoꝝ opeꝝ. ꝓpter qd ammonet idem di. Nullus igit putet se electũ. ne forte apud deũ sit reprobꝫ. Hec ille. Jsta aduertens btus Aug⁹. in li. Soliloquioꝝ. c. ꝛxit. exclamãdo ꝛ admirãdo diuina ꝓsilia atq; iudicia dicit in hec ẏba. Magna sũt hec iudicia tua dñe deus iudex iuste ꝛ fortis q̃ iudicas equitatẽ. ꝛ inscrutabilia atq; ꝓfunda. que cuz ꝓsidero cõtremiscũt omnia ossa mea. ꝛ post pauca. Vidim⁹ dñe miꝛos ꝛ audiuimus a patribꝫ nr̃is. qd vtiq; sine magno timore non recolo. sine magno tremore nõ ꝓfiteor. Ascẽdisse quidem ꝑmittꝫ vsq; ad celos. ꝛ inter sidera nidum suũ collocasse. postmodũ aũt cecidisse vsq; ad abyssos ꝛ aias eoꝝ in malis obstupuisse. vidimus stellas cecidisse de celo ab impetu feriẽtis caude draconis ꝛ eos qui iacebãt inter puluerem a facie subleuantis manus tue mirabiliter ascẽdisse. Vidimus viuos morientes ꝛ mortuos a mortuis resurgentes. ꝛ eos qui inter filios dei ambulabant in medio lapidum ignitoꝝ quasi nihilum defluxisse. vidimus lucem cõtenebrasse et de tenebris lucem ꝓcessisse. quia publicani et pctõres ꝛ meretrices ꝑcedent incolas in regnũ celoꝝ. filij aũt regni hui⁹ ejcientur in tenebras exteriores. Quare aũt oia ista illi in morte descendũt. isti aute ascendunt ad vitam in quã ascendit angel⁹ ꝛ de qua descendit diabolus. nisi q̃a quos ꝑdestinasti ipos ꝛ vocasti ꝛ mũdasti. Hec ille. Ex q̃ bus omnibꝫ patet diuersam esse viã actionum humanarũ in merendo. Nam quidã incipiũt mereri. sed ante finẽ deficiũt. Alij vero icipiũt ꝛ ꝓficiũt. Exquo ꝓcludit Jsidorus li. ij. de summo bono ca. vi. duplicẽ esse ꝑdestinationẽ scz electoꝝ ad requiem. ꝛ reproboꝝ ad mortẽ. Utraq; aũt diuino agit iudicio vt semp electos supna ꝛ interiora ꝓsequi faciat. reprobos vero semp vt infima ꝛ exteriora delectent deserendo ꝑmittat. Et post pauca describens istã diuersitatem dicit. Mira dispositio est supne dificat. impius amplius sordidat. malus ad bonum aliqñ conuertitur. bonus ad malũ aliquãdo reflectitur. Vult quis esse bon⁹ ꝛ nõ valet. vult alter esse malus ꝛ nõ ꝑmittitur. Introire datur ei qui vult esse bon⁹. alius nec vult esse nec ei datur vt sit bon⁹. Jste nascitur in erroꝛe ꝛ morit̃r. Jlle i bono quo cepit vsq; in finẽ perdurat. Tãdiu iste stat quousq; cadat. ille diu male viuendo i fine saluatur repenteq; ꝓuertit. Vult prodesse in bono iustus nec prevalet. vult nocere malus ꝛ nõ valet. Jste vult deo vacare ꝛ seculo impedit. ille negocijs implicari cupit nec proficit. Dominat malus bono. bonus damnatur pro impio. impi⁹ bonoꝛatur pro iusto. Hec Jsidoꝛ⁹. Jsta bene patuerunt in istis duobꝫ hominibꝫ. s. phariseo ꝛ publicano. Quoꝝ ꝑmus scz phariseus tamdiu stabat i bono quousq; cecidit publicanus vero licet in malo pus stabat tamẽ tamdiu stetit quousq; surrexit ꝛ in finem ꝑdurauit. Sic iudas ceperat quidez hominibus apparere iustus. ꝛ tamdiu stetit q̃usq; p diabolũ decept⁹ cecidit. Mag dalena vero hominibꝫ apparebat peccatrix visitata ad bonũ resurrexit ꝛ ꝑdurauit. Et quibus colliguntur duo esse genera hominuz in ecclesia militanti. Quorum vnũ est

or ratio ad h. qr post lapsum peccati oportet ad rationē opis meritorij q sit laboriosum vel penale vltra statuz innocētie. quia dicit Linconiens. Oportet offendentez vltra ātiquū debitū ad hoc vt satisfaciat erogare. i. addere aliquid. Ideo nō supest qd vltra statū innocētie superogemus nisi penalitas. Optet ergo q oratio placida deo sit. cū pena ieiunij vel laboris aut elemosyne. qd xps Math. v. videt dicere. Si diligitis eos qui diligunt vos quā mercedem habebitis. Nōne publicani hoc faciūt. q̄si di. Oportet lapsos ad rationē opis meritorij supaddere aliquid superogabilis i ratione difficultatis ⁊ penalitatz publicanorū ⁊ gentiliū ad rationē cōmodi tpal. Unde Actuū. xiiij. Per multas tribulationes oportet vos intrare in regnum celoꝝ. Et hac puto ratione deus in veteri testamēto vnicum solum templum hierosolymis fieri precepit. Ad illud omnes iudei de lōginquissimis partibus peregrinari debebant ter in anno sub ratione precepti. Unde nō licuit alibi pasca celebrare nec offerre pro peccato nisi ibidem. Sexta ratio est. qr deuota oratio ꝓximi assistentis exēplificat et excitat aliunde desides ad orādū. Math. v. Sic luceat lux vestra. vnde ex ista causa alternāt clerici nūc cū nota. nūc cū musicz instrumentis. nunc sine talibꝫ. vt ex orōnis alternatione fiat laicis ⁊ clericis orō sapidior. Et vt hec vtiliter fierēt. expediret talia facēre cū magna diligētia. ⁊ attentione et deuotione qua potest fieri maiori. ne fructus orōnis tam in ipis q̄z in laicis frustraretur ex dissolutōne cantus. Uñ. ij. Esdre vel Neemie. viij. dicit. Qr Esdras legit in libro legis dei distincte ⁊ aperte. scz ad ītelligendū. D Postq̄z aūt vt dictuz est ꝑsuasum est fidelibꝫ templum materiale congruum fore locū laudis diuine. Restat breuiter videre de ascensu ad templū ꝑdictuz Ascendendū est igit ad illud quattuor gradibus. q̄uis octo gradibus ascendebatur ad templū hierosolymitanū. Nos tñ quattuor ponam⁹ geminando quēlibet ad duos. Primus gradus est lectio. scds meditatio. tertius oratio. q̄rtus ꝯtēplatio. Hec ē aūt scala fideliū qua de terra ad celū eleuātur. ꝟm Bern. in li. de quattuor gradibꝫ spiritualibꝫ. Lectio fit in predicatione. cū scriptura aperitur nobis vel per nos vel ꝑ alios. Meditatio cum studiosa mente occulte veritatis noticiā per rationē īuestigam⁹ Oratio vero est deuota cordis intentio. et pro bonis adipiscendis ⁊ malis amouendis supplicatio. Contēplatio est mentis in deum suspēse supra se quedā eleuatio eterne beatitudis gaudia degustando. Lectio ergo querit. meditatio inuenit. oratio postulat. contemplatio degustat. Uñ querite legendo. ⁊ inuenietis meditando. pulsate orando. ⁊ aperietur vobis contemplando Spūaliter aūt loquendo debemus ascendere tripliciter. Primo a statu culpe ad penitentiā. scdo a pnīa ad iusticiā. tertio a iusticia ad ꝯtemplationis eminentiā. De primo ascensu dicit. ij. Regū. xv. Dauid ascendebat cliuum oliuarū flens ⁊ operto capite ⁊ nudis pedibus incedēs. Per qd significatur ascensus pctōris ad sinū diuine iusticie. misericordie ⁊ pietatis per eius considerationē q̄ fleuit per contritionē. ⁊ opto capite ꝑ exteriorē ꝯfusionē. nudat pedes. i. reuelat affect⁹ suos ⁊ desideria ꝑ ꝯfessionē Ita ascendit sanct⁹ iste publicanus q̄ cōsiderata pietate diuīe misericordie. dixit. deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Bene mundauit pedes affectuū qui se dixit peccatorē. operto aūt capite. qr post ꝯfessionē non audebat oculos in celuz leuare. Et significat statū incipientiū quoꝝ est erubescere ꝓ peccatis. De scdo ascensu dr Isaye. lvij. c. Sup montē excelsum ⁊ sublimem posuisti cubile tuū. i. ꝓpositū tuū in opibꝫ iusticie. et illuc ascendisti vt īmolares victimas. vincendo auariciā ꝑ largitatē. supbiam ꝑ hūilitatem. ꝯcupiam ꝑ castitatē ⁊ sobrietatem Iste est ascēsus ꝓficientiū quoꝝ est intendere opibus iusticie satisfaciētis. De t̄tio ascēsu dicit Cant. viij. Que est ista que ascēdit de deserto. qr verus contemplatiuus deserit mundū ⁊ seipm. delicijs affluens. ꝑ prelibationē gaudioꝝ internoꝝ ⁊ eternorum. innixa sup dilectū suū. qr nihil inter ipsum ⁊ xpm. nihil appetit ꝑter xpz. Ascēde igit a delicijs ad castitatē. a diuitijs ad caritatē. ab honoribus et excellentijs ad humilitatem. Et sic ascenditur a statu culpe ad penitentiam. De ascensu a delicijs ad castitatem habetur figura Actuum. viij. Ascēdebat eunuchus. ꝑ quem figuratur vir iustus et cōtinēs ⁊ fluxa cōcupiscētiarū in se extīguens. Und Hieremie. iiij. c. dr. Ecce q̄si

Dixi secundo q̄ in verbis premissis tangitur bonorum ⁊ malorum exterior operādi equalitas. Cum dicitur. Ascenderūt in templum. Scd̄m enim Augustinū. tā mali q̄ boni equaliter ecclesiam visitant. equaliter sacramenta exterius sacramentalit̄ sumunt. equaliter exterius occurrunt. equaliter verbum audiunt. sed non equaliter ex his interius proficiunt. Quantū ergo ad hoc isti duo. scilicet phariseus ⁊ publican⁹ fuerunt equales. quia equaliter in templū ascenderunt. Circa quod sciendum est de duplici ascensu cuilibet homi necessario ⁊ vtili ad salutē. Nā ascendere dz homo corpaliter in templuz materiale ad orādum. ꝟm hystoriam euāgelij. Et sic ascendere debz homo mentaliter ad templū mētale ad contemplandum ꝟm allegoriā mysterij. De primo ascensu dicit euangelium q̄ duo homines ascenderunt in templum. Sic Petrus ⁊ Johannes ascenderunt in templuz. Et quia heretici. hussite. ⁊ vicklephiste nituntur templum dei reprobare asserentes non esse orandum in templo. sz in omni loco. Ideo contra istum errorem aliqua videamus. Primo igitur dicunt pro sua opinione ⁊ erroris sui fundamento esse illud Johannis. iiij. cap̄. Veīt temp⁹ quādo nec in h̄ monte neq̄ hierosolymis adorabitur dominus deus ⁊c̄. quia spirit⁹ est. et eos qui adorant. in spiritu ⁊ ꝟitate adorare oportet. Item Actuum. vij. dicit̄. Deus non inhabitat in tēplo manu facto. Itē Matthei. vj. ca. Tu autem cum oraueris intra cubiculum tuum ⁊c̄. ergo vt dicunt sufficit camera. non est necessaria ecclesia. Ad quod respondeo q̄ nō edificam⁹ ecclesias. vt ibi deus localiter contineat̄. sed vt decentius colatur ⁊ adoretur. Q̄ autem sibi hoc placeat. patet per illud quod dixit. Domus mea domus orationis vocabitur Matthei. xxj. Luce. xix. ⁊ Johānis. ij. Q̄ ergo christus dixit. veri adoratores adorabunt patrem in spiritu. quo ad hoc loquit̄. vt reprobet superstitionē gentilitatꝫ. q̄ credebant deum localiter ibi sicut quoddam idolum contineri. ⁊ non alibi. quod tamen nullus christianoruz hodie concipit. Per hoc tamen nō reprobat fieri ecclesias ⁊ tēpla matialia. q̄a n̄ dic̄. vēit tp̄s qn̄ destruētur ecclesie. sed dicit. quādo nec hic scilicet apud samaritanos. nec in hierosolymis. s. tantū. sed etiam apud gentiles conuertendas per nomē tuū. adorabunt patrē in spiritu. i. spiritualiter de deo fide credētes. q̄ autem dicit de cubiculo. intellige de cubiculo mentis quantū ad eius quietez. Qd̄ ptz eo. quia alias q̄ nō haberet cubiculum nō diceret̄ orare ad litteram cū nō h̄ret qd̄ clauderet. Vn̄ ⁊ apl̄i legunt̄ habuisse ecclesias ⁊ in eis orasse. Et xp̄s freq̄nter ⁊ orasse ⁊ p̄dicasse legit̄ in templo. vt d̄r Math. xxj. ⁊ Luce. xix. Erat q̄tidie docēs ī tēplo Et Luce vltimo d̄r. q̄ apl̄i erant in tēplo laudātes. Et apl̄s. j. Cor. xj. dicit contra dehonestātes ecclesiam. aut ecclesiam cōtemnitis. Item Petrus ⁊ Johannes ascēderunt in templū. Actuum. iij. Item Act. ix. Ingressus paulus in templum predicabat. Quantum aūt sit vtile ⁊ meritoriū orare in ecclesia materiali. patet ex pluribꝫ. dicit em̄ Ps̄. In ecclesijs bn̄dicite domio Et alibi. Laudate dominū in aula sancta ei⁹. Prima igit̄ ratio est quare in ecclesia ē orādum. quia ibi oratio ex peregrinatione est laboriosior. Et cum om̄e meritoriuz debz esse penale. sequit̄ q̄ taliter laborans maxime meretur. Scd̄o q̄a ibi opus ex obediētia est acceptius deo. ⁊ p̄ ꝯsequens in merēdo est amplius. Tertio quia in domo plus elongata ab opere ⁊ sollicitudine seruili. ē animus purgat⁹ deuotior. Quarto ad placandum ⁊ hortandum. Hortans recipere ex concursu fidelium sese iuuantium quilibet est aptior. Quinto quia ex sanctificatione templi aliquid sanctitatis remanet in domibus materialibꝫ. Vnde exercit⁹ diaboli ad temptādū orātes est debilior. Diaboli em̄ vbi superant̄ locuz fugiūt. Sexto quia talis modus visitādi domū dei ⁊ orationis est sensus anagogia figuratior Cuz ecclesia materialis significat tropologice mentem mundam. Anagogice celestē hierusalem. Et deambulatio ad ecclesiā significat presentis vite pegrinationem. fideles aūt limia sctōꝝ visitādo ꝯsiderāt cuz apl̄o heb. xiij. q̄ n̄ h̄nt h̄ manētē cītatē. ⁊ q̄ dies peregrinationis post lapsum limitati sunt vt in sudore vescantur pane suo in penam peccati Genesis. iij. c. Et sic significatur q̄ homo ad laborem nascitur. Job quinto. c. Et q̄ militia est vita hominis super terrā. Job. vij. capitulo. Potest tam̄ esse efficaci-

quinq; verba loqui. Ista quinq; verba sūt verba publicani. scz. deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Ūñ Salomon dicit. q; talis breuis oratio penetrat celum. Sz diceres si sic. igitur nō est diutine orādū. sic hodie dicunt heretici. qui omnib; officijs dimis & ecclesiasticis dimissis. paucis vtunt verbis i missa & alijs horis. allegātes illō Mat thei. vi. Orantes nolite multuz loqui. Ad qō respōdet q; xps nō intendit prohibere diuturnitatē orationis. Nā ipe solus erat pernoctās in oratione. vt ꝺr Luce. vi. sed per illa verba elidit quendā errorē gentilium q; credebant orōnes vocales q̄nto priores tanto esse meliores. Sic etiaz putabant & pharisei. qz sicut oblatio quanto est maior. tāto est melior. Destruens igit hūc errorē xps. ponit exemplū de vidua paupcula. q̄ nō ex magnitudine oblationis. sed intentionis cōmendata est Marcij. xij. ca. Et Luce. xxj. Videte & cauete ab oīi auaricia. q. d. q̄a nō in abūdantia diuitiarū. sz virtutum consistit honor iustoz. Nō ergo xps. prohibet simpliciter plixitatē orationis sed eo modo q̄ ethnici faciunt et gentiles Populus em̄ gentilis erat in errore q̄druplici in hac parte. Primo em̄ arguebant si oratio aliqualit diuturna est bona. tūc oratio in duplo diuturnior est melior. Et sic i infinitū. Sed nesciūt quia virtus ꝓsistit i medio. ideo nō potest excedere mediū sibi a ratione determinatū. Oratio ergo vocalis de q̄nto excitat deuotionē interioz hominis orantis. tantū est vtilis. Si autē distrahit tunc est nociua. Ita dicit tho. ij. ij. q. ij. Scōo putabant isti q; oratio vocalis potest per se esse meritoria. sicut hodie putant fatui xpiani. Sed constat q; oratio facta indebite. scz in mortali peccato vel sine deuotione mentali est nociua. Ūñ Aug. in epla. xxj. ad Probā viduā. q̄ fuit vxor adelphi consulis. q; xps nō prohibet diuturnum affectū. cū ipemet in hmōi orōne pernoctauit. Sed prohibet multa loqui supflua. Ūñ dicit Aug⁹. Absit ab oratione multa locutio. sed nō desit multa precatio si feruēs p̄seuerat intentio. Ūñ patet q; multa loqui in orando est rem necessariā supfluis agere verbis. Multum enim orare est multum eum quem precamur diuturna cordis intentione pulsare. Nam plerūq; hoc negocium plus gemitib; q̄ sermōib; agit. plus fletu q̄ affatu. Et ex hoc vult Aug⁹. q; solum illa oratio est meritoria que ꝓcedit ex diuturnitate affectus deuotōis. Iz ꝑba sint breuia vel interdū nulla. sicut patet ꝺ moyse Exodi. xvij. & xiiij. Et de anna. j. Regū j. q̄ ambo quasi tacendo orabāt. & tñ in cōspectu dei dicebant clamare. Tertio putauerunt isti gentiles supstitiose adorātes q; dīs verbis cōpositis aut psuasiuis & coloratis potius mouerek q̄ alijs ad exaudiendū vel q; absens vocib; altioz ib; ꝓuocarek vel quasi ignorans verborum ambagibus doceatur. Cui opinioni illudit helyas. iij. Regū. xviij. dicens gentilib; ꝓbetz Baal Clamate voce maiori. Deus em̄ vester est et forsitan cū alio loquit. aut in diuersorio aut in itinere aut certe dormit vt excitetur Que verba loquit ꝓbeta ꝑm eoz falsā opinionem in eorū psona vt experiētia operis error eorum destruatur. Unō seq̄tur. Clamabant ergo voce magna. & incidebant se iuxta ritum suum cultris et lanceolis donec pfunderent sanguie. Et istū errorem recitat Criso. sup Matthēū omel. ij. Quarto errabant in hoc q̄a non credebant sufficere vnā orationē ad oīa impetrāda. Et ideo multiplicabant orones ꝑm multiplicationē temporaliū orantes prolixe. Sed xps ꝓ oppositū dixit. Primū querite regnū dei &c. & oīa hec adijciēt vobis. Et i oratione sua solū docet petere panem nostruz quotidianuz ꝓ oibus tpalibus. Quo ꝙ ad hanc pfectionē forma verboz orōnis isti⁹ publicani fuit multū cōmendabilis. qz breuis in verbis et in sensu vtilis. q̄a petit remissionē peccatoz. ℣ Quantum ergo ad formam diuersoz negocioz pro quib⁹ formak et regulak nostra intentio est sciendum q; aplus ponit quattuor species supplicationū. Prima est obsecratio que fit ꝓ peccatis vel pteritis vel p̄sentib;. per quaz venia postulatur. et pertinet ad incipiētes Et hanc christus in se exemplificauit cum orauit dicens. Pater si fieri potest trāseat a me calix iste. Scōa est oratio in qua aliquid deo offerim⁹ vel vouem⁹. quod fit cū quasi spreto mundo spondemus nos tota intentione domino seruituros. Et ista respicit illos qui iam sunt in profectu spūali & appetitu virtutū & q̄dā mētis sublimitate. Et hāc xps in se ostēdit Cum dicit. Pater ego te clarificaui super terram. opus

nubes ascendet. quia castitas est refrigeriũ et vmbraculum temptationum. De ascẽsu a diuitijs ad caritatẽ habet figura Judicũ xiij. Ascendit flamma altaris in celuz. ⁊ angelus domini pariter in flamma ascendit. Quod fit quando cor inflammatur ꝑ amorem. tunc enim ascendit per caritatem. De ascensu ab honoribus ad humilitatem habet figura Jsa. liij. Ascendet sicut radix de terra sitiẽti. Radix que terra tegitur significat humilitatẽ. qñ se semꝑ occultat ⁊ abiectam ⁊ vilem reputat. ⁊ tñ arborem sustentat ⁊ ramos viuificat. Jlle etiã qui ascendit a penitentia ad iusticiam debet ascẽdere ad tria. Primo in cor suum. vt recogitet peccata Genes. ij. Fons ascendebat e terra irrigans vniuersam supficiẽ terre. qꝛ ex recogitatione peccatoꝝ sequit effusio lacrimarũ. Scdo debet ascendere in deum vt recogitet eius mandata. Jsaye. ij. Ascẽdamus in mõtẽ dñi. Et sequit. Docebit nos vias suas. id est mãdata. Tertio debz ascẽdere in proximũ vt omnia inter ipm ⁊ illũ sint pacifica. Apocalip. vij. Vidi alterum angelũ ascendentẽ ab ortu solis. habentez signũ dei viui. Alter angelus est pacificus xpianus. qꝛ angelus nunq̃ irascit. qui habet signum dei. id est signũ crucis ⁊ reconciliationis fraterne. qꝛ per crucẽ nos recõciliauit. Sic ⁊ nos debem⁹ fratribꝫ reconciliari. Luce. vi. Vade pri⁹ recõciliari ⁊c. Jlle etiã qui ascendit a iusticia ad ꝯtẽplationis eminẽtiã dz ascẽdere ad tria. Primo debet ascendere ad ꝯtemplandũ pr̃is ptãtez. Hieremie. xlix. Ascendet quasi aquila ⁊ volabit. Aquila significat contemplantẽ qui ꝓpter visum limpidiorem ⁊ volatũ altiorem debet considerare diuinã potestatez in creaturis. oĩa sua opa referendo in deuz vt cognoscat suũ defectũ. Scdo debz ascẽdere ad contemplandũ filij veritatẽ. Exo. xix. Ascendit in montẽ. vbi ꝓhibet ꝓmiscuum vulg⁹ ascẽdere. Moyses significat virũ a fluxu mũdi sepatũ. Interptat eni assũptus ex aquis. ad significandũ ꝙ null⁹ habet veritatẽ melius cognoscere nisi qui fluxum mundi deserit. Tertio debet ascendere ad contẽplandũ spũssctĩ bonitatẽ. Canticoꝝ vltimo. Ascendam in palmã ⁊ apprehendam fruct⁹ eius. Palma significat spiritumsctm̃ ꝓpter dulcedinẽ fructus donoꝝ et gratiarum ipius. Ecci. xxiiij. Spũs meus super mel dulcis Jsti ascensus sunt multum vtiles. q̃a patris potestas cõsiderata ĩducit timorẽ. Filij veritas inducit dolorẽ. Spũssancti bonitas inducit amorem. Et tantũ de secũdo. E

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis subiungitur intẽtionis finalis vtilitas. cuz dicit. vt orarẽt. Ad hoc nanq̃ debet esse totum nostrũ propositum ⁊ studium vt oremus pro defectibus nostrꝫ deũ amouẽdis ⁊ donis suis largiẽdis. Nec imerito. Dic em̃ Henricus de vrmaria libro. ix. de pfectione interiorꝫ hominis cap. j. ꝙ ad oratõis pfectionẽ omnium tendit structura virtutũ. ⁊ ipe virtutes absq̃ or̃onis iugitate nõ possunt compleri. Circa qd ꝯsideranda sunt tria. Prio q̃lis debet esse orans. Secundo qualis debet esse oratio ad formam verborum. Tertio de mõ orandi. Prio igit dz esse orãs bene dispositus. scz contritus ⁊ humilis. et h nõ solum in oratione. sed etiã ante or̃onem debet se homo disponere. Quia dicit Eusebi⁹ Cesariens. in quadã epistola. Vnusquisq̃ anteq̃ in or̃one procũbat om̃es cogitationes supfluas ab animi sui intentione repellat. Et Jsido. li. ij. d summo bono ca. vij. dicit. Purgãdus est pri⁹ anim⁹ temporaliũ rerũ cogitatiõbꝫ. vt pura acies cordis ad deũ vere ⁊ simpliciter dirigatur Et Henric⁹ li. ix. vbi supra. c. ij. dic. Quales ĩ or̃one volum⁹ inueniri. tales nos oportet ante tps or̃onis ꝑparare. Ex ꝑcedenti em̃ statu mens in supplicatione format. Et idcirco q̃cq̃d volum⁹ vt nob orantibꝫ nõ surrepat. añ or̃onẽ de nr̃o pectore debemus illud euellere Que sũt aũt remouẽda añ orationẽ oñdit idẽ ibid di. Primo sollicitudo rerũ tpaliũ est penit⁹ abscindẽda. Scdo vt nulli⁹ negocij curã nec memoriã admittamus. Tertio vt detractiões ⁊ vaniloquia ⁊ oẽs scurrilitates sil' amputem⁹. Quarto ire ⁊ tristicie ꝑturbatio funditus est eruenda. Quinto vt fomitẽ carnal' ꝯcupie a corde nr̃o radicit⁹ euellam⁹. ⁊ ita q̃busslibz vicijs penitus abscissis iacienda sunt primũ ꝓfunde humilitatis incõcussa fundamẽta. Hec ille. De scdo scz de forma ꝟboꝝ orationis sciendũ. ꝙ or̃o nr̃a debz eẽ ad sil'itudinẽ or̃onis isti⁹ publicani ⁊ iuxta ꝯsiliũ saluatoris. Mat. vj. Orãtes nolite mltũ loq̃ ⁊ iuxta suasum apl'i dicẽ. Volo vos ĩ eccia

quorũ fructus est nõ deo placere. sed gl'iaz ab hominib⁹ ꝯpare. Hec Isidorus. B

De modo vero regulato ⁊ ordiato ĩ corpore qui habendus est in or̃one. Sciendũ est ꝙ septuplex est modus orandi. Primus extendendo manus ⁊ brachia trãs caput versus celum non sedendo nec appodiãdo sed erectus stando. Juxta illud Psal. Exaudi dñe vocem meam dum oro ad te. dũ extollo manus meas ad templũ sanctũ tuum. Item Ps. In noctib⁹ extollite man⁹ vestras. Item in alio. Eleuatio manuum meaꝝ sacrificium vespertinũ. Sic orabat sanctus Martinus. de quo d̃r. Hic oc̃lis ac manibus in celum ĩtentus ⁊c̃. Sic orabat Moyses contra Amalechitas Exodi xvij. Secundus modus orandi est manibus vlnis expansis in modũ crucis eleuatis. Ps. Clamaui ad te domĩe tota die expandi manus meas ad te. Sic orauit saluator in cruce. Sic helyas orauit suscitando filium vidue. iiij. Regũ. iiij. vbi dic̃. Expandit se ⁊ mensus est sup puerũ trib⁹ vicibus dicẽs. Domine deus obsecro reuertat̃ anima pueri huius in corpus suum. Tertius modus orãdi est stando cõplosis manibus ante faciẽ suam. Sic orauit phinees. sicut d̃r in Ps. Stetit finees ⁊ placauit et cessauit quassatio. Quart⁹ modus orandi est positis genibus in terrã. Sic orauit leprosus de quo dicit̃ Marci. ꝙ genu flexo dixit. Domine si vis potes me mundare. Sic orabat stephan⁹ positꝫ genib⁹ Act̃ vij. Sic orabat Paulus q̃ de se dicit. Flecto genua mea ad patrẽ dñi nr̃i Jhesu xp̃i Sic orauit Jacob⁹ frater dñi. q̃ centum vicibus per diẽ ⁊ centũ ꝑ noctẽ curuauit genua. Quintus modus orandi est qñ orans proijcit se in terra. Sic adorauerũt magi: proijcientes se in terram. De q̃b⁹ d̃r. Uenite adorem⁹ ⁊ ꝓcidam⁹ ante deũ. Et Matthei. ij. Et procidentes adorauerunt eum Sextus modus orandi est cũ quis stando incuruat se ⁊ oculos suos defigit in terraꝫ erubescendo. Sic fecit hic publicanus dicens illud. Non sum dign⁹ videre altitudinẽ celi p̃ multitudine iniquitatũ mearuꝫ Et iste est optim⁹ modus orãdi ꝑ simplicibus ⁊ p̃uatis ꝑsonis. Sic Magdalena retro secus pedes dñi stãs rigabat eos lacrimis. Sic Petrus non veniens in faciẽ domini: sed exiẽs foras fleuit amare. Ut igit̃ oratio nostra exaudiri mereat̃ vt pctã nob̃ cum publicano remittant̃. ascendam⁹ hodie deuotionis affectu in templum nr̃e cõscientie. contemplantes ibi diuine iusticie seueritatẽ ⁊ eius misc̃die pietatem. q̃tinus sic exorãdo descendam⁹ iustificati ĩ domũ nostrã. ⁊ tandẽ suscipi mereamur in domũ sempiterne glorie. Ad quã nos ꝑducere dignet̃ pr̃ ⁊ fi. ⁊. ss. H Sed diceret aliq̃s Ex quo dei p̃destinatio est ĩmutabilis. non oportet hominem laborare pro salute. Si enim est ad vitam p̃destinatus. saluabitur. si autẽ ad mortem. damnabit̃. Item exq̃ p̃sciuit ad damnationeꝫ. non debuit creare. Item nõ est imputandũ homini. qꝛ si esset p̃destinatus ad salutẽ saluaret̃. Itẽ si deus p̃uidit. cũ sua prouidentia non possit falli. de necessario erit. Ad p̃mũ respondendũ ẽ ſm Augu. li. iiij. cõtra Julianũ. vbi querit Cur istum elegit deus ⁊ aliuꝫ damnat. Et rñdet. Figulus habet potestateꝫ formandi vas. aliud in honorẽ. aliud in contumeliã. Roma. ix. Sed si queris quare nõ vtrũq̃ in honorẽ. Rñdet. Ne existimet homo meruisse tanq̃ ex natura. Sed diceres quare nõ vtrũq̃ ĩ cõtumeliã. Rñdꝫ. Ex eo ꝙ misericordia exaltat iudiciũ vt ꝑ hoc nec dãnatus ex debito iusticie cõquereretur. nec liberatus gratis. de meritis superbiendo gloriaret̃. Hec ille. Ex misericordia ḡ sunt predestinati ad gloriã. ⁊ ex iusticia ad mortem. vt dicit Aug⁹. li. iij. cõtra Julianum. Per hoc iã patet. ꝙ licꝫ p̃destinatio dei est ĩmutabilis. tñ oꝑtet hoĩem ꝑ salute laborare. Quia dicit Grego. in li. dyalogoruꝫ. ꝙ etiam obtineri nõ p̃nt que p̃destinata non fuerunt. sed ea que sancti viri efficiunt. ita predestinata sunt vt p̃cib⁹ obtineantur Et ex hoc ptꝫ ꝙ in homine est magna pars salutis sue. Patet. qꝛ ꝑ liberũ arbitriũ p̃t eligere bonũ. Et ideo sibi imputaret̃ si ꝑ isto nõ laboraret. Et ptꝫ ꝙ licꝫ hõ nõ possit scire an sit in gratia. tñ cõiecturari põt. j. Johan. iij. In hoc cognoscim⁹ ꝙ ex veritate sumus. si cor nostrũ nõ rep̃hendit nos. Ex hoc patet ꝙ or̃o adiuuat predestinationẽ. Itẽ de templo in euãgelio dicit̃. Uñ templũ consecrat̃ ꝓpter q̃nq̃ rationes. Prima vt inde diabolus expellatur. Sicut refert Grego. in dyalogo de quadã ecclesia Arrianoꝝ. in qua posite erant reliquie scti sebastiani. vbi porcum intra pedes senserunt.

consummaui quod dedisti mihi. Joh.xvij
Tertia est postulatio quam ꝑ caris nostris
vel pro pace totius mundi solem⁹ emitte-
re. Et ista respicit illos qui ꝑfecti existētes
in se ꝑ alijs intercedunt. Et hanc xp̄s etiā
in se ostendit cum dixit. Pater quos dedi-
sti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint me-
cū. Quarta ē gr̄arꝝactio quā pro beneficijs
diuinis vel etiā eternaliter p̄paratis ania
deo ꝑ ineffabiles excessus refert. Et perti-
nent ista ad contemplatiuos. quā etiā xp̄s
habuit cum dixit Math.xj. Confiteor ti
bi pater domine celi ⁊ terre. i. gr̄as ago ti-
bi ꝟm Hieronymū. Licz aūt xp̄s istas spe
cies singulariter ⁊ seorsum ostendit. tn̄ pos
sunt omnes simul in vnā misceri ꝟm Hen
ricū de vrmaria li.ix. de ꝑfectione interio-
ris hominis cap̄. viij. De tertio scz de mo-
do orandi est sciendū ꝙ modus orandi de
bet esse ordinat⁹ ⁊ regulatus tam in mente
q̄ꝫ in corpore. In mēte quidē debet habere
octo ꝯditiones ꝟm Isido. li.iij. de summo
bono ca. vij. Primo nāqꝫ debet esse oratio
cum gemitu ⁊ recordatōne ꝓprioꝝ defectu
um. sicut iste publicanus fecit percutiēdo
pectus suū ⁊ recognoscendo se peccatorē.
Ps̄. Rugiebam a gemitu cordis mei. Et
iterꝝ. Gemit⁹ me⁹ a te nō est absconditus.
Et Isaye.xxxviij. Recogitabo tibi om̄es
annos meos. Gemitus iste ex duob⁹ oritur
scz vt ꝯsiderem⁹ q̄ꝫ grauia sūt peccata que
cōmisimus. ⁊ q̄ꝫ dira inferni supplicia que
timemus. Scd̄o ꝓpositū abstinēdi a pctis
cōmissis. Nam ꝟm Isido. nihil ꝓficit ora-
tio si denuo cōmittit̄ vnde iterꝝ venia po-
stulat̄. Tertio cogitationū segregatio. vn-
de dicit Isido. Tunc veraciter oram⁹ qn̄
aliunde nō cogitamus. Unde Apl̄s. Ora
bo spiritu. orabo ⁊ mente. Quarto dz offē-
denti ꝓximo mala dimittere. Naz ille qui
habet rancorē cōtra ꝓximū similis est illi q̄
vult mederi. ⁊ ferrū non vult deponere de
vulnere. Unde dicit̄ Ecc̄i. Remitte prius
nocenti te. ⁊ tunc tibi dep̄cāti peccata sol-
uentur. Un̄ iuxta sentētiam xp̄i peccat q̄ ꝓ
inimicis nō orat. Sz quid de illis qui eti-
am contra inimicos persone orant. ⁊ ama-
ros fundunt gemit⁹. quoꝝ oratio in pctm̄
conuertit̄ ꝟm Bedā in quadā omel'. Quin
to debet hr̄e ꝯfidentiā. vt non desperet de
eo obtinēdo pro quo orat. Nam dicit Isi-
do. Inanit̄ orat qui spei fiduciā nō hz. vn-
de Jaco.j.dr̄. Postulet aūt in fide nihil he
sitans. Un̄ aūt ꝓcedit ista diffidentia ⁊ du
bitatio. dicit Isido. ꝙ ex eo qn̄ hō se sentit
circa affectionē peccandi versari. Nō eniz
pōt hr̄e preces certas ⁊ fiduciā q̄ adhuc in
p̄ceptis dei pigritat. ⁊ peccati recordatiōe
delectat̄. Qui a p̄ceptis dei auertit̄ qd̄ po-
stulat in oratione nō meretur. Sexto req̄-
rit̄ vt habeat bōa opa q̄liacūqꝫ. Un̄ Treñ.
Leuemus corda nostra cum manibus ad
deum. Qd̄ exponit Isid̄. di. Cor cum ma-
nibus leuat q̄ or̄onem cuz opere subleuat.
Nam quisquis orat ⁊ nō operat̄. cor leuat
⁊ manus nō leuat. Sed certe ꝟm ip̄m cul-
pabiliter manus ad deuz expandit q̄ facta
sua orando iactanter prodit. sicut phariseus
in templo iactāter orabat. seqꝫ magꝫ q̄ꝫ
deum de operib⁹ iustis laudare volebat. ⁊
talis oratio conuertit̄ in pctm̄. quia ꝟm Isi
do. Qui iactant̄ orat laudem appetēdo hu
manā. non solū eius oratio nō delet pctm̄
sed ip̄a conuertit̄ in pctm̄. Septimo requi
ritur vt habeatur ꝑseuerantia in aduersis.
Differt autē deus exaudire preces iustorū
in tribulationibus ꝓpter tria ꝟm Isidorū.
Primo vt ꝯsiderantes ꝙ non cito exaudi
mur. nobis facta nr̄a in oculis nostris pro
ponamus. vt hoc ip̄m qd̄ differt̄ diuine de
putetur iusticie ⁊ culpe nr̄e. Scd̄o iō quia
dn̄s sic nō exaudiēdo eos ad volūtatē. di-
sponit exaudire ad vtilitatē ⁊ salutez. Sic
contigit apl̄o paulo. q̄ licet ter petijt amoti
onē stimuli. n̄ tn̄ impetrauit. q̄a impediuit
talis exauditio ad ꝓfectum. Tertio differt
deus exauditionē. vt impioꝝ ꝑuersitas au
geat̄. Ueruntn̄ qn̄qꝫ iusti tp̄aliter audiunt̄
pro eoꝝ salute q̄ eos affligunt. vt duz illis
tp̄ali remedio subuenitur. prauoꝝ ocl̄i ad
conuersionē aperiant̄. De hoc habet̄ exem
plū ꝟm Isido. in tribus pueris. quoꝝ ignis
frigidus fuit ideo. vt nabuchodonosor de
um verū agnosceret. Sicut ⁊ ꝓp̄ha in Ps̄.
ait. Propter inimicos meos eripe me dn̄e.
Quarto ideo cito nō exaudiunt̄. vt dū dif
feruntur or̄ones excitate maiorib⁹ premijs
cumulent̄. de q̄ ponit exemplū Isidorus de
messe. q̄ q̄nto plus differt̄ rep̄ssione frigorꝫ
tanto plus fruges cumulatiores crescunt.
Octauo requirit̄ vt habeat̄ recta intentio.
scz vt nō oret q̄s ꝓpter hoc vt videat̄ ab ho
minib⁹. sed tm̄ a deo. Nā ꝓpriū est hypocri-
tarū offerre se in or̄one cunctis videntib⁹.

cit in mundū. ⁊ tandē de mūdo trahit ge/nus hūanū suū eadē via ad infernū. Sic ꝙ altus ⁊ supbus q̄ se exaltauit iuste hū/liatus est. venit tandē filius dei rex reguꝫ ⁊ dñs dñantiū coeternus ⁊ coequalis deo p̄ri in potentia. sapia ⁊ bonitate. atꝙ ita sublimis in maiestate ⁊ excelsus terribilis rex magnus sup oēm terrā. q̄ existens altꝰ īmo altissimus solus in oīm terra: nō solū mortalium sed etiam viuentiū in secula. ⁊ humilis factus se hūliauit volūtate non necessitate coactus. eo ꝙ oblatus ē. qr ipe voluit: vt p humilitatis viam celsam con scenderet patriā ac p hoc nos doceret exē plo suo. qr oīs q̄ se exaltat hūliabit. sic diabolus. ⁊ oīs q̄ se humiliat exaltabit. sicut xp̄us dñs noster dei filius. Itaꝙ re/cte dicit. qr oīs q̄ se exaltat hūliabit. et q̄ se humiliat ⁊c. In quib⁹ verbis ꝓsiderā da occurrūt. Primo nāꝙ describit vitiuꝫ detestabile elationis. Cū dicit. Omnis qui se exaltat. Secūdo p̄ conū laudabile hu militatis. cū dr. Et oīs qui se humiliat. Et tertio vtriusꝙ meritū p̄miabile ratio/ne diuerse mercedis. quia illud humilia/bitur istud exaltabit. A

Dixi primo Q describit vitiū detestabile elatio/nis. cū dr. Oīs q̄ se exaltat humiliabit. Circa q̄ tria sunt consideranda. Primo nāꝙ ꝓsiderandū est q̄ntū malū est elatio/nis seu supbie. Scōo quō agnoscit eius malicia. Tertio q̄liter figurat eius nequi cia. De p̄mo dicit Ambro. ꝙ supbia est p/uerse celsitudinis appetitus. quā puersita tem describit Aug⁹. di. qr supb⁹ inferiorē ꝓtemnit. despicit parem. ⁊ superiori a pe tit dñari. Ecce puersitas. Unde q̄si oīm/bus ꝓtemptis quib⁹ subesse debuit se exal tat supra alios. Cuius malicia describēs Ysido. lib. ij. de sūmo bono ca. xxxviij. di/cit. Omni vicio deterior est supbia. Nec mirū si dicit eam Ysido. oīm vicio deterio rē. cū fm Aug. alia quecūꝙ iniquitas ma lis opib⁹ exercet vt fiant. Supbia ꝙ⁹ in bonis insidiat vt pereant. Hinc Ps. dic supbiā delictū maximū in Psal. Et emun dabor a delicto maximo. vbi Aug⁹. dicit. A q̄ alio nisi a peccato supbie. q̄ nō ē ma ius peccatū. eo ꝙ facit hoiem apostatare a deo. Uere ḡ ille īmaculatus est qui hoc vitio caret. Hec ille. Et ꝓpter hoc fm Jn no. iiij. in glosa Psalmi p̄dicti dicit maxi mū delictū. qr p̄mo diabolus q̄ eo pecca/uit crimine deliquit. Et ideo dicit delictū q̄si a delinquēte factū. Et dr maximū: qr directe opponit deo Esa. xlij. Gl̄iam meā alteri nō dabo. Et ꝓpter hoc deus directe sibi resistit Jaco. iiij. Et j. Petri. v. Est igit hoc peccatū maximū. qr ceteris gene rosum nascendo. sicut rex maximus est in ter nobiles ꝓpter generositatē. Scōo ma ximū: quia ceteris animosius in inuadē/do. sicut leo maximus bestiarū ꝓpter ani/mositatē. Tertio maximū. qr ceteris cau/telosius in alliciendo. sicut mel dr maxi/mū inter dulcia: qr maxie allicit gustum. De p̄mo quō hoc viciū est generosum na scendo. ptz. quia est natura spūale. ⁊ inter angelicos spūs p̄mū adinuentū. Et ideo nobiles mentes p̄mū impetit. Unde Hie ro. in epla. Supbia natione celestis sub/limiū appetit mētes. ⁊ q̄si ad ꝓprios reuo/lans ortus appetit gl̄iam. ⁊ puritatē hoim vult rumpere. que de gl̄ia ⁊ puritate ange lor̄ erupit siue orta est. ⁊ quos inuenit p̄ti cipes nature facit cōsortes ruine. Sic tū fatua ē q̄ ad domū nescit redire. scz in ce/lum. Et huic ꝓcordans Hugo lib. suo de aīa dicit. Supbia in celo nata est. sed ve lut īmemor q̄ via inde ceciderit. illuc post ea redire nō potuit. Scōo supbia ē vitiū animosius in inuadendo. qr nō parcit nec ꝓsone nec tēpori nec statui. nō parcit loco qr q̄nto locus solēnior: tanto supbia p̄m/ptior. in ꝓgregationib⁹. in p̄dicatiōib⁹. in q̄buscūꝙ publicis negocijs statim supbia se īmiscet. qr in ecclesia. in loco sacro vali de lucrat. sicut ptz hic de pharisēo: quem sibi lucrata est. Ibi em̄ vtriusꝙ sexus p̄so ne in ornatu in gestu maxie in eccl̄ia vbi ꝓtritioni ⁊ hūilitati se dare deberēt. ostēn tatiōi ac supbie magis studēt q̄ deuotio nib⁹. Supbia non pepercit p̄sone. qr xp̄o Jp̄m em̄ spūs supbie inuasit Math. iiij. angelū p̄mū ⁊ hoiem p̄mū. nec est qui se abscondat ab ea. Quia dicit Hiero. Diffi cilius arrogantia q̄ auro ⁊ argento care/mus. Un̄ Aug⁹. in epla ad dioscor. Uī/cia cetera in peccat̄. supbia ꝙ⁹ in recte fa ctis cauēda est. ne illa q̄ laudabilit facta fūt. ipsi⁹ laudis cupiditate amittāt. Nō p

Scdo vt ad eã fugiẽtes saluent. Tertio vt ibi orãtes exaudiãt.iij. Regũ.viij. vbi Salomõ ait. Quicũq; rogauerit in loco isto.exaudies in celo dñe. Und adoram⁹ ibi ad orientẽ ꝓpt tria ſm Damasce.li.iiij c.v. Prĩo vt pr̃iam nos q̃rere ibi oñdam⁹ Scdo vt ad xp̃m crucifixũ respiciamus. q̃ ad occidentẽ respiciebat. Tertio vt venientẽ iudicẽ nos expectare ostẽdamus. Quarto ꝯsecrat vt ibi laudes deo ꝑsoluamus.qd fit in septẽ horis canonicꝫ. Quĩto vt ibi sacr̃a eccl'iastica mĩstrent. Uñ ꝑter necessitatẽ nõ lꝫ alibi baptizare de baptismo.ca.j.in Clemẽtinis. Quõ ꝯsecrat Ad qd plura ꝯcurrunt.de q̃ in sexto.q̃ ibi patent. Sed de spũali scꝫ de aĩa. Primo xp̃s aĩam circuit ter.dũ pctã cordis oris ꝛ opis ad mẽoriã reducit. de q̃ Esa.xxiij. Circui ciuitatẽ.scꝫ cordis. meretrix obliuioni tradita. Scdo ostiũ clausuꝫ ꝑcutit vt sibi aꝑiat.ictu bñficij cõsilij ꝛ flagelli. Prouer.j. Extẽdi manũ ꝛ despexisti om̃e ꝯsiliũ.ꝛ icrepatiões meas neglexisti. Tertio ter aq̃ intus ꝛ extra irrigat.qd fit ꝑ irrigationẽ lachrymaꝝ interioꝝ ꝛ exterioꝝ qd fit ſm Greg.ex recordatiõe pctõꝝ.ꝯsiderãdo vbi fuit.qꝛ in pctõ.vbi ẽ. qꝛ in miseria.vbi non est.qꝛ in gl'ia.vbi erit. qꝛ in iudicio. Sꝫ nõ simplex aqua sed cũ sale discretõis.cinere ꝓfũde hũilitatis. Quarto scribũt in h̃ tẽplo cordis tria.scꝫ dictamina faciendoꝝ.testimonia diuinoꝝ bñficioꝝ.accusatio ꝓprioꝝ delictorum. Et ista scriptura valde cõis est oĩbꝫ etiã paganis Roꝝ.ij. Cũ em̃ gentes q̃ legẽ nõ hñt.naturaliter ea que legis sunt faciũt. Quinto pingunt cruces.i.asperitates pnĩe. Et debent esse vncte[illegible] nõ solũ patiẽter. sꝫ etiã libenter ꝛ ardenter portari debent. Ergo q̃ hec habebit vere templũ dei erit.in quo deus hic ꝑ gratiam habitat.

Dñica.XI.post trinitatis.II.
Sermo.CV.

Omnis qui se exaltat hũiliabit.ꝛ oĩs q̃ se hũilat exaltabit. Luc.xviij. Qm̃ vt ait beatus Aug.epl'a.xxxviij.ad Dioscoꝝ. Nõ est alia via ad capescendũ ꝛ obtinenduꝫ summã veritatẽ:q̃ est vita eterna:q̃ hũilitas. Et q̃tiens interrogares dicerẽ ꝙ hec est via.scꝫ hũilitas. Nõ ita ꝙ nõ sint alia p̃cepta dei.sed nisi hũilitas oĩa q̃cũq; bñ fecerimus ꝛ p̃cesserit ꝛ comitata fuerit et ꝯsecuta ꝛ postposita.totũ suꝑbia de mãu extorquet. Hec Aug⁹. Hic est ꝙ saluator veniẽs in mũdũ iniciauit nob nouã viam vt dicit apl's Heb.x. Uiã inquã hũilitatꝫ ꝑ quã exinaniuit semetip̃m for. ſui acci. ad Phil'.ij. Hanc q̃ꝫ oĩbꝫ diebꝫ suis in se imitandã docuit di. Math.xj. Discite inq̃t a me: qꝛ mitis sum ꝛ hũilis corde. Qd tractãs Aug.in li.de ꝟbis dñi dicit. Discite inq̃t a me.nõ mũdũ fabricare.nõ cũcta visibilia ꝛ inuisibilia creare.nõ in ip̃o mũdo miracl'a facere ꝛ mortuos suscitare. sꝫ qm̃ mitꝫ sum ꝛ hũilis corde. Et recte xp̃s incipit ab hũilitate.qꝛ Aug.ibid dic̃.hec est fundamẽtũ totius fabrice ꝛ celsitudĩs celestis. Excelsa nãq; est p̃ria:sed hũilis ẽ via. vt dicit idem Aug.sup Johem. Et lꝫ hũilitas sic appareat.tñ ea nihil est excelsius. vt dicit Amb.sup Lucã. Hanc viaꝫ xp̃s se appellans dicit. Ego suꝫ via ꝟitas ꝛ vita. Qd tractãs Berñ.in li.de.xij.gradibꝫ hũilitatis dicit. Uiã dicit hũilitateꝫ q̃ ducit ad veritatẽ. Se ergo ꝓponit exemplũ hũilitatis ꝛ mãsuetudinis formã.hic est legislator q̃ legem dedit delinquentibꝫ in via. Uiam inq̃t Ber.hũilitatis ꝑ quã ad cognitionẽ redeant ꝟitatis. Hec ẽ scala illa quã Jacob vidit. de cui⁹ sũmitate dñs ꝓspiciebat super filios hoĩm. Bona via hũilitatis in q̃ veritas inq̃rit. charitas acq̃rit.generationes sapĩe ꝑticipant. Hec Ber. Cũ igit nõ sit alia via ꝑueniendi ad patriã celestẽ p̃ter hũilitatẽ. nõ ĩmerito nullus exaltat sine illa. Statuit igit dĩna iusticia vt nisi efficiamini sicut paruuli nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Math xviij. Et q̃d miꝝ si nullus sctõꝝ exaltat sine ea cũ etiã nec ip̃e filius dei exaltari voluit sine illa. Hũiliauit em̃ seip̃m.formaꝫ ſui accipiens ꝓpt qd.s.meritũ hũilitatis ꝛ obedientie ſm Gorrã.deus pr̃ exaltauit illũ.ꝛ donauit illi nomẽ qd est sup om̃e nomen.ad phil'.ij. Sed nunq̃d alia via nõ fuit ad celũ ꝑueniẽdi. Certe nõ.ſm dĩnaꝫ iusticiã ꝛ ꝯgruentiã.licet potuit fieri alia ſm oĩpotentiã. Nã iustũ ẽ ꝙ qꝛ diabolus rex suꝑbie.ꝑ viã suꝑbie venerat ĩ ꝑadisũ. ꝛ de paradiso p̃mũ hoĩem eadem via eie-

Ex hoc q̄ tota ꝓsideratio eoꝝ qua debue
rūt celestia ꝓsiderare transiuit in pennas
ambitionis. sicut vespertilionib⁹. q̄ ideo
habent oculos debiles. q̄ humor oculoꝝ
trāsiuit in pennas alaꝝ. Et ideo saluator
dicit Marci. xiij. Videte vosmetipsos.

¶ De tertio quō scz est istud vicium
fugandū dicit Henricus de vmaria tria
esse remedia ad fugandū superbiā. Primū
est exemplū hūilitatis xp̄i q̄ dicit. Discite
a me q̄ mitis sum Math. xj. De q̄ Aug.
dicit sup ep̄lam ad Phil. ij. Ecce habes
hūilitatis exemplū. superbie medicamentū
q̄d ergo intumescis o hō. pellis morticinia
quid tenderis. sanies fetida quid inflam
maris. ꝓnceps tuus humulis. t tu superb⁹.
caput humile t mēbꝝ superbum. Secūdū
remedium est recognitio ꝓprie fragilitat⁹.
Primo attendendo vilitatē sue cōplexio
nis q̄z viliter sit conceptus. Scō breui
tatē sue durationis: q̄z breuiter sit hic mo
raturus. Ista bene ꝓsiderans Salomon
Sap. vij. dicit. Sum q̄dem t ego morta
lis hō similis omnib⁹. t ex genere terreno
illius q̄ ꝓr factus est. Ubi ꝑm Robertū
Holgot tria de se ꝓfitet. scz infirmitatem
ꝓprie nature. ꝓformitatē aliene. t diffitet
generositatē. ifirmitatē cōfitet. qr dicit se
mortalem: Hec em̄ consideratio est sūma
phia oim̄ sapientū. vt dicit Hiero. ad Eli
odoꝝ. Pauo q̄diu videt pennaꝝ pulchri
tudinē tamdiu gl'iat. sed visa pedum de
formitate cōfundit t erubescit. Sic nos
ꝓsiderantes finem nostrū debemus erube
scere. Ex hoc infero istud corrolarium sin
gulare. q̄ ꝑma radix superbie est ignorātia
sui. vt dicit Ber. sup Cant. ꝑmone. xxxvij
vbi sic ait. De ignorātia tui venit in te su
perbia Sic em̄ superbia parit ignorantiā tui
q̄z meliorē q̄z sis decepta t deceptrix tua
cogitatio te esse mentit. Tertiū remediuz
est ꝓsideratio damni ex superbia ꝓcedentis
Hā superbia est sicut bestia pessima t fero
cissima: oim̄ virtutū dissipatrix. Nullum
em̄ est viciū q̄ oēs ꝑtutes exhauriat vt
superbie malū. Et iō est generalis t pestifer
q̄ nullo mō depelli pōt melius q̄ p timo
rē dei t p verā hūilitatē que de mansuetu
dine cordis t eius simplicitate descendit.
Hec Henricus.

Dixi secundo Q in D
ꝑbis ꝑmissis
describit ꝓconiū laudabile hūilitatis. cū
dr. Omis q̄ se exaltat. Uere magnū ꝓco
niū de q̄ oēs ꝓphe t scripture sctoꝝ testio
niū ꝓhibent. Un̄ dicit Aug. in lib. ad ma
trē suā. q̄ hūilitas est eximia virtus q̄ de
terrenis facit celestes. Est aūt humilitas
ꝑm Bern. in li. de duodecim gradib⁹ hūi
litat⁹ ꝑtus qua hō verissima sui cognitio
ne sibꝫ ꝑsi vilescit. Circa q̄ tria sunt ꝓsi
derāda. Prio q̄z ta sit ꝑtutis h⁹ efficacia.
Scō quō acquirit ei⁹ gr̄a. Tertio quō
habeat eius noticia. De ꝑmo dr Esa. vlti.
Ad quē respiciā nisi ad humilē t quietuz
t trementem ꝑmones meos. O q̄z felix ad
quē tantus dn̄s respicit. cuius respectus
fecundat om̄i genere ꝑtutū. Sic respexit
matrē suā benedictaz que de se ait. Respe
xit hūilitatem ancille sue. Et quid inde ꝓ
uenit sibi subdit. Ecce em̄ ex hoc beatam
me dicent oēs generationes. Ecce effica
cia t vtilitas. Un̄ qr hūliū oratio semꝑ
placz deo. Judith. ix. Humiliū tibi semꝑ
placuit ors. Ipsis dat faciliter ꝓpiatio.
ij. Paral. xvij. Quia humiliati sunt nō di
sperdam eos. daboq̄z eis paūxillū auxiliū
t nō stillabit furor me⁹ sup hierlm. Ipis
dat intelligentia t sapiētia. Ps̄. Intelle
ctū dat pusillis. Ipsis revelant secreta ce
lestia Math. xj. Revelasti ea puul. Ipsa
etiā custodit tētatos in periculis. Sicut di
cit Aug. sup ep̄lam ad Corint. Ipa oīa
bona t merita custodit t ꝓgregat ꝑm Gre
go. Ipsa merek gratiā. j. Pet. iiij. t Jaco.
iiij. Deus superbis resistit. hūlib⁹ autē dat
gratiā. Ipsa acq̄rit gl'iam Job. xxij. Qui
hūiliatus fuerit erit in gl'ia. De secūdo scz
quō acq̄rit eius gratia. Sciendū q̄ btūs
Ber. ponit q̄nq̄z q̄b⁹ acquirit ꝑtus hūili
tatis. Primū est amor ꝓprie vilitat⁹. Istō
ꝓz in saluatore q̄ nō attenta gl'ia dine ma
iestatis in se lauit pedes discipuloꝝ Joh.
xiij. Et david oblitus regie celsitudis lu
sit coꝝ archa discooptus. q̄. Reg. vj. Un̄
Aug. multū damnat illas viduas q̄ deli
catis manib⁹ horrent tangere pedes infir
moꝝ. Iste aūt amor ꝓprie vilitatis surgit
ex cognitione sui. Nam hō ꝓsideras se vi
lem nō multū ponderat suā ꝓditionem. t
ita humilia de se sentit. Propter q̄ dicit

cit tpi.imo q̃nto dies sanctior. vt in natali ⁊ in pasca ⁊c̃.tãto magꝭ infestat minus de nocte q̃ꝫ de die. amat semp lucẽ. qꝛ de p̃ria lucis orta est.scꝫ de celo. Non parcit statui.qꝛ tã senes q̃ꝫ iuuenes:tã religiosos q̃ꝫ seculares inuadit. diuites paupes inferiores supiores. Et iõ metrice dr̃. Cuꝫ bñ pugnatis cũcta subiecta putatis. Que pꝰ infestat vincẽda supbia restat. Tertio supbia est viciũ ceterꝭ cautelosius in alliciẽdo. Facile em̃ est declinare gulã: ⁊ vitare luxuriã.furta homicidia.nõ sic aũt supbiam. Vñ dicit Greg.xxxiij.li.moral'. Supbia eo ꝙ minus turpis credit̃ minus vitat̃. luxuriã ꝟo eo magis hoĩes erubescũt q̃ simul oẽs turpem nouerũt. B De scdo scꝫ quõ cognoscit̃ eius malicia dicit Henricus de vrmaria lib.j. de pfectione interioris hoĩs cap̃. viij. ꝙ duo sunt eius genera. Vnũ corpale.qd̃ carnales inseqũt̃ Aliud spũale: qd̃ pniciosius est. qꝛ illos specialius impugnat q̃s nouit in ꝟtutibꝫ pfecisse.sicut patꝫ hic de phariseo.quẽ de spũalibꝫ donis spoliauit. Sed qꝛ istud viciũ vt cõmuniter de bonis actibꝫ ⁊ virtutibꝫ nascit̃.ideo difficile cognoscit̃. Occultat em̃ se sicut serpens sub foliis arboꝝ virentiũ.ita illud sub triplici specie virtutũ Et p̃mo sub specie simulate iusticie. Et h̃ maxime apparet in illis q̃ sub specie zeli ⁊ rectitudinis alioꝝ dicta ⁊ facta temere rep̃hendũt. Tales em̃ in se ꝯfidentes tanq̃ꝫ iusti ceteros aspernant̃ more pharisei qui publicanũ reprehendit ⁊ seip̃m false iustificauit. Secũdo occultat se sub fallacia spũalis pfectus pximi. Et ista species est longe pniciosior q̃ꝫ p̃ma. Sicut dicit Augu.lib.x. Confessionũ. Hic pene nulla datur facultas hoĩ seip̃m explorãdi. vicꝫ in illis actibꝫ quos quis p salute alioꝝ exercet q̃n in eis se aliqua elatio vanitatis immisceat.quod fit in p̃dicatione ⁊ aliis bonis actibus. Tertio se occultat sub specie humilitatis ⁊ ficte sanctitatis.sicut patet de illis q̃ de mũdi ꝯtemptu ⁊ de sordidis vestibꝫ in seip̃is gloriant̃. Et de hac dicit Hiero.super Marcum. Multo illa deterior est supbia que sub q̃busdã humilitatꝭ signis latet. Nescio em̃ q̃ꝫ turpia sunt vicia cũ virtutũ specie celant̃. Sunt tamen aliqua signa q̃bꝫ ipsa supbia cognoscitur

Nam tales supbi s̃m Henricũ in libro.j. de pfectione interioris hominis cap̃. viij sunt in loquela clamorosi.in taciturnitate amari.in leticia effusi seu dissoluti.exptes patientie.audaces ad ꝯtumelias irrogandas.ad tolerandas pusillanimes.ad obediendũ difficiles.in suis ꝯceptibꝫ ptinaces.alioꝝ ꝯsiliis nõ acquiescentes.suo potius q̃ꝫ senioꝝ ꝯsilio credẽtes. Hec ille Sed qꝛ de supbia nascit̃ arrogãtia. eo ꝙ s̃m Isid.lib.ij. de sũmo bono ca.xxxviij. Occulta mentis elatio apertã gignit supbiam. Ideo superbia melius cognoscitur p vanam gloriam seu arrogantiam. Vnde vana gloria cognoscit̃ p septem. Primo em̃ vanegloriosus est inobediens.refugit nãq̃ꝫ inferior videri. Secũdo ꝯtendit cũ clamore. Tertio qꝛ iactat se vt laudabilis appareat. enũerando bona sicut iste phariseus. Quarto qꝛ p hypocrisim q̃rit hoĩbꝫ exterius apparere. Quinto qꝛ ptinacit̃ facta mala defendit.ne errasse videatur. Sexto qꝛ discordat a cõmunitate.ita videlicet qꝛ ꝯtra cõmune dictũ assumit ꝯtrariũ.ꝓpter vanã gl'iam. Septimo quia nouitates inuenit vt laudetur. Vnde autẽ pcedit presumptio vane glorie in nobis dicit Robertus Holgoth sup libꝝ Sapientie cap̃.xiij. Ex ex p̃sumptione p prie pfectionis. Ex quo pcedit ꝙ gratias nobis a deo collatas magnificamus nimis. ⁊ culpas nostras attenuamus. Et iõ vix est aliquis qui bene iudicat de seipso Vnde terentius in quadã comedia. Ita vere corrupta est oĩm hominũ natura vt aliena melius iudicãt q̃ꝫ sua. Et idẽ Tullius in oratore ponit dicens. Ex arrogantes ⁊ vanegloriosi ita sua facta reputant ac si p ea omnes alij supportarentur. sicut exẽplificat de imagine picta sculpta sub aliquo edificio que putatur totum edificium portare.cum tamen sine ea edificiũ ita bene stat sicut cuꝫ ea. Isti sunt similes cuidaꝫ amenti seu frenetico qui noluit intrare domũ. Et cuꝫ quereret̃ quare.respõdit ꝙ ipse supportabat celum. Et si ad horam dimisisset celum.esset casurum. Contra istos dicit̃ Esa.xlvij. Sapientia tua ⁊ scientia tua hec decepit te. Vnde autẽꝫ hec ignorantia sui in talibus pcedit dicit Holgoth super librum Sapientie ca.ij.

Ut oīm morboꝝ culpas curaret descēdit filius dei ⁊ humilis factus est. Si ḡ pudet imitari humilē hoīem. saltem imitare humilē deū. vt dicit idem Omelia. ix. Propter hanc eīm edocendā magnus deus factus est puus hō. vt dicit Greg. xxx. lib. moral. in fine. Et li. v. Regiſtri ſui. De tertio quō ſcz habeꝫ hūilitatis vera noticia. Sciendū q̄ q̄nq; ſunt ſigna pfecte humilitatis. Primū est amor ⁊ familiaritas humiliū pſonaꝝ Eccī. xiij. Oīne aīal ſibi ſimile diligit. Secundum est. Si q̄s hūilia exercitia ⁊ vilia ſeruitia exercet voluntarie ⁊ libenter. ſicut xp̄us qui dicit de ſe. Ego in medio vr̄m ſum ſicut q̄ miniſtrat Sic Abigail aſſumpta in reginā a dauid ⁊ dixit. Ecce famula tua ſit tibi in ancillā vt lauet pedes ſeruoꝝ tuoꝝ. Et gl'ioſa v̄go regina celi de ſe dixit Ecce ancilla dñi Tertiū est qñ hō modicuz de ſe p̄ſumens alioꝝ querit cōſilia ⁊ eiſdem faciliter acq̄eſcit. Quartū est ſi correctiones manſuete accipit: vt chriſtus Joh'is. viij. Qui poſt multas cōtumelias verboꝝ: patiēter ⁊ hūiliter rñdit. Ego demoniū nō habeo. Quīt tum ſignū est ſi hō pmpte ⁊ hūiliter ad q̄ cūq; mandata obedit. ſicut xp̄us dicit de ſeipſo. Non veni facere volūtatem meaz: ſed eius qui miſit me. F

Dixi tertio Q̄ in verbis p̄miſſis ſubdit meritus vtriuſq; p̄miabile ex diuerſitate mercediſ Cū dr. Hic hūiliabit. ille exaltabit. Circe qd̄ ſciendū q̄ humiliatio maloꝝ nō est aliud niſi deiectio ad ſtatū ignominie. et ecōuerſo exaltatio bonoꝝ nō est aliud niſi erectio a ſtatu cōtemptibili ad ſtatū gl'ie De primo ſciendū q̄ hūiliatio maloꝝ ſeu deiectio eoꝝ multū erit ignominioſa defectuoſa ⁊ doloroſa. qz erit cū maxima confuſione ⁊ abominatione oīm videntium Job. xx. Si aſcenderit vſq; ad celū ſuperbia ei⁹. ⁊ caput eius nubes tetigerit quaſi ſterquilinīū in fine pdet. Ecce ignominia abominabilis. Quid eīm ſterquilinio abominabilius. Iſtud figuratū ē. ix. Mach. v. In antiocho ſuperbo q̄ tante ſuperbie fuit re ad ambulandū. q̄ tū fuit ita obominabiliter fetore p̄cuſſus q̄ ſcaturiens vermibus ſordebat vt canis. ⁊ tandē p̄ter intolerabilē fetorē fuit de exercitu ſuo eiectus miſerabil'r. Sic eīcient a cōſpectu ſctoꝝ oīs ſuperbi in die iudicij. O q̄z magna cōfuſio cadere in cōſpectu dei ⁊ ſctoꝝ angeloꝝ q̄ eos deridebūt. Pſ. Et tu dñe deridebis eos. Et Prouer. j. Ego q̄z in interitu veſtro ridebo. Et de iuſtis dr. Letabit iuſtus cū viderit vindictā. Iſta ignominia etiā bñ p̄z in rege Joab q̄ p̄ter ſuperbiā ſuā qua ſe adorari fecit vt deus a p̄ncipib⁹ Juda. p q̄ pctō ipſe ignomioſe fuit plagatus ⁊ in captiuitatem regis ſyrie ductus. Scō deiectio ſuperboꝝ erit defectuoſa. qz ab oīnib⁹ delicis ⁊ voluptatibus ⁊ oīni gl'ia ⁊ decore ſpoliabunt: ⁊ nudi ⁊ miſeri deīcient. Pſ. Diues cū dormierit nihil ſecū affert. Et itez. Cū interierit nō ſumet oīa nec̄z deſcendet cū eo gl'ia domus eius. Uñ merito compar̄ fumo deficiēti Pſ. Inimici dñi moꝝ vt honorati fuerint ſcz honorib⁹ ⁊ potētijs: ⁊ exaltati gl'ia. deficientes quēadmodū fumus deficiēt. vbi dicit Jnno. iij. Q̄ geminatio defectionis duplicē defectū denotat. qz deficiēt in tpa lib⁹. affligenturq; in corpe: ⁊ deficient in ſpūalib⁹. ⁊ deficient in mente. Uñ Greg. Erit miſeris mors ſine morte defectus ſine defectu. Dicit ergo notāter. quēadmodū fumus. Congrua est ſilitudo. Fumus eīm q̄nto magis aſcendit: tanto magis euaneſcit. Sic ⁊ ipi in ſeculo q̄nto magis extollunt: tanto magis euaneſcūt ⁊ mergūt in inferno. Pſ. Eieciſti eos dū allevarent Job. xxiij. Eleuati ſunt ad modicū ⁊ nō ſubſiſtēt Oſee. xiij. Erūt quaſi nubes matutina: ⁊ quaſi ros matutinus p̄tranſiēs. ſicut puluis turbine rapt⁹ ex area: ⁊ ſicut fumus de fumario. Tertio iſta eiectio erit doloroſa. qz ad locū plenū doloribꝫ ⁊ cruciatib⁹. ſicut p̄z de ſuperbo diuite Luc. xvj. q̄ de ſe dic̄. Cruciōr in hac flāma. Jbi eīm vermis eoꝝ nō morietur. ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet Eſa. vlt. Job. xxiij. Jbūt ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū. et Eſa. xxxiij. Humus ei⁹ cōuertet in ſulfur. Sed quib⁹ iſta parata ſunt in loco horroris infernal'. certe ſuperbis ⁊ vanegl'ioſis. Juxta illud Eſa. v. Dilatauit infernus aiam ſuā ⁊ aperuit os ſuū abſq; vllo termio. ⁊ deſcendēt fortes ei⁹ ⁊ p̄l's ei⁹ ⁊ ſublimes gl'ioſiq; ei⁹ ad eū. Nec ſolū deſcēdēt ad īferni ſupficiē vl'

Bern̄.sup Cant.sermone.xxxvj. Ex cogni
tio ⁊ sciētia sui nō inflat sed hūiliat. Uñ
⁊ Isaac de diffinitionib⁹ dicit. Ex summa
phia est cognitio suijpsius. Et apud gen-
tiles ex rñso appollinis ydoli scriptū erat
q̄ nulla esset pueniendi via ad beatitudi-
nē q̄ cognoscere seip̄m put ait Macrobi
us li.j. Et Policrat⁹ li.iij.c.ij. Et Johes
Galiē.in suo cōiloquio.pte.vj.dis.v. Uñ
⁊ Iuuenalis ꝯcordans dicit. De celo de-
scendit gnotosolitos.i. cognosce teip̄m.
Hinc Aug.dicit.iiij.de ciuita.dei.c.j. Ex
vltra oēs scientias melior est cognitio sui
Ista scientia q̄ntū pfuit abrae ad humili
tatē ptz Gen̄.xviij.vbi legit̄ dixisse. Loq̄r
ad dñm cuz sim puluis ⁊ cinis. Scdo ac
q̄rit̄ p exercitiū ꝓprie subiectiōis. vt hō sit
semp cum aliquo maioris ꝯditionis.quē
reuereat̄ ⁊ timeat. vt dicit Seneca. Ter-
tio acquirit̄ p compationē alicui⁹ melio-
ris.hoc est vt hō semp in corde suo collo-
cet hoīem suo iudicio meliorē.ad cui⁹ vi-
te ꝯsiderationē totiens in oculis suis hūi
liet̄ quotiens eius fuerit recordatus. sm
Bern̄. Uñ Greg.ait. Magna que agim⁹
q̄si minima reputamus.cū fortioꝝ exem-
pla pensamus. Quarto acquirit̄ p ꝯside-
rationē sue opatiōis: que est facilitas ca-
dendi.difficilitas resurgendi. assiduitas
deficiēdi.impossibilitas standi sm Aug.
Quinto acquirit̄ per ꝯsiderationē occulti
iudicij inspectoris dei. Uñ Boecius.v.d
ꝯsol. Magna nobis si dissimulare nolu-
mus indicta est necessitas pbitatis.cū an
te oculos agimus iudicis cūcta cernētis.

E Sunt aūt duodecim gradus hūi
litatis. Primus in corde ⁊ corpe semp hu
militatē ostendere defixis in terrā aspecti
bus. Secūdus pauca ⁊ rōnabilia loqui
ꝟba nō clamorosa voce. Tertius nō esse
pmptū ad risum. Quartus tacere vsq̄ ad
interrogationē. Quintus tenere quod cō
munis regula seruat. Sextus credere ⁊ p
nūciare se om̄ib⁹ viliorē.sicut hic publica
nus. Septimus ad om̄ia se indignū ⁊ in
utilē pfiteri ⁊ credere. Octauus confiteri
peccata. Nonus p obedientia in duris ⁊
asperis ad patientiā amplecti. Decimus
cū om̄i obedientia se subdere maiori. Un
decimus volūtatē ꝓpriam nō delectari im
plere. Duodecimus vt memor sit oīm.⁊ ti
meat de om̄ib⁹ que perceperit. Illa g̃ aīa-
que hz hos g̃dus: pōt dici ꝟe hūilis. Quā
tū aūt sancti studuerūt adamare hanc vir
tutem refert Grego.li.j.dialogoꝝ. ca.xv.
de Constantio mansionario. ad quē cū q̄
dam audiens eius famā: venisset vt vide-
ret eū.aspiciens eius psonam ꝯtemptibi-
lem ait. Ego grandē hoīem credidi. Iste
nihil habet de hoīe. Quod ille audiens.
gr̄as egit ei dicēs. Tu solus es qui in me
aptos oculos habuisti. ⁊ ita despicientez
se amplius amauit. Sic xp̄s cū honora-
ret̄ a turbis in ramispalmaꝝ fleuit Luce.
xix. Et Math.xxj. Cū vero contemneret̄
dixit. Nolite flere sup me. Uera ergo hūi
litas est estimare se nihil esse. sm Aug.su-
per Johem. Et lib.iij.de vera innocentia
legitur etiam de q̄dam abbate in vitis pa
trū li.ij.c.xv. Ex cū esset quesitū quō acq̄-
sierit hanc virtutem: vt cuz emergeret tri
bulatio in claustro nō loqueret̄. Respon-
dit. Quādo intraui claustrū ꝓposui in aīo
meo dicens. Tu ⁊ asinus vnū estote. Si
cut ergo ille pcutitur ⁊ nō loquit̄. iniuriā
patit̄ ⁊ nō respōdet. Sic ⁊ tu facias: put
ait Psalmista. Ut iumentum factus sum
apud te. Exemplū ibidem de alio refertur
Qui expulsus de domo exibat.reuocatus
redibat. Qui interrogatus cur ita fecerit.
Respondit se similē cani q̄ ita facit. Idez
narrat de pafuncio abbate. Johes Cassi
anus li.iij collationū.qui cum esset hono
rabilis in q̄dam claustro magno videns
humilitatem nō posse exercere fugit inde
ad aliud monasteriū distans. ibiq̄ hume
ris suis fimū portabat. Siliter narrat de
Machario q̄ fugit ad pachomiū. Et cuz
ei diceret̄ q̄ nō posset sustinere labores sic
alij.rñdit. Si me inferiorē videris. expel
le. Et cū ibi essent mille quadringenti vi-
ri ieiunantens.abstinentes. orantes. ipse
in vno angulo stabat vsq̄ ad finē quadra
gesime nō panē gustans.nō aquā bibens
nō genua flectens.nō in terra iacens: sed
tm̄ folia cruda die dñico sumens. non os
apiens.nō labijs loquens. sed tm̄ iugiter
orans.⁊ manib⁹ suis opus faciēs. Istis ⁊
alijs modis ⁊ sanctoꝝ exēplis acq̄ri pōt
humilitatis virtus.⁊ p̄cipue exemplo xp̄i
q̄ tantū humiliatus est q̄ descendit de ce-
lis. put ait Aug⁹.sup Johem Omelia.iij

sensus interiores soli deo vacaret. Verũ-
tñ nõ licuit homini in statu hmõi per sen
sus exteriores quicq̃ facere ꝑ qđ ab inten
tione desideratio dilectionis dine posset ĩ
pediri. Unde licz sibi ꝯcessum fuit audire
vtilia. nõ tñ inutilia. nõ tñ vana aut ꝓpha
na ⁊ multo minus nociua ⁊ ꝑniciosa. Ha
buit itaq̃ tantã ꝑfectionẽ in auditu vt nõ
opus habuit vt ei extrinsecus deus loq̃re
tur: qꝛ aurẽ cordis intrinsecus sic ꝑfectam
habuit qua vocẽ dei spũaliter audire pos
sit. Sz postq̃ vt dicit Hugo. li. iiij. de ar
cha Noe. c. iiij. foris ad suasionẽ serpen-
tis aurẽ cordis aperuit. aurẽ ad vocez dei
clausit. Siliter qꝛ ad loquendũ cũ antiq̃
serpente os aperuit ⁊ attraxit spm̃ iniqui
tatis. colloquẽdo de periculo sue salutis.
merito os ei clausum fuit vt cũ đo nec ad
deum loqui potuisset. Factus est itaq̃ ex
eo tꝑe hõ surdus ⁊ mutus. ita vt nec deũ
sibi ꝑcipientẽ audiret. nec eũ ꝓ beneficijs
ꝓut merito debuit laudaret. Quapropter
filius dei venit in mũdũ vt hoĩem tantis
defectib⁹ laborantẽ misericordit̃ curaret.
veniens nãq̃ cepit facere ⁊ docere vt sur-
di audirent: ⁊ muti loquerent̃. Ad h̃ signi
ficandũ docuit vt ꝑ verbũ suum exterius
aurẽ cordis aperiret. Unde aperuit audi
entib⁹ sensum vt intelligerent scripturas.
Luc̃. vlt̃. Quia em̃ hõ auditũ intus perdi
dit q̃ deũ loquentẽ audiret. reuocans nos
ad se deus foris clamat. inquit Hug. vbi
sup̃. c. iiij. Ad hoc etiã venit vt miraculis
⁊ factis suis tacentia ora ad laudẽ suam
aperiret. Istud ptz Luce. xviij. de ceco il-
lũinato. Quo facto om̃is plebs vt vidit.
dedit laudẽ đo. Ad hoc igit̃ significandũ
spũaliter. qꝛ venerat in mundũ ad vtrũq̃
defectũ ꝑdictũ amouendũ ab hoĩe. scz vt
eũ ꝑceptis dñicis obedire doceret ꝑdica-
re voluit. vt surdi corde audirent Esa. xlij
Surdi audite. ⁊ vt eum ad laudãdũ deũ
incitaret miracula fecit. vt muti corde loq̃
rent̃ ore. In cuius figura factum est vt eo
veniente ad mare galilee corporal̃r. addu
cũt ei quendã surdũ ⁊ mutũ vt dicit euan
geliũ. In illo tẽpe. Exiens iesus de finib⁹
tyri venit ꝑ sydonem ad mare galilee int̃
medios fines decapoleos. Et adducunt
ei surdũ ⁊ mutũ ⁊c̃. In quib⁹ verbis iuxta
triplices ꝑsonas describunt̃ tria. Primo
nãq̃ describunt̃ ꝑsone adducentiũ hoĩem
Cum dicit̃. Adducunt. Secũdo persona
saluatoris ad quẽ adducebat̃. Cum dicit̃
Ei. Tertio persona adducti. Cuz dicitur
Surdum ⁊ mutuz. Scđm hec ergo tria
capit̃ in verbis thematis notanter. Pri-
mo in persona adducentiũ tangitur vera
compassio. quia adducunt. Secundo in
christo benigna miseratio. quia ei scz cui
ꝓprium est misereri. Tertio in adducto ho
minis defectuosa ⁊ miserabilis passio. qꝛ
surdum ⁊ mutum. A

Dixi primo Ex in v̄bis ꝑmis-
sis describunt̃ ꝑ-
sone homimẽ adducentiũ. in quibus erat
vera ꝯpassio. Cũ đr. Adducũt. vera nãq̃
ꝯpassio est malis ꝓximoꝝ ꝯdolere Iuxta
illud apl̃i. Quis infirmat̃ ⁊ ego non infir
mor. In hoc ergo ꝯdolere ⁊ cõpati se de-
monstrabant isti adducentes. quia eũ ad
christũ verũ medicũ sanandũ adducebãt
Circa qđ sciendũ. Ex licet hõ peccator ꝑ
se potest cadere in peccatũ. ꝑ se tamen re-
surgere nõ potest. vt dicit Isidorus de sũ
mo bono. Et hoc ꝓpter tres causas. Pri-
mo quia est grauis ex ꝑte corporis: quod
semꝑ aggrauat animã Sapie. ix. Corp⁹
quod corrũpit̃ aggrauat animã. Et Job
vij. Factus sum mihi metipsi grauis. Et
Esa. xxiiij. Grauabit eum iniquitas sua ⁊
corruet. Et in Psal. Sicut onus graue
grauate sunt sup̃ me. Secũdo ex ꝑte vie.
quia via qua debet ad deũ redire est diffi
cilis Math. vij. Arta est via que ducit ad
vitam. Tertio quia virtus hominis ꝑ se
est debilis Joh. xv. Sine me nihil pote-
stis facere. Et Joh. ibidẽ. Sicut palmes
nõ põt facere fructũ sine vite. sic vos sine
me. Et ideo necesse est vt pctõr adducat̃ ꝑ
aliũ ad xp̃m. Adducit̃ autẽ pctõr ad xp̃m
multipl̃r. Primo ꝑ gratiã ꝑuenientẽ. Se
cũdo ꝑ eccl̃iam subuenientẽ. Tertio ꝑ ad
uersitatẽ impellentẽ. De ꝑmo quõ addu-
cit̃ pctõr ꝑ gr̃am ꝑuenientẽ dicit Grego.
xvij. lib. moral̃. Dei gr̃a si in nr̃o corde ne
quaq̃ gratuite surgeret. ꝓfecto mens nr̃a
in pctõꝝ suoꝝ tenebris obscura remane-
ret. Et licet vt dicit Hugo li. iiij. de archa
Noe. c. iij. Ordinatissimũ est de nr̃a repa
tione dispensationis ꝯsiliũ. vt qui sponte
cecidit: nõ coactus: sed sponte surgat. ⁊ q̃

mediũ vt ceteri pctõres: sz in ꝓfũdũ inferni. Juxta illd Esa. xiiij. Verũ tñ ad infernũ detraheris in ꝓfundũ laci. Nec miꝝ. h̃ em̃ exigit iusticia dĩna vt q̃ se extulerũt altius. cadãt grauius ⁊ mergant̃ ꝓfundius Lu. vi. Qua mẽsura mẽsi fueritis. in pñti seculo. eadez remetiet̃ vob̃ in futuro. Ps̃. Ascendũt vsq̃ ad celos: ⁊ descendũt vsq̃ ad abyssos. De scdo scz de exaltatiõe hũiliũ sciendũ ꝙ eoꝝ exaltatio seu erectio erit tripl'r sublimis. Primo em̃ erit multũ honorabilis ⁊ gl'iosa. Scdo sufficiẽs ⁊ copiosa. Tertio delectabilis ⁊ solaciosa. De ꝑmo ꝙ erit honorabilis ⁊ gl'iosa. ptz. qꝛ erit in ꝯspectu totius curie celestis. Ps̃. Cuz gl'ia suscepisti me. Et q̃ sit illa gl'ia oñdit in Ps̃. xxx. vbi sic dr. q̃ magna ml'titudo dulcedinis tue dñe. quã abscondisti timẽtibꝫ te. Perfecisti eis q̃ sperant in te in cõspectu filioꝝ hoim. Qd exponit Jnno. iiij dicẽs. q. d. Tu reddes eis. Ecce oñdit vbi erit hec gl'ia. qꝛ in ꝯspectu ꝑncipal'r deitatis. Juxta illud. Om̃is qui ꝯfitebit̃ me corã hoibꝫ. nõ dicit se. sicut fecerunt supbi ⁊ gl'ificantes. sequit̃. Confitebor ⁊ ego euz corã patre meo. nec solũ corã patre: sz etiã corã om̃ibꝫ electis. qꝛ in ꝯspectu filioꝝ hominũ. Qd exponit Jnno. iiij. q. d. Tu reddes eis ⁊ ꝑficies illã dulcedinẽ cũctis videntibꝫ. qñ dices in die iudicij. Venite benedicti pr̃is mei possidete paratũ vob̃ regnũ Matth̃. xxv. Hoc em̃ erit in ꝯspectu filioꝝ hoim tã bonoꝝ q̃ maloꝝ. De bonis in Ps̃. Videbũt iusti ⁊ letabũt̃. De mal' in Ps̃. Pctõr videbit ⁊ irascet̃. Sap̃. v. Videntes turbabũt̃ timore horribili ⁊ mirabunt̃ in subitatiõe insperate salutꝫ. Tũc em̃ videbũt sctõs exaltari. ⁊ h̃ ad maiorẽ suã ꝯfusionem: sed vltra eos nõ videbũt. Vñ Esa. xxvj. Dñe exaltet̃ manus tua vt nõ videãt. videãt ⁊ ꝯfundant̃. Jstud ptz in exaltatiõe mardochei q̃ facta fuit in cõspectu oim ciuiũ in susis. Et etiaz vidente inimico suo Aman. Sed visa gl'ia ⁊ honore mardochei: aman de cetero eũ nõ vidit. qꝛ suspensus ẽ in patibulo Hester. vij Scdo hec exaltatio erit sufficiẽs ⁊ copiosa. qꝛ oibꝫ delicijs ⁊ voluptatibꝫ referta q̃ tãto erit amenior q̃to a loco a q̃ eleuabũt̃ electi erit altior. Locus em̃ hũiliũ ẽ hic oĩ miseria plenꝰ: a q̃ tũc eleuabũt̃ ad sũmas diuitias ⁊ delicias. Juxta illud Esa. Tũc afflues delicijs ⁊ mirabit̃ ⁊ dilatabit̃ cor tuũ. Und dicit Crisꝰ. Hũilitatẽ assume. ⁊ regnabis sup oĩa q̃ desiderat aĩa tua. Tũc aĩa exaltati poterit dicere. Jn loco pascue ibi me collocauit. Et vñ. de lacu miserie ⁊ de luto fecis transferendo ad locũ deliciarũ ⁊ totius ꝯsolatiõis. Tertio illa exaltatio erit delectabilis ⁊ solaciosa. qꝛ om̃i iubilo plena. Et ab oĩ dolore extranea Apocal'. vlti. Jam nõ erit luctus neq̃ clamor nec vllus dolor. Quid g̃ certe vt dic̃ Esa. Gaudiũ ⁊ leticia inueniet̃ in ea. eo ꝙ leticia sempiterna sup capita eoꝝ. qꝛ em̃ hũiles erant hic in doloribꝫ ⁊ in penalitatibꝫ in lachrymis ⁊ gemitibꝫ. ideo cõsolabunt̃ vt dr Math̃. v. Tunc poterit xp̃us dicere supbo ⁊ humili simul. Tu recepisti bona in vita tua: ⁊ iste sil'iter mala. Nunc vero iste ꝯsolat̃. tu vero cruciaris. Nos igit̃ fratres humiliemur sub potenti manu dei vt nos exaltet in tpe visitationis: vt dr. j. Petri. v. Cuius exaltatiõis nos ꝑticipes faciat caput hũilitatꝫ dñs iesus xp̃s. Amẽ.

Dñica. XII. post trinitatis. I.
Sermo. CVI.

Adducunt ei surdũ ⁊ mutũ Mar. vij. Sicut dicit Hugo li. iiij. de archa Noe c. v. Primi hoĩs natura ita a deo ordinata ⁊ instituta fuerat vt aĩa q̃ corpori p̃erat ꝑ sensus q̃dẽ mĩsteria corꝑis foris ĩpleret intus aũt ꝑ rõnẽ ad creatorẽ suũ sꝑ intenderet. Hoc ẽ vt mẽbra corꝑis sensificãdo foris ad agẽdũ moueret. sz intẽtionẽ ⁊ desideriũ intus ad solũ creatorẽ dirigeret. et nihil foris ageret qd ex eiꝰ dilectiõe nõ ꝓcederet. ⁊ ad eiꝰ dilectionẽ nõ ꝑtineret. ita vt oẽz actũ ⁊ charitas ĩperaret ⁊ rõ disponeret ⁊ sensus ĩpleret̃ ⁊ ꝑficeret. q̃diu g̃ ordinẽ nature sue tenuit q̃uis foris ꝑ actionẽ variaret̃. intꝰ tñ ꝑ intẽtionẽ ⁊ amorẽ stabilis ꝑmãsit. qꝛ vnũ intẽdebat. ⁊ ꝓpt̃ vnũ oĩa faciebat. vnũ diligebat. ⁊ oĩm volũtatũ atq̃ actõnũ suaꝝ finẽ ad vnũ referebat ⁊ indefessa mẽtis acie ad vnũ iugit̃ respiciebat creatorẽ. Hec hugo. Ex q̃bꝫ ꝟbis ptz dignitas hũane ꝯditiõis q̃ sic creata erat vt per sensus exteriores officia ipsoꝝ foris impleret ad corporis necessitatem: ⁊ ꝑ

quē curat a peccato. De q̄bus digitis in Psal. dr. Qm̄ videbo celos tuos. opa digitoꝝ tuoꝝ. Primus digitus est pollex q̄ hz duos articulos siue duas iuncturas: ꝑ qd̄ significat fortitudo. que ꝯsistit in duobus. scz in patientia aduersoꝝ. ⁊ in ꝯstanti aggressione arduoꝝ. qꝛ ista sunt necessaria penitenti q̄ sine gratia spūssancti haberi non possunt. Scd̄s est index. q̄ hz tres articulos. ꝑ quē prudentia designat. q̄ cōsistit in trib. scz in mēoria p̄teritoꝝ: ⁊ circūspectione p̄sentiū. ⁊ in ꝓuidentia futuroꝝ. Apoc. iiij. Animalia in circuitu ⁊ intus erant plena oculis ante ⁊ retro. Tertius est medius hn̄s tres articulos. ꝑ quē designat iusticia. q̄ ꝯsistit in trib. in obedientia p̄latoꝝ. in subsidio pariū. in castigatione inferioꝝ. Quart⁹ est fidius. hn̄s tres articulos. ꝑ quē signat tꝑantia. q̄ ꝯsistit in trib. scz in sobrietate victus ⁊ habitus. ⁊ in ꝯtinentia affectus. ⁊ in modestia incessus ⁊ gestus. Quintus est auricularis. habēs tres articulos. ⁊ significat hūilitatem: que consistit in trib. scz in intellectu in affectu ⁊ in exteriori cōuersatione. Hic digitus humilitatis dicit auricularꝫ qꝛ aperit intellectū Prouerb. xj. Ubi hūilitas ibi sapientia. Et qꝛ aperit aures dei vt nos exaudiat. Eccī xxxv. Oro hūiliantis se nubes penetrat. Scd̄o xp̄s ostēdit benignā miserationē circa curā istius surdi. saliua liniendo. Saliua autez hic s̄m Orige. significat sapīam dei p̄ris scz eius filiū vnicū q̄ a deo patre tanq̄ a capite ꝓcessit. sicut ip̄e de se dicit Joh. xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mundū Eccī. xxiiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij. Saliua ergo liniuit linguā qn̄ dei filius descendens a p̄re nostrā mortalitatē visitare dignatus est. cuius humanitate deitati ꝯiuncta. sicut saliua luto ꝯiuncta nr̄a infirmitas est sanata. Juxta illud Esa. liij. Cuius liuore sanati sumus. Tertio xp̄s oñdit benignam miserationē circa curationē istius surdi. ī celū suspiciens ⁊ ingemiscēs. Suspectio s̄m Orige. significat om̄ia bona petenda esse a deo. Inde surdis auditus. inde mutis reddit loquela. qꝛ Jaco. j. dr. Om̄e datū optimū: ⁊ om̄e donū ꝑfectū de sursum est. Suspexit ḡ in celū. ac si dicat. quisq̄s curationē aīe a pctō req̄rit. postulet eaz a deo. q̄ dat om̄ib⁹ affluēter Jaco. j. Eo ꝙ nō est salus nisi a deo. Nam ab eo est oīs salus a quo est om̄e bonū. sed om̄e bonuz ex deo est. Salus ergo om̄ib⁹ ex deo. inq̄t Aug. in li. de vera religione ca. xx. Hoc ē cōtra sortilegos. magos. incantatores. nigromanticos. q̄ aliunde querūt sanitatez corꝑalē q̄ a deo. nō desursum postulātes a deo. sed deorsum inq̄rentes a diabolo. cū tn̄ dn̄s dicit de se. Salus ꝓpl̄i ego sum Ex aūt ingemuit significat ꝑ pctō esse ingemiscēdū Juxta illud Ezech. xviij. Quacūq̄ hora pctōr ingemuerit. oīm iniq̄tatū eius nō recordabor amplius. Utrūq̄ istorū habuit publicanus Luc. xviij. De q̄ dr Noluit ocl'os suos in celū leuare. scz oculos corꝑales. sed tn̄ mētales multū erexerat ad deū q̄b⁹ penetrauit celum. ⁊ ꝑcutiebat pectus suū. ecce gemitus. dicēs. Deus ꝓpicius esto mihi peccatori. C

Dixi tertio Ex in v̄bis p̄missis tangit persona adducti. Cū dicit. Surdū ⁊ mutum. Circa qd̄ sciendū ꝙ ꝑ istum surdum ⁊ mutū designat hō peccator. q̄ vt curet debet adduci ad xp̄m. Sed vt magꝫ ordinate ꝓcedamus. Primo videamus de surditate isti⁹ homīs. Secūdo de eius auditione. Tertio de eius curatione. Dixi p̄no ꝙ videndum est de istius hoīs surditate ⁊ mutitate. Pro quo sciendū ꝙ homo peccator fit surdus multipliciter. Primo ergo fit surdus homo ex opilatione maloꝝ humorū in aurib⁹. ⁊ tunc fit ꝓprie surditas s̄m Cōstantinū. ⁊ magistrū libro. vij. de ꝓprietatibus rerum. Mali humores sunt carnales luxurie quib⁹ homo infectus nō audit deum vocantem se. ⁊ hic comparatur dormienti qui omnino nihil audit Eccī. xxij. Cum dormiente loquitur qui narrat stulto sapientiā. Uere stultus est luxuriosus qui ꝓpter breuissimā morulā vnius delectationis carnalis dimittit infinitos annos celestis consolationis ⁊ non percipit infinitas penas perpetue damnationis. Refert Ambrosius in Exameron de quodaz fluuio qui dicit Nilus. ꝙ hoīes terre illius vbi idem fluuius orit circa montez illū habitantes nō audiūt sonū illius descensus ⁊ defluxus. cū tn̄ fit cū maxīo strepitu ⁊ horrore. quod facit eis cōsuetudo.

p libez arbitriũ infirmatus est. nõ sanitatẽ recuperet donec p libez arbitriũ sanari velit. tñ ꝫ nõ est ex nobis vt velimus. sed deus in nobis hoc opaꝝ. Gratia eñ dei p uenit z excitat libez arbitriũ nr̃m vt possit velle sanari qui p se potuit infirmari. Hoc igiꝝ nunc agitur in electis vt vicz in pñti vita ad futuraz beatitudinẽ ꝓparent vt hõ in hac felicitate positus mereaꝝ ad illam felicitatẽ ascendere. sicut ꝑmus hõ in hac felicitate positus meruit ad hãc in felicitatẽ deuenire: sed illud meritum quo hõ infelix esse meruit tantũmodo ex hoie fuit. hoc ꝓo meritũ q̃ hõ eternã felicitatez mereꝝ nõ ex hoie: sed gr̃a dei hoc in hoie opatur. Hec ille. De scõo quõ hõ adducitur ad xp̃m p eccl'iam subuenientem. dicit Amb. lib. iij. de penitentia. Cuius verba ponunꝝ in decreto de penitẽ. dis. j. Fleat. vbi sic habeꝝ. Fleat ꝑ te mater ecclesia et culpã tuã lachrymis lauet. Videat xp̃us meretẽ: z dicat. Beati estis tristes. qz gaudebitis. Amat vt p vno multi rogent. De niciz in euãgelio motus lachrymis vidue. qz p ea multi flebãt filiũ eius resuscitauit Hec ille. Añ magister sentẽ. lib. iij. di. in dicit. Nisi vnitas eccl'ie succurrat. nisi qõ deest peccatori sua oz̃one cõpleat de manibus inimici non eripieꝝ mera infirmitas. Hec ille. In cuius figura legiꝝ. iij. Regũ. xiij. Q̃ cũ hieroboam regi manus aruisz ꝑ eo q̃ ꝓphaz dñi capi mãdasset. videꝫ qz aliter sanari nõ posset. dixit ad ꝓphaz. Deprecare faciem dñi dei tui z ora ꝑ me vt restituaꝝ manus mea mihi. Orauitciz vir dñi faciez dñi: z reuersa est manus eius ad eũ sicut ꝑus. Itẽ Saul dixit samueli ꝓphete Porta queso iniquitatẽ meam. j. Regum xv. Simile habeꝝ Gen̄. xx. vbi oratẽ abraham deus sanauit abimelech regẽ gerare Ibidem habeꝝ in nouo testamento de plibus. Nam cultor vinee impetrauit de fi culnea ne succideret Luc̃. xiij. Item ad fidem alioz sanatus est paraliticus Math̃ ix. Itez p̃cibz reguli sanaꝝ filius. Joh. iiij. Item ad ꝑces archisinagogi sanata est filia z resuscitata Math. ix. Mar. v. Luc. viij. Ad petitionẽ centurionis curaꝝ ꝑuus. Math. viij. Mar. j. Luc. v. Ad petitionẽ mulieris chananee sanaꝝ filia a demonio Math. xv. Ex q̃bz oibz patz q̃ intercessio eccl'ie necessaria est pcõri ad interp̃tationẽ salutis spũalis ad xp̃m. Quibz aũt modis adducit eccl'ia pcõrem ad xp̃m. certe multis. scz p̃dicatione. Unõ Act. ij. Dis auditis cõpuncte sunt turbe. z Petrus audita voce galli fleuit amare Math. xxvj. Itẽ absolutiõe a pctis Math. xxj. Solute z adducite mihi. Itẽ exemplor̃ ostensiõe. sicut exẽplo magdalene adducũꝝ ad xp̃m luxuriosi. Exẽplo petri piuri. Exemplo pauli ꝑsecutoris. Exẽplo Mathei vsurarij. Exemplo zachei defraudatores tẽ. Ad ꝫ eñ in eccl'ia recitanꝝ vt exẽplo eorũ pcõres ad pniaz inducãꝝ. De tertio quõ adducit pcõr p aduersitatẽ impellentem ptz in filio ꝓdigo. q̃ cõpulsus nimia fame redijt ad patrẽ Luc̃. xv. Sic paul⁹ p amissionẽ visus adducit ad xp̃m. Act. ix. Hic Bern̄. dicit tractans illud Canti. Trahe me post te. Trahimur cũ aduersitatibz exercemur. Multis eñ ꝓdest aduersitas: q̃ bus obest ꝓsperitas. Añ sicut p ꝓsperitatẽ elongant a deo. ita p aduersitatẽ appropinquãt ad deũ. Et ideo sancti viri legũꝝ multũ amasse tribulatiões z aduersitates z infirmitates. z qñ sine illis erãt putabãt se a deo derelictos. Sicut narraꝝ de q̃dã sene q̃ frequẽter egrotabat. Contigit autẽ vno anno eũ nõ egrotare q̃ affligebatur z plorabat dicens. Dereliq̃t me deus: z nõ visitauit me. scz qz nõ fuit infirm⁹. Similiter narraꝝ de quodã alio q̃ noluit comedere in infirmitate dicens: q̃ volebat esse in illa infirmitate p tres annos vt amplius mereret. p ista ꝫ hõ adducit ad xp̃m si ea patienter tolerauerit. B

Dixi secũdo Q̃ in verbis p̃missis tangit ꝑsona saluatoris ad quẽ adducit iste surd⁹ Cũ ꝛ ei scz xp̃o de q̃ ꝓus p̃mittit. cũ dicit Exiens iesus ꝛ finibz tyri. z in ꝫ describit magna z benigna ipsius miseratio. Circa curã aũt isti⁹ infirmi xp̃s triplicẽ ostendit gr̃am. Primo qz digitũ imisit. Scõo saliua liniuit. Tertio celũ suspexit z ingemuit Digitus hic intelligit spũs̃ctus ẽm Orig. z Bedã. q̃ mittit in auriculã hois cũ gr̃a spũs̃cti cor̃ visitat z aperit vt ꝙbũ dei efficaciter audire possit Et qz ꝛ plural'r. Dicit digitos. per quod significatur q̃ variis donis z virtutibus deus visitat hominez

ꝓbū dei. Et illud cū gaudio ſuſcipiūt interim q audiūt. tñ luxurioſi nō ſic. q̄ etiā nec auribꝫ coꝛporeis audire volūt. Juxta illud. Audiet luxurioſus ⁊ diſplicebit ei. Iſti ꝯ ſpecialr ſunt legī dei ꝓcēptores. qꝛ licz auari cū eis p̄dicaī de liberalitate: nō ſtatim oīa dant pauꝑibꝫ. tñ libent audiūt p̄dicare de liberalitate ⁊ de opibꝫ pietatī. Siliter ſuꝑbi licz nō ſtatim fiūt hūiles. tñ cōpunguī ⁊ ꝓponūt qñq̄ hūiliari. ſed luxurioſi nō. ſed diſplicet eis p̄dicatio de ꝓtinētia ⁊ caſtitate. vñ cōpanī coꝛda coꝛ vie lutoſe in q̄ quicq̄d ſemīs cadit: totum ꝓculcaī a tranſeuntibꝫ. vt ꝛ Lu. viij. Sz q̄d de talibꝫ ꝛ Prouer. xxviij. Qui declinat aurē ſuā ne audiat legē. oratio eiꝰ erit execrabilis. Dicit de philomena cuiꝰ cantus eſt gratiſs ⁊ dulcī. q̄ ſtatim q̄ſcito vocat actū generationis cū femella. ⁊ vſq̄q̄ oua ꝓducat ad pulloꝝ excubationē ⁊ eos enutriat. illo anno nihil cantat. Sic dulcedo cantus vel oꝛonis p̄dicī tā in ſeculaꝛibꝫ q̄ in ſpūalibꝫ q̄ntū ad acceptationez diuinā dū ſunt incōtinētes. Vñ dic̄ Aug. in lib. de bonis ꝓſcie in fine. Plus placet deo latratus canū vel mugitꝰ boū q̄ cantus aut oꝛo luxurioſoꝝ. Scōa ſurditas in auaris claudit eis regnū celoꝝ. Illā qꝛ ipi clamātes pauꝑes nō audierūt. clamabunt ad ꝓm ⁊ nō audienī Prouerb. xxj. Qui obturat aures ſuas ad clamoꝛē pauꝑis. ſ. clamabit ⁊ ipe ⁊ nō exaudiet. Jſtud ꝓtz de diuite epulone q̄ ꝓ eo q̄ lazarū clamantē in hac vita non audiuit. clamauit ipe ad abraam ⁊ nō fuit exauditus Luc. xvj. Vñ. dicit Aug. in lib. de vita xp̄iana Merito indigni erūt tales in futuro tēpe ſctoꝝ eſſe ꝓſortes vt partē poſſent bīe cuz eis q̄s in p̄ſti ſpreuerūt. ⁊ q̄s ſuſcipe noluerūt. ꝓpter qō ſaluator ꝓſulit talibꝫ diceꝛs. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis. vt cū defeceritī recipiāt vos in eterna tabernacula Luc. xvj. Ac ſi dicat. Audite eos clamātes: vt ⁊ ipi vos exaudiāt. Sed vñ talibꝫ auaris ꝓuenit iſta inaduertētia q̄ nō audiūt voces pauperū. Certe ex duritia coꝛdis ⁊ incōpaſſiōe mētis. qꝛ eī auerterūt mentē a celeſtibꝫ ⁊ totā ꝓuerterūt ad terrena. iō nō p̄nt audire voces celeſtes in pauꝑibꝫ. Vox celeſtis ē vox xp̄i q̄ clamat in pauꝑe dicens. Date elemoſinā ⁊ oīa mūda ſunt vobis Luc. xj Et itez. Qui recipit vos me recipit Matthei. x. Et rurſum. Qđ vni ex mīmis meis feciſtis ⁊c. Matth. xxv. Dicit de ceruo q̄ q̄n aures demittit deoꝛſum ad terrā. male audit. ſed cū eas erigit. tunc bene audit. Sic eſt de auaro q̄diu hz coꝛ inclinatuz ad terrena nō pōt de celeſtibꝫ cogitare. qꝛ vbi eſt theſaurus tuus: ibi eſt ⁊ coꝛ tuum Matth. v. Sed q̄d finaliter tales repoꝛtabunt de ſuis diuitijs niſi vanitatē. p̄s. Dormierūt ſomnū ſuū. ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manibꝫ ſuis. Nec mirum. qꝛ nihil inuenerūt in manibꝫ ſuis. qꝛ nihil hic poſuerūt in māibꝫ pauꝑū. Auari eī q̄diu hic ſunt. habent manū aridā. que nihil boni operaī. nec alicui porrigit aliquid. vnde ſignificaī ꝑ illum hoiem habentē manū aridam in ſinagoga: quez xp̄us curauit. Per quod ſignificaī coꝛ in compaſſio. quia carent humoꝛe pietatis: ſed oīno aridi ſunt ſicut arboꝛ arida carens humoꝛe in radice quā dñs iuſſit excidi ⁊ p̄ici in ignem. Dicit q̄ linx eſt aīal talis nature: q̄ ſcit inuenire herbam medicinalē quā nolens alijs cōmunicare abſcondit eam ſub terra. ⁊ ibi cōuertitur in lapidem p̄cioſum. Quem poſtea fodientes terrā inueniūt ⁊ recipiūt. Sic fit frequēter de theſauro auari ſub terra abſcōdito. quē quia noluit pauꝑibꝫ cōmunicare alij extranei lucrū repoꝛtant. Juxta illud p̄s. Relinquēt alienis diuitias ſuas. Ipſi aūt nihil niſi penā repoꝛtabunt. Vñ auari nō ſunt aliud niſi quedā marſubia ſiue burſe pecuniarū que reſeruant pecuniā: ⁊ tamen nullum fructū ex ea habent niſi ad denigrationem ſcz conſcientie ⁊ anime. Trenoꝝ. iij. Denigrata ē ſuper carbones facies eoꝝ. ſcz auaroꝝ. Legitur de leone. ⁊ idem refert Auicenna. q̄ leo parum habet de medulla in oſſibꝫ. vñ habet oſſa ita dura q̄ ex eoꝝ colliſione ignis exit. Sic eſt de auaris qui carēt in ſeipſis medulla cōpaſſionis. Et ſunt duri ad exaudiendum pauperes. ⁊ quando collidentur in moꝛte nihil exibit de eis niſi ignis inferni vſq̄ ad ꝓſūmationem deuoꝛans qui incenditur in furoꝛe dñi. ⁊ ardebit vſq̄ ad inferni nouiſſima Deut. xxxij. Tertia ſurditas ē que perducit eos ad

Sic est de luxuriosis q̄ ꝓpter ꝯsuetudinē peccati obsurdescūt ne audiāt vocem dñi vocātis. Sic obsurduit ille vocatus ad nuptias q̄ dixit. vxorē duxi. ⁊ iō nō possū venire. Luc̄. xiiij. Scdo obsurdescit hō ꝓpter pulueris subintrationē vel lapilloꝝ iniectionē in aurē. ſm mgr̄m de ꝓpetatibus reꝝ. li. vij. Qñ em̄ terra vl' puluis subintrat in aurē. tūc nō pōt hō debite audire. Terra significat terrenas possessiōes ⁊ diuitias. q̄ faciūt i auaro surditatē: quoꝝ aures sūt sicut aspidis surde ⁊ obturātis aures suas. Serpēs em̄ dū incantat̄ obturat vnā aurē cauda ⁊ aliā ad terrā inclinat. Sic auarus obturat vnā aurem cordis cū longitudine ꝓlixe vite. Sicut ille Luc̄. xij. Anima mea habes multa bona in annos pl'imos ⁊c̄. aliā aurē sue intētionis d̄figit in terrā solicitus exñs circa terrena. Tales ḡ difficiliter audiūt xp̄m. sic̄ pz de adolescente Math. xix. Cui cū xp̄s ꝯsuluisset vendere oīa ⁊ dare pauꝑibꝫ. audiens abijt tristis. Referunt naturales ꝙ gallina in augusto ē surda. Sic certe multi in ꝓsperitate sicut in augusto mense qñ est copia oīm victualiū obsurdescunt: nec audiūt xp̄m. Sicut ꝯquerit̄ ꝑ ꝓpham. Filios enutriui ⁊ exaltaui. ipsi ꝟo spreuerūt me. Et tales faciūt sicut pulli anetaꝝ. cū gallina vt cōiter excubat oua anetaꝝ. sed postq̄ pulli excubant̄ statim inuenientes aquā natant ⁊ gallinā in littore clamantē nolūt audire. Sic xp̄s excubat qñq̄ hominē pauperē eleuādo eū de stercore ⁊ miseria. sed postq̄ sederit talis cuꝫ p̄ncipibꝫ ꝓpl'i sui ⁊ soliū gl'ie teneat. q̄si in aqua lata ⁊ ampla vagat̄ ⁊ obliuiscit̄ dei creatoris sui. Deut̄. xxxij. Deū qui te genuit dereliq̄sti. ⁊ oblitus es dñi creatoris tui. Hos alloquit̄ dñs dicens Esa. xlij. Surdi audite. ⁊ ceci intuemini. scz beneficia que dedi vobis. Falco em̄ q̄diu habet plenū os et guttur saturatū. nō vult redire ad manuꝫ venatoris clamantis. Et licz audiat. tñ se fingit nō audire ⁊ dissimulat. Sic multi diuites in ꝓsperitate positi licz audiant p̄dicatiōes ⁊ ſmones xp̄i in eccl'ia: tñ dissimulant ⁊ q̄si nō attendunt ea q̄ sunt ꝯtra eos. De quibꝫ dicit̄. j. Regū. x. Ille dissimulabat se non audire. Et Prouerb. xiij. Qui illusor est non audit cū arguit̄. Et iō expediret talibꝫ vt deus eos visitaret aliquibꝫ aduersitatibꝫ. Dicit magister de ꝓpetatibꝫ reꝝ lib. iij. Ex sonus campane bene audit̄ flante borea: q̄ est vētus frigidꝰ ⁊ siccus. Sed flante austro q̄ est hūidus ⁊ lentus male. Dicit̄ etiā de pisce q̄dam q̄ d̄r delphinus. ꝙ flāte aquilone bñ audit. sz flante austro male. Sic multi in aduersitate qñ vexant̄ tribulatiōibꝫ frigidis bñ audiūt p̄cepta dei ⁊ ea obseruant. que tamen in ꝓsperitate ꝯtempserūt. Unde Grego. Oculos quos culpa clausit pena aperit. Tertio obsurdescit hō ex nimia ventositate inclusa in aure. ita ꝙ qñq̄ estimat se esse iuxta molendinū siue iuxta organa ⁊ tñ nihil audit hoꝝ que circa ip̄m dicūt̄. Et ista est surditas omniuꝫ superboꝝ qui repleti vento suꝑbie ⁊ vanitatis nō audiunt p̄cepta humilitatis. ⁊ hoc ꝓpter ventū adulationis. Superbi em̄ vt cōmunit̄ habent multos adulatores. quoꝝ verbis ꝑstrepunt quasi quoddā molendinū non attendūt ad humilitatē Esa. xvij. Tumultus turbaꝝ quasi sonitus aquaꝝ multaꝝ. Isti sunt sicut ydola q̄ ab hoībꝫ multū honorant̄. ⁊ tñ aures hñt ⁊ nō audiūt. vt d̄r in Ps̄. Ad istos dñs plus clamat q̄ ad alios. Iuxta illud. Laboraui clamās. rauce facte sunt fauces mee. Nec miꝝ. qꝛ suꝑbi plus elongant̄ a deo q̄ alij. Ps̄. Ecce q̄ elongant se a te peribūt. ⁊ est mirabile ꝙ licet suꝑbi semꝑ in mūdo alta dicūt. alta cogitant. alta oꝑant̄. ita ꝙ videntes tangere celos alis suis. eo ꝙ d̄r in Ps̄. Suꝑbia eoꝝ q̄ te oderūt ascēdit semꝑ. tñ nihilominus non possunt volare ita alte ꝙ possent audire deū. Cuius rō est. Dicit̄ em̄ ꝙ aīalia lati pectoris nō bene volant. qꝛ latitudo pectoris eoꝝ apprehendit multū ventū q̄ impedit a volatu. Sic suꝑbi qꝛ multū ventum vanitatis hñt in corde. nō pñt eleuari ꝑ ꝯtemplationē vt audiant deum eos vocantē. D Iste tres surditates tria mala ⁊ maxima damna faciūt. Nam p̄mo luxuriosi obsurdescūt ne audiant legem dei. Quāuis em̄ om̄is pctōr legē dei nō audit aure cordis vt efficaciter impleat. audit tñ aure corporali sepius ⁊ interdū delectat̄ sicut xp̄s Luce. viij. de superbis ⁊ auaris dicit. Qui cū gaudio audiūt

prohibiti sūt. Aliquādo vero ꝓpter bonos auditores datur sermo doctoribꝫ etiā malis. Sicut ponit̄ de phariseis. quoꝝ doctrinaꝫ xp̄s fecit audiri. Aliquando vero ꝓpter docentium ⁊ audientium iustificationem bonis doctoribus datur sermo. vt et ip̄i per meritum crescant. et auditores eorum intellectu et vita proficiāt. Istud ptꝫ de apostolis. quibꝫ in munduꝫ vniuersum ⁊c̄. Aliquādo vero quia neqꝫ hi digni sunt accipere quibꝫ sermo doctrine profert̄. neqꝫ illi doctrine verbū proferre qui locū docendi tenent. predicatiōis sermo tollit̄. vt vtraqꝫ pars districte iudicetur. Istud patet in Heli q̄ ad corripiendos filios ꝟbuꝫ eruditōis nō habuit. q̄a eius negligētia ⁊ filiorū exigebat vita vt cum eis et populꝰ caderet. et archa dn̄i capta ad allophilos transiret. Dicit autem Gregorius. Q̄ magna dei potentis gratia est. cum inique agentibꝫ durus a doctoribꝰ sermo increpatiōis ꝓfertur. Quo cōtra de reprobis dicitur. Eris quasi mutꝰ neqꝫ quasi vir obiurgans. Delinquentes em̄ iurgasset. si digni ip̄a gratia obiurgatiōis fuissent. Et quia ista sunt dubia. ideo cum ignoremus ꝓpt̄ quid datur sermo nobis interdū vt predicemus. nō superbiamus sed humiliemur. ne forte ip̄a gratia sermonis nō nobis sed auditoribꝫ collata sit. Et quādo nō possumꝰ loqui. auditores mīme nos dijudicēt. ne forte nō ex nr̄o sed peccato audientiuꝫ minime loqui possimꝰ. Hec Gregorius. Nos igitur fratres si curari a peccatis cupimus. oculos mentis nostre ad deum cū gemitu erigamꝰ. q̄tinus surditatē et mutitatē culparum nostraꝝ euadentes. tandeꝫ possemus auribꝫ cordis ⁊ lingua mētꝫ domini vocē audire ⁊ laudare hic ꝑ gratiam ⁊ in futuro ꝑ gl̄iam. quod nobis prestare dignetur pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus.

Dominica. XII. post trinitatis. II. Sermo. CVII.

Bene omnia fecit Marci. vij. Sicut dicit Isidorus libro. j. de summo bono i p̄ncipio. Deus est summum bonuꝫ. cetere vero creature bone sunt. nō tamen bonū sunt eo q̄ mutabilia sunt. Quid igitur mirum q̄ de deo dr̄. bene oīa fecit. cum ex summo bono mala procedere non possunt. Deus em̄ est lux bonitatis. ⁊ tenebre in eo nō sūt vlle. j. Johis. j. Et ideo tale bonum nullo viciari potest. cetera vero oīa bona ex ip̄o sunt. Fecit igitur omnia summa sapientia et summa bonitate eadem conseruat. fecit inquā ea vt essent. et hoc ip̄m esse eaꝝ bonū est. Nam vt dicit Aug. in libro de vera religione. cap̄. xx. Ip̄m quantūcunqꝫ esse bonū est. quia ꝓcedit ab illo summo bono q̄d summe bonum est. Vn̄ s̄m ip̄m. ⁊ si sit aliq̄d minimū bonū. tamē bonuꝫ est. q̄a ex deo ē. Nam om̄e bonū aut est deus. aut ex deo est. ergo ex deo est etiā minimū bonū Hec Aug. Et qꝛ vt dicit Aug. in libro supputationū parte. iij. Deus est vera ⁊ sūma vita. a quo ⁊ per quē omnia viuūt q̄cunqꝫ bene viuūt. deus est pulchrū bonum a quo ⁊ per quem et in quo pulchra ⁊ bona sūt omnia. ideo nō immerito ꝯcluditur q̄ oībus dedit esse. et bonum esse. et pulchrum esse. ac per hoc fateri oportet. q̄ cum perfecta sunt eiꝰ opa vt dr̄ Deutero. xxxij. nec a bono potest esse quicq̄ꝫ mali. eo q̄ iuxta saluatoris testimoniū nō potest arbor mala fructus bonos facere. nec arbor bona fructus malos. Math. vij. Recte igitur turbe admirantes bonitatem dei in eius operibus dicunt. Bene omnia fecit. Merito auteꝫ hoc turbe confitentur de christo circa operationem miraculorum eius. Nam licet omnia bene fecit. ea in esse producendo et creando. nō tamē ita admirabilis apparuit sicut in operibus reparationis. eo q̄ s̄m Augusti. super Johem. illa opera creationis quo totum mūdum cōdidit ⁊ administrat assiduitate viluerunt. propter quod dic̄ Hugo libro. iiij. de archa Noe. ca. v. q̄ quia mens humana visibilibus assueta nescit tam cito ad inuisibilia cōsurgere. iō voluit ip̄e etiam quedā visibiliter exhibere miracula. in quibus nostrū affectuꝫ erudiret. et suam nobis caritatem cōmendaret. Hec autem sunt illa specialiter que ad reparationem hominis pertinēt. Naꝫ que ad conditionem seu creationem facta sūt. magnam nobis opificis potentiam indicant. ea vero que ad redemptionē hominis facta sunt. precipue ad caritatem spectant. Hec enim operatus est christus. vt qualem haberet ergo nos dilectionē osten

ignominiam ⁊ verecundiam. iuxta illd̄ ꝓphete. Gloriam eorum in ignominiaꝫ mutabo. Dicitur de equo Alexandri. qui vocabatur bucefalus. sicut narrat Solinus ꝙ cū erat coopertus apparamētis impialibus nulluꝫ ꝑmisit super se ascendere nec ad se accedere nisi solum Alexandruꝫ. q̄bꝫ depositis ascendebant eū viles garciones Sic est de superbis qui q̄ꝫdiu sunt vestiti vana gloria hui⁹ seculi nullus pauper audet ad eos accedere vt audiatur. nullus p̄dicator audet loqui eis de salute. sed post q̄ꝫ supbia eoꝝ et vanitas mūdi cessabit et eis abstrahetur. tūc non solum viles homines. sed etiam canes accedunt ad eū. Istd̄ figuratum est in anthiocho. qui q̄ꝫdiu supbiam exercuit q̄si inhumanus fuit in templo. in pauperes crudelissimus. Ita ꝙ capta ciuitate hierusalez iussit milites interficere. et in triduo octoginta milia interfecit. q̄dragīta milia vinculauit. Sed q̄d ei cōtigit certe supbia eius ⁊ vana gloria fuit mutata in ignominiā. ita ꝙ vermibꝫ scaturiens fuit eiectus de suo exercitu ꝓpter fetorem iutolerabilem. ij. Machab̄. v. Dicit ph̄s ꝙ arbores hn̄tes lata folia cito cadunt. Et est ratio. q̄a lata folia plus colligunt de vento. Sic superbi cito cōsternūtur ꝓpter latitudinem vanitatis eorū. Patet de lucifero qui voluit dilatare sedez suam in aquilone Isaie. xiiij. Sed de eo dicitur Luce. x. Uidebam sathanam q̄si fulgur de celo cadentē. E Sꝫ peccator dicitur mutus. ⁊ h̄ tripliciter. Primo quia deū laudare desinit. ⁊ gratias eius pro beneficijs sibi datis nō curat. Scd̄o qꝛ confiteri ꝓprios defectus negligit. Tertio q̄a ꝓximum verbo edificationis non erudit. De p̄mo patet q̄a deus est laudandus ore Unde ad hoc datū est homini os. ps̄. Os meum annūciabit laudem tuā. Et iterum Os meū annūciabit iusticiam tuam. tota die magnitudinē tuaꝫ. i. magna bona tua quibꝫ me visitasti. j. Paralip̄. xxix. Tua sūt om̄ia que de manu tua accepimus. Isaie xxvi. Om̄ia opera nostra operat⁹ es in nobis dn̄e. ij. Corinth̄. iij. Non ꝙ sufficiētes simus cogitare aliq̄d a nob̄ q̄si ex nob̄. sed sufficientia nostra ex deo est. Merito igit̄ deus laudandus est pro tantis beneficijs Thobie. xij. Benedicite deum celi ⁊ corā omnibus viuentibus confitemini illi. Ecclesiastici vltimo. Danti mihi sapientiam dabo gloriaꝫ. Psalmista. Qui timetis dominū laudate eū. Uere ergo non laudant eum qui non timent eum. et ita fit mutus sicut diabolus qui primū silentium fecit ī celo quādo a laude creatoris cessauit. Unde dicit Hugo d̄ claustro anime. Secundo fit mutus peccator. quando ꝓprios defectus confiteri negligit et ostendere culpam ore. Cum tamen dicat veritas. Ite ostendite vos sacerdotib⁹. Et tales q̄ꝫdiu nolunt culpas suas ostendere. curari non possunt. Juxta illud Boecij. j. de consolatione. Si operam medicantis expectas oportet vt vulnus tuum detegas. Tales sic negligentes dicent illud Job in die nouissimo. Nōne dissimulaui. nōne silui. nōne quieui. ⁊ venit sup me indignatio. Job iij. Tertio mutus est peccator quādo proximū verbo edificare nō curat. ⁊ hoc maxime tangit prelatos. Nā licet cuilibꝫ mādauit deus de ꝓximo suo. vt dicit̄ Eccl̄i. xvij. tamen specialiter dictum est prelatis Annuncia populo scelera eorū. et Ezech̄. iij. Si impio locutus nō fueris ⁊c̄. sanguinem eius de manu tua requirā. Unde Isidorus libro. iij. de sūmo bono ca. vij. Sacerdotes pro populorum iniquitate damnabuntur si eos aut errantes non erudiāt aut peccantes non arguant. Exemplū de Heli sacerdote qui pro filiorum iniquitate dānatus est. j. Regum. iiij. Quādo igit̄ prelatus vitā subditoꝝ corrigere et eoruꝫ ignorantiam erudire negligit. tunc spūaliter obmutescit. Sed vnde ꝓuenit hec mutitas et taciturnitas in p̄lato dicit Gregorius super Ezechielem Omelia. xij. pte. j. tractans illud Ezechiel̄. iij. Linguam tuam adherere faciam palato tuo. et eris q̄si mutus nec quasi vir obiurgans. quia domus exasperans est. Discernendum quippe est vtrum pro solis malis auditoribus an aliquando etiam pro vicio predicantꝫ predicationis sermo distrahitur. Quattuor enim qualitatibus res hec considerata distinguit̄. Nam aliq̄n ꝓpter malos auditores bonis sermo tollitur doctoribus. Sicut exemplificatur de Ezechiele. cui ꝓpter maliciam hierusalem subtractus fuit sermo. et Paulo dicit̄. Exi cito hierusalem. quoniā nō recipiet̄ testimoniū tuū de me. Et apostoli volentes predicare in asia

primū rationalis anime non est aliud: nisi volūtas faciendi ea que vetat sūma ⁊ inti ma veritas. q̄d tūc fit ſm eum ibidē. quan do aia rationalis diligit illud bonū quod infra ipam ordinatū est. et per hoc conclu dit q̄ actus diligendi creaturā huiusmo di est ipm peccatū. ⁊ hoc malū est. nō autē illa res est malū. sed malū fuit circa eaz di uini precepti transgressio. Propter q̄d dic̄ idez ibidez. ca. xxiij. Quomis corporea na tura. si tantūmodo possideatur ab anima que diligit deū bonū est in infinitum. ⁊ si anima recognito creatore ipi vni se subie cerit. ⁊ cetera propter eū subiecta sibi esse presenserit nullū malū anime erit. Quare aūt dominus sic permisit boiez viciare na turā suā et non cōseruauit eū in illa boni tate qua eū creauit dicit Bernardus i lib. de libero arbitrio. Quare nō creauit ideo hominē vt peccaret. sed vt glorioſior appa reret si non peccaret cū peccare posset. Si cut miles bellare permittitur et arma su mere. nō vt se occidat vel moriatur. sed vt victoriā obtinens coronā haberet. Hec il le. Ex his iam colligunt duo dicta memo rie digna. Primū est q̄ malū non est a deo formatū. tam in angelo malo q̄z in homie primo. Nam licet deus creauit ⁊ formauit angelū bonum. non tamē formauit ange lum malū. sz tm̄ creauit. Similiter de ho mine dicendū est. Istud patet per Isidoz. libro p̄mo de sūmo bono. cap. viij. vbi ex presse dicit. bonos angelos non tātū crea uit. sed etiā formauit. malos vero creauit tm̄. sed non formauit. hoc ⁊ de hominibus accipiendū est. Secūdo ex hoc elicitur q̄ licet malū a deo nō sit creatū nec formatū tamē a diabolo nō est creatū sed inuentuz. Sicut dicit ibidem Isidorus cap. ix. Ex hoc iā patz q̄ malū est nihil. quia sine deo est factum. cū deus malū non fecit. permi sit autē deus malū vt ex contrarijs malis bone nature decor emineret. Ex hoc con cludit Isidor⁹ q̄ creatura omis ex nostro bono vsu bona. ex malo mala dr. Reuerta mur tm̄ ad propositū a quo modicum diſ gressi sumus. ⁊ videam⁹ diuinā bonitatez quā ostendit in sua potentia creando om nia propter hominē. Hā pro conseruatio ne hominis omia facta sunt. Fecit enīz de celū empireuz. vt ibi habitares. fecit celū aqueū. vt ibi feruorē celi siderei tem peraret. fecit celū stellarū. vt per generati onē quā causat multiplicari posses. fecit so lem. vt die tibi faceret. fecit lunaz ⁊ stellas ne nocturne tenebre te grauarent. fecit ig nem ne a frigore deficeres. fecit aerem. ne cor suffocatione periret. fecit aquā ne te si tis perimeret. ⁊ vt a te sordes excluderet. fecit terrā omibus bonis plenam. vt quod vite deperiret repararet. Multū ergo de us est amandus p̄ talibus qui propter ho minē omia bene fecit. Sed heu dolenduz nimis est q̄ multi relicta bonitate creato ris creature adherent. ⁊ a bono eterno ad temporalia. a spirituali ad carnale. ab in telligibili ad sensibile. a sūmo bono ad in fimū dilapsi sunt. vt dicit Augu. in libro d̄ vera religione cap. xxij. Ex quo patet ho mini: vt dicit idez cap. xxiij. Quois creatu ra corporea sit illud quod p̄ Salomonez dicitur. Vanitas vanitatū ⁊ omia vani tas. Temporalium vero specierum multi formitas ab vnitate dei hominem lapsuz per carnales sensus diuerberat ⁊ mutabi li varietate multiplicat eius affectum. ita q̄ ex hoc facta est habundantia laboriosa ⁊ si dici potest. copiosa egestas. dum aliud sequitur. ⁊ nihil cū eo permanet. Hec ille.

B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis describit diuina sapiētia per quā omia guber nat ⁊ regit. In qno declaratur filij dei sa gax prudentia. Cū dicitur. Fecit. Sicut enim ad personam dei patris pertinet po tentia. sic ad filiū eius sapientia. Cū sicut de⁹ pater potentia omia facere potest. ita ea que facturus est nō nisi per sapientiam suā. que est filius suus vnigenit⁹ et indiui sus cū eo in maiestate. oia fecit. omia eīm p̄ ipsuz facta sunt Johis. j. Et p̄ ipsum sunt omnia Romanoz. xi. Sicut igitur deus pater omnia fecit per filium. ita eadem gu bernat et regit per ipsum. Prouerbio. viij. Per me reges regnant. Attingit enim a fi ne vsq̄ ad finem fortiter et disponit omia suauiter. Sapie. viij. Unde omia bene fe cit in regendo. Ex quo patz q̄ omnia sub duntur ordinationi diuine. et q̄ deus ea disposuit misericorditer. Istud patet per verba Salomonis. Primum cum dicit. Attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter. Se cundum cum dicit. ⁊ disponit omnia sua

deret. et nos ab amore mūdi hui⁹ ad amo rem suuz reuocaret. Hec ille. Quia igitur curatio infirmitatum et amotio defectuū in languidis. surdis. mutis. claudis. cecis et aridis. quibus christus sanitatem exhi buit. opus magne caritatis ⁊ pietatis dei erga hominem peccatorez aperte ostende bat non valentes turbe contineri a laude dei in quendam prius stuporem ⁊ ammi rationem conuerse dicūt. Bene oīa fecit In quibus verbis tria tangūtur ad cōmē dationē diuine bonitatis. Primo nāq; de scribitur eius oipotentia qua cuncta crea uit. Cum dicit. Oia. Secundo ei⁹ sapien tia. per quam oia gubernat ⁊ regit. Cum dicitur. fecit. Tertio ipius benignitas et misericordia per quam omnia reparauit. cum additur. bene. In primo ostenditur patris virtus ⁊ magnificentia. In secun do sagax filij dei prouidētia. In tertio spi rituſſancti exuberans clementia ⁊c.

A

Dixi primo q⁹ in verbis p̄miſ sis describit diui ne bonitatis oīpotentia qua cuncta cre auit. in quo ostenditur dei patris virtus ⁊ magnificentia. Magnitudo cīm potentie mensuratur ſm magnitudinem opis. Uñ quantum est opus factum ab aliquo. tan ta eius est potentia. quia ergo deus infini tam potentiam ostendit creando oīa ex nihilo. ideo dicitur esse magn⁹ in potētia. Tanta eīm est potētia dei in puluere q⁹ eā intellectus human⁹ non pōt comprehen dere. vt dicit Alexander nequā. Et si sic ē infinita potētia in puluere vl'in athomo qui est in sole. quanta est in toto celo ⁊ to ta terra. Quis sufficit cogitare. Hec igit dei potentia sic creauit oia bona in suo eē. vt nihil mali culpe creauerit. q⁹ de eo dici tur. Uidit deus cūcta que fecerat. et erāt valde bona. Sed cur fecit ea ita bōa ⁊ ita magna. nisi vt dicit Jsidor⁹ libro p̄mo de summo bono. cap. iiij. vt considerem⁹ ma gnitudinem eius ⁊ ex paruis magna. ⁊ ex visibilibus inuisibilia. et ex pulchritudine factorū factor et creator cognosceret. Uñ sicut ars in artificem retorquet laudez. ita rerum creator per creaturam suam lauda tur. et quanto sit excellentior ex ipsa ope ris conditione monstratur. Ex pulchritu dine enim circumscripte creature. pulchri tudinem suam que circumscribi non pōt. facit deus itelligi. vt ipis vestigijs homo ad deum reuertatur quibus auersus est. vt quia per amorem pulchritudinis crea ture a creatoris forma se abstulit. rursum p creaturam ⁊ eius decorē ad creator⁊ pul chritudinē reuertat Hec ille. Notant aūt dicit prophera. Uidit cuncta que fecerat. ⁊ erant cuncta bona. Creatura eniz singu laris quelibet tm̄ bona est in se. sed vniuer se creature simul sumpte et considerate in se valde bone sunt. quia ſm Jsidorū libro p̄mo de summo bono. ca. viij. Et membra singula corporis lz sunt bona. tñ mai⁹ bo num faciūt dū singula in vno corpore pul chro ⁊ apto consistunt. Hec ille. Sz di ceret q̄s. Exquo deus fecit creaturas bo nas. vnde ergo venit malū in creatura ⁊ p cipue in homine. quo viciata est humana natura. aut quare sic male viciata est ⁊ illa bonitate in qua creata est nō persistit. Ad q̄d bene respondet beat⁹ Augustinus in li bro de vera religione ca. xx. Quomia que viciantur bona sunt. q̄q̄ ipm vicium et mors malum sit. ipm ergo vicium malū ē. quod generatum ē in natura hominis bo na. Nam dicit Aug⁹. in libro Enchiridi on ca. xiij. Nihil aliud est corruptio q̄ bo ni exterminatio. ex bonis igitur mala orta sunt. Quomō aūt orta sunt mala ex bonis ostēdit triplici exemplo. Primo exemplo aque. Nam vt dicit Augustin⁹ in libro d̄ vera religione. cap. xxij. Aqua malū nō est nec animal quod in aere viuit. Nā substā tie sunt. sed malū est voluntaria precipita tio in aquā. et suffocatio quam mersus ho mo patit. Secūdo idem exemplificat i sti lo ferreo. Stilus ferreus alia parte q̄ scri bam⁹. alia parte q̄ deleamus a fabro fact⁹ est. et in suo genere pulcher et ad vsuz no strū accōmodat⁹. Et si q̄spiam ea parte scribere qua delet ⁊ ea velit delere qua scri bitur. nullo modo stilum malum dicimus sed ipm factum scribentis iure vituperat. Tertio ostendit idem solis exemplo: quia si quis meridianum solem intueatur rep cussi oculi turbabuntur. Jdeo aut sol ma lū erit. aut oculi. nullo modo. sunt eni sub stantie. sed malū est inordinat⁹ aspect⁹. et ipsa que seq̄tur turbatio. quod malum nō esset si oculi congruenter lucem aspicerēt. Ex bis igitur infert Augustinus q⁹ viciū

dum ꝙ licet deus oīa bene fecisset in p̄n cipio creationis. tamē homo culpa sua bo num conuertit sibīp̄i in malū. ⁊ per abusū rerū male se cepit habere in seipo. Et hoc septupliciter. Nam primo quia cōtra crea torem se extulit in altum. ideo se male ce pit habere. sicut puluis eleuatus in altum Istud figuratur in filia chananee mulier Ꝺe qua dicit mater sua. Filia mea male a demonio vexatur. Filia nr̄a est anima no stra. que male vexata est a diabolo. quādo in superbiam fuit per eum eleuata in para diso. Secundo male se habet homo p̄ inuidiam. sicut male est actori quez opus su um rodit. sicut Cayn cepit se male habere ꝓpter inuidiam contra fratrem Bene. iiij. Tertio male se habet homo p̄ iracundiaz. sicut ille qui inquietat alios ⁊ se. Judicuz xj. Tu contra me male agis iudicens mi hi bella iniusta. Quarto male se habet ho mo per auariciā. sicut male est ydropico. q̄ quanto plus bibit. tanto plus sitit. Eccle siastici. iij. Cor durum male habebit in no uissimo. Quinto se male habet accidiosus sicut paraliticus q̄ habet membrū paraliti cum quo non vtitur Math. viij. Puer me us iacet in domo paraliticus ⁊ male torq̄ tur. Sexto se male habz luxuriosus. sicut se male habet lunaticus Math. xvij. Dñe miserere filio meo quia lunaticus est. ⁊ ma le patitur. Septimo male se habet gulos sicut ille qui grauatur nimio pondere. p̄s. Temptauerunt deum. vt peterent escas animabus suis. ⁊ sequitur. Et male locu ti sunt de deo. Quia igitur se homo sic ma le habuit et de bono malum fecit. venit fi lius dei et omnia per hominez male facta bene reparauit. vt de eo bene dicerēt tur be. Bene omnia fecit. quod exprimunt in quo bene fecit. cum addunt. ⁊ surdos. scili cet prius fecit audire. reparando auditu ⁊ mutos scilicet prius loqui. reparando oris organum. et reddendo loquendi offi cium. Et quia christi aduentus in mun dum per quez reparauit omnia infecta. fu it et magna caritate. vt dicit Apostol ad Titum. Caritas autem attribuitur spū sancto. id est congrue dicimus ꝙ operati one spiritussancti per filium dei. quozum vna est voluntas ⁊ inseparabile opus. om nia bene facta sunt. Hec autē bonitas re parationis apparet in tribus. Primo in ꝙ quia humanum genus de seruitute diabo li redemit. Nam homo propter peccatuz erat seruus diaboli. et se deo subtraxerat. quia ergo nullus potuit hominē redime re de ista seruitute. venit filius dei. ⁊ nul lis meritis exigentibus humanis. se p̄ ho mine obtulit in precium. Unde Luce. xix dicit. Venit filius hominis querere ⁊ sal uum facere quod perierat. Secundo mū dus erat cecus ⁊ tenebrosus. vt et se ⁊ cre atorem suū non cognosceret. Jsaie. j. Co gnouit bos possessorem suum. ⁊ asinus p̄ sepe domini sui. Jsrael autem me non co gnouit. venit ergo filius dei et illumiauit tenebras nostras. Ephesio x. v. Eratis ali quādo tenebre. nunc autē lux in domino. Unde ipe de se dicit Johis. viij. Ego sum lux mundi Jsaie. lx. Venit lumen tuū hie rusalem. Tertio homo erat frigidus. ⁊ de um amare non poterat. ideo venit christ et attulit ignem spiritussancti quo incēdit corda nostra. vt eū ardentius diligamus. Luce. xij. Jgnem veni mittere in terram. et q̄d volo: nisi vt ardeat. Unde Richar in libro de trinitate. Spūssanctus spiri tum rationalem intrat. ipius affectū amo re diuino inflāmat. ⁊ in similitudinē suam transformat. vt auctori suo amorē quez de bet exhibeat. Quid eīm spūssanctus est ni si ignis diuinus. quia sicut ignis cōtra fer rum sic ipe contra cor durū fedum ac fri gidum agit. Nam fediratē abstergit. duri ciem emollit. ⁊ frigiditatē in caliditatē cō uertit. Hec ille. Bene igit spiritussanctus omnia reparauit p̄ incarnationem xpi. q̄a seruū redemit. cecū illuminauit. frigidum calefecit. insup in euangelio surdo aperuit auditū. ⁊ muto loquelā restaurauit. itaq̄ mirificauit misc̄iam suā sup hominē quē tantis bonis dotauit ⁊ honorauit. vt pro pter eum oīa bene repararet. Sed certe hanc bonitatē pauci recognoscūt. Nam li cet deus ostendit suam caritatē. veritatez ⁊ bonitatem. tamen auari negant deum ⁊ suam caritatē in hoc ꝙ ipe apparuit in for ma pauperis. ostendens indigentiā et pe tens caritatē. Jpi vero eū in paupere con temnunt. Sed certe istos negabit in iudi cio sedens Math. xxv. Amen dico vobis Nescio vos. Et Math. x. Qui negauerit me cor̄ hominib. negabo eum coram pa tre meo. Secūdo non noscunt deum nec

niter. Sed di. ergo deus dispōit omnia ⁊ gubernat fortiter. quomodo ergo in mūdo sunt multa mala. et etiam si omnia gubernat tunc nihil fieret a casu ꝓtra philosophum. ij. phisicorum. Ad quod dicendum est ꝑm Robertum Holgot super librum Sapiētie capitulo. viij. in ꝓncipio. q⁹ deus est causa efficiens omnium et etiā finis. et sic omnia efficit propter se. Unde sicut ad honorem suum congruit. omnia i se dirigit. sicut in finez. Hoc aūt est gubernare. scilicet dirigere res in finem aliquez intentum. Est tamen sic gubernator omnium q⁹ gubernat mediantibꝫ causis secūdis. Unde corpora grossiora et corruptibilia gubernat ꝑ celestia corpora. ⁊ corpora celestia ꝑ angelos siue itelligētias. Cuius ratio est. quia maioris bonitatis communicatio est si efficiens et gubernās causalitatem efficiendi et gubernādi aliis sub se ordinate cōmunicet q̄z si superiora ꝓuarentur ab inferiorum gubernatione. ⁊ omnia ꝑ ipm immediate gubernaret Et ideo ad ostendendam suam ꝓfectionem in causando et cōmunicando ꝓfectionem suam creature. cōmunicat gubernationem creaturis aliarū. et ꝑ hoc patet q⁹ si ipe solus immediate singula gubernaret et ageret. nihil male fieret. Sed quia idem effectus a deo fit bene. ab homine male. a deo iuste. ab homine iniuste. Ergo non omnia fiunt ordinate in mūdo. Sicut in ex̄plo. si dominus dicat seruo. trabamus leniter cordam istam. sic q⁹ eaz non frangamus. ⁊ seruus trabēs eam rumpit ⁊ frangit. Ista fractio est a domino ⁊ a seruo. ⁊ tamen seruus peccat ⁊ male facit ⁊ non dominus. Sic deus statuit q⁹ creature rationali vult cooperari i suis operationibus. vt cursus nature maneat quez instituit. sine quo nulla res potest aliquid agere. imo nec esse ꝑ momentū: nisi ipe conseruaret. Quādo igitur creatura rationalis facit contra legē a deo sibi ꝓfinitam. q̄uis a deo gubernetur et conseruetur. ⁊ deus eidem generaliter cooperetur sicut cooperatur igni comburendo. soli lucendo. tamen creatura male fac̄ legē transgrediendo. nō aut̄ deus. qui sic facit sicut lex sua statuit. Unde patet q⁹ q̄ ad deū nihil ē a casu. sed bene quo ad causas secundas. sicut ponit exemplum ō domino qui mittit duos famulos i negocijs ordinans q⁹ vterq; obuiet alteri certo loco et tempore. quoꝝ neuter scit de alio. Iste concursus famuloꝝ dicitur a casu respectu vtriusq; famuli. et tamen est per se intētus respectu domini. Sed quomodo deus omnia ordinat in se vt in finem. cū mala non possunt in eum ordinari. quia non est cōuentio lucis ad tenebras. nec christi ad Belial. ij. Corinth. vj. Dico q⁹ ꝑm Augustinū libro Enchiridion. cap. x. Malū ordinat in deū nō per se: sed per hoc q⁹ cōmendat bonum. Nam malū bene ordinatum ⁊ suo loco positum cōmendat bonuz vt magis placeant. et laudabiliora fiūt bona duz cōparantur malis. Hec ille. De secūdo quomō deus disponit omnia suauiter patet. quia omnia que fiunt a deo cū magna tranquillitate fiunt ⁊ cum maxima mā suetudine. Psalmista. Suauis dominus vniuersis. et miserationes eius super omnia opera eius. Sed diceres. Quomodo deus gubernat misericorditer omnia. cum paruulos non baptizatos punit eternaliter ꝓ peccato originali. videtur ergo q⁹ in illos nullam exerceat misericordiam. Ad quod dicēdū est. q⁹ de⁹ in hoc apparet oīa bene et misericorditer facere. q̄z tribuit bonis vltra merita ⁊ malis citra. Unde sicut apud nos misericordia appareret per hoc q⁹ indigenti bene faciamus. sic in deo apparet misericordia magna in gubernando omnez creaturā. que eo indiget ⁊ sine eo subsistere non potest. et ideo cum omnia ō sua gratuita volūtate conseruat omnibus misericordiam impendit. ⁊ q̄a deus ex bonitate sua nobis impendit bona et punit nos ꝑ nostra culpa. ideo dicit sibi ꝓprie cōpetere misereri. et quasi improprie punire. Qui aut̄ paruulos punit eternaliter ꝓ peccato originali. dicēdū est q⁹ in hoc apparet eius misericordia. q̄z non solum posset infligere carentiam visionis sue. sed possz oēs anihilare si vellet ⁊ in hoc agit cum eis misericorditer q⁹ esse humanum habent. et viuunt sine pena sensus. Trenoꝝ. iij. c. Misericordie domini q⁹ non sumus consumpti. Et tantuz de secundo.

L

Dixi tertio q⁹ in verbis ꝓmissis tangitur diuina benignitas per quam cuncta bene reparauit cum dicitur. Bene. Circa quod scien-

⁊ gratuite. vt cristifideles ⁊ electi dei. Ter
tij sunt beati eternaliter ⁊ gl̄iose. vt anime
sanctorum ⁊ ciues celestes p̄clari. De pri-
mis dicitur in ps̄. Beatū dixerunt pplm̄
cui hec sunt. Et premittitur promptuaria
eoꝝ plena. eructantia ex h̄ in illud. Oues
eorum fetose habundantes in gressib⁹ su-
is. boues eorum crasse. Non est ruina ma-
cerie ⁊c̄ Ubi ꝓpha oñdit beatitudinē secla
rium. eo ꝙ abundant temporalib⁹ ⁊ ꝓspe-
rantur in omnib⁹. nullā aduersitatē habē-
tes. Est ergo beatitudo ista secularium in
voluptatibus. diuitijs. honorib⁹. sed certe
hec beatitudo est fallax et seductoria ⁊ nū
q̄ꝫ vera. Unde Salomon Ecclesiastes.
postq̄ꝫ dixit. Dixi in corde meo vadam ⁊
affluam delicijs. scilicet exquisitꝫ delectati
onibus. ⁊ fruar bonis. statiꝫ subdit. Et vi
di ꝙ hoc quoq̄ esset vanitas. Ecce falla-
cia huius beatitudinis. Et vere vanitas.
quoniā tales delicie nō satiant imo fastidi
um generant. ꝓut ait Gregori⁹ sup euāge.
libro. j. Omelia. xvj. Ideo idē Salomon
ibidem ostendens hanc fallaciā dicit. Ri-
sum reputaui errorē. ⁊ gaudio dixi. Quid
frustra deciperis. ecce fallacitas. Naꝫ s̄m
Aug. Error est alterius ꝓ altero approba
tio. Anima ergo effundens se per gaudiū
terrenum et voluptuosum approbat tale
gaudium vmbraticum et momentaneum
ꝓ vero igit̄ decipit̄. Unde Hugo super li-
bro predicto dicit. Qꝛ anima decipit̄ cum
delectatur in reb⁹ nociuis. et bene sibi pu-
tat cū male est. Item decipitur cū presenti
um delectationū occupatione inuoluitur
⁊ ne futura mala considerare valeat impe-
ditur. Item frustra decipitur. quia fallacꝫ
boni gaudia in quib⁹ exultat tantis ama-
ritudinibus ammixta sunt. vt iure displi-
cere debeant. ⁊ si debeāt semper ꝑmanere.
Uel frustra decipitur cum nō videt malū
quod patit̄. ⁊ cū non prouidet malū quod
patietur Job. xx. Gaudium hypocrite ad
instar puncti. Et vere tales decipiuntur.
quia Job. xxi. dicit̄. Qꝛ tenent tympanum
⁊ gaudent ad sonitū organi. Ducūt in bo-
nis dies suos. et in puncto ad inferna de-
scendunt. Et philosophus. iij. Ethicorū
dicit ꝙ multꝫ ꝓuenit deceptio ꝓpter dele-
ctationē. Hec aūt deceptio ē mortifera et
venenosa. Nam sicut venena nō inficiunt
nisi circumlinita dulcedine. Ita volupta
tes maxime mixte delectatiōe. vt ait Hie
ronym⁹ epistola. lxxxix. Propter quod de
eis Prouer. xxiij. dicit̄ ꝑ similitudinē. Ne
intuearis vinū qñ flauescit. Ingredit̄ blā-
de. ⁊ ī nouissimo mordebit vt coluber. Ex
quib⁹ patet p̄mo ꝙ beatitudo terrenorum
est deceptoria fallax et dolosa. patet quia
est instabilis ⁊ momentanea. Iuxta illud
Prouer. j. Prosperitas stultoꝝ perdet eos
ideo concludit Gregori⁹ in pasto. c. xxviij
et Boecius scd̄o de cōsola. cap̄. j. Qꝛ non
est gaudiuꝫ de rebus que subijciuntur for
tune propter eorum instabilitateꝫ. Unde
Seneca epistola. iiij. dicit. Suspecta sūt
munera fortune. eo ꝙ non sunt aliud: nisi
vsitata beneficia et insidie. Et idem Se-
neca Epistola. lxxx. Quis voluptatis fru
ctus que cum cessauerit videtur non fuis-
se. Et epistola. xxvij. dicit. Qꝛ res inquie-
ta est mundana felicitas. Similiter loqui
tur Ualeri⁹ maxim⁹ ī li. vi. in fine. Caduca
inquit et fragilia plurib⁹ trepidis. id est
caducis et dubijs consentanea sunt ista q̄
vires atq̄ humane opes vocant̄. Affluūt
subito. repente dilabuntur. in nullo loco.
nulla ī persona stabilibus radicib⁹ innixa
⁊ fixa consistūt. sed incertissimo fluctu for-
tune huc atq̄ illuc acta. etiam quos subli-
me extulerunt improuiso recessu destitu-
tos profundo cladium. id est calamitatuꝫ
miserabiliter immergunt. Itaq̄ neq̄ esti-
mari neq̄ dici bona debent que inflictorū
malorum amaritudine desiderium sui dis
plicent. Hec ille. Et ibi ponit exempla de
potentibus qui fuerunt prosperati. ⁊ po-
stea calamitatibus afflicti. Unde narrat
de vno cui nihil aduersi accidit. noīe poli
cratus. dux Samiorum. qui etiam proie-
cit ex industria anulum in profundum la-
ci. ad experienduꝫ si aliquid accideret q̄d
displiceret et statim fuit captus piscis ⁊ p̄
sentatus ei ⁊ anulus inuent⁹. Iste tamen
postea fuit cruci affixus. ⁊ in ea putrefact⁹
queꝫ horrentes darij. prefectus crucifixit.
Ex his consequenter infero ꝙ prosperi-
tas continua temporalium manifestum ē
damnationis indicium. Istud patet scd̄ꝫ
Gregoriū super illud Job. xxxv. Clama-
bunt et non exaudientur. vbi. xxvj. mora.
dicit. Manifestum indiciū damnatōis ē:
qñ affectantes iniq̄tates subsequēs fouet
effect⁹. Hec ille. Ex q̄b⁹ finalr̄ ifero ꝙ bti-

eius bonitatē presumptuosi ⁊ nimis audaces. q̄ in nullo diuine se cōmendant bonitati. nec ab eo petūt auxiliū. Sicut petr⁹ q̄ cōfidēs de ꝓpria fortitudine ter christū eadem nocte negauit. Taliter contingit istis. q̄ de suis meritis confidunt. q̄ tandez miserabiliter cadunt. Unde Job. xxxj. ca. Si osculatus sum manū meam que ē iniquitas et negatio contra deum altissimuz vbi dicit Grego. Osculari manū est bonū vel nature vel gratie a deo concessum. meritis hūanis attribuere. Hi ergo q̄ bonuz q̄d habent nō deo sed sibi attribuunt vidētur deum negare. ꝑm Robertum Holgot super librū Sapie ca. xj. Et hi non possūt dicere. bene deus oīa nobis fecit. quia nō deo sed sibi laudem attribuunt. Et hi sūt peiores phariseo. De quo Luce. xviij. dicitur. Qꝛ grās egit deo de bonis q̄ habuit. licet ad vanā gloriā. Isti aūt nec gratias agūt deo sed sibiꝑpis attribuūt. Tertio nō cognoscunt diuinam veritatem maliciosi et fallaces. cuiusmodi sunt falsi testes. falsi iudices. falsi ꝓcuratores. qui scienter veritatem negant. nec eā cognoscūt vbi op⁹ est. Tales ḡ non confitentur ꝙ deus oīa bene fecit. scilicet vera. quia veritatem supprimunt et falsitatem extollunt. Nos igit̄ fratres cognoscimus tantam diuine pietatis caritatem qua nos dilexit. bonitatē qua nos bonos fecit ⁊ multa alia dona cōtulit. veritatē qua falsitatē a nobis effugauit. confitentes corde. ore ⁊ opere. qꝛ omnia bene fecit. vt tandem per opera gratie lumine facto ꝑueniamus ad bona glorie. Quod nobis dignetur prestare dominus noster iesus xp̄s. Amen

Dominica. XIII. post trinitatis. I. Sermo. CVIII.

b Beati oculi qui uident que vos videtis Lu. x. Sicut dicit Isido. libro. ij. cap̄. j. de summo bono. Omnis q̄ ꝑm deū sapiens ē beatus est. Beata aūt vita ꝑm ip̄m cognitio diuinitatis est. Hec ille. Unde saluator ad p̄rem loquēs ait Joh̄is. xvij. Hec ē vita et̄na vt cognoscant te solū deum verꝫ Quod pulchre tractans ibidem Aug. dic̄ Infelix q̄ oīa nouit ⁊ te nescit. beatus autē qui te nouit et illa nouit. nō ꝓpter illa beatus. sed ꝓpter te solū. Hec ille. Ex q̄bꝫ ptz ꝙ beatitudo beatoꝝ viatoꝝ q̄ habet̄ in p̄senti ꝑ fidem consistit in vera noticia diuinoꝝ. Unde Hiere. ix. dr̄. In hoc gloriet̄ q̄ gloriatur scire ⁊ nosse me. Ubi glosa dicit sic. Scire et nosse. scz cognitione perfecta q̄ consistit in fide ꝑficiente intellectuz ⁊ cōiungente deo affectū. De qua cognitione Sap̄. xv. dr̄. Nosse te cōsūmata iusticia ē. ⁊ scire iusticiā ⁊ virtutē tuā radix est imortalitatis. vbi dicit glosa Rober. Holgot. Qꝛ scire. i. credere dilectionē iusticiam et virtutem tuā radix est. i. principium imortalitatis et beatitudinis sempiterne. q̄si diceret. q̄ habet formatam fidem caritate. ꝙ tu es vere iustus ⁊ vere pius. ille habet radicem beatitudinis. De hac radice loquit̄ Aug. sup Joh̄em dicens. Sicut in radice arboris nulla prorsus apparet species. ⁊ tamen quicq̄d est in arbore pulchritudinis ⁊ decoris ex illa ꝓcedit. sic ex fidei humilitate q̄cq̄d meriti beatitudinis aīa susceptura ē. ex fide sicut ex fundamēto ꝓcedit. vñ signanter dicitur ꝙ fides est radix imortalitatis. et ꝑ consequēs beatitudinis. Hec ille. Ille ergo vere btūs dr̄ in p̄nti qui veram noticiam de deo habet. q̄ deum super oīa diligit ⁊ eū sequi intendit. Cuiusmodi erant Apl̄i quos xp̄s cōmendans ī verbis thematis dicit. Beati oculi. vt patet ī textu p̄sentis euāgelij. Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. In q̄bus verbis cōmendātur apl̄i de ꝑfecta noticia deitatis. Ip̄i eīm videbant illud oculis corporeis. scz hūanitatem xp̄i. sed credebāt aliud. ⁊ videbāt oculis cordis scz diuinitatē xp̄i. Jō eis dr̄ Beati oculi q̄ vident. scz exteri⁹ hūanitatē. ⁊ credūt interi⁹ diuinitatē. Tria igit̄ h̄ describunt̄. Primo nāqꝫ describit̄ recte credentiū meritum premiale. Cum dicitur. Beati. Secūdo cōmendat̄ instrumentum ꝑ q̄d meret̄ visibile. quia oculi qui vident. Tertio subinfertur obiectuz desiderabile. cū dr̄. Que vos videtis

A

Dixi primo ꝙ ī verbis p̄missis d̄scribitur recte credentium meritum premiale. Cū dicitur. Beati. Est autem sciendū ꝙ tripliciter hoīes dicunt̄ beati. Quidā eīm sūt beati fallaciter ⁊ nūcupatiue tm̄. vt seculares et mundani. Alij dicuntur beati veracit̄

Dixi secūdo q̄ in ver bis p̄missis commendatur instrumentū visibile per quod fides meretur beatitudinem. Cū dicitur. Beati oculi q̄ vident. Et non est hic tm̄ intelligendū de oculis carnis sz cordis. De quib⁹ dicitur Ecclesiastes. ij. Oculi sapiētis in capite eius. id est intētus cordis totalis fidelium est in xp̄o tanq̄m in capite a quo recipiunt fidem ⁊ caritatē. sicut sensum et motum a capite. Talis fuit dauid q̄ de se ait. Oculi mei semper ad dominuz Solet enim dici. vbi amor ibi oculus. ⁊ sācti debent hr̄e oculos suos eleuatos ad deū. nō sicut illi de quibus dicit. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Debent autē oculi nostri dirigi in deū et ip̄m semper videre et contemplari tripliciter. Primo sicut in libz̄ū in quo discam⁹. Secundo tanq̄m in subsidium in quo confidamus. Tertio tāq̄m in speculū in q̄ cognoscamus. Primo itaq̄ oculi nostri debent dirigi in deū tanq̄m in libz̄ū in quo discamus De quo dicitur Exodi. xiij. Quasi monimentum erit ante oculos tuos. ⁊ vt lex domini semp sit in ore tuo. Hic liber habendus est semp ante oculos cordis p meditationem. in ore per locutionem. in manu p operationem. In hoc libro tria scribūtur. lamenta penitētie. carmen miserie. et ve iusticie. Secundo debēt dirigi oculi nostri in deū tanq̄m in subsidium in quo confidamus. De quo dic̄ Isaias. xvij. In illa die inclinabitur homo ad factorem suū. ⁊ oculi eius ad sanctū israel respicient. Inclinamus ad factorem nostrū quādo in oratione confugimus ad diuinū p̄sidiuz. Vñ ij. Paralip. xx. dicitur. Cum ignoramus quid agere debeamus. hoc solum habem⁹ residui vt oculos nostros ad te dirigam⁹. Taliter fecit dauid. qui ait. Leuaui oc'los meos in montes. scilicet celorum. vnde veniet auxilium mihi. Et iteruz. Sicut oculi seruorum in manibus dominorum suor̄ sicut oculi ancille in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominū deum nostrum donec misereatur nostri. quasi di. Sicut seruus respicit in dominum cum eum flagellat. Similiter ancilla in dominā cum eā verberat. sic nos in deum nos verberātem respiciamus donec misericordiam cō sequamur. Tertio dirigere debemus oculos in christum vt cognoscamus. Duo autem sunt cognoscenda in christo. scilicz vita nostra per comparationem ad ip̄sum. ⁊ beneficia sua ad regratiandum p̄o eis. et sic tam in electione q̄m in affectōne debent dirigi ad deum. De primo dicitur Job vltimo. Nunc oculus meus videt te. idcirco me reprehendo ⁊ ago penitentiaz in fauilla et cinere. Contemplata nanq̄ puritate diuina cognoscitur ab homine fragilitas sua. et sicut ad speculum corriguntur vicia macularum faciei. ita ex consideratione vite christi proficit homo in gratia. Ex quo paret q̄ homo oblitus suorum defectuum minime potest considerare suum p̄fectum. Patet hoc per beatum Gregoriuz dicentem. Quanto quis minus videt se. tanto minus sibi displicet. et quanto maioris gratie lumen percipit. tanto plus se reprehensibilem esse cognoscit. Ex quo vlterius infero q̄ s̄m Gregorium. Quanto se homo magis in hoc speculo proprie cōsiderationis videt. tāto plus se magis humiliat. Nam dicit Gregor⁹ libro. iiij. moralium. Q̄ per inconsiderationem sui ip̄sius sepe fit reatus criminis quod putatur esse causa virtutz. Et vnde expectatur pia merces operis inde supplicium iuste sequitur vltionis. Et sepe post iudicium culpa esse deprehenditur quod virtus ante iudicium putabatur. Ideo Ezechielis dicit. Q̄ animalia erant plena oculis ante et retro. quia sanctorum mentes vndiq̄ se circumspicientes sibi contradicunt in omni opere suo oculo solicitudinis ⁊ timoris. ne vel praua agant. vl recta que precepta sūt non agant. vl expletis bonis operibus in suis cogitationibus superbiant. Debet etiam affectus noster dirigi in christum ad considerandum eius beneficia. p̄o quib⁹ debemus regratiari sue benignitati. Sicut enim mendicantes sumus qui etiam licet ceci sint. tamen oculos eleuant ad dantem. Sed hodie versum est in contrariuz Multi enim sentiunt beneficia diuina. q̄ tamen non eleuāt oculos ad deum. immo quod deterius est auertunt oculos ab eo. De quibus Ecclesiasti. vicesimoseptimo. dicitur. Qui querit locupletari auertit oculum suum. quasi dicat. post q̄m locupletati sunt tales obliuiscuntur deū. Juxta illō Deuteronomii. xxxij. Incrassat⁹ impinguat⁹

tudo terrena magis proprie dici debz miseria q̃z felicitas. et improprijssime ⁊ abusiue dicitur beatitudo. vt dicit Seneca epistola.xc. Voluptates crudeles sũt in suos amatores ⁊ ĩexplebiles. q̃a vt dicit. lxxvi. epistola. Appetitus earũ est similis cani. q̃ portans in ore panem. q̃z primũ aliũ videt amittit p̃mũ. Istud patet expresse Ecclesiastes. vi. vbi enumeratis prosperis q̃bus dã mũdanoꝝ. subdit. Hoc vanitas ⁊ magna miseria est. Quod exponit Hugo rõne afflictõnis in laborando. conseruando ⁊ amittendo. Et vere magna miseria ẽ talib⁹ ꝑm Hugonẽ. ratione auersionis a bono ĩcõmutabili. Quia dicit Aug. de ciuitate d̃i. li. xiiij. Magna miseria est homis nõ esse cum deo. sine quo nõ potest esse. et quia talis homo affectu inordinato nõ est cum deo. ideo est in magna miseria. Item est miseria ratione cõuersionis ad bonum cõmutabile inordinate dilectum. vt ait eĩ Aug. libro. j. de libero arbitrio. Miser est qui inheret que amittere potest inuitus. Item est miseria talis ratione priuatiõis iusticie. vt em̃ dicit Augu. vbi supra. Omnis q̃ non est in iusticia miser est. cuiusmodi est auarus. De quo dicit. Nihil ẽ iniq̃us q̃z amare pecuniã. Eccle. x. Item est in miseria ratione sue confuse deordinatiõis in seip̃o. Quia ait Augusti. vbi supra. Appetitus bestialis cũ non est nomen substãtie. miserũ facit. Talis autem est diligentium terrena inordinate. Unde pro omnibus istis dicitur Apocalip̃. iij. Tu dicis q̃z diues sum. et nullius egeo. et nescis q̃a miser es et miserabilis cecus ⁊ nudus. Bene igit̃ dicit̃ Isaie. iij. Popule meus qui te beatum dicunt. ipsi te decipiunt. Et ponit h̃ opinionem illam esse reprobatam que ponit beatitudinem in prosperis. sicut epicurus prout recitat Anselmus libro. xi. di. Epicurus dicit voluptatem summũ bonũ. Aristenes autem socraticus dicit voluptatem summũ malũ. Zenon autem censuit voluptatem indifferentem. Certolaus paripaticus dicit malũ. et mala parare. scilicet iniuriã. diffidentiã. obliuionẽ et ignominiam. et iste bene dicit. Vñ Tullius de senectute ca. v. dicit. Nulla pestis capitalior voluptate. ip̃a enim capiunt̃ homines. sicut pisces hamo. Secunda beatitudo q̃ beati sunt quidam veraciter et gratiose vt christifideles ⁊ electi dei De qua dicit ps̃. Beatus homo cuius est auxiliũ abs te. ascensiões in corde suo disponit. Et hec est beatitudo que existit in cognitõne dei per veram et sinceram fidem ⁊ amorẽ purum. De quibus dicit̃ in Psalmo. Beatus populus cui⁹ domin⁹ deus eius. Et de hac dicitur h̃. Beati qui vident. scilicet deũ ꝑ fidem et spem. sicut dicit Apostolus. j. Corinth̃. xiij. Videmus nũc per speculũ ⁊ in enigmate. Tria em̃ disponũt hominez ad hanc beatitudinem. scilicet altitudo sapiẽtie diuine. sanitas seu sinceritas conscientie. et sublimitas virtutis. Unde Ambrosius libro de officio dicit. Dico beatam vitam consistere in altitudine sapientie diuine. sanitate conscientie. et virtutis sublimitate. Hec ergo beatitudo est christifidelium. per quam hic deum suum per fidez cognoscunt. Juxta illd̃ quod dicit saluator Johãnis. xxi. Beati q̃ non viderunt ⁊ crediderunt. Sunt enim beati propter meritũ. q̃z illa fides habet meritũ cui humana rõ non prebet experimentum. vt dic̃ Gregori⁹ ibidem. He sunt diuitie christianorũ isti honores. Hec tota cristifideliũ substãtia. qua maior excogitari ñ potest. Unde Aug⁹. in libro de verbis domini dicit. Nulle maiores diuitie. nulli honores. nulla huius mũdi est maior substantia q̃z est fides catholica. que peccatores homies saluat. cecos illuminat. infirmos curat. fideles iustificat. penitentes reparat. et om̃es in et̃na hereditate collocat. Hec ille. Propter quod hanc fidem vocat Ambro. in libro de virginitate thesaurum om̃ib⁹ opulentiorem. quia omnes eternaliter ditat. De tertia beatitudine qua beati sunt sancti eternaliter in gloria dicitur in Psalmo Beati q̃ habitant in domo tua domine. ĩ secula seculorum laudabunt te. vbi sancti deũ vident. non iam per fidem aut spem. sed ꝑ speciẽ propriã et facie ad faciẽ. j. Johãnis. iij. Videbim⁹ eũ sicuti est. Et Apostolus. Tũc cognoscã sicut et cognitus ẽ. Unde Bernardus in quodam sermone. Tripliciter in illa eterna beatitudine perfecta fruemur deo. videntes eum in omnibus creaturis. habentes eum in nobisip̃is et quod his omnibus ineffabiliter iocundius atq̃z beati⁹ est ipsam quoq̃z cognoscẽtes in seip̃a trinitatem.

tris eoꝝ. ibi erit vita sine morte. dies sine nocte. certe sine forte. iocūditas sine dolore. securitas sine timore. tranq̄llitas sine labore. scia sine errore. certitudo sine sorte. pax sine fine. que oia si consideremus vilescent omnino omnia q̄ in terris habentur vt dicit Aug. in lib. Enchiridion. Tanta nāq̄ est illa beatitudo vt etiā si liceret i ea nō amplius manere q̄ vnius diei mora. pter hoc solū innūerabiles anni hui⁹ vite pleni delicijs merito contemnerent. vt dicit idem Aug. in lib. de moribꝫ eccl'ie. Ad quā btitudinē nos pducat q̄ sine fine viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. II Sermo. CIX.

DIliges dominū deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aia tua et ex tota mente tua. et ex oīnibus viribus tuis. Luce. x. Quoniā vt ait Aug. in li. ō substātia dilectōis. Omnipotens deus q̄ nullo indiget. q̄a est sūmuz bonū ⁊ verax. q̄a nec de alieno accipere potest quo crescat. q̄a ex ipo sunt oia. nec de suo amittere quo decidat. q̄a in ipo immutabiliter consistunt vniuersa. ipm rōnalem spiritū creauit sola caritate nulla necessitate. vt eū sūme beatitudinis participem faceret. Porro vt idem aptꝰ esse tanta brītudine pfrui fecit in eo dilectionis sue donū quodāmodo p hoc inuitans euz ad gustū dulcedinis eterne. q̄tinus per ipam videlicet dilectionem felicitatis sue iocunditatem perciperet et saperet. eiq̄ infatigabili desiderio ihereret. Per dilectionē ergo copulauit sibi deꝰ creaturā rationalē. vt ei sp inherēdo ipm beatitudinis bonū ex ipo q̄ dāmō p affectū sugeret et de ipo p desiderīū biberet. et ipm gaudiuz possideret. Et post pauca subditur. Igit̄ p amorem socia ta est factori suo creatura rationalis. Dilectio em̄ est vinculū quod ligat vtroq̄ i id ipm. et tanto felicius q̄nto fortiꝰ. Hec ille Ex q̄bus patet q̄ homo naturaliter tenet deū diligere. cū ad hoc sit a deo naturaliter ⁊ pncipaliter creatꝰ. Sicut em̄ naturaliter debet eū cognoscere. eo q̄ ineſt ei naturalis appetitus ad eum cognoscēdum. vt dicit Boecius de consola. ita naturaliter debet euz diligere eo q̄ ineſt ei naturale desiderīū ad viuendū deo. q̄d nō potest fieri sine dilectione. Vñ Aug. in li. de spū et aia. ca. xxiiij. in pncipio dicit. q̄ aia rōnalis et intellectualis facta est ad imaginē et similitudinē dei vt factorē suū p imaginē cognoscat ⁊ p similitudinem diligat. Ex imagine nāq̄ dei habet rōnē. sed ex similitudine caritatem. Caritas vero in seipa repsētat trinitatē. hanc ratio sentit ⁊ peccata requirit. hanc caritas inuenit et videndo beata q̄escit. Hec ille. Uez q̄a ab hoc amore aia humana multū errauit Ideo vt dicē Bern̄. in lib. de amore dei. amissa sua doctrina naturali. opus habet iam de docto re homine qui de hoc amore ipam docerꝫ Uolens igit̄ saluatoꝝ noster nos ad talem caritatem inducere vt eum ex toto corde diligam⁹. adducit legisperiti doctoris responsiuā p quā docemur. dicens. Diliges dñm. In quibꝫ verbis diligendi deū preceptum. pponitur p qđ nos ad actū amoris inuitat. Cū dicit. Diliges dñm deū tuum. Ad hoc aūt vt deꝰ vere diligat ⁊ mēs humana in eiꝰ amore accendat. tria req̄rūtur. q̄bꝫ cognitis homo doceri poterit q̄liter deum diligat. Circa q̄d sciendū de tribus. Primo q̄d sit vera dilectio. De secundo quibus signis cognoscitur. Tertio qđ quid deus diligi p̄cipit et mādatur. A

De primo itaq̄ sciendū q̄ fm magistrū in lib. de itineriꝫ eternitatis. itinere. iiij. Quiq̄ sunt affectus amoris. q̄rū q̄ntꝰ tm̄ generat veram dilectiōem diuinam. Primus ē naturalis. De q̄ dicit Hugo in li. q̄ incipit. Accipe frater carissime. ⁊ hic ē affectus cuiuslibz ad carnē suam quam nemo vnq̄ odio habuit. Similit̄ matris ad filium. q̄a non potest obliuisci mater infantis sui. Item homis ad domesticū suum. Qui em̄ suoꝝ et maxime domesticoꝝ curā non habet hic infideli est deterior Iste aūt affectus sepe vicios⁹ est. nisi reguletur ratiōe Sepe enim affectus iste mollia suggerit ⁊ suauia. quod iocundum quod terrenum. quod voluptuosum. quod delicatum libēter amplectitur. Quod vero asperum et voluntati sue contrarium est semper horret et refugit. Iste affectus differt a charitate. quia fertur simpliciter in creaturam. nec p̄supponit cognitionem. quod tamen caritas non facit. que fertur in deum Huius igitur affectus executō amor per-

dilatatus dereliquit deum factorem suuz Isti sunt similes porcis qui comedūt glādes sub quercu. sed tamen non leuant oculos suos ad arborem. Ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Et tantuz de secundo. C

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis subinfertur exemplar et obiectum desiderabile. Cū dicitur. Que vos videtis. Apl'i nāqꝫ erāt sicut boni exploratores q̄ viderūt et cōsideraue runt terram illam future ꝓmissiōis beatissimam. sicut de ip̄is habetur figura. Nūe. xiiij. vbi dicitur. Terra quā circuiuimus valde bona ē. De q̄bꝰ etiā Deutero. xj. dicitur. Oculi vestri viderunt oīa opera domini magna que fecit. Istorū ergo exēplo om̄es debemus ⁊ nos videre q̄ illi viderūt. si volumus esse beati. Et quia apl'i cōtemplati sunt inter cetera supnorū premiorum affluentiam ꝓpter quā beatificati sūt. Ido ⁊ nos videamus similiter huiusmodi nob̄ ꝓmissam beatitudinē Juxta illud Ps. Videbo celos tuos opera digitorū tuoꝝ. lunam ⁊ stellas q̄ tu fundasti. Sed notabile est ꝙ ille qui ē in profundo puteo circa meridiem videt stellas vbi ille qui stat in sup ficie terre in lumine nullā videt stellā. Eodem mō qui ponit̄ in ꝓfundo humilitatis tribulationis et angustie suspirat ad celuz ⁊ clamat ad deum. Qui vero stat in lumine mūdi ⁊ claritatis mūdane lasciuie. stellas videre nō potest. Est em̄ experimentū ꝙ si denarius ponat̄ in scutella vacua. recedaturqꝫ a scutella donec denarius desinat videri. si aqua supfūdatur scutelle. stāte oculo in eadem distātia. denariꝰ iteruz apparebit. ꝓpter aquā supinfusaz denario Moraliter denarius iste vitam designat eternam Math. xx. Nōne ex denario diurno ꝯuenisti mecū. Iste denariꝰ nō videtur a q̄busdam hoīb̄ in hac vita. dū in dignitatibus. voluptatibus ⁊ honorib̄ elōgantur a deo. quales fuerunt illi duo pessimi sacerdotes. De quib̄ Daniel. xiij. dicit̄ Declinauerūt oculos suos vt nō viderēt celū neqꝫ recordarent̄ iudicioꝝ iustorum. Sed si ponant̄ tales in infirmitate. tribulatione vel ꝑsecutione. bene recordant̄ de deo et de celo ad q̄d facti sunt. Naturales etiam dicūt ꝙ vespertiliones habēt debiles oculos. Cuiꝰ causa ē. quia humor cristallinus q̄ est necessarius oculo ad videndū transit in substātiā alarū. Unde habēt alas coriales. ⁊ sic ꝓpter volatum amiserūt visum. quia subtractum ē oculis quod positum est in alis. Hi signant supbos. q̄ q̄nto magis volare nituntur. tanto gratia diuini luminis magis priuantur. Quia tota eoꝝ intentio q̄ debet esse in cōsiderādo celestia. transiuit in pennas ambitionis. q̄a tota eoꝝ cogitatio est: quō possunt ascendere gradatim de dignitate in dignitatez Causa autē quare pro premijs celestibus nō laboramus. q̄a ea nō videmus. sic̄ homo qui transiuit pro mercimonijs si videt ea cooperta. nō potest ea videre. ⁊ ꝑ consequēs non temptat ea emere. sed in nundinis quādo ea plena videt. statim inclinat̄ ad emendū. sic est et de nobis. Vñ Actuū vij. dicitur. Stephanꝰ vidit celos aptos vidit ⁊ introiuit. Dñe inquit suscipe spiritū meū. Ecce statiz volauit emere. offerēs suum denariū Prouerb. vltimo. Considerauit agrū et emit illū. Et infra. Gustauit et vidit quoniā bona ē negociatō eiꝰ. Sz de multis euenit sicut de Moyse q̄ ascendens in montē. bene vidit terram ꝓmissionis. sed nunqꝫ eam intrauit. Sic quidam litterati vidēt celestia ꝑ sacram scripturaz sed nunqꝫ intrant. Sed quid debemꝰ videre in vita beata. cuz dicit Apostolus. j. Corinth. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit quāta deus preparauit diligentibus se. Originaliter habetur Isaie. lxiiij. Ad quod respōdetur. licet gaudia celestis patrie non possunt videri ad plenum et perfecte enarrari possunt tamē nobis annūciari et aliqualiter per abnegationē om̄is defectus et imperfectionis insinuari. Nā sicut dicit Augusti. in libro. iij. de symbolo. Facilius possumus dicere de illa vita quid ibi non sit q̄ꝫ quid ibi sit Non est ibi mors. non est ibi lassitudo. non est ibi luctus. nō infirmitas non fames. nulla sitis. nullus estus. nulla corruptio. nulla indigentia. nulla mesticia nulla tristicia. nullus dolor. nullus labor. nullus timor. nulla malicia. nulla miseria. nec vlla temptatio inimici. non peccandi ptās. neqꝫ demerēdi facultas. Sz ibi erit req̄es a laborib̄. pax ab hostib̄. securitas a molestijs ⁊ violētijs. ibi erūt hoīes sic̄ angeli dei. ibi fulgebūt iusti sic̄ sol ī regno pa

arguentes ꝛ corrigentes. confederantes ꝛ ꝓspirantes ad malū sicut fur furē. adulter adulterā diligit in malo. Sed ecōtra spūalis amor statim corrigit viciuz in suo dilecto si quod videt. Sicut patet in Dauid quem ꝓ peccato suo puniuit deus clade ꝛ peste. Sequit̄ tertius amoris affect⁹ qui dicit̄ officialis. ꝛ est inter amicos. qui fit ratione officioꝝ. munez. obsequioꝝ. exhibitoꝝ. qui animū inebriant. q̄ licz sit periculosus. est tñ admittēdus. nescit ingratus bñficia. tñ cauendus est ne delinitus bñficio vel obsequio aut faueat vicio aut vicioso. Proinde ibi magna discretio est habēda in muneribz capiendis. ꝛ attendēdum est ad persone dignitatem: vt quia ē magni meriti. ꝛ ita diligitur: quia gratus hominibus. vel qz virtutibz adornatus. ꝛ ita iste amor mutat̄ in rōnalem sepius. qz nō querit diligens in alio nisi quod bonū est in cōmuni singuloꝝ. vt dicit Gregori⁹ moral̄. xxviij. Quartus amor est rationalis q̄ ꝓuenit ex ꝓsideratione alicuius virtutis. vel fame bone. Sicut audiendo de virtutibz martyrū. confessoꝝ. virginū diligimus eos. ꝛ hic est amor perfectior ex amore virtutis. Sed quia iste amor excitatur ab exterioribz signis ideo differt a charitate que fit solum a spū. Quintus amor ē spūalis q̄ a spū imittit̄. originat̄ ꝛ inspiratur. Et fit tripliciter. quia vel a spiritu malo. ꝛ tūc fit affectus ad dulcia. ſm Hugonem. Sicut Amon filius dauid exarsit in sororē. ꝛ sicut Judas exarsit in christum. A spiritu humano fit qñ ex innata ingenuitate vel studiosa exercitatione hō mouet̄ ad diligendū bonū. ꝛ aliquādo apparet esse spiritusancto instinctus. sicut i illis qui ꝓ republica corpora ꝓpria exponūt vt gentiles. Sicut dicit Aug⁹. de ciuitate dei libro. j. ca. xviij. Et Tullius libro. j. de officijs. A spiritu autē diuino verus amor tunc ꝓcedit. id est a spiritusancto ſm Hugonē libro de ꝓfectibus quando hō sentit in se habere voluntatem magnā seruiendi deo ꝛ placendi deo ꝛ fruendi eo. ꝓ quē amorē sic diligit sibi a deo cōcessa ꝛ vtitur eis: vt tamen illicita detestetur. ꝛ amori dei nullius rei amorē ꝓponat Item cum homo nō solum cōmunia ꝓcepta dei seruare est paratus: sed etiā oñia sine quibz nō est salus: ꝛ hoc ꝓmouet ſm are nō solum in se sed etiam in alijs. Jtē cū nō solum ꝓcepta: sed etiam consilia facere est paratus. ꝛ hoc ē operari magna ſm Grego. vltra cōmunia ꝓcepta. Quia ſm Bern̄. nō est perfectoꝝ circa cōmunia languere ꝓcepta. B De secūdo scilicet q̄ bus signis vera dilectio dei cognoscitur. Pro quo sciendū q̄ licz hō nō possit scire certitudinaliter: vtrū habeat charitatem quod nō sine magno dei occulto iudicio ordinatū est. tamen ex aliquibz signis hō ista pōt aliqualiter cognoscere. Et qz charitas est in triplici gradu. scz modo genita. roborata ꝛ perfecta. ideo triplicia sunt eius signa Primo igit̄ signa charitatis iā genite. ſm Ber. in ſmone de oñibz sanctis ꝛ ſm autorē in libro de discretiōe spirituū ca. x. sūt quatuor. Primū est dolor de culpa ꝓterita. que cū charitate stare nō pōt. Unde quādo charitas seu dilectio est genita expellit culpam ꝓ dolorem cōtritōis eo q̄ radix oīm bonoꝝ ē caritas ſm Aug. sup Johem Omelia. viij. Patz ergo q̄ iā radicata est ibi charitas. Secūdū signum est ꝓpositus cauendi futura delicta mortalia cum effectu. quia hoc nec ꝓ amorē naturalē nec acquisitaz dilectionē quis diu pōt habere nisi gratia adiuuāte. ſm Aug. li. ij. retractationū ca. viij. Tertiū signum est in auditu verbi dei. Ratio huius ē. qz amans delectat̄ in ſmone amati. siue fuerit sermo inspiratus scriptus vel dictus. ſm Hilbertuz porrectanū super Cantica sermone. xv. Quartum signū est ſm Ber. ꝓmptitudo boni operis. quia caritas est maxime operatiua. ſm Grego. in Omel. sup Johem. Alias si non operatur: charitas non est. Quintū signum est ſm Amb. in libro de sensibz. tristicia de defectu spū ali alioꝝ ꝛ leticia de profectu eoꝝ. Cuius ratio ſm Aug⁹. in epistola ad Jpponēses Quia qui nō condolet de malo ꝓximi nō est in eo charitas christi. Unde aplus. j. Corinth. xiij. dicit. Q charitas ꝓgaudet veritati. non ꝓgaudet iniquitati. Et ratio ſm Dionisiū. quia nititꝝ in vnū oñes conflare. vt dicit Grego. sup Ezechielem. Et ideo vbi impedit̄ multum tristatur. Secūda signa charitatis iā roborate in hoīe sunt hec. Primū est conscientie frequens

uersus est. z hic amor a saluatore interdicit ibi. cum dicit. Qui amat aiam suã perdet eam. Ex quo patz q̃ fm Aug. licz boi naturale sit habere ad se z ad alios talem affectũ. nõ tñ homo debet ibi habere verũ affectũ z verum amorẽ. alias peccat. Uñ ipe dicit. Si male amaueris tunc odisti. Scõs est affectus carnalis. z est duplex. Plerũq̃ em̃ neq̃ virtus neq̃ viciũ est. sed est q̃dam bois exterior habitudo. z fit rõne alicuius forme pulchritudinis vel speciei in boie. Sicut moyses p̃pter pulchritudinem fuit amatus a filia pharaonis q̃ prius p̃pter elegantiam z pulchritudinz fuit absconsus a matre p̃pria tribus mensibus. z hic nullũ peccatũ est. Si aũt talis affectus in nociam voluptatẽ inclinat nõ meret dici verus amor. vt dicit Dionisius. ñ. de angelica ierarchia. Et. ñ. de diuinis noib. ſz longinquũ idolũ veri amoris: plenum anxietate. Talis amor fuit in dauid erga Bersabee. qui ipm̃ p̃uenit ad speciem eius. p̃uentũ dissoluit. dissolutuz obruit. Hic similit Salomonẽ in sua sapiẽtia absorbuit. Signa aũt huius amoris fm Hugonẽ. ñ. de pfectib nouicioz hec sunt. Primũ est quia talis dilectio fastidit eruditiones. edificatiões z collationes salutares. Unde p̃sone carnaliter se diligentes pauca de spũalib. plurima de inutilib confabulationib. z maxime de mutua dilectione insatiabiliter ruminant q̃ntũ ipe eam z illa eum diligat. ita vt huiusmodi colloquio nõ sufficiũt neq̃ hore neq̃ dies neq̃ tempora. sed vbicũq̃ tales cõueniũt habent materiã loquendi indeficienter. Secũdũ signũ carnalis amoris est insolentia gestuũ z motũ. q̃m quando sunt pariter tales. se mutuo inspiciũt. Juxta illud. Ubi amor ibi oculus. Unde tales latus lateri. femur femori cõprimunt. manus manũ tenet z comprimit. Deinde brachia z lacertos z humeros z pectora z vlteriora sub vestib tangendo blandiunt aliq̃n amplexus z furtiua oscula iungunt Ecõtra spũalis dilectio tantam disciplinam seruat in occulto sicut in publico: qz nec angulos querit sed fugit. z si cuz boie colloquit manus oculos z oñia membra sub custodia tenet. Tertiũ est inquietudo cordis. quando em̃ sunt absentes cogitãt adinuicem. vbi nã sit dilectus. quid agat quãdo veniat. q̃diu deseruit: z q̃d ei demãdabit. z q̃d ei in causa esse poterit. quõ valeat in corpore. parũ curans aiam. z ita suspenso corde nec orare libere pñt. nec õ deo quiete possunt meditari. vel aliquid agere distracto vel occupato animo circa dilectũ. nisi cũ audiũt aliquid de eo. pspe rũ. ℞ est refrigerũ qualecũq̃. Sed amor spũalis hec nescit sed q̃escit in deo. z amicũ suũ deo fideliter recõmittit. sine mentali distractione sicut ratio dictauerit ꝯgaudet z compatit. Quartũ est ipatientia vel inuidia condilecte. si aliquã secuz diligat si benignius talem salutat. si aliqua beneficia ei exhibeat. Ex quib timet ne forte amor alterius p̃ualeat: z circa se tepescat inde dolet z tristatur. Sed spũalis amor gaudet tanto plus q̃nto plus multiplicat̃ Quintũ signũ est ira z turbatio. qz tantũ. vt vulgo dicit se diligũt q̃ p̃ nimia dilectione nõ possunt sibi mutuo parcere a molestia lesionis. Sicut em̃ aliq̃n excedit inordinata dilectio mentes coz illudendo. Sic ecõtra excedit in ꝯturbando. maxie cũ vnus alterz in aliquo forte iocose offendit. minus faciendo q̃ desiderauerit: qz q̃ tenerior dilectio. eo molestior offensio. Inde surgũt querele. inde improperia impensoz beneficioz z magne fidei que perdita vident apud ingratum. sequunt etiã detestatiões z iuratorie p̃missiones. q̃ nũ q̃ velit eum diligere qui sic sibi retribuit malum p̃ bono: z odium p̃ dilectione. aliquando adiungunt clamores. contumelie. vituperia. maledictiones. infamatões z secretoz p̃ditiones. z multa incõueniẽtia. Sed spiritualis amor omnia ista nescit. quia omnibus se offendentibus parcit z affabilem se ostendit. Sextuz signũ est munuscula z dulces littere. amatoria. dictamina. conuiuiola et morsella ab ore dilecti rapta. z quelibet alia que dilectus contractauit. vel quibus vsus est. quasi p reliquijs veneratur. z p memoriali cõseruat. Sed econtra dicit Bieron̄. Crebra munuscula z dulces litteras sctũs amor non habet. Septimũ est inordinata dissimulatio adinuicem viciorum. scilicet q̃ q̃ se ita diligunt. etiam vicia sua diligunt fouent z excusant z astant sibi mutuo. cõtra

mone. xxxix. Hec est ergo ꝑma causa sue dilectionis. Et Aug⁹. sup Johem ꝑmone xv. Incōprehensibilis est dilectio qua deus diligit neq; mutabilis. nō em̄ ex quo ei reconciliati sumus ꝑ sanguinez filij eius. cepit diligere. sed ante mūdi ꝯstitutionez dilexit nos. vt cū eius vnigenito etiā nos filij eius essemus ꝑusq̄ omino aliq̄d essemus. Hec ille. Secūda causa qua meruit a nobis diligi. qr ꝑus dilexit nos. Unde Bern̄. in lib. de diligendo deuz ca ij. Si q̄rit̄ causa diligendi deū. illud est ꝑcipuū. qr ipse ꝑor dilexit nos. Et sequit̄. Dignus plane reamari si aduertat̄ quis quos q̄ntumq; amauerit. quia deus peccatores excellentissime amauit. Hinc dicit Aug⁹. in libro de cathezizandis rudibus. Diligamus deum qm̄ ipse prior dilexit nos. Et post pauca. Et si amare pigebat. saltem reamare nō pigeat. Nam nulla est maior ad amorē inuitatio q̄ꝫ ꝑuenire amando ⁊ nimis est durus animus q̄ dilectionem si nolebat impendere nolit rependere. Hec ille. Et hoc est ꝯtra secularē ꝯsuetudinem Nam mūdani nō diligūt ꝑus aliū nisi diligāt̄ ab alio. Sed deus econtra ꝑor dilexit nos anteq̄ꝫ diligeret̄ a nobis. Propter quod dicit Bern̄. in libro de amore dei. c. vj. Hec est iusticia filio ⁊ hoīm. ama me. qr amo te. Rarus aūt est qui possit dicere Amo te vt ames me. Hoc tu dn̄e fecisti q̄ prior amasti nos. vt amaremus te. non ꝙ egeres amari a nobis. sed quia fecisti nos esse nō poteramus nisi amando te. Hec ille. Sed diceres in quo apparet iste amor dei quo ꝑuenit hoīem in diligendo. Dicitur ꝙ iste amor maxime apparet in beneficio creationis. Quis enim alius dedit homini esse ⁊ tam pulchrum esse ⁊ tam excellēs esse q̄ꝫ creator oīm. ⁊ gratis eo ꝙ nihil ei dederat vt ab eo crearet̄: vt dic̄ Aug⁹. in meditationib⁹. Deniq; q̄s alius amministrat cibū om̄i vescenti. cernenti lucē ⁊ spiranti flatū. Quis ꝑm Bern̄. vbi sup̄ de diligendo deū dedit hoī tantā dignitatē vt nō solū ꝑemineat sed etiā ꝑsideat ceteris animātib⁹. Quis dedit tantā sciam: vt sciat ⁊ cognoscat eandē dignitatem se habere. nec tn̄ a se. Quis dedit tantā virtutē ⁊ potentiā liberi arbitrij vt possit deū nō segniter inq̄rere ⁊ inuentū fortiter tenere ⁊ possidere. Certe ista om̄ia magna sūt a deo. ita vt apl'us dicat. Quid habes qd̄ nō accepisti. Et qr ista bn̄ficia sunt oībus cōmunia: ⁊ cū hoc valde patentia ⁊ manifesta. ita vt nullus possit ignorare causaz cur deū diligere debeat. Jō ꝯcludit Ber. ibidem. Ex etiā pagani qui legem nō hn̄t ⁊ xp̄m nesciūt ex perceptꝫ bonis corporis ⁊ aīe ꝑ legem naturalē possunt moueri ad diligendū deū ꝓpter deum. cū ꝑm ip̄m nullus etiaz infidelis ignorat suo corpori nō ab alio in hac vita mortali vnde subsistat vnde videat vnde spiret ministrari q̄ꝫ ab illo qui dat escam omni carni ⁊ qui facit solem suū oriri sup̄ iustos ⁊ iniustos. Ex q̄ infero ꝙ deus meret̄ diligi etiā ab infidelibus ꝓpter seip̄m. qui si nesciat rōnez. scit tamen seip̄m. Et ex hoc ꝯsequenter infero ꝙ inexcusabilis est om̄is fidelis si non diligit deum ex toto corde suo. ex tota aīa sua. ⁊ ex tota ꝟtute sua. Cū ꝑm Bern̄. clamat vnicuiq; intus innata ⁊ non ignota ratio ⁊ iusticia ꝙ ex toto se illum diligere debeat cui totum se debere nō ignorat. Hec ille. Tertia causa ꝓpter quaz meruit diligi deus est. qr nos ꝑ vnigenitum filiū suū redemit. De quo dicit Aug. libro. viij de ciuitate dei. cap̄. j. Uidendū est quantum dilexerit nos deus qui ꝓprio filio suo nō pepercit. Et idem āmirando ait super Ps̄. xlij. Quāta maiestas q̄nta equalitas patris descendit ad carnē ꝓpter infirmitatem nostrā. Ecce q̄ntū dilecti sumus anteq̄ꝫ diligeremus tm̄ ab illo dilecti sumus vt equalem sibi filium hoīem faceret propter nos. Hec ille. Magna plane ⁊ stupēda fuit ista dilectio. per quā deus sic dilexit mundū. vt vnigenitū suū daret. in qua quidez dilectione deus pater dando filiū multum nos dilexit. Filius autem tradēdo in mortem aīam suam multū nos dilexit. Deniq; vterq; mittendo sp̄m̄sanctum paraclitum in consolationem nostrā multum nos dilexit. Et ex his patz ꝑm Bern̄. in libro de diligendo deuz. Ex deus amat nos ex se toto. quia tota trinitas amat. Ex quo concludit ibidem ꝙ intuens hūc modum dilectionis quilibet fidelis. facile potest attendere quare deus sit diligendus. ⁊ vnde diligi mereatur. Et dico notanter quilibz fidelis. quia infidelis aut iudeus

discussio ꝛ examinatio nō solum de pctis mortalibꝫ sed etiam venialibꝫ. Ratio ꝑm Brego.ij.moral'. qꝛ charitas nitit' expellere ista ad ꝓparādū habitaculū spūisancto Secūdū est ꝓcupiscentie diminutio. Ratio huius. qꝛ q̄nto magis charitas auget tanto magis cōcupiscentia diminuit'. ꝑm Aug.in Enchiridion. Tertiū signum est sensuū interioꝝ vitalis exercitatio. Ratio huius. qꝛ sicut sensuū exterioꝝ exercitatō est signū exterioris vite corporis. ita sensuū spiritualiū exercitatio signū est spiritualis vite. Quod fit cum illi sensus ordinant opationes suas in finem vltimū ꝑm Hugonē in libro de archa Noe. Quartū signū est studiosa mandatoꝝ obseruatio. Joh.xiij. Qui diligit me ꝛc̄. Ratio qꝛ vera dilectio nō potest esse sine mādatoꝝ obseruatione. Quintū signū est diuine veritatis manifestatio. Cuius rō. qꝛ amor est causa cōicationis secretoꝝ ꝑm Richardū iij.de ꝓtemplatione. Unde Joh.xv. Jā nō dicaꝫ vos seruos sed amicos meos. qꝛ oīa quecūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Tertia signa perfecte charitatis sunt. Primū est ꝓ salute ꝓximi mori velle vel paratū esse. Juxta illud. Maiorē hac dilectionē nemo habet nisi vt aīam suam ponat q̄s ꝓ amicis suis. Cuius rō est ꝑm Aug.in libro de libero arbitrio. qꝛ parua charitas nō sufficit implere magna. cuius modi est mors ꝓ salute ꝓximi. Tāto ē̄ charitas est maior q̄nto volūtas est patiendi ꝓ eccl'ia maior. ꝑm Brego. sup Cantica. Scōm signū est dilectio inimicoꝝ. Cuiꝰ rō. quia vt dicit Hugo de arra aīe. Amor tranſformat amantē in amatū. i. assimilat. Cū ē̄ deus amat inimicos: vt dꝛ Matth. v. Jdeo ꝛ sui amatores idipm facere debent. Tertiū signū est omnia aduersantia gaudenter suscipe ꝛ sustinere. Ratio. qꝛ ꝓfecta charitas mentē insensibilē reddit. ꝛ penas tales cōtemnere facit. eo q̄ charitas oīa suffert. j. Coꝝ. xiij. Quartū signū est si oīmb renūciare que habet hō paratus est. Ratio huiꝰ. qꝛ ꝓfecta caritas oīa rēnuit que eius officiū impediūt: vt dicit ap'lus. Oīa arbitroꝝ vt stercora vt xpm lucrifaciam. sed substantia tpalium impedit dilectionē dei. ꝑm Aug. Jdeo diligēs deū subterfugit eaꝫ. Quintū signū ē nihil aliud q̄ deū timere. Ratio huius est. qꝛ vt dicit'. j. Joh. v. Perfecta charitas foras mittit timorem. s. seruilē: sed nō filialem. qui est in charitate. ꝑm Hilbetū norrectanū. Non timet ergo tempales molestias. quia nō amat delicias. Sunt ꝛ alia eius signa. scz ꝓfūda suspiratio. alta desideria cogitationū languor. explorationes studiose. expectationes tediose. affectiones excessiue que sunt signa intrinseca ꝑm Dionisium. quia amor nō permittit amatorē suūpsius ꝓ mentis sobrietatem: sed eius cuius est ꝓ mentis excessum. Et tantū de istis signis dixisse sufficiat. L

Dixi secūdo Q hic describit' quis ꝓcipue sit colendus ab hoīe. cū dꝛ. Deum. Hunc sequit' de tertio scz ꝓpter q̄d deus diligi mādat'. ꝛ quō sit diligendus. Unde deus diligēdus est duab' de causis. Primo ꝛ ꝑncipal'r ꝓpt' eius sūmā bonitatē. Scōo ꝓpter nostram vtilitatē. De quo dicit Ber. in ꝓlogo sui libri ad Americū cardinalē. de diligendo deum: in hec verba. Vultis a me audire: quare ꝛ quō diligēdus sit deus. Est ergo causa diligendi deum. deus. modus diligendi deū est sine modo. Et sequit'. Ob duplicē ergo causam deus debꝫ diligi. Propter seipm diligēdū. siue qꝛ nihil iustius. siue qꝛ nihil fructuosius diligi potest. Si ergo queritꝫ cur diligendus sit deus. hoc ē̄. quo suo merito. aut q̄ nr̄o cōmodo seu vtilitate. ad vtrūq; respondebitur idez q̄ diligendus est ꝓpter ipm. Hec ille. Ex quibus patet q̄ deus a nobis est diligendus ꝓpter duo. scz ꝓpter suum meritum. ꝛ ꝓpter nostrū cōmodum siue vtilitatem. De primo quō meruit a nobis diligi. patet. quia ipe summū bonū ꝛ summū delectabile est. Unde Aug. ad Macedoniū Epistola. xlvj. Diligamus illud quo nihil melius est. hoc deus est. cui si aliq̄d diligendo vel amando ꝓponimus vel eq̄mus: nos diligere nescimus. Tanto enim nobis melius q̄nto magis in illum imus quo nihil melius est. Hec ille. Cū ergo in rebus nihil est ꝑstantius deo. merito deꝰ super oīa est amandus. Et sicut stultissimus esset qui argentū ꝓponeret auro. ita ille q̄ creaturā ꝓponeret in amore creatori. inquit Aug. in cōmunibꝫ ſmonibus

premiũ se apponit in refectionẽ aĩaꝝ. se in redemptorẽ distrahit captiuoꝝ. Hec ille. Ex quibꝫ infero ꝙ ad hoc vt dilectio dei sit vera ⁊ perfecta. homo debet diligere finaliter ⁊ ꝑncipalr deũ ꝓpter deũ. nõ ꝓpter aliqđ cõmodũ tꝑale. sed tm̃ ꝓpter ip̃m. alias amor hoĩs nõ est ꝑfectus. Pro q̃ sciendũ ꝙ quadruplex est gradus amoris ꝟm Bern̄. Primus est cũ diligit hõ seip̃m ꝓt seip̃m. qđ fit cũ nõdũ sapit nisi seip̃m. Et hic amor est naturalis. nõ em̃ ꝑcepto indicit sed nature inserit. qꝛ nemo vnq̃ carnẽ suã odio habuit. Scđus gradus amoris est cũ hõ diligit deũ ꝓpter seip̃m. qđ fit cũ tribulationibꝫ pressus deficit ⁊ deus subuenit ob quod ab homine honorat. Juxta illud. Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruam te. ⁊ honorificabis me. Tertius gradus amoris est cũ hõ diligit deũ ꝓpter eius suauem bonitatẽ. quod fit cum experit eius sepissima bñficia que experiendo ꝓbat. ⁊ ꝓbando degustat. ⁊ degustãdo ruminat. Et iste est amor gratuitus: qꝛ castꝰ qui libenter implet mandatũ. ⁊ iste diligit deum nõ ꝓpter seip̃m sed ꝓpter deum. dicẽdo illud Psal. Confitemini dñ̄ qm̃ bonus. non dicit. Qm̃ mihi bonus. Non sic ille amat de quo dicit. Confitebit tibi cũ benefeceris ei. Quartus gradus est cum hõ etiam nec seip̃m diligit nisi ꝓpter deũ. qđ fit cũ homo om̃ia sua ordinat ꝓpter diuinã voluntatẽ: non ꝓpter voluntatẽ ꝓpriã vt quõ deus om̃ia voluit ꝓpter seip̃m. sic nos nec nosipsos nec aliud aliq̃d fuisse vl̄ esse volumus nisi ꝓpter deũ. Sic autẽ affici deificari est. Quõ em̃ stilla aque modica multo infusa vino. deficere a se tota videtur. dũ ⁊ saporẽ vini induit ⁊ colorem. ⁊ quõ ferrum ignitũ ⁊ candens igni similimũ fit ꝓpria forma exutum. ⁊ quõ aer solis perfusus luce. in eandem transformat luminis claritatẽ. adeo vt nõ tam illuminatus q̃ ip̃m lumen esse videat. Sic omnẽ tunc in sanctis affectionem necesse erit liquescere a semetipsa atq̃ in dei penitus transfundi voluntatẽ. Et hoc ꝟm Bern̄. est diligere deũ ex toto corde ⁊ ex tota anima: ⁊ ex tota mente tua. Hec ille. Ex his om̃ibꝫ infero tria. Primo ꝙ amare seipsuꝫ ꝓpter se non est meritorium nec laudabile sed damnabile. Patet hoc ꝑ Augus. libro de doctrina christiana ca. iiij. Quia talis dilectio est naturalis que etiam est in brutis ⁊ bestijs. cum ⁊ bestie sua corpora diligant ꝓpter se. Unde quãtũcũq̃ homo excidit a caritate. manet illi dilectio sui ⁊ dilectio corporis sui. Et talis dilectio scđm Augꝰ. ibidem. magis vocatur odiũ. ex eo qꝛ iniquũ est valde ꝙ vult illi seruire qđ infra se est. Ex his patet ꝟm Aug. in epl'a xlvj. ad Macedoniũ. ꝙ tũc quisq̃ seip̃m bene diligit cũ deũ diligit. Qui autẽ aliter se diligit potius se odisse dicendꝰ est. eo ꝙ auersus a potiori bono ad seip̃m ꝯuersus ad inferiora et egena vtiq̃ cõuertit. ⁊ fit de ipso quod scriptum est. Qui diligit iniquitatẽ odit aĩam suam. Qui ergo se diligere nouit ꝓpter deuꝫ. deũ diligit. Qui vero deũ nõ diligit. etiaꝫ si se diligit. quod ei naturaliter est inditũ. tamen nõ incõueni enter odisse se dicit. cum illud agit quod sibi aduersatur. Ex quo ego infero finaliter ⁊ conclusiue placeat alicui vel displiceat. ꝙ quisquis seip̃m non deũ amat. talis nec se amat. ⁊ quisq̃s deũ nõ seip̃m amat: ipse se amat. Ista questio est Augu. in libro de vera innocentia ca. xxxvij. Cuius ratio est. quia qui nõ põt viuere de se. moritur amando se. cũ nõ ille diligit de quo viuit. Propter quod dicit Augꝰ. in libro iij. de verbis dñi sermone. viij. Amandus est deus sic vt ꝑ amore ipsius si fieri põt obliuiscamur nosip̃os. Per hoc respondetur ad questionẽ qua querit. vtrũ homo teneat ex charitate diligere deũ plus q̃ se ip̃m. Ad quã respondet ꝟm Robertũ holgot sup libꝝ Sapie ca. ij. ꝙ sic. quia deus est beatitudo. nõ solũ ꝓpria vnius homĩs sed est quoddam bonũ totius cõmunitatis. ⁊ ideo diligi debet ꝓpter se tm̃. ⁊ ꝑ cõsequens maxime. E Sed diceres. homo diligit quãtũcũq̃ potest. quia diligit naturaliter. ⁊ natura agit ꝟm vltimũ posse qꝛ nõ agit libere. ergo diligit se q̃ntũ põt. quõ ergo deum potest diligere plus q̃ se. Ad quod dicẽdũ ꝙ dilectio qua homo diligit aliquid ex duobꝫ pensatur. scꝫ ex feruore siue intensione actus. ⁊ ex qualitate boni-voliti illi quem diligit. Quando ergo dicitur. ꝙ homo tenetur diligere deum plus q̃ seip̃m. nõ debet intelligi de intensione vel feruore actus. sꝫ de q̃litate boni

nõ cognoscit patrem neq; filium cũ eũ nõ honorificat. ⁊ ꝑ ꝯsequens nec habet spm̃ sanctũ. ⁊ ex quo non cognoscit tantã erga se dilectionẽ dei. nõ mirum ꝙ eum nõ tantum diligit sicut debet Ex his ergo infero ꝙ fidelis christianus magis tenet̃ diligere deũ q̃ iudeus vel paganus. Istud patz ꝑ beatũ Berñ. vbi sup̃. Nam facile plus diligit qui se amplius dilectum intelligit. Cui aũt minus donatũ est. minus diligit Luc̃. vij. Unde melius amat fidelis christianus q̃ iudeus seu paganus. quia talibus aculeis incitat̃ amoris quales eccl'ia experitur. Cernit em̃ regem Salomonez in diademate quo coronauit eũ mater sua Cernit regem vnicum patris sui crucem sibi baiulantem. Cernit cesum ⁊ conspu-tum dñm maiestatis. Cernit autorem gratie ⁊ glorie ꝯfixum clauis. ꝑcussuz lancea obprobrijs saturatũ. tandẽ illam dilectaz aĩam suã ponere ꝑ amicis suis. Ecce qualia cognoscit christian⁹ sibi a deo dilectionis ostensa beneficia qualia nõ cognoscit iudeus aut paganus. Ex quo vlterius sequit̃. ꝙ licz paganus vel iudeus ex naturali iusticia vrget̃ ad diligendũ deuz ex se toto. eo ꝙ totum sentit a deo habere quod habet. tamen multo plus christianus obligatur ad diligenduz eũ. tum ex naturali iusticia. tum etiam ex fide que ſm Berñ. indicat hoĩ non solũ hoc ꝙ totaliter est a deo. ⁊ totũ suũ esse habere se cognoscit ab ipso. sed etiam indicat sibi ꝙ deus etiã se totum dedit sibi. ꝓpter qd̃ dicit Berñ. vbi sup̃. Quid ergo ego scz christianus q̃ deũ meũ teneo vite mee nõ solum gratuitũ largitorem. largissimũ ministratorem: pium consolatorẽ. sollicituz gubernatorẽ. sed in sup̃ copiosissimũ redemptorẽ. Sicut scriptum est. Copiosa apud eum redemptio. Quid retribuã dño ꝑ om̃ib⁹ que retribuit mihi. q̃si di. nihil digni habeo. eo ꝙ ſm ip̃m nõ est aliquid tam magnũ quod tanto possit repensari amori. etiam si puluis exiguus se totum ad reamandum collegerit quãdo illa maiestas in amore p̃ueniẽs tota in opus salutis incensa ꝯspicat̃. Nec mirũ ꝙ christianus debet plus diligere ꝑ reparatione sua q̃ ꝑ creatiõe sua sicut paganus. eo ꝙ dicit Berñ. Facilius est homo factus q̃ refectus. Nam de omnibus ⁊ etiã de hoĩe scriptũ est. Dixit deus ⁊ facta sunt. Sed certe in reficiẽdo multa dixit. ⁊ gessit mira ⁊ ꝑtulit dura. sed nec tm̃ dura sed etiaz indigna. In ꝑmo opere scz creationis me mihi dedit. datus ḡ ⁊ redditus. me ꝑ me debeo: ⁊ bis debeo. quid ḡ deo tribuam ꝑ ipso deo. Nam ⁊ si me millies repẽdere possez. quid sum ego ad deũ Ex quib⁹ patz ꝙ deus a nobis sine modo est diligendus. Unde Aug⁹. in libro supputationũ ꝑte. iiij. c. j. Immensus es dñe ⁊ sine mensura debes amari ⁊ laudari ab his quos p̃cioso sanguine redemisti Hec ille. Et tantũ de secũdo. D

Dixi tertio Q in verbis p̃missis describit̃ ꝓpter quid deus sit colendus ab hoĩe. cum dicit̃ Tuũ. Pro quo sciendũ ꝙ deus est diligẽdus sup̃ omnia ⁊ spontanee. de quo dicit Bernhardus in libro de diligendo deum cap̃. iij. Non sine premio diligit̃ deus. ⁊ si absq; p̃mij intuitu sit diligendus. Uacuanãq; charitas vera nõ est. sed tamen mercennaria nõ est. quippe nõ querit que sua sunt. Affectus est nõ contractus. nec acq̃ritur pacto sed sponte afficit ⁊ spontaneũ facit. Et post pauca subdit. Uerus amor premiũ nõ querit sed meret̃. Et exemplificat ibi Berñ. de plurib⁹ sponte aliquid facientib⁹. quoꝝ nullus p̃cio aut premio remunerat̃. Sicut nemo cõducit aut remunerat esurientẽ vt comedat: aut sitientem vt bibat. aut matrem vt paruulũ vteri sui lactet. vel aliquem vt vineam suam sepiat vel arborem circũfodiat. vel structuraz ꝓprie domus erigat. quãto magis vt ipse dicit deum amans om̃ia alia preter deum sui amoris premiũ non requirit. aut si requirit aliud. id ꝑ certo nõ diligit. Hec ille. Ex quo patet ꝙ sicut de⁹ est causa efficiens sue dilectionis in nobis. sic debet esse finalis. Nam ſm Berñ. ipse dat occasionem. ipse creat affectionem. desideriuz ipse conseruat. ipse fecit vl' potius factus est vt amaret̃. ipse speratur amandus facilius ne inuacuum sit amatus Eius amor nostruz preparat ei ⁊ remunerat. precedit benignior. comprehenditur iustior. expectatur suauior. diues omnibus qui inuocant illum. Nec tamen habet quicq̃ melius scipso. Se dedit in meritũ. se dedit in

hucusq; stetistis in peccatis tota die ocio si. iã deserite ociũ peccati. ꝛ ite de via mor tis tenebrosa ad lucẽ gr̃e. sicut noctue de nocte ad auroꝛã. q̃diu nãq; peccator stat in culpa. tamdiu est in tenebris. eo q̃ Pro uerb. iiij. dr. Via impioꝝ tenebrosa. Nõ solũ aũt peccator est in tenebris. sed etiaz in statu piculosissimo. sicut ille q̃ est in gla cie vel in via lubrica. Juxta illud ps̃. Fi at via illorum tenebre ꝛ lubricũ. imo cõ tinue est in via luxosa ꝛ pessima. Juxta il lud ps̃. Inquinate sunt vie illius in oĩ tpe. Notãter dicit in oĩ tpe. qꝛ tres sunt status culpe. cogitatio. delectatio. ꝛ pse sus. ꝛ oẽs isti sunt inquinati. In q̃bz eĩ statuũ istoꝝ aĩa inq̃nat̃ p pcm̃. Propter ea ps̃. petit a se talem viã amoueri dicẽs Uiam iniq̃tatis amoue a me. ꝛ petit sibi viã salubrẽ ostendi. dicẽs. Uias tuas dñe demonstra mihi. scz p̃ceptoꝝ tuoꝝ. ꝛ se mi tas tuas. scz pslioꝝ tuoꝝ. edoce me. Cir ca qõ sciendũ q̃ merito xp̃s hortat̃ pctõrẽ ad derẽdũ statũ culpabilẽ cito ꝛ festinã ter: vt ab eo recedat ꝛ ad deũ cõuertat: qꝛ status talis in culpa est valde piculosus. Nam sicut dicit Grego. Peccatũ qõ p pe nitẽtiã nõ diluit. moꝝ suo pondere in aliõ trahit. Jdeo piculosum est in eo pdurare ꝓpter qõ Sapiens pslendo dicit Eccl. v. Non tardes querti ad dñm. ꝛ nõ diffe ras de die in diẽ. Et assignãs causam sub dit. Subito eĩ veniet ira eius. ꝛ in tẽpe vindicte dispdet te. Unũ Aug. Nullus ex pectet quousq; peccare nõ põt. de pe. dis. vij. Nullus. Quare festinandũ est ad pe nitentiã ꝓpter multa. Pmo ꝓpter horẽ moꝝ tis incertitudinẽ Luc̃. xij. Veniet dñs ser ui illius in die qua nõ sperat. ꝛ hora q̃ ne scit. Uñ ꝛ alteri vitã longã p̃tendenti di cũ est. Stulte hac nocte aiam tuam repe tent a te. scz demones. vt patz ibidẽ Luc̃. xij. Scõo ꝓpter pctoꝝ accumulationem. Apoc̃. xxij. Qui sordet sordescat adhuc. Feces q̃nto vlterius stant. tãto magis fe tent. Sic pctũ peccato additũ q̃nto plus hõ stat in eo tanto magis auget culpa p quã sordescit. Osee. iiij. Maledictũ ꝛ mẽ daciũ ꝛ homicidiũ ꝛ furtũ inundauerũt ꝛ sanguis sanguinẽ tetigit. Sicut eĩ pan nus fet̃ sanguine tinctus citius mũdat̃ q̃ si bis vel ter. Ita pctũ semel ꝓpetratuz si cito cõfitet̃. citius veniã habet q̃ si fuerit pluries iteratũ. qꝛ. Ad facinus duplex nõ sufficit vltio simplex. Tertio ꝓpter pctõ ris erga gr̃am dei inducentẽ ꝛ expectantẽ ip̃m ad pniam ingratitudinẽ Roꝝ. ij. An ignoras qꝛ benignitas ðí ad pniam te ad ducit. Tu aũt ꝑm duriciã tuã ꝛ ipenitens cor tuũ thesaurizas tibi irã in die ire ꝛ re uelatiõis iusti iudicij dei q̃ reddet vnicui q̃ iuxta opa sua. Quarto ꝓpter elongatio nẽ. Juxta illud ps̃. Dñe q̃ se elongant a te pibũt. Quinto ꝓpter minorẽ ad querẽ dũ abilitatẽ. Uñ Eccl. xxx. dr. Curua cer uicẽ filij tui in iuuẽtute. ꝛ tunde latera ei⁹ dũ infans est: ne forte induret ꝛ nõ credat tibi. Et loquit ibi de sensib⁹ nostris. q̃ sũt q̃si filij infantes dũ recenter peccãt q̃s sta tim debemus corrigere ne indurescant in malicia. Juxta illud. Qui non est hodie. cras minus aptus erit. Et alter poeta dic̃ Principijs obsta: sero medicina paratur. Dum mala post longas inualuere moras Sexto ꝓpter finalem piculosam querssio nẽ. Uix eĩ aut nũq; potest hõ in egritu dine conteri. qꝛ nec de peccatis sufficit co gitare. eo q̃ sufficit dici illi malicia sua. s. ex infirmitate pueriẽs. qꝛ ꝑm Hiero. Ibi rapit̃ intentio mentis vbi est vis doloris. Unde Aug⁹. Morbꝰ viget. pena terret ꝛ torquet. filij q̃s illicite dilexit. vtor ꝛ mũ dus eũ ad se vocant. Jdeo dicit Aug. pslu lendo vt hõ in sanitate agat penitentiam. Dicit eĩ tene certũ ꝛ dimitte incertũ. Nã ꝑm ip̃m in ꝑmone. j. de pnia. Qui agit pe nitentiã cũ egrotat. aut cum iam nimis se nex est. nec laudo nec vitupero. qꝛ pecca ta illum dimiserũt: ꝛ nõ ille peccata. Sz laudo si tunc declinat a malo ꝛ facẽ bona: q̃ omnia mala ꝓpetrare potest. Ex q̃ ipse statum infert ibidem. q̃ nullus etiam vna die sine penitentia debz esse. qꝛ nescimus horam neq; diem quando pius dñs deus nos de hoc seculo migrare iubeat. Septi mo ꝓpter dei obliuionẽ ꝛ clamoris nõ ex auditionem. Nam ꝑm Crisꝰ. Hac aniad uersione seu pena pcutit̃ peccator: vt mo riens obliuiscat sui qui dum viueret obli tus est dei Esa. xxxij. Ue qui spernis: nõ ne ꝛ ipse sperneris Prouerbioꝝ. j. Voca ui. scz ad penitentiam: ꝛ renuistis. Et secq tur. Ego quoq; in interitu vestro ridebo.

voliti. Nam debeo velle deo sūmū honorē ⁊ summā beatitudinē nō sicut mihi. Ex q̄ infert Aug⁹. li. de moribꝫ eccl'ie ca. xxviij. dicēs. Nō pōt fieri vt seipm nō diligat q̄ diligit deū. imo ille solus nouit se diligere q̄ diligit deū. Ille nāq; satis diligit se. q̄ sedule agit vt sūmo bonoꝛ vero ꝓfruat. Qō si nihil aliud est q̄ deus. q̄s dubitat q̄n se amet q̄ amatoꝛ est dei. Et ex hoc vlterius ipe infert q̄ salubriter seipm homo diligit si plus q̄ se diligit deū. Et ecōuerso fm ipm sup Iobem Omel. lxxxvij. Si deū nō diligit. nō diligit seipm. Patz etiā ex his q̄ nō oīis q̄ amat deū est in charitate. qꝛ qui diligit deū ꝓpter se: amat deuz. ⁊ tñ peccat moꝛtaliter. Et sic patet q̄ peccans moꝛtaliter diligit deū: sed nō ꝓtuose qꝛ vult esse deū: sed nō sic amat eū q̄ fuet eius p̄cepta. Ita dicit Holgoth sup libꝝ Sap. ca. ij. tractans illud. Uenite fruamur bonis q̄ sunt: ⁊ vtamur creatura tāq̄ in iuuētute. Secūdo infero q̄ amare deū ꝓpter tpalia est amare impfecte. Istud ptz p beatū Aug⁹. in lib. iij. omeliaꝝ Omelia xxxix. vbi dicit. Cauere debemus ne ad p̄miū diligamus deū. Cuius ratio est. quia quicq̄d homo aliud a deo vult habere p dilectione seu ꝓpter qō deum diligit. illud est minus deo. ⁊ p ꝯsequens homo impfecte diligit deum. vt sup ipse dicit. Si pulcher est mūdus. qualis est artifex mundi. Euelle g̃ coꝛ tuū ab amoꝛe creature ⁊ inhereas creatoꝛi. qꝛ si amas illa q̄ fecit deserto illo q̄ fecit. adulter es. qꝛ p creatoꝛe diligis creaturā. Hec ille. Aū Bern. in libꝛo de diligendo deū cap. iij. dicit. Amoꝛ verus nō querit p̄miū. sed mereꝛ p̄miū. Sane necdū amanti ꝓponit. amāti debet sed ꝓseueranti reddet. Ideo fm ipm diligentibꝫ deū dꝛ. Primū querite regnū dei. ⁊ hec omnia adijcient vobis. Ex q̄ infero q̄ deꝰ diligēdus ē gratis. Aū dicit Aug. sup Iobem fmone. iij. Quia gratis dedit gratis ama. Noli ad p̄miū diligere deum ipe sit p̄miū tuū. Et ratio huius fm Ber. in lib. de diligendo deū ca. iij. Quia q̄cq̄d ꝓpter aliud amat illud plane amat plus qō finaliter amat. nō q̄ quod amat. Cum ergo deum quis amat ꝓpter tpalia. planū est q̄ plus diligit tpalia tanq̄ finē. Juxta illud. Propter qō vnūquodq̄ tale ⁊c.

Aū Aug⁹. j. Confessionū dicit. Quicūq; aliquid amat qō nō ꝓpter te amat minus te amat. Et lib. Soliloquioꝝ ad deū ca. xviij. dicit. Minus te amat q̄ tecuꝫ aliq̄d amat. Hec ille. Ex his igit tertio infero q̄ deꝰ dꝛ diligi ꝓpter seipm: q̄ est sūmū bonū ⁊ pfectissimū: vt ipm cōprehēdamus ⁊ ei p petuo ꝓiūgamur in vita eterna. ⁊ eū ꝑpetuo amoꝛe diligamus in regno celoꝝ. Ad qō nos ꝑducat pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūssctūs Amē

Dñica. XIIII. post trinitatis. I.

Sermo. CX.

Ite ostendite vos sacerdotibꝫ. Lu. xvij. Qm̄ vt dicit Henricus de vimaria lib. vij. de pfectione interioris hois ca. xij. Lex naturalis hoi in sua creatione indita p abusuꝫ peccandi iam fuerat obꝛuta. ⁊ quasi obliuioni tradita. ideo necessariū fuit eā p legem scriptam posteris renouari. Hec ille. Lex aūt scripta decem in se ꝓtinebat p̄cepta. q̄bꝫ tanq̄ vngentis sanatiuis curari debuerūt pctōꝝ nr̄oꝝ vulnera. ⁊ consequi celestiū p̄mioꝝ ꝓmissa. Juxta illd Matth xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Uel qꝛ lex hm̄oi scripta. ab hoie sepius transgrediebat. Ideo necesse fuit vt deus aliqō remediū instituꝛet per qō hō lapsus in pctm̄ ⁊ transgressoꝝ p̄ceptoꝝ diuinoꝝ posset resurgere ⁊ ad vitā reparari. Hoc aūt est sacm̄ penitētie in q̄ p confessionē manifestant defectus ⁊ peccata quibꝫ transgrediunt decem p̄cepta. Qō bene figuratū est in istis decem leprosis. q̄s xp̄s tanq̄ decem p̄ceptoꝝ trāsgressoꝛes ad sacerdotes remittit p cōfessione peccatoꝝ. Sicut innuit in verbis ꝓpositis q̄bꝫ xp̄s p̄cepit. dicens leprosis. Ite ostendite: vt dꝛ in euangelio. Dū iesus iret in hierusalē transibat p mediā samariā ⁊ galileaz. Et cū ingrederet quoddā castellū Luce. xvij. In q̄bꝫ ꝓbis hortat xp̄s pctōꝛes. Primo ad deserendū statū culpabilē. cuz dꝛ. Ite. Scdo ad manifestandū ꝓscie reatū damnabilē. Cū addit. Ostendite vos. Tertio declarat p̄latoꝝ dignitatē honoꝛabilem. Cum dicit. Sacerdotibꝫ. A

Diri primo q̄ xp̄s hortat peccatoꝛes ad deserē dū statū culpabilē. cū dicit. Ite. q. d. Qui

relinquat ipius viã suã. ⁊ vir iniquꝰ cogitatões suas. Et Hiere. vj. c. State sup vias ⁊ videte ⁊ interrogate de semitis antiqs: que sit via bona: ambulate in ea ⁊ inuenietis refrigeriũ aiabꝫ vrīs. ℒ

Dixi secũdo ℚ in verbis premissis hortat̃ saluatoꝛ pctões ad manifestandũ ꝓscientie reatum damnabilẽ. Luꝛ dicit. Ostendite vos. Ac si dicat. Si operã medicãtis expectatis. oportꝫ vt vulnera vestra detegatis ſm Boeciũ. Uñ poeta dicit. Non intellecti nulla curatio morbi. Ostendite ꝫ vos. scꝫ peccatoꝛes in confessione. q̃ hucusqꝫ latuistis in culpaꝝ occultatiõe. Uñ ꝓfessio nõ est aliud q̃ ostensio defectuum ꝓpꝛioꝝ. Nam ſm Jsidoꝛ libro. iij. ethimologiaꝝ. Confessio est p quã anime morbꝫ latens spe consequende venie in laudem dei aperit̃. Ex quo pꝫ q̃ ad perfecte curandũ conscientie vulnera. necessaria est confessio peccatoꝝ ⁊ ostensio eoꝝ aperta Uñ Seneca epla. lvij. dicit. Oñia vulnera in aperto leniora sunt. Morbi quoꝫ ad sanitatez tunc inclinant: cũ ex abdito erumpunt ⁊ viam suam ꝓferunt. Et sequit̃. Et auariciã ⁊ ambitionem ⁊ cetera mẽtis humane vicia tunc periculosa scias esse cum simulata sanitate subsistũt. Et Grego. in pastoꝛali. c. xxxvij. Uulnera clausa plus cruciant. Nam cuꝝ putredo que interius feruet ejcitur ad salutem doloꝛ aperitur.

Sed diceres. Quare debeo ꝓfiteri peccata oꝛe vt exterius appareant in ꝓfessiõe Nõne deus nouit abscondita coꝛdis mei melius q̃ ego possum dicere. Ad quod respondet Augꝰ. libro. iiij. Omeliaꝝ. Omelia. xij. in ꝑncipio. Non vult deus vt ꝓfiteamur pctã nostra ideo q̃ ea ipe scire nõ possit. Sed qꝛ diabolus hoc desiderat vt infamet qõ nobis ante tribunal iudicis eterni obũciat. ideo vult vt magis defendere q̃ accusare nostra peccata velimus. Econtrario aũt deus noster: quia pius ⁊ misericoꝛs est vult vt ea confiteamur in ꝟ seculo. ne p illis ꝓfundamur postmodum in futuro. Si em̃ confitemur. ille parcit. Si agnoscamus. ille ignoscit. Et põit ibi pulchꝝ exemplũ de serpente illo q̃ ꝑmos similiter infecit. Quando ergo videt nos ad deũ redire in ꝓfessione p hũilitatẽ valde impeditꝰ ne xp̃m hũilẽ ducẽ ipso ꝓtempto sequamur. Hec ille. Non est ꝫ putandũ q̃ deus velit aperiri occulta coꝛdiũ nostroꝝ vt ea sciat. sed ideo vt cũ sic aperiendo ⁊ nostros defectus exponẽdo coꝛaꝝ eo hũiliamur a pctis nostris curemur. Unde Aug. lib. x. Confessionũ ait. Manifestus sum tibi dñe quicũq̃ sum. Necꝫ em̃ ago ꝟbis carnis ⁊ vocibꝫ sed ꝟbis aie ⁊ clamore cogitationis qm̃ nouit auris tua. Et sequit̃. Cum em̃ malus sum nihil aliud est cõfiteri tibi q̃ displicere mihi. qm̃ tu dñe benedicis iustum. sed ꝓius euꝝ iustificas impium. Hec ille. Ex quibus patet q̃ cõfessio peccati a deo instituta est maxie ꝓpter humilitatẽ nostrã. Unde Augꝰ. sup ꝑs. lxvj. dicit. Ad hoc deus exigit cõfessionẽ vt liberet humilẽ. ad hoc damnat nõ confitentẽ vt puniat superbuꝫ. Ex ꝟ patꝫ q̃ ad ꝓfessionẽ maxime requirit̃ humilitas. per quã hõ se ostendit peccatoꝛẽ fragilẽ ⁊ defectuosum coꝛã deo. Unde Aug. sup Canonicã Jobis. Omelia. j. Si te ꝓfessus fueris peccatoꝛem. erit in te veritas. Et sequit̃ post pauca. Humilitas ptinet ad cõfessionẽ. qꝛ dũ confitemur nos peccatoꝛes esse. ipa est humilitas. Hec ille. Ex bis ꝫ infero q̃ q̃nto plus homo ꝓpꝛios defectus cognosere nõ curat. tanto minus p humilitatẽ deo se esse reũ ostendit. Uñ Augꝰ. lib. iij. de verbis dñi ſmone. xij. dicit. Hõ oꝛ tibi. Esto minus q̃ es. sed cognosce qõ es. Cognosce te infirmũ. coḡsce te hoiem cognosce te peccatoꝛẽ. Cognosce illũ q̃ te iustificat. Cognosce qꝛ maculosus es. appareãt in ꝓfessione tua macule coꝛdis tui ⁊ p penitentiã ptinebis ad gregem christi Hec ille. Et post hoc dicit idem Augꝰ. in lib. de dñica oratione. ⁊ lib. v. de ꝑdestinatione sanctoꝝ. ℚ in cõfessione deus vult vt recoꝛdemur peccatoꝝ nostroꝝ. ne quis quasi innocens sibi placeat ⁊ se extollẽdo plus pereat. Nam ait Grego. xxij. moral̃. Uere hũilitatis insignia sunt inịtatẽ suam quãq̃ veraciter cognosere: ⁊ cognitã voce ꝓfessionis aspire. Et ex bis ptz rñsio ad illaꝝ questionẽ q̃ querit̃. Quare hoĩes seculares raro ꝓfitent̃. ꝟ em̃ nõ ꝓuenit nisi ex ıgrantia ḡuitatꝭ pcti. Ex q̃ em̃ nõ cognoscunt se pctoꝛes. ⁊ ꝑter superbiam eoꝝ

Jstud patꝫ de diuite in inferno clamante Luce.xvj. Et de fatuis virginib⁹ dicentibus. Aperi nob⁹ Math.xxv. Quib⁹ vtriq; denegatū est beneficiū postulatū. Propter p̄missa ergo pericula dicit istis leprosis Jte.q.di. Nolite tardare.nolite stare diutius.sed statim vt vos peccare sentitis. ite ꝛ conuertimini ad dñm Ezech.xxxiij. Cōuertimini a vijs vestris pessimis. B

Et vere pessime sunt vie pctōꝝ. Nam vie pessime vulgariter dicūt:qñ sunt montose.spinose.lutose. Sic vie pctōꝝ montose sunt in superbis.qui semp alta querūt. sed nō attendūt:quia quanto gradus altior.tanto casus grauior. De istis est sicut de leporе q̄ facilius ꝛ citius currit contra montē q̄ de monte. Cuius ratio est.qz habet pedes anteriores breuiores posterioribus. Sic superbi ꝛ vani habentes affectiones ad deū breues vel nullas.difficile ad deū vadūt. Sed affectiōes habentes ad mundū longas.facile alta mūdi ascendūt Patet hoc ad sensum q̄ semp ita est.quia dilectoribus mundi omnia difficilia faciliora videnť p mūdo q̄ sanctis p deo: Nam facilius videt militi hastiludere ferro nudoꝛ grauissimos ictus imo mortē sufferre quādoq; p mundo q̄ complere vnum pater noster p deo. Et hoc facile est videre i oñi genere secularium. Quanta em̄ sufferūt seruientes p honoribus seculi circa curias cum remorsu consc̄ientie.cum obiurgationibus dñoꝝ.cum inuidia socioꝝ.cū omni infortunio corporali.Quoꝝ omniū decimam partem vir sanctus aliquis monachus p deo sustineret. Vie spinose sūt in auaroꝝ cupiditate. eo q̄ spine sunt diuitie Luce.viij. Quia habent punctiones laboris in acquirendo.timorē in custodiēdo:ꝛ dolorem in amittendo. Et iste etiam vie sunt multū difficiles. sicut experunť mercatores eundo ꝛ sulcando in terra et in mari.faciendo naufragia.latronum pericula patiendo ꝛ p̄donū insidias ꝛc. que tamen oñia videntur eis facilia. Vie lutose sunt luxuriosoꝝ.de quibus dicit. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. que licet etiaꝫ sunt difficiles:tamen eis apparēt faciles. Nam quanta difficultas sit quis dubitet constringi iopulis.caligis.sotularibus.p̄cinctis in ꝓplacentiā amasiaꝝ stare pluribꝫ horis coꝝ illa.rotare capillos. desudare in coreis.exhaurire patrimonia ꝛc.cū amantib⁹ omnia ista facilia apparēt quia amanti nihil est difficile.vt dicit hystoria de sancto Honio epo. qui Anthiochie visa quadaꝫ dña multū ornata dixit ad socios. Jn veritate dico vobis q̄m deus hanc nobis ꝓstituturus est ante ꝓspectū tremende sedis sue vt nos ꝛ nostrū sacerdotiū iudicet. Nam quantas putatis horaꝝ moras intra cubiculū suum exegit abluens faciem. ꝛ depingens se. vngentis diuersis liniens ꝛ ad speculum diligenter exornans. vt in p̄senti seculo placeat. ꝛ oīb⁹ desiderabilis videat. nec cuiq; amatoꝝ suoꝝ turpis videat.q̄ tū hodie videntur esse. ꝛ cras plericq; nō parent. Nos ꝓ habentes patrem in celis eternū. in secula p̄manentē.ꝛ sponsum imortalē deū.donantē sibi bene fuientib⁹ p̄manentes diuitias:que estimari nullatenus possūt: que nec oculus vidit ꝛc. Quid plura. bītes p missionē certā. vt celestis sponsi faciem videamus.quē cherubin ꝛ seraphin nō sciant ꝓspicere.nō nos ornamus nec detrahimus imūdicijs nr̄is.q̄ p creatoris exēplo in ꝓtutis culmine semp stare debuim⁹? Et sic veniēs domū sctūs ille epūs de ecclesia.p̄uens in pauimentū.faciē suā feriebat.ꝛ terrā lachrymis rigabat.dicens. O altissime deus ignosce mihi peccatori: qz vnius diei meretricis ornatus totius vite mee industrie superauit ornamēta. Quo vultu te dñe respiciā.vel q̄b⁹ verbis me coram tuis aspectib⁹ p̄sentabo. Illa p terrenis ꝛ caducis summo studio se ornauit. Ego tibi placere ꝓposui ꝛ p meā negligentiam nō impleui. Ecce quō iste vie peccatorum sunt oīs pessime. ita vt peccatores aliq̄n conuersi dicant ꝛ soli recognoscant. illud confitentes Sapie.v. Lassati sumus⁹ in via iniquitatis ꝛ perditionis. Viam aūt dñi ignorauimus. Ne igitur peccator ambulet vlterius vias istas pessimas iubet a saluatore ire p viam bonā ꝛ rectam ꝛ immaculatam. Nam de eterna sapiētia que est filius dei dicit Prouerb.viij. Vie eius vie pulchre.ꝛ oīes semite eius pacifice. Talem ergo viam hic suadet saluator peccatorib⁹ dicendo. Jte. scz viam mandatorū relinquentes viā peccatoꝝ Esa.lv. De

peccata vestra. inquit aplus Jacob. Li-
catricū ergo tuaꝝ arbiter vice dei adhibe
atur ꝓsbyter. ⁊ reuela ei vias tuas: ⁊ ipse
exhibebit tibi antidotū reconciliationis.
Hec ille. Per secundū arguunt mundani
⁊ seculares vani. q̄ querūt sacerdotē igna
rū indoctū ⁊ minus ꝑ audienda cōfessiōe
idoneū: qui cum eis mite ⁊ leniter ꝓcedit
⁊ eis paruam vel nullam penitentiā impo
nit. Contra quos dicit Aug⁹. in libro de
vera ⁊ falsa penitentia cap̄. x. Qui confi-
tetur oīno sacerdoti meliori quē habere
potest confiteat. Talem vt dicit ipse libro
de salutaribus documentis. sequamur et
ꝑquiramus qui sciat curare peccata ꝓpria
⁊ postea vulnera aliena vt ꝓfectus medi-
cus. cū talibus ꝯsilium salutis nostre ine-
amus vt nō ꝑdamus hereditatē celestem
quā nobis ab initio mundi deus ꝓmisit.
Hec ille. E Ex his infero duo. Pri-
mū ꝙ magne vtilitatꝭ est sacerdoti doctio
ri ⁊ magis scientifico q̄ simplici ⁊ indo-
cto licꝫ sanctiori confiteri. Istud patet ex
eo quia ſm Bonauenturam in quodam
sermone de penitentia. Sacramentū con
fessionis vocalis inter cetera a deo est in-
stitutū ad peccatoꝝ patrociniū acquiren-
dum. quia sicut videmus in causis ciuili
bus ꝙ cōmuniter boies indigēt patronis
q̄ sint periti in iure vt penas iuris possint
vitare ⁊ tales oportet in sua causa ordina
te ꝓcedere. Ita multo magis ſm ipsum in
spiritualibus est. ⁊ ideo ſm ip̄m expediēs
est sacerdoti sua reuelare peccata. qui de
vitandis sanum ꝯsilium possit dare. ꝓpter
quod est eligendus sacerdos doctus qui
possit ⁊ sciat discernere inter lepꝛam ⁊ le-
pꝛam sicut ad eius officium spectat. vt pa
tet in Leuitico. Secūdo ex hoc infero ꝙ
magna est dignitas sacerdotum quos sic
deus honorauit vt eis vices suas in terꝛ
cōmitteret: ⁊ per eos nos a peccatis pur-
garet. Unde Grego. libro. v. registri sui
hortans Mauriciū imperatorē ad debi-
tam reuerentiā sacerdotibꝫ exhibendam.
Non indignetur inquit dñs meus sacer-
dotibꝫ ꝓpter eum cuius serui sunt. vt eis
debitam reuerentiam impendat: quia illi
aliquādo in diuinis eloquijs dij. aliquan
do angeli noiantur. Exodi cm. xxij. dicit.
Dijs nō detrahes. Et Malachie. ij. dicit
Q angelus dñi exercituū est. Hoc est con
tra illos qui deturpāt sacerdotes. Legitur
de Constantino imꝑatore ꝙ cum fuissent
sibi q̄nedam accusationes contra episco-
pos in sacra synodo Nicena porrecte. Ip̄e
omnes combussit dicens. Vos dij estis.
a solo deo iudicari debetis. ⁊ dignum nō
est vt nos iudicemus deos. Et similiter ꝫ
habetur libro q̄nto tripartite hystorie vbi
silꝭ accusationes refutauit dicens. Ista
habebūt tempus suū in die iudicij coram
illo qui iudicaturus est oīes. Mihi hoī
iudicare nō licet de vobis. Ibi etiaꝫ legit
quō locatis episcopis in loco supiori. ipse
resedit in loco inferiori. Propter quam re
uerentiā sacerdotibus recte ꝑ ipsum impē
sam. deus sibi in oīibꝫ astitit ⁊ sibi signū
sancte crucis in somno ostendit. dicens.
Constantine in hoc vinces. Hec ibi. Re-
fert etiam Grego. ꝙ pagani principes ve
rum deum nescientes. deos ligneos vel la
pideos colebant. ⁊ tamen eoꝝ sacerdoti-
bus maximū honorē impendebāt. Quid
ergo mirū ſm ip̄m. Si imperator christi-
anus vel princeps vel quilibet dñs veri
dei sacerdotes honoret. dum pagani ꝓn-
cipes vt prediximus honorem impendere
sacerdotibus suis nouerunt qui ligneis ⁊
lapideis dijs seruiebant. Ex hoc patet ꝙ
inhonorantes sacerdotes aut detestantes
eos perturbantes aut grauātes siue in eo
rū ꝑsonis siue in rebus: deteriores sunt
paganis ⁊ saracenis aut tartaris qui ꝓ
prios sacerdotes honorant. Ac ꝑ hoc cō-
uincunt fideles etiaꝫ deum verū minime
honorare aut curare. Juxta illud saluato
ris. Qui vos spernit me spernit. Et q̄ vos
tāgit. tāgit pupillā oculi mei. De Alexan-
dro magno legit ꝙ cū ꝓcessissꝫ ꝯtra hieru
salem ⁊ episcopus iudeoꝝ sibi obuiam ꝓ-
cessionaliter ꝓcessisset. mox de equo desce
dit ⁊ ei reuerentiā exhibuit. Pharao q̄uis
īmanissimi ⁊ durissimi cordis fuerit: ipse
tamen sic honorauit sacerdotes ꝙ etiam
tempe maxime famis ipis de regalibꝫ hor
reis sufficientem alimoniā ꝓcurauit. F
Sed diceres. Vere dñe dignū ⁊ iustū
est bonos sacerdotes honorare. q̄s nos.
vt ait Hiero. scimus christiani ꝙ nobis
deus posuit iudices in terris. qui etiam
ante illum diem iudicij iudicant ⁊ habēt

pessimam dedignant̃ humiliari sepius in confessione ne ꝓ talibus habeant̃ quales sũt. sed volũt potius vt habeant̃ ꝓ bonis ac iustis ⁊ virtuosis quales nõ sunt. De q̃bus dicit Seneca epl'a. liiij. Quare vicia sua nemo ꝯfitet̃ nisi quia ea ignorat. Vñ s̃m ip̃m epl'a. xxix. Qui peccare se nescit: corrigi nõ vult. Et Grego. sup̃ illud Job xlij. Idcirco meip̃m rep̃hẽdo. dicit. Quãto minus quisq̃ se videt. tanto minus sibi displicet. ⁊ quãto maioris gratie lumẽ ꝑcipit. tanto amplius rep̃hensibilẽ se esse cognoscit. Taliũ hoĩm conscientiã Berñ. in libro de cognitione sui cap̃. xxiij. vocat vulpinam. ⁊ per consequẽs hypocriticam ⁊ simulatam. eo q̃ s̃m ip̃m exteriorem sup̃ficiem intuẽtes salua eis oĩa arbitrantur. nõ sentientes vermẽ interiorẽ qui interiora corrodit. Propter hoc idem Berñ. ibidem cap̃. xxvj. dicit. Ex sicut membruz quod dolorem nõ sentit. mortuũ esse dicit̃ Morbus autẽ insensibilis incurabilis est Patet ergo q̃ ante oĩa necessaria est cognitio peccatoꝝ in homine. si debet sequi apertio ⁊ ostensio conscientie in ꝯfessione Apertio autẽ ista ꝯscientie debet esse non qualiscũq̃ aut qualitercũq̃ sed lachrymosa ⁊ flebilis. Dicit enim Crisꝰ. in fine libri sui. de reparatione lapsi. Condemnare semetip̃m ⁊ peccatorẽ dicere. cõmune hoc ẽ oĩm etiam pene infidelium. Multi enim de scena seu de prostibulo viri ⁊ precipue mlieres impudice peccatores semetipsos ⁊ sceleratos ostendũt. sed non eo ꝓspectu hoc dicũt q̃ cupiant emendari. ideo non est ista dicenda confessio. nõ em̃ est hec ex corde compunctio. nec in amaritudine lachryma ꝛ talia ꝓferũt. nec eo affectu quasi qui oderũt ea que accusant. Unde Grego. super Job. vij. dicit. Sepe ⁊ reprobi peccata sua confitent̃. sed deflere contemnunt. Electi vero suas culpas quas vocibus cõfessionis aperiũt. districte animaduersionis fletibus insequunt̃. Hec ille Et tantũ de secũdo. D

Dixi tertio Ex in verbis p̃missis christus cõmendat p̃latoꝝ seu ministroꝝ ecclesie dignitatem honorabilez. Remisit nanq̃ ad illos leprosos ꝓpter manifestandum miraculuz mundationis ipsoꝝ. ⁊ ꝓpter preceptum legis. ⁊ ꝓpter humilitatis virtutem: ⁊ ꝓpter mysticam significationem. Significauit em̃ xp̃s ꝑ hoc q̃ post mundationẽ interioris peccati ꝑ contritionẽ. necessaria est adhuc oris ꝯfessio coram sacerdote Merito igitur isti ad sacerdotes mittunt̃. quoꝝ ẽ discernere inter leprã ⁊ lepram. inter morbũ ⁊ morbum: ⁊ hos admittere. illos abijcere. Ipsi em̃ habent claues ligandi ⁊ soluendi in terra: sine his nõ potest peccator ad deũ accedere. nec gratiaz obtinere nec veniam mereri peccatoꝝ saltem extra casum necessitatis. Unde Aug⁹. de vera et falsa penitentia cap̃. x. Qui confiteri vult peccata vt inueniat gatiam. querat sacerdotem scientem soluere ⁊ ligare. ne cũ negligens circa se fuerit negligat̃ ab illo qui eũ misericorditer monet ne ambo in foueam cadant quã stultus euitare noluit. Ecce hic duo innuit Aug⁹. Primo vt peccator inueniat gratiã debz accedere sacerdotem. Secũdo vt talis querat sacerdotem nõ qualẽcũq̃ sed scientificũ. Per p̃mũ arguit̃ error hussitaꝝ dicentiũ sufficere solã contritionẽ ꝓ peccatis deo factã. Contra quos est Aug⁹. libro de visitatione infirmoꝝ. dicens. Sunt q̃dam q̃ sufficere sibi ad salutem annũciant si soli deo cui nihil occultũ est ⁊ quem nullius ꝯscientia latet sua ꝯfiteant̃ crimina. Nolũt em̃ siue erubescunt siue dedignant̃ suis ostendere sacerdotibꝫ. quos tamen inter leprã ⁊ leprã discernere ꝑ legislatorẽ constituit dñs Et sequit̃. Nolo vt tali decipiaris opinione quatinus ꝯfundaris ꝯfiteri coram dei vicario. thabescens p̃ rubore vel ceruicosus p̃ dedignatione. Nam ipsius hũiliter subeundũ est iudiciũ quem deus sibi nõ dedignat̃ esse vicariũ. Ergo ad te roges venire sacerdotẽ si infirmus es. ⁊ fac ip̃m ꝯscientie tue plenissime ꝑticipẽ. nõ seducat te illa somniantiũ sup̃stitio. que musitando seu titubando ꝯfirmat q̃ incõsulto sacerdote saluet ad deũ sola confessio. Hec ille Nos aũt nõ abnegamus q̃n sit ad deum frequẽter deferenda pctõꝝ ꝯfessio. Btũs em̃ q̃ tenebit ⁊ allidet paruulos suos. vel maximos. ad petrã. Petra aũt xp̃s ẽ. Sz detestamur ⁊ detestat̃ illud sacra doctrĩa. Uade inquit ostende te sacerdotibꝫ. Responsum est diuinũ. ⁊ ꝯfitemini alterutrũ

regratiari noluerũt. nec ad eum fuerũt reuersi tanq̃ indigni. obliuiosi: z ingrati voce saluatoris arguunt. quasi ab eo ignorẽtur vbi sint. Magna quippe superbia est fm Bern̄. in lib. de diligendo deũ. ca. ij. z delictũ maximũ. vti datis tanq̃ innatis. z in acceptis bñficijs gl'iam vsurpare. nõ reddere. Tales plinius in plogo natural' hystorie vocat merito fures z infelices q̃ bñficia recepta nõ recognoscunt. aut mutuo nõ reddunt. Et Seneca epl'a. lxxxij. appellat tales peiores serpẽtib'. Nã serpẽtes venenũ i alienã pniciẽ pferũt. sine sua fruant. Ingrati vero sine ꝓria pnicie nõ possunt in se viciũ ingratitudinis ꝓseruare. Ex quib' patet q̃ valde iniquũ z iniustum est. si creatura nõ reddet grates suo creatori pro beneficijs acceptis. Cum dicat Seneca epl'a. xvij. Hoc certe iniusticie ꝓuenit suã cuiq̃ ꝑ bñficio nõ reddere gr̃am. Merito igit̃ isti nouẽ leprosi mundati ꝑ xp̃m repbendunt̃ tanq̃ iniusti. q̃ ꝑ bñficio mũdationis. suũ nesciuerũt vel noluerũt laudare curatorẽ. de quib' increpatorie dicit. Nõne decem mũdati sunt. z nouem vbi sunt. In quib' verbis arguitur hũana ingratitudo ꝑ deũ. Per qõ nobis suadet z ꝓsulit̃ virtus gratitudinis diuinoꝝ bñficioꝝ. Ad quam merito poterimus induci si triplicem ꝓsiderationẽ circa hoc attẽdamus. Nam si ponderemus gratitudinis necessitatẽ. Si ꝓsideremus gratitudinis vtilitatẽ. z si denicq̃ cognouerimus ingratitudinis deformitatẽ absdubio sufficient̃ moueri poterimus. vt õo gratias melius q̃ isti nouẽ leprosi ꝑ bñficijs suis ꝓtinue reddamus. A

Diri primo q̃ si ponderemus gratitudinis necessitatem. sufficienter moueri poterimus vt deo gratias ꝑ beneficijs suis continue reddamus. Magna q̃dem necessitas inducit hoiem ad reddendã gratiarũactionẽ illi sc̃z deo suo. sine q̃ nihil boni potest facere. Joh'is. xv. Sine me nihil potestis facere. Quicq̃d em̄ homo habet. a deo habet. Sicut Ap'lus dicit. Quid habes qõ nõ accepisti. Nam fm Ber. sup Cantica fmone. xij. Sicut origo fluminũ z fontiũ est mare. Sic oĩm virtutũ z gr̃aꝝ ꝓncipiũ est xp̃s. Jõ ap'lus de se ait. j. Cor. j. Gratias ago deo meo semp ꝑ vob' in gratia q̃ data est mihi. q̃ in oĩb' diuites facti estis in illo. Cũ ḡ tota sufficientia nr̃a ex deo est: vt dr. ij. Cor. iij. Merito ad deũ debet semp recurrere nr̃a laudatio: vt merearmur itez accipe. Juxta illud Eccs. j. Ad locũ vñ exeũt flumia: reuertunt̃ vt iterũ fluant. Astringit̃ autẽ hõ ad agendum gr̃as deo quadruplici necessitate. Primo q̃ ipa gr̃arũactio est q̃dãmodo ꝓria fidei operatio. Secũdo q̃ ipsa est receptoꝝ augmentatio. Tertio q̃ est diuinitatis ꝑ testatio. Et q̃rto q̃ nr̃e necessitatis z defectuositatis demonstratio. De pmo patz quõ ipa est ꝓria bonoꝝ z seruoꝝ xp̃i fidelium opatio. Fideles nãq̃ serui ad nihil aliud vacant nisi ad dilatandum gl'iaz z honorẽ dñi sui. Et ideo sancti viri sciẽtes hanc ꝓriam esse opationẽ ipsoꝝ. eo q̃ ad hoc quisq̃ natus est vt deũ laudet oĩb' postpositis. insistunt laudib' diuinis agẽtes gratias ꝑ beneficijs acceptis. Est autem ita ꝓrium hoc seruis dei. scilicet deũ laudare pro beneficijs: vt etiaz in celo nequaq̃ ab eis possit auferri. q̃. Beati qui habitant in domo tua dñe. Nihil aliud faciũt. nisi in secula seculorum laudabũt te. De quibus dicit Esa. lj. Gaudium z letitia inuenietur in ea. gratiarũactio z vox laudis. Unde istud artificium bonum est nobis in presenti addiscere quod credimus indubie nos sine fine in celo operari. Ex quo infero q̃ nihil sic christianum debet delectari sicut gratiarumactio diuine maiestati. patet. quia in omnibus sacrificijs. oblationib'. elemosinis. ieiunijs z alijs quibuscũq̃ sine actionibus sine passionibus ad quã o[illegible]iani tenentur. deus nihil requirit nisi ꝓpter eandem ꝓriam z gl'iaz. Juxta illud. Sacrificium laudis honorificabit me. Et ex hoc secũdo infero q̃ gratiarũactio excedit oĩa holocausta victimas. sacrificia. oblationes. thurificationes. incensa z quecũq̃ alia. Istud patet. q̃ ista omnia ordinant̃ ad gratiarũactiones tanq̃ ad finẽ. pt̃z igit̃ q̃ gr̃arũactões sunt ꝑcipue. Cũ finis sit melior ordinatis in finẽ. Propter qõ deus offerentibus sibi sacrificia sine intentione hmõi reddendi gratias. dixisse legitur in Psalmo. Si esuriero nõ dicam tibi. meus est em̄ orbis

clauem vite ⁊ mortis. Sed quis estimat honore dignos illos sacerdotes qui se exhibent in vita ⁊ moribꝫ ꝑ om̄ia indignos vacantes potibꝫ. comesationibꝫ ⁊ ceteris secularibꝫ vanitatibꝫ. q̄s tales nisi stultus iudicare possit nō p̄mio honoris sed potius supplicio pudoris esse dignos. Ad qd̄ ego: imo nō ego sed ille magnus Grego. lib. v. Registri sui rñdens ait. ꝙ ea q̄ dicta sunt de honore sacerdotū aut alia q̄ legūt̄ in scripturis. nō tm̄ specialr̄ ꝓ bonis. sed etiā generaliter ꝓ malis sunt interp̄tanda qm̄ adhuc nescimus qualis sit futurus. Etem̄ paulus dicit. Nolite ante tēpus iudicare. scꝫ de occultis: quoadusq̄ veniet dñs. Nam sunt multa que de illius iudicio hoīes ignorāt. quia fortasse quod vos laudatis ille rep̄hendet. Et que vos rep̄henditis ille laudabit. Hec Grego. Hoc est contra illos qui ꝓpter leuem suspitionē vt forte quia sacerdos descendit ad inuitatam. vel locutus est cum femina. statim iudicant eum ꝑuersum ⁊ indignū: ⁊ dedignant̄ eius missam. Contra q̄s dicit Lucius papa de cohabitatione clericoꝝ ⁊ mulierū. Uestra. Non pōt q̄s q̄ntūcūq̄ pollutus diuina polluere sacramēta. que purgatoria cunctaꝝ ꝯtagionū existunt. Qualiscūq̄ em̄ sacerdos sit: que sancta sunt coinquinari ab eo nō possūt. Sumite ḡ ab om̄i sacerdote xp̄i mysteria. qꝛ om̄ia in fide xp̄i purgant̄. Hec ille. Et idem vult canon Nicolai pape. xv. q. viij. c. fi. Sciscitantibꝫ. ꝙ a tali sacerdote cōio recipiatur q̄usq̄ iudicio ep̄oꝝ reprobetur. Qm̄ mali bona ministrando tm̄modo se ledūt. ⁊ cerea fax accensa sibi q̄dem detrimentū prestat. alijs v̄o lumen [illegible] ām̄inistrat ⁊ vnde alijs cōmodū [illegible]. inde sibi dispendiū prebet. Et sequit̄. Sumite ergo ab omni sacerdote intrepidi xp̄i misteria. quia om̄ia in fide xp̄i purgant̄. Fides em̄ est que vincit hunc mūdū: ⁊ qꝛ nō dantis sed accipientis. sic dicente beato Hiero. ad credendū om̄i aīe baptismus est ꝑfect⁹ ⁊ in oī sacerdote corpus xp̄i ꝑfectū. Hec Canon. Quādiu ergo quis tolerat̄ ab ecclesia in officio suo. nō debet a quoq̄ vitari. Uñ licꝫ dep̄hensus in adulterio sit infamatus de crimine. tamen nō sufficit ad h̄ vt abstineat̄ ab eius officio ⁊ sacramentis suis nisi infamet̄ ꝑ sn̄iam. vt dicit glosa dicti capl̄i. Sciscitantibꝫ. ⁊. xxxij. di. §. Uerum. Requirit̄ ergo ꝙ sit dep̄hensus ⁊ ꝯuictus. vt de iudicijs. Cū nō ab hoīe. Bene tñ ꝯceditur. ꝙ oīs sacerdos in peccato mortali existēs est suspensus quo ad se. scꝫ vt nō celebret: qꝛ alias peccat mortaliter. j. q. j. Sacerdotes. Sꝫ talis nō ē suspēsus q̄ ad alios nisi sit ꝑ sn̄iaꝫ p̄cisus vel notori⁹ fornicator aut simoniacus aut scismaticus. vt. xxxij. di. §. Uerū. Quādo ergo dicit̄ ꝙ nullus audiat missam p̄sbyteri quē scit indubitāter habere concubinā xxxij. di. c. Nullus. Dicendū ꝙ loquit̄ de illo cuius crimen est notoriū ꝑ sententiaꝫ vel ꝓpriam confessionem vel ꝑ facti euidētiam. Talis em̄ p̄mo a subditis vitari debet ad confusionem ipsius vt a tali peccato desistat. vt in ca. Uestra. de cohabitatione clericoꝝ ⁊ mulierū. Ex quo infero ꝙ nō obstante malicia sacerdotū q̄ꝫdiu tolerant̄ ab ecclesia. p̄sertim si nō sunt notorij fornicatores debent a subditis honorari. ⁊ xp̄s honorauit sacerdotem quē sciebat sacrilegum. xciij. dis. Dñs. Per quod s̄m Ciprianū docuit malos sacerdotes etiaꝫ honorare nos. Pro quo honore nobis tribuat honorem celestis curie dñs noster iesus christus qui viuit ⁊ regnat per secula seculoꝝ. Amen.

Dñica. XIIII. post trinitatis. II. Sermo. CXI.

Nonne decē mundati sunt. ⁊ nouem vbi sunt Luce. xvij. Sicut ait Petr⁹ rauañ. in q̄daꝫ epistola. Nihil est quod adeo ad indignationem ꝓuocet altissimū sicut ingratitudo. Ipsa em̄ est maloꝝ ꝓuocatio, beneficioꝝ exinanitio. meritoꝝ extermi[illegible]tio. Hec ille. Et Bern̄. sermone. lij. dicit. Ex ingratitudo hostis est gratie ⁊ inimica salutis. Unde s̄m ipsum nihil sic displicet deo presertim in filijs gratie quēadmodum ingratitudo. Propter quod s̄m Bernhar. sermone. xxxv. super Cantica. Nihil auget̄ ingrato. sꝫ quod accipit. vertit̄ ei in ꝑniciem. Istud patet hic in euangelio de nouem leprosis. qui ꝓ eo ꝙ de cura lepre a qua fuerūt ꝑ christum mundati

bil facias nisi gratias agas. Hec Bern̄. De ope redemptiōis dicit idem Bern̄. in sermone alio. O bone iesu q̄d tibi ⁊ morti. Nos mori debuim⁹ ⁊ tu soluis. Nos peccauimus ⁊ tu tollis. Opus sine exemplo. gr̄a sine merito. charitas sine mō. De bn̄ficio expectatiōis q̄ nos peccantes expectat ad pniam. patz. Nam q̄tiens peccat hō mortal'r. totiens indignus est vita. Et ideo totiens est in statu mortis ⁊ meretur statim detrudi de mūdo ad infernū. Vn̄si illi tenemur ad regratiādū q̄ nos de periculo mortis corpalis vel a mutilatione mēbroꝝ liberat. Multo magis deo. qui a morte vtriusq̄ corporis vicz ⁊ aīe sepissime liberat. Ideo. ij. Mach. j. dr̄. De magnis piculis a deo liberati. magnifice gratias agimus ipi deo. Narrat Cassiod. de elephante. q̄ cuz se arbori appodiauerit semisecte. id est ad medium incise. ⁊ arbore fracta ceciderit. p se resurgere nequit. Si ergo fuerit p hominē eleuatus magnā illi refert gratiā. quia os suū in manus bois porrigit. nec cibum nisi ab eo econtra capit. nec pgreditur nisi quo ille iusserit. Refert Petrus de lapiaria in tractatu de oculo morali. Inter alias pprietates oculi corporalis sextam esse istam: q̄ in capite est collocatus. ad significandū q̄ oculi nostri semp debēt ad deum intendere. Iuxta illud Psal. Sicut oculi seruoꝝ in manibus dn̄oꝝ suoꝝ. Unde de sapiente dicitur Ecclesiastes. ij. Oculi sapientis in capite eius. Caput nostrū christus est. in q̄ semp debent esse oculi mentis nostre p cōsiderationem suoꝝ beneficioꝝ. Refert cōmentator super librū de animalib⁹. Ex q̄dam paterfamilias aspidem quādam nutriuit in domo. sic q̄ omni die hora prandū ad eius mensaz visitauit p cibo. Que cum generasset duos filios. vnus eoꝝ tanq̄ ferox filiū hospitis venenauit. Quod illa perpendens. statim illum suū filiū in conspectu omniū lacerauit: ⁊ cum alio filio verecūda de domo excessit. Ecce quō serpens sentit beneficium: ⁊ homo nō sentit. Legitur etiam in hystoriis Romanoꝝ. Et idem refert Policratus Ex quidā andronicus noīe qui alias fuit ꝓpter sua crimina per imperatorē sentētiatus ad mortem. ⁊ datus ad deuorandū leoni. cui ante spinam de pede in nemore deposuetat. Leo eum nullatenus mouit sed potius ab alijs leonibus ne deuoraret̄ ꝓtexit. ⁊ illi blanditus est demulcēs crura illius ⁊ manus. Quod videns imperator āmiratus est. ⁊ illum leonē illi andronico in seruitutem donauit. Et factū est vt eo rome ambulante cum leone. om̄es dicerent. hic est leo hospes hominis. ⁊ hic est homo medicus leonis. Ecce quō ferocissima bestia sentit beneficia humana. Sic mlto plus debet sentire homo beneficia dīna. D

Sed diceres quō sunt gratiarūactiones referende deo. Ad qd̄ respondeo s̄m Robertū Holgot sup libꝝ Sap̄. c. xviij. Ex ad hoc req̄runt̄ quatuor conditiones Requirūt em̄ gratiarūactiones magnanimitatem. assiduitatem. vniuersalitatem. ⁊ hilaritatez. De magnanimitate dicitur in Psal. Magnificate dn̄m mecum. i. magnum p̄dicate. Et ideo quia homo inter om̄ia creata plus recepit a deo boni. Ps̄. Non fecit taliter omni nationi. merito ergo vult ab eo magis laudari. Nam vbi ē maior concauitas ibi magis de confluxione radioꝝ. ⁊ ideo maior calor. scz charitatis diuine ⁊ laudis debet esse in tali corde De assiduitate dicit̄. j. ad Tessal'. ij. Gratias agimus deo sine intermissione. Hec ē ratio quare om̄s hore termināt̄ p deo gratias. in signū istius q̄ om̄ia nostra opera debent ordinari ad laudē suam diuinam. De vniuersalitate dicit̄ ad Eph̄. v. Grās agentes deo semp p om̄ib⁹. Bene dicit p om̄ibus. quia nō solum p psperis: sed etiam p aduersis gratiarūactiones sunt referende. Psal. Ad annūciandū mane misericordiam tuam: ⁊ veritatem tuam per noctem. Mane est psperitas. nox aduersitas. Unde Crisost. in tractatu de symbolo dicit. Semp benedicite deū. Si venerint mala: ⁊ dissoluent̄ mala. Si pspera venerint benedicite: ⁊ pseuerabūt pspera Refert Aristo. lib. ij. politicoꝝ ꝓpe finem. Ex plato inter alias leges statuit vt ciues exercitarentur ad hoc vt fierent ambidextri. id est vt equaliter possint manu sinistra sicut dextra pugnare. Dextra significat psperitatem. Sinistra aduersitatem. Ps̄. Cadēt a latere tuo. i. a sinistris in aduersitate. mille scz deficientes per despe-

terre. Et sequit. Nunqd manducabo carnes thauroꝝ: aut sanguinem hircoꝝ potabo. q. d. Ista nō sunt accepta nisi inquantū sunt laudis materia. Ideo statim subdit. Immola deo sacrifiū laudis. Propt̄ qō hermes termegistus in libro suo de natura deoꝝ q̄ logos Lileos appellat: versus finem dixit. q̄ nō est cōueniens deo thus vel mirram offerre ⁊ incendere. estimādo q̄ deus in hoc delectet̄ principaliter. ⁊ sic eū sicut ydolū adorare. Sed nos inquit gratias agendo deū adoremus. Ve sunt em̄ sume incēsiones cuꝫ gratie agunt̄ deo a mortalibꝫ. Et Aug. in ep̄la ad Marcellinū ait. q̄ nihil gratius animo vel meliꝰ ore p̄mimus aut calamo scribimus q̄ꝫ ꝺo gr̄as. Nihil ei breuius dici nec audiri potius potest nec fructuosius quicq̄ agi potest. Hec ille. ℬ De secūdo quō gratiarūactio ē bonoꝝ a deo receptoꝝ augmētatio. ptz. Sicut em̄ agricola illam terrā libentius seminat que sibi fructū reddit. sic deus ipsos sepius beneficijs visitat q̄ eum p acceptis laudant. Unde Cassiod. lib. iiij. epistolaꝝ dicit. Invitat ad magna qui gratāter accipit modica. ⁊ spem de futuris recipit q̄ trāsacta beneficia recognoscit. Legit̄ de elephante q̄ quādo infirmitatē incurrit q̄ndam herbam p recuperanda salute colligit. sed anteq̄ eaꝫ in cibum accipiat ad flumen accedēs se lauat ⁊ herbam versus celū eleuat quasi gratias deo agat: ⁊ ab eo salutē deposcat. Turpe est g̈ nō facere hoī quod facit bestia. Et si non mouent hominē ad hoc beneficia futura que a deo expectat. debent maxime mouere p̄terita que iam ei p̄fuerūt. vt dicit Seneca in quadam epistola. alioq̄n meretur priuari datis qui non agit gratias p̄ eis. Sicut Apostolus ostēdit de philosophis Roꝝ. j. dicens. Qui cum deum cognouissent. nō sicut deum glorificauerūt. nec gratias egerunt. sed euanuerūt in cogitationibus suis. ⁊ obscuratū est insipiens cor eoꝝ. Ubi augº. ait. Quod deus dedit gratis. tollit ingratis. Sicut patet etiam de Ezechia Esa. xxxviij. ⁊. xxxix. Qui priuatus p ingratitudine fuit ⁊ punitus. eo q̄ nō laudauit deum p victoria facta de sennacherib. Sicut late habet. iiij. Regꝫ. xx.

De tertio quō gratiarūactio est diuine maiestatis p̄testatio. ptz. In hoc em̄ q̄ ꝺo de suis beneficijs regratiamur eū deū nostrū. p̄testamur. Et h̄ fecit filius dei Marci. viij. Qui volens de septem panibꝫ satiare quinq̄ milia hoīm: p̄mo gratias egit. Idem legit̄ fecisse cū sacratissimū suū corpus ⁊ sanguinē ferit in cena vltia p̄secrasse ⁊ discipulis tradidisse. In oīnibꝫ docēs ad deū nostra beneficia esse referenda tāq̄ ad illū a quo oīne datū optimū ⁊ omne donū p̄fectum desursum est Jaco. j. De quarto quō gratiarūactio est nostre necessitatis demonstratio Qui em̄ regratiat̄ suam indigentiaꝫ p̄testat. Unde bec est rō moralis quare decime dant̄ ⁊ q̄re deo sūt specialiter dedicate. Sic em̄ dicit Robertus Holgoth sup libꝝ Sapie. c. xviij. Decem est nūerus p̄fectus. nouē vero imp̄fectus. ⁊ ideo dū nobis nouē retinemus. de cimū deo damus. nobismetipis imp̄fectionē ascribimus. ⁊ oēm p̄fectionē soli deo attribuimus. Eodē modo dū gratias agimus p̄testamur q̄ nihil nisi de eius munere possidemus. Patet g̈ q̄ necessario deo gratias agere debemus. £

Dixi secundo Q si p̄sideremus gr̄arum actionis vtilitatem absq̄ dubio moueri poterimus vt gr̄as deo agamus. Sunt aūt multa beneficia ad nostrā vtilitatez data a deo. p quibus si gratias agemus ꝺo magnam vtilitatem reportabimus. quia vitā eternā. Sunt aūt ista bñficia inter cetera p̄cipua. scz nostre beneficiū creationis. redemptionis. expectatiōis. iustificatiōis p̄seruationis. ⁊ p̄miationis. De opere creationis dicit Bern̄. in ꝓmone q̄dam. Cōsidera deum in bñficio creationis q̄ creauit te sine merito tuo. Juxta illō Ps̄. Bonoꝝ meoꝝ nō indiges. qz nihil ante p̄fuit q̄ nihil penitus fuit. Cogita quā te fecit creaturā. ꝓm corpus egregiā. ꝓm animā magis egregiā. vtpote imaginē creatoris insignē. rōnis p̄cipē. beatitudinis sempiterne capacē. Considera ⁊ tui nois potestatē. Terroꝝ em̄ hois sup oīa aiantia iminere decernit. Considera g̈ largitatis administrationē: q̄nta tibi largitus est ad sustentationē: q̄nta ad eruditionē. q̄ta ad cōsolationem. q̄nta ad correptionem. quāta ad delectationem. Pro his ergo ui

dei ad peccandū vtunt. Nam multi abundant diuitijs, sed eas nō in vsus pauperū sed histrionū exponūt. Alij hñt fortitudiēz et hij fiunt pauperꝝ oppssores, et fortitudinem suā in seruitio diabolico ꝯsumūt. Alij optima hñt ingenia ⁊ facūda eloq̄a. Et hij sunt in iudicijs calūniatores. Cōtra q̄s loquit mlta Greg. xxxij. Moral. tractans illud Job. xl. Huic mōtes herbas ferūt, dicens, ꝙ tales q̄ diuitijs praua conant contra deū suis bñficijs pugnāt. Et idē expssius ponit in Omel. Cū audieritis seditōes Vñ hij sunt sil'es cuculo: q̄ q̄diu est puul⁹ fouet in nido ꝑ quandā auē, sed cum fuerit adulta ipse suam nutricē occidit ⁊ deuorat Et Seneca li. iiij. de bñficijs narrat de q̄dam milite naufrago q̄ ꝑ viginti dies fuit apud quendā nobilē optime tractatus, sed ipse postea accedēs regē Philippum macedonē: eū crimīe pessimo accusauit, ⁊ ei⁹ bona a rege sibi impetrauit. Nihilominus tñ rex cōperiēs ei⁹ ingratudiēz: eū cauterio insigniri in facie fecit ⁊ suis bonis spoliauit. Sic faciet deus ingratis. Nos ergo charissimi ⁊c.

Dñica decimaquinta post trinitatꝫ. I.
Sermo CXII.

Nemo potest duobus dñis seruire. Matth. vj. Sic ait Gre. sup Ezech. omel. ix. Nemo pōt ī vna eadēq̄ re oīpotēti dño atq̄ eius hostib⁹ grat⁹ existere. Naz deo se amicū denegat q̄ eius placet inimico Hec ille. Et reuera sic est. Nā iuxta Jaco. in sua canonica Qui voluerit amic⁹ fieri h⁹ mundi: ꝯstituit inimic⁹ dei. Nec īmerito. Sūt em̄ isti duo dñi multū inuicē cōtrarij. ⁊ nū q̄ pñt hr̄e vnanimē volūtatē. Juxta illud ij. Coꝝ. vj. Que cōuentio xp̄i ad belial. lucis ad tenebras, sancti ad canē. q. d. nulla. Et ob hoc nemo pōt vtriq̄ istorū siml' seruire ⁊ placere, eo ꝙ volūtas hoīs ꝑ amorez suū cū sit simplex: q̄cūq̄ se ꝟtit: total'r se vertit Vñ dicit Maximian⁹ poeta. Nō facile est animū tātꝫ īflectere reb⁹ Ut res oppositas mens ferat vna duas. Cum igit mundus iste sit ꝯtrarius deo cū sua auaricia, eo ꝙ distrahit ꝯuos xp̄i a seruitio suo. patet ꝙ merito xp̄s ecōtrario dissuadet homī auariciā, s. in q̄tū vult sibi digne seruiri. Nam al's nemo pōt ei placere nec libere seruire q̄ auaricie seruit. Dicit em̄ Isidor⁹ li. ij. d sūmo bono, ca. xlj. Nō pōt ad contemplādū deū mens esse libera q̄ desiderijs hui⁹ mūdi et cupiditatib⁹ inhiat. Cui⁹ rō est ꝯm ipsum. qz alta nō pōt ꝯspicere ocul⁹ quē puluis claudit. Licet aūt oīa pctā seruis christi satis dure sint ꝓhibita: eo ꝙ oīa impediunt in seruitio dei seruos eius, nihil tamen ita seruis xp̄i ꝓhibet sicut auaricia. Quia ꝯm Isidoꝝ vbi supra, omni pctō peior est auaricia. Vñ ꝑ Salomonē dr. Nihil scelesti⁹ q̄ amare pecuniā. Hic em̄ ⁊ aīaz suā venalē habet, qm̄ in vita sua ꝓiecit intima sua. Propter qd ꝯm ipm ipsa est oīm criminū mr̄. Vñ ⁊ apl'us ait. Radix oīm maloꝝ est cupiditas, quā q̄dā appetētes errauerūt a fide. Et qz ꝯm Isidoꝝ. si succiditur radix nō pullulāt cetere soboles pctōꝝ. Jō christus volēs seruos suos ab auaricia retrahere in euāgelio p̄senti dicit. Non potestis deo seruire ⁊ māmone. Hoc est em̄ seruire duobus dominis adinuicem ꝯtrarijs: q̄b⁹ nemo pōt seruire, vt dicunt verba nr̄i thematis in principio euāgelij. Nemo potest duobus dñis seruire. In quibus verbis christus premunit suos fideles exhortādo ad vnicum suum seruitium: retrahēdo eos ab amore hui⁹ mūdi. Et quia quicquid est in mūdo, aut est concupiscentia carnis. Et sic est pctm̄ luxurie, aut cōcupiscentia oculoꝝ, et sic est pctm̄ auaricie, aut supbia vite Et sic est pctm̄ vane glorie. Ad que tria reducunt omnia genera vicioꝝ ꝯm triplicez cōcupiscentiā, vt dicit Thomas scd̄a scd̄e q. lxxvij. ar. v. Sunt aūt ista tria quasi causa oīm pctōꝝ: ad quas cōfluunt alie passiones seu afflictioes. Scd̄m hoc igit in hijs verbis notatur difficultas seu impossibilitas seruiēdi deo, ⁊ huic triplici vicio. Hoc est em̄ duob⁹ dñis seruire, icz deo ⁊ mundo q̄ illo triplici vicio dominat in cordib⁹ peccatoꝝ. Et quia xp̄s ex eodem fundamento ꝓhibet sollicitudinem supfluam illoꝝ q̄ distrahūt mentē seruoꝝ christi, ⁊ inuoluūt eā curis supfluis, sicut in euāgelio deducit de sollicitudine ciboꝝ: potuū: vestimentoꝝ, et sic de alijs. Ideo etiā circa materiā presentem erit consideratio nostra de sollicitudine hui⁹ mūdi. Scd̄m hoc igit in ꝟbis istꝫ

rationē. ⁊ decē milia a dextris tuis scz in p̄speritate extollent p̄ p̄sumptionē. Jn vtro q̄z ergo statu hō debet laudare deuz si vult hñ pugnare ꝓtra diabolum. De hilaritate seu iocunditate refert Solinus in li. de mirabilib⁹ mūdi. q̄ in Allesa regione fons est semp q̄etus ⁊ infra riuos suos manēs q̄ tñ ad cantū citharę vl' ad sonū fistulaꝝ tume scit ⁊ alueū suū excedit. Jste fons ois boni tatis dr̄ est: q̄ ob letā grāꝝ actōez statiz exuberat ⁊ bñficioꝝ suoꝝ aquis inundat.

E

Dixi tercio q̄ si cognouerim⁹ ingratitudīs deformitatē moueri poterim⁹ vt deo grās agamus. valde eñ deforme est viciū ingratitudinis. qđ ꝑm Bernñ. siccat fontē diuine pietatis ne fluat homini. Et ideo homo ꝓpendens tale piculum quo se priuat dī bñficio debet ab eo cauere ⁊ deum ꝓtinue laudare Sunt aūt pctōres ingrati deo multiplicit ꝑm Robertū Holgot sup li. Sap. ca. xvj. Nā q̄dam dona dei nō cogitāt: ita q̄ nunq̄z pōderāt q̄ receperūt. sed attēdunt ad habenda q̄ hr̄e intēdunt. Et ista est potissima cā ingratitudīs. sicut dicit Seneca in li. d̄ beneficijs in ꝓncipio. Prima inq̄t cā est ingratitudinis q̄ nouis sp cupiditatib⁹ occupati nō q̄d habem⁹ sed q̄d petam⁹ attendimus. nec in id quod iam est. sed in id qđ appetimus intēti sum⁹. Et q̄ ego infero q̄ ꝑm Senecā ad hoc q̄ grati simus deo: indigemus bona memoria. Jstud patet sic. q̄a sic ad pfecte sciendū aliquā scīam non sufficit si hō semel eam discat. sed req̄rit q̄ pluries eā repetat. Ita ⁊ hic necesse est vt hō sepi⁹ recordet: quid: cui: quātum debitor est. Et hac rōne ꝑm moralē intellectuz dies dñica videt instituta fuisse a deo. vt si nō sepi⁹ saltem illo die septimo et vltimo in hebdomada hō recogitet diuina bñficia. scz creatōis reparatōis. cōseruatōis. p̄miatōis. Hac ratione etiā rōnabiliter induxit eccl'ia ⁊ statuit legi specialiā officia missaꝝ coā laicis. et p̄dicari alia singulis diebus dñicis. vt populus audiēs taz diuersa bñficia diuina in eplis et euāgelijs ⁊ alijs lectōib⁹ sanctoz olim patrib⁹ ⁊ tandez nobis facta p̄ eis grārum actiones deo referēdas assurgat deuotius.

F Sed sunt multi p̄ certo q̄ de talib⁹ nihil curant. Nam q̄dam se bñficia a deo accepisse negant. q̄dam ꝓ o dissimulāt. q̄dā ꝓ o nō reddūt. q̄dam oīno obliuiscuntur: ⁊ isti sunt ingratissimi ꝑm Senecā. De quolibet tali p̄t dici illud Eccī. xxix. Jngrat⁹ sensu derelinq̄t liberantem se. Et hñ dr̄. Jngrat⁹ sensu. q̄z sensuz memorie amisit. Secundo sunt q̄dā ingrati q̄ deū de suis bñficijs nō bonorāt: silēs porcis q̄ glādes q̄tidie comedētes nunq̄z ad arbores respiciūt Cōtra q̄s dicit Aresto. viij. Ethicoꝝ. q̄ tales destruunt mutuā amicitiā. q̄z oportz retribuere ⁊ refamulari iuxta posse ei qui gratiam fecit et seruire in recompensam collati bñficij. Jn signuz hui⁹ refert Seneca in p̄fato libro d̄ bñficijs. Poete fixerunt tres sorores filias veneris ⁊ liberi patris virgines: q̄ cōplexis manib⁹ q̄si choream facientes se tenebant ridētes et lucida veste indute. Quaꝝ due ꝓuerse ad nos fuerunt. Tercia vultum auertit. Jn q̄ significat qualis debet esse gratiarū actio. Jn hoc eñ q̄ fuerunt virgines: significat q̄ incorrupta ⁊ sincera debent fieri beneficia. Jtē q̄ connexis manib⁹ faciebāt circulum: significat q̄ bñficia debent ire ab vno ad aliū p̄ grām mutuā. Jtem q̄ erāt ridentes: significat q̄ hilarē debēt hr̄e datores. Jtē q̄ fuerūt nude: significat q̄ bñficia nolunt nec debent latere. Et in hoc q̄sdaz arguit Seneca q̄ furtiue grās agūt in angulo et verent palaz fateri vt p̄rio ⁊ non alieno adiutorio habere dicant. Sed de hoc hñ phūs. viij. Ethic. tangit dicēs q̄ amicicie benivolētia debet esse nō latens. Jtē fuerunt filie veneris: ad significandū q̄ bñficia debēt fieri ob amorem. Jtem fuerūt liberi patris: ad significā dū q̄ debent fieri liberal'r. Sz prochdolor hodie implet illud qđ dixit ap̄lus. Jn novissimis diebus erunt hoīes seipsos amātes ⁊ ingrati. Tercio sunt q̄dam qui deum de suis beneficijs erꝓbrant ad modum vꝓris ingrate. Fertur eñ q̄ quidaz vir p̄ crimine vꝓris sue circa mediastinū seu columnā in medio ciuitatis se verberare primit. Cui vꝓr postea enormitatem suam imꝓperauit. Sic multi ingrati sunt de beneficio passionis christi: in qua enormia sustinuit. Unde Eccī. xxix. Pascet et potabit ingratos. et adhuc amara audiet. Ultimo sunt quidam sceleratissimi qui ꝓtra deuz p̄ sua bñficia pugnāt. Et sunt illi qui dons

esuriunt, parcunt ꝺo prede cū senserint sa-
tietatem. Inexplebilis est sola auaricia di-
uitum, semp rapit ꝛ nunq̄ satiatur, nec de-
um timet nec hominē reuerek, nō patri par
cit nec matrē agnoscit: nec fratri obtempat
nec amico fidem seruat: viduam oꝑimit:
pusillis inuidēs: ꝛ liberos in seruitū reuo-
cat: et falsum testimoniuꝫ ꝓfert: res mortui
occupat: quasi etiam et nō ipsi qui hoc faci
unt moriank. Hec ille. B Sed dice
res, Tamē inueniunk q̄bus suppetunt ad
voluntatem eoꝝ facultates. Ad hoc ego re
spondeo q̄ falsum est. Haꝫ q̄diu sunt aua
ri sunt inferno similes. quia deest eis tā qō
habent q̄ quod non habent. Unde dicit
Hieronimus in epistola ad Paulinū. Cer
te non est aliquis ita stultus seruus q̄ vult
alicui seruire de continua egestate, quod ta
men facit auarus. Tercium magnū dānū
est auaro esse in continuo laqueo ꝛ in tena
ci fisco. Dicit em̄ Augustin⁹ libro. ij. de ver
bis domini, sermone. liij. Amor rerum ter
renarum fiscus est spūalium pennarū Ec-
ce concupisti: besisti. Et in libro de elemosi
na dicit idē Augustinus. Auare pecunie
tue captiuus et seruus es, catenis et vincu
lis cupiditatis alligatus es, et quez iam sol
uerat christus: denuo vinctus est. Et Cri-
sostomus Omelia. ix. sup Matheū. Qui
pecunie seruit et p̄sentibus compedib⁹ con
stringitur ꝛ futuris paratur. Uere magna
vincula: magni compedes semper esse in ti
more perdendi: in dolore amittendi. vt di-
cit Isidorus libro tercio de summo bono,
cap̄lo. xxiij. Unde Augustinus super pri-
mam canonicā Johānis Omelia. ix. Aua
ricia cum labore amatur, implesti domuz:
timenk latrones: acquisisti aurum, pdidisti
somnum. Deus sine labore amatur acqui
ritur et tenetur. Hec ille. Quarto magnuz
periculum incurrit auarus, quia animā su
am venalem exhibet pro vno obulo. Istō
enim est pactum auaricie cum homine, vt
si vult accipere denarium det animā. iuxta
illud quod dicitur Geneseos. xiiij. Da mihi
animas: cetera tolle tibi. Sic fecit Judas
qui p triginta denarijs diabolo dedit ani-
mam. Unde Augustinus in quodam ser-
mone dicit. Auarus anteq̄ lucretur seip̄m
perdit, ꝛ anteq̄ aliquid rapit: rapitur solus
Quod latius in libro de salutaribus docu
mentis ꝓsequit dicens. Omniū maloꝝ cu
piditas radix est. Cupidus em̄ animā suā
venalem facit. Si enim inueniet temp⁹ vt
concupiscat alicuius aurum aut argentuz
aut vestes pulcras aut mulierem pulcram
pro nihilo perpetrat homicidium. Et sicut
quis effundit aquam in terram: ita isti san
guinem ꝓximi sui. Hec ille. Istud patz de
Achab rege, de quo dicit Isidorus libro
de summo bono, capitlo. xlj. q̄ appetitu cu
piditatis sue homicidium ꝑpetrauit in illo
bono viro Naboth. De quo habetur. iij.
Regum. xxj. Quintum periculuz graue est
auaro, quia seruiens pecunie seruit cuidaz
ydolo. et ita est in reiveritate ydolatra. De
quo Osee, viij, dicitur, Argentum suum et
aurum suum fecerunt sibi ydola vt interi-
rent. Uñ apostolus veraciter appellat aua
riciam ydolorum seruitutem, ad Ephe, q̄n
to. Ubi glosa dicit. q̄ illū auarū dicit ydo-
latrā cuius deus numus est. Talis em̄ nu
mum adorat et colit vt deum, diligit em̄ eū
plus q̄ se. Unde auarus dicitur ydolatra
ꝛm Horam super epistolā ad Ephek. q̄n-
to, ideo: quia cultum deo debitū ydolo im
pendit. Ipse enim charius aurum inspicit
q̄ solem. Quod patet in quatuor. Primo,
quia impendit ei diuinam amiciciam. Uñ
magis diligit tenebras q̄ lucem. Ideo Ec
clesiastici, x. dicitur Nihil iniquius q̄ ama
re pecuniam. Secundo impendit ei diui-
nam obedientiam. Citius enim currit pro
numo q̄ pro deo. Ecclesiastes, x. Pecunie
obediunt omnia. Tercio impendit ei di-
uinam confidentiam. Confidūt em̄ in vir-
tute sua et in multitudine diuitiaꝝ suarum
gloriank. Contra quos Job. xxxj. dicitur.
Si putaui aurū robur meū: et obriso dixi
fiducia mea. Quarto impendit ei diuinam
reuerentiā. vt hic. Non potestis deo serui-
re ꝛ māmone. hec ille. Propk q̄ dicit Au-
gustin⁹ libro. iij. contra epistolā Permeni-
ani. q̄ non potuit in diuinis eloquijs q̄q̄
auaricie accusari q̄ vt ydolatrie demōstra
retur equalis et eius noīe appelletur. Hec
ille. Non est aliquis ita stultus qui scien
terram vel lapidem vel aliquid hmōi cole-
ret illud pro deo et sibi diuinos exhiberet
honores. ꝛ tamen pudet dicere q̄ christia-
ni scientes ꝛ credētes corde ꝛ ꝓfitentes ore
nō alium deum esse. verum q̄ patrē ꝛ filiuz

ammonet quilibet vt vni deo ꝛ non pluribus seruiat. Sunt aũt seruientiũ damnabiliter tria genera hominũ: de ꝗbus hic cõsiderabimus. Nam sunt seruientes mũdo vt cupidi ꝛ auari: ꝙꝝ sollicitudo est in congregando tpalia. Secundi sunt seruiẽtes diabolo, vt superbi et tumidi: ꝙrũ sollicitudo est in appetendo sublimia. Tercij sunt seruientes corpi ꝓprio, vt gulosi ꝛ luxuriosi: ꝙrum sollicitudo est in expletdo suauia ꝛ delectabilia. Et hij omnes male seruiunt. Et ꝯdiu sic seruiũt istj dñis: licet fingãt se etiã deo seruire: dãnabiliter ꝛ pniciose seruiunt Unde merenť a saluatore audire. Nemo põt duob⁹ dñis seruire. Ac ꝑ hoc necessario cõcludit ꝙ sũt alij qui seruiunt deo laudabiliter: vt electi ꝛ sancti: iusti ꝛ virtuosi: fideles ꝛ deuoti. quoꝝ sollicitudo est in amore dei et ꝓximi feruida.

A

Dixi primo ꝙ seruientes dãnabiliter sunt ꝗ seruiunt mundo vt cupidi ꝛ auari: ꝙꝝ sollicitudo est in cõgregando tpalia. de ꝗbꝫ dñs dicit. Non potestis deo seruire efficaciter et meritorie: ꝛ mãmone. i. auaricie amãti diuitias. Graue est istud seruitium. Dicit enĩ Grego. xliij. li. Moral. Petm̃ auaricie mẽtem quã infecerit ita grauẽ reddit vt ad appetenda sublimia attolli nõ possit. Uides quõ graue seruitiũ est auaricia. Non ẽ aliquis ita obnoxius et illiber in seruitute ita dura ꝗn vtiꝫ seruiẽdo dño suo possit aspicere celuꝫ. Hoc tm̃ nõ pmittit seruitoribus suis auaricia. De ꝗbꝫ dr in ps̃. Oculos suos statuerũt declinare in terrã. Nec miruꝫ Oculi em̃ taliũ sunt mũdane possessionis puluere respersi, qz semp terrenis inhiãt et ad terrã respiciunt. De ꝗbꝫ dicit Prouerb. xvij. Oculi stultoꝝ in finib⁹ terre. Nõ dicit in finib⁹ celi. Unde glosa sup illud Mane astabo. dicit. Non videt ꝙ tpalibus adheret. Ideo Petrus de lapiarla in tractatu ð oculo morali dicit. ꝙ ipsi sunt sicut talpe: ꝙ in terra bñ vident sed in luce nihil. Habẽt em̃ nõ oculos veros sed signa tm̃ oculorũ Simil⁹ auari apparent in mundo sapientes circa terrena. sed circa celestia sunt stulti. Unde Luce. xvj. dicit. ꝙ filij huius seculi prudentiores sunt filijs lucis in generatione sua. Sed ista sapientia non est ðl sed mundi: animalis ꝛ diabolica. Et quo patet ꝙ ꝯdiu auarus sollicitus est circa tẽporalia: nõ potest considerare celestia gaudia Cui⁹ ratio est, qz sicut interpositio terre inter solem et lunam causat eclipsim lune: ita interpositio terreno⁹ inter mentẽ homis ꝛ deum causat cecitatem mentis. Unde ps̃. Supcecidit ignis ꝛ nõ viderũt solem. Et quo patet ꝙ auaricia nõ est aliud nisi cecitas horrenda. Unde Aug. in li. de doctrĩa christiana. Auar⁹ est cecus credẽdo: diues est nõ videndo. Et sequit. Amas pecuniaz quã nunq̃ videbis. cecus possides, cecus moriturus es, qð possides hic relictur⁹ es. Sed vnde hec cecitas in auaro. Respondeo ſm Aug. sup ps̃. cxviij. sermo. vij. Nõ aliunde nisi ex defectu amoris dei. Nã ſm ꝛpm. qui deũ non amat nõ videt eũ. Ama ergo ꝛ videbis. O ꝙ graue est istud seruitium in quo homies amittũt oculos, sicut Samson in labore Philistеoꝝ Judic. vj. Ideo li. de elemosina dicit Aug⁹. Erras ꝛ falleris ꝙ te diuitẽ putas in hoc seculo. Audi dñm in Apocal. dicentẽ Dicis quia diues sum ꝛ nullius egeo: et nescis qz miser es et nudus ꝛ cec⁹. Et vere magna cecitas nõ videre turpitudinem suã ꝛ damnũ suum ꝛ ꝑiculum grauissimũ. Auarus em̃ similis ẽ ydropico: qui ꝙnto plus abundat humore inordinato: tanto plus sitit, et tanto magis bibit donec moritur. Sic vt ait Aug. libro. iij. questionũ euangelij. q. xxix. Quanto auarus est copiosior in diuitijs quibus non vtitur: tanto ardentius alia concupiscit. Hec ille. Unde semp est in cõtinua siti qð est maximũ ꝑiculũ ꝛ grauis pena. Secundo magnũ damnũ auari est esse simillem inferno ꝛ ardere ad instar inferni. Nã ſm Augustinũ in sermone de timore, infernus quantoscũq̃ deuorauerit nunq̃ dicit: sufficit, vel satis est. Sic auarus. Si enĩ ſm Augustinũ in libro de salutaribꝫ documentis, omnes thesauri cõfluxerint in aurum nunq̃ satiabit. Et in hoc auar⁹ est deterior qualibet crudeli bestia que vtiq̃ satiatur. Unde Augustinus libro. v. de verbis domini, sermone. ij. Nihil nobiscum tollimus et rapimus. Q; si aliquid tolleremus: nonne homines viuos vorauremus. Que est ista auiditas concupiscentie, cum ipse bene habent moduꝫ, tunc rapiunt qñ

tius p̄cepta contemnimus, ⁊ hoc nulla res alia ꝑsuadet homini nisi suꝑbia. Unde de suꝑbia nascunt̄ hereses. scismata, detractiones, inuidie, ire, rixe, dissensiones, contētiones, ambitiones, elatiōes, verbositates, vanitates, inquietudo, mēdaciū. Ecce quō superbia est p̄ncipium peccatorū. Sed quō est finis dicit Aug⁹. in li. de vera innocētia cap̄. lxxxij. Hoc primū vicio superatus est homo, hoc vltimo vincit. Cum em̄ omnia peccata suꝑauerit: manet ꝑiculum: ne bene sibi mens cōscia in se potius q̄ꝫ in deo glorietur. Ex quo secundo infero ꝙ nihil magis impedit ꝑfectionem hominū in sanctitate ⁊ bonis oꝑibus sicut suꝑbia. Patet ꝑ Augustinū suꝑ ps̄. lviij. sermone. vbi dicit Suꝑbia nō ꝑmittebat hominē ꝑfici, nihil em̄ ꝑfectionem sic impedit nisi suꝑbia. Et post pauca. Cum em̄ quisq̄ bene ꝓfecerit suꝑbia temptat̄ vt perdat totum quod ꝓfecit. Propter qd̄ subdit. ꝙ cum oīa vicia in malefactis cauenda sint: suꝑbia in benefactis plus metuenda est. Hec ille. Ex q̄ tercio subsequit̄ ꝙ curata suꝑbia curata sunt omnia vicia. Istud patet ꝑ Augustinū super Johannē sermone. xxvj. vbi dicit. Cura suꝑbiam et nulla erit iniq̄tas. Ex q̄ ipse Augustinus infert ꝙ christus p̄ncipal̄r descendit humiliatus in mūduꝫ: ad curandū suꝑbie morbum, vt eo curato omnia curarent̄. Unde ipse ibideꝫ dicit. Ut ergo causam oīm morboꝝ curaret in suꝑbia: descendit et humilis factus est filius dei. Et li. iij. de verbis dñi in sermone q̄rto dicit. Medicina tumoris homīs hūilitas xp̄i. Et infra. Ut sanaret̄ tumor suꝑbie dignatus est deus humilis fieri. Hec ille. E

Quantum aūt detestabilis sit ista seruitus dyaboli: patet ex pluribꝫ. Primo nāq̄ ex eo quia excecat hominez. Magna certe cecitas non cognoscere quid sit supra hominē, quid sit infra hominē, quid circa hominē, imo quid sit met homo. Non em̄ inspicit suꝑbia supremā premiorū affluentiā recolendo illam iocunditatē que nobis ꝓmittit̄ in celis De qua dicit ps̄. Uidebo celos tuos opera digitoꝝ tuorum ⁊c̄. Expertum est ꝙ ille qui est in profundo putei vel fontis in meridie videt stellas, sicut probat Alchindus in sua ꝑspectiua. Et tamen ille qui stat in monte alto eas non videt. Sic qui stat in ꝓfundo humilitatis bene considerat celestia, qui aūt in monte suꝑbie: non videt neq̄ considerat. Unde de ipsis suꝑbis dicitur Daniel̄. xiij. Declinauerūt oculos suos ne viderent celum. Nō videt etiā suꝑbus quid sit infra hominē scꝫ infernū ⁊ penas. Cōsuetum est ꝙ qui non bene ꝑreuidet de puteo faciliter cadit in ipsuꝫ. Sic superbus qui non p̄uidet penas putei infernalis faciliter cadit in eas. Et ideo sibi d̄r in ps̄. Uerūtamen oculis tuis considerabis: et retributionez peccatoꝝ (que est in inferno) videbis. Et non est dubium quin si hoc sepe viderent homines: a suꝑbia resilirent. Juxta illud Naum. iij. Qui videt te resiliet a te. Superbus etiaꝫ non videt q̄d sit circa ipsum, quia alter homo scꝫ ꝓrim⁹: quem ipse inuidendo semꝑ nititur conculcare. Nam vt dicit Aug. super Gen̄. libro xj. capl̄o. ij. Suꝑbia est amor ꝓprie excellētie. Inuidentia ṽo est odium felicitatis aliene. Amando ergo quis excellentiaꝫ suam necesse est vt paribus inuideat ꝙ ei coeq̄nt̄ Inferioribus ṽo ne coequent̄. Superioribus ṽo quia eis nō coequat̄. Ex quo ego infero ꝙ omnis superbus est inuidus. sed non omnis inuidus est superbus. vt dicit Aug⁹. libro. iij. de verbis domini sermone xvj. Non videt insuper seipsum. Non est aliquod ita gloriosum seruitiuꝫ: ita vtile: ita nobile: in quo homo vellet seruire ꝙ obliuisceret̄ sui ⁊ seip̄m non nosceret. Et tamen sic est de seruitio superboꝝ quo seruiunt diabolo. Omnes em̄ superbi negligunt considerare perfecte quales sunt, quia si considerarent quales sunt: nequaq̄ suꝑbirent. Unde dicit Bern̄. super Cantica. sermone. iij. ca. vij. De ignorātia tui venit in te superbia. Sic em̄ superbia parit sibi ignorātiam cui cum melior q̄ꝫ sis deceptrix tua cogitatio te esse mentitur. Hec quippe est superbia cum maior es in oculis tuis q̄ꝫ apd̄ deum. Hec ille. Ex quo patet ꝙ prima radix suꝑbie est ignorantia sui. Unde Aug. li. ij. contra Manicheū diffinit eam. Superbia est qn̄ deserto secreto conscientie: foris vult homo videri quod non est. Secundo ista seruitus est detestabilis. qꝛ spreto deo nobilissimo dño in se vult esse liber homo, qui tn̄ quicq̄d habet ab ipso habet. Nec vult recognoscere ꝑ subiectiōez illud

et spūmsanctum, nihilominus adorāt terram vilem, scz aurum ⁊ argentū. Nam ꝟm Bern̄. aurū nihil aliud est nisi terra rubea, ⁊ argentū terra alba, que solus error hoīm ⁊ nō valor eoꝝ fecit esse p̄ciosa. Itē de hoc ꝙ amor omniū aliaꝝ reꝝ p̄ter deū est ydolatria Dionisius li. iij. de diuinis nominibus capl'o. iij. circa medium. C

Sed videamus de sollicitudine auarorū, de qua dicit Eccs. ij. cap. Cuncti dies eius laboribꝫ et erumnis pleni sunt, nec per noctem mēte requiescit. Propter qđ dicit idē modicū post ꝙ peccatori auaro dedit deus afflictionē ⁊ curā supfluam vt addat et cōgreget. Hanc sollicitudinē describens Innocentius quartus libro p̄mo de vilitate hūane cōditionis. ca. xij. dicit. Currunt ⁊ discurrūt mortales per sepes et semitas ascendunt montes, transcendūt colles transuolant rupes, peruolant alpes, transgrediunt̄ foueas, ingrediunt̄ cauernas, rimant̄ viscera terre, profunda mar⁊, incerta fluminis, opaca nemorū, inuia solitudinis, exponunt se ventis et imbribus, tonitruis et fulminibꝫ et fluctibus et ꝓcellis, metalla cudunt et conflant, lapides sculpunt, ligna succidūt ⁊ dolant, telas ordiunt̄ ⁊ texūt, vestes incidūt ⁊ cōsuūt, edificāt domos, plantant ortos, colunt agros, pastināt vineas, succēdunt clibanos, extruūt molēdina, venant̄ piscant̄ ⁊ aucupant̄, meditant̄, recogitant, cōsiliant̄ ⁊ ordināt, q̄relant̄ et litigant, diripiunt et furant̄, mercant̄ et cōtendūt et p̄liant̄ vt opes ꝯgerāt, honores acq̄rant, q̄stus multiplicent, ⁊ lucra sectentur. Hec ille. Sed certe hec oīa vana sunt, sicut dicit Ecclesiastes, ij. Detestatus sum oēm industriā, i. sollicitudinē meā qua sub sole studiosissime laboraui: habitur⁹ heredez quem ignoro vtrum sapiens vl' stultus sit futur⁹: et dominabit̄ in laboribꝫ meis in quibꝫ desudaui et sollicitus fui, et est quicq̄ꝫ tam vanum Hec ille. Certe magna vanitas qꝛ bona auaroꝝ sepissime alieni diripiūt et inde laute viuunt. Vñ bene ꝑ Ps̄. dicit̄. Thesaurizat ⁊ ignorat cui ꝯgregabit ea. Et esto ꝙ veniant in man⁹ filioꝝ legitimoꝝ: adhuc perpetuari non possunt diuitijs. Quia dicit Aug⁹. libro quarto omeliaꝝ. Omel'. iij. in principio. Quam curam geris filiorū vt eos obruas lacrimis ministroruz. Non est hoc filios amare sed potius necare. Et sequitur. O quanti quibꝫ hereditas dimittit̄ et postea ad penuriā redigunt̄. Hec ille.

D

Dixi secūdo ꝙ sunt q̄dam seruientes diabolo vt supbi et tumidi: quorū sollicitudo est in appetendo sublimia. De q̄ seruitute. ij. Pe. ij. A quo q̄s victus est eius et seru⁹ est. Ergo qui se a dyabolo supari ꝑmittūt diaboli serui fiunt. Vñ Roma. vj. dr. Serui est⁊ eius cui obedist⁊. Ista seruitus est pessima Nam seruire illi malum est qui me ꝯtinue querit occidere a summo bono subtrahere et ad penas eternas adducere. Iste est dominus qui non dat requiem die p̄sent⁊ miserie et nocte future tenebrositatis. Hieremie. vj. Seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte. Et certe sic est, quia superbi nunc sunt apud bonos homines ludibrio et obprobrio, ⁊ tandem in futuro confundent̄ in iudicio. Et iō ꝟm Augustinum libro. xiiij. de ciuitate dei ca. xiij. Valde periculosum est istud viciuz eo ꝙ nullum est vicium cui magis diuina lex resistat sicut superbie, et in quo magis dominandi ius ille superbissimus spūs habeat sicut in isto, quia de ipso dicitur. Ip̄e est rex sup omnes filios supbie Job. xlj. Propter qđ vt dicit idem Augustinus in libro de natura et gratia ca. xxix. istud vicium dicitur initium omnis peccati, qm̄ ꝟm ipsuz diabolum a quo extitit origo peccati: ipsa deijcit. et subsequēte inuidentia hoīez stantem vnde ipse cecidit inde subuertit. Hec ille. Et est multum notabile ꝙ dicit̄ supbia esse initium omnis peccati, quia ꝟm ipsum in libro de salutaribꝫ document⁊, et idē Augustinus in epistola ad quendam comitez. Nullū peccatum esse potuit aut potest aut poterit esse sine ea. Nec solum est p̄ncipiuz peccatoꝝ aliorum sed etiam et finis, vt dicit Augustin⁹. Quia postq̄ꝫ oēs ꝟtutes acquiruntur: supbia sola superueniens insidiat̄ eis vt pereant, vt dicit Augustinus in regula. Ex quibus ego infero tria mirabilia documenta. Primū est ꝙ nullū peccatum potest esse sine supbia, nec sine ea cōsūmari. Istud patet ꝑ Augustinū in li. de salutaribꝫ documentis, vbi dicit. Nihil aliđ est omne peccatuz nisi dei cōtemptus quo

donatistas. Sula in quo fuerit sola esse nō poterit. Et libro quarto ad sacras virgies dicit. Ebrietas omniū flagicioꝝ mater est, turbatio capitis q̄z. subuersio sensus. tempestas lingue. procella corporis. naufragiuz sanctitatis. Secundo detestabilis est seruitus. q̄a nunq̄z potest ei satisfieri. Dicit enim Ambrosius sermone de ieiunio. Vale domine seruiē gule. que semp expetit et nunq̄z explet. Tercio detestabilis est in hoc. quia quanto plus ei seruiē t diligentius reficiē. tanto plus suum seruitorem penis remūerat. Nam ex magna edacitate ciboꝝ corp⁹ morbis: podogra: cirogra: paralisi. et alijs morboꝝ generibus inficitur: et vltimo ad mortem deducit. Sicut pbat Ypocras in amphorismis. Et ponit de cōse. dist. v. Ne tales. Et idem pbat Hieronimus in quadam epistola ad Juuenalem. De sollicitudine p̄o istorum nō est necesse dicere: cū saluator eoꝝ sollicitudinem exprimat in euangelio dicens. Nolite ergo sollicite esse dicētes. Quid comedem⁹ aut q̄d bibemus. q̄si di. Exquo vitam a me habetis: sperare debetis q̄ qui dedi vitam dabo et escā. Sed post hec oīa restat videre de seruitute di. cui seruire est laudabile. Nihil em̄ de⁹ vult sibi ex nostra seruitute. pficere sz tm̄ nobis. Quia iuxta Psalmistam. ipse bonorum nostrorum non indiget. Legit em̄ de Alexandro q̄ omnia que sibi ex preda ventebant suis militibus dabat. Quo facto sic allexerat ad se seruos vt omnes p̄o eo mori beatum crederent. Multo autem maiora dona dat christ⁹: qz bona nature: fortune: gratie: t glorie. Quib⁹ finaliter dicet illō. Matthei. xxv. Euge serue bone t fidelis. Et seq̄tur. Intra in gaudium domini tui. Debet aūt esse seruitus multum sollicita vt homo sollicite. prudeat qualiter in omnib⁹ se deo promptum exhibeat: t ne eius offensaz incurrat. ij. Thimo. ij. Sollicite cura teipm probabilem exhibere deo. operariū inconfusibilem. Et Michee. vj. Indicabo tibi o homo quid sit bonum. et quid deus req̄rat a te. Utiq̄z facere iudiciuz t diligere misericordiam. t sollicitū ambulare cum deo tuo. Debet etiam esse sollicitus ne quoq̄z a deo recedat. Unde Deutero. iiij. dicit. Custodite sollicite animas vestras. Debet insuper esse sollicitus respectu proximi. vt eum ad bonorem dei viuere instruat t interduz de malo corrigat. iuxta illō Roma. xij. Qui p̄est: in sollicitudine. s. p̄sideat. Ut autē melius sciamus quanta sollicitudine seruiēduz est deo Sciendum breuiter. q̄ tunc sollicite deo seruiemus si istas septem conditōes habuerimus. Primo em̄ debemus seruire reuerenter cum timore reuerentie. iuxta illud ps̄. Seruite domino in timore. Tunc em̄ gratum est seruitium q̄ cum timore exhibetur. Secundo fideliter. Matth. xxv. Euge serue bone et fidelis. Tercio singulariter. j. Regum. vij. Preparate corda vestra dño. et seruite illi soli. Quarto integraliter. Josue. xxiiij. Seruite ei perfecto corde atq̄z verissimo. Quinto vnanimiter. Sophonie. iij. Seruiēt ei vno animo. Sexto alacriter. ps̄. Seruite dño in leticia. Septimo sinceriter t pure. Luce. j. Seruiam⁹ illi in sanctitate et iusticia cora ipso. In primo deficiunt superbi. quia non seruiunt reuerenter. vt patet in lucifero. et ideo eiect⁹ē de celo. q̄ si illis nō pepercit: quomodo peccatoribus parcet. In secundo deficiūt auari qui non seruiunt fideliter. vt patet in diuite. et in venditoribus et in emptoribus q̄s eiecit de templo. In tercio gulosi q̄ non seruiunt singulariter. quia seruiunt etiam suo ventri. In quarto iracundi qui nō seruiūt veraciter t vnanimiter. qz ira impedit animum. In q̄nto accidiosi q̄ nō integraliter quia voluntate: non facto. In sexto inuidi qz nō alacriter: eo q̄ dolent de bono alioꝝ. In septimo luxuriosi. quia nō sinceriter. vt patet in filio pdigo. Nos igit fratres seruiamus dño deo nostro ita sollicite t reuerēter: quatin⁹ p̄o tali seruitio mereamur p̄cipere coronam eternam. Ad quam nos p⁹ducat qui sine fine viuit t̄.

Dñica decimaq̄nta post Trinitat̄. II. Sermo CXIII.

Querite primū regnū dei et iusticiaz eius: t hec oīa adijcient vobis Matth. vj. Qm̄ vt ait Aug. Inq̄etū est cor homis do nec requiescat in deo. Nec mirum. qz vt dicit Greg. Anima nō ad aliud q̄z ad deū appetendū t habendum facta est. Quicquid

habere a deo sed a seipso. Ūñ Augu. in li. de spū ⁊ lra dicit. Superbia est cum sibi qs̄ q̄z p̄sideret: seq̄z sibi admirandum caput facit Recte ergo vt ait idem Aug⁹. li. xiij. de ciui. dei. cap̄o. xiij. Superbia dicit esse appetitus p̄prie excellentie seu puerse celsitudinis appetitus. Unde superbi ꝑm scripturas appellant sibi placentes. Bonū em̄ est sursuz habere coz. nō tm̄ ad seip̄m quod est superbie. sed ad deū qō est obedientie: que nō nisi humiliū potest esse. Et q̄ ille ibidē cōcludit. q̄ ex q̄ elatio eoipso quo surripit subiectionē deo ⁊ cadit ab illo quo non est q̄cq̄z superius: ex hoc fit inferius. et p̄ oſequens meret eoipso deiectionem. Sicut ait ꝓs̄. Deiecisti eos dum eleuarent. Non dicit. Cum eleuati fuerint. sed cū eleuarent tunc deiecti sunt: ipsumq̄z extolli. non extolli sed deiici est. Hec ille. F

Sed diceres. Domie ego miroꝛ q̄ vos p̄dicatis de superbo homine q̄ appetit extolli supra deum: cum tm̄ nō est ita aliq̄s fatuus qui hoc appeteret quod scit impossibile. Ex quo em̄ impossibile est hoiem esse deum. multo magꝭ impossibile est ipm̄ foꝛe supra deum. Ad quod ego respondeo. Non mireris frater charissime. Nam ista iam facta sunt: ⁊ adhuc p̄dicta fieri. igitur ⁊ hodie possibilia sunt. Jam em̄ fuerunt aliqui qui omnino negabant deum. sicut in ꝓs̄. dicit. Dixit insipiens in coꝛde suo: nō est deus. Aliq̄ dicebant se deos. sicut dicit p̄pheta de reprobo quodaz q̄ dixit in coꝛde suo: Deus ego sum. Item lucifer voluit esse similis altissimo. Item Adam ⁊ Eua voluerunt esse sicut dij. Item de antichristo dicit apostolus q̄ extolletur supra omne qō dicitur de⁹. aut quod colitur. Ecce habes hic q̄ homo appetit esse supra deum. quare miraris q̄a dixi q̄ superbus appetit esse sup̄ deū Hoc em̄ non aliter fit nisi quando homo vult aduersus dei voluntatē viuere. Quid em̄ aliud est esse superbum ꝑm Hieronimuz in epistola nisi aduersus eius voluntatem viuere a quo ipsum viuere accepisti. et ipsius p̄cepta deserere qui ideo aliq̄d imperat vt causam habeat remunerādi. Hec ille. Tercio detestabilis est ista seruitus eo q̄ subdit hominē infelicissimo dño: q̄ diabolo. qui ꝓpter eius peccati deformitatez et fraudis venenositatem dicitur serpens antiquus. Nō est ita fatu⁹ q̄ de magna mercede vellet se subijcere serpenti ad seruiendum: cū sp̄ esset in periculo ⁊ in p̄tinuo metu ne ab eo veneraret. ꝓs̄. Venenū aspidum sub labijs eoꝝ. Videamus iam de sollicitudine pessima hui⁹ vicij: qm̄ difficilibz laboꝛibus acq̄rit Nunc em̄ p̄ sudoꝛes. nunc p̄ fatigas. nūc p̄ vulneꝛa. p̄ patrimonij effusionē. p̄ amicoꝝ ꝓfusionē aliq̄ in altū ascendunt. Multi studēt ⁊ sollicitant plūbz annis vt adipiscant honoꝛes. ⁊ tm̄ postq̄z fuerint eos adepti: alijs ociosis q̄ de eis nihil cogitauerūt dimittunt. vt ꝺr Ecc̄s. ij. Et q̄ ꝓcludit idē Ecc̄s hoc esse vanitatem ⁊ magnū malū. Et vere malū. Nā montes q̄ altioꝛes aut arboꝛes eo magꝭ ventis pulsant Formica q̄diu est in foꝛea bñ habet. sed si assumit alas ⁊ volat ab birūdine deuoꝛat. Colūba q̄diu est in cauerna ⁊ foꝛamie suo tuta est. sed postq̄z in altum volat ab accipitre rapit. Hoc sensit ille rex Anthioch⁹. j. Machab. vj. cū dixit. Recessit somnus ab oculis meis ⁊ coꝛrui p̄ sollicitudie. ⁊ dixi in coꝛde meo. In q̄s fluctus turbationuz deueni. E

Dixi tercio q̄ sunt q̄dam seruientes coꝛpi. ꝓpo vt gulosi et lasciui q̄ꝝ sollicitudo est in expendo dulcia et suauia. De q̄bz dicit Rom̄. xvj. q̄ huiusce modi nō seruiūt deo sed suo ventri. Et ad Phil. iij. dicit. Quoꝝ de⁹ vēter est. Hec est vilissima seruit⁹ habere coꝛpus p̄ deo. cum dicit Seneca. Maioꝛ suz et ad maioꝛa natus sum q̄ vt fiam mancipium coꝛporis mei. Si ergo paganus noluit habere coꝛpus suum p̄ dño: valde detestabile est q̄ christianus ipsum colat pro deo. quod fit: cum ei diligentissimā curam adhibet: nunc cibādo: nunc potando: nūc dissoluendo ad ludos: ad locos: ad lasciuiam. ad oīa que appetit sibi obediendo. ⁊ ei⁹ voluntatē implēdo p̄ oīa. sicut seru⁹ dñi sui Quō aūt detestabile sit istud vicij. patz ex triby. Prīo. q̄z multa alia vicia secuz trahit. Sicut patet ꝺ illo pr̄e heremita: cui optio fuit data ad eligendum inter tria. scz inter adulteriū: homicidium: ⁊ ebrietatez. qui credens ebrietatem minoꝛem elegit inebriari. Quo facto occidit hospitem et adulteratus est cum vxoꝛe eius. Propter qō dicit Augustinus libro. xiij. de baptismo contra

tpe saluator dic. Veniet nox in qua nemo opari pōt Joh.ix. Propter qd suadens dicit. Dū lucē habetis credite in lucē vt vos tenebre nō cōprehendant Joh.xij. Acsi diceret ꝑm apl'm. Dū tp̄s habetꝭ opamini bonū. Nunc ḡ est tp̄s ꝯgruū. qꝛ ad instar diei lucidū q̄ꝫtum ad intelligentiā celestiū. eo ꝙ multa nobis lucent. ⁊ p̄sertim sol xp̄s q̄ cōtinue lucet nobis ꝑ doctrinam p̄dicatōis. Sicut ipse de se ait. Quādiu sum in mundo lux sum mundi Joh.ix. Hoc est dicere. vsqꝫ ad ꝯsūmationē seculi Math.vl. Ecce ego vobiscum sum vsqꝫ ad ꝯsummatōeꝫ seculi. Est etiā ꝯgruū. qꝛ ad instar estatis calidū Nam ignis noster deꝰ est: ⁊ ideo tp̄s q̄rendi dn̄m anteq̄ꝫ abundet iniq̄tas et refrigescat charitas multorū. Math.xxiiij. Ait igit̄: q̄rite dn̄m: sicut florē in estate q̄ in hyeme inueniri nō pōt Cañ.ij. Ego flos campi. Flores em̄ donoꝝ ⁊ gratiaꝝ et virtutuꝫ nunc apparuerūt in terra nr̄a. nam hyems transijt frigiditatis cordis. q̄rite sicut soleꝫ in die: nō in nocte qn̄ inueniri nō pōt. In nocte em̄ quesiuit dilecta q̄ de se ait Canti. iij. In lectulo meo q̄siui ꝑ noctē quē diligit aīa mea. Sed q̄d ei accidit: subdit. Quesiui ⁊ non inueni illum. vocaui ⁊ nō respondit mihi. In nocte q̄runt euꝫ oēs q̄ adhuc manent in desiderijs pcti. vt dicit glo. ordina. ibidē. Sed a taliter q̄rentibꝫ nō inueni tur. qꝛ per noctē non per diem querit̄. Qd verbū tractās Bern̄. sup Cañ. ser. lxxv. dicit. Nūc tp̄s acceptabile. nūc dies salutis sunt tempus plane querendi ⁊ inueniendi qn̄ plerūqꝫ et anteq̄ꝫ inuocet̄ adesse sentit̄. Sicut ipse ait. Anteq̄ꝫ me īuocaueritꝭ ego dicam. ecce assum. Hoc confitet̄ Ps̄. cum dicit. Desideriū pauperū exaudiuit dn̄s. p̄parationem cordis eoꝝ audiuit auris tua. Hec ille. Ecce vides ꝙ solum desideriū et solā preparationē etiam anteq̄ꝫ ore inuocet̄ exaudit deus. Vere igit̄ dies sunt mō salutis: qn̄ quilibet q̄ petit accipit. q̄ q̄rit inuenit. qui pulsat aperit̄ ei. Non erit tale tēpꝰ post hanc vitam: vbi diues petit aque guttam iam fere mille q̄dringētis trigintaocto annis ab Abraam q̄ꝫq̄ꝫ pijssimo. nec tamē exaudit̄. sed audit sibi dici. Recepisti bona in vita tua Lu.xvj. q̄si sibi diceret. vita ista in qua modo es scꝫ tormentorū: nō est vita recipiendi seu merēdi bona sed patiēdi mala: Tu aūt in vita tua: tibi vicꝫ ad merēduꝫ concessa: recepisti bona nature ⁊ fortune. et habuisti in tua volūtate recipe bona gratie et sic mereri bona gl'ie. Sic et ille v̄gies fatue mendicātes a sapientibꝫ oleuꝫ: audiunt eis dici Ne forte non sufficiat nobis ⁊ vobis: ite potius ad vendētes ⁊ emite vobis. Ipse eedem pulsantes ad ostium sponsi iā cum prudentibꝫ cōuiuātis: clamantesqꝫ vt apiatur eis: dici sibi audiunt. iustum q̄deꝫ sed terribile verbum a sponso Nescio inq̄t vos Matth.xxv. Sed cur nō exaudiunt̄ a consodalibꝫ ⁊ a sponso nō cognoscuntur nisi qꝛ vt ait euangelium media nocte venerant. Propter qd dicit Bern̄. vbi s̄. Quaꝫ tibi somnias ꝓuenturā facultatē veniaꝫ ꝓmerendi: cum iam tempus transijt miserendi. Et post pauca Ergo nunc tempus acceptabile ⁊ aptum ad querendū. in quo plane qui querit inuenit. Si tn̄ vbi ⁊ vti oportet queritur. Hec em̄ vna est causa que impedire potest ne inueniat̄ sponsus a querētibus. cum non querunt in tempore opportuno. Hec ille. B

De secūdo scꝫ querende rei preciositate quaꝫ debet attendere q̄rens: dicit saluator Math.xiij. ꝙ simile est regnum celorū negociatori q̄renti bonas margaritas. et thesauro abscondito in agro: quem q̄ inuenit homo abscondit. et pre gaudio illius vadit ⁊ vendit vniuersa que habet ⁊ emit agrum illum. Et que est speciosior margarita q̄ꝫ regnum celorum: cuius homo nescit preciuꝫ quia nō sunt condigne passiones huius tēporis ad futurā gl'iam Ro.viij. Quis p̄ciosior thesaurꝰ regno celoruꝫ: in quo sunt oēs thesauri sapīe et scīe dei absconditi Col'.ij. Oībus ḡ postpositis q̄renda est margarita ista ⁊ iste thesaurus. vt vbi est thesaurus tuus ibi sit ⁊ cor tuum Math.vj. Taliter quesiuit eū apl'us cū alijs. q̄ dicit. Nr̄a cōuersatio in celis est. q.d. vbi thesaurꝰ nr̄: ibi et cor. qꝛ vbi amor: ibi oculus. Sed q̄d est dandū ꝓ thesauro tā precioso et ꝓ margarita tam electa. Certe oīa q̄ hꝫ hō negociator fidelis dn̄i sui. cui dictuꝫ est. Negociamini dū venio. Omnia ḡ dabit. qꝛ oīa ꝓ xp̄o despiciet vt christum lucrifaciat. vt dicit apostolus. Si em̄ dederit homo omnē sustantiam domus sue pro dilectōe. scꝫ dei. quasi nihil despiciet eam. Canticoꝝ. viij. Omnia

Dnica decimaquinta post trinitatis

ergo minus est deo: ei non sufficit. Jdeoq; huc z illuc agitatur, z ab vnaquaq; re fastidio repellente remouet. Hec ille. Et q̄bus patet q̄ totū desiderū hūanuz circa tpalia occupatū: pfecte satiari nō potest si deū nō inquirit. quo habito habent oīa: Dicit em Aug⁹ sup Johannē sermone. xix. Deus tibi totū est. Si esuris panis est. si sitis aqua tibi est. si in tenebris es: lumen tibi est. si nudus es: īmortalis tibi vestis est. Et ibi de multis alijs humanis indigentijs que enumerat Augustinus: cōcludens finaliter q̄ omnia illa sine deo nulla sunt. et quia q̄ deum habet: omnia ista habet Sine em̄ deo omnia dulcia amara sunt. eo q̄ sine eo oīs copia inopia est. vt dicit idē Augustin⁹ sup ps̄. xxvj. Quicq̄d mihi preter deum est dulce non est Quicq̄d mihi vult dare domin⁹ deus meus: auferat totū. z se mihi det Hec ille. Pater ḡ q̄ q̄ deū inq̄rendo diligit omnia secum habet. Nam sicut dicit Crisi. super illud ps̄. Jnquirentes aūt dn̄m nō deficient. Cum diligamus deū omnia in ipo reperimus. vnus est qui querit. sed ipse est in quo omnia continent. Hinc est q̄ idez exclamando dicit. O lucrū mirabile. o cōpendiū singulare: cur nos p diuersa fatigamus. ad ipm ergo vnanimiter festinemus: post quem cuncta bona vltra nō querim⁹ sed tenebimus. Hec ille. Merito ergo saluator noster nobis psuadet primū querere regnum dei z iusticiaz eius. quia oīa bona tpalia nobis adijcient si ipm solum habuerimus. vt dicūt verba nostri thematis. Jn quibus verbis tria ponuntur. Primo nāq; saluator hortat nos ad strennuitatez opis z laboris. cum dicit. Querite p̄mum. Secundo ꝓponit īmensitatē mercedis. cū dicit. regnum dei. Tertio subiungit copiositatem subsidij. cum dicit. et hec omnia adijcientur vobis.

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄miss saluator hortatur nos ad strennuitatē boni operis et laboris. cum dicit. Querite p̄mū. Ac si dicat Prius querite eterna q̄; transitoria. Et q̄a ista nō possunt haberi sine labore strēnuo. ergo q̄rite. Si em̄ panis corpalis non potest manducari sine sudore vultus. vt dicit Ben. iij. quāto magis consolatio celestis nō potest haberi sine strennuitate laboris. lōo querite. Nō em̄ datur denari⁹ diurnus q̄ vtiq; est vita eterna: nisi p labore diei z est⁹ vt dicit Matth. xx. Jdeo querite: non q̄cūq; ordine. sed ante omnia. ideo addit. Querite primū. id est prius. als est pposterus ordo: si prius carnalia q̄; spiritualia: prius tēporalia q̄; eterna quesieris. Nam q̄diu sic queretis non inuenietis. Joh. vij. Queretis me z non inuenietis. Si aūt querit toto corde: inueniet. Hieremie. xxix. Queretis me et inuenietis. Tria aūt sunt que sunt attendenda circa hoc vt quis querens deum z regnum celeste inueniat. s. tpis opportunitas. querende rei preciositas. z modi q̄rendi qualitas. Jsta tria incitant homines ad querēdū. De primo dicit Esaias. lv. ca. Querite dominū dū inueniri potest. Ecce ostendit tempus congruū. vnde dic. Dum inueniri potest. Jnuocate eum dum prope est. Quādiu sumus in hac vita: habem⁹ tēpus congruum querendi dominū. Nunc em̄ est tempus acceptabile. nunc dies salutis. vt dicit. ij. Corinth. vj. Propter quod aūt dn̄s per ꝓphetā Esa. xlix. Tempore accepto exaudiui te: et in die salutis auxiliat⁹ sum tui. Notanter dicit aplus z prophetа de die. non aūt nocte. vt innuat tempus p̄sens: quod est tempus gratie: esse congruū ad querendum salutem tam respectu preteriti q̄; respectu futuri tēporis. Nam in veteri testamento erat nox. sicut aplus approbat Roma. xiij. dicens. Nox precessit. i. vetus lex. dies aūt approp̄inquauit. scz gratie in qua ortus est sol iusticie christus de⁹ noster qui illuminat omnē hominē venientez in hunc mundū. et calefacit. quia ipso veniente charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spūmsanctum qui datus est nobis: tanq; ignis ardens et nō ꝓsumens. Sicut de eo saluator ait. Jgnē veni mittere in terrā et q̄d volo nisi vt ardeat. supple tm̄. et nō consumat. Non em̄ consumit corda. sed p fit in dilectione in patria Sicut alibi p pheta dicit Jgnis est in syon z caminus in hierlm. Dies etiaz ō; p̄sens tempus gratie respectu futuri tpis: q̄ō erit tps iudicij finalis q̄n obtenebrabit sol miscdie. et luna nō dabit lumen suū: q̄n impij in tenebris cōticescent. vt dr. j. Regum. j. q̄n impij mittent in tenebras exteriores. Matth. xxij. De q̄

De quo dicit Boetius. lij. de cõsol. psa. v. et Macrobi⁹ de somno Scipionis. li. j. q̃ cum eũ q̃dam btm̃ z felicẽ ac p oĩa securũ in regno suo estimaret z diceret. Ille facto cõuiuio locauit eũ ad mensam z suspendit gladiũ sup caput eius tenuissimo crine: q̃ si bi mortẽ subitaneã minabat. Et cũ ab ipso quereret: cur nõ comederet. Rñdit. q̃ non posset nec auderet gustare timore mort̃ si bi imminentis. Cui Dionisi⁹ rñdit. Talis est inãt btũdo mea quã tu estimas felicez Quõ em̃ felix est q̃ timere nõ desijt. Et ꝓpt̃ banc sollicitudinẽ z timorẽ ꝓtinuũ q̃dã gẽ tiles fugiebant regiã dignitatẽ. Sicut nar rat Quidius ãnto li. Methamorphoseos post mediũ: de q̃dã Thippo romano triũ phatore q̃ char⁹ exulauit perpetuo q̃s fact⁹ fuisset rex dicẽs. Exul agam q̃s me videant capitolia regem. Recitat etiã Valeri⁹ ma ximus de quodã rege electo: qui aspiciens coronã coram eo dixit. O pannũ nobilem magis q̃s felicem. quẽ si q̃s penitus cogno scat quantis sollicitudinibꝫ piculis z miseriꝭs sit refertus: nec hmõi iacentem in luto tollere vellet. De secũdo regno horroris pa tet q̃ est regnũ doloris et amaritudis sempiterne. De quo Job. xlj. de diabolo dicit Ipse est rex sup oẽs filios superbie. Et vt dic̃ idem Job ca. x. In terra tenebrosa et opta mortis caligine: vbi nullus ordo: ibi sempi ternus horror inhabitat. cui horrori nihil potest compari. De tercio regno decoris di citur Esa. xxxv. Regem in decore suo vide bunt sez sancti. Et Sap̃. v. dr. q̃ accipient regnũ decoris et dyadema speciei. Maximus bonor sedere ꝑpetuo in corona regali de auro z lapidus ꝑciosis. Et bñ dic̃. dyadema recipient. Dyadema dr a dya qđ ẽ duo. z demo. i. remoueo seu aufero. qz tunc duo a nobis remouebunt. sez culpa et pena. Vñ vbi nostra trãslatio dicit. Super ipm reflorebit sctificatio mea. alia lra habz dyadema meũ. iuxta illud Esa. lxij. Erꝭ corona glorie in manu dñi. z dyadema regni in manu dei tui. Istud regnũ magne securitatis est. qz dex⁹ dextera sua. pteget eos. ps̃. Illuc manus tua deducet me. z tenebit me dextera tua. Hoc ẽ dicere. q̃ in sua oĩpotẽtia ꝓseruabit eos. Dan⁹ em̃ dei potẽtia dr est. Tũc sctĩ erũt sub oĩpotẽtia dei vt etiaz sint oĩpotẽtes volũtatiꝭ sue: sic̃ dex⁹ est oĩpotens. Nã sicut deus poterit quicq̃d vult p pter seipm: ita poterint illi q̃d voluerint p illum. Ita dicit Anselm⁹ in suo libro q̃ dicit. pslogion. ca. xv. Istud regnũ est inãrẽ dum. sed p q̃d pueniꝭ ad istud regnũ. Certe nõ p aliud nisi p iusticiã. Ideo addit. Et iusticiã et⁹. Justicia hic nõ est aliud nisi vita q̃ ꝓsistit in opibꝫ ꝑtuosis. De q̃ Matth̃. v. Bti q̃ esuriũt z sitiũt iusticiã. Et hec iusticia debet esse pfecta scz pseuerãs z ꝓtinuata vsq̃ ad mortem: si debet dici iusticia regni celoꝝ. Ideo addit hic. iusticiã ei⁹. Hec em̃ iusticia sola coronat i regno celoꝝ q̃ fuerit pseuerans in finẽ Matth̃. x. Qui aũt p seuerauerit in finẽ hic salu⁹ erit. Apocal. ij. Esto fidelis vsq̃ ad mortẽ z dabo tibi coronã vite. Nõ dicit. Qui incepit. sed q̃ pseuerauerit. Quia fm Berñ. ꝑmiuz incipiẽti ꝑmittit. amãti reddit. sed pseuerãti datur. Qui g̃ talẽ iusticiã sequit̃ inueniet vitam et gl̃iam. vt dr ꝓuer. xij. Justicia custodit innocẽtꝭ viã. Magꝭ aũt ꝓprie hũilitas dici tur vera et pfecta iusticia regni celoꝝ. sic̃ ait saluator Joh̃i Matth̃. iij. Sic nos oportz implere oẽm iusticiã. glo. i. humilitatẽ Vñ sup illud Sap̃. j. Diligite iusticiã q̃ iudicatis terrã. dicit Holgot. q̃ hic docet iusticiam hoiem q̃ est terra. tũ qz de terra creat⁹ ẽ. Eccl. xxxiij. Oẽs homines de solo et ex terra sunt. z qz habitant terrã. z qz exeũt de terra et in terrã reuertunt. Per quod repmit̃ eorũ superbia. Certe btĩ q̃ faciũt talẽ iusticiaz z iudiciuz in oĩ tpe. vt dicit ps̃. Cognoscẽtes se scz humiles. infirmos. debiles. z defectuosos coram deo. Nam p talem viaz ipsi q̃rũt regnũ celorũ. D

Dixi tercio q̃ in verbis ꝑmissis subiũgit saluator copiositatem subsidij tpalis. cum dicit. Hec oĩa adicient vobis. Acsi diceret. Ex q̃ oĩa creata sunt ꝓpter regnũ celorũ ꝓsequndũ tanq̃ ꝓpter finẽ. igit̃ querite primũ finem et oĩa instrumẽta z necessaria ad eũ adicient vobis tanq̃ minora. Sicut em̃ ꝑcipiẽs tibi facere domuz: necesse est tibi prouidere de instrumentis z impensis z sumptibꝫ: sine q̃bus nõ posses pficere domũ. Vel q̃ dirigeret te romã: necessario debet cogitare ꝺ sumptibꝫ q̃bus illuc venias. Sic de⁹ ex q̃ nos creauit ꝓpter regnũ celoꝝ: necessario nobis debet cogitare de necessariꝭs vite: sine q̃bꝫ

etiaz dabit q̃ habet: q̃ ex toto corde: ex tota aĩa: et ex oĩbꝫ viribꝫ ip̃m solũ diligit. Vñ dicit̃ Lu. x. et Math. xxij. Hoc est em̃ in toto corde q̃rere deum. iuxta illud ps̃. In toto corde meo exq̃siui te. Quid ergo si plures regnũ celoꝝ nõ inueniũt: q̃ non dico omnẽ substãtiã sed nec aliq̃d de substãtia sua pro eo largiunt̃. sicut auari q̃ toto corde terrenis inhiant: oẽm sollicitudinẽ ad ea cõuertunt. de cibo: potu: veste: et alijs solliciti. de salute ꝟo nunq̃ intenti. Q, si forte qñq̃ de salute curã gerũt: illã tñ taliter q̃liter faciũt ita vt de eis veꝝ sit illud saluatoris. Populus hic me labijs honorat: cor aũt eorũ longe est a me. Hij sunt q̃ licet spũ incipiãt: carne tñ cõsũmant̃. ꝓinde nõ in toto corde q̃runt. Tales sunt q̃ in missa sunt deuoti sed in vespere ebrij. ⁊ cũ dant denariũ pauperi lucrant̃ in vsuris aut falsis mẽsuris: ponderibꝫ: aut alijs iniustis centũ modis. q̃ ieiunant vigilias in aq̃ ⁊ pane. sed cras in festo vorant ⁊ inebriant̃ ad vomitum. Hos dñs deridẽs ait Joh. vij. ⁊ Hier. xxix. Queretis me ⁊ nõ inuenietis. Sed cũ q̃sieritis me in toto corde vestro: inueniar a vobis. Nõ est g̃ diuiso sed integro corde q̃rẽdus.

De tercio scz de mõ querendi d̃r Sap. j. In simplicitate cordis q̃rite illũ. Sic docuit saluator apl'os q̃rere dicens Math. x. Estote simplices sicut colũbe. q̃ scz sunt sine felle dolositat̃ ⁊ inuidie. Est aũt simplicitas cordis bona que est sine duplicitate fictionis. hoc est: qñ nr̃a intentio ⁊ oculus noster solũ intẽdit in deũ ⁊ nõ in fauorẽ humanũ aut aliq̃d lucꝝ tp̃ale. De quo Mat. vj. d̃r. Si ocl'us tuꝰ fuerit simplex totũ corpus tuũ lucidũ erit. Q̃d tractãs Aug. li. ij. de s̃mone dñi in mõte dicit. Oculus est intentio: que d̃r simplex qñ solum in deũ dirigit̃. Quod fit cũ tota ꝯgeries opeꝝ luce iusticie coram deo resplendet.

L

Dixi secũdo q̃ in ꝟbis p̃missis ꝓponit saluator immensitatẽ mercedis: cũ dicit. Regnũ dei. Ac si diceret. Merito tam strẽnue agere debetis. qꝛ nõ paruũ dominiũ: nõ villã: nõ oppidũ: nõ castrũ: nõ terrã mortaliũ: nõ regnum tp̃ale: sed regnũ dei affluentissimũ delicijs: opulentissimũ diuitijs: excellẽtissimũ bonoribꝫ acq̃retis. ideo attẽdite immẽsitatẽ p̃mij: et nõ pigebit vos subire opus meriti. qꝛ iuxta Grego. Consideratio p̃mij minuet vobis vim flagelli. Si em̃ seculares ⁊ vani tantũ desudãt ꝓ regno tp̃ali: q̃d vtiq̃ est regnũ meroris: cũ sit in valle lacrimarũ ⁊ totiꝰ miserie: regnũ timoris et insecuritatis ⁊ sp̃ turbabile: regnũ vtiq̃ in oĩbꝫ defectibile. ꝓ q̃ tamẽ aĩas impẽdũt ⁊ corpora. q̃nto magꝫ laborandũ esset ꝓ acq̃rẽndo regno tã affluẽtissimo: q̃d est regnũ oĩm secl'oꝝ. in q̃ sũt gl'ia et diuitie in domo eius in q̃ si nõ liceret manere ampliꝰ q̃ vniꝰ diei mora. ꝓpter hoc solũ innũerabiles anni huius vite pleni diuitijs ⁊ delicijs recte meritoq̃ ꝯtẽni deberent. vt dicit Augꝰ. in li. de moribꝫ eccl'ie. ⁊ ꝓ q̃ nõ esset indignum pati q̃d mõ triste est. ⁊ q̃tidie oĩa tormenta ꝑferre: etiã ⁊ ipsam gehennaz ꝑuo tp̃e tolerare. vt ait Chris̃. in li. de repatõe lapsi. Ideoq̃ de regno celoruz q̃d iusti possidebũt d̃r q̃le illud erit Sap. v. Accipiẽt regnuz decoris ⁊ dyadema speciei de manu dñi. qm̃ dextera sua teget eos: et brachio sctõ suo defendet illos Ecce q̃le regnũ: in q̃ vt hic d̃r iusti dñabunt̃ in honore: coronabunt̃ cũ decore. cõseruabunt̃ sub bono tutore. ⁊ defensabunt̃ ab oĩ timore. ideo merito xp̃s docuit tale regnũ petere ⁊ q̃rere Math. vj. Pater nr̃ ⁊c. Adueniat regnũ tuũ. Ubi sciendũz s̃m Robertũ holgot sup̃ li. Sap. ca. v. Triplex est regnũ. scz regnũ timoris. regnũ horroris. ⁊ regnũ decoris. Prima duo docuit xp̃s fugere. qꝛ ⁊ ipse solus regnũ terrenũ fugit Joh. vj. Et discipl'os fugere docuit Luce. xxij. ⁊ Math. xx. Reges gẽtiũ dñant̃ eorum. Et subdit. Nõ ita erit inter vos. Nec tñ ꝑ hoc credat q̃s terrenũ regnũ dãnabile aut vitup̃abile in se. cũ sit necessarium ad ordinationẽ ecclesie. eo q̃ dicit Isid. in li. d̃ summo bono. ca. xiiij. Sepe per regnũ terrenum celeste ꝓficit. Non ergo detestãduz est vt damnabile. sed fugienduz ꝑfectis vt vacent inquisitioni regni celestis. tanq̃ ꝑfectissimo ⁊ incõp̃abiliter meliori. Tantuz ergo regnum decoris est appetibile ꝓpter se tanq̃ bonum vltimum. De primo regno scilicet timoris dicitur Luce vicesimoprimo. Surget gens contra gentem et regnũ aduersus regnum. et erunt fames et pestilentie et terremotus per loca ⁊c. Ecce timor. Istud ostendit Dyonisius tyrannus

quia maxime mouent delectationem sensu alem, ideo videntur nobis grossiora. Celestia ꝙo bona multuꝫ distant, ꝛ sic nō mouēt sensum, ꝓpter quod nō querunt ab homīe. Sed contra sic deceptos arguit Seneca epistola. xvij. duabus rationibus. Primo sic, Si ista essent bona simplicit puta corporalia sicut homini apparent: tunc homo esset felicior deo. quia homo istis vtitur et deus non: qui non epulatur: opes nō querit, et sic de alijs. Sed impossibile est deo abesse aliquid boni, ergo ista bona nō sunt Secunda ratio, quia animalia bruta magis istis vtunt q̄ boīes. ergo feliciora sunt q̄ homines. quia bruta auidius vtunt cibo. Ex quibus concludit Seneca epistola. xvij. q̄ felicitas hominis viatoris est p̄fecta ratio cōsummata virtutib⁹. quia hoc est solum ꝓprium bonum homis, cetera illi cum animalibus cōmunia sunt. quia si homo est fortis: et leo est fortis. si pulcer: ꝛ paones formosi sunt. si velox: equi velociores sunt. Patet ergo q̄ nullus sapiens ꝛ p̄sertim christianus pro istis caducis et corporalibus bonis principaliter debet laborare: que sunt cōmunia etiam bestijs, attendens p̄sertim quia ista dantur bestijs. vt dicit saluator in euangelio de volatilibus. que tamen de hoc nihil cogitant. Multo fortius dabuntur homini. quia ad maiora natus est. Querat ergo illa bona scz sempiterna propter que creatus est: et omnia adijciētur sibi, scz tēporalia. Juxta illud. Nūq̄ vidi iustum derelictum: nec semen eius querens panem. psalmo. xxxvj. Ubi dicit Innocentius quartus. Nunq̄ vidi iustū derelictum: a domino finaliter. nec semen eius id est imitatores eius: querens panez, id est nimis indigēs pane. Quia dicit Augustinus. Pascet contemnentem se scz peccatorem, ꝛ deseret timentē se. quasi di. Nō.

Sed diceres. Tamen multos iustos videmus egentes, sicut dicit apostolus etiaꝫ de multis sanctis. qui per fidem vicerūt regna. qui tamen erant egentes in vite necessarijs quo ad victum, et sic erant angustiati cura animi, put exponit Hozra Heb. xj. Ad quod dicendum ſm Augustinū q̄ hoc est ex occulto iudicio dei: qui tales aliquando permittit ad tempus egere. Unde dicit Augustinus. Scit celestis medicus quid vobis daturus sit ad consolationem, et q̄d subtracturus sit ad exercitationem. Non enim homo sine causa iumento suo cibaria subtrahit. Aliter exponit Innocentius hoc verbum. quia nunq̄ vidi iustum derelictum: nec semen eius querens panem. id est principaliter intendens corporalibus: quia si hoc facit aliquis. nec est iustus nec semen iusti. Luce. xij. Nolite inquirere q̄d manducetis aut quid bibatis. Nos igitur fratres queramus puro corde dominuꝫ et certi simus quia omnia secuꝫ nobis donabunt talia. In ipso em̄ sunt omnia ꝛ ipse est omnib⁹ omnia. Queramus ergo regnū dei principaliter propter quod facti sum⁹ ꝛ omnia adijcient nobis. Qui em̄ dat omnibus bonum vinum: non negabit aquam. Et qui dat tibi regnum: nō negabit eq̄ tuo pabulum. Et qui dat omnibus affluenter et non improperat: quō non dabit specialiter diligētibus se. Qui em̄ large dat inimicis: quō nō dabit amicis. certe multo plus Cum dicat saluator. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiaꝫ: qm̄ ipsi saturabuntur. Ad quam saturitatem nos ꝓducat dominus noster Jesus christus. Amen.

Dñica decimasexta post trinitatis. I. Sermo CXIIII.

Ecce defunctus efferebat Luce. vij. Quoniā vt ait btūs Greg. xvj. libro moral. Nihil sic ad edomandū desideriorum carnaliū appetitū valet quantum vt vnusquisq̄ hoc q̄ nimiū diligit q̄le sit mortuū penset. Hec ille. Sciens igitur ecclia q̄ instarent tpa piculosa in quib⁹ boīes erūt, seipsos amātes. s. carnaliter, vt dicit aplus. Jgit ad refrenandū istum illicitum amorem inducit nobis mortis memoriā: recolēs mortem cuiusdā adolescētis qui morte preoccupatus fuit in etate iuuenili. Volens ꝓ hoc nos instruere vt nō resoluamur in delicijs ꝛ maxime hoc tempore autumnali: ne morte insperata et subita in etate qua non speramus p̄occupemur Sicut dicit Seneca epistola. xxvij. Quozundam vitaꝫ mors in medio flore precidit, aliorum interrumpit ipsa principia. Propter quod mors est no

subsistere nõ possumus. Ideo dicit. oĩa ad
ijcient̃ vob. ac si em̃ diceret. Laborate ꝓ re
regno celoꝝ: ⁊ ego de necessarijs ꝓuidebo
sicut pius paterfamilias: sicut bonus dñs
q̃ portat panẽ ad messez messoribꝫ suis. De
quo Ps. psalmo. xxxj. Inq̃rentes aũt do-
minũ nõ minuent̃ oĩ bono. Et p̃mittit̃. Di
uites eguerunt ⁊ esurierũt. i. auari ꝟm In-
noceñ. Semꝑ em̃ auarus eget ideo qꝛ se-
cum nihil affert cum dormierit Job. xxvij.
Diues autẽ cũ dormierit nihil secum affert
aperiet oc̃los suos ⁊ nihil inueniet. Appre
hendet eũ quasi aq̃ inopia. Item ꝟm ipsuz
eguerũt bonis spũalibꝫ. Luce. j. Diuites di
misit inanes. Alia lr̃a habet, leones egue-
runt. i. ꝑncipes ⁊ p̃lati raptores. Prouerb.
xxviij. Leo rugiẽs et vrsus esuriẽs ꝑnceps
impiꝰ sup ꝓpl'm pauperẽ. Michee. vj. Di-
uites eiꝰ repleti sunt iniq̃tate. Et sic ꝟm In
nocen. eguerũt spũalibꝫ ⁊ esurierunt tꝑalia
Inq̃rentes aũt dñm nõ minuent̃ oĩ bono
Notãter dicit Inq̃rẽtes. i. intus q̃rẽtes scz
in secreto ꝯscie. ꝟm Innoceñ. q̃rtũ. non mi
nuent̃ omni bono. i. nõ habebũt minus q̃ꝫ
om̃e bonũ. s. q̃ꝫ deũ q̃ est oĩa in oĩbꝫ. j. Coꝝ.
xv. Ecc̃i. xxxij. Qui cõfidit in dño non mi-
noratꝰ erit. Ergo ꝟm eũ ecõtrario illi q̃ que
runt eũ tm̃ extra. i. q̃ vident̃ eũ q̃rere ꝑ exte
riora opa q̃ faciunt. ⁊ tñ interiꝰ q̃rũt qđ cu-
piunt. non ipsum sed vanam gl'iam et emo
limentum tꝑale. Isti minuent̃ omni bono.
qꝛ illud omne bonum qđ est deus nõ q̃rũt
sed minꝰ bonũ qđ est tꝑale: qđ est minimũ
vel quod est nullũ bonũ. ⁊ sic hoc recipiũt
illud aũt nõ habebũt. Vñ Math. v. dicit̃
Attendite ne iusticiã vestrã faciatꝫ corã ho
minibus vt videamini ab eis. alioq̃n mer
cedem nõ habebitꝫ. Propter qđ statiz Ps.
querit ibidem. Quis est homo q̃ vult vitaz
scz nõ presentẽ q̃ potiꝰ mors est. Vnđ cani
mus. Media vita in morte sumꝰ. q. d. pau
ci sunt q̃ recte velint. Volũt bñ hr̃e sed nõ
laborare. volũt ꝯseq̃ sed nõ sequi. Prouer.
xiij. Vult et nõ vult piger. Ex q̃bꝫ patet ꝙ
q̃cq̃d preter deũ hõ querit: q̃rit principali
ter illud qđ est minimũ aut nullũ. Patz. q̃a
tꝑalia sunt minima respectu eternoꝝ: cũ fi-
niti ad infinitũ nulla sit ꝓportio. j. celi ⁊ mũ
di. Hinc est ꝙ ꝓpheta vnã solam vitã bea-
tam req̃rens ait. Vnam petij a dño ⁊c. ps.
xxvj. Quod exponit Innoceñ. q̃rtꝰ. scz vi-
tam eternam. et non ponit substantiuũ nec
determinat quã vnã rem petijt. Et hoc fa-
cit ad innuendũ ꝙ illud est omne bonum.
Et ostendens qđ sit illud bonũ: subdit Vt
inhabitẽ in domo dñi oĩbꝫ diebꝫ vite mee.
Ecce regnũ celoruz in eterna btĩtudine. Et
sequit̃. Vt videam voluntatẽ dñi. i. vidẽs
faciẽ eius in ea legam voluntatẽ dñi. Hie-
ronimꝰ sic exponit. vt videam pulcritudiez
eius. ⁊ visitem templũ eius. i. eccl'iam triũ-
phantẽ. Vbi ꝟm Psalmistã. Omnes in tẽ
plo eius dicent gl'iam. Et post ml'ta subdit
Tibi dixit cor meuz: exq̃siuit te facies mea.
id est voluntas interior ⁊ exterior operatio
Et notãter dicit. Exquisiuit id est extra oĩa
alia quesiuit. faciem tuã dñe requirã. scz ꝑse
ueranter ardenter et sapienter requiram te
donec te videam facie ad faciez. j. Coꝝ. xiij
Ps. Ostende faciem tuam ⁊ salui erimus.
Ex quibus omnibus infero ꝙ querẽs alia
principal'r a deo p̃ter regnum celorũ deci-
pitur in iudicio rationis. Patet istud. quia
vt sic talis male iudicat et discernit. sic̃ pu-
er vel ebrius qui minimum bonum prepo
nit maximo.

E

Pro quo sciendũ ꝙ ꝟm Robertũ Hol-
got sup librũ Sapiẽtie. iiij. cap̃. Circa bo-
norum apprehensionem iudiciũ mũdano
rum decipitur hoc modo. Cuz em̃ sint tria
bona. s. nature gratie ⁊ fortune. Bona for-
tune sunt minĩa. Bona nature sunt media
Bona gratie sunt maxima. ꝟm Augustinũ
intelligendo prout ordinant̃ in bona glo-
rie. ⁊ tamen mũdani nõ sic iudicant sed po
tius ecõuerso. Sicut patet de diuite Luce
xij. Qui dixit anime sue. Anĩa mea: habes
multa bona reposita in annos plurimos:
comede: bibe ⁊c. Sz statim audiuit. Stul
te hac nocte demones repetẽt animam tu-
am a te. Ecce deceptio. Causa ꝟo istius de
ceptionis quare temporalia iudicãtur ma
gna: et pro eis plus laboramus q̃ꝫ pro eter-
nis: est ista. quia sicut baculus in aq̃ stans
apparet fractus cũ tamen sit rectus. et hoc
propter duplex medium per quod videtur
scz per aerem et aquam quod est medium
grossius et densius. Similiter denariꝰ in
aqua apparet maior q̃ꝫ sit: propter mediuz
densius. Isto modo bona corporalia q̃a
sunt in medio densiori et grossiori et quasi
palpabilia a nobis bene sentiunt̃ et q̃runt̃

flos facieꝝ. Copia quid rerũ mors vltima meta dierum. Florẽs marcesces: cadens in mortem nigresces. Gaudens sordesces: formidans nulla pauesces. Hac lege lecta tene: lacrimis laxant̃ habene. Ne pateat pene tibi ianua tpe cene. Et alter metrista dicit. Forma genus mors sapientia vis ⁊ honores Non retinent hominẽ quin redit in cinerẽ. Ortus cuncta suos repetunt iureq̃ requirũt. Et redit in nihilum quod fuit añ nihil. Ecce q̃modo nulla pulcritudo: nulle vires: nulle diuitie pñt subsistere ante mortem. Propter quod dicit Hieronimus ad Ciprianum. Qui se cogitat quotidie moriturum cõtemnit presentia: festinat ad affutura. Et ꝑm Grego. Non potest mors melius vinci cum venerit nisi priusq̃ veniat semper timeatur. Istam memoriã multum habuerunt tam catholici q̃ pagani. ⁊ ideo faciliter omnia cõtempserunt. Unde Hieronimus de se dicit. Siue bibo siue comedo semper vox illa sonat in auribus meis. Surgite mortui venite ad iudicium. Refert quoq̃ idem Hieronim⁹ in epistola ad Eliodorũ q̃ Platonis fuit sententia omnium sapientum vitam meditationẽ esse mortis; Unde Tullius vitam istaꝫ comparat hospitio non domicilio eo q̃ homo debet cogitare se continuo hinc exiturum. et omnia que habet tm̃ habet in vsuꝫ non in dominium. de quibus moriens nihil secũ affert. Job. xxvij. Unde mundus similis est cuidaꝫ hospiti qui dicebat̃ Bufrides: qui hospites bene tractabat in die sed d̃ nocte eos occidebat et spoliabat. Sic et mũdus facit suis amatoribus quos vltimo necat. quia mundus transit et concupiscentia ei⁹ Secundo cogitatio mortis facit carni resistere Nam cum homo titillatur ⁊ tentatur a carne debet cogitare quomodo caro reuersura est in vilem cinerem. iuxta illud qd̃ ei a principio dictuꝫ est. Memento homo quia puluis es ⁊ in puluerẽ reuerteris Genesis. iij. Unde et reprobi fatebantur hoc dicentes Sapie. iij. Extinct⁹ cinis erit corpus nostrum. Job. xxxiiij. Omnis caro deficiet ⁊ in cinereꝫ reuertet̃. Fertur q̃ carbones iuniperi illius arboris cõseruant ignẽ per annum si fuerint cineribus cooperti. Sic memoria mortis nostre conseruat bene ignez charitatis diuine in corde nostro. et reprimit ignem concupiscentie. Iste est cinis vacce quem dominus iubet colligere et in loco purissimo ponere. vt dicit̃ Numeri decimonono. De quo dicit apostolus ad Hebreos. ix. Cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. Ecce notanter dicit ad emundationẽ carnis. id est ad mundiciã eius. Tercio memoria mortis valet ad hoc quia non ꝑmittit diabolicis tentationibus consentire. et maxime vane glorie q̃ proprie est tentatio dyaboli. eoq̃ ipse sit caput omnium viciorum et dominus. tamen a nullo peccato intitulatur sicut a superbia. Job quadragesimoprimo. Ip̃e est rex super omnes filios superbie. Cum ergo tentat per superbiam aliquem hominem: statim recurrere debet homo ad cognitionem fragilitatis sue que cito valde ruet et dissipabitur in nihilum. Unde Hugo libro primo de anima: reducens aliorũ damnũ quod prouenit ex huiusmodi vana gloria dicit. Quid ꝓfuit illis inanis gloria: breuis mundi potẽtia: carnis voluptas: false diuitie: magna familia. Et sequitur. De tanta leticia ceciderunt in magnam tristiciam. de voluptate in grandem miseriam. de exaltatione in ruinam et magna tormenta. Quicquid illis acciderit tibi potest accidere. quia homo es. homo de humo. limus de limo. terra de terra. de terra viuis ⁊ in terram reuerteris quãdo veniet dies vltima: ⁊ forsitan hodie veniet. Certũ est q̃ morieris. sed incertum quando quomodo aut vbi. quoniam mors vbiq̃ te expectat. tu quoq̃ si sapiens fueris vbiq̃ eam expectabis. hec Hugo. Ista verba debet homo reuoluere ad repellendam vanam gloriam: recolẽdo q̃a quantumcunq̃ gloriabitur in vanitate: vltimo trãsiet ista vanitas velut vmbra. Sapientie quinto. Ipse quoq̃ cum ea transiet sicut vmbra. iuxta illud Psalmiste. Sicut vmbra que declinat ablatus sum. Sicut narrat Hieronimus epistola quinquagesimaquinta q̃ Xerses rex Persarum cuꝫ semel de sublimi loco quasi infinitam hominum multitudinem cõsiderasset sui exercitus ꝓrupit in lacrimas. Et cum ab eo cã quereretur. Respondit: ideo. quia post centum annos nullus istorum quos nunc cerno supuictur⁹ erit. Sic quilibet cõsiderãs

bis sepius precogitanda. et maxime tentamur voluptatibus: sicut temporalibꝫ amenis. Unde Eccī. vij. dicitur. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis Et Seneca epistola. xxv. Nihil eque tibi ꝓficiet ad temperātiā oīm rerum q̄ freq̄ns cogitatio breuis eui. et hoc incerti. Unde quicquid facias respicias ad mortē. Et certe multum est necessaria p̄cogitatio mortis nostre: quam certe scimus futuraꝫ. Si em̄ homo preuidet sibi contra frigus hyemis tempore estatꝫ de bona tunica aut pellicea. quam vtiq̄ ignorat an expectabit. multo magis deberet ꝓuidere de bona vita contra mortis amaritudinem: quam vtiq̄ certissime scit venturā. Uñ epl'a. cxlvij. Nullius rei tam certa est meditatio sicut mortꝫ. Ad certa em̄ exercemur seu p̄paramur. fortassis in suꝑuacuū ad paupertatem preparatus est animus. forte ꝑmanebunt sufficientes diuitie. Ad contemptuꝫ doloris nos armamus. forte nunq̄ exigetur a nobis huius virtutis exꝑimentū. Non aūt de morte que necessario erit futura: ad quaꝫ se homo necessario debet disponere. q̄a ſm Senecā Nihil stultiꝰ q̄ fastidiose mori qđ vtiq̄ contingit illis qui nō sunt preparati ad mortē: qui fastidiose moriunt. Econtra ꝟo sapiens securius moritur q̄ nascit. ſm euꝫ epistola. lvij. Et ideo iuxta consiliū sapientis Eccī. xiiij. Memor esto quoniaꝫ mors non tardabit. Notanter dicit: nō tardabit quia nullo modo declinari potest. vt dicit Augustinus libro. xiij. de ciuitate dei. cap. xj. Quantum aūt bonum sit talis premeditatio mortis ostēdit etiā ille paganus Seneca libro. iij. de naturalibꝫ questionibꝫ dicens. Effice mortem tibi cogitationem familiarem. id est vsitatam. vt si sors ita tulerit possis et ei obuiam exire. Unde idē ostēdens quid nos pigros ad bene agendum facit: epistola cxlv. dicit. Quid nos pigros et ineptos facit. Et respondet. Nemo nostrū cogitat qꝛ sibi ex hoc domicilio est emigrandum. Hec ille. Maxime autez homo debet timere ⁊ semper proficere cogitando ne morte preueniatur in tempore iuuentutis. iuxta illud Ecclesiastes. vij. Ne impie agas et noli esse stultus. ne moriaris in tempore non tuo. id est quando adhuc sperabas vlterius viuere: nec credebas tempus mortꝫ tue esse ita subito. Propter quod ad incutiendam nobis memoriam mortis nostre proponitur hodie mors iuuenis adolescentis: qui morte preoccupatꝰ est in tempore non suo. sicut dicitur in verbis ꝓpositis. Ecce defunctus efferebatur. que sunt verba dominice presentis euangelij.

Ibat Jesus in ciuitatem que vocatur Naym. Ecce defunctus ⁊c̄. In quibꝫ verbis ꝓponitur nobis defunctus iste ad considerationem multuꝫ salutarem per aduerbium demonstratiuum. cum dicitur. Ecce defunctus. Ecce est aduerbium demōstratiuū alicuius notabilis rei que debet attente considerari. vt ibi. Ecce dominus veniet. Debet igitur esse nostra consideratio circa istum defunctum tripl'r. Nā primo ammonet nos ad nostre mortis diligentē meditationem. cum dicit. Ecce. Secūdo ammonet nos ad mortis eiusdem multiplicez distinctionem. cum addit: defunctus. Tercio hortatur nos ad piam ⁊ visceralem morientis compassionem. quia dicit. Ecce defunctus efferebatur ⁊c̄.

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis debet esse nostra consideratio circa mortis nostre meditationem diligentez. cum dicitur. Ecce. Ac si eniꝫ dicat. Uide q̄ iste qui nouiter vixit nunc est mortuus: qui floruit emarcuit. Ac per hoc memento iudicij sui: nam sic erit et tuum. Utilis est igitur memoria mortis tā bonis q̄ malis: tam diuitibus q̄ pauperibus: tam iuuenibus q̄ senibus: tam paganis q̄ christianis. ita vt sicut non est qui se ab eius calore abscondat: sic etiam non sit qui se ad eam non predisponat. Tria autē bona proueniunt hominibus ex huiusmodi meditatione. Primo. quia facit munduꝫ contemnere. Secundo. quia facit carni resistere. Tercio: dyabolicis tentatōibus nō consentire. De primo patet. Dicit em̄ Hieronimus ad Paulinum. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat morituruꝫ. Et certe sic est. Nam qui cogitat q̄ in morte sua omnia pulcra: omnia formosa sordidabuntur: omnia florida marcescent: omnia suauia ⁊ odorifera sordescent: facile ista pro nihilo reputabit. Unde metrice dicitur. Dic homo vas cinerum quid confert

vicijs. Hec ille. Idem patet per btm̃ Gregoriũ in Omel. sup illud. Cũ venerit ꝛ pulsauerit confestim aperiant ei. Ubi dic̃. Cõfestim aplt q̃ letus iudicem suscipit. et cũ tẽpus appropinquat mortis de glia retributionis hilarescit. Unde aũt ista iocũditas sanctis ꝓuenit dictum est q̃ ex appropinq̃tione p̃mij quod se sperant recepturos. Fit etiam ex apparitione aliquoꝝ sanctorũ quos tunc videnꝛet interdum de visiõe ipsius saluatoris, vt dicit Grego. li. iij. dyalo. Econuerso ꝓo malis fit magnus timor ex desperatione p̃mij, et ex visione demonũ qui eis tunc horribiles apparent ꝛ eos terrent, put ait idem Gregorius libro. vj. moraliũ. Sed diceres Tamen interduꝫ videmus sanctos homines grauiter mori et grauiter turbari in hora mortis ipsoꝝ. Ad qõ respondeo ſm Isidorum vbi supra, et Gregoriũ. xxiiij. Moral. q̃ hoc contingit ex duabus causis. Primo ex eo et si sũt sancti tamen terreñ ex seipsis. ne sicut ad p̃mium: ita ad supplicium ꝓtrabañ. maxie cuꝫ nemo sit certus an odio vel amore dignus sit. Secũdo ex eo qꝛ qñq̃ sancti habẽt aliqua leuia peccata de quibus non plene satisfecerunt. Ne ergo vadant ad purgatorium purgañ hic dolore ꝛ pauore corporalium tribulationuꝫ in extremis Et sic patet solutio istius dubij. ℒ De secunda morte, scz culpabilis infectõis que est specialis maloꝝ, et ista non est aliud nisi separatio anime hominis a deo p peccatũ ſm Augustinũ. Juxta illud Esa. lix. Iniquitates vestre diuiserunt inter vos et deum. Et Sap. j. Peruerse cogitationes separant a deo. Et ab ista morte ducitur peccator ad aliam mortem perpetue cruciatõnis. De q̃ in psalmo dicitur. Mors peccatorũ pessima. Ex quo patet q̃ damnati moriũtur q̃druplici morte. Prio morte naturali in corpore. Secundo morte culpe in aña dum viuunt in peccato. Tercio morte gehenne dum in anima descendunt post mortez ad infernum. Quarto morte vtriusq̃ post dẽ iudicij dum in vtroq̃ perpetuo tam in corpore q̃ in anima morientur. Et ideo dicit mors pessima. Et sciendum q̃ multũ conuenienter mors culpe assimilaꝫ morti naturali, et hoc ꝓpter tres rationes. videlicet ꝓpter finalem defectum. Secũdo ꝓpter consimilem effectum. Tercio ꝓpter consimilez aspectum. De primo patet. Nam morienꝫte corpe talis est ꝓcessus in deficiẽdo. Primo em̃ corpus distemperaꝫ et discreſiatur. Secundo homo infirmatur. Tercio moritur. Quarto portaꝫ. Quinto sepelitur. Sexto a vermibus cõsumitur. Isto modo aña primo distempatur ꝛ discreſiaꝫ p tentationem et cogitationem de peccato. Secundo infirmaꝫ p sequentẽ delectationẽ. Tercio moritur per consensum. Quarto aspꝛtatur ꝛ elongatur ab hominiby p culpe sue abominationẽ ꝛ diffamationẽ apd hoies. Quinto sepelitur p malam consuetudinez. Sic̃ em̃ terra oppmit corpus ne resurgat, sic mala cõsuetudo est quasi moles grauissima oppmens ꝛ necessitans hoiez ad peccandum. Unde Aug⁹. viij. confeſ. cap. v. Ex pcti violentia consuetudis q̃ trahitur et tenetur inuit⁹ animus eo merito q̃ in eaꝫ volens illabit. Et in eodem cap. cito post ꝓncipiuꝫ loquens de seipso ꝓ statu suo añ baptismũ. Suspirabam inꝺt ligatus non ferro. sꝫ mea ferrea volũtate. velle meuꝫ me q̃ tenebat inimicus. ꝛ inde mihi catenã fecerat ꝛ constrinxerat me. Nam ex volũtate peruersa facta est libido. ꝛ dum seruitur libidini: facta est cõsuetudo. ꝛ dum cõsuetudini non resistitur facta est necessitas. Hec ille. Et hec consuetudo ſm ipm cõpatur sepulture Lazari, put ipse ait in li. de sermõe dñi in monte li. j. ca. xiij. Sicut nunc videtis q̃ magnis dñis ꝛ nobilib⁹ fiũt sepulcra fortia ꝛ solida de marmore vl' alabastro vl' petra dealbata vel ere depicta et ornata: ita vt cõiter adulatores eoꝝ faciunt eis cõsuetudinem peccãdi suis adulatõib⁹ adulãtes ꝛ ornãtes cõmendãtes eoꝝ pctã. ℔. Laudaꝫ peccatoꝝ in desideriis anie sue. Sed tamen eos nihilomin⁹ depmunt sic̃ sepulcra ne resurgant a peccatis. Propter qd Grego. li. iij. Moral. ca. xix. notat multũ q̃ ꝑs tres mortuos suscitauit: puellam in domo. iuuenẽ in porta. Lazarũ in sepulcro. Quartũ ꝓo discipulo nunciante cognoscit mortuũ. sed eũ nõ suscitat. qꝛ valde difficile est vt is quẽ post vsum male cõsuetudis adulantiũ lingue excipiũt a mẽtis sue morte reuocet. De q̃ bñ dr Sinite mortuos sepelire mortuos suos. mortui em̃ mortuos sepeliũt cũ pctõres pctõres fauoribus p̃mũt

alium aut seip̄m quotiens eū inspexerit merito poterit ꝓuocari ad fletum, quia q̄ nūc floret post paucos dies deficiet. Unde q̄si de morte ꝓpinqua sibi imminente cogitare poterit verbum nostri thematis, Ecce defunctus efferebatur.

B

Dixi secūdo ꝙ in verbis premissis debet esse nostra consideratio circa mortis multiplicem distinctionem, cum dicitur, Defunct⁹. Ac si em̄ diceret. Ecce defunctus corpe: q̄ vtinam nō esset defunctus mente. Est ergo sciendum ꝙ triplicez mortem legimus in scripturis. Est em̄ quedam mors corporalis resolutionis. ⁊ illa est naturalis et cōmunis omniū. Alia est mors culpabilis infectionis. et illa est specialis tm̄ malorū hominum. Tercia est mors sancte cōuersationis. ⁊ illa est singularis tm̄ electorū. De prima morte patz illud, ij. Regum, xiiij. vbi dicitur. Oēs morimur et sicut aq̄ dilabimur in terraz: que vltra non reuertetur. Dicitur aūt ista mors naturalis non ꝙ sit homī cōcreata a deo, sed pro meritis prime preuaricationis illi accessit. Unde iam naturalis facta est, quia originaliter a primo homine in omnes homines transijt, ita dicit Jsidorus libro primo de summo bono. capitulo vndecimo. Sapientie p̄mo dicitur, Deus mortem nō fecit. Et post pauca. Jmpij. id est Adam et Eua accersierunt illā. Ex quo dicto apostolus concludit, ꝙ ex quo ꝑ vnū hominem peccatum intrauit, et per peccatum mors in mundum venit Rom̄. quinto, iam mors nobis dicitur quasi naturalis. Unde ipse appellat omnes homines naturaliter filios ire dei, Ephes. ij. Jsta tamen mors licet sit multum penalis ⁊ amara inter omnia terribilia. sicut dicit philosophus, iiij. Ethicorū, tamen iustis est multum desiderabilis et iocunda. Sicut enim idez cibus est infirmo amarus ⁊ sano suauis, sicut dicit Augustinus libro, iij. cōfes. sic mors impijs est valde terribilis, sanctis v̄o delectabilis. Unde Ecc̄i, xlj. dicit. O mors q̄ amara est memoria tua homini iniusto et pacem habenti in substantijs suis. Eo em̄ ꝙ iniustus est timet supplicium, et quia pacem habet in suis bonis: ideo cum dolore ea relinquit. Sed de iustis ecōuerso est, quia ibidem dicit. O mors q̄ bonuz est iudiciū tuū homini indigenti et q̄ minoratur viribus, scz merendo p̄miū. Ex quo patet ꝙ peccatores ⁊ iusti licet eadem morte moriunt: non tamen equaliter. Nam de iust̄ dicitur Prouerbioꝝ, xiiij. Sperat iustus in morte sua. Et quid sperat ostendit Ecclesiastici, j. Timenti deum bene erit in extremis, et in die defunctōis sue benedicetur. Ecōuerso de peccatore dicit Prouer. xj. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. et Sapientie. xiij. Jnfelices sunt ⁊ inter mortuos spes illoruz est. Ex hoc infero s̄m beatum Dyonisium in libro de ecclesiastica ierarchia, capitulo, ij. Q, licet mors omniū hominū nō sit in nobis anime consumptio. sed tm̄ sepatio a corpore. tamen illa separatio est diuersa. quia vt ait ibidem et etiam capitulo. vij. eiusdem libri, Sancti ꝑgunt ad inuisibilia dei facta et ad desideratam incorruptionem. et laudant diuina munera, et spūali delectatione adimplētur: nō iam formidantes de cetero lapsum peccati, sed bene scientes ꝙ bona que post mortem recipiēt firmiter et eternaliter possidebunt. Econuerso aūt mali et sordidi attendentes quia fidem quam accepant concupiscētijs q̄bus inheserunt sordidauerūt et vitam sanctam dereliquerunt: miserabiliter et nolentes abscindunt ab hoc seculo, quia non habent spem future consolatōis qꝛ conscie sunt sibi praue vite preterite. nec purgate per veram pn̄iaz. Verba sunt obscura. ego posui ea facili⁹. Ex hoc patet q̄re sancti desiderant mortē dicentes cū paulo, Cupio dissolui ⁊c. Jmpij aūt cupiunt diu viuere. Et ex hoc etiaz patet quare sanctoꝝ mors dicit dormitio. Sicut deducit ibidem idem Dyonisius. Ex his iam infero ꝙ boni homines vt cōiter leuius et facilius dulcius ⁊ hilarius moriunt q̄ mali. q̄ vt cōmuniter moriunt difficulter et grauiter. Nam ait Jsidorus libro, iij. de summo bono, cap̄, xxvij. Electoruz anīe in suo fine hilarescunt cōtemplatiōe eternoꝝ bonorū. Unde finē illoꝝ tranq̄lla vocatio cōmendat: vt ex eo intelligant sctōꝝ hr̄e ꝯsortium angelorū: ex hoc et ab hoc corpe sine vexatione dura tollunt. Prauos aūt hoīes apostate angeli excipiunt morientes. vt eis ipsi sint tortores in penis q̄ fuerunt suasores in

scriptura in ecclesia audiant, et vt etiã audiant errantes z ipsi enarrãt interminabiles tristicias iminere. z vt puocent exẽplis bonis defuncti audientes eũ laudari z cõmẽdari p̃ sacerdotẽ de bona vita. Hec ibi sententialiter. Ex q̃ patet q̃ valde vtile est facere sermonẽ exhortatoriũ in exequijs alicuius defuncti qui fuit vite pfecte ad exhortationẽ alioꝝ. Ex quo infero q̃ pessime obrãt sicut canes venefici bussire hereticũ: dogmatisantes: nõ licere fieri solennitatẽ exequioꝝ defunctoꝝ. cum ſm Dyonisiuz vbi supra hic mos a sctis apostolis sit institut⁹

Sed diceret aliq̃s Utrũ in morte amicoꝝ debeat flere cõpatiendo morti sue. Respondeo ſm Jsidorum de summo bono libro. iij. capitlo. xxvij. circa medium. vbi dicit. Et si pietas pro defunctis fidelium flere iubeat, fides tamen pro eis lugere vetat. Illi em̃ deplorãdi sunt in morte quos miseros ex hac vita suscepit, non quos celestis aula letificandos includit. Hec ille. Et sic patet breuis responsio q̃ boni non sunt deplorãdi. In signum cuius christus hic dixit vidue Noli flere. F

Unde Robert⁹ Holgot sup libruz Sap. cap. xiij. ponit decẽ causas ꝓpter q̃s nõ est flendum sup bonis: quas ego breuiter percurram, et cõtinentur in his versib⁹. Vult deus, vt suus. lex. liberat. deus omnia nouit. Nec valet, imo nocet. obstabat. surget. amabat. Prima igitur causa est que accipit ex consideratione diuine voluntatis cui nullo mõ debemus esse contrarij. Uñ et paganus Seneca dic̃. Placeat homini quicquid deo placet. Diuina em̃ voluntas est summa omnium causa que fiunt, cuius alia causa querenda non est, vt dicit magister sententiaꝝ libro. j. distin. xlv. Propter quod Aug. in li. de vera religione. c. xlij. dicit. Qui pfecte deum diligit non affligitur morte cuiuscq̃. Nam qui deum toto corde diligit nouit nec sibi perire quod deo non perit. Deus aũt dñs viuoꝝ et mortuorum Secundo cõsidera quia hoc iustum est et licitum vnicuiq̃ repetere q̃d suũ est, Unde Hieronim⁹ in epistola ad Marcel. Hib⁹ abstulit q̃ dignatus est recipere suum. Talis fuit Job q̃ audita morte filiorum: dixit. Dominus dedit dñs abstulit. Tertio considera necessitatem moriendi que est lex cõmunis. Si enim tm̃ tuo amico contigisset aliq̃d esset, sed statutuz est oĩb⁹ hoĩb⁹ semel mori Heb. ix. Unde Ambrosi⁹. ij. de morte Satbiri fratris sui. Quid absurdius q̃ vt idem quod scis omnibus esse ꝑscriptuz q̃si speciale deplores. Unde metrista Pauperis et regis cõmunis lex moriendi. Dat cãm flẽdi si bene scripta legis. Gustato pomo nullus transit sine morte. Heu misera sorte clauditur omnis homo. Quarto cõsidera q̃ mortu⁹ fit liber de seruo. certus de dubio. beatus de misero. Unde Aug⁹. li. j. de visitatõne infirmoꝝ. Quis nũerare põt ꝑsentis vite molestias, esurire, sitire, algere, calere. lassari. Jdeo refert idem. q̃ fuerunt quidam philosophi q̃ in natiuitate puerorum flebant, quia homo natus de muliere repletur multis miserijs Job. xiij. Sed in morte gaudebant, quia euadunt miserias. Sic saluator in morte Lazari gauisus est Joh. xj. Lazarus mortu⁹ est et gaudeo ꝓpter vos, z in resuscitatione eius plorauit. Jgit̃ patet q̃ mors liberat a miserijs ꝑsentis vite. Quinto considera q̃ de⁹ est noscẽs oĩa. Ipse em̃ nouit q̃d vnicuiq̃ expediat. cui viuere melius vel cui mori. Sexto considera qz luctus tu⁹ nõ iuuat mortuũ. quia nec a morte nec a purgatorio potest eum liberare. Unde Dauid. ij. Regũ. xij. Qui dũ vixit puer suus flebat. Cũ aũt mortu⁹ esset letatus est z comedit dicens. Nunq̃ potero eum reuocare amplius. Ego vadam ad eum, ipse ꝓo nõ reuertet ad me. Septimo cõsidera q̃ luct⁹ tu⁹ illi nocet eo q̃ occupatus circa fletũ nõ potes debite orare ꝓ eo. Octauo cõsidera q̃ aliq̃tiens amici nostri impediũt nos a virtute z a via salut⁹ et corde nostrum ad mundũ alliciũt. Unde Aug⁹. sup Geñ. dicit. Sepe offendit deus ne offendat amicus. z ideo nobis sepius amici subtrahunt: vt affectões nostre in deũ liberius extẽdant. Nono cõsidera spem resurrectiõis future. j. Thes. vltimo. Nõ cõtristemini sicut ceteri qui spem nõ habẽt. Decimo cõsidera qz si viuens fuit grat⁹: gratior fiet saluat⁹. Sic em̃ amici nostri a torrente voluptatis diuine inebriant, et tm̃ nostri nullaten⁹ o[illegible]. sicut docet beat⁹ Aug⁹. li. ix. con[illegible]. ca. iij. loquẽs de Nepociano suo amico defuncto. Et addit Lipsianus libro suo de imortalitate anime, etiaz

Erat autē Lazarus mortuus sepult⁹. sed a fidelib⁹ mulierib⁹ non a mortuis cū pietate sepult⁹. Hec ille. Sexto corp⁹ mortuū vermib⁹ ꝯsumit̄. sic mens p̄uata vita gr̄e a verme ꝯscientie desperatōis ⁊ finalis pn̄ie corrodit̄ ⁊ mordet̄. Sic ḡ pctm̄ mors aīe dicitur. qꝛ intrat in aīam sicut mors in corpus Vñ mors ei⁹ dicit̄ ꝓpter ꝯsimilē defectū vl̄ deficiendi ꝓcessum. sicut sup̄ dictū est ꝑ ordinē. Scd̄o d̄r mors pctī ꝓpter ꝯsil̄em effectū. Mors nāq; facit corp⁹ rigidum ⁊ frigidū fetidū ⁊ putridū horridū terrenū ⁊ ponderosum. Isto mō pctm̄ facit aīam rigidaꝫ ꝑ sup̄biā ⁊ inobedientiā ad deū. Prouerb. xviij. Cum obsecratōib⁹ loquit̄ paup̄ ⁊ diues effabit̄ rigide. Glo. i. sup̄b⁹ efficit aīam frigidā ꝑ inuidiā. Hiere. vj. Sic̄ frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā facit malicia aīam suā. Itē facit eā fetidā ꝑ luxuriam Esa. iij. ⁊. xxxiiij. De cadaueribꝫ eoꝝ ascendet fetor. Itē fac̄ putridā ꝑ gulā ꝑ quā sensus et rō sepeliunt̄ vt hō in asinū mutetur. Hiere. xxij. Sepultura asini sepelie t̄ putre fact⁹. Facit em̄ horridā ꝑ iracundiā Gen̄. xv. Horror magnus et tenebrosus inuasit Abraam. Facit eā terrenā ꝑ auariciā qꝛ nihil sapit nisi terrena. Gen̄. iij. Terrā comedes cūctꝫ dieb⁹ vite tue. Facit eā etiā pigrā ꝑ accidiaꝫ. qꝛ nihil boni opat̄. Prouer. xiij Vult ⁊ nō vult piger. aīa aūt opantiū impinguabit̄. Et sic pctm̄ d̄r mors ꝓpter cōsimilē effectū. Tercio pctm̄ d̄r mors ꝓpt̄ cōsimilē aspectuꝫ. Quātūcūq; em̄ homo fuerit amabilis pulcer ⁊ delicat⁹: statim mortu⁹ ē horribilis. turpis ⁊ abominabilis ⁊ a communione hoīm sep̄andus. Sic anīa ante pctm̄ est pulcerrima et formosa. Cant. iiij. Ecce tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra ⁊c̄. Sed ꝑ pctm̄ spoliat̄ gratuitꝫ. vulnerat̄ in naturalib⁹. ⁊ fit fetida ⁊ abomīabilis corā deo. Ezech. xvj. Abominabilē fecisti decorē tuū. Et tūc aīa sep̄at̄ a cōione fidelium. qꝛ est extra gr̄aꝫ ⁊ charitatē. ⁊ extra amiciciā angeloꝝ. qꝛ oēs amici ei⁹ spreuerūt eā ⁊ facti sunt ei inimici. Ideo Prouerb. xiiij. d̄r. Miseros facit ꝓpl̄os pctm̄. Et sic patet quō pctm̄ d̄r mors ꝓpter ei⁹ aspectū. D

De tercia morte que est mors sctē cōuersatōnis. ⁊ est tm̄ sanctoruꝫ in hac vita dicit̄ Col. iij. Mortui em̄ estis scꝫ mūdo. et vita vestra abscōdita est cum xp̄o in deo. Et. ij. Coꝝ. vj. Quasi morientes ⁊ ecce viuimus. Viri em̄ sctī et religiosi ⁊ alij apparēt secularib⁹ q̄si mortui. sed tm̄ in reiveritate sūt viui. Roma. vj. Estimate vos q̄dē mortuos pctō: viuētes aūt deo. Et ml̄tuꝫ cōpetenter religiosi dicunt̄ mortui. Primo em̄ mortu⁹ condit testamentū: in q̄ legat aīam deo. corpus tumulo. facultates amicis. Sup̄ hoc autē ponit executores et deputat. Isto mō religiosus ꝓfitēdo dat aīam deo. corp⁹ monasterio. facultates designat mūdo. executores suos ponit p̄latos: q̄rū custodie tam animā q̄ꝫ corpus cōmittit. Secūdo q̄a sic̄ moritur⁹ p̄mo incipit ꝑdere calorē naturalem. postea visum ⁊ vsum alioꝝ sensuū exterioꝝ ⁊ tandē motum ꝓprium. ita q̄ si debet moueri de loco: nō pōt nisi ꝑ aliū. pannus ei tribuit̄ breuis ⁊ mēsura certa. ⁊ final̄r abscondit̄ in sepulcro. Isto modo religiosus p̄mo amittit calorē naturalē. i. amorem carnalem ⁊ mūdialeꝫ amicoꝝ ⁊ parentū. Secūdo amittit q̄si vsum sensuū. qꝛ nō oīa ꝑmittit̄ videre vl̄ audire q̄ placent. nō om̄ia loq̄ potest qñ vult sed horis statutis. vltimo perdit motū. quia non mouetur nisi ad voluntatem et p̄ceptū p̄lati et modico panno cōtentat̄. nō ad sup̄fluitatem sed ad necessitatem. ⁊ tandem abscondit̄ in claustro sicut in sepulcro. Sic ergo si videꝫ aliquē ex his trib⁹ taliter mortuū. scꝫ morte naturali. morte culpabili. morte sancta. poteris cōgrue de eo dicere. Ecce defūctus efferebat̄. Et hoc quo ad premissam informationem. Et tantum de secundo. E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis hortat̄ nos ad visceralem et piam mētis cōpassionē. cum dicit̄. Efferebat̄. Isti siq̄dem q̄ efferebant mortuum: cōuenerant ad cōpatiendū vidue sup̄ dolore suo. Tum q̄a desolata erat viro: quia vidua. tū qꝛ orbata filio vnico. ⁊ ideo isti venerāt ad exeq̄as funerales. Vñ q̄dam portabant. q̄daꝫ lacrimabant̄ seq̄ntes ⁊c̄. Per quod datur nobis exemplū vt libenter intersimus exequijs fideliū. quod s̄m Dyonisiuꝫ vtile videtur. et maxime penitentibus Nam s̄m eum in libro de ecclesiastica ierarchia capl̄o. viij. conuenienter assunt penitentes exequijs mortuoꝝ vt discant et attendant mortis contemptum et honores sanctorū n qui laudantur a sacra

a statu culpe ⁊ ꝓperādū ad statum venie et gratie diuine, ac ꝑ hoc ꝑdicatoribꝫ suis dat exemplū hortādi ⁊ excitandi oēs peccatores ad surgendum velociter de pctō, sed tñ maxime in ꝑsenti euāgelio dat formā excitandi adolescentes ⁊ iuuenes lapsos, ne in talibus vicijs adolescentie ipsoꝝ vsq; ad seniū ꝑdurēt, ideo fidelis ꝑdicator debet sollicite monere tales ad statuꝫ bone vite ⁊ rectitudinē iusticie q̄ꝫdiu sunt in illa etate: dicendo exemplo christi: Adolescens tibi dico surge, scꝫ a statu ꝑuersitatis in q̄ errauerās ⁊ quasi mortuꝰ iacebas: nihil boni operando. Et quia hic ponit̄ verbuꝫ preceptiuum scꝫ dico, ꝑ quod notat̄ ꝙ eis aliq̄ sunt ꝑcipienda. Unde si debent adolescētes bene informari: aliq̄ sunt eis ꝑcauēda, aliq̄ ꝑcipienda, aliq̄ predicēda. Et ideo adolescētibus sunt tria necessaria. Primo em̄ sunt eis q̄dam scire necessaria q̄ sunt ab eis ꝑcauenda: que fugere debent ne cadant et moriantur morte culpe, ne dicatur eis necessario post casum Surge. Secundo sunt eis quedā imponenda que seruare ⁊ custodire debent, q̄bus seruatis nō opꝰ erit eis audire vt dicat̄ eis Surge. Tercio sūt eis q̄dā predicenda q̄ timere debēt vt a casu abstineant, et sic non audiant. Adolescens tibi dico surge. A

Dixi primo ꝙ adolescētibus sunt aliqua ꝑcauenda que fugere debent ne cadant ⁊ moriant̄ morte culpe, et sic mereantur audire Adolescens tibi dico surge. Sunt aūt tria ipsis ꝑcauenda ꝟm Robertū Holgoth super librū Sapie, ca. viij. Primo em̄ precauere debent somnuꝫ torpentis ociositatis. Secundo viscum seu picem inficientis societatis. Tercio estū presumentis tumiditatis. De primo quomodo debēt precauere somnū torpentis ociositatis. Nam licet omnibꝫ statibꝫ periculosum sit ociū, maxime tamē adolescētibꝫ, eo ꝙ illa etas est fundamentū totius etatis. Unde quia tūc dicit Hieronimꝰ epistola, xxxvij. In illa etate debet vsus sancte cōuersatiōis inolescere seu acquiri, eo ꝙ illi anni sunt opportuni ad instructionez: in q̄bꝫ facile pōt trahi animus adolescentis ad voluntatez docentis ideo q̄ tunc sectat̄ ociū stultissimus est. Illa em̄ etas est sicut estas in qua debent germinare oīa bona semina et plantari sancta opa. Uñ Sapiens cōsulens patribꝫ dicit Ecc̄i. xxx. Curua ceruicē eius in iuuentute Et. vij. cap̄. dicit. Filij tibi sunt: curua eos a puericia. Sūt ergo erudiēdi debitis artificijs et cōuenientibꝫ suis statibꝫ. Uñ ꝟm Johannem Galleñ, in cōmuniloq̄o, dist. j. tercie ꝑtis. Si sunt nobiles erudiantur in opibus q̄ sunt nobiliū, et si indigeant viuere in artificio: erudiant̄ in artificijs mechanicis sibi ꝯuenientibꝫ vt possint iuste viuere. Unde de Cōstantino imꝑatore legitur ꝙ filias suas in arte texendi ⁊ nendi instruxit. vt si necesse esset ex illis possent viuere. Ante oīa aūt sunt informandi in fide ⁊ bonis moribꝫ, ꝓut ait Hugo de sacramētꝭ li. ij. ꝑte, ij. c. xij. Narrat Tulliꝰ li. ij. de tusculanis q̄stionibꝫ ꝙ q̄dā Ligurgus noīe statuit leges q̄bus ꝑcipit̄ vt adolescētes erudiant̄ venādo, currēdo, esuriēdo, algendo, estuādo. De q̄ Seneca ꝓseq̄ndo dic̄ Epistola, xxxj. ꝙ natꝰ in Spartia arcū discit tēdere. In germania ꝟo hastile studet vibrare. In italia aūt equitare ⁊ caute hostē ꝑcutere. Idē narrat Salustiꝰ li. j. de quadam gēte: cuiꝰ mos est eq̄tare: iaculari: cursim cū equalibꝫ certare. Precipue etiā illi q̄ habēt regna ꝓuinciaꝝ, terraꝝ, ducatuū, ab infantia debēt informari in studio lr̄aꝝ, sicut patet de antiq̄s principibꝫ. Legit̄ em̄ de Ptolomeo ꝙ ꝯtinuꝰ fuit in libris. Uñ d̄r de eo ꝙ septuaginta interp̄tes vocauit ad interp̄tandū sibi bibliā, ꝓut habet̄ li. v. de ciui. d̄i ⁊ de doctrina xp̄iana, ca. iiij. De Alexādro etiā narrat Agelliꝰ lib̄. acticaꝝ noctiū, quō Philippus pr̄ eius cū gaudio magno eum Arestotili instruendū cōmisit. Sicut etiaꝫ recitat Alexāder nequā in li. de naturis. et Seneca epl'a xc. Sil'r Nero habuit Senecā in mgr̄m. Traianus Plutharcū. De studio etiā Julij li. de vita cesaꝝ, multa narrant̄ et ꝙ eius disciplina fundamentū fuit oīm imꝑatoꝝ, vt dicit Solinꝰ li. j. c. v. ⁊ li. j. añ finē. ꝙ eo nullus legit velociꝰ: nullus scp̄sit celeriꝰ, ita vt simul dictaret quatuor epl'as. Idē patet de Theodosio vt recitat̄ in ꝓlogo historie tripartite. De magno Karolo etiam legitur q̄ntū fuit amator libroꝝ et specialiter bt̄i Augustī de ciuitate dei, q̄ magistrū habuit Alquinū q̄ eū docuit dyaleticā, rhetoricā, ⁊ astronomiā. Nec mirū

ideo non esse flendum, ne det occasio paganis rephendēdi nos merito, quia q̄s apud deum viuere dicimus tanq̄ ꝑditos lugere nō debemus. Nihil em̄ ꝓdest ꝟbis ꝓferre et factis destruere veritatē. Hec ille. G

Sed diceres. Non possum continere a lacrimis sup̄ morte amici. Rn̄deo, q̄ si nō potes ꝯtinere extūc fac ꝟm ꝯsiliū sapientis dicentꝭ Ecc̄i. xxij. Modicū plora sup̄ mortuū: qm̄ requieuit. Ex his patet q̄ licet excessiuus fletus ꝓhibet ꝓpter vicium desperationis, tn̄ moderatꝰ ꝑmittit ꝓpter viciū ingratitudinis ne eo notemur. Et maxīe flendum est sup̄ bonis mortuis ex tribus causis. Primo q̄ pauci boni viri ⁊ vtiles sunt in ecclesia militāte. Sicut fecit Augꝰ, q̄ super bono sacerdote cum eiꝰ mortē audiuit: fleuit, non q̄ sibi aliquid de eo timeret, sed quia tales paucos habuit. Secūdo quia forsitan aliqua secū purgāda deferunt que in p̄senti totalr̄ nō cōplanauerunt. Tercio ꝓpter ꝯsideratōem naturalis miserie q̄ nos oportet ꝓpter pctm̄ p̄mi parentis putrefieri ⁊ incinerari. Sic Thobias sepeliendo mortuos lugebat Thob. ij. Propter q̄d dr̄ Ecc̄s. vij. Meliꝰ est ire ad domū luctus q̄ ad domū cōuiuij. In ea em̄ finis oīm ammonet. Nos igit ꝯsideremꝰ p̄sentē defunctū, q̄ mortē subijt: attendētes nos silr̄ morientes, vn̄ vitā nostrā in meliꝰ reformātes moriamur mūdo ⁊ viuamꝰ xp̄o. vt tandē ei cōregnare valeamus. Quod nobis p̄stare dignet pater ⁊ filiꝰ et spūssanctus Amen.

Dn̄ica decimasexta post trinitatis. II.
Sermo CXV

Adolescens tibi dico surge. Lu. vij. Inter etates hoīs nulla periculosior credit q̄ adolescētia, eo q̄ est vicina ⁊ ꝓxima lapsibꝫ oīm vitioꝝ, vt dicit Ambrosiꝰ libro. j. de viduitate. Vn̄ dr̄ Gen̄. viij. Sensus ⁊ cogitatio hūani cordis ꝓna sunt in malum ab adolescentia sua. Et ideo recte dr̄ Ecc̄s. xij Adolescētia et voluptas vana sunt. Et certe vana q̄ multum instabilis est illa etas ⁊ flexibilis indifferenter ad bonū ⁊ ad malū Vn̄ dicit Prouer. xxx. Tria sunt mihi difficilia ⁊ quartū penitus ignoro. Viam aq̄le in celo, i. sup̄bi in diuitijs se extollentꝭ, viam colubri in petra, i. paupis in austeritate thabescentis, viam nauis in medio maris, i. illius quē vana sollicitudo cōturbat, et viam viri in adolescētia sua: cū scz vadit post cōcupiscentias suas. Hec est via peruersa ⁊ remota a salute: que etiā est multuꝫ ꝑiculosa, q̄ adolescens q̄ iuxta viā suā gradit cum senuerit nō discedit ab ea. vt dicit Prouer. xxij. Vnde Anselmꝰ libro. iij. de similitudinibus comparat eam cere molli: q̄ dum recipit imaginē sigilli: postq̄ indurat eam dimittere non potest de facili Sic homo in senectute nō poterit de facili curari a pctis in adolescentia cōsuetꝭ. Et vt ait Valerius li. vij. ca. v. Tales sunt ab adolescentia bonis moribꝫ informādi. Nam vt dicit Crisostomus sup̄ Mattheuꝫ Omel. xlix. Ista etas est sicut terra nondū fructuosa: q̄ si negligit ꝓducit multas spinas vicioꝝ. In signū huiꝰ ꝟm q̄sdam doctores famosos iste adolescēs defunctus fuit in tali etate: ad significandū q̄ in hac etate maxime homo incipit peccare ⁊ a malis moribꝫ infici. Et iō si adolescentes volunt bn̄ ⁊ iuste in senium viuere: debēt bn̄ ⁊ regulariter in adolescenria discere. Nā iuxta sapientē Ecc̄i. xxv. Que in iuuentute tua nō cōgregasti quomodo in senectute īuenies. Necesse est igitur sup̄ omnia adolescētibus vt tunc incipiant proficere de virtute in virtutē. Q, si forte fragilitate nature vel ignorantia peccauerint: statim huiusmodi peccata debita penitētia studeant expiare, nec expectent nec differāt in vlteriorē etatē, q̄a dicit Grego. tractans illud Job. Ossa eius implebunt vicijs adolescētie eius, et cū eo in puluere dormient. Vbi li. xv. moral. ista verba exponens dicit. Tenent praue consuetudines eum quem semel ceperunt ⁊ q̄si quotidie duriores existunt. et cum eo in puluere dormient, quia non nisi cum eo finiuntur. Hec ille. In signuꝫ huius legitur dominus istum adolescentem in tali etate suscitasse a morte corporis vt innueret tales exemplo suo per suos vicarios esse suscitādos, ita vt vnicuiq̄ talium q̄cito peccauerint in tali etate dicatur. Adolescens tibi dico surge. s. propter p̄missa ꝑicula. In q̄bus verbis saluator excitat iuuenilem pigriciā ⁊ hortat, imo p̄cipit ei festinā ⁊ velocem ꝯuersionē; significās cito esse surgēduꝫ

cuiusdam femine de memoria sua: licet illa optimo ꝓposito ad eũ accessisset vt oraret ꝑ ea. Legitur etiam de quadam virgine que pro eo ꝙ quidam in ea scandalizatus fuit: decem annis se aspectibus hominum sub trahens in quodam sepulcro latuit dicens Nolo scandalizare creaturam ad similitudinem dei factam, ibiq; obijt. Ecce quanta pudicicia istius virginis fuit in adolescentia.

C

Tercio precauere debent adolescentes estum presumentis tumiditatis. Duo genera hominũ sunt valde magne spei naturaliter, scz iuuenes ⁊ ebrij. Debẽt ergo vitare ꝑsumptionem, quia ipsa est mater iurgiorũ Et raro videbis iurgia nisi assint vel iuuenes vl' ebriosi. Sed vnde ꝓuenit adolescẽtibus hec presumptuositas ꝙ non timent quecunq; difficilia sed omnia facilia deputant. Respondeo ſm philosophũ. ij. Rhetorice ꝙ huius triplex est causa. Primo, q̃a habent magnam et multam spem de futuro. eo ꝙ credunt adhuc per longum tẽpus durare, et ideo in anio semꝑ sperant se posse multa consequi: exq̃ tempus habẽt multum. Unde aliqui sperãt se futuros episcopos. Aliqui magnos dominos. Et ita nolunt aliquid laborare, sed post modicum tẽpus cum iam maturant̃ ⁊ laborare verentur vel studere vl' sedere in loco aut plagas sustinere: libenter essent campanatores vel alij parui ministri. Secundo, quia habẽt multuz de calore naturali. ⁊ ideo cor in eis ampliatur. ex qua ampliatione tendunt in difficilia. Tercio ideo: quia nondum sunt experti difficultates et resistentias in factꝫ suis, ideo sunt audaces ad tentandum omnia. Et ideo philosophus, iij. Thopicorũ dicit, ꝙ nemo eligit duces iuuenes in bello propter eorum nimiam presumptuositatem. Ista tria si precauerit adolescens non cadet, nec ei opus erit dicere ab aliquo. Adolescens tibi dico surge. Et tantum de primo.

D

Dixi secundo ꝙ adolescentibus sunt q̃dam imponẽda que seruare ⁊ custodire debent. Quibus seruatis non erit opus ei audire Adolescens tibi dico surge. Tria autem sunt eis imponenda, scz promptitudo obedientie, sanctitudo conscientie, et sollicitudo ꝯtinentie. De primo scz q̃modo debent habere promptitudinẽ obedientie: patet per Augustinũ de duodecim abusionibus seculi, vbi dicit ꝙ terciꝰ abusionis gradus est adolescens sine obedientia. Quomodo em̃ ſm ipsum in senectute sibi ministrari sperabit qui in adolescentia senioribꝫ obedientiam exhibere cõtemnit. Unde et pro illo in prouerbio apud antiquos dictũ est, ꝙ seruos habere nequeat qui in iuuentute alijs seruire nescit. Unde dicit Aristotiles octauo Ethicorũ, ꝙ amicicia inter senes ⁊ iuuenes est necessaria. Senibꝫ quidem: vt eis a iuuenibus seruiatur. et iuuenibus vt non peccent, hoc est. vt a senioribus a peccatis preseruent̃. Nam timore senum et reuerentia solent iuuenes se a suis insolẽtijs refrenare. Sicut dicit Job de se xxix. capitulo. Uidebant me iuuenes ⁊ abscondebantur. De ista obedientia iuuenuz ad seniores dicit Ualerius libro secundo. capitulo primo. ꝙ apud antiquos senectuti iuuentus generaliter ita circumspectum honorem reddebat tanq̃ omnes seniores cõmunes essent patres omnium iunioruz. Unde Judicum, xiiij. dicitur. Sic eniz iuuenes consueuerunt facere. Bene dicit cõsueuerunt, quia ista est optima consuetudo que fuit seruata ab initio seculi, scilicet qua minor seruiebat maiori. Refert Hieronimus de obedientia cuiusdaz adolescentis marci: quem cum abbas Siluanus ad se vocasset ea hora qua in quaterno scribebat. Ille ad ꝑceptum vocantis: litteram o quam inchoauerat propter obedientiã dimisit incompletã. Similiter refert de quodam Johãne heremita: quẽ cum Paulus abbas mittere vellet ad ciuitatẽ ꝑ necessarijs. Ille se excusauit dicẽs. Pater leena dicit̃ esse in via: et vos me illuc dirigitis. Abbas ꝟo estimãs eũ iocose dixisse respondit Si occurrerit tibi leena: alliga illam. Qui cum iter arripuisset occurrit sibi leena ⁊ irruit super eam. Ille ꝟo accedens voluit capere eam, sed illa aufugit. Qui post eaz clamans dixit. Abbas mihi precepit vt te adducam ad eum. ⁊ statim stetit. Ille aũt alligans eam reuersus est ducẽs eam alligatã Quod videns senex volens eam humiliare tanto plus: dixit. canem fatuũ adduxisti

Dnica decimasexta post trinitatis

q̄ bene regebant subditos, quia ita illuminati fuerunt scientijs Nam opus regimis non potest exerceri sine scia in iudicando, in p̄cipiendo, in belligerādo, in lege cōdenda. Unde Seneca dicit epla. xciij. q̄ cum sapientes dñabant tunc fuit aureū seculū. Et patet hoc, quia de⁹ ab initio nunq̄ cōmisit regimen pli nisi doctis et sapientibꝫ: q̄s aut p se docuit in spū, aut per alios. vñ primus Abraam rector sui pli fuit peritꝰ i omni sapientia Egyptiorꝫ, vt dicitur Act. vij. Et similiter Moyses, et Dauid q̄ habuit scīam sicut angelus dei. vt habetur. ij Regū. xiij. Et Salomon nihil petijt nisi sapiam. iij. Regum. iij. Unde antiq̄tus dictum est q̄ rex illitteratꝰ est sicut asinus coronatus. Patet ergo q̄ multum ꝑdest adolescentibꝫ nō ociari in illa etate, sed studere q̄ sunt vtilia ꝑ tota etate iporꝫ. Sz ecce hodie versa est res in contrariū. Pauci em̄ vl nulli nobiles aut p̄ncipes vel reges tradūt filios suos ad scias liberales ab adolescentia: applicantes potius eos curijs in q̄bꝫ q̄tidie ludunt z insaniunt. et sic in ocio tempus expendunt. Sed attendant tales, q̄ tales ludi sunt multum p̄nciosi et nociui i quibus est cōsumptio p̄cosi tp̄is z assuefactio ad mala opera, vicz ad detractōes, ad turpiloquia, ad pompam, ad vanam gloriam, ad gulam, ad luxurias. ad rapinam, ad omnē iniuriam ꝑmorꝫ z cōtumeliā diuinam Et ideo Ecc̄i. xxx. compank eq̄ inueni et indomito: q̄ dure vadit. Et si sic ꝑmittit postea in senium nullo modo flecti pōt. vñ Arestotiles. ij. Ethicorꝫ. ij. ca. dicit. q̄ iuuenes sunt enutriendi legibꝫ coactiuis, eo q̄ eis opa ꝓtuosa in se nō sunt delectabilia nisi ad ea cogank. Sicut deducit idē pbus. j Ethicorꝫ. ca. x viij. Et sicut idem pbus ponit. ij. Rhetorice, iuuenes sunt facilr concupita ꝑsequentes, z faciliter a concupitis desistentes, et ideo castigatione indigent Hā q̄ parcit virge odit filium suū. Prouer. xiij. Refert Plini⁹ q̄ accipiter pullos suos cuz maturank extra nidum ꝑicit, et alis verberat ne pigrescant. Sic adolescens extra nidum ꝑprie voluntatis sue est eiciendus et alis disciplinę corrigendus. Alioquin sciat pr̄ ꝑ iniquitate filij dissoluti veraciter se damnari. Sicut habes exemplū de Heli sacerdote q̄ ꝑ eo q̄ audiens filios suos incōtinenter viuere eos leniter tm̄ verbis increpatorijs correxit sed verba non adhibuit: de sede corruens miserabilr fracto capite expirauit. Filij aūt eius in bello fuerūt occisi. j. Re. iij. Qualiter aūt romani docebant filios suos adolescētes: pulcre narrat quidam expositor sup Juuenalē. li. j. Satire sue: dicēs. q̄ romani disponebāt actiones suas p singlos dies q̄ sūmo mane oēs simul cōuenerant ad arcus triumpbales, in q̄bus antecessorez eoz depingebant cū armis et cautelis q̄bꝫ deuicerant hostes suos, vt sic iuuenes vlis illis accēderent ad virtutē per imaginatōez gestorꝫ. Deinde accesserunt templū Appollinis q̄ erat dñs sapientie. Postea iudices ad forum: senatores ad capitoliū descēdebant. Judices vt causas tractarent. senatores vt cōmuni vtilitati ꝓsulerent. et sic tp̄s suū vsq̄ ad horā nonam expādebāt. Jtē narrat Macrobi⁹ ꝑmo saturnaliū. q̄ apō Romanos pueri nobiliū q̄dam vtebank veste q̄ dicebak ꝓtexta In q̄ añ pectus deferebant q̄ndam aureā fibulā sicut monile: ad modū bulle q̄ natat sup aq̄ semirotunda. Pretexta erat de purpura rubei colorꝫ: vt pudore sue nobilitatis a vicijs se subtraberēt, et cordis imaginem añ pect⁹ portabāt, vt se intuicē intuentes ita se fortes hoīes cogitarēt si corde prestarent. Hec Macrobius. A

Secūdo iuuenes debēt p̄cauere viscuz seu picem inficientis societatis. Nam et si valde ꝑiculosa est familiaritas maloꝝ oibꝫ tm̄ magis adolescentibꝫ, quia Qō noua testa capit: inueterata sapit. Unde Alexāder non potuit carere moribꝫ Leonidis magistri sui. similiter et vicijs. vt dicit Seneca et Hieronimus. Nec miruz. Amor em̄ est tante ꝓtutis q̄ trāsformat amantē in amatum z ei assimilak ꝑm Dyonisiuz. iij. de diuinis noibꝫ. Et ideo pbus. ix. Ethicorum dissuadet amicicīā puerorꝫ. Maxime aūt debent vitare familiaritatē malorꝫ, et conuerso adolescentes virgines familiaritatez virorꝫ, q̄z vtrobiq̄ est periculū, vt dic̄ Hieronimus. Non solū aūt familiaritatem fugere debent inuicem. sed nec de eis facere mentionem, quia talis memoria valde est periculosa, et ꝓma via ad pctm̄ qō generatur in cogitatōne. Et ideo legitur de beato Arsenio q̄ orabat deum vt aboleret nomē

et arescit sicut flos vernalis. Unde Ouidius libro secundo de arte amandi. Forma bonū fragile est quātūcz accedit ad annos Fit minor z spacio carpit ipsa suo. Nec viole semp nec florēt lilia semp. Et riget annula spina relicta rosa. Et tibi iam venient ruge formosi capilli. Jam venient ruge q̄ tibi corpus arent. Secundo p̄dicenda est iuuenib⁹ deformitas hyemalis senectutis. de qua idem Ouidi⁹ libro tercio de arte amādi scribit dicens. Uētute memores iā nūc estote senecte. Sic nullū tēpus vobis abibit iners. Utendum est estate: cito pedelabitur etas. Nec bona tam sequit q̄z bona prima fuit. Quo nam cito me miserū lapsantur corpora rugis. Et perit in medio qui fuit ore color. Et ideo signāter dicitur Ecclesiastes duodecimo. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue anteq̄z veniat tempus afflictionis tue et appropinquent anni de quibus dices: non mihi placent. Et Uirgilius in Bucolicis. egloga secunda. O formose puer nimium non crede colori. Alba ligustra cadunt: vaccinia nigra leguntur. Uaccinia apud Uirgiliuz sunt aliquādo parui fructus nigri. Et sic loquitur hic. Aliquando vocantur flores qui dicuntur primule veris. Et sic loquitur in eadem Egloga dicens. Hollia luteola pingit vaccinia campos. Tercio predicenda est debilitas corporalis virtutis. Nā iuxta poetam. Multa circūueniunt incōmoda senem. Unde Innocētius libro primo de vilitate humane conditionis capitulo nono dicit: describens incōmoda huiusmodi. Si quis inquit ad senectutem processerit: cor eius affligitur z caput concutit: languet spiritus et fetet anhelitus: facies rugatur et statura curuatur: caligant oculi et vacillant articuli: nares effluunt et capilli defluunt: tremit tactus: deperit actus: dentes putrescunt et aures surdescunt. Senex facile prouocatur et difficile reuocatur. et cito credit et difficile discredit. tenax et cupidus, tristis et querulus, velox ad loquendum, tardus ad audiendum. laudat antiquos et spernit modernos. vituperat presentia et cōmendat preterita. suspirat et anpiatur. torpet et infirmatur. Hec ille. Ecce quanta miseria: quam deberent bene aduertere adolescentes vt eam non exoptent nec expectēt: que cum venerit oīa mala secum adducit. ita vt nemo sit qui eam nō accuset. vt dicit Tullius in libro suo de senectute. Tanta in omnibus stulticia incōstātia ac peruersitas est q̄ omnes eam vt adipiscanť exoptant. sed tamē eandem adepti accusant. Ex quo concludit finaliter q̄ licz omnes sumus vel esse intendimus senes si deus voluerit. tamen hoc non est perfectorum appetere absolute ſm Robertū Holgoth super libz̄ Sapientie capitulo quarto. Et ratio est. quia talis appetitus ſm ipsum magis mouetur ex instinctu nature q̄z fidei. Quapropter nullus adolescens se remittat ad huiusmodi etatem que plena est incōmodis et miserijs. et interdum depravatōne voluntatis. Sicut illi senes fuerūt de quibus dicitur Danielis. xiij. qui Susannam de turpitudine sollicitabant. De Salomone quoq̄z legitur. iij. Regum vndecimo. q̄ cum esset senex depravatum est cor eius per mulieres. Ideo Psalmista petit dicens. Ne proijcias me in tēpore senectutis. Ut autem de oībus premissis adolescens instruatur: necesse est eum adherere seniori alicui: qui eum in moribus bonis instruat et a casu custodiat: cadētemq̄z admoneat vt resurgat. Hinc dicit Tullius q̄ adolescentes debent adiungi bonis et probatissimis quoz cōsilio innitantur et vtantur. Et Ambrosius libro p̄mo de interpellatione Job dicit: causam huius reddens Q, quia adolescentia magis ad viciū lubrica esse consueuit et est ex se infirma in cōsilijs: ideo maturis p̄ponit̄ adiungi debet. vt eorum exēplo tueatur z ducatur ad bonum. Et de hoc idem latius prosequitur libro secundo de officijs capō. xxiij. q̄ cum fuerint adolescentes: facile casum poterint euitare et tandem consequi vitam eternam. Ad quam nos perducat dominus noster Jesus christus qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Dñica decima septima post trinitat̄. I.

Sermo CXVII.

Sanauit eum ac dimisit. Luce. xiij. cap̄. Sicut dicit Augustinus in libro de opere monachorum. Qui veram ostendit

ad me, Sicut tu insensatus es ira et bestia tua, Et soluens eā abire precepit. Sed bo die versa est res in contrarium quando nō bonor: nō irreuerentia: non obedientia de fertur senioribus ab adolescētibus, sed cō tumelia ꝛ omnis irreuerētia et derisio. sicut conqueritur Esaias, iij. Tumultuabitur puer contra senem, et ignobilis contra no bilem, Et propter quod cōfusus est totus ordo. E

De secundo quod eis imponendum est scilicet sanctitudo conscientie: patet, qz ado lescētes debent discere quomodo peccata sua scirent circumstantijs diligenter discus sa integraliter et euidenter exprimere, quia si fuerit conscientia larga in iuuentute am pliabitur in senectute sine mensura. Propt quod Ecclesiastici. vj. dicitur, Fili mi a iu uentute tua excipe doctrinam et vsqꝫ ad ca nos inuenies sapientiam, Et dicitur Eccle siastici, xxv. Que in iuuentute tua nō cōgre gasti: quomodo iuenies ea in senectute tua quasi di, nullo modo, Et ideo multi sunt q̄ cum negligunt conscientiam in iuuentute postea in senectute dolendo conquerunt ꝛ lamentantur: dicētes Prouerbioꝝ. v. Cur detestatus sum omnem disciplinā et incre pationibus non acquieuit cor meuz, quasi di, Maledict⁹ ego sum qui non audiui vo cem docentiū me, ꝛ magistris meis non in clinaui aurem meam. Et merito plangunt tales postea in senectute qui noluerunt di scere in iuuētute, quia metrice dicit, Damna fleo rerum: sed plus fleo damna dieruz, Vix poterit rebus succurrere nemo dieby.

F De tercio quod eis est imponēduz scz sollicitudo continentie: patet, Haz ma gnam sollicitudinē debent habere vt conti nentes sint, et maximā custodiaz debēt ha bere in iuuētute a senioribꝫ. eo q̄ dicitur in psalmo in psona cuiuslibet iuuenis de con cupiscentijs carnalibus. Sepe expugna uerunt me a iuuētute mea, Et quo ad hoc necesse est vt sobrie nutriantur ꝛ moderate Juxta illud Boetij de disciplina scolariū. Potus aūt sit tenuis eiusdēq̄ parcitas, q̄a sicut vinū moderate sumptū acuit ingeniū ita immoderate sumptū gturbat rationez: intellectum ebetat: memoriā eneruat, ꝛ per consequens oblionē inducit. Unde di cit Macrobi⁹ libro vltimo q̄ oblivio est comes ebrietat̄, Et Seneca in epistola di cit q̄ est hilaris insania, Et vt idē dicit epi stola, lx. Est voluntaria insania, Hinc est qꝺ Hieronim⁹ impossibile reputat adolescen tem delicatum posse fieri castum. Dicit enī epistola. cxvj. allegādo apostolum. j. Cor. nono, vbi de se ait, Castigo inq̄t corp⁹ meum et in seruitutem redigo. Si ergo apo stolus castigat corpus vt subiūciatur ani me imperio, quomodo adolescens feruēs cibis de castitate securus est. Bene ergo di cit ille philosophus Cornutus, q̄ sine cere re id est cibo, et libero id est vino friget ve nus, Et apostolus Ephes. quinto, Nolite inebriari vino in quo est luxuria, Fertur ꝺ philosopho Zenocrate prout dicit Vale rius libro quarto, capto. iij. q̄ apud Athe nas quedam mulier spopondit iuuenibꝫ se posse corrumpere eius temperantiā Et no cte veniens iuxta eum se deposuit, Que cū non posset eum in aliquo flectere, adolesc̄ tes qui secum pactum super hoc posuerūt si eum seduxisset: precium reposcebant, Il la ꝓ respondit, pign⁹ posuisse cum eis nō de statua sed de homine, vocans philoso phum statuam propter imobilem eius cō tinentiam, Est etiam magnū periculū si ni mis delicate et copiose nutriatur adolescēs Quia vt ait Augustinus. xxj. libro de ciui tate dei, Si pro viribus suis alatur iuuenis fit vt in crescendo plus capiat, ꝛ si mo dum sue capacitatis excedit: deficiet ante ꝙ crescat. De hoc pulcre Seneca libro. ij. de ira dicit, q̄ vinum negandū est talibꝫ. vt ait Plato, nec cibis implendi sunt: ne diste dantur eorum corpora. Dec ille.

B

Dixi tertio q̄ adolescentibus sunt aliq̄ predicen da q̄ timere debent vt a casu abstineāt ꝛ sic nō audiant verbū terribile. Adolescens ti bi dico surge. Sunt aūt eis tria p̄dicenda. scz. labilitas temporalis iuuentutis, diffor mitas hyemalis senectutis, ꝛ debilitas cor poralis virtutis, De primo patet. Nam so lent adolescentes gloriari de fortitudine ni mia: nō aduertētes ꝙcito trāsibit. Quibus tamen dicit Esaie quadragesimo. Juue nes in infirmitate cadent: ideo p̄dicēda est eis labilitas temporalis iuuētutꝭ, qz forma corporis quantūcūq̄ est magna cito trāsit

bis curauerat in ipso patre. Respōdit se filius hoc non posse facere, qꝛ et si sciret curare illam infirmitatem in patre, nō tamen in nouerca. eoq̄ certus esset de dilectōe patris erga se, que dilectio et affectio multuꝫ opata est ad curam eius, non aūt certꝰ erat de dilectōe nouerce erga se, et ideo nō erat certus se posse illam curare, ꝓpter diffidētiā quaꝫ nouerca habuit erga ip̄m Ecce quomodo ꝯfidentia de medico cito sanat egrotum. Et quia vt dicit apl's. ij. Coꝝ. iij. Tota fiducia nostra ex deo est Ideo adeamus thronum gratie cum fiducia vt gratiaꝫ cōsequamur.

B

De secundo quomodo christus fuit ꝑfectissimus medicꝰ animaꝝ nostrarū ex eius perfecta arte. Est aūt ꝑfectus medicꝰ ⁊ subtilis ex quatuor conditionibꝫ. Primo si curat totaliter. Secundo si celeriter. Tercio si faciliter. Quarto si mltipliciter. Ista q̄tuor fuerunt in christo; ꝓpter quod ipse ꝑfecte sanabat. De primo q̄ sanat totalr dicit Johan. vij. Totum hominē sanuꝫ feci in sabbato. Totalitas ista attendit in septenario q̄ significatur per sabbatum: quod est septima dies. Tunc ergo ꝑfecte et totaliter q̄s sanatur a christo quando ei dimittunt omnia septem peccata. In cuius figura dictū est Naaman leproso. Vade lauare septies in iordane: ⁊ recipiet sanitatē caro tua. Septies lauamur cum a peccatis que septem diebus cōmittimus mūdamur. Iordanis autem interp̄tatur riuus iudicij: per quod significatur confessio in qua homo se iudicat ne a domino iudicetur. j. Choꝝ. xj. Si nosmetipsos iudicaremus nō vtiq̄ iudicaremur. In quo iordane peccator mundatur septies. quia recipit septem dona spiritussancti. Et bene dictum est q̄ christus sanat totaliter Nescit enim sanare partialiter vt imperitus medicus. quia non dimidiat peccatorum veniam. sed aut totum aut nihil condonat. iuxta illud. Larga dei pietas veniam nō dimidiabit. Aut totum aut nihil propiciādo dabit. Nec em̄ perfecte q̄s sanatus est in mente si adhuc habet ocl'os leprosos per concupiscentiam vel linguaꝫ per mendacinm. vel manū aridam per tenacitatem. Simul em̄ dominus sanat omnes infirmitates omniū membroꝝ. Iuxta illud psalmi. Qui sanat omnes infirmitates tuas. Sed diceres. Tamē videmus q̄ magni pctōres liberant de aliquibꝫ peccatis: q̄ tn̄ ꝑdurant in alijs. Sicut videmꝰ q̄ aliq̄s sit parcꝰ et luxuriosus et postea incipit esse largus per elemosinarū largitōeꝫ. sed tn̄ a luxuria non cessat. Ad quod respōdeo ꝑm Augustinū de pe. dist. iij. Sūt plures. q̄ hoc verum est q̄ntum ad peccati desitionem vl' defectionem. nō tn̄ ad criminis veniam. Stat em̄ vt dicit Greg. cessare aliquem ab inuidia qui tamē alijs vitijs perdurat. ꝓut ipse tangit latius: tractans illud Amos. iiij. Pluit dn̄s super vnam ciuitatem ⁊ sup aliam non pluit. Propter qd̄ dicit Augꝰ. Scio dominū inimicū esse omni criminoso. quomodo ergo peccatori dabit de vno peccato veniam et de alio non. quasi di. Nullo modo. Et ideo ipse est ꝑfectus medicus qui nō patitur remanere aliquam maculam in peccatore. De secundo quomodo sanat cito ⁊ celeriter dicit Esaie lviij. Frange esurienti panem tuum. Et sequit. Sanitas tua citius orietur. Ecce q̄mō ꝑ opera miscdie citiꝰ q̄ꝫ per alia ꝯsequimur remissioneꝫ pctōꝝ ⁊ sanitatē aīe. Et q̄d mirum q̄ christꝰ sanat ita celeriter: q̄ paratior est veniam dare q̄ꝫ peccator accipere vt ait Augustinus. Quod ex eo patet. qꝛ ipsemet hortatur nos ad petendū dicens. Petite ⁊ accipietis. Propter quod dicit Augustinꝰ q̄ christus sic festinat reum absoluere a tormento conscientie quasi plus cruciet eū cōpassio miseri q̄ꝫ ip̄m miseruꝫ passio sui. De tercio quōmō sanat faciliter patet Math. viij. vbi Centurio petens ꝓ seruo suo dixit Domīe dic tm̄ verbo ⁊ sanabitur puer meus. Vere mirabilis medicus. quia vnico verbo sanat Sapīe. xvj. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos. sed tuus dn̄e sermo qui sanat oīa. Malagma idem est ꝑm Robertum Holgoth qd̄ emplastrū. Et dicit a malaxo malaxas: quod est manu laxare et comprimere herbas coctas cū oleo vel butiro vel aliquo gūmi. Et nihil taliter sanat peccatores sicut sermo dei. Et quia sermo per linguam formatur: patet q̄ deus homo sermone lingue predicatorum suorū sanat animas nostras. Unde Psalmista appellat linguam predicatorum linguam canum sine qua sanari non possumus. Prouerbiorū. xxix. Viro qui corripientez dura

ceruice ꝯtemnit: q̄re ꝑ sex folia signo tali A

Dnica decimaseptimta post trinitatis

corpis infirmitatē humane tractandus est seu curandus. Nec īmerito, nam patientibus et passionē ostendētibꝫ cōpatiendū iudicat etiā ipa nostra natura. Ūñ dicit Hugo de tribꝫ volūtatibꝫ in christo. Humane nature insituꝫ est vt pietatis affectu animꝰ suus erumnis alienis ꝓdoleat. Hinc est q̄ Innocentius quartꝰ de vilitate hūane cōditionis vocat tale pectus ferreum ꝛ cor lapideum: quod sup aliena miseria aut dolore lacrimas non effundit: cum primi morbum vel interitum intuet. Et quia vt dicit Gregoriꝰ. xix. libro moraliū. Tanto quisq̄ pfectior est quāto perfectius sentit dolores alienos. Cū igitur christus dñs fuerit pfectissimus omniū: non potuit a compassiōe abstinere miserorū. sed eos quos vidit variis languoribus oppressos statiꝫ vt vidit misericordia motus est ꝛ compassionis interno amore concitatus oēs pfecte sanauit, iuxta illud. Cum aūt sero essꝫ omnes q̄ habebant infirmos varijs languoribꝫ oppressos: ponebant illos ante eū ꝛ curabantur. Hinc dicit de eo Petrꝰ Actuū. x. q̄ pertransiuit bene faciendo et curādo oēs oppressos a languoribꝫ eorū. Nec soluꝫ curauit misericorditer, sed etiā liberaliter. Non em̄ preciū ab his quos curauit recepit sed gratis sanauit. Sanatūq̄ liberū abire dimisit. vt dicunt verba nostri thematis. Cū intraret Jesus in domū cuiusdaꝫ ꝓncipis phariseoꝝ. et cetera q̄ sequuntur. Cum intraret Jesus in domum cuiusdam principis phariseoꝝ sabbato manducare panē In quibus verbis tria tāguñ. Primo em̄ describitur magna christi benignitas in eo q̄ dicitur. Sanauit. Secundo ostēditur infirmitatis curate anxietas. cum dicitur. cum. scilicet ydropicum. Tercio subiungit diuine pietatꝫ liberalitas. cum dicitur. Ac dimisit ꝛc.

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis describit magna christi benignitas. cum dicit. sanauit. Sicut autem dicit Augustinus. Christus neminē sanauit imperfecte. sed quēcunq̄ sanauit in corpe illuꝫ etiam sanauit in anima mūdando eam a peccatꝫ. Et ideo hic de sanitate mentis videndum est. que est vtilior Est igitur sciendum q̄ christus fuit perfectissimus medicus ex duobus. scꝫ. ex eius magna benignitate pietate ꝛ compassione quam habuit ad peccatores. et ex eius pfecta arte: qua curauit eoruꝫ languores. Ita vt de eo possit dici veraciter q̄ sanauit illū quod de nullo medicorum dici potest. Deprimo patet. quomodo christus fuit maxime benignitatis erga nostras infirmitates visitando nos corporali presentia. Multi nanq̄ medicorum dedignant ad infirmos pauperes vel leprosos visitare: abhominātes eorum fetores: aut timentes infectionem. Sed christus videns dolorem humani generis intolerabilem: qui etiam fetore suo celos penetrabat. Juxta illud prophete. De cadaueribus eorum ascendit fetor. misericordia motus descendit: non de domo. sed de altissimo celo. iuxta illō. Per viscera misericordie dei nostri in quibꝫ visitauit nos oriens ex alto. Nec victus est pcio diuitum. non auro nec argento regum sed humili prece pauperum. Omnium em̄ peccatorum erat illa vox cōformis et vnanimis clamantium et dicentium ad deum Sana me domine et sanabor. vt habetur Hieremie decimoseptimo. Hic est ergo pius medicus quem non traxit ad nos auri copia. sed tm̄ nostra miseria. Magna ergo datur peccatoribus confidentia de venia: cum tanta sit in Christo eorum medico miserationis et benignitatis copia. qui quasi pro nihilo saluat et sanat. Juxta illud Psalmiste. Pro nihilo saluos faciens eos. Unō apostolus. Non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed fm misericordiam suam saluos nos fecit. Dicūt naturales q̄ confidentia patientis de medico gratioso et affabili multo citius curat q̄ de medico serioso et crudeli. Unde dicit Petrus Rauanenſ in quadā epistola q̄ frequenter ex aptitudine medici gratiosa: ꝛ ex quadam confidentia quam egrotus inde concipit: natura iam deficiens cōualescit. Unde dicit Robertus Holgoth de quodam medico qui de quadam graui infirmitate curauerat patrem. Et cum iterum recidiuasset: iterum eum curauit. Contigit autē q̄ nouerca dicti medici eandem infirmitatem inciderat: petebat pater vt filius curaret nouercam: allegans q̄ sciret ꝛ posset eam curare: ex quo eam iam

Animalis hō nō ꝑcipit ea q̄ dei sunt. Alij sunt q̄ nō mouent ad aliqd̄ bonū. sz ad omne malū. Prouerb. Pedes eoꝝ ad malum currūt. Et Ps. Ueloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinez. Et seq̄t. Contritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ. ⁊ viā pacꝫ non cog̊uerūt. Et sūt illi q̄ absq̄ timore dei ad omne malū mouent. Vñ seq̄t. Nō est tīor dei ante oculos eoꝝ. Eccs. viij. Absq̄ vllo timore filij hoīm perpetrant mala. B

Tertio precipit dilectio ex tota mente. Anima hoīs d̄r mens. inq̄ntū est separata a corpe. sicut angelus d̄r spūs. Sz a theologis d̄r mens. a phis vero d̄r intellectus. Ex hac g̊ suba aīe inbemur diligere deum vt sic ipa ē ymago diuine sube simplex ⁊ inuisibilis ⁊ incorruptibilis. omne sensibile. om̄e corruptibile nobilitate sua trāscēdēs. Sic deū cui silis est ⁊ nihil aliud diligat. et ei ꝑ amorē vniat. vt simile simili congaudeat. Sed multi sunt obliti istius dignitatis. ac si nō haberēt in se intellectū seu mentem. vt hoīes brutales. De q̄bꝫ dicit Psal. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus in q̄bꝫ nō est intellect⁹. Nō sic aūt nos. sed attendentes nobilitatē nostram diligam⁹ deuz cui⁹ ymago sumus. Quatin⁹ ꝑ dilectionē nr̄az ipe nos diligere dignet h̄ ꝑ gr̄am. ⁊ in futuro per gl̄iam. Ad quam nos ꝑducat q̄ sub et supra regnat. Amen.

Dñica decimaoctaua p⁹ trinitatꝫ. II

Sermo. CXIX.

Diliges proximū tuū sicut teip̄m Math. xxij. Sic ait Aug. in libro de fide ⁊ opibus Ita connexa sunt ista duo. dilectio dei ⁊ ꝓximi. qz neq̄ dilectio dei pōt esse in hoīne q̄ nō diligit ꝓximū. nec dilectio ꝓximi ī eo q̄ nō diligit deum. Hec ille. Ex q̄ ptz q̄ sic necesse fuit homini dare p̄ceptū de dilectione dei. ita de dilectione ꝓximi. cum alteꝝ sine altero stare nō pōt. Nam ille soluz seruat in se dei dilectionem qui a caritate nō dijudicat proximū. Unde dicit Isidorus lib. ij. de summo bono ca. iij. q̄ qui a fratna societate secernit a dīne caritatis ꝑticipatione ꝑuat. nec poterit deū diligere qui in ꝓximi noscit dilectiōe errare. Hec ille. Merito igit saluator post preceptum dilectionis sue. adiūxit p̄ceptū dilectionis fratne dicēs. Diliges ꝓximū tuū sicut teip̄m. In q̄bꝫ ꝟbis tria tangunt. Primo em̄ charitas fraterna p̄cipit. cum d̄r. Diliges. Secūdo obiectū ꝯgruū eiusdē caritatis ꝓponit. cuz d̄r. ꝓximū tuū. Tertio modus debitus implendi preceptum describitur. cū d̄r. sic teipsum. A

Dixi primo q̄ ī verbis premissis caritas fratna p̄cipit. cum d̄r. Diliges. Ac si enim diceret homini. Ex q̄ diligis deū qui est caput tuum. Diliges ⁊ proximū tuū qui est mēbruz tuū ⁊ ei⁹. Sumus em̄ inuicē mēbra ⁊ christi. Quare merito inuicem diligendi. Nec immerito. Sine em̄ tali fraterna dilectōe corpus ecclesie mysticū. scz corpus compositum ex multis fidelibꝫ sub vno xp̄o capite ⁊ vnitate fidei collectū durare non pōt. etiā vno momento sine caritate ꝓximoꝝ. q̄ sola est vinculū ꝑfectionis. vt dicit apostolus Col. iij. Eo q̄ ꝑ ipam oīa mēbra quātūcūq̄ diuisa ꝑ orbē terraꝝ copulant ⁊ cōiungunt. Ad quē sensum dicit apl's Rom. xij. Multa mēbra estis. vnū aūt corp⁹ Vñ Augu. in libro de salutaribꝫ documētꝫ dic̄ Q̄ caritas est q̄ colligat ⁊ viuificat omnia membra. per quaz vt dicit idem in libro de substantia dilectionis. omnes proximi ad inuicem vnum sunt. ita q̄ per caritatē bonum omnium sit singulorum. Tria autem sunt que mouent hominem ad diligendū proximum. Diligere siquidem debet quilibet ꝓximū ꝓpter p̄cepti necessitatē. Scd̄o ꝓpter p̄cepti vtilitatez. Tertio ꝓpter p̄cepti iocunditatem. De primo quō ista dilectio fraterna est necessaria dicit apl'us Roꝝ. xiij Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicē diligatis. Qd̄ ꝟbū tractās Augu. in epl'a. v. ad Seuerū ep̄m dicit. Caritas q̄nto plus impēdit tāto pl⁹ debet. Et nos tāto magꝫ ea dēm⁹ q̄nto ampli⁹ impendim⁹. Et idē epl'a. ij. ad Celestinū dic̄. Si debeo caritatez q̄ sola reddita semꝑ retinet debitorem. Redditur em̄ cū impendit. debet etiam si reddita fuerit. Hec ille. Cuz igit dilectio fraterna sit debitū. merito est ex necessitate reddendū. Cū scp̄tum sit. redde qd̄ debes Math. Ex triplici necessitate tenet homo diligere ꝓximū tāq̄ debitor soluere creditori debitū. vicz ex debito nat̄e. ex debito legis diuine. ⁊ ex debito legꝫ hūane. De p̄mo patet. Nā videm⁹ q̄ om̄ia creata tendūt ad inuicē. eo q̄ volatilia ad sibi simili-

diligit añ oñe tps ⁊ p⁹ oñe tps. ꝓpt̃ista bñ
ór. Diliges dñm deũ tuũ. Nihil eñ sic hoi
reddit deũ amabilẽ sicut iste sensibiles effe
ctus ⁊ vtilitates q̃dãmodo palpabiles q̃s
hoi q̃tidie impendit. ita vt vere cognoscat
ex his hõ. q̃ ẽ dñs de⁹ su⁹ spẽalr. Et iõ nõ
est dictũ. Diliges deũ. sz additũ ẽ tuũ. ꝓpter
bñficia p̃missa. q̃ eũ faciũt spẽalr deũ hois.
q̃uis sit deus toti⁹ creature. ℰ

Dixi tertio q̃ in. ℣. p̃. addit mo
dũ dilectiõis diuíe
regulatissimũ et ordinatissimũ. cũ dic. Ex
toto corde ⁊ ex tota aĩa ⁊ ex tota mẽte tua.
Ac si eñ diceret ꝑm Aug. in li. de visitatio
ne infirmoꝝ. ser. j. Diligat deũ oculus tu⁹
manus tua pes tu⁹. ⁊ ois sensus tuus. ⁊ tu
totus diligas deũ. Tria añt h̃ ꝓcipit. s. di
ligere ex toto corde. ex aĩa. ex mẽte. vt totũ
hoiez ꝙphẽdat. Cor ẽ mẽbruz p̃ncipale in
hoie. Aĩa ẽ spũs q̃ hõ viuit. Mẽs ẽ put est
sepata a corpe. vt ãgel⁹. Et ꝑm h̃ dic̃ Tho.
q̃ hõ triplr obligat ad diligendũ deũ. vt si
ne ĩ corpe siue extra corp⁹ sit sp diligat deũ
Prio g̃ dic̃. Diliges ex toto corõ. q̃ ex corõ
ꝓcedũt ꝙbaꝫ opa mala. Matth. xv. Ex cor
de eñ ꝓcedũt cogitatões male. homicidia
furta. ⁊ cetꝫ. Silr ⁊ bona. iuxta illud. Bo
nus hõ de thesauro cordis ꝓfert bona. Ex
toto g̃ corõ iubemur diligere. vt diligam⁹
nõ tñ cogitatõibꝫ. sz etiã ore. nec tñ ore. sz
etiã ope. iuxta illud. j. Joh. iij. Non diliga
mus ꝙbo neq̃ lĩgua. sz ope ⁊ ṽitate. Sz de
mltz hodie ór illõ. Dilexerũt eũ in ore suo.
⁊ lingua sua mẽtuti sũt ei. Natura ãt cordz
ẽ ꝑm Tho. ĩ tractatu de dilectõe dei in sex
ꝓpietatibꝫ q̃ ꝙgruũt valde actui dilectõis
Est eñ cor in ꝙplexiõe siccũ ⁊ calidũ. ⁊ hec
ẽ ignea naĩa. ad significãdũ q̃ cordi naĩa
le ẽ calere imo ardere p amorẽ. Vñ dic̃ hu
go. Vltra cordz amor ẽ. ⁊ iõ ipossibile vt si
ne amore sit cor qõ q̃rit viuere. ꝙs. Lõca
luit cor meũ intra me. Sz q̃ calidũ cõseq̃t
leue ⁊ surs̃ũ mobile. ad significãdum q̃ cor
hois dz eleuari ⁊ moueri surs̃ũ ad celestia.
Sz h̃ q̃rit ꝓpha dicens. Filij hoim vsq̃q̃
gui corde. Nec miz. q̃ hodie refriguit cari
tas mltoꝝ. Mat. xxiij. Cor ẽ i suba solidũ
ne facile voluptatibꝫ dissoluaĩ. Sz h̃ q̃ri
tur vidua Judith. Cor Olofernis concus
sum ẽ. Tertio cor est inferi⁹ acutũ. supi⁹ la
tũ vt tpalia tãq̃ iferiora modicũ attingat.
⁊ ad celestia dilateĩ. Isa. Mirabiĩ ⁊ dilata
biĩ cor tuũ. Jtẽ q̃rto interi⁹ est cõcauũ. i sig
nũ q̃ p creaĩas sufficiẽt ipleri nõ pt. Qui
to duplicĩ implet motu. scz ꝓstrictõis ⁊ di
latationis. Constrictõis iõ. vt expellãtur
supflua. Dilatatõnis iõ. vt attrahaĩ aer ad
mitigationẽ mĩñ calorz Ex corde g̃ amat
q̃ prudent discernẽs expellit supflua ⁊ ipe
diẽtia. ⁊ attrahit necessaria ad amandũ ad
iuuãtia. Vñ dic̃ Aug⁹. q̃ prudẽtia ẽ amor
ea q̃b adiuuamur ab his q̃b ipediur pru
dent secernẽs. Sexto cor ẽ pmũ organum
sentiẽdi. ⁊ iõ ꝙgrue p̃mi mandati actio ab
ipo ⁊ p ipm dz sensibiĩ fieri. Bene g̃ ꝓcipit
dilectio ex corde. ad innuẽdũ vt in q̃ ẽ pn
cipiũ vite aĩalis. in eo etiã sit ⁊ vite gtuite.
Aĩa sic̃ q̃ nõ viuit ex corde mortu⁹ est. ita q̃
nõ diligit manet in morte. Joh Sz addit
ex toto corde. q̃ diuisio cordis causat mor
tem. Juxta illud Ozee. x. Diuisũ est cor co
rũ nunc interibũt. ℰ Secũdo ꝓcipit
dilectio ex tota aĩa. Aĩa añt ꝑm phm est
que dat esse homini. vt ór. ij. de aĩa. Sicut
añt aĩa corpus viuificat. sic deus animam
Et ita deus est vita anime. Merito g̃ hic
ór. vt sic̃ corpus diligit aĩam ex q̃ hz vitaz
sic aĩa debet diligere deũ ex q̃ etiã hz vitã
Et sic̃ corp⁹ amissa aĩa mlto deformi⁹ ẽ q̃s
nõ dũ aĩatũ. Sic aĩa p pctm actuale pl⁹ de
formaĩ ⁊ magz puniet q̃s si nõ fuisset in cor
pore aĩato. Juxta illõ. Melius erat illi si
nat⁹ nõ fuisset. Tria añt hz corp⁹ ab aĩa.
scz viuere. sentire. ⁊ mori. Sic aĩa a ór ha
bet vitã gr̃e. Juxta illõ apli. Viuo ego. iã
nõ ego. viuit añt ĩ me xps. Et p h̃ obligaĩ
aĩa ad diligẽdũ deũ. vt ex ista vita gr̃e per
ueniat ad vitã eternã. Ad h̃ eñ venit xps.
Juxta illõ. Ego veni vt vitã habeãt ⁊ ha
bũdãti⁹ habeãt. scz ĩ futuro. Scõo habẽt
sensum. Sic aĩa nihil deberet sentire. nisi
q̃ sunt salutz. Phil. ij. Hoc sentite in vobis
qõ ⁊ in xpo iesu. s. cõpatiẽdo xpo. sic̃ corp⁹
aĩe. Tertio hz motũ. sic aĩa nõ dz moueri
nisi ad volũtatẽ dei ⁊ beneplacitum suum
Qõ apls vocat agi p spũmsanctũ. Juxta il
lud. Qui filij dei sunt hũ spiritu dei aguntr
Sed de mltis verũ est hodie q̃ nõ viuũt
nisi sibũpis. ñ ór vt illi q̃ nõ comedũt vt vi
uant deo. sed viuunt vt comedant ⁊ seruiãt
gule. quoꝝ deus venter est. ⁊ glia in confu
ne ipoꝝ. vt ór Philip. iij. Alij etiã sunt qui
nõ sentiũt q̃ dei sunt. sicut aĩales homies.
quiby stulticia inest. De qbꝫ apls. j. Corꝝ ij

Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocũdũ habitare fratres in vnũ. Q̃ quedã sũt bona. sz non iocũda. vt ieiunare. orare. ꝑegrinari. Quedaz sunt iocunda. sz nõ bona. vt bibere. comedere. ⁊ epulari q̃tidie splendide. Nullũ aũt ẽ simꝰ bonũ ⁊ iocundũ sicut caritas fraterna. Et in tractatu de laudib⁹ caritatis. dic̃. q̃ dulce ⁊ suaue est vinculũ caritas. Et idez sup ps̃. lxxvi. dicit q̃ caritas sine gaudio eẽ nõ põt. Quid igit̃ mirũ. q̃ diabolus tãto impetu impedit inter hoĩes mutuã dilectõz. ex q̃ videt tot bona ꝓuenire. Nã vt ait Augu. li. iij. contra epl'am Permeniani. Nihil aliud appetit diabol⁹ venenosissima versucia sua nisi vt corrũpat atq̃ dirũpat vincula pacis ⁊ caritatis. q̃ seruato inter christianos vires eius om̃es inualide fiunt ad nocendũ. ⁊ muscipule insidiaꝝ ei⁹ cõminuuntur ⁊ ꝯsilia versionis eius euanescũt. Hec ille.

D

Dixi secundo q̃ in v̄. p̄. ꝓpõitur obiectum qd̃ diligi p̃cipit̃. cũ d̃r. ꝓximũ tuũ. Mirꝫ est q̃ nõ dixit. Diliges deũ tuũ. ⁊ statim post. diliges teip̃m. ⁊ tũc p̃mo. diliges ꝓxim tuum. Qd̃ ideo factum est. qꝛ vt dicit Aug⁹. li. j. de doctrina xp̃iana ca. iiij. Quãtũcũq̃ homo excidat a caritate remanet illi dilectio sui. ⁊ dilectio corporis sui. Quia ḡ homo naturaliter inclinatus est ad diligẽdũ se. nõ est ei p̃ceptum datum de se diligẽdo. Quia dicit apl'us q̃ nemo carnẽ suaz odio habuit. vt dicit Aug⁹. ibidẽ. c. xij. Naz s̃m eũ. ⁊ bestie se ⁊ corpa sua diligũt. Vñ restabat vt nõ de illo qd̃ infra nos est in corpore nostro. sz qd̃ supra nos est ⁊ iuxta nos. s. deus et ꝓximus daret̃ p̃ceptũ. ymo in h̃ qd̃ d̃r. Diliges ꝓximũ tuũ sicut teip̃m. etiã s̃m Augu. datur p̃ceptũ simul de dilectiõe sui Quia d̃r. sic̃ teip̃m. Nec mirũ q̃ non est datum preceptum de dilectõe anime sue. cuz difficile esset dari tale p̃ceptum. Eo q̃ dic̃ Augu. lib. ix. de ciuitate dei. Si minus se amat hoĩs mens q̃ est. qꝛ amat se tantũ q̃ntum amandum est corpus peccat. Rõ huius. quia ip̃a plus est q̃ corpus. et id̃o non est perfectus talis amor. Itẽ si pl⁹ se amat q̃ est. hoc est. si tantum se amat quãtũ amãdus sit deus. cum incomparabiliter ip̃e sit minus q̃ deus. etiã sic nimiuz peccat. ⁊ nõ habet perfectum amorem sui. Maiori aũt peruersitate peccat. cuz corpus tãtũ amat quantum amandus sit deus. Hec ille. Nõ est ergo datum preceptum de dilectiõe sui quia nec dici valuit. Diliges teip̃m sic̃ deum. Vel. diliges animã tuam sicut corpus tuum. Vel. diliges corpus tuum sicut deum. vel vt animã. Omnia aũt ista sunt surda. Datũ est ergo p̃ceptũ de ꝓximo. ⁊ depositum exemplum in teip̃o. vt diligas proximũ sicut teip̃m qui teipsum naturaliter diligis. Sed quia multi diligunt se pernicioso amore. ideo restat videre q̃s ẽ iste amor sanctus ⁊ meritorius quo homo debet diligere proximum. E Est igitur sciendum s̃m magistrum in libro de itineribꝫ eternitatis. itinere. iiij. Quinq̃ sunt affect⁹ amoris. quorum quintus tm̃ generat verã dilectionez dei ⁊ proximi. Primus affect⁹ est naturalis. De quo dicit Hugo in libro qui incipit. Accipe frater charissime. Et h̃ est affectus cuiuslibet ad carnem suaz. quã nemo vnq̃ odio habuit. Similiter matrꝫ ad filium. quia non potest obliuisci mat̃ infantis sui. Item hominis ad domesticum suum. Qui em̃ suorum ⁊ maxime domesticorum curam non habet hic infideli est deterior. Iste ãt affect⁹ sepe viciosus ẽ nisi reguletur ratione. Semper enim affect⁹ iste mollia suggerit ⁊ suauia. quod iocundum. quod terrenum. quod voluptuosuz. quod delicatum libenter amplectitur. Quod vero asperum ⁊ voluntati sue contrarium est semꝑ horret ⁊ refugit. Huius igitur amorꝫ executio amor peruersus est. Et h̃ amor a saluatore prohibetur. Cũ dic̃. Qui amat animã suã perdet eam. Est ergo iste amor malus. quia fertur simpliciter in creaturã. etiã sine om̃i precognitione. Ex quo patet s̃m Augu. q̃ licet iste amor sit naturaꝰ homini. nõ tñ debet haberi in eo verus affectus ad rem. quia alias peccat. Unde ipse dicit. Si male amaueris odisti. Et iste est primus affectus amoris qui non precipit̃ hic. sed magis prohibetur ne sic ꝓximuz diligamus. Scd̃s affectus est carnalis vl̃ s̃m alios animalis. ⁊ fit interdum sine peccato. quandoq̃ autem cum peccato. Nam fit qñq̃ ratione alicuius forme pulchritudinis vel speciei in homine. Sicut Moyses propter pulchritudinẽ fuit amat⁹ a filia pharaonis. qui p̃us ꝓpter elegantiam ⁊ pulchritudinẽ fuit absconsus a matre propria tribus mẽsibus. Et h̃ nullum ẽ pctm̃.

a conueniũt.ꝛ oñe animal diligit sibi sile.
Eccli.xiij. Unde ꝛ formice sic se diligũt ꝙ plures i vna domo morant.mlte aues simꝫ volãt.mlta ꝙalia simul pascunt.ꝛ ita oñia ad vnionẽ ꝛ dilectõem nałr tẽdũt. Apes ꝯz sub vno rege habitãt.oẽs simꝫ mella cõficiũt.oĩa mẽbra inuicẽ se supportãt.silꝫ laborãt.silꝫ quiescũt. Si ꝙ faciũt hec bruta ꝛ insensata.q̃nto magꝫ hoies rõne ꝛ intellectu vigẽtes.inter q̃s maior dz eẽ dilectio.sic ꝙbat apl'us. Rom.xiij. Et.j. Cor.xiij. Scõo mouet ad ℔ debitum legis dine.qz tota lex diuina p̃cipit vt diligam⁹ inuicẽ. Joh.xiij In ℔ apparet ꝙ discipuli mei eritꝫ si dilexeritis inuicẽ. Et apl's dicit.ꝙ ꝙ diligit.pximũ legẽ ipleuit. Ergo plẽitudo legꝫ ẽ dilectio. Rom.xiij. Et pz ex ℔ ꝙ nẽo meli⁹ cogscit legẽ dñã iplere nisi p fraternã dilectiõez Uñ alia q̃ in lege p̃cipiũr bñ p̃nt ab aliq̃ ipleri.ſz si sine caritate fiãt nõ dr ille legẽ ad impleuisse. Sic em̃ dic Jsi.li.ij. de sum. bono.c.iij. Ulri fide ꝛ opib⁹ sctis videnꝫ esse pricipes.ſz tñ qz a fraterna caritate puãtur nullũ hñt incremẽtũ ꝓtutꝫ.sic ait apl's. Si tradidero corp⁹ meũ ita vt ardeã.caritatẽ ãt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. Propt̃ qõ idẽ dicit. En sine amorꝫ caritate cuius q̃sq̃ recte credat.ad beatitudinẽ puenire nõ p̃t.qz tãta caritasꝫ ꝓt⁹ est vt sine ea ꝓphetia ꝛ martyriũ nihil eẽ credanꝫ. Et hic Aug⁹. sup.ps.xxj.ser.ij.cõpat eã tecto qõ tegit totã domũ ꝛ ꝓsumat ac pficit.quã q̃ dz securꝰ ẽ. Tertio mouet etiã ad ℔ debitũ legꝫ nature hũane. Naz lex politica ẽ lex hũana p quã regẽs ꝛ ciates regũt.q̃ ꝓsistit i pfectõne iusticie.sine q̃ regẽs nõ eẽnt sed latrocinia.vt dic Aug.li.iij.de ci.dei. Constat ãt ꝙ hec lex iusticie nllo mõ sine dilectõe mutue caritatis esse p̃t. Dic em̃ Aug⁹.li.viij.õ trini.ca.vi. Dec ẽ ꝓa dilectio vt inherẽtes ꝓtati iuste viuam⁹ ꝛ alios iuste viuere velim⁹

℟ Scõo dz diligere hõ.pximũ ꝓpt̃ precepti vtilitatẽ. Jsta aũt vtilitas est maxia. Primo ex ei⁹ copiosa abũdãtia. Nulla em̃ virt⁹ cũ tãta plenitudine donoꝝ ꝛ virtutũ aduenit hoi sic fraterna caritas.eo ꝙ ipa sola habita habẽt pfecte oẽs ꝓtutes meritorie ad salutẽ. Uñ dic Aug.li.de moribꝫ eccle.c.xxxiij. Si hec vna desit inania sẽ oĩa Si assit plena sũt oĩa. Et idẽ sup Joh. ser. ix. dic. Tãta est caritas.q̃ si abest frustra habentur cetera. Si assit recte habenꝫ oñia. Et est ℔ mirabile ꝙ ista ꝓt⁹ nõ põt eẽ vnq̃ sine dilectiõe dei.ſz q̃cito venit ad hoiem statim aduenit et dilectio dei. qõ nõ est de alijs ꝓtutib⁹. Uñ dicit Aug. sup Joh. tñ. lxxxiij.ꝙ vbi ẽ dilectio.pxi ibi necessaria ẽ dilectio dei. Nõ p̃t etiã sñ fide eẽ.ꝛ spe eo ꝙ dic Aug. sup ps. xcj. Qz caritas q̃ adiungitur ad fidem ꝛ spẽ maior est illis. Et qõ est mirabili⁹ cũ alie ꝓtutes vt fides ꝛ spes minuenꝫ ista sola magis magisq̃ crescit. Magna igit ẽ hec vtilitas caritatꝫ ꝓpt̃ donorũ plenitudinẽ.q̃ ita replet hoiez ꝙ cũ q̃dam mõ facit deo plenũ. Sic em̃ dic Aug. sup ps. xcviij. Qui plen⁹ ẽ caritate plen⁹ ẽ deo. Quia aperte scptũ est. De⁹ caritas ẽ.j. Joh̃. iiij. Hoc nõ fac alia ꝓt⁹. Scda vtilitas ist⁹ caritatꝫ ẽ maxia ex ei⁹ maxia securitate. Nulla em̃ ꝓt⁹ ita assecurat hoiez de ipi⁹ salute.sic dilectio.pxi. Uñ hñtes fidez multi xpiani nõ sũt securi de eor salute.q̃a ista etiã ab hereticꝫ p̃t hr̃i.vt ait Augu.sup ps.ciij. Que i eis quidẽ p̃t esse sz nõ ꝓdesse vt ait idẽ li. de ciuitate dei. Et tñ patet ꝙ tales sunt in pessima meta sue salutis. et in continuo timore.qz nõ habẽt pign⁹ salutꝫ qõ ẽ caritas. q̃ vbi ẽ ibi pfecta est securitas de salute. Uñ dic Aug. sup.j. Cano. Joh. omel'.v. Nemo interroget aliũ hoiez de salute sua. Redeat vnusquisq̃ ad seipsum ꝛ si ibi inuenit caritatẽ fraternã secur⁹ sit. quia transit de morte ad vitam qm̃ diligim⁹ fratres.j. Joh.iij. Tertia vtilitas est maxia ex ei⁹ sufficiẽtia. Nã cete ꝓtutes sine opib⁹ mortue sũt. Sic de fide dicit apl's Jaco. Qz fides sine opibus mortua est. Nõ sic de caritate fraterna.q̃ vbicunq̃ est.sola sufficit etiam sine operibus. vbi scz facultas ñ supetit. Uñ dicit Aug⁹. li. omelia xx. omelia. lx. Potes mihi dicere.nõ habeo qõ tribuã egenti.nõ possum ieiunare.a vino ꝛ a carnibus abstinere.nunq̃d potes mihi dicere caritatẽ hr̃e nõ posse.q̃ sola sufficit. Ecce magna vtilitas caritatis.q̃ habita habẽtur oĩa. Propt̃ ℔ dic Aug. in li. de laudib⁹ caritatis. Qz sine ea diues paup est.ꝛ cũ ea paup diues est. ℒ Tertio dz homo diligere.pximũ ꝓpter p̃cepti ist⁹ iocũditatẽ. Alia em̃ p̃cepta hñt quẽdã laborẽ ꝛ difficultatẽ.iuxta illud ps. Qui fingꝫ laborẽ i precepto. Sz istud p̃ceptũ ẽ valde leue et cũ ℔ iocũdũ. Uñ dicit Aug⁹. in sermone q̃dam ad heremitas. tractãs illud ꝓsalmi.

ytriusqꝫ. vt dicit Greg. xxviij. li. Moraliū

Quartus affectus est rōnalis simplr. q̄ puenit ex ꝓsideratōe alicuꝰ ꝓutꝫ vl fame bone. Sic audiēdo de virtutib⁹ martyꝝ. confessoꝝ. sicr alioꝝ hoim diligim⁹ eos. Et h̄ est pfectior. q̄ pcedit ex solo amore virtutis Sz tñ adhuc nō ꝑ dici caritas. qz excitat ab exterioribus signis. Caritas autez proce dit ex solo spū. Quintus affectus amorꝫ est spūalis. q̄ a spūsancto imittit originat ꝛ inspirat. Et fit triplr. vel a spū malo. tūc af fectus fit ad dulcia. ꝑm Hugonē. sic Amō filius Dauid exarsit in sororē. ꝛ Judas in xp̄m. Fit etiā a spū humano qñ ex innata in genuitate vel studiosa exercitatōe hō mo uetur ad diligendū bonū. ꝛ aliqñ apparet spūsancti instinct⁹ q̄ tñ nō est. Sic patuit de paganis. q̄ p republica corpa sua expo suerūt. vt dicit Aug⁹. de ciuitate dei libro ꝓmo cap. xviij. Et Tullius li. j. de officijs Tertio, pcedit a spū diuino. Qō tūc fit qñ hō diligit ꝓximū in deo vt amicū. ꝛ ꝓpt de um vt inimicū. Sz quō h̄ intelligit. Rndz Aug. in li. de ꝙa innocētia. c. lxix. Et li. xix de ci. c. xiiij. Qui diligit deū ꝙsequēs est vt ꝓximo ad diligendū deū ꝙsulat. Cuius or do est. ꝓmo vt nulli noceat. deinde etiaz vt ꝙsit cui poterit. h̄ est ergo diligere ꝓximum in deo ꝑm Aug⁹. diligere ꝓpter hoc vt ha beat secum deū. Ūñ sup Joh. serm. iij. dicit Aug⁹. q̄ xp̄s tradēdo formā dilectiōis fra terne in se exp̄ssit eā dicēs. Diligatis inui cem sic dilexi vos. Quid em̄ aliud in nobis xp̄s dilexit nisi deū. Nō quē habebam⁹. sz vt haberemus ꝛ vt nos ꝓduceret ad deuz. Ex q̄ infero q̄ pfecte diligit ꝓximū q̄ ad h̄ ei ꝙsulit. ad h̄ supportat mala sua. ad h̄ pro mouet bona sua. vt ei⁹ ꝓximus ꝙseq̄t deū. Ex q̄ ecōtra seq̄t q̄ q̄ ꝓximo nocet in fama rebꝫ amicꝫ. aut ꝙsentit sibi in malū. nō dili git. sz odit ꝓximū. h̄ est qđ ait Aug. ⁹li. j. de doctria xp̄iana. ca. xij. Qz oīb⁹ dēm⁹ vel le vt oēs nobiscū diligāt deū. ꝛ totū q̄ eos vel adiuuam⁹ vl adiuuamur ab eis ad vnū istū finē ꝙferēdū ē. Et ponit exēplū ō ama toribꝫ secli vbi ille q̄ diligit aliquē vult et ꝓcurat vt oēs eū diligāt. nō ꝓpter illos. sed ligit. ꝛ qnto est feruētior ad eū. tanto plus laborat vt a plūbus diligat. ꝛ tanto pl⁹ cu cupit pluribꝫ oīdere. ꝛ quem frigidiorē vi det, excitat eū qntus ꝑt laudibꝫ ei⁹. Et eccō tra oīes nō diligētes odit. ꝛ laborat vt o dium eius posset auferre. Sic nos dēmus facere in dilectōe dei. vt ꝓximos nr̄os ꝓpt possum⁹ ad diligēdū deū ꝓmoueam⁹. ꝛ h̄ est diligere ꝓximū in deo. Sz in h̄ est diffe rētia. qz inimicos ꝓpter deū ꝛ amicos i ōo diligere dēm⁹. h̄ ē dicere. diligim⁹ amicos in deo. i. ꝓpter h̄. qz de facto deuz nobiscuz diligūt. ꝛ in deo sic nos delectant. Sz q̄a inimici nobiscū nō diligūt deū nec i eo de lectant. exq̄ hūt odiū ad ei⁹ mēbra. scilz ad hoies. g̃ ad h̄ diligēdi sunt a nob. ꝛ ad hoc modis oīb⁹ inducēdi vt diligāt nobiscū deū. ꝛ sic q̄si ꝓpter h̄ vt diligāt deū quez ad huc nō diligūt debēt a nob diligi. Et h̄ est diligere inimicū meritorie ꝓpter deū. Ūñ Aug⁹. sup. j. Canonica Joh. omel. x. Oēs hoies etiā oēs inimicos vestros diligatis Nō qz frēs sunt. sed vt fratres. sc̄z i dilecti one dei sint. Ex his patz q̄ dilectio ꝓximi hz finalē respectū ꝛ intentionem ad deum.

Unde patet solutio dubij. quo q̄ri tur. vtrum homo ꝓpter se ab homie diligē dus est. Hoc est. Utrum homo ad hoc de bet diligere ꝓximū vt talis dilectio fina liter referat ꝑm seipm. Rndet q̄ nō. qz nullus debz ponere spem in se. nec frui se. Ūñ nec seipm diligere debet ꝓpter seipm. sz ꝓpter il lum q̄ fruendus est. alias querse. diligeret se. vt dicit Aug. li. j. de doctrina xp̄iana. c. ix. Ordinē aūt dilectionis ꝓponit Aug. sup Joh. ser. xviij. dicēs. q̄ amor icipit a cō iugio. sz iste est carnal ꝛ cōis pctoribꝫ. Se cūd⁹ est amor filioꝝ. ꝛ iste etiā est carnalis qz nō est laudand⁹ q̄ amat filios. sed dete stand⁹. Nam ꝛ tigris ꝛ serpēs amāt filios Tertiꝰ est amor ꝓinq̄ꝝ. ꝛ iste est ꝓri⁹ hoi si nō sit ꝙsuetudis. Maior āt qñ extēditur vltra ꝓinq̄s. adhuc amat sanguinē suum. Amat g̃ illos q̄ nō sunt ꝓinq̄. ꝛ iā m̄ltuz di latat⁹ est iste amor. Cūm āt crescit vt a ꝓiun ge ad filios. a filijs ad ꝓinq̄s. a ꝓinq̄s ad extraneos. ab extraneis ad inimicos ꝓce dat. Et Hugo li. ij. de pfectibus pōit quō amor iste incipit, pficit ꝛ pficit. Incipit em̄ cū nulli malū volum⁹. nulli⁹ bonū impedi mus. in necessitate auxiliū. ꝓio nō subtra him⁹. Sz pficit iste amor cuz de bono ꝓxi gaudē⁹. aduersitati ꝙpatimur aliene sic. p pe. iuxta illō Roꝝ. xij. Gaudete cū gaudē tib⁹. Sz pficit iste amor qñ etiaz inimicos diligim⁹ sic amicos. Et cū h̄ ñ solū res tra

si non q̄rit h aliq̄ turpis cogitatio vel delectatio. Si aūt talis affect⁹ declinat ad turpem delectatōem. nō mereť dici amor verus. vt dic̄ Dyonisi⁹. ij. de angelica hierarchia. Et. ij. li. de diuis noib⁹. vñ tal' amor ꝺr poti⁹ ꝺolū veri amoris. ⁊ ē plen⁹ anxietate. Sicut fuit Dauid erga Bersabee. et Salomonis erga mulieres. Signa au tē hui⁹ amoris sunt ſm Hugo. li. ij. de pfectib⁹ nouicioꝝ ca. v. Primuꝫ ē. qz tal' amor fastidit eruditiones. edificatōes. ⁊ collationes salutares. Vñ pſone carnal'r se amantes pauca de spūalib⁹. plurima ꝺ inutilib⁹ cōfabulanť. ⁊ maxime de mutua dilectiōe insatiabiliť ruminat. q̄ntū ipe eam ⁊ ipa eū diligit. ita ꝙ hmōi colloquijs nō sufficiūt dies neq; hore nec tpa. ſꝫ vbicūq; tales cōueniūt habēt materiā colloquēdi indesinēter. Scōm signū talis amoris est insolētia gestuum ⁊ moꝝ. qz q̄ sunt pariter tales se mutuo respiciunt. Juxta illud. Vbi amor ibi oculus. Vñ tales latus lateri. femur femori cōiungūt ⁊ ꝑpmunt. manus manum tenet ⁊ compmit. deide brachia ⁊ lacertos ⁊ humeros ⁊ pectora ⁊ ulteriora sub vestib⁹ tangendo blandiunť. Aliquando amplectus ⁊ furtiua oscula iungunť. Econtra spiritualis dilectio tantā disciplinā seruat in occulto sic̄ in publico. quia nec angulos querit. sed fugit. ⁊ si cū hoie colloquiť oculos manus ⁊ alia oīa mēbra sub custodia tenet. Tertiū est inq̄etudo cordis. quando em̄ sunt absentes cogitant ad inuicem. vbi nam sit ille dilectus. quid agat. q̄n veniat. q̄diu deseruit. ⁊ q̄d ei demādabit. ⁊ quid i causa esse poterit. quō valeat in corpe. pax curās aiaꝫ. ⁊ ita suspēso corde nec orare libere pūt. nec de deo q̄ete pūt meditari. vel aliq̄d agere distracto vel occupato aio circa dilectū. nisi q̄n audiūt de se aliq̄d pspex hoc est refrigeriū q̄lecūq;. Sꝫ spūal' amor hec nescit. sꝫ q̄scit in deo ⁊ amicū suuꝫ deo fideliť recōmittit. sine mētali distractione sicut rō dictauerit cōgaudet ⁊ cōpatitur ei Quartū impedimētū est impatiētia vl' iuidia cōdilecte. si aliquā secū diligit. si benignius eam salutat. si aliq̄ bñficia ei exhibeat. Et quibus timet ne forte amor alterius pualeat ⁊ circa se tepescat. inde dolet ⁊ tristatur. Econtra vero spūalis amor gaudꝫ tāto plus q̄nto plus multiplicat ad alios. Quintū signū est ira et conturbatio. qz tm̄ vt vulgo ꝺr se diligūt q̄ p̄ nimia dilectiōe nō pūt sibi mutuo parcere a molestia lesionis. Sicut em̄ aliq̄s excedit iordinata eorum dilectio mētes illoꝝ illudēdo. Sic econtra excedit in cōturbādo. maxie cū vnus alteꝝ in aliq̄ forte iocose offenderit. minus faciēdo q̄ desideraverit. qz q̄ tenerior dilectio. eo molestior offensio. Inde surgūt q̄rele. inde improperia impēsoꝝ beneficioꝝ et magne fidei q̄ ꝑdita videť apud ingratum Sequunť etiā detestatōes ⁊ iuratorie promissiones q̄ nūq̄ velit eū diligere. qui sibi sic retribuit malū ꝓ bono. ⁊ odium ꝓ dilectione. aliq̄s adiungunť clamores. querele contumelie. vituperia. maledictōes ⁊ ꝓditiones secretoꝝ. ⁊ multa incōueniētia. Sꝫ spūalis amor erga ꝓximū oia ista nescit. ꝺa oīb⁹ se offendentib⁹ parcit ⁊ affabilem se oñdit. Sextū signū sūt munuscula. ⁊ dulces l̄re. amatoria dictamia. morselli ab ore dilecti rapti. ⁊ q̄libet alia q̄ dilect⁹ contractauit vel q̄b⁹ vsus est. q̄ ipa ꝓ reliquijs veneraťur ⁊ ꝓ memoriali cōseruat. Sicut faciunt illi q̄ pilos dilecte collo appendūt. Cōtra q̄s Jeronym⁹ in epla ad Nepocianum Crebra munuscula ⁊ sudariola ⁊ vestes oi no applicatas et oblatas et degustatos cibos. blandasq; ⁊ dulces l̄as sctūs amor ñ hꝫ. Et idē in epla ad Demetriadē dicit Qz ille est sanctus amor q̄ ad recordatōez hominꝫ ñ suspirat. nec videre desiderat. quez cū viderit nolit dimittere. Septimū signū ē inordinata dissilatio vicioꝝ ad inuicē. ꝙ q̄ se ita diligūt etiā vicia sua diligūt fouēt excusant ⁊ astant sibi mutuo ꝺ arguētes ⁊ corrigēres ea. ꝓfederātes ⁊ ꝓspirātes ad malū sic̄ fur furē. adulter adulterā diligit i malo Et iste est pessimus amor ⁊ puersus. vt dic̄ Aug. sup Joh. f. xviij. quē vt ipe dic̄ oīes leges humane persequuntur. f

Seq̄t tertⁱ⁹ affect⁹ amoris q̄ ꝺr officiaľ ⁊ ē int' amicos q̄ fit rōne officioꝝ muneruꝫ obsequioꝝ exhibitoꝝ. q̄ animuꝫ inclinat. q̄ lꝫ sit piculosus. ē tñ admittēd⁹. ne sit ingt⁹ bñficio. tñ cauēd⁹ ē ne delinit⁹ bñficio vel obsequio aut faueat aliq̄ vicio aut vicioso. iō sibi ē magꝫ discretio babēda i muneribꝫ capiēdis. ⁊ attēdendū est ad pſone dignitatē vt qz ē magni meriti. ⁊ ita diligiť ab hoib⁹ qz ꝺr ē. vl' qz adornat⁹ ꝓbitatib⁹. Et ita iste amor mutať in rōnalē sepi⁹ qz tunc nō q̄rit diligēs in alio nisi quod est bonū cōmune

diligit aliq̄d tāq̄ seipm. ꝺ in eo ꝺz diligere qꝺ sibūpi ē. Et qz nō ſm corp⁹ tm̄ ē sibūpi hō. ſz magꝭ ſm aiaz rōnalē. iō non ꝺz se diligere carnaliť ſm corp⁹. qz iam se non diligeret vt hō. Debet g̃ se diligere ſm animā ſm quā hō ꝺr. Et iſto modo ꝺbet diligere pxim̄ ſm animā. ꝛ ꝓſequť ſz corp⁹. exq̄ corpus ordinať ad aiaz. vt ꝺicť Aug. de mozib⁹ eccie. c. xxxj. Sic igiť diligēdo ꝓximuz cōſeq̄mur pmiū etnū. Qꝺ nob ꝑſtať digne tur pť ꝛ filius ꝛ ſpūſſctus. Amen.

Dñica decimanona poſt trinitatꝫ. L.

Sermo. CXX.

Ut quid cogitatis mala in coꝛdib⁹ vr̄is Mat. ix. Sicut ait Aug. ſup illud apli. j. Coꝛ iiij. Spectaculū facti ſumus mūdo. Qui nos amāt querūt in nobis q̄d laudent. qui nos odiūt querūt q̄d ꝺtrahāt. Ex q̄ ꝺicto ꝓz q̄ hō in hac vita poſit⁹ eſt inter duo genera hoim. q̄z vnū cōgaudet bonis ſuis p caritatē. Juxta illud. Cōgaudet añt ꝓvitati. Et iſtō gen⁹ hoim̄ nō ſolū apta bōa aliorū bōa iudicat. ſz etiā ꝺubia ꝛ incerta i melioꝛē ptē iudicat ꝛ interꝓtať Sic ait Beda ſup Lucā. Ecōtra ꝓo gen⁹ iuidoꝛ ſp odio ꝺz alioꝛ bōa. ꝛ nō ſolū icerta bona alioꝛuz mala eē iudicat. ſz etiā q̄nq̄ ſcta iuſta ꝛ optima aptiſſime bona mala iudicat ꝛ ī peſſima ꝙuertit ꝛ interꝓtatur. Juxta illō Eccī. xiij. Aequā eſt oculus inuidi. Bona eniz in mala ꝙuertēs inſidiať ꝛ in electis ponet maculā. Jbidez. xj. ꝛ Joh. xv. Odio habuerūt me gtz. Quia igiť iudei fuer̄t inuidi ꝑ xp̄m. ideo nō ſolū illa bona q̄ ipīs ī xp̄o ꝺubia erāt. ꝓpter eoꝛ cecitatꝫ ignozātiā ꝛ altitudinis ꝺiuine excellētiā. ſz etiā aptiſſima bona. ſcz q̄ in miraculoꝛ ipi⁹ opatiōe apta erāt etiā q̄buſq̄ q̄ntūcūq̄ ignaris. ipi puer ſa machinatione oia in xp̄o criminabātur. Unū poſtq̄ ꝺns paliticū ſanaturus. ꝓpter ei pctā ſe ꝺimittere ꝺiceret. moꝛ pharisei ī coꝛdib⁹ eoꝛ ſtimulis inuidie agitati. ipam remiſſionē peccatoꝛ calūniātes ꝺicebant in coꝛdib⁹ ſuis. ꝺ blaſphemat. Quoꝛ occultā neq̄ciā xp̄s apta coꝛrectōe cōpeſcēs ꝺixit. Ut q̄d cogitatis mala in coꝛdib⁹ veſtris.

In illo tpe. Aſcēdens ieſus in nauiculā. trāſſretauit in ciuitatem ſuam. Ecce offerebant ei paraliticum ꝛē. In quib⁹ verbis tria tanguntť. Primo nanq̄ fomes ſceleruz ꝺeſcribiť. cū ꝺr. Ut q̄d cogitatis. Scꝺo ꝓ uerſitas affectōis coꝛrigiť. cū addiť. mala. Tertio locus pverſitatis oſtendiť. cum ꝺr. In coꝛdib⁹ veſtris. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄miſſis fomes ſceleruū ꝺeſcribiť. cum ꝺr. Ut quid cogitatis. Cogitatio eñ eſt fomes ſeu oꝛigo cuiuſlibz noſtre actionis ſiue bone ſiue male. Ex quib⁹ generať opus bonum vel malum. Eſt eniz ſiē matia in ꝺceptiōe. ex q̄ generať ſucceſſiue opus. Unū ꝺicť Jſi. li. ij. ꝺe ſum. bo. c. xxv Qꝛ ꝺuplex eſt cā peccāꝺi. i. opis ꝛ cogitationis. Quoꝛ vnū iniq̄tas ꝺr qꝺ ope geriť. Aliud iniuſticia qꝺ cogitatiōe committiť. Et poſt pauca. Quamuis ꝛ ſi ab ope malo quiſq̄ vacet. ꝓ ſoli⁹ tū ꝓaue cogitatōnis malicia nō erit innocēs. Unū ꝛ ꝺns ꝑ Jſaiť. Auferte malū cogitationū veſtraruū ab oculis meis. Nō eñ ſolū factis. ſed etiā cogitationib⁹ ꝺelinquimus. ſi eis illicite occurrentib⁹ ꝺelectemur. Sicut eñ vipera a filiis in vtero poſitz lacerata ꝓmiť. ita nos cogitatōes nr̄e intra nos enutrite occidūt et concepte interius vipereo veneno cōſumūt. animāq̄ noſtrā crudeli vulnere perimunt. Hec ille. Ex quib⁹ ꝓtz q̄ non ſolum ꝑ opib⁹. ſz etiā ꝑ cogitatōib⁹ q̄s ꝺamnatur Sicut patet ꝺe ꝺiabolo q̄ ꝑ eo q̄ in coꝛde ſuo ꝺixit. Ponam ſedem meā ad aquilonē ꝛē. perpetuo ꝺamnat⁹ eſt. cū tū nihil opere feciſſet. Nec immerito. Cum eñ oē op⁹ noſtrū ex coꝛdis ꝓpoſito iudicatur tale vel tale. et ipſe cogitationes coꝛdis noſtri ſint tanquam radices ex quib⁹ rami operū ꝓcedunt. patz q̄ arboꝛ bonitatē non recipit niſi a radice. ſic nec opus niſi ex cogitatōe Et ideo ꝓo ipſa cogitatione nos premiamur. vel ꝺamnamur. maxime exquo hmōi cogitationes ſint in nr̄a poteſtate. vt eas repellamus vel admittamus. Que ſi nō eſſent in noſtra poteſtate. nequaq̄ ꝺns pharisēos argueret ꝺe eiſdem ꝺicens. Ut q̄d cogitatis. Circa quod ſciendum q̄ exq̄ vt ꝺictū eſt. cogitatio eſt fomes ꝛ oꝛigo ſcelerum. neceſſe eſt ſcire vnde ꝓuenit talis cogitatio mala. Ad quod reſpondeo ſecūꝺum Jſiꝺoꝛum libꝛo ſecundo ꝺe ſūmo bono capitulo viceſimoq̄nto. Qꝛ cogitatōes male procedūt a nob ꝛ ꝺiabolo. A ꝺiabolo enim fiunt per ſuggeſtionem. ſz a nobis per ꝺelectationē et conſenſum. Dyabolus

les pdere. sz etiã corp⁹ nr̃m pati sum⁹ ponere. iuxta illõ. Maiorẽ hac dilectõez nemo hz nisi vt aiaz suã ponat qs p aiez suas. Jo. xv. Sz h occurrũt plã dubia. qz aug. in pmo gdu põit amorẽ vtroz. scõo filiorũ. et tertio pentũ. cũ tñ de sol' pentibz sit p̃ceptũ g videt qz debuit p̃ponere pntes q̃ st magz diligẽdi. Ad qõ rñdeo qz pr̃ diligẽd⁹ ẽ tanq̃ magz bonũ ppt̃ p̃ceptũ dñi. sz filij⁹ et vtroz tãq̃ magz pximũ. vñ q̃tũ ad meritũ magz ẽ diligere pr̃em q̃ filios et vtorẽ. Scõo q̃rit vtz hõ teneat diligere inimicũ õ nccita te salutz exhibẽdo ei sig̃ dilectiõis. Rñdeo qz sic. q̃ntũ ad bñficia cõia. sz q̃ntũ ad beneficia spẽalia nõ nisi in p̃patõe animi. ℔ ẽ. vt sit par⁹ exhibere si necesse fuerit. Sz q̃d est magis meritoriũ. an diligere amicũ vel inimicũ. Rñdeo breuit̃ q̃ntuz ad cãm dilectiõis et difficultatẽ opis. magz meritoriuz ẽ diligere inimicũ. qz i eo sol⁹ õs diligitur In amico ãt pt̃ ẽ alia cã dilectiõis. ℣

Dixi tertio q̃ in ỹ. p. tãgit̃ modꝰ debit⁹ implendi p̃ceptũ. cũ dz. Sic teipz. Pulcra forma tradita ẽ diligẽdi primũ et facil'. sic teipsum De q̃ dic̃ Augu. i. li. de doct. xpiana. Ecce p̃cipit̃ dilige deũ tãq̃ deũ. primuz tãq̃ te. Nõ em̃ iuẽies parẽ do vt possit tibi dici. dilige deũ sic̃ diligz illũ. de pximo iuẽta ẽ regla qz iuẽt⁹ es pximo tuo par. Turpe q̃rz quõ diligas primũ. attẽde teipm quõ te diligz diliges primũ. nõ ẽ vbi erres. Proximũ aũt hoi vocat oẽz hoiez. et rõne gñatõis carnal' qz oẽs ab Ada et Eua. et rõne pditõis. quia oẽs xpiani. Et sic vn⁹ pr̃ carnal' adã et vna mr̃ spũal' eccl̃ia. Oẽs g̃ hoies sunt proximi Quõ aũt hõ diligit se vt sic diligat primũ pz. qz oẽ bonũ vult sibi ipi. puenire et psequi et ome maluz odit et fugit et a se remouet. sic etiã fm Aug. li. õ ya fligiõe. c. lxxxv. Ea ẽ regla dilectõis vt q̃cũq̃ bona vult sibi puenire. etiã velit. pximo. et q̃ accidere sibi mala ñ vult et pximo nolit. Hãc g̃ volũtatẽ habas ergã oẽs. diligit quelz sic̃ seipm. Hã erga neminẽ opandũ ẽ malũ. qz dilectio pximi maluz nõ opat̃. Et fũdat̃ iste mod⁹ i lege natali q̃ dz. Nõ facias alijs qõ tibi mime fieri vis. Et ecõuerso. Quecũq̃ vultz vt faciãt vob hoies facite illi. Et qz null⁹ hõ alit̃ se amat nisi ad ℔ vt saluet̃. Nam vt dic̃ Aug. li. iiij. omelia. omel'. xxxix. Qis q̃ amat saluum vult bñe qõ amat. Cũ ãt fm ipz hõ in tali amore intelligẽs verã salutẽ. incipit eã amare i se. merito etiã dz amare eã et i pximo. Debet g̃ diligere eũ vt salu⁹ sit. et p pñs sic̃ optat sibi illa q̃ disponũt ad salutẽ. ita etiã dz pstare ea pximo. Ecce pz quõ ex dilectõe ordiata sui pẽdet forma dilectõis primi. Vñ pz qz hõ dz pus discere diligere seipz. Sicut dic̃ Aug⁹. li. omeliaz. omel'. xxxviij. Sz p deo quõ diligit seipm q̃ diligit iniq̃tatẽ. Certe talis fm Augu. nec deum nec proximũ pt̃ diligere. qz talis poti⁹ odit se. et qui sibi nequã cui bon⁹. Nõ est ita fatu⁹ q̃ req̃ situs non respondeat. diligo meipm. dicet hoc bibulus. dicet hoc superbus. luxuriosus auar⁹. qui tñ in rei vitate odit se. vt dic̃ augustinus in libro de doctrina christia. Et si dicitur talibus. Quomodo te diligis. respondet tibi. Diligo corpus meum. bibendo. comedendo. induendo. ꝛc̃. Certe quic quid dixerit talis odit se. Caro em̃ fm Augu. est vilior ps hois. Unde si animã odit carnẽ quõ diligit. Et est ℔ naturale fm Augu. qz tales exq̃ oditt̃ aiam. nõ mirũ ẽ qz exercent in carne sua iniquitatez. Propt̃ qõ dicit ibidẽ Aug. Quõ vis diligere primũ q̃ odis te. Sz forte dicz. Diligo primũ sic me. volo em̃ inebriari cũ illo. Tal' dilectio beluina ẽ amãdo talia q̃lia belue. Nõ est g̃ hec dilectio primi. vt dic̃ Aug. in li. de vera religiõe. c. lxxxvij. Qñ homo diligit proximum vt iumentũ aut beluas. que sic amãtur vt ex eis voluptas proueniat. aut vt se vicijs mutuis maculent. Est g̃ primo ℔ bene considerandum. vt homo prius sciat se diligere. qõ fit qñ fugit peccata. Scõo dz considerare vt non diligat eũ carnaliter. sicut filium. sicut carnalem fratrẽ. vel cognatum affinem aut cinem. sed tantum vt hominem. vt dicit Augustin⁹ retractationũ. cap. viij. Sed diceres. Hoc est inhumanum. si aliter homo debeat diligi q̃z vt frater vel filius. Que dilectiones sunt maxime affectuose. Ad quod respondet Aug⁹. qz magis est inhumanũ non amare hoiem quia homo est. sed amare. quia filius. quia frater. quia fm ipsum amare hoiem. qz homo. est cõmune bonũ omniũ. sz amare qz fr̃ vel fili⁹. est bonum ꝓuatũ. Hõ ꝓstat qz bonũ cõmune est mai⁹ et meli⁹ q̃z ꝓuatuz. Et est ad hoc pulcra ratio. qz fm Augustinuz ibidem. Nemo sibi ipsi est pater. aut filius. aut frater. aut affinis. sed tñ homo. q̃ ergo

sup illō Math. Qui viderit mulierē ad cō cupiscēdū eā. q illa cogitatio tm̄ pctm̄ ē q̄ suggestiōi ꝓsensū mētz dedit. q̄ malū suum blāde fouet. q̄ in factuz nitit irrūpe. Hmōi cogitatio etiā si aliq̄ ipedita casu nō ipleat volūtatē nihilomin⁹ actōe crimis ꝓdēnat a dño. Hec ille. Est tm̄ circa ꝫ distiguēduz qz cogitatio diuersimode mouet ad delectatōez ⁊ ꝓsensū suggestiōis. Nā q̄nq̄ mouet motu naturali solū. ſm naturaliū qualitatū actōez. sine oīmi imaginatōe ⁊ deliberatiōe. Sic melācolic⁹ mouet ad irā subito. Coleric⁹ ad gulā vel luxuriā. Sāguineus ad ieptā leticiā. Flegmatic⁹ ad somnolētiā Tales mot⁹ exq̄ nō sūt in ptāte nr̄a nō sūt pctā. qz nō obediūt volūtati. Et vocantur isti mot⁹ ꝑmo ꝑmi. Aliq̄n aūt mouet hō in sensualitate ſm impulsum fomitz ipetuose tēdentz ad fruitionē creature delectabil' in ordinate. Et tūc si fit subito nō ex deliberatiōe ꝓcedenti. sz ex corruptōe rōnis quā ꝓcedit appetitus sensualitatz ꝺ ꝓsensus. Et talis surreptio ē pctm̄ veniale. Et ꝺ veniale. qz dignū ē venia. ex eo q volūtas licet dñet sensualitati nō tm̄ pfecte. g̃ sensualitatē nō potuit oīno ꝓhibere. In statu em̄ innocētie sensualitas nō potuit moueri nisi ſm motū rōnis. vt dicit Tho. in compēdio li. iij. c. x. Et iō stante hoie nō potuit in eo eē pctm̄ etiā vēiale. Nūc āt exq̄ sensualitas rebellat rōni. iō o ꝑmos mot⁹ necesse habemus pctm̄ veniale cōmittē. vñ sūt q̄si pene pcti ⁊ iō dicūt merito venialia. qz eo ipo sūt digna venia. Et hoc ꝓpter tres causas. Primo qz mouēt ad illicitū. Scō qz q̄dāmodo sunt volūtaria nō ſm se. sz qz nō impediuntur a volūtate. q̄ ⁊ si nō hz pfectum dñium in eis. pōt tm̄ aliq̄liter eos ipedire. Tertio ꝓpter delectatōz annexā. Cū em̄ aia cōiungit creature obtenebratur ⁊ peioratur. Sicut q̄n̄ coniungit deo illuminat ⁊ meliorat. Et isti motus vocant scō ꝑmi. Q̄nq̄ aūt mouet cogitatio ex deliberatōe voluntatis ad delectatōez morosam in creatura. vtputa ex ꝓsensu. ⁊ si sistit citra cōsensum est veniale. Si ꝙ ꝓcedit cōsensus vlterius. ita q̄ vult interius in delectatione volutari. nec tm̄ vult in opus ꝓcedere. tunc est mortale. ⁊ maxime in pctis carnalibus. Et patet ex ꝫ q̄nto studio ꝺz se hō examīare sup istis ante confessionē. ⁊ quāto studio ꝓsbyter debet ista confitenti declarare requirēdo de istis motiby tanq̄z de radicib⁹ pctoꝝ. Sua em̄ cogitatio radix est vnius cuiusq̄ opationis. vt dicit Bre. xij. li. Moral. ca. xviij. Ad banc g̃ succidendam toto studio ꝓfessoꝛ ꝺz se conuertere. dando modos ⁊ remedia vitandi tales cogitationes vel saltē discernēdi ꝓfitēti pctā ⁊ aggrauādi culpas suas. Unde ille agricola celestis dñs noster ꝑ ꝓconē suū baptistā clamās dixit. q iam securis ad radicem arboris posita est. significans ꝑ ꝫ xp̄ianos pfectioz esse iusticie q̄s iudeos. qui vt ait Josephus cogitatōes malas. ꝓ nihilo reputabant q̄s diu interi⁹ latere. tm̄ iudicātes pctā cū ad op⁹ extra essent facta. Quos xp̄s reꝑbendēs dicit Math. v. Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̄s scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ nō intrabitis in regnū celoꝝ. Ubi ponit in eodē cap. Dictū ē antiq̄s. Nō mechaberis. Ego aūt dico vobis. Non concupisces. Unde. Si quis viderit mulierē ad concupiscendā eā mechatus est eaz i corde suo. Ecce solā cogitatōez xp̄s iudicat adulteriū. C

Dixi secundo q̄ in verbis ꝑmissis aduersitas affectōis corrigit. cū ꝺz. mala. Ac si ei diceret Ut q̄d cogitatz ea ꝑ q̄ a deo separamini. Nam sic ꝺz Sap. j. Peruerse cogitationes separāt a deo. Nō em̄ pōt deus habitare cū tali hoie. Unde ibidem subditur Spūsctūs discipline effugiet fictū. ⁊ auferet se a cogitationiby q̄ sunt sine intellectu. Ecce mala cogitatio mlta mala facit. que a deo separat hoiem. ⁊ spūsanctū fugat ab homine. Sunt aūt tria genera malaruz cogitationū. ex q̄by ꝓcedunt oīes alie male cogitatiōes. sc̄z maliciose. ambitiose. voluptuose. Et oēs iste sūt male. quia ūructuose. Primū gen⁹ malaꝝ cogitationū sūt cogitationes maliciose. que ꝓcedunt ab animo nocendi. De q̄ ꝺz in ps̄. Quid gloriaz in malicia qui potens es iniquitate. Et sequit. Tota die iniusticiā cogitauit lingua tua. Talis fuit cogitatio Saul contra Dauid. j. Regū. xviij. qui cogitauit Dauid tradere in manus Philistinoꝝ. Talis fuit cogitatio fratrum contra Joseph. Gene. xxxvij. capitu. qui cogitauerunt eum occidere Similiter iudei ab illo die. sc̄z ꝓsilij Layphe. cogitauerunt interficere chr̄istuz. Johannis. xj. cap̄. Sed oīes isti penas q̄s inferre alīs cogitauerūt. ipīmet receperunt.

ergo incitando ad malum immittit nobis cogitatiões malas. vt dic̃ glo. interlinear super illud Jacobi. j. Unusq̃sq; tẽptatur a ꝓpria cupia sua. q̃ dũ caro suauia sibi q̃rit. diabolus icẽtiua immittit. Istud ꝑz in ꝑmis paretib̃. vbi diabol⁹ aggressus est Euã suadens vt comederet pomũ. Eua ꝙ vlteri⁹ dedit Ade. Sic in hoie. ꝑmo ſm Bre. diabolus suggerit ꝛ sensualitas vt mulier delectaꝝ. ꝛ postea dat viro. i. rõni vt consentiat. et tũc est pcm̃ ꝙsummatũ. Uez q̃ ñ sp pcm̃ puenit ex suggestiõe diaboli. ſz etiam interdũ ex ꝓpria malicia. Jõ ſm Aug. ꝑt dici q̃ ꝑm⁹ mot⁹ cogitatõis ẽ in nob̃ ex fomite pcti originaꝝ. Scõs ex delectatõe inferioris ptis rõnis. Tertio⁹ ex ꝙsensu superioris ptis rõnis. Sed diceres. Exq̃ a diabolo sunt cogitatões male. tũc nõ est in nr̃a volũtate q̃ nõ cogitem⁹ mala. Ad qõ rñdeo ſm Jsi. vbi. s. q̃ licet nõ est arbitriũ nr̃i cogitatõnis ꝓuenire suggestionẽ. tñ tacere cogitatões in animo. in nr̃a positũ est volũtate. Illud ḡ ad culpã nõ redigiꝝ. scilz suggestio diaboli. istõ culpe ꝓprie imputaꝝ. Hec ille. Et q̃b ego infero q̃ in cogitatõe mala nõ attẽdiꝝ ꝑncipiũ. ſz finis. Jstõ patz. q̃a ſm Jsiõ. etiã nob̃ inuitz diabolus apponit cogitatões corꝑaliũ rez. ꝛ q̃nto magis ab ab eis aciẽ mẽtz auertim⁹. tãto se magz ille ingerũt. obsceniſq; nob̃ motib̃ obꝛepunt. Uerũtñ lz demones ꝑcurrẽt hmõi cogitatões nob̃ inuitis. nõ tñ ꝑñt impellere nos inuitos ad ꝙsensum. Unde Henric⁹ õvz maria. li. vi. de ꝑfectõe interioꝛ hois ca. vi. Qlz inimic⁹ nr̃ sic nr̃is ꝑfectib̃ aduersẽt vt solũ nos ad malũ incitet. tñ ad malũ impellere nõ ꝑt nisi ei ꝙsensũ ꝓbeam⁹. Quapꝛter subdit. q̃ sic̃ i illẽ copia iſtigatiõis. ita in nob̃ ẽ facultas ꝑ liberũ arbitriũ resistẽdi Exq̃ ipe infert q̃ nẽo ꝑt vinci vel decipi a diabolo ꝑ cogitatões nisi q̃ ꝓbet ei ꝙsensũ Juxta illõ Bre. Debiꝝ est hostis q̃ nõ ꝑt vicere nisi volentẽ. Sed quereres quomodo diabolus immittit iſtas cogitatiões in mentem hois. nunq̃d intrat in mentẽ hois vt eã moueat ad male cogitãdũ. Ad quod ipe rñdet ibidẽ. c. vi. Qlz demões prauas cogitatões nob̃ possint ingerere. nõ tñ mẽti ꝑñt illabi. q̃ ꝑ est ꝓpriũ soli⁹ dei. Ad idẽ dic̃ Bernñ. li. v. de ꝙsideratõe ad Eugeniũ papã. q̃ nec angelus bonus nec malus illabiꝝ aie. Silr Bre. in moraꝝ. Et Augustinus li. de eccleſiasticis dogmatib⁹ añ finẽ. concordiꝝ dicunt. q̃ diabol⁹ nõ põt illabi anime. ꝛ ꝑ ꝙsequens nec scire secreta cogitationũ. B Sed diceres. Quid est ꝑ illabi anie. Rñdeo ſm doctores. nihil aliõ est q̃ circũsedere anime. Recte sicut ignz ilabiꝝ ferro. q̃ circũsedit ferrũ. q̃m ferruz est maxime dispositũ ad ignẽ. q̃ tunc intime est ignitũ. Jta de⁹ ꝑt circũsedere animam sed nullus alter. Et ſm ꝑ ꝑz q̃ in obsessis ꝛ energuminis demones nõ illabunꝝ anie humane. sed solũ organa ꝛ mẽbra illa mouent q̃ formationi vocis deseruiũt. Sz tũc est dubiũ quõ cogitatões nr̃as cognoscunt. aut vñ ipivnicuiq; applicare sciũt tales vel tales suggestiões. Ad qõ breuiꝝ dicendũ est ſm Henricũ de vzmaria li. vi. õ ꝑfectiõe interioris hois. c. vij. q̃ ipi cogitatões nr̃as nõ ꝑñt cognoscere. sed eas ex q̃busdã indicijs sensibilib⁹ conjciunt. Ut si forte fornicatiõnẽ ingerentes senserint eum telum libidinis suscepisse ꝛ non resistere vt oporꝛtet. ex hoc intelligunt iaculum libidinis in corde eius defixum. Similiter si incitant ad iram et tristiciam vel furorẽ. vtꝛ hoc vicius cordi eius insiderit. ex gestu corꝛporis et sensibili eius commotione diuoscunt. Et Isido. li. iij. õ summo bono cap. quinto dicit. Q; diabolus quando decipere quenq; querit. ꝓius naturam cuiusq; intendit. ꝛ inde se applicat vnde aptum hominem ad peccatum inspexerit. Hec ille. Ex hoc infert quidam doctor in glosa super illud Ecclesiastes decimo cap̃. Jn cogitatõe tua ne maledixeris diuiti. q̃ auis celi annunciabunt sententiam. q̃ nisi aliq̃ signa appareant ab extra. non est credẽduz aliquo modo q̃ cogitationes interiores deprehendantur ab angelis siue bonis siue malis. Et vix cõtingit quin cogitatio humana appareat per signa oculoꝝ aut ꝑ nutus. Et igitur dicũtur informari per illa signa de cogitatione cordiz. Hec ille. Et ex hoc patet solutio quare demones diuersos diuersimode temptant. quia alius tendit ad iram. alius ad libidinẽ. tẽ. ꝓut vident oportunitatem vel ex loco vel ex tẽpore vel ex suscipientis dispositione. Ex his iam colligitur q̃ cogitatio non est peccatum tunc quando a diabolo suggeritur sed tunc cum ab homine per complacentiaz aut ꝙsensũ acceptaꝝ. Dic̃ enim Jeronym⁹

cogitatões immittit. et si ille per negligentiã admittunt. trahũt mẽtẽ ad ꝓsensũ. Narrat sext⁹ Juli⁹ stragematũ. li. iiij. c. ix. q̃ gyrus põpeyus cũ suspectos hꝫ et athenienses ⁊ timeret ne ꝓsidiũ recipnt petijt ab eis vt egros apud se interim refici paterẽt. Quo obtẽto fortissimos in hitu lãguentiũ misit. ciuitatẽq; occupauit ⁊ destruxit. sic diabolus ꝓpendens aliq̃s viros sctos nolle suggestiões capere i grossa materia. sic̃ i ope exterioꝛi. suadet eis saltẽ cogitare de illecebris fingẽs nõ esse piculũ i debilib⁹ cogitatõib⁹ Sꝫ certe mẽdax ẽ ⁊ pr̃ ei⁹. q̃ sub debilib⁹ cogitatõib⁹ fortissimas dilectatões imittit ⁊ sic mẽtẽ ad ꝓsensũ inducit. De oĩes cogitatões male sũt. ⁊ cuilibet taliũ ꝓt dici ꝑbum thematꝫ. vt q̃d cogitatꝫ mala i cordibus vr̃is. Et certe mala q̃ infructuosa. et malis fructib⁹ plena. ⁊ iõ succidẽda. De q̃bus in ps. Dñs scit cogitatões hoĩm q̃niã vane sũt. Et q̃d fiet finaliꝛ de eis pꝫ p illud ps. dicẽtꝫ. In illa die pibũt oẽs cogitationes eoꝝ. Hoc pꝫ de diuite q̃ cogitauit dilatare horrea sua. sꝫ ꝓpt eadẽ nocte cuꝫ sua cogitatõe. vt dꝛ Luc. xij. Sic pibũt oĩes cogitatões trene. Peribũt etiã cogitatões illoꝝ q̃ spe venie i iuuẽtute peccãt. Sic̃ patuit i Almõ filio manasse q̃ cogitauit de misericordia facta cũ pr̃e suo. ⁊ iõ libe peccauit. sperãs se finaliꝛ miscõdaꝫ ꝓseq̃. sꝫ ꝓpt cuꝫ sua cogitatiõe. q̃ i medio milicie sue fuit a suis interfect⁹. Et de talib⁹ dꝛ illõ ps. Logitauerunt consilia que non potuerunt stabilire. E

Dixi tertio q̃ in ỹ. p̃. loc⁹ puersitatꝫ oñdit. Cũ dicitur. In cordib⁹ vr̃is. Corda siq̃dẽ humana sũt vasa ex q̃b⁹ effluũt riui viciorꝝ. Juxta illõ Bath. xv. De corde em̃ exeũt cogitatões male. furta. homicidia. adultria. hec sũt q̃ coinq̃nãt hoiez. Vñ sic̃ radix ifecta ñ ꝓt ꝓtinere q̃n infectõez suã oñdat in ramis Sic nec cor hois q̃n oñdat talia opa qualia sũt cogitata. q̃ ex habũdãtia cordis os loquit. Et q̃lis vnusquisq; est talia dicit et opat. Et sic̃ radix ꝓus aresc̃it. postea fruct⁹ in arbore. Sic ꝓus hõ in cogitatõib⁹ suis aresc̃it. ⁊ postea in opib⁹. Dicit em̃ Grego. xxiij. li. moral. c. v. q̃ omnis iniquus prius in cogitatõib⁹ aresc̃it. ⁊ postea in hõis actibus deficit. Et ideo q̃ vult arborem habere bonoꝝ opeꝝ fructiferã dꝛ valõ eẽ sollicitus ne radix aresc̃at ꝓ siccitatẽ cogitationũ q̃a nihil ita seruat hoiez in bonis operib⁹ nec ieiuniũ. nec ciliciũ. nec vigilie. sicut sca ꝓtẽplatio ⁊ cogitatio. Duo ãt humectãt radicẽ arboris ⁊ faciũt fructiferã. sꝫ fim⁹. vt pꝫ Luc. xiij. vbi cultor vinee ad radicẽ petijt apponi fimũ. Scõo sanguis humanus ꝓpt ei⁹ caliditatẽ fm̃ naturales. vñ ita ad habẽdã cordis puritatẽ valet fim⁹. i. recordatio nr̃e vilitatꝫ ⁊ mẽoria mortis ⁊ sanguis x̃pi passiõis. De ꝓmo Eccl. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eternũ nõ peccab. De scõo Heb. ix. Sãguis x̃pi emũdabit ꝓscientias nr̃as ab operibus mortuis. F

Et vt breuiter ⁊ ordinate sciam⁹ vitare cogitatões malas aduertẽdũ est q̃ tria sũt ꝑcipua q̃ a nobis cogitatões malas repellũt. sꝫ ꝓncipij resistẽtia. occasionum fuga. ⁊ occupationũ licitaꝝ pseuerãtia. De ꝓmo sꝫ de resistẽtia ꝓncipij dicit Jeronym⁹ ad Demetriadẽ in q̃dã epl̃a. Sollicita ⁊ vigilãti custodia anim⁹ hũanus dꝛ discernere cogitatões suas. ⁊ ad primũ animi motuꝫ vel ꝑbare vel reꝓbare q̃ cogitat. vt bonas cogitatões alat ⁊ malas extinguat. Et ꝑ ideo fm̃ ipm. q̃ vbi ẽ fons ⁊ origo peccãi. ibi maxie dꝛ ꝑcaueri pcm̃. ꝓpter q̃ dicitur Jere. iiij. Usq; q̃ morabũt i te cogitationes noxie. Quã autoritatẽ tractãs Greg xxvij. moral. c. xxvj. dic. Nõ rephẽdit dñs cur veniũt cogitatões illicite. sꝫ cur morãt Etem̃ in bono corde etiã cogitatões illicite veniũt. sed morari ꝓhibenr̃. Ideo Jeronym⁹ ꝓsulẽdo cuidã ꝓgi q̃ dicebat Eustochiũ. in epl̃a sic ad eã scribit. Dum paruus est hostis interfice illũ. vt neq̃a allidat in semine Iste em̃ laudat ille ꝑdicat btũs qui statim cũ ceperit cogitare interficit cogitatus suos ⁊ allidit eos ad petrã. Et Lassio do. exponẽs illõ ps. Filia babylonis miserẽ. Filia inq̃t babylonis est caro q̃ ꝓfusionẽ peccatoꝝ ingerit. cui digna compensatio datur. vt sicut cõcitat ad vicia. ita etiaꝫ repressa subdatur virtutibus. Et sequit. Beatus qui retribuet tibi retributionem tuã. quam carni retribuere bonoꝝ est. qui ꝑ uulos suos qui ex carne nascuntur. id ẽ malos motus anteq̃ retinẽt ne sint liberi allidunt eos ad petram. id est christum. vt cõfracti deserant. Cogitationes facilius vincuntur dum parue sũt. Hec ille. Et sic patet primum.

De 2º ſꝫ cauſarum fuga: ſpᵉ ꝑ ſex folia ſequ mali # et bñ

Nam Saul turpiter occisus est. Frēs Joseph turpiter tractati sunt ⁊ deteti in vicul' ⁊ iudei necati p Titū. vbi pdiderūt locū ⁊ gētē. Ūñ ista est lex diuina. qz vnicuiqꝫ reddit sic ffi suo cogitauit. Ūñ dr Deute. xix. Sic Holias gladio ꝓprio q̄ cogitauit occidere Dauid. occisus ē. j. Regū. xvij. Amō suspēsus est in ꝓprio patibulo qđ ꝑparauerat Mardocheo Hester. vij. Epulo diues in ligna cruciat⁹ in q̄ ꝑ⁹ fuit delectat⁹ Lu. xvi. vñ Ezech. xxxv. dr. Cū sanguinē oderis sanguis pseq̄t te. Mat. xxvi. Omnis q̄ accepit gladiū gladio pibit. Apo. xiij. Qui in captiuitatē duxerit. scz iniuste. in captiuitatē ibit. ⁊ q̄ gladio occiderit oꝑtet eum gladio occidi. Isa. xxxiij. Ue q̄ ꝑdaris. nōne ⁊ ipe ꝑdaberis. Prouer. xj. Qui iebriat ipe q̄z inebriabit. Et Abacuc. ij. dr. Quia tu spoliasti gētes multas spoliabūt te. Samuel q̄z cōcidens regē Agag i frusta dixit Sicut fecit gladi⁹ tu⁹ absq; liberis mulieres. sic absq; liberis inter mulieres erit mr̄ tua. Sic duo sacerdotes qui iniuste voluerunt lapidare Zuzannā. iuste lapidati sūt. Dañ. xiij. Sic Herodes qui pueros aliorum occiderat. pueris suis miserabilit fuit orbatus. Sicut narrat magister i scolastica hystoria. Recitat Ouidi⁹ ꝑmo li. de arte amādi duo exēpla. Primū ē q̄ in egipto fuit fames nouē ānis. Fuit āt ibi q̄daz noie Traisius q̄ accedēs ibi q̄ndā noie Busiridem. q̄ fuit hospitator hoim. sed maximus tyrān⁹. dixit ei q̄ si occideret aliquē hoiez in domo sua ⁊ sacrificaret eius sanguinem Jouī deo. statim redderetur pluuia terre. Ḋ ipe audiens statim dixit. Tu inquit es hospes. tu fies hostia Jouis ꝑm⁹. Et egypto tu dabis hospes aquā. ⁊ cōtinuo ipm occidit ⁊ Jouī sacrificauit. Scō narrat q̄ q̄dam phūaris fuit rex Sicilie tyrānus maxim⁹ q̄ noua tormēta hoiby excogitauit Ad quē accedens quidā noie Parius consuluit sibi vt faceret bouem ereū ⁊ in eū poneret homines cruciandos igne suppositio ita q̄ cum illi clamarent interius pre dolore videretur quasi bos mugire. Fecit itaq; phūaris iuxta eius consilium. ⁊ eum ꝑmū in illum bouem puniendū imposuit. Propter quod poeta ibi dicit. Justus vteꝫ fuit nec enim lex equior illa. Quā etiam artificem arte perire sua. Unđ Sapientie. xv dicitur. Per que quis peccat per ea ⁊ puniet̄. Ex quibus patet q̄ homo pro malis cogitationiby iuste punit in eo quod alīs cogitauit. Et sicut volūtas mala per sens⁹ peccat. ita p eosdē punit. vt dicit Anselm⁹ li. de cōceptu virginali. caꝑ. iiij. D

Scōm genus cogitationū sunt cogitationes ambitiose. De q̄by dr Luce. ix. Intrauit cogitatio in eos. Quis eorū videre tur maior. Et iste cogitationes sunt in superb ⁊ vanis hoiby. q̄ p labores et sudores ascendūt ad honores. De q̄by dic̄ Petrus Blesensis in quadā epla ad clericos de capella regis Henrici. Q̄ in ralibz ambitio ē quasi q̄dam simea seu similitudo charitat̄ Charitas em̄ pacies est p etnis. ambitio p caducis. Charitas benigna est pauperiby ambitio diuitiby. Charitas oīa suffert. p veritate. ambitio pro vanitate. vtraq; oia credit. oia sperat. sed longe dissimiliter hec ad gloriā vite hui⁹. illa ad gloriā sine fine. Nec. ille. Tertiū gen⁹ cogitationū malaꝝ sunt cogitationes voluptuose. De quibus dr Ben. viij. Sēsus ⁊ cogitatio hois prona sunt ad malum ab adolescentia sua. Quod exponit Holgoth sup li. Sap. c. j. Exquo corrupta fuit i ꝑmis parētiby. certe modicū meliorata est in suis posterꝫ. Refert Albert⁹ tractatu. ij. li. ij. de causis ꝓprietatum elementoꝝ. ca. ij. Q̄si sup carbonē candele extincte nō tñ omino mortificate quin aliqualis ignis permaneat suppropiciat̄ tenuis puluis sulfuris candela reaccēdit. Sic q̄ntūcūq; q̄s in se flāmas voluptatis extinxerit. sp tñ manet ignicul⁹ nō mortificat⁹. ℔ est. fomes carnalis ꝓcupie. qui i vita ista extingui nō ꝑt. Et iđo si supuenit puluis sulfuris. i. cogitatio morosa ō circūstantiꝫ ⁊ delectatōiby illi⁹ actus statim reaccendit. Et bñ p sulfur significat̄ cōcupiscentia carnalis. ꝓpter ei⁹ fetorē. put exponit Bre. li. xiij. moral. tractās illō Job. Accendā in tabernaculis ei⁹ sulfur. In signū huius dñs Sodomā accēdit sulfure. Jō caut⁹ dr esse q̄libet penitēs ne recordatione cōmissoꝝ ire ꝑ cogitationē capiat. q̄a ſm Bre. xxv. Sepe mens ita in culpe r̄cordatione concutitur vt ad perpetrationem illius longe grauius q̄ꝫ prius capta fuerat vrgeatur. Et iđo signāter dr Deutero. xv Caue ne surrepat tibi ipia cogitatio. Sic em̄ paruulus latrūculus p fenestrā imittit vt maioribz seras apiat. Jta diabol⁹ quas

et eleuauerũt arcã in sublime a terra: i. terrã ipsoꝝ in excelsa p vanitatẽ. Sz q̃d de talibꝫ dr Beñ, j. Congregent aq̃ in locũ vnũ et appareat arida. Loc⁹ vn⁹ est oĩm supboꝝ infern⁹: ad quẽ cõgregabunt oẽs supbi. iuxta illd ps. Ascẽdũt vsq; ad celos z descendũt vsq; ad abissos. Vbi volatilia q̃ ista pfunde cadũt: vt nõ adũciãt vt resurgant. De tercio quõ aq̃ facit insolentiã mutabilitatis. Istud patz ex eo, qz aq̃ magꝭ regulat p lunã q̃ cl dñat. Vñ qz luna est instabilis in cursu suo. eo q; sp est in ꝯtinua mutatiõe z nunq̃ est in eadẽ quãtitate hodie in q̃ fuit heri. Sic supbi sp mutant de vna vanitate in aliã. Sicut patz de illis q̃ singul' annis aliũ z aliũ modũ in vestibꝫ, i manicꝭ, in calceis, in cingulis, in persꝭ, in ocreis, in caligis, in sellis, z in oĩ apparatu adiuenĩũt vt gloriosiores appareãt. Sz tñ tales audiãt q̃d dr eis dr Job, xx. Juxta mlt̃itudinẽ adinuentionũ sic z sustinebũt. Sup q̃ Greg. xv. li, moral'. dic̃. Qui mlta inueniũt ad culpam: nouis inuẽtiõibus cruciant in pena. Vñ q̃uis dãnatoꝝ oĩm dolor sit infinitus grauiora tñ tormẽta recipiũt q̃ mlt̃as nouitates ex suis desideriis inueniũt. Hec ille. Ecce quõ decurrit ista aqua. D Secundo ydropic⁹ significat auariciã ppt̃ei⁹ sitim cõtinuã. Sp em̃ auar⁹ eget, qz sibi deest tã qđ habet q̃ qđ nõ habet. vt dic̃ Hiero, ad Paulinũ, vñ cõpar inferno q̃ nunq̃ repleri põt. Prouer. xxvij. Infern⁹ z pditio nunq̃ replebunt. Sil'r z ocli hoĩm insatiabiles. Eccl. xiij. Insatiabilis est oculus cupidi in pte iniq̃tatis, i, in diuitijs, q̃ sunt mãmona iniq̃tatꝭ. Lu. xvj. Nõ satiabit donec ꝯsumat arefaciens aiam suã. Refert Ouidi⁹ q; Jupiter habuit filiũ q̃ dicebat Tantalus q̃ p eo q; turbauit patrẽ p inobedientiã: fuit ab eo maledict⁹ tali maledictõne q; stando in aq̃ sp sitiult, z cum aq̃ ascendisset ad os suũ et ipse vellet ore appẽdere: statim aq̃ descendit, et sic fuit in ꝯtinua et ppetua siti. Ita facit dñs oĩbꝫ auaris q̃ turbãt euz p inobedientiã suoꝝ ꝑceptoꝝ. q̃bꝫ ille se ꝑcepit p ceteris oĩbꝫ diligẽdũ. Et iõ qz ipsi sp̃e uerunt deũ q̃ ẽ plena et pfecta satiatio. eoq; replet in bonis desiderijs nr̃m. p̃munt ꝯtinua siti rex tpaliũ. Vñ dic̃ Greg. in Omel'. Auar⁹ ex potu sitim multiplicat, qz cũ ea q̃ appetit adept⁹ fuerit: ad appetẽda alia plus anhelat. Sed q̃ stult⁹ est qz circa plurima occupat, q̃ tñ si deũ vnuz q̃reret oĩa haberet. Vñ Aug⁹, li, ij, de ꝑbis dñi, ser. v, alloq̃ndo auaꝝ dr, Discе et doce. viue et posce de⁹ q̃ tibi dat nihil meli⁹ q̃ se tibi dat auare. Quid aliõ q̃rebas aut si aliõ petas q̃d tibi sufficit cui de⁹ nõ sufficit. Et li, ij, eiusdẽ, ser. xvij. Auare vis oĩa possidere: audi ꝑm dicẽtẽ Oĩa tradita sũt mihi a pr̃e meo Et post pauca. Auare: ecce habes oĩa. Sz vt oĩa q̃ amas habeas z nõ ipediarꝭ a ꝑpo oĩa ꝯtẽne et ipm tene in q̃ possis oĩa possidere. Hec ille. Talis fuit Aug⁹. q̃ de se ait sup ps. xxvj. Quicq̃d mihi ꝑter deũ ẽ dulce nõ est, q̃ cq̃d mihi vult dare de⁹ me⁹ auferat totũ et se mihi det. Hec ille. Sũt autẽ quatuoꝝ spẽs auaricie ẽm q̃tuoꝝ spẽs ydropisis. Pria dr leucoflegmatica: q̃ etiaz tot⁹ corpis est mollis inflatio cedẽs digitoꝝ impssioi. Et dr sic ab albo colore et hũore. leu con em̃ grece albũ significat latie. z flegmõ grece hũoꝝ dr latine. Scda dr ypposarcha. Et dr ab ypposq̃ est sub, z sarcbos caro q̃si sub carne. Est em̃ cõsumptio carniũ cũ respiratõe mali odoris. Tercia vocat asthmatices. ab astos qđ ẽ vter, eo q; vẽter ꝓcussus sonat ad modũ vtri semipleni. Quarta dr timpanites, qz vent⁹ ꝓcussus sonat ad modũ timpani. qđ facit vẽtositas iclusa. Quaꝝ due ꝑme sunt ex frigiditate z sũt curabiles due ꝑo ex caliditate z sunt icurabiles. Eo mõ q̃uoꝝ sunt spẽs auaricie. Duo sũt circa retinẽda sua. qđ est ex tioze male infrigidãte, q̃ñ hõ timet ne ei deficiãt necessaria vite vsq; in seniũ, z sic retinẽt, nec paupibꝫ largiunt. tñ si a potẽtioribꝫ cõprimant⁹ p violentiã largiũtur. Sil'r q̃ñ hõ timet ne ei minuatur suba: nil dat p deo sed eã fuat. postea tñ luxuriose viuẽs oĩa iepte ꝯsumit. Et iste sunt due ex frigiditate hũoris male hũiliantis hoiez q̃ ñ ꝓmittit eas dilatari ad bonũ. Alie due spẽs sũt circa rapiẽda aliẽa, q̃ rapiẽtes aliẽa i vanitatibꝫ ꝯsumunt ad modũ vtri q̃ ꝑi⁹ iplet z postea euacuat. Habacuc ij. Ue q̃ congregat auariciã domui sue. Alij q̃ rapiũt aliẽa p fraudẽ vsurã z dolũ. nec tñ ad vtilitatẽ suã expẽdũt, iuxta illd poetici. Querit z iuẽt⁹ miser abstinet z tiet vti. Et tales tipano ꝯpant qđ ẽ pell' sicca z extẽsa ad nihil valẽs nisi ad ꝓbera. qz tales dr siccari sic ab oi hũore gr̃e z pietatꝭ z distẽdũt ad curã

Dominica decimaseptima post trini.

Tantus qui signo tali

ceruice ꝓtēnit: repētin⁹ ei supueniet interit⁹ Cōtra hāc linguā medicinalē diabolus hz venenosaz, ꝙ quā mordet sic serpēs ꝙ detractores, iuxta illud ps. Acuerūt linguas suas sic serpētes. Jere, ix. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ. Sz tñ ista lingua serpētina nō pōt nocere ill'ꝙ medenť lingua canū sctē ꝓdicatōis, iuxta illō Sap, xvj. Filios aūt tuos nec draconū nec venenatoꝝ vicerť dentes, miscōia em̄ tua aduenīēs sanabat illos De q̄rto quō ꝑps sanat mltiplr: ptz. Mltis em̄ z diuerſ medicis vtiť dñs ad saluandū Nā interdū sanat ꝙ ꝓtitiōez iuxta illō ps. Qui sanat ꝓtritos corde. Jtē ꝙ ꝓfessionem ps. Sana aīam meā qz peccaui tibi. Jtez ꝙ orationē. Dñe clamaui ad te z sanasti me Ecce ꝓfect⁹ medic⁹ ꝙ ñ vno remedio sanat oēs infirmitates, sic nr̄i impiti medici faciūt ꝙ qō deberēt adhibere calcaneo: adhibent ocło, cū tñ ñ sanat ocłm qō sanat calcaneū

Dixi secūdo ℔ q in ꝓbis p̄missis ostendiť infirmitatſ ꝙ xp̄m curate anxietas, cū ōr: illuz, ſ, ydropicū, de q̄ añ p̄mittiť. qz ecce ydropic⁹ erat añ illū. Jdropic⁹ iste significat pctōrem ſm Bedā z ſm oēs expositores ꝓpť tres ei⁹ ꝓprietates, scz qz iflat⁹, qz sitibūdus, qz fetid⁹. Que tria significāt tria maxia pctā in hoīe, ſ, supbiā q̄ sp inflat, auariciā q̄ sp sitit z nō satiaťz luxuriā q̄ sp fetet et abomīať. de q̄bz tribz hic est videndū. De p̄mo patz q supbia cōpať ydropisi ꝓpť ei⁹ inflaturā. Sic em̄ dicūt medici ydropisis causať ex supfluitate būiditatis: q̄ cū digeri nō pōt ꝙ calorē naturalē inflat mēbra exteriora, vñ ponunt medici duas digestiones Prima ē in stomacho vbi sepať purꝝ ab impuro, Alia in epate, vbi illō qō est puri⁹ dirigiť ad alia mēbra. Sic est in hoīe q̄n cibꝝ aīe q̄ est ꝑbū dei nō bñ digeriť i stomacho intellect⁹ nr̄i. nec in epate volūtatſ nr̄e, tunc remanet crud⁹, qz illō q̄d fuit digerēdū ad vtilitatē aīe nō digeriť, sed ibi infrigidať ꝙ supbiā z vanā gl̄iaz, et sic putrescit z inflať mens hoīs, qz taľ aīa ea q̄ debuit ꝓuertere ad dei gl̄iaz cōuertit ad suā vanitatez, Sic patz de ill'ꝙ mlta ō deo sciūt, sed ex hꝫ nō ōi sed tm̄ suā laudē q̄rūt Et taľ scia ōr spūalis ydropisis, qz ſm aplm, j. ad Cor, viij. talis scia iflat. Pessima est ista aq̄ q̄ sic hoiem inflat ꝙ eū nō ꝓmittit seip̄m inspicere, Jdropici q̄nq̄ sic inflanť in facie z oculis q̄ non videt pedes suos aut vētrē Sic supbi q̄nq̄ ita ītumescūt q̄ nō ꝓsiderāt fragilitatem z vilitatē sue ꝓditōis, Sz certe taľ sapia supboꝝ ꝓteſ eis ī maxiaz pnicie. eo q̄, ſ. Cor, iij, ōr, Sapia hui⁹ mōi stulticia ē apō deū. Et istud bñ figuratū est ī Nabuchodonosor rege. de q̄ Dañ, iiij, ōr. q ꝓpter ei⁹ iflatā mētē ꝑsus fuit ī stultissimā bestiā, qz ī anterioribz appuit vt bos, in posterioribz vt leo ꝓpť qō septē mensibz cū bestijs in nemoribz bītauit, Cōpať igiť supbia aq̄ ydropice ꝓpter tres causas, Facit em̄ aq̄ apparētiā q̄ntitatſ maioris q̄ꝫ est i rei veritate, Scōo appetit excellētiā sublimitatſ, Tercio facit insolētiā mutabilitatſ. De p̄mo quō supbia facit apparentiā maioris q̄ntitatis, Illud em̄ qō apparet ꝙ aquā videť grādi⁹ q̄ꝫ est in sua q̄ntitate. Vñ dicit Ptolome⁹ z Seneca ō naturalibz q̄stiōibz li, j. q sidera ꝙ nubē aq̄sam apparēt maiora, sic patet de sole in occidēte z oriēte q̄ apparet maior ꝓpť hūores circa euz, Silr denari⁹ apparet maior ī aq̄ q̄ꝫ extra aquā. Et ī ꝙspectiua ꝓbat mgr̄ q denari⁹ in vase posit⁹ q̄ nō videť in certa distātia supfusiōe aq̄ videbiť. Sic est certe ō supbis q̄ licet in rei veritate nulli⁹ sūt valoris in se. tñ ꝙ supbiā suā elcuati apparēt maiores q̄ꝫ sunt Qui em̄ reputatōe bonoꝝ hominū nulli sunt: q̄rūt astutias mūdi, discūt leges ciuiles, studēt negocia trena practicare, z postea adherēt ꝓncipibz et magnatibz ꝙ q̄s ꝓferenť alijs sctis viris z doctoribz, et apparēt eis doctiores z sapiētiores. sed tñ ī rei veritate nulli sunt, qz dic̄ Greg, v, li, moraľ. Paruulus est q̄ trena diligit, magn⁹ q̄ celestia cōcupiscit. De scōo quō aq̄ appetit excellētiā sublimitatſ patz. Aq̄ em̄ naturaliter q̄rit terre supeminere z dñari z aliť non q̄escit aq̄ naturaľr, qz ille appetit⁹ aq̄ supra ponit imediate terre vt ei dñeť Jsto mō intentio tota supboꝝ ad nullū aliuz finē tēdit nisi ad volādū in bonoribz z ad acq̄rendū dñiuz terrenoꝝ. Jn signū cuius aq̄ ꝓduxit aues z reptilia aīe viuēt z volātis sup terrā. Reptilia sunt agricultores, mercatores artifices, z alij hoies, q̄ꝝ tota ꝓuersatio est in tra. Volatilia sunt nobiles, placitatores vsurarij, clerici z ꝓlati supbi, q̄ acq̄rūt gradus sublimes z dignitates, ita ꝙ hodie ꝑt ō eis dici illō Gen, viij. Mltiplicate sūt aq̄

Lc

ysles traxit xp̃lum ꝓmittendo rex diuitias. Pharao impulit ꝙberib⁹. Dicit ꝯ trahere nolentē qñ eū inspirat sua gr̃a ꝓueniendo: vt bonū velit, z postea volētē subsequit ad iuuādo vt bonus possit. Est ꝯ fm ipm gr̃a cū ꝓuenimur vt velimus. donū est cū iuuamur vt possim⁹, arbitriū est vt eū seq̃ possimus, libertas est si sponte seq̃mur. captiuitas si seq̃ abnuim⁹, i. denegam⁹, fragilitas si seq̃ntes relabimur, meritu⁹ si sequēdo nō deficimus, z ꝑ nō nobis sed gr̃e dei asscribimus ꝙ quā pueniem⁹ ad ꝓmiū eternum. Qđ nobis ꝓstare dignet pater z fili⁹ z spūs sanctus Amen.

Dñica decima septima post trinitatis. II.

Sermo CXVII.

OMnis qui se exaltat hūliabit z ꝙ se hūliat exaltabit Lu. xiij. Qm̃ vt ait Aug⁹. ii. de sctā ꝙginitate, ca. xxxix. Nihil sic ꝺbet custodire xp̃ian⁹ q̃ vt a xp̃o veraciter dicatur xp̃ian⁹. Ad hoc em̃ tot⁹ debet viribꝫ anbelare ne (vt ait idē in li. de vita xp̃iana) frustra nomē xp̃iani gerat si nō veraciter xp̃m imitet. Eo ꝙ dicit Joh. in cano. Qui dicit se in xp̃o manere. i. ī fide xp̃i: debet sic ille ambulauit z ipse ambulare. Et ꝙ vt ait Aug. in li. ꝓ dicto de sancta virginitate. Nemo ē ꝙ euāgeliū legit ꝙ nō intueat xp̃m esse doctorē hūilitatis, cui⁹ sectatores ꝙtuosos cē cōuenit ꝙ se xp̃ianos appellāt. Vñ licz alia opa mādatoꝝ diuinoꝝ xp̃ianis ꝑcipiant⁹ inscpturꝫ, vt ipse saluator eadē ꝑcipiēdo dic. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Matth. xix. Aliaqꝫ mlta ꝙsilia supaddēdo dicit. Qui potest cape capiat Matth. Nihil tñ ita in se exemplariter imitandū ostēdit sicut hūilitatē. Cū em̃ de ꝑcept⁹ ageret: nō est dictū. Diligite dñm deū vestrū sicut ego dilexi eū, nec dcm ē: diligat⁹ ꝓxim⁹ vt sic ego dilexi eū: ꝙ ꝙ aiam meā posui. Silr cū ꝺ opibꝫ ꝙsiliꝝ ageret nō ē dictū Estote pauperes aut ꝓtinētes sicut ego fui. sed cum ad hūilitatis ꝑceptū veniret: mox in se formā ꝙtutis ꝓfecte ostendens dixit. Discite a me, ꝙ mitis sū z humilis corde. Mat. xi. Sic cum ad pietatis benignitatē hortaret de patre celesti exēplū ponens dixit. Estote misericordes sicut z ꝑ vester misericors ē. Sicut ꝯ patrē in exemplū misc̄ie posuit, ita seip̃m in exemplū hūilitatis ponere voluit. Quā siquidē humilitatē ita se diligere approbauit vt nō nisi ꝙ eā gen⁹ hūanū redimere voluiss⁹. iuxta illō ꝓbil. ij. Hūiliauit semetip̃m fact⁹ obediens vsqꝫ ad mortem. Nec mirū ꝙ hūilitate redemit qđ superbia pierat. Nam vt dicit Aug⁹. sup Joh̃ez. sermone. lv. Fili⁹ hois venit q̃rere z salnū facere qđ pierat. Perierat aūt superbia ꝺceptoris. q̃situs ꝯ et saluatus est hūilitate redemptoris. Et sermone. lviij. ibidē dicit. Christi hūilitate mundamur. ꝙ nisi hūiliasset semetip̃m fact⁹ obediēs vsqꝫ ad mortē crucis: nō vtiqꝫ sanguis in remissionē pcōꝝ: ꝑ est in nostrā mūdationē fuisset effusus. Cum igit dñs nr̃ ihesus xp̃s hūilitatē humilis seruauit vsqꝫ ad mortē, certe erubescere debet homo esse superbꝫ Cū dicit Aug. sup ps̄. liij. Deus hūilis fact⁹ est. Nec em̃ ad aliud ita humilis descendit nisi vt superbum humiliaret, sicut dicit Augustinus sup ps̄. lxxxviij. sermone ꝓmo. Tu inqt hūiliasti sicut vulneratum superbum. Humiliasti te z humiliatus est superbus. Sed q̃d de xp̃o humiliato dicit aplus. Certe magnā exaltationem et gloriam, cum ait. Propter quod et deus exaltauit illum. et dedit illi nomen qđ est super omne nomē. Ecce quō christ⁹ ꝙ humilitatis vīā descēdit de celo ad terrā, z tñ nō ꝙ aliam sed ꝙ eandem vīā de terra ascendit ad celū. Ad hoc descēdit hūiliat⁹ ad terraz vt fm Aug. li. ij. humilitatis viam doceret vt sic hoies discerent expurgare vet⁹ fermētum qđ eis de veteri hoie remāsisset. Nec ille. Ad hoc aūt per humilitatem ascēdit in gloriam vt doceret non esse aliam viam ꝓueniendi hominibꝫ ad deum nisi ꝙ humilitatē, vt dicit Aug. li. ij. de verbis dñi. Ambula ꝙ humilitatē et ꝓuenies ad eternitatē. Merito igit suadet nobis xp̃s in verbis ꝙpositis hūilitatem tanqꝫ viam salutis. ostēdens q̃ ꝙ se hūiliat exaltabit, vt dicūt verba nostri thematis. In qbꝫ verbis tria describunt. Primo em̃ tangit superbie ꝑsumptuosa elatio, cum dicitur. Omnis ꝙ se exaltat. Secundo humilitat⁹ affectuosa subiectio, cum dicitur. Et qui se hūiliat, Tercio annectit vtriusqꝫ dispar et dissimilis iustissima retributio, cū dicitur. Qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur.

A

supfluā. Juxta illud Eccēs.j. Hāc occupationē pessimā dedit deꝰ filijs hoim vt distē dant in ea. s. ad lucra tpalia: ad modū vesice q̄ distēta t inflata citiꝰ crepat. E

Tercio iste ydropicꝰ significat petōrem luxuriosum, ꝓpter eiꝰ fetorem. Idropici em̄ sunt pessimi anhelitꝰ, t ideo flatu suo alios inficiūt. Sic luxuriosi sp fetent corā deo p fetorē ꝓscīe, t apud hoīes p infamiā sue fame. De q̄b Joēl.j. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. Hec est aqua ō q̄ dñs dicit ad Samaritanā Joh.iiij. Qui biberit ex aq̄ hac sitiet iterꝫ, qz vt ōt Hiero, istō pctm̄ nō pōt odūre stomachus saturatꝰ. vñ est in cōtinua siti t in ꝓtinuo fetore: quem tm̄ ipe nō sentit. Et hoc est generale de oīb voluptatib⁹ hui⁹ mūdi. Hā vt dicit Aug. li.iij. omeliaꝝ. Omeł.xxiij. Et li.lxxxiij. q̄stionuꝫ q̄stione.lx. q̄ voluptas secli est sic aq̄ in puteo tenebroso quā haurūt hoīes ydria cupiditatis. Hā q̄ nō p̄miserit cupiditatē: nō queniet ad voluptatē, ad quā cū q̄s queni et nunq̄d nō iterꝫ sitiet. q. di. vtiq̄ sitiet. Et verꝫ est qō fingit Ouidiꝰ. xv. Methamorphoseos de fonte saluatōis. q̄ talꝰ erat ꝓtinus q̄ sextū abstulit viro q̄ se in aq̄ sua balneauit: ad significandū q̄ voluptas seculi aufert oēs vires illis q̄ se dāt et exponūt ad eā Sicut patꝫ de Samsone q̄ in voluptate carnali animi strēnuitate fuit spoliatꝰ Judicū. xvj. Et de Hanibale inuictissimo duce carthaginēsi. De q̄ dicit Ualeriꝰ li.v.c.j. q̄ eū quedā mulier pditiose tradidit inimicis.

Dixi tertio F q̄ in ꝓbis p̄missis subiūgit diuīe bonitatꝫ liberalitas in eo q̄ additur. ac dimisit. Magna liberalitas est nihil poscere p cura sanitatꝫ pfecte sed libere dimittere. Qō tūc facit deꝰ q̄n post remissionē pctī hoiꝫ iterꝫ restituit ꝓprio arbitrio vt possit dicere cū ps. Alia mea in manib⁹ meis sp. Neminē em̄ cogit bene facere, sed eum relinq̄t in suo ꝓsilio sui liberi arbitrij. Juxta illud Eccī. xv. Deꝰ ab initio ꝓstituit hoiem t reliq̄t eū in manu ꝓsilij sui. Adiecit mādata t p̄cepta sua. Si volueris mādata ꝓseruare cōseruabūt te: t in ꝑpetuum fidem placitā seruare. Apposuit tibi aquaꝫ et ignem: ad qō volueris porrige manū tuam. Aū hoiem vita t mors. bonū t maluꝫ qō placuerit ei dabit illi. Hec libertas arbitrij significat in ꝓuiuio regis Assueri, cuius cōuiuas nemo cogebat ad bibēdū. sed vnusquisq̄ bibebat quantū volebat Hester. j. Propter qō Esa.j. ōr. Si volueritis et audieritis me: bona terre comedetꝫ. q. d. Nullus cogit. Et Josue vltio ōr. Si malū vobis videt vt seruiatis dño: optio vob dat. Hinc ps. ait. Uolūtarie sacrificabo tibi. Et q̄ patet q̄ nullū bonū est hoī meritoriū ad vitā eternā nisi voluntariū. Presens meritū em̄ penes volūtatē ꝓsistit. vt ōr. xv. q.j. Hō est. Et. xxiij. q. vj. ca. penultio ꝓsus finē. Sz diceres. Tū ps dicit q̄ nemo pōt venire ad me nisi pr̄ meꝰ traxerit eum. Itē spōsa petit trahi dicēs Trahe me post te. Quod vtiq̄ nō essz si ꝑpria volūtate curreret posset q̄n vellet. Itē aplus Rom. vij. dicit ō se q̄ inuitꝰ malū facit. Hō qō bonū volo hoc ago. sed qō odi malū. Itē Ro. ix. Hō est volētis neq̄ currentis, sed dei miserantis. Itez Prouer. xxj. Cor regis in manu dñi q̄cūq̄ voluerit vertet illud. Similr ad Phil. ij. ōr. Deꝰ opat in nobis velle t pficere. Silr Hiere. x. ōr. Hō est in hoīe via illi⁹. nec virl ē vt dirigat gressus suos. Ad ista oia breuiter est dicendū q̄ oia ista vera sunt subtracto ꝓncipali diuīo auxilio Hā fm Tho. j. ꝑme. q. lxxxv. arti. x. deꝰ est ꝓncipale mouens nr̄e volūtat⁹, nō tm̄ p hoc aufert nobis q̄n actiōes nostre sint voluntarie. Uñ fm ipm q̄dā agūt absq̄ iudicio. sic lapis mouet deorsum. Silr oia alia cognitione carentia q̄dā agūt iudicio sed nō libero. sicut bruta. Judicat etiā ouis vidēs lupum esse fugiendū naturali iudicio. sed nō libero, qz nō ex collatōe rōnis sed ex naturali instinctu hoc iudicat. Et silr est de q̄libet bruto. Sed hō agit libero arbitrio. q̄a p vim cognitiuā iudicat aliq̄d de se esse fugiēdū aut ꝓsequendū. Sed qz iudiciū istō nō est ex naturali instinctu in ꝓticł̄ari operabili. sed ex collatōe q̄dam rōnis. ideo agit libero iudicio potens in diuersa ferri. Unō ex eoipso q̄ hō est rōnalis etiā est liberi arbitrij. Hec ille. Q, ꝑ ōr. deus nos trahit vł impellit, nō est intelligendū p coactionē violentā, sed p allectionē benignā t piā. Uñ Himeneꝰ sup illud Trahe me post te. dic. Trahit nos deꝰ p̄missionib⁹ dulcedinis supne patrie. trahit diuersis donis. impellit flagellis. minis ignis gehenne. Sic Ho-

piētib⁹ ⁊c. De Nabuchodonosor fecit bo-
uem. de Anthiocho fecit putridū canē. de
Herode fetidissimū vermē. Et hoc est val-
de mirabile ꝙ alia oīa pctā punit de⁹ qñq̄
pena honesta. sicut homicidia et adulteria
gladio. hereses igne. fures patibulo. ⁊ qñq̄
ꝑ angelos: qñq̄ ꝑ hoīes suꝑbiā punit etiā
ꝑ vilissima ⁊ īmundissima. Sicut em̄ dicit
Aug⁹. Poterat deus vrsis ⁊ leonib⁹ Pha-
raonis suꝑbiā domuisse. sed muscas īmisit
vt rebus vilissimis vinceret̄ q̄ maximū scz
deū vincere p̄sumebat. Similit̄ Dathan ⁊
Abiron viuos terra absorbuit. Sūt aūt
q̄tuor loca quasi quatuor castra huius re-
gine. Dilatat em̄ regnum suum ad quatu-
or loca in homine. scz ad cor. os. manum ⁊
habitu3. De corde patet Ezech. xxviij. Ele
uatum est cor tuū ⁊ dixisti. Deus ego sum.
De superbia oris dicit Ps̄. Disꝑdat dñs
vniuersa labia dolosa ⁊ linguam magnilo-
quam. Et sequitur. Qui dixerūt: linguam
nostram magnificabim⁹: labia nostra a no
bis sunt q̄s noster dñs est. De suꝑbia dicit
Ps̄. Nō habitabit in medio domus mee
q̄ facit suꝑbiam. De suꝑbia habitus dicit
Ps̄. Filie eoru3 cōposite: circumornate vt
similitudo tēpli. Periculosa est aūt ista pe-
stis ꝓpter duo. Primū est q̄ semꝑ est causa
subtractōis gr̄e diuine in homine. Vñ di-
cit Bern̄. Ecce lapis offensionis in via im
pij ⁊ cornua. suꝑbia inuenta est in me. ⁊ do
minus declinauit a seruo suo ī ira. Scd̄m
q̄ causa est nō dādi gr̄am. q̄ deus suꝑbis
resistit: hūilib⁹ aūt dat gr̄a3 Jaco. iiij. Vñ
q̄dā legit̄ dixisse Alexādro magno q̄ suꝑb⁹
erat. Deus daturus erat tibi sapīa3. sed nō
habes vbi eam recipias. B

De secundo scz qualem turbam viciorū
secum adducit patz. Nam eam sequuntur
ista vicia. Primo inanis gloria: que est in-
ordinatus animi motus: quo quis ꝓpriam
excellentiam desiderat vt alios honore pre
cellat. Et causantur in hoc motu tria vicia
Primo qñ hō vult sibijpsi placere ⁊ maio-
rem se reputare q̄ꝫ in rei veritate est. Et hoc
est ꝓprie suꝑbia. Secūdo qñ hō vult appa
rere vt ab alijs maior credat̄. et in hoc stu-
det eis placere vestib⁹. diuitijs. ⁊ sic d̄ alijs
Et d̄r inanis gl̄ia. Tercio qñ hō vult p̄ire
alios ad hoc vt alij sint sub eo Et hoc dicit̄
ambitio quā hic dñs rep̄hēdēdo dic̄. Nō
discūbas in p̄mo loco. i. nō ascēdas ambi-
tiose ad honores: vt p̄mus videaris inter
om̄es ⁊ alij videant̄ vltimi. Et iste gradus
suꝑbie valde est cōtrarius deo. ꝓpter q̄d de
eo hic tangit̄ in euāgelio. q̄ cū oīa sint sub
iecta deo: suꝑb⁹ vult esse suijpsius. ⁊ ita spo
liat deum debito honore. i. vero suo domi-
nio q̄ntum est in se. ⁊ ingrat⁹ est de bñficijs
q̄ recepit: de quib⁹ ꝓpriam gloriā q̄rit. non
dei. Hec Hugo in libro de ꝓfectibus. Et
s̄m Tho. ij. ij. q. xiij. potest esse mortale pec
catū tunc cum q̄s gl̄iat̄ de aliquo facto qd̄
cōtrariat̄ diuine reuerentie. vel cum q̄s bo
num tꝑale de quo gl̄iat̄ p̄fert deo. vel cum
quis intentionē suam refert ad gl̄ia3 tanq̄ꝫ
ad vltimū finem. ad quē ordinat etiā v̄tu-
tes ⁊ opa bona. ⁊ ꝑ q̄ p̄termittit q̄ sunt cir-
ca deū. ⁊ tunc est semꝑ mortale. Ex isto aūt
vicio vane gl̄ie oriunt̄ alia vicia. sicut ypo
crisis. inepta leticia. iactātia. cōtentiōes. p̄-
sumptiones. discordie. nouitatū inuētiōes
et inobedientia. Sicut patet de p̄mis pa-
rentib⁹ q̄ ꝓpter suꝑbiam contempserūt obe
dire deo. Sil'r filij israel rebellauerunt d̄o
⁊ Samueli. j. Reg. viij. Ad qd̄ reducit̄ ino
bedientia xp̄ianorū: q̄ nolunt suis sp̄ualib⁹
vel secularib⁹ p̄latis obedire. Sic̄ dogma-
tisant hussite dicentes. Omnes sum⁹ equa
les creati a deo: non debet vn⁹ alteri p̄esse.
Hoc em̄ faciūt gētiles vt dicit christus Lu
ce. xxij. Sed nō attēdūt miseri qd̄ dic̄ xp̄s
Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt
dei deo. Et Petrus. Obedite p̄positis ve-
stris siue bonis siue discolis. Ex quo cōclu
ditur s̄m Tho. ij. ij. q. ciiij. q̄ ꝑ fidem chri-
sti non tollit̄ ordo iusticie sed magis firma
tur. Ordo aūt iusticie req̄rit: vt īferiores su
perioribꝫ obediant. Alit̄ em̄ non posset hu
manarū rerum status conseruari Hec ille.

De tercio. scz de cautelis quibus istd̄ vi
cium possit vitari sciendum est ꝙ inter alia
multa ista sunt tria p̄cipua remedia cōtra
istud vicium. Primū est cōsideratio melio
ris. Vnde Greg. Sicut incentiuū elatōis
est respectus deterioris. ita cautela hūilita
tis est consideratio melioris. Refert̄ de q̄-
dam fratre qui multu3 gloriabat̄ de hoc ꝙ
multum potuit vigilare et maturi⁹ alijs sur
gere: ita ꝙ non putabat sibi sil'em. Beatus
aūt Bernardus vidēs eum ita suꝑbire de
dit se ad hoc ꝙ semꝑ maturi⁹ surrexit ⁊ vi-

Dominica decimaseptima post trini.

Dixi primo q̄ in ꝓbis p̄missis tāgit̄ supbie p̄ sumptuosa elatio, cum dr. Dis q̄ se exaltat. Magna siq̄dem temeritas z p̄sumptio hominū est se magnificare et exaltare in loco mūdi hui⁹, q̄ est loc⁹ nō glie: nō honoris, sz horroris z vaste solitudis. Deute. xxxij. Inuenit eū in terra deserta in loco horroris z vaste solitudinis. Que ḡ est stultitia ista vt hō velit h̄ gl'iari z gl'iosus apparere vbi potius lugere deberet tanq̄ in valle lacrimarū z miserie: in q̄ nescit vtrū amore vl' odio dign⁹ sit. vt dr Eccs. ix. Propter qđ p̄s. ī p̄sona dñi nūcians dixit. Dixi iniq̄s: nolite exaltare cornu vestrum: nolite loq̄ aduersus deū iniq̄tatē. Et q̄ maior ineq̄litas homis ad deū q̄ supbia z gl'ia, p quā hō iniuriam magnā deo facit z q̄dāmō rapinā: dū vnicam sponsam sibi tm̄ soli reseruatā vsurpare ꝓtēdit. Cū dicat de⁹, Gl'iam meā alteri nō dabo. Ut igit̄ hō supbiā fugiat q̄ q̄lis q̄nta q̄ magna q̄ pc'losa sit agnoscat. Malū em̄ nō euitat̄ nisi cognitū, vt dic̄ Alanus i de plāctu nature. Licet aūt sufficienter de hmōi peste iā me dixisse supra dñica. xj. de pharisei pōpa recolo, nihilomin⁹ tū ad inculcandū meli⁹ memorie supbor huius pestis malicia z exponēdā ei⁹ impietatē: nō pigebit ad p̄sens iterare sermonē, cū tāto dulcius sit mēti fideliū de h̄ audiendi p̄bere oficiū: q̄nto z reprobor p supbiā piculum: z elector p hūilitatē p̄miū melius innotescit Si igit̄ supbi istud volūt vitare viciū, Primo cognoscāt q̄le sit in se. Scō q̄lē turbā vicior secū affert. Tercio q̄bus cautelis istō possit vitari. De ꝑmo itaq̄ sciēdum q̄ ꝑm Hugo, li. de ꝓfectib⁹ nouicior. licet voluntas hois in sua ꝑma creatōe sic fuisset formata libera vt nulli esset subiecta nisi deo, nec tū hoc coacte sed spōte, vt possint ei ad meritū facta sua reputari. Cui etiā dat⁹ fuit appetit⁹ q̄ desideraret sūmū bonū, sūmaz gl'iam, sūmā delectatōez: q̄ est de⁹. Dat⁹ ḡ sibi fuit tūc appetit⁹ gl'ie supne. z cū h̄ appetitus delectatōis. vt nō satiaret eū aliq̄ creatura nisi sūma Quor vtrūq̄ est in deo in q̄ est z sūma gl'ia z sūma delectatio. Sed iste appetit⁹ suasu diaboli ita puersus est: vt hō dimisso sūmo bono z sūma delectatōne diuine bonitat̄: reb⁹ trāsitorijs z caducis adherens: in eis gl'iam q̄reret z delectationez Et hec vocat̄ supbia, p quā hō se magnum reputat seducēs cor suū. Cū sit miser z vacu⁹ gl'iat̄ in diuitijs: q̄ sunt terra z lutuz. Et isto patet q̄ supbia nō est aliud nisi q̄n aliq̄s extollit se supra illud qđ est sibi p̄fixuz a diuina regula, vt dicit Tho. ij. ij. q. xvj. Et cōtra q̄s ap'lus. ij. Cor. xj. dicit. Nos autē nō in imensum gl'iabimur sed ꝑm mēsuraz quā mensus est nobis de⁹. Mēsura autez dei est ne aliq̄s gl'iet̄ in aliq̄ creatura, sed tm̄ in ipso. Juxta illud Qui gl'iat̄: in dño gl'iet̄ Et ex h̄ apparet vez dixisse sapientē Eccī. x Initiū supbi hois est apostatare a dō. In hoc em̄ radix supbie cōsideraī q̄ hō aliq̄liter nō subditur deo z regulis ipsius. Hoc aūt q̄ non vult subijci habet rationē peccati mortalis. Vñ supbia ꝑm gen⁹ suū est peccatū mortale. tū interdū pōt esse peccatum veniale. Sicut em̄ in alijs q̄ in suo genere sunt pcta mortalia, puta in fornicatione et adulterio sunt alīq motus q̄ sunt pcta venialia ꝓpter eor imꝑfectōem sez qz p̄ueniūt iudiciū rōnis z sunt p̄ter eius ꝓsensum, ita etiam circa supbiā accidit q̄ aliq̄ motus sūt perbie sunt peccata venialia: dū eis homo non ꝓsentit. Et quo ego infero istud infallibile documentū q̄ cum supbia est peccatum mortale: tunc est regina omniū vicior. Et bene dico regina ꝓpter eius animositatem. Hā castrū suum qđ semel possederit: potenter defendit, z ei p̄est et dñat. Sed timeat sibi ista dña et regina: q̄ licet ita fortis sit, tū coraz deo valde debilis est. quia ē ad modum palee leuis: q̄ ex eo q̄ sp supiorem appetit locū: supra alios est, et sic palea supra granum est: nō ꝓpter eius valorem sed eius leuitatem. Sic supbi sup bonos sunt. quibus non imerito timēdum est, ex eo q̄d dr Matth. iij. Paleas aūt comburet igne inextinguibili. Nec mirū q̄ sic eam de⁹ punit inextinguibiliter, quia tantū eaz odit q̄ nulli creature in quocunq̄ loco inuenta fuit pepercit. In celo nanq̄ nata est et statim expulsa. In paradiso affuit et mox eiecta ē. Sic in Pharaone, nabuchodonosor, Antiocho, Herode, z alijs: grauissime punita. Et q̄ viliter punita patet. Hā de lucifero tam clarissimo angelo fecit nigerrimum et deformē diabolū: q̄ nihil turpi⁹ aut horribilius. De Adam fecit hominē iumentis similem. Ps. Compatus est iumentis insi

tiõ. Vñ de btõ Job ỏr Job. ij. q testa sani em radebat Qõ exponit Greg. Vñ em̃ testa nisi ex luto ꝓficit. Quid ꝓ ẽ sanies corꝓris nisi lutũ, Sanie ergo testa phibeꝫ radere. acsi apte diceret. lutum tergebat luto ꝓsabat q̃pe vir sctũs vñ sumptũ erat qõ gestabat. et fragmẽto vasis fictilis vas fictile radebat. Hec ille. Patet ḡ q cognitio ꝓprie vilitatis inducit bũilitatẽ. De scõo q̃ modo ꝓsideratio ꝓprie inq̃tatis inducit ad bũilitatẽ. Sicut em̃ dicit apls. In mltis offendim⁹ oẽs. z iõ ꝓsideras hõ inq̃tatẽ suaz et pctm̃ suũ qõ est ꝫ eũ sp. merito bũiliabit tanq̃ debitor culpabil' dñi sui. Tal' fuit illeꝫ debitor q de se ait. Priusq̃ humiliarer ego deliq, qõ exponit eps Atheniek. i. ß q bũiliat⁹ sũ port⁹ delictꝫ meis attribui q̃ meritis meis arrogaui. Et certe faciũt ß bruta: q̃ cũ offẽdũt dños suos fugiũt et verecũdant. Sic patet de cane z alijs. mlto magꝫ ḡ debet ß facere hõ. Falco eo die q̃ nõ capit p̃daz ad manũ dñi nõ redit q̃i ꝓfusus. Leo btus Hiero. cui asin⁹ fuit ad pascẽdũ cõmissus: amisso asino z a latronib⁹ subtracto multũ erubuit q dñm offendit. De tercio quõ cõsideratio future calamitatis inducit ad bũilitatẽ patz. Nullũ em̃ est aĩal qõ metu ꝓberatois nõ mãsuescat z nõ deponat supbiã. Sicut patet de leone q̃ ex ꝓberatiõe canis timẽs etiã ꝓberari mltũ bũiliat. Iõ ꝓpheta dicit de se. Afflict⁹ sum. s. ꝓus. z bũiliat⁹ sum nimis. Si igit̃ pctõr ꝓsiderat futuraz miseriã q̃ sibi est p̃parata ꝓ se bũiliabit̃ z petet veniã z deponet supbiã. D

Dixi tertio q in ꝓ. p. describũt vtriusq̃ scz tã bũilitatꝫ q̃ supbie disp z dissilis iustissima retributio. cũ ỏr. qz ille bũiliabit̃, iste exaltabit̃. Sic em̃ dicit Aug. sup̃ ps. cxxxviij. Deus ita salubr̃it deiecit elatũ sicut erigit bũilem Ista est ḡ iustissima retributio diuina. sic dicit ps. vt supbi depmant̃ z bũiles exaltent̃ iuxta illõ. Tu pplum bũile saluum facies. z oculos supboꝝ bũliab. ps. xvij. Et istõ iaz ostensum est i plib⁹: sic in lucifero. de q̃ Esa. xiij. ỏr. Quõ cecidisti de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Et Job. xx. Si ascẽderit vsq̃ celũ supbia ei⁹ et caput ei⁹ nubes tetigerit: q̃si sterq̃liniũ in fine pdet. Ecce q̃lis exaltatio vsq̃ ad nubes z q̃lis dei ectio et depssio vsq̃ in sterq̃linũ. vbi oẽs feces ꝓgregant̃. Vñ in ps. Verũtm̃ fet ei⁹ nõ est exinanita. Recta ẽ ḡ retributio diuini iudicij. de q̃ ỏr in ps. Oia cornua pctoꝝ ꝓfrigã. s. supboꝝ. et exaltabunt̃ cornua iusti. Nec miꝝ q cornua supboꝝ depmant̃: cũ hec sint deo multũ abomiabilia vt ea nõ possit tolerare. vñ Lu. xvj. ỏr. Qõ hoĩb⁹ altum est: abomiatio est apd deũ. Et Abdie. j. Cõtemptibilis tu es valde. Supbia cordis tui extulit te. Et sequit̃. Si exaltat⁹ fuer. vt aq̃la. z si int̃ sidera posueris nidũ tuũ: inde detrahã te dicit dñs. Ecõuerso aũt bũilitas semp exaltat̃ a dño z h̃ z in futuro. In p̃ntj siq̃dez exaltat̃ tripl'r. Prio qz tal' illustrat̃ sapia diuia z intellectu. z clari⁹ cogscit q̃ sunt saluti vltra ceteros. iuxta illõ Prouer. Ubi bũilitas ibi sapia. sic ỏr: vbi maior vall' ibi maiores radij sol'. Vñ saluator agit gras deo p̃i p eo q̃ abscõdit sapiaz suã a supbis z reuelauit eã puul'. i. bũilib⁹. Scõo qz tal' accendit̃ diuino amore i affectu. iuxta illõ. Bũilibus dat graz suã. s. diligẽdi se. j. Pe. vl. Sic videm⁹ q i maiori ꝓcuitate pluis maior fit calor ignis. Vñ i speclo ꝓcuo ex reflexiõe radioꝝ solariũ icẽdit̃ iopula Sic ex nimia bũilitate generat̃ calor dilectois diuie. Tercio qz tal' vltra ceteros pfect̃ i bonoꝝ operũ effectu. sic patz ỏ Dauid quẽ ỏ post fetãtes ouiũ tulit z regẽ fec. Si l'r saulẽ cui dictuz ẽ Nõne cũ puul⁹ esses i ocul' tuis: caput i tribub⁹ isrl' fa. es. vñ ecci. x. ỏr. Radices ducũ supboꝝ arefecit de⁹. z plãtauit mites ꝓ eis Lu. j. Deposuit potẽtes ỏ sede. Ecce tres p̃ rogatiue q̃b⁹ i hac vita gr̃e exaltant̃ bũiles In fut̃o etiã exaltabunt̃ tripl'r. Prio q̃tuz ad visionẽ clariorẽ diuinitatis Et hoc ẽ sũme delectabile. De q̃ Esa. lij. ỏr. Ecce intelliget seru⁹ meus. s. bũilis. z exaltabit̃ z elevabit̃ z sublimis erit valde. s. sup̃ ceteros. Secundo exaltabit̃ bũilis vsq̃ ad ꝓsessum dignitatis angelice. Vñ ỏr Eccli. xj. Sapia bũiliati exaltabit caput illi⁹ et i medio magnatoꝝ cõsedere illum facier. et Eccli. xxiij. In medio pplꝰ sui exaltabit̃ et in mlt⁹ laudẽ. z int̃ bñdictos bñdicetur. Tercio exaltabit̃ vsq̃ ad ꝓcipationẽ hereditatis eterne. Vñ dicit̃ in ps. Custodi viã ei⁹ z exaltabit te. vt hereditate capias terrã. Notãter dicit viã ei⁹. q ẽ bũilitas. q̃ est via xp̃i. vt dictũ est s. Ad quã hereditatem nos ꝓducat dñs nr̃ Ihesus xp̃s Amen.

gilauit q̄ ipse. Ille ꝟo considerans hoc: fuit ab illa superbia retract⁹. quia vidit se meliorem. Secundū est cohabitatio humilium. Nam dicit Ecc̄i. xiij. Qui cōmunicat superbo induet sup̄biam. Sic qui cōmunicat humili induet humilitatem. Terciuz est consideratio ꝓprie vilitatis et fragilitatis. quia homo nō est nisi vas stercorū. Unde Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui id est in ventre: qui est medium corpis. quē si quis considerat ꝙ in eo non aurum: non margarithas: non lapides p̄ciosos. sed vilissima queq̄ portat: vere hūiliabitur. Et tantum de primo.

C

Dixi secundo ꝙ ī verbis p̄missis describit humilitatis affectuosa subiectio. cū dicitur. Et om̄is qui se humiliat exaltabitur Humilitas siquidē est status subiectionis sicut superbia est status dominationis. Et quia christ⁹ docuit discipulos suos discernere a discipulis diaboli per statum subiectionis cum dixit. Reges gentium dominant eorum. et qui potestatem exercent int̄ eos benefici vocantur. Non ita erit inter vos. sed qui maior est vestrum erit sicut minister. Igit̄ patet ꝙ veri discipuli christi sp̄ debent tendere potius ad subiectionez voluntariam q̄ ad principatum in hac vita si volunt exaltari in futuro. Propter hoc dicitur hic Om̄is q̄ se exaltat. Talis fuit christus qui de se ait. Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat. Istud ostēdit in lotione pedum apostoloꝝ. Ubi dicit Aug⁹. sup̄ Johannem sermone. lv. Cū pater omnia dedisset in manus suas: ipse tamē non manus sed pedes lauit. Et cum se sciret a deo exisse ⁊ ad deum p̄gere: non dei: nō domini: sed hominis serui impleuit officium. Hec ille. Unde de eo dicitur Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m formā serui accipiēs. Ex quo patet ꝙ non potest humilitas melius acquiri q̄ in statu subiectionis et obedientie. Ad quam q̄dem seruandā tria ammonent hominē ⁊ inducunt. scz cōsideratio ꝓprie vilitatis. Secundo consideratio proprie iniq̄tatis. Tercio consideratio future calamitatis. De primo q̄modo consideratio ꝓprie vilitatis inducit ad humilitatē: patet. Non em̄ ex auro aut argento. nō ex aere vt volatilia. non ex aqua vt pisces. nō ex igne vt sidera: format⁹ est homo. sed ex terra vilissima: que est infimū elementū. Qualiter aūt conceptus viliter. nat⁹ turpiter. et viuens miserabiliter. quis audet salua reuerentia auditoꝝ: edicere. Hinc est ꝙ dn̄s volens Adam statim post lapsum ad hūilitatem reducere: istā ei vilitatem añ oculos ꝓposuit dicens. Memēto hō quia cinis es et in cinerem reuerteris. Hoc est qd̄ hodie clamat Job ad memoriā omniū reducēs. Deficiet oīs caro siml̄ ⁊ hō in cinerē reuertet̄. Job. xxxiiij. Ubi dicit Greg. ꝙ hō cum hūilitatis sp̄ū tangit̄ quid aliud se esse q̄ cinerem recordat̄. Jam in cinerē Abraā reuersus fuerat dicēs. Loq̄r ad dn̄m cuz simpuluis ⁊ cinis. ⁊ tn̄ viuentē carnem necdū in terram mors soluerat. hoc tamē apud se erant sancti qd̄ se futuros absq̄ dubitatōe preuidebant. Hinc al's dicit̄. Auferes spiritū eoꝝ ⁊ deficient. ⁊ in puluerem suum reuertent̄. Quid aūt sp̄ūs eorum nisi sp̄ūs superbie nominat̄. Tollat̄ ergo sp̄ūs eorū et deficiēt. i. subducto sp̄ū sup̄bie nihil se esse cognoscent. ⁊ reuertent̄ in cinerē. i. humilient̄ ex infirma conditione. Hec ille. Talis fuit sapiēs q̄ considerans fragilitatē sue nature dixit Sap̄. vij. Sum q̄dez ⁊ ego mortalis homo silis oīb⁹ ⁊ ex genere terreno illius qui prior fact⁹ est. Unde Ecc̄i. x. dicit̄. Quid sup̄bis terra et cinis. Narrat Macrobius li. iij. Epigramate. xxij. de quodaz rege q̄ dicebat̄ Anthoclea. q̄ al's dicit̄ Antheola. ꝙ nunq̄ voluit comedere vel bibere de vasis aureis aut preciosis. sed luteis. Sed cum q̄reret̄ quare id faceret. Rn̄dit. ꝓ eo ꝙ licet esset rex Sicilie: tn̄ fuit lutifigulus natione. ⁊ ideo in memoriā sui generis de talib⁹ vasis comedebat. Sic nos deberemus dicere coram deo illud Esa. lxiiij Domine de⁹ pater noster es tu. nos ꝟo lutū. Et Hiere. xviij. Sicut lutū in manu figuli: sic vos dom⁹ Israel ī manu dn̄i. Ex q̄bus infero h̄. ꝙ sicut radix sup̄bie est ignorantia sui: sic radix hūilitatis ē cognitio sui Un̄ dicit Bern̄. super Cantica. ser. xxxvij. De ignorantia tui venit ista sup̄bia. Ex q̄ Bern̄. trahit diffinitionem humilitatis dicens. Humilitas est virtus qua hō verissima cognitōe sui sibimetip̄i vilescit. Et Hugo dicit. ꝙ hūilitas est ex intuitu ꝓprie ꝯditionis ⁊ fragilitatis volūtaria mēt⁹ inclina

est spes fides ⁊c. Sed ista est in celo gene⁹ rata ⁊ in celo p petuo regnabit sine fine. Un̄ dic̄ Bern̄. li. de amore dei. ca. xij. q̄ dilectio nis loc⁹ q̄stum ad ei⁹ natiuitat̄ est ipse de⁹. Ibi em̄ est nata. ibi alita. ibi puecta. ibi ci uis. nō aduena sed indigena. A deo em̄ so lo amor dat charitat̄ ⁊ in ipo manet. Ex q̄ patet q̄ origie dignior est charitas ceteris. q⁹ deū hz locū natiuitat̄ sue ⁊ mānsiōis ppe tue. Nulla em̄ alia de⁹ viuit nisi lege chari tatis. vt dicit Bern̄. in li. de diligēdo deū. ca. vj. Lex iuq̄t dn̄i charitas est. q̄ triuitatez in vnitate q̄dām̄ colligat in vinclo pacis Scdo patet ei⁹ pfectōis excellētia ppt̄ me rendi causalitatē. Ipsa em̄ est cā oim meri tor ⁊ q̄si mr̄ oim ṗtutū. vt dicit Hozra sup epistola. j. Thimo. j. iuxta illud Sap̄. vij. Ignorabā qm̄ bonozū oim mr̄ est. Propt̄ qđ dicit glo. sup illud. j. Joh. iij. Qui nō di ligit deū nō est ex deo. Et etiā Aug. i omel. v. sup cano. pdictam. Quicq̄d vis habe. si hāc solā nō habeas nihil tibi pdest. Alia ñ habeas hāc solā habe oia implesti pcepta. eo q̄ plenitudo legis est dilectio. Ex q̄ infe ro q̄ nullus pōt aliq̄d facere meritorie sine charitate. Hā sicut dicit Hiero. super illud Amos. O di ⁊ pieci festiuitates vr̄as. Qui sine charitate videnť iciunare: dare elemo⁹ sinas: pudicicia polliceri. q̄ holocausta sūt vera. sed nō ea suscipit dn̄s. xxiij. q. j. Odi. vbi dicit glo. Nō ea suscipit vt ea remune ret eterno p̄mio. xxiij. q. v. Scriptuz. de pe. dist. v. Cōsideret. Ex hoc patz q̄ opa de ge nere bonoz apō scismaticos aut hereticos nō sunt meritoria. q⁹ sūt extra charitatē vni uersal' eccl'ie: in q̄ solū est charitas. Un̄ licz extra eccl'iam vniuersalē pōt hr̄i fides ⁊ ba ptismus. vt dic̄ Aug⁹. ad Crisť. nō tn̄ chari tas. q⁹ eccl'ia nō est nisi collectio in charita te. Un̄ dicit Aug. in li. de fide ad Petrū. q̄ talibz nō pſunt aliq̄ opa ad salutē. nec etiaz moze p xp̄i nomie suscepta. Econuerso ꝑo etiā minima opera magni sunt meriti si fue rint in charitate. vt dic̄ saluator Matth. x. Qui dederit calicez aq̄ frigide in noīe meo nō pdet mercedē. Hinc dic̄ Aug. sup illō. j. Joh. iij. De⁹ charitas est. q̄ hn̄s charita tē pōt facere q̄cq̄d vult. et erit sibi meritori um. Un̄ ipse dic̄. Dilige: ⁊ quicq̄d vis fac. Tercio ptz excellētia pfectōis ei⁹ ppt̄ ei⁹ di uturnitatē. Sicut em̄ dic̄ apl's. j. Coz. xiij. Sive ꝓphetie euacuabunť sive lingue cessa būt sive scia destrueť. charitas tn̄ nunq̄ ex cidit. Et q̄ apl'us ꝯcludit ei⁹ pfectōez. quia nunq̄ cessabit. Hā in vita etna ñ erit ꝓphe tia ad p̄dicēdū fuťa: ex q̄ oia erūt p̄sentia. Videdo em̄ deū videbunť oia. vt dic̄ Bre. Silr nō erit donū linguarū sic̄ mō. q⁹ ñ erit op⁹ vt q̄s lingua alīū doceat de dubio: cum oia erūt certa ⁊ erūt oēs docibiles deo. Si milit̄ scia cessabit q̄stū ad discursuz ⁊ q̄stum ad sciam acq̄sitam. Silr fides cessabit. q̄a nō p speculū ꝫ clare de⁹ videbiť Silr spes cessabit. q⁹ ꝙuerteť i rē certā. Sz charitas nō cessabit sed magis augebit. Jncta illud Ignis est in syon ⁊ camin⁹ i hierlm. Et i ꝫ pficieť poti⁹ q̄ꝫ corrūpeť. q⁹ im pfectio vie q̄ est amor habiti ⁊ nō habiti. visi ⁊ non visi tūc ab ea remouebiť ⁊ erit amor solū habi ti et visi. vt dicit Tho. sup. iij. sni a⁹. di. xxij. Hinc apl'us dicit. Uenīte qđ pfectuz est euacuabiť qđ ex pte est. Uerūtn̄ ſm Tho. nō alia sed eadē nūero charitas erit in p̄ria q̄ nūc est in via. Quarto patet excellētia p⁹ fectōis ei⁹ ppt̄ alioz bonoz pfectōem. Jpa em̄ est cōsūmatio oim ṗtutū. j. Thim. j. Fi nis p̄cepti est charitas. Qđ exponit Hozra Charitas est finis p̄ceptoz ꝯsūmatōne. sic domus finiť q̄n̄ ꝯsūmať. De q̄ in ps. Ois cōsummatōis vidi finēlatū mādatū tuum nimis. Est etiā finis ꝯsūmatōis viciоz. q⁹ vniuersa delicta opit charitas Prouer. x. Silr est finis miseriaz i glia. vbi nō erit ti mor ō miseriis. quia pfecta charitas foras mittit timorē. timor aūt penā hz. j. Joh. iiij. Et cū hoc ē finis intētioc. q⁹ oia debēt fieri ppter eā. Un̄ apl's. Oia vr̄a fiāt i charitate Hec Hozra. Quito patz excellētia ppt̄ eius suauitatē. Matth. xj. Jugū ei meū suaue ē. Et loq̄ť ibi de iugo dilectōis q̄ diligiť de⁹ ⁊ prim⁹. q̄ dilectio suauis ē ⁊ leuis. q⁹ amāti nihil ē difficile. ps. Suauis ē dn̄s ⁊c. Sex to pz ei⁹ excellētia ppt̄ ei⁹ extēsionē. De q̄ in ps. Latū mādatū tuū nimis. Eph. iij. Ut possiť cōprehēdere cū oib⁹ sctis q̄ sit latitu do. lōgitudo. sublimitas ⁊ pfundū. Latitu do charitat̄ ſm Hozrā ē vsq̄ ad inimicos. Mat. v. Diligite inimicos vr̄os. qđ fit cuz eis regnū celoz volū⁹ ⁊ bn̄ficia i necessitate exhibē⁹ ſm ipm. Lōgitudo ei⁹ ꝯsistit i pseuerātia meritoz Mat. v. Qui pseuerauerit vsq̄ i fi. h̄ sal. erit. Sublimitas ei⁹ ꝯsistit

Dnica decimaoctaua post trinitatis

Dñica decimaoctaua post trinitatẽ. I.
Sermo CXVIII.

DIliges dominũ deũ tuum ex toto corde tuo. ⁊ ex tota aĩa tua ⁊ ex tota mente tua. Mat. xxij. Quãuis iurta venerabilẽ Boetiũ li. iij. de ꝓsol. pſa. ij. ois mortaliũ cura quã mltiplicioꝝ studioꝝ labor exercet diuerso q̃dẽ calle ꝓcedit, nihilomin⁹ tamẽ ad vnũ finẽ btũdis nlr̃ pueníre. Ex aduerso tñ ipſa hũana ꝓditio mltiplicib⁹ ipedita casib⁹ a cõseq̃nda hmõi btũdine retrahĩt et impedĩt. Propter qđ ait Boe. vbi s. Licet mẽtib⁹ hoĩm veri boni naturalr̃ sit ĩserta cupiditas, tñ ad falsa eos deuĩ⁹ error abducit. Dec ille. Ex q̃b⁹ patet ꝙ licet bõ habeat appetitũ naturalẽ ꝓseq̃ndi btũdinez, tñ sepi⁹ errat in via tendendo ad btũdiez. Propter qđ opus est vt eadez via hmõi q̃ ad summã pueníat btũdinẽ ostẽdat. et q̃liter in ea debeat ambulare pfecte informet. Huiusmodi iglĩa via nõ est aliud nisi puritas mentis ⁊ mũdicia cordis, sic ait saluator Matth. v. Btĩ mundo corde qm̃ ipi deum videbunt. Ad quã q̃dem puritatẽ cordis sp debemus aspicere tanq̃ ad lineam oẽs act⁹ nr̃os regulãtẽ, vt dĩc Henricus de Urmaria li. ij. de pfectõe intrioris hois, ca. j. Quã q̃dẽ puritatẽ cordis apl's ꝓgrue sanctificatõem appellat. Habet⁹ inq̃t fructum vr̃m. i. ꝑmiũ meritoꝝ vr̃oꝝ: in sctificatõe. i. in puritate mẽt⁹ vr̃e, finẽ ꝙ etnã vitã Ro. vj. Licet aũt ista puritas cordis mlt⁹ alijs ꝓmtũ opib⁹, vicz ꝓuatiõe facultatũ: ꝓceptu dignitatũ hui⁹ secli: acq̃rat. efficaci⁹ tñ ⁊ pfectius acq̃ri nõ põt aliter q̃ pfecta charitate, vt dicit idẽ Heric⁹ ibidẽ. ca. ij. Hinc ẽ qđ dicit Prosp li. de vita ctẽplatiua q̃ charitas est via sine q̃ nõ ambulare pñt boies sed errare, ỗ pe. dis. ij. c. Hec charitas. Nec mirꝝ: cũ dicat apl's q̃ oĩa opa ỗ genere bonoꝝ sine charitate nihil sunt. Sicut nec fides: nec spes: nec elemosina: nec oratio: nec ieiunĩũ. et q̃cũq̃ alia meritoria sine charitate esse nõ pñt. put habet. j. Corꝝ. xiij. ꝑ qđ apl's dicit eã. j. Corꝝ. xij. excellẽtioꝝ viam alijs. eo q̃ ipſa est cã ⁊ principiũ oĩm meritoꝝ. vt dicit Prosp. Nec solũ ꝓnciplũ sed etiã finis, q⁹ finis ꝓcepti charitas. j. Thimo. j. Sed q̃lis charitas: statim subdit ibi dem, de corde puro et ꝓscia bona. Sed q⁹ vt dicit Bernñ. in lib. de amore dei. Postq̃ aia hoĩs legẽ ỗi amisit: necessario est ab hoĩe docẽda, quõ vicz hõ purget. quõ pficiat, quõ solidet in dilectõe dei. Hoc aũt fiet cũ homo diliget deum ex toto corde: ꝑ qđ purgabĩt a vicijs, ex tota aĩa: ꝑ qđ pficiet in virtutib⁹, ⁊ ex tota mente: ꝑ qđ solidabĩt et cõfirmabĩt in pfectõe sctitatis. Quia iglĩa hõ obtin⁹ est ꝓceptoꝝ a deo ꝑ moysen traditoꝝ: venit filius dei ⁊ factus est homo vt hõ hoies doceret benignus. Unde factus est vt interrogat⁹ a quod ã legisperito: que sit via salutis, respondit. Diliges dñm deũ tuum ex toto corde tuo. Que sunt verba p̃sentis euangelij que sequuntur. Accesserunt ad Jesum pharisei. et interrogauit eũ vnus ex eis ⁊c. In quibus verbis tria tanguñ. Primo nanq̃ iniungĩt ꝓceptum pfectissimũ, quia: diliges. Secũdo obiectum delectabilissimũ, q⁹ dñm deum tuum. Tercio addit modũ regulatissimũ ⁊ ordinatissimũ. cum ỗ. ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex tota mẽte tua ⁊c. A

Dixi primo q̃ in ꝓbis ꝓmissis iniungĩt ꝓceptũ pfectissimũ. cũ dicĩt. Diliges. Est aũt ꝓceptum de dilectõe dei pfectissimũ in se. q̃a ipſa dilectõe habita: habent oĩa. et ipſa deficiẽte: oĩa deficiũt. Propter qđ apostolus vocat eã radicem et fundamentũ. Ephes. iij. ca. In charitate radicati ⁊ fundati. Horra. Radicati scz ad modum arboris ad fructificandum: quo ad vitam actiuam. ⁊ fundati scz ad modum domus ad ꝓtegendum et quiescendum: q̃ntum ad vitam contemplatiuam. In hoc ergo precepto istud est pfectissimũ et excellentissimum, quia est quodammodo vita. et dat vitam omnibus preceptis, vt dicit Horra super epistolã. j. Thimo. j. iurta illũ Grego. Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis si non manserit in radice charitatis. Propter qđ apostolus merito vocat eam maiorem spe fide ⁊ alijs virtutibus. Et christus vocat h̃ maximũ ⁊ magnũ mandatũ. ⁊ hoc ꝓpter ei⁹ pfectionẽ. q⁹ in ea alia oĩa pficiunt. Patz autem eius pfectionis excellentia ex septẽ causis. Primo ꝓpter eius dignitatem. Nam alie virtutes sunt quasi terrestres. quia in terra generantur ⁊ in terra finiuntur. sicut

boies magʒ diligas esse amicꝰ magnatū q̄ʒ inferiorꝝ. De tercio scʒ de duratōe. Nam si amicꝰ es hoīs q̄ q̄tidie ꝺficiēs tēdit ad hoc vt desinat eē hō, potiꝰ eius q̄ nunq̄ʒ desinit esse hō. Scōo amas boiem qꝫ pñs est. In ℏ ꝓponderaꝝ deꝰ triplr. Prīo, qꝫ pñs ītime sp̄ ꝛ vbiq̄ʒ. De ꝑmo patet. Naʒ hō ōr pñs qꝫ iuxta te, sʒ deꝰ pſentior. qꝫ ītra te ſm Augst. De scōo ptz. qꝫ hō q̄ñq̄ʒ pñs q̄ñq̄ʒ absens tibi ē, sʒ nūq̄ʒ deꝰ absens tibi, licʒ tu absentes te pūti, sic ait Aug. ī li. ꝯfeſ. Dñe me cū eras ego aūt tecū nō erā, s, ꝑpt̄ pctm̄. De tcio ptz. Nā hō cui es amicꝰ alicubi ē pñs ꝛ alicubi absens, deꝰ aūt vbiq̄ʒ pñs, p̄ſ. Si ambulauero ī medio tribulatōis vluificabꝫ me. O si ī medio tribulatōis tecū est: multo magʒ ī medio pſpitatiʒ. Tertio amas boiez ꝑpt̄ vtilitatē. In ℏ aūt triplr ꝓpōderaꝝ deꝰ. Nā circa boiem pōderaꝝ vtilitas, qꝫ magʒ, qꝫ mlta, qꝫ diuꝛna. Sʒ ista oīa excedit deꝰ vtilitate sua. De ꝑmo quō sua bonitas est maior patʒ. Nā triplex ē vtilitas ī amico, s. adeptio boni sui, impēſio boni tui, diminutio mali tui. Prīo ḡ amicꝰ es eius q̄ tibi cōicat bona sua, sʒ ī ℏ euidēter ꝓponderaꝝ deꝰ qꝫ tibi cōicās dat se ꝛ sua donat q̄ sunt digniora ī ſuba, maiora in q̄ntitate. ꝛ pl̄a ꝛ ꝑmanētiora ꝛ opportuniora. Quis eīm amicus det tibi filiū suū in ſultutē sic deꝰ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū ꝛc. Et filꝰ fateꝝ Seruire me fecistʒ in iniq̄tatib⁹ vr̄is. Aut q̄s ita diligit vt spūm suū det hoi. et tū deꝰ ℏ fecit. Joh. Mittet pater ī noīe meo spūm. Certe magna ꝛ mlta donauit de ꝓterito et donat de pūti. ꝛ donabit in futuro maiora Itē qō hō amicꝰ dat tibi potiꝰ ē mutuuʒ q̄ʒ donū, qꝫ redditōez expectat. Sic ptz Lu. xij. Amice accōmoda mihi tres panes. Sʒ deꝰ nihil dat mutuo qꝫ bonoꝝ nr̄oꝝ ñ indiget ſm p̄s. De scōo patet. Nā si amas illū amicū cui libenꝫ cōicas bona tua vt deleƈterʒ cū eo. Et q⁹ ſm Senecā nulliꝰ rei iocūda est possessio sine socio. In q̄ tū nō potes cognoscere verꝫ amicū a ficto, iuxta illō Eccī, xij. Nō ꝯgnoscēt in bonis amicꝰ nec abscōdeꝫ ī malꝫ inimicꝰ, qō exponit Tho. qꝫ nō cognoscit vtꝝ sit amicꝰ ꝑsone vl̄ reꝝ. Nā ſm ipm citꝰ inuenies q̄ diliget te ꝑpter tua q̄ʒ tua ꝑpter te. Qñ est soci⁹ mēse ꝛ nō ꝑmanebit in tpe necessitatiʒ Eccī. vj. Ūñ poeta, Cū fuerʒ felix mlt⁹ nūerabis amicos Tpa si fuerint nubila solus erʒ. Nō sic aūt est xp̄s, q̄ cōicatib⁹ sibi bona sua sp̄ ē fidelis amicꝰ, nec derelinq̄t ī aduersitate q̄cūq̄ʒ, sʒ sp̄ amat. iuxta illō. Cū ipso sū in tribulatōe De tercio patʒ. Nā si amicꝰ es ei⁹ q̄ tecū ꝑticipat mala tua, vt ea ānihilet vl̄ saltem diminuat Hoc aūt xp̄s fecit q̄ ānihilauit oīa mala nr̄a, q̄ ſm pḥm sūt q̄nq̄ʒ, s. īfamia quā ipse ꝑtulit, qꝫ ei dictū est. Seductoꝝ ille, vñ q̄dā dicebāt qꝫ bonꝰ est, alij nō: sed seducit turbas. Et vocatꝰ ē potatoꝝ vini ꝛ voratoꝝ carniū. Scōm malū inopia: quā ipe sustinuit, qꝫ vulpes foueas hūt, filiꝰ aūt hoīs ñ hʒ vbi caput suū reclīet Lu. ix. Et. ij. Coꝝ. viij. Cū diues esset, ꝑpt̄ nos egenꝰ factꝰ ē vt ei⁹ īopia diuites essem⁹. Terciū malū egritudo quā ipse sustinuit. Esa. liij. Vere languores nr̄os ipe portauit. Quartū malum inimicicie q̄s xp̄s sustinuit, iuxta illō Joh. xv. Nūc aūt ꝛ viderūt ꝛ oderūt me. Quītū ē mors quā ipse sustinuit, qꝫ vt ōr Joh. xv. Maiorē dilectōʒ nemo hʒ nisi vt po, q̄s a. suā, p ami. suis. D Sūt et alia spēalia ꝑpt̄ q̄ diligūt magʒ aliq̄, sic, ꝑpt̄ ꝯsanguitatē fidelitatē ꝛ amicabilitatē, De ꝑmo ptz. Nā ꝑpt̄ ꝯsanguitatē plꝰ diligit pr̄ ꝛ mr̄ q̄ʒ auꝰ vl̄ filia, p̄rimi vl̄ sororꝝ vl̄ frat. mlto magʒ ḡ diligēdus ē pr̄ celestʒ: a q̄ habeꝫ imago sctē trinitatiʒ. Si amo pr̄ez a q̄ habeo matiaʒ corporis, cām libidis, origiez reat⁹. mlto potiꝰ q̄ creauit aīam, fecit corp⁹, possedit vtrūq̄ʒ. Deuteꝝ. xxxij. Nunq̄d ñ ipe ē pr̄ tuꝰ q̄ possedit te ꝛ fecit ꝛ creauit te. Si amas frēʒ gemellū q̄ vtiq̄ʒ diuidēdo tecū hereditatē diminuet tibi hereditatē ꝛ p̄rimoniū censum. Amas eū q̄ q̄ntitate tecū natꝰ ē: diminuit tibi q̄i iurtās matnū lac ꝛ adherēs vberi occupat locū tuū, mlto magʒ ama illū ꝑ quez creuit tibi amor patꝛ ꝛ ꝑ quē heres efficeris, Si diligʒ illū q̄ q̄ñq̄ te tradit in mortē, iuxta illō. Fratꝝ frēʒ tradet ī mortē, q̄nto magis illū q̄ seipm tradidit ꝑ frīb⁹ ī mortē. Leterū si diligit hō vxorē suā, ppt̄ quā relinq̄t p̄rem ꝛ mr̄ez, Et ℏ ppt̄ tria, s, ppt̄ fidē: plē: ꝛ sacm, q̄nto magʒ diligēdꝰ ē ille q̄ ē fide firmior, plenecūdior. ꝛ sacamto sāctior. Ūñ apl̄us, Sacm hoc magnū est, dico aūt in xp̄o ꝛ eccl̄ia. Leterꝝ si amas amicū, ppt̄ fidelitatē q̄ tū supueniēte nouo dimittit ānq̄ū et ī pſpitate diligit, ꝛ in aduersitate relinq̄t, q̄nto magis xp̄m q̄ nullū excludit ꝑ alio. q̄

Diligit amic⁹ omni tempꝫ: ⁊ qui non

folio duodecimo signo tali.

in intentiõe ꝓmiox. Col. iij. Que sursuz sũt ꝙrite, Et ꝓfundũ. qõ cõsistit in bũitate ex ꝓsideratõe diuinoꝝ iudicioꝝ, ps. Judicia tua abyssus mlta. Septio patet eⁱ excellẽ tia ꝓpt eⁱ vtilitatẽ, de q dic Aug, i li. ō ꝥbis dñi. Habe charitatẽ et ꝓsũt tibi oia. Sap. vij. Venerũt mihi oia bona pariter cũ illa Et his rndet ad qstiõez q qrit. Cur deꝰ solã dilectiõez vltra alia ꝓcepta ꝓcipit ita districte sic q eã suũ spẽale t singlare manda tũ appellat. cũ tñ t alia ꝓcepta sua sint. Qui em ꝓcipit, Diliges deũ. idẽ ꝓcipit, Nõ occides tc, vt dr Jac. ij. Ad qõ breuit ꝑt dici q ꝥ ẽ ꝓpt eⁱ maxiaz pfectõez, de q prio dictũ ẽ Uñ Deus. x. dr. Et nũc isrl q d dñs deꝰ tuꝰ requrit a te nisi vt diligas eũ. Voluit aũt vltra alia ꝓcepta ꝥ suũ vocare ꝓpt eⁱ facilitatẽ. Nã sic dic Augꝰ, põt mihi aliqs dicere Nõ possũ ieiunare, nõ possũ elemosinã dare t in monasterio deo fuire. Sz nũqz põt dicere, nõ possũ diligere. nihil ei tã facile qz amare, t illũ maxie a q habes tot bona scz nature, fortune, gre. t glie. Dicit g singlare mãdatũ xpi, qz istõ solꝰ xps i mũdũ venies ꝓcepit, sic ptz ꝥ. Scõ qr ō ipo solo boiez tẽtat t ꝓbat, Deut. xiij. Tẽtat vos deꝰ vt sciat. i. scire vos faciat vtz diligatz deũ an nõ. Qõ fit p flagella t aduersitates p qs bõ apparet an diligit deuz. Sic em fornax ꝓbat vasa figuli t ignis auz: ita tribulatio iustũ, vt dic Aug. Tercio dr singlare mãdatũ ꝥ, qr de ipo solo hõ remũerat. Jac. j. Repromisit dñs coronã his q diligũt illũ. Et apls ad Coz. Nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec i cor hois ascẽdit qnta deꝰ ꝓparauit diligẽtibꝫ se. Qualit aũt diligẽdꝰ sit deꝰ ptz ꝑ. in dñica. xiij. Et ꝥ i ꝓmo fmõe tactũ ẽ aliqlr.

Dixi secundo q in ꝑ. p. tangit t describit obiectũ delectabilissimũ qõ est deꝰ. cũ dr. dñm deũ tuũ. Est aũt diligere deũ vt dic Prosp i li. ō vita ꝓtẽplatiua: volũtatẽ rectaz ab oĩbꝫ trenis cupiditatibꝫ ac ꝑsentibꝫ auertere t ad solũ deum ꝙuertere, ipmqz sibi insepabilit vnire. Hoc aũt delectabilissimũ est sup oia. vt dicit Aug. i epla ad Macedoniũ. xlvj. Diligamꝰ id q nihil meliꝰ ẽ, hic ẽ deꝰ, cui si aliqd diligendo ꝓponimꝰ vel eqmꝰ: nos nescimꝰ diligere. Tãto em nob meliꝰ ẽ qnto i illũ imꝰ q nihil meliꝰ est. Imꝰ aũt nõ ambulãdo sz amando, quẽ tãto habebimꝰ ꝑstãtioꝝ qnto eundẽ amoꝝ q i eũ tẽdimꝰ poterimꝰ hre puriorẽ. Hec ille. Et q ꝥ patet q aia hũana debet meritо deũ suũ tanqz obiectũ delectabilissimuz diligere cui sit nõ põt iuenire. Uñ Anselmus alloqndo ad aiam dicit. Cur p multa vagarꝫ homũcio: ama illõ qõ ẽ ꝓmũ t summũ delectabile. Et vere sic est. Nã oia alia appetunt et diligunt ꝓpt alia, sed solꝰ deus ꝓpter se, iuxta illud ps. Quid em mihi ẽ in celo. t a te q d volui sup trã. q. d. nihil nisi te Alia em ꝓter deũ delectãt ꝓticularit. superficialiter et tpaliter. sz deꝰ generalr itime t durabilit. De prio patz. qr alia delectãt solum gustũ. vt sapida, nõ tñ auditũ. Aliq auditũ nõ tñ visuz, vt sonora tc. Deꝰ aũt generalit qr generale bonũ est et oĩs boni ꝓticularis cã, vt dic Anselmꝰ. De scõo patz. qr alia delectãt superficialr t qi exteriꝰ, deꝰ aũt intimiꝰ t iõ ꝓfunde. Solus em deꝰ substãialr animã penetrat. t iõ medullitꝰ eã delectat, vt ait Aug. De tercio patet. qr alia oia delectant trãsitorie. sed deꝰ eternalr. Et rõ. qr oĩs creatura de se mutabil est. et iõ delectatio est finita et tmiata. vñ eiꝰ delectatio bz fastidiuz cũ satiata fuerit aia. Nõ sic aũt delectatio diuia q finẽ nõ bz. vt ait Augꝰ. Ex hoc infero q deꝰ debet diligi vltra oẽs creaturas q hoiez põt delectare. t p ꝑs debet accipi i amicũ p volũtariã dilectõez vltra oẽs creaturas tãqz sũmũ delectabile. ℒ Sũt aũt mlta q si ꝓsiderenk i cõpatõe creatoris mouẽt hoiem ad diligendũ deum sup oia. Tria nãqz sunt ꝓpt q hõ ꝑeligit aliquẽ diligere. Prio nate ꝓformitas. Scõo ꝑsentialitas. Tercio vtilitas. Et ista sũt qsi cõia ꝓpt q qs diligit. Alia aũt sũt spẽalia sic cõsanguinitas. fm quã pr ꝓponit in dilectõe extraneo. Jtẽ vxor parẽtibꝫ. Jtez fidelitas. Jtẽ amicabilitas. q oia si ꝓsiderenk in deo: deꝰ ꝑeligit merito vt ab hoie diligat. De p mo patz. Ex q em hõ diligit hoiem ꝓpt natura ꝓformitatẽ: deꝰ voluit fieri hõ. et iõ magis diligẽdꝰ oi hoie Et ꝥ ꝓpt tria fm Tho. in tractatu de dilectiõe dei. que sunt causa: stat⁹: et duratio. Prop cãm ꝓmo. Si enim es amicꝰ homi: multo magis deꝰ q factꝰ ẽ hõ ꝓpter te. s. erudiẽdũ verbis et exẽplis. et reficiẽdũ cibo corpis t sanguis fm Aug. De scõo scz statu patz. Nã si amicꝰ es illi q simpliciter est hõ. multo magis deo. cũ etiaz inter

Dixi primo q̄ in verb̄ A. pmis. ꝑmo xp̄us hortatur hoiem peccatorē ad surgendū a statu culpe. Cū dicit sibi. Surge. Et ē rectus ordo. Peccator nāq; q̄diu ē in pct̄o est q̄si in q̄dā somno ⁊ in q̄dam infirmitate. Et q̄diu sic est in isto statu nō pōt ire in domū gr̄e. et iō oportet vt ꝑmo excutiat a se somnū torporis culpe. Juxta illud. Hora est iā nos de somno surgere. Roma. xiij. Sed q̄ hoc nō pōt facere a se. eo q̄ a se bene pōt cadere. sed nō pōt p se surgere. vt dicit Augu. Sicut sanus pōt p se infirmari vel dormire. et tamen p se nō pōt sanari vl a somno surgere q̄n placz. ideoq; peccatorz necesse hz ad xp̄m accedere vt eleuet. dicēs cū ꝓpha. Sana me dñe et sanabor. Sz q̄ nec p se potest ad deū accedere q̄diu est in peccato. eo q̄ deus pct̄ores nō exaudit vt dicitur Joh. ix. Jdeo opus est vt per ecclesie sancte intercessionē ad xp̄m afferat. qui ad fidem ecclesie sponse sue pro peccatore depcantis. remittet peccatori culpam. atq; vt amplius in ea non iaceat. dulciter et misericorditr dicet. Surge. ac si dicat. Declina a malo ⁊ fac bonū. inquire pacē ⁊ p̄sequere eā. Hoc est em̄ pfecte surgere. Nota ꝑm Horz. ad Ephes. vj. Quidam in peccatis iacent. vt q̄ in eis manere ꝓponūt. de q̄bz Treno. ij. Jacuerūt in terra foris. Sicut Amon infirm⁹ p amore sororis sue. ij. Reg. xiij. Jobelis. j. Computruerunt vt iumēta in stercore suo. Quidā sedent q̄ in parte remanent. in parte surgūt Lu. j. Jl luminare his q̄ in tenebris ⁊ i vmbra mortis sedent. Sic sedebāt filij israel sup ollas carniū. Exod. xvj. Quidā stant q̄ a futuri abstinent. sed de p̄teritis non satisfaciunt. Math. xx. Quid hic statis. ps̄. Et q̄ iuxta me erāt delonge steterūt. Sic stabāt dathan ⁊ abiron. Nume. xvj. Quidā ambulant. q̄ paulatim in peccatis pficiūt. Psal. Verūtā de⁹ cōfringet capita inimicorz suorū. verticē capilli pambulantiū in delictis suis. Sic ambulāt multi. Philip. iij. De q̄bus dicebā vobis. Quidā currūt q̄ passim p quecūq; scelera ruunt. Job. xv. Currūt aduersus deum erecto collo. Sic cucurrerūt duo senes aduersus susannā Daniel. xiij. Vñ Prouer. j. Pedes eorz ad malum currūt. B Hortat aūt nos xp̄us hoc ꝑbo ad relinquendū statū oīm viciorz. specialiter tñ trium quibz hoīes videnť mari me ꝓstrati in terra iacere. Jacent nanq; negligētes ⁊ pigri in terra nihil opando. Jacent auari ⁊ cupidi de terra totaliť cogitādo. Jacent luxurioſi et voluptuoſi sup terram fetēdo. Vñ vnicuiq; iā dī. Surge. et ꝑmo negligētib⁹ ⁊ pigris nihil p salute laborantibus dī Surge. Et merito isti excitanť ad surgēdū ꝑncipaliter q̄ alij. qz faciūt iniuriā nature. Nam vt dī Job. v. c. Homo ad laborē nascitur. ⁊ auis ad volā dū. ꝑ patet q̄ a natura ad laborē deputatus ē. Magna ꝑ iniuria ē nature ab hoie pigro vbi omnes creature sua officia exercere nō cessant. Unde dñs statim p⁹ creationē ꝑmo homini ꝑcepit laborez dicens. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo Genes. iij. Nō ergo h̄ reqes sed pot⁹ labor ⁊ sudor ꝓtinuus. q̄ usq; ad illā q̄tem ppetuam pueniamus vbi nō erit luctus neq; clamor sed nec vllus dolor Apocal. xxj. Tūc em̄ ꝑmo ⁊ pfecte reqescent spūs a laboribz eorz Apoc. xiij. Hic dī Michee. ij. Surgite ⁊ ite. qz non habetis hic requiē. L.

Debet aūt homo surgere ad laborem a torpore accidie. ꝓpter tria. Primo ꝓpter ꝑcios̄itatē cōcessi tp̄is. Valde em̄ ꝑciosū tp̄s ē modo cōcessum homini ad merendū in q̄ ita faciliter pōt emi regnū celorum q̄d etiam p cipho aq̄ frigide cōparari pōt. Sic̄ saluator dicit Math. x. q̄s ergo fatuus eēt q̄ sciens nundinas ita bonas in q̄bus ꝓ duob⁹ denarijs posset lucrari duos florenos nō curreret illuc. Et tamē nō duo floreni. sed regnū celorz hodie datur p duob⁹ denarijs. Sicut saluator dicit Luce. xxj. Unde Aug. in sermone. ij. de timore dicit Noli esse piger. grauiter labora. eternaz vitam daturus est tibi de⁹. Et sequitur. Cogita q̄nto labore emēda sit. Intendite fratres. venale est q̄d habeo dicit tibi deus. Eme illud de labore tuo. Quid habes venale. regnum celorum. Et si dicis. q̄ntum valet. precium ip̄ius labor est. ideo q̄re. q̄n tū laborandū ē. Sed nō dī tibi q̄ntū laboris exigat a te de⁹. sed q̄nta sit ip̄a reqes sēpitna sine fine leticia. Hec ille Secundo debemus surgere ad laborandum per pn̄iam commissi sceleris. In multis enim offendimus omnes deum. vt ait Aplis Jacobus ca. iij. Et ideo debemus redimere peccata bonis operib⁹. Unde ps̄. q̄ dixit.

Ꝟ De scdo scz occasionū fuga. Sūt aūt occasiões multe malaꝝ temptationū Nam alie sūt occasiões seu cause spūaliuꝫ vicioꝝ. vt sunt ira. accidia. supbia. inuidia Et has oportet nos resistendo supare. vt dicit Hugo in li. de pfectib⁹ tracta. ij. c. ij. Alie sunt occasiões carnaliū vicioꝝ. vt sunt luxuria. auaricia. gula. Et istas magꝭ fugiēdo q̄ꝫ pugnādo vincim⁹. qz facili⁹ resistimus cogitatiōi luxurie in absentia feminaꝝ q̄ꝫ in pñtia. ⁊ facilius a supfluitate cibi ⁊ potus abstinemus qñ eis carem⁹ q̄ꝫ qñ eis habūdam⁹. Oēs tñ occasiões istoꝝ vicioꝝ tam spūalium q̄ꝫ carnaliū melius sunt fugiende q̄ꝫ subeunde. Ex hoc ptz fatuitas illoꝝ q̄ volūtarie procurant sibi aliquid vnde tenentur in cogitatione. sicut illi qui admittūt cogitatiões vanas. ex quibus postea veniūt ad noxias ⁊ ad delectationes puersas. Alij vero admittūt cōuersatiões feminaꝝ. q̄rū affectus postea mēti eoꝝ sic impmit vt vix postea euellatur Et ideo statim fugiende sunt occasiões ⁊ cessabunt cogitatiões male. De tertio. scz de occupationū licitarum pseuerantia dic̄ Hiero. Semp aliq̄d facito vt te diabol⁹ inueniat occupatū. Debz ḡ homo occupari aliq̄ bono ope vt euadat cogitationes illicitas. Qz si forte nō est tps laboris neq̄ locus hō statim debet se occupare licitis verbis cū amico vl'etiā cū seruo. Et si forte solitari⁹ est occupet se cogitatōibus de deo vel de scris. de q̄bꝫ aliq̄n audiuit p̄dicari. ⁊ sic euadet mala cogitando bona. vt dicit Cesari⁹. āmonitōe scōa. Incipiam⁹ bonas cogitatiões diligere ⁊ statī ab illis q̄ mala sūt dignabit nos dñs liberare. Est eñ q̄sī quedā regula in mēte homis posita qz dū nil phennet celeste cogitat seseq̄ cupis illigat. vt dicit Greg. in hymno dñica li. Et ideo Hugo li. iij. de archa Noe. ca. ij. dicit. Qz si ordinatas ⁊ stabiles ac quietas cogitatiões hre volum⁹. ab inordinata distractōe coꝝ nrm phibere studeam⁹. Qd̄ fieri poterit si nobis certas ac determinatas res describamus. in q̄bꝫ ⁊ intentio nra versari ⁊ meditatio exerceri possit. Iste ātres sunt celestes q̄s semp debem⁹ meditari. vt tandem ad eas valeamus realiter peuenire. Quod nobis prestare ⁊c̄.

Propter plura hō infirmat. Primo ppter peccata. ad purgandum ea. Cur hō torq̄tur vt pena ei minuetur. vt Ezechias rex. Scōo ppter custodiā virtutū. Cur hō torquet ne fastus ei dñet. vt paul⁹. Tertio ppter pbationē. Cur hō torquet vt de⁹ glorificetur. vt Job ⁊ Thobias. Quarto ppter meritū. Cur hō torq̄t vt meritū ei cumuletur. vt Gregorio. Quinto ppter penam augendam. Cur hō torquet vt penā penā sequet. vt Herodes ⁊ alij. Infirmitates generantur qñq̄ ex distemperantia cōplexionis. Et ista ē curabilis arte medicoꝝ. qñq̄ ex supfluitate. de cōse. dis. v. Ne tales. ⁊ ca. leginus. qñq̄ ex infectione aeris vl'aliorū. Et ista etiam curabilis est. qñq̄ ex pmissione diuina in vindictā peccatorum. Et ista incurabilis est. nisi a deo cureť. ⁊c̄.

Dominica. XIX. post trinitatꝭ. II.

Sermo. CXXI.

Surge tolle lectū tuuꝫ et vade in domū tuā Mat. ix. Quoniā vt ait Isido. lib. ij. de summo bono ca. x. Omis ars seculi huius strēnuos amatores habet ⁊ ad exequēduꝫ pmptissimos. Et hoc pinde. qz pśentē habet sui operis remunerationē. ars vero diuini timoris plerosq̄ habet sectatores languidos. tepidos. inertia cōgelatos. Et ꝟ pinde. qz labor eoꝝ nō p pśenti sed futura remuneratione differť. Jdeoq̄ dū eorum laborem mercedis retributio nō statim sequiť. ab ope dissoluti languescūt. Hec ille Ex quibꝫ patet differētia seruoꝝ xp̄i ⁊ mūdi. Nā serui huius seculi p tpali vita multa ardua ⁊ difficilia fortiter ⁊ strēnue tolerant. Serui aut̄ xp̄i debiliter ⁊ desidiose etiā pauca ⁊ leuia sufferre nō audent. Propter q̄d sepius p xp̄m ad strēnue agenduꝫ monenť et incitanť. vt spe vite eterne ad q̄q̄ bona opa assurgāt. et sublato lecto viciorū in q̄ p desidiā tanto tpe more paraliticī iacebāt. iam tēpe gr̄e p xp̄m pfecte sanati in domū eterne patrie vadant. Quoꝝ vnicuiq̄ q̄tidie dicit̄ a christo singulariter ꝟbum thematis ppositum. Surge tolle lectum tuum. ⁊ vade in domū tuā. In q̄bus verbis tria tanguntur. Primo nanq̄ hortatur xp̄s hoiem pctōrem ad surgenduꝫ a statu culpe. cū dicit. Surge. Secūdo p̄cipit subire onus pnie. Cū dic̄. Tolle lectū tuum. Tertio suadet ire ad statum gratie. Cum dicit. vade in domum tuam ⁊c̄.

scriptum est in euangelio ꝙ postmodũ refrigescet caritas ⁊ habundabit iniquitas. Et sic cum non habueritis elemosynas deficietis. Rñdit magister mansuete. Ex quo sic ē vt vos dicitis. ꝙ refrigescet caritas. et habundabit iniquitas in mundo. Igit̃ vos q̇ modo multa habetis citi⁹ deficietis q̃ꝫ nos. Nam postq̃ꝫ predones ⁊ raptores auferēt vobis bona vr̃a. ⁊ vos mēdicare nescitis. deficietis. ⁊ ip̄i nobis d̄ vestris bonis conferent abundanter. Et ita confutauit eorũ auariciam in qua confidebant. De tertio quō iacent luxuriosi et voluptuosi super terram fetendo. Patet. Sunt em̄ q̃si scabrones illi vermes q̇ de stercoribꝫ nati in eis versantur. De q̇bꝫ dr̃ Johel. ij. Computruerũt vt iumenta i stercore suo. Mirũ est tamē ꝙ non sentiunt fetorem suum. cũ tamen ciconia sentit fetorē adultere cōiugis sue: nisi se lauerit. Similiter leo sentit fetorē adultere. et eam subito dilaniat. Quanta ḡ confusio hoi rōnali quem bestie et volucres in castitate excedunt. Sed his consulit̃ vt more filij prodigi q̇ consumpsit portionē cũ meretricibꝫ viuendo luxuriose redeant ad patrem. dicentes. Surgam et vadam ad patrez. scz ad petendum veniam de cōmissis peccatꝫ Et tantũ de p̄mo. E

Dixi secundo ꝙ in v̄. p̄missis saluator precipit subire onus pnīe. Cuz dicit. Tolle lectum tuũ. Sicut em̄ dicit Hierony. i Omelia hodierna. De lecto surgere ē animam a carnalibꝫ desiderijs in q̇bus egra iacebat abstrahere. Grabatum vero tollere est ip̄am carnē ꝑ continentie frena correptam spe celestium premiorũ a delicijs separare terrenis. Ex q̇bus patet ꝙ tollere lectũ non est aliud: nisi peccatorem desistere a carnalibꝫ cōcupiscētijs. Qd̄ tũc ꝑfecte fit quādo iā penitet eũ fecisse de p̄terito. et abstinet oīno facere, ꝓponens vitare amplius de futuro. Et hec est vera penitentia. vt dicit Aug. in libro de ecclesiasticis dogmatibus. Hoc est ergo peccatorē lectum tollere in q̇ hucusq̃ꝫ male iacebat. Quē lectum debet portare supra se ⁊ nō infra se: sicut prius. Debet em̄ domiari passiōibus suis. Uñ debet portare tria. scz dolorez in contritiōe Juxta illud Job. xiij. Quare lacero carnes meas dentibꝫ. ⁊ animā meā in manibꝫ meis porto. Secũdo pudorem in cōfessiōe Ezechiel. xvi. Confundere ⁊ porta cōfusionē tuā. Tertio laborē in satisfactione Michee. vij. Iram dñi portabo qꝛ peccaui. i. satisfactionē porto. et tolero seu patior pro ira dñi quē cōmoui. Istud ē optimũ pondus ⁊ leue de quo dicit saluator Math. xj. Tollite iugum meum sup̄ vos Et sequit̃. Jugum em̄ meũ suaue est ⁊ on⁹ meũ leue. Unde Bernar. epistola. lxxvij. Quid leuius pnīe onere q̇d nō solũ ñ onerat sed etiā portat. q̃si di. ꝙ pnīa quā portamus potius nos portat q̃ꝫ nos eam. Et certe sic est. Pnīa enim nos portat ad celũ non aũt nos pnīam illuc portamus. Unde Math. iiij. Penitentiam agite: appropinquabit vobis regnum celoꝝ. Hinc dicit Augu. super Psalmũ. Qꝛ penitentia ñ est pondus onerati sed ale sunt volatori. Portant aues alas suas. sed portant̃ aues ab alis in aere. Sic aīe nostre ꝑ pnīaz portantur ad celum. Hec Augu. Sed diceres. Quō dicis domine ꝙ onus pnīe sit leue ⁊ dulce. cum tamen ego existens vir ita fortis ⁊ robustus vix illud possuz ferre Nam ieiunare. vigilare. orare multum amara sunt. ita ꝙ q̃nq̃ꝫ etiā ad maximā lassitudinem fatigēt hominē. Ad quod ego respondeo. Uerũ est q̇d dicis. q̇a ista omnia amara sunt carni nostre q̃ semꝑ dulcibꝫ assueta est. ⁊ q̃ꝫ diu homo nō est in gratia dei oīa ista sibi grauia videntur. Propter consuetudinē precedentē viciorũ. Postq̃ꝫ v̄o homo habet gr̃am diuinā. oīa sibi videntur leuia. F Ex q̇ ego infero ꝙ homo impedit̃ a pnīe suauitate ⁊ leuitate ꝓpter tria. scz propter defectum gratie diuine ꝓpter defectũ cognitiōis sui. ⁊ propter ꝯsuetudinē voluptatis pristine. De p̄mo patet Nam ⁊ si hō q̃nq̃ꝫ penitet. ñ tamē vere nec ꝑfecte. vt q̇a habet ꝓpositũ adhuc peccandi. vel diffidit de venia cōseq̃nda. Tal̃ tñ gr̃az dei nō meretur. nec est vere penitens ꝓpter q̇d oīa videntur sibi onerosa. Unde dicit Bernar. in quodam sermone. Nihil credentibꝫ impossibile. nihil amantib⁹ difficile. nihil asperum mitibus. nihil humilibus arduum reperit̃. q̇bꝫ et gratia fit in auxilium. et obediendi deuotio leuit imperium. Hec ille. Ante oīa igit̃ homo se dz recolligere vt ꝑfecte peniteat. videlicet cum vero ꝓposito d̄ cetero abstinendi ab oībus

de se. Quoniā iniquitatē meā ego cognosco ⁊ peccatū meū ꝯ me est sp̄. Considerās magnitudinē pctōrum iterū dixit. Media nocte surgebam ad confitendū tibi. q̄si ei non sufficiat dies ad laudandū deuz. Iste modus laudabilis adhuc seruatur in claustris. vbi est status pnīe. in q̄b⁹ surgūt fratres media nocte ad orandū ꝓ peccatis suis deum. Qd̄ etiā faciūt p̄lati ep̄i ⁊ ceteri. vel saltem facere deberēt. Quia ꝓchdolor plures surgūt ad matutinā q̄rta hora diei. Refert Helinandus in Cronicis suis. lib̄. vi. Et idem petr⁹ de lapiaria in tractatu de oculo morali. Qr cum q̄dam ep̄s philippus beluacens̄. in eoꝝ hospitaretur monasterio. cras tamdiu dormiuit ꝙ etiā p̄mam in eccl̄ia iā post solis ortum decantatā neglexit. Ad quē cū venisset Helinādus monachus. videns ꝙ nemo eum auderet excitare de suis. ꝓpius accedens dixit. Jā diu ē ꝙ passeres surrexerūt ad bn̄dicendū dn̄o. et adhuc ep̄i stertūt in cubili suo. Attende pater q̄d dicat Ps̄. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo. vbi dic̄ gl. Ambrosij. Indecens ē xp̄iano si ip̄m ociosum radius solis inueniat. Ad quā vocez expgefactus ep̄s ait iratus. Uade miser interfice pediculos tuos. Cui mōachus rn̄dit iocose dicēs. Uide pr̄ ne te interficiāt vermes tui. Ego em̄ iā meos int̄feci. Hec em̄ est differētia inter vermes pauperuz et diuitū. q̄a vermes pauperꝝ occidunt̄. vermes aūt diuitum occidūt diuites. Sicut patet de anthiocho ⁊ herode q̄ a vermib⁹ sunt consūpti. Hec et plura ibidē. Tertio debemus surgere ad laborandū ꝓpter mercedē ꝓmissi muneris. Certe magna ꝓmissio mercedis. Sicut em̄ dicit Augu. i lib̄. de timore. sermone. ij. Quod tibi dat de⁹ non habet finē. ⁊ tn̄ nō eternū laborez sed tp̄alem a nobis exigit. Refert Petrus de lapiaria q̄ndā hystoriā de quodā rege. q̄ cū habuisset tres filios. volens facere testamētū dixit ad eos. ꝙ pigriori vellet dare regnum. Tūc ait p̄mus. mihi debet̄ regnū. qr adeo piger sum. cū sedeo ad ignem p̄us cōburi crus ꝑmitterē q̄ illd̄ ab ignis incendio retraherē. ad quez secundus ait. Mihi certe debet̄ regnū. quia te multo sū pigrior. Naz cū funē habeā in collo ⁊ mox suspendi debeam. ⁊ gladiū in manu habeā ꝓpter pigriciā ad abscīdēdā cordā nō porrigo manū meā. Deinde terti⁹ dixit. Ego regnare debeo. qr in pigricia ceteros ante cello. Resupinus em̄ iaceo ⁊ stillat aq̄ sup vtrūq̄z oculū meum. ego aūt ꝓpter pigriciam me a strato non moueo. nec ad dextrā nec ad sinistrā. et huic dr̄ rex regnū legasse

Moraliter isti tres fratres sunt tria genera accidiosoꝝ. Nam p̄mus qui ignem n̄ curauit. significat illum qui existens in ꝑuersa societate luxuriosoꝝ non vult se mouere ab eis. Scd̄us qui scit se suspensum laqueo diaboli vt auar⁹. sicut fuit Judas et tamen non curauit verbo locutiōis q̄si quodā gladio funem colli precidere. Tertius qui non vult moueri ad dextrā: ⁊ ad sinistrā oculū. significat illum qui nec considerat penas inferni nec premia regni celestis. Unde nec metu penarum nec amore premioꝝ vult surgere a peccato. Et huic rex diabol⁹ q̄ est rex sup oēs filios superbie Job. xli. dat regnum infernale. vbi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. D De secundo quomō iacent cupidi et auari de terra totaliter cogitando. Quibus etiā dicit̄ hic Surge. Singulariter dicit Ps̄. in eoꝝ ꝑsona. Adhesit in terra venter noster. i. om̄is affectus. vt exponit q̄dam doctor. Isti ergo debent surgere a terrenis ad celestia. vt p̄mum querant regnum dei. ⁊ hec omnia adijcientur eis. Math. vj. O q̄z miseri et increduli sūt isti qui tm̄ diffidunt de deo ꝙ nisi cogitarent de seip̄is nullo mō deus ip̄is p̄uideret necessaria. q̄z multi sunt hodie dicentes. Domine nō possum morari domi. oportet me ire ad nundinas etiā die dominico. al̄s negligerem bonū lucrū et victum meū. Sz audi xp̄m dicentem. Scit em̄ pater vester quia his oib⁹ indigetis. Un̄ ps̄. dic̄. Nunq̄z vidi iustū derelictū. nec semen eius querens panem. Quo contra de auaro dicit̄ ꝑ eundem. Famen patientur vt canes. et circūibunt ciuitatem. Ac si diceret. quia erūt in continua egestate. Quia vt dicit Hieronymus. Auaro deest taz q̄d habet q̄z q̄d non habet. Pulchre semel frater Jordan⁹ magister ordinis predicatorum in quadā abbatia Cistercien̄. ordinis hospitat⁹ cōfutauit monachos monasterij p̄dicti. Nā cum ei dicerent. Quomodo pater ordo vester durare potest. cum nihil habeatis. Licet enim modo sit mundus deuotus. tam̄

Qui aũt conturbat vos portabit iudiciũ quicũq; est ille. Scdo afflictionẽ in supplicio Prouerb. ix. Si illusor fueris. sol⁹ portabis malũ. Tertio horrorez in consortio Ezechiel. xxxij. Portauerunt ignominiaz suam cum his qui descenderunt in lacum Et tantum de secundo. H

Dixi tertio q̃ in verbis p̃missis suadet ire ad statum gr̃e. Cũ addit. Uade in domũ tuam Quod exponit Hierony. in Omelia. Sanus qui languuerat ĩ domũ reportat grabatuz. cũ aĩa remissione percepta peccatorum. ad maternã sui custodiam cum ip̃o se corpe refert. ne q̃d post veniã vnde itez iuste puniatur admittat. Hec Hierony. Ex quo patet q̃ hic suadet̃ penitẽti vt in statu gr̃e habitet. ⁊ conscie sue habitaculũ sollicite custodiat. Est em̃ sensus. Uade in domũ tuã. ac si diceret̃. q̃ alias p obliuionem tui longe a te recesseras. ⁊ per negligentiã a bono ope ⁊ conscie puritate torpebas. iã vade ⁊ redi in domũ conscie per considerationem tuã. ⁊ habita in ea per securitatẽ Circa istam domũ est attendendũ quõ debeam⁹ eam p̃mo fundare. Scdo quõ ornare. Tertõ quõ tegere. ⁊ q̃rto quõ purgare. De p̃mo sciendũ q̃ domus conscie debet habere solidũ fundamẽtũ. hoc est solidam doctrinã. Juxta illud Math. vij. ca. Oĩs qui audit verba hec ⁊ facit ea assimilabit̃ viro sapienti q̃ edificauit domũ suaz supra petrã. Cauendũ est aũt ne sup fundamẽto verbi dei ista dom⁹ erronee edificetur. scz ne sit nimis larga vel nimis stricta. q̃a vtrobiq; om̃e q̃d fit ꝯ consciam edificat ad iehẽnã. xxviij. q. j. §. Ex his. Unde sicut dicũt doctores dictamen consciẽtie plus obligat q̃ꝫ p̃ceptũ p̃lati. ⁊ oĩs conscientia siue recta siue erronea siue in p se malis siue in indifferentib⁹ obligatoria ẽ. vt dicit Robertus Holgot sup librũ sapie ca. viij. Et rõ s̃m ip̃m. quia in oĩbus talib⁹ veniẽs contra consciam facit contra illud q̃d credit p legem esse p̃hibitũ. Istã domũ male fundãt q̃dã sup arenã cupiditatis. q̃dam sup aquas voluptatis. ⁊ iõ stare diu non possunt. q̃a flante vento mortis cadũt faciliter. vt dicit̃ Math. vij. De secũdo quõ ista domus debet ornari. patet. qꝛ dz habere decẽs ornamentũ. vt sit picta curiose ⁊ artificialiter imaginib⁹ virtutũ. ⁊ sanctoꝝ viroꝝ exemplis qui nos p̃cesserunt. Narrat Aug. libro. viij. ꝯtra Julianũ. Et ij. retractationũ ca. x. Qꝛ rex quidaz Cipri deformis specie thalamũ suũ siue cubiculũ fecit depingi pulchris imaginib⁹ vt earũ aspectu vxor sua pareret pulchrã prolẽ Rex iste ẽ ratio. Cubiculũ memoria. Uxor sensualitas. Uñ si volum⁹ prolẽ bonaꝝ operationũ p̃ducere. debem⁹ in memoria sanctoꝝ patrũ exempla ponere. Quod fit cũ sepius recordamur de eoꝝ factis. et sic opamur. De tertio quomõ ista dom⁹ sit tegenda. patet. q̃a dz habere aptũ tegumẽtũ. scz honestam cõuersationẽ. vt videant bona opa nostra alij. ⁊ glorificent patrẽ celestem Math. v. Uñ Math. x. dr̃. Quod in aure auditis. p̃dicabit̃ super tecta. i. super honestã conuersationẽ. Nobis em̃ est necessaria conscia nostra. sed proximis fama nostra. dicit Augustinus. xij. q. j. Nolo. De quarto quõ ista domus debet purgari. patet. q̃a frequẽter p scopã cõfessiõis eijciendo foras p verbũ oris q̃d latebat in interiorib⁹ cordis. Sed p̃chdolor multi istas sordes magꝫ diligũt occultare q̃ꝫ purgare extra. Contra q̃s Augu. sup Johem Omelia. xlj. dicit. Uis audire cõsiliũ. Si vis a deo fugere. ad ip̃m fuge confitendo. non latendo. Nã cõfiteri potes latere nõ potes. Faciat ergo bonus confitens ostendendo omĩa quecũq; sunt intra suã conscientiã. more illius q̃ dixit. iiij. Reg. xx. Oĩa quecũq; sunt in domo mea viderũt. Nihil est q̃d non monstrauerim eis in thesauris meis. Istam domũ ita bene ornatã debet intrare anima. ⁊ in ea quiescere p contẽplationẽ vt dicit̃ Sapie. viij. Quatinus p h̃ mereatur intrare in domũ celestẽ per glorificationẽ. Ad quaz nos p̃ducere dignet̃ pater et filius et spũssanctus. Amen

Dominica. XX. post trinitatis. I.

Sermo. CXXII.

Uenite ad nuptias Math. xxij. Sicut dicit Hugo libro. iiij. de archa Noe capi. iiij. in p̃ncipio. Omnia opera dei propter hominem facta sunt. siue ea que pertinent ad p̃mã creationez hominis. siue ea que facta sunt ad hominis reparationẽ. Ad creationẽ hominis pertinet creatio mũdi. i. celi ⁊ terre. ⁊ omniũ que in p̃mordio facta eẽ

p̄o q̄bus penitet. vt habeat verā fidem et ſpem de p̄ſeq̄nda miſcōia. ſine q̄ nullo mō pōt penitere digne nec cōſequi remiſſionē pctōrum. Uñ ⁊ hic dictū ē paralitico. Eō fide fili remittunt tibi pcā tua. q̄a ſine fide impoſſibile eſt placere deo Hebreo. xj. ca. Scō multū etiā valet ad dulcorandum onus pnīe. peccati ꝓpr̄ recognitio. Nam homo cognoſcēs magnitudinē ⁊ multitudinē pctōr̄ q̄bus deū offendit. libenti⁹ ſubit onus pnie. Unde p̄s. Quoniā iniq̄tatem meā ego cognoſco: et peccatū meū cōtra me eſt ſp. Unde Bern̄. in q̄dam ſermone dicit. Qui pfecte ſeſerit onus pcti ⁊ aie leſionē. aut parū ſentiet. aut ex toto nō ſentiet corpis penam. nec reputabit corporis laborē. quo peccata nouerit delere p̄terita ⁊ cauere futura. Et Hieron⁹. ſup Marcū dicit q̄ amaritudines radicis dulcedo pomi cōpenſat. pericula maris ſpes lucri delectat. dolorem medicine ſpes ſalutis mitigat. q̄ deſiderat nucleū frangat nucem. Sic q̄ vult eterno adherere bono pniam agat. Hec ille. De tertio quō hō impeditur a ſuauitate ⁊ leuitate pnie ꝓpter conſuetudines voluptatis p̄riſtine. patet. Nā ꝫ conſuetudinē aliq̄d facere eſt agere q̄ſi ꝫ naturam. Eo q̄ conſuetudo eſt altera natura. vt dic̄ p̄hūs. vij. ethicor̄. Et ſm Auguſt. vj. libro de muſica. dr̄ q̄ſi affabricata natura. Conſtat autē q̄ facere contra naturam eſt multum penale. ⁊ cuz dolore. cū ſit p motū violētū. Sic etiā facere ꝫ conſuetudinē. vt dicit Augu. lib. ij. ſup Bene. cōtra manicheos. q̄ nulla abſtinētia fit a voluptate carnali q̄ nō habeat in exordio dolorē. donec in meliorē partē cōſuetudo flectatur. Et idem libro. j. ad Romanū dicit Q̄ ipa mutatio conſuetudinis nonitate ſua ꝓturbat. Uincere ergo conſuetudines penitentibus dura eſt pugna vel pena. vt idē dic̄ ſup p̄s. xxx. Narrat Valeri⁹ li. vij ca. ij. Q̄ Cretēſes cū voluerūt alios male dicere ⁊ acerbiſſima vti execratiōe aduerſus eos q̄s vehemēter oderāt. optabāt eis vt mala conſuetudine delectent. Et Augu. cōquerit de ſe. viij. lib. confeſſionū ca. v. Q̄ nullo alio impediebat a ꝓuerſiōe q̄ conſuetudine. q̄ ſe dicebat teneri ſicut ferrea catbena. Et ibi pbat. q̄ dū cōſuetudini nō reſiſtit facta ē neceſſitas. Neceſſariū q̄t vno modo dr̄ violētū. vt dr̄. v. metha phiſice. Uñ ptz q̄ male aſſueti in iuuentute q̄ſi q̄dam mō violēter peccāt. Juxta illud poete. Qui nō aſſueſcit virtuti dū iuuenеſcit. A vicijs neſcit diſcedere q̄n ſeneſcit. Et rō huius naturalis ē. Quia vt dic̄ p̄hūs. iij. ethicor̄. ca. xij. Wali habit⁹ poſt q̄s generati fuerint nō ſubiacēt volūtati. ⁊ a p̄ncipio ſint volūtarij. quēadmodū proijciens lapidē. nō habet in ſua ptāte iā proiectū reſumere. Ecce quō conſuetudo mala impedit leuitatē penitētie. Sed tñ his nō obſtantib⁹ penitēs aſſumat libent onus pnie. confidens de auxilio diuino. in quo omnia poterit. Juxta illud apli. Oia poſſum in eo qui me confortat. Et Laborintus dic̄. Incipe pficies auxiliāte deo. Dic Petr⁹ dixit dño. In noie tuo laxabo rete. Nec putet impoſſibile aut difficile vincere prauam cōſuetudinē. q̄a dicit Augu. li. de doctrina xp̄iana. Sicut prava operatio rectaz deprauat naturā. ita ſolet recta operatio prauam corrigere conſuetudinē

B Ad hoc autē vt q̄s retrahat a prava conſuetudine nihil ita valet ſicut timor dei ⁊ ſui iudicij. Iſto em̄ timore maxime comprimuntur carnis voluptates. ⁊ deſtruitur peccandi conſuetudo. Unde p̄s. pe tit eū dicens. Confige timore tuo carnes meas. Et ſequit. A iudicijs em̄ tuis timui Et Bernar. in quodā ſermone. dicit B val de miraculoſum q̄ tot iuuenes. tot adoleſcentes. tot nobiles ceteriq̄ oēs q̄ in tanta afflictione penitētie. pus pſeuerabāt nō alio q̄ timore dei erant conſtricti. Tenebant em̄ q̄ſi in carcere. ſed ſine vinculis. Et vere magnū miraculū viuere vltra hūanam. imo ſupra naturā. ⁊ ꝫ conſuetudinē. vt ibi dē dicit. Nihil g̃ debet retrahere pctōrem q̄n portet lectū pnie ſue. Non magnitudo ſcelerum. q̄a vbi abundat delictū ſupabundat ⁊ gra. Nec pnie auſteritas deterreat. q̄a. Non ſunt condigne paſſiones huius temporis ad p̄teritam culpā que remittit ⁊ ad preſentis conſolationis gratiam que imittitur. ⁊ ad futuram gloriā que pmittitur. Jnquit Bernardus in quodam ſmone. Et certe libenter debz portare penitēs penitentie lectuz hic in pñti. quia ſi nolue rit portare illa tria. ſcilicet dolorē contritionis. pudorem confeſſionis. et laborem ſatiſfactionis. portabit alia tria in futuro. ſcilicet damnationē in iudicio. Ad Hab. vlt.

dñi multi et domini multi. mundus caro ⁊ demon ⁊ deus. Videamus ergo q̄s istoꝝ plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatorium. et inueniemus q̄ deus habet paucissimos. omnes alij inuitatores sūt in maxima copia. Si loquamur de mundo. nōne senes ⁊ iuuenes ⁊ pueri a cunabulis suis extracti. statiz inuitantur ⁊ animātur ad colendum mundū. Iste vt fiat mercator. ille aūt vt fiat miles. Alius vt fiat diues. ⁊ sic de alijs. q̄ oēs vna voce dicūt illud Sapie. ij. Venite et fruamur bonis q̄ sunt. Et sic illi q̄ sūt vicini cantoribz magis excitantur ad cantandū. Ita boies finaliter cōcertantes cū secularibus vel carnalibz p̄uersantes. nullo mō possūt euadere quin eis in moribz cōforment. Ūñ Isidor⁹ de sūmo bono. Rarum ē vt q̄squis inter seculi voluptates positus. a vicijs maneat illibat⁹. In q̄bus ⁊ si nō cito implicetur anim⁹. tamē aliq̄n attrahit. Nec diu p̄t esse secur⁹ qui piculo fuerit p̄xim⁹. Quot sunt q̄ bis diciz inuitant boies ad mundi contemptum. ad ꝓpria relinquēda. ad se ꝑ suis peccatis totaliter contemnēdū. Certe vel nulli vel pauci. imo tantus strepit⁹ est cantoꝝ mundi qui dicunt inuitatoriū voluptatis ⁊ mundi. q̄ illi qui dicūt inuitatorium christi vix in aliquo possint audiri. Scōm inuitatoriū quod ponit⁹ i scriptura cantant malicioſi. Et scribit Hieremie. xviij. Venite ⁊ cogitem⁹ cōtra iustuz cogitatiōes. Non eñ pibit lex a sacerdote neq̄ consiliū a sapiente. neq̄ sermo a ꝓphetā. Et notate q̄les boies malicioſi ponūt ꝑ parte sua. videlicet sacerdotes sapientes ⁊ ꝓphetas. Moraliter sacerdotes sunt magni prelati. Sapientes sunt iusticiarij ⁊ prophete sunt religioſi. ⁊ nunq̄z videbitis in republica maliciam magnam factā: nisi vel ab istis omnib⁹. vel ab aliquo istorum ꝑcedat. vt dicit Holgot super libz⁹ Sapie. ca. ij. Unde isti tres cantāt inuitatoriū malicioſoꝝ. ⁊ isti sciunt facere cōspirationē cōtra optimū virū. dicendo illud Hieremie. xviij. Venite ⁊ ꝑcutiam⁹ eū lingua. et nō attēdam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹. Percutere boiem lingua est ꝓclucere ꝑ seipo. Uel ꝑcutere boiem lingua p̄t esse cōspirare falsum. et falsum testificari cō hominem Et nota q̄ isti malicioſi triplex habent inuitatorium sibi ꝓprium. q̄ ad maliciam animant ⁊ instigant. Primo enī se colligunt ad conspirandum subtiliter. dicentes illud Hieremie. xviij. Venite cogitem⁹ cō iustum cogitatōes. Scōo se recolligūt ad accusandū ciuiliter ⁊ sub iuris colore. dicentes Hieremie. xviij. Venite ⁊ ꝑcutiamus eū lingua. ⁊ nō attendamus ad vniuersos s̄mones ei⁹. Tertio se recolligūt ad occidendū hostiliter. dicentes illud Matth̄. xxj. Venite occidamus eū ⁊ nr̄a erit hereditas. Et hec est conclusio malicie vltimata. Tertiū inuitatoriū q̄ ponitur in scriptura cantant ambitioſi. Et scribitur Gene. xj. Venite faciamus nob ciuitatē et turrim cui⁹ cacumē ꝓtingat ad celū ⁊ celebremus nomē nostrū. Notandū q̄ oēs ambitioſi exponūt se maximis laboribz ꝓ honoribz cōsequendis. intantū q̄ si decimā partez laboris facerent ꝓpter deum maxim⁹ meriti forent. Unde isti ad edificandū fodiendum et construēdū se applicant ⁊ exponūt. Quantam estimatis vexationem sustinent q̄ curijs regū ⁊ episcoporū se mancipant. dant munera. dissimulant ⁊ adulantur. mentiuntur ⁊ se nequit humiliant quibuscunq̄z. Unde Innoc. de vilitate humane cōditionis dicit sic. Ambicioſus semp ē pauidus. semp attonit⁹ ne dicat quod displiceat. humilitatem simulat. et honestatē mentit. affabilitatez exhibet. benignitatē ostendit. subsequit ⁊ obsequitur. cūctos honorat. vniuersis se inclinat. frequētat curias. visitat optimates. a⁹ surgit ⁊ amplexat. applaudit ⁊ adulat. ⁊ bene nouit illud poeticū Ouidij libro. j. de arte amandi. Et si nullus erit pulvis tu excute nullū. Hec ille. Et ideo de talib⁹ q̄ castra regum sequuntur dixit quidam poeta Sunt qui dicuntur miseri q̄ castra sequūt Quartum inuitatoriū quod ponitur in scriptura cantant christiani boni ⁊ religioſi. Et est in Psalmo. Venite exultem⁹ domino: iubilemus deo saluтari nostro. Et istud inuitatoriū cantat valde feriali⁹ his diebus. sed tū a secularib⁹ non curatur ꝓpter strepitum secularium negociorū imo licet oēs inuitantur. pauci tamē vel nulli veniūt. Sicut patet in euāgelio p̄senti. Nam oēs neglexerunt ⁊ abierūt. alius in villam suam. alius ad negociationem suam. Sed caueant isti. Contingit eñ q̄ fa

legunt a deo. Ad reparationē hoīs ꝑtinet incarnatio verbi. ⁊ omnia que vel ante ipsam incarnationē ab initio ad ipam prefigurandā ⁊ p̄nunciandā p̄cesserūt. vel que post eam vsq; ad finē mundi ꝓpter ipam p̄dicandā ⁊ credendā fiunt. Hec ille. Ex q̄bus patet ꝙ de⁹ oīa que fecit ꝓpter hoīem in duo genera distinxit. scz in opera creationis ⁊ reparationis. Que duo sic ordinauit ꝓpter hoīem. vt in operibus creatōnis potentiā dei cōsideraret. ⁊ in operibus reparationis caritatē attēderet. vt dicit ibidē Hugo libro. iiij. cap̄. v. vbi. s̄. Et qꝛ vt idem ibidē dicit. Opera reparationis iō maxime operatus ē. vt qualē erga nos dilectionē haberet ostenderet. et nos amore mūdi ad suum amorē reuocaret. Quia igitur diuina sapientia ex magna caritate opus nostre reparationis ostendit tunc. videlicet quando diuinitatem suam nostre humanitati q̄si sponsum sponse coniunxit. ac per hoc quasi quasdam nuptias delectabiles fecit. volens ne tante bonitatis ⁊ caritatis sue suauitas ab hominibus vilipenderetur p̄misit nuncios suos. sanctos videlicet patres et ꝓphetas veteris testamenti qui nobis has nuptias futuras p̄dicerēt. Cum vero he nuptie facte sūt ꝑ filij dei incarnationē. ⁊ consummate ꝑ passionē. vbi xp̄o vero sponso iuncta est ꝑ fidem eccl̄ia vnica ⁊ amabilis sponsa. volens de⁹ oēs hoīes esse participes huiusmodi nuptiaꝝ que in fide xp̄i celebrant. ꝑ alios ⁊ alios suos fideles seruos nuncios ⁊ apostolos cōfessores et martyres vocari omnes fecit. q̄tinus omnes venirent credendo ꝑ fidem. ⁊ delectarentur in eis per caritatem. Unde ne quisq̄ excusaretur ꝑ ignorantiā oīb⁹ generaliter ꝓclamari fecit. omnesq; parit simul in vnū diuitē et pauperem inuitari ad huiusmodi sanctas nuptias mādauit. dicens. Uenite ad nuptias. Sed ⁊ ne nuptiaꝝ solēnitas ꝓpter insufficientiā delitiarum cōtemni possit ab inuitatis. etiā tantam deliciaꝝ abundantiā p̄mittēdo dicit. Oīa parata sunt. venite ad nuptias. Itaq; omnibus generaliter dicitur vt op⁹ reparationis considerent. ac per hoc ad fidē xp̄i ꝓperēt. Uēite ad nuptias. Loq̄batur iesus cum discipulis suis ī parabol̄. Seq̄tur euangeliū. Simile est regnū celoꝝ homini regi q̄ fecit nuptias filio suo ⁊c̄. In q̄bus verbis tria tangunt. Primo nāq; describit diuine bonitatis liberalitas tā dulciter inuitantis. Cuz dicit. venite. Secūdo ꝓponitur intime dulcedinis suauitas tam amabiliter delectantis. Cū additur. ad nuptias. Et tertio ex his arguitur humane obdurationis iniquitas. tam infeliciter omnia ista non curantis. Cum sequitur. Illi autem neglexerunt Tria ergo hic ponuntur valde notabilia et om̄i ponderatione digna. scilicet deus inuitans. nuptie parate. ⁊ hō nō curās. Est ḡ ī deo summa bonitas: qꝛ iuitat In nuptijs grata suauitas. quia parata. In homine vana contemptibilitas. quia neglexit. A

Dixi primo ꝙ in verb̄ p̄mis. describitur dīne bonitatis liberalitas tam dulciter inuitātis. Cum dicit. Uenite. Ad q̄d aūt inuitauit dicitur Eccle. xxiiij. Uenite ad me omnes qui cōcupiscitis me ⁊ a generationib⁹ meis adimplemini. Et Math. xj. ca. Uenite ad me oēs qui laboratꝫ et onerati estis et ego reficiam vos. Nec miruz. Nuptias em̄ fecit. ergo reficere vsq; ad plenitudinē ꝓmittit. Sed certe pauci obediūt huic vocationi. quia dicit Romanoꝝ. x. Nō om̄s obediūt euāgelio. Plures aūt obediūt vanitati. Pro quo sciēdū ꝙ in om̄i actu siue belli siue pacis ducis animatio multū iuuat. quia s̄m verba sua et consilia totus exercitus regulatur. Et ideo oīs ductor sēp cogitat de aliq̄ inuitatorio suis complicibus faciendo. Quadruplex aūt inuitatorium in scriptura a quattuor inuitatoribus velut a quattuor cātorib⁹ quadruplicit de cantatur. vt dic̄ Holgot sup scd̄m ca. libri Sapie. Primū cantant voluptuosi. Secūdū maliciosi. Tertiū ambitiosi Quartū sancti ⁊ deuoti. Tres primi seruiunt ī choro diaboli. quarti solūmodo in choro xp̄i. Inuitatorium voluptuosoꝝ ponitur ibi Sapie. ij. Uenite et fruamur bonis. Qñ sic est ꝙ homo intrat in ecclesiam catholi. vt audiat matutinas de aliquo sancto. statim per īuitatoriū potest discernere in q̄nta veneratione sanctus ille habeatur ibid̄. quia in ferialib⁹ dieb⁹ sufficit tm̄ vnus. Et quanto festū celebrat solēnius. tanto plures ad inuitatorium deputātur. Int̄ nos moraliter in vita p̄nti nulli dij colunt. Iuxta illud p̄ma Corinth. viij. Siquidem ⁊

de genere chanaan. sed pficere in mesopo/thamiã syrie ad domũ bathuel patrẽ mris tue et accipe tibi inde vxorẽ de filiabꝰ la/ban auunculi tui. Hec sunt verba dei pa/tris ad filiũ. vt exponit Innocen. Chana an interꝓtatur possidens domũ. ⁊ signifi/cat angelos. q̃ i celesti domo semp assistũt dño. De quoꝝ genere noluit deus patꝛ vt filius accipet vxorem. id est eorũ naturam Juxta illud Hebreoꝝ. ij. Nusq̃ eni ange/los apꝓhendit. sed semen Abrae. Sexta. Nusq̃. i. in nulla scriptura legit angelicaꝫ naturã apꝓhendisse. vnde nec naturã an/gelicã liberauit. Et hoc ideo ꝑm Sexta q̃a angelus sine aliq̃ instigante cecidit. er/go ꝓ aliũ releuari nõ debuit. Sexto qꝛ to/ta natura humana cecidit. nõ aũt tota an/gelica. Tertio: q̃a reparatio nature angeli ce nõ pficeret vniuersitati sicut nature hu mane. in q̃ totalis reparatio facta ẽ. sez na/ture humane ⁊ angelice. q̃ ꝓpter hoiem fa/cta est. qꝛ hõ est ois creatura in genere. nõ sic angelus. Mesopothamia interꝓtat ele uata. et Syria sublimis. Et significat hu/manam naturã que eleuata fuit in icarna/tione. vt dictum ẽ. Sed nõ ad quãcũq̃ fe cit ire. sed ad domũ bathuel. i. ad beatã ỽ/ginem. Bathuel eĩ virgo dei interꝓtatur Et ibi accepit vxorẽ de filiabus laban. q̃ i terꝓtatur candidatio. id est carnẽ de puris simis et mundissimis beate ỽginis sangui nibꝫ. ⁊ de virgine nasci voluit. vt denota/ret ꝙ virginẽ sibi virgini ecclesiam despõ/saret. ij. Corinth. xj. Despondi eĩ vos vni viro virginem castam exhibere christo.

¶ De scõo sez de sponse pulchritudi ne dicitur Canticoꝝ. iiij. c. Tota pulchra es amica mea. Sed que est ista sponsa xpi Certe nulla alia q̃ntũ ad pscns sufficit: ni si ecclesia seu congregatio iustoꝝ. que ẽ ge neratio querentiũ dñm. querentiũ faciem dei iacob sponsi. vt dicit Bernar. sup Cã/tica. ꝑmone. lxxiij. Sponsa xpi ergo nos sumꝰ cum reliqua multitudine peccatorũ captiuoꝝ. qs ipe nouit. Pulchritudo istiꝰ sponse est multũ ammirabilis. eo ꝙ dicit de ea sponsus q̃ mentiri non potest. Tota pulchra es amica mea. Tota eĩ pulchra. q̃a ⁊ ꝓ intẽtionẽ ⁊ opationẽ. vel tota ꝓpter cõiugatos cõtinẽtes ⁊ virgines. vel tota dr̃ q̃ntũ ad ꝓlatos ⁊ subditos. ⁊ ita pulcra est ⁊ in vestibꝫ ⁊ in mẽbris. Oculi eĩ eius sunt ꝓlati tanq̃ ꝓuisores. Os doctores. Aures penitentiarij ac confessores. Nasꝰ sapientes. bonoruꝫ maloruq̃ discretores. Collũ clerici ⁊ cantores. Pectus sunt po tentes et nobiles. Brachia sunt milites. Manꝰ operarij ⁊ artifices. Crura famu/li. Pedes rustici. In his ĝ mẽbris tota dz eẽ pulchra sponsa. sicut tũc erat cũ ꝓ chri/stũ est redẽpta. q̃n non habuit maculã mor talis peccati neq̃ rugã duplicitatis. Sed heu hodie cõquerit ꝓpheta Trenoꝝ. j. di/cens. Egressus ẽ a filia syon ois decor ei⁹ Et glosa dicit decor virtutũ. Sed vnde hec dformitas in membris ecclesie. subdit ꝓpheta ibidem. Quia facti sunt princi/pes eius velut arietes. non inuenientes pa/scua. Abierunt absq̃ fortitudine. Et glo/sa exponit ibidem q̃ prelati debent esse ve lut arietes defendentes ecclesiam autori/tatibꝫ vtriusq̃ testamenti velut cornib⁹ Sed quãdo sunt illiterati. tunc subduti ñ inueniunt sub eis pascua doctrine. ⁊ sic ab eunt de loco ad locum vagantes absq̃ for titudine virtutũ ⁊ bonoꝝ opeꝝ. Hoza liter autẽ loquẽdo quelibet aĩa est sponsa christi quã desponsat sibi christus in fide. Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Sed hec frangit fidem sponso cum adheret dia bolo ꝓ consensum peccati. Sicut cõqrit̃ d ea dominus ꝓ prophetam Jsaie. lvij. Ju/xta me suscepisti adulterum. Sed multuꝫ deberet timere ista sponsa quando prouo/cat sponsum suum. Nam si ancilla pauper cula et seruilis conditionis filio regis essꝫ desponsata. et ipa in ignominiam spõsi sui esset scortata. certe multum esset dolendũ ei ꝓ tali offensa. Sic certe anima post/q̃s peccat magnam ignominiam facit chri sto sponso suo a quo fuit despõsata. Sed et quod deterius est. si diceret. et si sponsũ offendi. habeo tamen ex patrimonio vnde viuam. cum habeam hereditatem bonam sed et hec perdidit hereditatem. Ecclesie enim hereditatem bonam perdidisti. Tre noꝝ vltimo. Hereditas nostra versa ẽ ad alienos. Sed forte diceret. et si hereditã/tem perdidi. adhuc tamẽ habeo notabilia bona. Sed certe hoc non. quia per pecca tum omnia bona mortificantur. Sed for te adhuc diceret. et si istum sponsum per/didi. tamẽ adhuc pulchritudinẽ habeo ꝓ/pter quã ab alienis cõcupiscar. Sed cer/

ciens magnum festum. inuitat mltos diu ante. ꝛ vt illis ordinate seruiat ꝛ sine ꝑsura. ponit custodes in ingressu portarū. qui deuote recipiunt inuitatos qui ꝓmiserūt venire et sunt amici facientis festum. et alios non inuitatos excludunt. Isto modo facit christus qui mittit seruos suos prędicare et inuitare ad nuptias agni. sed in fine mundi solum illi recipientur qui nunc sue inuitationi obediunt. Et alij excludētur omnino. dicente domino bonis illud dulce inuitatorium. Venite benedicti patris mei. percipite regnū quod vobis paratum est ab origine mundi. Malis autē dicet. Ite maledicti. Et ideo dum vocat nos deus ꝛ inuitat ad nuptias suas ꝑparemur bonis operib⁹. vt digni esse mereamur ad conuiuandum secum ꝛc. B

Dixi secundo ꝙ in verb⁹ prę missis ponit̄ interne dulcedinis suauitas tam affectualit̄ delectantis. Cū dr. Ad nuptias. Nuptie iste multū suaues sunt. quia in maxima dilectione ꝛ caritate aguntur. Nam sponsus istaꝝ nuptiarū est xps. q̄ eccl̄iaꝫ sibi fide ō sponsatā i caritate maxima copulauit. Iuxta illud Hieremie. xxxj. In caritate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserās. Videamus ḡ h̄ de trib⁹. scz de sponsi magnitudine. Secundo de sponsi pulchritudine. Tertio de nuptiarum dulcedine. De primo. scz spōsi magnitudine dr̄ hic. q⁹ sponsus iste est filius regis. cui rex pater fec̄ nuptias. Rex est deus pater. q̄ est rex reguꝫ ꝛ dns dominantiū Apocalip⁹. xix. De quo i ps̄. Quoniā rex omnis terre deus. Filius huius regis est filius dei patr̄. dns nr̄ ihesus xps. De quo in ps̄. Filius meus es tu. ego hodie genui te. Sponsus ergo hic est xps deus noster. vt dicit Bernar. sup Cātica. ꝑmōe. lxviij. in ꝓncipio. Et spōsus h̄ magnus dns ꝛ laudabilis nimis. cui⁹ magnitudinis nō ē finis. sicut dicit ꝑsalmista. Vere magn⁹ dns et excelsus super omnes ppl̄os. Excellit eñ omnes potestate. diuinitate ꝛ bonitate. De quibus oīnibus dicit Ap̄lus ad Hebreos. j. Quē cōstituit scilicet de⁹ pr̄ heredem vniuersoꝝ. i. dñm ꝑpetuum ꝛ possessorem iure filiatōis paterne. patre tamē nō mortuo. vt dicit Hugra. Et dicit notāter vniuersoꝝ. nō vnius tribus. quia data est sibi oīs potestas i celo et in terra Math. vltimo. Non solū est heres vniuersoꝝ potestate dominatiōis. quia dñatur a mari vsq̄ ad mare. sed etiā potestate creationis. q̄a ꝑ ipm oia facta sūt. Ideo apostolus dicit. Per quē deus pr̄ fecit ꝛ secula. non solum visibilia. sed etiam eterna seu perpetua. Est ergo iste sponsus potens et vigorosus. quia cōstitut⁹ a deo. ꝑpetuus q⁹ heres. solus quia vniuersoꝝ. Dignitatez ꝙ eius subdit. Qui cū sit splēdor glorie. scilicet patris. coeternus scilicz patri vt splendor igni. et figura substantie eius. id est perfecta repr̄sentatio patris. Colek. j. Imago dei inuisibilis. De bonitate autem ei⁹ statim seq̄tur. Portāsq̄ omnia verbo virtutis sue. id est. cōtinēs ꝛ gubernās oia celestia ꝛ terrestria Isa. xlvi. c. Ego feci ꝛ ego feram et portabo et saluabo. Et dicit verbo. id est solo imperio potestatis ꝛ bonitatis sue. ꝑsalmista. Verbo dñi celi firmati sunt. Et addit aliam bonitatē. purgationem peccatoꝝ faciēs. scilicz ꝑ mortem suam purgans nos a peccatis nostris. scilicet tam a culpa q̄ a pena Hec Hugra. Vides ergo anima tui sponsi magnitudinem. potestatem. dignitatem ꝛ bonitatez. Potens est. ꝛ ideo metuendus. q⁹ cum occiderit corpus. habet potestatem animam mittere in iehennam. vt dicitur Math. x. Dignus est. et ideo a te sup omnes prędiligendus Apocal. v. Dignus est agnus qui occisus est. Bonus est. et tō super omnia diligendus. ꝑsalmista. Bon⁹ es tu. et in bonitate tua doce me ꝛc. Licet autem iste sponsus fuerit ita potentissim⁹ ita dignissimus. atq̄ loco et habitatiōe celesti altissimus. tamen humilem thalamū eligere sibi dignatus est. De cuius thalamo in ꝑsalmo dicitur. Tanq̄ sponsus dominus prędcedens de thalamo suo. Quod exponit Innocē. quari⁹. id est ō vtero beate virginis. In hoc thalamo xps humane nature vt sponsus sponse copulatus. hoc est matrimonium Assueri ꝛ Hester. Assuerus interpr̄etatur beatus ꝑm Innocentiū et significat christū. Hester interpr̄etatur exaltata. ꝛ significat humanā naturaz. In cuius persona potest dici illud ꝑs̄. Et cū gloria suscepisti me. Unde quidam dixit. Maritari nō potuit caro gl̄iosius Hoc significatum fuit Gen. xxviij. vbi dicit Isaac Jacob filio suo. Noli accipere vxorem

cauendi. oīes quasi se exhibēt negligētes Unde mundus inuitat ad errores ⁊ vanitates ⁊ oēs obediunt. deus vocat ad bonores ⁊ nuptias. ⁊ oēs negligūt. Sicut h̄ cōq̄rit. Illi aūt neglexerūt. Cōtra hos loquit Seneca epistola. xviij. Oīa negligenda sunt vt studio bene viuendi assidea mus. cū nullū tempus satis magnū ē ⁊ si a puericia vsq; ad humani eui termios vita p̄tēdatur. Est aūt cā negligentie in talib⁹ timor superbie. Multi em̄ videntes q; non possunt esse subito pfecti. nō curāt p̄ partem addiscere bene viuendi modū. Et isti sunt fatui. Sicut ille lippus q̄ ideo nō curauit inungere oculos collirio. q; nō potuit ita accute videre sic̄ linx. Quē deridens Oratius libro ep̄larū epistola p̄ma dicit. Non poteris oculos q̄ntū cōtēdere linces. Nō tamē collirio cōtemnas lippus inungi. vñ j. Thimo. iiij. dr. Noli negligere gratiam que in te ē. Et hec ē p̄ma mala negligētia q̄ hic rep̄hendit. Naz hō non pōt interesse dignus nuptijs x̄pi que celebrant p̄ fidem in eccl̄ia militāti: nisi studeat se bonis moribus ornare. alias ei fides sine operib⁹ mortua est. vt dicitur Jaco. ij. Scdo sūt homines negligentes in discutiendo p̄priaz puersitatē. Refert Volgot sup libz̄ sapiēca. iij. Q; q̄dam Senascalcus optime sciuit disponere familiam alienam magnoz dominoz. sed pessime sciuit ordinare p̄priam. Tales sūt multi q̄ alioz cōsciētias sciunt bñ iudicare sz p̄prias negligunt. q̄bus dr̄ per christū. Ut q̄d vides festucā in oculo fratris tui. trabem autē in oculo tuo non consideras Matth. vi. vbi dicit Crisosto. Qualiter in alijs vides tam parua. ⁊ in tuis tam magna trāscurris. Si te magis diligis q̄z p̄rimū. q̄re curas ip̄m ⁊ nō teip̄m. Si aūt teip̄m contēnis. manifestū est q; iā nō est p̄curatio sed detractio. Hec ille. Et certe si darem⁹ pacē alijs ⁊ nō ira eoz vicia inspicerem⁹. sine dubio nr̄a consideraremus. Quia dicit Prosper in libro ij. de contemplatiua vita. Tamdiu q̄s peccata sua q̄ nosse ⁊ flere debz ignorat. q̄ diu curiose aliena cōsiderat. Q; si mores suos ad seip̄m conuersus aspiciat. non requirit quod in alijs rep̄hendat sed in seipo q̄d lugeat. Hec ille. Tertio sunt homines negligentes in reuerēdo dei maiestatē. Nā oēs hodie cōmuniter declinauerunt. scilicet a iusticia ⁊ veritate simul. sz tam sp̄ūales q̄z seculares. inutiles facti sunt. vt dicit Psal. Et vnde nisi certe vt idem dicit. Non ē timor dei ante oculos eoz. Et ita absq; vllo timore filij hominum perpetrant mala. vt dicitur Eccēs. viij. Ideo Deutero. viij. p̄cipitur. Obserua ⁊ caue nequādo obliuiscaris dñi dei tui. et negligas mandata ei⁹ atq; iudicia. Et patet hic q; timor dei facit hoīem sollicite opari ⁊ exequi mandata dī. Juxta illud. Qui timet dominū faciet bona. imo non solū magna sed etiā minima q̄ salutis sunt ponderat. Juxta illud Eccl̄s viij. Qui timet deum nihil negligit Sz diceres. Certe hoc est difficile q; homo nihil negligat. et si negligit videtur iniustū q; debeat dānari. Ad q̄d rñdeo q; nō omnis negligentia est damnabilis sed solum illa que fit circa actum vel circa circumstātiā actus q̄ actus est de necessitate salutis. Sicut si negligaz dare elemosynā tempore extreme necessitatis p̄rimo indigēti. negligo actum de necessitate salutis. Similiter si dem elemosynā. sed nō ex caritate vel nō in caritate. pecco mortaliter. obmittēdo circūstantiā q̄ debz esse in oī actu virtuoso de necessitate salutis. Unde. j. Corint. vlti. Omnia vestra fiant in caritate. Unde negligētia nō ē aliud nisi defect⁹ debite sollicitudis circa actū virtuosū faciēdū pueniens ex remissione feruoris in voluntate. Si autē contingit negligentia circa actū vel circūstātiā act⁹ q̄ nō est de necessitate salutis. Sicut si negligam dicere salutationem beate virginis transeundo circa ei⁹ imaginē. vel audiēdo sermonē cogito de alijs secularib⁹ negocijs ex remissiōe volūtatis. Et tunc est peccatuz veniale. ⁊ faciliter purgatur. Juxta illud Eccl̄i. viij. De negligentia purga te cum paucis. Alias illoz negligentia que sunt de necessitate salutis est mortalis. Juxta illud Hiere mie. xlviij. Maledictus homo q̄ facit op⁹ domini negligenter. Quarto sunt alij q̄ negligunt inquirere celestem hereditatez. Et isti significant p̄ illos de quibus dicit Judicū. xviij. Q; licet q̄nq; viri fortissimi de tribu Dan explorassent terram fertilissimam et locum in quo nullius rei fuit penuria. ⁊ ita nunciassent frib⁹ suis. tñ ipi negligēt agebāt nec sollicite curabāt inq̄rere trā illā. Uñ eis dr̄ ibidē. Nolite negligere

te hoc nō. quia etiā pulchritudinez perdidit. Quia Trenoꝝ. j. dicit. Egressus ē a filia syon omis decor eius. Et eiusdem. iiij. Denigrata est sup carbones facies eius. sz forte adhuc diceret. Et si sponsū pdidi. amicos habeo a quibus suscipiar. Sz certe h nō. qꝛ oēs amisisti. quia oēs amici eius spreuerūt eā. et facti sūt ei inimici. Treno. j. Sed forte adhuc diceret. Et si sponsuz perdidi et amicos. tamen ex quo mei iuris sum ⁊ libera adhuc alios amicos acquirā Sed certe h non. quia de cetero est ꝓua et ancilla illibera Hieremie. xvj. Seruietis dijs alienis qui non dabūt vobis requiez Ex his patet quantū debet timere sponsa christifidelis anima ne sponsum suū christum prouocet ad peccatum D Sed nunc videamus de tertio. scilicet de dulcedine istarum nuptiarum. Tantū em̄ ista dulcedo exuberat ꝙ non est modus dicēdi de ea. Nam in eis ē dulcis esca. quia in eccl'ia pñti proposita est mensa altaris. in qua positus est panis vite qui de celo descendit Johis. vj. In quo est om̄e delectamentū ⁊ om̄is saporis suauitas. Sapiētie xvj. Secūdo in his nuptijs est vinū. id ē cōsolatio spūssancti. qui cōsolatur nos in omni tribulatōne nostra. vt dicitur. ij. Corinth. j. Istud vinum letificat cor homis. vt dicit Psalmista. Nec solū letificat simpliciter sed multipliciter. quia ꝓm multitudinem dolorum meorum in corde meo. cōsolationes tue letificauerunt animā meaz. Tertio in his nuptijs sūt delectabiles ministri. q̄a angelici spūs. qui oēs sunt administratorij spūs. propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Hebreoꝝ. j. Et isti ñ solum ministrant ordinando ea que sūt saluti necessaria. sed etiam cōsolant' ne deficiamus. sicut cātores ⁊ timpaniste. de quibꝫ dr̄ in Psalmo. Preuenerūt p̄ncipes cōiūcti psallentibus. in medio iuuencularum timpanistriarū. Sz oīa ista nihil valerent si deessent dona in nuptijs. Ideo christus ꝓuidit multa dona. id ē diuersa genera g̅tiarum. Nam alij dat' sermo sapiētie. Alij sermo scientie. Alij prophetia Alij genera linguarum. Alij gratia sanitatum. Alij interpretatio sermonū. que om̄ia operat' vn⁹ ⁊ idem spūs diuidens singulis ꝓut vult. Psalmista. Dedit dona homibꝫ. Dantur aūt ista dona ꝓm Gor. super epl'az. Ephe. iiij nō vni omnia. sed singulis singula ꝓpt quattuor causas. Primo ꝓpter mystici corporis xp̄i integritatē. ꝓm illud. j. Corinth xij. Si totū corpus oculus. vbi auditus. Scdo ꝓpter eccl'ie pulchritudinem ex varietate resultantem. ps̄. Astitit regina. i. fides vniuersal' catholica a dextris tuis circūdata varietate. Tertio ꝓpter singulorum membroꝝ vtilitatē. j. Corinth. xij. Nō p̄t caput dicere pedibꝫ. non estis mihi necessarij. Quarto ꝓpter officioꝝ expeditionem in q̄bꝫ eccl'ia non vult ꝑturbari Deutero. j. Non possum solus onera portare. E.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄missis arguitur hūane obdurationis iniquitas. tam īfeliciter oīa ista non curantis. Cū sequitur. Illi āt neglexerunt. scz tam piā vocationē. tā delicatam refectionē. ⁊ nō quidem casu aliq̄. sed ꝓpria malicia neglexerūt. ⁊ abierūt alius in villā suam. alius in negociationē suam. Circa q̄d sciendū ꝙ vt dicit Holgot sup libꝝ Sapie. iij. ca. ⁊c̄. Primo dial' causa pene tam in hoīe q̄ꝫ in angelo fuit negligentia. Si em̄ homo vel angel⁹ a deo creatus bene fuisset vsus naturalibus ⁊ g̅tuitis sibi datis. nunq̄ꝫ apparuisset angelo cōueniens excellentiā dei appetere. vel nūq̄ꝫ homo iudicasset serpentis ꝑsuasiōib⁹ acq̄escere. Sed q̄a neglexerunt vti gratis sibi datis. ꝑmissi sunt cadere in errorē per peccatū negligentie. ⁊ de errore negligētie in peccatū supbie ⁊ inobedientie. Et ideo cōquerit' de eis Salomon Sapie. iij. dicēs Quoniā neglexerūt iustū. a deo recesserūt Justum. id est iusticiā. Justū em̄ fuit ꝙ omnis rationalis creatura per gratias a deo acceptas sollicite et diligenter deū honoret. q̄ est earundē g̅rarum largitor. Sunt aūt hoīes hodie ī mūdo negligētes q̄druplicit'. Negligūt q̄dā addiscere moꝝ sctitatē. Alij negligūt discutere ꝓp̄am ꝑuersitatem. Tertij negligunt reuereri dei maiestatē. Quarti negligūt celestē hereditatē. De p̄mo quō aliq̄ negligūt addiscere morum honestatem. Uidemus ꝙ multi sciunt addiscere artes subtiles. iura ciuilia ꝓpt' vtilitatē. artē bellādi ꝓpter strēnuitatē. artē negociandi ꝓpter pauptatē. ⁊ sic de alijs. que ad vite presentis ꝓmotionem et administrationē spectant. Sed addiscere artē bñ viuendi. artem deo seruiēdi. artez peccata

phemant ⁊ ꝑsequũtur deũ. inimici dei sũt. sed etiã oẽs amatores mundi inimici dei sunt. Et Aug. super. j. Canonica Johis. Omelia. v. dicit. Qꝛ duo isti amores sũt ꝯ rij. s. amor dei et amor mũdi. ⁊ si amor mũdi inhabitat nõ est q̃ amor dei intret. Hec ille. Sed diceres. Dñe ego libẽter acquirerem amiciciã dei. si scirem quõ sit acquirenda. Ad qd̃ rñdeo ꝙ amicicia dei sex virtutibꝫ acq̃rit̃. Primo em̃ acquiritur ꝑ mũdiciã vite. siue per puritatem innocentie. Scd̃o per veritatẽ penitentie. Tertio per amorẽ obedientie. Quarto per donũ patientie. Quinto ꝑ virtutẽ miscd̃ie. Sexto ꝑ donũ caritatis. De p̃mo quõ diuina amicicia acquirit̃ ꝑ mundiciã vite. dicit̃ Prouerbio. xxij. Qui diligit cordis mundiciã habebit amicũ regẽ. Notant̃ dicit cordis mundiciã. qꝛ cor est q̃si fons omniũ opationũ. Uñ si aqua ĩmunda ẽ in fonte. nõ mirũ ꝙ et in riuo. et si arbor est putrida in radice. nõ mirũ ꝙ ⁊ in ramis. Sic homo si ĩfectus est in corde. nõ mirũ ꝙ ⁊ in sensibus Patet g̃ illos inimicos dei esse q̃ male loquuntur ore. vel male vidẽt oculis. aut delectant̃ in turpiũ auditu. Et hoc ideo. q̃a non habent cor mũdũ. q̃d deus req̃rit p̃ncipalit̃ ĩ amico suo. Scd̃o amicicia dei acq̃ritur ꝑ verã cordis pniam. Nam q̃ inimicus dei erat ꝑ culpam. fit amicus dei ꝑ penitentiã veram. scꝫ per amaritudinem cordis. ꝑ confessionem oris. ⁊ ꝑ satisfactionez operis. De q̃ potest exponi illud Ecc̃i. xxij Ad amicũ si ꝓduxeris gladiũ. non desperes. Qd̃ exponit q̃dã doctor. Amicus noster deꝰ est. q̃ nobis in bonis nature gr̃e et fortune amiciciã oñdit. Sed ad eũ gladium ꝓducimus cũ peccamꝰ. Nõ ẽ tamẽ desperandũ. q̃a dũ vere penitemus ad amiciciam reparamur. ĩmo qñqꝫ maiorẽ Sicut patet de Petro. Dauid. Magdalena. vñ dñs dic̃ in ps̃. de talibꝫ. Mihi alienigene amici facti sũt. i. qui ꝑ peccatũ fuerũt facti extranei. ꝑ pniam mihi in amiciciaꝫ sũt reparati. Tertio acquirit̃ diuina amicicia ꝑ bonũ obedientie. Uñ dominꝰ dicit Apostolis Johis. xv. Jam nõ dicã vos seruos sed amicos. q̃a omnia q̃cunqꝫ audiui a pr̃e meo nota feci vobis. Ac si diceret. q̃ꝫ diu ñ reuelaui secreta pr̃is vobis. nõ fuistis amici sed serui. sed iã amplius estis amici. hoc aũt non fuit nisi merito obediẽtie. Sicut videmus in curijs. Qꝛ qui magis sũt obedientes p̃ncipibus ad maiora secreta admittuntur Obedientia autem probatur ꝑ impletionẽ mandatoꝝ. Unde Johis. xv. dr̃. Uos amici estis si feceritis que ego p̃cipio vobis. Ex q̃ ptꝫ ꝙ obediẽtia mlt̃um est accepta deo: q̃a facit amicos dei. Ecõtra vero inobedientia facit de filijs dei inimicos. Sicut ptꝫ de rege Saul. q̃ ꝓpter ĩobedientiã factus est de rege iusto reprobus ⁊ demoniacus. vt patet p̃mo Reg. xv Et de Adam patet. q̃a q̃ dicebat̃ p̃positus paradisi. factꝰ est agricola miserabilis t̃re. vt pꝫ Gen̄. iij. De lucifero quoqꝫ patet. Qꝛ ꝓpter inobedientiã de angelo factus ẽ diabolus. vt patet Jsaie. xiiij. Legitur de q̃dam nobili Romano qui dicebatur postumius. ꝙ pro eo ꝙ filius suus sine scitu suo hostes ꝑsecutus est. ip̃m victorem reuersũ occidi mandauit. O si sic inobediẽtia mũdana punita est. q̃ntomagis diuia. Quarto acquiritur dĩna amicicia ꝑ donũ patiẽtie. Nam ꝑ aduersa maxime ꝓbatur amicꝰ Sicut em̃ dicit Salomon. Simulator decipit ore amicum suũ. Unde idem dicit Si possides amicũ in temptatiõe posside illum. Et quidam metrista dicit. Si fueris felix multos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Hinc dr̃ de Abraam Judith. viij. Qꝛ abraam pat̃ noster temptatus per multas tribulatões amicus dei factꝰ est. Philippus rex Macedonum redarguit Alexandrum filium suum. ꝙ illos sibi amicos veros estimabat quos precio comparabat Sed non sic deus probat amicos. Jpse enĩ dicit suis. Dico autem vobis amicis meis. Nolite timere eos qui occidũt corpus. et postea nõ habent amplius quid faciant. Sed potius hunc timete. qui postq̃ꝫ occiderit corpus. potestatez habet mittere in iehennã. Ecce quomõ ꝑ aduersa probat eos solũ amicos qui timentes perdere aĩam ꝑdunt corpus pro christo amico suo. Quinto acquiritur diuia amicicia ꝑ donũ misericordie. Misericors enim multos habet amicos. Sic̃ dicit dominus Luce. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. vt cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Sexto acq̃rit̃ diuina amicicia ꝑ donũ caritatis. Dic̃ eĩ Hiero. ꝙ non est vera amicicia: nisi caritatꝫ glutio copl̃ata. Per

nolite cessare. Surgite ascendam⁹. Vidi dimus enī terrā valde opulentā et vberez Terra ista est terra celestis patrie. de qua dicit Psal. Portio mea domine sit i terra viuentium. Terra ista fertilis ⁊ vberrima quia nullius rei penuria potest eē vbi habe tur de⁹. Istam terrā explorauerāt quinq; viri. scilicz; q̄nq; status electoz. patriarcha rū in lege nature, pphetarū in lege scripta. apostoloz. martyrū ⁊ confessorum in lege gie. q̄ oēs annunciauerunt nobis gaudia illius patrie. et tamen adhuc negligimus ascendere cum eis per contemplationem. Unde nobis dr̄. Nolite negligere. nolite cessare. ac si diceret. Nolite ita negligēter agere bona. sed sollicite ambulate in opib⁹ bonis p gr̄am vt tandē pueniam⁹ ad gloriā. Ad quā nos pducat pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. Amen.

Dominica. XX. post trinitatis. II.

Sermo. CXXXIII.

Arice quomodo huc intrasti nō habēs vestē nuptialē Math. xxij. Sicut ait Augustin⁹ sup Psalmū. ciij. sermone. j. In oibus scripturis supeminentissima via supeminentissimum locū caritas obtinet. per quam q̄dem viam et deus ad hominem ⁊ homo ad deū accedit. vt dicit idem libro de spiritu et anima ca. xiij. Hec sola ē per quā homies conformant deo. ſm Aug. libro de moribus ecclesie. cap. xiij. Et q̄ sola habita oia pſunt homini. ⁊ sine qua nihil valent cetera ad salutem vt dicit Aug. sup p̄ma Canonica Jobis Omel. v. Omnia enī p̄cepta referuntur ad caritatez. ſm Aug. in libro Enchiridion. cap. xix. Propter qō q̄ hz caritatē secur⁹ est de vita perpetua ⁊ eterna. vt dicit Augu. sup canoni. Jobis Omeli. v. eo q̄ in ea habet manda toz diuinoz pfectam implerōnē. Juxta illud Apli. Finis p̄cepti est caritas. Hec sola est q̄ finaliter discernit inter filios regni eterni ⁊ pditiōis eterne. Hā ſm Aug. in libro de ciuita. dei. Reprobis etiaz dantur alia p spm̄scm̄ munera. sed tm̄ quia sūt sine caritate nihil eis pſunt. Sicut ait Aplus j. Corinth. xiij. enumerans donū scie. donū fidei. donū pietatis. donū pphetie. donū martyrij. q̄ oia sine caritate nihil pſunt finaliter ad p̄mium. Ex quo infert Aug. vbi supra. q̄ntum bonū sit caritas sine qua ad eternam vitā cetera bona non pducūt. Unde licet fides sit fundamentū omniū virtutum sine qua impossibile est placere deo. vt dr̄ Hebreo. xj. Tamen non potest esse vtilis sine caritate. Nam vt dicit Aug. vbi s. Fides sine caritate pōt q̄dem eē. sed non pōt pdesse. Istud patet hic in isto homine qui licet ceteris virtutib⁹ videlicz fide ⁊ spe cē. fuisset ornatus. q̄a tamen caritatem nō habuit. dr̄ quasi nudus et veste nuptiali carens. Hec ē tunica xp̄i incōsutilis. a patre ⁊ spūsancto contexta desup. id est de celo. vt ait Aug⁹. super Psal. xxj. ſmone. ij. Quā quia iste nō habuit. iō merito audire meruit verbū terribile. q̄d ponitur in nr̄o themate cum dr̄. Amice quō huc intrasti non habēs vestem nuptialem In quib⁹ verbis tria describunt. Primo namq; describit allocutio diuina multum affabilis. Cum dr̄. Amice. Scdo. ponit q̄stio dura multū difficilis. Cuz dr̄. Quō huc intrasti. Tertio subiungit increpatio seriosa multū confusibilis. quia non habet vestem nuptialem.

A

Dixi primo q̄ in verb⁹ p̄missis ōscribit allocutio diuina multū affabilis. Cū dicit Amice. Magna affabilitas diuina alloq̄ hominē peccatorē tam dulciter vt eū amicuz appellet quē tamē damnet. vnde inimicuz amicū appellat. Erat enī iste et amic⁹. q̄a fidem de deo habuit. et inimicus. quia caritatē non habuit. ⁊ p consequens non verus sed fictus amicus dei fuit. Et tamē q̄z in deo nihil deficit q̄ntum in ipo est. eum amicū vocat ⁊ reprobat. Ex quo patet q̄ pfecta amicicia homis nō est nisi in caritate. Unde Tullius in libro de amicicia dicit. Q̄ amicicia est diuinarū humanarūq; rerū cum beniuolentia ⁊ caritate cōsūmatio. Patet. q̄a fundamentū amicicie est caritas. Et ideo q̄ volunt cū deo contrahere amiciciam. ante omnia habeant caritatem. Et quia caritas ⁊ cupiditas sunt eis contraria. Ideo nemo habēs huius mundi cupiditatem potest esse verus amic⁹ dei. Propter quod dicit Jacobus in Canonica q̄ amicicia huius mundi inimica ē deo Qui ergo vult esse amicus huius mundi inimicus constituetur dei. Jacobi quarto. Ubi Glosa dicit. Non solum qui blas-

Sed durissimū puersis p̄latis. Dura que
stio: q̄a a paupib⁹ extorsionē fecerūt. Duri
or q̄liter bona paupeꝝ cōsumpserūt. Du-
rissima: q̄ xp̄o ⁊ ecclesie de pceptis elemo-
sinis nō seruierūt. Dura q̄stio: q̄ xp̄i oues
nō pauerūt in tpali substantia. Durior q̄a
nō pauerūt verbo doctrine. Durissima q̄
non pauerūt exemplo bone vite. Dura q̄
bonos nō informauerūt. Durior: q̄ malos
nō increpauerūt. Durissima: q̄ ip̄imet nō
bene vixerūt. Ergo iudiciū durissimū his
q̄ p̄sunt tam spiritualibus q̄ secularibus.

E Sed diceres. Quō iustū est vt p̄la
tis durius iudiciū fiat q̄ subditis. Ad qd
rn̄deo ꝟm Holgot vbi. s̄. ꝙ hoc fiat ex rō-
nabili ꝓportiōe valde iusta. Nā iustū est ꝙ
sic se habeat pena pilati ad penam iude. si
cut culpa pilati se habuit ad culpam iude
in illa ꝓportiōe in q̄ culpa p̄lati excedit cul
pam subditi. Et q̄a iste excessus est talis q̄
maior esse nō potest. Ideo vocat̄ iudiciuz
durissimū qd infligetur p̄latis. Et ideo cō
sequenter dr̄. Exiguo cōcedet̄ misericor-
dia. potentes aūt potent̄ tormenta patiēt̄.
Glosa. Exiguo. i. ei q̄ peccat p ignorantiā
aut fragilitatē. cōcedit̄ miscdia. hoc ē mior
pena. sed potentes. i. p̄lati scientes. i. ad sci
entiā obligati potēt̄. i. abundanter tormen
ta patient̄. Iuxta illud Apoca. xviij. Quā
tum glorificauit se ⁊ in delicijs fuit. tantū
date ei tormentū ⁊ luctū. Attendant ḡ qui
currūt ad p̄latiōes. et eas intrant. talit̄ q̄li
ter p phas ⁊ nephas. q̄s potius introduc̄
cupiditas q̄ caritas. symonia q̄ sanctimo
nia. A q̄bus queret̄ quō huc intrasti. Cer-
te inter oīa nihil nocet ita p̄latis ad dam-
natiōem sicut malus ingressus ad bn̄ficiū
Ex q̄ ꝓuenit ꝙ cū viciose intrāt. viciosius
viuūt. ⁊ viciosissime moriuntur. Vn̄ dicit
canon. Raro vel nūq̄ bono pagunt̄ exitu
q̄ malo p̄ncipio sunt inchoata. lxi. di. Mi
ramur. Unde tal̄ cū sit fur ⁊ latro vt dicit̄
Joh. x. Et. j. q. j. Ordinatiōes. quō p̄t ali-
ud cogitare: nisi vt mactet ⁊ furet̄ ⁊ pdat.
Aliunde em̄ ascēdit q̄ p ostiū vt dr̄ Joh. x
Et iō nō mirū ꝙ nō pascit. nō nutrit. non
edificat. nō educit ad pascua sed intra oui
le mor ificat et deuorat. Sicut cōq̄rit̄ do
min⁹ p ꝓpham. Deuorāt inq̄t plebē meam
sicut escā panis. Expōit Inno. iiij. Deuo
rant spoliādo. detrahēdo. occidēdo. Ver-
bum em̄ deuorādi auiditatē notat. in quo
notat̄ eoꝝ maius pctm̄. Michee. iij. Qui
violenter tollitis pelles eoꝝ desup eis. et
carnes eoꝝ desup ossib⁹ eoꝝ. qui comedert̄
carnes ꝓpl̄i mei. Hoc aūt pctō. vt dic̄ In-
nocē. ibidē. peccant p̄ncipes terre ⁊ sub ip
sis pedelli aduocati ⁊ officiales. In h̄ aūt
quod dicit. plebem meā. tangit magnam
crudelitatem. q̄a nec canis canez comedit
q̄d tn̄ isti faciūt. ideo dicit plebem. nō sub-
stantiā. q̄a substātia paupis vita ei⁹ ē. vt dr̄
Eccl̄. xxxiiij. Unde isti hoies deuorāt q̄d
ammō Isa. iij. Quare atteritis ꝓpl̄m meū.
⁊ facies paupeꝝ cōmolitis. Sicut escam
panis hoc dicit. q̄ delectantur in talib⁹ si
cut in esca. Et tantū de secundo. D

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄mis-
sis subiūgit̄ incre-
patio seriosa multū cōfusibilis. cum dicit̄.
Nō habēs vestē nuptialē. Ac si diceret Li
cet habes vestē ferialē ⁊ cōmunē. tn̄ ista nō
decet nuptias. ergo iudicaberis acsi nud⁹
esses exquo nō habes nuptialē. Pro q̄ sciē
dum ꝙ loquēdo naturaliter triplex vestis
est homini necessaria. scz ad calefaciendū
⁊ ad h̄ sufficit qualiscunq̄ simplex. Scda
ad ꝓtegendum. et ad h̄ req̄ritur vestis du-
ra ⁊ fortis. Tertia ad decorandū. ⁊ ad hoc
req̄rit̄ solēnis ⁊ daurata q̄ ꝓprie dr̄ nuptia
lis Sic moralit̄ loq̄ndo hoi necessaria ad
salutē ē triplex vestis. p̄ma ad calefaciēdū
scda ad ꝓtegendū. tertia ad decorandum.
De p̄ma dr̄ Prouerb. vlti. in ꝑsona aīe scē
Non timebit a frigoribus niuis. Omnes
em̄ domestici eius vestiti sunt duplicibus
Frigus aīe est refrigeratio feruoris carita-
tis. De q̄ dr̄ Math. xxiiij. Refrigescet ca-
ritas multoꝝ. Cōtra q̄d frigus necessaria
est vestis subducta ⁊ calida. scz virtutes i-
teriores ⁊ exteriores. vel intentio sctā inte
rius. et opa iusta exterius. Et ista calefaci
unt ⁊ incendūt in hoīe calorem diuīe dile
ctiōis. Sed de multis hodie verū est qd
dr̄ in ps̄. Induāt̄ qui detrahunt mihi pu-
dore ⁊ operiant̄ sicut dyployde confusiōe
sua. Mala vestis pudor i culpa. ⁊ cōfusio
i pena. vl̄ pudor corā hoib⁹. ⁊ ꝯfusio iteri⁹
in cōscia. De scda veste que est ad ꝓtegen-
dū aīe dr̄ ad Ephes. vj. In oibus sumen
tes scutum fidei. loricā iusticie ⁊ galeam sa
lutis assumite. i. spem ꝟm Gor. et gladium
spūs. q̄d est verbū dei Math. x. Non ve-
ni pacem mittere sed gladiuz: q̄ separat p̄rez

bas ꝑ virtutes q̄renda est amicicia xp̄i et maxime ꝓ virtutē caritatis. sine qua non ē vera amicicia inter deū ⁊ hoiem. Ūñ Augusti. li. j. sup Genes. contra māicheos dicit. Nō efficit quis amicus dei: nisi purgatissimis meritz. Nō nō ꝑt fieri meliꝰ q̄ꝫ ꝑ caritatē in q̄ oia merita cōcurrūt. vt dic̄ Prosper in li. de vita contemplatiua. Et ideo isti in euangelio p̄nti sine caritate dr̄ ironice amice. q̄si di. imo inimice re: sz amice noīe. Eo em̄ ꝙ defecit iste in virtute caritatis. licet etiā multas alias habuerit ỹtutes. amicus fictus dr̄. Patz ꝑ ꝙ nihil sic amicū dei facit sicut caritas. Nam alia dona dei etiā dant inimicis. Unde mlti erūt q̄ dicent in nouissimo die. Dñe in noīe tuo demonia eiecim⁹ ⁊ multas ỹtutes fecim⁹ quib⁹ dicet a dño. Discedite a me operarij iniq̄tatis. q̄ nescio vos. i. facta vr̄a nunq̄ approbaui. vt exponit Henric⁹ de vrma. lib. xiij. de pfectōe interioris hois. c. xxviij Quod vtiq̄ non est ꝓpter aliud nisi q̄ erāt sine caritate. sine q̄ nihil valent oia vt dicitur. j. Corinth. xiij. c. B

Dixi secundo ꝙ in ỹ. p̄mis. ꝓpoīt q̄stio mltū dura et difficilis. Cum dr̄. Quō huc intrasti. Certe multū difficilis questio q̄ terribilis ⁊ horribilis ⁊ insolubilis. Naz hō sine caritate i iudicio finali nō poterit ꝺo rñdere vnū, ꝙ mille. vt dicit Job. ix. Unde Crisō. sup Math. in opere imperfecto Omel. xix. dicit. Q̄n venerit deus i maiestate sua nemo erit ausus garrula cōtētiōe sermonē aut mēdaciū defendere aut ꝺicere veritati. Nā modo os loquit̄ ⁊ opus abscondit̄. sed tūc ecōtra erit. q̄a opa singulorū loquētur ⁊ ora tacebūt. Modo em̄ ꝑsona interrogat̄ et conscia nō videt̄. sed tunc erit ecōuerso. q̄ cōscia discutiet̄ et ꝑsōa cōfūdetur. q̄n nemo excusabit pctōres. sz oēs accusabūt. Hec ille. Inter oia aūt que iustus iudex obīciet tūc pctōribus erit ista dura q̄stio. scz. Quō huc intrasti. scz nō bñ ornatus virtutibus. Dixisti em̄ te christiānū noīe. re tñ pagan⁹ fuisti. ⁊ q̄ modo huc venisti. Qui em̄ xp̄ianum dixisti te. quare xp̄m nō es imitatus. Quō ergo huc intrasti ad xp̄m. q̄ opib⁹ negasti xp̄m. Dicit enim Augu. in li. de vita xp̄iana. Christiani nomen ille frustra sortitur qui xp̄m minime imitatur. Quid em̄ tibi ꝓdest vocari q̄d non es. et nomē vsurpare alienū. Hec Augu. Erit ꝑ ista q̄stio mltū dura atq̄ difficilis oīb⁹ fictis xp̄ianis. q̄rum vnicuiq̄ dicetur. Quō huc intrasti. Queret em̄ q̄libet xp̄ianus de trib⁹. Prio quō alijs miscōiaz fecit. Nam ille verus xp̄ianus est q̄ oīb⁹ miscōiam facit. qui miseris subuenit. q̄ ad fletum fletibus ꝓuocatur alienis. vt dicit Aug. in libro de vita xp̄iana. Queretur ergo ab eo merito. quō miscōiam vult in iudicio consequi diuino. qui misericordiam denegauit postulanti in mundo. Cū scriptū sit. Judiciū sine miscōia fiet ei q̄ misericordiā denegauit postulanti Jacobi. ij. Scōo queret̄ quō intrare ausus est aulaz tanti dñi. cuius signū in se habere ⁊ porta re neglexit. Nemo em̄ xp̄ianus dici ꝑt nisi qui xp̄o moꝛib⁹ adequat̄. vt dicit Cipria. de duodecim abusiōib⁹. Tertio queret̄ q̄mō intrare ausus ē ad recipiendū salariuz q̄ nunq̄ pugnare viriliter visus est. Dicit em̄ Crisō. i Omel. Delicat⁹ es miles xp̄iane si putas posse te sine pugna vincere sine certamine triumphare. Hec ille. Et merito huic dr̄. Quō huc intrasti. Nō em̄ q̄rit̄ tunc in iudicio diuino a te. quō intrasti fidem catholicā. aut quō intrasti eccl̄iam. sz quō huc intrasti. scz ante diuinū conspectum ⁊ tanti iudicis maiestatē. Unde dicit Grego. li. xxij. moza. Q̄ in xp̄ianis nō q̄rit̄ ꝓncipiū sed finis. quia q̄ ꝑseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. Math. x. Licz aūt oībus dura tunc ꝓponetur q̄stio eo ꝙ oēs nos tūc oportet astare ante tribunal iudicis. vt referat vnusquisq̄ iuxta opera sua siue bona siue mala. tamen specialiter: tunc dura imo durior erit questio prelatis ⁊ ꝑsidentibus. Nā vt dr̄ Sapie. vj. Judicium durissimū erit his qui presunt. Exiguo em̄ cōcedet̄ miscōia. potentes aut̄ potenter tormenta patientur. vbi dicit Robertus Holgot. Q̄ licet deus ad ꝰueniet in iudicio vt cozā toto mūdo faciat vidicta iustaz de oīb⁹. tñ ꝓmo de malis ꝑtis. Quia tunc iudiciū durissimū erit his qui presunt. Et notāter dicit durissimū. Erit em̄ durū. quia male intrauerunt. durius. quia male rexerunt. et durissimum. quia male vixerunt. Tunc enim erit eis triplex questio. Prima quō intrasti. scda quō rexisti. tertia quomō vixisti. Durum iudicium erit secularibus. Durius malis religiosis.

piat. Sic sapiēs eēt xp̄ian⁹ si p tunica caritatꝫ p̄mꝫ etni ꝺponeret bōa tpalia et ea ad opa miscoie ꝺaret. Sic̄ fecit Jonathas. j. Regū. xviij. Expoliauit se ionathas tunica q̄ indut⁹ erat ⁊ dedit eam Dauid. Sic Martin⁹ exuit se clamide et dedit eā xp̄o Alij āt istā tunicā tāꝫ alienā induerī. vt illi q̄ in alienis bonis et meritꝫ ꝓfidūt. sz soli nihil faciūt. ⁊ hꝫ induūk veste pegria. Cōtra q̄s dñs dic̄ Sophonie. j. Uisitabo sup oēs q̄ induti sūt veste pegria. Alij autem qꝺ pei⁹ est scindūt istā vestē. vt heretici scismatici. De q̄bꝫ ꝓq̄rik dñs in p̄s. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Et hꝫ sūt peiores iude is crucifixoribꝫ xp̄i. q̄ nō sciderūt vestē xp̄i sz sortē miserī sup eā. vt ꝺr Jo. xix. Alij qꝺ pessimū est oīno eā amittūt ꝓptervanam gl̄iam ⁊ de ea se spōte spoliari p̄mittūt vt illi q̄ faciūt opa bona vt videank ab homiby De q̄bꝫ dic̄ Bre. Depꝺari desiderat q̄ aurū publice in via portat. Nō eī est ꝓgruꝫ in bona ⁊ deaurata veste in via publica inter latrones ꝓcedere. sed int⁹ in domo. Quia oīmis gl̄ia filie regꝫ ab int⁹ in fimbꝝs aureis. Ab int⁹. i. in ꝓscia fm Jnñ. Juxta illud ij. Lor. j. Bl̄ia nr̄a h̄ ē testioniuꝫ ꝓscie nr̄e Et ꝺ talibꝫ ꝓq̄rik xp̄s i p̄s. xxj. ꝺi. Diuiserī sibi vestimēta mea ⁊ sup vestē mē. Notāter dicit sibi. i. ñ ad vtilitatē meā. sz gl̄iaz suaz ⁊ vanā leticiā. vestimēta mea. i. ꝓtutes meas. De q̄bꝫ ad Col. iij. Induite vos sic̄ electi dei viscera miscoie ⁊c̄. Et qꝫ sic p vanā gl̄iaz amittank bona hois figuratū fuit. iiij. Reg. xx. vbi Ezechias nūcijs regis Babilonie oñdit oīa q̄ erāt in domo sua. Et venit Jsayas ad eū dicēs. Quid viderī isti in domo tua. et rñdit. Oīa q̄ sūt i domo mea viderūt. ⁊ nihil ē qꝺ nō monstraueri eis in thesauris meis. Et statim ei Jsaias dixit. Audi sermonē dñi. Ecce dies veniēt ⁊ auferenk oīa q̄ sūt in domo tua in babilonem non remanebit q̄cq̄ait dñs. Per nuncios Nabuchodonosor significank suggestiōes diaboli. vel ipi demones suggerētes vanā gloriā. q̄bꝫ tñ cū oñdunk bona opa. oīa diripiunk p eos. Et sic̄ mittētes sortē sup eāde rem singuli singulas et diuersas sortes ponūt. ita singuli demones diuersas temptationes mittūt sup vestē nr̄am vt auferāt eā potius vestē istā caute seruem⁹. soli ꝺo placere curātes. Quatenꝰ sic p veste huiusmodi gr̄e mereamur indui stola et veste glorie. Qꝺ nob p̄stare dignet pr̄ ⁊ filius et spūsctūs. Amen.

Dñica vicesimaꝑma post trinitatꝫ. I.

Sermo. CXXIIII.

Erat quidam regulus cui⁹ filius infirmabat capharnaū. Joh. iiij. Quāuis oīm potēs de⁹ magnā sue bonitatis gr̄az ostēdit hoīby in dādo ⁊ multiplicādo eis bona tpalia q̄ oīby etiā mal⁹ bonis indifferenter cōicat. vt ꝺr Bath. v. vbi ꝺr. Pluit sup iustos ⁊ iniustos. ⁊ facit solē suū oriri sup bonos ⁊ malos. Jn h̄ tñ excellentē ⁊ abūdantē copiā sue bonitatꝫ manifestat q⁹ etiā mala corpalia hoī in pfectū salutꝫ ordinat ⁊ ꝺisponit. Un̄ ꝺicit Bre. sup illꝺ Job. Btūs homo q̄ corripik a deo. q⁹ de⁹ aliqñ pcutit in corpe vt mentē sanet. Et glo. ordi. super illꝺ. j. Pet. iiij. Tps est vt iudiciuꝫ a domo dei incipiat. ꝺicit. Hūc vnusquisq̄ hō aut exercek ad purgationē. aut mouek ad ꝓuersionē. Jstud patuit h̄ in regulo isto. cui⁹ filiꝰ infirmabat ꝺo ordināte ad h̄ vt p hāc infirmitatē ipe regulus ꝓuerterek ad xp̄i fidem Un̄ q⁹ istud est multū mirabile. eccl̄ia sctā recolit isti⁹ filij infirmitatē tam notabiliter cum ꝺicit. Erat quidam regulus cui⁹ filius infirmabatur. vt ꝺicit euangelium.

Erat q̄ꝺā regulus cui⁹ fili⁹ infirmabat Capharnaū. Hic cū audisset ⁊c̄. Jn quibꝰ ꝑbis tria tanguntk. Primo nanq̄ describit ꝑsona p̄ris. sz reguli petētis curationē. cū ꝺr. Erat q̄ꝺā regul⁹. Scꝺo subditk persona filij patientꝫ molestiā. cū ꝺr. Cui⁹ filius infirmabat. Tertio subiungik descriptō loci cōtinētꝫ infirmi afflictōem. cum ꝺr. Capharnaum. A

Dixi primo q⁹ in ꝟ. p̄. describitur p̄rio ꝑsona patris. sz reguli petētꝫ curatōez. cū ꝺr. Erat q̄ꝺā regul⁹. Et q⁹ in regulo isto significat ois hō moraliter q̄ postq̄ amittit dominium rōnis supra sēsualitatē nō merek ꝺici rex. sz regul⁹. imo q̄q̄ diu ē i statu vite p̄nt⁹ ñ p̄t ꝺici ver⁹ rex. sz regul⁹. Pro q̄ sciēꝺū q⁹ lz hō habeat toti⁹ mūꝺi ꝺiuitias sic̄ habuit magnus Alexander. Adhuc nō p̄t ꝺici verus rex. sz poti⁹ paruus regul⁹. Et h̄ ex tribus causis. Prio ꝓpt bonoꝝ ⁊ ꝺiuitiaꝝ ꝺiminutōz ⁊ insufficiētiā. Scꝺo ꝓpt tpis breuitatē ⁊

a filio p fidē. vt exponit Boz. Et notāter ħ ꝑmittit fidē ante oēs ꝟtutes appellans eam scutū. Sic̄ eñ scutū certa arma ꝓtegit et ꝑ mū occurrit. ita ⁊ fides. Jp̄a eñ est ꝑma in cōstructōe. ⁊ vltia in destructōe. Et sic diabolus ꝫ plus odiat caritatē. tñ ꝑus impugnat fidē. vt illa ōstructa noscat etiā ōstruere caritatē. Et sic fides est ꝑma ī impugtione ⁊ vltima in ōstructōe. Unde glo. Prima petit cāpū dubia sub sorte duelli. Pugnatura fides. Et qz fides est tātū in vita ista. Jō q̄si scutū portat i sinistra pte. Hec goz. Ista arma petit ꝓpha a ꝓpo sibi dari ī auxiliū. ps. xxxiij. dicēs Apprehende arma ⁊ scutū tc̄. Innocēti⁹ exponit. i. arma ꝟtutū ad expugnandū inimicos q̄ xp̄s habuit. s. hūilitatē ⁊ diabolū. paupertatē ⁊ mundū. ⁊ vite austeritatē ⁊ carnem. Sed certe multi hodie armati sunt armis diaboli q̄b⁹ se protegunt ne verbo dei sic̄ sagitta sagittent. Isti hñt arma Saul pōderosa q̄ dauid abiecit tanq̄ ad pugnādū inepta. vt hr̄. j. Regum xvij. Unō talia arma finaliter ꝓburent. ps. Arma ⁊ scuta cōburet igni. Unde excusationes pctōz sūt q̄si scuta fusilia. De q̄b⁹ Job xlj. Ubi Bre. li. xxxj. moral. dicit. Qui scuto significat obstinata duricia defensionis pctōz. Et illud pctm̄ abūdat in mltis. put tāgit Seneca epla. lij. Ideo inquit difficiliter ad sanitatē puenim⁹. qz nos egrotare nescimus. Dicim⁹ eñ. Non sum ambiciosus. sed vbs ipa expēsas magis exigit. ⁊ sic de alijs q̄ ibi enūerat Senec̄. q̄b⁹ se hoies excusant a pctis suis. Propter qđ dic̄ Seneca epla. cxviij. Nullū viciū sine patrocinio est. Et isti sūt siles erinacio. q̄ depbensus in globū se colligit vt nec caput nec pedes videāt. vt dic̄ Bre. xxxiij. li. Moza. de tertia veste q̄ ē ad decorē ōr Col'. iij. Expoliate vos veterē hoiez. ⁊ induite nouū qui renouat i agnitōez ōi ꝫm ymaginē ei⁹ q̄ creauit eū. Et seq̄t vñ ista vestis cōpōit. Induite vos sic̄ electi dei scti ⁊ dilecti viscera misericordie benignitatē hūilitatē modestiaz patientiā. sup oīa aūt caritatē habentes. Ecce ex q̄nq̄ ꝟtutibus ista vestis nuptialis cōtexit. ⁊ ex sexta scz ex caritate pficit. Nisi eñ adesset caritas oēs alie ꝟtutes nō ornārēt hoiez ſz deturparēt. Unde ōz j. Petri. iiij Ante oia mutuā in vobismetipis caritatē cōtinuā habētes. Et rō. qz vt ōz ibidē. Caritas opit mltitudinē pctōz. Ubi glo. ordinaria dic̄. Cū p alias ꝟtutes culpe diluāt maxie p caritatē. Unde Prouerb. x. ōz. Universa delicta operit caritas. Licet eñ alie ꝟtutes hoiez pficiunt. vt dicit Symon de Cremona sup epla ad Coll'. tñ caritas eas colligit inuicē ne sepent. sic̄ tectū domū ne corrūpat. Et ideo ōz opertoriū valde decorū. Hec est vestis aurea in q̄ sola sponsa xp̄i ꝺz astare a dextris eius. ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate. Exponit Jnno. q̄ sponsa xp̄i eccl'ia astitit xp̄o p fidem spem ⁊ caritatē. nō nuda sed in vestitu. i. in cōnexione et ornatu ꝟtutū. deaurato. i. sapia q̄ est eternoz ꝓtemplatio ⁊ p̄gustatio ōcorata. Per aurū eñ intelligit illa p̄cipue sapia. qua sapiūt nobis eterna. Sz qz non integre possumus hr̄e ħ illā sapientiā. ideo dicit. deaurato. nō aureo. Aliter eñ ꝫm eundē Innocen. p vestitū intelligunt opa sine q̄bus homo nudus est. Juxta illud Apoca. xvi. Beatus q̄ vigilat ⁊ custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. Per aurū intelligit charitas q̄ est optia inter ꝟtutes. sicut aurū inter metalla. Uestitus aūt deurat⁹ sūt opa in caritate facta q̄ ornāt eccl'iam vt assistat spōso. Hec ille.

Sed multi banc vestem male tractant. Nam quidam eam deturpant pctō sic̄ sanguine. vt sunt usurarij ⁊ raptores ⁊ paupe rū oppressores. Sed quid eis ōz. Uestimē tū mixtū sanguine erit in combustionē Isaye. ix. Quidam enim sordidant q̄ alijs fetet p malā famam. Et isti sūt similes iude. De quo ōz. Jnduit maledictionem sicut vestimentum. Magnus fetoz vestimentoz Jude. q̄ hucusq̄ sordet ⁊ sordebit usq̄ in seculum seculi. Ecōtra vero boni odorant p exemplū bone fame. Cant. iiij. O doz vestimentoz tuoz sicut odor thuris. Qđ glosa exponit ordi. ꝺ opib⁹ ꝟtutū. q̄n sunt informata caritate. q̄ tunc redolent. alīs sine charitate sordent. Quidaz etiā banc vestē suppducunt alteri vesti cū tñ deberent se expoliare de veteri veste vt nouā induerent. vt ōz Col'. iij. Expoliātes vos veterē hoiem Glo. Bozre. i. habitū pctōz. Talit fec̄ sponsa xp̄i q̄ de se ait Cant. v. Expoliaui me tunica mea quō induar illa. q. ꝺ. nullo modo Sapiens videt esse ille q̄ licet habeat adhuc bonā tunicā. tñ ex quo dat sibi melioz deponit veterē bonā vt meliorē nouā reci-

in ℔ dicit Seneca q̄ dñs tal' mior ē q̄s fu⁹ Eo q̄ dicit Augu. li. xix. de ci. dei. c. xxj. q̄ impant seruiūt eis q̄b videnť impare. Et certe sic est. Dñi em̄ portāt onera subditoꝝ potius q̄s subditi dñoꝝ. Vñ Hre. exponēs illud Job. xxvi. Ecce gigantes gemūt sub aq̄s. li. xvij. Horať dicit. Qui elatum honorē in hac vita assequi cupiūt sub ponderib⁹ ꝓlor gemūt. Nam q̄nto q̄s altius erigitur. tanto plus curis grauioribꝫ onerať. ipisq̄ plus mente ꝛ cogitatōe supponiť qui bus supraponiť dignitate. Propt has molestias sollicitudines ꝛ labores multi etiaꝫ gentiles refutabāt honores regales. Vnd̄ refert Valeri⁹ li. vij. c. v. de quodā q̄ cū debuisset coronari in regē aspiciens coronaꝫ dixit. O pannū nobilē magꝫ q̄s felicē. quez si q̄s ꝓsideraret q̄ntis sollicitudinib⁹ sit respersus nec humi q̄dē eū iacentē tollere vellet. Legitur etiā de q̄dā rege conoto q̄ fuit rex dacie ǎglie ꝛ norꝛvagie. q̄ postq̄s posuit sedē suā in littore marꝫ ꝛ ait. Mare non trāseas nec ascēdas terrā nec membra nec vestes dominatoris tui madefacias. Sed cras nibilomin⁹ mare ascendit. Quo facto iste resiliēs ait. Sciāt oēs habitatores rē vanam ꝛ friuolā regꝫ esse potētiā nec regis quēpiā nomē dignū hre. ꝓter eū cui⁹ nutui celū maret terra obediunt. ꝛ nunq̄s postea coronā aureā imposuit capiti. sed eam sup ymaginē imponi fecit crucifixi in laudē regis eterni. Ex his patet ꝑma pars nr̄i sermonis que indicat defectum hūmane dominationis.

D

Dixi secundo q̄ ī ỹ. p. ōscribitur ꝓsona filij patiētis molestiā corpalē. cum dicitur. Cuius filius infirmabať Bona fuit ista infirmitas ex q̄ puenit patrꝫ ꝛ filij conuersio Ad ℔ g̃ filij infirmabať in corpore. vt cum prē sanareť in aīa. sic dicit finis euangelij Ex q̄ ꝑz q̄ infirmitas corpal' vtilis est. interdum hoi ad ꝑuersionem. ꝛ fit sepius occasio citi⁹ ꝑuertēdi ad deū. iuxta illud ps. xv Multiplicate sunt infirmitates eorū. postea acceleraueruť. Vñ Hre. Mala q̄ nos ℔ pmūt ad deū ire ꝓpellūt. et iteꝝ ps. Imple facies eoꝝ ignominia. ꝛ queret nomen tuū dñe. Istō ꝑz Lu. xiij. vbi ceci claudi ꝛ debiles cōpulsi sunt venire ad cenam dñi. Sani āt se excusaueruť. Vnde Jnñ. exponēs ℔ybū. postea acceleraueruť. dicit. quia hmōi tribulatōes ꝛ pauptates sunt q̄si cōpendiū citius veniendi ad deū. Circa qō sciēdū. q̄ infirmitates corpales vtiles sunt ad q̄ttuor. Primo ad purgandū culpabilē viram. Multa em̄ mala cōmittit hō corpe simul ꝛ aīa. sed qz aīa statim vt exit ō corpe penā patiť p pctō. aut in iferno. aut in purgatorio. Corp⁹ aūt iacēs in sepulcro nihil patiť nisi corruptōem. penā aūt sensus nulā vsq̄ ad generalē resurrectōez. Vñ staret q̄ñq̄ q̄ aīa soluto debito in purgatorio euolaret in celū. corpus aūt in resurrectōne generali surgeret ad gaudiuz. nullo penali debito soluto. ideo deus ex iusticia punit ℔ corp⁹ molestijs. infirmitatib⁹. laboribꝫ. ad uersitatibꝫ. aiaz ǎt in purgatorio vt vtrūq̄s luat penas sicut vtrunq̄s habuit delicias. Vñ Petr⁹ rauanen̄. in q̄dā epla. Jō te forsitan tpaliter punit de⁹ vt eterne mortꝫ ardores pena tpalis redimat. In edificatiōe em̄ tēpli Salomonis lapides ꝑus malleis tundebanť. ne in illoꝝ positiōe son⁹ mallei audiretť. nec in horreo dñi reponiť granuz donec flagell' ꝛ triturantiū pedib⁹ fuerit ex cussū. Hec Petr⁹ rauanen̄. Scō tales infirmitates corpales sunt vtiles ad ꝓfitēdū ꝑriam culpā. Vñ facit nobiscum deus sic dñs cū seruo quē scit esse sceleratū. Depbē dit eū in carcerē. ꝛ tamdiu tenet euz donec confiteať furtum ꝫ se ꝛ ꝫ alios complices. Caro nr̄a est sic fur. qz furať ꝑhibita. sicut eua pomū. Socij ei⁹ sūt sensus nr̄i q̄ adiuuāt corp⁹ ad spoliādū aiaz. sz istū furē dom̄in⁹ capit ꝛ incarcerat. ꝛ ponit q̄si furē ad q̄stiones et torsiones. q̄ imittit sibi fortes febres vel guttam vl' palisim. ꝛ tādiu tenet eū in infirmitate donec ꝓfiteať pctā sua cōtra se et ꝫ sensus suos q̄b peccauit. Vñ videm⁹ q̄ illi q̄ sunt sani vix ꝓfitenť in anno. q̄ tñ postq̄s infirmanť statim mittūt p confessore. Vnde ps. Cū occideret eos q̄rebant eū ꝛ reuertebanť ꝛ diluculo veniebāt ad eū Tertio vtiles sunt infirmitates corpales ad ꝓseruandū gr̄am diuinā. Vñ apostol⁹ vt melius cōseruaret reuelatōes sibi in tertio celo factas. ꝛ bona alia gratuita. passus est stimulum. Qō exponens quedam glosa satis notabil' dicit. q̄ passus est dolorē capitis. licet alij dicūt temptatōez carnis vt ōr. ỹ. Cor. xij. Cū infirmor tunc fortior sum ꝛ potēs. Vñ dicit. ỹ. Cor. xij. Libenť gloriabor in infirmitatibus meis. vt habitet

breuē subsistētiā. Tertio ꝓpter solicitudinis anxietatē ⁊ laborꝫ sustinentiā. De ꝓmo ptz. ꝙ nullꝰ ꝑt dici verꝰ rex aut dñs in hac vita ꝓpter bonorꝫ diminutionē ⁊ insufficiētiā Oia em̄ q̄cūq; sunt in mūdo nō pūt hoiem sufficiēter ⁊ pfecte satiare. Nā sic dic̄ Bern̄ in li. de diligēdo deū. c. iij. Omni vtēti rōe naturaliꝫ inest ꝓ sua estimatōe atz intētōe appetere potiora. ⁊ nulla eē re contentū. Et exē plificat ibidē dicēs. Nā q̄ hz vxorē speciosam petulāti oculo respicit pulcriorē. Et q̄ veste p̄ciosa indutꝰ est speciosiorez affectat Et possidēs miltas diuitias inuidet ditiori. Et subdit. vides iā multos p̄dūs ⁊ possessionib⁹ ampliatos. adhuc tñ indigentes agꝫ agro copulare atz in infinitū dilatare terminos suos. Et ex h̄ ipe ꝓcludit ꝙ extreme demētie ē ea semp appetere q̄ nūq; nō dico satiāt. sz nec tempant appetitū. dū q̄q; taliū habuerꝫ nihilomin⁹ nō hita concupiscas. Hec ille ꝓtz g̃ ꝙ cū hō nō ꝑt h̄re sufficiētiā nec pfectā satietatē i istꝫ bōis merito ñ ꝑt dici rex. sz regul⁹. Ista ei oia q̄ sūt i mūdo respectu celestiū vidēt q̄si nihil. vl q̄si puus pūct⁹. vñ dic̄ ꝓpha. Aspexi terrā et ecce erat vacua ⁊ nihil. Jere. iiij. ⁊ Beñ. j. ca. Terra erat inanis ⁊ vacua. Sap̄. v. Transierūt oia velut vmbra. Refert Señ. epla. cv iij. ꝙ Alexāder didic̄ geometriā vt sciret q̄s magꝫ foret ⁊ra cui ipabat. Cumq; artificiose fuissz eleuat⁹ i aera. sbleuat⁹ vidit trā quasi vni⁹ pūcti respectu celi. ⁊ stati ꝓfusus intra se reputauit se infelicē. ⁊ ꝙ falsū nomen gereret. s. vocādo se magnū alexādrz. Quis inq̄t magn⁹ dici ꝑt i pugillo. Cū g̃ regz est h̄re oia ad abūdātiā. pz ꝙ hō ñ ꝑt dici ver⁹ rex i istꝫ tpalib⁹ q̄ ñ ꝑt h̄re etiā ad sufficiētiā eo ꝙ q̄ntūcūq; magne sit diuitie. magne voluptates nihilomin⁹ ñ satiāt aiaz. sz sitī cōtinuā accēdūt. Jo. iiij. Qui biberit ex hac aq̄ sitiet iterꝫ. Et Eccēs. v. Auar⁹ ñ iplebit pecūnia. ⁊ eiusdē. vi. Aia ei⁹ ñ iplebit bōis. Et sic pz qz hō ñ ꝑt dici ver⁹ rex i hac vita cū ñ possit h̄re sufficiētiā ꝓ sua nēcitate. ⁊ ꝓ ꝓñs dicēdus ē mēdic⁹ ⁊ paup. Vñ apo. iij Estimāti se talē vez regē ór. Dicz qz diues sū ⁊ nulli⁹ egeo. ⁊ nescis qz miser es ⁊ cec⁹ ⁊ nud⁹. Hoc bñ pōderauit Dauid q̄ q̄ꝫ esset rex ditissimus. tñ vidēs oia ista esse quasi nulla. de se dixit. Ego aūt mendic⁹ sum et paup. Et sic patet de ꝓmo. B

De scdo quō nēo oz dici verus rex aut dñs i hac vita ꝓpter tpis breuitatē ⁊ breuē sb sistentiā. Nā esto ꝙ hō habeat oia mōi delectabilia q̄ desiderat aia sua nihilominus in his subsistere ñ ꝑt. vñ potⁱ⁹ ē pegrin⁹ et aduena q̄s rex in h̄ mūdo. iuxta illō Eccī. x Dis potētat⁹ breuis vita. Refert Valeri⁹ in li. vlt. ⁊ Jero. in epla. cxv. ꝙ Xerses rex p saltꝫ aspicies mltitudinē milicie sue fleuisse ór. eo ꝙ post breue tps eā amittere deberet ⁊ null⁹ de suis remaneret. Quō g̃ rex dici pōt q̄s cui q̄si ad vni⁹ hore spaciuz oia ista cōcessa sunt. Corpa em̄ nr̄a i q̄bꝫ hitam⁹ ñ sūt nisi q̄dā tabernacla militantiuz aut stabula viatorꝫ vt dicit Bern̄. sup Canti. sermo. xxvij. Qualis g̃ est rex in tabernaculo aut in stabulo. certe null⁹. Vñ Augu. sup ps̄. xxxvi. exponēs illō. Adhuc pusillum ⁊ ñ erit pctor. vocat istā aurā matutinā. Et Jacob. in Canonica sua vocat eā vaporē ad modicū apparentē. Et ꝓe sic ē. Nam vidēm⁹ q̄ntꝫ ꝙ aura matutina sit multū sereno. ⁊ apparet hoi ꝙ sic duraret tota die. sed orto sole statim mutat⁹ ⁊ disparet i nihilum Sic vita hois apparet ꝙ ōberet durare lōgo tpe. ⁊ tñ cū nō sperat moriē. Job. xxj. c. In pūcto ad inferna descēdūt. Et iō ꝓpha nihil aliud vocat eā nisi vanitatē ⁊ mendacīū ps̄. iij. Ut q̄d diligitiz va. et q̄ri. mē. Exp̄oit Jnn. q̄rt⁹. i. tpalia q̄ dicūt mendacīū mltiz rōnib⁹. Prio qz ꝓmittunt securitatē ⁊ soluūt timorē. Job. xv. Sonit⁹ terroris semp in auribꝫ illi⁹ ⁊ cū pax sit ille semper insidias suspicat. Ps̄. Posuisti firmamentū ei⁹ formidinē. Vñ Senec̄. dic̄. Videt pauperē ⁊ suspicat furē. videt diuitem ⁊ estimat ꝑdonē. Scdo qz ꝓmittūt satietatē ⁊ soluūt esurie. iuxta illō poete Quo plꝰ potant plus sitiunt aq̄. Tertio qz ꝓmittūt ōlectationē ⁊ dāt pūctoez. Vñ dñs vocat eas spinas Lu. viij. ⁊ Math. xiij. Quarto ꝓmittūt honorē ⁊ soluūt obꝓbriū. Psal. Obꝓbriū abūdātib⁹ ⁊ despectio superbis. Et sic patet secundum. C

De tertio quō nēo ꝑt dici ꝑaciter dñs ⁊ rex in hac vita ꝓpter solicitudis anxietatē ⁊ laborꝫ sustinentiā. Sp em̄ diuites sūt in cōtinua sollicitudine. Math. vj. Ne solliciti sitiz. Solliciti em̄ sūt in ꝓtinuo labore quō ꝓuideāt familie mltre de necessarijs. Quia Eccs. v. or. Ubi mltre sūt opes. multi ⁊ q̄ cōedūt eas. Vñ freq̄nt⁹ seru⁹ dormit ⁊ dñs cogitat q̄d cras comedat cū suo. et

in ℔ dicit Seneca q̄ dñs tal'mioꝛē q̄s ꝑ⁹ Eo q̄ dicit Augu. li. xix. de ci. dei. c. xxj. q̄ impant seruiūt eis q̄b videnť impare. Et certe sic est. Dñi eñ poꝛtāt onera subditoꝝ potius q̄s subditi dñoꝝ. Vñ Bre. exponēs illud Job. xxvi. Ecce gigantes gemūt sub aq̄s. li. xvij. Horaľ. dicit. Qui elatum bonoꝛē in hac vita assequi cupiūt sub pondeꝛibꝫ ꝓꝛoꝝ gemūt. Nam q̄nto q̄s altius eriꝫitur. tanto plus curis grauioꝛibꝫ oneraťur. ipsiq̄s plus mente ꝛ cogitatōe suppoňit quibus supꝛaponiť dignitate. Propt̄ has molestias sollicitudines ꝛ laboꝛes multi etiaꝫ gentiles refutabāt honoꝛes regales. Unó refert Ualeri⁹ li. vij. c. v. de quodā q̄ cū debuisset coꝛonari in regē aspiciens coꝛonaꝫ dixit. O pannū nobilē magꝫ q̄s felicē. queꝫ si q̄s ꝓsideraret q̄ntis sollicitudinibꝫ sit ꝛesperſus nec humi q̄dē eū iacentē tollere vel leꝛ. Legitur etiā de q̄dā rege conoto q̄ fuit ꝛex dacie ā glie ꝛ noꝛwagie. q̄ postq̄s posuit sedē suā in littoꝛe maꝛꝫ ꝛ ait. Ware non trāseas nec ascēdas terrā nec membꝛa nec vestes dominatoꝛis tui madefacias. Sed cras nihilomin⁹ mare ascendit. Quo facto iste resiliēs ait. Sciāt oēs habitatoꝛes ꝛē vanam ꝛ friuolā regꝫ esse potēciā nec regis quēpiā nomē dignū hꝛe. ꝓter eū cui⁹ nutui celū mareꝛ terra obediunt. ꝛ nunq̄s postea coꝛonā aureā imposuit capiti. sed eam sup ymaginē imponi fecit crucifixi in laudē regis eterni. Ex his patet ꝑma pars nr̄i sermonis que indicat defectum hūmane dominationis.

D

Dixi secundo q̄ i ꝑ. p. ōsc̄ribitur ꝓsona filij patiēt̄is molestiā coꝛpalē. cum dicitur. Cuius filius infirmabať Bona fuit ista infirmitas ex q̄ puenit patꝫ ꝛ filij conuersio Ad ℔ g̃ fili⁹ infirmabať in coꝛpoꝛe. vt cum ꝑ̄ sanareť in aīa. sic̄ dicit finis euangelij Ex q̄ ꝑz q̄ infirmitas coꝛpal' vtilis est iterdum hoi ad ꝓuersionem. ꝛ fit sepius occasio citi⁹ ꝓuertēdi ad deū. iuxta illud ps. xv Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ. postea acceleraueruť. Vñ Bre. Mala q̄ nos ℔ ꝑmūt ad deū ire ꝓpellūt. et ireꝝ ps. Imple facies eoꝝ ignominia. ꝛ queꝛēt nomen tuū dñe. Istō ꝑz Lu. xiij. vbi ceci claudi ꝛ debiles cōpulsi sunt venire ad cenam dñi. Sani āt se excusaueruť. Unde Jnñ. exponēs ℔ ꝓbū. postea acceleraueruť. dicit. quia hmōi tribulatōes ꝛ pauptates sunt q̄si cōpendiū citius veniendi ad deū. Circa qō sciēdū. q̄ infirmitates coꝛpales vtiles sunt ad q̄ttuoꝛ. Primo ad purgandū culpabilē viram. Multa eñ mala cōmittit hō coꝛpe simul ꝛ aīa. sed q̄ aīa statim vt exit ó coꝛpe penā patiť ꝑ pctō. aut in iferno. aut in purgatoꝛio. Coꝛp⁹ aūt iacēs in sepulcro nihil patiť nisi coꝛruptōem. penā aūt sensus nulla vsq̄ ad generalē resurrectōez. Vñ staret q̄ñq̄ q̄ aīa soluto debito in purgatoꝛio euolaret in celū. coꝛpus aūt in resurrectōne generali surgeret ad gaudiuz. nullo penali debito soluto. ideo deus ex iusticia punit ꝺ coꝛp⁹ molestijs. infirmitatibꝫ. laboꝛibꝫ. ad uersitatibꝫ. aiaꝫ āt in purgatoꝛio vt vtrūq̄s luat penas sicut vtrunq̄s habuit delicias. Vñ Petr⁹ rauaneñ. in q̄dā epl'a. Jō te foꝛsitan tꝑaliter punit de⁹ vt eterne moꝛtiꝫ aꝛdoꝛes pena tꝑalis redimat. Jn edificatiōe eñ tēpli Salomonis lapides ꝑul malleis tundebanť. ne in illoꝝ positiōe son⁹ mallei audireť. nec in boꝛreo dñi reponiť granuz donec flagell' ꝛ triturantiū pedibꝫ fuerit ex cussū. Hec Petr⁹ rauaneñ. Sc̄ō tales infirmitates coꝛpales sunt vtiles ad ꝓfitēdū ꝑriam culpā. Vñ facit nobiscum deus sic̄ dñs cū seruo quē scit esse sceleratū. Depbē dit eū in carcerē. ꝛ tamdiu renet euz donec confiteať furtum ꝫ se ꝛ ꝫ alios complices. Caro nr̄a est sic̄ fur. q̄ furať ꝓhibita. sicut eua pomū. Socij ei⁹ sūt sensus nr̄i q̄ adiuuāt coꝛp⁹ ad spoliādū aiaz. ſ̄ istū furē dom̄in⁹ capiť ꝛ incarcerat. ꝛ ponit q̄si furē ad q̄stiones et toꝛsiones. q̄ñ imittit sibi foꝛtes febꝛes vel guttam vꝑalisim. ꝛ tādiu renet eū in infirmitate donec ꝓfiteať pctā sua cōtra se et ꝫ sensus suos q̄b peccauit. Vñ videm⁹ q̄ illi q̄ sunt sani vix ꝓfitenť in anno. q̄ tñ postq̄s infirmanť statim mittūt ꝑ ꝓfessoꝛe. Unde ps. Cū occideret eos q̄rebant eū ꝛ reuertebanť ꝛ diluculo veniebāt ad eū Tertio vtiles sunt infirmitates coꝛpales ad ꝓseruandū gr̄am diuinā. Vñ apostol⁹ vt melius cōseruaret reuelatōes sibi in tertio celo factas. ꝛ bona alia gratuita. passus⁹ est stimulum. Qó exponens quedam glosa satis notabil' dicit. q̄ passus est doloꝛē capitis. licet alij dicūt temptatōez carnis vt ꝺz. ij. Coꝛ. xij. Cū infirmoꝛ tunc foꝛtioꝛ sum ꝛ potēs. Vñ dicit. ij. Coꝛ. xij. Libenť gloriaboꝛ in infirmitatibus meis. vt ihabiter

in me ẏtus xpi. Ac si dicat apte. libent' dolore corpali affligar vt firmū vas ad cōseruandū grām dei effici merear. Est em infirmitas corpis q̄si ciste p̄cioſe cōcathenatio Quanto em ciſta est fortioribꝫ cathenis alligata. ⁊ quāto plibꝫ seris ferreis est clauſa tanto est aptior ad cōseruandū p̄cioſū the ſauꝛ q̄ intrinſec⁹ est recondit⁹. Sic quando corp⁹ vinculat infirmitate exteriori tūc est aptius ad ꝓseruādū ẏtutes aie. queſūt the ſaurus abſcōdit⁹ i agro. Math. xiij. Sūt g̈ illa vincla gratant ſuſtinēda q̄n ds ea immittit. ſic ꝓſulit Salomō Eccl. vi. Subiice humeꝛ tuū ⁊ portа illā. ⁊ ne accidieꝛ i vinclis ei⁹. Et seq̄t. Vincla ei⁹ alligatura ſalutariſ. Ex his ifero duo. Primo q̄ nihil ſic reꝑmit in nob elatōis ſuꝑbiā ſicut infirmitas corpis. Istō pz ꝑ illō Job. Sagitte dñi in me ſunt. q̄ꝛ indignatio ebibit ſpiritū meū. Dicit iterlineariſ. Spm elatiōis Et Hieron. ibidē dicit. Sagitte dñi ebibunt ſpm cū ſupne anime duerſiones mentem ab elatōe cōpeſcunt. Unde Job optabat talibꝫ doloribꝫ affligi dicēs. Hec mihi cōſolatio ſit vt affligēs me dolore nō parcat. Ubi dic Bre. Cum dolor nos pcutit: elatio mentiſ ſucciſa cadit. Scdo infero ex ꝟ q̄ signū gr̄e dine ad hoiem ē afflictio infirmitatiſ corpalis vt cōiter. Un dic apls. Libenter gloriabor in infirmitatibꝫ meis. vt inhabitet in me ẏtus xpi. Et ex ꝟ cōſequēter seq̄t q̄ talis afflictio est signū ſalutiſ future. Ad deus q̄s ſaluat eternaliꝛ tpaliꝛ punit. Un dicit Bre. vbi. ſ. Quibuſdā ꝟ parcit vt ineternū feriat. Feriat g̈ nō pcēs. qđ est mihi ꝓſolatio. Et Jerony. ſup Job tractans eandē ſniam dicit ibiđ. Hic q̄buſdā pcit vt ineternū feriat. ⁊ nō pcēdo in eternuꝫ ſaluet. Et ſubdit ad ꝓpoſitū. Ex afflictōne em ꝓſolor. q̄ ad spē ſalutiſ ex vulnere certi⁹ reddor. Ecce notabilis ſpes ſalutiſ. Et ex hoc iam apparet ecōtrario q̄ q̄ſūt hic exceptі a dolore excipienť i futuro a ſalute. Ad dicit Jeronym⁹ ſup illud Job. vi. Nec fortitudo mea fortitudo est lapidū. Reꝓbor rū mens q̄ ſola pñtia diligit. plerūq̄ alienа tanto exiſtit a ẏbere q̄nto post extranea manet ab hereditate. Ex ꝟ pz q̄ multū dz timere hō in ꝓtinua ſanitate. q̄ q̄nq̄ ē occaſio multoꝛ vicioꝛ. Un dicit Jeronymus q̄ electi ꝓſiderātes q̄ nulla aduerſa patiūtur in formidinis pauoꝛe tabeſcunt. Hec Jeronim⁹. Quarto infirmitates corpales vtiles ſunt ad hoſtis noſtri debilitationeꝫ Hoſtis noſter domeſtic⁹ cū quo est ꝓtinua pugna ⁊ rara victoria est caro nr̄a. que continue cōcupiſcit aduerſus spm Gal. v. Un ſi fuerit infirmata doloribꝫ multū debilitatur vt nō ꝓcupiſcat ꝺ aiam. ſz pori⁹ vt obediat aie. ſicut ſeru⁹ vapulat⁹ a dño. Unde Eccl. xxxj. dr. Infirmitas grauis ſobriam facit animā. Et Bern. tractans illud apli. Cum infirmor tūc fortior ſum. dicit Quid mirū ſi fortior efficeris hoſte debilitato. ni ſi forte inſaniſſimū amicū dicā q̄ nō ceſſat concupiſcere aduerſus ſpiritum. Hec ille. Quinto tales infirmitates vtiles ſunt ad querendu velocius regni celeſtis conſolationes. Unde deus facit homini ſic mater puero quē ablactādo acu compūgit i os vt reſipiſcat ⁊ ceſſet a lacte. Unde Auguſtin⁹ in li. ꝓſeſ. de ſe dicit. Exceſſi oīa pcepta tua. nec euaſi flagella tua. Et seq̄t. Nam tu rilſimis aſpergens offenſionibꝫ oīs illicitas iocū ditates meas vt in te queram ſine offenſione iocundari. Et ſic dicit Brego. Mala q̄ nos ꝟ pmūt ad deum ire compelūt. Hec ille. Istud patet in iſto regulo qui deum quē nō curauit in ſanitate queſiuit i filij infirmitate. E

Dixi tertio q̄ in verbis premiſſis ponit deſcriptio loci continentis infirmi afflictionem. cum dr. Capharnaū. Dicit aut Jeronymus in ſuis interꝓrationibꝫ q̄ capharnaū interꝓtatur villa vel ciuitas pinguedinis vel cōſolationis. Et ſignificat delicias conſolationes et voluptates ſeculi. q̄bꝫ hoies infirmanť ſpūaliter in aia. vt dicit apoſtolus. j. Thimo. v. Uidua. i. quelibet aia i deliciꝫs huius mundi. que ſunt aque ſubmergētes animā. ſz Bozrā mortua est vita gr̄e in aia q̄ꝫ viuat vita nature in corpe. cuius ſepulchrū est corpus deliciꝫs vacans. Roſm. viij. Si ſm carnem viueritis moziemini. Sed circa hec aduertendū q̄ mūdus iſte congrue ſignificať ꝑ Capharnaū ciuitatē Est em mundus ad inſtar ciuitatis valde ſolacioſe. Unde tres ſunt ciuitates. ſciliczꝫ ſupioꝛ. media. ⁊ infima. Quaꝛ media ē mūdus. Supioꝛ in qua ſunt oīno boni. De q̄ dr in Pſal. Fundamenta eius in montibꝫ ſanctis. Iſa. xxxiij. ca. Oculi tui videbunt

Hierusalē habitationē opulentā. taberna culū qō nequaq̄ transferri poterit. Notan ter dicit q̄ hz fundamēta hec citas in mō tibus. ⁊ ideo est immobilis. ad significan dum q̄ nostra ciuitas hui⁹ mūdi nō hz fū damēta. ⁊ iō nō est stabil. Heb. xiij. Nō ha bem⁹ h̄ manētē ciuitatē. Illa g̃ ciuitas est oīm ꝓsolatōe plena. Ps. Gl̄iosa dicta sunt de te ciuitas dei. Est eī mālio in ea ame na. q̄ flumis impet⁹ letificat citatē ꝺi. Est desiderāda. q̄ Apoc. xxj. ꝺz. Jpa citas au rū mūdū. Est leta. q̄. Sic letārīū oim no strū habitatio est in te. Est fertiliter pfecta q̄ edificat vt ciuitas. Est iocūda perpetue Ps. Sicut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuita te dei nostri. Ps. Magn⁹ dñs ⁊ laudabil nimis in ciuitate dei nostri in mōte sancto eius. Alia est ciuitas infima ī qua habitāt omnino mali. ⁊ est infern⁹. Nah. iij. ꝺz. Ve ciuitas sanguinū. vniuersa mendacij dila ceratione plena. Et hec fugiēda. q̄ ibi est mālio deformis. Isa. xxxv. Posuisti citatē in tumultū Ibi concio horribilis seu socie tas. Apoc. xviij. Facta est habitatio demo nioz ⁊ custodia spirituū īmūdoz. Ibi ōfe ctus oīnis gaudij. Isaie. xiij. Ulula porta clama ciuitas. Isa. j. Terra vr̄a deserta. ci uitates vr̄e succēse. Tertia ciuitas ē media in q̄ habitāt boni ⁊ mali. scz mūd⁹. De quo Heb. xiij. Nō habemus h̄ manentē ciuita tē. sz futurā inq̄rim⁹. Est tñ nihilomin⁹ ci uitas dicta. q̄ in ea negociandū ē sic ī ciui tate prudēter instāter ⁊ innocēter. Et hoc q̄ hic habeā facultas merendi ex diuīa lar gitate. Juxta illō ps. Benedict⁹ dñs q̄ni am mirificauit miscōiam suā nobiscū i ciui tate munita. Jpa eī est ciuitas in q̄ potes saluare aiam. Ben. xix. Sed q̄ est lubrici tas vie. ideo prudēter est ambulandū i ea Eccī. ix. Noli circūspicere in vicis citatis nec oberraueris in plateis illi⁹. Est āt dif ferētia int̄ istas ciuitates. Jn pma eī nul li sūt infirmi. q̄ ibi est tota ꝓsolatio pfecta. ⁊ iō ibi nō ē vllus doloz. Apoc. xxj. Unō de eis p̄t dici illō Ps. Et nō erat in tribubus eoz infirm⁹. In scōa oēs sūt mortui. q̄ ꝺz in ps. Sic oues in iferno positi sūt. mors depascet eos. In tertia ciuitate. scilz mūdi multi sunt infirmi. Psal. Multiplicate sūt infirmitates eorū. Sed vnde multiplica te sunt infirmitates iste ⁊ ꝓtinue mltiplicā tur certe ex nimia pīguedie diuitiaz ⁊ deli ciaz. Un cōq̄rit dñs Deute. xxxij. Incraſ satus est dilect⁹ ⁊ recalcitrauit. incrassat⁹. impinguat⁹. dilatat⁹. Incrassat⁹ diuitijs. impinguat⁹ ꝺlicijs. dilatat⁹ bonorib⁹. De relict deū factorē suū. Dicunt naturales q̄ ex nimia pinguedine multe infirmitates ꝓueniūt corꝑales. Sic est de mūdo isto q̄ ē ciuitas Capharnaū abūdans pinguedine deliciaz ⁊ voluptatū. ex q̄bꝫ mlte ꝓueniūt infirmitates. Ex nimia nāq̄ pinguedie ce citas generat. maxie qñ est in capite vel cir ca oc'os. vt dicit Innocētius q̄rtus super Ps. xxj. Sic diuitie. que sunt quedaz pin guedo q̄ generat in ꝑlatis et dñis magnis qui sunt capita vel oculi subditoz cecant. Job. xv. Operuit faciem eius crassitudo. Facit etiā pinguedo hoiem ponderosū. sic diuitie vel delicie. Luce. xvij. Quam diffi cile q̄ pecunias habēt intrabūt in regnū ce loz. Et ita delicie faciūt hominē cecū i ra tione. vt non intelligat vt bene agat. Sic cōquerit̄ ps. Noluit int̄ intelligere vt bñ ageret. Et accidiosum in volūtate vt non possit moueri ad bonum. ymo dicūt bono malum. Isa. v. Ue q̄ dicitis bono malu⁹ ⁊ malo bonū. Sic pinguis dicit dulci ama rū. Prouer. xxvij. Alia saturata calcabit fa uum. Ista etiā pinguedo ꝓsolatōnis terre ne q̄dammodo inducit frenesim anime. ita q̄ aīa fit vaga ⁊ instabilis huc illucq̄ diua gando. Un Hieremie. xxxj. cōquerit dñs dicens. Usq̄q̄ delicijs dissolueris filia va ga. Nec solū ista pinguedo deliciarū facit vagū. sz etiā rebellē deo. sic castrū abūdās rebellat dño ⁊ equ⁹ impiguat⁹ recalcitrat Sic seru⁹ delicate nutritus. Prouer. xxix Qui delicate nutrit seruū sentiet eū postea cōtumacē. Nec solū delicie sūt occasio infir mitatū p̄dictaz. sed etiā sunt occasio mor tis. Sic ꝺz ħ de isto infirmo q̄ febrib⁹ cor repti⁹ aꝑropinq̄uerat ad portas mortis. q̄a incipiebat mori. Ecce q̄ta mala ꝓueniūt in isto mōdo. q̄si in q̄dā ciuitate Capharna um. q̄ ꝺz villa pinguedis seu ꝓsolatōnis ex voluptate deliciaz. Sed diceret quis. Dñe ex q̄ tāta ē in mōdo speciositas ⁊ multi plicitas a deo creata ad vsum hois quare in ea dicitis esse pctīm. Ad quod respōdeo fm Robertum bolgoth super li. Sapiē. j. Q̄ non est imputandū bonitati creaturaz si homines in amore deliciarū contra ho norem dei figunt. sz tantūmodo quersitati

hominũ q̄ male vtunt creatz. Vñ Aug⁹. in li. de ꝑa religiõe. c. xxviij. dicit. Nec aq̄ malũ est q̄ hõ submergit. sz malũ est voluntaria ꝓcipitatio ⁊ suffocatio in aq̄. Patz g̃ q̄ ois creatura õi bona est hoi. dũmõ vtatur ea debite. Sicut idẽ cib⁹ in eadẽ mẽsa vni ꝓdest q̄ ipm debite ⁊ cõpetenter sumit. ⁊ alteri nocet q̄ ipm imoderate sumit. Jnõ est q̄ paupes q̄ modicã habẽt substãtiã minus cõtra deũ peccãt ꝓtis supradictz. q̄ cõpetent vtunt creaturz. ⁊ ideo min⁹ infirmant infirmitate aie. q̄ est ꝓtiñ. Diuites ꝙo imoderate vtũt creaturis. vt q̄ sic bruta bibũt q̄ntũ volũt. q̄tiẽs volũt. q̄ volũt. ⁊ qualit̄ volũt. Sil̄r comedũt. sil̄r dormiũt. ideo sepius infirmant multz infirmitatibꝰ aie. Sic iste filiꝰ reguli q̄ ꝓpter abundantiã bonoꝝ fuit infirmat⁹. Sz nos nõ sic sed potiꝰ vtamur h̄ mũdo q̄si nõ vtẽtes vt dicit apl's vt sic tandẽ vitam eternã ꝓsequamur ⁊ infirmitatẽ euadam⁹ aie sempiternã. Amen.

Dñica viceſima ꝑma post trinitatz. II. Sermo. CXXV.

Occurrerũt ei serui nũciãtes q̄ filius tuus viuit Joh. iiij. Jnter ceta diuine potentie opa illõ maxie videt esse ꝓcipuũ ⁊ insigne q̄ ad eius nutũ oĩa sine quaq̄z mora aut negligẽtia obediũt ⁊ obsequũt. Haz et si mirabilis potentia est q̄ tã magna creauit ex nihilo. mirabilioꝝ tñ q̄ tam subito. Neq̄ em̃ artificẽ cõmendamus q̄ scit sz q̄ subito ⁊ expedite scit. Mirabilia sunt oia q̄ creata sũt vt durẽt sine tpe ⁊ sine fine. sed multo mirabilioꝝ sunt q̄ producta nõ sũt ex tempore. Nam statim vt dixit de⁹. oĩa facta sunt. mãdauit ⁊ creata sunt vniuersa. Nec em̃ tractu tpis creata sunt vt essent. sz mox vt iussa sunt fieri illico in esse ꝓdierũt. Vñ Baruth. iij. Stelle vocate sunt et dixerũt. assum⁹. Et q̄ h̄ opus est soli⁹ dei. in cuius ditiõe oĩa sunt posita. ita vt nõ sit qui possit resistere suevoluntati. vt dicitur Judith. xiij. Ideo saluatoꝝ volens in se diuinã naturam ⁊ equalitatem potẽtie patrz perfecte ostendere in signis ⁊ miraculis suis ligo languoꝝ curabat. morbos sanabat. mortuos suscitabat. ita q̄ solo imperio eiꝰ omnes curabantur. Sicut Centurio confessus est dicẽs. Tñ dic verbo ⁊ sanabitur puer meus. Jstud apparuit bene in isto filio reguli quem dominus in momẽto ⁊ subito. ⁊ quod mirabilioꝝ potẽtie est absẽs absentem corꝑaliter et perfecte sanauit. Vñ mox vt patri eius dixit. Vade filiꝰ tuus viuit. statim pater reuersus est ad videndũ filij sanitatẽ. q̄ cum esset in via: serui eiꝰ occurrerũt nũciãtes. quia filius eius viueret. Et pater quesita hora qua conualuisz cognouit quia illa hora erat qua dixit ei ihesus. Vade filius tuus viuit. Nulla em̃ hora inter christi facere ⁊ dicere. Ne igitur latuisset patrem curatio filij. ⁊ ne diuine potentie operatio subito celaretur. occurrerẽt ei serui dicentes. quia filius tuus viuit. vt dicunt verba thematz. Jn quib⁹ ꝑbis tria considerare debemus ꝑm triplices ꝑsonas in eis descriptas. Nã tangunt ꝑsone seruoꝝ. cum dr. Occurrerũt serui. Jn quo notatur eoꝝ studiosa fidelitas. Scõo tangitur ꝑsona dñi. cum dr. ei. sz regulo. qui fuit eorum dñs. Jn q̄ notatur venerabilis dignitas. Tertio tangitur ꝑsona filij. cum dicit. filius tuus viuit. Jn quo notatur amoꝝosa charitas. Sic ergo serui instruunt seruoꝝ conditionem subiectionis. dominus istruit dominoꝝ potestatẽ ꝓlationis. ⁊ filius instruit filialem charitatem paterne dilectionis. Et isti tres status hic infoꝝmantur per singula.

A Dixi ꝑmo q̄ in verbis ꝓmissis tangũtur ꝑsone ſuoꝝ. cuz dr Occurrerũt serui. Jn q̄ notat studiosa fidelitas eoꝝ. ꝑ quã instruũt oĩm seruoꝝ ꝓditoz subiectois. Certe magz ⁊ sollicita fidelitas istoꝝ ſuoꝝ. q̄ sic ꝓtristati fuerãt cũ dño de ifirmitate filij sui. ita cõgaudere studebãt de vita sua. Vñ ne dñs in tristicia vlteri⁹ maneat ne de vita desperet. sz potiꝰ alacritatẽ resumat nũciauerũt occurrẽtes ei de longinq̄. q̄ filiꝰ tuꝰ viuit. O fideles ſui q̄ ⁊ aduersitati cõpatimi ⁊ ꝑ spirati ꝙgaudetz. O solliciti serui q̄ tã ꝺ lõginq̄ occurristz. nec expectare aduentũ seu reditũ dñi vr̃i potuistz. nec potẽtiã dei celare voluistz. sciẽtes q̄ opa dei reuelare ⁊ cõfiteri honorificũ ẽ. vt dr Thob. xij. Circa q̄ sciẽdũ ꝺ trib⁹. Prio vñ ꝓcessit seruitus. sco quõ ſuꝰ dz ee fidel' dño suo. tꝛio quõ punit infidelis. De ꝑmo dicit Augustinꝰ li xix. de ciuitate dei ca. xv. Q ꝑma causa

seruitutẽ pctm̃ ē. Vñ nũq̃ i scpturẽ legim⁹ seruũ añq̃ Eham filiũ⁹ Noe irrisisset prẽm q̃ p eo q̃ prẽ irrisit maledictõez cũ sua posteritate accepit. Et ꝓpt̃ hoc dic̃ Ambro. q̃ ñ esset hodie seruit⁹ si ebrietas Noe ñ fuisset Et q̃ pz q̃ seruit⁹ nõ puenit ex natura. sed ex culpa. vt dic̃ Bre. i pastorali. Et q̃ vlteri⁹ pz q̃ i statu innocẽtie ñ fuisz fuit⁹. qz nõ fuisz pctm̃. In signũ cui⁹ ãtiq̃ prẽs i lege nake poti⁹ dicti sũt pastores pecoꝝ q̃s reges hoim. vt hr̃ Beñ. xlvij. Et ptz iã q̃ ordo pctõꝝ immo deordinatio exigit vt alĩ alĩs subiũciãt. Et ex hoc infero q̃ ꝑm legẽ diuinã ⁊ hũanã dñt hoies obedire hoibꝫ. iux ta illõ Eph̃. vj. Serui obedite dñis sicut xp̃o. Et q̃ ad h̃ dic̃ Bre. i registro. ca. xvi. q̃ exq̃ ꝓpter culpã hois eq̃litas oim̃ stare non pt. vt scz vn⁹ sit eq̃lis alteri. diuino iudicio factũ est vt vn⁹ regat ab altero. Sũt ãt diuersę ꝯditões seruoꝝ. Hã q̃dã statim vt nascunt serui efficiũt. vt q̃ de ancilla nascunt. Quidã fiũt serui iure gẽtiũ vt q̃ capiunt in bello iusto. Quidã iure ciuili. vt q̃ existens maior viginti annis ꝑmisit se venũdari ad preciuz pticipandũ. Quidã aũt iure canonico fiunt serui. vt illi qui violenter defl̃orant virginẽ. Nam ꝑm Canones tales dãtur tali ꝛginĩ i seruitutẽ. Scz de his oibꝫ h̃ nõ dr. qz solũ dr hic de seruis volũtarie dominis eoꝝ subiectz. vt ab eis reganṫ. vt dictũ est. De scdo quõ seruus debet esse fidel̃ dño dicit apls ad Ephe. vi. c. Serui obedite dñis vris carnalibꝫ cũ timore ⁊ tremore in simplicitate cordis vestri sicut christo Nõ ad oculũ seruiẽtes q̃si hoibꝫ placẽtes. sed vt serui xp̃i faciẽtes volũtatẽ dei ex animo cũ bona volũtate seruiẽtes sicut dño ⁊ nõ sic̃ hoibꝫ scientes q̃m vnusq̃sq̃ qd̃cunq̃ fecerit bonũ h̃ recipiet a dño siue seru⁹ siue liber. Ubi dicit Hozra q̃ serui debent hr̃e q̃druplicẽ ꝯditõez. Primo vt seruiãt oĩbus generalr̃. nõ solũ spũalibꝫ bonis. sz etiam carnalibꝫ malis. j. Pet. ij. Estote subiecti dñis. nõ tm̃ bonis. sz etiã discolis. Secundo vt seruiant reuerenter. scz cũ timore mẽtz. ⁊ cũ tremore corpis. qd̃ ẽ ꝓpriũ seruorũ. Tertio simplr̃. Vñ dic̃ In simplicitate cordis vri sic̃ xp̃o. scz cum timore ⁊ cũ tremore. Ps̃. Seruite dño in timore. Et h̃ latius declarãs dicit. nõ ad oculũ. i. nõ ad cõplacentiã hoim̃ tãq̃ ad finẽ nõ meritorium. sed poti⁹ ad ꝓplacentiã diuinã. j. Reg xvi. Hõ videt q̃ forz sũt. ds ãt intuet cor. Et q̃ ad h̃ subdit. vt serui xp̃i. Ecce finis meritoꝝ⁹. Qd̃ expõit Hozra. i. q̃si iubente xp̃o. nõ ipis sz xp̃o seruiẽtes. cui. s. seruiẽ ad veritatẽ. nõ ad simulatõz. ad Gal̃. j. Si adhuc hoibꝫ placerẽ seru⁹ xp̃i nõ essem. Hoibꝫ em̃ dẽm⁹ placere ad rõez nõ ad volũtatẽ. Eãdẽ em̃ sniam ꝓseqũt idẽ apls ad Col̃. iij. dic̃. Serui obedite p oia dñis vris carnalib⁹. nõ ad oculũ seruiẽtes. sz i simplicitate cordis timẽtes dñz. qd̃cũq̃ facitz ex aĩo operamini sic̃ dño ⁊ ñ hoibꝫ. Et seq̃t retributõ sciẽtes q̃ a dño recipietz retributõez hereditatz. Ex his pz q̃ ꝯditio fuit placet do i ecclia sua. exq̃ eã tm̃ cõmẽdat ⁊ remunerare ꝓmittit. Et q̃ iã seq̃t q̃ illi male murmurãt dicẽtes. Utinã me mr̃ poti⁹ abortiuisset i vtero q̃ genuisset seruũ in mõo. Hoc em̃ ẽ murmurare ꝯ diuinã ꝓuidẽtiã ⁊ iusticiã. Vñ apls dic̃. j. Cor. vij. Seru⁹ vocatus es nõ sit tibi cure. Et seq̃t. Qui ei i domino vocat⁹ ẽ seru⁹ libertus est dñi. B

Fidelitas ãt seruoꝝ erga dños dz esse in plibꝫ. sic̃ hr̃. xvij. q. v. De forma. Et pla notauit Hostien̄. in summa sua de feodis. versus. Incolume facile tutũq̃ possibile honestũ. Utile ꝓsiliũ fidus dabis auxiliuzq̃. Qui sic exponunt. Primo incolume. i. seruus dz eẽ fidel̃ dño ne sit i dãnuz dñi sui. sz oĩe venenũ oẽm infirmitatẽ ⁊ mortẽ ⁊ oẽm corpis lesionez ꝓ posse suo vitabit. Scdo facile. ne. s. id q̃d dñs facile intẽdit ⁊ facilr facere pt̃ reddat ei difficile. Sic multi faciunt latẽter ipedimẽta ꝓcurãdo. Tertio ne sit dño suo in damnũ de secreto suo reuelãdo alicui. q̃ posset obesse munitionibꝫ suis q̃s pt̃ ipe eẽ tut⁹ ipas. pdẽdo alteri. sed ꝓ posse suo subueniat ⁊ defẽdat. Quarto ne illud q̃d dño ẽ possibile facere reddat ipossibile. Quito ne sit ei in damnũ i sua iusticia vl̃ i alĩs cauſ̃ q̃ ad honorẽ ptinẽt. Sicut i vxore ⁊ filiabꝫ suis. vl̃ ne aliq̃d faciat ꝓ qd̃ fama dñi diminui possit. ꝓponat dicat vel faciat nec audiẽdo vl̃ dissimulãdo ꝓsentiat Sexto ne sit in damnuz de suis rebus vel possessionibus. q̃nimo ne in aliq̃ ipius vtilitatem impediat. sed ipam fieri bona fide ꝓcuret. Septimo ne det ꝓsilium ꝓtra ipm sed quicq̃d ꝓ ipius bono sciat consulat. Maxime aũt in tribus fides serui cõsistit

primo in cõseruatõe vite dñi. Narrat valerius li. iij. c. viij. de fidelitate pompeyõis q̃ sciẽs q̃ dñs su⁹ q̃rerẽt ad mortẽ. pmutata veste ⁊ anulo loco dñi occulte se posuit ⁊ occidi permisit. Idem narrat Seneca de bñficijs li. iij. c. xiij. de q̃dã q̃ videbãs dñz debere capi ab hostib⁹ turpit. cũ pmo ⁊ se postea occidit dicẽs. Jam dñm liberaui. tps est vt mihi puideã. Refert etiã Valeri⁹ li. iij. c. viij. q̃ cũ q̃dã miles cesarz Augusti captus duceret ad anthoniũ. Rñdit. Fac q̃d vis nec salutz bñficio nec mortis supplicio abduci possũ vt cesaris miles esse desistam ⁊ tuus esse incipiã. Cui Anthoni⁹ p tanta fide vitã donauit. Et Sene. li. iij. de beneficijs. c. xiij. narrat quõ duo fui capta vrbe ab hostib⁹ fugierẽt ad hostẽ. ⁊ hoste cũ exercitu intrãte vrbẽ illi fui pscij cucurrerẽt ad domũ dñe sue ⁊ eã abduxerũt. Querẽtib⁹ ãt q̃nã eẽt. dixerũt q̃ crudelissimã feminaz duxerãt vt torq̃ret. ⁊ ita eam liberauerunt. Quo compto. ille hostz ambos liberos misit. Scõo fideles debẽt esse serui in rerũ dispensatione. Nam peiores sunt alijs furib⁹ domestici fures. q̃ nõ cauent. ⁊ sunt culpabiliores. q̃ ingrati dñis a q̃b⁹ sustentãtur damna inferre presumũt. Ideo iude sceluz valde in euangelio exprimit. eo q̃ subtrahebat pecũiã xpi q̃ paupib⁹ debebat. Nec culpat. q̃ male acq̃sitã pecuniã seruasset. sz q̃a male dispẽsasset. Jõo xps cõmẽdãs seruuz fidelẽ dicit Math. xxv. Euge serue bone ⁊ fidel. Uñ Ambro. in omel. de villico iniq̃tatis dicit Lu. xvj. q̃ villic⁹ nõ laudat eo q̃ bõa dñi sui dissipasset vl subtraxisz dño suo. sz q̃ sibi puidit. nõ tñ vult de⁹ q̃ aliq̃ dñis nris damnũ inferam⁹. Hec ille. Tertio nõ solũ debẽt esse serui fideles ⁊ solliciti de bonis fortune ⁊ nature dñoz suoz. sed etiã de titulis fame ipoz. vt poti⁹ dñoz q̃s xpiã laudẽ ⁊ glã acquirãt. Tal fuit ioab q̃ noluit cape vrbẽ ne victoria nomini suo ascriberet. sz poti⁹ dño suo Dauid. vt hr. j Re. xij. Sz q̃ est pena seruoz infideliuz Rñdeo q̃ in his q̃ sũt minora est pena tpalis. vt castigatio corporal. q̃ dr Ecci. xxxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ compedes. In his autem que sunt grauiora. vt q̃ tangunt honorem domini. vel vitam in quib⁹ incurritur crimen lese maiestatis. est mors corporalis. Unde narrat Ualerius libro tertio cap. iij. Q̃ quidam seruus barbarus quendam seruũ astribalem p eo q̃ dominũ suũ occidissz subito aggress⁹ interemit. Data autem serui debẽt fugere detractiões dominoz suoz. ⁊ vbi audierint eas debent cõtradicere. q̃ grauiter vlciscit dns tales detractões maxie in seruis. Uñ Ecclẽs. x. dicitur. In cogitatione tua ne detrahas regi ⁊ in secreto cubilis tui ne maledixeris diviti. Et seq̃t. Quia aues celi. i. angeli bñi portabunt vocem tuam. id est. talez maledicti onem. Et est contra illos qui facta domiorum suorum dñudicant. aut corã alijs confundũt. Et tales sunt pessimi serui et dyabolici canes mordentes in secreto dominos suos. Et tm̃ de pmo.

£

Dixi secundo q̃ in verbis p missis tangit tur persona domini. cum dicitur. Ei. scz regulo. In quo notatur venerabilis dignitas. p quã instruit oim dñoz ptãtẽ plationis. Iste em̃ regul⁹ fuit in dignitate pstitutus. ⁊ a seruis suis multũ honorat⁹. i eo q̃ exierunt ei obuiã a xpo reuertenti. erga q̃s ipe habuit se multũ fauorabiliter. interrogãdo eos de vita filij. colloquendo cũ eis de circumstantijs sanitatis eiusdem. et q̃ oium est potissimũ. ita eos dilexit q̃ secũ oẽs ad fidem ⁊ salutem conuertit. vt dicit finis euangelij. Credidit inquit ipe ⁊ dom⁹ ei⁹ tota. id est. subditi. Et hoc est contra austeros dominos ⁊ dedignãtes loq̃ cũ suis suis. Cõtra q̃s dr Eccl. xxxiij. Si est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. et quasi frem sic eum tracta. Et isti sunt mali dñi et obliti sue fragilitatis. putãtes q̃ eoz seruj sint quasi canes respectu ipsoruz. Circa q̃ sciendũ q̃ ad hoc vt domin⁹ seruũ suũ bene tractet debet moueri ex trib⁹. Primo ex similitudine nature. q̃ equaliter cuz eo genitus est. Juxta illud Job. xxxi. Nunq̃d nõ in vtero fecit me q̃ et illum. sciz seruum Ubi dicit Gregorius. xxj. lib. Moraliuz. Potentibus viris magna virtus est humilitatis considerata equalitas conditionis Unde seruus potest dicere domino suo illud Job. xxxiij. c. Ecce me sic̃ te fecit de⁹. ⁊ de eodẽ quoq̃ luto formatus sum. Istõ bene ꝓsiderauit Salomõ q̃ de se ait Sapiẽ. vij. Et ego inq̃t natus accepi cõem aerem et similiter cecidi in terrã factam. ⁊ primaz vocem similem omnibus emisi plorans.

Et sequit. Heo em̄ ex regib⁹ alio hz p̄ncipiū Un⁹ g̃ introit⁹ ad vitā oib⁹. r silis exit⁹. vñ Seneca epla. xlviij. Cū seruis viuere familiarit decet prudētiā tuā. Serui sūt imo boies fui sūt imo hūiles aici. Et post multa. Sic cū inferiori viuas quēadmodū superiorē tecum velis viuere. r Latho dicit Qui lz sit seru⁹ boiez tñ esse memēto. Et h̄ maxie dz mouere dños ad hūilitatez erga seruos suos. Scdo ad hoc dz moueri dñs vt affabilit tractet fuū suū. recogitādo qz aliqñ dñs fuit etiā alteri⁹ seru⁹ vel nūc est Sic miles ē p̄ncipis. r p̄nceps regi. rex āt seru⁹ imperatoz. Et tñ de isto statu dñatōis multi ceciderūt ad fuitutē vilissimā. qđ eis ꝓtigere p̄t. Un Sene. epla. xlviij. dic. Ne scis q̃ crate Hecuba illa regia Troye fuit re cepit. q̃ Cresus rex. q̃ darij mr. q̃ Plato q̃ dyogenes. q̃si dicat. Qēs isti p⁹ dñatōes eoz venert ad senectutē i seruiciū. Propter qđ subdit ibidē. Viue cū fuo clemēt viue cōiter. r eū i silio r i quietū admitte. Hec ille. Tertio dz ad h̄ moueri dñs. recogitando qz r si fu⁹ ē ꝓditōe. liber tñ ꝓtuali libertate. s. mētz cū ē absq; pctō. Un Seneč. dicit. Seru⁹ ē. lz fortasse liber aio. seru⁹ est. h̄ em̄ illi nō nocebit. Ostēde q̃s nō sit. ali⁹ libidini seruit. ali⁹ auaricie. ali⁹ ābitiōi. oēs seruiūt timori. Nulla seruit⁹ turpior q̃ voluntaria. Hec ille. Maxie aūt dz recogitare dñs qz fuis suis iperat forte i dānū suū p̄petuū. Hā sic dz Eccs. viij. qđ expōit Jero. q hō q̃ dñat hoi affligēdo r ptēnēdo eū dñat ei i malū suū. Sed ip⁹ mali exēpluz Saul dñat⁹ ē alijs q̃ fuit rex. r h̄ in maluz suū. qz nō bñ rexit. Et pilat⁹ accepit ptātē sup xp̄m. vt dz Jo. xviij. tñ i malū suū. Hō est g̃ dñandū hoib⁹ ex supbia r ābitiōe. sed hūilitatez nccitate. Hā dicit Gre. sup Job xxxix. li. moza. i fine. Supbi ad culpā apostataſſe dz q̃tiēs hoi pesse ōlectat. Glo. etiā q̃dā expōit h̄. Hō dñat hoi in malū suum scz ad maiorē occasionē p̄cipiēdi. vñ ꝓtigit q subditi sub eo saluant r ipe dñat. Juxta illd Job. xxxvi. De⁹ nō saluat ipios r iudiciū pauperib⁹ tribuit. Sup q̃ Gre. li. moral. xxvi. circa mediuz dicit. Mag̃ est potētia tpalis q̃ hz apud deū meritū suū de administratione bona regiminis. existentib⁹ tamē iuxta opposita aliqñ nocet. s. ipa dñatō Uel potest exponi. In malum suum. id est ꝓpter grauiorem temptationem ab hostib⁹. Nam dicit Gre. j. moral. Sepe cōtingit vt hūj q̃ regendo alijs p̄sunt temptatio nū maiora certamina patiant. Uel sic. In malum suum. id est ad maiorem accusatiōnē in iudicio. Sap. vi. Judiciū durissimū erit his q̃ p̄sūt. vñ Job. xxxiij. Qui regnare facit hominē ypocritā ꝓpter pctā populi Dicit Gre. li. xxiij. moral. q ad malum suum. id est ad penam maiorē in futuro. Attendat g̃ dñs qz nō ex natura. sed ex vicio dominat seruo. Nam sicut dicit Greg. xxj. li. moraliū. Homo animalibus irrationalib⁹ natura plat⁹ est. nō homini. sed ꝓpt vicia homo homini p̄fertur. Et dicit natura quo ad statum sue p̄me conditōnis. sic creatus fuit. Et ideo antiqui homines et patres. vt Abraham. Jsaac. r Jacob non dixerunt se esse dominos hominum. sed pastores ouiuz. vt Heñ. xlvij. Et vere multū deberent fugere homines insufficientes et minus ydonei tam honores spūales q̃z seculares. ne penam eis accumularent vltra alios in futuro. Quia dicit Chrys. super Matthеum omelia. iij. in fine. Honoris magnitudo his qui nō viuunt fm honorē additamentū est penarū. Ideo breuem regulam apostolos p̄scribendo dominus erga seruos dicit ad Eph̄es. vi. ca. Vos domini eadem facite seruis vestris remittentes illis minas. sciētes qa r illorū r vester domin⁹ est in celis. Ubi dicit Hozra. Ita habete vos sicut vultus summi domini se habet ad vos. Job. xxxj. Si contēpsi subire iudiciū cum seruo meo. quid faciā cum surrexerit ad iudicandum deus. Quasi dicat. Consideraui q idē dñs iust⁹ me r ipm iudicabit. Notanter dicit Job. Si cōtempsi subire iudiciū. ad significandū q dominus non debet corrigere seruuz ex ira. sed ex deliberatione et cum iudicio rationis. Ecclesiastici. xxxiij. Si nō audierit te cura illum compedibus. Et sequitur. Uerū tamen sine iudicio nihil facias graue. Et tantum de scdo. D

Dixi tertio q in ỹ. p. describit ꝓsona filij. cum dz. Filius eius. In q notat amorosa charitas p quā iste filius instruit oēs filios ad filialem caritatē paterne dilectōis. Inter alia q debent filij pntib⁹ est p̄cipuū dilectio affectuosa. q debēt diligere pntes suos. Uñ certū est q iste fili⁹ reguli infirmus multuz

fuit affect⁹ pri multũq; eũ dilexit. qz de ei⁹ vita tñ sollicit⁹ fuit vt xp̃m ad eũ descẽde re ⁊ ip̃m curare postularet. qđ degeneri filio nõ feciſſet. Inſtruunt g̃ filij vt exemplo ei⁹ habeãt affectũ dilectiõis filiales erga ſuos parẽtes a qb⁹ multa bõa ſuſcepert. Vñ nõ eſt dubiũ qn iſte fili⁹ poſt curatiõez ſue infirmitatis multũ dilexit pr̃em. p bñficio impetrate ſanitatis. Sũt aũt octo q̃ dñt filijs ſuis pntib⁹. Primo amorẽ mẽtz. Vñ Ec̃ticoz. ij. dz. Ordinauit in me caritatez. dic̃ Ambro. Ordo caritatz ẽ vt ꝓus diligam⁹ parentes. deinceps filios. Scõo dbẽt honorẽ in factz. Malach. j. Fili⁹ honorat patrẽ ⁊ ſeruus dñm. Tertio debent ſeruitutẽ in obſequijs. Ecc̃i. iij. Qui timet dñm honorabit pntes ⁊ q̃ſi dñis ſeruiet his qui eũ genuerũt. Quarto ſuſtentatiõez in neceſſarijs. Ecc̃i. iij. Elemoſyna pris nõ erit in obliuione. Et ſup illud Exodi. xx. Honora prẽm tuũ ⁊ matrẽ tuaz vt ſis longeuus ſup terrã. Dicit glo. Honorare parẽtes ẽ reuerẽtiã exhibere ⁊ neceſſaria miſtrare. Quito reuerẽtiã in ꝑbis. Heb. xij. Prẽs q̃dẽ carnis nr̃e habuim⁹ eruditores ⁊ reuerebãur eos. Exponit Hozra. i. timebamus ⁊ honorabam⁹ eos. Quia f̃m glo. Reuereri eſt cũ timore honorem impendere. Exodi. xx. c. Honora patrẽ. Sexto obedientiã i bonestis. Deut. xxj. Si genuerit hõ filiũ contumacẽ ⁊ pteruũ q̃ nõ audierit patrẽ ⁊ contẽpſerit obedire ⁊c. Vñ ad Ephe. vi. Filij obedite parentibus veſtris in dño. Et ſubdit rationem. Hoc em̃ iuſtum eſt. Septio veniã in offenſis Ecc̃i. iij. Si defecerit pater ſenſu. veniam da illi. Hoc eſt contra illos qui parentes ſenio cõfectos ſubſannãt ⁊ deridẽt. ⁊ eis illudũt nõ vt filij. ſz pœnig ni maledicti. ſiles Cham filio noe. q̃ patrẽ ſuũ vino ebriũ ⁊ denudatũ irriſit. ꝓpter qđ maledictõez ꝑpetuã incurrit. Octauo tollerantiã in aduerſis. Ecc̃i. iij. Fili ſuſcipe ſenectã pris tui. ⁊ ne ꝓriſtes illũ in vita illius. Hoc ẽ ꝫ illos q̃ i ſenectute reliquũt parentes ⁊ pmittũt eos mẽdicare. ⁊ ſoli lauti ſant in bonis paternis cũ vxoꝛib⁹ ſuis Cõtra q̃s dz Ecc̃i. iij Quã male fame eſt q̃ relinquit patrem ⁊ eſt maledictus a dõ. Ecõtra ꝙo parẽtes debẽt filijs tria. Primo ꝓui ſionẽ neceſſarioꝛ. Col. iij. c. Patres nolite ad iracundiã pꝛouocare filios veſtros. vt non puſillo animo fiant. Ad Ephe. vi. dz. Patres nolite ad iracundiã, puocare filios veſtros. ſed educate illos Hozra. pꝛouidendo eis neceſſaria. Scõo debent filijs parẽtes moꝛ eruditionem in ꝑbis. Pꝛouer. iij. Diſciplinã patris audite fili. Tertio coꝛrectionẽ ſeu caſtigationẽ in verberib⁹. Eccleſia. xxx. Qui diligit filiũ aſſiduat illi flagella. Vñ apls ad Ephe. vi. dic̃. Educate illos in diſciplina. Hozra. ꝑboꝛ ⁊ coꝛrectione verbꝝ. Et h̃ in coꝛrectione nõ ſimplici. ſz domini. i. hoc facite ꝓpter deũ. Ita exponit Hozra. vt tandẽ cũ eo regnare poſſimus in gloꝛia eẽna Amen.

Dñica viceſima ſcõa poſt trinitatz. I. Sermo. CXXXVI.

Reddе quod debes. Matth. xviij. Sic̃ dic̃ Augu. in libꝛo Encheridion ca. lxviij. Non ſolũ ille miſericoꝛs dicit qui dat eſurienti cibum. ſitienti potum. nudo veſtimentũ. pegrinãti hoſpiciũ. fugiẽti latibulũ. egro vel incluſo viſitatiõez. captiuo redemptionẽ. debili ſubuẽtionẽ. ceco deductõez. triſti ꝓſolatiõez. infirmo medelã. errãti viã deliranti ꝓſiliũ. veruetiã q̃ dat veniã peccãti. elemoſynas dat. Hec ille. Exq̃b⁹ verbꝝ patz q̃ op⁹ pietatis ẽ dimittere offenſam ꝓ pio. qz nec leue op⁹ pietatz putãdũ ẽ iſtud. qz dic̃ Aug. vbi ſupꝛa ca. lxix. Qz multa ſint elemoſynaꝝ genera. tñ nihil eſt maius ea q̃ ex coꝛde dimittim⁹ q̃ nos quiſq; peccauit. Cui⁹ rõ eſt. qz f̃m eũ ibidẽ. non ẽ magnum facere miſericoꝛdiã vel oſtẽdere illi beneficiũ qui tibi nihil mali fecit. ſed certe maximuz ⁊ magnificentiſſime bonitatz eſt ſignum. ſi tuum quoq; inimicum diligas. Hec ille. Ecce patz q̃ inter opera miſericoꝛdie maximuz iudicat et reputat Augu. dimiſſionẽ iniuriaꝝ pꝛoximis nos offẽdẽtib⁹. Hãc tñ miſcõaz male põderauit iſte ſeruus q̃ ꝓximũ ſuum debitoꝛem inueniẽs ſuffocabat eum dicens. Redde quod debes. vt dicit pꝛeſens euangelium.

Simile eſt regnum celoꝛum homi regi q̃ voluit ponere rõez cũ ſuis ſuis. In q̃b⁹ verbis hõ pctõz cõpellit ad reſtitutiõez debitoꝛ. cum dꝛ ei. Redde qđ debes. Sz q̃a hois ſtat⁹ triplicẽ habet ꝓſideratiõez. eo q̃ habet erga ſe ſupioꝛẽ. inferioꝛẽ. ⁊ equalem. ideo in verbis noſtri thematis tripliciter

amonet ad restitutõez eius qõ vnicuiq; istoz tenet. iuxta illõ Roz. xiij. Reddite oi bus debita. Pzio g amonet ad restitutiõez ỏbitoz sui supioz. cũ ỏz. redde. Scõo ad restitutõez ỏbitoz sui iferioz. cũ ỏz. quod. Ctio ad rstitutõz ỏbitoz sui eq̃l. cũ ỏz ỏbes

A

Dixi primo q; pctõz hõ primo amonet ad restitutõz debitoz sui supioris Supioz hois ẽ de⁹. cui hõ debitoz est. sic q̃dã doctoz dic. rõne delicti. rõne bñficij. ⁊ rõne depositi. Pzio rõne delicti. Oẽs enim ꝺ eũ deliq̃m⁹. ⁊ iõ oẽs ei p offensa emendã dẽm⁹. In figura h⁹. j. Reg. vi. dictũ ẽ phi listeis. qz archã dñi detinuerãt iniuste ⁊ iõ diuersimode fuerant afflicti. Que debetis reddite p pctõ. ⁊ tũc curabimꝰ. Dr ãt pctm ỏbitũ, pt sex causas. Pzio qz affligit ⁊ onerat hoiem. Sic ei hõ debitoz pecũie alic⁹ q̃ꝺiu nõ soluit mltũ onerat. ita q; interdũ nõ pt dormire, pter cogitatões, affligẽtes Ita hõ pctõz affligit p rmorsũ ꝺscie. iuxta illõ Aug. in li. ꝺfes. Justisti dñe ⁊ sic ẽ. vt sit sibi pena inordinat⁹ anim⁹. Scõo qz obligat sic seruũ dñs. Jo. viij. Qui facit pctm ẽ⁹ uus ẽ pcti. Et certe seru⁹ miserabil. q̃a tot dñoz q̃t viciоz. Tertio ꝺfusionẽ inducit. Roz. vi. Que fructũ tũc habuistis in q̃b nẽ erubescitis. Quarto ꝺtẽptibilẽ reddit Sic hõ min⁹ curat q̃ mlta tenet. Malach. ij Jr ritũ feciſtis pactũ, pt h dedi vos i ꝺtẽptum Quito aiam affligit fuga. ps. Perijt fuga a me. Sexto icarcerat sic h ptz de isto seruo q̃, p debito fuit missus i carcerẽ. Sic hõ in carcere inferni, p pctõ mittet. Hui⁹ debiti satisfactio ẽ pnia quã tũ mlti male soluunt Nã q̃dã eã vsq; in senectutẽ differt. q̃dã vo nũq; soluũt. sic q̃ sine caritate ỏcedũt. Sz isti decipiũt. qz ea p q̃b h negligũt satisfacere tpaliꝰ reddẽt eternaliꝰ. Nec exibunt do nec reddẽt ad nouissimũ q̃drantẽ. vt dicit text⁹ Math. v. Scõo sumus deo debitores rõne bñficij. Recepim⁹ em̃ a deo bona nre. fortune. ⁊ gre. Pzio q̃b oib⁹ merito ꝺuire dẽm⁹. Lu. xvij. Cũ oia feceritis dicite serui inutiles sum⁹. fecim⁹ qõ debuimus. Tertio sum⁹ debitores deo rõne depositi Oia em̃ bõa q̃ nob⁹ sũt collata magꝭ sũt ꝺpositа q̃ data. vñ de oib⁹ reddituri sum⁹ rõem villicatõis. vt ỏz Lu. xvj. Circa qõ sciẽdũ q; hõ ad restitutõz triplicẽ debiti maxime tenet ad similitudinẽ hois debitoz alt⁹ Nã debitũ ꝺbit trib⁹ mõis. aut qz alti ali q̃d rapuit. aut qz pmisit. aut qz mutuo accepit. Jstis trib⁹ mõis hõ ẽ debitoz ỏi. vnõ ei ỏz. Redde qõ debes. s. qõ rapuisti. qõ pmisisti. qõ mutuo accepisti. Rapuit hõ ꝺo pzio gl̃az. cũ eã de bõis opib⁹ bi a;ppriat Isa. xlij. Gl̃iaz meã alteri nõ dabo. Et que maioz est rapina q̃s recipe sponsam dñi sui quã nulli pter se desponsare voluit. Scõo rapuit hõ iudiciũ qñ ỏ occultis iudicat manifeste. vel de incertis certa affirmat. vl temerarie de veris sumit vindictã. Johã. v. Pater oẽ iudiciũ dedit filio. Hinc apls arguit tales. Tu q̃s es q̃ iudicas seruuz alienũ. Tertio rapuit hõ deo vindictã. Deut. xxxij. Mea est vltio. Ratione isti⁹ triplicis rapine homo debitoz est dei. Sed q̃d accidit raptori. Certe ꝺm leges punit in q̃druplum. cõputata ipa re. ⁊ h si agatur ciuilit. Si aũt agat criminaliter punit in tertia p te bonoz suoz. ⁊ fit infamis. vt ff. de vi bonoz raptoz. lege. j. Et h vez ẽ si fecit rapinã sine armis. Si aũt fecit cuz armis punit exilio. ⁊ deportatur ad insulã. et deperdet oĩa bona sua. vt ỏz Institutis de publicis iudicijs. §. Itẽ lex. Scõm ꝺo canones excommunicatur primo. secũdo denegatur ei penitentia donec restituat. tertio si impenitens decedit negatur ei sepultura canonica et ecclesiastica.

B

Sic deus faciet suis raptoribus. Nam pmo oẽs tales erũt infames ppetuo. qz nomen eoz delebitur in secula. Ps. Nec memor ero nominũ eoz p labia mea. Ecce pmũ. Scõo ejiciet eos ad insulã inferni dicens. Discedite a me operarij iniquitatis. Tertio auferet ab eis oia bona q̃ h fecerũt in peccato mortali. quia eis nõ pficient ad salutem. Unde habenti dabitur. ⁊ qui modicum habet etiã quod videbitur hre auferet ab eo. Quarto q; excõmunicabit. i. ppetuo maledicetur Math. xxv. Jte maledicti in ignem eternum. Quinto negabit eis venia donec satisfecerint. vt dicitur h. Donec reddent vniuersum debitũ. Sexto denegabitur ei sepultura electoz̃um. p quam corpora sanctoz̃um in pace sepulta sunt. et viuunt nomina eoz̃um in eternum. Jstoz̃um enim sepultura erit asinina. Juxta illud Hieremie. xxij. ca. Sepultura asini ꝺpelietur impius. Sic sepultus est ille pessimus dives epulo Luce sedecimo. c. Deq̃

dr q mortu⁹ ē diues ⁊ sepultus est i inferno. Mala sepultura vbi nunq̄ sup defuncto requiē etnā cantaf. sed tribulatio etna vbi p sonitu cāpanaꝝ resonāt mallei ⁊ incudes. vt dr Prouer. xix. vbi lumiaria nō lucēt sed ardoribꝫ ꝓsumūt. vbi nulla aspersio aq̄ bñdicte sed sitis ꝑpetua Luce. xvi. Mitte lazarū vt intingat digitū in aquā. quia crucior in hac flāma. Item debitor est hō deo rōne ꝑmissi. Uñ ei dr. Redde scz q̄d ꝑmisisti. Est aūt duplex ꝑmissio fidelium. Nā q̄dam simplr ꝑmittūt sine iuramēto. q̄dam ꝓ etiā cū iuramēto. vel fide data. ⁊ h̄ dr votū. Sic q̄dam deo simpliciter ꝑmittūt obedientiā ꝓceptoꝝ. vt oēs fideles Xpo. xviij. Nia quecūq̄ mādauit nob dominꝰ faciemꝰ. Uñ g̈ nō facit nec viuit iuxta ꝓcepta. debitor ē pene ḡuissime. Q ḡmti sunt hodie debitores transgressores ꝓceptoꝝ diuinoꝝ. adulteri fures. homicide ⁊c. q̄bꝰ dicitur. Redde q̄d ꝑmisisti. Tales aūt q̄ aliq̄d ꝑmittūt ⁊ nō faciūt dicunt infideliter agere. p h̄ q̄d animū mutāt. ſm Tho. ij. ij. q. cx. Et ex hoc iā patet q̄re xpianus lz fidem dicat se tenere. et tñ opa fidei nō facit dr infidel. Nō solū g̈ gētilis vel iudeꝰ dr i fidelis. sed etiā malus xpianus. Nā illi dicuntur infideles q̄ fidem nō habēt xpianā Iste aūt dr infidelis. quia opa fidei nō habet. sine quibꝫ mortua est fides. Jaco. ij. c. imo dico q̄ xpianus malus. magis dr infidelis q̄ paganus vel iudeus. Nā iudeꝰ et paganus ⁊ si negant fidem ore. xpianus tñ negat ope. Sed plꝰ ē deū offendere ope q̄ ꝓmone. sicut plus est occidere hoiem q̄ maledicere. Et ꝓz q̄ offensa xpianoꝝ ē maxima in cōparatiōe ad gentiles vel iudeos eo q̄ dicit Petrus. Melius fuit illis viaz veritatis nō agnoscere. q̄ post agnitam retroire. Uñ poeta dicit. Turpiꝰ ejicit q̄ nō recipit hospes. Uñ pctm̄ xpiani ad pctm̄ gentilis vel iudei hz se p silitudinē. sic peccatū illiꝰ q̄ occidit fetū in aiatu in ventre mris nōdū viuificatū. ⁊ illius qui occidit fetū aiatū iaz natū. quoꝝ pctā maxie differūt q̄ ad ḡuitatē. vt ꝓz. xxxij. q. ij. Moyses Judeꝰ em̄ vl gentil occidit fidem xpi in se quā nōdū fuit ꝓfessus. ⁊ ꝓ ꝑs nunq̄ fuit viuificata. Sed xpianus occidit fidem in se iā viuificatā p opa ꝓiora bona. Et ideo q̄dām̄ talē xpianꝰ magis dr infidelis q̄ iudeus. Sūt alij q̄ vouent deo cū iuramēto vel fide data. vt sūt religiosi. q̄ vouēt paupertatē. rex Math. xix. Ecce nos reliq̄mꝰ oia. Itē refrenatiōz cōcupiscētiaꝝ. vt oēs clerici ⁊ spūales in sacris ordinibꝫ cōstituti ꝑmiserūt castitatē in ordinibꝫ. vt dicitur Math. xix. Sūt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regno dei. Et his dr. Redde q̄d vouisti Eccs. v. Si q̄d deo vouisti redde. Psal. Redde altissimo vota tua. Et iterꝝ. Uouete ⁊ reddite. q. d. Anteq̄ vouistis. liberi fuistis. sed cū vouistis. iā debitores estis. Uñ Aug. i epla. Quia vouisti iā te deo obligasti. g̈ bñ dr. Redde Deo. xxij. Cū votū facerꝫ dño deo tuo ñ tardauerꝫ reddere. Uñ dicit glo. q̄dā sup illō Eccs. v. Si q̄d deo vouisti redde. Uouere ē volūtariū. sz reddere necessariū. Et idē hr in glo. ps. sup illud. Uouete ⁊ reddite dño do vro. Et rō oim istoꝝ ē. Qz dr Eccs. v. Displicet deo infidelis ꝑmissio. i. nō impleta. ⁊ stulta. i. indiscreta. Et gl. dicit. Infidelis est in q̄ nō est veritas nec fidelitas. Stulta aūt in q̄ nō est recta cōsiderabilitas Deut. xxiij. ca. Si noluerꝫ polliceri absq̄ pctō eris. Qđ aūt semel egressū fuerit ab ore tuo obseruabis. Et ex his ꝓcludit q̄ multo meliꝰ ē nō vouere q̄ post votum ꝑmissa nō reddere. Textꝰ est Eccs. v. Cui rō: qz vouere ⁊ nō reddere: ē ꝓuocare. Prouer. xx. Ruina ē homini deuotare sctōs. ⁊ pꝰ vota retractare. Uñ Isa. xix. dr. Uota vouebūt dño ⁊ soluēt. ¶ Sed h occurrūt duo dubia. Primū. ex q̄ dr q̄ nō dz hō tardare reddere q̄ vouit. vtrū vouens statim tenet reddere. Ad q̄d rñdeo q̄ vota reddenda sunt cito. qz dicit Aug. epla. xxviij. Felix necessitas q̄ ad meliora cōpellit. Et de hoc Hugo li. j. de sacris parte. ij. ca. xviij. An vero sine mora sunt reddēda nō determiant sci Tñ dic q̄dā doctor sup Ecclesiasten. v. c. Qz debet reddere eo tpe q̄ iudicat vtiliꝰ eē agie sue. et nisi fuerit aliq̄d impedimētū vel spes de maiori pfectu tūc ꝑt differri. alias securiꝰ ē soluere q̄d ꝑmissum est sine mora Hec ille. Scdo dubitaf vtrū oia q̄ vouet hō tenet implere. qz dr hic. Quecunq̄ voueris redde. Ad q̄d rñdet q̄ stulta vota q̄ nocēt vouēti. vl q̄ st de se mala vel si sunt bona: nō tñ ordinata vl ex eis malū seq̄tur ita dr. ij. ij. q. iij. Et deh Hugo li. j. de sacramētis. ꝑte. ij. ca. xviij. dic. vota stulta fugienda sunt. Ambro. li. j. d officiꝭ aū finē

Et Tulli⁹. j. de offi. c. viij. dicũt. Q̃ nõ ſ̃p ꝓmiſſa ſũt ſoluenda: niſi ſint vtilia ꝓmittẽti vel cui ꝓmittũtur. alꝫ nõ. qz dicit Iſido. In malis ꝓmiſſis reſcide fidẽ. in turpi voto muta decretũ Sz di. Tñ iepte cõmẽdat q̃ ex voto occidit filiã ſuã Judi. xj. et Heb. xi. ca. Ad q̃d dõm ꝯm Hoz. Q̃ laudat nõ in ℔. ſed qz ꝓfidendo in dño hoſtes ſupauit. Et q̃b⁹ pz q̃ vota ſtulta potius ſ̃t irridenda q̃ ſeruãda. vt ẽ votũ de non pectinando capite in ſabbo. ⁊ alijs ſilib⁹. vt dicit Tho. ij. ij. q. lxxxviij. Immo ꝯm Albertũ. etiã talia ſi fiãt ꝓ honore ſctoꝝ fuãda nõ ſũt. qz ſil̃itudinẽ q̃ndã hñt cũ idolatria. Tria g̃ dñt cõcurrere ad ℔ q̃ votũ ſit licitũ. Primo deliberatio. Scõo ꝓpoſitũ. Tertio ꝓmiſſio. Solũ g̃ ꝓpoſitũ nõ obligat. vt dicit Tho. vbi. ſ. Quanti aũt ſit meriti vouere ⁊ reddere dicit Rabi Moyſes li. v. Q̃ vota ſũt ſtipes ſctitatis. ℔ ẽ ſũt opa ſuperogatõis. ⁊ ſupaddũt ꝑfectõz opibus ꝑceptoꝝ. vt ꝓz Hath. xix. Vade et vende oĩa Et ita talia opa ſunt magis meritoria. Ũñ Hiero. Maioris ẽ mercedis q̃d nõ cogit̃ ſed offert̃. Et ſic pz quõ deo ſũt reddenda vota nr̃a. ⁊ ꝓpter q̃d vltio dz hõ mutuũ reddere. vñ et debitores ſumus rõne mutui accepti. Q̃ia em̃ q̃cunq; habemus ſũt nobiſ mutuata. j. Coz. iij. Quid hẽs q̃d nõ accepiſti. Dona nature Jaco. j. Oẽ datũ opti. ⁊ oẽ donũ ꝑfe. rẽ. Dona fortune. j. Paral. xxix. Tua ſunt oĩa ⁊ q̃ ẽ manu tua accepim⁹ dedimus tibi. Dona gr̃e iuxta illud. Dedit dona hoĩb⁹. Et iſta oĩa vult de⁹ a nobis hr̃e cũ vſura bonoꝝ operũ. ſic̃ pz Mat. xxv. ⁊ Lu. xix. Ipe em̃ eſt dñs q̃ abijt i regionẽ lõginquã. ⁊ tradidit bona ſua ſuis ſuis di. Negociami dũ venio. vt dr̃ Lu. xix. Nihil aũt vult a nob̃ recipe viceuerſa: niſi ſit mltiplicatũ aut i ſimplo aut i duplo aut q̃ntuplo. Sic̃ pz exp̃ſſe Mat. xxv. et Lu. xix. Et iõ, puideat q̃libet vt de oĩb⁹ bonis lucr̃ ſalutz acq̃rat.

Dixi ſecundo q̃ in ℣. Dr̃ pmi. ãmonetur hõ ad reſtitutõez ſeu redditiõez debiti ſui inferioris. Iſte aũt iferior ẽ corp⁹ noſtrũ. q̃d eſt infra nos Gen. iij. c. Subter te erit appetit⁹ tu⁹. rõ ei ẽ ſupior i hoĩe. corp⁹ aũt inferi⁹. ꝓ tanto qz corp⁹ ẽ gue. iõ inferius ponit̃ iuxta illud Corp⁹ q̃d corrũpit̃ aggrauat aiam. Aia aũt ẽ celeſtis nature ⁊ iõ ſp ad celeſtia leuat̃ Phil. iij. Aia cõuerſatio in celis ẽ Et qz aia ẽ rector corpis. iõ ſollicite dz de eo gerere curã. eo q̃ obligat̃ de corpe puidere. vñ aia ẽ debitrix corpori nõ vt viuat ꝯm appetitũ corpis. ſz econuerſo tenet̃ inducere corp⁹ vt viuat ꝯm legẽ ſuã. de q̃ Apl's Rom. viij. Debitores ſumus nõ carni vt ꝯm carnẽ viuam⁹. Et rõ. Si em̃ ꝯm carnez viueritis. moriemi. Si aũt ſpũ facta carnis mortificaueritz. viuetz. Tria igit̃ aia dz reddere carni. vicz ſuſtẽtationẽ. caſtigatiõz ⁊ exercitatiõz ſeu laborẽ Sustentari em̃ dz. ne deficiat. deliciari ñ dz. ne inſoleſcat. vñ Grego. omel. viij. ſcõe ptis ſup Ezech. dic̃. In ℔ mũdo cũ nr̃is tẽptatoĩb⁹ naſcimur. ⁊ caro nob̃ aliq̃n aduꝛtrix ẽ in bono ope. aliq̃n aũt ſeductrix i malo. Si g̃ plus ei q̃ debem⁹ tribuim⁹. hoſtẽ nutrim⁹. Et ſi neceſſitati ei⁹ q̃ debem⁹ nõ reddim⁹. ciuẽ necam⁹. Satianda ẽ ita q̃ caro. ſed ad ℔ vt nos in bono ope ſuſtentet. Nam q̃ſq; ei tantũ tribuit vt ſupbiat. ſatiari penit⁹ ignorat. Hec ille. De ℔ Seneca epl'a. xlix. Fateor inſitã nobis nr̃e carnis caritatẽ. fateor nos ℔ ipius tutelã Nõ nego indulgẽdũ illi. Fuiẽduz aũt nego. vñ gerere nos debem⁹ nõ tãq̃ ꝓpẽ corp⁹ viuere debeam⁹. ſed tanq̃ nõ poſſim⁹ ſine corꝛpore. Et ſequit̃. Inhoneſtũ eſt inq̃t ⁊ vile cui corp⁹ ẽ nimis car. Caro igit̃ ſuſtẽtari dz nõ ipinguari. ne ꝺ ſpm̃ fiat hoſtil. iuxta metricũ. Si bũ ſum paſta dicit caro ñ ero caſta Et alter poeta. O mihi cara caro. rõni conſona raro. Dũ tibi multa paro fercula litt⁹ aro. Scõo carni debemus caſtigationẽ p abſtinẽtias vigilias ⁊ afflictiões rõnabiles. j. Coz. ix. Caſtigo corp⁹ meũ ⁊ ĩ ſuitutẽ redigo. Eſt em̃ caro ſic̃ equus laſciuus ꝓpt̃ nimiã ꝑbendã. q̃ dñm ꝓiicit in lutum. Unde Grego. ſup illud Job. xxx. ca. Uerſa eſt in luctũ citbara mea. Sic̃ ſi corda in citbara minus tenditur non ſonat. Si amplius raucum ſonat. Sic ergo hõ dz moderate carnẽ caſtigare vt nõ ſupbiat ⁊ ñ ad officiũ rectitudinis in opatiõe ſubſiſtat. Tertio debemus carni nr̃e exercitationẽ ſeu laborẽ. nõ ociũ ſeu vacatiõz. De iſto loquitur Seneca epl'a. viij. Null⁹ em̃ ꝓ ociũ diues erit. ꝓtem noctiũ ſtudijs vendico. nõ vaco ſomno ſed ſuccũbo. ⁊ oculoſ vigilia fatigatos cadẽteſq; in ope detineo Ecce labor pagãi hois ꝓ laude trãſitoria

Et vbi ẽ xp̃iãi p laude etna. Et Hier. dic̃ Sẽp aliq̃d opis facito vt te diabol⁹ iueni at occupatũ. Nõ ei facile capit̃ a diabolo: q̃ bono occupat̃ exercitio. vñ. Ociũ t voluptas sunt arma hostis antiq̃ ad miseras aias capiẽdas. de renũciatõe. Nisi cũ pdẽ Olta ei mala docuit ociositas. vñ Ecci. xxxiij. E Nõ solũ ãt dz aia t̃ddere ea q̃ tenet corpi. sed ẽt dz reddere aliq̃ sibiipi. Tria aũt aia dz sibiipi reddere. Prio pctõ rũ attributiõez Ozee. xiij. Perditio tua ex te isr̃l. tm̃ũmõ ex me auxiliũ tuũ. Notãt dic̃ pditio tua ex te. qz hõ nõ hz q̃d iputet deo cũ peccat. vñ pz q⁹ guiter peccãt q̃ se ꝺ peccatis excusãt. iã p dei opatiõez. iã p dei pmissionem. iam per dei dispensationem. iam per gr̃am deficiẽte. iam per dei puidentiã. In q̃bꝫ oibus multũ cõmouẽt deũ cũ hic dicat: qz pditio tua ex te. i. total'cã peccati tui ẽ ex teipo hoie. t ex libero arbitrio. Ex his verificat illud Ps. xx. vbi dic̃ de talibꝫ ad deũ. Qm̃ declinauer̃t in te mala. in te scz O dñe volẽtes se iustificare. sic expõit Jnno. Et h̃ ipi faciũt mltis modis Prio ei excusãt se p dei opatõez. Sic fecit adã Gen. iij. Mulier quã dedisti mihi i sociã. Dicũt em̃. q̃re fecit nos de⁹ vt possem⁹ peccare. Sed cõsiderare deberent. q⁹ dñs fecit tales vt possent nõ peccare si vellent. saltẽ mortalit̃. Nam sic dicit Jnno. iiij. super dicto ꝟbo ps̃. Jn arbitrio illoꝝ ẽ peccare vel nõ Ecci. xv. Apposui tibi aquã t ignẽ. vt ad q̃d volueris porrigas manũ tuam. Scõo excusant se p dei pmissionẽ. dicunt em̃ q⁹ dñs pmisit eos cadere in pctm̃. Sed ꝓsiderare deberẽt q⁹ ipi renuũt auxiliũ dñi dicẽtz Prouerbiorũ. j. Extẽdi manũ meã. scz ad iuuãdũ. t nõ fuit q̃ aspiceret Tertio excusãt se p dei dispẽsatõez. Dicũt ei q⁹ dñs pmisit eos cadere vt fortiores resurgerẽt vt sic apparerz dina miscõia t gr̃a in redimẽdo. Cõtra q̃s ad Roma. vi. dr̃. Permanebim⁹ in pctõ vt gr̃a abũdet. Absit. Item ad Roma. iij. Si iniq̃tas nr̃a iusticiã dei cõmẽdat. q̃d dicem⁹? Nunq̃d iniquus est de⁹ q̃ infert irã. Scõm hoiem dico. Absit. Quarto se excusant per gr̃az deficientẽ. Dicũt em̃ se peccare. eo q⁹ dñs nõ dat eis gr̃am suã. Fm illud Roma. ix. Nõ est volentis neq̃ currẽtis. sz dei miserẽtis. Sz isti cõsiderare deberẽt q⁹ ipi desũt gr̃e dei. t nõ gr̃a eis q̃ sp̃ pst̃o ẽ Heb. xij. Unꝺ dr̃. j. Pe. i. Estote parati accipe eã q̃ vobis offert gr̃am. Quito excusãt se p dei puidẽtiam. Dicũt em̃ q⁹ dñs ita puidit vt peccarẽt. Sz cõsiderare deberẽt q⁹ puidẽtia dei nõ infert necessitatẽ reb⁹. sic nec memoria ꝓterite rei infert necessitatẽ vt ꝓpter illam mẽoriã cõtigisse sit necessariuz. Jta lz dñs puiderit q̃d facturi sunt. tm̃ in volũtate eorum ẽ peccare t nõ peccare Ezech. ij. Si forte vel ipi audiãt. et si forte q̃escãt. Secũdo dz aia sibiipi miscẽdam t cõpassiõez. Juxta illꝺ Ecci. xxx. Miserere aie tue placẽs deo. Notãt dic̃ Miserere aie tue. Prius em̃ miserẽdũ ẽ aie q̃s corpi. Et iõ ñ dic̃. Miserere corpori. qz naturaliter q̃libz miserẽt corpis. vñ nõ indiget ꝓcepto de miscõia corpis. Juxta illud. Carnẽ suã nemo vnq̃ odio habuit. Et q⁹ dic̃ aie tue. vult dicere q⁹ ꝑius hõ dz aie sue misereri t postea ꝓxmi. qz Ecci. xiij. dr̃. Qui sibi nequã cui tã Prouer. iiij. Omi custodia serua cor tuum. qz ex ipo vita pcedit. Laudabiliter ꝺebitor q̃ reddit deo ista duo. corp⁹. s. t aiaz Jste ꝓt cantare illud q̃d cãtatin obsequijs mõ reddo tibi creatori aiam tuã. Jsta sũt duo minuta q̃ vidua paupcula misit in gasophilaciũ Lu. xxj. t duo denarij q̃s samaritanus reliq̃t stabulario ad curãdũ vulneratũ Lu. x. Sz de multis ecõtra vez ẽ illud ps̃. xxxvj. Mutuabit pcõr t nõ soluet Expõit Jnnoc̃. Mutuabit a deo duo minuta. s. corp⁹ et aiam t nõ soluet ꝺo. qz tradet diabolo tã corp⁹ q̃s aiaz peccatoz Heb. xiij. Da mihi aias. cetera tolle tibi. F

Dixi tertio q⁹ in ꝟ. p̃. ãmonet hõ debitoꝝ sui eq̃lis. Cũ dr̃. debes. Eq̃lis ãt hois ẽ ꝓxim⁹ su⁹. Cui dz hõ tria. s. dilectõez. instructõz t supportatõez. Dilectõz dẽm⁹ oĩb⁹. iuxta illꝺ Ro. xiij. Nemi q̃q̃ debeatz: nisi vt inuicẽ diligatz. vbi dic̃ glo. Quedaz debita sic reddũt q⁹ amplius ñ debẽt. sic pecũia. gnũ. vinũ t cetera tpalia. sz caritas q̃ oĩb⁹ ẽ debita ita soluit̃ q⁹ soluta oĩb⁹ debet̃. Nulluz ei tps ẽ q̃ affectu ñ sit maioꝝ ipẽdẽda. Jpa ei sola ẽ q̃ reddita sp retinet debitorẽ: nec cũ reddit̃ amittit̃. sz potiꝰ reddẽdo mltiplicat̃ t tãtomagz acq̃rit̃. q̃ntomagis reddit̃. Ex q̃ pz q⁹ Aplus istud debitũ valde põderat Ac si em̃ sic diceret. cetera debita sic soluite: vt ãplius nemi q̃q̃ debeatz. caritatẽ aũt sic

ſoluite vt eã ſemꝑ debeatis. ſic expõit Simon de cremona. Vñ dic̃ Aug. in epiſtola lxxvij. ad Seuer̃ epm. Caritas q̃nto pl⁹ ipẽdit tãto pl⁹ debet. ⁊ nos tãto magꝭ eaꝫ debem⁹ q̃nto magis impendim⁹. Cuius nos ꝓpetuos debitores oñdit apl's. di. Nemini q̃q̃ debeatis: niſi vt inuicẽ diligatis. Et idẽ in epla. j. ad Celeſtinũ di. Sẽp debeo caritatẽ. q̃ ſola reddita ſp detinet debitorẽ. Reddit eñ cũ ipẽdit. debet ẽt ſi reddita fuerit. qz nullũ tps ẽ qñ ipẽdenda nõ ſit Hec ille. Qualit ãt hõ teneat opa dilectõis et ſalutis ex caritate ipẽdere oñdit Greg. i q̃dã omel. de talẽto. di. Hñs intellectũ. cu ret oino ne taceat. hñs rez affluẽtiã oino ñ torpeſcat. hñs arte q̃ regit. vſus illi⁹ cũ ꝓ ꝓio partiat. hñs loq̃ndi locũ apud diuitẽ ꝓ pauperib⁹ intrcedat Talẽti noie cuilibz reputabit. etiã mimũ q̃d accepit Hec Greg. Q felix debitũ q̃d impẽſũ ⁊ redditũ ñ minuit ſz milleſies dilatat. Scdo ꝓtis dz hõ i ſtructõem. ſicut dic̃ apl's de ſe Ro. j. Grecꝭ ⁊ barbaris ſapiẽtib⁹ ⁊ inſipientib⁹ debitor ſum. Hñ dic̃ ⁊ inſipientib⁹. ꝫ illos q̃ nolũt ꝓdicare: niſi corã magtib⁹ ⁊ ſapiẽtib⁹ h⁹ ſeculi. Sed ecõtra tps ꝓdicauit oib⁹ idifferent. qz ſedẽs de nauicula docebat turbas id ẽ populares ⁊ ſimplices. Sepi⁹ etiã ꝓdicauit tm̃ apl's. ⁊ ſel'ꝓdicauit ſoli mulieri ſamaritane. vt dr̃ Joh. iiij. Tertio dz hõ ꝓtimo ſupportatõez. Nec imerito. Si em̃ h̃ faciũt bzuta multo magꝭ hoies. Naz de ceruis dic̃ Iſi. li. xij. c. j. ethimo. q̃ cũ flumina trãſuadãt. capita ſua cluniby ſeu poſterioribꝫ ꝓcedentiũ eos iponũt. ſibiq̃ iuicẽ iſto mõ famulant. ita q̃ ſi nullũ ponderis laborẽ ſentiũt. Cõſili mõ deberet cẽ in oi ſtatu ⁊ cõgregatõe. q̃ pueciores ⁊ fortiores fuerit. infirmoꝝ defect⁹ ⁊ ibecillitates ſuſtiere ꝺberẽt Ro. xv. Dẽm⁹ ãt nos firmi. ibecillitates ifir. ſuſtiere. Sed vbi ꝑñt hec diſcerni. cũ oẽs bodie nec ꝓpria onera ferre volũt. ſed vnuſq̃ſq̃ ꝑ ꝑt ſubterfugit ⁊ euadit laborẽ officij ſui ſic̃ mal⁹ mercenarius. Nõ mirũ ẽ q̃ aliena onera nõ tãgunt ſic. q̃n potius alter alteri⁹ onera portãtes adimpleamus legem xp̃i. vt tandem ꝑ huiſmodi onerib⁹ mereamur requiẽ ſempiternam. Quam no. ꝛc̃.

Dominica. XXII. poſt trinitatis. II.

Sermo. CXXVII.

Serue nequã om

ne debitũ dimiſi tibi q̃m rogaſti me. Matth. xviij. Sic dicit Criſo. ſup Matth. Nihil ita aſſiſtat hoiem deo ſicut iniuſta faciẽtib⁹ igſcere. Et iõ ſancti viri q̃ meruerũt remiſſionẽ pctõz ꝓpriozꝫ a dõ. maxie ꝑ dimiſſionẽ frne iniurie legũt obtinuiſſe. Sic em̃ dõ dimiſſũ eſt homicidiũ ⁊ adulteriũ. ij. Re. xij. Quia vt ꝺ eo dr̃ ipe illi viro peſſimo ⁊ iracũdo q̃ dicebat ſe mei ſibi maledicenti iniuriã dimiſit. vt hr̃ ij. Reg. xix. Silr legit q̃ ipe nabal cõuiciante ⁊ maledicẽtẽ ſibi. ad petitõez abigail vxorꝭ ei⁹ ipunitũ dimiſit. j. Re. xxv. Vñ ꝑ firma regla dic̃ dñs Matth. vi. Si ñ dimiſeritis hoib⁹ pctã eoz. nec pr̃ vr̃ dimittet vob⁹ pctã. Ad q̃d ſignificãdũ ipe nos ſit orare docuit. cũ dixit. Sic em̃ orabitis. Pr̃ ñr̃ ꝛc̃. Et ſeq̃t. dimitte no. de. n. ꝛc̃. vbi dic̃ Criſ. q̃ de⁹ ex ſua pietate et miſcõia iudiciũ ſue ꝛtributõis voluit ponere i nr̃a ptãte. vt ſi nos voluerim⁹ remittere. remittet nob. Et ecõuerſo. Et ob h̃ dic̃ Cipzian⁹. Nulla tibi ẽ excuſatio i die iudicij. cũ ꝛm ꝑ ptiã tuã ſniaz iudicerꝭ. ⁊ q̃d alijs feceꝛꝭ tu ipe patierꝭ Iſtõ bñ patuit i iſto ſuo nequã q̃ ꝑ eo q̃ noluit dimittere ꝙ ſuo ſuo iuriaz modicã. cũ tñ ei dimiſſa fuiſſz mag. ⁊ cũ ille maguã miaz fuiſſz cõſecut⁹. ꝓio noluit ẽt mimã exhibere Jõq̃z ei iudiciũ ſine mia factũ ẽ. vt dr̃ Jac. j. Qua ei mẽſura mẽſ⁹ ẽ eadẽ remẽſũ ẽ ei Lu. vj. Merito igit audire meruit ꝓbũ icrepatoriũ a dño. dicẽte ſibi. Serue nequã om. dẽ. di. ꝛc̃. Jn q̃lꝫ ꝓbria tãgũt. Prio nãq̃ obiurgat hũane crudelitatꝭ iniq̃tas. cũ dr̃. Serue nequã. Scdo ꝓmẽdat dine miſatõis libalitas. cũ ſubditur. oẽ deb. di. tibi. Tertõ oñdit duote orõnis vtilitas. cũ addit. q̃m roga. me. A.

Dixi primo q̃ in ꝓ. p. obiurgat hũane crudelitatꝭ iniq̃tas cũ dr̃. Serue nequã. Merito eiiſte obiurgat ꝑ ſua neq̃cia. Nequã em̃ dr̃ q̃i ñ equ⁹. i. ñ rect⁹ l'ñ iuſt⁹ erga deũ ⁊ ꝓximũ. Vere ãt iſte ñ erat rect⁹ nec iuſt⁹ erga deũ. qz ei⁹ pietatẽ ꝓcẽpſit ꝑ quã tñ frmſſionẽ ꝺbitoꝝ obtinuerat. Vñ magꝭ iuſticia fuit q̃ pauca dimittere noluit cui mꝛa fuerũt dimiſſa. Erga ꝓxim ẽt fuit iuſt⁹. qz in iuſtũ ẽ ꝓio ñ dare locũ venie ſpe ſatiſfactionis ad quã ſe h̃ offerebat cõfu⁹. di. Pati

entiã habeī me ꝛ oĩa reddã tibi. Pro q̃ sciẽ dũ q̃ q̃nq̃ gña ꝯuoꝝ legim⁹ i euã. q̃ꝝ solũ vnũ ē deo fidele. Prim⁹ ꝯu⁹ ē. ō q̃ dr̃ Lu. xij. Seru⁹ q̃ ñ coḡuit volũtatē dñi sui vapulabit plagis pauc̃. ꝛ ꝑm Ly. p hũc ꝯuz significat stat⁹ subditoꝝ. q̃ vt i plĩb sũt illiterati. q̃ min⁹ puniẽt. qz tales peccãt p igrantiã q̃ diminuit penã: nisi fuerit affectata: sic̃ aliq̃s vult ignare id q̃d teneẽ facere ℓ vitare: vt licẽti⁹ peccet. Ex mag ei libidie seu volũtate peccãdi puenit q̃ aliq̃s vult ignare illud c⁹ scia posset eũ a pctõ ipedire vℓ retrahere: vñ i ꝑsona taliũ dr̃ Job. xxj. Qui dixer̃t deo. Recede a nob. sciaz viaꝝ tu. nolum⁹. Hec ly. Et notãt dixi q̃ igrãtia diminuit penã: ñ aũt oĩno liberat a pena. Hã tal igrãtia q̃ ñ ē affectata liberat a tãto ꝛ ñ a toto Si ãt fuerit affectata. tũc i nullo excusat. ꝛ ē spẽale pctũ. ꝑm Tho. ij. ij. q. lxxvij. Ex q̃ ptz q̃ piculosũ ē hoi vitare ꝑmões doctoꝝ ꝛ alioꝝ pitoꝝ. Silr̃ vitare eoꝝ ꝓsilia vel ꝓfessiões aut collatões in q̃b hõ possz istrui ō gũitate pctõꝝ de circũstãtijs ꝛ aliꝫ saluti necessarijs. q̃b cognitis posset euitare pctũ. Ponũt ãt doctores duplicẽ igrãtiã. ſ. iuris ꝛ facti. Igrãtia iurꝫ ē vt si q̃s nescit furtũ eẽ pctũ mortale vel si nescit fornicatiõz simplicẽ eẽ mortale: vℓ nescit q̃ laborare die⁹ festiuis ē mortale pctũ. vel i eis iebriari vℓ vanas choreas exercere. oĩa ista neminẽ excusãt a pctõ qz oẽs tenẽt scire cõit q̃ sũt fidei ꝛ vniuersalia iuris p̃cepta. Singuli ãt ea q̃ ad eoꝝ statũ vel officiũ spectãt. Et ħ dico. si ꝑt scire: qz si nõ possz scire nec vincere illã igrantiã: sic̃ infãtes ꝛ amẽtes seu furiosi a natitate. isti excusant a toto. Silr̃ si q̃s ꝓsuluit p itos de aliq̃ dubioꝛa q̃b alit informat⁹ est q̃z ꝑitas se hr̃et. excusat ꝑ talẽ igrantiã. exq̃ fecit q̃d potuit. Si q̃s ãt culpa sua ex opere licito. ſ. ꝓpt mltas vigilias. abstinẽtias. studia. icidat i amẽtiã: tũc igrãtia excusat euz a toto: eo q̃ feruoris excessus veniale pctũ fuit. Si ãt icidit i talẽ amẽtiã culpa sua ex opere illicito: vt ex ebrietate. luxuria ꝛ aliꝫ tũc ñ excusat a toto sz a tanto. argumẽtuz dis. l. Sepe. xv. q. j. §. Sed ħ. Quidã tamẽ dicũt q̃ pctũ seq̃ns excusat a toto si nullũ habuerit vsũ rõis. Et ħ ꝛi⁹. xv. q. j. Aliq̃s. Ignorãtia ãt factiꝝ si q̃s nescit hãc rẽ quã accepit eẽ alienã sz estimat eẽ suã. Et tal sepe excusat. vt dr̃ de regu. iu. Igrãtia. lib. vj. Et tm̃ de ista igrãtia. Scõm gen⁹ seruoꝝ ē sciẽs: sz iobediẽs. De q̃ ẽt Lu. xij. dr̃. Seru⁹ sciẽs voluntatẽ dñi vapulabit plagis mltis. Tales ꝯui sũt mali ꝛpiani qui sciẽtes volũtatẽ dei. ꝛ cõtinue audiẽtes ꝑdicari de opib⁹ mie. iusticie tẽ. nihilomin⁹ ñ curãt facere. Et hi gui⁹ peccãt q̃z pagani. vt oñsũ ē in ꝑcedẽti ꝑmõe. Qz dic̃ apls Sciẽti bonũ ꝛ nõ faciẽti. pctũ ē illi. Refert Piero. in vitis patꝝ. q̃ Machari⁹ he remita inueniẽs caput mortui cuiusdam i heremo. q̃siuit cui⁹ eẽt Qõ rñdit. qz caput Athile pagani. q̃siuitq̃ deide an essent alii q̃ aie ꝑfũdiozes i inferno q̃z aie paganoꝝ. Ad q̃d rñdit q̃ aie ꝛpianoꝝ. Et cũ q̃reret q̃z tũ ꝑfundi⁹ eẽnt. rñdit. Sic̃ celũ distat a tra. sic ipe a nob ꝑfundi⁹ in iferno. Speciali tm̃ iste ꝯuus sciẽs sz negligẽs significat ꝓlatos ꝑm Ly. q̃ sciũt. vℓ ad min⁹ dñt scire scꝑturas sacras. i q̃b volũtas dñi exꝑmit Et iste ꝯu⁹ ñ faciẽs. multũ puniẽt. qz tal ñ peccat p igrantiã: sz ex certa malicia. Hec Ly. Vñ dic̃ Greg. Vbi mai⁹ ē donũ scie. trãsgressoꝝ maiori subiacet culpe. Ex q̃ infero q̃ hõ doct⁹ i sacra scriptura gui⁹ peccat q̃z vetula existẽs i caritate a q̃ cadit per pctũ. Istud ē dictũ Guilhelmi altisiodorensis sup. j. sen. li. ij. ca. xxix. Vñ lz vetula etiã hẽat sciam. qz donũ. ſ. ꝛ mlto clariozẽ q̃z iste doct⁹. tũ iste doct⁹ hz abundantiorẽ. ꝛ ꝓpa scit discernere ꝛ ꝓferre nocumẽtuz pctũ: ꝛ iõ magis peccat. Hec ille. Tertiꝰ ē ꝯu⁹ piget. de q̃ dr̃ Mat. xxv. Serue male ꝛ piger. Et seq̃t. Seruũ inutilẽ ꝓicite i tenebras exteri. Et dr̃ ħ de ꝯuo q̃ nihil lucrat⁹ ē de talẽto sibi tradito. Per talẽtũ intelligũt bona fortune. nature ꝛ gr̃e. vt diuitie. fortitudo ꝛ scia ꝛc̃. de q̃b vult de⁹ a nobis lucꝝ hr̃e O si istũ ꝯuũ dãnauit. qz ñ est lucrat⁹ ō pecũia dñi. q̃ tm̃ pecũiã integre restituit. Quãto magis ille dãnabit q̃ ñ solũ ñ lucrat sz ẽt bona dñi sui iutilit dissipat. vt villic⁹ infamat⁹ Lu. xvj. Quart⁹ seru⁹ est voluptuos⁹. de q̃ Lu. xij. Si ãt seru⁹ dixerit i corde suo. Moꝛa faciet dñs me⁹ ꝛ cepit ꝑcutere ꝯuos ꝛ ancillas. ꝛ edere et bibere et inebriari. veniet dñs ꝯui illi⁹ in die q̃ ñ sperat. ꝛ hora q̃ nescit. et diuidet eũ partẽq̃ ei⁹ ponet cũ hypocritis. Et eãdẽ sniaz ponit dñs Mat. xxiiij. Qõ exponit Hor. de ꝓlato voluptuoso ꝛ scãdalisante subditos ꝓbo ꝛ exẽplo. q̃s dr̃ ꝑcutere. Et talem

dñs multiplr puniet. Prio qz diuidet eu3 scz a consortio bonoꝝ. Dala diuisio vbi diabolo dabit aia. corp9 vermib9. pecunia mūdo. Scdo qz aggregabit eū consortio maloꝝ: qa ptē eius ponet cū hypocritis. i. aiam ⁊ corp9 cū dānatis. Bñalit ät pt intelligi de qlibz xpiano. quē ñ decēt delicie qz ñ ē ku9 maior dño suo. Cū g xps ab eis abstinuit. igit ⁊ xpian9. Quint9 ku9 ē seru9 nequā. q fuit crudel in cōseruū suuz. de q h dr. Serue nequā. Pro q sciēdū q dñs nō loqtur de dimissiōe debitoꝝ pecūialiuz. sz de dimissiōe iniuriaꝝ. ppioꝝ. Vñ Henri. de vrmaria in tractatu de orōne dñica dic q p illa ꝑba. Sic ⁊ nos dimit. debi. nr̄is. xps docet nos furor ⁊ ire radices expellere. ⁊ p dñs km ipm non loquit h de debito iusticie vl pecūie quā qs pt iuste ab aliq petere. km Aug. dū hō hēat vñ soluat. Loqt g h de inimicicia ⁊ rācore quē cōcepim9 ꝯ illū q nos offendit. Et istud debituz vult de9 vt dimittam9 ꝑr̄is nr̄is. vt dic Heri. vbi. s. ℬ Et p isto lati9 intelligēdo ē aduertēdū q km Pet. de Tharāthasio et Henri. de vrmaria. tria sequūt in lesiōe q qs ledit ab aliq. iō tria sūt cōsiderāda. Primo rancor in affectu seu i aio offensi. vt qz eū odio hz. ⁊ ei male cogitat. Scdo signū rancoris in affectu. s. i exteriori cōuersatōe vt qz secū nō ꝓuersat. Tertio actio iurz. i. repetitio rei in iudicō. Int q tria talis ē ordo. qz ꝑmū. s. rancorē ⁊ odiū ex corde tenemur dimittere. etiā ñ rogati. Et h vult canon. de pe. dis. v. Fres. vbi dr. Falsa ē pnia illi9 q offensus offendēti ñ indulget. Et p isto sūt mlta iura. vt pz. xxiij. q. iij. Cū i lege. ⁊ xj. q. iij. Int ꝑba. Quia ñ lz quē odio hre etiā p momētū ocli. iō stati nō rogatus hō dz dimittere ex corde: h est. vt nō hēat eū odio. nec cogitet sibi mala. nec intēdat se de eo vindicare iniuste. publice vl occulte. directe vel indirecte. Et h ē ꝓceptū diuinū h. qd dñs ꝓcepit sub pena carcerz. vt pz i euāg. Vñ durāte tali odio i corde nullus ptꝛe penitere. qz ei nihil dimittit q alteri ñ dimittit. vt dic finis euāg. Hā vt dicit Henri. de vrma. li. ix. de pfectōe iterioris hois. c. ix. Tātū nob dimittit ꝙtū nos alijs remiserim9. Scōm Io. s. signū rācoris i cōuersatōe exteriori ñ tenet hō dimittere: nisi rogat9 ēet pfect9 Sz tertiū scz actionē iniuriaꝝ nō tenet hō dimittere ēt rogat9: nisi satisfactōe hīta ab eo q pt satisfacere. Si tñ eā dimitteret nō rogat9 ēet pfectus. qz tollēti tunicā relinqndū ē palliū ⁊ pcuciēti vnā maxillā dz ꝑberi altera. quo ia loquūt de pfectis Bath. v. vñ distinguit Henri. d vrma. in tracta. de orōe dñi ea int pfectū ⁊ ipfectū. qz pfect9 dz oēm offensā indulgere etiā nō petēti. impfect9 aūt nō tenet satisfactōez debitā cōdonare. Et his oib9 p meliori memoria ifero plura documenta memorabilia. Primū q hō tenet statim dimittere rancorē. etiā non satisfaciente reo nec petente. sub pena dānatiōis ēne. Istud pt̄z de pe. di. v. ca. vlti. ⁊ in gl. xc. dis. Si qs. Cui9 rō: qz nullo tpe licitū est aliquē odio hre. Scdo infero q hō nō tenet dimittere satisfactiōez. si tñ sibi offertur. ⁊ ille eā ñ vult accipe. pt ad h p eccliaz cōpelli. Vñ dic Canō. xc. di. Si qs cōtristat9 noluerit reccōiliari fratri suo. satisfaciente eo q cōtristauit. acerrimis maceret inedijs. Et glo. exponit. i. excōicet vsqz dū gratāti aio satisfactōnē accipiat. Tertio infero q actionē iniuriaꝝ nō tenet hō dimittere. vt pz. xxiij. q. iij. Si illic. Immo bñ facit q dimisso rācore agit i iudicio p iniuria eo aio ne crimia maneant ipunita. xl v. dis. Qui emēdat. xxiij. q. v. De occidēdis. Hā publice rei int̄est. i. multū ꝓficit cōitati: ne crimia remaneāt ipunita. xxiij. q. iij. Est iusta. xl v. dis. Sz illud. Nec punit h ku9 nequā. qz satisfactōez a suo exigebat. sed qz rācorē dimittere nolebat. ⁊ p iniuria iniuste vidicabat. ⁊ dilatōez solutōis non cōcedebat. Sz h qrit finalit. Utꝝ iniurie sp sint patient tolerāde etiā a pfectis. Ad qd rñdeo km Tho. ij. ij. q. xvij. q iniurias nr̄as psonales patienter tolerare dēm9. Quia dic glo. sup illō Cāti. ij. Sic liliū int spinas. Hō fuit bon9 q malos tolerare ñ potuit. Sz iurias di nequaꝝ debem9 tolerare. vt dic Crisō. sup Mat. Vñ helias fecit ignē descēdere sup illos q̄ venerāt ad capiēdū eū. iij. Reg. j Silr belize9 maledixit pueris eū irridētib9. iij. Reg. ij. Et siluester papa excōicauit eos q eū misserūt i exiliū. vt pz. xxiij. q. iij. Builisari9. q g dz q pcutiēti maxillā dz ꝑberi altera. dic Aug. in li. d km oē dñi i mōte. q h mōi ꝓcepta itelligēda sūt q̄ntū ad ꝓpatiōez animi ⁊ magis ad ꝓpatiōz cordis ꝙ ad opus q̄d fit i apto. vt dic Aug. in epla de puero Lā

turionis. ita vt in secreto teneat ani patia. in manifesto ãt illud fiat q̃d eis videt pdesse q̃by bñ velle dẽm⁹. vñ t dñs se pcutiẽtez reph̃edit Joh. xviij. Et paul⁹ pcussus i faciẽ dixit. Percutiet te de⁹ paries dealbate Act. xxiij. Si aũt pdest. tũc pcutienti vnã maxillã dz p̃beri altera. nec resistendũ malo. qz p patientiã psecutores lucrati sumus deo. Ex his infero q̃ vbi ñ ẽ aliq̃ vtilitas ex tali patia. bñ faciũt etiã pfecti si iniurias suas psequunt in iudicio. Vnde dic̃ Lyra sup Math. xviij. c. q̃ lz offensa sit remittẽda. nõ tñ iniuria t pena debita. vñ dic̃ ipe q̃ si ex remissiõe iniurie et pene debite seq̃ret̃ pnitas in eo cui remittit ad facili⁹ peccãdũ ñ eẽt ei bonũ remittere. Silr si ex tali remissiõe eẽt scãdalũ alioz t obmissio iustitie et in cõsilijs casibꝫ. Hec Ly. Pz ꝑ q̃ in tali cãu vbi nulla ẽ vtilitas patie etiam pfecto sufficit p̃patio ani. h̃ ẽ. vt in aio sit p̃paratus p xp̃o adhuc maiorem iniuriam sustinere si opus esset. vt dicit Henri. ò vr maria in tracta. dñice orõnis. D

Dixi secundo q̃ inv. p. cõmẽdat dine miseratõis liberalitas. Cũ dr. Oĩme debitũ dimisi tibi. Et ꝑe mag̃ libalitas dimittere. x. milia talẽtoz. Est ãt talẽtũ gen⁹ põderis cẽtũ viginti libraz. p q̃d significat innumerabilis multitudo delictoz ꝯ decez p̃cepta cõmissoz. In duobꝫ ꝑ̃h appet maxia liberalitas dĩ erga hoiez. vicz i mltitudie t magnitudie dimissoz. Multitudo: qz oẽ. Magnitudo: qz debitũ. Per q̃d significat q̃ de⁹ dimittit hoi pctã mortalia. q̃ sũt mag̃ debita. t peccata venialia que sũt multa. Peccata mortalia sunt magna velut grauia pondera. Ps. Sicut onus graue grauate sunt super me Que autem sunt illa vtile esset scire. vt homo põderaret ipsorum remissionẽ. t cautior esset vitando eoz occasionẽ. Sũt aũt pctã mortalia p̃mo oẽs trãsgressiões p̃ceptoz dñoz. q̃ h̃ itelligũt p decez milia talẽtoz. Scõo illa oia sũt mortalia q̃ enũerat Apl's ad Ro. j. scz fornicario. auaricia. iuidia. homicidiũ. cõtẽtio. dol⁹. susurratõ. detractio. cõtumelia. supbia. maloz inuẽtio. iobediẽtia parẽtũ. Et q̃ sint ista mortalia. ptz p h̃ q̃d dicit ibidẽ. Qui talia agũt nõ effugiũt iudiciuz t digni sunt morte. Oia aũt ista reducunt ad decalogũ. t iõ intelligunt p decẽ milia talenta. Multa q̃z alia enumerat apl's ad Gal'. v. cũ dicit. Manifesta sũt opa carnis q̃ sũt fornicatio. s. in exteriori actu. inũdicia in cõsẽsu. ipudicicia in gestu. sicut i tactibꝫ. luxuria in habitu. auaricia q̃ est idoloz fuit⁹. veneficia. i. cõfectio t ꝓpinatio veneni. inimicicie. i. inueterata odia. ex q̃bꝫ oriunt veneficia. cõtẽtiões in ꝓbis. ex q̃bus nascũt inimicicie. emulatões i factis. ire. i. subita icẽsio i affectu nocẽdi. rixe i affectu nocẽdi q̃n se ad inuicẽ pcutiũt. dissẽsiões scismatũ. secte. h̃ est. hereses. iuidie ò alienis bonis. homicidia ò facto. vel i aio j. Joh. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida ẽ Ebrietates. i. potationes assidue. q̃ ad superfluitatẽ in potu. Comesatiões in cibo. de q̃bus etiã hr̃ Roma. j. Et de his oibus dicit apl's. Qui talia agũt regnũ dei non possidebunt. Et p hoc ptz q̃ ipa sũt mortalia. Alia ãt sũt venialia q̃ enũerat Aug⁹ xxv. di. §. Crimis. dicẽs. Quotiẽs aliqs i cibo vl'i potu pl⁹ accepit q̃ꝫ ncẽe ẽ ad mũta pctã ptinere nouerit q̃tiẽs pl⁹ loq̃t q̃ꝫ oportet pl⁹ tacet q̃ꝫ expedit. q̃tiẽs paupem iportune peretẽ exaspat. vl'si san⁹ aliꝫ ieiunãtibꝫ prãdere voluerit. aut sõno deditus tardi⁹ ad ecclĩaz surgit. aut vxorẽ excepto desiderio filioz cogñscit. q̃tiẽs icarceratos tardi⁹ reqsierit. l'infirmos tardi⁹ visitauerit. si discordes cõcordare ñ curauit. si pl⁹ vxorẽ filiũ vl'fuũ exaspauit seu increpauit. aut correxit. si fuit blãdit⁹. i. adulat⁹ alicui pl⁹ q̃ꝫ expedit. si paupibꝫ esurientibꝫ nis ò licatũ cibũ ꝓpauerit. si i eccia aut extra eccĩa iocoſ fabul'et iocoſ ꝓb istiterit. si aliq̃d incaute iurat. q̃d p⁹ ea iplere ñ pt. l'cũ facilitate l'cũ temeritate maledic̃. Hec aug. Ecce q̃nta ò bita hõ tenet dño. q̃ cũ ei dimittũ ꝓ ista oia mag̃ libalitas dñi oñdit. Propt̃ q̃d dñs ad oñdẽdũ magnã mie sue libalitatẽ. dic̃. Oẽ debitũ dimisi ti. Et pz i h̃ abũdãtissima dñi libtas. q̃ maior i hac vita ñ pt i telligi. i h̃ q̃ dic̃. oẽ debi. di. ti. nllo penit⁹ refuato. Hã aliq̃n ò s̃mittit mortalia tñ remanẽtibꝫ tñ vẽialibꝫ mltis. vt dic̃ Tho. i iij. sen. di. xvj. Aliq̃n dimittit vnũ vẽiale sine alijs. lz nũq̃ dimittat vẽiale sine mortali. nec vnũ mortale sine alio. Et iõ mag̃ fit t supabundãtissima mĩsatõis dine libalitas q̃n oia ista hoi i hac vita dimittit. vñ vere t pfecte beat⁹ est qui in hac vita audire meruit. Oĩme debitũ dimi. ti. rc̃.

Dixi tertio q̄ in ℣. p̄. oñdit de note ozois vtilitas Cū dr. Qñ rogasti me. Triplr hō liberat a debito. Prio p satisfactōz debitā. sic p solutōez pecūie vel ℓuicūj vel alt̄i rei eq̄alē tis. Scdo p recōpēsatiōez. vt cū p̄xis dimittim⁹. vt nob dimittat de⁹. Tertio p q̄tationē. vt cū sine oi satisfactiōe solutōnis dimittit hoi debitū ad solā nudā ei⁹ petitiōez. Et ista ē mag gra. talr fuit factuz ⁊ hodie pctōri. cū ad solā deuotam oz̄onē de⁹ remittit ei oia pctā. Juxta illud Ezec. xviij. Quacūq hora ingemuerit pec cator. om. iniq. ei⁹. ñ recor. Si g ad solū gemitū dimittit pctā de⁹. mlto magz ad oz̄onez. Sz di. ℞ ē mirabile q de⁹ dimittit pctā pctōri adhuc i statu pcti existēti ad solā petitiōez. cū tñ dr Joh. ix. de⁹ pctōres ñ exaudit. et Eccl. xij. dr. Altissim⁹ odio hz pctōres. Rñ. ℓm Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. v ij q de⁹ ñ exaudit pctōrē ℓm desideriū pcti: qz sic oz̄ās pl⁹ peccat iuxta illud ps. Oz̄ō ei⁹ fiat i pctm. Qd tūc fit qñ pctōr orat ali q̄d malū a deo. vt morte inimici vel silia. Sic ēt fur oz̄ās p eo vt ñ suspendat aut q caute furet. ñ audiet. Silr adulter oz̄ās vt ñ deph̄endat. ñ exaudiet. Quia dic Crisc. Ne scit dīna pietas patrocinia dare sceleratis. Sz qñ pcōr orat ex desiderio nature q̄d ē bonū: tūc exaudit. Et lz ñ exaudiat ex iustitia. tñ ex mia. Sz di. tñ ipossibile ē aliquē sine gra placere deo. ⁊ opa ei⁹ accepta ri. ⁊ p p̄ns nec satisfacere. quō g pctōr pōt orare efficaciē ⁊ meritorie exps in pctō ⁊ sine gra. Ad qd rñdeo ℓm Bonau. in. iij. sen. dis. xvij. q vez ē ℞ q hō ñ pt placere sine gra nec pt exaudiri a do q̄diu ñ hz gratiā. Sz pt se tñ ppare. etiā sine caritate ad habēdū caritatē ⁊ faciēdū satisfactiōez. Sed tūc h̄ ē dubiū. vtrū gra dīna det necessario hoi se q̄ntū pt ad gram ppanti. Qdammō em vr q nō: qz gra dat gtis ⁊ libere ex sola mia. Jgit q̄ntūcūq se hō dispōat ad graz. ī libera dei volūtate est dare sibi graz. vnd dr Hiere. xviij. Sic luteus i mau figuli. sic nos i mau dei. Sz lutū ñ accipit formā ex ncc̄itate quā vult: sz quā lutifigul⁹ dat. Sz in p̄riū ē Aug. sup illd Ro. v. Justificati p fidē pacē hēam⁹. vbi dic De⁹ ꝛcipit ꝓfugiēt̄es ad se. alit eēt iūstas seu iūsticia i eo. q̄d tñ ñ ē dicēd. Jt̄ dic dns Apo. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. si q̄s mihi aperuerit. intrabo ad eū. ⁊ cenabo cū eo. Sz iste q̄ dispōit se. faciēdo q̄d ī se ē aquit sibi. g̃ intrat necessario. Et p3 ℞ sic. Qz isto apiente sibi. aut intrat aut nō. Si ñ intrat. g̃ frustra pulsat. q̄d ñ ē dicēdū. Si intrat. g̃ gra3 dat. Jt̄ Anſ. in li. de casu diaboli. c. iij. di. q illa ē cā gre de⁹ nō dedit diabolo gra3. i. pseuerātiā. qz ipe noluit accipe. vñ nō io nō accepit diabol⁹: qz de⁹ ñ dedit: sz io de⁹ ñ dedit. qz ip se ñ accepit. Ergo q̄cūq se ꝓpat vt accipiat. recipit necessario. Ad ista dubitatōem dōm ℓm Hol. sup li. sap. xij. circa pn. q duplex ē ncc̄itas. q̄dā ei ē ncc̄itas coactōis q̄ nullo mō cadit i deū. Sz bñ necessitas infallibilitatis exp̄missio suo ⁊ pacto siue lege statuta. Et hec nō ē necessitas absoluta sed necessitas cōsequntie. vnde nō stat cū lege statuta q viator faciat q̄d in se est disponēdo se ad gram. q̄n habeat gram. possz tñ de⁹ legē mutare circa aliquā psonā si vellz ⁊ tal q̄ntūcūq se disponeret nec hret. quia dispositio hois nullā causalitatē hz respectu gre ō ncc̄itate. sz tm̄ de cōgruo. qz gra excedit oēm opatiōz naturalē. nec ē possibile q hō mereat p q̄dcūq bonum natale morale p̄mā gra3 de cōdigno. Qñ g dr q de⁹ dat gra3 gtis ⁊ libere ex mia sua. verū ē p tāto: qz talē legē miserico3dit statuit et obſuat. sed stāte lege. necessario dat gram ncc̄itate p̄ne. Silr q̄uis sum⁹ lutū respcū dei: ñ tñ silitudo currit ī oib⁹. qz ñ ē pactuz int̄ artificē ⁊ lutū et dato q fozet. artifex tñ posset frāgere pactū pacti lege manēte. q̄d nō p̄t de⁹ pacto suo manēte. nec lutū p̄t aliq̄d apō artificēpmereri. nec ex ꝓgruo nec ex ꝓdigno. Hec Hol. Ex q̄ igit tā pi⁹ ē erga nos dns q oib⁹ inocātib⁹ sei veritate oia debita dimittit. nos deuoto mētz affectu eū hodie iplorē⁹. vt nob dimittat ōbita no. sic ⁊ nos di. de. no. dimissisq culpis det gram ⁊ tandē gliam. Ad quā nos. rc.

Dñica. xviij. p⁹ trini. I. Ser. cxxviij.

Cuius est imago c ⁊ supscriptio hec. Mat. xxij. Inter oia q̄b de⁹ hoiem dignificauit et nobilitauit. p̄cipuū ē excellēs dignitas creatōis q̄s si hō attēderz. mḡnā occasiōnē hr̄e possz ad bñ ageduz. Sic em dicit Jsi. li. j. ō sū. b. c. xi. Du de⁹ creassz alia oia p̄t hoiez stativt dixit fcā st̄vt Be. j. Creare ꝓ hoiez q̄dā etni ꝓsilij ōlibatōe voluit di-

faciam⁹ hoiez ad imaginē et silitudinem nr̄am. vñ sm ipm. Tāto hō gdu dignitatz est ceterz excellētior. qnto imagini dei vicinior. Hec ille. Et q̄ pz magnā cē dignitatē hois. Tū qa cū deliberatōe cōsiliū sācte trinitatz fact⁹ Tū qz ad imaginē e⁹ creat⁹ Tū qz oiby creaturz plat⁹. Et iō hō multū deberet pōderare cōditōz honorz sui. Sz ecce scīptū ē: qz hō cū i honore eēt nō intellexit. cōparat⁹ ē iumētz isipiētibz t silis factus ē illis. Itaqz imaginē dinā i señ attēdēs multz eā macul' infecit. ita vt q̄ pius a ꝺo tā ꝓ imago p̄ ceteris coꝝscebat. tā p⁹ lapsū i pctm cū q̄dā āmiratōe reqrebat. Adā vbi es. acsi apte diceret. vbi ē imago mea i te insignita. Sz t hāc hodie de⁹ in discussiōe cuiusliber cōscie pctōris idubitāt facere vidēt introgatōz cū i statu culpe ē. in q̄ audire mereť vt ab eo q̄rat. Cui⁹ ē imago hec. Hāc insup indubitanť factur⁹ ē dñs oiby hoiby i iudicio finali q̄stōnē. cū facta singulorz dīudicare t p̄miare voluerit di. Cui⁹ ē imago t supscriptio hec. vt dicūt ꝗba nīl thematis. In q̄by ꝗbis triplex nob ꝓsideratio occurrit. qz de imagie introgatio fit. Nā i ꝗbis thematz rñdere cōpellimur ad introgatōz p xp̄m ꝓpositā de imagie cuius ē. Et qz triplex ē imago i mūdo. iō triplex eē ꝺz a nob introgatio a xp̄o. Et ꝟz ꝓ ēt triplex ē dāda nob rñsio. Est nāqz q̄daz imago materiāl' siue artificiāl'. q̄ ponit i tēplo materiali. Est scōa imago naturalis. q̄ ponit i corpe naturali hūano. Est isup tertia imago spūal'. q̄ ponit i spū mētali t ꝗtuoso. Et de q̄libz xp̄s q̄rit vt ei rñdeamus. Cui⁹ ē imago hec t supscriptio.

Dixi primo q̄ xp̄s q̄rit p̄mo ab hoie ꝺ imagine artificiali. q̄ ponit in tēplo matiali. Cuius ē imago hec. Et ꝗe ista q̄stio ē difficilis oiby gētiby t paganis t insolubil' oiby idolatrz. q̄ cultū soli ꝺo debitū imagiby lureis ligneis aureis argēteis: t sic ꝺ alijs ip̄ēdūt. Cū tñ apls clamat di. Soli ꝺo honor et gla i secla se. Amē. Vñ Exo. xx. dr̄. Nō facies tibi oēm silitudinē eoz q̄ in celo vel intra vl' in aq̄s vl' sub tra sūt. Itē Leui. xxvi. Nō facietz idolū neq̄ imagies. Itē Deut. iiij. Ne forte decepti facietz vob sculptam imaginē. Et ꝺō di. Simlacra gētiū argētū t aur. Et item. Cōfūdant oēs q̄ adorāt sculptilia. t q̄ gliant i simulacrz suis. Ecce q̄ rep̄hēsibiles sūt a ꝺo idolatre q̄s etna cōfu io repēte seq̄t. Quid g̃ isti rñdebūt ad interrogatōz eis factā a xp̄o. cū eis dicit. Cui⁹ ē ima. hec. s. saturni. iouis. martz. veneris. mercurij. minerue. neptuni. plutōis. apollinis: t sic de alijs. Vñ aūt ortum habuit hec maledicta idoloz inētio ffert Isi. xliij. c. ij. q̄ ex nimia dilectōe ad mortuos. nā filij p⁹ mortē parētū i mēoriā ip̄oz ꝓstituebāt imagies t ecōuerso. Sic Nin⁹ rex niniue fecerat p̄nciplr imagiem beli p̄is sui vt p eā p̄fez repñtaret. p⁹ q̄ demōes ingredientes illas imagies dabāt rñsa. t se coli a mal' hoiby psuaserūt. Apō iudeos Ismael p̄m⁹ simulacra ꝺ luto inuenit. t sctm̄ Isaac puez cogebat adorare. Gentiles ꝗo dicūt q̄ apud eos p̄m⁹ pmothe⁹ vsū imaginū inuenit. apud grecos āt cicrops q̄dā nomie idolatriā inuenit. vt refert Theodol⁹ i bis ꝗsi. Et gregio cicropi debeť cā litādi. Ille bouis p̄mo rimať viscera ferro. Sacra iogit Aug. pliꝛe. xviij. li. de ci. dei. c. x. Tales aūt triplr deridēť t cōfūdūť. Prio deridēť a ꝓpha helia. q̄ videns idolatras inuocātes baal idolū. t eis idolū nō ꝓdesse dixit. Et altare clamozē. forte de⁹ vr̄ dormit. aut cū alio loq̄t. aut i diuersorio ē. de q̄ hr̄. iij. Reg. xviij. Scōo deridēť a Salomōe Sapiē. xiij. vbi di. Vani sūt oēs hoies in q̄by nō ē scia dei. i. fides ꝺ deo p ꝓphas fuelata. fm Hoz. t Rob. hol. Hec scia ē tioz t reuerentia dei. Et p⁹ pauca. Infelices sūt t inter mortuos spes illoz q̄ appellauerūt ꝺos opa mānū suaz. s. auz t argētū t silitudies aialiū: aut lapidē inutilē. Et ibi statī deridēdo eos di. quō magē ꝓfusio hoi q̄ secās vnū t idē lignū i silua: ꝺ vna pte facē aratz. ꝺ alia ignē. ꝺ tertia imagiem. Et seq̄t derisio magē. Nō erubescit cū illo loq̄ q̄ sine aīa ē: t p sanitate ifirmū depcať. p vita mortuū rogat. t i adiutoriū inutilē inuocat. p itinere petit ab eo q̄ ābulare ñ pt. Tertō tales deridēť et a seipis: puta ab alijs gētiliby. Refert eiñ valer⁹ li. j. c. ij. de dionisio tyrāno. q̄ i gressus tēpla deoz deo ioui vestē aureā g̃uis pōderz deposuit. t eidē laneū pānū circūdedit. Cūq̄ a circūstātibz miraret q̄ ꝟ facere psuasisset. Rñdit q̄ mgnū cōmodū i ꝟ ꝺo suo feť. Nā aurea vestz g̃uis erat ꝺ in estate. t frigida i hieme. sz lanea bene valet. p vtroq̄ tpe. Itē alter ꝺ q̄ dicebat escu

lapi⁹ hñti aureā barbā. ipaz depoſuit ⁊ ab ſtulit dicēs q̄ idecēs eēt hr̄e eſculapiū bar bā. exq̄ pr̄ ſu⁹ apollo iberbis eēt. Jtē alijs dijs abſtulit aureas cozonas ⁊ ciphos q̄s in mānb tenebāt di. q̄ exq̄ dū pozrigūt no bis. merito ſt ab eis r̄cipiēda ne ingti vide amur. Ecce triplex deriſio. Sz maioz erit deriſio i futuro a xp̄o cū q̄reť Lui⁹ ē h imago q̄m tot ānis coluer̄t i mōdo B Sz di. q̄s. Tū xp̄iani ēt colūt imagies xp̄i. matris ſuer ſcōz. ⁊ eas fabricāt ſatz p̄cioſe. vr̄ g̃ q̄ ſint deridēdi eadē rōne q̄ gentiles. q̄ creaturā adozāt. puta lignū vl auz vl aliō metallū de q̄ fiūt imagies De nullo ei alio h increpāt idolatre: niſi q̄ adozabant opa manuū ſuaz. Ad iſta oīa breuit ē dicēdū Sz Rob. hol. ſup li. ſap. c. xiij. ⁊ btm Tho. ſup iij. ſen. diſ. ix. q. ij. q̄ imago p̄t dupl̄r cōſide rari. Uno mō vt ē res q̄dā. ⁊ ſic null⁹ ſibi debeť honoz. ſic nec alteri ligno l̄ lapidi. alio mō cōſideraťur put ē imago alteri⁹. Et q̄ idē ē mot⁹ i imaginē ⁊ i rē c⁹ ē imago iō vn⁹ ⁊ idē honoz debeť imagini ⁊ imaginato. Et q̄ ſfero q̄ crux xp̄i ingr̄tū ē imago xp̄i in ea crucifixi. eadē adozatōe adozať ſic xp̄s i ea crucifix⁹. Et loq̄r ō ipo ligno bñdicte cru cis. Jngntū ꝯo ē res q̄dā p̄tinēs ad ipſum xp̄m p ipm nobilitata ñ tñ cōſiderata vt ē imago xp̄i. ſic adozāda ē adoratōe iperdu lie. ſic ⁊ mr̄ xp̄i. cui lz ñ debeať latria q̄ ſoli ō debeť. debeť tñ ei excellētioz veneratio dulie q̄s alijs creaturis. ⁊ hec vocať ipdu lia. Hec Tho. Dic ăt Rob. hol. vbi. ſ. Qz flectēs ⁊ adozās cozā imagie xp̄i ñ adozat qz lignū crucz nec qz imago. ſz adozat xp̄z cozā imagie xp̄i. qz imago xp̄i excitat eum ad adozādū xp̄m. Et ſic exponit adoratio nē iſtā Damaſ. li. iij. ſen. ſuaz. c. viij. vbi al legādo baſiliū di. q̄ honoz imagini ad p̄ thotipū. i. ad exēplar ē faciēd⁹. Ex his pz quō eccia vtiť imagiby. ⁊ quō eas di adoza re. qz ſolū p repñtatōez adozat ſctm̄ cozaz imagie ſua. vñ metriſta. Effigiē xp̄i dū trā ſis p̄n⁹ adoza. Nō tñ effigiez ſz quē deſigt adoza. Hec de⁹ eſt nec hō p̄ns quā cernis imago. Sz ōs ē thō ſacra quē ſigt imago Jſtuz ăt vſū imaginū dicūť itroduxiſſe ſci p̄res. put r̄fert Damaſ. vbi. ſ. imo dic hol. vbi. ſ. Etiā apl̄s eū itroduxer̄t. lz i Cano. biblie nō legať. vnd Lucas dr̄ depinxiſſe imaginez xp̄i ⁊ ꝑgis gl̄ioſe. q̄ adhuc habeť rome Et mgr̄ in ſcola. hyſto. narrat q̄ xp̄s Abagaro regi imaginē ſue ſcē faciei deſtia uit. Ł Triplex ăt cā fuit inſtitutiōis imaginū in eccia ſm Damaſ. Pria ad iſtructiōez laicoz. q̄b imagines adhibēť loco libroz. Scōo vt paſſiōis xp̄i myſteriuz et ſctoz exēpla nob̄ freq̄nti⁹ ⁊ recenti⁹ infige rent. Tertio ad excitandū deuotiōis affectū. q̄ magis ex viſis q̄s auditis eāt. Unde Greg. in Regiſ. li. ix. epl̄a. lxiij. ⁊ li. iij. epl̄a lxxxv. dicit ad q̄ndā epm arguēdo eundē. Dudū ad nos pueńt q̄ ſcitas vr̄a q̄ſdā ima ginū adoratores aſpiciēs. easdē de eccl̄ys imagies cōfregit ⁊ proiecit. Quē q̄dē zelū nos ne q̄d māufactū adozari poſſit lauda m⁹. ſz frāgere ñ debuiſſe easdē imagies iu dicam⁹. Idcirco ei picture in eccl̄ys adhi bēťur. vt q̄ l̄ras neſciūt ſaltē in parietib⁹ vi dēdo. legāt q̄ i codicib⁹ legere ñ valēt. Et li. j. ad Seuez epm di. Si q̄s imagies fa cere voluerit. mīme phibeas. adozare vero imagies oīno veta. Sz b̄ fraternitas tua diligēt āmoneat. vt ex viſione rei geſte ar dozē cōpūctōis p̄cipiāt. ⁊ i adoratōe ſoli⁹ trinitatis p̄ſternank. De b̄ hr̄ de p̄ſe. di. iij. Perlatū. vbi Bre. p̄cipit cuidā epo ꝓfractas p ipm imagies ad p̄ſtinū reparare de cozē. Nō g̃ tales adozatozes imaginū mō p̄miſſo deridēťur aut dānāťur. ſz poti⁹ cō mendāťur. cū p eas ñ res viſibiles ſz iuiſi biles adozāt. Nēpe ⁊ ſi cōmēdatur Abzaā qz tres āgelos adozauit Gen. xviij. ⁊ loth duos anḡlos. q̄nto magz q̄ dñm anḡlozꝫ p ſpectōz ſui ſigni ⁊ imagis adozat. Nathā laudabil̄r adozauit dō regē. iij. Reg. j. q̄n to magz laudabili⁹ q̄ adozauerit regē regū ⁊ dñm dñantiū. Jſti ſic adozātes ad interro gatōz eis factā p xp̄m c⁹ ē imago quā ado raſtis r̄ndere poterūt. Jmago tua dñe ihu xp̄e. Ad cuius aſpectū nō imaginez ſed te adozamus viuentē in ſecula ſc̄. D

Dixi ſecūdo q̄ ſcda imago ō q̄ xp̄s q̄rit ē na turaľ. q̄ poſita ē i corpe hūano ⁊ naťali. ō q̄ dr̄ Gen. j. Faciā⁹ hoiez ad ima. ⁊ ſili. nr̄am Et notāť dic ad ima. Nō ăt dic Faciā⁹ ho minē ima. no. Sol⁹ ei fili⁹ ōi ē pfectā ima go ōi p̄ris. vt dr̄ Heb. j. vbi apl̄s vocat eū pfectā figurā ſube dine Sz hō ē ad imagi nē dei. qz ñ ē p oia ſil̄is ⁊ eq̄lis deo ſic ei⁹ fi li⁹. Sic dic aug. li. viij. ō tr. c. xlij. vñ ō xp̄o dr̄ Sap. vij. Candor ē lucz eterne ⁊ ſpeculū ſine macula dei maieſtatis ⁊ imago boni⁹

tatis illi⁹. Ūñ exq̄ ſm Aug. i li. lxxxiij. q̄ſtionū. q. lj. eq̄litaſ ē de rōe pfecte imagis tūc ſolus filj⁹ dei ē pfecta imago dei pr̄is. hō aūt ad imaginē dei creat⁹. qz gerit aliq̄lez ſilitudinē dinā. Ūñ in ps̄. dr̄. Signatum ē ſup nos lumē vult⁹ tui dñe. Expōit Jn noc. iij. i. in ſupiozi pte nr̄i. i. in aia lumen vult⁹ tui. i. lūioſ⁹ vult⁹ tu⁹. i. rō. Ecci. xvij. Poſuit oculū ipoz ſup coꝛda illoꝛ. Vult⁹ dī dr̄ rō. qz ſic p vultū hō hoi aſſilak. ⁊ hō cognoſcit hoiez. ita p rōnē ſiles ſum⁹ deo. ⁊ deū cognoſcim⁹. Pōt etiā ſm eū ſic dici Vult⁹ dei eſt rō. Lumē h⁹ vult⁹ ē gr̄a. Qz ſicut moneta ē informis donec imago regis ei p malleum impmak. ita rō nr̄a deformis ē donec p gr̄am dei illuſtrek. Rō em̄ ē imago creatōis. ſz gr̄a ē imago recreatōis Rō deū cognoſcit ex natura. ſed q̄ imitak eū hz ex gr̄a. Jſtud lumē ſignatū ē ſup nos Epheſ. j. Signati eſtis ſpū. pmiſſiōis ſancto. Jt̄ eiuſdē. iiij. ca. Nolite cōtriſtare. ſſ. dei in q̄ ſignati eſtis. Sz q̄dā tñ ſignati ſt exterius vt hypocrite. Sed boni interiuſ in coꝛde Canti. viij. Pone me vt ſignaculū ſup coꝛ tuū. Dr̄ etiā vult⁹ dei eſſēcia vnitatis et trinitatis pſonaꝝ. iuxta q̄ cōſiles ſum⁹ deo. Nā ſiles ei ſum⁹ q̄ntū ad eſſentiam. qz ſic de⁹ eternꝰ ita ⁊ nos ppetui ⁊ q̄ntū ad trinitatē pſonaꝝ. qz ſimiles ſum⁹ p̄r̄i p memoriā. filio p intelligētiā. ſſ. per dilectionē. Hec aūt imago ita foꝛtiter hoi ē impſſa vt eā nō poſſit delere etiā in pctō exiſtēs. Ūñ ps̄. Verūtñ in imagine ptranſit hō. ſ. ad pctm̄ ſm Jnno. Jmago ei in q̄ creatus ē hō ē rō. in q̄ ptrālit hō. qz nō dimittit eā hō etiā q̄ntūcūq̄ mal⁹ ſit. q̄a etiā hz eā diabol⁹. lz bñ hō pdat imaginē recreatiōis. ſ. gr̄am p pctm̄. De q̄ dr̄ in alio ꝓſal. Jmaginē ipoz ad nihilū rediges. E

Tāgit aūt pulchre btūs Aug. cōparatiōnē aie ad deū cui⁹ ē imago. li. de ſpū ⁊ aīa ca. xix. di. Primo q̄dē imago dei i hoie interiozi. nobilitate ē cōſiderāda. in eo q̄a ſic deus vnus ſp vbiq̄ tot⁹ et oia viuificās. oia monēs ⁊ gubernās. ſic ait apl̄s. Jn eo viuim⁹ mouemur ⁊ ſum⁹. Sic aīa in ſuo coꝛpe vbiq̄ tota viget viuificans illud et mouens ⁊ gubernās. nec em̄ in maioꝛibus ſui coꝛpis mēbris maioꝛ. ⁊ in minoꝛibꝰ minoꝛ. ſed i mūmis tota ē. ⁊ in maꝛis tota. ſic infuſa eſt coꝛpoꝛi vt nec p mēbroꝝ partes ſit diuiſa. Nā in q̄libet loco q̄n ps coꝛpoꝛis p̄cutiē tota dolet. Diro aūt mō vna eaq̄dē q̄ viuificatōe mēbris p̄ſidens: cū ipa p natura nō ſit diuiſa. Jpa nāq̄ eſt q̄ p oculos videt. audit p aureſ. odoꝛat p nareſ. guſtat per os. mēbꝛa oia tangit. et tangendo lene ab aſpero diſcernit. ⁊ cū nō ē diuerſa per ſē ſus opaꝛtur diuerſa. Ex q̄ Augu. infert ibi dē q̄ ita eſt aīa per ſuū modū in ſuo coꝛpore ſicut de⁹ in ſuo mūdo. interi⁹ ſiq̄dē. exterius inferius ſupius. Eſt regendo ſupioꝛ. poꝛtādo inferioꝛ. replendo interioꝛ. circūdando exterioꝛ. ſic eſt intus vt extra ſit. ſic circūdat vt penetret. ſic p̄ſidet vt poꝛtet ſic poꝛtat vt p̄ſideat. Et ſicut nec creſcētibus creaturis creſcit. nec decreſcētibꝰ decreſcit Sic aīa nec minuꝛ mēbꝛ minuit. nec auctis auget. Hec ē imago ⁊ ſilitudo oipotētis dei quā aīa hz in ſe. Habet ſcdo imaginē ſctē trinitaꝛ in eo q̄ ſicut de⁹ eſt viuit ⁊ ſapit. ita aīa ſm ſuū modū eſt viuit ⁊ ſapit Tertio qz ſic deus ē vnius nature. tres tñ ſunt pſone. ſic aīa licet vni⁹ ſit nature. tres tñ in ſe vires hz. i. intellectū voluntatem ⁊ memoriā. Ex h̄ infert Augu. q̄ merito ex his tribꝰ viribꝰ deū diligere p̄cipit. vt ptz Matth. xxij. ⁊ Mar. xij. et Lu. x. vbi dicit Diliges dñz deū tuū ex toto coꝛde tuo. ex tota aīa tua: et ex tota mente tua. i. ex toto intellectu ⁊ ex tota volūtate: et ex tota memoria tua. Nā ſic ex p̄re gñak filiū. ⁊ ex p̄re filioq̄. ſſ. procedit. ita ex intellectu generat volūtas. ⁊ tūc ex his ābobꝰ pcedit memoria ſic facile a q̄libz ſapiēte p̄t intelligi. Jn his tribꝰ ſm Aug. dinā imaginē gerit interioꝛ nr̄ hō. Et ex his q̄ſi excellētioꝛibꝰ viribꝰ iubemur diligere deū cōditoꝛē nr̄z. vt q̄ntū intelligik diligak. ⁊ q̄ntū intelligik ſēp in mēoria hēak. Nec ſufficit de eo intellectus: niſi fiat i amoꝛe ei⁹ volūtas. imo nec hec duo ſufficiūt. niſi mēoria addak. q̄ ſp̄ mēte intelligēz ⁊ diligēz maneat de⁹. vt ſic nullū p̄t cē momētū q̄ p̄ntē eū nō habeat in mēoria. Et tō iuſte videk hō imaginē interioꝛē dei h̄re. Hec Aug. Jō Eccs. vl. Ammoneк hō p tanto bñficio ad laudandū deū. vbi dr̄ Memēto creatoꝛz tui i diebus iuuētutz tue. Glo. q̄dā expōit. Memēto intime ſeu p̄coꝛdialit. cōtinue ſeu indelibilit. ferueт ſeu ſpualit. iocūde ſiue gaudēter. qz memoria eſt firma reruz perceptio. Sicut q̄dā exponit p̄mo d̄ ꝓſo. vñ exq̄ memoria ē q̄ſi q̄daz thezaurus in q̄ recondita

abscondūt. vt dicit Aug. sup Joh. omelia xxiij. & freqns imaginatō saluat mēoriā. vt dic̄ Aristo. merito dz aīa fidelis recordari dīne bonitatis cognoscēdo deū. & iugiter mēoriā ei⁹ recogitādo. & nūq̄ mēte se auertēdo ab eo, puer. iij. Cūctis diebꝫ tuis cogita illū. Juxta illud ps. Memor fui dei. & delectat⁹ sū. s. ꝑpt̄ imēsa dei bñficia. Et innuit h̄ in ꝟ ꝟbo creatoris totā trinitatem. Nā qz de⁹ ops. iō creator. qz sibi soli cōpetit creare rōne oipotentie. Sicut dic̄ Aug. li. iij. de trini. ca. xij. Tertio inuit ei⁹ bonitatē. Ex eo eñ q̄ bonus est creat hoiem. Sic̄ dic̄ Aug. li. xj. de ciui. dei. ca. xxj. vbi dic̄ Quia deus bonus igit̄ creauit nos ad extra. Tertio inuit ei⁹ sapiam. qz oīa in sapiētia fecisti. vt dr̄ i ps. Et iō exquo hō recepit a deo tanta bona in creatōe sue imaginis. qz ibi ostensa ē sapia. potētia & bonitas. merito dz recordari tantoꝝ bñficioꝝ. Isa. lxiij. c. Miserationū dñi recordaboꝛ. Et eiusdē. xxvj. Memoriale tuū in ōsiderio aie tue. Nec solū recordet̄ p bñficio creatiōis: sed etiā recreatiōis. qz nō solū dedit de⁹ hoi esse naturale. sed etiā beatificū p̄parauit si pseuerauerit. vt dic̄ Hugo li. j. de sacr̄is pte. x. c. vij. Qui creauit te dedit tibi esse. q̄ te redemit dedit tibi beatū esse. Voluit igit̄ de⁹ eē creator & redēptor. Vere igit̄ iste q̄ hic deū cognouerit p rōnē. dilexerit p volūtatē. & recordabit̄ p memoriā optime & intrepid⁹ poterit deo in futuro rūdere ad interrogationē pñtem. Cui⁹ est hec imago. qz tua dñe Jesu xp̄e. q̄ sicut me creasti in esse naturali. ita imaginē tuā seruauī in esse gratuito. Modo g̃ tibi creatori aīam meam reddo.

F

Dixi tertio q̄ xp̄s q̄rit de imagine ꝟtuosa q̄ i spūmentali est. Cū dr̄. Cui⁹ ē hec imago & suꝑscriptio. Nō solū aūt creauit hoiem ad imaginē. sed etiā ad silitudinē suā. q̄ q̄dē similitudo cōsistit in donis & ꝟtutibꝫ gratuitꝭ vt dicit Augu. in li. de spū & aīa ca. xxj. declarādo q̄ sicut de⁹ ē caritas bon⁹ et iust⁹ patiēs atq̄ mitis. mūdus et misericors. et cetera sc̄a virtutū insignia q̄ de eo legūt Ita hō creatus ē vt creatorē diligeret. vt bonus eēt & iustus. patiēs atq̄ mitis. mūdus & misericors. Quas ꝟtutes q̄nto plus q̄sq̄ in se hz. tanto ꝑpior est deo. & maiorez conditoris sui gerit silitudinē. Si ꝟo q̄d absit aliq̄s p̄ deuia viciorꝝ & diuertic̄la malorꝝ ab hac nobilissima sui creatoris silitudine oberret. tunc fiet de eo q̄d scriptū est. Homo cū in honore esset non intellexit rē. Quis maior honor potuit eē hoi q̄ vt ad silitudinē sui cōditoris cōderet: vt eisdem virtutū vestimētis ornaret̄ q̄lz et cōditor. De quo legit̄. Dñs regnauit decorē indutus ē. i. oim virtutū splendore et tot⁹ bonitatis decore idutus ē. Et ecōuerso. Qō maius hoi dedec⁹ esse potuit aut infelicior miseria q̄ vt hac silitudinis gl̄a sui cōditoris amissa ad informē & irrationalē brutorꝝ & iumentorꝝ silitudinez dilabat. Qua ꝓpter quisq̄ diligētius attēdat ꝑme cōditionis sue excellentiā. & venerādā sc̄e trinitatis in seipo imaginē cognoscat. honorēq̄ silitudinis dīne ad quā creat⁹ ē nobilitate morꝝ. exercitatōne ꝟtutū. dignitate meritorꝝ hr̄e cōtēdat. vt qñ apparebit q̄lis sit. tūc ei silis appareat q̄ eū mirabiliter ad suā silitudinē in ꝑmo hoie cōdidit. mirabiliusq̄ in scdo. i. in seipo reformauit. Dec ille. Sz certe pauci istā silitudinē dīne imitatōis attendūt q̄ pot⁹ bestijs siles eē volunt p vicia q̄s deo p ꝟtutes. Haz sic̄ dicit Bernar. sup Cāti. omel. vlti. Mala aduersitia q̄ accidūt hoi turbant & cōturbant hois naturā. Jnde aīa hois dissilis fit deo. Jnde dissilis ē & sibi. Jnde cōparata est iumētis insipientibꝫ. & silis facta ē illis. Jnō legit̄ cōmutasse gl̄iam suā in silitudinē vituli comedētis fenū. Jnde hoies tāq̄ vulpes duplicitatis & fraudis foueam hñt. & qz pares se vulpibꝫ fecer̄t. partes vulpium erūt. Jnde iuxta Salomonē vn⁹ ē exitus hoi et iumēto. Nec mirū si silr̄ exeat q̄ similiter vixit. Dec ille. Qualit̄ aūt hō cōparatur iumētis oñdit Boeci. li. iij. de ꝓso. psa iij. dicens. Qz exq̄ sola ꝑbitas vltra hoies quēq̄ ꝓuehere possit. nec̄e est vt q̄s ab humana cōditōe deiecerit ifra hois meritū ō trudat ip̄robitas. Euenit g̃ vt si quē trāsformatū videas varijs vicijs hoiez estiare ñ possis Et ibi exēplificat diffuse dicēs. q̄ auar⁹ ꝑpt̄ cōtinuā ei⁹ sitim diuitiarꝝ lupo silis ē. detractor silis cani. insidiator occultus vulpecule. iracūd⁹ silis leoni. timidus silis ceruo. accidiosus silis asino. incōstās silis auibꝫ. imūd⁹ & fetidus silis porco. Et infert q̄d necessario seq̄tur. vt q̄ ꝑbitate relicta hō esse desierit. cū in dīnā clementiaꝝ

transire nō possit mutek in beluā. Et cōcludit q nō solū talis mutak in vnā bestiā sed etiā in plures. ꝫ pluralitatē vicioꝝ put etiam deducit Crik. sup Mat. vñ Jero. epla lxxx. Tot habem⁹ pecoꝝ silitudines quot pctā. Ad qō ꝓcordat ps. dicēs. Facies peccatoꝝ sumitis. Et Seneca epla. clxx. Effigies hñt hoim. aios vero feraꝝ. Job. xxxiij Respiciet hoies. ꝛ dicet. peccaui. vbi Hre. xxiij. moꝝ. p⁹ ꝑncipiū dī. Qui affectōi succubuerint nō hoies sed iumēta i stercorib⁹ suis erūt. Sz qd de talib⁹ bestialr viuētib⁹ dicik Ecēs. iij. audiam⁹ Spūs iumentoꝝ id ē iumētalit viuentiū descēdent deorsuz. scz in ifernū. vt exponit glo. iuxta illō. Descēdēt in infernū viuētes. Propter qō hortak apls vt hanc imaginē bestialē ꝛ terrenā deponētes assumām⁹ celestē. dī. Sic portauim⁹ imaginē ᵹreni. portem⁹ ꝛ imaginez celestis. Et Rom. xij. Nolite ꝓformari huic seculo. ꝫ reformamini i nouitate sensus vri. Nā vt ait Aug. epla. lxxvij. Deo erim⁹ similiores. qnto in ei⁹ cognitiōe et caritate pficimus. Silis inqt erit deo in filijs dei. Hec silitudo vocak supscriptio isti⁹ denarij. quē dñs a qlibet nrm reqret in iudicio. Nō em requirit tm in aia nra rōnē volūtatem ꝛ memoriā naturalē. sed etiā reqrit decorem ꝛ ornatū ipius aie in his tribꝫ viribꝫ ꝛ potentijs aie. sine q decore ipa ania est sic tabula rasa in q nihil est depictuz. vt dicit Aristo. ij. de aia. Jdeoqꝫ sicut denari⁹ hñs imaginem sine supscriptiōe nihil valet. sic nec ania sine ꝑtutib⁹ gratuitz. p qs deo fit qdāmodo silis. ꝟ p gram. in futuro p gliaz vñ ps. petit. ps. xxx Illustra faciē tuā sup ſuum tuum. Exponit Jnnocē. ꝗrtus. i. ifundendo gram ympme aie mee silitudinem. q silitudo maxime cōsistit in cognitōe dī. Et est sensus ſm eū. Illustra faciē tuā sup ſuū tuum. id est. fac seruū tuū simile faciei tue. j Job. iij. Nondū apparet qd erim⁹. sz cū apparuerit similes ei erimus. Cui⁹ similitudinis nos ptcipes faciat dñs nr ihs xpus q sine fine viuit et regnat. Amen.

Dñica vicesima tertia p⁹ trinitatz. II

Sermo CXXIX

Reddite que sūt cesaris cesari. Math. xxij. Qm vt ait Grego. cui⁹ ꝟba habētur trāssumptiue in ḋcreto. lxxxix. di. Ad hoc inquit dispensatōis dīne ꝓuisio gd⁹ diuersos ꝛ ordines cōstituit esse distinctos i mūdo. vt dū minores potioribꝫ reuerentiā exhiberent. ꝛ potiores minoribꝫ dilectōez impenderēt vera ꝓcordia fieret. ꝛ ex diuersitate connexio. ꝛ recte officioꝝ gereret ammiꝛnistratio singuloꝝ. Et sequit. Necꝫ em vniuersitas alia rōne poterit subsistere nisi eaz hmōi magn⁹ differētie ordo ſuaret. Dec il le. Ex qbꝫ verbis ptz ꝗntū necessaria ē plātio tam spūalis qꝫ secularz qꝫ etiā tpalis in eccl'ia militante. sine q nullo mō eccl'ia dei pt subsistere. Vñ apl'us Ro. xiij. dicit. Qis aia ptātibꝫ sublimioribꝫ subdita sit. Et merito. Nā iste ordo etiā seruak in celestibꝫ ierarchijs. vbi archangeli pſunt angel' angeli supmi mediis. medij infimis purgando. illuminādo. ꝛ pficiēdo. put ptz p Dionisiū li. de celesti ierarchia. Sed qz sicut supiores nō pñt meli⁹ pesse subditis nisi p iusticiam. eo q dicit Aug. li. iij. de ciui. dei. c. iiij Sine iusticia regna qd sūt nisi latrocinia. Jta ecōuerso inferiores non pñt meli⁹ sub esse supioribꝫ nisi p iusticiā. Que vt ait macrobius. j. li. est vnicuiqꝫ seruare qō suū est Et ſm Ber. ſmo. iij. ē ꝟtus qō suū est vnicuiqꝫ tribuēs. s. supiori. inferiori. ꝛ eqli. Jō qꝫ saluator q nō venit soluere legē. sz adimplere. Math. v. volēs ordinē militātis ecclesie seruare. ꝓsultus de redditōne census imperatorz. salubre dedit ꝓsiliū dī. Reddite que sunt cesarz cesari. In quibꝫ ꝟbꝫ tria sūt cōsiderāda q circa statū cuiuslibet reipublice. cuiuslibet regni. ꝑncipatus ꝛ dominij diligēter sūt obseruāda. Et qz ꝟba nr̄i themat⁹ ex ꝑcepto dñi suadēt nob reddeř que sunt cesarz cesari. p qd innuik qꝫ subditi tenenk ad solutōez pensionū ꝛ censuū ꝛ redditui suis dñis tpalib⁹. Jōca cir ꝟbꝫ ḋ tribꝫ est videndū. Primo nāqꝫ describik in verbꝫ nr̄i themat⁹ subditoꝝ status ꝛ ꝓditio hūil' ad soluendū obligatoria. cum ḋr. Reddite Scḋo tangik regū. ꝑncipū. ꝛ dñoꝝ ꝑlatio sublimis ꝛ eximia. Cum ḋr. Que sūt cesarz Tertio adiūgik eoꝝ dē auctoritas tribil'et ꝑceptoria. Cum ḋr. Cesari.

A

Dixi primo qꝫ in ꝟbis premissis subiectoꝝ stat⁹ ꝛ ꝓditio hūilis ad soluēdū obligatoria. cū ḋr. reddite. Sz qz iter ſbiectos nōoēs sunt vni⁹ ꝓditōis. Jō subditoꝝ cōditio nō eqliter suis ꝑsidib⁹ ad red-

denduz obligatur. Sunt em̄ in republica sub ꝓncipe quidā eius officiales et ꝓfecti. Quidā bellatores ⁊ strēnui. Quidaz populares ⁊ laboribꝫ vediti. Et oibꝫ dr. Reddite. eo ꝙ oēs ad reddendū ſm̄ suum statum ꝓncipi q̄ sua sunt obligant. De ꝓmo quō q̄dā sunt sub ꝓncipe in republica vt ei⁹ officiales ⁊ ꝓfecti. Et iſti sunt triplices. sc̄z ꝓsides ꝓuinciaꝝ. terraꝝ. ciuitatū ⁊ locoꝝ iudices. ⁊ ꝓsiliarij. ꝓsides ꝓuinciaꝝ debēt esse sapiētes in gubernādo ⁊ deum timēdo veraces ⁊ auariciā fugiētes. vñ Exo. xviij Jetro ꝓsuluit moysi dicēs. Prouide de oi plebe viros potētes. Alia lra bz. sapiētes ⁊ timentes deū. in qbꝫ est ꝟitas. ⁊ q̄ oderunt auariciā. ⁊ constitue de eis tribunos decanos ⁊ centuriones. Ecce q̄lis forma eis describit tales deberent ꝓstituere ꝓncipes. q̄ nō excoriarent nec spoliarent paupes subditos. Tal' fuit ku⁹ abrae. de q̄ Gen. xxiij. dicit. q ꝙ erat oibꝫ. Talis erat Joseph qui sub Pharaone ꝓfuit toti terre egypti Gen. xlj. Vñ saluator Matth. xxiij. Fidelis seruus ⁊ prudēs quē ꝓstituit dñs sup familiā suā vt det illis cibū in tpe. Notāter dic. vt det cibū. nō vt auferat. Ex q̄ patet q ꝙ princeps cōmittēs tale officiū ꝓcuratōis vl' capitaneat⁹ alicui auaro vel crudeli grauiſſime peccat. Patet qz dat lupos super oues x̄pi. ⁊ sic faciētes ⁊ ꝓsentientes pariter punientur. vt dr de sen. excōicatōis. Et quid dicā de his q̄ talia officia vendūt raptoribus. Certe nescio. tñ scio q ꝙ btūs Thom. i q̄dā epla ad ducissam Brabancie oīno dissuadet tales venditōes. qz fiūt in maximū grauamē subditoꝝ. qz ſm̄ euz. vt cōiter illi q̄ sūt peiores in subditos talia officia emūt Et q̄d mirū si sacra scriptura dissuadet qō etiā gētiles fecisse legūt. Nā sic̄ refert valerius li. vi. c. iij. Cū quidā ꝓsulerēt quis ex duobꝫ mittēdus eēt ad hyspaniā ad regendū ꝓuinciā. an diues ⁊ auar⁹. an paup⁊ bonus. Rndit. Nihil ꝓmo satis est. qz auar⁹. scōs nihil habet. ⁊ ideo cogēt rapere vt sustētetur. Vñ de Tyberio cesare legit q ꝙ nūq̄ vel raro mutabat ꝓcuratores. Et q̄rentibꝫ causam dixit se parcere vel obtēperare plectorquēt vsq̄ ad sanguinē. Et posuit exemplum de quodā milite vulnerato q̄ ꝓhibuit. ne muſce satiate sanguine a vulneribꝫ repellerēt. ne supuenientes famelice grauiꝰ eum torquerēt. Et iō dicit Valeri⁹ lib. vij ca. v. de vetula quadā. q̄ orabat ꝓ dyonisio tyranno. A qua cū ille q̄reret q̄re hoc faceret. aut q̄ suo merito b̄ fieret. Illa respōdit. Qñ puella eram grauē habebam⁹ tyrannū et eo carere cupiebamus. Quo interfecto deterior regnū occupauit. eiusq̄ dominationem omnes finiri cupiebāt. Tandē te nūc importunioꝝ. i. grauiorem omnibꝫ hīc cepimus rectorem. Timens itaq̄ si tu fueris absumptus. deterior in locū tuū succedat. caput meū ꝓ salute tua deuoueo. Hoc audiens dionisius tā facetā audaciaz punire erubuit. Hec ille. Si ergo voluerint ꝓfecti huiusmōi et officiales reddere que sunt cesaris cesari. reddant fidelitatē ꝓncipibus suis. fideliter eoruz subditos gubernātes. Alias si eos spoliabūt ⁊ auariciā suam thesaurizabūt. nō reddent q̄ sunt cesaris cesari. q̄nimo erūt fures ⁊ latrones ⁊ lupi rapaces. sibꝫ ꝓpis tm̄ ⁊ nō cesari ꝓuidentes.

B Scōo officiales ⁊ ꝓfecti sunt iudices de qbꝫ dr Sap. j. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā. Et iſti tūc reddent q̄ sunt cesaris cesari. cū fuerint in reddēda iusticia animosi et fortes. sapiētes ⁊ periti. Vñ Deut. j. dicitur. Date ex vobis viros. Ecce animositas et fortitudo. Et sequit. Sapientes ⁊ gnaros. ecce peritia legum. Et sequit. Audite illos. ⁊ qō iustū est iudicate. Et Deut. xvi. dr. Judices ⁊ mḡros ꝓstitues in oibꝫ portis tuis. Notanter dicit ⁊ mḡros. ad significādū ꝙ magistralit' dñt cognoscere ꝟitatē. ⁊ subtilit' eā inuestigare. Sed prochdolor multi iueniunt mḡri i ꝓdēnādo ad culpas ⁊ penas. sz pauci in absoluēdo innocētes a talibꝫ. Ad h̄ ät vt iudex recte iudicet tria sibi sunt necessaria. Primo vt exquisite discutiat cām. Scōo vt nō facilr credat cuilibet. Tertio vt examinata bñ cā deliberate ꝓferat sniam. Jsta tāgit Bre. li. xix. moraliū. di. Ad ꝓferēdā sniaz idcirco neq̄q̄ precipites esse debem⁹. ne temere īdiscussa iudicem⁹. Nec q̄libet mala audita nos ꝓmoueāt ne passim sine ꝓbatōe credam⁹. Unō Deut. j. dr. Jta paruum audietis vt magnū nec accipietis ꝓsonā cuiusq̄. qz dei iudiciū est. Et qz iudex est cōis ꝓsona. ideo nilī debet fauere nisi iusticie. Non em̄ dz misereri pauperi cū detrimēto alteri⁹. Vñ Exo. xxiij dr. Nō acq̄esces i iudicio ꝓmoz. sme vt a vero deuies. Paupis q̄z nō misereberis in

iudicio scz deuiãdo a vero ⁊ iniuste sentẽti
ando. ℒ Tertio officiales ꝓncipes et
ꝓfecti sũt ꝓsiliarij. Et hi si volunt reddere
ꝓncipi recta ꝓsilia debẽt eẽ a vicijs imacu
lati ꝧtutibꝫ ꝑditi ⁊ moribꝫ ꝑbati ac expien
tia industrij. Et breuit debẽt eẽ ꝑstãtiores
illo q̃ ab eis petit cõsiliũ. Propter qđ Am
brosi⁹ li. ij. de officijs dicit. q̃ in req̃rendis
cõsilijs plimũ adiũgit ꝧtati, ꝑbitas. ꝧtutũ
progatiua. benuolẽtie vsus. facilitatẽ gra
Et ponit exẽpla. Quis in sceno fontẽ req̃
rat. q̃s ex turbida aqua potũ petat. vbi lu
xuria. vbi intẽperantia. vbi vicioꝝ cõfusio
Et sequit. Quis vtilẽ cause alicne existiet
quẽ videt inutilẽ vite sue. Hec ille. Ãñ oia
⁊ supꝝ oia caueãt. ne ꝓsulãt ad volũtatẽ ꝑn
cipis. sz ſm ꝧitatẽ. put docet Seneca li. vi
de officijs. c. xxiij. Et vt nõ mouean̄t timo
re vel amore vel cupiditate. ⁊ q̃ cõsulãt nõ
ſm capita, ꝓpria. sz ſm iusticiã diuinã. Ũñ
malus cõsiliari⁹ ẽ q̃ cõsulit dño ad acq̃ren
dũ bona tpalia. ⁊ pdẽdũ bona etna. ad acq̃
rẽdã pecuniã ⁊ pdendũ aiam. De q̃ dicitur
Eccl. xxxvij. Ā malo ꝓsiliario ſua aiaz tu
am. Scõa ps subditoꝝ i republica ẽ no
bilitas militarz. q̃ si dz reddere q̃ sunt cesa
ris cesari. debẽt esse milites strẽnui. paupe
rũ ⁊ ecclieꝝ totiusq̃ reipublice defensores
Ũñ Policrat⁹ li. vi. Et Boeti⁹ li. iij. c. i.
dicũt. q̃ milites olim iurabãt suis ꝑncipi
bus infrascꝑta sub hac forma. Juro ꝑ deũ
⁊ xꝑm ⁊ spñscñm ⁊ ꝑ maiestatez ꝑncipis q̃
ſm deũ hũano generi diligẽda ẽ ⁊ attollẽ
da. me fractuꝝ oia q̃cunq̃ ꝑcipit ꝑnceps. q̃
nũq̃ deserã militiã nõ mortẽ recusabo ꝓ
republica Tria ñ iurabãt ꝑcipua. Primo
fidẽ debitã deo seruare. Deinde fidelitatẽ
ꝑncipi. Tertio incolumitatẽ seu ꝓrectiõez
patrie. Et licet ꝑ hodie nõ fit exꝑsse. tñ ni
hilomin⁹ oẽs milites ad ꝑ iuramentũ tacꝫ
re obligant̄. vt dicit Joh Galiẽñ. in suo cõ
muniloquio. di. ix. parte. j. Et q̃ ꝓz q̃ mi
lites nr̃i videnꝫ facere ꝓ eoꝝ iuramentũ ta
citũ si nõ defendũt eccliam xꝑi. Et multo
fortiꝰ peccãt si soli bona ei⁹ inuadũt q̃ꝝ de
buerũt esse tutores. Si ꝑ volũt reddere q̃
sunt cesaris cesari. ⁊ q̃ sunt dei deo. reddẽt
ꝑmo deo ⁊ eccl̃ie rectã fidẽ. ꝑ q̃ etiã mori ꝺ
bẽt. ꝑncipi fidelitatẽ. vt ei⁹ bonum ꝑ oibus
viribꝫ ꝑmoueãt. ⁊ reipublice defensionem
vt eam integre cõseruent. Tertia ps rei
publice sunt populares et laboribꝫ dediti.
vt sunt agricole. mercatores. ⁊ artifices ꝺi
uersi. Agricole debẽt esse laboriosi. vt non
pigritia torpeant. Debẽt eẽ fideles. vt deo
bonas decimas dent. sic Abel. Cui⁹ acce
pta munera legunt̄ a dño. nõ sicut Cayn q̃
ꝑ eo q̃ peiora dabat reꝓbat⁹ est. ⁊ vt nõ
sint inuicẽ inuidi. sicut Cayn ꝓ Abel. sz de
aliena felicitate gaudeant ⁊ de aduersitate
cõpatiant̄. ⁊ vt etiã dñis suis census reddi
tus ⁊ puent⁹ statutz tpib⁹ reddãt. Mercato
res debẽt esse veraces. nõ dolosi i ponde
ribꝫ. mẽsuris. ⁊ silibꝫ. ℔ eñ eis, ꝓhibet. Deu
tero. xxv. Non habebis in sacculo diuersa
põdera. Nõ debẽt etiã in diebꝫ festiuis fo
risare. xv. q. iiij. ca. ij. Nõ debẽt rẽ cari⁹ ven
dere cũ ꝓ valeat. ſm Tho. ij. ij. q. lxxvij. Et sz
eis cõcedat lucrũ moderatũ. ñ tñ excessiuũ
Hec debẽt cari⁹ vẽdere ad ꝑstam cũ ꝑ pa
ratis pecuñjs. qz ℔ est vsura. vt de vsuris.
In ciuitate. nisi certũ esset q̃ plus valerẽt
tpe solutõis. vt de vsurz Flauigãti. Artifi
ces debẽt etiã attẽdere vt nõ adinueniant
multas curiositates i suis artificijs. Quia
dic Tho. ij. ij. q. clxix. Licet artifices orna
menta ꝑ decẽtia mulieꝝ vt placeãt virz su
is faciãt nõ peccant. tñ si adinueniant aliq̃
superflua peccãt. Ũñ Crisꝰ sup Matth. dicit
q̃ ab arte calceatoꝝ ⁊ textoꝝ multa opor
tet abscidere. q̃ ad luxuriã deduxerẽt necessi
tatẽ. corrũpentes artẽ ⁊ bonã artẽ male cõ
miscentes. Hec ille Et hi oẽs debẽt redde
re suis superioribꝫ censuz eis debitũ. de q̃ cũ
eis cõuenerũt bõa fide ⁊ sine vlla coactiõe
sicut solet fieri causa mãsi vel ville. vbi ꝓ
mittit annuus cẽsus. Omnia eñ ista dũmõ
nõ sunt turpia vel ꝓtra deũ licite exigũtur.
Nã q̃libet in traditiõe sue rei põt põere le
gẽ quã vult. vt notat̄ de ꝓditiõib⁹ apposit̄
ca. j. xviij. q. ij. eleutheri⁹. Nã sciẽti ⁊ volẽti
nõ fit iniuria neq̃ dol⁹. ꝺ re. iu. li. vi. Sci
enti. Quicqđ ꝯ hmõi subdit⁹ sbtraherz do
mino furtũ eẽt. ſm Raymũdũ. Sz q̃d si
dñs coacte vltra ista exigit vt q̃ sbtrahit iu
sticiã ⁊ alia nisi dẽt. Rñdeo. iniuriã facit. ⁊
renet restituere. xviij. di. de Eulogijs. j. q.
ij. Placuit. ⁊ c. ℔ pio. Et ꝓz q̃ ꝯ fuit peccãt
dñi q̃ allegãtes ꝓluetudinẽ accipiũt a sub
ditis de mobilib⁹ q̃q̃d volũt ⁊ ꝑcipue spo
liant q̃ñ suspicant̄ eos recedere velle ad ali
um. Nã ſm Guilhel. tales ꝯ fuit peccãt. ⁊ te
nent̄ ad restitutõez. nisi certũ esset q̃ impo
situ forzet a ꝓncipio. ⁊ dico notãt a ꝓncipio

qz oīa talia quoz mēoria nō existit videtur ex causis legitimis imposita. ꝺm Raymundū. Et iō iuste exigunt. Alias em̄ si ō nouo imponunt ⁊ iusta causa nō apparet. ñ debent exigi. xiij. q. vj. Si res. Ex ꝺ̄ pz q̄ ꝓnceps vel dñs nō dz nec pōt salua cōscīe tia aliq̄d imponere subditz in cozū guame sine iusta causa. Et sic ptz ꝓma ps nr̄i thematis. q̄ fuit de subditz. D

Dixi secundo q̄ in ꝑ. p. tāgitur reguz. ꝓncipū ⁊ dñoz̄ platio sublimis ⁊ eximia. Cū dz. q̄ sūt cesarz. Ac si em̄ diceret. Justū ē vt reddatz talia q̄ sūt cesaris cesari. Oīa em̄ sunt cesaris lege būana. vt dicit Aug. viij. di. Quo iure. Magne igit̄ est ptātis et auctozitatis cesar ⁊ q̄libet dñs natural' legitime instituz. qz bz iurisdictionē sup oīb bonis ⁊ possessionib suoz̄ subditoz̄. Et qz q̄dā ꝛrianꝯ dine volūtati in eo q̄ nolūt ꝑ esse dñis tpalib legitime instituris. vt faciunt reprobi hussite. ideo de ꝑ videndu est breuiter de trib. Prio de hoc quō ptās tē porales ad regendū subditos xp̄i ē necessaria. Scōo quō cōgrue sit instruenda. Tertio q̄lib moriby sit instruēda. De ꝓmo quō sit necessaria. ꝓmo pz hoc iure nature. Secūdo iure scripto legz dine. Tertio iure legis euāgelice. De ꝓmo scz q̄ ista ptās necessaria sit de iure nature ptz. Naz sicut dicit phs. j. politicoz. quidā sūt dispositi ad ꝓncipandū. quidā ad famulandū naturaliter Cūm dictat natura supioza ⁊ melioza debere regere min⁹ bona seu inferioza. Hinc est q̄ hō regit bestiā. aīa corp⁹. masculus regit feminā a natura. Illi g̃ hoīes qui sic se hñt ad alios sicut hō ad bestias. vel sicut aīa ad corp⁹. vel sicut masc⁹ ad feminā. apti sunt ⁊ idonei ad regendū. Ex q̄ infero q̄ hō naturaliter excellēs aliū rōe. dignus ē excellere aliū honore ⁊ dignitate. Patet ꝑ. qz excellētia hoīs sup hoīem nō est nisi ex pfectione rōnis ⁊ sapie. vt dz hic. Igit̄ pfectior i rōne ⁊ sapia. dign⁹ est ꝓncipatu et dñatōe Ex q̄ cōsequēter infero ꝺm phm. vbi supra q̄ fortes ingenio ⁊ rōne. q̄uis sint debiles corpe sunt tñ idonei ⁊ abiles ad regenduz Et ecōuerso. fortes corpe ⁊ debiles rōe sūt apti ad seruiēdū. ita q̄ naturaliter p republica totī⁹ būane cōitatis ē q̄ sapiētes regāt. ⁊ min⁹ sapiētes subseruiāt. Sicut aīa q̄ rōne claret corp⁹ disponit ⁊ regit. ⁊ corp⁹ ei ad vtrūq̄ emolimētū subseruit. vt dic Robertus Holgot sup libz sapie. cap. viij. Et iō dic Senec. iiij. de būficijs. Homini cui nō est vnguiū aut dentiuz seueritas. duas res dedit natura. q̄b fecit eū terribilē ⁊ validum. scz rōnē ⁊ societatē. Per rōnem em̄ pestanialiby. ⁊ p societatē homiby domina tur. Hec ille. Ex q̄ ptz q̄ rōnabiliter ⁊ iuste hō boi etiā a natura plat⁹ ē. Cūm dic petr⁹ Rauaneñ. in suo eplari li. v. Ad extollē da iustoz̄ pmia ⁊ reprēdas insolētias trāsgressoz̄ pspiciens de celo iusticia erexit in plis regnātia solia ⁊ diuersoz̄ ꝓncipuz potestates. Caruisset nāq̄ libent būana cōditio iugo dñi. nec libertatē a se quā eis natura donauerat hoīes abdicassent. nisi q̄ impunita licētia scelez̄ in euidentē pniciē humani generz redūdabat. ⁊ sic necessitate q̄dā natura oportuit subesse iusticie. E

Sz si diceres. q̄re angel⁹ nō est plat⁹ boi. sz hō. Ad q̄ rñdet idē. Sed nec extrīsec⁹ exquiri decuit speciē aliā creature cui se repsentata p hoiem celestis imago sufficeret. sed hō plat⁹ est boi vt gtiorē platurā efficeret idemptitas speciei. Hec ille. Ex q̄b verb̄ soluunt due q̄stiones. Prima q̄re necesse fuit inter hoīes regimen reguz aut ꝓncipum introduci. cuz hō naturaliter desideret libertatē. Et rñdet. ideo ne impunita licentia scelez̄ iusticiā extirparet. ⁊ iō libertatē oportuit subesse iusticie Scōo q̄re nulla creatura alia assumpta est in regimē hoīs. Rñdeo q̄ hō est aīal rōnale. hñs i se imaginē sancte trinitatis. ⁊ iō nulli creature debuit subīci corpali vel spūali q̄ ymagine tali caret. Hec Rober. hol. xviij. c. li. sapie. Ad idē Jsido. li. iij. ca. ix. ⁊. x. Secūdo ista ptās ē necessaria ex iure scpto legis dine. Naz sic ptz ex decursu veteris testamēti dñs pcepit Hieremie di. Ecce cōstitui te sup gētes ⁊ reg̃. Hiere. j. Per quod dat' itelligi q̄ de iure dino ē vt vn⁹ regnet sup aliū. Jō notant dicit. Ecce cōstitui te. Cūm illud. Ps. Ego aūt cōstitutus sum ab eo. scz deo rex sup sion montē sctm̄ ei⁹ Cūm tota lex dina veteris testamēti mīta ponit de statu regali. sic pz in li. Deut. ⁊ Regū. et in Paralip. Cūm sapia dina gloriat' de se dicens. Per me reges regnāt. ⁊ legū cōditores iusta decernūt. Per me ꝓncipes imperāt ⁊ potētes decernūt iusticiaz. Prouer. viij. Ecce ptz de iure dino esse q̄ ꝓncipes

imperant ꝛ dñant. Tertio hocidē ꝓz eē necessariū de iure legis euāgelice. Nā dñs ꝛ saluator voluit subesse regib ꝛ ꝓncipib. sub qb nat⁹ est. Unū in signū huius voluit vt ꝛ ꝑntes ei⁹ hora natiuitatis sue soluerēt cēsum capitalē ipatori Octauiano. vt patz Luce. ij. c. Et postea ꝑcepit petro vt solueret dydragma ꝑ eo. vt ꝓz Mat. xvij. Erat aūt ꝓsuetudo cuilibet homi capitaneo domus soluere dydragma. i. duplex dragma qđ valuit sex obolos. ſm Lyrā. Et ħ iussit petro ꝓ se ꝛ ipo soluere. Hoc etiā voluit ħ significare. faciēdo cēsum reddi cesari. hoc etiā suadet Apl's dicēs. Omīs aīa ptātib sublimioribz subdita sit Roma. xiij. Itē petrus. Obedite ꝓpositꝫ vris. Et itez. Obedite siue regi tāqꝫ ꝑcellēti. siue ꝓncipib tāqꝫ ab eo missis. ad vindictā malefactoruꝫ. laudē vero bonoꝝ. Et qb ꝓz ꝙ ex voluntate diuini bñplaciti est regnare homines sup homies. Unū apl's Roma. xiij. c. arguit multū formaliť dicens. Non est ptās nisi a deo. Que aūt a deo sunt ordinata sūt. Ita qꝫ q ptāti resistit dei ordinatōi resistit. Qui aūt resistūt ipi sibi dānationem acqrūt. Et post pauca subdit. Nō sine causa rex gladium portat. Dei em̄ miſter ē. vindex in iraꝫ ei q male agit. Et ꝑ⁹ pauca. Reddite g̊ oib⁹ debita. Cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē. Hec ille. Ecce quō apl's ꝓbat ꝓncipē eē vicariū xpi. Unū Policrat⁹ li. iij. c. j. vocat eū in terrꝫ diuinitatꝫ imaginē. ℣

De scdo quō hec ptās est ꝓgrue instituēda. Dicit Hol. sup li. Sap. ca. xviij. Qñqꝫ enim instituiť dina ꝓuisione. vt Samuel ꝛ dauid. sic̄ ꝓz. j. Re. viij. ꝛ xvi. Scdo ꝑ electōne. sicut Moyses elegit Josue. Deute. xxxj. Et Samuel vnxit Saul in regē. Per qđ significať q ius ꝓfirmādi regē vel ꝓncipem de nouo electū est apud ꝑlatuꝫ ecclesie. vt de electōe. Uenerabiliū. Tertio instituiť generis successiōe. sicut Salomon post dauid. vt ꝓz. iij. Reg. j. Unanimi populi electōe. Sic̄ refert Solin⁹ in li. de mirabilib mūdi de Tracia qđā ꝓuincia. in q nō ꝛpter nobilitatē generꝫ. sed ꝛpter merita bonoꝝ opeꝝ eligebaťa apl'o ꝓnceps. Sed hoc dicit mirabile q ita custodiunt ne fiat hereditariū regnum. vt si talis existens in ꝓncipatu filium genuerit. statim ejicitur ō ꝓncipatu. Hec Solin⁹. ℣ De tertio q̄lib⁹ moribz sit ptās taliť istruēda. Sūt aūt plura cōcernētia statū ꝓncipū ꝛ ꝑsidentiū. Primo vt sint erga eccl'iam bñiles ꝛ deuoti. Et qꝫ em̄ omīs ptās a dño deo ē. ꝛ cū illo semꝑ fuit ꝛ ē ante eum. ꝓz q merito ꝓnceps debet deū timere. ne si alias fuerit rebellis deo ꝛ eccl'ie. ptātē mereaťa amittere. Penes em̄ ordinationē dei ē auctoritas ꝓfirmādi vel minuēdi eā. vt dicit Policrat⁹. li. iij. c. j. Nec em̄ ſm ipm potēt̄ est seuire cū vult in subditos. sed dispensatōis diuine ꝑ beneplacito suo punire vel coarcere ſbiectos Hec ille. Et dixi notanť q ꝓz erga eccl'iaz esse deuot⁹. Nā vt dicit Policrat⁹ li. iij. c. iij. Princeps est sacerdotij q̄dā miſter. ꝛ q̄ sacroꝝ officioꝝ illā ptez exercet q̄ sacerdotij manib videť indigna. Unū vt hic iam subsequiť inferius. timere debēt ne ꝛpter inobedientiā ab eccl'ia deponanťa q̄ gladiuz susceperūt. ſm ipm. Sic Samuel in Saule ex cā inobediētie depositōis tulit sniam ꝛ in ei⁹ locū humilē dauid surrogauit Secūdo debēt eē casti ꝛ ꝓtinētes in statu eorū cōiugali. Unū Deut. xvij. ꝺz. Nō hēbit vxores plimas. O si ꝓhibeť pluralitas legitimū vroꝝ. q̄nto magis cōcubinaꝝ. Et certe ista est sepi⁹ in cā q cū reges vel ꝓncipes i mergunť fornicatoribz. de⁹ aufert eis legitimā prolē ꝛ successionē. vel si dat. ex tūc dat similē paternis moribz. Unū ꝓz ꝙ ciculū istorum in Salomone. cui⁹ coꝝ mulieꝝ plura litas infatuauit. vt ꝺz. iij. Regū. xj. Tertio debent iudicare ſꝫ dictamē legꝫ dine non ſm caput ꝛpriū. sicut hodie mlti faciūt confingentes q̄dā statuta diabolica ꝑ legē dei ꝑ canones sanctoꝝ patꝝ. cōtra libertatem eccl'ie ꝑmittētes vlurās. obligatōes vsurarias. ꝛ alia mlta illicita. Cōtra qs ꝺz Deut. xvij. Postq̄ sederit rex in solio regni sui. ꝺscribet sibi deuteronomiū legꝫ huius i volumine. Et sequiť Accipiat exēplar a sacerdotib leuitice trib. Qđ tractās Policratus li. iij. c. vi. dicit. Recte q̄dem oīm legū inanis ē cēsura si nō diuine legis imaginē gerat. ꝛ inutil'ē ꝓstitutio ꝓncipū si nō sit ecclesiastice disciplineꝫformis. Istud bñ attēdebāt antiq̄ ꝓncipes. q̄ olim statuerūt vt nulla coꝝ ꝓstitutio si q̄ foret cōtra canōes eccl'iasticas in aliq̄ hret vigorē. Unū dic̄ lex imp'ialis in autēt̄ico. vt clerici apud ꝛprios epos. colla. vi. ꝙ sacre leges nō dedignanť sacros canones imitari. Quarto ꝺbet esse

seuerus ꝓtra malos. ne crimia maneãt impunita. Juxta illud Prouer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij intuitu suo dissipat omne malũ. Quito debet esse clemẽs i bonos Nullũ em̃ vt ꝓncipẽ magis clemẽtia decet vt dicit Seneca. Vñ dicit poeta. Sit piger ad penas ꝓnceps ad ꝑmia velox. Qui qꝫ dolet quoties cogit esse ferox. ℣

Dixi tertio q in ꝙbis premissis describit regũ ⁊ ꝓncipum auctoritas terribil ⁊ ꝓceptoria. Cũ dicit. Cesari. Cesar em̃ a cedẽdo dictus ẽ. vnde officiũ ei⁹ est vt cedat maleficos. iuxta illud. Maleficos nõ patiarꝫ viuere sup terram. Cesari em̃ incũbit vltio malorum Hã vt dicit Policrat⁹ li. iij. c. ij. In eo ꝓnceps ꝑsonã publicã gerit q oim̃ iniurias ⁊ dãna sed ⁊ crimia oia equitate media permit. Videat tñ ꝓnceps ne fundẽdo sanguinẽ vir sanguinũ sit. ne incurrat nomẽ homicide vel reatũ. Haꝫ vt dicit Augu. Dauid vir sanguinũ dict⁹ est. nõ ꝓpter bella. sed ꝓpter Uriam. Et Samuel nusqꝫ vir sãguinũ aut homicida scribit. q tñ Agag regem iniq̃ssimũ in frusta concidit. Ex q̃ infero q ꝓnceps dꝫ vlcisci mala sine odio ꝑsonarũ. Hã sicut lex culpas ꝑsequit sine odio ꝑsonarũ. ita ⁊ ipe punit delinquẽtes sine motu iracũ die. Vñ etiã ipe dꝫ lictor. q̃si legis vltor. eo q ipius spectat ad officiũ ferire quẽ lex iudicat feriendũ. Et ex ħ ꝓꝫ q ex q̃ ipe est legis vltor. ante oĩa dꝫ puidere de legis eq̃tate. vt habeat legẽ iustã ⁊ equã. Ad hoc aũt vt lex sit iusta ⁊ utilis reipublice quatuor sũt necessaria. Fm Rober. Hol. sup li. Sap. ca. xviij. Prio em̃ requirũt leges sub tilitatẽ mature deliberatiõis. Vñ moyses acceptur⁹ legẽ cũ deo. xl. diebꝫ in mõte i ieiunio morabat. Ex o. xxxij. ad significãduꝫ deliberationẽ ⁊ sobrietatẽ eẽ necessariã circa ordinatõez legũ. Leges em̃ sunt sic̃ medicine. vt dicit phs. iij. Politicoꝝ. Et iõ sine magna premeditatõne dande non sunt Dic Justinian⁹ in plogo institutoꝝ dic̃ q cum summa diligẽtia ⁊ vigilijs ⁊ virorum prudentũ solertia leges fecit. Sed dices. Que ẽ legis necessitas vt statuat a ꝓncipe. Ad qõ rñdeo. q iõ. qꝫ ad faciendũ homines ꝑtuosos nõ sufficit solus sermo persuasiuus. ⁊ ideo lex fuit necessaria q̃ ad hoc cõpelleret. vt dicit Aristo. iij. poli. Nec solum lex est necessaria. sed etiã bona ꝙsuetudo. ꝑ quã ipe appetit⁹ hũan⁹ inclinatur ad bonũ. Vñ ꝙsuetudo dꝫ violentiã q̃ndã inclinantẽ ad bonũ. Sꝫ qꝫ nec ꝙsuetudo bona ꝑt esse sine lege. iõ sicut lex sine ꝙsuetudine nõ est ꝑfecta. ita nec cõsuetudo sine lege Hã licet bona ꝙsuetudo inducit q̃ndã necessitatẽ ad bonũ. tñ hec necessitas sine legibꝫ hñ ordinatꝫ ñ hr̃. Sic̃ aũt bõa ꝙsuetudo multa bona facit i ciuitate. ita mala cõsuetudo multa mala facit. Vñ narrat Valerius li. vij. ca. iij. i fine. q cretẽses cũ acerbissima execratõe vti volebãt aduers⁹ eos quos vehemẽt oderãt. optabãt eis vt mala cõsuetudine delectarenꝫ. Et in hoc dic̃ Valeri⁹. q licet modeste impcabãt. sꝫ maximũ malũ inimicis ipcabãt. Scdo leges req̃rũt utilitatẽ secure cohabitatõis. Hec em̃ est cã finalis legũ. vt homines possint cohabitare ꝙcordit. Ex q̃ ꝑꝫ q ciuiles leges nõ ꝑñt meli⁹ ꝙuari nisi ꝑ ꝙcordiã ciuiũ. vñ Aristo. iij. politicoꝝ dicit. q ciuitas est cõicatio bonaꝝ actionũ ꝓpt bñ viuere. et. viij. Ethicoꝝ. c. j. dicit q amicicia maxie videtur ꝓtinere ciuitates Vñ Jsi. ij. ethimologica. iij. diffinit q ꝓꝑs nihil aliꝺ est nisi hũa ne multitudinis in vno iuris cõsensu ⁊ concordi cõione societas. Et Aug. i li. de verdñi. ser. xvi. Da vnum milẽ ⁊ ꝓꝑs ẽ. ⁊ tolle vnũ ⁊ turba ẽ. Idẽ etiã li. ij. de ci. dei. c. xxj dicit. q scipio vocat ꝓꝑm nõ oẽm cetũ multitudinis. sed cetũ iuris cõsensu ⁊ utilitatiꝫ cõione sociatũ. Cõsimilẽ ponit Sniam. xix. de ciuitate dei ca. xxj. Ex q̃bꝫ omnibꝫ infero q nulla multitudo cõmunitatꝫ ꝑt dici populus sine ꝙcordia. Et ex ħ ꝙseqũter sequitur q sine tali ꝙcordia nulla res publica ꝑt dici cũ nõ habeat ꝓꝑm. Vñ ptꝫ q ꝓnceps maxime dꝫ vigilare ad ħ vt ꝙcordet in populo discordãtes. vt dicit Arist. viij. Ethicoꝝ. Alioq̃n res publica eius nõ durabit Hã sic̃ exẽplificat Aug. ij. de ciui. dei. c. xxj Sicut in cithara armonia nõ est nisi ex cõcordia sonorum. ita in ciuitate ex ꝙcordia actionũ siue moꝝ infimoꝝ ⁊ mediorum. Et hec vnanimitas ⁊ dilectio finis ẽ quẽ lex intendit. Rom. xiij. Plẽitudo legꝫ ẽ dilectio Et. j. Thimo. j. Finis ꝓcepti ẽ caritas. Ex q̃bꝫ oibꝫ infero q homes magꝫ debẽt intẽdere ꝙcordie in cõitate q̃ iusticie. intelligẽdo de iusticia ꝑticulari. Jstud ꝑtꝫ. qꝫ dic̃ Tullius in libro de amicitia. Si oẽs essemus amici. ñ idigerem⁹ iusticia. sꝫ q̃t ũcũq̃ esse

mus iusti indigeremus amicicia. Et iō cō cludit Arist. v. ethicoꝝ. c. viij. q amicicia cōtinet ⁊ ꝓsuat citates ⁊ leges. Et p cōsequēs ē magꝫ necessaria cꝫ iusticia. Hec ille

Tertio req̄rūt leges stabilitatē durationis. ℔ est. vt nō freq̄nter mutent̄ p nouas leges. nisi ex maximis ⁊ vtilissimis causis. Cū̄ p modica vtilitate q̄ posset puenire ex lege vel statuto. nō debet mutari lex antiq̄ siue antiquū statutū. Disputat Aristote. ij. politicoꝝ. Utrū̄ liceat mutare leges antiquas. Et rñdet. q nō. qz ℔ est debilitare legis virtutē. ⁊ assuescere hoies ad paruipēdendū et non curandum leges p̄ncipuꝫ. Hinc dicit ipe q qui frequenter leges mutant plus nocēt cꝫ pficiūt. Si vero aliq̄ leges cōtinerēt manifestā pniciē ciuitatꝫ. de maturo cōsilio posset mutari. Sicut ē lex apud quosdā gentiles q ytozes pñt vēdi p ferro. Et dicit Ualeri⁹ li. ij. de instituꝫ Marsilieñ. q in eoꝝ ciuitate seruabat gladius q̄ noctꝫ iugulabant̄. ita rubiginosus q vix ad ℔ misteriū sufficiebat. Et lex moysi data est in tabulis lapideis. Lex vero romanoꝝ i duodecī tabul̄ eburneis scpta erat vt refert trogus pompeyus li. iij. de ligurgo. Que oia significabāt legis durationez et stabilitatem ꝑpetuā. Quarto leges req̄rūt equalitatē distributionis et mēsure. vt vicꝫ oīb eq̄liter sint cōmunes q̄ sunt eiusdem cōditionis. vt qō vni licet oīb liceat. qō vni est interdictū. oīb sit illicitū eiusdē cōditōis. Et iō qui cōstituūt ciuitatē ex ineq̄libꝫ pſonis necessario destruūt ordinez ⁊ pulchritudinē reipublice. q̄ stat in diuersoꝝ graduū cōueniēti ꝑportiōe. vt dicit Augu. xix. de ci. dei. c. xiij. Q̄z pax oīm rerū est tranquillitas ordinis. Ordo vero est pariū dispariūq̄ rez sua cuiq̄ loca tribuens dispositio. et p pñs vbi ē oīmoda dispitas ibi nullus est ordo. Ista g̃ p̄nceps ⁊ rector debet attēdere si vult digne p̄sidere. et debite regere ꝓp̄lm sibi subiectū. cū̄ q̄ siml̄ coronā possit cōsequi sempiternam. Ad quā nos ꝑducat pꝰ ⁊ filius ⁊ ſſ. Amen.

Dñica vicesima q̄rta post trinitatꝫ. I.

Sermo CXXX.

Ecce priceps unꝰ accessit ad iesum. ⁊ adorabat eum. dicēs. Dñe filia mea mō defuncta est. Math. ix. ca. Q̄m vt ait Jsi. libro. ij. de summo bono ca. xxiij. Pctm̄ hominis est q̄si qdā vinculū ⁊ q̄si qdā catbena q̄ pctōr teneꝫ cōstrictus. ita vt ab ea neq̄q̄ euelli valeat. nisi dina gra manū iacentis apprehendat. Hec ille. Et q̄b ꝑbis pz q̄ hō p se potest cadere i pctm̄. sz p se non pōt resurgere. Juxta illud ꝓphe Ozee. xiij. Perditio tua ex te est isrl. tm̄modo auxilium tuum ex me. Cū̄ q̄ pctōr ex se nō merek accedere ad deū̄ p impetrāda sibi gra q̄ remitterēt ei peccata. necesse ē vt ab alio iuuek q̄ ē i gra. De q̄ sub figura dr. iij. Regū̄. xiij. vbi Jeroboā cui manus aruerat petiuit p ꝓphetā dicēs. Deprecare faciē dñi dei tui. ⁊ oza p me. vt restituat̄ man⁹ mea mihi. Sic ad petitōz reguli sanat̄ filius eius a febre. Joh. iij. c. Et ad fidē aliox sanat paralitic⁹. vt dr Mat thei. ix. Sic ad petitionē Centurionis curat̄ seru⁹. Mat. viij. Et ad flet⁹ ⁊ ad lacrimas vidue suscitat̄ filius. Lu. vij. In quibus oīb⁹ oñdit̄ q ad curationē pctōr ne cessaria est intercessio ecclie militātꝫ. vt dic Ambrosi. Nisi vnitas ecclie succurrat. nisi qō deest pctōri sua orōne cōpleat. de manibus inimici non eripiet̄ ania mortui. In signū g̃ hui⁹ iste p̄nceps accessit ad iesum. p resuscitatōne filie sue. sicut dicunt ꝑba nri thematis. Ecce p̄nceps ⁊c. In illo tpe. Loquēte iesu ad turbas. Ecce p̄nceps accessit ad iesum ⁊ rogabat eum di. Dñe filia ⁊c. In q̄b verbis tria tanguntꝫ. Prio nāq̄ describit̄ p̄ncipis hui⁹ deuota suscitatōis postulatio. cū̄ dr. accessit ⁊ adorabat. Secūdo oñdit̄ filie corpalis recens mortificatio. qz filia mea mō defuncta ē. Tertio describit̄ saluatoris quez p̄nceps postulabat miseratio. cū̄ dr. Ad iesum. A

Dixi primo q̄ i verb̄ p. describit̄ p̄ncipis huius deuota suscitationis postulatio. Luz dr. Accessit ⁊ adorabat. Iste p̄nceps mlt̄ū se reuerēter ad xp̄m habuit. iō vitā filie impetrauit. Nā nō p nūcios. nō p lr̄as. sz p se accessit. ⁊ accedēs adorabat. Que duo mlt̄um valēt ad impetrationē curatōis spūalis anie. Prō q̄ sciēdū q̄ hō p pctm̄ recedit longe a deo. ⁊ accepta portōe bonoꝝ naturaliū ⁊ gr̄uitoꝝ cōsumit eā cū̄ demonib⁹. vt dr de filio ꝓdigo. Luc. xv. Jō si impetrare dz salutē dz ipe appropinq̄re ⁊ accedere ad deū̄ p humilitatē ⁊ cordz deuotōez. Circa qō tria sunt cōsiderāda. Prio q̄lit pctōr a

deo recedit. Scdo ꝙlit accedit. Tertio ꝙlit adorat ipe vel alij p eo. De pmo quō recedit pctōr a dō est, sciēdū, ꝙ septēmōis recedit hō pctōr a deo. Prio p gulam. sic primꝰ nr parēs recessit a deo. ⁊ filij eiꝰ postea Qō fit cū p gulā bonis tpalibꝫ abutit. de q̄ Deut. xxxij. dr. Incrassat⁹ est dilect⁹ ⁊ recalcitrauit. ⁊ recessit a deo saluatori suo. O q̄ mlti hodie isto vicio laborātes recedūt a deo. sic ptz de illis q̄ i tabernis q̄tidie vorant ⁊ bibūt. q̄z veter de⁹ ē. ⁊ glia eoꝝ i cōfusionē ipoꝝ. Scdo recedit a deo pctōr p luxuriā. sic filiꝰ pdigus. Lu. xv. Qui recedens a patre cōsumpsit substam suā viuēdo luxurioſe. ⁊ adhesit vni ciuiū. ⁊ pauit porcos. Sic luxurioſi exponūt bona. corpꝰ et aiam. opes ⁊ famā pdūt. ⁊ patriā suā celestē Sed talit recedentibꝫ dr Jere. xvij. Maledictus hō q̄ cōfidit in hoie ⁊ ponit carnē brachiū suum ⁊ a dño recedit cor eiꝰ. Tertio recedit p auariciā. sic Esau a iacob. Genesis. xxxvi. Abijt esau in alterā regionem recessitq̄ a fratre suo iacob. Diuites enim erāt valder sil habitare nō potant. nec sustinebat eos terra pegrinatōis eoꝝ p multitudine gregum. Sicut eīm aues predatorie nū q̄z simul cōgregant. sz magis soliuage sunt Ita nec diuites sese cōpatiunt. nec intra se cōtractus faciūt. sz eoꝝ cogitatōes contractus ⁊ fraudes q̄uertūt i paupes. Sap. iij. Impij aūt fm q̄ cogitauerūt corripionez hēbunt. q̄ neglexerūt iustū ⁊ a dño recesserūt. Fraudes eīm machinant in corde. iusticiā negligūt in ope. ⁊ a dño recedūt nō cōpatientes ei in paupe. Quarto recedit homo a deo p irā. sic cayn recessit a dño. Sapi. x. A sapia recessit impi⁹ in ira sua. Isti sūt sic aialia silueſtria q̄ cū recesserit ab hoibus mutāt in brutalē ferocitatē. Ita iracūdi cū rcedūt a fratna caritate p odiū. mutātur in bestias p crudelitatē. Vñ Sene. Ferina rabies est sanguie ⁊ vulnere letari. ⁊ a vero hoie in aial trāsire siluestre. Quīto recedit a deo p inuidiā. sic saul a dño. j. Reg xvj. Spūs dñi recessit a saul ⁊ exagitabat euz spūs nequā. Nunq̄z eīm de⁹ recedit ab homine nisi ipe pus recedat a deo. Spūs nequā diabol⁹ est q̄ temptat p inuidiā. vñ matie habet diabol⁹ ptātē sup inuidos. q̄z inuidia ppriū est vicū diaboli. Sap. j. Per inuidiā diaboli mors intrauit in orbē terrarū. imitant aūt illū q̄ ex pte illi⁹ sūt. Est aūt pessima cōsuetudo hꝰ recessus. q̄z inuidus nunq̄z hz recedendi ab alio p inuidiaz aliquā iustā rōnē. sed iuenit sibi occasionē. Vñ Prouer. xviij. dr. Occasiōes q̄rit qui vult discedere ab amico. Sic fecit saul dicens. Mihi dederūt mille. ⁊ dauid decez millia. Sexto recedit a dō p accidiā. q̄z te diū ē ⁊ anxietas cordis cū animꝰ remittit a feruore spūali. credēs nihil pficere i pnia dolet se destitutū gr̄a. incertus est de statu suo. incertus est de pseuerātia ⁊ pmio. Sic recesserūt filij isr̄l in deserto. Et dr de illis Lu. viij. q̄ ad tps credūt. sed tpe temptationis recedunt. Septimo recedit hō a dō p supbiā. sic dathan ⁊ abiron recesserunt a moyse. Nume. xvi. Eccli. x. Initiuz supbie hois ē apostatare a deo. qm̄ ab eo q̄ fecit illum recessit cor eiꝰ. Ecce q̄z dānabilis ē iste septuplex recessus pctōr a deo. Sed quia deus nō vult mortē pctōr. sz vt magis cōuertat ⁊ viuat. Vñ ipe vult vt accedamꝰ ad eū. sic hortat Ps. Accedite ad eū ⁊ illūi namini ⁊ facies vre nō pfundēt. Ps. xxxiij Iste aūt accessus nō ē corpalis. sz mentat. Non eīm fit p gressum pedū. sed affectuum bonoꝝ. vt dicit Jsi. li. ij. ō summo bono. c. xiij. Et q̄ fm Jnno. q̄rtū sup Ps. xxxiij. Accessus nō fit vno passu. sed plibꝫ gradibus siue passibꝫ. Jdeo accedentē ad deum spiritualiter. oportet plēs habere gradus. Primus est doctrina fidei ⁊ būlitas. Secund⁹ fides. ad Heb. x. Accedam⁹ cuz vero corde i plenitudine fidei. Ubi dic Horra. sez olim credendoꝝ. Jtē Heb. xj. Oportet accedentē ad deū credere. Horra. Accedere volentē ad deū. passibꝫ mētis non corporis. credere oportet inquā. q̄a omnīū est creator. ⁊ quia sit remunerator inq̄rentibꝫ se. Tertius gradus est dilectio crediti. q̄a caritas dei dat esse vt forma. Quart⁹ gradus est cōformitas operis. Quia dic Aug Nō locis sed meritis accedam⁹ ad deum. Quintus gradus est pseuerātia. Matth. x. Qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic salu⁹ erit Sextus dissolutio corpis ⁊ anie. Hi sunt sex gradus p quos accedit ad thronū Salomonis. iij. Reg. x. Accedite ergo ad eum Sed ne frustra credat se q̄s accedere. stati subdit. Et illuminamini. Eccs. iij. Appinqua vt audias. Et hoc est illumiari ab eo q̄ ipe ē lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundu. Joh.

j. Qui ergo ad eum accedit illuminatur. ⁊ qui magis ꝺ̄ prope accedit magꝭ illumiat Uñ ⁊ Jobes qui supra pect⁹ dñi recubuit ⁊ familiarius ei adhesit pre alijs illumiatus de eius diuinitate alti⁹ disseruit. Uñ per aquilā designat. q̄ alijs supraponitur. Ezech. j. Facies aquile desup ipoꝝ quatuor. Deut. xxxij. Qui appropinquāt pedib⁹ eius accipient de doctrina eius. In signū huius congrue iste ꝓnceps q̄ ad eum accessit ꝺ̄ Jairus. qui interpretat illuminatus ad significandū q̄ qui ad xp̄m accedit necessario illuminabit luce gratie. Sꝫ qꝛ q̄s posset terreri accedendo ad tantū dñm. et ꝑsertim grauat⁹ onere pctoꝝ. Et iō ꝓsaldat confidentiā di. Et facies vre nō ꝓfundent. q. d. ꝑm Jnno. Accedite securi. ⁊ dominus vos nō repellet. ꝓs. Quia ipe dñs nō repellet plebē suaꝫ. Cōfusio eñ ē alicui q̄ q̄ñ accedit ad aliquē magnū. ⁊ ille turpiter repellitur ab eo. sꝫ ꝫ nō facit dñs q̄ recipit hic libēter suos in gr̄a. ⁊ in futuro i glia qui ad eū fideliter accesserit. Uñ dic̄ Aug. Proijce te in deum. non eñ crudel est vt se subtrahat ⁊ te cadere ꝑmittat. Et ꝫ est qꝺ̄ ꝺ̄. Facies vestre non confundent quando accipiet deus vos hic in gr̄a ⁊ in futuro in glia. Joh. v. Et eum qui venit ad me non ej̄ciam foras. Jsa. l. Scio q̄ñ nō confundar. Et quia pctōr ex̄diu est in culpa nō ē dign⁹ p se accedere ad deū. eo q̄ ꝺ̄ Johā. ix. Peccatores deus nō exaudit. sꝫ q̄ntuꝫ ad desideriū peccati. Jdeo ꝑlati eozuꝫ debent ꝓ eis accedere et interpellare ꝓ remissiōe culpe eoꝝ. In figura hui⁹ iste ꝓnceps hic accessit ad xp̄m pro impetranda vita filie. qui accedens ad xp̄m humiliter. adorauit deuoter fideliter. Uñ p oratiōnē impetrauit suscitationē. In quo oñditur magꝭ esse efficacia or̄onis ꝑlatoꝝ. qui dum in forma ecclesie eius ꝑsona orant deū. impossibile est vt ꝓ pctōrib⁹ nō exaudiant. Uñ dicit Amb. in li. de pnia. Multoꝝ. sꝫ ꝑlatorum impossibile est preces contemni. Sꝫ terribile est qꝺ̄ dicit Greg. de ꝑlato in li. pastorali. ⁊ habent verba in decreto. ⁊ etiā ca. Ad aplice. de sen. ⁊ re iudicata. Cuꝫ is qui displicet ad intercedēdū mittitur. iracti animus ad deteriora ꝓuocatur. Talis ꝫ ꝑm ipm reꝙrendus est ad orandum qui sit idoneus ad placandum. Jstud deberēt pōderare qui indignos prelatos scienter eligunt. presentant instituunt ad curam animaꝝ ⁊ cetera beneficia. q̄s eoꝝpo q̄ eos sic ꝑsentāt eligunt vel instituūt. ad deū ꝓ iter cessione suoꝝ delictoꝝ. q̄si quosdam inimicos mittūt. quo fit vt deuꝫ magis p eos ꝓ uocent ad iracūdiā q̄s flectant ad veniam. Jō ꝓuideāt tales cū diligenti examinatōe ⁊ matura deliberatiōe peritoꝝ cum se tempus offert. de ꝑsonis idoneis quas presentent eligāt vel instituāt. Uñ ꝓuer. xxvj. Sicut q̄ mittit lapidē in aceruuꝫ mercurij sic qui tribuit stulto honorē. q. d. Sic̄ mercator qui ꝺ̄ mercurius ab illo deo qui preest mercib⁹. q̄ñ cōputat faciēdo rōnē ⁊ ponēdo vnū cumulū de numeris. si immittat i illum cumulum lapidem. omnem rationez dissipat. ita ille qui ꝑfert indignum ꝑlatuꝫ omnē cumulū scitatis ⁊ bonitatꝭ in plebe dissipat. B

Dixi secundo q̄ in ỹ. p. ostendit filie huius ꝓncipis corꝑalis recēs mortificatio. Cum ꝺ̄. Filia mea mō defuncta est. Jsta filia significat aiam cuiuslibet xp̄iani q̄ hz prēm celestē deū. ad quē clamamus. Abba ꝑ. vt ꝺ̄ Gal. Et cui dicim⁹ q̄tidie. ꝓ. nr̄ q̄ es i celis. Matth. vj. Habet ⁊ ꝑrem spūalē terrestrē. cui cura de ipa cōmissa ē. s. platū. Luce. x. Curā illi⁹ habe. Sꝫ ista filia mortꝭ q̄ñ pdit vitā gr̄e. s. deū. in q̄ viuim⁹ mouemur ⁊ sum⁹. Act. xvij. Pro q̄ sciendū ꝑm Johez in suo policratico li. vi. c. j. Ad idē Jsi. li. j. ca. xij. Homo ꝓstat ex corꝑe aīa. Caro ãt caꝝ. Homo ꝓstat ex corꝑe aīa. Uita vero aīe de⁹ ē. Sicut ꝫ fugiente anima a corꝑe soluit corpus. ita ꝺ̄ serente deo aiam perit vita anie. Sic̄ enim corꝑi viuere est vegetari ⁊ moueri ab anima ⁊ dispositōne ei⁹ motib⁹ anie acq̄scere. ⁊ q̄ dā obediendi necessitate ꝓcordare. Sic ⁊ aīa ex eo viuit q̄ suo mō vegetat ⁊ mouet ꝑ a deo. ⁊ ꝫ si ei subiecta deuotōe obtpat ⁊ in oib⁹ acq̄escit. Qꝛ si nō acq̄escit etiā nō viuit. Et ponit ibidē Policratus exemplum dicens. Naꝫ sicut corpus qua parte sui nō mouetur ab anima in ea torꝑē mortꝭ incurrit. dum ergo totum viuit ad eam totū disponitur. que se per partes diffundit pribus sed tota est ⁊ opat in vniuersis ⁊ singulis. Sic et de⁹ aiam ꝑfecte viuentē totā occupat. totam possidet ⁊ regit et figit i tota. nullus ei angulus exceptus est. Quō aut̄ deus inhabitat partes anie. sꝫ intellectuꝫ

ꝛ voluntatē oñdit idē. dicens. Cū intellectus deū q̄ summe bon⁹ est sui acumine visus q̄ntū valet apprehendit. ꝛ bonū qđ ille videt incorrupta voluntas appetit. ꝛ rō ne declinet ad dextrā vel ad sinistrā. viā aperit. tūc dicit pfecte de⁹ inhabitare in ania. Ex q̄ dicto ego ifero duo. Prio q̄ licet ds implet oēm creaturā. qz p ipm oīa facta sē. ꝛ in ipo oīa viuūt ꝛ subsistūt. qz sine eo nulla est subsistētia creature. tū ipe est specialit in ania ꝛ specialis vita aie rōnalis. Hā dicit ille Policrat⁹ ibidē. In ceteris creaturis ē p naturā. sed solā rōnalē ihabitat per grām. Hec Policrat⁹. Quō aūt ania puaf ista vita gre. restat breuit videre. Progress⁹ siq̄dē mortz aie ē ad similitudinē mortz corporal. Prio em incipit infirmari. Scdo febricitare. Tertio agonisare. Quarto mori. Quinto inuolui seu velari. Sexto exportari. Septimo tumulari. Postq̄z igit pm⁹ hō peccauit. grauē languorē incidit q̄ pus sanus fuit. ita vt oīm⁹ mēbris debite vteret. In aia em nostra sūt mēbra spiritualia Ut caput ē mens respectu corpis peccati. Crines cogitatōes. q̄ iam albi. iam nigri sunt. ꝛ fluunt sepe de capite nostro. Oculi sūt intellectus ꝛ affectus. Nares discretio Aures intelligētia. Que oīa ex pmo peccato ceperūt infirmari. nec aliq̄d stat in sanitate cū oīa ista nō sunt in deo totalit̄ defixa. Jō Jsaias cōqrit de capite di. Oē caput languidū. ꝛ omne cor merens. A planta pedis vsq̄z ad verticē nō est i eo sanitas Isa. j. Et alter clamat. Caput meū doleo caput meū doleo. iij. Reg. iij. Hinc iterū alius scz Jeremias clamat Treñ. iij. Oculus me⁹ depdatus est animā meā. Jtez alt clamat ptra dolorē aurū. Jere. vi. Cui loquar. ꝛ quē cōtestabor vt audiat. Ecce incircūcise sunt aures eoꝝ. ꝛ audire non pūt Jtē alt clamat p̄ dolorē ventrz. Uētrē meum. ventrē meū doleo. Jere. iij. Sic ꝛ aliorū man⁹ plene sūt sanguiez cor eoꝝ vanū ꝛ veloces pedes ad effundēdū sanguinem Jō dauid p oīb⁹ dic̄. Infirm⁹ sum. Et licet pctm originale ꝓter qđ ista patimur sublatū ē p baptismū. tū reliquie ip̄i⁹ manēt. vt videtes tot mala prodysse ex pmo pctō. ipm diligēti⁹ caueam⁹ Scdo oportet morientē febricitare. Nullus ex pdicta infirmitate morit nisi eadem infirmitas ampli⁹ ingraescat. Qđ fit cum ex prava cogitatōe totū corp⁹ incendit ad dilectatōem. licz nōdū cōsentit. Tertio oportet eū agonisare. i. rōnē cū sensualitate pugnā ꝛ luctū hre. importunitate tēptationū bellante. ꝛ iā rōnē vincere. iā vinci. ex q̄ lucta fit. pcessus ad mortē criminalē si ꝓtigerit rōnē succūbere. Quarto ingraescēte egritudine importunitate impugnatōis victa⁹ dat man⁹ hostilb⁹. vt ꝓsentiat i pctm. ꝛ ex h statim exalat spm ꝛ morit. Qđ fit qñ cōsensum p̄buerit pctō. Sic em statim vita xp̄s euolat. ꝛ relinq̄t aiam mortuā. Hinc dicit Leui. xx. Si q̄s dederit de semie suo idolo moloch. morte moriat. i. si dederit ania cōsensum pctō. Figurat Judith. xij. Holofernes dixit eunucho. Uader suade hebree am illā. vt spōte consentiat habitare mecū Holofernes interptatur dissensio. ꝛ significat diabolū. q̄ mittit eunuchū. i. carnalez delectationē seu voluptatē nōdū ope ꝑpetrataz ad hebreā. i. aiam vt spōte cōsentiat habitare cū ea. Cōtent⁹ ei ē diabol⁹ vt ania solū cōsentiat i pctm. i. peccet solo cōsensu Thob. iij. Cave ne vnq̄z consentias pctō Quito mortu⁹ pānis inoluit. q̄cito enim q̄s in pctm cōsentit. statim occultat ea que disponūt ad h vt nulli pandant. Qñ si ꝑpetrauerit. eo ampli⁹ velat ꝛ inoluit. Sicut Adam. Audiui dñe vocē tuā ꝛ timui. ꝛ statim occultando seu excusando pctm dixit Mulier quā dedisti mihi socia⁹ dit mihi ꝛ comedi. Eua vero dixit. serpens dcepit me. Sic dauid misit occulte pro bersabee. vñ ei dictū est. Tu feciste occulte. ego autē faciā verbū istud i ꝓspectu oīs isrl. ꝛ in conspectu sol'hui⁹. Sexto efferf qñ pctis crebrius repetitis. audacter peccat in aperto. nihil erubescens. sed magis glorians i malicia. Prouer. j. Letant cum male fecerint. Jere. iij. Frons mulieris meretricis facta ē tibi noluisti erubescere. Septimo tumulatur. cum longa cōsuetudo ꝛ malicia peccādi transit in habitum. ita vt etiam peccare deffderet cum nullū habeat incentiuū. etiam cum oīa impugnātia quiescunt. Affectus em volēdi in talib⁹ nunq̄z qescit. Ps. Prodūt q̄si ex adipe iniq̄tas eoꝝ. trāsierūt in affectū cordis. Qđ imꝓperat dñs aie Ezech. xvi. Nec facta es q̄si meretrix fastidiosa augēs pctū. sz q̄si mlier adulta q̄ sup virū suū inducit alienos. Oꝑet ḡ transire q̄az p has alterationes pctōꝝ. donec vitio

venerit in septimũ. a q̃ difficulter ꝓuertẽ. scz a cõsuetudine peccati. Et hec oĩa colligunt ꝛ reducunt in tria genera mortuorũ. Primo eñ aliqs mortuꝰ p occultã ꝓsensus inclinationẽ. Scõo p aptã opatõnẽ. Tertio p cõtinuã ꝛ intrepidã assuefactionem. Hi tres figurãt p tres mortuos q̃s xps suscitauit. puellã. adolescentẽ. ꝛ lazarꝝ. Puella in domo mortua significat pctõrẽ p cõsensuz tm̃. licet nõdũ p opus. Adolescẽs delatus extra portã significat pctõrẽ p opus aptuz Lazarus q̃driduanꝰ pctõr assuet⁹. q̃ fetet etiã apud longinq̃s. Et tm̃ de scõo. ℒ

Dixi tertio q̃ in verbis p̃missis describitur saluatoris quẽ ꝓnceps postulabat miseratio. Luz dicit. ad iesum. Vocat aũt ħ xp̃m dupliciter. scz iesum. Cũ dicit. Accessit ad iesum. ꝛ dñm ꝓfitet cũ dicẽ. Dñe filia mea ꝛẽ. Que duo mouebãt xp̃m ad miserandũ huic ꝓncipi sup mortẽ filie vt eã suscitaret. Quia ei iesus iõ saluator. Mat. j. Vocabis nomẽ eius iesus. qõ interp̃tat saluator. Ipe enim saluũ faciet pp̃l'm suũ a pctis eoꝝ. Et quia dñs. iõ oipotẽs ꝛ ex ħ dz misereri. Sap. xj Misereris oĩm. qz oĩa potes. Circa igit huiꝰ puelle resuscitationẽ est videndũ quõ xps suscitat aĩam ꝑ peccatricẽ. Tanguntꝫ autem hic sex necessaria ad resuscitationẽ spiritualẽ. Primo deuota oratio. qõ notat in ħ q̃ pr̃ orauit p ea. Jaco. v. c. Oro fidei. i. fideliter facta saluabit infirmũ. Scõo tybicenũ exclusio. p qõ designat voluptatuz et male societatẽ ꝛ adulatorũ ꝛ aliorꝝ q̃ hoiez fouẽt i pctõ expulsio. Vñ Ecc̃s. v. dr. Hõ eñ satꝫ recordabit diez vite sue. eo q̃ deus occupet deliciis cor eiꝰ. Tertio turbe. i. cogitationũ malaꝝ expulsio. Cogitatiões ei circũdãtes mẽtẽ nõ p̃mittũt itrare ad xp̃z. Vñ. j. Esdre. iij. dr. Populꝰ terre impediebat pp̃l'm iuda ab edificatiõe tẽpli. Vñ turba retardauit sanitatẽ languido ante piscinã. Joh. v. Itẽ increpauit cecũ vt taceret. Lu. xviij. Itẽ paraliticũ exclusit de domo Math. ix. Itẽ cõpressit iesum. Lu. viij. ꝛ õrisit eũ. vt ħ ptz. Itẽ impediuit zacheuz ne videret iesum. Lu. xix. Et ħ ipediuit xp̃m ne suscitaret filiã ꝓncipis. Per q̃ oĩa significat q̃ importunitas malaꝝ cogitationuz impedit salutꝫ nr̃e pfectuz. Quarto Petri ꝛ Jobis ꝛ Jacobi aduocatio. Per Jobem significat gra. q̃ dat hoi in cõtritione. Per Petrũ cognitio pctĩ in ꝓfessione. Per Jacobũ luctatio in satisfactõe. Hi tres tm̃ discipuli familiariꝰ xp̃o legunt affuisse i trãsfiguratõe. vbi dñs ondit gl'iam future resurrectionis in corpore suo. Per quod significatur q̃ q̃ habuerit cõtritionẽ. ꝓfessionez. ꝛ satisfactionẽ pctõrꝝ. puenire merebitur ad gl'iã resurrectõis sctõrꝝ. Juxta illud apli. Si cõpatimur ꝛ cõregnabimꝰ ꝛ si fuerimꝰ socij passionũ erimꝰ ꝛ cõsolationũ. Quito requirit patris ꝛ matrꝭ tãꝫ notorꝝ coassũptio. i. infirmitatis retroacte cognitio. Pꝰ q̃ eñ redit ad se post ꝓpetrationem culpe. statim intelligit fragilitatẽ infirmitatꝫ humane in se. Unde Petrꝰ qui de se ꝓsumebat añq̃ ei ꝓpria fragilitas innotesceret mor vt cecidit reuersus ẽ ad se fleuit amare. Vñ Math. xxvi. Hic Jere. xxxj. Post q̃ ostẽdisti mihi pcussi femur meũ ꝛ egi penitentiã. Ex q̃ ptz q̃ cognitio sui multum valet ad cõtritionẽ. Job. xvij. Putredini dixi pr̃ meꝰ es. mr̃ mea. ꝛ sororꝝ mee ꝑmiby Istam cognitionẽ Policratus li. iij. c. ij. dicit ꝑmã contẽplatõnẽ cuiuslibet homis sapientiã affectantis. i. sapiẽter ꝛ discrete penitentiã volentꝫ. vt vicz ꝓsideret q̃d ipe sit q̃d itra se. q̃d extra se. q̃d infra. q̃d supra. q̃d cõtra. q̃d añ. q̃d pꝰ Hec ille Cõsiderꝫ ꝑ hõ q̃d ipe sit. qz creatura fragil'in corpe. eo q̃ hõ natꝰ de muliere breui viuẽs tpe. ꝛ hõ ô humo. lúmꝰ de limo. qz terra ẽ ꝛ in terrã reuertet. Heñ. iij. In aĩa vero ẽ nobilis creatura ad imaginẽ ꝛ sillitudinẽ dei facta. Heñ ij. Quid intra se habeat. qz nõ aurũ. nõ gẽmas. sed fimũ. cum corpus eius nõ sit nisi vas stercoꝝ. ꝓm Jnno. q̃rtum in li. de vilitate humane cõditionis. Quid extra ipm. qz mũdus cũ suis delectationiby. primus cũ suis necessitatiby ꝛ indigẽtijs. Cõsideret q̃d supra. qz deꝰ cuz celestiby p̃mijs. angeli cum suis gaudijs. celũ ꝛ sydera cũ suis splẽdozibus. Consideret q̃d infra. qz infernus cũ suis supplicijs. Consideret quid contra quia demon cum suis astutijs. Quid ante. quia mors cuz suis stimulis. Quid pꝰ. corruptio ꝛ putredo cũ suis flagicijs. Hoc est ergo cognoscere seipm ꝛ vocare ad suscitationẽ anime hũane parentes suos. Pr̃ hominis deꝰ ẽ. Mat ẽ tra. Cõsanguinei alia oĩa. vt ãgeli ꝛ primi ceteriq̃ iuxta hoiem. Pr̃ nobil'ẽ. ꝛ iõ timeamꝰ eũ offẽdere. Mr̃vilis ꝛ ignobilis. ꝛ ideo timeamꝰ cor nostrũ

extollere ſuꝑbiã. Conſanguinei nobiles. ⁊ iõ honorãdi. diligẽdi ⁊ amicabilit ac gratioſe tractãdi. Et certe q̃ ꝑ nõ nouerit non nouit ſeipm. ⁊ q̃ ſeipm ignorat. q̃d vtilit nouit. vt dicit Policrat⁹ vbi. s. Vñ ⁊ appolo idolũ ferꝝ ꝓ ſũma ſapia dediſſe rñſuꝫ hoi cognoſce ſeipum. Hinc Ethic⁹ dicit. Diſcite ⁊ miſeri cauſas cognoſcere rer. Ordo q̃s dat⁹ aut mente q̃ꝑ mobil fluxus. Quid ſumus aut q̃d nã victuri gignimur ⁊ vnd. Hec ille. Et talis cognitio ẽm Policratũ q̃druplicẽ homi fructũ affert. ſcilꝫ ſui vilitatẽ. caritatẽ ꝓximi. ꝓtẽptũ mũdi ⁊ amorez dei. Nõ em̃ ſuꝑbit q̃ paruul⁹ eſt in ocul⁹ ſuis. ſed poti⁹ dicit. Humiliat⁹ ſum vſq̃q̃ꝑ viuifica me ẽm eloquiũ tuũ. Sexto reqrit man⁹ puelle tentio ⁊ ꝓpi vociferatio dicentis. ſurge. Manũ tenet ꝓps q̃ hoiez in bono ope cõſeruat. Qñ fit duplicit. vl ꝓ amorẽ vel ꝓ timorẽ. Per amorẽ q̃dẽ q̃ inſpirat dulcedinẽ celeſtiũ. quarũ ſpe delectata aia opat bona. Et iſta eſt manus dñi dextra. Per timorẽ aũt tenet manũ q̃ horrore penarũ infernaliũ abſtrahit ne faciat de cetero illicita. Et iſta eſt ſiniſtra. de q̃ dr in ps. Etem̃ illuc man⁹ tua. ſ. ſiniſtra ꝺducet me ſcz ne faciã mala. ⁊ tenebit me dextera tua vt faciã bona. Tũc aia poterit dicere. Aia mea in manib⁹ meis ſemp. imo in manibus poti⁹ dei. Vociferatio ꝯo ꝓpi q̃ dixit puelle. ſurge. ſignificat neceſſariã eſſe verbi dei auditionẽ. ꝑ quã pctor inſtruit de cetero vitare mala. Juxta illud. Dñe audiui auditũ tuum ⁊ timui. Verbũ em̃ dei ſanat oñs languores nr̃os. Sap. xvi. Omnipotẽs ſermo tuus dñe q̃ſanat oñia. Jõ frẽs libẽter verbũ dei audiam⁹. vt a morte culpe reſurgam⁹ ⁊ ad patriã celeſtez ꝓueniamus. Ad quã nos ꝓducat pr̃ ⁊ fi. ſ. ſ. Amen.

Dñica viceſima q̃rta p⁹ trinitatis. II.

Sermo. CXXXI.

Confide filia fides tua te ſaluã fecit. Mat. ix. Quãuꝫ oñe meritũ ſalutꝫ nr̃e penes gr̃az dñinã conſiſtat velut circa cãm efficientẽ vt dr in libro de regulis fidei. Sic etiaꝫ ꝟ ipm aplus ꝓfitet ad Roma. vi. Gr̃a dei vita eterna. Et ite. Gr̃a ſaluati eſtis ⁊ nõ ex opib⁹. Et ite. Nõ ex opib⁹ iuſticie que fecim⁹ nos. ſed ẽm miſeiam ſuã ſaluos nos fecit. ad Titũ. iij. Nihilomin⁹ tñ ad remiſſionẽ pctõꝝ ⁊ meritũ ſalutꝫ hũane reqrit liberũ arbitriũ. eo q̃ dicit aug. Qui creauit te ſine te. nõ vult te ſaluare ſine te. Vñ et ſi meritũ ſalutꝫ hũane ꝓſiſtat penes gr̃am efficacit. tñ penes liberũ arbitriũ ꝓſiſtit occaſionalit. Vñ q̃ꝫ apl⁹ dixerit ad Roma. ix. Nõ eſt volẽtꝫ. ſ. velle. neq̃ currẽtis. ſ. currere ꝑ ſe ⁊ ex ſe meritorie. eo q̃ vt dr Philꝫ. ij. De⁹ opat in nob velle ⁊ pficere. tñ ita operat in hoie ꝑ gr̃am. vt nullã vim ſeu violentiã inferat libero arbitrio. Licet nãq̃ liberũ arbitriũ hois poſſit iflectere ad bonũ ſicut ptz in paulo quẽ ꝓſtrauit in via Actor. ix. nõ tñ põt cõpellere abſolute. Jõ dicitur Eccl. xv. De⁹ ab initio cõſtituit hoiez. ⁊ reliq̃t illũ in manu ꝓſilij ſui. Ble. i. in libertate ꝓprij arbitrij. Ex q̃bꝫ ego infero q̃licꝫ ad remiſſionẽ pctõꝝ reqrit gr̃a aiam excitans ⁊ adiuuãs ⁊ cõfortãs. eo q̃ dicit Aug. Gr̃a ꝓuenit hois voluntatẽ vt velit bonũ. ſubſequit ne fruſtra velit. q. d. nõ põt eſſe anima grata ſine gr̃a. nihilomin⁹ tñ ſtatim reqrit liberũ arbitriũ ad ꝟ cõſentiẽs ⁊ qđ in me cõfaciẽs Nã dñs ẽm cõez legẽ nulli dat gr̃az niſi volẽti ⁊ cõſentiẽti ⁊ qđ i ſe eſt faciẽti Sicut em̃ videm⁹. q̃ nunq̃ medicus dat medicinã purgatiuã ſeu expulſiuã niſi ꝓus diſponat ⁊ ꝓparet materiã. ⁊ de⁹ nunq̃ infundit corꝑi aiam niſi bñ organiſato. Iſtud ergo volẽs ſaluator oſtẽdere q̃ nullũ ſaluat niſi volentẽ ⁊ cõſentiente ꝑ liberũ arbitriũ ſanatur⁹ mulierẽ emorroiſſam q̃ ſignificat aiam pctoris ſanguĩe fluentẽ. vt eaz gr̃e ſaluraris reddat capacẽ ⁊ aptã. ꝓmo hortat eã ad ꝓpandũ liberũ arbitriũ vt cõfidat in eum tanq̃ in ſalutis auctorẽ. a q̃ eſt omnis ſalus. ⁊ q̃ adiuuat liberũ arbitriũ hois ad accipiendũ ⁊ cõſeruãdũ gr̃am. vt dic̃ Anſel. in li. de libero arbitrio ca. iij. Vñ excitãdo eã ad ſuſcipiẽdũ gr̃az ꝓpat ei⁹ animũ di. Cõfide filia ꝛc. In q̃bꝫ ꝟbis tria tãguntur. Prio nãq̃ ſaluator excitãdo aiam ad dñinã clemẽtiã erigit eã ꝑ ſpẽ. Cũ dic̃. Confide filia. Scõo recõmẽdãdo ei⁹ benuolẽtiã laudat eã ꝑ fidẽ. cũ dic̃. Fides tua. Tertio ãnũciãdo magnã ſibi factã gr̃am ꝓſolatur ꝑ vitã ſpũalẽ. cũ addit. te ſaluã fec̃. A

Dixi primo q̃ in verbis premiſſis ſaluator excitãdo aiam ad dñinã ꝓfidẽtiã erigit eã per ſpẽ. cũ dic̃. Confide filia. ac ſi em̃ diceret aie fideli ꝓ xp̃o curãde. ꝓus oportet te ſperare

veniam posse consequi. et tunc me decebit gratiam ⁊ veniam conferre. Jn me enim debet esse omnis spes vite eterne ⁊ virtutis gre Eccli. xxiiij. Non g̃ cõfidendũ est tibi in aliquo bono creato aut tpali aut caduco. non in naturali. non in fortuito. sed tm̃ i me. ḋa oia pter me te saluare nõ pñt. Cũ cũ omnia exhauserit aia q̃ habet in curationẽ sui nihil pficiet nisi ad xp̃m recurrat. Sic̃ ptz in mliere q̃ multũ cõsũpserat i cura sui nec tm̃ profecit nisi cum ad xp̃m accessit in quo est vita salus ⁊ resurrectio nr̃a. p quẽ saluati ⁊ liberati sumus. ⁊ iõ in ipo sup oia ẽ pfidendũ. Circa qõ sciendũ q̃ homines ponũt cõfidentiã diuersimode i diuersis. Quidã enim ponũt eã in bonis naturalibꝫ. ḋã in fortuitis ⁊ ḋã in gratuitis. De pmis ḋ ponũt eaz in bonis naturalibꝫ. sunt illi qui ponũt totaz suam delectationẽ in potentia. sapia ⁊ pulcritudine. q̃ sunt bona naturalia. Sed ista cõfidẽtia est oino friuola. inutilis. infructuosa ⁊ vana. De potentia ptz. Nã ḋã sũt p se potẽtes. ⁊ hi cõfidũt in xp̃ia potẽtia. qui dã potentiꝫ adherentes. ⁊ hi cõfidũt i potentia aliena. Sz talis potẽtia ẽ friuola et q̃si nulla. Nã ois potẽtia q̃ nõ est a seipa. sz fluit ab alia ẽ oino nulla. nisi q̃ntuz dat illi potẽtia ꝑma. Nulla enim̃ est ꝓtus arboz nisi q̃ntũ suscipit a radice. Et nulla ẽ virt⁹ mẽbri cuiuslibet aialis si in eã nõ influat ꝓt⁹ coz dis. Et breuit nulla est virt⁹ posterioz nisi in eã influat virt⁹ prioz. Cũ g̃ dina potentia sit oim̃ potẽtia xp̃e ꝑma ⁊ sũma. pz q̃ nulla est potẽtia hũana sine ea. ⁊ semp frustra nititur. nisi ab ipa adiuuet. Cũ ḋ pfuit potentia iulio cesari. ḋ a romanis ꝓditorie fuit interfect⁹. Quid Aeroni. ḋ ignominiose a romanis fuit expulsus. Quid Alexãdro qui veneno ab amicis est interempt⁹. Quid Nabuchodonosoz. ḋ a filio suo in tricẽtas partes fuit dissect⁹. Quid Balthasar. ḋ cũ cõcubinis i cõuiuio fuit occisus. Quid holoferni. ḋ ab vna femina Judith fuit decapitat⁹. Quid Ciro qui a regina thamaris fuit decollat⁹. Et quid me necesse est referre oẽs. cũ liquide ꝓstat potẽtiã nõ eẽ nisi a deo. Rom̃. xiij. Et iõ ozi in Ps̃. Nolite cõfidere in ꝓncipibꝫ. i filijs hoim in ḋbꝫ nõ ẽ salus. Et itez. Bonũ est spare i dño ꝙz sperare in ꝓncipibꝫ. Cũ ḋ cõfidunt in tali potentia q̃ se iuuare nõ põt. sic̃ es sũt illis qui innituñ sup baculũ arũdineũ. ḋ cũ innitẽte cadit. ⁊ manum sibi pforat. ⁊ illi ḋ p filuz stupe vult se de maxia rupe deozsum mittere. Propter qõ ozi Hiere. xvij. Maledictus hõ qui cõfidit in hoie. ⁊ qui põit carnẽ brachiũ suũ. Bñ dicit carnẽ. ḋa caro est res fragil. nisi teneat beneficio ossium. Et certe ad expiẽtiã vidim⁹ q̃ ḋ i sua potẽtia multũ confidẽtes alijs inuriabant. nostriz tpibꝫ ceciderũt cũ castris munitionibꝫ forzaliciꝫ ⁊ pliis. Alij sunt qui cõfidũt in sua sapia. Et hi silr friuole cõfidũt. Nã omnis sapia a dño deo est. vt ozi Eccli. j. Ergo nulla ẽ ab hoie. licet bñ aliq̃ sit p hoiem vt per instrumẽtũ. Aia enim hũana naturalit est sic̃ tabula rasa in q̃ nihil est depictũ. Cũ si nõ hꝛet doctozẽ esset sicut brutũ. Null⁹ autez doctoz ꝓt aliq̃d docere nisi habeat a deo q̃ mentes hoim illuminat xp̃itatẽ oñdit. Nã licz hoi cõcreatũ est lumẽ naturale ingenij ⁊ intellectus. vt ozi in Ps̃. Signatuz est sup nos lumẽ vult⁹ tui dñe. illud tamen lumẽ lucere nõ ꝓt nisi illumineť a lumine increato diuine sapiẽtie. vt dicit Grego. sup Eze chiel. omel. ix. partis ꝑme. Nam frustra doctoz exterius illuminat si de⁹ interi⁹ nõ illuminat. vt dicit Grego. in omel. sup illud Si quis diligit me. Unde Beda super illud. Nemo venit ad me nisi pater me⁹ traxerit eum. Et si homies ab hoibꝫ audiunt tm̃ qz intelligunt intus dat intus reuelat. Jlle ergo veraciter solus sapientiaz docet qui in celo cathedram tenet. vt dicit Grego. in li de magisterio. Hinc dicit saluator Ne vocemini ꝓres magistri. Unus ẽ magister vr̃. Patet ergo q̃ ania debet potius ad deum recurrere. p sapiẽtia. a quo est oĩs sapiẽtia. Et si eñ ab homie doceť. illuz tamen petat vt aperiat coz ad intellectũ qui et doctori dedit vt doceat. Nõ ergo ḋs cõfidat in xp̃ia aut aliena sapientia sine deo. quia omnis talis est ceca. Roma. ij. Cõfidis te ducem cecozum esse et lumẽ eozũ q̃ i tenebris sunt. Talis fuit sapiẽtia pharizum qui eam a se habere arbitrantes reprobati sunt a deo. ⁊ obscuratum est insipiens coz eozum. vt dicit Berñ. super Cantica sermone. xxiij. Et Policrat⁹ li. ij. c. iij. De his verificatur illud. Perdam sapientiam sapientium. ⁊ prudentiam prudentiuz reprobabo. Et quod domin⁹ dixit sic ⁊ fec̃. Nã plures eozuz propter sapientiã pierũt. nec ꝑdesse sibi ꝑpis g sapientia potuerũt. Quid

em̃ ꝓfuit Socrati sapia. ꝓpter quã veneno pire ẽ coact⁹. Quid Senece ꝓfuit sapia. ꝓpter quã mortz suppliciũ eligere est ꝓpulꝰ. Quid Catboni ꝓfuit sapia. q̃ dũ cesarz po testati inuidit se ꝓpria manu occidit. Quid homero. q̃ dũ paruã nautaꝝ q̃stionẽ solue re nõ valeret de pedicul. ꝑcũdia tactus se ꝑcipitauit i mare. Quid Aristoteli. q̃ duz ꝓfundũ marz penetrare rõne nõ posset. fun do maris se iniecit. Ecce sapia ialis ⁊ dia bolica. q̃ nisi ad mortẽ ꝓducere ꝑt. Alij q̃z cõfidũt i corꝑis pulcritudie. de q̃b⁹ dr Eze chiel. xvi. in ꝑsona hierlm. Dñs fiduciã in pulchritudine tua fornicata es. Sz fallax et vana est pulchritudo. vt dr Prouer. vlt. Et vere fallax. qz ꝓpt eã multi ꝑierũt. Fal lax ẽ. qz nõ diu durat sicut fenũ ⁊ flos agri q̃ mõ floret. sz orto sole aresci. Un Jac. j. Ortus est sol ⁊ exiccatũ est fenũ. ⁊ flos eius decidit. ⁊ decor vult⁹ ei⁹ deperijt. Et hoc videm⁹ sepi⁹ qꝫ pulcritudo taliuz modica febricula aut pustulis subito deturpat. aut egritudie diuturna denigrat. ⁊ sic pulchri tudo deformat. B De scdo quõ q̃daz cõfidũt de bõis fortune. vt diuites ⁊ auari. q̃ cõfidũt in multitudine pecuniaꝝ. ꝙ q̃ bus in ps. Qui ꝓfidũt in ꝑture sua. i. i fortitudine ⁊ in multitudie diuitiaꝝ suarum gliant. Sz tal' ꝓfidentia ẽ etiã fallax. qz ta les ꝑeũt ꝓpter diuitias in q̃b⁹ ꝓfidũt. Unde Baruch. iij. q̃rit dñs eos dicẽs. Ubi sunt ꝓncipes gẽtiũ q̃ dñant sup bestias ⁊ i auib⁹ celi ludũt. Qui argẽtũ thesaurizãt ⁊ auꝝ i q̃ ꝓfidũt boies. ⁊ nõ ẽ finis acq̃sitiõis eoꝝ. q. d. vbi sũt exq̃ apud me nõ sũt Un sequit Exterminati sũt ⁊ ad iferos descẽderũt. ⁊ alij in locũ eoꝝ surrexerũt. Et iõ ꝙq̃runt dam nati hodie dicẽtes illud Sap. v. Quid no bis ꝓfuit superbia aut diuitiaꝝ iactãtia. cer te nihil. Legit q̃ in india sũt tãte formice sic canes. q̃ aurũ tãta auiditate custodiunt q̃ ꝑus se ꝑmitterent occidere q̃z aurũ ꝑde rẽt. ⁊ tm̃ aurũ nõ comedunt. Sic auar⁹ cu stodit aurũ. ⁊ tm̃ nullã interdũ vtilitatẽ ex eo cõseq̃t. sic scriptũ ẽ. Eccs. v. Qui amat diuitias fructum nõ capiet ab eis. Deter tio quõ q̃daz ꝓfidũt in dei bõitate. Et isti cõfidũt i domis dr gruitz. De q̃ confidẽtia dr Jere. xvij. Btus vir qui cõfidit in dño ⁊ erit dñs fidicia ei⁹. Est tũ magꝝ dña in h̃ qz q̃dã cõfidũt i dei bõitate. Quidã i dõis dei gruitz. cadez dona sibi appropriantes. Et isti sũt de nũero istoꝝ q̃ ꝓfidebant in se tanq̃z iusti. Lu. xviij. Alij vero sũt q̃ dona ipis diuinit⁹ collata nõ sibi sz deo appro ant. Sz isti tm̃ in dño ꝓfidunt. De q̃ꝝ nũe ro erat ille q̃ dicebat. In dño cõfido. quõ dicitis anie mee. Et itez. Qui cõfidunt in dño sicut mons syon. nõ cõmouebit ineter nũ. Ac si diceret Qui cõfidũt in potẽtia cõ mouebunt. qz nõ est tãta potẽtia q̃ non de struat. Un petra durissima a gutta mma destruit. Juxta illud. Gutta cauat lapidẽ nõ vi sed sepe cadendo. Ferrũ lz sit durum molli tm̃ rubigine destruit. Let⁹ magn⁹ pi scis ẽ. ⁊ tm̃ sepe a cocodrillo vicit. Elephas ab vnicorne in ventre ꝓfodit. Cocodrill⁹ a quadã parua auicula q̃ p os ei⁹ intrat vẽ trem. dirũpit. Sz q̃d discurro p bruta. cuz in rõnalib⁹ meli⁹ ista patent. Nã samson lz inuictissimus. a femina tm̃ vict⁹ est. Jõ be ne dixit poeta. Nubil adeo validũ q̃d non q̃q̃z terat. b ⁊ in valido sepevidere potes. Silr q̃ cõfidũt in sapia ꝓpria cõmouebunt Nã vt Salomõ sapiẽtissim⁹ deceptus est amore mulierꝝ. Et dauid spm̃ ꝓphetie hñs capt⁹ est amore bersabee. Silr q̃ cõfidunt in diuitijs cõmouebunt. sic ꝑz de diuite e pulone Lu. xvi. Silr de pulcritudine. sic Absolõ. de q̃. ij. Re. xiiij. Sol⁹ q̃ q̃ ꝓfidit i dño bñdicit. Un Jsa. lvij. dr. Qui habue rit fiduciã in dño hereditabit mõtez sctm̃ eius. Et tm̃ de ꝑmo. L

Dixi secundo q̃ in⁹ p. salua tor recomen dãdo mulierz benivolẽtiã laudat eã p fidẽ Lũ dicit. Fides tua. ac si em̃ diceret. Sic credidisti fiat tibi. Quia em̃ me credidisti deũ q̃ possũ ifirmũ curare. iõ sis a passione tua salua. Pro q̃ sciẽdũ q̃ fides multa bona facit hoi. Pmo em̃ ẽ anie viuificatiua. mun dane abũdantie ꝓẽptiua. ⁊ miraculoꝝ im petratiua. De ꝑmo quõ fides ẽ aie viuifica tua. ꝑz Abacuc. ij. ⁊ heb. x. vbi dr. Just⁹ ãt meus ex fide viuit. Expõit Hor. Uiuit in pñti vita gre. ⁊ i futuro vita glie. Et sequit Qz si subtraxerit se a fide. nõ placebit anie sue. qz sine fide ipossibile ẽ placere deo. Hebre. xj. ⁊ Abacuc. ij. Qui icredul⁹ est nõ erit recta aia ei⁹ i illo. Et ex h̃ ꝑz q̃ntuz bõ dz custodire ⁊ seruare in se fidem illibatam et illesam. exquo tota vita eius pendet in ea. Unde si animalia laborant pro ista vita tẽ porali. multo magz bõ pro vita spuali aie

sue. Dicūt naturales q apes ⁊ formice fugi unt loca putrida ⁊ querūt odorifera ne mo riant. Falco ꝫ sit q̄ntūcunq; famelic⁹. tam oīa putrida fugit. Aquila in nido lapidem pciosum filijs ponit. ne a serpente mortifi cent. Et ita oīa morte fugiūt. ⁊ vitā cōser uāt. Sic etiā deberet hō vitā anie cōserua re. q̄ est fides sua. Sed di. quō fides vi uificat aiam. exq̄ caritas dr esse vita hois. j. Joh. iij. In hoc scim⁹ qm̄ translati sum⁹ de morte ad vitā. qm̄ diligim⁹ fratres. Ad qō rn̄deo ꝑm Hozrā ad Hebre. x. in fine q bic loq̄r d fide informata caritate. vñ dici tur. j. Cor. xiij. Si habuero oēm fidē. cha ritatē aūt nō habeam nihil mihi prodest.

Sed adhuc diceres. Quō fides viuifi cat. Ad qō rn̄deo. q exq̄ fides habet culpā effugare ⁊ aiam ab ea purgare. Act. xv. Fi de purificans corda eor. g̃ habet ⁊ gratiaꝫ pferre. q̄ est vita aie. ⁊ p ꝑns viuificare. Est aūt fides ꝑm Aplm ad Heb. xj. suba rerū sperandarū. argumētū nō apparentiū. Ex pone sic. Fides est suba rer sperandaruꝫ. i. causa subsistēdi in nob res sperādas. s. bōa futura. ⁊ hoc vel in futuro. q faciet in nob subsistere res sperandas p apertā visionez. vel in pñti. q tā facit eas in nobis subsiste re per spem ⁊ expectationē. Vñ glo. Mat thei. j. dicit q fides generat spem. sic abra am ysaac. Et est etiā fides argumentū. id ē ꝓbatio siue monstratio q̄dā rer nō apparē tiū. Vñ q ita antiq̄ crediderūt ꝓcludim⁹. q ita est. vel exq̄ dicit ita fides nr̄a. g̃ ita ē. Hec Hozra. Licet ego plam⁹ dixi ⁊ breui us. D Scdo fides est hūane abundā tie ꝓceptiua. Nihil em̄ sic ꝓcēnit oia mūdi pspera sic fides fa. Quō em̄ qs non ꝓcēne ret oia tpalia. tā modica. tam vana. q̄ absq; hesitatōe crederet se acceptuꝝ bōa eterna. q̄ sūt sūma ⁊ infinita. vñ dic Hiero. q q̄ veraz fidē de dō hz nō q̄rit in his miserijs fieri di ues. Istd bñ attēdebāt pres antiq̄ q fidem habētes de etnis noluerūt h bre manentē ciuitatē in terris. vt dr Heb. xiij. Sic ptz de abraam de q̄ vt dic apls Heb. xj. q o bediuit deo. s. pcipienti sibi exire de tra sue cognatōis. Gen. xij. q̄ fuit terra chaldeorū in locū quē acceptur⁹ erat in hereditatē. i. in terrā chanaan. sicut hr̄ Gen. xv. Semi ni tuo dabo terrā hāc. Et sequit. Fide de moratus est in terra aliena habitādo in ca sulis. i. in domib⁹ paruis ⁊ non palacijs. et ꝑter q̄d. subdit. scz ꝑter pmissionē. Vñ dr Expectabat em̄ ciuitatē. s. celestē hñtē fun damenta. i. stabilē ⁊ firmā ꝑpetuitatē. cui⁹ cōditor ⁊ artifex ē deus. Hec ibi ꝑz Hozrā Ecce q̄nta fides in abraam fuit p quā spre ta tpali patria expectabat eternā Hoc etiā fecerūt ⁊ alij ꝓres noui testamēti. sic apli et alij. qui relictis oīb⁹ secuti sunt xp̄um. vt ptz in multis locis euāgelij Tertio fides est miraculoꝝ impetratiua. Dicit aūt mira culū qd est supra rōem ⁊ supra naturā. Et quia fides est supra rationē. eo q oportet ca ptiuari intellectum in obsequium fidei. vt dicit Aplus. Et supra naturaz. quia ē op⁹ potentie infinite. Natura aūt habet potē tiā finitā. ideo merito impetrat fides mira cula. Vñ saluator Mar. vlt. mittēs discipulos ad p̄dicandū ait. Signa autē eos q̄ crediderint. hec sequent. In noie meo de monia ejicient etc. Istud patz nō solū de sanctis noui testamēti. sz etiā veteris. de quib⁹ Heb. xj. dicit. Fide trāsierūt filij israel ma re rubrum. Hozra. q credebant deo promit tenti. vñ ibant p mare tanq; per aridā traz Exodi. xiiij. Habacuc. iij. Viam fecisti i ma ri equis tuis. Vere magna fides sicco pe de transire mare. Similiter fide muri hie richo corruerūt. vt patet Josue. vi. i. oēs muri simul ruerunt. in quo fuit maius mi raculum. ꝑm Hozrā. vñ vnusq̄sq; ē ingressus locū contra quē stabat. Historia Josue. vi dicit. q p̄ceperat dns vt septez diebus cir cuirent filij israel ciuitatē cum archa domi ni ⁊ tubis sacerdotalib⁹. quottidie semel et in octaua die septies. In septima autē cir cuitiōe clāgēt⁹ tubis ⁊ vniuerso ꝑplo cla māte. muri corruerūt. ⁊ nō ꝑ eoꝝ clamo rem. sed ꝑter eoꝝ fidem. Ecce magnū mi raculum. Silr Raab meretrix q credidit terrā iericho iudeis tradēdā. ꝑter istā fidē saluata est. vt dr Josue. ij. ⁊ vt dicit Hozra Apls ponit exēplū de meretrice. q. d. Eru bescite. exq̄ fides i meretrice efficacioz ē q̄z in vobis. Nō solū aūt h oñsum ē in patrib⁹ veteris testamēti ante obtentā terrā pmis sionis. sed etiā post obtentā. Nā Gedeō in paucis vicit Madianitas. Judicum. vij. Et hoc fecit per fidē. q solū accepat signū roris in vellere. Similit Barach credens ꝓphetisse delbore ad ꝓceptuz dñi devicit Jabin regem syrie. Judicū. iiij. Et samson mltiplr philistēos dñicit. Judi. xiiij. ⁊ xvi

Similiter Jepte per fidem ām̄onitas superauit. Judicū. xj. Et dauid goliā. j. Re. xvij. qz dixit. Tu vēis ad me cū hasta ⁊ clipeo. Ego aūt in noīe dn̄i. vñ ꝓcludit apl's q̄ sancti p fidē vicerūt regna. Nec solū sancti. sed etiā ggntiles. Sicut legit de alexādro magno in scolastica hīstoria. ad cuius preces dn̄s inclusit iudeos ruffos in mōtibus. ⁊ eos montibꝰ bincinde circūdedit vt exire vsq; ad tp̄a antixp̄i nō possint. Ecce fides quāta opat nō solū in catholicis. sed etiā paganis. Quia g̈ ista fides fuit in ista muliere. Jdeo dn̄s eam ꝓpter fidem suā curauit. Et tm̄ de scō.

E

Dixi tertio q̄ inꝰbis p̄missis saluatoz annūciando magnā gr̄am ip̄i aīe factā. eam consolat̄ per restitutionē salutis seu sanitat̄ spiritualis. Cum dic̄. te saluam fecit. Ac si em̄ diceret. Ecce nll'o genere medicoꝝ curari poteras. Ecce vnica fides te saluam fecit. O q̄ iocundū ⁊ p̄ciosum donū salutis. Pro q̄ sciendū q̄ tripliciter saluat hoiem. Sum⁹ em̄ infirmi. ⁊ ideo indigem⁹ salute coꝛporali. Sumus naufragi. ⁊ ideo indigem⁹ salute spirituali. Sumus clausi ⁊ peregrini. et tō idigem⁹ salute celesti. De p̄mo dꝛ Ecc̄i. xxx. Hō est census sup̄ censum salut̄ coꝛporis. ⁊ nō est oblectamentū sup̄ coꝛdis gaudiuz. Hac salute saluat dn̄s tam bonos q̄ malos. qñ alleniat eos a coꝛpali infirmitate. Ps̄. Homines ⁊ iumenta saluabis dn̄e Saluat aūt ista salute tripliciter. qz ab infirmitate coꝛpoz̄ quo ad se. ij. Machab. j. Populus qui est hieroſolymis et in iudea bis q̄ sunt p egyptū iudeis salutē ⁊ sanitatem. Et Jaco. v. Oō fidei saluabit ifirmū Vñ sequit̄. Oꝛate pro inuicem vt saluemini. Jtē quo ad deū. Jsa. xxxij. Dn̄e miserere nr̄i. te em̄ expectam⁹. Esto brachiū nr̄m in mane. ⁊ salus nr̄a in tp̄e tribulatōis. ps̄. Iste paup clamauit et dn̄s exaudiuit eū. et ex omnibꝰ tribulatōibꝰ ei⁹ saluauit eū. Jtē ab hostiū p̄secutōe. q̄ ad p̄rimū. Hiere. xv. Dabo te ꝓp̄ō buic in murū ereum fortem ⁊ bellabūt aduersum te. ⁊ non p̄ualebunt. qa ego tecum sum vt saluem te ⁊ seruē te. dicit dn̄s. Jsta salute saluauit dn̄s istā mulierez in coꝛpoꝛe. vt esset sana q̄ ad se in coꝛpoꝛe ⁊ quo ad deū ne tribularetur infirmitate. et quo ad p̄rimū. ne obꝛobriū pateret. ꝓpter fluxum sanguinis ab homine. Scōa sal⁹ ē spiritualis. de qua Ecc̄i. xxx. Salus aīe in sanctitate iusticie. Hac saluat dn̄s solos sāctos. Ps̄. Salus aūt iustoꝝ a dn̄o ē. Saluat autē ista salute triplices homies. Pꝛio humiles. Juxta illud Ps̄. Tu ꝓp̄in hūlez saluū facies. Et ad Philip̄. Saluatoꝛē expectamus dn̄m nr̄m ies̄um xp̄m. Scōo saluat paupes. iuxta illud ps̄. Saluos faciet filios pauperū. Tertio saluat sperantes in se. Juxta illud psal. Saluabit eos qui speraueruūt in eo. Ecc̄i. xxxiij. Spes illoꝝ in saluantē illos. ⁊ oculi dn̄i in diligentes se. Tertia est salus celestis. Jsa. xlv. Saluatus est in deo salute eterna. Hac saluat deus solos bonos Jsa. xlvj. Dabo in syon salutē ⁊ in israel gl'iam meā. Hac saluat ām̄o uēdo penit⁹ culpā. j. Regū. xj. Eras enim erit vobis salus cū incaluerit sol. Sol calidus oīes īmūdicias siccat. Tunc aūt calidissim⁹ est cū est in meridie. Cant. j. Indica mihi vbi pascas vbi cubes ī meridie. ℔ aūt erit in gloria eterna. vbi erit feruentissimus amoꝝ bois ad deū. qz tunc erit caminus in hierusalē caritatis q̄ mō est ignic⁹ lus paruus. Juxta illud Jsa. xxxj. Ignis ē in syon. sed camin⁹ in hierusalē. Tūc erit salus a deo p̄fecta. qz remouebit ñ solū culpam. sed etiā omnē miseriā. Jsa. lx. Pro eo q̄ fuisti derelicta. ponā te in sup̄biam seculoꝝ. ⁊ scies qz ego dn̄s saluans te. et redēptoꝛ tuus fortis Jacob. Tunc etiā erit salus in super a deo p̄fectissima. qz remota culpa et miseria dabit securitatē ⁊ fiduciā de salut̄ eternitate. Hiere. xxij. ⁊ xxxij. In diebus illis saluabit Juda. ⁊ israel habitabit cōfidenter. Et Joh̄. xvj. Gaudiuz vr̄m nemo tollet a vobis. Quā salutē nobis concedat auctoꝛ salutis qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Finiunt sermones venerabilis magistri Nicolai blony decretoꝝ doctoꝛis de tempoꝛe. impꝫssi Argētine Anno dn̄i. Mcccc. xcvij. Finiti i vigilia sancti Bartholomei.

Sermones Nicolai de Blony de sanctis.

Ex libris Haumanj 1594.

Tabula

Incipit tabula alphabetica sup sermones de sanctis venerabilis magistri Nicolai Blony.

Adam utrum habuerit angelū custodē. f. xliij. c.
Adultera an plus peccet adultero. sermo. xxxv. b
Agnus tria significat. sermoñ. xiij. f
Ambitionis ad honores magna detestatio. sermo. xxxvi. in pn.
Amor anime quis sit bonus vel mal⁹. sermone. xxxvij. b. c.
Angeli q̄re dicantur piscatores. ser. j. d
Angel⁹ q̄re sit seruiēdū. ser. xliij. in pnci.
Angeli semp vident faciem patris celestis sermo. xliij. a
Angeli sunt a nobis honorandi ꝓpter ąn⁹ ser. xliij. b.
Angeli nob seruiūt ꝓpter tria. ibidē. c
Utrū xps habuerit ꝓpriū angelū.
Angeli dñt a nob honorari ꝓpt sex. ibidē
Angelice custodie sūt tredecim effect⁹.
Anna cōmendatur a sex. ser. xiij. e
Aie nobilitas attēditur ex trib⁹ f. xxxvij. a
Aie imortalitas oñdit triplicit. ibid
Aie pciositas pbat ex trib. ibidē
Aie pdunt quadruplr. ser. xxxvij. c.
Apostolor⁹ cōmendatio ponit. ser. ij. p totū. ꝛ ser. xxxiij. p totū
Apl̄os paupes elegit xps. q̄re ꝛc. xxxiij. b
Apl̄i cōmēdant a trib. ser. xl. a
Apostoli consolabant a xpo dupliciter. f. mone. xlv. in pnci.
Arguuntur sex genera hominū ex virtutibus anne. ser. xiij. e

Beatitudo capitur ąntriplicit. ser. xlvi. in pnc.
Beatitudines octo explicantur. sermone. xlvi. in pnci.
Euangeliū de octo beatitudinib⁹ exponitur. ser. xlvi. per totū
Beata vita perficitur quinq⁹ processibus ser. xviij. b. c. d
Benignitas q̄drupler xpi ad mariā magdalenā ostendit. ser. xxxv. d
Bonū inchoare ꝛ malo fine ꝓcludere ąd aliud ē q̄s mōstruosas res efficere. f. xl. a.
In bono incepto q̄ttuor gña hoim nō ꝓsequerāt sz fugiūt ab ącie belli. ibidem.

Castalium detestatio ponitur. ser. i. a
Castellum est triplex. ser. xxxix. in pncipio. et postea.
Cautela est duplex. ser. xiij. f.
Cognoscere seipm facit quadruplicit fructum in homine. ser. xlviij. b
Columba ąd significet. ser. xiij. f
In columba duo sunt. ibidem
Coniugatus dupliciter potest esse melior virgine. ser. xv. b
Cōiugiū pcellit ꝟginitas in trib. ibidem
Coniugalis castitas vtrū par sit cōtinentie virginali. ser. xv. a
Conscie malicia detestat. ser. xiij. b
Conscia quō debeat purgari. ibidem. c
Consideratio sui facit in homine quadruplicē fructum. ser. xlviij. b
Constantia est triplex. ser. l. c
Cōtemplari debem⁹ tria. ser. xix. g
Conuersatō exterior quare dicatur honesta. ser. xiij. b
Corrigere qui vult aliuz. prius debet ipe peccato carere. ser. xxxi. b
Crucis lignū ꝓpter tria dicit benedictum sermo. xxvij. b
Crux est triplex. ibidem. c
Crucis illi⁹ cornua ąd significēt. ibidem.
Crux q̄re dicat exaltata. ser. li. in pn.
Crux ē q̄druplicit exaltata. ibidem
Crucis q̄ttuor cornua ąd significēt. f. li. a
Titulus crucꝫ q̄ttuor cōtinet. ser. xlij. b
Cruciat nos duplex passio. ser. li. a

Quid fuit dupliciter vnctus ser. xiij. e
Desperationis sex sunt species. f mone. xliij. c.
Contra oēs species desperatiōis habem⁹ exempla miscōie. ibidem
Dij quadruplices colunt a nob. ser. j. a.
Deū quō mūdus nō cognouit. ser. ix. a
Deus reqrit tria a nob. ser. xviij. d
Deus ostendit tria circa creationē cuiuslibet hominis. ser. xxxij. a
Deus vtrū possit odiri. sermo. xlv. b
Deus multa signa dilectōis ostēdit generi humano. sermo. viij. a
Dilectionis maximū signum ad hoiez ąd fuerit: ibidem
Dilectionis christi ad Johannem quattu

or fuerunt cause. ser. xi. a
Dilectōis xp̄i ad iohannem sex fuerunt signa. ibidem. b.
Dilectio est triplex.
Dilectio mūdial' nō ē v̄a ꝓpt' tria. ibidē. c
Dilectio social' sepe n̄ ē v̄a ꝓpter tria.
Diligēd⁹ ē xp̄s triplr̄. s̄mo. xi. d.
Diligēs pl⁹ ⁊ min⁹ dilect⁹ vtꝝ sit melior.
Dilectio apud nos se hz duplr̄ ser. xi. e.
Utꝝ xp̄s pl⁹ dilexerit petꝝ vel iohem
Dilectō petri ⁊ iohis ad xp̄m q̄l' fuerit. ibi.
Dilectōis ardentꝫ tria sūt sig̃. ser. xxxv. d.
Dilectio dei cōis ad oēs q̄ sit. ser. xli. a.
Diligere deum quosdā specialiter quomō dicatur. ibidem
Dignitatib⁹ ānexa sūt tria vicia. s̄. xxxvi. b
Diuitie nō sūt male si rect⁹ ordo ī eis obs̄uet: ⁊ stat ꝑfectōz eē cū diuitijs. s̄. ij. a.
In diuitijs ē triplex ordo rect⁹: ⁊ quō q̄s debeat se hr̄e in diuitijs: ibidē
Nō dz hō acq̄rere auare diuitias nec succedere in auare acquisitis. ser. ij. a.
In diuitijs non debet spes poni nec finis constitui. ibidem
Diuitijs debet hō vti. id est ad sui ⁊ alioꝝ vtilitatem. ser. ij. a
Diuites non cōdēnat apl's. sed dat eis certā regulā vtendi eis. ser. ij. a
Difficile est tenere diuitias ⁊ nō teneri nimis amore eaꝝ: ibidē
Doctoꝝ p̄conia ponunt̄. ser. xli. a
Doctores eccl'ie quō cognoscant̄. ibidē. b.
Doctores quō illuminēt eccl'iam. ibidē
Donū dei maximū q̄d sit. ser. viij. a
Ducis cuiusdam carthaginensis gesta ponuntur. ser. iij. a.

Ebrietatis detestatio ponit̄. ser. iij. a
Ecce demōstrat tria: ibidē
Edificioꝝ triplex materia. ser. xxxiij. c.
Elyzabeth sancta cōmendatur a duobus ser. xlix. in p̄n
Elyzabeth plura preconia ponuntur. sermone. xlix. ꝑ totū
Elongari debemus a trib⁹: ser. xx. b. c. d.
Epilensia quid sit. ser. iij. a
Ephialtes quid sit: ibidem
Episcopatus dignitas et excellentia ponitur. ser. iiij. in p̄nci.
Episcopū talē r̄pire ē difficile q̄ sic p̄est dignitate ita ⁊ sanctitate. ibidem.
Multi defectus contingunt in electōe p̄latoꝝ. ibidez
Eucharistie ꝑceptio est ꝑfectio omniū virtutum. ser. xxviij. a.
Quomō in eucharistia efficiamur participes xp̄i. ibidem
Eucharistia q̄re nō datur laicis sub vtraq̄ specie. ser. xxviij. b. c.
Multiplicit̄ ꝓbat̄ nō esse necessariū cōicare sub vtraq̄ specie: ibidem. b
Eucharistie vtilitates q̄ sint. ser. xxviij. c.
Eucharistiam digne sumēs tria consequitur. ser. xlviij. c.
Exaltari volēs q̄d facere debeat. s̄. xvij. b
Exaltamur tripliciter: ser. xvij. b. c. d
Excusatōes male ⁊ friuole maloꝝ hominū ponuntur: ser. xliij. b
Exēplū bonū q̄d debeat hr̄e. ser. i. b.
Excercere nos debem⁹ in trib⁹. ser. xx. b.

Fideles sunt triplices: sermone. j. d
Ad veꝝ fidelē sex req̄rūt̄. s̄. vi. c.
Fidei quare potissime debeat̄ beatitudo. Ibidem. b
Credere q̄ sūt fidei ⁊ nō videre ē meritorium laudabile ⁊ gl'iosū ꝓpter tria. ibidem
Fidei male sūt triplices hoies. s̄. xxxi. b
Per fidē q̄ttuor acq̄rūt̄. s̄. vi. in p̄n.
Filij dei fiūt hoies triplicit̄. s̄. ix. d

Generatio est triplex. sermone. vij. a.
Generatio est q̄druplex. s̄. viij. b
Gloria est duplex. s̄mo. xxx. c.
Gratia et deus faciūt quinq̄ in nobis. sermone. xviij. per totum.
Utrū homo sit certus esse in gr̄a vel ī peccato. ser. iij. b
Gr̄e signa in hoīe sunt octo. ibidē.
Gratiarūactio insinuatur nobis multipliciter. sermone. xxxij. b
Nihil melius possumus dicere q̄ deo gratias. ibidem.
Gulosi ⁊ intēperati arguūt̄. ser. j. a

Homo accepit triplicē dignitatē ī creatōe. s̄. xxij. b
Hō ꝑdidit tria in lapsu. ibidem.
Tria sūt reparata in hoīe. ibidē
Hō ꝓpt̄ q̄nq̄ defect⁹ indiget angeloꝝ custodia. sermo. xlv. b

Tabula

Quō ad honores veniendū sit. f. xxxvi. a.
Olim victori romano triplex honor ⁊ triplex vituperiū impēdebat. ibidem
Honorabit xp̄s suos victores q̄drup. ibi.
Honores mutant aliquādo a virtute in vicium. sermone. xxxvi. b.
Honores hominē infatuant ꝓpter q̄ttuor rationes. ibidem.
Honores apli fugiebāt ꝓpt tria. ibidē
Honoribus et dignitatib⁹ sunt tria vicia annexa. ibidem.
Honor est triplex. ser. xxxvi. c
Honor maxim⁹ q̄s sit quē possum⁹ exhibere sanctis. ser. l. in p̄nci.
Humiles veri pauci sunt. ser. iiij. a.
Humilitatem erga deum rarū est int̄ xp̄ianos inuenire. ibidem
Hūilitas p̄mēdat a q̄ttuor. f. xxxj. a
Humilitas augmētat gr̄am. ibidē.
Hūilitas cōseruat gr̄az ꝓpt q̄ttuor. ibidez
Hūilitas glificat ꝓpt tria. ibidē.
Hūilitas dz eē in trib⁹. f. xli. a.

Incarnat⁹ chri

stus quare sit in illo tempe ⁊ nō p̄cedenti. ser. j. g. et ser. viij. a.
Incarnatōis potissima causa que fuerit. f mone. i. in p̄nci.
Incarnatus nō est pat̄ sed fili⁹ ꝓpter septē rōnes. ser. vij. b.
Tres sunt cause q̄re hoies nō potuer̄t mereri incarnationē. ser. viij. a.
Incarnatio ē op⁹ mirabile ꝓpt tria. f. viij b
Sex mirabilia contigerunt in incarnatōne. ibidem.
Incarnatio est opus desiderabile. imitabile ⁊ mirabile. ser. viij. c.
Circa incarnationē omnia fuerunt humilima. ibidem
In icarnatōe maxime relucet bonitas diuina. ser. ix. in p̄n.
Tria sūt hoi collata p incarnatiōez.
Incarnatio abstulit tres defect⁹ hoim.
Triplex ē causa icarnatōis ser. ix. a.
Triplex est vtilitas incarnatōis.
Quid sit dictū. ỹbū caro factū ē. ibidē. b
Propt̄ q̄ttuor causas euāgelista tm̄ ponit carnē ⁊ nō aiam. ser. ix. c.
Conflictus quattuor virtutū circa incarnatiōez. ser. xxij. a
Circa incarnatōez plures hereses. f. ix. c.
Inuitatoriū cantat̄ in ferialib⁹ diebus ab vno. in festo a plurib⁹. ser. i. a.
Per inuitatoriū quale sit festum cognoscitur. ibidez
Qualia inuitatoria cantet deus. diabol⁹: ⁊ caro ibidem
Johannes baptista cōmendatur per tria. sermone. xxx. in p̄nci.
Triplex ē testimoniū de sancta cōceptiōe iohis baptiste. ser. xxx. a
Impositio nois illi⁹ ⁊ miraculi. ibidem.
Que ⁊ q̄lia testimonia ⁊ q̄ testes sint de p̄fectiōib⁹ iohis baptiste. f. xxx. b
Quō iohes baptista fuerit magnus. maior maximus. ser. xxx. p totum.
Quot status colligant̄ ⁊ cōueniāt in iohāne baptista. ser. xxx. c.
Johānes euāgelista quare non successerit xp̄o: sicut petrus. ser. xi. c.
Judex terribilis ē xp̄s ꝓpt tria. f. iij. c
Qualis q̄s inuēt⁹ ē i morte. tal̄ inuenie⁊ in die iudicij. ser. iij. in p̄nci.
Judicij timor incutit̄ hoi ex mlt̄is. f. iij. c.
Judiciū vniuersale dz timeri ꝓpt tria. ibi.
Judex xp̄s ē inflexibil̄ infugibil̄ ⁊ infallibilis. ibidem.
Xp̄s in p̄mo aduentu nō accepit tps iudicandi sed miserēdi. ibidē
Just⁹ q̄d debeat cōsiderare. f. xlviij. i p̄nc.
Justi cōsideratō dz eē tripartita. ibidē. a
Justificatio q̄d req̄rat. f. xvi. c
Justificant nos tria. ibidem.

Katherine sancte

p̄conia ponūt̄. ser. l. p totū
In quibus debeamus imitari beatā Katherinā. f. l. p totū.

Leo quot modis

accipit̄. ser. xxv. in p̄n.
Leo quid significet. ibidem.
Leo dz sex ꝓprietates. ser. xxv. a.
Leonē debem⁹ imitari in sex. ibidem
Lethargia q̄d sit ⁊ q̄d significet. ser. iij. a.
Lex sumit̄ triplicit̄. ser. xlv. b
Liber est triplex. ser. xlij. a. b. c
In libro creature tria sūt scpta. f. xlij. a.
Liber creatura ꝛ est vtilis ad duo.
Que sint scripta in libro scripture. ibidē
Quō cōscie liber est script⁹.
Decē ꝓparatōes debēt fieri in pgameno libri consciētie. ibidem
In libro consciētie duo sunt consideran

Tabula

da. sermone. xlij. a.
Liber primus est triplex. ibidē.
Liber scōus est triplex. ibidem. b.
Liber vite dr xps q̄ttuor rōib. ibidē
Liber virginal' est multiplr scriptus
Libertas ē bonū imp̄ciabile. qr. Nō bñ p toto libertas vendit auro. ser. xxxiij. e.
Luna quid significet. ser. v. a
Luna noiat tripliciter. ibidē
Luna recipit pulchritudinē a sole. ibi. b.
Luna tria facit in inferioribus. ser. v. c.
Lutana q̄d sit. sermo. j. d.
Lux triplex illuminat eccl'iaz. f. xli. b.
Luxuria quō subijciat hoiem. f. xj. a.

Mansuet⁹ quis sit in sermone. xlvj. d.
Mare q̄d significet. f. xxiij. b
Quid sit mare. ibidem
Mare bz q̄ttuor p̄prietates. ibidē
Marie sepultura fuit honorifica ex quattuor. sermo. xxxix. c.
Maria excellit omnes sanctos quadrupliciter. ibidem.
Maria ē duplicit sctificata. f. xlij. c.
Maria est liber. ibidez.
Marie p̄conia ponunt. ser. v. in p̄n.
Maria significat p lunā. ibidē p totū.
Xps excedit btām ꝑginē triplr. ibidē. a
Utrū beata virgo sit concepta in peccato originali. ser. v. a.
Quare beata virgo dicat luna vel lumina re minus vel regina celi. f. v. a
Maria habuit triplicē gradū pulchritudinis a sole xpo. sermo. v. b.
Maria fecit tria i nob beneficō gratie sue sermone. v. c
Quare beata virgo purificari voluerit cū non indiguerit. f. xiij. a
Puritas beate virginis fuit excellentissima. ibidem.
Maria quid significet. ser. xiij. d
Marie conueniunt octo p̄prietates solis. sermone. xxi. a.
Quomodo fomes peccati extinct⁹ fuerit i beata virgine. ibidem.
Duplr adiuuamur p btām ꝑginē. ibidē
Maria fuit libera a triplici ve. f. xxiij. a
Maria debuit salutari noua salutatōe ex quadruplici causa. ser. xxiij. a
Maria interp̄etatur mare. et quare. f mone. xxiij. b
Maria dr gr̄a plena ꝓpt̄ tria. f. xxiij. c.
Marie fides fuit magna. maior t maxia. sermone. xxxi. b.
Marie ꝟtutes enumerant. ibidē.
Quō t q̄re beata ꝟgo fuit natural' mr xpi t oim fideliū p gr̄am. f. xxxi. c.
Maria est gratiosa peccatoribus quadrupliciter. sermo. xxxi. c.
Maria fuit tribulata tripliciter. ibidē.
Maria fuit bñdicta a trib. ibidem. d
Maria fuit in corpore benedicta quadrupliciter. ibidem
Maria fuit in anima benedicta quadrupliciter. ibidem
Maria fuit iterū benedicta quadruplicister. Ibidem.
Marie excellentia supra omnes sctōs declaratur. f. xxxij. in p̄n. b.
Maria tenet p̄cipuum gradum in puritate. sermone. xxxij. b
Quare et in quib beata virgo comparetur soli. ibidem.
Quomodo beata virgo fuerit magna i sāctificatione. sermo. xxxij. c.
Duplex est sāctificatio beate virginis. ibidem.
Maria fuit maior ceteris sanctis triplicister. ibidem
Quare festum visitationis beate virginis celebretur. ibidem.
Qualis honor sit btē virgini exhibit⁹ in assumptōe. f. xxxviij. a.
Utr̄ sufficiat lingua ad laudādū btāz virginē. f. xxxviij. a. b. et. f. xxxix. in p̄n.
Maria significat p castellū, ꝓpt̄ tria. sermō. xxxviij. b. et ser. xxxix. a.
Modus assumptiōis t mortis btē ꝟgis. ser. xxxviij. c.
Maria cōparat lune ꝓpt̄ tria. f. xxxix. a
Maria cōpat trib creaturꝫ subcelestib.
Maria cōpat pluuie ꝓpt̄ tria. ibidē
Maria cōpat sex creaturis terrestrib.
Status btē marie magdalene fuit triplex ser. xxxv. in p̄nci.
Maria magdalena fuit exposita ad peccādū ꝓpt̄ q̄ttuor rōnes. f. xxxv. a.
Maria magdalēa p̄udētissime ordiauit p̄niam suā ꝓpt̄ sex. ser. xxxv. c.
Maria magdalena fuit dotata quattuor gr̄atijs post cōuersionē. ibidē. d
Quadruplex fuit benignitas xpi ad btām mariā magdalenā. ibidē.

Quattuor sūt signa dilectiōis ad beatam mariā magdalenā. ser. xxxv. d.
Matthe⁹ secut⁹ est xp̄m triplicit. f. xliij. a
Vocatō beati Matthei fuit mirabilis ex tribus. ibidem
Mens hominis ē castellū xp̄i. f. xxxix. b
Circa mentem humanā tria debent fieri. sermone ibidem. c.
Merces multiplex sanctorum describit. sermone. xl. c.
Null⁹ fecit ante xp̄m tot miracula sicut ipse. qd̄ ꝓbatur per tria. ser. xlv. b
Misericordia est triplex. ser. xlvi. e
Quid datur cuilibet miscōie. ibidē.
Missiōis apl'oꝝ ad p̄dicandū dignitas ⁊ p̄rogatiua ponit. ser. xxxiiij. a
Mitis quis sit. ser. xlvi. d
Mitib⁹ sex dantur. ibidem
Mūd⁹ capit multiplicit. f. xlv. in p̄n.
Mundus odit sctōs triplicit. ibidē. a.
Tria sūt incerta circa mortē. ser. iij. b
Muliebris sex⁹ ē naturalr fragil. f. xxxv. a
Mūdatio triplex i lege veti fuit. f. xlvi. f.
Mortamur ad mūdiciā ex trib⁹. ibidem
Mundi corde tria bona ꝯsequūt. f. xlvi. f
Predicatio apostoloꝝ valuit ꝯ tria mala mundi. sermo. xxxiiij. c

Natiuitas est triplex. ser. x. in p̄nci.
Natiuitas gr̄e est cōmendabilis dupliciter. ibidem
Natiuitas humana habet multas conditiones. ibidem.
Natiuitas spūalis est triplex. ibidē.
Nauis est triplex. ser. j. d.
Nauis significat eccl'iam. ibidē
Negligētes arguūtur ex cōuersiōe ⁊ obedientia apl'oꝝ Andree ⁊ petri. f. ij. d.
Negligentes sedent vel iacent non sequūtur iesum. ibidem.
Negociari circa q̄ debemus. ser. xix. a.
Nicolaus sctūs cōmēdat ab humilitate fidelitate ⁊ sagacitate. ser. iiij. in p̄n.
Quante humilitatis fuerit beatus Nicolaus. ibidem. a
Utrū deus sit nominabilis a nobis. f mone. xij. in p̄nci.
Quod sit nomen dei. ibidem
Nomis iesu q̄nta sit dignitas. f. xij. a
Nomē nouū q̄re voluit xp̄s hr̄e. ibidē. b
Noīa noua assumūt ex triplici cā. ibidē
Nomen iesus est amabile.
Nomen iesus tria facit.
Que ⁊ q̄t sunt vtilitates noīs iesu. ibidē. c
Quāte potētie sit h̄ nomē ih̄s
Nomē ih̄s ē a nob̄ septuplicit tractādū
Noīb⁹ q̄nq̄ describit xp̄s. ibidē. c
Nundine sunt septuplices. ser. xix. b.
Nūdinas q̄s visitare d̄bem⁹. ibidē ꝑ totū

Obedientia christianoꝝ q̄lis eē debeat. f. ij. b.
Obedientie forma ē statī obedi-
Obediētia fideliū dz eē ꝓmpta. ibi. re. ibi.
Obsequiū ē deo gratū cū exhibet cū reuerentia. ser. iiij. a
Oculi cū manibus deflectūt ad septez. sermone. xlvij. ꝑ totū.
Odire deū nulla creatura p̄t. quō h̄ itelligat cū iudei dicūt deū odire. f. xlv. b
Offerentiū q̄ttuor sūt genera. ser. xiij. b
Officia quadrupliciter cōsequuntur homines. ser. xxxiiij. a.
Opa pnie sunt q̄nq̄. ser. xv. e.
In omnibus opib⁹ nostris duo sunt vitāda. ser. xxiiij. b.
Opib⁹ nr̄is duo dant virtutē. f. l. c
Oratio quid sit. ser. xxiiij. c.
Orōnis tres sunt species. ibidē

Pauis est triplex sermone. xlviij. c.
Passiones religiosoꝝ versant i trib⁹. sermone. li. a
Passus est xp̄s triplicit. ibidem
Patientie debetur regnū celorū ꝓpter q̄ttuor. ser. xlvi. g
Ad patiendū hortat dn̄s ex trib⁹. ibidē
Pauptas est triplex. f. xlvi. b.
Pauptas bona vel mala q̄ sit. ibidē
Paupib⁹ octo bona dant. ibidē.
Pauptatis p̄coniū ponit. ser. ij. in p̄n.
Pauptas cōsulit et quō. ser. ij. a
Pauptas dz sumi ꝓpter tria. ibidē
Pauptati spēalit debet btitudo. f. xxx. a.
Relinq̄ntib⁹ oīa plura ꝓmissa sūt. ibidē
Pauptas religiosoꝝ qualis esse debeat. f mone. xx. c
Pax est multiplex. ser. xiij. c
Pacē multiplicē fecit xp̄s. ibidem
Peccata onerant triplicit. ser. j. b.
In pnia sūt tria cōiūcta. f. xxxiiij. a.
Perfecti relinquūt oīa ꝓpt tria. f. xliij. b.

Perfectio in quibꝫ consistat: ⁊ a quo incipiat: sermone. ij. a
Quid ꝑtineat ad ꝑfectũ. ibidem
Perfectoꝝ decor cõsistit in tribꝫ. ibidẽ
Perseuerantie necessitas ostẽditur. sermone. xl. in principio.
Perseuerãtia apl'oꝝ cõmẽdat̃. ſ. xl. a
Quattuor genera hominum non perseuerant. Ibidem
Petrꝰ sctũs exaltatꝰ fuit tripl'r. ſ. xvij. a
Quare triplex festũ de sancto Petro celebratur. ibidem
Petrꝰ cõmẽdat̃ a tribꝫ. ſ. xxx. a.
Petrꝰ habuit fidem triplicit̃. ibidem
Quid xp̃s itẽderit cũ dixit Petro ter. Petre amas me. ſmo. xxx. a.
Philippus ⁊ iacobꝫ sunt viri ꝓpter q̃druplicem causam. ſ. xxvi. a.
Philippus ⁊ Jacobus habent quattuor laudabilia. ibidẽ.
Philippus et iacobꝫ vsi sũt triplici sapĩa ĩ doctrina sua. ſmo. xxvi. a.
Philippus ⁊ Jacobꝫ habuerunt patientiã tripliciter. ibidem
Quare xp̃s elegit predicatores pauꝑes ⁊c̃ ser. xxxiiij. b.
Annũciatio euãgelij ꝑ p̃dicationẽ apl'orũ fuit miraculosa. ibidẽ.
Pluuia habet tres ꝓprietates ꝓpt̃ q̃s cõparatur marie. ſ. xxxix. a
Prelatus q̃ꝫ fidelis eẽ debeat. ſmo. iiij. in p̃n. et. xli. a
Premiũ est duplex. ſ. xxxiij. f
Preparare quõ debeãt omnes fideles ad xp̃m. ſmo. xv. d
Presumptuosoꝝ detestatio ponit̃. ſ. ij. b
Presumere faciũt hoĩem sex. ſ. vi. a.
Proficiẽtes sustinẽt triplices temptatões sermo. xlix. b.
Proficientiũ decor consistit in tribꝫ. ſmone. xlix. a.
Princeps vel rex cõmẽdatur a tribꝫ. ſmo. xxviij. in p̃nci.
Quid sit prudẽtia. ſ. iiij. c.
Prudẽtia in xp̃o est q̃druplex. ibidem
Pulchritudo corporalis est periculosa ꝓpter tria. ſ. xxxv. a
Delectari in pulchritudine ꝓpria vel aliena est damnosum. ser. xxxv. b.
Purgatio erit triplex. ſ. xiiij. b. c
Que requisierit lex purificatiõis in veteri lege. ser. xiiij. f

Ratiõis ordo est triplex. sermo. ij. a
Religiosi necessaria q̃ sint. ſ. xx. b
Relinquẽda sunt tria. ſ. ij. a
Relinq̃nda sunt oĩa duplicit̃. ibidem
Reges tres quõ fuerunt moti ad adorandum xp̃m. ser. xiij. in p̃n.
Rex mystice q̃s dicat̃. ser. xiij. a.
De tribꝫ regibꝫ tria dicunt̃. ſ. xiij. a. b. c.
Regna sunt quattuor. ſ. xiij. b
Regni celestis duodecim conditiones exprimuntur. ser. xl. c.

Sancti premiabũtur in q̃ttuor. ſ. xl. c
Saluti quattuor sunt necessaria ſmo. vi. in p̃n.
Scandalũ quare non sit dandum. sermone. xliiij. in p̃n.
Scandalũ est duplex. ibidem. a
Utrũ oẽ scandalũ sit pctm̃. ibidẽ
Scandalũ vnde dicat̃. ibidẽ
De vitatiõe scãdali euangeliũ. qd̃ legit̃ in festo sancti michaelis diffuse exponitur. ſ. xliiij. in p̃nci.
Seruoꝝ fidelitas erga dños dr̃ esse ĩ pluribꝫ. sed maxime in tribꝫ. ſ. xli. a
Seruus est septuplex. ſ. iiij. a
Seruire debemꝰ deo ꝓpter tria. ibidez
Seruꝰ est triplex. ⁊ q̃d sit q̃libet. ſ. xli. a
Seruꝰ bonꝰ cõmẽdat̃ a tribꝫ. ibidẽ.
Seruitiũ dei vtrũ sit meritoriũ. et ibi soluunt̃ quinq̃ dubia. ser. xiiij. b
Simeon tripl'r fuit iustꝰ. ser. xiiij. b
Sobrietas q̃d sit. ser. iij. a. ⁊ ſ. xvi. a.
Sobrius vsus in quo consistit circa temporalia. ser. xvi. b.
In quot et quibus debeamus tenere vsũ sobrium. ibidem.
Sobrietas consistit in triplici exercitio. ſmone. l. b
Solis ꝓprietates sunt octo. ſ. xxi. a.
Sol tria significat. ſ. xli. b
Solitudo est duplex. ser. xx. d.
In somno accidunt tres male passiões. ſmone. iij. a
Sponsa xp̃i duo req̃rit. ſ. l. a
In statu spũali ẽ triplex ordo. ſ. iiij. b. c.
Triplex status ornatur triplici ornamento. sermone. xlix. a
Status sunt tres in eccl'ia. ſ. xiiij. b. c.

Stellarũ differẽtia est multiplex. ser. v. a.
Per stellas significant sancti. ibidem
Stella dr̃ fides ꝓpt octo rõnes. ser. xiij. d.
Quomodo et quibus superbia hominem subijciat. sermo. xiij. a.

Temptatõ tribus comparatur. sermo. j. b.
Temptatio cõparatur aque q̃ntupliciter. ibidem
Tẽptatio cõpat igni ⁊ oneri tripl'r. ibidez.
Quõ deus tẽptet hoĩes. ꝑmo. xl b.
Deꝰ ꝑmittit nos tẽptari ꝓpt tria. ꝑ. xl. b
Testionioꝝ req̃sita ⁊ cõditões. ꝑ. xxxiiij. b
Thome dubitatio de resurrectõe proficit nobis dupliciter. ꝑmo. vi. a

Veest triplex. sermone. xxiij. a.
Verbũ q̃re dicat filiꝰ dei. ꝑ. ix. a
Si deꝰ pat desineret generare verbũ. tota mundi machina desineret eẽ. ibidẽ.
Que fuerit nccitas gñatõnis ꝟbi. ibidem.
Vigilia est triplex. ꝑmo. xxiiij. b
Vigilãdũ nob ẽ ꝑcipue ꝓpt tria. ꝑ. iij. a.
Virginitas q̃d sit. ꝑmo. xiiij. b
Virginitatꝫ mat'iale ⁊ forma. q̃d sit. ꝑ. xv. b
Virginibꝫ q̃bꝫ debeat aureola. ibidẽ
Virginitas vtrũ repari possit. ibidẽ. c.
Virginum ornatus consistit in triplici ꝟtute. ibidem.
Virginũ ꝟtutes q̃ ꝑuãt ꝟgitatẽ. ꝑ. xxxiij. e
Virtutes sunt duplices. ꝑmo. xiiij. d
Vita bona duo requirit. ser. xl. a.
Vocat deꝰ aliq̃s triplicit. ꝑmo. i. b.
Volũtatis ꝓprie detestatio ponit. ꝑ. ij. a.
Volũtatũ sex effectꝰ ponunt. ꝑ. xxxvij. b.
In voluptatibꝫ est duplex defectꝰ. ibidez
Votũ ẽ meliꝰ nõ voto. ꝑ. xxxiij. d.
Tm̃ ẽ necessaria obligatio voti ĩ statu ꝟginali. vt sine ea meritũ cõsequi nõ possit ꝟginitas. eo ꝙ votũ perficit meritum virginale. Ibidem.
Vouet hõ aliq̃d deo: ñ ꝙ deꝰ a nob certificari idigeat. sꝫ ad vtilitatẽ nr̃aꝫ. inq̃ntuꝫ volũtatẽ nr̃am vouẽdo. imobiliter firmamus ad illud qd̃ expedit facere. ibidem
Unctus fuit dauid tripliciter. ꝑ. xiij. e.
Ungitur iustus tripliciter. ibidem.

Xps elegit humiles discipulos ⁊ quare. ꝑ. j. ĩ ꝑn.
In natiuitate xp̃i quinq̃ signa cõtigerũt. sermone. vij. c.
Xp̃m inuenire poterimꝰ ꝑ tria. ꝑ. viij. c.
Triplices homines excluduntur a solennitate xp̃i. ibidem
Xp̃s tria opabat in aduentu. ibidem
Xp̃s vtiliter natus est propter multa. sermone. x. in principio.
Xp̃m q̃rentibꝫ tria dicũt. ꝑ. xiij. a ⁊ ꝑ totuꝫ.
Xp̃m q̃rentes tria dñt hr̃e. ꝑmo. xiij. c. d
Xp̃i opa q̃ttuor cõditões hñt. ꝑ. xviij. c.
Xp̃s cõmendat a tribꝫ. ꝑmo. xxviij. i ꝑn.
Xp̃s cõparat soli ꝓpter q̃nq̃. ꝑ. xli. b.
Xp̃s sol obscurat tripliciter. ibidem.
Xp̃m sequunt q̃ntuplices. ꝑmo. xliij. b.
Xp̃m sequuntur homines ꝓpter diuersas causas. ibidem.
Xp̃s redemit mundũ ꝑ sapiam ⁊ bonitatẽ ⁊ nõ ꝑ potentiã. q̃re h̃. ꝑmo. i. in ꝑn.
Modus ille redimendi fuit cõgruissimꝰ. sermone. vij. a.
Xp̃m sequi debemus. sermo. i. b
Xp̃i sequela dꝫ esse triplex. ꝑmo. ij. b.
Xp̃m sequunt diuersi diuersimode. ibidez
Xp̃m sequentes consequuntur hic tria. ⁊ ĩ futuro tria. ꝑmo. ij. c.
Xp̃s quare dicatur ꝑmogenitꝰ. ꝑ. vij. c.

Incipiūt sermones

de sanctꝫ venerabilis magistri Nicolai de Blony. decretorū doctoris. capellani episcopi Bosnoniensis.

De sancto Andrea. Sermo. I.

Q Enite post me faciam vos fieri piscatores hoīm. Mat thei. iiij. Quoniam vt ait magnum lumen ecclesie beatissimus Augustin⁹ in q̄dā omelia sup Johem. ⁊ etiam in glo. super epl̄am. j. ad Thimote. Nulla alia causa veniendi xp̄m in hunc mūdū fuit nisi pc̄ores saluos facere. Nam vt ait Amb. sup Lucā. Ille iustus venit ad nos peccatores. vt ex pc̄oribꝫ faceret iustos. Pi⁹ venit ad impios. vt nos faceret pios. Humil' ad supbos vt ex supbis faceret hūiles. Ex q̄bꝫ patere p̄t magna dei erga gen⁹ humanū miseratio. q̄ p salute ip̄i⁹ dignat⁹ est ad terras descēdere. ⁊ lapsos in imis ad summa reducere. Verū q⁹ vnigenit⁹ dei fili⁹. ⁊ si humanū gen⁹ potuit ad viā salutꝫ ⁊ veritatis reuocare p potentiā in q̄ equal' est p̄i. voluit tñ ℔ facere per sapientiā. vt tanto mirabilior in hominꝫ appareret benignitas ⁊ excellētissima bonitas tanti redēptoris. quo p aliquā creaturā mysteriū operaret salutis. Quo factū est vt ip̄e veniens in mūdū. q̄sdaz de hoibꝫ simplicibꝫ ⁊ idiotis in suā vocare dignat⁹ ē familiaritatē. q̄les fuerūt sancti apostoli. scz petr⁹ et andreas quos de captura piscīū in capturā hoīum vocauit. Vñ dicit Crisо. sup Math. q⁹ inter cet̄a q̄ mūdus de xp̄o mirabat fuit vnū hoc. q⁹ totū mundū p tam paucos idiotas cōuertit. Et vere mirabilis sapia filij dei i hoc apparuit. q⁹ ex paucissimis imperitissimis ⁊ abiectissimis multiplicata sunt. nobilitata sunt ⁊ sublimata sunt copiosissima agmina. clarissima ingenia. dulcissima eloquia doctoꝝ acutoꝝ ⁊ facūdoꝝ. Inq̄t Augu. epl̄a. ij. ad Volusianū. Hoc aut̄ occulto dei iudicio ⁊ absc̄dito consilio di actū est vt piscatores illitterati mitterent' ad p̄dicandum. ne fides credentium ꝑtuti hūane et eloquentie sed doctrine dei deputaretur. Ita dicit Hieron⁹. sup Math. li. j. tractans ꝓbu nr̄i thematis quō xp̄s vocando apl̄os dicit. Venite post me faciā vos fieri piscatores hoīm. Aue maria. In q̄bꝫ verbis tria describunt'. Primo em̄ describitur xp̄i inuitatio. q̄ apl̄os ad se vocauit. Cū dr Venite. Scdo describit inuitatōis ratio quā in se xp̄s demōstrauit. Cum dic. post me. Tertio adiungit' venientiū ad xp̄m et imitātiū mag̃ remuneratio. cū subdit. Faciam vos fieri piscatores hoīm. A

Dixi primo q⁹ in ꝓbis p̄missis describit xp̄i inuitatio. q̄ apl̄os ad se vocauit. Cū dr. Venite. Pro q̄ sciendū q⁹ vt videmus ad sensum q̄n hō intrat eccl̄iā vt audiat matutinas de aliq̄ sct̄o. statim p inuitatorium p̄t cog̃scere in q̄nta veneratiōe sanctus ille habeatur ibidez. Quia in ferialibꝫ diebꝫ sufficit tm̄ vnus ad cantandū inuitatoriū. sz in festo tanto plures quanto solennius ē festū. Moralit' int' nos multi dī colunt'. vt dicit apl̄s. j. Lor. viij. mundus. caro. demon. ⁊ deus gl̄iosus. Videam⁹ ergo q̄s istoꝝ plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatoriū. ⁊ inueniem⁹ q⁹ de⁹ habet paucissimos. oēs aūt alij bñt i maxima copia. Si em̄ volum⁹ videre. certe multos mūd⁹ habet. Nā senes ⁊ iuuenes ⁊ pueri a cunabul' extracti statim alliciunt' statim inuitant' et animant' ad colēdū mūdū. Iste vt fiat mercator. ille vt fiat miles. alius vt fiat diues. ⁊ sic de aliꝫ. Ita q⁹ in mūdo vnus alterꝫ inuitās dicit. Venite fruamur bonis Sap. ij. Unō Isido. de sūmo bono dic. q⁹ valde difficile est homi in mūdo cōuersanti cum mūdāis q̄n eis adhereat. ⁊ ita a vicijs maneat illibat⁹. in q̄bꝫ ⁊ si nō cito implicat' aliq̄n tñ attrahit'. nec diu p̄t esse secur⁹ q̄ periculo fuerit prim⁹. Quot sūt q̄ dictis istis inuitāt homies ad mūdi ptemptū. ad ꝓpria ac se p suis peccatꝫ totalit' relinquēd ū Certe vel nulli vl' pauci. imo tant⁹ strepitus est mūdi. q⁹ illi q̄ dicūt inuitatoriū xp̄i vix in aliq̄ p̄nt audiri. Diabolus etiā p suos malicioſos inuitat ad subuertēdū mltos Vñ malicioſi hoies q̄ bonis inuidēt. cātāt illud Hiere. xviij. Venite cogitem⁹ cōtra iustum cogitationes. p̄cutiam⁹ eū lingua. ⁊ nō attēdamus ad vniuersos sermōes ei⁹ Percutere hoiem lingua est p̄cludere sibi viā rūdendi. vt nihil possit dicere p seipo.

a

vel percutere hominē lingua potest esse falsum cōspirare ⁊ testificari contra hominez Diabolus etiā cantat inuitatoriū supbie ⁊ ambitionis. Juxta illud. Venite faciam⁹ nobis ciuitatē ⁊ turrim cui⁹ cacumen ptingat ad celū. ⁊ celebremus nomen nostrum Deū. xj. Notāter dicit faciam⁹ nobis ciuitatem vt innuāt q cū labore puenīt ad ambitionē. Omnes em̄ ambitiosi i maximis laboribus sunt p honoribꝫ cōsequēdis. intātum q si tertiā partē laboris facerent ꝓpter deū maxime meriti forent. Sudant em̄. patiunt discrimina viarū. ⁊ defectū victualiū mentiunt. adulant. simulant sanctitatē. humiliant. ⁊ sic semp sunt pauidi ⁊ attenti ne dicant quod displiceat. cūctos honorant. cunctis obsequunt. assurgūt. amplexantur applaudūt. blandiunt. Inquit Inno. li. de vilitate humane cōditionis. Vñ ō talibus verificat illō Ouidij in li. de arte amandi. Et si nullus erit pulvis tu excute nullum

Caro etiā p suos cantat inuitatoriū voluptatis ⁊ cōcupiscētie. Juxta illud Sap. ij. Venite ⁊ fruamur bonis que sunt ⁊ vtamur creatura tanqz in iuuentute celeriter. Vino pcioso ⁊ vngēto nos impleam⁹. ⁊ ñ pretereat nos flos tpis. Duo dicūt. scz preciositatē vini. ⁊ nimiā quātitatē. qz vino pcioso impleam⁹ nos. Nō sufficit em̄ gulosis ⁊ intemperatz bibere vinū qualecunqz. sed pciosum. Nec bibere ad mensurā. sz ad plenitudinē. cuz tñ natura humana modico sit contenta. vt dicit Boeti⁹. ij. de pso. psa. v. Et apls. j. Thimo. vi. Habētes alimenta ⁊ quibꝫ tegamur his cōtenti simus. Addūt aūt. ⁊ vngento. p quod intelliguntur electuaria ad iocunde bibendū. vel ad vngendū corpa ⁊ facies vt magis resplendeāt. Addūt ⁊ nō ptereat nos flos tpis. qn scz de singulis floribꝫ nr̄as delicias habeamus. Sequit ibidē. Coronem⁹ nos rosis. scz lasciuie. ꝑm Rober. Hol. Sz certe postea coronabunt tribulatione. Unde Isa. xxij. Coronās coronabit te dñs tribulatione. Tūc dicēt reprobi illud Treñ. vlt. Defecit gaudium cordis nostri. ꝓsus est in luctuz chorus nr̄. cecidit corona capitis nr̄i ve nobis qz peccauimus. Preter istos malos inuitatores. inuitator est optim⁹ xps. q suis hic in euāgelio dicit. Venite. Venite etiā inqt filij audite me. timorē dñi docebo vos. ps. xxxiij. Bonus inuitator ⁊ creator qui incipit inuitare ad timorē. a q̄ incipit salus humana. Eo q initiū sapiētie sit timor dñi. Eccl. j. Venite g̃ passibus mentis audite me aure intelligētie ⁊ obediētie timorē dñi docebo vos. nō mundi. nō hominum. sed dñi qui est timor filialis. Hūc ergo xps docet vt bon⁹ magister. Math. x. Nolite timere eos q occidunt corpus. et post hec nihil habent qđ faciāt. verūtamē ostendā vobis quē timeatis. Timete cuz q dum occiderit corpus habet ptātē mittere animā in gehennā. Venite ergo nō ad mūdi vanitatē. sed ad celi claritatē. Uēite nō ad diaboli astucias ⁊ fallacias. sz ad dī iusticias. Non ad carnis delicias. sed ad eternas delicias. O si obediendum est pape. ipatori. regi. duci. aut cuicūqz dño qui inuitat ad conuiuiū terrenū. vel seculi solaciuz quāto magis huic dño regi regum immortali. tam potenti cui null⁹ pt resistere. taz sapienti cui nullus potest contradicere. aut coram eo se excusare. tam benigno qui non potest aliq̄d incōgrui persuadere. Hoc pō derabant isti apostoli Petrus ⁊ Andreas in christo. ideo statim relictis omnibꝫ secuti sunt eū. vt ō̄z in fine euāgelij. B

Dixi secundo q in verbis p̄missis subdit inuitationis ratio quā in se xps demōstrauit. Cū ō̄z. Post me. q. d. Nō pigeat vos se qui dominū. ⁊ itinerare viā p quā ego pus ambulaui. qz nō est seruus maior dño suo. Jobis. xv. Ad hoc em̄ vt dicit Aug⁹. in libro de vera religione omnia bona christ⁹ cōtempsit vt cōtemnenda monstraret. Et omnia mala sustinuit. vt sustinēda pcipet. Uñ tota vita christi in terris quaz gessit p hominē disciplina morum fuit. Ad hanc g̃ inuitans apl̄os ⁊ nos in apostolis dicit et hodie. Venite post me. Magna em̄ rō est sequi christum. exquo ipe precessit ⁊ viā fecit. faciendo quod docuit. vt dicit Actu. j. Circa quod est sciendū. quia quosdam dom̄in⁹ ad se vocat. quosdā secū. quosdā post se. Ad se vocat incipiētes vel actiuos. Secum vocat proficientes siue cōtemplatios. Post se vocat prelatos ⁊ pfectos. De pmo scilicet quādo vocat ad se dicit Math. xj. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego reficiā vos. Duo dicit. laborati ⁊ onerati estis. Laborat enim peccator ex eo q̄ habet difficultatem ad bene ope-

randū. cū sit vulnerat⁹ ⁊ debilis. imo semiuiuus in naturalib⁹ relictus post peccatuz primi parentis. Unde ·ps. Qm iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. ⁊ sicut onus graue grauate sunt super me. In hoc versu insinuatur nobis pcessus tēptatiōis. Tria aūt sunt quib⁹ comparat tēptatio. scilz. aq̄. ignis. ⁊ onus. p que pōt apparere qualit tē ptatio pcedat. Et pmo prosequitur de aq̄ Cum dicit. Iniq̄tates mee supgresse sunt caput meū. Qui cm̄ temptatur pmo q̄si ingit pedem in aquā vsq̄ ad talos. ⁊ ꝑ cū malum cogitat. Secundo ad vmbilicum descendit. cū vsq̄ ad delectationē peruēit. Tertio ad medium colli cuz de ꝓcurando peccato in verba exit. Quarto ad nares et oculos mergit. qñ nec fetoz peccati sentit. nec dei iudiciū formidat. Quinto frōs immergit. cū peccatū manifeste facere vel irerare nō ꝓfundit. Sexto aque caput supergrediuntur cū multitudine peccatoz. inuoluitur. Secundo ꝓparat temptatio igni q̄ pmo mediocre stramen cōburit. Deide ad trabes ⁊ tectum serpit. ⁊ accendit domum Et de domo in domū transit ⁊ succēdit totam ciuitatē. Ecci. xi. A scintilla vna augetur ignis. Comparatur etiā temptatio oneri. Primo em̄ proīcit diabolus q̄si vnā palaz terre ad tumulationē peccatoz. cū vnā carnalē vel terrenā cogitationē imitit. Secundo humat. cum cogitationes imittit et malaz affectōnū congerīē. Ad vltimū lapidem obstinatōnis supponit p cōsuetudinem. Treñ. iij. Lapsa est in lacuz vita mea posuerūt lapidē sup me. hoc est ergo onus graue. ꝺ quo dicit dñs. Uenite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis. supple onere peccati. Triplicit onerāt pcā. vl qz mlta in numero. vel qz alte ascendūt in loco. vel qz in seruitutē redigūt. Unꝺ. j. Esdre ix. Iniq̄tates nostre multiplicate sunt sup caput nostrū. ⁊ delicta nostra creuerunt vsq̄ ad celum. Unde Jobis. viij. Qui facit peccatū. seruus est peccati. Quātūcūq̄ tñ bis grauat⁹ est homo. adhuc dicitur sibi a christo. Uenite ad me oēs qui laboratis et onerati estis. scz onere grauissimoz peccatoz. Scꝺo vocat xps quosdā secum. De quo Joh. j. vbi discipuli q̄sierūt a xpo Rabi. vbi habitas. q̄ dixit eis. Uenite ⁊ videte. Uenerūt ⁊ viderunt vbi maneret et apud eum manserunt die illa. Talit petijt manere secū. i. cū christo. ille sanctus latro dexter. q̄ dixit. Memēto mei dñe dum veneris in regnū tuū. Luce. xxiij. Cui dictū est. Amen dico tibi. hodie mecū eris in paradiso. Istud ptinet ad ꝓficientes ⁊ cōtemplatiuos. qui requiescūt cum xpo tāq̄ pueri in cubili. De quib⁹ dicit ille pr̄ euangelicus Luce. xj. Amici tā pueri mei mecū sūt in cubili. Tertio vocat xps quosdā post se vt platos ⁊ ꝓfectos. de quibus hic. Uenite post me. Sup quē locū post me dic Bern̄ sup Cant. sermo. xvi. q̄s pauci o dñe post te ire volunt. Uolunt tecum frui. sed non imitari. conregnare cupiunt sed non compati. Et ibi inducit hist̄oriā de balaam ꝓpheta. q̄ optabat vt aīa eius moreret mortе iustoz. Optabat sibi extrema iustoz. sed nō ꝓsentia. Sic dic Bern̄. q̄ multi optant hodie mortē spūalium. etiā carnales existētes. quoz tm̄ vitā abhorrēt. Non curāt quere q̄ tamē desiderāt inuenire. cupientes cōsequi. sed nolūt sequi. Hō tales fuerunt isti apostoli quib⁹ christus aiebat. vos estis qui pmānsistis mecū in temptationib⁹ meis Hi em̄ ꝑm Bern̄. secuti sunt xpm. ⁊ pedib⁹ ⁊ affectib⁹ quib⁹ ipe fecit notas vias vite. qui via veritas ⁊ vita est. dicēs eis. Uenite post me. Int̄ istos aūt est differētia. Naz pmi qui vocant ad xpm vt incipientes. veniunt p viam mandatoz. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Secūdi qui vocant cū xpo vt ꝓficientes ⁊ contē platiui veniunt per semitā ꝓsilioz. quibus ꝺr Math. xix. Si vis ꝓfectus esse vade et vende oīa. ⁊ da paupib⁹ ⁊ seqre me. Tertij qui vocant sequi xpm vt plati veniūt p compendium virtutis superogatiōis. Debreoz. xij. Curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamen. Prelati em̄ debēt esse parati ad ponendū anīas. p subditz velocit. Un̄ Petr⁹ ad xpm dixit. Dñe. iube me ire ad te super aquas. Math. xiiij. Hoc est dicere. Paratus sū in mortem ⁊ in carcerē ire. p ouib⁹ tuis. Talis fuit beatus Andreas q̄ xpm p fecte secut⁹ ē. ita vt p eo ⁊ p suis fidelib⁹ eā dē mortē crucis sic xps pro eo subiret. in q̄ magna gl̄ia dign⁹ est. Quia vt ꝺr. Bl̄a magna est sequi dñm suum. Ecci. xxiij. Et in hoc vt dic Bern̄. sup Cant. ꝛmo xxj. exps̄sa est forma oīm platoz. qui nō pñt melius sequi xpm q̄s vt teneant normā vite hue. et mortz ei⁹ appbendant disciplinā. vt ⁊ sic

abnegēt semetipos ⁊ tollant crucem suam ⁊ sequātur xpm. D

Dixi tertio q̄ in verbis premissis adiungit venientiuz ad xpm ⁊ imitantiū euz magna remuneratio. Cū dicit. Faciam vos fieri piscatores hominū. Piscatores hominū sūt angeli. q̄ piscati sūt xpo lucrifaciētes anias fideliuz vt ōr Matth. viij. Christo ascēdente in nauim cū discipulis fact⁹ est mot⁹ magn⁹ in mari. Ubi dicit glo. Q̄z mare significat p̄sens seculū. Ubi nauis est ecclesia. discipli in naui fideles xpiani. hoc mare turbat periculis ⁊ temptatōibz tribulatōis. Sūt ātriplices fideles in ꝟ mari. scz pegrini mercatores. ⁊ piscatores. Et ꝑm ꝟ triplex ē nauis in hoc mari. scz peregrinoz. mercatoz ⁊ piscatoz. Peregrini sunt penitētes. quia ꝑm Hiero. Penitētia est secūda tabula p⁹ naufragiū. Ad istaz multi confugiunt. sed pauci ad littus pueniunt. q̄z multi sunt vocati. pauci vero electi. Scōa nauis ē mercatoz. hoīm actiuoz. De qua Prouer. vlt. ōr. Facta est quasi nauis institoz. Glosa. q̄ acq̄rēdz mercibz sedule istat. Sz certe ista nauis cito submergit si nō habeat bonū rectorem. quia cōsciētia hoīm actiuoz. in ꝟ seculo cito periclitat. si nō habeat bonum ductorē. informatorē. ꝓsultorez. predicatorem. ꝓfessorem. Tertia nauis est piscatorū. Piscatores sunt p̄dicatores et successores apostoloz in verbo dei. q̄ piscatores capiunt pisces. i. animas ab aq̄s voluptatum ⁊ diuitiaz hui⁹ seculi ad littus quietz ⁊ ptē plationis. Hoc aūt fit triplicit ꝑm q̄ piscatores tripliciter piscant pisces. scilz lutana seu gurgustio. hamo. ⁊ rheti. Prio ḡ piscantur p̄dicatores anias fideliū gurgustio. ⁊ ꝟ exemplo bone conuersatiōis ⁊ exhibitōis Lutana est sporta de plīb lignis facta repagulū intra aliā sportā habens. Sic bonum exemplū de operibz factū habet sportulā ꝓsciētie. vt q̄ fortis ostēdit in vita. intus habeat in ꝓsciētia. ne cū aliis p̄dicz. ipe reprobꝫ efficiat. ⁊ hoc ē xpriū piscatoz xpi. vt ꝓpus doceat ope. postea verbo. Sicut fecit xps Actu. j. Cepit ihesus facere. postea docere. q̄z multum docet bona vita. ꝑm illud. Heli⁹ docet bona vita q̄ lra p̄dicatiū vn⁹ piscis dep̄hendit. sic in ꝓfessiōe tm vn⁹ hō capit. Heu dñe q̄ pauci pisces sūt q̄ hamo capiunt. i. pure ꝓfitent. ⁊ si pniam accipiūt tm reiciūt. ⁊ ideo extrahi nō p̄nt de aq̄s pcti. Job. xl. An extrahere poteris leuiathan hamo. Petr⁹ hamo piscē extraxit i cui⁹ ore statere inuenit. Matth. xvij. c. Per statere in ore ꝓfessionē accipe. Multi pisces capiunt. sz nō habēt statere i ore. q̄ fit cū nō pure ꝓfitent. Tertio capiuntur pisces aniaz rheti p̄dicatōis. q̄ multi simlca piunt. Job. xxj. Ascēdit petr⁹ ⁊ traxit rhete plenū magnis piscib. Rhete istud p̄dicatiōis sepe rumpit tunc q̄n p̄dicatio post recessum nō curat. De aplis piscantibz scribit. q̄z nō est ruptum rhete eoz post resurrectionē dñi. q̄ tm ante resurrectionez legit fuisse ruptuz. Luce. v. Per quod signat q̄ cū xp̄s surgit a vicijs ad virtutes nō rumpitur rhete. Et cū p̄dicator viuit sic docet fortificat rhete. Cū aūt xp̄us nō curat precepta p̄dicatiōis. ⁊ p̄dicator nō addit nec apponit virgam correctionis. nec resurgere facit negligētes. rumpit rhete ⁊ frustrat fructus p̄dicatiōis. Quia igit beat⁹ petr⁹ ⁊ andreas fuerūt boni p̄dicatores. quoruz rhete nō est ruptū. ideo multa ceperūt. multa dico milia aniaz xpifideliū. p quoz conuersiōe mlta p̄mia reportauerūt. Sic ei dic Crisо. predicator verbi dei habebit multiplicia gaudia. Juxta illud. Sup oīa bona sua cōstituet eū Matth. xxiiij. Quia ꝑm lram. nō vt alij. sed p̄ ceteris alijs habebit eterna gaudia. tum pro sua bona vita. tum p gregis custodia. j. Thimo. v. Qui bene p̄sunt pbri duplici honore digni habeātur. Et sic ꝑm Crisо. ex p̄xijs vitz habebūt aureā. ex subditoz acq̄sitōe aurcolā. Primuz q̄z bene viverunt. Scōm q̄z alios bene viuere docuerūt. O q̄ bona remuneratio piscatoz q̄ ⁊ hic honorant a fidelibz. ⁊ i futuro a xpo p̄miant eternis gaudijs. Ad que nos pducat eternus p̄r. Amen.

De sancto Andrea. II. Sermo. II.

Relictis omnibus secuti sunt eū. Matth. iiij. Licz ad commendationē sancte pauptatz possit sufficere q̄ hoīem repletꝫ tutib. Hā vt dic Cassio. sup. ps. cj. Pauper xpi egēt in seclo. sz sūt locupletes ex deo. vicijs vacui. sz ꝓbitatibz pleni. despecti hominib. acceptabiles deo. tm sup oia pauptas scā redditur cōmēdabilis. ex eo q̄ ita locuples

est. q ea vitius nihil inueniri põt. Sic̃ dicit Aug⁹. in libro de ẏbis apli ſmo. xxviij Tam locuples est pauptas q celum emit. Quib⁹ em̃ thesauris ꝓferri possit qõ pauptati videm⁹ indultũ. Ut ad regnũ celoꝝ veniret dives possessione sua obtinere nõ potuit. nũc obtinet vt ꝓ temptuꝫ ꝓueniat Hec ille. Ex q̃ patebit q pauptas est viaꝝ ductrix ad celũ. vt dic̃ Criſo. sup epla ad Hebreos sermõe. xviij. Hoc attẽdẽtes isti apli scz petr⁹ ꝛ andreas. sapiẽter ꝓ xpo omnia relinquẽtes secuti sũt eũ vt tanto perfectius ꝓueniãt in celũ. vt dicũt ẏba nr̃i thematis. In quib⁹ tria tangũt ex quibus isti apli cõmendant. Primo nanq; reddũt cõmendabiles ex volũtaria pauptate. cũ dr. Relictis oĩb⁹. Scõo ex pfecte obediẽtie promptitudĩe. qz secuti sunt. Tertio ex xpi conformitate. Cum dr. eum. A

Dixi primo q̃ i verbis premissis reddũt isti apostoli commendabiles ex volũtaria pauptate quã ꝓ xpo assumpserũt. Multũ cõmendabiles sunt qui sua libent⁹ paupib⁹ xpi largiunt. Quia talib⁹ dr. Date ꝛ dabit⁹ vobis scz regnũ celoꝝ. Luce. vi. Et in ps. dr. Beatus qui intelligit sup egenũ ꝛ pauperẽ. scz multo cõmendabiliores sunt apli. q oĩa simul ꝓ xpo reliq̃rũt. Vñ dic̃ Aug⁹. in lib. de ecclesiasticis dogmatib⁹. Bonũ ẽ facultates cũ dispensatiõe paupib⁹ erogare. sed melius est ꝓ intentiõe sequẽdi dñm insimł donare. ꝛ absolutũ a solicitudine egere cũ xpo. Hec ille. Sũt aũt nobis tria relinq̃nda que scti apli reliq̃rũt. scz pctã. mundũ. ꝛ seipos. Primũ ergo relinquendũ est pctm̃. q̃a nemo recte incedit q̃ portat illud. Unde Prouer. xxviij. Qui absc̃ondit scelera sua ñ diriget. i. nõ recta via ducet. Merito aũt relinquẽda sunt pctã. qz sunt quasi res furtiua. que relinquẽda est ꝛ ꝑcienda a se. ne cũ eis hõ capiat. ꝛ in inferno suspendatur. Unde ps. ꝓsulit. Proꝛciam⁹ a nob⁹ iuguz ipoꝝ. s. pctoꝝ. Et rõ. qz iniq̃tates sue capiunt impiũ. vt dr. Prouer. v. Jõ Ezech. cõsulit dic̃. Proꝛcite a vobis pctã vr̃a. et nõ erit vobis iniq̃tas vr̃a in ruinã. Ezechiel. xviij. Notant ps. ꝛ Ezechiel dicũt. ꝓcite id est ꝓcul a vobis iacite. Qõ fit qñ hõ nõ solũ vitat pctã. sed etiã occasiõẽ ꝛ circumstantiã peti. Vñ ñ ꝓcul iacit petm̃ q̃ p⁹ cõfessionẽ suã iterũ conuersat⁹ ꝓsone cum qua peccauit. Uel locũ aptũ ꝛ ꝯgruũ pctõ aut alias suspectũ nõ vitat vel nõ fugit temp⁹ oportunũ. Scõo relinquẽd⁹ est mundus. eo mõ q̃ xps dicit Joh. xvi. Iteꝝ ſlinq̃ mũdũ ꝛ vado ad ꝑrem. Nõ dico mũdanã habitationẽ. sꝫ mũdanã possessionẽ. Uñ apli ꝛ si habitauerũt in mũdo. nõ tñ voluerunt habere possessiones mũdi. Math. xix. Ecce nos reliq̃mus oĩa. Duob⁹ aũt modꝫ sũt reliquenda omnia. Primo relinquẽda sũt q̃ ad possessionẽ. vt nihil hõ velit habẽ de possessione mũdi. ꝛ hõ est pfectoꝝ ꝛ verozuz apl̃oꝝ. Nam vt dicit Hiero. in q̃daz epla. Apostolicũ est fastigiũ pfectioꝝ ẏturũ oĩa simul vendere ꝛ paupib⁹ erogare. ꝛ sic expeditũ cũ xpo ad celestia volare. Tales fuerũt apli. q̃a audacter xpo dicebãt. Ecce nos reliquimus oĩa ꝛ secuti sum⁹ te. Sup q̃ dic̃ Hiero. Grandis fiducia. Petrus piscatoꝝ erat. dives nõ fuerat. cibos manu ꝛ arte q̃rebat. ꝛ tñ let⁹ ꝛ ꝑfident dicit. Reliquim⁹ oĩa. Oĩa relinq̃t q̃ voluntatẽ habendi deserit. Jõ dicit Hiero. q apli reliquerũt totũ mũdũ non q̃ntũ ad diuicias quib⁹ caruerũt. sꝫ q̃ntũ ad volũtatẽ. qz hr̃e eas noluerũt. Hinc dicit Hre. omel. vi. Multuz reliquit q̃ sibi nihil retinuit. Multũ reliq̃runt petrus ꝛ andreas qñ desideria habendi reliquerũt. Multũ dimiserũt qui cuz re possessa etiã ꝓcupiscẽtijs renũciauerũt. A sequẽtib⁹ aũt xpm tanta dimissa sunt q̃nta a nõ sequẽtib⁹ cõcupisci potuerũt. Secũdo reliq̃nda sunt oĩa. ꝛ si nõ q̃ ad possessionẽ. tñ saltem q̃ ad amorẽ. Uñ dic̃ Hugo. q sunt nõ nulli in mũdo q̃ reb⁹ abũdãt. sũt tñ paupes spũ. Et hec ſm ipm. Est aurea pauptas. q̃a licet affluant diuitie. tñ cordа nõ apponũt. Et Hre. in omel. dicit de talibus. Si nihil in hoc mũdo amando posse deritis. etiã possidẽdo cuncta relinq̃tz. Ex his infero q pauptas stat cũ diuitijs. qz dives possessionib⁹. sed humilis. nõ superb⁹. nõ auarus põt esse spũ paup. vt dicit Aug. sup illud ps. Simul in vnũ dives ꝛ pauper. Ex quo sequit q possessio diuitiarum ſm se nõ est illicita. Quia dicit Ambro. super Lucã. q diuitie sunt bonis ad diuinamẽta ẏturtz. Cũ em̃ hoies ex possessis reb⁹ subsidia egẽtib⁹ ministrãt. in bonis que faciũt sacrificiũ deo offerũt. Jnq̃t Grego. in quadam Omel. sup Ezechielẽ. Scõo ex verb̃ infero q stat hoiem esse pfectũ cuz diuitijs

Istud habek in btō Thoma. iij. ꝯ gentiles ca. cxxv. Quia nec fidē nec spem nec charitatem excludūt. Propter qō dr Eccī. xxxj Beat⁹ dives q̄ inuēt⁹ est sine macula. et q̄ post aur nō abūt. nec sperauit in thesauris pecunie. Un̄ abraam q̄ fuit satis dives dictū est a deo. Ambula corā me r esto perfectus. Gen. xvij. Sic Dauid legit fuisse dives rex. r tū de se dicit Custodi me dñe q̄ nia scūs sum. Et de⁹ de ipo dicit. Inueni dauid virū ſm cor meū q̄ fac oēs voluntates meas. Qō tū ad solū pfectū ptinet scilz facere volūtatē ꝓceptorz r ꝓsiliorz. Sic in nouo testamēto legunt diuites fuisse sancti epi. Grego. Aug⁹. Amb. De q̄bo tū nullus dubitare dz q̄n fuerūt sanctissimi. Nō sunt g̃ diuitie male si rōnis ordo in eis obseruetur. Ordo aūt rōnis est triplex. Prio q̄ bō eas iuste possideat ne acquirat auare vl ne succedat in diuitijs auare acq̄sitis. Scdo q̄ in eis finis non ꝓstituat nec spes ponat. Tertio q̄ eis debito mō vtat. ad suā videlicet r alioz vtilitatē. Un̄ apls diuites nō cōdemnat. sed eis certā regulā vrēdi diuitijs ꝓscribit dicēs. j. Thimo. vi. Diuitib⁹ ꝓcipe nō sublime sapere nec spare i incerto diuitiarz. bene agere. facile tribuere. cōicare r thesaurizare sibi fundamentū bonū in futurū. Sed h occurrit dubium. Exq̄ em̄ pt q̄s sanctificari r esse pfectus cū diuitijs quare g̃ apli oia reliq̄rūt. r hodie aliq̄ relictis ꝓprijs monasteria intrāt. Et q̄re xp̄us consulit suis discipul' dicēs. Nisi q̄s renūciauerit oib⁹ q̄ possidet nō pt me⁹ esse discipulus. Lu. xiij. Et Math. xix. Si vis pfectus esse. vade r vende oia q̄ habes et da paupibus. r veni r seq̄re me. Ad qō rñdeo Q licet q̄s possit esse pfect⁹ r sanct⁹ cuz diuitijs p fidē r opa caritatz. Quia in h consistit ꝓncipaliter pfectio vt dicit Lyra super Math. xix. tū ista pfectio in pauptate icheatur. r ideo pauptas ꝓsuadet et cōsulit⁹ per xp̄m. Un̄ Lyra exponit illā ſam. Si vis pfectus esse. i. ascēdere ad statū pfectōis supra cōmunē statū saluti necessariū vade cō tenendo tpalia r vende q̄ habes. r da pauperib⁹ ꝓpter deū. Ex p̄missis patz q̄ dominus suadet pauptatē ꝓpter facilitatē implēdi ea q̄ dei sūt. r q̄ ad caritatē ptinēt. r qz venenum caritatis est cupiditas. iō suadet cō temptus diuitiarz. non q̄ cū eis sit ipossibile: sz qz difficile. Un̄ Mat. xix. nō dixit saluator impossibile ē diuitē itrare in regnū celorz. sed dixit difficile. Unō dic Lyra q̄ h ideo dicit. qz difficile est tenere diuitias. r nō teneri nimis amore earz. Scōm Augu. ad Paulinū. Sic̄ patuit de illo adolescēte q̄ audito ꝓsilio xp̄i de volūtaria pauptate abūt tristz. De q̄ dic Lyra sup Lucā. Q amore possessionū impedit⁹ fuit a statu pfectōis. Et sup Math. idem Lyra dic q̄ ideo tristis abūt. qz nimis amabat possessiones terrenas. et iō nō potuit ad pfectiōez ascendere. Patet igit q̄ possessio diuitiarū nō solū dissuadet vt est impedimētū pfectionis. r pauptas vt est p̄ncipiū pfectōis cōsulitur. Un̄ dimissio tpaliuz p volūtariam pauptatē tria supaddit sup possessionē diuitiarz bene dispensatarz. Nā ꝑmo facit hominē q̄dā libertate gaudere. p h q̄ est solutus a sollicitudine. r nullo aduersitatz coarctatur terrore. vt dic Grego. xxx. li. moza. Scdo qz facit hoiem in certamie temptationū cōtra diabolū. carnē. r mūdū fortiorē. Nā vt dic Greg. in omel. Audus ē diabolus. quia nihil possidet hic. Audi ergo r nos debem⁹ esse a possessionib⁹ q̄ cū eo pugnam⁹. Nā cū vestit⁹ cū nudo pugnat citius deiicit ſm eū. Tertio qz in triumpho facit hoiem fortiorē. Nā ſm Greg. Qui h relinquit illic pfecto culmē iudiciarie ptātis obtinebit. De q̄ dicit. Qui reliq̄stis oia sedebitis sup sedes rc. Tertio relinq̄re hō debet seip̄m. i. ꝓpriā voluntatē. Un̄ Mat. xiij. dr. Si q̄s vult vēire post me abneget semetip̄m. Gozra. i. ꝓpriū sensum. ꝓpriā voluntatē. Un̄ abneget. i. abiectū neget se in oīnib⁹ quoz ipe est causa. qz vel vana sunt vel mala. Vel abneget semetip̄um. non tm̄ sua r suos. sz suū intellectū. suū affectū. suū sensum. Intellectū rōnis. Affectū volūtatis. Sensum carnis. Primū abnegat p fidē. scōm p charitatē. tertium p spem. Sed Criso. ponit pulchrū exemplū de ista abnegatione. Sic̄ em̄ aliq̄s abnegat aliuz. si vidēs ip̄m afflictū. si ligatū. si egrotū. si hostib⁹ infestatū nō iuuat. ita nō vult chr̄ist⁹ nos corp⁹ nr̄m agnoscere si cōburat. si flagellat. sz abnegare. Sz di. Quid ē ꝓpria volūtas hois. Rñdeo q̄ illa q̄ ē ꝯ volūtatē dei vl' sui supioz. Cū ei aliq̄s vult q̄ōs velle, phibz. nullū hz auctorē sue volūtatis nisi semetipz. r iō dr ꝓpa volūtas hois Que sp mala ē. qz ꝺo subiecta nō ē. Si em̄

deo subiecta esset, ꝓpria nō cēt. Et q̄ nullꝰ debet ꝓpriā volūtatē hr̄e nisi deꝰ. cuius voluntas nulli ē subiecta. Ꝓpt̄ q̄ nō est hō sub celo q̄ licite possit esse sue volūtatꝫ. Cū ois aia sublimioribꝫ ptātibꝫ debeat esse sb̄dita. ⁊ maxime diuīe voluntati. Et ℔ ē abnegare seip̄m. i. obedientē esse deo p oīa vel suo supiori in his q̄ ad deū pertinēt. ℬ

Dixi secundo q̄ in ỹ. p̄. apostoli isti reddūtur cōmendabiles ex obediētie ꝓmptitudine. Cū ꝺz. secuti sūt. ⁊ p̄mittīt cōtinuo. id ē statim vel moꝛ. vel sine ꝑcrastinatōne. sine moza. sine excusatione. Duo g̃ hic dicunt. Primo secuti. scōo q̄ cōtinuo. Talꝫ ꝺz esse obediētia xp̄iano ꝝ vt statim pareāt ⁊ exequāt q̄ eis p̄cipiunt. In ℔ g̃ primo q̄ secuti sunt arguunt multi negligētes. q̄ sedēt vel iacent. Itē ex ℔ arguunt p̄sumptores q̄ nō sequunt. sꝫ p̄cunt arripiētes ⁊ aggrediētes difficilia ꝓpꝛijs viribꝫ. q̄ nō nisi cū gr̄a diuina cēnt attēptāda. Nō sic fec̄ paulꝰ q̄ dixit Gr̄a dei sum id q̄ sum. Itē arguunt ābiti osi q̄ currūt nō sequunt. Currunt em̄ ℔ modo. frequētāt curias. girāt puincias. ptranseunt regna. trāsfretāt maria vt honoꝛes cōsequant. Itē arguūt recidiuātes qui retro cedūt. Negligētibꝫ ꝺz Matℏ. xx. Quid statis h̄ tota die ociosi. Ꝓsumētibꝫ ꝺz Matthei. xvi. Vade post me sathanas. Ambitiosis ꝺz ad Heb. v. Nemo assumat sibi honorē. sed q̄ vocat a deo. Recidiuātibꝫ ꝺz. ij. Pet. ij. Deliꝰ ē viā veritatꝫ nō agnoscere q̄ post agnitā retroire. Et Luc. ix. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro aptus est regno dei. Unde vxoꝛ loth que retrospexit ad sodomā. versa est in statuā sal. Scōo in h̄ q ꝺz cōtinuo. innuit obediētie forma. Debet em̄ esse seq̄la fideliū ꝓmpta p subitā executionē mādatoꝝ. Eccl. v. ca. Ne tardes conuerti ad dñm. ⁊ ne differas de die in diē. Itē eiusdē. xxxj. In oīb opibus esto veloꝛ. ⁊ ois infirmitas. s. culpe nō occurret tibi. Scōo ꝺz esse seq̄la libera per tpalē abrenūciationē. Ūñ h ꝺz. cōtinuo relictis rhetibꝫ. Hoc est ꝺ cupidos q̄ in aq̄s maris hꝰ auari scli rheti cupiditatꝫ piscantur ranas. ℔ ē diuitias terrenas et lutosas. Job. xviij. Immisit in rhete pedē suū. i. affectū. ⁊ in macul'eiꝰ ābulat. q. ꝺ. Diues qui vult piscari diuitias oꝑtz q̄ mittat affectū cupiditatꝫ i rhete auaricie q̄ ꝺ a paulo vocat laq̄s. cū dic̄. Qui volūt diuites fieri i tēptatōes incidunt ⁊ in laqueum diaboli. Tertio seq̄la fideliū ꝺz esse pfecta p mortis cōformationē. Ūñ dic̄ saluaꝛ. Si quis vult venire pꝰ me tollat crucē suā. Matℏ xvi. Exponit Hozra. per mortificatiōz sui vel per ꝓpassionē p̄ri. vl̄ per sustinētiā martyrij. si necesse fuerit. ℔ ē vt sit paratꝰ in aia sustinere ignominiā crucꝫ. bene g̃ obediuit beatꝰ andreas xp̄o. q̄ ꝓmpte secutꝰ est eū. q̄ libere secutꝰ dimissis rhetibꝫ. q̄ dure secutꝰ vsq̄ ad crucē. Ūñ ipse dic̄ Job. xxiij. Uestigia eiꝰ. s. xp̄i. secutꝰ est pes meꝰ. O q̄ multi hodie vix sequūt ⁊ obediūt p̄ceptis ecclie. imo castigati ⁊ excōicati vix faciunt q̄ dñt. Alij ⁊ si sequunt stati. ⁊ exequūt que mādant. nō tñ dimittūt impedimēta q̄ eis sunt ꝓhibita. s. rhetia. circūstantias pctōrū per q̄ postea a diabolo ꝓpḧēdunt. Hā multi agūt pniam eis iūnctā. sꝫ nō abstinēt a cōuersatione persona ꝝ illicita q̄ eis ē per confessorē ihibita. Alij ⁊ si stati parent ⁊ dimittūt oīa ipedimēta eis inhibita nō tñ aggrediunt difficilia ⁊ ardua. Cōtra h crucē sb̄ ierunt petrꝰ ⁊ andreas. q̄ est ignominiosissima int̄ genera mortꝫ. Debꝫ g̃ penitēs ꝑm ptū affectū ⁊ liberū exhibere ad oīa difficilia. alias nō vere peniteret nec ꝓtritꝰ esset de pctis nec sic pfecte cū Andrea sequeret chr̄istum. Ł

Dixi tertio in ỹ. p̄. apl̄i reddūtur commendabiles a xp̄i cōformitate. Cū ꝺz. eū. scꝫ xp̄um. Nihil enim pdesset apl̄is reliquisse oīa si secuti fuissent aliū q̄ xp̄m. Et iō dimissio tpaliuꝫ nō cōmendat nisi in rōne siue cōpatiōe ad hūc finē vt xp̄m possent expedite sequi. Qꝫ g̃ ꝺz. relictis oīb secuti sūt eū. sensus ē ac si diceret, ꝓpter xp̄m sequēdū reliq̄rūt oīa. vt xp̄m lucrifacerēt. Talis fuit ille apl̄us q̄ dicebat. Oīa arbitroꝛ vt stercoꝛa vt xp̄m lucrifaciā. q̄ multi multa dimiserūt. sic Diogenes. socrates. ⁊ alij phi. tñ nō sūt cōmendati sic isti. q̄ nō ꝓ deo. sꝫ ꝓ vana gl̄ia secli huiꝰ talia dimiserūt. Ūñ Iero. in q̄dā epistola dic̄. Socrates thebanꝰ. bō q̄dē ditissimꝰ cū athenas ad philozopbandū pergeret magnū pōdꝰ auri piec̄ i mare. q̄ nō putauit se posse sil' virtutes ⁊ diuitias possidere. Abite inq̄t male cupiditates. ego vos mergā ne mergar a vob. Hoc aūt vt dicit Iero. ipe fecit gr̄a vane laudis. Et ℔ aꝛ

guit multos diuites q̄ sua dāt paupib⁹. sz qz ipi ex ℔ supbiūt aiam pdūt. De qb⁹ Aug⁹. dic. Quid pdest dispgēdo dare pauperib⁹ et pauperē fieri. cū aia mīa supbioz efficit diuitias ꝓtēnēdo q̄s fuerat possidēdo. Et iō dic Bern̄. q̄ ille sapiēter oia relinqt q̄ ꝓ xp̄o cōsequit q̄ est sup oia dimittit.

Sz forte diceres. Quid magni ē cōsequi xp̄m vt p eo oia dimittant. Rn̄. tibi. Certe nil eo p̄cios⁹. nil vtili⁹ tam in p̄nti q̄s in futuro. Qui eū hz xp̄m h̄ p gr̄am. z eū sequit imitādo dicta z facta sua. tria ꝓsequit hic. z tria in futuro. In p̄nti siqdē p̄mo ꝓsequit mētz illustrationē. qz ipe est sol illuminans intellectū. vt intelligam⁹ volūtatē dei. Jo hā. viij. Qui seqt me nō ambulat i tenebrz. sed hēbit lum̄ vite. Scōo qz talis euadet spūalē turbatōnē. Un̄ ipe dic saluato⁹. Jn mūdo p̄ssurā hēbitis. i me āt pacez. Piere. xvij. Ego nō sum turbat⁹ te pastorē seqns Tertio qz tal' cōsequit familiarē dilectionē a xp̄o. Pꝛouer. xv. Qui sequit iusticiā diligit ab eo. Jn futuro āt ꝓsequet tria. s. iudicia. viā. ptātē. Mat. xix. Vos q̄ secuti estz me sedebitz z̄. Scōo cōseqt tal' ad regnuz celoz introductionez. Tertio cōsequit xp̄i cōformitatē i gl'ia. Joh. xij. Qui mihi ministrat me seqt. z vbi ego sū illic z miſter me⁹ erit. Propt̄ g̃ ista bona i xp̄o z cū xp̄o puēi entia boni viri sequūt xp̄m tāq̄ lucē. tāq̄ tutorē. tāq̄ amicū. z dilectorē in p̄nti. tāq̄ aptū remuneratorē i futuro. Sic isti duo ap'li q̄ hodie p eo q̄ secuti sūt eū i p̄nti gr̄a secuti sūt eū i fuko in gl'ia. Ad quā nos z̄.

De sancto Nicolao. I

Sermo. III.

Vigilate qz nescitis qua hora dn̄s vr̄ ventur⁹ est Math. xxiiij. Sic dic Aug⁹. in ep'la ad dioscoz. Qualēcūq̄ quēlibet inuenerit su⁹ nouissim⁹ dies. in ℔ eū sil'r cōprehendet nouissim⁹ dies mōi. q̄m q̄lis hō in die vltia vite sue inuenit. tal' in die nouissimo iudicabit. Un̄ fm ipm vigilare dz oīs xp̄ian⁹. ne eū imparatū inueniat dn̄i aduēt⁹ Volens igit dn̄s nr̄ suo impio nos esse paratos voluit occultari die exit⁹ nr̄i ad hoc custodia⁹ oēs dies nr̄os. Nā cū sero parātur remedia. mortz imīnet picula. Un̄ platonis sn̄ia fuit. oēm sapientū vitā meditationē esse mortis. vt inqt Jero. in q̄dā ep'la ad Eliodorū Quia g̃ nescim⁹ q̄ hora dn̄s nr̄ veniat. sp vigilandū nob est vt q̄n veniet paratos nos sp inueniat. Saluato⁹ ergo nr̄. vt inqt Aug⁹. in li. de vita xp̄iana. sciēs horā illā aduent⁹ sui incertā āmonēs nos ait. Vigilate qz nescitz. vbi supra. Jn q̄b⁹ verb saluato⁹ nos monet ad tria. Pꝛio ad iugem mētz in deū eleuatōez. ibi. Vigilate Scōo ad incertā vite nr̄e resolutionē. cuz dic. qz nescitis q̄ hora. Tertio ad expectandū terribilē redēptoris nr̄i visitationē. cuz dr. dn̄s vester veturus est. A

Dixi primo q̄ in ꝑ. p. admōet nos saluato⁹ ad iugem mētis in deū eleuationē. cū dic. Vigilate. Vigilare aūt fm Grego. nō ē aliō nisi in ꝓo lumie oc'los mētis tenere. Un̄ bñ vigilat q̄ oc'los mētis. s. intellectū z affectuz i salutaribꝫ ꝓsiderādis. itelligēdis. appetēdz z ꝓseqndis expōit. Vigilate g̃ Vigilādu⁹ aūt nob ē p̄cipue ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpt̄ hostilitatē crudel' rebelliōis. Scōo ꝓpt̄ vtilitatē fidel' admistratōis. Tertio ꝓpt̄ debilitatē terrestrz nr̄e habitatōis. Quātū ad p̄mū vigilare dēm⁹ ꝓpter hostilitatē crudelis rebelliōis. Uidem⁹ nāq̄ q̄ in bello boies n̄ pñt somno secure vacare. Nos aūt sumus cōtinuo in milt̄z bell'. Un̄ i p̄s. 6z. Ꝯculcauerūt me inimici mei tota die. q̄m milti bellantes aduersuz me. g̃ncce hēm⁹ vigilare. Grues sic dicūt nakales int'se vigilias diuidūt. Et ille q̄ vigilare dz. lapidē tenet in pedib⁹. vt si ille dormiat. lapis cadēs alios excitet z seipm. Si auis insensata. q̄ vigilare nō teneāt sic sibi puidet ꝯ somnū corporis. milto magz ꝯ somnū pcī cautelā ꝓtinuam hr̄e dēm⁹. j. Pet. v. Frēs sobrij estote et vigilate. qz aduersari⁹ vr̄ diabol⁹ circuit sicut leo rugiēs q̄rēs quē deuoret Et bñ ad iūgēs p̄mittit sobrietatē vigilie. Nā ebrietatē seqt nccārio mult⁹ somn⁹. Sobrietas aūt h̄ intelligit modestia z tpantia in oīb⁹ actib⁹ nr̄is vt ñ excedam⁹ pl⁹ debito. Nā ꝑtus ꝓsistit i medio. vt dr ꝓmo Et bic. Est aūt de isto aduersario nostro diabolo sic ꝺ duce q̄dā Cartaginēsi. de q̄ Juli⁹ sext⁹ in li. ij. c. j. Iste dux habuit bellū ꝯ q̄sdā de affrica q̄ Cartaginēsib⁹ rebellabāt. Fuerunt āt isti de affrica auidi nimis ad bibēdū vinū. Qꝺ itelligēs dux vsus ē ꝯ eos tali cautela. Accepit multa dolia vini z miscuit cū

vino succū cuiusdā herbe q̄ vocat mandragoza. q̄ q̄dez herba mirabilit̄ est somnifera. sic̄ docet Aristo. in li. j. de somno ⁊ vigilia. Facit em̄ ita hoies pfunde dormire q̄ fūt insensibiles. Et iō solet dari hoibꝫ q̄ sūt p̄pter aliquā infirmitatē secandi p̄ curatiōe eoꝝ. vt possint sine dolore secari. Dolia aut̄ vini sic infecti dimisit iste p̄nceps i tētoriꝭ suis. ⁊ fugit. tētoria derelinq̄ns. Affrici aūt gaudētes tētoria inuadūt. Et inuenientes victualia cū vino i abūdantia. comedūt ⁊ bibūt de isto vino cōfecto. Et statim oēs sic oppꝫssi sūt sōno q̄ nullo mō se iuuare poterāt. Hec explorās dux p̄dict⁹. ō nocte redīt ⁊ cecidit sup eos ⁊ mīkos sic̄ voluit trucidauit. Ista cautela moralit̄ sic intelligit. Dux carthaginēſ ꝺ affricos ē diabol⁹ ꝺ hoies. Vinū q̄pe qō letificat. significat leticiā vel lasciuia secularē. Istā letitiaꝫ siue iocūditatē mūdi diabol⁹ sic cōmiscuit succo mādragoze. i. delectatōe luxurie q̄ oēs ex eo biberūt. ⁊ sūt q̄si insensibiles. Mādragoza em̄ est herba hns formā masculi et femine. ⁊ oīa lineamēta humani generꝭ. ⁊ ꝺ cōferre fecūditatē mulieribꝫ. sic̄ pꝫ de Rachel. Ben. xxx. Et iō mādragoza voluptatē carnis designat. Quia ḡ tota hūana iocūditas int̄ hoines his diebꝫ diabolo p̄curāte q̄ nos cautelose debellat. de succo voluptatꝭ ē infecta. Iō hoines vicios̄ dormiunt i pctis. ⁊ ad correctōes p̄latoꝝ ⁊ p̄dicationes doctoꝝ reperiuntur insensibiles vt dicat q̄libet eoꝝ illud .Prouer. xxiij. Verberauerūt me ꝭ nō dolui. traxerunt me et ego nō sensi. Nō sic nos carissimi. Sed sic ꝺ. ij. Cor. vj. In oīb⁹ exhibeamus nos sicut dei ministros. in vigilijs. in ieunijs. i caritate nō ficta. Sic patet prima cā. Secunda causa vigilandi est vtilitas fidel⁹ ad ministrationis. Sum⁹ em̄ sic̄ serui vigilātes de nocte ⁊ expectātes aduentū dn̄i sui de nuptijs redeūtis. Nuptie sūt in celo ineffabilis gaudij de sacrosctā vnione deitatis infinite ad naturā humanā. De his nuptijs dn̄s noster vētur⁹ est i die iudicij descēsur⁹ ad totū mūdū. Et iō ꝺ hic. Vigilate. Et Lu. xij. Et vos sil̄es hominib⁹ expectantib⁹ dn̄m suū q̄n reuertat̄ a nuptijs. vt cū venerit ⁊ pulsauerit cōfestim aperiāt ei. Et licet oīes vigilare debeāt tñ maxie p̄lati. quoꝝ cure anie sunt cōmisse. In cui⁹ signū cū xp̄s discipulos dormientes. inuenisset. speciali⁹ ceteris increpauit petrū dicens. Symon dormis. Sic non potuisti vna hora vigilare mecū. q. ꝺ. Nō miror de ceteris. ꝭ de te. q̄ nō solū p̄ te. ꝭ p̄ alijs vigilare debes. Tertia cā vigilādi ē debilitas terrestꝭ nr̄e habitationis. Nō q̄ iaceret in domo ruinosa ex oīi p̄te debili. ⁊ sic̄ cum ꝑ sciret q̄ aliq̄s exterius p̄tinue foderet muros ad eū occidēdū. nō daret se somno si esset p̄udēs. ꝭ solerē vigilaret. Dom⁹ aie est corp⁹ luteū ⁊ terreū. Job. iij. Qui habitāt dom⁹ luteas. ꝑsumēt velut a tinea. Fossor est mors q̄ indefesse nitit̄ pfodere domum nostrā vt furet aiam cū pcis si possit. vl' cū penis debitis p̄ pctō. Et iō ꝺ hic. Si sciret pr̄familias q̄ hora fur veniret vigilaret vtiq;. ⁊ nō sineret pfodi domū suā. Sed timendū est q̄ de nob̄ sit sic̄ de pueris recentinatis. Dicit em̄ Aristo. p̄mo de vigilia ⁊ sono. q̄ pueri q̄ pariunt ꝺmiūt. ⁊ hūt oculos clausos ꝓpt̄ ꝑsuetudinē dormiēdi i matre. Sic ē de mlt̄ q̄ in ipis tamdiu inualuit ꝑsuetudo dormiēdi i negligētia. pigritia desidia. ⁊ accidia q̄ euigilare nō p̄nt. Sz cauendū ē ne a trib⁹ malis passionib⁹ q̄ accidunt in somno. sicut dicit Aristoteles li. ij. de somno ⁊ vigilia. q̄ sunt epilensia. ephialtes. ⁊ letargia. Epilensia est quedaz passio cerebri faciēs hoiem cadere subito ⁊ ex inopinato. Ephialtes est passio in somno faciens homini apparere q̄ aliquis oppꝫmit ⁊ nititur eum suffocare. Unde illis qui habent hanc passionē videtur cōmunit̄ q̄ vna vetula incubat super eos et nitit̄ eos suffocare. Letargia est quedaz infirmitas compellens homines dormire ⁊ dormiēdo mori. Moraliter iste tres passiōes tria generalia vicia signant quibus inuoluitur totus mundus. Superbi nanq; ⁊ ambitiosi qui ad gradus et honores nitunt̄ ascendere. epilentici sūt. quia superbia casuz habet. Unde Claudian⁹ de pe. di. iij. Q̄ ḡ. i glo. dicit. maligni tollunt̄ in altū vt lapsu grauiori ruant. Lubrici ⁊ luxurios̄ patiūt̄ ephialtem. quia vetula illa que est caro corrupta per peccatum superuenit ⁊ dominatur eis ⁊ opprimit eos ne resurgant. Auari vero sunt quasi letargici. id est obliuios̄. q̄ ānto plura bona eis de⁹ dat. tanto magis obliuiscunt̄ tā sui q̄ ꝺi. Un̄ glo. super illo ps. De⁹ de⁹ meus. ad te de luce vigilo. dic̄ Ad deū vigilat q̄ vere dei memor ē. Ad de

q̄. sono tres gen̄ales infirmitates. ꝭ

Epilensia q̄d sit

Ephialtes q̄d sit

letargia q̄d sit

um dormit q̄ deū obliuiscit. Nō sic vos carissimi. Sed sic̄ ap̄ls dicit. j. ad Thessa. v. Nō dormiam⁹ sicut ⁊ ceteri. sed vigilem⁹ ⁊ sobrij simus. B

Dixi secundo q̄ in ỹ. p. ām⁹ nemur ad icertā vite nr̄e r̄solutionē. cū ōr. qz nesciz q̄ hora. Tria aūt sūt nob abscōdita. q̄ in hac vita positi nullo mō p ingeniū hūanuz aut p aliquā sciam certitudinalit possum⁹ inuestigare aut scire. q̄z sciam dn̄s voluit nos vtilit̄ tripliciter ignorare. Primo nescim⁹ vtrū amore an odio digni sum⁹. Scō nescim⁹ qñ aut quō de hac vita exibim⁹. Tertio nescimus quādo coram districto iudice i iudicio vltimo ⁊ finali apparebimus. De p̄mo ōr Eccs. ix. Nescit homo an odio vel amore dignus sit. sed oia in futurū reseruā tur incerta. Nescit igit̄ quis finalit̄ dign⁹ sit odio vel amore. licet ꝑm pñtem iusticiā bene pōt sciri ex manifestis pctis. Quia dicit ap̄lus. q̄ manifesta sūt opa carnis. q̄ sūt fornicatio. homicidiū. ebrietas. ire. rixe. inuidie. Et sequit. qñ q̄ talia agūt digni sūt morte. Uñ sic̄ bene agēres ex manifestis opibus iudicam⁹ dignos amore. sic ex malis manifestis iudicam⁹ dignos odio. Sz tñ finalit̄ ignoram⁹ q̄liter vnusq̄sq̄ finē suuz cōcludet. cū semp videam⁹ mutationez in vtrisq̄. qz q̄dā de malo resurgūt ad bonū. ⁊ boni de bono cadunt ad malū. Ergo ōr ij. Regū. xj. Dubi⁹ est euent⁹ belli. et nunc hunc. nūc illū occidit gladi⁹. Sol⁹ ḡ de⁹ talia nouit. Sed nobis sūt abscōsa ab oculis nostris. vt ōr Eccī. xj. Mirabilia opera altissimi soli⁹. ⁊ gl̄iosa ⁊ abscōsa. Et eiusdē. xvi. Plima illi⁹ opa sūt in abscōsis.

Sz di. q̄s. Nōne q̄libz hō vl̄ē in gr̄a vl̄ in pctō. Si in gr̄a dign⁹ est amore. Si in pctō dign⁹ ē odio. ⁊ sic de q̄libet hoīe scit. Rñdeo q̄ ß vez ē. de q̄libet hoīe scit ß i generali. sz de nullo in sp̄ali pōt ß sciri. Sed adhuc diceres. Tñ ad Rom. viij. ōr. Spiritussanctus reddit testimoniū spūi nr̄o. q̄ filij dei sumus. Si igit̄ filij dei sumus. igit̄ digni amore. Item apostolus dicit ibidē. Quis nos separabit a caritate xp̄i. ḡ ipe scivit q̄ esset dignus amore. qz se sciuit in caritate. Itē. nihil ē certi⁹ homi q̄z sua fides Si igit̄ hō est in fide formata. ipe scit se dignū amore. si non. igit̄ scit se dignum odio. Itē q̄libet scit de seipo vtrū ipe dimitteret oia ꝓpt deū aut nō. Si scit. igit̄ scit se amore dignū. si nō. igit̄ dign⁹ est odio. Itez q̄s pōt scire de se dū est in pctō mortali aut cū ꝓponit peccare mortalit̄. igit̄ pōt scire si est odio dign⁹. Ad ista ē dicēdū breuit̄ q̄ nullus pt scire an sit dign⁹ amore diuine p̄destinatōis an odio p̄scie eius. qz vt ōr Roz ix. Anteq̄z nati eent illi frēs Esau ⁊ Jacob dictū est de eis. Jacob dilexi. Esau autez odio habui. Hoc ḡ solus deus scit. Scōo dicēdū q̄ p̄siderando merita nr̄a nō possumus certā ⁊ determinatā noticiā de ß hr̄e an ꝓpter illa opa ⁊ merita nr̄a digni sum⁹ amore vel odio. tñ bene possumus cōiecturalē noticiā de hac hr̄e p aliqua signa. Et p̄mo an odio dignus est hō pōt existimare ex octo signis. Primuz est p̄sper successus cōtinuus in tpalib⁹. q̄ ꝑm Ambro. ē signuz damnatōis. Job. xxj. Ducūt in bōis dies suos. ⁊ in pūcto ad inferna descendūt. Et Ebryk. de pe. di. iij. c. Quid ergo. dic̄. Qñ p̄speritatē hz malus. malū capitz sui ē. Cū em̄ p illis paucis bonis retributōez h acc̄ipit. illic iā pleni⁹ punie. Scōm est p̄speritas in pctis. ß est. q̄ talis habet p̄speritatē ad peccandū qñ vult. ⁊ q̄d vult pōt implere p̄ sua voluntate. Si vult iebriari. adest sibi potus sufficiens. Si vult fornicari hz oportunitatē sine oñi impedimēto ⁊ sic de alijs. Tertiū signū. qz nihil se sentit pati. ⁊ si patit. tñ impatient. Quartū recidiuatio frequēs ⁊ resumptio pctōz post p̄fessionez Sicut ille q̄ recidiuat in candē infirmitatem. signū est q̄ morie. Quintū est incurabilitas scp̄ture. sicut nolle audire vel obsequi dictz euāgelicz ⁊ sanctoz doctoz. Jo. viij. Qui ex deo ē ꝓba dei audit. Et sequit ꝓterea vos nō auditz. qz ex ḋo ñ estz. Sextū ingratitudo de bñficijs acceptz. vl̄ quādo putat ea suis meritz data Septimū nō cessatio a pctō seu cōtinuatio pcti. ß eñ signū ē q̄ tal̄ caret custodia dei. Octauū ē. p p̄ria volūtas. qñ oia vult hr̄e ad placitū et volūtatē. nō vult corrigi sed ad nutū blandiri. Eccī. xxj. Qui odit correctionē vestigiū ē pctōz. Hec oia seq̄t odiū bonoz. qñ talis odit quelibet cō munē bonū. etiā quinūq̄ lesit vl̄ nlli bonitati acc̄escit nisi iuit⁹ vl̄fict⁹ ex apparētia hūana. Hoc fuit signū ab initio oiz dānatoz. Sic cayn q̄ odiuit abel iustū. ḡ occidit eū. ⁊ esau iacob. ⁊ Absalon ysaac. ⁊ iudas cr̄istuz. Uñ reprobi

dicūt illud Sap. ij. Circūueniam⁹ iustuz qm̄ ꝓrius est opib⁹ nr̄is Grauis est nob⁹ etiam ad videndū. Exaduerso aūt sūt alia signa salutis. Primo voluntaria pauptas aut in affectu aut i effectu. vt qm̄ diues ml̄tum sibi ab vsu vict⁹ subtrahit ⁊ more pauperū viuit. Mat. v. Beati paupes spū ⁊c. Vult em̄ deus vt pauperes simus. Hā ipe solus pauptatē amauit in seipo. ⁊ in matre sua. ⁊ in aplis. Ita paup fuit ꝙ natus vilibus pannis inuolut⁹. pauper nat⁹. in paupertate vixit. hospicium ꝓpriū non habuit paup mortu⁹ ⁊c. Scōm būilitas in actib⁹ ꝑtutū. cū qs mlta facit. p deo. nihil tm̄ existimat se fecisse. dicens se seruum inutilē. Luce. xvij. Tertiū est impedimentū in nob⁹. vt cuz quis tempore temptatiōis impedir̄ ne pficiat qđ intendit. vt ꝺr Ozee. ij. Sepiaz viam tuā spinis. Quartū est continuus ꝓfectus in bonis. cū qs semp desiderat pficere. Ps. Ibūt de ꝑtute in ꝑtutē. Quintuz ē patientia in aduersis. vt si qs ea que patir̄ iuste se pati arbitrat. Juxta illud. Merito hec patimur. qz peccauim⁹. Sextū est obedientia verbi dei cū qs nitit implere q̄ audit in sermone ⁊ delectat⁹ in audiēdo. Septimū est reuerētia ad sacerdotes. Signū est em̄ reuerētie ad dōm qm̄ ei⁹ ministri honorant. Octauū est gaudiū de bono ꝓximi. Perfecta em̄ caritas cōgaudet ꝑitati. Ve rū ꝫ ex his possit hō existimationē recipere an sit i odio vl̄ gr̄a. tm̄ semp ꝺz timere. qz j. Cor. iij. ꝺr. Nihil mihi cōscius sum. sed nō in ħ iustificat⁹ sum. Licet ergo hō sciat se amore dignū. qm̄ eū cor ei⁹ nō repħēdit. vt ꝺr. j. Joh. iij. Tm̄ timēdū est. qz dōs scit cogitationes hominū. qm̄ vane sunt. Ma xime etiā exquo omnes iusticie nr̄e sūt sicut pann⁹ menstruate. Isa. lxiij. Un̄ dic̄ Gre go. xxix. moral. Qz ideo hō ōbet timere. qz ⁊ si recta se agere intelligit. sub districto tm̄ examine q̄ tendit ignorat. Unde infero ex his. ꝙ licet hō iuste agat. nō tm̄ cert⁹ esse ꝑt ꝙ amore dign⁹ sit. etiā si ꝓseuerat i iusticia sua. qz Prouer. xx. ꝺr. Quis hoium intelligere ꝑt viā suā. q̄si diceret. nullus. igit̄ nul⁹ gloriet̄ de iusticia sua. nec aliqs despet ō malicia sua. qz erunt nouissimi primi. ⁊ ecō uerso. Matth. xx. Et ista est causa quare sustinemus multos malos. qz nō desperam⁹ de eis. Ista est etiam causa q̄re deus voluit ħ nob⁹ esse incertū. vt null⁹ de bonis opibus extollat nec de pctis despet. Nam Judas apparebat bon⁹. ſz finaliť dān at⁹ est. latro mal⁹. ⁊ finaliť saluat⁹ est. Hoc ē q̄ ꝓmū quod deus voluit nob⁹ esse occultū. Secundo nescim⁹ qm̄ aut quō de hac vita exibimus. Eccs. ix. Nescit homo finē suū. sed sic pisces capiunt̄ hamo. ⁊ aues cōprehendunt laqueo. sic hoies capiunt̄ in tpe malo scz mortis. qz homo credens se viuere rapitur morte. i. tpe malo scz mortz vl̄ cuiuscunq; aduersitatz. Job. iij. Viro cui abscōdita via ē ⁊ circūdedit eū ōs tenebris. Sūt aut tē tria incerta circa mortē. scz temp⁹. qz ne scimus an in estate vel in hyeme. in die vel in nocte. mane vel sero. Loc⁹. qz nescimus an in domo vel in cāpo. an in patria vel extra. Unde Seneca epl̄a. xvij. Nescis q̄ te loco mors expectat. tu quoq; in omni loco eam expecta. Tertio q̄litas. quia nescimus quō moriemur. an igne vel aqua. an ferro. an subito vl̄ successiue. vel casu. vel naturali morte. Sed diceres. de⁹ vult oēs homines saluos fieri. igit̄ deberet eis notificare finem suum. vt melius se ꝓparent ad finem eoz̄. ergo male. qz abscondit ħ. Unō ꝓpheta petijt. Notū fac mihi dñe finē meū. Ps. xxxviij. Rñdeo ſm Grego. xij. moralium tractans illud Job. xv. Lunctis diebus suis impius supbit. ⁊ numer⁹ annoz̄ ei⁹ incertus est. Ubi dicit. Ad hoc em̄ conditor latere voluit nos finē nostrū vt dū sum⁹ incerti quando moriamur. semper ad mortē parati ad finem inueniri debeamus. Dec ille. Non ergo putandum est deum male i hoc fecisse. ꝙ die illū. i. nouissimū nob⁹ occultat. qz ꝑ hoc nos a multis malis ꝑseruat a quibus nos incerta hora mortis ꝑseruat. ⁊ semp ꝓparari facit ⁊ in bonis exerceri operibus. Tertio nescim⁹ qm̄ cor̄ districto iudice i die nouissimo astabim⁹. vñ Mat. xxiij. De die aūt illa nemo scit neq; angeli dei in celo. Illā aūt die voluit esse incertaz vt ſm Gre. habeat⁹ sp̄ suspecta. ⁊ nos ad eā semper ꝓparemus. ℒ

Dixi tertio ꝙ in verbis premissis admōemur ad cōsiderandū terribilē xp̄i visitationē. Cū ꝺr. dōs vr̄ vēnt⁹ est. Certe terribile ꝺbū peccatoribus. Ꝺ qs de⁹ rex celi et tre vēnt⁹ est ad dānādū eos. licz sit solacioſuz bonis ꝙ dōs eoz̄ ventur⁹ est ad ꝓmiandū eos. maxime q̄ debēt timere pcōres audientes. qa

dñs eoꝝ ad iudiciū ventur⁹ est ad eos vel in morte cuiuslibꝫ spēal'r. vel in nouissimo die generalr ad oēs. Et ħ ꝓter tres causas q̄ erūt in xp̄o rangꝫ iudice seuerissimo ⁊ iustissimo. Erit em̄ iste dñs sic̄ iudex inflexibilis. Scōo infugibil'. Tertio infallibilis Et ideo aduēt⁹ eius ad iudiciū erit tremēdus. Primo erit inflexibil' qz nullus poterit ei⁹ flectere iusticiā. Juxta illud ps̄. Justus es dñe ⁊ rectū iudiciū tuū. Et iterum Cognoui dñe qz equitas iudicia tua. Tāta aūt erit iusticia ei⁹ q̄ etiam iusticias iudicabit. Juxta illud ps̄. Cū accepero tēpus ego iusticias iudicabo. ps̄. lxxiiij. dic̄ Jnno. q̄ in p̄mo aduentu xp̄us nō accepit tps iudicandi sꝫ miserēdi. de q̄ dr. Tps miserendi aduenit. ij. Coꝝ. vi. Ecce nūc tps acceptabile. Sed cū dicit q̄ iusticias iudicabit. terribile ꝑbū. qz nō solū pcta iudicabit. sed etiam bona opera examiabit. Malach. iij. Colabit filios leui. Colabit id est examinabit districtus iudex. Hec Jnnoc.

Scōo erit iudex infugibilis. qz nullus poterit effugere suā vindictā. Ūñ ps̄. Dixi iniqs nolite loqui aduersus deum iniq̄tatē. Quia neqꝫ ab oriente neqꝫ ab occidēte. neqꝫ a desertis montib. qm̄ deus iudex est dic̄ Jnnocē. Nō erit loc⁹ fugiendi. Jō quia deus vbiqꝫ est. ps̄. Quo ibo a spū tuo ⁊ quo a facie tua fugiā. Si ascendero in celum tu illic es. si descēdero ad ifernū ades. Si sumpsero pēnas meas diluculo. ⁊ habitauero in extremis marꝫ. Etem̄ illuc manus tua deducet me. Ūñ dicit Hrego. Fugiendi via deest. qz ille iudicabit q̄ vbiqꝫ ē. Ecce dñs cuius ptās est infugibil'. Tertio erit iste dñs vt iudex infallibil'. Nō enīꝫ est sapia creata q̄ falli pōt vel corrūpi pcio vel fauore vel timore. Jn ipo em̄ sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie absconditi. ⁊ ipe nouit abscondita cordis nostri. qz oia nuda ⁊ aperta sunt ei. Ad Heb. iiij. Jdeo decipi nō pt quia sibi nihil occultari pōt. Nō igit fallit Aristotelis silogismis. vl' Platonis demōstrationib⁹ ⁊ pbatōibus. nō Socratꝫ argumentis. vel legistaꝝ allegatōib⁹. non iuridicio. ⁊ oīa in veritate iudicabit. Nos igit carissimi tanti dñi aduentū studeam⁹ bonis opib⁹ p̄uenire. ⁊ vt ei⁹ iusticiā tā districtā valeam⁹ euadere. laborem⁹ nunc in ei⁹ gr̄a existētes, p posse pscientias nr̄as ꝓparare vt tunc possim⁹ in oib⁹ pfecti stare in regno celoꝝ. Ad qō nos pducat pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssctūs. Amen.

De sancto Nicolao. II. Sermo. IIII.

Seruus fidelis et

prudens. Math. xxiiij. Sic̄ dic̄ Amb. in suo libro pastorali. Nihil in ħ seculo excellenti⁹ sacerdotibus. nihil sublimius epis repiri pt. Nec īmerito. qz vt dic̄ idē. Honor ⁊ sublimitas epal' nullis poterit compatōib⁹ adeqri. Et ponendo exemplū dic̄. Si regū fulgori cōpares ⁊ p̄ncipum diademati. longe erit inferi⁹ ꝯ si plumbi metalla ad auri fulgorez comparēs. Et dans hui⁹ rationē dicit. qz p̄nciꝑes ⁊ reges h⁹ secli colla submittūt genib⁹ sacerdotū. ⁊ deosculata eoꝝ veste se credūt cōmuniri. Hec ille. Quia vt dicit Ambro si⁹. Magna sublimitas magnā dꝫ hr̄e cautelā. Honor grādis grandiori dꝫ sollicitudine circūuelari. qz cui pl⁹ credit magꝫ ab eo exigit. Hinc ē q̄ difficile est inuenire talē episcopū. qui sic̄ pest dignitate ita pest ⁊ sanctitate Et iō merito pōt hodie queri ò talib⁹. quis esset talis platus qui essꝫ seruus fidelis ⁊ p̄udens sicut fuit btūs Nicola⁹. Nec mirer quis me hodie ita de talib⁹ q̄rere. Si em̄ saluator q̄siuit inter familiā suā. quā ipe ante mūdi cōstitutionē elegerat vt essent sancti ⁊ imaculati in cōspectu ei⁹ in caritate. de quib⁹ ipe dixit. Ego vos elegi de mūdo. q̄nto magꝫ hodie pt queri. q̄s sit seruus fidelis ⁊ p̄udens. quādo nūc mlti eligunt seipos p impssionē vel ingestionez ꝓpriā vel amicoꝝ potentiā. ⁊ qñ assumūt sibi dignitates ꝓpria temeritate. non vocati tāq̄ aaron. De quib⁹ merito q̄rit. q̄s sit seruus fidelis ⁊ p̄udens. qualis fuit beat⁹ nicolaus qui spūsancto fuit electus Et sicut dignitate. sic moꝝ sanctitate sedi epiſcopali p̄sedit. De quo digne verbū nr̄i themat ponitur q̄ ipe est seruus fidelis et p̄udēs Jn quib⁹ verbis tria tangūtur a quib⁹ beatus Nicolaus merito commēdat. Primo em̄ commendat ab humilitate. Cum dicitur. Seruus. Secundo a fidelitate. Cuꝫ dr. Fidelis. Tertio a sagacitate. Cum dicitur. Prudēs. Que tria licet in omnibus. ħ est. in quolibet fideli debent esse. tamē maxime in prelato. Per primum enim debet habere se recte quo ad deuꝫ. p scām iuste q̄

ad ꝓximuz. ꝑ tertiū sancte q̄ ad seip̄m. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis cōmendat̄ beatus Nicolaus ab humilitate. cū d̄r. seruus Seruus em̄ nomē subiectōis est. ⁊ sic humilitatis. Vñ Ephe. vj. c. Serui obedite dñis. Et. j. Pet. ij. Serui subditi estote in omni timore dñis. nō tm̄ bonis sed etiā discolis. Ecce humilitas. Quia raruz est int̄ xp̄ianos inuenire humilitatē erga deum. Igit̄ merito queritur. Quisputas est ꝟuus rarius aūt int̄ p̄latos. Igit̄ magꝫ q̄rit̄ inter eos. Quisputas est ꝟuus. Sunt aūt multiplices serui. sed nullus eoꝝ est ꝟuus dei nisi vnicus. Primus seruus inscius. ignar⁹. indoctus. De q̄ Luce. xij. Qui aūt nō cog̊uerit voluntatē dñi vapulabit paucis plagis. Ecce ignorātia licet excusat a tāto. tamen non a toto. Multi sunt hodie qui dicunt. vtinā sciuissem h̄ fuisse pctm̄. nō fecissem illud. sed ignoraui. Sed certe audiāt tales. qꝛ ignorans ignorabit̄. Quō em̄ excusatur ꝑ ignorātiā q̄ q̄rere noluit. scire cōtempsit. cōsulere sapientez nō curauit. imo quod deterius est vbi potuit vitauit tam ī p̄dicatione q̄ꝫ in ꝯfessione. Scd̄s ꝟuus est sciens volūtatē dñi. sꝫ inobediēs. De quo Luce. xij. d̄r. Seruus sciens voluntatem dñi ⁊ nō faciēs eā. vapulabit plagis mlt̄is. Iste significat om̄es malos xp̄ianos q̄ audiunt multa in p̄dicatione. sed nolunt obedire. ideo vapulabūt multis plagꝫ. qꝛ ꝓfūdius ardebunt in supplicijs. Vnd̄ legit̄ de sancto Machario. q̄ īuenit caput cuiusdā pagani in heremo. a quo cū q̄reret an aliq̄ gentes essent profundius in inferno q̄ꝫ aīa Athile pagani. Rñdit q̄ sic. Et cū q̄reret. Que. Rñdit. Christianoꝝ maloꝝ qui sciunt ⁊ nō faciūt. Terti⁹ ꝟu⁹ ē piger. De quo Mat. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras exteriores. Et hoc dictū est illi seruo q̄ de talento sibi credito a dño nihil lucratus est. Attendāt diuites nihil faciētes de ip̄is. Attēdant docti qui nō p̄dicant. Attēdant fortes qui deo seruire negligūt. Et si iste dānatus est. quia nō ē lucratus qui tamē pecuniā dñi restituit. q̄d fiet d̄ illis q̄ ñ solū nō lucrant̄. sed etiā totū cōsumūt et nihil restituūt d̄o: sed dissipāt. sicut mal⁹ villicus. Luce. xvj. Quartus ꝟuus voluptuosus. Luce. xij. Math. xviij. Si dixerit in corde suo malus ꝟuus. morā facit dñs meus. manducet aūt ⁊ bibat ⁊ incipiat ꝯꝟuos suos ꝑcutere. veniet dñs eius die qua non sperat. ⁊ hora qua nō credit. ⁊ diuidet euz a se ⁊ a suis angelis. partēqꝫ eius ponet cū hypocritis. i. cuz demonib⁹. Iste significat voluptuosos xp̄ianos. q̄ se asserūt esse xp̄ianos. sed in delicijs more paganorum viuunt frangētes ieiunia. imo etiā nō seruantes sextā feriā. Sed certe Prouer. xix. dicitur. Nō decent stultū delicie. Et h̄ ideo. qꝛ nō est ꝟuus maior domino suo. ex q̄ xp̄s tēperatus fuit. quare xp̄ianus vult esse deliciosus. Quitus seruus nequā. De q̄ Matthei. xviij. Serue nequā omne debituz dimisi tibi quoniam rogasti me. Iste significat iracūdos crudeles xp̄iāos q̄ nolūt cito dimittere iniurias ꝓximis. Sed quid dicit̄ de isto seruo. Iratus dñs eius tradidit eum tortorib⁹ q̄adusqꝫ redderet vniuersuz debitum. Sextus seruus indecēter ꝟuiēs sicut ille qui vult seruire duob⁹ ꝯrijs. De q̄ Math. vi. Nō potestis deo seruire ⁊ mammone. Hi sunt xp̄iani qui miscēt bōis mala. ieiunant ⁊ inebriant̄. dant elemosynam sed committunt vsurā. sil̄es cocodrillo qui occidit hominem ⁊ plorat sup̄ illum. Septimus ꝟu⁹ est humilis ⁊ timid⁹ seu timoratus. De q̄ dicit apl̄s Heb. vi. Serui obedite dñis carnalib⁹ cum timore ⁊ tremore in simplicitate cordis sicut xp̄s. Nō ad oculum seruientes q̄si hominib⁹ placētes. sꝫ vt serui xp̄i faciētes volūtatē dei ex anio bono. cum bona voluntate seruiētes sic̄ domino. ⁊ nō sicut hominib⁹. Ecce quō preceperit apl̄us seruire dñis tp̄alib⁹. ⁊ multo magis deo omnipotēti. Inter oēs tñ istas conditōnes. p̄ncipalis est timor et tremor. Vnde in Ps. ij. Seruite dño in timore et exultate ei cū tremore. Scim⁹ em̄ quia timor humiliat. Vnde q̄ seruit ex timore reuerētie humiliat̄ veracit̄. Et tunc est g̃tuz deo seruitiū quādo cū reuerētia exhibetur vt dicit Gorra sup̄ epl̄am. ij. ad Thimo. j. Et in hoc deficiunt sup̄bi. qꝛ nō seruiūt reuerent̄. vt ptz in Lucifero. Et qꝛ angel̄ nō pepercit. quomō sup̄bis. vt dicit Petrus ī canonica sua. Sed notanter dicit. cum timore et tremore. vt excludat negligentiaz ⁊ p̄sumptōnē. Qui em̄ timet nihil negligit Et qui tremit non presumit. Quando em̄ homo timet vermem conscientie qui erit in inferno. et ignem corporalem geben-

ne. de quibꝫ Isaye vltimo. Tūc incipiet cū timore ⁊ tremore seruire deo. Sꝫ forte diquare debemus seruire deo. Rñdeo ꝙ tribus de causis. videlicet qꝛ iustū est. q̄a honestum est. qꝛ vtile est. Justū est vt ꝯuiam⁹ ei. qꝛ nos fecit. qꝛ nobis seruiuit. quia nos emit. Nos fecit. Ps. Scitote quoniā dominus ipe est deus. ipe fecit nos. Et quanto dignius nos creauit. tāto deuotius debemus ei seruire. Seruiuit om̄ibꝫ nobis ꝑ totū temp⁹ vite sue. ⁊ operatus est salutem in medio terre. Isa. xliij. Seruire me fecistis in peccatꝫ vestris. Et quanto indignius fuit istud seruitiū cōparatum sue dignitati. scꝫ curare infirmitates ⁊ imundicias nostras. tanto deuoti⁹ debet esse seruitiū. Preterea emit nos. p̄ma Coꝝ. vi. Empti estis p̄cio magno. Quāto p̄ciosiori precio nos emit. tanto deuotius debem⁹ ei seruire. j. Pet. j. Nō corruptibilibꝫ auro ⁊ argēto empti estis. Secūda causa seruiēdi d̄o est. qꝛ ē honestū seruire tāto dño. Grego. Cui seruire regnare est. cuius seruitiū quāto subiectius ⁊ humili⁹ fuerit tanto est magnificentius. ⁊ ꝑ ꝯsequēs sūma libertas ē. Ecc̄i. xxiij. Gloria magna est sequi dñm suum. Tertia causa qꝛ vtile est. Joh. xij. Volo pater vt vbi ego sum illic ⁊ minister meus erit. Ecce quanta vtilitas seruiēdi deo omnibus generaliter. sed specialit̄ prelatis et episcopis. quibꝫ specialis merces reꝯuatur. vt dic̄ Criso. Et ideo ip̄i debēt deuotius seruire christo. exemplo sancti Nicolai. q̄ in om̄ibꝫ se exhibuit vt ministrū xp̄i seruiendo deo in timore humilitatis. q̄ virtus magis commendat prelatum q̄ꝫ alie ꝟtutes. Quia dicit Grego. vij. libro morali. Subtilissima res viuendi est culmen tenere. gl̄iam rep̄mere. Esse quidem in potentia. sed nescire potentē se. Et Bern̄. in quadam epistola dicit. In alto posito non alte sapere. difficile est ⁊ omnino inusitatum sed q̄nto magis inusitatū tāto gloriosius. Hec ille. Hoc bene ponderauit beat⁹ Nicolaus. Qui vt de eo legit̄ sp̄ humilē xp̄i ꝯuū se ꝓfessus est. Dep̄hensus ei a ꝯciue suo cuius filiabꝫ ꝓiecit massam auri. ⁊ interrogatus q̄s esset. Rñdit. Nicola⁹ seruus xp̄i Et circa electionem dep̄hensus ꝑ quendā sanctū episcopū. interrogat⁹ quis esset. respondit. Nicola⁹ seru⁹ xp̄i. Bonus seruus qui sic dño seruiuit cuꝫ timore. ⁊ exultauit ei cū tremore. Vñ hodie gaudet coronat⁹ gloria et honore.

B

Dixi secundo ꝙ i verbis p̄missis cōmēdat̄ beatus Nicolaus a fidelitate. Cuꝫ d̄r et fidelis. Fidelitas aūt serui ad dominum in multis consistit. Sicut habet̄. xxij. q. v. De forma. Et plura ponit Hostien. in sūma sua titulo de feodis. Quid sit fidelitas que his versibꝫ cōtinent̄. Incolume facile tutūqꝫ possibile honestum. Utile cōsilium fidus dabis auxiliūqꝫ. Qui sic exponūtur. Primo em̄ requirit̄ in seruo ꝙ intendat incolumitatē dñi. hoc est. ne illud qd̄ facit sit in damnū dñi. sicut venenum. infirmitas. mors ⁊ omnes corpis lesiōes. Moraliter Seru⁹ xp̄i tūc est fidel̄ qñ oīa nocumenta animarū ⁊ corpoꝝ a fidelibꝫ xp̄i ꝓcurat amoueri. Nā xp̄s oīa q̄ fuerūt suis pauperibus facta sibi reputabit ipensa. Mat. xxv Quod vni ex minimis meis fecistꝫ mihi fecistꝫ. Scd̄o ꝙ ꝓcuret ita bonū domini sui ne faciat illud difficile qd̄ potuit esse facile. Moralit̄. deo multū facile est cōuertere peccatorē qñ vult peccator. qñ aūt nō vult difficile multū est. Nā dicit Aug⁹. Facili⁹ est deo creare celū ⁊ terrā. q̄ꝫ peccatorē contra velle suum reducere ad viā salutꝫ. Qui em̄ disponit hoīem aliquē ad cōuersionem ad deū ꝓcurat facilitatē deo cōuertēdi ip̄ꝫ qd̄ fit ꝑ doctrinā ⁊ exemplū. Und̄ Ezech. xxxiij. Et Jaco. v. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit animā suā Econtra vero dicitur. Qui scandalizauerit vnū ex pusillis istis. expedit ei vt suspēdat̄ in collo ei⁹ mola asinaria ⁊ demergat̄ i ꝓfundum maris. Math. xviij. Tertio debet obseruare diligēter cōsiliuꝫ dñi sui ne i aliquo ꝓdat cōsiliū quod posset nocere castris. villis. vel ciuitatibꝫ suis. in quibꝫ ipse posuit tuitōnē suam. Ciuitas xp̄i eccl̄a militans est. De q̄ Math. v. Non potest ciuitas abscondi. Hāc ciuitatez prodit q̄ indignis ⁊ hereticis reuelat secreta fidei. cū dominus dicat. Nolite proijcere margaritas ante porcos. In signū huius saluator a pilato interrogatus. non respondit ei quicq̄ꝫ ita vt miraret̄ preses vehement̄. Joh. xviij Quarto seru⁹ intēdere debet ꝙ non faciat dño ipossibile. qd̄ dño al's ē possibile. Sic moralit̄. lꝫ oīa d̄o sūt possibilia. Lu. j. Nō erit ipossibile apud deū oē ꝟbū. tñ q̄dāmō

deo videt impossibile illud quod salua iu-
sticia non potest facere. vt peccatorē inq̄na
tum peccatz saluare. Et ideo qui p̄dicaret
peccatoribus semp de misericordia ⁊ nūq̄z
de iusticia. faceret deo de possibili impossi
bile. Quinto dz seruus fidelis intendereq̄
nō faciat ꝯ bonū domini honestū. Hone-
stas aūt dñi ꝓsistit in vxore sua. in filijs su-
is. in affinib⁹ suis. p q̄s fama dñi augetur.
Uxor dei est gl'ia ei⁹. De q̄ ipe dicit. Hl'iaz
meā alteri nō dabo. Unū Lu. j. cātabāt an-
geli gl'iam deo. Et ap'ls. Soli deo honor
⁊ gl'ia. Filij dei sunt oēs fideles q̄ credunt ī
noie eius. Joh. j. Dedit eis ptātē filios dī
fieri. Affines sunt q̄ faciūt voluntatē eius.
Juxta illud. Qui fecerit voluntatē patris
mei qui in celis est. ipe meus p̄ soror ⁊ fra
ter est ⁊ mr̄. Qui ergo aliq̄d facit qđ ē in de
trimentū gl'ie dei vel impedimentuz xp̄i fi-
deliū. vtputa nocet eis in corpalib⁹ vel spi
ritualib⁹. ipe violat fidelitatē. Sexto dz fi-
delis intēdere q̄ nō faciat contra bo
num dñi vtile. Utilitas dei est salus nr̄a. ñ
q̄ ipe ea indigeat. sed q̄ nos idigemus ea.
quā qui impedit ifidel' est seruus. vt sūt he-
retici ⁊ alij q̄ salutē inficiūt aiarū. Septio
debet seruus fidelis intēdere. vt det cōsi-
liū salubre dño. Et licz deus non indigeat
cōsilio nr̄o. vt dr̄ Rom. xj. Aut q̄s ꝓsiliari-
us eius fuit. tñ hoc sibi reputabit factū qđ
fuerit suis impensum. Qui g̈ nō solū ad pre
cepta sed etiam cōsilia inducit alios. vt ad
seruandā virginitatē. pauptatem. obedien
tiam. ille est fidelis. Sic paul⁹ q̄ dicebat đ
se. De ỽginib⁹ p̄ceptū dñi nō habeo. ꝓsiliū
aūt do tanq̄z misericordiā ꝓsecut⁹ a đo. vt
sim fidelis. Revera talis fidel' seru⁹ fuit be
atus Nicola⁹ q̄ oia q̄ ad laudē ⁊ honorē et
gl'iam dei p̄tinent in mēb̄ris xp̄i ⁊ suis fide
lib⁹ p̄curauit. ideo de ipo dr̄ q̄ fuit seru⁹ fi-
delis.

Dixi tertio q̄ in ỽbis pre. com
mendat beat⁹ Ni-
colaus a prudētie sagacitate. cū dr̄. et pru-
dens. Est aūt prudētia. vt dic̄ Tullius. ij.
rhetorice. memoria p̄teritoz. intentio p̄sen
tium. ⁊ puisio futuroz. Et ista prudētia dz
hre seruus xp̄i. vt memoretur p̄cia pecca-
ta. ⁊ cognoscat dei bñficia. ⁊ puideat dei iu
dicia. Est aūt q̄druplex prudētia xp̄i ỽis
necessaria. scz legaliū statutoz. ⁊ tpaliū the
sauroz. ꝓsonaliū meritoz. regaliū rōsoruz
Primā prudentiā tenent facere reges. p̄n
cipes. p̄lati. iusticiarij. cōsiliarij. ⁊ ministri.
vt videlicet leges iuste instituantur. q̄ com
munes tā diuitib⁹ q̄z paupib⁹ oñdāt. Hec
aūt prudētia dz esse de thesauro sacro scri-
pture. Lex em̄ q̄ obuiat sacre scripture nul
lius debet esse momēti. Sicut dr̄ in canō
di. p. Nō licet. Et rō. qz dū mensura celest⁹
dispositiōis excedit causatur in cōtumeliā
disponētis. De thesauro igit sacre scriptu-
re dz sumi prudētia legaliū p̄ceptoz ⁊ sta-
tutoz. sine quib⁹ impossibile est pacē habe
re inter homines. Onias em̄ videbat. qz si
ne legali prudētia esset ipossibile pacē reb⁹
dari. vt dicit. ij. Bacha. iij. Secūda pru
dentia est tpalium thesaurorum. Hāc hre
tenentur ecclesiastici p̄lati p paupib⁹ susten
tandis. Ipi em̄ sunt spūales ministri qui đ
ipius p̄monio familiā eius tenēt exhibe-
re ⁊ sustentare. Unū Bern. ad Eugeniū li.
iij. ca. vij. dicit. Res paupz pauperib⁹ nō
dare est sacrilegiū ꝓmittere. Tertia prudē
tia est p̄sonaliū meritoz. ad quā omnes ob
ligant. De q̄ Roma. xij. Nolite esse prouden
tes apud vosmetipos. Nulli malū p̄o ma
lo reddentes. puidētes bona nō tm̄ coram
deo sed etiā corā oib⁹ hoib⁹. Bona dicit vt
elemosynas ⁊ pia opera. de quib⁹ vidēdū ē
in exemplo mercatoriū. Transferamus er
go bona tpalia nostra per alios de nundi
nis p̄sentis vite ad statum glorie. Sic em̄
nob⁹ saluator eūdo ī celū dixit. Negociami
ni dum venio. Luce. xix. Fatuus esz q̄ sen
tiens se spoliandū venientem de nūdinis
in via non committeret ad cambiū. Quar
ta prudentia est regaliū rōsoruz. Et hāc
tenet quilibet p seipso facere in iudicio. iux
ta illud Deut. xxxij. Utinam saperent ⁊ in
telligerent ac nouissima puiderent. Nouis
sima sunt mors. peccata. celum. ⁊ gehēna.
de quibus ī p̄senti homo debet prouide-
re quid respondeat ad interrogata. Unde
Job. ix. dicitur. Quantus sum ego vt re-
spondeaz ei. Bene iste prouidebat se de fu
turo. Sic ⁊ beatus Nicolaus fecit qui fu-
it fidelis et prudens seruus. qz statuta le-
galia iuxta formā legis diuine regulauit.
Hā q̄s sententia iudicis innocētes plecti
decreuerat. iuxta sanctiones leges legales
ipe accurrēs reuocauit. Scdo prudēs fuit
qz regz etni thesauros paupib⁹ fideli⁹ dispē
sauit. vtz ī legēda ei⁹. Tertio prudens fuit

qz multa bona merita sibi p tpalibus cõpa rauit. Quarto prudẽs. qz ita vixit vt in die nouissimo ad introgata dei audacit respõ deret. Juxta illõ. In memoria eterna erit iu stus. ab auditõne mala nõ timebit. Dgla auditio. Jte maledicti in ignẽ eternũ. Bo na vero. Venite bñdicti pris mei pcipite regnũ vob ab initio creatiõ. Ad qõ nos p ducat pr̃ t filius t spũsctũs. Amen.

De pceptione beate Marie virgis.

Sermo V

Pulchra ut luna

p terribilis vt castroz acies ordi ta. Cant. vj. ca. Sic dicit Aug. in q̃dam sermõe. Adest nobis dilectissimi dies beate marie ỹginis ꝺdicat⁹. t iõ gau deat tra nr̃a tante virgini debitũ obsequiũ exhibẽdo. Hec em̃ est flos cãpi. de q̃ ortuz est pciosum liliũ cõualliũ. p cuius pruz mu tatur natura, pthoplastoz. cuo delet culpa Hec ille. Ex q̃ pz q festũ marie q̃dlibz de bet esse maxime reputatõis apud christifi deles vltra ceteros sctos. pser tim cũ p eaz magt̃ q̃ p sancti cuiuscũq; meritũ nob gra tia inuenta est apud deũ. vt dic̃ Hilbertus Carnothenſ eps in ſmone. Unde Ansel. in cõtemplationib suis dicit eã aulã vni uersalis ꝓpiciationis. t generalẽ causam re cõciliationis. vas t templũ vite t salutis vniuersoz. Et qz vt dicũt iura. Qꝺ cõe est oim̃ib ab oim̃ib ꝺz approbari. t p pñs vene rari t celebrari. ideo festiuitas tãte ỹginis merito est appetẽda venerãda t cũctis secu lis pꝺicãda. Maxime aũt illa festiuitas q̃ magni beneficij sibi a deo exhibiti est mẽo ria. cuiusmodi est festum sanctificatõis seu conceptõnis quod hodie agit̃ a christifide libus. Jn quo ecclesia cum christifidelibus virginẽ gl̃iosam pꝺicat. deuote t hũilit ꝺi cẽs eã pulchrã vt lunã in sanctificatõe sua sub ỹbis themat̃. Pulchra vt luna. Jn q̃ bus ỹbis btã ỹgo triplicit cõmẽdat ꝓter tria virgini Marie appropriata. Prio mo do cõpar̃ lune. rõne nois qꝺ habet ex iposi tione. Secundo cõparatur lune. rõne pulcri tudinis quam hz ex solis irradiatiõe. Ter tio cõparatur lune rõne virtutis quã exhibz in recepti lumis diffusione. A

Dixi primo q virgo gloriosa commendatur ex verbis p̃missis ex cõparatione lune. ratiõe nois ipius lune. Appellat̃ aut̃ luna tripli ci noie. Dr̃ em̃ luminare min⁹ Ben̄. j. Fecit deus lumiare minus vt esset nocti. Ecci xliij. Lumiare min⁹ qꝺ minuit. Scõo ꝺr luna regina celi. Un̄ Hiere. xliij. Sacrifi cem⁹ regine celi. Tertio appellat̃ luna vas castroz. Ecci. xliij. Vas castroz in excelſ firmamẽto celi resplendens. Jn prio signi ficatur meritũ pfecte humilitatis. Sic em̃ luna est minoz corpe oim̃ib stellis celi exce pta illa q̃ est soli ꝓiucta. s. mercurio. Jta be ata virgo oim̃ib sanctis humilioz. excepta humana natura vnita soli diuinitati. Jõ q̃nto pl⁹ habuit de humilitate in tra post xp̃m. tanto plus de felicitate hz i celis post eum. Si aũt volum⁹ cõparare corp⁹ lune ad solẽ. t tũc exp̃ssioz erit figura p̃ntis solẽ nitatis. Nam sicut luna est inferioz loco et dignitate. Jta ỹgo btã inferior est i sua cõ ceptione filij dei cõceptiõe. natiuitate t oi bus alijs. Et iõ supposito isto qꝺ nõ sit ꝓce pta in originali pctõ. vt q̃dã pie credũt. tñ adhuc nõ equiparat̃ nec assimilat̃ xp̃o i oi bus. Dicit em̃ Ptolome⁹ in Almagesti. p positione. xviij. q sol excedit lunã quadra gesies octies. Sic xp̃s excedit ỹginẽ mr̃z suam sua ꝓceptione t natiuitate. Ille enim de virgine ꝓcept⁹. ista de ꝓiuge. Scõo qz ille de spũsctõ. Hec de viro. Tertio qz scti ficatio xp̃i in ꝓceptione fuit plenioz q̃ ma rie. eo qꝺ ab instanti ꝓceptois fuit ania xp̃i btã. nõ tñ sic marie. Et iõ ptz illoz. pterui tas t duricies q̃ timẽt l̃ nolũt ꝓcedere illã cõceptã sine originali pctõ. timẽtes eã per oim̃a assimilari xp̃o. ac p hoc metuẽtes offẽ dere maiestatem singularẽ xp̃i si eã sibi i cõ ceptione assimilent videant t audiant. ad huc dato qꝺ sic esset cõcepta. nõ tñ p omnia similis esset xp̃o. sic̃ supra dictũ ẽ. eo qꝺ xp̃s respectu ip̃i⁹ se hz vt sol ad lunã. q̃ maxime distãt a se inuicẽ maioritate loco t dignita te. Jn scõo noie insinuat̃ preconium regie maiestatis t dignitatis. Sicut em̃ luna p⁹ solem tenet p̃ncipatũ in celo ethereo. ita et btã virgo post xp̃m dominatũ possidet in celo empireo. Un̄ ipa signat̃ in regina Ne ster. Lui rex ꝓcessit medietatem regni sui. Regnũ dei in duob cõsistit. i iusticia. t mi sericoꝛdia. Justiciã reseruat sibi. Juxta il lud. Mihi vindictã t ego retribuam. Sz miscõiam cõcessit dispensandã mr̃i sue. vñ dicit Bern̄. qꝺ maria oib miscõie sinũ ape

rit. nec ẽ q̃ se a gr̃a eius abscõdat. In tertõ noie insinuat officiũ sedule pietatis. Luna em̃ dũ noctis tenebras illuminat deseruit existentib⁹ in castris. Sic maria pugnãtibus in certamie vicio⁹ ꝺ diabolũ. Et iõ do dr̃ i themate. Pulcra vt luna tribl' vt castro⁹ acies ordiata. Nulla stella magis vtil' castro⁹ custodie q̃s luna. qz i luce ei⁹ facili or ẽ custodia. defensio ⁊ pugna i nocte. sic null⁹ sctus ita ẽ ppicⁱ⁹ boib⁹ ad pugnãdũ ꝺ diabolũ. ⁊ ad p̃uidẽdũ ei⁹ insidias sic̃ patrociniũ b⁹ ꝯgis. Et iõ sic̃ luna spẽal'r p̃est nocti. sic bt̃a ꝯgo defensiõi pctõ⁹ i tenebris ignorãtie errãtiũ. Vñ Ben̄. j. dr̃. Fecit deus luminare mai⁹ vt p̃esset diei. ⁊ lumiare min⁹ vt p̃esset nocti. ⁊ stellas fecit ⁊ posuit i firmamẽto. Lumẽ mai⁹ q̃d p̃est diei gr̃e ẽ x̃ps. q̃ ẽ ver⁹ sol iusticie or⁹ timẽtib⁹ deũ. Quãdiu iste sol lucet p gr̃az suã tãdiu ẽ dies salutis Ro. xiij. Nox p̃cessit dies ãt approp̃iquit. Ecce nũc tps acceptabile. ecce nũc dies salutis. Lumiare min⁹ q̃d p̃est nocti pctõ⁹ ꝯgo bt̃a ẽ. q̃ p cõpassionẽ ⁊ miaz suã pl⁹ adiuuat pctõres q̃s ceteri scti. Vñ ipa bz singulare dñium supra mare. q̃tuz ad augmẽtũ ei⁹. vt dr̃. j. metheor⁹. Sic ꝯgo bz ptãtẽ augendi cõtritionẽ ⁊ deuotionẽ in amaritudine pctõr. In cõparatõe aũt Marie alij scti dicũt stelle. Et iõ addit. ⁊ stellas posuit in firmamẽto. Sic em̃ stelle habẽt multiplicẽ distinctionẽ ⁊ multiplicẽ effectũ. sic ⁊ sci. Alie ei sũt alijs clariores Alie alijs viciniores. Alie alijs altiores. Alie alijs velociores. Alie alijs efficaciores. Vñ apls. j. Cor. xv. dic̃. Qz stella differt a stella in claritate. Sic ẽ de sanctis respectu dei. q̃ q̃dã sũt clariores i cognitiõe diuinitatis ⁊ viciiores deo. Alij altiores speculãdo et videdo deũ. Alij velociores ad iuuãdũ nos. Alij efficaciores in exhibẽdo nob bñficia. Sũt ⁊ alie stelle q̃ sũt fixe i firmamẽto. ⁊ mouẽt cũ eo. Et significant angelos. q̃ sp mouent ad motũ voluntatis diuine. Alie p̃cedunt mane solem vt stella matutina. vt fuerũt pphe pnunciantes x̃pi natiuitatẽ. Eccl. l. Quasi stella matutina i medio nebule. Alie cõiuncte soli. vt patriarche. qui p opera misericordie fuerũt cõiuncti deo. Alie currũt cõtra firmamentũ Et significant apostolos qui currũt p doctrinã cõtra mundũ istũ ne ruat. Danielis xij. Qui ad iusticiã erudiũt multos. q̃si stelle in ꝑpetuas eternitates. Alie sequunt solem. vt est vesperus. Et significat martyres. q̃ per martyriũ passionẽ secuti sũt x̃pm Job. xxiij. 6. Vestigia eius secutus est pes meus. Et saluator. Tollat crucem suã ⁊ sequat me. Alie dicuntur erratice. qz modo istã. mõ illã tenent viã. Et significãt cõfessores q̃ diuersis vijs meruerũt merita eterna. Nam q̃dã in vita heremitica. quidam in claustrali. quidam in statu laycali. quidam in sacerdotali. quidã ieiunijs. q̃dam oratiõibus. Unde Baruth. iij. Stelle dederunt lumẽ in custodijs suis. Alie sũt ita alte q⁹ obumbrate sole vix videnť. Et significant ꝯgies q̃ altũ habent meritũ ⁊ obumbrant a sole x̃po vt vix videant. qz vidẽtur ab hominibus nullius esse meriti. cum non faciant fructũ ventris. Juxta illõ. Maledicta sterilis. Alie sunt stelle que nõ recedũt a stella maris. sicut currus qui vocat maior vrsa. ⁊ significant viduas. que lz virgines non sint tamen sunt caste. ⁊ adherẽt beate virgini quantũ possunt p deuotiõez specialẽ ad eaz. Unde Philip. ij. Inter q̃s lucetis sicut luminaria verbũ vite continẽtes. id est verbum dei vita implẽtes. Alie sunt q̃ faciũt viã p mediũ celi lucidã, ꝑpter multitudinẽ nimiã. et dr̃ via lactea seu galaxia. Et significant coniugatas q̃ multe sunt. Unde Eccl. xliij. Species celi gl'ia stellaz. mundũ illuminãs in excelsis Jstõ pmisit dñs Abrahe Ben̄. xv. Suspice celum et numera stellas si potes. Sic erit semen tuũ. Sicq̃ patet pmũ ꝑncipale. in q̃ dictum fuit q⁹ maria recte comparatur lune, ꝑpter nominis impositionẽ. Sicut em̃ audiuimus christus dicitur verus sol iusticie. sancti vero tam in p̃nti q̃s in futuro dicuntur stelle. Restat ergo vt Maria inter deũ ⁊ boies: sicut inter solẽ ⁊ stellas tenet, ꝑpietatẽ lune quo ad nos eius virtutẽ. Et tantũ de isto. B

Dixi secũdo q⁹ beata ꝯgo cõparat lune rationepulchritudinis quã habet ex solis irradiatiõe. Sicut aũt dicũt astronomi. luna recipit a sole sub triplici gradu pulchritudinez. Siquidem pulchra est in ꝑncipio q̃n est noua. In medio pulcrior quando ẽ plena. pulcerrima in termio quãdo ẽ soli coniũcta. lz nobis tunc non appareat. Tũc em̃ magis p̃fudit luce q̃s ante vt ꝑbat

per astronomos. Sic btā virgo habuit triplicē gradū pulchritudinis sue a sole xp̄o. Fuit em̄ pulchra in ingressu sue cōceptōis qn̄ aīa eius ingressa est corp⁹. Tūc em̄ fuit quasi noua luna. ꝑ donū gr̄e sctificatōis illustrata. q̄ ip̄am emūdauit a macula originali. Un̄ miratur de ea Salomon Cant. vj. Que est ista q̄ ꝓgredit̄ q̄si aurora cōsurgens. pulchra vt luna. Itē fuit pulchrior ī ꝓcessu. velut luna plena in diebꝫ suis ꝑ donū gr̄e fecundantis. tūc em̄ fuit mundata a fomite carnalis ꝯcupie. Sicut em̄ luna pulchrior in plenilunio ē q̄ꝫ in nouilunio qn̄ ex nulla ꝑte est vacua luīe. Sic ⁊ btā v̄go in cōceptōe filij dei pulchrior fuit. quādo nulla sui ꝑte vacua sꝫ plena diuitate fuit. Unde dictū est ei. Aue gr̄a plena. Sed pulcerrima fuit postea in egressu velut soli cōiūcta ꝑ donū gl̄ie eleuātꝫ ⁊ btificātis. sic em̄ luna in cōiūctōe sui cū sole ē clarissima vtputa radijs solaribꝫ illustrata magis. lꝫ nobis non appareat. qꝛ tūc hꝫ lucē inaccessibilē. Ita beata virgo quādo in assumptione sua fuit eleuata ⁊ soli inaccessibili iusticie xp̄o associata. E

Dixi tertio q̄ v̄go gl̄iosa comparat̄ lune rōne v̄tutis quā exhibet in recepti lumīs diffusione. Luna em̄ lumīe suo tria facit s̄m philo. in īferioribꝫ. Replet em̄ cōchilia humidū augmētando. Attrahit maria fetidum humorē de ꝓfundo extrahendo. Tēperat adusta de nocte aera. ardorē solis rep̄mendo. Hec sunt tria beneficia q̄ erant valde necessaria habitantibꝫ nobis ī regiōe vmbre mortis. q̄bꝫ ad solaciū est concessa. Siquidē pctōres vacui erant gr̄a. et iō indigebant repletione. Ponderosi culpa. ideo indigebant eleuatione ⁊ de ꝓfundo laci extractione. Adusta iusticia diuina. ⁊ ideo īdigebant diuine iusticie tēperantia ꝑ ꝓpiciationē. Hec tria facit btā v̄go in nob̄ lumīe ⁊ bn̄ficio sue gr̄e. Primo em̄ replet cōchilia. i. corda nr̄a gr̄am nob̄ impetrādo. Un̄ de ip̄a dicit angel⁹ Luce p̄mo. Inuenisti gr̄am apud dn̄m. Nec dubiū q̄n nob̄ eam dicatur inuenisse. licet ip̄a sola plena gr̄a dicatur extitisse. ac ꝑ h̄ nō sibi sed nob̄ acquisisse Ideo ip̄a compat se aqueductui Ecc̄i. xxiiij. Ego q̄si aqueductus exiui. O q̄ꝫ optimā aquā gr̄e ꝓpinauit nobis ista v̄go. Certe talē aquā q̄ biberit non sitiet in eternū. Joh. iiij. Sꝫ nūq̄d eā nob̄ ī parcitate vel penuria ꝓpinat. Certe nō. sꝫ ī maxima copia. Un̄ ip̄a de se dic̄. Transite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me. ⁊ a gn̄atōibꝫ meis adimplemini Nō dic̄ bibatis. sed adimplemini. ad copiā ⁊ abundātiā ⁊ saturitatē ⁊ plenitudinē. Nec mirū. Nō est em̄ gr̄a istius v̄gīs sic̄ alioꝝ sctōꝝ. q̄bꝫ deus dedit ad eoꝝ sufficientiā. sicut dr̄ de btō stephano q̄ erat plenus gr̄a. q̄d vtiq̄ fuit ad sufficientiam. Sed isti data est gr̄a ad plenitudinē. Un̄ dr̄ Gratia plena. Sic̄ em̄ dic̄ Ambro. li. ij. de v̄ginitate. Uirgo Maria nullo genere virtutū caruit cui angel⁹ plenitudinē nūciabat. Et cōcludit Bern̄. super Missus ē. q̄ de plenitudīe ei⁹ accipiunt vniuersi. Eger curationē. Tristis consolatiōeꝫ. Pctōr veniā. Just⁹ gr̄am. ⁊ sic d̄ alijs. Oibꝫ em̄ oīa facta est. ⁊ de plenitudine eius recipiunt vniuersi. Scd̄o maria eleuat ⁊ attrahit vaporem fetidū. i. culpam extrahēdo. Unde in Canticis clamat peccator ad eaꝫ dicēs. Trahe me post te. Tractus autē iste nō fit inuitus aut molestus. sed valde suauis ⁊ dulcꝫ. Un̄ sic̄ mr̄ attrahit pueꝝ vt post eā currat. oñdēdo sibi pomū vel blādiēdo manibꝫ. Sic hec v̄go ostensiōe exēploꝝ suoꝝ attrahit ad se. Und̄ in canticis. Currem⁹ in odorē vngentoꝝ tuoꝝ. Odor vngentoꝝ sūt exēpla virtutū in hac virgine. q̄bꝫ illecti pctōres plus q̄ꝫ exēplis alioꝝ sctōꝝ currūt ꝑ viā mandatorū ⁊ semitā cōsilioꝝ ad xp̄m. Tertio hec v̄go ē recōciliatrix int̄ deū ⁊ pctōres. Und̄ sic̄ nemo venit ad pr̄eꝫ: nisi ꝑ filiū. vt dicit saluator. ita nēo ad filiū: nisi ꝑ mr̄eꝫ. Et sic̄ nemo ē aptior ad mitigādū irā pr̄is ꝯ filios degeneres seuiētē nisi mr̄. ita nemo sanctorum est aptior ad intercedendum pro nobis ad deū sic̄ ista v̄go. q̄ cū deo pr̄e meruit hr̄e eūdē filiū. cui nō est phas vt ei de⁹ pr̄ aliq̄d neget exq̄ pr̄ ei voluit dare vnigenitū filiū ⁊ dilectissimū. Un̄ aplus. Nōne cū illo donauit nob̄ oīa Sil̄r filius nō poterit negare q̄cq̄ꝫ matri. a q̄ r̄cepit oīa que habet s̄m sanctam humanitatem a matre. Sic nec spūssanctus poterit ei q̄cq̄ꝫ negare qui in eam superueniens plenitudinem donoꝝ illi nō dubitat̄ cōtulisse. Adeamus ergo cū fiducia thronū gratie vt gratiam cōsequamur per eam. ⁊ post hoc gloriam Ad quā nos perducat pr̄ ⁊. fi. et. ss. Amen.

De sancto Thoma
Sermo. VI.

Quia uidisti me Thoma credidisti. Beati q̄ ñ viderūt ⁊ crediderūt. Joh. xx.

Inter cetera homini necessaria ad salutē quattuor videnť necessaria ⁊ p̄cipua eē. scz vt hō sit gratus de bñficijs diuinis. Jngr̄titudo em̄ est vent⁹ vrens siccās fontē pietatis. vt dicit Bern̄. Scōo vt sit seru⁹ dei vtilis. ne sit ire ⁊ pene dignus Mat. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras. Unde Prouer. xiij. Accept⁹ ē regi minister itelligens. Tertio vt sit non solū seruus vtilis sz etiā prudēs. ne sit q̄si gubernator sopit⁹ in medio marī amisso clauo. Prouer. xxiij Quarto vt sit fu⁹ nō solū vtilis ⁊ prudēs sz et fidelis. ne scz sibi vsurpet dñium. vel alteri q̄ debeat reddat fuitiū Math. xxv Euge fue bone ⁊ fidelis. Jsta q̄ttuor acquirūť maxie p fidē. p quā hō p̄mo cognoscit a q̄ dd habz. dd accepit. ⁊ vnde accepit quia a deo oia. Quid em̄ habes q̄d nō accepisti. q. d. ap̄ls. nihil. Et p ħ hō reddit gr̄tus deo. Scōo p fidez cognoscit hō sub q̄ dño est. et sic se sentit seruū propť aliquam vtilitatem ħ positū. s. ad laudandū deū. et operandū salutē ppriā. Tertio p fidē cognoscit quō in ħ mūdo cōuersandū ē. q̄d cō tenendū. q̄d appetendū. q̄ tendendū. quid amandū. Ecce prudentia. Quarto p fidez homo cognoscit cui seruiendū est ⁊ cui rotū dominiū attribuendū. et q̄ nulli alteri q̄ deo seruiendū est. Juxta illud ap̄li Soli deo honor et gl̄ia in secula. Cum igitur tot ⁊ tanta ex fide p̄ueniunt merito fides videť homini esse necessaria ad salutez. ad quā vel p quā ⁊ nō aliā virtutē beatitudo conseq̄ť etna. de q̄ dicit ỹbū nr̄i thematis. Bti q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt Jn q̄bus ỹbis tria tanguntť. Primo Thome dubitatio. q̄ resurrectiōez x̄pi credere noluit: nisi eū corpalit videret. cū dr̄. Quia vidisti me Thoma credidisti. Scōo describit fidei remuneratio. cum dicit. Bt̄i qui nō viderunt. Tertio subiungit fideliuz cōmendatio. cum dr̄. Et crediderunt. A

Dixi primo q̄ in ỹ. p. describit thome dubitatio. cū dr̄. Quia vidisti me Thoma: credidisti. Circa q̄d sciēdum q̄ dicit Bre. in omelia sup locū istū. Min⁹ nob maria. scz magdale. pfuit q̄ cito credidit q̄ thomas q̄ diu dubitauit. Profuit aūt nob beatus Thomas p suā dubitatōez ad duo. scz ad timorē dinū sp̄ p oculis habēdū. ⁊ erigēdū spem in deū Dubitatio em̄ sua ad ħ i eccīa in anno bis referť. semel in octaua pasce. se cūdo ħ. nō vtiq; ppť aliud q̄ ppť timorez nobis p̄sūptuosis ⁊ assecuratz de nr̄is opibus incutiēdū. Exquo em̄ tam setūs ap̄ls cecidit de fidelitate in errorē q̄d fiet de nobis. Scōo ad ħ referť sua dubitatō. ne hō desperet de venia suoz malorz cōmissorū. sed potiⁿ erigať ad spem de dei pietate q̄ sicut post lapsum suscepit clemēter Thomā ita suscipiet et nos petōres q̄cunq; genere peccati ifectos. Videā⁹ igit de vtroq; .s. de p̄sumptuositate cōpescenda ⁊ spe erigenda. Nos em̄ ħ debemus eē in medio int̄ vtrū q̄ intuēdo Thomaz. Et ħ est q̄d dr̄ Prouerbio. iiij. c. Dirige semitas pedib⁹ tuis. ⁊ oēs vie tue stabilienť. Ne declines ad dexterā neq; ad sinistrā. Dextera est p̄sumptō Sinistra est desperatio. Unde Thomas p dubitatiōez cecidit ne tu p̄sumas. per cōfessionē fidei surrexit ne tu desperes. Uid ē p̄mo bti Thome lapsū ⁊ habebis p̄sumptiōis remediū. Et p isto sciēduz q̄ sex sunt q̄ faciunt hoiem p̄sumere ⁊ securitate torpere. Primū natura fortz. vt i his q̄ nō mltū a tēptatōib⁹ inq̄etať. Sz quō securus erit q̄s nim cū videt viros fortes cecidisse Dauid em̄ cū leonib⁹ lusit. vrsū et leonē interfecit Goliā, pstrauit. gigantē sola funda ⁊ lapide interfecit. ⁊ q̄d pl⁹ est Dauid decē milia occidit. vt testať etiā de eo inimicus su⁹ Saul. ⁊ tñ vni⁹ femine pulchritudine illect⁹ cecidit in adulteriū. Sampson mille viros cū mādibula occidit. ⁊ trigita viros peussit. portas citatz gaze abstulit. colūnas dom⁹ inimicoz suoz p̄q̄ssauit. ⁊ tñ p vnicā feminā ōuict⁹ ē. Et ecce ħ thomas vir fortz cecidit. quō q̄ mlier dic̄ se securā. cū videt viros fortes cecidisse. Quid faciet hō fragil. cū videt angelū fortissimū exptē calamitatz cecidisse Job. iiij. Ecce q̄ fuūt ei nō sūt stabiles. ⁊ i āgel⁹ suis reperit prauitatē. Timēdū ē q̄ nob i fuitio dei. iuxta illud Eccī. ij. Fili accedēs ad fuitutē ōi sta in timorez: ⁊ ppara aiaz tuā ad tēptatōez Scōm q̄d nos p̄sumere facit ē societas bona. Et hāc tēptāt q̄dā in claustris. in colle

gūs. in cōitatib⁹. in vniuersitatib⁹. sciētes: qz q cū sapiētib⁹ gdiū sapiēs erit ꝓuerb. xiij. Et Ecci. xxxvij. Cū viro sctō assidu⁹ esto. ⁊ disces ab eo sapiam. Ūñ i ps. Cū sācto sctūs eris. Sz certe nec ꝑsumēdū ibi. qz ecce thomas in societate apostolica ceci dit. q̄ cū cōgregatōe nulla adhuc in mūdo erat sāctior. Nō ē g̃ ꝓfidēdū ō societate. qz dñs dic̄ Lu. xvij. Erūt duo i lecto. vn⁹ assumet ad gr̃az. alt⁹ ad irā. vn⁹ ad gl̃iam. alt⁹ ad iehēnā. Ptz de Petro ⁊ iuda. ⁊ ō latrone dextro ⁊ sinistro. ⁊ Nicolao ⁊ Stepha. Tertiū q̄d nos ꝑsumere fac̄ ē ipa securitas Hac hoies torpēt i claustrȝ. i murȝ. i cauernis. i heremo. ⁊ i spelūcȝ. Sz certe hec ꝑsūptō ꝫ tollit. qz thomas i citate sctissima. qz in irūm cecidit. Adā in paradiso. Angel⁹ i celo. Xp̄s tēptat in deserto. Ūñ dic̄ Bre. xl. dis. Nos q. ⁊ ca. seq̄nti. Nō loca. nō ordies nos ōo ꝓtios faciūt. sz nos aut merita nr̄a bona cōiūgūt. aut mala disiūgūt. Et itez in ca. Quelibz. Quelibz loca occulta sine gr̃a aiaz saluare ñ pñt. Et exēplificat Bre. de Loth. q i ipa puersa citate iust⁹ fuit. in mōte ꝙ peccauit. Hic dic̄ Crisō. xl. disti. Multi. Qz nō loc⁹ sctificat hoiez sz hō locū. Quartū q̄d nos ꝑsumere fac̄. ē scia seu sapia. Hac torpēt sciētifici. Sz ecce thomas erudit⁹ a xp̄o ⁊ maxi⁹ theolog⁹. ō via ꝫitatis specialit⁹ istruct⁹ Joh. xiij. Nescim⁹ q̄ vadis. ⁊ quō viā possum⁹ scire. Dic̄ ei ihs. Ego sū via. Ecce salomō sapiētissi. Dauid spū ꝓphetie plen⁹. Ūñ glo. sup illō Ecci. vij. Nō te iustifices añ deū. Alla ꝑ sūptio piculosior q̄z ō ꝓpa iusticia aut scia supbire. Et rō. qz mlto plꝰ i infinitum scit dyabo. ad decipiēdū hoiez. vt dr. xxj. q. ij. Ulisis. Quitū q̄d nos fac̄ ꝑsumere ē voluntas feruida. q̄ hō scies icipit qnq̄z torpere. vt dr. Berñ. in florib⁹ li. vij. c. lvj Per ꝫ ei icipit societatē ōserere ⁊ negligēs fieri. ꝑsumēs vel nimis credēs expto vl habito affectui. Sz certe thomas ille feruid⁹ q̄ dixit Joh. xi. Eam⁹ ⁊ nos ⁊ moriamur cū illo. nūc fact⁹ ē incredul⁹. Silr pet. q̄ dixit Parat⁹ sū i carcerē ⁊ i mortē ire. ecce ter negauit. Propt q̄d Berñ. cōsulit Eugenio pape. Noli nimis credere affectui tuo q̄ nūc ē Nihil tā fixū aio q̄d neglectu arq̄z tpe nō re fac̄ ē dīna familiaritas. sic faciūt cōtemplatiui hūtes reuelatōes ⁊ ꝑgustatōes spirit⁹. Sz ecce thomas vn⁹ ex. xij. nō ō. lxx. sz vn⁹ de maiorib⁹ familiaribꝰ xp̄i cecidit. Ūñ ad Heb. vj. dr. Impossibile ē eos q̄ semel sūt illumiati gustauer̄t etiā donū celeste. ⁊ pticipes facti sūt spūsscti. gustauerūt nihilomin⁹ bonū dei ꝙbū. ꝙturesq̄z scli vēturi. ⁊ plapsi sūt. rursus renouari ad pniaz rursū crucifigētes filiū dei in semetipis et ostētui hūtes. Hō em̄ de facili de alto cadit. i. de gr̃a i pctm̄. ꝑ se aūt resurgere ē difficile. Et rō. Nā q̄ grad⁹ altior eo casus g̃uior ⁊ redit⁹ difficilior. His āt attētis dr Ecci. v. De ꝓpciatu pcō̄ noli eē sine metu Et. j. Pe. j. In timore icolat⁹ vr̄i tpe cōuersami. Sz ne q̄s desperet ō ꝓmisso ituearur ēt thomā. ituear etiā alios sctōs. Si em̄ cecidisti p adulteriū. Ecce Dauid. si p homicidiū. ecce idē dō. si p piuriū. ecce Petr⁹. si p vanitates scli. ecce magdale. si p ꝓcussionē xp̄i fideliū. ecce paul⁹. si p auariciam. ecce Zache⁹. ecce Dathe⁹. si p latrocinū. ecce latro crucifix⁹ dext. si p heresim ⁊ errorem. ecce Thomas. Tot fideiussores ponit de⁹ q̄t penitentes. B

Dixi secūdo q̄ in ꝙ. p. describit fidei remūeratio. cū dr. Bti q̄ ñ videt Circa q̄d sciendū z q̄ lz ceteris ꝙturib⁹ debeat btitudo. sic pz Mat. v. tū excellēti⁹ ⁊ ꝓncipali⁹ btitudo debeat fidei. ex qua ꝓcedit tota efficacia opm nr̄oz. Nā iust⁹ ex fide viuit. vt dr ad Heb. x. Et iō ꝫ dr. Bti q̄ nō videt. Nā lz bti oculi fuer̄t q̄ videt hūanitatē exteri⁹ ⁊ crediderī dīnitatē iteri⁹. vt dr Lu. j. tamē spāl̄r bti dicūt q̄ ytrūq̄z ñ videt ⁊ crediderī Ūñ sciēdū q̄ credē ⁊ ñ vidē ē valde gl̃iosū. meritoriū ⁊ laude dignū ex trib⁹ cauis. Nā gl̃iosū ē ꝓncipi si simplici ꝙbo ei⁹ credat sine cautōe pigrȝ l iuramēti. l fideiussoz. Ignominiosū ꝙbo ē ei ecōuerso. Displicez ēt cuilibz viro note fame ⁊ bonitatȝ ⁊ sufficiētis facultatȝ si simplici ꝙbo ei⁹ ñ credat q̄nto magis displicet r̄gi gl̃ie q̄ nec falli nec fall̄e pt. si ñ credat ꝙbis ei⁹ sine cautōe rerū quā q̄rūt gētiles. l sig̃z quā q̄rūt iudei. j. Lozz. j. Judei sig̃ q̄rūt. greci sapiam. Jō ꝫ illos dr Mat. xij. et. xvi. capitul. Generatō mala ⁊ adultera signū q̄rit. Et eiusdē ca. xvij. dr. O generatio mala ⁊ puersa vsq̄z quo patiar vos. Scdo ñ videre et credere est meritoriū valde. ex eo qz hō cū assentit deo i his q̄ nō sūt sensui manifesta nec ꝑ se nota

intellectui nec violentia necessarie ꝓbatõ nis oñsa. Illa libera assensio ẽ meritoria. Assensio ꝙ q̃ hõ assentit manifestis sẽsui l' ꝓ se notis itellectui vl' notorie ꝓbatis meri tũ nõ hz. qz q̃si coacta ẽ illa assensio. Unõ glo. sup illõ ad Heb. xi. Fiduciã hñtes in introitu sctõꝝ. dic. Fides ñ hz merituz cui hũana rõ ꝓbet expimẽtũ. Et idẽ hr̃i ome. hodierne festiuitatẽ. Guilhelm⁹ de lata pe tra expõit. hũana rõ. i. hũan⁹ sens⁹ Tertõ credẽ t ñ vide ẽ valde laudabilẽ. Sz laude dignũ ẽ credere ꝺo in illis q̃ sensus vel rõ videnꝫ disuadere. sic Abraam q̃ ꝓ spem i spez credidit. vt dr̃ Roꝝ. iiij. Cũ g̃ credere t nõ videre sit gl'iosus mod⁹ cognoscendi deũ. t ꝓ meritori⁹ t laude dign⁹. certe merito bti sũt q̃ nõ viderunt t crediderũt. L

Dixi tertio ꝙ in ꝟ. p. tãgit credentiũ in xpm cõmẽdatõ. cũ dr̃. Et crediderũt. Ad h̃ ãt ꝙ q̃s mereat ee credẽs i xpm t fidel' xpi plura requr̃unt. Prio eñ requr̃it simplicitas. scõo viuacitas. tertõ magnitudo. q̃rto feruoꝝ. q̃nto integritas. sexto stabilitas. Hec sũt q̃ faciũt ver̃ fidelẽ xpi. De ꝓmo eñ quõ i fide debeat ee simplicitas dr̃ Prouerb. x. Qui ambulat simplr̃ i bis q̃ sũt fidei. ãbulat cõfidẽt. Tũc ãt ẽ simplicitas cũ hõ ñ ꝓpt aliq̃ arguñta credit. sz ꝓpt h̃ qz assentit ꝑme ꝟitati. t ita credit ee simpl'r ver̃ q̃cq̃d de⁹ ꝑcepit vel q̃d ei de deo dr̃. aut ab eo ꝑcipit. Uñ Amb. dic. Auffer argumẽta vbi fidel' pq̃rit. Piscatoribꝫ credit. nõ ꝓbis. Ad hãc simplicitatẽ monemur Exoꝺ. xx. Si altare lapideũ feceris mihi. nõ edifices illõ ꝺ secti⁹ lapidibꝫ. Si eñ leuaueris cultr̃ tuũ super eo polluet. Expõit Guilhelm⁹. i. nõ ꝑferas igeniũ tuũ auctoritati sacre scpture i bis q̃ fidei sũt. Et ẽ h̃ ꝑ nostrates q̃ nõ assẽtiũt alicui ꝟitati. donec eis ꝓbationibꝫ et rõnibꝫ euidentissimis demõstret. Scõo i fide requr̃it viuacitas. q̃d tũc fit cuz hõ opat bona. Sicut ei ille q̃ amicũ amat voluntari⁹ ẽ ad credẽdũ de eo bona. mala ꝙ ꝺ eo credere nõ vult. Ita amoꝝ dei in ꝙ fideli xpiano. oia bona credẽs placere deo opat et oia mala credẽs displicere ei. nõ opatur sed fugit illa. Uñ dr̃. j. Coꝝ. xiij. Caritas oia credit. Dr̃ ãut fides viua q̃ opat ꝑ dilectiõez. ꝑ eo. qz sic⁹ mot⁹ ẽ signũ vite i aiali. ita opatio ẽ signũ caritat̃ i fide. qz caritas nõ ꝓt ee ociosa. vt dic Bre. Et iõ Ber. dic fidẽ sine opibꝫ ee cadauer exanie. q̃d nec se nec alios mouere ꝓt ad bñ opandũ. Ex ꝑmissis ꝓz q̃ fides sine opibꝫ nõ ẽ fides xpiana noꝝ. sz demonũ. Uñ Jacobi. ij. dr̃. Demones credũt t ꝓtremiscũt. imo dico q̃ ẽ peioꝝ fide demonũ. qz dẽmões credũt iudicẽ. t cõtremiscũt coz̃ ei⁹ iusticia. homes ãt nõ cogñscunt eũ saluatorẽ t bñfactorẽ. vt dicit Aug. in glo. ibiõ. Hic dic Aug. sup illud ad Tytũ. j. Cõfitẽt̃ se nosse deũ factis ãũt negant. Nolite inq̃t securi ee de fide. adiũgite recte fidei recta opa vt xpm cõfiteamiꝫ ꝟbis t factis. Qui eñ cõfitent̃ xpm verbis t nõ factis fides taliũ ꝑpe ẽ fidei demonio rũ. imo fides xpianoꝝ q̃ deũ nõ timẽt inferioꝝ ẽ fide demonioꝝ q̃ contremiscũt. Hec ille. Ex q̃ infero q̃ fides taliũ est in augmẽto culpe ꝑ ñs t pene. q̃a sic cognitio aggrauat culpã. ita ignorantia attenuat ipam. Cũ g̃ q̃s nouit de deo pfa. certe plus puniet̃ si ẽ ea nõ fecerit Lu. xij. Seru⁹ sciẽs volũtatẽ dñi. t nõ faciẽs vapulabit plagis multis. Tertio in fide requr̃it magnitudo. vt. s. homo magna de deo sentiat. sic Centurio Mat. viij. Dic ꝟbo t sanabit̃ puer meus. Itẽ vt ꝑ deo oia cõtẽnat. Heb. xi. ca. Fide Moyses grandis fact⁹ negauit se filiũ filie Pharaonis. Itẽ vt in aduersis de deo cõfidat Mat. xiij. Modice fidei q̃re dubitasti. Itẽ vt retributõez bonoꝝ suoꝝ lõganimit̃ expectet. Principes eñ longam credentiã requirũt Isa. xxviij. Qui crediderit ñ festinet. Prouer. xx. Hereditas ad quã festinat̃ in ꝓncipio. in nouissimo bñdictione carebit Eccl. xx. Modie fenerat̃ q̃s t cras repetit. odibil' ẽ homo hmõi. Quarto in fide requr̃it feruoꝝ. Mat. xvij. Si habueritis fidem sicut granũ sinapis dicetis monti huic. trãsi hinc t transibit. t nihil ipossibile erit vobis. Glosa dicit q̃ iõo gno sinapis cõparat fidẽ. qz est in peccatore feruens. et lz vile et paruũ videat̃ tamẽ attritũ oñdit ꝟturẽ suam. Sic fides nr̃a q̃ in ꝓsperitatibꝫ non apparet. in tribulationibꝫ et ꝑsuris attrita virtutem ostẽdit miraculoꝝ. si fuerit ozõ feruida in homine fideli. Quinto in fide requritur integritas vt oñes articuli credant̃ explicite vel implicite. vt habetur de summa trinitate t fide catho. ca. Firmit. Sexto in fide requr̃it

stabilitas. vt videlicet hō facile nō relinq̄t fidem suā. Thobie. ij. Vitam illam expectamus quā deus daturus est his q̄ fidem suam nūq̄ mutant ab eo. Unde valde reprehensibiles sunt qui videtes aliquē hereticū magne abstinentie vel hūilitatis exteriozis. credunt propter h̄ q̄ sit sane fidei. ꝛ relinquūt fidem suā in qua longo tpe vixerunt et parentes sui mozrui sunt. Contra tales dr̄. Ecci. xix. Qui cito credit leuis ē corde. Nos ergo frēs karissimi studeam⁹ vt fidem sanā habeamus ꝛ habitā custodiam⁹ vt tandē oculo ad oculū quod credim⁹ videre mereamur dominum nostrum ihesuz xp̄m. Quod nobis ꝛc̄.

De natiuitate Christi. I

Sermo. VII.

Peperit filiū suuz

Primogenitū. Lu. ij. In verb̄ istis tria describuntur. Primo mod⁹ dei in mūdo apparentis ꝛ in mūdū veniētis. q̄ virgo eū mūdo oñdit. cū dr̄. Peperit Scdo describitur persone dignitas ex virgine nascentis cum dicitur. filiū suū. Tertio subiungitur virginis parientis integritas. qa primogenitum.

Dixi primo

scz de mō apparentis xp̄i huic mundo tāgit. cū dr̄. Peperit. tria sūt videda h̄. Prio q̄re nō p aliū modū q̄ p istū deus voluit mūdo apparere. scz p partū v̄gis. Scdo q̄re nō alit q̄ p ptū v̄gis. Tertio q̄lis iste fuit partus. aut quō possibilis. De primo q̄re nō p aliū modū deus voluit huic mūdo apparere. Est sciendū q̄ lz aliter deus potuisset hoiem reparare. nullus tamē modus fuit ita cōgruus sicut mod⁹ incarnatiōis qui erat conueniens repatōi ꝛ reparabili ꝛ reparatōi. Nam sicut deus oia fecerat potenter. sapienter. ꝛ benigniter. ita debuit repare potentia. sapia. ꝛ benignitate. Potentia ḡ apparuit in coniunctōe sūme distantiū in vnā psonā. sapia in cōiunctiōe primi. s. v̄bi dei. ꝛ vltimi scz hūane nature. benuolētia i cōiunctiōe scz serui ꝛ dñi. Et ita fuit cōgruū ꝛ cōueniēs deū incarnari q̄stū ad reparatōz. Scdo q̄stū ad repatorē fuit cōueniēs. qz cū ex pcto primi hois hō ceciderit a potētia. sapia. ꝛ benuolētia. i infirmitatē ignātia ꝛ malignitatē fact⁹ fuit carnalis animalis ꝛ sensualis. ꝛ sic iept⁹ ad v̄itatē cognoscēdā. v̄tutē imitandā. bonitatez diligēdā. decuit vt h̄ fieret p deum. in q̄ hec tria pfecte sunt. potētia. sapia. ꝛ bonitas. Tertio q̄ ad reparabile congruū fuit. quia hō nō pfecte potuit repari: nisi recuperasset mentis innocētiā ꝛ suā excellentiā qua soli deo suberat. hoc aūt nō potuit fieri: nisi p deū q̄ cū sit excellentissim⁹. sua hūilitate potuit h̄ facere. ꝛ non aliter. quia hūilitas cuiuscūq̄ hois nō fuit ad h̄ sufficiēs vt cōpensaret superbie primi pentis. p quaz pdidit excellentiā. Et iō q̄stum ad reparabile. scz ad hoiem cōueniens fuit deū incarnari. et p cōsequns per partū venire in mundū. Nā si aliter recuperasset magis per violentiaz q̄ iusticiam videretur fecisse. De secundo quare non aliter q̄ per partum virgis. Rōdeo q̄ h̄ propter perfectionē vniuersi. nā triplex fuit generatio in mundo. Prima sine patre ꝛ matre. vt Ade. Scda de patre sine mr̄e. vt Eue. Tertia de pr̄e ꝛ mr̄e. vt nr̄a. Quarta aūt nōdū fuit. scz ex mr̄e sine pr̄e. Et iō ne q̄s putasset deū istā vltimaz facere non posse ad oñendum opus sue potentie voluit xp̄m incarnari de virgine vt esset genit⁹ ex mr̄e sine pr̄e in terris. vñ ad Hal. iij. Misit deus filiuz suū natū ex muliere. scz sola. Et ista est illa quarta gnatio Abrahe. promissa. p quā erat ad grām redeundū. Gen. xv. De tertio quō ille part⁹ fuit possibilis. Rōdeo q̄ valde possibilis. Nam ꝛ si deus potuisset de lapidib⁹ suscitare filios Abrahe. Luc. iij. multo magis potuit producere hominem de homine solo. Secundo non solū fuit possibile deo scz etiam conueniens. Sicut enī Eua creata fuit de viro sine femina. ita fili⁹ dei debuit creari de femina sine viro. Itē possibile fuit hoc facere deo q̄d cōcessit nature. Nam similia videmus in naturalibus. Sol em̄ intrat p vitrū. ignicul⁹ p cristallū. flos per herbā. v̄buz p aurē. cogitatō p cor. intruit⁹ p oculū. ignis p rubū Exo. iij. Ad maiorē cōfusionē iudeoz. inq̄rendum ē quō virga aaron arida florzuit. Hūe. xvij. Aut vellus gedeonis maduit Judic. vj. Aut p portā clausā ezechiel pnceps trāsijt. Ezech. xliij Aut quō mustela ore cōcipit ꝛ aure parit. Vultur ꝛ apis p̄mis sine cōmixtōe masculi gnatur. Si ḡ creatur⁊ h̄ de⁹ cōcessit. multo magis filio suo h̄ tribuit. Unde canim⁹ Talis decet partus deū. B

Dixi secūdo quō in ꝓbis ꝓmissis describit ꝑsone ex virgine nascentis dignitas. qz filiū suū. imo etiā filiū dei. Sic em̄ dictū est ꝯgini p angelū. Qō em̄ nascet ex te scīm vocabit filiꝰ dei. Cōuenit aūt magis filio ꝺi incarnari q̄m ꝑri vel spūisancto. ·Ꝓio. quia magis cōuenit filiū supplicari ꝑri q̄m aliaz ꝑsonam. Scō. qz ꝓmi pentes in filiū pec cauerūt. eius sapiam ꝯcupiscēdo. Tertio. qz filiꝰ dei est mediās int̄ ꝑrem ⁊ spūsctm̄ iō debuit eē mediator nr̄. Nullū em̄ decet magis reducere hoiem ad cōformitatē dei ꝑris q̄m illū qui ē ꝯginis filius. Et iō nullū magis decuit. Quarto. qz cōuenientius mittit̄ q̄ est ab alio q̄m q̄ a nullo. Et iō ꝑr̄ nō est missus. spūs aūt sctūs nō debuit mitti. quia cōuenienti⁹ ē vt filiꝰ dei esset filius ī celo et in terra. ne deus putaret hr̄e duos filios. Quinto vt ostenderet deus ꝑr̄ q̄ nihil esset ita car̄ q̄d nollet dare nobis. exq̄ vnigenitum dedit nob. Vñ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Sexto. vt digna fieret ⁊ superfluēs recōpensatio deo. nō solū equalis pctō: sz etiā maioꝛ in infinitū. Septio vt accenderet hūanū desideriū ad se diligēdū. Et em̄ filius dei ex magna charitate incarnatus est ad ꝟ vt accenderet corda nr̄a. Juxta illud. Ignē veni mittere in ꝛram. Et qz deꝰ ꝑr̄ totā dilectōez posuit in filio. iō vt oīa data tur hō inexcusabilis a dilectōe dei. ecce deus misit eū portantē ignē q̄si infinitū q̄ sufficiēs est accendere totū mundū. Sic aūt fuit x̄ps verꝰ filius dei. ita ⁊ filius virgis. Et iō dicit ꝟ. Emitte filiū suū. i. ex ipa maria genitū. nō solū localit̄ vt Arrius finxit Unde in symbolo. Natꝰ ex maria virgine id ē ex materia ꝯgis solꝰ. Et q̄ ꝑz. qz totā materiā p corꝑe scz x̄pi formādo mīstrauit q̄d nō faciūt alie mulieres. Vñ ipe ꝑt filio suo impare. cū ab ea habeat oīa ꝓm carnez

Sz di. cū dicimus q̄ x̄ps ē cōceptꝰ de spūsctō. quō est ḡ de sola ꝯgie. Matth. j. c. Inuēta ē in vtero hūs de spūsctō. et Lu. j. Spūsctūs supueniet in te. Rūsio. vex est ñ tñ ꝺ suba spūsctī. sz bñ opatōne spūsctī formatū ē corꝑ x̄pi. Qz spūsctō opante diuisa ē q̄dā portio carnis purissima in ꝯgie ab alia carne pꝰ cōceptōez x̄pi. Et ita ibi notat de spūsctō cām efficientē nō materialē. Hoc aūt iō attribuit spūsctō spēaliter. sz etiā tota trinitas opata sit ad cōceptōem x̄pi. q̄a charitas q̄ attribuit spūisācto fecit deum incarnari. Unde spūsctūs non potest dici pater x̄pi

Dixi tertio q̄ inꝟ. p. describit ꝯgis parietz in regritas. cū dr̄. Ꝓriogenitū. Ꝓro q̄ sciēdū q̄ fuerūt q̄dā heretici q̄ dicebāt Mariā alios filios habuisse pꝰ xpm. iō qz ꝟ dr̄ ꝓmogenitū. Ad ꝟ rñdet q̄ x̄ps dr̄ ꝓmogenitꝰ p abnegatōez ꝓtis et posteriozis sil. Nō ḡ dixit ꝓmogenitū q̄ pꝰ eū fuissent alij. sz quia voluit maxie ꝑbere testimōiū ꝯgini de tpe ante ptū. De q̄ magis potuerat dubitari. Vñ dr̄ ꝓmogenitꝰ añ quē nullꝰ ⁊ pꝰ quez nullus. Uel ꝓmogenitꝰ. qz a ꝑre genitꝰ ab eterno. Isa. liij. Hīatiōem ei⁹ q̄s enarrabit. Uel q̄a ipe fuit ꝑmꝰ sine pctō. j. Petri. ij. c. Qui pctm̄ nō fecit. Uel q̄a nouo mō genitus Hier. xxxj. Nouū creauit dñs sup tr̄am femia circūdabit viz. Est āt sciēdū q̄ i natiuitate istiꝰ ꝓmogeniti mlta mira ⁊ inaudita facta sūt. ⁊ iō dr̄ ꝓmogenitꝰ. q̄si nō hīs secūdū i talibꝫ. Ꝓrio qz ꝯgo cōcepit eū ꝑfecte corꝑe et aia. Scō q̄a mr̄ et ꝯgo fuit. Tertio q̄a deū ⁊ hoiez genuit. Quarto q̄a sine dolore genuit. Apparuerūt āt tūc alia ī celo ⁊ in terra q̄lia nūq̄ fuerūt. Ꝓrio in celo. q̄a apparuerūt angeli in magna luce ⁊ ī multitudine maxia Luc. ij. Subito facta ē multitudo milicie celestis. Et ꝟ fuit ī signū ptātz x̄pi nati. q̄ bēbat mīstros angelos Lu. xxij. Possuz rogare ꝑrem ⁊ exhibebit mihi plꝰ q̄m duodecim legiōes angelorꝫ. et ēt in signū q̄ x̄ps venit illumīare mūdū vt tenebras mūdi. Scō ī aere apparuerunt tres soles q̄ tūc paulatim in vnū cōuenerūt Ibi etiā apparuit quasi circulus aureus circa solem. Ad designanduz q̄ in christo conuenerunt caro et deitas. Tertio apparuit Octauiano impatori pulchra domina cū puero. in signum q̄ imperiū romanorū debuit cessare ⁊ dari christo. Quarto q̄a tē plū pacis rome corruit. de quo fuit ꝓphetatū p q̄ndā deam q̄ staret q̄sq̄z ꝯgo pareret. in signū destructōis ydolatrie. Quinto q̄ oēs sodomite eadē nocte mortui sūt. in signū puritatꝫ natiuitatis x̄pi. Sexta q̄a rome fuit taberna in q̄ milites emeriti refriciebant. de qua fluxit fons olei in tyberim in signū pietatꝫ ⁊ misericordie. que debuit oīmbus copiose fluere. ⁊c.

De natiuitate Xpisti II
Sermo. VIII.

Inuenietis infã

Item pānis inuolutū ⁊ positū i p̄ sepio. Luc. ij. Si cōsiderare debite vellem⁹ fr̄es oia opa diuina in seipis. eaq̄ rōis oculo subtilius intueri abs dubio inuenirem⁹ nō solū ea facta nobis vtiliter sed etiā mirabiliter. Dicit em̄ Aug. q̄ subducta ⁊ amota vtilitate rer̄ creatarum homo facile inuenit mirabilē virtutē diuinā in ip̄is. Ex q̄ p̄z q̄ sicut in creaturis ita in ptib⁹ tp̄is inueniunt mirabilia tpa ⁊ momenta Inter q̄ multū mirabile est tp̄s diei natiuitatis xp̄i. de q̄ d̄r. Hec dies quā fecē dñs. Sup. q̄ dicit Lassiodo. q̄ licet dñs deus cunctos dies creauit. singulariter tñ hanc fecisse d̄r q̄ p xp̄i dñi natiuitate fact⁹ ē. in q̄ merito exultare et letari cōuenit. q̄niā in eo dyabolus vim pdidit ⁊ mundus salutem accepit. Hec ille. In signū cuius angeli hodie huius diei dignitatez declarantes plura noua ⁊ seculis inaudita fecisse leguntur. Nam p̄mo in multa societate apparuerūt. Secundo dulciter cantauer̄t Tertio noua desideria attulerūt. Quarto nos de salutis nr̄e reparōe certificauerūt. dicentes pastoribꝫ. Inuenietis infantem pannis inuolutum. In q̄bus verbis tria tanguntur. P̄rimo angelus certificat genus humanum de expectatōe desiderabili. cū dicit. Inuenietis. Scōo ꝓponit ⁊ p̄bibet deū hūanatū in vestitu ⁊ habitu mirabili. q̄ inuenietis infantē pānis inuolutum. ⁊c. Tertio assecurat de loco determinato ⁊ humili. quia positum in p̄sepio.

A

De p̄imo sciendum

q̄ licet multa desiderabilia fuerunt generi hūano ab inicio lapsus sui ꝓposita. Juxta illud p̄s. q̄ multiplicist tibi caro mea. Hā fm diuersitatē defectuū diuersimode desiderabant cōsolari. Sic em̄ dic̄ Aug. ibid. Nō fm diuersos defectus corp̄is ⁊ aie diuersimode desiderabat cōsolari. tñ int̄ oia desiderabilia maius fuit incarnatio xp̄i. q̄ habita oia parit cū illa generi hūano venerūt. Unde illud Sap̄. vij. Venerūt mihi oia bona pariter cū illa. Et iō sancti p̄res licet multis cōsolationibꝫ diuinis consolabant̄ et visitabantur. tamē in cōpatione natiuitatis xp̄i omnia ꝑ nihilo reputabāt Juxta illud Job. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore. fugierunt ⁊ non viderunt bonū. Quod Greg. tractans nono li. moraliū dicit. Q̄ licet q̄ creauit de⁹ oīa bona sunt Deū. j. tamen ille q̄ creauit hec p̄ncipale ⁊ summū bonū est. qui cum habetur omnia alia ꝑ nihilo habentur. Ex quibus infero q̄ natiuitas christi est donum maxime charitatis ⁊ pietatis diuine. Istud p̄z quia continet omnia bona secū. in cui⁹ cōpatione cetera bona ꝑ nihilo reputantur. vt dictū ē. Ex q̄ ꝓ̄ter infero q̄ licet deus magna ⁊ multa signa dilectōis erga hoiez liberaliter ostendit. q̄ em̄ nobis dedit filiū quō nō oia secū donauit. Nullibi tñ tātaz gr̄am exhibuit: sicut in natiuitate filij sui. Istud p̄z p̄ b̄. q̄a alibi creaturas in cōsolatiōnē dabat. que in se finite cōsolatōis sūt. hodie aūt dedit donū q̄ maius cogitari nō pōt. Hinc ē q̄ ap̄ls appellat nimiā caritatē Eph̄. ij. Propter nimiā inq̄t charitatez q̄ dilexit nos ⁊c. Scōo p̄cipalit̄ infero q̄ lz inīta dona data sint sctis p̄ribꝫ ab inicio mundi in veteri testamēto. tñ istud ē mai⁹ q̄d datū ē in noua lege xp̄ianis. Istud p̄z q⁹ illi habuerūt tñ ꝑmissa. nos aūt exhibita. Illi in spe. nos in re. Unū Nūe. xxiij. dixit Balaam. Videbo eu⁹ sed non mō. Et saluator Luce. ij. c. Multi reges et p̄phete voluerūt h̄ videre ⁊ nō viderūt. Ex q̄ infero q̄ hoies huius tp̄is plus obligant̄ deo ad seruiēdū q̄s illi veteris legis. P̄atet h̄. quia deū ⁊ creatorē suū habent in carne ꝑ p̄pria. ⁊ sic familiari⁹. Unū tenēt corpora eorū plus ⁊ magis in sanctitate ⁊ iusticia seruare q̄s illi In signū huius oēs sodomite nocte natiuitatis xp̄i subito perierūt. Ad significādū fm Aug. q̄ deus voluit humanā naturā de cetero in magna honestate conseruare. O si dictū fuisset antiqs. Inuenietis infantē. Quātū putas fuissent gauisi. si eis dictū fuisset tñ expecta h̄ modicum. Isa. xxviij. Nobis aūt d̄r. Querite ⁊ inuenietis. Et in h̄ apparet mag̃ xp̄iano⁹ gr̄a q̄a deū habēt q̄dāmō ad planū. Quia d̄r Math. vij. et Luc. xi. Qui q̄rit inuenit: et pulsanti aperiet. Q̄z diceres. Unū est q̄ sctī p̄res nō potuer̄t mereri incarnationē xp̄i. Rūdeo fm Tho. sup. iij. sniar. dis. iij. q. ij. artic. j. ex triby. P̄rimo. quia meritum

sodomite nocte natiuitatis xp̄i pierunt

in hoiē ñ se extēdit ad totā naturā hūanā: ſz incarnatio ē medicamētū toti⁹ gñis hūani. g̃ nō potuit ab aliq̃ homie puro mereri. Scōo qz incarnatio q̃dāmō est p̃ncipiuz meredi. igit̃ nō p̃t cadere sub merito. qz oia merita hūt efficaciā a xpo. Tertio qz meritū hūanū nō extēdit se vltra cōditiōez humanā. q̃ i ℔ cōsistit. vt aliqs mereat aliquā dine bonitatis pticipatiōez sed q̃ tota plenitudo deitatis habitet in hoie. ℔ excedit cōditiōem hūanā. z oē meritū hūanū. ergo nullo mō p̃t cadere sub merito. Ex q̃ pz q̃ incarnatio est opus solius mie. z gr̃e dine. Vñ ad Tyt̄ū. Apparuit gr̃a saluator nr̃i nō ex opib⁹ iusticie q̃ fecim⁹ nē. Vñ Tho. sup. iij. dis. j. q. j. Decuit vt xp̃s nō p̃us incarnaret̄ q̃ eo tpe q̃ factū est. Primo. vt defectū suū agnouisset p̃mo in cognitōe. et ℔ tpe legis nature. Scōo in ꝑtute. z ℔ tpe legis scripte. Unde ista duo fuerāt q̃si ꝑparatio ad incarnationē. B

Dixi secundo q̃ in ꝑ. p̃. angel⁹ ꝓponit deū hūanatū in habitu mirabili. qz p̃ infātē pānis inuolutū. Uere magnū et mirabile opus incarnatōis dine tā ex pte gñantis q̃ geniti. q̃ etiā ex pte modi gñandi. Primo ex pte gñantis. Hā mirabile fuit q̃ mulier sine viro cōcepit. q̃ cōcipiēs ꝑgo mansit. q̃ in ptu clausa pmansit. q̃ pariēdo dolorē nō sēsit. et q̃ mr̃ z filia sil fuit. Hec est porta quā vidit Ezechiel ꝓpetuo clausaz. quā nemo pertrāsiuit nisi solus deus. Secūdo ex pte geniti. qz vt dicit Bern̄. Eternū. antiquū. z nouū iūcta sūt. Et nū qz psona filij. Antiquū: qz caro ab Adam. Et nouum: qz aīa. Jtē p̃iūcta sūt mirabilr̄ de⁹ et hō. mr̃ z ꝑgo. fides et cor hūanuz ibi sūma maiestas hūanata hūiliata ē. virt⁹ ifirmata. īmēsitas breuiata. sapia muta facta z eternitas iniciata. Unde Jsa. ix. dr̃. Uocabit admirabil⁹ de⁹ fortis. Tertio ex pte modi generādi. Eius em̄ ptus fuit supra naturā q̃a ꝑgo cōcepit. Sup rōnē. qz deū genuit Supra humanā cōditōez. qz sine dolore cōcepit z pepit. Supra cōsuetudinē. qz ō spūsctō cōcepit. z sic q̃rtū modū mirabilē ꝓducēdi hoiez oñdit. Pri⁹ ei fuit sine viro z femia vt Adā. Scōs de viro sine femia. vt Eua. Terti⁹ ex viro z femia. vt cōiter. Quart⁹ de femia sine viro vt xp̃s. Quo ad ℔ dic Tho. i q̃dlibeto. qz natiuitas xp̃i est de pfectōe accidētali mūdi. qz iste mod⁹ nō dū fuit. pducēdi hoiez. Ex his ifero q̃ i natiuitate xp̃i plura q̃ alibi i aliq̃ ope xp̃i cō currūt mirabilia z vtilia. Prio qz de⁹ abscōditus a seculo fuit visibil⁹ mūdo. Ad q̃ significādū nat⁹ ē i domo apta sine hostio Vñ dictū ē. Jnuenietis. q̃d tū p̃us ñ fuit. Jsa. xlv. Uere tu es deus absc̄ōdit⁹. Job xxxvi. Ecce de⁹ magn⁹ vinc̄s sciaz nr̃az. Scōm mirabile. qz de⁹ alt⁹ inclinat⁹ ē et reposit⁹ i p̃sepio. Vñ pz q̃ facile iuenit. ps̄ Jnclina celos tuos et descēde. Tertiū mirabile. qz de⁹ magn⁹ fact⁹ ē pu⁹ vt laudari possit a nob. ps̄. Magn⁹ dñs z laudabilis nis. Quartū mirabile. qz de⁹ fortis sic ab hoie inoluit. vt secure ad eū accedamus tāq̃ ligatū manib⁹ et pedib⁹. Pri⁹ dicebat ꝓpha. A fortitudie manus tue ego defeci. Hodie ꝑo dr̃. Uenite ad me oēs. Quintuz mirabile. qz de⁹ nimis facūd⁹ cui ñ potuit hō rñdere vnū. p mille fact⁹ ē q̃si mut⁹. vñ dr̃. Jnuenietis infantē. q̃si ñ fantē. ꝓpone g̃ ꝑ eū q̃cq̃d vis z ñ rñdebit tibi. Sextū mirabile. qz de⁹ iracūd⁹ fact⁹ ē māsuet⁹. Pri⁹ us dicebat i ps̄. Quis nouit ptātē ire tue hodie dr̃ Mat. xi. Discite a me: qz mit̄ sū. Ex his infero q̃ natiuitatis xp̃i ē op⁹ mirabile nō tm̄ sūme curiositatis: sed et vtilitatis. pz q̃a oia q̃ ibi facta sunt ad nr̃az vtilitatem facta sunt. vt supra. C

Dixi tertio q̃ in ꝑ. p̃. angelus assecurat hoiez de loco determiato z hūili natiuitatis xp̃i. cū dr̃. Positū in p̃sepio. Mag̃ hūilitas inter duo aīalia iacere. in duro p̃sepio. in domo cōi. q̃ oia voluit facere ad oñendū suā humilitatē. et ad contemnendam seculi ſpbiam et vanitatē. Sicut em̄ p̃mus homo amisit honorez diuitias et delicias pviaz per quam nunquā potuit acquirere. quia honorem per superbiam. diuicias per auariciam. delicias per luxuriam voluit adipisci. Jta econtra christus venit in mūdū triplici via cōtraria. sz pauptatis contra mūdū hūiliatis ꝑ dyabolū. asperitatis ꝑ carnē. Propt̄ q̃d de eo dr̃ Hebre. x. Q̃ inauciauit nob viā nouā. Ex q̃ infero finaliter q̃ natiuitas xp̃i fuit op⁹ desiderabile expectantibus. sicut deductuz est in primo mēbro. Secundo infero q̃ non soluz est op⁹ desiderabile expectantibus. sed etiam mirabile contēplantib⁹ Patet ex scōo mēbro

Tertio infero q̄ nō solū est desiderabile et mirabile. sed etiā insup̄ est opus imitabile ꝓficere volentib⁹. Nam datū est in exēplū oibus statib⁹. Vñ q̄ volūt mundū contēnere. honores abijcere. carnē subijcere xp̄m ītueant̄. Omnia em̄ circa euz sunt hūilima. Nam ad confusionē sup̄bie nr̄e voluit nasci ex modica gente. in modica ciuitate. ex paup̄cula matre. in vili tugurio. in pannis rudibus. in duro presepio. in cōmuni diuersorio. Unde Aug⁹. dicit q̄ ex q̄ homines diuitias appetebant. ideo paup̄ eē voluit. honorib⁹ inhiabant. rex noluit fieri. mala oīa fugiebant. ideo omnia mala sustinuit. Ex his patet q̄ volēs esse particeps gaudij p̄ntis tria debet habere p̄cipua quibus poterit xp̄um inuenire. Primo vt sit paruus ⁊ humilis in sua reputatiōe. Hoc significat infans inuentus. Scd̄o vt sit paup̄ et ꝯtēptor secularis vanitatis. Hoc significat inuolutio pannoꝝ. Tertio q̄ sit vite temp̄ate ⁊ p̄ deo patiens aspera. Hoc significat in p̄sepio positus. Ex quo patet q̄ triplices homines excludunt̄ a p̄nti solennitate. Primo sup̄bi ⁊ inflati de se p̄sumentes. Scd̄o diuites auari insatiabiles de pecunijs cogitantes. Tertio delicati ⁊ luxuriosi voluptatib⁹ vacantes. Que tria nos abijcientes virtutib⁹ predictis insistamus. quatenus xp̄m hodie natum inuenire mereamur. ⁊c̄.

De natiuitate xp̄i. III
Sermo. IX

Verbū caro factū est. Joh. j. Si cōsiderem⁹ fratres charissimi p̄sentis solēnitatis bn̄ficia nobis a deo exhibita. nō solū ad gratiarū actiones p̄ tantis beneficijs assurgere. sed etiā tam mirā q̄ mirabilē bonitatez nobis misericorditer ostensam admirari: atq̄ stupere ꝯuenit. Miro nāq̄ mō sz gratioso pietatis affectu tota sancta trinitas incarnatiōez filij dei ⁊ eterni ꝟbi ordīauit p̄ q̄d bonitatē suā immēsam nob̄ cōicauit: ⁊ ab eterno mortis interitu q̄ fuimus addicti tā sapient̄ q̄ clementer p̄ꝑuauit ⁊ liberauit. sic̄ lati⁹ deduc̄ Bern̄. in li. d̄ amore dei. ca. xij. dicēs in hec ꝟba. Cū bōitas dīna multis infinitis bonis abūdaret. ⁊ offerret ea oīb⁹. nec esset q̄ reciperet vel sciret recip̄e vel doceret recip̄e. nec q̄ illuc posset ascendere vbi dona hec distribuunt̄ q̄ huc posset deferre. Opus em̄ erat mediatore īter nos ⁊ deū. p̄ quē nostra bona opera appropinquarēt deo. ⁊ bona dei nobis. Iniuit g̊ consiliū tota trinitas. consiliū illud d̄ quo ꝓpha dicit. Consilium antiquū veruz fiat. Uidebat quippe deus quantū ad hominē omnia confusa. omnia turbata. nihil stare in loco suo. nihil ꝓcedere ordine suo. Uidebat hominem in regione dissimilitudinis taz longe vt p̄ se nec posset nec sciret redire. Angelus em̄ presumebat similitudinē dei dicens. Ponam sedem meā ad aquilonem et ero similis altissimo. Homo similiter deus esse voluit cui p̄suasum erat esse sicut dij. Ergo ne inquit deus fili⁹ meus splendor glorie mee ⁊ figura substantie mee in ip̄a mei similitudine tot habebit ⁊ pares ⁊ socios. Precipitatus est vterq̄ tā homo q̄ angelus. Uidens ymago dei filius angelū ⁊ hoīem q̄ facti erant ad ymaginē: nō tñ q̄ ip̄a ymago dei essent: p̄ inordinatū ymaginis ⁊ similitudinis ei⁹ appetitū perisse. heu inquit sola miseria caret īuidia. sed subueniendum est ei cui subuenire nō ꝓhibet iusticia. Exhibeo igit̄ me homini hominē despectū et nouissimū viroꝝ virū doloꝝ et scientē infirmitatē. et vt zelet et immittat in me humilitatē per quaz p̄ueniat ad gloriaz. Hec Bern̄. Ex quib⁹ verbis colligitur breuiter q̄ incarnatio ꝟbi hodie facta nobis. maxime gr̄am pietatis ostendit in eo q̄ dictum est. Cum homo ex se nō haberet recup̄atōis remediuz. dei filius hō factus. eius ruine cōpatiens ip̄m recōciliauit Unde ꝓpt̄ h̄ꝟbū illud diuine mētis a seculo abscōditū nob̄ factū ē caro visibilis vt mediū ille faceret int̄ deum et hoīem more boni mediatoris et p̄sonam induit ⁊ actu factus ē hō. Circa materiā sermonis de generatōe verbi diuini insistentes. triplicē consideratōnē obseruabimus xp̄i fidelib⁹ p̄futurā. altiorē doctoribus relinq̄ntes Nō alta sapiētes sz hūilib⁹ ꝯsētiētes. ne q̄d absit tāq̄ temerarij p̄scrutatores opprimamur a gl̄ia Gn̄atōz illā diuini ꝟbi in nat̄a dīna q̄s enarrabit. Nā ⁊ si lz scire: qr dei fili⁹ de deo p̄r̄e natus sit: nō tñ lz scire modū quō natus sit. Credi pōt illa generatio. inq̄ri nō pōt. Inq̄t Ambrosi⁹ in li. ꝯ gentiles Ad tp̄alē igit̄ generationē ꝟbi d̄i hodie fctāz ꝟtētes. al's venientes

Primo videamus gñationis huius verbi necessitatē. Scdo ex generatiōe collatam vtilitatem. Tertio generationis modum ⁊ q̄litatē ꝑ scripturā significatā. Quia describit tria euāgeliū hodiernū. Nā necessitatē ostendit cum dicit. Erat lux vera ⁊c. Utilitatem cū dicit. In ꝓpria venit. Modum et qualitatem. cum subdit. Et verbū caro factū est. A

Circa primū sciendū

ꝙ verbū diuinū itelligit̄ cōgrue filius dei Primo. qꝛ sicut verbū de solo corde ꝓcedit ⁊ ꝑ ip̄m sapientia cordis innotescit. sic ꝑ filium dei patris claritas declaratur. scꝫ potentia. sapientia. ⁊ bonitas. Sed diceres. tamen hoc etiam spūssanct⁹ facit. Respondeo ꝙ licet in se loquitur totā essentiam p̄ris. quia etiā illa tria sunt in eo. non tñ in se alloquit̄ ꝓprietatez p̄ris qua ꝓducit aliū ex se. Et iō nō dr̄: sicut nec eius ꝓductio: generatio. sicut ꝓductio filij. Unde in patre est omnis veritatis cōceptio. in filio ꝓlatio. in spūsctō auditio. Juxta illud Johis. xvj. Non em̄ loquet̄ a seipo. sed q̄cūq; audiet loquet̄. Et h̄ est verꝫ de locutione interiori. qꝛ exterior fit etiā ꝑ opatōez spūsscti. Secūdo qñ aliquis cessat dicere verbum. vox eius euanescit ⁊ desinit esse. Ita si pater cessaret generare verbū suum. desineret tota vniuersitatis machina que ꝑ ip̄m subsistit. et ē quasi vox ei⁹. Dixit em̄ ⁊ facta sunt. ꝟm Greg. et Thomā. Uñ ad Hebreo. j. Portans omnia verbo virtutꝫ sue. Unde substantia totius creature ē et̄na generatio verbi. Sed diceres. tamē ꝟbū eternaliter generat̄a p̄re. quare mūd⁹ nō ē ab et̄no Rñdeo ꝙ nō oportet h̄ ꝯcedi qꝛ lꝫ possit eē ꝟbū nr̄m sine h̄ q̄d sequatur opus. tñ nō p̄t eē opus q̄n precedat ꝟbū in corde. Ita etiā fili⁹ dei potuit generari ab eterno sine ꝓductōe mūdi. sꝫ mūd⁹ nō potuit ꝓduci sine ꝟbo dei. Tertio sic̄ verbuꝫ nr̄m. nullius est cognitōis sine voce. ita deus nō esset a nob̄ cognit⁹. nisi ꝑ illam sapiētiā filij sui illustraret̄. ⁊ ad cognitiōez eius duceret̄. Uñ ip̄e dicit se mgr̄m. Johā. xiij. Uos vocatis me magister. Istis premissis videam⁹ de necessitate generatiōis h⁹ ꝟbi. Et r̄uera magna necessitas fuit sue generatōis. Tot⁹ em̄ mūd⁹ iste fuit tenebrosus ꝑuersitate. ⁊ defectib⁹ ac ignorātia plenus. ita ꝙ humanū gen⁹ non cognoscebat deū. Isa. j. Cognouit bos possessorē suuꝫ israhel autem me non cognouit. Secūdo non cognoscebat homo statū suū. ij. Coꝝ. vltimo. An non cognouistis vosmetip̄os. quia xp̄s ih̄s in vobis est. nisi forte reprobi estis. Secundo nō cognoscebat imminens periculū. Luce. xix. Si cognouisses et tu. Uenit ḡ filius dei ꝑ incarnatiōez suam ⁊ illuminauit abscōdita tenebraꝝ haꝝ ita ꝙ homo iam cognoscit creatorē suum. ⁊ eū melius ac feruentius diligit q̄ꝫ prius. Sicut dicit Thomas contra gentiles li. iiij. Unde Ap̄lus ad Ephes. v. Eratis aliquando tenebre. nunc autem lux in dño Et. ij. Coꝝ. iij. Nos vero omnes reuelata facie gloriam domini speculantes in eandem ymaginem transformamur. Secūdo homo cognoscit statum suū. Unde post incarnationē christi homines multum pensant nobilitatē conditiōes sue ⁊ cōtamiare erubescūt. Sicut dicit Augustin⁹ de se ip̄o. Postq̄ꝫ itellexi me sanguine christi redemptū nolui membra mea venalia exhibere. Tertio cognoscit homo imminēs ꝑiculum. Sic em̄ ab ip̄o dictū est. quia mali ibunt in suppliciū eternū Matth. xxv. ca. Istā ḡ necessitatē incarnatiōis xp̄i tangēs euāgelista dicit. Erat lux vera que illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū.

Sed diceres. Nōne adhuc multi sunt in tenebris ignorantie ꝑfidie ⁊ ꝑuersitatis quomodo ergo illuminat omnē hominez Respondit Chris̄ in omelia hodierna. ꝙ quantū est in xp̄o illuminat omnē hoīem: quia nulli deest. ymo vult omnes homies saluos fieri ⁊ ad agnitionē suam venire. vt dicit̄. j. Thimo. ij. sed multi ponunt obicē peccati ne illuminent̄. Sicut patꝫ exēplū de fenestra que si apperitur illuminat̄ domus. Non est tñ culpa solis si nō illumīat ꝑ clausā fenestrā. Unde illud intelligitur ꝟm Aug. in lib̄. Enchiridion de volūtate antecedente: et non consequente. Sic̄ ponit etiam Lyra exemplū de iudice ciuitatis. q̄ oēs vult saluos eē in vita coꝝ. q̄ntuꝫ in ip̄o est saluo ordine iusticie. Propter qd̄ euāgelista bñ dicit. ostendens istum defectum cognitōis. In mūdo erat. ⁊ mund⁹ ꝑ ip̄m fact⁹ ē. ⁊ mūdus eum nō cognouit. Quasi diceret. iste defect⁹ nō ē ab essentia verbi. qꝛ in mūdo erat ꝑ essentiā potentiaꝫ

ꝛ p̄sētiā nec ex īuīsibilitate ſua. quia fecit opus ſuū ita euidēs ꝙ euidētia ſua creatorē ōclararet Sap. xiij A magnitudie creature poterat creator intueri. Rox. Inuiſibilia dei ꝛc. Quo ad ꝫ dic̄ Joh. j. Et mund⁹ p ipm fact⁹ eſt. ſ. vt in ipo lux manifeſtaret ſic̄ artificiū i artificiato. Vñ ät ſit defectus cognitōis hmōi ſubdit. mūdus eū ñ cognouit. Qō intelligit duob⁹ mōis. ſ. primo ex̄m naturā. ꝺa ꝫ hō ſciat p̄dicta auxilia nō hūana virtute ipendi. tm hō deficiēs eſt in ſe ab hac cognitiōe. ſcz a q̄ hmōi auxiliū impendat. Job. xxxvi. Vnuſq̄ſq; intueat eū, pcul. Scōm etiā culpā nō cognouit eū mūd⁹. i. amatores mūdi inordinati Quia ex̄m Aug. amor mundi maxie retrahit a cognitiōe dei. eo ꝙ ex̄m Jacobū in canonica. inimicū dei cōſtituit. Ex q̄ infero ꝙ falſa ē locutio mūdanor⁹ hoīm inordiate amantiū q̄ſcūq; creaturas. dicētiū ſe cognoſcere deū. Patet qz ex̄m Thomā ſuper Job. Qui nō diligit deū nō pōt eū cognoſcere. j. Lor. ij. Animalis hō non p̄cipit que dei ſunt. Ex his oīb⁹ ſcōo infero triplicē fuiſſe cām incarnatōis vbi dei. Prīa eſt hūane nature querſitaſ. q̄ ex ſua malicia iā obtenebrata erat vicior⁹ ꝛ ignorātie obſcuritate. Vñ qz tenebre hāc lucē nō poterāt cōp̄hēdere vēit i carnē de⁹. vt tenebre poſſent lucere. i. ad cognitōnez eius ptingere Iſa. ix. Popul⁹ q̄ habitabat in tenebris vidit lucē magnā. Scōo, ppter inſufficientiam ꝓphetici teſtimonij. Venerāt em̄ ꝓphete venerat Johānes. ſz ſufficiēt illuminare nō poterāt: qz nō erat ille lux. Vñ neceſſe erat vt poſt ꝓphetar⁹ vaticiniū. p⁹ Jobis aduētū lux ipa vēiret. ꝛ ſui cognitōz mōo traderet. Hoc eſt q̄d dicit apoſtol⁹ Heb. j. Multipharie multiſq; modis olim de⁹ loquēs p̄ribꝫ in ꝓphetis. nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobis in filio. Tertio, ppt creaturarū defectum. Nam creature erāt inſufficientes ducere in cognitiōem creatoris. Unde mundus per ipm factus eſt. et mundus eum nō cognouit. Et ideo neceſſe fuit vt ipſe creator per carnem in mūdum veniret: et ſeipm notum faceret. Et hodie verificatur illud quod dicit apoſtolus. j. Lor. j. Nam quia in dei ſapientia ñ cognouit mundus per ſapientiam deum. placuit deo per ſtultitiam p̄dicationis ſaluos facere credentes.

Dixi ſecundo ꝙ in verbis p̄miſſis euāgeliſta btūs Johes deſcribit generatiōis verbi diuini vtilitatē. in eo q̄d dicit. In p̄pria venit. ꝛ ſui eū nō receperūt. Quotq̄t aūt receperūt eū dedit eis poteſtatē: filios dei fieri bis qui credūt in noīe eius. Ecce vtilitas conſecuta ex incarnatiōe verbi diuini. In qua attendamus magnā dei liberalitatem. quia ampliorē fecit ſolutionem q̄m faceret, p̄miſſionez. Nā, p̄miſſio facta fuit ſolū ſuis. i. iudeis. Iſa. xxxiij. Domin⁹ legifer noſter. ſed ſolutio nō ſolū fuit ſuis facta. ſed quotq̄t receperūt euz. i. omnib⁹ in eum credentib⁹. Romanor⁹. xv. Dico xp̄m miniſtrū fuiſſe circūciſionis ad implendas p̄miſſiones patrum. gentes aūt ſuper miſericordia honorare deum. quia miſericorditer ſunt recepte. Unde Actuū. x. dicit. Qz in nationes gr̄a xp̄i diffuſa eſt. quia nō ſolum liberis ſed etiā ſeruis. non ſolū maſculis ſed etiā feminis. Col. iij. In chriſto ih̄u non eſt maſculus neq; femina. Ponit aūt fructū eius generationis. quia dedit eis poteſtatem filios dei fieri. Ecce fruct⁹ magnitudo. qz p ꝫ homines ſunt filij dei. Bal. iiij. Miſit de⁹ filium ſuū natū ex muliere. factum ꝛc. vt adoptōnē filior⁹ recipe remus. Circa quod nota ꝙ hoies fiūt tripliciter filij dei ex̄m triplicē aſſimilatiōz ad deū. Primo em̄ p infuſionē gr̄e dei qui cūq; habet gr̄am gratū facientē efficit filū⁹ dei. Ror. viij. Accepiſtis ſpīm in q̄ clamamus abba pater. Ad Gal. iiij. Qm̄ eſtꝭ filij dei miſit de⁹ filiū ſuū. Scōo aſſimilat̄ ꝺo p operz p̄fectōem. Vñ quicūq; opat̄ opera iuſticie eſt filius dei Math. v. Diligite inimicos ꝛ bene facite his vt filij p̄ris veſtri ſitis. Tertio aſſimilat̄ deo, ppt glie adeptionē. ꝛ quantū ad animaz p lumen glorie. j. Joban. iij. Cum apparuerit ſimiles ei erimus. et quantū ad corpus Philip. iij. Reformabit corpus, hūilitatis noſtre. Sz diceres. quomodo hoc eſt verū. Si enim dedit deus hoīb⁹ hanc poteſtatē filioſ dei fieri. ergo in poteſtate noſtra ē habere gratiam infuſionis per quam ſumus filij dei. Ad quod reſpondet ex̄m Thomā Qz in datione gratie requirit in adultis conſenſus liberi arbitrij ad iuſtificationez. Unde qz hoc ē in poteſtate hominis vt cōſentiat vl̄ nō cōſentiat. p ꝫ dedit ei ptātem. ſcz ſuſci-

piendi gram se ꝓparādo. de⁹ aūt principa liť dat gram infūdēdo ⁊ hoibꝫ ꝓponendo. Sic em ille q̄ facit libꝫ ⁊ ꝓponit homi ad legēdū dr̄ dare ptātē ad legēdum. ita fecit xps p quē gra facta ē. vt dr̄ Joh. j. Qz opa tus est salutē i medio tre. dedit nobis ptā tē filios dei fieri. p gie susceptiōez. Sz qz ħ ñ sufficit cū ēt libez arbitriuz idigeat ad ħ vt moueať ad gre susceptiōez auxilio gre diuine nō q̄dē habituali sz mouētis. Treñ. vlt. Cōuerte nos dñe ⁊ conuertemur. Et hec motio vocať vocatio interioꝛ. Ro. viij. Quos vocauit scz. instigando ad cōsentiē duz gre. hos iustificauit gram infundēdo. Quia ꝙ p hāc giam hō bz ptātē cōseruā di se in diuina filiatōe. j. Joh. vlti. Oīs q̄ natus est ex deo nō peccat. sed gnatio di q̄ generamur i filios dei cōseruat eū. Sic ḡ dedit nobis filios dei fieri p gram gtuz facientē p opez pfectiōem. ⁊ p glorie adep tiōez. ⁊ ħ ꝓparādo mouēdo et conseruādo giam. Scda vtilitas incarnatōis fuit redemptio nr̄a. Nā sicut dic̄ Aug. in ſmo ne natiuitať. Adam nisi cecidisset xps ad nos ñ veniſſz. Cui cōsonat illd aplꝰ. Fidel ſmo qz xps ihs venit in hūc mūduz pctō res saluos facere. Sup quo dicit Augu. Nulla causa veniendi xpm nisi peccatoꝛes saluos facere. Tolle morbos. tolle vulne ra. et nulla erit causa medicine. Et Luc. xix. dr̄. Venit ei filiꝰ hois querere ⁊ saluū facere q̄d pierat. Ex q̄ seq̄tur q̄ si Adaz ñ peccasset xps nō veniſſet. q̄ntū ad illū finē vt p morte redemptōez faceret. Natus tñ fuisset propter pfectionē vniuersi. q̄ in hoc cōsistit vt finis cōiungať suo principio. na ture nāz pfectio fuit finis incarnatiōis. Tertia causa et vtilitas incarnatiōis fuit pfectio beatitudinis eterne. Nā non soluz habemus p eam redemptiōez a pena inferni. sed pfectionē abundantiorē beatitudis Juxta illud. Ego veni vt vitā habeant ⁊ abundantius habeant. Unde dicit. Apō dñm misc̄dia. ⁊ copiosa apud eū redēptio. Si em xps non fuisset incarnatꝰ. aut ho mo non peccasset. aut p aliū redemptꝰ fuis set. humana natura in ſtatu glorie defeciſ set a quadā magna gloria. quā habet p in carnatōz xpi. scz a visione humanitatis xpi p quā oēs sensus nostri exteriores reficiēt. Juxta illud Joh. x. Ingredientur ⁊ egre dientur. supple. electi. ⁊ pascua inuenient. ſm Aug. q̄ntum ad gaudiū corporis. id ē ex corpore xpi. ⁊ gaudiū aie ex diuinitate xpi. Unde Augu. in libro Cur dñs et quō deꝰ homo. ca. iij. dicit. Deniq; gen⁹ Ade non mediocriter gaudebit. qz p tali culpa felici p̄moꝛ penitū talē, pmeruit hre redem ptionē. q̄a multa maiora ⁊ cariora contu lit hoibus q̄z p adam si nō peccasset ꝓsecu turi essent. Quippe Adam solūmō angel coequādus erat nō ꝓficiend⁹. Sz mō gra redēptōis caro nr̄a super angelos elevata est. Nam diuinitati vnita. Sicut deus et dñs dominatur angelis ⁊ hominib⁹. Ad huc aliquid maius per ipsuz sperantes q̄z per adam primum habuissemus scilicet fa miliari⁹ dinitať dulcedinē gustare. qz ca ro illa vnita est cum diuinitate. quā sancti habebunt eternaliter presentem. Hec Au gustinus.

L

Dixi tertio q̄ in ꝙ. pmiſ. the matis describit e uāgelista gnatiōis xpi modū ⁊ qualitatez dicens. Uerbū caro factū ē. i. deus factus est hō. Circa q̄d sciendū q̄ ħ q̄dā male in telligēres sumpserūt occasionē errorꝫ dicē tes. Uerbū ita caro factū est. ac si ipm vel aliquid eius sit in carnē cōuersuz. sicut cū farina fit panis. aer ignis. Et hinc fuit Euti ces q̄ posuit cōmixtionez naturaꝝ in xpo. dicens in eo tm̄ fuisse dei ⁊ ñ hois naturā. Sz ħ ē falsissimū ⁊ stultissimū qz exq̄ vt di cit h euāge. Uerbū erat deus. Deus aut̄ est immutabilis. vt dicit Malachie. iij. c. Ego deus et non mutor. Unde nullo mō pōt esse q̄ in aliā naturam cōuertať. Est ḡ sensus. Uerbū caro factū est. id est verbuz carnē assumpsit. nō q̄ ipm verbū caro sit. sic si dicim⁹. hō factꝰ ē albꝰ. nō q̄ ipe sit ip sa albedo. sed q̄ albedinē assūpsit. Assūpsit aūt nō solū carnē. sz etiā carnē animatā. sz hoc nō exp̄mať. Unde Arrius dixit ipsuz assumpsisse carnē sine aia. dicens diuinita tem esse loco aie. q̄d tñ falsum est. q̄a xps so lus fateť se hre aiam. Matth. xxvi. Tristis est aia mea. Item. Cepit tedere et mestus esse. Que sunt passiones aie. Item q̄a diui nitas non potest esse forma. sicut nec ange lus vniri corpi p modū forme. cū ſm suam naturā a corpe sit separatꝰ. Item si non as sumpsisset carnē aiatam. nec p consequens carnē verā. quia caro sine aia non est caro: nisi equiuoce. q̄a dr̄ cadauer potiꝰ q̄z caro.

c

Nec assumpsit aliā aīam q̄ hūanā. sic̄ Appollinaris finxit dicens. tm̄ aīaz sensitiuā ⁊ non rōnalem assumpsisse. quia si sic. tunc non reparasset aīam rōnalem exq̄ eam nō assumpsit. q̄a ad h̄ hūanā naturaz assūpsit vt eam repararet. ⁊ sic nullus fructus ex incarnatiōe eius ꝓuenisset. Sed diceres quare hoc nō determīat euāgelista solū de carne facieus mentionē. Rn̄deo propt̄ q̄ttuor. Prīo ꝓpter manicheos q̄ dicūt xp̄m carnē fantasticā assumpsisse et non verā. dicentes non decuisse euz assumere verā carnē tanq̄ dyaboli creaturā. Et ideo euāgelista facit de carne mentionem. Scd̄o ad demōstrādū erga nos dei magnitudinem pietatis ⁊ benignitatis. Si em̄ magnum pietatis signuz fuisset si deus assumpsisset aīam rōnalem tanq̄ magis cōformē diuinitati. multo maioris pietatis est signum assumere carnē. q̄ om̄ino elongata ē a simplicitate deitatis. q̄d est inestimabile signū pietatis. ꝟm quod dicit apl̄s. j. ad Thim̄. iij. Magnū pietatz sacram̄tū qd̄ māifestatū ē in carne. Tertio ad demonstrādū veritatē ⁊ singularitatē vnionis in xp̄o. Alijs em̄ hoīb̄ sanctis vnitur deꝰ quātū ad animam solū. sicut dicitur Sapie. vij. c. Per nationes in animas sanctas se transfert. Amicos dei et ꝓphetas constituit. Sz q̄ verbū dei vniretur carni. hoc est singulare in xp̄o. ꝟm illud Psalmi. Singulariter sum ego Job. xxviij. Non adequabitur ei aurū. Quarto ad insinuandam ꝯgruitatē humane reparationis. Homo em̄ ꝑ carnē infirmabatur. Et ideo euangelista volēs aduentū verbi congruum esse reparationi nostre. mentionē specialiter de carne fecit vt ostenderet q̄ caro infirma ꝑ carnē verbi reparata fuit. Et hoc est qnod apostolꝰ dicit Romanoꝝ. viij. Nam q̄d impossibile erat legi in qua infirmabat̄ ꝑ carnem deus filiū suū mittens in similitudinē carnis peccati. de peccato damnauit peccatum. Ex his omnibus patet iste articulꝰ fidei. q̄ dei filius vniuit sibi naturā humanā. id est carnē ⁊ aīam rationalē. ex quib̄ constat vnū suppositū ⁊ vna ꝑsona. sicut ex anima ⁊ corpore factus est vnꝰ homo. Ita q̄ mox vt caro illa ope spūssctī sanctificata ⁊ a reliqua carne separata fuit. verbuz deo cum aīa vniret̄. Sed tn̄ mēbroꝝ illiꝰ dn̄ici corporis distinctio. in ip̄o momēto cōceptionis ⁊ vnionis dei et homīs adeo erat parua vt hūano visui vix posset subijci. Dieb̄ tn̄ quadraginta ꝑfecta est ⁊ notabilis effecta. ꝟm Augu. sup̄ illud Johā. ij. Quadraginta sex annis edificatum est hoc templū. Hoc et mgr̄ in. iij. sn̄iaꝝ. dist. iij. notat. ⁊c̄.

De natiuitate Christi. IIII Sermo. X.

Natꝰ est nobis saluator mūdi. Luce. ij. Cum natiuitas xp̄i ꝑ āgelū pastorib̄ sit annūciata. nemo dubitet q̄ ip̄a sit in oculis hominū mirabilior ceteris. et prestantior vniuersis. eo q̄ angeli non cōsueuerāt solita et cōsueta ac ꝟm cursū nature contigentia. sed rara et insolita ac supra cursum nature occurrentia nūciare. Ideo apparet q̄ natiuitas christi multū est mirabilis. A

Legimꝰ em̄ triplicē natiuitatē. Prima natiuitas est vituperabilis. ⁊ est natiuitas humana. que est vilis et immunda. ⁊ ꝑ cōsequēs miserabil̄. Jō Job. xv. dr̄. Quis ē homo qui īmaculatus appareat natus de muliere. Sap̄. vij. In ventre matris mee figuratus sum caro. decem mensiū tempe coagulatus sum in sanguine. Itē obnoxia ē peccato. Ephe. ij. Nascimur filij ire. glo. In hac ira nascitur oīs homo. Item penalis ⁊ miserrima. Job. xiiij. Homo natꝰ de muliere. Item concupiscentia fomitis inflāmata. Jacobi. iij. Inflāmat rotam natiuitatis nostre. Item tenebris ignorantie inuoluta. Job. iij. Pereat dies illa in qua natus sum. Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Jhesus vidit hominem a natiuitate cecū. Itē trāsitoria ⁊ infructuosa. Sapientie. v. c. Quid nobis ꝓfuit sup̄bia. Secūda est ꝯmēdabilis natiuitas gratie ⁊ ratione cause ⁊ rōne effectus. Causa est fides. ratio in effectu. j. Johā. v. Omnis q̄ credit: qm̄ ih̄s est xp̄s ex deo natus est. Johā. j. Dedit eis potestatē ⁊c̄. qui ex deo nati sunt. Charitas vero in affectu. Omnis qui diligit fr̄em suū ex deo est. j. Johā. iiij. Item iusticia operū in effectu. i. Johā. ij. Om̄is qui facit iusticiam ex deo natus est Effectus huius natiuitatis sp̄ūalis est triplex. Primo peccatum fugat. j. Johā. iiij. Omnis qui natus est ex deo non pereat. Item vincit mundū. j. Joh̄. v. Om̄e quod

ex deo natū est vincit mundū. Item ducit ad regnū. Joh. iij. Nisi qs renatus fuerit. Ecōtrario natiuitas culpe facit cecuz ad eligendū Joh. ix. Quis peccauit hic cec⁹ aut parētes ei⁹. Indignū ad docēd. Joh. ix. In peccatis natus es totus. ⁊ tu doces nos. Infirmū ad bene opandū. Joh. iij. c. Quod natū est ex carne caro ē. Tertia natiuitas est mirabilis. ⁊ est natiuitas diuīa ⁊ h̄ ꝓpter multa. q̄a ibi nascit̄ caro sine macula. In quo puritas Math. j. Quod ī ea natū ē. Jō dr̄ iustū Hiere. xxxiij. Et Isa. lxij. Donec egrediat̄ vt splendor iust⁹ eius Itez puer de puella. In q̄ nouitas. Luce. j. Qm̄ virū non cognosco. Isa. vij. c. Ecce v̄go cōcipiet. Hiere. xliiij. Porta hec clausa erit. Itē de⁹ ō femina. In q̄ hūilitas. ps̄ Homo natus ē in ea. Isaie. ix. Paruulus natus est nobis. Math. ij. Ubi est q̄ nat⁹ est rex. Item fructus de virgula. In q̄ vtilitas. Luce. ij. Annūcio vobis q̄a natus ē ⁊c. Uere vtiliter natus. Primo q̄a in exēplū humilitatis. Unde paruulus natus. Isa. ix. Item in testimoniuz v̄itatis. Joh. xviij. Ego in h̄ nat⁹ sum ⁊c. Itē in signuz dilectōis Luc. i. Per viscera misericordie Ruth. iiij. De nuru tua nat⁹ est q̄ te diliget Itē in fedus recōciliatōis. j. Paral. xxij. c. Filius q̄ nascet̄ tibi erit vir quietissimus. Uñ in natiuitate ei⁹ cātabāt angeli. Gl̄ia in excelsis deo. Et in terra pax hoīb⁹. Itē in officiū salutis. Math. i. Cū natus esset ih̄s. i. saluator. Propter h̄ Ecc̄i. xlix. dicit̄. Nemo nat⁹ ē in t̄ra q̄lis Enoch. i. xp̄s. ꝓpter puritatē. nouitatē. hūilitatē. ⁊ vtilitatē. Ergo fr̄es km̄i natiuitatem hodie ī memoria ferentes mereamur puritate ⁊ hūilitate ꝑuenire vbi ip̄e iam viuit ⁊ regnat ī secula seculorum. Amen.

De sancto Johāne euāgelista.
Sermo. XI

Hic est discipul⁹ ille quē diligebat ih̄s xp̄s. Jo. xxij. Hic vidēdū ē de sex. Primo q̄ fuit h⁹ dilectōis causa. Scd̄o q̄ fuerūt signa. Tertio quō hec dilectio fuit v̄a. Quarto ō differētia dilectōis Petri ⁊ Johannis ad xp̄m. Quinto de differētia dilectōis xp̄i ad Petrū ⁊ ad Johannē. Sexto que fuit differentia inter signa xp̄i ad Petrum et Johannem. A

De primo dicit Tho. sup. iij. distin. xxxj. Q̄r q̄tuor fuerūt cāe dilectōis xp̄i ad Johānez. Prima puritas incorruptiōis. q̄r xp̄s similē diligit Ecc̄i. xiij. Om̄e anīal sil̄e diligit Cū sit splēdor gl̄ie dei. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā. Sap̄. vi. Incorruptio ꝓximū deo facit. Nec mirū. q̄r volatilia ad sibi sil̄ia cōueniūt. Ecc̄i. xxvij. Pulcra volatilia xp̄s. Maria. Johānes. Cristus assimilabat se pellicano. vt pz in psal. Similis factus sū pellicano. Et Johannes aquile. Maria api ꝓpt̄ v̄ginitatē partus. Ecc̄i. xi. Breuis ī volatilib⁹ apis. Itē Johānes aq̄le. Uñ Ezech. p̄mo. Quartū aial sil̄e aq̄le Apoc̄. iiij. Scd̄a causa accelerata cōuersio. Ip̄e em̄ inter apl̄os citius cōuersus est. q̄a p̄ma vocatione q̄d est deo gratū. Treñ. iij. Bonū ē viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Et excellit Petrū in q̄ttuor. Primo q̄a citi⁹ cōuersus est. q̄a vnica vocatōe. Petr⁹ aūt ꝑ andreā ⁊ ꝑ xp̄m. Scd̄o q̄a de maiori genere. scz regali ⁊ sacerdotali. Tertio q̄a in etate florida. qñ difficilimū ē bene viuere. Quarto bona maiora reliquit. Bona fortune. scz nauem. rethe. ⁊ nature scz parētes. qd̄ nō legitur de Petro. Tertia cā frequēs dilectio ip̄ius ad xp̄um. Jō feruent̄ fuit dilectus. i. Joh. iiij. Non quasi nos dilexerim⁹ deuz sed q̄a ip̄e p̄or dilexit nos Prouer. viij. ca. Ego diligentes me diligo. Non q̄ dilectio nr̄a sit cā dilectionis diuine. sed est meritū quo xp̄us plus vel specialiter diligit. Seneca. Si vis amari ama. Quarta causa. futura in matris filiū adoptio. Pat̄ enī plus illū filiū diligit quē successorez suum cognoscit. Fecit aūt xp̄s iohem fratrē suuz successorē. custodem et thesaurariū suū dicens Joh. xix. c. Ecce filius tuus. ecce mater tua. Petro vero cōmisit eccl̄iaz Mat. xvi. Super hanc petrā ⁊c. Patri animaz. Johā. xix. In manus ⁊c. Johanni matrez Johā. xix. Ecce mater. O dignissim⁹ thesaurus mater xp̄i. Uere ⁊ magna fiducia petendus est iste apostolus q̄ etiam matrē christi in cura habet. B

De secūdo Que fuerūt huius dilectōis signa. et sunt sex. Primū reuelatio secretorū. Reuelauit em̄ sibi de natiuitate et aduentu antixp̄i. De cōsūmatiōe seculi. Oñdit sibi fu-

turā gl̄iaz in ſua trāſſiguratōe Mat. xvij. Et alijs excluſis reſuſcitationi interfuit. Marci. v. Scōm ſignū in honoris exhibitōe. Magnū eī ſignū amoris dei eſt. ſi aliquē facit pphām. euangeliſtam. apoſtolū. martirē. virginē. cōfeſſorē. doctorē ſuuz Iſta oīa cōcurrūt in iſto aplo. Tertiū ſignū in familiaritatis oſtenſiōe. in ꝫ q̄ ſupra pectus ſuū eū collocauit. Xp̄s q̄dez diligit oēs generaliter ſeruātes p̄cepta Joh. xv. Uos amici eſtis. tū diligit dilectōe ſpeciali ei⁹ ſecreta ſciētes. Joh. xv. Uos aūt dixi amicos. Sz dilectōe ſingulari Johānē q̄ſi deiformē ⁊ intimū ſ⁊ p̄cordialē. Quartū ſignū i donoz largitate. Magna dona dedit xp̄s alijs. ſz maximū iohānī. q̄a matrez ſuā. Ecce mater tua. Non dixit. nepos tuus. ſed filius. Non dixit domina vel matrona. ſed mater. Quintū ſignū in cōſeruatione diligēti ab oīni leſiōe. q̄a a pctō mortali. a coꝛruptōe carnis. q̄a eum a nuptijs eduxit ⁊ a doloꝛe mortis. vt dicit Jeroni. ⁊ a putrefactōne p̄ſeruauit. q̄a coꝛpus nūc viuit in gl̄ia. Sextū ſignū in ſpeciali ⁊ p̄ſonali viſiōe. O ſi magnū ſignū dilectōis oīn dit ei de⁹ ad quē mittit vnū angelū vl̄ plures. pz q̄ Johānī ꝑo mai⁹ oīndit quez p̄ſonaliter cū angelis viſitauit dicens. Ueni dilecte mi. tp̄s eſt ⁊c. L

Tertio uidendū

q̄ hec dilectio fuit vera. Eſt aūt triplex dilectio. mūdialis. ſocialis. et ſpecialis. Mūdialis inter voluptuoſos. q̄ nō ē ꝑa. q̄a ſe odiūt q̄ diligūt iniq̄tatē. Scōo q̄a fraudulēt incedūt. Jere. ix. Quis amic⁹ fraudulēt incedet. Tertō q̄a ad malū diligūt. Ps. Zelaui ſup iniq̄s pacē pctōꝝ vidēs. Socialis dilectio ſepe nō ē vera: q̄a ſepi⁹ diligūt ⁊ cito p⁹ nō diligūt. Scōo q̄a tpe aduerſitatz diligere deſinūt. Tertio q̄a tm̄ viuos diligūt. Sz nō ſic xp̄s q̄ diligētes ſe diligit. ⁊ oīni tpe diligit ⁊ poſt mortē. Sap. iij. Juſtoꝝ aīe i manu dei ſunt. Et iō iſta dilectio dr ſocialis. Specialis. q̄z xp̄s diligit ſuos in vita ⁊ p̄cipue Johannem quē ſecum ſemp habuit. In morte. quia xp̄s ad eum venit. p⁹ mortem q̄a eū ad ſuū cōuiuiū introduxit. Nec mirū. q̄a iohannes ſic xp̄m dilexit. Dilexit eīm xp̄m in vita: q̄a oīnia reliquit. In morte quia ſub cruce ſtetit. Poſt mortem quia in ſepulchro queſiuit D

Quarto uidendū eſt

de differentia dilectōis Petri ⁊ Johānis ad xp̄m. Pro q̄ ſciendū q̄ xp̄s ē diligend⁹ dulciter. fortiter. ⁊ ſapienter. Petrus dilexit fortiter. cōſtanter. ⁊ ſapienter. q̄a i mortē i carcerē ꝓpt̄ ipz ire fuit par⁹. ⁊ p eo cruce ſuſtinuit. Johes dulcit. q̄a in ei⁹ ſinu recubuit. Uterq; ſapiēter. q̄a nullis dyaboli cis tēptationib⁹ cōſenſit. nec vllis voluptatib⁹ mundi ab ei⁹ amore abſtrahi potuit Petrus dilexit xp̄m in mēbris. Johes in p̄ſona. Petrus dilexit q̄ntum ad pmptitudinem et feruoꝛem. Johannes quantum ad familiaritatem E

Quinto uidendū eſt

de differētia dilectōis xp̄i ad Petrū ⁊ ad Johem. Uidet eīm q̄ magis dilexit iohez q̄z Petrū. vt ex euāgelijs pz. ⁊ tm̄ Petr⁹ videt plus dilexiſſe xp̄m. Unde iohis vltio. Symon iohis diligis me plus his. Dicit Aug. q̄ petr⁹ pl⁹ dilexit xp̄m. Eſt tm̄ hic q̄ſtio duplex. Prima q̄re dns plus dilexit iohānē: cū tm̄ Petrus plus dilexerit xp̄m. Scōa. q̄s eoꝝ melioꝛ ſit. Utrū q̄ min⁹ diligitur ⁊ plus diligit. an qui magis diligitur ⁊ min⁹ diligit. Ad q̄d rn̄det Aug⁹. Ne melioꝛ ē q̄ plus diligit xp̄m. lz minus diligat. felicioꝛ tm̄ eſt q̄ plus diligit a xp̄o. ⁊ ip̄ſe min⁹ eū diligit. Eſt tm̄ ſciēdū q̄ dilectio apud nos hz ſe dupl̄r. Uel q̄ntū ad exteriora ſigna. vel q̄ntū ad animū. Exterioꝛ cōſiſtit in oſtēſiōe familiaritatz. in bñficioꝛuz exhibitōe. iterioꝛ in p̄cordiali amore. Xp̄s q̄ pl⁹ dilexit iohez q̄ntū ad familiaritatis oſtenſionem. ſed Petrū q̄ntū ad beneficiorū exhibitionē. Quia Petro ip̄i eccleſiam cōmendauit ⁊ claues. p̄ncipem aplōꝝ fecit Sed vtrūq; ad intimū amorē. q̄z ambo ē rant eq̄lis meriti apō deū Petr⁹ aūt damiani videt p̄ferre in mīrtis ſcīm iohem petro dicēs. Petro cōmiſſa ē eccl̄ia mr̄ xp̄ianoꝝ. Johāni mr̄ xp̄i. Petro regnū in q̄ habitat ſctōꝝ ſocietas. iohāni celū. Petrus factus eccl̄ie fundamētū. iohes cōſtruxit eccl̄ie edificiū. Petr⁹ maioꝛa miracla effecit. Johānes ꝓtulit altioꝛa myſteria. Sed dicerē q̄ ita dicis. q̄re nō ē fact⁹ xp̄i ſucceſſoꝛ: ſicut Petr⁹. Rn̄deo ꝓpt̄ q̄ttuoꝛ. Primo q̄a fuit iuuenis. Un̄ non debuit p̄fici ſenibus. Scōo q̄a ꝓſanguine⁹ marie. q̄ ne putaret

ꝑ successionē sāguis dari ꝓncipat⁹ ecclie. ꝑ ferr' extrane⁹. Tertio ḋa fuit sufficiēt' brificat⁹. alⁱs dotat⁹. bñficiat⁹. ex ꝓmissiõe matris xꝑi. Quarto ḋa fuit vir marie cõtẽplatõis. Prelatio ãt distrahit a cõtẽplatõe

Sexto uidendum est

q̃ sit differẽtia ĩter sig̃ dilectõis xꝑi ad petꝝ ⁊ iohem. Ubi notãdum q̃ sic de⁹ diuersos sctos ꝑdestinat ad diuersos gd⁹ glie sic ⁊ diuersa merita ꝑ diuersos gd⁹ gr̃e ꝓuidet. et hic ẽ q̃ sũma dei pfectio cũ nõ possit ꝑ eam dẽ creatam sufficiẽt' oñdi. ꝑ gr̃as ỽtutes ⁊ naturales pfectões oĩm rez̃ potissime ãt ꝑ ỽtutes ⁊ merita scõꝝ pfecti⁹ oñdit. Reḋrit ꝙ diuersitas effectuũ ad diuinã pfectiõem oñdẽdã. Cũ ãt illi duo apli ꝓcent duo ꝓncipalia exercitia i eccl'ia. lz sint diuersa. s. vitã actiuã. vitã cõtẽplatiuã. ⁊ ꝑ ꝙs diuersa ꝓmia. seq̃t q̃ merito distincta sig̃ dilectõnis xꝑs oñderit. vtpute sig̃ suauitatz Jobãni ꝑ quẽ vita btã sig̃tur. ⁊ sig̃ austeritatz petro ꝑ quẽ stat⁹ h⁹ vite ⁊ stat⁹ meriti optie ꝓcat' Martiriũ ḡ ⁊ cura pastoral' Petrũ decet. Jobem ỽo suauitas cõtẽplatõis ⁊ ꝑseruatio ab ignominiosa ⁊ crudeli morte. Nam ei dictũ ẽ. Sic eũ volo mãere. Nos ḡ imitantes ei⁹ facta. sequẽtes eũ in exẽplo castitatis. possidebim⁹ vitã etnã. Ad quã nos ꝑducat ꝑ et filius ⁊ spũsctũs. Amen.

In die circũcisiõis

Sermo. XII.

Vocatũ est nomen

Vocatũ est nomen ei⁹ ihs Lu. ij. ḋ̃xtus dei filⁱ⁹ ꝓm immẽsitatem sue diuie eẽntie deo ꝑmanẽs coeq̃lis sit inoiabil' ⁊ ieffabil. ita vt a nob ad plenũ nec effari seu eloq ỽb bũanis possit. vt dicit Dyonisi. li. de di. noibꝫ. ca. vij. Uñ Eccl'i. xlvij. dr̃. Uirtutẽ magnitudis ei⁹ q̃s enarrabit. ⁊ Job. xxij. Nõ em̃ bũano sensu loq̃ndũ ẽ de deo. ỏ cõse. di. ij. In xꝑo. Et ỽb nomẽ ḋi a xꝑba dr̃ Adonay ḋa ineffabil'. Exo. vj. Et admirabile. Judicũ. xiij. Tũ ipe filⁱ⁹ dei ꝓm formã bũane sube in q̃ nob apparuit silis pie exist'it nomiabil'. Hoc ãt ex magꝫ miscõia sua nob vidẽt cõcessũ. q̃d antiq̃s ꝑlbꝫ fuerat iuste denegatũ. Juxta illud Luc. x. Multi reges et ꝓphe voluer̃t hec videre q̃ vos videꝝ ⁊ nõ viderũt. ⁊ audire q̃ auditꝝ ⁊ nõ audier̃t. Sic̃ igit' illis salus fuit tm̃ ꝓmissa. sz nob exhibita. ita nomẽ filij ḋi ꝑ quẽ nr̃a sal⁹ facta ẽ ꝓus eis in vmbra ꝓmissi. nobis autẽ ꝑsentialiter ostensũ. Hinc est q̃ angel⁹ marie nuncians cõceptiõez filij dei. nũciauit pariter ⁊ impositiõez nois salutiferi. vt ḋr Matth. j. et Luc. j. c. Hinc ⁊ ipi parentes xꝑi ex legis obseruãtia circũcidẽtes puez̃ vocauerũt nomẽ ei⁹ ihm. vt dicũt ỽba nr̃i thematis. Uocatũ ẽ inq̃t nomen ei⁹ ihus Circa istud nomẽ sctissimũ tria sũt cõsideranda. Primo q̃nti honoris et excellẽtie sit istud nomẽ. Scõo q̃nti amoꝝ ⁊ beniuolẽtie sit istud nomẽ. Tertio q̃nti valoris ⁊ oĩ potentie sit istud nomen. Et certe si volumus ꝓut debem⁹ ad ista tria rñdere. Istõ dignissimũ nomẽ ẽ sũmi honoris ⁊ excellẽtie. sũme dilectõis ⁊ beniuolẽtie. sũme fortitudis et potentie. Quãtũ ad honoris excellentiam mirabiliter reuerendus. qz istõ nomen est supra oñe nomẽ. Philip. ij. ca. Quantum ad amoris beniuolentiam ẽ ardenter diligendũ in ps. Aspice in me ⁊ miserere mei. ꝑm iudiciũ diligentiũ nomẽ tuum. Quantũ ad valoris oipotẽtiã est confidenter inuocandũ Joel. ij. Et oĩs q̃ inuocauerit nomen domini saluus erit. Jdẽ Romanoꝝ. x. habetur. A

Dixi primo

Dixi primo q̃ circa ipositionẽ h⁹ salutiferi nois cõsiderandũ est q̃nti honoris ⁊ excellẽtie sit istud nomẽ. Ubi q̃rit' q̃nta sit eius honoris dignitas ⁊ excellẽtia. Rñdet'. Reuera fuit tanti honoꝝ ⁊ excellẽtie q̃ neq̃t certe eloq̃ hũanis ỽbis. Est em̃ sup oẽ nomen vt dicit apl's. Et q̃s rogo maior honor. aut excellẽtia dignior excogitari ꝑt q̃ hoiem dici deũ ⁊ veracit' eẽ. Hoc aũt est ꝟ nomẽ ihs. q̃d donauit de⁹ ꝑ dño nr̃o ihu xꝑo filio suo. ⁊ ꝟ donatõe ꝑ gr̃am ꝑm hũaną naturã. vt exponit Aug. Unde donauit nomẽ illi. s. homi xꝑo ꝑ gr̃am vniõis ñ adoptõis. nomẽ q̃d ẽ supra oẽ nomẽ. ꝟ nomẽ. scz deus. vt scz ille q̃ est hõ dicat' deus. Sic exponit Bozra sup. j. epl'az. ad Phil. ij. Que etiã excellẽtia maior ꝑt inueniri q̃ꝫ q̃ ei incuruet' oẽ genu. celestiũ terrestriũ et infernoꝝ. i. angeloꝝ hoim ⁊ demonũ. Uñ ꝑm canones statuit'. vt oĩs audito ꝟ noie ihs in eccl'ia flectãt genua. ⁊ iclinẽt capita sua. Qõ pchdoloꝝ a multꝝ plat̃z eccl'iaꝝ. sic̃ et alⁱs i q̃bꝫ lucꝝ aiaꝝ cõsistit negligit'. Et p̃ isto sciẽdũ q̃ xꝑs voluit sibi nouũ nomẽ

imponi. iuxta illud ꝓphete. Vocabit tibi nom̄ nouū ꝙd os dñi noiauit Isa. lxij. Eius rō ē. Solēt eis em̄ hoies noua noia assumere triplici rōe. Quidā rōne adepte dignitatis. Quidā rōne celande veritatis. ⁊ ꝙdam rōne patrate ꝓbitatis. Rōne adepte dignitatis ois ꝑsona que creatur in papā elegit sibi nomē suū nouū. Et nomē tale ꝙd virtutem bonitatē ⁊ modestiā rep̄sentat. Quasi di. q̄litercūq; fuerā sub tēporibꝰ retroactis rigidus vel iniustus negligens aut seuerus. ero deinceps pietate modestꝰ ⁊ rectus ꝓtute. Sed rōne celāde ꝓtatis solent nōnulli noua noia sibi assumere. ⁊ maxime tales ꝙ intrāt regnū in ꝙ domināt inimici eoꝝ. tūc solēt tales statū suū celare. ⁊ se extraneo noie noiare ne eoꝝ ꝓditō alīs innotescat. Tertio rōne patratre ꝓbitatis Sicut Hauliꝰ torquatꝰ. Iste em̄ fuit ꝙdaz romanꝰ. ⁊ dicebat lucioꝰ Hauliꝰ. quē cū quidam gallicꝰ ad singulare certamen ꝓuocasset. cū eo aggressus ipz occidit. Et torquē auream quā in collo gestabat auferens sibi imposuit. A ꝙ facto nomen torq̄ti tam sibi q̄ posteris cōq̄siuit. Sic etiā ꝓpter auctā magnifice romanā rempublicā Octauianꝰ dicebat augustꝰ. Propt̄ istas tres rōnes decuit xp̄m dei filiū nouit̄ incarnatū sibi assumere nomē nouū. Primo nāq; creatꝰ fuit tāq; aplicꝰ siue sūmꝰ pontifex. ⁊ caput eccl̄ie ꝑm humanitatē Ephe. j. Ip̄m dedit caput sup omnē eccl̄iaz que est corpus eius. Ad Hebre. iij. dr. Cōsiderate aplm ⁊ pontificē cōfessiōis nr̄e ieſu. Fuit aūt multū rigidus añ in natura diuinitatꝭ quia tunc erat deus vltionū dñs. in ꝗ aūt noie Jesus voluit future sue clementie designare modestiam. vt ꝺ cetero dicat deus misericordiaꝝ et totius consolatiōis. Secūdo: ꝙa ipe intrauit in mūdū istū corporalit. in ꝙ erāt demōes ꝙ grauit sibi inimicabantur. Voluit ꝙ se ab eis occultare ne deꝓhenderet. vt latere posset ꝓncipes et potestates tenebraꝝ harū. Tertio rōne patrate ꝓbitatis. quā fecit sanguine ꝓpr̄io redimēdo genus humanū. Unde statim effuso sanguie modico in circūcisiōe ꝙ fuit q̄si pignus ⁊ arra cōplete redēptiōis future ꝓpositū sibi fuit istud nom̄ nouū Jesus. ꝙd est nomē honoris ⁊ maxime excellētie. Et quo nomine xp̄s dñs gloriosus est in toto orbe terrarum. ⁊ hoc mērito. Nam sic dic Volgot sup libz Sapie cap̄. ij. Fama hominis dupliciter diuulgatur ad multos. Primo per altitudinem magnoꝝ statuuz. Scōo p magnitudinem bonorum operū Propter primū reges ⁊ ꝓncipes ⁊ omnes generaliter potētes magis sunt noti q̄ alie ꝑsone priuate. Propter secundum legimus apud veteres q ꝑsone que mira et magna fecerunt: et multum vtilia reipublice. nō solū in memoria diuturna fuer̄t: sz sicut dij venerati sunt ⁊ dij nomiati sunt. Unde liber dictus est bachus. id est deus vini. ꝙa ꝓmum vinū colere docuit. Et minerua dicta dea. quia oleum inuenit. Sic dic̄ Augustinꝰ libro. xviij. de ciuitate dei. capi. ix. Isto modo dei filius ⁊ rōne magni status debuit diuulgari in toto orbe. qz deus verus erat p naturā. et potēs ⁊ diuesꝰ in omnes. ⁊ rōne magnoꝝ operū. ꝙa magna et mirabilia fecit in celo ⁊ in terra ⁊ in mari. Sicut patet ex discursu euangelij. Unde Math. viij. Qualis est hic. quia vēti ⁊ mare obediunt ei. Et Johannis. iij. c. dixit Nicodemꝰ. Nemo potest hec signa facere que tu facis. Hoc ꝓfessus est Johānes baptista coram discipulis suis Johā. j. dicens. Qui de celo venit super om̄es est. Ecce nomen honorabile et excellens est. quia super omnes ꝑm apostolum

B

Dixi secundo q̄ circa ipositiōz huius salutiferi nois considerandum est q̄nti sit amoris ⁊ beniuolentie. Et certe in hoc nomine ꝙcꝙd ē. totū ē pietatis ⁊ clemētie. totū est desiderabile. totum amabile. Unū Isa. xxvj. dr. Nomen tuum et memoriale tuuz in desiderio anime mee. Et quomodo nō est desiderabile quod oīnibus est salutifer̄ et vtile. Nō est em̄ aliud nomē sub celo datum hoīb⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. Hinc ꝓpheta dicit. Vocabitur nomen eius emanuel. quod est. nobiscū deus. ꝙd vtiq; pietatē insinuat. vt dic̄ Bern̄. super cantica sermone. xv. Hinc est q ꝓpter vbi q̄ diffusū amorē xp̄i ad homies dicit sponsa in canticis. Oleum effusum nomē tuuz ideo adolescentule dilexerūt te nimis. Cāticoꝝ. ꝓmo. Quod Bernhardus exponēs dic̄. Nomen ihu amabile oleo comparat ꝓpter tria. Oleum em̄ lucet. pascit. et vngit. ⁊ fouet ignem. nutrit carnē. lenit dolorem

Est ⁊ vltimo lux cibꝰ ⁊ medicina que tria sunt valde desiderabilia cuilibet homini. Hec autem tria facit nomen christi. q̄a lucet predicatum in sermone. Pascit recogitatū in affectōe. Lenit ⁊ vngit in inuocatione. Ista tria facile ē videre. Nam vnde tāta ⁊ tam subita fidei lux in toto orbe: nisi ꝺ predicato nomine Jesu. Nonne in nominis huius luce vocauit nos in admirabile lumen suum. sicut dicit apostolus. Fuistis enim aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. Hoc deniq̄ nomen portabat Paulus coram regibꝰ et gentibus ⁊ illuminabit patriam Actuū. ix. Unde ip̄e clamabat adesse lucē dicens. Nox precessit: dies aūt appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebraꝝ: et induamur arma lucis. Nec solū lux huius nominis mentes illuminat. sed etiam corpore. q̄a multos etiaꝫ cecos corporaliter illuminauit. Sicut ꝺ ceco nato Johānis. ix. Non solum autem est lux. sed etiā cibus est hoc nomen. Totiens em̄ confortatur homo quotiēs de eo recordatur. Nihil enim ita mentē cogitantis de bono impinguat. nihil ita exercitatos reparat sensus. virtutes roborat. vegetat mores bonos atq̄ honestos et castas fouet affectiones. Unde dicit Bernhar. Q̄ aridus est oīs cibus si non isto oleo infunditur. Insipidus si non isto sale conditur. Si scribas. non sapit mihi nisi ibi legero Jesum. Si disputas aut conferas. n̄ sapit mihi nisi sonuerit mihi Jesus. Jesus mel in ore. in aure melos. in corde iubilus Non solum autem est cibus sed etiam medicina. Dicit enim Bernhardus. Tristat̄ enim aliquis vestrum. veniat in cor eius Jesus. et inde saliat in os. ⁊ inde exortum nominis lumen. nubilum anime defugit. redit serenum. Labitur quis in crimē. currit insuper ad laqueum mortis desperando. nunc si inuocet nomen vite. confestim respirabit ad vitam. Induratur quis corde. torpet et languet accidia. siccatur lacrimis. continue omnia defugiunt. ⁊ fons lachrymarū erumpit. Palpitat quis. trepidat in periculis. inuocet nomen virtutis statim fiduciam prestat. depellit metum. Estuat quis in dubijs. fluctuat animo. statim inuocato isto nomine emicat certitudo. et generaliter omni deficienti ad inuocationem huius nominis adest fortitudo. Nihil enim ita ire impetum cohibet. sup̄bie tumorem sedat. sanat liuoris vulnus. restringit fluxum luxurie. extinguit libidinis flammā. sitim temperat auaricie ⁊ totius dedecoris fugat pruriginem. Ista eī vt dicit Bernhardus omnia effugantur. cum homo proponit ante oculos mentis hominem Jesum mitem. humilem. benignum. sobrium. castum. misericordeꝫ. ⁊ omni bonitate et honestate conspicuum. inq̄t Bernhardus vbi supra. Propter tot ⁊ tātas vtilitates corporales ⁊ spirituales sācti martires apostoli ⁊ confessores virgīes ⁊ vidue dilexerunt desiderio toto istud nomen. Paulus multum dilexit istud nomē quingentis vicibus ipsum in suis epistolis nominauit. decollatusq̄ ipsum ter nomīauit. Hoc dilexit ardenter sctūs Ignacius martir. qui inter tormenta coram paganis incessanter clamauit Jesus christus. Cūq̄ quereretur quare totiens eum nominaret. Respondit q̄ intantum sit hoc nomē radicatum in corde suo q̄ nullis tormentis inde possit eradicari. Quod ⁊ factum est. Nam occiso eo cor eius diuiserunt. inscriptum in singulis partibus inuenerunt aureis litteris Jesus christus. Hoc nom̄ dulcorauit apostolorū passionem ⁊ tormēta diuersa. De quibus dicitur. q̄ ibāt gaudentes a conspectu concilij. quoniā digni habiti sunt pro nomine Jesu cōtumelias pati. Actuū q̄nto. Unde Bernhardus super cantica sermone. xvj. in fine exclamando dicit. O nomen p̄suaue ⁊ predulce. O nomen preclarum ⁊ preexcelsum ⁊ superexaltatum in secula seculorum. Hec ille.

E

Dixi tertio q̄ circa impositōnē huius nois cōsiderandum est quanti sit valoris et omni potentie. Tanti aūt fortitudinis et potentie ē istud nomē. q̄ nihil nociuū nihil dyabolicum. nihil fantasti cum potest resistere si digne contra demōes proferatur Unde dicitur Marci vltimo. In nomīe meo demonia eijcient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. et si quid mortiferū biberint non eos nocebit. Legitur de quodaꝫ gentili. Q̄ anteq̄ fuisset ad fidem nostraꝫ cōuersus. demōes eū frequenter corp̄alit̄ verberabant. Iste āt ad cōsiliū cuiusdā sci viri in q̄ttuor angul̄ lecti sui fecit h̄ nomen

ſctm̃ inſcribi. Demões ãt q̃tiẽs cameraz i/
trauerũt. ſtãtes a remotis dixer̃t. Diſcedi/
te a ihu. ſz ad lectũ nullaten⁹ appropiq̃re
potuerũt. Ille conuerſus de nouo ſcpſit ꝟ
nomẽ ihs. ⁊ ad q̃ndã lãceã appẽdit. Quo/
tiẽs ãt ad eũ accedere volebãt. totiẽs lãce/
am illã eis obiecit. Et ſic ab eis fuit libera
tus. Uñ ꝺ ipo ꝟificaf illꝺ Jobel.ij. Dis q̃
inuocauerit nomẽ dñi ſalu⁹ erit. Uirtute
ẽt h⁹ nois btũs Dyoniſi. fuit cõuerſus. nã
ſic ffert mgr̃ hiſtoria ꝛ ſup act⁹ apl̃oꝝ. Cũ
Paul⁹ diſputaꝛ athenis cũ Dyoniſio. oc
currit eis in via cec⁹. Ad quẽ Dyoni. Si
dixeris huic ceco vt videat i noie ihu xpi.
ego ſtari credã. Sz ne vtaꝛ magicz ꝟbis
ego tibi bãc ꝟboꝝ formã pſcribã. Cui pau
lus. Ut oĩs tollaf ſuſpitio. meli⁹ ẽ vt tu illꝰ
ꝟbis vtaris. Qꝺ cũ feciſſz Diony. ſubito il
luminat⁹ ẽ cec⁹. Quo viſo ipe fuit cõuerſus
Ex pmiſſis pz q̃ iſtud nomẽ bñdictũ mlti
plicit̃ eſt a nob tractandũ. Prio em̃ ẽ ardẽ/
ter diligẽdũ ꝓpt̃ ſuã vtilitatẽ. Res em̃ vtil̃
diligit̃. Et q̃d vtili⁹ ſalute i ꝺ noie. Unde
Luc.j. Uocab nomẽ ei⁹ ihm. qꝺ interpta
tur ſaluator Math.j. Scꝺ ẽ iugit̃ medi
tandũ ꝓpt̃ delectabilitatẽ. in oĩ em̃ ope de/
lectabili ẽ meditandũ. Quid delectabili⁹
gl̃ia nois h⁹ Dañ.iij. Ꝺ kioſũ nomẽ ei⁹ i ſe/
cula. Tertꝺ ẽ freq̃nt̃ recitãdũ. ꝓpt̃ valorem.
Quid validi⁹ q̃s refugiũ Prouer.xviij.ca.
Turr̃ fortiſſima nomẽ dñi. Quarto ẽ au/
dacẽ pdicãdũ. ꝓpt̃ veritatẽ. in ps̃. Narrabo
nomẽ tuũ fr̃ib meis. Quid ei veri⁹ q̃s eſſe.
Ego ſũ q̃ ſũ. Exo.iij. Quito ẽ cõfidẽt iuo/
cãdũ. ꝓpt̃ neceſſitatẽ. Dis em̃ q̃ inuocaue/
rit nomẽ dñi ſalu⁹ erit. Ro.x. Septo ẽ mi
rabilit̃ verẽdũ. ꝓpt̃ maieſtatẽ. Res em̃ mag̃
ſolet timeri. Ad phili.ij. In noie ihu oñe
genu flectaf celeſtiũ terreſtriũ ⁊ infernoꝝ.
Quid aũt mai⁹ oipotẽti. Oipotẽs nomen
ei⁹. Exo.xv. Septio ẽ patient̃ expectan/
dũ. ꝓpter ſanitatẽ Spes ei ẽ de bono futu
ro. Ps̃. Expectabo nomen tuũ q̃m bonuz
eſt. Quid aũt melius ſũmo bono q̃d ẽ xp̃s
Quod bonũ nos cõſequi facere dignetur
idem dñs nr̃ ihs xp̃us. cuius nomen bñdi
ctum in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De tribus regib⁹.

Sermo. XIII.

Ubi eſt qui natꝰ

eſt rex iudeoꝝ. Mat.ij. Sic dic
Orig. ſup lib⁹ nũeroꝝ. ome. xiij. ⁊ xv. Be
nus triũ magoꝝ q̃ hodie xp̃m adorauerũt
in ptib⁹ oriẽtz ⁊ in ẽra Meſopotamie fert
vigere. Qui deſcpta hñtes apꝺ ſe oia q̃ p/
phetauerat balaaz. ẽt ꝺ habuer̃t ſcriptũ q̃
oriet̃ ſtella ex iacob. et exurget hꝺ de iſrael
Hec ſcpta hẽbant magi apꝺ ſemetip̃os. ⁊
Et iꝺ q̃n nat⁹ ẽ ihs agnouer̃t ſtellã ⁊ itelle
xerũt adipleri ꝓphetiã magz ipi q̃s ꝓpls iſrl
q̃ ſctoꝝ ꝓphetaꝝ audirẽ ꝟba cõtẽpſit. Jlli ꝑ
ex bis tm̃ q̃ Balaam reliq̃rat agnoſcentes
adeſſe tẽpus. venerũt ⁊ req̃ſierũt. Ubi ẽ q̃
natus eſt rex iudeoꝝ. Circa iſtã inq̃ſitionẽ
ſctiſſimam. tria nobis occurrũt cõſideran/
da. Prĩmo qui ſunt q̃ xp̃m debent q̃rere vt
inueniant. quia tres reges. Scꝺo quꝺ de
bent q̃rere. q̃a bis ꝟbis. Ubi eſt qui natus
eſt. Tertio ſub qua conditione chriſtuz de
bent requirere. quia ſub ſpecie magnifica.
ibi. rex iudeorum. A

Dixi primo

q̃ circa iſtam inq̃
ſitionez ſanctiſſi/
mã. Prio cõſiderandũ ẽ q̃ ſũt q̃ xp̃m debẽt
q̃rere vt inueniãt. q̃a tres reges. ſic dr̃ i pnci
pio euãgelij. Et p iſto ſciẽdũ q̃ de q̃rẽtib⁹
xp̃m tria dicũt. Prio q̃a erãt magni ſtat⁹ ⁊
dignitatz excellẽtz. q̃a magi. Scꝺo q̃ erãt
nũeri cõpetẽtz. qz tres. Tertio q̃a venerũt
ex pte loci eminẽtz. q̃a ab oriẽte. Sic ſpũa/
liter volẽtes q̃rere xp̃m vt eũ inueniãt p gr̃az
debent eẽ pmo magni ſtatus et dignitatis
excellentis. vt reges. Tũc aũt dr̃ xp̃ianus
rex q̃n regnum peccati de corpore ſuo de/
pulit. ⁊ regnum iuſticie pauit in membris
ſuis. De talib⁹ regib⁹ dicit Petrus. j. Pet.
ij. Uos eſtis gen⁹ electũ regale ſacerdotiũ
Quod ꝟbũ dic̃ Origen. ſup lib⁹ nũerum.
omel. xiij. de oĩb⁹ credẽtib⁹ intelligi eẽ pla/
tũ. Specialit̃ tñ illi reges dicũt in eccl̃ia
q̃ ea q̃ docẽt alios ipi faciunt. Juxta illud
Math. v. Qui aũt fecerit ⁊ docuerit ꝺ ma
gnus vocabit̃ in regno celoꝝ. Hoc ẽ dice/
re. Hic erit rex i eccl̃ia militãti. Nã q̃d ẽ eẽ
regẽ niſi magnũ i regno. vt dic̃ Orige. vbi
ſ. Oñes ꝑ q̃ alios regũt reges dicũt Ge
neraliter tamen reges dicuntur omnes fi/
deles quos dum deus regit et ſenſus men
tis illuminat. ſpũs eoꝝ regnũ cuz iuſticia
tenet. Si aũt ſapiẽtia carnis dñaf ſenſui
noſtro. tũc oñia turbant. nec amplius re/
ges dici poſſumus. inquit Orige. ſup libꝝ
Exo. omelia. iij. Et propter hoc ſaluator

docuit nos insistere petere in orõne dominica vt aduenias i nobis regnũ suũ Hoc ẽ vt sicut huic seculo añ seruiuim⁹ ita donãte gr̃a xp̃i seruiamus sibi. ⁊ ipo largiente i virtutibus regnemus. Sic exponit Henricus de vrmaria in tractatu de orõne dominica. Licet añt oĩe viciũ mentẽ homis in seruitutẽ subijciat. ⁊ de rege iusticie faciat obnoxiũ suũ iniusticie. eo q̃ ꝗseruit peccato seru⁹ est pcti. Johan. viij. tamen tria vicia maxime subijciũt ⁊ in seruitutẽ redigunt hominis libertatem. scz supbia. auaricia ⁊ luxuria. Naz supbia ita subijcit hominẽ q̃ eũ facit seruũ dyaboli. Sicut scriptum est. Ipe est em̃ rex sup oẽs filios supbie. Job. xli. O vilis seruitus eẽ sub tali tã to q̃ tyranno qui non dabit requiẽ die ac nocte. Hiere. xvi. Et in cuius regno nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. vt dicit Job. x. Qui horrori nihil põt sup terrã cõparari Sapientie. j. Non ẽ in ferorũ regnũ in terra. Holgoth. id est i superficie terre. sed circa centrũ. Auaricia ẽt subijcit hoiem q̃ eum facit subditus idoli muti surdi ⁊ ceci. Nam auaricia ẽm aplm non est aliud nisi idolor̃ seruitus Colos. iij. Dicit autem Henricus de vrmaria q̃ licet q̃dlibet pctm̃ mortale contrariat regno dei ⁊ sãctificatõi diuini nominis in nobis et etiã diuine voluntati. specialiter tamen auaricia ꝓriatur regno dei ꝓpter inclinationẽ affectus ad ipa terrena. q̃d non cõtingit in alijs vicijs. Tertio luxuria ita sõbijcit hoiem q̃ eũ facit seruum aialis bruti. Unde Sap. ix. dr̃ q̃ corpus q̃d corrũpit isto vicio. aggrauat aiam ⁊ deprimit. vt ꝺ hoie fiat pecus. iuxta illud ps̃. Homo cuz in honore esset non intellexit. cõparatus ẽ iumẽtz insipiẽtibꝫ ⁊ silis fact⁹ est illis. Qꝺ vtiqz fit ꝑ luxuriã. Quod asserit etiam Aristo. scribens ad Alexandrum. ⁊ alludit v̈bis beati Petri. ij. Pet. ij. dicentis. Sus lota in volutabro luti. Jobelis ꝓmo. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo. Ecce q̃s vilis seruitus que tanto vilior quanto magis voluntaria. vt dicit Seneca epistola. xl. Exꝑmissis infero tria. Primo q̃ volẽs esse verus rex in regno militantis ecclesie debet deo ꝓmo subesse in oĩbꝫ vt a deo regatur. Nam dicit Augustin⁹ sup Johãnẽ. Qui vult vt seruiat sibi caro sua. debet ipe seruire deo in anima sua. eo q̃ ẽm ipm ꝺz hõ regi a deo vt possit regere. Scꝺo iſero q̃ volens esse verus rex misticus. vt dictum est. debet ipe ꝑ rõnem sensualitati ꝑ omnia impare Roz. vj. Non regnet peccatũ in vr̃o mortali corpe. Non dixit. non sit. sz nõ regnet. Un̄ Aug. sup Johem dic̃. Qz tũc recte gubernata domus est vbi vir impat. femia obtẽperat. virũ intelligit rõnẽ femina sẽsualitatẽ. Hinc psper in sentẽtijs suis dicit. Non caret regia ptãte q̃ corpori suo nouit rõnabiliter impare. Uere dominator est terre q̃ carnẽ suaz regit legibus discipline. Tertio ifero q̃ iz oia vicia studiose sint vitanda. p̃cipue tñ illa tria. s. supbia. auaricia. ⁊ luxuria. eo q̃ ista regiuz statũ maxie deformãt in hoie ⁊ subijciunt eum seruituti turpissime. Hinc dic̃ Greg. xxv. lib. moral. Qz sancti viri reges vocãt quia prelati cunctis motibus carnis. mõ luxurie appetitũ infrenãt. modo estũ auaricie temperant. mõ vanã gloriã declinãt. Hec ille. Tales g̃ reges digni sunt q̃rere xp̃m ⁊ ꝑ cõseqũs inuenire. et talibus ꝓmittitur regnũ decoris. Sap. v. Accipiẽt ingt regnũ ꝺcorz. ⁊ diadema speciei. Regnũ decorz dr̃ ẽm Holgot tũc qñ aia btã pfectũ regnũ obtinebit sup corp⁹ gl̃iosũ clarus ⁊ subtile. agile et ipassibile. tũc erit aie gloriosũ regere corp⁹ suũ. q̃d tñ mõ est valde tediosũ. Et iõ regnũ aie sup corp⁹ erit tũc tpis regnũ ꝺcoris. qñ aia bñana pferẽ erit subiecta volũtati dei ⁊ corp⁹ volũtati aie. Hec ille B Scꝺo ꝺ istis regibꝫ dr̃ q̃ erãt tres: ⁊ sic nũeri ꝓpetẽtis. De qbꝫ dr̃ in ps̃. lxxj. Ubi enumerãt eos ps̃. dic̃. Reges tharsis ⁊ insule munera offerent. reges arabũ ⁊ saba dona adducẽt. Sed dice. q̃ mõ tu dicis tres reges fuisse. cũ ego audio q̃ttuor extitisse. scz reges tharsis. reges insule. reges arabũ. et reges saba. Ad q̃d rñdeo q̃ ꝫ ꝓmo ad lr̃am itelligẽdo refert ad ꝫ q̃ isti tres reges fuerũt vnusq̃sqz de spẽali regiõe. q̃ regiões pticulares consistebãt i vno magno generali regno Quod dicebatur Saba. Unde Jsaie. lx. dr̃. Qz iz vnusquisqz habeat ꝓpriũ regnũ. tñ oẽs de saba veniũt. Et ita sũt tria reg̃ spẽalia. vnũ añt oĩbus generale ⁊ cõmune vt sic sint q̃ttuor simul. Dicit añt Innocẽti⁹ sup ps̃. lxxi. Qz ꝑ hos quattuor tanguntur q̃ttuor genera offerẽtiuz. Tharsis enim interpretat explozãs gaudiũ vel dissipans speculum.

Et significat cōtēplatiuos. q̄ explorāt eterna gaudia. ⁊ qñq̄ dissipāt speculū. vt iam non videāt i enigmate ⁊ p speculū. sz facie ad faciē. sic Jacob Beñ. xxxij. Vidi dñm facie ad faciē. ⁊ salua facta ē aīa mea. Insule reges sunt actiui hoies. q̄ fluctib⁹ ⁊ vnda id est tēptatōib⁹ circūdantur. nec tam̄ mouentur. Et isti sunt viriles. sicut illi q̄ existentes de genere nobili licet incidant i aliquas oppressiones. nō tñ suā nobilitatem in aliquo pmittūt decolorare. Vñ Eccēs. x. dr̄ de talib⁹. Si spūs potātem habētis ascenderit sup te. ne dimiseris locū tuū. Reges arabū interpretant humiles vel occidentales vel callidi. Et significāt incipiētes. q̄ humiliter recipiūt occasū suū. et insidiari incipiunt celo. Sicut als saluator ait. Math. xi. Or regnū celoz vim patit. ⁊ violenti rapiunt illud. Hij aūt oēs debēt venire de saba. que interpratr captiua vel cōuersio. Et significat oēs de oibus statibus p̄dictis. Oñs eñ isti offerunt munera. Cō templatiui munus deuotiōis. Actiui munus aliene salutis q̄tū ad p̄dicatores. vel munus elemosyne q̄ntū ad alios. Incipientes offerūt seipos. Sed q̄a ista omnia nihil valerēt si nō ex charitatis feruore p̄cederent. iō dictū est q̄ oēs isti reges de saba veniūt. que interpratr incendiū. Sicut eñ ait apls. ij. Lor. xi. Si linguis hoim loquar ⁊ angelor. ⁊ cetera q̄ ibi enumerat: faciam. nihil sum. ⁊ nihil mihi pdest. Si ḡ incipientes si actiui et pficientes siue contemplatiui aliq̄d deo offerunt oñia debēt facere in charitatz feruore. Juxta illō apli Siue bibitis siue comeditis siue q̄cq̄s aliud facitis omnia in laudē dei facite. i. Lo rinth. x. ¶ Tertio dr̄ de istis regibus q̄ veniūt ab oriente. ⁊ sic describunt ex pte loci eminentis. Istud bene cōuenit p̄phetie in ps. lxxi. vbi Dauid scribēs de xpo dicit. Orietur in diebus eius iusticia ⁊ abūdantia pacis. donec auferatur luna. Hoc impletū est tūc. qñ vt dicit Innocen. ibiō ipe xps q̄ ortus ē de virgie est iusticia ⁊ veritas. Ps. Veritas de terra ortā est. i. xps de beata ỹgine Maria. Et iusticia de celo p̄spexit. vt sz iusticiam daret. j. Lor. j. Qui factus est nobis sapia ⁊ iusticia sanctificatio et redemptio. Justicia eñ semp ē in celo et etiam in inferno. In terra autez est iniusticia. q̄ p̄cipue ante aduētū xpi terram occupauerat. Unde cōquerebat Isa. lix. Conuersū ē retrorsū iudiciū et iusticia longe stetit. Lorruit in plateis veritas. et equitas non potuit ingredi. Sz ingrediebatur cū xpo q̄ ē iusticia etiā pfecta. Unde dr̄ Math. iij. Sic decet nos implere oēm iusticiā. Ista aūt iusticia venit cū pace. q̄a xps reformat pacē inter hominē ⁊ hoiem. Isa. ij. Cōflabūt gladios suos i vomeres. Itē inter hominē ⁊ angelū. Vñ ipo nato cantauerūt angeli. Glia in excelsis deo. ⁊ in terra pax hominib⁹. Itez inter hominē et deū: q̄a ipe de⁹ ē in xpo mūdū recōcilians sibi. ij. Lor. v. Itē fecit pacē inter spm̄ ⁊ carnē. In se in re. in nobis aūt in spe. Ipe eñ vere solus potuit dicere. Lor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. qz in illo nū q̄s erat rebellio carnis ad spm̄. Ista aūt beneficia aduēt⁹ sui dic̄ ps. ñ ee trāsitoria: sz eterna. Jō dicit. donec auferat luna: Isa. xxx. Erit lux lune: sicut lux solis ⁊c. Ideo Isa. lx. dicitur. Non erit tibi amplius sol ad lucendum. i. nō indigebis eius obsequio. Eccl. xvij. Quid lucidius sole. ⁊ h deficiet sz q̄ ad istud obsequiū. nō q̄ ad suā essentiam. Vel auferet ad tps in die iudicij. scōz q̄d dr̄ Math. xxiiij. Sol obscurabit. ⁊ luna nō dabit lumē suū. Ex p̄missis infero q̄ volētes istū regē xpm q̄rere. tria debēt hre Primo iusticiā q̄ ad deū Isa. xlv. Justicia oriat simul. Que cōsistit in hoc. vt deo debitū honorē reddam⁹. Scdo pacē q̄ ad p̄ximū. Zach. viij. Veritatē ⁊ iudiciū pacis iudicate in portis vr̄is. Tertio cōtēptum tpaliū q̄ ad seipm. q̄ p luna intelligūt. Eo q̄ sicut luna crescūt ⁊ decrescūt. Et cū assunt pacem aufferunt et iusticiam. Eccēs. v. Saturitas divitis non sinit eum dormire. Joh. xvj. In mundo pressurā habebitis ⁊c. Sic igit pz q̄les debēt esse hij qui veniunt ad inquirendum xpm. ¶

Dixi secundo q̄ circa istaz inq̄sitiōz sanctissimā cōsiderādū est quō dñt q̄rere xpm hij q̄ querūt eū. Dicit aūt h de istis magis q̄ q̄rebāt his ỹbis. Ubi ē qui nat⁹ ē rex in deoz. vidim⁹ eñ stellā ei⁹ in oriēte. Vod⁹ ergo querēdi ē duplex. Unus quo ad personā. alius quo ad signum. De primo dicunt. vbi est qui natus est. ō secūdo. Vidimus eñ stellam eius in oriente. ⁊ venim⁹. Ubi sciēdū q̄ xps i corde hois existēs

ꝑ gr̃am cõcipit ꝑ affectũ. nascit ꝑ effectum enutrit ꝑ ꝓfectũ. vt dic̃ Hug. li. ō archa mistica. Qui ḡ q̃rit xp̃m ꝑ gr̃am. nō solũ debz affici ad bonũ vt illud cõcupiscat. sed etiã vt illud cõcupitũ ⁊ affectũ seu desideratuz bono ope perficiat. Sed nec hoc ꝓdesset si homo in his non proficeret et perseueraret. Ideo omnia tria simul sunt necessaria Bene quesiuit xp̃m ille qui dicebat in ps̃. Ecce concupiui mandata tua. Et iterum Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Sed melius idem qui concupiuit hoc animo perfecit opere dicens. Ad omnia mãdata tua dirigebar. id est recta via ibã. Optime aũt quesiuit qui orando dixit. Perfice gressus meos in semitis tuis. Non ergo magnum est querere vbi christus conceptus est. sed vbi natus ḋa non sufficit cõcipere bonuz i animo: nisi perficiatur in opere. Secundus modus querẽdi christũ est quo ad signũ. Unde dic̃t̃. Uidimus eñ stellaz ei⁹ in oriente. Stella ista fidẽ significat. Nec eñ isti reges venissent ꝓpter stellam si non habuissent fidem in illũ quem designabat ⁊ ostendebat stella. Aliud ergo credebant aliud videbant. Uidebant enim stellam. sed credebant deum inuenire duce stella. Et hec est probatissima fides ꝯm Bernardũ sup cantica. sermone. lxxvj. cum videlicet creditur quod nõ videtur. Stella hec designat fidem per quã quilibet nostrũ debet inuenire christum. Isti eñ reges se habere magnã fidẽ in hoc declarauerunt. qz paruũ puerũ quasi regem venerati sunt. inquit Origenes super librum numerorum. Omelia. xij. Et ob hoc ei magna munera obtulerunt. Unde dicunt. Uidimus stellam eius ⁊ venimus cũ muneribz adorare eum. Ad significandũ ḋa sine muneribus bonoꝝ opeꝝ inanis est fides nostra. Jaco. ij. Unde Bernardus super cantica sermone. xxv. in ꝓncipio dicit. Qsine bõis operibus fides ẽ mortua oblatio. Bene autem fides per stellam istoꝝ regum significatur. ratione multiplici. Lux enim in stella ꝓmo ō celo imminet. Baruth. iij. Stelle dederunt lumen suũ. ps̃. Emitte lucez tuã et veritatem tuam. Sic fides non nisi a solo deo datur. j. Loꝝ. xij. Alteri fides i eodẽ spũ. Secundo quia tenebras fugat. Unde Job. xxix. Ad lumẽ ei⁹ ambulabã in tenebris Johan. xij. Ambulate dum lucem habetis. Sic fides tenebras erroris effugat Prouerbiorũ. xv. Per fidem ⁊ misericordiam purgantur peccata. ij. Lorin. iij. Deus qui dixit de tenebris lumen splẽ descere. Tertio quia aerem purificat. vnõ et morbos alleuiat. Isa. lviij. Erumpet q̃si mane lumen tuum. et sanitas tua citius orietur. Sic fides mentem purificat. Actuum. xv. Fide purificans corda eorum.

Quarto terrenascentia vegetat et viuificat. Job. xxvij. Frumentum desiderat nubes. ⁊ nubes spargunt lumen suum. scilicz ad viuificandum. Sic fides animam iusti viuificat Abacuck. ij. Justus ex fide viuit. Quinto ḋa visũ delectat. Ecclesiastes xj. Dulce lumen et delectabile oculis videre solem. Sic fides visum spũalem delectat. j. Petri. i. Credentes exultabiz. Sexto non apparentia vt colores manifestat iij. Regum. iij. Diligentius intuens clara luce deprehendi non esse meũ. Johan. xij. Ambulate dum lucez habetis. Sic fides non apparentia manifestat Hebreorum. xi. Fides est substantia sperandarum rerũ. argumentum non apparentium. Septio quia calorẽ generat Job. xxxviij. Per quã viam spargitur lux et diuiditur estus sup terram. Ideo Zacharie vltimo dic̃t̃. Nõ erit in die illa lux. sed gelu et frigus. Sic fides generat charitatem feruidam. Unõ Math. i. Abrahã genuit Isaac. Glosa. Fides spem. Spes charitatem. Octauo: quia ad videndũ adiuuat. Unde in psal. Ignẽ. s. fecit vt luceret eis per noctẽ. Sic fides ad intelligendũ iuuat. Isa. vij. Nisi credideritis nõ intelligetz. Hec ḡ duo necessaria sũt oiby q̃rẽtiby xp̃m. s. fides i affectu. ⁊ opatio boni i effectu. q̃ q̃ habuerit recte dicere poterit. Ubi ẽ q̃ nat⁹ ẽ rex iudeorũ. vidim⁹ eñ stellã ei⁹ in oriente. Et

Dixi tertio ꝙ circa istã inq̃sitiõz sctissimã ꝓsiderãdũ ẽ sub q̃ ꝓditõe q̃rend⁹ ẽ xp̃s. quia sub specie magnifica. q̃d notaṫ cũ dr̃. Rex iudeoꝝ. Circa q̃d notandũ ꝙ saluator q̃n qꝫ noiby hic describit. Dr̃ puer. ⁊ dux. xp̃s ihs. et rex. Exhibet aũt se nobis puez i remissiõe peccatoꝝ. Pueri eñ faciles sũt ad remittendũ. Ducem in temptatõne inimicorũ. X̃pm in vnctõe donoꝝ. Regẽ in coronatõe ꝑmioꝝ. Jh̃m in salute horũ omniũ.

O ꝓ facilis est saluator ad remittendum q̄ de se ꝓphaz dixit. Quacūq; hora pctōr ingemuerit oīm iniqtatum suaꝝ nō recordabor. Ezech. xviij. et eiusdē. xxiij. Si dixero impio morte morieris. ⁊ egerit pniam. oīa pcta q̄ peccauit nō iputabit ei. Istō ptz in latrone Luce. xxiij. Qualiāt dux ē saluator. de q̄ Exo. xv. dr̄. Dux fuisti in mia tua ꝓlo tuo quē redemisti. Non dicit. i iusticia. qa non ex opib⁹ iusticie que fecimus nos. sed ꝑm suam miam saluos nos fecit. ad Tyt̄ū. iij. Qiste dux adiuuat suos ꝓtra hostes totū est ex misericordia non ex iusticia. Et vere vbi iste ꝓcedit exercitum nō ē timor aliquis aduersarioꝝ. In ps̄. Nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Et iterꝝ. Dñs ꝓtector vite mee a q̄ trepidabo. q. d. a nullo. Si eī deus ꝓ nobis qs ꝯ nos. Roma. viij. Matth. xiiij. Ego sum nolite timere. Possunt g̃ aduersarij nostri dicere videtes se non posse cōtra nos aliq̄d facere illō. ij. Paralip. xiij. Ergo in exercitu vr̄o dux deus est Saluator dr̄ etiam xps q̄ interptat vnctus. Unde in ps̄. Unxit te deus deus tuus oleo leticie ꝓ consortib⁹ tuis. Isa. lxj Spūs dñi sup me. eo q̄ vnxerit me. Est aūt ita abunde vnctus q̄ de eius vnctiōe tota vngit et nūc ecclia. Ungentū eī q̄d est in capite xpi descendit in barbā Aarō. id est prelatoꝝ. ⁊ etiā vsq; ad oram vestimenti cuiuslibet fidelis xpiani. Oēs eī de plenitudine eius accepimus. Joh̄. j. Notādū q̄ dr̄ de Dauid q̄ ter fuit vnctus. Primo in domo patris sui. j. Regū. xvi. Secundo in hebron super Judam tm̄. ij. Regū. ij. Tertio in hebron sup oīes trib⁹ isrl̄ ij. Reg. v. Ita vir iust⁹ ꝑmo vngit a dño. qm̄ adhuc ei existenti in domo patris sui dyaboli. siue in peccato mortali dat gr̄am gratis datam dicēs illud in ps̄. Obliuisce domū patris tui. Scōo inungit in hebron. q̄d interptatur cōiugiū. Qm̄ eī dat ei gr̄a gratū faciens. tūc fit cōiugiū int̄ deum ⁊ aiam Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Et sicut Dauid post hāc vnctionem multas tribulatōes passus est a filio suo ⁊ rebelliones. sic vir iust⁹ post hec patit̄ magna mala a mūdo dyabolo ⁊ a carne ꝓpria Eccl̄i. ij. Accedēs ad seruitutē dei sta in iusticia ⁊ i timore ⁊ ꝑpara aiam tuā ad tēptationē. Tertio vngit in hebron. q̄d interptatur aliter vīsio sempiterna. Quādo in regno celoꝝ tradetur ei stola aīe. et quādo tradetur ei stola corpis. tūc dabit̄ ei gaudiū ꝓ luctu. palliū laudis ꝓ spū meroris. Isa. lxi Iste etiā vnctiōes significant alias tres. Nam ꝑmo vngit̄ vir iustus in bethleem. id ē in corde qm̄ datur ei gr̄a contritionis ꝓ peccatis. Scōo in hebron super Judaꝝ qm̄ datur ei gr̄a cōtritionis confitēdi pcta Tertio sup omnes tribus. cum datur ei gr̄a sāctificationis super omnia mēbra corporis Roꝝ. vi. c. Sicut exhibuistis corpa vra ꝑ fuire neqtie. nūc exhibete ꝑ fuire iusticie. Ad hec tria significāda vngit̄ ter hō. s. in baptismo. in cōfirmatōe. ⁊ in egritudie. Ultimo saluator dr̄ rex. De quo in ps̄al. Deꝰ iudiciū tuū regi da. Innocentiꝰ. id ē da iudiciariā ptātem xpo. qui est rex. Unū Apoca. i. dr̄. Princeps regū terre. Et eiusdem. xix. In vestimēto ⁊ in femore suo scriptum habebat. Rex regū ⁊ dñs dominantium. Per vestimentum significatur hūanitas. Per femur diuinitas. Femur enim est ꝓncipiū generatōnis. Et ipe ꝑm q̄d deus ē totiꝰ bonitatis fons. Et ꝑm vtrāq; naturā rex ē. Unde Iere. xxiij. c. Regnabit rex ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā. Nō solū aut̄ iste rex iudicat sed etiā regit. Unū i ps̄. xxij. dr̄. Regit me ⁊ nihil mihi deerit. Sz optimus rex sub q̄ nihil indigentie. nihil molestie accidit. Regit vt dux viatorē ne deuiet vt lux i tenebris ambulantē ne exorbitet vt pastor gregem ne a lupis pereat. Regit etiā vt nauem remus inter ꝓcellas ne submergat̄. exercitum regit vt sessor equū. regit peccatorē vt manuducens cecuz. ⁊ ita multipliciter ꝑm multiplices nostre infirmitatis defectus. ita vt nihil desit nobis sub eius regimine. Unde Luce. xxiij. dr̄. Quando misi vos sine sacculo. nunquid aliquid vobis defuit. Responderunt apostoli. Non. Uere nihil deest illi qui habet christum qui est omnia in omnibus. j. Corinth. xv. Nos ergo sequentes ducem istū benignissimū per stellam fidei ⁊ clare cognitionis. offeramus ei hodie aurum pure dilectionis sicut regi magno. Mirram cōtritionis amare vt puero. Thus deuote orationis. vt Christo sacerdoti magno vt sic offerentes ei in presenti. mereamur tandem ab eo in celo remunerari. Quod nob̄ prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

In die purificationis Marie

In die purificationis Marie.
Sermo XIIII.

IMpleti sunt di
es purgationis Marie. Lu. ij. Si ꝓsideremus fratres excellē-
tissimū but⁹ diei mysteriū: absq; dubio tan
to deuoti⁹ solennitatē ei⁹ celebrabim⁹ q̄nto
maioribꝫ muneribꝫ diuine pietatis videbi-
mus decoratū. Dicit em̄ Ambro. in seruo
ne festiuitat⁹ pñt⁹ q tāt⁹ muneribꝫ diuīa pi
etas diem hanc illustrauit: vt oīs etas: oīs
sexus: oīs cōditio hoīm inde cōsolet. Ho-
die em̄ iuxta legis p̄ceptū: pactis a natiui-
tate xp̄i. xl. diebꝫ: in tēplo est a parentibꝫ idē
dñs noster Jesus xp̄s deo patri p̄sentatus
Hodie a bto Symeone suscept⁹: patri cū
sacris muneribꝫ est oblatus. Hodie redem
ptionē isr̄l expectantibꝫ ab eodē symeone et
anna publice est p̄dicatus. Et sequit. O q̄s
piū spectaculū Stat hic virgo t mr̄. nō cu
iuscūq; sed dei. Suscipit hic quulus ꝑgis
filius: cui⁹ diuinitatē nō capit mūdus. Oc
currūt hincinde ꝓphete, ꝓphetatq; de pue-
ro vterq; sexus. Offert oblatio ꝓ puero,
nō tñ que delicta emūdet: sed q̄ sacramēta
declaret. Hec Ambro. Ex q̄bus patet que
sunt huius diei gaudia. q̄ p̄sent⁹ solenni
tatis oblatio. q̄ nostre salut⁹ mysteria. Oñ
nō solū in laudē exīmie ꝑgis pñs celebrat
solennitas. sed etiā ad bonorē filij sui. imo
filij dei q̄ hodie oblat⁹ est ꝓ nobis deo pa-
tri recensēt memoria. De cui⁹ oblatōe t ma
tris sue būdicte purgatōe dicit in ꝑbis the
matis. Impleti sunt dies purgatōis Ma
rie. Circa ist⁹ festi solennitatē tria sunt cōsi
deranda. Primo cōsiderandū est de glorio-
se Marie purificatōe. Scōo de xp̄i p̄sen
tatione. Tercio de mūerū ꝓ ipso oblatiōe.
Ut sic nō tm̄ dicat⁹ i ꝑbis ꝓmissis. Imple
ti sunt dies purgatōis marie. ad marie pur
gatōem post ptū. sed ad p̄sentandū deo p̄ri
vnigenitū ei⁹. et offerendū mūera p̄ri eter-
no sic fieri solebat post partū. Ad hec itaq;
tria impleti sunt dies purgatiōis Marie.

A

Dixi primo q circa pñtez so-
lennitatē considerandū est primo de gl̄iose
marie ꝑgis purificatōe. Est aūt sciendū q
ꝑm latinos hec dies dr̄ purificatio Marie
ideo. q̄ ꝑgo gl̄iosa iuxta leg⁹ p̄ceptū voluit
purificari post partū. xl. die. licet ipsa nō in
diguerit tali purificatōe. fecit tñ hoc ad no
strā informatōez. Nam lex solū obligabat
mulieres ꝓcipiētes ex semine viri ad purifi
cationē post partū. Constat aūt q hec ꝑgo
cōcepit sine semine. Esa. vij. Ecce ꝑgo cōci
piet. Nō g̃ tenebat purificari: cum nō fue-
rit cōtaminata. Dia em̄ mūda mūdis. Et
q̄ mūdus est nō indiget lauari. ꝑ ꝓsequens
nec purgari Job. xiij. Fuit aūt puritas vir
ginis huius excellentissima triplici exēplo.
Nā ipsa fuit in vtero matr⁹ sue ab originā-
li pctō mūdata vel pot⁹ ꝑseruata vt q̄dam
pie sentiūt. Vñ rōne mūdatiōis a peccato
originali fuit sicut lux splendidissima. t per
ꝓseq̄ns iterato purgari nō debuit. Sapie
vij. Nihil inq̄natū incurrit in illā. Secun
do exēplo speci. Nā de ipa dr̄ Sap. vij. q
nō solū est cād⁹ lucis eterne. sed etiam spe
culū sine macula. Hoc est dicere. q nō so-
lum fuit mūda ab originali pctō. sed etiam
ab actuali: veniali q̄ mortali. Nō solū em̄
fuit sctificata i matre. sed etiā cū fieri debu-
it dei mr̄. q̄ tūc fuit mlto copios⁹ sctificata
ita q spūssctūs in eā descēdens: illā ab oñi
pctō imunē custodiuit. vt dic̄ Bern̄. in epi
stola ad Lugdunēses. Per pmā sctificatio
nē fomes remānsit in ea q̄tum ad essentiam
Impediebat aūt p gr̄az sctificantē: ne i pec
catū inclinaret aut a bono retraheret. Cō-
tigit em̄ būc ligari aliq̄n ne i actū exire pos
set. vt sciam ꝑ ebrietatē. Sed in scōa sctifi-
catiōe fomes essentialiter subtract⁹ est. Im
munitatē g̃ pcī ꝓsecuta est nō ꝑ gr̄am ꝓfir
mantē. sed ꝑ ligatōez fomit⁹ q̄ ad sctificatio
nem t ꝑ custodiam diuine ꝓuidentie. sine q̄
etiā fomite oī extincto peccare potuisset. ꝓ-
pter libez arbitriū. vt dic̄ btūs Tho. expo
nens illō Cāticoz. Ecce tu pulcra es. Vñ
de hac pcī immunitate glo. exponens illō
Gratia plena dicit. O dña mūdi angelica
salutatōne digna. miraculose maternitatis
electione exaltata: licet vas gratie dicta sis.
Scriptū est em̄. Aue gratia plena dñs te-
cum. Gratiā tu inuenisti dū tanta pulcritu
dine plenissime inocētie splēduisti. Tu em̄
sola es amicta sole. nullis trāsgressiōis tene
bris obscuraris. Hec glo. Tercio puritas
huius virginis nō indigens purificatione
declarat exemplo font⁹ purissimi. De quo
Zacharie. xiij. dicit. Erit fons patens do-

D

inui iuda. Et ista puritas referri potest ad pctm̄ veniale quo virgo btā caruit, eo q̄ dicit Aug⁹, tractās illud, j. Joh. ij. Si dixerimus qm̄ pctm̄ nō habemus: nosmetipsos seducim⁹. Si om̄es sancti q̄rerent an fuissent sine pctō saltem veniali: nihil aliud dicerent nisi verbum premissum. Si dixerimus ꝛc. Cum ergo de pctis mētionē facio nullam volo de virgine habere memoriaꝫ. Hec Aug⁹. Ex q̄ patet q̄ etiam veniali caruit. In signū etiā huius matrimonio iungi noluit. Constat aūt q̄ actus matrimonialis si fuerit causa ꝓlis fit sine peccato. Si causa vitāde fornicatōis fit tunc cum veniali. Ne g̃ veniale cōmitteret: elegerat esse sine matrimoniali cōiugio. Et licet angelus sibi ꝓmitteret filiū dei ex ea nascituꝝ ꝛ ip̄aꝫ matrē eius futurā, eligebat tñ magꝭ esse virgo q̄ꝫ tanti dñi et filij dei mater. Vñ Greg. exponēs illud. Ecce tu pulcra es, introducens ꝟbū illud: qm̄ virū non cognosco: sic ait, Quid pulcri⁹ aut puri⁹ castitate huius virginis: q̄ ne virginalis castitatꝭ pulcritudinē amitteret: maluit ꝟgo ꝑmanere sine tali filio q̄ꝫ mulier fieri ꝛ mr̄ filij d̄i. Deniq̄ꝫ qꝛ se sibi recipiens totū cōmisit ei q̄ fabricator est mundi, et mater facta est diuīo miraclo et virgo ꝑmansit in voto Hec ille. Sicq̄ꝫ patet quō hec virgo ab oī pctō originali et actuali tam veniali q̄ꝫ mortali fuit sufficienter ꝑ spūmsanctū purgata. Et ideo de cetero nō debuit purgari: p̄sertim q̄ spūsancto concepit et ꝟgo post partū inuiolata ꝑmāsit. Nō ergo tenebat ad purificatōem. Voluit tñ purgari ex triplici causa Prīo vt mysteriū natiuitatꝭ christi occultaret diabolo qđ maiori modo fuerat reuelandū, scꝫ ī die passionis. Sciebat em̄ illud Thobie, xij. Quia sacramētū regꝭ abscondere honorificum est. Per qđ informat nos vt oīa suo tēpore faciamus, et sic instruit temperantiaꝫ in moribꝫ. Nā tēpus tacendi, tēpus loquēdi, temp⁹ laboris, tēpus requiei Eccēs, iij. Secūdo voluit purificari ad ostendēdum virtutē hūilitatꝭ. Sic em̄ ꝯsulit Sapiens Eccī. iij. Quāto em̄ maior es humilia te in oībus. Idem, xxxij, ca. Esto in illis q̄si vn⁹ ex illis. Tertio ad corrigendū nr̄e superbie prauitatē imo ꝓteruitatē. Si em̄ hec purificari voluit q̄ sine pctō fuit, quanto magis nos purificari debemus, ꝛ illa q̄ ꝓ pctōruꝫ mystica purgatiōe instituta sunt assumere debemus q̄ pctis pleni sum⁹. Vñ Grego. sup Ezechielē Omel. viij, dicit. Pensandū est nobis si sine flagello hinc nō exijt q̄ sine pctō fuit scꝫ christ⁹. q̄ntis nos flagellis digni sumus qui peccatis pleni sumus. Exēplo em̄ huius ꝟginis necesse habem⁹ purgari spūaliter in mentibꝫ nostris. B

Et qꝛ triplex est status fideliuꝫ in ecclesia christi: ideo triplex erit purgatio. Isti tres status sunt: incipientiū: ꝓficientiū: ꝛ ꝑfectorum. Incipiētes purgāt ꝯsciam. ꝓficiētes ordinant eā, ꝛ ꝑfecti vsq̄ꝫ in finē cōfirmant Primo ergo incipiētes debēt purgare domū conscientie ab immūdicia peccati: dicētes ad dñm illud Ps̄. Cor mundū crea in me deus. Est aūt consuetudo apud nos q̄ ancilla mundatura domū: ꝑus colligit sordes: deinde eijcit eas. Sic incipiēs debet ꝑus pctm̄ premeditare ꝛ colligere in mente anteq̄ꝫ eijciat illud in cōfessione. Unde Esaie, xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudīe aīe mee. s. ꝑ cōtritiōeꝫ Ex q̄ patet q̄ cōfessio nostra debet esse deliberata. Isto facto debet incipiēs pala lingue eijcere sordes conscientie extra domuꝫ cordis ꝑ ostium oris. Sed certe quedā domus sunt ita ꝓfunde: ita obscure q̄ vix pñt mūdari. Juxta illđ Hiere, xvij. Profundū est cor hominis ꝛ inscrutabile, quis cognoscet illud. Quantā em̄ diligentiā ponūt ad abscondendū: tantā debent ponere ad mūdandū. Sūt alia corda pinguia q̄ licet appareant exteri⁹ purgata: intus tñ remanēt maculata et neglecta vt hypocritaꝝ q̄ oīa exteriora volunt habere pulcra et speciosa in cōuersatione: intus aūt sunt pleni omni spurcicia. Math. xxiij. Illud arguit nr̄os curiosos q̄ volunt habere pulcrā caligam, sed non animā, tunicam: non mentem, iopulam: non conscientiam, calceū strictum: sed conscientiā latam. Hi sciscitant in corde ihonesta: exteri⁹ ꝟo speciosa, vt dic̄ Ambro. Multum aūt fatui sunt, quia s̄m Augustinum in quodam sermone p̄ferunt corporalia spūalibus. Similes sunt isti pictoribus qui formāt exteri⁹ imagines pulcras sed cor vitale nō possunt eis dare. Sic isti omnia extra depingunt: cor autē in se mortificant. Sed audiant quod dicitur, j. Regum, xvj. Quia deus intuetur cor, Homo

autem ea q̄ foris sunt. Sed diceret aliq̄s, tñ exterior pulcritudo suadet̄ ꝑ apl'm. j Cor. xiiij. vbi dicit̄. Oīa in vobis fiāt honeste ⁊ ꝯm ordinez. Ad quod respōdeo ꝯm Tho. scd̄a scd̄e. q. xlij. arti. j. ꝙ conuersatio exterior dicit̄ honesta inq̄tuz est demōstratiua interioris rectitudīs. Et ꝓpter hoc radicaliter cōsistit in interiori electiōe: q̄ interior electio īnotescit alijs ꝑ exteriores act⁹. Unde honestas in exteriori cōuersatōe significatiue tm̄ cōsistit. i. est signum interioris honestat̄. Ex quo infero ꝙ pulcritudo exterior in vestitu ⁊ apparatu quocunq̄ in homine vicioso est poti⁹ hypocrisis q̄ꝫ honestas. Patet, q̄a in talibus nō concordat signum cū signato, ⁊ ꝑ ꝯsequēs talis hō est fraudulentus et fallax. Et hoc est qd̄ saluator dicit de quinq̄ fatuis virginib⁹ que lāpades habuerūt exterius pulcras: sed oleo deuotionis interius ⁊ charitatis caruerūt. Math. xxv. Quisquis ergo vult purgare domum mētis sue incipiat ab interiori radice cordis sui: omnē turpitudinez mentis sue mundando. Juxta illud Esa. xiiij. Perdam Babilonis nomen ⁊ reliq̄as ⁊ germē ⁊ ꝓgeniem. Ecce tangit radicem peccati q̄ est cogitatio: ex qua germinant om̄ia mala Math. xv. Ex corde em̄ exeunt cogitationes male. Hinc Johānes baptista dic̄, ꝙ securis ad radicē: nō ad ramos ponēda est Postq̄ aūt nostrū cor fuerit mundatuz ab interiori sorde, ⁊ tunc lauandum est et aspgendum aqua lachrimaꝝ ad abstergenduz puluerē. Et hoc est aqua lachrimaꝝ ex contritionis dolore ꝓcedentiuz. De qua dicit̄ Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuū. Sic lauabat psalmista: dicens de se. Lauabo per singulas noctes lectū meū: lachrimis meis stratum meum rigabo. Isto facto eijciēdi sunt pulueres aqua conspersi, ⁊ hoc per confessionem totalē, vt nihil in angulis cōscientie lateat vel nullā circūstantiā obmittat, de peni. dist. v. Consideret. C

Secundus status fidelium est proficientium. Et hij purgata conscientia debēt eaz ornare floribus ⁊ graminibus bonoꝝ operum et exemplorū. j. Regū. vij. Preparate corda vestra dño: ⁊ ornate ea. Nō sicut pigra ancilla que sup immundicias et pulueres ponit herbas. Et significat illos qui in mortali pctō aliqua de genere bonorū operum faciunt. Et hij sunt fatui, quia infundunt vinum bonoꝝ operuz in vasa vetera acetosa ⁊ corrupta ⁊ infecta: cōtra consiliū saluatoris dicētis. Nemo mittit vinū nouum in vtres veteres. Tercius stat⁹ fidelium est ꝑfectorū: quoꝝ est purgatā et ornatam domū custodire: ⁊ cōseruare pulcritudinem eius vsq̄ in finē, sicut cōsulit sapiens Prouer. iiij. Om̄i custodia custodi cor tuū. Quod fit cum hō in accepta gr̄a perseuerat stabiliter: non cedendo quibuscunq̄ aduersitatibus. Non sicut q̄dam qui sicut ventilegiū al's ventilabrū mouent̄: nūc ad hunc ventum: nunc ad illum, volētes nūc hoc: nunc illud, et cedentes ꝑsecutioni etiā minutissime. imo trepidātes timore vbi nō erat timor. Hinc dicit btūs Ambrosius li. ij. de officijs, ꝙ non mediocris virtus animi est fortitudo: que sola defendit ornamētum virtutum omniū: et custodit iudicia: ⁊ aduersum omnia vicia manet inuicta. Ex premissis patet ꝙ circa purgationem conscientie nō omnes virtutes equaliter se habent. Nam q̄dam istā purgationē inchoāt in incipientib⁹ vt fides ⁊ penitētia. Act. xv. Fide purificans corda eorū. j. Cor. v. Expurgate vetus fermentū. Alie sunt que ornant consciam in ꝓficientib⁹. vt opera bona, ⁊ ꝑsertim opera pietatis: que sunt quasi q̄dam rami oliuarum ornantes domū cōscientie, vt habetur Hieremie. xj. Oliuam vberem: pulcram: fructiferam: ⁊ speciosam vocauit dominus nomen tuum. Ps̄. Ego autem sicut oliua fructifera ⁊c̄. Et si diceres. Quomodo ꝓficientes purgant̄ ex quo iā fuerunt purgati. Respondeo eo modo q̄ christus dicit Johannis. xv. Omnem palmitem in me ferentem fructuz purgabit vt fructum plus afferat. Non enim dicit̄ purgari talis, q̄ non est purgat⁹ a malo, sed vt plus in bono ꝓficiat. Nam nisi cōtinue ꝓficeret: deficeret, ⁊ sic indigeret pristina purgatione. Dicit̄ ergo cōtinue purgari, q̄ q̄tidie in bono proficit. Unde Thobie. xij. dicitur. Elemosyna a morte liberat et ipsa est que purgat peccata. Luce. xj. Date elemosinam ⁊ omnia mūda sunt vobis. Alie aūt sunt v̄tutes que omnia ista conseruant in ꝑfectis. vt est perseuerantia ⁊ constantia q̄tum ad finalē consummationē que etiaz dicit̄ purgatio. Juxta illud Malachie. iij.

Ipse quasi ignis conflans purgabit filios leui. Sed diceres iterꝝ. Quō ꝑfecti sunt purgādi: cum sunt in summo statu vie. Respondeo ꝙ licet sint in summo statu vie: nō tamē sunt in vltimo gradu illius stat⁹. ideo mereri possunt. Unde dicit̄ Apocal'. Qui sanctus est: sanctificet̄ adhuc. Quādiu em̄ homo est viator potest crescere ī merito. de hereti. in clemē. Ad nostꝝ. cōtra begardoꝝ errorē. Unde angeli dicunt̄ purgari. vt dicit Dionisi⁹ de celesti ierachia. D

Dixi secundo ꝙ in ꝟbis ꝑmissis considerandū est de christi ꝑsentatiōe. Ad h̄ em̄ impleti sunt dies purgatōnis Marie vt ꝑsentaret christū filium dei deo patri in templo. Circa qd̄ tria sunt cōsiderāda. Primo a quo ꝑsentat̄. Secundo vbi. Tercio a q̄bus ꝑsentat⁹ suscipit̄. De ꝑmo patet. quia a parentib⁹ scz a Maria matre ei⁹ vera et Joseph patre putatiuo. Locus aūt ꝑsentationis erat templū in hierusalem: in quo susceptus est a Symeone et Anna ꝓphetissa

Moraliter. Maria ꝑsentans xp̄m significat statum omniū vere penitētiuz. qꝛ maria interp̄tatur amara. Et ꝑtinet ad penitētes qui dicunt de se. Ecce in pace amaritudo mea amarissima Esa. xxxviij. Ipi enim faciunt luctum vnigeniti planctū amaruz Hiere. vj. Tales ergo sic penitentes digni sunt ꝑsentare christuz per gratiaz ab eis susceptū. Secundo Joseph significat bona opera facientes ⁊ cōtinuātes. Interp̄tatur em̄ crescens. Unde de iustis dicitur Prouer. iiij. Justoꝝ semita quasi lux splendens ꝓcedit et crescit vsqꝫ ad ꝑfectuz diem. Suscipit̄ etiam christus a duabus ꝑsonis. sic a duabus presentat̄. scz a Symeone ⁊ Anna. Symeon fuit grandeuus ⁊ senex. de q̄ dicit Ambrosius ꝙ optabat ardentissimo desiderio videre christum ꝓmissum diuti⁹ a deo per prophetas Unde in oratiōib⁹ suis dicebat quotidie. O quando veniet. qn̄ nascetur. quando videbo ipsum. putas durabo tanto tempore. putas oculi isti videbunt per quem oculi cordis reuelabuntur Et accepit responsum ꝙ non gustaret mortem donec videret christum domini. Quē cum virgo ꝑsentasset quadragesimo die a natiuitate sua. ipse accepit eum in vlnas suas benedicēs deum atqꝫ dicens. Nunc dimittis seruum tuum dn̄e in pace. Iste Symeon significat iustos: timoratos et ꝑseuerantes. Dicit̄ em̄ de ipso ꝙ erat iustus ⁊ timoratus expectans cōsolationē israel. Justicia em̄ attēdit̄ in homine q̄libet in hoc ꝙ reddatur vnicuiqꝫ quod suuz est s̄m Macrobium. qua habita habent̄ omnes virtutes. eo ꝙ iusticia est virtus generalis vt sic considerata. Quisqꝫ ergo gratiā suscipe cupit a deo reddat et timorem. Hec est em̄ ꝑma pars iusticie qua homo habet bene se ad deum vt eum timeat. Unde de Symeone dicit̄ ꝙ erat timoratus. Quantū aūt timor iste apd̄ deum valeat: dicit̄ in ps̄. Beneplacitum est domino sup timentes eum.

Sed diceres. quomō beneplacitum est domino super timētes cum: cum timor nō sit virtus sed passio: ꝓpter quam nec laudamur nec vituperamur. ij. de aīa. ⁊. iij. Ethicorū. vbi dicitur. ꝙ timor est passio naturalis. Nam inueniunt̄ qui nihil timent neqꝫ terremotū neqꝫ inundatōes. et ꝑ conseq̄ns nec deum. et tamen non laudant̄. Sic ecōuerso: qui quemlibet timent. ergo ⁊ deum. Respondeo qd̄ hic loquit̄ nō loquit̄ de timore natural' passiōis sed affectuose pietatis. et talis est semꝑ cum amore dei. Unde omnis timor ex amore ꝓcedit. eo ꝙ nullus timet nisi contrariuz eius qd̄ amat. vt dicit Thomas scd̄a scd̄e. q. xxv. arti. ij. Multo magis ergo q̄ amat ⁊ timet deum nil negligit. Et iste vocat̄ timor ordinatus. De quo dicit̄. Beati omnes qui timent dominum. Isto timore timuit Symeon: in quo vt dicitur spūssanctus erat qui est amor. Unde Symeon timebat deum vt patrē ne offenderet anteq̄ videret christū domini. ⁊ amabat timendo: vt visum christū semꝑ amare posset. O si Symeō iustus in quo spūssanctus erat sic fuit timoratus: q̄ et responsum acceperat a deo. vbi erit peccator. vnde illi securitas. Si em̄ iust⁹ vix saluabit̄: vbi peccator erit. Justus etiam erat Symeon erga deū. qꝛ gr̄arū actiōes reddebat deo ꝑ oībus. Unde de eo legit̄ ꝙ gr̄as agebat benedicens deum. Secūdo iustus erat Symeon iste erga proximum. vnde de eo dicitur ꝙ expectabat consolationē israel Ideo dicit Ambrosi⁹ in sermone hodierno. Bn̄ dicit̄ Symeon iustus. quia non suam sed populi totius consolationē per aduentum

christi expectabat et req̃rebat. Tercio iust⁹ erat Symeon erga seip̃m. qz pacem z req̃em sibi postulabat dicens. Nunc dimittis seruuz tuū dñe. Pulcra oratio in q̃ petit dimitti a seruitute in libertatē. Sic optabat apostolus dicens Infelix ego hō: q̃s me liberabit de corpe mortis hui⁹. O si symeon optabat dimitti de hac vita: qui tñ cōsolationem expectatam obtinuit. q̃d nos facie mus quos hic miserie p̃emunt. nec tamen ad deum ire aut clamare vt de hīs liberemur compellunt. O si apostolus in q̃ gratia dei nunq̃ vacua fuit petebat dissolui et dimitti de carcere vite huius vt esset cum christo. q̃nta est nostra malicia q̃ pleni peccatis z vinculis huius mundi irretiti non clamamus dimitti. Deteriores certe sum⁹ scrophis aut lupis: q̃ deprehensa clamant in laqueo. Nos aūt sumus quotidie in laqueo. iuxta illud. Laqueū parauerūt pedibus meis. Et iterū. Funes peccatoz̃ compleri sunt me. et tamē nō clamamus ad deum p liberatione. In eo aūt q̃ iste Symeon erat expectans nec deficiens sed pseuerans: notat constantes et pseuerantes vsq̃ ad mortem. iuxta illud Apocal'. ij. Esto fidelis vsq̃ ad mortē. Sed querit vtrum in omni virtute necessaria sit pseuerantia. ita q̃ sine ea nulla sit virt⁹. Respōdeo ꝼm sanctum Tho. ij. ij. q. cxxxvij. arti. j. q̃ q̃dā sūt virtutes que habent finem suū determinatum: qui est terminus virtuosi operis. sicut q̃ miles pseuerat vsq̃ ad finem certaminis Alie sunt virtutes quaz̃ actus non habēt finem determinatū: sed p totum tēpus vite durare debent. sicut fidei: spei: z charitatis que respiciūt vltimū finem totius vite humane. Dicendum est ergo q̃ respectu haz̃ virtutum vltimaz̃ necessaria est pseuerantia. qz act⁹ eaz̃ vt virtuosi sint req̃runt actū pseuerantie vsq̃ ad finem vite. Et sic respōdet Augustinus vbi supra. In illis aūt virtutib⁹ quarū actus durant vsq̃ ad finē determinatū virtuosi operis: non requirit q̃ pseuerantia sit vsq̃ ad mortem. Et ideo saluator dixit Math. xxiij. Qui aūt pseuerauerit vsq̃ in finem hic saluus erit. nō dicit vsq̃ ad mortem. E Secunda p̃sona christum suscipiens fuit Anna ꝓphetissa: q̃ cōmēdatur a sex virtutibus conuenientib⁹ omnibus viduis et virginibus. Primo ergo cōmendat a castitate. quia post mortē viri vixit in castitate septuagita annis. Talis fuit Judith de qua dicit Judith. xv. capitulo. Confortatū est cor tuū eoq̃ castitatem amaueris: z post virū tuū aliū nesciers. Secundo cōmendat a sancti loci frequentatione. quia dicit q̃ non discedebat de tēplo. i. statutis horis visitabat templum. j. Regum. j. Ascendebat vir ille statutis diebus vt adoraret z sacrificaret deo. Tercio cōmendat de oris mundicia. quia sicut dicit Luce. ij. Loquebatur de illo scz christo. Quarto cōmendat de parcitate cibi. quia erat iiiistēs ieiunijs sicut z Judith. Judith viij. omnib⁹ diebz̃ vite p̃ter sabbatū. Quinto cōmendat de orationū instātia. sicut dicitur Luce. ij. q̃ insistebat Anna orationibus z obsecrationibus. Sexto cōmendat de finali pseuerantia. Quia dicit Luc. ij. q̃ erat seruiens die ac nocte. Talis ergo debet esse qui vult hodie christo obuiare z eū deuote suscipere. Per primum arguunt lasciue puelle et vidue: que statim post mortē virorū nubunt. quod vtiq̃ est signum incōtinentie ꝼm Hieronimum in Apologetico suo. licet in se non sit peccatū. vt de secūdis nup. Sup illa. z c. Cum scōm. Quia mulier mortuo viro soluta ē a lege viri sui. Per secundum arguunt desides raro templum visitantes. De quibus dicit Aggei. j. Aun quid tempus vobis est vt habitetis in domibus laqueatis. z dom⁹ ista deserta. Per tercium arguunt turpia loquentes in ecclesia: que tamen est domus oratiōis Lu. xix. Per quartum arguunt delicati et voluptuosi. De quibus dicitur. Vidua in delicijs viuens mortua est. Per quintū arguuntur indeuoti raro orantes. cum dicit. Oportet semper orare Luce. xviij. Per sextum arguuntur deficientes et pusillanimes q̃ anteq̃ ad metā proueniunt deficiūt. vt dicit Grego. primo libro Moral'. Cum tamen dicat apostolus. Non coronabit nisi qui legitime certauerit. Et iterū. Sic inquit currite vt comprehendatis.

F

Dixi tertio q̃ in verbis p̃missis cōsiderandū est de munerum pro christo oblatiōe: quibus ꝼgo gloriosa voluit redimere dilectissimuz filium dominū nostrum Jesum christum.

Est aūt sciendū q̄ lex purificationis requirebat vt quelibet mulier ex viro concipiēs quadragesimo die a partu in templū cum puero suo veniret. Et si q̄dem diues foret agnū anniculū offerret et columbā aut turturem pro peccato. Si autez pauper extūc duos turtures et duos pullos columbarū Leuitici. xij. capo. Quāuis autē virgo ad huiusmodi oblationez nō teneret: sicut nec ad purificationē. tamen voluit hanc oblationē facere. Non autem elegit oblationez diuitum sed pauperū. Primo propter paupertatem. Secundo propter hoc. quia verum agnuz offerebat deo patri. Tercio propter mysticam significationē. Per hoc enīz significabatur q̄ qui non potest offerre agnum innocentie: currat ad lacrimas et gemitus penitentie. Per ista tria significatur triplex oblatio mystica: quam debēt habere fideles z offerre. Agn⁹ significat tria. Primo puritatem incorruptionis. Unde Exodi. xij. dicit. q̄ erit agnus sine macula. Et Leuitici. j. dicitur. q̄ debuit esse agnus masculus sine macula. Sic homo fidelis debet esse sine macla que maculet corpus vel animā. De quo dicit Salomoni. Dedisti maculam in gloria tua. Nec dubium quin loquit de macula luxurie: p̄ quam fuit ipse resolutus. Secūdo agnus iste significat humilitatem cōuersatōis. Unde dicitur ibidē. et anniculus. id est paruus z humilis: non magnus agnus. Tales enī acceptat dominus q̄ paruuli sunt reputatiōe sua. j. Regū. xv. Nonne cū paruulus esses in oculi tuis: caput in tribubꝫ isrl' fact⁹ es. Matthei. xj. Reuelasti ea paruulis. Tercio agnus iste designat māsuetudinē. Esa. lxij. Quasi agnus mansuet⁹ coram tondente se. Debet ergo quilibet fidelis esse humilis ad deum. mansuetus ad primū. immaculatus ad corpus ꝓximi. Certe diues est in christo qui talem se offert. Secunda oblatio que fuit pauper sunt duo pulli colūbarū. et designant geminā castitatē corporis et anime. Similiter duplicem simplicitatem scz intentionis z operis. Unde saluator. Estote prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe Math. x. Dicunt naturales q̄ in columba duo sunt. scz simplicitas. z cum hoc cautela. Sic in quolibet fideli debet esse ꝑmo simplicitas: q̄ est duplex scz intentiōis et cōuersationis. Intentio nostra non debet esse duplex sed simplex. Sap. j. In simplicitate cordis querite illū. Ue eīs duplici corde Ecci. ij. Unde Ambrosi⁹ dicit. q̄ intentio tua opi tuo nomen imponit. Math. vj. Si oculus tuus id est intentio fuerit simplex: totū corpus. s. operis: erit lucidū totum. i. meritoriū. Itez opatio nostra debet esse simplex. Prouer. xj. Uoluntas ei⁹ in bīs qui simpliciter ambulant. i. operant. Prouerb. x. Qui ambulat simpliciter: ambulat confidenter. Secundo in colūba est cautela. quarū vna vocatur prenoscens. altera p̄cauēs. Iste sunt duo oculi sponse comparati oculis columbarum Canticorum quarto. Prima oculus sinister. Secunda oculus dexter. De bīs oculis dicit Prouerbiorum. j. Frustra iacitur rhete ante oculos pēnatorum. id est virtuosorum: qui sunt pennati: qui et mala p̄cognoscunt et p̄cognita cauent z vitāt. De bīs oculis Apocal. iiij. Quatuor animalia plena oculis ante z retro. Ante ꝓ p̄uisione p̄mij. z retro ad cautelā ex timore supplicij. Cautela prenoscens in columba est. q̄ p̄uidet vmbrā accipitris in aqua. et ibo resident iuxta aquas. Cautela fugiēs est. qa fugit ad fenestram suam vt euadat accipitres. Sed rex Haas non desiderabat a filīs israel nisi oculos eoꝝ dextros. quia diabolus non multum curat causam prenoscentem cautelam. sed plurimū odit et psequit cautelam p̄cauentē. vt dicit Tho. super illud. Oculi tui columbarum. Tercia oblatio que fuit pauperū est par turturum In turture sunt tria que debent esse in q̄libet fideli anima. Primo verecundia. Un̄ dicit Canticorum. j. Pulcre sunt gene tue sicut turturis. Dicit glosa interlinearis. in genis notatur pudoris signum. Ista verecūdia in hoc attendit in anima: vt castitatem ꝓmisse fidei nulla hereticorū doctrina corrumpat. vt dicit glosa ordinaria. Secundo in turture notatur inflexibilis constantia: que tanta prioris mariti memoria tenetur vt nullatenus posteriozis possit recipe consortium. Ista cōstantia attendit in anima in hoc: vt nullum ꝓter christum amatorem admittat. Tertō in turture notat misericordia ordinata. q̄ sicut turtur gemit pro morte cōparis sui: sic iustus gemit ꝓ suis et

alioꝝ peccatis, vt dicit glosa sup̄ ista verba sicut turturis. Quem gemitū pro incolatu presentis vite: p malis penē ⁊ culpe: nobis p̄stet pius dominus noster Jesus christus vt ipso p̄stante: gemit⁹ noster ⁊ tristicia nostra vertat̄ in gaudiū. Tūc cōplebit̄ in nobis vaticiniū Esaie. xxj. dicentis. Omnem gemitū eius cessare feci. Et eiusdem. xxxv. Et ambulabunt qui liberati fuerint ⁊ redēpti a domino: conuertent̄ et venient in syō cum laude: et leticia sempiterna sup̄ capita eorum, gaudium ⁊ leticiam obtinebūt: ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. Amen.

De sancta Agatha et Dorothea. Sermo XV

Sponsus venit et que parate erāt intrauerūt cum eo ad nuptias Mat. xxv. Quia iuxta sanctū Gregoriū in quadaz Omelia. licet quilibet hō cū illis habiturus sit mercedem in chorīs angelorū in futura gloria quorum officium viriliter hic gessit in via. Tamen virgines nō solū habiture sunt in electoꝝ dei ⁊ angelis gloriā cōmunē: sed etiā supra angelos erunt specialiter q̄dāmodo remunerate, sic dicens. Supgredit̄ inquit virginitas conditionē humane nature: per quam homines angelis dei similant̄. Ecce p̄mium. Et sequit̄. Maior tamen est victoria virginū q̄s angeloꝝ. Angeli enī sine carne viuunt, virgines in carne triumphant. Hec ille. Cum ergo virgines nō solū equantur angelis sed etiam in aliquo excedūt angelos, quid mirum: si digne a christo reputantur intromitti ad nuptias. De quibus dicitur in verbis thematis. quia sponsus venit, et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. In verbis p̄missis thematis tanguntur tria: que sacratum virginuz statum specialiter cōmendant. Primo enim describitur earum dignitas ex parte christi eas adamātis specialiter, cum dicitur. Venit sponsus. Secūdo describit̄ ex pte ipsarum ornatus speciositas q̄stum ad meritū quod est glorioſum. cum dicitur: que parate erāt. Tercio describit̄ premiū ipsarum iocunditas, cum dicitur, intrauerūt cum eo ad nuptias.

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis describit̄ primo sanctaꝝ virginū dignitas ex pte christi specialiter eas adamātis, cū dicit. Venit sponsus. Certe magna dignitas hūc talem sponsum christū, de quo dicit. Ipse tanq̄z sponsus procedens de thalamo suo. Quāte autem pulcritudinis in speciositate: ⁊ diuitijs et in omni copia dulcedinis eterne spōsus iste sit: dicitur in ꝑs. Speciosus forma p̄ filijs hominuz. Ecce pulcritudo. De diuitijs eius dicitur. Gloria et diuitie in domo eius. Et iterū. Longitudo dierum in dextera eius, ⁊ in sinistra ei⁹ diuitie ⁊ gloria. Ecō uerso etiaz talis debet esse virgo que cupit esse sponsa christi: vt primo sit pulchra. De cuius pulcritudine loquitur Canticoꝝ. v. Salomō. Pulcre sunt inquit gene tue sicut turturis. In genis notatur verecūdia. In turture solitudo. Que duo in virgie requirunt̄. vt scz sit verecunda ⁊ solitaria. Et de verecundia dicit Genesis. xxiiij. de Rebecca. Ecce inquit egrediebatur habens ydriaz in scapula sua puella decora nimis virgoq̄z pulcerrima ⁊ incognita viro. Que postea cum iret ad virum suum Jsaac cooperuit caput suum pallio. Jsta verecundia debet apparere in virginibus: in velatione humili: in habitu decenti: in incessu ⁊ in omni gestu in quib⁹ se debent habere de note et regulariter. Unde dicit Augustin⁹ in libro ad sacras virgines. Dominica virgo sine ornatu capitis sui in habitu cōmuni nec oculis elatis aut letis sed crinib⁹ ad terram cū vultu depositō procedat. Et causam huius subdit. Ideo videlicet ne viles ex se inducat mores, que et si non peat: causa tamen alijs perditionis existat. Hec ille.

De secundo scz solitudine dicit idē Augustinus vbi supra. Dominica virgo inq̄t publicos debet vitare conspectus, et plateārum frequentiam deuitare: atq̄z in domo posita operi lanificio insistere vel lectioni diuine. Hec ille. Ecce dicit solitudinem virgini necessariam, non tamen ociosam sed laboriosam, quia cum opere lanificio. Et hoc est q̄ Rebecca portabat ydriam in scapula sua: que significat laborem. Secūdo ad hanc sponsam requirit̄ vt sit diues et gloriosa in diuitijs. Unde de ea dicitur Prouerb. vltimo. Multe filie regum congrega

uerũt diuitias, tu sola supgressa es vniuersas. Quia licet status cõiugalis ⁊ vidualis virtutes cõgregant q̃tum ad premiũ essentiale, tamẽ virginitas supgreditur omnes quo ad premiũ accidẽtale, scz aureole. Vñ dicit Thomas, ꝙ licet Abraam suo tẽpore equatur Johanni in castitate, hoc soluz est quo ad premium essentiale: non aũt accidentale: quod est aureola. Et sic intelligit Augustinus in libro de bono cõiugali. ꝙ castitas Johãnis nõ p̃ferr̃ cõiugio Abrae vt dicit Thomas. ij. ij. q. clij. ar. iij. B

Ex hijs respondeo ad questionem qua queritur Utrũ continentia cõiugalis possit esse par castitati virginali. Et breuiter respondeo loq̃ndo de premio essentiali ꝙ sic Jmo dico cum beato Thoma, ꝙ licet virginitas melior sit q̃ continentia cõiugalis Potest tamen cõiugatus melior esse q̃ virgo duplici ratione. Primo q̃dem ex parte ipsius castitatis, si scz ille q̃ est cõiugat⁹ habeat animũ magis paratum ad virginitatẽ seruãdã si oportet q̃ ille qui in actu est virgo. Unde Augustinus instruit virginem in libro de bono coniugali: vt dicat. Ego non sum melior q̃ Abraam, sed melior est castitas virginalis q̃ castitas nuptiarum. Et rationẽ post subdit. Quod em̃ nũc ago melius illi egissent si tunc agẽdũ esset. Secundo quia forte ille q̃ non est virgo habet aliquã excellentiorẽ virtutem. Unde Augustinus dicit in libro de virginitate. Vñ scit virgo se prelatam cõiugate. Certe non scit, quia virgo q̃uis sollicita sit que sũt domini, tamẽ necesse est vt timeat: ne forte ꝓpter aliquam sibi incognitam infirmitatez non sit matura martyrio, illa ꝟo mulier cui se prescribit: iam posset bibere calicem dominice passionis. In q̃ aũt precellit virginitas coniugium. Dicendum est ꝙ in tribus ꝟm Thomã. Primo, quia est bonum diuinum, quod est potius bono humano. In signuz huius christus elegit matrẽ virginez, vt dicit Hieronimus. Et apostolus consulit virginitatem, j. Coꝝ. vij. Secundo, quia bonũ est anime: quod p̃ferr̃ bono corporis. Tertio quia est bonum vite contẽplatiue: que p̃fertur vite actiue. Ex quo infert Thomas ꝙ indubitãter virginitas preferenda est cõtinentie cõiugali. Sed hic est dubium An quelibet virgo habeat istam excellentiam. scz premiũ aureole. Ad quod respondeo ꝙ non, sed solũ virgo deo dedicata, vt dicit Augustin⁹ in libro de virginitate. Nec nos inq̃t de virginibus predicamus ꝙ virgines sunt, sed ꝙ deo dedicate pia continentia virgines sunt. Ex q̃ infert Thomas scd̃a scd̃e. q. clij. ꝙ propositũ seruandi integritatem illud facit virginem formaliter: cum sit ei⁹ formale. Integritas autem corporis est materiale: quã nos habemus a natura. Ex quo sequitur ꝙ soluz ille virgines habebunt aureolam virginũ que propositum habuerunt virginitatem perpetue seruandi, q̃uis hoc propositum interruptum fuerit: integritate tamen carnis manente. dũmodo in fine sue vite inueniatur ad primum propositum redisse, q̃a virginitas mentis q̃tum scz ad solum propositum violatum reparari potest, non autem virginitas carnis, ꝟm Thomã in cõpendio, libro. vij. capl'o penulti. Sed diceres. Quid de illis que decesserũt sic cum proposito nubendi. Respondeo ꝟm Thomam vbi supra in cõpendio, ꝙ non est dubium quin habiture sunt speciale gaudiuz de corporis incorruptõne sed non essentiale gaudium. Sicut etiam innocẽtes de eo gaudent ꝙ innocentes a peccato fuerunt: q̃uis opportunitatem peccandi nõ habuerunt. Ex his patet ꝙ multum valet votum in genere castitatis. Nam vt hic videmus virgines non habent nec habebunt aureolam nisi ex firmo ꝓposito seruandi castitatẽ perpetuã: quod est formale eius. Unde potest responderi ad questionem, an meli⁹ sit ex voto vel voluntate seruare castitatem Respondeo ꝙ melius est ex voto: triplici d̃ causa ꝟm Thomã scd̃a scd̃e. q. viij. ar. vij. Primo quia est actus latrie, quia est quedam ꝓmissio deo facta in obsequiũ ⁊ ĩ cultum suum. Secundo, quia qui vouet magis se deo subijcit: nõ solũ q̃tuz ad actum, sed etiam q̃tum ad potestatem vt nõ possz de cetero aliud facere. Sicut dans arborẽ cum pomis plus faceret q̃ dando pomuz sine arbore, vt dicit Anselmus de similitudinibus. Tercio quia ꝑ votũ firmat̃ in bonum. Facere aũt aliquid ex deuotione firmata in bonũ ꝑtinet ad ꝑfectiõem virtutis. ij. Ethicoꝝ. sicut etiam peccare mente obstinata aggrauat peccatum. C

Dixi secundo q̄ describitur sctāꝝ ꝟginuꝫ meritū qđ est ex parte ipsarum ornatꝰ speciositas: cum dicit̄, que parate erant. Circa qđ restant duo videnda. Primo de ornatu virginum. Scđo de ornatu generalr oīm fidelium animaꝝ: q̄liter se p̄parare debent erga istum sponsum. Quantū aūt ad primū dicendū est, q̄ ornatus iste quo merent̄ virgīes sancte in p̄senti consistit in triplici virtute. Primo scꝫ in mundicia castitatis. Secundo in pulcritudine humilitatis. Tercio in ꝓfessione pauꝑtatis. De mūdicia castitatis dicit̄ Eccī.ij. Qui timēt dominum p̄parabunt corda sua: et in conspectu eius suscitabunt animas suas. Ecce q̄ modo castitas includit in se timorē: qui preparat corda virginum ꝑ custodia castitatꝭ: que debet esse in corde. Duo ergo hic dicit de virginibꝫ. Primo q̄ debent esse timorate. Secūdo qꝛ debent p̄parare corda ⁊ animas suscitare: ad significandū q̄ timendū est virginibus ne amittant virginitatē quā reparare nō pñt.xxxij.q.v. Si paulus. De hac em̄ dicit̄ q̄ virgo cecidit nō adijciet vt resurgat. Unde dicit Hieronimꝰ in epistola ad Eustochiū, q̄ cum deus om̄ia possit nō potest virginē suscitare post ruinā. Valet q̄dem liberare de pena, sed nō valet coronare corruptam. s. vt virginē. Sed diceres, Tamē deus exoculato potest visum reddere, ꝯ virgini ꝟginitatē restituere. Quidam dicunt q̄ hoc intelligit̄ sic, q̄ deus nō potest facere quin factum sit factum, sed oē deꝑditum potest restituere. Sed tunc ideꝫ esset de exoculato. Et ideo dicendum est q̄ hoc nō refert̄ ad carnis corrupte restitutionem, sed ad virginalis palme retributionē Et dicit glo. Non potest. i. nō congruit eiꝰ potētie vt aureola coronet corruptas. hoc em̄ esset cōtra iusticiam. et ideo illud nō potest esse. Et Tho.ij.ij.q.clij.ar.iij. ponit exēplum pulcrū de hoc dicens. Sicut illi magnifico q̄ consumpsit opes suas ⁊ diuitias per pniam non restituunt̄ diuitie, similiter ille q̄ peccando virginitatem amisit: ꝑ penitentiam non recuꝑat virginitatis ꝓpositu. Unde ipse dicit q̄ licet natura virginitatꝭ scꝫ corꝑis integritas possit reꝑari miraculose in virgine. nō tamen hoc pōt reꝑari q̄ expertus voluptatem venereaꝫ fuerit non expertus. Secūdo ornatus virginalis cōsistit in mansuetudine humilitatis virginee vt etiam parata sit ad tormēta ire ꝓpter eiꝰ seruationem. dicens illud Ps. Ego aūt in flagella paratus sum. Unde dicit Aug. in li. ad sacras virgines. q̄ ꝟgo dñica in pauꝑtate spūs christo accepta debet q̄ꝫdiu vixerit ꝑmanere. D De secundo ornatu scꝫ generali oīm christifideliū aīaꝝ q̄liter se parare debent est sciendū q̄ oēs fideles debent se parare vt puelle in ornatu vultus ⁊ corꝑis. vt. s. faciem et corpꝰ decēter ornent. Secūdo vt familia ad cibum corꝑalem lauans manꝰ suas. Tercio vt milites ad pugnam instantē. De p̄mo ornatu q̄ debet eē in vultu ⁊ vestitu đr in ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. Vestitus deauratꝰ sunt oꝑa clarissime charitatꝭ q̄bꝫ ornat̄ anīa quelibet in vultu primo vbi est imago đi. et deinde in ceterꝭ mēbris: q̄ sunt membra spūssctī. Hanc vestē non hñs hō eijciet̄ extra nuptias. Math.xxij. De scđo ornatu. Familia ad cibū accedēdo se lauat Ita aīa accedens ad nuptias ⁊ ad refectionem eternā: lauat manꝰ. i. oꝑa. pedes. i. affectiones. Unde Esa.j. Lauamī ⁊ mūdi estote. Qđ alibi exponit ꝓpha đi. Laua a malicia cor tuuꝫ. Uñ ps. q̄rit. Quis ascēdet ad nuptias celestes. Et rñdet Innocēs manibus. i. oꝑibꝫ. Ecce lotio manuum Joh.xiij Qui lotꝰ est nō indiget nisi vt pedes lauet. Sed prochdolor de multꝭ đr hodie. Manus vestre plene sunt sanguīe. Tercio anime fideles debent se ꝑare vt milites ad pugnā instantē. Tota em̄ vita hoīs est vt militia suꝑ terrā. In qua q̄dē pugna habemꝰ multos aduersarios ⁊ fortissimos. Deutero.xx. Uniculq̄ ḡuis aduersitas ⁊ pugna. nūc occulta: qꝛ insidiat̄ vt leo ī spelūca sua inimicus. nūc manifesta. qꝛ manifesta sunt oꝑa carnis: q̄ sūt fornicatio: īmūdicia: auaricia. et insuꝑ quia q̄tidiana est pugna ⁊ rara victoria. dicit Aug. de singularitate clericoꝝ. ⁊ in li. de agone christiano. E

Dixi tercio q̄ in verbis p̄missis describit̄ sanctarum virginum celestis premij gloriosa iocunditas. cum dicitur. Intrauerūt cum eo ad nuptias. Tria describuntur q̄ꝫtum ad iocunditatem istarum nuptiarum. Primo quia sponso occurrerunt. Secundo quia

ad sponsum se preparauerūt. Tercio quia cum eo intrauerunt. Isto modo specialiter nos debemus primo preparare ad bonuz opus. Et quia bona opera maxime consistunt in partibz penitentie: que sunt quinqz scz contritio, confessio, afflictio, oratio, z erogatio. Ideo dicit de istis quinqz virginibz q habuerūt quinqz lampades: in quibus habebant oleum charitatis: sine quo nihil deo placet, vt dicit Grego. in quadā Omelia super Johannez. Secūdo debemus ei obulare per desiderium deuotionis. Dicitur autem Eccī. xv. q homies stulti nō apprehendunt illum. s. sponsum celestem. sed homines sensati obuiabunt illi. Quis autem stultior illo qui sine deuotione putat p uenire ad conspectū tanti regis coraz quo angeli cōtremiscunt. Certe vt videm⁹ stulti repelluntur ab aula regum, vt dicit Hester. iiij. Non decet sacco indutum aulā intrare regis Assueri. Tertio debem⁹ intrare per contemplationis gustum. hic per fidem: et tandem per apertam visionē z fruitionem dulcedinis diuine. Unde Psalmista hortatur nos hic ad primuz. Intrate in conspectu eius in exultatione. Nuptie autem iste eternales significate sunt per nuptias agni Apocal. xix. Beati inquit q̄ ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Et bene iocunditas nuptijs celestibus comparat. Sicut em̄ in nuptijs fit ornatus vestiū solennium, sic in gloria patrie celestis erit claritudo nostrorū corporū. ad Phil. iij. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpi claritatī sue. Ideo dic̄ christus ad animā. Uestiui te discoloribz: z calciaui te iacincto: z cinxi te bisso: et indui te subtilibz: z ornaui te ornamēto. Ezech. xvj. Secundo quia ibi erunt delicatissima fercula. Eccī. xxiiij. Spūs meus sup mel dulcis, z hereditas mea sup mel z fauū. Tunc em̄ dicet christus suis Cantico v. Comedite amici et bibite: et inebriamini charissimi. Sed de quo tunc inebriabimur. Certe ab vbertate domus eius z torrente voluptatis eius: vt em̄ multitudinem dolorum in corde electorum consolationes dei letificent anias eorum. Hoc est qō ait saluator de se. q̄ p̄cinget se z transiēs ministrabit illis Luce, xij. z Lu. xxij. O q̄s beatus q̄ māducat panem in regno dī Lu. xiiij. Tercio quia ibi erit suauis instrumentorum melodia Thobie, xiij. Per vicos eius cantabitur alleluia. i. laudabitur deus in sanctis suis ineffabiliter. Hoc admirans Bern̄. dic̄. Unde tibi anima mea: vnde tibi tam ineffabilis gloria: vt eius sponsa merearis esse in quem angeli desiderant p̄spicere. Quid retribues domino p omnibus que retribuit tibi: vt sis sacre mense regis cōuiua: socia deniqz thalami: vt introducat te rex ī cubiculum suuz. Ad quod nos p̄ducere dignet pater z filius z spūssanctus Amen.

Hij sequentes sermones vsqz ad sermonē de corpe christi exclusiue sūt ex Socco.

De sancta Dorothea Sermo XVI.

Virgo cogitat q̄ dñi sunt z quō placeat deo vt sit sancta corpe et spiritu. i. Cor. vij. In verbis p̄positis tria tangit apostolus. scz statum excellentem. actum cōpetentē. z finem congruentē. Primū ibi. Uirgo. Uirginitas em̄ omni statui excellētior est. Secūdū ibi. cogitat. In quo tāgit actū tali statui competentē. Uirgines em̄ que a maritali debito z a curis seculi sunt p̄ oia solute: debent merito cogitare q̄ dei sunt. Cōiugate em̄ ex vinculo maritali cōpelluntur cogitare vt viris suis placeant. Sic virgines deo dicate debēt deo intendere et quō placeant sponso suo. Tercīū ibi, vt sit sancta corpore z spiritu. In hoc tangit finē cōgruentē. Ad hunc em̄ finem oēs sacre virgines: cogitationes: locutiones: z opatōes suas debent dirigere, vt sint sancte quaruz sponsus sctūs est. A quo z nullaten⁹ in thorum maritalē assumunt: nisi z ipse sint sancte. Ad hoc studuit gloriosa virgo et martir Dorothea, sicut p̄bat eius vita et miraculorum euidentia: que deus per eam operat et p̄pter eam exhibet et exhibebit claritatē eā toti mundo. vt ex hoc innotesceret q̄nta deuotione studuit vt corpe z spū esset sancta Quā ideo de⁹ posuit nobis in exemplū vt qui dñm Jesum qui exultauit vt gigas ad currendum viā imitari nō possum⁹ puellā teneam⁹ z delicatā imitemur. A Quō aūt ipam in sctitate sua imitari de

beamus vt ⁊ nos similiter simus sancti: docet nos btūs Bern̄. dicens. Tria sunt que faciunt hominē sanctuz, victus sobri⁹. act⁹ iustus, ⁊ sensus pius. In quibus trib⁹ plena consistit perfectio. Est autem s̄m q̄ diffiniūt doctores sobrietas moderatus vsus temporalium circa solam necessitatez restrictus. Cuius obseruantia licet difficilis videatur hijs qui in carne ambulant, facilis tamē est illis qui spūalia bona gustauerūt qui parua bona respectu maiorū ⁊ melioꝝ pro nihilo reputant. Quod expresse ostendit Grego. dicens. Dulce est esse in humanis rebus: sed ei qui adhuc nihil nouit de celestibus. quia quāto minus eterna intelligit: tanto delectabilius in temporalib⁹ requiescit. Sic qui iam cordis ore gustauit que sit illa dulcedo celestiū bonorū. quanto illud dulce est quod intus habet: tāto ei in amaritudinē vertit̄ omne quod foris sustinet. Et ido facile est ei: imo delectabile vt foris ꝓpter deum sobrium victum habeat qui dulciter intus pascitur. Ut ergo spiritussancti p̄sentia consolatōes consequi valeamus: qui talem habet in nos transfundere dulcedinem, necesse est vt ꝑ sobriū victum carnis consolationibus funditus renunciemus, quia nullatenus iste cum istis miscent̄. De q̄ Bern̄. Si anim⁹ habet vn̄ delectetur extrinsec⁹: sine delicijs manet intus, vt ergo interiora nostra in deo ꝓficiāt omnia exteriora de genere consolationū tēporalium ⁊ carnalium per victum sobriuz amputemus, ⁊ sola necessitas ab omni superfluitate in omni vsu tēporaliuz sit restricta. Ex quibus verbis colligimus q̄ nō solum sobrium victum vocamus moderatā cibi et potus sumptionē. sed oīm rerum ad vsum nostrum pertinentiuz restrictionem. in quibus omnibus sobrietatem tenemus si eis moderate vtimur. quod non solū expedit religiosis, sed omni christiano proficit ad salutem. Quia sicut per gulam primi parentis ⁊ nos de illis paradisi gaudijs sumus expulsi. sicut ait Grego. Sic per parsimoniam ⁊ sobrietatez recte viuendo nos regredi oportet: vt fiat nobiscū sicut de tribus magis dicitur Math. ij. Per aliā viam reuersi sunt in regionem suam. Et ideo sicut diligimus patriam a qua cecidimus per gulam: in omnibus vtendis victum sobrium habeamus vt ad eam reuertamur. Omnis aūt sobrius vsus consistit in tēporalium moderata fruitiōe, in exteriorū sensuum disciplinata gubernatione, in interiorum motuū cauta ⁊ vigilanti cohibitione.

B Primo dixi. Sobrietas circa vsū temporaliū stat in eo q̄ in omnibus quib⁹ vti oportet tm̄ ad vitam cōseruandam vtamur. vt est cibus, potus, sumptus, vestes, ⁊ similia, et omnez sup̄fluitatem ex omnibus hijs amputemus. Et hec sobrietas paup̄tas voluntaria vocat̄. de quo d̄r Prouer. xiij. Est paup̄ cum tamē in multis sit diuitijs. De hac etiā sobrietate dicit Bern̄. Felix s̄m tempus viator qui suorum beneficiorum curam sine qua transire nō posset: in obsequiū suum scit cōuertere ⁊ vti ad vtilitatem. Secundo sobriuz vsum debem⁹ tenere in vsu sensibiliū ⁊ sensuum, vt om̄es sensus corporis a reb⁹ vanis ⁊ nociuis cohibeamus ⁊ ad sola necessaria ordinemus Sicut fecit Job q̄ dicit. Pepigi fedus cū oculis meis ne cogitarem de virgine, vt dicitur Job. xxxj. ca. ⁊ sic de alijs sensib⁹. Vn̄ Bern̄. Habeat homo dei sensus suos exteriores nō duces sed seruientes, vt dicat huic: vade, et vadit, ⁊ alio: veni, ⁊ venit, et seruo suo: fac hoc, et facit absq̄ contradictiōe Et subdit, quia magnus est qui vsum sensuum suoꝝ nouit expendere in suā salutem et vtilitatem, et omnes in obsequiuz christi scit conuertere ⁊ ordinare. Et talis optime sibi credendus est in quacūq̄ multitudine conuersetur. Tertio sobrium vsum teneamus in vsu motuū interiorū: omnes motus illicitos in suis principijs cohibentes, hoc em̄ maxīe placet deo. Quod pulcre figuratum legimus. j. Regū. xxix. ca. vbi dixerunt Philistei ad regem suū. Quomodo hic melius poterit placare dominū suū q̄ in capitib⁹ nostris. Sic demones cōflantes intra nos mot⁹ illicitos: dicere possunt quō quis placare potest meli⁹ dn̄m suū q̄ si p̄ncipijs taliū motuū resistat. quod cum quis facit: facilius potest eos euadere. Et hoc vtiq̄ stat ī ptāte nostra Gen̄. iiij. Subter te erit appetitus tuus: ⁊ tu dn̄aberis illius. Quod exponens Bern̄. dicit. Potest q̄dem diabolus excitare in nobis tentatōis motum, sed in nobis est si volumus dare ꝯsensuz. Nemo em̄ in h̄ certamine deijciet̄

inuitus. De hoc triplici vsu dicit postillator sup illud Prouer. Mulier gratiosa inuenit gliam. Merito laudanda est mulier que res domesticas ad vtilitatē familiā ad honestatē: z seipam ad morū honestatē bñ regit. Sic anima deuota est gloriosa viro suo, i, deo: que ꝑdicta tria sub decēti moderamine bene regit ordinat z disponit. Haz per hoc q dicit res domesticas tangit rerū fruitionē, p hoc q addit: familiā, tangit sensuum gubernationē, p hoc ꝯo q cōcludit: seipsam, tangit interiorū motuū cohibitionem. ℒ Secundū qō iuxta Bernardum nos iustificat vl' sanctificat est iustus actus. Tūc autē actus nostri iustificāt nos cum circa ꝓximos nostros iuste agamus. Ut ergo actus nostros ꝓximis exhibendos virtute iusticie informemus: inspiciendum est illud gliosuz exemplar quod est deus, vt ꝑm formā quā nobis ipse in seipso z in ꝓximo agendo ꝓposuit: nostros actus vt iusti fiant ordinemus. Dei eñ filius in carne veniens: se totuz et omnia que habebat hoc est res corpus et aiam ꝓ nobis posuit. De rebus dicit Hiere. xij. Reliqui domuz meam: dimisi hereditatē meaz. Et apostolus. ij. Coz. viij. Scitis quoniā ꝓpter vos egenus factus est cum diues essz: vt el' inopia diuites essetis. De corpore dicit Esa. l. Corpus meuz dedi ꝑcutientibus z̄. De anima iterum dicit Hieremie. xij. Dedi dilectam animā meam in manus inimicoruz meoꝝ. His ergo tribus taliter vt dictū est pro nobis positis dicit Exodi. xxv. Inspice z fac ꝑm exēplar quod tibi in mōte monstratum est, id est, in xpo. Et Josue. ij. Quō ego feci misericordiam vobiscum: et vos faciatis. Si ergo actꝰ nostros iustificare volumus: debemus et nos res: corpus: et animā pro fratribus ponere. De rebus dicit Job. xij. Qui habuerit substantiā huiꝰ mūdi: et viderit fratrem suuz necessitatē patientem z clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas dī manet in eo. De corpore ꝯo ponendo: habemus exemplū in christo, q factus est pro nobis obediens deo patri vsq ad mortem. De anima dicit iterū. j. Johannis. iij. Sicut ille animā suam posuit ꝓ nobis: ita z nos debemus animas ponere ꝓ fratribus nostris. Incipiētes ergo ab vltimo, hoc est ab anima: coꝝ ab illa tanq̄ a radice cetera ortū habent. Nemo eñ res vel corpus pro ꝓximo ponit: nisi per charitatem ꝓius ponat animā suam. Primo ergo si iustificari cupimus actꝰ nostros ad exemplar christi: ponamus pro ꝓximo animas nostras: nō vt deus qui in cruce moriens ꝓ nobis animā suaz dedit, sed sic ponamus vt quod salubre est anime hoc ꝓximo exhibeamus. Et hoc fit cum eū ex omni corde veraciter diligimꝰ, vt videlicet ꝑm regulas legis naturalis ei nolimus qō nobis fieri minime cupimus. et quod nobis fieri velimus: ei similiter faciamus. Et iste est facillimus modus ponēdi animā ꝓ fratribus. Ad quod saluator cō descendēs infirmitati nostre hortaꝝ nos Johis. xiij. dicens, Hoc est ꝑceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Nam omnia que deus ꝓ nobis posuit et exhibuit: charitas eum vrgebat, quam si solam haberem facillime imo gaudenter res z corpus z animā pro fratribus poneremus. Secundo si actus nostros iustificari volumꝰ ad exemplar christi: ponamus pro fratribꝰ nostris corpus nostrū. quod si sicut christꝰ in mortem dare nō possumus: saltem omnes actus de corpe possibiles: vt sunt verba cōsolationis, actionis, exhortatiōis, de malo rep̄hensionis, deuote oratiōis, benigne cōuersationis: ipsis exhibeamus, z quecunq̄ alia fideli exhibitiōe corporis eis exhibere possumus faciamus. taliter agētes: vt omnium mores benigna charitate portemus vt de quolibet nostro verificari poterit illō ij. Machabeoꝝ. xv. Hic est fratrum amator et populi israel, hic est qui multum orat ꝓ populo z̄. Tercio si iustificari cupimus: actus nostros ad exēplū christi ponamus: res nostras per opa misericordie ꝓximo impartiamur. Que subuētio tanto est deo acceptior quanto res impartiende iustius habentur: laboriosius acquiruntur: tenuius possidentꝫ. Quod in scriptura ostēditur euidēter, quia munus Abel ex iusta acq̄sitione oblatuz. Aq̄ dauid ex laborioso itinere z periculoso deo libata. Et minuta vidue ex tenui possessiōe sacrificata: deo fuerunt adeo grata z accepta: vt in sacra scꝑtura eternaliꝫ sint memorie cōmendata. Hec rez penuria quenq̄ poterit excusare, qz ab vnoq̄q̄ hoc requiritꝫ qō habet Thob. iij.

Si multum tibi fuerit abundanter tribue Si exiguum:hoc impartire, q si nihil aliud habemus:saltem potū aque frigide exhibeamus:p quo merces a dño est,pmissa Q, si et illud nō fuerit:saltem affectū bone volūtatis exhibere nō negligamus. Quia sicut dicit Grego,cor et non substantiā pēsat deus,nec attendit quantū:sed ex quanto offerat, nec vnq̄ man⁹ vacua erit a munere si archa cordis repleta fuerit bona voluntate. D Tertium principale quod ſm Bernū. nos sanctificat est pius sensus. Pium aūt sensum dicimus internā deuotionem que deo aspirante tantū inualescit vt in ea dei p̄sentia feliciter sentiat. Cū em ſm Bernardū sit cultus dei:et maxime talis cult⁹ qui agitur in affectu,hic vtiq̄ cultus intantū ꝓficit vt deus in eo sua mirabilia operet. Iusto ergo nomīe pi⁹ sensus dicitur, pius ex pietate diuina, sensus a sentiendo. Per hoc intendit q̄ ille cult⁹ in anima sentiat. Et hec videlicet deuotio licz in nostra potestate minime sit nec iubeat q̄si ex nobis ipis per pium sensum sanctificari. possumus tamē aliq̄d per hanc gratiaz mereri vt ab ea tanq̄ ab infimo incipientes:tādem aliquando ad hanc gratiā veniamus Sunt autem tres gradus per q̄s in hanc gratiam ascendimus,scz per purum intellectum,operis effectum,et diuinum affectū. Si hec tria in deum ordinamus:hāc gratiam consequemur. Primo ergo exerceamus nos ad deum per intellectū:ipsuz per iugem memoriam ad deū erigentes,vt videlicet sine intermissione deuz cogitemus. hoc em omes possumus, nec est aliq̄s qui se de hoc valeat excusare. Et ideo hoc firmissime est mādatū Deutero. viij. Caue ne vnq̄ obliuiscaris dñi dei tui. Et Thobie iiij. Omnibus diebus vite tue in mēte habeto deū. Et Prouerb. iij. In omnib⁹ vijs tuis cogita illum. Et Psalmista. Adhereat lingua mea faucibus meis:si nō meminero tui. Et sic cogitatio ab infimis releuetur eo q̄ terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Iterum releuetur si iterum defluat ad terrena. Et sic nostra cogitatio debet esse apud deum continua. Q̄d faciebat Job qui dicebat, Ad deum stillat oculus meus,intellectū oculum suum vocans:quē ad deū stillare dixit, eo q̄ nō continue sed p̄ intercisa tpa ad deuz erexerit, et sic nos debem⁹ simil⁹ facere. Secūdo exerceamus nos in deo p̄ operis effectū: vt operari incipiamus oīa q̄ Jesus christus in sua conuersatione nobis ꝓposuit facienda. Ad hoc em induit dominē vt ipm p̄ viribus imitemur ex eo,quocati. Ad hoc dicit Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum, q̄si di. Sicut ego descendens a patre z veniens in mundum nō nisi p̄ labores z sudores doloresq̄ patre sic disponente ad eum redeo, sic ego disponā vobis: vt si post me ad eum venire cupitis:eisdem vestigijs incedatis: non declinādo ad dexteram neq̄ ad sinistram. In quo si fideliter agimus nihil de contingentib⁹ omittentes, z in hoc merebimur vt nobis cōmunicet suā diuinitatez. Vt sicut amara sui bois imitando bibimus,sic etiā sue diuinitatis dulcia degustemus. Tercio exerceamus nos in diuino affectu quaz ex dei p̄sentia inflati diuinit⁹ cōsequimur. Et ideo vt verius dicam⁹: nō ex nostro exercitio sed ex dei beneficio tanq̄ ꝓncipiū predictoz accipiamus illud donū. Talis diuinus affectus opat in nobis ardentem dilectionem,sapie illustrationē, spūssancti nobilissimā consolationem, z multa similia: q̄ nemo ad dignum veraciter poterit explicare nisi domino Jesu christo opante. Hanc gratiam conferat nobis pater z filius z spiritussanctus Amen.

In festo cathedre sancti Petri.
Sermo XVII.

Exaltent eum in ecclesia plebis z in cathedra senioz laudet eū,ps. cvj. Dicit beatus Grego. Quāto electi z dilecti dei amplius diligunt:tanto in tritura psecutōnis durius conterent. Sed q̄ beatus petr⁹ in celesti patria vt catholice z religiose credit in multis est p̄ ceteros sublimat⁹,ideo oportuit vt in hac vita duros etiā sustineret cruciatus. A Propter q̄ sciendū. anteq̄ pueniret ad celestis patrie exaltatōem: tribus vicibus z modis super terram legit exaltatus. Fuit enim exaltatus Primo per electionem. Secundo per operationez. Tercio per passionem. Primo dico beatus petrus a fidelibus christi et ab ecclesia

ſancta in Anthiochia ad pōtificalē dignitatē exaltatus fuit: ipm per cathedrales honorē in ſummū pontificē t paſtorē eligētes t ſup vniuerſam eccleſiam ſtatuentes. Qō tamē non ſolum factus eſt a fidelīū electiōe ſed dei iāduđum preordinatione. Nam in eo q dixit ei. Petre amas me: paſce oues meas Joh. xxj. in hoc ipm ſup eccleſiā pōtificem ordinauit. Ter dñs hec verba repetit: dans ei in eiſdem verbis pontificat⁹ dignitatē, et ligandi t ſoluendi: aperiēdi celū t claudendi auctoritatē, vt patet Math. xvj. Etiam in hac trina replicatione ꝓbor Petre amas me, dñs intēdebat q Petrus cū omnib⁹ ſuis ſequacib⁹ populū ſibi ſubiectum tripliciter deberet paſcere. q. di. Si diligis me paſce verbo, paſce exēplo, et paſce oratione. In q̄bus verbis paſtorū conſciētia ſtrictiſſime cōuenit. De quo Bern. Dignum quippe eſt vt qui lana t lacte paſcunt ab ouibus: ipſi predictis trib⁹ ſimiliter oues paſcant. Et q̄ non fecerint audiāt q̄d cōtra eos dñs dicit Ezech. xxxiiij. Ue paſtorib⁹ q̄ paſcebant ſemetipſos. Nonne oues a paſtorib⁹ paſcunt, lac comedebatis et lanis cooperiebamini tc. Et ſubdit. Paſcebant paſtores ſemetipſos t gregē meum non paſcebant. Ecce ego ipſe ſup paſtores req̄ram gregem meum de manu eor⁹ tc. In his verbis paſtores ad fidelīſſimā cuſtodiam paſcendi oues admonent. Quia vt dicit Sap. vj. Durīſſimū iudiciū fiet his q̄ preſunt. Secūdo btūs Petrus exaltat⁹ eſt p operatōes. Cū em̄ tā fideles q̄s infideles vidiſſent q tātis miraculis in ſuis operationib⁹ choruſcaret: vocabant eū nō hominē ſed deum: dicentes Actuū. xiiij. Dij ſimiles facti hominib⁹ deſcenderūt ad nos. Quor⁹ errorē in pfundū humilitatis ſe pſternens correxit dicens. Quid nos intuemini q̄ſi ꝓpria ꝓtute aut poteſtate fecerim⁹ hunc ambulare. Deus abraam, de⁹ yſaac, deus iacob, deus patrū noſtror⁹ glorificauit filiū ſuum Jeſum. Act. iij. q. di. nō nos exaltate: ſed dñm in his opib⁹. q̄ per vos mirabilia opat. Intantus q̄ Petrus extitit exaltat⁹ t inſignitus pdigūs et miris opib⁹ magnificatus: vt in plateis ponerent infirmos in lectulis t grabatis: vt veniēte Petro ſaltez vmbra eius obumbraret quenq̄ illor⁹ t ſanarent a lāguorib⁹ ſuis. Tercio beatus Petrus exaltat⁹ eſt in paſſione. cū a pſecutorib⁹ leuat⁹ a terra ſuſpēdit in cruce pedib⁹ ſurſum t capite demiſſo in terras p paſſionem crucis finiēs vitā in noīe Jeſu chriſti. Et ideo ſciendū q ꝓpter has tres exaltationes q̄bus ſup terrā meruit exaltari: etiam ſpōſa chriſti eccleſia ſctā triplex de eo feſtum inſtituit celebrare: volēs vicē reddere ſue triplici exaltationi. Hā ꝓpter ꝑmā exaltationē. ſ. electōis p̄ſens feſtum inſtituit. Propter ſecundā exaltationē ſcz oppoſitionis inter que nō minimū fuit eius mirabilis ab angelo de carcere liberatio: celebrat feſtiuitas q̄ vocat Petri ad vincula. Propter terciā exaltationē ſcz paſſionis etiā feſtum ſpeciale ſolenniter celebrat. Has exaltationes intuens Bern. dicit. Conſideras q Petrū manus oīpotentis regni celeſtis clauib⁹ inueſtit ſup quē fundat eccleſia: cui ptās ligandi t ſoluendi tradit: q̄ celos claudit et aperit quod cherubin et ſeraphin habere nō legit: vehementer admiror. Et ſubiungit. Cōſummat⁹ honor t dignitas gloriosa hominē in terris poſitū: in celis imperare, t in terra ſup angelor⁹ chor⁹ iudicia rie poteſtatis habere ꝓtutem. Aſſiſtunt angeli: p̄ſident: impium expectātes: et adminiſtrationē ſp̄ūs ſibi miniſterio ſortiunt. ſed ligandi atq̄ ſoluēdi nullus eor⁹ excipit poteſtatem. Adeſt Petrus t ad ei⁹ imperiū vniuerſitas orbis ſoluit t ligat. Et p̄cedit ſententia Petri ſententiā ſaluatoris. q nō q̄ chriſtus ligat petrus ligat. ſed quod Petr⁹ ligat chriſtus ligat. t iudicia eius cōfirmat omnipotens. Et ſciendū q hec triplex exaltatio ex triplici radice ſumpſit exordium. ſ. ex chriſti inſtitutione priori. cognitione illuminatiori. et charitate feruentiori. De ꝑmo dico. Petrus exaltatus fuit per electionem ex xp̄i inſtitutione prius. Hoc audiēs eccleſia q xp̄s in terris Petrū ſummū pōtificem inſtituit in his verbis. Simon diligis me plus his: paſce oues meas. eandem inſtitutionem p ſuam electionē ꝑducere voluit ad effectū. Scōo exaltat⁹ fuit p opatōes ꝓpter cognitōem illūinatiores. Uñ cum ſaluator q̄reret a diſcipulis ō ſua cognitione Math. xvj. dicēs. Quē dicunt hoīes eſſe filiū hom̄is. rñdit Petr⁹ tanq̄ p oīb⁹ illuminatior. Tu es chriſtus filius dei viui. Cui dñs. Beatus es ſimon bariona

In festo cathedre sancti Petri

qꝛ caro et sanguis non reuelauit tibi. q. di. hāc cognitōem nō habes nisi ex infuso lumine veritatꝭ. Et vt deꝰ hanc assertionē ꝓbaret esse verissimaꝫ vtpote sup quā tanq̄ sup fundamentū edificaret eccl̄iam, merito debuit Petrū pre ceteris honorare ⁊ tanq̄ sectatoreꝫ ꝓfundissime veritatis signis mirabilibꝫ in suis opibꝫ exaltare. Tercio exaltatus fuit in passione ꝑ charitatē feruentiorem. vt sicut ipse deum p̄ ceterꝭ plus dilexit dicēte dño. Diligis me plus his. sic etiā eū debuit in passione ꝓximiꝰ imitari. Oēs em̄ martires q̄ digni inuenti sunt ꝓ nomīe Jesu contumeliā pati ⁊ passionis subire tormentū: ex radice charitatis veraciter acceperunt. Quis em̄ dura tā gaudenter possit subire tormēta si nō ad hec patientia inclinaret ⁊ violentia charitatis. Hinc Augꝰ. Quō corruptibilis puluis ꝯtra tam immania tormēta duraret: nisi in eo christus habitaret. ⁊ hoc ꝑ affectū dilectiōis. De p̄ma exaltatōe dicit ps̄. Exaltaui electū de plebe mea. De secūda similiter. Dextera dñi fecit virtutē: dextera dñi exaltauit me. Per dexteram miracula intellige q̄ solus deꝰ in sanctis suis opaꝛ. De tertia d̄r Eccl̄i. xlvj. Exaltauit eū de terra. Et hec de exaltatione huius gloriosi p̄ncipis dicta sufficiāt. B

Nūc dicendū est q̄bꝫ exercitijs etiā nos exaltari debeamus. vt sic electa exaltatōne p̄mioꝝ nō terreaꝛ exercitatio laborū. Si g̊ huiꝰ p̄ncipis exaltatōem tanq̄ fimbriā tangētes ꝯseq̄ cupimꝰ: oportet nos ꝑ p̄dictos modos trāsire ⁊ induere exercitijs eorūdeꝫ incipientes ab electione et ab illa ad opationē ⁊ passionē iusto ordine adiuuāte gr̄a veniamꝰ. Primo g̊ cupiētes exaltari hic per vite meritū, et in patria per gl̄ie p̄mium incipiamus ab electione. qd̄ tūc facimꝰ si ꝑ gr̄am spūssancti intrinsecus compuncti incipimus inspicere vitam nostrā, bonum et malū: celum ⁊ terrā: celestē iocūditatē, inferni calamitatē: momentaneā delectatōem: et eternā damnatōem. mētis nostre ocl̄is intrantes, ⁊ inter ista deliberato ꝯsilio discurrentes: ipsa ꝓut sunt iusta ponderatiōe cōsiderantes, q̄d inter ista potissimū sit eligendū acutissime consideremus. Pōderemus inquā vtrum ꝓpter momētaneā delectationem mereri expediat eternam damnatōeꝫ. Et vtrū ꝓpter terrena bona expediat carere celestibꝫ: cū futura bona sint p̄sentibꝫ ī infinitū meliora ⁊ oībꝫ p̄stantiora. Nec dubium si bñ sine dissimulatōe vtrobiq̄ inspicimus: q̄n deū cū suis bonis eligamꝰ, ⁊ mūdum cum indignatōe magna vt ꝯtrarium respuamꝰ: iurātes ⁊ statuētes custodire iudicia iusticie eiꝰ. Qd̄ statim vt factuꝫ fuerit eligit nos deus: trāsferēs nos de seruis diaboli ⁊ facit nos filios dei. Et ex hoc nō sumus modicū exaltati. Dicitq̄ nobis deꝰ illud Deutero. xxvj. Dñm deū tuū hodie elegisti vt sit tibi deus ⁊ ambules ī vijs eius. En elegit te hodie dñs vt sis ei ꝓpl̄us peculiaris. ⁊ faciet te excelsiorē cūctis gentibus quas creauit in laudem ⁊ gl̄iam suam. An nō sumus vehementer multū nimis exaltati: cū de seruis diaboli adoptamur in filios dei. Quid em̄ ignominiosius diabolo. q̄d gloriosius deo: nisi q̄ adhuc nescio q̄d ignominiosius sonat esse seruuꝫ diaboli q̄ dñm esse celi. Oēs em̄ serui dñis sunt inferiores. et oīs dñs inq̄tum talis supior est seruo suo. Modo d̄r Joh. viij. Oīs qui facit pctm̄ seruꝰ est pctī, imo pctm̄ ex hoīe facit diabolū, iuxta illud Joh. vj. Nōne ego vos elegi: et vnꝰ ex vobis diabolus est. Ecce q̄nta ignominia ⁊c. Et sic patet q̄ ex nr̄a electōe q̄ deum eligimus exaltamur vehementer. C Secūdo exaltamur ꝑ opationē, cū iā filij dei facti et spū filioꝝ dei inspirati auide currimꝰ viā dei. Qd̄ tūc velociter ⁊ fidel̄r facimꝰ si oīa opa nr̄a deo exhibēda oī conatu facimꝰ: cōem statū excedentes opeꝝ alioꝝ: non cōtēti cōibꝫ obsequijs, sed q̄ntū vires suppetūt cū discreto excessu singl̄aria faciamꝰ. vt dicere possit vnusq̄sq̄ illd̄ Eccl̄s. ij. Magnificaui opa mea. Excessus autē discretꝰ reputeꝛ ex duobꝫ. scꝫ ex ml̄titudīe ⁊ conamīe. h̄ est. vt ml̄ta faciamꝰ bona opa ⁊ eadē cū conamīe. Hūc conatū opeꝝ tādiu ꝯtinuātes q̄usq̄ de excessu operū ꝑueniamꝰ in excessuꝫ mētꝭ. Hūc excessū docet Bern̄. di. Bonū est homī sua obsequia ad cumulū dare. Verbi gr̄a. Sufficit ad salutē molestiā sufferre patienꝛ. sꝫ cumulus est etiā in feruore deuotōis ⁊ spiritꝰ eas amplecti libēter. Sufficit ad salutē supflua nō req̄rerē, sed nec ꝓpter ipa si desunt murmurare, sed cumulus est exultare et libenter q̄rere quō alius habeat, magis ipse penuriā patiaꝛ. Sufficit q̄dem ad salutē

si nec impatientia nec fraude aliq̃ ad illud qđ desideras velis inuitum animũ prelati tui inclinare. Sed cumulus est etiã fugere ea et oblata respuere in qbꝰ voluntatẽ tuã senseris oblectare. ℣ Tercio exaltamur p passionẽ: cũ nos qbusdã exercitijs passioni eq̃alẽtꝰ strẽnue exercem⁹. Hos cũ p ꝓpriꝰ meritoꝝ exercitia sci hoies ad ꝓtẽplatois grã admittunt. tũc ab oi specie terrene cõsolatois se elongant vt bonis celestibꝰ abũdanti⁹ pfruant. Quibꝰ vtcũq̃ gustat: cũ more suo se subtraxerint fit amaritudo amarissima impatienti desiderio et languere incipiũt vehemẽter. Cum eñ ad carnales delectatões redire libeat nec liceat. ambobꝰ carentes ꝛ tanq̃ inter celũ ꝛ terram suspẽsi amarissime cruciant. Et tales cruciat⁹ eq̃alent passiõi. De hac passione ꝺr Job. vij. Suspendiũ elegit ania mea et mortem ossa mea. Qđ exponẽs Grego. di. Quid p aiam nisi mẽtis intentio, qđ p ossa nisi carnis fortitudo designat. Dẽ autẽ qđ suspendit: pculdubio ab imis eleuat. Aia ꝺo suspẽdiũ eligit vt ossa moriant. quia dũ mentis intentio ad alta se subleuat oẽm in se carnis fortitudinem necat. Sancti enim viri certissime sciũt qꝺ habere req̃es in hac vita nequaq̃ pñt. Et idcirco suspẽdiũ eligunt. qꝺ terrena desideria deserẽtes ad alta animũ tollũt. Suspẽsi aũt ossibꝰ suis mortẽ inferũt, q̃ amore supne patrie ꝺtutũ studijs accincti q̃ pri⁹ fortes in mũdo fuerant suspẽsi occidũt. De hoc martyrio etiã dicit Greg. Cum gra ꝓtẽplatibꝰ celeri⁹ nõ subuenit: fit obseratũ celũ eneũ ꝛ terra ferrea. Et cũ relicta sibi hũani cordis duricia ad votũ exaudiri nõ mereꝝ: anxietas desideratis negari sibi existimat q̃cq̃d differt. Nescio an ipsam gehennam experiri ad tẽpus horribili⁹ penalius ve dicaꝝ: q̃ post spũalis studij gustatã suauitatẽ exire denuo ad illecebras ꝛ molestias carnis. Tales g̃ crucifixi et si nõ ferro sanguinẽ fundãt: Petri tñ corporali martirio adequant.

Dẽ sancto Mathia.
Sermo XVIII.

Os cecidit super Mathiam. Actuũ. j. Salomon ex ꝑsona dei dicit, Beatus bõ q̃ audit me ꝛ qui vigilat ad fores meas qtidie. ꝛ obseruat ad postes ostij mei. In q̃bus ꝺbis subtilissime describit dei cõmonitio q̃ sortẽ sue cõmonitõis sup nos ꝓpicit vt q̃sq̃ audiat vigilet ꝛ obseruet. Qui enim has tres custodes ad ostiũ cordis sui posuerit. scz audientiã. vigilantiã. ꝛ obseruãtiã. q̃ntũcunq̃ furtiue venerit nõ poterit ignorare. De hac diligẽti custodia dicit Bern. Veniens ad nos nõ facile obseruat vnde veniat aut q̃ vadat. ac istud forte sine dãno salut⁹. licet qñ veniat aut qñ vadat: illõ plane piculosissime q̃q̃ ignoret. Cũ autẽ hec tria vt sup: nõ obseruant sic vt nec absentẽ desideres nec ꝑsentes gl̃ifices. ideo recedit vt auidi⁹ q̃rat: q̃ nõ adesse rescit. ꝛ dignant ad hoc redit vt ꝓsolet ꝛc. Hinc est q̃ q̃ sortem dei vocãt⁹ cõtẽpserit: ideo dãnãd⁹ est. qꝝ nec ꝑsentiã ei⁹ nec absentiã ei⁹ curauerit ꝓpter qđ tales cenã dñi nõ gustabũt. auertet se ab illis tanq̃ reprobat⁹. ꝛ conuertens se ad electos: sortem sue vocatõis sup eos ꝓpicit: q̃ pulsantẽ audiũt et intromittunt. Sic q̃ cõtingit vt vno eodemq̃ mõ dulcissimo monẽte: alij indurent vt pereant: alij emendentur vt saluentur. sicut de sole vno ꝛ eodẽ alie res molliscũt vt cera, alie idurescũt vt lutũ. Si g̃ tã pulsans a reprobis nõ audiꝝ: dicet eis, Amẽ dico vobis: nescio vos. Intromissus aũt ab electis statim in medio est terre salut⁹ ꝛ incipit operari salutẽ hoies. i. dat gras suam ei quẽ inhabitat. Et gra eñ adiuuãte ꝛ ꝓsensu se inclinãte pficit salus. Iuxta illõ Apoc. iij. Ego sto ad ostiũ ꝛ pulso. si q̃s mihi aperuerit introibo ad eũ ꝛ cenabo cũ eo. Ubi duo tangunt. scz gra pulsans. ꝛ cõsensus apiens. Intrat: qꝝ itromissus. sed eq̃liꝝ nõ ihabitat. Legit eñ in euãgelio q̃ aliq̃n occulte: aliq̃n manifeste erat in tẽplo. Sic occulte inhabitat nos p fidẽ Cũ aũt hõ bonis opibꝰ ꝛ ꝺtutibꝰ fuerit exercitat⁹ in corde suo p vehemẽtẽ ignẽ charitat⁹. tunc iã nõ solũ sicut puer pãnis inuolut⁹ p fidẽ iacet in ꝑsepio cordis nri. Sz q̃i denudat⁹ babeꝝ manifeste in cruce p charitatẽ affect⁹ incẽsi. Intromissus g̃ p cõsensus inclinatiõem aiaz nr̃am pficiẽdo i nob̃ q̃nq̃ passibꝰ tanq̃ q̃nq̃ ꝓfectibꝰ nos ꝓmouet vsq̃ ad ꝓfectũ pficiẽs vitã nr̃ã. Primo ꝓsciaz purificat: pniaz infundẽdo. Secundo mentẽ fortificat: resistentiã ꝓferẽdo. Tertio bona opera multiplicat: nobiscum

efficaciter opando. Quarto virtutes edificat: aiaz cozonādo. Quinto nos sctificat si ue pfectificat deuotōez nostrā diuinit⁹ aspirando. Et hūs pfectibꝰ pficit vita btā.

A Primo dico q̄ ꝓsciam purificat a fedis pctis: pniam infundēdo, eo q̄ nulla cōuenietia siue cōmāsio pōt esse luc̄ ad tenebras, diuīe maiestat̄ z nr̄e iniqtat̄. Statī ergo vt ingressus fuerit p radios sue diuinitatis impingit in tenebras, et dissoluit et dissipat in momēto et in ictu ocli q̄cq̄d inuenerit feditatis, qō sic cōtingit. Nā ad lumē sue pñtie non pōt ania mala q̄ cōmisit ignozare, sed statiz vt cognita fuerint displicent vehemēter, q̄ aūt displicent penitet cō misisse. Sic ex dei pñtia surgit aīe ꝓgnitio et ex cognitōe, pcedit displicētia, z ex illa penitētia, quā (vt ait Crīs) sequit pctōz remissio. Nō em̄ se poterit cōtinere illa benigna dulcedo z dulc̄ benignitas q̄ est in visceribus miscōie dei nr̄i cū ex corde nos penitere z dolere ꝓgnoscit q̄n ad gemitū nr̄m offensam in se cōmissaz misericordit indulgebit. Sed q̄d pdest penitere de culpa si nō dat aīe gr̄a cōtinēdi. Laui pedes meos (ait sponsa in Cātic̄) quō iterū inq̄nabo illos.

B Idcirco scōo dei pñtia mētē fortificat: resistētiā ꝓferēdo. Modicū em̄ pdest ꝑma gr̄a, scz remissio pctōz si nō subzogat̄ ꝑtus z gr̄a ꝓtinēdi. fieret em̄ sine dubio error nouissim⁹ peioz ꝑozi, z recidiuāti ꝑm alī q̄d pei⁹ fieret q̄s iacenti. Sed qz hec gr̄a exprta nob est, vt vicz occasionē recidiuādi nob subtrahat⁹. Jōo ꝓsulit nob Ecēs, x. Si spūs ptātem habēt̄ ascēderit sup te: locū tuuz ne dimiser̄, ac si di, si valida tētatio inuaserit te: hoze ne cōsenser̄: eligēs magis vri q̄s mori. Efficacioz aūt et cautioz resistētia est vt cuilibet ipugnatōi in ꝑncipio resistam⁹, vt vicia ipugnātia dicere possint illud. j. Reg, xxix. Quō meli⁹ poterit placare dñm suū q̄s in capitibꝰ nostr̄, qz vicia i modū serpentū se habent: q̄ vbicūq̄s caput inferunt facillime sequit totū corp⁹, ergo ꝑncipijs obsta, q̄a valde fedū z indecēs est cora deo si q̄s p gr̄az emūdat⁹ a pctis ad lutū redeat iteruz spurcitijs pctī se deformans. Tales em̄ imūdissimis feris cōparant̄. scz canī q̄ redit ad vomitū, z sui lote in voluta bro luti, vt patet ꝓuer, xxvj. z. ij. Pet. ij. ca. Jōo Bern. Si dixerit mihi Jesus. Dimittunt tibi pctā tua. et ego peccare nō desino Quid ꝓderit exui tunicā si reinduo. q̄i di, nō ꝓdest sed plus nocet. Denicq̄ qui me saluū fecit ipm mihi dixisse recordor Ecce sanus factus es. Iam noli peccare ne deteriꝰ tibi ꝓtingat. Tercio inhabitās in cor de nostro bona nostra multiplicat nob cooperādo. Nā si soli ipsa facerem⁹ nihil nobis ꝓderūt ad salutē, sed valor z acceptabilitas eoz ex opante spū estimat̄. Spūs em̄ sanct⁹ grata facit ea deo patri z formatipa ad exemplar operū dñi nostri Jesu christi. Opera aūt christi quinq̄s signis perfectissime cōprobant̄ in q̄bꝰ quantū ipsum imitabimur: tanto deo magis erūt accepta. Habebāt aūt opa christi difficultatē, promptā voluntatem, feruentē charitatē, pseuerantē longanimitatē. et faciens omnia nō ad suam sed ad nostrā vtilitatē. De ꝑmo q̄ opa christi habebāt difficultatez ꝺr Mar, xiiij. Cepit Jesus pauere z tedere z mestus esse et dixit. Trist̄ est anima mea vsq̄s ad mortem. Et Lu, xxij, dicit̄. Factus in agonia p lixius orabat, et factus est sudor eius tanq̄s gutte sanguinis decurrētis in terram. Qō reuera ex difficultate p̄concepte mortis fuit, et ex imaginatione crudelissime passionis. Secundo cum ꝓmptissima voluntate fecit opera sua Luce, xxij. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscuz. ad Heb. xij. Per patientiā curramus ad ꝓpositum nobis certamē aspicientes in auctorem fidei z cōsummatorē Jesum qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē cōfusione cōtempta. Tercio ex feruenti charitate fecit opa sua. Joh, xv. Maiorē charitatē nemo habet vt animā suā ponat q̄s p amicis suis q̄si di. quam z ego etiā p inimicis pono zc. Quarto ex pseuerāti lōganimitate christ⁹ fecit opa sua, quia viuus de cruce non descendit, sed constans ꝑmansit vsq̄s emitteret spūm. Quinto in omnibꝰ hūs nō quesiuit quod sibi vtile esset, sed qō nobis omnibus cederet ad salutē. Hūs quinq̄s modis christus Jesus exist̄s in hoc mūdo opera sua pfecit nobis in exemplū. Si ergo volumus facere opera deo accepta: debem⁹ facere opa difficilla: voluntaria: z feruida: z cum cōstanti pseuerantia, z in hūs omnibus nō nostram vtilitatē sed dei gloriaz q̄rere debemus, z sic efficaciter operemur.

D Quarto deus inhabitãs in nobis vlterius pgredit: plantãs et edificãs in nobis ꝓtutes. Nihil em̃ oia ꝓdicta placerent deo si nõ essent virtutib⁹ adornata. Sicut dicit Berñ. De⁹ q̃ ꝓtutuꝫ dñs est nequaq̃ cordis nostri thalamũ ingredit: si nõ fuerit lectulus cordis ꝓtutib⁹ adornatus. Et subdit. Quantũcũq̃ te affligas. q̃ntumcũq̃ te crucies, nõ sui copiã tibi tribuit nisi fueris virtutib⁹ adornat⁹. Debemus ergo esse ornati ꝑcipue trib⁹ ꝓtutib⁹ theologicis, scz fide: spe: z charitate. tandẽ etiã iudicio, misericordia z iusticia. de q̃ Michee. vj. Indicabo tibi o hõ q̃d sit bonum. z q̃d dñs req̃rat a te. Utiq̃ facere iudiciũ z diligere misericordiã z sollicitũ ambulare cũ deo tuo. Primũ exhibendũ est nobis. Scõm ꝓtio Tercũ deo. Primo ḡ instaurem⁹ iudiciuꝫ ꝓtra nosmetipsos de oib⁹ cogitatiõib⁹: affectionib⁹: locutionib⁹: et opatiõib⁹ mal' nos subtilissime dijudicantes, nec aliq̃d istorũ nos transeat q̃d nõ discutiat' z dijudicetur Et si q̃d inuentũ fuerit q̃d nõ liceat: deceat vel expediat: puniat', et in reliquũ corrigat' Tale iudiciũ sup̃ modũ placet deo z ꝑparat locũ deo, ps̃. Justicia z iudiciũ ꝑparatio sedis ei⁹. Illo aũt iudiciũ nõ nisi ꝑpter nos a nobis exigit. q̃ si nosmetipsos dijudicaremus: nõ vtiq̃ iudicaremur dic̃ ap'ls Secũdo habeam⁹ miscõiaꝫ ad ꝓtios: bona eoꝝ opa magnificãtes z mala fideli' excusantes. Hinc Berñ. Caue serue dei alle ne conuersatõis esse aut curiosus explorator aut temerari⁹ iudex, et si ꝑadẽ rem cõprehẽdis cõmisisse: nec sic primuꝫ iudices: magis aũt excusa intentionẽ: si opus excusare nõ potes, puta ignorantiã, puta occasionẽ, puta subreptiõez. Q; si oẽm oino dissimulationẽ rei certitudo recusat: dicito nibilomin⁹ apud te, nimis vehemẽs fuit ista tentatio, q̃d de me illa fecisset si accepisset i me ptãrem. Tercio ambulandũ est sollicite cũ deo q̃ tãta sollicitudie nos et oia opa nostra intuet' vt etiã dinumeret gressus nostros Job. xiij. Tu q̃dez gressus meos dinumeraſti, sz parce pctis meis. Omñi ḡ cautela z oi diligẽtia ei⁹ debem⁹ cauere displiciã tẽ. E Quinto deus habitãs in nobis: omnẽ vitam nostrã sanctificat: interiora nostra diuinit⁹ inspirãdo. Qõ cõtingit cũ p̃ pora exercitia bene bũiliati dispositi z ꝑparati sentimus in nobis flagrantez ignẽ charitat': q̃ vicz ignis ex abũdanti copia oim gr̃aꝝ copiosas bñdictões secũ affert, ita q̃ implet' in nob illud ex ꝓsona dei Ben̄. xxx. Modicũ habuisti anteq̃ venirẽ ad te. nũc aũt bñdixit tibi de⁹ ad introituꝫ meũ. Et licet de⁹ aduentu suo varijs bñdictionib⁹ nos replet. mꝛie tñ bñdictõe triplici, scz mutatiõis. augmẽtatõis. et bñdictionis. Primo affert secũ bñdictionẽ mutationis: mutãs maledictiõem veteꝛ hois in bñdictiõem. Nã anteq̃ veniret dñs ad nos illi subiacuim⁹ maledictõni de q̃ dr in ps̃. Maledicti q̃ declinant a mandatiꝫ tuis. Et iteꝝ Eccl̃i. xxv. Maledictus q̃ seruit indignis se. Et qz fuiuim⁹ mãcipio corpis nr̃i: qõ reuera indigni⁹ z ignobilius est q̃s nos. z p ꝓseq̃ns seruiuim⁹ diabolo z pctõ. de q̃ dr Job. viij. Qui facit pctm̃ seru⁹ est peccati. Et sic ex hijs oib⁹ fuim⁹ maledicti et hec maledictio mutata est in benedictionẽ, ex cui⁹ ꝓtute oia in nobis cooperant' in bonũ. Secũdo portat secũ bñdictõez augmẽtatõis cumulãs sup nos merita vt impleat' in nobis illud Ben̄. j. Bñdixit ill' deus. et ait. Crescite z mlt̃iplicamini. ac si bñdicens dicat. Crescite scz in merit⁹. z replete terram corpis vestri ꝓtutibus merita cumulãtes. Tercio benedicit nos bñdictiõe sanctitatis vel sanctificationis. q̃ ex ei⁹ benedictione int⁹ et extra p oia sanctificamur Unde ps̃. Hic accipiet benedictõem a domino. z miscõiaꝫ a deo salutari suo Et hãc nobis ꝓstet z̃.

De sancto Gregorio
Sermo XIX.

Negociamini dũ venio. Scribit Luce. xix. z legit ad honorez bti Gregorij in festo hodierno. Ipse em̃ est inter sup̃mos negociatores fidelis z prudẽs negociator. q̃ nõ solum in tpe suo. hoc est: in vita sua verbo et exẽplo negocia dñi fideli' gegit. sed vsq̃ ad finẽ seculi vl' ad diem nouissimũ scriptꝫ suis dulcissimis auꝝ z lapides ꝑciosos ad edificationẽ ecclesie nõ cessat comportare. ita q̃ de eo verificari poterit illud Zacha. xiij. Non erit vltra mercator in domo domini. s. similis illi. Et Eccl̃i. xliij. Nõ est inuentus similis illi scz in doctrina veritatis

Ipse fuit q̄ merito audire meruit a dño illud Math. xxv. Euge serue bone t fidelis qz in pauca fuisti fidelis: sup̄ multa te cōsti tuā tē. Hec de laude ei⁹ breuiter dicta sūt.

A Nunc cōuertam⁹ negociū ad nos metipsos. eo q̄ etiā nobis dictū est ꝓbū ꝓpositū. Negociamini dū venio. Negociemur ḡ in spū interioris homis. eo q̄ illa negociatio melior est negociatiōe auri t argēti. Prouer. iij. Illa loca apta sunt ad lucrā dū: vbi nō lōge ab inuicez sunt loca forēsia et multe nūdine t vicine. eo q̄ mercatores sua mercimonia ad eadē loca vicina faciliter pñt trāsportare. Volētes igit̄ mercari et negociari qđ in eternū expedit: ingrediamur interioza nostra colligātes sartiunculas nostras, i. intellectū et affectū mētaliter discurrētes ad loca vicina: q̄ t si longe alicui distare videnť. vtpote celū t infernus, spū tū, prima sunt: t mente velociter oia p currere possum⁹ sine q̄uis obstaculo retardante, qz in imagine velociter currit hō, et in ictu oculi ptrāsit oia loca. Prio ḡ collectis sartiunculis nostris scz intellectu et affectu: curramus introrsum ad nundinas. Primo ad negociatiōes pctōz. Secdo ad nundinas defectuū nostroz. Tertio ad cōsideratiōnē beneficioz. Quarto ad nundinas penaz infernaliū. Quinto ad forum regni celoz. Sexto ad vanitates mūdanoz. Septimo negociemur aliq̄d apō deū deorū. Primo negociemur circa materiā peccatoz nroz pōderātes t mēsurantes t numerātes mltitudinē t magnitudinē pctōz in hūs nūdinis tādiu nos exercētes q̄uscz lucremur merces oīb⁹ mūdi diuitijs meliores: qđ est pnia salutaris. Nam in pōderibus t mēsurs dař t accipīť aliquid. Sic et nos p pōdere pctōz accipiam⁹ pniam fm q̄litatē t q̄ntitatē pctōz. Et hec cōmutatio erit nobis melior et vtilior q̄ oīes diuitie hui⁹ mūdi. Et hoc est pmū lucz qđ in hoc foro lucramur, sine q̄ nullū lucrum in reliq̄s cōsequmur. Q, si hoc lucrū scz pniam iterū ad aliq̄d lucrādū (sicut prudētes mercatores faciūt) exponimus, tūc ꝓsequmur itez illo thesauro meliorē. scz remissionē oīm peccatoz. Hoc em̄ ꝓsequens est vt vicit Crisť, q̄ cito hō dat pniam p pctis suis: tā cito etiā accipit pctōz suoz remissiōez. Hinc Ber. Ad verā cognitionē pctōz imediate sequitur pnia sine vllo interuallo. Nā q̄ vere cognoscit malū qđ ex pctō incurrit: a pnia se nullo mō ptinere pōt. Multo min⁹ de⁹ cuius ꝓpriū est misereri sp t pcere: a remissiōe se cōtinet cū viderit pniam verā esse. Hoc ḡ lucro magno cōsecuto ad alias nūdinas ꝓperem⁹. B Secundo ḡ curram⁹ ad nūdinas defectuū nroz. Hec em̄ mercatio imediate sequit ad p̄dicta. Hō em̄ sentiēs se p alleuiatōez ꝓscie t attestatiōnē spūssctī remissiōis gr̄am ꝓsecutū: mira deuotiōe accingit se ad gr̄as offerēdas. Sed ecce assūt q̄ nos impedīūt, vicz defect⁹ nr̄i et reliquie pctōz: inq̄etātes nos vt ad gr̄as referēdas caput erigere nō valeamus. t tunc pmū incipit apparere negocij nr̄i difficultas. Cuz em̄ ex pma gratia crescit volūtas vt prompta sit ad faciendū qđ nouit placitum esse deo. Et ipsi defect⁹ adhuc crudi ex vulneribus nouiter sanatis impediūt nouā voluntatē, dolor sup dolorem causať. t anxietas mlta nimis: lugēs plus defect⁹ q̄s ꝑ⁹ ipsa pctā. Vñ Bern. Benign⁹ de⁹ non pmittit electū suum in p̄ncipio plus letari q̄s debet. Ne forte ex nimia spe adepte gr̄e seq̄rť elatio t mētis dissolutio. Et sic remanet cōflis difficultas vt pctā p̄terita plus innotescāt In hoc ḡ foro si saltē in hūs nūdinis fideliter intenti fuerim⁹: mercabimur lucrū bonū t vtile qđ nō mediocriter nitescit in thesauris spūalib⁹, scz būilitatez q̄ pre ceteris ꝓtutibus mltū deo placet. t q̄ sup oēs mūdi diuitias facit hoīes ditiores. t hoīes sic gratos reddit deo q̄ dicit p Esaiā ꝓpheta. Ad quē respiciā nisi ad humilē t q̄etum t trementē sermones meos tē. C Mitigatis ergo aliq̄ntulum defectibus nostris: tercio discurramus ad nūdinas bñficioz nostroz a deo receptoz. ruminantes in cordib⁹ nostris q̄ et q̄lia t quanta beneficia nobis dedit. t inueniemus q̄s indebita miseratio: q̄s gratuita dignatio: q̄s stupenda dulcedo sit que inclinat deū vt misereať nr̄i. Quis em̄ est iste benefactor. reuera de⁹: cuius magnitudinis non est finis: qui bonorum nostrorum non indiget: sufficiens sibi. et tamen cor suum dulciter posuit sup nos miseros et indignos. as si ex gratia nostri penderet omne bonum suum. Qualia aūt t quanta beneficia nobis contulit deus sciendum q̄ contulit nobis optima que habuit. Oīa

em̄ sub pedibus homi subiecit ⁊ celestia et terrestria. Optimū thesauꝝ suum celū aperuit, ⁊ de celis ad terram descendit. ⁊ seipsum homini ꝯtulit. Ex hijs ḡ nūdinis mercabimur nobilissimā ⁊ p̄ciosissimā margaritā, scꝫ charitatē: que sup̄at et excedit om̄e auꝝ et argētū: que est ꝟtus nobilissima. Et nihil hoīem plus inclinat ad diligendū sicut bn̄ficia creatoris. De quo Aug. Ad di dilectionē in nobis excitandā nutriendā ⁊ augmētādā nihil ita valet sic̄ bn̄ficiorū ei⁹ diligens ⁊ frequens cōsideratio. D Quarto ḡ ingrediendū est regionē dissimilitudinis scꝫ mundū istū. et vide q̄ꝫ frequētes sunt ibi nundine: quāte germinēt bonitates, vade ⁊ p̄ forēses tumultus. ⁊ hincinde decertātes circūspice. Et q̄ntum colligo in trib⁹ reb⁹ oīs voluptas cōsistit. Alij eniꝫ diuitijs. Alij carnis delicijs. Alij glorie innitunt̄. De diuitijs dicit Bern̄. Curris ad indiā et ethiopiā, citius p̄transis maria nauigando q̄si totū orbem vt diuitias cōgreges, fugis patriā, ignoras filios, diuelleris ab vxore, omnē rectitudinē oblit⁹ q̄rꝭ vt acq̄ras, acq̄rꝭ vt p̄das, perdis vt doleas. Et hoc de diuitijs. Audi breuiter de honoribus, Dominū te ꝯstituerunt ⁊ data est tibi facultas vt miser sis ⁊ amplius nō q̄escas. Nunq̄d in honore sine tribulatiōe ⁊ dolore: in sublimitate sine vanitate esse q̄s poterit. Si ergo queris gloriā oīb⁹ īuidie semina p̄buisti. Idem iudiciū est de carnis delicijs, nam cū breuis sit voluptas ⁊ ipsa infectā fetidāq̄ et infelicem relinquit memoriā. Cōtemne igit̄ hec omnia. Et sic d̄ hijs nundinis lucraberis mundi cōtemptuꝫ q̄ plus tibi cōfert vtilitatis q̄ꝫ vniuersa mūdi machina. E Quinto p̄ge ad nūdinas infernales q̄s iterū describit Bern̄, sic dicens. Est alia regio dura, locus afflictiōis, terra obliuiōis, terra miseriaꝝ, terra turbinis ⁊ caliginis, terra maledictionis ⁊ mortis, in q̄ nullus ordo sed sempitern⁹ horror inhabitat. Ibi fetor intolerabilis, ibi p̄cutientes mallei resonant incessanter, ibi confuse tenebre, tumultuātium densitates, ibi cōfusio peccatorū, horribiles facies demonum, ibi fletus et stridor dentiuꝫ, ibi penarū diuersitas, acerbitas et eternitas. Per has tumultuantes nūdinas lucramur odium pcti: dicētes in cordib⁹ nostris. Meli⁹ est nobis carere p̄sentib⁹ voluptatibus q̄ꝫ eternis subiacere cruciatib⁹. ideo ipsas declinamus viuētes: ne moriēdo in p̄funduꝫ inferni descēdam⁹. F Sexto currendū est ad nūdinas regni celoꝝ ad regionēꝫ gloriosam voluptuosam et gaudiosaꝫ. Ibi vniti erimus gloriosi nimis oēs reges et regine. ibi tot sunt gaudia quot sunt angeli ⁊ sancti ibi cōgregati. Vn̄ Bern̄. Si haberes aliquē quē sicut teip̄m amares, ⁊ de ei⁹ bono sicut de proprio gauderes, ⁊ tu cum ip̄o in summo solacio esses: vtiq̄ꝫ gaudium duplicatū haberes. Si ꝟo duos vel tres aut plures tibi pares in amore possideres, ⁊ eos sili felicitate cōspicuos cerneres, nūquid p̄ illoꝝ numero tibi mltiplicant̄ gaudia: vtiq̄ꝫ. Quō ḡ modus illi⁹ gaudij ab aliquo hoīe penetrari pōt: vbi vltra mille milia ⁊ decies centena milia: imo innumerabiles sunt et omnes eadē btitudine p̄fruūtur, nec aliquis eoꝝ est qui non tm̄ de alterius bono gaudeat sicut de proprio. Sic vnicuiq̄ꝫ electoꝝ de cuiuscunq̄ꝫ alteri⁹ coelecti gloria speciale est gaudium. q̄nta ḡ ibi poterit esse iocunditas: nō sufficit penetrare aut cape mens humana in hac valle miseriarum. Ibi etiam est maxima voluptas Vnde Ps̄. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue. de torrente em̄ voluptatis tue potabis eos. Iusto aūt nomine torrentis celestes delicie nuncupant̄. quia torrētes ex multis riuulis cōfluentibus faciunt inundationem. Sic celestes delicie ex deo ⁊ angelis ac sanctis hominib⁹ in nos influunt, ita q̄ penit⁹ quasi inebriamur delicijs ⁊c. Hec ergo si fideliter perspecta fuerint lucrantur in nobis gloriosum lucrum ⁊ vtile, vicꝫ desiderium sup̄norum: quo adepto nihil amplius libet intueri. Exemplo apostoli qui dicit. Cupio dissolui et esse cū christo. G Septimo currendū est ad nūdinas gloriosas omnibus meliores quas deus possidet in seip̄o. De quo ⁊ si nihil dignum dici poterit eo q̄ lucēꝫ inhabitat inaccessibilem, et eius scientia exuperat oēm sensum: Aliquid tamen de hijs q̄ sub ipso sunt balbutiendo loquamur. Vnde Ber̄. Anima spiritusancto afflata per figuras quasdā deum videt que ab ipsa diuina essentia sunt, sed ad veritatem essentie in hac vita nō p̄tingit. De hijs ergo que sub ipso

sunt tria cõtemplemur z contẽplãdo rumi nemus, videlicet iudicioꝝ, pfunditatẽ, dulcedinis bonitatẽ, z maiestatis sublimitatẽ. In q̃ꝝ cõtemplatiõe si tantuꝫ ꝓficimus vt affectus noster habeat z ꝑm ea diuinit⁹ afletur z afficiatur: tria lucra inde reportabimus oĩb diuitꝫs mũdi melioza, scz pauorem, dulcorẽ, z stuporẽ. ita vt singula de singulis illis surgãt. Pauor de iudicioꝝ, pfũditate. dulcor de dulcedinis bonitate, z stupor de maiestat̃ sublimitate cõtẽplãdo reportat̃. In ꝑma cõtemplatione stetit sctũs Dauid, q̃ dicit in ps̃. Judicia tua abissus multa. O quãto pauore stetit aplus cũ tremens z pauẽs dixit Roma. xj. O altitudo diuitiaꝝ sapie z scie dei q̃ incõprehẽsibilia sunt iudicia ei⁹ zc̃. In secũda similiter stetit ꝑsalmista qñ dixit. O q̃ magna multitudo dulcedis tue zc̃. Et Sap. xij. O q̃ bonus et suauis est dñe spũs tuus. De tercio dicit Berñ. Precipua z maxima ꝓtẽplatio est ammiratio maiestatis. Hec req̃rit cor purgatũ z a vicꝫs liberꝫ atq̃ ꝑtutib⁹ ornatũ. vt se facile possit ad supna eleuare. ac interduꝫ p aliq̃s mozulas stupore et extasi in suspensum teneat admirantẽ. De quo etiaꝫ Grego. dicit. Tunc dei maxime miramur maiestatẽ cũ in cõtemplatiõe eius obstupescendo obmutescim⁹: plus mustare cupiẽtes q̃ verbis exprimere valeam⁹: nõ inueniẽtes verba ydonea ad tam sublimia exp̃menda. Agente hoc in nobis domino Jesu zc̃.

De sancto Benedicto Sermo xx

Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudĩe. ps̃. liiij. Hodie nobis oĩb vita beati patris sancti Bñdicti ꝓponit̃ ad exẽpluꝫ. De eo cñ dicit Berñ. Benedictus ille pater per doctrinam suam instruit nos z dirigit gressus nostros in viam pacis. z p vitã suam sanctã roborat nos z animat: vt magis accendamur ad agenda q̃ docuit: cum certi simus eum alia nõ docuisse q̃ que ipsemet opere adimpleuit. Vnus ergo sermo eius z efficaꝫ exemplũ. Cupiens ꝑ vite sue nos facere seq̃ces dicit de seipso verba thematis. Ecce elongaui fugiens z mãsi in solitudine. In q̃b⁹ duo tangit, scz vite sue demõstratõem, et demonstrate vite pfectionem. Primũ ibi. Ecce. Secundu ibi. elõgaui fugiẽs et mãsi. Secũdũ adhuc in tria diuidit̃. Primo tãgit suã sepatõem. ibi fugiens. Scõo suã elõgationẽ. ibi: elõgaui Tercio hoꝝ duoꝝ vsq̃ in finẽ cõtinuationem. ibi: mansi in solitudine. In ꝑmo dicit se a seculo sepatum. In secũdo inde valde elongatũ. In tercio hoc duplex bonũ vsq̃ in finẽ cõtinuatũ. A Quo ad ꝑmũ ergo ꝓncipale dicit. Ecce. Per hoc aduerbium demõstrãdi vitã suã nobis demõstrat. ac si dicat illud Judicũ. vij. Qõ me videritis facere oẽs facite. Vbi tam⁹ sciendũ q̃ ꝑ hoc aduerbiũ ecce: tria genera reruꝫ demõstrantur, scz. magnalia. mirabilia. z vtilia. Magnalia: sicut patet in Zacharia, ꝓpheta Ecce rex tuus venit. Rex inquã iste ꝺ̃ quo Apoc̃. xix. dicit̃. Ipse est rex regũ z dñs dominantiũ. Mirabilia: vt patꝫ Esa. vij. Ecce virgo cõcipiet et pariet filiũ z vocabitur nomen eius emanuel. Quid isto mirabili⁹ Utilia: vt patet Apocal̃. xxj. Ecce noua facio omnia. Quid vtili⁹ q̃ q̃ a deo in statuꝫ glorioſum innouamur. Hec oia in gl'ioso patre sctõ Bñdicto per hoc aduerbiũ ecce demonstrant̃. Fuit enĩ magn⁹ in vite sctĩtate, mirabilis in miraculoꝝ multitudie, vtilis in doctrine ꝓfitate. De ꝓmo dic̃ Berñ. O abba z abbas ve mihi si tam longe fuero a te Benedicte in futuro: cum a tue sanctitatis vestigiꝫs longe reperior esse in presenti. Ecce necesse est eum esse magnũ quẽ tam magnus scz sanctus Bernardus asserit supra se multo esse maiorez. Reuera magnus, quia per eum tam veteris q̃ noui testamenti miracula sctõꝝ dñs operatus est. Que enĩ dñs in singulis exhibuit in eo pene omnia renouauit. De quo Bernardus Mira sunt z multũ stupenda que de miraculis btũ patris colligo. Hã in aqua ex petra ꝓducta: Moysen. In ferro qꝺ ex ꝓfundo aque redijt: Helizeum. In cozuina obedientia: Heliam. In lucru mortis inimici: Dauid. In aque itinere: Petrum video. et sic multoꝝ sanctoꝝ patruꝫ mirabilia et virtutes in ipso ꝓcslaliter perpendo. Congrue ergo pater ille sanctus ꝑ hoc aduerbium ecce demõstrat̃, q⁹ magn⁹ fuit in vita. z mirabilis in virtutib⁹, nobisq̃ vtilis ex sua doctrina: intercessiõe z moꝛib⁹. Bene ergo

ad nr̃am imitationē nob demōstrat̃ p hoc aduerbiū ecce ꝛc. Nūc ergo ipsi⁹ vitā p-curramus. Sequit̃. Elongaui fugiens et mansi in solitudine. In q̄bus tria vt p̄misi mus tāgunt̃ p q̄ venerabilis pater exbau-rit totā vitam suā, scz sepationem, elōgatio nem, et solitudinis demōstrationē. Primū ibi, fugiens. Secundū ibi, elōgaui. Terci um ibi, mansi in solitudine. Dicat ergo vir dei. Ego p̄ius ante oīa me sepaui a domo patris: a fratrib⁹ ꝛ diuitijs ꝛc. Hanc sepa-tionem narrat Gregorius taliter esse factā. Cum multos ire p abrupta viciorū cerne-ret: eum quē quasi in ingressu mūdi posue-rat pedem retraxit, ne si q̄d de scientia mū-di attingeret: ipse postmodū in ūmane p̄ci-picium totus iret. Subiungit Gregorius. Despectis itaq; lr̃is studijs: relicta domo et rebus: soli deo placere desiderās: sancte cōuersatiōis habitū quesiuit. Non tñ ista relictione cōtentus: amplius cepit se locali ter p̄cul a domo patris elōgare. De q̄ iterū Grego. Benedict⁹ puer plus appetēs mun di mala ꝓpeti q̄ vite huius laudib⁹ bono-rari. plus laboribus fatigari q̄ fauoribus ex tolli. nutricē suā occulte fugiens: deserti lo ci secessum petijt, ꝛ in artissimo se specu tra didit. ꝛ trib⁹ annis excepto romano mona cho hoīb⁹ incognit⁹ mansit. B Seq̄ tur secundū p̄ncipale. Et mansi in solitudi ne. Licet em̄ corpe cuz hoīb⁹ cōuersaret: sp tū in spū solitudinē cū deo gagebat. Unō Berñ. Solus es in q̄cunq; hoīm frequē-tia si nō cōmunia cogitas, si nō affectas p̄-sentia, sed solū deū cogitas. Hoc fecit san-ctus pater. Reuertamur ergo nūc ad nos et disponamus domui nostre quia morie-mur: cōformem⁹ vitam nostrā glorioso pa tri. Si em̄ nos delectant eius p̄mia: etiā non deterreāt ipsius merita. Imitemur eū p̄cipue in tribus exercitijs. Primo separe-mur, secundo elongemur, tercio in solitudi ne demoremur. Primo separemur ab oī-bus que non sunt deus. et que nō ꝓpter de um poterint retineri. Hec aūt omnia in tri plici differentia ꝓtinent̃, de q̄bus pl̄us in sua rhetorica dicit. Homo⁹ possidet triplex bonū, scz. exteriorū rerū. corpis. ꝛ aīe. In hūs trib⁹ habitib⁹ omne q̄d possidet̃ habe ri poterit. Bonū aūt rerū offerimus deo p votū volūtarie pauptat̃. Bonuz corpis p votū castitat̃. et bonū aīe p votū obedīētie ꝓprie volūtat̃. Et q̄ ad religiōes ꝓtinet q̄ tendant ad statū pfectōis. Ad statū aūt p-fectionis cuiuslibet religionis ꝓtinet pau-tas: castitas: et obedientia. q̄ sunt substātia religionis. Et ideo ad quēlibet religiosum req̄rit̃ vt ad hec tria se ꝓstringat. Cū em̄ re ligio dicta est vt nos p ipsam in deū relige mur: necesse est vt a p̄dict̃ denudemur, vt sic denudati nudum xp̄m seq̄mur. De hūs trib⁹ dicit Greg. sup Ezech. de holocausto Cū q̄s oē q̄d habet: oē q̄d sapit: oīe q̄d vi det: omnipotenti deo vouerit: holocaustū offert. Q̄d q̄dē ꝓtinet ad eos q̄ se totuz deo offerunt. Per votum g̃ hoz triuz ab oī q̄d nō est de⁹ nos penit⁹ separam⁹. Hoz aūt triū oblationē sctūs pater a dei filio didi-cit offerre: q̄ p nobis deo patri obtulit res corpus ꝛ aīam. De p̄mis duob⁹ scz reb⁹ et ania dr Hiere. xij. Reliqui domuz meā ꝛc. dedi dilectā aīam meā. De tercio dr Esaie l. Corpus meū dedi p̄cutientib⁹ ꝛc. Et sic dr Lu. xiiij. Nisi q̄s renūciauerit oīb⁹ q̄ possi det nō p̄t meus esse discipulus. Et iteruz Math. xvj. ꝛ Lu. ix. Qui vult venire post abneget semetip̄m ꝛc. vbi dicit Greg. Ali-q̄n monet nos dn̄s vt nostra relinq̄m⁹, ali quādo nosmetipsos. Sed fortasse non est homini laboriosum relinq̄re sua, sed valde difficile est relinq̄re semetip̄m. nō tamē suf ficit relinquere nostra nisi etiam relinqua-mus et nos. Sed diceres. Si nosipsos relinquere debemus q̄ ibim⁹ extra nos vel quo vadit q̄ se deserit. Respōdet̃. Aliud su mus p natūrā conditi, ꝛ aliud per petrñ la psi. aliud q̄d facimus, aliud q̄d facti sum⁹. Relinquam⁹ nosipsos quales nos pecca-do fecim⁹, ꝛ maneam⁹ nosmetipsi q̄les per gratiam facti sumus. Ecce q̄ supbus fue-rit si ad chr̃istū ꝓuersus hūilis fuerit: semet ip̄m reliq̄t, ꝛ sic dr alīs. Sic ergo p hec tria nos ab omnib⁹ sepam⁹. C Scdo cu-pientes sanctū patrem Bñdictū imitari iā sepati ab oīb⁹ eisdem nos elōgem⁹. Q̄d cō tingit ite; trib⁹ modis, scz p defectū fruitio nis, vt q̄ ꝓpter deū oīa q̄ ad ꝓpietatē dimisi mus: nō aliquē vsum vel fruitionē supfluū reseruemus. Sūt aliq̄ religiosi q̄ licet deo oīa ꝓmiserūt relinq̄ndo. vsum tñ ꝛ fruitio-nē relicto; ite; resumūt. q̄; relictio apd de um, p nibilo reputat̃, imo meli⁹ esset nō re-

linquere q̄ſ ſic relicta reſumere. Deli⁹ enim eſt non vouere q̄ſ poſt votū nō ſoluere De talib⁹ dicit ꝑ. Collocauit illic. ſ. in religione eſuriētes, ipſi aūt. ſ. de religiōe fecerūt ciuitatē habitatiōis, z ſemiauerūt agros et plātaucrunt vineas. z fecerūt fructū natiuitat⁹, hoc eſt: tantā copiam fruēdi bonis q̄ntam añ ingreſſum religionis habuerūt. Sed ne deuot⁹ laqueū inīciam⁹: eſtimantes ex iā dictis q̄ vſq; ad rugitū vētris debeant eſurire. Sciendū eſt: oīa regularia i refectiōib⁹ ad ſolā neceſſitatez ordinantur. Uñ ſi de eiſdē nō debēt ſumere q̄ntū neceſſe eſt: nō ꝑt in dei ſeruitio ſuſtentari, q⁹ ſaccus vacuus ſtare nō poterit ſed cogit iacere. hoc ſolūmodo ꝓcauētes: vt ſicut ꝓlus i deſerto nō flagrēt deſiderio carniū: nec appetant delicata, z taliter agētes bñ ab bȳs q̄ reliquerant ſe elōgant. Sicut de reb⁹ ſic etiā de corpe deo tenemur q⁹ illo nunq̄ ad libitū noſtruz vtamur, ſed ſemꝑ vt viuam⁹ ei cui ſemel nos dedicauim⁹, a q̄ empti ſumus ꝓcio magno, ſ. ꝓcioſo ſanguīe ſuo: vt glorificemus z portem⁹ eū in corpe noſtro. nō vtiq; noſtro, ſed duplici iure ſuo, ſ. creationis z redēptōis. Hoc idē dicim⁹ de aīa quā ſil'r deo ꝑ voluntariā obedientiā dedimus nunq̄ reſumamus. vicz vt videamur facere ꝓpriā volūtatē, ne de bȳs trib⁹ illud Bernardi impropriuz īcurram⁹, Quid iterū vos intromittit⁹ de vobiſipſis q̄ vos tāta deliberatione dño obtuliſtis. Taliter g̃ vnuſquiſq; viuat vt poſſit dicere illud ꝑ. Fact⁹ ſum tanq; vas pditus, q⁹ nec in reb⁹ nec in corpe nec in volūtate aliq̄d faciam⁹ ꝓpter noſipſos, ſed ſic extraniti correſpō demus ei de q̄ apl's ꝑhil'. Exinaniuit ſemetipm formam ſeruꝰ accipiens ꝓpter nos vt nos offerret deo. Et ſic ab bȳs q̄ primo reliquim⁹ ſumus veraciter elōgati. Secū dō elōgem⁹ nos ꝑ deſideriū affectōis. tamdiu nos a ꝑdict⁹ elōgātes q̄ſq; oīa in tātū deueniūt defectū vt veracit' dicere poſſim⁹ cū apl'o. Oīa arbitrat⁹ ſum vt ſtercora, tādiu hec agentes q̄ſq; oīa veniūt in cōtemptū adeo vt ſi q̄d eoz q̄ reliq̄mus ꝑ obediētiaz ꝓtingit reſumere: hoc plus grauet: pl⁹ cruciet q̄ſ pri⁹ relinq̄re grauabamur. nūc plus delectet carere q̄ſ ꝓius grauabat relinq̄re. Unde cū ad hoc ventū fuerit vt nō ſolū relicta br'e nō libeat, ſed ad ſolā eoz memoriam in contemptū z deſpectū veniant, tunc ꝑ defectum affectus plus q̄ſ ꝓius ſumus elongati. Tercio elongamur a predict⁹ ꝑ affectum deuotionis. Quod contingit cuz in die dñi in tpe bñplaciti eius viſitati z illuminati guſtamus el⁹ dulcedinē, qua guſtata deſipit oīs caro: intantū vt nō ſolū derelicta arbitremur vt ſtercora, ſed vt ita dicerim ꝓpter ipm crucifixuz dicere poſſum⁹ cū apl'o. Mihi mundus crucifix⁹ eſt z ego mundo. Unde Bern̄. Dulce eſt eſſe in humanis reb⁹ ei q̄ de celeſtibus nihil nouit. Sed ſi q̄s ore cordis guſtat que ſit illa dulcedo celeſtium bonoꝝ: quanto illud dulce eſt quod int⁹ habet: in tantā amaritudinez vertit omne qđ foris ſuſtinet. Et ite⁹ dicit Bern̄. Anima que didicit dulcedinē diuine ꝑſentie deguſtare, neſcio an vel ipſaz gehennam expirt ad tēpus horribilius penaliusve dicat q̄ſ ſpūalis ſtudij guſtātez ſuauitatem exire z ad deſideria carnis cōuerti. Hec ille. Sed heu pauci ad talem elongationē pueniunt. Si quis tñ illac puenerit: non ſue virtuti ſed diuīe gratie ꝟ aſſcribat, nec ſe ſecurū eſtimet ſed timeat zē.

D Sequit Terciū ꝓncipale, et māſi in ſolitudine. Ubi ſciendū: duplex eſt ſolitudo corpalis z ſpūalis. In corpali ſolitudīe ſanctus ille pater tribus annis ꝓmanſit in quadam ſpelunca homib⁹ abſcōditus z ſoli deo cognitus. Spūalis ſolitudo eſt cum homo ab interiori tumultu temporaliūz ſe abſtrahit vt in ſolo deo abſcondat. Unde Greg. Solitudo eſt a ſecreto cordis terrenorum deſideriorū expulſio. In hac ſolitudine manſit ad diuina contemplanda. Et vt de⁹ hūlem inueniret: a terrenis tumultib⁹ ſeipm exhibuit alienū. Si ergo i hoc exercitio ſicut et in alīs ſanctum patrē volumus imitari: neceſſe eſt vt et nos corpora noſtra includamus, ſenſus colligamus, collectos in deum ſuſpendamus. De bȳs dicit Ezech. iij. Ingredere et includere in medio domus tue, et ibi loquar ad te. In hoc q⁹ dicit ingredere, tangit corpis q̄tationē. In hoc aūt q⁹ ſubiūgit in medio domus tue, tangit ſenſuum collectionem. In hoc aūt q⁹ cōcludit, ibi loquar ad te, tāgit collectoꝝ ſenſuuz eleuationē, q̄ nequaq; efficaciter eleuant nisi ꝑ diuinā allocutōem. In bȳs trib⁹ cuz fecerit hō qđ poterit, de⁹

animã visitabit et visitando potentias illustrabit lumĩe vult⁹ sui. dans ineffabili modo se nobis: et nos sibi. in q̃ deo vniti fruimur bonis q̃ ipse de⁹ possidet in seip̃o. Ad quod nos ꝑducat pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus Amen.

De annunciatione Marie. I.

Sermo XXI

In sole posuit tabernaculũ suũ. ps̃. xviij. Berñ. Attendite ad hanc similitudinẽ in qua nulla in reb⁹ mundi potest esse sublimior. Nihil em̃ spũssanctus in visibilib⁹ naturis excellenti⁹ inuenire potuit cui virginis excellentiã cõparet. ideo dicit. In sole posuit tabernaculũ suum. In verbis ergo p̃missis sub methaphora solis hec gloriosa festiuitas declarat̃. In q̃b⁹ tria per ordinem declarant̃. vicz gloriose virgĩs excellentissima cõmendatio, filij dei dignissima cõceptio. ⁊ oĩm nostruz vtilissima ꝓmotio. Primũ ibi. In sole. Secundũ ibi. posuit. Terciũ ibi. tabernaculũ suũ. A Primo igit̃ noĩe solis ꝓponit̃ nobis gl'iose ꝟginis excellentissima cõmendatio. quã in ꝓprietatibus solis lucidissime cognoscem⁹. Non em̃ solis noĩe vocaret̃ nisi qꝛ ꝓprietates eius sibi cõuenientissime possent adaptari. Est ergo sciendũ ꝙ sol habet octo ꝓprietates q̃ spũaliter intellecte ꝯueniũt virgini gl'iose. Habet em̃ sol in substãtia puritatẽ. in splendore claritatem. in situ sublimitatem. in motu ꝯtinuitatẽ. in influentia fecunditatẽ. ad oĩa cõitatẽ. in excellentia singularitatẽ. in eclipsi videt̃ hr̃e doloris calamitatẽ. Hec oĩa spũal'r ĩtellecta gl'iose virginis statui applicant̃. Primo dico ꝙ sol habet in se puritatẽ. ⁊ tantã: ꝙ inter oĩa corporalia nil potest puri⁹ inueniri: adeo etiaz ꝙ oĩm hoĩm visus ex puritate ei⁹ offendit̃. Quis em̃ aptis ocul' pleno intuitu sine lesione solem põt intueri. Certe nullus. Hec ꝓprietas gl'iose ꝟgini optime cõuenit q̃ pre oĩbus puris creaturis tã angelicis q̃ humanis excellentẽ habet puritatẽ: quã nulla creatura plena cognitione sufficienter porit intueri. Unde Anselm⁹. Ea puritate nitebat q̃ maior sub deo intelligi neq̃t. Oẽs em̃ taz angelici spũs q̃ hũani admirando clamare poterãt in ei⁹ assumptõe illd̃ Canticorũ. Que est ista q̃ ascendit de deserto. s. ĩ tanta puritate: quã nõ solũ nullus hoĩm: sed nullus etiam nostꝝ ad plenũ cognoscere poterit. Hinc Berñ. Quis vnq̃ solem istũ materialẽ pleno intuitu apert⁹ ocul' potuit intueri. sic nullus Marie puritatẽ aliqua cognitõe scire poterit ⁊ videre. Secundo sol in splendore habet claritatez per quã lucet ⁊ ꝑlucet oẽm suꝑiorem ⁊ inferiorem regionẽ: ita vt omnia celestia luminaria in cõpatione sui splendoris nõ luceant imo penit⁹ nihil videant̃. qꝛ stelle et luna q̃ in nocte lucent. ex suꝑexcellenti claritate solis in die: non solum nõ lucent. sed penitus occultant̃. Sic btã virgo Maria oẽm creaturam lucentẽ tam excellenter suꝑemicat: vt in eius cõpatione etiã oẽs scti angeli q̃si non sint aut q̃si extincti videant̃. Et licet in eius cõpatione nihil esse vel etiã apparere oĩs creatura videat̃: tñ nõ modicũ ex eius fulgore illustrat̃. et ex ei⁹ p̃sentia tota celest⁹ curia ⁊ vniuersa ei⁹ militia clari⁹ incandescit. Hinc Berñ. Sicut omnes stelle pariter et luna splẽdorẽ suum habent a sole nec tamẽ in eius p̃sentia lucent. sic oẽs scti lucidius lucent ex ei⁹ p̃sentia: et tñ in cõpatiõe eius q̃si nõ luceant latent. Unde cõtingit hoc mirabile vt in eius p̃sentia magis luceant: ⁊ tamẽ nimis latere videant̃. Sicut suꝑ oĩa luminaria celi sol suo lumĩe micat et choruscat. sic ꝟgo beata sanctitate super omnes sanctos lucet ⁊c̃. Tercio sol in situ habet sublimitatẽ vt etiã ex nimis remota altitudine paruus appareat. cũ tñ sit maior terra. Sic btã virgo Maria taz in terra ꝑ vite merituz q̃ in celo per p̃mium suꝑ omnes puras creaturas in altissimo est locata. Ubi sciẽdũ ꝑm statũ vie merita in tribus consistunt. scz in gratijs. virtutibus. ⁊ deuotionibus. In quibus omnibus suꝑma et altissima attingebat. Suꝑmũ in gratijs est oẽm gratiam abũdantissime possidere. ⁊ sic de alijs. De hac abũdantia ipsa gloriatur Ecc̃i. xxiiij. dicens. Ego in altissimis habito. In om̃ib⁹ ergo altissimis gratiarum: virtutum: ⁊ deuotiõis ꝯtinue morabatur ⁊c̃. Quarto sol habet ĩ motu cõtinuitatez. nunq̃ enim ad momentũ vel ad ictum oculi requiescit. sed cursum suum cõtinuat incessanter. Sic beata virgo Maria semper fuit in motu actionis meritorie.

Quicq̄d em̄ agebat hoc cū tāta disciplina et reuerētia faciebat ꝙ in om̄ib⁹ sup̄ma cumulabat. Si em̄ alij sancti in infinitū inferiores ad talē statū ꝓmouēte gr̄a ꝑuenerūt vt oīa q̄cunq; facerent cederēt eis in meritū. Multo magis sine oī ambiguo credendū est ꝙ de oī vita sua nihil ei vacuū ꝑtrāsibat. nā in comedēdo bibēdo aut dormiēdo sine q̄b⁹ hūana natura durare nō poterit incessanter auxit suū meritū. quia de oībus hijs nihil aliud sumpsit q̄ꝫ qd̄ sola ei⁹ necessitas req̄rebat. Hec aūt continuitas merendi augebat̄ ex cōtinua exercitatione sensuū exteriorū et alioꝝ membroꝝ corꝑis in deo. Simil̄r ex interioꝝ viriū suspēsiōe cōtinua puta mēt⁹ et spūs. rōnis. memorie et volūtatis. Qd̄ licet nobis sit impossibile et ꝑ ꝯseq̄ns de ea vix credibile. tn̄ quia btā ꝟgo in se nullū habuit retractiuū. eo ꝙ fomes pcti p̄cipue ꝑ ꝯceptōem filij totalit̄ in ea sublat⁹ est ⁊ extinct⁹. ideo sup̄ma merita cumulabat. Q, si ꝑ corꝑis teneritatē aliq̄d de exercitio oportuit relaxari: hocipsum tn̄ ita virtuose agebat vt etiam per virtutē discretionis q̄ mater est omniū virtutū suprema merita reportaret. Quinto sol habet in influētia fecunditatem. nihil em̄ est sub sole quod sine solis influentia valeat fecūdare, ⁊ sine ei⁹ ꝟtute de se fructū gignere. Sic de ea dicit Bern̄. Maria velut alteꝝ solez induit sibi. ⁊ quēadmodū ille sup̄ bonos ⁊ malos indifferēter orit̄ ⁊ in omnib⁹ sine differentia fecundat. Sic ip̄a beata ꝟgo non discernit merita singuloꝝ. sed oīb⁹ exorabilem oībusq; clementissimā se prebet. omnium deniq; necessitatibus amplissimo animo miseret̄ ⁊ affectu. ita ꝙ nullus homo ꝓficere potest neq; ꝓficeret in eternuz nisi q̄ per virginem merendi fecunditatē assequitur a deo. Opera em̄ nostra nō nisi per eaz ad deum ꝑueniunt. Dupliciter autem per eius auxiliū adiuuamur. Primo qꝛ ipsa ꝑ nos opat̄. Scd̄o qꝛ opa nostra ei⁹ manib⁹ deo p̄sentant̄. Est g̊ ꝯueniētissima sil̄itudo vt sicut sol est pr̄ oīm nascentiū. sic ꝟgo sancta mater est oīm saluantiū. Cum em̄ in ea sunt omnes gr̄e ⁊ virtutes. q̄cq̄d igit̄ de eisdem bonis ꝯseq̄mur totū a virgine gl̄iosa redūdat. ꝓpter qd̄ oēs electi dicunt̄ ei⁹ filij. quoꝝ oīm sicut Jesus dicit̄ eius p̄mogenitus. sic ⁊ ipsi secundogeniti ꝑ gr̄am ipsius.

Sexto sol habet ad oīa cōmunitatē. splendorē em̄ suum tā bonis q̄ꝫ malis cōmunicat. spargēs eū tam ad loca feda q̄ꝫ munda Sic btā virgo omni creature se cōicat: singulis ꝓ sua capacitate se tribuēs. Qd̄ insinuare curauit sponsa in Canticis dicens. Ego flos campi. Sicut em̄ flos cāpi oīb⁹ exponit̄ ⁊ nulli claudit̄. Sic btā ꝟgo nulli se denegat sed cōicat se vniuersis. Nec solum nulli se denegat. sed qd̄ plus est oībus se offert. iuxta illud Ecc̄i. xxiiij. Venite ad me oēs q̄ ꝯcupiscit⁹ me. Hinc Bern̄. Maria oīb⁹ oīa facta est. ⁊ de plenitudine ei⁹ accipiunt vniuersi. Captiu⁹ redemptionem. eger curationem. tristis consolationez. peccator veniam. iustus gratiam. angeli leticiam. deniq; tota trinitas sumit gl̄iam. Fili⁹ ex ea sumpsit carnis substātiā. vt nō sit qui se abscondat a calore eius. Merito ad mariam respiciūt ⁊ recurrūt vniuersi: tā q̄ habitāt in celo q̄ꝫ etiā qui sunt in purgatorio. et q̄ nos p̄cesserunt. et nos q̄ sumus. et qui nos sequunt̄. ⁊ nati natorū. ⁊ qui nascūtur ab illis Jlli qui sunt in celo vt resartiant̄. ⁊ q̄ sunt in purgatorio vt liberent̄. ⁊ q̄ p̄cesserunt vt ꝓphete fideles īueniant̄. et q̄ sequūtur vt gratiaz cōsequātur. Merito g̊ ad te respiciunt oculi omnis creat̄e qꝛ ꝑ te ⁊ d̄ te et in te benigna manus oīpotētis q̄cq̄d ordinauit recreauit. Septimo sol in excellentia habet sigularitatem. Et hoc in interp̄tatiōe noīs declarat̄. Sol em̄ d̄r q̄si solus lucens. eo ꝙ parem aut similē non habet sup̄ terrā. et sic Maria. vnde Bern̄. Et si in aliquib⁹ aliqui cōmunicent virgini. vnum tamen est in q̄ nec p̄mā similē visa est nec habere sequentē: gaudiuz matris habēs cum ꝟginitatis honore. Optimaz g̊ partē elegit in qua ei nō cōicat alienus. Si em̄ bona ē fecūditas cōiugalis: melior vtiq; fecunditas ꝟginalis. Q, si adijcias. Cuius mr̄ est. Eius vtiq; quem etiaz angelica lingua nō sufficit dignis extollere laudib⁹. mater nō cuiuscunq; nec de quacunq; plebe. sed dei Duplex nouitas: duplex stupor. sed digne prorsus et aptissime. quia conueniens est virginem non alium nisi deum et hominem gignere. Neq; deum decuit alter partus. Octauo sol in eclipsi videt̄ habere doloris calamitatem. Sic sol iste. id est beata virgo Maria in passione filij dei eclip-

satus est. sufferēs vim doloris iuxta ꝓphe-
tiā symeonis di. Et tuā ipsi⁹ aīam ꝑtrāsibit
gladi⁹. Bern̄. Ille nāq; sermo filij. Ecce fi-
lius tu⁹: plus q̄ gladi⁹ fuit in corde ꝟginis
aīam ꝑtrāsiēs ⁊ ꝑtingēs vsq; ad diuisionē
spūs ⁊ aīe. O q̄lis mutatio. Johānes tibi
ꝓ Jesu tradit̄. seru⁹ ꝓ dño. discipulus pro
magistro. fili⁹ zebedei ꝓ filio dei. Ex hijs et
sil'ib⁹ ꝓprietatib⁹ sol' btā ꝟgo noīe solis nun
cupat̄. in quē solem de⁹ posuit tabernacu-
lum suū. i. christū. q̄ ideo tabernaculuz dei
dicit̄. qr in eo plenitudo diuinitatis corpa-
liter inhabitauit. Bern̄. Jure sola Maria
ꝑhibet̄ amicta sole q̄ ꝓfundissima diuīe sa
piētie vltra q̄ credi possit penetrabat abis-
sum. vt q̄ntuz sine ꝑsonali vnione creature
cōditio patit̄: luci illi īaccessibili videat̄ im
mersa. Jp̄a em̄ meruit valde efficacit̄ circū
agi ⁊ opari vndiq; et circūfundi vndiq;. et
tanq̄ ip̄o diuīo igne ꝯcludi. agente h̄ in ea
ss. q̄ in trinitate ꝑfecta viuit ⁊ regnat. Amē.

De annūciatione. II.
Sermo XXII.

Dies boni nūcii
est. si tacuerim⁹ scelerꝫ arguemur
iiij. Re. vij. In ꝟbis ꝓpositis in-
telligimus hui⁹ diei festiuitatē festiuitatis
hystoriacā veritatē. nostrā vtilitatē. ⁊ predi
catoris ad annunciādū necessitatē. Primū
ibi. Dies. scd̄m ibi. nūcij. terciū ibi. boni. q̄r
tum ibi. si tacuerim⁹. Primū expositiōe nō
indiget. qr in manib⁹ est huius diei festiui-
tas. A Et ideo deuote videndū est de
secūdo membro. vicz de bono nūcio qd̄ in
hac die Marie mr̄i ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns toti mūdo
nūciat̄. Ut aūt auditoꝝ mētes auidi⁹ exci-
temus. ad maiorē etiā intelligentiā necesse
est aliq̄ dicere ꝓ exordio. Dicit deuot⁹ ille
ꝟginis amator btūs Bern̄. Uidere vide-
or mihi ꝑmū hoīem q̄tuor ꝟtutib⁹ in exor-
dio creationis sue esse amictū. scz pace. mi-
sericordia. veritate. ⁊ iusticia. de q̄bus Ps̄.
Miscd̄ia ⁊ ꝟitas obuiauerūt sibi. iusticia
et pax osculate sunt. In hijs q̄tuor virtuti
bus est salutꝫ nr̄e integritas. Has em̄ acce
pit de⁹ d̄ corde suo ⁊ eisdē ꝑmos parentes
vestiuit. iuxta illud Ecc̄i. Deus ꝑm se vesti
uit hoīem. et dedit ei ptātem eoꝝ q̄ sunt su-
per terrā. Primo dedit eis pacem ꝑfectā vt
nec int⁹ esset nec extra aliq̄d qd̄ eos posset
aliq̄liter ꝑturbare vl' ad aliquā inq̄etudi-
nē ꝓuocare. vt nec int⁹ esset pugna nec fo-
ris timor. nec caro cōcupisceret aduersus
spm̄. nec spūs aduersus carnē. Et post hāc
ꝟtutē dedit homī veritatē ⁊ instruxit euz et
docuit q̄d ei esset faciendū ⁊c̄. cum dixit ei.
De oī ligno paradisi comedes. de ligno au
tē scīe boni et mali caue ne comedes. Ter-
cio dedit eis iusticiā cū cōminabat̄ eis pe-
nam: dicēs. Quacūq; die comederitꝫ: mor
te moriemini. Quarto exhibuit miscd̄iam
cum post trāsgressionē de⁹ morose ambula
uit in ꝑadiso: dans locū pnīe et occasionez
venie: interrogando. Adā vbi es tu. Et q̄a
sponte dimisit hō pacē ⁊ miscd̄iaz: dās ma
nus iniq̄tatib⁹ ⁊ pctīs. Ambo p̄uaricātes
mādatū dñi: pomū vetitū gustauerunt. Et
sic relicta pace statim inuenerūt aliā legem
in mēbris eoꝝ repugnantez legi dei. Ideo
due ꝟtutes he scz miscd̄ia et pax redierunt
in cor dei ⁊ recesserūt ab eis. Sed relique
due scz veritas ⁊ iusticia remanētes cū ipꝭ
eos ⁊ oēm posteritatez eoꝝ sine oī miscd̄ia
q̄dāmodo affligebāt. Hinc est q̄ de⁹ plus
q̄ ꝑ q̄nq; milia annorū nunq̄ de hoc pctō
mitigari ⁊ placari potuit. sed ad ꝑsuasionē
veritatis ⁊ iusticie totū mūdū deleuit. pau
cis exceptis. Multa etiā milia hoīm pro
vno pctō vicz ꝓ murmure ꝓstrauit. seuiēs
et indignans homini sicut leo. Hijs ergo
sic duabus virtutibus scz veritate et iusti-
cia hominibus non parcentibus interim
nō cessabat pax nec dabat misericordia si-
lentium in corde dei. sed pio susurrio pater
na postulantes viscera deo dulciter sugge
rebant di. Nunquid in eternum proijciet
deus: aut non apponat vt complacicior sit
adhuc. Nunq̄d obliuiscet̄ misereri deus.
aut cōtinebit in ira sua misericordias suas
Et q̄uis multū diuq; pater misericordiaꝝ
visus sit dissimulare vt interim satisfaceret
zelo iusticie et veritati. non tamē infructuo
sa fuit supplicantium importunitas. sed ex-
audita est in tempore opportuno Forte em̄
interpellantibus dicitur tale dedisse re-
sponsum. Usq;quo preces vestre. Debi-
tor sum. et sororibus vestris quas videtis
accinctas ad faciendum vindictam in na-
tionibus scilicet iusticie et veritati. Ueni-
niant et super hoc verbo pariter cōferam⁹

Festinant ergo legati celestes, ⁊ vt viderũt miseriã hominũ ⁊ crudelem plagã vt ꝑ be ta loquit, Angeli pacis amare flebunt. Qui eñ fideliꝰ q̃ ad pacem sunt querũt q̃s angeli pacis. Sane ex deliberatiõe qñ cita ta ascendit veritas ad statutã diem, ascẽdit vsq̃ ad nubes, necdũ plane lucida sed ob scura ⁊ obnubilata zelo indignatiõis. Fa ctũq̃ vt impleret illud ꝓs. Dñe i celo mi sericordia tua ⁊ veritas tua vsq̃ ad nubes. Dedi⁹ aũt pater luminũ residebat ⁊ vtra q̃ ꝓ pte sua qõ habebat allegabat, ⁊ qõ vtilius poterat loq̃bat. Quis putas illi col loquio meruit interesse. et indicabit nobis q̃d audiuit, ⁊ inenarrabilia forte enarrabit nobis q̃ nõ licet hoi loq̃. Sed misericordia vi deret interfuisse hmõi cõtrouersie: que dixit. Eget miseratiõe creatura rõnalis q̃ misera facta est ⁊ miserabilis, ⁊ nũc venit tps mise rendi ei⁹. Et ecõtra ꝑitas ait. Oportet inq̃t impleri sermonẽ quẽ locut⁹ est dñs, vt tot⁹ moriat hõ, necesse est aditũ oĩb⁹ (q̃ de po mũ vetitũ gustauit in ꝓuaricatiõem) regni celestis ꝓcludi. Ecõtra ait misericordia. Ut q̃d me genuisti citi⁹ ꝑiturã. Scit eñ veritas qñ misericordia tua perũt et nulla est si nõ ali q̃n miserear⁹. Sil'r illa ecõuerso loq̃batur. Quis eñ nesciat q̃ si ꝓdictã ꝓuaricatõnis sniam mort⁹ euaserit hõ: perit, nec ꝑmanebit in eternũ veritas tua dñe. Et ecce vn⁹ ō cherubin ad regẽ Salomonez suggerit eẽ mittendũ. Qñ filio datũ est oẽ iudiciũ. In eius q̃ iudicio ⁊ in cõspectu suo ꝓdicte ꝑtu tes sc̃z misericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi: eadẽ q̃ sup dicta sũt ꝑba repetẽtes. Fateor aũt ait ꝑitas: zelũ bonũ hz misericordia. sed vti nã ꝑm sciam. Nũc autẽ q̃d. Preuaricatori iudicat plus q̃s sibi pcendũ. Ac tu veritas inq̃t misericordia: nulli pc̃, sed tãta indignatõe feruis in ꝓuaricatorẽ vt inuoluas pariter et forore. Quid mali merui, si q̃ habes aduer sum me dicito mihi. Sin aũt q̃d me pseq̃ris. Grãdis ꝓtrouersia frẽs ⁊ nimiꝝ itricata nimiũ disceptatio ⁊c. Cũq̃ ꝑitas adiu cet in ip̃mq̃s iudicẽ pt⁹ sue iniuriã retorq̃ri, di, cauẽdũ esse oĩno ne irritũ fieret ꝑbũ pa tris, ne ꝑmo viu⁹ ⁊ efficax q̃libet occasione euacuaret. Ait pax. Parcite q̃so, pcite ver bis hmõi. Nõ decet vos hmõi altricatio ꝑboꝝ, ꝑtutũ est inhonesta ptẽtio. Porro iu dex inclinauit se ⁊ digito scribebat in terra

Erãt aũt ꝑba scꝑture q̃ pax ipa legebat in auribꝰ oĩm di. Perit ꝑitas nisi adã moriat. Perit iusticia nisi seq̃tur m̃isericordia, fiat ergo mors bona ⁊ habet vtraq̃ qõ petit. Oẽs obstupuerunt in ꝑbo sapie ⁊ forma cõpositionis piter atq̃ iudicij. Sic q̃dẽ manifestũ fuit nullã eis occasionẽ q̃rimonie remanere si fieri posset q̃ vtraq̃ petebat vt ⁊ more ret ⁊ veniã ꝓseq̃ret. Sz quõ id fiet inq̃unt Mors crudelissima ⁊ amarissima bona fi eri q̃ rõne poterit. At ille, Mors pctorum pessima, sed ꝓciosa: si fuerit vite ianua aperta et porte glie patebũt. Sed quõ fiet istõ inq̃unt? At ille, Si q̃s ex charitate moriat q̃ nihil debet morti. et cui⁹ mors ꝓciosior erit in bono q̃s oĩm hoĩm q̃ fuerũt sunt ⁊ erunt mors põt fieri in malo. Bon⁹ visus est ser mo ⁊ fidelis ⁊ oi acceptiõe dign⁹. Sz vbi ille innocẽs poterit inueniri q̃ mori velit nõ ex debito nec ex malo merito sed ex bñpla cito suo. Circũit veritas orbem terraꝝ ⁊ ne mo mũd⁹ a sorde: nec ifans cui⁹ ẽ vni⁹ diei vita sup terrã. Sz ⁊ misericordia celũ oĩe plu strat. Et in angelis q̃q̃s (ne dixerim ꝓuita tẽ) sed minorẽ inuenit charitatẽ. Nec ange li posse sufficere ꝑ oĩb⁹ cũ sint sil'r creatura. Redeũt g̃ ad ꝓstitutũ dicẽ veritas ⁊ miseri cordia anxie plurimũ nõ inuento qõ desi derabãt. Tunc seorsum pax cõsolans eas Vos inq̃t nescitis q̃ cq̃s nec cogitatis. nõ est q̃ faciat bonuz, nõ est vsq̃ ad vnũ. Qui cõ silium dat ferat auxiliũ. Intellexit rex quid loqueret, et ait. Penitet me fecisse hominẽ Pena inq̃t me tenet: mihi incũbit vt pax ait sustinere penã: et penitentiã agere ꝑ ho mine quẽ creaui. Tũc ergo dixit. Ecce ve nio. Non poterit eñ hic calix transire nisi bibam illũ. Et accersito gabriele, ꝑtinus in quit. Vade dic filie syon. Ecce rex tuus ve nit tibi. Festinauit ille ⁊ ait. Adorna thala mũ tuũ syon ⁊ suscipe regem christũ. Por ro venite rege misericordia ⁊ veritas obuiaue runt sibi: scriptura attestante, iusticia ⁊ pax osculate sunt ⁊c. ℬ Sequitur terciũ cum dicit, boni. In quo huius annuncia tionis vtilitas designatur. Propter q̃d sci endum In prima creatione accepit homo triplicẽ dignitatẽm, scilicet naturalẽ excellẽ tiã, in eo q̃ oia nra interiora ⁊ exteriora sur sum ad deũ erãt erecta vt sine labore ⁊ sine oĩ ipugnatõe deũ possem⁹ cõtẽplari, ita q̃

ab hac excellẽtia nihil foꝛis impediꝛet. nec intus retaꝛdaꝛet, Unde Bern. Rectꝰ dñs rectũ fecit hoiem vt oĩa q̃ essent in hoĩe recto oꝛdie eꝛigeꝛẽt se in deũ. Secũdo accepit mẽtẽ innocẽtiã, qꝛ sine oĩ pctõ creati sumus. Ad imaginẽ quippe dei q̃ pctũ non habuit factꝰ est homo, Ex cuꝰ psona dicit pͤs. Ego aũt in innocẽtia mea ingressus sũ redime me ⁊ miseꝛeꝛe mei. Tercio hõ stetit in magna ỏi amicicia. Cũ eĩ oĩs dilectio et amicicia sup similitudine fundaꝛ. iuxta illud Eccĩ, xiij. Omne aĩal diligit simile sibi. Non g̃ potuit deꝰ nõ diligeꝛe hoiem quez ad imaginẽ ⁊ sili̇tudinẽ suaz creauꝛat. Ab oĩbus bñs dignitatib cecidit hõ cum gustauit ventũ pomũ p̃uaricãdo mandatum dei. Et nos in eo cecidimus vniuersi. et cecidimꝰ in triplicẽ miseriã. Ab excellẽtia cecidimus in ignoꝛantiã. Ab innocẽtia ad culpe miseriã. Ab amicicia dei in inimiciciam Ex q̃bz tribz nimis abominabiles facti sumus. Propter qõ de homie sic lapso ỏꝛ in pͤs. Homo cũ in honoꝛe esset nõ intellexit, Ecce dignitas in qua stetit, sequit, cõpaꝰ est iumentis insipientibz ⁊ silis factus est illis. ecce miseria in quã incidit. Ita etiaz p insultãdo pñt dicere homĩ bestie terre Ecce Adã q̃si vnꝰ ex nobis factꝰ est. Hec autẽ tria scz excellẽtiã: innocentiã: ⁊ amicicia recupamꝰ ex dei ⁊ hoĩs in p̃ginis vtero vnione, Maxia eĩ dignitas hoĩs est deũ habere hoiem ⁊ fratrẽ nostꝝ. Uñ ex hac excellentia aliq̃n quenimꝰ ad infinite digniozez excellentiã in celo, vbi limpidiꝰ ⁊ imediatiꝰ q̃ Adã deũ ⁊ hoiem p̃tẽplamur. Uñ cum dñs Johem cõmẽdasset baptistaz dí. Inꝛ natos mulieꝝ nõ surrexit maioꝛ Johanne bap. subiũxit. Qui aũt est minimꝰ in regno celoꝝ: maioꝛ est illo. Ex hͤ patet q̃ minimꝰ in regno celoꝝ dignioꝛi excellẽtia decoꝛeꝛ q̃ adã habuit. Licet eĩ adã in magna stetit excellẽtia: peccare tñ poterat: qõ ĩ regno celoꝝ nullus põt. Secõ innocẽtiã recuperamꝰ p dñicã passionẽ. Jp̃e eĩ vt ait Esa. pctã nr̃a ptulit sup lignũ. Et aplus Ro. vj. Liberati a pctõ serui deo habetis fructum vr̃m in sctificatõnez, finẽ vo vitã eternam. Tercio recupamꝰ amiciciã p sanguis effusionẽ. Sic eĩ dicit aplus. Cũ eĩ inimici essemꝰ recõciliati sumꝰ deo p moꝛtẽ filij ei. Sic dicere possumꝰ q̃ recuꝑauimꝰ excellẽtiam p incarnatõis vnionẽ, scõo innocẽtiã p eiꝰ passionẽ. tercio amicicia p eiꝰ resurrectionẽ. vt tãdẽ excellentiꝰ valeamꝰ puenire ad etnã gl̃ificationẽ. Sequit q̃rtũ p̃incipale. Si tacuerimꝰ sceleꝝ arguemur. Jn q̃ p̃dicatoꝛis ad annũciãdũ necessitas declaꝛat. Qui eĩ scie ⁊ eloq̃ntie gr̃am ad annũciãdũ v̄bũ dei accipiũt a dño: gũissime arguunt si eã vicz gr̃am ad lucꝝ aĩaꝝ nõ poꝛ suerint. vñ Esa. vj. Ue mihi qꝛ tacui. Consideꝛauit eĩ q̃ talẽtũ ad p̃dicãdũ acceꝑat. ⁊ iõ doluit se tacuisse. ꝑpter qõ talib negligẽtib ỏꝛ Lu. xix. Serue nequã q̃re nõ dedisti pecuniã meã ad vsurã, et ego veniens cũ vsura recepissem eã. Hinc ⁊ aplꝰ j. Corinth. ix. Ue mihi si nõ euãgelizauero: qm̃ dispẽsatio credita est mihi, igit ⁊c.

De annunciatione Marie, III.

Sermo XXIII.

Ue maria gratia plena ⁊c. Lu. j. Jn v̄bis p̃positꝝ ⁊ alijs p̃depẽdẽtib angelice salutatiõi v̄go Maria ex multꝝ mirifice cõmẽdat. Prio cõmẽdat a puriſſime vite innocẽtia. ibi, Aue. Scõo a v̄tutũ copiosissima sufficiẽtia. ibi, maria. Tercio a gr̃aꝝ plenissima superfluẽtia. ibi. gr̃a plena. Quarto a dignissima dei p̃nția. ibi. dñs tecũ. Quinto a stat̃ sui excellẽtissima reuerẽtia. ibi. bñdicta tu. Sexto a fructꝰ sui vtilissima magnificẽtia. ibi. ⁊ be. fru. vẽ. t. Hec g̃ p̃conia laudis p oꝛdiez, pseq̃ntes A Prio dicimꝰ q̃ v̄go bñdicta cõmẽdat ⁊ laudat p ꝟ q̃d ẽ Aue a purissima vite innocẽtia. Hec salutatio q̃ v̄gini attribuit tãto gl̃iosioꝛ ẽ q̃nto in scꝑtura rarioꝛ inuenit, nulli ei vnq̃ potat venire applicari. q̃s ei sine ve a mõi exoꝛdio est iuẽt, nec ĩsans cui ẽ vni dici vita sup tã. Dicit ei aue q̃si sine ve, i. sine culpa. Justo g̃ oꝛdie sibi debeꝛ aue. qꝛ sola hec virgo fuit imunis ab oi macla. Et sola hec dictõ ⁊ noua salutatio huic v̄gini ỏbuit reſuari. Est aũt triplex ve a q̃ fuit libera btã v̄go. s. ve culpe oꝛigialis. ve culpe venial. ⁊ ve culpe moꝛtal. De p̃mo ve ỏꝛ Hiere. xv. Ue mihi mr̃ mea. vt q̃d me genuisti viꝝ rixe. viꝝ discoꝛdie. Rixas eĩ ⁊ discoꝛdias q̃b caro ꝓcupiscit aduersus spm̃ ab oꝛigiali peccato ꝓtraxim̃ q̃ ĩ nob rarissime cõpescunt De secũdo ve ỏꝛ. Ue nobis qꝛ peccauim̃.

Hoc em̃ de veniali cõgrue dici põt. qz cõ
muni modo oẽs tali ve inuoluti sum⁹. De
tercio ve dicit Osee. vij. Ue eis q̃ recesse
runt a me. Et iterꝫ Ozee. ix. Ue eis cum re
cessero ab eis. Quod de mortalibus pctis
oportz intelligi. quia nec deus a nobis nec
nos a deo recedim⁹ nisi cũ culpam cõmitti
mus mortaliũ pctõꝝ. De oĩb⁹ hȳs dicitur
Apocal'. viij. Ue ve ve habitantib⁹ in ter
ra. Hec fuit vox angeli de hoĩb⁹ exp̃ssa. vt
patet ibidẽ. Pro lucidiori intellectu Sci
endũ: sicut p̃dictum⁹ tria sunt genera pctõꝝ
scz originale. veniale z mortale. Et sicut ex
dei gratia nullũ bonũ manet irremunera
tũ. sic ex dei iusticia nullũ malum remanet
impunitũ. ideo p̃dictis trib⁹ triplex ve dat
vel debet triplex pena. Originali em̃ pctõ
debet pena damni: nõ sensus. Peccato ꝓ
veniali debet purgatorium: p̃ cuius ignẽ aĩe
purgent'. Sed pctõ mortali debet infern⁹.
nõ vt ibi venientes purgent'. sed vt ibi eter
naliter crucient'. Cũ ergo btã ȳgo nulluz p̃
dictoꝝ habuit. ideo adiudicabat ei angel⁹
q̃ merito esset ab oĩ ve. pueniẽte de pctõ pe
nitus aliena. z digne attulit ei in salutatõis
sue exordio Aue. Ubi sciendũ. Meri
to btã virgo nouo salutatõis genere debu
it salutari q̃tuor de causis. s. ꝓpter veter' cul
pe transgressionẽ. noue virginitat' adinuẽ
tionẽ. ꝓpter nouã cõceptionẽ. z nouã partu
ritiõez. Prima causa noue salutatõis. i. cur
noua salutatõe debuit salutari fuit hec. q̃a
culpa Eue in gr̃am: maledictio in bñficiuz
totũq̃ pondus mali in bonũ fuit in Ma
ria mutatũ. Et in signũ hui⁹ gratie nomen
p̃uaricant' mlier' trãsuersum z trãsmutatũ
fuit. Cum em̃ vocaret̃ p̃uaricatrix Eua: re
paratrix debuit salutari Aue. i. sine ve. qz il
la intulit ve. ista abstulit oĩe ve. Scõa
causa fuit noue ȳtutis scz ꝓpetue ȳginitat'
inuentio. Licet em̃ multe virgines essent añ
eam. nulla tñ añ eam pmanende ȳginitat'
ꝓpositum habuit. Unde Berñ. O btã vir
go quis te docuit aut que pagina instruxit
vt virginitate dño sic placeres. Dicũt enim
p̃cones q̃ virginitatis sue votum emiserat
hac cum conditione interposita: si diuine be
neplacitum foret volũtati. ꝓpter qõ angelo
salutanti respondit humiliter. Quomõ fiet
istud: q̃m virum nõ cognosco. i. cognosce
re ꝓpono. Ante em̃ eã nemo votum ȳgini
tatis emiserat. Et ideo ꝓpter hanc nouaz et
deo gratã inuentionẽ noua salutatione ab
angelo salutat'. Tercia causa noue saluta
tionis fuit noua z inaudita cõceptio. Con
cepit em̃ virgo nõ ex virili semĩe sed mysti
co spiramine. in q̃ nec ꝑmam similẽ visa est
nec habere sequẽtẽ. Et ꝓpter hoc angelus
inq̃t virgini: dicens. Spũssanctus supue
niet in te z ȳtus altissimi obũbrabit tibi. s.
cuius ȳtute ȳgo concipies z ȳgo post con
ceptũ ꝑmanebis ꝛc̃. Quarta causa est no
uus et inauditus z oĩ stupore z admiratõe
dignus part⁹. Non em̃ ȳgo peperit quel
libet de plebe aut magnũ p̃ncipem hui⁹ mũ
di. sed deum vez mũdi hui⁹ creatorem. De
hac nouitate et ineffabili stupore dic̃ Ber'.
Si adũcias alĩs eius excellẽtiis cui⁹ ma
ter est. que iam poterit lingua etiã si angelo
rum sit: dignis extollere laudib⁹ ȳginẽ ma
trem nõ cuiuscũq̃ sed dei ꝛc̃. Ex hȳs g̃ q̃tu
or nouitatib⁹ ȳgo gloriosa nouo salutatio
nis genere meruit salutari. B Sequi
tur in themate. Maria. In quo notat' se
cundũ p̃ncipale. scz quo cõmendat' a ȳtu
tum copiosissima sufficientia. qõ ex interp̃
tatione eiusdem nois euident⁹ declaratur
Maria em̃ interp̃tat' mare. Nunc aũt ma
re sex habet ꝓprietates q̃ spũaliter intelle
cte bene Marie cõueniũt. Scribit' em̃ in
libro de natura rer̃ q̃ mare est collectio oĩ
um aquaz. tã dulciũ q̃ salsaz: caput et ho
spitium oĩm fluuioꝝ: subsidium in necessi
tatibus: refugium in periculis: iter agentiuz
compendiũ: laborantiũ lucrũ. In mar' ꝑ
ꝓprietatib⁹ oĩm ȳtutũ cumulus accipit'. Q̃
aũt ꝺr dulciũ z salsaz. innuit' q̃ non solum
ȳtutes dulciter afficientes habuit. sed etiã
dure affligentes. z ideo ꝓpter cõpassionez
amaritudis ꝑ quã mat̃no affectu oĩm ho
minuz miseri⁹ cõpatiebat' dicit' salsarum.
Si em̃ Paulus mltũ inferior ea dicere po
tuit. Quis infirmat' z ego nõ infirmor. q̃n
to magis Maria ex vniuersitate oĩm vir
tutum. Unde Anſ. exponẽs illud Eccĩ. l.
Uas auri solidũ ornatũ oĩ lapide preci
oso dicit. Maria est vas auri ꝓpter diuini
tatis ꝓtinentiã z stat⁹ eminentiã. solidũ ꝓ
pter oĩm malorꝝ resistẽtiã. ornatũ oĩ lapide
p̃cioso ꝓpt̃ oĩm ȳtutũ affluẽtiã. Qõ z pul
cre nob exponit' Berñ. i. vbi ꝺr. Cõgregent'
aque omnes q̃ sub celo sunt in locũ vnum.

Sequit, Congregatiões aũt aquaꝝ vocauit maria. ac si in eisdez ꝓbis sileter innuat, vbicũqꝫ z in q̃cũqꝫ loco viderit ꝯgregationem oĩm aq̃ꝝ, i. ꝓtutũ oĩm collectiõez: ipsa est mr̃ nostra Maria, Scõo in p̃dicta maris descptiõe subiũgit caput z bospitium. Caput p aq̃ꝝ effluentiã, bospitiũ p aq̃ꝝ refluentiã. Que duo breuiter tãgunt Eccs. j. Ad mare vñ exeũt flumia: cõtinz ad caput, itez reuertunt, i. cõtinz ad bospitiũ. Sic btã ꝓgo est caput oĩm grãꝝ: a q̃ q̃cq̃d boni cõsequmur nob fluit. Hinc Bern̄. Nibil nos de⁹ hr̃e voluit qõ p man⁹ Marie nõ trãsit Eram⁹ oẽs filij ire z indigni vt a deo aliq̃d recipem⁹. Datũ est ergo Marie q̃cq̃d salutis: q̃cq̃d gr̃e accipim⁹ vt p illã obtineam⁹ qm̃ nec seipm nob dare voluit nisi per eam Est etiã mare nõ solũ caput sed etiã bospitiũ. p qõ instruimur q̃ oĩa flumia grãꝝ ab ipso deo accepta p grãrũactionẽ in ipaz refundere debem⁹ vt itez vber⁹ refluãt. Tercio mare est subsidiũ in necessitatib⁹, subuenit vniuersis, et qõ singulis necessariuz est submĩstrat: stãs in publico: clamãs ad nos oẽs Uenite ad me oẽs q̃ ꝯcupiscit⁹ me: z a generatõlb⁹ meis adiplemini. Bern̄. Maria sinũ pietat⁹ apit vniuersis: z de plenitudine ei⁹ accipiũt vniuersi, captiu⁹ redẽptionem, eger curatõez, tristis ꝯsolatiõez, pctõr veniã, iust⁹ gr̃am, angelus leticiam, fili⁹ dei carnis substãtiã, deniqꝫ tota trinitas gl̃iaz. Quarto mare est cõpẽdiũ itinerantiũ. Lõgissima em̄ via sup mare velociter transit. Sic btã virgo est cõpẽdiũ nostr̄ q̃ in boc mari magno itineram⁹ felicit⁹ z subito trãsire poterim⁹. Hã p ipsam tales gr̃as in breui tpis spacio obtinere possum⁹ q̃s alis per lõgissima tpis spacia vix cõseq̃ valeamus. Hinc Bern̄. Aduocatã nostraz ꝑmisit pat⁹ misedie q̃ tanq̃ iudex mr̃ suppliciter z fideliter nostre salutis negocia ptractabit. nec pati repulsam possum⁹ vbi añ filiũ matrez et matrẽ añ patrẽ cũ filio habem⁹. Fili⁹ añ patrẽ oñdit vulnera, mr̃ añ filiũ pect⁹ z vbera, nec põt esse repulsa vbi tot sunt charitatis insignia. ℒ Sequit terciũ ꝑncipale, s. gr̃a plena, in q̃ gr̃aꝝ tãgit plenissima superefluẽtia. Qõ exponẽs Bern̄, dicit. In actib⁹ ap'lorꝫ legim⁹ stephanũ plenũ gr̃a et ap'los repletos fuisse spũsctõ, sed lõge dissimilit⁹ a Maria, q⁹ nec ille plen⁹ deo vt i eo bitaret plenitudo deitat⁹ sicut ĩ maria, nec illi ꝯcepant õ spũsctõ sic maria, q̃ marie nũciat ab angelo gr̃a plena. Hec aũt plenitudo gr̃aꝝ ĩ trib⁹ ꝯgnoscit⁹, s. in mlt̃itudie, magnitudie, z latitudie gr̃aꝝ. ꝓrio dico q⁹ plenitudo gr̃e q̃ marie ab ãgelo nũciat cõsistit in mlt̃itudie gr̃aꝝ. Habuit em̄ oẽs gr̃as et oĩa q̃ rõnez gr̃e sortiunt. Ecci. xxiij. In me oĩs gr̃a vie z ꝓitat⁹. Hiero. Ceteꝝ scti⁹ per ptes, sed marie totũ se plenitudo gr̃ie ĩfudit Scõo gr̃a plena õr, ppt̃ gr̃aꝝ magnitudinẽ Nõ em̄ exiles siue quas gr̃as habuit. sed ĩ maria ꝓtute habuit vniuersas. Hic Bed. Nõ decuit ꝓginẽ hie cõmunes alias quas gr̃as q̃ sũmũ z maximũ gestabat in vtero, sed q̃cq̃d supmũ: q̃cq̃d maximũ in gr̃ijs cẽ poterat ꝑ habebat. Tercio gr̃a plena õr, ꝓpter gr̃aꝝ latitudiez. Tãta em̄ suplucrata ẽ gratiã vt eã in celũ z in ifernũ extẽderet z in terrã. De q̃ Bern̄. sup illõ Opat⁹ est salutẽ in medio terre: dicit. id est in vtero ꝓgis q̃ bñ mediũ õr. Ad illã em̄ sic ad mediũ respiciunt: z q̃ in celo babitãt z q̃ in ifernoꝫ: et qui nos p̃cesserũt: z nos q̃ sum⁹: z q̃ nos sequũtur zc̃. Illi q̃ sunt in celo vt restaurent⁹, qui sunt in inferno vt inde eripiant⁹. q̃ nos p̃cesserunt vt ꝓbe fideles iueniant⁹, z q̃ nos sequunt⁹ z nos q̃ sum⁹: oĩb⁹ nob se mediatricẽ exbibet sua superefluẽti z copiosa imẽsitate gratiaꝝ. Alia bic p̃termittunt⁹.

De sancto Ambrosio.
Sermo XXIIII.

Videte vigilate et orate Mar. xiij. In bijs verbis sapia õi patr⁹ bũane pfectionis summã iclusit. Ait em̄. Uidete vigilate z orate. Per ꝓbũ em̄ videte: a malis reuocamur. p scõm, s. vigilate bona opamur p terciũ, s. orate ad plenã pfectionez sctificamur. Qui aũt a mal' purgat⁹ siue reuocat⁹ et bona opat⁹ z sctificat⁹: bic vir pfect⁹ est. Et q⁹ Egregi⁹ iste doctor btũs Ambro. ꝓtẽ istoꝝ ꝓboꝝ pfecte i se habuit, iõ placuit ad gl̃iam el⁹ de bijs facere sermonẽ. A

Diri primo q⁹ p ꝓbũ videte a malo reuocamur Uidere em̄ idẽ est qõ cognscere siue intelligere. Usitato em̄ mõ loq̃ndi alicui⁹ sermonis õr. Uides hoc, i. itelligis. Qõ etiã Bed. asserit sic di. Ille qui videt oĩa hortat⁹ nos

vt postpositis oculis corpalibꝫ:mētis lumine videam⁹. Illis q̄dē oculi de q̄bꝫ p Salomonē dr. Oculi sapiētis in capite ei⁹ .i.xpo q̄ est caput nostr:q̄ cū corpalibꝫ oculis videri nō possit:cōseqūns est vt hoc intelligat dictū de oculis cordis. In bul⁹ g̃ ꝓbi ꝓtu te tria intelligam⁹ q̄ sequunt ad inuicē: p q̄ a malis oībꝫ purgamur. scz pctōz cognitionē:ꝓtritionē:z remissionē. Dicit g̃ nob de⁹ Videte oculis cordis introrsum ,plustrate ꝓsciam z videte mala q̄ feciſtis, qr nemo mūdus a sorde nec infans cui⁹ est vni⁹ diei vita sup terrā. Et inuenim⁹ infinita crimina pctōz si tm̄ oculos cordis dirigam⁹ in directū. Qđ facere monemur p hieremiā Hiere.xxxj.vbi dr. Statue tibi speculā:pone tibi amaritudines:et dirige cor tuū in viam rectā in q̄ ambulasti. Si em̄ ꝓpha ꝓpharū dicere potuit. Circūdederūt me mala q̄rū nō est numer⁹, Et ali⁹. Peccaui sup numerū arene mar⁹,q̄d nos miseri dicere possumus q̄ peccauim⁹ sup oēs estimationē. Qđ pctm̄ inter oīa genera pctōz esse potuit qđ nō aliq̄n aut affectu aut opis effectu cōmisim⁹, qr q̄nto ꝓpinq̄ores z viciniores sum⁹ deo:tāto plura cognoscim⁹ z videm⁹, de q̄ Greg. Scti viri q̄ apud deū mag⁹ ꝓficiūt: eo subtili⁹ indignos se deꝓhendūt.et q̄nto ꝓtimi⁹ luci fiūt:tanto q̄q̄d culpabile in se latebat inueniūt. Hinc est qđ dr Ezechiel' vij. Adhuc ꝓuersus videbis abominationes maiores hūs. Quāto veri⁹ ad deū cōuertimur tāto maiores abominatōes videmus. Et qr oē malū veraciter cognitum displicet, z q̄nto veri⁹ cognoscit tanto magis displicet, z sic displicentia causat dolorez p quē oīa genera pctōz ꝓterunt. Hinc ē qđ dr.iij. Reg.xix. Spūs dñi grādis et fortis subuertēs petras añ dñm:sed nō in spū dominus.q.d.licet in tali displicētia z ꝓtritione veracit' sit de⁹ pñs,tñ qr dulc⁹ est dñs et amara ꝓtritio,iō dñs nō sentit. Et Esa.xlj. Triturabis mōtes z cōminues colles:vētilabis eos z vēt⁹ tollet z turbo dispget eos Per montes z colles pctā pua et magna figurat. Et sequit in p̄dicto loco Et exultab i dño. Hec em̄ duo p̄dicta.s. cognitio z cō tritio certum signuz sunt remissiōis pctōz. Nunq̄ em̄ penitēs gaudet sz luget donec ꝓcipiat veniam pctōz. Et sic tūc gaudet et exultat in dño. Ista em̄ tria simil sunt cōmixta.s.cognitio.cōtritio,z remissio,qr cū pec casse nos cognoscim⁹ merito statim cōpūgimur.et i eo mometo q̄ ista duo sil' facim⁹ etiā remissionē accipim⁹, et sic sunt sibi iuncta. Hinc ē q̄d dr de Dauid,ij. Reg. xij.q̄ cū diceret:peccaui.statī subiūxit,ꝓpha nathan. Trāstulit dñs pctm̄ tuum. Crisi. Sine oi interuallo lacrime penitētis z remissio sil' sūt. hoc aūt est vez q̄stū ad culpā. siue offensam dei quā statim remittit de⁹ sine dilatōe. Oportet tm̄ nihilomin⁹ hoiez p multa distrahi anteq̄ pctm̄ penit⁹ destruatur p penā. B Sequtur secundū ꝓncipale.s. Vigilate. In q̄ ꝓbo p⁹ mali purgationē hortamur ad boni opatōez. Hoc em̄ ꝓbo de⁹ sepe vsus est in scꝑtura: hortās discipulos z nos i illis. vt sup statū nr̄m sollicite vigilem⁹, Mat.xxv. Vigilate itaq̄ q̄a nescit⁹ diē neq̄ horā. Et i pluribꝫ alijs locis euāgelij. vtputa Luce,xij,zc. Sūt aūt tres vigilie oīno necessarie q̄s Grego. ꝓbis breuibꝫ tāgit di. Vigilat q̄ seruat opando qđ credit. Vigilat q̄ a se torporē z negligētie tenebras repellit, vigilat q̄ ad aspectū xpi hz mēt⁹ oculos aptos. In ꝓma vigilia Gre. ꝓponit fructuosaz bonoz opez q̄ntitatē. In secūda q̄litatē. In tcia sctitatē. q̄ tria si nr̄is opibꝫ adijcim⁹ vtilit' vigilam⁹. Prio g̃ vigilem⁹ sup oīa opa nr̄a:ea nr̄e fidei cōmensurātes vt vicz oē qđ credim⁹ ope adimpleamus. Cū ei iuxta ap'm Heb.xj. ipossibile sit sine fide placere do. necesse ē vt fidē quā de⁹ a nob exigit bonis opibꝫ informem⁹, q̄a vt dr Ja.ij. Sic corp⁹ sine spū mortuū ē,sic fides sine opibꝫ vñ Gre, Fidei nr̄e ꝓbitatez i vite nr̄e ꝓsideratōe debem⁹ ag̃scere. Tunc em̄ vere fideles sum⁹ si qđ ꝓbis ꝓmittim⁹ opibꝫ adimpleam⁹. Hic Ber. Vigilem⁹ sup oīa opa nr̄a vt oīa q̄ p̄cepta sunt faciam⁹ z q̄ ꝓhibita sūt obmittam⁹ Nā si vnū cor q̄ ꝓhibita sūt faciam⁹:opa nostra nō sūt plena.nec sup gregē opez nostroz diligent' vigilam⁹, de q̄ Ja.ij. Qui totā legē ipleuit: offendit aūt i vno:fact⁹ ē oīm re⁹, Sic patet quō vigilare debem⁹ sup oīa opa nr̄a. Secūdo vigilem⁹ sup opez nostroz q̄litatē. vt sic in ꝓma vigilia vigilam⁹ q̄ opa nr̄a sint mlta,sic i scōa vigilem⁹ vt sint bona. Erūt aūt bona si oēm negligētiā et torporē ab eis dē repellam⁹, Hinc.ij. Paral'.xix. Sit tecū dñi vobiscū:et cū diligētia cūcta facite. tūc

aũt agim⁹ cũ timore dñi cũcta cũ ea fidelit̃ et corde pfecto facim⁹. Cui cõsonat ap̃lus Colo.iij. Qdcũq; facit̃: ex aĩo opami sicut dño t nõ hoĩb⁹: sciẽtes q̃ a dño accipietis retributõez hereditat̃. De hỹs duob⁹ sim̃l dr Deut.xvj. Juste qđ iustuz est exeq̃r̃. Et Bre. dic̃. Duo sunt q̃ necesse est vt in bonis opib⁹ formidemus. s. desidia t fraus. Desidia p torporez nasc̃t. Fraus vel seip̃m q̃rit vel nulla aut pauca operat̃. Fraus vt dicit Brego. in nr̃is opib⁹ trib⁹ modis cõmittit̃. Cũ aut gr̃a hũani cordis. aut fauor̃ amor aut res exteriores desiderant̃. Solus q̃ ille in ope fraudẽ nõ facit q̃ nec ad corpales res: nec ad laudis ꝓba: nec ad hũani indicũ gr̃am in bonis suis opib⁹ anhelat. Hec q̃ p̃dicta duo. s. fraus t desidia ĩ oĩb⁹ nostr̃ opib⁹ abominabilia sunt apd̃ deũ. iuxta illud Hiere. xlviij. Maledict⁹ q̃ facit op⁹ dñi fraudulenter t desidiose. Hinc est qđ sctũs Job dic̃ eiusdẽ. ix. ca. Uerebar oĩa opa mea sciẽs q̃ nõ ꝑceres delinq̃nti. q. d. licet ea apte ꝓsidero. q̃d tñ in hỹs latet penit⁹ ignoro. igit̃ tc̃. Tercio vigilãdũ est per opez nr̃oz sctitatẽ. q̃ tũc veracit̃ sctificant̃ cũ dñs p occultã ispiratõez illabit̃ cordib⁹ nostr̃ t ipa opa nobiscũ opat̃. tũc ex eo q̃ ipse sctũs ẽ: erũt etiã opa nr̃a sctã. Leui. xxj. Ego sctũs sum q̃ sctifico vos. Et iõ aĩ oĩa et sup oĩa vigilãdũ est qñ de⁹ veniat aut recedat. qz oẽ bonũ nr̃m ex el⁹ accessu ad corda nr̃a ꝓmouet̃. t ecõtra. Idcirco vigilare debem⁹ cũ venerit t pulsauerit vt cõfestim apiam⁹ ei. Luc. xij. Bti serui illi q̃s cũ venerit dñs t iuenerit eos vigilãtes. Prouerb. viij. Btus hõ q̃ audit me t vigilat ad fores meas q̃tidie. t obseruat ad postes ostij mei Lu. xij. Vos sil̃es hoĩb⁹ expectãtib⁹ dñm suũ q̃n reuertat̃ a nuptijs. vt cũ venerit et pulsauerit cõfestim apiant ei. Vigilare nihil aliud est q̃ diligẽtissime obseruare iter nos mot⁹ affectuũ nr̃oz. q̃ ex dei p̃sentia alterant̃ t variant̃ ad diuersa genera gratiaz nũc em̃ ꝓmimur ad hũilitatẽ. nũc accendimur ad charitatẽ. nunc illũinamur ad aliq̃ mysteria ꝓgscẽda. Et sic varijs modis affi cimur ꝺm q̃ spũs sctus nos ꝓgnouerit indigere t nos dignat̃ pmouere. Et iõ valde attẽte obs̃uãde sũt vie ei⁹. Uñ sctus Job eiusdẽ. iij. Quasi furtiue suscepit aur̃ mea venas suburrij ei⁹. Qđ exponẽs Bre. dicit. q̃si furtiue venas suburrij sui apit nob⁹ de⁹: cũ nob⁹ latẽter iĩnuat q̃b⁹ modis ad nr̃e intelligẽtie aurẽ vẽit. Uenit ei aliq̃ ad nos amore. aliq̃ timore. Cõpũgit aliq̃ pũctia suũpsi⁹ desideriũ nr̃m in diligẽdo. aliq̃ erigit mẽtes nr̃as ad eterna vt postmodũ tpalia vilescãt. aliq̃ nobis nr̃a mala apit t ad hoc nos ĩstruit vt de alienis malis etiã doleam⁹. aliq̃ aliena mala nr̃is obtutib⁹ obijcit t cõpũctos nos mirabiliter a nr̃a prauitate corrigit. Uenas itaq; suburrij diuini audire furtiue est diuie ispiratõis modos occulte suscipe t tenere. Latenter q̃ppe ad hoc venit ad nos vt ĩ ei⁹ pũctia ꝓmoueamur. Et itez ad ꝑ recedere se simlat vt iterũ auldi⁹ req̃rat̃: cogẽtes eũ atq; dicentes. Mane nobiscũ dñe Lu. xxiiij. Et ꝑ est qđ dic̃ Berñ. Qñ de⁹ ad nos veniat aut q̃ vadit aliq̃n picẽose ignorat̃. Cum em̃ gr̃e sue dona circa nos dispẽsat spũs sctus: vigilant̃ aduerte ne aut ingr̃tus aut tepidus exist̃as. nã cũ aliq̃n copiose pfundat: aliq̃n gratiaz subtrahat: si ille vicissitudies vigilãtissime nõ obseruant̃. i ꝑ gen⁹ miserie ĩcides: sic vt nec p̃item gl̃ifices nec absentez desideres. Hẽpe q̃dẽ ad ꝑ recedit vt auldi⁹ teneat̃. et si abesse ꝓtingat desiderabili⁹ q̃rat̃. Cũ aũt abesse nesc̃t quõ requiret̃ tc̃. Vigilat q̃ vt dic̃ Breg. q̃ ad aspectum veri lumis oc̃los mẽt̃ aptos tenet. Ista est nobilissima vigilia int̃ oẽs: q̃ cito pducit boiem ad pfectuz.

℄ Sequit̃ terciũ ꝓncipale scz Orate p qđ vt dixi nos t opa nostra ad plenã pfectionẽ sanctificamur. Sicut em̃ p actũ videndi purgamur. t p actũ vigilãdi ad bonũ incitamur: sic p actũ orãdi sctificamur. Dicit em̃ ipsa veritas Joh. vj. Uerba que ego locut⁹ sum spũs t vita sũt. q̃nto crebrius ruminant̃: tanto ex eis hoĩes verⁱ sanctificant̃. j. Thimo. iiij. Sanctificat̃ hõ p ꝓbũ dei t orationẽ. Est aũt differẽtia inter sanctitatẽ secũ de vigilie t istaz. quia illa est opez. ista ꝓ oratione. t vtriusq; exercitiuz facit affectiões sanctas. t p cõsequens homines sctos. dicẽte Berñ. Affectio sancta facit hoĩes sctos. De hỹs duab⁹ sanctificationibus dicit Apocal. vlti. Qui sanct⁹ est sanctificet adhuc. q. d. Qui sanct⁹ est secunda sanctificatõe: sanctificet adhuc. s. p terciam sanctificationẽ. Sunt autem triplices species oratiõis pre ceteris sanctiores: que

ex triplici genere deuotōis dño offerunt. s. filialis. sponsalis. z diuinalis. Filialis oratio est quā filij offerūt deo vt pri. quā tunc effundim⁹ cū p potiora z perfectiora exercitia sublato timore pctōz. et horrore iudicio rū dei: ex dulci affectu diu oram⁹ stantes in eo affectu coꝝ deo ipm dulciter amātes et fiducialr orātes: de prīs affectu nihil oīno desitantes, sicut filius añ patrē repsentātes speciē naturalis filij q̄ sp dulciter z fiducialiter orauit. Joh. xj. Ego scio qz sp me audis. Hinc est qđ dicit aplus Gal. iiij. Qm̄ aūt estis filij dei misit de⁹ spm̄ filij sui i coꝝ da vestra clamantē Abba pater. Dulcissimū est nomē patris in ore filij. Si em̄ spū q̄ a patre, pcedit in filiū oram⁹ deū: suspirantes ad patriā, quō pr̄ hāc orationē repellere pōt z eam nō acceptare, nequaq̄. Hanc orationem docuit nos Math. vj. saluator nr̄ di. Sic orabitis. Pr̄ noster q̄ es in cel' zc. Ecce a paterno ore docet oratōez inchoare. Scōa oratio dr sponsalis. q̄ ozō ex tali affectu amoris deo offert q̄si casta sponsa sponso suo: q̄ nō diligit aliud nec q̄rit aliđ nec desiderat nisi spōsum, nā siue eā coꝝripiat, siue durū se exhibeat, siue etiā pcutiat siue q̄cūq̄ mō indignatōis oculo ipam respiciat: diligit eū vt sponsum suū. Sic oratio spōsalis orat deū nō ꝓpter grāz impetrādam vel q̄dcūq̄ aliud, sed orat deum ꝓpter ipm solū: dicēdo cum Pš. Quid em̄ mihi est in celo: z a te q̄d volui sup terrā. Et subdit. Deus coꝝdis mei z ps mea de⁹ ineternū. In hac orōne aīa suspēsa incipit lāguere z p impatiēti dsiderio estuare. In h affectu dicit sponsa in Cātic. Stipate me floribꝰ: fulcite me malis: qz amore lāgueo. Et rex interpellās oēm celi militiā: di. Nunciate dilecto meo qz amore lāgueo. vñ Ber. Subtractio rei amate est augmētatio desiderij q̄ necesse est affici mentē amātis vehemēter eo absente. Frustra em̄ nisi fallor fit vt lāguētis aīe q̄s tētet lenire dolorē quem int⁹ gerit ex vulnere amoris nisi solus amator. Ad hūc affectū currunt oēs orationes q̄ petūt se dei pīsentia cōsolari. Tercia oratio est et dr diuinalis: q̄ de pleno ꝓmptuario oīm grāz ex fruitione diuine pītie dño exhibet. p quam z oēs sancti inebriant. iuxta illud Pš. Inebriabunt ab vbertate domꝰ tue: z torrente voluptatis tue potabis eos. Pre nimia delectatōis dulcedine detrūcate orationes vel potius eructuate dño euacuant vel deficiūt in orōne: nescientes ipsi q̄d loquunt. Tā in figura q̄m in scptura de nouis hoibꝰ hoc legim⁹ euenisse. In figura legit hoc. j. Reg. j. de Anna matre Samuelis, vbi dr de ea. Mouebant labia eius z vox penit⁹ nō audiebat. Estimauit g̃ Heli sacerdos eam temulentā. z dixit ei. Usq̄q̄ ebria eris, digere paulisper vinū q̄ mades Que rñdit. Nequaq̄ dñe mi. Vinū em̄ et omne qđ inebriare pōt nō bibi, sed effudi animā meā in cōspectu dñi zc. Simil'r in scriptura tales orationes inuenim⁹. De q̄ Berñ. sup illđ Canticoꝝ. Dilectus meus mihi et ego illi: dicit inter cetera. Ad qđ loquit sponsa mihi, ad nihil aliud nisi q̄ mirabiliter delectata: nec oīno tacere potuit: nec tamen quod habuit exprimere potuit. Flagrans em̄ amor pīsertim diuinus cū se cohibere nō prevalet: nō attendit q̄ ordine qua ve lege verborum ebulliat, interdū nec verba exquirunt nec voces, sed solus suspiriꝰ est cōtentus. Inde est q̄ qui huiusmodi sancto amore flagrat: non considerat qđ qualiter et quando loquatur, sed quicquid in mentem venerit contingenti modo z casualiter enunciat siue eructuat. Ad quam eructuationē in pītī: et in futuro ad plenaz repletionē nos pducat Jesus christ⁹ zc.

De sancto Marco.
Sermo XXV

Similis factus est leoni in opibꝰ suis. j. Mach. iij. Sāctus ꝓpheta Ezechiel in veteri testamento. et Johānes in Apocal'. beatum Marcum sub figura leonis cum alijs euangelistis pūiderunt, nec imerito, quia per viuificū suum euangeliuz virtute mirifica dei eccl'iam edificauit Cuius vita gloriosa sicut in passiōali legit z crebra miracula attestant ipsum merito per leonem figurandum. Ad nostrā ergo etiam erudi-tionem hec verba reflectamus: aliquid eligentes q̄d ad laudē dei z bui⁹ sancti z mores nostros edificet. Nam vt ait Augustinus, nullus maior deo et oīb⁹ scīs honor poterit exhiberi q̄m q̄ eos ꝓ nostris viribus

mitemur: de eoꝝ vita et doctrina in nostrꝭ cordibꝫ aliq̄d attrahētes p quod eis assimilati ad eoꝝ ꝓsortiū pueniam⁹. Quia igitur btūs Marc⁹ ex similitudine leonis ad tantaꝫ vitā ꝛ scīatē est ꝓmot⁹: vt el⁹ memoria in eccl̄ia habeat ī ꝑpetuū. Intueamur ꝛ nos hunc leonē vt eius ꝑpr̄ietatibꝫ ꝛ actibꝫ nostram vitam similiter emēdemus. De leone aūt tria p ordinē trāscurramus. Primū de leonis diuersa acceptiōe. Secundū de leonis hic intenti electōe, Terciū de ꝑpr̄ietate leonis ad iustū hoīem applicatiōe. Primo dicamus de leonis diuersa acceptōne. De quo Grego. Quia natura vniuscuiusq̄ rei ex diuersis cōponit, ideo in sacro eloq̄o licite p eam diuersa designant, qō idē in leone exemplificat dicens. Ecce leo qui habet virtutē ex natura ꝛ scientiā. Ex ꝑtute significat deum ꝛ iustū hoīem: q̄ ꝑtutez habet ex gratia. Ex scientia aūt significat diabolum. Q, aūt leo deum: iustuꝫ hoīem: ꝛ diabolus significet: cuidēter legim⁹ in scriptura. De deo Apocal', v. Ecce vicit leo de tribu iuda: radix dauid, Christ⁹ natus ex semīe dauid describit quez deus pater rugitu diuīe fortitudinis suscitauit a mortuis, sicut catuli leonis rugitu el⁹ viuificant. De diabolo .i. Petri, v. Circūit q̄si leo rugiēs. De homine iusto dicit Prouer. xxviij. Justus q̄si leo confidens absq̄ terrore erit. Qō exponens Grego, dicit, Qui sua spontanea mortificatione ꝓtra omnia aduersa fortitudinem securitatis habet: leo merito nuncupat ꝛc. Secūdo dicendū est de leonis hic intenti electione. Obmittentes ergo ꝑmuꝫ et secūdū leonē: eo q̄ ꝑmi leonis fortitudo inattingibilis est, et secūdi ex scientia ꝛ malicia est abominabilis, de tercio leone, scz de hoīe iusto ꝓsequmur. Tercio ꝑncipaliter dicendū est de ꝑpr̄ietate leonis: ad iustū hoīnē hmōi applicādo. A Ubi sciēduꝫ sicut legim⁹ in libro de naturis rerū: leo sex habet ꝑpr̄ietates.

Primo cōsuevit vestigia sua cauda delere.
Scōo rugitu suo catulos suscitare.
Tercio bestias in circūitu suo captiuare.
Quarto dorsum suū cauda ꝑberare.
Quinto cōsuevit venatoribꝫ obuiare.
Sexto ꝓsuevit dormiens vigilare.

Primo dico q̄ leo cōsuevit vestigia sua cauda delere ne sua itinera depbendantur Quid p vestigia nisi oīa tpalia q̄ sunt vestigia, veroꝝ et eternoꝝ bonorū. Vestigiuꝫ eīm nō est id cui⁹ est vestigiū sed silitudo ei⁹ Similiter cauda finis eius cui⁹ est cauda. Si ergo in mentē venit delectatio temporaliū bonoꝝ: q̄ sunt diuitie, honores, ꝛ voluptates, cogitem⁹ ad quē finem nos ptrahant, scz ad infernū. Non ergo attēdam⁹ ad ea que apparēt, sed ad ea q̄ ptrahūt. Ut ergo oīa tpalia a nostrꝭ affectibꝫ penit⁹ excludamus ne ꝓtra deū diligant, sed p cōsideratiōnē veroꝝ bonoꝝ tanq̄ per caudā deleant: aduertamus illō Matth. xvj. Quid ꝓdest homi si vniuersum mūdū lucret ꝛc. Glo. nō ꝓdest, sed nocet. Deletꝭ g̃ vestigiꝫ per caudam finalis cōsideratōis scōo imitemur ipm in rugitu: p quem catulos suos mortuos natos ad vitā suscitat. Sic ꝛ nos oēs affectus nostros pariter ꝛ aīam nr̄am que ꝑpter p̄dicta tpalia q̄bꝫ adhesim⁹ mortificauimus: per rugitū fortissime penitētie ad vitam meritoriā suscitamus, lugentes ꝛ validissimo clamore rugientes aīe nostre detrimentū: qō ex malo vsu tpalium incurrimus. vt dicere possim⁹ cum sancto Job. Tanq̄ inundant⁹ aq̄ sic rugitus meus ꝛc. Qō exponens Grego, dicit, Bñ electi mētis sue oculis iudicia diuia anteponūt: dū ab occulta supra se sentētia trepidāt, duꝫ ex vna ꝓte culpas: et ex aduersa districtū dei iudiciū cogitāt. Ex q̄bꝫ in eis vie q̄dā aq̄ colligunt⁹ vñ merorꝭ rugit⁹ defluit. Hunc rugitū etiaꝫ Danid habuit q̄ dicit in Ps̄. Rugiebā a gemitu cordis mei ꝛc. Sed q̄d ꝓdest cōmissa penitēdo diluere nisi cū summa diligētia etiaꝫ futura caueam⁹. Inanis nāq̄ est penitentia quā seq̄ns culpa coinq̄nat. Idcirco tercio imitemur leonez in tercia eius ꝑpr̄ietate, q̄ bestias in suo circūitu nouit captiuare. Sic eīm in naturꝭ rex leo gīt de leone. Cū vrgente fame p̄dā vult capere: horribilē rugitū emittit, ad cui⁹ sonitū oīa aīalia stant territa ꝛ stupefacta, ꝛ edictum suū audiūt cum tremore. Et tūc cursu suo circūit aīalia ꝛ non audent transgredi cursum illū. Sic ꝛ nos q̄ p rugitū ꝑnīe de penitentie nos suscitam⁹, demū cū summa diligentia circūeam⁹ nostras bestias, i. mot⁹ bestiales: statuētes eis terminū regularis disciplineꝭ quē nullaten⁹ audeāt transgredi ne iteꝝ peccantes faciam⁹ nostra no

uissima peiora ꝓ oribꝫ: statuẽtes talẽ termi-
nũ vt solos sensus moueant ⁊ nequaq̃ ad
ꝓsensuꝫ pueniãt. qz vt dicit Greg. Tũc nul
la nocebit aduersitas si nulla dñẽ iniq̃tas
Sed qz vt dicit idẽ. Nõ ꝓdest mala nõ fa
cere nisi q̃s studeat bonis opibꝫ insudare.
Jdeo q̃rto imitemur leonẽ q̃ tpe cõmotio-
nis dorsum pcutit cauda sua. Quid p dor-
sum nisi laborẽ viribꝫ cõmensuratũ. q̃d per
caudã nisi finẽ debem⁹ accipe. Dorsum er-
go cauda pcutim⁹ si ꝓsiderãtes q̃ nõ diu p
sistimus. ⁊ ex hac cõsideratõe cõmoti dorso
nostro imponim⁹ q̃cq̃d boni opis portare
possumus. Juxta illud Eccs. ix. Quodcũ-
q̃ facere potest manus tua: instãter opare.
qz nec op⁹ nec ratio nec sapia nec scientia
erũt apud inferos q̃ tu ꝓperas. Ecce labo
rem ⁊ finis ꝓsideratõem innuit. Et apl̃us.
Hebr. xij. Per patiam curram⁹ ad ꝓpositũ
nobis certamẽ aspiciẽtes in auctorẽ fidei ⁊
cõsummatorẽ ihesum: q̃ ꝓposito sibi gaudio
sustinuit crucẽ ꝓfusiõe ꝓtẽpta. ⁊ subdit ibi
dem. Recogitate eũ q̃ talẽ sustinuit a pctõ-
ribus aduersus semetipm ꝓtradictiõem vt
nõ fatigemini animis vestris deficiẽtes. q.
di. Recogitate eũ q̃ ꝓ vobis laborare non
cessauit q̃sq̃ oĩbꝫ cõpletꝫ dixit in cruce: cõ
summatũ est. Et sic p caudã etiaz possum⁹
recipe pseuerantiã. p dorsum opatiõez. Ju
bemur g̃ in lege caput offerre in sacrificijs
cũ cauda. i. opus bonuz cũ pseuerãtia. Si
ꝓ ex negligẽtia aliq̃d surrepserit vt nõ oĩ
tpe ꝑm q̃ possumus opemur. tũc cauda. i.
fortissima disciplina dorsum nr̃m tãgam⁹.
ne benignus dñs q̃ ꝓmotionẽ nr̃az deside
rat: tanq̃ seruos inutiles flagellis suis nos
castiget. Que tñ flagella q̃liter suscipiant̃ et
suscepte offerant̃: leo iterum nos docebit.
Quinto in naturis rez legit̃ de leone q̃ cũ
senserit se a venatoribꝫ pseq̃ gl̃iosum valde
se reputat. et vibrãs caput ⁊ fremẽs animo
gaudens ꝓparat se ad bellum. nec tunc sil-
uas repetit ne fugere videat̃. Sed in apto
cãpo se recipit vt a pseq̃ntibꝫ videatur. ⁊ sic
facilioz sit cõgressus. Sic ⁊ nos cũ senseri
mus nos tribulari ꝟ nob. ꝓ maxia gl̃ia re-
putemus: et eisdẽ gaudẽtes cũ desiderio oc
curramus. Exẽplo bt̃i Andree q̃ dixit. O
bona crux diu desiderata et iã ꝓcupiscenti
anio ꝓparata secur⁹ ⁊ gaudẽs venio ad te.
Hec em̃ est via p quã deo placere debem⁹
Juxta illud Judith. viij. Oẽs q̃ tibi placu
erunt ab initio: p varias tribulatões tran-
sierunt. Et de Thobia legit̃. Quia accept⁹
eras deo necesse erat vt tentatio ꝓbaret te.
Jdcirco ꝺz Jaco. j. Oĩe gaudiũ existima
te fratres cũ in varias tẽtatões incideritis.
Et merito. qz vt dicẽ apl̃s. ij. Coz. iiij. Qꝺ i
ꝑsenti momentaneũ est et leue tribulatiõis
nostre: supẽ modũ in sublimitate eternũ glo
rie põdus opabit̃ in nobis. Nec sũt cõdi-
gne passiões hui⁹ tpis ad futurã gl̃iaz Ro
ma. viij. Sexto ꝺ leone legim⁹ q̃ apt̃z ocu
lis q̃si vigilando dormit. et q̃si simꝫ vigilat
et dormitat. p qꝺ informamur q̃ si post bo
noz operũ lassationẽ ⁊ post fatigatiõez tri
bulationũ cõsolari cupim⁹. tũc interne cõ
tẽplationi studiosissime nos demus. Quã
si in nobis instaurari cupim⁹: ꝓmũ postpo
nus actionũ tumultibꝫ introrsum ingredi-
amur. ⁊ collect̃z affectibꝫ de cunct̃z loc̃z sur-
sum oĩa interiora ad deũ erigamus. ⁊ in ip
sum nos suspẽdam⁹. Qz si fidelit̃ agim⁹ cõ
descẽdit nobis de⁹ ⁊ ꝓpinat nob ꝺ sua dul
cedine aliq̃d: p qꝺ inebriati oĩm bonorũ et
tribulationũ q̃ vnq̃ ptulim⁹ mercedẽ copi
osam meremur. Qꝺ bñ figuratũ legim⁹ de
Moyse Exo. xxxiij. Qui cũ ascenderet ad
dñm in montẽ synai. dñs descẽdit ad eum.
Per montẽ nostra ꝓtemplatio intelligitur
Lũq̃ nos ascendim⁹ vt ad ea q̃ vltra infir
mitatẽ nostrã sunt videdo subleuemur. Jn
hũc montez dñs descẽdit vt aliq̃d de se ad
gustãdũ aĩe exhiberet. qꝺ q̃ntũlibet puũ sit
oĩm tamẽ labor pariter ⁊ tribulationũ no
straz plenũ accipim⁹ refrigeriũ ⁊ supabun
dantẽ cõsolatõem. Et ꝟ ꝓmisit dñs Esaie
lx. dicẽs. Tũc videbis et afflues. ⁊ mirabit̃
et dilatabit̃ cor tuum q̃ cõuersa fuerit ad
te multitudo maris. i. oĩm gr̃az. De hac vi
gilia ⁊ dormitatione dicit spõsa in Cãticis
Ego dormio et cor meuz vigilat. Qꝺ expo
nens Bern. dicit. Foris dormio sed intus
cor vigilat. quia dum exteriora quasi non
sentio: interiora suauiter appbendo. duz p
exteriores sensus ab huius vite tumultibꝫ
sopio: viuacius interna apprehendo. Tũc
em̃ verba dei mens viuacius penetrat cuz
admittere curarum secularium tumultus
recusat. Jdeo feliciter quiescit hic in gratia
⁊ ibi in gloria Quod nobis prestare dignc
tur pater ⁊c.

De sanctis ꝓbilippo et Jacobo.
Sermo XXVI

Bti sũt viri mi sericordie. Ecc̃i.xliij. In ꝑbis ꝓpositis gl̃iosi isti ꝓncipes a duplici ꝑtute cõmẽdant. scz a virili strẽnuitate. a clementi pietate. Primũ ibi. Isti sũt viri. secundũ ibi. misericordie. Primum exhibent sibi. secundũ nobis. Hec em̃ est gloriosa iusticia vt vnusquisq; sit strẽnuus sibi: et alijs benign⁹. Ubi sciẽdũ. gl̃iosi isti ꝓncipes scz ꝓbilipp⁹ z Jacob⁹ z ceteri apl̃i. ꝓpter excellentẽ vite sc̃itatez z ꝓpter innumeras gr̃as q̃s ꝑ ceteris tanq̃ fundatores ecclesie a dño acceperũt: sunt vocati viri misericordie z etiã aliq̃ ꝓncipes. vt in ꝑsal. Principes pl̃oꝝ z c̃. Et aliq̃ angeli. q̃a p eos angelo⁹ exercitia exercent: q̃ꝝ est nũciare voluntatẽ diuinam. Aliq̃ dij vt in ꝑs. Dij fortes terre vehementer eleuati sunt.

Dicti ergo sunt

Primo viri ꝓpter vite sc̃itatẽ z strẽnuitatẽ. Scõ ꝓncipes ꝓpter ꝓtutũ sublimitatem. Tertio ãgeli ꝓpter puritatẽ z nũciatoꝝ ꝓfitatẽ Quarto dij ꝓpter miracl'oꝝ celebritatem.

Dicit primo q̃ fm the A ma ꝓpositus sancti apl̃i dicunt viri misc̃oie. q̃ꝝ virilem cõstantiã Berñ. declarat dicẽs. Sancti apl̃i gl̃iosi in vita sua: habebant in ꝓuersatione cõstantiã. in ꝑdicatiõe sapiaz. z in passione patientiã. In hijs tribus clare patet eoruz strẽnuitas. Primo dico q̃ habebãt in conuersatione cõstantiã. In oi ꝓuersatiõe sua nihil penit⁹ admittẽtes in q̃ deũ possent offendere: aut ꝓpriã ꝓsciaz maculare: sensus exteriores ab oi illicito cõtinẽtes. Hec aũt vniuersitas ꝓuentie in triplici genere cõsistebat. Cõtinebãt em̃ a mũdi diuitijs: eligẽtes nudã pauptatẽ. A carnis delicijs: assumẽtes purã castitatez. A diaboli astutijs abnegãtes ꝓsensuz seu ꝓpriã volũtatẽ. In hijs trib⁹ ab oi se ꝓpio denudabãt: plene et ꝑfecte res: corp⁹ z aiam resignantes. et in hoꝝ triũ oppositꝰ deo strẽnue seruientes.

Primo dico cõtinebãt se a mũdi diuitijs eligẽtes extremã pauptatẽ. reꝑiciẽtes i auctorẽ fidei ihesum. q̃ paup fuit in ingressu: in ꝓgressu: z in egressu. nat⁹ in diuersorio. reclinat⁹ in ꝑsepio Luc̃. ij. In pauptate vixit vltimo in cruce nudus pependit. in alieno panno inuolut̃. z in alieno sepulcro sepelitur. Qõ ꝓsiderãtes sc̃ti apl̃i: in ꝑfidã etiaz valde se pauptatẽ amore suo dimerserunt. In q̃rũ oim̃ ꝑsona dicit apl̃us. j. Coꝝ. iiij. Esurim⁹ z sitim⁹ z nudi sum⁹ z instabiles. tanq̃ purgamentũ huius mũdi facti sum⁹ oim̃ peripsima vsq; adhuc. Secũdo cõtinebant se a carnis delicijs: respuẽtes oẽm voluptatẽ. De q̃bo itez apl̃s. ij. Coꝝ. v. In carne ambulãtes nõ fm carnẽ mil̃itam⁹. q. d. licet in carne viuim⁹. nõ tñ viuimus fm carnẽ. Et alibi Roma. viij. Nõ fm carnez ambulamus sed fm spũm. Tercio cõtinebant se a diaboli astutijs siue a cordis vicijs negantes ꝓpriã volũtatem. De q̃ iterũ apl̃us Roma. xiij. Nemo sibi ꝓpsi viuit. et nemo sibi morit̃. i. sue volũtati. siue em̃ viuimus: dño viuim⁹. siue morimur: dño morimur. Ex hijs ḡ tribꝰ. s. rebus. corpe. z spũ se viriliter cõtinebãt vt in nullo istoꝝ deũ offenderent. Sed in istoꝝ triũ oppositis. scz pauptate. castitate. et dei voluntate: deo firmiter adherebãt. Et sic in conuersatõe sua habebant ꝓstantiã: ab omnib⁹ malis se ꝑseruantes. Secũdo habebãt in ꝑdicatiõe sapiam ꝑ quã cõstanter ꝑdicabant: doctrinam suã signis z ꝓdigijs ꝓfirmantes. Trl plici aũt sapia vsi sunt in doctrina sua. ꝑdicabant em̃ sine erroze. sine terroze. et doctrinam suam impleuerunt opere et laboze.

Prio sine erroze oẽs ꝑfidias et hereticas prauitates destruẽtes. Nam per spũm sanctum quem acceꝑunt docti sunt omnẽ veritatem Joh. xvj. Spũs sc̃tus docebit vos oẽm veritatẽ. Hanc aũt veritatem ꝑdicabant pure ꝓpter deum: nõ ꝓpter suã ꝓpsi⁹ ostẽtationẽ. nec ꝓpter turpis lucri acq̃sitionem. neq; ꝓpter adulationem vel aliã quã cunq; caulam que posset curuare intentionem eoꝝ. De quo apl̃s. j. Thessal. ij. Fiduciam habuimus in deo loqui euãgeliuz dei in multa sollicitudine. Exhortatio enim nostra nõ est de erroze neq; de imundicia. neq; in dolo. sed sic̃ ꝓbati sum⁹ a deo vt crederẽt nobis euangeliũ ita loquimur: nõ q̃si hoib⁹ placẽtes sed deo q̃ ꝓbat corda. Et subdit. Neq; em̃ aliq̃n fuim⁹ i sermõe adulatiõis: neq; i occasiõe auaricie: de⁹ test̃. est. nec qnerẽtes ab hominib⁹ gloriã. Hec ibi. Scõ habebant sapiam sine terroze. Nã

De sanctis Philippo et Jacobo

ꝓpter verbū dei ⁊ salutē hoīm vitā et corpa exposuerūt. Hāc audaciā sumpserūt a domino q̄ dixit eis Lu. xij. Ne terreamini ab hijs q̄ occidūt corp⁹: ⁊ post hec nō hūt amplⁱ q̄d faciant. Timete eū q̄ postq̄ occiderit habet ptātez mittere in gehēnam. Et ꝟ ꝓstanter fecerūt, qz ꝓpt nullā ptātez neq; tyrannidē a ꝓbo dⁱ cessauerūt. sed cū magna ꝓstātia impterriti loq̄bant Act. v. Oportz obedire deo magⁱ q̄ hoīb⁹. Tercio habebāt talē sapiaz q̄ q̄cq̄d ꝓbo docuerūt: xpm Jesum imitātes ope ⁊ labore adimplebāt. Act. j. legit de xpo. Cepit iesus facere et docere. ꝑmū facere. postea docere. Sic btūs Jacob⁹ hortat in sua canonica. Estote factores ꝓbi et nō auditores tm̄: fallētes vos metipos. Nulli dubiū q̄n pri⁹ fecit q̄ monuit. Vñ apl's Paul⁹ Ro. xv. Nō em̄ audeo aliq̄d loq̄ eoz q̄ p me nō efficit xp̄s. in dicans nō vere q̄dē p̄dicare eum q̄ p̄dicat et nō facit, qz q̄cq̄d ꝓbo p̄dicat citⁱ⁹ destruit si ope nō implet, qō tñ est difficillimū. iō veris p̄dicatorib⁹ q̄ verbis p̄dicant ⁊ exemplis debeⁿ aureola ꝓpter opis difficultatez. Tertio gl'iosi isti ꝓncipes virilē cōstātiā in hoc exhibebāt q̄ in passiōe habebāt patiētiā nec murmurantes nec q̄rimonias exhibentes, sed tacita ꝓscia q̄cq̄d eis irrogatuz fuerat sufferētes. Et ꝟ fecerūt ꝓpter tria, scz vt mgr'o suo se ꝓformarent, vt ꝓximis suis exēpla patientie relinq̄rent, ⁊ vt p̄mia inde cumularēt. Primū ꝓpter deū, secundū ppt ꝓximū, tercīū ppt seip̄m. Prīo dico q̄ patientiā in suis passionib⁹ habebāt vt se magistro suo iesu xp̄o ꝓformarēt. Sic em̄ p̄dixerat eis Jesus Matth. x. Nō sit discipul⁹ sup magistr⁹, seru⁹ sup dñm suū. Et Johis xv. Si me pſecuti sūt ⁊ vos pſequent. Ad hāc ꝓformitatē monuit nos apl's Heb. xij. dⁱ. Per patientiā curram⁹ ad ꝓpositu⁹ nob certamē aspiciētes in auctorē fidei ⁊ cōsummatorē iesuz q̄ ꝓpposito sibi gaudio sustinuit crucē ꝓfusiōe ꝓtepta. Et subdit. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetip̄m ꝓtradictōem: vt nō fatigemi animis vr̄is: deficiētes, s. p ipatientiā. Qō ⁊ fecerūt. Hā in oi p̄ssura coz ⁊ āgustia ad formā ⁊ exēplar a mgr'o eis tradita recurrerūt Sic em̄ dixit eis mgr Joh. xiij. Exēplum dedi vob vt quēadmodū ego feci vob ita ⁊ vos faciatⁱ⁹. Scdo patiētiā hēbāt vt posteris exēplū patiētie relinq̄rēt. sic ⁊ ipsi a magistro suo acceperunt hāc formā, ⁊ eā i posteros trāsfuderunt. Sic legit de sctō thobia Thob. ij. Hāc tētationē p̄misit de⁹ cuenire illi, vt ⁊ posterⁱ⁹ dare⁹ exēplū patie. sic ⁊ scti Job. Hec ibi. Tercio patiam exhibebant scti apl'i in suis passiōib⁹ vt p̄mia cumlarēt Nemo em̄ (vt ait apl's) coronabit⁹ nisi q̄ legitime certauerit. Legitie aūt certat q̄ passioni patiaz supaddit. Et ꝟ est magⁱ⁹ meriti. Vñ apl's. ij. Coz. iiij. Qō in p̄senti momē tancū est ⁊ leue tribulatōis nr̄e: sup̄ moduz in sublimitate etnū gl'ie pōd⁹ opabit⁹ i nob Et sic patet ꝓmū mēbz quō isti duo ꝓncipes viri sūt. qz viriliter vixerūt. Dicunt⁹ etiā ꝓncipes angeli ⁊ dⁱ. vt ptz i fmone apl'oz petri ⁊ pauli buⁱ⁹ positiōis. ℣ Seq̄tur scdm ꝓncipale. s. quō dicunt⁹ viri misericordie. in q̄ cōmēdant⁹ a clemēti bonitate Extiterūt em̄ circa seip̄os duri ⁊ strēnui, et circa nos dicunt⁹ misericordes. Hec ē religiosa iusticia vt q̄s sit sibi dur⁹ alijs remissus: cuius i mlt⁹ religios⁹ fr̄uz inueniat⁹. vicz vt sib⁹ ipſ⁹ sint remissi et alijs duri. Dicunt⁹ aūt viri miscdie vt ait Bern̄. qz miscdiam a deo sūt ꝓsecuti, ⁊ null' eoz merit⁹ p̄existentibus a do sūt p̄uēti. Jo. xv. Nō vos me elegistⁱ⁹ ſz ego elegi vos ⁊ posui vt eatis ⁊ fructū affe, ⁊ fru, vr̄ maneat. qō exponēs Hze. di. Posui ad acq̄rēdā ⁊ augēdā gtiā: plātauit i vineā: vt eatis volēdo. ⁊ fructū afferat⁹ opando. Hā velle aliq̄d facere mēte ire est. Vñ p oib⁹ nob dic apl's Tyt. iij. Non ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos ſz fm suā miam saluos nos fec. Scdo dicti sūt viri miscdie qz mia pleni. Qō i vita coz ⁊ actib⁹ clari⁹ i uenit⁹ quō discipl'i currebāt. quō seip̄os impēdebāt. ⁊ quō oib⁹ miscdiaz desiderātib⁹ clemētiā exhibebāt. Tercio dicti sunt viri mie. qz misericordit⁹ nob a deo donati sunt vt videtes coz lapsum ⁊ postea ad apicem tāte sctitatis ꝓmotos neq; p nr̄is crimib⁹ despem⁹. Hic Hze. Sacra scptura narrat nob sctoz gesta vt ad eoz imitatōez corda ꝓmoueat ihirmoz. Dūq; victoriā illoz sancta cōmemorat ꝓ vicioruz p̄lia debilia corda nostra ꝓfirmat. Et nōnunq; nō tm̄ eoz ꝓtutes ſz casus inotescit. vt ⁊ victoriā sorti videam⁹ q̄d imitari: ⁊ in lapsis q̄d vincere debeam⁹. Qō nobis p̄stare dignet rē.

De inuentione sancte crucis.

Sermo XXVII

Benedictū lignū per qđ fit iusticia Sap. xiiij. Dicit glosa, Lignū p qđ fit iusticia nō est aliud nisi crux xpi. Nullus em̄ aliud lignū idoneū fuit ad faciēdū iusticiā nisi illud. Hui⁹ ḡ rei occasione circa ꝑba themat̄is tria p ordinē ꝓseqūmur, scz de hui⁹ ligni bñdictōe, de ei⁹ distinctōe, z iusticie exhibitione. A Prīo dicendū est de huius ligni bñdictōe, i. cur hoc lignum dicat bñdictū. Ubi sciēdū q̄ in veteri test. ꝓpt̄ triplicē cām bñdictōez legim⁹ exoptatā, scz ꝓpt̄ liberationē, semis multiplicationē, celi glificationē, ꝓpter has cās etiā reuerendū crucis lignū merito dr bñdictū. Primo dico sancta Judith legit bñdicta ꝓpter ꝓpli liberatiōez De q̄ Judith. xiij. Bñdixit te de⁹ in ꝑtute sua, qr p te ad nihilū redegit inimicos nostros, z infra ibidē. Tu glia hierlm. tu letitia isrl. tu honorificētia ꝓpli tui. qr fecisti viriliter z cōfortatū est cor tuum: ideo bñdicta eris ineternū. Judith. xv. Sed q̄ fuit cā hui⁹ bñdictiōis, nō alia nisi ꝓpli liberatio. Secūdo legit bñdict⁹ filius Thobie ꝓpter seminis multiplicatōez Thob. ix. Habel⁹ cognatus thobie veniēs ad nuptias filij thobie bñdixit eū z dixit, Bñdicat te dñs deus isrl. qr filius es optimi viri z iusti et deū timēti z elemosynas faciēti. Et dicat bñdictio sup vxorē tuā z sup parētes vros vt videatis filios vestros z filios filioꝝ vestroꝝ vsq; in tertiā z q̄rtā generationē, et sit semē vestrū bñdictū a deo isrl. q̄ regnat in secula seculorū. Tercio legim⁹ Jacob pīarchā a patre suo ysaac bñdictū: q̄ sibi possessionē celi adoptauit Heñ. xxviij. De⁹ ops benedicat tibi z det tibi bñdictōes abrae vt possideas terrā pegrīatiōis tue quā pollicitus est auo tuo. Hijs trib⁹ bñdictiōib⁹ bñdixit Jacob filio suo ioseph in tra egypti Heñ. xlix. Oīpotēs de⁹ bñdicat te bñdictiōib⁹ celi. Ecce bñdictio celesti bñdictōnib⁹ abissi iacēti deorsum. in ℔ innuit bñdictōez liberatiōis, et bñdictōib⁹ vbex z vulue. in ℔ tā git bñdictōez semis. Hijs ḡ trib⁹ bñdictōi randū crucis lignū merito dr bñdictū. Nā p eum sumus ab iferno liberati z meritis et gra multiplicati z ad celū reuocati. Et iō ex ꝓfundo corde cū oi reuerētia ꝓstrati dicamus oēs. Bñdictū lignus p qđ fit iusticia.

B Scdo dicēdū est de hui⁹ ligni ab alijs distinctōe. Hoc ei lignū crucis ab alijs specificat. Est em̄ lignū ꝓuaricatōis, cui⁹ligni fructū ꝑmi parētes gustātes: ꝓuaricati sunt mandatū dei. Est etiā lignū crucis ab hijs specificatū maledictōis, de q̄ dr Deutero. xxi. Maledict⁹ a deo est q̄ pēdet in ligno. in q̄ sceleratī p suis scelerib⁹ suspēdūtur. A q̄b⁹ lignis bñdictū lignū nostrū: per hoc additū scz p qđ fit iusticia: specificat.

Prīo ḡ lignū crucis dr bñdictū, qr p ipsum sumus liberati. in eo q̄ xps Jesus cōpleta passiōe crucis descēdit ad limbū z p sue ꝓsentie illustratōez libauit ꝓres nros. et nos silr, vt illuc nisi voluerim⁹ mīme veniemus De q̄ Greg. Ecce nos q̄ redēptoris nri gra libati sumus, hoc ex celestis mūeris gra hēm⁹ vt cuz a carnis nre hītatione subtrahimur mox ad celestis glie p̄mia ꝓducamur. qr dū redēptor nr̄ claustra iferni penetrat⁹ itra ret: electos ex ide aīas eduxit z nos illac ire nō patit. Sz q̄ añ xpi aduētū i hūc mūdum venerāt q̄ntūcūq; d ꝑtute iusticie hīent: ex corpib⁹ educti: i sinū celestis ꝓie nullo mō recipi potant. Sic iacob pīarcha audiēs filiū a bestijs devoratus: dixit Heñ. xxxvij. Descēdā ad filiū meū lugēs i infernū. i. i libū. Quātūcūq; ei hoies scti erāt: in libo detinebant donec p hñficiū passiōis xpi liberarent. Scdo lignū crucis bñdictū dr. q̄a p illd sobole ꝑtutis: gr̄arū z meritorū sum⁹ p oīa ditati. Nā merita xpi z sctorū oīm in ꝑtute passiōis crucis xpi vnita z coadunata ꝓticipam⁹: z p oīa eis cōicam⁹ Sic in figura legit dixisse Jacob ad Laban Heñ. xxx. Modicuz habuisti anteq̄ venirē ad te. s. p hñficiū passiōis, nunc aūt dives fact⁹ es et bñdixit tibi de⁹ ad itroitū meū. Sic zachs dic. j. Lor. j. Hias ago do meo p oīb⁹ vob qm̄ diultes facti est in illo. s. vt q̄ in ꝓpijs meritis defecim⁹ ex ipsi⁹ meritis ditemur. Tertio dr bñdictū ꝓpt̄ celestis ianue aptōez Quia p crucis lignū apta est ianua celestis regni. Dō pulcre figuratū legim⁹ Nu. xxxv. Extules z ꝓfugi añ mortem pōtificis nullo mō in vrbes reuerti poterāt q̄s remanebāt in vrbib⁹ refugij donec sacerdos magn⁹ q̄ oleo vnctus fuerat moreret. Hinc z dñs p Psal. Singulariter sum ego donec tran-

ſcam. Quia nullus q̄ntūcunq; ſctūs intra re potuit q̄ſq; in ligno crucis p̄ mortē xp̄i debitū eſſet ſolutus. ℒ Expeditis p̄mis duob⁹ venio ad terciū p̄ncipale. Pro cuius determinatōe ſciendū q̄ in paſſione dn̄i fuit triplex crux, ſcz mali latronis, z bo ni latronis, z crux xp̄i. Et be tres cruces ſignificāt triplex martiriū. De p̄ma em̄ cru ce deſcendit ad infernū. De ſecūda ad celū De tertia ad plenitudtez oīm bonor̄. Hec aūt triplex crux vſq; in finē ſeculi habet mar tires ſuos. Oportet boīes velit nolit in ali q̄ illar̄ cruce pēdere z martyriū ſuū cōple re. Mali em̄ boīes pēdent in cruce mali la tronis, de q̄ z ipſi trāſeūt cū malo latrone i infernū. Boni aūt pendēt in cruce boni la tronis. z cū eo gueniūt ad regnum celeſte. Perfecti p̄o q̄ p̄fecte imitant dn̄m nō decli nantes ad dexterā neq; ad ſiniſtrā cū chri ſto pēdent in ſua cruce trāſeūtes de ipa ad ſupna p̄mia p̄fector̄. Eligat g̃ nūc bō in q̄ cruce cupiat ſuū martiriū adimplere, q̄ ne mo declinare poterit q̄n vnū iſtor̄ marty rior̄ patiat. Hā ad labores z paſſiones ex p̄uaricatōne p̄ma addicti ſum⁹ vt nemo ex oīb⁹ boīb⁹ valeat hūs effugere, ſine paſſi onib⁹ nemo inuenīri poterit ſup̄ terrā. Eli gat ergo bō ſalubriorē crucē a qua tandem felicīter cōſummat̄ paſſionib⁹ huius ſecli ibit ad vitā z viuat cū dn̄o in eternū: decli nans crucē mali latronis in q̄ filij hui⁹ ſe culi cruciant̄, z de pena hui⁹ cruciat⁹ trāſe unt ad eternam damnationem. Nūc bas tres cruces p̄curramus vt videamus q̄ in q̄ cruce pendeant. z q̄s q̄libet in ſua cruce ſufferat cruciat⁹. Eſt p̄ma crux mali latro nis z cū eo oīm p̄cōr̄ q̄ cruciant̄ z fatigā tur vt ea ſibi attrahāt q̄ in hoc ſeculo cōcu piſcūt: q̄r̄ alij inhiāt honorib⁹, alij diuitij⁹ alij voluptatib⁹: q̄ vt freq̄nter diuerſis affli ctiōib⁹ p̄terunt. Eccl. xij. Nō eſt ei bn̄ q̄ aſ ſidu⁹ eſt in malis. Reuera nō bn̄ ſed male. Bern̄. Sūt q̄ labores ſuſtinēt ſed nō eſt il lis pars in dn̄o Vigilāt raptores circa no ctē ferro veſtiti vt p̄dā rapiāt. vigilat fur vt domū p̄fodiat. vigilat luxurioſus vt ſuam adipleat voluptatē. Sed hūs oēs lōge ſunt a labore z dolore quē dn̄s conſiderat z ap probat. Hūs de laboribus ſuis tranſeūt ad p̄ petuos cruciatus. Habet aūt hec crux pec cator̄ vel filior̄ hui⁹ ſeculi ad modū cruc; q̄tuor cornua q̄ eos ſic affligūt vt nūq; pe nit⁹ reḋeſcāt. Supior em̄ p̄s cruc; eſt ſup bia: q̄ laborant vt alienis dñent. Inferior p̄s eſt luxuria: q̄ laborāt vt voluptate fruā tur. Dexterū cornu eſt auaricia q̄ laborant vt diuitie acq̄rant. Siniſtr̄ cornu eſt inui dia q̄ inuidendo bonis alior̄ cruciant. Ex hūs q̄tuor infectōib⁹ tor̄q̄nt vt nunq; reḋ eſcāt. De q̄b⁹ dicit Eſa. lvij. Impij q̄ſi ma re feruēs q̄ q̄eſcere nō p̄t. Vel poſſet di ci q̄ crux p̄cōr̄ ex q̄tuor timorib⁹ conſtat. ſemp em̄ fūt i timore g̃uiſſimo p̄ſtituti Hā ſupior p̄s crucis eſt timor mortis, inferior eſt timor inferni. dexterū cornu eſt vel ſunt p̄cā inſeq̄ntia vel accuſantia. ſiniſtrū ſeue rum eſt z durū dī iudiciū. Ex q̄bus q̄tuor p̄fluentib⁹ in p̄ſciaz ſup̄ modū tor̄q̄nt ip̄az. Idcirco Prouer. xxix. Sine traſcat ſiue ri deat. ſ. ip̄i⁹: nō inueniet reḋez. Job. xv. So nit⁹ troꝛis ſp̄ i auribus illi⁹. Jō hac cruce di miſſa cū bono latrōe cruci p̄nie p̄figamur. Hā de illa oī certo certi⁹ aut ad purgatori um aut ad celū aſcendem⁹. Eſt g̃ ſcda crux boni latrōis figurās vitā penitētiū. Et hz etiā q̄tuor cornua ſic p̄ma. Supior p̄s hu ius crucis ē ſatiſfactio ō offēſa deitat̄: cui oīa ḋebem⁹ q̄ ad placādū deū poſſum⁹ ex hibere, ſicut eſt p̄tritio, p̄feſſio z ſatiſfactio, dolor, gemit⁹, luct⁹, affectōnes deuotōis q̄ de ſupiori p̄te rōnis ex corde doleti vident p̄cedere. Hec inquā oīa in vnū p̄geſta ſur ſū ad ſupplicādū z placādū deū euaporata p̄ ſupiori p̄te crucis accipim⁹. Scda pars crucis inferior in q̄ pedes de terra eleuati duro clauo cōfigunt: eſt abdicatio oīs con ſolatōis trene. Per pedes em̄ affectōes ac cipim⁹ q̄s de tra leuam⁹ z cruci p̄ clauū af figim⁹: cū ea ſdē affectōes ab oī trena p̄ſo latiōe ſepam⁹ p̄ clauū diuini amoris: cruci xp̄i z paſſiōi ei⁹ cōfigimur: nihil aliō cogi tantes niſi xp̄m z hūc crucifixū. Tercia p̄s b⁹ crucis ē cornu dextr̄: cui etiā dextra ma nus p̄figit. p̄ quā manū q̄ p̄mpta ē ad lar giēdū: ignoſcibilitas (q̄ ē p̄t⁹ inter alias p̄tu tes largiſſima) intelligit. Hec em̄ eſt p̄t⁹ vt dicit Crit. q̄ marie boiez aſſimilat deo: q̄ ñ ſolū ſuis crucifixor̄ib⁹ indulſit, ſz etiā p̄ eis ad patrē intercellit di. Pat̄ ignoſce illis q̄a neſciūt q̄d faciūt. p̄pter q̄ de hac p̄tute ſcp̄i⁹ i ſcptura admonemur. Nunq; em̄ deū offēſum placabim⁹ niſi z noſtris offēſor̄ib⁹

ignoscam⁹. Hinc est qd̄ dicit̄ Eccl. xxviij. Relinq̄ ꝓximo tuo nocēti tibi ⁊ tūc depcāti tibi pctā soluent̄. Qui em̄ in hoīem similem sibi non habet miscdiam ꝑ pctis suis: q̄s exorabit ꝑ delictis illi⁹. q. d. nullus. nec sibi dimittent̄. Sic et ipsa diuina veritas Math. vj. Si dimiseritis homib⁹ pctā: dimittet ⁊ vob̄ pater vr̄ celest⁹ delicta vestra. Q⁊ si vos nō dimiserit⁹ hoīb⁹: nec pr̄ vr̄ celestis dimittet vob̄ pctā vestra. Quarta ꝑs istius cruc⁹ est cornu sinistrū ꝑ qd̄ ablataꝝ reꝝ restitutio designat̄. qꝛ vt dicit August. peccatū nō dimittit̄ nisi ablatū restituatur Et hoc nō solū intelligendū est de reb⁹ sed etiam de fama ⁊ honore ⁊ oī bono homīs indebite ablata. Quia tales oīno corā dño maledicti sunt nisi restituant ⁊c̄. Tercia crux d̄r crux christi. Sed talis ablata est ⁊ nimis sublimis. et magni sunt ꝑ oīa q̄ pendent in ea. Ideo vsq̄ ad festū exaltationis crucis de hac cruce reseruemus. ibi materia competit festo ⁊c̄.

De hac cruce sermo pulcer habet̄ in sermonib⁹ huius positiōis scz Socci de sanctis circa festum exaltationis sancte crucis vide si placet. Quere infra post sermonē. l. ibi scripsi eum.

De corpore christi.
Sermo XXVIII.

Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. Johan. vj. Tria sunt ex q̄b⁹ solet cōmēdari rex vl' ꝑnceps terren⁹. Primum est potētia. qꝛ ꝑncipat⁹ nō est nisi q̄dā ciuil' ptās. ideo dic̄ Salomō Prouer. xiiij. In multitudine ꝓpl'i dignitas reg⁹. ⁊ in paucitate plebis ignominia ꝑncipis. Secūduz est clementia. qꝛ ptās sine clemētia ꝟtit veꝝ ꝑncipē in tyrannū. Ideo dicebat Arthar xerses rex magn⁹ Hester. xiij. Cū gētibus mlt⁹ impassem ⁊ vniuersuz orbē mee ditiōi subiugassem: nequaq̄ volui magnitudine abuti potētie: sed clementia ⁊ bonitate gubernare subiectos. Vñ. iij. Re. xij. ⁊. ij. Paral'. x. Si placueris ꝓpl'o huic ⁊ lenier⁹ eos ꝟbis clemētib⁹ seruiēt tibi oī tpe. Prouerb. xx. Roborat̄ clemētia thron⁹ reg⁹. Terciuz est magnificentia. Magnificētia em̄ est virtus solis ꝑncipib⁹ cōueniēs. Jō d̄r Hester j. q̄ Assuerus rex fecit cenā magnā cunct⁹ ꝑncipib⁹. in qua fuit ministrantiū abūdantia. vinū quoq̄ magnificētia regia dignuz apponebat̄. Et qꝛ dñs noster Jesus christ⁹ est princeps regum terre. vt d̄r Apoc. j. Id circo pōt ab hoc triplici ꝑconio cōmendari. ⁊ singulariter in sacramento diuinissime eucharistie. In q̄ primo ostendit suā oīpotentiā. qꝛ nō minoris ꝟtutis est mundū de nihilo creare q̄ totā substantiā panis subito in corp⁹ suum incorruptibile cōuertere. Ideo dicit Ps̄. Qm̄ memoriā fecit mirabiliū suoꝝ christus in hoc sacramēto. Opera em̄ mirabilia declarāt diuinā potentiaz Pro q̄b⁹ ꝓpheta dicit. Cōfitebor tibi qꝛ terribiliter magnificat⁹ es mirabilia opa tua et aīa mea cognoscet nimis. Secūdo christus ostēdit ibi clemētiā suā. qꝛ totū semetipm dedit tam dignis q̄ indignis. Et ideo sequitur. misericors ⁊ miserator dñs. De q̄ clementia dicit ꝓpheta in ps̄. Suauis dominus vniuersis: et miseratōes ei⁹ sup oīa opa eius. Tercio christus ostēdit ibi suam magnificentiā. qꝛ ibi statuit dari vnum ferculum qd̄ habet in se plus de ꝑciositate q̄ suum totum regnū. Ideo Ps̄. extollēs magnificētiā diuinā dicit. Oculi oīm in te sperant dñe: ⁊ tu das escā illis in tpe opportuno. Et qꝛ opportuna manus in ꝑncipe designat magnificentiā: ideo dicit. Aperis tu manū tuā ⁊ imples oē aīal bñdictōe. Tantam igit̄ saluatoris nostri potentiā. tantam clementiā. tantāq̄ magnificentiam cōsiderans mater sctā ecclesia erga se ex maxima christi dilectione ⁊ charitate ostensam: merito hoc dignissimū sacramentū tanto deuotius: tāto celebrius venerari censuit: q̄nto maiora ex eodez sibi bñficia ꝓcessisse cōspicit. Quoꝝ q̄dem bñficiorū illud ꝑcipuum videtur. q̄ hoc venerabile sacramentū facit in nobis manere deum et nos in deo. Hinc saluator loquens de ꝑfectione hui⁹ sacramenti dicit in ꝟbis ꝓpositis. Qui mā ducat meam carnē ⁊ bibit meū sanguinem in me manet et ego in eo. loco vbi supra.

Circa materiam presentis sermonis triplex potest occurrere dubitatio. Prima dubitatio est. quare christus instituēs hoc sacramentuz voluit nos participes esse eius-

dem p sacramentalē māducationē. Scōa quare cū xp̄s istud sacramētū instituit sub duplici specie: eccl̄ia romana nō tradit illō laicꝭ nisi sub vna. Tercia q̄ z quāta sit vtilitas huiꝰ sacramēti vltra alia sacramēta. Ista tria tanguntur hic in verbis ꝓpositis. Hā sacramētalis ꝓceptio tāgit cū dr. Qui māducat. Sub duplici specie instituit tāgitur. cū dr. meā carnē z sanguinē meū. Utilitatꝭ fructꝰ z effectꝰ salutaris cōsecutio. cum dr. In me manet z ego in eo. A

Dicit primo q̄ tāgit hic sacramentalis ꝓceptio huiꝰ dignissimi sacramenti. cū dr. Qui māducat. Et q̄ occurrit illa p̄ncipalis dubitatio Quare christꝰ instituēs istud sacramentum voluit nos ꝓcipes esse eiusdē p sacramentalē manducatiōez. Ad istud aūt dubium rñdet btūs Thomas in q̄dam sermone dicens. q̄ christus instituens hoc sacramentū voluit nos ꝓcipes esse ipsius p sacramentalē manducationē. ad faciendū p hoc memoriā q̄druplicis sui maximi beneficij. scz sue passiōis. sue ꝓpiciatiōis. sue dilectionis. z sue vnionis. De p̄mo scz de passione dicit ipse Lu. xxij. Hoc facite in meā cōmemorationē. Que ꝑba repetit apl's in epistola hodierna. j. Loz. xj. vbi exp̄sse dic Quotiēscūq̄ māducabitꝭ panē hūc z calicē dñi bibetꝭ mortē dñi annūciabitis. Sp q̄dem in memoria debet esse passio christi. Juxta illud Trenoꝝ. iij. Recordare paupertatis mee absinthij et fellis. Unde Grego. li. iij. dyalogoꝝ dic. Hec nāq̄ victima aboterno interitu animas soluit que nobis illam mortē vnigeniti reparat. q̄ licet surgēs a mortuis iam nō morit: mors illi vltra nō dñabit. tñ in seipso imortaliter atq̄ īcorruptibiliter viuens: p nobis itez in hoc mysterio sacre oblatiōis īmolat. Et post pauca. Hinc ergo pēsemus quale sit p nobis illud sacrificium quod p oblationez nostrā vnigeniti filij passionē semp imitat. Hec ille. Bernardꝰ aūt. Memoria passiōis christi habetur in hoc sacramento si ad memoriam reuocet: quō fiat panis de grano triturato: mola cōtrito: in clibano cocto. Granum christus est Joh. xij. Nisi granū frumenti. Istud granū trituratū est in flagellatione Joh. xix. Tunc apprehendit eū Pilatus et flagellauit. Cōtritus in mola crucis Figura de Samsone quē philistīm excecantes molere fecerūt. Sic iudei nisi excecati fuissent: mola crucꝭ nō attriuissent christū. Esa. liij. Attritꝰ est ꝓpter scelera nostra. Missus quoq̄ est panis iste in clibanū sepulcri: q̄ ad corpꝰ. inferni: q̄ ad aīam. Ecce memoriale passiōis qđ toties recolit q̄tiēs istud sacramētuz māducat. De secūdo scz de memoria ꝓpiciatōis dicit Leuit. ij. q̄ sacerdos tollet pugillum plenuz simile et olei ac totuz thus. z ponet in memoriale super altare. Hoc est memoriale ꝓpiciationis Per oblationē super altare ꝓpiciatio fit maxime p altaris sacramentū ꝑm. Grego. Est aūt sciendū q̄ in christo sunt tres substantie. scz corpus: anima: et deitas. Per similā ergo caro christi significat ꝓpter carentiam furfuris. In simila ergo corpis xp̄i mūdicia In oleo aūt anime sue gr̄a. In thure ꝑo diuinitas. cui latria z honoꝝ debet. que i thure ostendit. iuxta illud Carthonis. Thure deū placat. Per hanc ergo similaz habemꝰ ꝓpiciationem contra culpam. De tercio scz de memoria sue dilectiōis dr Osee. xiij. Diligam eos spontanee. Ubi enumerans sue dilectionis bñficia: inter alia hoc subiūgit. Viuent tritico. memoriale eius sicut vinū libani. Pro memoriali ergo dilectōnis habes triticū corpis xp̄i. z vinū sanguinis eius. Dilectio aūt dei q̄ nobis in hoc sacramento ostendit cuidenter significat. ij. Regum. xij. Ubi tria de ouicula pauperis narrant. q̄ pauperem emerat. q̄ de pane z calice suo nutrierat. q̄ in sinu illiꝰ dormiebat. Pauper iste est christus. ij. Loz. viij. Propt nos egenus factꝰ est. Ouicula huius pauperis est fidelis anima Lu. xv. Inueni ouē quā pdideram. Magna ergo dilectio christi q̄ hec ouis p̄cio sanguis christi emitur. j Loz. vj. Empti estis p̄cio magno. Itē pabulo corpis nutrit Sap. xvj. Angelorum esca nutriuisti pplum tuū. Item sinu misericordie sue fouet vt tandē in sinum glie recipiat. Luc. xvj. Mortuꝰ est mendic⁹ z portat⁹ in sinū abrae. De quarto scz de memoria sue vnionis dr in Ps̄. Memoriā fecit mirabiliuz suoꝝ misericors z miserator dñs escam dedit timētibꝰ se. Sicut em̄ magna est vnio escaꝝ ad sumentez. q̄a carni et sanguini vniunt. sic nos vnimur mirabiliter esce corpis christi. Unō Augustino di-

ctum est in libro confeſſ. Liber ſum grandiū
Et ſequit. Nec tu me mutabis in te, ſed tu
mutaberis in me. Et hūs oīb infero q̄ pce
ptio huius ſacramēti est pfectio oīm ꝟtutū
in nobis, igit̄ merito est freq̄ntandū. Et p̄
mo ad fidē catholicā extollendā, q̄ cū vir
tus sit de bono z de difficili: q̄nto est difficī
lior tanto est laudabilior. Et q̄ istud ſacra
mentū est arduū ad credendū: ideo dignifi
cat fidē credētis z eius meritū exaltat. Ideo
dr̄ myſteriū fidei, id est habens ſecretā z oc
cultam intelligētiā tenendā p̄ fidem, q̄ ali
ud videt, aliō ſub viſis esse firmiter credit.
Secūdo ad ſpem de futuro cōfirmādā, q̄
ſpes p̄miſſi boni maxime ꝟfirmat̄ p̄ arraz.
Istud aūt ſacramētū est pign⁹ z arra futu
re bītudinis quā expectam⁹. Unde nō ſo
lum est ſignū rememoratiuū ſed etiā p̄reno
ſticū, ſm Dyoniſiū in libro de eccl'iaſtica
hierarchia. Tercio ad charitatez in nobis
incendendā, ꝺa naturaliter q̄libet inclinat̄
ad diligendū ſe diligētes. Et ideo chriſtus
vt maxime nos incitaret ad charitatē in h̄
ſacramento ſuā maximā dilectionē in nob
voluit oſtēdere, in q̄ non ſua ſed ſeip̄m nob
dedit. Ūñ istud ſacramētū est q̄ maxime
eccl'iam tenet in ſctitate z puritate, ſicut dic
Dyoniſi⁹ de eccl'iaſtica hierarchia. Sicq̄
patet ex hūs ſolutio p̄me dubitatōis, q̄ fu
it. Cur chriſt⁹ instituēs hoc ſacramētū vo
luit nos esse ptic̄ipes ipſi⁹ p̄ ſacramētalē p̄
ceptionē: q̄ est mādūcatio. Q̄m vt audiſtis
hoc exigebat q̄druplex memoriale magni
bñficij bñano generi impēſi, ſcz paſſionis,
p̄piciationis, dilectōis, z vnionis. Insup re
q̄rebat hoc ip̄m pfectio triplicis ꝟtutis p̄n
cipalis, ſ. fidei, ſpei, z charitatis, q̄ p̄ hoc ſa
cramentū pficiunt̄.

B

Dixi ſecundo q̄ in ꝟbis p̄
miſſis tangit̄
huius ſacramēti ſub duplici ſpecie inſtitu
tio, cum dr̄, meā carnem z meū ſanguinem.
Et q̄ occurrit illa ſecūda dubitatio. Cum
chriſt⁹ istud ſacramētū instituit ſub dupli
ci ſpecie, cur eccleſia romana nō tradit illō
laicis niſi ſub ſpecie vnica. Circa cuius du
bitationis ſolutionē etiā illud est ꝟsideran
dum, q̄ cū xp̄s hic aſſerat esse carnē ſuaz et
ſanguinē ſuū: q̄re ſub p̄riꝭ ſpecieb⁹ carnis
et ſanguis nō pon⁹ ſumit̄ q̄ ſub alienis, ſcz
panis z vini. Istud igit̄ est p̄mo ſoluendus
Aſſignat̄ aūt triplex efficax ratio ad h̄ q̄re
nō ſumitur ſub ſpecie p̄ria ſed aliena. Pri
ma est vt fides habeat meritū dū aliud cre
dit interi⁹, aliud cernit exteri⁹, Unō Joh.
xx. dictū est Thome. Beati q̄ nō viderūt z
crediderūt. Hā ſm Greg. ibidez, fides nō
habet meritū cui humana ratio p̄bet expi
mentū. Secundo ideo: ne horreret anim⁹
q̄ cerneret oculus. de cōſe. diſ. ij. Quid ſit.
Horret nāq̄ animus carnē crudā comede
re: quod beſtiaꝝ p̄priuꝫ esse videt. Tercio
ad ridiculū paganoꝝ euitandū. de ꝟſe. diſ.
ij. Utq̄. Hā merito nobis iſultare poſſent
q̄ deū carnalem habentes toties ip̄m vo
rarem⁹. Hūs p̄miſſis veniam⁹ ad p̄poſitaꝫ
dubitationē ſoluendā. Pro cuius ſolutōe
ponā iſtā catholicā cōclusionē. Cōmunio
eucharistie ſub vtraq̄ ſpecie, panis ſcz z vi
ni: nō est neceſſaria toti p̄l'o credentiū ſim
pliciter z abſolute ad ſalutē, licet chriſt⁹ de
vtraq̄ ſpecie in ꝟbis iſtis faciat mentionez
Istaz ꝟclusionē p̄bo. Primo p̄ legē diuinā
Secundo p̄ cōſuetudinē z p̄rim eccleſie
p̄mitiue. Tercio p̄ ſacra concilia. Quarto
p̄ dicta ſanctoꝝ doctorū in lege dei veraci
ter ſe fundantiū. Et p̄mo p̄bat̄ hoc p̄ legez
diuinā tā noui q̄ veteris teſtamēti. Hā in
lege noua chriſtus loquēs de hoc ſacramē
to q̄ndecim vicib⁹ vel forte pluriꝫ fecit mē
tionem de hoc ſacramento. De pane q̄dez
z de mādūcatione tm̄ vndecim vicib⁹. De
manducatōe ꝟo carnis z bibitione ſangui
nis quater. De vino ꝟo in toto p̄ceſſu non
fecit mentionē. vt patet Joh. vj. p̄ totuz. ad
oſtendendu⁹ vtiq̄ manifeſte q̄ ſumere ſub
altera ſpecie tm̄ ſcz ſub ſpecie panis ſufficit
ad ſalutem. Et q̄ ſub ſpecie panis cōtinet̄
vera caro chriſti et verus ſanguis ipſius.
Unde inq̄t. Operamini cibum q̄ non perit,
ſed q̄ p̄manet in vitā eternā. quē filius ho
minis dabit vobis. Hunc em̄ pater ſigna
uit deus. Ecce p̄mū teſtimoniū in q̄ nullaz
facit mentionem de potu. Et dicit cibū p̄
manere z ſufficere in vitam eternā. Itē ibi
dem. Nō Moyſes dedit vobis panez de
celo vez, nō dicit, et ſanguinē. Ecce ſecun
dum teſtimoniū. Item ibidem. Panis em̄
dei est q̄ de celo deſcendit z dat vitam mū
do. Ecce terciū teſtimoniū. Itē. Ego sū pa
nis vite: qui venit ad me nō eſuriet, z q̄ cre
dit in me non ſitiet vnq̄. Item hic in euan

gelio. Ego suꝫ panis viuus qui de celo descendi. Itē ibidē. Hic est panis de celo descendēs. vt si q̄s de ipso mādu cauerit non moriat̄. Itē septimo. Ego sum panis viuꝰ qui de celo descēdi. si q̄s mādu cauerit ex h̄ pane viuet in eternū. Item octauo. Panis quē ego dabo caro mea ē ꝓ mūdi vita. Itē nono. Amen amen dico vobis: nisi mādu caueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis eiꝰ sanguinem: nō habebitis vitā in vobis. Vbi ꝑmo incipit facere mentionem de bibitiōe sanguinis. nullam tñ de specie vini mentionem facit. Itē decimo. Qui mādu cat meā carnem ⁊ bibit meū sanguinē habet vitaꝫ eternā. Itē vndecīo. Caro mea vere est cibus ⁊ sanguis meus vere est potus. Item duodecimo in verbis nostri thematꝭ. Qui mādu cat meā carnem ⁊ bibit meū sanguinem in me manet. In q̄bꝫ solum q̄tuor locis fit mentio de potatione sanguīs et nullo modo de potatione vini. Cum igit̄ sub specie panis cōtineat̄ totus christus ⁊ integer. patet ꝙ qui sumit sub vna specie sumit vtrūqꝫ. scꝫ carnem ⁊ sanguinē. ⁊ implet dñi mandatū illud. Nisi manducaueritis. dato etiam ꝙ de sacramentali sumptione intelligeret̄. Istud patet ex eo. quia christꝰ cōcludendo post om̄ia sua dicta de hoc sacramento finaliter dicit. Qui manducat hunc panem viuet in eternū. Cū ḡ sub specie panis istud sacramētū ꝯferat vitā eternā. Igitur sufficit fidelibꝫ laicis sub vna specie ad salutem. ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns taliter suscipiēs implet p̄ceptum xp̄i qd̄ dicit̄ de carne ⁊ sanguine.

Et pōt ex hijs sic cōcludi heretico. Aut em̄ totus xp̄s est integer sub specie panis. aut non. Si nō. tūc falsum dicit. Ego sum panis viuꝰ q̄ de celo descēdi. Exq̄ em̄ non est totꝰ quō est viuus. Si aūt est totꝰ ⁊ viuus. igit̄ est cū sanguīe. cum sanguis est sedes aīe q̄ est vita corpis. Si igit̄ totꝰ cum sanguine. igit̄ q̄ sumit corpus sub specie panis: siml̄ sumit ⁊ sanguinē. Scd̄o idē ꝓbatur ꝑ illud ꝙ cū xp̄s docuit discipulos orare ꝓ necessarijs ad salutē. inq̄t. Sic orabitꝭ Pater noster ⁊c̄. Panē nostrū suꝑsubstantialē da nobis hodie. Mathei. vj. Luc̄. xj. Quod vtiqꝫ de hoc sacramēto exponit̄ s̄m Hieronimū. Cyprianū. ⁊ Nicolaum de lyra. Vñ petendo hoc sacramentū petimus oīa alia. qꝛ omnia alia ordinant̄ ad ip̄m. q̄ ideo d̄r q̄tidianus. qꝛ quotidie sumit̄ ꝑ ministros ecclesie ꝓ se et pro tota communitate. Hec Lyra. Nulla aūt alia mētio fit ibidem de specie vini. Tercio idē ꝓbat̄ ꝑ illd̄ qd̄ in veteri testamēto figuratū est de h̄ sacramēto. Et ꝑmo de Melchisedech q̄ in figura xp̄i panem ⁊ vinuꝫ obtulit. Gen̄. xliij. Ad Hebre. vij. Illud aūt fuit in figura sic̄ et cetera. j. Coꝝ. x. Omnia in figura ꝯtingebant illis. Nō legit̄ aūt Melchisedech sic dedisse ꝓpl̄o. sed ꝑ semet tm̄ sic obtulisse more sacerdotꝭ. Quarto idē ꝓbat̄ de agno pascali. vbi solum p̄cipit̄ esus agni nō cuꝫ aliqua bibitione vini. Agnꝰ aūt est figura huius sacramēti. cū de xp̄o dictū est. Ecce agnus d̄i ecce q̄ tollit pctā mdi. Joh̄. j. Quinto idē ꝓbat̄ de māna qd̄ dabat̄ ꝓpl̄o israel: sine aliq̄ bibitōe vini vel aque. Et tñ habuit ꝑ se omne delectamentū suauitatis Sapiētie. xvj. Sexto idem ꝓbat̄ ꝑ illud Leuitici. j. vbi d̄r ꝙ sacerdos sumens sanguinez offerat ꝓ peccato sacerdotis vel etiā totius multitudinis. ⁊ aspgat quasi velum sanctuarij. et eodem modo ponat suꝑ cornu altaris: residuū fundendo suꝑ basim altarꝭ holocausti. Et. xvij. ibidē d̄r. Sanguinē dedi vobis vt suꝑ altare in eo expietis ꝓ animabus vestrꝭ. Ecce q̄cq̄d de sacrificio sanguinis fuit in veteri testamēto: totū refertur ad sacerdotē ⁊ nō ad ꝓpl̄um. In cuius signuꝫ soli sacerdotes vtebant̄ libaminibꝫ. i. hijs sacrificijs que fiebant ex fluida materia. scꝫ oleo ⁊ vino. Septimo idē patet de Abraā qui veniētibꝫ ad se angelis fecit cōmiscere tria sata farine ⁊ panē fieri: nulla mentione facta de vino. Gen̄. xviij. Octauo idem patet de comestione Helye. q̄ comedit panez subcinericeū ⁊ ciphū aq̄ bibit. nō aūt vini: in q̄ sacramentū sanguīs xp̄i ꝯficit̄. Nono hoc idem patet ex praxi xp̄i ⁊ apl̄oꝝ. Nam nō legit̄ xp̄s aliquē laycū sub vtraqꝫ specie p̄ter solos apl̄os duodecim cōmunicasse. quos tunc et sacerdotes ordinauit. vt patꝫ Joh̄. xiij. Marci. xiiij. et Luce. xxij. Et tamen si ista cōmunio fuisset de necessitate salutis: vtiqꝫ nō pretermisisset matrē suā charissimam et alios minores. lxxij. discipulos de q̄bꝫ nulla fit mentio tanq̄ laycis. Decīo patet hoc ex pluribꝫ cōuiuijs ꝑ xp̄m factis in q̄bꝫ nunq̄ legit̄ xp̄m aliquez potasse. vt d̄r Math̄. xiiij. ⁊ Joh̄. vj. d̄ quinqꝫ panibꝫ.

Et iteꝝ Marci. vñ. de septē panib⁹. Uñ et post resurrectiōez cum duob⁹ discipulis in Emaus solū panē legit fregisse. Lu. vlīo. Et tamē ille panis figurabat corp⁹ xp̄i ꝯm Augustinū in libro de ꝯcordia euāgelistaꝝ ꝯm Bedā, Theophilū, et oēs alios. Item Joh. vl. Christus post resurrectiōez apparens discipulis comedit cū illis tm̄ piscem assum z fauū mellis. De q̄ dicit Innocentius, Gregor⁹ z Augustin⁹, q̄ piscis assus christ⁹ est passus. Undecio hoc exp̄sse patet ex p̄xi apl̄oꝝ in p̄mitiua eccl̄ia Actuū ij. vbi dr q̄ oēs fideles erāt p̄seuerātes i doctrina apl̄oꝝ z fractione panis. Et mgr in scolastica hist̄oria exp̄onit. i. eucharistie, vbi nulla mentio fit de vino, nec apl̄us ita p̄cepit faciendū, sed narrat p christū ita factuꝫ Itez nullus apl̄us legit hoc dogmatisasse vniuersaliter p̄ter q̄ Paulus solis Corinthijs, apud quos erat talis ꝯsuetudo. Nec apl̄us ita p̄cepit faciendū, sed narrat p christum ita factū. Quos (q⁹ abutebant̄ isto sacramento in sumēdo sanguinē in mlta materia) reph̄ēdit: dicens. Alius aūt ebri⁹ est. tamen si fuisset hoc necessitatis: q̄libet apostolus hoc in ꝓbis docuisset et scriptis relinq̄sset. Duodecimo hoc patet ex p̄xi mlt̄orū sanctorū q̄ in infirmitate positi solū sub vna specie cōicabant: p modū laycoꝝ, licet etiā fuissent sacerdotes. sicut patet de beato Hieronimo. De q̄ scribit Eusebi⁹ in epistola ad Augustinū. Silr mō btūs Amb. legit cōicasse ꝺ manib⁹ btī Honorati Uercellensis episcopi. Idem legit fecisse beat⁹ Benedictus. Idez legit fecisse btūs Agapitus papa, qui quendā claudum sub vna specie cōmunicans fertur perfecte curasse. Idem narrat wilhelmus in suo sacramētali Hugonē de sancto victore doctorē maximū in extremis fecisse. Tredecimo hoc idē ꝓbat̄ per canonem Jsidori ex libro conciliorum qui in sexta synodo Cōstantinopolitana dicit, Citra sanguinē, i. excepto sanguine ceremonias in eccles̄ijs celebram⁹, q. d. laycalem cōmunionē que est ex statuto z p̄cepto eccles̄ie introducta quasi q̄dam cerimonie sine sanguine damus. Et sequit̄ de cōmunione sacerdotali. Itā q̄ppe accedamus ad bñdictiōes archanas et sanctificamur p̄ticipes effecti tā sancte carnis q̄ p̄ciosi sanguis xp̄i. Hec ille. Hoc idē ostendit cōciliū, cui⁹, Toletanū, q̄d narrat mlt̄os infirmos reiecisse eucharistiā q̄ dat̄ sine baustu dñici calicis, cū al's multi infirmi nō possent q̄cq̄ deglutire, p̄t siccitatē oris. Idē q̄ patet ex cōcilio Remēsi. de ꝯse. dis. ij. Peruenit. Ubi declarat̄ q⁹ sufficit dare eucharistiā infirmis sine vino. Idem dicit concilū Uormacien. q̄d p̄cipit habere paratas hostiā ad cōicandū infirmū, nulla mētione facta de vino, vt de cōse. dist. ij. Presbiter. Et hec vocat̄ sepi⁹ laica cōmunicatio, vt. l. dist. Si epūs. et. lv. dist. Si euāgelista, vbi ꝺr q⁹ epūs vel p̄sbiter p̄ter crimen capitale p ipm cōmissum: deposit⁹ laicalē cōionem tm̄ accipiat q̄diu vixerit. Idē habet̄ ex cōcilio Sardinensi p duo decreta, vbi simil'r laycalem cōmunionē vocat sub vna specie scz corp⁹ xp̄i ꝯm abbatē, ꝯm Innocentiū, i. viaticū, ꝯm Hostien. i. panis bñdictus vel corpus christi. Idē Joh. Andree in nouella, de electione. Ost⁹. Idē patet de ꝯsecra. dist. ij. In trib⁹. Ubi p̄cepit Clemēs papa p̄sbiterꝫ reliq̄as fragmentoꝝ corpis dñici custodire: nulla mētione facta de vino. de cuius tm̄ custodia si fuissꝫ in vsu: maior cautela fieri debuissꝫ. Uñ dic̄ Archid. de ꝯse. dist. ij. Presbiter, q⁹ non p̄cipit seruari sanguinē. q⁹ op⁹ essꝫ nimia cautela in eo seruādi. Et sequit̄: nec est op⁹, quia vbi est corp⁹ ibi est sanguis. Itē sct̄a synodus Romana cui p̄sedit Leo papa de ꝯse, dist. ij. in q̄bus dicit. Idem est corp⁹ de q̄ dictuꝫ est. Caro mea vere est cib⁹ et sanguis me⁹ vere est potus. Sequit̄ ibidē. Corp⁹ xp̄i edim⁹ vt vite eterne possim⁹ esse ptices. Ecce quō illa copl'ata corpi soli attribuit cōcilium, vt innuat q⁹ sufficit sumere sub altera specie. Quis aūt nisi fatu⁹ audeat cōtradicere tālis ꝯcilijs: q̄z est saluberrima autoritas et q̄b⁹ eccles̄ie negocia terminant̄. vt dic̄ August. ad Januarīū, z Gre. xv. di. Canones dicit. q⁹ sicut q̄tuor libros euāgelij sic q̄tuor cōcilia sucipe z venerari debem⁹. Decimo q̄rto hoc idē ꝓbat̄ ex antiq̄ssima ꝯsuetudīe eccl'ie, Sūt em̄ fere ducēti z pl'es anni ex q̄ doctores catholici scribētes de hoc sacramēto nihil faciūt de p̄ceptōe vini in calice. imo a tāto tpe sp astruūt sept⁹ z exēplis nō esse necessariā sumptōez sanguis xp̄i in calice ip̄sis laicis p̄sonis. Unde indubitāter tenēdū est q⁹ nunq̄ fuit in eccl'ia ꝺ vniuer-

sali ꝓsuetudine eccl'ie. Sed ꝑm variū exē-plū xp̄i in cena varia fuit consuetudo in di uersis eccl'iis. Cuz g̃ generalis ꝓsuetudo iam a tot annis sic obtinuit: nō licet eā imu tare, eo q̄ maximaz vim habet leg̃, vt dicit Tho. ij. ij. q. iij. ar. xij. Et ideo dic̃ Aug. ad Casulanū. q̄ ꝓtēptores cōsuetudis eccl'ie vniuersalis sicut ꝓtēptores legis puniendi sunt. xij. dist. De hijs. Turpis enim ps est q̄ toti nō ꝓgruit vniuerso. viij. dis. Quo iure. Ex hijs infero q̄ sentiēs ꝓtra ꝓsuetudinez eccl'ie vniuersal' in sacramēt̃ heretic⁹ ẽ cen sendus. Patz p btm. Tho. ij. ij. q. xciij. vbi dicit. Sicut em̃ falsari⁹ esset q̄ aliq̄ ꝓponeret ex pte alicuius q̄ nō essent sibi cōmissa, ita viciū falsitat̃ incurrit q̄ ex pte eccl'ie cul tū exhibet diuinū ꝓtra diuinā autoritatem ab eccl'ia ꝓsuetam. Quindecimo hoc patet idē p sctōs doctores antiquissimos. Nam Ambrosi⁹ in li. ō sacramēt̃ z in libro de pa radiso dicit. Ista esca quā accepist̃. iste pa nis viu⁹ q̄ de celo descendit vite etne substantiā admīstrat. Et q̄cūq̄ hūc panē man ducauerit viuet in eternuz. qz corp⁹ xp̄i est. de ꝓse. dist. ij. Reuera. z c. Dia. z c. In illo. et ca. Hō iste. z c. Añ būdictōez. In q̄bus oīb⁹ habet q̄ sumptio eucharistie sine san guine sufficit p se ad salutem sub specie pa nis. Itē Aug⁹. in epl'a ad Hyrcanū. Chri stus panis est de q̄ q̄ māducat viuet in eter nū. de ꝓse. dist. ij. Christ⁹. Idē in sermone de ꝑbis dñi habet. z habet i glo. j. Cor. xj. Et sup ps. xxxiij. Ubi sp solū facit mētionē de pane. z nihil de potu. Idem Hylari⁹ in multz locis de trini. de ꝓse. dist. ij. Si non sunt. Et c. In xp̄o pater. Itē Hiero. expō nens illa ꝑba. Nisi māducaueritis carnē fil̃ hoīs z biberitis eius sanguinē: dicit. in telligendū est de māducatōe spūali que est incorpatio fidelis aīe p gr̃am. p quā incor porat tanq̄ mēbrū corpi xp̄i mystico. Itez magn⁹ Innocenti⁹ de officio misse dicit q̄ vbi nō posset inueniri vinū pōt licite alter̃ sine altero ꝓsecrari. g̃ nō est necessitat̃ abso lute. Itē doctor Alex̃ader de Hal'. in q̄rta pte sūme sue dicit. q̄ xp̄s sumit integre sub vtraq̄ specie. g̃ licz sumere sub altera specie tm̃. sic̃ fit a laycis vbiq̄. Oēs aūt canones in ꝓtrariū allegati p hereticos: intelligunt de ꝓficiēte p̄sbitero. q̄ sub vtraq̄ specie de bet sumere. Et idē dicit sup Johānez. C

Si quis aūt q̄rit q̄re ita ecclesia ꝓsueuit dispēsare layc̃ sub vna specie. Rñdeo q̄ ꝑ fit ꝓpter plura. Primo ꝓpter pīculū infideli tatis q̄ō se posset mētib⁹ fideliū ingerere si sp in specieb⁹ panis z vini dare. Possent em̃ simplices credere z intelligere q̄ sub altera specie non esset tot⁹ xp̄s sed tm̃ sub vtraq̄. Itē ꝓpter pīculū effusionis q̄ō de facili cō mitti posz in mlt̄itudie p̄li. Itē ꝓpter pīcu culū corruptōis. q̄ō facile in estate ꝓtingeret in regionib⁹ calidis. Itē ꝓpter pīculum q̄ō posset ꝓtingere in portādo ad infirmuz Idē tenet Albert⁹ magn⁹ in tractatu de of ficio misse. q̄ etiā ponit. q̄ in regionib⁹ carē tib⁹ vino posset dispēsari etiā cū sacerdoti bus vt sine vino ꝓficerēt soluz in pane hoc sacramentū. Idē btūs Tho. in. iij. pte sum me sue. q. lxxx. ar. xij. dicit. q̄ duo ꝓsiderant circa vsum hui⁹ sacramēti. Unū ex pte ip sius sacramēti. aliō ex pte sumētiuz. Ex pte sacramēti ꝓuenit q̄ vtrūq̄ sumat̃. quia de vtroq̄ cōsistit perfectio sacramēti. Et ideo qz ad sacerdotē p̄tinet hoc sacramentū cō secrare z ꝓficere: nullo mō debet corp⁹ xp̄i sumere sine sanguīe. Ex pte aūt sumentiuz req̄rit̃ summa reuerētia z cautela: ne aliq̄d accidat q̄ō vergat in iniuriā tāti sacramen ti q̄ō p̄cipue posz accidere in sumptōe san guinis: q̄ quidē si incaute sumeret̃ de facili posset effundi. Et qz crescēte mlt̄itudie po puli christiani in q̄ sunt senes z iuuenes et puuli. q̄z q̄dā nō sūt tāte discretiōis vt cau telā debitā circa hui⁹ sacramēti vsum adhi beret. ideo puide ordinatū est vt ꝓplis san guis sumēdus nō det̃. sed solū a sacerdoti bus sumat̃. Hec ille. Idē dicit sup Johan nē in postilla. Et ibidē Nicola⁹ de Ly. sil'r. Si g̃ q̄rat heretic⁹ q̄re sacerdotib⁹ sic licz z nō layc̃. Rñdet̃ q̄ hoc est ꝓp̄t ꝓfectōnez sa cramēti quā soli sacerdotes z non layci de bent pagere vt dic̃ Tho. sup. iij. sñia z. dis. xij. Scdo hoc fit ꝓpter pīculuz effusionis. qz facili⁹ vna gutta sanguis laberet̃ q̄z vna particula corpis christi. ꝑm ipm. Idē ponit Bonauentura dist. xj. q̄rti sñia z: dicens. q̄ q̄tum ad efficaciam hui⁹ sacramēti sufficit sub altera specie. sed q̄tum ad significantiā non sufficit. Et ideo solus sacerdos qui sig nificat passionē christi in hoc sacramento solus sub vtraq̄ specie sumit. Populus au tem q̄ efficaciā z vtilitatē gr̃e querit sub al

tera tm̄ recipit, cū sub altera tota gr̄a christi cōtinet. Hec sentētialiter ibidē. Idē Petr⁹ de Tharenthasia. dist. xj. q̄rti sniaꝝ. Richardus d̄ media villa, Petr⁹ d̄ palude patriarcha hierosolimitan⁹. Simil'r Scot⁹ subtilis doctor. Thomas de Argētina. q̄ q̄tum ad rem significataꝫ sub altera specie dat̄ vtrūq̄ꝫ, licet nō quo ad speciē significatā. Dicit etiā ibidē q̄ sacerdos cōficiēs sub vtraq̄ꝫ specie: ideo facit, vt significet q̄ tp̄e passionis xp̄i fuit sanguis sep̄atus a corp̄e p̄ effusionē. Et ideꝫ Hugo postillator toti⁹ biblie. Simil'r q̄dā doctor Anglic⁹ qui d̄r fiscare sup̄ q̄rto sniaꝝ. dist. xj. dicit: addens vltra p̄dicta hāc rōneꝫ. q̄ sicut in veteri testamēto de sacrificijs ⁊ oblatiōib⁹ sumebāt oēs offerētes. sed de libaminib⁹ q̄ consistebant in materia liq̄da soli sacerdotes. Ita circa hoc sacramētum p̄pl'us debet sumere tm̄ speciē panis solidā. sacerdotes aūt speciem vini liq̄daꝫ. Ex hijs pōt patere q̄ verbū nostri thematis de carne et sanguīe xp̄i intelligendū est de sp̄ūali māducatōe ⁊ bibitione q̄ est incorp̄atio corp̄is xp̄i p̄ gratiā et charitatē. Et hoc ostēdit istd̄ v̄bū qd̄ seq̄tur. In me manet ⁊ ego in eo. vt dicit Augustinus sup̄ Johannez Omelia. xxiij. vbi ip̄e dicit. q̄ si hoc ītelligeret̄ de māducatiōe sacramentali, tunc falsum est. quia ml'ti māducant sacramēta et tn̄ nō manent in deo. nec deus in eis Igitur s̄m ip̄m intelligitur de sp̄ūali. p̄ut etiā dicit Thomas in postilla. Christus ergo hic intelligit cibum ⁊ potū societatē sanctoꝝ corp̄is ⁊ membroꝝ suorum: quod est sancta eccl'ia in p̄destinatis et vocatis ⁊ sanctis ⁊ glorificat⁹ ⁊ iustificatis et fidelibus eius. Et quia per alterā speciem sufficienter incorp̄at̄ hō corp̄i xp̄i mystico. Ideo sufficit sumptio alterius speciei Et tantum de secundo.

D

Dixi tertio q̄ ī verbis premissis tāgit̄ hui⁹ sacramenti vtilitatis fructus et effect⁹ salutaris consecutio. cum dicit̄. In me manet et ego in eo. In quo denotat̄ vtilitas hui⁹ sacramenti vltra alia oīa sacramenta. Pro quo sciendū q̄ s̄m Tho. sup̄ illud Joh. vj. Ego sum panis viuus. Hoc sacramentū est dominice passionis rememoratiuū. et cōtinet in se christum passum. Unde q̄cq̄d est effectus dominice passionis ad nos: totū etiā est effectus huius sacramēti. Nihil em̄ aliud est hoc sacramētū q̄ applicatio passiōis ad nos. Non em̄ decebat christum s̄m suam p̄sentiam semp̄ nobiscū esse. et ideo hāc voluit supplere p̄ hoc sacramentū. Un̄ manifestum est q̄ destructio mortis quā christus morte sua destruxit. ⁊ rep̄atio vite quā christus reparauit resurgendo est effectus huius sacramenti. Et quia vita quaꝫ ꝯfert nō est solum vita vnius homis. sed q̄tum in se est vita totius mundi. ad quam sufficiens est mors christi. j. Johis. ij. Ipse est p̄piciatio pro peccatis nostris. et non solum nostris sed etiam toti⁹ mundi. Et sequitur Alia sacramenta habent singl'ares effect⁹ sicut in baptismo solus baptisatus suscipit gratiam. Sed in īmolatione huius sacramenti est vniuersalis effectus. quia non solum sacerdos consequit̄ effectum. sed etiaꝫ illi pro quibus orat. et ecclesia tota tam viuoꝝ q̄ mortuoruꝫ. Cuius ratio est. quia in ipso cōtinet̄ causa omniū sacramentoꝝ. scꝫ christ⁹. Hec Thomas. Ille autem est p̄ncipalis effectus huius sacramēti. quia incorporat hominē christo. Unde dicitur in verbis nostri themat⁹ In me manet ⁊ ego in eo. Et per consequens qui coniungitur mihi: habet vitam eternam. Manet autez in nobis christus dupliciter. scꝫ in intellectu per fidem. in affectu per charitatez: que informat fideꝫ. j. Johis. iiij. Qui manet in me in deo manet ⁊ deus in eo. Qui ergo sic credit christum vt in eū tendat: habet christum in affectu et intellectu. ergo qui sic credit per fidem informatam charitate in christum vt tendat in ipsum per charitatez: spiritualiter manducat christum. et talis habet christum in se manentem. Et quia christus diligentes se trāsformat in se. eo q̄ s̄m Dionisium Amor est vis vnitiua transformans amantē in amatum. Ideo quicunq̄ꝫ sic diligit christū manducādo eum sp̄ūaliter manet in christo. Unde August. exponens illud Johānis. xv. Qui manet in me hic fert fructum multuꝫ: dicit. Manemus in christo credēdo obediendo p̄seuerando Manet in nobis christ⁹ illuminando. subueniendo. perseuerantiā dando. Maxime autem hec mansio fit per p̄ceptioneꝫ sacramentoꝝ. et precipue huius sacramenti cu-

charistie, vt hic dicit. Utilitas autē ex hac mansione reciproca christi in nobis, et nostra in christo est multiplex. Prima purgatio omniū peccatoꝝ. Unde Johānis, xv. Omnem palmitē ferentez fructum purgabit vt fructum plus afferat. Secunda diuina associatio, vñ Johānis, xv. Qui manet in me et ego in illo. Magna vtilitas ex sociatione diuina. Quid enim deesse poterit illi qui secum habet deuz. Uenerūt em̄ omnia bona cū illa Sapie, vij. Unde Ecclesiastes, iiij. Ue soli scilicz sine deo. Hinc Seneca. Nullus vir sine deo bonus potest esse. Tercia est fructificatio bonoꝝ operum. Unde Johannis, xv. Qui manet in me: hic fert fructum multum. scilicz cordis per sanctas cogitationes et meditationes, oris per confessionem ⁊ gratiarūactiones, operis per penitentie satisfactionē. Quarta impetratio petitorū. Unde Johannis xv. Si manserit in me et verba mea in vobis manserint: quodcunqꝫ volueritis petetis et fiat vobis. Maneamus ergo in christo per huius sacramenti gratiam vt secuz tandem manere possimus in celo per gloriam. Ad quam nos ꝑducat pater et filius ⁊ spiritussanctus Amen.

De sancto Johanne baptista.
Sermo XXIX

Quis putas puer iste erit Luc. j. Quoniā vt ait Gregorius in libro quarto dyalogorū, licet in regno celorum vna sit beatitudo electorum quā illic percipiunt, dispar tamen est retributōnis qualitas. qm̄ p̄mia diuersa consequunt. Nec immerito. Dicit em̄ Origenes in libro moralium. ꝙ sicut in hac vita est discretio operum, in alia quoqꝫ vita erit ꝓculdubio discretio dignitatū. vt quo hic alius alium superat in labore, illic alius alium transcendit in retributione. Hec ille. Cum itaqꝫ beatꝰ Johannes baptista om̄es mortales natos ex muliere merito transcenderit. iuxta illud. Inter natos mulierū non surrexit maior Johanne baptista. Merito in p̄mio omnes preire ⁊ excedere debuit. Ipse enim fuit famosissimꝰ preco christi missus ad nunciādū eius aduentum. Johannis, j. Fuit homo missus a deo cui nomen ⁊c. Ipse em̄ fuit christi p̄cursor ad iter preparanduz. Malachie, iij. Ecce ego mitto angelum meum ante faciē tuam, quod ad litteram intelligitur de Johanne. vt patz Luce, vij. Ipse p̄dicator ad conuertendum. Ipse nuncius ad hospitiū preparandū. Luce p̄mo. Ipse preibit ante illū. Ipse vox veritatis. Esaie, xl. Ego vox clamantis in deserto. Ipse propheta futura et secreta reuelando. Etiam dico vobis plus q̄ꝫ propheta. Ipse lucerna ardens in diuina dilectione. Ipse lucens in conuersatione. Johannis, v. Ipse erat lucerna lucens et ardens. Si igitur talis et tāta gratia Johānis: qualis erit gloria. Si tale est meritū: q̄le premiū. Si vera est Pauli scia q̄ in celo vidit vnicuiqꝫ merito coronā congruā esse dandā; put ipse ait. Unusquisqꝫ ꝓpriā mercedē recipiet ꝑm suū laborē. Et si vera est sicut est īmobilis xp̄i remuneratoris oīm veritas q̄ dicit: in domo patris sui māsiones multas esse. Non vtiqꝫ ꝓpter aliud q̄ꝫ ꝓpter diuersitatez meritorum. Certe Johānis corona ceteroꝝ coronis electorū maior est. Quo maior inter natos mulierū non surrexit. ⁊ cui veritas que coronas distribuit tātū testimonium ꝑhibuit. merito ergo admirantes natōnes de eo dixerunt. Quis putas puer iste erit. In q̄bꝫ v̄bis triplicem bti Johānis excellētiā cōsidero meritoꝝ ꝑm triplicē interrogationē, que de eiꝰ sanctitate moueri pōt, vt sic querēti de eo. Quis putas puer iste erit. Respōdeamus ꝙ Johānes, s. est magnꝰ ī ingressu vite nature, maior in ꝓcessu vite gr̄e, maximꝰ ī vita glie. ꝑm hoc triplex est testimoniū triū testium ad hāc interrogationē respondentiū scz humanū, angelicū. ⁊ diuinū, quoꝝ testimoniū est verū. quia quod viderūt testantur. Johannis, iij.

A

Dixi primo ꝙ in verbis p̄missis denotat̄ excellentia beati iohannis in ingressu vite nature. Nam ipsius conceptio fuit sancta. natiuitas leta, impositio nominis miraculosa. Si ergo queris q̄s fuerit vir iste Johannes in conceptōe. Rñdet tibi angelus Luce. j. ꝙ in ꝯceptiōe ab omni labe est purgatus. qꝛ ex vt̄o mr̄is sue spūsctō repletꝰ. Ecce ꝯceptōis sctitas. Cuiꝰ sctitas apparuit

Primo er gaudio ī vtero mris q̄ cepit gaudere ad p̄sentiā saluatoris. Hā ꝑm Aug. fuit in eo accelerat⁹ vsus rationis. Uñ ꝑm Lyrā Lu.j. q̄daz doctor grec⁹ dicit, Reclusus ventre miles agnouit dñm ac regē oriturū: vētris tegimīne nō obstāte mystica visione ispexit. nō palpebris sed spū. Secundo testimoniū sue sctitatis apparuit. q⁹ in eo dē vtero cepit pphetare. Prophetauit eī p os matris. Uñ dicit Crisō. In eo q̄ Elizabeth cognouit xp̄m cōceptū ī vtero virgis vt ibi Lu.j. eodē etiā spūsctō Elizabeth nomen ei⁹ sciuit. qđ a marito muto scire non potuit. vt ibidē ibi. Terciū testimoniuz sue sctitatis in cōceptōe apparuit in hoc q̄ contra naturā ex senib⁹ parētib⁹ z sterili mre cōceptus est Uñ qđ natura nō potuit gratia sanctitatis effecit. Et q̄ patet ꝑm Lyrā q̄ ei⁹ conceptio fuit aliq̄ modo miraculosa, quia nō fuit p naturā tm̄. sed etiā p naturā statiz gra diuina adiutā. q⁹ ambob⁹ parētib⁹ obstabat senect⁹, sed matri cum ꝑ sterilitas.

Secūdo ei⁹ natiuitas fuit leta. Leticiaz aūt ei⁹ pdixit angelus Lu.j. dicēs. Erit tibi gaudiū. s. in mente interi⁹. z exteri⁹ exultatio. Dicit enim exultatio q̄si extra saltatio. Et hoc ē ꝓprie tūc q̄n gaudiū est tātū interius qđ nō pōt bñ cōtineri q̄n appareat exteri⁹. Erat aūt gaudiū triplici plone. Primo patri. q⁹ ipso nato aptū est os Zacharie et pphetauit dicens. Bñdict⁹ dñs de⁹ israel Uñ sic in cōceptione matrē fecit pphetare sic in natiuitate fecit patrē pphetare. Secūdo erat mri Elizabeth. q⁹ p hāc natiuitatē liberata fuit ab obprobrio z maledictione sterilitatis. Sic ipsa de se ait. q⁹ sic fecit mihi dñs in diebz q̄bz respexit auferre obprobriū meū inter hoies Lu.j. Tercio gaudium erat oīb⁹ cognatis ei⁹ q̄ audientes q̄m magnificauit dñs miscōiaz suam in Elizabeth. Magnā eī miscōiam ei fecit auferēdo sterilitatis obprobriū: z dādo ei tantū ac talē filiū sic nūciatū mirabiliř z cōceptū supnaturaliř. et cōgratulabant ei. Nec solum cognati sed etiā mlti extranei gaudebāt de natiuitate ei⁹. vt ibi Lu.j. Mlti in natiuitate eius gaudebūt. Qđ ad lras etiā hodie videm⁹ cōpletū. q⁹ dies sue festiuitatis nō solū festiuat a xp̄ianis sed etiā a saracenis. vt dicit Ly. Uñ in bonorē eius sp tenēt lampadē vt dicit q̄dā doctor. Tercio impositio nois eius fuit miraculosa. q⁹ cū cognati circūcidētes puez vellēt ei imponere nomen pris. scz Zacharias. mr spūsctō docta a nullo hoim informata cōtradixit: dicens Nequaq̄, sed vocabit Johānes. qđ tādē pater scptura approbauit. Et sic pr z mr cō cordauerunt in impositione nois cōtra cōsuetudinē solitā: qua solebāt parentes imponere nomen patris in circūcisione. Johannes interp̄tat gratia. Et merito sibi tale nomen imponit. q⁹ ipse xp̄m manifestauit. per quē veritas z gra facta est. vt dicit Joh.j. Magna ḡ toti mūdo er Johanne pfluxit gra. q̄m prim⁹ viam gre p̄dicauit z tandē auctorez gre demōstrauit. Et si q̄ris, quā gram p̄dicauit. Audi illud ei⁹ p̄coniū gratie quod habetur Math.iij. Penitentiam agite appropinquabit vobis regnuz celorum. id est gratia qua itur ad regnum celorum. B

Dixi secundo q⁹ in ꝓbis pmissis nota⁹ tur q⁹ bt̄us Johannes fuit maior in pcessu scz z in vita gre. Hā vita eius ab infantia sua vsq̄ ad mortē eius multū erat dura et excellens quodāmodo supra būanaz facultatem. Statū aūt sue sctitatis in pgressu vite gre triplex fidele ꝓbat testimonium. Uñ ad q̄stionē qua q̄rit q̄s est Johānes in vita gre. Primo rñdet pater Zacharias spū pphetico. Et tu puer pphā altissimi vocaber⁹. Prophet⁹ aūt non q̄libet sed pphetaz vltim⁹. Et sic pphetis dignior et nobilior est. q⁹ finis dignior z nobilior ē ordinatis in finē. Uñ ibi de eo. Lex z pphete vsq̄ ad Johannē. Lu.xvj. Non q⁹ lex z pphetie tūc cessauerint. sz q⁹ tūc pfectio euāgelica p̄dicari incepit. q̄ inducit ad cōtemptū tpaliū ꝓpter amorē spūaliū et celestiuz tanq̄ ꝓpter manifestū bonū expedientius cōsequendū. Et q⁹ hoc est difficile z quasi cōtra naturā vt q̄s contemnat tpalia. ideo xp̄s dicit. q⁹ tales bonoz tpaliuz ꝓpter bona eterna cōtemptores sunt violenter rapientes celum. quia q̄si quandā violentiā eis cōtra naturam inferunt. vt dicit Lyra. Fuit aūt beatus Johannes eximi⁹ pphetarū q⁹ q̄ p̄dixit ꝓbo monstrauit digito. Scdo pr̄ eius dicit eum p̄cursorez: cū addit. Preibis em̄ ante faciē domini parare vias ei⁹ Quod etiam angelus nunciauit dicens.

Ipse ꝑibit añ illum in virtute ⁊ spũ Helye parare dño plebẽ ꝑfectã, vbi describit eum similẽ Helye. Primo ꝓpter sillitudinẽ vite, qz vterqꝫ vixit in austeritate vict⁹ ⁊ vestit⁹. Austeritaꝫ victus fuit maxie, eo q̃ vt dicit Math, iij. Esca eius erat locusta. Que ſm Lyrã ⁊ Bozrã sunt animalia pua volantia p modũ salt⁹ ⁊ repiunt in deserto iudee, ⁊ frixa cũ oleo sunt cibi paupez, ⁊ mel silueſtre Hoc mel repiebat in trũcꝫ arboꝝ. Ibidez dicit tñ ⁊ Bozra et Lyra, q̃ ibi fuerũt arbores bñtes lata folia ⁊ rotũda lactei coloris et mellei sapozis q̃ natura fragilia manibꝰ pterunt ⁊ edunt, ⁊ bñt sapozẽ q̃si mellis, talib⁹ vescebat sctũs Johes. Et ista fuit eius austeritas q̃tum ad cibũ. Austeritas pot⁹ patet Lu, j, vbi dz. Vinũ ⁊ sicerã nõ bibet, id est quenꝫ potũ inebziatiuũ ſm Lyram Erat añt nazare⁹, i, ꝓsecrat⁹ dño p totã vitã suã, ideo ab oi inebziatiõe abstinuit. Sicut nazarei i veteri lege tpe sepatõis, vt habet Numeri. vj. cap. Dicit enim Huguitio q̃ nazare⁹ idẽ est qđ sanct⁹ vel mũdus. Nazareus em̃ dicebat q̃ sanctã comã nutriebat et nibil cõtaminatũ recipiebat, abstinẽs se a vino ⁊ sicera: q̃ mẽtez ab integra sanitate puertit. Unđ sicera est oĩs potatio q̃ extra vinũ inebziat. cui⁹ nomẽ licet hebzeũ sit, tñ latinũ sonat, p eo q̃ suco frumẽti vl̃ pomorũ cõficit, aut palmaꝝ suc⁹ in liquozẽ extoz queꝫ. Hec ille. Et sic ceruisia nostra media põt dici sicera. Austeritas vestit⁹ ei⁹ patet, qz habuit vestẽ de pilis camelorꝝ factaz, vt dz Math, iij. Et zonã pelliceã circa lũbos de pelle cruda ⁊ pilosa. Unđ recte cõpabat Helye, De q̃, iiij. Reg, j. Uir pilosus ⁊ zona pellicea accinct⁹ reniby. Et p talẽ austeritatẽ vite parabat Johes viã dño in cozdibus fideliũ. Nam vt dz Math, iij, Tunc id est visa talꝫ vita in sctitate exibat tota bierosolima, i, ꝓplus de hierlm. et oĩs iudea, i. multi. et baptisabañt in iozdane: cõfitentes peccata sua. Ubi dicit Lyra. q̃ iste baptismus Jobãnis ad hoc erat ordinat⁹ quasi q̃dam ꝓparatio ⁊ ꝑfiguratio baptismi ipsius xꝑi de ꝓximo venturi. Tercio pater eius dicit eũ doctorez salutis. Unde addit. Ad dandã sciam salutꝫ plebi ei⁹, i, missus es ad ꝑdicãdũ salutẽ fiendã p xꝑm, p quaz sciam parabat etiã dño plebẽ ꝑfectã, scz p euãgelij susceptionẽ. Unđ de eo põt dici illud qđ dixit dñs p ꝓphetã, Filie syon exultate ⁊ letamini in dño deo vestro, q̃a dedit vob doctorẽ iusticie Joel, ij. Secũdũ testimoniũ de sctitate vite gratie sue est iudaici populi. Et hoc tripl̃r. Primo per hoc q̃ ꝓpter ei⁹ sanctitatẽ vite ⁊ fame celebzitatez: iudei ipm chzistũ credebãt. Unde miserũt ad eum ab bierosolimis vt interrogarent euꝫ. Tu q̃s es. vt habet Joh, j. Quã credulitatẽ verus amator veritatis büsliter refellit. Non sum inq̃t ego xꝑs. Nõ sum, ꝓpha, s, ille quẽ putatꝫ. Scõo hoc idez patet p hoc. qz sine miraculis est accept⁹. Cum em̃ videret q̃sũ nouũ cultũ ⁊ statum ꝑdicare ⁊ inducere, et nullũ miraculũ ad hoc ꝓbandũ induceret. necesse fuit vt ei⁹ vita tãte sctitatꝫ esset et insuspicabilis vt nullus inde dubitare possꝫ Tercio qz licet xꝑs fuerit maxie sctitatis ⁊ vite tẽpatissime ⁊ austerissime. iudei tñ cõparata vite austeritate vtriusq̃: ꝑferebãt iobãnẽ xꝑo. Unđ ⁊ dixerũt. Quare nos ⁊ discipuli iobis ieiunam⁹: tui añt discipuli nõ Nec solũ in vita sed etiã post mortẽ ipi⁹ ꝓpter cõpatõez sctitatꝫ vite xꝑm assimilabãt iobãni. Unđ ⁊ Herodes dicebat. Quẽ ego decollaui iobãnẽ ipse surrexit a mortuis. et ꝙtutes opañt in eo. Per ħ xꝑs credebatur iobãnes. eo q̃ sctus iobãnes fuit mire sanctitatꝫ. Tertiũ testimonium de sctitate vite sue gꝛ̃e est euãgelistaꝝ, ꝓphaꝝ et saluatoris. Testimoniũ euãgelistaꝝ ẽ fidelissimũ. Testimoniũ ꝓphaꝝ ẽ firmissimũ. Testimoniũ saluatoris ẽ excellẽtissimũ. De ꝓmo scz ó testimonio euãgelistaꝝ ẽ sciẽdũ q̃ oẽs q̃tuor euãgeliste ꝓfitenť ei⁹ sctitatẽ. Ita Mathe⁹ ꝺscribit eũ vt hypocritaꝝ repbẽsorẽ Mat, iij, vbi repbẽdens phariseos dixit. Progenies vipaꝝ q̃s demonstrabit vob fugere a vẽtura ira. Est natura vipe ſm Crisť. cum mordet ad aquaz fugit, sz si aquã nõ ĩuenit morieť, et est a fozis picra et int⁹ venenosa. Sic isti ad iobis baptismũ currebãt p⁹ facta mortifera aliq̃ vt cõmodũ asseq̃rent, vt pcl̃m mortꝫ solũ euaderẽt, tñ a fozis erãt pulcriores aũt veneno pleni. Scõo Marcus describit eũ tanꝫ penitẽtie ꝑdicatorez Marci, j. vbi dz. Erat Jobãnes in deserto ꝑdicãs baptismũ pnie, hoc est, q̃ ꝑdicabat baptismũ dandũ p xꝑm in ꝓximo venturũ, vt dicit Lyra. Tercio Lucas describit euꝫ tanꝫ salubrẽ ꝓsultorẽ. Nã cuilibet

statui ꝓsuluit salubriter. vt patet Lu.iij.nā turbis cōsuluit. Qui habet duas tunicas det vnā nō habenti. Ubi ꝓsulit oib⁹ q̄bus cūcq̄ supfluūt vestimēta, cōsiderata ꝓuenienti necessitate stat⁹ ꝑsone p̄m Lyrā vt dēt talia supflua. Itē publicanis ꝛ collectoribꝫ cēsuū q̄ solent esse, pni ad plus colligēdū q̄s sit eis mādatū. ꝛ quod ampli⁹ eis remanet cōsuluit: ne plus q̄s est eis mādatū exigant. Itē militibꝫ: ne aliquē ꝓcutiāt, scz oppmendo pauꝑes ꝛ eos despiciēdo: neq̄s calūniādo, scz ne imponerent falsum crimē diuitibus ꝛ potētibꝫ vt occasionē torq̄ndi bona eoꝝ haberēt. qz p aliā viā a talibꝫ bona capere nō p̄nt. Sed ait. Cōtenti estote stipendijs vestris. q̄ dabunt eis ab imperatore, p labore militie quē debēt sustinere in defensione patrie. Hā p̄m Lyrā. reddit⁹ q̄s būt multi milites p boies sibi subditos habēt loco stipendioꝝ. ꝛ ideo debent esse cōtenti. Quarto Johānes describit eū tanq̄s supne lucis p̄cursorē Joh.j. vbi dr. Fuit hō missus a deo cui nomen erat Johes. hic venit in testimoniū vt testimoniū ꝓhiberet de lumine. Fuit aūt ista missio p̄m Lyrā nō solū p internā missionē sed etiam p exp̄ssam dei missionē ꝛ opatōez exteriorē. licet mod⁹ b⁹ opationis nō sit scptus. Uñ idē Johānes dicit de se Joh.j. Qui misit me baptisare i aq̄ ille mihi dixit. Sup quē videris spūm descendentē ꝛc. Ecce nobilissimū esse testē supni luminis. i. filij dei. Secūdo testimoniū ꝓphetarū fuit firmissimū. Haz Esaias scificat⁹ in vtero dicit Esa.xl. Uox clamātis in deserto. Christus em̄ clamauit quasi verbū dei patris: p Johannē tanq̄s p vocē Quia sicut vox verbū p̄cedit. sic Johānes p̄cucurrerat saluatorē. Secūdo Jeremias dicit eum ꝓphetā datū gentibꝫ q̄tū ad exēplarē ꝓuersatōem Jere.j. Prophetā in gētibꝫ dedi te. Tercio Malachias dicit eum angelū ꝓpter puritatē ꝛ officij nobilitatem Malach.iij. Ecce ego mitto angelū meuz añ faciē tuā. Et idē christ⁹ allegat Mat.xj. et Lu.vij. Quarto accedit testimoniū christi q̄ dicit eū oīm maiorē inter natos mulierum.

L

Dixi tercio q̄ hūs Johānes fuit maximus i vita gl̄ie citra p̄m ꝛ eius matrē vt pie credit Est aūt duplex gl̄ia in vita eterna. vna cōmunis. alia singularis p̄mij eterni. Prima vocat p̄miū substantiale. Secunda vocat p̄miū accidētale. Prima cōpat corone auree. Scda aureole. Cōsiderādo igit in hō Johānē p̄miū essētiale habet coronā sextuplicē. scz stat⁹ nature angelice. stat⁹ innocentie. stat⁹ p̄riarchalis. stat⁹ pōtificalis. status regalis. ꝛ stat⁹ ꝓphetalis. Et isti sunt sex status q̄ p̄cesserūt x̄pm. Habet etiā coronam statuū q̄ sequunt x̄pm. scz ap̄loꝝ. martiruꝫ. ꝓfessoꝝ. doctoꝝ. ꝟginū. ꝛ relīgiosoꝝ. Et sic habet coronā duodeciz stellaꝝ. Quo ad p̄mā coronā auree dr in ꝑs. Corona aurea sup caput ei⁹. Sed ad scdam scz coronam aureole dr. Posuisti dñe sup caput ei⁹ coronā de lapide p̄cioso. Uñ nō solū posita est corona. sed etiā vere magna corona. qz magna est gl̄ia ei⁹ i salutari tuo. gl̄iaz ꝛ magnū decorē imponēs sup eū. Uñ de ipo pōt dici illud. Qm̄ p̄uenisti eū in bñdictōibꝫ dulcedinis. posuisti in ca. eius ꝛc. Nō em̄ vna bñdictōe bñdict⁹ est aut p̄uēt⁹ sed pluribꝫ. Hā magna fuit p̄uētio in amotione culpe Eccī. xxxix. Bñdictio illi⁹ q̄si fluui⁹ inūdabit. q̄ scz lauet sordes. Uñ bñ dicit. p̄uenisti. i. ab īmunitate pcī ante ortū in mundū abluisti. q̄ nos oēs fedamur ꝛ q̄si maledictione p̄uenimur. Est tñ differētia int ipm et x̄pm. qz x̄ps etiā ante ꝓceptōem fuit p̄uētus ab īmunitate pcī. sed Johānes p⁹ cōceptionē: añ tamē natiuitatē suā. Scdo p̄uent⁹ est in collatōe gr̄e. Heñ. xxvij. Det tibi de⁹ de rore celi ꝛ de pinguedie terre abūdantiā. Sed qz pax fuit dare donū gr̄e nisi etiā daret donū p qđ ꝓseruaret gr̄az. ideo p̄uenit eum in ꝓseruatione gr̄e Deut. xxxiij Benedictio illius q̄ apparuit in rubo veniat sup caput Joseph. Sed qz parū essz cōseruare gr̄am equaliter cuz ceteris nisi etiā multiplicaret eadem gr̄a. ideo p̄uenit eum in benedictione multiplicando gratiā. Hebr. vj. Terra sepe venientem super se bibens imbrem et germinās herbam opportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem a deo. Ideo ꝑs. Benedictionem dabit legislatorib⁹ de virtute in virtutem. Sed qz ista omnia p nihilo valerēt si deesset largitas glorie. Ideo deus beato Johanni maiorem cōtulit hīs omnibus benedictionibus. scilicet in glorie largitione. Eccī. xj. Benedictio dei in mercedem

iusti festinat. He sunt bñdictōnes dextere quas vocat merito bñdictōes dulcedinis Sinistre amaritudinis sunt q̄ cōsistunt in collatōe dignitatū ⁊ diuitiarū. Habet autē sanctus Jobānes excellētissimā coronam aureole inter ceteros sctōs. eo q̄ simul collectas habet tres aureolas. scz virginū. martyrū. et doctoꝝ. Virginuz quia fuit carnis sue exteri⁹ mortificator. vt patet ex vite austeritate supius deducta. Secūdo doctoꝝ qꝛ fuit p̄dicator tā iudeoꝝ q̄ gētiliū. q̄a romanis militibꝫ q̄ tunc erant gentiles apud herodem ⁊ pilatū formā viuendi p̄dicauit et diuersos status informauit. vt supi⁹ dictum est. Tercio martirū. qꝛ intrepide caput gladio submisit. Ideoq̄ magna est gloria eius in salutari tuo deus.

De sanctis Petro et Paulo.
Sermo XXX.

b Beatus es simō Petre. Matthei. xvj. Si iuxta apl'm laus ⁊ honor debet oī credenti in xp̄m. vt dr̄ Rom̄. ij. Quāto magis laus ⁊ honor debet illis q̄ nō solum ip̄i crediderunt in christū veraciter. sed etiā plurimos ad credēdū in xp̄m induxerūt. cuiusmodi fuerūt isti duo sancti apl'i Petrus et Paulus q̄ꝝ hodie solēnia celebramus: qui inter apl'os p̄matū obtinent: ideo. quia maiora p̄ fide christi ptulerūt certamīa. Merito igit̄ btūs Petrus meruit a christo audire inter ceteros ꝟba thematis nr̄i. Beatus es symon Petre. In q̄bꝫ verbis btūs Petrus excellētissime reddit̄ cōmendabil' ex eius singulari dignitate. Non em̄ a creatura sz a creatore recepit testimoniū. Christus em̄ nouit in homīe quid sit. vt dicitur Joh. ij. Et ideo q̄a nouit corda et renes et abscondita cordis scrutat̄: falli ⁊ decipi nō pōt. Cū g̊ Petro dr̄. Btūs es symō Petre cōmendat Petrū nō pre ceteris singularit̄ sed p̄ ceteris excellenter. Tripliciter igit̄ cōmendat̄ in verbis nostri thematis ꝓpt̄ tres causas. ex q̄bꝫ merito dici potest beat⁹. Primo nāq̄ redditur cōmendabilis et venerabilis tanq̄ oīa p̄ christo relinquens. cū dicit̄. Beatus es. Secundo reddit̄ cōmēdabilis ⁊ venerabilis tanq̄ christuz fideliter confitens. cum dr̄. symon. Symō em̄ interp̄tat̄ confitens. Tercio reddit̄ cōmendabilis ⁊ venerabilis tanq̄ xp̄m ardenter diligens. cū dr̄. petre. Petrus em̄ interp̄tat̄ cognoscens vel diligens. A

Dixi primo q̄ btūs petr⁹ reddit̄ cōmēdabilis ⁊ venerabilis tanq̄ oīa p̄ christo relinq̄ns cum dicit̄ Beatus es. Circa qd̄ sciendū q̄ licet ceteris statibus debet̄ btitudo. tamē p̄cipue paupt̄ati voluntarie. Unde licet btī sunt misericordes: quia opibꝫ miscdie insistentes mlta p̄ deo dimiserunt. Juxta illd̄ Dispsit dedit paupibꝫ. De q̄bꝫ dicit̄. Beatus qui intelligit sup̄ egenum ⁊ pauperem. Multo tamen beatior est qui oīa simul p̄ christo reliquit. vt christum expeditius seq̄ret̄. Secundo infero q̄ relinquentes pro christo ꝓpria: in beatitudine glorie ꝓpinq̄ores christo erūt. ⁊ q̄dāmodo ceteris dignioꝛes apparebunt. Jstud patet p̄ illd̄ Mat. xix. Vos qui reliq̄stis oīa et secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hoīs in sede maiestatis suc: sedebitis ⁊ vos super sedes iudicātes duodeciz tribꝫ israel. Ibi apparet q̄ eis p̄mittit ista duo. s. iuxta se sessionē. cū di. Cū sederit filius hoīs sedebitis ⁊ vos. Scdo iudiciariā ptātem p̄ approbationē. cū di. iudicātes duodecī tribꝫ. Und̄ Job. xxxvj. Judiciū paupibꝫ tribuit. Cū g̊ btūs petr⁹ p̄ xp̄o oīa reliq̄rit vt dr̄ Math. iiij. Nec solū reliq̄t volūtarie sed etiā ꝓmptissime ⁊ facillime. Nā vt ibidē dr̄: q̄ mox vt vocē dñi audiuit: relictis oībꝫ: cuz fratre Andrea secutus est xp̄m. ꝓpter qd̄ appellatus est symō. i. obediēs. Certe magna obediētia. Nihil em̄ dixit. inducias nullas petijt. impossibilitatem nō allegauit. Uñ admirat̄ Grego. Omelia sup̄ Matheum dicens. Ad vnius iussionis vocem Petr⁹ et Andreas relictis omnibꝫ secuti sunt xp̄m. Nulla euz adhuc miracula facere viderāt. nihil ab eo de p̄mio eterne retributōnis audiuerant. ⁊ tñ ad vnuz dñi p̄ceptū hoc qd̄ possidere videbant̄ obliti sunt. Ex q̄ ibidē Grego. statim nostrā arguit inaduertentiā et negligentiā dicēs. Quāta nos miracula ei⁹ videm⁹. q̄t flagellis affligimur. q̄ntꝫ minarū asperitatibꝫ deterremur. ⁊ tñ vocantē seq̄ ꝯtēnimus. Et post pauca. Quid igit̄ in eius iudicio dicturi sum⁹ q̄ ab amore mundi nec p̄ceptis nec ꝟberibus deterremur.

Sed q̄reres q̄d Petrus magni ꝓ christo reliquit: q̄ nihil p̄ter rete ⁊ nauem habuit. Ad q̄d respondeo ꝑm Gregō. In hac re magis ꝓsiderāt affect⁹ q̄z cēsus. Multum em̄ reliq̄t q̄ totū desideriū babēdi finaliter reliq̄t. Unde si Petro postea fuisset imp̄tū romanū oblatū: si oēs diuitie gēmaq̄ indie auri arabie aut hyspanie: delicie troie: Alexandri honores: Salomonis gl'ia: aut q̄cunq̄ maiora hoq̄ excogitari possent. Petrus oīa renuisset de cetero ꝓ christo, vt dicit socius suus Paulus. Oīa arbitrat⁹ suq̄ vt stercora vt ꝓm lucrifaciam. Nec mirū Sciebant em̄ quia leuius currit ad portū nauis vacua q̄z onerata. Sic leo dū venatores ip̄m agitātes sentit ventrē cibis euacuat. Sic symea dum agitat a venatorib⁹ licet filios multū diligat quos secū portat: nisi eos a se reiecerit: faciliter in manus venatoq̄ incidit. Sic ceruus dum se grauari pinguedine sentit latebras querit et pastuq̄ fugit vt macer expeditius fugiat. Sic fecerunt isti apl'i q̄ scientes christum non posse aliter meli⁹ sequi nec beatitudinē ꝓseq̄ q̄z p exoneratiōnem diuitiaq̄: oīa reliq̄rūt. Un̄ dicit de ipsis Bern̄, Beate Petre nō ad insipientiā tibi oīa reliq̄sti, sciebas em̄ q̄ seq̄ non poteras oneratus. Qui em̄ onerat⁹ ē vir q̄ terram vadit, quō in celū ascēdere poterit. Sed dī, Dñe ista sunt dura. naq̄ sic oportet nos esse monachos. ⁊ q̄ ꝓsequens nullus est ver⁹ x̄pian⁹ q̄ nō oīa ꝓ x̄po relinquit. Ad qō ego respondeo, Constat bene x̄pianū esse cū diuitijs. Unde si q̄s nō p̄t dimittere realiter: dimittat saltem affectualiter, Dimittat q̄ pt̄m̄ q̄ ania maculat. Dimittāt seculares vanitates q̄b⁹ ad vana p̄trahunt. Dimittāt ꝓpriā volūtatē, qua in superbiam eleuant. Dimittāt ꝓcupiscētiā auaricie q̄ semp ad ꝓgregandū illicite diuitias iniustas impulsant. Un̄ Johānes ī canonica sua nō dic̄ Nolite habere ea q̄ in mūdo sunt, sed nolite concupiscere. Omne em̄ qō est in mundo, aut est cōcupiscentia carnis, aut ꝓcupiscētia oculoq̄, aut superbia vite, nec dauid dixit. Diuitie si affluāt nolite eas recipe, sz dixit, nolite cor apponere Nec apl'us dixit, j. Thimo. vj. Diuitibus p̄cipe oīa dimittere, sed dixit, p̄cipe eis nō sublime sapere, nec sperare in incerto diuitiaq̄: bñ agere: facile tribuere.

Dixi secundo q̄ beat⁹ Petrus redditur cōmendabilis ⁊ venerabilis tanq̄z x̄pm sideliter confitens. cū dr, Symon, Symon em̄ interp̄tat cōfitēs. Petr⁹ aūt cōfessus est x̄pm veq̄ dei filiū. Ad alijs dicētib⁹ eū esse Helyam, alijs Jeremiā, alijs Johānē baptistā, alijs vnū ex ꝓphetis. Rñdit Petr⁹, Tu es christus filⁱ dei viui. Sup cui⁹ cōfessionem christ⁹ fundauit ecclīam suaq̄, sic hic dr, Sup hāc petrā edificabo ecclesiaq̄ meā. i. sup hāc fidem ꝓfessionis tue. Propt quā fidē etiā meruit a christo b̄tificari. Ad ci dictū est ꝑbum thematis. Beatus es Simon bariona, q̄ caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi, Habuit aūt istam fidē triplr. Primo in corde. Corde em̄ credit ad iusticiaq̄, Ro. x. Secūdo habuit eā in ore, q̄ ore cōfessus eā ad salutē suā ⁊ alioq̄. Tercio habuit eam in ope, q̄ p fide mortē subīt sub Nerone impatore. Et talis fides est pfecta Alioq̄n fides in corde sine oris cōfessione dum op⁹ est ⁊ sine op⁹ est mortua. vt dr. ij Jaco. Nam demones sic credūt ⁊ contremiscūt. Certe multi sunt hodie de quib⁹ dicit apl's, cōfitent̄ se nosse deū, factis aūt negant. Sunt aūt triplices boīes int' christianos male fidei. Primi sūt q̄ credūt corde tm̄. Et sunt illi q̄ omnib⁹ assentiūt q̄cunq̄ p̄dicant̄, sed tm̄ nō factis iuxta illa q̄ in p̄dicatione fidei audiūt. Ista fides est demonum: q̄ etiā inuiti oī veritati assentiunt. vt dicit Jacob. Alij sunt q̄ corde credunt et ore ꝓfitent̄ tm̄. sed nunq̄z se ad opa extēdūt Sicut illi q̄ de fide m'ta dicunt: p̄dicāt: instruunt, sed opa fidei ꝓtraria agūt, vt hypocrite De q̄b⁹ saluator dic̄, Populus hic me labijs honorat: cor aūt eoq̄ lōge est a me, i. opatio ex corde ꝓcedēs. Tercij sunt q̄ nec corde nec ore credunt nec confitentur, imo qō deteri⁹ est: ꝓtrariū et ipsi credunt ⁊ alijs p̄dicant, sicut hereticī. Et isti sunt pessimi. Isti ergo non merent̄ b̄titudinē sed penaq̄ eternā. Juxta illud Qui ꝓ̄o non crediderit ꝓdemnabit̄ Marci vlti. Ultra istos sunt alij q̄ credūt corde ex deuotōe et ore ꝓfitentur fidem tpe opportuno se offerēte. ⁊ alios a se docent ⁊ instruūt ad edificationē et cū hoc operant̄ ꝑm ea que docent. Et isti sunt viri beati Petri imitatores. De q̄b⁹ Mat. v. dic̄ x̄ps Qui aūt sic fecerit ⁊ docuerit: hic

magnus vocat in regno celoꝝ. Et vere nō solū in futuro sed etiā magnus in p̄senti ē q̄ sic credit. Et hoc q̄ntū ad plura etiaꝫ in p̄senti. Nam ꝓmo magnus est apud deū Quia p talē fidē obtinet remissionē peccatoꝝ. Per talē eīm fidez remittunt peccata Scōo magnus est. Quia talis meret demoniorꝝ expulsionē Marci. vlti. Signa aūt eos q̄ crediderint hec sequent. Et seq̄tur. In noīe meo demonia ei̅ciēt. Tertio talis fides meret optatoꝝ ꝓsecutionē. Juxta illud Marci. xj. Oīa quecūq; orantes petitis credite q̄ accipietis. ⁊ eueniēt vobis. Et Jaco. j. Postulet in fide nihil hesitans. Istud ptz de Alexādro magno q̄ licz paganus. tn̄ quia credidit potētie dei. ad ipius petitionē deus ꝓcussit filios captiuitatis decē tribuū inter montes caspios q̄ ibi detinebant ꝓpter ydolatriā per eos cōmissam. Un̄ Josephus ait. Deus q̄d facturus est p fidelib; suis. si tantū fecit p infidelib;. Idem ptz de regulo. Joh. iiij. Ad cuius fidē xp̄s sanauit filiū suum Idez de Centurione. cui p sola fide puer sanatus est. Math. viij. Ultimo fides cōfert beatitudinē ⁊ eternā bn̄dictionē Joh xx. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Ubi Grego. dicit q̄ in hac sentētia sumus nos signati qui eum quem carne nō vidimus mente tenemus. £

Dixi tertio Q̄ in verbis p̄missis beatus Petrus reddit cōmendabilis tanq̄ xp̄m ardenter diligēs. cū ōr. Petre. Petrus eīm ōr agnoscens vel diligēs vel firmus. Ipse eīm xp̄i diuinitatē ceteris clarius agnouit. agnitā dilexit. ⁊ in eius dilectione postea firmior extitit. ⁊ per ꝓsequens tres status in se exp̄ssit. scz incipientiū. pficientiū. ⁊ pfectoꝝ. De ipsius autem dilectione qua ardenter xp̄m dilexit habet Joh. xxj. vbi ōr q̄ xp̄s eum ter interrogauit an eum diligeret. Et ipse respondit ter dicens. Tu scis q̄ amo te. Cui xp̄us cōmendando vniuersalē ecclesiam dixit. Pasce oues meas. Bene g̅ q̄rit ab eo. Symon diligis me plus his. Quasi exp̄sse diceret. Ille q̄ eligit ad officiū p̄lationis debet deū diligere p̄ ceteris Quia fm Grego. tn̄ debet p̄cedere actionē p̄li vita p̄sulis. q̄ntū distat a grege vita pastoris. Et ideo videt q̄ ille q̄ aliquē eligit ad tale officiū tenet sp eligere meliorē. Non tn̄ intelligat melior. i. lr̄atior vel astutior. sz ille q̄ oīb; ꝓditiōib; p̄satis melior ē tali officio ad honorē dei. ⁊ ecclesie vtilitatē fm iudiciū eligētis. Aliter aūt si eligēs aut ꝓmouēs nō attēdit ad honorē dei. ⁊ ecclie vtilitatē nō videt diuinū iudiciū euadere. Et sic cū dilect⁹ sufficit eligere. Q̄ aūt fm iura ōr de elec. c. Cū nob; olī ⁊ c. Cū dilectis. sufficit eligere sufficientē Hoc ē fm iudiciū hūanū p q̄d tal' nō ē puniendus. cū fm ꝑitatē aliq̄ mala ꝓmittāt hūano iudicio incorrecta ꝓp' maiora mala vitanda. q̄ tn̄ diuino iudicio sunt corrigēda. fm q̄d dic̄ Aug. li. j. de libe. ar. Sz q̄d dicit Petrus xp̄o. audiamus attētius Dicit eīm. Tu scis dn̄e q̄ amo te. Nō dic̄ fm Lyrā. plus q̄ alij. sz absolute rn̄dit. q̄ exp̄tus ꝓprie facultatis in xp̄i negatōe nō fuit ausus vltra se efferre in xp̄i dilectiōe. sed ꝑitatē ⁊ ardorē sue dilectōis posuit in iudicio xp̄i q̄ secreta cordiū scrutat. Und̄ sequit. Et ꝓtristatus Petrus: q̄ xp̄s dixit ei tertio. Amas me. Non est intelligendū q̄ esset ꝓtristatus ex indignatione ꝫ xp̄m q̄ ter repetiuit querendo eū. nō accḗscendo ꝗbo ꝓmo ipsius Petri. sed fuit turbat⁹ eo q̄ sciebat eū scire etiaꝫ oīa futura ꝓp' q̄d timuit ex tali replicatiōe q̄ xp̄s vellet sibi p̄dicere aliquē casum suū futuꝝ sicut ꝓus fuit factū Math. xxvj. Mar. xiiij. ⁊ Luc. xxij. Ubi p̄dixit ei negationē futurā Et iō merito turbat petrus. ꝓpter q̄d dixit ei. Dn̄e tu scis oīa. q̄ amo te. q. d. Tu scis oīa p̄ntia ⁊ futura. ⁊ iō nunc scis q̄ diligo te. Sed q̄d mihi sit futuꝝ nescio. sz tu scis. Ex quo ptz q̄ dilectio Petri fuit magna maior ⁊ maxima vltra alios ap̄los erga xp̄m. saltem p tunc cū eū quesiuit. Nā Petrus iam tunc erat paratus ⁊ dispositus p xp̄o oīa cōtemnere. Et iste ē ꝑm⁹ gradus dilectionis. qū p amico bona nostra nō ponderamus. Cantico. vltimo. Si dederit homo p dilectione omnē substantiā suaz quasi nihil despiciet eā. Fuit etiaz dispositus tunc relinquere oēm affectum carnalē amicoꝝ filioꝝ vxoris ⁊ parentū p xp̄o. Et iste est maior gradus dilectionis. Math. xix. Oīs qui reliquerit vxorem vel filios. aut patrem aut matrez Fuit etiam paratus tunc ponere aīmā ꝓ

xp̄o. Et iste est maximus gradus dilectionis Joh. xv. Maiorē hac dilectionē nēo habet nisi vt aīam suam ponat q̄s ꝓ amicis suis. Insup̄ fuit tunc paratus ponere vitam ꝓpriam. Non soluz ꝓ ꝑsona christi inquantū occurreret eū iterū mori sed etiam ꝓ eius quolibet minimo fideli. Et iste fuit intentissimus gradus dilectiōis ꝓpt̄ qd̄ xp̄s cōmisit sibi eccl̄iam: qr in eo ꝯsiderauit maximū zelū quē habuit ad sb̄ditos xp̄i. sicut ptz i eo ꝙ vt d̄r Math. xviij quesiuit q̄tiens dimitteret fratri in se peccanti. ⁊ de Joh̄e q̄d esset de eo futurum. Joh. vlti. Et ip̄m sepius de dispositione eccl̄ie ⁊ suoꝝ fideliū interrogauit. Ex q̄bꝫ oībꝫ ptz ꝙ xp̄s multū sibi ponderat aīas fideliū ex quo ita studiose curā ipsaꝝ Petro cōmisit. Nec mirū p̄cioso em̄ sanguīe eas redemit. qr ꝑ mortē redemit. Un̄ d̄r Joh. x. Scd̄o ex h̄ habet̄ ꝙ cura aīaꝝ nō nisi diligentibꝫ deū dz cōmitti. Un̄ nō est dictū petro. diligas oues. sed me. vt significaret qr mercēnarius est q̄ oues ꝓpter lanā tp̄alis cōmodi diligit ⁊ nō honorē dei in eis querit. vt d̄r Joh. x. Tertio ex h̄ habet̄ ꝙ curā aīaꝝ suscipiēs debet habere dilectionē dei ⁊ maiorem ceteris. scz vt diligat cordis affectione ⁊ opis exhibitione. Et qr hoc tertiū graue est. ideo merito cōtristatus est petrus in tertia interrogatiōe Quia igit̄ beatus petrus hec tria habuit ideo in dilectione dei maior fuit. Et ꝑ ꝯsequens in gloria celesti super alios maior extitit. Ad quod nos ꝑducat ⁊c̄.

De visitatione beate Marie v̄gīs. I. Sermo. XXXI.

Benedicta tu inter mulieres. Luc̄. j. Licet virgo gloriosa mater dn̄i nr̄i iesu xp̄i oīm gratiaꝝ copia sit repleta. eo ꝙ sic eam angelus salutauit. Aue inquit gratia plena Luc̄. j. Et ipsa de se dicit Ecci. xxiiij. In me om̄is gratia vite ⁊ veritatis. Tamē de nulla v̄tute reddit̄ sic cōmendabilis sicut de virtute hūilitatis. Unde ipsa quasi oblita oīm virtutū ⁊ gr̄aꝝ de se dicit. Respexit humilitatē ancille sue. Nō mirū. qr nō est via securior ⁊ tutior ꝑueniendi ad regnū celoꝝ p̄ter hūilitatē ꝑ quā ⁊ nō aliaz ipse xp̄s ⁊ mater sua. īmo om̄s sancti maiores ⁊ minores ad regnū celoꝝ ꝑuenerūt Nam de christo dicit̄. Humiliauit semet ip̄m: formā serui accipiens. De alijs sanctis dicitur Esa. xl. Omnis vallis exaltabitur. quo ad maiores sanctos. ⁊ omnis collis hūiliabit̄. quo ad minores. Licz autē p̄ncipiū huius vie sit multū infimū. tn̄ finis eius est summū. Nam finis eius in p̄nti est gr̄a. Juxta illud Jaco. iiij. Humilibꝫ dat gratiā ⁊ in futuro gl̄iam. Juxta illud Job. xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gl̄ia. Cum igitur virgo gloriosa fuerit summe humilis. eo ꝙ facta regina celorū ⁊ dn̄a angeloꝝ ⁊ hoīm se ancillam appellauerit Luc̄. j. merito ad sūmā bn̄dictiōez peruenit. Hoc autē ꝙ se ancillā humilem noīauit verbo. sicut dixit: sic fecit ⁊ opere compleuit. tunc vicz quādo Elizabeth cognatā suam visitauit vt ei seruiret in partu. Scd̄m Bern̄. Uere magna hūilitas Marie q̄ habens tā p̄ciosum thesaurū totius mūdi. vnigenitū videlicet dei filium creatorē celi ⁊ terre. nō dedignat̄ fatigari ad eius seruū Joh̄em in vtero Elisabeth ꝯceptum. Hanc humilitatē Elizabeth cōsiderans in Maria ꝯticere nō valuit. sed quasi admirando clamauit dicens. Und̄ mihi hoc vt veniat mater dn̄i mei ad me. Ex qua q̄dem hūilitate quid cōsequeret̄. ꝯsequēter dixit. Beata que credidisti. qm̄ ꝑficient̄ in te q̄ dicta sunt tibi a dn̄o. ⁊ eris bn̄dicta inter mulieres. vt dicūt verba nr̄i thematis. Circa verba nr̄i thematis tria sunt ꝯsideranda. ex quibꝫ reddit̄ virgo intemerata multum cōmendabilis ⁊ gloriosa. ⁊ hoc s̄m triplicem eius in euāgelio p̄senti excellentissimā virtutem. Uocat̄ em̄ hūilis a seip̄a. ab Elizabeth fidelis ⁊ credula. ⁊ ab eadem mirabiliter ꝓclamat̄ genitrix fecunda. Ac ꝑ hoc ex his om̄ibꝫ redditur digne cōmendabilis tanq̄ inter mulieres bn̄dicta. Primū tangit de se dicens Respexit humilitatez. Scd̄m Elizabeth dicens. Beata que credidisti. Tertiū cum addit. Unde mihi h̄ vt veniat mater dn̄i mei ad me.

A

Dixi primo Ex v̄go beata reddit̄ cōmendabilis ex virtute humilitatis. Circa qd̄ sciendū ꝙ virtus hūilitatis inter omnes virtutes

reddit cōmendabilis ex q̄tuor. Primo p̄pter gr̄e impletionē. Secūdo p̄pter impletе augmentationē. Tertio p̄pter augmētate ꝓseruationē. Et q̄rto p̄pter ꝓseruate vel ꝓfirmate gl̄ificationē. Primo nāq; hūilitas meret gr̄e impletionē. Juxta illud p̄s Qui emittis fontes in p̄uallib⁹. i. gr̄as tuam p̄stas hūilib⁹. inter medīū montū ptrā sibūt aque. Duo montes sunt due spēs superbie. Quar̄ vna nascit ex re tpali. alia ex re spūali. Inter istos duos mōtes est vallis hūilitatis nō declinās ad aliquā spēm superbie. Et in isto scz medio ptransibūt aq̄ gr̄ar̄. Scdo hūilitas replete gr̄e meretur augmentationē. Et ℟ pōt oñdi p tria exēpla. Primo p exēplū pupille. q̄ ℟m Greg. q̄nto pupilla est nigrior t minor: tanto est lucidior. Sic t hō q̄nto est despectior cor̄ seipso. tāto est maior cor̄ deo Cant. j. Nigra sum sed formosa. Nigra sum in reputatione mei. t ideo formosa in ꝓspectu dei. Quo ad ℟ compar̄ hūilitas lapidi p̄cioso calcedonio q̄ est pallidus: nec lucet i domo inter parietes inclusus: sz in aere t in radijs solarib⁹ posit⁹ Sic hūilitas pallescit reputatiōe sui. q̄ gl̄iam nō petit ab hoib⁹. Nec lucet inter parietes p̄sentis corruptibilitatis. Juxta illud. Nunc filij dei sumus. sed nōdū apparet q̄d erimus. Sz dū venerit ad ꝓspectū veri solis postq̄ dissoluent̄ parietes corp̄is mortalis tunc apparebit pulchritudo t claritas hui⁹ lapidis. Scōm exēplū ptz p exēplū candele. q̄ q̄nto plus inclinat tāto plus inflāmat. Sic t hō q̄nto plus inclinat p hūilitatez tāto plus inflāmat in dei charitate. q̄ corda fidelīū ita accendunt ita q̄ fere sint in amorē ꝓuersa. sicut ferrū p̄iectū in ignem totū ē ignis. Cant. v. Amore langueo. Et sicut cera in igne q̄ tota fit liq̄da t ignea. Cant. v. Anima mea liq̄facta est. Et sicut hō vulneratus q̄ totā intentionē ad vim sui doloris ꝓuertit. Añ dicit ibidē. Vulnerata charitate ego sum. Et sicut aer illūinatus q̄ totus in radios lucis ꝓuertit. Tertiū exemplū ptz p exemplū aque. que q̄nto plus descēdit tāto plus ascēdit. Añ Aug. Descendite vt ascendatis ad deum Descendistis em̄ ꝺ eū ascendēdo. Tertio hūilitas meret gr̄e augmētate ꝓseruationē. Et ℟ ostendit p tria exēpla. Unū exemplum est cineris. Sicut em̄ cinis ꝓseruat ignē. sic hūilitas ꝓseruat gr̄am spūssancti Añ Eccl. x. Quid superbis terra t cinis. Et sicut cinis ignē sic hūilitas ꝓseruabat Abraā in gr̄a dicētem Ben. xviij. Loquar ad dn̄m. q. d. nō. cū sim cinis t pulu⁹. Secūdo ptz ℟ p exēplū arboris. Rami em̄ arboris q̄ sūt in imo sūt securi positi. sz q̄ sūt in altū leuati sepe frangunt a violētia vēti. Jdeo lucifer corruit q̄ in supmo stare voluit Esa. xiiij. Similis ero altissimo. Tertio ptz p exemplū pulueris. Virtutes em̄ sine hūilitate sunt sicut pulueres. sed cuz hūilitate sunt sic firma terra t solida. Añ Greg. Qui sine hūilitate v̄tutes ꝓgregat q̄si q̄ puluerē ptra ventū portat. Quarto meret hūilitas gr̄e ꝓseruate gl̄ificationē. Et ℟ ostendit Aug. p tria exēpla. Primo p exemplū turris dicēs. Cogitas magnā fabricā ꝓstruere celsitudinis: de fundamēto cogita hūilitatis. Qui em̄ vult turrim cōstruere p quā ascendet ad celestē celsitudinē: ponat p fundamento hūilitatē. Istud fundamentū ponebat apl's dicēs. j. Cor. iij. Dei edificatio estis vt sapiēs architectus fundamētū posui. Scdo p exemplū arboris. Añ dicit. Arborē attendite. figit radicē in hūili. vertice tendit ad celū. Si sine radice auras petit ruina est nō incrementū. Qui igit facit siue figit radicem in hūilitate faciet fructz altissimū in celesti hereditate. iiij. Reg. xix. Quicūq; relictus fuerit in domo iuda mittet radices suas deorsuz t faciet fructū sursū. Tertio p exēplū etatis. Añ dicit ibidē Aug. Si magnus vis eē incipe a mīmo. Hō em̄ ꝑmo est puus: t postmodū p etatem crescit t fit magnus. Jō. j. Re. xv. dr. Nōne cū puus esses in oculis tuis caput in tribub⁹ fact⁹ es. Hoc saluator p exēplū oñdit. Nā statuēs puulū dixit. Quicūq; hūiliauerit se sicut puulus iste. hic maior est in regno celor̄ Hath. xviij. Quia igit btā virgo ꝑfectā hūilitatē habuit. iō meruit fieri mater xpi. Dicit em̄ Ben. q̄ btā ℣go t si ex ℣ginitate placuit. tm̄ ex hūilitate ꝓcepit. Quātūcūq; em̄ fuisset ℣go: si hūilis nō fuisset: deū n̄ ꝓcepisset. Añ q̄ ex hūilitate ꝓcepit. iō hūilitas q̄dāmō dr mr̄ xpi. B

Dixi secūdo q̄ virgo gl̄iosa reddit cōmenda

bilis ex fide ꝓfecta credulitatꝭ. Qꝺ teſtat Elizabeth dicēs. Beata q̄ credidiſti. Circa ꝫ ſciendū q̄ ſicut hūilitas mereť btitudinē: vt ipſa dicit in Cant. Ecce em̄ ex ꝫ beatā me dicēt oēs generatōes. Ita fides mereť btitudinē. Juxta illud. Bti q̄ nō viderūt & crediderūt Joh. xx. Fuit aūt fideꝭ in ꝙgine btā ꝓfecta. ꝓfectioꝛ. & ꝓfectiſſima Perfecta qꝛ fuit opib⁹ ꝑiūcta. Perfectioꝛ qꝛ charitati annexa. Perfectiſſima qꝛ fuit ꝓſeuerans & firma. Primo fuit eiꝰ fides ꝓfecta. qꝛ fuit opib⁹ ꝑiūcta. Opa em̄ ꝙtutū cardinaliū vt fortitudīs. tpantie. prudentie. & iuſtīcie. in ea ꝓfecte fuerūt. Hā ꝓ fortitudinē reſtitit diabolo. ꝓ tpantiā carni & appetitui inordiato. Per prudētiā mūdo. Per iuſticiā regulate vixit cū ꝓximo. Jō & iſta fides ē ꝓfecta. Alioq̄n ſine opib⁹ hz ociositatē. Et iſta ē fides maloꝝ xp̄ianoꝝ Jaco. ij. Fides ſine bonis opib⁹ mortua ē Secūdo adhuc habuit fidē ꝓfectionē. j. Loꝝ. xiij. Si habuero oēm fidē ita vt mōtes trāſferā. charitatē aūt nō habeā. nihil mihi ꝓdeſt. Iſta ē fides demonū q̄ ſūt extra ſtatū merendi: nec vlterius charitatez pūt hīe. De q̄ꝝ fide ꝺr Jaco. ij. Tu crediſ qꝛ vnus ē deus & bñ facis. & demones credūt & ꝓtremiſcūt. O q̄multi mīta mira ꝺ ſe iactāt clariſſimā fidē ſe hīe aſſerentes. Sz qꝛ ſine charitate dei & ꝓximi. i. nō intendūt ꝙ ꝫ ꝓꝺioꝝ edificationē aut dei honorē. iō audiēt in iudicio. Diſcedite a me male. qꝛ nūq̄ vos noui. Mat. xxv. Quid ꝫ dicūt q̄dā heſitātes de fide catholica & apl'ica: q̄ ē ſb obediētia eccl'ie romane. Ecce heretici faciūt miracula Ecce ſubijciūt ip̄oꝝ ditioni orbē terraꝝ. Ecce nullus ꝓt eis reſiſtere: ſi nō eſſz eoꝝ fides recta nūq̄ deꝰ eis adeſſet ꝫ ſuos xp̄ianos ꝙos. Nū q̄d nō defendit eos de manib⁹ eoꝝ Quib⁹ ego rndeo. q ꝫ deꝰ ꝓmittit iuſto & tñ occulto iudicio. Primo ſm Amb. xxiij. q. v. Remittūť ꝛc. ad puniendū pctā hoīm fideliū Unꝺ dicit ibidē. Qꝛ ſicut duob⁹ modis remittunť pctā. ſ. ꝙ oꝛonē vel ꝙ p̄dicationez ꝫ eſt ꝙ ꝙbū dei. & ꝙ ꝙfeſſionē ſacerdoti facta. Ita etiā duob⁹ modis puniunť. ſ. ꝙ iudices q̄ ptāte ad tp̄s vtūť. Et ꝙ ꝙl'os alienos iuſſu dei excitatos. Sicut ſepe legimus q ꝓꝓt dīne maieſtatꝭ offenſam ſubiectus ē ꝙl'us indeoꝝ. Unꝺ dicit ibidē. q alii qñ pctā puniūť ꝙ neſciētes. ſicut ꝙ ſennacherib & ꝙ Antiochū & Titū & Veſpaſianū. & alios reges gentiliū ꝙ q̄s iudei erāt puniti. Et hij ſunt q̄ſi inſtrm dīne iuſticie ꝓt qꝺ compāť ſerre vl' ſecuri Eſa. x. Que ſunt inſtra inſenſibilia. q̄ gl'iari non pūt ſi cū eis manus artificis aliq̄d faciat. Sil'r eſt de hereticis. Nō em̄ pūt gl'iari dicētes Quia deus ē nobiſcū. qꝛ ꝙ nos talia facit Aliqñ ꝫo pctā punit ꝙ ſcientes. ſic ꝙ iudeos puniuit amorreos: q̄ꝝ terrā iudei recēperūt & poſſederūt ip̄is expulſis de ſp̄ali mādato dei. q̄ dictū ē abrae Beñ. xij. Semini tuo dabo terrā hanc. q. d. tibi nō dabo. ſz ſemini tuo. Cuiꝰ rō ſequiť. Nōdum em̄ ſunt ꝓſūmata pctā amorreoꝝ. q̄ tūc intelligunť ꝓmo fuiſſe ꝓſūmata cū iſrl' exiit de egypto. Et q̄tiens ꝫ fit tūc eſt iuſtū bellū & noxius ſanguis ſine culpa effunditť. Aliqñ ꝫo excitanť mali ad puniendū peccata maloꝝ. i. in ſignū eoꝝ q̄ ſūt futuri boni. vt tandem ꝙ bonos correctores ipſi q̄z puniantť. Sicut in libro iudicū de Jabin rege chananeoꝝ. & de Madianitis legiť Judicū. iij. Qꝛ ꝓpter ydolatriā ꝙl'i ſuſcitauit eos dñs deus iſrl' vt affligerēt & terrā eoꝝ occuparent. Cū aūt ꝙl'us dei ſub manib⁹ eoꝝ diutius afflictus pctm̄ ſuū recognoſceret & ꝙ penitentiā ſibi deū placaret Et ex ꝓcepto dei Barach comitatus Debora ꝓphetiſſam vxorē Lapidoth. Jabin regē chananeoꝝ & Zizarā ducē exercitus ſui contriuit. Et gedeon zebee deſtruxit & Salmana. Unde & reges Madianitarū & Oreb & Zeb duces eoꝝ morti tradidit. Itē ptz ꝙ hiſtoriā de Juda duce iſrl' ꝓ tra tribū Beniamin Judicū. xx. Qui ꝙſtrati fuerūt ꝓpter eoꝝ pctā. qꝛ voluerunt vlciſci pctm̄ adulterij leuite eoꝝ in Gabaa factū exñtes ipſi pctōres. tertio tñ poſtq̄ egerūt pniam deus dedit eis victoriā. Et ex ꝫ dicit Greg. Qꝛ q̄ vult aliū corrigere ꝑus debet ipſe pctō carere. Ex his igiť patz ſi nō eſſent pctā in xp̄ianis heretici nō ꝓuale rent eis. Unde Achior loquens ad Holofernē Judit. vj. dixit. Nūc ꝫ mi dñe ꝙquire ſi eſt aliqua iniq̄tas eoꝝ in ꝓſpectu dei eoꝝ aſcēdamus ad illos. qm̄ tradens tradet illos tibi deus eoꝝ. Si autem nō eſt offenſio populi huius coram dño deo ſuo nō poterim⁹ reſiſtere illis. Hec ibi. Hinc

dicit Leuit. xxvij. Si in p̄ceptis meis ambulaueritis p̄sequimini inimicos vros & corruet cora vob. Si g̃ volūt catholici potiri victoria ō hereticis hēant secū deū. exēplo Abrae. Dauid. Josue. & alioꝝ. Tertio fides marie fuit p̄fectissima. Primo qz p̄seuerans & firma ꝓtra fidē dubitantiū p pusillanimitatē. quib⁹ ōr. Modicę fidei q̄re dubitasti. Math. xiiij. & Luc. viij. Ad tps credūt. sz in tpe tētationis recedūt. Non sic Maria q̄ tpe passiōis xp̄i oib⁹ dubitātib⁹ & fugiētib⁹ firma pmānsit in fide. Jō ō ea p̄t dici illud Mat. xv. O mulier magna ē fides tua. ꝑ q̄ dō bt̄ā es q̄ credidisti. ℒ

Dixi tertio ℚ ꝑgo gl̄iosa redditꝰ cōmendabilis ex ꝑtute materne fecūditatis. vñ ei ōr. Uñ mihi ℔ vt veniat mr̄ dñi mei ad me. Circa q̄ sciendū q̄ ꝑgo gl̄iosa est mr̄ xp̄i p naturā. & oim fideliū p gr̄am & misericordiā. Et ex hoc est sūme benedicta int̄ mulieres. qz nulli mulieri est ℔ collatuz vt sit mater dei p naturā. & mater totius generis hūani p gr̄am. Licz em̄ Eua fuit mr̄ generis hūani. nō tn̄ p gr̄am. sz p naturā & culpam. Et ideo fuit mr̄ maledicta nō bn̄dicta. Tria igit̄ sunt ꝓsideranda. Prio quō ꝑgo gl̄iosa fuit mr̄ xp̄i. Scōo quō mr̄ nostra. Tertio quō bn̄dicta inter mulieres. De ꝑmo sciendū q̄ ꝑgo gl̄iosa fuit ꝑa mr̄ & studiosa mr̄ & pia mr̄. Uera mr̄ fuit: qa materiā carnis sibi dedit. & ꝓuenientē locū in vtero tribuit. Sic ipa de se ait. Qui creauit me requeuit in tabnaculo meo Eccl̄i xxiiij. Et cū hoc ei ꝓueniēs nutrimētū exhibuit. Ista em̄ faciūt eā verā matrē. Uñ in ꝑsona xp̄i ōr Sap. vij. In ventre mr̄is figuratus sum caro. Scōo fuit mater solicita circa xp̄m. ipm educando. ipsuz ab inimicis ꝓseruando. ipm in tēplū ducēdo & circa ipm oia opa misericordie exercendo. Nā ipm nouē mensib⁹ hospitauit. carne vestiuit. in cruce positū visitauit. & ad sepulchꝝ deduxit tc̄. Tertio fuit pia mr̄ erga eū: qz nūq̄ aliq̄ duro ꝑbo eū corripuit. sz pie hortabat Job. ij. Fili vinū nō habent. Et Lu. ij. Fili q̄d feciſti nob⁹ sic. Nec mirū q̄ tā pia fuit: qz in ea fons pietatis nouē mēsib⁹ hospitauit. De scōo quō ipa sit mr̄ nr̄a. mr̄ mie & gr̄e. Sciēdū q̄ maria ē gratiosa pctōrib⁹. Primo qz est mediatrix inter deū & hoiem. sicut aurora inter diē & noctē. Ps̄. Facta est nox. in ipa ptrāsibūt oīes bestie silue. Qñ em̄ pctōr est in tenebris peccatoꝝ. tūc bestie infernales ptranseūt cor suū & pascūt oblectamētis viciorū. sed cū apparet aurora. i. gratiosa mr̄ Maria. tūc fugiūt ad latibula infernalia & abscondunt. Uñ sequit. Ortus ē sol & congregati sunt & in cubilib⁹ suis collocabūt. Et tūc ꝑmo hō exibit ad opationē suā: qz tūc hō abilis fit ad bn̄ opandū q̄n ad inuocationē marie demones recedūt. Scōo est mr̄ gratiosa. qz est semp auxiliari pata & ꝓpinqua. Uñ compat lune q̄ sic ceteris stellis est terre vicinior. sic maria ceteris sanctis est ꝓpinqor. Et sicut luna bz efficaciā sup̄ mare. sic maria sup̄ amaricatos pctōres q̄s dulciter ꝓsolat. Uñ ipa dic̄ Eccl̄i. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝓcupiscitis me & a generatiōib⁹ meis implemini. Et seq̄t. Spūs meus sup̄ mel dulce. q̄ sz amaritudinē vestrā dulcorabo. Tertio est mr̄ gratiosa qz est adiutrix cōissima sicut sol oib⁹ lucet Math. v. Et sicut sol bz tres planetas sup̄ se & tres infra se. & ipe ē in medio. Sic maria bz tres ꝑsonas diuinas sup̄ se & tres status saluādoꝝ infra. sz ꝑginū. cōtinentiū. & ꝓiugatoꝝ. Quarto ē mr̄ gratiosa. qz est ꝓtectrix ordinatissima. Unde ōr. Terribil̄ vt castroꝝ acies ordinata. Et ꝑe terribilis demonib⁹ q̄si hostib⁹. Uñ demones timent nomē suū vl̄ salutationē ei⁹ sicut baculū vel ꝑgā verberantē. eo q̄ ipa ē ꝑga exiſt̄ orta. Nūeri. xxiiij. Siue g̃ grauemur a diabolo. sicut Theophilus. siue a carne. vt maria egyptiaca. q̄ appellauit ad miam dei p clementiā marie Et Aug. dicit. Peccatoꝝ iusticia dei sniatus appellet ad miam marie & ꝓsequit̄ miam. Licz aūt oēs sancti sint misericordes sic̄ p̄ eoꝝ misericors ē Luc. vj. Tn̄ marie mia ē maior. Est em̄ mia eius excedēs. ꝓgrua. & potens. Excedēs in ℔. qz nō est respectu vnius certe ꝑsone aut patrie aut regni: sed oībus diffundit̄. Et in ℔ excedit sctōs alios q̄b⁹ in certis casib⁹ est ꝓcessum auxiliū misericordie suę ipendere. Ut sctō Nicolao in piculis aquaꝝ. Sancto Anthonio in piculo ignis. & sic de alijs. Sed ista in oībus. Unde clamamus ad eā. In oñi tribulatione & angustia nr̄a. succurre nobis

pñſſima ꝑgo maria. Eſt etiã ei⁹ mia con/grua: qz tũc cũ eſt magis neceſſaria adeſt. Juxta illud Ecci. xxxv. Specioſa mia in tpe tribulatiõis. Unde cõpar lune plene. q̃ lucet p totã noctẽ tribulatiõis nõ tm̃ in ꝓncipio. aut in medio. aut in fine. Sunt em̃ alicꝫ ſcti q̃ iuuant tribulatos nõ in ꝓn cipio. ſz aliqñ pmittũt eos tribulari in ꝓn cipio ⁊ in medio. ſz tm̃ iuuant in fine. Sic̃ legit̃ de btõ Hiero. q̃ in fine tribulatiõis Siluanũ epm̃ in nazareth adiuuit cũ de capitari debuit. Sed ꝑgo gl'iosa eſt ſicut luna plena. q̃ lucet in ꝓncipio tribulatõis dando ꝓſtantiã. in medio dando pſeuerã/tiã. in fine dando coronã. Hec mirũ qꝫ ſic tribulatos adiuuat cũ ipa etiã fuit tribu/lata tripl'r. Prio fugiẽdo in egyptũ. Se/cũdo pdendo filiũ in feſto. Tertio videdo filiũ crucifixũ in patibulo crucis. Eſt etiã eius mia patens. eo qꝫ oibꝫ ptz. Hã q̃dam ſcti claudũt ſuas miſericordias indignis ſed iſta offert indignis. ⁊ de indignis di/gnos facit. Uñ ꝓpat ſe oliue nõ clauſe in orto: ſz aperte in campo. Ecci. xxiiij. Ego q̃ſi oliua ſpecioſa in campis. ad quã q̃li/bet ſcz põt accedere. Et Canticoꝝ vocat ſe florem cãpi ⁊ liliũ ꝓvalliũ. i. depreſſoꝝ. vñ ipa dat facil'r. qz apertã manũ ſp tenet largiter. qz q̃tũcũqꝫ q̃s põt optare. plenã manũ porrigit. qz gr̃a plena. Et vniuerſa liter dat. qz oibꝫ idifferenet. Uñ nõ eſt q̃ ſe abſcondat a calore ei⁹. De q̃ dicit Ber. De plenitudie ei⁹ accipiũt vniuerſi. Eger curationẽ. Triſtis ꝓſolationẽ. Pctõr ve/niã. Juſtus gr̃am. Angelus leticiam. Fi/lius hũanitatẽ. et tota trinitas gl'iaz. Pro pter igit̃ tã excellentes ꝓrogatiuas hũli/tatis credulitatis fecũditatis ꝑgo gl'iosa ꝺr inter mulieres benedicta. ℣ Pro q̃ ſciendũ qꝫ virgo gl'iosa fuit benedicta a trib⁹. Primo ab angelo ſalutante. Luce. j. Scõo ab Elizabeth exclamante ⁊ ꝓphe/tante. vt hic. Tertio a deo ipam ꝓfirmãte verificauit eccl'iaz. Bñdicta tu filia a dño xiij. Benedicta es tu filia a dño deo excel ſo p oñib⁹ mulierib⁹ ſup terrã. Et in hac triplici differentia deſignat qꝫ ois natura deus. in laude ꝑginis delectat: ⁊ q̃dãmõ benedicit. Prima benedictio fuit ad ma/nifeſtandũ ipſius excellentiã quã habuit in corpore. Secũda ad eã quã habuit in mente. Tertia ad eã quã habuit in vtroqꝫ Uñ Elizabet eſt ſubſtantia corporea. An gelus ſubſtantia incorporea: ⁊ deus vtri/uſqꝫ ꝓditor. Habuit igit̃ in natura corpo rea q̃druplicẽ benedictõis excellentiã ſup oñs mulieres. Oñis em̃ mulier concipit corrupta. lactat ꝓtaminata. parit anxiata mort̃ poſtmodũ incinerata. Iſta eſt ma/ledictio data Eue Geñ. iij. Et multiplica/bo erũnas tuas. Ecõtra virgo gl'iosa con cepit ſine corruptiõe. lactauit ſine ꝓtamia tione. peperit ſine leſione. obÿt ſine incine ratione. De ꝓceptione ꝺr Geñ. xxvij. Ec/ce odor filij mei ſicut odor agri pleni. cui benedixit dñs. Sicut em̃ odor ab odori/fero ꝓcedit ſine corruptione. ſic filius dei ꝺ ꝑgine ſine ventr̃ marie corruptõe. Uñ ipe dicit Ecci. xxiiij. Ego q̃ſi vitis fructi/ficaui ſuauitatẽ odoris. Scõo fuit bene/dicta in aĩa quadruplici benedictiõe ſup oẽs mulieres. Mulier em̃ eſt ſeducibilis ad credendũ. leuis ad loquẽdũ. facilis ad iraſcendũ. ⁊ grauis ad indulgendũ. ⁊ de/bilis ad patiendũ. De ſeductiõe ptz Geñ. iij. vbi Eua dixit. Serpens decepit me. De leuitate in locutiõe dicit aplus. Mu/lierem in eccleſia loqui nõ pmitto. ſcz ꝓpt leuitatẽ. De facilitate ire Ecci xxv. Non eſt ira ſup irã mulieris. De debilitate pa/tientie ꝺr Prouerb. vlt. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet. Sed ecõtra virgo gl'iosa ſe ba/buit. Fuit em̃ ꝓnuncia fidei noſtre in pre/clara cognitione. Magnã certe fidem ba buit cũ ſe credidit habiturã plem ⁊ nõ p/ditur̃ pudorẽ. Cogſcebat ſe ꝑginẽ hũlẽ. ⁊ tm̃ credebat ſe ad tã incõprehẽſibile my ſteriũ electam. Et qz a virgine pceſſit au/ctor fidei ⁊ totius generis hũani. Jdeo tã beata ꝺr qꝫ deus benedictionẽ oĩm gentiũ dedit illi Ecci. xliij. Contra ſecundũ fuit magiſtra eccl'ie. in verbi xpi ꝓſeruatione. Luce. ij. Maria cõſeruabat omnia verba hec. que apoſtolis poſtea reuelauit. Con/tra tertiũ fuit regina miſericordie in defe/ctuum noſtroꝝ compaſſione ⁊ in triſticia. ita vt de ea dicat illud. j. Regũ. xxv. Be/nedictus deus iſrael qui miſit te in occur ſum meũ. ⁊ benedictũ eloquiũ tuũ. ⁊ bene dicta tu q̃ phibuiſti me ne irem ad ſangui nẽ. Sunt ꝓba dei prĩs ad virginem ſpũs

liter intellecta. Contra quartū fuit ꝓstantissima in patia ⁊ fortitudie in filij sui passione. Ūñ Joh. xix. ō. Stabat iuxta crucem maria mr̄ ihesu. scz aplis recedentibꝫ. Et lz doloris gladi⁹ aiam ei⁹ totiēs ptrāsiuit q̄tiens vidit filiū vulnerari. nihilomi⁹ fortit stetit. Ūñ pōt dici de ea illud Ruth iij. Benedicta tu filia a dño q̄ ꝓpōr̄ misericordiā posteriorē supasti. Prior misericordia fuit: qz dedit carnē filio dei vt fieret p̄ciū nostre redemptiōis. Posterior qñ spiritus ei⁹ trāsfigebat gladio passionis. vñ stabat sub cruce. nō cecidit. qz mori nō potuit p̄ fortitudie. Tertio fuit benedicta in vtroq; scz in corpe ⁊ aia. Et hoc habet q̄ druplici benedictione sup oēs mulieres. Legimus siquidē mulierē ꝑmo esse originē culpe. qz a muliere factū est initiū peccati Eccī. xxv. Scō seminariū ꝓcupiscētie Eccēs. vij. Inueni amariorē morte mulierē. Tertio plenā malicie Eccī. xxv. Breuis oīnis malicia sup maliciā mulier. Et q̄rto subiectū ignominie. Ūñ in Esdre. j. dicit. Let Moysi subiectas facit mlieres Istos q̄tuor defectus destruxit ꝺ̄go gl̄iosa sua bñdictione. Nam ꝓtra ꝑmū scz originalē culpam fuit in vtero sanctificata. Unde Aggei. ij. dicit. Nunq̄d lignū oliue nō floruit ex die ista bñdicta. q. d. vtiq; Statim eī post eius ꝓceptionē fuit purgata ab originali peccato ⁊ sic floruit sanctificatione. Unde de ea pōt dici. Dñe p̄uenisti eam in benedictionibꝫ. Scō fuit benedicta extra vter̄ in salutatione angelica. ⁊ sic ab oī ꝓcupiscentia purgata. Ūñ ps̄. Benedixisti dñe terrā tuā. Hec est terra que fluebat lac ⁊ mel. Lac fluxit q̄ corpus lacteū ⁊ purissimū dedit xp̄o. Mel de celo descēdit quādo diuinitus de celo descendēs fuit hūanitati vnita. Et tūc auersa est captiuitas: qz lex membroꝝ. i. fomes ꝓcupiscentie: quo captiuamur in pctō. in virgine fuit destructa. Tertio fuit benedicta in filij dei inhabitatiōe. Quādo eī filius dei nouē mensibꝫ inhabitauit vteruz virginis. tunc multo ꝑfectius q̄s prius est sanctificata. vt dicit sanct⁹ Tho. Sicut eī ptz q̄ multo plus vas incorporat sibi saporē vini qñ est vinū longo tpe in eo q̄s qñ solū ꝑfundit vino. sic virgo gl̄iosa sepius ꝑfusa gr̄a in sūmo est sanctificata. Ūñ pōt dici de ea illud Heb. vj. Terra supueniētē sepe bibēs ymbrē ⁊ germinans herbā oportunā illis a q̄bꝫ colit accipit bñdictionē. Tunc eī ꝺ̄go in vtroq; hodie fuit bñdicta singl̄arit. ita vt ei⁹ cultores ab ea replent bñdictiōe. Quarto fuit bñdicta in corpe ⁊ aia qñ fuit sup oēs angelos exaltata. Juxta illud Judith. Bñdixerūt Judith oēs vna voce dicētes. Tu gl̄ia ier̄l̄m tu leticia isr̄l̄. tu honorificentia pleb nr̄e q̄ fecisti viriliter. ⁊ ꝓfortatū ē cor tuū. eo q̄ castitatē amauer̄s. Et seq̄t. Jō bñdicta eris in sec̄l̄m. Cū igit⁹ de⁹ dedit bñdictōez oīm gēnū ꝺ̄gini gl̄iose. iō ad eā oēs currāt idigentes ⁊ deficiētes ⁊ miseri. Si quis q̄rit amicā pulcrā ħ ē tota pulcra Cant. j. Si q̄s obscurat tenebris pctōꝝ. ħ est sol illūinās: qz electa vt sol. ibidē. ⁊ pulcra vt lūa Si q̄s pulsat tētatiōibꝫ. hec est lapis ꝓterens statuā Nabuchodonosor. Dañ. iij. Si q̄s debilis. ipa ē ois armatura fortiū Cañ. iij. Si q̄s fluctuat cogitatōibꝫ. hec ē nauis. Prou. vl. Si q̄s errat. ħ ē via patens ⁊ porta in celū. Si q̄s sordidat. ħ est fons patēs in ablutionē Zach. xiij. Si q̄s sitit. hec ē puteꝰ aq̄ viuentiū. Cāt. iij. Si q̄s esurit ħ ē granariū ō q̄ granū fruīti ꝑcessit. Joh. vj. Hāc seq̄ns nō deuiab. ipsā cogitās nō errab. ipa duce nō fatigaber̄s. ipa tenēte nō rues. ipa ꝓtegēte nō metues ipa ꝓpicia ꝑges ad gr̄am ⁊ tandē ad gl̄iaz Ad quā nos ꝑducat ⁊c.

De visitatione beate Marie ꝺ̄gis. II Sermo. XXXII.

Fecit mihi dñs magna Lu. j. Et si oīm sc̄tōꝝ venerāda sint oibꝫ studijs merita: precipue tñ gl̄iose ꝺ̄gis dei genitricis marie sp̄ toto mētis affectu est celebrāda festiuitas. Nā vt dic̄ Aug. in s. j. de ei⁹ assūptōe. Unusq̄sq; sc̄tōꝝ spēalibꝫ q̄busq; locis certoꝝ auxilioꝝ suffragia ꝓtulit ħ ꝺ̄go btissima ⁊ singl̄aris virgo ⁊ mr̄: vniuerso mūdo p̄ pctō lapso. gñal̄r salutē iuenit. Hec ille. Propt̄ q̄ vt ait idē aug⁹. i ser. v. vbi s. Et si oīm sc̄tōꝝ mēoriē sint mirabiles. nihil tñ ita mirabile in gl̄ia sic̄ marie merita. Nā abel ꝓpt̄ sacrificiū ō̄o placuisse narrat. Enoch ꝓpt̄ cō placētiā tranflat⁹ mēorat. Mel chisedech sic̄ hō dei ꝓdicat. Noe ꝓpt̄ iusticiā laudat.

Abraam Isaac ꝓpter fidē mēorant Jacob ꝓpter luctamen beatificat. Joseph ꝓpt̄ castimoniā honorat. Job ꝓpt̄ patiaz p̄dicat ⁊ sic de alīs. sed nullus talis in mūdo q̄ istis maria dei genitrix. Quē em̄ oēs illi in enigmate videt. ista icarnatū i vtero portauit. Hec ille. Quis igit ei⁹ explicare poterit magnalia. Quis valebit enarrare tot tātaq̄ būficia. q̄b eā de⁹ visitauit oriens ex alto. Quis laudare digne poterit tot p̄rogatiuas q̄b eaz de⁹ vltra ceteros sctōs decorauit. certe nullus. Cū dicat Aug. in ſmone. j. de ei⁹ natiuitate. Nullus abundans ſmo in laude ei⁹ inuenit ydone⁹. de q̄ mediatoꝛ dei ⁊ hoīm cognoscit incarnat⁹ Impar est illi oīe lingue būane p̄conīū. Que de intemerate carnis sue visceribus nob cibū ꝓtulit aniaꝝ. Qualr nāq̄ vt ait idē. festiuitatē ei⁹ digne celebrare valet in firmitas boium q̄ gaudiū meruit portare angeloꝝ. Qualr eā poterit laudare moꝛtalīū hoīm transitoꝛiū ꝑbū q̄ de se genuit ꝑbū q̄ manet i eternū. Que lingua in ei⁹ laude inuenit ydonea. q̄ illū genuit. quez oīa bñdicūt. ⁊ cū tremoꝛe obediūt clemta Et subdit idē. Nā dū cuiuslibet maꝛyris foꝛtia facta extollere cupim⁹ dū ꝑtutū ei⁹ insignia ad redēptoꝛis nr̄i gl̄iaz p̄dicam⁹ Nā ⁊ lz ad p̄cogitandū tardioꝛ sensus nō ipediat. tñ ad loq̄ndū balbutiens lingua nō suppetit. ꝑbi tñ copiā ipsi⁹ rei materia subministrat. Cū vero beatissime genitricis laudē scribere volumus q̄ noua mādata ꝓtrectāda suscipimus nll'a inuenim⁹ ꝑba vt ad hec digne exp̄mēda sufficere valeamus. Tollit em̄ facultatē ſmonis materia simplex. Hec ille. Uex lz ſm Aug. in ser. v. de ei⁹ assūptiōe ad tāte laudis ꝓmēda p̄conia nr̄m totū ingenīū ⁊ iperita lingua nō sufficiat. eo q̄ nec pitissimoꝝ pb̄oꝝ poſ set sufficere loq̄citas. vrget tñ nr̄i ad eā inflāmata caritas. Hec miꝝ q̄ hec ꝑgo sctissima suis laudib⁹ būane vocis inopiā exsupat q̄n ⁊ ipam būani generis excellētib⁹ meritis trāscedit naturā. Nihilominus tñ nō oīno ab ei⁹ ē laude cessandū aut reticē dū. q̄ ⁊ si minus sufficit sensus inopia ad effectū sufficiēs tñ apud deū ē deuote mētis affectus. Hec ambigēdū q̄n valeat hec de se loq̄nti. sapie p̄bere eloquiū ignitū q̄ totius sapie plenitudinem castissimo portauit in vtero. nec dicas valet q̄dem sed nō vult. quō em̄ negabit efficaciā ꝑbi tribuere q̄ verbum p quō facta sunt oīa virgine is viscerib⁹ gestauit incoꝛpatum. Hec ille Ut igit aliquid de ea audire valeamus ipsam deuotis mentib⁹ accedamus salutantes eā voce pia p illud angelicuz Aue maria. In quib⁹ verbis gl̄iosa virgo maria tanq̄ humilis ⁊ deuota recolens sibi a deo p̄stita būficia toti mūdo ea p̄nūciat ⁊ ꝓponit valde exllentissima ⁊ admiranda dicens voce amena. Quia fecit mihi magna dñs. Ubi tria insinuat circa se mirabiliter facta. Primo nāq̄ ꝓponit ⁊ cōfitet dei potentiā eam in esse p̄ducentē virtualiter. cū dicit. Fecit dñs. Secūdo subiungit ⁊ ꝓfitet humile erga deū reuerentiā. eā dignā ad talia reddentē singulariter. cuz addit. Mihi. Tertio annectit ⁊ ꝓfitet donoꝝ magnificentiā eam replentē liberalr. cum infert. Magna. A

Dixi primo Q̄ in verbis p̄missis ꝑgo beata ꝓponit ⁊ ꝓfitet dei potentiā eā in esse p̄ducentez virtualiter. cū dicit. Fecit dñs. Et in hoc virgo beata gratā se exhibet p munere sue creatiōis. Quod beneficiū est cōmune oīb⁹ hoīb⁹ gratis p̄stitum. Unde q̄ multi obliti sunt diuinoꝝ beneficioꝝ. ⁊ maxime dignitatis creationis sue. nullas agentes gratias deo tanq̄ ingrati ⁊ mali uoli. De quib⁹ Deut. xxxij. Deū q̄ te genuit dereliquisti: ⁊ oblitus es dei creatoris tui. Et talib⁹ insultando ꝓpheta ibidē dicit. Nunq̄d nō ip̄e est pater tuus qui fecit te. creauit te. ⁊ possedit te. Uolens g̃ beata virgo esse grata de hoc būficio cōmuni creationis. dicit. Fecit dñs. scz me p̄ducēdo in esse nature ⁊ gratie. Unde in persona eius dicit Job. Et me sicut te creauit deus. Hoc est cōtra miserabilē diaboli superbiam qui ingratus huius beneficij. nō sicut creaturā sed creatoꝛem suūpsius ꝓsumpsit efferre. In cuius persona dr Eze chielis. xxix. Ego creaui memetip̄m. Ecō tra virgo gloriosa de se dicit. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Eccl'iastici. xxiij. In quo ꝑgo benedicta laudat dei potentiā. p quā virtualiter est p̄ducta dicēs. Fecit dñs. Quia nullus potuit me p̄ducere nisi ille q̄ est foꝛtis ⁊ potens dñs

De visitatione beate Marie

Circa qō sciendū q deus circa cuiuslibet hoīs creationē tria oñdit. scz potētiā. sapientiā. z bonitatē. Potentiā in ꝟ q aiam ō nihilo creauit. z corpus de terra alterius corpis. q̄ tñ nullā hñt ꝓportionē seu silitudinē ad inuicē. Scōo oñdit sapiam in ꝟ q mirabil'r z prudenter singula mēbra ordinauit. in nūero. pondere. z mēsura. cuilibet suū officiū deputādo. z vnūq̄dq; in alterius subsidiū ordinādo. oiaq; sil' in ministeriū toti' corpis disponēdo. Tertio oñdit bonitatē suā in ꝟ q creauit hoīez tāq; dñm p̄esse oīb' creaturis. ps̄. Omnia subiecisti. Beñ. ij. Ut p̄sit piscib' maris z bestijs terre. q̄ oia mouere debent hoīem ad laudandū deuz: z gr̄as agendū sibi. Jsta em̄ sicut a deo data sunt. sic z p̄nt auferri. Juxta illud Sap. vj. In manu ei' sum' nos. Expōit holgot. i. nr̄a subsistētia Daniel. v. Deū q̄ hz flatū in manu sua z oēs vias tuas nō gl'ificasti. Est g̃ ꝑma materia seu causa regratiandi deo bñficiū creatiōis q̄ nos fecit. sed ne paz videat ingratis. attendāt adhuc maiora bñficia. s. redēptionis. expectatiōis ad pniam. iustificatiōis p gr̄am. ꝓseruatiōis in bono. p̄miationis in celo. z general'r attendat q̄s vñ illi pfluit miseriordia z gr̄a. Nam si sapiens est. Certe nō aliunde dar̄ sapiētia nisi a deo Ecci. j. Omnis sapientia a dño deo est. Et Jaco. j. Si q̄s indiget sapia postulet eā a deo. Jp̄e em̄ est dñs sapiaz. vt dicit Anna. j. Reg. j. Sed z si diues est. certe nō aliunde diuitie nisi ab ipso: q̄ vt ait apl's. est rex regū diues in oēs. ps̄. Blia z diuitie in domo ei'. Et sicut ip̄e dicit de se p salomonē. Decē inq̄t sūt diuitie. Deniq; si q̄s potēs est z fortis. Nōne ab illo q̄ fortis z potēs est. De q̄ ps̄. dic̄. Dñs fortitudo mea. Et q̄d necesse est vagari p multos cū nō sit mimū bonū qō possit hō aliunde cogitare q̄; ab illo de q̄ ōr. Oñe datū optimū z oē donū pfectū desursū est de scēdēs a p̄re lūinū. Jaco. j. Jp̄e em̄ ē fons z origo oīm nr̄az opatonū. eo q̄ nō sum' sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nob sed sufficientia nr̄a ex deo est. ij. Coz. iij. Hinc ē q̄ salomon vocat deū mare bonitatū nr̄az. in quē nr̄e mētes tanq; fluuij si ꝓtinue volūt fluere p gratiarū actionē debēt refluere Ecēs. j. Ad locū vñ exeūt flūna reuertunt vt iterū fluant. Vñ Ber. sup Cant. ser xiij. dicit. Origo fontiū z flumiū oīm est mare. virtutū z sciaz est xp̄us. Continētia carnis. cordis industria. volūtatis rectitudo. casta ꝓsilia. iusta iudicia. scā desideria ex illo manāt. Si q̄s claret ingenio. Si q̄s nitet eloq̄o. Si q̄s moribus placet. inde scie. inde sapie fmo. Ad locū g̃ vnde exeūt flumina reuertūt gr̄arū actōe: vt iterū fluāt. Sicut dicit apl's. Jn oīb' gr̄as agētes. Quicūq̄d sapie. q̄cūq̄d ꝑtutis te hīe ꝓfidis. dei ꝑtuti z dei sapie deputa. s. xp̄o. Sicūdē flumis aq̄ si stare ceperit cōputrescet. Sic plane gr̄arū cessat decursus vbi recursus non fuerit. Nullo mō em̄ auget gr̄a in ingrato: sz etiā qō accepit ei vertit' in pniciē. Hec Bern̄. Et iō Hermes termegistus in li. suo de natura deoz. versus finē dicit q̄ sūme incensiōes deo sunt cū gr̄e agunt deo ab hoibus. Et Aug'. ad Marcellā dicit. q̄ nihil melius possumus dicere q̄; deo gr̄as agere. Qō tunc fit q̄n dona dei cogitamus z ip̄m de eis honoram'. Talis fuit ꝑgo btā q̄ dīna bñficia recogitans z ip̄m p os ꝑgineū honorans. dicit. Fecit dñs. q. d. Ego nihil a memetip̄a me bñe recognosco. qz nō ipsa me feci. sz ip̄e fecit me ꝓducēdo tā gl'iosaz de stirpe regia. tā speciosam z formosaz inter filias hierl'm. tā ꝑtuosam z gratiosam vt oēs ad me p gr̄a ꝓfluāt obtinenda. Et ista ꝑe nō meis meritis sz sua gr̄a fecit. Jō hūc laudo. hūc gl'ifico. qz tā potent'z excellent' me fec̄ ꝓducēdo. coōrādo z extollēdo

Dixi secundo Qz in ꝑ Bbis p̄missis ꝑgo gl'iosa subiūgit z ꝓfitet hūilē erga deū reuerentiā. eā dignā ad talia reddentē singularit'. cū dicit. Mihi. Ac si em̄ diceret z si pl'a bñficia oīb' vniuersal'r a deo p̄stita sint z facta. mihi tñ singularit' spēal'r z ap propate q̄daz fecit dñs. Jō merito ei ago gr̄as spēal'r. Qz fecit mihi spēal'r. Circa qō sciendū. q̄ ꝑgo btā fuit bñ disposita. z singularit' vltra ceteros mortales p̄parata a deo vt eēt dignū vas receptiōis sctoz bñficioz tātoz. et ꝟ spēal'r ꝓp̄ tres ꝑtutes s. puritatē. hūilitatē. z fortitudinē. Fuit ei purioz alijs p ꝑginitatis mūdiciā. Abscōsioz siue secretioz ceteris. p hūilitatis ꝓceptū Securioz ceteris. p fortitudinis ꝓstantiā

Jō merito dicere p̄t singularit̄ p̄ ceteris. Et fecit mihi dñs. Mihi inq̄ puriori. mihi būliori. mihi ꝓstātiori. Prio ḡ fuit puriori alijs p̄ ꝑginitatē mūdiciā. Alie siq̄dē mlieres hūt mūdiciā ꝓmugalē vl̄ vidualē. q̄ nō mō ē pura sz corrupta z pmixta. Sz bz hec ꝑgo maria ꝑginalē puritatē. q̄ simplicit̄ ē pura. nec eā bz equalē alijs ꝑginibꝫ: sz excellentꝫ oibꝫ ꝑginibꝫ. Jpa em̄ ē regia ꝑginitatis. alie oēs sūt pedisseque. Hā ipa ꝑma vouit deo ꝑginitatē sine p̄cedēti cuiuscq̄ exēplo. Alie ꝑo exēplo eiꝫ vouent eā Jō de ipsa dr. Offerent regi ꝑgines post eā. Ūn ipa est fons z origo ac mediū totius ꝑginitatis. De q̄ dr Josue. x. Steterit sol in medio celi. Celū dr eccl̄ia. Juxta illud Mat. xiij. Sil̄e est regnū celoꝝ. Mediū est ꝑgo gl̄iosa q̄ sp mediū ꝑtuosuz in oibꝫ tenuit ab extremis viciorꝫ declinās. De q̄ medio dr in ps̄. Deus in medio eiꝫ nō cōmouebit̄. Jn h̄ ḡ medio ꝑginitatis virtutis gl̄iosa ꝑgo corpe stetit q̄ est sol puritatis ꝑginal̄. puritas siq̄dem ꝑginalis beate ꝑginis fuit ad sil̄itudinē solis. Sic̄ em̄ sol cū ē in medio celi circa festū viti. vbi tunc fit in maxia eleuatiōe maxie adurit iferiora: z exsiccat etiā maxias būiditates. Jta castitas ꝑginal̄ in btā ꝑgie sic fuit maxia spūsctō eleuata sup carnalē ꝓcupiam ipsius vt eā total̄r extingueret. eo q̄ in ea fomes nō solū fuit restrictus vt in alijs ꝑginibꝫ p̄ grām cōmunē. sz etiā fuit total̄r extinctus p̄sertim in cōceptiōe filij dei z eiꝫ gestatiōe in vtero p̄ grām singl̄arē. Jn cuius ḡ puritatis opatiōe alie ꝑgines sunt sic stelle. q̄ lumē suū recipiūt ab ea sic a sole. Sicut em̄ sol nūq̄ pōt total̄r obscurari. z si eclipsat nō diu obscurat sz statiz purgat. Jta castitas huiꝫ ꝑgis nūq̄ potuit obscurari actuali pctō. nec etiā pctō originali obscurari: qđ tñ de alijs ꝑginibꝫ nō pōt dici. Ūn de ꝫ pōt dici illud Job. iij. Obscurētur stelle caligine eius. Expectet lucē z nō videat. nec ortū surgentis aurore. Stelle intelligunt oēs sancti q̄ obscurati fuerunt caligine peccati originat̄. Sed lux. i. beata ꝑgo dr nō vidisse caliginē: q2 nō stetit in peccato originali. imo antq̄ nasceret mūdata est. Et sic dr nō vidisse etiā surgētis ortū aurore. q2 nō ꝓcepta est. i. orta seu nata in peccato originali. Et ideo merito dr ipsa gl̄ia oīm ꝑginū. Eccl̄i. xliij. Spēs celi gl̄ia stellarū. Et Sap. vij. Speciosior sole. scz materiali. z sup oēm dispositionē stellar. Ex his patz q̄ virgo gl̄iosa in sua puritate p̄cipuū tenet gradū. Juxta illud Amb. li. iij. de virginitate. Quid nobilius dei mr̄e. Quid splendidius ea quā splendor elegit. Quid castius ea q̄ corpus sine corpis ꝓtamiatōe generauit. Hec ille Vere optimus sol gl̄iosa ꝑgo q̄ nobis tot būficia p̄stat oīmbꝫ: vt nō sit qui se abscondat a calore eius. Fugat em̄ nebulā z nubem. i. ignorantie nostre cecitatem p̄ splendorem lucis glie filij sui. q2 lucem mundo generauit Joh. viij. Ego sum lux mundi. Siquidem totus mūdus operiebat tenebris densissimis ignorātie. Figura Exod xix. Nubes densissima cepit operire montem. Et Ezech. x. idem pt̄z de visione mystica. Misit ergo deus solem istum quem fecit oriri sup bonos ad eoꝝ ꝓseruatiōem z sup malos ad eoꝝ ꝓuersionem Bath. v. Sol etiam iste prestat decorem z pulchritudinē oīmbꝫ rebꝫ. scz viris z mulieribus: oēs illūinat̄ q̄ ipm. nō solum homines in mūdo sed etiā angeli in celo z pctōres in inferno. Ūn Ber. Jn te ꝑgo oculi oīm respiciūt. z qui in mūdo sunt vt saluent̄. z q̄ in inferno vt eruant̄. z q̄ in celo vt letificent̄. Unde de ea pōt exponi illud Eccl̄i. xliij. Sol illuminans p̄ oīa respexit. Et quem respexit. Certe sicut dr Judith. xv. Tu letitia israel. tu honorificētia ꝑpli nr̄i Jsrael dicit illos q̄ iam vident dñm in celo. q̄ de eius p̄sentia gaudent. Gaudēt em̄ angeli gaudentes z laudantes būdicunt dñm. Honorificentiā ꝑpli nr̄i. dicit popli nobiscū habitātis in terra. q̄rū oīm ipsa ē gaudiū. Scdo ꝑgo btā fuit secretior ceteris p̄ būilitatis ꝓceptū. Omia em̄ opa sua abscondebat mundo. De q̄ exponit illud Judith. viij. Fecerat sibi Judith cubiculū in q̄ clam cū puellis suis morabat̄ Per qđ significat̄ q̄ maria intra cubiculū cordis sui cū puellis. i. ꝑtutibꝫ diuersis morabat̄. oēm vane gl̄ie fugiens pompā. Propter qđ ipa de sola būilitate gl̄iando hodie dicit. Respexit dñs būilitatem ancille Luc. j. Ubi dicit Lyra. q̄ ꝑgo beata licet ex oibꝫ ꝑtutibꝫ fuit dispositā ad ꝓceptiōez dei maxie tñ ex būilitate. Ūn dicit Bern.

Fateor qr Marie virginitas sine humili
tate nihil placuisset deo. scz q̄ntū ad ꝯce-
ptionē filij dei: qr si ex virginitate placuit
tñ ex hūilitate ꝯcepit. Magna humilitas
post Gabrielis legationē de ꝯceptione fi-
lij dei dicere se ancillam. Magna humili
tas ire ad Elizabeth ꝛ seruire sibi circa par
tum. Magna humilitas cū tanto thesau
ro filio dei quē gestabat in vtero visitare
seruū Johem. Tertio virgo beata fuit se-
curior ceteris ꝑ fortitudinis constantiam
Uñ in. ij. Esdre. iiij. c. O viri nōne fortes
sunt mulieres. sed certe fortior est oīm bea
ta virgo. de qua dr. Fortitudo ꝛ decor in-
dumentū eius. Prouerb. vlti. Et ibidem
accinxit fortitudine lumbos suos. Uere
magna fortitudo ꝑ quā quodāmodo de⁹
victus est: ꝛ de seuero factus est pius. Fi-
gura ad hoc fuit ipsa regina Hester. q̄ irā
regis Assueri contra iudeos mitigauit et
eum ꝓpicium reddidit. vt dr Hester. Sic
Abigayl iram regis Dauid cōtra Nabal
virū suū muneribꝫ placauit. Magna for-
titudo ꝑ quaz victus est diabolus. Beñ.
Ipsa ꝯteret caput tuū. Hec est em̄ illa vir
ga de qua Esa. xxx. dr. Pauebit assur vir-
ga percussus. Uirgo beata dr virga. sicut
idem ait Esa. xj. Egredieť virga de radi-
ce yesse. Assur interp̄tať sublimis. ꝛ signi-
ficat diabolum superbū. Hunc ergo subli
mē percussit ista virgo beata ꝑ filij sui pas
sionē sicut christus. Tertio fortis fuit con
tra mūdum cuius omnes pompas hono-
res diuitias ꝛ delitias calcauit. Nam sic̄
dicit Amb. lib. iij. de virginitate. Ipsa nō
in incerto diuitiaꝝ spem posuit. sed in so-
lo deo. Diuitie siquidē eius: sunt eius vir
tutes. delicie. spirituales ꝯsolationes. ho
nor vero gl'ia solius dei. E

Dixi tertio Q beata virgo ꝓ-
fiteť donoꝝ magni
ficentiā eam replentē liberaliter. cuz dicit
Magna. Siquidem magna dona data
sunt ꝟgini gl'iose in sua sanctificatione. sz
maiora in filij dei ꝯceptiōe: Ex q̄bꝫ donis
magna in beatitudine p̄dicať. Sicut ip̄a
de se dicit. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt
omnes generatiōes. De p̄mo quō magna
fuit in sua sanctificatione dicit Holgoth
sup libꝝ Sapientie. xiij. Q xp̄s matrem
suā sic solidauit virtutibꝫ ꝛ gratijs sic affi-
xit q̄ nūq̄ꝫ defluere potuit in aliquod pec
catuz. Fuit em̄ sic sanctificata in vtero q̄
emūdata ab originali peccato: ꝛ in ea fo-
mes ligatus. sic q̄ nūq̄ꝫ eam ad peccandū
impegit. Et hec fuit p̄ma sanctificatio in
vtero matris sue. Sed secūda fuit in ꝯce
ptione filij qñ fomes fuit ablatus totaliť
s̄m essentiā. ꝛ gratia supaddita que flexi-
bilitatē liberi arbitrij determinauit ad bo
nū. sic q̄ extunc nullo modo potuit in ma
lū flecti. Unde tunc ꝯfirmata fuit sicut in
via fieri potuit. Hec ille. Propť g̃ ista do
na sibi diuinitus collata merito de se dic̄
ꝟgo gl'iosa. Fecit mihi dñs magna. Ue-
re magna. Nam pulchrā esse tota l'r ꝛ sine
macula magnū quid est. ꝛ soli sponse dei
singulariter ꝯuenit cui spōsus dicit illud
Canti. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ
macula nō est in te. De ipsa etiā dr qd mō
spūssanctus ꝑ Salomonē dicit Sap̄. vij
Candor est lucis eterne ꝛ speculū sine ma
cula dei maiestatis. Ex q̄bꝫ breuiter infe-
ro q̄ ꝟgo beata maior fuit ceteris sanctis
tripl'r. Primo q̄dem maior fuit ceteris in
gr̄a. sicut angelus attestať ei dicens Luc̄.
j. Aue inq̄t gr̄a plena. Uere plena. Quia
nos de eius plenitudine recipimus. Und
dicit Berñ. Tristis ꝯsolationē. Eger me-
dicationē. Peccator veniā. Iustus gr̄am
Angelus leticiam. Et quō rogo nō plena
in quā auctor totius gr̄e se totū infudit. cū
igiť dicit. quia sibi dñs fecit magna q̄ de
ipsa sic parua creatura in naturalibꝫ fecit
tā magnā in gr̄a. ita vt de ea posset dici il
lud Hester. x. Fons paruus creuit in flu-
uiū maximū ꝛ in aquas pl'imas redūda-
uit ꝛ in lucem solēq̄ꝫ ꝯuersus est. Fons ꝑ
uus fuit ꝟgo beata s̄m naturā ꝓpriā. sz cre
uit in fluuiū misericordie maximū: qñ spi
ritussctūs descēdit in ip̄am. Et in lucē so
lēq̄ꝫ ꝯuersus ē qñ dei filius ꝑ carnē assum
ptā factus ē filius ꝟgis. Ecce audis ꝟgi-
nē gl'iosaz. fontē. lucē ꝛ solē. Fons inquā
ē. sine q̄ necesse ē arescere pctōrē. Lux sine
q̄ necesse est errare viatorē. Sol est sine q̄
necesse est infrigidari in dilectione. Si g̃
sitis ꝛ estuas ardore ꝯcupiscentie. hec est
fons patēs in refrigeriū. Si erras in via
moꝝ. hec ē lux dirigēs in viā pacis eterne
Si deniq̄ꝫ gelicidio peccatoꝝ constringe
ris. hec est sol calefaciens in dei dilectiōe.

Secūdo maior fuit ceteris sanctis Maria. Quia lucidior ceteris sanctis ꝑ exemplū vite. Illa em̄ sola sufficit om̄ib⁹ ad exemplar ⁊ ad moduz viuendi. Unde dicit Ambrosius. iij. de virginitate. Talis fuit Maria vt eius vnius vita oīm disciplina sit. In ipsa nāq; sunt posita exempla viuēdi ⁊ tanq̄ in exemplū exemplariter magisteria expressa sunt ꝓbitat⁹. Ibi quisq; inuenit cōgrue q̄d fugere q̄d tenere debeat. Hec ille. Magna igit̄ virgo fuit in hoc ꝙ sola oīb⁹ sufficit ad exemplar ꝟtutū. Oēs em̄ virtutes in ea pariter cōfluxerūt. ⁊ qd̄ ceteris sanctis ꝑ partes est distributū. totū in Maria est ꝯgregatū. Tertio fuit virgo gl̄iosa maior ceteris. qr efficacior ⁊ vtilior ceteris sanctis quo ad necessitatū suffragia. eo ꝙ generalē habet efficaciā oīm auxilioꝝ in quibuscūq; necessitatib⁹. Un̄ Bern̄. in quodam ſmone dicit. Si criminū īmanitate turbatus. Si conscientie feditate confusus. Si iudicij horrore ꝑterritus. Si baratro desꝑationis absorptus fuer⁹. Mariā cogita. Mariā inuoca. Nō recedat ab ore tuo nec a corde tuo. Nam ipsam recogitans nō erras. ip̄am rogans nō desperas. ip̄am sequēs nō deuias. ip̄a tenente nō corruis. ipsa ꝓtegente nō metuis. ip̄a duce nō fatigar⁹. Hec ille. Oꝑtet ergo vt dicit idez. vniuersos xp̄icolas inter fluctus huius seculi nauigantes attendere hanc maris stellā. Nam ab ea auersus necesse est vt pereat. Et ad eam reuersus impossibile est ꝙ pereat. Ip̄a em̄ om̄ibus om̄ia facta est. ſm Bern̄. Sapiētib⁹ ⁊ insipiētib⁹ om̄ib⁹ misericordie sinū aperit. vt de plenitudine eius capiant vniuersi. Captiuus redēptionē. Eger curationē Tristis ꝯsolationē. Peccator veniā. Iustus gratiā. Angelus leticiā. deniq; tota trinitas gl̄iam. Ad quā nos ꝑducat pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus. Amen. D

Notandum Ex festū visitationis Marie agit̄ ad significandū ⁊ deuote ꝯtemplandū q̄liter deus visitat aīam. Unde per Elizabeth significatur anima humana. Interpretat̄ em̄ dei mei saturitas. Quod vtiq; fit ꝑ gratiam. ꝑ quā anima esuriens repletur bonis. Per mariā significat̄ gratia diuina que illuminat tenebras culpaꝝ nr̄aꝝ Juxta illud Eph̄. v. Fuistis aliqn̄ tenebre nunc autē lux in dn̄o: vt filij lucis ambulate. Unde Roꝝ. xiij. apl̄us idem gratiaz appellat diem dicens. Nox precessit dies autē appropinquabit. Et sequit̄. Abijciamus ergo opera tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis. Uisitat igit̄ Maria Elizabeth cū gratia visitat aīam esurientē ⁊ sitientē iusticiā. Circa qd̄ sciendū ꝙ deus visitat aīam multipliciter. Primo eam redimendo. Juxta illud. Luc̄. j. Uisitauit nos oriens ex alto. Et eiusdē. viij. Uisitauit de⁹ plebē suaz. Et ista est mirabilis visitatio. de qua āmirando ꝓpheta Ps̄. viij. dicit. Quid est homo ꝙ memor es eius. aut filius hominis qm̄ visitas eum. Quod exponit Inno. iiij. Quid est homo. i. q̄ miser ⁊ vilis. fragilis. breuis. putridus. imbecillis. vanus. ⁊ diaboli seruus. ꝙ memor es eius filiū incarnando. Quia ante incarnationē videbat̄ oblitus homīs Ps̄. Usq; q̄ dn̄e obliuisceris me in finē. Aut filius hominis qm̄ visitas eū. sicut medic⁹ egrotū Figura Gen̄. xxxvij. Jacob misit Joseph de hebron in sichen vt visitaret fratres suos. Et inuenit eos in Dothaym. quod interp̄tat̄ defectus. Et significat hunc mundū: in quo est om̄is defectus. Secūdo visitauit miserando ꝑ bn̄ficia eidē Gen̄. xxj Uisitauit dn̄s Saram sicut promiserat. Tertio visitauit iustificando. Ps̄. Uisita nos in salutari tuo. Quarto inspirādo ꝓphetiā. Eccī. xlix. Ossa illius visitata sūt. ⁊ post mortē ꝓphetauerūt. Quinto ꝓbando Job. vij. Uisitas eū diluculo. Sexto ꝯsolando Ezech̄. xxxiiij. Requiram oues meas ⁊ visitabo eas. Septimo reuelādo ꝑ somniū Eccī. xxxiiij. Nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Octauo ꝯseruādo in bono Job. x. Uisitatio tua custodiuit spm̄ meū. Nono corrigendo Ps̄. Uisitabo in virga iniq̄tates eoꝝ. i. in leui flagello. Decimo liberādo Hier̄. xv. Uisita me ⁊ erue me Judicū. iiij. Orabāt dn̄m vt visitaret ꝓpl̄m suū. Undecimo tꝑal̄r vlciscēdo Esa. x. Quid facietis in die visitatōis ⁊ calamitatis de longe veniētis. Duodecimo iudicādo. j. Pet̄. v. Hūiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempe visitatiōis. Tredecimo eternal̄r dānādo Esa. xxiiij. Post multos dies visitabunt̄.

Et. xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro z grandi z forti sup leuiathan ꝛc.

De sancta Margaretha.

Sermo. XXXIII.

Simile ē regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro Matth. xiij. sicut dicit btūs Aug. in li. de sctā viduitate. Bona ē pudicicia ꝓiugal'. melioꝝ ꝓtinētia vidual'. sꝫ optīa castitas ꝑginal'. Jn signū hⁱ ꝫ xp̄s sub mīri monio voluerit ꝓcipi. z a vidua anna p̄dicari z laudari. tñ nō nisi ō ꝑgie voluit nasci. z i ꝑgie corpal'r elegit morari. Qō aduertēs btūs Amb. in li. de offic. dic. Quāta ē ꝑginitatis gr̄a q̄ meruit a xp̄o eligi. vt eēt corpale dei tēplū in q̄ hītauit corpal'r plenitudo dinitatis. Hā ꝑgo genuit mōi salutē. vitā pepit ꝑgo vniuersoꝝ. Hec ille Magna igit ē laus z honoꝝ ꝑginū q̄ meruerūt familiariⁱ ceterꝫ cū deo hīe ꝓsortiū Uñ de eis ꝺr Apoc. xiij. Sequunt agnū q̄cūq; ierit. Est ei ista familia spēalis xp̄i. Hā sic dic Hiero. ad custochiū epl'a. xliij Ut filiⁱ dei ingressus ē mūdū nouā familiā instituit. vt q̄ ab angel' adorat' in celis hīet angelos in terrꝫ. s. ꝑgies. Est igit hec vita portⁱ angelica q̄ būana. Unde dic Amb. in li. de ꝑgitate. Quis negat hanc vitā fluxisse de celo quā nō de facili inuenimus in terrꝫ nisi postq̄ in hec treni corporis mēbra descēdit. Sz z de Helia. de Jobe baptista. de maria sorore moysi z ō ꝑginib⁹ q̄s legimⁱ i tēplo deputatas. Hec oia in figura ꝓtingebāt illis vt eēnt indicia futuroꝝ. Figura ī pauc. ꝑtas ī plib⁹. Hec ille. Propt igit tantā sublimitatē et excellentiā merito ꝑginitas cōpat' thesauro p̄cioso. sic loq̄t euāgeliū. Sile ē regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro ꝛc. Jn q̄b⁹ ꝑbis cōmēdat ꝑginitas oīm general'r sz spēal'r btē margarethe cuⁱ festū hodie agimⁱ ex triplici p̄rogatiua z assimilatiōe accipit. Habet eñ thesaurⁱ ꝑginitatis inc̄ōpabilē dignitatē. delectabilē amenitatē z inestimabilē vtilitatē. Nihil eñ thesauro in reb⁹ z possessionib⁹ p̄cios⁹ z dignius eo q̄ est ex reb⁹ excellentissimis z p̄cios⁹issimis. s. auro argēto lapidib⁹ p̄cios⁹ ꝛc. Nihil etiā eo delectabilius z amenius. q̄ dulce est oculis auꝝ. ameni sūt ad videndū z tractandū lapides z margarite. Nihil in sup thesauro vtiliⁱ q̄ ad oīa valet. Nutrit ei z sustentat vitā. redimit a morte. z mēoriā fac̄ durabilē pⁱ mortē. Est igit thesaurus ꝑginal' ꝓmo ꝓcios⁹ z incōpabil' dignitate. delectabil' amēitate. z iestiabil' vtilitate

Dixi primo q̄ thesaurⁱ A ꝑginal' castitatis ē p̄cios⁹ z incōpabil' dignitate. Ptz aūt dignitas ꝑgitatis ex q̄tuor. s. ex arduitate seu difficultate facili. ex natura supnaturali. ex hūilitate illustri. z ex mortalitate īmortali De ꝓmo. s. de arduitate seu difficultate facili ptz. Castitas eñ ꝑginal' est res mlt̄ū excelsa z difficil' ex vna ꝑte. z tñ ē facilis ex alia. Difficile nāq; ē in carne ꝑ legē carnis viuere. sic difficile esset ī regno Polonie ꝑ legē regis polonie viuere. Hoc aūt faciūt ꝑgies. vñ dic Amb. in li. de viduis. Supgredit ꝑgitas ꝓditiōem hūane nature. p quā hoies angel' assimilant. Ex ꝫ dic Amb. q̄ maioꝝ ē victoria virginū q̄ angeloꝝ. Angeli eñ sine carne viuūt. ꝑgines ꝓ in carne triūphāt. Apls. Si ſm carnē vixeritis moriemī. hec ille. Ex alta ꝓ ꝑte ē facilis. q̄ facilⁱ se ꝓtinent ꝑgines q̄ vidue aut corrupte. put deducit Aug. ꝑ Julianū in li. xv. Cuⁱ rō ē ſm ipm. Q̄ q̄nto magꝫ casta eē voluerit. tāto amplⁱ in supanda ꝓcupia laborabit. Eo magis vicz si ei scz ꝓcupie z voluptati maiores curas ꝓsuetudo dedit. Propt q̄ apls. j. Coꝝ. vij. De ꝑginib⁹ p̄ceptū dñi nō habeo: ꝓsiliū āt do Et seq̄t. Si nupserit ꝑgo nō peccabit. tribulationē tñ carnis habebūt hmōi. Tribulationē inq̄z. nō solū filiⁱ necessaria p̄uidēdo: sz etiā difficiliⁱ postea in viduitate ꝓtinēdo. Et Hiero. in epl'a. lxxix. dicit. Difficilioꝝ ꝓtinētia viduaꝝ minorem hēbit mercedē. Sz diceres. Ex q̄ ꝑtus ē circa difficile z bonū. ꝑ q̄ videt q̄ difficilioꝝ ꝓtinētia sit magis meritoria. z p ꝓns vidue debent hīe maius ꝑmiū q̄ ꝑgines. Rñdeo. q̄ nō oñe difficilius bonū ē magis meritoriū: sz tñ illud q̄ ē difficilius ex genere opis: vt ieiuniū ē magꝫ meritoriū ex se q̄ elemosyna. nō tñ ex ꝫ si fuerit difficiliⁱ ipi agenti ex naturali ꝓplexiōe. z vt difficiliⁱ est ieiunare colerico q̄ flegmatico. Talis aūt difficultas q̄ fit ex cā naturali nō auget meritū sz diminuit. Sicut auarⁱ diffi

cilius dat vnū denariū ꝙ largus centum. qđ in auaro ē vituperabile. in largo laudabile. Quicqđ tñ dicat Hiero. simpl'r loqndo. pugna ꝓginū est difficilior ꝙ viduar. Nā ꝫ verū sit ꝙ recordatio expte voluptatis maioris sit difficultatꝭ in viduis. Prout etiā dicit pḧus in li. de aialibꝫ. tñ in virginibꝫ imaginatio inexpte lasciuie cū istis tribꝫ circūstantijs. q̄ sūt desiderū expiēdi de curiositate. existimatio maioris delectationis ꝙ sit in rei veritate. ꝫ ignorātia incōmodoꝝ ꝫ turpitudinis ꝓcomitantꝭ. faciūt maiorē pugnā. ꝫ p ꝑns maiorē difficultatē. Scđo ptz ꝓginal' castitatꝭ dignitas ex natura supnaturali. Virginitatꝭ ei obseruatio aliq̄d hz naturale. aliq̄d supnaturale. Habz inq̄ naturale q̄m in actu carnis sine q̄ ꝓginitas nō soluit̄ rō obruit̄ ex īmoderātia delectationis sensibil'. ꝫ ꝫ est inaturale q̄ rō oīno succūbat ꝫ sēsualitas dñet Et q̄ puersitas hui⁹ ordinis inuenit̄ in oī actu carnis. tō ois actus carnis hui⁹ aliq̄d hz inaturale. Actus em̄ carnis nō pōt exerceri nisi rō deiciat̄ ab arce sua. Tertō ptz ꝓginal' castitatis dignitas ex hūilitate illustri. q̄ q̄n aliq̄ illecebra illustris ōr. ꝫ est q̄ntū ad seculū solū. Sed q̄n remanēs in ꝓginitate nolens in mr̄imoniū ducī ꝓpter xp̄m hūiliata ōr q̄ntū ad seculum Sed hec humilitas est illustris. q̄ nulla corrupta penitus est liberata. i. de fuitute emissa. Sed oīnis incorrupta est illustris ꝫ liberata. Et imo oīnis corrupta q̄ntūcūq̄ est illustris q̄ntū ad seculū. semp est serua ꝫ illibera q̄ ad deū. Et ecōuerso ois in corrupta est hūilis q̄ntū ad seculū: sed illustris q̄ ad deū. Quarto ptz ꝓginalis castitatis dignitas ex mortalitate immortali. Oīnia em̄ hec mortalitatꝭ opa mouūt̄ cū carne mortua. ꝫ cū ipa impetuū nō resurgent. Virginitas aūt ꝫ si moriente carne ad tp̄s moriat̄ in carne. tñ suscitabit̄ eternaliter remansura. B.

Dixi secundo Q̄ thesaurus ꝓginalis castitatis est gratus ꝫ delectabilis in amenitate. Que q̄dē amenitas ꝓsistit in q̄tuor. scz in hūanitate angelica. in honestate verecūda. in memoria illibata. ꝫ in puritate ex puritate occasionata. Primo itaq̄ amenitas ista ꝓsistit in hūanitate angelica. quia angeli ꝫ si abūdant delectatiōibꝫ spūalibꝫ tñ carēt sensibilibꝫ. Igit̄ in ꝓginibꝫ ēt hūanitas angelica. q̄ ꝓgines carēt delectatiōibus sensibilibꝫ ꝫ abūdant spūalibꝫ. Et q̄ ptz q̄ cū ꝑtū sit angelice nature nō posse carnales delectatiōes expiri: sz spūales. ꝫ ꝓgines in ꝫ eos sequūt̄. necesse ē vt angeli amore naturali plus diligāt ꝓgines ꝙ viduas vel ꝓiugatas. Cui⁹ rō ē. q̄ oīne aial diligit sibi sile. ꝫ volatilia sibi silia q̄runt Scđo ꝓgialis castitatꝭ amenitas ꝓsistit in honestate verecūda. Qđ patz ex eo. Ex q̄ em̄ ꝓginitas est res honestissima. naturaliter dz verecūdari audire vel videre turpia. Legit̄ de btā walpurga q̄ cū fuissent eius exequie in sepl'tura sui corpis: ꝫ q̄dā vir ex deuotōe maria ipam in feretro iacētem in faciē osculatus ē. statim illa quasi subridendo erubuit. In signū q̄ fuit ꝓgo verecūdissima. Nō solū ꝙ ꝓgo dz esse pudorata in animo. sz etiā in oibꝫ sensibꝫ exterioribꝫ ꝫ gestu ꝓuersatōis. Sicut em̄ dicit Valerius li. iij. c. iij. Nō solū man⁹ pecunie: sz etiā ocul⁹ libidinosus aspectu ꝓtinētes esse debēt. Et li. vj. c. j. dicit de q̄dā q̄ informauit filiā suā vt nō solū q̄aret ꝓginitatē illibatā. sz etiā nec oscula ad viz q̄ntūcūq̄ sincera ꝑferat. Tertio hec amenitas ꝓginū ꝓsistit i mēoria illibata. Virgines em̄ ex eo q̄ nō hūt qđ eas maculet i ꝓscientia sicut corruptas. semp hūt amenitatē ꝫ delectationē in mēoria. cum earū cor nō titillet memoria alicuius turpitudinis. Et ideo dicit̄. Secura mens q̄si iuge ꝓuiuiū. Legit̄ de q̄dam ꝓgine q̄ multis annis ꝙabat ꝓginitatē. Cū aūt fuisset corrupta statim ꝑpter remorsum ꝓscie tantaz tristiciā incidit q̄ sibīpsi displicēs seipaz occidit. Quarto amenitas ꝓginalis castitatis ꝓsistit in puritate ex puritate occasionata. Nā si Adam nō peccasset (oīnis em̄ hoies fozent in paradiso) genuisset sine feditate carnis ꝫ ardore libidinis. Hunc aūt vtroq̄ mō generant̄ ꝫ cū feditate carnis ꝫ ardore libidinis. Hec aūt ꝓcupia in ꝓginibꝫ frenat̄ ꝙtute ꝓtinētie. Et iō ꝓginitas q̄ nō generat est mūdicia q̄ sumpsit occasionē sue puritatis ex imundicia cōiugali Nam virgines videntes q̄ nō possunt generare sine imūdicia corpis ꝫ cordis malunt nō generare ꝙ fedari. L

Dixi tertio Q thesaurus ꝑginalis castitatis ē fructuosus ineſtimabili vtilitate. Que q̄dem vtilitas ꝓsistit in q̄tuor. ſ. in sterilitate fecūda. in necessitate gratuita. in p̄cio incōgabili. ⁊ in gl'ia sui gl'iari. De ꝓmo scz de sterilitate fecūda dicit Hiero. sup Osee. ij loquēs de fecūditate ꝑginitatis dic̄. Conſugiū terrā. ꝑginitas celū replet. Nō ē ḡ putandū ꝑgies esse inutiles in eccl'ia militanti. sic̄ heretici bussite estimāt dicētes statū monialiū esse inutilē ꝓpt infecūditatē. cuz multo copiosius ⁊ fecūdius repleant celū q̄z ꝓiugate. Propt qđ Esa. lvj. dr. Nō dicat eunuchus. Ecce ego lignū aridū. q. d. nō estimet q̄s ꝑgies sine fructu. qr ⁊ si sūt sine fructu vētris. sūt tn̄ cuz fructu mētis. Et notant dicit ꝓpha de ligno. Nā ꝑgies nō sunt ligna sz lapides viui. q̄b edificat ier'lm celestʒ Apoc̄. Precioſi oēs muri ei⁹ ⁊ turres hier'lm gēmis edificabūt. Triplex materia currit in edificijs. Nā q̄dā edificia sūt de glebobꝛa siue de argilla. vt sūt domus paupeꝝ. Quedā de lignis. vt sūt domus nobiliū. Et q̄dā de lapidibꝫ duris et q̄dratʒ: vt sūt domus p̄cipū. Prima edificia minus p̄cioſa. qr caduca. Scōa soliditas. Tertia ꝓpetua. Sic ē de istis tribꝫ statibꝫ. Nā ꝓiugiū ē sicut argilla trea ꝓpt solicitudinē corꝓalēz trenā. ſ. Lo. vij. Tribulatiōes carnis hēbūt hmōi. ⁊ iō nō sūt p̄cioſa. qr dat eis merces triceſima. Uidue sunt velut ligna arida q̄ ad edificādū sunt apta. Fuerūt em̄ q̄nq̄z viridia in ꝓiugio q̄ germīabāt. plē ⁊ fructū ventrʒ. sed tā aruerūt ꝑ ꝓtinētiā abstinētes a corꝓalibus. ⁊ fructificātes in spūalibꝫ. Uirgines aūt sūt lapides ꝓpetui ⁊ q̄drati. t. q̄drupliciꝫ ꝑtute cardiali ornati scz tpantia. prudētia. fortitudie. ⁊ iusticia. Sūt etā politi ⁊ dolati varijs tribulatōibꝫ ⁊ tētatiōibꝫ. De scō scz de necessitate gratuita ptz. qr q ꝑginitatē ꝓfuare volūt in duplici ſe necessitate ꝓstituūt. ſ. mortificatōi ſpnie. abstinēdo a delicijs ⁊ voluptatibꝫ: ⁊ obligatiōis votiue. Que em̄ ꝑginitatē fuare voluerit ō necessitate bz mortificare mēbra. ieunijs. vigilijs. fugiēdo etā oia spectacula vanitatū in q̄b p̄t esse piculū castitatʒ. Nā iuxta Ber. perit castitas in delicijs. Refert Valeri⁹ li. ij. c. j. Q vini vsus romanis femis ignot⁹ fuit olim ne. ſ. ī aliq̄ dedec⁹ plaberent. Hic dr Eccl'i. Wlier ebriosa ira magna: ⁊ ꝓtumelia ⁊ turpitudo ei⁹ nō tegef. Recitat Seneca epl'a. xcix. q maxim⁹ q̄dā medicus dixit q femie naturalr nō debent pati podagrā. nec etā fluxū capillorꝝ q̄ tn̄ hodie videmus. qr eodē mō patiūt vt viri vtrūq̄z defectū. Cui⁹ rō est fm Seneca. qr eq'lr viuūt sicut viri. ⁊ ita nō mutata est natura: sed vita. qr nō minus vigilant. nō minus potant q̄z viri. imo potu p uocant viros. Et seq̄t. Būficiū sexus suis vicijs ꝓdiderūt. ⁊ qr feminā exuerūt. morbis virilibꝫ implicite sunt. Per h̄ ptz rn̄sio ad q̄nē q̄ querit. q̄re pauci sunt hodie ꝑginitatē fuantes illibatā. Et est breuis rn̄sio. Quia viuūt delicate ⁊ voluptuose. certe vidi aliq̄n in monasterijs monialiū cuz essem p̄dicator eaꝝ ꝑ tpe. nōnullas ꝑgies sic delicate viuentes vt si filie regū essent satis esset tantis delicijs efluere. Sz q̄d accidit inde. ꝓduxerūt q̄dem gradientia sup terram. Uera est cuiusdā phi q dr Lomicus snīa q̄ dixit. Sine cerere ⁊ bacho friget venus. Quod etiā verū dictū recitat Hiero. epl'a. xc. Nam ventrē distentū mero ⁊ cibo sequit voluptas mēbroꝝ ipudicoꝝ. put ait Hiero. epl'a. xxxvij. Q metellus vxorē fuste interemit ꝑ eo q vinuz bibisset. Hec mirū. qr vt ait idē. Quecūq̄z femina vini vsum īmoderate appetit. oibꝫ ꝓtutibꝫ ianuā claudit ⁊ vicijs aperit. D

De necessitate obligationis votiue q̄n tum in h̄ statu sit necessaria. patz. ⁊ tantū est necessaria obligatio voti in statu ꝑginali: vt sine ea meritū ꝓsequi nō possit virginitas. eo q votū ꝑficit meritū virginale Unō fm Bonauenturā. Si duo facient idem genus opis. ⁊ vnus faciet ex simplici ꝓposito. alter ex voto: magʒ merebit ille q facit ex voto. Propter qđ dicit Thomas scōa scōe. q. vij. ar. iij. Q melius est idē opus ex voto q̄z sine voto. triplici de causa. Primo. qr vouere est actus latrie. cum sit ꝓmissio de facta. Et iste actus ē p̄cipuus inter ꝓtutes morales. Unde Aug⁹. in libro de ꝑginitate dicit. Hec virginitas qr ꝑginitas. sed quia deo dedicata est honorat quā vouet ⁊ seruat ꝓtinentia pietatis. Scōo qr ille qui vouet aliquid ⁊ facit plus deo se subijcit q̄z ille q facit solum

Subñcit em̃ se nō solū ad actū. sed etiaz ꝙntū ad ptāt̃e. qz de cetero nō ꝑ aliud facere. sicut plꝰ daret boi ꝙ daret ei arboreꝫ cū fructibꝫ ꝗ ꝙ darer ei fructus. Tertio qz ꝑ votū voluntas ĩmobilr firmaf in bono. Facere aūt aliq̃d ex volūtate in bonū. ꝓtinet ad ꝓfectionē ꝑtutis: vt patz ꝑ pōm. ij. Ethicoz. Sicut etiā peccare mēte obstīcta aggrauat pctm̃. z ōr pctm̃ in spm̃sctm̃.

Si ꝙ queris. Quare hō vouet aliquid deo. tm̃ deus nō indiget certificari a nob. Rñdeo fm Aug. Qz talis ꝓmissio nō cadit in eius vtilitatez ꝙ a nobis certificari nō indiget: sed ad vtilitatem nostrā inq̃ntū voluntatē nostrā vouēdo ĩmobiliter firmamus ad illud qđ expedit facere. E

De tertio scz quō ꝑgitatis castitas ꝓsistit in precio in cōpabili ptz. Quia cū fm poetā. Libertaſ nō bene ꝑ toto vendit auro. Et fm leges hūanas libertas est bonū ĩmp̃ciabile. ꝑginitas aūt est libertas spūs. j. Coz. vij. Ut sit setā corpe z spū. qz cogitat tm̃ q̃ dñi sūt z ꝫ facit multū expedite. multū libere. qz est sine solicitudine corpis z mūdi. Et iō hec libertas fruendi deo nō ē appreciabil aliq̃ ꝓcio. Vñ Ecci. xxvj. ōr. Nō ē digna oīs ponderatio aie ꝓtinētis. Qđ exponit Tho. Qz nec fecunditas carnis nec aliqđ corpale bonū est cōpandū ꝓtinentie. ꝙ int̃ bona aīe cōputaf. Propt̃ qđ Aug. in li. de ꝑgitate. Notant dic. aīe ꝓtinētſ nō corpis ꝓtinentis. qz castitas corpis sine castitate mentſ est sic̃ spica sine grano. Bursa sine argento. Aux sine nucleo. Lampas sine oleo. Cista foris alba intus spurcicia plena. Sepulchꝝ pulcrū: intus fetidū. Pomū foris rubeū: intus acidū. In q̃bꝫ oībꝫ modicus est valoz. Sic ē in ꝑginibꝫ solū corpe z nō mēte castis. Nā tales nullū habent p̃miū in celo. put euāgeliū dic̃. Soli em̃ mūdo corde deū videbunt. Istū thesauꝝ ita p̃cio sum cuiꝰ hō nescit p̃ciū. multū solicite deberet custodire virgo ꝑ duas custodias. s. ꝑ hūilitatē z pudiciciā. Naz hūilitas abscondit eū. ne a furibꝫ ꝑ vanaz gl̃iam subtrahaf. Vñ Brego. in Omelia Depdari desiderat ꝙ talē thesaurū in via publice portat. Pudicicia aūt defēdit euz a manibꝫ latronū. Nā sicut in viris necessaria est ꝓuidētia. sic in femis pudicicia. ꝑ quā femine ꝓseruanf in honestate fame z odore opinionis bone. Hoc aūt nomen pudicicia a pudore venit. in q̃ verecūdia signif̃icaf. fm Tho. ij. ij. q. clj. Et attēdit ꝓprie circa signa venerea. sic̃ sūt aspectus. oscula. tactus. z sic ō alīs. Quātū aūt antiq̃ femie fuerūt solicite fuare pudiciciam ponit Valerius dicēs. Qđ q̃dā maluerūt pdere vitā q̃ pudicicia. Sic̃ narrat de q̃dā: q̃ cū esse in mari ꝑ hostes z ꝑdones capta. ne sibi auferrēt pudicicia: se ī mare ꝓiecit. Silr de Lucrecia q̃ qz violent̃ fuit oppressa a sexto Tarq̃nij regis supbi filio. gladio se occidit. Silr narrat de q̃dā q̃ filiā suā vidēs solicitari ꝑ Appiū claudiū ꝓncipē eā occidit. maluit filie sue eē ĩterēptoꝛ q̃ corrupte p̃. Hoc tm̃ hodie nō ōz fuari. sicut dic̃ Aug. in li. j. de ciui. dei. vt ꝑ tuēda vita corpali l̃ etiā ꝑ ꝑcūdia amisse pudicicie ꝗgo se occidat. sed potius ōz sustīere violentiā nō ꝓsentiendo volūtate libidini. qz pudicicia est res animi. ꝑginitas ē res corpis. z ea integra pmanente in aīo. non p̃ōt ista violent̃ de corpe auferri. vt dic̃ beatus Aug. ad Julianū li. vij. Qz aūt Ambrosius vocat illas mulieres sanctas q̃ ꝑ ꝓseruationē castitatis sue submerserūt se ipsas. Sane quilibet intelligat. quia non ideo sancte: quia se occiderūt: sed alio modo: quia voluit eas deus se occidere. forte em̃ aliud eis spūssanctus inspirauit. Cū ergo thesaurus iste imp̃ciabilis sit: vt ait Piero. diligenter custodiat eaz virgo bis virtutibus. Debet em̃ esse tacita silentio: vt ait idez. Sit sermo eius prudens. nec tā eloquentia p̃ciosus q̃ pudore. Similiter nō sit vaga nec discurrēs sed clausa exemplo btē ꝑginis: quā clausam angelus inuenit Luc̃. j. Sit cū honestis matronis Sit cōpetētibꝫ horis oīoni intēta. vt dic̃ Piero. epla. xlviij. Sit operosa manibꝫ. discat lanā facere. tenere colū. rotare fusum. stamina pollice ducere. fugiat viroꝝ aspectū z colloq̃a. exēplo illius de q̃ narrat in lib. q̃ ōr paradisus. Que ꝑ eo q̃ q̃dā iuuenis fuit de eius pulcritudie scandalisatꝰ. x. annos intra q̃ddā sepulcꝝ sedebat donec fuit mortua: vt eiꝰ vultū nēo poterat videre. Et interrogata cur ꝫ faceret. Rñdit Malui me in sepulcro reclinare q̃ nocere aīe ad sil̃itudinē ōi facte. De alia etiā nar

Nota

rat Hiero. epl'a. xlij. Quã cũ visitare vellet
btũs Martinus. illa p fenestrã misit exe-
niũ seu donũ dicens. Ora p me: quia a vi
ro nõ sum visitata. F

De quarto Quõ ꝟginitatis ca
stitas ꝓsistit in pre-
mio excellenti ꝛ gl'ia singulari. ptz ꝑ illud
Apoca. xiiij. vbi dr. Nemo poterat dicere
canticũ nouũ nisi centũ q̃dragintaq̃tuor
milia. q̃ empti sũt ō terra. Hij sũt q̃ cũ mu
lieribꝫ nõ sũt coinq̃nati. Istud canticũ est
leticia spũalis ꝛ gr'arũactio de icorruptio
ne ꝟginalis custodie. Hñt aũt ꝟgines sin
gularẽ triplicẽ ꝓrogatiuã beatitudinis et
felicitatis vltra alios status scz in vita in
morte ꝛ post mortẽ. In vita: qz vitã ange
loꝝ ducũt ꝛ libere ꝑcurrũt oꝛonibꝫ celum
qõ alij vix facere possunt. In morte etiaz
sunt beatiores ceteꝛ. quia spec'aliꝛ a xꝑo
ꝛ ꝟgine gl'iosa visitant ꝛ ab eis in celũ cõ
ducunt. Sicut narrat Hiero. de tharsila
q̃ expirans ait circũstantibꝫ. Cedite cedi-
te qz ihesus venit. Post mortẽ aũt hñt gl'az
singularẽ ꝛ excellentissimã in genere casti
tatis. Quia transcendit gl'ia coꝝ castitatẽ
vidualẽ ꝛ ꝑngalẽ. vt dicit Tho. Non au
tẽ singulariter hñt excellentissimã gl'iam:
qz martyres q̃ ad vehementius inherẽdũ
vltimo fini postponũt ꝓpriã vitã. Et reli-
giosi ꝓpriã voluntatẽ vincẽtes in monaste-
rijs ꝑferunt eis q̃ solũ postponũt ventris
voluptates. De hac gl'ia dicit Isiõ. lib. ij.
de sum. bo. c. xxix. Virgines feliciores in
vita eterna sunt alijs. qz sunt sic'es angelis
dei. q̃ nec nubent nec nubent. Unde tunc
verificabit illud Apoc. xxj. Eadẽ est men
sura hois q̃ ꝛ ãgeli. imo hñt vltra angl'os
aureole ꝑmiũ qõ erit gaudiũ spẽale de ca
stitate mẽtis ꝛ de integritate corꝑis qõ an
geli nõ hñt. Vñ Salomon. Felix sterilis
ꝛ incoinq̃nata. Qõ exponit Ro. hol. i. fe-
lix ẽ illa in q̃ est sterilitas plis cũ mũdicia
corꝑis. Vñ vult dicere. ꝙ felix est illa que
hz mentis ꝛ corꝑis integritatẽ. Sz qz ista
est merces cõmunis quã hñt ꝟgines ꝓui-
gate ꝛ vidue. Ideo ne q̃s putet solum eis
dari istã mercedẽ cuz alijs. statim subdit.
Dabit illi scz ꝟgini. fidei donũ electuz. in
vita eterna. in ꝓtemplatione dinitatis q̃
fidei succedit. ꝛ oib fidelib ꝓmittit Apo
cal'. Esto fidel' vsq; ad mortẽ: ꝛ dabo tibi
coronã vite. ꝛ nõ solũ h: sed dabit eis sors
in templo acceptissima. Qõ exponit Hol
goth. i. dabit eis in celo aureola singulaꝛ
ꝓrogatiue ꝟginitatis: q̃ est ꝓditio nobilissi
ma ꝛ acceptissima in celo. qz ẽ ꝓditio xꝑi
ꝛ mris sue. Dicit aureola diminutiue: q̃si
parua corona. Duplex em̃ ꝑmiũ ẽ btoꝝ.
Unũ essentiale cõmune oim sctoꝝ ꝛ vo-
cat aurea corona. Aliud accidẽtale qõ de
bet opi excellentis victorie. ꝛ vocat aureo-
la. i. qua corona addita sup aureã. Hoc ẽ
ꝑmiũ accidẽtale supadditũ essentiali. vñ
tale ꝑmiũ erit q̃si q̃dã decor in corꝑibꝫ ꝟ-
ginũ. Ex q̃ decore habebũt ꝟgines in mẽ
te gaudiũ speciale. letantes de h q̃ ꝑ xꝑo
corꝑus martyrio exposuerũt. Et in docto-
ribꝫ ꝑdicatoribꝫ ꝑlatis actualiꝛ ꝑdicãtibꝫ.
ꝛ in oibꝫ sacerdotibꝫ fidel'ꝛ ꝛ catholice ꝑ-
dicantibꝫ erit spẽalis decoꝛ de ꝓseruis cõ-
uersis ꝑ xꝑm. Cũ igit ꝟgo sctã Margare
tha fuit ꝟgo ꝛ martyꝛ hz duplicẽ aureolã
de thesauro dei in q̃ sunt noua ꝛ vetera si
bi hodie datã. Ad quã nos dignet etiã ꝑ-
ducere sua intercessiõe vt cũ ea possimus
de ꝑdicta aurea sine fine gaudere. Amen.

De diuisione apostoloꝝ.

Sermo. XXXIIII.

Dixit illos ꝑdicare
in regnũ dei. Lu. ix. Matth. x. Mar
ci. vj. Sicut ait apl'us Roꝝ. ij.
Gl'ia ꝛ honoꝛ. i. incoꝛruptio scz mẽoꝛie in
seculo. dat oi credenti in deũ. Quãto ma-
gis digni sunt honoꝛe ꝛ gl'ia illi q̃ nõ solũ
ꝑncipal'ꝛ crediderũt. sed etiã ad credendũ
vniuersum oꝛbẽ sua ꝑdicatiõe induxerũt.
q̃les fuerũt ipi scti apl'i. Qua de cã bodie
ꝑ mũdũ diuisi sũt vt ad fidẽ xꝑi gentes in
uitarent. Multũ igit honoꝛãdi sunt ꝙ tã
cito tã ꝓmpte crediderũt. Noꝝ em̃ vt vo
cati sunt a xꝑo nullis adhuc miracl'is ab
eo visis statim crediderũt. Magꝭ aũt ho
noꝛãdi sunt ab eo ꝙ xꝑm tã leti tã ala cres
tã expediti secuti sunt. ꝛ relictꝭ oib ꝓpꝛijs
sibi adheserũt. Nam vidimus ꝙ ad vni
uersionis voꝛẽ Petrus ꝛ andreas relictis
oib secuti sunt redemptoꝛẽ. vt dicit Hre.
in omelia. Sed ꝓmaxie sunt honoꝛandi.
qz nos ad xꝑm adduxerũt ꝑdicatõe ipoꝝ.
Et iõ ꝓpha in ps. cxxxviij. ait. eoꝝ celsitu-
dinẽ attẽdẽs. Nimis honoꝛati sunt amici

tui deus. Ubi dicit Hozra. q̄ honorauit eos xp̄s in eo q̄ nō p̄ patriarchas aut p̄phetas: sed p̄ seip̄m eos vocauit Matth. vij. Uenite post me. Magis autē honorauit q̄ eos in familiaritatē ⁊ amiciciā recepit spēalē. Joh. xv. Jam nō dicā vos ſuos ſz amicos. Similiter dando eis ptātē vt ejce rent demonia ⁊ miracula faciēdi. Sz ma ꝛime honorauit eos q̄ eis p̄ncipatū ecclie p̄tulit. vnde eos p̄ncipes mundi fecit. Ju xta illud ps̄. Conſtitues eos p̄ncipes ſup omnē terrā. Et p̄mittit. Pro patribꝫ tuis nati ſunt tibi filij. Qō exponit Jnno. iij. Pro patribꝫ. i. patriarchis ⁊ p̄phetis nati ſunt tibi filij: ſpūali generatione ſcz apli ⁊ p̄dicatores. Et alij q̄ p̄uerſi ſunt p̄ eoꝝ p̄ dicationē quos eccleſia genuit ⁊ mittos ex his in ſede patrū p̄ſtituit. Uñ ſequit. Cō ſtitues eos p̄ncipes ſup oēm terrā. i. nō in vno loco tm̄. ſed ſup oēm terrā. Et que in de vtilitas ſequat ſubdit. Memores erūt nois tui dñe. id eſt nomen tuū p̄dicantes ipſum in memoria habentes: etiam alijs in memoriā adducēt. in generatione ⁊ ge nerationē iudeoꝝ ⁊ gentium. quia vtriq; p̄ſo p̄dicauerūt apoſtoli. Quia igit̄ p̄ p̄ dicationē ipſoꝝ ſumus ad fidem xp̄i con uerſi ⁊ adducti. qō alias nō fuiſſet ſi non fuiſſent p̄ mūdū diuiſi. Jdeo dies diuiſio nis apoſtoloꝝ debet eſſe nobis celebrati ua in memoriā tanti beneficij nobis ex ea collati. Hec em̄ eſt dies in qua miſſi ſunt nobis p̄dicare regnū dei. Non ſolum iu deis vt p̄ius: quib; dictū erat. Jn viā gē tium ne abieritis Matth. x. Sed nūc dictū eſt eis. Jte in mundū vniuerſum ⁊ p̄dica te euangeliū oī creature. Mar. vlt. Iſti ergo ſunt p̄mi nuncij noſtre ſalutis. Iſti ſunt p̄cones gl'oſi diuine gratie gentibus deſtinate. Nam p̄ eos nō ſicut olim anti q̄s patribꝫ bona terrena p̄miſſa ſunt. Ju xta illud Eſa. j. Si voluerits ⁊ audieritis me bona terre comedetis: ſed potius cele ſtia gaudia nunciant̄ vobis. Quia hodie filius dei miſit illos p̄dicare regnum dei. Jn q̄b; verbis tria circa miſſionez ap'loꝝ tangunt̄. Primo q̄dē deſcribit̄ miſſio ipſo rū autentica ex mittentis auctoritate ſcz dei. Quia nō ipſi ſe temerarie ingeſſerūt. aut impſſerūt. aut vſurpauerūt p̄dicatio nis officiū. ſed ille q̄ habet poteſtatē vni uerſe carnis miſit. Scō miſſio eoꝝ red dit digna ⁊ p̄grua ex mittendoꝝ q̄litate. Quia tales fuerūt q̄ merito digni erāt red dere teſtimoniū xp̄o. Ergo ſubdit. illos ⁊ nō alios. Tertio miſſio eoꝝ reddit efficaꝫ ⁊ fructuoſa: ex multiplici vtilitate. Quia p̄dicauerūt nō aliquid vanū aut tranſito riū: ſed ſtabile firmū ⁊ perpetuū. quia re gnū dei. Unde additur. p̄dicare. A

Dixi primo Ex miſſio apoſto loꝝ reddit̄ auten tica ex mittentis auctoritate. ſcz dei. Quia nō ſeipſos miſerūt: ſed filius dei quē de⁹ pater miſit querere ⁊ ſaluū facere qō peri erat Luc. xix. miſit eos. Juxta illud Joh. xx. Sicut miſit me pater ⁊ ego mitto vos Circa quod ſciendū q̄ nullus debet ſibi vſurpare p̄pria temeritate officium aut di gnitatē tam ſpūalem q̄ ſecularē: ſed debz a deo ⁊ eius eccleſia expectare electionem ſue miſſiōis. Unde ſaluator ap'los inſtru ens ait. Rogate dominū meſſis vt mittat operarios in meſſem ſuā. qō eſt a deo po ſtulandā eſſe auctoritatē ⁊ a ſe p̄ſumendū nō eſſe. Sunt aūt hoīes p̄ſtituēdi in eoꝝ officijs quadrupliciter ſm Johem gallen ſem. Primo q̄dem ex diuina ordinatione Secūdo ex eccleſie collatione. Tertio ex paterna ⁊ legittima ſucceſſiōe. Quarto ex cōmunis populi electiōe. Sic em̄ legim⁹ de antiquis dignitates aſſumentes. Naz de diuina ordinatiōe p̄fectus fuit Dauid j. Regum. xvj. Unde ⁊ Moyſes orauit vt deus p̄uideret hoīem ſuper multitudi nem populi qui poſſit exire ⁊ intrare ante eos. Secūdo p̄ſtituunt̄ hoīes in officijs eoꝝ ab eccleſia. que habens diuinā aucto ritatez p̄fert ⁊ diſtribuit officia iuxta gra dus ſuos. Sicut ⁊ Moyſes accepta au ctoritate a deo. vocauit Joſue ⁊ dixit ei: vt introduceret populū in terram p̄miſſio nis. Deutero. xxxj. Et miniſterio Samu elis vnxit deus Dauid in regē: q̄uis ip̄m p̄ ſe elegerat: ſignificans p̄ eccleſiā eſſe ap probandum quē deus elegit per ſeipſum. Tertio ex paterna ſucceſſione ponunt̄ qui dam in officijs ſicut Salomom ſup thro nū Dauid patris ſui. Unde deus p̄miſit cuilibet regi recte gubernanti p̄p'm ſuū: q̄ filiꝰ ſuccedat ei in regnū Deut. xvij. Quā do ergo deficit heres ⁊ legittimus ſucceſ

ſoꝝ in aliq̄ officio. timendū eſt ne ſit ex cul
pa parentū. Quarto hoīes ponunt in offi
cijs vnanimi populi electiōe. ſicut de mul
tis romanis imperatoribꝫ legimus. ꝓut
narrat Ualerius libro q̄rto cap̄. iij. Nar
rat etiam Solinus libro. xj. cap̄. iij. de q̄
buſdam habitantibus quandam inſulaꝫ
q̄ in electione regis illius inſule nō nobi
litas prevalet ſed ſuffragia meritoꝝ. Po
pulus em̄ eligit ſpectatum moribus ꝛ in
ueterata clementia. etiam oīnino grauem
Sic de Romānis recitat Ualerius maxi
mus: vbi dicit. Q̄ ab aratro ſepius recipi
ebantur in p̄ſolatū. Sicut fuit factum de
Attilio. Qui cum ſeminaſſet agrum rece
ptus fuit in imperatorem. ꝛ maxime con
tra hoſtes p̄ſperabatur. Similit̄ narrat
de Quincio cremato. de quo etiam narrat
Aug⁹. Cum vix quatuor iugera agri ha
beret vt ea ſuis mānibus coleret ab aratro
fuit in maximū conſulez receptus. Ratio
aūt hanc electionū fuit ſm Ualerium ꝓfe
ctus patrie. Quē vnuſquiſq̄ omiſſo ꝓprio
curabat augere. Quicunq̄ igitur aliter q̄
aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ ponitur in aliquo
officio dignitate vel domo. certe nō eſt ve
rus dominus aut prelatus: ſed fur aut la
tro. Johis. x. Iſtud enim eſt quadruplex
boſtium per quod debet ingredi quilibet
ad legitime p̄ncipandū in populo. Talit̄
fuit de apl'is: qui nō in ſe ingeſſerūt ꝓpria
auctoritate ſed poteſtate diuina. Juxta il
lud ſaluatoris. Ego vos elegi ꝛ poſui vos
vt eatis ꝛ fructuꝫ afferatis ꝛc̄. Unde apo
ſtolus. Nemo ſibi honorē aſſumat: ſed q̄
vocatur a deo tanq̄ Aaron. Licet omnes
dicti quatuor modi miſſiōis alicuius ſint
multū cōmendabiles. iſte tamen qui fit a
deo imediate eſt multo excellentior ꝛ cer
tior. eo q̄ licet eccleſia habeat poteſtatem
eligendi aut etiaꝫ cōmunitas populi. aut
paterna ſucceſſio. tamen illi oīs poſſunt
errare in eoꝝ electionib⁹ cum eccleſia mili
tans fallit̄ ꝛ fallit. vt ōr de ſenten. excō. ca.
A nobis. Deus aūt qui ſcrutat corda ꝛ re
nes: falli nō poteſt. Et ideo quēcunq̄ elege
rit neceſſe eſt vt dignus ſit. Hinc ē q̄ licet
Petrus cū apoſtolis habuit plenitudinez
poteſtatis eligendi alium apl'um in locuꝫ
Jude. Noluerūt tamen hoc facere ſine fa
miliari ſpūſſancti ꝓſilio. ne errarent vt bo
mines. Unde ꝛ dixerunt Actuū. j. Dñe q̄
noſti corda oīm: oſtende ex his duob⁹ quē
elegeris. quia errare nō potes q̄ noſti cor
da. nos errare poſſumus q̄ ſolū exterioꝛez
apparentiā q̄ ſepe decipit videmus. Sz
diceres. tū xp̄us elegit indignū. ſcz Judā
quō ergo dicis q̄ deus errare nō p̄t: cum
tū ipſe dicat. Nōne duodecim elegi vos.
ꝛ vnus ex vobis diabolus ē Joh̄. vj. Rñ
deo q̄ licz xp̄s Judam elegit ſm p̄ſentem
iuſticiā: nō tū ſm eternam p̄deſtinationē.
Nec p̄ hoc ōr chriſtus ignoraſſe Jude ma
liciā. q̄ eū elegit quaſi neſciens eū fore in
dignū: ſed per hoc potius docuit nos tole
rare malum inter bonos. Sicut ipſe tole
rauit eum ſciens eius maliciā. Nec p̄ hoc
dat exemplū eccleſie militanti eligere ſciē
ter indignū. quia hoc eſſet ponere ſcanda
lū in eccleſia. quod dñs p̄hibet Matth̄.
xviij. Imo facit abſcidi ꝛ p̄icere pedem ꝛ
manū ſcandalizantē. ꝛ multo fortius ocu
lum qui eſt p̄latus in eccl'ia ſpūalis vel ſe
cularis. Sed potius dat exemplū ſubdi
tis obediendi malis p̄latis cū exigentib⁹
peccatis p̄pl'i fuerint dina p̄miſſione dati
ſup̄ p̄pl'm. Facit em̄ deus quādoq̄ hoīem
regnare hypocritam ꝓpter peccata p̄pl'i: vt
ōr Job. xxxiiij. Sup̄ quo dicit Greg. xxv.
Moral'. Qui malū patit̄ rectorem. eū quē
patit̄ nō accuſet. quia nimirū ſui fuit meri
ti. peruerſi rectoris ſubiacere ditioni. Cul
pam ergo p̄pl'i magis accuſet operis q̄ in
iuſticiam gubernantis. Unde dñs p̄ ꝓphe
tam ait. Dabo tibi regem in furore meo.
Oſee. xiij. Quod dabo tibi ſcz ob meritoꝝ
tuoꝝ prauitatē. Hec dicit Oſeas. ꝛ ponit̄
in Canone. vj. q. j. Ex merito plebis non
nunq̄ epi deprauant̄. quatinus p̄cliuius
cadant qui ſequunt̄. Quāuis aūt in oīb⁹
officijs ꝛ dignitatib⁹ neceſſaria ſit inſtitu
tio legittima ab eccl'ia catholica. tū maxi
me in officio p̄dicatoris neceſſaria eſt miſ
ſio aut̄etica ip̄ius eccl'ie. ne ſub p̄textu pie
tatis veritatē eccl'ie impugnent. B

Dixi ſecundo Q̄ miſſio apo
ſtoloꝝ reddit
digna ꝛ congrua ex mittendoꝝ qualitate
Quia t'les fuerūt q̄ merito digni erāt red
dere teſtimoniū xp̄o. Et q̄ ad ꝟ ōr. Miſit
eos. Quales aūt fuerūt p̄mittit in euange
lio. Sine ꝟga. ſine pera. ſine pane. ſine pe

cunia. sine duabꝫ tunicis. De iure secula-
ri sic est ꝙ in testimonio p̄cipuū qđ req̄rit̄
est fortuna. scz bonoꝝ tp̄aliū copia. Unđ
q̄ꝫtū hō habet in bonis tm̄ etiā sibi credit̄
Juxta illud. Quātū quisq̄ sua nūmoꝝ te
net in archa. tm̄ hz ⁊ fidei. Ecōtrario ꝟo
xp̄s paupes apl'os voluit testificari miste
riū redēptionis nr̄e. ꝓpt̄ qđ misit eos sine
oīm bonoꝝ huiꝰ seculi abundantia vt eis
nō ꝓpt̄ diuitias: sz ꝓpt̄ ꝟtutē xp̄i habitantē
in eis crederet̄. In q̄ xp̄s magnā ⁊ mirabi
lē sue ꝟtutis potentiā ostendit. dū p̄ pau-
peres ⁊ ignaros rudes ac indoctos ⁊ pau
cos viros tantā mūdi potētiā strauit. No
luit dn̄s p̄mos fūdatores eligere sapiētes
potētes aut nobiles huiꝰ seculi ſm Aug.
sup̄ p̄s. Ne fides euāgelij ⁊ ꝟtus fidei ad
op̄a q̄ fienda erant ascriberent̄ eoꝝ sapīe
vel potētie aut nobilitati: sz sibi h̄ reserua
uit. Quia sua sapīa potentia ⁊ nobilitate
nos redemit. Nō g̊ elegit sapiētes aut no
biles. ne meritꝫ suis dicerēt se esse electos
Un̄ Gre. dicit. ꝙ relictis sapiētibꝫ insipiē
tes. relictis fortibꝫ debiles. relictis diuiti-
bus paupes elegit. ⁊ p̄dicatores infirmos
abiectosq̄ q̄ potētes q̄sq̄ colligerēt. Cuiꝰ
rōnē subdēs ait. Ad p̄dicandū nāq̄ tales
venire debebāt q̄ de laude ꝓpria nihil ha-
bebāt. vt tāto solius ꝟitatis cog̊sceret̄ esse
qđ agerent q̄ꝫtū ⁊ ap̄te cerneret̄. ꝙ ad hoc
agendū ydonei p̄ se nō fuissent. Propter
qđ Crik. exclamans dicit. O btōs pisca-
tores q̄s inter tot doctores legꝫ ⁊ scribas.
inter tot seculi sapientes ⁊ ad dīne p̄dica-
tiōis officiū ⁊ ad gr̄az apostolatus p̄mos
xp̄s elegit. ⁊ digna dn̄o nr̄o atq̄ ꝯueniēs
p̄dicationi eius fuit talis electio: vt in p̄-
dicatione sui noīs tanto maioris laudis
admiratio nosceret̄. q̄nto cū mūdi infimi
⁊ hūiles p̄dicassent q̄ nō p̄ sapīam mundi
ceperant. sed p̄ simplicitatē fidei p̄dicatio
nē de errore mortis hūanū genus libera-
rent. Non g̊ nobiles mūdi aut diuites ele
git. ne suspecta esset p̄dicatio. nō sapiētes
secl'i. qꝛ sapīam mūdi p̄suasisse hūano ge-
neri crederent̄. sz elegit piscatores illitera
tos imperitos indoctos: vt ap̄ta esset gr̄a
saluatoris. hūiles q̄dem seculo etiā in ip̄o
artꝫ officio. sz p̄ciosos fidei ac deuote mē-
tis obsequio. ignobiles secl'o. sed nobiles
xp̄o. despectos terre. sed acceptissimos ce
lo. paupes mūdo. sz diuites đo. Hec Crik.
Ex q̄bꝫ infero ꝙ publicatio ⁊ annūciatio
mysterij nostre redēptionis p̄ apl'oꝝ p̄di-
cationē fuit multū miraculosa. vt patz ex
eo qꝛ fuit ꝯ legē seculi. ſm quā nō nisi po-
tentibꝫ diuitibꝫ aut nobilibꝫ credit̄. Juxta
illud. Diues locutus est ⁊ oēs tacuerūt. ⁊
ꝟbū illius vsq̄ ad nubes p̄ducent. Unde
Tho. ꝯtra gentiles libro. j. c. vj. dicit. Di
uine sapīe secreta ipsa dīna sapīa q̄ om̄ia
plenissime nouit dignata ē hoībꝫ reuelare
q̄ sui p̄sentia ⁊ doctrine ⁊ sapīe ꝟitatē ostē
dit ꝯuenientibꝫ argumētis. dū ad ꝯfirmā
dū ea que naturalē cognitionē siue rōnem
excedunt op̄a visibiliter ostendit que toti
us nature sup̄ant facultatē. vicz in mirabi
li curatione languoꝝ. mortuoꝝ suscitatio
ne. celestiū corpoꝝ mirabili īmutatione. ⁊
qđ est mirabilius hūanaꝝ mentiū inspira
tione: vt ydiote ⁊ simplices dono sp̄ūssan
cti repleti summā sapientiā ⁊ facundiā in
instāti ꝯsequerent̄. Hec ille. Fuerūt autē
apl'i ꝯgrui testes ⁊ nuncij mysterioꝝ chri-
sti. eo ꝙ habebant oēs ꝯditiones in testi-
monijs requisitas. Que ſm Isidoꝝ sunt
natura. ꝯditio. vita. Natura vt sit vir nō
femina. Unde licz femina in quibusdam
testimonijs admittat̄. sicut in symonia. c.
Per tuas. Secunda ꝯditio vt ꝯditionis
libere sit nō seruilis. qꝛ ſuus metu dn̄i so-
let facil'r a veritate abduci. lz in crimīe sy
monie admittit̄ cōtra dn̄m. vt dicit̄ extra
de symonia. ca. Per tuas. Tertia ꝯditio
est vita honesta. Nam infamis nō admit
tit̄. ij. q. vij. Testes. de testibꝫ cogendis. c.
Preterea. Propter ista p̄lati ecclesie qui
vel sunt effeminati. libidinose viuēdo. vel
seruilis conditionis. mūdo ⁊ māmone ser
uiendo. vel lesi in bona opinione publice
delinquēdo. Sed apostoli fuerūt viriles
ꝓpter cordis constantiā. Quia Actuū. iiij
dicit̄. Uirtute magna reddebant aposto-
li testimoniū resurrectionis. Fuerūt libe-
ri ⁊ sine timore p̄ veritatꝫ abundantiam.
Unde dicebant flagelliati. Magis opor
tet deo obedire q̄ꝫ hoībꝫ. Fuerūt insup̄ fa-
mosi ⁊ bone opinionis p̄ sanctitatꝫ vitam
Nam eoꝝ vita erat q̄dam lux illuminās
longe latēq̄ ⁊ redolēs. Juxta illđ Math.
v. Sic luceat lux vestra coram hominibꝫ
Et iō fuerūt cōgrui testes mysterioꝝ dei.

Dixi tertio Ex in ꝑbis ꝑmissis apl̃oꝝ missio reddit efficax ⁊ fructuosa ex multiplici vtilitate. Quia misit eos ꝑdicare verbū dei. Circa qđ sciendū ꝙ ante xp̃i aduētū ⁊ ꝑdicationē ipsius ac suoꝝ apl̃oꝝ mūdus iste fuit triplici defectu infect⁹. Prio ei erat obsessus ꝑ diabolicā tyranniđē ⁊ potentiā. Scđo tenebrosus ⁊ obscurus ꝑ cecitatē ignorantiā. Tertio fuit pauper ⁊ inops ꝑ bonoꝝ celestiū defectū ⁊ carentiā. De ꝓmo ptz. Nā diabolus possidebat mūdā sicut tyrannus ciuitatē. Ad cuius nutū oīa fiebant in mūdo. ſm quaz necesse fuit viuere vnūquēqz ſm legē carnis. ſm quā viuebāt luxuriosi. legē cupiditatis: ſm quā viuebāt auari. ⁊ legē elationis. ſm quā viuebant superbi. ⁊ sic de alijs Quicquid erat in mūdo aut erat ꝓcupia carnis aut ꝓcupia oculoꝝ aut superbia vite ꝯ. Joh. ij. Unđ totus mūdus in maligno erat positus: vt idē dicit. Uenies igit xp̃s eiecit istū tyrannū nō ꝑ potentiā sz ꝑ sapiētiā. Juxta illud. Prudentia sua ꝓcussit superbū Job. Qui ⁊ suos apl̃os docuit. vt nō viribꝫ. nō potentia. nō violentia. sed arte spūssancti ⁊ prudētia verbi diuini eū eijcerent. sicut ⁊ fecerūt. Nā plures vno verbo ꝑdicationis vno die ꝓuertit qđ diabolus ꝑ ml̃tos ānos auertit. De petro em̃ dr ꝙ ad ꝑdicationē ei⁹ ꝓuersa sunt tria milia vno die. Scđo fuit mundus tenebrosus ⁊ obscurus ꝑ cecitatis ignorantiā. ⁊ ideo xp̃s misit apl̃os q̃si solis radios: q̃si rosa suauitatis odorem sui diffundens: ⁊ q̃si ignis scintillas suas dispersit. In quibꝫ xp̃i potentia cognita est sicut in radijs solis lux solis sentit. inquit Crisp. sup Matth. Propter hoc em̃ vt dicit Leo papa in qđā sermone. Christ⁹ igne spūssancti apl̃os suos perfudit: vt ipsi postmodū vniuersū mūdum tāqz duodecim solis radij ac lampades veritatis illūinarent. ⁊ ista fuit maxima vtilitas ex ꝑdicatione apl̃oꝝ. Tertio fuit mūdus pauper ⁊ inops ꝑ bonoꝝ celestiū defectum ⁊ carentiā. Et ideo apl̃i missi sunt hodie ꝑdicare regni celestis bonorū abundantiā. qz regnū dei dr in quo est oīmis copia bonoꝝ. ps. Elia ⁊ diuitie in domo ei⁹ Sap. v. Accipiēt sancti regnū decoris ⁊ diadema spēi. Bene dicit. decoris. Nā ſm Ro. hol. ibidē. Nunc ē regnū timoris ⁊ in inferno est regnū horroris. in celo aūt regnū decoris. Ubi ſm Aug. vita est vitalis. vita beata. vita secura. vita trāquilla. vita pulcra. vita mūda. vita casta. vita ignara mortis. nescia tristicie. vita sine labe corruptiōis ⁊ sine ꝓturbatiōe. vita totius elegantie ⁊ dignitatis plenissima. Ubi nō est aduersarius impugnans. vbi nulla pcī illecebra. vbi est amor ꝑfectus. ⁊ nullus timor. vbi dies eternus. ⁊ vnus oīm spūs. videbimus deū facie ad faciē. ⁊ māna celeste ternit. ⁊ ꝫ vite cibo mēs sine defectu saciat. hoc ꝫ regnū ꝑdicabāt apl̃i nūciantes ei⁹ appropinq̃tionē. vñ Matth. iij. dr. dicit eis xp̃s ꝑdicate ⁊ appropinquabit vobis regnum celoꝝ. Ad qđ nos ꝓducat rex regū ⁊ dñs dñantiū ⁊c.

De sancta Maria magdalena
Sermo. XXXV.

Ecce mulier Luce e vij. Quāuis oīa opa dīne potentie fuerint ml̃tū mirabilia intātū ꝙ magnitudinē ei⁹ potētie q̃ potēter de nihilo cūcta pduxit. hō nō sufficiat cogīscere ad plenū. Juxta illd. Terribil⁹ mag. es mirab. opa tua dñe. ps. cxxxviij. Licz etiā opa dīne sapie sint ml̃tū mirabilia. eo ꝙ satis mirabil⁹ cūcta disposuit ⁊ regit. (Dia em̃ in sapia fecit) sed tñ hoibꝫ inscrutabilit. Roꝝ. xj. O altitudo diuitiarū sapie ⁊ scie dei q̃ incōprehēsibilia sunt iudicia ei⁹. Nō minus tñ est mirabilis de⁹ in bonitate sua quā pctōribꝫ hoibꝫ tpe gr̃e ostēdit ⁊ exhibet abūdant. Uñ licz suauis sit dñs in vniuersis. ⁊ miserationes sup oīa opa ei⁹. nullibi tñ melius relucet sue pietatis ⁊ mie ml̃titudo ⁊ magnitudo q̃ in cōuersione pctōris. Magna siqdē mia dei apparet in ꝫ ꝙ de filijs diaboli fecit filios dei. de filijs tenebraꝝ filios lucis. Eratis aliqñ inq̃t apl̃s tenebre. nūc aūt lux i dño Magna misericordia dei diffusa ē hodie in mūdo ꝑ quā quasi gratis saluat hoies peccatores. Unde ps. Pro nihilo saluos facies illos. Olim ante xp̃i aduentū magnis ieiunijs ꝺoroibꝫ elemosynis. holocaustis. ⁊ victimis boū ⁊ arietū. pctā vix redimebant q̃ etiā a deo sepius refutabant et reijciebāt. Juxta illd Dieſ. Cū ieiūauerit

nō expandiā oīones eoꝝ. ⁊ si obtulerint bo locaustā nō suscipiā. et Esa. Lontēpsi sanguinē vitulorꝝ ⁊ carnes arietū ⁊ hircorꝝ. et cū p̄sentaueritis coꝝā me q̄s recipiet ea a vob. Si eleuaueritis manus vīas ad me auertā vultū meū a vobis. Et post pauca Nunc aūt postq̄ p̄ mīaꝝ misit mīe filiū suū in mūdū q̄rere ⁊ saluū facere q̄ perierat. Lu. xix. Jam nō impetuū irascet. neq̄ impetuū cōminabit. Si tñ iratus fuerit mīe recordabit. Unde facile flectit ad mīaz. Nec em̄ holocausta p̄ pctō postulat aut victimas, sz spm̄ ptribulatū ptriti cordis ⁊ hūiliati. Jam ꝙ clamat toti mundo Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū Mat. ix. Jā cogitat cogi. pacis ⁊ nō afflictiōis Un̄ ip̄e dicit Hiere. xxix. Et vere cogitat pacē ⁊ nō afflictionē. Ideoq̄ his p̄rogatiuis dīne mīe p̄sideratis. Circa istā b̄ndictā mulierē eccl̄ia recitat p̄bū p̄positū: oīni admiratiōe dignissimū dicēs. Ecce mlier In q̄bꝫ p̄bis describit btē marie magdalene status ⁊ pditio sub triplici p̄sideratiōe Un̄ si p̄sideremus ei⁹ statū vicijs culpabilē deformatū in q̄ auersa a deo fuiuit seculo. vere de ea p̄ōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Scō si ponderamus ei⁹ statū laudabilē virtutib⁹ ornatū in q̄ auersa a seculo penituit p pctō. vere de ea p̄ōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Tertio si pensemus eius statū cōmendabilem gratijs decoratū in q̄ piūcta ꝙ̄po pfecit in magno merito. p̄e poterimus de ea dicere cū stupore mirabili. Ecce mulier. A

Diri primo Si p̄sideremꝰ btē marie magdalene statū culpabilē vitijs deformatū in q̄ cuersa a deo fuiuit seculo. p̄e de ea p̄ōt dici cū stupore mirabili. Ecce mulier. Est aūt mulieb⁹ sexus naturaliꝫ fragilis. ⁊ p̄ p̄ñs facile seducibiliꝫ p diabolū. Sicut ptz Beñ. iij. Ubi cū dñs q̄reret ab Eua. cur peccasset. Rñdit serpens me decepit. Et p̄t hoc ap̄lus dicit. ꝙ mulier seducta est ⁊ nō vir Et iō q̄libet faciliꝫ seducibilis ōr esse femina vel mulier a mollicie resistentie. Unō de q̄libet molli ⁊ resoluto p̄sueimus dicere. Ecce mulier. Intantū em̄ in isto sexu difficile est inuenire fortē p̄cupiaꝝ natura liū resistentiā: vt Salomon admirando dicit. Mulierē fortē q̄s inueniet. q. d. difficilꝫ. Prouer. vlt. Et q̄ ptz ꝙ mlier ē naturaliter fragilis ⁊ ita debilis ad resistendū passiōib⁹ ⁊ p̄cupiscētijs. Maria igit magdalena: q̄ mlier fuit ideo ad peccandū ꝓna fuit. Sunt aūt q̄tuor rōnes ⁊ causę ꝓpter quas exposita fuit ad peccandū Primo pulcritudo corpis. quia ōr multū fuisse pulcra ⁊ formosa. Scō opulentia tpalis. q̄ fuit multū locuples. Tertio securitas libertatis. q̄ fuit dña. Quarto vanitas mētis. q̄ fuit a laboribꝫ licitis ociosa. Prima igit causa inclinās ad peccādū fuit pulcritudo corpalis. de q̄ Prouer. vl. Fallax gl̄ia ⁊ vana est pulcritudo. Et p̄e est vana. q̄ oīs gl̄ia ei⁹ q̄si flos feni. Esa. xl. Propter qō sapiēs compat mulierē et fatuā scrophe nāri anulū aureū in naribꝫ suis quē totiēs fedat q̄tiens intingit in lutū fetidū. nō attēta p̄ciositate fulgoris ei⁹ De q̄ Prouer. xi. ōr. Circulus aureus in naribꝫ suis mlier pulcra ⁊ fatua. Notanter aūt dic̄ mulier pulcra ⁊ fatua. Q̄n pulcra est mulier ⁊ sapiens. nō est p̄iculū: q̄ sapienter fuat. Sicut ptz de Judith ⁊ Hester q̄ licz pulcre essent. nō tñ abutebant pulcritudine eaꝝ. Similiter q̄n est mulier turpis ⁊ fatua nō est p̄iculū. q̄ nemo eā solicitat. Sed q̄n est pulcra ⁊ fatua: tunc est periculū. Nam q̄ est pulcra ideo solicitat a multis. q̄ est fatua ideo nescit se custodire. Propter qō tali pulcritudini fatue maledicit Job. v. Vidi stultū firma radice ⁊ maledixi pulcritudini ei⁹. Ex q̄bꝫ patz ꝙ pulcritudo corpalis est multū p̄iculosa ⁊ multū damnosa. Primo est p̄iculosa. q̄ ē bonū defectiuū. ⁊ bonū infectiuū. ⁊ bonū deceptiuū. Est inq̄ bonū defectiuū. q̄ cōtinue fugit. ꝓtinue perdit ⁊ diminuit. Unde Boecius de conso. libro. iij. prosa. viij. Q̄ forme nitor rapidus est ⁊ vernalij florum mutabilitate fugacior. Et subdit. Q̄ multis nimio corporis bono dum sciatis quecūq̄ miramini triduane febris ignicūlo posse dissolui. Secūdo mō pulcritudo est bonū infectiuū. Raro em̄ p̄iūgunt pulcritudo ⁊ prudentia. Unde autor libri de varietate carnis ad Johannē dicit. Tria sunt seminum genera que in electo iuentutis agro absq̄ ꝓcomitantibus zyzanys rarissime concrescūt. elegantia pulchritudinis. vigor fortitudinis. suauitas vocis.

Pulcritudo eī in iuuene alienā ꝑdā libi-
dinis aut ꝑdonē efficit castitatꝫ. Fortitu-
do aūt etiā audaciā ingerit. Audacia ꝟo
ad iniurias cōmittēdas ipellit. At ꝟo qui
vocis amenitate ꝑeminēt. lasciua mode-
stis. ludicra ꝓficiuis. ⁊ iocosa serijs ante-
ponūt. Vñ helinād⁹ dic. sic narrat Uin.
li. iij. Difficile īuenit aliq̄s leuis vocꝫ ⁊ g̃-
uis vite. q̄tū vocꝫ leuitas gaudiū ⁊ iubilū
tm̄ vite g̃uitas planctū ꝺsiderat. Et sbdit.
Uidi infinitos viros q̄ꝫ femīas tāto vite
peioris q̄to vocꝫ melioris. Est g̃ bonū in-
fectiuū. qꝛ ē magni mali occasio. Et iō dr
Ecci. ix. Auerte faciē tuā a mlīere cōpta.
⁊ ne circūspicias spēm alienā. Propt spēz
em̄ mulierꝫ multi ꝑierūt ⁊ ex h̄ ꝯcupia q̄si
ignis exardes. Tertio pulcritudo corꝑal' ē
bonū deceptiuū. qꝛ erigit hoīem in suꝑbiā
aliq̄tiens. ⁊ sic ꝑ formā carnis ꝑdit gr̄am
mentꝫ. In cui⁹ figura legim⁹ Math. xiiij
ꝙ herodes in ꝯuiuio suo celebrās diē na-
talis sui iussit occidi Joh̄em bap̄. Hero-
des interp̄tat gl'ians ī pellibꝫ. ⁊ significat
hoīes de pulcritudīe pellis carnal' gl'ian-
tes. q̄ tota ē in pellibꝫ siue in suꝑficie ⁊ nō
in ꝓfundo. vñ Boe. in de ꝯso. Si igit lin
ceis ocl'is vterent vt visus eoꝝ q̄q̄ꝫ obstā-
tia penetraret. nōne introspectꝫ visceribꝫ il-
lud alcibiadis corp⁹ suꝑficie pulcerrimū
turpissimū videret. g̃ te pulchrū videri nō
tua natura: sꝫ oculoꝝ spectantiū reddit in
firmitas. Hō g̃ gl'ians in pelle sue pulcri-
tudīs celebrat suuꝫ natalē diē: dū inuanū
gl'iat de bono tā vano. qd̄ nō oꝑando sed
nascēdo recepit. ⁊ iste statī occidit Joh̄em
bap̄. i. gr̄am ꝓpt vanā gl'iaꝫ. Vñ ptꝫ ꝙ pul
critudo ē bonū ꝺceptiuū. Juxta illd̄ Dañ
xiij. Spēs. i. pulcritudo decepit te. Ex h̄
ptꝫ ꝙ si q̄s delectat in pulcritudīe creatu-
re sistens in ea vt in fine. h̄ est. nō referens
hmōi delectationē nec ordinās in deū pec
cat mortal'r. Patꝫ. qꝛ vt sic delectando in
creatura final'r auertit a creatore. ⁊ ꝑ ꝯñs
q̄dāmō videt sibi ꝯstituere deū alienū seu
ydolū. ⁊ ꝑ ꝯñs est ydolatra. Vñ Ro. hol.
suꝑ lib. Sap̄. xiiij. Fornicatores delectā-
tes in specie ⁊ ornatu mlīeꝝ appellat ydo
latras. Cui ꝯcordat illud Sap̄. xiiij. Ini
tiū fornicatiōis est exq̄sitio ydoloꝝ. Und̄
licꝫ creature facte sint ꝑncipal'r ad honorē
dei ⁊ ad ꝓfectū hoīm. tñ ꝑ abusū ꝯuertūt
in odiū dei. vt deus ꝓpter illas in odio ha
beat. ⁊ hoīes decipiant ⁊ ꝑdant. Et h̄ est
qd̄ dr Sap̄. xiiij. Creature dei in odium
facte sunt. ⁊ in tētationē aīe hoīm ⁊ in mu
scipulam pedibꝫ insipientiū. Ex his ꝯclu
do ꝙ dānosum est delectari in pulcritudi-
ne tam ꝓpria q̄ꝫ aliena. De ꝓpria patebit si-
cut refert Ouidius Methamor. li. iij. Ex
Narciscus puer q̄daꝫ fuit tante speciei ꝙ
statim natus ab hoībꝫ amabat. Parentes
igit sui āmirantes suā pulchritudinē ꝯsu-
luerūt quēdam vatem si iste puer attinge
ret terminos sue senectutis. ⁊ si esset etatis
longe. Rñdit ille. Diu inq̄t viuet si semet
ip̄m nō nouerit. Postq̄ꝫ igit fuit adultus
ille iuuenis tantā ꝯcepit de suo decore su-
ꝑbiā ꝙ oīm tam iuuenū q̄ꝫ puellaꝝ ꝯtem-
sit amorē. Fatigatus aūt q̄dā die de vena
tione venit ad q̄ndā fontē dulcissimū cau
sa sitis sedande. Et dū biberet imaginem
sue faciei vidit in aq̄: mirat spēm sue ima
ginis. ꝯsiderat frontē. crines. os. genas.
⁊ oculos. ⁊ amore imaginis captus alloq̄
tur eā. extendit brachia vt eā apprehēdat
offert osculū ⁊ imago videt reddere sibi. ri
det puer ⁊ ille corridet sibi. lachrymat ⁊ il
le cōplorat. Sic igit exardescēs in amore
suijpsius languens defecit. ⁊ in florem sui
nois est ꝯuersus. Ecce dānū irrecuꝑabile
Scd̄o de pulcritudine aliena est dānosuꝫ
delectari. sicut ptꝫ de duobꝫ p̄sbr̄is q̄ dele-
ctati in pulcritudine Susanne. eā ꝯcupie
rūt. ob qd̄ fuerūt lapidati Dañ. xiij. q̄bꝫ ꝑ
Danielē dicebat. Semen Chanaan ⁊ nō
Juda spēs decepit te. Sic Holofernes
delectatus sandalijs Judith occidit. Ju-
dith. xvj. Sic Dauid captus est in specie
Bersabee. ij. Regū. xj. Uera est ergo sen-
tentia illius q̄ dixit. Propter spēm mulie-
ris multi ꝑierūt. Ex hoc em̄ ꝯcupiscentia
quasi ignis exardescet. B Secūda
occasio pcti in mlīere q̄ fuit etiā ī magda-
lena est opulentia ⁊ abundātia tꝑaliū co-
piosa. Fuit em̄ multū diues. Und̄ habuit
castra opida ⁊ villas pl'imas. ⁊ ex hoc po
tuit esse voluptuosa ⁊ deliciosa q̄ sunt fo-
mēta pcti. ps̄. Prodijt q̄si ex adipe iniqui
tas eoꝝ. Et Hugo de scō vic. di. Qui car
nē suā indiscrete affligit carnē suā occidit
Qui ꝟo īmoderate nutrit: hostem nutrit.
Sic g̃ nutriēda ē caro vt ꝓuiat deo. sic do

mãda ne supbiat. Tertia occasio pcti q̃ fuit in magdalena fuit securitas libtatis: qz fuit sui dña z nullũ timebat. Unde glo. sup illõ. j. Pe. ij. Abstinete a carnalibꝫ de sideriꝫs dic̃. Solet libtas vite remissionis titillantiũ tollerare picula. Istud patz de vxore Phutifari pcuratoris Pharaõis q̃ inuẽta oportũitate cũ marit⁹ suus absens esset de domo sua. z ipa sub nullo eẽt regimine aut custodia. iniect3 oc̃lis in Joseph apphẽdit eũ p lacinią vestimẽti. cogens eũ ad peccandũ secũ Beñ. xxxix. Jõ dicit Sal. Eccl. xxvj. docẽs custodire femias In filia nõ aduertẽte se. firma custodiam ne inuẽta occasiõe abutat se. Et bñ dicit. firma custodią. Quia eñ mlr ẽ magł fragilior. iõ magł custodiẽda a viro. Propt̃ qõ leges pcs custodias mlieribꝫ adhibẽt q̃ viris ſm Aug. in li. de. x. cordis. timorẽ scz dei. custodią viri. pecũdią mẽtis. z pfusionẽ boim. z terror legũ publicaꝝ. In q̃bꝫ multe sũt pene p eas posite. Exb̃ patz rñsio ad qõnẽ q̃ q̃rit. Utrũ in pctõ adulteriũ plus peccat mulier q̃ vir. Et dicendũ ſm Ro. bol. Qꝝ q̃uis oñe qõ nõ licz feminis eque nõ liceat viris. xxxij. q. v. pcepit. Et idẽ recitat mgr̃ in. iij. senten. dis. xxv. c. ij. Xp̃iana religio adulteriũ i vtroq; sexu pari pditõe pdẽnat. tñ ceterł paribꝫ vxor pl⁹ peccat. Uñ licz q̃tũ ad bonũ fidei quą cq̃ liter seruare tenenł sibi mutuo. eq̃liter peccant. qz equal'r obligant. tñ q̃tũ ad bonũ plis plus peccat mlier. qz causat incertitudinẽ plis. z sic dupl'r peccat. Licz g̃ eq̃liter peccẽt z ad eq̃lia iudicant. nõ tñ ex eq̃libꝫ causis. Sic̃ duo fures q̃ꝝ vn⁹ duplo peior ẽ alio ad eq̃lẽ penã suspẽdi iudicãt. Sic etiã vir z mlr in actu adulterii eq̃liter penã diuortii incurrũt. licz mlr grauł pecc̃et. Et dico notanł in actu adulterii. qz in actu fornicatiõis vir magis peccat q̃ mulier. ceterł paribꝫ. vt dicit sctũs Tho. Cuius rõ ẽ. qz plus hz de bono rõnis. mulier plus hz de materia tẽtatiõis. qz ẽ magł fragilis. Et idẽ tenet petrus ó tharanthasia sup. iij. sentẽ. Propt̃ qõ dicit Aug. in li. ó adulteriꝫ pniugiꝫs. z põit in Canõe. xxxij. q. vj. Indignanł. vbi dr̃. Indignãt mariti si audiãt adulteros viros pẽdere silꝫ adulteris femis penas. cũ tãto gruus eos puniri oportet p adulterio q̃to magis ad eos ptinet z ꝑtute z exẽplo regere femias Debẽt g̃ viri esse custodes femiaꝝ. z p bonũ exẽplũ pudicicie ꝑprie eas ꝑfirmare in castitate. Nõ solũ aũt debẽt esse custodes femiaꝝ. sz etiã filioꝝ z filiaꝝ. Quarta occasio pcti in Magdalena fuit vanitas mẽtis. qz fuit a laboribꝫ licitis ociosa. Uñ ór Eccl. xxxiij. Multa mala docuit ociositas Uñ ocia sũt q̃si arma diaboli ad miseras aias capiẽdas. vt dic̃ Jnno. ó renũciatõe ca. Nisi cũ pdẽ. Patz b̃ in Dauid q̃ q̃diu occupat⁹ fuit bellis castł⁹ fuit. q̃cito ocio vacauit adulteriũ ꝑpetrauit. Ptz etiã de Salomõe. Qui q̃diu tẽplũ edificauit nõ peccauit. sed ꝑsumato tẽplo ydola trauit. Hinc dic̃ Jsiõ. Ocio deditos cito luxuria surripit. vacantẽ cito ꝑoccupat carnis libido. vnt quẽ ociosum inuenit. Quia igitur Magdalena ita fuit ex his causis resoluta z in vita dissoluta atq; ad peccandũ exposita recte ó ea dici tũc potuit. Ecce mulier scz muliebriter z molliter viuẽs. Ł

Dixi secũdo Si ponderem⁹ marie magdalene statũ laudabilẽ ꝓtinꝫ ornatũ i q̃ auersa a secło penituit p pctõ. ꝓe poterim⁹ de ea cũ stupore dicere. Ecce mlr. Status si q̃dẽ ꝑuersiõis ei⁹ fuit mlrũ prudentissime ordiatus. Unde cũ mulieribꝫ nõ sit ꝑnata sapia nisi eã discãt a maritis. eo q̃ ór Sap. iij. Mulieres eoꝝ insensate. ista tñ sapientissime statũ culpe i statũ pnie cõmutauit iõ põt dici q̃si q̃ddã miraculũ int̃ mlieres p isto statu. Nõ ꝓo ẽ mirabile: si mlieres sũt sapiẽtes vt faciãt mala. sz multũ mirabile est si sciũt facere bona. cũ sexus ille sit natural'r fragił. z sit seducibilis ad malũ ad bonũ ꝓo difficile mobilis. Quia ꝓtus est circa difficile. iõ cũ Magdalena sic sapient̃ fuit ad bonũ ꝑuersa. ꝓe mirabił ẽ z in oculis nr̃is stupꝛosa. Fuit itaq; mlier sagacissima ad veniã ipetrandã. eo q̃ sagaciter inchoauit z termiauit. Inchoauit eñ sagacit̃ in b̃. qz celerit̃ penituit. Nã q̃cito coḡuit ꝛpm esse pctõꝝ remissorẽ. culpaꝝ indultorẽ. gr̃e collatorẽ. mox ad eũ cucurrit. nõ ꝑcrastinauit. nõ distulit. Cõtra nr̃os pctõꝛes q̃ singul'r diebꝫ hũtes ad manũ sacerdotes z ꝓfessꝛes. z eos videtes i ecclia q̃si singulis horis. nõ accedunt ad ꝓfessionẽ. sed differũt ad quadragesimã.

De ſancta Maria magdalena

Cōtra q̄s dr Eccl. xvij. Ne demoreris in errore impior. Et Eccl. v. Ne tardes cōuerti ad dñm. z ne differas de die in diem Cui⁹ rō eſt. qz vulnus qđ nō cito curatur fit incurabile. Vñ Bre. Pctm̄ qđ p pnīaz nō delet mox ſuo pondere in aliud trahit. Scđo ſapient negociū ſuū ꝓtinuauit. qz attulit alabaſtrū vngenti: noluit apparere in ꝓſpectu dñi vacua. z ideo cū vngēto venit. qđ forte ad ꝓximū coꝝ⁹ ꝓfecerat vngēdū. Et iſtud fuit ſignū pietatiſ z deuotōis quā būit ad xpm. Tertio ſapient ꝓtinuauit negociū ſuum. qz ſtetit retro. in q̄ apparuit timoroſa z verecūda pro pctō: nō audens in faciē xpi intēdere. qz cū ps. xlviij. dicit. Vultū tuū deꝑcabunt dñe oēs diuites plebis. Ego aūt paup ſum z dolēs. in digniſſima z infeliciſſima oīm mulierū. q̄ nō ſū digna videre altitudinē celi p mnl̄titudine iniq̄tatiſ mee. qz irritaui irā tuā z malū coꝝ te feci. Donec em̄ auertaſ faciē tuā a pctis meis nō audeo videre faciem tuā tratā mihi. Redde igit̄ mihi leticiā ſalutaris tui z ſpūſancto ꝓfirma me. z exūc venā z apparebo ante faciē tuā. Optima ꝓditio in pctōre q̄ timet poſt pctm̄. Vñ ptz q̄ hodie boēs iō dīn morant in pctis qz nō ꝓponūt añ oc'los dīne vindicte ſeueritatē. Quarto ſapient ꝓtinuauit negociū ſuū ſapia. qz accelſit ad pedes xpi z ſtetit iuxta pedes xpi. ſecus q̄s ſtant pctōreſ. qz mia q̄ſi dexter. z iuſticia quaſi ſiniſter pes eſt. Qui q̄ vult bene penitere ſecus vtrūq; ſtet cū magdalena. q̄ lz iuſticiā timuit. tm̄ in mia ſperauit. Sic dz vere penitēs facere timēdo iuſticiā diuinā: q̄ etiā mima pōderat vt peniteat z diſtricte exigit vt peccatoꝝ ſoluat ad nouiſſimū q̄drantē. Debz etiā ſperare de mia. qz z ſi iuſtus ē: tm̄ miſericoꝝ⁹ z ꝓpicius eſt z pſtans ſup malicia Joheł. ij. Vñ pctōr dicat cū ps. Scio qz iuſtus es dñe z rectū iudiciū tuū: cū ſeruo tuo fac fm̄ miam tuā. Sz certe multi faciūt ꝓtrariū. Quidā em̄ ſtāt tm̄ iuxta vnū pedē ſiniſtr. ſ. attendēdo tm̄ ſeueritatē iuſticie. z ex ß veniūt ad deſperationē. Sic ſtetit Judas q̄ laqueo ſe ſuſpēdit. Quidā aūt ſtant tm̄ ſecus dextrū pedē. ſ. attēdendo tm̄ magnitudinē mie. z hij veniūt in p̄ſumptionē. Et hij ſepius decē ſumētes ſibi exēpla dīne mie in antiq̄s ſctis oſtenſa z vix vnū dīne iuſticie. licētius z p̄ſūptuoſius peccāt q̄ alij. Quidā em̄ aſſumūt eis in exēplū dauid pctōreꝫ: vt adulteri z homicide. q̄dā Matheū z Zacheū. vt auari vſurarij. Quidā Petrū vt pfidi z piuri. q̄dam latronē tarde ꝓfitentē: vt obſtinati. Quidā ꝙo magdalenā: vt luxurioſi. Quidā Paulū: vt xpianoꝝ turbatores ſeculares. dicētes. tm̄ deus fecit cū illis miam. q̄ re mecū nō faceret. Faciā vt illi. z deꝰ miſerebit mei ſicut z illis miſertus ē. Non ē em̄ deus hodie alterius ꝓditiōis vel nature q̄ tūc fuit illis. Sed o infelix hō. vt q̄d tibi laqueū paras z foueam in quā cadēs nō reſurgas. Nō em̄ vt dicit Aug. ſup ps̄ deꝰ tibi ꝓpoſuit iſtos ſctōs in exēplū peccādi. Sed ſi ceciderīs dedit tibi eos in exēplū reſurgēdi: vt quēadmodū illi ō pctō p pnīam reſurrexerūt. ita z tu reſurgas. q̄d ſ vis cadere cū dauid z nō reſurgere cum dauid. Iſta fuit excuſatio impatoris Theodoſij. q̄ poſt homicidiū multoꝝ innocentū ad excuſandū multiplex pctm̄ ſuū dicebat. Dauid pctōr erat z homicida. z tm̄ ſāctus ē. Sed audiuit a beato Ambroſio ſibi dici. Si ſecutus es dauid in pctō. ſeq̄ris z in pnīa. Quinto ꝓtinuauit ſapienter negociū ſue pnie. qz fuit doloroſa p pctō. Signum doloris maximi fuit exceſſiua z copioſiſſima effuſio lachrymarū. Et in ß mar̄ie hec mlier apparet mirabilis. qz q̄ſi ꝓtra naturā effudit tantā lachrymaꝝ copiā: vt q̄ſi de fonte riuos emittens pedes xpi ſufficienter rigauit z a ſordib⁹ pulueris q̄b⁹ ſqualebāt xpi veſtigia abūdantiſſime ablueret. Oſtendit etiā in ß Magdalena pudorē būilitatiſ: q̄ nō caput ſed pedes lachrymis rigauit. reddens ſe indignā tāgere ſctm̄ dei ꝓprie. quē vnxerat deꝰ p ꝓſoꝝ⁹ ei⁹. Et iſte ē ꝑmus gradus ꝙuerſiōis pctōꝝ. a q̄ neceſſe hz pctōr incipe. Unde Aug. dicit. Nemo currit ad remiſſionem peccatoꝝ niſi qui diſplicet ſibi: niſi qui ſe confitetur peccatorez. Et emo confitet ſe pctōrem niſi būiliando ſe deo. Sexto ſapienter ꝓtinuauit negociū ſue pnie. qz fuit opata multiplr. Nam p q̄ mēbra peccauit p ea ſatiſſecit. Nam ore ſupba locuta fuerat. ideo oſculabat pedes. Capillis ſuꝑbiuit. ideo capillis terſit. Oculis illicita aſpexit. ideo rigauit lachrymis. Ungēto

vnxerat faciē ⁊ corpus suum. ideo pedes xpi vnxit vngēto. Et tātū de scō. ℣

Dixi tertio Si pensemus btē magdalene statum cōmendabilē gratijs ⁊ donis decoratū. in q̄ p̄iūcta xpo pficit in magno merito. vere de ea dicere poterim⁹ cū stupore mirabili Ecce mlr. Fuit aūt status hui⁹ sctissime femie decorat⁹ p⁹ remissionē pctō⁹ diuersis gr̄ijs ⁊ donis. ita vt ꝑ se posset admirari tātus ꝓfluxus gr̄a⁹ in eadē. vt ō ea dicat admiratiue. Ecce mulier. Eccē inq̄ mlier ardētissima ad diligendū. deuotissima ad ꝓtēplandū. clementissima ad mīstrādū. fidelissima ad ꝑseuerādū. De ꝓmo quō fuit ardentissima ad diligendū. ptz ex testimonio xpi dicentis. Dimissa sūt ei pctā mlta qm̄ dilexit multū. Sūt aūt tria dilectiōis sig̃ q̄ q̄s ꝓbat aliquē feruenter ⁊ ardēter diligere. Primū ē fortis adhesio. Scōm p̄cior⁹ bonor⁹ dimissio. Tertiū assidua de eo locutio. Que tria pfecte fuerūt in hac mlriere sanctissima. ⁊ iō magnū dilectiōis habuit donū. De ꝓmo ptz. Nam q̄nto q̄s fortius adheret amico in tribulatiōib⁹ tāto magis eū diligit. Unde Eccl. vj. ōr de impfecto amico. Est q̄dam socius mense sed nō ꝑmanebit in die necessitatis. Hec aūt sancta xpo fortiter adhesit qr in nullo statu ab eo discessit. Adhesit em̄ p̄dicanti morienti. in sepulcro iacenti. Adhesit p̄dicanti. qr sr̄ sedebat sec⁹ pedes dñi. audiens ꝙbū illius. Adhesit morienti. qr alijs discedentib⁹ domū ipsa stabat sub cruce. Adhesit sepulcro. Joh. xx. Maria stabat foris ad monumentū ploras. Secūdū signū dilectiōis est p amico multa facere ⁊ expedire Cant. viij. Si dederit hō omnē substantiā suā p dilectione q̄si nihil despiciet eā. Unde amantes p nihilo reputant subam tpalez rōne amoris. Ista aūt multa expendit in amore xpi. qr trecentis denarijs emit vngēta. Tertiū signū magne dilectiōis est de eo quē diligit loq̄ frequēter. Un̄ sup illud Roz. viij. Quis nos separauit a caritate xpi. dicit Crisō. Hic amātiū mos est. vt amore suū silēcio tegere nō valeant: sed amicis ⁊ charis suis oūdant ⁊ ꝑdant. ⁊ flāmas suas intra pectus suuz cohibere nō possint. enarrant frequētius: vt ipa assiduitate narrādi solatiū sui amoris recipiāt ⁊ refrigeria īmensi ardoris assumant. Hoc aūt apparet in magdalena. cuius oia ꝙba q̄ dixit aut erāt de euāgelio aut fuerūt cū xpo: aut de xpo. Scō fuit hec mlier altissima ad ꝓtēplandū. qr cum sorore eius Martha insisteret actiue vite. ista insistebat ꝓtēplatiōi. qr illa satagebat circa coquinā. ista sedebat in p̄dicatione Nec mirū est qr magnitudo dilectiōis inducit celsitudinē ꝓtēplatiōis. Tertio fuit hec mulier clementissima ad mīstrādū. sequebat em̄ xpm mīstrando ei de facultatib⁹ suis. ꝓut habet Marci. xv. Et ipa vltra oēs alias ante passionē corpus xpi recreauit ⁊ refocillauit vngēto Matth. xxvj Preuenit vngere corp⁹ meū. Quarto fuit fidelissima ad ꝑseuerandū: quia fugiētib⁹ ap̄lis ipa cū mr̄e xpi a cruce nō recessit. ⁊ vltra oēs in die resurrectiōis sepulcrū xpi frequētabat plorans: vt ōr Joh. xx. Et qr filius dei Prouerb. viij. dicit. Ego diligētes me diligo. Idcirco versa vice euāgelista oūdit quadruplicē benignitatē xpi ad istā mlierē. Prio em̄ liberalr donauit ⁊ remisit pctā dicēdo. Remittūt tibi peccata. Istam aūt remissionē nō solū intelligūt doctores q̄ntū ad culpā. sed etiā q̄ntū ad penā. Ita q⁹ si statim mortua fuisset confestim sine purgatorio ad limbū descendisset vbi tunc erāt sancti. Cuius rō est. qr cum oīs culpa sufficienter remittit ꝑ ꝓfessionē ⁊ ꝓtritionē. Et ipa sufficienter fuerit ꝓtrita ⁊ xpo q̄ intuet oia mētalr ꝓfessa. sequit q⁹ nō solū ei tūc dimisit pctā: sed etiā salutez eternā donauit. Scō excusauit eā apud symonē phariseū: q̄ eā accusabat de pctō publico luxurie. Un̄ cū symon dixit. Hic si esset xp̄ba sciret vtiq⁹ q̄ ⁊ q̄lis est mulier q̄ tāgit eū. qr peccatrix ē. Sz ꝓfestim xp̄s ꝓtexit eā di. excusando. Dimissa sūt ei pctā mlta. qr dilexit multū. Et xp̄s neglecta ꝑ p̄ria iniuria defendit iniuriā magdalene. qr ipe tacentib⁹ suis ꝑ eis pugnat. Tertio defendit eā a iuda ⁊ ap̄lis q̄b⁹ causantib⁹ de p̄digalitate: qō effudisz inuanū alabastrū vngenti. Xp̄us rūdit. Sinite eā. bonū opus opata est in me. Mar. xiij. quā cū ei xp̄s dilectionē exhibuit indicibilr cō solatus ē eā. Et ꝟ mltis modis. Prio peccata ei⁹ pcēdo. Nā statum eā inspexit. nec ꝓdidit. ne erubesceret: qō tñ Martha nō

fecit. quã ſtatim vt eius fimbriã tetigit publicaut di. Quis me tetigit. Scõo de venia certificando eã dixit. Remittunt tibi pctã. tãgi ab ea ſe pmittẽdo Joh. xx. Maria. Vtra res Oza tetigit archã figuraliẽ t pcuſſus ẽ. q tñ legittimo vtebat ꝓuilegio. Meretrix tãgit dñz archeveꝝ deũ t hoiez t pmittit. Sz ꝫ in figura ꝓtingebãt nob. vt deꝰ ſpes pctõrib devenia. Tertio ei pꝰ reſurrectionẽ ꝑncipalr apparẽdo. Apparuit ꝓmo Marie magdalene. Quarto qꝫ ei angelicũ officiũ cõmiſit qñ ei dixit. Vade ad frẽs meos t dic eis. Aſcendo ad pꝝem Vñ ipſa gauiſa. gaudia dulcꝫ reſurrectionis t ꝓconia ſue aſcenſiõis apl'is annũciauit. Propt' qõ vocat apl'oꝝ apoſtola. i. nũciatrix apl'oꝝ miſſa in bonis ad apoſtolos Apl'us eñ interꝑtat miſſus. Quartũ dilectiõis ſignũ exhibuit ei xps. eã in bono perfectiſſime ꝓfirmãdo. cũ dixit. Vade in pace. q. d. ſis pacifica in ꝓſcia. vt ãplius nõ ꝑturberis a culpa. Habuit igit pacẽ. i. trã quillitatẽ. qꝫ oĩb vicijs pfecte ſubiugatꝰ. caro obediuit rõni. ratio ꝓo deo. Et ita p hãc pacẽ pctõr puenit ad pacẽ eternitatis Ad quã nos pducat dñs ꝛc.

De ſctõ Jacobo. Sermo. XXXVI.

Eſcitis quid peta-

In tis Math. xx. Marci. x. Si iuxta ſaluatoris ſniam. oĩs q vult puenire ad ſublimitatẽ celeſtis glie neceſſe hz ꝓ us hũliari hic in terrꝭ. eo qꝫ nõ niſi q hũliat hic in terris: exaltabit in celis. Luce. xiiij. t. xvij. Et Job. xxij. Qui hũliatus fuerit erit in glia. Et Prouer. xxix. Hũlẽ ſpũ ſuſcipiet glia. Reuera ſtultiſſimꝰ eſt q p aliã viã q hũilitatꝭ t tribulatiõis pñtis illuc vult accedere. t ſine labore ꝑmiũ capere oĩ iuſticia repugnãte. Dicit eñ Bre. in q dã omel. ſup Lucã qꝫ ad magꝰ ꝑmia ñ puenit niſi p magnos labores. nec coronabit niſi q legittime certauerit. ſic ait apl's. Vñ ſtultus eſt miles q cingi vult auro. et nũq pugnabit in campo. cũ dicat poeta. Vile decꝰ qõ nõ erexit ꝓmus labor. Nõ eñ venit ad ſũmã pacẽ niſi q magno ſtrepitu cũ hoſte pugnat. inqt gloſa q dã ſup pſ. ix. Hinc dicit Petrus damianus i ſermone de vno martyre. Delicatus ẽ miles q ꝓus vult vincere añq dimicare incipit Qui vult ſine pugna victoriã aut ſine victoria anhelat ad palmã. Stultus agricola q vult turgẽtes autũni botros de vite ſuauit carpe t negligit ꝓpaginũ ſurculoꝰ laboriose plantare. Cupit iplere frugibus horreũ nõ curat excolere exhoꝛreſcentẽ vepribꝫ agrũ. Quocirca ſubdit idẽ. qꝫ nob expedit anguſtã laboris viaz arripe cũ ſctis in ꝫ ſeclo. ſi poſtmodũ volumꝰ ad eoꝝ latitudinẽ gaudij puenire. Qui eñ dicit ſe i xpo manere dz ſic xpus t ipſe ambulare. Proculdubio autẽ a veſtigijs xpi exorbitat q anguſtã viã fugiens latã viã calcat. Per mltas eñ tribulatões oportz nos intrare in regnũ celoꝝ. In qbꝫ ꝑbis breuit redarguit hũana ãbitio indigne honores appetẽs. qꝫ talibꝫ q indigne honores ambiũt dr a deo. Neſcitꝭ q̃d petatꝭ. Nec ĩmerito. Si eñ penſemꝰ ardua t alta pbitatis merita qbꝫ ad honorẽ veniendũ ẽ. Si ꝓſideremꝰ t ꝓcula cũ qbꝫ in honore viuẽdũ ẽ. Et ſi pderemus mutue obligatiõis debita qbꝫ ex honore vnicuiq qõ ſuuz eſt reddendũ ẽ. Certe ꝓpt hmõi ardua merita. ꝓpt dãna t ꝓcula. t ꝓpt obligatõis debita. ꝑe dr oĩbꝫ ambientibꝫ honorẽ. Neſcitis quid petatis. A

Dixi primo

Qꝫ ſi pẽſemus ardua t alta ꝓbitatis merita qbꝫ ad honorẽ veniendũ eſt merito audire merebimur. Neſcitis q̃d petatis. Sicut eñ dicit Ariſto. iiij. Ethicoꝝ. Nullus ꝓuus dignus ẽ honore. qꝫ ꝑtutis ꝓmiũ ẽ honor. Et q ipe ꝓcludit qꝫ ad honorẽ veniendũ eſt ꝑtutẽ. qõ vtiq ẽ difficiler arduũ. qꝫ ꝑtus ẽ circa difficile. Ethicoꝝ. Recto igit ordine ſuato nõ ꝑ honorẽ ad ꝑtutẽ. ſed ꝑtute ad honorẽ veniendũ ẽ Juxta illud Aug. li. v. de ciui. dei. Gliam t honorẽ nõ dz ſeq ꝑtus. ſed ipe honor dz ſeq ꝑtutẽ. In cuiꝰ ſignũ narrat Augꝰ. in li. v. de ciui. dei. Qꝫ romani antiqtus ꝑtutẽ t honorẽ ſicut duos deos colebant qbꝫ duas edes ſiue duo tẽpla ꝓſtruxerant. ſic ad ſe inuicẽ ordinata t ꝓiuncta. qꝫ nullus poſſet intrare tẽplũ honoris niſi ꝓus templũ ꝑtutis trãſiret. ad ſignificandũ qꝫ nẽo apud eos honorẽ reportaſſet niſi eũ p ꝑtutis pbitatẽ meruiſſet. Et iõ dicit Ariſto. iiij. ethicoꝝ. c. ij. Qꝫ ſm ꝑitatẽ ſolus bonꝰ honorãdus eſt. Vñ Roꝝ. ij. dr. Honor t

pax om̄i opanti bonū. q̄uis aūt honor debeat ꝟtuti sicut p̄miū. nihilomin⁹ honor frequent derogat ꝟtuti dū mentē honorati in supbiā nitit eleuare. Et iō ad istā pestem rōnabil'r euitādā legim⁹ q̄ victoribꝫ triūphantibꝫ ⁊ romā redeūtibꝫ triplex honor ipendebat. ⁊ triplex iniuria inferebat Sicut dic̄ Joh. gall. Primus honor fuit q̄ victori ꝓpl's obuiauit cū iubilo ⁊ leticia Scd̄s q̄ oēs captiui seq̄bant currū ei⁹ ligatis mānibꝫ post tergū. Tertius q̄ victor idutus tunica iouis sedebat in curru quē trahebāt q̄tuor equi albi. ⁊ ducebat vsq̄ ad capitoliū seu ad p̄toriū. Juxta illd̄ poete Ouidij. Cum q̄tuor niueis ibis equis. Ne tn̄ tātis honoribꝫ sublimat⁹ obliuisceret sui triplicē molestiā sustinere debit illa die. Prīa erat q̄ ponebat cū eo vna ꝑsona ꝟuilis ꝯditiōis in curru. vt daret spes cuilibet q̄ntūlibet fuerit vilis ꝯditiōis ꝑueniēdi ad talē honorē si ꝑ ꝓbitatē ⁊ ꝟtutē se dignificare vellet. Scd̄a molestia erat q̄ illa die licebat cuilibꝫ dicere asꝑrrima obprobria q̄cūq̄ in victorē. Un̄ Julio cesari reuertēti post mltas victorias fuerūt grauissime iniurie dicte. nlla penit⁹ vltōe sequēte. Et de h̄ tāgit Jsid̄. ethi. li. q̄ prīo ducebant ꝑ exercitū. scd̄o ꝑ senatū. tertio ꝑ ꝓpl'm. Ille aūt ferebat in q̄driga. colore rubeo vestiebat. palma aurea ⁊ laurea corona coronabat. ⁊ sceptro sup̄ qd̄ scribebatur aq̄la ornabat. Si g̃ tāta dabant ꝟtuosis ⁊ victoriosis apud gentiles. illis q̄s ꝓ ꝟtute voluerūt honorare: q̄nto magꝫ xp̄s honorabit suos victores. q̄s p̄mo vehet ī curru angelico misterio p̄parato. Juxta illud ps̄. Currus dei decē milibꝫ multiplex milia letātiū. Certe mag̃ gl'ia erit iusto deduci nō q̄tuor eq̄s albis tm̄: sꝫ mille miliū angelis. Sicut ptꝫ de Lazaro Luce. xvj. Qui licet cū fuisset in terris nō hūit vnuꝫ asellū q̄ portaret sꝫ iacebat ad ianuā diuitis. vt d̄r ibidē. ⁊ tn̄ post mortē ab angelis susceptus. deduct⁹ est cū honore in sinuꝫ Abrae. Scd̄o xp̄s honorabit suos victores colore ruffo q̄ est color igne⁹. Et significat ꝑfectionē charitatꝫ: q̄ in ictis in celo mltū augebit. Juxta illd̄. Ignis ē in syon ⁊ caminus ei⁹ in hierl'm. Tūc em̄ videbūt ⁊ affluēt mirabūt ⁊ dilatabūt in charitate vt dicāt illud Cant. Dilectus me⁹ candidus ⁊ rubicūdus. Tertio xp̄s honorabit suos victores cuꝫ palma in signū triūphi ⁊ victorie. Und̄ Apoc. vij. dicit Johes se vidisse turbā magnā quā nemo dinūerare poterat. stantes ante thronū dei amicti stolis albis. ⁊ palme in mānibꝫ eoꝝ. Quarto xp̄us coronabit suos victores corona laurea. Est autē laurus arbor nobilissima ⁊ semꝑ virens tā in hyeme q̄ in estate: vt dicit magister lib. vij. de ꝓprietatibꝫ reꝝ. ⁊ Jsid̄. Et hec sola arbor credit a vulgo nō fulminari. Un̄ cesar tyberius celo tonante laurū in capite solitus erat ferre ꝯ fulminū ictus. Justus aūt nō solū sicut laurus sed etiā florebit sicut liliū. Scd̄o xp̄s dabit suis sceptrū qd̄ est ꝟga regalis. in signū q̄ oīa equissime direxerūt ps̄. Uirga directionis ꝟga regni tui. Sup̄ q̄ ꝟga sedebit aquila. i. xp̄us solus q̄ erit merces ⁊ consolatio eoꝝ sempiterna. ex cuius visione victores p̄miabunt Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te patrē ⁊ quez misisti iesum christum. B

Dixi secundo Q si ꝯsideremus dāna et ꝑicula cū quibꝫ in honore viuendū est nō īmerito d̄r om̄ibꝫ honorē ambientibꝫ. Nescitis quid petatis. Magna siquidē sunt pericula ⁊ dāna in honoribꝫ eo q̄ ꝑuertūt mores. ⁊ qm̄ in aliam formā transmutant Juxta illud. Plurima cū soleant hominū corrūpere mores. Unde dicit Innoc̄. iiij. Q honores mutant mores ⁊ auferunt intellectū multis rōnibꝫ. Prima est: quia nimis occupant hoīes. Grego. Quos multiplex actio occupat a semetipsis alienos se esse demonstrāt. Un̄ in ꝟsu dicit. Pluribus intentus vix est ad singula sensus. Secūda ratio est. quia inde oritur tumor superbie que excecat mentē. Grego. Tumor mentis obstaculū veritatis Job. xv. Operuit faciē eius crassitudo. Tertia. ꝓpter assistentiū adulationē. ps̄. Laudatur peccator in desiderijs anime sue. Quarta est. quia honor facit homines obdormire id est negligere salutē Ecci. xxxiiij. Somnia extollunt imprudentes. ps̄. Dormitauerūt om̄es qui ascenderūt equos. Sed ve dormienti in equo. Nam equo flectente vel labente ipse caput frangit. Quinta rō. qꝛ inebriat quodāmodo ita q̄ nō vtat

pfecte rõne. Ps. Aſcendũt vſq; ad celos. ſcz p honores: z deſcẽdũt vſq; ad abyſſos ſcz per peccata. Et ſequit. Turbati ſunt z moti ſunt ſicut ebrius. z oĩs ſapia eoꝝ deuorata ẽ. Quia ſapientes ſunt vt faciãt mala. bona aũt facere neſciũt. Sexta. ꝙa infatuat Eccl. xxxiij. Quaſi q̃ apprehendit vmbrã z pſequit ventũ. ſic z q̃ attẽdit ad viſa mendacia. Propter hoc dicit Ps Q̃ hõ poſitus in honore nõ intellexit. ſcz ſm Innocen. qualis fuit. qualis eſt. qualis futurus eſt. comparatus eſt iumentis inſipientibꝫ. Et hoc multis rationibꝫ. Primo. quia hõ in honore poſitus inclinat ſe ad terrena. In ps. Oculos ſuos ſtatuerũt declinare in terram Secũdo. quia tm̃ que carnis ſunt querũt. Phil. iij. Quorũ deus venter eſt. Rom. viij. Qui enim ſm carnẽ vinũt que carnis ſunt ſapiunt. Tertio. quia vnus alium indiſcrete impetit. Ezechiel. xxxiiij. Lateribꝫ z humeris impingebatis. z cornibus veſtris ventilabatis omnia infirma pecora donec diſpergerentur foras. id eſt pauperes z debiles oppremebatis p iniuſtam rapinam. Quarto ſeſſorem nõ diſcernit. Eccleſiaſtici. xxxij. Equus emiſſarius ſic z amicus ſubſannator. ſub oĩ ſupraſedẽte hinnit. Hoc ẽ dicere. q̃ honorati z potẽtes ſuis ſuperioribꝫ rebellant z contradicũt. Et ideo Agelli⁹ poeta dicit leges ſimiles eſſe aranearũ telis. que paruas muſcas capiũt. a magnis autem animalibus rumpuntur. Unde Hieremias cõquerit illud caplo q̃nto dicens. Uadam ad optimates. z ecce hĩ ſimul confregerũt iugum. ruperũt vincula Propter has conditiones tam turpes. tã malas. q̃s etiam periculoſas z damnoſas multi nõ ſolũ catholici ſed etiaz gentiles refutabant honores. Et pmo ideo. q⁹ conſiderabant honores dignitatem eſſe fantaſticam. i. tranſitoriã. Juxta illud Ps. Uidi impiũ ſuperexaltatũ z elevatuz ſicut cedros libani. Et tranſiui. z ecce nõ erat. queſiui eũ z non eſt inuentus locus eius. Ps. xxxvj. Quod exponit Innocẽ. iij. dicens. Uidi impium ſuperexaltatum. id eſt vltra q̃s debuit. z ſup illud exaltratum honoribus z elevatum ſuperbia. nõ parum ſz ſicut cedros libani. id eſt ſicut cedri ſũt excelſiores ceteris arboribus. z pcipue cedri ex libano. Ita ipſe impius oĩbus ſe ſupraponit in corde ſuo. Et ſequit. Transiui. ſcz ad ꝓtemplanda eterna. Et ecce q̃ ſi in euidenti z in ꝓuidi q⁹ nõ erat. id ẽ q⁹ ſua dignitas nulla erat: z ſuum eſſe nõ eſſe erat. quia ſocius eius qui nõ ẽ. ſcz diaboli. Unde Brego. Cum eterna retributio cogitat pſens glia q̃s ſit nulla cognoſcitur. Secũdo antiqui ſprenerunt honoris dignitatem. quia conſiderabant eam eſſe timore. ſolicitudine: z anxietate plenã Mundus em̃ continue cõmouet gentem contra gentem: z regnum contra regnum vt dicit ſaluator Math. xxj. Ubi z ſi omnibꝫ: tamen plus honoratis timendũ eſt. quia rami in ſũmo poſiti plus a vento q̃ſſant. Juxta illõ poete. Perflant altiſſima venti. Unde ſicut pbat Boetius in de cõſol. phie. Iſtud regnuz honoris eſt regnũ timoris. Narrat Macrobius de ſomno Scipionis libro ꝑmo de Dyoniſio tyranno. q⁹ cũ quidam eum miles beatum diceret. Ille volens vitam ſuam miſeram eſſe oſtendere. facto ſolẽni cõuiuio illum militem in loco ſuo ad menſam locauit. z euaginatũ gladiũ ſup caput ſedentis tenuiſſimo filo appendit Cum autẽ ille miles nec comedere nec conſolari potuiſſet. videns ſibi mortem iminere ex gladij appenſione Dixit illi Dyoniſius. Talis eſt vita mea. ſcz in continuo timore: quã tu beatam eſtimas. Quõ enim felix eſſe poterit qui timere nõ ceſſat. Idem narrat Tullius. v. queſtionũ. Et ideo dicit apoſtolus. Q̃ qui p̃ eſt in honore: preeſt ſolicitudine. Rom. xij Et ꝑter hoc chriſtus dicitur fugiſſe dum eum regem turba facere voluiſſet. vt dicit Jobis. vj. docens nos fugere mundanas dignitates. Unde dicit Criſ. ibidẽ omelia. xij. Q̃ cum quidam nobilis triũphator romanus dictus Tytus triumphaſſet de bello quo p romanis hoſtes debellauit ſubito reſpexit in aquam: z vidit faciẽ ſuam quaſi cornutã. Eſtimans autẽ ſe deluſum in aqua. manum ad caput apoſuit z cornua in fronte inuenit. Quod bene poterat eſſe operatiõe ſathane. qui gentilibꝫ illudebat. z eos ad ſeruiendũ ſibi tunc p temporalia alliciebat. Iſte ergo cõſuluit quendam ꝓphetam: quid hoc ſignificaret Et informatus fuit: q⁹ ſi ipe Romam in-

traret rex ⁊ impator fieret. quia hoc a consulibus romanis iam diffinitū erat. Unde metrice sibi dicitur. Tu modo rumpe moras portasq; intrare potentes. At ꝓspera sic fata iubent. vrbe receptus. Rex eris et sceptro tutus potieris perhēni. Quod ille audiens statim cum indignatione a ciuitate recessit. Nec eam perpetuis temporibus voluit intrare ne rex fieret. Unde ⁊ si omibꝫ timendū est: magis tamen in dignitatibꝫ constitutis. Quia vt ait Tullius libro. ij. de offic. Qui se metui volunt a quibusdam necesse est vt eosdez metuant ipi. Et ponit exemplum de dyonisio tyranno qui tantū timuit ꝙ etiam capillos barbe sue ab aliquo radi ꝑmittere nō ꝑsumpsit. sed ardēti carbone sibi solus adurebat capillos. Similiter recitat Tullius de Alexandro frigio. qui nō audebat intrare cubiculū donec vnus familiaris cuz gladio euaginato precederet. Qui cistas vxoris sue scrutaret ne aliquod ferrū abscondisset ad eum occidendum. Et tamen ab ea finalr fuit occisus ꝓpter pelicatꝰ seu cōcubinatus suspitionez. Tertio fugiebant honoris dignitatem considerantes eā vicijs implicatam. Nam sicut dicit Grego. deus potētes abijcit. quia eoipo quo quis ꝑeminet ceteris cogitatione ꝓpria intumescit. Sunt ergo tria vicia annexa dignitatibus. Primo superbia. Quia vt ait Gregorius vbi supra. Humana mens plurimū extollitur: etiam cū potentia nulla fulcitur. quanto magis se in altū erigit cū se potestas adiungit. Secūdo dignitatibꝫ annexa est cupiditas. Quia eñ multis indigēt. omnia cupiunt. omnia concupiscūt vt dicit Seneca de Alexandro. Ex vastabat furor eum ex cupidine aliena vastandi. Et Ualerius. ꝙ cū Anexaritus ex ꝑcepto Domoreti infinita virorꝫ fortiuz acta laudabilia corā Alexandro narrasset. Respondit. Heu me. ꝙ ne viro quidē adhuc sim potitus. Tertio dignitatibꝫ annexa ē luxuria. Quia ꝓdijt quasi ex adipe iniq̄tas eorꝫ. vt dr̄ in psal. Patet in rege dauid ⁊ Salomone ⁊ Nerone. ⁊ in alijs multis Similiter legitur de sancto Gregorio et Amonio. qui cum in episcopū eligi deberet aurem sibi sinistrā obtruncat vt inabilis ad hoc fieret. Cūq; hoc nō obstante nihilominus ad cathedram traheretur: linguam voluit mordere. Quod videns eps Dorotheus ⁊ alij episcopi dimiserūt eum in pace. Tot igitur tantisq; periculis ⁊ honoribꝫ attente cōsideratis. recte potest dicere honorem ambientibꝫ. Nescitis quid petatis. Sicut eñ dicit Seneca. Honor est res tumida. vana. ventosa. nulluz hñs terminū. Et ideo si quis eā petat a deo vl' ab homine recte ei potest dici. Nescitis quid petatis. E

Dixi tertio Ex si cōsideremus mutue obligatiōis debita q̄bꝫ ex honore vnicuiq; quod suuz est: reddenduz est. Certe nobis diceretur honorem petentibus. Nescitis quid petatis. Cum enim honor nō sit in honorato: sed in honorante. vt dicit philosophus ꝑmo Ethicorꝫ. Certe nō solum honoratus vt iam dictuz est: sed etiam honorans est in magno ⁊ difficillimo statu. quia multꝫ obligatur quod suū est. Juxta illud apostoli. Cui honorem honorez. cui vectigal vectigal. Unde dicit Thomas. Ex sicut in alijs rebus ⁊ humanis negocijs opus est iusticia distributiua etiā in honoribus sicut dicit Robertus Holgoth. debemus honores inuicem cōmunicare. Est autem triplex honor. scz honor subiectiōis ⁊ obedientie. honor supportationis ⁊ beneficentie. honor affectionis ⁊ beniuolentie. Primus honor debetur ꝑlatis ⁊ ꝑncipibus. Dicit eñ Aristoteles quinto Ethicorum Ex quilibet tenetur ei dare mercedez qui ꝑ se laborauit. Mathei. x. Dignus ē mercēnarius mercede sua. Sed princeps laborat pro tota multitudine. igitur danda est merces ei a tota multitudine. Hec aūt merces tota honor est ⁊ gloria Et cui ista nō sufficiūt tyrānus est ⁊ non princeps. j. Petri. ij. Deum timete regem honorificate. Et concordat apostolus. j. Thimo. v. Qui bene ꝑsunt presbyteri duplici honore digni habeantur. Glosa. vt scz eis obediatur ⁊ necessaria ministrent. Secūdus honor est supportatōis ⁊ beneficētie. Qui maxime debetur parentibus. Deutero. v. Honora patrem tuum ⁊ matrem tuam. Deutero. xxvij. Maledictus qui nō honorat patrē suū ⁊ matrē suam. Ecōtrario Bñdictus q̄ honorat parētes suos. Istud

patz de Jacob q̄ meruit bñdictionē a pr̄e qꝛ eū honorauit. offerēdo ei cibū iuxta eiꝰ voluntatē Gen̄. xxvij. Cōtraria tñ faciūt hodie filij ꝑentibꝫ nō offerendo eis cibū ⁊ ꝑmittentes mendicare eosdē. cū tñ ipi mē dicantes deberēt eos nutrire. Sicut narratur de ciconijs. que parentes suos senes nutriunt. Tertius honor est affectionis et beniuolentie. qui debetur hominibꝫ. j. Petri. ij. Omnes honorate: fraternitatem diligite. Ubi interlinearis dicit. vnūquēq̄ ad hoc teneri ꝓ posse suo. Et Romāo. xij. Honore inuicem p̄ueniētes. nō alta sapientes. sed hūilibꝫ ꝯsentientes. Uñ ⁊ xp̄s magis honorauit illos q̄ plus ꝓ eo virtuose meruerūt. Sic fecit beatus Jacobus qui viriliter cum fratre rñdit xp̄o. Possumus bibere calicē tuū. i. passionem tuā pati. Et ideo meruerūt sedere a dextris suis. sicut mater petijt. Isto modo etiaz si nos volumus consequi sedē regni celestis. necesse p̄us bibemus poculū amarū. scz tribulationē vite p̄sentis. ⁊ hoc in mēoriam nostri saluatoris. quia semꝑ in tribulatione dat aliquam ꝯsolationem. Ps̄. In tribulatione dilatasti mihi. Et iterꝫ. Cū ipso sum in tribulatione ⁊c̄.

De sctō Laurētio Sermo. XXXVII.

Qui amat aīaz suā ꝑdet eā Joh̄. xij. Qm̄ vt ait Aug. in li. de v̄a religione. Et sup̄ epl̄az ad Roma. xiiij. Uita hūana q̄ fructu corporis delectata negligit deuz inclinat̄ ad nihilū. ⁊ est ista nequicia detestabil̄. Hoc pacto aūt vita carnalis ⁊ terrena efficit̄: ⁊ ob hoc etiā caro ⁊ terra noiat̄. Et q̄diu ē ita regnū dei non possidebit ⁊ eripit̄ ei qd̄ amat. Juxta illud Joh̄is. xij. Qui amat aīam suā in h̄ mūdo. ꝑ. eā. Multo magis aīa diligēs terrena. Amat em̄ qd̄ ⁊ minus est q̄ vita. Et post pauca subdit. Ex talis aīa trahit̄ ad penas. qꝛ diligendo inferiora in egestate voluptatū suaꝝ ⁊ in doloribus apud inferos ordinat̄. Hec Aug. Ex q̄bꝫ v̄bis clare ptz q̄ sit ꝑiculosus amor p̄sentis secl̄i ex carnaliū voluptate. q̄ aīam ordināt ad inferos ⁊ ad ꝑpetuā egestatez ꝑducūt. Quapropter dei filius volēs nos retrahere ab h̄ inordīato aīe nr̄e amore ne ꝑdamus eā final̄r. venit in mūdū salutiferā offerēs doctrinā q̄ ꝯsulit dicens in verb̄ ꝓposit̄. Qui am. aīam suā ꝑdet eā. In q̄bꝫ v̄bis āmonemur ne aīam nr̄am amore inordinato ꝑdamus ⁊ finaliter amittamus Qd̄ tunc faciemus. si aīe nobilitatē. amoris illiciti infructuositatē. ⁊ finalis tribulationis penalitatē attendamus. Nā ꝓpt̄ nobilitatem aīe nō est ipsa aīa voluptate carnali deturpanda. ꝓpter amoris carnalis infructuositatē nō est voluptas appetenda. ⁊ ꝓpter pēne finalis acerbitatē om̄ino est voluptas fugienda. A

Dixi primo Ex admonemur ī verbis p̄missis ne aīam nr̄az ꝑdamus. Qd̄ tūc fiet si aīe nobilitatē diligent̄ attendamus. Nobilitas aīe attendit̄ ex tribꝫ. s. ex ope creationis. ope recreationis. ⁊ mercede retributiōis. Ex ope creationis p̄mo. qꝛ creata est ad ymaginē ⁊ ad sil̄itudinē dei Gen̄. j. Et in ps̄. Signatū est sup̄ nos lumen vult⁹ tui dñe. In h̄ aūt maxīe dignitas ⁊ nobilitas aīe nr̄e attendit̄ q̄ est īmortalis. Uñ in h̄ q̄dāmō assil̄at̄ deo in ꝑpetuitate. Ex autē sit īmortalis tripl̄r oñdit̄. Prīo ph̄ica auctoritate. Scd̄o catholica p̄dicatōe. Tertio miraculoꝝ approbatiōe. Primū ptz ꝑ Platonē de aīa. Ex aīa hūana est īmortal̄ ⁊ s̄m h̄ si vicerit passiones vl̄ ab eis victa fuerit p̄miabit̄ vl̄ punie̅t post mortē. Et h̄ q̄si ꝯcordat cū euāgelio p̄nti. in q̄ d̄r. Qui amat aīaz. s. seq̄ndo suas passōes: ꝑdet eā post mortē. Qui aūt odit. vincēdo eas. custodit eā in vitā eternam. Scd̄o īmortalitas aīe ostendit̄ catholica p̄dicatiōe. q̄ triplicit̄ h̄ oñdit. Primo ex dīna bonitate: q̄ vult suos amicos sibi ꝯuiuere ꝓut h̄ iustū est. viij. ethicoꝝ. Uñ Coꝝ. xv. Si in hac vita tm̄ sperātes sum⁹. miserabiliores sumus oībꝫ hoībꝫ. Scd̄o ex diuina eq̄tate q̄ reddendū est vnicuiq̄ qd̄ suū est. Uñ cuz hic bonis nō reddit̄ bonū. necesse est ponere aliā vitā in q̄ hoc reddat̄. Tertio ptz ex dīna veritate q̄ nullū fallit. sed sicut ꝓmisit bonis p̄mia. ita malis supplicia. Necesse ḡ est ponere aliā vitā in q̄ hoc implebit̄. Ex quibꝫ ptz aīe īmortalitas. Tertio īmortalitas aīe ostendit̄ miraculoꝝ approbatione. Sicut ptz de multis aīabꝫ tā dānatoꝝ q̄ beatoꝝ: q̄ post mortē m̄ltis apparuerunt. ꝓut sufficienter approbat beatus

Grego. in libro dyalogoꝝ ꝛ alij sancti. Et specialiter hoc habet in euāgelio. vbi xps dicit diuitem in aia cruciatū in inferno. et Lazarum letantem in sinu Abrahe. Secūdo patet nobilitas imo dignitas ꝛ preciositas anime humane ex opere recreationis. Que preciositas ex tribus inducitur. videlicet ex eius dolorosa amissione. ex eius diligenti inq̄sitione. ꝛ ex eius charissima redemptione. Primo ex eius dolorosa amissione. Sapiens em̄ nō dolet de amissiōe rei paruę. Christus aūt sapia dei patris plus dolorē monstrauit de amissione paucaꝝ animaꝝ q̄ si totū auꝝ Arabie pdidisset. Nam multa talenta auri suo tē pore perdita sunt. ciuitates combuste ꝛ destructe. p quibus christus legitur nullatenus fleuisse. Sed certe de perditione paucarū animarū in hierusalem legimus eum fleuisse: vt dicit Luce. xix. vbi dicit glosa. Plangit reprobos qui etiā nesciebant cur plangebant. sed exultabant in rebus pessimis. Multū ergo dilexit christus animas Secūdo idem patz ex eius diligenti inq̄sitione. Sapiens em̄ nō multum curat si perdit aliquid vile. Sed christus in temporibus remissiōis quesiuit animā triginta annis laboriose in paupertate vili. Narrant fabule. q̄ Orpheus vxorem suam q̄ siuit vndiq̄. nec eā inuenit donec p ea descenderet ad infernū. Sic christus aīam intantū diligit q̄ p ea moriens descendit in infernū. Unde Ps. Domine eduxisti ab inferno animā meam. Tertio idem patz ex eius chara redemptione. p qua redemptione videns totum mundū nō sufficere dedit seipsum. j. Corinthioꝝ. vj. Empti estis p̄cio magno. Signum autem p̄ciositatis anime. est custodia solius dei. Reges nō custodiunt vilia sed p̄ciosissima in thesauris suis. Sic christus cōmisit alia alijs: sed solus custodit animas. Ps. Custodit dñs animas sanctoꝝ suoꝝ Et Sapientie. iij. Justoꝝ anime in manu dei sūt Tertio patet nobilitas anime ex mercede retributionis. Nulli em̄ creature dat tantam mercedem sicut anime humane. cui seipm̄ reseruat in mercedem. Genesis. xv. Ego p̄tector tuus. ꝛ merces tua magna nimis. Sol. luna. stelle. celū. terra. aqua. aer. ꝛ cetere creature seruiunt deo a p̄ncipio creationis mūdi vsq̄ ad finem seculi. nec tamen illud p̄miū habere possunt. scz visionem claram dei. que tamen interdū datur anime p laboze vnius hore. Sicut patz de latrone: cui statim dictum est. Hodie mecum eris in paradiso. In hoc quod mirabilius est. quodāmodo maior merces anime in celo datur extensiue q̄ angelis. Quia angeli habent gl̄iam sue beatitudinis ex intuitione deitatis sicut spūs. Homo p̄o habebit ꝛ visionez deitatis sancte trinitatis. f̄m aīam. ꝛ visionem gloriosissime humanitatis in christo f̄m corpus. Et ita quodāmodo pluribus modis gaudebit in suo p̄mio. Ex his igitur patet q̄ pudorosum q̄ ignominiosum est cōtaminare animā in amore terrenoꝝ ꝛ secularium voluptatū. Anima em̄ apta est talis fieri. quale est illud quod amat. f̄m Hugonez. Ideoq̄ si diligit voluptatē carnis ꝛ vanitatem seculi fit vilis ꝛ abiecta. sicut suis lota in volutabro luti. Et certe hoc nō est diligere animā sed eam persequi ꝛ odire. Juxta illud Psal. Qui diligit iniquitatē odit aīam suā. Et tantū de p̄mo. B

Dixi secundo q̄ āmonemur in verbis p̄missis ne animā nostram p illicitum amorem perdamus. Quod tūc fiet si carnalis amoris infrucuositatē attendamus. Est em̄ amor illicitus aīe ad seipsam quando sibi in nullo delectabili parcit. a nulla voluptate abstinet. oīa q̄ carnis sunt facit Talis fuit salomon q̄ de se dicit. Nō negaui anime mee q̄n oīm voluptate frueret Sed hoc reprobat aplūs dicens. Carnis curam ne feceritis in desideriis. Et iterū. Si f̄m carnem vixeritis: moriemini. Qui autē vult animā suam saluare debet eam abstrahere a voluptate carnis. Nec eam q̄ ad hoc amare: sed potius debet odire ꝛ quasi perdere. ne animā perdat in futuro Non pōt aūt melius homo euelli ab huiusmodi illicito amore anime sue nisi cognoscat quale sit illud. aut q̄ vile sit quod amat. Debet g̃ attendere infructuositatez illiciti amoris quē habet ad voluptates ꝛ delectationes. ceteraq̄ vanitates huius seculi. Unde f̄m Robertū Holgoth ostendit qualiter boīes voluptuosi multiplicit affligunt. scz p falsitatē in intellectu. p vo

oīm̄ib⁹ stellis celi. excepta illa sola q̄ est coniuncta soli. scz mercurio. Ita beata ꝑgo oibus scis est hūlior. excepta hūana natura vnita soli. i. diuinitati in xpo. Jō q̄nto⁹ pl⁹ habuit de humilitate in ista post xp̄m. tāto plus de felicitate i cel⁹ post eū. In scdo nomine insinuat pconiū regie dignitatis. Sicut em̄ luna post solē tenet p̄cipatū i celo ethereo. ita & bta ꝑgo possidet post xp̄m in celo empireo. Vñ ipa figurat in hester Hester. v. Cui rex cōcessit dimidiū regni. Regnum dei consistit in duob⁹. i iusticia & misericordia. Justiciā sibi reseruauit. ido dic̄ Mihi vindictā & ego retribuā. Deut. xxxij. Sz misericordiā pcessit dispēsandam sue matri. vñ dic̄ Bern̄. Q̄ oīm̄ib⁹ misericordie sinū aperit. In tertio noie insinuat officiū sedule pietatis. Luna ei dū noctis tenebras illuminat. deseruit existētib⁹ in castris vt videāt & possint se custodire ab impugnatorib⁹ aduersarior⁹ & defendere. Sic bta virgo existētib⁹ in certamie vicior⁹ ꝺ diabolū Jō in Cant. ō. Pulchra vt luna. terribil⁹ vt castror⁹ acies ordinata. De scdo quō ō luna rōne pulchritudinis. pz. q̄ sic luna recipit triplicē pulchritudinē a sole. ꝑm quā pulchra est in p̄cipio. q̄n est noua Pulcrior in medio. q̄n est plena. Pulcerrima i termino q̄n est soli cōiūcta. licz nob⁹ tunc non appareat. tunc em̄ magis pfundit luce q̄s añ. vt pbāt astronomi. Sic bta virgo triplicē gradū habuit pulchritudinis a sole iusticie Fuit em̄ pulchra in ingressu velut noua luna p̄ donū gratie scitatis q̄ ipam mū dauit a pcto originali. Unō de ea ō. Que est ista q̄ ꝑgredit pulchra vt luna. Pulchrior fuit in ꝑgressu velut luna plena in diebus suis. Eccl. Et h̄ p donū gr̄e fecundantis. Tunc em̄ fuit mū data a fomite carnali. Sic̄ enim luna pulchrior ē in plenilunio q̄s in nouilunio q̄n ex nulla pte ē vacua. Sic & bta ꝑgo in ꝓceptiōe filij sui pulchrior fuit q̄n ex nulla parte erat vacua. sed plena dīnitate. Hāc dictum est ei Aue gr̄a plena. Sed pulcerrima fuit in egressu velut sibi cōiuncta per donū gr̄e eleuātis. Sic̄ em̄ luna in conūctōe sui cū sole est clarissima. vtpote radijs solarib⁹ illustrata. licz nob⁹ nō appareat. ꝗa tunc luce habitat inaccessibilē. ita & bta virgo maria q̄n in assumptiōe eleuata est soli iusticie associata. De tertio quō maria dicitur luna rōne ꝑtus quā hz in recepti luminis diffusiōe. ptz. luna nāq̄s lumīe suo tria facit ꝑm phos in inferioribus. replet em̄ cōchilia humidū augmētādo. attrahit maris fetidū de fundo humorē extrahēdo. tēperat de nocte aera ardorē solis repmendo. Hec aūt tria sūt valde necessaria habitantib⁹ in regiōe vmbre mortis q̄b⁹ maria ad solaciū ē ꝓcessa. Scdo maria compat me dīs creaturis & subcelestib⁹. & h̄ spēal⁹ tribus scz auroze. nubi. pluuie seu rori. Prio aurore. Est aūt aurora lumē solis diffusū i aere oriente sole. q̄d nec est in celo nec in terra. sed in aere medio. Cui⁹ tres sūt ꝑprietates Primo em̄ q̄n rubet & rutilat aurora: tunc fundunt pluuie ad tras. sic maria si fuerit p nos ad rubedinē excitata fundit imbrem gr̄az. Vñ Oro⁹ sup Cantic̄. Candor es virgo maria p̄clare maiestatis dei imbrē. id est gr̄am fundēdo in scitatē & pfectiōis plenitudinē his q̄ ad te cōfugiūt. Scdo aurora fugat vl alleuiat morbos febriū in lāguidis. vt dic̄ Galienus. sic virgo bta mitigat vniuersas tribulatiōes nr̄az miseriarum. Tertio ptz. in aurora orīente ros descendit & nubes ascēdit. sic ad virginē gl̄iosaz si nubes mētis nr̄e ascēdet p deuotiōz. stati ros bōsolatōis descēdet p irrigatōez. Secundo maria ꝓparat nubi. & h̄ ꝓpter tria. Est ei nubes leuis q̄ntū ad motū. sublimis ad situ. vtil ad effectū. Leuis fuit ꝑgo q̄ntū ad culpe incorruptōem. Pctm̄ em̄ est gr̄ue pōdus. Ps. Sic onus gr̄ue gr̄uate sunt sup me Scdo sublimis ad situ. q̄ p vite ꝙuersatiōnē eleuata est & plata vniuersis. Tertio ꝑgo est vtilis ad effectū p gr̄e impetrationē Isa. xiij. Creauit dns sup oēm locū montis syon. & vbi inuocat⁹ est nubē p dic̄. i. ꝑginē in refrigeriū temptatōis. Tertio maria cōparat pluuie ꝓpter tria. q̄ ꝑm cōmētatorē in li. de impssionib⁹ aeris. Instante pluuia q̄dā fumigatio mox elicit extra mōtes sic aduenīente gratia bte virginis eleuat i nob⁹ fum⁹ deuotōis. De hac pluuia in ps. Pluuiā volūtariā segregabis de⁹ hereditati tue. Scdo q̄ pluuia q̄nto altis eleuat tāto dulci⁹ descēdit. vt dic̄ magister. xj. li. de ꝑprietatib⁹ rerū. Sic q̄ maria altissime est eleuata sō q̄n descēdit ad nr̄am ꝙsolatiōnē dulcissime mētē nr̄am ꝙsolat. vñ Eccl xxiiij. Spūs meus sup mel dulcis. Tertō q̄ pluuia herbas recreat. & flores reparat. q̄s ardor solis inclinauerat & arefecerat. sic

patz de rore nocturno q herbas arefactas de die recreat de nocte. sic maria est⁹ tem/ ptationū qbꝫ adurimur gr̃a sue ꝟtutis i no bis recreat ⁊ refocillat. Ūñ ipa facit forna cem. i. temptatione diaboli ardētissimā q̃si ventū rozis flantē. Tertio maria cōparat creaturis inferioribꝫ ⁊ terrestribꝫ. scz arbo/ ribꝫ floribꝫ ⁊ habitatōibꝫ iter arbozes. Cō/ parat ꝓmo cedro ꝓpter ꝟtutē quā hz ꝑ ꝓpē tes ipos fugādo. Et significat ꝟtutē fidei i maria. q̃ fugauit oēs errozes ⁊ hereses in fi de. Ūñ de se dicit Eccī. xxiiij. ca. Quasi ce drus exaltata sum. Scōo cipzesso p altis/ simā pauptatē. Ūñ ibidē. Quasi cipssus in mōte syon. Tertio palme ꝓpter longanimi tatē spei. qz palma nō nisi cētenaria reddit fructū. Ūñ ibidō dz. Quasi palma exaltata su m. Quarto oliue ꝓpter miscōiam ⁊ pieta tem. Quito platano ꝓpter spēal' gr̃e abūdā tē honorē. Ibidē. Quasi platan⁹ iuxta aq̃z Sexto viri ꝓpter celestz botri. i. xp̃i generationē. Ibidē. Quasi vitis fructificaui. Cō parat etiā aromaticz spēs. Balsamo autē spēalit ꝓpt̃ hūilitatē q̃ ē arboz hūilis et qua duoz tñ cubitoz. ⁊ ē viti silis i stipite. in fo lijs aūt silis rute. Ūñ dicit Jsi. li ethimol.

Dixi secundo q ē aliud B castellū quod xp̃s intrare sepi⁹ solitus est. Jstud castellū est mens hūana ⁊ pscia hois. q̃ licet sit ciui tas delectabil' cū est ꝟtutibꝫ ornata ⁊ intm speciosa vt deū quē celi celoz cape non po terāt in se recipe mereat ⁊ q̃dāmō cōprehē dat. tñ qz vnicū ⁊ singularē hospitē. s. deuz infinitū hospitat. iō in ei⁹ cōpatōe dz dimi nutiue castellū. eo q aduersario. s. diabolo locū hitatōis nō reliqt. Juxta illō. Loan gustatū est stratū. Breue em̄ palliū dz eē di lectionis ⁊ caritatz q vtrūqꝫ. s. deuz ⁊ dia/ bolū opire nō posset. Debet āt istō castellū ꝓmo mūdari ⁊ edificari. scōo mūdari. tertio custodiri. De ꝓmo scz de fundamēto huius castri dz p Brego. in q̃dā omel'. Qz q aliq̃d edificat ꝓmo fundamentū dz mittere in p/ fundū. p qō significat humilitas. q̃ est q̃ la pis ꝓm⁹. Deinde caritas q̃si scōs. De qua apls. In caritate radicati ⁊ fundati. sequī tur deinde ꝟtutes alie. s. fides q̃ ponitur ad fundamētū pscie. qz est suba sperandaz rez. Jnde sequit spes q̃ iā alti⁹ supza terrā eri/ git ad celestia. Deinde locant ꝟtutum lapi dz cardinaliū. s. tp̃ātia. prudētia. fortitudo ⁊ iusticia. Deinde alie ꝟtutes morales. De inde opa pietatis. Talis autez edificatio dz esse in mōte eminētis puersationis. Fi gura Ezech. xl. vbi supza montē excelsū ni mis vidit Ezechiel ciuitatē. ita vicz vt ad talē pscīam nō accedat puluis cupiditatis fetoz carnalis voluptatz. aut ven⁹ vanita tis. Ūñ de tali castello dz. Fundamēta ei⁹ in mōtibꝫ sctis. Sz certe ecōuerso mlti fun dant castra sua in locz aquosis ⁊ bassis. qō est multū piculosuz. Nā castrū situ in mon te carēte aq̃s nō de facili expugnat ab bo/ stibꝫ ꝓpt̃ aq̃z penuriā. sine qbꝫ exercit⁹ non ꝑt subsistere diu in loco. Sz vbi sūt a q̃ plu rimū ab vna vel duabꝫ ptibꝫ est in piculo. ⁊ multofort⁹ si ē vbiq̃ aq̃ circūdatū. Sic ē de hoibꝫ delicatis ⁊ voluptuosis. q̃z pscīē tia est in piculo. qz sp hz in se ⁊ iuxta se aq̃s deliciarū. quibꝫ diabol⁹ ꝓtra eos armat. ⁊ ideo istas aq̃s facit dñs ꝓphetas effunde re dicēs. Effunde sicut aquā cor tuū. Vl/ tum ꝙ voluptates ⁊ carnales cōcupiscētie impediūt isti⁹ castri fundationē. Postq̃ āt fuerit istud castellū fundatū ⁊ edificatū de bet statim necessario mundari a fetoribꝫ ne corrūpant inhabitātes. Scoba q̃ munda tur h̄ castellū pscie ꝑm Berñ. in omelia pre sentis euāgelij est cōfessio. Que q̃dē mūda/ tio dz esse diligēs nō in medio tm̄ castelli. nō in vno angulo sed circūquaq̃z. Juxta il lud qō dicit spōsa Canti. iij. Surgā. s. per cōtritōnē. ⁊ circūibo ciuitatē. p vicos ⁊ pla teas. Glosa ordi. i. torā cōsciam ne aliquis angulus pareat diabolo. Debz etiā hō cir/ cuire exempla sctoz. Ūñ patientiā iob au/ distis. ⁊ finē dñi vidistis. premia iustoz. q̃/ bus dicit. Vincenti dabo māna. supplicia maloz. De qbꝫ Job. Trāsibūt ab aq̃s niui um ad calorē nimiū. Postq̃ aūt sic funda/ tū ⁊ edificatū sit. mūdatū ⁊ purgatū fuerit castellū pscie. necessaria est ipius diligens custodia. Juxta illō Prouer. Oī custodia custodi cor tuū. qm̄ ab ipo procedit vita tua. Et bñ dic. oī custodia. i. ab oibꝫ ptibꝫ. Hō em̄ est posit⁹ in medio inimicoz. Sic et si opus ē nob occupari exterioribꝫ. stati tm̄ re deam⁹ ad interiora pscie enecem⁹ mlieres id ē molles affect⁹ ⁊ desideria carnalia. et tm̄ viri refuent. i. viriles cogitatōnes. mit tant nūcij ad dñm castri vt defendat eos ⁊ succurrat illis. qō fit p oronē ad dñm. Ps. Ad dñm cuz tribularer clamaui. Qz si alia

desunt auxilia ⁊ remedia defensionū cōtra hostes. denē pecunie. denē munera. vestimēta ⁊ q̄uis p̄ciosa vt inimic⁹ abscedat. Sic si nō sufficiat auxiliū ieiunio⁹ ⁊ oīonū dētur elemosyne. ⁊ fiāt opa pietat⁊ in ß castello q̄b vincanē hostes p̄scie. £

Dixi tertio q̄ est tertiū castellu⁊ anagogicum et celeste seu sempiternū ad q̄ dei fili⁹ virginem gl'iosam matrē ei⁹ benedictā assumere dig⁹ tus est. De q̄ q̄dē castello d⁹ p.p̄bam. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et certe gloriosa. Quia ciuitas illa est aurū mūdū. Apoc. xxi. Dicit mē castellum diminutiue. nō q⁹ i ea sit ali q̄ diminutio gaudī. sed sic d⁹ ex amoris affectu q̄ cōsueuim⁹ res dilectas diminutiue vocare. sic vocat mē filiū adultū filiolū. Est g̃ ciuitas hec in se maxima ⁊ speciosa. Juxta illud. O israel q̄ magna ē dom⁹ tua ⁊ igēs loc⁹ possessiōis tue. Est inquā ciuitas illa nobilit̄ situata. q⁹ in aeris amenitate. Ubi p̄ diē sol non vret te neq⁊ luna p̄ noctē. Est nobilio⁹. q⁹ nobilit̄ fabricata. q⁹ structura muri eius ex lapide iaspide. Et platee ei⁹ sternēt auro mundo Apoc. xxj. Est tertio nobilio⁹ ⁊ speciosio⁹. q⁹ nobilissime inhabitata. Uiues em̄ illius oēs sūt reges ⁊ p̄ncipes. Jbi em̄ reges congregati sūt p̄uenerūt i vnū. vt d⁹ in p̄s. Et itez. P̄ncipes p̄plo⁹ congregati sūt cum deo Abraā. Jnt̄ q̄s ego gl'iosa sedet excellēti⁹. vicz vt imp̄atrix ⁊ regia. Uñ de se dic̄. Sedeo vt regia ⁊ vidua nō sum. ⁊ luctū nō video. Excellit igit̄ ego gl'iosa oēs cōit̄ ⁊ vniuersalit̄ ⁊ singlos singularit̄ tā āgelos q̄ sāctos. P̄rio angelos. q⁹ ip̄is oīb⁹ est in loco ⁊ dignitate sublimio⁹ plata. Uñ Jero. in sermōe hodierno. Jn regni solio sublimata p⁹ xp̄m p̄ma resedit. Et p⁹ pauca. Tantam ⁊ talē virginē cōuenit vltra angelica⁊ q̄dāmō dignitatē q̄ntum phas est laudib⁹ dignissime efferri q̄ est p xp̄i gr̄am sup⁹ choros angelo⁹ exaltata. Scō excellit oīs angl'os ⁊ sctōs. q⁹ licet in q̄libz sctō deus p gl'iam i celo habitet. in ego gl'iosa excellenti⁹. quā sibi q̄dāmō thronū singulārē elegit. sic ip̄e ad eam dixit. Ueni dilecta mea ⁊ ponā in te thronū meū. Tertio excellit oēs sctōs in ß. q⁹ ad ei⁹ exp̄cās mlto plures angeli occurrerūt q̄s alic⁹ scti. ⁊ vniuerse curie celo⁹ letabanē. vt dicit Hieron⁹. i sermo. hodier. Nulli dubiū est oēm illā celestē hierlim tunc exultasse ieffabili gaudio Quarto in ß excellit oēs sctōs. q⁹ creditur q⁹ saluato⁹ ip̄e p̄sonalit̄ p se totus festinus occurrit. ⁊ cū gaudio matrē secū in throno collocauit. vt dicit Hiero. Jlla aūt p̄cessio fuit multū mirabilis. Quia in ea p̄imo fuerunt oīes ap̄li. q⁹ oīes sepulture intfuerunt. Secūdo. q⁹ oīes angeli occurrerūt Tertio chorus martyz. ẏginū. p̄fessoruz q̄ iam fuerūt in celo. Quarto q⁹ anima Marie innixa fuit supra filiuz suū ip̄am baiulātem. vt dicūt angeli āmirātes. Cant. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens ⁊ innixa sup⁹ dilectū suū. Quāuis autē sit hodie ad tantā dignitatē ⁊ sublimitatē elevata. nihilomin⁹ nō est elevata in superbiam vt nr̄i obliuiscat. Licet em̄ honores mutēt mores in pei⁹. mater tñ xp̄i ex honore sibi hodie collato nō est mutata in pei⁹ sed melius. q⁹ in matrē misericordie ⁊ totius p̄solationis. Queram⁹ ergo gr̄am p mariā vt p gr̄am ei⁹ tādē venire possimus ad gl'iaz ei⁹. Quā nob⁹ p̄stare dignet. ⁊c.

De sancto Bartholomeo. Sermo XL.

Uos estis qui per

mansistis mecū in temptationib⁹ meis. ⁊ ego dispono vob⁹ sic̄ dispo suit mihi p̄ meus regnū vt edatis ⁊ bibatis sup⁹ mensam meā in regno meo. Lu. xxij. Militia est vita hois sup⁹ terrā. eo q⁹ hō sp ē in p̄tinuo cōflictu cū aduersarijs. Juxta illud q̄d canit ecclia. Jn cursu tot fantasmatū turbat⁊ coz dis sabbatū. vix hora vel dimidia fit i celo id est. in aīa iusti vl in ecclia militāti. silētium. i. q̄es vel pax ab ipugnatōe hostiū. Laro em̄ militat cū exercitu suaz tēptationuz cōtra hominē. Temptat em̄ domū cordis modo cōburere igne luxurie. modo fundere aquā ingluuiei. Uñd⁹ etiā certat cū exercitu tribulationū. modo terret supplicijs mō ligat negocijs. mō trahit p̄sortijs. Uñ Job dic̄. Pene militāt p̄ me. Sil'r diabol⁹ militat cū exercitu vicioz. mō p̄mittit sublimia vt noceat p̄ supbiā. mō suggerit delectabilia vt sb̄uciat p luxuriā. vt. j. Pet. ij. c. Carnalia d̄siderja militāt aduers⁹ aiaz sed q⁹ tal militia nihil valz si ñ fuerit ad finē cōsūmata. iuxta illō gre. j. li. mo. Jncassū bo⁹

nū agīt si ante terminū vite deserat. Quia frustra velociter currit q̄ pulsꝫ ad metā venerit deficit. Jō ō se apls dic. ꝙ. Thim. iiij Bonū certamē certaui. cursum cōsummaui. Nō dic cepi. sed cōsūmaui. Ex q̄ ꝓz q̄ in pugna pseuerātia est necessaria. Juxta illud. Eccl. iiij. Usqꝫ ad mortē certa. p iustitia. Hinc Apoc. ꝙ. ōz. Esto fidelis vsqꝫ ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. hic ait apls Nō coronabit nisi qui legitime certauerit Ūñ Bern. in epla. xx. dicit. Absqꝫ pseuerātia nec q̄ pugnat victoriā nec palmā victor cōsequit. Nutrix ē ad meritum mediatrix ad p̄mium. sozor patiētie. pstātie filia. amica pacis. amicicia q̄ mod⁹. vnanimitatꝫ vinculum. scritatꝫ ꝓpugnaculū. Tolle pseuerātiā nec obsequiū mercedē hz. nec bñficium grām. nec laudē fortitudo. Hec sola est cui eternitas reddit. dicēte dño. Qui pseuerauerit vsqꝫ ad finē h̄ salu⁹ erit. Hec beā. Qz igit gl'iosi apli de q̄ nūero fuit isignis beatus. A. cui⁹ festa hodie celebram⁹ pstans ⁊ pseuerās xp̄o tāqꝫ bon⁹ miles xp̄i ⁊ agonista p̄clarissim⁹. Jō a dño cū ceteris commendari meruit i ꝓbis thematꝫ. Vos estꝫ qui pmānsistis mecū. In q̄bꝫ verb tria tāgūtur. Prio nāqꝫ cōmēdant apli a pseuerāti tolerātia. Cū ōz. Vos estꝫ q̄ pmānsistꝫ. Secūdo a tēptationū expientia. Cū addit. in tēptatōibꝫ meis. Tertio describit eoꝝ mercedis ⁊ p̄mij etna leticia. Cū subiūgit. Et ego dispono vobis regnum. A

Dixi primo q̄ p̄mo cōmendātur apli a pseuerāti tollerātia. Cū ōz. Vos estis q̄ pmānsistis Pro q̄ sciendū q̄ fm Bern. in q̄dā sermōe Ad bonā vitā cuiuslibet duo req̄runt. scilz mala pati. ⁊ bona facere. ⁊ sic pseuerare vsqꝫ ad mortē. Et iō ñ sufficit hoī bōa agere vel mala pati nisi pseuerauerit in his. Ūñ Augusti. in sermōe. vij. ad heremitas tractans illud apli. Nō pōt coronari nisi qui in campo certamis legitime certauerit. dicit. Nō p̄t coronari nisi q̄ in campo certat finaliter. ⁊ si certat vsqꝫ in finē certet legitime. Ūñ tales merito coronant. Non est igitur magnū fm ipm incipe q̄ bonū ē: sz ꝓsūmare. h̄ solū pfectū ē. Dicti magna aggrediūt sz deficiūt in via. Dicti exierūt ad desertū. sed pauci quenert ad terrā p̄missiōis. Qua propt idē hortat di. Non tedeat nos incipere mag̃ nec fastidiat nos firmit tenere inchoata. sciētes q̄ pseuerātia dat meritum. Hā ad bonū ꝓpositū incitat. currentē coronat. pugnantē ducit ad brauiū. cōducit ctos ad portū. Et paucꝫ interpositꝫ ostendēs q̄liter diabol⁹ hoī aduersat vt eum destruat dic. Attēdite frēs. qz aliq̄n diabolus seruos dei irritat ⁊ cōducit ad bonū vt de bono gui⁹ deijciat i malū. Cōtra hūc insultū diabolicū sola valet pseuerātia vt bono fine bona ꝓcludāt inicia. Nec p̄mū medio nec mediū vltimo ꝓtradicat.. Bonū em̄ incoare ⁊ malo fine ꝓcludere. q̄d aliud ē q̄z mōstruosas res ꝓficere. Jsta em̄ actio ē q̄si chimera q̄ inicium hz a rōne sed finē a sensualitate. Cū em̄ sic agit hūano capiti ceruicē equinā pictor inducit. Quidā em̄ hūt inicium bonoꝝ opeꝝ q̄z vita mōstrū mirabile est q̄si si hois caput p̄cideres. ⁊ caput eq̄ insereres. ⁊ hoz hoim mediū vt linat gulositatiq̄ ⁊ auaricie descēdit in ventrē ⁊ ad vltimū in rapacitate oīno lupi pedes ostēdit. Hec Aug⁹. Ūñ tal' est sic ille q̄ post aliquātā cedē hostiū ⁊ cōflictū aduersarioz terga ꝑtit. De q̄ ōz. Heli⁹ fuit vitā ꝑitatꝫ nō agnoscere q̄z post agnitā retroire. Sed heu q̄d de nr̄is xp̄ianis dicem⁹ q̄ nō solum post aggressum certamē cū aduersarijs reꝙiūt. sed ab acie ipa fugiūt ⁊ reuertuntur.

Sūt aūt q̄ttuor genera hoīm q̄ nō pseuerāt. sed fugiūt ab acie belli q̄ pulchre describunt in veteri lege. Primi sunt q̄ nouit duxerūt vxores. Hos em̄ tāqꝫ timidos et nodū voluptate carnali satiatos. iussit pōtifex redire. Et significat oēs fornicatores q̄ multū sunt timidi aggredi bellū pnie cōtra diabolū in aspitate vite. ⁊ iō a diabolo vt freq̄nti⁹ ceteris pternunt. Juxta illud Thob. Ostēdā tibi in q̄s hz p̄tātē demon Hi nāqꝫ q̄ cōiugiū ita suscipiūt vt deū a se ⁊ sua mēte excludāt. ⁊ sue libidini ita vacēt sic egu⁹ ⁊ mul⁹. Jn signū h⁹ tradidit apostol⁹ corinthiū fornicatorē diabolo. j. Corinth. v. Secōi sūt q̄ nō pseuerāt in bello. illi q̄ nouā plātāt vineā. Cui⁹ rō. Hā ex quo nodū gustauerūt vinū letificans de ea. certe tpe belli fugient ⁊ reuertentur ad eaz vt de laboze suo gustent. Jsti sunt seculares q̄ bibunt vinum leticie secularis. Sz aduerte quid contigit Holoferni vino potato. Absciso nāqꝫ capite a sancta vidua iudith relictus est sicut truncus in lecto. Tertij sunt qui edificāt nouam domū. Cuius rō

De ſancto Bartholomeo

Nam exquo multa impendūt in edificiuz dolentes de impenſis. ne alius eis vtatur fugiunt ad edificiū inchoatuz. Et iſti ſunt milites nouas exactiones habētes. mercatores nouas vſuras. Iſti male edificāt. vnde dicit de eis Zophonie. Edificabūt domos ⁊ nō habitabūt in eis. Et certe ſic eſt Quia iuxta Pſalmiſtā. Relinquent alienz domos ſuas ⁊ diuitias. Quarti ſunt formidoloſi. Et ſignificāt accidioſos ⁊ puſillanimes. q̄ trepidauerūt timore vbi ñ erat timor. Sed ecōuerſo erat de ſanctis apl̄is qui et vxores ſponſas reliquerāt ⁊ vineas et agros ⁊ domos. vt dicit petr⁹ pro oñibus. Mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ oñia Et iō erant animoſi ⁊ fortes. audaces. cōſtantes in bello. Heb. xj. Fortes facti ſunt in bello. Vñ nō mirū q̄ pſeuerauerūt cum chriſto in ſuis temptationib⁹. eo q̄ oñi tēpore diligit q̄ amic⁹ eſt. Propter qō ſaluator cōmendans eoz ꝓſtantiā. merito dicit Vos eſtis q̄ pmāſiſtis mecū in tpe tribulationis. Vbi tria de eis dicit p̄conia laude digna. Primo eñ q̄ſi eos p̄ ceterz agnoſcēdo ⁊ denotando dicit ſpecialit. Vos eſtis j. Pe. ij. Vos eſtis gen⁹ electū. Scōo fidelitatē coz̄ declarando ſubditis. Qui pmā ſiſtis. Tertio ſe ſignifer̄ eoz ꝓ oſtendit. Cū adiūgit. Hecū. pugnādo ꝑ vicia. pſeuerādo in amicicia. ⁊ iō merito mecū eritz i gloria. Eccl. xxij. In tpe tribulationis illi⁹ p̄manē illi fidelis. vt ⁊ in bonis illius cohēres ſis. B

Dixi ſecundo q̄ commēdātur apl̄i a temptationū experientia. Cū ōr. In tēptatōib⁹ meis. Apl̄i nāq̄ ⁊ ceteri martyres ludibria experti ſūt q̄ntū ad ꝓfuſionē. ⁊ ꝓbera q̄ntū ad dolorē. inſup ⁊ vincla ⁊ carceres. Lapidati ſunt. ſecti ſunt. tēptati ſcz̄ pmiſſionib⁹ anteq̄ occiderent. Et qz tēptatoribus nō acquieuerūt. in occiſiōe gladij mortui ſūt. vt dicit ad Heb. xj. He fuerūt gues ad quas xp̄s vocat ſuos Quia ipe ptulit. ⁊ qz etiaz p̄ ei⁹ honore deferēdo apl̄i eas ptulerunt. Math. v. Beati eritz cū maledixerint vobis hoies mētientes ꝓpter me. Circa qō ſciendum. q̄ licz xp̄s nō ſit tēptator alicuius vt eū ſeducat vel vt experiat de hoie q̄ntū valeat. tñ eſt tēptator in bono. vt virtutem pſeuerantie alicuius hominis ceteris māifeſtet ⁊ oñdat. Sic eñ tēptauit Abraham Gen. xxij. Vñ Jaco. j. ōr. Nemo cū tēptat. ſcz̄ ab interiori tēptatōe. ſm interlinearem dicat q̄ a deo temptat. qz nemo a deo temptatur. qz hoc eſt ꝓpriū diaboli. Vñ ibidē. Deus temptauit exercēdo nō ſeducendo. Vñ nō temptat inducēdo ad malū. ſed exercendo ⁊ hortādo ad meritū. Pro q̄ ſciendū q̄ de⁹ electos ſuos ꝑmittit temptari ꝓpter tria. videlicet ad exercēduz ꝓbitatez nr̄e nature. Ad retundendū nr̄e cēſure ſeu ſupbie vanitatē. ad ꝓmerendū vite etne felicitatē. Pro ꝑmittit nos tēptari ad exercendum nr̄e nature ꝓbitatē. Quia cū habeamus vſum liberi arbitrij p̄ gratiam informati ſi volumus poſſum⁹ facere opa ꝑtutum ⁊ vicioz̄. Si rex dediſſz arma ⁊ equū nobiliſſimū alicui militi. ⁊ ille ꝓbe ⁊ viriliter in bello ſe p̄ regis amore ⁊ honore exponeret. rex nō imerito eū acceptaret. Xp̄s dedit nobis arma liberi arbitrij cū eq̄ corporis noſtri. ⁊ ſunt quaſi ſilia arma dei. q̄a ad imaginez ⁊ ſilitudinem fecit hoiem. Et apl̄us. Induite vos armatura dei vt poſſitis reſiſtere aduerſus inſidias diaboli. Igitur niſi p̄ honore regis nr̄i viriliter nos exponamus nos decipim⁹. Job. vij. Tēptatio eſt vita hois ſup̄ terrā. Alia lra hz. militia. Sic tēptauit de⁹ amicos ſuos. Vñ Thobie. xij. ōr. Quia accept⁹ eras deo. nec̄e fuit vt de⁹ tēptaret te. ſcz̄ p exercitiū ꝑtutū Cōſtātin⁹ volēs ꝓbare q̄ eſſent de ei⁹ familia fideles xp̄iani: dedit oib⁹ libez̄ arbitriuz. vt quē vellent ritū religiōis ſuarēt. tandē induxit vt q̄ eſſent ſui fideles remanerēt ſecū ad ſacrificādū dīs. Qui g̃ noluerūt exier̄t de palacio. vbi illi qui erāt veri xp̄iani nolentes ſacrificare cū impatore exiuerūt. Illi aūt adulatores remāſerūt. ſz ipe tāq̄ prudens homo illos adulatores de palacio eiecit dicens. Exquo fuiſtis infideles deo veſtro recedentes ab eo. multo magis eritz mihi in tempore neceſſitatis. ⁊ ita illos veros xp̄ianos accepit in gr̄am ⁊ honorauit Sic xp̄s ꝓbat ſuos q̄ veracit̄ ſibi adherēt. ⁊ q̄ nō. ⁊ ꝑ in tpe tēptatōis. Vñ Eccl. ij. ōr Fili p̄para aiam tuā ad tēptatōem. Scōo de⁹ ꝑmittit nos turbari ⁊ temptari ad retūdēdū nr̄e cēſure ſeu ſupbie vanitatē. Aliſi eñ tēptaremur. certe ꝓpter defectū cognitionis nr̄e ⁊ experientie de nobiſipis ſupbiremus. Et ideo deus clemēter ꝑmittit ſctōs ſuos de ſua carne temptari. Sicut ꝓz de

paulo.ij. Corinth.xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me dat⁹ est mihi stimulus carnis. Tertio de⁹ ꝓmittit nos tēptari ad ꝓmerendū vite eterne felicitatē. Jaco.j Beat⁹ vir q̄ suffert temptationē. q̄a cum ꝓbatus fuerit ꝛc. Et q̄uis diabol⁹ oēs temptat. aduersus tñ electos ꝛ ꝑlatos maxime exardescit. Vñ ꝛ ꝯ Iero. defalcato iuda diabolus ad excribrandos apl̄os expetijt ptātem. Luce.xxij. Symō ecce sathanas expetijt vt cribraret vos sicut triticū. Exponit Lyra. i. studiose q̄siuit per temptationes subuertere vos. quia multū nititꝫ ad subuersionē sanctoꝝ. Illos pulsare negligit quos q̄si iure quieto possidere sentit secundum vt dicit Grego. Ut cribraret. i. temptationis impulsu cōcuteret sic triticū. i. sicut in tali cōcussione remanet palea ꝛ transit farina. sic iudas remāsit diabolo ad penam. alij vo discipli trāsierūt ad gl̄iam. ℒ

Dixi tertio q̄ in verbis premissis ōscribit sanctoꝝ apostoloꝝ mercedis ꝛ premij eterna leticia Cum dicit. Et ego dispono vob regnum. Nec mirū q̄ apostolis ꝛ eoꝝ imitatoribus dab̄ regnum celoꝝ. Exquo em̄ hic regnabant sup corpus ꝓuū ꝛ vicerunt p fidez regna mūdi ꝛ diaboli. merito danduꝫ est eis regnū ꝑpetuū ꝛ ita dabit eis r̄gnū ꝑ regno Sed certe multū dissimile. q̄ accipient regnū decoris ꝛ ꝓsolatiōis ꝓ regno meroris et desolationis. De q̄ Sap̄. v. cap̄. dr. Accipiēt sancti regnū decoris ꝛ dyadema speciei. q̄nia dextera sua teget illos. et brachio scō suo defendet illos. Scōm Robertū Holgot. q̄ttuor dicit de eis. Prio q̄ dominabunt in honore. Scōo q̄ coronabūtur cū decore. Tertio q̄a cōseruabunt sub vno tutore. Quarto q̄a defensabunt ab oi tinore. De hoc regno in ps̄. Gloriaz regni tui dicent. Qd̄ ostendit Bath.xj. Regnū celoꝝ vim patitur ꝛ violenti rapiunt illd̄ Nullus em̄ nisi fortis in bello ꝛ puguator strēnuus cū antiq̄ serpente gloriā illius regni possidebit. Vñ ponit Bern̄. Et ponit auctoritas sua in suo libello qui dr flores bernardi. li. ix. c. xl. Q̄ttuor genera regnū celorum possidebunt. Quidā em̄ rapiūt illud. Alij mercant. Alij furant. Alij ad illd̄ compellunt. Rapiunt qui relinquūt oīa ꝛ sequunt xp̄m vt apl̄i. Sūt alij inferioris gradus a quibꝫ metunt carnalia dū seminant spūalia. ꝛ dicunt mercatores. Aliqui nōnulla bona occulte faciūt. ꝛ illi furari dicunt qui laudē humanā vitātes. solo dīno testimonio sunt cōtenti. Hi aūt q̄ cōpellūt sunt pauperes necessario. q̄s hic ignis paupratis ꝓbat deo dispēsante. ne in futuro iudicij ignis dānabilit̄ puniat. ō q̄m dr. Cōpelle intrare. Cōpellunt em̄ diuersis necessitatibꝫ afflicti. Hec Bern̄. Circa q̄d scien dū q̄ merces sanctoꝝ apl̄oꝝ describit h̄ in lr̄a a multiplici pfectiōe. sic patuit in postillatōe euāgelij. Tñ q̄ntūcūq; describat. nō pōt ad plenuꝫ describi nec enarrari. Juxta illud. Oculꝰ nō vidit. nec auriꝫ audiuit. nec in cor hois ascēdit q̄nta ꝓparauit dñs diligētibꝫ se. Isa.lxiij. Vñ ps̄. exclamat dic̄. q̄s magna multitudo dulcedinis tue dñe. q. d. enarrari nō pōt. De q̄ loquēs Aug⁹. dicit. O tu vita quā ꝓparauit de⁹ his q̄ diligūt eū. O tu felicissima vita ꝛ btā gl̄ia ꝛ regnū vere beatū carēs morte. Cui nulla tpa succedūt ꝓ vnū vbi ꝓtinu⁹ sine nocte nescit habere tps vbi victor miles illis hymnidicis angeloꝝ chorꝫ sociat⁹. cantāt deo sine cessatione canticū de canticꝫ syon ꝑpetua amplectente caput corona. Sed q̄a istud regnū in euāgelio plus ꝛ pncipalit̄ cōmēdat a refectiōe dulcedis celestiꝫ regni. Jō cōuenient pōt cuilibꝫ btō attribui illa bñdictio quā dedit ysaac filio suo iacob. Ben̄. xxvij. In qua dr. Det tibi de⁹ de rore celi. ꝛ de pīguedine terre habundantiam frumēti ꝛc. Vbi expmunt. xij. ꝓditiones regni celestis. Prio in rore notat refrigeriū ꝛ ꝓtectio contra estū tribulatōis. Ps̄. Trāsiuim⁹ p ignē ꝛ aq̄m ꝛ eduxisti nos i refrigeriū. Scōo i pinguedie terre notat stabilitas ꝛ firmitas in bono. Quia int elemēta firmior est terra Vñ ps̄. Qui fundasti terrā sup stabilitatez suā. Eccs̄. j. Generatio ꝓterit ꝛ generatio aduenit. tra aūt in eternū stat. Tertio i frumēto notat ois defect⁹ suppletio ꝛ amotio Apoc. vij. Non esurient neq; sitient ampli⁹ Quarto in vino notat obliuio oīm miseriarum. Prouer. Date siceram merentibus. et vinū his q̄ amaro sunt anio. Bibāt ꝛ obliuiscant egestatis sue ꝛ doloris sui nō recordabuntur amplius Isa. lxv. ca. Obliuioni tradite sunt angustie priores. Quinto in oleo notatur gaudium ineffabile. Psalmi. Ut exhilaret faciez in oleo. Isaye. xxxv. c. Letiçia sempiterna sup capita eoꝝ. gaudiuꝫ

ꝛ leticiã obtinebunt. ꝛ fugiet dolor ꝛ gemitus. Sexto subiungit. seruient tibi populi Per quod notat ꝙ omnis creatura seruiet voluntati eor. Mat. xxv. Euge serue bone. qr i pauco fuisti fidelis ꝛc. Septimo dicit. Adorent te triby. ꝙ quod significat honor quẽ habebunt. Sap. v. Ecce quõ cõputati sunt inter filios dei ꝛ inter sctos sors illorũ est. ps. Gloria ꝛ honore ꝛc. Octauo dicit. Esto domin⁹ fratrũ tuor. In quo significat pticipatio bonor omniũ. Sicut em̃ lucente sole oẽs participant de lumine sine diminutione ꝛ preiudicio alicuius Ita ꝙlibet sanct⁹ participabit de gaudio alteri⁹. Psal. Particeps ego sum omniũ timentiũ te. Nono dicit. Et incuruent ante te filij mr̃is tue. ꝙ quod intelligit oĩm rerũ dominiũ. Psalm⁹. Omia subiecisti sub pedibꝫ eor. Decimo dic̃. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. In quo notat vindicta inimicor. Apoc. vi. Usqz q̃ non vindicas sanguinẽ nostrũ. Et rñsuz est eis. Sustinete modicũ temp⁹ donec impleat nũerus fratrũ vestror. q̃ interficiendi sunt sic illi. Undecimo dicit. Qui benedixerit tibi sit ille benedictus. ꝙ quod notat remũeratio amicor. Math. x. Qui potũ ꝺderit vni ex minimis meis calicez aque nõ pdet mercedem suam. Decimo in osculo ysaac. vbi significat coniũctio christi ꝛ ecclesie ꝑpetua cũ sanctis eius. Quia sic̃ nulla est diuisio inter osculãtes. ita nulla erit diuisiõ inter christũ et ecclesiã. Hoc est osculũ spõse. Cantico. iiij. Osculet̃ me osculo oris sui De sunt duodecim stelle q̃ erũt in corona capitis cuiuslibet anie spõse xpi que pseuerauit in temptatõibꝫ suis. iõ delectatur in consolationibꝫ suis. Uñ ad eũ xps põt dicere hodie. Fili tu semp mecuz es. in pspe ris ꝛ aduersis. Et iõ oĩa mea tua sũt. Hoc etiaz ꝑmittit nobis ꝛ hodie xps si fuerim⁹ boni milites eius. dicẽs illõ Apoc. Uincenti dabo sedere mecũ i throno meo. Ue re magna et mirabil⁹ societas sedere duos in vno throno. Qui ꝙ vult esse cũ christo i throno sit secũ in cruc̃ patibulo. vt dicat illud apli ad Gal. ij. Christo pfixus sũ cruci. qõ fit p actionẽ penitẽtie. Sed certe de multis cõquerit̃ p illud Isa. lxiij. Torcular calcaui solus. ꝛ de gẽtibꝫ nõ est vir mecũ. Scõo fit in abiectõe ꝛ humilitate contra mõm. Joh. xv. Uos testimoniũ phibebitis. qr ab initio mecũ estis. Tertõ fit secũ in vigilia ꝺ diabolũ qui querit quez devoret. j. Pet. vlt. Sed de multz cõquerit̃ xps illud Math. xxvi. Una hora nõ potuistis vigilare mecũ. Talis ꝙ qui sic erit cuz xpo in labore. erit etiã secum in eterno honore. Juxta ꝑmissum suuz Joh. xij. Ubi ego suz illic ꝛ miſter me⁹ erit. Ad quẽ honorez ipse nos pducat iesus xps cũ pre ꝛ filio ꝛ spiritusancto. Amen.

De sancto Augustino.
Sermo. XLI.

Uos estis lux mũ

Vodi. Mat. v. Quoniã natura hominis intm̃ fuit p pctm̃ viciata: vt nõ solũ erraret. malũ ꝑ bono. falsuz pro vero. iniquuz ꝑ iusto eligẽdo. Juxta illud Isa. v. Ue q̃ dicitz malũ bonũ ꝛ bonũ maluz. ponẽtes tenebras lucẽ. ꝛ lucẽ tenebras sed etiã ipa in seipa ꝯsiderata sub quarica tione q̃dammodo ꝺuersa fuit in tenebras. Istud figuratũ est in tenebris egypti quas dñs fecit ita densas ꝛ grossas propt pctm̃ egyptior. vt palpari potuissent. vt hr̃ Exodi. x. Per quod significant tenebre cecitatis humane que ita fuerũt grosse vt hõ eas palpare posset. i. pcipere ꝛ cognoscere. non solum rõne intelligẽdo. sed etiã sensibꝫ exteriorib⁹ pcipiendo. Uñ aũt iste tenebre fuerũt bñ exp̃mit Salomõ Sap. ij. di. Excecauit eos malicia eor. q. d. Malicia sbtrahit solẽ iusticie hoibꝫ ne eos illũinaret. Hic reprobi dicũt Sap. v. Errauim⁹ a via ꝟitatz. ꝛ iusticie lumẽ nõ luxit nob. ꝛ sol intelligẽtie ñ est ort⁹ nobis. Propter qõ sancti clamabãt ad deũ dicẽtes. Emitte lucez tuam ꝛ ꝟitatẽ tuã. Jõ ꝓuidit saluator de scis doctoribꝫ ꝛ pdicatoribꝫ q̃ in locũ aplorum succedẽtes illũinaret his q̃ in tenebrz sedẽt ad dirigẽdũ pedes eor in viã pacis. Lu. j Per qs dñs sedẽs in excelſ mõm illũinat. vt ór Ecci. xliij. Hi em̃ sunt q̃ obscura prophetar dicta. pfiarchar inuoluta enigmata xpi mysteria nob in lucẽ aptã deduxer̃t Juxta illud Ps Declaratio ſmonũ tuor illuminat. ꝛ intellectũ dat paruulis. Itaq nõ immerito ꝓpter eor claritatis refulgentima dici põt de eis. Uos estis lux mundi Jn quibꝫ ꝟbis tria sunt ꝯsiderãda q̃ statuz ꝛ dignitatẽ sctor doctor ꝛ prelator attolit ꝛ significãt. Prio nãq reddit̃ cõmen-

dabiles ꝓpter specialis p̄rogatiue excellentiã. Cũ dr. Vos estis. Scdo reddunt cõmendabiles ꝓpter lucis diffusionẽ ⁊ refulgentiã. Cum dr Lux. Tertio reddũt commẽdabiles ꝓpter vanitatis secularꝫ effugatiuã maliciã. Cũ dr. mundi. A

Dixi primo q̃ status sanctoꝝ doctoꝝ in ecclesia xp̃i reddit p̃mo cõmendabilis ꝓpter specialis p̃rogatiue excellentiã. Hagne quidez p̃rogatiue est stat⁹ iste q̃ in ecclesia ẽ. Quia scdm locũ tenet post apl̃os. xl. di. Añ oña Circa qđ sciẽdũ q̃ licet de⁹ ad oñes fideles habeat magnã dilectionez. eo q̃ oẽs se diligẽtes diligit. vt dr ꝑ Prouer. viij. Tamẽ ad illos maiorẽ videt habere dilectionẽ. q̃ nõ solũ eũ p̃ seipos diligũt. sed etiã ad eius amorẽ alios trahunt. vt dicit Brego. in q̃dam omelia. Ille in amore dei maior est. q̃ ad eius amorẽ plures trahit. Q̃ si ille multũ diligit a deo q̃ sermones eius seruat. q̃n tomagis ille est a deo diligendus q̃ non solum seruat in se faciẽda. sed etiã alios ad faciendũ incitat diuina p̃cepta informando Propter qđ saluator i p̃ñti euãgelio ꝓcludit. Q̃ ipe est magn⁹ in regno celoꝝ q̃ faẽt alios facere docuit. Talibꝫ igit scz facientibus ⁊ facere docentibꝫ merito p̃ ceteraꝫ xp̃s potest dicere verbũ thematis p̃ncipale. scz Vos estis serui mei fidelissimi. milites strẽnuissimi. ⁊ amici carissimi. Dico p̃mo q̃ saluator merito põt dicere facientibꝫ et docentibꝫ. Vos estis serui mei fidelissimi. Fidelitas aũt prelatoꝝ ⁊ sanctoꝝ doctorum describit. Mat. xxv. in parabolis de tribus. quoꝝ vnus accepit quinq̃ talenta ⁊ operat⁹ est in eis. ⁊ lucrat⁹ est alia quinq̃. Alius vero accepit duo ⁊ lucratus est alia duo. Tertius vero vnũ. ⁊ qz nõ est operatus in eo. nihil lucratus est. ꝓpter qđ dãnatus est a domino. Primus seruus accepit quinq̃ talenta. scz bonũ nature. bonũ gratie. bonũ sciẽtie. bonũ potẽtie. bonũ opulẽtie. seu tpalis substãtie. Scds accepit duo scz bonũ nature. ⁊ aliud qđcũq̃ ex p̃dictis Tertⁱ⁹ accepit vnũ. scz bonũ nature cõmune oĩbꝫ. Ille igit q̃ accepat q̃nq̃ operat⁹ est in eis p̃ exercitiũ exteriozis operis. ⁊ lucratus est alia quinq̃ per fructũ edificatõnis in p̃mis. Simlit qui duo talẽta acceperat. lucrat⁹ est alia duo. scz quia ⁊ in se operat⁹ est merendo sibi vitã eternã. ⁊ p̃mus edificando p̃ informationẽ ⁊ exempli ostensionẽ. Tertius vero qui vnũ acceperat abscondit talentũ in terra. Quia ꝑm Brego. Acceptũ ingeniũ terrenis actibꝫ implicauit ⁊ nõ lucrũ spirituale q̃siuit. Unde dic̃ Abscõdit pecuniã dñi sui. scz sine edificatione p̃mi ea vsus est. Sed quid de eis sequit. Veniẽs dñs dicit p̃mo ⁊ scdo. Euge serue bone ⁊ fidelis. qz in pauca fuisti fidel supra multa te constituã. vbi cõmẽdat seruum a trib⁹. q̃ debent esse in q̃libet prelato p̃dicatore ⁊ doctore. Primo humilitas in hoc q̃ dicit eũ seruũ. Debet eñ p̃latus ⁊ p̃dicator reputare se seruũ inutilẽ. Juxta illud. Cũ feceritꝫ oĩa q̃ p̃cepta sunt vobis dicite. serui inutiles sumus. fecim⁹ qđ debuimus. Ipe eñ est seru⁹ euãgelic⁹ quez misit dñs vocare ad nuptias. Mat. xxij. Et ad cenã magnã. Luce. xiiij. Et est operarius. nõ dñs in vinea dñi. Math. xxj. Unde petrus ãmonẽs talez dicit. nõ q̃si dñantes in clero. In tribꝫ aũt debet esse hũilitas. Primo subdendo se in opinione minoribꝫ sicut xp̃s dicens. Ego in medio vr̃m sum sicut qui ministrat. Scdo in honoris exhibitione p̃ lucris. iuxta illud. Cui honorẽ. honorem. Et iterũ. Honore inuicẽ p̃uenientes. Tertio in subiciendo maioribꝫ. j. Pet. ij. c. Subiecti estote omni humane creature p̃pter deũ. Debent aũt seruire ministrando in tpalibꝫ ⁊ coꝛpalibꝫ ⁊ spũalibus bonis. vt sic ꝑm Apl̃m. ij. Corinth. vj. In oñib⁹ exhibeat se ministrũ. De scdo cõmẽdat eoz dñs de eius pbitate. Cũ dicit. Bone. Bonus seruus est qui dũ dispẽsat bona domini sui. scz ad vtilitatẽ ⁊ ad lucrũ domini sui Tertio cõmẽdat eũ a fideli dispẽsatõne. cũ dicit. ⁊ fidelis. Per p̃mum se habuit fideliter ad p̃rimũ. Per scdm, puident ad seipm. Per tertiũ humilit quo ad deũ. Bene patet in quo ad p̃rimũ fideliter. tunc ania est fidelis seruus q̃n oĩa facit ad gloriaz ⁊ honorem dñi sui dilatandum. nihil sibũ̃pi de gloria. vendicando. Et hoc debet, puidere maxime p̃latus p̃dicator ⁊ doctor. nihil sibi attribuendo honoris vel glie. sed totuz deo. Cũ saluator in euãgelio p̃ñti. Sic luceat lux vestra coz̃ homibꝫ vt videãt opa vestra bona. ⁊ glorificẽt p̃rem vestrum qui i celis est. Scdo fidelitas serui apparet q̃n p̃cauet dãnũ dñi sui. Mat. xxiiij. Quis putas est seruus fidelis et prudens. Tertio

fidelitas serui apparet qñ a vero dño nũq̃ recedit in piculo. ps. Nec recessit a deo salutari suo. Sed qꝛ ista om̃ia modicũ valerẽt si deesset discretio. ideo in ſuo fideli debet prudentia esse. sed pauci sunt prudentes ſui dei q̃ tpa ꝯgrua obseruent. ⁊ modũ docendi rectũ teneãt. cũ ꝓchdolor plures hodie p̃dicent vana ⁊ subtilia: vt periti et docti videant̃ ⁊ nõ vt subditi edificentur. Isti p̃dicant seip̃os ⁊ nõ xp̃m. Quo ꝯtra dicit ps. Annũciaui iusticiã tuã in eccl'ia magna. Tuã dicit ⁊ nõ suã quã ꝓhibꝫ saluator Math. v. Attẽdite ne iusticiã vr̃aꝫ faciatis corã hoĩbꝫ. Ideoq̃ qꝛ ista erãt in sctis p̃mitiuis doctoribꝫ ⁊ p̃latis ⁊ p̃dicatoribꝫ. Sic fuit Hieronymus. Aug. Ambro. ⁊c. Qui ſui erãt q̃si hũiles. Qd̃ patꝫ. qꝛ oẽs fere in statu hũili. scꝫ claustrali (vbi paupꝛtas labor ⁊ ꝯtẽptus oĩm) fuerũt. Jõ eis merito dr̃ p̃ ceteris singulariter. Uos estꝫ. s. ſui boni ⁊ fideles q̃s posuerã vt eatis ⁊ fructũ afferatis: ⁊ fructus vester maneat. De scdo ptꝫ q̃ xp̃s põt dicere sanctꝫ doctoribꝫ p̃latis ⁊ p̃dicatoribꝫ. Uos estis Quia fuerũt milites strẽnuissimi. Habet aũt xp̃s triplices milites ſm triplices hostes. Nã v̄gines militãt ꝯtra carnẽ. Martyres ꝯtra mũdũ. Doctores v̄o ⁊ p̃dicatores ꝯtra diabolũ quẽ de cordibꝫ fugãt subditoꝝ. Jõ dicit apl'us exhortando. Labora sicut bonus miles xp̃i. p̃dica verbũ. insta oportune. Jõ vere quicũq̃ sic militãt vt a se ⁊ suis subditis diabolũ repellant. vere eis põt dici. Uos estis milites strennui. Tales aũt fuerũt sancti doctores. q̃ꝝ vita pariter ⁊ doctrina expugnatus ẽ diabolus cũ suis erroribꝫ ⁊ heresibꝫ multiplicibꝫ q̃ tpibꝫ eoꝝ pullulauerũt. Sicut ptꝫ de heresi Manicheoꝝ. Arrianoꝝ. donatistaꝝ. ⁊ sic de aliis. Que tpe beati Augustini viguerũt. quas ip̃e virilr̃ expugnauit. Et vocant eũ malleũ hereticoꝝ. ꝓpter eoꝝ fortẽ ⁊ animosam militiã. De tertio scꝫ q̃ xp̃s v̄e p̃t singulariter dicere sctis doctoribꝫ Uos estis. scꝫ p̃ ceteris amici charissimi. Et h̃ ꝓpter tria que debẽt eẽ in veris amicis. Primo ꝓpter voluntariã ꝯformitatez ⁊ cordiũ vnitatẽ. Quia vera amicicia debet velle ⁊ nolle idem causare in amicis. Sic erat de sanctis doctoribꝫ q̃ adherentes deo vnũ erãt cũ eo. Secũdo erãt amici dei ꝓpt̃ secretoꝝ reuelationẽ. Quia oĩa secreta sua xp̃s eis reuelauit q̃ sũt necessaria ad salutẽ. vt sunt archana trinitatꝫ bñdicte. gaudia celi q̃ sint iocũda. pena inferni q̃ sit acerba. Uñ Joh. xv. Quecũq̃ audiui a p̃re meo nota feci vobis. qꝛ spũs sctũs sũptus in corda eoꝝ oĩa reuelabat. iõ facile dictabãt. Tertio erãt amici d̃i. qꝛ ꝓ eo oĩa relinq̃bant. qd̃ est signũ vere amicicie. Erãt em̃ in paupꝛtate voluntaria. q̃a claustrales. sicut ptꝫ de oĩbꝫ. ideo põt dici v̄e. Uos estis singulariter p̃ ceteris. qꝛ rara est auis in arabia eẽ ſuũ fidelissimũ. militẽ strẽnuissimũ. ⁊ amicũ sincerissimũ. B

Dixi secundo Q̃ in v̄bis p̃missis status prelatoꝝ. doctoꝝ ⁊ p̃dicatoꝝ sctõꝝ redditur cõmendabilis ꝓpt̃ lucis diffusionẽ ⁊ refulgẽtiã. Cũ dr̃ Lux. Ip̃i em̃ erãt lucerne posite sup candelabris in eccl'ia dei. in q̃bꝫ ꝓphetie ſmones ⁊ scripture posite mũdum istũ caliginosum illũinabant tãdiu q̃usq̃ lucesceret dies. s. dĩne cognitiõis ⁊ lucifer oriret̃ vere claritatꝫ. j. Pet. j. Et vide qm̃ necessaria sunt hec luminaria: qꝛ quousq̃ lucescat dies. i. clarus ĩtellectus noster vl' ipse lucifer xp̃us oriat̃ in cordibꝫ nr̃is ſm glosam ordinariã. Ex q̃ ptꝫ q̃ sine claritate doctrine sanctoꝝ doctoꝝ nõ possumus hr̃e veram cognitionẽ ⁊ ꝑfectam diuinoꝝ p̃ceptoꝝ ⁊ fidei credendoꝝ. Circa qd̃ sciẽdum q̃ in eccl'ia militãti triplex est lux vera illuminans eccl'iaꝫ. Prima lux solaris ⁊ vera ẽ doctrina xp̃i. Qui de se ait Joh. viij. Ego sum lux mũdi. De quo sole Malach. iiij. dr̃. Oriet̃ vobis timentibꝫ nomẽ meũ sol iusticie. Cõpat̃ aũt p̃mo soli xp̃s. quia sicut sol est fons luminis ⁊ causa caloris ⁊ vite corꝑalis in istis inferioribꝫ: vt dr̃. ij. phisicoꝝ. Ita ⁊ xp̃s est causa leticie. ⁊ vita gr̃e in om̃ibꝫ hoĩbꝫ. Eccĩ. xxiiij. In me om̃is gr̃a vite ⁊ veritatis. Secũdo sicut sol indifferenter illũinat pulchra ⁊ feda. ita xp̃s tam iustos q̃ꝫ pctõres illumĩat Eccĩ. xliij. Sol illũinans ꝑ om̃ia respexit Math. v. Facit solẽ suũ oriri sup iustos ⁊ iniustos. Sed quare nõ oẽs calefacit iste sol. Ratio est. qꝛ sicut sol quãdo ꝓijcit radios sup niuem vl' glaciem ⁊ nõ liquescũt illa tũc est signũ aliqd̃ q̃ planeta impedit v̄tutẽ solis. Sic qñ christus calefacit cor

hoīs reducēdo ad mēoriā eiꝰ būficiū creationis.redēptiōis.ꝛ alia mlta. ꝛ cor hois nō ꝓterīt.signū est obsessiōis diaboli. qui infrigidat cor eiꝰ Hier. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā.sic frigidā facīa liciā suā dñator sup regionē cordis. Ubi ꝫ nō est diabolica obstinatio in corde. ibi facil'r iste sol calefacit.sicut petr̄ ꝛ magdalenā ꝛ zacheū ꝛ matheū:q̄ sic fuerūt liq̄facti. Tertio sic̄ sol si fuerit de mane rubeus signū est tēpestatis future. Si aut̄ rubet in sero:signū ē serenitat̄ i crastino Matꝫ xvj. Facto vespere dicitis.serenū erit. rubicūdū est em̄ celū. Et mane.hodie erit tē pestas. Rutilat em̄ triste celuz. Sic circa xp̄m accidit. Nā in ortu natiuitat̄ sue.q̄ circūcisus ē sanguinē rubeū emisit. ꝛ post ß secuta est tēpestas sue fuge in egyptum. Quarto sicut sol nō pōt videri oculis ī tota sua rota nisi in nube.ita xp̄s in dīnitate sua nō potuit a nob videri nisi in hūanitate Ezech. xxxij. Solē nube tegā. Quito sic̄ sol radio intromisso in domū q̄stūcūq; videat pura oñdit eā hīe puluereſ.q̄ tm̄ nō videnť nisi in radio. sic domus nr̄e ꝓscie si fuerit illūinata doctrina xp̄i. certe appa rebit imūda: q̄ nob apparet mūda. Juxta illud. Qō altū est hoib̄.stulticia est apud deū. Tria aūt obscurāt nobis istū solē.scz terra nubes ꝛ luna. Terra mūdialis cupiditaſ.nubes tpalis vanitas.ꝛ luna corpalis voluptas. Ecce auaricia ſupbia ꝛ luxuria. Sed certe licz multi obscurant istū solē. vēiet tm̄ tps qñ eū obscurare ñ poterť q̄n oīb̄ clare appareat.ij. Dacha.j. Tps affuit q̄ sol refulsit q̄ prius erat in nubilo. Sicut aūt sol cū est in meridie tunc optīe exurit.nō sic aūt in mane.qñ bz ante se mlt̄ vapores ꝛ nebulas.nec in vespere qñ iā occidit. Sic p̄latus ꝛ q̄lib̄z pīfamilias bñ arguit ꝛ corrigit viril'r ꝛ erudit efficaciter q̄ habet magnū calorē charitaſ in se Qñ ꝓ ipe obscurat nebula pcti: ꝛ vapoꝛib̄ supbie.male arguit. vel qñ occidit. inclinādo se ad terrena p auariciā. nō efficaciter arguit.qz ei dr̄ Luc. iiij. Dedice cura teipm. Uñ talis sol plus ponit in scandalū subditis q̄ in pfectū. Uñ Grego. in Omel'.q̄dā. Puto frēs charissimi maius p̄iudiciū nō tolerat q̄ a sacerdotib̄ deꝰ dū eos quos ad alioꝝ correctionē posuit ꝺ se dare exempla prauitatis cernit qñ ipi peccamus q̄ alioꝝ peccata ꝓhibere debemus Item sicut sole eclipsato nullus splendor pōt apparere in inferioribus.ita male viuente p̄lato fides in subditis nō feruet sed torpet. charitas nō feruet sz torpet. opus nō lucet sed fetet. Non solū aūt dz esse p̄dicator ꝛ p̄latus vt lux solis sed etiā vt lux lune:q̄ tunc pulchrior est qñ est plena:quia tunc magis lucet p noctē. Sicut p̄latus ꝛ p̄dicator nō dz esse defectuosus in aliq̄ ꝑtute ne in vna edificet ꝛ in alia destruat. Debet ꝫ hīe plenitudinē ꝑtutū vt luceat p totā noctē scz tā ꝓsperitatis q̄s aduersitatis: vt dicať de eo. Quasi luna plena in diebꝫ suis.sic ipe refulgeat in templo dei. Et sicut luna nō bz a se lucē sed a sole.sic p̄dicator oēm doctrinā nō bz sibi sed xp̄o attribuere. Quia dicit Petrus. ij. Pet. j. Spūsctō inspirati locuti sunt scī. Nihil ꝫ p̄dicet de suo sensu qđ a xp̄o nō accepit Et sicut luna sepius recurrit ad solē ꝑ lucis repatiōe.sic p̄dicator dz sepius p oꝛones currere ad xp̄m. vt deť sibi gr̄a p̄dicationis. Nec solū etiā dz hīe lucē lune sed etiā stellaꝝ. Stella em̄ aliā naturā habet in sua q̄ntitate q̄s luna. Quia bz q̄ntitatē clarā. luna aūt obscurā sed illūinatā lūine solis.ꝛ cū hoc bz q̄ntitatē puā. sic p̄dicator ꝛ doctor dz esse clarus in ꝓscia ꝛ bonestus in fama. Quia dicit Aug. Nobis necessaria est ꝓscia nostra. primis ꝓ fama. Breuiter ꝫ recolligēdo p̄latus dz esse lux generalis.q̄ habz in se tria. scz q̄ generat calorē.p qđ significat charitas. Sic habuit Aug⁹. qui de se dicit in libro ꝓfessiōnū. Sagittaueras dñe cor meū sagitta acuta scz charitaſ. Scđo lux generat splēdorē:p qđ significat lucida doctrīa.q̄ fuit in Augustino. Quia ceteris lucidius doctrinā scripturaꝝ exposuit. Unde canitur de eo. Que obscura ꝑus erāt nobis plana fecisti. Tercio lux generat candorē: p qđ significat castitas ꝛ mūdicia.q̄ tanta fuit in Augustino. q̄ etiā minima flebat q̄ ab alīs p nihilo reputabanť. De tali prelato merito poterit dici illud Zacharie. iiij. Vidi ꝛ ecce candelabꝝ aureū totū. Erat aūt candelabꝝ lūinosum p saplam. aureum p iusticiam. totum p perfectā ꝛ consumatam vitam rectam ꝛ bonam. L

Diri tertio Qꝛ in ꝓbis ꝓmissis status doctoꝝ plaꝛ toꝝ. ꝑdicatoꝝ reddit cõmendabilis ꝑter vanitatẽ secularẽ effugatã maliciã. cũ dꝛ. Mũdi. Quãto em̃ maiores sunt tenebre: tanto maioꝛ ē cõmendatio lucis. Vñ minus de die q̃ de nocte apparet lucis dignitas. Noꝛ ē pñtis secli vita vñ glosa sup. ij. Pet. j. Quasi lucerne lucẽti in caliginoso loco dicit in hui⁹ secli nocte plena tẽtationib⁹ ꝛ vicijs ꝛ erroꝛib⁹ vbi difficile inuenit q̃sq̃ q̃ nõ offendat. Cõtra q̃ necessaria est hec lucerna scz sctē ꝑdicatõis. Hec glosa ordinaria. Et q̃ igit mũdus ē noꝛ certe necessaria est lucerna sapie oĩb⁹ inhitantib⁹ eũ. Videant g̃ q̃ debẽt alios illũinare in hac nocte vt diligãt lumẽ sapie Sap. vj. Diligite sapiam q̃ pestis ꝑtis qꝛ alias tã duces q̃ seq̃ntes cadẽt. Debet igit ꝑdicatoꝛ in mõdo tanq̃ in tenebris lucere ꝛ illũinare tenebras pctoꝝ. ꝛ ꝓsertim triplicis pcti. s. supbie. auaricie. ꝛ luxurie. Hã oĩe qđ est in mũdo aut ē ꝓcupia carnalis. aut ꝓcupia oculoꝝ. aut supbia vite. j. Joh. ij. Et ita totus mũdus in maligno positus ē j. Joh. vlt. Ab istis g̃ trib⁹ dꝫ ꝑdicatoꝛ retrabere boies cũ iohe dicẽte. Filioli nolite diligere mũdũ. neq̃ ea q̃ in mũdo sunt. qm̃ si q̃s diligit mũdũ nõ est charitas patris in eo. j. Joh. ij. Sed di. forte q̃s ꝑdicatoꝛib⁹ sicut sepe dicũt moderni mũdani. q̃ in mũdo sunt fecit de⁹. i. celũ ꝛ terraz mare solẽ ꝛ lunã stellas ꝛ oĩa ornamẽta celoꝝ. Que sũt ornamẽta maris oĩa repẽtia. vt pisces q̃ terre aialia arbores volatilia. Ista sant in mũdo: de⁹ illa fecit. Quare g̃ nõ debeo amare illa q̃ sunt in mũdo. Rñdet huic fatuitati Aug. Omel. iij. sup Cant. di. Licet ista oĩa bona sunt: sz q̃nto ille pulcrioꝛ est q̃ ista formauit. Est g̃ ista suggestio diaboli. qꝛ dicũt seclares. Quare ista fecit de⁹ nisi vt bene nob sit ꝛ ita inebriant istis tpalib⁹ ꝛ pereũt ꝛ obliuiscũt creatoꝛẽ suũ. Et dũ nõ tpanter: sz cupide vtunt creatis. creatoꝛ ꝓtenit. De talib⁹ dicit apl's. Coluerũt ꝛ fuierũt creaturis potius q̃ creatoꝛi q̃ est benedictus in secla. Non te ꝓbibet amare ista: sz aio diligere ad salutẽ ꝛ beatitudinẽ. i. vt in eis sit beatus. sz ꝛ approbare ꝛ laudare oẽs decz suũ creatoꝛẽ. Perpendite frẽs si sponsus faceret spõse sue annulũ. ꝛ illa acceptũ ãnulũ plus diligeret q̃ sponsum q̃ fecit annulũ. nõne in ipius doni quipensiõe nõ censeretur ꝑa amatrix spõsi: sed adultera aĩa deꝓhenderet. qm̃ hoc amaret qđ dedit sponsus plus q̃ sponsuz. Tũ si diceret. sufficit mihi ãnulus iste. iã illius faciẽ nolo videre q̃ls ē. q̃s nõ detestaret hãc amentiã. q̃s nõ adultez hoiem ꝓuinceret. Amas auꝛ ꝓ viro. amas ãnulũ ꝓ sponso. Si ꝫ est in te vt ames ãnulũ ꝓ sponso ꝛ nolis videre sponsuz tuũ adultera es. Ad ꝫ tibi arram dedit. ad ꝫ vtiq̃ arrã dat: nõ vt tibi impignoret arrã illã sz vt te sibi amoꝛe colligat nõ vt te a se auertat spõsus. vt in arra sua ipe amet. Quia g̃ dedit tibi deus ista oĩa ideo ama illũ q̃ fecit. plus est qđ vult tibi dare. i. seipm̃ q̃ ista fecit. Si aũt hec ameris q̃uis illa de⁹ fecerit ꝛ negleꝛeris creatoꝛẽ ꝛ amaueris mũdũ adultera es. Mũdus em̃ appellat nõ solũ ista fabrica quaz de⁹ fecit celũ ꝛ terrã mare visibilia ꝛ inuisibilia. sed hitatoꝛes mũdi vocant mũd⁹. Et post pauca. Oĩa em̃ dilectoꝛes mũdi iõ dicũt mũdus. qꝛ dilectiõe inhitant mũdũ. sicut celũ inhabitant illi q̃ꝛ sursum ē coꝛ ꝛ ambulant carne in terra. Oĩes em̃ dilectoꝛes mũdi mũdus vocant. Jpi non hñt nisi ista tria. Desideriũ carnis. desideriũ oculoꝝ. ꝛ ambitionẽ seculi. Desiderãt manducare. bibere. ꝓcũbere. vti voluptatib⁹ istis. Nunq̃d nõ est in istis mũd⁹. aut q̃ dꝛ. Nolite ista diligere. ꝫ dꝛ. Nõ manducetis aut nõ bibatis aut filios nõ ꝓcreetis. Nõ ꝫ dꝛ. sed vt fiat modus ꝓ creatoꝛem. nõ vt vos illiciant ista dilectiõe ne ad fruẽdũ ꝫ ametis qđ ad vtendũ hꝫe debetis ꝛ ꝑsus finẽ ꝓcludẽdo dicit. Si fuerit in te dilectio mũdi non ibi erit dilectio dei. Hec Aug⁹. Ex istis ꝓz erroꝛ illoꝝ qui dicũt. Si de⁹ ꝓmitteret me hic esse imoꝛtalẽ in voluptatib⁹ seculi: vt haberẽ oĩa ad placitũ sine dolore sine infirmitate sine cura sine labore ꝛ tristicia sufficeret mihi ꝓ regno celoꝝ. O fatuitas fatuitatũ: qꝛ stulti⁹ nihil est. Certe puto hãc cogitationem esse de ꝓfundo ꝓsilio diaboli. Quid em̃ ꝓdessent ista si creatoꝛ in eternũ nõ videret in specie facie ad faciẽ sicuti ē. Grauis igit erroꝛ iste grauis blasphemia. creaturã creatoꝛi ꝓferre. Istos dꝫ arguere ꝑdi

cato: diuin⁹ istas tenebras illūinare ⁊ fugare detestādo superbiā. qz de⁹ superbis resistit Jaco. iiij. arguēdo auariciā q̄ est idolo⁊ fructus. ⁊ ꝓfundendo luxuriā q̄ est bruto⁊ ꝓprietas. vt dic̄ Aristo. in epl'a ad Alexandrū. Qō cū fecerit erit vera lux in xpo iesu dño nr̄o p̄ secula. Amen.

De natiuitate beate Marie.

Sermo. XLII.

Liber generatiōis Jesu xpi Math. j. Qm̄ vt ait Petrus damiani in ſmone hodierne festiuitatis. Natiuitas btissime ⁊ intemerate dei genitricis merito p̄cipuū ⁊ singl'are p̄bet boib⁹ gaudiū q̄ totius extitit hūane salutis exordiū. Sicut em̄ oipotēs deus ineffabili ꝓuidentie sue intuitu anteq̄ fieret hō. hoiem peritur⁹ diabolica machinatiōe p̄uidit. sic etiā redēptiōis humane ꝓsiliū ante secl'a i imense pietat⁹ sue viscerib⁹ habuit. ⁊ nō solū q̄liter redimeret ordinē ⁊ modū in ꝓfundissime sapie sue rōe ꝓstituit Uez etiā q̄n redimeret certū tp̄is articulū p̄finuit. Sicut g̃ ipossibile erat vt būani gener⁹ redēptio fieret nisi dei filius de ꝑgine nasceret. ita etiā fuerat necessariū vt ꝑgo ex q̄ ꝑbā caro fieret nasceret. Oportebat q̄pe p⁹ edificare domū in quā descendēs celest⁹ rex hie dignaret hospitiū. Illa vicz de q̄ p Salomonē dic̄. Sapia edificauit sibi domū. hec ille. Et q̄b⁹ ꝑbis ptz hui⁹ festiuitatis celebritas ⁊ dignitas: q̄ tāto est dignior ceter⁹. q̄nto illa cui⁹ ortus in ea recolit p̄celsior est vniuersis. Ista em̄ est p̄cipua festiuitas in q̄ ſm Hubertinū in ſmone hodierno. angelo⁊ ois exultat militia: in q̄ ꝓphetar⁊ cō plent veridica ⁊ abdita mysteria. in q̄ ꝓphetar⁊ pandunt vaticinia. In q̄ etiā gentiliū reserant p̄nūcia scripta. In q̄ oritur sponsa sine exēplo deo p̄iūcta. De cui⁹ materia oriet lumen in tenebris ad extergendas veter⁊ ꝓiaculo⁊ tenebras. Hec est in q̄t dies in q̄ plucida stella imo lumē mar⁹ h̄ est hui⁹ mūdi. illuxit. Hec ē honorāda adornat⁹ ois hui⁹ mōi q̄litas p̄parat⁹ vas ꝑgineū dīnis carismatib⁹ ac micātib⁹ margaritis ineffabil'r ornatū. Hec ille. Merito igit⁹ vt dicit Fulbertus inter oīs sctōs mēoria beate ꝑgis freq̄ntius agit⁹ ⁊ festiuius q̄ maiorē gr̄am apud deū credit⁹ inuenisse. Hec ille. Exultemus itaq̄ charissimi in hac die in q̄ vt dicit ꝑe. damiani. dū beatissime ꝑginis veneramur ortū. cū⁹ctos etiā noui testam̄ti festiuitatū celebramus initiū. Exultemus inq̄t in hac die ꝑcipua ⁊ totis viscerib⁹ in dño delectemur Que em̄ cūctis solēnitatib⁹ antiq̄or⁹ ē tp̄e nequaq̄ debz esse dignitate posterior. hec ille. Sed q̄ pacto ei⁹ festiuitatē digne celebrare valet infirmitas hoīm q̄ gaudiuz meruit parere angelo⁊. Qualiter vt dicit Aug. in ſmone hodierno eā laudare poterit mortaliū hoīm trāsitoriū ꝑbū q̄ de se illud ꝓtulit ꝑbū q̄ manet in eternū. Que lingua in ei⁹ laude inuenit idonea. q̄ illā genuit cui oīa būdicūt ⁊ cū tremore obediūt elementa. Nā dū cuiuslibet martyr⁹ fortia facta extollere cupimus dū ꝑcutiz ei⁹ insignia recolim⁹ redēptoris nr̄i gl'iaz p̄dicamus. etiā si ad cogitādū tardior⁹ sensus impediat. vel ad loquendū balbuciēs lingua nō suppetat. ꝑbo⁊ tū copia ipsius rei materiā submīstrat. Cū ꝑo beatissime dei genitric⁹ laudē scribere aut dicere volumus. q̄ noua ⁊ inaudita sunt q̄ tractanda suscepimus. nulla inuenimus ꝑba vt ad hec digne exp̄mēda sufficere valeam⁹ Hec Aug. Uez licz nr̄is viribus insufficientes simus vt ei⁹ solēnia digne recolamus agnita tū nr̄i conatus inefficacia. vt dicit Beda in ſmone hodierno. ei⁹ postulanda sunt suffragia. ei⁹ iploranda pietat⁹ viscera vt p ei⁹ scrissima merita nob⁹ dīna repropiciet clemētia. Sedulis igit⁹ exposcam⁹ eā p̄cib⁹ vt illa suo interuētu efficiat possibile q̄ sctā eccl'ia de ei⁹ gaudeat natiuitate. Qō vt ꝓseq̄mur p ipetrāda spūssancti gr̄a ad eā recurramus. salutātes eā voce pia Aue maria ⁊c. In ꝑbis aūt ꝓsit⁹ describit⁹ natiuitas gl'iose ꝑginis Marie p q̄ndā sil'itudinariā cōpationē p quā liber cōpak. Circa cui⁹ ꝓsideratiōnē triplex libri sil'itudo occurrit. Est em̄ liber natural⁹ ⁊ cōnate creaturaz pductiōis. est liber supnatural⁹ ⁊ gratuite creaturaz repatiōis. ⁊ ē liber ꝑgialis ⁊ mīne sctificatiōis. A

Dixi primo Q̄ p̄m⁹ liber ē natural⁹ ⁊ cōnate creaturaz pductionis. Et hic liber compre-

hendit tres libros in se. s. creature. scripture
z yscie. Prim⁹ liber. s. creature nō ē aliud
nisi descriptio oim creaturaꝝ in mūdo. Ce
lū em̄ z terra sunt q̄si q̄dā pellis in q̄ de-
scripta sī opa creatoris. Juxta illud ps. Ex
tendēs celū sicut pellem. In isto aūt libro
scripta sunt tria. s. credēda. faciēda. z fugiē
da. Prio ibi scripta sunt credēda: vt poten
tia q̄ apparet in magnitudine z mltitudie
ac varietate creature. Sapia filij in gub
natiōe dispositiōe z regimie suo oim viuē
tiū. Et bonitas spūsscti: q̄ apparet in tā bo
na vtili z delectabili creature pulcritudie
Per hec em̄ tria creator cognoscit. Roꝝ. j
Invisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta
yspiciūt sempiterna q̄z ei⁹ virtus z divinitas
Scō in ꝑ libro scripta sūt faciēda. z reno
natio. cōicatio. z ordo. Nā oīs creature
renouant suis tpib⁹. sic apparet in aialib⁹
auib⁹ z arboribus. p qō informāt hoiem vt
deposita vetustate culpe quā traxerat ab
adā renouet in spū sue mētis. Eph̄. v. In
duentes nouū hoiem q̄ fm deū creatus ē.
In cōicando etiā docēt hoiez libertatē z
mutuā subuentionē. Sicut em̄ oēs crea-
ture cōicant se alteri ad vsū: vt herba aīa
li. z aial hoi. z musca aranee z aranea pas
seri. sic hō oīa sua dz alteri cōicare subue
niēdo necessitati primi. Juxta illud apli.
Invicē supportātes z invicē diligētes. In
ordine etiā docēt hoiem rectitudinē vite.
Sic em̄ oīa fuant cursū suū z ordinē eis
inditū a natura. q̄ oīa ordinate pcedunt
nec vnū alteri⁹ turbat officiū sz p̄riū exer
cet. Sic hō deberet ordiate facere. Juxta
illō apli. Oīa fm ordinē fiāt in vob̄. Ter-
tio in ꝑ libro scripta sūt fugienda. s. mala z
ꝓria. Nā oē aial in mōo salutē tueri labo
rat. vitāq̄ ꝓfuare conat. z ob hoc oīa res
suo ꝓrio sp resistit. Sic aq̄ igni. z caliduz
frigido. z frigidū calido. Sic hō dz fuge
re pctm̄ qō ipm corrūpit in vita gre. ps.
Corrupti sūt z abominabiles facti sūt. Vñ
Eccl. xxj. Quasi a facie colubri fuge pctm̄
De cui⁹ libri vtilitate dicit Esa. xxix. Erit
visio oim sez creaturaꝝ sic ꝓba libri. Oīa
em̄ q̄ sūt in mōo plena sūt doctria. dūmō
hō vellet ab eis doceri. Et ppt̄ ꝑ arbores
folia bñt ad modū lingue ānūciātes deū.
aues cantātes ad laudē ei⁹ incitāt hoiez.
z oīs spūs laudās dñm mouet eū ad lau-
dandū. sed multis iste liber sīgtus ē. q̄ q̄si
pueri pulcritudinē ei⁹ āmirātes nihil i eo
sciūt legere. accipiētes solas lras p sentē
tijs figna p sīgtis. picturas p reb⁹. vmbrā
p veritate. Cū tm̄ de⁹ ista opatus ē ad ꝑ vt
oñderet qualē erga nos bñet dilectionē vt
nos ab amore mōi hui⁹ ad amorē suū re-
uocaret. Ex his igit ptz q̄ liber creaturaꝝ
ē vtilis ad duo. Prio ad cognitionē ppriā
z dei. q̄z a magnitudie spēi z creature ha
rū cogscibiliꝫ creato: poterit videri Sap.
xiij. Et ita deus potuit cogsci a ꝓphis z a
paganis. Scōo ad informationē hoīs illꝫ
trib⁹ modis: vt dictū ē. Ex q̄ infero q̄ rep-
cusabiliꝫ ē hō si deū nō laudat nec diligit p
rātis bñficijs. Scōs liber ptialꝫ otentus
sub isto magno volūine mōi ē liber sacre
scripture. De q̄ Baruth. iiij. Hic ē liber mā
datoꝝ dei. q̄ vtilis ē ad plura. ij. Thim̄. iij
Oīs scriptura dīnitus inspirata vtil⁹ est ad
docēdū. s. ignaros. ad arguendū rebelles
ad corripiendū pctōres. ad erudiendū in
stos. In ꝑ libro scribūt decē p̄cepta ad fa
ciēdū. cerimonialia. i. figuratiua ad credē
dū. iudicialia ad timēdū. De his dr Deut
vj. Hec sūt p̄cepta z cerimonie atq̄ iudi-
cia q̄ mādauit de⁹ nr̄. Docet etiā q̄d fugiē
dū. q̄z pctā. q̄d appetendū. q̄z p̄mia. Jō aūt
iste liber numerat cū libro nature z ptinet
sub eo. q̄z lex p̄cepta in isto libro data ē ad
correctōnē legis nature. vl̄ q̄z supleuit ista
lex q̄d legi nature deerat. vl̄ q̄z lex nature
i aliq̄ꝝ cordib⁹ q̄ptū ad aliq̄ corrupta erat
intm̄ vt estimarēt bona q̄ naturaliꝫ sūt ma
la. z talis corruptio correctiōe indigebat.

Tertius lib⁹ ptialꝫ otētus sub isto volūi
ne magno mōi ē liber yscie cuiuslibz hoīs
De q̄ Dañ. vij. Libri apti sūt z iudiciū se-
dit. z iudicati sūt mortui ex his q̄ scripta sī
in libris fm opa eoꝝ. Et Apoc. xx. Aperti
sūt libri. z ali⁹ liber q̄ ē vite apt⁹ ē. Jō aūt
iste liber ptinet ad illū magnū libꝝ nature
q̄z naturaliꝫ vnicuiq̄ yscia dictat q̄d faciē
dū. q̄d respuēdū Roꝝ. ij. Ipi sibi sūt lex q̄
oñdūt opus legis scriptū in cordib⁹ suis. te
stioniū redd̄ēte illꝫ yscia illoꝝ. Circa istū
libꝝ duo sūt ysiderāda. Primū ē quō iste
liber scribiꝫ z cōponiꝫ. Scōo quō viciaꝫ
De pmo dic̄ Jnno. tractās illō ps. xliij.
Lingua mea calam⁹ scribe velociꝫ scribē-
tis. Q̄ sic ad libꝝ requiriꝫ ggamenū. ita

cor hoīs in q̄ spūssctūs scribit ē q̄i ꝑgame
nū Hier.xxxj. Scribā legē meā in corde
eoꝝ Prouer.vij. Scribā eā in tabul' cor
dis eoꝝ. Hoc ꝑgamenū dz sic aptari Prīo
dz separi a carne ꝑ abrenūciationē carna
liū desideriorꝝ Roꝝ.viij. Qui in carne sūt
d̄o pla. nō pñt Ecci.xlvij. Surrexit na
than ꝓpha quasi adeps separatus a carne.
Scd̄o dz poni in ꝯfectu ꝑ ꝯtritionē ⁊ do
lorē Hier.xxxj. Pone tibi amaritudines
dirige cor tuū in viā rectā. Tertio dz depi
lari ꝑ ꝯfessionē Ezech.v. Sume tibi gla
diū acutū radentē pilos: ⁊ trahe ꝑ caput
tuū ⁊ barbā tuā. ⁊ assumes tibi staterā pō
deris: ⁊ diuides eos. Sume.s. spontanee
gladiū scz ꝯfessiōis: q̄ diabolus interficit
radētē pilos.i. spūalia pctā: ⁊ duces ꝑ ca
put.i. ꝑ mētē ꝯfitēdo malas cogitationes
in q̄bꝫ apparet fortitudo hoīs ad malū sic
in barba apparet virilitas. Debet etiā su
mi statera vt iusto iudicio pōderent. ⁊ de
bent diuidi vt ꝯfiteat hō pctā etiā nō ope
ꝑpetrata sz volūtate facta. Quarto dz ex
tēdere in latū ꝑ charitatē. ⁊ in longū ꝑ fu
turā expectatōz. De ꝑmo.ij. Coꝝ.vj. Cor
nr̄m intm̄ dilatatū ē. de scd̄o Phil.ij. Qui
to dz desiccari ab hūore carnal' delectatio
nis ꝑ ardorē dilectiōis Ecci.xliij. Sol in
meridiano exurēs mōtes. Sexto dz radi
ꝑ satisfactionē.ps. Paratū cor meū deus
Septīo dz ꝑmutari ꝑ māsuetudinē Jaco
bi.j. In māsuetudine suscipite insitū v̄bū
qd̄ pōt saluare aīas vr̄as. Octauo dz re
gulari ꝑ exēploꝝ sctōꝝ ꝯsiderationē Esa.
xxxix. Sol descēdit in horologio achaz ꝑ
decē lineas. Sol.i. cogniitio dei ꝑ has re
gulas descēdit Nono sup ip̄m scribit ꝑ te
nacē mēorie imp̄ssionem Ecci.xxj. Cor fa
tui q̄si vas ꝯfractū. ⁊ oēm sapiam nō tene
bit. Decio corrigit ꝑ discussionē.ps. Justi
cia ⁊ iudiciū correctio sedis tue. De tali li
bro pōt dicere spūssctūs illd̄ ps.xxxix. In
capite libri scptū ē de me. s̄m Inno.i. ī re
cta ꝯscia q̄ d̄r liber. Sz mlti viciāt istū li
brū. ⁊ ꝑ scptura dei scpturā scribūt diabo
li. Aduertam⁹ ḡ q̄d scribam⁹ dū liber nr̄
ē in māibꝫ nr̄is: vt qd̄ falsuz ē corrigamus
dū possum⁹ ꝑ mīam. Sz h̄ ē ꝯditio oculi
q̄ optīe videt alia a se q̄ ex directo sibi op
ponūt: sed semetip̄m nullomō pōt videre
nisi speculo repñtante sibi. ita ē de nob̄ q̄
alioꝝ defectus optīe notamus. ꝓprios v̄o
nō videmus: nisi forte ꝑ speculū: h̄ ē ꝑ cor
rectionē alicui⁹ scti.j. Coꝝ.xiij. Uidem⁹
nūc ꝑ speculū. Et talē quēlibet arguit sal
uator Math.vij. Quid vides festucaz in
oculo fr̄is tui. trabē aūt in oc'lo tuo nō ꝯsi
deras. Hypocrita. eijce ꝑmū trabē de ocu
lo tuo: ⁊ tūc videbis vt eijcias festucā de
oculo fr̄is tui. Reuera em̄ creature difficil
limū ē cog̃scere seip̄m. Nō em̄ sol⁹ oculus
q̄ extrinsec⁹ hñt inspiciēs. seip̄m nō valet
intueri: sz ēt mēs ip̄a satis acuta aliena de
licta ꝯtēplās tardior ē erga suoꝝ cognitio
nē vicioꝝ. Et iō signant d̄r vnicuiqꝫ nr̄m
illud Hier.ij. Uide q̄ꝫ amaꝝ ⁊ malū est re
liq̄sse te deū tuū. Et tantū de ꝑmo. A

Dixi secundo Q scd̄s liber
est supnatural'
⁊ g̃tuite repatōis. ⁊ hic ē liber gr̄e q̄ ē xp̄s
q̄ ꝯfert gr̄am. qꝛ lex ꝑ moysen data ē. gr̄a
aūt ꝑ iesum xp̄m Joh.j. Et h̄ ꝯtinet tres
libros. s. libꝝ vite ⁊ p̄destinatiōis eterne.
⁊ libꝝ vite exēplaris imitatiōis. ⁊ libꝝ vi
te pñtis iusticie. De ꝑmo libro. s. p̄destina
tiōis eterne d̄r Luc.x. Gaudete qm̄ noīa
vr̄a scpta sūt in cel'. In isto libro scpti sūt
tm̄ boni. Quia mali de ip̄o final'r delebūt
licz se estimēt in eo scriptos. Juxta illud.
Deleant de libro viuentiū. Uñ dic̄ Aug.
q̄ iste liber est noticia dei. qꝛ p̄destinauit
ad vitā q̄s p̄sciuit ꝯformes fieri imaginis
filij sui. Nō ḡ est intelligēdū q̄ aliq̄d in h̄
libro scribat ⁊ postea deleat. sz ita accipi
endū est. deleant de libro viuentiū. scz s̄m
spem eoꝝ q̄ putant se in illo scptos. Und̄
Tho. dicit in.j. sniaꝝ. q̄ p̄destinatio ꝯsi
stit in destinatiōe alicui⁹ in finē h̄ ꝑ gr̄am
⁊ in futuro ꝑ gl'iam. Et idē dicit. Quēad
modū in libris scribit aliq̄d ad succurren
dū mēorie. ita dei noticia mēoriter ⁊ firmi
ter tenet q̄s p̄destinauit. Et sicut scptura
ē signū eoꝝ q̄ fienda sunt. Ita noticia dei
est signū apud ip̄m eoꝝ q̄ sunt saluandi.
Nullus itaqꝫ delet de h̄ libro vite q̄ ibi se
mel scptus ē. Nā s̄m Aug. de⁹ certissima
scia tenet eos q̄s p̄destinauit ante ꝯstitu
tionē mdi regnaturos cū filio suo in vita
eterna. In q̄ q̄dē libro mali nō scribunt.
sz potius delent. nō vt iā scpti postea dele
ant. sz qꝛ hij q̄ nūq̄ꝫ ibi erāt scpti abolent.
Hec ille. Scd̄s liber sub isto ꝯtētus ē lib

vite pñtis iusticie. In q̄ scribūt boni ⁊ mali. Juxta illud. In libro tuo oēs scribent. Hoꝛra exponit. i. tā pfecti q̄z impfecti. sic in archa noe nō solū aues sz etiā iumenta saluata sūt. sz taℓr scpti sepi⁹ delent. Isi. li. j. Multos credēdū est posse pire in die iudicij ex eis q̄ nūc electi vident ⁊ scti. De q̄bꝰ pha ait. Vocabit dñs iudiciū ⁊ ignē ⁊ vocabit abyssū multā ⁊ comedet ptē domus. Pars q̄ppe dom⁹ deuoꝛabit. qꝛ etiā illos in inferno absoꝛbebit. q̄ nūc se esse in pceptis celestibꝰ gℓiāt. De q̄bꝰ dñs d. Multi dicēt mihi in die illa. Dñe. nōne in noie tuo pphauimus ⁊c. Et cōfiteboꝛ illis qm̄ nūq̄z vos noui. Hec ille. Sed di. q̄re q̄ modo scripti sunt in libro pscriptis iusticie qui est liber de quo ad pscios scribunt bona ⁊ mala cuiuslibet que in futuro reducent ad memoꝛiā. fm Aug. finaℓr nō oīs saluabunt. cū tñ dicat xps ad pzem Joh. v. Oñe q̄d dat mihi pr nō pdā ex eo. Si g̃ nō pdet. quō multi fideles q̄ mō sūt xpi ani pdent. Rñdeo fm Lyrā super Joh. v. Q̄ illi q̄ dati sunt xpo nō solū fm pñtē iusticiā: sz etiā fm eternā pdestinationē non pdent ab eo. Quia si tales ceciderint: finaliter tñ resurgēt. Vñ Joh. xvij. dicit xps. Cū essem cū eis ℓuaui eos: ⁊ nemo periit nisi filiꝰ pditiōis. s. iudas. ℔ nō fuit ex defectu custodie xpi: sz ex malicia sua. Hec ille. Tertius liber sub ilto ꝓtētus: ē lib exēplaris imitatōis. Et oꝛ xps liber vite q̄tuoꝛ rōnibꝰ. fm Hoꝛrā sup epl'am ad Phil. iij. Prio qꝛ lib viuēs. Viuus est em̄ fmo dei. Heb. iij. Apoc. xxj. Non intrabūt in eā nisi q̄ scpti sūt in libro vite ⁊ agni. Secūdo qꝛ est lib viuentiū Apoc. xx. Qui nō est inuētus scptus in libro vite missus est in ſtagnū ignis. Tertio qꝛ est liber viuificans Baruth. iij. Hic ē liber mandatoꝛ. Quarto qꝛ ē liber viuēdi Apoc. xx. Alius liber aptus ē q̄ est vite. Proꝛie g̃ xps est liber vite. qꝛ in xpo oīa viuūt Act. xvij. In ipo viuimus mouemur ⁊ sumus Joh. xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Est g̃ vita oīm. qꝛ in ipo: de ipo: p ipm: ⁊ ꝓpt ipm viuūt. fm Hoꝛrā. Insup qꝛ exēplo xpi viuunt: sicut vita pfecti hois oꝛ vita xpi: qꝛ sil'is est xpo Bal'. ij. Viuo ego iam nō ego viuit aūt in me xps. Hic est liber grandis de q̄ Esa. oꝛ vnicuiq̄z nr̄m. Sume tibi librū grandē. Grandis oꝛ. qꝛ oīa bñficia q̄ nobis dare potuit deus pr̄ in eo scripta sunt. Que aūt scripta sunt breuiter explanant in titulo suo Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. vbi exēpla imitanda ꝓponūt. Prio em̄ oꝛ iesus: q̄ interptat saluatoꝛ. Ecce remissio pctoꝝ Matth. j. Ipe em̄ sa. fa. pl'm suū a pctis eoꝝ. Si g̃ saluat a pctis. igit saltē ab eo bñiliter postulemus ⁊ q̄ram⁹ Scdo oꝛ nazarenus. q̄ interpretat floꝛidus: vt nos similiter ꝓfectibꝰ floꝛeamus: vt floꝛes nr̄i sint floꝛes fructus honoꝛis ⁊ honestatis. Tertio dicit rex a regendo: vt nos regere doceat actus nr̄os ⁊ opa nr̄a. sensus: coꝛda: ⁊ coꝛpa nr̄a Apoc. v. Fecit nos deo nostro regnū. Quarto oꝛ iudeoꝝ. id est ꝓfitentiū. i. q̄ eū p fidē ꝓfitent dñm suū. ⁊ q̄ bñiℓr ꝓfitēt pctā sua. Ps. Bonū est ꝓfiteri dño. Iste liber ē scpt⁹ intus ⁊ foris. Intus donis ⁊ gratijs ⁊ ꝓfectibꝰ. Foris vulneribꝰ in coꝛpe. Suppositus autē est pulpito crucis: qꝛ nullꝰ in ipo ꝓmittit legere nisi q̄ carnē crucifixit cū vicijs ⁊ cōcupiscētijs. Sic in eo legit apl'us q̄ dixit. Christo ꝓfixus sum cruci. Ex q̄ infero qꝛ nullꝰ bñ vtit isto libro nisi q̄ q̄rit saltē. floret in ꝓfectibꝰ. regit affectꝰ ⁊ ꝓfitet fidē eiꝰ

Dixi tertio Q̄ est tertius liber ꝓgialis ⁊ materne sctificatōis. Et hic liber est ꝓncipiū generationis iesu xpi q̄ est ꝓgo gℓiosa mr̄ sua bñdicta. de q̄ verificat illud qđ ipa oꝛ se ait Eccl. xxiiij. Ego q̄ si vitis fructificaui suauitatē odoris. Et sequit. Hec oīa liber vite. Est aūt liber hic multipℓr scpt⁹ digito spūssci. Jō multiplex est liber iste Est em̄ mirabiℓr scptus in sui ꝓceptiōe: ⁊ in mūdū egressiōe. mirabilius ī quersatione. ⁊ mlto mirabili⁹ in filij ꝓceptōe. Quo ad pmū est liber sctūs. Quo ad secūdū liber sanctioꝝ. Quo ad tertiū sctissim⁹. De pmo sz de ei⁹ scitate ꝓceptiōis ⁊ sctitati ptz qꝛ in ꝓceptiōe sua ⁊ natiuitate sua ab origiali pctō fuit mūdata seu purgata ⁊ p ꝓfis sctificata. Fuit aūt ei⁹ sctificatio excellentioꝝ ceteris sctificatōibꝰ alio ꝑ sctoꝝ Scōm Tho. iij. li. di. iij. Sanctificatio ē triplex. ⁊ oēs excellit sanctificatio marie. Maria in sctificatiōe ei⁹ altioꝝ fuit ceteꝛs qꝛ in sctificatiōe q̄ fit p legē cōem. originalis q̄dē tollit culpa sz manet fomes fm qđ

est inclinans ad pctm̃ mortale ꝛ veniale. Sed in sctificatiõe in vtero nõ manet fomes ſm qõ ē inclinãs ad mortale. sed manet inclinatio fomitis ad veniale: vt i Hieremia ꝛ Jobe bap̃. q̃ pctm̃ actuale habuerũt nõ aũt mortale ſz veniale. Sed in btã ꝑgie inclinatio fomitis oĩno fuit ablata ad vtrũq;. Et qõ plus ē gr̃a sctificatiõis non tm̃ repſſit motus illicitos in ipa ſz etiã in alijs efficaciã habuit vt q̃uis esset pulcra tñ nõ posſz ꝓcupisci carnal̃r nec ꝓcupiscere carnal̃r. Fuit g̃ ei⁹ ꝑma h̃ sctificatio in vtero mr̃is sue ꝑ quã fuit ab originali purgata ꝛ fomes ligatus. sic q̃ nũq; eã ad peccandũ ipegit. Sed scõa scꝑtura quã scripſit spũſſctũs in h̃ libro fuit adhuc multo excellẽtior ꝛ mirabilior ꝛ hec fuit in ei⁹ vite ꝓuersatiõe: q̃ mꝫltiplicib⁹ ꝑtutũ generib⁹ fuit ornata. De q̃ dicit Amb. li. ij. de ꝑginitate in h̃ ꝑba. Sit nob⁹ inꝺt tãq; in imagine descꝑta maria ex q̃ velut speculo refulget spẽs castitatis ꝛ forma ꝑtut̃. Hinc sumat̃ exẽpla viuẽdi vbi tãq; in exẽplari magisteria exꝑſſa sũt ꝓbitatis q̃d corrigere q̃d fugere q̃d tenere debeatis oñdit̃. Et sequit̃. Primus discẽdi ardor ẽ nobilitas mgr̃i. Quid nobilius dei mr̃e: q̃d splendidius ea quã splendor elegit. q̃d castius ea q̃ corpus sinẽ corpis ꝓtagiõe generat De ceteris aũt ꝑtutib⁹ marie q̃d loq̃r. Virgo erat nõ solũ corꝑe ſz etiã mẽte q̃ nllo doli ambitu sincer̃ adulteraret affectũ. Corde hũilis. ꝑbo q̃uis. aio prudẽs. loq̃ndi parcior. legẽdi studiosior. Nõ in incerto diuitiar̃: ſz in xp̃o spem ponẽs. intenta operi. verecũda fmõe. cui⁹ erat ꝓpositũ nõ hoiez ſz deũ q̃rere. nullũ ledere ſz oĩb⁹ benevelle oñib⁹ assurgere. maioribus natu assurgere. eq̃lib⁹ nõ inuidere. fugere iactantiã. rõnẽ sequi. amare ꝑtutẽ. Q̃n ista vultu lesit parentes. q̃n dissensit a ꝓpinq̃s. q̃n fastidiuit hũlẽ. q̃n derisit debilẽ. q̃n vitauit inopẽ. eos solos cetus virorũ solita inuisere q̃s mia nõ erubescit. Nec q̃s ꝓterit verecundia. nihil torũ in oculis. nihil in ꝑbis ꝓcax. nihil in actu inuerecũdũ. Nõ gestus fractior. Nõ incessus insolẽtior. Nõ vox petulantior. sed talis fuit vt ipa corporis spẽs simulacrũ fieret mẽtis ꝛ figura ꝓbitatis. Tertia scꝑtura fuit bui⁹ libri excellentissima. q̃ spũſſctũs scꝑsit in ꝓceptiõe filij dei ꝑ quã fuit fomes ablat⁹ ſm essentiã ꝛ gr̃a supaddita q̃ flexibilitatez liberi arbitrij determinat ad bonũ. q̃ ex tũc nllo mõ ad malũ potuit flecti. Q̃n tũc ꝓfirmata fuit sicut in via potuit fieri. ꝛ ita sanctificata q̃ deinceps peccare nõ potuit. In ꝑma sctificatione fuit sctificata q̃ ad psonã. In scõa q̃ ad materiã ꝑ materia plis. Et ista aũt sctificatiõe ꝓceptiõis xp̃i post q̃s eã filius dei inhabitare nouẽ mẽsib⁹ dignatus est fuit adhuc mirabilius descꝑta gr̃a. ꝑrogatiuꝫ. q̃ ꝑ hãc oẽs dispositiões fomitis erãt sublate. sicut q̃n curãt morbi adhuc remanẽt reliq̃e curande. Et cũ hoc de directo ad diuina vt ex h̃ licitis vsib⁹ ꝛ mr̃imonialib⁹ eã aptari esset impossibile. Q̃n tunc vt dicit Tho. Non solũ mens sed etiã corpus ei⁹ resplenduit sũma puritate. Per ꝑmã g̃ excellebat oĩes baptisatos. Per scõam excellebat puritatem ade quã habuit ante pctm̃. Per tertiã ꝓfirmationẽ angl̃os excellebat. q̃m̃ illi nec crescere ꝑñt in ꝑmio substantiali sic̃ nec decrescere. ſz btã ꝑgo potuit crescere in merito ꝛ nõ decrescere. Hec Tho.

De sancto Matheo euangelista.

Sermo. XLIII.

Sequere me. Mat. ix. Marci. ij. Luc. v. Joh. viij. Licet multa ac varia argumenta dine mie ꝛ ꝑpiciatiõis erga genus hũanũ tã in creaturis supioribus q̃s medijs q̃s etiã inferioribus possint apparere diligenter ꝑscrutanti. Hã facit solẽ suũ oriri non solũ sup̃ bonos ſz etiã sup̃ malos. ꝛ pluit sup̃ iustos ꝛ iniustos Math. v. Ecce portat seu tolerat in tra electos suos ꝛ reprobos. de q̃ ꝛ pascit oĩs indifferenter. Juxta illũ. Aperis tu manũ tuã ꝛ ĩples oẽ aial bñ dictõe. q̃ tñ h̃ oĩa dine pietat̃ indicia assiduitate nimia viluerũt vt pctõrẽ ad sperãdã veniam vix mouere possint. hinc est q̃ fili⁹ dei veniẽs in hũc mũdũ vt pctõrib⁹ ꝑfectã fiduciã remissiõis pctõr̃ oñderet. cũ pctõrib⁹ misericordit̃ ꝓuersari dignat⁹ est ipos q̃ ad seq̃ndũ se vocare dignat⁹ ē. Sicut ꝑ in isto btõ apl̃o quẽ dñs videns auaricie q̃stib⁹ inbiare vocauit dicẽs. Seq̃re me. De trib⁹ videndũ ē. Prio de vocatione xp̃i pñſſima. cũ dr̃. Sequere. Secũdo de

sequẽdi exẽplaritate cũ ꝺr. Ve. Tertio ꝺ ꝓsolatiõe pctõꝝ. oim. cũ ꝺr singlarit. Sequere me. ☙ In ꝑbis istis maxia cõsolatio dat pctõribꝫ ꝙs xps nõ abiecit sed ad se vocat. dicẽs vnicuiqꝫ. Seqre. sic dixit huic apl'o. Nãqꝫ nõ põt esse pctõris desperatio qñ audit sic dñm deũ diligẽt dicentẽ. Seqre me Nõ eĩm ait discede a me fili iniqtatis. vel fuge a me: sed seqre me: q. ꝺ. et si erraſti sic ouis q̃ periit. ego tñ ad ħ descendi vt more pij pastoris reducã te j. Pet. ij. Cõuersi estis ad pastorẽ aiarꝫ vestrarꝫ. Et Joh. x. Ego sum pastor bonus. z certe bonus z super bonus qui se posuit nõ solũ ductorẽ sed etiã viã ad patriã a q̃ aberrauim⁹ Joh. xiiij. Ego sum via veritas z vita. Hoc ꝙ attendẽs btus Mathe us secutus est xpm. Et ħ triplr. Prio celeriter. qr ad vnius iussiõis vocẽ. qr mox vt vocatus ẽ. statim secut⁹ ẽ. nulla signa nulla miracula faciẽtẽ vidẽs. Ecõuerso ꝺr de reprobis Joh. iiij. Nisi signa z pdigia videritis nõ credetis. Scõo ꝓgruent. quia xp̃s pauperẽ paup secutus ẽ. Nã relictis oĩbꝫ scz se suos z sua. vt ꝺr Luc. v. Tertio facilr. qr absq; aliq̃ pmissiõe. Ista aũt vocatio fuit mirabilis ex tribꝫ. Primo ex pte vocatiõis. qr nõdũ desiterat a malis. z tñ vocatus ẽ p xpm. qꝺ ideo factũ ẽ vt daret spes desperatis ꝙs xps vocat etiã licz idignos. j. Cor. j. Vocat ea q̃ nõ sunt tanq̃ ea q̃ sunt. j. Joh. iiij. In ħ est charitas dei nõ q̃ nos dilexerimus deũ. sed qñ ipe p ꝛ dilexit nos. Vñ ꝓba dicit. Misericordia ei⁹ ꝓueniet me. Neq; eĩm alias mẽs nra ad bonũ aliqñ surgeret. Nã licz appetitus naturalr sit inclinatus ad bonũ. eo q̃ oia bonũ appetũt. j. Ethicor. z maxime hõ cui naturalr est inserta boni pfecti cupiditas ſm Boe. in de ꝓso. Tñ necessaria est gr̃a dei monẽs z pmouẽs ad bonum z ꝙuersionẽ ad deũ. Vñ Henric⁹ de vmatia dicit. Q licz oĩi aie ẏtutũ q̃daz semia sint cõplãtata. tñ nisi hec miseratiõe dina fuerint excitata ad incremẽtum pfectiõis nõ poterũt puenire. qr nec q̃ plantat ẽ aliq̃d nec q̃ rigat. sed q̃ incrementũ dat deus Dec ille. Dec aũt dina miseratio semp in pmpto est. Juxta illud Apoc. iij. Ego sto ad ostiũ z pulso. Ex q̃ ptz detestabilr error dicentiũ. Si de⁹ vellet essem bon⁹. O fatuitas z blasphemia. Nõne habes apl'm j. Thessa. iiij. di. Dec est volũtas dei sctificatio vra. Et iterꝫ. Vult oĩes hoĩes saluos fieri. j. Thim. ij. Nõ est ꝙ aliq̃d in ꝺo sed in nro corpe z desidia q̃ vel nolumus gr̃am recipe: vl receptã nolumus ꝓfuare Vñ q̃ ꝙs est malus sibi nõ deo imputet. Q aũt bonus deo non sibi imputet. qr ab ipo oĩe bonũ Jacobi. j. z nullũ malũ. ibi dẽ. Scõo fuit vocatio ista mirabilis ex pte vocati. qr sine miraculo aliq̃ secutus ẽ. Sed q̃d mirũ. cũ vt dicit Hiero. Fulgor q̃dã ex ei⁹ oculis z facie exibat. q̃ pctõres ad se trahebat sicut magnes ferrũ. Tertio vocatio ista fuit mirabilis. qr xps eũ obligatũ ad rõnẽ alienã vocat cũ ꝓiudicio alterius scz dñi a q̃ theloneũ tenebat. qꝺ facere vt videt nõ debuit. cũ dicat idẽ saluator. Vade ꝓmo recõciliari frĩ tuo Mathv. sed põt dici q̃ dño oĩm ħ facere licuit. Cui nõ ẽ q̃ dicat. cur ita facis. Jpe eĩm nõ tenebat minori dño ad rõnẽ. q̃ a dño oĩm vocabat Act. v. Obedire oportet magis ꝺo ꝙm hoĩbꝫ. B

Dixi secundo scz de exẽplaritate seqñdi videamus. Exẽplũ aũt pfectiõis in se xps voluit oñdere. nõ in alio q̃m ī se. Jõ addit me. q. ꝺ. Inspice z fac ſm exẽplar in me tibi monstratũ Exo. xxv. Deq̃ sequere. nõ mũdũ q̃ ẽ deceptuosus. nõ carnẽ q̃ ẽ corruptibil. sed me veracẽ. nõ diabolũ q̃ crudel est. sed me veracẽ in pmissiõe. veraciorem in retributione. veracissimũ z pissimũ in etna ꝓsolatiõe. Circa qꝺ sciẽdũ q̃ diuersi diuersimode xpm sequũt. Nã q̃dã oĩno nõ sequũt xpm. q̃dã sequũt scz impulsi. q̃dã sequũt. z si nõ ipulsi tñ attracti. q̃dã sequũt z si nõ attracti scz expediti. alacres z leti spõtanei z volũtarij. z bñ sẽt pfecti. Talis fuit aũt iste apl's Primi q̃ oĩno nolũt seq̃ xpm sũt boies vani z mũdani z dissoluti. q̃ potius eligũt ꝓcupias suas seq̃: q̃ vident eis valde faciles. leues. delectabiles. vt sẽ illi q̃ intẽdũt vanitatibꝫ secli. q̃bꝫ videt facile oẽ difficillimũ. oẽ falsuz vez. oẽ pũũ optimũ. Scz vere isti dicẽt ī fine illõ Sap. v. Ambulauim⁹ vias diffi. Lassati sumus in via iniq̃. et ẏe difficiles. qr ꝓsumũt primo nia z corpa. isup z aias ꝑpetuis penis exponũt. O cec⁹ amor. O facuitas cordis. O

insensatio mētis q̄ dicit bono malū & malo bonū Esa. v. Sed vñ est q̄ tales sequūt libentius ista vana q̄s xp̄m. Rñdeo ꝙ est ex falsa opione talū puersoꝝ. Hā tales inueniūt mltas occasiões xp̄t q̄s excusari possent de fuitio dei. Dicūt em̄ ꝓmo dura ee dina p̄cepta. sic & illi Job. vj. Durus est hmo. & ds intelliget eū. ꝙ facūt oīs fatui dicētes. Nunq̄d oēs debemus esse monachi vt ita sctē viuere debeamus. imo ꝙ est falsum: sed sufficit nob via cōis. Et sic ob fuare decē p̄cepta sufficit. ad īam fuem̄ ea. Sed ꝙre nō. Hā xp̄ianis dr. Nisi abū dauerit iusticia vra pl̄ꝰ q̄s phariseoꝝ & scribaꝝ nō intrabitis in regnū celoꝝ Math. v. Nō g̃ sufficit xp̄iano nō adorare idolū sed nec amare quācūq̄s creaturā p̄ter deū. Nō sufficit abstinere a ꝓiurio: sz oportet abstinere etiā ab oi otioso ꝙbo. Non solū nō laborare die festo. sz nec etiā ociari. ingurgitari vl ludos exercere aut iocos choreas ducere: & cantilenas lasciuas cantare. nō solū bonorare pentes carnales: sz ēt pfessores. p̄dicatores p̄bros & oīs pies spūales. nō solū nō mechari: sz nec illicito aspectu videre mulierē ad ꝓcupiscenduz. nō solū nō occidere. sz nec irasci. Nō solū nō falsum testionū ferre. sz nec veritatem reticere. & sic de alīs p̄ceptis spūal r iplendis. Scdo dicūt tales. Ad q̄d fuiendū ē deo cū videm̄ potiꝰ malis melius esse q̄s bonis. ps. Zelaui sup iniq̄s pacē pctoꝝ videns. sed falsa est excusatio. qz idē ps. dic Nunq̄s vidi iustū derelictū. Et mali etiaz q̄ floreāt cito decidēt. ps. Transiui & ecce nō erat. nec inuētus ē locus. Tertio dicūt tales. Ad q̄d fuiendū ē deo. cū suos nō iuuat sz tribulatōib exponit. Abacuc. j. Taces ꝓculcāte ipio iustiorē se. sz certe in ps. dr. Adiutor in tribulatōib in oportunitate. i. tpe oportuno. Et apl's. Fidelis deꝰ ē q̄ nō patiet vos tēptari sup̄ illud q̄d potestis. sz faciet cū temptatiōe puentū vt possitis sustinere. Quarto dicūt tales. Ad q̄d fuiendū ē deo. cū ipe sp̄ suos affligit Job xxx. Mutatus es mihi in crudelē. Sed certe Apoca. iij. dr. Ego q̄s amo castigo. Heb. xij. dr. Flagellat omnē filiū quē recipit. Quīto dicūt tales. Quare seqndus ē xp̄s cū suos nō videt remūerare. vñ Malach. iij. dr. Dixistis vanꝰ est q̄ fuit deo: & q̄d emolumētū hēmus: qz fuiuimus ei. vl qz p̄cepta eiꝰ custodiuimus. Sed certe dr Beñ. xv. Ego ꝓtector tuꝰ sū & merces tua mag̃ nimis. Nō est g̃ excusatio nō seq̃ndi xp̄m oīb tribꝫ. Scdi sūt: & si xp̄m sequūt tñ coacti & cōpulsi. Impellunt aūt tripl'r. Prio timore inferni. Scdo pudore hūano. Tertio pauptate mōi. Multi sūt q̄ si nescirēt penas iferni nō curarēt de p̄mijs celi. Multi q̄ si boies nō ꝓerent deū nō reuererent. Multi q̄ si eēnt diuites nūq̄s recordarent dei. q̄ tū in pauptate cogūt ad deū suspirare. Et ꝙ est q̄d dr Luc. xiij. Q̄ q̄sdā dīs iussit ad cenā cōpelli. qđ fit per defectꝰ. tribulatiões. & angustias. infirmitates. dānatiões. picula rez. p mortē amicoꝝ. vñ Greg. Bala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellūt. Tertij sūt q̄ sequūt xp̄m attracti. De q̄bꝫ in ps. Confitebit tibi cuz bñ feceris illi. Isti sunt sil'es muscis q̄ sequūt mel. & lupis q̄ sequūt cadauer. & formicis q̄ sequūt fruīta. Sic isti fuiūt dō vt ꝓsequant delicias. diuitias. & honores Talis fuit ille q̄ dixit. Dḡr seq̄r te q̄cūq̄s ieris. Cui xp̄s rñdit. Vulpes foueas hñt Quarti sūt q̄ sequūt xp̄m onerati sic diuites & auari. q̄ grauant labore in acq̄rendo timore in fuando. dolore in pdēdo Eccē. j. Vidi cūcta sub sole. & ecce nihil aliō ni si labor & afflictio spūs. Oēs isti ipfecte sequūt xp̄m. Jō q̄nti sunt q̄ pfecte qz volūtarie nō coacti nō attracti vl allecti trenis sz eternis. nō onerati corruptibilib sed expediti in oīb sequunt solū xp̄m q̄rētes sibi soli placere. Intēdētes vt eū solū i vita & i moribꝫ & puersatōe imitātes. tales fuerūt apli q̄ videtes xp̄m respuisse oīa secli bona & ipi sil'r respuerūt. Et ꝙ ē pfecta sequela xp̄i. q̄ ꝓsistit in voluntaria pauptate. Sūt aūt tres rōnes q̄re scti & pfecti xp̄iani oīa relinquūt p xp̄o. Prio qz xp̄s cū dines essz factus ē p nob paup. ij. Cor. viij Dimisi hereditatē & domū meaz p̄ter te. Scdo vt xp̄m expeditius seq̄rent: & industrius cū hoste pugnarēt. Sic em̄ onerat⁹ sarcina nō pōt cito currere. sic nec dines in ꝓtutib pficere. vñ Math. xix. Facilius ē camelū rē. & sic pugnās tonsus et rasus nō hz q̄ ab hoste rapiat. Sic & relinquēs oīa ꝓficere. vñ. Tonde capillū & p̄dice. vñ xp̄s Joh. xiij. Ulcit p̄nceps mū

di hui⁹ ⁊ in me nō hz q̄cq̄. Tertio vt sem p parati starēt q̄n a dño vocarent. Math xxiiij. Vos estote parati. Diuites nō sunt parati ad mortē. q; hñt facere testamenta reddere debita. puidere familie vxori. fi/ lijs ⁊ timere ne relinquāt alienis. Non so lū in morte: sz ⁊ in vita diuites nō sūt pati q; semp sunt turbati labore ⁊ dolore ⁊ in/ sup ñ reliquerūt oia vt solū xp̄m eis mon strarent sufficere. Aug⁹. Animis cupidus est: cui nō sufficit christus. L

Dixi tertio scz de ꝓsolatōe pec catoz oim q̄by xp̄s dicit singulariť. seq̄re me. Audiamus legimus ista ꝟba dixisse iustis sz pctōribꝫ. ideo ma xima ꝓsolatio dz esse desperatis q̄ ⁊ si offē derūt deū. tñ eis dr. sequere me. ⁊ nō auer teris a me. Quia eccl'ia magis celebrat fe sta sctōz. p pniam saluatoz q̄s p innocen/ tiā. Nam ⁊ abel erat iustus vt saluator te statť Math. xxiij. Et Job simplex ⁊ rect⁹ cui nō erat sil'is in terra Job. j. Et Enoch vir pfectus in generatione sua cū deo am bulauit. ⁊ Abraā iustus ⁊ pfectus etiā co/ rā deo ambulauit. q̄ etiā credidit deo ⁊ re/ putatū est ei ad iustitiā in sempiternū. Jō in ventre mris a deo dilectus Hieremias Isaias in vtero sctificati. Dauid vir fm cor dei inuētus ⁊ oleo sctō dr vnct⁹. Sal. in oi sapia doctissimus. sz ⁊ in nouo testa mento ml'ti sctōz. p innocentiā vite salua ti. vt Alexius Anthonius. Zacharius. ceteriq; beremite. quoz tñ festa eccl'ia ra/ ro ⁊ sub simplici celebritate celebrat. imo de q̄busdā nullā facit memoriā. alios gra saluatoris p pniam multiplicat. replicat freq̄ntius q̄uertēdo recidiuātes. Sicut ō petro sic de matheo. sic de ml'tis alijs. Ad q̄d aūt aliud q̄s ad dandū fiduciā venie ō pctis hoib. Uñ nō est aliqua spes despe/ rationis q̄ nō extinguit a magnitudine di uine mie iā in sctis ostensa. Sunt aūt ser spēs desp̄atōis. Nā q̄dā desperāt ꝓpt ml'ti tudinē pctōz. vt Cayn Gen. iiij. Maior ē iniq̄tas mea q̄s vt veniā merear. Scdo p pter magnitudinē pctōz. Prouerb. xviij. Peccatoz cū in pfundū venerit pctōz cō temnet. Tertio ꝓpt turpitudinē pctōz: q; q̄dā potius desperant q̄s turpe p̄fiteant sa cerdoti. Quarto ꝓpter diuturnitatē pctōz. Uñ cm̄ q̄s stetit in pctō vsq; ad mortē nō habz vbi speret veniā. j. Joh. v. Est pctm̄ ad mortē. nō dico vt q̄s roget p eo. Quin to ꝓpt magnitudinē pctōz. q; dicit apud se. q; rupisti pniam factus es ingratus. et ita p vno sicut p oib⁹ dānaberis Jaco. ij. Qui offendit in vno factus est oim reus. Sexto ꝓpt infamiā pctōz. exq̄ publicū ē eoz pctm̄. Dicūt em̄ tales q̄d pdest mihi pnia cū sp infectus ero apud hoies. Con/ tra istos oēs desperationes hēmus exēpla mie. Nā si desperasti ꝓpter pcti magnitu/ dinē. habes petrū q̄ negauit fidē. qđ ē ma gnū pctm̄. ⁊ tñ dñs respexit eum Math. xxvj. Si desperasti ꝓpt mlt'itudinē pctōz. habes magdalenā q̄ hēbat septē demōia Uñ ei dictū est. Dimissa sunt ei pcta mul ta Luc. vij. Si desperasti ꝓpt turpitudinē pctōz. habes deph̄sam mulierē in adul/ terio. Uñ ei dictū est. vade amplius noli peccare. Si desperasti ꝓpt pctōz diutur/ nitatē. habes latronē q̄ vsq; ad mortem in pcō ꝑdurauit. ⁊ tñ meruit audir. hodie me cū eris in paradiso. Si desperasti ꝓpt pctōz magnitudinē. habes ꝓmissū xp̄i dicentis Nō dico tibi septies: sed septuagies septi es. Si desperasti ꝓpter pctōz infamiā. ha bes mattheū pblicanū. ⁊ tñ dictū ē ei. Se q̄re me. Nos igit tātā miaz dei sup nos li/ beraliter effusam sentientes tanto fiducia lius spem venie habeamus vt tandē gl'iaz ꝓsequamur. Ad quam tē.

De sctō Michaele. Sermo. XLIIII.

Accesserūt ad ihesū a discipuli ei⁹. dicētes. Quis putas maior est in regno celoz. Math. xviij. Quānis fm Aug. in lib. soliloquioz. ca. vij. in fine. Nō a dño deo beneficia in/ numera ꝛmeritus recepit de fonte miseri/ cordie sue. q̄ copiose in sua creatione hau sit. in ꝑ vicz q̄ nō vnus ex inanimatis. nō vnus ex brutis irrōnabilibusq; creaturis sic creatus sit. sil'r cū eū nō fecerit stipulaz vel ignē vel piscē nō serpentē vel aliqđ ex brutis aialib⁹. nō lapidē vl' lignū. nō ex eo rū genere q̄ tm̄ hñt esse. vel ex eoz q̄ tm̄ eē pñt ⁊ crescere. nec ex eoz genere q̄ tm̄ esse pñt crescere ⁊ sentire. cū ipse hoiem super hec oia faciat. ⁊ voluit cū ꝑ eū optimū eē q; rationali differentia euz decorauit. ita vt eū paulominus parē crearet ab angelis

in ℞ q cognoscẽdi diuinã maiestatẽ dedit ptãtẽ cũ illis: tñ paulominus addidit. ꝙa illi ipius felicẽ noticiã iam bñt p spẽm. hõ ꝙ p spem. Illi facie ad faciẽ hõ ꝙ p speculũ ⁊ in enigmate. Illi plene. hõ ex pte. tñ multo decorantior hõ in hoc apparet ⁊ eminet vniuersis q̃dãmõ q̃z pstantior angelis videt esse cũ ipos angelos ad sui custodiã ⁊ fuitiũ habeat deputatos. Vñ in ℞ vt ait ibidẽ Aug. dñe dilectiõis imensitas erga hoiez apparuit cũ eũ ad suã imaginẽ creasset. qõ nõ fecit angelis. ⁊ cũ hoc oĩb creaturis ꝓposuisset. Insup fecit angelos suos spũs ꝙb mandauit custodire hoiem in oĩbꝫ vijs suis. Vñ hij sunt custodes hierl'm. i. hoim ptinentiũ ad celestem hierl'm. Qui custodiũt vigiliã noctis sup gregẽ hoim. Ne qñ diabol⁹ vt leo rapiat aĩas eoꝝ q̃ semp q̃rit quẽ deuoret. Hij sũt ciues supne hierl'm q̃ surs̃uz est mr̃ nr̃a. in misteriũ missi ꝓt eos q̃ hereditatẽ capiũt salutis. vt eos liberarent ab inimicis suis ꝓfortarẽt ꝫ tẽtationes ⁊ oĩones filioꝝ añ ꝓspectũ dñe maiestatis offerrẽt. Non em̃ iuident s̃z potiꝰ pmouẽt ꝓciues suos p q̃s sue ruine sciss̃uras restaurari expectãt. Jõ ꝙ magꝫ cura ⁊ vigilanti studio assistũt nobis oĩb horis locis momẽtis succurrẽtes ⁊ puidẽtes necessitatibꝫ nr̃is ipos q̃s nũc habemus vite nr̃e custodes in via meritorũ nr̃oꝝ ante ꝓspectum diuine maiestatis hẽ mereamur. sicꝙ cuz eis videre mereamur faciẽ pris nr̃i q̃ est in celis. Ubi thema in fine euãgelij. Qõ q̃dẽ euangeliũ inductũ est hodie in eccl'ia legendũ ꝓpter solam pticulã in fine ipius positã s̃z angeli eoꝝ semp vident faciẽ pris mei q̃ ẽ in celis Math'. xviij. Euãgeliũ aũt p se ꝓtinet exhortationẽ ad hũilitatẽ factã a xp̃o discipulis. Ubi ꝓmo ponit discipuloꝝ q̃stio ⁊ ꝓsequent' dñi rñsio. Dicit itaꝙ ꝓmo q̃ntũ ad q̃stionẽ discipuloꝝ q̃rentiũ q̃s esset maior in regno celoꝝ. Unõ aũt ℞ accidit dicit Beda. qz ex illa discipuloꝝ assũptione in monte Math'. xvij. Uidebant em̃ in ℞ alios p̃ferri ꝙ admittebant ad secreta eis reuelãda p xp̃m. vel etiã ex hoc occasio q̃rendi surrexit: qz audierãt Petro claues regni celoꝝ fuisse collatos ex q̃ suspicant eũ fieri debere magnũ in regno celorũ. Hiero. tñ in Omelia assignat rõnẽ fuisse ex eo sumptã q̃rendi. qz discipl'i vt modicũ sup̃ dr̃. viderãt dñm p se ⁊ petro dare tributũ. ex q̃ tũc maior videbat esse eis Et q̃ ad ℞ dr̃ in textu. In illa hora accesserũt ad ihesuz. sicut discipuli ad mgr̃m veritatis. sicut subditi ad iudicẽ eq̃tatis. sicẽ familiares ad dñm maiestatis disceptuosi vt ꝓcordarent. ℘s. Accedite ad eũ ⁊ illũinamini. Quid aũt q̃rerent subditi: cum dr̃. qz dicebant. Quisputas est vna dictio posita fm Uuguitionẽ cũ syllabica additione. ⁊ pnũciat' corripiẽdo mediã. Quisputas. s. in festo Johis baptiste est maior in regno celoꝝ. i. in collegio iustoꝝ. vl'me rito in eccl'ia militante vel ꝑmio in eccl'ia triũphãte. Ecce q̃z optima questio. qz que rũt de maioritate regni celoꝝ ⁊ nõ terreni Contra modernos ap̃los q̃b cura est tñ ꝑesse ⁊ nõ ꝓdesse. Quãuis aũt hec sit sctã q̃stio discipuloꝝ. tñ qz nõ recto zelo ꝓcedebat cũ ꝑmatũ desiderarẽt anteq̃z misteriũ. ideo dñs volens eis soluere qõnẽ ꝓdictã adducit pl'es rõnes exẽplares ⁊ vt nõ solũ ꝫbis videret arguere adducit res in medio nõ sicut ꝫbosi zophiste q̃ noĩb ꝑ rebꝰ tñmõ vtunt Elencoꝝ. i. Ideo subdit. Et aduocãs ihesus puulũ ad se. puulũ tã etate q̃z hũilitate. Hic paruulus credit esse beatus Marcialis q̃ postea fuit epꝰ lemonicensis. ⁊ statuit eũ in medio vt equal'r oĩbus esset exẽplar. Notanda sunt plura in ℞ facto. qz s̃z hz̃ uersationẽ cũ paruulo. ibi. Aduocans. Simule em̃ noĩat sibi sil'e Et fm Senecã. Paruuli vocant illos cũ quibꝫ ludere ꝓsueuerũt. Scõo familiaritatẽ vnde statuit eũ. Habet em̃ ꝓpriũ hũilitas vt ne cadat metuat. qz si laquei diaboli tensi sũt supius inclinat caput. ⁊ si in fra sunt ꝓuidet cũ semp in imis gradiat. Tertio ꝓtectiõe. qz in medio. q̃ em̃ in medio tutior est. ⁊ nos si humilitatẽ ꝙamus oĩm virtutũ custodiã ⁊ ꝓtectionẽ habem⁹ sine qua nulla virtutũ poterit in suo robore ꝓseruari. Ex his ꝫbis ptz s̃z q̃ humilitas est via ad regnũ celoꝝ ꝑ quã ⁊ nõ aliã dñs introiuit patriam. ⁊ ꝓsequenter alios introduxit. ad Hebre. x. Habemus itaꝙ fratres fiduciã in introitu sanctoꝝ in sanguine xp̃i q̃ initiauit nobis viã nouã ꝑ velamen. i. carnẽ suã. Uia vetus est supbia: q̃ ꝑmus angelus ꝺ celo ⁊ Adã de ꝑadiso

exularunt. q̄si g̃ arguat q̄ regnū celoꝝ so/lū dat humilib⁹. Juxta illud ꝓuerbioꝝ xxix. Humilē spū suscipiet gl̃ia. nisi g̃ vos id est. si nō fueritis sic̄ paruuli. q̄ ꝑm Crisꝰ. et Hiero. sup Math. de illatis malis ñ ira scuntur. nō ꝓ illatis verberib⁹ vlciscunt. ñ de honore gaudēt. nec ꝑmarū appetūt. nō ꝑ diuitijs anhelant acq̄rendo. sed mansue ti sunt humiles ⁊ purissimi. Jō maxia ca/pacitas eis erit in gl̃ia. Jaco. iij. Hūilib⁹ aūt dat gr̃am. Premiabilis virt⁹ est hūili tas in ꝑpio subiecto ⁊ in alieno. Jō subdit. Et q̄ suscꝑerit vnū paruulū talē mec innocētie imitatorē nō gr̃a cuiuscūq⁹. sed in noīe meo. i. ꝓpter amorē nois mei seu ad mei nois ꝓuocationē me suscipit eq̄lēt. Quia q̄cq̄d vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis Math. xxv. ⁊ Math. x. Qui vos recipit me recipit. Et q̄ econtra scan/dalizauerit vnū de pusillis istis. vbi ponit dehortatiōez ad malū apponēdo penā no centib⁹ paruulis. ⁊ dicit. Qui aūt scanda/lizauerit. scz dicto vl̄ facto minus recto fit occasio ruine. i. pcti mortalis dādo occasi onē. vnū. g̃ multo magis plures de pusill' istis. i. infimis vel infirmis. Qui eīm scāda lizaī pusillus dicit ꝑm Hiero. Nam pfecti licet scandalizari possint. nō tamē de facili Et hinc dr̄ Prouer. xij. Non contristabit iustum quicq̄d ei acciderit. Q̄ q̄uis scan/dalū generaliī sit malū: tamen magis fide liū. Et ideo addit. Qui i me credūt. Ma/gis eīm vitandū est scandalū fideliū q̄z infi deliū. Sequit. Expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius ⁊ demergatur in ꝑfundū maris. Ecce pena scandalizan/tis pusillū. Expedit ei. i. vtilius esset ei si i sua innocietate ꝑmanens sustineret g̃uissi/maz penā que fuit in terra palestinoꝝ sub mersio in mari cū magno lapide i collo ap penso quē asini in molendino vertebāt. q̄z sic mortē eternā euitaret. vel sic de nocen/tibus exponaī idem Helius esset ei penā ꝑ culpa cōmissa pati hic q̄z in futuro et̄nis reseruari cruciatib⁹. vt exponit Beda. Tñ Rabanus qui subtilius h̄ pensauit sic ex/ponit de pena et̄na sic. Helius. i. minus maluz eēt alicui. Qui eīm peccat in habitu religioso multos ledit exemplo. Et q̄ q̄uis hec pena sit cōtra oīes g̃naliī. tñ speciali ter est cōtra oēs ap̄los. qui q̄m mittendi e/rant ad docēdum pusillos et ignaros. ne de facili eos scandalizarent exhortantur. Sic eīm ipi vbi pficere debuissēt obfuissēt nisi ꝑcustoditi fuissent. Quantū aūt noce/at scandalū ꝑlati hic aduertat q̄libet. qui sunt velut lectio viua subditoꝝ. in qua q̄c/q̄d legunt ad sue opationis trahūt exem/plū. Unde Grego. xxiij. libro moralium. Quod legunt i vita nostra subditi siue bo num siue malum nobis imputabiī siue ad penā siue ad premiū. Itē Grego. in pasto. Lectio viua est vita iustoꝝ. Sic scanda/losa vita prelatoꝝ est damnatio subditoꝝ. Ue mūdo abs scandalis. id est peccatori/bus mundanis ꝑ scandalis q̄ non cauent. Sed q̄z christo possent obq̄ci. Si ve ēvē/turū ꝑ scandalis mūdo. cur ergo pater̄ ea fieri. cū sint alioꝝ impedimēta salutis. Pos set ipe rñdere sicut dicit qō sequit. Neces/se est vt veniāt scandala. Non inquā neces se est vt dicat simplicē necessitatē sine q̄ nō potest esse. sed necesse. i. expediēs est vt ve/niant scandala ad alioꝝ ꝓbationē. Tali ei necessitate necesse est fieri hereses. ꝓma Co rinth. x. vt qui ꝓbati sunt manifesti fiant i vobis. Ue aūt illi ꝑ quē scandalū venit. q̄ si di. licet sit vtile scandalū venire. tamē q̄z hoc nō est ex intētiō e scandalizantium q̄z non est meliozare sed corrumpere. ⁊ ideo ꝑ pter talem finem quem intendit q̄libet tal' ve illi. Hec possunt excusari quod necesse est euenire. cum necessitas illa solū respici/at simplicem euentū scandaloꝝ nō radicē ex qua scandala ꝓcedunt sed malicia que non ex necessitate sed libertate arbitrij pro cedit. Et ideo totū iputaī libero arbitrio. Ideo consequenter dominus ponit caute las circa huiusmodi scandala. dicens. Bo num est ei r̄. Leo papa sanct⁹ istud ad lit teram ipleuit. Cū enim in eccl'ia maioris Marie in pascha celebraret ⁊ fideles cōi/caret. Et quedā matrona manū ei⁹ oscula ta fuisset in eū vehemens temptatio irruit ⁊ eadez die manū se scandalizantē occulte amputauit ⁊ a se reiecit quā sibi postea btā virgo restituit. Si autē manus tua. Ubi tria ponuntur que scandalū facere possūt. Aut eīm quis scandalizatur per adiutoriū ⁊ sic dic̄ ō manu. aut ꝑ seruiciū. ⁊ sic dic̄ de pede. aut ꝑ cōsiliū. ⁊ sic de oculo. De primo dicit. Si manus tua. id est adiutor tuus. ꝑm Rabanum. quantūcunq⁹ vtilis. vel pes tuus. id est discursor vel seruitor i

tuos vsus. vel manus tua. i. amic⁹ in opā/dis. vel pes amicus in suppoztandis. scan dalizet. i. ledat te p exemplū maluz. matie vt dicit Rabanus in cā aīe. abscide eū. i. af fectū ipm rūpendo. z pīce abs te societatē eius deuitando. vel si sit subditus. abscide excōicando. et proīce euitando. aliqñ to/lerādo. Sz si sit plat⁹ abscide eū tolerādo z pīce euitādo. Sūt qs castigare ñ possu/mus. vñ dicit Aug. Alias aūt vitādi sunt qrū cozruptōe alīj inficiunt. Et consequēt subdit duplicē rōnē qre nō sūt faciēda scā/dala. Primo ppter consecutionē etne glie. Et hoc dic. Bonū est tibi ad vitam ingre di debilē. sine pnicioso adiutoze vel socio. vel claudum sine pnicioso sustentatoze vel amico q intelligit p manū. qs duas manus vel duos pedes hūtem. i. qs cū ūstis mitti i ignē eternū. Si ocul⁹ tu⁹. Glosa. i. puisoz in cōsilijs vel dilect⁹ sicut ocul⁹ scan dali/zat. i. in errorē vult ducere. erue eū separā/do voluntate. z proīce abs te societate. Bo nū ē eīm tibi cū vno oculo. i. simplici vitate in vitā intrare. qs duos oculos hūtē. i. cuz malis cōsiliarijs mitti in iehennaz. Et h ē q dic Crisō. xpm h dixisse nō de membris cozpis. sed de amicis et consiliarijs qs i oz die nīoz vti spūalīū mēbroz vt speciales habem⁹. Hi aūt necessario vitādi sūt. z si nō sp cozpe. semp tñ si scandala sūt opa eo/rū sunt detestanda. Aliter tñ Bozra expo/nit dicens. Si aūt man⁹ tua. i. opera tua: aut mercatio aut aduocatio vel hmōi. aut pes tu⁹. i. affectio tua. z imaginatio carna lis z trena scādalizat te dādo occasionem peccandi. erue eū nō mēbrū sed affectū. ne faciat cozruere z proīce abs te qntū ad af/fectū. Bonū est tibi debilē. i. impotētem z tardū ad mala. ñ. Reg. ix. Filius Jonathe tardus erat. vel debilē intrare ad vitā eter nā qs qsi duas man⁹ hūtē. i. diuitias terre nas sic iniq acqsitas hūtem mitti in ieben nam. Silr de oculo. Melius cum parua doctrina ire in regnū qs cū multis lris i in fernū. Ut aūt sciamus qliter z qñ pcti scā/dali rei sumus z qñ nō A Circa oīa pmissa: qz valde difficile est cauere qn i no strīs factis scandala faciam⁹. iō ppter hāc difficultatez notandū vt scandala euitare possemus. exq apl̄ qi pfecti ita solicite am monenk et pmuniunk ne cadant. a qrū nos pfectiōe sum⁹ alieni q scandalū ē duplex. scz actiuū z passiuū. Scādalū āt est dictū vel factum alicuius pbens alteri occasio/nē ruine. Contingit vero fieri dictū vel fa ctū alicuius esse occasionē peccandi dupli citer. Primo modo p se. qñ aliqs p se malo facto vel mō intendit aliū ad peccatū idu cere. vel etiā si ipe hoc non intendit. tñ fa/ctū est tale qō de sui rōne habet vt sit idu/ctiuū ad peccandū. puta q aliqs publice faciat peccatū qō habet similitudinē pcti. z hoc vocak scādalū actiuū. Sed passiuū qñ pter actionē opantis z pter cōditionez opis aliqs male dispositus inducitur ad peccandū. Puta cum qs inuidet bonis ali orū. Et si ille qui facit non dat occasionez ruine. sed ille sumit occasionē scandali pas siue semp est peccatum. Dicit Thomas q scandalū passiuū impfectoz non semp est pctm mortale. sed aliqñ excusans a pte nū qs in toto sicut z actiuū. Potest tñ scanda/lū patientis ee sine pctō agentis. Item in eodē dr arti. vij. Nullus oz que sunt neces sitatis obmittere ppter scandalum vitan/dū Videte ne. Postqs aūt docuit vitare scandalū. h cōsequēter docet vitare cōtem ptū. Videte. i. vigilante attendite ne cōtē/natis vnū cozde vel ope. vnū inquā ex pu/sillis. fm Origē. id est qui nouiter nati sūt in xpo. qa h ē qsi radix scādali. Dico enim vobis. z sumit h rōnem a minori. q. d. Di/co vob. qa angeli eoz. s. pusilloz semper vi dent faciē pris mei. Ecce felicitas. Et est talis rō. Qō nō cōtenik a maiori nō est cō/tenendū a minori. sed paruuli nō contenū/tur a maioribz z beatis. scz angel. g nec ab hoibz miseris sunt contenendi. Hoc dicit Angeli eoz. i. custodes. Ecce dignitas in cōditōe. In cel. Ecce sublimitas in hitati one. Semp vidēt faciēt pris mei. Ecce fe/licitas in visione dei. vident inquā faciē. i. imediate assistunt deo. z certissime cogno/scunt deū q in celis est vt glorificatoz. licet vbiqz sit vt gubernatoz. Et ē rō talis. Ex quo angeli custodes taliū semp assistūt co ram deo. igik timendū ne scandalū aut cō/ceptū deo nūcient. Sed circa h notādum Exq dicūk sp videre faciē dei. quō ē qñ re/cedunt ad nos aut mittunk in ministeriuz nrm. nunqd ēt videre dīm interi eos dici mus. Ad h breuik btūs Grego. tractans il lud Job. Nunqd ē numer⁹ militū ei⁹ lib. xviij. moza. sic ait. qnis aliud est assistere z

aliud ministrare. Assistunt ille, pculdubio ptātes q̄ ad q̄dā hoīb⁹ pnūciāda nō exeūt. Ministrāt ꝟo q̄ ad explēda officia nūcio⁹ rū veniūt. sed ipa q̄z cōtēplatōe ab intimis non recedunt. Hec Greg⁹. B Sunt igitur a nobis honorandi ⁊ venerādi tāq̄ benefactores. tanq̄ nr̄i custodes. tanq̄ no stre salutis dispensatores q̄ int nos ⁊ deuz discurrūt portātes salutē nr̄am. Uñ ipi no bis dati sūt ꝓpter q̄nq̄ defectus in nobis. Prio em̄ nos sum⁹ debiles ipi fortes. Nō em̄ p pcūm debilitatus ē. Treno⁹. j. ⁊ ps. xxx. Infirmata est in pauptate virt⁹ mea. Angeli aūt fortes sunt. q̄a vn⁹ angel⁹ vna nocte pcussit i castrꝫ assyrio⁹. clxxxv. milia sic dr̄ Isa. xxxvij. Et iō ipi pñt pugnare p nob ꝫ dyabolū. nō q̄dem ꝑlio corporali. sz spūali. Q⁹ dicit btūs Greg. Angelicos spi ritus recte dei milites dicim⁹. q̄a decerta re eos ꝫ aereas ptātes ñ ig̃ram⁹. ℏ tñ certa mina nō labore sz ipio pagūt. q̄a q̄cq̄d agē do ꝫ imūdos spūs appetunt ex aditorio cuncta regētis pñt. Scō nos sum⁹ insi pientes. ipi aūt sapientes. In pugna vero nos docēt vt ñ decipiamur. Uñ ipi sūt q̄si ligatores armo⁹ circa hastiludentē q̄ do cēt cū q̄ debeat obijcere. Per hūc em̄ mod factū est vt dño volente mlta nūciarēt Jo hāni ⁊ alijs q̄ multa retulerūt scris pribus de psecutiōe dyaboli ⁊ antix̄pi in fine tpm q̄ cōscripta sūt ad cautelā nr̄az vt dic Bre. Tertō q̄a sum⁹ mali. ipi boni. iō p nob pñt orare. Hā de nob scptū ē. Oñs peccauer̄t ⁊ egēt gr̄a dei. Quarto nos sum⁹ turbati ⁊ tristes cū tribulatiōes cordis nr̄i multipli cate sūt. Ipi aūt leti. eo q̄ leticia sempitna sup capita ipo⁹. Jō pñt nos faciliter con solari. sic bñ patuit in petro quē tribulatū de carcere angelus deduxit Actu. xij. De carcere em̄ nr̄i corpis nos educit i fine mor tis. Quito q̄a sum⁹ nos a deo elongati ipi ꝟo ꝓpinq̄. Jō nos pñt illuc adducere. cum sciāt vias regni celestꝫ. De nob em̄ dictū ē Ecce elōgaui fugiēs. De ipis aūt dictū ē. q̄ stāt cor̄ deo. Uñ et Thob. xij. dixit an gel⁹. Ego sū raphael vn⁹ ex septē qui sta mus añ dñm. Et ℏ x̄ps dic q̄ sp stantes vi dēt facie pris ei⁹ in celo. Uñ Greg. i ome. Et facie ḡ pris sp videt ēt cū ad nos veni unt. q̄a ⁊ si ad nos speciali pntia exierint tñ secū vñ recesserūt p interna cōtēplatio nē psistunt. neq̄ sic a dīna visiōe foras exi ent vt interne cōtēplatōis gaudijs ꝓuenk. Hec Greg. Sz di. exq̄ deū angeli cōti nue videt q̄re petr⁹ dixit. In quē ōsiderāt angeli, pspicere. si aūt nō cōtinue. falsū erit qō hic dr̄. Ad hec Jsido. li. i. ō sūmo bo. c. j. sic ñdit. q̄ vtrūq̄ veracit̄ credim⁹ q̄a de um angeli videt ⁊ videre desiderāt. ⁊ hñt ⁊ hr̄e desiderāt. ⁊ amāt ⁊ amare nitūt. Si em̄ sic videre desiderāt vt effectu desideriꝭ nō pfruant. desideriū ℏ necessitatē hz. Ne cessitas aūt ista ipis penalis ē. Et ab b. an gelis ois pena lōge ē. q̄a nūq̄ pena ⁊ btūdo cōueniūt sil. Rursū si eos dei visiōe sa tiari videm⁹. satietas ista fastidiū hr̄e solet ⁊ si illos visiōe di q̄ ōsiderāt fastidire ñ pos se certū est. Quid ḡ ē nisi miro mō simulq̄ vtrūq̄ credamus. q̄a desiderāt ⁊ satiant. ⁊ desiderāt sine labore ⁊ sine fastidio. Ne em̄ sit necessitas in desiderio desiderantes sa tiant. Et itez ne sit in satietate fastidiū sa tiari desiderant. Uident igit angeli faciez pris p satietatē. q̄a satietas ista fastidiū ne scit. Angeli desiderant in eū, pspicere semp L Angeli ei seruiūt nob ꝓpter tria. Pri mo ꝓpter eoz ruine reparōnē. Scō, ꝓpter eoz meriti accumulatōz. qō auget eis vsq̄ ad diē iudicij. Tertio, ppt amoris erga nos demonstrationē. Habet ḡ hō angelos ad sui custodiā deputatos ab egressu de vte ro nr̄is. vt dic Tho. in ꝑma pte. q. cxiij. nō solū bonus sz etiā malus. Hā f̄m eūdē ibi dez. q. iij. in fine. Sic pfecti sic ⁊ infideles hñt angelos custodes. et etiā antix̄ps. q̄a sicut nō priuatur interiori auxilio natura lis rōnis ita etiā nō ꝓuat auxilio toti natu re hūane diuinitus ꝓcesso. scz custodia an gelo⁹ p quā ⁊ si nō merek q̄ntū ad ℏ vitaz eternā. i. bonis opib⁹. merek ⁊ iuuak tñ q̄n tū ad ℏ q̄ ab aliq̄b⁹ malis retrabik. q̄b⁹ ⁊ si bijpi ⁊ alijs nocere posset. Hā ipi demōes arcenk p bonos angelos ne noceāt q̄ntum volent. Hec ille Thomas vbi. s. Jtē dic x̄ps non habuit ꝓpriuz angelū custodē. q̄a immediate regulabat a ꝟbo dei. ⁊ f̄m aliaz erat cōpbensor. sed rōne passibilis q̄litatis erat viator. ⁊ f̄m hoc non debebat ei ange lus tanq̄ custos. tanq̄ superior. sed angelus minister tanq̄ inferior Matth. iij. Accesse rūt angeli ⁊ ministrabant ei. Item Adam habuit angelū. q̄a licet erat in statu inno centie. quia non patiebat periculū ab inte riori. q̄a interi⁹ erāt oia ordiata. ūminebat

tñ ei piculū ab exteriori ꝓpter insidias demonū. ꝛ sic idigebat angelo. Rñdet Thoma ꝑte. q. cxiij. articu. ij. q singuli angeli singulis hoibꝫ deputant̄ per custodiā. Itē nota angeli a nobis honorādi sunt. qa pꝫ deum nobiliores. Dionysi. de diui. noibꝫ dicit. q sunt imago dei ꝑ speculum purus clarissimū incontaminatus. Scdo qa nr̄i custodes vt supra habes. Sic etiā ptz de raphaele custodiente thobiam ꝫ demonez Thob. viij. Tertio nostri cōsolatores Lu. xxij. Apparuit illi angelus. Quarto qa sūt nr̄i a somno pci excitatores Actū. xij. Percussoꝫ latere petri. Quinto elemosynarū ꝛ oronum oblatores Thob. xij. c. Qñ ora bas tu ꝛ nurus ꝛc. Ad istud valet qđ dr̄ i cōmento Lalcidij sup platonem ad orosium papā. Utinā eñ deus iuxta angelū sit angelus iuxta hoiem nuncians deo ꝑces nr̄as. ꝛ itez hoibꝫ dei volūtatem ꝛ ad nos opem ei⁹ ferēdo. Testis hui⁹ bñficij ē tota gra. Sexto qa sunt nobiscū diuine maiestatis collaudatores Isa. vi. Non cessant dicere sctūs. Effect⁹ angelice custodie. Prim⁹ impedimēta boni ꝛ occasiones peccādi remouere Exodi. Mittā angelū p̄cursorē q̄ eijciet Jebuzeū Scōs ē passiones mitigare. Danielis. Angel⁹ dñi descēdit i fornacē. Tertⁱ⁹ est cōtra hostes visibiles adiuuare. iiij. Regū. Belize⁹ vidit castra angeloꝝ. Quart⁹ orōnes nr̄as ꝛ elemosynas deo p̄ntare ꝛ orare ꝓ nobis Thobie. xij. c. Quintus viam ostendere. Thobie. Ego sanū pducā ꝛ reducā. Sextus est i agēdis docere. Zacharie. vi. Qui istruxit eū ꝺ q̄tuoꝝ q̄drigis. Septim⁹ seipm ꝛ alia secreta reuelare. Thobie. xij. Ego sū Raphael vn⁹ de septē q̄ astamus coram deo. Octauus a pcis excitare Act. xij. Percussoꝫ latere petri excitauit eū. Non⁹ ad feruorē excitare. iij. Reg. xix. Brādis eñ tibi via restat. surge. Decim⁹ est cōsolari. Fortis aio esto. Undecim⁹ de pctō increpare Judicū. Dixit dñs ꝓpho isr̄l. Cur ß fecistis Duodecim⁹ ptātes ꝛrias deo arcere ne tm̄ valeāt q̄ntū volūt Thobie. Ubi angelus ligauit asmodeū. Ultim⁹ aias hoim in regnū dei pducere. Exēplū de epo forseq. Vide in. p̄ma postilla. Angel⁹ michaēl iterptatur q̄s vt deus. qa stantes angeli michaeli adherentes. lucifero dixerūt. Quis es tu. qa vis esse vt deus. Et est de ordine p̄cipatuum. Et attribuunt̄ ei quattuoꝝ. scz eē ꝑpositus paradisi. id ē eccl̄ie. sicut olim fuit p̄nceps synagoge. Item deferre aias i paradisum. Itē pugnare cū dyabolo. Item venire in adiutoriū populo dei. Item scādalū aliqñ dicitur tristicia Roma. xiij. ca. Ne ponatis scandalū fratribꝫ vestris. Itē ruina pedū Math. xv. Pharisei scandalizati sunt. Glosa. scandalū est offendiculū. Item ꝛrium Math. xvi. Scandalum es mihi. Item scandalizatio Marci. viij. ca. Tollet de regno oīa scandala. Itē actio in pena. Exodi. x. Quousq̄ patiemur scādala hec. Itē actio culpe. Luce ꝛ Math. Ue illi ꝑ quē scandalū venit. Item offendiculū fidei Malachie. ij. ꝛc.

Simonis ꝛ iude

Sermo XLV.

Hec mando uobis vt diligatis inuicē Joh. xv. c. Quia apli sancti mittēdi erāt in mundū ad colligendū dispersa ꝛ coadunādum diuisa. atq̄ iuxta verbū dñi ad faciēdū vnū ouile fidei sub vno pastore xp̄o. ꝓpt quod ꝛ ipi habebāt psonaliter vniri per se. Quod q̄dem debuit fieri ꝑ dilectionē q̄ est vinculum pfectionis. Quō eñ alios ad vnitatē caritatis reducere p̄nt si ipi in se dissentirent. Uñ dñs parabolizando de regno in seipo diuiso dixit ipm nō ee Math. xi. Cū ḡ isti duo gl̄iosi apli quoꝝ inclita solennitas hodie i eccl̄ia ex causa triumphāl victorie recolitur fuere non inferiores ceteris in predicatione euangelij mittendi. ꝛ ipi lingua sua veluti claue patefacturi erant viā ꝛ auditū gēnibus ꝛ iudeis. Quid restabat nisi q ꝓmū dilectiōis et caritatis haberent solidū fundamentū. Nam scōm Aug. Ipa dilectio quedā res fortis ꝛ solida est ꝛ virtus firma. in qua si non sumus nihil prosunt cetere. ꝛ ꝑ cōsequēs nec pdicatio euāgelica. nec quecūq̄ annūciatō veritatis q̄ntūcūq̄ melliflua. Si eñ linguis hoim loquar. inq̄t aplus. ꝛ angeloꝝ. caritatem aūt nō habeā ꝛc. Et seq̄tur. Nihil mihi pdest. i. Corinth. xiij. Fm Augustinum. Si sit sola caritas que nō inueniat q̄d distribuat pauperibꝫ diligat solū caritatem ꝛ potuꝝ aque frigide det. tm̄ illi reputabit quantū ille zacheus qui dimidiū patrimonij donauit pauperibꝫ. Hec Aug. Ex quo

patet ſm Aug. q̄ ad opa ſalutaria ⁊ p̄ſerti ad annūciandū euangelicā doctrinā caritatis donū eſt diligenti⁹ amplectēdū quā hi ſcti āmonenk apli ergā p̄imū obſeruare ſub ꝑbis thematis. Hec mando vob. q. d. Omia q̄ dico ſunt inducentia vos ad dilectionē dei ⁊ p̄imi. j. Joh. iūj. Hoc māda-tū habemus a deo vt q̄ diligit deū diligat ⁊ p̄imū. eo q̄ ſm Grego. Probatio dilectiōis eſt exhibitio op̄is. Qz qdem neceſſe ē amatores mūdi ꝓpeti a mūdo. cum neceſſe ſit vt eos oderit q̄s cernit nō amare q̄ō diligit. Cū ḡ apli erāt p̄ſequēdi a mūdo dñs voluit eos āmonere ad fortiter patienduz p̄ eodē. Et p̄mo eos conſolatur ex tribulationibus p̄p̄ijs vt videntes caput xp̄m a mūdo tribulatū non formidarent p̄o ipſo ſimilia pati. Scōo conſolak eos ex cauſis tribulationē talem inducentibꝫ q̄ fuit p̄ ſequentiū odiū ꝓpter diſcōuenientiā ope-rū eoz cū opibꝫ mundi. Quātū ad p̄mum dic cōſolando eos. Si mūdus vos odit ſcito te qm̄ me p̄iorē vobis odio habuit. i. futurū eſt vt mūdus vos odio habeat ⁊ manifeſtabit odiū ſuū p̄ſeq̄ndo vos vt exponit hic Thomas. Et ne terreāk quaſi ſoli paſſuri hoc eſſent. addit Scitote qm̄ me p̄ior̄ē vob odio habuit. Joh. vij. Nō pōt vos odire mūd⁹. me aūt odio hz. Et iō hec ſm Tho. eſt grandis cōſolatio iuſtis ad fortit̄ ſuſtinēdum p̄ſecutores. Hebre. xij. Recogitate eū q̄ talē ſuſtinuit a pctōribꝫ aduerſus ſemetip̄m cōtradictionē. Et. j. Pe. ij. Xp̄s paſſus eſt p̄o nobis. vobis relinquens exemplum vt ſequamini veſtigia eius. tanq̄z caput membra. Unde ſubdit. Non eſt diſcipulus ſup magr̄m. Iniquus eēt diſcipulus q̄ magiſtro patiente et ip̄e pati recuſaret. Unde Grego. in omel. Adhereāt capiti membra. vt q̄ō caput patiebak p̄ius nō recuſent mēbra pati. Et vt eos ad leti⁹ ſuſtinenda mala induceret ꝓponit eis cauſaz odij mundani. dicēs. Si de mūdo eſſetis mūdus q̄ō ſuū erat diligeret. Circa q̄ō p̄imo ſciēduz q̄ noīe mūdi q̄nq̄z intelligit ſm Grego. in omel. eccl̄ia iuſtoz. Juxta illud. ij. Corinth. v. Deus erat i chriſto mūdū reconcilians ſibi. Et ſic etiaz legit ibi. Non em̄ venit filius homis vt iudicet mūdū: ſed vt ſaluet mund⁹ p eum. Qnq̄z aut̄ mundus accipit p amatorib⁹ mundi. p̄ma Johis. v. Totus mūd⁹ in maligno poſit⁹ ē. i. in malo igne. Sic ḡ ſm Grego. ⁊ Thomam totus mūd⁹ mundū odit. iniquus recōciliatū. damnatuq̄ ſaluatū. inquinatus mundatū. Et ſic conſequenter neceſſe ē vt vos odiat qui non eſtis de mūdo damnato. ſed potius eſtis electi de mūdo p gr̄am vt nō ſitis de illo mūdo. ex quo ꝓuenit cā odij q̄ eſt diſſimilitudo. Nam ſm Thomā in gl. ibidē. In amore amicicie ſimilitudo eſt cā amicicie. Non em̄ diligim⁹ aliquem niſi ſim⁹ vnū cum eo. Neceſſe ḡ fuerūt apli exoſi mūdo. Quia vos de mūdo nō eſtis. et hic ponit manifeſtaz cām quare apli odio habebāt q̄ eſt diſſimilitudo. Dic ergo. Qz vero de mundo non eſtis Glo. Thome. ſ. p̄ eleuationē mentis q̄uis ſitis p̄ originez Johis. vij. Vos de deorſum eſtis. ⁊ ꝯ quidem. quia eleuati eſtis a mundo. Et ꝯ addit eis ſm Grego. Ne quis gloriek in ſuis actib⁹. Sed qui gl̄iak in dño gloriek. Et p̄ pterea q̄a de mundo nō eſtis odit vos mūdus. i. mundi amatores vt eis diſſimiles. Prouer. xxix. Abominant iuſti impios. A

Pōt autem triplex rō aſſignari q̄re mūdus odit ſctōs. Prima eſt diuerſitas q̄a. ſ. mundus eſt in morte. ſed ſancti ſunt in ſtatu vite. j. Johis. iij. c. Nolite mirari ſi odit vos mundus. Nos ſcimus qm̄ trāſlati ſumus de morte in vitam. Ideo impij dicūt Sapie. ij. Grauis eſt nobis ad videnduz ſez ſanctus homo. Unde nota q̄ iudei p̄ſecuti ſunt chriſtum rōnibus occultis, xp̄t in uidiam poteſtatis. quia erat docens ſicut p̄tātē habēs Math. vij. Et eiuſdē. xxvij. Sciebat pilatus q̄a p̄ inuidiā tē. Scōo pter abominationē veritatz. q̄a arguit eos Jtē ꝓpter odiū bonitatis Johis. x. Multa bona opera operatus ſum vob. Jtez rōnibus manifeſtis blaſphemiam ei imponēdo Johis. x. c. De bono opere non lapidamus te. Jtē ꝓpter timorē future aduerſitatis. Johis. xi. Si dimittim⁹ eū. Secunda ē diſplicentia correctionis. Nam ſancti viri verbis et factis reprehendunt malos. Et iō odit eos mūdus Joh. vij. De aūt odit mūd⁹ dixit ihs. quia teſtimoniuz phibeo de illo. Tertia eſt iniq̄tas emulatōnis. qz mali inuident viris ſanctis cū eos vident creſcere ⁊ multiplicari in ſanctitate ⁊ bonitate. Sicut egyptij videntes crescere filios iſrael habebāt eos odio ⁊ p̄ſeq̄bank. ſicut p̄z de Joſeph. Videntes fres

Joseph ꝙ a pr̄e cunctis fr̄ib⁹ plus amaret̄ oderant illuz. Consequenter ꝓpositis istis duabus causis odij declarat easdē. Et ꝑmo humana exempla ponēdo inuit diuersitatē grad⁹ sui ad discipulos. Scd̄o ponit cōsolationē. scd̄a. ibi. hec oīa. Quantū ad ꝑmam dicit̄. Mementote sermōis mei quē ego dixi vobis. s. Joh. xiij. Non est seruus maior dn̄o suo. q. d. Cū vos sitis serui et ego dn̄s non debet vob̄ esse indignū si patiemini ea que ego passus sum ⁊ patior: imo debetis vobis reputari ad magnā gl̄iā. Ecl̄i. iij. c. Gl̄ia magna est sequi dn̄m. Math. v. Sufficit discipulo si sit sic̄ mgr̄ eius. Et si me ꝑsecuti sunt ⁊ vos ꝑseq̄ntur Si sermonē meū seruauerint ⁊ vestrū seruabūt. Ponit hic cōsolationē que sumit̄ ex cā odij. dicens. Hec oīa scz ꝙ vos ꝑsequētur ꝙ vos odio habebūt. ꝙ sermonē vestꝝ cohibebunt. facient vobis ꝓpter nomē meum. nō ꝙ ip̄m ament. sed q̄a odiūt. Econuerso aūt vos patimini ꝓpter nomen meū q̄a ip̄m amatis nihil duri refugientes ꝓpt̄ nomen meū. s̄m beatū Grego. Non vestꝝ sed meū. Tanto ergo miseratiores qui ꝓpt̄ hoc nomen ista patiuntur. Et hec omnia isti faciunt: q̄a nesciunt eum qui misit me. Hoc ad ꝓpositū hic adducit ista Thomas Exq̄ apl̄i h̄ ⁊ electi eleuati erant supra modū quantū erant effecti participes diuinitatis et cōiuncti deo. Ideoqꝫ q̄a hoc iudei nō cognoscebāt. q̄a nō habebāt verā d̄i cognitōez. scz per verā fidem votū ⁊ amorez Sicut eis dixit Joh. viij. Si me sciretis. scz ꝑfecta cognitōe que cōsistit in fide ꝑficiente intellectuz ⁊ caritate coniungēte deo affectū Hiere. x. In h̄ gl̄iet̄ q̄ gl̄iat̄ me scire Et exq̄ sic non cognoscebant deū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s non cognoscebant amicos eius. scz apl̄os. q̄s si cognouissent esse amicos dei. nō fuissent ꝑsecuti. Et hoc est quod dicit Grego. Odiēt vos ꝓpter nomen meū. i. me in vob̄ odio habebunt. me in vobis ꝑsequent̄. ⁊ s̄monē meū. q̄a me⁹ ē. ideo nō seruabūt. Si non venissem et locut⁹ eis fuissem. Adducit̄ hic rō per christū ne iudei excusarentur cū xp̄s manifestauit eis suū aduētū ꝑsonalē. Et h̄ tam ꝑ doctrinā q̄ꝫ ꝑ miracula Dic̄ g̃ ꝙ ea que facient vobis sunt eis inexcusabilia. q̄a si non venissem per incarnationez meā et locutus eis fuissem. scz ꝑsonalit̄ docendo. pctm̄ non haberent. nō ꝙ nō haberent q̄dcunqꝫ pctm̄. Cū dicat̄ Roman̄. iij. Oēs peccauerūt ⁊c̄. Sed loquit̄ de pctō ī fidelitatis. scz ꝙ nō credunt in xp̄m. qd̄ anthonomastice pctm̄ dr̄. q̄a isto existēte nullum aliud dimittit̄. cum nullū peccatū dimittat̄ nisi ꝑ fidem xp̄i per quem ē iusticia. Et sic est sensus. Pctm̄ non haberent. i. nō imputaret̄ eis ꝙ in me non credūt. Et primo quia fides est ex auditu. Ex quo dicto christi ptz ꝙ similis est rō omnib⁹ alijs ad q̄s predicatio diuini verbi ꝑuenire nō potuit. Unde non imputat̄ eis ad cōdemnationē infidelitatis pctm̄. sed ꝑuato beneficio fidei ꝓpter actualia eoꝝ ⁊ originalia dānant̄. et sic ip̄i qui eū non viderūt nec audierunt ⁊ eius fidem nō nouerūt. ex h̄ nō dānant̄. sed illi q̄ audientes eū recipe noluer̄t Et de talib⁹ dr̄ Isa. viij. Erit vobis in lapidē offensiōis Luce. ij. Positus est h̄ ī ruinam. Illi itaqꝫ qui excusatiōis suffragiuz habent non iudicabunt̄ ꝑ pctō infidelitatꝫ Isti aūt qui eo carent ꝑ eo damnabuntur. Ideo subdit̄. Nūc aūt. exq̄ eis apparui et locutus sum ꝑsonaliter. excusatiōez nō habent. s. ꝑ ignorantiā de pctō suo. Ro. j. Ut iā sint iexcusabiles. q̄a cū cognouissēt deū nō sic̄ deū gl̄ificauerūt. De quo pctō scd̄m Greg. in omel. nisi q̄a nō crediderūt in xp̄z filiū dei q̄ eis ante ꝓmissus ⁊ multis ī lege figuratiōib⁹ demonstrat⁹ est. Et q̄si h̄ oīa inania essent ita sumpserūt eū ⁊ nō crediderūt in xp̄m. Et ꝙ non potuissent excusari etiā ꝑ ignorantiā. ptz. q̄a cognouerūt eum Math. xxj. Hic est heres. Uenite occidamus eum. sed cognouerūt eum esse christū in lege. non aūt esse deuz. Quia si h̄ cognouissent nunq̄ꝫ regez gl̄ie crucifixissent. Nō est ergo ignorantia ad excusationē. q̄a non ex ignorantia hoc fecerūt: sed ex alia radice. scz ex odio ⁊ certa malicia. vt dic̄ Tho. Et vt hoc sic sit est ꝑtinenter expositū per xp̄m dicentē. Qui me odit ⁊ patrē meum odit. q. d. Non ignorantia sed odiū qd̄ habuerūt ad me est eis peccatū. ⁊ h̄ q̄a redundat in odiū pr̄is. Cū em̄ pr̄ ⁊ fili⁹ vnū sint in eterna bonitate ⁊ veritate. Et oīs cognitio alicui⁹ fit ꝑ veritatē q̄ est in ip̄o. Quicūqꝫ diligit pr̄em diligit ⁊ filiū. Et q̄cūqꝫ filiū diligit ⁊ spm̄sctm̄ sil̄r. Un̄ q̄cūqꝫ odit filiū odit ⁊ pr̄em Et h̄ ē qd̄ ait Gre. ī ome. Qui diligit filiū diligit ⁊ pr̄em. q̄a vna est dilectio pr̄is ⁊ filij sic̄ vna natura. Ita qui

odit filiū odit ꝛ pr̃em. Utiqꝫ em̃ q̃ odit ꝓ/
tarē necesse ē ꝛa quo ꝓitas nata ē oderit.

℟ Sed hic btūs Tho. mouet qōnez
Primo quō iudei dicuntur deū odire. cuz
ei nulla creatura deuz odire possit. Ad qō
ipe rñdet. q̄ deum inq̃ntū ipe est de⁹ nul⁹
odire pōt. Cū deus sit ꝑma essentia boni/
tatis que ꝑm se est diligibilis. impossibile
est q̄ ꝑm se ab aliquo odiaꝛ. Unde hec ra/
tio est quare ipossibile est q̄ aliq̃s mal⁹ de/
um videat. Impossibile est em̃ deū videri
ab aliquo q̃n diligaꝛ. Qui aūt diligit deū
bonus est. Unde hec sunt ipossibilia sez q̄
aliq̃s deum videat ꝛ sit malus. Pōt tamē
q̃s deum odio habere ꝑm aliq̃d aliud. s. vt
qui amat voluptatē cōsequent odit deum
Itē querendū est quō iudei potuerūt deū
odire cū nunq̃z eū cognouerint. cū nullus
odio possit habere q̄ ignoꝛat. Judei aūt
ignoꝛabant patrē. Hā btūs Johannes di
cit eodē loco. Nesciunt eum qui me misit.
Rñdit Thomas cū Augu. q̄ aliq̃s pōt a/
liquē odio habere vel diligere quē nūq̃z vi
dit nec ꝑm veritatē cognoscit sed ex fama
bene de eo vel male sermocinante. Sed ℔
pōt fieri dupliciter. Unō mō q̄ habeaꝛ o/
dio vt diligaꝛ ꝑm ei⁹ ipam ꝑsonā vel ꝑm il
lud q̄ de eo narraꝛ. Sicut si audio eē fu/
rem aliquē odio eū absq̃z ℔ q̃a ipam ei⁹ ꝑ/
sonā cognoscā vel odiā. Sed q̃a odimuq̃
cōiter omnē furē. si ego eum furē esse nesci
rē. haberē eum odio nec sciret me euz odire
Judei aūt habuerūt odio xp̃m et veritatē
quā p̄dicabat. Unde cū ipa veritas quā
xp̃s p̄dicabat essz in voluntate dei patris.
ꝛ opera q̃ xp̃s faciebat. similiter ꝛ pr̃ face/
ret. habebāt odio pr̃ez ēt lz ipi nescirent il
la esse in voluntate pr̃is. Sed que sunt il/
la opera per xp̃m facta que nemo ali⁹ fece
rat. Constat enim xp̃m mozt̃uos suscitasse
Sed hec etiam fecit helias. Constat enz
eum sup̃ mare ambulasse. Sed ꝛ hec moy/
ses fecit. quia mare diuisit. Constat euz so
lem obscurasse. sed hec Josue fecit qui soli
impauit vt retrograderetur. Non est intel
ligendū de quibuscunq̃ miraculis factis i
eis in conspectu eoꝝ. vt dicit Augu. Sed
de factis in eis. id est in personis eozum.
Nullus em̃ tantū fecit sicut xp̃s in curatō
ne ifirmoꝝ ꝛ in aliꝫs ꝓpter tria. Primo ꝓ̃
facti magnitudinem. quia mozt̃uum qua/
driduanū suscitauit. natum cecum illumi
nauit. q̄ a seculo nō est auditū. Jobis. ix.
Scō ꝓpter multitudinē q̃a omnes quot
quot male habebant curabat. Mat. xiij.
quod nullus fecit. Tertio propter excellē/
tem modū. q̃a aliꝫ faciebant inuocando o/
stendentes se non propria virtute facere. sz
xp̃s faciebat imperando quasi ꝓpria virtu
te. Sicut patet quoniā diuersimode facie
bant ille et isti ꝛ longe incomparabilit mi/
rabilius ille q̃z illi. quē q̃dem iudei viden/
tes multum incusantur de peccato infide/
litatis. eo q̄ ei propt̃ talia credere noluerūt
qui tamē excusarent si p̄missa in eis non
fuissent pacta. Sed cū dr̃. nemo venit ad
eū nisi attractus. quomō isti potuerūt ve/
nire cum non traherētur. Et ideo dicen/
dum est q̄ xp̃s attraxit eos non solum vi/
sibilibus signis ꝛ verbis sed etiā inuisibi/
lib⁹ istigādo ireri⁹ corda. Est g̃ sensus illi⁹.
Si opa non fecissem in eis nō solū visibi/
lia sed etiā inuisibilia que nullus alius feē
peccatū non haberent. Et exprobrās eis
dñs oñdēs etiam vnde peccatū infidelita
tis eozum processerat ait. Nunc aūt vide/
rūt. sez opa que ī eis facta sunt. ꝛ oderunt
ꝛ me et patrem meū. Prouer. i. Ex eo q̄ ex
osam habuerint disciplinā. Et ℔ est vt ait
Greg. di. Sūt nōnulli in eccl̃ia q̃ nō soluz
bona non faciūt sed etiā psequūt. Et q̃ ipi
facere negligūt etiā in aliꝫs detestāt. Hoꝝ
petm̃ nō ex infirmitate aut ex ignorantia.
sed ex solo studio malicie ꝓpetraꝛ Et q̃ntū
ad ℔ subdit q̄ ℔ nō fecerūt ex ifirmitate. sz
ex malicia. vt ipleaꝛ sermo qui in lege eoꝝ
script⁹ ē. q̃a odio habuerūt me gratz. Lex
qñq̃z accipit̃ ꝓ tota lege que ordinaꝛ ad ob
seruātiā mādatoꝝ vt h̄. Qñq̃z soluz ꝓ lege
moysi Luce vlti. Oportebat implere oīa
que scripta sunt in ꝓphetis et lege moysi ꝛ
psalmis. Tertio sumit̃ ꝓut solū distinguit
ꝫ ꝓphetas. ꝛ tunc penthateucus nō nume
raꝛ cuz ꝓphis. Et g̃ vt ipleaꝛ ꝑmo q̃ in lege
eoꝝ script⁹ est ꝛ in psalmis. q̃a odio habue
rūt me gr̃atz. nō ꝓpt̃ cōmodū cōsequēdū vel
incōmodū vitandū. ꝓpt̃ q̃ hō aliq̃d odit. q̃
oia in xp̃o nō fuerūt: imo dabat eis occasio
nē amoris sanās ꝛ docēs eos Actu. x. Per
transiens benefaciēdo. Hiere. xviij. Nūq̃d
redditur pro bono malum

De omnibus sanctis
Sermo XLVI.

VIdens ieſus turbas aſcendis in montē. Mat. v. Luce. vi. Egregius ſctē mīris ecclesie antiſtes leo. ſcz papa in ꝯmōe pñtis festiuitatis ad dñice plebis turbas in honore ſctōꝝ hodie ad eorū ecclesias congregatas. ſic de hac feſtiuitate non ſine ingenti gaudio loq̄ exorſus eſt. dicens. Hodie dilectiſſimi omnium ſanctorū ſub vna ſolennitatis leticia celebramus feſtiuitatem q̄s tra editos. p̄cioſus xp̄i ſāguis gr̄uita pietate ad celeſtia euocauit. q̄rū ſocietate celū exultat. q̄rū patrocinijs terra letaf. triū phis eccl̄ia ſancta coronaf. Quoꝝ cōfeſſio quantū in paſſione fortioꝝ. tanto clarioꝝ ē in honore. q̄ dum creuit pugna creuit et pugnantium gloria et martirū triumphis multiplici paſſionū genere adornatur. per quē gr̄uiora tormēta ꝑpeſſa ſunt grauiora fuere data ⁊ p̄mia. dū mater catholica eccl̄ia p totū orbē longe lateq̄ diffuſa. in ip̄o capite ſuo xp̄o ihu edocta cōtumelias crucis et morte nō timere magis aūt magiſq̄ roborata eſt ex pſecutione non reſiſtendo ſed pſeuerando. O vera mater btā eccl̄ia quaz ſic honor dine dignatiōis illumiauit. quā gl̄ioſoꝝ martyrū ſanguis exornat. quā inuiolate confeſſionis candida ꝑginitas induit floribꝫ cui nec roſa nec lilia ōſūt. Certe carissimi vt nūc ſinguli ad vtroſq̄ honores ampliſſimā accipiam⁹ dignitatē ⁊ adipiſcamur vel de ꝑginitate cādidas vl̄ de paſſiōe purpuratas aggrediamur ꝓtutez. reuertamur ad ciuitatē in qua aſſcripti ſumus. ⁊ ciues decreti. Nō em̄ ſum⁹ hoſpites ⁊ aduene. ſed ſumus ciues ſctōrū ⁊ domeſtici dei. ⁊ hi ſimiliter q̄rum hodie recolimus feſtiuitatē. Conſiderem⁹ itaq̄ matrē illius felicitatē inquātū poſſibile eſt. Et ei vere nullus ſermo ꝓrehēdere ſufficit. Dē de ea q̄ ibi aufugiet dolor et triſticia ⁊ gemitus. Quid hac vita beatius vbi non eſt pauꝑtatis metus. nō egritudinis imbecillitas. nemo ledit. nemo irascit. nemo inuidet. nulla cupiditas. nulluz exardeſcit ibi deſideriū. nulli⁹ honoris pulſat aut ptātis ambitio. Sed q̄d ſup hec oia. Nōne maximū eſt cōſortiū angelorū et archāgelorū. ceteriſq̄ thrōis ⁊ dñatiōibꝫ. ꝓncipatibꝫ ⁊ potestatibꝫ oīm celeſtiū ſupnorū virtutū cōtubernijs ꝑfrui. ⁊ intueri agmina ſctōꝝ plus ſplendidis ſideribꝫ micantia. p̄riarcharuz fide fulgentia. ꝓphetaꝝ ſpe letantia. apl̄oꝝ ſublimitate in duodecim tribꝫ iſrl̄ iudicantia. martyrū purpureis corōis victorie lucentia. ꝑginum q̄z candentia ſerta inſpicere geſtantia. De rege aūt horū qui medio reſidet dicere vox nulla ſufficiet. Fugit em̄ oēm ſermonē atq̄ omnē ſenſum humanē turis excedit. De cuius illuminatione et illa pulchritudo. illa virtus. illa gloria. illa magnificentia. illa maieſtas habundās teſtimoniū ꝓhibet. Ultra em̄ oīm ſctōrum gl̄iā ē ineſtimabilē adipiſci ꝓhennitatē. ⁊ i cōſpectu ⁊ in ſplēdore ei⁹ maieſtatz irradiari. Dec ille. Sz q̄s ad hos ſupnoꝝ ciuiū aſcēdere poterit ſtat⁹. q̄s ad inhabitandū tante btitudinis patriā vocari dign⁹ exiſtit. q̄s ad fruendū deſideratiſſimo oīm ſaluatoris ⁊ dñi nr̄i vultu dign⁹ eē meretur. niſi is q̄ calcatis hui⁹ mundi delectatōibꝫ ſpretis blandimentis ⁊ oblectatiōibꝫ ⁊ oī ſpurcicia tota mente diuine ſe diſponit vacare cōtēplatiōi. toto cordis affectu renūciauit ſeculo. totoq̄ deſiderio virtutum ſe mācipauit ſtudio. Et ꝯm Rabanū i ꝯmōe feſtiuitatis pñtis. nō aliter q̄s orōibꝫ inſiſtentes. ieiunijs adherētes. vigilias ſacras amātes. elemoſynas ſectātes. pauꝑes recreantes. nudos veſtiētes. infirmos viſitātes in tribulatiōibꝫ gaudētes. in ꝓbis calumnie vel contumelie patiētes. in augmento ſue ꝓfeſſionis hūiles ⁊c. Audi q̄d dñs in p̄ſenti euāgelio de acq̄ſitōe hmōi gaudioꝝ eternoꝝ ⁊ conſortio adipiſcēdo dicat niſi q̄ tales btificat q̄ ꝓ eo pauꝑtatē. cōtumelias. tribulatōes aut q̄uis pſecutōnū gr̄a ſuſtineāt. De q̄bꝫ loquit. Bti eritz. In q̄ q̄dē euāge. deſcribit meritū ⁊ p̄miū oīm ſcōꝝ cū deo regnātiū aut adhuc regnare volētiuz Et p̄mo apl̄oꝝ. ibi. Bti pauꝑes ſpū q̄m ipſo. ē re. ce. Scdo p̄riarchaꝝ. ibi. Bti mites q̄m ip̄i poſſidebūt trā. Tertio penitentiū. ibi. Bti q̄ lugēt. q̄m ip̄i ꝓſolabūt. Quarto cōfeſſoꝝ miſericordiū. ibi. Bti miſericordes q̄m miaz ꝓſeq̄nt. Quito ꝑginū mōi cordis ibi. Bti mūdo corde. q̄m ip̄i deū vi. Sexto pōtificū. Bti pacifici. q̄m ip̄i filij dei vocabūt Septio pſecutōz patiētiū martiꝝ. q̄m ip̄oꝝ ē re. ce. Octauo doctoꝝ ⁊ p̄dicatorū maledictōz patiētiū. q̄m merces ve. co. ē i cel̄. Circa p̄mū dic̄ ſic. Videſ ie. tur. qō q̄dē fctm̄ ē q̄n electis. xp̄i. q̄s apl̄os noīauit

ascendit in mōtē eosdē doctur⁹ vt sic familiarius discipulos doceret a turb̄ segregatus. Videś ḡ turbas. ꝼm inclinarē. Et fugiēs eas vt sol' discipul' loq̄rē. Ascendit in mōtē scz thabor. ꝼm Hiero. Qui mons est in galilea. duplici rōne. Prīo vt ipleret ꝓphetia de ipo. Isa. xl. Sup montē excelsū ascēde tu q̄ euāgelizas syon. Scōo vt significaret altitudinē ꝟtutū necessariā eē p̄dicanti. Si em̄ in tra est anim⁹ p̄dicatoris frustra loquit' lingua de celis. vt dic̄ Crisō. In altitudine ꝟtutū oz cōsistere q̄ docz iusticiā ⁊ qui audit in valle. Nemo em̄ pōt in valle stare ⁊ de monte loq̄. q̄ audit nō p̄sumat vt loq̄tur. sz audiat ꝓm vt discipul⁹ mgr̄m. Vel tertō ꝼm Bedam vt significet ista q̄ dat h̄ maiora p̄cepta eē iusticie. qz q̄ minora erant iudeis data sūt q̄s timore alligari oportebat. maiora ꝟo ꝓp'o quē caritate iā libauerat Et cū sedisset vt mgr̄ autē ticus ⁊ platus. Vñ Beda. Sedēs docet qō ad dignitatē magisterū ꝑtinet Isa. xl viij Ego dn̄s de⁹ tu⁹ docēs te vtilia. Vocatz me mgr̄. ⁊ bñ dicitz Joh. xiij. Sedet vt q̄ tem doceat. imo laborātes q̄etat. Venite ad me oēs q̄ laboratz. Accesserūt ad eū discipuli ei⁹. tanq̄ nori. tanq̄ familiares dilecti. tāq̄ spēalr̄ vocati. Prius em̄ erāt remoti ab eo. sed postq̄ vocati sūt i aplātū ꝓ pinq̄ facti sūt. Et aperiēs os suuz docebat eos. Quid ḡ docuit subdit. Bti pauperes spū. Bern. Diligent attēde q̄ nō simplicit pauper noīat ꝓpt plebeos pauper necessitate miserabili non voluntate laudabili. Spero eq̄dē ꝑfuturā eis apud dīne bonitatis miscōiam hāc ipam afflictōis miseriam. Scio tñ h̄ in loco dn̄m de hmōi nō fuisse locutū. sed de his q̄ pñt dicere cū ꝓpha Volūtarie sacrificabo tibi. Nec volūtaria q̄dē pauptas ois laudē apō deū hz. Nam ⁊ phi oia sua reliq̄sse dicuntur. vt expediti mūdialib̄ curz studio vanitatz liberi⁹ posset vacare. Et iō dictum ē spū. i. in spūali volūtate ⁊ intētiōe spūali ⁊ desiderio sczp pter solū bñplacitū dei ⁊ aiaꝝ salutē. Unō glo. sup illud. Vendite q̄ possidetis ⁊ date elemosynā Lu. xij. dicit. Ut oibus vestris semel ꝑ do spretis postea opemini manib̄ vr̄is vnde viuatis. Quid aūt docuit. subdit. A Bti pauper spū. Cum mentio sit circa quamlibet istaꝝ btitudinū de btitudine p̄mo necesse est distinguere h̄ nom̄ beatitudo i quo sensu capiat h̄. Accipitur aūt hic beatitudo q̄nq̄ ꝑ plperitate tpalī. Et hec ꝼm vulgares cōsūtit in bonis tpalib⁹ ⁊ honorib⁹. Juxta illud. Beatū dicer̄t ꝓplm cui hec sunt Isa. iij. Populus me⁹ q̄ te btm̄ dicunt. ipi te decipiunt. De h̄ Aug. sup ps. iij. tractans illud. Ut q̄d diligitis vanitatē. sic dic̄. Bti esse ō infimis. sola veritas facit btōs. et qua vera sūt om̄ia. Nā vanitas est vanitatū ⁊ oia vanitas. Quid habet hō amplī⁹ de labore suo quo ipe laborat sub sole. vt quid ḡ temporaliū rerum detineri. vt q̄d tanq̄ p̄miuz extrema sequi que est vanitas et mendacium. Cupitis ei pmanere vobiscū que omnia transeunt velut vmbra. Hec Aug. Scōo beatitudo est gratū faciens. q̄a facit aiam dignam eterna btitudine. De qua in ps. Btūs vir cui⁹ est auxiliū abs te. Quod est contra illos q̄ in multitudine virtutis sue confidūt. cum tñ non in fortitudine rē. Unde Aug. sup illo. Qm̄ dn̄ fortes terre. dicit. Homo q̄nq̄ a deo p̄sumere debet ⁊ ide sperare auxilium. nō de se. Non em̄ tra pluit sibi aut lucet sibi. Quō aūt de celo terra pluuiam aut lucē recipit. sic homo de deo debet misericordiā et veritatē expectare. Tertō btitudo strictius capta ē ipe habit⁹ p̄cedens ad p̄miū p̄ modū meriti. sic quelibet virtus formata et quodlibet donum spūssancti ⁊ fruct⁹ potest dici beatitudo. Et hmōi beatitudines possunt esse plures. ꝼm pluralitatem virtutum. Sicut est illa virtus ꝼm quam q̄s maloꝝ cōsortio non acquiescit. ꝼm illud. Beati qui audiunt verbum dei. Quarto beatitudo ꝓpe magis sumpta ē actus siue ꝑfectio anime purgate immediate ad beatitudinē. Et isto mō hic dicit ō btitudine. Per has em̄ octo beatitudines ꝑficiet homo. ⁊ p ipa pōt ⁊ competenter et immediate suscipe beatitudinem. Quinto aūt beatitudo est que consistit in statu omnium bonoꝝ aggregatione ꝑfecta. Et hec erit in patria ad quā quia non peruenitur nisi per quartā beatitudinem. Et ideo de ipa per ordinē videamus. Beati pauperes spiritu. Ubi primo describit beatitudinem quantū ad meritū. Scōo ad p̄miuz. Ibi. qm̄ ipoꝝ est regnū ce. Dicit ḡ. Beati pauperes. s. nō qualescūq̄ sed spūscrō. scz voluntate p deuotionē gr̄e vt excludat' contētio. coactio. falsa intentio. B Est au-

tē triplex pauptas. ſ. volūtaria ⁊ laudabil'. Et hec eſt paupex xpi. Qua q̄dē paupta te erāt paupes apli xpi. q̄ oia reliq̄rūt ⁊ ſecuri ſunt deū. Et hec ē cū maximo merito Unde et alij q̄ hūt facultates. volūtatē tñ nō apponūt ad eas. paupes xpi ſūt. Unō Aug. ſup illud ps̄. In vnū diues ⁊ paup. vbi dic̄. Habeat aliq̄s multas pecunias. ſi in eis nō extollit paup ē. Si q̄s aūt ñ habeat aliq̄d ⁊ ide inflatur. int' oēs reprobos reputat eū dñs. Duo ad hoc ſunt neceſſaria bene amministrare p deo ⁊ vtilitate familie De hmōi aūt gaudere non dolere expedit. Btūs em̄ eſt q̄ paup eſt ſpū. Nō aūt qui de eox ablatiōe dolet. ſed q̄ſi depoſito onere gaudet. Alia ē paupt' neceſſaria. q̄ eſt tolerabilis. ⁊ hec ē paupex mundi. quia paupes illi ſūt qui habūdantia rex carent mundanox. nō tñ pfecte abdicarūt voluntatē rer̄ Et hec ē ſine merito. Et intellige de illis q̄ valido corpe mendicant. Cōtra q̄s ē lex. L. de mēdicātib' validis. Tertia pauptas eſt ſimulatoria. ⁊ eſt deteſtabilis. cū ſit paupex diaboli hypocritax. Et hec eſt cū demerito. De qua loquit' Aug. ſup ps̄. lxxi. tractās illud. Judicare pplm tuum in iudicio. Sunt q̄dam paupes q̄ facilius oia ſua paupib' diſtribuūt q̄s ipi pauperes dei fiant. Inflati em̄ ſūt iactantia q̄ putant eſſe ſibi tribuendū. Nā gr̄a dei ē q̄ bñ viuunt q̄ntūcunq̄ facere opa videant. De ſuo q̄ppe ſic ſe hīe putant ⁊ gloriant q̄i non acceperint. diuites ſui nō paupes ſui. ñ paupes dei. habundantes ſibi. non egētes deo Sicut ait apl's. Si diſtribuero oīa mea ⁊ tradidero corp' meū ita vt ardeam caritatē āt nō habeā. nihil mihi pdeſt. Et ideo tales non ptinent ad paupes dei nec talib' dr̄ hic. Beati paupes ſpū. ſed p̄mis q̄ ſunt paupes volūtate. Cōtra tertiū pauperē ſimplici ⁊ recta intentōe carentē. Cō tra ſcām pauptatē q̄ falſam hz intentiōez Bti q̄ paupes ſpū. i. nō inflati. nō de ſe cōfidentes. ſed timoroſi ſolā iuſticiā dei conſiderātes. Cōgrue aūt btitudo dz attribui paupib' volūtarijs ꝓpter xp̄m. Jp̄e em̄ fac̄ agiles ⁊ diſponit q̄dām̄ ad facilius ſeq̄ndū xp̄m. Uñ ⁊ apli p̄us nō p̄terāt dicere xp̄o ſumus ſecuti te niſi reliquimus oīa. Math. xviij. Fecit etiā agiles ad intrādū portā anguſtā. eos q̄ꝓpter tumorem diuitiarū intrare nō p̄nt. Jbidē dr̄. Facilius eſt camelū Mar. x. Facit etiā eos ſufficiētes ad emendū regnū celox. Qui em̄ reliq̄rit domū ⁊c̄. centuplū accipiet ⁊ vitaz etnam poſſidebit. vt ibidē dr̄. Et q̄ ad ḡ ſubdit. Uñ ipox ē regnū celox. Gloſa. i. ſpes que btōs fac̄. Ecce bñ rñdet meritū p̄mio. Jp̄i em̄ paupes ḡ timoroſi. Uñ vulgares pauperes cōſueuerūt timoroſi vocari. Et ideo ſecuritas eis reddit' in p̄mio cū dr̄. Jpox ſt iure ſpeciali r̄gnū celox. Jp̄i em̄ habuerunt coniunctā abiectionē ad humilitatez Et ideo ipi habent regnū. Scdo hic habuerunt indigentiam ⁊ pauptatē tpalium Jō ipis reddit' copioſi⁹ q̄ꝫ ceteris regnuz celox. Si g̃ taliū eſt regnū celox. cur diuites p̄ſumunt de ſe ⁊ nō cōparāt apd̄ hmōi paupes. cū illox ſit reg. ce. vendere iuxta illud Lu. xvi. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis. vt cū ōfeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. Unde nota q̄ octo bona dant' paupib'. Primo q̄a de⁹ eos adiuuat. ps̄. Adiuuit pauperem de inopia. Scdo p̄cit eis. ps̄. Parcet paupi ⁊ inopi Tertio q̄a exaudit. ps̄. Deſideriū pauperū exaudiuit dñs. Quarto memor eſt cox. ps̄. Nō in finē obliuiſcar̄. Quito ſolicit⁹ ē eox. ps̄. Ego mēdic⁹ ⁊ paup ſū. dñs ſolicit⁹ eſt mei. Math. Quid ſoliciti eſtis. Sexto: q̄a dat eis ad poſſidēdū regnū. Luce. xvi. Facite vob amicos. Septio q̄a honorat eos. ps̄. Honorabile nomē eox corā illo. Ptz i lazaro quē angli detulerī. Octauo: q̄a eos iudices alioꝝ facit Math. xix. Sedebitz ſup ſedes duodeci iudicātes ⁊c̄ Uñ Tho. Qz vnicuiq̄z ꝛ viuere de eo qō ſuū ē vl' qō ſibi debitū. Et iō religioſi ⁊ clerici q̄z monaſterijs vel eccl'ijs ex magnificētia p̄ncipū l' q̄rūcūq̄ fideliū ſt facultates collate ex q̄bz ſuſtentāt' p̄nt de eis viuere licite abſq̄ ḡ q̄ manib' laborāt. ⁊ñ certū eſt eos de elemoſynis viuere. Jtē dic̄ in ſolutiōe argumēti q̄nti. q̄ cū appet neccitas vel vtilitas ꝓpē quā religioſ⁹ eleōſynis viuit. nō ſcādalizēt' ifirmi ꝛz maleficoꝝ ſcādalum ē cōtēnendū Math. xv. Jtē dic̄ argumēto ij. q̄ i ḡ q̄ religioſi mēdicāt ſupbiā vincūt p actū abiectōis ꝛiūctū pauptati. Si aūt q̄s ex cupiditate mēdicaret. dānabile eſſet Sic ēt neceſſitate vl' vtilitate illi q̄ intendūt bonū aliq̄d facere p̄nt mēdicare. ſic̄ ſtudentes. ſcolares. ſic ⁊ religioſi. D Bti mites. q̄m ipi poſſidebūt trā. Cōgrue poſt

pauptatē btificank ⁊ mites cōseqnk. Quia em̄ paup multꝫ lassak iniurijs. Jō nccē ē q̄ sit mitꝫ ⁊ māsuet⁹. Mitꝫ q̄ aliquē nō offē dat. Māsuet⁹ vt malos se offendentes to leret. Et dr̄ mansuet⁹ q̄si manu assuet⁹. qz tal̄ reddit malū p malo. Un̄ ps̄. Māsue ti aūt hereditabūt trā triplicē. scz quā ge rūt. s. corpis. quā q̄rūt. s. paradisi. ⁊ q̄m cal cant vt elementarem. De q̄ in ps̄. Portio mea sit in tra viuētiū. Hec tra fuit promissa pr̄iarche abrae Gen̄. xij. Terra quā transi bit pes tuus tua erit ꝛc. Pes intelligit affe ctus. q̄ q̄dez ptransibit terrā paradisi cū p ei⁹ cōtēplatōz mentis affectu in ea discur rebat. Ecce iā pz q̄ regnū celoz dat pau peribꝫ mitibꝫ terrā. Quid dabit supbis ni si infern⁹. vt dic̄ Beda. Māsuetudo placz deo Ecci. j. Cōplacet illi fides ⁊ māsuetu do. Scdo in curā a deo suscipit. ps̄. Su scipiens māsuetos dn̄s. Tertio dat ei gra Prouer. iij. Jpe deludet irrisores. ⁊ māsue tis dabit gram Quarto pparat ad itelligē tiam verbi dei. Ecci. v. Esto māsuet⁹ ad audiendū ꝓbū dei vt intelligas. ps̄. Doce bit mites vias suas. Quito ipetrat p orō nē Judith. ix. Humiliū tibi sp placuit orō ⁊ māsuetoz. Sexto in fine hz etnā retribu tionē. vt h̄. Bti mites. ptz de moyse q̄ fuit mitissim⁹ hoīm. Un̄ loq̄bat ei de⁹ facie ad faciē. ⁊ vlciscebat iniurias ei⁹ specialit. scz soroz̄ moysi lepra p murmure ꝺ ipm. Ja cob q̄z esau volenti eū iterficere Gen̄. xxxij q̄ntā mansuetudinē oñdit cum dixit. Pla cabo eū mūeribꝫ. Beati q̄ lugēt. qm̄ ipi ꝓsolabūt. Hec btūdo bn̄ seq̄t pmas du tis cū hō iā secur⁹ in se ⁊ in alijs confiden do se fixerit nihil iueniet nisi flebile. E Et iō luget. qđ ptinet ad penitentes. q̄ lu gere debēt añ acta mala si cōsolari volūt. ⁊ huic cōsōat expositio lr̄e Bozre q̄ dic̄. Bti q̄ lugēt. scz tam pp̄ria q̄z aliena. Pio enim p pp̄ijs est lugendū. ps̄. Quasi lugens et contristatus sic hūiliabar. Scdo p pctis alienis. Reg. xvj. Tu luges saul cum ego piecerim eū Biere. vj. Planctū vnigeniti fac tibi amaz. Tertio p incolatu miserie p sentis Eccs. vij. Heli⁹ est ire ad domum luct⁹ q̄s ad domū cōuiuij. Quarto p picu biles fuerint filij ei⁹ siue ignobiles. nō in telliget. i. opa siue bona siue mala sint. La ro em̄ ei⁹ dñ viuit dolebit. ⁊ aīa illi⁹ sup se metipo lugebit. Quito p dilectōe glozie. Isa. vlti. Letami cū hierlm: ⁊ exultate om nes q̄ diligitꝫ eā. Gaudete cū ea gaudio v niuersi q̄ lugebatꝫ sup eā. Cōuertā luctum eoz̄ i gaudiū. ⁊ cōsolabor eos ⁊ btificabo a dolore suo. Itē luct⁹ de primoz̄ bonoz̄ salute. maloz̄ de cōdēnatiōe conuertik in gaudiū. ps̄. Facti sum⁹ sicut ꝓsolati. Item cōsolabunk de euasiōe pene eterne⁹ future Sic cōsolat⁹ ē Joseph fratres suos Gen̄. xlv. Luc̄. xvi. Hic gaudet. tu vero crucia ris. Itē cōsolabunk i glie adeptōe. Isa. vl. Ego ꝓsolabor vos ⁊ ꝓsolabimini. Luget em̄ pctōz p̄pr̄ duo. eo q̄ bonū qđ oportuit nō fecit. ⁊ malū qđ nō oportuit fec̄. Hinc est q̄ dn̄s p moysen duos turtures vl pul los columbaz̄ offerri fecit. vnū p pcrō. ⁊ al terū p holocausto. Unū offerim⁹ cū p cu l pa gemitū dam⁹. De altero holocaustū fa cim⁹ cū p eo qđ bonū neglexim⁹ dolorꝫ ig ne ardem⁹. Sicq̄ ꝑm multitudinē doloz̄ i corō meo erūt ꝓsolatōes. Un̄ seq̄t q̄ q̄ve rā caritatē hūt dolēt ⁊ gemūt: qz hūt qđ a māt. Adducit gloſa. sup illō ps̄. Sagitte tue infixe sūt mihi. tāq̄z vulnerata caritate ego sū Amabat em̄ inq̄t quē nō dū tenebat dolebāt q̄si nō dū hēbat. q̄si dolebat vulne rata erat. Sz ꝑ vuln⁹ ad verā sanitatē ca piebat. Qui ꝑ vulnere nō erit vulneratus ad verā caritatē ñ poterit puēire. Hec Au gu. Bti q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā. qm̄ ipi saturabunt. Qz cū aliq̄s p̄mo mūdana cō tēpsit. mozes ꝺo māsuetudie fr̄xit. atq̄z suffi cient luxit. nccē hz esurire Jō cōuenienter ponit q̄rta btitudo q̄ p⁹ ereptionē animi p illas tres. puta vicz pauptatē a diuitijs. p mansuetudinē ab iniurijs. p luctū dolēdo a pctis. demū ipm aīm ad celestia appetē da erigit. Qđ facit esuries iusticie. Et bn̄ dr̄ esuries. In pñti em̄ pfectā iusticiā ñ pos sum⁹ hr̄e. sz esurire possum⁹. Vere ḡ bti q̄ sic esuriūt iusticiā qm̄ saturabunk. Hāc iu sticiā q̄rebāt ⁊ sitiebāt p̄phe desiderātes ad uētū dn̄i vt fideles inuenirenk. Un̄ vnus eoz̄ dixit. Utinā dirūperes celū ⁊ descē deres. Isa. lxiij. Magna esuries q̄ ad sa turitatem suā celū non cameram postulat rumpi. Sed hi saturati sunt q̄n dn̄o incar nato viderūt gloriā eius q̄si vnigeniti Jo hānis. j. Unde tūc esurientes pr̄es imple uit bonis. Luce. j. Sicut locut⁹ est ad pa

tres nostros. s. ꝓphas. Saturati aũt sũt: ꝫ ex ꝑte p quandã ꝓlibationẽ. sed ꝓfecti⁹ saturabuntur et pleni⁹ cum apparuerit glia eius. ꝙa tũc totus hõ remunerabitur. Sic ꝑmo dicet. Repleti sumus miscõia tua. et exultauimus ⁊ letati sum⁹ omnib⁹ diebꝫ nostris. j. Regũ. ij. Famelici saturati sunt. Ecce serui mei comedẽt et vos esurietis. Hieronymus in glo. Quare misero data ẽ lux Job. iij. c. Miseris lux datur qñ hui⁹ mũdi gaudijs non participando se in hac pegrinatione miseros agnoscunt. claritatez transitorie prosperitatis magnipendẽdo. In amaritudine anime quippe omnes sũt electi. ꝙa vel flendo renuunt que dereliq runt. vel graui se merore afficiunt. quia lõge a facie cõditoris proiecti nondũ fruuntur eternis diuitijs. Vita quippe amaricatis datur. cum hmõi glia tristib⁹ gemitib⁹ tribuit. Desiderant quippe se mortificare ⁊ penitus ab oi glia tempali extinguere. ꝫ occultis iudicijs vel ꝑesse in regimine. vel occupari in multis regum honorib⁹. id est vite rectitudine in ser in alijs cõpelluntur Et qõ dei timore tolerant et intus est desideriũ pietatis ⁊ foris expellũt ministerium cordis. Ne ꝫ dei dispositionẽ. ⁊ sic mltis ꝑsũt. ⁊ q̃ se impfectos vident p humilitatẽ amplius surgũt. ⁊ quo desideri⁹ deserunt ipa tarditate ad eundẽ delocant. hec ille. Beati misericordes. qm̃ ipi miseri cordiã cõsequẽt. Quia em̃ dr ꝙ mia ⁊ veritas. i. iusticia obuiauerũt sibi. ⁊ habẽt se tãq̃ sorores vterine. quaꝝ vna sine alia claudicat. Misericordia em̃ sine iusticia declinat ad remissionẽ. Justicia vero sine misericordia declinat ad crudelitatẽ. Vñ glo. Justicie lumen est miscõia. Fiat aũt miseri cordia tripliciter. s. in se Eccĩ. xxx. Miserere aie tue placens deo et contine ⁊ ꝓgrega cor tuũ i sanctitate. Scõa fraterna ad ꝓximũ p beneficentiã Luce. x. Videns samaritan⁹ vulneratũ alligauit vulnera ei⁹ Tertia filialis ad deum. Miseremini mei miseremini mei Job. xix. c. Prima consequit miam in remissione oĩm̃ iniqtatis culpe. Scõa cõsequit miam in diminutione pene ⁊ intercessorũ multiplicatõne. Prouer. xxv. Tertia consequitur miam in adeptione glie. Prouer. xiij. Qui miseret pauperi benedicet et bñdict⁹ erit. Hanc miam habuerũt confessores. quoꝝ ꝓncipatũ tenens Nicolaus primoniũ suum in opus miseri cordie gra releuande inopie ⁊ fugiendi stupri erogauit. Miscõia, qut est virtus ẽ doloꝛ aliene miserie. sed ꝑm ꝙ displicet alicui malũ alterius. est donũ spũssancti Sz pietas prout homo exhibet cultum dei ex filiali affectu ⁊ expedite subuenit omnib⁹ miseris, p loco et tempoꝛe constitutis. Bti mundo corde. qm̃ ipi deũ videbunt. Post q̃s animus informatur precedentiũ habituũ gradib⁹ extũc adhuc restat purgand⁹ animus vt in vno mandatoꝛ nõ offendat ne sit omniũ reus. sed sit sicut domus sine palea auaricie. sicut speculuz sine macula luxurie. sicut aer sine nube supbie. sicut argentũ sine rubigine accidie. sicut pellis sine pinguedie gule. Quid ãt ẽ eẽ mõdo corõ nisi simplex hre coꝛ vt dicẽ Beda. sic alibi sẽptũ ẽ. In simplicitate cordis q̃rite illum Sicut em̃ lumen ꝺ non põt videri nisi oculis mundis: ita nec deus videri põt nisi mũdũ sit illud ꝙ qõ videri dz Vñ ꝑm Hieron⁹. Mũdi corde q̃s non arguit conscia pctoꝝ. Unõ dicẽ. Corde nõ superficie vt hypocrite fallaces Matth. xxiij. Uevob phãrisei q̃ mundatis deforis. int⁹ aũt estis pleni rapina. Hec beatitudo est sctãꝝ ỹginuz q̃ ꝑ ceteris purius deũ videbunt. Illaruz dico q̃ sũt ỹgines mõi cordis. nõ solũ corꝓris mõi. Virgo em̃ casta corpe ⁊ nõ mẽte nullũ hz ꝑmiũ i retributõe. Quid em̃, pdest a carnalib⁹ amplexib⁹ abstinere ⁊ mali gnaꝝ cogitationũ stupro i corde coinq̃nari. q. d. nihil. ℣ Vñ triplex bonũ cõsequnt ỹgines mõi corde. Primo ꝙa videt deum puri⁹ ceteris p affectũ dilectõis. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mũdiciaz, ppt gram labioꝝ suoꝝ hẽbit sibi amicũ regem Scõo p affectũ solicitudis Job. viij. Si mũd⁹ ⁊ rect⁹ icesserz. ⁊tati euigilabit ad te Tertõ p affectũ btitudis. ⁊ hꝫ p graz i pñti familiari⁹. vñ Berñ. Ama ꝓfessionẽ si optas mũdatioz. Ps. Cõfessio ⁊ pulchritudo i ꝓspectu ei⁹ ⁊c. Fuit aũt in veteri lege triplex mũdatio. Pria p aquã expiatõnis. Vñe. xix. Per hanc significat sctificatio in baptismo. Scõa p sanguinẽ. Aplus. Qia pene p sãg. mũdãt. Per hãc significat pnia q̃ est in carnis mortificatiõe. Tertia p vnctionẽ q̃ sola vasa ⁊ sacerdotes vngebant. Per hãc significat gre infusio Deficiẽs ga pma necesse hz recurrere ad secundaz. Et

triby hortamur ad mũdiciã. Prio scptura Leui. Sancti estote qm ego sanct⁹ sũ. Secũdo reiectõe creature. Nã mare reiẽ mortuos. vinũ feces. Tertio detestatõe imũdicie. q̃ imaginẽ ligneã. s. dei miam deturpatita vt intelligibilit appareat ⁊ tenacit adhereat. vtz i Lucifero. ⁊c. Bti pacifici qm ipi filij dei vocabũt. Qm g̃ in sabbato septe etatz plem⁹ dabit pax habẽti bitudies pdictas. io post mũdã cordis volũtatem. Prio põit pconiũ pacifici. qz pax bonevolũtatz mittit. Lu. ij. Jõ de pacificis bñ dz. filij dei vocabunt. qz cũ deo gaudẽtes. Et Matb. ix. Nũqd pñt filij sponsi lugere dũ spõsus ẽ cũ illis. Scdo qz deo siles. j. Joh. iij. Kmi nũc filij dei sum⁹. ⁊ nodũ apparuit nob qd erim⁹. Scim⁹ qm cũ apparuerit siles ei erim⁹. Tertio qz hedes. Roz viij. Si aũt filij dei etiã heredes. Hãc bitudinẽ põtifices hñt q̃ pacẽ faciũt in populo. Juxta illd. Talis decebat vt esset nob põtifex q̃ inter deũ ⁊ pctores ⁊ inter ipsosmet hoies pacẽ reformaret. Sic ⁊ primus pontifex xps fecit. Qui vult habere pacez pmũ bñ viuat. qz nõ est pax ipijs. Quia nõ pt esse pacific⁹ q̃ cũ deo bellũ gerit. Scdo vt volũtatẽ suã deo pformet. Tertio vt cõtenat terrena. qz si vult ea seq̃ nõ potest esse pax. Vñ Beda i omel. Bti pacifici ⁊c. In pace pfectio est vbi nibil repugnat. Et io filij dei pacifici. qm in eis nibil resistit. deo Pacifici autem in semetipsis sunt qui omnes animi sui motus cõtemnẽtes sumunt regnũ dei. His puenit illud poeticũ. Pax amorem nutrit. retinet concordia pacem. Pax repmit litem. concordes nectit eadẽ. Lis pacẽ metuit. refugit discordia pacem Odia pax pellit. ipm pax nutrit amorem.

Beati q̃ psecutionẽ patiunt ꝓpt iusticiã. qm ipoz est regnũ celoz. Postq̃ posite sũt beatitudines quaz pmiũ est aurea. Consequenter põit beatitudo cui⁹ pmiũ ẽ aureola. qz eius meritũ ꝓsistit in pfectione passionis. Ponit g̃ pmo sniam generalẽ. Secundo specialẽ puertẽs ad aplos ꝯmonẽ illum ibi. Bti eritz cũ maledixerit vob ⁊c. Ponũ tur aũt circa pncipiũ ꝛia q̃ faciũt martirẽ scz pena in passiõe. causa in iusticia. pseuratia in remuneratõe. Dicit g̃. Bti q̃ patiũ tur persecutõez ꝓpter iusticiã. Glo. nõ ꝓpter scelera. vt malefici. heretici. latrões. j. Pet iij. Nemo vestrum patiat vt fur aut malefi cus. sed ꝓpter iusticiã. scz defendẽdã. vt sancti martyres. quoz est regnũ celoz. q̃ntuz ad aureolã. qz statim euolãt in celũ. Unde Beda in omel. Beati q̃ psecutionẽ patiuntur ꝓpter iusticiã. nõ ꝓpter iniquitatẽ. seu ꝓpter xpiane vnitatz diuisionẽ. Vñ Jsi. Nõ ois q̃ patit pbra iust⁹ est. Sz si innocens ꝓ pitate patit. ille tãtũmodo iust⁹ putat. Aliud est pati tribulationẽ aut penã aut molestiã aut supplicium ꝓpter maleficia vl ꝓpter iusticiã. Cõsidera vbi sis. quid egeris. vide gre patiaris. vide qz ius ⁊ iniuria ꝛia sũt Jus em̃ est qd̃ iustũ est. Hecz em̃ omne qd̃ ius dz ius est. Qd̃ si aliqs cõcedat ius iniquũ. nec ius dicẽduz est. Sz iniusticia ẽ. Vñ cõsidera qd veri fecerz. qd ꝓ patiarz. Si ius fecisti ⁊ iniuriam pateris iust⁹ es. Quare ista dixi frẽs. vt se non extollant hereti ci qñ aliqd forte patiũtur ex iussionib⁹ pncipũ terrenoz nec se numerẽt inter eos q̃ iniuriã accipiũt ⁊ dicãt. Ecce Ps. cõsolatur me. Lego aliud ex euãgelio. Bti q̃ psecutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã. Notant dz ꝓpter iusticiã. vt insinuet multos pati. sed nõ ꝓpt iusticiã. Vñ Aug⁹. sup ps. illo. Adducent regi virgines in tẽplũ. Ps. xliij. di. Sũt em̃ ẽ dã virgies. sz extra templũ vt hereticesanctimoniales. sũt qdẽ ꝛgines. sz qd pderit eis nisi in tẽplũ regz adducant. Tẽpluz regis i vnitate ẽ. tẽplũ regis nõ est ruinosũ nõ discissum nõ diuisum. qz regnũ dei ẽ iũctura lapidũ regnãtiũ ⁊ viuẽtiũ. q̃ est charitas. ⁊ sic cogscãt q̃ pcisi sũt ⁊ veniãt ad vnitatẽ. subdit etiã sup alium passum. Neo ergo dicat psecutionẽ patior. nõ ventilet penã. sz ꝓbet causã. Si cãm nõ ꝓbauerit ãnum merek cũ impijs. Et merito dicit Aug. tales nũerari cũ ipijs in pena etna q̃ in cõsortio iniq̃z passi sũt. eos aũt annũerari i vita etna q̃ passi sũt ex cõsortio bonoz penã tpalem. Cauẽdũ ẽ igit nob vt h cũ sctis viris vnitatẽ caritatz teneam⁹ si volumus pati cũ illis ꝓpter iusticiã. Vñ ꝯm Jsido. Tenẽda est nob cũ scis viris vnitas caritatz. Et q̃nto se vnusq̃sq̃ subtrahit mũdo tãto op⁹ est vt se associet bonoz ꝓsortio h i patia vt associet eis in pmij glia. Est ãt sciẽdũ q̃ regnũ celoz debek patiẽtie ꝓpt q̃ttuoz. Prio iure sociali. Apoc. j. Particeps in tribulatiõe ⁊ regno. ij. Thimo. ij. Si sustinebim⁹ ⁊ ꝛegnabim⁹. Scdo iure pugtoz. Hat. xi. Regnũ celoz vim patit. Jsti em̃ dignũ

sunt regno q̄ pati fortiter p iusticia nō me-
tuūt. Jure heredū. Luc. xxij. Vos est q̄ p
māsistis mecū i tribulatōib⁹. Et ego dispo
no vob sic disposuit mihi p̄ meus regnū
Datur aūt h̄ idē p̄miū pauptati ⁊ patiētie.
q̄ pauptas est cōpos martyrū. Utrobiq̄
eñ oportet vincere mundū q̄ ad delectabi
lia mūdi. Uel dr q̄ nō est idē p̄miū. ḡa ibi
aureeh̄ aureole. Uel illis p̄mittit regnum
celoꝝ ad diuitias. ist̄ ad dominiū. q̄ tunc
martyres dominabunt psecutoꝝ suoꝝ. ps.
Dominabūt eoꝝ iusti i matutio. Sapi. v.
Stabūt iusti in magna cōstātia aduersus
eos q̄ se angustiauerūt. Et p̄m q̄sdā. hec ñ
est octaua britudo. sz p̄cedētiū illuminatio
vt sit p̄ma referēda ad alias. Seq̄t. Beati
estis cū maledixerint vob. Dic psuadet dñs
spēalē psuasionē p̄ter illā generalem sniaz.
Uñ dic. Bri est ⁊c. Persuadet aūt eā a tri
bus. Prio q̄ dñt eos incitare ad ardēt pati
endū p̄ xpo. Prio ex passiōis cā. cū dic. p̄t
me. Secūdo ex p̄mio. cū subdit. Gaudete.
Tertio ex alioꝝ exēplo. cū subdit. sic eñ p̄
secuti sunt p̄phas Et est extra euāgeliū. q̄
nō psequor p̄ter plixitatē. Quantū ad pri
mū notandū est. q̄ iniq̄ psequūt bonos ver
bis ⁊ factis. Dupliciter aūt hoies maledicunt.
qr vel p̄ntes. sic est maledictio. vl absentes
sic est detractio. In medio aūt ponit psecu
tionē in sctōs. q̄si notās ordinē rei cōsuete.
Primo eñ maledicūt p̄ntib⁹. Secō fugāt
de loco ad locū. Tertio ōtrahūt absentib⁹.
Et h̄ est q̄ dic. Bri estis mō in spe. sz tādē
in re. cum maledixerint vob. scz innocētib⁹
hoies. vt sonet in viciū. scz carnales ⁊ infi
deles. maledixerint inq̄s. p̄m Glo. i. ex odio
in facie p̄tumelias dixerit ⁊ psecuti scz vim
inferēdo. Uñ Apoc. vj. Uidi subt⁹ altare
dei alas interfectoꝝ p̄pt p̄bū dei. Et h̄ patz
h̄ spēaliter p̄tinere ad p̄dicatores. Uñ domi
nus conq̄rit de psecutoribus p̄dicatoꝝ illud
Job di. Quasi capicio tunice succinxerūt
me. Tunice quippe capiciū circūdat collum
induēti. Collū vo si stringit vocē vsus ⁊ vi
talis flat⁹ necat. Sanctā ḡ eccl'iaz reprobi
q̄si capicio tunice p̄stringūt. qr in ea psecu
tionib⁹ suis vitā fidei ⁊ p̄dicatōis vocē ex
tinguere conant. Hoc quippe cōnari psecu
tores ei⁹ specialiter solent vt ab ea aū om
nia verbū p̄dicatōis tollant. Unde ⁊ hū q̄
sancte fidei primordijs resistebant. cesis a
postol' denūciabāt dicēres. Precipiēdo p̄
cepimus vobis ne doceretis i noīe isto. ⁊ re
plestis hierl'm doctria vra. Corp⁹ ḡ eccl'ie
q̄si capicio tunice cinxerāt quia cōtrist p̄e
dicatoribus velut ei⁹ collū p̄mētes preclude
re nitebant iter lucis. Sed qr electi quiq̄
psecutionis tpe q̄ potiores sunt poti⁹ mori
q̄s tacere maluerunt. xx. libro Moralium.
Gaudete in illa die. Ecce p̄miū allicies
ad patiendum. Et hoc dupliciter. Primo
spe. qr gaudete in illa die. Secūdo rei. qm̄
merces vestra. Gaudete ergo interius cor
de. exultate exterius corpore. id est, p̄pt exē
plum exterius gaudium ostendite corpore
Uel dicit duplex. scz auree et aureole. Ul'
propter duplicem stolam corporis et aīne
Gaudete ergo sic mercatores lucrose mer
cis. Actuum quinto cap̄. Ibant apli gau
dentes a conspectu concilij. ⁊c. quia eoruz
corona fuit iuxta meritum copiosa ex affluē
tia super condignum. in celis diffusa vl
tra terminū. Genesis. xv. c. Ego tua merces
tua magna nimis. Redditur itaq̄ eis mer
ces tanq̄ laboratoribus. Matth. xx. c. Vo
ca operarios et redde eis mercedem. Co
rona tanq̄ preliantibus. j. Corinthioꝝ. ix
Illi quidē vt corruptibilem coronam acci
piant. nos aūt incorruptā. Fructus tanq̄
seminatoribus p̄m triplicem statum. centesi
mū sexagesimum et triceſimuz. ad Gal. vj.
Qui seminat in spiritu. de spiritu et metet
Regnum tanq̄ heredibus. Jacobi. ij. cap̄.
Nonne deus elegit pauperes ex hoc seclo
diuites in fide. ⁊ heredes regni. Sciendū
autem q̄ p̄m Bedam per hec omnia speci
aliter septem vicia excludit. cum dic. Bea
ti pauperes. auariciā excludit. per. Beati
mites. iram excludit ⁊ indignatiōem. quia
lugent. seculi leticiā. que mortez operatur
repellit. quia esurient. gulam. siue omniuz
deliciarū cupiditatem per ieiunium retū
dit. Beati misericordes. Superbiā humi
li cōpatiēdo deiēcit. Mūdo corde. fornī
cationē ⁊ omnē corpis inquinamentū for
titer extorquet. Beati pacifici qui vanam
gloriam pacis dilectione humiliant. Qui
persecutionē patiunt. accidiam omnez dis
currendi amore abiciunt. Quib⁹ oīb⁹
p̄m cundē magnope curandum est resistere
et ab eis pctōrū sordib⁹ purgare q̄ vult ad
vitā puenire. Ad quā nos pducat pater et
filius ⁊ spūsscts. Amen.

